KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

2006

OVERZICHT VAN HET HEDENDAAGS WERELDGEBEUREN

STICHTING KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

AMSTERDAM

BESTUUR

Mr. G.-M.A.X. Weijer, *voorzitter*
Drs. P.A.R. van der Erve, *secretaris/ penningmeester*
Dr. M. Evers, *lid*

REDACTIE

Drs. P.A.R. van der Erve, *hoofdredacteur*
Drs. M. Couwenbergh
M. Gerritsen
Drs. A. Geurts
Dr. B. M. de Jong
Drs. R. Levy
Drs. V. Melenhorst
Drs. S.V. Porcelijn
T. M. S. Snijdelaar
Drs. P. van Schijndel
Drs. H. van de Wetering
vormgeving:
P. Bakker

COMITÉ VAN AANBEVELING VAN KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

België

Prof. mr. E. Brewaeys, *hoogleraar Vrije Universiteit Brussel, lid Raad van State, voorzitter Raad voor de Journalistiek*
Dr. H. F. de Croo, *voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, minister van Staat*
Prof. L. Tindemans, *voormalig Minister-president, minister van Staat*
M. Ruys, *voormalig politiek hoofdredacteur van De Standaard*
P. Vandermeersch, *hoofdredacteur van De Standaard*

Nederland

Prof. dr. M. Baud, *directeur van het Centre for Latin American Research and Documentation van de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Latijns- Amerikaanse studies*
Mr. M. J. Cohen, *burgemeester van Amsterdam*
Drs. W. J. Deetman, *burgemeester van Den Haag*
H. J. A. Hofland, *publicist*
J. Kloosterman, *directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis*
Mr. D. W. van Krevelen , *voorzitter van de commissie voor de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en voormalig directeur van de uitgeverij J.M. Meulenhoff*
A. P. M. van Liempt, *eindredacteur Andere Tijden (NPS/VPRO)*
Mr. G. Mak, *auteur*
Prof. dr. P. de Rooij, *hoogleraar Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam*
H. Wiegel, *voorzitter Zorgverzekeraars Nederland*
Prof. K. G. van Wolferen, *universiteitshoogleraar Vergelijking van Politieke en Economische Instituties, in het bijzonder Oost-Azië aan de Universiteit van Amsterdam*

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3221, pag. 57697-57760

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JANUARI 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA
Europese Unie 6
Moeizaam compromis over EU-begroting 2007 - 2013
Albanië 8
Democratische Partij wint parlementsverkiezingen
België 10
Kamer en Senaat keuren generatiepact goed
Bosnië 12
Overeenstemming herziening grondwet
Bulgarije 14
Hervorming justitieel apparaat goedgekeurd
Cyprus 15
Eigendomsrechten inzet dispuut
Duitsland 15
'CIA-vluchten zijn in Duitsland geland'
Estland 16
Centrale bank waarschuwt voor oververhitting economie
Frankrijk 16
Nieuwe anti-terreurwet goedgekeurd
Groot-Brittannië 17
David Cameron nieuwe leider conservatieven
Hongarije 19
Oppositie verwerpt kieswet
Italië 19
Fazio neemt ontslag als president centrale bank
Letland 20
Protesten verstoren homo-demonstratie
Litouwen 20
Sekshandel vanuit Litouwen neemt toe
Nederland 20
Minister Verdonk onder vuur in parlement
Portugal 23
Strategisch partnerschap met China
Russische Federatie 24
Constitutioneel Hof steunt benoeming gouverneurs door president
Spanje 25
Parlement verbiedt roken op de werkvloer
Turkije 26
Proces tegen Orhan Pamuk opnieuw uitgesteld
Wit-Rusland 26
Oppositie gemuilkorfd in jaar voor presidentsverkiezingen
Zwitserland 28
Ziekenhuis staat zelfdoding onder strikte voorwaarden toe

AMERIKA
Belize 28
Aantal ministers verminderd
Costa Rica 29
Armoede neemt toe
El Salvador 30
President intensiveert strijd tegen misdaad
Guatemala 31
Minstens 35 doden bij gevechten in gevangenissen
Honduras 33
Manuel Zelaya wint presidentsverkiezingen
Nicaragua 35
Bolaños blijft aan als staatshoofd
Panama 36
Congres sanctioneert regeren per decreet
Verenigde Staten 37
Bush stemde in met illegale afluisterpraktijken

MIDDEN-OOSTEN
Bahrein 40
Beperking rechten politieke groeperingen
Egypte 40
Mubarak ondanks fel protest herkozen
Jemen 45
Overheid treft regeling met sjiitische rebellen
Koeweit 46
Doorbraak in vrouwenrechten
Oman 47
Gratie voor 31 verdachten van couppoging
Qatar 48
Nieuwe grondwet maakt parlementsverkiezingen mogelijk
Verenigde Arabische Emiraten 48
Emiraten willen federaal adviesorgaan laten kiezen

AZIË
Cambodja 49
Parlementsleden oppositiepartij veroordeeld
China
Politie doodt demonstranten
Japan 53
LDP wint vervroegde verkiezingen
Mongolië 56
Nambariin Enchbajar gekozen tot president
Myanmar 57
Regeringscentrum verhuist naar oerwoud
Oezbekistan 59
Harde lijn tegen oppositie voortgezet
Pakistan 61
Musharraf onder vuur na lokale verkiezingen

AFRIKA
Gabon 63
Bongo wint omstreden verkiezingen
Guinee 64
Ether open voor particuliere tv- en radiostations
Kameroen 65
1500 spookambtenaren ontdekt
Liberia 66
Eerste vrouwelijke president van Afrika
Mauritius 67
Minister treedt af om slavernijkwestie

EUROPESE UNIE

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Commissie wil meer buitenlandse arbeiders aantrekken

De Europese Commissie presenteerde op 21 december 2005 een beleidsplan inzake legale migratie, vooral gericht op hooggeschoolde arbeid en seizoensarbeid. De voorgestelde maatregelen lieten onverlet dat lidstaten zelf konden beslissen over het aantal mensen dat werd toegelaten en onder welke voorwaarden zij voor een baan in aanmerking zouden komen.
De Commissie zou in een kaderrichtlijn de rechten vastleggen voor toegang en verblijf van gastarbeiders. Daarbij werd sterk het belang benadrukt van het beheersen van de migratie, hechte samenwerking met de landen van herkomst en de koppeling van migratie aan integratie via onder meer taallessen en inburgeringscursussen. De verblijfsprocedure zou worden versoepeld voor hooggeschoolden, seizoenarbeiders, betaalde opleidingen en voor kantoorpersoneel en informatici die binnen bedrijven van standplaats veranderden.

Achtergrond van de voorstellen was het gevreesde tekort aan arbeidskrachten als gevolg van de daling van de actieve beroepsbevolking tussen 15 en 64 jaar. Op de totale bevolking was het aandeel daarvan in 2004 67,2 procent, maar dit zou naar verwachting in 2050 zijn gedaald naar 56,7 procent. Het percentage mensen van boven de 65 zou daarentegen in deze periode stijgen van 16,4 naar 29,9 procent.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Achterstand nieuwe lidstaten blijft ondanks economische groei

Uit cijfers van december 2005 die werden geleverd door Eurostat, het statistisch bureau van de Unie, bleek dat de meeste nieuwe lidstaten een groei doormaakten van hun bbp. Dit betekende echter niet dat de kloof met de oude lidstaten werd gedicht. Op de lijst van vijftien rijkste landen kwam van de nieuwe leden alleen Cyprus voor, terwijl van de oude lidstaten alleen Portugal niet tot de top-15 behoorde.
Cyprus, Estland, Ierland, Litouwen, Luxemburg en Tsjechië groeiden in 2004 meer dan het Europees gemiddelde. Onder dit gemiddelde lagen Frankrijk, Italië en Malta. Het rijkste land van de Unie bleef Luxemburg en het laagste bbp had Letland.

Internationaal treinverkeer wordt in 2010 geliberaliseerd

De ministers van Transport van de Unie besloten op 5 december 2005 tot een liberalisering van het internationale spoorwegverkeer vanaf 2010. Dat betekende dat nationale spoorwegmaatschappijen hun diensten in andere lidstaten konden aanbieden, waarmee de concurrentie op internationale lijnen bevorderd werd. De ministers kwamen ook overeen de rechten van reizigers op internationale lijnen te versterken door compensatie aan te bieden in geval van het uitvallen van treinen of bij vertragingen. Ook werden Europese regels vastgelegd voor treinbestuurders.
Leden van de Europese spoorwegvakbonden demonstreerden nog dezelfde dag in Brussel tegen het besluit. Zij vreesden dat de spoorwegmaatschappijen in de nieuwe EU-lidstaten en de kleine landen benadeeld zouden worden en dat hun onderhandelingspositie jegens de eigen regering verzwakt zou worden. Dat laatste zou mogelijk resulteren in slechtere arbeidsvoorwaarden en ten koste gaan van de kwaliteit en veiligheid van de dienstverlening, zo meenden zij.
Het Europees Parlement, dat in september de wens had uitgesproken de liberalisering al in 2008 in te laten gaan, zou zich nu opnieuw over het ministersvoorstel buigen.

Europese ondernemingen lopen achter in onderzoeksinvesteringen

In haar op 9 december 2005 gepresenteerde 'Scorebord voor O&O-investeringen' stelde de Europese Commissie vast dat ondernemingen in de Unie te weinig investeerden in Onderzoek en Ontwikkeling. De 700 grootste Europese ondernemingen investeerden in 2004 in totaal 102 miljard euro, maar bij de 700 grootste niet-Europese bedrijven was dat 212 miljard euro. De uitgaven vanuit Europa stegen in 2004 met 0,7 procent, maar die van de niet-Europese bedrijven met 6,9 procent.
De te geringe groei was vooral te wijten aan het achterblijven van onderzoek door privé-ondernemingen die volgens de EU-doelstellingen tweederde van de uitgaven voor O&O voor hun rekening moesten nemen, tegenover eenderde door de overheden. Het privé-aandeel bedroeg echter in Europa nog maar 54 procent. Dat percentage was in China 60 procent, in de Verenigde Staten 63 procent en in Japan zelfs 74,5 procent. Verder speelde een rol dat Europese ondernemingen gemiddeld minder actief waren in sectoren die grote investeringen in onderzoek en ontwikkeling vereisten, zoals biotechnologie en informatietechnologie.

Moeizaam compromis over EU-begroting 2007-2013

De leiders van de Europese Unie bereikten tijdens hun ontmoeting in Brussel op 17 december 2005 een compromis voor de meerjarenbegroting 2007-2013. Zij kwamen voor deze periode een budget overeen van 862,3 miljard euro, dat wil zeggen 1,045 procent van het Europese bnp. Het besluit hield het midden tussen eerdere voorstellen voor een bedrag van 850 miljard euro (1,03 procent) respectievelijk 871,5 miljard (1,06 procent). De Europese Commissie had oorspronkelijk 994 miljard euro (1,21 procent) voorgesteld.

Belangrijkste uitgavenpost bleef Landbouw, gevolgd door steun aan de armere regio's. De bestedingen voor economische groei en ontwikkeling lieten een forse stijging zien van 75 procent tot 2013 en er werd jaarlijks 500 miljoen euro uitgetrokken voor een Globalisatiefonds om de gevolgen van herstructureringen op te vangen.

Belangrijk twistpunt was de korting die Groot-Brittannië sinds twintig jaar kreeg op haar bijdrage aan de begroting. In 2004 bedroeg die 5,1 miljard euro. De korting bleef wel in stand en zou nog stijgen in 2007 en 2008, maar werd vanaf 2009 verminderd om in 2013 uit te komen op 4,5 miljard euro. Daarnaast bleef ook de sinds 1999 verminderde bijdrage van Nederland, Duitsland, Oostenrijk en Zweden aan de financiering van de Britse korting in stand. Deze vier grootste nettobetalers kregen bovendien compensatie in de vorm van een verminderde afdracht van BTW-ontvangsten. Verder kregen Oostenrijk, Finland, Ierland, Luxemburg, Frankrijk, Zweden, Portugal, Italië en Spanje een extra bijdrage, in de meeste gevallen voor plattelandsontwikkeling.

JUSTITIE

Grote grensoverschrijdende actie tegen mensensmokkel

Bij politie-invallen in vijf landen zijn 53 leden van een internationaal netwerk van mensensmokkelaars gearresteerd. Dat deelden politiefunctionarissen mee op 15 december 2005. In Frankrijk werden 22 mensen aangehouden, in Italië 18, in Groot-Brittannië 7 en in Turkije en Griekenland elk 3. Men zocht nog naar 40 andere verdachten. Tot de arrestanten in Italië behoorde ook de leider van de groep, een 30-jarige Iraakse Koerd. Het was de grootste grensoverschrijdende actie tegen mensensmokkel ooit.

Het netwerk bracht de laatste jaren duizenden immigranten naar Europa en liet hen per persoon tussen de 7.500 en 15.000 dollar (tussen de 6.000 en 12.000 euro) betalen. Het ging voornamelijk om Iraakse Koerden, die werden verstopt in vrachtauto's en caravans en veelal via Turkije en Griekenland naar Rome werden gebracht. Daar werden ze verder getransporteerd naar landen als Frankrijk en Groot-Brittannië.

GEZONDHEID EN ZORG

EU-ministers willen aparte markt voor kindergeneesmiddelen

De ministers van Volksgezondheid van de Unie spraken op 9 december 2005 af om te werken aan geneesmiddelen speciaal voor kinderen. Deze kregen doorgaans lagere doses voorgeschreven van medicijnen die voor volwassenen waren ontwikkeld. Bij de meeste van deze middelen bestond echter nauwelijks onderzoek naar de gevolgen voor kinderen, zodat onder- of overdosering voorkwam.

Farmaceutische bedrijven zouden daarom moeten melden of hun medicijnen ook voor kinderen geschikt waren en het op de markt brengen van nieuwe middelen moest mede afhankelijk worden van de effecten die ze op kinderen hadden. De Unie zou wetenschappelijk onderzoek in die richting ondersteunen. De bedrijven zouden in ruil voor de strengere voorwaarden een langere patentbescherming krijgen. Indien het Europees Parlement geen bezwaren had, zou het voorstel in 2007 kracht van wet krijgen.

NATUUR EN MILIEU

'Klimaatverplichtingen sneller gerealiseerd dan voorzien'

Ten tijde van de tussen 28 november en 9 december 2005 gehouden Klimaattop in het Canadese Montreal bracht de Europese Commissie een positieve tussenrapportage uit over de vorderingen die waren gemaakt in het behalen van de doelstellingen zoals vastgelegd in het klimaatverdrag van Kyoto. Volgens de Commissie, die de recente gegevens op 1 december presenteerde, zou de uitstoot van broeikasgassen tegen 2010 met 9,3 procent kunnen zijn verminderd in vergelijking met 1990. Dat kon oplopen tot 11,3 procent als de nieuwe lidstaten de benodigde extra maatregelen zouden nemen. Deze waren in alle lidstaten nodig omdat tot in 2005 de afname nog maar 1,7 procent had bedragen. Als de doelstelling werd gehaald, zou de Unie duidelijk uitkomen boven de 8 procent waartoe de vijftien oude lidstaten zich destijds hadden verplicht. Opvallend was verder dat de economische groei niet te lijden had gehad onder de milieumaatregelen. Integendeel, deze bedroeg sinds 1990 27 procent.
De cijfers waren overigens optimistischer dan uit een rapport van de Verenigde Naties in november was gebleken. Problematisch was vooral dat elf van de vijftien oude lidstaten sinds 1990 juist een grotere emissie te zien gaven. De toename was met name groot in Spanje (41,7 procent), Portugal (36,7), Griekenland (25,8), Ierland (25,6), Finland (21,5) en Oostenrijk (16,5). Daar stond echter tegenover dat in de nieuwe Oost-Europese lidstaten door het sluiten van sterk vervuilende fabrieken de uitstoot fors was afgenomen. Zo bedroeg de daling in Litouwen 66 procent en in Letland 58 procent.

Ministers aanvaarden richtlijn voor goedkeuring chemische stoffen

Na in eerste lezing door het Europees Parlement op 17 november te zijn goedgekeurd, gingen de ministers van Economie van de Unie op 13 december 2005 akkoord met regelgeving omtrent de registratie, evaluatie en goedkeuring van 30.000 chemische stoffen. Deze chemierichtlijn Reach (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) zou nog voor een tweede lezing naar het parlement teruggaan.

Volgens de richtlijn zou een speciaal agentschap – in de Finse hoofdstad Helsinki – worden opgezet waar zowel bestaande als nieuwe chemische stoffen die in hoeveelheden van meer dan een ton in de Unie werden geproduceerd of ingevoerd, moesten worden aangemeld. Het ging dan om de eigenschappen van de stoffen en de mogelijke risico's. Gevaarlijke stoffen moesten eerst worden geëvalueerd en konden alleen na verlening van een vergunning op de markt komen. De regels waren soepeler als de stoffen in kleinere hoeveelheden werden geproduceerd. Ook waren er minder strenge testverplichtingen voor kleine en middelgrote ondernemingen, die de overgrote meerderheid vormden van de naar schatting 27.000 bedrijven die met de Reach-wetgeving te maken kregen.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie maakt pas op de plaats bij uitbreiding met nieuwe lidstaten

Hoewel de Unie in de laatste maanden van 2005 initiatieven nam om de relaties te intensiveren met enkele landen die op den duur zouden kunnen toetreden, maakte zij in december toch een pas op de plaats. De behoefte was toegenomen aan een fundamenteel debat over de gevolgen van uitbreiding van het aantal lidstaten.
Macedonië was op 9 november door de Europese Commissie erkend als kandidaatlidstaat, zonder dat een datum werd afgesproken over de start van mogelijke onderhandelingen. Op 16 december bevestigden de staatshoofden en regeringsleiders deze status tijdens een top in Brussel. Zij beslisten echter tegelijkertijd dat er voorlopig geen onderhandelingen zouden plaatsvinden.
Wel waren op 1 december de banden met Oekraïne verstevigd door het land te erkennen als markteconomie. Tevens werden een aantal overeenkomsten gesloten over samenwerking op het gebied van energie, luchtvaart en het Europese satellietnavigatiesysteem Galileo.

Subsidies voor export levend slachtvee afgeschaft

De Europese Commissie besloot op 20 december 2005 dat er met onmiddellijke ingang geen subsidies meer mochten worden verstrekt voor de uitvoer van levend slacht-

Europese Unie

vee. De maatregel was een antwoord op de slechte behandeling van dieren die werden verscheept naar Libanon en Noord-Afrika om er geslacht te worden. Als het vee werd geëxporteerd voor fokdoeleinden, kon er nog wel subsidie worden gegeven.
Het was overigens de bedoeling om alle subsidies voor vee, ongeacht voor welk doel geëxporteerd, tegen 2013 af te schaffen. Een belofte in die richting hadden de EU-landen gedaan tijdens een bijeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) op 18 december.

EU trekt ruim 165 miljoen euro uit tegen natuurrampen in Afrika

Op 26 december 2005 maakte de Europese Commissie bekend 165,7 miljoen euro beschikbaar te stellen ter bestrijding van natuurrampen in Afrika. Het bedrag zou worden verdeeld over tien landen: Soedan (48 miljoen euro), Democratische Republiek Kongo (38 miljoen), Burundi (17 miljoen), Liberia (16,4 miljoen), Oeganda (15 miljoen), Tsjaad (13,5 miljoen), Tanzania (11,5 miljoen), Ivoorkust (5,2 miljoen), de Comoren (600.000) en Madagaskar (500.000). De gelden zouden worden verdeeld via organisaties als het Rode Kruis en het kinderfonds van de Verenigde Naties Unicef.
Eurocommissaris voor Ontwikkelingssamenwerking Louis Michel lichtte de beslissing als volgt toe: 'Vandaag herdenken we de slachtoffers van de tsunami in Zuidoost-Azië [eind december 2004]. Maar miljoenen kwetsbare mensen in Afrika zijn blootgesteld aan natuurrampen als droogte, overstromingen, insectenplagen en gewapende conflicten. Dit zijn stille tsunami's. Veel van deze rampen halen in het Westen de krantenkoppen niet, maar ze veroorzaken groot lijden.'

EUROPEES PARLEMENT

Politicus Franse Front National verliest strafrechtelijke immuniteit

Het Europees Parlement ontnam op 13 december 2005 de strafrechtelijke immuniteit aan europarlementariër Bruno Gollnisch. Hij was, na de bekendere Jean-Marie Le Pen, de belangrijkste topfunctionaris van de Franse extreem-rechtse partij Front National (FN).
Gollnisch (55) moest voor de correctionele rechtbank van Lyon terechtstaan omdat hij twijfels had uitgesproken over het bestaan van gaskamers tijdens de holocaust. In maart werd Gollnisch, hoogleraar internationaal recht, door de universiteit van Lyon verboden om de komende vijf jaar nog college te geven. Zijn partij was eind 2004 vertegenwoordigd op een bijeenkomst in Antwerpen van het Belgische Vlaams Belang (VB), de Vrijheidspartij Oostenrijk (FPÖ), de in Italië regerende Lega Nord (LN) en de partij Nieuw Rechts uit Nederland, waar zij pogingen deden tot een gemeenschappelijke politieke lijn te komen.

Parlement akkoord met opslag data gsm-, telefoon- en internetverkeer

Het Europees Parlement keurde op 14 december 2005 het voorstel van de Europese ministers van Justitie goed om gegevens over gsm-, telefoon- en internetverkeer gedurende 6 tot 24 maanden op te slaan zodat deze indien nodig konden worden betrokken in onderzoek naar zware criminaliteit en terrorisme. Eventueel kon die periode worden verlengd, maar dan alleen met toestemming van de Europese Commissie. Het parlement had oorspronkelijk deze termijn willen beperken tot zes à twaalf maanden, maar ging uiteindelijk akkoord met het ministersvoorstel van 2 december.
Het bijhouden van de gegevens was bedoeld om gebruikers van de betreffende communicatielijn te kunnen identificeren. De inhoud van de gesprekken werd dus niet vastgelegd en ook chatten was van de regels uitgesloten. De afzonderlijke lidstaten waren zelf bevoegd te bepalen welke instanties toegang kregen tot de data. Ook konden zij zelf beslissen in hoeverre telecombedrijven financieel werden gecompenseerd voor het bijhouden van de gegevens.
Het besluit, dat niet werd gesteund door de ministers van Ierland, Slowakije en Slovenië, zou halverwege 2007 in werking treden.

(Vorige berichten pagina 708/1 - 2005)

ALBANIË

Albanië

BINNENLAND

Definitieve uitslag bevestigt overwinning Democratische Partij

Een nieuwe stemmingsronde in drie kiesdistricten op 23 augustus 2005 bevestigde de overwinning van de Democratische Partij van Sali Berisha. De landelijke parlementsverkiezingen hadden plaatsgevonden op 3 juli 2005, maar de officiële uitslag was vertraagd vanwege het grote aantal klachten over fraude en onregelmatigheden. Intussen had Berisha al een coalitiekabinet samengesteld en aangekondigd dat de bestrijding van corruptie en snelle economische hervormingen prioriteit zouden hebben. Uit de voorlopige resultaten bleek dat de coalitie over 80 van de 140 parlementszetels beschikte.

Nano legt zich neer bij verkiezingsuitslag

Na de officiële verkiezingsuitslag, diende premier Fatos Nano op 1 september 2005 zijn ontslag in en trad tevens terug als leider van de Socialistische Partij. Op 11 september 2005 werd Sali Berisha beëdigd als de nieuwe premier.

Sali Berisha en Fatos Nano

Sinds de onafhankelijkheid van Albanië in 1991 werd het land afwisselend bestuurd door Sali Berisha en Fatos Nano. In 1992 won Berisha de eerste democratische presidentsverkiezingen. Hij slaagde erin de economie te hervormen en zocht toenadering tot de Europese Unie en de NAVO. De daaropvolgende jaren kwam er steeds meer kritiek op zijn autoritaire bewind. In 1997 verviel het land gedurende zes maanden in anarchie nadat Albanezen bijna 1 miljard euro verloren vanwege investeringen in een zogenaamd piramidespel.

De Socialistische Partij won de verkiezingen later datzelfde jaar en daarop trad Berisha

Uitslag parlementsverkiezingen Albanië
(3 juli 2005)

	zetels
Democratische Partij (PD)	55
Socialistische Partij van Albanië (PSS)	40
Republikeinse Partij van Albanië	11
Sociaal Democratische Partij (PSDS)	7
Socialistische Beweging voor Integratie	5
Nieuwe Democratische Partij	4
Agrarische Partij van Albanië (PAS)	4
Democratische Alliantie Partij (PADS)	3
Partij voor de Mensenrechten (PBDN)	2
Christendemocratische Partij	2
Liberaal-democratische Unie	1
Onafhankelijken	1
totaal	140

Samenstelling regering Albanië
(12 september 2005)

President (beëdigd op 24 juli 2002)
Alfred MOISIU

Premier
Sali BERISHA

Vice-premier
Ilir RUSMAJLI

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Sokol OLLDASHI
Buitenlandse Zaken
Besnik MUSTAFAJ
Defensie
Fatmir MEDIU
Economie, Industrie, Energie en Handel
Genc RULI
Europese zaken
Arenca TROSHANI
Financiën
Ridvan BODE
Gezondheidszorg
Maksim CIKULI
Justitie
Aldo BUMCI
Landbouw en Voedsel
Jemin GJANA
Milieu
Lufter XHUVELI
Onderwijs en Wetenschappen
Genc POLLO
Toerisme, Cultuur, Jeugd en Sport
Bujar LESKAJ
Transport en Telecommunicatie
Lulzim BASHA
Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Gelijke Behandeling
Kosta BARKA

President Centrale bank
Ardian FULLANI

af als president. Onder het daaropvolgende bewind van Fatos Nano groeide niet alleen de economie, maar ook de corruptie en misdaad. Een groot deel van de Albanezen leefde nog steeds onder de armoedgrens. In de tussentijd had Berisha afstand genomen van zijn autoritaire regeerstijl en presenteerde zich als een ervaren staatsman die bovenal de corruptie wilde bestrijden.

Westen positief over machtsoverdracht

Europese waarnemers en de Amerikaanse president George W. Bush spraken hun waardering uit over de rustige machtsoverdracht na de verkiezingen. De Britse voorzitter van de Europese Unie (EU) verklaarde op 12 september 2005 dat Albanië nu prioriteit moest geven aan de hervormingen. Naar verwachting zou halverwege 2006 het EU-associatieverdrag worden ondertekend, de eerste officiële stap sinds de toetredingsgesprekken in januari 2003 waren begonnen.

Verbod op speedboten als onderdeel van strijd tegen smokkel

Als onderdeel van de strijd tegen drugs- en mensensmokkel kondigde premier Sali Berisha op 17 oktober 2005 een verbod op speedboten aan, uitgezonderd vistrawlers en buitenlandse jachten. Speedboten werden door de georganiseerde misdaad vooral gebruikt voor de oversteek naar Italië.

Premier snijdt in overheidsapparaat

Pemier Sali Berisha kondigde op 1 december 2005 het ontslag van 2000 (semi)ambtenaren aan, naar eigen zeggen om de overheidsuitgaven terug te dringen. Het aantreden van een nieuwe regering ging in Albanië echter altijd gepaard met personele wijzigingen: politieke partijen waren wantrouwig over benoemingen door een andere partij en partijgenoten moesten worden beloond voor hun loyaliteit.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Project voor hoge snelheidstrein afgeblazen

Minister van Transport Lulezim Basha maakte op 22 december 2005 bekend dat het project voor de aanleg van een hoge snelheidstrein, ter waarde van 71 miljoen euro, werd geannuleerd. Basha verklaarde dat het project niet paste in de transportstrategie die was overeengekomen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank, hetgeen door deze organisaties werd bevestigd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering verlicht belastingdruk kleine bedrijven

De nieuwe regering van Albanië kondigde op 21 september 2005 een verlaging van de omzetbelasting voor kleine bedrijven aan van 4 naar 1,5 procent. Tevens werden de inschrijfkosten voor nieuwe bedrijven gehalveerd tot ca. 870 euro (100.000 leks). Op deze manier wilde de overheid belastingontduiking voorkomen en de werkgelegenheid bevorderen (de werkloosheid bedroeg 14 procent). De maatregelen hadden de instemming van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank, maar leidden vanwege de negatieve gevolgen voor de gemeentelijke inkomsten tot ontstemming bij burgemeesters.

Albanië verlamd door energietekort

De Albanese regering nam op 11 november 2005 maatregelen om een einde te maken aan reeds vier dagen durende stroomonderbrekingen. De meeste Albanezen waren inmiddels 18 uur per dag verstoken van elektriciteit, verwarming en gas en sommige dorpen zaten dagenlang volledig zonder stroom. De overheid was voornemens om 80 kleine waterkrachtcentrales te privatiseren. Vanwege de droogte was de waterstand te laag en kampten de verouderde centrales met productieproblemen. Daarnaast wilde de regering energie uit Italië gaan importeren.

Lagere economische groei vanwege energieproblemen

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verklaarde op 21 november 2005 te verwachten dat vanwege de energieproblemen de groei van het bnp van Albanië in 2006 slechts 5 procent zou bedragen. In 2005 bedroeg de groei van het bnp nog 5,5 procent. Naar verwachting zouden de problemen in de loop van 2006 zijn opgelost.

JUSTITIE

Vertrouweling van ex-premier Nano aangehouden wegens smokkel

Leonard Koka, de broer van de socialistische burgemeester van Dürres en een vertrouweling van ex-premier Fatos Nano werd op 10 september 2005 gearresteerd op verdenking van sigarettensmokkel ter waarde van 3,5 miljoen euro.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek Griekse president beëindigd na demonstratie

De Griekse president Karolos Papoulias brak zijn bezoek aan Albanië af nadat 200

vertegenwoordigers van de Cham, een Albanese moslimgroep, hadden geprotesteerd voor het hotel waar hij zijn collega Alfred Moisiu zou ontmoeten. Na de Tweede Wereldoorlog wees Griekenland 35. 000 Cham uit op beschuldiging van Nazi-collaboratie. De demonstranten eisten compensatie voor de in beslagname van goederen door de Griekse overheid. Volgens het Griekse ministerie van Buitenlandse Zaken had Albanië de demonstratie van de 'extremistische elementen' moeten voorkomen. Albanese woordvoerders en lokale media benadrukten dat de demonstratie rustig en onder politietoezicht was verlopen.

(Vorige berichten pagina 454/3 - 2005)

BELGIË

BINNENLAND

Regering keurt nieuwe regels asielprocedure goed

De federale regering stemde op 23 december 2005 in met een voorstel van minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael voor een nieuwe asielprocedure, alsmede een strengere aanpak van misbruik bij gezinshereniging.

Voortaan was het niet meer de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) die het zogeheten ontvankelijkheidonderzoek zou uitvoeren. Deze zou nog wel verantwoordelijk zijn voor de 'Dublincontrole', dat wil zeggen zij ging na of er al een aanvraag was ingediend in een andere lidstaat van de Europese Unie. Ook bleef zij bevoegd voor de meervoudige aanvragen en de asielaanvragen met een aspect van openbare orde. Een belangrijker rol was echter weggelegd voor de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen die zou beslissen of asiel wel of niet werd toegekend. Daartegen stond beroep open bij de nieuw op te richten Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, bestaande uit 32 magistraten. Zowel de termijn om in beroep te gaan als de beslissing daarop zou kortdurend zijn en de hele procedure mocht maximaal een jaar duren.

Voor burgers van EU-lidstaten en kandidaat-lidstaten gold zelfs een procedure van maximaal vijf dagen. Zij zouden geen financiële steun krijgen en in geval van een negatieve beslissing direct teruggestuurd worden. In 2004 ging het hier overigens om maar ca. 1.000 van de 15.000 aanvragen.
Voorts zou de leeftijd waarop men via gezinshereniging na een huwelijk naar België kon komen, worden verhoogd van 18 naar 21 jaar. Dit om de kinderen te beschermen tegen een gedwongen huwelijk. Na toekenning van een verblijfsrecht in het kader van gezinsvorming kwam er een controleperiode van drie jaar in plaats van de bestaande vijftien maanden. Deze controle werd uitgevoerd om vast te stellen of men daadwerkelijk samenwoonde. Overtreding van de regel kon in het uiterste geval leiden tot intrekking van het verblijfsrecht.

Nieuwe procedure ontlast Raad van State

De beroepsmogelijkheid bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen kwam in de plaats van de bestaande dubbele beroepsprocedure, bij de Vaste Beroepscommissie en vervolgens bij de Raad van State. Dat laatste orgaan zou zich niet langer met asielberoep bezighouden, uitgezonderd in geval van cassatieberoep tegen het niet naleven van de vormvereisten. Daarnaast kreeg het orgaan er de komende vijf jaar zes staatsraden bij om de achterstand weg te werken in bij haar aanhangig gemaakte zaken die geen asielprocedures betroffen. Van de in totaal ruim 41.000 zaken die de Raad nog moest behandelen, bestond ongeveer tweederde uit asieldossiers.

Ook andere procedures werden vergemakkelijkt, zoals het tegelijkertijd behandelen van een schorsings- en vernietigingsberoep in eenvoudige zaken. In de bestaande situatie konden daar maanden of jaren tussen liggen.

Tot dan toe werden de eerste voorzitter, de voorzitter, de auditeur-generaal en de adjunct-auditeur-generaal van de Raad van State voor het leven benoemd, maar in het vervolg zou dat gebeuren voor een periode van vijf jaar met de mogelijkheid van eenmalige verlenging. De benoemingsperiode voor de voorzitters van de kamers en de eerste auditeurs werd vastgesteld op drie jaar, met de mogelijkheid van tweemaal verlenging en een daarop volgende vaste benoeming.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meeste illegale arbeiders afkomstig uit Polen, Bulgarije en China

In 2004 kwamen de meeste illegale arbeidskrachten uit Polen, Bulgarije en China, gevolgd door Turkije, Roemenië, Marokko en India, zo meldde het federale coördinatiecomité in haar eerste jaarverslag van december 2005. Daarin werden de resultaten gebundeld van vier inspectiediensten: de sociale inspectie, de arbeidsinspectie, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening (RVA). Deze diensten ondernamen actie tegen illegale arbeid en daarnaast tegen economische uitbuiting en mensenhandel.
Er werden door de diensten 1.669 illegalen betrapt, maar dit aantal was slechts een deel van het totaal aantal illegalen. Ook andere instanties als parketten, de federale politie en de dienst Vreemdelingenzaken bestreden immers illegale arbeid. Het meeste illegale werk werd gedaan in de vleesverwerkende bedrijven, daarna in (vooral Chinese) restaurants en andere delen van de horeca en als derde in de bouwsector. Er was wel sprake van een afname in vergelijking met 2003.

Kamer en Senaat keuren Generatiepact goed

De Kamer keurde op 16 december 2005 de maatregelen goed in het kader van het Generatiepact, dat deel uitmaakte van de in oktober afgelegde federale beleidsverklaring. De maatregelen waren bedoeld om meer werkgelegenheid te creëren en langer werken te stimuleren. Er stemden 91 leden van de regeringsfracties voor, de vier leden van Ecolo waren tegen en de fracties van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V), Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA), het Centre Démocrate Humaniste (CDH) en Vlaams Belang (VB) – totaal 44 leden – onthielden zich van stemming. Met dezelfde partijverhoudingen ging op 22 december ook de Senaat met het pact akkoord.
Tegen het pact hadden de vakbonden in oktober een algemene staking georganiseerd. Zij verzetten zich vooral tegen de verhoging van de leeftijd waarop men met brugpensioen kon gaan van 58 jaar (na 25 dienstjaren) naar 60 jaar (na 30 dienstjaren). De maatregelen zouden vanaf 2008 van kracht worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Waalse economie moderniseert slechts langzaam

Uit het in december 2005 verschenen jaarrapport van de Sociaal-Economische Raad van het Waals Gewest (CESRW), *Regards sur la Wallonie 2005*, bleek dat de economie van Franstalig België slechts langzaam moderniseerde. De CESRW, waarin werkgevers en werknemers waren vertegenwoordigd, kwam tot deze conclusie door de prestaties van Wallonië te vergelijken met die van de vijftien andere Europese regio's die destijds de bakermat waren van de industriële revolutie. Dat waren Overijssel, Limburg (Nederland), Nord-Pas-de-Calais, Lotharingen (Frankrijk), Asturië, Baskenland, Catalonië, Cantabrië (Spanje), Saarland, Hamburg, Weser-Ems, Bremen, Noord-Rijnland-Westfalen (Duitsland), Yorkshire en Humberside en Schotland (Groot-Brittannië).

Zowel de economische groei als de werkgelegenheid bleef in Wallonië achter bij de ontwikkelingen in de meeste andere regio's. Het bbp per hoofd van de bevolking was in Wallonië met 17.841 euro het op één na laagste. In de periode 1996-2002 groeide dit bbp met 27,5 procent, ruim onder het gemiddelde van de Europese Unie (32,2 procent) en minder dan de groei in de Spaanse, Nederlandse en Britse gebieden.

De werkgelegenheidsgraad bij de 15- tot 64-jarigen in Wallonië bedroeg in 2003 55,4 procent, het op één na laagste van de zestien gebieden. Bij jongeren van 15 tot 24 jaar nam het de laagste plaats in met een werkgelegenheidsgraad van 20,8 procent. De werkgelegenheid in Wallonië nam tussen 2000 en 2003 af met 0,6 procentpunten, een slechter resultaat dan in dertien van de vijftien overige regio's. Qua werkloosheidsgraad nam Wallonië de op drie na laatste plaats in met 10,8 procent. Het percentage langdurige werkloosheid (langer dan een jaar) van de totale werkloosheid bedroeg er 45,4 procent. Alleen Bremen deed het nog slechter.

Tussen de twintig Waalse arrondissementen bestonden overigens aanzienlijke verschillen. Zes ervan – Moeskroen, Nijvel, Marche-en-Famenne, Doornik, Neufchateau, Borgworm – lagen zowel qua economische groei als qua werkgelegenheid boven het Waals gemiddelde. De grote verschillen werden onder meer geïllustreerd door het feit dat ondanks het achterblijven van de gemiddelde economische groei in Wallonië deze in de zes genoemde gebieden zelfs hoger lag dan in Vlaanderen en Brussel.

Belgische industriële productie daalt sterk

Uit op 19 december 2005 gepubliceerde cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie, bleek dat de Belgische industriële productie tussen oktober 2004 en oktober 2005 met 7,7 procent was gedaald. Dat was de grootste daling in ruim vijftien jaar. De krimp was het sterkste in de productie van duurzame consumptiegoederen, energie en kapitaalgoederen. Daarmee week België sterk af van het gemiddelde van de eurozone, waar de productie van de industrie in genoemde periode ongeveer gelijk was gebleven. De ontwikkeling in België hing samen met het afnemende concurrentievermogen van ondernemingen. De loonkosten stegen er sterker dan in omringende landen.

Het aandeel van de industriële sector in de economie werd kleiner. Exclusief de bouwnijverheid was zij in het derde kwartaal van 2005 verantwoordelijk voor 19,2 procent van de toegevoegde waarde en leverde zij 14,9 procent van de werkgelegenheid. Indirect creëerde de industrie door het uitbesteden van taken wel extra arbeidsplaatsen in de dienstensector. De industrie bleef bovendien van groot belang voor de export en het wetenschappelijk onderzoek.

JUSTITIE

Hof van Beroep verklaart feiten tegen Noël Slangen verjaard

Het Hof van Beroep in Brussel verklaarde zich op 30 november 2005 onbevoegd in de zaak tegen communicatiespecialist Noël Slangen en voormalig kabinetsmedewerker Jean Vrijsen betreffende het op illegale wijze binnenhalen van overheidsopdrachten tussen 1991 en 1993. Het hof achtte de feiten intussen verjaard. In januari 2004 waren beiden veroordeeld tot twintig maanden voorwaardelijk en een geldboete en waren vervolgens in beroep gegaan.

Bij de aanbestedingen was door de veroordeelden gebruik gemaakt van nepoffertes om de opdrachten voor het reclamebureau van Slangen binnen te halen. Deze bekende de aantijging, maar stelde dat deze werkwijze destijds nog niet verboden was: pas in 1997 werd de wetgeving aangescherpt. De aanbestedingen werden gedaan onder verantwoordelijkheid van de toenmalige Vlaamse minister van Leefmilieu Theo Kelchtermans van de Christelijke Volkspartij (CVP) – voorloper van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) – waarvoor Slangen jarenlang werkzaam was. Tussen 1999 en 2004 werkte hij voor de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), onder meer als persadviseur van premier Guy Verhofstadt.

Straffen tot tien jaar geëist tegen vermeende leden terreurnetwerk

Het federale parket eiste op 8 december 2005 gevangenisstraffen tot tien jaar tegen dertien mensen die zouden behoren tot de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM). Er waren vier hoofdverdachten, van wie er twee, A. Hakimi en L. el Haski, tien jaar tegen zich hoorden eisen. Acht jaar was de eis tegen M. Lounani en A. Ouabour. Tegen drie anderen was de eis vijf jaar, tegen nog eens drie was dat vier jaar en tegen de overigen werd drie maanden geëist wegens illegaal verblijf.

Het Openbaar Ministerie kon zich voor het eerst baseren op de anti-terrorismewet van december 2003, die voorzag in maximaal levenslang voor plegers van terroristische misdrijven. Degenen die nu terecht stonden werden verdacht van lidmaatschap van een terroristische groepering en logistieke ondersteuning van terrorismeplegers. Daarop stond een maximale straf van tien jaar en voor leidinggevende personen van twintig jaar.

De GICM werd verantwoordelijk gehouden voor de bomaanslagen in Casablanca (16 mei 2003) en Madrid (11 maart 2004), waarbij meer dan 200 doden vielen. Volgens het OM was de Belgische cel in Maaseik het Europees hoofdkwartier van de GICM, maar de bewijsvoering ervoor was moeilijk hard te maken. De verdachten ontkenden lidmaatschap van een terreurgroep en volgens een van de advocaten, Sven Mary, was de gehele bewijsvoering ongeldig omdat die

België

voortvloeide uit het in strijd met de wet afluisteren van telefoongesprekken door de inlichtingendienst.

GEZONDHEID EN ZORG

Campagne tegen oneigenlijk gebruik antibiotica lijkt succesvol

Uit cijfers van de Belgische Commissie voor de Coördinatie van het Antibioticabeleid (BAPCOC) bleek in december 2005 dat het op oneigenlijke gronden voorschrijven van antibiotica in de periode 1999-2004 met bijna een derde was afgenomen. In 2004 was de daling met 13,2 procent het sterkste en groter dan elders in Europa. Daarbij ging het om het voorschrijfgedrag van artsen waarbij dat in ziekenhuizen niet was inbegrepen. In 1999 bedroegen de kosten voor ziekteverzekeringen en patiënten nog 220 miljoen euro, maar in 2004 lag dat 56,2 miljoen euro lager.

De BAPCOC werd in 1999 opgericht als antwoord op de gezondheidsrisico's van oneigenlijk antibioticagebruik. Antibiotica, die in staat zijn bacteriën uit te schakelen, zijn weliswaar onmisbaar en vaak levensreddend, maar het kwam nog steeds voor dat ze voor het verkeerde doel werden voorgeschreven. Zo werden ze ook wel ingezet tegen virale infecties, ook al wist de medische wetenschap dat ze daar in het geheel niet tegen helpen.

Overmatig gebruik had intussen geleid tot een toenemende resistentie van bepaalde bacteriën. Dat betekende dat de door bacteriën veroorzaakte vormen van bijvoorbeeld longontsteking en hersenvliesontsteking niet meer effectief bestreden konden worden en deze aandoeningen daardoor levensbedreigend werden.

Dodelijke ziekenhuisbacterie vastgesteld

In ziekenhuizen bracht resistentie eveneens gevaren met zich mee. Volgens de federale minister van Volksgezondheid, Rudy Demotte, raakten in België jaarlijks rond de 110.000 patiënten besmet met een van de ziekenhuisbacteriën.

Eind oktober werden in enkele ziekenhuizen mensen besmet met de bacterie Clostridium difficile, die de wetenschap in 1930 ontdekte. Recentelijk hadden zich een aantal sterfgevallen voorgedaan in de Verenigde Staten en Canada. Ook was de bacterie geconstateerd in Groot-Brittannië en Nederland. De ziekteverwekker kon vooral vat krijgen op patiënten bij wie de darmflora verstoord was geraakt door antibiotica. In geval van een sterk verzwakte afweer kon de bacterie dodelijk zijn.

NATUUR EN MILIEU

Vlaams milieubeleid beantwoordt nog niet aan internationale standaard

Het jaarrapport 2004 van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), dat in december 2005 werd gepubliceerd, liet zien dat in het milieubeleid sinds de jaren '90 vooruitgang was geboekt maar dat dit onvoldoende was om aan de internationale normen te voldoen. De belangrijkste problemen lagen in de toename van het transport en het milieuonvriendelijk consumeren.

Het milieubelastende consumentengedrag was toegenomen door onder meer de stijging van de koopkracht, de vergrijzing en het kleiner worden van de huishoudens. Daardoor steeg het gebruik van grondstoffen en energie, werd er meer afval geproduceerd en nam ook de uitstoot van vervuilende stoffen zoals broeikasgassen toe. Sinds 1990 was het huishoudelijk energiegebruik met 26 procent gestegen, ondanks de vermindering die was bereikt door toepassing van geavanceerdere milieutechnologie bij onder meer computers, televisies en auto's. Het energiegebruik in huishoudens bedroeg 16 procent van het bruto binnenlands energiegebruik.

BUITENLANDSE ZAKEN

Opnieuw diplomatieke spanningen met Nederland

In een interview van 13 december 2005 met het Nederlandse weekblad *Vrij Nederland* leverde vice-premier Freya Van den Bossche kritiek op het beleid van de Nederlandse regering, die door het persoonlijke karakter ervan tot spanningen leidde in de relaties tussen beide landen. De minister, die onder meer verantwoordelijk was voor het Belgische werkgelegenheidsbeleid, bekritiseerde de Nederlandse bezuinigingsmaatregelen, pleitte voor behoud van het sociale stelsel en meende dat het 'hardvochtige' Nederlandse beleid zou leiden tot een tweedeling in de maatschappij. Vervolgens oordeelde ze echter ook over de bewindslieden persoonlijk: 'Hebben jullie in jullie kranten soms personeelsadvertenties staan met: als je niet stijf, truttig en kleinburgerlijk bent, kom je niet in aanmerking voor een ministerpost?'

Het was de tweede maal in het laatste half jaar dat een Belgische minister Nederlandse collega's persoonlijk bekritiseerde. In juni was consternatie ontstaan toen minister van Buitenlandse zaken Karel De Gucht de Nederlandse premier Jan Peter Balkenende omschreef als een 'mix van Harry Potter en brave stijfburgerlijkheid'. Ook bij hem was deze als beledigend ervaren uitspraak gekoppeld aan inhoudelijke kritiek, in dat geval op de wijze waarop de Nederlandse regering de campagne voor de Europese grondwet had gevoerd. Er moest een gezamenlijke verklaring van Balkenende en zijn Belgische ambtgenoot Guy Verhofstadt aan te pas komen om het conflict bij te leggen.

Op de opmerkingen van Van den Bossche werd vanuit Nederland, althans officieel, laconieker gereageerd. Vanuit de Belgische Kamer werd echter op 15 december scherpe kritiek geleverd op de minister door met name de oppositiefracties van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en Vlaams Belang (VB). Zij meenden dat haar uitspraken de diplomatieke verhoudingen in gevaar brachten. De minister verklaarde dat ze inhoudelijk achter haar uitspraken bleef staan, maar dat ze de negatieve opmerkingen over ministers beter achterwege had kunnen laten. Haar positie kwam, evenals van De Gucht een half jaar eerder, niet in gevaar.

(Vorige berichten pagina 710/3 - 2005)

Bosnië

BOSNIË

BINNENLAND

Hervormingswet goedgekeurd

De Eerste Kamer van het Bosnische parlement aanvaardde op 18 oktober 2005 een belangrijke sleutelwet voor de vorming van een multi-etnische politiemacht. De Servische Republiek had zich lange tijd tegen de wet verzet, omdat deze de autonomie van

de Republiek aantastte. De goedkeuring betekende dat de laatste hindernis voor toetredingsbesprekingen met de Europese Unie (EU) was weggenomen. Al eerder had het nationale parlement voldaan aan een andere eis van de EU, te weten een nationaal omroepsysteem.

Overeenstemming over herziening van de grondwet

Op 23 november 2005 kwamen de leiders van de moslims, Kroaten en Serviërs in Bosnië overeen ingrijpende grondwetswijzigingen in te voeren met als doel de etnische verdeeldheid te beëindigen. Hiermee kwam een einde aan de verdeling die tien jaar daarvoor was vastgelegd in het akkoord van Dayton en waarmee een einde was gekomen aan de oorlog in Bosnië. Volgens de nieuwe overeenkomst zou het tussen de drie etnische vertegenwoordigers roulerende presidium worden vervangen door één president. Het besluit opende de weg naar het lidmaatschap van de EU en de NAVO.

Akkoord over machtsuitbreiding kabinet

De leiders van Bosnië kwamen op 19 december 2005 overeen de macht van de nationale regering te vergroten ten koste van de moslim-Kroatische en Servische deelregeringen. De premier kreeg meer bevoegdheden, onder meer de mogelijkheid kabinetsleden te ontslaan. Daarnaast werden twee nieuwe ministeries gevormd: voor Landbouw en voor Technologie, Wetenschap en Milieu. Het akkoord werd bereikt onder sterke druk van de EU en de VS.

Schwarz-Schilling benoemd tot nieuwe Hoge Vertegenwoordiger

Op 28 november 2005 werd bekendgemaakt dat de 75-jarige Duitser Christian Schwarz-Schilling was benoemd als de nieuwe Hoge Vertegenwoordiger van de Verenigde Naties in Bosnië. Schwarz-Schilling, een Balkankenner en partijgenoot van bondskanselier Angela Merkel, volgde de Brit Paddy Ashdown op.

Ruim 19.000 Serviërs betrokken bij bloedbad Srebrenica

Meer dan 19.000 Bosnische Serviërs hadden deelgenomen aan de moord op 8.000 moslims in juli 1995 na de val van de VN-enclave Srebrenica, zo maakte de Bosnische regering op 4 oktober 2005 bekend. Van 17.000 betrokkenen waren ook de namen bekend, maar hun betrokkenheid en verantwoordelijkheid was nog niet vastgesteld. Volgens de Bosnisch-Servische regering waren ongeveer 900 verdachten mogelijk nog altijd werkzaam binnen het overheidsapparaat. Het rapport werd geheim gehouden om het onderzoek naar de verdachten niet te ondermijnen. De Bosnisch-Servische regering, die aan het rapport had meegewerkt, had vorig jaar onder internationale druk toegegeven dat de moord had plaatsgevonden en had zich hiervoor officieel verontschuldigd.

Nieuw massagraf met slachtoffers van Srebrenica gevonden

Op 17 oktober 2005 werd de vondst bekendgemaakt van een massagraf met 482 slachtoffers van het bloedbad in Srebrenica. De afgelopen jaren waren al duizenden lichamen gevonden in een vijftal massagraven rond Srebrenica. Na de val van de door Nederlandse VN-troepen beschermde 'veilige haven' Srebrenica in 1995 werden ongeveer 8.000 moslims door Bosnisch-Servische legereenheden vermoord.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verplichte reserves van handelsbanken verhoogd

Op 2 november 2005 verhoogde de centrale bank van Bosnië de verplichte reserves voor handelsbanken naar 15 procent. De financiële reserves waren onvoldoende en het hoge tekort op de rekeningen vormde een bedreiging voor het groeiende handelstekort.

Handelstekort stijgt opnieuw

In 2005 groeide de export twee keer zo snel als de import. Toch groeide het handelstekort naar een recordhoogte van 6,8 miljard marka (ca 3,4 miljard euro), aldus de Buitenlandse Kamer van Koophandel op 8 december 2005. Bosnië, dat nog niet was hersteld van de gevolgen van de burgeroorlog (1992-1995), probeerde de afhankelijkheid van buitenlandse hulp en import, die zwaar drukten op het bnp, te verminderen.

Geen overeenstemming over lening IMF

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en Bosnië slaagden er niet in overeenstemming te bereiken over de voorwaarden voor een nieuwe lening van ruim 43 miljoen euro, zo werd op 8 december 2005 bekend. De regering wilde vooral tegemoet komen aan de ontwikkelingsbehoeften van het land, terwijl het IMF wilde dat Bosnië de prioriteit gaf aan financiële stabiliteit.

Landelijke BTW-heffing ingaande 2006

Op 27 november 2005 werd bekend dat Bosnië per 1 januari 2006 BTW zou gaan heffen. De overheid had besloten tot een eenheidstarief van 17 procent. Dit was de laatste fase van de belastinghervorming die tot doel had de belastingsystemen van de twee autonome regio's (de Moslim-Kroatische Federatie en de Servische Republiek) te harmoniseren. De oppositie had gepleit voor een tarief van 0 procent voor basisproducten, maar volgens premier Adnan Terzic was dit niet nodig omdat er maatregelen waren genomen om de armste bevolkingsgroepen te ontzien.

JUSTITIE

Termijn voor financiële hulp bij vrijwillige overgave verlengd

De Bosnisch-Servische regering maakte op 22 september 2005 bekend dat familieleden van verdachten van oorlogsmisdaden een eenmalig bedrag van 50.000 marka (27.42 euro) zouden krijgen, indien deze verdachten zich vóór 31 december 2005 zouden aangeven. Het aanbod van financiële hulp was voor het eerst in juni 2004 gedaan en daarna tot tweemaal toe verlengd. Sindsdien hadden tien verdachten zich aangegeven, maar zes anderen waren nog voortvluchtig. De Europese Unie eiste dat alle verdachten in Bosnië en Servië aan het Joegoslavië-tribunaal waren uitgeleverd voordat sprake kon zijn van toetreding.

Bosnisch-Kroatische leider veroordeeld tot 10 jaar

Op 6 oktober 2005 werd de voormalige Bosnisch-Kroatische leider Ante Jelavic bij verstek veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf. Jelavic was beschuldigd van machts-

misbruik en verduistering van 100 miljoen euro. Hij was leider van de regerende Kroatische Democratische Unie (HDZ) en lid van het presidentiële driemanschap, totdat hij in 2001 werd ontslagen vanwege zijn steun aan de stichting van een onafhankelijke Bosnisch-Kroatische staat.

Eerste veroordeling oorlogsmisdadigers door Bosnisch-Servisch gerechtshof

Op 18 november 2005 veroordeelde een Bosnisch-Servisch gerechtshof drie voormalige Servische politieagenten voor de moord op zes moslimburgers. Dit was de eerste veroordeling voor oorlogsmisdaden door een Bosnisch-Servisch gerechtshof sinds de oorlog van 1992-1995. Dragan Radakovic en Drasko Krndija werden veroordeeld tot 20 jaar en Radoslav Knezevic tot 15 jaar. Krndija werd bij verstek veroordeeld.

EUROPESE UNIE

EU begint toetredingsgesprekken met Bosnië

De Europese Unie begon op 25 november 2005 onderhandelingen met Bosnië over een Stabilisatie- en Associatieovereenkomst (SAA), die uiteindelijk zou moeten leiden tot het lidmaatschap van de Unie. Meningsverschillen tussen moslims, Kroaten en Serviërs hadden de start van de onderhandelingen vertraagd. Belangrijkste discussiepunten voor de EU waren de oprichting van een multi-etnische politiemacht, volledige samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal en de instelling van een landelijke omroeporganisatie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bosnisch-Kroatische oorlogsmisdadiger veroordeeld door VN-tribunaal

Het Joegoslavië-tribunaal veroordeelde een voormalige Bosnisch-Kroatische soldaat tot 20 jaar gevangenisstraf. Miroslav Bralo werd schuldig verklaard aan moord, verkrachting en mishandeling van moslims. Bralo maakte deel uit van de Jokers, een Bosnisch-Kroatische eenheid die in 1993 moslimdorpen in Bosnië aanviel. Bij de strafmaat hield de rechter rekening met het feit dat Bralo zichzelf had aangegeven en schuld had bekend.

(Vorige berichten pagina 520/3 - 2005)

BULGARIJE

BINNENLAND

Hervorming justitieel apparaat goedgekeurd

Het Bulgaarse parlement aanvaardde op 14 oktober 2005 een wet om het inefficiënte en corrupte justitiële systeem te hervormen. Het oude systeem werkte fouten in de hand, waardoor zo'n 90 procent van de strafrechtzaken vanwege technische fouten nietig werd verklaard. Daardoor bleven de misdaden van machtige misdaadorganisaties ongestraft, zelfs waneer het de moord op rivalen en publieke personen betrof. De nieuwe wet gaf meer onderzoeksbevoegdheden aan de politie en de officier van justitie. Volgens waarnemers was de wet cruciaal om de gewelddadigheid te beëindigen en het investeringsklimaat te verbeteren. De bestrijding van georganiseerde misdaad en corruptie was een belangrijke voorwaarde voor toetreding tot de Europese Unie (EU). De commissaris voor Uitbreiding van de Europese Unie Olli Rehn zei dat voortgang op het gebied van misdaadbestrijding een belangrijke graadmeter was voor de geplande toetreding van Bulgarije in 2007.

Restricties voor radio en televisie

De Raad voor de Elektronische Media bepaalde op 9 november 2005 dat op de Bulgaarse radio en televisie tussen zes uur 's morgens en elf uur 's avonds geen 'sensationele informatie over misdaad, geweld en wreedheid' meer mocht worden uitgezonden. Ook waren er restricties voor films en shows waarin drugs, alcohol en tabak werden gebruikt en pornografie werd vertoond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid op laagste peil sinds negen jaar

Het ministerie van Sociale Zaken maakte op 16 december 2005 bekend dat de werkloosheid in november was gedaald tot 10,36 procent. De nieuwe socialistische regering had bij haar aantreden beloofd in vier jaar 240.000 nieuwe banen te creëren. De meeste nieuwe banen waren overheidsfuncties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Begrotingsoverschot naar recordhoogte

Het cumulatieve begrotingsoverschot van januari tot november bedroeg 1,78 miljard levs (ca. 1 miljard euro) en overschreed ruimschoots de doelstelling van het ministerie van Financiën voor 2005. Tevens werd op 30 december 2005 bekendgemaakt dat over dezelfde periode de belastinginkomsten 16,2 miljard levs en de uitgaven 14,42 miljard levs bedroegen. Volgens het Internationaal Monetair Fonds zou het Bulgaarse overschot 3 procent van het bnp moeten bedragen. Tot nog toe was het overschot 2 procent, maar analisten sloten niet uit dat de overheid aan het einde van het jaar alsnog de doelstelling van het IMF zou bereiken.

ONDERWIJS

Staking leerkrachten eindigt zonder salarisverhoging

Duizenden Bulgaarse leerkrachten beëindigden op 16 december een staking zonder dat hun eis voor 15 procent salarisverhoging was ingewilligd. Het aanbod van de overheid voor een verhoging van enkele procenten hadden zij afgewezen en zij hielden vast aan hun eis van 15 procent. De overheid stond onder grote druk van het Internationaal Monetair Fonds en de Europese Unie om de bestedingen te beperken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Tunnel geopend tussen Bulgarije en Griekenland

Op 9 december 2005 werd een 448 meter lange tunnel geopend tussen Bulgarije en Griekenland. Milieuactivisten hadden zich verzet tegen bovengrondse aanleg van de weg, omdat deze het leefgebied van de bruine beer zou aantasten. De tunnel vormde de tweede verbindingsroute tussen beide landen. De banden tussen Bulgarije en Griekenland waren geïntensiveerd sinds de toetredingsonderhandelingen van Bulgarije met de EU waren begonnen. De tunnel zou moeten bijdragen aan een groei van het verkeer en een afname van de geografische isolatie van beide landen.

(Vorige berichten pagina 522/1 - 2005)

CYPRUS

BINNENLAND

Grieks-Cyprus werkt niet mee aan opening grenspost

De Turks-Cyprioten troffen in november 2005 de voorbereidingen voor de opening van de grenspost Ledra bij Nicosia. Het openen van een voetgangersbrug tussen het Turkse en Griekse deel van de hoofdstad zou de handel tussen beide delen bevorderen.
Grieks-Cyprus besloot echter op 28 november om niet meer mee te werken aan de opening omdat Turks-Cyprus zich wederrechtelijk grondgebied zou toe-eigenen van de groene zone die de Verenigde Naties controleerden. Een VN-vertegenwoordiger gaf inderdaad toe dat er problemen waren: 'We zijn op dit moment actief betrokken bij de discussie tussen beide kanten en we zullen ons best blijven doen om deze kwestie op te lossen.'

Eigendomsrechten inzet dispuut

Het parlement van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC) veranderde op 19 december 2005 de eigendomswetten zodanig dat Grieks-Cyprioten aanspraak konden maken op teruggave van hun land als ze dit kwijt waren geraakt tijdens of na de Turkse invasie van 1974. Aanleiding was een vonnis van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Dit bepaalde in april 2005 dat de wetgeving van de TRNC op dit punt tekort schoot, omdat deze slechts financiële compensatie kende.
Op 23 december kwam het Europees Hof met een besluit dat Grieks-Cyprus binnen zes maanden maatregelen moest nemen om eigendomsgeschillen met Turks-Cyprioten te regelen. Het Hof zei er echter niet bij hoe dit moest gebeuren, maar sprak van een 'effectieve vergoeding'. Het besluit van het Hof zorgde voor een controverse tussen beide partijen: de Turks-Cyprioten waren blij met het besluit, maar de Grieks-Cyprioten niet. De laatste zagen het besluit als een impliciete erkenning van de TRNC. Ze wezen verder de wetswijziging van de Turks-Cyprioten af omdat ze hun rechtbank niet erkenden.
Gevolg was dat de gevoelige kwestie van de eigendomsgeschillen niet nader tot een oplossing kwam. Sinds 1974 waren 165.000 Grieks-Cyprioten en 60.000 Turks-Cyprioten hun grond kwijtgeraakt. De kwestie was dan ook telkens een van de belangrijkste obstakels bij de herenigingbesprekingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

VN-Veiligheidsraad verlengt mandaat vredesmacht

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties besloot op 14 december 2005 het mandaat van de vredesmacht op Cyprus met zes maanden te verlengen tot 15 juni 2006. Verder drong ze aan op een hervatting van de herenigingbesprekingen tussen Grieks- en Turks-Cyprus. VN-secretaris-generaal Kofi Annan had echter gezegd alleen met deze besprekingen te willen beginnen als beide kanten daadwerkelijk bereid waren een oplossing te zoeken.

(Vorige berichten pag. 393/1 e.v. - 2005)

DUITSLAND

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuwe baan van ex-bondskanselier Schröder roept kritiek op

De voormalige bondskanselier Gerhard Schröder kreeg in december 2005 scherpe kritiek te verduren vanwege het feit dat hij een belangrijke functie had aanvaard bij een door Russische bedrijven geleid consortium dat een gaspijplijn door de Oostzee zou aanleggen. Schröder had kort voor zijn aftreden als bondskanselier samen met de Russische overheid tot de aanleg van de pijplijn besloten. Hij zou aan het hoofd komen te staan van het comité van aandeelhouders, een functie die vergelijkbaar was met die van voorzitter van de raad van bestuur. Een woordvoerder van de voormalige regeringspartij de Groenen uitte scherpe kritiek op Schröder en sprak zich uit voor een gedragscode voor ex-regeringsfunctionarissen.

De gaspijplijn met een lengte van 1.200 kilometer zou vanaf de Noord-Russische stad Babajevo naar de kust bij Vyborg lopen en vervolgens via de Oostzee uitkomen bij Greifswald in Noordoost-Duitsland. De verbinding zou op die manier aan Polen en Oekraïne voorbijgaan, wat door beide landen niet op prijs werd gesteld.

'CIA-vluchten zijn in Duitsland geland'

Volgens het weekblad *Der Spiegel* van 12 december 2005 had de Duitse regering een lijst in bezit van minstens 437 vluchten door de Amerikaanse inlichtingendienst CIA binnen het Duitse luchtruim. Dergelijke vluchten konden volgens het weekblad zijn gebruikt om personen verdacht van terrorisme over te brengen naar geheime locaties, waar zij mogelijk zouden worden gemarteld. De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice had ongeveer een week eerder een bezoek aan Duitsland en andere Europese landen gebracht, waarbij ook de kwestie van de vluchten en mogelijke geheime CIA-gevangenissen in Oost-Europa aan de orde kwam.

'Regering was niet op de hoogte van Amerikaanse ontvoering'

De regering ontkende op 14 december dat haar voorgangers van de coalitie van de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) en de Groenen een rol hadden gespeeld bij de ontvoering door de Amerikanen in december 2003 vanuit Macedonië van een Duits staatsburger, Khaled el-Masri. Deze was naar eigen zeggen in Afghanistan gevangen gehouden en mishandeld. Minister van Buitenlandse zaken Frank-Walter Steinmeier, die ook een naaste adviseur was van bondskanselier Gerhard Schröder in de vorige regering, ontkende elke betrokkenheid van de toenmalige regering bij de zaak. Minister van Binnenlandse zaken Wolfgang Schäuble bevestigde in de Bondsdag wel dat zijn voorganger Otto Schily in 2004 door de Amerikaanse ambassadeur in Duitsland, Daniel Coates, in algemene termen op de hoogte was gesteld van de zaak. Masri ontkende twee dagen later met klem dat hij een schadevergoeding van wie dan ook had ontvangen zoals Schäuble had gezegd. Hij ontkende tevens dat hij had beloofd over zijn ervaringen te zullen zwijgen.

Gevangen genomen Duits gezin in Jemen vrijgelaten

Een voormalige Duitse regeringsfunctionaris, Jürgen Chrobog, en zijn vrouw en drie kinderen, die in Jemen door leden van een

stam gevangen waren genomen, werden op 31 december 2005 na drie dagen weer vrijgelaten. De ontvoerders hadden de vrijlating van vijf stamgenoten door de overheid geëist. Het was onduidelijk of de eis van de gijzelnemers was ingewilligd.

(Vorige berichten pag. 713/2 e.v. - 2005)

ESTLAND

BINNENLAND

Minister van Defensie dient ontslag in

Minister van Defensie Jaak Joeruut diende op 26 september 2005 zijn ontslag in, waarbij hij een conflict binnen zijn departement als de voornaamste reden gaf. Volgens commentatoren zou zijn aftreden het voortbestaan van de centrum-rechtse regering niet in gevaar brengen. Joeruut was in functie vanaf november 2004. De aanleiding tot zijn besluit was het feit dat de directeur van het Estse oorlogsmuseum bij een voetbalwedstrijd een T-shirt droeg met de tekst 'verbrand de communisten' en een aantal namen waaronder die van Joeruut.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Centrale bank waarschuwt voor oververhitting economie

De gouverneur van de Centrale bank Andres Lipstok waarschuwde op 13 december 2005 dat de economie het gevaar liep te snel te groeien. Hij zei echter ook dat Estland nog steeds op de goede weg was naar de invoering van de euro en bevestigde nogmaals de streefdatum voor invoering van 1 januari 2007.
Om in aanmerking te komen voor aansluiting bij de eurozone moesten Estland en de andere Baltische staten aan strikte criteria voor controle van de inflatie voldoen. Deze landen hadden hoge economische groeicijfers met daaraan gekoppeld hoge inflatie.

GEZONDHEID EN ZORG

Aids dreigt groeiend probleem te worden

Estland heeft het twijfelachtige voorrecht het land te zijn met het grootste hiv- en aidsprobleem ten noorden van Afrika. Dat schreef dagblad *NRC Handelsblad* op 20 oktober 2005. De toename werd vooral geweten aan intraveneus drugsgebruik, dat overigens door een deel van de wetenschap op zichzelf werd gezien als een van de oorzaken van aids. Het aantal seropositieven werd in oktober op 4.910 gesteld en zou per miljoen inwoners twee keer zo hoog liggen als dat in Rusland.
Estland had een open economie met relatief veel toerisme. Ook lag de hoofdstad Tallinn op een belangrijke drugsroute. Volgens sommige deskundigen waren de Baltische staten ook exporteurs geworden van drugs als amfetamine, die lokaal werden geproduceerd. Relatief veel drugsgebruikers waren afkomstig uit de sterk gemarginaliseerde Russische minderheid in het land.

BUITENLANDSE ZAKEN

Estse minister krijgt geen visum voor Rusland

De Estse regering protesteerde op 11 november 2005 tegen de weigering van Rusland om de minister van Buitenlandse zaken Urmas Paet een inreisvisum te geven. De minister had een congres in Sint-Petersburg willen bijwonen. Volgens de Russen was de visumaanvraag te laat ingediend.

(Vorige berichten pag. 394/3 e.v. - 2005)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Herdenking slag om Austerlitz leidt tot onenigheid

President Jacques Chirac en premier Dominique de Villepin waren beiden afwezig tijdens de 200e herdenking op 2 december 2005 van de slag om Austerlitz, waarbij keizer Napoleon Bonaparte het Oostenrijks-Russische leger versloeg. Onder leiding van Napoleon veroverde Frankrijk grote delen van Europa, totdat hij werd verslagen en in 1815 moest aftreden. In Frankrijk werd Napoleon nog altijd beschouwd als een groot staatsman en legerleider.
Fransen uit het Caribisch gebied hadden tegen de herdenking geprotesteerd. Zij herinnerden eraan dat Napoleon in 1802 de slavernij herinvoerde nadat deze in 1794 was afgeschaft, verantwoordelijk was voor het vergiftigen van rebellerende slaven op Haïti en wetgeving invoerde die 'kleurlingen' de toegang tot Frankrijk ontzegde. In het verleden maakten dergelijke klachten weinig indruk. Inmiddels was het Franse zelfvertrouwen echter flink gedaald onder invloed van groeiende sociale spanningen, de recente rellen in de arme buitenwijken en het afnemende aanzien van Frankrijk in Europa en de wereld. Volgens regeringswoordvoerders was er nooit sprake van geweest dat Chirac en De Villepin de bijeenkomst zouden bijwonen.

Excuses van president voor onterechte vonnissen in pedofilie-zaak

President Jacques Chirac verontschuldigde zich op 5 december 2005 tegenover dertien mensen die lange tijd ten onrechte in de gevangenis zaten op beschuldiging van seksueel misbruik van minderjarigen. Minister van Justitie Pascal Clément had inmiddels opdracht gegeven te onderzoeken hoe het mogelijk was dat rechters en psychologen waren misleid door een (uiteindelijk vals gebleken) aanklacht van een moeder van vier kinderen. De vrouw bleek samen met haar man en een ander echtpaar zelf verantwoordelijk te zijn voor de verkrachting van haar kinderen en voor andere wandaden die van 1995 tot 2000 in haar woning plaatsvonden.

Rellen in buitenwijken volgens politierapport niet georganiseerd

Dagblad *Le Parisien* citeerde op 7 december 2005 een politierapport waarin stond dat er geen leiders waren die de rellen van oktober-november in Franse steden met een specifiek doel hadden georganiseerd, maar dat louter sprake was van spontane uitbarstingen. De relschoppers, zowel blanke als Afrikaanse en Arabische jongeren, klaagden over uitsluiting en hoge werkloosheid. De schade door de rellen bedroeg volgens het rapport ruim 250 miljoen euro.

De bevindingen van de politie waren in tegenspraak met hetgeen premier Dominique de Villepin en minister van Buitenlandse zaken Nicolas Sarkozy tijdens de rellen hadden verklaard.

Premier mengt zich in conflict over koloniale geschiedenis

Premier Dominique de Villepin probeerde

Frankrijk

een einde te maken aan de onenigheid over een wet die bepaalde dat schoolboeken het Franse koloniale verleden in een positief daglicht moesten stellen. Hij verklaarde op 8 december 2005 dat het niet aan politici was om de inhoud van het geschiedenisonderwijs voor te schrijven. Anderzijds ging hij niet in op de eis van de socialistische oppositie om de wet te herroepen.
De wet uit 2004 beoogde vooral erkenning van de inspanningen die Noord-Afrikaanse soldaten voor Frankrijk hadden geleverd. Met name in Martinique en Guadeloup had de wet tot grote verontwaardiging geleid.

JUSTITIE

Politie arresteert verdachten terroristisch netwerk

Tijdens invallen in en rond Parijs arresteerde de Franse politie op 12 december 2005 tenminste twintig personen die ervan werden verdacht lid te zijn van een islamitisch netwerk met terroristisch oogmerk. Sommige gearresteerden zouden tevens misdaden hebben gepleegd ter financiering van islamitische groepen. De meeste gearresteerden waren jonge mannen van Tunesische of Marokkaanse afkomst, deels met de Franse nationaliteit.

NATUUR EN MILIEU

Sterke uitbreiding duurzame (wind)energie

Minister van Industrie François Loos maakte op 8 december 2005 de geplande bouw bekend van zeven nieuwe projecten voor windenergie met een capaciteit van 278,25 megawatt. Frankrijk wilde het aandeel van duurzame energie in de totale energievoorziening middels deze projecten verhogen naar 21 procent in 2010.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuwe anti-terreurwet goedgekeurd

Het Franse parlement ging op 22 december 2005 akkoord met een nieuwe anti-terreurwet. De wet, die was opgesteld naar aanleiding van de bomaanslagen in Londen van juli, voorzag in meer videosurveillance op luchthavens, in gebedshuizen en in andere openbare ruimten. De politie kreeg ook de bevoegdheid om terrorismeverdachten zes dagen vast te houden en internet- en telefoonverkeer te controleren.
Mensenrechtengroeperingen vreesden dat door de wet burgerrechten werden aangetast en dat het onderscheid tussen immigratie en terrorisme vervaagde.

Griekenland

BUITENLANDSE ZAKEN

Banden met China versterkt tijdens bezoek Chinese premier

Het driedaagse bezoek (5-7 december 2005) van de Chinese premier Wen Jiabao resulteerde in 10,5 miljard dollar (ca. 8,8 miljard euro) aan orders voor het Franse bedrijfsleven. De order voor Alcatel Alenia Space (AAS) ter waarde van 100 tot 150 miljoen dollar werd overschaduwd door de 9,7 miljard dollar voor 150 Airbus jets. Ook de politieke banden tussen beide landen werden aangehaald. Frankrijk spande zich al geruime tijd in om het zestien jaar oude Europese embargo op de levering van militaire wapens aan China op te heffen.

(Vorige berichten pag. 714/2 e.v. - 2005)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Actievoerders bestoken Franse instellingen

Enkele tientallen actievoerders bekogelden op 10 november 2005 Franse culturele instellingen in Thessaloniki met stenen, flessen en verf. Ze deden dit uit solidariteit met de rellen die al twee weken duurden in de buitenwijken van de Franse steden. Een dag later gebeurde hetzelfde in Athene. Daar bestookte een groep van ongeveer 50 mensen Franse instellingen.

Onschendbaarheid parlementslid Mantouvalos opgeheven

Het Griekse parlement besloot op 30 november 2005 met overgrote meerderheid om de onschendbaarheid van het onafhankelijke parlementslid Petros Mantouvalos op te heffen. Mantouvalos was betrokken bij een corruptie- en omkopingsschandaal dat Griekenland al maanden in de ban hield. Advocaten, aanklagers en rechters zouden hierbij geld hebben aangenomen om niet te hard op te treden tegen criminelen. In deze zaak zaten twee priesters en een aanklager vast, terwijl enkele rechters waren geschorst en er aanklachten liepen tegen tientallen aanklagers, rechters en advocaten. Een van die advocaten werkte op het kantoor van Mantouvalos. Deze stelde echter van niets te weten.

Politie bevrijdt 96 illegale immigranten

De politie maakte op 18 december 2005 een einde aan de gijzeling van 96 illegale immigranten in een pakhuis in Kapandriti. Mensensmokkelaars hielden hen daar vast en eisten per persoon 6.000 euro van de familie. De politie arresteerde vijf mensen en zou de immigranten terugsturen naar het land van herkomst.

Revolutionaire Strijd eist aanslag op ministerie op

De radicaal-linkse groep Revolutionaire Strijd eiste op 20 december 2005 de verantwoordelijkheid op voor een bomaanslag eerder die week op het ministerie van Economische zaken.
De groep had in het verleden al aanslagen gepleegd op het ministerie van Arbeid en doelen bij de Olympische Spelen. Tot dan toe was nog niemand van de groep gearresteerd.

Groot-Brittannië

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met arbeidshervorming

Het parlement ging op 15 december 2005 akkoord met het omstreden wetsvoorstel voor de hervorming van de arbeidsmarkt. De vakbonden waren hier fel op tegen omdat de nieuwe wet de collectieve loonovereenkomsten zou ondergraven.

(Vorige berichten pag. 655/3 e.v. - 2005)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Originele graftombe koning Edward the Confessor ontdekt

Onderzoekers ontdekten op 2 december 2005 de oorspronkelijk graftombe van ko-

ning Edward the Confessor, de eerste beschermheilige van Engeland. Het graf werd na een radaronderzoek gevonden onder de vloer van de kerk Westminster Abbey. Het was weliswaar bekend waar de stoffelijke resten waren, maar niet waar de originele graftombe zich bevond. Het stoffelijk overschot van de in 1066 overleden koning werd namelijk in de twaalfde en dertiende eeuw twee keer verplaatst.

Conservatieven kiezen David Cameron als nieuwe leider

De Britse Conservatieven (Cons) kozen op 6 december 2005 de 39-jarige David Cameron als hun politieke leider. Hij versloeg zijn rivaal David Davis met 68 procent van de stemmen. Daarmee werd hij de vijfde politiek leider in acht jaar. De partij verkeerde al tijden in moeilijkheden, nadat Tony Blair in 1997 de verkiezingen had gewonnen. De conservatieven meenden dat de jeugdige Cameron een aantrekkelijk alternatief zou zijn, die ook de middengroepen zou aanspreken. Cameron: 'Ik wil dit land een modern en gedreven conservatisme geven dat past in deze tijd.'

Grote brand treft olieopslag Hemel Hempstead

In de vroege ochtend van 11 december 2005 deden zich ontploffingen voor in het oliedepot Buncefield bij Hemel Hempstead, even buiten Londen. Hierop ontstond een enorme brand, waarbij de vlammen honderd meter hoog oplaaiden. Het was de grootste oliebrand in Groot-Brittannië sinds de Tweede Wereldoorlog.
Er vielen geen dodelijke slachtoffers en het aantal gewonden bleef beperkt tot 43. Dit was te danken aan het feit dat de ontploffingen plaatsvonden op een zondag in alle vroegte, toen er maar weinig mensen op het terrein waren. De materiële schade was enorm. In Buncefield lag 7,5 procent van de totale Britse olievoorraad.
De direct omwonenden werden geëvacueerd, terwijl de mensen die iets verder woonden werd geadviseerd ramen en deuren dicht te houden. Verder werden de scholen in de omtrek gesloten. De brandweer kreeg de brand na vier dagen onder controle.
De oorzaak was vooralsnog onduidelijk. De politie vermoedde een ongeluk en sloot een terroristische aanslag uit. Een gerucht dat er vóór de ontploffingen olie was gelekt, ontkende een woordvoerder van oliemaatschappij Total ten stelligste.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Guardian: 'Groot-Brittannië martelde in gevangenkampen'

Dagblad *The Guardian* kwam op 17 december 2005 met een artikel over een onderzoek van Tom Hayward van Scotland Yard, ondersteund met documenten van het ministerie van Buitenlandse zaken. Hayward stelde dat Groot-Brittannië tot juli 1947 een gevangenkamp had in het Duitse Bad Nenndorf, waar onder anderen nazi-partijleden en SS'ers gevangen zaten. De gevangenen werden hier gemarteld en minstens twee van hen zouden de hongerdood zijn gestorven.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Law Lords wijzen gebruik dubieus bewijs af

De Law Lords van het Hogerhuis besloten op 8 december 2005 dat rechters geen gebruik mochten maken van bewijs dat door marteling was verkregen. Hiermee vernietigden de Lords een eerder vonnis van het Hof van Beroep. Dit hof stelde dat het gebruik van dit bewijs was toegestaan, onder de voorwaarde dat Groot-Brittannië niet zelf betrokken was bij de martelingen.
De zaak was aanhangig gemaakt door acht mensen die vastzaten op grond van de antiterrorismewet. Zij eisten dat de rechter geen bewijzen tegen hen zou gebruiken die waren verkregen in Amerikaanse gevangenkampen. Minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke stelde echter dat er helemaal geen sprake was van een op deze manier verkregen bewijs. Of dit het geval was, zou de Special Immigration Appeals Commission (SIAC) uitzoeken.

Eerste homohuwelijk in Belfast

In het Noord-Ierse Belfast gaven twee vrouwen elkaar op 19 december 2005 het jawoord, waarmee zij het eerste homostel waren dat in het huwelijk trad op grond van de Civil Partnership Act (CPA). Deze wet bood homostellen die een samenlevingscontract aangingen dezelfde rechten als gehuwde paren.
De eerste homohuwelijken in Schotland zouden op 20 december worden gesloten, waarna het een dag later de beurt was aan Engeland en Wales.
Overigens was het huwelijk in Belfast niet echt het eerste huwelijk. De overheid had eerder een ernstig zieke man in Brighton ontheffing gegeven. Hij mocht direct na het inwerkingtreden van de wet – op 5 december – in het huwelijk treden met zijn partner. Een dag later overleed hij.

Niet-gehuwde stellen mogen kinderen adopteren

Op 30 december 2005 werd een herziening van de adoptiewet van kracht, waardoor niet-gehuwde stellen de mogelijkheid kregen een kind te adopteren, onder de voorwaarde dat ze een stabiele relatie hadden. Tot dan toe konden alleen gehuwden en alleenstaanden een kind adopteren. Een woordvoerder van de Britse Vereniging voor Adoptie en Pleegzorg (BAAF) zei in een reactie: 'Het mogelijk maken van adoptie door ongehuwde stellen zal meer mensen aanmoedigen adoptie te overwegen en dat is belangrijk in een tijd dat veel kinderen te lang wachten op een adoptiegezin.'

NOORD-IERLAND

Sinn Fein zet 'Britse spion' uit de partij

Sinn Fein, de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), maakte op 16 december 2005 bekend dat ze Denis Donaldson uit de partij had gezet omdat deze zou hebben gespioneerd voor de Britten. De uitsluiting werd bekend gemaakt een week nadat de Britten juist hadden besloten Donaldson niet te vervolgen wegens spionage voor de IRA omdat dit geen algemeen belang diende.

Donaldson was hoofd van de administratie van Sinn Fein bij het Noord-Ierse parlement. Britten arresteerden hem in 2002 samen met twee anderen op verdenking van spionage voor de IRA. Ze zouden documenten in hun bezit hebben gehad die de IRA zou kunnen gebruiken. Deze arrestatie was voor de protestantse partijen aanleiding hun vertrouwen in Sinn Fein op te zeggen, waarna de Noord-Ierse regering viel en Londen weer het bestuur van Noord-Ierland overnam.

(Vorige berichten pag. 716/1 e.v. - 2005)

HONGARIJE

BINNENLAND

President veroordeelt visumregels VS

De nieuwe president van Hongarije, Laszlo Solyom, vertelde op 5 augustus 2005 aan de krant *Magyar Hirlap* dat hij geen bezoek aan de VS zou brengen vanwege de geldende visumregels. Deze bestempelde hij als een aantasting van de mensenrechten. In een reactie verklaarde de Amerikaanse ambassade in Boedapest dat de visumregels niet golden voor de president.

Extreemrechtse partijen bundelen krachten

Twee extreemrechtse partijen, de Beweging voor een Beter Hongarije (Jobbik) en de Hongaarse partij voor Rechtvaardigheid en Leven (MIÉP) maakten op 7 oktober 2005 hun fusie bekend tot de Derde Weg partij. De nieuwe partij was onder meer voorstander van strengere strafmaatregelen, waaronder de doodstraf.

Hongaarse oppositie verwerpt aanpassing kieswet

De Burger Unie, de grootste oppositiepartij, verwierp op 7 november 2005 het voorstel om de kieswet te wijzigen. Het regeringsvoorstel behelsde afschaffing van de 5 procentsnorm om kleine partijen een zetel in het parlement te kunnen geven.

In het voorjaar van 2006 zouden nieuwe parlementsverkiezingen plaatsvinden; opiniepeilingen voorspelden een nek-aan-nekrace tussen de regerende Socialistische Partij (MSZP) en de Burger Unie (Fidesz). Door kleine partijen te bevoordelen wilde de MSZP proberen de voorsprong van Fidesz te verkleinen.

Hongarije wil verwarmingskosten voor gepensioneerden subsidiëren

Premier Ferenc Gyurcsany verklaarde op 15 september 2005 dat Hongarije per medio oktober de verwarmingskosten voor gepensioneerden zou verlagen middels omvangrijke subsidies. In Hongarije woonden zo'n drie miljoen gepensioneerden op een bevolking van tien miljoen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meldingen van bedrijfsfraude afgenomen

Een kwart van de ondervraagde bedrijven werd de afgelopen twee jaar geconfronteerd met fraude. Dit was een afname van 14 procent ten opzichte van de voorgaande periode van twee jaar. Volgens een rapport van het internationaal accountantsbureau PricewaterhouseCoopers (PwC), gepubliceerd op 29 november, hadden bedrijven gemiddeld 8,8 procent gevallen van bedrijfsfraude geconstateerd.
Volgens de directeur van de Hongaarse vestiging van PwC, Miklos Fekete, was er geen sprake van een daadwerkelijke afname, maar deden bedrijven minder vaak aangifte. De meeste gevallen van fraude kwamen door toeval aan het licht, hetgeen erop duidde dat het werkelijke aantal waarschijnlijk veel groter was.

BAA koopt luchthaven Boedapest

BAA, de eigenaar van de Britse luchthavens Heathrow en Gatwick, werd op 23 december 2005 eigenaar van de luchthaven Boedapest voor een bedrag van 1,8 miljard euro. Tevens verplichtte BAA zich tot een financiële injectie van ca. 385 miljoen euro om de luchthaven te moderniseren. Behalve de luchthaven, een van de snelst groeiende van Europa, verkreeg BAA een licentie van 75 jaar om de luchthaven te besturen.

EUROPESE UNIE

Hongarije voorlopig nog niet in eurozone

De ministers van Financiën van de Europese Unie riepen Hongarije op 12 oktober 2005 op maatregelen te nemen om het almaar oplopende overheidstekort terug te dringen. Hongarije, sinds 2004 lid van de EU, had beloofd het tekort te verkleinen tot het maximaal toegestane niveau van 3 procent.

Inmiddels was het tekort echter opgelopen tot 6,1 procent van het bnp. Dit was mede veroorzaakt door de eis van de EU dat de kosten voor de aanleg van snelwegen alsnog in de cijfers werden opgenomen. Hongarije verklaarde het tekort in 2006 te willen terugbrengen naar 4,7 procent van het bnp.

(Vorige berichten pagina 399/1 - 2005)

ITALIË

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Antonio Fazio neemt ontslag als president Banca d'Italia

Een woordvoerder van de Banca d'Italia (BdI) maakte op 19 december 2005 bekend dat Antonio Fazio zou aftreden als president. Deze mededeling kwam nadat minister van Economische zaken Giulio Tremonti had gezegd dat hij de wet zodanig wilde veranderen dat de regering alsnog de mogelijkheid kreeg Fazio te ontslaan.
Fazio was in opspraak gekomen vanwege zijn handelswijze in het overnamegevecht tussen ABN Amro en Banca Populare Italiana (BPI) over de Banca Antonveneta (BA). In dit gevecht zou Fazio de BPI hebben bevoordeeld. Fazio ontkende, maar werd in verlegenheid gebracht door het uitlekken van een telefoongesprek met de president van de BPI. Niet lang hierna begon tegen hem een gerechtelijk vooronderzoek.
De regering vroeg hem vervolgens af te treden, maar Fazio weigerde. Omdat hij de steun hield van de raad van bestuur, kon Fazio ook niet tot aftreden worden gedwongen. Dat was voor de regering reden om in de week na zijn aftreden de wet te wijzigen. De wet werd zodanig veranderd dat de bankpresident niet meer voor het leven werd benoemd, maar voor een periode van zes jaar.
Op 29 december werd Mario Draghi benoemd tot nieuwe bankpresident, nadat hij was voorgedragen door de raad van bestuur. Draghi was tot dan toe uitvoerend directeur bij Goldman Sachs in Londen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Onderzoek tegen Amerikaan in zaak Calipari

Italiaanse aanklagers maakten op 22 december 2005 bekend dat ze een gerechtelijk vooronderzoek waren begonnen tegen een Amerikaanse marinier in verband met de dood van de Italiaanse geheim agent Nicola Calipari. Deze werd in maart nabij het Iraakse Bagdad doodgeschoten toen hij op een Amerikaanse wegblokkade liep. Calipari had niet veel eerder een Italiaanse gijzelaar bevrijd.
De Verenigde Staten en Italië voerden een

gezamenlijk onderzoek uit naar de dood van Calipari, maar ze konden niet tot een eensluidende conclusie komen. Volgens de Amerikanen viel de soldaten niets te verwijten, volgens de Italianen waren zij nerveus en onervaren.
Het verschil van mening bleef. In een reactie op de aankondiging van de Italiaanse aanklagers zeiden de Amerikanen dat wat hun betreft de zaak was gesloten.

Europees arrestatiebevel tegen CIA-agenten

Italië liet op 23 december 2005 een Europees arrestatiebevel uitgaan tegen 22 agenten van de Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA) vanwege hun betrokkenheid bij de ontvoering van Osama Mustafa Hassan in 2003. Zij zouden dat hebben gedaan om hem te verhoren in verband met onderzoek naar terrorisme.
Tot dan toe gold het arrestatiebevel alleen in Italië. Nu konden de Amerikanen in elk van de 25 lidstaten van de Europese Unie worden gearresteerd.

(Vorige berichten pag. 717/3 e.v. - 2005)

LETLAND

BINNENLAND

Minister van Binnenlandse zaken treedt af

Minister van Binnenlandse zaken Eriks Jekabsons van Letlands Eerste Partij (LPP) die in maart 2004 was benoemd, trad op 19 oktober 2005 af. Hij was onder scherpe kritiek gekomen vanwege tekortkomingen in zijn functioneren en vanwege zijn contacten met de in Londen wonende Russische oligarch Boris Berezovski, die in Letland tot persona non grata was verklaard.
Dzintars Jaundzeikars, eveneens van de LPP, volgde op 3 november Jekabsons als minister op.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Protesten verstoren homodemonstratie

De politie arresteerde op 23 juli 2005 diverse mensen die beledigingen riepen en eieren gooiden bij een homodemonstratie in de hoofdstad Riga. De enkele tientallen deelnemers aan de mars waren ver in de minderheid in vergelijking met de honderden die langs de weg stonden om te protesteren. De politie vormde een beschermend cordon rond de deelnemers.
De mars was eerder door de lokale overheid verboden, maar een rechtbank had het verbod ongedaan gemaakt.

Parlement maakt homohuwelijk onmogelijk

Op 15 december nam het parlement een amendement op de grondwet aan waarin expliciet werd gesteld dat het huwelijk een band was tussen man en vrouw. Daarmee werd een homohuwelijk onmogelijk gemaakt. Zowel de president, de premier als de minister van Buitenlandse zaken hadden zich tegen het voorstel uitgesproken. Om van kracht te worden moest het amendement nog ondertekend worden door president Vaira Vike-Freiberga.

(Vorige berichten pag. 402/1 e.v. - 2005)

LITOUWEN

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Sekshandel vanuit Litouwen neemt toe

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) meldde op 26 oktober 2005 dat het aantal vrouwen dat vanuit Litouwen werd verhandeld sinds de toelating van het land tot de Europese Unie in 2004 was toegenomen. Volgens de IOM werden jaarlijks ongeveer 2.000 vrouwen en meisjes, van wie sommigen slechts zestien jaar waren, illegaal naar het buitenland overgebracht voor de seksindustrie. Bijna een kwart van hen kwam in Groot-Brittannië terecht. De vrouwen en meisjes waren veelal arm en laag opgeleid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Onrust over neerstorten Russisch vliegtuig

In Litouwen was enige onrust ontstaan vanwege het neerstorten van een Russisch Su-27 jachtvliegtuig, zo berichtte de *BBC* op 20 september 2005. Het ongeluk was in de voorgaande week gebeurd, toen het vliegtuig, bewapend met minstens vier raketten, tijdens een vlucht van Sint-Petersburg naar Kaliningrad in het Litouwse luchtruim terechtkwam en neerstortte. De piloot zat vooralsnog in Litouwse detentie.
Diverse kranten vroegen zich openlijk af wat de bescherming van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) waard was, als een dergelijke schending van het luchtruim zomaar kon plaatsvinden. De piloot werd op 6 oktober vrijgelaten en kon naar Rusland terugkeren.

Deel Litouws contingent weg uit Irak

Minister van Defensie Gediminas Kirkilas liet op 25 november 2005 weten dat Litouwen begin 2006 een deel van zijn troepen uit Irak zou terugtrekken. Litouwen had 100 soldaten naar Irak gestuurd, van wie de helft onder Pools commando en de andere helft onder Brits commando opereerde.

(Vorige berichten pag. 402/3 e.v. - 2005)

NEDERLAND

BINNENLAND

Minister Verdonk onder vuur wegens verstrekking asielgegevens aan Kongo

In de maanden februari, juni en oktober zond het televisieprogramma *Netwerk* reportages uit die er op wezen dat er tegen de regels in wellicht informatie over afgewezen Kongolese asielzoekers was verstrekt aan de autoriteiten in hun land van herkomst. In de uitzending van 18 oktober bleek dat op een aantal formulieren die in de Democratische Republiek Kongo terecht waren gekomen, een vakje was aangekruist waaruit hun status als voormalig asielzoeker bleek. Kamerleden vreesden dat zij hierdoor ernstig gevaar hadden gelopen en dat er misschien meer, inhoudelijke, informatie was doorgegeven. In december bleek uit een intern onderzoek van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) dat er in 2005 ook aan andere landen als Azerbeidzjan en Armenië asielgegevens waren verstrekt.

De verantwoordelijke minister van Vreemdelingenzaken en Integratie, Rita Verdonk, ontkende stellig dat er vertrouwelijke gegevens waren verstrekt, maar moest dit eind oktober al relativeren en stelde toen dat dit

'niet valt uit te sluiten'. Zij zegde toe dat een commissie de gang van zaken bij de IND zou onderzoeken.

Rapport commissie-Havermans

In het in december verschenen rapport van de commissie, die onder leiding stond van voormalig burgemeester van Den Haag A.J.E. Havermans, werd geconcludeerd dat de IND in een aantal gevallen 'abusievelijk informatie [heeft] verstrekt waaruit is af te leiden dat betrokkene betrokken is geweest bij een asielprocedure'. De commissie weet dit aan 'menselijke fouten' als gevolg van onderbezetting en te weinig administratieve ondersteuning bij de IND. Er waren echter geen nadere inhoudelijke gegevens verstrekt. Ze deed de aanbeveling om een verbod op het sturen van asielgerelateerde informatie als algemeen beginsel vast te leggen in de werkwijze van de dienst.

Oppositie eist aftreden Verdonk

Naar aanleiding van het rapport stelden woordvoerders van de regeringspartijen Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en het Christen-Democratisch Appèl (CDA) dat zij het vertrouwen in de minister behielden, ook al was met name het CDA kritisch. Lijnrecht hiertegenover stonden de Partij van de Arbeid (PvdA), GroenLinks (GL), de Socialistische Partij (SP) en de eenmansfractie-Lazrak (ex-SP) die het aftreden van de minister eisten.
Op 14 december maakte minister Verdonk tijdens het kamerdebat haar excuses: 'Het klopt dat in de uitvoering anders is gehandeld dan conform het beleid is toegestaan. (...) Ik betreur dat temeer nu ik daarmee de Kamer op dit punt dus onvolledig en feitelijk onjuist heb geïnformeerd. Dat spijt me.' Zij verklaarde dit mede onder druk van de derde regeringspartij, Democraten 66 (D66), die zich daarop niet bij de afkeuring door de oppositie aansloot. Dat gold wel voor de ChristenUnie (CU) die aan het einde van het debat vóór de motie van wantrouwen stemde.

Toezeggingen van de minister

Minister Verdonk zegde toe dat een onafhankelijke commissie de IND zou gaan controleren en dat haast zou worden gemaakt met de uitvoering van de aanbevelingen van de diverse commissies, waaronder die uit een onderzoek van september door de Algemene Rekenkamer (AR). In het voorjaar van 2006 zou zij verantwoording aan de Kamer afleggen over de uitvoering van de adviezen van de commissie-Havermans. Tenslotte zou de Kamer ook vertrouwelijk inzage krijgen in de rapporten op basis waarvan het ministerie van Buitenlandse zaken het ambtsbericht over de veiligheidssituatie in Kongo had opgesteld.

'Politieke doodzonde'

Het onjuist inlichten van het parlement stond in parlementair Den Haag bekend als een 'politieke doodzonde'. Jan Vis, voorheen hoogleraar staatsrecht en lid van de Eerste Kamer en de Raad van State, noemde het aanvaarden van de excuses van de minister door een kamermeerderheid 'zeer uitzonderlijk in de parlementaire geschiedenis'. Vis: 'Het is de essentie van het parlementaire stelsel. Het uitgangspunt is: de minister informeert het parlement correct. Als hij dat niet doet, kan het parlement hem niet controleren. (...) Vorige week zei minister Verdonk: ik heb u juist geïnformeerd. Deze week zegt ze: ik heb u onjuist geïnformeerd. Dat kan tegenwoordig dus. Zo verzwakt het parlement zélf het parlementaire stelsel.'

Gemeente Haarlemmermeer en Justitie in conflict na Schipholbrand

De brand in het cellencomplex van Schiphol, die op 27 oktober 2005 aan elf gedetineerden het leven kostte, was aanleiding voor een scherp conflict tussen minister van Justitie Piet Hein Donner en de gemeente Haarlemmermeer, op welks grondgebied het complex gelegen was.

Haarlemmermeer eist sluiting complex

Uit het dossier van de gemeente Haarlemmermeer, waarin dagblad *NRC-Handelsblad* op 11 november inzage kreeg, bleek dat de brandvoorschriften de laatste jaren bij voortduring waren overtreden. Dat leidde tot een groot aantal aanmaningen van de brandweer en van de gemeente Haarlemmermeer, tot het sturen van dwangbevelen en in een aantal gevallen tot een boete. Wel had Justitie naar alle waarschijnlijkheid de aanwijzingen van gemeente en brandweer daarna steeds opgevolgd.
Op 24 november bracht het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) van Haarlemmermeer verslag uit aan de gemeenteraad over bevindingen van de brandweer. Deze bleek de week ervoor opnieuw gebreken te hebben vastgesteld. Omdat de Rijksgebouwendienst, eigenaar van het complex, toezegde nog diezelfde week de gebreken te zullen verhelpen, besloot het college af te zien van het intrekken van de gebruiksvergunning. Op 1 december echter verklaarde het college alsnog dat binnen 36 uur tot sluiting moest worden overgegaan. Dit besluit volgde op een gesprek met minister Donner, waaruit het college concludeerde: 'Wij hebben in korte tijd moeten constateren dat afspraken pas na herhaald controleren en het opleggen van dwangsommen werden nagekomen. Dit heeft ons vertrouwen in de wijze waarop het ministerie omgaat met de veiligheid in de cellencomplexen geschaad.' De gemeenteraad van Haarlemmermeer nam de eis vervolgens over.

Op 5 december vonden tussen beide partijen opnieuw gesprekken plaats, onder bemiddeling van de commissaris van de Koningin (CvK) van Noord-Holland Harry Borghouts. Haarlemmermeer gaf nu te kennen dat Justitie een maand de tijd kreeg het complex, waar nu alleen nog kleine cocaïnesmokkelaars ('bolletjesslikkers') verbleven, te ontruimen, mits het in het voorjaar zou worden gesloten.

Minister Donner schorst gemeentebesluit

Op 7 december schorste minister Donner bij Koninklijk Besluit (KB) de beslissing van Haarlemmermeer om het complex te sluiten, wegens strijdigheid met het recht en het algemeen belang. Volgens hem was er geen sprake van onaanvaardbare veiligheidsrisico's en was het centrum, dichtbij de luchthaven Schiphol en met speciale voorzieningen, onmisbaar voor het vasthouden van bolletjesslikkers. De schorsing zou lopen tot 24 april 2006 en intussen zou Donner de mogelijkheid onderzoeken tot het vernietigen van het besluit. Dit kon gebeuren op basis van artikel 132 van de grondwet en artikel 268 van de gemeentewet. De beslissing zou door de gemeente Haarlemmermeer bij kort geding worden aangevochten, zo maakte deze een dag later bekend.

Het besluit van de minister was ongebruikelijk, maar datzelfde gold voor het beroep

van de gemeente. Anders dan tegen een vernietigingsbesluit, dat aan de Raad van State kon worden voorgelegd, bestond er tegen een schorsingsbesluit geen beroepsmogelijkheid. In plaats daarvan stapte Haarlemmermeer naar de burgerlijke rechter in Den Haag, waar ze de minister 'détournement de pouvoir' aanwreef: het gebruik van bestuursbevoegdheden voor een ander doel dan waarvoor die gegeven zijn. De gebruiker van het complex, i.c. het ministerie van Justitie, had de veiligheidsvoorschriften overtreden en de minister had de bezwaren van de gemeente gebagatelliseerd, zo stelde de gemeente.
Op 23 december stelde de Haagse rechtbank minister Donner in het gelijk.

Comité klaagt ministers aan

Op 21 december maakte het Comité Rechtsherstel bekend dat het de verantwoordelijke ministers – naast Donner was dat Rita Verdonk (Vreemdelingenzaken en Integratie) – had aangeklaagd in verband met de Schipholbrand. Het comité, waartoe onder meer de fondsorganisatie XminY behoorde, verweet de bewindslieden een 'wrede en onmenselijke behandeling in de zin van het Anti-Folterverdrag'.

Wouter Bos namens PvdA kandidaat-premier

'Ik zie een land zonder zelfvertrouwen en zonder trots. Maar dit land kan zoveel beter. Dat wil ik niet alleen maar roepen. Dat wil ik laten zien. Daarom wil ik ook uw premier zijn.' Met deze woorden maakte de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid (PvdA) in de Tweede Kamer, Wouter Bos, op een partijcongres van 9 en 10 december 2005 bekend het hoogste politieke ambt te ambiëren.

De PvdA was na de verpletterende verkiezingsnederlaag van 2002 – de partij behaalde met 23 kamerzetels het slechtste resultaat uit haar bestaan – sterk teruggekomen en had nu 42 zetels. Volgens opiniepeilingen lag een verdere winst in de lijn der verwachting. Omdat dit laatste ook gold voor GroenLinks (GL) en de Socialistische Partij (SP), werd een regering van links als een reële mogelijkheid gezien. Bos had zich hier echter, tot ontstemming van de twee andere partijen, niet op willen vastleggen.
Dat laatste gold wel voor Michiel van Hulten, die op het congres werd gekozen tot partijvoorzitter, nadat de leden zich eerder al in meerderheid voor zijn kandidatuur hadden uitgesproken. De 36-jarige Van Hulten, eerder onder meer lid van het europarlement, had duidelijk gemaakt een links kabinet te verkiezen.

Peter R. De Vries niet in de politiek

Op 16 december 2005 maakte misdaadverslaggever Peter R. de Vries op een persconferentie bekend dat zijn Partij voor Rechtvaardigheid, Daadkracht en Vooruitgang (PRDV) afzag van deelname aan de voor 2007 voorziene Kamerverkiezingen. Eind april had hij aangekondigd dit te zullen doen indien uit peilingen zou blijken dat minimaal 41 procent van de Nederlanders hem als een 'aanwinst' voor de politiek beschouwde. Op 16 december bleek hij te blijven steken op 31,4 procent, goed voor ca. 3,4 miljoen mensen.
De populaire tv-presentator (49) had aanvankelijk een rechts imago, maar dit bleek niet uit het partijprogramma. De PRDV kreeg dan ook relatief meer steun uit de hoek van links georiënteerde kiezers.

Aangifte wegens openbaren staatsgeheimen

Tegen dezelfde Peter R. de Vries, nu in zijn rol als misdaadverslaggever, werd aangifte gedaan vanwege het 'openbaar maken van staatsgeheimen', zo maakte minister van Binnenlandse zaken Johan Remkes op 12 december bekend in het televisieprogramma *Barend & Van Dorp*. Aanleiding was de vertoning een dag eerder in De Vries' programma voor tv-zender *SBS6* van informatie op computerdiskettes. Deze had een – intussen geschorste – medewerker van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) in zijn lease-auto laten liggen op het moment dat hij deze omruilde. De garagehouder bracht de diskettes naar De Vries.
De informatie betrof onder andere gegevens over een lid van de Rotterdamse Partij van de Arbeid (PvdA) en over het seksleven van wijlen Pim Fortuijn, van wie overigens al sinds het onderzoek van de commissie-Van den Haak naar de beveiliging van deze later vermoorde politicus bekend was dat hij destijds door de veiligheidsdienst gevolgd werd. Ook waren op de diskettes antecedenten te vinden van leden van twee politieke groeperingen waarachter Fortuijn de drijvende kracht was, namelijk de politieke partij Lijst Pim Fortuijn (LPF) en Leefbaar Rotterdam (LR).
De AIVD had intussen buitenlandse inlichtingendiensten op de hoogte gesteld over het uitlekken van persoonsgegevens.

Kamer wil verbod op burka's in openbare ruimte

De Tweede Kamer aanvaardde op 20 december 2005 een motie van het onafhankelijke kamerlid Geert Wilders voor een verbod op het dragen van een burka in de openbare ruimte. Het voorstel kreeg de steun van het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), de Lijst Pim Fortuijn (LPF) en het onafhankelijke kamerlid Hilbrand Nawijn. Volgens de voorstanders van het verbod zonderden vrouwen door het dragen van de burka – een islamitisch gewaad dat het hele lichaam bedekt – zich af van de samenleving. Ook zou het veiligheidsrisico's met zich mee brengen, omdat de persoon er onherkenbaar mee werd. De motie werd aanvaard nog voordat een onderzoek van minister Rita Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie was afgerond dat op verzoek van de Kamer zelf was ingesteld.
Er kwam veel kritiek op de kamerbeslissing. Een woordvoerder van de Turkse moskeevereniging Milli Görüs, Haci Karacaer, wees er op dat er nauwelijks vrouwen in Nederland waren die zich in een burka hulden. In een enkel geval dat de kwestie in het onderwijs speelde had de betreffende instelling het probleem intern al opgelost. Volgens een woordvoerder van de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) was een algeheel verbod op het dragen van burka's in strijd met de Wet gelijke behandeling. Het dagblad *Trouw* van 22 december sprak over 'schieten met een kanon op een mug': 'We hebben hier (...) van doen met symboolpolitiek, die evenwel vanwege de gerichtheid op een specifieke bevolkingsgroep in de buurt komt van riskante stemmingmakerij.'

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wilde acties bij brandweer leiden tot aanpassing CAO

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) maakte op 6 december 2005 bekend

Nederland

dat er een akkoord was bereikt tussen de gemeenten en de vakbonden over afschaffing per 1 januari van het FLO, het Functioneel Leeftijdsontslag. Voortaan was het voor nieuwe werknemers bij de brandweer en de ambulancediensten niet meer mogelijk om op 55-jarige leeftijd met werken te stoppen. In plaats daarvan zouden zij moeten doorstromen naar minder belastende functies binnen hun organisatie.

De nu in een Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) vastgelegde regeling was op fel verzet gestuit. De brandweer kwam er herhaaldelijk tegen in actie en in juni was er een algemene staking onder gemeenteambtenaren. Twee dagen na het akkoord gingen brandweerlieden tot wilde acties over, dat wil zeggen zonder dat ze gesteund werden door de vakbonden. In Amsterdam meldden zij zich massaal ziek zodat de kazernes onbemand bleven. Burgemeester Job Cohen, die tevergeefs trachtte collega's uit andere steden te laten inspringen, schakelde 80 militairen in om de taken over te nemen. Rond Rotterdam, Utrecht en Den Haag zorgden brandweerlieden voor lange files op de wegen door hun wagens langzaam te laten rijden of stil te zetten. Op 9 december volgden ook acties in en nabij Den Bosch, Leeuwarden en Alkmaar en voegde het ambulancepersoneel in Amsterdam zich erbij.

Onder druk van de acties vonden enkele aanpassingen in de CAO-afspraken plaats. De belangrijkste wijziging was dat brandweerlieden die korter dan twintig jaar in dienst waren tot hun pensioen hetzelfde werk konden blijven doen. De acties werden op 12 december beëindigd.

JUSTITIE

Ex-AIVD-medewerker veroordeeld voor schending staatsgeheimen

De Rotterdamse rechtbank veroordeelde op 14 december 2005 de voormalige medewerker van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) Outman Ben A. tot 4,5 jaar gevangenisstraf wegens schending van staatsgeheimen. Er was 8 jaar tegen hem geëist.
De veroordeelde was betrokken bij terreuronderzoeken door de AIVD, als tolk en bewerker van afgeluisterde gesprekken. In die hoedanigheid had hij gevoelige informatie naar buiten gebracht, die terecht was gekomen bij enkele personen die behoorden tot de Hofstadgroep, die door Justitie werd verdacht van het voorbereiden van terreuraanslagen. Er werd niet bewezen dat Ben A. direct documenten naar hen lekte, maar alle naar buiten gebrachte informatie was wel in diens bezit. Ook werd zijn DNA aangetroffen op enkele van de documenten.
De advocaten hadden aangevoerd dat de rechters gewraakt moesten worden omdat zij bevooroordeeld waren. Dit hing samen met het feit dat het volgens de advocaten onmogelijk was de informatie van de AIVD over de beschuldigingen op waarheid te controleren.

Celstraffen wegens levering materiaal voor mogelijke oorlogvoering

Jaar gevangenisstraf voor nucleaire export

De zakenman ir. Henk S. werd door de rechtbank in Alkmaar op 16 december 2005 veroordeeld tot twaalf maanden gevangenisstraf waarvan acht voorwaardelijk en een boete van bijna 200.000 euro. Zijn assistent Zoran F. kreeg een taakstraf van 180 uur en een boete van 5.000 euro. De beschuldiging betrof het zonder vergunning naar Pakistan exporteren van goederen die, behalve voor vreedzame doeleinden, ook gebruikt konden worden voor de aanmaak van massavernietigingswapens. De goederen werden geleverd aan het Institute of Industrial Automation (IIA) in Pakistan, dat banden onderhield met het Dr. A.Q. Khan Research Laboratories (KRL). Van dit laatste instituut was bekend dat het het nucleaire wapenprogramma van Pakistan ontwikkelde.

Vijftien jaar cel wegens medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden Irak

De rechtbank in Den Haag veroordeelde een andere Nederlandse zakenman, de 63-jarige Frans van A., op 23 december tot vijftien jaar gevangenisstraf wegens medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden in Iran en Irak. De uitspraak was conform de eis van het Openbaar Ministerie.

Van A. had tussen 1984 en 1988 op grote schaal grondstoffen voor chemische wapens geleverd aan het intussen verdreven Iraakse regime van Saddam Hoessein. Dat gebruikte de chemische stoffen voor het maken van gifgaswapens, die werden ingezet in de oorlog tegen Iran en binnenslands tegen de Koerdische bevolking in Noord-Irak, met als gevolg vele duizenden doden. Volgens de rechtbank had Van A. uit louter winstbejag gehandeld.
De verdachte werd niet veroordeeld voor medeplichtigheid aan genocide, zoals het OM had gewild, omdat hij niet zou hebben geweten dat de grondstoffen voor dit doel gebruikt werden. Opmerkelijk was wel dat de rechtbank als eerste gerechtelijke instantie ter wereld het optreden tegen de Koerden kwalificeerde als genocide.

(Vorige berichten pagina 718/2 – 2005)

Portugal

PORTUGAL

BUITENLANDSE ZAKEN

Portugal en China besluiten strategisch partnerschap aan te gaan

Bij het bezoek van de Chinese premier Wen Jiabao aan zijn Portugese collega José Socrates werden op 9 december 2005 de handtekeningen gezet onder een akkoord dat het strategisch partnerschap tussen de twee staten regelde. Beide landen hadden daar voordeel bij: Portugal kreeg in het vervolg een voorkeursbehandeling en intensievere bilaterale contacten, terwijl China kon profiteren van het Portugese lidmaatschap van de Europese Unie. Daarnaast beloofde Portugal zich te zullen verzetten tegen het in 1989 ingestelde Europese wapenembargo tegen China, terwijl het zelf mogelijkheden kreeg aangeboden voor samenwerking in de telecommunicatiesfeer.

Minister ontkent gebruik Portugese vliegvelden door CIA

Minister van Buitenlandse zaken Diogo Freitas do Amaral ontkende op 13 december 2005 mediaberichten als zouden vliegtuigen van de Amerikaanse inlichtingendienst CIA gebruik hebben gemaakt van Portugese vliegvelden. Hiermee zouden van terrorisme verdachte gevangenen zijn vervoerd. 'De Portugese staat heeft geen enkele autorisatie gegeven voor het landen of gebruik maken van het luchtruim van het land op de wijze waar de pers op doelt en die in strijd zou zijn met onze wetgeving en

het internationale recht', zo vertelde hij het constitutionele en rechtencomité van het parlement.

(Vorige berichten pag. 663/1 e.v. - 2005)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Kremlingezinde partij wint gemeenteraadsverkiezingen in Moskou

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in Moskou op 4 december 2005 kreeg de Kremlingezinde partij Verenigd Rusland (ER), geleid door burgemeester Joeri Loezjkov, 47,3 procent van de stemmen. De Communistische Partij van de Russische Federatie (KPRF) werd tweede met 16,8 procent, gevolgd door de liberale partij Jabloko met 11,1 procent. Zij kregen respectievelijk 28, 4 en 3 van de 35 zetels.

De nationalistische partij Moederland – Nationaal-Patriottische Unie (R) was door het Hooggerechtshof van deelname uitgesloten vanwege een televisiespot die als racistisch werd aangemerkt.

Ex-premier Kasjanov niet gekozen als leider Democratische Partij

Een poging van ex-premier (2000-2004) Michail Kasjanov het leiderschap over te nemen van de oppositionele Democratische Partij strandde op 17 december 2005. Onbekenden verhinderden zijn aanhangers om het partijcongres te bezoeken. Zij beweerden dat de autoriteiten afgevaardigden hadden omgekocht teneinde verdeeldheid in de partij te zaaien. Kasjanov hoopte via het partijleiderschap een gunstige uitgangspositie te creëren voor zijn presidentiële ambities bij de verkiezingen van 2008.

Constitutioneel Hof steunt benoeming gouverneurs door president

Het Constitutioneel Hof stemde op 21 december 2005 in met de nieuwe bevoegdheid van de president regionale leiders, gouverneurs van provincies en presidenten van republieken te benoemen. De beslissing betekende een juridische ommezwaai, want het hof had negen jaar eerder een beslissing van het parlement in de autonome republiek Altai in Siberië om de gouverneur te benoemen, juist ongrondwettig verklaard.

Ngo's onder staatscontrole gesteld

De Staatsdoema nam op 21 december 2005 met 376 tegen 10 stemmen een wet aan die niet-gouvernementele organisaties (ngo's) onder staatscontrole stelde. De meest draconische bepalingen waren onder westerse druk uit de op 23 november in eerste lezing aanvaarde wet verwijderd. Zo hoefden ngo's zich niet te registreren als Russische organisaties, zoals eerder de bedoeling was. Wel moesten de naar schatting 450.000 ngo's zich binnen een half jaar opnieuw laten registreren. De Federale Registratiedienst, die op ngo's toezag, zou dan bepalen of buitenlandse ngo's 'Ruslands soevereiniteit, onafhankelijkheid, territoriale integriteit, nationale eenheid, cultureel erfgoed en nationaal belang' niet schaadden. De dienst kon nieuwe ngo's verbieden als hun doelen of 'wijze van activiteit' indruisten tegen de grondwet.

Medewerker president Poetin treedt af uit protest tegen politieke koers

Andrej Illarionov, economisch adviseur van president Poetin, nam op 27 december 2005 ontslag uit protest tegen wat hij noemde het 'einde van de politieke vrijheid'. Illarionov zei tegen journalisten dat Rusland niet langer politiek vrij was, maar geleid werd door staatsbedrijven die uit eigen belang handelden. Illarionov had al bij eerdere gelegenheden scherpe kritiek geuit op de door het Kremlin gevolgde koers.

Afrikaanse studenten protesteren tegen racisme

Tientallen Afrikaanse studenten kwamen op 27 december 2005 bijeen in Sint-Petersburg om te protesteren tegen de moord op een medestudent die volgens hen een racistische achtergrond had. De laatste twee jaar waren er alleen al in Sint-Petersburg meer dan tien Afrikanen en Aziaten gedood. Deze werden op het conto geschreven van neonazi's.

'Bloedbad Beslan was te voorkomen'

Het bloedbad op een school in Beslan in september 2004 had kunnen worden voorkomen. Het optreden van Russische veiligheidstroepen liet te wensen over en de autoriteiten hadden ook gelogen over het aantal gijzelaars. Dat waren enkele conclusies van een parlementaire commissie van de Federatieraad, de Russische Eerste Kamer, onder voorzitterschap van Alexander Torsjin. Deze presenteerde de bevindingen op 28 december 2005.
Bij de gijzeling in Beslan kwamen 331 mensen om het leven, onder wie vele kinderen. Een eerdere onderzoekscommissie van het Russische Openbaar Ministerie had overheidsinstanties juist in vrijwel alle opzichten van verantwoordelijkheid vrijgesproken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Belemmeringen buitenlandse banken worden gehandhaafd

Het moest voor buitenlandse banken verboden blijven activiteiten te ontplooien in Rusland. Zij mochten alleen actief zijn in Rusland via dochterondernemingen die in het land stonden geregistreerd. Dat zei president Vladimir Poetin tijdens een toespraak op 14 december 2005 in Novosibirsk. De strikte controle op de activiteiten van deze banken zou noodzakelijk zijn in verband met de nationale veiligheid, terrorisme, witwaspraktijken en de concurrentiepositie van het Russische bankwezen.
De regeling bracht niet alleen hogere kosten voor de banken met zich mee. maar vormde ook een barrière voor Russische toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

Bijna de helft van aandelen Gazprom vrij verhandelbaar

President Vladimir Poetin ondertekende op 23 december 2005 een decreet waardoor 49 procent van de aandelen van het energiebedrijf Gazprom vrij verhandelbaar zou worden. Eerder in 2005 had de Russische overheid het eigen aandeel verhoogd naar 50 procent, waarna het overgrote deel van de rest op de markt zou worden gebracht.
Ondanks de tendens van Gazprom om als verlengstuk van het Kremlin te fungeren, een ondoorzichtige structuur, slecht management en schimmige tussenbedrijven die winsten afroomden, zou er naar verwachting veel belangstelling zijn voor de aandelen.

Russische Federatie

JUSTITIE

Leden Nationaal-Bolsjewistische Partij krijgen gevangenisstraf

Een rechtbank in Moskou veroordeelde op 8 december 2005 acht leden van de Nationaal-Bolsjewistische Partij (NBP) tot gevangenisstraffen van 1,5 tot 3,5 jaar. 31 Andere partijleden kregen voorwaardelijke straffen. De veroordeelden hadden in december 2004 een kantoor van de staf van president Vladimir Poetin in het centrum van Moskou bezet. Daarbij was geen geweld gebruikt of schade aangericht en veiligheidstroepen ontruimden het kantoor binnen tien minuten.
De NBP, geleid door de schrijver Eduard Limonov, was sinds een uitspraak van het Hooggerechtshof van 15 november verboden.

Ex-minister in staat van beschuldiging gesteld wegens corruptie

De voormalige minister (1998-2001) van Kernenergie Jevgeni Adamov werd op 31 december 2005 in Moskou formeel in staat van beschuldiging gesteld wegens fraude en ambtsmisbruik. Adamov was eerder door Zwitserland aan Moskou uitgeleverd, nadat hij in mei in dat land was gearresteerd op grond van een internationaal arrestatiebevel. De Amerikaanse regering had om zijn uitlevering gevraagd omdat hij zich meester zou hebben gemaakt van 9 miljoen dollar (ca. 7,5 miljoen euro) die de Verenigde Staten beschikbaar hadden gesteld voor de beveiliging van Russische nucleaire installaties.

NATUUR EN MILIEU

Stralingsalarm bij Tsjetsjeense fabriek

Openbare aanklagers in Tsjetsjenië maakten op 15 december 2005 bekend dat zij een strafrechtelijk onderzoek waren begonnen in verband met radioactiviteit bij een chemische fabriek in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny. Daar waren gevaarlijk hoge niveaus van radioactiviteit vastgesteld, op één plek zelfs 58.000 keer het normale niveau.

China stuurt Rusland koolstof in strijd tegen gif

Het officiële Chinese nieuwsagentschap *Xinhua* liet op 27 december 2005 weten dat China Rusland 400 ton geactiveerde koolstof had gestuurd ter bestrijding van een gifstroom in een rivier aan de grens tussen de twee landen.
De zending kwam aan in Chabarovsk, in het verre oosten van Rusland. In totaal zou er 1.000 ton geleverd worden. De gifstroom van benzeen was veroorzaakt door een explosie in een chemische fabriek in Noordoost-China.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty dringt aan op actie tegen vrouwenmishandeling

Amnesty International (AI) drong in een rapport van 14 december 2005 aan op actie bij de Russische overheid om geweld tegen vrouwen in eigen land te bestrijden. Volgens AI werd er elk uur een vrouw in het land gedood. Volgens gegevens van een andere mensenrechtenorganisatie, de Moskouse Helsinkigroep, vielen er in 2003 9.000 doden onder vrouwen door huiselijk geweld. AI meende dat het werkelijke cijfer veel hoger kon liggen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rusland bevestigt verkoop raketten aan Iran

Minister van Defensie Sergej Ivanov bevestigde op 5 december 2005 dat Rusland een contract met Iran had getekend voor de verkoop van luchtdoelraketten. Het ging om TOR-M1 raketten die deel uitmaakten van een luchtverdedigingssysteem waarvan 29 mobiele eenheden door Iran waren besteld. De waarde van het contract zou meer dan 600 miljoen euro bedragen.

Aanklacht tegen Oekraïense ex-premier ingetrokken

Aanklagers maakten op 26 december 2005 bekend dat de aanklacht tegen de voormalige Oekraïense premier Julia Tymosjenko was ingetrokken. Zij was ervan beschuldigd als hoofd van het belangrijkste Oekraïense gasbedrijf in de jaren '90 van de twintigste eeuw steekpenningen te hebben aangeboden aan Russische functionarissen. De aanklacht was tijdens het premierschap van Tymosjenko al tijdelijk buiten werking gesteld.

Spanje

Wapenexport daalt licht

Rusland zou in 2005 voor omgerekend 4,45 miljard euro aan wapens uitvoeren. Dat was een lichte daling in vergelijking met 2004 toen het land voor 4,7 miljard euro aan het buitenland verkocht. President Vladimir Poetin maakte dit bekend bij een ontmoeting met de militaire industrie op 28 december 2005. Meer dan 90 procent van de wapens kwam van het staatsbedrijf Rosoboronexport.

President Poetin spreekt van 'crisis' met Oekraïne over gasleveranties

President Vladimir Poetin gaf op 29 december 2005 toe dat er tussen Rusland en Oekraïne sprake was van een 'crisis' over de prijs voor aardgas die Rusland aan het buurland zou kunnen berekenen. Rusland wilde de prijs verviervoudigen naar 220-230 dollar per 1.000 kubieke meter en dreigde de gastoevoer per 1 januari af te sluiten als Oekraïne daarin niet zou toestemmen.
Oekraïne was ontstemd over het feit dat een bondgenoot van Rusland als Wit-Rusland slechts 46 dollar hoefde te betalen. Het zag voor dat prijsverschil een politieke reden, namelijk de pro-westerse instelling van Oekraïne.

(Vorige berichten pag. 722/2 e.v. - 2005)

SPANJE

BINNENLAND

Parlement verbiedt roken op de werkvloer

Het Spaanse parlement ging op 15 december 2005 akkoord met een wetsvoorstel waarin het roken op de werkvloer met ingang van 1 januari 2006 werd verboden. Dat verbod gold ook voor het openbaar vervoer, theaters, restaurants en cafés. Verder werd het verbod op tv-reclames voor tabak uitgebreid naar billboards. Een verzoek van de Senaat om therapieën om van roken af te komen op te nemen in het ziekenfonds werd afgewezen.

Opiniepeiling: teveel immigranten in Spanje

Op 29 december 2005 werd een opiniepei-

Spanje

ling van het Centrum voor Sociologisch Onderzoek (CIS) gepubliceerd waaruit bleek dat 59,6 procent van de ondervraagden vond dat er teveel immigranten in Spanje waren. Nog eens 33,3 procent vond dat er weliswaar veel immigranten waren maar niet teveel. Verder noemden de ondervraagden immigratie – na de werkloosheid – het grootste probleem van Spanje.

BASKISCHE KWESTIE

ETA pleegt aanslagen met lichte bommen

Begin december 2005 liet de ETA vijf bommen ontploffen op toegangswegen naar Madrid. Op 11 december ontplofte een bom in een pakhuis voor visvoer in Irura en op 15 december bij een nachtclub in Santesteban.
In alle gevallen ging het om lichte bommen die slechts materiële schade veroorzaakten. De ETA had tot dan toe al twee jaar geen dodelijke aanslag meer gepleegd.

ETA-lid krijgt 100 jaar gevangenisstraf

Het Spaanse Hooggerechtshof veroordeelde op 30 december 2005 Diego Ugarte Lopez de Arkaute tot een gevangenisstraf van 100 jaar en 3 maanden wegens de moord op de socialistische leider Fernando Buesa en zijn lijfwacht. Zij kwamen in februari 2000 in Vitoria om het leven bij een aanslag met een autobom.
Het hof bepaalde verder dat Lopez de Arkaute tot vijf jaar na zijn vrijlating geen contact mocht opnemen met de nabestaanden of zich in hun buurt mocht vestigen.

JUSTITIE

Politie arresteert verdachten terrorisme

De politie arresteerde op 19 december 2005 zestien mensen verspreid over heel Spanje op verdenking van het rekruteren van mensen om zelfmoordaanslagen in Irak te plegen. Nog eens twee verdachten gaven zichzelf aan nadat ze hadden gehoord dat de politie hen zocht.
De onderzoeksrechter besloot op 24 december zes van hen in hechtenis te houden en de overige twaalf vrij te laten onder de voorwaarde dat ze zich geregeld zouden melden. Van de zes die gevangen bleven, werden drie mensen verdacht van het lidmaatschap van een terroristische organisatie en drie van het ondersteunen van een gewapende organisatie.

Turkije

BUITENLANDSE ZAKEN

Chinese president bezoekt Madrid

De president van China, Hu Jintao, bracht op 14 november 2005 een bezoek aan Spanje, waarbij hij overeenkomsten tekende om de handel tussen beide landen te verbeteren en samen te werken op het gebied van atoomenergie.
Voorts werd een overeenkomst aangegaan over de uitlevering van verdachten. Spanje was hiermee het eerste land van de Europese Unie dat een dergelijke overeenkomst met China sloot. Mensenrechtenorganisaties waren hier kritisch over omdat de mensenrechtensituatie in China nogal te wensen overliet. Spanje zei in reactie hierop dat het geen verdachten zou uitleveren die in China de doodstraf konden krijgen.

(Vorige berichten pag. 665/2 e.v. - 2005)

TURKIJE

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF keert 1,6 miljard uit

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) besloot op 10 december 2005 1,6 miljard dollar (ca. 1,3 miljard euro) voor Turkije vrij te geven omdat het tot dan toe aan alle voorwaarden had voldaan. De 1,6 miljard dollar maakte deel uit van een hulppakket van 9,5 miljard dollar dat het land in mei was toegekend. De uitbetaling hiervan vond in delen plaats, afhankelijk van de vorderingen op economisch gebied.

JUSTITIE

Proces tegen schrijver Orhan Pamuk opnieuw uitgesteld

De openbaar aanklager besloot op 29 december 2005 het proces tegen schrijver Orhan Pamuk opnieuw uit te stellen. Ditmaal tot 7 februari 2006. De aanklager achtte dit nodig omdat het ministerie van Justitie moest beslissen of Pamuk onder de oude of de nieuwe strafwet vervolgd moest worden.

Wit-Rusland

Pamuk werd ervan beschuldigd de Turkse identiteit en de Turkse strijdkrachten te hebben beledigd. Die laatste beschuldiging liet de aanklager echter vallen. Pamuk had geschreven dat 1 miljoen Armeniërs en 30.000 Koerden zijn gedood in dit land, zonder dat iemand daar iets over durft te zeggen'.
Pamuk was een van de 60 schrijvers en publicisten die vervolgd werden op grond van overtreding van artikel 301 van de nieuwe strafwet. Deze wet werd scherp bekritiseerd omdat deze de vrijheid van meningsuiting zou beperken.
Op 22 december veroordeelde de rechtbank van Istanbul de schrijver Zulkuf Kisanak tot een boete van 2.000 euro wegens het bekritiseren van de Turkse identiteit. Kisanak had in 2004 een boek geschreven over de ontvolking van het Koerdische platteland in het begin van de jaren '90 van de twintigste eeuw. Hij was in eerste instantie veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf maanden.

LANDBOUW

Opnieuw uitbraak van vogelgriep

Het ministerie van Landbouw maakte op 27 december 2005 bekend dat er in Turkije opnieuw vogelgriep was geconstateerd. Ditmaal op het platteland bij Igdir, nabij de Armeense grens. Het ministerie zei dat er direct maatregelen waren genomen om het gebied in quarantaine te plaatsen. Bij een dode vogel was het virus van het type H5 vastgesteld. Het was echter nog niet duidelijk of het om de voor de mens gevaarlijke H5N1-variant ging.
De nieuwe uitbraak was een forse tegenslag voor Turkije. Het had op 9 december juist verklaard dat het land vrij was van vogelgriep, nader eerder een uitbraak in het noordwesten van het land tot staan was gebracht.

(Vorige berichten pag. 723/1 e.v. - 2005)

WIT-RUSLAND

BINNENLAND

Omstreden minister verliest functie

Op 6 juli 2005 werd bekend dat minister van Sport Joeri Sivakov zijn post had verloren.

Hij werd opgevolgd door Alexander Grigorev, de voorzitter van de Wit-Russische vereniging van amateurboksers.

Sivakov was in september 2004 met drie andere Wit-Russische topfunctionarissen door de Europese Unie tot persona non grata verklaard. De reden was zijn vermoedelijke betrokkenheid als minister van Binnenlandse zaken bij de verdwijning van drie oppositieleden en een journalist in 1999 en 2000.

Oppositie gemuilkorfd in jaar voor presidentsverkiezingen

Verbod op buitenlandse financiële steun voor politieke activiteiten

De regering van Wit-Rusland verbood buitenlandse financiële hulp voor bijna alle politieke activiteiten, zo meldde de *BBC* op 18 augustus 2005. Beperkingen golden voor politieke partijen en verkiezingscampagnes of politieke reclame, alsmede voor straatdemonstraties en protesten. De maatregelen waren bedoeld om 'omverwerping van de staatsmacht' te voorkomen. Elke vorm van hulp door buitenlandse organisaties moest worden goedgekeurd door een regeringscommissie.

Gevangenisstraf oppositieleider Marinitsj bekort

Op dezelfde dag werd bekend dat de autoriteiten de lengte van de gevangenisstraf van oppositieleider Michail Marinitsj hadden bekort. Marinitsj (65) was in december 2004 veroordeeld tot 3,5 jaar gevangenisstraf wegens diefstal van kantoorapparatuur die aan zijn organisatie was geschonken door de Amerikaanse ambassade. De beslissing werd genomen in het kader van een amnestie ter gelegenheid van de 60-jarige herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog.

Van Marinitsj werd verwacht dat hij bij de presidentsverkiezingen van maart 2006 tegenkandidaat wilde zijn voor president Alexander Loekasjenko.

Oppositie kiest presidentskandidaat

Oppositiegroepen kozen op 3 oktober 2005 Alexander Milinkevitsj, een voormalige hoogleraar, als presidentskandidaat. Zij vreesden echter dat de zittende president de verkiezingsresultaten zou vervalsen, omdat verkiezingen in het verleden oneerlijk waren verlopen.

Massaal protest bij wet onmogelijk gemaakt

Het parlement nam op 2 december met grote meerderheid een wet aan die massale protesten aan de vooravond van de presidentsverkiezingen moest voorkomen. Het in diskrediet brengen van de Wit-Russische staat, zowel binnenslands als daarbuiten, werd strafbaar gesteld. De maximumgevangenisstraf was drie jaar. Het was al bij wet verboden president Alexander Loekasjenko en andere topfunctionarissen te bekritiseren.
Het hoofd van de Wit-Russische KGB, Stepan Soechorenko, liet weten dat de nieuwe wet bedoeld was om massale protesten onmogelijk te maken, zoals die zich hadden voorgedaan in Oekraïne tijdens de Oranjerevolutie. Deze brak uit naar aanleiding van oneerlijke verkiezingen in dat land.

Post weigert bezorging communistische krant

Op 5 december werd bekend dat het staatspostbedrijf in Wit-Rusland de bezorging van de communistische krant *Tovarisjtsj* ('Kameraad') had stopgezet. Het was het orgaan van de Partij van Communisten van Wit-Rusland (PKB), die het besluit zag als een poging om de oppositie uit te schakelen in de aanloop naar de presidentsverkiezingen.
Functionarissen van het postbedrijf zeiden dat de bezorging was gestaakt omdat de krant eerder in het jaar drie maanden niet was verschenen na een drukverbod.

Politie beëindigt protest tegen verdwijningen

De politie in de hoofdstad Minsk beëindigde op 16 september 2005 een protestmanifestatie die werd gehouden om de verdwijning van oppositiepoliticus Viktor Gontsjar en de zakenman Anatoli Krasovski zes jaar eerder te gedenken. Ongeveer 70 demonstranten negeerden een verbod om bijeen te komen op het belangrijkste plein in de hoofdstad. Er werden geen arrestaties verricht.
Tijdens het bewind van president Alexander Loekasjenko waren verscheidene mensen uit de oppositie verdwenen.

'Bevrijdingsleger' eist verantwoordelijkheid explosies op

Het 'Wit-Russische Nationale Bevrijdingsleger', een weinig bekende groepering die de afzetting van president Alexander Loekasjenko nastreefde, eiste op 29 september 2005 de verantwoordelijkheid op voor twee bomexplosies eerder in de maand in de provinciestad Vitebsk. Daarbij raakten tientallen mensen gewond.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-rapporteur dringt aan op onderzoek naar moord op journalisten

De speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor de mensenrechten in Wit-Rusland, Adrian Severin, drong er op 11 november 2005 bij de Wit-Russische autoriteiten op aan een onderzoek in te stellen naar de moord op twee journalisten.
Het ging om Veronika Tsjerkasova en Vasil Grodnikov die in de maanden oktober van respectievelijk 2004 en 2005 de dood vonden.

Severin verklaarde verder dat een einde moest worden gemaakt aan 'de systematische intimidatie en vervolging' van onafhankelijke media. Wit-Rusland had geweigerd om hem voor onderzoek in het land toe te laten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geschil met Polen escaleert

Polen riep op 28 juli 2005 zijn ambassadeur terug uit Wit-Rusland, nadat president Alexander Loekasjenko de Poolse minderheid in zijn land ervan had beschuldigd zijn bewind omver te willen werpen. Hij stelde dat Polen zich mengde in de interne aangelegenheden van zijn land.

De politie had een dag eerder een inval gedaan in het hoofdkwartier van de organisatie die de ongeveer 400.000 etnische Polen in Wit-Rusland vertegenwoordigde en de leider ervan korte tijd vastgehouden. Nadat later, onder druk van Loekasjenko, een nieuwe leiding was geïnstalleerd, weigerde Polen om deze te erkennen.

Zwitserland

Poolse televisieverslaggever toegang geweigerd

Een Poolse televisieverslaggever verklaarde op 13 december dat haar bij aankomst op het vliegveld van de hoofdstad Minsk de toegang tot het land was geweigerd. De journaliste, Agnieszka Romaszewska, zei dat als reden haar 'onvriendelijke' houding ten opzichte van Wit-Rusland werd opgegeven.

President Loekasjenko betreurt uiteenvallen USSR

President Alexander Loekasjenko betreurde in een redevoering voor de Verenigde Naties in New York van 15 september 2005 het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Hij stelde dat het land 'ondanks alle fouten en blunders van haar leiders de bron van hoop en steun was voor vele staten en volkeren'.

(Vorige berichten pag. 415/3 e.v. - 2005)

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Zwitsers willen beperkte winkelopening op zondag

De Zwitsers spraken zich bij referendum op 27 november 2005 met een minieme meerderheid van 50,6 procent uit voor beperkte winkelopening op zondag. Winkels zouden geopend kunnen zijn op luchthavens en in 25 grote spoorwegstations.

GEZONDHEID EN ZORG

Ziekenhuis staat zelfdoding onder strikte voorwaarden toe

Het academisch ziekenhuis in Lausanne liet op 18 december 2005 weten dat het zelfdoding bij terminale patiënten zou toestaan. De voorwaarden waaraan de zelfdoding op het terrein van het ziekenhuis zou moeten voldoen, waren echter volgens de woordvoerder strikt. Zo moest de patiënt helder van geest zijn, niet meer in staat naar huis terug te keren en herhaaldelijk te kennen hebben gegeven te willen sterven.

Zelfdoding was onder bepaalde voorwaarden in Zwitserland al legaal, maar kon tot dan toe nog niet in een ziekenhuis plaatsvinden.

LANDBOUW

Zwitserland voor moratorium genetisch gemanipuleerde producten

Zwitserse kiezers spraken zich op 27 november 2005 bij referendum uit voor een moratorium van vijf jaar op de teelt van genetisch gemanipuleerde landbouwgewassen. 55,7 procent van de kiezers sprak zich uit voor een moratorium in alle 26 kantons van het land. De meeste boeren waren voorstanders van een moratorium.

(Vorige berichten pag. 669/2 e.v. – 2005)

Belize

BELIZE

BINNENLAND

Premier vermindert opnieuw aantal ministers

Na in december het kabinet van Belize te hebben verkleind tot twaalf ministers, reduceerde premier Said Musa op 14 juli 2005 zijn regering tot negen leden met en twee zonder portefeuilles. De maatregel moest het beleid 'rationaliseren' en de 'operaties stroomlijnen', zo werd meegedeeld. Voor Assad Shoman (Nationale ontwikkeling) was in het kabinet in nieuwe samenstelling, waarbij sommige portefeuilles van eigenaar wisselden, geen plaats meer.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dode en veel arrestaties bij anti-regeringsgezinde protesten

Legertroepen en politie-eenheden van Belize patrouilleerden op 22 april 2005 door de straten van de hoofdstad Belmopan nadat een betoger was omgekomen bij tegen de regering gerichte protesten. Vanwege plunderingen werden bovendien meer dan 100 burgers gearresteerd.

Aanleiding voor de rellen waren de veelvuldige onderbrekingen van de telefoon-, internet- en bankdiensten in het land die werden veroorzaakt door werknemers van Telecommunications Limited (TL). Deze eisten volgens *Caribbean Net News* van de regering 37,5 procent van de aandelen van het bedrijf. Volgens Premier Musa zat de oppositie achter de protesten.

Samenstelling regering Belize
(14 juli 2005)

Premier, tevens belast met Financiën, Nationale ontwikkeling en Openbare diensten
Said Wilbert MUSA
Vice-premier, tevens belast met Natuurlijk hulpbronnen, Lokaal bestuur en Milieu
John BRICEÑO

Ministers:
Binnenlandse zaken en Openbare voorzieningen
Ralph FONSECA
Buitenlandse zaken, Buitenlandse handel en Toerisme
Godfrey SMITH
Gezondheidszorg, Werkgelegenheid en Defensie
Vildo MARIN
Landbouw en Visserij
Michael ESPAT
Openbaar aanklager, Onderwijs, Cultuur, Jeugdzaken en Sport
Francis FONSECA
Openbare werken, Transport en Communicatie
José COYE
Persoonlijke ontwikkeling en Huisvesting
Sylvia FLORES

Zonder portefeuille in het kantoor van de premier
Marcial MES
Zonder portefeuille in het kantoor van de vice-premier
Sérvulo BAEZA0

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe maatregelen moeten begrotingstekort verminderen

Volgens gegevens die op 14 september 2005 werden verstrekt door het Internationaal Monetair Fonds (IMF), was het voorgaande jaar de economie met 4,5 procent gegroeid, vooral als gevolg van de florerende landbouw-, visserij- en toerismesector. De inflatie bleef gematigd en bevond zich rond de 3 procent. Het begrotingstekort voor het fiscale jaar 2004-2005 was in vergelijking met het jaar daarvoor met 0,5 procent gestegen naar 8,75 procent. Het werd dan ook toegejuicht dat de regering in mei een aanpassingsprogramma was gestart ter verhoging van de belastinginkomsten en vermindering van het aantal staatsambtenaren.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS en Belize sluiten verdrag voor controleren van schepen

De Verenigde Staten en Belize sloten op 4 augustus 2005 een Inschepingverdrag dat het transport van massavernietigingswapens diende te voorkomen. Sinds eind mei 2003, toen het Proliferatie Veiligheidsinitiatief door de regering onder president George W. Bush werd gelanceerd, waren de VS met Liberia, Panama, de Marshalleilanden, Kroatië en Cyprus een dergelijk akkoord overeengekomen.

Het verdrag bepaalde de procedure om aan boord te gaan van een schip dat onder de vlag van het desbetreffende land voer en het te onderwerpen aan een controle.

(Vorige berichten pag. 213/3 e.v. – 2005)

COSTA RICA

BINNENLAND

Burgemeester van San José beschuldigd van corruptie

De krant *La Nación* bevatte op 18 juli 2005 een gedetailleerde reportage over het aannemen van steekpenningen van een vuilverwerkingsbedrijf door de burgemeester van Costa Rica's hoofdstad San José, Johnny Araya.
Van verschillende kanten werd druk op de stadsbestuurder uitgeoefend zijn functie gedurende het justitiële onderzoek neer te leggen, maar hij wees dit af. Araya ontkende de beschuldiging dat hij 65 duizend dollar (ca. 54 duizend euro) van Berthier EBI de Costa Rica had aangenomen in ruil voor het contracteren van de firma voor het oplossen van het vuilnisprobleem in de hoofdstad.

Minister van Financiën vertrekt naar internationale bank

Federico Carrillo Zürcher, sinds een jaar minister van Financiën van Costa Rica, nam per 1 oktober 2005 ontslag. Hij was aangesteld als uitvoerend vice-president van de Midden-Amerikaanse Bank voor Economische Integratie (BCIE). Als vervanger werd David Fuentes Montero aangewezen.

Oud-president Rodríguez krijgt beperkte vrijheid

Na een jaar detentie – gedeeltelijk in de gevangenis, gedeeltelijk thuis – werd de vroegere Costaricaanse president Miguel Ángel Rodríguez op 14 oktober 2005 in vrijheid gesteld. Het werd hem verboden het land te verlaten of met getuigen over de tegen hem geformuleerde aanklachten van corruptie te praten. Volgens zijn voormalige minister van Huisvesting José Antonio Lobo had Rodríguez van het Franse telecommunicatiebedrijf Alcatel miljoenen dollars aan steekpenningen aangenomen, en daarnaast zou hij 400.000 dollar (ca. 320 duizend euro) van de Taiwanese regering en een bedrag van een miljoen dollar van een Taiwanees bedrijf hebben gekregen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overheidsrapport: armoede neemt toe in Costa Rica

Het jaarlijks uitgebrachte rapport over de staat van het land liet eind oktober 2005 zien dat de armoede in Costa Rica toenam. Voor het derde jaar achter elkaar waren de reële inkomens – zowel de hoge als de lage – van de werkende Costaricanen gemiddeld met 5,8 procent afgenomen. De export was het voorafgaande jaar wel gestegen met tien procent, maar dit leverde weinig banen op. Daarom was er een toename van de 'informele' economische sector, zoals van het aantal straatverkopers, illegale taxichauffeurs en parkeerwachten. In 2004 leefde 21 procent van de bevolking – ongeveer een miljoen burgers – in armoede, hetgeen weerspiegeld werd in de groei van sloppenwijken als Triángulo de la Solidaridad ten noorden van San José

Protesten tegen vrijhandelsakkoord met de VS

Duizenden Costaricanen marcheerden op 17 november 2005 door San José om te protesteren tegen de goedkeuring door het parlement van het 'Tratado de Libre Comercio' (vrijhandelsverdrag – TLC in het Spaans, CAFTA in het Engels) met de VS. De gebeurtenis had een feestelijk karakter door de deelname van artiesten, dansers en musici onder het mom van de 'Cultuurbeweging tegen CAFTA', maar ook vrouwengroepen, onderwijsbonden, studenten, milieuactivisten en inheemse Costaricanen namen er aan deel. De demonstranten vreesden de negatieve gevolgen van de vrijhandelsovereenkomst die na een vertraging van 14 maanden door president Abel Pacheco op 21 oktober aan het Congres was voorgelegd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement wijzigt begroting voor 2006 op enkele punten

Vooral met steun van de meeste afgevaardigden van de sociaal-democratische Nationale Vrijheidspartij (PLN) en de Sociaal Christelijke Eenheidspartij (PUSC) nam het Costaricaanse parlement op 30 november 2005 de begroting voor het komende jaar aan. Deze bedroeg in totaal omgerekend 4,7 miljard euro en werd voor 53 procent gefinancierd uit belastinginkomsten, terwijl de rest werd gedekt met leningen.
De volksvertegenwoordigers slaagden gedeeltelijk in hun opzet meer geld te bestemmen voor sociale zaken, onderwijs en de medische sector en minder voor het aflossen van de staatsschulden.

Steun voor Costa Rica van IDB

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) maakte op 13 december 2005 bekend dat Costa Rica ruim 4.2 miljoen dollar (ca. 3,5 miljoen euro) aan subsidies zou krijgen om het ondernemerschap te stimuleren en de mogelijkheid te scheppen kleine en middelgrote technologische bedrijven op te zetten. Eerder in het jaar, op 29 juli, waren al leningen ter waarde van 5 miljoen dollar en een gift van 355 duizend dollar toegezegd voor een project dat beoogde de dienstverlening van ondernemingen te verbeteren. Precies een maand daarvoor had het Midden-Amerikaanse land van hetzelfde financiële instituut een krediet gekregen ter waarde van 116 miljoen dollar om de groei van strategische sectoren van de economie te stimuleren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Controversiële nieuwe immigratiewetgeving naar parlement

Een wet die de straffen voor illegale immigranten verhoogde en het ongelimiteerd vasthouden van hen legitimeerde, zou aan de volksvertegenwoordiging worden voor-

gelegd, aldus meldde *Tico Times* op 26 augustus 2005. Vooral mensenrechtengroepen in Costa Rica bekritiseerden de Algemene Immigratiewet die enerzijds de politiebevoegdheden bij het opsporen van de illegalen sterk uitbreidde, anderzijds de constructieve rol van de buitenlanders bij onder meer de koffieoogst, als 200.000 werkkrachten nodig waren, over het hoofd zag. De wet was in concreto vooral gericht tegen de naar schatting 150.000 Nicaraguanen die driekwart van de illegale immigrantenpopulatie vormden. Volgens een rapport van de VN kende Nicaragua in 2003 een werkloosheidscijfer van 30 procent.

(Vorige berichten pagina 288/2 e.v. – 2005)

EL SALVADOR

BINNENLAND

President Saca intensiveert strijd tegen misdaad

Salvadoraanse veiligheidsbeambten kregen op 25 mei 2005 van president Elías Antonio (Tony) Saca opdracht massaal huiszoekingen te verrichten. De maatregel was volgens waarnemers zonder precedent sinds het einde van de burgeroorlog in 1992. Het staatshoofd besloot tot de stap nadat was gebleken dat het aantal moorden in het eerste kwartaal van 2005 met 30 procent was gestegen ten opzichte van dezelfde periode een jaar daarvoor. Dit ondanks harde maatregelen sinds het aantreden van de president in juni 2004. Volgens ombudsvrouw voor de mensenrechten Beatrice de Carrillo waren naast straatbendes ook doodseskaders, die 'sociale schoonmaak' hielden, voor een groot deel verantwoordelijk.

Twee parlementariërs van het FMLN richten nieuwe partij op

Op 8 juni 2005 nam de invloed van de belangrijkste oppositiepartij, het Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding (FMLN), af toen twee parlementsleden uit de partij traden. Samen met twee andere volksvertegenwoordigers namen Ileana Rogel en Jorge Escobar het initiatief voor de oprichting van het Revolutionair Democratische Front (FDR) – een partij die dezelfde naam kreeg als de vroegere politieke tak van wat toen nog de guerrillabeweging FMLN was. Met 300 anderen die eveneens uit het FMLN traden, beklaagden Rogel en Escobar zich over de intolerante en autoritaire leiding van die partij.

Meer leden verlaten FMLN

Zes maanden voor de nieuwe parlementaire verkiezingen werd het FMLN geteisterd door massale afvalligheid, aldus meldde persbureau *EFE* op 9 september. Het betrof zowel kaderleden als mensen uit de onderste regionen van de partij. Die week hadden drie parlementsleden het FMLN verruild voor het FDR, 150 leden uit de westelijke provincie Santa Ana namen dezelfde stap en ook de burgemeester van San Salvador, Carlos Rivas Zamora, verliet het FMLN. Volgens algemeen secretaris Julio Hernández van het FDR waren rond de 7.000 leden van zijn partij afkomstig uit het FMLN. Dat had in 2003 bij de verkiezingen 31 zetels gewonnen, maar er waren er nog 24 van over.

Nieuwe minister van Toerisme beëdigd

José Rubén Alonso Rochi werd op 15 juni 2005 aangesteld als minister van Toerisme. Enkele dagen daarvoor was de eerste minister van Toerisme ooit van El Salvador, Luis Cardenal Debayle, afgetreden omdat zijn bedrijf bij een openbare aanbesteding was uitgekozen om hout te verkopen voor de bouw van huizen. De wet verbood kabinetsleden evenwel te participeren in aanbestedingen.

Internationale operatie tegen straatbendes

In een actie die zich uitstrekte van de Verenigde Staten tot El Salvador werden op 7 en 8 september 2005 in vijf landen ongeveer 660 leden van criminele jeugdbendes opgepakt. In totaal namen zo'n 6.400 politiemensen deel aan de operatie die ook plaats had in Mexico, Guatemala en Honduras. Vooral Mara Salvatrucha en Mara 18 werden in de regio als groot veiligheidsprobleem ervaren omdat zij er niet voor terugdeinsden burgers te terroriseren en deel te nemen aan verkrachtingen, ontvoeringen en moordpartijen. Volgens schattingen telden de bendes in Midden-Amerika meer dan 50.000 leden.

Militairen gaan op straat patrouilleren

Na een nieuwe golf van geweld waarbij onder meer twee politieofficieren werden gedood, kregen 1.000 soldaten de opdracht de politie bij te staan op straat, zo berichtte de *BBC* op 25 november. In El Salvador waren sinds het begin van het jaar al ongeveer 3.000 mensen op gewelddadige wijze om het leven gekomen.
Volgens mensenrechtengroeperingen moest de Salvadoraanse regering echter meer investeren in programma's voor werkgelegenheid en tegen de armoede, in plaats van slechts repressieve maatregelen te bedenken.

Noodtoestand in gevangenissen uitgeroepen

Alle negentien gevangenissen in El Salvador werden op 26 december in een verhoogde staat van paraatheid gebracht nadat er plannen waren ontdekt om massale ontsnappingspogingen te ondernemen. Het betrof voorlopig de oranje alarmfase – de eerste van vier die uitmondde in de rode alarmfase – waarbij leger en politie de gevangenisbewakers te hulp kwamen om de controle over de penitentiaire inrichtingen te waarborgen.
Er werden in de huizen van bewaring ongeveer 12.500 mensen gevangen gehouden van wie er 5.000 gerekend werden tot de straatbendes.

Meeste in 2005 gearresteerde bendeleden weer vrijgelaten

Van de tussen 1 januari en 15 december 2005 aangehouden leden van straatbendes moesten er velen wegens gebrek aan bewijs weer worden vrijgelaten, zo vertelde een politiewoordvoerder op 27 december. Er werden in dat tijdvak bijna 14.000 bendeleden aangehouden, van wie er 4.000 hun proces moesten afwachten achter de tralies. Sommigen werden meerdere keren gearresteerd, want geschat werd dat in El Salvador rond de 10.000 bendeleden rondliepen. Van de opgepakte straatbendeleden behoorden er ruim 7.600 tot de Mara Salvatrucha en iets meer dan 6.200 tot de rivalen van Mara 18. De overgrote meerderheid waren jongens en mannen tussen de 12 en 32, die volgens de politie verantwoordelijk waren voor 40 procent van de meer dan 3.500 moorden in het land. Dit betekende dat El Salvador een moordcijfer kende van 52 per 100.000 burgers. In Costa Rica was dat cijfer 4, in de VS 5,5 en slechts in Honduras was

het nog onveiliger. Daar telde men 60 moorden per 100.000 inwoners.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Reeks kredieten van Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) gaf El Salvador in de loop van 2005 op verschillende gebieden financiële ondersteuning. Op 15 juni werd een lening van 55,4 miljoen dollar (ca. 46 miljoen euro) gegeven om het wegennet in de rurale gebieden te verbeteren. Ter stimulering van het 'nationaal statistiek systeem' mocht het land op 7 september 13,5 miljoen dollar van de IDB lenen. Ruim een maand later werd voor sociale programma's ten behoeve van arme families in de landelijke gebieden een krediet van 57 miljoen dollar ter beschikking gesteld. Op 26 oktober werd daar door de IDB nog een lening van 85 miljoen dollar voor de basiseducatie aan toegevoegd.

Wereldbank geeft drie leningen

Op 29 november 2005 maakte de Wereldbank bekend dat El Salvador een lening van 85 miljoen dollar (ca. 70 miljoen euro) ter stimulering van het middelbaar onderwijs tegemoet kon zien. Een maand daarvoor was al een bedrag van 21 miljoen dollar toegezegd voor 'Red Solidaria' (Solidair Netwerk), gericht op armoedebestrijding. El Salvador had op 2 juni tevens een krediet van 10 miljoen dollar ter verbetering van het milieu gekregen.

JUSTITIE

Oud-onderminister in VS schuldig bevonden aan marteling en moord

Een rechtbank in Memphis (Tennessee) veroordeelde op 19 november 2005 Nicolás Carranza tot het betalen van schadevergoeding en een boete van in totaal 1,5 miljoen dollar (ca. 1,2 miljoen euro). De oud-onderminister van Defensie van El Salvador, die al twintig jaar in de Verenigde Staten woonde en de Amerikaanse nationaliteit had, werd verantwoordelijk gehouden voor het in de jaren '80 onder zijn bevel martelen en vermoorden van linkse opponenten in zijn geboorteland. De rechter had geen bevoegdheid Carranza tot een gevangenisstraf te veroordelen.

NATUUR EN MILIEU

'Slapende' vulkaan komt tot uitbarsting

Na een eeuw niet meer actief te zijn geweest, spuwde op 1 oktober 2005 de hoogste vulkaan van El Salvador, de 65 kilometer ten westen van San Salvador gelegen Llamatepec, vuur en lava de lucht in. Volgens minister van Binnenlandse zaken René Figueroa werden twee koffieplukkers die niet ver van de krater werkten, door de lavastroom verrast en kwamen zij om het leven. Ruim 2.200 mensen werden geëvacueerd uit de directe omgeving van de vulkaan.

Veel doden door orkaan Stan

De *BBC* meldde op 10 oktober 2005 in een bericht over orkaan Stan dat in El Salvador, voor zover bekend, 71 doden waren gevallen. Dat betekende dat het land na Guatemala het zwaarst getroffen was door de zware storm die met hevige regenbuien gepaard ging. Rivieren in de regio traden buiten hun oevers en veroorzaakten grootscheepse landverschuivingen. Voor de regering was de ramp aanleiding een groot aantal burgers te laten evacueren en de nationale noodtoestand uit te roepen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Diplomatieke ruzie met Israël over eerbetoon aan Palestijnse leider Arafat

Op 25 mei 2005 werd een plein in San Salvador omgedoopt tot 'Arafat park' en een buste onthuld als eerbewijs aan de overleden Palestijnse leider Jasser Arafat. Israël reageerde daarop verontwaardigd en noemde het eerbetoon 'pijnlijk en beledigend'. De in Tel Aviv verblijvende ambassadeur werd met extra vertraging teruggestuurd naar El Salvador.
Veel Salvadoranen, onder wie president Saca en zijn rivaal voor het presidentschap een jaar eerder, Schafik Handal, waren oorspronkelijk van Palestijnse afkomst.

Salvadoraanse troepen blijven in Irak

De voor de Nationalistische Republikeinse Alliantie (ARENA) in het parlement zittende Norman Quijano vertelde op 29 juli 2005 dat de volksvertegenwoordiging had toegestemd in het plan van de regering om voor nog minstens een jaar troepen in Irak te stationeren. De bijdrage aan de missie in Irak werd vooral van symbolische waarde geacht voor de Verenigde Staten, omdat de oorlog onder aanvoering van de Amerikanen erg impopulair was in Latijns-Amerika.

Regering vraagt VS bescherming tegen terrorisme

Kort voor het parlementsbesluit had El Salvador de VS verzocht te helpen een eventuele aanslag in het land te verhinderen. Enkele dagen na de bomaanslagen in Londen op 7 juli had president Saca de beveiliging bij de grenzen, op de vliegvelden en in de havens al laten verdubbelen.
Op internet was al gedreigd met aanslagen als El Salvador zijn troepen niet terugtrok uit Irak.

(Vorige berichten pag. 289/3 e.v. - 2005)

GUATEMALA

BINNENLAND

Minstens 35 doden bij gevechten tussen bendes in gevangenissen

Bij gewelddadige confrontaties tussen leden van de rivaliserende straatbendes Mara Salvatrucha en Mara 18 in verschillende Guatemalteekse gevangenissen kwamen op 15 augustus 2005 tenminste 35 bendeleden om het leven. Volgens overlevenden schonden leden van Mara Salvatrucha de afspraak tussen beide organisaties elkaar niet aan te vallen binnen de gevangenismuren. In het stadje Escuintla vielen zeker achttien doden, in het Pavón-gebouw in Guatemala-Stad minstens acht en ook in twee andere huizen van bewaring overleefden een aantal bendeleden van Mara 18 de gevechten niet. Bij de gevechten werden granaten, geweren en machetes gebruikt.

Grensbewaking versterkt

Om te voorkomen dat jeugdigen van dezelfde straatbendes uit landen als El Salvador, Honduras en Mexico naar Guatemala zouden komen om hun vrienden te helpen, werden de grenscontroles verscherpt, zo maakte de politie op 23 augustus bekend.
De regeringen in de regio hadden de laatste

jaren al verscheidene maatregelen genomen om de golf van moorden en verkrachtingen van de 'maras' in te dammen. De leden van de straatbendes waren gemakkelijk te herkennen aan de vele tatoeages die zij op hun hele lichaam hadden, ook op onbedekte plekken als in hun nek of op hun gezicht.

Politie arresteert bendeleden die aanval zouden hebben gepland

De Guatemalteekse politie hield op 21 september zeventien leden van Mara 18 in de wijk Carolingia in Guatemala-Stad preventief aan. Deze bendeleden zouden volgens de autoriteiten van plan zijn geweest een aanval uit te voeren op hun vijanden van Mara Salvatrucha. Twee dagen daarvoor waren twaalf leden van Mara 18 in een jeugddetentiecentrum omgebracht nadat de bewakers, die vanwege een wetsbepaling ongewapend hun taak moesten uitoefenen, waren overmeesterd. Een van de bendeleden was daarbij onthoofd.

Landmijnen in Guatemala na zeven jaar opgeruimd

Het hoofd van het door het Guatemalteekse Congres ingestelde Vredes- en Mijnopruimingscomité, Victor Seles, vertelde op 14 december 2005 in Guatemala-Stad dat er geen mijnen meer in de bodem verstopt zaten. Er waren in totaal 4.128 explosieven uit de grond gehaald, veelal op aanwijzing van direct betrokkenen die informatie hadden gegeven over de locatie van de mijnen. Het project om de mijnen op te ruimen was in 1997 van start gegaan met behulp van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS).

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Leningen Wereldbank moeten economische groei stimuleren

Besprekingen over de 'Country Assistance Strategy' (CAS) voor Guatemala leverden op 10 mei 2005 op dat de Wereldbank in de periode 2005-2008 voor het opzetten van projecten een bedrag van 780 miljoen dollar (ca. 643 miljoen euro) beschikbaar stelde. Op 7 juli werd nog een krediet, van 100 miljoen dollar, toegezegd. De projecten moesten de armoede bestrijden en de economische groei stimuleren.
Er bestond grote inkomensongelijkheid in Guatemala. In 2000 leefde rond de 56 procent van de bevolking, en van de inheemse bevolking zelfs 76 procent, in armoede.

JUSTITIE

Hooggerechtshof bekijkt bewijslast tegen oud-president Portillo

Op 17 oktober 2005 autoriseerde een rechter het Guatemalteekse Hooggerechtshof om na te gaan of er genoeg bewijzen voorhanden waren om Alfonso Portillo te veroordelen. Het vroegere staatshoofd van Guatemala zou zich in de periode 2000 - 2004 schuldig hebben gemaakt aan verduistering van 15 miljoen dollar (ca. 12,4 miljoen euro), maar was naar Mexico gevlucht toen zijn immuniteit werd opgeheven. Zelf beweerde Portillo dat hij onschuldig was en dat hij in Guatemala geen eerlijk proces zou krijgen.

Eind oktober vroeg Guatemala aan Mexico om de uitlevering van Portillo. De Mexicaanse onderminister van Buitenlandse zaken Miguel Hakim verklaarde dat de autoriteiten de zaak nader zouden bekijken. Portillo had een legale status in buurland Mexico.

Bijna tachtig rechters met de dood bedreigd

De woordvoerder van het Hooggerechtshof, Hector Luna, vertelde op 17 december 2005 dat bijna tachtig Guatemalteekse rechters dat jaar met de dood waren bedreigd. Slechts vier van hen werden op dat moment beschermd omdat zij om hulp hadden gevraagd. In het verleden werden alleen rechters bedreigd die met drugszaken te maken hadden, maar de laatste tijd betrof het steeds vaker rechters die civiele-, arbeids- en familiezaken behandelden.

Verkrachter kan niet meer vrijuit gaan

De in Guatemala geldende wettelijke bepaling dat een verkrachter of aanrander zijn straf kon ontlopen door met het slachtoffer te trouwen, werd op 24 december 2005 door het Constitutionele Hof buiten werking gesteld. De Mensenrechtenaanklager had in november een aanklacht tegen de wet ingediend omdat deze discriminerend voor vrouwen was en omdat straffeloosheid er door in de hand werd gewerkt.

NATUUR EN MILIEU

Natuurgeweld veroorzaakt honderden doden in Midden-Amerika

Met een dodental dat bij de verschillende nieuwsmedia varieerde van 'ruim 500' tot 'waarschijnlijk meer dan 2.000' veroorzaakte orkaan Stan in de dagen voor 10 oktober 2005 een ware catastrofe in Guatemala. Door de overvloedige regenval werden hele dorpen bedolven onder modderstromen bij noodweer dat naar schatting drie miljoen mensen trof. De autoriteiten lieten weten dat de ramp zo'n grote omvang had dat het werkelijke dodencijfer nooit bekend zou worden. President Óscar Berger deed een beroep op de internationale gemeenschap om hulpgoederen naar zijn land te sturen.

Deel infrastructuur vernietigd

De vertegenwoordiger van Unicef in Guatemala, Gladyz Acosta, verzocht op 14 oktober de Guatemalteekse autoriteiten psychologische hulp te laten geven aan kinderen die wees waren geworden of een ouder hadden verloren. Zou dat niet gebeuren, dan werd gevreesd dat zij hun traumatische ervaring niet te boven zouden komen.

Volgens een rapport dat dezelfde dag verscheen waren 707 gemeenschappen getroffen door het noodweer dat 31 bruggen totaal had vernield en er 91 zwaar had beschadigd. Ook waren er 55 wegen vernield, vooral bij de zuidelijke kustlijn en in het westen van het land.

Economische schade veroorzaakt voedseltekort

Omdat vooral de agrarische sector door de voortdurende regenval sterk was getroffen, leefde de verwachting dat het land te kampen zou krijgen met een groot voedseltekort. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties noemde de situatie 'catastrofaal' en vertelde dat een bedrag van 14 miljoen dollar (ca. 11,6 miljoen euro) nodig was om de getroffenen te helpen.

Op 8 november had de internationale gemeenschap 4,4 miljoen dollar geschonken. Volgens WFP-woordvoerder Christiane Berthiaume leed de helft van de kinderen in het land aan ondervoeding.

Mexico stopt voorlopig uitwijzing illegale Guatemalteken

Vanwege de noodsituatie in het buurland zou Mexico de uitwijzing van Guatemalteekse immigranten zonder geldige documenten voor zes maanden stop zetten, zo kondigden de autoriteiten van dat land op 14 november aan. De humanitaire maatregel kwam tot stand na overleg tussen de Mexicaanse en Guatemalteekse overheid.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Stijging aantal verkrachte en vermoorde vrouwen

In een op 9 juni 2005 verschenen rapport van Amnesty International (AI) werd aangetoond dat het aantal verkrachte en vermoorde vrouwen in Guatemala sterk was toegenomen. Tussen 2001 en september 2004 werden er volgens AI bijna 1.200 vrouwen en meisjes op brute wijze vermoord, van wie meer dan 500 in 2004. Minder dan één op de tien moorden was onderzocht.
Straatbendes speelden een rol bij de moorden, maar ook huiselijk geweld en de georganiseerde misdaad eisten hun tol.

Politie maakt zich soms zelf schuldig aan verkrachting

Het Instituut voor Studies over de Vergelijking van Strafzaken in Guatemala maakte in november een onderzoek bekend waaruit bleek dat van de 154 geïnterviewde vrouwen in het Santa Teresita Detentiecentrum in de hoofdstad Guatemala-Stad, bijna de helft op de politiebureaus was aangerand. Van hen was 18 procent zelfs onder doodsbedreigingen tot seks gedwongen. Minister van Binnenlandse zaken Carlos Vielman gaf in een reactie te kennen dit niet te zullen tolereren.
Het aantal dodelijke vrouwelijke slachtoffers steeg in december tot boven de 600.

Ontdekte politiearchieven werpen licht op mensenrechtenschendingen

De vondst op 22 juli 2005 van oude documenten van de beruchte Nationale Politie in een munitiedepot gaf nabestaanden van verdwenen Guatemalteken hoop dat zij iets te weten zouden komen over het lot van verdwenen familieleden. In 1999 had een 'waarheidsrapport' veiligheidstroepen verantwoordelijk gesteld voor de meerderheid van de 200.000 doden en 50.000 verdwijningen gedurende de burgeroorlog (1960-1996). Nu hoopten onderzoekers genoeg bewijs te verzamelen om militaire leiders als Romeo Lucas García en Efraín Rios Montt aan te kunnen klagen voor genocide.
Op 14 december werden vanuit verschillende departementen vrachtwagens vol papieren naar Guatemala-Stad gebracht. De naar schatting 120 miljoen documenten bevatten een schat aan informatie over de Nationale Politie, die volgens de Waarheidscommissie tijdens de oorlog de militairen in het land logistieke informatie en inlichtingendata had vertrekt.

Honderden politiebeambten schenden mensenrechten

In het eerste half jaar van 2005 maakten meer dan 380 leden van de veiligheidsorganen van de Guatemalteekse staat zich schuldig aan schending van de mensenrechten. Dit vertelde op 21 december 2005 Sergio Morales, de openbaar aanklager voor schending van de mensenrechten. Het betrof zaken als ontvoeringen, verkrachtingen, illegale arrestaties, overvallen en machtsmisbruik. In 2004 waren in totaal 717 ambtenaren aangeklaagd.

Slachtoffers oorlog ontvangen compensatie

Guatemala's president Óscar Berger overhandigde op 22 december 2005 aan 209 families uit de Indiaanse gemeenschappen San Antónia Sinache en Estancia de la Virgen een cheque ter waarde van omgerekend ruim 1.000 euro. Tijdens de burgeroorlog (1960-1996), die 200.000 mensenlevens kostte, waren in beide plaatsen vier massaslachtingen aangericht.
Enkele bewoners bekritiseerden de compensatie, maar Berger weigerde naar hen te luisteren en merkte op dat als het aanbod iemand niet aanstond, de cheque teruggegeven kon worden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Hoogste Guatemalteekse antidrugsbaas in VS gearresteerd

Het hoofd van Guatemala's anti-narcoticabrigade, Adán Castillo, en twee van zijn naaste medewerkers werden op 16 november 2005 in de Verenigde Staten aangehouden. Zij werden beschuldigd van het importeren en distribueren van cocaïne in de VS en konden worden veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf.
President Berger, die het imago van zijn als corrupt en door misdaad geteisterde land trachtte op te vijzelen, werd volgens waarnemers door de arrestatie in grote verlegenheid gebracht.

(Vorige berichten pag. 290/3 e.v. - 2005)

HONDURAS

BINNENLAND

Wijzigingen in Hondurees kabinet

President Ricardo Maduro stelde op 4 juli 2005 Mario Fortín Midence aan als minister van Buitenlandse zaken. Hij verving Leonidas Rosa Bautista die de functie van openbaar aanklager ging uitoefenen omdat er een onderzoek was gestart naar beschuldigingen van corruptie tegen zijn voorganger Ovidio Navarro.
Op dezelfde dag werd Ramón Medina Luna, die in de jaren '80 van de vorige eeuw de portefeuille Economische zaken had beheerd, benoemd tot kabinetschef. Zijn voorganger Luis Cosenza was afgetreden om voor de Midden-Amerikaanse regio directeur te worden van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB).

Politieactie tegen jeugdbendes

Onder het toeziend oog van president Ricardo Maduro bestormden honderden Hondurese politieagenten op 7 juli 2005 enkele buurten in de hoofdstad Tegucigalpa in de strijd tegen gewelddadige jeugdbendes. Kort daarvoor waren twee narcoticabeambten vermoord, naar werd vermoed door leden van de bendes Mara Salvatrucha of Mara 18. De operatie werd ondernomen om arrestatiebevelen uit te voeren en verdachten van misdrijven op te pakken. Er werden 30 arrestaties verricht.

Bij de actie waren ook Amerikaanse functionarissen aanwezig. De opzet was dat Honduras en de Verenigde Staten zouden gaan samenwerken bij het trainen van politiemensen die werden ingezet om de straatbendes aan te pakken.

Honduras

President maakt woorden over misdaadbestrijding niet waar

Op 11 november gaf president Maduro toe dat de belofte bij zijn aantreden begin 2002 om van Honduras een veilig land te maken, niet was ingelost. 'Het veiligheidsniveau is verbeterd, maar er is geen einde gekomen aan de misdaad. We hebben nog steeds te maken met veel geweld en hoge moordcijfers', zo merkte hij op.
Volgens de kinderrechtengroep Casa Alianza Honduras (CAH) waren er in 2005 al 359 mensen vermoord, van wie bijna 40 procent onder de achttien jaar. Gedurende de ambtstermijn van Maduro waren er rond de 3.000 moorden onopgelost gebleven, zo vertelde Bertha Oliva van het Comité van Familieleden van Vermiste Gevangenen in Honduras. Ook bestond nog veel onduidelijkheid over een aantal oproeren in gevangenissen waarbij meer dan 200 doden vielen.

Manuel Zelaya wint verkiezingen voor presidentschap

Op 27 november 2005 vonden in Honduras presidents- en parlementsverkiezingen plaats. De verkiezingen gingen gepaard met enig geweld, waarbij minstens vier burgers omkwamen.
De kandidaat van de oppositionele Liberale Partij van Honduras (PLH), Manuel 'Mel' Zelaya, werd gekozen tot president. Hij versloeg Porfirio 'Pepe' Lobo van de regerende Nationale Partij van Honduras (PNH) met enkele procenten voorsprong. Beide kandidaten waren rijke boeren die de vrijemarkteconomie een goed hart toedroegen en goede betrekkingen met de Verenigde Staten voorstonden. Wel verschilden zij in de voorgestelde aanpak van criminaliteit, omdat Lobo de doodstraf wilde invoeren, terwijl Zelaya daar tegen was. Zelaya zou vanaf 27 januari 2006 de functie van president gaan bekleden.
Op voorzitter Aristides Mejía van het Hoge Electorale Tribunaal (TSE), dat verantwoordelijk was voor de officiële uitslagen, werd kritiek geleverd omdat hij Zelaya al tot winnaar had uitgeroepen voordat de voorlopige uitslagen in die richting wezen. Pas op 23 december werd de officiële uitslag bekend, hetgeen volgens ambtenaren drie oorzaken had: er zouden problemen met de computers zijn geweest; op het laatste moment zou de procedure om de stemmen te tellen zijn veranderd; en onderzoek naar de klachten van de twee belangrijkste partijen kostte de nodige tijd.

Uitslagen presidentsverkiezingen Honduras
(27 november 2005)

	stemmen	percentage
José Manuel Zelaya Rosales (Liberale Partij van Honduras - PLH)	915.075	49,9
Porfirio Lobo Sosa (Nationale Partij van Honduras - PNH)	846.493	46,2
Juan Ángel Almendárez Bonilla (Democratische Eenwordingspartij - UD)	27.731	1,5
Juan Ramón Martínez (Christen-Democratische Partij van Honduras - PDCH)	25.722	1,4
Carlos Sosa Coello (Partij voor Innovatie en Eenheid - PINU)	18,689	1,0

Uitslagen parlementsverkiezingen Honduras
(27 november 2005)

	zetels
Liberale Partij van Honduras (PLH)	62
Nationale Partij van Honduras (PNH)	55
Democratische Eenwordingspartij (UD)	5
Christen-Democratische Partij van Honduras (PDCH)	4
Partij voor Innovatie en Eenheid (PINU)	2

Bij de verkiezingen voor het Nationale Congres wist de PLH van Zelaya de meeste zetels in de wacht te slepen. De 128 leden van het parlement werden voor vier jaar gekozen. Stemmen was verplicht voor burgers van achttien jaar en ouder.

Meer dan 150 Hondurezen komen om bij pogingen VS te bereiken

Een ambtenaar van het Hondurese ministerie van Buitenlandse zaken meldde op 27 december 2005 dat gedurende het jaar 158 burgers die naar de Verenigde Staten wilden emigreren, waren omgekomen en minstens 24 zwaar gewond waren geraakt. Dit gebeurde vooral bij treinongelukken in Mexico. De meeste slachtoffers vielen omdat de vaak arme Hondurezen op goederentreinen probeerden 'mee te liften'. Het jaar daarvoor had de poging de VS te bereiken voor 151 Hondurezen een fatale afloop en raakten er meer dan 100 zwaargewond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vakbondsleider vermoord

In het centraal in Honduras gelegen dorp Ojo de Agua werd op 11 september 2005 Francisco Cruz Galeano van de Algemene Vakcentrale van Arbeiders (CGT) om het leven gebracht. De 44-jarige vakbondsleider, die de coördinatie in de provincies Comayagua, Intibuca en la Paz verzorgde, werd door zeker 25 kogels geraakt. De daders wisten te ontkomen.
De secretaris-generaal van de CGT, Daniel Durón, noemde Cruz Galeano 'een uitstekende leider met een grote sociale visie'.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ambitieus wegenplan moet alternatief vormen voor Panamakanaal

Een ambtenaar vertelde op 26 december 2005 dat de regering het plan klaar had voor het opzetten van de 'Logistieke corridor van Honduras'. Dit bestond uit grondige verbeteringen van het snelwegennet en andere verbindingen tussen de Atlantische kust en het gebied van de Stille Oceaan. De gemoderniseerde transportinfrastructuur moest de regionale concurrentiepositie inzake het toerisme en de particuliere sector verbeteren en een alternatief gaan vormen voor het vervoer door het Panamakanaal.

Voor de financiering van het project waren er toezeggingen van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), de Wereldbank en van de Millennium Challenge Corporation (MCA). Dit laatste instituut was verbonden met de Amerikaanse regering en steunde democratische landen.

GEZONDHEID EN ZORG

Regering trekt besluit over Cubaanse medici onder druk in

Het plan van de Hondurese regering om 175 van de 300 Cubaanse dokters naar hun land terug te sturen, werd op 5 september 2005 ingetrokken. Arbeiders, studenten en burgemeesters zetten met een protestmars hun eis kracht bij de Cubaanse medici, die vooral in afgelegen delen van het land werkten waar geen Hondurese dokters waren, te laten blijven. Volgens de Associatie van Gemeenten van Honduras (AMHON) zou het

vertrek als consequentie hebben dat 2,5 miljoen Hondurezen zonder medische verzorging zouden komen te zitten. De Cubanen hadden al meer dan zes miljoen gratis consultaties verzorgd. Als gevolg van de publieke druk mochten zij in ieder geval een jaar langer blijven.

(Vorige berichten pag. 293/1 e.v. - 2005)

NICARAGUA

BINNENLAND

Bolaños blijft aan als Nicaragua's staatshoofd

Duizenden betuigen steun aan president

De dreiging dat het Congres een afzettingsprocedure tegen president Enrique Bolaños zou beginnen, was voor rond de 20.000 Nicaraguanen op 16 juni 2005 reden de straat op te gaan. Zij vreesden dat het land onregeerbaar zou worden als de oud-presidenten Arnoldo Alemán (Liberale Constitutionele Partij - PLC) en Daniel Ortega (Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua - FSLN) hun plan door zouden zetten om Bolaños aan de kant te schuiven. In een eerder stadium hadden beiden de afspraak gemaakt de grondwet te hervormen zodat de president de macht over belangrijke instituties in het land zou verliezen. De deelnemers aan het protest waren afkomstig uit sociale bewegingen, politieke partijen en ondernemerskringen.

Bolaños vraagt OAS te bemiddelen

Op verzoek van het 78-jarige staatshoofd ondernam op hetzelfde moment de voorzitter van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), José Miguel Insulza, een bemiddelingspoging tussen regering en oppositie. Bolaños had de leden van deze organisatie gewaarschuwd dat zijn land dreigde af te glijden naar een 'wetgevende dictatuur' en hij wist zich in die opvatting gesteund door de staatshoofden van de andere Midden-Amerikaanse landen.

De Verenigde Staten maakten eveneens duidelijk Bolaños als bondgenoot te beschouwen en dreigden onder meer met het beperken van financiële steun als hij zou worden afgezet.

Hooggerechtshof geeft veroordeelde Alemán meer bewegingsvrijheid

De samenwerking tussen de PLC en het FSLN kwam ook naar voren in een uitspraak van het Hooggerechtshof dat in meerderheid uit aanhangers van Alemán en Ortega bestond. Op 30 augustus werd besloten de wegens corruptie veroordeelde 'dikke man', zoals de bijnaam van Alemán luidde, toe te staan zich vrij te bewegen rond de hoofdstad Managua nadat eerder was bepaald dat hij zijn straf van twintig jaar thuis mocht uitzitten. De beslissing van de rechtbank werd door president Bolaños verworpen. Hij dreigde steeds meer geïsoleerd te raken en werd er onder meer van beschuldigd de herkomst van fondsen voor zijn campagne niet te hebben geopenbaard.

Ontmoeting tussen Bolaños en Ortega klaart lucht op

Mede als gevolg van het advies van de OAS om escalatie te voorkomen en besprekingen te houden riep het FSLN op een nationale dialoog te beginnen. Op 11 september bezocht de Sandinistische leider Daniel Ortega president Bolaños en hij beloofde dat het FSLN tegen een motie zou stemmen die de immuniteit van het staatshoofd zou opheffen. Deze toezegging zou, zo vertelde Ortega de media, de voorwaarden scheppen om besprekingen te voeren. Bolaños had de Sandinisten tegen zich ingenomen omdat hij de legitimiteit van wetten die zijn macht beperkten, weigerde te erkennen.

Parlement heft van twee ministers immuniteit op

De ministers Miguel Ángel García (Onderwijs) en Arturo Harding (Milieu) en twee hoge ambtenaren verloren op 29 september hun immuniteit voor gerechtelijke vervolging nadat de volksvertegenwoordiging unaniem besloot deze op te heffen. Zij werden er sinds 2001 van beschuldigd betrokken te zijn geweest bij de illegale campagnefinanciering, maar volgens president Bolaños was het een nieuwe poging hem van zijn macht te beroven.

Verdrag tussen president en Ortega

Bolaños zelf maakte op 11 oktober bekend dat hij met Daniel Ortega een akkoord had gesloten: constitutionele hervormingen die de macht van de president beknotten zouden pas van kracht worden in januari 2007 als de ambtstermijn van Bolaños zou aflopen. Daarnaast had Ortega toegezegd wetgeving te zullen steunen die de al doorgevoerde beperking van de presidentiële bevoegdheden ongedaan zou maken.
De overeenkomst kwam voort uit voorstellen die OAS-voorzitter José Miguel Insulza per brief had gedaan en waarin werd opgeroepen tot 'schone' presidentsverkiezingen in november 2006.

Ortega zegt pact met PLC op

Daniel Ortega liet op 14 oktober publiekelijk weten dat het pact met de liberale partij van Arnoldo Alemán, de PLC, was ontbonden. 'De nieuwe afspraken met Bolaños zullen de weg openen naar regeerbaarheid en nationale stabiliteit', zo merkte hij op. Ortega verwachtte verder dat de leden van zijn partij en onafhankelijke kandidaten een wet konden aannemen die de hervorming van de grondwet voorlopig uitstelde.
Een woordvoerder van de liberalen noemde de aangekondigde nieuwe wet in strijd met de constitutie en zei dat zijn partij deze niet zou steunen.

Parlement weigert immuniteit president op te heffen

De aanbeveling van een Congrescommissie om de onschendbaarheid van president Bolaños op te heffen werd op 26 oktober door de volksvertegenwoordiging afgewezen. Opmerkelijk was dat naast de Sandinisten ook de PLC-leden, die bij de ruzie tussen Alemán en de president de eerste steunden, de aanbeveling naast zich neerlegden. De 'sluipende staatsgreep' tegen Bolaños, waarvoor de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse zaken Robert Zoellick had gewaarschuwd, was daarmee verder uit zicht verdwenen.

Afsplitsing Sandinisten stapt uit oppositiecoalitie

De in 1996 door dissidenten van het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN) opgerichte Sandinistische Vernieuwingsbeweging (MRS) maakte op 22 augustus 2005 bekend niet langer deel te willen uitmaken van de door FSLN-leider Daniel Ortega geleide oppositie tegen de regering. Volgens voorzitster Dora María Tél-

lez was de reden dat haar partij de voormalige burgemeester van Managua, Herty Lewites, wilde steunen bij zijn presidentiële ambities. Deze populaire politicus was in maart uit het FSLN gezet omdat hij Daniel Ortega, die de laatste drie verkiezingen had verloren, uitgedaagd zou hebben als presidentieel kandidaat. Lewites was vervolgens door de Alternatieve Christelijke Partij genomineerd als kandidaat voor het presidentschap.

Rattenplaag veroorzaakt hongersnood in Miskito-regio

De Nicaraguaanse autoriteiten riepen op 24 augustus 2005 de oevers van de Coco-rivier in het noordoosten van het land uit tot rampgebied. In veertien Miskito-gemeenschappen was daar, als gevolg van een rattenplaag, hongersnood uitgebroken.
De ramp breidde zich in de maanden daarna uit en bracht de levens van rond de 9.000 burgers in gevaar. Ook Mayagna-gemeenschappen in het Jinotega-district werden getroffen en kregen hulp van het Wereldvoedselprogramma (WFP). Deze organisatie maakte op 17 december bekend dat er rijst, bonen, maïs, graan en plantaardige olie naar de getroffen streken waren gestuurd. De Internationale Ontwikkelingsbank (IDB) stelde 200.000 dollar (ca. 165.000 euro) beschikbaar voor transport en distributie van de producten. Naast voedsel leverde het WFP ook gif om de rattenplaag te bestrijden, terwijl in samenwerking met het ministerie van Landbouw en Bosbouw het planten van maïs- en bonenzaden ter hand werd genomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Somoza-familie probeert geconfisqueerd eigendom terug te krijgen

In het Amerikaanse dagblad de *Miami Herald* van 25 september 2005 werd gemeld dat de familie van de in 1979 verdreven dictator Anastasio Somoza pogingen in het werk stelde het verbeurdverklaarde bezit, dat op enkele honderden miljoenen dollars werd geschat, weer in handen te krijgen. Het Hooggerechtshof had kort daarvoor bepaald dat de Nicaraguaanse regering ten onrechte de winsten van een aan de Somoza's behorend cementbedrijf opeiste. Volgens de aanklager had de familie echter misbruik gemaakt van de dictatuur en zich daarom op illegale wijze verrijkt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vrijhandelsverdrag door parlement goedgekeurd

De Nicaraguaanse volksvertegenwoordiging keurde op 10 oktober 2005 het Centraal-Amerikaans Vrijhandelsverdrag (CAFTA, door de deelname van de Dominicaanse Republiek ook wel DR-CAFTA genoemd) met 49 tegen 37 stemmen goed. Het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN) had de behandeling van het akkoord maandenlang tegengehouden, maar partijleider Ortega beweerde dat dit niet voort kon duren omdat het in strijd was met de democratie.
De regering verwachtte na het van kracht worden van het verdrag in 2006 nieuwe investeringen ter waarde van een half miljoen dollar (ca. 415.000 euro). De Sandinistische oppositie vreesde echter dat de agrarische sector de slag zou verliezen bij de concurrentiestrijd met de gesubsidieerde Amerikaanse landbouw.

IMF bevestigt kwijtschelden schuld

Het in juli door de acht rijkste landen op de G8 top in Schotland genomen besluit in principe de schuld van de 40 armste landen kwijt te schelden, kreeg voor Nicaragua op 21 december 2005 een gunstig vervolg. Op die dag bevestigde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dat na onderzoek van de macro-economische situatie van Nicaragua was gebleken dat het land voor 100 procent kwijtschelding in aanmerking kwam. Het constateerde dat er successen waren geboekt in de strijd tegen de armoede en dat de overheidsuitgaven binnen de perken bleven. De belastinghervorming die het IMF wenste, zou in 2006 besproken worden omdat de Sandinistische oppositie deze weigerde te regelen voor het eind van het jaar.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister beweert dat luchtafweerraketten goed bewaakt worden

Bij een topconferentie over veiligheidskwesties in Key Biscayne (Florida) op 13 oktober 2005 beweerde de Nicaraguaanse minister van Defensie Avil Ramírez dat zijn land nog 1.000 luchtafweerraketten bezat die goed bewaakt werden. Op de tweedaagse conferentie, met deelnemers uit Midden-Amerika en de Verenigde Staten, was de voorraad onderwerp van gesprek omdat de Amerikaanse minister van Defensie Rumsfeld eerder de vernietiging van de wapens had geëist. Met de bewering dat de veiligheid was gewaarborgd was hij tevreden.

VS hervatten militaire steun aan Nicaragua

De mededeling van de Amerikaanse autoriteiten vijf dagen later dat de eerder bevroren militaire hulp aan Nicaragua van 2,3 miljoen dollar (ruim 1,9 miljoen euro) zou worden vrijgegeven, was volgens minister Avil Ramírez een steun in de rug voor president Bolaños. De oppositie had in het parlement de vernietiging van 651 luchtdoelraketten verhinderd, tegen de wens van de regering in.

Betrekkingen tussen Nicaragua en Costa Rica onder druk

De opmerking van de Nicaraguaanse minister van Buitenlandse zaken Norman Caldera op 12 november 2005 dat zijn land de in het noordwesten van Costa Rica gelegen provincie Guanacaste zou kunnen opeisen, vergrootte de spanningen met het buurland. De opmerking was een reactie op het feit dat Costa Rica een grensdispuut met Nicaragua over de San Juan-rivier had voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Dit omdat beide landen onenigheid hadden over de interpretatie van het Cañas-Jerez Verdrag dat Nicaragua de soevereiniteit over de Juan-rivier verleende, terwijl Costa Rica de navigatierechten bezat. De Costaricaanse regering gaf geen officiële reactie op de opmerking van Caldera.

(Vorige berichten pag. 294/2 e.v. - 2005)

PANAMA

BINNENLAND

Congres sanctioneert regeren per decreet gedurende twee maanden

Het Panamese parlement ging op 31 december 2005 akkoord met het verzoek van

president Torrijos de komende twee maanden per decreet te mogen regeren. Hij wilde zich in die periode vooral bezig houden met enkele instituten van het land. Zo was het de bedoeling een Panamakanaal Kredietfonds voor de Ontwikkeling van Infrastructuren op te richten en de Vrije Concurrentie en Consumentenzaken Commissie (CLICAC), die sterk bekritiseerd werd, te hervormen. Ook de regelgeving van het ministerie van Handel en Industrie en van de Panama Nationale Bank zou gemoderniseerd worden.
Na het reces zouden de veranderingen in de vorm van wetten aan het Congres worden voorgelegd, dat ze vervolgens kon accepteren of afwijzen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Controversiële hervorming pensioenwet zorgt voor consternatie

Parlement keurt verandering pensioenregels goed

Met een stemverhouding van 43 voor en 30 tegen nam de Panamese volksvertegenwoordiging op 1 juni 2005 een wet aan met nieuwe pensioenvoorzieningen. Dit gebeurde na dertien dagen van beraadslagingen en het was vervolgens de taak van president Martín Torrijos om de wet te ratificeren.

Torrijos roept op tot dialoog

De hervorming van de wet riep heftige reacties op. Zo vonden in de hoofdstad Panama-Stad botsingen plaats tussen protesterende burgers en de politie. Een nationale staking die al 27 dagen de bouw, de ziekenhuizen en de openbare scholen verlamde, was voor president Torrijos in de derde week van juni aanleiding het initiatief te nemen voor een dialoog. Op 22 juni begonnen daarom gesprekken over de pensioenhervorming juist nadat de politie gewelddadig was opgetreden tegen protesterende studenten, leraren en arbeiders in Panama-Stad, Santiago, Colón en Penonome waarbij een twintigtal arrestaties was verricht.

Torrijos vertelde dat alle aspecten van de wet bespreekbaar waren, inclusief de hogere pensioenleeftijd en de verhoogde sociale zekerheidsbelastingen voor werkgevers en werknemers.

President wil dat pensioenhervorming 90 dagen wordt geschorst

De voorzitter van de overkoepelende organisatie Nationaal Front voor de Verdediging van de Sociale Zekerheid (Frenadesso), Andrés Rodríguez, noemde het overleg 'een monoloog' en beschuldigde de regering van arrogantie. De door zijn groepering een maand eerder uitgeroepen staking was voor Torrijos op 25 juni reden de Nationale Assemblee te verzoeken de nieuwe wetsbepalingen voorlopig 90 dagen op te schorten. Het parlement stemde hierin toe op 30 juni, hetgeen voor Frenadesso reden was de nationale staking per direct op te heffen.

Wereldbank biedt helpende hand bij bestrijding armoede

In een perscommuniqué van 5 oktober 2005 gaf de Wereldbank aan dat Panama in toenemende mate gesteund zou worden bij haar strijd tegen de armoede. Geconstateerd werd dat het land in de periode 1997-2003 een gemiddelde economische groei van 3,5 procent had gekend, maar dat de inkomensongelijkheid en andere structurele oorzaken verhinderden dat de armoede afnam. De 'gematigd' arme burgers bevonden zich vooral in de steden, terwijl de extreme armoede met name in landelijke gebieden voorkwam. De Wereldbank nam in Panama deel aan drie projecten, waarvoor een bedrag van 93 miljoen dollar (ca. 77 miljoen euro) was uitgetrokken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Opnieuw asiel voor voormalige Ecuadoraanse president Bucaram

Ondanks dat hij in zijn geboorteland gezocht werd, verleende Panama op 6 mei 2005 de vroegere Ecuadoraanse president Abdalá Bucaram asiel. 'De Gek', zoals zijn bijnaam luidde, was kort daarvoor naar Ecuador teruggekeerd, maar kwam weer naar Panama omdat zijn beschermeling president Lucio Gutierrez moest aftreden. Bucaram werd ervan beschuldigd 3 miljoen dollar (ca. 2,5 miljoen euro) uit de schatkist te hebben gestolen.

Volledig herstel diplomatieke betrekkingen tussen Panama en Cuba

In aanwezigheid van de presidenten van Panama en Cuba, Martín Torrijos en Fidel Castro, werden op 21 augustus 2005 in de Cubaanse hoofdstad Havana documenten ondertekend die het herstel van de diplomatieke banden tussen beide landen bekrachtigden. Deze waren verbroken nadat de voorganger van Torrijos, Mireya Moscoso, vier veroordeelde 'contrarevolutionaire' Cubanen, onder wie de beruchte Luis Posada Carriles, op vrije voeten had gesteld.
Martín Torrijos was in Cuba om de uitreiking van de diploma's aan 1.500 afgestudeerde Latijns-Amerikaanse medische studenten bij te wonen.

Amerikaanse president Bush bezoekt Panama

De Amerikaanse president George W. Bush bracht bij zijn toer door Zuid-Amerika op 8 november 2005 een bezoek aan Panama. Hij vertelde dat de twee landen dichtbij een handelsakkoord waren en riep de Panamese regering op het Panamakanaal, dat in 1999 weer in Panamese handen was gekomen, te moderniseren opdat meer schepen er gebruik van konden maken.

Naar schatting 64 studenten werden op 12 oktober in Panama-Stad bij onlusten gearresteerd nadat bekend was geworden dat Bush op bezoek zou komen. Volgens de politie waren de deelnemers aan de al vijf dagen durende protesten, waarbij hoofdwegen werden geblokkeerd en stenen naar bussen werden gegooid, afkomstig van zes scholen in de hoofdstad. Twee personen raakten gewond bij de ongeregeldheden.

(Vorige berichten pag. 296/2 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Bush stemde in met illegale afluisterpraktijken

Dagblad de *New York Times* berichtte op 15 december 2005 dat president Bush na de terreuraanslagen op 11 september 2001 de binnenlandse veiligheidsdienst NSA (National Security Agency) toestemming had gegeven om internationale telefoongesprekken van Amerikaanse staatsburgers af te luisteren en hun e-mails te lezen. Volgens de wet mocht dit alleen gebeuren met een

gerechtelijk bevel. Maar daarover had noch Bush noch de NSA beschikt.
Volgens de bronnen van de New York Times waren er sinds 2001 honderden of mogelijk zelfs duizenden Amerikanen in opdracht van Bush illegaal geschaduwd en afgeluisterd.
In zijn wekelijkse radiotoespraak gaf Bush op 18 december de praktijken toe. Hij zei dat alleen 'mensen van wie bekend was dat ze banden hadden met Al-Qaeda en aanverwante organisaties' waren bespioneerd. Als de VS al vóór 11 september 2001 waren begonnen met het afluisteren van burgers, hadden de terreuraanslagen mogelijk voorkomen kunnen worden, aldus Bush. Hij noemde degenen die de spionagepraktijken hadden laten uitlekken naar de media 'onverantwoordelijk' en hij pleitte voor voortzetting ervan, omdat er levens mee gered zouden kunnen worden.
Het Congres kondigde aan de zaak te zullen onderzoeken.

Congres twijfelt over verlenging van Patriot Act

Na het Huis van Afgevaardigde stemde op 23 december 2005 ook de Senaat voor verlenging van de Patriot Act, maar beide kamers wilden een verlenging met niet meer dan één maand.
Het pakket anti-terroristische maatregelen dat het Congres na 11 september 2001 had aanvaard zou op 31 december 2005 verlopen. President Bush had gevraagd de wetgeving per 1 januari permanent te maken, omdat dit de veiligheid van de Verenigde Staten ten goede zou komen. Een meerderheid van het Congres wilde dit echter pas doen als duidelijk was dat de wetgeving geen erosie van de Amerikaanse burgerrechten inhield.
De Patriot Act gaf de Amerikaanse overheid onder meer het recht te controleren welke boeken individuen leenden in openbare bibliotheken, waar en wat ze betaalden met hun creditcards en of ze medische zorg kregen.
In januari zou het Congres opnieuw over de Patriot Act debatteren.

GEZONDHEID EN ZORG

'Eenderde van Amerikaanse jongeren is fysiek ongezond'

Onderzoekers van de Northwestern University in Chicago publiceerden op 20 december 2005 onderzoeksresultaten, waaruit bleek dat ten minste 34 procent van de Amerikaanse jongeren dusdanig ongezond was, dat ze een verhoogde kans hadden op hartaandoeningen en suikerziekte. Voor volwassenen van 20 tot 49 jaar gold dit voor 12,5 procent.
De onderzoekers hadden meer dan 5.300 proefpersonen onderzocht. Degenen die als 'ongezond' werden bestempeld, bleken tijdens het sporten bij lange na niet het aantal hartslagen per minuut te halen dat normaal geacht werd voor mensen van hun leeftijd. Velen van hen hadden overgewicht, kampten met hoge bloeddruk en hadden een te hoog cholesterolgehalte.
De onderzoekers noemden gebrek aan lichaamsbeweging als belangrijkste oorzaak van de problemen.

NATUUR EN MILIEU

Steeds meer Amerikaanse staten leven 'Kyoto' na

Seattle krijgt navolging

In de loop van 2005 gaven steeds meer Amerikaanse steden en staten te kennen dat ze het niet eens waren met de weigering van het kabinet-Bush om het Verdrag van Kyoto te ratificeren. Ze besloten op eigen initiatief iets tegen de klimaatverandering te doen.
Seattle begon hier in februari mee. De stad verplichtte zichzelf om de uitstoot van broeikasgassen voor 2012 terug te dringen naar het niveau van 1990, hetgeen het streven van 'Kyoto' was.
In december 2005 hadden inmiddels 192 steden in 38 Amerikaanse staten het voorbeeld van Seattle gevolgd. In deze steden woonden samen ca. 40 miljoen mensen. De staat Californië, een van de grootste vervuilers binnen de VS, besloot de uitstoot voor 2020 terug te dringen tot het niveau van 1990 en voor 2050 met 80 procent. De autoindustrie moest er vanaf 2009 voldoen aan strengere milieunormen. Ook negen andere staten, waaronder New Jersey en New York, troffen maatregelen.

Kabinet blijft bij zijn standpunt

Het kabinet-Bush bleef echter bij zijn standpunt dat bindende internationale milieuverdragen schadelijk waren voor de Amerikaanse economie. Tijdens een top van de Verenigde Naties over klimaatverandering in december 2005 te Montreal gaven Amerikaanse onderhandelaars te kennen dat Washington ook in de toekomst zou weigeren om verdagen als 'Kyoto' te ratificeren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VS voltrekken duizendste executie

In Noord-Carolina werd op 2 december 2005 de 1000e executie voltrokken sinds de Verenigde Staten in 1976 de uitvoering van de doodstraf hervatten. De veroordeelde was Kenneth Boyd, die verdacht werd van moord op zijn vrouw en haar vader, maar dit niet had bekend. Het vonnis werd voltrokken met een dodelijke injectie.

Overzicht van het aantal voltrokken doodvonnissen per staat sinds 1976

Texas - 355
Virginia - 94
Oklahoma - 79
Missouri - 66
Florida - 60
Georgia - 39
Noord-Carolina - 38
Zuid-Carolina, Alabama - 34
Louisiana, Arkansas - 27
Arizona - 22
Ohio - 19
Indiana - 16
Delaware - 14
Illinois - 12
Nevada, California - 11
Mississippi, Utah - 6
Maryland, Washington - 4
Nebraska, Pennsylvania - 3
Kentucky, Montana, Oregon - 2
Colorado, Connecticut, Idaho, New Mexico, Tennessee, Wyoming - 1
Federale overheid - 3

Bron: US Death Penalty Information Center

VS krijgen wet tegen foltering

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice zei op 7 december 2005 te Kiev dat de VS het verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment – CAT) niet alleen in eigen land wensten na te leven, maar ook daarbuiten. Rice' opmerking leek een aankondiging van een Amerikaanse beleidswijziging. Want hoewel het kabinet-Bush ontkende dat Ameri-

kaanse militairen buiten de VS er van hogerhand toe werden aangezet om verdachten hardhandig te ondervragen, had het altijd gezegd dat de VS zich uitsluitend verplicht voelden om het VN-verdrag in het binnenland na te leven.

EU en NAVO tevreden

In de avond van 7 december sprak Rice te Brussel met de ministers van Buitenlandse zaken van de landen van de Europese Unie (EU) en de lidstaten van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). In deze landen bestond op dat moment grote bezorgdheid, omdat in november het vermoeden was gerezen dat de VS her en der in de wereld, ook in Europese landen, geheime gevangenissen beheerden waar terreurverdachten gemarteld zouden worden. Ook zou de CIA geheime vluchten uitvoeren om deze verdachten te vervoeren. Hiervoor zouden Europese luchthavens worden gebruikt.

De bespreking te Brussel vond plaats achter gesloten deuren. Aanwezige ministers zeiden naderhand dat Rice had gesproken over de in Kiev aangekondigde beleidswijziging. Ze had gezegd dat de VS geen andere uitleg gaven aan het internationale oorlogsrecht dan andere landen en zich dus niet vrij voelden om buitenlandse gedetineerden waar dan ook ter wereld te mishandelen. Rice had toegegeven dat de CIA terreurverdachten de wereld overvloog om ze van het ene naar het andere ondervragingscentrum te verplaatsen. Of de VS inderdaad geheime militaire gevangenissen in het buitenland hadden, liet ze in het midden.

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) had in november beweerd dat deze gevangenissen gevestigd waren in onder meer Thailand, Polen en Roemenië, maar deze landen ontkenden dit. De Amerikaanse tv-zender *ABC* meldde in december echter op haar website dat twee geheime gevangenissen in Oost-Europa naar aanleiding van de mediapubliciteit in november hals over kop waren verplaatst naar Noord-Afrika. Een gevangenis in Thailand zou eerder al zijn gesloten. De zender baseerde zich op anonieme bronnen binnen de CIA. Deze bronnen zeiden dat de gevangenen kopstukken van Al-Qaeda waren. Volgens de normen van het internationaal recht zouden ze worden gemarteld. Het kabinet-Bush noemde de wijze waarop zij werden behandeld echter 'enhanced interrogation techniques' (opgevoerde ondervragingstechnieken). Hierbij viel te denken aan het langdurig onder water houden van ondervraagden.

Congres wil nieuwe wet

Uit hun reacties bleek dat de in Brussel aanwezige ministers tevreden waren met de verklaringen die Rice daar aflegde, maar de VN-commissaris voor de Mensenrechten Louise Arbour was dit geenszins. Ze zei op 8 december dat het Amerikaanse gebruik van geheime ondervragingscentra de morele autoriteit van de VS aantastte. Ze riep Washington op om onafhankelijke mensenrechteninspecteurs tot dergelijke centra toe te laten, zodat die konden uitmaken of de VS ondervraagden al dan niet mishandelden.

Ook de Republikeinse Senator John McCain leek niet overtuigd. Hij argumenteerde dat de VS vanwege de vele mishandelingsschandalen een slechte reputatie kregen in de wereld. Bovendien zou foltering niet productief zijn, omdat onder dwang afgelegde bekentenissen doorgaans onbetrouwbaar bleken te zijn. Rice' toezeggingen in Kiev en Brussel vond hij te vrijblijvend en hij slaagde erin de meerderheid van de Senatoren hiervan te overtuigen. In navolging van de Senaat riep op 15 december ook het Huis van Afgevaardigden op tot een wettelijk verbod op hardhandige, inhumane en vernederende behandeling van terreurverdachten in Amerikaanse detentiecentra buiten de VS.

De oproep van het Congres was niet bindend voor het Witte Huis. Volgens analisten was ze echter wel pijnlijk voor president Bush, die eerder had gedreigd zijn veto uit te zullen spreken over elke wet die grenzen stelde aan ondervragingstechnieken. Desondanks schaarde het Witte Huis zich later op 15 december achter de oproep van het Congres. Bush zei dat hij op grond van McCains argumenten van mening was veranderd. Vice-president Dick Cheney bleef echter van mening dat in uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld in geval van acute terreurdreiging, verdachten met harde hand tot praten gedwongen mochten worden. Cheney meende dat dit in het belang was van de veiligheid van de natie. Op 19 december zei hij echter dat hij zich toch zou neerleggen bij de wil van het Congres en het Witte Huis.
Dat er een wettelijk verbod op mishandeling van gevangenen zou komen, was hierna zo goed als zeker. Over de formulering ervan werd echter nog geredetwist, met name over de vraag of de wet al dan niet met terugwerkende kracht moest worden ingevoerd. Dit zou betekenen dat bekentenissen die in het verleden onder dwang waren afgelegd niet meer mochten worden gebruikt. Mensen die vastzaten op grond van onder dwang afgelegde bekentenissen moesten mogelijk worden vrijgelaten.

MILITAIRE ZAKEN

Soldaat England krijgt celstraf voor mishandeling Iraakse gevangenen

De Amerikaanse soldaat Lynndie England werd op 27 september 2005 tot drie jaar cel veroordeeld en oneervol ontslagen uit het leger. Ze was schuldig bevonden aan het mishandelen van gevangenen in de Abu Ghraib-gevangenis te Bagdad, Irak. Toen het mishandelingsschandaal in de Amerikaanse gevangenis in mei 2004 de wereld schokte, werd de 22-jarige England er al snel het gezicht van. Ze was lachend te zien op foto's die tijdens mishandelingen en vernederingen van gevangenen waren gemaakt.
In mei 2005 had Justitie de rechtszaak tegen England nog opgeschort, omdat ze mogelijk door haar superieur Charles Graner tot de mishandelingen was aangezet. Een militaire jury oordeelde in september echter dat England wel degelijk uit vrije wil had gehandeld en dus schuldig was.

Amerikaans leger wil meer aandacht voor vredesstichting

Het Pentagon publiceerde op 28 november 2005 nieuwe beleidsrichtlijnen, waarin werd gesteld dat de Amerikaanse strijdkrachten even goed voorbereid moesten zijn op oorlogvoering als op vredesstichting.
De maatregel was een reactie op de veel gehoorde kritiek dat het Amerikaanse leger het regime van de Iraakse dictator Saddam Hoessein in 2003 relatief snel ten val had weten te brengen, maar er sindsdien nooit in was geslaagd om Irak stabiliteit te brengen. Soortgelijke problemen had het Amerikaanse leger gekend in onder andere Bos-

Verenigde Staten

nië, Kosovo en Somalië. Volgens de critici maakte het leger elke keer dezelfde fout: het wilde alles zelf regelen en luisterde daarom amper naar adviezen van niet-militaire deskundigen, inclusief het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken.

Essentiële missies

Volgens de nieuwe richtlijnen dienden het creëren van orde en vrede, het herstellen van essentiële diensten en het tegemoetkomen aan de humanitaire noden van de bevolking van een overwonnen natie of regio tot de 'essentiële Amerikaanse militaire missies' te behoren. Het was voor het eerst dat het Pentagon dergelijke taken omschreef als 'essentieel'. De nieuwe beleidsrichtlijn sprak van de oprichting van een 'centrum voor operaties ter bevordering van stabiliteit', dat zich moest gaan bezighouden met 'coördinatie, (...), onderzoek, onderwijs en training, en met geleerde lessen'. Wanneer dit centrum zou worden opgericht werd niet vermeld, maar wel dat het militairen onderwijs moest geven, gericht op betere talenkennis, kennis van buitenlandse culturen en samenwerking met buitenlandse overheden en internationale organisaties. Het beleidsstuk meldde dat operaties ter stabilisatie van een land of regio 'het best kunnen worden uitgevoerd door niet-militaire deskundigen'. Deze mochten uit de VS komen, maar ook uit de betreffende regio of uit andere buitenlanden. Het Amerikaanse leger zou dan uitsluitend de orde bewaken, in zoverre burgers dat niet zelf konden.

Pentagon verspreidt pro-Amerikaanse informatie in buitenlandse media

De Amerikaanse krant *USA Today* meldde op 14 december 2005 dat het Pentagon 400 miljoen dollar (ca. 333 miljoen euro) uittrok om buitenlandse media te betalen voor het publiceren van pro-Amerikaanse nieuwsberichten. Hierbij zou niet worden vermeld dat de Amerikaanse overheid de bron was. De berichten zouden ook verschijnen in de media van bevriende naties.

USA Today baseerde zich op gesprekken met mensen die het plan moesten uitvoeren, onder wie Mike Furlong, onderdirecteur van het Joint Psychological Operations Support Element (JPSE).

(Vorige berichten pag. 727/1 e.v. - 2005)

Bahrein

BAHREIN

BINNENLAND

Bahrein beperkt rechten politieke groeperingen

Op 23 juli 2005 vaardigde Bahrein een wet uit die de financiering van politieke groeperingen vanuit het buitenland verbood. Ook konden geen politieke organisaties worden opgericht met uitgangspunten die strijdig waren met de islamitische sharia-wetgeving of die geformeerd waren langs de scheidslijnen van inkomen, klasse, sekte, geografie of beroep. Tevens mochten politieke groepen zich niet mengen in aangelegenheden van andere staten of de banden van Bahrein met deze landen beschadigen. De minister van Justitie kreeg de bevoegdheid politieke groepen te ontbinden indien deze zich schuldig maakten aan een 'grove schending' van de wet.
Sinds sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa in 1999 staatshoofd was geworden, waren een aantal politieke hervormingen doorgevoerd. Hij had het belang van vrijheid van meningsuiting en de mensenrechten benadrukt, er werden gemeenteraadsverkiezingen georganiseerd en in 2004 kreeg het land voor het eerst een vrouwelijke minister. Activisten voor politieke hervormingen bekritiseerden de wet dan ook als een terugslag in het voorzichtige proces van democratisering.

Koning wijzigt kabinet

De Bahreinse koning, sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa, bracht op 27 september 2005 een aantal wijzigingen aan in het kabinet. De belangrijkste was de benoeming van sjeik Abd-al-Aziz bin Atayatallah al-Khalifa tot Adviseur veiligheidszaken van de premier. Hij was tot dan toe hoofd van het Nationale Veiligheidsbureau, op welke plaats hij vervangen werd door sjeik Khalifa bin Ali bin Rashid al-Khalifa die daarvoor diende als Bahreins ambassadeur in de Verenigde Staten.

Een andere nieuwe benoeming was die van sjeik Khalid bin Ahmad bin Mohammed al-Khalifa op de post Buitenlandse zaken. Sjeik Ahmad bin Atayatallah al-Khalifa tenslotte trad tot de regering toe als minister van Staat voor Kabinetszaken.

Egypte

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protestdemonstraties tegen hoge werkloosheid

Tenminste vijftien demonstranten raakten gewond en tientallen mensen werden gearresteerd tijdens een protestdemonstratie op 15 juli 2005 in de hoofdstad Manama. Deze was gericht tegen de hoge werkloosheid, die volgens economen tussen de 15 en 20 procent van de beroepsbevolking bedroeg.
De Bahreinse regering had overigens 30 miljoen dinar (ca. 66 miljoen euro) per jaar gereserveerd om meer werkgelegenheid te creëren.

'Demonstrant geslagen en seksueel misbruikt'

De protesten kregen begin december een vervolg, toen een comité opnieuw aandacht vroeg voor het werkloosheidsprobleem. De protesten verliepen aanvankelijk vreedzaam, maar toen er berichten verschenen over de behandeling van een van de organisatoren door de veiligheidstroepen, braken volgens berichten in de staatsmedia van 3 december drie dagen lang ongeregeldheden uit. Daarbij werd een vijftiental arrestaties verricht.
De woede van de betogers richtte zich tegen het lot van een 24-jarige man die was gearresteerd en tijdens zijn detentie zou zijn geslagen en seksueel misbruikt. Minister van Binnenlandse zaken sjeik Rashid bin Abdallah al-Khalifa ontkende de beschuldiging. Maar volgens het officiële nieuwsagentschap *Bahrain News Agency (BNA)* had hij toch opdracht gegeven een onderzoek in te stellen.

(Vorige berichten pag.303/1 - 2005)

EGYPTE

BINNENLAND

President Mubarak ondanks fel verzet herkozen

Meerdere kandidaten toegestaan

President Hosni Mubarak deed het Egyptische parlement op 26 februari 2005 voorstellen om de grondwet zo aan te passen dat

bij presidentsverkiezingen meerdere kandidaten konden meedingen naar het hoogste staatsambt. Tot dan toe koos de volksvertegenwoordiging de president, waarna de beslissing via een referendum aan de bevolking werd voorgelegd.
Kandidaten moesten echter aan strenge voorwaarden voldoen om daadwerkelijk aan de verkiezingen te kunnen deelnemen. Zij dienden gesteund te worden door tenminste 65 leden van het parlement, dat in overgrote meerderheid bestond uit vertegenwoordigers van de Nationale Democratische Partij (HDW) van president Mubarak. Volgens critici was deze steun onwaarschijnlijk. Bovendien hadden kandidaten de handtekeningen nodig van minimaal 300 leden van de Volksassemblee (het lagerhuis), de Shoera raad (het hogerhuis) en lokale raden. Politieke partijen konden ook alleen kandidaten afvaardigen als zij langer dan vijf jaar bestonden.
In mei gingen de beide kamers van het parlement akkoord met de voorgestelde grondwetswijziging. De Shoera raad deed dat op 9 mei en de Volksassemblee volgde een dag later. Een referendum over de wijzigingsvoorstellen zou op 25 mei worden gehouden en bij goedkeuring zouden de presidentsverkiezingen op basis van de nieuwe regels op 7 september plaatsvinden.

Belangrijkste presidentskandidaat tegengewerkt

De belangrijkste oppositiekandidaat die het tegen de zittende president zou opnemen, was de 41-jarige Ayman Nour, leider van de Partij van de Toekomst (HG). Hij was in januari gearresteerd op verdenking van het vervalsen van handtekeningen bij het laten registreren van de HG. Volgens de partij zelf was de aanklacht echter gefabriceerd om politieke redenen. Op 8 maart maakte de echtgenote van Nour bekend dat de autoriteiten de verspreiding van het eerste nummer van het partijorgaan *Al-Ghad* hadden tegengehouden. In de betreffende uitgave kondigde Nour zijn kandidatuur aan.
Nour werd later die maand op borgtocht vrijgelaten. Daarbij speelde onder meer de bezorgdheid een rol waarvan de Verenigde Staten blijk hadden gegeven. Dat land had zich tot doel gesteld pressie uit te oefenen op landen in het Midden-Oosten, waaronder ook Egypte, om hervormingen door te voeren.
Op 6 juli besloot een rechtbank in Cairo dat het proces tegen Nour, dat kon uitlopen op een vonnis van maximaal vijftien jaar, zou worden uitgesteld tot na de presidentsverkiezingen.

Herhaaldelijke demonstraties tegen bewind Mubarak

Vanaf december 2004 werden met regelmaat betogingen gehouden waarin democratisering van het staatsbestel werd geëist. Vooral in de maanden april en mei 2005 gingen velen de straat op om hun eisen kracht bij te zetten. De demonstraties werden onder meer georganiseerd door de beweging Kifaya ('genoeg'), een coalitie van activisten met uiteenlopende politieke achtergronden.
Op 5 april betoogden duizenden universiteitsstudenten in Cairo en de Nijl Delta tegen de regering. Zij eisten afschaffing van de noodtoestand die al sinds 1981 van kracht was en een einde aan het presidentschap van Mubarak. De studenten behoorden voornamelijk tot de sinds 1954 verboden Moslim Broederschap. Het was deze oppositiegroepering verboden om als politieke partij te opereren, hoewel de organisatie doorgaans door de autoriteiten werd gedoogd.
In mei vonden in een vijftiental steden verspreid over het land demonstraties plaats die voornamelijk door de Moslim Broederschap waren georganiseerd. Zij riepen de bevolking op het referendum over de grondwetswijziging te boycotten omdat de voorgestelde veranderingen slechts 'cosmetisch' waren. Volgens een woordvoerder van de Broederschap werden die maand meer dan 1.500 mensen van de organisatie gearresteerd. Regeringsfunctionarissen spraken van rond de 400 arrestanten, van wie er volgens mededelingen van de openbare aanklager op 18 juni nog 37 vastzaten. Volgens de Broederschap waren het er op dat moment 306.
Onder degenen die vastzaten waren ook twee leidende figuren uit de groepering, Essam El-Erian (52) en secretaris-generaal Mahmoud Ezzat (64). De laatste werd op 27 augustus vrijgelaten; El-Erian zou daar nog tot 23 oktober op moeten wachten.

'Grote meerderheid stemt in met grondwetswijziging'

Bij het referendum van 25 mei bracht 53,6 procent van de kiezers zijn stem uit en koos 82,9 procent voor de grondwetswijziging die de nieuwe procedure bij presidentsverkiezingen mogelijk maakte. Dat meldde minister van Binnenlandse zaken Habib el-Adli de volgende dag op een persconferentie. Volgens oppositiegroeperingen klopte het gegeven opkomstcijfer bij lange na niet. Zo stelde een woordvoerder van Kifaya op 25 mei in een televisie-interview dat de werkelijke opkomst maar rond de 4 procent lag. Berichten van correspondenten van persbureau *Reuters* leken de veel lagere opkomst te bevestigen. Een zestal oppositiegroeperingen, waaronder ook de Moslim Broederschap, hadden opgeroepen tot een boycot.
Er waren veel meldingen van onregelmatigheden. Zo zouden regeringsinstanties en bedrijven hun werknemers naar de stembureaus hebben vervoerd teneinde het stemmen aan te moedigen, bleek het mogelijk op meerdere bureaus een stem uit te brengen en konden sommigen niet stemmen omdat hun namen niet op de lijsten voorkwamen. Bovendien werden er aanvallen gemeld van HDW-aanhangers op leden van Kifaya, zonder dat de oproerpolitie ingreep.

Rechters spreken van massale fraude

Ook rechters die op het referendum moesten toezien, verklaarden dat er sprake was van wijdverbreide fraude. Op basis van controle op ongeveer 5 procent van de meer dan 50.000 stembureaus concludeerden zij dat de opkomst veel lager was dan de officiële cijfers aangaven. Ook signaleerden ze andere onregelmatigheden, die werden neergelegd in een rapport waarvan delen op 2 juli werden gepubliceerd in het dagblad *Al-Masri al-Yom*. Typerend was de ervaring van een van de rechters: 'Gedurende de telling merkte één [van hen] op dat een ambtenaar bezig was veel stemmen te vernietigen. Gevraagd naar wat hij aan het doen was, antwoordde hij dat hij al de 'nee'-stemmen vernietigde.'
De rechters dreigden met een weigering om toe te zien op de gang van zaken bij de presidentsverkiezingen van september.

Feministe Saadawi ziet af van kandidatuur

De ook in het buitensland bekende feministische schrijfster Nawal El Saadawi maakte op 16 juli bekend dat zij geen kandidaat zou

zijn bij de presidentsverkiezingen. Zij deed dat omdat met de nieuwe regels tegenkandidaten geen reële kans zouden hebben. Bovendien stelde zij in haar bewegingsvrijheid te worden beperkt: de Egyptische veiligheidsdienst belemmerde haar in het houden van openbare bijeenkomsten, het geven van lezingen, het verschijnen op radio en televisie en het schrijven van artikelen in kranten. Zij voegde er echter aan toe: 'Ik zal doorgaan samen te werken met de democratische krachten die Egypte willen bevrijden van een regime dat voortgaat haar bevolking te onderdrukken en dat overal corruptie en vriendjespolitiek verspreidt.'
De 74-jarige El Saadawi was een van de drie onafhankelijke kandidaten die zich nog voor de aankondiging van de grondwetswijziging hadden opgeworpen als symbolisch alternatief voor de herverkiezing van president Mubarak. De andere twee waren de socioloog Saadeddin Ibrahim en voormalig parlementslid Mohamed Farid Hassanein. Ook zij meenden dat deelname onder de huidige omstandigheden niet zinvol was. Van de overigen die zich beschikbaar hadden gesteld, werd Ayman Nour gezien als de enige kandidaat die mogelijk een redelijk aantal stemmen kon behalen.

Geen ngo-waarnemers toegestaan

Het Hoogste Administratief Gerechtshof in Cairo bepaalde op 6 september dat niet-gouvernementele organisaties (ngo's) geen toestemming kregen om toe te zien op de verkiezingen. Het verwierp daarmee een eerdere uitspraak van een lagere rechtbank, omdat deze ten onrechte een beslissing van de Presidentiële Verkiezingscommissie ongedaan had gemaakt. Volgens het gerechtshof bepaalde de grondwet dat beslissingen van dit orgaan niet opnieuw juridisch beoordeeld konden worden.
Een woordvoerder van een van de ngo's, Ahmed Samih, reageerde teleurgesteld: 'Het betekent dat ze iets te verbergen hebben. (...) Dit is politieke manipulatie. Het betekent dat de politieke machten nog steeds invloed hebben op het rechtssysteem.'

Optreden tegen protesten op verkiezingsdag

Ooggetuigen meldden op 7 september, de dag dat de Egyptische bevolking naar de stembus kon gaan, straatprotesten tegen president Mubarak. Een door de Kifaya beweging georganiseerde demonstratie waarbij werd opgeroepen de verkiezingen te boycotten, werd door mannen in burgerkleding beëindigd, waarbij rake klappen vielen. Deze mannen waren volgens de oppositie werkzaam voor de Egyptische veiligheidsdiensten en hadden al vaker tegen betogers opgetreden.
De regering had eerder duidelijk gemaakt dat demonstraties op de verkiezingsdag niet zouden worden getolereerd.

Mubarak herkozen als president

Zoals verwacht behaalde de zittende president Mubarak een klinkende overwinning: hij kreeg bijna 89 procent van de stemmen. Belangrijkste tegenstrever Ayman Nour kwam niet verder dan ruim 7 procent. De opkomst lag slechts op ca. 23 procent.
Een woordvoerder van Nour betwistte de uitslag en stelde dat deze zeker goed was voor 20 tot 30 procent van de stemmen. Aan velen die op hem hadden willen stemmen, werd de toegang tot stembureaus geweigerd, zo stelde hij. De meeste oppositiegroeperingen spraken van onregelmatigheden op grote schaal. Zij zagen slechts één lichtpuntje: anders dan in het verleden werd officieel erkend dat de opkomst laag was. De Egyptische autoriteiten ontkenden echter dat er sprake was geweest van fraude.

Uitslagen presidentsverkiezingen Egypte
(7 september 2005)
Opkomst: 22,9 procent

	stemmen	percentage
Hosni Mubarak (HDW)	6.316.714	88,6
Ayman Nour (HG)	540.405	7,3
Noaman Gomaa (HWJ)	201.891	2,8
Totaal	7.059.010	

HDW - Nationale Democratische Partij
HG - Partij van de Toekomst
HWJ - Nieuwe Delegatie Partij

President Mubarak begint aan vijfde ambtstermijn

Op 24 september demonstreerden zo'n 2.000 mensen in Cairo tegen de verkiezingsuitslag. Dat was drie dagen voor de beëdiging als president van de 71-jarige Hosni Mubarak, die al 24 jaar aan de macht was. Hij kon beginnen aan zijn vijfde ambtstermijn van zes jaar. Op 27 september werd tevens de samenstelling van de nieuwe Egyptische regering bekend.

Oppositiegroepen verenigen zich

Tien oppositiegroeperingen van diverse politieke pluimage maakten op 9 oktober bekend dat zij hun krachten zouden bundelen met het oog op de parlementsverkiezingen die in november zouden plaatsvinden. Het Nationale Front voor Politieke en Constitutionele Verandering presenteerde zich als alternatief voor de oppermachtige HDW van president Mubarak.
Zowel liberalen, links georiënteerden als leden van Kifaya deden aan het samenwerkingsverband mee. De Moslim Broederschap behoorde ook tot de nieuwe groepering, hoewel zij zelf geen kandidaten zou leveren voor een eenheidslijst. Geprobeerd zou worden om ook met de HG van Ayman Nour tot overeenstemming te komen.

Succes voor Moslim Broederschap

Tijdens de parlementsverkiezingen kwam het herhaaldelijk tot schermutselingen tussen aanhangers van de Moslim Broederschap en HDW-getrouwen. De politie trad hard op en er vielen zeker dertien doden.
De eerste berichten wezen op een uiterst lage opkomst van hooguit 30 procent. De meest opvallende trend was de winst van de Moslim Broederschap. De door haar gesteunde onafhankelijke kandidaten, van wie er op dat moment 17 zitting hadden in het parlement, zouden nu ongeveer 88 zetels gaan bezetten. Dit aantal vormde echter geen bedreiging voor de machtspositie van de HDW, die weliswaar verloor maar wel meer dan tweederde van het aantal zetels behield. De seculiere oppositie bracht het er slechter af dan bij de vorige verkiezingen.
De hoofdredacteur van het onafhankelijke weekblad *Al-Destour*, Ibrahim Eissa, verklaarde het succes van de islamitische oppositie niet uit het verlangen naar een islamitische staat. Het zou vooral een negatieve keuze zijn geweest: De kandidaten van de Moslim Broederschap waren volgens hem geen 'corrupte lieden, bank-rovers, mensen die het dagelijks brood van de mensen stelen of agenten van de staatsveiligheidsdienst die burgers folteren. Ze hebben geen drugdealers genomineerd, of mensen die Egyptes rijkdom hebben verpatst of de publieke sector beroofd, of slaven van de president zijn'. Naar zijn mening stemden de

Samenstelling regering Egypte
(27 september 2005)

President	*Landbouw en Landontginning*
Hosni MUBARAK	Ahmed el-LAITHI
Premier	*Olie*
Ahmed NAZIF	Sameh FAHMY
	Onderwijs
Ministers:	Ahmed Gamal Eddin MOUSSA
Bevoorrading en Binnenlandse handel	*Personeel en Werkgelegenheid*
Hassan KHIDR	Ahmed el-AMAWI
Binnenlandse zaken	*Planning*
Major General Habib el-ADLI	Osman Mohamed OSMAN
Buitenlandse handel en Industrie	*Publieke werken en Waterbronnen*
Rachid Mohamed RACHID	Mahmoud ABU ZAID
Buitenlandse zaken	*Religieuze giften*
Ahmed ABOUL GHEIT	Mahmoud Hamdi ZAKZOUK
Burgerluchtvaart	*Sociale zaken en Sociale verzekering*
Ahmed SHAFIQ	Amina el-GINDY
Communicatie- en Informatietechnologie	*Toerisme*
Tarek KAMEL	Ahmed el-MAGHRABI
Cultuur	*Transport*
Farouk HOSNI	Essam SHARAF
Defensie	
Field Marshal Mohamed Hussein TANTAWI	*Ministers van Staat:*
Elektriciteit en Energie	*Bestuurlijke ontwikkeling*
Hassan Ahmed YOUNES	Ahmed DARWISH
Financiën	*Lokale ontwikkeling*
Youssef BOUTROS-GHALI	Abdel-Rahim SHEHATA
Gezondheidszorg en Bevolking	*Milieuzaken*
MohamedAwad TAG EL-DIN	Maged GEORGE
Hoger onderwijs	*Militaire productie*
Amr SALAMA	Sayyed MISHAAL
Huisvesting en Nieuwe gemeenschappen	*Shoera raad (Hogerhuis)*
Mohamed Ibrahim SOLEIMAN	Moufid SHEHAB
Informatie	*Volksassemblee (Lagerhuis)*
Anas el-FEKI	Kamal el-SHAZLI
Internationale samenwerking	
Faiza ABU EL-NAGA	*Voorzitter Shoera raad*
Investeringen	Safwat el-SHERIF
Mahmoud MOHIELDIN	*Voorzitter Volksassemblee*
Jeugd en Sport	Fathi SOROUR
Mamdouh el-BELTAGI	
Justitie	*Gouverneur Centrale Bank*
Mahmoud ABOUL LEIL	Farouk el-OKDAH

burgers op de Moslim Broederschap omdat de HDW de concurrent was.

Hoofdredacteuren overheidsgezinde kranten vervangen

Op 4 juli 2005 werd een aantal hoofdredacteuren van regeringsgezinde dagbladen vervangen. Ibrahim Nafie van *Al Ahram* werd opgevolgd door Osama Soraya, Galal Duweidar van *Al Akhbar* moest zijn plaats afstaan aan Muhammad Barakat en Muhammad Ali Ibrahim nam de functie bij *Al Gomhuria* over van Samir Ragab. De nieuwbenoemde redacteuren waren veertigers en vijftigers, jonger dan hun voorgangers.
De beslissingen waren genomen door de Shoera raad, het hogerhuis van het Egyptische parlement. Volgens critici gebeurde dat op grond van hun loyaliteit jegens het regime.

Tientallen doden bij aanslagen in Sharm El-Sheikh

Bij aanslagen met autobommen op het Ghazala Gardens Hotel, het Mövenpick Hotel en twee markten in de Egyptische badplaats en populaire vakantiebestemming Sharm El-Sheikh vielen op 23 juli 2005 zeker 64 doden en 150 gewonden. Onder de slachtoffers waren, behalve Egyptenaren, ook Nederlanders, Britten, Qatarezen en Koeweiti's.

Bij de vrijwel tegelijkertijd plaatsvindende explosies kwamen ook de daders om. Aanvankelijk was onbekend wie zij waren, maar begin september konden zij via DNA-testen worden geïdentificeerd. Volgens berichten in het semiofficiële dagblad *Al Ahram* waren de namen van de daders Mahmoud Mohamed Hammad, Mohamed Oudeh Saeed en Moussa Ghoneim. Bronnen binnen de Egyptische veiligheidsdiensten meldden op 3 september dat zij bedoeïenen waren die lid waren van een islamitische cel. De bevelhebber van deze cel zou zijn gearresteerd.
Teneinde nieuwe aanslagen te voorkomen werd halverwege oktober begonnen met de bouw van een veiligheidshek rond Sharm El-Sheikh. Het twintig kilometer lange hek moest ervoor zorgen dat voertuigen alleen na het passeren van een van de vier controlepunten de stad in konden.

Positie Egyptische minister van Cultuur wankelt na brand in theater

In Beni Suef, 100 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Cairo, brak op 5 september 2005 een brand uit in het Cultureel Paleis, een theater dat eigendom was van het ministerie van Cultuur. Daarbij kwamen zeker 48 mensen om het leven en raakten er velen gewond.
Op de brand volgde een week van heftige kritiek op de verantwoordelijke minister van Cultuur, Farouk Hosni. Kunstenaars en intellectuelen eisten openlijk diens aftreden en aan deze eis bleek hij op 14 september te willen voldoen. Drie dagen later echter verzocht president Mubarak hem om op zijn post te blijven, waar hij mee instemde. Hosni bekleedde de functie al sinds 1987.

Voormalig presidentskandidaat Nour verstevigt positie in zijn partij

Ayman Nour, de belangrijkste tegenkandidaat van de recentelijk herkozen president Hosni Mubarak, wist op 20 september 2005 het vertrouwen te winnen van de overgrote meerderheid van zijn partij, de Partij van de Toekomst (HG). Hij was eerst afgetreden teneinde de leden de gelegenheid te geven zich over zijn leiderschap uit te spreken. Een dissidente stroming in de HG had namelijk besloten hem af te zetten en vicevoorzitter Moussa Mustafa Moussa als nieuwe leider te installeren.
Op 18 september hadden aanhangers van Nour teruggeslagen door Moussa en drie

van zijn medestanders hun functies te ontnemen, hangende een onderzoek naar hun loyaliteit jegens de partij. Sommige partijleden meenden dat zij tot hun obstructie waren aangezet door leden van de Nationale Democratische Partij (HDW) van president Mubarak. De HDW ontkende echter elke betrokkenheid.

Nour tot vijf jaar veroordeeld

Tegen Ayman Nour liep een aanklacht wegens het vervalsen van handtekeningen bij het laten registreren van zijn partij. De behandeling van deze zaak was in maart opgeschort tot na de presidentsverkiezingen, maar op 5 december werd hij weer in voorlopige hechtenis genomen. Op 24 december veroordeelde een Egyptische rechtbank hem tot vijf jaar celstraf wegens valsheid in geschrifte.
Op 30 december verkoos de partij de vroegere diplomaat Nagui El Ghatrifi tot partijleider. Aan de gevangen Nour werd de titel van ereleider toegekend.

Vermeend anti-islamitisch toneelstuk leidt tot onlusten

Op 21 oktober 2005 demonstreerden ongeveer 5.000 moslims bij de St. George kerk in Alexandrië tegen een toneelstuk dat zij als 'anti-islamitisch' beschouwden. Twee betogers en twee politieagenten kwamen daarbij om het leven en vele tientallen mensen raakten gewond. Ook werden ca. 150 mensen gearresteerd.
St. George was een koptische kerk die in 2003 het toneelstuk *Ik was blind, maar nu kan ik weer zien* opvoerde. Later kwamen daarvan dvd's in omloop. De hoofdpersoon van het toneelstuk was een jonge christen die zich bekeerde tot de islam, maar daarin gedesillusioneerd raakte. Volgens de kerkleiders werd hiermee echter niet de islam aangevallen, maar het extremisme.
De koptische christenen maakten in Egypte ongeveer 10 procent van de bevolking uit. Doorgaans was er sprake van een redelijke verstandhouding met de moslimmeerderheid.

Leider Moslim Broederschap stelt bestaan holocaust ter discussie

Mohamed Mahdi Akef, leider van de Moslim Broederschap die bij de recente parlementsverkiezingen haar positie in het parlement aanzienlijk verstevigde, verklaarde op 22 december 2005 dat de holocaust 'een mythe' was. Hij beschuldigde het Westen ervan een ieder aan te vallen die vraagtekens zette bij de moord op zes miljoen joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Akef sloot met zijn opmerkingen aan bij uitspraken kort daarvoor van de Iraanse president Mahmud Ahmadinejad.
De directeur van de Israëlische afdeling van het Simon Wiesenthal Centrum (SWC), Efraim Zuroff, liet naar aanleiding van deze uitspraken een waarschuwing uitgaan dat er in het Midden-Oosten sprake was van een toenemende tendens om aan het bestaan van de holocaust te twijfelen: 'Het probleem is dat tot dusverre erg weinig leiders in de Arabische wereld bereid zijn hun eigen volk te vertellen dat ze dienen te begrijpen dat de holocaust daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.'

CULTUUR EN WETENSCHAP

Archeologen vinden oude begraafplaats langs de Nijl

Op 21 april 2005 werd bekend dat Amerikaanse en Egyptische archeologen in de regio Kom al-Ahmar, ongeveer 600 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Cairo, een begraafplaats van ongeveer 3.600 voor Christus hadden ontdekt. In de graftombes vonden zij, naast een uit steen gebeeldhouwde koeienkop, overblijfselen van zeven mensen. Vier van hen zouden levend zijn begraven, bij wijze van religieus offer. Het complex zou hebben toebehoord aan de heerser over de stad Hierakonpolis, destijds het grootste stadscentrum langs de rivier de Nijl. Met de opgravingen was men in 2000 begonnen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Human Rights Watch stelt 'massa-arrestaties' aan de kaak

Een rapport uit februari 2005 van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) meldde dat Egypte zeker 2.400 mensen vasthield die waren opgepakt naar aanleiding van de bomaanslagen op 7 oktober 2004. Bij de aanslagen op toeristenoorden aan de Rode Zee-kust kwamen toen 34 mensen om het leven en viel een veelvoud aan gewonden. Het door HRW genoemde aantal werd bestreden door het ministerie van Binnenlandse zaken, dat sprak van 200 arrestanten.
De mensenrechtenorganisatie beschreef dat de gedetineerden geen toegang kregen tot een advocaat of tot hun familie en dat het aantal arrestaties niet in verhouding stond tot de negen gevangenen die volgens de autoriteiten bij de aanslagen betrokken waren. Ze gaf ook voorbeelden van marteling en drong aan op een onafhankelijk onderzoek.
Binnenlandse zaken liet op 4 februari 2005 in totaal 90 gevangenen vrij.

Egyptische organisatie bekritiseert mensenrechtenschendingen

De berichten van HRW leken te worden bevestigd door het op 2 augustus verschenen jaarrapport van de Egyptische Organisatie voor de Mensenrechten (EOHR). Deze klaagde de schending van mensenrechten door de autoriteiten aan en wees daarbij in het bijzonder op de massale arrestaties die na de bomaanslagen plaatsvonden.
De EOHR stelde daarnaast vast dat het aantal doden als gevolg van marteling op politiebureaus was gestegen van acht in 2003 naar tweeëntwintig in 2004.

Rechter erkent recht tv-presentatrices op dragen hoofddoek

Op 6 juli 2005 werd bekend dat een Egyptische rechter drie vrouwen, die werkzaam waren als televisiepresentatrices, in het gelijk had gesteld in hun eis hoofddoekjes te mogen dragen op hun werk. Functionarissen van de overheid – hun werkgever – hadden gesteld dat zij de hoofddoekjes niet droegen toen zij werden aangenomen. Door dat nu wel te doen zouden zij de voorwaarden hebben geschonden waaronder zij destijds waren aangenomen. De rechter oordeelde echter dat het verbod de grondwettelijke rechten van de vrouwen schond. De regering kon nog tegen de beslissing in beroep gaan.
De grote meerderheid van de televisiepresentatrices in Egypte droeg geen hoofddoekje. Sinds de jaren '80 van de twintigste eeuw was een toenemend aantal vrouwen dit wel gaan doen.

Hard politieoptreden kost 25 Soedanese vluchtelingen het leven

De Egyptische politie maakte op 30 decem-

ber 2005 op zeer hardhandige wijze een einde aan het bestaan van een kamp dat door vluchtelingen uit Soedan was opgezet. Zij protesteerden daarmee tegen het tot dan toe uitblijven van een garantie door het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) dat zij naar een ander, veilig land konden vertrekken. Naar schatting 25 vluchtelingen vonden de dood. Ook zouden er volgens een officiële opgave 74 politieagenten gewond zijn geraakt.
Zowel VN-secretaris-generaal Kofi Annan als het hoofd van de UNHCR, António Guterres, veroordeelde het Egyptische optreden. Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) deed dat ook en riep president Hosni Mubarak op een onafhankelijke onderzoekscommissie in te stellen.

(Vorige berichten pagina 116/2 e.v. - 2005)

JEMEN

BINNENLAND

Overheid treft verzoeningsregeling met sji'itische rebellen

President Ali Abdullah Saleh van Jemen verscheen op 14 mei 2005 op de staatstelevisie om een overeenkomst bekend te maken die was gesloten met de islamitische strijdgroep van sjeik Badr el-Deen al-Houthi. De groep begon in 2004 met het voeren van gewapende acties en wilde Jemen laten leiden door sji'itische geestelijken. Bij de strijd waren volgens minister van Binnenlandse zaken Rshad al-Alimi meer dan 700 doden en een veelvoud aan gewonden gevallen. De overeenkomst hield in dat de leden van de groep amnestie kregen aangeboden in ruil voor het staken van de strijd.

'Al-Qaeda onder controle'

Jemen was sinds de aanslagen op de Verenigde Staten van 11 september 2001 een bondgenoot van de Amerikanen in de strijd tegen het terrorisme. De groep rond Al-Houthi was anti-Amerikaans gezind, maar zou geen banden onderhouden met Al-Qaeda. Over de activiteiten van deze laatste groepering meldde minister van Buitenlandse zaken Abubakr al-Qirbi op de dag af vier jaar na de aanslagen in New York dat de overheid deze had weten te beteugelen. Hij sloot echter geen nieuwe aanslagen uit, zo verklaarde hij tegenover het dagblad *al-Thawra*.

President Saleh herkozen als leider regerend Algemeen Volkscongres

Het regerende Algemeen Volkscongres (MSA) koos tijdens haar partijcongres van 16 december 2005 in Aden de Jemenitische president Ali Abdullah Saleh opnieuw tot partijleider. Saleh leidde het land sinds 1990, toen Noord- en Zuid-Jemen herenigd werden en was daarvoor twaalf jaar lang president van het noordelijk deel van het land. Op hetzelfde congres werd Abdul-Qader Bagammal, sinds 2001 premier van Jemen, gekozen tot secretaris-generaal van de partij.

Saleh had in juli 2005 aangekondigd geen nieuwe ambtstermijn als president te ambiëren en open te staan voor politieke hervormingen. Vermoed werd dat hij deze verklaring had afgelegd onder druk van de Verenigde Staten, die aandrongen op hervormingen in Jemen en andere landen in het Midden-Oosten. Zijn herverkiezing als partijleider werd echter door politieke analisten geïnterpreteerd als een teken dat hij op zijn voornemen terug zou komen. Saleh was bij de eerste directe presidentsverkiezingen in 1999 voor een periode van zeven jaar gekozen, en de grondwet stond hem toe in 2006 een tweede termijn te aanvaarden.
De verkiezing van Bagammal tot secretaris-generaal werd gezien als voorteken dat hij als premier vervangen zou worden. Het was namelijk niet gebruikelijk dat een zo hoge partijfunctie werd gecombineerd met het premierschap.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sterke stijging brandstofprijzen leidt tot rellen

De op 19 juli 2005 van kracht geworden afschaffing van subsidies op brandstoffen en de daarop volgende sterke stijging van de prijzen leidde tot dagenlange ongeregeldheden in de hoofdstad Saana en plaatsen als Hudaydah, Aden, Saada, Marib, Dali, Taaz en Dhamar. In confrontaties met de politie zouden tenminste 36 mensen om het leven zijn gekomen. Ook vielen er enkele honderden gewonden, onder wie veel leden van de veiligheidstroepen en politieagenten.
Volgens de regering was de maatregel nodig om het begrotingstekort te verminderen. Dit streven maakte deel uit van een economisch hervormingsprogramma dat de steun had van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en dat beoogde de zware schuldenlast van Jemen terug te dringen. Om de gestegen prijzen te compenseren, zouden de belastingen worden verlaagd en de lonen verhoogd, zo had de overheid aangekondigd. Tegenstanders wezen er echter op dat vooral de armste mensen getroffen werden en dat er werk moest worden gemaakt van het aanpakken van corruptie onder overheidsfunctionarissen.

Jemen gold als een van de armste landen in de Arabische wereld. Er was een werkloosheid van meer dan 20 procent en ruim 42 procent van de bevolking leefde onder de armoedegrens. In 1998 waren er bij ongeregeldheden enkele tientallen mensen gedood toen er eveneens werd geprotesteerd tegen hogere brandstof- en voedselprijzen.
Onder druk van de protesten besloot de regering nog geen week na het ingaan van de omstreden maatregel, op 26 juli, om de brandstofprijzen weer te verlagen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank snijdt drastisch in financiële steun aan Jemen

De Wereldbank maakte op 11 december 2005 bekend dat de financiële steun aan Jemen met ongeveer eenderde verlaagd zou worden. Het totaalbedrag van 420 miljoen dollar (ca. 348 miljoen euro) over de periode 2002-2005 zou de komende drie jaar worden teruggebracht naar 280 miljoen dollar. De bank meende dat de regering gefaald had in het uitvoeren van projecten waarvoor de leningen bedoeld waren. Zo was er geen vooruitgang op het gebied van financiële transparantie en efficiency, was er te weinig sprake van bevordering van een gunstig investeringsklimaat en liet ook de strijd tegen corruptie te wensen over.
De beslissing van de Wereldbank zou volgens de Jemenitische vice-minister van Planning en Internationale samenwerking Yahia al-Mutawakil geen grote gevolgen voor het land hebben. Onofficieel waren echter andere geluiden te horen. Volgens

Jemen

een regeringsfunctionaris, die anoniem wenste te blijven, zou de korting aanzienlijke gevolgen hebben voor de economie van Jemen – een van de armste landen ter wereld. Bovendien vreesde hij dat het imago van Jemen door het niet voldoen aan internationale normen geschaad was, zodat ook andere donoren terughoudender zouden worden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Jemen ontkent beschuldigingen van vrouwen- en kinderhandel

In een rapport van 3 juni 2005, opgesteld door het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken, werd beschreven dat Iraakse vrouwen in Jemen werden verhandeld voor seksuele exploitatie. Daarnaast zou er sprake zijn van handel in Jemenitische kinderen, vooral jongens, die in Saoedi-Arabië te werk werden gesteld als bedelaars, straatverkopers en ongeschoolde arbeidskrachten.
Jemen ontkende de beschuldigingen drie dagen later middels een verklaring van minister van Buitenlandse zaken Abubakr al-Qirbi: 'Jemen is een islamitisch land en haar religie en wetten verbieden dergelijke zaken.' Hij stelde dat er geen sprake was van vrouwenhandel en dat er nauw met het Saoedische buurland werd samengewerkt om het verhandelen van kinderen tegen te gaan. Er zouden in dat kader ook arrestaties zijn verricht.
Door de Verenigde Staten werden overigens vergelijkbare beschuldigingen geuit aan het adres van Saoedi-Arabië, Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. Hier zouden de slachtoffers vooral afkomstig zijn uit Aziatische landen. Ook deze landen weerspraken de aantijgingen.

VN-comité bekritiseert uitblijven van verbetering mensenrechtensituatie

Jemen had sinds 2002 veel van de aanbevelingen op het gebied van politieke en burgerrechten niet in praktijk gebracht. Dat was de conclusie van het Hoge Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties op 28 juli 2005. Dit betekende dat de intentieverklaring van het land om de mensenrechten te garanderen, onder andere tot uiting komend in de oprichting van een ministerie op dit gebied in mei 2003, nauwelijks in resultaat was omgezet. Daarbij ging het om kwesties als discriminatie en genitale verminking van vrouwen, huiselijk geweld, eerwraak en de bestrijding van analfabetisme, kinderarbeid en handel in vrouwen en kinderen.
Jemen verdedigde het uitblijven van verbeteringen onder meer door te wijzen op de islamitische cultuur en wetgeving van het land, die soms strijdig waren met de aanbevelingen. Volgens het VN-comité mocht dat echter geen beletsel zijn de aanwijzingen uit te voeren.
Het comité toetste de voortgang die een land maakte aan het in 1976 van kracht geworden Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten. Jemen behoorde tot de 154 staten die het verdrag hadden ondertekend.

Regering komt met hervormingsplan rechterlijke macht

Het VN-comité stelde ook het gebrek aan onafhankelijkheid van de rechterlijke macht aan de orde. Mede onder invloed van de internationale kritiek presenteerde de Jemenitische regering op 2 december een tienjarenplan voor de periode 2006-2016 ter modernisering en hervorming van de rechterlijke macht. Hoewel de grondwet de scheiding tussen uitvoerende en rechterlijke macht garandeerde, liet de praktijk een ander beeld zien.
Volgens minister van Justitie Adnan al-Jafri diende 'de wet een veilige haven voor iedereen (te) worden, ver van elke politieke bemoeienis'. Omdat het land ook leed onder gebrekkige juridische voorzieningen, zoals voldoende geoutilleerde gebouwen, en bovendien een tekort aan goed opgeleide rechters had, zou het juridisch budget jaarlijks met 50 procent verhoogd worden. Op dat moment werd daar omgerekend ca. 22 miljoen euro per jaar aan gespendeerd.

(Vorige berichten pagina 304/1 - 2005)

KOEWEIT

Koeweit

BINNENLAND

Doorbraak in vrouwenrechten

In de maanden mei en juni 2005 werden in Koeweit een aantal maatregelen genomen die de politieke rechten van vrouwen aanzienlijk vergrootten. De belangrijkste was de toekenning van het kiesrecht, waarmee Koeweit in het voetspoor trad van drie andere Golfstaten die dit recht intussen hadden erkend: Bahrein, Oman en Qatar.

Parlement aanvaardt vrouwenkiesrecht

Tegen de beslissing van het parlement, op 16 mei, bestond veel weerstand. De conservatieve oppositie, bestaande uit radicale islamieten en vertegenwoordigers van stammen, verzette zich heftig tegen het kiesrechtvoorstel. Na een marathonzitting van negen uur werd het uiteindelijk aangenomen met 35 stemmen voor, 23 tegen en 1 onthouding. Buiten het parlementsgebouw juichte een dansende menigte de beslissing toe.
Het besluit betekende dat vrouwen vanaf de parlementsverkiezingen van 2007 zowel actief als passief kiesrecht zouden hebben. Omdat een besluit over het voorstel eerder in de maand was uitgesteld, konden zij nog niet van dit recht gebruik maken bij de voor 2 juni geplande lokale verkiezingen. Daarop bracht de Koeweitse regering de zaak in een stroomversnelling door voor het parlementsdebat, dat alleen zou gaan over deelname van vrouwen aan gemeenteraadsverkiezingen, de politieke vrouwenrechten op alle niveaus te agenderen. Aangenomen werd dat deze haast verklaarbaar was door een voor juni voorgenomen bezoek van de Koeweitse premier sjeik Sabah al-Ahmad al-Sabah aan de Verenigde Staten. Dat land oefende druk uit op Koeweit – en ook andere landen van het Midden-Oosten – om democratische hervormingen door te voeren.

Twee vrouwen benoemd in raad voor gemeenten

Op 5 juni benoemde de regering voor het eerst in de Koeweitse geschiedenis twee vrouwen tot leden van de Raad voor gemeenten. Dit uit zestien leden bestaande orgaan had beperkte bevoegdheden, voornamelijk op het gebied van stadsplanning en controle op enkele openbare diensten. Er werden tegelijkertijd vier andere leden benoemd, terwijl de overige tien bij de lokale verkiezingen van 2 juni zouden worden gekozen.

Eerste vrouwelijke minister beëdigd

Een week later kreeg Koeweit haar eerste vrouwelijke minister. Het was Massouma

al-Mubarak, die op 12 juni werd ingezworen als minister van Planning en Bestuurlijke ontwikkeling. De 57-jarige bewindsvrouw had haar opleiding genoten in de VS en was docent politieke wetenschappen. De gebeurtenis ging gepaard met lawaai en geschreeuw van conservatieve tegenstanders, maar ook met toejuichingen door liberale politici.

Machtsstrijd binnen regerende Al-Sabah familie

Koeweitse media maakten op 11 oktober 2005 melding van een machtsstrijd binnen de regerende Al-Sabah familie. Een dag eerder had het oudste lid van de familie, sjeik Salem al-Ali al-Sabah, een collectief leiderschap geëist zodat een einde kon komen aan corruptie en schendingen van de grondwet. Volgens de sjeik, hoofd van de Nationale Garde, werden sommige leden van de familie van de besluitvorming buitengesloten. Daarop reageerden een aantal prominente Koeweiti's met het verzoek aan de emir van het land, sjeik Jaber al-Ahmad al-Sabah, om in te grijpen.
Volgens analisten richtte de kritiek zich in de eerste plaats op de 76-jarige premier, sjeik Sabah al-Ahmad al-Sabah, die feitelijk de meeste macht in het land had. Hij nam de dagelijkse taken waar omdat zowel de 77-jarige emir als kroonprins sjeik Saad al-Abdulla al-Sabah (75) een zwakke gezondheid had. Omdat sjeik Salem geen gehoor vond binnen de familie, zou hij hebben besloten het probleem via de media naar buiten te brengen.
De emir maakte echter duidelijk, eveneens via de media, dat hij het volle vertrouwen in de premier behield. Dit was zijn halfbroer en hij zou naar verwachting de nieuwe Koeweitse kroonprins worden.

JUSTITIE

Voormalig gevangene Guantánamo Bay vrijgesproken

Een Koeweitse rechtbank sprak op 29 juni 2005 de 28-jarige Nasser al-Mutairi vrij van deelname aan gewapende activiteiten van de Talibaan in Afghanistan. Hij was na de verdrijving van het Talibaan-regime, eind 2001 door de Verenigde Staten, opgepakt en daarna door de Amerikanen vastgezet in het gevangenenkamp van Guantánamo Bay op Cuba. Ook de aanklachten van illegaal wapenbezit, ondermijning van de nationale veiligheid en het strijden tegen een 'bevriende natie' – lees: de VS – werden ongegrond verklaard.
In januari was Mutairi overgedragen aan de Koeweitse autoriteiten, waar hij tot april gevangen zat. Die maand werd hij vanwege zijn slechte gezondheid op borgtocht vrijgelaten. Zelf had hij altijd volgehouden slechts in Afghanistan te zijn geweest voor het verrichten van liefdadigheidswerk.

Zes doodstraffen voor vermeende aanhangers Al-Qaeda

Een rechtbank in Koeweit veroordeelde op 27 december 2005 zes leden van de groep Leeuwenbrigade van het Schiereiland tot de doodstraf voor hun rol in gevechten met de politie, waarbij in januari en februari van dat jaar enkele doden waren gevallen. Eén groepslid kreeg levenslang en twintig anderen gevangenisstraffen variërend van vier maanden tot vijftien jaar, terwijl zeven verdachten werden vrijgesproken. De militanten werden ervan verdacht zelfmoordaanslagen te hebben voorbereid op westerse doelen. Volgens hun advocaten waren zij echter door marteling tot een bekentenis gedwongen.
De leden van de groep zouden in contact staan met Al-Qaeda. Enkele weken eerder waren de autoriteiten overgegaan tot verscherpte veiligheidsmaatregelen nadat op 7 december vanuit deze organisatie via internet was gedreigd met aanslagen op olie-installaties.

GEZONDHEID EN ZORG

Eerste gevallen van vogelgriep in de Golfregio

De Koeweitse autoriteiten bevestigden op 11 november 2005 het eerste geval in de Golfregio van de gevaarlijke variant van de vogelgriep (H5N1) die was meegedragen door een wilde flamingo die op het strand was gevonden. In een tweede geval van vogelgriep betrof het een valk die was aangetroffen in een scheepslading op Kuwait International Airport, maar die de mildere variant (H5N2) had.
Koeweit had intussen 5,4 miljoen dollar (ca. 4,5 miljoen euro) gereserveerd voor de inkoop van antivirale medicijnen. In oktober was de import verboden van wilde vogels en pluimvee vanuit Azië waar zich de meeste, en deels dodelijke, gevallen van vogelgriep bij mensen hadden voorgedaan. Ook werd er gecontroleerd bij boerderijen, vogelmarkten en op plaatsen waar vogels neerstreken die vanuit Azië naar Afrika trokken.

(Vorige berichten pagina 306/2 e.v. - 2005)

OMAN

BINNENLAND

Oman verleent gratie aan 31 verdachten van couppoging

Sultan Qaboos bin Said, het staatshoofd van Oman, verleende op 9 juni 2005 gratie aan 31 mensen die in mei waren veroordeeld omdat zij zouden hebben getracht het regime omver te werpen en een islamitische staat te stichten. Zij hadden gevangenisstraffen gekregen variërend van één tot twintig jaar. Volgens de advocaten waren zij onschuldig en hadden zij slechts de theorie van de conservatieve Ibadi-stroming binnen de islam verspreid. Meer dan de helft van de Omani's waren ibadieten.
In Oman hadden zich geen terreuraanslagen voorgedaan. Het land werd dan ook niet beschouwd als mogelijk doelwit van gewelddaden uit naam van de islam.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

HRW bekritiseert detentie journalist en mensenrechtenactivist

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) leverde op 19 juli 2005 kritiek op de Omaanse autoriteiten vanwege de detentie van de journalist Taybah Mawali en de mensenrechtenactivist Abdullah Alryami. Mawali, een voormalig lid van de adviesraad de shoera, had achttien maanden celstraf gekregen wegens belediging van gezagsdragers. Alryami, in Oman een bekende toneelschrijver, was in juli gearresteerd en zat in eenzame opsluiting.

HRW wees verder op het lot van de columnist en dichter Mohammed Harthi. Deze was de toegang tot de media ontzegd nadat hij twijfels had uitgesproken over de bereidheid van de regering democratische hervormingen door te voeren.

(Vorige berichten pagina 308/1 - 2005)

QATAR

BINNENLAND

Nieuwe grondwet maakt parlementsverkiezingen mogelijk

Voor het eerst sinds de onafhankelijkheid van Groot-Brittannië in 1971 kreeg Qatar een geschreven grondwet die op 9 juni 2005 officieel van kracht werd. Daarmee werd de mogelijkheid gecreëerd om in 2006 verkiezingen te houden voor een landelijk adviesorgaan van 45 leden. Daarvan zouden er 30 worden gekozen en 15 benoemd door de emir, sjeik Hamad bin Khalifa al-Thani. Zowel mannen als vrouwen waren kiesgerechtigd. Tevens garandeerde de grondwet de vrijheid van meningsuiting, vergadering en religie.
In 2003 was de tekst van de constitutie bij referendum door de bevolking goedgekeurd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Overheidsorgaan gaat mensenrechtenschendingen onderzoeken

Op 8 augustus 2005 werd in Qatar een nieuw overheidsdepartement geopend dat zich speciaal zou bezighouden met klachten omtrent schendingen van mensenrechten. Het viel onder het ministerie van Binnenlandse zaken. Qatar had al een Nationaal Mensenrechtencomité dat formeel onafhankelijk werkte.

BUITENLANDSE ZAKEN

Banden met Israël versterkt

Sjeik Saoud bin Abdulrehman Al Thani, hoofd van het Nationaal Olympisch Comité van Qatar, tekende op 10 oktober 2005 in de hoofdstad Doha een overeenkomst met Israël over de bouw van een voetbalstadion. Qatar zou 10 miljoen dollar (ca. 8,3 miljoen euro) beschikbaar stellen voor het stadion in de door Arabieren bewoonde Noord-Israëlische stad Sakhnin.
De overeenkomst werd gezien als een teken van verdere verbetering van de betrekkingen tussen beide landen. Qatar had geen diplomatieke relaties met Israël, in tegenstelling tot Egypte en Jordanië die uitzonderingen waren in het Midden-Oosten. De meeste Arabische landen waren niet bereid tot uitbreiding van de betrekkingen zolang Israël Arabisch gebied bezet hield. Qatar onderhield echter wel informele contacten en in het land was een Israëlische handelsattaché gestationeerd.

Al-Jazeera protesteert tegen plan 'Amerikaans bombardement'

Op 22 november 2005 verscheen in de Britse *Daily Mirror* een artikel gebaseerd op een 'uitgelekt geheim document' waaruit zou blijken dat de Amerikaanse president George W. Bush in 2004 van plan was geweest in Qatar *Al-Jazeera* te laten bombarderen. Het voornemen zou zijn voortgekomen uit ergernis over de vermeende anti-Amerikaanse berichtgeving van de nieuwszender, maar zijn afgeblazen onder druk van de Britse premier Tony Blair.

De VS noemden het bericht 'bizar' en onduidelijk bleef in hoeverre het artikel serieus genomen moest worden. Een honderdtal medewerkers van het in Doha gevestigde Al-Jazeera protesteerde niettemin tegen het veronderstelde aanvalsplan door een kwartier het werk neer te leggen en een protestpetitie te ondertekenen. Zij namen het bericht wél serieus, mede omdat eerder de kantoren van de nieuwszender in Afghanistan en Irak waren gebombardeerd. De VS hadden in beide gevallen geweigerd een onderzoek in te stellen en de zaak afgedaan als een 'vergissing'.

(Vorige berichten pagina 308/2 - 2005)

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN

BINNENLAND

Emiraten willen federaal adviesorgaan laten kiezen

Sjeik Khalifa bin Zayed al-Nahayan, president van de Verenigde Arabische Emiraten, presenteerde op 2 december 2005 een plan om de helft van de leden van de Federale Nationale Raad (FNC) getrapt te laten kiezen. Dit uit 40 leden bestaande adviesorgaan had slechts beperkte bevoegdheden en werd tot dan toe direct gekozen door de Federale Hoogste Raad (FSC) waar de leiders van de zeven emiraten zitting in hadden.
Volgens het voorstel zou elk van deze leiders lokale parlementen vormen die uit hun midden de helft van de FNC-leden zouden kiezen. Onduidelijk bleef hoe de leden van deze parlementen gekozen zouden worden. De mogelijkheid werd opengehouden dat de adviesraad in de toekomst via rechtstreekse verkiezingen zou worden samengesteld. Het zou dan meer de functie krijgen van een parlement, hetgeen meer in de richting kwam van de ideeën van hervormers die de FNC wilden omzetten in een volwaardige volksvertegenwoordiging met wetgevende bevoegdheden.

De Verenigde Arabische Emiraten waren het laatste land in de Golfregio waar een begin was gemaakt met politieke hervormingen. Politieke partijen waren in het land evenmin toegestaan. Toch stonden de emiraten in deze regio bekend als relatief liberaal.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Emiraten verschuiven economische prioriteit naar buiten de oliesector

De buitenlandse handel exclusief olie van het emiraat Dubai, het handelscentrum van de Verenigde Arabische Emiraten, steeg in 2004 met 41 procent naar omgerekend ongeveer 49 miljard euro, zo bleek uit regeringscijfers van 2 juli 2005. Deze groei was voornamelijk te danken aan de handel in onroerend goed.
Een aantal van de zeven emiraten had het economisch beleid de laatste jaren meer gericht op infrastructurele projecten en het stimuleren van toerisme, dan op de olie-industrie. De oliereserves namen snel af en daardoor kwamen andere economische sectoren centraler te staan. Om dezelfde reden vond in de energievoorziening een verschuiving plaats naar meer duurzame energie.

Sterke economische groei van Dubai

Het bbp van Dubai was in 2004 met 16,6 procent gestegen naar ca. 22 miljard euro, maar als de oliesector niet werd meegerekend bedroeg het groeipercentage 20,7 procent. Deze cijfers werden op 12 juli 2005 bekend gemaakt door Dubai Ports, Customs and Free Zone Corporation (PCFC).

Op de laatste dag van het jaar maakte het departement voor economische ontwikkeling in Dubai bekend dat de economische groei over 2005 uitkwam op 16 procent. Voor de oliesector, die profiteerde van de gestegen prijzen, bedroeg dit percentage 18 procent. De overige sectoren kwamen uit op 14,9 procent en dat was minder dan op grond van de gegevens over 2004 werd verwacht. Deze cijfers waren niet gecorrigeerd voor de inflatie, die voor alle emiraten tezamen voor 2005 op minimaal 6,5 procent werd geschat.

Buitenlanders in Abu Dhabi mogen onroerend goed bezitten

Het 'model-Dubai' – herinvesteringen van olierevenuen in andere sectoren – vond ook in andere emiraten navolging.
Zo was Abu Dhabi zich gaan richten op het aantrekken van buitenlandse investeerders voor de zich sterk ontwikkelende toerismesector. Nieuwsagentschap *WAM* meldde op 12 augustus dat een wet was afgekondigd die buitenlanders toestond bezittingen te verwerven in het emiraat. Dat recht bestond formeel voor de hele Verenigde Arabische Emiraten, maar per emiraat werd besloten of een dergelijk recht ook feitelijk werd toegekend. Voorheen konden buitenlanders in Abu Dhabi alleen onroerend goed huren en ook in de nieuwe wetgeving ontbrak het recht op het verwerven van grondbezit.

Emiraten willen zich meer richten op windenergie

Minister van Energie Mohammed bin Dhaen al-Hamili maakte op 29 november bekend dat de Verenigde Arabische Emiraten een belangrijkere plaats zouden inruimen voor elektriciteitswinning via windenergie. Daartoe was recentelijk al een installatie van 850 kilowatt gebouwd in de hoofdstad Abu Dhabi. Een studie in een van de emiraten, Fujairah, had uitgewezen dat daar via windenergie mogelijkheden waren 66 miljoen watt elektriciteit op te wekken.

JUSTITIE

Hogere straffen voor misdrijven tegen de staatsveiligheid

Media in de Verenigde Arabische Emiraten maakten op 25 december 2005 melding van een wetswijziging waartoe was besloten om misdrijven tegen de staatsveiligheid zwaarder te kunnen bestraffen. Daarmee werd niet in eerste instantie gedoeld op terroristische aanslagen, want als een van de weinig Golfstaten was het land daar voor gespaard gebleven. Desondanks was in 2004 een anti-terrorismewetgeving aangenomen die ook doodstraffen mogelijk maakte.
De nu aangenomen wetswijziging betekende onder andere dat de straf voor hen die in samenwerking met andere staten de nationale belangen schaadden, werd verdubbeld tot tien jaar gevangenis. Ook zouden de wettelijke sancties op misdaden gericht tegen de president van toepassing worden op andere gezagsdragers als de vice-president, de kroonprins en leden van de Federale Hoogste Raad (FSC). In dat laatste orgaan hadden de leiders van de zeven emiraten zitting.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Maatregelen tegen misbruik kinderen als kamelenjockeys

Het ministerie van Binnenlandse zaken van de Verenigde Arabische Emiraten sloot op 8 mei 2005 een overeenkomst met Unicef om minderjarige kamelenjockeys naar hun land van herkomst terug te laten keren. Het kinderfonds van de Verenigde Naties kreeg van het land 2,7 miljoen dollar (ca. 2,2 miljoen euro) om de kinderen te helpen een nieuw bestaan op te bouwen in Zuid-Azië of Afrika waar ze meestal vandaan kwamen. In juni werd de eerste groep van 22 kinderen teruggebracht naar hun geboorteland Pakistan.

De kinderen – vaak jonger dan tien jaar – waren oorspronkelijk door hun ouders in ruil voor geld naar de Emiraten gestuurd om daar als jockey actief te zijn bij kamelenwedstrijden. De naar schatting 3000 jockeys waren vaak ondervoed om hun lichaamsgewicht te doen afnemen en de kamelen harder te laten rennen. Internationaal werden deze praktijken als kinderslavernij gezien.
De president van de Emiraten, sjeik Khalifa bin Zayed al-Nahayan, ratificeerde op 5 juli een wet die de deelname aan kamelenraces door kinderen beneden de achttien jaar verbood. Op overtreding stond een gevangenisstraf van maximaal drie jaar en een boete.

(Vorige berichten pagina 309/2 - 2005)

CAMBODJA

BINNENLAND

Gijzelingsactie op internationale school

In de ochtend van 16 juni 2005 drongen vier gewapende mannen een internationale school in de Cambodjaanse stad Siem Reap binnen. Ze gijzelden enkele docenten en achtentwintig kleuters, afkomstig uit Noord-Amerika, Europa en Azië. De gijzelnemers eisten 1000 dollar (ca. 835 euro) losgeld, wapens en een auto om mee naar Thailand te vluchten.
Volgens minister van Informatie Khieu Kanharith schoten ze in de loop van de middag een tweejarig Canadees jongetje dood omdat onderhandelaars niet snel genoeg op hun eisen ingingen. Ze dreigden hierna alle kinderen één voor één te doden. Vervolgens bestormde de politie de school en overmeesterde de gijzelnemers. Hierbij vielen geen slachtoffers.

Gijzelnemers veroordeeld

De leider van de gijzelnemers, Chea Sokhom, werd op 9 december schuldig bevonden aan de dood van het Canadese kind en tot levenslang veroordeeld. Hij beweerde dat de politie het kind per ongeluk had doodgeschoten en de schuld op hem probeerde af te schuiven. Ouders die tijdens de gijzelactie in het gebouw aanwezig waren zeiden dat ze pas schoten hadden gehoord nadat de politie was binnengevallen, en zij sloten niet uit dat Chea gelijk had.
Een handlanger van Chea Sokhom kreeg eveneens levenslang en zes andere betrokkenen straffen tot twintig jaar.
Chea zei te hebben gehandeld uit woede. Zijn vroegere Zuid-Koreaanse werkgever zou hem in het gezicht hebben geslagen omdat hij te laat op zijn werk was gekomen. Om wraak te nemen wilde hij de Koreaanse kinderen gijzelen.

Parlementsleden van Cambodjaanse oppositiepartij veroordeeld

Parlementariër Cheam Channy van de oppositionele Sam Rainsy Partij (SRP) werd op 9 augustus 2005 door een militaire rechtbank in Cambodja tot zeven jaar cel veroordeeld. Hij was in februari gearresteerd om-

dat hij geprobeerd zou hebben een rebellenleger op te zetten om de regering omver te werpen. Zelf ontkende hij dit. Een ander lid van de SRP, Khom Piseth, werd in absentia tot vijf jaar cel veroordeeld.

Schijnvertoning

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) noemde de rechtszaak een 'schijnvertoning'. 'De gepolitiseerde Cambodjaanse rechtspraak is weer eens gebruikt als middel om de oppositie monddood te maken', aldus Brad Adams van HRW. SRP-leider Sam Rainsy meende dat premier Hun Sen de rechter had omgekocht 'om zijn uitdager bij de volgende verkiezingen uit te schakelen'. Rainsy was zelf in februari naar Frankrijk gevlucht nadat hij was aangeklaagd wegens smaad en laster. Hij kon vervolgd worden omdat hij beweerd had dat Hun Sen niet terugdeinsde voor moordaanslagen op politieke vijanden. Zo zou hij acht jaar eerder betrokken zijn geweest bij een granaataanslag op een door de oppositie georganiseerde protestdemonstratie.
Ook prins Ranariddh had Rainsy aangeklaagd wegens smaad. Ranariddh's partij FUNCINPEC had tot maart 2004 stelselmatig geweigerd om een coalitieregering met de Cambodjaanse Volkspartij van Hun Sen te vormen, maar was plotseling van gedachten veranderd. Volgens Rainsy had Hun Sen de partij op andere gedachten gebracht door Ranariddh steekpenningen te betalen.
De voormalige koning van Cambodja, Norodom Sihanouk, schaarde zich achter de critici van het proces tegen Cheam Channy.

SRP keert terug in parlement

Later in augustus keerde Chea Pock (SRP) terug naar Cambodja. Ook hij was in februari het land uitgevlucht. Na terugkeer zei hij echter niet langer te vrezen voor arrestatie. Sam Rainsy bleef wel in Frankrijk.
De SRP deelde op 22 augustus mee dat ze terugkeerde in het parlement. De partij had uit protest tegen de gang van zaken sinds februari alle parlementaire zittingen geboycot. Ze hield hier echter mee op omdat er sindsdien geen functionerende oppositie meer was. De SRP was immers de enige oppositiepartij in de Nationale Assemblee.

Celstraf voor Rainsy

Op 22 december bevond een Cambodjaanse rechtbank Sam Rainsy schuldig aan smaad en laster. De motivatie was dat er geen enkel bewijs bestond voor zijn beschuldigingen aan het adres van Hun Sen en prins Ranariddh. Hij werd bij verstek veroordeeld tot 18 maanden cel.

Cambodja kan Rode Khmer-tribunaal niet betalen

Premier Hun Sen van Cambodja zei op 15 augustus 2005 dat zijn land onvoldoende geld had om het langverwachte VN-tribunaal tegen voormalige leiders van de Rode Khmer te bekostigen.
Het tribunaal zou volgens de VN bijna 47 miljoen euro gaan kosten. Cambodja had ermee ingestemd om 11 miljoen euro zelf te betalen, maar in augustus 2005 beweerde Hun Sen dat zijn land slechts 1,5 miljoen kon bijdragen. Hij riep het buitenland op om de rest aan te vullen. Voor zover bekend kwamen hier geen reacties op. Zo lang er onvoldoende geld was, kon het tribunaal niet beginnen.

De VN hadden zelf veel moeite gehad om de bijna 36 miljoen euro, die zij zouden betalen, bijeen te krijgen. Uiteindelijk had Japan zich bereid getoond het overgrote deel hiervan, ruim 26 miljoen, te betalen.

Groot ongeluk met landmijn

De politie van Cambodja maakte op 16 november 2005 bekend dat tenminste veertien boeren waren omgekomen toen ze met hun vrachtwagen over een antitankmijn reden. Het ongeluk gebeurde in de noordelijke provincie Oddar Meanchey.
Het noordelijke grensgebeid van Cambodja lag bezaaid met landmijnen, daar neergelegd tijdens de vele oorlogen in de tweede helft van de twintigste eeuw. In de afgelopen tien jaar waren in heel Cambodja rond de 1,6 miljoen mijnen onschadelijk gemaakt, maar miljoenen andere nog niet. Tussen 2000 en 2004 kwamen zeker vierduizend Cambodjanen om door ongelukken met landmijnen. Duizend van hen waren kinderen. Vele anderen raakten gewond.

JUSTITIE

Veroordelingen in verband met moord op vakbondsleider

Born Samnang en Sol Samoeun werden op 1 augustus 2005 te Phnom Penh tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld. Het tweetal had aanvankelijk bekend vakbondsleider Chea Vichea te hebben vermoord. Later zeiden ze echter dat ze op slinkse wijze waren misleid om te bekennen en dat ze in werkelijkheid onschuldig waren.

Na de moord op Chea Vichea in januari 2004 waren meer dan tienduizend mensen in Phnom Penh de straat op gegaan om hun woede en verdriet te uiten. Chea Vichea was een van Cambodja's belangrijkste critici van corruptie, machtsmisbruik en mensenrechtenschendingen. Menigeen verdacht de regeringspartij van premier Hun Sen, de Cambodjaanse Volkspartij (CVP), van de moord.
Born Samnang en Sol Samoeun zouden slechts zondebokken zijn. De Cambodjaanse mensenrechtenorganisatie LICADHO en advocaten van Chea's Cambodjaanse Vrije Arbeidersvakbond (FTUWKC) deelden deze mening. De voormalige koning Norodom Sihanouk liet via zijn website weten dat ook hij van de onschuld van het tweetal overtuigd was.

Chhouk Rin gearresteerd

Voormalige commandant van de Rode Khmer Chhouk Rin werd op 26 oktober 2005 in het Cambodjaanse district Anlong Veng gearresteerd. Hij was in 2002 tot levenslang veroordeeld wegens moord op drie buitenlandse rugzaktoeristen. Nadat het Hooggerechtshof dit vonnis in februari 2005 had bevestigd, was hij gevlucht en ondergedoken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Protestdemonstratie tegen gedwongen uitzetting naar Vietnam

De Verenigde Naties maakten op 20 juni 2005 bekend dat een protestdemonstratie van Vietnamese vluchtelingen in Cambodja door de politie was neergeslagen. De demonstranten waren leden van etnische minderheidsgroepen uit de Vietnamese Centrale Hooglanden. Ze waren na 2001 gevlucht, na diverse antivietnamese rellen in hun regio. Ze demonstreerden voor het kantoor van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR te Phnom Penh tegen de gedwongen uitzetting van 101 vluchtelingen

naar Vietnam, omdat ze vreesden dat zij daar vervolgd zouden worden. Diverse mensenrechtenorganisaties bevestigden dat asielzoekers na terugkeer in Vietnam soms werden mishandeld en gediscrimineerd. De UNHCR had de asielaanvragen van deze 101 vluchtelingen desondanks geweigerd, omdat Vietnam had gegarandeerd dat ze goed behandeld zouden worden.

In opvangcentra te Cambodja bevonden zich in juli 2005 nog 541 vluchtelingen uit de Centrale Hooglanden.

Projectontwikkelaars verdrijven mensen uit hun huizen

VN-inspecteur Miloon Kothari deed van 22 augustus tot 3 september 2005 onderzoek in Cambodja naar activiteiten van projectontwikkelaars. Hij constateerde dat invloedrijke zakenmensen in de afgelopen jaren duizenden arme Cambodjanen uit hun huizen en van hun land hadden verdreven. Kothari sprak vooral zijn bezorgdheid uit over het ruilen van land. Doorgaans ging het hier om staatswoningen die aan particuliere projectontwikkelaars werden gegeven zodat ze op die plek nieuw konden bouwen.

De projectontwikkelaars moesten in ruil nieuwe huizen bouwen voor de mensen die uit hun woningen waren gezet. Doorgaans deden ze dat dan op slechte grond en in gebieden zonder stromend water of elektriciteit. Dit zou duizenden families zijn overkomen. Premier Hun Sen had in juni 2005 weliswaar een moratorium op dergelijke ruilacties afgekondigd, maar in de praktijk gebeurde het volgens Kothari nog altijd.

Radiomaker gearresteerd

Op 11 oktober 2005 arresteerde de politie van Phnom Penh radiomaker Mam Sonando. Hij was directeur van de populaire radiozender *Bijenkorf 105 FM* en werd gezien als een van de meest vooraanstaande journalisten van Cambodja. Mam had een grensverdrag met Vietnam bekritiseerd, hetgeen de regering had opgevat als smaad. Later werd hij aangeklaagd wegens 'het verspreiden van onjuiste geruchten'. Uit de hele wereld werd tegen de arrestatie geprotesteerd, onder meer door de Verenigde Staten, maar ook door de voormalige koning van Cambodja, Norodom Sihanouk.

MILITAIRE ZAKEN

China doneert Cambodja marineschepen

China doneerde de Cambodjaanse marine op 1 september 2005 zes patrouilleschepen om beter te kunnen optreden tegen drugs- en mensensmokkel. De internationale georganiseerde misdaad gebruikte Cambodja steeds vaker als uitvalsbasis. Het land zei dat het onvoldoende geld had om hier daadkrachtig tegen op te treden. Het had China daarom om de patrouilleboten gevraagd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nixon loog over Cambodja

Op 17 november 2005 meldde de *BBC* dat de toenmalige Amerikaanse president Ni-xon zijn medewerkers in 1970 had opgedragen om te liegen over Amerikaanse militaire acties in Cambodja. Dit zou zijn gebleken uit een tot dan toe geheim memo dat was aangetroffen tussen 50 duizend pagina's documenten over de Vietnam-oorlog die onlangs door Washington waren vrijgegeven.

Het memo was gedateerd 31 mei 1970, een maand nadat Nixon had toegegeven dat de VS sinds 1969 in het geheim schuilplaatsen van Noord-Vietnamese strijdkrachten in Cambodja bombardeerden. Washington had dit eerder steeds ontkend. De bekentenis had geleid tot protestdemonstraties en kritiek uit het Congres omdat menigeen de Amerikaanse oorlogsvoering in Cambodja als illegaal beschouwde.
Het memo was een verslag van een bespreking die Nixon in het 'Western White House' te Californië had met topmilitairen die actief waren in Vietnam en Cambodja. Hij droeg hen op te doen alsof de militaire acties voorbij waren, maar zich ondertussen niets aan te trekken van de publieke opinie. 'In het openbaar zeggen we het ene, maar in werkelijkheid doen we het andere', aldus Nixon. De Amerikanen zouden toch al geloven dat de geheime acties 'alles behalve voorbij' waren. De acties moesten doorgaan, 'en niet te voorzichtig', zo werd Nixon in het memo geciteerd.
De bombardementen zouden nog tot augustus 1973 doorgaan. Er vielen enkele duizenden burgerslachtoffers bij.

(Vorige berichten pagina 354/1 - 2005)

CHINA

BINNENLAND

Chinese politie doodt demonstranten

Diverse internationale media berichtten op 7 december 2005 dat de Chinese politie in de dorpen Shigongliao en Dongzhou, nabij Shanwei in de provincie Guangdong, had geschoten op demonstranten. Boze burgers waren de straat opgegaan omdat de lokale overheid hun land had geconfisqueerd voor de bouw van een energiecentrale, zonder hen daarvoor te betalen. Het gemeentebestuur van Shanwei bevestigde later dat er drie demonstranten waren doodgeschoten. De politie zou hebben gehandeld uit zelfbescherming omdat de demonstranten met zelfgemaakte bommen zouden hebben gegooid. Degene die opdracht had gegeven om te schieten, de onderdirecteur van het lokale veiligheidsbureau, was niettemin gearresteerd. Dorpelingen zeiden tegenover journalisten van persbureau *Reuters* dat zij pas gewelddadig waren geworden nadat de politie was gaan schieten. Volgens hen waren er zeker vijf mensen doodgeschoten en werden twintig anderen vermist. Ook waren er veel gewonden die zich schuil hielden uit angst voor vervolging. Een onbekend aantal mensen zou zijn gearresteerd.
De hele maand december bleef de politie patrouilleren in de streek rondom de twee dorpen. Op de toegangswegen werden controleposten geplaatst. Bewoners van de dorpen vertelden verder dat de politie uitgebreid jacht maakte op mensen die bij de demonstratie betrokken waren geweest. Dorpelingen waren verplicht demonstranten aan te geven omdat ze anders zelf bestraft konden worden.
Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International was het de eerste keer sinds de Tiananmen-opstand in 1989 dat de Chinese politie gericht op demonstranten schoot. De Chinese media maakten geen melding van het incident.

S.A.R. HONGKONG

Geen volledige democratie voor Hongkong

Roep om vrije verkiezingen

Op 4 december 2005 werd in Hongkong ge-

demonstreerd voor vrije verkiezingen. Volgens de organisatoren deden er 250 duizend mensen mee, maar volgens de politie waren het er veel minder, namelijk 63 duizend. Onder pro-democratische Hongkongers bestond al jaren onvrede over het feit dat slechts de helft van de parlementszetels vrij verkiesbaar was. Als reactie hierop had gouverneur Donald Tsang in november voorgesteld om het aantal zetels uit te breiden van zestig tot zeventig. Van de tien extra zetels zouden er vijf vrij verkiesbaar worden. De demonstranten vonden echter dat deze maatregel de democratie niet vergrootte omdat het aantal vrij verkiesbare zetels dan nog altijd slechts de helft was. Daarnaast wezen ze erop dat Peking voor de machtsovername in 1997 met de toenmalige koloniale heerser Groot-Brittannië had afgesproken dat Hongkong op den duur volledig vrije verkiezingen zou kennen. De demonstranten eisten dat Tsang zou aangeven wanneer dat zou gaan gebeuren.

Parlement verwerpt wetsvoorstel

De volksvertegenwoordiging stemde op 21 december tegen het voorstel van Tsang. Ook een wetsvoorstel om het aantal leden van de commissie die om de vijf jaar een gouverneur koos, te vergroten van 800 tot 1.600, haalde het niet. Het waren de pro-democratische partijen die tegen stemden. Zij wilden alleen akkoord gaan indien Tsang aangaf wanneer Hongkong volledig vrije verkiezingen zou kennen, maar hij had dit geweigerd. Hoewel de pro-democratische partijen geen parlementaire meerderheid hadden, waren ze toch sterk genoeg om de wetsvoorstellen te blokkeren. In beide gevallen moest namelijk tenminste tweederde van de parlementariërs ermee in stemmen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Chinese bedrijven schenden arbeidsrechten op grote schaal

Het Chinese Volkscongres publiceerde op 29 december 2005 onderzoeksresultaten waaruit bleek dat 80 procent van de ongeveer twee miljoen particuliere bedrijven in China geen arbeidscontracten afsloot met de werknemers. Sinds 1995 waren zij daartoe wettelijk wel verplicht. De overige 20 procent sloot vooral contracten af waarin de rechten van de werkgever werden omschreven, bijvoorbeeld dat deze niet aansprakelijk was voor bedrijfsongevallen. Door het ontbreken van contracten kreeg het overgrote deel van de medewerkers in de particuliere sector niet waar het wettelijk recht op had, zoals een pensioenvoorziening en medische zorg. Met name in de bouw, de mijnbouw, de textielindustrie en de lichte industrie werden de rechten van werknemers op grote schaal geschonden, maar uit angst hun baan te verliezen protesteerden de personeelsleden nauwelijks. Volgens de staatskrant *China Daily* waren in de steden naar schatting 17 miljoen en op het platteland 150 miljoen mensen werkloos. Hierdoor was het voor ontslagen medewerkers vaak moeilijk een nieuwe baan te vinden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe regels voor banken in China

De Chinese Commissie voor het Bankwezen maakte op 5 december 2005 bekend dat Peking ophield met het financieel ondersteunen van noodlijdende staatsbanken. Men wilde dat de Chinese banksector zichzelf leerde redden, zodat het na de liberalisatie van de financiële sector beter in staat zou zijn om te concurreren met het buitenland. Volgens de regelgeving van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) moest deze liberalisatie voor 2007 zijn voltooid.
Tevens werd het aantal steden waar buitenlandse banken transacties in Chinese yuans mochten afhandelen, uitgebreid van 18 tot 25. China wilde vooral graag vestigingen van buitenlandse banken in de minder ontwikkelde delen van het land.

China is zesde economie van de wereld

De Chinese overheid maakte op 20 december 2005 bekend dat het bbp van China in 2004 16,8 procent groter was dan tot dan toe was aangenomen. Het Chinese Bureau voor Statistiek was tot deze conclusie gekomen op basis van nauwkeuriger informatie. Vooral de dienstensector bleek veel groter te zijn dan men tot dan toe had gedacht.
Als de nieuwe cijfers klopten was niet Italië de zesde economie van de wereld, zoals tot dan toe was aangenomen, maar China.

JUSTITIE

Voormalig minister krijgt levenslang

Tian Fengshan werd op 27 december 2005 door een rechtbank in Peking tot levenslang veroordeeld. Hij zou bijna 4,4 miljoen yuan (ca. 450 duizend euro) smeergeld hebben aangenomen in de periode dat hij gouverneur van de provincie Heilongjiang (1995-2000) en minister van Landbeheer en Mijnbouw (2000-2003) was. Tian was in 2003 ontslagen. Van wie hij de steekpenningen had aangenomen onthulde de rechtbank niet.

Ontslag van ambtenaren

In december 2005 werden 200 ambtenaren ontslagen of bestraft omdat zij onvoldoende hadden toegezien op het naleven van veiligheidsvoorschriften in de mijnbouw. In veel gevallen hadden ze financiële belangen in deze sector. Onder hen waren de vice-gouverneurs van de provincies Shaanxi en Guangdong.
In de afgelopen twee jaar bestrafte China rond de 50 duizend ambtenaren wegens corruptie.

ONDERWIJS

China pompt miljarden in onderwijs

Het Chinese kabinet maakte op 27 december 2005 bekend dat in de komende vijf jaar 218 miljard yuan (ruim 22 miljard euro) besteed zou worden aan de verbetering van het onderwijs op het platteland. Door geldgebrek betaalden lokale overheden in landelijke gebieden onderwijzend personeel in de regel te weinig, en in sommige gevallen zelfs helemaal niet. Goede docenten trokken daarom weg, met als resultaat dat de kwaliteit van het onderwijs ver achterbleef bij de steden.
Peking zette nu een systeem op dat moest garanderen dat plattelandsdocenten voldoende betaald kregen. Daarnaast werd het schoolgeld in de armste westelijke provincies afgeschaft omdat veel ouders niet in staat waren het te betalen. Hun kinderen gingen dientengevolge niet naar school, terwijl China een leerplicht van negen jaar kende.

NATUUR EN MILIEU

Chinees grondwater vervuild

Zhang Lijun, onderdirecteur van het Staatsbureau voor Milieubescherming, maakte op 28 december 2005 bekend dat het grond-

water van 90 procent van de Chinese steden vervuild was. Zhang noemde het probleem 'ernstig'. Zeventig procent van de bevolking was voor de drinkwatervoorziening afhankelijk van grondwater, en veertig procent van het water dat de landbouw gebruikte voor irrigatie werd eveneens aan de bodem onttrokken.

Giframp in zuidelijk China

Eerder in december hadden de autoriteiten ternauwernood kunnen voorkomen dat het drinkwater van de miljoenenstad Guangzhou werd vergiftigd met cadmium. Een staatsbedrijf had de stof in een rivier geloosd. Door een nooddam te bouwen kon worden voorkomen dat het naar Guangzhou stroomde.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-rapporteur: 'China martelt'

Manfred Nowak, de VN-rapporteur inzake martelingen, beëindigde op 2 december 2005 een inspectiebezoek van twee weken aan China. Het was voor het eerst in de geschiedenis dat China een rapporteur van de Verenigde Naties die martelingen onderzocht, toeliet. De VN hadden tien jaar op de inspectie aangedrongen.
Nowak bezocht gevangenissen in Peking, Tibet en Xinjiang.

Mishandeling en intimidatie

Nowak rapporteerde dat in heel China op grote schaal werd gemarteld, al leek het wel af te nemen, vooral in de steden. Doel van de martelingen was het afdwingen van bekentenissen. Dit gebeurde meestal door de verdachte te branden met sigaretten, te slaan, elektrische schokken toe te dienen of langdurig met het hoofd onder water te houden. In strafkampen, waar gedetineerden dwangarbeid verrichten, werden volgens Nowak ook psychologische martelmethoden gebruikt die bedoeld waren om de persoonlijkheid van de gevangenen te veranderen.

De rapporteur vertelde dat zijn onderzoek systematisch was tegengewerkt door de autoriteiten. Als hij gesprekken voerde met gevangenen of hun familieleden, durfden zij dikwijls niet te praten omdat zij vooraf door gevangenispersoneel waren geïntimideerd, of omdat er bewakers bij de gesprekken aanwezig waren. In sommige gevallen werden mensen met wie Nowak wilde praten, niet tot hem toegelaten.

Marteling wettelijk verboden

China verbood marteling in 1996 en voerde begin 2005 een wet in die het bestraffen van folteraars verplicht stelde. Volgens Nowak was er echter een onafhankelijk rechtsysteem nodig om naleving van deze wetgeving af te dwingen.

China sluit advocatenbureau voor mensenrechten

De Chinese autoriteiten sloten op 2 december 2005 het bekende advocatenbureau van Gao Zhisheng in Peking. Het bureau was gespecialiseerd in het verdedigen van politieke dissidenten, ondergrondse religieuze organisaties en burgers die zich door de staat benadeeld voelden. Formeel moest het bureau de deuren sluiten omdat het was verhuisd, maar zich niet op het nieuwe adres had laten registreren. Gao zelf vertelde dat hij meerdere malen had geprobeerd om zich te laten inschrijven, maar de ambtenaren zouden hebben geweigerd hem te helpen. Volgens Gao werd het bureau gesloten om politieke redenen.

(Vorige berichten pagina 740/2 - 2005)

JAPAN

BINNENLAND

LDP wint vervroegde verkiezingen

De Japanse premier Koizumi schreef in augustus 2005 vervroegde verkiezingen uit voor de Shugi-In, het Lagerhuis, nadat het Hogerhuis een plan had verworpen om Japan Post te privatiseren. Het Lagerhuis zelf was wel met de privatisering akkoord gegaan.

De privatisering was een belangrijk onderdeel van Koizumi's economisch hervormingsprogramma, bedoeld om de al jaren kwakkelende economie uit het slop te halen. De vervroegde verkiezingen schreef hij uit bij wijze van referendum over de hervormingen. Als hij won, zag hij dat als mandaat om ermee door te gaan.

Controverse over posterijen

Naast de oppositiepartijen hadden 37 van de 249 parlementsleden van Koizumi's eigen Liberale Democratische Partij (LDP) tegen de privatisering gestemd. Ze vreesden dat een deel van de 250 duizend mensen die bij de 25 duizend Japanse postkantoren werkten hun baan zouden verliezen. Verder voorzagen ze slechtere dienstverlening. Dit zou niet alleen de kwaliteit van de posterijen aantasten, maar ook van de spaar- en verzekeringsproducten die de postkantoren verkochten en waarvan 85 procent van de Japanners gebruik maakte. De postspaarbank beheerde omgerekend meer dan 2,5 triljoen euro, 25 procent van alle Japanse spaarreserves. Hiermee was ze vermoedelijk de rijkste financiële instelling ter wereld. Koizumi meende dat een geprivatiseerde postspaarbank dit geld efficiënter zou investeren, hetgeen de Japanse economie ten goede kwam. Hij verzocht alle LDP-leden die deze mening niet deelden om de partij te verlaten.
Enkele kamerleden gaven hier gehoor aan. Tamisuke Watanuki richtte samen met andere dissidenten de Nieuwe Volkspartij (NVP) op. Yasuo Tanaka richtte de Nieuwe Partij Japan (NPJ) op.

Verkiezingsprogramma 's

In haar verkiezingscampagne pleitte de LDP niet alleen voor economische hervormingen, deels door privatiseringen, maar ook voor het aanhalen van de banden met de Verenigde Staten en het wijzigen van de pacifistische grondwet zodat Japan militaire bijdragen kon gaan leveren aan internationale vredesmissies.
De belangrijkste oppositiepartij, de Democratische Partij (DP), wilde de economie revitaliseren door de overheidsbestedingen terug te dringen, het overheidsapparaat af te slanken, het pensioenstelsel te hervormen en een maximum te stellen aan de hoeveelheid spaargeld die Japanners op de postspaarbank mochten hebben. De DP stond kritisch tegenover de Amerikaanse president Bush en was in tegenstelling tot de LDP tegen Japanse deelname aan de oorlog in Irak.

LDP krijgt meerderheid in parlement

De verkiezingen werden op 11 september gehouden. De volgende dag meldde pers-

bureau Kyodo dat de LDP voor het eerst sinds 15 jaar een absolute meerderheid had gewonnen. Samen met coalitiepartner Komeito (Kt) wonnen de regeringspartijen zelfs meer dan tweederde van de zetels in het Lagerhuis.

DP-voorzitter Katsuya Okada accepteerde de verantwoordelijkheid voor de verkiezingsnederlaag en trad af. Hij werd opgevolgd door Seiji Maehara.
Opmerkelijk was dat de LDP zijn winst vooral uit de steden haalde. Vanwege haar conservatieve imago had de LDP daar sinds de jaren negentig juist veel aanhang verloren aan de progressievere DP.

Uitslag Japanse parlementsverkiezingen
(11 september 2005) Opkomst: 42,6 procent

partij	winst/verlies	zetels
Liberale Democratische Partij (LDP)	+60	296
Democratische Partij (DP)	-64	113
Nieuw Komeito (Kt)	-3	31
Japanse Communistische Partij (JCP)	0	9
Sociaal-democratische Partij (SDP)	+1	7
Nieuwe Volkspartij (NVP)	+4	4
Nieuwe Partij Japan (NPJ)	+1	1
Nieuwe Partij, Groot Land (NPGL)	+1	1
Overig	+1	18

Partijen:
Liberale Democratische Partij (LDP) = Jiyu Minshu-to (JMt)
Democratische Partij (DP) = Minshu-to (Mt)
Nieuw Komeito (Kt) = Komei-to (Kt)
Japanse Communistische Partij (JCP) = Nihon Kyosan-to (NKt)
Sociaal-democratische Partij (SDP) = Shakai Minshu-to (SMt)
Nieuwe Volkspartij (NVP) = Kokumin Shin-to (KMSt)
Nieuwe Partij Japan (NPJ) = Shin-to Nihon (StN)
Nieuwe Partij, Groot Land (NPGL) = Shin-to Daichi (StD)

Kabinetswijzigingen

Het Hogerhuis ging op 14 oktober alsnog akkoord met de privatisering van Japan Post. Hiermee was de laatste barrière overwonnen. Met de privatisering zou in 2007 worden begonnen.
Op 31 oktober wijzigde Koizumi zijn kabinet. Volgens analisten waren de nieuwkomers, evenals de ministers die niet ontslagen werden, allemaal conservatief, nationalistisch en voorstander van economische hervormingen. Allen waren lid van de LDP,

Samenstelling regering Japan
(31 oktober 2005)

Premier
Junichiro KOIZUMI

Ministers:
Bestuurlijke vernieuwing
Koki CHUMA
Binnenlandse zaken en Hervorming van de posterijen
Heizo TAKENAKA
Buitenlandse zaken
Taro ASO
Defensie
Fukushiro NUKAGA
Economische zaken en Financiële dienstverlening
Kaoru YOSANO
Financiën
Sadakazu TANIGAKI
Bevolkingstoename en Gelijkheid der seksen
Kuniko INOGUCHI
Handel
Toshihiro NIKAI
Landbeheer, Infrastructuur en Verkeer
Kazuo KITAGAWA
Justitie
Seiken SUGIURA
Kabinetssecretaris
Shinzo ABE
Landbouw, Bosbouw en Visserij
Shoichi NAKAGAWA
Milieu
Yuriko KOIKE
Onderwijs
Kenji KOSAKA
Openbare veiligheid
Tetsuo KUTSUKAKE
Volksgezondheid
Jiro KAWASAKI
Wetenschap en Technologie
Iwao MATSUDA

behalve minister van Landbeheer, Infrastructuur en Verkeer Kazuo Kitagawa die lid was van Kt.

Opmerkelijk was de promotie van Shinzo Abe van regeringswoordvoerder tot kabinetssecretaris – een machtige functie op ministerieel niveau. De als nadrukkelijk nationalistisch bekend staande Abe werd hiermee de rechterhand van Koizumi. Zijn voorganger Yasuo Fukuda was volgens analisten ontslagen omdat hij vond dat Koizumi moest stoppen met de bezoeken aan de Yasukuni-tempel in Tokio. Telkens als Koizumi de tempel bezocht verslechterden de relaties met de buurlanden die meenden dat er oorlogsmisdadigers werden herdacht. Overigens was coalitiepartner Komeito het hierin met Fukuda eens.

Groot treinongeluk bij Osaka

Een forensentrein ontspoorde op 25 april 2005 en ramde een appartementencomplex nabij Osaka. Hierbij vielen 458 gewonden en 107 doden. Het was het ernstigste treinongeluk in Japan sinds veertig jaar. Vermoedelijk had de machinist te snel gereden om een eerder opgelopen vertraging van één minuut in te lopen. De trein was van de in 2004 geprivatiseerde West-Japanse Spoorwegen. Het bedrijf stond erom bekend machinisten streng te straffen als zij vertragingen veroorzaakten.

Prinses Sayako trouwt met burger

De Japanse prinses Sayako trouwde op 15 november 2005 in Tokio met Yoshiki Kuroda. Omdat haar man niet van koninklijke bloede was, werd de prinses hierna niet langer beschouwd als lid van het koninklijk huis.
Sayako was de enige dochter van keizer Akihito.

Japanse bevolking krimpt

De Japanse overheid maakte op 22 december 2005 bekend dat er gedurende het lopende jaar 1,067 miljoen kinderen waren geboren, terwijl er 1,077 miljoen Japanners overleden. Er waren verder ongeveer 6 duizend buitenlanders naar Japan gekomen. Uit deze cijfers viel te concluderen dat het inwoneraantal ten gevolge van vergrijzing afnam. Hoewel het geboortecijfer al sinds de jaren zeventig afnam, had Japan voor zover bekend nooit eerder te kampen gehad met een krimpende bevolkingsomvang.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Japan biedt oorlogslachtoffers geen compensatie

Een rechtbank in Osaka bepaalde op 6 juli 2005 dat geen enkel artikel in de Japanse wet de staat verplichtte om Japanse oorlogswezen die na de Tweede Wereldoorlog in China waren achtergelaten, financieel te compenseren.
Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog had Tokio de Japanners in de bezette delen van China opdracht gegeven het land onmiddellijk te verlaten. Duizenden kinderen werden echter in de haast achtergelaten. Pas in de jaren 1980 was aan rond de 2.400

van hen de kans geboden om alsnog naar Japan terug te keren.
De zaak tegen de Japanse staat was aangespannen door 32 van hen. Ze eisten 33 miljoen yen (ca. 238.500 euro) per persoon, met als argument dat Tokio onvoldoende had gedaan om hen in 1945 te repatriëren.

Tests met biologische wapens

Daarnaast eisten 180 Chinezen financiële genoegdoening en formele excuses van Japan. Tokio had in 2002 toegegeven dat het Japanse leger tijdens de Tweede Wereldoorlog proeven had gedaan met bacteriële wapens door Noord-Chinese dorpen te besmetten met cholera, miltvuur en andere ziektes. Verder waren bommen en vlammenwerpers getest op Chinese gevangenen. Een gerechtshof in Tokio oordeelde op 19 juli echter dat de internationale vredesverdragen die Japan sinds de Tweede Wereldoorlog had ondertekend, voldoende genoegdoening impliceerden. Specifieke schadeloosstellingen waren daarom niet nodig.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Japanse economie trekt aan

Op 11 november 2005 werd bekend dat de binnenlandse consumptie in Japan met 1,3 procent op jaarbasis was toegenomen. Jarenlang was er voornamelijk sprake geweest van afname van de bestedingen. De verandering was het gevolg van een afname van de deflatie. In oktober daalden de prijzen met gemiddeld 0,7 procent op jaarbasis. De gemiddelde deflatie over heel 2004 bedroeg 1 procent.
Het ministerie van Handel maakte op 14 november bekend dat het handelsoverschot op jaarbasis met 6,5 procent was gegroeid, met name dankzij een toename van de buitenlandse investeringen in Japan en de export naar China.
De gematigd positieve berichten dreven de aandelenkoersen op. Op 30 november doorbrak de Nikkei-index – de graadmeter van de beurs in Tokio – voor het eerst in vijf jaar de grens van 15.000 punten, om daarna verder te stijgen tot 16.400 op 31 december. Over heel 2005 steeg de Nikkei-index met 42,5 procent. Dit was sinds midden jaren tachtig niet meer was voorgekomen.
Volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) groeide de Japanse economie in 2005 met 2,4 procent.

JUSTITIE

Voormalig lid Japanse Rode Leger veroordeeld

Een rechtbank in Japan veroordeelde op 23 maart 2005 de 56-jarige Haruo Wako tot levenslang. Wako was in de jaren zeventig lid van het Japanse Rode Leger en had meegewerkt aan gijzelingsacties in de Franse ambassade in Den Haag (1974) en de Amerikaanse ambassade in Kuala Lumpur (1975). In beide gevallen dwongen de gijzelnemers met succes de vrijlating van gedetineerde leden van het Rode Leger af.
Wako was in maart 2000 uitgeleverd aan Japan, nadat hij een gevangenisstraf had uitgezeten in Libanon wegens het gebruik van valse paspoorten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Japan vervangt gevangeniswet uit 1908

Het Japanse ministerie van Justitie maakte op 18 mei 2005 bekend dat er een nieuwe wet op het gevangeniswezen was aangenomen. De oude wet stamde uit 1908. Deze was ter discussie gesteld nadat in 2001 en 2002 was bewezen dat in de gevangenis Nagoya tenminste twee gedetineerden door mishandelingen om het leven waren gekomen.
Mensenrechtenorganisaties klaagden al veel langer dat gedetineerden in Japan wreed werden behandeld.
In tegenstelling tot de oude wet verplichte de nieuwe dat de mensenrechten van gedetineerden gerespecteerd dienden te worden en dat de gevangenen op het rechte pad gebracht moesten worden door scholing. Elke gevangenis kreeg een onafhankelijke toezichtscommissie en er kwamen procedures om klachten in te dienen.
Mensenrechtenorganisaties hadden tevens gewezen op de overbevolking van de Japanse gevangenissen. Het ministerie van Justitie gaf dit op 18 mei toe, maar zei er niets aan te kunnen doen.

MILITAIRE ZAKEN

Leger mag reageren op luchtaanvallen

Het Japanse parlement aanvaardde op 22 juli 2005 een wet die de legertop toestond om op eigen initiatief te reageren op raketbeschietingen vanuit het buitenland.

De pacifistische Japanse grondwet schreef voor dat het leger alleen met nadrukkelijke toestemming van het kabinet mocht reageren op aanvallen vanuit het buitenland. Maar Tokio achtte de militaire dreiging die van buurland Noord-Korea uitging dusdanig serieus, dat voor raketaanvallen een uitzondering werd gemaakt. Als er pas gereageerd mocht worden als het kabinet toestemming zou hebben verleend, kwam een Japanse defensieve reactie immers per definitie te laat.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen tussen Japan en buurlanden

Rellen vanwege Japans schoolboek

Begin april 2005 braken in China en Zuid-Korea anti-Japanse rellen uit. De demonstranten waren boos omdat het Japanse ministerie van Onderwijs zijn goedkeuring had gegeven aan een schoolboek waarin volgens critici te weinig aandacht werd besteed aan de Japanse misdaden tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Ook kwamen er formele diplomatieke protesten uit China en Zuid-Korea.

'Diep berouw'

China, Zuid-Korea en Noord-Korea verdachten Japan ervan geen oprechte spijt te hebben van het leed dat het tijdens de Tweede Wereldoorlog had veroorzaakt. Tokio zei echter dat de inhoud van Japanse schoolboeken niet noodzakelijk de opvattingen van de overheid weergaf en distantieerde zich ervan.

Op 22 april zei de Japanse premier Koizumi op een Aziatisch-Afrikaanse top te Jakarta dat zijn land wel degelijk 'diep berouw' had. Later in 2005 werd de inhoud van de omstreden schoolboeken aangepast.

De buurlanden toonden zich echter niet onder de indruk van de opmerkingen van de Japanse regeringsleider omdat Koizumi en andere Japanse politici regelmatig de Yasukuni-tempel in Tokio bezochten. Hier werden 2,5 miljoen Japanse oorlogsdoden

herdacht, waaronder 14 mensen die wegens oorlogsmisdaden waren veroordeeld. China was bovendien ontstemd over het feit dat Japan in 2005 het oliebedrijf Teikoku Oil licenties had gegeven voor proefboringen in een deel van de Oost-Chinese Zee dat volgens Peking bij China hoorde. Zuid-Korea op haar beurt ruziede met Japan over de onbewoonde eilandengroep Dokdo – in het Japans bekend als Takeshima – dat door beide landen werd geclaimd.

Nieuwe verklaring van Koizumi

Op 15 augustus, de dag waarop overal in Oost-Azië het einde van de Tweede Wereldoorlog werd herdacht, gaf Koizumi een schriftelijke verklaring uit waarin hij opnieuw namens Japan 'diep berouw' toonde voor de agressie jegens de buurlanden. Op diezelfde dag werd in Zuid-Korea, Hongkong, de Filippijnen en Taiwan echter tegen Japan gedemonstreerd, onder meer door vrouwen die door het Japanse leger waren misbruikt als seksslavinnen en hiervoor nooit formele excuses of financiële genoegdoening hadden ontvangen.

'Bezoek aan Yasukuni-tempel is legaal'

Japanse burgers en familieleden van Zuid-Koreaanse en Taiwanese oorlogsslachtoffers stapten in 2005 naar diverse Japanse rechtbanken. Ze meenden dat Koizumi's eerbetoon in de Yasukuni-tempel in strijd was met de grondwettelijk vastgelegde scheiding tussen kerk en staat.

De uitspraken van de rechtbanken waren tegenstrijdig. Het Hooggerechtshof van Tokio oordeelde op 28 september dat Koizumi de wet niet overtrad omdat hij de tempel als privé-persoon bezocht, en niet namens de regering.
Het Hooggerechtshof in Osaka oordeelde twee dagen later echter dat de grondwet aan kabinetsleden 'religieuze activiteiten' verbood. Koizumi zelf hield het erop dat hij de tempel als privé-persoon bezocht en er kwam om te bidden voor de vrede. Op 17 oktober ging hij er wederom heen en op 18 oktober volgden ongeveer 200 parlementariërs zijn voorbeeld.

Als reactie hierop zegde China besprekingen met Koizumi en de Japanse minister van Buitenlandse zaken, Taro Aso, af. Deze stonden voor later in 2005 op de agenda.

VS en Japan intensiveren militaire betrekkingen

VS halveren troepenmacht op Okinawa

De VS en Japan kwamen op 20 oktober 2005 overeen om de Amerikaanse troepenmacht op Okinawa te halveren. Ten gevolge hiervan zouden rond de 7 duizend Amerikaanse militairen worden overgeplaatst naar Guam. De lokale bevolking van het Japanse eiland had jaren geklaagd over vervuiling en lawaai rondom de Amerikaanse bases.

Pacifisme

Het besluit kwam in een tijd waarin Japan langzaam een actiever defensiebeleid ging voeren en dus afstand deed van het pacifistische beleid dat het sinds de Tweede Wereldoorlog had gevoerd. Deels gebeurde dit op aandringen van het Amerikaanse kabinet Bush, dat Japan graag actiever zag meehelpen aan de bewaking van de veiligheid in Oost-Azië. In oktober besloten de VS en Japan om samen militairen op te leiden, bases te delen en de samenwerking tussen de inlichtingendiensten te vergroten. Tijdens een staatsbezoek zei Bush op 16 november in Tokio dat Japan 'de steunpilaar onder de stabiliteit en veiligheid in de regio' was.

Eind december besloot het Japanse kabinet om deel te gaan nemen aan het Amerikaanse ruimteschild tegen raketaanvallen. In de loop van negen jaar zou Japan er 1 miljard dollar (ca. 830 miljoen euro) aan bijdragen. Het Aziatische land zou onderdelen van het ruimteschild gaan produceren en naar de VS exporteren. Hiermee brak het technisch gezien met de traditie om geen wapens uit te voeren.

Langer verblijf in Irak

Het Japanse kabinet besloot op 8 december 2005 de aanwezigheid van de vijfhonderd Japanse militairen in Irak met een jaar te verlengen. Net als voorheen mochten zij zich uitsluitend bezighouden met het opleiden van Iraakse veiligheidstroepen en de opbouw van de infrastructuur. Aan gevechtshandelingen mochten zij niet deelnemen.
Onderzoeken door vooraanstaande Japanse kranten wezen uit dat tussen de 69 en 77 procent van de Japanse bevolking tegen de militaire aanwezigheid in Irak was. Dit vooral omdat de Japanse pacifistische traditie erdoor werd bedreigd.

Poetin bezoekt Japan

De Russische president Poetin sloot op 22 november 2005 een driedaags staatsbezoek aan Japan af. Na de Tweede Wereldoorlog hadden Japan en de Sovjet Unie nooit formeel vrede gesloten. Reden was dat de Sovjet-Unie aan het einde van de Tweede Wereldoorlog de zuidelijke Koerillen had veroverd op Japan – een gegeven waar Tokio weigerde zich bij neer te leggen. Tijdens het staatsbezoek bood Poetin aan om twee van de vier eilanden terug te geven, zoals de Sovjet-Unie in 1956 ook al had gedaan. Maar net als toen nam Tokio hier geen genoegen mee.

Uit protest bleef Japan weigeren om te investeren in het verpauperde oosten van Siberië, iets waar Moskou al jaren op aandrong. Wel wilde Japan gaan meebetalen aan een nieuwe Russische oliepijpleiding naar het Verre Oosten. De Japanse regering wilde liever niet dat deze naar de Chinese kust zou lopen, zoals Peking voorstelde. Met de financiële bijdrage hoopte Tokio Rusland te motiveren om de pijpleiding te laten uitkomen aan de Siberische oostkust. Daar zou Japan de olie dan zonder Chinese tussenkomst kunnen verschepen.

(Vorige berichten pagina 173/1 - 2005)

MONGOLIË

BINNENLAND

Nambariin Enchbajar gekozen tot president

De voormalige premier Nambariin Enchbajar werd op 22 mei 2005 tot president gekozen met 53,4 procent van de stemmen. Geen van zijn drie tegenstanders kreeg meer dan 20 procent. Enchbajar behoorde tot de (ex-communistische) Mongoolse Revolutionaire Volkspartij (MPRP), was eerder (1992-1996) minister van Cultuur en vanaf 2000 premier. Na de parlementsverkiezingen van 2004 was hij voorzitter van het Mongoolse parlement geworden. Enchbajar werd de opvolger van partijgenoot Natsagiyn Bagabandi wiens tweede ambtstermijn afliep.

Voorafgaande aan de verkiezingen vonden in de hoofdstad Oelan Bator demonstraties plaats. De betogers drongen aan op het beëindigen van de corruptie en een meer transparant electoraal systeem.

MPRP kiest nieuwe voorzitter

De MPRP koos op 18 juni Miegombyn Enchbold tot haar nieuwe voorzitter. Enchbold volgde Enchbajar op, die vanwege zijn verkiezing tot president volgens de wet niet langer voorzitter kon blijven. Enchbold was in 1999 tot burgemeester van Oelan Bator gekozen.
De nieuwe president werd op 24 juni geïnstalleerd.

Democratische Partij in parlement in problemen

Op 14 oktober 2005 stelden 36 van de 58 aanwezige afgevaardigden in het parlement zich achter een eerdere uitspraak van het Constitutioneel Hof. Daarin was bepaald dat een amendement dat eerder door 93 procent van de afgevaardigden was aanvaard, in strijd was met de grondwet. Het amendement stelde dat bij het uiteenvallen van een coalitie van partijen in het parlement een partij met minder dan acht zetels haar eigen fractie in het parlement kon vormen.
De verwerping van dit amendement trof de groep afgevaardigden van de Democratische Partij die eerder deel hadden uitgemaakt van de Moederland Democratische Coalitie (EOA), welke echter in januari uiteen was gevallen. Daardoor hield deze afgesplitste parlementsgroep effectief op te bestaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Mongolië streeft naar uitbreiding mijnbouw

Mongolië streeft naar uitbreiding van de mijnbouwsector en beoogt de inkomsten daaruit meer dan te verdubbelen tot ruim een derde van het bbp in de komende vijf tot tien jaar. Een en ander zei Goend Doegar Dzjargalsajchan, vice-voorzitter van de Autoriteit voor Mineralen en Petroleum van Mongolië (MRPAM), op 13 juli 2005 in een interview met persbureau *Reuters*.
Maatschappijen uit meer dan 30 landen, waaronder bekende als Billiton en Rio Tinto, deden onderzoek in Mongolië naar de aanwezigheid van mineralen en andere delfstoffen, zoals goud, koper, zink en vloeispaat. De winning daarvan maakte al 17 procent van het bbp van Mongolië uit.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogels sterven aan vogelgriep in Mongolië

De autoriteiten lieten op 22 september 2005 weten dat sinds eind juli 563 vogels in Mongolië aan de vogelgriep waren gestorven. Van de eerste dode vogels, bij een meer in de provincie Hovsgol bij de Russische grens, was later vastgesteld dat zij dragers waren van het H5N1-virus. Daarvan stelden virologen dat bij mutatie een grote epidemie onder mensen kon ontstaan, indien gecombineerd met een klassieke griepepidemie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN: 'Nog steeds martelingen in Mongolië'

De speciale rapporteur van de Verenigde Naties over martelingen, Manfred Nowak, liet op 14 juni 2005 in Genève weten dat gevangenen in Mongolië nog steeds werden gemarteld. Hij deed een beroep op de autoriteiten de schuldigen voor de rechter te brengen. Ook stelde hij de omstandigheden aan de kaak van gevangenen die ter dood waren veroordeeld en van degenen die tot 30 jaar waren veroordeeld en in eenzame opsluiting werden vastgehouden. Het gewone gevangenisregime was volgens hem conform de internationale regels.
Nowak had van 6 tot 9 juni een bezoek aan Mongolië had gebracht.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Handel met Rusland sterk toegenomen'

Het handelsvolume tussen Rusland en Mongolië was in de voorgaande vijf jaar met 50 procent toegenomen en had het niveau van 300 miljoen dollar (ca. 247 miljoen euro) bereikt. Dat zei Boris Gryzlov, voorzitter van de Russische Staatsdoema, op 7 september 2005 in New York tijdens een ontmoeting met zijn Mongoolse ambtgenoot Tsend Njamdordzj. Zij ontmoetten elkaar tijdens de tweede Wereldconferentie van Parlementsvoorzitters.

Verenigde Staten prijzen Mongolië

De Amerikaanse minister van Defensie Donald Rumsfeld bracht op 22 oktober 2005 een bezoek aan Mongolië tijdens een reis die hem ook naar China en Zuid-Korea bracht. Hij dankte het land voor de bijdrage aan de vredesmachten in Afghanistan en Irak, die op dat moment uit 146 Mongoolse soldaten bestonden. Rumsfeld zegde een bedrag van 18 miljoen dollar (ca. 15 miljoen euro) toe voor militaire hulp en training.
Op 21 november bracht ook de Amerikaanse president George W. Bush een bezoek aan Mongolië, waarbij hij onder meer traditionele Mongoolse zang beluisterde en paardenmelk dronk. Hij prees de Mongoolse bijdrage aan de vredesmacht in Irak.

Overeenkomst over kolenwinning met China

Mongolië sloot op 30 november 2005 een overeenkomst met China over kolenwinning. China zou hulp verlenen bij de kolenwinning in Mongolië en in ruil daarvoor kolen ontvangen voor de eigen energievoorziening.

(Vorige berichten pag. 357/3 e.v. - 2005)

MYANMAR

BINNENLAND

Myanmar verhuist deel regeringscentrum naar oerwoud

De militaire regering van Myanmar bevestigde op 7 oktober 2005 dat een deel van het regeringscentrum verplaatst werd naar Pyinmana, gelegen in een oerwoud 600 km ten noorden van de hoofdstad Rangoon. Om te beginnen werden negen ministeries verhuisd.
'De autoriteiten hebben gekozen voor Pyinmana omdat het centraal ligt', zei Informatieminister Kyaw Hsan. Buitenlandse correspondenten dachten echter dat de Birmese junta bang was voor een buitenlandse aanval. In het binnenland, in de moeilijk toegankelijke jungle, zou het veiliger zijn dan in Rangoon, dat nabij de kust lag. Anderen meenden dat de militaire leiders in na-

volging van de oude koningen van Birma hun hoofdstad verplaatsten op advies van toekomstvoorspellers.
Of Pyinmana ook formeel de hoofdstad van Myanmar werd, was niet duidelijk.

Nationale Conventie gaat weer van start

In Myanmar ging op 5 december 2005 de derde ronde van de Nationale Conventie van start. Vertegenwoordigers van etnische groepen en maatschappelijke organisaties spraken daar over de formulering van een nieuwe grondwet die uiteindelijk tot een democratisch Myanmar moest leiden.
Net als de eerste twee rondes werd de Conventie geboycot door de Nationale Liga voor Democratie (NLD) omdat partijleider Aung San Suu Kyi nog altijd onder huisarrest stond. Tevens meende de NLD dat de Conventie geen zin had omdat de 1.074 gedelegeerden allemaal door de junta waren uitgekozen. Aan de Nationale Liga zou daarom geen ruimte worden geboden om kritiek uit te oefenen op de vooraf door de militaire regering geformuleerde ontwerpgrondwet, zo was de verwachting. Ook de belangrijkste etnische rebellenbeweging, de Karen Nationale Unie (KNU), hield zich afzijdig. Vertegenwoordigers van de etnische Shan distantieerden zich eerder van de Conventie, na de arrestatie van enkele van hun leiders.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Myanmar verhoogt benzineprijs met 900 procent

Myanmar verhoogde per 20 oktober 2005 de benzineprijs met 900 procent. In het land waren alle legale benzinestations, evenals de handel in benzine, in handen van de staat. De benzineprijs werd kunstmatig laag gehouden, maar vanwege de snel stijgende prijzen op de wereldmarkt moesten de subsidies fors omlaag.

Er bestond al langer een regel dat chauffeurs niet meer dan tien liter per dag mochten tanken. Wie meer brandstof nodig had, kocht dat op de zwarte markt. De prijzen lagen daar echter al jaren hoger dan de nieuwe officiële benzineprijs. Tegen deze achtergrond viel de prijsstijging van de legale benzine nog mee, zo vonden waarnemers.

JUSTITIE

Ex-premier Khin Nyunt veroordeeld

De Birmese ex-premier Khin Nyunt werd op 22 juli 2005 schuldig bevonden aan corruptie en veroordeeld tot 44 jaar cel. De rechtszaak vond plaats achter gesloten deuren. Volgens officiële Birmese berichten was Khin Nyunt in oktober 2004 om gezondheidsredenen afgetreden. Zijn veroordeling maakte het echter aannemelijk dat hij in werkelijkheid was afgezet.
Khin Nyunt werd niet in een gevangenis opgesloten, maar onder huisarrest geplaatst.

Analisten vermoedden dat Khin Nyunt bij de militaire junta in ongenade was gevallen omdat hij een eventuele vrijlating van dissidente Aung San Suu Kyi bespreekbaar vond. Mogelijk waren er ook zakelijke belangen in het spel. Want Khin Nyunt was niet alleen afgezet als premier, maar ook als directeur van de militaire inlichtingendienst. Deze organisatie had veel commerciële belangen en was een concurrent van de zakenimperia van andere militaire leiders. Sinds het ontslag van Khin Nyunt waren 38 medewerkers van de militaire inlichtingendienst veroordeeld tot straffen variërend van twintig tot honderd jaar cel, bijna allemaal wegens corruptie.

GEZONDHEID EN ZORG

Myanmar belemmert internationale hulporganisaties

James Morris van het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) zei op 5 augustus 2005 dat grote groepen kinderen in Myanmar chronisch ondervoed waren en geen onderwijs kregen. Hij deed zijn uitspraken na een vierdaags bezoek aan het Aziatische land.

Handelsrestricties

Van de kinderen onder de vijf was volgens Morris dertig procent chronisch ondervoed. In gebieden waar het nationale leger vocht tegen etnische rebellenlegers lag dit percentage rond de zestig procent. Volgens Morris produceerde het land voldoende rijst, maar werkte de militaire regering de economische ontwikkeling en de binnenlandse handel tegen door het vrije verkeer van personen en goederen te bemoeilijken. Ook legde men internationale hulporganisaties dusdanig veel beperkingen op dat ze hun werk amper konden doen. Het WFP bracht voedselhulp naar Myanmar, maar moest daar belasting over betalen. Als de organisatie voedsel door het land wilde distribueren, moest het in elke regio die de voedseltransporten doorkruisten vooraf toestemming vragen aan de lokale militaire leiders. Hierdoor was binnenlands transport vrijwel onmogelijk, aldus Morris.

Hulporganisatie verlaat Myanmar

Het Mondiale Fonds ter Bestrijding van Aids, Tuberculose en Malaria (GFATM) maakte op 19 augustus bekend dat het zich uit Myanmar terugtrok omdat de mogelijkheden om vrij door het land te reizen, enorm waren beperkt. Men werd hierdoor ernstig belemmerd bij het effectief uitvoeren van hulpprogramma's en kon donoren niet garanderen dat hun geld op een zinnige wijze werd besteed.
Het GFATM was een internationale onafhankelijke organisatie die was opgericht door de VN. Het had zijn hoofdkwartier in Genève en was actief in ruim honderd landen. Het had zich nooit eerder uit een land teruggetrokken. In 2004 was nog besloten om bijna 84 miljoen euro uit te trekken voor een vijf jaar durend programma in Myanmar. Volgens het GFATM was er bijna geen land ter wereld met een hoger percentage tuberculosebesmettingen. Naar schatting 600 duizend mensen waren er besmet met het hiv-virus.

NATUUR EN MILIEU

'Myanmar exporteert illegaal gekapt hout'

De export naar China van illegaal in Myanmar gekapt hout nam tussen 2001 en 2004 met zestig procent toe. Dat meldde actiegroep Global Witness in een op 18 oktober 2005 gepubliceerd rapport. De handel betekende een 'rampzalige destructie' van de Birmese wouden. In 2004 zou naast de 18.000 kubieke meter die volgens de Birmese wet gekapt en verhandeld mocht worden, nog 1 miljoen kubieke meter illegaal gekapt hout de Chinese grens zijn overgegaan.
Achter de illegale houtkap zouden zowel Birmese als Chinese bedrijven zitten en de export zou door lokale autoriteiten aan weerszijden van de grens oogluikend wor-

den toegestaan. Volgens Global Witness bestonden er bewijzen dat ook het Birmese leger bij de onwettige handel betrokken was.
In China was de import van illegaal gekapt hout officieel verboden. In werkelijkheid werd het echter op grote schaal ingevoerd, niet alleen uit Myanmar, maar ook uit Indonesië.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Myanmar niet op de agenda van de Veiligheidsraad

De Verenigde Staten probeerden op 24 juni 2005 tevergeefs om de politieke repressie in Myanmar op de agenda van de VN-Veiligheidsraad te krijgen. Rusland werkte het initiatief tegen omdat het onderwerp buiten het mandaat van de Veiligheidsraad zou vallen. Deze moest zich volgens Rusland bezighouden met bedreigingen van de internationale vrede, en niet met binnenlandse politieke misstanden.
De VS verlangden geen actie van de Veiligheidsraad, maar wilden de kwestie op de agenda om de wereld eraan te herinneren dat de politieke situatie in Myanmar alsmaar verslechterde.
Op 29 september zei VN-rapporteur voor Myanmar Paulo Sergio Pinheiro in de Algemene Vergadering van de VN dat Myanmar ruim 1.100 politieke gevangen telde. Pinheiro werd sinds 2003 uit Myanmar geweerd. Hij baseerde zijn schatting op berichten van diverse onafhankelijke bronnen.

VN-resolutie

De commissie voor sociale en humanitaire zaken van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nam op 18 november een resolutie aan waarin er bij Myanmar op werd aangedrongen om een einde te maken aan de 'systematische schending van de mensenrechten', waaronder verkrachtingen door de nationale strijdkrachten. Ook riep de resolutie Myanmar op om alle politieke gevangenen vrij te laten.
De resolutie was ingediend door de EU.
'De tactiek om ontwikkelingslanden te raken door hen met naam en toenaam te schande te zetten is onacceptabel. We zullen mensenrechtenresoluties niet accepteren', aldus de Birmese VN-ambassadeur Kyaw Tint Shwe tegenover de commissie voor sociale en humanitaire zaken.

Huisarrest Aung San Suu Kyi wederom verlengd

De junta van Myanmar maakte op 27 november 2005 bekend dat het huisarrest van oppositieleider Aung San Suu Kyi voor onbepaalde tijd was verlengd. De in mei 2003 gearresteerde Suu Kyi mocht geen bezoek ontvangen en niet telefoneren.
Van de afgelopen vijftien jaar had ze er tien onder huisarrest gestaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Myanmar ziet af van voorzitterschap ASEAN

Vrijlating van politieke gevangenen

Een woordvoerder van de Birmese oppositiepartij Nationale Liga voor Democratie (NLD) zei op 6 juli 2005 dat de militaire regering van Myanmar 249 gevangenen, veelal dissidenten, had vrijgelaten. Vermoedelijk reageerde Rangoon hiermee op kritieken van de EU en de VS op aanhoudende mensenrechtenschendingen en het ontbreken van democratie in Myanmar. Beide hadden gedreigd niet meer met de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN) te zullen samenwerken als lidstaat Myanmar het voorzitterschap overnam. De ASEAN kende een wisselend voorzitterschap en in 2006 zou Myanmar aan de beurt zijn.
Onder de vrijgelaten dissidenten waren journalist en prominent NLD-lid Sein Ha Oo en Khin Zaw Win, eveneens een bekend criticus van het regime. De EU en de VS hadden geëist dat het huisarrest van oppositieleider Aung San Suu Kyi zou worden opgeheven, maar daar was Myanmar niet op ingegaan. Washington en Brussel toonden zich niet onder de indruk van de andere vrijlatingen.

Verdeeldheid

De ASEAN-landen maakten op 27 juli bekend dat Myanmar afzag van het bekleden van het voorzitterschap. De ministers van Buitenlandse zaken van de ASEAN-landen waren op dat moment bijeen in Laos en vertelden dat Myanmar een voorzitter zou leveren 'zodra het daar aan toe was'. Er was vanuit de Zuidoost-Aziatische landen veel druk op Myanmar uitgeoefend om nog voor 2006 te democratiseren, of anders af te zien van het voorzitterschap. Myanmar had zich steeds verzet tegen een keuze tussen de twee opties, maar ging eind juli toch overstag.
Overigens bestond onder de tien lidstaten van de ASEAN grote verdeeldheid over de houding die men ten aanzien van Myanmar moest aannemen. Cambodja, Laos en Vietnam wezen erop dat de ASEAN traditioneel tegen inmenging in de interne aangelegenheden van de lidstaten was, en Myanmar moest daarom volgens dat land worden geaccepteerd zoals het was. De Filippijnen, Maleisië en Singapore vonden dat wellicht met die traditie gebroken moest worden omdat de ASEAN veel prestige in de wereld zou verliezen als het werd voorgezeten door een militaire dictatuur die bekend stond als een van de meest repressieve ter wereld.
In plaats van Myanmar zouden de Filippijnen het voorzitterschap in 2006 van Laos overnemen.

ASEAN roept op tot hervormingen

Parlementariërs uit de ASEAN-landen stelden in december voor om Myanmar uit de Associatie te zetten als het niet binnen een jaar substantiële hervormingen doorvoerde. Later die maand stemden de lidstaten ermee in om een ontwerpgrondwet voor de ASEAN op te stellen waarin van de deelnemende naties goed bestuur en respect voor de mensenrechten geëist zouden worden.
De traditie om zich niet te mengen in de interne aangelegenheden van de lidstaten werd op 12 december nog sterker uitgehold toen de ASEAN-landen Myanmar opriepen om alle politieke gevangenen vrij te laten. Deze oproep kwam een dag nadat de mensenrechtenorganisatie Amnesty International een nieuw rapport over Myanmar had gepubliceerd. Hierin werd erkend dat Myanmar in 2005 grote groepen politieke gevangenen had vrijgelaten, maar veel anderen waren gearresteerd zodat de situatie er niet beter op was geworden.

(Vorige berichten pagina 358/2 - 2005)

OEZBEKISTAN

BINNENLAND

Oezbeekse bewind zet harde lijn tegen oppositie voort

Het harde optreden van de Oezbeekse autoriteiten tegen de opstand die in mei 2005

uitbrak in de oostelijke stad Andizjan en enkele andere plaatsen leidde tot aanhoudende internationale kritiek. Oezbekistan, onder leiding van president Islam Karimov, leek in een steeds verder isolement te geraken. Binnenslands werd de persvrijheid verder ingeperkt en kregen betrokkenen bij de opstand hoge straffen opgelegd.

VN: 'Buitensporig gebruik van geweld'

In een op 12 juli verschenen rapport van het Hoge Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties werd de Oezbeekse regering beschuldigd van het gebruik van buitensporig geweld. Er waren in Andizjan waarschijnlijk honderden mensen meer omgekomen dan het officiële dodental van 176 aangaf. Ooggetuigen hadden gemeld dat meer dan 500 mensen de dood hadden gevonden. Volgens het rapport was het door de overheid gebruikte geweld 'buitenproportioneel' en ging het 'veel verder dan zelfverdediging of een legitieme bedoeling de orde te herstellen'.
In het rapport werd opnieuw opgeroepen tot een internationaal onderzoek naar de gebeurtenissen. Een eerdere oproep daartoe was door Oezbekistan afgewezen.

Persvrijheid onder gestage druk

De regering wees op 13 augustus de Russische mensenrechtenjournalist Igor Rotar uit. Hij had, na per vliegtuig uit Bisjkek in de hoofdstad Tasjkent te zijn aangekomen, op het vliegveld aldaar twee dagen vastgezeten. Rotar schreef voor enkele westerse media en berichtte ook over Oezbekistan. Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) was de uitwijzing een teken dat correspondenten nauwelijks nog enige bewegingsvrijheid hadden sinds het neerslaan van de opstand.
Op 26 augustus werd journalist Nosir Zokirov door een rechtbank in Namangan, Oost-Oezbekistan, schuldig bevonden aan het beledigen van een functionaris van de veiligheidsdienst op basis van artikel 140 van het Wetboek van Strafrecht. Hij had geen toegang gehad tot een advocaat en niet de mogelijkheid gehad getuigen à décharge op te roepen. Zokirov, correspondent voor de door de Verenigde Staten gefinancierde zender Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), had onder meer in het openbaar een gedicht voorgelezen van een Oezbeekse dichter over de vele dodelijke slachtoffers in Andizjan. Zokirov kreeg een half jaar celstraf. Op 12 december werd ook de accreditatie van RFE/RL beëindigd.
De BBC besloot op 26 oktober om veiligheidsredenen zijn bureau in Tasjkent voorlopig te sluiten. Alle medewerkers zouden worden teruggetrokken en na een half jaar zou er een besluit worden genomen over de status van het bureau. De regionale chef van de BBC, Behrouz Afagh, zei dat medewerkers in de voorgaande maanden waren lastig gevallen en geïntimideerd, waardoor het moeilijk werd hun werk te doen. De correspondent van BBC World Service in Oezbekistan, Monica Whitlock, was in juni al gedwongen het land onder druk van de autoriteiten te verlaten.

Ook ngo's tegengewerkt

Naar men aannam omdat westerse, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) een rol hadden gespeeld bij de omwentelingen in Georgië, Oekraïne en Kirgizstan en de poging daartoe in Oezbekistan, legden de Oezbeekse autoriteiten hen beperkingen op.
Op 9 september gelastte een rechtbank de sluiting van de kantoren van de Amerikaanse organisatie Internews Network, die media ondersteunde in 50 landen en al tien jaar in Oezbekistan actief was. Een hoger beroep tegen de beslissing werd op 13 oktober verworpen. Twee medewerkers van Internews Network waren in augustus al veroordeeld omdat zij informatie zouden hebben gepubliceerd en televisieprogramma's hebben gemaakt zonder de nodige vergunningen.

Op 13 september werd bekend dat een rechtbank in Tasjkent de activiteiten van IREX (International Research & Exchanges Board) voor een half jaar had opgeschort. Volgens een medewerker van de non-profit organisatie, die beoogde internationale samenwerking te bevorderen, gebeurde dat omdat ze geweigerd had informatie te geven over Oezbeekse staatsburgers die met steun van IREX in het buitenland studeerden en omdat ze een logo had gebruikt dat niet officieel was geregistreerd.

Oppositieleider gearresteerd

De zakenman Sandzjar Oemarov, leider van Zonneschijn Oezbekistan – een in april geformeerde coalitie van oppositiepartijen – werd op 22 oktober gearresteerd. Hij had eerder het gewelddadige overheidsoptreden in Andizjan scherp veroordeeld. Zijn advocaat, Vitali Krasilovski, verklaarde op 29 november dat zijn cliënt nog steeds werd ondervraagd, terwijl hij vanwege hoge bloeddruk medische zorg nodig had.

Strenge straffen wegens 'terroristische samenzwering'

Op 14 november werden vijftien mannen schuldig bevonden aan een 'terroristische samenzwering' in Andizjan en veroordeeld tot gevangenisstraffen van tussen de veertien en twintig jaar. Volgens mensenrechtenorganisaties in binnen- en buitenland was er sprake van een showproces. Zo verklaarde een woordvoerder van Human Rights Watch (HRW) dat het proces absoluut niet aan de internationale normen voldeed.
Nog eens 25 mannen kregen op 3 december gevangenisstraffen tot 22 jaar. Zij werden veroordeeld in twee afzonderlijke processen achter gesloten deuren, op locaties die niet bekend waren gemaakt. De mannen werden schuldig bevonden aan moord, terrorisme en rellen op grote schaal.
Gevangenisstraffen van twaalf tot twintig jaar werden op 21 december uitgesproken tegen 41 mensen. Het totaal aantal veroordeelden wegens de opstand van mei zou op dat moment 115 bedragen.

EU kondigt visumverbod en wapenembargo af

De Europese Unie kondigde op 14 november een wapenembargo af tegen Oezbekistan en vaardigde ook een visumverbod van één jaar uit voor twaalf Oezbeekse topfunctionarissen. Zij werden verantwoordelijk geacht voor de dood van honderden mensen in Andizjan. Onder hen waren minister van Binnenlandse zaken Zakirdzjon Almatov en minister van Defensie Kadyr Goeljamov.
President Islam Karimov benoemde op 18 november in plaats van Goeljamov het hoofd van de Oezbeekse veiligheidsraad, Roeslan Mirzajev, tot minister van Defensie. De nieuwe minister behoorde eveneens tot de twaalf functionarissen.
Op 23 december maakte de Oezbeekse regering bekend dat ook minister van Binnenlandse Zaken Almatov was afgetreden, officieel om gezondheidsredenen. Hij kreeg

tegelijkertijd een hoge staatsonderscheiding.

VS trekken laatste militairen uit Oezbekistan terug

De laatste 90 Amerikaanse militairen vertrokken op 21 november van de vliegbasis Karsji-Chanabad, waarmee er een eind kwam aan de militaire presentie van de Verenigde Staten in Oezbekistan. Na de gebeurtenissen in Andizjan hadden de VS scherpe kritiek geuit. Washington had vervolgens van Oezbekistan zes maanden de tijd gekregen om de basis te ontruimen.
De Amerikanen hadden de basis vier jaar gebruikt voor militaire operaties in Afghanistan. Het vertrek kwam een week nadat het Pentagon, ondanks bezwaren vanuit het Congres, Oezbekistan 22,9 miljoen dollar (ca. 19 miljoen euro) had betaald als vergoeding voor het gebruik van de basis van januari 2003 tot en met maart 2005.

'NAVO-missie Afghanistan niet nadelig beïnvloed'

De beslissing van Oezbekistan de NAVO niet langer gebruik te laten maken van zijn grondgebied en luchtruim zou geen nadelige invloed hebben op de operaties van de International Security Assistance Force (ISAF), de door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) geleide vredesmacht in Afghanistan. Dat liet een woordvoerder van ISAF op 25 november weten. Het verbod zou op 1 januari 2006 ingaan.
Op 10 december sloot Oezbekistan een overeenkomst met Duitsland die troepen uit dat land toestond door te gaan met het gebruik van de militaire basis Termez bij de grens met Afghanistan. Daarmee werd Duitsland het enige land van de NAVO dat troepen in Oezbekistan mocht stationeren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Doodstraf op termijn afgeschaft

President Islam Karimov ondertekende op 1 juli 2005 een decreet dat de doodstraf in zijn land per 1 januari 2008 afschafte. Voorvechters van de mensenrechten in het land juichten het decreet toe, maar drongen aan op een onmiddellijk moratorium op de uitvoering van de doodstraf. Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) sprak zich daar ook voor uit.

'Imam 'door marteling gestorven'

Op 11 september 2005 werd de 27-jarige imam Sjavkat Madoemarov veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf wegens extremisme en anti-grondwettelijke activiteiten. Drie dagen later stierf hij in de gevangenis van de hoofdstad Tasjkent. Volgens zijn familie verkeerde hij vóór zijn arrestatie in goede gezondheid, zodat het vermoeden ontstond dat de man was overleden als gevolg van marteling. Als officiële doodsoorzaak gaven de autoriteiten 'bloedarmoede en een hiv-infectie' op.

'Mensenrechtenactivist krankzinnig verklaard'

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) berichtte op 20 oktober 2005 dat de activiste Jelena Oerlajeva door een rechtbank krankzinnig was verklaard en gedwongen zou worden een psychiatrische behandeling te ondergaan. Oerlajeva was in augustus opgepakt omdat zij politieke pamfletten zou hebben verspreid die een karikatuur bevatten van het wapen van Oezbekistan. Zijzelf, haar advocaat en haar familie waren niet van de procedure voor de rechtbank op de hoogte en mochten niet in beroep gaan tegen de beslissing.
Oerlajeva was vier jaar eerder al eens opgepakt en drie maanden opgesloten in een psychiatrische inrichting. Zij was toen naar eigen zeggen geïnjecteerd met drugs.

(Vorige berichten pag. 363/3 e.v. - 2005)

PAKISTAN

BINNENLAND

Musharraf onder vuur na lokale verkiezingen

Zowel de seculiere als de religieuze oppositie in Pakistan uitte felle kritiek op president Pervez Musharraf na de eerste ronde van lokale verkiezingen eind augustus 2005. De verkiezingen werden vooraf gezien als een poging van Musharraf om zijn politieke invloed te consolideren, maar de stembusgang keerde zich tegen hem. De oppositie beschreef de verkiezingen als 'de meest gewelddadige en meest doorgestoken verkiezingen in de geschiedenis van Pakistan'. De belangrijkste alliantie van religieuze partijen, de Muttahida Majlis-e-Amal (MMA), kondigde aan alle toekomstige verkiezingen onder Musharraf te zullen boycotten. Het verloop van de verkiezingen werd ook bekritiseerd door onafhankelijke waarnemers. De Pakistaanse mensenrechtencommissie stelde weinig vertrouwen te hebben in eerlijke en onafhankelijke landelijke verkiezingen (gepland voor 2007) omdat de centrale regering de lokale verkiezingen duidelijk gemanipuleerd had.

Extremistenleider opgepakt

De Pakistaanse veiligheidsdiensten arresteerden op 28 september 2005 Asif Chotu in verband met aanslagen op sjiietische moslims. Chotu werd gezien als een belangrijke leider van de militante soennitische beweging Lashkar-e-Jhangvi. De politie bracht Chotu in verband met aanslagen op sjiieten in Karachi en Sialkot. Bij de aanslag op een moskee in Sialkot in oktober 2004 kwamen dertig mensen om het leven. Een aanslag in Karachi ruim zeven maanden later leidde tot rellen waarbij zes slachtoffers vielen. Sinds 1980 vonden ongeveer vierduizend mensen de dood door sektarisch geweld.

Zeker 73.000 doden na verwoestende aardbeving

Pakistan werd op 8 oktober 2005 getroffen door een zware aardbeving van 7,6 op de schaal van Richter. Daarbij vielen meer dan 73.000 doden. Het epicentrum van de aardbeving lag dicht bij Muzaffarabad in het door Pakistan bestuurde deel van Kasjmir. De provincies Kashmir en North West Frontier waren het zwaarst getroffen. Muzaffarabad, de hoofdstad van Pakistaans Kashmir, werd vrijwel geheel verwoest. Ook het Indiase deel van Kasjmir werd getroffen; daar vielen 1300 slachtoffers. In delen van het noorden van India en in Afghanistan richtte de aardbeving lichte schade aan. In de rest van India vielen twee doden, in Afghanistan kwamen vier mensen om het leven. Tienduizenden mensen raakten gewond en naar schatting drie miljoen mensen raakten dakloos. Het was de zwaarste aardbeving in het gebied in een eeuw.

Internationale hulp

President Musharraf gaf toe dat de overheid in eerste instantie overmand was, maar na klachten beloofde hij de hulpverlening te

zullen verbeteren. Pakistan accepteerde hulp van India, maar wees een gezamenlijke hulpoperatie van de hand. India kreeg ook geen toestemming om met helikopters over het getroffen gebied te vliegen. Pakistan vroeg de Verenigde Naties (VN) om de hulp te coördineren. De VN en Groot-Brittannië stelden daarop een grote luchtbrug in om het eten en de tenten naar de slachtoffers in de bergen van Pakistan te transporteren. Ook de NAVO zegde hulp toe: medici, technici om wegen en bruggen te herstellen en enkele helikopters zouden worden ingzet. Transporthelikopters vlogen non-stop naar tien plaatsen in het getroffen gebied. Ze dropten onder andere hulpmiddelen vlakbij het verwoeste vliegveld van Muzaffarabad vanwaar de goederen verder werden verspreid. Vooral de Neelum-vallei, ten noordoosten van Muzaffarabad, vereiste een grote inspanning van de hulpverleners.

De 150.000 bewoners waren voor een groot deel afgesloten van hulp omdat de enige weg in de vallei weggevaagd was door de aardbeving. Zes weken na de aardbeving waren slachtoffers in de meest afgelegen gebieden nog steeds niet bezocht door hulpverleners. Naast de moeilijkheden rondom het transport van goederen naar gewonden en daklozen door het onherbergzame terrein, vreesden hulpverleners voor de naderende winter en de uitbraak van ziektes.

Oproep aan internationale gemeenschap

President Musharraf vroeg na de aardbeving in zijn land de internationale gemeenschap om steun voor de slachtoffers. Hij zei te verwachten dat men net zo genereus zou zijn als na de grote tsunami van eind 2004 of na de orkaan Katrina die New Orleans trof. Internationale organisaties stelden dat Pakistan 5,2 miljard dollar (ca. 4,3 miljard euro)nodig had voor de wederopbouw van het gebied. Half november had de internationale gemeenschap voor 2,4 miljard aan steun toegezegd, waarvan slechts 300 miljoen voor de wederopbouw.

Historische grensopening

Pakistaanse en Indiase autoriteiten kwamen in de maand na de aardbeving overeen de grens tussen beide delen van Kashmir open te stellen voor hulpmiddelen en slachtoffers. Het openstellen van de grens was lange tijd ondenkbaar omdat beide landen al sinds 1947 het bestuur over Kashmir betwisten. Onderhandelingen over het openstellen van de grenzen werden bemoeilijkt door een serie aanslagen in Delhi, waarbij militanten in Kashmir als verdachten werden aangewezen. De grens zou op zeven plaatsen worden opengesteld voor tweerichtingsverkeer van goederen en mensen.

Op de eerste dag van de grensopening, 7 november, ging de grens echter slechts op één plaats open en voor verkeer in één richting. Slachtoffers en familieleden die de grens over wilden, moesten wel schriftelijke toestemming hebben voor ze de grens konden passeren..

Milde winter in getroffen gebied

In het getroffen gebied kwam de winterkou later dan gevreesd. In december waren bergtoppen en enkele hooggelegen dorpen besneeuwd, maar het was minder koud en droger dan verwacht. Slachtoffers kregen hierdoor meer tijd om beschutting te bouwen voor de nog steeds naderende winter. Hulpverleners konden langer dan gedacht hulpmiddelen blijven verspreiden. Dankzij onverwacht droge wegen en een milde temperatuur was vliegen in het gebied eind december nog mogelijk en waren de meeste wegen nog begaanbaar. Voor optimisme was echter geen plaats. Hulpverleners stelden nog steeds een zeer zware winter te verwachten. In de eerste maanden van 2005 viel in het gebied de meeste sneeuw sinds tijden, en de tenten en provisorische woningen van de slachtoffers zouden daar niet tegen bestand zijn.

JUSTITIE

Doodstraf voor verijdelde aanslag

Vier mannen werden op 4 oktober 2005 in Pakistan veroordeeld tot de doodstraf, vanwege een poging president Pervez Musharraf te vermoorden. Twee anderen werden veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Een voormalig militair werd eerder al geëxecuteerd wegens betrokkenheid bij de aanslag. De mannen werden door een militair gerechtshof schuldig bevonden aan de aanslag op het leven van de president op 14 december 2003. Ze probeerden een brug op te blazen terwijl Musharraf voorbij reed. Problemen met de elektronica verhinderden echter de ontsteking van de springstof. Elf dagen later ontsnapte Musharraf aan een volgende aanslag. De Pakistaanse veiligheidsdiensten waren ervan overtuigd dat de aanslagen voorbereid werden door Al-Qaeda. Dit zou zijn gebeurd om Musharraf te straffen voor zijn steun aan de Verenigde Staten in de strijd tegen de Talibaan in Afghanistan.

Bhutto vrijgesproken van corruptie

Voormalig premier Benazir Bhutto en vier anderen werden op 30 november 2005 vrijgesproken van corruptie. Bhutto werd beschuldigd van misbruik van haar positie bij de aanstelling van honderden aanhangers van haar partij bij Pakistan International Airlines (PIA). De in het buitenland woonachtige Bhutto was niet aanwezig in de rechtzaal. Er liepen nog veertien andere aanklachten wegens corruptie.

MILITAIRE ZAKEN

Eerste Pakistaanse kruisraket gelanceerd

Op 11 augustus 2005 lanceerde Pakistan voor het eerst een kruisraket. De Babur-raket kon zowel conventionele als nucleaire wapens vervoeren over een afstand van vijfhonderd kilometer, aldus een militaire woordvoerder. De lancering kwam enkele dagen nadat India en Pakistan waren overeengekomen elkaar in de toekomst in te lichten over testen met nucleaire raketten. India was echter niet op de hoogte gebracht van de lancering op 11 augustus, omdat de nieuwe overeenkomst geen betrekking had op geleide wapens zoals de Babur.

BUITENLANDSE ZAKEN

Protest na gesprekken met Israël

Na een doorbraak in de gesprekken met Israël liepen leden van de Muttahida Majlis-e-Amal (MMA), een Pakistaanse alliantie van zes religieuze partijen, op 2 september 2005 uit protest het parlement uit. Aanhangers van de MMA organiseerden verder in heel het land protestbijeenkomsten in moskeeën. Vertegenwoordigers van Pakistan en Israël spraken in Turkije over het aangaan van een diplomatieke relatie tussen beide landen. Het gesprek vond plaats op initia-

tief van het hoofd van de Palestijnse Autoriteit, Mahmoud Abbas. Abbas stelde in mei 2005 tijdens een bezoek aan Islamabad dat hij hoopte dat Pakistan een actievere rol op zich zou nemen in het zoeken naar een oplossing van het Israëlisch-Palestijns conflict.

Afghaanse verdachten uitgezet

Voor het eerste sinds de val van het Talibaan-bewind in 2001 stuurde Pakistan op 27 oktober 2005 verdachte Afghanen naar Kabul. De veertien mannen werden beschuldigd van betrokkenheid bij de Talibaan.
De Afghaanse regering verwelkomde de uitlevering en sprak de hoop uit dat het een nieuw tijdperk van samenwerking zou inluiden. Pakistan werd er lang van beschuldigd geen controle te kunnen uitoefenen op militanten langs de Pakistaans-Afghaanse grens.

Woordvoerder Taliban naar Kabul uitgewezen

Onder de gevangen die werden uitgeleverd was Latifullah Hakimi, de man die tot zijn arrestatie in oktober werd beschouwd als de woordvoerder van de Talibaan. De Afghaanse president Karzai had na de arrestatie van Hakimi al aangedrongen op zijn uitlevering. Over de exacte banden van Hakimi met de Talibaan was weinig bekend, maar er werd aangenomen dat hij enkele fracties binnen de beweging vertegenwoordigde. Hij was een belangrijke contactpersoon voor journalisten die wilden weten of de Talibanstrijders een bepaalde aanslag in Afghanistan hadden uitgevoerd en onderhield vanuit Pakistan regelmatig telefonisch contact met de internationale pers.

Onderhandelingen tussen India en Pakistan

Tussen augustus en december 2005 werd langzaam vooruitgang geboekt in de onderhandelingen tussen India en Pakistan. Er werden onder andere afspraken gemaakt over samenwerking op het gebied van veiligheid en handel. Sinds begin 2004 waren leiders van beide landen in overleg over de spanningen tussen beide landen. Sindsdien verbeterde de relatie tussen beide landen, maar belangrijke meningsverschillen, met name over het betwiste gebied Kashmir, waren nog niet opgelost.

Gevangenen uitgewisseld

Op 9 september werden bij de Wagah-grensovergang tussen India en Pakistan honderden gevangenen uitgewisseld tussen beide landen. Het ging vooral om boeren en vissers die de grens illegaal waren overgestoken. Ze hadden hun straf uitgezeten, maar werden nog vastgehouden wegens diplomatieke spanningen. Het was de meest grootschalige uitwisseling van gevangenen sinds het heropenen van de vredesonderhandelingen in 2004. Het tijdstip was vol symboliek; twee dagen voordat de leiders van beide landen elkaar kort zouden ontmoeten in de wandelgangen van een internationale topbijeenkomst. Sinds de jaren tachtig werden honderden mensen gevangen genomen voor het illegaal oversteken van de grens, waarna de meeste van hen verklaarden dat ze niet wisten op welk grondgebied ze zich bevonden door een slechte markering.

Oude standpunten herbevestigd

Tijdens een ontmoeting tussen de premiers van beide landen op 12 november werden vooral oude argumenten met betrekking tot Kashmir herhaald. Beide leiders bevestigden ook hun betrokkenheid bij het vredesproces. De Pakistaanse premier Shaukat Aziz en zijn Indiase ambtgenoot Singh spraken elkaar tijdens een Zuid-Azië topontmoeting in Dhaka, Bangladesh. Aziz bedankte de Indiase premier voor de hulp die India had geboden aan Pakistaanse overlevenden van de aardbeving. Kort na de aardbeving hadden leiders van beide landen toenadering gezocht om de hulp aan slachtoffers te bevorderen.
De spanningen namen opnieuw toe toen op 29 oktober in Delhi 66 mensen om het leven kwamen bij een aanslag. Moslims uit Kashmir werden verdacht van het plegen van de aanslag. India beschuldigde Pakistan er vervolgens van zich onvoldoende in te spannen om te voorkomen dat militanten de grens tussen beide landen oversteken. Pakistan ontkende de beschuldigingen.

Nieuwe buslijn aangekondigd

Vertegenwoordigers van Pakistan en India kondigden op 21 december de komst van een derde buslijn aan. Naast de twee bestaande lijnen tussen Pakistan en India zou er vanaf eind januari 2006 ook een busverbinding komen tussen Lahore en het Indiase Amritsar. Sinds 2003 reden er weer bussen tussen Delhi en Lahore.

Daarnaast werden plannen bekend gemaakt voor een directe verbinding tussen Nakana Sahib in Pakistan en Amritsar in India. Veel Sikh-pelgrims zouden hiervan gebruik willen maken. Nakana Sahib was de geboorteplaats van de oprichter van het Sikhisme, Guru Nanak. In Amritsar bevond zich de belangrijkste tempel van de Sikhs.

(Vorige berichten pagina 487/3 - 2005)

GABON

BINNENLAND

Bongo wint omstreden verkiezingen

President duldt geen kritiek

Het ministerie van Binnenlandse zaken van Gabon liet op 22 september 2005 weten dat het niet toestond dat opponenten van president Omar Bongo het land zouden verlaten. De president was boos over uitspraken van zijn voormalige medestander Zacharie Myboto die in Parijs in interviews had gezegd dat de komende presidentsverkiezingen bol stonden van de fraude. En Bongo was ook verbolgen over een demonstratie van Gabonese vluchtelingen bij de Verenigde Naties in New York toen hij daar een toespraak hield. Deze demonstranten eisten zijn vertrek. Bongo was sinds 1967 aan de macht.

Twee oppositieleiders dagen president uit

Zacharie Myboto en Pierre Mamboundou, twee zwaargewichten van de oppositie, kondigden op 10 oktober aan dan zij zouden meedoen aan de komende presidentsverkiezingen. Zij hoopten daarmee een einde te maken aan het al bijna veertig jaar durende bewind van Bongo. Ze besloten tot deze stap nadat eisen van de oppositie over de samenstelling van de Nationale Kiescommissie (NEC) gehonoreerd waren. De oppositie zou 40 zetels krijgen in de commissie die 120 zetels telde. Met hun besluit kwam een einde aan de boycot door de oppositie van de NEC.

Gabon

Zacharie Myboto was eerder minister onder Bongo. Na 23 jaar deel uitgemaakt te hebben van de regering van Bongo was hij in 2001 uit de regeringspartij gestapt en enkele jaren later een eigen partij begonnen: de Gabonese Unie voor Democratie en Ontwikkeling. Pierre Mamboundou had ook meegedaan aan de presidentsverkiezingen in 1998. Hij was de voorzitter van de Unie van het Gabonese volk (UPG).

De verkiezingen waren verdeeld over twee dagen: op 25 november zouden de veiligheidstroepen stemmen, en op 27 november de burgerbevolking.

Zittende president wint met overweldigende meerderheid

Op 30 november bleek dat Omar Bongo met een score van bijna 80 procent de presidentsverkiezingen had gewonnen en dus kon beginnen aan een volgende ambtstermijn van zeven jaar. De officiële uitslag gaf 79,2 procent voor Bongo en 13,6 procent voor rivaal Pierre Mamboundou. Zacharie Myboto was derde met 6,6 procent.

De verliezers claimden massale fraude bij de gang naar de stembus. Volgens internationale waarnemers waren de verkiezingen echter eerlijk verlopen. De opkomst was officieel 63,3 procent, maar Westerse diplomaten betwijfelden dat en schatten dat het cijfer tussen de 30 en 35 procent lag. In de verkiezingscampagne had de president beloofd het onderwijs gratis te maken. Hij had ook honderdduizend huishoudens voor een maand water en elektriciteit voor niets aangeboden.
Gabon was relatief een rijk land door de aanwezigheid van olie.

Troepen schieten op demonstranten

De regering verbood op 3 december alle protesten en waarschuwde dat de veiligheidstroepen zouden schieten op demonstranten. Sinds de herverkiezing van Bongo was het in het land onrustig. De twee verliezers, Pierre Mamboundou en Zacharie Myboto, weigerden de uitslag te erkennen en hadden de mensen opgeroepen niet aan het werk te gaan. Volgens de UPG van Mamboundou waren er al zeker 5 mensen gedood door de veiligheidstroepen en waren er minstens 23 mensen gearresteerd.

(Vorige berichten pag. 372/1 - 2005)

Guinee

GUINEE

BINNENLAND

Ether open voor particuliere tv- en radiostations

De regering van Guinee stemde op 3 juni 2005 eindelijk in met de openstelling van de ether voor particuliere tv- en radiostations. Politieke partijen en religies kregen echter geen toegang tot de ether. Guinee kende wel particuliere kranten. De oppositie en de internationale gemeenschap hadden al lange tijd aangedrongen op openstelling van de ether. De Europese Unie (EU) had toekomstige hulp zelfs afhankelijk gemaakt van verbeteringen in het bestuur, democratisering van het bestel en van liberalisering van de media. In januari had premier Cellou Dalien Diallo al beloofd dat particuliere radiostations zouden worden toegelaten om de dialoog met de oppositiepartij Republikeins Front voor Democratische Verandering (FRAD), die de presidentsverkiezingen van 2003 hadden geboycot, te hervatten.
De situatie in Guinee was de afgelopen jaren snel verslechterd en er heerste veel onvrede onder de acht miljoen inwoners. Veel prijzen stegen snel en de overheid betaalde salarissen niet uit.

Aanloop naar cruciale gemeenteraadsverkiezingen

'Oppositie moet meedoen'

In een rapport over Guinee, gepresenteerd in juni 2005, zei de Internationale Crisis Groep (ICG) – een denktank uit Brussel – dat het nodig was dat de oppositie die de verkiezingen in 2003 boycotte, zou gaan deelnemen aan de komende gemeenteraadsverkiezingen. Wanneer die niet succesvol zouden verlopen, vreesde de ICG dat de situatie in het land zou verslechteren. President Lansana Conté, een voormalige legerkolonel kwam in 1984 middels een coup aan de macht. Hij was inmiddels 71 jaar oud en had een zwakke gezondheid. Diplomaten waren bang voor een machtsvacuüm zodra hij zou komen te overlijden.
Guinee had een derde van de wereldreserves aan bauxiet en bezat ook andere grondstoffen. Ook had het land een goed landbouwareaal, maar door corruptie en mismanagement was nauwelijks sprake van vooruitgang.

Oppositieleider keert terug naar Guinee als spanningen oplopen

Op 4 juli kwam Alpha Condé, de grootste rivaal van president Conté, in Conakry aan na een tweejarig verblijf in het buitenland. Hij kreeg een warm welkom van duizenden mensen die boos waren over de stijgende voedselprijzen en de verslechterde leefomstandigheden. Condé, leider van de belangrijkste oppositiepartij, het Volksplatform van Guinee (RPG), had het in 1993 opgenomen tegen Conté in de eerste presidentsverkiezingen waaraan meer partijen mochten deelnemen. In de aanloop naar de verkiezingen van 1998 was hij gearresteerd op verdenking van het beramen van een coup tegen Conté. Hij had twee en een half jaar in de gevangenis doorgebracht voordat hij met een presidentieel pardon op vrije voeten kwam, waarop hij naar Parijs vertrok.
De mensen verwachtten dat Condé een einde zou maken aan de slechte situatie. Het IMF had gezegd dat de inflatie in april was opgelopen tot 28 procent. De helft van de bevolking moest zien rond te komen van minder dan een dollar per dag.

Gemeenteraadsverkiezingen in december

De regering maakte op 20 oktober bekend dat de gemeenteraadsverkiezingen, die een belangrijke graadmeter vormden voor de democratie in het land, op 18 december gehouden zouden worden. De coalitie van oppositiepartijen, het Republikeins Front voor Democratische Verandering (FRAD), had nog niet gezegd of het zou deelnemen. Alpha Condé had in juli wel aangegeven dat zijn partij, het Volksplatform van Guinee (RPG), de verkiezingen zou boycotten.
Onder internationale druk was Guinee begonnen aan het doorvoeren van politieke hervormingen. Het Ontwikkelingsprogramma van de VN en de Europese Unie (EU) hadden een week eerder aangekondigd de verkiezingen te willen ondersteunen met omgerekend 420 duizend en 2 miljoen euro.

Volgens de oppositie van het FRAD was de regering de belofte om een onafhankelijke kiescommissie in te stellen, niet nagekomen. De commissie die de regering had sa-

mengesteld was meer een adviesorgaan en kon geen bindende besluiten nemen.

Oppositie doet mee

Het FRAD bevestigde op 31 oktober dat het, ondanks ernstige bezwaren, mee zou doen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Dat maakte Jean-Marie Doré, de woordvoerder van de coalitie, bekend. Volgens hem waren er geen garanties dat de verkiezingen eerlijk zouden verlopen, maar het FRAD gaf gehoor aan de internationale oproep om mee te doen.
Aan de verklaring waren twee weken van interne discussie vooraf gegaan. Het FRAD had eerder geëist dat er persvrijheid moest komen, alsook vrijheid om oppositie te voeren. Ook de vorming van een onafhankelijke kiescommissie was een belangrijke eis.

Regeringspartij wint lokale verkiezingen

Ruim een week na de lokale verkiezingen van 18 december, leerde de uitslag dat de regeringspartij, de Partij van Eenheid en Vooruitgang (PUP), haar meerderheid had weten te behouden. De verkiezingen waren door de internationale gemeenschap nauwlettend gevolgd omdat ze golden als een testcase voor het democratisch gehalte van Guinee. Het land dreigde bovendien steeds meer in de greep te raken van corruptie.
De PUP won 31 van de 38 gemeenteraadszetels in de stad en 241 van de 301 posten op het platteland. De uitslag was geen verrassing. Sinds president Lansana Conté in 1984 aan de macht kwam, had hij alle verkiezingen gewonnen.

Oppositie verwerpt de uitslag.

De oppositie verwierp de uitslag, maar waarnemers van 26 ngo's noemden de verkiezingen over het algemeen vreedzaam en ordelijk ondanks enkele incidenten. Volgens Mike McGovern, directeur West- Afrika van de denktank ICG, lag de waarheid in het midden tussen de visies van de regering en de oppositie. Hij had wel technische problemen geconstateerd, maar dat stond zijns inziens los van fraude. Hij wees erop dat de regeringspartij een sterke organisatie had ontwikkeld en meer geld had om campagne te voeren dan de oppositie. Een van de thema's was de apathie van de kiezers. Officieel was de opkomst 58 procent, maar in urbane gebieden was het niet meer dan 37 procent.

Tientallen arrestaties in Guinee na etnische onlusten in zuidoosten

Op 24 oktober 2005 werden meer dan vijftig mensen opgepakt na etnische onlusten in Nzerekore, 850 km van de Guinese hoofdstad Conakry, in de Bosregio in het zuidoosten nabij de grens met Liberia en Ivoorkust. Daar sluimerden al langer spanningen tussen de christelijke Guerze en islamitische Konianke. De onlusten braken uit nadat Konianken klaagden dat de muziek van een ceremonie van de Guerzen de gebeden in de moskee stoorde. Tien mensen raakten gewond.

SOCIAAL-ECONMISCHE ZAKEN

Vaste prijs voor rijst

De associatie van rijsthandelaren in Guinee maakte op 4 juli 2005 bekend dat een zak van 50 kilo rijst een vaste prijs had van 75,000 Guineese francs (ruim 14 euro). De rijsthandelaren zeiden dat hun prijzen hoog waren omdat ze rijst moesten kopen met schaarse harde valuta.

Drie doden bij onderwijsprotest

Op 25 november 2005 kwamen in Guinee drie demonstranten om het leven bij een confrontatie met veiligheidstroepen in de stad Telimele, 260 kilometer ten noorden van de hoofdstad Conakry. Studenten waren de straat opgegaan om meer leraren te eisen. Een week eerder waren er ook botsingen geweest tussen studenten en de politie in Conakry tijdens een staking van ambtenaren die hogere lonen eisten. In juni waren er rellen uitgebroken na verhoging van de brandstofprijzen.

MILITAIRE ZAKEN

Bevelhebber leger en 2.000 soldaten met verplicht pensioen

President Lansana Conté van Guinee stuurde op 9 november 2005 bijna 2.000 soldaten met pensioen, inclusief het hoofd van het leger, generaal Mamadou Bailo Diallo. Voor de maatregel, die van kracht werd op 31 december, werd geen reden gegeven. Verondersteld werd dat er door de gedwongen pensionering nieuwe mogelijkheden ontstonden voor honderden afgestudeerden van de universiteit die al jaren werkloos waren.

Diallo had bijna vijftig jaar in het leger gediend. Hij had zijn opleiding gekregen voor de onafhankelijkheid van Frankrijk in 1958 en had Conté gesteund in de coup van 1984. Ook speelde hij een belangrijke rol in 2000 en 2001 bij de verdediging van Guinee tegen aanvallen van rebellen uit Liberia en Sierra Leone. Onder de met pensioen gestuurde militairen waren vier kolonels, tien luitenant-kolonels, 39 majoors en 93 kapiteins.

(Vorige berichten pag. 243/2 - 2005)

KAMEROEN

BINNENLAND

Nog eens 1.500 spookambtenaren op loonlijsten ontdekt

De regering van Kameroen maakte op 1 april 2005 bekend dat er 1.500 spookambtenaren stonden op de loonadministratie van het ministerie van Openbare werken. Van de 2.742 namen in de administratie van het ministerie bleken er maar 1242 ook daadwerkelijk te werken voor het departement. Een maand eerder had de regering al 500 spookambtenaren gemeld bij het ministerie van Economie en Financiën. Dat kostte de staat elke maand omgerekend ongeveer 1,6 miljoen euro. Kameroen had te maken met teruglopende olieopbrengsten en de regering voerde een actief anticorruptiebeleid na forse kritiek van donoren die het land een gebrek aan transparantie verweten.

GEZONDHEID EN ZORG

Ondervoeding en zwaarlijvigheid in Kameroen nemen toe

Volgens opgave van de Kameroense Maatschappij voor Kindergeneeskunde (SOCAPED) in Yaounde op 2 december 2005 was dat jaar het aantal kinderen dat aan chronische ondervoeding leed gestegen, maar ook het aantal kinderen dat te zwaar was. Het aantal ondervoede kinderen was toegenomen van 32 procent in 2004 tot 35 procent in het lopende jaar.
Ondervoeding was vooral een probleem van verkeerde en te eenzijdige voeding. Rijke ouders daarentegen gaven hun kinderen teveel snoep en eten. Het aantal te zware kinderen was daardoor met 15 procent gestegen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Kwestie Bakassi-schiereiland nog niet geregeld

Op 23 juni 2005 maakte Kameroen bekend dat het een klacht wilde indienen bij de Verenigde Naties over verschillende incidenten aan de grens met Nigeria rond het omstreden Bakassi-schiereiland. De minister van Communicatie, Pierre Moukoko Mbonjo, beschuldigde in een verklaring Nigeria van agressie op 5, 17, 18 en 21 juni. Daarbij was een soldaat van Kameroen omgekomen. Aanvankelijk had Nigeria ontkend dat haar troepen slaags waren geraakt met die van Kameroen. Er zou sprake zijn geweest van een treffen tussen Nigeriaanse vissers en het Kameroense leger. Later zei een woordvoerder van de Nigeriaanse president dat de zaak zou worden onderzocht en dat de verantwoordelijken zouden worden gestraft.

Meer dan een jaar nadat Nigeria het schiereiland had moeten teruggeven aan Kameroen, begonnen dat land en Kameroen nieuwe besprekingen over Bakassi. In 2002 had het Internationaal Gerechtshof in Den Haag het olierijke schiereiland toegewezen aan Kameroen en Nigeria opgedragen haar leger daar weg te halen. Dat had moeten gebeuren voor 15 september 2004, maar Nigeria stelde zich niet te kunnen terugtrekken omdat dit zou leiden tot chaos op het schiereiland. De besprekingen werden hervat nadat in mei secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan de twee betrokken presidenten had gevraagd zo snel mogelijk een nieuwe datum af te spreken voor het terugtrekken van de troepen. Nigeria had wel verschillende dorpen teruggegeven, maar ook haar zinnen gezet op het houden van een referendum. Volgens het grote Afrikaanse land woonden er 300.000 Nigerianen op het schiereiland die geen inwoner van Kameroen wilden worden.

(Vorige berichten pag. 245/2 - 2005)

LIBERIA

Eerste vrouwelijke president van Afrika

Presentatie van lijst met 22 kandidaten

De verkiezingscommissie van Liberia presenteerde op 15 augustus 2005 een lijst met 22 kandidaten voor de presidentsverkiezingen in oktober. Daarop stonden de voetballer George Weah, veteraan van de oppositie Ellen Johnson-Sirleaf, voormalig rebellenleider Sekou Conneh en oud-minister Roland Massaquoi die gezien werd als een beschermeling van de in ballingschap verblijvende ex-president Charles Taylor. Vooral Weah, ooit uitgeroepen tot Europees voetballer van het jaar, gold als favoriet omdat hij bij de jongeren populair was en geen banden had met voormalige krijgsheren. Hij had wel steun onder voormalige rebellen, ook die Taylor hadden gesteund. Ellen Johnson-Sirleaf – voorheen in dienst bij de Wereldbank – gold als een belangrijke rivaal voor Weah. Zij had in 1997 van Taylor verloren. De in Harvard opgeleide econome genoot steun van veel politici, onder meer van de voormalige rebellenleider van de Verenigde Liberianen voor Verzoening en Democratie (LURD), Asha Keita-Conneh, en van voormalig interim-president Amos Sawyer.

Uitslagen parlementsverkiezingen Liberia
(11 oktober 2005)

partij	zetels Huis van Afgevaardigden	zetels Senaat
Congres voor Democratische Verandering (CDC)	15	3
Vrijheidspartij	9	3
Coalitie voor de Transformatie van Liberia	8	7
Eenheidspartij	8	3
Alliantie voor Vrede en Democratie	5	3
Nationale Patriottische Partij (NPP)	4	4
Nieuwe Transactiepartij	3	0

Verkiezing voor president en parlement

De verkiezingen voor een president en voor leden voor de twee kamers van het parlement werden op 11 oktober gehouden en golden als laatste stap in het herstel van de vrede na de burgeroorlog. De nieuwe regering zou de nationale overgangsregering van Liberia van Gyude Bryant, die in oktober 2003 was aangetreden nadat president Charles Taylor naar Nigeria was gevlucht, vervangen. De interim-regering bestond uit vertegenwoordigers van het regime van Taylor en van twee rebellenbewegingen: Liberianen voor Verzoening en Democratie (LURD) en de Beweging voor Democratie in Liberia (MODEL).

Winst voor Weah in eerste ronde

In de eerste ronde won George Weah, de kandidaat van het Congres voor Democratische Verandering (CDC) meer dan 28 procent van de stemmen. Ellen Johnson-Sirleaf van de Eenheidpartij (UP) bleef onder de 20 procent.

CDC wint in parlement

De partij van Weah, CDC, won verder 15 zetels in het Lagerhuis, tegen 9 voor de Vrijheidspartij, 8 voor de Coalitie voor de Transformatie van Liberia en 8 voor de Eenheidspartij. De leden van het Huis van Afgevaardigden werden gekozen voor zes jaar. Die van de Senaat voor een periode van negen jaar.

Verbod op protesten over fraude

De regering verbood op 15 november protesten tegen vermeende stembusfraude terwijl de kiescommissie klachten over fraude onderzocht. De aantijgingen kwamen van George Weah nadat was gebleken dat hij was verslagen door Ellen Johnson-Sirleaf. De vroegere voetbalster had de overwinning bij de verkiezingen geclaimd en het was tot botsingen gekomen tussen de politie en zijn aanhang.

Ellen Johnson-Sirleaf als winnaar aangewezen

Op 23 november werd Ellen Johnson-Sirleaf officieel als winnaar van de presidentsverkiezingen aangewezen. De tweede ronde was op 8 november gehouden en volgens waarnemers was er sprake van een eerlijk verloop. Johnson-Sirleaf werd de eerste gekozen, vrouwelijke president van Afrika, maar Weah bleef volhouden dat er gefraudeerd was. De beschuldiging onderstreepte dat de 'De IJzeren Dame van Liberia' al haar kracht nodig zou hebben om de eenheid in het land te herstellen. Ze kreeg haar bijnaam toen ze Taylor uitdaagde bij de verkiezingen van 1997, die ze overigens met groot verschil verloor. Volgens critici behoorde ze

tot de politieke elite die het aan grondstoffen rijke Liberia had uitgebuit sinds de staat in 1847 werd opgezet door bevrijde slaven uit Amerika.

Ellen Johnson-Sirleaf was minister van Financiën onder president William Tolbert die vermoord werd bij een coup geleid door sergeant Samuel Doe. Na aanvankelijk gevlucht te zijn, kwam ze terug om oppositie te voeren tegen Doe. Die zette haar voor maanden in de gevangenis, waarna ze naar het buitenland ging en een toppositie bij de Wereldbank kreeg. Toen Taylor in 1989 als rebellenleider opstond tegen Doe, steunde ze hem in eerste instantie. De anarchie in het land zette haar echter aan te gaan werken voor de Verenigde Naties. Ze benadrukte zelf dat ze schone handen had.

Uitslag tweede ronde presidentsverkiezingen Liberia
(8 november 2005)

kandidaat en partij	stemmen	procent
Ellen Johnson-Sirleaf (Eenheidspartij)	478.526	59,4
George Weah (Congres voor Democratische Verandering)	327.046	40,6

Geen pardon meer voor verkrachters

Het gekozen nieuwe staatshoofd beloofde dat er tijdens haar bewind geen pardon zou zijn voor verkrachters. Dat zei ze op 5 december toen er nieuwe wetgeving werd aangenomen die voor het eerst verkrachting strafbaar stelde. De Associatie van Vrouwelijke Advocaten had samen met vrouwenorganisaties de nieuwe wetgeving opgesteld om een einde te maken aan een groeiend aantal gevallen van verkrachtingen. Gedurende de veertien jaar durende burgeroorlog kwamen verkrachtingen dagelijks voor, maar onder de nieuwe wet stonden er straffen op van zeven jaar tot levenslang.

Weah laat aantijgingen van fraude vallen

Op 21 december liet George Weah officieel de beschuldigingen van fraude bij de presidentsverkiezingen vallen. Hij zei dat zijn partij omwille van de vrede niet naar het Hooggerechtshof zou gaan.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Demonstrerende soldaten eisen betaling

Op 25 oktober 2005 wierpen Liberiaanse soldaten barricaden op voor het ministerie van Defensie uit protest tegen het uitblijven van betalingen in ruil voor hun demobilisatie. Bij hun actie droegen de militairen burgerkleding en hadden ze geen wapens bij zich, maar de politie greep toch in met wapenstokken en verrichtte arrestaties. In juni hadden 200 soldaten uit frustratie over het uitblijven van hun demobilisatie – nodig om het leger in te krimpen – gewelddadig geprotesteerd. Een tekort aan fondsen had de demobilisatie vertraagd.

Rebellen handelen in grondstoffen

De lobbygroep Global Witness zei op 9 december 2005 dat de illegale handel door Liberiaanse rebellen in hout en diamanten de politieke stabiliteit ondergroef. Volgens Global Witness speelde Charles Taylor nog steeds een rol daarbij. De rebellen gingen door met hun illegale praktijken omdat de poging om hen te reïntegreren, was mislukt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Akkoord over toezicht op staatsuitgaven

Liberia ging op 9 september 2005 akkoord met de eis van donoren dat buitenlandse experts inzicht kregen in de overheidsbestedingen. Donoren hadden gedreigd zich anders terug te trekken. De Verenigde Staten en Europa vreesden grootschalige corruptie en hadden erop aangedrongen dat de overeenkomst getekend zou worden voor de verkiezingen aan het eind van het jaar. Het akkoord gold voor 36 maanden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Liberia tekent 83 verdragen bij VN-top

Op 17 september 2005 feliciteerde secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan Liberia's interim-president Gyude Bryant die bij de top van de Verenigde Naties (VN) namens zijn land 83 verdragen had ondertekend. Annan zei dat het signeren van de verdragen voor Liberia een mijlpaal betekende op weg naar een toekomst met respect voor mensenrechten en democratie. Bijna 15.000 vredestroepen en ongeveer 1.100 internationale politieagenten steunden de interim-regering die in augustus 2003 was gestart. Bryant op zijn beurt dankte de VN voor de verleende hulp.

Uitbreiding mandaat UNMIL

De Veiligheidsraad van de VN besloot op 11 november dat het mandaat van de VN-missie in Liberia (UNMIL) werd uitgebreid met de opdracht om voormalig president Charles Taylor aan te houden en hem eventueel over te dragen aan het Speciale Gerechtshof in Sierra Leone. In juni 2003 was Taylor door dat hof veroordeeld wegens oorlogsmisdaden. Bekend was dat hij in Nigeria verbleef.

Ban op wapens, diamanten en hout verlengd

De Veiligheidsraad verlengde daarnaast op 21 december het verbod op levering van wapens aan Liberia met twaalf maanden, en dat voor de handel in diamanten en hout met zes maanden. Volgens de VN had de regering van Liberia nog niet genoeg gedaan om illegale praktijken in de diamantwinning en de houtkap te stoppen.
Ook individuen die door de VN waren aangemerkt als een bedreiging voor de vrede in Liberia, mochten het land niet in. Die maatregel werd eveneens met zes maanden verlengd. Secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan waarschuwde dat de gedemobiliseerde strijders het grootste risico voor de vrede vormden omdat ze ontevreden waren met hun huidige situatie. Velen van hen waren werkloos en de beloofde reintegratieprogramma's bleven uit. De VN hadden aanwijzingen dat duizend van hen de grens met Ivoorkust, waar gevochten werd tussen de regering en rebellen, waren overgestoken. In dat Afrikaanse land hielden 10.000 man van de VN, in samenwerking met Franse troepen, toezicht op een wankel bestand.

(Vorige berichten pag. 373/2 - 2005)

MAURITIUS

BINNENLAND

Minister treedt af om slavernijkwestie

Minister van Visserij van Mauritius Sylvio

Michel trad op 16 november 2004 af. Hij deed dat naar eigen zeggen omdat de regeringscoalitie niet de belofte uit de verkiezingstijd nakwam dat men compensatie zou regelen voor de nazaten van slaven. Nadat Frankrijk het eiland in 1715 had gekoloniseerd, had men meer dan 100.000 slaven vanuit Madagascar, Mozambique en Senegal naar het eiland in de Indische Oceaan gebracht om er te werken op suikerplantages.

In 1835 was de slavernij afgeschaft en de Engelsen werden de baas op het eiland. De nazaten van de slaven maakten 17 procent uit van de totale bevolking van 1,2 miljoen mensen en leefden in armoede.
Premier Paul Bérenger zei dat de regering had aangeboden om een comité op te zetten dat de compensatie moest uitwerken, maar dat Michel dit voorstel had geweigerd. Volgens de premier was voor het ontwerpen van een compensatieregeling een internationale aanpak vereist.

Hij wees erop dat de regering al 227 miljoen roepies (ca. 77 miljoen euro) had uitgegeven aan armoedebestrijding en nog 75 miljoen roepies daarvoor had gereserveerd.

Oppositie wint verkiezingen

De oppositiegroep Sociale Alliantie (SC), onder leiding van Navin Ramgoolam, won 38 van de 62 zetels bij de verkiezingen van 5 juli 2005. Ramgoolan was lange tijd verwikkeld in een nek-aan-nekrace met premier Paul Bérenger wiens partij, een coalitie van de Socialistische Beweging van Mauritius met de Militante Beweging van Mauritius (MSM-MMM), uiteindelijk met 22 zetels genoegen moest nemen.

Deze alliantie verloor vooral in de steden. Bérenger erkende zijn verlies en trad af. President Anerood Jugnauth zou nog acht zetels toewijzen aan vertegenwoordigers van etnische minderheden. Het totaal aantal zetels van het parlement bedroeg 70. De opkomst bedroeg 81,5 procent.

De alliantie van de oppositie bestond uit de Arbeiderspartij Dharam Ghokool, en de Partij van Mauritius van Xavier Duval. Ramgoolan had beloofd de werkloosheid en de inflatie aan te pakken. Het land kampte met de afschaffing van voorkeursverdragen in de handel met de Verenigde Staten en de Europese Unie en in de textielsector was er de sterker wordende concurrentie met China.
Ramgoolam vertelde dat de nieuwe regering als eerste daad de inkomstenbelasting zou schrappen voor wie minder dan 25.000 roepies (ca. 714 euro) per maand verdiende. Daarnaast beloofde hij dat het makkelijker zou worden voor kleine bedrijven om krediet te krijgen en het landbezit, waar een kleine elite de controle uitoefende, zou worden veranderd.

Dezelfde politicus was al premier tussen 1995 en 2000. Hij kreeg toen kritiek te weinig te doen aan het uitbannen van de corruptie en zijn regering werd als traag en bureaucratisch ervaren.

Samenstelling regering Mauritius
(27 oktober 2005)

President
Anerood JUGNAUTH

Vice-president
Raouf BUNDHUN

Premier, tevens minister van Ambtenarij en Bestuurshervormingen, Binnenlandse zaken, Defensie en van de eilanden Rodriguez en Outer
Navinchandra RAMGOOLAM

Vice-premier, tevens minister van Openbare infrastructuur en Transport over land en zee
Ahmed Rashid BEEBEEJAUN
Vice-premier, tevens minister van Externe communicatie, Ontspanning en Toerisme
Charles Gaetan Xavier Luv DUVAL
Vice-premier, tevens minister van Economische ontwikkeling en Financiën
Rama Krishna SITHANEN

Ministers:
Agro-industrie en Visserij
Arvin BOOLELL
Arbeid, Industriële relaties en Werkgelegenheid
Vasant Kumar BUNWAREE
Buitenlandse zaken en Internationale handel en samenwerking
Madan Murlidhar DULLOO
Gezondheid en Kwaliteit van leven
Satya Veyash FAUGOO
Huisvesting en Land
Mohammed Asraf Ally DULULL
Industrie, Klein- en Middenbedrijf, Handel en Coöperaties
Rajeshwar JEETAH
Informatietechnologie en Telecommunicatie
Marie Joseph Noel-Etienne Ghislain SINATAMBOU
Jeugd en Sport
Sylvio Hock Sheen TANG WAH HING
Justitie, Mensenrechten en Openbaar aanklager
Jayarama VALAYDEN
Kunst en Cultuur
Mahendra GOWRESSOO
Lokaal bestuur
James Burty DAVID
Milieu en Nationale ontwikkelingseenheid
Anil Kumar BACHOO
Onderwijs en Human Resources
Dharambeer GOKHOOL
Openbare diensten
Abu Twalib KASENALLY
Sociale veiligheid, Nationale solidariteit en Welzijn voor ouderen
Sheilabai BAPPOO
Vrouwenrechten, Kinderen, Familiewelzijn en Consumentenbescherming
Indranee SEEBUN

Gouverneur Centrale Bank
Rameswurlall Basant ROI

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Traangas tegen Chinese arbeiders

De politie in de hoofdstad van Mauritius, Port Louis, gebruikte op 8 maart 2005 traangas en wapenstok tegen driehonderd Chinese arbeiders die boos waren omdat een van hun collega's was overleden als gevolg van te zware werklast. Volgens de directie van de Compagnie Mauricienne de Textile, waar de man werkte, was de werknemer echter een natuurlijke dood gestorven.

Bovendien zou het bedrijf de familie compensatie betalen en wilden de Chinese arbeiders zelf graag overwerken. Buitenlandse werknemers waren veelal naar Mauritius gehaald om in de textielfabrieken te werken omdat de lokale arbeidskrachten geen overwerk wilden doen.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Massagraf van de dodo gevonden

Op 24 december 2005 werd bekend dat wetenschappers uit Mauritius en Nederland een massagraf met de resten van ongeveer twintig dodo's hadden gevonden. Over de dodo was niet meer bekend dan dat het een vogel was die niet kon vliegen en in de zeventiende eeuw was uitgestorven.
Het laatste complete skelet van het dier ging voor zover bekend verloren bij een brand in een museum in 1755. De wetenschappers schatten dat de gevonden beenderen ongeveer 2000 jaar oud waren.

(Vorige berichten pag. 643/2 - 2004)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3222, pag. 57761-57824

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

FEBRUARI 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 70
Voorzichtige openstelling arbeidsmarkt voor legale migranten

België 72
Record aantal politieke vluchtelingen erkend

Cyprus 75
Vogelgriep vastgesteld op Noord-Cyprus

Duitsland 75
Lagere economische groei in 2005

Finland 76
President Halonen herkozen

Frankrijk 76
Noodtoestand opgeheven

Groot-Brittannië 77
Lagerhuis wijst wettelijk verbod op haatzaaien af

Italië 78
Parlement akkoord met zelfverdedigingswet

Nederland 78
Plannen nieuw omroepbestel gepresenteerd

Oekraïne 81
Gevallen van vogelgriep bevestigd

Oostenrijk 83
Schadevergoeding slachtoffers Holocaust

Roemenië 83
Anticorruptiewetgeving verscherpt

Russische Federatie 85
Problemen met Oekraïne, Moldova en Georgië over gasleveranties

Servië en Montenegro 87
Premier wil Kosovo binnen Servië houden

Spanje 89
Recordvangst cocaïne in 2005

Turkije 89
Mensenrechtenhof veroordeelt Turkije 290 keer in 2005

Vaticaan 90
Paus komt met encycliek over liefde

AMERIKA

Argentinië 90
Kirchner versterkt positie na parlementsverkiezingen

Brazilië 93
Corruptieschandalen bepalen agenda

Canada 96
Verkiezingen na val van kabinet

Chili 98
Bachelet eerste vrouwelijke president

Cuba 100
Opiniepeiling zou uitwijzen dat Cubanen veranderingen willen

Ecuador 102
Parlement zet president Gutiérrez af

Venezuela 105
Nieuw parlement schaart zich achter beleid Chávez

Verenigde Staten 108
Hongerstaking in Guantánamo Bay gaat voort

MIDDEN-OOSTEN

Irak 111
Tol van de oorlog: tienduizenden doden

Iran 115
'Martelaars' per advertentie gezocht

AZIË

Brunei 119
Legalisering politieke partijen

China 120
Publicatie beleidsnota voor rampen en sociale onrust

Indonesië 122
'Bommenmaker' Azahari komt om

Laos 124
Viering dertig jaar communisme

AFRIKA

Benin 125
Geen geld voor verkiezingen, wel voor auto's

Burkina Faso 125
President Compaoré herkozen

Centraal Afrikaanse Republiek 126
Sancties opgeheven

Congo Brazzaville 127
Meer geld voor aidsbestrijding

Nigeria 128
Olierijk zuiden boycot bespreking over hervormingen

Tsjaad 130
Uitslag referendum bevestigt winst Déby

EUROPESE UNIE

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voorzichtige openstelling arbeidsmarkt voor legale migranten

Per 23 januari 2006 werd binnen de Unie een richtlijn van kracht die legale migranten basisrechten toekende inzake toetreding tot de arbeidsmarkt. Indien zij beschikten over voldoende bestaansmiddelen en verzekerd waren tegen ziektekosten, hadden zij recht op sociale zekerheid, bescherming tegen uitzetting en het recht om in een andere lidstaat te gaan wonen, werken of studeren. Het ging om ca. tien miljoen mensen.
Tot dan toe lieten de vijftien oude lidstaten geen buitenlandse werknemers uit de tien nieuwe lidstaten toe, ook al waren zij legaal. Vanaf mei konden lidstaten er voor kiezen deze uitsluiting nog eens drie jaar langer voort te zetten. Oostenrijk en Duitsland hadden aangekondigd dat ook te zullen doen, terwijl Portugal, Denemarken en Italië dezelfde positie leken in te nemen. Spanje, Finland en waarschijnlijk ook Griekenland zouden werknemers uit de nieuwe lidstaten vanaf mei toelaten, zoals Groot-Brittannië, Ierland en Zweden al in mei 2004, toen de tien staten toetraden, hadden besloten. Frankrijk en België wilden vanaf mei de beperkingen versoepelen, hetgeen enigszins vergelijkbaar was met de positie van Nederland dat in december 2005 besloot tot toelating van Poolse bouwvakkers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Commissie vermaant Groot-Brittannië en Hongarije wegens begrotingstekort

De Europese Commissie liet Groot-Brittannië en Hongarije op 11 januari 2006 weten dat beide landen hun begrotingsplannen dienden aan te passen om te voldoen aan de begrotingsregels van de Unie. Daarbij ging het om de verplichting dit tekort niet te laten oplopen tot boven de 3 procent van het bbp.
De Britten zouden in het begrotingsjaar 2006/2007 waarschijnlijk voor de derde maal achtereen de norm overschrijden. In het afgesloten begrotingsjaar 2004/2005 lag het tekort op 3,2 procent en het zou in 2005/2006 zijn gestegen naar 3,4 procent. Na 3,2 procent in 2006/2007 zou pas het begrotingsjaar daarna het niveau van 3 procent zijn bereikt. Er konden echter geen sancties op worden gezet, omdat Groot-Brittannië niet tot de eurozone behoorde.
Voor Hongarije gold dat ook, maar dit land wilde in 2010 de euro invoeren. De commissie vond de begrotingsplannen van de Hongaarse regering echter niet overtuigend in het licht van de vereiste daling van het tekort, dat in 2005 op 6,1 procent lag.

Microsoft geeft concurrentie gedeeltelijke inzage in Windows-code

Softwaregigant Microsoft deed op 25 januari 2006 de toezegging om delen van de zogeheten broncode van haar besturingssysteem Windows vrij te zullen geven. Daardoor konden concurrerende bedrijven het functioneren van hun software op Windows, het systeem waar het overgrote deel van de computers op draaide, verbeteren. Dit paste in de EU-doelstellingen om de monopoliepositie van Microsoft te doorbreken en de concurrentie in software te stimuleren.
De Europese Commissie had het bedrijf in maart 2004 wegens misbruik van haar machtspositie veroordeeld tot een zeer hoge boete van 497 miljoen euro. Het moest bovendien aan twee eisen voldoen. De eerste werd al snel gehonoreerd: een versie van Windows zonder de audiovisuele software Media Player. Maar het vrijgeven van de broncode liet veel langer op zich wachten. De Commissie had in december 2005 gedreigd Microsoft een boete van 2 miljoen euro per dag op te leggen zolang het niet aan deze eis voldeed. Daarop gaf het bedrijf toe.
Of de toezegging van Microsoft afdoende was, viel nog te bezien. Niet alleen wilden concurrerende bedrijven eerst zekerheid hebben over welk gedeelte van de sofwarecode vrij zou worden, ook de Commissie zelf reageerde terughoudend. Volgens eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes was de broncode 'helemaal niet de ultieme informatie. (...) Juist daarom moeten de programmeurs verstaanbare informatie geven, parallel met de broncode.'

GEZONDHEID EN ZORG

Strengere regels voor voedselveiligheid

Per 1 januari 2006 trad binnen de Unie een aantal maatregelen in werking die beoogden meer garanties te bieden voor de kwaliteit van het voedsel.
Een eerste maatregel bestond uit hygiënevoorschriften bij het transporteren en bewaren van voedsel. Daarnaast werd de controle verscherpt op de aanwezigheid van de bacteriën salmonella en listeria. Het gebruik van antibiotica in diervoeding om de groei te bevorderen, werd verboden. Het diervoer werd bovendien onderworpen aan strenge hygiënische voorschriften. Tenslotte werden aan geïmporteerd voedsel en diervoeding dezelfde eisen gesteld als aan producten van eigen makelij.

LANDBOUW

Omvang landbouwgronden gedaald

Uit het in januari 2006 verschenen rapport Irena (Indicator Reporting on the Integration of Environmental Concerns into Agriculture) bleek dat de hoeveelheid landbouwgrond in de EU-landen binnen het decennium 1990-2000 met 2,5 procent was afgenomen. De totale oppervlakte slonk van 115,3 miljoen naar 112,7 miljoen hectare. De uitstoot van broeikasgassen, waarvan de landbouw 10 procent voor haar rekening nam, daalde in dezelfde periode met 8,7 procent. De landbouw veroorzaakte meer dan de helft van de nitraatconcentratie in het grondwater, welke op ongeveer hetzelfde niveau bleef. Tenslotte steeg het percentage biologische landbouwgrond tussen 1998 en 2002 van 1,8 naar 3,7 procent.
De gegevens hadden alleen betrekking op de oude vijftien lidstaten van vóór mei 2004 en liepen tot in het jaar 2002. Het Irena-rapport richtte zich specifiek op de relatie tussen landbouw en milieueffecten.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie getroffen door Russisch-Oekraïens conflict over gaslevering

De crisis in de betrekkingen tussen Rusland en Oekraïne, die op 1 januari 2006 leidde tot de stopzetting van Russische gasleveranties aan het buurland, bleef niet zonder gevolgen voor de landen van de Europese Unie. De reden daarvoor was dat de Unie voor 25 procent van haar gastoevoer afhankelijk was van Rusland en dat 80 procent daarvan via Oekraïense pijpleidingen werd aangevoerd. Het conflict was ontstaan nadat Rusland had geëist dat Oekraïne een veel hoge-

re gasprijs zou gaan betalen. Aangenomen werd dat de harde Russische opstelling samenhing met de poging van Oekraïne zich te onttrekken aan de invloedsfeer van Rusland en zich meer op het Westen te oriënteren.
De gevolgen waren het duidelijkste voelbaar in Polen (waar de gastoevoer met de helft terugliep), Hongarije (waar deze 40 procent afnam), Oostenrijk (ruim 30 procent) en Frankrijk en Italië (25 procent). Ook in Duitsland werd een niet nader becijferde afname vastgesteld. De leverancier, het Russische Gazprom, zegde overigens wel toe haar leveringsverplichtingen aan de landen van de Unie na te zullen komen.

'Energietoevoer veiligstellen'

De 'gasoorlog' tussen de twee landen werd enkele dagen later bijgelegd, na een bemiddelende rol van de Unie. De kwestie had duidelijk gemaakt dat het veiligstellen van de energietoevoer van groot belang was. Eurocommissaris voor Energie, Andris Piebalgs, formuleerde dan ook als doel dat de invoer van energie beter gespreid zou moeten worden door behalve op Rusland ook op andere leveranciers een beroep te doen. Ook moest er efficiënter met energie worden omgegaan, omdat minder verbruik ook minder afhankelijkheid betekende. Daarnaast was nauwere samenwerking tussen de lidstaten vereist. Hij zou eind 2006 een voorstel doen voor een nieuwe energiepolitiek.

Financiële steun aan Palestijnen vooralsnog gehandhaafd

Als voorlopige reactie op de verkiezingsoverwinning in de Palestijnse gebieden door de radicaal-islamitische organisatie Hamas besloot de Unie voorlopig om de financiële steunverlening aan de Palestijnen voort te zetten, zo viel af te leiden uit verklaringen die op 26 januari 2006 werden afgegeven. De formele bevestiging kwam vier dagen later, toen de EU-ministers van Buitenlandse zaken besloten tot een overgangsperiode die naar verwachting zo'n drie maanden zou duren. De ministers wilden afwachten welke regering er werd gevormd en hoe het beleid van Hamas er uit zou zien.
Sinds 2003 ontving de Palestijnse Autoriteit (PA) jaarlijks ca. 500 miljoen euro. Dat geld had men hard nodig omdat er volgens gegevens van de Wereldbank een begrotingstekort was van bijna 1 miljard dollar (ruim 800 miljoen euro). Vooral de uitbetaling van werknemers in overheidsdienst liep gevaar. Recentelijk had de Unie een bedrag van 35 miljoen euro bevroren wegens een gebrek aan begrotingsdiscipline. De Palestijnse president Machmoed Abbas had wel, tijdens een bezoek eind december 2005 aan Saoedi-Arabië, van dit land een bedrag van 100 miljoen dollar toegezegd gekregen om de ergste nood te lenigen.
De wens om de Palestijnen te blijven helpen verdroeg zich echter niet gemakkelijk met de politieke bezwaren die in de Unie werden gekoesterd tegen Hamas, dat nog steeds voorkwam op de lijst van terroristische organisaties vanwege de aanslagen tegen Israël. De Unie stelde dan ook een aantal voorwaarden. Het nieuwe Palestijnse parlement zou de vorming van een regering moeten steunen die het geweld wilde beëindigen en via onderhandelingen een oplossing zou proberen te vinden voor het Israëlisch-Palestijns conflict. Bovendien was het noodzakelijk dat Hamas de staat Israël erkende, hetgeen haaks stond op haar tot dusverre gevoerde politiek. Ook drong de Unie aan op hervormingen, het handhaven van rechtsstatelijke normen en een verantwoord begrotingsbeleid. Op deze wijze wilde zij voorkomen dat de Palestijnen in een isolement terecht kwamen en de radicale krachten aan invloed zouden winnen.
De EU-beslissing week af van de houding van zowel Israël als de Verenigde Staten die hadden aangedrongen op stopzetting van de financiële steun.
President Abbas had een beroep gedaan op de EU (en andere donoren) om de geldkraan niet dicht te draaien. Na een ontmoeting met de Duitse bondskanselier Angela Merkel verklaarde hij op 30 januari dat dit van belang was 'om ervoor te zorgen dat de Palestijnse instellingen blijven functioneren en om te vermijden dat het plan om een onafhankelijke Palestijnse staat te creëren wordt verstoord of ontspoort'. Hamas zelf deed een beroep op de EU, bij monde van haar leider Ismail Haniyeh, om zonder voorwaarden vooraf de dialoog aan te gaan.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Europees Hof bevestigt compensatierechten van vliegtuigpassagiers

De in februari 2005 uitgevaardigde verordening die vliegtuigpassagiers uit de EU-landen extra rechten toekent, is rechtsgeldig, zo oordeelde het Europees Hof van Justitie op 10 januari 2006. De rechten hadden betrekking op financiële compensatie in geval van annulering of vertraging van de vlucht. Gestrande passagiers konden bedragen tussen de 250 en 600 euro claimen bij hun luchtvaartmaatschappijen, die hun in dergelijke gevallen ook moesten helpen met onderdak en voeding.
De zaak was aanhangig gemaakt door de International Air Transport Association (IATA) en de European Low Fares Airline Association (Elfaa), die respectievelijk 270 luchtvaartmaatschappijen en tien budgetmaatschappijen vertegenwoordigden. Zij hadden oorspronkelijk in Groot-Brittannië een klacht ingediend, waarna de rechter de kwestie voorlegde aan het Europees Hof. De twee organisaties hadden met name bezwaar gemaakt tegen het ontbreken van een clausule op basis waarvan geen vergoedingen hoefden te worden betaald indien sprake was van uitzonderlijke omstandigheden. Met de afwijzing van hun bezwaren werd de Europese Commissie, opsteller van de verordening, in het gelijk gesteld.

EUROPEES PARLEMENT

Liberaliseringsrichtlijn havendiensten verworpen

De door de Europese Commissie voorgestelde richtlijn voor liberalisering van de havendiensten werd op 18 januari 2006 door het Europees Parlement verworpen. De richtlijn moest het mogelijk maken dat de scheepsbemanning zelf schepen kon lossen en laden ('zelfafhandeling') in plaats van de havenwerkers. Deze vreesden dat door deze verheviging van concurrentie werkgelegenheid verloren zou gaan. Vooraf gaand aan de bespreking in het parlement vonden in verscheidene lidstaten dan ook felle acties plaats.
Twee dagen voor de behandeling van de richtlijn demonstreerden ca. 6.000 havenwerkers uit vijftien Europese landen bij het parlementsgebouw in Straatsburg. Betogers raakten er slaags met de politie, die traangas inzette en zeker tien demonstranten arresteerde. Er werden vernielingen aan het gebouw aangericht en veel ruiten sneuvelden. Vijftien agenten raakten gewond, van wie er vijf naar het ziekenhuis moesten.
Op dezelfde dag werd in een aantal landen gestaakt. Dat gebeurde vooral in België, waar het werk in Antwerpen, Gent en Zee-

Europese Unie

brugge voor 24 uur werd neergelegd. Volgens werkgevers in de haven betekende dit een inkomstenderving van ca. 15 miljoen euro. Op beperkter schaal vonden dergelijke acties plaats in Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Nederland, Spanje en Zweden. Eerder gebeurde dat ook in Duitsland.
Het parlement verwierp de richtlijn uiteindelijk met een grote meerderheid van 532 tegen 120 stemmen bij 25 onthoudingen. Die meerderheid was veel ruimer dan bij een eerdere stemming in 2003, toen een eerste versie van de richtlijn – eveneens onder druk van protestacties – werd afgewezen.
Overigens zou een verderstrekkend liberaliseringsvoorstel, de zogeheten Bolkesteinrichtlijn, nog in februari door het parlement worden behandeld. Als de tegenstanders van de havenrichtlijn wilden voorkomen dat daardoor liberalisering in de haven alsnog zou worden ingevoerd, waren amendementen nodig om de havensector uit te zonderen.

Europarlement wijst meerjarenbegroting af

Het eerder na moeizame onderhandelingen bereikte compromis over de meerjarenbegroting van de Unie werd op 18 januari 2006 alsnog getorpedeerd, toen het Europees Parlement de voorstellen afwees. Dat gebeurde zelfs met een overweldigende meerderheid van 541 tegen 56 stemmen.
De leiders van de Unie waren op 17 december 2005 overeengekomen de begrotingsuitgaven voor de periode 2007-2013 vast te leggen op 862 miljard euro. Dat kwam overeen met 1,045 procent van het Europese bnp. Daar ging een reeks conflicten aan vooraf, waarbij vooral de korting die Groot-Brittannië sinds twintig jaar genoot op haar bijdrage twistpunt was. Deze zou langzaam aan worden verlaagd, terwijl tegelijkertijd wensen van andere landen voor extra financiële steun werden gehonoreerd. Volgens kanselier Wolfgang Schüssel van Oostenrijk, dat op dat moment EU-voorzitter was, zou een herhaling van de strijd tussen de lidstaten kunnen worden voorkomen door eigen inkomsten voor de Unie in het leven te roepen, te financieren door een Europese belasting. Dit idee was echter zeer omstreden.
Het europarlement viel vooral over de hoogte van de totale uitgaven en had zich eerder al uitgesproken voor een totaalbedrag van 975 miljard euro. Het gevolg van de verwerping was dat Oostenrijk in overleg moest treden met de Europese Commissie en het parlement. Over de wijze van aanpassing waren de parlementariërs echter ook onderling verdeeld. De links georiënteerde fracties wensten de uitgaven met tientallen miljarden euro's te verhogen. De christen-democraten pleitten voor meer begrotingsflexibiliteit, onder meer door overschotten bij bepaalde uitgavenposten voor andere beleidscategorieën aan te wenden. De liberalen eisten vooral meer Europese gelden voor onderzoek.

Commissie gaat 'CIA-gevangenissen' onderzoeken

Het Europees Parlement besloot op 18 januari 2006 een 46-koppige commissie op te richten die moest onderzoeken of Europese regeringen op de hoogte waren van mogelijk illegale vluchten over Europees grondgebied om gevangenen te vervoeren. Het ging daarbij om de aanzwellende stroom van geruchten dat de Amerikaanse inlichtingendienst, de Central Intelligence Agency (CIA), vliegtuigen had gebruikt om arrestanten die werden verdacht van betrokkenheid bij terrorisme naar geheime detentiecentra over te brengen.
Het feitelijke onderzoek naar het bestaan van de geheime gevangenissen, dat door de Verenigde Staten noch bevestigd noch ontkend werd, lag in handen van de Raad van Europa en stond onder leiding van de Zwitser Dick Marty. Deze had halverwege december al verklaard dat 'de tot nog toe verzamelde gegevens de geloofwaardigheid versterken van de aantijgingen over het vervoer en het vasthouden van gearresteerde personen in Europese landen, en dat buiten elke juridische procedure.'

(Vorige berichten pagina 6/1 - 2006)

België

BELGIË

BINNENLAND

Record aantal politieke vluchtelingen erkend

In 2005 werden in België meer politieke vluchtelingen dan ooit erkend, zo bleek in januari 2006 uit cijfers van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS). Het ging in totaal om 3.059 mensen. Dat betekende dat er sprake was van een jaarlijks stijgende lijn: in 2001 waren het er 896, in 2002 1.164, in 2003 1.201 en in 2004 2.275. Het merendeel van de vluchtelingen kwam uit Rusland en dan vooral Tsjetsjenië (1.256). Daarna volgden Rwanda (444), Democratische Republiek Kongo (204), Servië en Montenegro (165), Iran (112) en Irak (63).
De stijging hield deels verband met de toename van het aantal beslissingen van het commissariaat, dat met 24.086 11 procent hoger lag dan in 2004. Een belangrijkere rol speelde echter het wegwerken van de achterstand die in de loop der jaren was opgebouwd. De verwachting was dan ook dat het aantal erkenningen in de toekomst weer wat terug zou lopen.
Het aantal aanvragen van asiel was de laatste jaren wel gedaald, van ruim 42.000 in 2000 naar 15.357 in 2004. Deze daling volgde op de regeringsbeslissing om financiële hulp te vervangen door materiële hulp. In 2005 steeg dat aantal weer licht.

Rik Daems legt VLD-fractievoorzitterschap neer

De fractievoorzitter in de Kamer voor de Vrije Liberalen en Democraten (VLD), Rik Daems, legde op 10 januari 2006 zijn functie neer. Dat deed hij na het bekend worden van zijn liefdesaffaire met het kamerlid Sofie Pécriaux van de Parti Socialiste (PS), die zwanger van hem was.
Daems (46) stond bekend als begrotingsspecialist en was tussen 1999 en 2003 minister van Telecommunicatie, Overheidsbedrijven en Participaties. Daarna werd hij fractieleider. Als opvolger schoven de VLD-kamerleden Fons Borginon (39) naar voren.

SP.A-voorzitter Vande Lanotte benoemd tot minister van Staat

Koning Albert heeft aan de voorzitter van de Socialistische Partij Anders (SP.A), Johan Vande Lanotte, de titel minister van Staat toegekend, zo werd op 30 januari 2006 officieel bekend gemaakt. De benoeming, die plaatsvond op voordracht van premier Guy Verhofstadt, was een teken van erkenning dat hij zich verdienstelijk had gemaakt in het openbare leven.
Aan de titel was geen specifieke bevoegdheid verbonden. Ministers van Staat, van wie België er nu 51 had, maakten automatisch deel uit van de kroonraad waartoe de 'gewone' ministers en de koning behoor-

den. De laatste kon de ministers van Staat raadplegen, maar in de praktijk was dat sinds 1960 niet meer voorgekomen.
Vande Lanotte (50) was vanaf 1991 kamerlid en daarna achtereenvolgens minister van Binnenlandse zaken (1994-1998), vice-premier (1995-2005) en minister van Begroting (1999-2005). In oktober 2005 trad hij uit de federale regering en werd partijvoorzitter.

Koning Albert keert zich scherp tegen separatisme

Tijdens de jaarlijkse nieuwjaarsbijeenkomst in het Paleis van Brussel, op 31 januari 2006, waarschuwde koning Albert in zijn toespraak voor wat hij noemde het 'rampzalige separatisme'. Impliciet doelde hij daarmee op de spanningen tussen Vlaanderen en Wallonië. De welvaartsachterstand van laatstgenoemd gewest, die had geleid tot financiële afdrachten vanuit Vlaanderen, voedde een vorm van 'subnationalisme' en zelfs separatisme. Maar 'breuken en scheidingen', zo stelde de koning, 'vallen meestal duur uit voor alle betrokkenen, of ze nu rijk of weinig welvarend zijn'. Daarom was volgens hem een politiek vereist die voor beide gunstig uitwerkte. Onder voorstanders van een grotere autonomie voor Vlaanderen viel de toespraak dan ook niet goed. Vlaams Belang (VB) stelde zelfs, bij monde van voorzitter Frank Vanhecke, dat de koning 'in een puur politieke toespraak het hele minimale Vlaamse streven naar meer sociaal-economische autonomie de kop tracht in te drukken.'
Het staatshoofd brak tevens een lans voor het terugdringen van de spanningen tussen allochtonen en autochtonen. Volgens hem lag de oorzaak vooral in het feit dat 'veel allochtone jongeren geen enkel toekomstperspectief meer zien in onze samenleving'. Van groot belang was dan ook vorming en vergroting van arbeidsperspectieven voor deze groep jongeren. In het onderwijs moest vooral aandacht worden besteed aan waarden als verdraagzaamheid, democratie, veiligheid en gelijkwaardigheid van man en vrouw, aldus de koning.

JUSTITIE

Fourniret aan Frankrijk uitgeleverd wegens meervoudige moord

Op 9 januari 2006 leverde België de Fransman Michel Fourniret uit aan zijn geboorteland, waar hij terecht moest staan voor de moord op minstens zeven meisjes. De vergrijpen, die de 63-jarige Fourniret in de meeste gevallen had bekend, vonden grotendeels in Frankrijk plaats maar deels ook in België waar hij later naar toe verhuisde.

In juni 2005 hadden de Belgische en Franse justitie besloten om de dossiers grotendeels over te dragen aan de gerechtelijke autoriteiten in het Franse Charleville-Mézières. Een laatste poging van Fourniret om uitlevering te voorkomen, strandde op 4 januari toen het Hof van Cassatie zijn beroep verwierp.

De vrouw van Fourniret, Monique Olivier, werd verdacht van medeplichtigheid en was al op 6 december 2005 aan Frankrijk uitgeleverd. De zaak tegen hen, die wel werd vergeleken met die tegen de beruchte Belgische kindermoordenaar Marc Dutroux, zou naar verwachting vanaf juni 2006 door de rechtbank worden behandeld.

Straffen tot tien jaar geëist tegen top extreem-linkse organisatie

Federaal magistraat Johan Delmulle eiste op 27 januari 2006 voor de Rechtbank van Eerste Aanleg in Brugge hoge celstraffen tegen de belangrijkste leden van de Turkse, extreem-linkse groepering DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk). Hij omschreef deze marxistisch-leninistische organisatie als 'crimineel en zelfs terroristisch'. In totaal stonden elf mensen, die in 1999 waren gearresteerd, terecht op verdenking van wapenbezit, schriftvervalsing en lidmaatschap van een criminele organisatie.

De DHKP-C – die vertakkingen had buiten Turkije, waaronder in België – zou zich tot doel hebben gesteld de Turkse staat omver te werpen. In haar thuisland was zij verantwoordelijk voor een aantal aanslagen.

De hoogste straf van tien jaar hoorden secretaris-generaal Dursun K. en diens rechterhand Musa A. tegen zich eisen. Tegen de overigen vorderde Delmulle straffen van drie tot zeven jaar. Het bekendste lid van de organisatie was Fehriye Erdal, tegen wie vijf jaar werd geëist. Zij was in 1999 in België gearresteerd op verdenking van medeplichtigheid aan de moord op een Turkse zakenman in Istanbul, drie jaar eerder.

Koen Dassen treedt af als hoofd Staatsveiligheid

Op 30 januari 2006 nam Koen Dassen ontslag als administrateur-generaal van de Dienst voor de Veiligheid van de Staat, kortweg de Staatsveiligheid. Deze dienst had tot taak de binnenlandse veiligheid te waarborgen en viel onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie, op dat moment Laurette Onkelinx. Deze had op zijn ontslag aangedrongen. Dassen (51) bekleedde de functie sinds september 2002.
Hoewel als officiële reden werd opgegeven dat Dassen 'promotie' maakte door aangesteld te worden als 'bijzonder expert voor Europese en internationale aspecten van het veiligheids- en migratiebeleid', lagen volgens ingewijden andere oorzaken ten grondslag aan zijn vertrek. Een dag later werd namelijk een rapport aan de Senaat overlegd, waarin de Vaste Commissie voor toezicht op de veiligheidsdiensten, het Comité I, vernietigende conclusies trok ten aanzien van de Staatsveiligheid. Deze zou informatie van de Amerikaanse inlichtingendienst, de Central Intelligence Agency (CIA), hebben laten liggen. Het ging daarbij om de levering door het bedrijf Engineered Pressure Systems International (EPSI) uit Temse van een isostatische pers aan Iran. Deze machine zou gebruikt kunnen worden voor nucleaire doeleinden. In 2004 had de CIA de Staatsveiligheid hierover getipt en toen daar niets mee werd gedaan, direct de douane aangesproken. De levering ging echter gewoon door. Het Comité I stuitte bij de Staatsveiligheid op een weigering om mee te werken aan onderzoek naar de gang van zaken en zag zich daarom gedwongen een ambtenaar van de dienst te dagvaarden om de benodigde informatie alsnog te verkrijgen.

Het was een publiek geheim dat de verstandhouding tussen de liberaal Dassen en minister Onkelinx van de Parti Socialiste (PS) al langer verstoord was. Dassen verweet haar te weinig mensen en middelen beschikbaar te stellen voor de dienst en verzette zich bovendien tegen de zijns inziens te grote controle van het parlement op de Staatsveiligheid. Voorts had Dassen kritiek op de nieuwe anti-terreurdienst, het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (CODA), die hij dreigde tegen te werken. Tenslotte had hij, zonder zijn minister daarin te kennen, politieke uitspraken gedaan

België

over wat hij beschouwde als 'het groeiende moslimfundamentalisme in de gevangenissen'.

GEZONDHEID EN ZORG

Rookverbod op het werk van kracht

Per 1 januari 2006 werd in België een algeheel rookverbod op de werkplek van kracht. De rookvrije ruimtes betroffen niet alleen de plaats waar men werkte, maar ook gemeenschappelijke ruimtes als kantines, vergaderzalen, recepties, toiletten en liften.Werknemers die over een individuele werkruimte beschikten, waren ook aan het verbod onderworpen. Roken was alleen nog mogelijk in speciaal daarvoor bestemde ruimtes, maar werkgevers waren niet verplicht deze ook beschikbaar te stellen.
De horecasector had uitstel van de maatregel bedongen: daar zou het verbod één jaar later ingaan. De maatregelen beoogden niet-rokers te beschermen tegen schadelijke gezondheidseffecten. Ze waren vergelijkbaar met eerdere wetgeving in landen als Finland, Ierland, Italië, Malta, Nederland, Noorwegen, IJsland en Zweden.

MILITAIRE ZAKEN

Mondernisering leger nadert slotfase

In januari 2006 werd een aantal besluiten genomen, die in de woorden van premier Guy Verhofstadt, 'de laatste fase' inluidden van de voorgenomen modernisering van het leger.

Lagere personeelskosten

In het jaarrapport van 16 januari, onder verantwoordelijkheid van minister van Defensie André Flahaut en de Chef Defensie August Van Daele, werd melding gemaakt van het streven om de personeelskosten van het leger in de periode 2000-2015 te doen verminderen naar de helft van het jaarbudget, ofwel 2,7 miljard euro. Op dat moment namen deze kosten nog 61 procent van het budget voor hun rekening. Een en ander betekende dat het personeelsbestand moest dalen van 44.300 militairen en burgers in 2000 naar 37.725 in 2015. Dat aantal lag in 2005 op 41.700.
Om het proces te bespoedigen werd de overstap van een militaire naar een civiele baan (in of buiten het leger) bevorderd, onder meer door de opzet van projecten om uittredende militairen aan ander werk te helpen. Hierbij ging het vooral om mensen boven de 40, hetgeen paste in het verjongingsstreven van het ministerie van Defensie.

Nieuwe investeringen in materieel

Het verminderen van de personeelskosten maakte tegelijkertijd meer gelden vrij voor aanschaf van materieel, de tweede peiler van de modernisering. Zo werden er van Nederland NH90-transporthelikopters gekocht. Verder keurde de federale regering op 27 januari een voorstel goed van minister Flahaut om 242 pantservoertuigen te bestellen bij het Zwitserse bedrijf Mowag, een dochteronderneming van het Amerikaanse General Dynamics. De levering zou in drie fases verlopen, waarvan de eerste van 138 pantserwagens in de loop van 2007 zou plaatsvinden. Het contract had een waarde van ca. 700 miljoen euro.

Grote daling van Vlaamse wapenexport

Uit cijfers die in januari 2006 werden verstrekt door de Vlaamse overheid, bleek dat de export van militair materieel in het laatste kwartaal van 2005 drastisch was afgenomen. Er werden in deze periode veertig vergunningen afgegeven, die per maand goed waren voor een bedrag van 5,7 miljoen euro. In de eerste helft van dat jaar bedroeg dit nog 20 miljoen en in de periode maart-december 2004 zelfs 40 miljoen.
Sinds 2003 lag de beslissingsbevoegdheid inzake wapenuitvoer bij de gewesten. Dat sindsdien in Vlaanderen van een zo sterke afname sprake was, leek daar echter niet mee in verband te staan. Er was namelijk geen sprake van een strenger vergunningenbeleid, ook al weigerde de Vlaamse regering in een aantal gevallen toestemming. Het betrof Chili, Saoedi-Arabië, Tanzania en Turkije. Eerder zou het teruglopen van het aantal orders zijn te verklaren door de verminderde belangstelling voor wapenaankopen bij belangrijke afnemers als Singapore en vooral de Verenigde Staten.

EUROPESE UNIE

Philippe Maystadt blijft voorzitter Europese Investeringsbank

Per 1 januari 2006 werd de aanstelling van voormalig minister van Financiën Philippe Maystadt (1948) als voorzitter van de Europese Investeringsbank (EIB) met zes jaar verlengd. De beslissing daartoe werd op 6 december 2005 genomen door de Europese ministers van Financiën en daarna gesteund door de afzonderlijke lidstaten. Maystadt, lid van het Centre Démocrate Humaniste (CDH), vervulde de hoogste functie bij de financiële instelling van de Europese Unie sinds 2000. Er was geen tegenkandidaat.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belgisch en Nederlands asielbeleid sporen niet

Kritiek minister op Nederlandse eisen gezinshereniging

Voor de derde achtereenvolgende keer leverde een Belgisch politicus kritiek op het beleid van de Nederlandse regering, zo werd duidelijk uit een interview dat minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael op 7 januari 2006 gaf aan dagblad de *Gazet van Antwerpen*. Daarin stelde hij dat Nederland uit de pas liep door een strenger asielbeleid te voeren dan in Europees verband was afgesproken.

Het betrof hier met name de regels voor gezinshereniging, die strenger waren dan in België. Zo mochten in Nederland alleen de echtgeno(o)t(e) en kinderen tot achttien jaar overkomen maar in België ook meerderjarige kinderen, grootouders en kleinkinderen. Tevens golden daar minder strenge inkomenseisen dan in Nederland, waar degene die een partner wilde laten overkomen 120 procent van het minimumloon moest verdienen. Bovendien diende de allochtone ingezetene in Nederland een minimumleeftijd van 21 jaar te hebben, terwijl die in België 18 jaar was. In Nederland werden ook zeer hoge leges voor verblijfs- en inreisdocumenten gevraagd; zo kostte een verblijfsvergunning in Nederland 430 euro en in België 30 euro. Verder kwam er een verplichting voor degene die naar Nederland wilde komen om al in het land van herkomst een inburgeringsexamen af te leggen. Een dergelijk examen bestond in België niet.

De Nederlandse minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk, even-

als Dewael van liberale huize, was ook door de vreemdelingenkamers van de rechtbanken in Haarlem en Amsterdam terecht gewezen. Zij oordeelden eind 2005 dat de minister de Europese richtlijn inzake het recht op gezinshereniging te beperkt uitlegde.

Bij eerdere Belgische kritiek op Nederland was irritatie ontstaan omdat de betreffende ministers – Karel De Gucht (juni 2005) en Freya Van den Bossche (december 2005) – hun inhoudelijke kritiek gepaard lieten gaan met op de persoon gerichte opmerkingen. Dat gebeurde hier niet, maar de kritiek van Dewael legde wel voor de derde maal aanzienlijke verschillen bloot tussen het beleid van beide landen.

Gezamenlijke aanpak 'sluiproute'

Het strengere beleid van Nederland riep ook een probleem op. Om de strikte eisen te ontlopen, kozen allochtone Nederlanders steeds vaker een sluiproute voor familiehereniging. Dat deden zij door tijdelijk naar België te verhuizen. Als ze daar eenmaal werk en huisvesting hadden gevonden, konden ze gemakkelijker familieleden laten overkomen en vestigden zij zich vervolgens vaak weer in Nederland.

Bij een ontmoeting tussen de ministers Dewael en Verdonk werd afgesproken strenger toezicht te houden op het gebruik van de 'België-route'. Zo zouden woonadressen van de aanvragers van een verblijfsvergunning intensiever worden gecontroleerd. Minister Dewael voelde echter niets voor overname van de Nederlandse regelgeving.

Serge Brammertz leidt VN-onderzoek naar moord op Libanees politicus

Op 11 januari 2006 werd bekend gemaakt dat de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, de Belg Serge Brammertz had benoemd tot hoofd van een onafhankelijke internationale onderzoekscommissie voor Libanon. Deze was door de VN-Veiligheidsraad ingesteld en had tot taak het land te helpen bij het onderzoek naar de moord, in februari 2005, op voormalig premier Rafik al-Hariri waarbij Syrië een rol zou hebben gespeeld.
Brammertz (43), adjunct-procureur bij het Internationaal Strafhof (ICC), volgde Detlev Mehlis uit Duitsland op.

(Vorige berichten pagina 10/1 - 2006)

CYPRUS

LANDBOUW

Vogelgriep vastgesteld op Noord-Cyprus

De Europese Commissie maakte op 29 januari 2006 bekend dat er vogelgriep was vastgesteld bij enkele dode vogels in Noord-Cyprus. Het ging daarbij om de voor de mens gevaarlijke variant H5N1. Eerder was het virus al vastgesteld in Turkije, waar vier mensen waren overleden aan het virus. De Commissie besloot alle handel in levende dieren en dierproducten vanuit Noord-Cyprus te verbieden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije wil herenigingbesprekingen hervatten

De Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gul zei op 24 januari 2006 dat Turkije voorstander was van het hervatten van de herenigingbesprekingen tussen het Turkse en Griekse deel van Cyprus. Hij bood aan de Turkse havens en vliegvelden open te stellen voor Cyprus als dat land de handelsbeperkingen voor het Turkse deel van het eiland zou opheffen.
Griekenland zei in een eerste reactie de voorstellen te bestuderen. Grieks-Cyprus reageerde direct afwijzend. Het meende dat de voorstellen niets nieuws bevatten. De Grieks-Cypriotische minister van Buitenlandse zaken George Iacovou sprak zelfs van een 'opgewarmde prak'.
De Britse minister van Buitenlandse zaken Jack Straw bezocht Cyprus een dag later, op 25 januari. Zijn doel was eveneens het op gang brengen van de herenigingbesprekingen. Dit mislukte jammerlijk omdat de Grieks-Cypriotische president Tassos Papadopoulos hem weigerde te ontvangen. Straw kreeg slechts minister van Buitenlandse zaken George Iacovou te spreken. Aanleiding hiervoor was dat Straw met de Turks-Cypriotische leider Mehmet Ali Talat had gesproken in zijn presidentiële vertrekken. Volgens Papadopoulos had dit nooit mogen gebeuren omdat Ali Talat geen president was en dus ook geen presidentiële vertrekken kon hebben. Straw had Ali Talat op een andere plaats moeten ontmoeten.

(Vorige berichten pagina 15/1 e.v. - 2006)

DUITSLAND

BINNENLAND

Dak ijsbaan ingestort: twaalf doden

Twaalf mensen kwamen om toen op 2 januari 2006 het dak van een ijsbaan in Bad Reichenhall in de Beierse Alpen bezweek onder het gewicht van de sneeuw en instortte. De reddingswerkzaamheden werden bemoeilijkt door zware sneeuwval die vervoer over de weg voor reddingsteams bijna onmogelijk maakte.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aantal werklozen weer boven de vijf miljoen

Volgens officiële cijfers over januari 2006 steeg het aantal werklozen in die maand onverwacht weer boven de vijf miljoen. Het nam met 408.000 toe tot 5.012.000, wat neerkwam op 12,1 procent van de beroepsbevolking. Daarbij speelde de zwakke binnenlandse vraag een rol, die onder meer tot uiting kwam in een daling met 1,4 procent van de verkopen in de detailhandel over de maand december.
Deskundigen meenden echter dat de cijfers niet zo negatief waren als op het eerste gezicht leek. Ze zouden namelijk zijn beïnvloed door ongewoon koud weer dat vooral bouwbedrijven ertoe had gebracht personeel te ontslaan. Ook zou de komende invoering van nieuwe uitkeringsregels er toe hebben geleid dat meer mensen zich als werkloos wilden laten registreren.

DaimlerChrysler: 6.000 banen weg

Het Duitse autoconcern DaimlerChrysler zal de komende drie jaar wereldwijd 6.000 arbeidsplaatsen schrappen onder het hogere personeel, zo maakte het bedrijf op 24 januari 2006 bekend. In totaal zou er voor 1,2 miljard euro extra worden bezuinigd.
Korte tijd eerder was al bekend gemaakt dat bij de Mercedes-fabrieken 8.500 banen zouden verdwijnen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lagere economische groei in 2005

Het Federaal Bureau voor de Statistiek

Finland

maakte op 12 januari 2006 bekend dat de economische groei was afgenomen van 1,6 procent in 2004 naar 0,9 procent in 2005. De toename van de export was in belangrijke mate voor de groei verantwoordelijk. De export was gegroeid met 6,2 procent en de import met 5 procent.
Het begrotingstekort was voor het vierde achtereenvolgende jaar boven de door de Europese Unie gestelde limiet van 3 procent gekomen. In 2005 bedroeg het 3,5 procent van het bbp.

(Vorige berichten pagina 15/2 e.v. - 2006)

FINLAND

BINNENLAND

President Halonen herkozen

De Finse president Tarja Halonen (62) werd in januari 2006 in haar functie herkozen, waarmee zij haar tweede en laatste zesjarige termijn aanvaardde. Op 15 januari vond de eerste ronde plaats, tussen acht kandidaten van wie er drie een substantieel aantal stemmen behaalden. Behalve Halonen waren dat Sauli Vainamo Niinisto namens de Nationale Coalitie (Kok) en Matti Taneli Vanhanen voor de Finse Centrumpartij (Kesk). Zij kregen respectievelijk 24,1 en 18,6 procent van de stemmen. Halonen, van de Sociaaldemocratische Partij van Finland (SDP), behaalde 46,3 procent zodat zij het in de tweede ronde van 29 januari moest opnemen tegen Niinisto.
Laatstgenoemde had campagne gevoerd voor economische en sociale hervormingen teneinde werkgelegenheid te creëren en, met het oog op de vergrijzende bevolking, de welvaart te behouden. De 57-jarige voormalige minister van Financiën verloor met 48,2 procent van de stemmen van Halonen, die 51,8 procent behaalde. Zij was juist voorstander van het behoud van de Finse verzorgingsstaat. In de opiniepeilingen was overigens een veel grotere overwinning voor Halonen voorspeld.
De functie van president was in Finland veel meer dan ceremonieel. Hoewel bij het aantreden van Halonen in 2000 een aantal presidentiële bevoegdheden waren geschrapt, had het staatshoofd medebeslissingsrecht inzake buitenlandse politiek. Bovendien was de president opperbevelhebber van de strijdkrachten.

Frankrijk

Uitslagen presidentsverkiezingen Finland
(15 en 29 januari 2006)

Eerste ronde - opkomst 70,8 procent	
	percentage
Tarja Kaarina Halonen (SDP)	46,3
Sauli Vainamo Niinisto (Kok)	24,1
Matti Taneli Vanhanen (Kesk)	18,6
Heidi Anneli Hautala (Vihr)	3,5
Timo Juhani Soini (PS)	3,4
Johan Bjarne Kallis (SKL)	2,0
Rolf Henrik Richard Lax (SFP/RKP)	1,6
Arto Henrikki Lahti	0,4
Tweede ronde - opkomst 74,0 procent	
	percentage
Tarja Kaarina Halonen (SDP)	51,8
Sauli Vainamo Niinisto (Kok)	48,2

Kesk - Finse Centrumpartij
Kok - Nationale Coalitie
PS - Ware Finnen
SFP/RKP - Zweedse Volkspartij
SDP - Sociaaldemocratische Partij van Finland
SKL - Finse Christelijke Unie
Vihr - Groene Partij

(Vorige berichten pagina 459/1 - 2005)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Noodtoestand opgeheven

President Jacques Chirac maakte tijdens zijn nieuwjaarstoespraak op 4 januari 2006 de opheffing van de noodtoestand bekend. Deze was in november 2005 ingesteld in een poging een einde te maken aan de ernstigste rellen in 40 jaar.

Aanleiding voor de rellen was de dood door elektrocutie van twee jongens van Noord- en West-Afrikaanse afkomst tijdens hun vlucht voor de politie. Maar alom werd erkend dat de diepere oorzaak de frustratie was in de arme (migranten)voorsteden over discriminatie en hoge werkloosheid.

President Chirac maakt gebaar naar migrantenbevolking

Tijdens zijn nieuwjaarstoespraak op 4 januari 2006 kondigde president Jacques Chirac de herziening aan van een controversiële wet over het Franse koloniale verleden. De wet, die voorschreef dat scholen de positieve aspecten van het Franse kolonialisme moesten benadrukken, had tot veel verontwaardiging geleid binnen de migrantengemeenschappen en de (voormalige) kolonies. Socialistische en communistische afgevaardigden vonden dat de wet moest worden ingetrokken; Chirac wilde de wet herschrijven in bewoordingen die 'mensen tot elkaar brengt'.

Slavernijherdenkingsdag

Bij dezelfde gelegenheid sprak Chirac zijn voornemen uit om een speciale herdenkingsdag voor slavernij in te stellen. Later die maand maakte hij bekend dat de herdenking jaarlijks op 10 mei zou plaatsvinden.

Op 10 mei 2001 had Frankrijk als eerste, en tot dan toe enige, land een wet aangenomen die slavernij erkende als misdaad tegen de menselijkheid. Chirac wilde tevens in Europees en internationaal verband bedrijven aanpakken die zich schuldig maakten aan slavenarbeid.

Frankrijk krijgt spoorwegpolitie

Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy maakte op 16 januari 2006 de instelling bekend van een speciale politieeenheid om het groeiende geweld in exprestreinen te bestrijden. Per dag zouden leden van de spoorwegpolitie 250 patrouilles uitvoeren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid

Premier Dominique de Villepin maakte op 16 januari 2006 een pakket maatregelen bekend ter bestrijding van jeugdwerkloosheid, waaronder de instelling van flexibele arbeidscontracten.

Ruim 20 procent van de jongeren tussen 18 en 25 jaar was werkloos; onder arme bevolkingsgroepen bedroeg de jeugdwerkloosheid zelfs 40 procent. Dit werd alom als belangrijkste reden gezien voor de rellen van eind 2005 in de Franse voorsteden. Volgens critici zouden de maatregelen weinig effect hebben, omdat jeugdwerkloosheid niet los kon worden gezien van de algehele werkloosheid. Deze bedroeg 9,6 procent.

NATUUR EN MILIEU

Windenergie groeit met 64 procent

In 2005 nam de productie van windenergie toe met 64 procent, aldus een verklaring van de Franse netbeheerder RTE op 10 januari 2006. Ten gevolge van de grote droogte was de productie van waterenergie echter afgenomen en daardoor was de totale duurzame energieproductie gedaald. De Franse overheid wilde het aandeel duurzame energie verhogen tot 21 procent van het totale elektriciteitsverbruik in 2010.

EUROPESE UNIE

Frans parlement niet gevoelig voor Europa van Barroso

De voorzitter van de Europese Commissie Jose Manuel Barroso probeerde tijdens zijn toespraak voor het Franse parlement op 24 januari 2006 begrip te kweken voor de Europese Unie, maar werd weggehoond door (socialistische en communistische) afgevaardigden die tegen de Europese grondwet hadden gestemd.

Barroso meende dat Frankrijk een verkeerde voorstelling had van het werk van de Commissie en weersprak dat de Europese Unie het sociale vangnet uitholde. De bijeenkomst illustreerde hoe moeilijk het voor de EU was om de Fransen ervan te overtuigen dat beleidsmakers wel degelijk rekening hielden met hun wensen en eisen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Frans kernwapenbeleid blijft ongewijzigd

In antwoord op vragen van Duitse journalisten tijdens het bezoek van de Duitse bondskanselier Angela Merkel ontkende president Jacques Chirac op 23 januari 2006 dat Frankrijk zijn kernwapenbeleid had gewijzigd.

De week ervoor had Chirac verklaard dat Frankrijk kernwapens zou inzetten tegen elke staat die in Frankrijk een terroristische aanslag uitvoerde of massavernietigingswapens inzette. Volgens Merkel pasten de opmerkingen van Chirac in de nucleaire (afschrikkings)doctrine.

(Vorige berichten pagina 16/2 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Kennedy stapt op als leider Liberaal-Democraten

Charles Kennedy maakte op 7 januari 2006 zijn aftreden als leider van de Liberaal-Democraten (LibDem) bekend. Kennedy was in opspraak geraakt nadat hij twee dagen eerder tijdens een persconferentie had verteld dat hij was behandeld voor zijn alcoholisme. Eerder had hij steeds ontkend een drankprobleem te hebben. Na deze bekentenis ontstond er rumoer binnen de partij en verbrokkelde de steun, waarop hij aftrad. 'De belangen van de partij komen op de eerste plaats', zo lichte hij zijn besluit toe.
LibDem had bij drie opeenvolgende verkiezingen winst geboekt en tijdens de laatste verkiezingen van mei 22 procent van de stemmen gehaald. Het was de enige grote partij die zich tegen de oorlog in Irak uitsprak.

Geweldmisdrijven nemen toe

Binnenlandse zaken publiceerde op 26 januari 2006 cijfers waaruit bleek dat het aantal geweldsmisdrijven in Engeland en Wales was toegenomen. Het ging om cijfers over de periode van juli tot september 2005. Hieruit bleek dat roof met 11 procent was gestegen, geweldsmisdrijven met 4 procent en vuurwapendelicten met 1 procent. Wel was het totaal aantal misdrijven met 1 procent gedaald. Dit was voornamelijk toe te schrijven aan een geringer aantal inbraken en autodiefstallen.
De oppositie stelde dat de cijfers het falen van het kabinetsbeleid lieten zien. Minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke zei dat de cijfers eerst goed geduid moesten worden. Over het hele jaar zou namelijk geen toename van geweldsmisdrijven te zien zijn. Verder zou uit cijfers van de British Crime Survey (BCS) blijken dat minder mensen slachtoffer werden van misdrijven. Overigens voegde Clarke er aan toe dat de overheid niet blind was voor de toename van geweld en op maatregelen zinde.

NATUUR EN MILIEU

CO2-emmissie opnieuw toegenomen

De uitstoot van broeikasgassen was in 2004 voor het tweede opeenvolgende jaar toegenomen, zo maakte de Britse overheid op 23 januari 2006 bekend. De uitstoot van CO2 was in 2004 met 0,5 procent gestegen in vergelijking met het jaar ervoor. Hiermee werd de kans kleiner dat Groot-Brittannië haar eigen ambitieuze doelstelling zou halen om de CO2-emissie in 2010 20 procent onder het niveau van 1990 te brengen. Wel lagen de doelstellingen van het Verdrag van Kyoto nog binnen bereik. Dit stelde namelijk dat de CO2-emissie in de periode 2008-2012 12 procent onder het niveau van 1990 moest liggen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Minister Clarke weerlegt kritiek VN op antiterrorismewetgeving

Minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke schreef op 9 januari 2006 een brief aan Louise Arbour, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties. Dit naar aanleiding van een brief die Arbour op 28 november 2005 aan de Britse overheid had geschreven en waarin zij haar bezorgdheid uitte over de anti-terrorismewet van de Britse overheid. Ze vreesde dat enkele onderdelen daarvan op gespannen voet stonden met de mensenrechten. Het ging in het bijzonder om het verbod op het aanzetten tot of verheerlijken van terrorisme en op het verspreiden van publicaties die aan terrorisme verwant waren alsmede om het vasthouden van terrorismeverdachten zonder aanklacht.
Clarke schreef dat de maatregelen een 'proportioneel en noodzakelijk antwoord' waren op de dreiging. Ze zouden bovendien passen binnen de internationaal-rechtelijke verplichtingen die Groot-Brittannië had.

Lagerhuis wijst wettelijk verbod op haatzaaien af

Premier Tony Blair leed op 31 januari 2006 zijn tweede nederlaag in het parlement sinds hij in 1997 aan de macht was gekomen. Met één stem verschil wees het Lagerhuis de Racial and Religious Hatred Bill af. Die wet zou het beledigen van rassen en religies, alsmede het aanzetten tot haat strafbaar stellen. De wet zou een vervanging zijn voor de Public Order Act die alleen joden en sikhs bescherming bood. Het nieuwe voorstel van wet bood iedereen bescherming.
Tegenstanders meenden dat de nieuwe wet

in strijd was met de vrijheid van meningsuiting. Acteur Rowan Atkinson wees er op dat hij enkele van zijn sketches als Mr. Bean niet meer onder de nieuwe wet kon maken. Hetzelfde gold voor de film *Life of Brian* die Monty Python in 1979 maakte.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Geen transport Amerikaanse verdachten via Brits grondgebied'

Minister van Buitenlandse zaken Jack Straw zei op 20 januari 2006 dat er niet méér Amerikaanse transporten via Brits grondgebied waren geweest dan hij eerder had gemeld. De oppositie had zijn eerdere meldingen in twijfel getrokken omdat er een memo was uitgelekt waarin stond dat Straw alleen de buitengewone zaken had gemeld. De Amerikaanse transporten lagen gevoelig omdat de Verenigde Staten verdachten van terrorisme zouden vervoeren naar landen waar ze gemarteld konden worden.
Straw zei dat er sinds 11 september 2001 geen Amerikaanse gevangenen via Brits grondgebied waren vervoerd. De laatste keer dat de Verenigde Staten hier toestemming voor vroegen was in 1998. Het ging toen om vier gevallen, waarbij in twee gevallen toestemming was geweigerd. Straw voegde er aan toe dat hij de Amerikanen nog eens had laten weten dat ze eerst toestemming moesten vragen als ze gevangenen via Brits grondgebied wilden vervoeren. Maar hij zei er van uit te gaan dat de Amerikanen dit ook zouden doen.

(Vorige berichten pagina 17/3 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Parlement akkoord met zelfverdedigingwet

Het Italiaanse parlement ging op 24 januari 2006 akkoord met een nieuwe wet die Italianen het recht gaf zichzelf thuis of op het werk met een wapen te verdedigen als ze werden bedreigd tijdens een overval of een ander soort misdaad. De Italianen mochten hiervoor alleen officieel geregistreerde wapens gebruiken.
Het wetsvoorstel was een initiatief van regeringspartij Lega Nord (LN). De oppositie was overigens tegen omdat ze meende dat de wet mensen ertoe zou aanzetten het recht in eigen hand te nemen.

JUSTITIE

President stuurt justitiewet terug naar parlement

President Carlo Azeglio Ciampi besloot op 20 januari 2006 de omstreden wet ter hervorming van het justitieapparaat terug te sturen naar het parlement omdat delen ervan in strijd zouden zijn met de grondwet. Het ging met name om de bepaling dat aanklagers niet meer in beroep konden gaan als een rechtbank in eerste instantie een verdachte vrijsprak. Volgens de regering was de wet bedoeld om de rechtsgang te versnellen. Nu mochten advocaten en aanklagers ieder twee keer in beroep gaan tegen een vonnis, met als gevolg dat de behandeling van strafzaken zich vaak jaren voortsleepte. Critici meenden dat de wet vooral was bedoeld om premier Silvio Berlusconi te vrijwaren van verdere strafvervolging. Hij was namelijk in 2004 vrijgesproken van het omkopen van rechters bij het overnamegevecht om SME-food.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Toenemende mensensmokkel vanuit Marokko'

Minister van Binnenlandse zaken Giuseppe Pisanu zei op 17 januari 2006 dat Libië te maken kreeg met een toenemende mensensmokkel vanuit Marokko, waarbij de handelaren steeds minder scrupuleus te werk gingen. De gesmokkelde immigranten kwamen via Libië naar Italië.
Pisanu kwam tot zijn uitspraken na een bezoek aan de Libische leider Muammar Gaddafi. Tegelijk maakte een Italiaans bedrijf bekend dat het Libië tien helikopters zou leveren voor de bescherming van haar grenzen.

Italië wil Amerikaanse assistentie bij onderzoek naar CIA-agenten

De Milanese aanklager Armando Spataro deed op 22 januari 2006 een verzoek aan de Amerikaanse autoriteiten Italiaanse aanklagers in de Verenigde Staten bij te staan in het onderzoek naar 22 agenten van de Amerikaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA). Minister van Justitie Roberto Castelli had toestemming voor dit verzoek gegeven. Eerder was er tegen de agenten al een arrestatiebevel uitgevaardigd in alle 25 lidstaten van de Europese Unie.
De CIA-agenten zouden Osama Mustafa Hassan in 2003 vanuit Milaan hebben ontvoerd en overgebracht naar Egypte voor ondervraging in verband met terrorisme. Daarbij zou hij ook zijn gemarteld. Vermoed werd dat Nasr nog steeds in Egypte gevangen zat. Hij werd overigens ook door Italië verdacht van banden met terrorisme.

(Vorige berichten pagina 19/3 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Plannen nieuw omroepbestel gepresenteerd

Tijdens een persconferentie op 11 januari 2006 maakte de voorzitter van de raad van bestuur van de Publieke Omroep (PO), Harm Bruins Slot, het nieuwe profiel van de drie televisiezenders bekend. Volgens de plannen zou de leiding van de PO meer macht krijgen ten opzichte van de afzonderlijke omroepen. Er werd gekozen voor 'netoverschrijdend programmeren': alle zendgemachtigden zenden op alle netten uit. Voor de omroepen betekende dat de opheffing van het eigen 'thuisnet'. De drie netten zouden vanaf september opnieuw worden ingedeeld in een familiezender, een informatief net en een vernieuwend net. Achtergrond van de plannen waren de teruglopende kijkcijfers door de concurrentie van de commerciële zenders: het publieke marktaandeel lag rond de 30 procent.
De plannen liepen vooruit op de voornemens van staatssecretaris Medy van der Laan (Cultuur en Media). Zij stelde onder meer voor om de Raad van Toezicht Publieke Omroep niet langer te laten bestaan uit voorzitters van de afzonderlijke omroepen, maar uit onafhankelijke kroonleden. Ook werd aangekondigd dat de Nederlandse Programma Stichting (NPS) als zendgemachtigde zou verdwijnen. Bovendien zou er bezuinigd worden, omdat er in 2008 een gat op de begroting overbleef van 117 miljoen euro.
De plannen waren op veel weerstand ge-

stuit, onder meer vanwege de vrees dat identiteitsbepalende programma's niet langer konden worden gemaakt. Met name de opheffing van de NPS leidde tot verzet van omroepmedewerkers die enkele malen de uit te zenden programma's uit protest stillegden.

Ledenverlies regeringspartijen en winst voor oppositie

In 2005 hebben de drie regeringspartijen leden verloren, terwijl de linkse oppositie er juist meer leden bij kreeg. Dat bleek uit cijfers die het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) op 12 januari 2006 bekendmaakte. De kleinste regeringspartij, Democraten 66 (D66), verloor met een achteruitgang van 5,8 procent de meeste leden, gevolgd door het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) met verliezen van respectievelijk 5,5 en 4,1 procent. De linkse oppositiepartijen wonnen enkele procenten en hetzelfde gold voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP). Het ledental van de Lijst Pim Fortuijn (LPF) kelderde enorm met bijna 40 procent. Het totaal aantal Nederlanders dat lid was van een politieke partij, daalde in 2005 naar 300.201 per 1 januari 2006.

Trends ledentallen politieke partijen

	1-1-2004	1-1-2005	1-1-2006	verschil 2005-2006 in procenten
Christen-Democratisch Appèl (CDA)	77.000	73.000	69.000	- 5,5
Partij van de Arbeid (PvdA)	61.935	61.111	61.913	+ 1,3
Socialistische Partij (SP)	43.389	44.299	44.853	+ 1,3
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	44.099	41.861	40.157	- 4,1
Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	25.700	25.900	26.400	+ 1,9
ChristenUnie (CU)	24.889	24.235	24.156	- 0,3
GroenLinks (GL)	20.503	20.709	21.383	+ 3,3
Democraten 66 (D66)	13.507	11.744	11.065	- 5,8
Lijst Pim Fortuijn (LPF)	ca. 4.000	2.111	1.274	- 39,7
totaal	311.022	304.970	300.201	- 1,6

Royement Groenlinks-senator Pormes gehandhaafd

De Utrechtse rechtbank bepaalde op 17 januari 2006 dat voorzitter Herman Meijer van GroenLinks (GL) zijn uitspraken, in november 2005, in het televisieprogramma *Nova* over Eerste Kamerlid Sam Pormes moest rectificeren. Meijer zei toen dat Pormes in 1983 betrokken was bij de beschieting van een politieauto in Assen. Volgens de rechter had Meijer dit niet mogen zeggen, omdat Pormes destijds was vrijgesproken.
De GL-senator was op 28 november 2005 geroyeerd omdat hij zijn partij verkeerd zou hebben ingelicht over zijn actieverleden. Zo waren er geruchten dat hij betrokken was geweest bij de Molukse treinkaping van 1977 en dat hij zou hebben deelgenomen aan guerrillatrainingen in Jemen. Pormes ontkende de aantijgingen.
Een geschillencommissie van de partij bepaalde op 26 januari 2006 dat Pormes niet opnieuw het lidmaatschap zou worden verleend omdat het vertrouwen in hem 'onherstelbaar' was beschadigd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Inhaalslag werkgelegenheid Noord-Nederland

Uit de op 9 januari 2006 verschenen Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) bleek dat de werkgelegenheidsachterstand in Noord-Nederland was verminderd, een trend die zich naar verwachting verder zou doorzetten. De achterstand liep terug van 55.000 arbeidsplaatsen in 1994 naar 35.000 in 2004 en zou bij een gunstige conjunctuur verder dalen naar 17.000 in 2020. Vanaf 2000 kende de regio een economische groei van 0,9 procent, tegenover een landelijk gemiddelde van 0,8 procent. Ook qua werkgelegenheid scoorde men er hoger (0,7 procent) dan gemiddeld (0,5 procent). De economische groei was relatief het hoogst in de provincie Groningen (1,6 procent per jaar), terwijl in Friesland met een banengroei van 1,3 procent het beste werkgelegenheidsresultaat werd behaald.
De werkgelegenheidstoename was in 2004 te danken aan de gegroeide arbeidsparticipatie van vrouwen. Het aantal door vrouwen bezette banen steeg dat jaar met 1 procent, terwijl de werkgelegenheid bij mannen met 1,3 procent afnam. Dit was verklaarbaar doordat de banengroei zich vooral voordeed in sectoren waar veel vrouwen werkzaam waren, namelijk de overheid, het onderwijs en de zorgsector. De vrouwelijke deelname aan de arbeidsmarkt lag er nu op 55 procent, 5 procent meer dan vijf jaar eerder. Daarmee was de achterstand tot het landelijk gemiddelde van 58 procent afgenomen.

Nijmegen: anonieme sollicitatie moet discriminatie tegengaan

Het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) van Nijmegen maakte op 25 januari 2006 bij monde van burgemeester Guusje ter Horst bekend anoniem solliciteren mogelijk te willen maken. Het idee was een uitwerking van een in maart 2005 ingediend voorstel van Jan van der Meer, raadslid voor GroenLinks (GL). Er werd mee beoogd discriminatie van allochtonen bij de toegang tot de arbeidsmarkt tegen te gaan. De gemeente zou sollicitatiebrieven 'anonimiseren' door naam en geboorteplaats van de sollicitant onherkenbaar te maken. Daarmee wilde zij een voorbeeldfunctie vervullen voor het bedrijfsleven, zodat ook daar hun kansen op werk groter werden.
In juli 2005 had de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) al geoordeeld dat een niet-Nederlandse achternaam kon leiden tot een – wettelijk verboden – onderscheid op grond van ras. Dit gebeurde naar aanleiding van een klacht die bij de CGB was ingediend door een allochtone werkzoekende die door een bouwbedrijf niet voor een sollicitatiegesprek was uitgenodigd. De CGB concludeerde daarop dat anoniem solliciteren een goede manier was om discriminatie te voorkomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelsoverschot bereikt recordhoogte

Het Nederlandse handelsoverschot van goederen is in 2005 tot een recordhoogte gestegen, zo bleek op 30 januari 2006 uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De waarde van de uitgevoerde goederen lag 32 miljard euro hoger dan die van de ingevoerde goederen. De drie jaren

ervoor was dit bedrag nog 27 miljard euro. Het handelsoverschot werd vooral veroorzaakt door de grote export in verhouding tot de import in de sectoren chemie en voeding. Daarbij ging het om kunststofproducten en organische chemische producten alsmede om vlees, zuivel, groenten en fruit. Het handelsoverschot met Duitsland bedroeg ruim 17 miljard, met Frankrijk ca. 12 miljard en met Groot-Brittannië bijna 10 miljard euro. Met China was er overigens een handelstekort ter waarde van ca. 15 miljard euro.

JUSTITIE

Alle gearresteerde Hells Angels weer vrij

Met de beslissing van de rechtbank in Amsterdam op 10 januari 2006 tot vrijlating van een lid van de Hells Angels, waren alle arrestanten van 17 oktober 2005 weer vrij. Op die dag werden 45 leden verspreid over het land aangehouden op verdenking van geweld, bedreiging en afpersing en van handel in wapens en drugs. Volgens de rechtbank had het Openbaar Ministerie de noodzaak hen nog langer in hechtenis te houden onvoldoende aannemelijk gemaakt en waren er ook geen andere gronden voor verlenging van het voorarrest.
Op 19 januari werd in Weert opnieuw een lid van de groepering gearresteerd, dit keer vanwege vermeende betrokkenheid bij de moord op drie leden van de motorclub in Oirsbeek in 2004.
Enkele dagen eerder, op 16 januari, was een 49-jarige man, werkzaam bij de Nationale Recherche, aangehouden wegens schending van zijn ambtsgeheim. Hij zou volgens een bericht in het *Algemeen Dagblad* van 17 januari de Hells Angels de dag voor de arrestaties van 17 oktober hebben ingelicht over de op handen zijnde actie.

Arrestatie Willem Holleeder

Op 30 januari werd Willem Holleeder (47) aangehouden op verdenking van afpersing en bedreiging van vastgoedhandelaren. Hij was bekend als de 'Heineken-ontvoerder' en speelde een prominente rol in de Amsterdamse onderwereld. Hij was echter ook bevriend met de Hells Angels. In 2004 werd de voormalige leider 'Big Willem' uit de organisatie gezet, omdat hij betrokken zou zijn bij een poging tot liquidatie van Holleeder. De opdracht daartoe zou zijn gegeven door de in 2004 geliquideerde vastgoedhandelaar Willem Endstra, een van de personen die door Holleeder zou zijn afgeperst.
Holleeder werd overigens door het OM niet verdacht van betrokkenheid bij liquidaties, waarvan er nog in oktober/november 2005 binnen tien dagen vier plaatsvonden.

Straffen tot twintig jaar geëist tegen Hofstadverdachten

Officieren van justitie K. Plooy en A. van Dam eisten op 25 januari 2006 tegen dertien verdachten van de zogeheten Hofstadgroep gevangenisstraffen variërend van vijftien maanden tot twintig jaar. Daarnaast verlangden zij ontzegging uit het actief en passief kiesrecht voor een periode van vijf jaar. Tot de verdachten behoorde ook Mohammed B., tegen wie echter geen straf werd geëist omdat hij in juli al levenslang had gekregen voor de moord op cineast Theo van Gogh in november 2004. De rechtbank zou op 10 maart uitspraak doen.
Het Openbaar Ministerie formuleerde voor de eerste maal strafeisen die gebaseerd waren op de Wet terroristische misdrijven, die op 10 augustus 2004 in werking was getreden. Volgens het OM waren de leden van de Hofstadgroep actief tussen mei 2003 en hun aanhouding kort na de moord op Van Gogh. Dat betekende dat, hoewel zij al langer een criminele organisatie vormden, dat volgens de nieuwe wetgeving gedurende de laatste paar maanden deden 'met terroristisch oogmerk'. Dat laatste droeg dan ook bij aan de hoogte van de strafeis.

Drie categorieën leden

Het OM deelde de verdachten in drie categorieën in. Er waren vier 'kernleden' die 'klaar [waren] voor de dood, anderen [hebben] willen inspireren en werven en zelf ernstige misdrijven vanuit hun overtuiging [hebben] gepleegd'. Behalve Mohammed B. (27) ging het om Jason W. (19) en Ismael A. (21), die de maximale straf van twintig jaar tegen zich hoorden eisen, en Noureddine El F. (22) tegen wie tien jaar werd gevorderd. De eerste twee zouden schuldig zijn aan poging tot moord op leden van een arrestatieteam, naar wie zij tijdens de belegering van hun woning in het Haagse Laakkwartier op 10 november 2004 een handgranaat gooiden. Noureddine El F. werd beschouwd als actief kernlid en was bij zijn arrestatie in het bezit van een doorgeladen machinepistool. Na uitzitting van zijn straf moest hij Nederland verlaten, omdat hij er illegaal verbleef.
Het 'middensegment' bestond uit zes personen die een 'niet onaanzienlijke rol [speelden] in de ondersteuning van de groep die rechtstreeks verband hield met het terroristisch oogmerk'. Er werd vijf jaar geëist tegen Zakaria T. (21), Mohammed El M. (24), Ahmed H. (27) en Mohammed Fahmi B. (23). De eis tegen de twee anderen, Zine Labidine L. (26) en Youssef E. (25), was vier jaar.
De 'gewone deelnemers' aan de groep, die eerder door de rechtbank waren vrijgelaten, woonden bijeenkomsten van de groep bij en waren in het bezit van 'extremistisch materiaal'. Het ging om Rachid B. (26) en Mohammed El B. (21), tegen wie 21 maanden werd geëist, en om Nadir A. (23) tegen wie de eis 15 maanden was. Zij zouden vrijkomen omdat de straf gelijk was aan hun voorarrest.

ONDERWIJS

Nederlanders steeds hoger opgeleid

Tussen 1996 en 2004 is het aantal 15 tot 64-jarigen dat is opgeleid op minimaal havo-, vwo- of mbo-niveau gestegen van 58 naar 65 procent. Het aantal mensen met alleen de basisschool is in die periode gedaald van 14 naar 9 procent. Deze cijfers waren te lezen in het jaarboek onderwijs van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) dat op 6 januari 2006 werd gepubliceerd.
Een kwart van de bevolking had een studie gedaan op hogeschool of universiteit. In het studiejaar 2004/2005 nam het aantal studenten hoger onderwijs in vergelijking met 2003/2004 met 4 procent toe tot 543.000. Ruim de helft van hen was vrouw. In 2003/2004 studeerden 6 procent meer mensen af aan de universiteit dan het studiejaar ervoor, namelijk 23.000. Bij de hbo-opleidingen was dat 60.000 ofwel een stijging met 3 procent. Bij het mbo studeerden 140.000 mensen af, 5 procent meer dan in 2002/2003.

GEZONDHEID EN ZORG

Gezondheidsraad: embryoselectie onder voorwaarden toestaan

De Gezondheidsraad bracht op 18 januari 2006 een voorzichtig positief advies uit over

Nederland

zogeheten embryoselectie, dat wil zeggen het onderbreken van In Vitro Fertilisatie (IVF) voor genetisch onderzoek van het embryo. Bij een dergelijke reageerbuisbevruchting wordt een eicel van de toekomstige moeder bevrucht met zaadcellen van de vader. Van het daaruit gegroeide embryo wordt één cel verwijderd als dat ongeveer acht cellen groot is – een techniek die geen invloed heeft op de groei van het kind. Vervolgens kunnen de genetische eigenschappen worden bepaald.
Volgens de raad mocht embryoselectie alleen plaatsvinden ter voorkoming of genezing van dodelijke ziektes. Ouders met een doodziek kind zouden in een IVF-procedure een geschikt embryo met gewenste erfelijke eigenschappen kunnen uitzoeken, bijvoorbeeld om het nieuwe broertje of zusje bloed te laten afstaan ten behoeve van het zieke kind. Ook zouden ouders die al een kind hadden verloren aan een erfelijke ziekte, het embryo van een volgend kind kunnen laten onderzoeken op die ziekte. De Gezondheidsraad was er voorstander van dat het verbod op deze genetische techniek werd gehandhaafd wanneer dat zou gebeuren voor andere doeleinden, zoals geslachtsselectie of spierkracht ten behoeve van sportprestaties.

De techniek werd overigens bij wijze van experiment al toegepast aan de Universiteit Maastricht (UM). De Gezondheidsraad pleitte voor opening van een tweede centrum.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Els Swaab nieuwe voorzitter Raad voor Cultuur

Op 1 januari 2006 trad voormalig minister van Justitie Winnie Sorgdrager af als voorzitter van de Raad voor Cultuur. Haar plaats werd ingenomen door de advocate Els Swaab, daarnaast onder meer voorzitter van de Mondriaan Stichting. Op 19 december 2005 had de ministerraad op voordracht van staatssecretaris Medy van der Laan (Cultuur en Media) de zeven overige leden van de Raad benoemd.

De Raad voor Cultuur was het belangrijkste adviesorgaan van de regering op het gebied van cultuurbeleid. Ze deed eens per vier jaar voorstellen over de verdeling van subsidies onder kunstinstellingen.

Eredoctoraat voor schrijver Cees Nooteboom

Op 4 september 2006 zal de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN) aan de Nederlandse schrijver Cees Nooteboom een eredoctoraat in de letteren toekennen, zo werd in januari van dat jaar bekend. De auteur kreeg het doctoraat vanwege de 'volle rijkdom van [zijn] schrijverschap: zijn grote en veelzijdige oeuvre, zijn compromisloze engagement met de letterkunde en zijn ambassadeurschap voor de Europese en mondiale cultuurtradities', zoals de universiteit het formuleerde. Ze eerde hem daarmee als 'een van de boegbeelden van de Nederlandse hedendaagse cultuur'. Nooteboom (1933) ontving in 2004 de P.C. Hooftprijs. Eerder, in 1998, had hij al een eredoctoraat gekregen van de Katholieke Universiteit Brussel (KUB).

MILITAIRE ZAKEN

Bomenkap Schinveld leidt tot hevige protesten

Op 9 januari 2006 werd in het Limburgse Schinveld een zes hectare groot bos ontruimd bij de landingsbaan voor Awacs-radarvliegtuigen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Vervolgens werd een begin gemaakt met het kappen van bomen. Dat gebeurde om de veiligheid bij het landen en stijgen te vergroten.
Sinds 4 december hadden actievoerders van Groenfront! het bos bezet gehouden. Zij kregen daarbij steun van de plaatselijke bevolking die vreesde voor geluidsoverlast en milieuverontreiniging van de laag overvliegende toestellen. Deze maakten gebruik van vliegveld Geilenkirchen in Duitsland, vlak over de grens. Ook was er verzet tegen de aantasting van het natuurschoon, want het te kappen bos maakte deel uit van natuurgebied In 't Roet. De bezetting begon twee dagen nadat de Raad van State had geoordeeld dat het minister Sybilla Dekker (Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer) was toegestaan opdracht te geven tot de bomenkap.
Van 7 tot 21 januari 2006 gold een noodverordening, afgekondigd door waarnemend burgemeester Jos Zuidgeest van Onderbanken, waar Schinveld onder viel. De weerstand onder de bevolking tegen de boskap was zo groot dat de voltallige gemeenteraad de verordening tijdens een rumoerige en

Oekraïne

emotionele zitting op 4 januari afwees. De burgemeester, lid van de Partij van de Arbeid (PvdA), voelde zich verplicht aan het bevel tot ontruiming mee te werken en achtte de verordening noodzakelijk vanwege mogelijke verstoring van de openbare orde. Opmerkelijk was dat hij in de 13 leden tellende raad niet alleen de plaatselijke belangenpartijen tegenover zich vond, maar ook de voltallige fracties van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD, 4 zetels) en het Christen-Democratisch Appèl (CDA, 3 zetels). De driemansfractie Progressief Onderbanken (PRO) zegde het vertrouwen in Zuidgeest op, maar kreeg daarvoor geen meerderheid. Op 10 januari eiste ook een groep demonstranten het aftreden van de burgemeester.
De laatste actievoerders verlieten op 11 januari het bezette terrein. Er waren meer dan 100 activisten opgepakt, die een boete kregen opgelegd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ad Melkert krijgt hoge VN-functie

De vroegere leider van de Partij van de Arbeid (PvdA), Ad Melkert, werd op 17 januari 2006 benoemd tot ondersecretaris-generaal van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP). Hij zou dienen onder directeur Kemal Dervis uit Turkije. Melkert was in 2005 kandidaat voor de hoogste functie, maar toen werd aan Dervis, oud-vice-president van de Wereldbank, de voorkeur gegeven.
Melkert (49) was van 1986 tot 1994 kamerlid, vervolgens vier jaar minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid in het eerste kabinet-Kok en van 1998 tot 2002 fractievoorzitter in de Tweede Kamer. Hij stapte op na de grote verkiezingsnederlaag van de PvdA in 2002 en werd daarna bewindvoerder bij de Wereldbank. Zijn benoeming bij het UNDP zou op 1 maart 2006 ingaan.

(Vorige berichten pagina 20/3 e.v. - 2006)

OEKRAÏNE

BINNENLAND

President Joesjtsjenko ontslaat regering

President Viktor Joesjtsjenko ontsloeg op 8 september 2005 de regering. Hij zei dat ru-

Oekraïne

Samenstelling regering Oekraïne
(29 september 2005)

President
Viktor JOESJTSJENKO (geïnstalleerd op 23 januari 2005)

Premier
Joeri JECHANOEROV
Eerste vice-premier
Stanislav STASJEVSKI
Vice-premier, tevens belast met Humanitaire zaken
Vjatsjeslav KYRYLENKO
Vice-premier, tevens belast met Regionaal beleid
Roman BEZSMERTNI

Ministers:
Arbeid en Sociaal beleid
Ivan SACHAN
Binnenlandse zaken
Joeri LOETSENKO
Brandstof en Energie
Ivan PLATSJKOV
Buitenlandse zaken
Borys TARASJOEK
Cultuur
vacant
Defensie
vacant
Economie
Arseni JATSENJOEK
Financiën
Viktor PYNZENYK
Gezins- en Jeugdzaken
Joeri PAVLENKO
Gezondheid
vacant
Industrie
Volodymyr SJANDRA
Justitie
vacant
Kolen
Viktor TOPOLOV
Landbouwbeleid
Oleksander BARANIVSKI
Milieu
Pavlo IGNATENKO
Noodsituaties
Viktor BALOGA
Onderwijs en Wetenschap
Stanislav NIKOLAJENKO
Transport en Verbindingen
vacant

Parlementsvoorzitter
Volodymyr LYTVYN

Gouverneur Centrale bank
Volodymyr STELMACH
Hoofd van het Presidentieel secretariaat
Oleh RYBATSJOEK
Secretaris van de Raad voor Nationale Veiligheid en Defensie
Anatoli KINACH
Voorzitter Staatseigendomsfonds
Valentyna SEMENJOEK

zies binnen het regeringsteam de staatszaken nadelig beïnvloedden. De secretaris van de Raad voor Nationale Veiligheid en Defensie Petro Porosjenko had al eerder op de dag zelf ontslag genomen. Dat gold ook voor vice-premier Mykola Tomenko en de presidentiële stafchef Oleksandr Zintsjenko had dat al enkele dagen eerder gedaan. Beiden zeiden dat de regering vergeven was van de corruptie.

Parlement aanvaardt ternauwernood benoeming nieuwe premier

Joesjtsjenko benoemde de 57-jarige econoom Joeri Jechanoerov tot nieuwe premier. Het parlement weigerde echter op 20 september de voordracht van Jechanoerov goed te keuren. Hij kreeg 226 stemmen en dat waren er 3 te weinig. Volgens commentatoren hadden de meeste parlementsleden geen bezwaar tegen Jechanoerov, maar wilden zij de president hun onvrede over de recente gang van zaken laten blijken.
Een tweede poging van de president om Jechanoerov in het parlement als premier geaccepteerd te krijgen lukte twee dagen later, nadat Joesjtsjenko de steun had weten te verwerven van de aanhangers van zijn voormalige politieke tegenstander, ex-premier Viktor Janoekovitsj. Volgens het akkoord dat Joesjtsjenko met Janoekovitsj had gesloten, zouden er geen repressieve maatregelen tegen de oppositie worden getroffen. Eigendomsrechten uit het verleden zouden worden gerespecteerd en de oppositie zou toegang tot de media houden.

President wil dat kabinet aanblijft

Het parlement stemde op 10 januari 2006 voor het aftreden van de regering uit onvrede met de overeenkomst voor een half jaar met Rusland over de levering van gas door het bedrijf Gazprom. De regering had ingestemd met een verdubbeling van de prijs tot 95 dollar per 1.000 kubieke meter, nadat Moskou op 1 januari de kraan naar Oekraïne had dichtgedraaid omdat er geen overeenstemming over een hogere prijs kon worden bereikt.

Twee dagen na de stemming liet president Viktor Joesjtsjenko weten dat hij een oproep had ondertekend aan het parlement om het ontslag van de regering ongedaan te maken. Er waren twijfels over de grondwettigheid van het ontslag.

Parlement stelt harde voorwaarden aan energielevering

Het parlement op haar beurt eiste op 12 januari inzicht in de schimmige rol van het bedrijf RosUkrEnergo in de toekomstige energievoorziening van Oekraïne. RosUkrEnergo zou een centrale rol gaan spelen in de doorvoer en distributie van gas. Het bedrijf was voor de helft in handen van het Russische energieconcern Gazprom en voor de andere helft in die van een groep anonieme investeerders. De oppositie vermoedde de gangsterbaas Simon Mogilevitsj onder deze investeerders. Vanwege de crisis besloot het parlement haar zittingsperiode met een week te verlengen.
Het parlement ontsloeg op 19 januari minister van Brandstof en Energie Ivan Platsjkov en minister van Justitie Serhi Holovaty. Tevens nam het een motie van wantrouwen aan tegen het hoofd van het nationale olie- en gasbedrijf Naftogaz Oekrajny, Oleksi Ivtsjenko. Het parlement gaf bovendien de Rekenkamer opdracht een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de onderneming in 2004-2005 en in het begin van 2006.

GEZONDHEID EN ZORG

Gevallen van vogelgriep bevestigd

Het ministerie van Gezondheid deelde op 14 december 2005 mee dat de dodelijke variant van vogelgriep, H5N1, op de Krim was aangetroffen. Er waren tot dan toe geen menselijke gevallen van infectie met het virus voorgekomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Oekraïne wil erkenning stalinistische 'genocide' jaren '30

President Viktor Joesjtsjenko deed op 25 november 2005 een beroep op de internationale gemeenschap de grote hongersnood in Oekraïne van begin jaren '30 van de twintigste eeuw te erkennen als een door het sovjetbewind teweeg gebrachte genocide. Hij zei dat bij de opening van een tentoonstelling gewijd aan de slachtoffers van de hongersnood.
Naar schatting tussen de zeven en tien miljoen Oekraïners stierven in 1932-1933 als gevolg van de door toenmalig leider Jozef Stalin verordonneerde gedwongen collectivisatie van de landbouw, waarbij de oogst

onder bedreiging van geweld in beslag werd genomen. Oekraïne had 26 november officieel uitgeroepen tot een herdenkingsdag voor de slachtoffers.

'Omstandigheden voor migranten beneden de maat'

Oekraïne en de Europese Unie moeten meer doen om de omstandigheden voor migranten en asielzoekers in de voormalige sovjetrepubliek te verbeteren. Dat stond in een rapport van Human Rights Watch (HRW), dat op 30 november 2005 uitkwam – een dag voor een topontmoeting tussen de EU en Oekraïne. Bezoeken aan detentiecentra en gesprekken met vluchtelingen hadden volgens de mensenrechtenorganisatie aangetoond dat aan migranten toegang tot advocaten en contact met familie waren geweigerd en dat zij bloot stonden aan fysiek geweld.
Het geschatte aantal migranten en asielzoekers in Oekraïne was 500.000 personen, die onder meer afkomstig waren uit Iran, Irak en de Palestijnse gebieden. Verder waren er ook de nodige vluchtelingen uit conflictgebieden in andere delen van de voormalige Sovjetunie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Parlement wijst steun voor NAVO-luchtoperaties af

Het parlement verwierp op 2 november 2005 een voorstel steun te verlenen aan luchtoperaties van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Het was een tegenslag voor de regering, die lidmaatschap van de Europese Unie en de NAVO voor Oekraïne nastreefde. Tegenstanders meenden dat Oekraïne, zonder zelf lid van de NAVO te zijn, betrokken kon raken bij conflicten elders in de wereld.
De stemming ging over het aanvaarden van een memorandum dat al in juni 2004 ten tijde van president Leonid Koetsjma door Oekraïne was ondertekend. Oekraïne zou deelnemen aan transport via de lucht van NAVO-troepen naar crisishaarden elders in de wereld en er ook financiële compensatie voor ontvangen.

Ruzie met Moskou over vuurtoren

Rusland gaf zijn marinetop op 15 januari 2006 opdracht via onderhandelingen te komen tot een teruggave van een vuurtoren op de Krim die volgens Moskou twee dagen eerder door Oekraïense instanties was bezet. De Russische marine beweerde bovendien dat zij op 13 januari de bezetting door Oekraïne van nog een andere vuurtoren op de Krim had verhinderd.
De vuurtoren werd door Oekraïne als zijn bezit gezien, maar was volgens Moskou van wezenlijk belang voor de veiligheid van de Russische vloot in de Zwarte Zee. De twee landen hadden in 1997 een overeenkomst gesloten over de verdeling van de vloot van de voormalige sovjetmarine en het gebruik van Oekraïense faciliteiten door de Russische marine.

(Vorige berichten pagina 533/2 e.v. - 2005)

OOSTENRIJK

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Schadevergoeding slachtoffers Holocaust

Op 29 december 2005 maakte Hannah Lissing, hoofd van de instantie die verantwoordelijk was voor betalingen aan slachtoffers van de Holocaust, bekend dat duizenden personen die destijds hun bezittingen kwijtraakten een schadevergoeding kregen van de Oostenrijkse overheid. In de meeste gevallen ging het om joden van wie de nazi's appartementen, huizen en kunstvoorwerpen hadden afgenomen. De eerste 3.000 personen konden het geld zeer binnenkort tegemoet zien, maar het zou ongeveer een jaar duren voordat alle 19.000 gevallen waren afgehandeld.
De betalingen kwamen uit een fonds dat vijf jaar eerder was opgezet, nadat Oostenrijk met de Verenigde Staten was overeengekomen dat het meer dan 200 miljoen dollar (ca. 170 miljoen euro) schadevergoeding zou betalen aan de slachtoffers, die vooral woonachtig waren in de Verenigde Staten. De betalingen waren vertraagd doordat Oostenrijk zekerheid wilde hebben dat er in de Verenigde Staten geen verdere rechtszaken tegen Oostenrijk en Oostenrijkse bedrijven zouden komen.

Rechter gelast teruggave werken Gustav Klimt

Een rechtbank in Wenen oordeelde op 16 januari 2006 dat vijf werken van de beroemde Art Nouveau schilder Gustav Klimt, die zich in een museum in de hoofdstad bevonden, moesten worden teruggegeven aan de erfgename van een joodse familie die Oostenrijk in de nazi-tijd was ontvlucht. De schilderijen waren minstens 100 miljoen dollar (ca. 84 miljoen euro) waard en waren sinds 1998 inzet van een juridische strijd tussen Oostenrijk en de erfgename, Maria Altmann.

Werk Goudstikker-collectie terug naar erfgename

In januari werd ook bekend dat het Kunsthistorisch Museum in Wenen het zeventiende-eeuwse werk van de schilder Philips Koninck, *Portret van Van Schooten*(1656), zou teruggeven aan Marei von Saher, de erfgename van kunsthandelaar Jacques Goudstikker. Het doek behoorde tot de 800 schilderijen uit de collectie-Goudstikker, die in het begin van de Tweede Wereldoorlog aan de Duitse rijksluchtmaarschalk Hermann Göring waren verkocht.

De teruggave door Oostenrijk stond niet op zichzelf. Zo'n vijftien werken uit de collectie-Goudstikker waren de laatste tijd door buitenlandse musea en particulieren aan Von Saher teruggegeven. Een team van kunsthistorici assisteerde haar bij de zoektocht naar schilderijen uit de oorspronkelijke collectie.

(Vorige berichten pagina 662/3 e.v. - 2005)

ROEMENIË

BINNENLAND

Anticorruptiewetgeving verscherpt

Het parlement van Roemenië keurde op 17 mei 2005 wetgeving goed ter bestrijding van corruptie onder politici en hoge ambtenaren. Om het ontduiken van een juiste opgave van bezittingen te voorkomen, moesten zij nu ook opgeven welke sieraden en kunstvoorwerpen hun verwanten bezaten. Corruptiebestrijding was een van de eisen voor toetreding tot de Europese Unie (EU) in 2007 en stond centraal in het beleid van de in december 2004 aangetreden centrumrechtse regering van premier Calin Tariceanu.

Roemenië

Beloning voor corruptiemeldingen

In de strijd tegen corruptie loofde de Roemeense regering op 6 september een beloning uit aan ambtenaren die corruptie meldden. Sinds de val van het communisme in 1989 had de corruptie endemische vormen aangenomen.

Tudor keert terug als partijleider PRM

De oprichter van de ultranationalistische Partij voor Groot-Roemenië (PRM), Corneliu Vadim Tudor, werd tijdens een buitengewone partijvergadering op 4 juni 2005 herbenoemd als partijleider.
Tudor had het partijleiderschap enige maanden daarvoor overgedragen aan Corneliu Ciontu, maar diens beleid sindsdien voortdurend bekritiseerd. In de peilingen stond de PRM op minder dan de helft van de 13 procent die de partij bij de parlementsverkiezingen in november 2004 had behaald.

Teruggave eigendommen via noodwet geregeld

De Roemeense regering keurde op 7 juli 2005 een wet goed die een einde moest maken aan de onenigheid over inbeslagnemingen tijdens het communistische regime. Onder de nieuwe wet moesten gebouwen, ook als er publieke instituten als bijvoorbeeld een school in gevestigd waren, binnen vijf jaar worden teruggegeven aan hun voormalige eigenaars. Indien de teruggave onmogelijk was, hadden de eigenaars recht op financiële compensatie.

Premier Tariceanu herroept aftreden

Op 20 juli 2005 besloot de premier van Roemenië, Calin Popescu Tariceanu, alsnog aan te blijven. Eerder die maand had Tariceanu zijn aftreden bekendgemaakt nadat het Constitutioneel Hof juridische hervormingen had geblokkeerd die noodzakelijk waren voor de toetreding van Roemenië tot de Europese Unie (EU).

Het uitschrijven van nieuwe verkiezingen was, mede gezien de ernstige overstromingen van de afgelopen tijd, niet in het landsbelang, zo verklaarde hij. Ook de EU vond het belangrijk dat Tariceanu aanbleef en benadrukte de noodzaak om op korte termijn belangrijke hervormingen door te voeren.

Nieuwe benoemingen in regering-Tariceanu

Bij een regeringswijziging op 22 augustus werden vijf ministers ontslagen, waaronder minister van Financiën Ionut Popescu. Popescu, die tevens de belangrijkste onderhandelaar was bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF), was door partijgenoten bekritiseerd vanwege zijn onaangekondigde plan de btw in 2006 te verhogen van 19 naar 22 procent. Buitenlandse diplomaten hadden zich eveneens kritisch uitgelaten over zijn functioneren. Opvolger Sebastian Vladescu werkte als adviseur op het ministerie van Financiën en was van 1996-2000 staatssecretaris van Financiën geweest. Analisten verwachtten dat hij het beleid van zijn voorganger zou voortzetten.
De overige nieuwe ministers waren: Anca Boagiu (Europese integratie), Eugen Nicolaescu (Gezondheidszorg) en Adrian Iorgulescu (Cultuur); Gheorghe Pogea verving Gheorghe Seculici als vice-premier.

Nieuwe minister van Onderwijs

Mihail Hardau werd op 10 november benoemd tot minister van Onderwijs. De vorige minister, Mircea Miclea, was afgetreden uit protest over het lage onderwijsbudget voor 2006. Er was extra geld nodig voor het opknappen van schoolgebouwen en het verhogen van de salarissen van het onderwijzend personeel.

Premier ontkent aanwezigheid CIA-gevangenissen

Aan de vooravond van het bezoek van de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice aan Roemenië verklaarde premier Calin Tariceanu op 5 december 2005 dat er geen bewijs was dat de CIA geheime gevangenissen in Roemenië had. Dat gold eveneens voor de bewering dat de Amerikaanse inlichtingendienst geheime vluchten boven het land uitvoerde. Volgens hardnekkige geruchten zou de CIA gebruik maken van Europese luchthavens bij het vervoeren van vermeende terroristen en beschikken over geheime gevangenissen in Oost-Europa. Voor haar vertrek verdedigde Rice de Amerikaanse behandeling van terrorismeverdachten, maar reageerde niet rechtstreeks op de beschuldiging dat de CIA in Oost-Europa over geheime gevangenissen beschikte.

Securitate-dossiers openbaar gemaakt.

Miljoenen dossiers van de gevreesde vroegere Roemeense geheime politie Securitate werden op 13 december 2005 openbaar gemaakt. De centrumrechtse regering voldeed daarmee aan een verkiezingsbelofte uit 2004 om alle dossiers vrij te geven. Volgens historici had de Securitate onder het bewind van dictator Nicolae Ceausescu een half miljoen medewerkers en miljoenen informanten in dienst die medeburgers bespioneerden en zo een klimaat van angst en onzekerheid schiepen. Van regeringswege werd verwacht dat de openbaarmaking een einde zou maken aan de geruchten dat de nieuwe geheime dienst, de SRI, documenten vernietigde dan wel gebruikte als chantagemiddel. Tot dan waren slechts enkele burgers erin geslaagd hun dossier in te zien en velen beklaagden zich dat de dossiers niet volledig waren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Herwaardering Roemeense munt

Ter voorbereiding op de toetreding tot de Europese Unie (EU) in 2007 besloot de Roemeense Centrale Bank op 1 juli 2005 tot een herwaardering van de Roemeense munt: voortaan stond 10.000 leu gelijk aan 1 leu en had een euro de waarde van 3,61 leu. De Centrale Bank verwachtte hiermee de inflatie te kunnen beteugelen. Vorig jaar was deze al gedaald tot 9,3 procent en voor 2005 werd een inflatiepercentage van 7,5 verwacht. Roemenië hoopte in 2012 of 2014 te kunnen toetreden tot de eurozone.

JUSTITIE

Leider van mijnwerkersacties door hof vrijgelaten

Op 14 juni 2005 bekrachtigde een Roemeense rechtbank het gratiebesluit van president Ion Iliescu voor de vrijlating van mijnwerkersleider Miron Cozma. Deze was veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf vanwege de gewelddadige mijnwerkersacties uit 1990. Alom werd aangenomen dat hij deze had georganiseerd op aanwijzing van Iliescu. De acties hadden geleid tot het aftreden van premier Petre Roman, die de eerste niet-communistische regering na de val van Ceausescu leidde. Aanvanke-

lijk had Iliescu, die zijn betrokkenheid altijd had ontkend, Cozma vlak voor het einde van zijn ambtstermijn gratie verleend, maar dit besluit later door de vele protesten weer ingetrokken. Het gerechtshof, dat Cozma's beroep tegen de intrekking behandelde, bekrachtigde weliswaar het gratiebesluit maar handhaafde wel Cozma's verbanning voor vijf jaar uit Boekarest en uit het mijnwerkershoofdkwartier in Petrosani.

Iliescu aangeklaagd voor mijnwerkersgeweld

Iliescu was de week tevoren aangeklaagd vanwege de gewelddadigheden in 1990, waarbij 20.000 mijnwerkers demonstraties tegen zijn bewind uit elkaar sloegen met als resultaat 6 doden en ruim 100 gewonden. Volgens Iliescu hadden de mijnwerkers destijds op eigen initiatief gehandeld omdat zij het land wilden vrijwaren van relschoppers.

Wijzigingen justitieel apparaat door rechters afgewezen

Het Constitutioneel Hof van Roemenië stuurde op 6 juli 2005 wetten ter hervorming van het justitieel apparaat terug naar het parlement omdat deze ongrondwettig zouden zijn. De nieuwe wetgeving beoogde de justitie in het land onafhankelijker te maken, onder meer door rechters en aanklagers te selecteren middels een toelatingstest. Volgens waarnemers had het Hof, dat deels was benoemd door de oppositionele ex-communistische Sociaal-Democratische Partij (PSDR), een politieke en geen juridische beslissing genomen. De PSDR had in de volksvertegenwoordiging namelijk tegen de wet gestemd. De Europese Unie (EU) had de justitiële hervormingen als een van de voorwaarden voor toetreding gesteld en de afwijzing door het hof versterkte de twijfels of Roemenië klaar was voor toetreding in 2007.

Lichamen van echtpaar Ceausescu niet opgegraven

Een Roemeense rechtbank verwierp op 30 september 2005 het verzoek van Zoe Ceausescu om haar ouders, Nicolae en Elena Ceausescu, te laten opgraven teneinde zekerheid te verkrijgen over hun begraafplaats. Wel zou de rechtbank het ministerie van Defensie hebben gevraagd te bewijzen dat de dictator en zijn vrouw daadwerkelijk waren begraven op de centrale begraafplaats van Boekarest. Het echtpaar Ceausescu was in 1989 na een anticommunistische opstand gevangengenomen en bij een schijnproces tot het vuurpeloton veroordeeld.

Al Qaeda-verdachten uitgewezen

De SRI, de geheime dienst van Roemenië, maakte op 6 oktober 2005 bekend dat een rechtbank vijf studenten uit het Midden-Oosten en Pakistan had uitgewezen op verdenking van banden met Al Qaeda. Volgens de SRI hadden zij geprobeerd sympathisanten te werven onder de 150.000 Roemeense moslims en terroristische aanslagen voorbereid.

Rechtbank verwerpt compensatie voor ex-koning

Het Constitutioneel Hof verwierp op 9 november 2005 de beslissing van het Roemeense parlement om ex-koning Michael omgerekend 30 miljoen euro compensatie te betalen voor een kasteel dat de communisten hadden geconfisqueerd. Het kasteel was op dat moment in gebruik als museum. Volgens het gerecht was de beslissing van het parlement ongrondwettig.

Hof verwerpt amendement over parlementswoordvoerders

Het Constitutioneel Hof van Roemenië verwierp op 15 november 2005 een amendement waarmee een politieke partij woordvoerders van een andere partij kon ontslaan. Door middel van de wetswijziging wilden de regeringspartijen een einde maken aan de vertragingstactieken van twee woordvoerders van de socialistische oppositie, de PSD. Volgens het hof berustte het recht om woordvoerders te ontslaan bij de partij die de betreffende persoon in deze functie had benoemd. De regeringspartijen beschuldigden de rechtbank van vooringenomenheid.

LANDBOUW EN VEETEELT

Vogelpest verspreidt zich over Roemenië

Op 21 november 2005 werd bekend dat een viertal dode kippen positief was getest op het H5N1 virus. Volgens de Roemeense minister van Landbouw, Gheorghe Flutur, was de situatie echter onder controle. Het dorpje met de besmette kippen werd onder quarantaine geplaatst en alle overige 2000 kippen werden gedood. Volgens wetenschappers was het slechts een kwestie van tijd voordat het virus mensen onderling zou besmetten.

NATUUR EN MILIEU

Zestien doden na ernstige overstromingen

Het ministerie van Binnenlandse zaken van Roemenië maakte op 22 augustus 2005 bekend dat zware stormen en overstromingen in juli tenminste zestien doden en ruim 14000 daklozen hadden veroorzaakt. Wegen en landbouwgronden werden onbruikbaar en waterbronnen raakten besmet. De regering zette 9000 soldaten in om de getroffenen te helpen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst met VS over militaire bases

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice tekende op 6 december 2005 in de Roemeense hoofdstad Boekarest een overeenkomst over het gebruik van militaire bases in het balkanland. De overeenkomst, de eerste op dit gebied tussen de Verenigde Staten en een voormalig communistisch land, was onderdeel van het Amerikaanse beleid om de in Europa verblijvende troepen te herstationeren. Roemenië verwachtte diplomatiek en economisch voordeel te ondervinden van de overeenkomst.

(Vorige berichten pagina 272/3 e.v. 2005)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Verenigd Rusland tegen racisme

De belangrijkste Kremlingezinde politieke partij, Verenigd Rusland (ER), drong er op 27 januari 2006 bij de belangrijkste partijen op aan zich in te zetten voor de bestrijding van racisme en xenofobie in Rusland. Zij

werden opgeroepen om met dat doel een 'pact' te ondertekenen. De oproep volgde op een reeks gewelddadige incidenten waarbij buitenlanders, vooral uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika, het slachtoffer werden. Minister van Binnenlandse zaken Rasjid Noergalijev verklaarde dat de grote toestroom van jongeren naar radicale groeperingen het probleem verergerde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Doema wil vergroting kapitaalvolume van banken

De Staatsdoema nam op 18 januari 2006 een wet aan die van banken waarvan de kapitaalbasis (een reserve tegen slechte leningen) beneden 8 procent was gekomen, verlangde dat zij binnen drie maanden hun reserves zouden aanvullen. Bij in gebreke blijven zou hun vergunning komen te vervallen. Een groei op de leningenmarkt van ongeveer 40 procent per jaar had geleid tot een daling van de kapitaalreserve onder vele van de 1.200 Russisch banken.
De wet vereiste van de Centrale bank dat zij zou interveniëren wanneer de kapitaalbasis van een bank beneden de 10 of 11 procent zou komen, wat afhankelijk was van de grootte van de bank. Een bank zou pas zijn vergunning verliezen als zijn kapitaalbasis beneden 2 procent zou komen.

MILITAIRE ZAKEN

Kritiek op Defensie vanwege mishandeling soldaat

Minister van Defensie Sergej Ivanov kreeg op en rond 27 januari 2006 scherpe kritiek naar aanleiding van een geval van ernstige mishandeling binnen het leger. Een negentienjarige soldaat, verbonden aan een tankacademie in Tsjeljabinsk in de Oeral, was door dronken superieuren zo ernstig mishandeld dat zijn benen, geslachtsdelen en delen van zijn vingers moesten worden geamputeerd. Ivanov had de zaak aanvankelijk afgedaan met de bewering dat het niet zo ernstig was, omdat 'hij anders wel op de hoogte zou zijn gesteld'. Maar een aangeslagen Ivanov liet nu op de televisie weten dat zeven militairen, onder wie ook officieren, in verband met deze zaak waren gearresteerd.
De Russische strijdkrachten hadden een zeer slechte reputatie wat betreft de behandeling van hun dienstplichtigen en ander personeel. Er kwamen herhaaldelijk gevallen van moord en ernstige vormen van mishandeling voor.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Tsjetsjenië treedt op tegen alcohol

De politie in Tsjetsjenië nam honderdduizenden flessen alcohol in beslag op markten en in cafés, nadat de premier van de republiek, Ramzan Kadyrov, op 18 januari 2006 was uitgevaren tegen illegale drugs en alcoholisme. Hij had gezegd dat hij elke politieman zou ontslaan die alcohol of drugs gebruikte en iedere functionaris zou degraderen die niet krachtig tegen de misdaad optrad.

BUITENLANDSE ZAKEN

Problemen met Oekraïne, Moldova en Georgië over gasleveranties

In januari 2006 ontstonden conflicten over de Russische gasleveranties aan een drietal omliggende landen. Deze gingen over de prijs van het gas, maar zouden deels ook een politieke achtergrond hebben.

Akkoord met Oekraïne over hervatting leveranties

Rusland en Oekraïne bereikten op 4 januari een akkoord in een conflict dat er drie dagen eerder toe had geleid dat de toevoer van gas naar Oekraïne was gestaakt. De levering van Russisch gas aan andere landen in Europa die via Oekraïne liep, was door het besluit ook minder omdat Oekraïne als transitroute naar West-Europa fungeerde. Volgens het akkoord zou Oekraïne voor vijf jaar Russisch en Centraal-Aziatisch gas kopen voor 95 dollar per 1.000 kubieke meter. Het geschil had zich toegespitst toen Rusland voor Oekraïne de gasprijs wilde verhogen van 50 naar 230 dollar.
De uiteindelijke ondertekening van het akkoord vond toch nog met de nodige vertraging plaats. Op 25 januari werd deze voor de tweede keer afgeblazen. Het Oekraïense parlement had intussen de door president Viktor Joesjtsjenko aangestelde regering ten val gebracht en er was grote onduidelijkheid over de vraag wie nu precies het akkoord met Rusland kon tekenen. De Oekraïense premier Joeri Jechanoerov meende dat ondertekening nog slechts een kwestie was van het gladstrijken van enkele details.
Oekraïne was wantrouwig over de motieven van Rusland, dat aan een bondgenoot als Wit-Rusland een veel lagere prijs berekende. Het zag daarvoor een politieke reden, namelijk de pro-westerse instelling van Oekraïne.

Overeenstemming met Moldova over gasprijs

Rusland bereikte op 17 januari overeenstemming met Moldova over de prijs die dat land voor Russisch gas moest betalen. Daarmee kwam een einde aan een geschil dat mogelijk met stopzettig van gasleveranties door Rusland had kunnen eindigen. De overeenkomst had een looptijd van vier maanden en voorzag in een prijs van 110 dollar per 1.000 kubieke meter aardgas, tegenover een oude prijs van 80 dollar. Moldova had een verhoging tot 160 dollar afgewezen. Het Russische gasbedrijf Gazprom had in voorgaande jaren aan Moldova gas geleverd tegen prijzen die beneden die van de wereldmarkt lagen.

'Gasleverantie aan Georgië hervat'

Rusland hervatte op 29 januari gasleveranties aan Georgië nadat de toevoer een week eerder was gestopt door onverklaarbare explosies die de verbinding ernstig hadden beschadigd. De onderbreking van de gastoevoer kwam voor Georgië op een moment dat het zeer koud was, met een temperatuur op sommige plaatsen van -20 graden.
De crisis leidde tot grote irritatie tussen de twee landen. Vele Georgiërs zagen de onderbreking van de gastoevoer als een Russische straf voor de pro-westerse koers van Georgië sinds de 'Rozenrevolutie', waardoor president Michail Saakasjvili aan de macht kwam.

Betrekkingen met Duitsland koeler

De Duitse bondskanselier Angela Merkel bracht op 16 januari 2006 een bezoek aan Moskou. Het leek er op dat de relaties tussen Rusland en Duitsland wat koeler zouden zijn onder Merkel dan ze waren geweest onder haar voorganger Gerhard Schröder. Voor haar vertrek naar Moskou verklaarde Merkel al tegenover een Duitse krant dat de term 'strategisch partnerschap'

een betere karakterisering was voor de relatie met Rusland dan 'vriendschap'.
Er waren ook sterke aanwijzingen dat Merkel bij haar gesprekken in Moskou met president Vladimir Poetin hete hangijzers zoals de Russische politiek jegens de opstandige republiek Tsjetsjenië en de stand van de democratie in Rusland niet uit de weg was gegaan. Naar aanleiding van het conflict over Russische gasleveranties aan Oekraïne, dat ook had geleid tot een verminderde levering aan andere Europese landen, had Merkel gezegd dat het voor Duitsland en de Europese Unie van groot belang was hun energievoorziening te diversifiëren.

Doema bekritiseert steun aan ngo's door buitenlandse inlichtingendiensten

De Staatsdoema sprak op 25 januari 2006 als zijn mening uit dat het onacceptabel was dat buitenlandse inlichtingendiensten Russische niet-gouvernementele organisaties (ngo's) financierden. Aanleiding was de beschuldiging van de federale veiligheidsdienst FSB dat medewerkers van de Britse inlichtingendienst in een geheime operatie betalingen hadden gedaan aan een Russische ngo. De beschuldiging was onder andere naar voren gebracht in een veel besproken televisie-uitzending, waarin ook beelden van de veronderstelde spionageoperatie waren te zien. Het Britse ministerie van Buitenlandse zaken sprak zijn verbazing over de beschuldiging uit en verklaarde dat financiële steun openlijk gebeurde en niet geheim was.
Op 28 januari maakte de voormalige directeur van de FSB, Nikolaj Kovaljov, bekend dat twee personen als agenten van de Britse inlichtingendienst waren ontmaskerd. Waarschijnlijk ging het daarbij om Russische staatsburgers.

(Vorige berichten pagina 24/1 e.v. - 2006)

SERVIË EN MONTENEGRO

BINNENLAND

Nieuwe minister van Defensie benoemd

Generaal Zoran Stankovic werd op 21 oktober 2005 benoemd tot minister van Defensie van Servië en Montenegro. Stankovic, een voormalige vertrouweling van Ratko Mladic, volgde Prvoslav Davinic op die in september moest aftreden na beschuldigingen over corruptie bij de aankoop van defensiematerieel. Verwacht werd dat de benoeming van Stankovic zou bijdragen aan de opsporing en uitlevering van de voortvluchtige generaal Mladic aan het Joegoslavië-tribunaal. Uitlevering van Mladic was een belangrijke voorwaarde voor toetreding van de federatie tot de Europese Unie en de NAVO.

JUSTITIE

Opsporingsbevel tegen vrouw van Milosevic ingetrokken

Nadat Mirjana Markovic, de vrouw van expresident Slobodan Milosevic, had toegezegd haar proces te zullen bijwonen, herriepen de Servische autoriteiten op 31 mei 2005 het internationale arrestatiebevel tegen haar. Markovic was enige tijd verdwenen – naar werd aangenomen verbleef ze in Rusland – nadat in 2003 een aanklacht tegen haar wegens machtsmisbruik was ingediend. Daarnaast werd Markovic ook verdacht van betrokkenheid bij de moord op Ivan Stambolic, de voormalige president van Servië die in augustus 2000 verdween en wiens lichaam in 2003 was gevonden in Noord-Servië.
Dankzij de opheffing van het arrestatiebevel kon Markovic haar echtgenoot bezoeken die sinds 2002 in Den Haag wegens oorlogsmisdaden terecht stond voor het Joegoslavië-tribunaal.

KOSOVO

Servië geeft lichamen terug aan Kosovo

De lichamen van 64 tijdens het Kosovo-conflict vermoorde etnisch-Albanese burgers werden op 27 mei 2005 overgebracht van Servië naar de provincie Kosovo, waar ze in een mortuarium zouden blijven in afwachting van identificatie. In Servië waren tot dan toe ruim 800 lichamen ontdekt in drie verschillende massagraven; het aantal vermisten, voornamelijk van Albanese afkomst, bedroeg ongeveer 3000. In twee massagraven in Kosovo waren recentelijk de lichamen gevonden van 37 Servische burgers. Eerder in het jaar waren Servische en Albanese vertegenwoordigers overleg begonnen over de teruggave van de vermisten.

Sloveense president niet welkom na uitspraak over Kosovo

Servië en Montenegro annuleerden op 20 oktober 2005 het bezoek van de Sloveense president Janez Drnovsek. Vlak voordat dit plaats zou vinden had Drnovsek verkondigd dat onafhankelijkheid de enige realistische optie was voor Kosovo, een Servische provincie die voor 90 procent werd bewoond door etnische Albanezen die streefden naar onafhankelijkheid. De Serviërs zagen Kosovo als een historisch deel van Servië en voor hen was onafhankelijkheid onbespreekbaar. Zij beschouwden de opmerking van de Sloveense president als ongewenste inmenging in een binnenlandse aangelegenheid.
De reactie van Servië werd tevens gezien als een waarschuwing aan de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN). Sinds de VN in 1999 tussenbeide kwamen in de strijd tussen het Kosovaarse Bevrijdingsleger en Servische veiligheidstroepen, bestuurde een VN-missie Kosovo tijdelijk. In november zouden de VN spreken over de definitieve status van Kosovo.

Ex-president van Finland benoemd tot onderhandelaar Kosovo-overleg

De Verenigde Naties (VN) maakten op 1 november 2005 bekend dat de voormalige Finse president Martti Ahtisaari de onderhandelingen zou leiden over de toekomst van de Servische provincie Kosovo. De voormalige secretaris-generaal van het Oostenrijkse ministerie van Buitenlandse zaken, Albert Ronan, werd benoemd tot Ahtisaari's afgevaardigde. De afgelopen tijd waren de spanningen in Kosovo toegenomen, mede door economische stagnatie en groeiende frustratie onder de etnisch-Albanezen. Gevreesd werd dat het geweld opnieuw zou escaleren. Hoewel Westerse mogendheden weigerden in het openbaar een voorkeur uit te spreken voor een bepaalde oplossing, werd alom aangenomen dat gestreefd zou worden naar een onafhankelijke staat onder internationaal toezicht en met bescherming van een NAVO-vredesmacht.

Servische premier wil Kosovo binnen Servië houden

De Servische premier Vojislav Kostunica verklaarde op 21 november 2005 dat Kosovo wel vergaande autonomie, maar geen onaf-

hankelijkheid mocht krijgen. 'Kosovo maakt deel uit van de geschiedenis, het heden en de toekomst van Servië', zo verklaarde hij. Daaraan voegde hij toe dat Albanese separatisten tijdens de zes jaar van het VN-mandaat in Kosovo een beleid van etnische zuivering hadden gevoerd, gericht op het verkrijgen van een mono-etnische staat. Van de 200.000 Serviërs die voor de oorlog in Kosovo leefden, was ongeveer de helft gevlucht; een grote meerderheid van de in totaal twee miljoen inwoners was etnisch-Albanees. Zij drongen steeds sterker aan op snelle onafhankelijkheid en hun ongeduld vertaalde zich in toenemend geweld.
De verklaring van Kostunica kwam op de dag dat VN-onderhandelaar Ahtisaari begon met zijn pendeldiplomatie over de status van Kosovo. Naar verwachting zou het overleg in de tweede helft van 2006 afgerond worden.

Servisch protest na overdracht VN ministeries aan Albanezen

Tot grote verontwaardiging van de Servische overheid droeg de missie van de Verenigde Naties (VN) in Kosovo op 20 december 2005 de ministeries van Politie en Justitie over aan etnische Albanezen. De Servische deelnemers aan het Kosovo-overleg verklaarden dat dit besluit de extremistische krachten binnen het Albanese leiderschap in de kaart speelde, de veiligheid van Servische en andere niet-Albanese groepen in gevaar bracht en het overleg over de toekomstige status van Kosovo bemoeilijkte. VN-woordvoerders zeiden dat de ministeries onder streng VN-toezicht zouden blijven en dat VN-gouverneur Soen Jessen-Petersen de mogelijkheid had te allen tijde in te grijpen.

Presovo-Albanezen willen speciale status en aansluiting bij Kosovo

De Albanezen in de Presovo-vallei in het zuiden van Servië eisten op 14 januari 2006 grotere onafhankelijkheid van Servië. Na zes maanden van ongeregeldheden in 2001 hadden de Verenigde Naties een akkoord bereikt waarbij de Presovo-Albanezen meer zeggenschap kregen. Inmiddels was de ontevredenheid en het verzet onder de bevolking gegroeid. De Presovo-Albanezen, die 90 procent van de bevolking in de streek uitmaakten, drongen aan op een speciale status en eisten deelname aan het Kosovo-overleg. De Servische minister voor Mensenrechten, Rasim Ljajic, beschuldigde de Presovo-Albanezen ervan de kwestie te willen 'internationaliseren', maar erkende dat Servië zich meer diende in te spannen om de economische situatie in de regio te verbeteren. Westerse diplomaten weigerden de kwestie Presovo te bespreken tijdens het Kosovo-overleg en drongen er bij de Albanese leiders in Kosovo op aan zich afzijdig te houden van de ontwikkelingen in dat gebied.

Premier Rugova begraven onder massale belangstelling

De begrafenis van de 61-jarige Ibrahim Rugova op 16 januari 2006 in de Kosovaarse hoofdstad Pristina werd bijgewoond door een half miljoen mensen, onder wie verschillende buitenlandse politici. De Servische overheid was niet uitgenodigd voor de ceremonie.
Rugova stond jarenlang aan het hoofd van de geweldloze onafhankelijkheidscampagne van de Kosovaarse Albanezen. Hoewel zijn macht aan het einde van de jaren 90 taande door de komst van Kosovaarse verzetsstrijders, genoot Rugova nog altijd veel aanzien. Alom werd betreurd dat Rugova overleed op het moment dat het Kosovo-overleg van start zou gaan.

Kosovo benoemt Sejdiu tot nieuwe president

Negen dagen na het overlijden van Ibrahim Rugova koos de grootste partij van Kosovo, de Democratische Liga van Kosovo (LDK), op 20 januari de 54-jarige jurist Fatmir Sejdiu tot nieuwe president van de provincie. Vanwege de onderhandelingen over de status van Kosovo hadden Westerse mogendheden aangedrongen op een snelle opvolging.
De rechtstreekse onderhandelingen, die waren uitgesteld vanwege het overlijden van Rugova, zouden naar verwachting in februari beginnen.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Twee verdachten in voorlopige vrijheid

Kosovaarse ex-premier terug in de politiek

Ramush Haradinaj, de vroegere premier van Kosovo, werd op 13 oktober 2005 door het tribunaal In Den Haag vrijgelaten in afwachting van zijn proces. Hij zat vast op beschuldiging van oorlogsmisdaden tijdens de oorlog tegen Servië in 1998-1999, maar mocht terugkeren naar Kosovo en een rol spelen in de politiek. Het tribunaal besloot tevens dat de missie van de Verenigde Naties (UNMIK), die Kosovo sinds 1999 bestuurde, moest bepalen welke activiteiten Haradinaj mocht ontplooien.

Hoofdaanklaagster Carla Del Ponte verklaarde 'verbijsterd' te zijn over de beslissing en overwoog beroep aan te tekenen. Geen enkele andere verdachte had toestemming gekregen deel te nemen aan politieke activiteiten. Politici in Servië zagen in deze, naar hun mening politieke beslissing het bewijs dat er met twee maten werd gemeten. Naar verluidt werd van Haradinaj verwacht dat hij zijn invloed zou aanwenden om extremistische Albanezen in Kosovo in het gareel te houden. Formeel maakte de opstandige provincie deel uit van Servië, maar de 90 procent Albanezen in Kosovo streefden naar onafhankelijkheid.

Joegoslavische ex-legerleider mag terugreizen naar Servië

Het voormalige hoofd van het Joegoslavisch leger, Nebojsa Pavkovic, werd op 21 november door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag in voorlopige vrijheid gesteld in afwachting van de behandeling van zijn rechtszaak. Pavkovic was uitgeleverd na moeizame onderhandelingen met de Servische regering en had verklaard niet schuldig te zijn aan de aanklacht, te weten de moord op en uitzetting van duizenden Kosovo-Albanezen in 1999. Volgens de rechters vormde Pavkovic geen bedreiging voor slachtoffers of getuigen. Hij mocht daarom voorlopig terugkeren naar Servië. De aanklagers verzetten zich niet tegen de beslissing van de rechters.

Milosevic verzet zich tegen versneld proces

De voormalig president van Joegoslavië, Slobodan Milosevic, wees op 29 november 2005 het voorstel van de rechters van het Joegoslavië-tribunaal af om zijn proces te splitsen. Door de aanklachten inzake het Kosovo-conflict en de oorlogen in Kroatië en Bosnië afzonderlijk te behandelen, meenden de rechters het proces sneller tot

een einde te kunnen brengen. Het proces duurde al drie jaar en was een keer of 15 onderbroken vanwege gezondheidsproblemen van de ex-president. Milosevic verklaarde dat de aanklachten met elkaar samenhingen en dat splitsing afbreuk zou doen aan zijn verdedigingsstrategie.

Uitspraak in zaak van drie Albanese vrijheidsstrijders

Op 30 november 2005 werd de eerste uitspraak bekend inzake oorlogsmisdaden in Kosovo in de periode 1998-1999. Het tribunaal sprak twee van de drie strijders vrij:, waaronder Fatmir Limaj, een sleutelfiguur binnen het Kosovaarse Bevrijdingsleger (KLA). De Kosovaarse premier Bajram Kosumi zag hierin het bewijs dat 'Limaj en zijn strijders slechts één doel hadden gehad, namelijk de bevrijding van Kosovo'. KLA-strijder Haradin Bala werd veroordeeld tot 13 jaar vanwege moord, marteling en het begaan van wreedheden.

EUROPESE UNIE

Start onderhandelingen over toetreding

Op 10 oktober 2005 begonnen de onderhandelingen tussen de Europese Unie (EU) en Servië en Montenegro die moesten leiden tot een stabiliteits- en associatieovereenkomst. De EU had hierin toegestemd nadat Belgrado tientallen Bosnisch-Servische oorlogsmisdadigers had uitgeleverd. De belangrijkste verdachten, Ratko Mladic en Radovan Karadzic, waren echter nog altijd voortvluchtig.

(Vorige berichten pagina 277/1 e.v. - 2005)

SPANJE

BINNENLAND

Chef landmacht ontslagen na dreigement ingrijpen leger

Het Spaanse kabinet besloot op 13 januari 2006 luitenant-generaal José Mena Aguado per direct met vervroegd pensioen te sturen. Het hoofd van de landmacht had namelijk op 6 januari in een toespraak voor officieren gesuggereerd dat het leger in actie moest komen als Catalonië teveel autonomie zou krijgen. De uitspraken leidden direct tot grote verontwaardiging, vooral omdat de interventie van militairen in het politieke leven in Spanje extreem gevoelig lag. Dit was nog een erfenis van de Franco-dictatuur.
Overigens deelden wel meer mensen de zorgen van Aguado. Catalonië had een eigen grondwet aangenomen waarin onder andere werd geregeld dat de regio eigen belastingen kon heffen en een eigen Hooggerechtshof zou instellen dat het Spaanse Hof als hoogste juridische autoriteit zou vervangen. Veel Spanjaarden verzetten zich tegen dit idee, vooral onder aanvoering van de oppositionele Volkspartij (PP). De Spaanse regering van José Luis Rodriguez Zapatero wilde het niet tot een confrontatie laten komen en via onderhandelingen komen tot een compromis. Die aanpak vonden velen niet krachtdadig genoeg.

Hooggerechtshof: 'Archieven burgeroorlog mogen naar Catalonië'

Het Hooggerechtshof besliste op 26 januari 2006 dat archieven over de Spaanse burgeroorlog terug gegeven mochten worden aan Catalonië. Het ging onder andere om documenten die de voormalige dictator Franco in beslag had genomen toen hij in 1939 Catalonië veroverde en om documenten met details over de acties van Franco in deze regio. De archieven lagen tot dan toe in Salamanca.

Recordvangst cocaïne in 2005

Het ministerie van Binnenlandse zaken maakte op 30 januari 2006 bekend dat Spanje in 2005 50 ton cocaïne in beslag had genomen met een straatwaarde van 5,7 miljard euro. Hiermee kwam Spanje, na Colombia en de Verenigde Staten, op de derde plaats van de wereldranglijst van hoeveelheid in beslag genomen cocaïne. De politie had in 2005 800 acties tegen de cocaïnehandel uitgevoerd, waarbij 2.000 mensen waren gearresteerd.

BASKISCHE KWESTIE

Baskische leider Otegi krijgt nieuw proces

Het Hooggerechtshof besliste op 18 januari 2006 dat Batasuna-leider Arnaldo Otegi een nieuw proces moest krijgen. De leider van Batasuna, de politieke vleugel van de ETA ,was veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden wegens het aanzetten tot terrorisme. Het Hof oordeelde dat Otegi geen eerlijk proces had gehad omdat de rechtbank niet onpartijdig was geweest.
Het Hof verbood overigens wel Batasuna voor nog eens twee jaar om politieke activiteiten te ontplooien.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Zapatero bezoekt Melilla en Cueta

De Spaanse premier José Luís Rodriguez Zapatero bracht op 31 januari en 1 februari 2006 een bezoek aan de Spaanse enclaves Melilla en Cueta in Marokko. Het was het eerste bezoek van een Spaans staatshoofd in 25 jaar. Zapatero bezocht de enclaves om zijn steun te betuigen aan hun strijd tegen de illegale immigratie. Het bezoek was echter politiek gevoelig omdat Marokko aanspraak maakte op de enclaves.

(Vorige berichten pagina 25/3 e.v. - 2006)

TURKIJE

JUSTITIE

Dader van aanslag op paus vrijgelaten en weer gearresteerd

Op 12 januari 2006 werd Mehmet Ali Agca vrijgelaten uit de gevangenis, waar hij een straf uitzat wegens twee bankovervallen en de moord op een linkse columnist in de jaren zeventig van de twintigste eeuw. De grootste bekendheid genoot hij echter als dader van de aanslag op paus Johannes Paulus II in 1981. Hiervoor had hij in Italië al negentien jaar gevangen gezeten, maar hij werd in 2000 vrijgelaten na een amnestieverzoek van de paus.
Hierop werd hij naar Turkije uitgewezen, waar hij direct weer werd vastgezet. Op grond van de nieuwe strafwet werd echter de straf die hij in Italië had uitgezeten afgetrokken van de straf waartoe hij in Turkije was veroordeeld. Vandaar dat hij werd vrijgelaten.
Het Hof van Beroep besloot echter op 20 januari dat Ali Agca alsnog zijn gehele straf moest uitzitten, waarna hij opnieuw werd vastgezet.

Turkije

LANDBOUW

Vogelgriep eist vierde slachtoffer

Op 15 januari 2006 overleed een vijftienjarig meisje in het ziekenhuis van Van aan de gevolgen van de vogelgriep. Het aantal dodelijke slachtoffers van de vogelgriep in Turkije kwam hiermee op vier. Eerder waren in Oost-Azië al ongeveer 70 mensen aan het virus overleden.

Inmiddels was de vogelgriep vastgesteld in 13 van de 81 Turkse provincies, maar de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) sloot niet uit dat het virus in meer provincies voorkwam. De FAO riep op tot strenge maatregelen om een endemie te voorkomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank laat aanklacht tegen schrijver Orhan Pamuk vallen

Een Turkse rechtbank besloot op 23 januari 2006 de aanklacht wegens belediging van de Turkse identiteit tegen de schrijver Orhan Pamuk te laten vallen. Ze kwam tot deze beslissing omdat de minister van Justitie geen uitsluitsel wilde geven of Pamuk nu op grond van de oude of de nieuwe strafwet vervolgd moest worden.

Pamuk zei in een reactie opgelucht te zijn. Eurocommissaris voor Uitbreiding Olli Rehn sprak over 'goed nieuws voor de vrijheid van meningsuiting'. Maar hij zei dat Turkije, waarmee de Europese Unie onderhandelingen over toetreding was begonnen, wel wat moest doen aan de tekortkomingen van de nieuwe strafwet. Op grond van het omstreden artikel 301 van de nieuwe strafwet werden namelijk nog steeds ongeveer 60 schrijvers en journalisten vervolgd.

Mensenrechtenhof veroordeelde Turkije 290 keer in 2005

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kwam op 24 januari 2006 met haar jaarverslag over 2005. Daaruit bleek dat Turkije koploper was in het aantal veroordelingen wegens mensenrechtenschendingen. Het Hof had in 2005 Turkije 290 keer veroordeeld, op grote achterstand gevolgd door Oekraïne met 120 veroordelingen.

Vaticaan

IOM begint campagne tegen vrouwenhandel

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) maakte op 30 januari 2006 bekend dat zij een publiciteitscampagne zou beginnen om Turken bewust te maken van de handel in buitenlandse vrouwen die werden gedwongen om in de prostitutie te werken. Het ging vooral om vrouwen uit Moldova en Oekraïne die geld voor hun gezin in Turkije wilden verdienen, maar in handen vielen van de georganiseerde criminaliteit. Volgens de IOM ging het om een lucratieve industrie waarin 3,6 miljard dollar (ca. 3 miljard euro) omging. In 2005 zou het zijn gegaan om 469 vrouwen, maar deskundigen vermoedden dat dit maar 10 procent van het werkelijke aantal was.

(Vorige berichten pagina 26/2 e.v. - 2006)

VATICAAN

BINNENLAND

Paus publiceert encycliek over liefde

Paus Benedictus XVI publiceerde op 25 januari 2006 de eerste encycliek sinds zijn aantreden in april 2005. Deze handelde over liefde en liefdadigheid. De encycliek Deus Caritas Est (God is Liefde) stelde dat de fysieke liefde opnieuw gedefinieerd moest worden via het geloof. Verder verzette de encycliek zich tegen de obsessie met seks en noemde deze onwaardig voor het menselijk lichaam. De paus onderstreepte in de encycliek het belang van christelijke liefdadigheid, het geven aan mensen die het nodig hebben.
De encycliek bevatte geen echt nieuwe gezichtspunten en borduurde voort op de lijn van de vorige paus, Johannes Paulus II. Dat was niet zo vreemd omdat Johannes Paulus II delen van deze encycliek nog had geschreven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Paus zegent Zwitserse garde bij 500-jarig jubileum

De Zwitserse Garde vierde op 22 januari 2006 haar 500-jarig bestaan. Dat gebeurde in Vaticaanstad door een mis in de Sixtijnse kapel en een zegening door paus Benedictus XVI. De paus bedankte de garde voor haar toewijding aan het Vaticaan.
Het was op 22 januari 1506 dat 150 Zwitserse mannen naar Rome marcheerden om daar paus Julius II te dienen. Die 723 kilometer lange tocht zou in het jubileumjaar opnieuw worden gelopen.
De Zwitserse Garde bestond in 2006 uit 110 mannen. Zij waren geselecteerd uit het Zwitserse leger en moesten niet alleen toegewijd katholiek zijn, maar ook minimaal 1,74 meter lang.

(Vorige berichten pagina 282/2 e.v. - 2005)

Argentinië

ARGENTINIË

BINNENLAND

President Kirchner versterkt positie na parlementsverkiezingen

Vroegere minister Economie trekt kandidatuur in

Na enkele maanden eerder te hebben verkondigd een zetel in de Argentijnse volksvertegenwoordiging te ambiëren, liet oudminister van Economie Domingo Cavallo op 24 september 2005 weten niet langer kandidaat voor het parlement te zullen zijn. Hij klaagde over een gebrek aan steun van zijn conservatieve Actie voor de Republiek partij (AR) en voelde zich 'bedrogen' door de leiders.
Cavallo gold als hoofdverantwoordelijke voor de diepe economische crisis die Argentinië in 2001 op de rand van de afgrond bracht.

Overwinning voor zittende president

President Nestor Kirchner keek met tevredenheid terug op de parlementaire verkiezingen van 23 oktober. Toen hij aan de macht kwam, was hij de nauwelijks bekende gouverneur uit het ver van Buenos Aires gelegen Patagonië, maar na twee jaar kon hij er prat op gaan een nationale machtsbasis te bezitten. Van de 127 te verdelen zetels wist het Front voor de Overwinning (FV) – waar de Kirchner-factie uit de Justicialista Partij (PJ) deel van uitmaakte – samen met bondgenoten 69 zetels in de wacht te slepen. Dit betekende dat in het 256 leden tellende parlement 115 afgevaardigden zaten die de president steunden.

Uitslagen parlementsverkiezingen Argentinië (23 oktober 2005)

Voor de Kamer van Afgevaardigden waren 127 van de 256 zetels verkiesbaar en voor de Senaat 24 van de 72 zetels.
Opkomst: 74 procent

Kamer	percentage	zetels
Front voor de Overwinning (FV)	29,9	50
Radicale Burgerunie (UCR)	8,9	10
Justicialista Partij (PJ)	6,7	9
Alliantie Republikeins Voorstel (PRO)	6,2	9
Bevestiging voor een Republiek van Gelijken (ARI)	7,2	8
Justicialista Front (FJ)	3,9	7
Front van Iedereen (FT)	1,9	6
Progressieve, Burger- en Sociale Front (FPCS)	3,7	5
Alliantie Unie van Córdoba (AUC)	3,1	4
Alliantie Nieuw Front (AFN)	2,0	3
Burgerfront voor Santiago (FCS)	1,1	3
Federalistische Eenheid (PAUFE)	2,2	2
Front voor de Vernieuwing van Concordia (FRC)	1,1	2
Volksbeweging van Neuquen (MPN)	0,5	2
Overigen	21,5	7

Volgens Argentijnse websites kwam deze uitslag qua zetels neer op:

Front voor de Overwinning en bondgenoten	69
Radicale Burgerunie en bondgenoten	19
Anti-Kirchner gezinde Justicialisten	11
Overigen	28

De volgende partijen of combinaties behaalden een of meer zetels in de Senaat:

Front voor de Overwinning (FV)	14
Justicialista Front (FJ)	3
Radicale Burgerunie (UCR)	2
Front voor de Vernieuwing van Concordia (FRC)	2
Justicialista Partij (PJ)	1
Alliantiefront voor Productie en Werk (AFPT)	1
Front van Jujuy (Fju)	1

Minister van Economische zaken door president Kirchner weggestuurd

De bewindspersoon die een grote rol speelde bij het overwinnen van de diepe economische crisis in Argentinië, Roberto Lavagna, werd op 28 november 2005 vervangen door Felisa Miceli, het hoofd van de Bank van de Natie. Het ontslag was opmerkelijk omdat Lavagna een mooie staat van dienst had: hij werkte met succes aan de herstructurering van de schulden, kon buigen op economische groei en ondanks zijn vaak harde opstelling bij onderhandelingen genoot hij het vertrouwen van de financiële markten. Waarnemers zagen een mogelijke verklaring in het feit dat Lavagna kort daarvoor in botsing was gekomen met zijn collega Julio de Vido, een vertrouweling van president Kirchner. Laatstgenoemde zou het Lavagna ook kwalijk hebben genomen dat hij had geweigerd zich tijdens de recente verkiezingen voor bondgenoten van de president in te zetten.

Op dezelfde dag werd ook bekend dat Nilda Garre minister van Defensie José Pampuro zou opvolgen en dat Jorge Taiana de portefeuille Buitenlandse zaken van Rafael Bielsa zou overnemen. Alicia Kircher – de zus van de president – werd op het ministerie van Sociale ontwikkeling afgelost door Juan Carlos Nadalich. De drie vertrekkende ministers hadden in oktober een zetel in het parlement gewonnen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Miljoenen forenzen gestrand door staking

Een staking van 24 uur van treinmachinisten legde op 4 augustus 2005 de hoofdstad Buenos Aires plat. Dagelijks reisden rond de drie miljoen mensen met de pendeltreinen van en naar hun werk. De machinisten eisten een basissalaris van 1.820 pesos (ca. 500 euro), hetgeen 300 pesos meer was dan de bedrijven hen hadden geboden.

Argentinië hoogste Latijns-Amerikaanse land op welzijnsindex VN

Met een 34ste plaats scoorde Argentinië in 2005, evenals het jaar daarvoor, van alle Latijns-Amerikaanse landen het hoogst op de Human Development Index (HDI) van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP), zo werd op 7 september 2005 bekend. Chili kwam net na Argentinië, gevolgd door Uruguay, Costa Rica en Cuba. De toetsing was gerelateerd aan drie factoren voor het menselijk welzijn: salaris, onderwijs en gezondheid.

Vastgesteld was dat Argentinië een gemiddelde levensduur kende van 74,3 jaar en dat 97,2 procent van de bevolking kon lezen en schrijven. Wel constateerden de VN een grote kloof tussen rijk en arm in het land.

Armoede neemt af, maar blijft velen treffen

Iets meer dan 38 procent van de Argentijnen had eind juni een inkomen onder de armoedegrens, zo bleek op 22 september 2005 uit cijfers van het Nationaal Telling en Statistiek Instituut (Indec). Dat betekende een daling met 5,8 procent ten opzichte van het jaar daarvoor, maar ook dat bijna negen miljoen burgers er niet in slaagden te voorzien in basisbehoeften als voedsel, huisvesting, medische verzorging, onderwijs en transport. Het aantal hulpbehoevenden – zonder steun zouden zij honger lijden – bedroeg ruim drie miljoen, wat overeenkwam met 13,6 procent van de bevolking.
De armoede kwam het meest voor in het noordoosten van Argentinië.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank geeft reeks kredieten

In de loop van 2005 ontving Argentinië een aantal leningen van de Wereldbank. Op 5 april werd 130 miljoen dollar (ca. 109 miljoen euro) beschikbaar gesteld om Buenos Aires beter te beschermen tegen overstromingen.

Voor de verbetering van het provinciale wegennet leende de bank op 7 juni 150 miljoen dollar, op 6 juli gevolgd door een krediet van 25 miljoen dollar om het instituut dat de sociale wetten uitvoerde, de Administración Nacional de Seguridad Social (ANSES), te hervormen. Op 15 december verschafte de Wereldbank nog twee leningen: de eerste van 190 miljoen dollar was voor het onderwijs in de landelijke gebieden; de tweede betrof 40 miljoen dollar en moest de dienstverlening van de overheid verbeteren.

Ook steun van IDB aan Argentinië

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) ging op 7 juli akkoord met het verlenen van een krediet van 70 miljoen dollar aan de Argentijnse provincie Mendoza voor het ontwikkelen van een competitieve economische structuur. De Argentijnse toerismesector werd in juli gesteund met een lening van 33 miljoen dollar, terwijl voor arme families drie maanden later een krediet van 700 miljoen dollar beschikbaar werd gesteld. Daarnaast werd op 7 december de mogelijkheid geboden sociale investerin-

Argentinië

gen te doen in de provincie Buenos Aires. Hiervoor kon een lening van 230 miljoen dollar worden gebruikt.

Prinses Máxima pleit voor kredieten aan arme mensen

Bij een symposium over microkredieten aan de Katholieke Universiteit van Argentinië (UCA) in Buenos Aires riep de Nederlandse prinses Máxima op 6 december 2005 de overheid van haar geboorteland op ruimte te scheppen voor kleine leningen aan mensen met weinig geld. De prinses, aan dezelfde universiteit afgestudeerd in economie, deed haar oproep als lid van de groep van adviseurs voor het door de Verenigde Naties uitgeroepen Jaar van het Microkrediet. De voorzitter van het symposium en oud-president van de Centrale bank, Alfonso Prat-Gay, loofde prinses Máxima omdat zij het punt van de microfinanciering op de politieke agenda had gezet.

Argentinië lost schulden aan IMF in één keer af

Op 15 december 2005 werd bekend dat Argentinië binnen enkele weken haar totale schuld van 9,8 miljard dollar (ca. 8,2 miljard euro) aan het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zou aflossen. De betaling werd geput uit de buitenlandse deviezenreserves van de Centrale bank die op dat moment 28 miljard dollar bedroegen. Volgens waarnemers sloeg de regering-Kirchner daarmee binnen een jaar twee slagen: de herstructurering van de schuld met particulieren had Argentinië's schulden gereduceerd tot 72 procent van het bbp – dit bedroeg in 2002 nog 147 procent – en met de afbetaling aan het IMF bespaarde het land een miljard dollar aan te betalen rente.

JUSTITIE

Vijfde rechter Hooggerechtshof moet het veld ruimen

Een tweederde meerderheid van de Argentijnse Senaat stemde op 28 september 2005 in met het ontslag van Antonio Boggiano als lid van het Hooggerechtshof. De discussies concentreerden zich vooral rond de rol die de rechter had gespeeld bij een vonnis waarmee vele miljoenen euro's gemoeid waren. De uitspraak was gunstig voor een bedrijf, maar nadelig voor de staat. Eerder waren al vier andere rechters van het hof ontslagen. Het streven van president Kirchner het college onafhankelijk en transparant te maken werd door de bevolking toegejuicht, maar critici beweerden dat hij rechters liet benoemen die hem politiek steunden.

'Hezbollah verantwoordelijk voor aanslag op joods centrum'

Alberto Nisman, openbaar aanklager in het onderzoek naar de bomaanslag in 1994 op de Asociación Mutual Israelita Argentina (AMIA), maakte op 10 november 2005 bekend dat Ibrahim Hussein Berro, militant van de Libanese beweging Hezbollah, daarvoor verantwoordelijk was. Hij noemde de betrokkenheid van de beweging 'bijna bewezen'. Broers van de beschuldigde, die medewerking aan het onderzoek hadden verleend, ontkenden echter dat de Libanees een rol had gespeeld bij de aanslag op het joodse centrum, die 85 mensen het leven kostte. Zij beweerden dat de aanklager simpelweg een verhaal had verzonnen en dat hun broer in Zuid-Libanon was omgekomen. Enkele voorname Iraanse politici golden ook als verdachten.

Meer openbaar aanklagers om drugsoverlast te bestrijden

Op 11 december 2005 werd bekend dat de provinciale regering van Buenos Aires 200 extra aanklagers had aangesteld om de drugshandel te bestrijden. In de afgelopen vier jaar was het drugsgebruik in de dichtstbevolkte regio van Argentinië verdubbeld. Daarnaast mochten in de toekomst provinciale aanklagers en rechters zich met kleine drugsdelicten bezighouden, terwijl in het verleden slechts federale functionarissen daartoe bevoegd waren. Voor grote zaken bleef de gebruikelijke gang van zaken wel onveranderd.
Jaarlijks werden ongeveer 1.800 ton marihuana en rond de 6 ton cocaïne in Argentinië geconsumeerd.

GEZONDHEID EN ZORG

Alle burgers voortaan in principe donor

Argentinië werd op 30 november 2005 het eerste land in Latijns-Amerika waar alle burgers bij wet bestempeld werden als orgaandonoren, tenzij zij expliciet aangaven dit niet te willen. President Kirchner had daartoe een wetsontwerp naar het Congres gezonden en zowel de Kamer van Afgevaardigden als de Senaat keurde het goed. Volgens vice-president Daniel Scioli zou de wet, die eerder was aangenomen in landen als Spanje, Oostenrijk en België, mensenlevens redden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Wetenschappers keren terug naar Argentinië

In de laatste twee jaar was het aantal wetenschappers dat vanuit het buitenland terugkeerde naar Argentinië aanmerkelijk gestegen, zo maakte de Nationale Wetenschappelijke en Technische Onderzoeksraad (CONICET) op 26 december 2005 bekend. Waren het er in 2004 nog 70, het jaar daarop was het cijfer gestegen naar 100. De verbeterde economische vooruitzichten speelden een grote rol bij de beslissing van de wetenschappers, maar ook ontvingen zij financiële steun voor zaken als transport en verhuizing.
Ambtenaren schatten dat tijdens de economische crisis 7.000 wetenschappers het land hadden verlaten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Moeders Plaza de Mayo stoppen na drie decennia protest

Na bijna 30 jaar lang informatie over de verblijfplaats van hun vermiste kinderen te hebben geëist, hielden de Moeders van de Plaza de Mayo in Buenos Aires het op 26 januari 2006 voor gezien. De hoofdreden was volgens hun woordvoerster Hebe de Bonafini dat de vrouwen 'niet langer een vijand in het presidentieel paleis hadden' omdat president Kirchner 'deuren had geopend en dingen had gedaan die niemand verwachtte'.

De groep was gedurende de jaren van protest verdeeld geraakt en andere mensenrechtengroepen als de Grootmoeders van de Plaza de Mayo bekritiseerden het besluit om het protest te staken, evenals de Moeders van de Plaza de Maya – Oprichtingsgroep. Dit omdat over de meeste van de – volgens officiële cijfers – 18.000 vermisten nog steeds niets bekend was.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Verdeeldheid over vrijhandelszone

De leiders van de landen uit het westelijk halfrond kwamen op 4 november 2005 in de Argentijnse badplaats Mar del Plata bijeen om te praten over zaken als handel, werkgelegenheid en armoede. Voor de Venezolaanse president Chávez, die in grote trekken gesteund werd door de landen van het handelsblok Mercosur, was het de gelegenheid het Amerikaanse plan voor het opzetten van een vrije handelszone van Tierra del Fuego tot Alaska te verwerpen. Het gevolg was een woordenwisseling met president Fox van Mexico, die het Amerikaanse idee van de Vrijhandelszone van Amerika (FTAA) toejuichte, evenals, zo zei hij, 30 andere landen. Maar 5 landen frustreerden volgens hem de totstandkoming van een akkoord. Cuba was als enig Latijns-Amerikaans land niet uitgenodigd voor de ontmoeting.

Gewelddadige protesten

Zowel in Mar del Plata als in Buenos Aires gingen tijdens het topoverleg demonstranten de straat op. De politie zag zich genoodzaakt traangas en rubber kogels in te zetten toen de protesten, die vooral gericht waren tegen de aanwezigheid van de Amerikaanse president George W. Bush, omsloegen in plunderingen en vernielingen. Er vielen verscheidene gewonden en meer dan 85 mensen werden aangehouden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vruchtbare ontmoeting Argentijnse en Braziliaanse president

De twintig jaar dat gewerkt was aan de economische integratie van de twee Latijns-Amerikaanse reuzen Argentinië en Brazilië werd op 30 november 2005 gevierd met een ontmoeting tussen de presidenten Kirchner en Lula. In aanwezigheid van de initiatiefnemers van de samenwerking, Raúl Alfonsín en José Sarney, die geroemd werden om hun moed en visie, ondertekenden beide staatshoofden een verklaring dat economische groei nooit de dupe mocht worden van door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) gestelde eisen. Verder werd afgesproken honger en armoede te bestrijden, de democratie te verstevigen en de mensenrechten te respecteren.

Samenwerking met Chili bij vredesmissies VN

De ministers van Defensie van Argentinië en Chili, respectievelijk Nilda Garre en Jaime Ravinet, signeerden op 27 december 2005 een pact om een gezamenlijke brigade op te zetten voor deelname aan vredesmissies van de Verenigde Naties. De eenheid zou voor het eerst worden ingezet bij de United Nations Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH). In Cyprus hadden beide landen al samengewerkt en militaire oefeningen hadden daarnaast uitgewezen dat de verstandhouding tussen beide legers goed was. Afgesproken werd een jaar later een gezamenlijke generale staf voor de brigade op te zetten.

Spanningen tussen Argentinië en Uruguay over bouw pulpfabrieken

Het plan van de Uruguayaanse regering op de oevers van de grensrivier met Argentinië, de Uruguay, twee pulpfabrieken te bouwen zorgde eind januari 2006 voor oplopende spanningen tussen beide landen. Argentijnse burgers protesteerden al enige maanden tegen de komst van de fabrieken, waarvan de Argentijnse regering en internationale milieuorganisaties als Greenpeace beweerden dat ze de rivier zouden verontreinigen. Uruguay daarentegen stelde dat de fabrieken voldeden aan internationale milieunormen en dat ze werkgelegenheid in de regio zouden brengen.
Nadat diplomatiek overleg over de kwestie niet tot een oplossing had geleid, dreigde Argentinië de zaak voor te leggen aan het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Overigens waren de betrekkingen tussen beide landen over het algemeen vriendschappelijk.

(Vorige berichten pagina 477/2 e.v. - 2005)

BRAZILIË

BINNENLAND

Corruptieschandalen bepalen politieke agenda

Berzoini gekozen tot voorzitter Arbeiderspartij

De Arbeiderspartij (PT) van Brazilië's president Lula koos op 10 oktober 2005 de kandidaat van het zogenaamde 'Meerderheidskamp', Ricardo Berzoini, tot voorzitter. Tegenstander Raul Pont, vooral gesteund door de progressieve krachten die na de corruptieaffaires radicale veranderingen in de PT wilden, kreeg slechts enkele duizenden stemmen minder. De uitslag werd gunstig geacht voor Lula omdat Berzoini minister in zijn regering was geweest en gold als een politieke medestander van de president.

Voorzitter oppositiepartij PSDB treedt onder druk af

Eduardo Azeredo, voorzitter van de belangrijkste oppositiepartij van de regering-Lula, de Partij van de Braziliaanse Sociaal-Democratie (PSDB), lichtte op 25 oktober het parlement in dat hij zijn functie zou neerleggen. Hij werd er van beschuldigd in 1998 bij de verkiezingen voor het gouverneurschap van de deelstaat Minas Gerais geld te hebben ontvangen van de ondernemer Marcos Valerio, die eveneens een grote rol speelde in het corruptieschandaal rond de PT.

Waarnemers vermoedden dat het opstappen van de voorzitter van de PSDB – de partij van ex-president Henrique Cardoso – de strijd tussen regering en oppositie zou intensiveren.

Minister Palocci ontzenuwt corruptiebeschuldigingen

De aantijging dat hij in de periode 2000-2002 als burgemeester van Ribeirão Preto (deelstaat São Paulo) illegale betalingen zou hebben toegestaan, werd op 16 november door minister van Economie Palocci tegenover een senaatscommissie tegengesproken. De financiële markten hadden onrustig gereageerd op de beschuldigingen tegen de man die door zijn standvastige monetaire beleid veel vertrouwen in ondernemerskringen genoot. Het verweer van de bewindsman uit het door schandalen geplaagde Brazilië was volgens waarnemers overtuigend en hij liet er geen twijfel over bestaan de post van minister te zullen blijven bekleden.

Meerderheid Congres ontneemt exminister Dirceu mandaat

De man die alom werd beschouwd als de architect van de verkiezing van Lula tot pre-

sident, José Dirceu, verloor op 1 december zijn zetel in het parlement. Hij gold lange tijd als de sterkste man van de regering-Lula, maar had vanwege beschuldigingen van corruptie in juni zijn functie neergelegd.

Een meerderheid van 293 tegen 192 afgevaardigden vond Dirceu een belangrijke pion in het schandaal van de zogenaamde 'mensalão', waarbij de PT politici van andere partijen een maandelijkse bijdrage had gegeven in ruil voor steun aan het regeringsbeleid. Met het vertrek van Dirceu hoopten medestanders van Lula dat er eindelijk een punt achter de corruptieaffaires kon worden gezet.

PT veroordeeld in officieel rapport

Een in juni geïnstalleerde commissie van het Congres die de 'mensalão'-affaire onderzocht, maakte op 21 december haar bevindingen bekend. De beschuldigingen door de afgevaardigde Roberto Jefferson van de Braziliaanse Arbeiderspartij (PTB), die deel uitmaakte van de regeringscoalitie, werden voor waar gehouden.

De betalingen door de PT bleken afkomstig te zijn uit de schatkist en, afhankelijk van de politieke agenda, soms ook wekelijks of zelfs dagelijks te zijn gedaan. De ondernemer Marcos Valerio had facturen bij de overheid ingediend voor niet verrichte diensten en de betalingen ter beschikking gesteld van de PT. Zijn bewering dat de giften waren gefinancierd met leningen voor zijn bedrijf, bleek onwaar.

Meerderheid wijst bij referendum verbod op verkoop wapens af

Bijna 64 procent van de Brazilianen stemde op 23 oktober 2005 bij referendum tegen het voorstel voor een verbod op de verkoop van wapens en munitie. In geen enkele deelstaat wisten de voorstanders van de maatregel een overwinning te behalen, ondanks het feit dat Brazilië als een van de gevaarlijkste landen ter wereld te boek stond. In 2004 waren er volgens de autoriteiten 36.000 mensen door vuurwapengeweld om het leven gekomen.

Volgens waarnemers was de hoofdreden van de afwijzing de vrees dat de politie, die vaak als onbetrouwbaar werd ervaren, de burgers onvoldoende zou beschermen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële ondersteuning door Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank

In de laatste maanden van 2005 en begin 2006 ontving Brazilië van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) een reeks leningen. Op 27 oktober gaf de bank een krediet van 75 miljoen dollar (ca. 63 miljoen euro) aan een fonds om het verstrekken van hypotheken in de onroerend goedsector mogelijk te maken. Ter verbetering van het wegennet in de deelstaat Santo Espírito werd begin november een krediet van 73,5 miljoen dollar gegeven. Op 9 november werd 9 miljoen dollar beschikbaar gesteld voor een eco-toeristisch project in de deelstaat São Paulo, eind november gevolgd door een lening van 140 miljoen dollar voor de deelstaat Amazonas voor het oplossen van milieuproblemen. Andere kredieten in dezelfde periode gingen gemoeid met bedragen van 331 miljoen, 100 miljoen en 140 miljoen dollar.

Lening Wereldbank voor bestrijding armoede in deelstaat Bahía

Op 6 december 2005 maakte de Wereldbank bekend aan Brazilië een krediet te hebben verstrekt van 49,3 miljoen dollar (ca. 42 miljoen euro) voor de bestrijding van de armoede in de deelstaat Bahía. Veel van de armen leefden er volgens de bank in 'informele onderkomens' – bedoeld waren de vaak zelf gebouwde krotwoningen in de 'favelas' – waar de toegang tot de infrastructuur en de overheidsdiensten gebrekkig was. Ook was er sprake van een gebrek aan economische mogelijkheden, was de medische zorg er ondermaats en de veiligheidssituatie slecht.

Brazilië betaalt schuld aan IMF vervroegd terug

Na eerder in het jaar te hebben laten weten geen nieuwe lening bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) te willen afsluiten, maakte Brazilië op 13 december 2005 bekend de gehele uitstaande schuld aan het instituut van ruim 15 miljard dollar (ca. 12,6 miljard euro) af te willen betalen. Het land was daar contractueel niet toe verplicht, maar volgens minister van Financiën Antônio Palocci betekende het dat Brazilië 900 miljoen dollar aan rentelasten bespaarde. Waarnemers zagen voor president Lula als gunstig bijverschijnsel dat hij de verkiezingen van 2006 zou ingaan als de president die een eind had gemaakt aan Brazilië's afhankelijkheid van het IMF.

Landen Club van Parijs krijgen geld terug

Tien dagen later liet de regering weten de schuld van 2,6 miljard dollar aan de landen van de zogenaamde Club van Parijs begin januari 2006 te zullen terugbetalen. Volgens Palocci zou de maatregel niet alleen 100 miljoen dollar aan te betalen rente besparen, maar ook het vertrouwen in de Braziliaanse economie vergroten. Door het verbeterde investeringsklimaat en daling van de rentetarieven verwachtte hij dat het volgende jaar een economische groei van 5 procent gerealiseerd zou worden.

'Brazilië staat nu op eigen benen'

President Lula zei op 16 januari 2006 dat Brazilië na de terugbetalingen een soevereine natie was geworden. De week daarvoor was de president van het IMF, Rodrigo de Rato, bij een ceremonie in de hoofdstad Brasília aanwezig geweest waar de schuldaflossing symbolisch werd afgehandeld. Volgens De Rato kwam de betaling op een moment dat Brazilië 'de beste resultaten van de laatste jaren had inzake het creëren van nieuwe banen, inkomensnivellering en armoedebestrijding'. Lula benadrukte dat nieuwe investeringen gunstig zouden zijn voor de 40 miljoen armen in zijn land en hij beloofde grotere uitgaven in het onderwijs, de gezondheidszorg en voor het onderhoud van de wegen.

GEZONDHEID EN ZORG

Gezamenlijke productie medicijnen door Brazilië en Argentinië

De regeringen van de twee grootste Zuid-Amerikaanse landen, Brazilië en Argentinië, maakten op 18 januari 2006 bekend gezamenlijk een chemische fabriek op te zullen zetten voor de productie van medicijnen. De afspraak kwam voort uit een ontmoeting in Brasília van de Argentijnse president Kirchner met zijn ambtgenoot Lula, waar in een later stadium het staatshoofd van Venezuela, Hugo Chávez, zich bij voegde. Het bedrijf zou op Argentijns grondgebied worden gebouwd.

NATUUR EN MILIEU

Noodtoestand in Amazonegebied vanwege grote droogte

De ernstigste droogte in een halve eeuw leidde er half oktober 2005 toe dat in alle 61 gemeenten van de Braziliaanse deelstaat Amazonas de noodtoestand werd uitgeroepen. De nationale regering beloofde verder ruim 31 miljoen real (ca. 12,2 miljoen euro) beschikbaar te stellen voor de hulpverlening in het getroffen gebied. Deze was deels in handen van militairen omdat de vaarwegen onbegaanbaar waren geworden.
Volgens Greenpeace waren de opwarming van de aarde en het kappen van het oerwoud de oorzaak van de ramp. Meteorologen wezen echter op de hoge temperatuur van het water in de Atlantische Oceaan.

Destructie regenwoud neemt af in 2005

De Braziliaanse regering vertelde op 5 december 2005 dat gedurende het lopende jaar in totaal 18,9 miljoen hectare oerwoud in het Amazonegebied door boeren en illegale houthakkers was verwoest. Dat betekende een vermindering met ruim 30 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Volgens de overheid was dit het gevolg van de verscherpte controle door ambtenaren van het Braziliaanse Milieu Instituut (IBAMA) en van de inspanningen om het grondbezit in de noordelijke deelstaten te normaliseren.

Selectieve houtkap richt ook schade aan

In oktober was bekend geworden dat het jaarlijkse verlies aan bomen in het Amazone-oerwoud ongeveer 25 procent hoger lag dan de regering aangaf. In de officiële statistieken werd de ontbossing wel, maar de selectieve houtkap, waarbij alleen de commercieel waardevolle bomen werden omgehakt maar het bladerdak van het oerwoud in tact bleef, niet meegeteld. Satellieten namen deze vorm van verwoesting vaak onvoldoende waar, maar een nieuwe analysemethode en waarnemingen ter plekke leidden tot de correctie.

Internationale campagne tegen handel in beschermde diersoorten

Minister van Milieu Marina Silva gaf op 20 januari 2006 officieel het startschot voor de campagne tegen de handel in beschermde diersoorten. De Braziliaanse regering wilde samen met het Nationale Netwerk voor Bestrijding van de Handel in Wilde Dieren (RENCTAS) de internationale gemeenschap mobiliseren tegen deze illegale activiteit, waar naar schatting tussen de tien en twintig miljard dollar per jaar in werd omgezet. Jaarlijks werden er rond de 38 miljoen dieren verhandeld, waarvan slechts 10 procent bij de uiteindelijke koper – vaak in de Verenigde Staten, Engeland of Frankrijk – belandde. De rest bezweek onderweg.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN roepen Brazilië op buitengerechtelijke executies te stoppen

De Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties tikte op 3 november 2005 Brazilië op de vingers vanwege het buitensporige geweldsgebruik van staatsambtenaren, het aanwenden van martelmethoden om bekentenissen af te dwingen en buitengerechtelijke executies van verdachten. Ook moest het land meer doen om slavernijpraktijken te beëindigen, mensenhandel aan te pakken en de onafhankelijkheid van het justitiële systeem te waarborgen.

Amnesty International hekelt politieoptreden

De Braziliaanse regering deed te weinig om het brute politieoptreden in de 'favelas', de sloppenwijken in de steden, te stoppen, zo beweerde Amnesty International (AI) op 2 december 2005. Volgens de mensenrechtenorganisatie schreeuwden de arme mensen in de achterstandswijken om bescherming van de overheid, maar kregen ze vervolgens te maken met gewelddadige en corrupte politieambtenaren. Tussen 1999 en 2004 waren in de deelstaten Rio de Janeiro en São Paulo op deze wijze bijna 10.000 burgers omgekomen.
Volgens een woordvoerder van de regering kwamen de aanbevelingen van AI in grote trekken overeen met het regeringsbeleid.

Deel archieven militaire dictatuur geopend

Twee decennia na de terugkeer naar een burgerlijk bewind gaf de Braziliaanse regering op 31 december 2005 een deel van de archieven van het militaire regime uit de jaren 1964-1985 aan het publiek ter inzage. Wel waren er restricties aan het gebruik verbonden. Documenten van vóór 1975 mochten vrij worden ingezien, maar militaire papieren van na dat jaar slechts door personen die er zelf in werden genoemd, door hun familieleden of door speciaal geautoriseerde personen. Het materiaal had voornamelijk betrekking op gegevens die waren bijgehouden van mensen die zich tegen het militaire bewind verzetten en om die reden vervolgd werden.
De documenten waren afkomstig van de opgeheven Nationale Inlichtingendienst (SNI), de Algemene Onderzoekscommissie (CGI) en de Nationale Veiligheidsraad (CSN). Na lange tijd door het Braziliaanse Onderzoeksagentschap (ABIN) te zijn beheerd, waren zij nu overhandigd aan het Nationaal Archief in Brasília.

MILITAIRE ZAKEN

Televisiebeelden tonen mishandeling door sergeants

Op 14 november 2005 werden in het programma *Fantástica* van het station *TV Globo* opnamen uitgezonden van een groep oudere sergeants die lachend en grappen makend net gepromoveerde collega's mishandelden. De beelden waren gemaakt in Curitiba (deelstaat Paraná) en toonden hoe de jonge militairen elektrische schokken kregen toegediend, klappen kregen en bijna stikten. Volgens de Braziliaanse media waren deze praktijken binnen de kazernepoorten niet ongebruikelijk, maar de militaire top liet weten dat de schuldigen zouden worden gestraft.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse president Bush brengt bezoek aan Brazilië

Na een topontmoeting in het Argentijnse Mar del Plata met leiders uit Noord-, Midden- en Zuid-Amerika, maakte de Amerikaanse president George W. Bush op 6 november 2005 een tussenstop in Brasília om president Lula te ontmoeten. Hoewel het Amerikaanse plan een vrijhandelszone in het gebied op te zetten niet door Brazilië werd gesteund zolang Washington de Amerikaanse boeren met landbouwsubsidies zou steunen, was de sfeer goed. Bush had begrip voor de bezwaren van Braziliaanse zijde en besloten werd de samenwerking op

wetenschappelijk en technologisch gebied uit te breiden.

Brazilië betaalt achterstallige contributie aan Verenigde Naties

Het Braziliaanse ministerie van Buitenlandse zaken meldde op 2 januari 2006 dat met de betaling van een bedrag van ruim 135 miljoen dollar (ca. 114 miljoen euro) aan de Verenigde Naties een chronische betalingsachterstand van ruim tien jaar was ingelopen.
Het grootste Latijns-Amerikaanse land wilde een permanente plaats in de Veiligheidsraad, maar er waren aanwijzingen dat de Verenigde Staten bij een uitbreiding van de raad de voorkeur zouden geven aan Japan.

(Vorige berichten pagina 610/1 e.v. - 2005)

CANADA

BINNENLAND

Verkiezingen na val van kabinet

Corruptieschandaal

Het Canadese minderheidskabinet kwam in februari 2005 onder vuur te liggen nadat was aangetoond dat er sprake was van corruptie binnen de enige regeringspartij, de Liberale Partij Canada (LPC). De zaak ging terug tot 1995 toen bij een referendum bleek dat bijna de helft van de bevolking van Québec voor onafhankelijkheid van deze overwegend Franstalige Canadese provincie was. Als reactie op deze uitslag trok het kabinet van de toenmalige premier Chrétien (LPC) 250 miljoen Canadese dollar (ca. 182 miljoen euro) uit om de nationale eenheid te promoten. In februari 2004 werd echter bewezen dat minstens 100 miljoen dollar uit dit potje was uitbetaald aan reclamebureaus in Québec, die niet of nauwelijks bijdragen hadden geleverd aan de promotiecampagne, maar wel geld hadden gestort in de verkiezingskas van de LPC. Critici beweerden dat de LPC deze constructie had verzonnen om belastinggeld te kunnen gebruiken voor de eigen verkiezingscampagne.

Tussentijds rapport

Er werd vervolgens een onderzoek ingesteld dat onder leiding stond van rechter John Gomery. In februari 2005 publiceerde hij een tussentijd rapport, waarin hij concludeerde dat er inderdaad sprake was van misbruik van publieke middelen. Hoewel de LPC beweerde dat dit geen partijbeleid was, maar het werk van individuen, constateerde Gomery dat er ook belangrijke personen binnen de LPC bij de zaak betrokken waren, waaronder minister van Openbare werken Alfonso Gagliano. Chrétien zou er niets van hebben geweten, evenmin als de zittende premier Paul Martin die indertijd minister van Financiën was. Naar aanleiding van het rapport namen de twee belangrijkste oppositiepartijen, de Conservatieve Partij Canada (CPC) en het Bloc Québécois (BQ), in april met een krappe meerderheid een motie aan die het kabinet-Martin aanraadde om af te treden. Zij meenden dat de LCP door het corruptieschandaal haar morele autoriteit had verloren. Martin weigerde hier echter op in te gaan omdat rechter Gomery nog bezig was met zijn onderzoek en pas in februari 2006 definitief uitsluitsel zou geven. Uit protest hiertegen stemden de CPC en het BQ op 12 mei voor sluiting van het Huis van Afgevaardigden gedurende drie dagen.

Motie van wantrouwen niet aangenomen

Het BQ en de CPC probeerden in dezelfde maand het kabinet middels een motie van wantrouwen tot aftreden te dwingen. Aanvankelijk leek het erop dat het parlement deze motie met een meerderheid van één stem zou aannemen, maar twee dagen voor de stemming schaarde het conservatieve kamerlid Belinda Stronach zich plotseling achter de LPC waardoor 152 kamerleden voor, en precies hetzelfde aantal tegen de motie stemden. Hierdoor was het aan kamervoorzitter Peter Milliken om de knoop door te hakken. Als lid van de LPC koos hij voor het aanblijven van het kabinet.

NDP zegt steun op

Na de verkiezingen in 2004 had de Nieuwe Democratische Partij (NDP) haar steun aan het minderheidskabinet van Paul Martin gegeven, op voorwaarde dat hij fors zou investeren in de publieke gezondheidszorg. In het najaar van 2005 liet de NDP weten dat dit onvoldoende gebeurd was en daarom besloot de partij op 7 november om het kabinet niet langer te steunen. Ze schaarde zich achter het BQ en de CPC, die vervroegde verkiezingen eisten. Toen Martin weigerde hierop in te gaan, werd opnieuw een motie van wantrouwen ingediend die deze keer wel gevolgen had: op 28 november werd deze met 171 tegen 133 stemmen aangenomen. Dit betekende de val van het kabinet en premier Martin schreef voor januari verkiezingen uit.

Verkiezingscampagne

In de verkiezingscampagne schilderde CPC-leider Stephen Harper de LPC af als de partij van de corruptieschandalen. Hij beloofde een harde aanpak van de misdaad, belastingverlagingen en extra geld voor de gezondheidszorg. Ook wilde de CPC de betrekkingen met Washington verbeteren. Premier Martin en zijn voorganger Jean Chrétien konden het slecht vinden met de conservatieve regering van George W. Bush waardoor de betrekkingen tussen de buurlanden de afgelopen jaren waren bekoeld.
De liberalen noemden de CPC op hun beurt een 'gevaarlijke neoconservatieve partij'. Haar afkerigheid van bijvoorbeeld abortus en het homohuwelijk paste volgens hen niet in het traditioneel vrijzinnige Canada. Ook wezen de liberalen op het economisch succes van de laatste jaren want met de LPC in de regering had Canada acht jaar achtereen begrotingsoverschotten gehad.

Conservatieven winnen

De CPC won de verkiezingen op 23 januari 2006 en daarmee kwam een einde aan twaalf jaar liberaal landsbestuur. Paul Martin accepteerde de verantwoordelijkheid voor het verlies en trad af als leider van de LPC.
De CPC groeide vooral in de traditionele liberale bolwerken Ontario en Québec, al bleef de LPC in beide provincies wel de grootste partij. In Alberta wonnen de conservatieven 65 procent van de stemmen, maar verder behaalden ze nergens een absolute meerderheid. De enige provincie waar de liberalen winst boekten was het traditioneel conservatieve Brits Colombia, vermoedelijk omdat Paul Martin geluisterd had naar de klacht dat Ottawa zich te weinig betrokken voelde bij de westelijke provincies. De weggestuurde premier had daarom een aantal ministers uit Brits Colombia in zijn kabinet opgenomen.

Canada

Uitslag parlementsverkiezingen Canada (23 januari 2006) Opkomst: 64,8 procent		
partij	procent	zetels
Conservatieve Partij Canada (CPC)	36,3	124
Liberale Partij Canada (LPC)	30,2	103
Nieuwe Democratische Partij (NDP)	17,5	29
Bloc Québécois (BQ)	10,5	51
Overige	5,6	1

Immigratieminister treedt af

De Canadese minister van Immigratiezaken Judy Sgro trad op 14 januari 2006 af. Volgens een illegaal in Canada verblijvende eigenaar van een pizzarestaurant had Sgro voor de verkiezingen van 2004 beloofd hem een verblijfsstatus te bezorgen als hij de medewerkers van haar verkiezingscampagne gratis pizza's leverde. De minister ontkende, maar aanwijzingen dat ze in 2004 rond de 12 duizend mensen buiten de wet om aan een verblijfsvergunning had geholpen, dwongen haar toch tot aftreden. Ze werd opgevolgd door Joseph Volpe, tot dan toe minister van Menselijke hulpbronnen. Lucienne Robillard, minister van Intergouvernementele zaken, accepteerde Volpe's portefeuille naast haar bestaande taken.

JUSTITIE

Indianen hebben geen automatisch gebruiksrecht van staatsbossen

Het Hooggerechtshof in Ottawa oordeelde op 20 juli 2005 dat indianen niet het recht hadden om zonder vergunning bomen te kappen in Canadese staatsbossen die vroeger toebehoorden aan hun voorouders.
De zaak was aangespannen door twee indiaanse mannen, die waren gearresteerd wegens illegale houtkap. Ze wezen erop dat Groot-Brittannië, de vroeger koloniale heerser over het gebied, in 1760 en 1761 verdragen had gesloten met de Mi'kmaq-indianen. Hiermee hadden de leden van de stam het recht gekregen de bossen te gebruiken om in hun levensonderhoud te voorzien – een recht dat volgens hen ook nu nog van kracht was.

De rechters wezen er echter op dat indianen alleen recht hadden op gebieden die aantoonbaar langdurig door hun voorvaderen waren beheerd. Dit bewijzen was volgens de rechtbank in de praktijk nauwelijks mogelijk omdat het hier ging om nomadische en semi-nomadische volken, die zichzelf nooit beschouwden als eigenaars van de gebieden waar ze doorheen trokken. Als een gebied toch aantoonbaar aan een bepaald indiaans volk toebehoorde, mochten de nazaten volgens het Hooggerechtshof alleen de natuurlijke hulpbronnen benutten die hun voorvaderen ook al hadden geëxploiteerd. Aangezien indianen nooit op grote schaal hout hadden gekapt, kon de moderne commerciële bosbouw niet gezien worden als 'logische evolutie' van de wijze waarop de indianen traditioneel de bossen benutten, aldus de rechtbank.

Bezit van olievelden

De kwestie was van groot belang omdat groepen indianen in Brits Colombia controle eisten over de olievelden in gebieden waar hun voorvaderen geleefd hadden. Het vonnis van 20 juli maakte het onwaarschijnlijk dat zij ooit in het gelijk gesteld zouden worden.

Toch geen islamitische arbitragecommissie in Ontario

Premier McGuinty van Ontario deelde op 12 september 2005 mee dat de Canadese provincie toch geen islamitische arbitragecommissies zou krijgen. Ontario kende sinds 1991 wel katholieke en joodse arbitragecommissies die familiekwesties hielpen oplossen. Burgers konden hun onderlinge geschillen op basis van vrijwilligheid aan deze commissies voorleggen, die volgens de normen van de eigen religie rechtspraken, al moesten ze zich daarbij wel houden aan de grenzen van de wet. In 2004 was er sprake van dat Ontario ook een islamitische arbitragecommissie zou opzetten, die zou oordelen volgens de sharia, het traditionele islamitische recht. Dit ging echter niet door omdat er te veel protesten de kop opstaken. Tegenstanders vreesden dat de wettelijk gegarandeerde juridische en maatschappelijke gelijkheid der seksen te zeer botste met de normen van de sharia.

NATUUR EN MILIEU

Groen licht voor grootschalige zeehondenjacht

Canada gaf jagers toestemming om vanaf 29 maart 2005 gedurende twee maanden maximaal 320 duizend jonge zeehonden te doden. De jacht vond plaats in Newfoundland en Labrador, waar zeehonden jaarlijks heen trokken om jongen te krijgen. De zeehondenjacht had, vanwege het brute imago, 25 jaar op een laag pitje gestaan. Een jaar eerder had de Canadese overheid echter al toestemming gegeven om 300 duizend dieren te doden en in 2005 werd dit dus herhaald. Ze achtte dit verantwoord omdat het aantal zadelrobben – de soort waarop vanwege het bont het meest werd gejaagd – 5 miljoen bedroeg en dat was drie keer zoveel als in de jaren zeventig. Daar kwam bij dat de zeehonden zo veel vis vingen dat de lokale visserij er onder te lijden had. Bovendien was het verboden de dieren te doden met de hakepik – een houten stok met een metalen haak eraan – en daarom zou de jacht 'humaner' zijn dan voorheen. Dierenactivisten ontkenden dit laatste ten stelligste omdat jagers dieren levend vilden, en daar door gebrek aan toezicht ongestraft mee doorgingen.
De grootste afnemers van Canadees zeehondenbont waren Noorwegen, Rusland en China.

Stevige kritiek op Canadees milieubeleid

Milieucommissaris Johanne Gelinas meldde in een op 29 september 2005 gepubliceerd officieel rapport dat het milieubeleid van de Canadese regering op veel punten faalde. De regering zou voldoende initiatieven nemen en trok voldoende geld uit voor milieubescherming, maar door slecht beleid en mismanagement werden de plannen zelden helemaal ten uitvoer gebracht. Hierdoor hadden meerdere indianenreservaten alleen nog de beschikking over vervuild drinkwater, nam de hoeveelheid zeevis snel af en werden natuurreservaten aangetast door een ongecontroleerde toename van het aantal bezoekers.
Canada had zich door het Verdrag van Kyoto te ondertekenen verplicht de uitstoot van broeikasgassen vóór 2012 terug te dringen tot 6 procent onder het niveau van 1990. In werkelijkheid lag de uitstoot in 2003 zo'n 24 procent boven dat van 1990. Meer dan tien jaar geleden had de regering bovendien beloofd met beleid te komen om alle ministeries milieuvriendelijker te laten functioneren, maar in 2005 was steeds niet bekend welke maatregelen daarvoor genomen moesten worden.

Canada

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Canada legaliseert homohuwelijk

Met 158 stemmen voor en 133 tegen legaliseerde het Canadese Lagerhuis op 29 juni 2005 het burgerlijk huwelijk voor partners van hetzelfde geslacht. De Senaat had op 20 juli al groen licht gegeven. Hiermee werd Canada het vierde land ter wereld dat het burgerlijk huwelijk openstelde voor homoseksuelen, na Nederland, België en Spanje. Acht Canadese provincies en één van de drie territoria hadden het homohuwelijk al eerder op eigen initiatief gelegaliseerd. De landelijke wet was geïnitieerd door de Liberale Partij Canada (LPC) en werd gesteund door het Bloc Québécois (BQ) en de Nieuwe Democratische Partij (NDP). Er bestond echter veel weerstand binnen de Conservatieve Partij (CPC) en bij religieuze organisaties.

Omdat het homohuwelijk in de Verenigde Staten verboden was, kwamen veel Amerikaanse homoseksuelen naar Canada om er te trouwen.

MILITAIRE ZAKEN

Geen Canadese deelname aan ruimteschild

Premier Paul Martin verklaarde op 24 februari 2006 dat Canada niet wilde meewerken aan de opbouw van een ruimteschild dat Noord-Amerika moest beschermen tegen raketaanvallen. De regering van de Verenigde Staten had hier plannen voor gemaakt en wilde dat Canada meedeed. Uit protest tegen het besluit zegde de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rica een voor april gepland bezoek aan Canada af.

BUITENLANDSE ZAKEN

Canada en Denemarken twisten over bezit eiland Hans

De Canadese minister van Buitenlandse zaken Pierre Pettigrew sprak op 19 september 2005 met zijn Deense collega Per Stig Moller over het eilandje Hans. Dit stukje grond van 1,3 km_ groot lag tussen Canada en het Deense Groenland.
Toen de grens tussen Groenland en Canada in 1973 werd getrokken, had men Hans over het hoofd gezien. Jaren later rees het vermoeden dat het eilandje rijk was aan grondstoffen. Sindsdien claimden beide landen het en stonden ze elkaar niet toe er naar grondstoffen te zoeken. De ministers van de twee landen slaagden er in september niet in een oplossing voor het probleem te vinden, maar beloofden wel om de zaak niet op de spits te drijven.

(Vorige berichten pagina 25/3 e.v. - 2005)

Chili

CHILI

BINNENLAND

Vreedzame optocht en gewelddadige protesten bij herdenking coup

Bij gewelddadige confrontaties tussen betogers en politiebeambten in arbeiderswijken als La Victoria, Villa Francia en La Pincoya in de Chileense hoofdstad Santiago kwam op 11 september 2005 een zestienjarige jongen om het leven. Minstens 38 agenten raakten gewond en de politie verrichtte meer dan 100 arrestaties. Demonstranten gooiden met stenen en molotovcocktails en gebruikten zelfs vuurwapens. De ongeregeldheden vonden plaats op de dag dat de staatsgreep in 1973 tegen toenmalig president Allende werd herdacht. In andere gedeelten van de stad liepen 8.000 mensen mee in een vreedzame optocht naar de Algemene Begraafplaats waar zich het graf van Allende bevond. Sommigen hadden eerder een kaars aangestoken in het Nationale Stadion dat na de coup als detentie- en martelcentrum was gebruikt.

Bachelet eerste vrouwelijke president v

Communisten steunen socialiste in tweede ronde

In de eerste ronde van de presidentsverkiezingen van 11 december 2005 behaalde Michelle Bachelet Jeria (Socialistische Partij van Chili - PS) de meeste stemmen, maar niet de vereiste 50 procent om direct gekozen te worden. Op 27 december adviseerde de Communistische Partij van Chili (PCC) haar aanhangers om in de tweede, beslissende ronde van 18 januari 2006 om op haar te stemmen. De communisten waren volgens kenners goed voor 5 procent van de stemmen. De rechtse oppositie schaarde zich voor de tweede ronde unaniem achter Sebastián Piñera, die ongeveer een kwart van de stemmen had behaald.

Rechtse oppositie zou misdaden hebben verzwegen

Leden van de PS van presidentskandidaat Bachelet beschuldigden op 4 januari de rechtse partijen er van de misdaden die begaan waren in Colonia Dignidad ten tijde van de dictatuur, te hebben verzwegen.

In de van oorsprong Duitse kolonie waren tegenstanders van dictator Pinochet opgesloten, gemarteld en vermoord, zo was in 2005 vastgesteld. Kort voor de beschuldiging was op het 16.000 hectare tellende terrein van de kolonie een massagraf ontdekt waar volgens onderzoeksrechter Jorge Zepeda naar alle waarschijnlijk 30 lijken in waren gedeponeerd. Medewerkers van justitie hadden ontdekt dat de lichamen waren opgegraven en verbrand en dat de stoffelijke resten daarna tijdens een geheime politieoperatie in zee waren gedumpt.

Historische overwinning voor Bachelet

Chileense burgers vierden in de nacht na de tweede verkiezingsronde de overwinning van Michelle Bachelet. Voor een gehoor van een half miljoen mensen vertelde zij een presidente te zullen zijn voor alle Chilenen en de status te zullen versterken van Chili als de meest solide en moderne Latijns-Amerikaanse economie. Commentatoren wezen op het opmerkelijke feit dat in een land met een machocultuur en met een overwegend katholieke bevolking, gekozen was voor een gescheiden vrouw met kinderen.

Uitslagen presidentsverkiezingen Chili
(11 december 2005 en 18 januari 2006)

	percentage eerste ronde	percentage tweede ronde
Michelle Bachelet Jeria (Democratische Coalitie - CD)	45,9	53,5
Sebastián Piñera Echeñique (Nationale Vernieuwing - RN)	25,4	46,5
Joaquín Lavin Infante (Onafhankelijke Democratische Unie - UDI)	23,2	-
Tomas Hirsch Goldschmidt (Communistische Partij van Chili - PCC)	5,4	-

Samenstelling regering Chili
(30 januari 2006)

President
Michelle BACHELET JERIA

Ministers:
Arbeid en Sociale zekerheid
Osvaldo ANDRADE LARA (PS)
Binnenlandse zaken
Andrés ZALDÍVAR (PDC)
Buitenlandse zaken
Alejandro FOXLEY RIOSECO (PDC)
Cultuur en Kunst
* Paulina URRUTIA FERNÁNDEZ (onafhankelijk)
Defensie
* Vivianne BLANLOT SOZA (PPD)
Directeur Nationale vrouwendiensten
* Laura ALBORNOZ POLLMAN (PDC)
Economie, Promotie en Reconstructie
* Ingrid ANTONIJEVIC HAHN (PPD)
Financiën
Andrés VELASCO BRAÑES (onafhankelijk)
Gezondheidszorg
* María Soledad BARRÍA IROUME (PS)
Huisvesting en Stedenbeleid
* Patricia POBLETE BENNETT (PDC)
Justitie
Isidro SOLÍS PALMA (PRSD)
Landbouw
Álvaro ROJAS MARÍN (PDC)
Mijnbouw en Energie
* Karen PONIACHIK POLLAK (onafhankelijk)
Onderwijs
Martín ZILIC HREPIC (PDC)
Planning en Samenwerking
* Clarisa HARDY RASKOVAN (PS)
Openbare werken
Eduardo BITRAN COLODRO (PPD)
Secretaris-generaal van het presidentschap
* Paulina VELOSO VALENZUELA (PS)
Secretaris-generaal van de regering
Ricardo LAGOS WEBER (PPD)
Staatsgronden
* Romy SCHMIDT CRNOSIJA (PPD)
Transport en Communicatie
Sergio ESPEJO YAKSIC (PDC)

*Vrouwelijke ministers

PDC - Christen-democratische partij van Chili
PPD - Partij voor de Democratie
PRSD - Radicale Sociaal-democratische Partij
PS - Socialistische Partij van Chili

Gebleken was dat Bachelet haar rechtse opponent Sebastián Piñera Echeñique met 7 procent voorsprong had verslagen. Deze noemde haar overwinning een eerbetoon aan de miljoenen vrouwen die zich door hard te werken een positie in de maatschappij hadden verworven. Bachelet was de eerste vrouw ooit die in Chili het presidentschap zou bekleden.

Tien mannen en tien vrouwen in kabinet-Bachelet

Hoewel Michelle Bachelet pas in maart zou aantreden, maakte zij op 30 januari de samenstelling van haar regering bekend waarbij zij de verkiezingsbelofte dat mannen en vrouwen gelijke kansen zouden krijgen, inloste. De helft van de ministersposten werd door vrouwen bezet.
Vivianne Blanlot Soza zou de portefeuille krijgen die Bachelet zelf vroeger beheerde, namelijk Defensie, de onafhankelijke Andrés Velasco Brañes werd minister van Financiën en Alejandro Foxley Rioseco werd benoemd op Buitenlandse zaken. 'Dit kabinet is een weerspiegeling van de regeringsstijl die ik heb beloofd, waarin nieuwe gezichten worden gecombineerd met ervaring (...)', merkte de aanstaande presidente op.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële steun van Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank

Op 19 december 2005 liet de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) weten dat Chili een subsidie van 1,7 miljoen dollar (ca. 1,4 miljoen euro) zou ontvangen voor het moderniseren van informatie en technologievoorzieningen in ziekenhuizen. De achterliggende gedachte was dat de concurrentiestrijd tussen de medische instellingen de zorg zou verbeteren.
Vijf dagen eerder had Chili een lening van 25 miljoen dollar gekregen voor het opzetten van nieuwe economische, culturele en sociale activiteiten in de historische haven van Valparaiso. Dit zou vooral het toerisme moeten stimuleren. De in de achttiende eeuw succesvolle handelshaven Valparaiso was in de negentiende eeuw in een economisch neergaande spiraal beland.

JUSTITIE

Legale positie ex-dictator Pinochet steeds zwakker

Vervolging vanwege Operatie Colombo

Hoewel de laatste jaren Chileense rechters drie keer hadden bepaald dat Pinochet niet kon worden vervolgd vanwege zijn gezondheidstoestand, bepaalde een beroepsrechtbank op 2 december 2005 dat hij wel kon terechtstaan. Medici verbonden aan het gerecht vonden dat de 90-jarige oud-dictator zijn ziekteverschijnselen had overdreven.
Een week eerder was Pinochet door rechter Victor Montiglio onder huisarrest geplaatst wegens betrokkenheid bij de verdwijning in 1974 van zes linkse politieke opposanten. De zes waren slachtoffer van de zogenaamde Operatie Colombo waarbij 119 leden van de gewapende Beweging van Revolutionair Links (MIR) waren verdwenen of vermoord. Het Hooggerechtshof kon het oordeel over de gezondheidstoestand van Pinochet nog herroepen.

Nieuwe aanklachten in dezelfde zaak

Rechter Montiglio breidde op 5 december de aanklacht uit met drie nieuwe gevallen van mensen die het slachtoffer waren van Operatie Colombo, maar vier andere gevallen liet hij vallen omdat die al door een militaire rechtbank waren beoordeeld. Aanklager Boris Paredes noemde dit een justitiële fout en kondigde aan de beslissing te zullen aanvechten.

Ook in zaak Villa Grimalda immuniteit Pinochet opgeheven

Een beroepsrechtbank in Santiago bepaalde op 20 januari 2006 dat Pinochet zich niet zou kunnen beroepen op zijn presidentiële immuniteit in de zaak Villa Grimalda. Tussen 1974 en 1977 was in dat gebouw in de Chileense hoofdstad een berucht politiek detentiecentrum gevestigd waar onder meer de aanstaande president van het land, Michelle Bachelet, en haar moeder waren vastgehouden en gemarteld. Rechter Alejandro Solís wilde Pinochet aanklagen voor 23 gevallen van marteling en 36 verdwijningen. De detentie van Bachelet hoorde daar niet bij.

Dochter Pinochet aangehouden wegens belastingontduiking

Direct na aankomst in Santiago werd op 28 januari de 60-jarige dochter van de ex-dictator, Lucía Pinochet Hiriart, door rechter Carlos Cerda aangehouden. Zij was op 22 januari, een dag voordat haar moeder en broers en zusters werden gearresteerd, op de vlucht geslagen voor de Chileense justitiële autoriteiten door naar Buenos Aires te rijden. Daar nam Lucia Pinochet een vliegtuig naar de Verenigde Staten waar zij politiek asiel aanvroeg. Omdat dat werd geweigerd, moest zij terug naar het land waar zij was

vertrokken: Argentinië. 'Er werd zoveel over mij beweerd dat ik er de voorkeur aan gaf terug te gaan, mijn gezicht te tonen en de lucht op te klaren', was haar commentaar.

BUITENLANDSE ZAKEN

Onderhandelingen met China over vrijhandelsakkoord afgerond

De directeur-generaal van het Chileense ministerie van Buitenlandse zaken, Carlos Furche, maakte op 28 oktober 2005 bekend dat de gesprekken met China over de totstandkoming van een vrijhandelsakkoord succesvol waren afgerond. De verwachting was dat Chili haar export naar China in 2008 zou verdubbelen. Na de inwerkingtreding van het verdrag zouden voor 92 procent van de Chileense exportproducten geen invoerrechten meer hoeven te worden betaald. Voor belangrijke producten als koper, visolie en kalkoenen werd het tarief binnen vijf jaar afgebouwd tot nul. China kon vanaf het begin de helft van haar export zonder invoertarief op de Chileense markt brengen.

Voormalig Peruaans president Fujimori aangehouden

De in 2000 uit Peru gevluchte ex-president van dat land, Alberto Fujimori, kwam op 6 november 2005 vanuit Japan in de Chileense hoofdstad Santiago aan. Korte tijd later werd hij op basis van een Peruaans uitleveringsverzoek gearresteerd in het Marriott Hotel. Fujimori moest in Peru terechtstaan voor meer dan twintig aanklachten, uiteenlopend van buitengerechtelijke executies tot misbruik van staatsfinanciën. Waarnemers vermoedden dat Fujimori gebruik wilde maken van de spanningen tussen beide staten. Recentelijk had Chili besprekingen met Peru over de maritieme grens tussen de twee buurlanden afgebroken.

(Vorige berichten pagina 538/2 e.v. - 2005)

CUBA

BINNENLAND

Cijfers volkstelling na drie jaar bekend gemaakt

Zonder dat duidelijk was waarom de resultaten met drie jaar vertraging waren gepresenteerd, berichtte persbureau *Associated Press* op 12 november 2005 over de derde Cubaanse volkstelling na de revolutie. Sinds 1981 – de voorlaatste keer dat was geteld – groeide de bevolking met 1,5 miljoen mensen en in 2002 had Cuba 11,2 miljoen inwoners. De gemiddelde leeftijd van de Cubanen was 35 jaar en 15 procent was 60 jaar of ouder. Verder waren er evenveel mannen als vrouwen, maar de verwachting was dat vrouwen in de toekomst in de meerderheid zouden zijn. Van de huishoudens had 95 procent elektriciteit en 96 procent de mogelijkheid om te koken.

Opiniepeiling zou uitwijzen dat Cubanen veranderingen willen

De Spaanse niet-gouvernementele organisatie (ngo) Solidaridad Española con Cuba presenteerde op 5 december 2005 de resultaten van een clandestiene enquête, die tussen 8 oktober en 3 november onder 541 Cubanen in 13 provincies werd gehouden. De meerderheid zou het Varela-Project, dat streefde naar een geweldloze overgang naar democratische verhoudingen, steunen. Politieke gevangenen moesten volgens de meeste respondenten worden vrijgelaten.

President Castro presenteert nieuwe plannen voor energievoorziening

Op bezoek in de provincie Pinar del Rio vertelde de Cubaanse president Fidel Castro op 17 januari 2006 wat de overheid zou doen om de stroomvoorziening te verbeteren. De vijf grote thermo-elektrische centrales zouden geleidelijk gedecentraliseerd worden. Daarvoor in de plaats kwamen kleinere regionale centrales die op zon- en windenergie zouden gaan draaien. Als er dan sprake zou zijn van een storing, zouden veel minder burgers worden getroffen.
Door moeilijkheden in de Antonio Guitaras installatie zaten de twee miljoen inwoners van Havana en omgeving geregeld zonder elektriciteit. De storingen zorgden niet alleen voor bedorven voedsel, maar vernielden ook koelkasten en televisietoestellen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cuba scoort hoog op welzijnsindex van VN

Onderzoek van de Verenigde Naties naar het welzijn van de bevolking van haar 175 leden wees op 7 september 2005 uit dat Cuba de 52ste plaats innam. De toets was gedaan in 2003 en betrof drie dimensies van het menselijk welzijn: inkomen, onderwijs en gezondheid. Van de Latijns-Amerikaanse landen waren Argentinië (34), Chili (37), Uruguay (46) en Costa Rica (47) hoger gerangschikt, maar Mexico (53) en Panama (56) stonden lager, hoewel ook nog steeds in de hoogste categorie.

De gemiddelde leeftijd van de Cubanen was 79,2 voor vrouwen en 75,5 voor mannen. Alfabetisme was vastgesteld bij 96,9 procent van de bevolking en per 100.000 inwoners had het land 591 dokters. Dat aantal werd alleen overtroffen door Italië.

Salarissen en uitkeringen worden verhoogd

Een week na het afkondigen van strenge maatregelen tegen kruimeldiefstallen op het werk maakte president Castro op 23 november 2005 bekend dat de lonen en de uitkeringen voor de derde keer dat jaar zouden stijgen. De salarissen waren in de ogen van velen erg laag, maar volgens het ministerie van Arbeid waren ze gebaseerd op het principe van socialistische distributie. Bovendien werden de prijzen van eerste levensbehoeften als voedsel, huisvesting, onderwijs, transport en andere diensten door de staat zwaar gesubsidieerd. Castro kondigde verder aan dat degenen die veel stroom gebruikten extra zouden gaan betalen en dat 'parasieten' van de maatschappij op een harde behandeling van staatswege konden rekenen.

Corruptie bij benzinetankstations aangepakt

Het inzetten van duizenden communistisch gezinde jongeren bij de verkoop van benzine leverde de Cubaanse staat 97.000 dollar (ca. 82.000 euro) extra inkomsten per dag op. Dit vertelde president Castro op 7 december 2005 in de stad Cardenas. Hij voegde er aan toe dat in de toekomst veel pompen geautomatiseerd zouden worden. Individueel staken de pompbedienden per maand honderden dollars in eigen zak waardoor ze meer dan twintig keer het salaris hadden van een arts of een ingenieur. De grootste corruptie deed zich voor in de oostelijke provincies van het land waar de inkomsten van de pompen in bijvoorbeeld

Santiago de Cuba met een factor vijf konden worden vermenigvuldigd.

JUSTITIE

Veroordeling Cubaanse spionnen in VS ongedaan gemaakt

Een Amerikaanse rechter in Atlanta (Georgia) bepaalde op 9 augustus 2005 dat de voor spionage veroordeelde 'Cubaanse vijf' een nieuw proces dienden te krijgen. Drie van hen waren in Miami (Florida) tot levenslang veroordeeld en de andere twee tot vijftien en negentien jaar, maar de rechter oordeelde dat zij geen eerlijk proces hadden gekregen vanwege vooroordelen tegen het regime van Fidel Castro. De rechtbank stelde dat de nietigverklaring bij veel Amerikanen niet in goede aarde zou vallen, maar noemde een eerlijke procesgang 'een van de heilige vrijheden' van het land.
Een maand daarvoor had de Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties de straffen 'willekeurig' en 'uitermate hard' genoemd.

GEZONDHEID EN ZORG

'Operatie Wonder' geeft velen gezichtsvermogen terug

Een samenwerkingsverband tussen Cuba en Venezuela gaf velen in het Caribisch gebied met oogproblemen hoop, aldus dagblad de *Financial Times* op 21 oktober 2005. Het project heette 'Operatie Wonder', in het kader waarvan 5.000 Venezolanen wier gezichtsvermogen sterk was aangetast in Cuba waren geholpen. Dat gebeurde gratis, maar feitelijk was het een betaling voor de olie die het land van Venezuela betrok.
Uiteindelijk zouden per jaar 25.000 mensen uit de regio en 120.000 uit Zuid-Amerika moeten profiteren van de 1.500 oogoperaties per dag.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Cubaanse autoriteiten treden op tegen dissidenten

Nieuwe arrestaties van leden oppositie

Rond de 33 critici werden op 22 juli 2005 opgepakt bij een door de Cubaanse autoriteiten georganiseerde politieoperatie tegen de oppositie. Kort daarvoor, op 13 juli, waren al 24 dissidenten aangehouden die deelnamen aan een optocht ter herdenking van de dood in 1994 van 37 mensen die waren omgekomen toen ze met een sleepboot het eiland trachtten te ontvluchten. Onder de aangehoudenen van de eerstgenoemde groep bevonden zich een van de leiders van de buiten de wet geplaatste Assemblee ter Bevordering van de Burgermaatschappij (APSC), René Gómez Manzano, en de econome Martha Beatriz Roque. De laatste werd kort daarna, evenals twaalf anderen, weer vrijgelaten.

'Klokkenluider' opgepakt

Nadat de 37-jarige Niurka Brito corruptie in de provinciale melkfabriek van Havana in de openbaarheid had gebracht, werd zij door de politie aangehouden, zo maakte de sociaal-democratische dissident Vladimiro Roca op 18 oktober bekend. De zoon van medeoprichter van de Cubaanse Communistische Partij (PCC) Blas Roca vertelde dat hij was ingelicht door haar man en dat Brito andere stafleden van de melkfabriek had beschuldigd van het illegaal verkopen van poedermelk. Sindsdien zouden de autoriteiten vrienden en bekenden van haar hebben achtervolgd en onder druk gezet.

Prominente dissident vrijgelaten

In de centraal gelegen Cubaanse stad Camaguay lieten de autoriteiten op 2 december de journalist Mario Enrique Mayo Hernández vrij. Hij behoorde tot wat werd genoemd 'de groep van 75' die in april 2003 was gearresteerd en had een gevangenisstraf van twintig jaar gekregen. De reden van de vrijlating was de slechte gezondheid van Mayo Hernández. Het hoofd van de onafhankelijke Cubaanse Commissie voor Mensenrechten, Elizardo Sánchez, bevestigde dit en liet weten dat de vrijgelatene last had van hoge bloeddruk, longklachten en psychologische problemen.
De journalist was de vijftiende van de genoemde groep die in vrijheid werd gesteld.

'Witte dames' mogen uitreiking Sacharov-prijs niet bijwonen

De vreedzame protesten van de 'Witte dames' – in het wit gehulde familieleden van dissidenten – leverden hen de Sacharovprijs van het Europees Parlement op vanwege hun inzet voor de vrijheid van meningsuiting. De Cubaanse autoriteiten gaven hen echter geen toestemming om de voor 14 december geplande ceremonie in Straatsburg bij te wonen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Weinig veranderingen in betrekkingen met VS

Cuba bespot Amerikaans aanbod voor hulp na orkaan Wilma

De aanbieding van de Verenigde Staten om 100.000 dollar (ca. 84.000 euro) te geven voor hulp aan de slachtoffers van de orkaan Wilma werd op 3 november 2005 in Havana afgewezen. Volgens het Cubaanse ministerie van Buitenlandse zaken was de steun niet meer dan een voorwendsel om 'groepen huurlingen' – de aanduiding voor organisaties van dissidenten – financieel te helpen.
Eerder had het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken bekend gemaakt dat Cuba 'voor het eerst sinds mensenheugenis' de hulp had geaccepteerd, maar een boze president Castro reageerde met de opmerking dat zijn land alleen bereid was assistentie te aanvaarden als onderdeel van de rampenbestrijding in het Caribisch gebied.

Havana neemt voedsel af van Amerikaanse firma's

Op de Internationale Handelsbeurs in Havana sloten de Cubaanse autoriteiten op 6 november voor een bedrag van 270 miljoen dollar (ca. 227 miljoen euro) contracten met Amerikaanse voedselproducenten voor de aankoop van groenten, graan en erwten. Volgens de voorzitter van Cuba's staatsimportmaatschappij Alimport, Pedro Álvarez, kocht Havana in 2005 voor ongeveer een half miljard dollar aan producten in de VS – een bedrag dat 200 miljoen hoger zou zijn geweest zonder de bestaande handelsbelemmeringen. Alimport sloot verder onder meer akkoorden met bedrijven uit Canada, Nederland, Italië, China, Vietnam, Nieuw-Zeeland, Chili, Brazilië en Uruguay.

VN keuren handelsembargo VS opnieuw af

Voor de veertiende achtervolgende keer werd door de Verenigde Naties op 8 novem-

Cuba

ber het Amerikaanse handelsembargo tegen Cuba afgekeurd. De niet-bindende resolutie werd nooit eerder gesteund door zo'n overweldigende meerderheid: 182 landen stemden voor. Slechts de VS, Israël, Palau en de Marshall Eilanden stemden tegen, terwijl Micronesia zich van stemming onthield.

Naast het verzoek aan Washington om het embargo op te heffen werd in de resolutie ook de Amerikaanse wetgeving veroordeeld die andere landen met straf dreigde als ze handel dreven met Havana. De bedoelde Helms-Burton wet was in 1996 van kracht geworden om Cuba economisch meer te isoleren.

Cubaanse migranten bereiken kust van Florida

Persbureau *Reuters* meldde op 30 december dat 87 Cubanen voet aan wal hadden gezet in de zuidelijk gelegen Amerikaanse staat Florida. Federale beambten vertelden dat de boten waarop de vluchtelingen zouden hebben gezeten nergens te bekennen waren, dat ze niet waren uitgedroogd en evenmin in de war waren hoewel ze beweerden dagenlang op zee te hebben gezeten. Hun conclusie was daarom dat mensensmokkelaars een helpende hand hadden toegestoken. In 2005 had de Amerikaanse kustwacht ruim 2.800 Cubanen op zee opgepikt – bijna twee keer zoveel als het jaar daarvoor.

Het waren overigens niet alleen Cubanen die over zee naar de VS probeerden uit te wijken. De autoriteiten hadden in 2005 meer dan 4.300 Dominicanen aangehouden en het jaar daarvoor zelfs ruim 4.500.

Nieuwe propagandaoorlog tussen Cuba en VS

Op 24 januari 2006 protesteerden een miljoen Cubanen in de hoofdstad Havana tegen de Amerikaanse regering. Daarbij passeerden zij 'U.S. Interest Section', waar – vanwege het ontbreken van diplomatieke banden tussen beide landen – consulaire kwesties werden afgehandeld en waar president Castro een toespraak wilde houden. Juist op dat moment verlichtten de Amerikanen een elektronische bord met democratische leuzen. De Cubaanse leider noemde daarop zijn opponenten 'kakkerlakken' en beloofde maatregelen.

De volgende dag kregen de vertegenwoordigers van de Amerikaanse regering te horen dat zij geen gebruik meer mochten maken van de parkeerplaats, die vervolgens veranderde in een grote bouwplaats. Waarnemers spraken van een verharding van de toch al slechte betrekkingen, mede omdat er in Havana posters waren geplakt waarop de Amerikaanse president als een fascist en als Dracula was afgebeeld.

Cuba en Uruguay ondertekenen samenwerkingsverband

Na het herstel van de diplomatieke relaties bij het aantreden van de nieuwe Uruguayaanse president Tabaré Vázquez in het begin van het jaar, werd op 30 november 2005 een samenwerkingsverband tussen Cuba en Uruguay gesloten. De Cubaanse onderminister van Buitenlandse zaken Rafael Dausá was daarvoor naar Montevideo gereisd waar hij werd ontvangen door zijn ambtgenoot Belela Herrera. Uruguay sprak dank uit voor de gegeven mogelijkheid aan studenten om in Cuba te studeren en prees het land voor de medische hulp die het Uruguayanen met oogproblemen had geboden.

(Vorige berichten pagina 417/2 e.v. - 2005)

Ecuador

ECUADOR

BINNENLAND

Ecuadoraans parlement zet president Gutiérrez af

Leger trekt steun aan president in

Een meerderheid van 60 van de 62 aanwezigen in het Congres nam op 20 april 2005 het besluit president Lucio Gutiérrez af te zetten. De stap werd genomen nadat de strijdkrachten in de woorden van generaal Victor Hugo Rosero 'voor het moederland en voor de vrede' bekend hadden gemaakt Gutiérrez niet langer te steunen. Het Gutiérrez-kamp weigerde zich echter neer te leggen bij de gang van zaken en minister van Binnenlandse zaken Óscar Ayerve noemde het besluit van de volksvertegenwoordiging onwettig. Niettemin werd op dezelfde dag vice-president Alfredo Palacio ingehuldigd als president van Ecuador.

Felle botsingen op straat

Naast de veranderde opstelling van de militairen speelden de aanzwellende protesten tegen Gutiérrez een rol in het besluit van de parlementariërs.

Duizenden burgers waren in de nacht voorafgaande aan de beslissing naar het presidentieel paleis gemarcheerd, waar in een confrontatie met de veiligheidstroepen een dode viel en enkele mensen schotwonden opliepen.

Samenstelling regering Ecuador
(20 april 2005)

President
Alfredo PALACIO

Vice-president
Alejandro SERRANO AGUILAR

Ministers:
Arbeid en Werkgelegenheid
Galo CHIRIBOGA
Binnenlandse zaken en Politie
Mauricio GÁNDARA GALLEGOS
Buitenlandse handel, Industrialisatie, Visserij en Concurrentie
Oswaldo MOLESTINA ZABALA
Buitenlandse zaken
Antonio PARRA GIL
Defensie
Aníbal SOLÓN ESPINOZA
Economische zaken en Financiën
Rafael CORREA DELGADO
Energie en Mijnbouw
Iván RODRÍGUEZ
Landbouw en Veeteelt
Pablo RIZZA
Milieu
Anita ALBÁN MORA
Onderwijs en Cultuur
Consuelo YÁNEZ COSSÍO
Openbare werken en Communicatie
Derlis PALACIOS
Sociale zaken
Alberto RIGAIL
Stedelijke ontwikkeling en Huisvesting
Armando BRAVO
Toerisme
María Isabel SALVADOR CRESPO
Volksgezondheid
Wellington SANDOVAL

Staatssecretarissen:
Communicatie
Andrés SEMINARIO VALENZUELA
Kabinetschef
Maximiliano DONOSO
Nationale planning en Ontwikkeling
Héctor ESPINEL CHIRIBOGA
Openbaar bestuur
Luis HERRERÍA BONNET
Productie
Joaquín ZEVALLOS MACCHIAVELLO
Sport, Lichamelijke opvoeding en Recreatie
Omar CEVALLOS PATIÑO

OAS erkent bewind onder leiding van Palacio

Namens de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) bracht de Braziliaanse minister van Buitenlandse zaken Celso Amorim rond 30 april een bezoek aan Ecuador. Er waren twijfels over de staatkundige legitimiteit van de nieuwe president, maar Amorim omzeilde de kwestie door aan te geven dat de OAS niet de nieuwe regering hoefde te erkennen, maar slechts de staat Ecuador. Met Ecuador waren namens de OAS dan ook al diplomatieke nota's uitgewisseld.

Gutiérrez gearresteerd

Op 23 juli liet voorzitter Alberto Moscoso van het Hooggerechtshof een arrestatiebevel uitvaardigen tegen de afgezette president Gutiérrez op grond van het 'schenden van de nationale belangen'. Hij bevond zich op dat moment in de Verenigde Staten, na in eerste instantie naar Brazilië te zijn gevlucht. Via Peru belandde hij in september in Colombia waar hij met drie naaste medewerkers politiek asiel kreeg

Op 14 oktober keerde hij terug in Ecuador en werd bij aankomst in de westerse stad Manta direct gearresteerd. De reden was dat hij weigerde te erkennen dat hij geen staatshoofd meer was en dat Palacio hem had opgevolgd. Gutiérrez wilde zijn boek met de titel *De Coup* promoten, waarin hij zijn lezing gaf van de gebeurtenissen in april.

Populaire minister voelt zich onder druk gezet en treedt af

De bij vakbonden en het gewone volk populaire minister van Economische zaken en Financiën, Rafael Correa Delgado, trad op 4 augustus af.
Hij vertelde 'door sommige ambassades, internationale instituten en zekere binnenlandse groepen' onder druk te zijn gezet zijn linkse beleid te wijzigen. Volgens hem werd president Palacio van advies voorzien door een 'zwarte kring' van mensen waarbij het gemakkelijker was aan te wijzen wie niet slecht was, dan wie wel.

Opvolgster Magdalena Barreiro accepteerde haar nominatie slechts nadat Correa in het openbaar expliciet zijn steun voor haar had uitgesproken.

Grondwetswijziging taak van nieuwe minister Binnenlandse zaken

Op het invloedrijke ministerie van Binnenlandse zaken zwaaide vanaf 14 december de 65-jarige professor Alfredo Castillo de scepter. Hij moest voor elkaar krijgen waar zijn drie voorgangers – eerst Mauricio Gándara Gallegos, vanaf 8 september Oswaldo Molestina Zavala en na 12 oktober Galo Chiriboga – sinds het aantreden van Palacio niet in waren geslaagd: het parlement meekrijgen voor een verandering van de constitutie. Dit was volgens de president, wiens populariteit gestaag was gezakt sinds zijn aantreden, noodzakelijk om de arme meerderheid van de bevolking meer invloed te geven en institutionele stabiliteit te garanderen.

Meer wijzigingen in kabinet

Op 15 december werd Luis Herrería Bonnet (staatssecretaris Openbaar bestuur) opgevolgd door José Modesta Apolo. In september waren Andrés Seminario Valenzuela (staatssecretaris Communicatie) en Oswaldo Molestina Zabala (minister van Buitenlandse handel, Industrialisatie, Visserij en Concurrentie) al vervangen door respectievelijk José Toledo Gradín en Jorge Illingworth Guerrero.
Zonder mee te delen wat de reden was, veranderde president Palacio op 29 december het kabinet opnieuw. In het Paleis van Carondelet beëdigde hij Diego Borja als de nieuwe minister van Economische zaken in plaats van Magdalena Barreiro. Borja was de derde bewindspersoon die deze portefeuille kreeg sinds het aantreden van de regering-Palacio. Bij Volksgezondheid verving Iván Zambrano de vertrekkende Wellington Sandoval, terwijl de schrijver Raúl Vallejo het beheer kreeg over Onderwijs en Cultuur waar Consuelo Yánez Cossío tot dat moment verantwoordelijk voor was. Verder zou Stedelijke ontwikkeling en Huisvesting voorlopig beheerd worden door Héctor Vélez die Armando Bravo afloste.

President Palacio wil invloed van het volk uitbreiden

Parlement wijst constitutionele veranderingen af

Nadat het Ecuadoraanse parlement eerder het plan van president Palacio had afgewezen een referendum over het wijzigen van de constitutie te houden, werden op 3 januari 2006 opnieuw twee door hem voorgestelde grondwetswijzigingen verworpen. Volgens de president was de verandering nodig om enerzijds de institutionele stabiliteit van het land te herstellen en anderzijds om de invloed van de bevolking te vergroten.
Sinds het aantreden van Palacio in april 2005 had zich tussen de president en het parlement een prestigestrijd ontwikkeld die tot een politieke patstelling had geleid. De leden van het Congres benadrukten elke keer dat niet de president of het volk, maar zij eventueel de grondwet behoorden te veranderen.

Dramatische oproep president

De nieuwe blokkade maakte het onwaarschijnlijk dat er veranderingen zouden komen voor het aantreden van een nieuwe president in januari 2007. Voor Palacio was dit reden op 15 januari 2006 bij de jaarlijkse toespraak tot het Congres, waarbij ook topambtenaren en leden van het diplomatieke corps aanwezig waren, nogmaals een dringend beroep te doen op de volksvertegenwoordigers. Hij was aan de macht gekomen omdat de burgers modernisering van de verouderde staatsinrichtingen eisten, zo zei hij, maar de politieke elite voorkwam de veranderingen en tevens dat het volk werd geconsulteerd. Verder benadrukte Palacio dat hij niet uit was op politiek gewin en evenmin op een confrontatie met het Congres, maar de burgers waren het 'moe om in armoede en zonder hoop' te moeten leven.
Het enige applaus dat hij na afloop kreeg was van de leden van het diplomatieke corps; de parlementariërs hoorden zijn opmerkingen ogenschijnlijk met weinig interesse aan.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tasten olieproductie aan

Congres wil meer oliegelden besteden aan sociale programma's

Het Ecuadoraanse parlement besloot op 16 juni 2005 de prioriteit van de bestedingen van door oliewinning gegenereerde fondsen te verleggen. Tot dat moment werd de afbetaling van de staatsschulden met voorrang behandeld, maar in het vervolg zou het

meeste geld worden uitgegeven aan de uitvoering van sociale plannen. Van het zogeheten Stabilisatie, Productie en Sociale Investerings- en Openbare Schuldreductiefonds (FEIREP) werd tot dat moment 70 procent besteed aan schuldaflossingen. In de toekomst zou van de 35 procent die voor industriële ontwikkeling was bestemd, een deel voor het betalen van kredieten worden gebruikt.

Minister stapt op vanwege uitroepen noodtoestand

De maatregel om in de olieproducerende provincies Orellana en Sucumbios de constitutionele grondrechten op te schorten in verband met hevige protesten was voor minister van Defensie Solon Espinoza op 19 augustus reden om af te treden. Tot opvolger werd de gepensioneerde generaal Oswaldo Jarrin benoemd.
De al vijf dagen durende demonstraties en sit-ins vormden volgens de burgers uit de regio onderdeel van een 'algemene staking' om infrastructurele projecten, in het bijzonder de aanleg van wegen en elektriciteit, bij de overheid af te dwingen.

Demonstranten gaan akkoord met 'wapenstilstand'

Olie gold als Ecuador's belangrijkste exportartikel en zorgde voor eenderde van de inkomsten van de schatkist. De betogers, die olie-installaties en vliegvelden hadden bezet, legden de productie echter stil en pas na interventie van het leger kwam deze weer op gang. De regering-Palacio gaf aan geen andere keus te hebben gehad dan de noodtoestand uit te roepen om de onlusten, waarbij verscheidene gewonden vielen, de kop in te drukken. De protesterende burgers verklaarden zich daarop bereid tot onderhandelingen.
De Venezolaanse president Chávez bood Ecuador olie aan tot de productie volledig was hersteld. 'Ze hoeven er geen cent voor te betalen', zo liet hij weten.

Oliefirma's weigeren akkoord te erkennen

De dreiging van nieuwe protesten werd groot toen de oliefirma's, die volgens de lokale burgers hen 'bedrogen en in de maling namen', weigerden hun goedkeuring te geven aan de afspraken tussen de centrale overheid en de betogers. Daarin werden zij verplicht 260 kilometer van de wegen in de regio te bestraten, 16 van de 25 procent belasting op de productie aan de provincies af te staan en meer huur te betalen voor de olie-installaties.
De productie van staatsoliemaatschappij Petroecuador was inmiddels weer op een niveau van 72 procent van de normale productie van 550.000 vaten per dag gekomen.

Scholen gesloten na gewelddadige protesten

Het Ecuadoraanse ministerie van Onderwijs maakte op 24 januari 2006 bekend dat de private en publieke scholen in de hoofdstad Quito de volgende dag dicht zouden blijven. De twee weken daarvoor waren er botsingen geweest tussen de oproerpolitie en honderden met stokken en stenen bewapende scholieren en studenten. De protesten richtten zich tegen een voorgenomen verhoging van het buskaartje waarvoor de studenten een identificatiekaart eisten die hen korting zou garanderen. Er waren bijna 200 arrestaties verricht.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Subsidies IDB moeten economie stimuleren

Via de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) kreeg Ecuador in de tweede helft van 2005 vier subsidies. Op 5 juli werd een gift van 1,6 miljoen dollar (ca. 1,4 miljoen euro) goedgekeurd voor de Ecuadoraanse Associatie van Bloemenproducenten en Exporteurs ter versterking van de concurrentiepositie, terwijl de toerismesector op 23 september ruim 1,8 miljoen dollar kreeg toegezegd voor ondersteuning van de kleine en middelgrote bedrijven in deze bedrijfstak. Op dezelfde dag was ook 827.000 dollar gegeven ter stimulering van de verbouw van cacao en de productie van kwaliteitsvolle chocolade. De gemeente Cuenca kreeg verder op 15 december 700.000 dollar om de administratieve diensten voor ondernemers te vergroten.

IMF constateert aanvaardbare economische groei

Van 7 tot 16 november 2005 bezocht een delegatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) Ecuador. De missie verwachtte dat de economische groei in 2005 meer dan 3 procent zou bedragen, maar zorgen waren er over de stijging van de inflatie in de laatste maanden. Deze werd veroorzaakt door een scherpe stijging in de overheidsuitgaven en zou op ongeveer 4 procent uitkomen. Om dezelfde reden waren de prognoses voor het volgend jaar iets minder gunstig.

Ecuador weigert meer concessies voor vrijhandelsakkoord met VS

Minister van Buitenlandse handel Jorge Illingworth Guerrero zei op 29 november 2005 dat zijn land weigerde nog meer in te leveren om een vrijhandelsakkoord met de Verenigde Staten af te sluiten. Zou dat wel gebeuren, dan voorzag hij dat de voedselvoorziening in gevaar zou komen. De Amerikaanse regering wilde producten als bloemen, broccoli en mango's van de Amerikaanse markt weren en rijst, poedermelk en kippenpoten belasten met hoge invoertarieven. Ecuador kondigde aan dat de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om arbitrage zou worden gevraagd.

JUSTITIE

Ecuadoraanse politie rolt kring van Hezbollah-sympathisanten op

Een internationale drugsbende die geld verdiende voor de militante islamitische groep Hezbollah was door de politie opgerold, aldus meldde de *BBC* op 22 juni 2005. De groep zou geopereerd hebben vanuit een Libanees restaurant in de Ecuadoraanse hoofdstad Quito. De eigenaar van de eetgelegenheid, Rady Zaiter, was de week daarvoor in Colombia aangehouden.
In Ecuador gearresteerde leden van de groep waren onder meer afkomstig uit Algerije, Libanon, Nigeria en Turkije. Bij de internationale actie met codenaam 'Operatie Damascus' waren verder negentien mensen in Brazilië en de Verenigde Staten aangehouden.

Nieuwe rechters Hooggerechtshof ingezworen

In aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), de Verenigde Naties en enkele ambassadeurs werden op 30 november 2005 de 31 rechters van het Hooggerechtshof

door president Palacio beëdigd. Zij vervingen de rechters die op 16 april door de toenmalige president Gutiérrez waren ontslagen in een laatste poging het ongenoegen over zijn regime weg te nemen.
De nieuwe functionarissen wachtte een zware taak: er lagen 6.000 zaken op hen te wachten. Palacio sprak de hoop uit dat 'beïnvloeding en politisering van het juridische systeem niet meer zou voorkomen'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Uitlatingen minister Parra veroorzaken spanningen

Ecuador wijst eis VS ten aanzien van Internationaal Strafhof af

Minister van Buitenlandse zaken Antonio Parra Gil liet op 30 juni 2005 weten dat Ecuador niet zou instemmen met de eis van de Verenigde Staten om Amerikaanse militairen immuniteit te verlenen voor de jurisdictie van het Internationaal Strafhof. Zijn land zou in dat geval ook vermindering van steun door de VS accepteren. Parra maakte de laatste opmerking in reactie op uitlatingen van de Amerikaanse ambassadeur in Ecuador, Kristie Kenney, die kort daarvoor bij *Radio Quito* had gezegd dat afwijzing van de eis een vermindering van de militaire steun ten gevolge zou hebben.

Minister noemt 'Plan Colombia' een slecht project

De opmerking van minister Parra op 6 september dat het door de VS geïnitieerde, miljarden kostende antidrugs- en tegen de rebellen gerichte 'Plan Colombia' een slecht project was en bovendien veel weg had van een poging tot 'interventie', werd hem niet in dank afgenomen. De minister voegde er aan toe dat Ecuador van het plan alleen maar schade ondervond. In dat verband wees hij op de vergiftiging van Ecuadoraanse boeren, hun veestapel en hun gewassen als gevolg van de verdelgingsmiddelen die in Colombia werden gebruikt. Bovendien staken rebellen geregeld illegaal de grens met Ecuador over om de strijd in eigen land te ontlopen.

Nieuwe minister van Buitenlandse zaken moet schade herstellen

De veteraandiplomaat Francisco Carrión werd op 14 september opvolger van minister Parra, die ambassadeur in Spanje zou worden. Officieel werd geen reden voor de vervanging gegeven, maar Parra's kritische analyses en zijn opmerking dat Ecuador een neutrale positie innam bij de conflicten in Colombia, waren in het buurland en in de Verenigde Staten slecht gevallen.

Ecuador beschuldigt Colombia van schending grondgebied

Ecuador's minister van Buitenlandse zaken Francisco Carrión liet op 30 januari 2006 weten dat de Colombiaanse ambassadeur in Quito was opgeroepen bij hem te verschijnen. In het voorafgaande weekeinde hadden bewoners van La Bocanada del Rio Bermejo in de provincie Sucumbios verteld dat ongeveer 300 Colombiaanse militairen op de oevers van de San Miguel rivier het vuur hadden geopend op Colombiaanse rebellen die naar Ecuador waren gevlucht en dat later helikopters en vliegtuigen de actie hadden ondersteund.
In november 2005 had Ecuador ook bij het buurland geprotesteerd tegen een schending van haar grondgebied, maar de Colombiaanse regering ontkende toen in alle toonaarden dat daar sprake van was geweest.

(Vorige berichten pagina 216/3 e.v. - 2005)

VENEZUELA

BINNENLAND

Nieuw parlement schaart zich achter beleid president Chávez

Oppositiepartijen boycotten parlementsverkiezingen

Vier Venezolaanse oppositiepartijen maakten op 29 november 2005 bekend niet mee te zullen doen aan de verkiezingen enkele dagen later voor een nieuw parlement. Het betrof de gematigde Democratische Actie (AD), de christen-democratische Copei, het conservatieve Project Venezuela (PV) en de centrum-rechtse Eerst Gerechtigheid (PJ) die op dat moment samen 41 zetels hadden. Als reden werd opgegeven dat de Nationale Verkiezingsraad (CNE) geen geheimhouding van de stemming kon garanderen en dat de bondgenoten van president Hugo Chávez bevoordeeld zouden worden. Waarnemers wezen er op dat de boycot werd afgekondigd een dag nadat een opiniepeiling van onderzoeksbureau Datanálisis had uitgewezen dat Chávez en zijn bondgenoten een grote overwinning zouden behalen.

Unanieme steun voor regeringsbeleid in parlement

De Vijfde Republikeinse Beweging (MVR) van Chávez behaalde bij de verkiezingen op 4 december 114 van de te verdelen 167 zetels. Het restant ging naar afgevaardigden die niet bij de MVR waren aangesloten, maar wel sympathiek stonden tegenover het project van de bolivariaanse revolutie zoals dit door de regering werd uitgevoerd.
Waarnemers benadrukten dat de oproep van Chávez aan de vooravond van de verkiezingen om ondanks de boycot van de oppositie massaal naar de stembus te gaan, had gefaald. Driekwart van de stemgerechtigde kiezers liet verstek gaan, hetgeen door de oppositie werd gezien als teken van afbrokkelende steun voor het bewind. Volgens de regering was deze analyse echter onjuist, omdat bij de in de zomer gehouden gemeenteraadsverkiezingen, toen deze oppositiepartijen wel meededen, de opkomst nauwelijks hoger dan 30 procent lag.

Uitslagen parlementsverkiezingen Venezuela (4 december 2005)

Voor het parlement, de Nationale Assemblee, werden 167 afgevaardigden voor een periode van vijf jaar gekozen. Het aantal zetels nam met 2 toe als gevolg van de bevolkingsaanwas in enkele districten. De opkomst was 25,2 procent.

	zetels
Vijfde Republikeinse Beweging (MVR)	114
Voor de Sociale Democratie	15
Vaderland voor Iedereen (PPT)	11
Verkiezingsbeweging van het Volk (MEP)	11
Communistische Partij van Venezuela (PCV)	8
Venezolaanse Volksunie (UPV)	8

Autoriteiten zouden CIA-complot tegen Chávez hebben ontdekt

Enkele Venezolaanse parlementariërs beweerden op 8 december dat de autoriteiten een plan van de Amerikaanse geheime dienst, de Central Intelligence Agency (CIA), op het spoor waren gekomen om president Chávez te vermoorden. Volgens par-

Venezuela

lementsvoorzitter Nicolás Maduro was het de bedoeling de aanslag voor de verkiezingen uit te voeren om het democratische proces te verstoren, zo bleek uit opgenomen gesprekken van actieve en gepensioneerde legerofficieren. Ook werd bekend gemaakt dat onbekenden een oliepijpleiding op de verkiezingsdag hadden gesaboteerd.
De leider van oppositiepartij AD, Henry Ramos, verwees het verhaal van het CIA-complot naar het rijk der fabelen.

Chávez: OAS en EU proberen Venezuela te destabiliseren

Vanuit Montevideo (Uruguay) beschuldigde de president Chávez een dag later de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) en de Europese Unie (EU) van het samenspannen tegen zijn regering. Beide organisaties hadden de verkiezingen in grote trekken eerlijk genoemd, maar ook onregelmatigheden waargenomen en een gebrek aan vertrouwen in de verkiezingsofficials.

OAS-voorzitter José Miguel Insulza liet weten de conclusies van zijn organisatie voorbarig te vinden, maar benadrukte dat de OAS aanwezig was op verzoek van de Venezolaanse regering.

Parlement ondersteunt revolutie Chávez

Bij de eerste zitting van het parlement in nieuwe samenstelling op 5 januari 2006 verzekerden de afgevaardigden en masse de bolivariaanse revolutie van Chávez te zullen versterken. 'We moeten een revolutionair parlement vormen, een socialistisch parlement, een parlement dat toegewijd is aan de bevolking', merkte de nieuwe afgevaardigde Carlos Escarra op. Naast de vernieuwing van het sociale stelsel beloofden de leden ook grondwetswijzigingen op de agenda te zetten en de beperkingen voor het staatshoofd om herkozen te worden, op te heffen.

Wereld Sociaal Forum gehouden in Caracas

Met anti-imperialistische leuzen, groene banieren ter ondersteuning van het milieu en roze vlaggen voor de homobevrijding trok op 24 januari 2006 een bonte stoet linkse activisten door de straten van de Venezolaanse hoofdstad Caracas. De meer dan 60.000 aanwezigen bediscussieerden op het Wereld Sociaal Forum alternatieve leefwijzen, maatregelen tegen de wapenhandel en welke acties nodig waren om de negatieve gevolgen van de globalisering van de economie te bestrijden.

President Hugo Chávez was voor veel aanwezigen de hoop van de toekomst vanwege zijn economische steun aan andere Latijns-Amerikaanse landen en zijn streven een alternatief voor de Amerikaanse vrijhandelsverdragen te bieden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verstrekking mijnlicenties aan buitenland wordt stopgezet

President Chávez maakte op 21 september 2005 bekend dat Venezuela afgegeven mijnconcessies aan buitenlandse bedrijven wilde annuleren en in het vervolg geen nieuwe vergunningen meer zou afgeven voor het exploiteren van natuurlijke hulpbronnen. Met de doelstelling meer grip op de economie te krijgen om de groei te stimuleren en de armoede in het land te bestrijden, trachtte de regering de rol van de staat te vergroten. Chávez noemde dat 'de herovering van de nationale macht en soevereiniteit om onze hulpbronnen te beheren'. Zijn tegenstanders geloofden echter dat de centralisatie investeringen zou afremmen en de werkloosheid zou vergroten.

President Chávez overhandigt indianen eigendomsrecht van land

Op de 'Dag van het Indianenverzet', 12 oktober 2005, ontvingen Cuiba- en Yuaruro-indianen in het zuiden van Venezuela uit handen van president Chávez collectieve eigendomsrechten voor ruim 350.000 hectare land. In andere delen van het land ontvingen de Warao en Karina grote stukken land, evenals tractoren en landbouwmateriaal.

Tegelijkertijd maakte Chávez bekend dat de missionarissen van de controversiële Amerikaanse New Tribes Mission (NTM), die sinds 1946 in het land verbleven, zouden worden uitgewezen. In het verleden waren zij er van beschuldigd grondstoffen te zoeken voor multinationale ondernemingen en de in het gebied aanwezige indianen met dwangmethoden te cultiveren.

JUSTITIE

Rechtbank verbiedt publicaties over kroongetuige bomaanslag

Giovanny Vasquez de Armas, die als getuige een Venezolaanse rechtbank waardevolle informatie had gegeven in de zaak van de eind 2004 vermoorde openbaar aanklager Danilo Anderson, werd op 23 januari 2006 door een rechter in bescherming genomen. Deze verbood elke publicatie over de getuige en tevens over de voortgang van het onderzoek naar de moord.
Anderson leidde destijds het onderzoek naar de couppoging van 2002 tegen president Hugo Chavez. Drie oud-politiebeambten waren veroordeeld voor de moord op Anderson. Vier anderen, onder wie een kritische journalist, werden er op grond van door Vasquez de Armas verstrekte bewijzen van beschuldigd de bom te hebben geplaatst.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

President Hooggerechtshof wijst kritiek Human Rights Watch af

De aanklacht van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) dat president Chávez de onafhankelijkheid van het justitiële apparaat had ondergraven door bondgenoten als rechters te benoemen, werd op 19 januari 2006 door de president van het Hooggerechtshof, Omar Mora, afgewezen. Hij noemde de kritiek 'onbeschaafd en beledigend' en 'een inmenging in interne justitiële zaken'. De beschuldiging van HRW kwam niet uit de lucht vallen, want al eerder hadden opposanten van de regering de veranderingen bij justitie bekritiseerd. HRW laakte bovendien de vervolging van burgers op vage gronden als het 'complotteren tegen de regering'.

MILITAIRE ZAKEN

VS werken militaire transacties tegen

Venezuela koopt militair materiaal van Spanje

De Spaanse minister van Defensie José Bono ondertekende op 28 november 2005 in Caracas papieren die de verkoop aan Venezuela van onder meer vier kustwachtschepen en tien transportvliegtuigen bezegel-

den. Met de aankoop nam het bewind van president Chávez een nieuwe stap in de modernisering van de Venezolaanse strijdkrachten, na eerder 100.000 kalashnikovs en een aantal helikopters van Rusland te hebben gekocht. De verkoop was voor Spanje van belang vanwege het gunstige effect dat er van werd verwacht voor de noodlijdende scheepswerven.
Enige tijd later spraken de Amerikanen hun veto over de verkoop uit in verband met de aanwezige technologie in het materiaal. De Spaanse regering weigerde echter af te zien van de verkoop en liet weten ontbrekende onderdelen uit Europa te zullen betrekken.

Brazilië levert Super Tucano vliegtuigen aan Venezuela

'Een niet te rechtvaardigen absurditeit'. Met deze woorden drukte de Braziliaanse minister van Buitenlandse zaken Celso Amorim op 23 januari 2006 zijn ongenoegen uit over het feit dat de Verenigde Staten hun veto hadden uitgesproken over de verkoop aan Venezuela van 25 Super Tucano vliegtuigen. Met de verkoop van het door het Braziliaanse bedrijf Embraer geproduceerde militaire materiaal was een bedrag van 200 miljoen dollar (ca. 165 miljoen euro) gemoeid.
Het bezwaar van de VS was officieel opnieuw de levering van moderne technologie aan Venezuela, maar waarnemers twijfelden er niet aan dat de slechte verstandhouding met de regering in Caracas doorslaggevend was. Amorim vertelde bij zijn Amerikaanse ambtgenoot Rice te hebben benadrukt dat de vliegtuigen ontworpen waren om drugshandelaars en wapensmokkelaars op te sporen. Venezuela klaagde geregeld dat de VS weigerden versleten onderdelen te vervangen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Oprichting Petrocaribe bekendgemaakt

Als onderdeel van het Bolivariaans Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA) – het Venezolaanse pendant van de door de Verenigde Staten gepropageerde Vrijhandelszone van Amerika (FTAA) – werd op 6 september 2005 in Montega Bay (Jamaica) de oprichting van Petrocaribe bekend gemaakt. Dit initiatief van de Venezolaanse president Hugo Chávez betekende dat de negen landen die het verdrag ondertekenden, waaronder Cuba en Suriname, goedkoop ruwe olie konden kopen. Daarnaast waren de betalingstermijnen gunstig en kon de brandstof ook betaald worden met producten als rijst, bananen of suiker. Om de plannen uit te voeren werd door Petróleos de Venezuela (PDVSA) het filiaal PDV Caribe opgericht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen met VS houden aan

Chávez zegt bewijzen te hebben van invasieplan

De Venezolaanse president Chávez deelde op 16 september 2005 in het Amerikaanse programma *Nightline* van omroeporganisatie *ABC* mee documenten te hebben van een Amerikaans plan om zijn land aan te vallen. Het had de codenaam 'Balboa' en er zouden vliegtuigen en vliegdekschepen bij worden ingezet. Verder meldde hij dat op het voor de kust van zijn land gelegen Curaçao Amerikaanse militairen oefeningen hadden gehouden.
Chávez kondigde direct een contra-Balboa-plan aan dat inhield dat de Verenigde Staten 'waren begonnen aan een 100 jaar durende oorlog'. Hij verzekerde de aanwezigen verder dat de VS in geval van een invasie verdere olieleveranties konden vergeten.

Amerikaanse rechter wijst uitlevering Posada Carriles af

Met grote verontwaardiging werd op 28 september in Venezuela gereageerd op de beslissing van een immigratierechter in El Paso (Texas) dat Luis Posada Carilles niet naar Venezuela of Cuba zou worden uitgewezen. De man die volgens velen het brein was achter het opblazen van een Cubaans vliegtuig in 1976 waarbij 73 mensen omkwamen, zou volgens de rechter in beide landen worden gemarteld. Amerikaanse advocaten van de regering hadden eerder verklaard geen aanwijzingen te hebben dat dit in Venezuela zou gebeuren, maar hadden wel hun twijfels geuit over het Venezolaanse justitiesysteem.

Officieren zouden staatsgeheimen aan VS hebben gegeven

Verscheidene hoge Venezolaanse militairen bleken rond 25 januari 2006 te zijn opgepakt op beschuldiging staatsgeheimen aan het Pentagon – het Amerikaanse ministerie van Defensie – te hebben overhandigd. Volgens analisten zou de zaak de betrekkingen met de VS, die eerder Chávez een bedreiging voor de Venezolaanse democratie en de regionale stabiliteit hadden genoemd, doen verslechteren.
De Venezolaanse president had beweerd dat de Amerikaanse regering hem wilde vermoorden en dat ze achter de mislukte couppoging van 2002 zat.

Venezuela doneert stookolie aan arme Amerikaanse gezinnen

Ambtenaren van de Amerikaanse miljoenenstad Philadelphia (Pennsylvania) vertelden op 27 januari dat Venezuela de volgende maand zou beginnen met de levering van 22 miljoen liter stookolie voor 25.000 huishoudens. 's Werelds vijfde producent van olie was ingelicht dat de toewijzing voor de winter was uitgeput en besloot de brandstof voor 60 procent van de winkelprijs ter beschikking te stellen. In dezelfde winter hadden inwoners van de staten Massachusetts, New York, Maine en Rhode Island ook al goedkope olie uit Venezuela gebruikt.
Chávez had meerdere keren de Amerikaanse president George W. Bush verweten de armen in zijn land slecht te behandelen, maar volgens velen wilde hij zijn opponent te kijk zetten. Een medewerker van de ambassade in Washington zei daar niet in te geloven: 'Dit is niet vanwege politieke, maar om humanitaire redenen'.

Colombia wijst asielverzoek hoge Venezolaanse militairen af

Drie Venezolaanse generaals, een admiraal en vier kolonels die betrokken waren geweest bij de mislukte coup in 2002 tegen president Chávez, hoorden op 20 september 2005 dat buurland Colombia hen niet de status van vluchteling zou geven. Admiraal Héctor Rafael Ramírez, ten tijde van de staatsgreep minister van Defensie, vertelde dat ze op zoek waren naar juridische bescherming die bestemd was voor 'politiek vervolgden'. Daarom zou een verzoek tot herziening van de beslissing worden ingediend. Het Venezolaanse Hooggerechtshof had enige maanden daarvoor enkele vonnissen, met vrijspraak voor de betrokkenen, vernietigd.
Waarnemers achtten de kans klein dat Co-

lombia overstag zou gaan omdat dit de spanningen met Venezuela zou vergroten.

Venezuela en China zetten ontwikkelingsfonds op

Om sociale projecten op landbouwgebied en bij huisvesting van arme burgers te financieren, kwamen Venezuela en China op 17 november 2005 overeen een ontwikkelingsfonds te stichten dat in eerste instantie gebruik kon maken van 900 miljoen dollar (ca. 760 miljoen euro). China zou voor 75 procent van de fondsen zorgen, Venezuela voor de resterende 25 procent. Ook zouden met het fonds infrastructurele projecten worden gerealiseerd.
Chávez had de banden met landen als Rusland, India en China aangehaald om de afhankelijkheid van Venezuela van de Verenigde Staten te verminderen.

Peru beschuldigt Venezuela van inmenging in interne aangelegenheden

De opmerking van de Venezolaanse president Chávez begin januari 2006 dat Ollanta Humala vanwege zijn nationalistische opvattingen een goede kandidaat bij de komende presidentsverkiezingen in Peru zou zijn, werd door dat land niet gewaardeerd. De Peruaanse regering riep haar ambassadeur uit Caracas terug, maar Venezuela vond dat de zaak werd opgeblazen. Toen Chávez vervolgens de centrum-rechtse Lourdes Flores, die hem in het verleden ondemocratisch had genoemd, als afgevaardigde van 'Peru's oligarchie' betitelde, was de maat vol. 'Laat het duidelijk zijn, Hugo Chávez is niet de president van Latijns-Amerika', reageerde de Peruaanse president Toledo, om er aan toe te voegen dat 'alle petroleumdollars hem niet het recht gaven de regio te destabiliseren'.

(Vorige berichten pagina 543/3 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Hongerstaking in Guantánamo Bay gaat door

Een woordvoerder van de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay op Cuba zei op 6 januari 2006 tegenover persbureau *Reuters* dat het aantal hongerstakers in het detentiecentrum voor terreurverdachten rond de kerstdagen was toegenomen van 46 tot 84. Inmiddels zouden echter 44 van hen weer zijn begonnen met eten en drinken. Van de mensen die nog in hongerstaking waren, werden er 32 gedwongen gevoed via slangetjes in de neus. De actie was op 8 augustus 2005 begonnen en sindsdien hadden wisselende aantallen gevangenen eraan deelgenomen, met volgens de woordvoerder een piek op 11 september 2005, toen 131 van de ca. 500 gedetineerden in hongerstaking waren.
Het Amerikaanse leger definieerde iemand als een hongerstaker, indien hij minimaal negen maaltijden achtereen weigerde.

Nog geen veroordelingen

Het Centrum voor Constitutionele Rechten (CCR) in New York zei dat de officiële berichtgeving uit Guantánamo Bay nooit te controleren viel, omdat onafhankelijke waarnemers niet tot de gevangenis werden toegelaten. Of de informatie van voornoemde woordvoerder klopte, viel daarom niet te zeggen. Advocaten van de gedetineerden zeiden dat er veel meer mensen in hongerstaking waren, in september zelfs 200. Ze zouden met deze actie protesteren tegen hun rechteloze positie. De meeste gedetineerden zaten al vast sinds begin 2002. Sindsdien waren slechts negen van hen formeel in staat van beschuldiging gesteld, van wie nog niemand was veroordeeld.
Het kabinet-Bush wilde wel dat alle verdachten spoedig werden berecht door militaire tribunalen, maar in de VS was de juridische strijd of deze legaal waren in januari 2006 nog altijd niet afgerond. Desondanks hervatte een militair tribunaal op 10 januari de rechtszaken tegen twee van de negen die wel in staat van beschuldiging waren gesteld. Het ging om de Jemeniet Ali Hamza al-Bahlul, die ervan werd beschuldigd lijfwacht van Al-Qaedaleider Osama Bin Laden te zijn geweest, en de Canadees Omar Khadr, die in 2002 op vijftienjarige leeftijd in Afghanistan was opgepakt omdat hij een Amerikaanse militaire arts zou hebben vermoord. Het tweetal werd verhoord, maar er werd nog geen vonnis uitgesproken.

Al-Qaedaleider Bin Laden roept op tot staakt-het-vuren

De Arabische tv-zender *Al-Jazeera* zond op 19 januari 2006 een geluidsopname uit, waarop volgens analyses door de Central Intelligence Agency (CIA) de stem van Osama Bin Laden te horen was. Meer dan een jaar was er niets van de leider van Al-Qaeda vernomen. Uit diens verwijzingen naar actuele gebeurtenissen viel af te leiden dat de opname na 22 november was gemaakt. 'Bin Laden' richtte zich tot het Amerikaanse volk.
Dat de VS sinds 11 september 2001 nooit meer waren getroffen door aanslagen zou niets te maken hebben met verscherpte veiligheidsmaatregelen aldaar, zei hij. De groep rondom Bin Laden zou het te druk hebben met aanslagen in Irak en de langdurige voorbereidingen die nodig waren voor nieuwe aanslagen in de VS.
Hij zei dat uit onderzoeken bleek dat het Amerikaanse volk in meerderheid voor het terugtrekken van de troepen uit Irak was. 'Wij hebben geen bezwaren tegen een langdurig staakt-het-vuren met u, gebaseerd op eerlijke voorwaarden', zei hij. 'In dit staakt-het-vuren zullen beide partijen veiligheid en stabiliteit kennen en wij zullen Irak en Afghanistan opbouwen, die door de oorlog zijn verwoest.' Bin Laden wijdde hier verder niet over uit.
Scott McClellan, woordvoerder van het Witte Huis, zei hierna dat de VS niet onderhandelden met terroristen en dus niet formeel op Bin Ladens voorstel reageerden. De Amerikaanse vice-president Dick Cheney zei op 20 januari op tv-zender *Fox News* dat het hem onwaarschijnlijk leek dat Al-Qaeda serieus was over het staakt-het-vuren. 'Ik denk dat we ze moeten vernietigen. Met hen zit er niets anders op', zei hij.

BINNENLAND

Tunnels onder Mexicaanse grens

Douanebeambten in Californië ontdekten in januari 2006 de langste illegale tunnel onder de Mexicaans-Amerikaanse grens die ooit was aangetroffen. Aangezien men twee ton marihuana vond, leek het waarschijnlijk dat de tunnel werd gebruikt voor drugssmokkel. Hij begon en eindigde onder loodsen aan weerszijden van de grens. De tunnel lag op een diepte van 26 meter, was 720 meter lang, had elektrisch licht, een betonnen vloer en ventilatie. Grondwater werd automatisch weggepompt.
In januari werden tevens twee kortere en minder geavanceerde tunnels ontdekt.

Ex-leider Republikeinen in Huis van Afgevaardigden treedt definitief af

Tom DeLay maakte op 8 januari 2006 bekend dat hij niet zou pogen zijn functie als Republikeins leider in het Huis van Afgevaardigden terug te krijgen. DeLay was in september 2005 afgetreden, nadat hij ervan was beschuldigd verkiezingscampagnes van Republikeinse politici te hebben laten sponsoren door Texaanse bedrijven. Dit was in Texas verboden. Bovendien was DeLays naam bezoedeld geraakt doordat hij een goede kennis was van Jack Abramoff, de meest invloedrijke Republikeinse lobbyist. Abramoff had op 3 januari bekend dat hij bedrijven en belangengroepen onder druk had gezet om de Republikeinse partij financieel te steunen. Wie dat niet deed, werd niet meer gehoord in Washington. Tevens bekende hij belastingontduiking en het fêteren van Congresleden in ruil voor politieke invloed. Het geld hiervoor genereerde hij mede door het oplichten van indianenstammen.
DeLay ontkende echter dat hij zelf strafbare feiten had begaan en kondigde aan zich bij de verkiezingen in november opnieuw kandidaat voor het Huis te zullen stellen.
Roy Blunt nam de taken van DeLay waar, tot de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden een nieuwe leider zouden kiezen.

Nog duizenden vermisten na orkaan Katrina

Het Find Family National Call Center (FFNCC), het officiële Amerikaanse bureau voor vermiste personen, maakte op 19 januari 2006 bekend dat ruim 3.200 mensen nog werden vermist na de orkaan Katrina, die eind augustus 2005 de kusten van Alabama, Louisiana en Mississippi trof. Er waren meer dan 1.300 doden geborgen. Vermoedelijk verbleef een deel van de vermisten op onbekende adressen elders in het land. Maar mogelijk was een ander deel omgekomen en wellicht de zee in gespoeld.

Wederopbouw

New Orleans was begin 2006 nog nauwelijks bezig met de wederopbouw. In januari presenteerde het gemeentebestuur hier wel plannen voor. De woningen in de zwaarst getroffen wijken zouden alleen herbouwd worden als een meerderheid van de bewoners hiertoe bereid en financieel in staat was. Aangezien slechts 20 procent van de 500.000 inwoners was teruggekeerd, viel hier nog weinig over te zeggen. In afwachting van de eventuele terugkeer van de overige 80 procent, werd in de getroffen wijken een bouwverbod voor vier maanden afgekondigd. Als dan bleek dat er onvoldoende belangstelling voor terugkeer en wederopbouw bestond, zouden de verwoeste wijken worden omgevormd in moerasland. De oorspronkelijke bewoners zouden hiervoor financiële compensatie krijgen.
Aangezien een aantal van de zwaarst getroffen wijken zwarte getto's waren, waarvan het grootste deel van de bevolking vermoedelijk onvoldoende geld had voor de wederopbouw van hun huizen, zagen critici in het plan een poging om deze mensen definitief uit de stad te weren.

State of the Union: 'Maak einde aan olieverslaving'

In de *State of the Union*, de jaarlijkse 'troonrede' van de president tegenover het Congres, zei president Bush op 31 januari 2006 dat de Verenigde Staten 'verslaafd' waren aan olie. Bush vond dit onwenselijk, omdat zijn land erdoor afhankelijk was van 'instabiele naties' die olie produceerden. Hij pleitte daarom voor 22 procent verhoging van het budget voor onderzoek naar alternatieve energiebronnen. Dit moest dan leiden tot een vermindering van de Amerikaanse olie-importen uit het Midden-Oosten met 75 procent voor het jaar 2025.

Buitenland

Bush riep op tot actieve Amerikaanse bemoeienis met de wereld. Hij waarschuwde dat de VS 'gevaar en verval' te wachten stonden indien bedreigingen vanuit het buitenland niet serieus werden aangepakt. Dit hield wat hem betreft in dat de VS democratie moesten blijven promoten, omdat tirannie de voedingsbodem zou zijn voor terrorisme, dat een bedreiging vormde voor de VS. En het Amerikaanse leger moest actief blijven in Irak. Bush riep de wereld op om te voorkomen dat Iran een kernmacht werd. Hij omschreef Iran als een natie 'die wordt gegijzeld door een kleine klerikale elite' en riep het Iraanse volk op om zijn vrijheid op te eisen.
Bush constateerde dat landen als India en China nieuwe economische machten waren. Volgens hem moesten de VS hier niet op reageren met protectionistische maatregelen, maar zich actief blijven manifesteren als 's werelds leidende economische grootmacht.

Bescheiden

Terwijl Bush in voorgaande jaren dreigementen uitte aan het adres van landen die volgens hem de wereldvrede bedreigden, zoals Irak, bleef het dit keer bij beschuldigingen. De State of the Union van 2006 had hierdoor een bescheidener toon dan die in voorgaande jaren, toen ze overkwam als zelfverzekerd pleidooi voor de democratisering van de wereld onder Amerikaans leiderschap.
Wellicht hing deze bescheidenheid samen met de wetenschap dat slechts 41 procent van de Amerikanen Bush politiek steunde. De enige Amerikaanse president uit de geschiedenis met een nog kleinere achterban was Nixon ten tijde van de Watergate-affaire. Bush' populariteit slonk in 2005 door de aanhoudende oorlog in Irak, de steeds terugkerende berichten over mishandelingen door Amerikaanse militairen, de chaos na de orkaan Katrina en de schandalen rondom topfiguren binnen de Republikeinse Partij.

JUSTITIE

Conservatief Alito wordt hoge rechter

Samuel Alito werd op 31 januari 2006 voor het leven beëdigd als rechter in het Hooggerechtshof. President Bush had hem hiervoor genomineerd. Alito was sinds 1990 rechter geweest voor het federale Hof van Beroep en stond bekend als uiterst conservatief. Hij volgde de veel gematigdere Sandra Day O'Connor op, die met pensioen ging. De Democraten vreesden dat het Hooggerechtshof door zijn aantreden zou 'verrechtsen' en tot ver in de toekomst conservatieve interpretaties van de Amerikaanse grondwet zou geven. De Republikeinse meerderheid in de Senaat stemde echter wel in met zijn benoeming.

GEZONDHEID EN ZORG

Geen verbod op euthanasie

Het Hooggerechtshof in Washington DC oordeelde op 17 januari 2006 dat artsen in de staat Oregon patiënten dodelijke doses medicijnen mochten voorschrijven om hen

Verenigde Staten

te helpen bij zelfdoding. Sinds een referendum in 1997 stond Oregon als enige Amerikaanse staat toe dat artsen ongeneeslijk zieke patiënten hielpen bij zelfdoding. Voorwaarde was dat deze patiënten toerekeningsvatbaar waren, volgens de diagnose van minimaal twee artsen niet langer te leven hadden dan zes maanden en zelf meerdere malen om assistentie bij zelfdoding hadden gevraagd.
Het kabinet-Bush was echter tegen actieve euthanasie. Daarom had toenmalig minister van Justitie John Ashcroft in 2001 gepoogd de praktijken in Oregon te verbieden, op grond van een federale anti-narcoticawet. Maar het Hof oordeelde dat hij hiertoe niet bevoegd was, omdat deze wet een ander doel diende dan het voorkomen van actieve euthanasie. Het Hof liet zich niet uit over de vraag of euthanasie zelf strijdig was met de grondwet.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Verkenner brengt komeetstof naar de aarde

Een capsule van de Amerikaanse komeetverkenner Stardust maakte op 15 januari 2006 een zachte landing in een woestijn te Utah. De komeetverkenner was in februari 1999 gelanceerd. De capsule bevatte ongeveer één gram interstellaire deeltjes en stofdeeltjes van de komeet Wild 2, die tussen Mars en Jupiter om de zon draait. De verkenner had de deeltjes onderschept op een afstand van 240 kilometer van de komeet. Het was voor het eerst dat een ruimtevaartuig erin slaagde materiaal van een komeet veilig naar de aarde te brengen.
Stardust was een project van de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA. Aangezien Wild 2 vermoedelijk gelijk met de planeten werd gevormd, maar sindsdien niet meer was veranderd, hoopten wetenschappers dat de stofdeeltjes inzicht konden geven in de wijze waarop het zonnestelsel was ontstaan.
NASA lanceerde op 19 januari de eerste missie naar Pluto. Het onbemande ruimteschip heette Atlas 5. De reis ging 9,5 jaar duren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'VS executeren psychiatrische patiënten'

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) maakte op 31 januari 2006 wereldkundig dat 10 procent van alle ruim 1.000 mensen die sinds 1976 in de Verenigde Staten waren geëxecuteerd psychiatrisch patiënt was.
De mensenrechtenorganisatie baseerde zich op medische dossiers van de veroordeelden. Ze noemde de executie van psychiatrische patiënten in strijd met internationale fatsoensnormen en riep de VS op om deze mensen in het vervolg niet te doden, maar medisch te behandelen.

MILITAIRE ZAKEN

Leger verhoogt maximumleeftijd

Het Amerikaanse leger verhoogde op 18 januari 2006 de maximumleeftijd van nieuwe rekruten met 5 jaar tot 39. De 'oudere' rekruten moesten aan dezelfde fysieke eisen voldoen als de jongeren en dezelfde trainingen ondergaan.
Het leger had in 2005 als doelstelling om minimaal 80.000 nieuwe militairen te rekruteren. Het was echter niet verder gekomen dan 73.000. Verhoging van de maximumleeftijd moest ervoor zorgen dat de doelen in 2006 wel werden gehaald.

Vermoedelijk had het leger moeite om nieuwe militairen te werven omdat menigeen vreesde voor uitzending naar Irak. Om het risico om gewond te raken te verkleinen en uitzending dus minder afschrikwekkend te maken, stuurde het leger in januari 230.000 sets verbeterde gepantserde kleding naar Irak.

'Leger raakt overbelast'

Op 26 januari werden twee rapporten gepubliceerd, met daarin de conclusie dat het Amerikaanse leger op zoveel fronten tegelijk actief was en zo weinig nieuwkomers wist te rekruteren, dat het overbelast dreigde te raken. Het ene rapport was in opdracht van het Pentagon geschreven door militair expert Andrew Krepinevich. Het andere had voormalig minister van Buitenlandse zaken Madeleine Albright en voormalig Defensieminister William Perry als co-auteurs en was geschreven in opdracht van Democratische Congresleden. Dit laatste rapport concludeerde: 'Als deze overbelasting niet snel wordt verlicht, zal ze sterk ondermijnende en mogelijk langdurige effecten op het leger hebben.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Duitse bondskanselier Merkel bezoekt Washington

De nieuwe Duitse bondskanselier Angela Merkel bracht op 13 januari 2006 een kennismakingsbezoek aan Washington DC. Onder haar voorganger, Gerhard Schröder, waren de Duits-Amerikaanse relaties ernstig bekoeld, onder meer door de Duitse weerstand tegen de Amerikaans-Britse aanval op Irak in 2003.
Merkel sprak drie uur met president Bush. De twee leken het goed met elkaar te kunnen vinden en Merkel sprak naderhand op een persconferentie haar verwachting uit dat de Duits-Amerikaanse relaties zouden verbeteren. Ze zei dat ze gepleit had voor sluiting van de militaire gevangenis in Guantánamo Bay. Bush had dit van de hand gewezen, omdat het detentiecentrum voor terreurverdachten essentieel zou zijn voor de veiligheid van de VS.

Kabinet gelooft in transformatie-diplomatie

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice zei op 18 januari 2006 tegenover studenten van de Georgetown Universiteit dat ze het aantal diplomaten in Europa ging verkleinen, maar er juist meer ging aanstellen in landen als China, India, Libanon en Nigeria. Volgens Rice viel het niet uit te leggen dat er op dat moment in een land als Duitsland evenveel Amerikaanse diplomaten waren als in het veel grotere India. Ze zei dat er 7.440 Amerikaanse diplomaten in het buitenland werkten. Toch waren er 200 miljoenensteden zonder Amerikaanse diplomatieke vertegenwoordiging.
Rice verklaarde dat het kabinet geloofde in 'transformatie-diplomatie'. Dit hield in dat een ruime aanwezigheid van Amerikaanse diplomaten in ontwikkelingslanden een stimulerend effect zou hebben op economische en democratische hervormingsprocessen aldaar.

Bush waarschuwt Palestijnse organisatie Hamas

President Bush zei op 28 januari 2006 dat de radicale Palestijnse beweging Hamas het gebruik van geweld moest afzweren en de vernietiging van de staat Israël niet langer

mocht propageren. Indien de partij dit naliet, zouden de Verenigde Staten geen contacten met de Palestijnse autoriteiten meer onderhouden en de economische hulp à 400 miljoen dollar (ca. 336 miljoen euro) per jaar intrekken. Het ministerie van Buitenlandse zaken voegde hieraan toe dat het ook alle Amerikaanse donaties die via de Verenigde Naties of niet-gouvernementele organisaties (ngo's) in de Palestijnse gebieden terechtkwamen, zou blokkeren.
Hamas had kort daarvoor de parlementsverkiezingen in de Palestijnse gebieden gewonnen. De VS beschouwden de partij echter als een terroristische organisatie.
Hamas-lijsttrekker Ismail Haniya zei in een reactie dat hij niet door de knieën ging voor 'chantage'.

(Vorige berichten pagina 37/3 e.v. - 2006)

IRAK

BINNENLAND

Tol van de oorlog: tienduizenden doden

In juli 2005 publiceerde het onderzoeksteam *Iraq Body Count* een overzicht van het aantal burgerslachtoffers dat was gevallen sinds de buitenlandse invasie van Irak. De groepering analyseerde tezamen met de Oxford Onderzoeksgroep meer dan 10.000 mediaverslagen uit de periode maart 2003-maart 2005 in een rapport met de titel *A Dossier on Civilian Casualties in Iraq, 2003-2005*. De belangrijkste cijfers waren als volgt:

Wie werden gedood?
• 24.865 burgers in de eerste twee jaren
• vrouwen en kinderen maakten hiervan 20 procent uit
• bijna de helft van de slachtoffers viel in Bagdad
Wanneer stierven zij?
• 30 procent van de doden viel gedurende de invasie, vóór 1 mei 2003
• in het tweede jaar na de invasie vielen bijna tweemaal zoveel doden (11.351) als in het eerste jaar (6.215)
Wie waren de daders?
• buitenlandse strijdkrachten: 37 procent
• antibezettingsstrijders c.q. opstandelingen: 9 procent
• crimineel geweld na invasie: 36 procent
Wat waren de oorzaken?
• explosieven: 53 procent
• luchtaanvallen namen hiervan 64 procent voor hun rekening
• kinderen werden disproportioneel getroffen door explosieven, vooral als gevolg van luchtaanvallen en niet-geëxplodeerde munitie, waaronder clusterbommen
Hoeveel gewonden vielen er?
• tenminste 42.500 burgers
• hiervan viel 41 procent gedurende de buitenlandse invasie

Het aantal burgerslachtoffers werd eerder door het medische tijdschrift *The Lancet* voor de periode maart 2003 tot oktober 2004 geschat op ca. 100.000. Onveranderd bleef echter dat het aantal burgerslachtoffers verre het militaire dodental overtrof. Een compilatie van gegevens die op 30 december 2005 werd gepubliceerd door persbureau *Reuters* gaf het volgende beeld van het aantal omgekomen militairen sinds maart 2003:
Coalitietroepen:
• Verenigde Staten: 2.178
• Groot-Brittannië: 98
• andere landen: 94.
Iraakse militairen:
tussen 4.895 en 6.370. (Dit laatste aantal betreft alleen de militairen die gedurende de oorlog van 2003 werden gedood. Er zijn geen betrouwbare cijfers beschikbaar over de periode sinds eind 2003, toen de Iraakse veiligheidstroepen werden opgezet.)

Aanslagen gaan onverminderd door

In de tweede helft van 2005 werd Irak vrijwel dagelijks door aanslagen getroffen. Bij een aantal daarvan vielen in één keer grote aantallen slachtoffers.
Een zelfmoordaanslag in Musayyib, ten zuiden van Bagdad, kostte op 16 juli aan 90 mensen het leven en verwondde er 156. Op 17 augustus explodeerde een serie bommen bij een busstation in het centrum van Bagdad, waarbij 43 doden en 76 gewonden vielen. Onder arbeiders in de hoofdstad werd op 14 september een slachting aangericht, toen 114 van hen de dood vonden, terwijl elders in de stad nog eens 68 doden vielen. Een dag later kwamen bij verscheidene aanslagen 39 mensen om en op 16 september nog eens 22. Op 17 september werd een markt in Nahrawan (bij Bagdad) getroffen, met 30 doden als resultaat. Drie gecoördineerde aanslagen met autobommen maakten niet ver van Bagdad op 29 september 62 dodelijke slachtoffers. Een zelfmoordenaar doodde op 12 oktober in de noordelijke stad Talafar 30 mensen, nadat een dag eerder een zelfde aantal slachtoffers viel bij een bomexplosie op een markt in dezelfde plaats. Op 24 oktober vond een drievoudige zelfmoordaanslag plaats op het Palestine-hotel in het centrum van Bagdad. Daarbij vielen volgens Iraakse veiligheidsfunctionarissen 20 doden. 80 doden vielen op 18 november bij meerdere aanslagen in Bagdad en in twee moskeeën in Khanaqin, nabij de Iraanse grens. Een zelfmoordaanslag op de politieacademie in Bagdad kostte op 6 december aan 27 agenten en studenten het leven.

In januari 2006 vielen op de 9e van de maand 28 doden en 25 gewonden bij een dubbele zelfmoordaanslag op het in Bagdad gelegen Iraakse ministerie van Binnenlandse zaken. Vijf dagen later werd een sjiitische begrafenis ten noorden van de hoofdstad door een dergelijke aanslag getroffen. Er waren tenminste 32 doden. Twee aanslagen in Bagdad resulteerden op 19 januari in 15 doden. Op 31 januari vond de Iraakse politie in een vrachtauto in Ghazaliya, een westelijk district in Bagdad, de lichamen van 11 jonge mannen die geblinddoekt waren en in de nek geschoten. Het waren allen burgers.

Van omgekomen journalisten bijna de helft gedood in irak

Uit een op 3 januari 2006 gepubliceerd rapport van het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) bleek dat bijna de helft van het aantal in 2005 omgekomen journalisten in Irak de dood had gevonden. Wereldwijd ging het om 47 slachtoffers, van wie 22 in Irak. Op één na ging het om Irakezen, daar buitenlandse journalisten hun activiteiten aanzienlijk hadden beperkt vanwege de gevaren waaraan ze bloot stonden. De enige buitenlander was de Amerikaan Steven Vincent, die op 2 augustus werd doodgeschoten. In 2004 stierven in Irak nog vijf buitenlandse journalisten.

Terwijl in de twee voorafgaande jaren de meeste journalisten omkwamen door wapengeweld, liet 2005 een scherpe stijging zien van het aantal dat met voorbedachte rade vermoord werd. Van de 22 doden in dat jaar stierven er 8 na onthoofding.
Het totale dodental onder journalisten in

Irak sinds de invasie van maart 2003 bedroeg intussen 60.

Bijna 1.000 pelgrims gedood door massapaniek

Tenminste 965 pelgrims vonden de dood tijdens een bijeenkomst op 31 augustus 2005 in Bagdad, toen er paniek uitbrak als gevolg van een mortieraanval die zeven mensen doodde. Toen de menigte zich uit vrees voor een zelfmoordaanslag in beweging zette, werden velen vertrapt. Anderen verdronken toen een brug bezweek onder het gewicht van het grote aantal vluchtenden. Aan de pelgrimage deden ca. een miljoen mensen mee.
Het was het grootste verlies aan mensenlevens binnen één dag sinds de Amerikaans-Britse invasie van 2003. Er werd drie dagen nationale rouw afgekondigd.

Verenigde Staten logen over gebruik witte fosfor in Irak

Op basis van een Italiaanse televisiedocumentaire van 8 november 2005 kwam vast te staan wat de Verenigde Staten kort daarna moesten toegeven: dat er witte fosfor was gebruikt in de strijd tegen Iraakse opstandelingen. Het ging daarbij met name om het grootscheepse Amerikaanse offensief rond de West-Iraakse stad Falluja in november 2004. Al eerder was bekend dat daarbij ook clusterbommen waren ingezet.
Aanvankelijk hadden de VS ontkend dat er witte fosfor was gebruikt. Later gaf men toe dat het weliswaar was ingezet, maar alleen om het slagveld te verlichten en om rookgordijnen op te trekken. In november 2005 echter verklaarde het Amerikaanse ministerie van Defensie naar aanleiding van de Italiaanse berichtgeving dat er fosforbommen waren afgevuurd op schuilplaatsen van rebellen om hen daaruit te verdrijven. Het ontkende evenwel dat het wapen tegen burgers was ingezet, hoewel er videobeelden waren die er op wezen dat het ook was gebruikt bij gevechten in de stad zelf.

Witte fosfor veroorzaakt een ingrijpende verbranding van huid en vlees, die tot het bod kan doorgaan. Het was volgens protocol III van de Convention on Certain Conventional Weapons (CCW) verboden om het tegen burgers in te zetten. De VS hadden dit protocol echter niet ondertekend en zij beschouwden witte fosfor als een conventioneel, voor militaire doeleinden in te zetten wapen.

Parlementsverkiezingen gewonnen door sjiitische partijen

Voor de tweede maal binnen een jaar gingen Irakezen op 15 december 2005 naar de stembus, dit keer om een definitief parlement te kiezen. In januari hadden voorlopige verkiezingen plaatsgevonden, waarna een grondwet werd opgesteld die in oktober bij referendum werd goedgekeurd.

Soennitische bezwaren tegen grondwet

Nadat het voorlopige parlement in augustus een ontwerpgrondwet had opgesteld, vonden onderhandelingen plaats tussen vertegenwoordigers van de sjiitische meerderheid in Irak, de Koerden en de soennieten. De soennitische minderheid, waarvan een deel de traditionele machtsbasis vormde van het verdreven regime van Saddam Hoessein, koesterde echter grote bezwaren. De soennieten verzetten zich met name tegen het federale Irak waarin de grondwet voorzag, waardoor er een semi-autonome status zou ontstaan voor de Koerden (in het noorden) en de sjiieten (in het zuiden). Daardoor zou ook hun toegang tot de oliebronnen van het land worden belemmerd, zo stelden zij. Ook waren zij het niet eens met de wijze waarop voormalige leden van de Baathpartij werden omschreven en mogelijk vervolgd. Daarnaast leefde er weerstand bij seculiere vrouwenorganisaties, die hun rechten niet veilig achtten omdat de grondwet meer ruimte gaf aan het islamitisch familierecht.

Op 11 oktober kwamen sjiitische, soennitische en Koerdische leiders bijeen en brachten enkele wijzigingen aan teneinde de soennieten tegemoet te komen. Zo werd een artikel toegevoegd waarin de grondwet werd omschreven als 'een garantie voor de eenheid van Irak'. Ook werd vastgelegd dat het enkele lidmaatschap van de Baathpartij 'geen reden is voor vervolging' en dat voormalige leden 'wettelijk gelijk behandeld' zouden worden en 'alle bescherming van de wet' genoten. Volgens president Jalal Talabani (een Koerd) was er nu geen reden meer voor de soennieten om, zoals bij de verkiezingen in januari, het referendum over het ontwerp te boycotten. Maar een deel riep daar toch toe op. Dit was met name van belang omdat de soennieten een dominante positie hadden in vier van de achttien provincies. Wanneer in drie daarvan een tweederde meerderheid tegen de grondwet zou stemmen, zou deze zijn verworpen.

Grondwet aanvaard

De grondwet werd op 15 oktober aan de bevolking voorgelegd. Bij een opkomst van 63 procent behaalden de voorstanders een ruime meerderheid: 78,59 procent stemde voor en 21,41 procent tegen. In de soennitische provincies al-Anbar en Salahaddin stemde een zeer grote meerderheid van respectievelijk 96,9 en 81,8 procent tegen. Maar een dergelijke twee derde-afwijzing bleef in de derde en vierde soennitische provincie uit: in Nineveh stemde 55,1 procent tegen, terwijl in Diyala zelfs een meerderheid van 51,3 vóór stemde. Daarmee was de grondwet aangenomen.
Volgens de verkiezingscommissie was er niet of nauwelijks sprake van onregelmatigheden. Dit werd echter bestreden door soennitische leiders die spraken van 'frauduleuze' resultaten en daarom niet geneigd waren om zonder garanties op een eerlijk verloop aan de parlementsverkiezingen deel te nemen.

Geen absolute meerderheid voor winnende sjiieten

Onder strenge veiligheidsmaatregelen vonden op 15 december de parlementsverkiezingen plaats. Deze leverden, net als in januari, een grote overwinning op voor de sjiitische partijen. De door sjiieten geleide Verenigde Iraakse Alliantie verloor echter de absolute meerderheid doordat ze terugging van 146 naar 128 in het 275 zetels tellende parlement. De belangrijkste Koerdische alliantie, Verenigd Koerdistan, verloor ook en kwam uit op 53 zetels, tegenover 75 in januari. Het Iraaks Akkoord Front, een blok van soennitische partijen wier aanhang in veel grotere getale naar de stembus was gegaan, behaalde 44 zetels. Omdat de meeste soennitische partijen de verkiezingen van januari hadden geboycot, behaalden ze toen maar 17 zetels. De gemengd sjiitisch-soennitische Iraakse Nationale Lijst, geleid door ex-premier Iyad Allawi, behaalde 25 zetels. Het Iraaks Nationaal Dialoog Front tenslotte behaalde 11 zetels. Deze groepering werd geleid door Saleh al-Mutlak, die de soennieten vertegenwoordigde

Uitslagen parlementsverkiezingen Irak (15 december 2005)

Het Iraakse parlement bestaat uit 275 leden, van wie er 230 worden gekozen via evenredige vertegenwoordiging vanuit de provincies. De aldus verdeelde zetels worden aangevuld met zetels voor partijen die over het gehele land 1/275e deel van het totaal aantal stemmen behalen, maar geen zetels vanuit de provincies hebben gewonnen. De overige zetels worden over de partijen verdeeld op nationale proportionele basis. Deze drie categorieën zijn hieronder aangeduid in de kolommen A, B en C.

Opkomst: 79,6 procent

	percentage	zetels A	zetels B	zetels C	zetels totaal
Verenigde Iraakse Alliantie	41,2	109	-	19	128
Verenigd Koerdistan	21,7	43	-	10	53
Iraaks Akkoord Front	15,1	37	-	7	44
Iraakse Nationale Lijst	8,1	21	-	4	25
Iraaks Nationaal Dialoog Front	4,1	9	-	2	11
Islamitische Unie van Koerdistan	1,3	4	-	1	5
Bevrijding en Verzoening	1,1	3	-	-	3
Progressieven	1,2	1	-	1	2
Iraaks Turkmeens Front	0,7	1	-	-	1
Rafadeen Lijst	0,4	-	1	-	1
Mithal Al-Aloosi Lijst	0,3	1	-	-	1
El-Ezediah Beweging	0,2	1	-	-	1
Overigen	4,8	-	-	-	-
totaal		230	-	44	275

in het comité dat de ontwerpgrondwet had opgesteld.

Onregelmatigheden vastgesteld

Internationale waarnemers stelden in januari 2006 vast dat de verkiezingen niet geheel volgens de regels waren verlopen. Een aantal stemlokalen bleef gesloten, hetgeen deels was te wijten aan het gebrek aan veiligheid. Ook andere onregelmatigheden kwamen voor, zoals onjuiste verkiezingslijsten, meermalen stemmen of ongeoorloofd optreden van politie- of militaire functionarissen. Volgens de waarnemers, die behoorden tot de Internationale missie voor de Iraakse verkiezingen, waren de klachten echter onderzocht en op een verstandige wijze opgelost. De omvang van de overtredingen was daarnaast niet van dien aard dat ze enige invloed van betekenis op de einduitslag hadden gehad.

Soennitische en seculiere partijen vormen gezamenlijk front

De klachten over vermeende verkiezingsfraude waren met name afkomstig van soennitische en seculiere partijen. Deze vormden ook in een andere zin één front, daar ze op 28 januari bekend maakten een gezamenlijk blok te zullen vormen bij de onderhandelingen over de vorming van een nieuwe regeringscoalitie. Het ging om het Iraaks Akkoord Front, de Iraakse Nationale Lijst en het Iraaks Nationaal Dialoog Front die tezamen 80 zetels in het parlement bezaten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Olie- en energievoorziening problematisch

Volgens gegevens van persbureau *Reuters*, gepubliceerd op 1 december 2005, was de olie-export van Irak in november gedaald naar 1,21 miljoen vaten per dag, tegenover 1,24 miljoen in de maand ervoor. Het in november bereikte niveau was het laagste sinds november 2003. Als oorzaak werd niet zozeer gezien dat onder het oude regime van Saddam Hoessein de oliesector verwaarloosd was, want er waren nieuwe investeringsmogelijkheden gekomen voor buitenlandse bedrijven. Deze waren echter terughoudend vanwege de herhaaldelijke bomaanslagen op belangrijke pijplijnen, met name in het Koerdische Kirkuk in het noorden van het land. Irak was dan ook vrijwel geheel aangewezen op de olievelden in het zuiden. Daar had men echter ook te kampen met slechte weersomstandigheden, zodat de olieproductie afnam.
De olieproductie bedroeg over 2005 ca. 2,1 miljoen vaten per dag, tegenover 2,5 miljoen in 2004. De export van olie daalde van 2004 naar 2005 van 1,5 miljoen naar 1,39 miljoen vaten per dag.
Aanslagen waren, naast logistieke problemen en corruptie, ook de oorzaak van de moeizame elektriciteitsvoorziening. In december bleek het nog maar mogelijk om de ca. zes miljoen inwoners van Bagdad voor zes uur per dag te voorzien van elektriciteit. In oktober was dat nog elf uur. Zij waren voor een groot deel aangewezen op kaarslicht en kerosineverwarming. In de rest van Irak had men gemiddeld dertien uur elektriciteit.

JUSTITIE

Proces tegen voormalig president Saddam Hoessein

Op 19 oktober 2005 ging in een zwaar bewaakt gerechtsgebouw in Bagdad het proces tegen ex-president Saddam Hoessein van start. Hij was op 13 december 2003 door de Amerikaanse bezettingstroepen gearresteerd en moest tegenover een team van twintig aanklagers terechtstaan wegens 'misdaden tegen de menselijkheid'. De voormalige leider moest zich verantwoorden tegenover tien rechters van het Iraakse Hoge Tribunaal. Alleen een kleine groep journalisten kreeg toestemming het proces bij te wonen.

Verdacht van opdracht tot executies

De eerste zaak waarvoor Saddam Hoessein – samen met zeven anderen – terechtstond, betrof een bevel tot executie van tenminste 143 mensen in het sjiitische dorp Dujail (ten noorden van Bagdad). Zij werden gedood na een aanslag die in 1982 op het leven van de leider werd gepleegd. Getuigen van de gebeurtenissen vertelden over het verlies van familieleden en vrienden, willekeurige arrestaties, martelingen in de gevangenis en executies.
Volgens functionarissen van de rechtbank was deze zaak gekozen omdat ze relatief eenvoudig was en minder tijd in beslag zou nemen dan de zaken die nog volgden. Daartoe behoorden onder meer de gifgasaanval in de Koerdische plaats Halabja (1988) en het neerslaan van de sjiitische opstand na afloop van de Eerste Golfoorlog (1991). Daarnaast had Iran een verzoek ingediend om de inzet, onder verantwoordelijkheid van Saddam Hoessein, van chemische wa-

pens tijdens de oorlog met Irak (1980-1988) aan de aanklachten toe te voegen. Maar alleen al de zaak-Dujail kon Saddam Hoessein op de doodstraf komen te staan, waartegen overigens wel beroep mogelijk was.

Twijfels over eerlijkheid proces

Een van de advocaten van de verdachte, Khalil Dulaimi, verklaarde dat het proces onwettig was: 'Wij zullen de legitimiteit van de rechtbank aanvechten. (...) Wij zullen claimen dat ze ongrondwettelijk is en niet bevoegd om de wettelijke president van Irak te berechten.' Hij vroeg bovendien om uitstel van tenminste drie maanden om meer tijd te hebben voor het voorbereiden van de verdediging. Het proces werd vervolgens opgeschort tot 28 november, volgens de officiële motivatie omdat er te weinig getuigen aanwezig waren.
Mensenrechtengroeperingen hadden ook hun twijfels. Human Rights Watch (HRW) vreesde dat het tribunaal niet zou voldoen aan de internationale rechtsnormen. En Amnesty International (AI) verklaarde een delegatie te zullen sturen om op de eerlijkheid van de rechtsgang toe te zien. Bovendien zou AI zich verzetten tegen een mogelijke doodstraf voor Saddam Hoessein. Daarbij vond ze overigens de huidige president van Irak, de Koerd Jalal Talabani, aan haar zijde. Deze had zich in april in een interview met de *BBC* als enige uit de landsleiding op principiële gronden tegen de doodstraf uitgesproken.
Alle acht beklaagden verklaarden zich onschuldig aan de ten laste gelegde feiten.

Boycot proces na dood twee advocaten

Eén dag na het begin van het proces, op 20 oktober, werd de advocaat van verdachte Awad Hamed al-Bandar ontvoerd en doodgeschoten. Al-Bandar was destijds het hoofd van de Revolutionaire rechtbank, die de 143 doodstraffen uitsprak. Op 8 november werd nog een advocaat gedood. Hij verdedigde voormalig vice-president (1991-2003) Taha Yassin Ramadan en Abdullah Kazim Ruwayyid, die in zijn functie als plaatselijk functionaris van de Baathpartij verantwoordelijk werd gehouden voor de arrestaties in Dujail. De advocaat van een vierde verdachte raakte gewond en verliet vervolgens Irak.
Als reactie op de liquidaties besloot het team van advocaten alle contacten met de rechtbank op te schorten. Zij eisten afdoende garanties voor hun veiligheid, alvorens zij de boycot van het proces konden opheffen. Dat deden zij in november. Bij deze laatste beslissing speelde, behalve enkele veiligheidsgaranties die door de Amerikanen waren afgegeven, ook de vrees een rol dat de verdachten anders advocaten door de rechtbank kregen toegewezen. Op de 28ste van die maand kon het proces worden hervat, maar moest weer met een week worden uitgesteld omdat behalve de twee gedode advocaten nog zes anderen ontbraken. Daarop moesten alsnog een aantal nieuwe verdedigers worden aangezocht.
Saddam Hoessein weigerde op de procesdag van 7 december te verschijnen, maar de zitting werd wel voortgezet. Vervolgens werd het proces naar 21 december verdaagd.

'Mishandeling door amerikanen'

Tijdens de zitting van 21 december verklaarde Saddam Hoessein dat hij in de periode van Amerikaanse gevangenschap was mishandeld: 'Ik ben op elke plaats van mijn lichaam geslagen en de tekenen zijn overal op mijn lichaam te zien.'
Ook deze rechtszitting was van korte duur. Omdat nieuw bewijsmateriaal over marteling en moord onder verantwoordelijkheid van de beklaagden beschikbaar was gekomen, werd het proces opgeschort tot 24 januari 2006.

Chaotische procesgang

Op 15 januari 2006 had hoofdrechter Rizgar Mohammed Amin (47) zijn functie neergelegd, na klachten van regeringswege dat hij zich te mild tegenover Saddam Hoessein opstelde. Diens vervanger, de 64-jarige Koerd Raouf Rasheed Abdel-Rahman, trad dan ook krachtdadig op door op de zitting van 29 januari de verdachten het afgeven van politieke verklaringen te verbieden. Hij liet ook de halfbroer van de hoofdverdachte en vroegere leider van de Iraakse geheime dienst, Barzan al-Tikriti, uit de rechtszaal verwijderen nadat deze de legitimiteit van de rechtbank had betwist en deze een 'hoerendochter' had genoemd. Saddam Hoessein, enkele andere verdachten en het advocatenteam maakten aanstalten de zaal te verlaten, waarop Abdel-Rahman waarschuwde dat zij toekomstige zittingen niet meer mochten bijwonen en dat de rechtbank zelf nieuwe advocaten zou aanstellen. De verdedigers eisten daarop excuses van de rechter en voortzetting van het proces buiten Irak omdat in het land zelf geen eerlijk proces mogelijk zou zijn.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Eerste gerechtelijke executies na verdrijving oude regime

Op 1 september 2005 voltrok Irak voor het eerst sinds de verdrijving van het regime van Saddam Hussein doodstraffen. Het ging om drie mannen die werden opgehangen vanwege de moord op drie politieagenten, ontvoering en verkrachting. De executies vonden plaats ondanks kritiek van mensenrechtenorganisaties en een beroep vanuit de Verenigde Naties om deze niet ten uitvoer te brengen.
De doodstraf was door de Amerikaanse bezettingsmacht afgeschaft, maar werd in juni 2004 heringevoerd. President Jalal Talabani, tegenstander van de doodstraf, had de bevoegdheid voor ondertekening van de vonnissen overgedragen aan zijn vice-president Adel Abdul Mehdi.

Bezorgdheid over martelingen en rechteloosheid van gevangenen

In november en december 2005 werd duidelijk dat de door de Verenigde Staten opgeleide Iraakse veiligheidstroepen zich schuldig maakten aan marteling van gevangenen. Toen Amerikaanse troepen op 13 november bezit namen van een gebouw van het ministerie van Binnenlandse zaken in het district Jadiriya in Bagdad, troffen zij er 173 – voornamelijk soennitische – gevangenen aan. Zij waren ondervoed en een deel van hen vertoonde sporen van mishandeling.
Berichten over misdragingen door de door sjiieten gedomineerde veiligheidstroepen stamden al van veel eerder. Zo had mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) melding gemaakt van methoden als het voor lange tijd aan de polsen laten hangen van gevangenen, het hen toedienen van elektrische schokken en het slaan met kabels. De nu gedane ontdekking vormde echter een hard bewijs en aangenomen werd dat het slechts het topje van de ijsberg was. De methoden werden door een woordvoerder van premier Ibrahim Jaafari mede verklaard als erfenis van het regime van

voormalig leider Saddam Hoessein, toen martelen op grote schaal voorkwam.
Jaafari gelastte een onderzoek naar misbruik van gevangenen. Door de grotere alertheid stuitten Iraakse en Amerikaanse functionarissen op 8 december wederom op een gevangenis van het ministerie van Binnenlandse zaken. In het betreffende gebouw bevonden zich 625 gevangenen in een veel te kleine ruimte. Dertien van hen werden naar het ziekenhuis gebracht, van wie er twaalf zichtbare sporen van marteling vertoonden, waaronder het toedienen van elektrische schokken en het uitrukken van nagels.

Amerikanen waren al op de hoogte

Persbureau *Reuters* citeerde op 8 december uit een memo van de Amerikaanse, in Irak opererende generaal George Casey die het een dag eerder in handen had gekregen. Uit de memo, gedateerd 22 juni, bleek dat de generaal toen al op de hoogte was van 'ernstig fysiek misbruik van gevangenen'. Hij wees er op dat de gebruikte methoden een 'schending [waren] van de Iraakse wet' en bovendien 'contraproductief'. De generaal richtte zich met zijn opmerkingen tot de Iraakse ministeries van Defensie en Binnenlandse zaken, die hij tot 'passende maatregelen' opriep.

Vijf militairen veroordeeld

De VS en andere landen van de coalitietroepen waren zelf ook regelmatig beschuldigd van misbruik van gevangenen. De gebeurtenissen in de Abu Ghraib-gevangenis in Bagdad in het najaar van 2003 waren daarvan de bekendste.
Tussen 8 en 13 december moesten vijf militairen voor de krijgsraad verschijnen, omdat zij werden verdacht van het mishandelen van arrestanten in Bagdad. Op 19 december maakten de Amerikaanse militaire autoriteiten bekend dat zij waren veroordeeld tot straffen van 30 dagen tot zes maanden.

VN-rapport wijst op massa-arrestaties

In haar tweemaandelijks rapport, i.c. september-oktober 2005, uitte de missie van de Verengde Naties in Irak (United Nations Assistance Mission for Iraq - Unami) haar bezorgdheid over arrestaties op grote schaal door de buitenlandse troepen. Duizenden gevangenen zaten volgens het rapport vast zonder dat bekend was waar ze van verdacht werden en zonder duidelijkheid over de te volgen rechtsgang.

Koerdisch schrijver tot 30 jaar cel veroordeeld

Op 19 december 2005 veroordeelde een rechtbank in de Koerdische stad Arbil de schrijver en mensenrechtenactivist Kamal Karim tot 30 jaar celstraf wegens het belasteren van publieke instellingen in het algemeen en de persoon van Massoud Barzani in het bijzonder. Barzani was president van de semi-autonome regio Koerdistan en leider van de Koerdische Democratische Partij (KDP).
De 48-jarige Karim, van Australische afkomst, was op 26 oktober gearresteerd na kritische artikelen over de KDP en haar leider, die hij beschuldigde van corruptie en machtsmisbruik. Zijn veroordeling vond plaats op basis van in 2003 door het regionale parlement aangenomen wetgeving. De rechtszaak duurde nauwelijks een uur, waarbij Karim slechts vijf minuten de tijd kreeg voor beraad met een advocaat, zo schreef hij in een e-mail aan zijn familie. Een dag na de veroordeling ging Karim in hongerstaking, die hij tot aan een bezoek, negen dagen later, van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) voortzette.
De veroordeelde schrijver besloot in beroep te gaan. Het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) drong er vervolgens bij de beroepsrechtbank op aan om het vonnis ongedaan te maken: 'Kamal Karim's vonnis van 30 jaar gevangenisstraf voor het uiten van een mening is een schandaal dat internationaal de aandacht vestigt op de willekeur van het juridische systeem in Koerdistan. (...) Wij roepen president Barzani op zich te distantiëren van deze draconische straf, opgelegd door een rechtbank die de beklaagde geen rechtvaardige hoorzitting en eerlijke procesgang toestond.'

BUITENLANDSE ZAKEN

VN-mandaat Irak opnieuw verlengd

Op 8 november 2005 ging de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties unaniem akkoord met de verlenging van het mandaat van de multinationale troepenmacht in Irak. Het werd dit keer verlengd tot eind 2006.

De Verenigde Staten spraken zich positief uit over de beslissing, maar deden wel de concessie aan twee andere permanente leden, Frakrijk en Rusland, dat in juni 2006 de noodzaak van verlenging van het mandaat opnieuw bezien zou worden. De Iraakse president Talabani had verklaard dat het streven moest zijn dat Iraakse strijdkrachten tegen het einde van 2006 de taak van de buitenlandse troepen zouden overnemen.

Aantal buitenlandse militairen neemt af

Intussen planden de VS om in de loop van 2006 over te gaan tot troepenreductie. Per 15 december bedroeg het totaal aantal manschappen ca. 155.000. Het door de Amerikanen getrainde Iraakse veiligheidspersoneel bestond eind 2005 uit ongeveer 223.000 mensen.
Verder waren er rond de 20.000 niet-Amerikaanse militairen gelegerd, waarvan zo'n 8.500 uit Groot-Brittannië. Daarna volgden Zuid-Korea (3.200), Italië (2.900) en Polen (1.500). Het totaal aantal buitenlandse soldaten was echter aan het afnemen. Zo had Zuid-Korea besloten het aantal terug te brengen naar 2.300 en overwoog ook Polen troepenreductie. Verder hadden Oekraïne, Bulgarije en Nederland zich al geheel uit Irak teruggetrokken. Dat laatste was ook het voornemen van Italië.

(Vorige berichten pagina 427/1 - 2005)

IRAN

BINNENLAND

'Martelaars' per advertentie gezocht

Een advertentie die in juli 2005 in een Iraans tijdschrift stond, riep lezer op tot martelaarsacties tegen de vijanden van de islam. De advertentie werd gepubliceerd door een instituut dat geleid werd door een van de meest conservatieve en radicale geestelijken van Iran, ayatollah Masbah Yazdi. Degenen die zich aanmeldden zouden speciaal opgeleid worden voor hun missie in centra in iedere provincie. Het was bekend dat verschillende Iraniërs zich eerder hadden aangemeld om heiligdommen in Irak en de rechten van de Palestijnen te verdedigen. In de praktijk zouden deze aanmeldingen vooral symbolisch zijn geweest en was het onwaarschijnlijk dat Iraniërs

deel zouden hebben genomen aan zelfmoordacties.

Ahmadinejad wordt president van Iran

Mahmoud Ahmadinejad won in juni met een grote meerderheid van stemmen de presidentsverkiezingen in Iran. In de eerste ronde, op 17 juni, haalde de toen nog tamelijk onbekende Ahmadinejad verrassend de meeste stemmen. Met name in de arme wijken van Teheran bleek veel op hem te zijn gestemd. In de tweede ronde won Ahmadinejad, voormalig burgemeester van Teheran, bijna twee keer zoveel stemmen als zijn enige overgebleven concurrent, Rafsanjani. Zijn overwinning betekende dat alle hoge overheidsfuncties in handen waren van conservatieven die nauwe banden hadden met de Revolutionaire Garde. Ahmadinejad beloofde tijdens zijn verkiezingscampagne de armoede in Iran aan te pakken, te vechten tegen corruptie en een onafhankelijk buitenlands beleid te voeren. De Verenigde Staten en Iraanse ballingen riepen op tot een boycot van de verkiezingen, maar de opkomst was ruim 50 procent. Ahmadinejad werd op 6 augustus geïnstalleerd als nieuwe president. Hij werd daarmee de opvolger van Mohammad Khatami, die het ambt acht jaar had bekleed.

Uitslagen presidentsverkiezingen Iran in twee rondes (17 en 24 juni 2005)

	1e ronde	2e ronde
Akbar Hashemi Rafsanjani	21,0	35,9
Mahmoud Ahmadinejad	19,5	61,7
Mehdi Karroubi	17,3	-
Mohammad Bagher Ghalibaf	13,9	-
Mostafa Moeen	13,8	-
Ali Larijani	5,9	-
Mohsen Mehralizadeh	4,4	-
blanco	4,2	2,4
totaal	100,0	100,0
opkomst	62,7	59,6

Beschuldigingen vanuit de Verenigde Staten

Kort na zijn verkiezing beschuldigden de Verenigde Staten Mahmoud Ahmadinejad ervan de leider te zijn geweest van de groep radicale studenten die in 1979 de Amerikaanse ambassade in Teheran bestormde. De Amerikanen lieten weten dat ze nog onderzochten of Ahmadinejad ook betrokken was bij de gijzeling van de Amerikaanse diplomaten in de ambassade. In de aanloop naar de verkiezingen lieten voormalige gijzelaars weten Ahmadinejad te herkennen. Hiervoor werd bewijs gezocht in foto's van de gijzelnemers, uit 1979. De Amerikaanse CIA onderzocht die foto's en kwam tot de conclusie dat Ahmadinejad niet de man was die de voormalige gijzelaars aanwezen op de foto, maar dat hij wel betrokken was geweest bij de aanval op de ambassade. Iran ontkende dat Ahmadinejad iets te maken had gehad met de aanval op de ambassade. Ook voormalige gijzelnemers, waarvan velen inmiddels gematigder standpunten aanhingen, ontkenden dat Ahmadinejad bij de actie betrokken was.

Rol Raad van Hoeders omstreden

De Raad van Hoeders speelde een omstreden rol in het verkiezingsproces. Van de ongeveer duizend mensen die zich kandidaat wilden stellen voor de presidentsverkiezingen, gaf de Raad van Hoeders er slechts zes toestemming om dit daadwerkelijk te doen. De Raad van Hoeders was een niet gekozen instantie die controleerde of kandidaten de islamitische staat voldoende steunden en moreel geschikt waren voor het presidentschap. Iraanse hervormers reageerden furieus omdat alle hervormingsgezinde kandidaten, en ook alle 93 vrouwen die zich verkiesbaar wilden stellen, werden uitgesloten van deelname. Twee presidentskandidaten beschuldigden de Raad van Hoeders er bovendien van de uitslag te hebben beïnvloed: er zou met stemmen zijn geknoeid en leden van de Revolutionaire Garde zouden meerdere malen hebben kunnen stemmen. De Raad van Hoeders werd er ook van beschuldigd omgerekend miljoenen euro's belastinggeld te hebben gebruikt om 300.000 islamitische militanten te bewegen om de verkiezing van Ahmadinejad veilig te stellen.

Controversiële opmerkingen over Israël en de Holocaust

Slechts enkele maanden na zijn installatie als president raakte Ahmadinejad internationaal in opspraak door omstreden opmerkingen over Israël. Hij stelde eind oktober dat Israël 'van de kaart moet worden geveegd'. In Teheran gingen duizenden demonstranten de straat op om de woorden van Ahmadinejad te ondersteunen. Ze betoogden steun aan de Palestijnen en ver-

Samenstelling regering van Iran
(6 augustus 2005)

President
Mahmoud AHMADINEJAD

Eerste vice-president
Parviz DAVOUDI

Overige vice-presidenten:
Atoomenergie-organisatie
Gholamreza AGHAZADEH
Juridische en parlementaire zaken
Ahmad MOUSAVI
Management en planning
Farhad RAHBAR
Milieubescherming
Fatemeh JAVADI
Nationale jeugdorganisatie
Ali AKBARI
Uitvoerende zaken
Ali SAEEDLOU

Ministers:
Binnenlandse veiligheid
Gholamhossein MOHSENI-EJEI
Binnenlandse zaken
Mostafa POURMOHAMMADI
Buitenlandse zaken
Manouchehr MOTTAKI
Commercie
Massoud MIRKAZEMI
Coöperatieven
Mohammad NAZEMI-ARDAKANI
Cultuur en Islamitische zaken
Mohammad Hossein SAFFAR-HARANDI
Defensie
Mostafa Mohammad NAJJAR
Economie en Financiën
Davoud DANESH-JAFARI
Energiezaken
Parviz FATTAH
Gezondheidszorg
Kamran LANKARANI
Huisvesting en Stedelijke planning
Mohammad SAEEDIKIA
Industrie en Mijnbouw
Alireza TAHMASBI
Justitie
Jamal KARIMIRAD
Landbouw
Mohammad Reza ESKANDARI
Olie
Kazem VAZIRI
Onderwijs
Aliasghar FANI
Sociale zaken
Davoud MADADI
Telecommunicatie
Mohammad SOLEIMANI
Wegen en transport
Mohammad RAHMATI
Werk en Sociale zaken
Mohammad JAHROMI
Wetenschappelijk onderzoek en Technologie
Mohammad Mehdi ZAHEDI

brandden Israëlische en Amerikaanse vlaggen. Iran stelde al eerder dat Israël geen bestaansrecht had en dat het land bezette dat toebehoorde aan de Palestijnen. Iran ontkende echter dat het islamitische groepen steunde die het vredesproces in het Midden-Oosten dwarsbomen, zoals de Verenigde Staten beweerden. Internationaal werd er met veel verontwaardiging gereageerd op de uitspraak van Ahmadinejad. Israël verzocht om een spoedberaad van de VN Veiligheidsraad.

In december veroorzaakte Ahmadinejad opnieuw internationale oproer met zijn uitspraken. Deze keer stelde hij dat 'de Holocaust een mythe is' en stelde voor Israël te verplaatsen naar Duitsland of Alaska. Een week na zijn uitspraak verklaarde Iran's minister van Buitenlandse zaken dat de ontkenning van de Holocaust door Ahmadinejad een zaak was voor academische discussie en dat het Westen toleranter moest zijn ten aanzien van andere opvattingen. De uitspraken van Ahmadinejad bedreigden de toch al stroef lopende onderhandelingen met Europa over het nucleaire programma van Iran.

Ambassadeurs worden vervangen

President Ahmadinejad kondigde in november aan van plan te zijn tientallen ambassadeurs te vervangen. Volgens Teheran ging het om vervanging wegens het einde van de ambtstermijn en vanwege pensioen. Westerse diplomaten en politiek analisten noemden het een politiek gemotiveerde actie. Zij wezen erop dat het vooral ging om gematigde ambassadeurs en diplomaten die betrokken waren bij onderhandelingen over het nucleaire programma van Iran. Een van de ambassadeurs die zou worden vervangen was de Iraanse ambassadeur in London, die bekend stond om zijn gematigde buitenlandse politieke standpunten.

Iran maakt arrestaties van Al Qaeda-leden bekend

Iran had meer dan 1000 Al Qaeda-leden opgepakt sinds de val van het Talibaan-regime in Afghanistan, zo maakte de minister van Binnenlandse veiligheid op 16 juli 2005 bekend. De meeste vermeende leden van het terreurnetwerk waren gevangen genomen of het land uitgezet. Er werden nog 200 verdachten in verzekerde bewaring gehouden. Op beschuldigingen uit de Verenigde Staten dat Iran leden van Al Qaeda zou herbergen, antwoordde het land altijd ontkennend. Iran weigerde in het verleden echter informatie prijs te geven over arrestaties. De bekendmaking van het aantal arrestaties kwam kort voordat onderhandelingen met een Iraakse delegatie zouden beginnen over het verbeteren van de veiligheid bij de Iraans-Iraakse grens.

Doden bij gewelddadige confrontatie tussen politie en Koerden

Bij gewelddadigheden tussen de Iraanse politie en Koerdische opstandelingen in het westen van het land kwamen in juli en augustus 2005 meerdere politiemannen en Koerden om het leven. In Mahabad begonnen Koerden te plunderen nadat de politie een Koerdische jongen had doodgeschoten. Kort daarop kwamen drie politiemannen om het leven bij beschietingen. Volgens Iraanse autoriteiten ging het om Koerdische separatisten, aanhangers van de Iraanse tak van de Koerdische Arbeiderspartij (PKK). Koerdische vertegenwoordigers stelden dat de onrust in de streek het gevolg was van de discriminatie van Koerden sinds de Islamitische revolutie van 1979.

Acht doden door bomontploffing

Op 25 januari 2006 kwamen in Iran minstens acht mensen om het leven bij een bomexplosie in Ahwaz, een stad in de zuidwestelijke provincie Khuzestan, nabij de grens met Irak. De ontploffing vond plaats vlak voor het moment waarop president Ahmadinejad gepland had een toespraak te houden in de stad. Zijn bezoek was echter afgelast vanwege slechte weersomstandigheden. Niemand eiste de verantwoordelijkheid voor de explosies op. Een Iraans parlementslid verklaarde tegenover de *BBC* dat hij separatisten in de provincie van betrokkenheid verdacht. De olierijke provincie Khuzestan, die werd bewoond door ongeveer twee miljoen etnische Arabieren, werd in 2005 geplaagd door onrust.

Zeker 128 doden na vliegtuigcrash

Bij een ongeluk op 11 december 2005 met een militair transportvliegtuig, in een buitenwijk van de Iraanse hoofdstad Teheran, kwamen tenminste 128 mensen om het leven. Het vliegtuig was onderweg voor een noodlanding op het vliegveld Mehrabad toen het neerstortte in een woonwijk. Daarbij raakte het een flatgebouw met tien verdiepingen. Het vliegtuig explodeerde en veroorzaakte een grote brand. Alle 94 passagiers van het toestel kwamen om bij het ongeluk, evenals minstens 34 mensen op de grond.

JUSTITIE

Rechters mogen wapens dragen

Iraanse rechters kregen in augustus 2005 toestemming om wapens te dragen nadat een rechter beschoten was buiten zijn huis in Teheran. De rechters kregen tevens toestemming om het wapen te gebruiken wanneer ze zich bedreigd voelden. In juli werd een rechter doodgeschoten door een schutter op een motorfiets in Teheran. In de jaren daarvoor waren aanslagen op Iraanse rechters zelden voorgekomen.

Gerechtshof veroordeelt student tot vijf jaar cel

Op 20 december 2005 kreeg een studentenleider in Iran vijf jaar gevangenisstraf opgelegd op grond van verschillende aanklachten, waaronder het schenden van de staatsveiligheid. De prominente studentenleider, Abdollah Momeni, verklaarde dat een van de aanklachten te maken had met het organiseren van studentenprotesten in de jaren 2002 en 2003. Die protesten waren gericht tegen de doodstraf die was uitgesproken tegen een bekende hervormingsgezinde academicus, Hashem Aghajari, op grond van blasfemie. De genoemde Aghajari, die zich de woede van de religieuze leiders op de hals haalde toen hij zei dat moslims religieuze leiders niet blind moesten volgen, werd later vrijgelaten. Verschillende studentenactivisten waren de afgelopen jaren gearresteerd wegens pro-democratische protesten, maar slechts enkele werden meer dan enkele maanden vastgehouden.

KUNST EN CULTUUR

Rechtbank voor de pers spreekt tijdschriften vrij

Een rechtbank voor perszaken sprak op 18 oktober 2005 in Iran de uitgevers van drie publicaties vrij van een reeks aanklachten, waaronder het immoreel gebruik van foto's

en het verspreiden van leugens over aids in gevangenissen. Het was voor het eerst sinds 18 maanden dat perszaken voor een jury werden gebracht. De rechterlijke macht hoopte met deze openbare juryrechtbanken de internationale kritiek van mensenrechtenactivisten over dubieuze rechtszaken te kunnen smoren. Tussen 2000 en de zomer van 2005 werden meer dan 101 kranten en tijdschriften verboden door rechtbanken en het ministerie van Cultuur.

Campagne tegen buitenlandse films

De Iraanse autoriteiten verboden in oktober 2005 geïmporteerde films die bijdroegen aan de promotie van secularisme, feminisme, onethisch gedrag, drugsgebruik, geweld en alcoholisme. Volgens nieuwsdiensten in het land was het verbod goedgekeurd door de belangrijkste autoriteit op het gebied van culturele zaken, de Hoge Raad voor de Islamitische Culturele Revolutie. De voorzitter van de raad was de president van Iran, Mahmoud Ahmadinejad. Het was nog niet duidelijk hoe strikt het verbod geïmplementeerd zou worden. Buitenlandse films, met name actiefilms en detectives, werden op de Iraanse televisie en in bioscopen vertoond na gecensureerd te zijn ten aanzien van seksuele beelden, het gebruik van alcohol en schaars geklede vrouwen. Het nieuwe verbod zou kunnen betekenen dat de staatstelevisiezenders, bioscopen en filmfestivals minder buitenlandse films konden gaan vertonen. De regel had echter geen betrekking op buitenlandse dvd's, die op de zwarte markt gemakkelijk te verkrijgen waren.

BBC beweert dat haar website wordt geblokkeerd

De *BBC* meldde op 24 januari 2006 dat haar Perzische website door Iran werd geblokkeerd. De beschuldiging kon door de omroep niet worden bewezen, maar volgens de BBC was het aantal bezoekers van de website drastisch afgenomen in een periode van drie dagen. Een correspondent van de Britse omroep in Teheran meldde bovendien dat de website vanuit die stad niet meer beschikbaar was. De Perzischtalige website van de BBC was de populairste niet-Engelstalige internetpagina van de Britse omroep, met ongeveer 30 miljoen bezoekers per maand. De helft daarvan was afkomstig uit Iran.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechten geschonden in gevangenissen

De Iraanse rechterlijke macht stelde in juli 2005 dat er mensenrechtenschendingen hadden plaatsgevonden in gevangenissen in het land. Het publiceerde een rapport waarin werd gesteld dat gevangenisbewakers een verbod op marteling hadden veronachtzaamd en gevangenen hadden geblinddoekt en geslagen. Er werd ook kritiek geuit op het arresteren van mensen zonder voldoende bewijs.

Protest tegen executies jongeren

De Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HWR) riep Iran op 28 juli 2005 op een einde te maken aan executies van minderjarige veroordeelden. Volgens HWR schond Iran internationale verdragen die het ondertekend had. De oproep kwam een week nadat twee jongeren waren opgehangen voor onbekende seksuele overtredingen. Volgens de Iraanse overheid werden de jongens veroordeeld voor het verkrachten van een jongere jongen, maar internationale homo-organisaties stelden dat de jongens waren veroordeeld voor hun homoseksualiteit. Volgens HWR was Iran een van de vijf landen ter wereld die minderjarigen ter dood veroordeelde.

Geen bezoek voor Akbar Ganji

Iraanse rechters besloten in oktober 2005 dat de dissidente journalist Akbar Ganji geen bezoek mocht ontvangen in de gevangenis. Bezoekers zouden hem op het slechte pad kunnen brengen. De gevangen journalist maakte de rechterlijke macht eerder woedend door via bezoekers berichten door te geven aan journalisten. Ganji kwam in 2000 in de gevangenis terecht na de publicatie van een serie artikelen waarin belangrijke functionarissen in verband werden gebracht met de moord op politieke dissidenten. In juli werd Ganji erg ziek na een ruim zestig dagen durende hongerstaking, bedoeld om zijn vrijlating af te dwingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek Iraakse premier

De Iraanse president Khatami noemde in juli 2005 het bezoek van de premier van de Iraakse overgangsregering, Ibrahim Jaafari, een 'keerpunt' in de relatie tussen beide landen. Dankzij het bezoek zouden 'wonden kunnen genezen', aldus Khatami tegenover de *BBC*. Hij zei verder dat beide landen nu konden gaan werken aan een herstel van de schade die door Saddam Hoessein was aangericht. Jaafari leidde de hoogste Irakese delegatie naar buurland Iran sinds decennia. Meer dan tien ministers vergezelden hem tijdens zijn bezoek. Bij een acht jaar durende oorlog tussen beide landen in de jaren tachtig kwamen meer dan een miljoen mensen om het leven. Jarenlang waren er geen diplomatieke relaties tussen beide landen, maar het tij keerde na de verdrijving van het regime van Saddam Hoessein. Jaafari verbleef tijdens het bewind van Saddam Hoessein in ballingschap in Iran en leidde inmiddels in Irak een door sjiieten gedomineerde regering.

De Iraanse en Iraakse delegaties bereikten overeenstemming over het bevorderen van het transport tussen beide landen en spraken over veiligheidsrelaties en het controleren van de gezamenlijke grens.

Passagiersvliegtuig vliegt van Bagdad naar Teheran

Op 6 november landde in de Iraanse hoofdstad Teheran voor het eerst in 25 jaar een passagiersvliegtuig uit Irak. Aan boord waren 65 passagiers, waaronder Iraakse ambtenaren. De verwachting was dat reguliere vluchten tussen beide landen later die maand zouden beginnen. De maatregel werd gezien als een nieuwe stap in de richting van verzoening tussen beide landen. Iran stelde te willen bijdragen aan de veiligheidssituatie en de economische ontwikkeling in Irak. De Verenigde Staten beschuldigden Iran er echter van zich onvoldoende in te spannen om extremisten te weerhouden naar Irak te reizen. Groot-Brittannië stelde meerdere keren dat het ervan overtuigd was dat explosieve technologie in Irak uit Iran afkomstig was.

Nucleaire activiteiten Iran afgekeurd

Opwerken van uranium controversiële activiteit

Het Internationaal Atoom Agentschap (IAEA) nam op 24 september 2005 een mo-

tie aan die de eerste stap vormde op de weg om Iran naar de Veiligheidsraad te sturen vanwege haar nucleair programma. In de motie werd gesteld dat de moeilijkheden die Iran creëerde over internationale beschermende maatregelen rondom nucleaire activiteiten opgevat werden als onwil het nucleaire non-proliferatieverdrag na te leven. De motie was een initiatief van de Europese Unie (EU). Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland onderhandelden namens de EU met Iran over nucleaire activiteiten. Die onderhandelingen werden meerdere keren stilgelegd, en vervolgen weer hervat. De EU beloofde Iran in het begin van 2005 samenwerking op politiek en economisch gebied als het stopte met het opwerken van uranium. Tijdens de onderhandelingen lag het nucleaire programma lange tijd stil. In augustus hervatte Iran de omzetting van uranium en werden de onderhandelingen weer opgeschort.

Het Westen vermoedde dat Iran uranium verrijkte om kernwapens te gaan produceren. Met name de Verenigde Staten vonden dat Iran in het verleden onvoldoende had samengewerkt met inspecties door het IAEA en zichzelf daarmee in de verdachtenbank had geplaatst. Washington dreigde naar de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties te zullen stappen om sancties tegen Iran te eisen, indien dat land niet bereid was volledig en voor altijd te stoppen met het verrijken van uranium. Iran beweerde dat het uranium alleen verrijkte voor de opwekking van kernenergie. Dit zou niet in strijd zijn met het non-proliferatieverdrag.

Hervatting nucleaire activiteiten

Op 3 december steunde de grondwettelijke commissie van Iran het besluit om uraniumverrijking te hervatten en onaangekondigde bezoeken van het Internationaal Atoom Agentschap (IAEA) niet meer toe te laten. Het besluit was een maand eerder door het parlement genomen. Enkele dagen later liet de regering weten plannen te hebben voor een nieuwe nucleaire installatie, die gebouwd zou moeten worden in de zuidwestelijke provincie Khuzestan.

Nieuwe onderhandelingen

Eind december maakten diplomaten uit Iran en de EU bekend dat ze in januari weer met elkaar zouden gaan praten over Iran's nucleaire programma. De Iraanse minster van Buitenlandse zaken, Monouchehr Mottaki, herhaalde kort daarvoor dat Iran vastberaden was haar eigen uranium te verrijken. De VS en de EU hoopten Iran te kunnen overtuigen haar nucleaire ambities op te geven. Het overleg werd bemoeilijkt door de toegenomen spanning tussen Iran en het Westen in de laatste maanden van 2005.

VS straffen leveranciers Iran

De Verenigde Staten legden eind december sancties op aan negen buitenlandse bedrijven, waaronder zes Chinese, voor vermeende verkoop van grondstoffen voor raketten en chemische wapens aan Iran. De VS zouden geen exportlicenties meer verstrekken aan de betrokken bedrijven en hadden Amerikaanse overheidsorganen verboden zaken te doen met deze bedrijven. De maatregelen zouden gelden tot december 2007.

Zegels nucleaire fabriek verbroken

De verzegeling van een nucleaire fabriek werd op 10 januari 2006 door Iran verbroken, ondanks internationale druk. Hiermee kwam een einde aan een twee jaar durende opschorting van nucleair onderzoek. De Iraanse regering stelde dat de zegels waren verbroken om de onderzoeksactiviteiten te hervatten. Het land zou verder onderscheid maken tussen nucleair onderzoek en de productie van nucleaire splijtstof. Westerse landen vreesden echter dat het onderzoek gericht zou worden op het produceren van atoombommen.

Compromis Rusland en China

Regeringsvertegenwoordigers van Rusland en China stelden eind januari dat er wellicht een compromis gesloten kon worden als Iran gebruik zou gaan maken van in Rusland verrijkt uranium. Het voorstel kwam nadat de VS en de EU om actie van de Verenigde Naties riepen om het nucleair programma van Iran stil te leggen. China, met een veto in de Veiligheidsraad, riep op tot diplomatiek overleg. De belangrijkste Iraanse diplomaat op het gebied van nucleaire zaken, Ali Larijani, stelde dat China en Iran 'eensluidende ideeën' hadden over de kwestie. 'We waren het eens dat ondertekenaars van het non-proliferatieverdrag recht hebben op vreedzame nucleaire energie', zo merkte hij op.

Overleg Iran-EU zonder succes

Gesprekken tussen diplomaten van de EU en Iran eindigden op 30 januari zonder succes. Volgens een Britse diplomaat hadden de ministers van Buitenlandse zaken van de drie onderhandelende Europese landen, Groot-Brittannië, Duitsland en Frankrijk, niets nieuws gehoord.

De onderhandelingen vonden enkele dagen voor 2 februari plaats. Op die datum was een bijeenkomst van het IAEA gepland. In de aanloop naar die bijeenkomst werd bekend dat de belangrijkste betrokken landen overeen waren gekomen dat Iran in de Veiligheidsraad tekst en uitleg zou moeten geven over haar nucleaire programma. Die bijeenkomst zou echter niet plaats hoeven vinden voor maart, wanneer de IAEA een rapport over Iran zou publiceren.

Eerste satelliet gelanceerd

Iran lanceerde op 27 oktober 2005 haar eerste satelliet vanuit Pletsetsk, in het noorden van Rusland. De Sina-1, het resultaat van een samenwerkingsproject van Iran en Rusland, zou worden gebruikt om foto's te maken van Iran en voor het monitoren van natuurrampen. De satelliet werd voor Iran gebouwd door de Russische firma Polyot. De lancering maakte van Iran het 43ste land met een eigen satelliet.

(Vorige berichten pagina 433/3 e.v. - 2005)

BRUNEI

BINNENLAND

Brunei legaliseert politieke partij

De overheid van Brunei erkende per 31 augustus 2005 een nieuwe politieke partij, genaamd de Nationale Ontwikkelingspartij (NOP). Hoewel politieke partijen formeel verboden waren, had de staat in de jaren tachtig en negentig reeds twee politieke partijen gelegaliseerd: de Nationale Eenheidspartij van Brunei (PPKB) en de Partij voor een Bewuste Bevolking (PAKAR). Ze mochten echter geen oppositie voeren en aangezien Brunei geen democratie kende, konden ze geen politieke invloed uitoefenen.

De legalisatie van de NOP leek samen te

Brunei

hangen met een in september 2004 aangekondigde grondwetswijziging, die op den duur moest leiden tot beperkte democratie. Zo ver was het echter nog niet. Het werd de NOP, net als de andere twee partijen, verboden oppositie te voeren.

Trouw aan de sultan

NOP-leider Yassin Affendi was 83 jaar oud. Ooit was hij voorzitter van de republikeinse Volkspartij van Brunei (de Partai Rakyat Brunei - PRB) die in 1962 de verkiezingen won. Yassin werd er indertijd van beschuldigd dat hij leiding had gegeven aan een gewapende antimonarchistische opstand. Als reactie op die opstand had de toenmalige sultan de staat van beleg afgekondigd, het democratisch gekozen parlement ontbonden en de PRB, evenals alle andere politieke partijen, verboden. Sindsdien waren er geen vrije verkiezingen meer gehouden.
Yassin werd in 1963 zonder vorm van proces gedetineerd, maar wist in 1973 naar het buitenland te ontsnappen. Hij belandde in 1997 opnieuw in de gevangenis, maar werd in 1999 vrijgelaten nadat hij trouw aan de sultan had gezworen. In een interview met persbureau *Reuters* vertelde Yassin op 13 september 2005 dat hij niet langer tegen de monarchie was en dat de NOP de sultan wilde helpen het land verder te ontwikkelen. De partij wilde een platform zijn voor de bevolking om te discussiëren over politieke, economische en sociale zaken.

Nieuw parlement

Sultan Hassanal Bolkiah van Brunei stelde op 1 september 2005 de leden van een nieuw parlement voor. Terwijl het oude parlement 21 leden telde, had het nieuwe er 30. De nieuwe parlementsleden waren de voorzitter, 14 kabinetsleden (waaronder de sultan, de kroonprins en diens broer), drie andere leden van het koninklijk huis, zeven personen die zich verdienstelijk hadden gemaakt voor Brunei en vijf vertegenwoordigers van districtsraden. Deze vijf afgevaardigden waren door de raden zelf gekozen. Het was voor het eerst dat indirect gekozen politici zitting kregen in het parlement van Brunei.
Journalisten van het Franse persbureau *AFP* hoorden van bronnen rondom het koningshuis dat het de voornaamste taak van het nieuwe parlement was om de begroting voor 2006 te bediscussiëren. Ook zou de aanstelling van het nieuwe parlement een eerste stap zijn in de uitbreiding naar 45 zetels, iets waartoe het oude parlement in september 2004 had besloten. Hiervan zouden er 15 rechtstreeks verkiesbaar worden, maar onduidelijk was wanneer en op welke wijze hiervoor verkiezingen gehouden zouden worden.

(Vorige berichten pagina 440/1-2005)

China

CHINA

BINNENLAND

Beleidsnota voor rampen en sociale onrust

Sociale onrust

De Chinese centrale overheid publiceerde op 8 januari 2006 nieuwe richtlijnen voor de wijze waarop lagere overheden dienden te reageren op noodsituaties. Over gebeurtenissen die de veiligheid of gezondheid van de bevolking bedreigden, zoals natuur- en milieurampen, moesten de lagere overheden de lokale bevolking in het vervolg zo snel mogelijk informeren. In de richtlijnen werd onderstreept dat het strafbaar was om dergelijke rampen te verzwijgen, of erover te liegen. Met name ecologische rampen werden regelmatig in de doofpot gestopt, zoals twee maanden daarvoor in Harbin.
Lokale overheden en de media mochten de bevolking echter niet informeren over sociale onrust, zoals protestdemonstraties tegen de overheid. Wel waren de lokale overheden verplicht er binnen enkele uren melding van te maken bij de nationale overheid, die vervolgens zou bepalen hoe erop gereageerd moest worden.
Dergelijke protestdemonstraties richtten zich meestal tegen confiscaties van land voor de bouw van appartementencomplexen of fabrieken. Op 14 januari werd in Panlong, provincie Guangdong, zo'n demonstratie met geweld neergeslagen. Hierbij werd een meisje van 13 jaar gedood. Volgens de lokale autoriteiten was dit niet de schuld van de politie want ze zou een hartaanval hebben gehad.

'Boeren betalen prijs van verstedelijking'

Volgens cijfers die het ministerie van Openbare veiligheid op 19 januari presenteerde nam het aantal 'verstoringen van de openbare orde' in 2005 toe tot 87 duizend, zes procent meer dan in 2004. Het ging hier niet alleen om massale betogingen, maar ook om kleinschalige opstootjes. In een reactie gaf premier Wen Jiabao een dag later toe dat land van boeren regelmatig in beslag werd genomen zonder hen afdoende te compenseren en zonder dat iemand zich bekommerde om hun toekomst. Hij zei dat de boeren de prijs betaalden van de snelle verstedelijking en toonde begrip voor het feit dat zij dat soms weigerden te accepteren.

China verbiedt kritisch weekblad

Het Propagandabureau van de Chinese Communistische Partij verbood op 25 januari 2006 publicatie van 'Vriespunt'. Dit was een wekelijkse bijlage bij het *Jeugddagblad*, dat werd uitgegeven door de jongerenafdeling van de Communistische Partij. 'Vriespunt' stond bekend om zijn kritische berichtgeving over corruptie en overheidsbeleid en werd vooral door intellectuelen veel gelezen en geprezen. Andere Chinese media mochten niet over het publicatieverbod berichten.
De redactie van het blad zei in een reactie dat de perscensuur in China sinds het aantreden van partijleider Hu Jintao in 2004 fors was aangescherpt.

Google past censuur toe

Het Amerikaanse internetbedrijf Google maakte op 25 januari 2006 bekend dat het zijn Chineestalige zoekmachine ging censureren. Onderwerpen die in China politiek gevoelig lagen, zouden niet via www.-google.cn te vinden zijn. Google gaf te kennen dat het de maatregel betreurde. Vertrek uit China was echter het enige alternatief en dat zou Chinese internetgebruikers volgens het bedrijf nog harder treffen dan de censuur. Wel ging Google het zijn Chinese gebruikers melden zodra een zoekopdracht resultaten opleverde die wettelijk verboden waren. Andere zoekmachines lieten dit bericht achterwege.

XINJIANG

'Massale arrestaties in Xinjiang'

Het *Dagblad van Xinjiang*, een regionale staatskrant, berichtte op 20 januari 2006 dat de politie van de West-Chinese provincie

Xinjiang in 2005 meer dan 18.000 mensen had gearresteerd wegens staatsgevaarlijke activiteiten. Volgens het Uygurse Wereldcongres, een in Duitsland gevestigde organisatie die zichzelf opwierp als spreekbuis van de oorspronkelijke Uygurse bevolking van Xinjiang, was dit een kwart meer dan in 2004. De meeste arrestanten zouden Uyguren zijn. Of zij werkelijk een strafbaar feit hadden begaan, was volgens Dilxat Raxit van het Uygurse Wereldcongres onduidelijk. Hij zei dat spreken met buitenlandse journalisten al voldoende was om als 'staatsgevaarlijk' te worden bestempeld. Raxit meende dat de mensenrechtensituatie in Xinjiang snel verslechterde. De Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch bevestigde dit.
Volgens cijfers van het Chinese ministerie van Openbare veiligheid beging de onafhankelijkheidsbeweging van Xinjiang in de afgelopen twintig jaar 260 'terroristische daden', waarbij 160 doden en 440 gewonden zouden zijn gevallen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Leningen voor werkelozen

De Chinese Volksbank maakte op 12 januari 2006 bekend dat alle werkelozen geld konden lenen bij Chinese staatsbanken voor het opstarten van een eigen bedrijf. Tot dan toe had deze mogelijkheid alleen bestaan voor ontslagen werknemers van staatsbedrijven.
Volgens cijfers uit september 2005 was 4,2 procent van de stedelijke beroepsbevolking werkeloos. Buitenlandse analisten dachten dat het werkelijke percentage veel hoger lag.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Spectaculaire economische groei

Volgens cijfers die de Chinese staat op 11 januari 2006 publiceerde liep het Chinese handelsoverschot met de rest van de wereld in 2005 op tot 102 miljard dollar (84 miljard euro), drie keer zo veel als in 2004. China exporteerde voor ruim 762 miljard dollar – ruim 28 procent meer dan in 2004 – en importeerde voor 660 miljard, hetgeen een toename betekende met krap 18 procent. De bilaterale handel met de EU, China's belangrijkste handelspartner, groeide met ruim 22 procent tot 217 miljard dollar. Daarna kwamen de VS (211 miljard) en Japan (184 miljard).
Vijf dagen later werd bekend dat de Chinese buitenlandse valutavoorraad in 2005 met 34 procent was gegroeid tot bijna 819 miljard dollar. Wereldwijd bezat alleen Japan nog meer buitenlandse valuta, namelijk 847 miljard dollar. China verkreeg de buitenlandse valuta uit winsten op Amerikaanse staatsobligaties. Daarnaast kocht de Centrale Bank in de regel de dollars op die China binnenkwamen via exporteurs en buitenlandse investeerders. Deze aankopen hielpen de Centrale Bank om de koers van de yuan ten opzichte van de dollar te beteugelen en de binnenlandse inflatie laag te houden.
Later in januari bleek dat de Chinese economie in 2005 met 9,9 procent was gegroeid. Uit nieuwe berekeningen bleek dat dit tevens het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage was in de periode 1993 tot 2004.

GEZONDHEID EN ZORG

Opnieuw mensen besmet met vogelgriep

Het Chinese ministerie van Volksgezondheid maakte op 24 januari 2006 bekend dat in de provincie Sichuan iemand besmet was geraakt met het vogelgriepvirus H5N1. Eerder waren in China al negen mensen besmet geraakt, waarvan er zes waren overleden.

MILITAIRE ZAKEN

Volksbevrijdingsleger moderniseert

Het *Dagblad voor het Volksbevrijdingsleger* meldde op 9 januari 2006 dat het Chinese leger in 2003 nog 2,5 miljoen manschappen telde, maar eind 2005 zo'n 230 duizend minder. De afslanking was mogelijk gemaakt door het aantal rangen en standen in de militaire hiërarchie terug te dringen, militaire taken te reorganiseren en aan het leger verbonden bedrijven en instellingen, zoals scholen en boerderijen, af te stoten.
In 1987 had het Chinese leger nog 4,2 miljoen mensen in dienst.
De enorme afslanking trof vooral de landmacht. Het relatieve gewicht van de marine, de luchtmacht en het Tweede Artilleriekorps (dat de nucleaire kruisraketten beheerde) werd hierdoor groter. De afgevloeide militairen werden vervangen door geavanceerde technologie.

BUITENLANDSE ZAKEN

China haalt banden met Afrika aan

De Chinese minister van Buitenlandse zaken Li Zhaoxing bracht in januari 2006 een achtdaags bezoek aan West-Afrika. Hij deed Kaapverdië, Senegal, Liberia, Mali en Nigeria aan. De reis leek een charmeoffensief, want overal waar Li kwam schonk hij miljoenen dollars, vooral voor projecten van plaatselijk belang zoals de bouw van ziekenhuizen. In meerdere van de bezochte landen waren al Chinese ontwikkelingswerkers actief, zoals landbouwdeskundigen en artsen in Liberia.

Geen politieke inmenging

Toen Li twee dagen onderweg was, publiceerde het Chinese kabinet een beleidsnota over de relatie met Afrika. Hierin stond dat China Afrika wilde helpen zich te ontwikkelen. Het zou daarom ondersteuning geven op het gebied van management en technologie. Het kabinet wilde Chinese bedrijven stimuleren om meer te investeren in de Afrikaanse infrastructuur. Op dat moment waren er al activiteiten in de wegenbouw in Rwanda en werd in Namibië gewerkt aan de aanleg van een spoorlijn. De beleidsnota stelde dat China niet uit was op inmenging in de interne aangelegenheden van Afrikaanse landen. Het Chinese bedrijfsleven kon hierdoor volop zaken doen met landen die het Westen om politieke redenen boycotte, zoals Zimbabwe. De enige voorwaarde die China aan samenwerking stelde was erkenning van het één-China-beleid. Dit hield in dat de Afrikaanse partners geen relaties met Taiwan mochten onderhouden.

Grondstoffen

China had in 2000 de invoerrechten op 190 producten uit de 28 armste Afrikaanse landen afgeschaft. Sindsdien was de onderlinge handel verviervoudigd. In 2005 was met de bilaterale handel ruim 30 miljard euro gemoeid, ruim 40 procent meer dan in 2004. Het Aziatische land exporteerde vooral textiel, goedkope elektronica en huishoudelijke artikelen. De importen overtroffen echter de exporten. Peking was vooral geïnteresseerd in Afrikaanse grondstoffen, zoals olie uit Nigeria en Soedan. Het investeerde zelf in de exploitatie van Soedanese olievelden die het Westen veelal links liet liggen

vanwege de instabiele politieke situatie in dat land. Ook stak China geld in de Afrikaanse textielindustrie om zo Europese en Amerikaanse beperkingen op de import van Chinees textiel te kunnen omzeilen.

Saoedische koning bezoekt China

Koning Abdullah van Saoedi-Arabië bracht op 23 januari 2006 voor het eerst een officieel staatsbezoek aan China. Rondom het bezoek werd met name gesproken over olieleveranties. China was de op één na grootste olieconsument ter wereld. Het importeerde 17 procent van zijn oliebehoefte, 440 duizend vaten per dag, uit Saoedi-Arabië en daarmee was dat land China's belangrijkste olieleverancier. De Saoedi-Arabische minister van Buitenlandse zaken prins Saud al-Faisal zei dat de koning tijdens het bezoek meerdere verdragen met China had ondertekend, maar gaf geen details. Een lid van de Saoedische delegatie liet echter doorschemeren dat het onder meer om de bouw ging van Saoedische raffinaderijen in China.

(Vorige berichten pagina 51/3 e.v. - 2006)

INDONESIË

BINNENLAND

'Bommenmaker' Azahari komt om

De Indonesische politie omsingelde op 8 november 2005 de woning van Azahari Husin nabij Malang, Oost-Java. Hij en twee anderen wierpen handgranaten naar buiten, waarop een vuurgevecht volgde. Hierbij kwamen Azahari en de twee anderen om het leven. In de woning werden dertig bommen aangetroffen.
Azahari werd ervan verdacht de explosievenexpert te zijn van de extremistisch organisatie Jemaah Islamiah (JI). Hij zou de bommen hebben vervaardigd voor de aanslagen op Bali (2002), het Mariott Hotel in Jakarta (2003) en de Australische ambassade (2004). De Maleisiër had een academische titel van de Universiteit ven Reading in Groot-Brittannië en werkte ooit in Maleisië als universitair docent. Hij was een van de meest gezochte personen van Indonesië.
De politie was Azahari op het spoor gekomen na de identificatie van twee van de drie mannen die in oktober 2005 zelfmoordaanslagen pleegden op Bali. Wie zij waren, werd niet bekend gemaakt.

President Yudhoyono benoemt nieuw economisch team

Aburizal Bakrie trad op 7 december 2005 in Indonesië af als coördinerend minister van Economische zaken en werd coördinerend minister van Volkswelzijn. Bakrie werd opgevolgd door Boediono, een technocraat met groot internationaal aanzien, die ook financieel-economische ministersposten bekleedde onder de premiers Habibie en Megawati Sukarnoputri. Mulyani Indrawati trad af als directeur van het Nationale Planbureau (Bappenas) en ging onder Boediono's supervisie dienen als minister van Financiën. Minister van Arbeid en Transmigratie Fahmi Idris werd minister van Industrie. Erman Suparno volgde hem op.

Inflatie

Volgens het tijdschrift *The Economist* had president Yudhoyono onmiddellijk na zijn aantreden in 2004 Boediono al coördinerend minister van Economische zaken willen maken. Vice-president Yusuf Kalla had echter aangedrongen op de benoeming van Bakrie. Dat Yudhoyono nu toch zijn zin kreeg, duidde er volgens de *The Economist* op dat de invloed van Kalla en zijn partij Golkar afnam.
Boediono steunde evenals de nieuwe minister van Financiën het beleid van de Centrale Bank. Deze verhoogde de rentevoet zes keer in vier maanden tijd, tot 12,75 procent op 6 december. Doel hiervan was het beteugelen van de inflatie en het stabiliseren van de roepia. De inflatie bedroeg in oktober en november ca. 18 procent, vooral vanwege de sterk stijgende brandstofprijzen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Wederopbouw van Atjeh

Reuters publiceerde op 13 december 2005 enige feiten over de wederopbouw van Atjeh na de tsunami van een jaar eerder. Het persbureau baseerde zich op cijfers van de Indonesische staat en internationale hulporganisaties. Hieruit bleek dat de wederopbouw op de lange termijn tussen de 4,2 en 4,6 miljard euro ging kosten. Vanuit het buitenland was 5,4 miljard euro hulp toegezegd, waarvan inmiddels 3,8 miljard was uitgekeerd, inclusief 2,1 miljard van non-gouvernementele organisaties.
Het aantal doden en vermisten was 169 duizend. Opvallend was dat er veel meer vrouwen en kinderen waren omgekomen dan mannen, in sommige delen van Atjeh zelfs drie keer zoveel. Ongeveer 437 duizend mensen die dakloos waren geworden, hadden nog geen permanent onderkomen. Ruim 600 duizend mensen hadden hun bron van inkomsten verloren, waarvan de helft vissers. Het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) verwachtte dat tot 2007 om en nabij de 1,2 miljoen overlevenden afhankelijk zouden blijven van voedselhulp.

Trage wederopbouw

Kuntoro Mangkusubroto, voorzitter van het bureau dat de wederopbouw van Atjeh coördineerde (BRR), gaf op 15 december in een persconferentie toe dat de wederopbouw ogenschijnlijk traag verliep. Hij wees er echter op dat het Indonesische staatsbedrijf voor woningbouw normaliter landelijk 16 duizend woningen per jaar opleverde. In Atjeh alleen was sinds januari dat aantal ruim gehaald en er waren nog 15 duizend woningen in aanbouw. Naar Indonesische maatstaven was er dus wel degelijk en goede prestatie geleverd, aldus Kuntoro

Vredesverdrag Atjeh wordt nageleefd

Op 29 december 2005 voltooide het Indonesische leger (TIN) de terugtrekking van 24 duizend manschappen uit Atjeh. Volgens een vredesverdrag dat Indonesië en de Atjeh'se onafhankelijkheidsbeweging GAM in augustus ondertekenden, was het hiertoe verplicht. Er bleven 14.700 militairen gelegerd in Atjeh, allemaal afkomstig uit de provincie zelf. De GAM moest zijn gewapende vleugel ontbinden en alle wapens inleveren; ze voldeed aan die verplichting voor de deadline van 31 december.
De politie moest het aantal medewerkers voor dezelfde datum terugbrengen van 15 duizend tot 9.100. Ze was hier echter een paar dagen te laat mee klaar.

Bomaanslag in Centraal-Sulawesi

Op 31 december 2005 ontplofte een bom op een markt in een overwegend christelijke wijk van Palu, Centraal-Sulawesi. Hierbij

vielen acht doden en 45 gewonden. De autoriteiten arresteerden twaalf mensen, maar weigerden te zeggen wie waren opgepakt.

JUSTITIE

Strafvermindering van Bashir gaat niet door

De islamitische geestelijke Abu Bakar Bashir kreeg op 3 november 2005 te horen dat hij toch geen strafvermindering kreeg. In augustus hadden zijn advocaten gezegd dat hij vervroegd vrij zou komen. Vermoedelijk hadden de Indonesische autoriteiten onder druk van Australië besloten hierop terug te komen. Bashir werd in verband gebracht met de bomaanslagen op Bali in oktober 2002 waarbij 88 Australiërs om het leven kwamen.

Celstraf voor voorzitter van verkiezingscommissie

Nazaruddin Sjamsuddin, voormalig voorzitter van de nationale verkiezingscommissie van Indonesië (KPU), werd op 14 december 2005 tot zeven jaar cel veroordeeld. De commissie had voor de verkiezingen in 2004 haar medewerkers verzekerd voor een totaalbedrag van 14,8 miljard roepia (ruim 1,2 miljoen euro). De verzekeringsmaatschappij zou Sjamsuddin ongeveer 428 duizend euro smeergeld hebben betaald voor het sluiten van de overeenkomst.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Celstraf voor moord op mensenrechtenactivist Munir

De Indonesische piloot Pollycarpus Priyanto werd op 20 december 2005 schuldig bevonden aan de moord op mensenrechtenactivist Munir Thalib en tot 14 jaar cel veroordeeld. Pollycarpus ontkende schuld te hebben en zei slachtoffer te zijn van een samenzwering.
Munir overleed in september 2004 op 38-jarige leeftijd in een vliegtuig van de Indonesische luchtvaartmaatschappij Garuda Indonesia, onderweg naar Amsterdam. Later bleek hij aan boord sinaasappelsap met arsenicum te hebben gedronken. Volgens de rechter had hij dit gekregen van Pollycarpus, die niet als piloot maar als passagier aan boord was.

Geheime dienst

Munir was de oprichter van mensenrechtenorganisatie Kontras en een van de bekendste mensenrechtenactivisten van Indonesië. Zijn medewerkers geloofden niet dat Pollycarpus de hoofdschuldige was. Munir had diverse malen aangegeven dat hij werd bedreigd door medewerkers van de Indonesische Inlichtingendienst (BIN), een instituut uit de tijd van dictator Soeharto dat nog altijd machtig was en waarop de politiek amper grip had. Een team dat in 2005 in opdracht van president Yudhoyono onafhankelijk onderzoek naar de zaak verrichtte, en waarvan Kontras-directeur Usman Hamid secretaris was, zei over documenten te beschikken waaruit bleek dat er inderdaad medewerkers van de Indonesische inlichtingendienst bij de moord betrokken waren geweest.
De rechtbank achtte dit echter niet bewezen. De rechter bevestigde wel dat Pollycarpus voor en na de vlucht telefonisch contact had gehad met ene Muchdi, een geheim agent van de inlichtingendienst. Muchdi zei echter dat hij zijn telefoon had laten slingeren en dat vermoedelijk iemand anders het toestel had gebruikt om met Pollycarpus te spreken.

Vernietigend rapport over Indonesisch optreden in Oost-Timor

President Xanana Gusmão van Oost-Timor overhandigde secretaris-generaal Kofi Annan van de Verenigde Naties op 20 januari 2006 een rapport over mensenrechtenschendigen door het Indonesische leger en de politie in Oost-Timor. Het behandelde de periode 1975-1999, toen Jakarta Oost-Timor beschouwde als een Indonesische provincie. Het verslag was opgesteld door een drie jaar eerder opgerichte Oost-Timorese waarheidscommissie.
De inhoud was gebaseerd op gesprekken met 8 duizend Oost-Timorezen, Indonesische militaire documenten en bronnen binnen buitenlandse inlichtingendiensten. Hoewel het 2.500 pagina's tellende rapport opriep om de schuldigen te berechten, zei Gusmão dat het bedoeld was om 'wonden te helen' en niet om schuldigen aan te wijzen.

Mensenrechtenschendingen

Het rapport werd niet gepubliceerd, maar de inhoud ervan lekte via Oost-Timorese politici uit naar de media. Indonesië zou schuldig zijn aan de dood van minimaal 84 duizend en maximaal 180 duizend Oost-Timorezen (bijna een derde van het bevolkingsaantal in 1974). Het merendeel stierf de hongerdood omdat Indonesië de bevolking voedsel onthield. Maar het leger zou ook voor de bevolking bestemd drinkwater en voedsel moedwillig hebben vergiftigd en chemische wapens als napalm hebben gebruikt. Voorstanders van Oost-Timorese onafhankelijkheid zouden op grote schaal zijn gemarteld en verkracht. Voor tenminste 70 procent van de 18.600 moorden en verdwijningen in de periode 1975-1999 zou Indonesië verantwoordelijk zijn.

Een Indonesische regeringswoordvoerder zei dat Jakarta 'ongelukkig' was met het rapport en delen van de inhoud in twijfel trok. Ook begreep men niet waarom het verleden moest worden opgerakeld.
Gusmão zou zijn Indonesische ambtsgenoot Yudhoyono op 28 januari ontmoeten om het rapport te bespreken, maar Jakarta stelde dit uit tot februari.

BUITENLANDSE ZAKEN

Herstel militaire relaties met de VS

De Verenigde Staten boden op 22 november 2005 Indonesië aan de militaire betrekkingen te herstellen. Dit als beloning voor het feit dat het land goed meewerkte bij de internationale strijd tegen het terrorisme. Washington had Jakarta dikwijls verweten dat het te laks optrad tegen terroristen, maar volgens de Amerikanen was daar de afgelopen jaren verandering in gekomen. Indonesië accepteerde het Amerikaanse aanbod een dag later.

Het herstel van de betrekkingen hield onder meer in dat vanuit de VS weer wapens en ander militair materieel naar Indonesië mochten worden geëxporteerd.
De Verenigde Staten hadden de militaire banden met Indonesië in 1991 verbroken omdat het Indonesische leger (TIN) met geweld een demonstratie in Oost-Timor had neergeslagen. Hierbij waren tientallen doden gevallen.

Mensenrechtenorganisaties protesteerden tegen het Amerikaanse besluit omdat het Indonesische leger zich nog altijd schuldig

zou maken aan mensenrechtenschendingen. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken zei hierop toe te zullen zien. Als het leger de mensenrechten niet zou eerbiedigen, konden de relaties opnieuw worden verbroken.

(Vorige berichten pagina 685/2 e.v. - 2005)

LAOS

BINNENLAND

Bomaanslag in Vientiane

Volgens de Amerikaanse radiozender *Radio Free Asia (RFA)* ontplofte op 15 november 2005 een bom in Vientiane, de hoofdstad van Laos. De explosie vond plaats nabij de Nationale Assemblee en de That Luong-tempel, waar later die dag een belangrijk religieus festival van start zou gaan. Er vielen geen doden, maar wel een onbekend aantal gewonden. De autoriteiten zouden ooggetuigen hebben opgedragen niet over het incident te praten.
In de afgelopen jaren ontploften regelmatig kleine bommen in Vientiane. In 2003 verklaarde een organisatie genaamd de Vrije Democratische Volksregering van Laos zich hiervoor verantwoordelijk. De aanslagen daarna werden, voor zover bekend, nooit opgeëist.

Amerikaanse bommen maken nog altijd slachtoffers

Dertig jaar na het einde van de Vietnamoorlog (1975) vielen in Laos nog altijd jaarlijks ruim 200 doden en gewonden door ongelukken met explosieven. Dat zei Bounpone Sayasenh van de Laotiaanse explosieven opruimingsdienst (UXO Lao) op 1 december 2005 tegen persbureau *Reuters*.

Tijdens de oorlog gebruikten Noord-Vietnamezen routes als de 'Ho Chi Minh trail', die gedeeltelijk door Laos liep, om Zuid-Vietnam te bereiken. De Verenigde Staten probeerden dit onmogelijk te maken door Laos stelselmatig te bombarderen met naar schatting 2 miljoen ton explosieven. Hiermee werd Laos het zwaarst gebombardeerde land per hoofd van de bevolking uit de wereldgeschiedenis. Van de 2 miljoen ton explosieven ontplofte volgens UXO Lao circa 30 procent niet. Dit betekende dat in het land miljoenen niet ontplofte bommen lagen, die indien ze niet zouden worden opgeruimd, nog 50 tot 100 jaar voor problemen konden zorgen. Het ging om alle soorten explosieven, van mortiergranaten tot fosforbommen en zware bommen die door B-52 vliegtuigen waren gedropt. Vooral spelende kinderen waren geregeld slachtoffer van ongelukken, maar ook volwassenen die uit armoede oud metaal verzamelden voor de verkoop. UXO klaagde over gebrek aan geld en materieel om de explosieven onschadelijk te maken. De VS doneerden in de afgelopen negen jaar in totaal 3 miljoen dollar (ruim 2,5 miljoen euro). UXO had jaarlijks echter tenminste 5 miljoen dollar nodig om goed te functioneren.

Laos viert dertig jaar communisme

Laos herdacht op 2 december 2005 het feit dat de Pathet Lao exact dertig jaar eerder met Vietnamese hulp de macht greep en het land omvormde tot een communistische staat. In 1975 kwam voor Laos ook een definitief einde aan de Indochinese oorlogen waarbij het land intensief betrokken was.

Voor de gelegenheid hing de hoofdstad Vientiane vol rode vlaggen met hamers en sikkels en klonk uit luidsprekers op straat communistisch getinte strijdmuziek. Rond de 25 duizend militairen, studenten en arbeiders verzamelden zich voor het parlementsgebouw waar president Khamtay Siphandone een toespraak hield. Hij riep hen op zich in te spannen voor de ontwikkeling van Laos, dat sinds 1975 weliswaar vrede had gekend, maar een van de armste landen ter wereld was gebleven.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hmong-vluchtelingen tussen wal en schip in Thailand

De Thaise minister van Binnenlandse zaken Chidchai Vanasatidya vroeg buurland Laos op 14 juli 2005 om meer dan 6 duizend vluchtelingen terug te nemen. Het ging om etnische Hmong uit Laos die volgens Chidchai door mensensmokkelaars naar Petchabun in Thailand waren gebracht. De VS hadden in 2003 asiel verleend aan ruim 14 duizend Laotiaanse Hmong die in Thaise vluchtelingenkampen verbleven. Sindsdien waren duizenden anderen vanuit Laos naar Thailand gekomen, in de hoop dat ook zij naar de VS mochten emigreren. De Amerikaanse ambassadeur in Thailand zei echter dat zijn land geen plannen had om nog meer Hmong op te nemen. Thailand was evenmin van plan hen een vluchtelingenstatus te verlenen.
De Thaise Defensieminister Thammarak Isarangura besprak de kwestie tijdens een routinebezoek aan de Laotiaanse hoofdstad Vientiane. De autoriteiten daar zouden hem hebben gezegd dat de Hmong niet in Laos thuishoorden.

Volgens mensenrechtenorganisaties werden de Hmong in Laos vervolgd omdat sommige van hen tijdens de Vietnam-oorlog aan Amerikaanse zijde hadden gevochten en groepen Hmong sinds de communistische machtsovername in 1975 een beperkte gewapende strijd tegen het regime hadden gevoerd.
Sinds 1975 waren tenminste 300 duizend Hmong Laos ontvlucht.

Hmong geven zich over

In Laos zelf gaven op 6 oktober 242 familieleden van Hmong-rebellen zich over aan de autoriteiten. Dit meldde althans de Amerikaanse zender *Radio Free Asia (RFA)* een week later. De mensen kwamen uit de jungle in de noordelijke provincie Bolikhamxay. Het ging om vrouwen, kinderen en ouderen die zich tot overgave gedwongen zouden voelen omdat de autoriteiten de voedseltoevoer naar hun woongebied hadden afgesneden. Het leger zou hen sinds hun overgave hebben bewaakt, maar geen onderdak, voedsel of andere humanitaire hulp hebben geboden.
RFA baseerde zich op informatie van de Fact Finding Commission, een in de VS gevestigde organisatie die contacten onderhield met Hmong die zich uit angst om vervolgd te worden sinds 1975 schuil hielden in het oerwoud.

In juni had ook al een groep van 170 Hmong zich overgegeven. Sindsdien had Laos geen enkele internationale organisatie toegestaan contact met hen te leggen. De VN beweerden dat ze, volgens berichten van ooggetuigen, wel goed werden behandeld.

Hmong nog altijd in Thailand

De 6 duizend Hmong-vluchtelingen waar Thailand vanaf wilde, verbleven in januari

2006 nog altijd in Petchabun. Plotseling werden 26 kinderen echter vermist. Aan het eind van de maand werd bekend dat zij zich in Laos bevonden. De Amerikaanse ambassade in Bangkok zei dat ze door de Thaise autoriteiten waren opgepakt toen ze buiten het vluchtelingenkamp speelden en de grens waren overgezet. Het ministerie van Binnenlandse zaken wilde dit noch ontkennen, noch bevestigen, maar bleef wel volhouden dat de vluchtelingen Thailand dienden te verlaten. De immigratiedienst zou daarbij geen dwang toepassen en proberen hen over te halen om vrijwillig terug te keren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Laos en China halen banden aan

De Chinese minister van Buitenlandse zaken Li Zhaoxing had op 27 juli 2005 in Vientiane een ontmoeting met de Laotiaanse premier Bounnhang Vorachith. De twee concludeerden dat de relaties tussen de buurlanden zich in de afgelopen jaren voorspoedig hadden ontwikkeld. Ze besloten tot uitbreiding van de onderlinge samenwerking op het gebied van economie, handel, onderwijs en veiligheid. Ook werd de mogelijkheid gecreëerd arbeidskrachten uit te wisselen. Laos en China zouden verder streven naar een gemeenschappelijk buitenlands beleid, zowel betreffende de regio als de rest van de wereld.

(Vorige berichten pagina 484/2 e.v. - 2005)

BENIN

BINNENLAND

Niet alle vluchtelingen terug

De Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) meldde op 14 december 2005 dat er nog 19.000 vluchtelingen in Benin verbleven. Het ging oorspronkelijk om een groep van 24.500 Togolezen die in april het geweld na de presidentsverkiezingen was ontvlucht. Een deel van hen was inmiddels naar huis teruggekeerd. Volgens de UNHCR stonden er nog 10.960 vluchtelingen geregistreerd in de vluchtelingkampen Come en Agame. Verder verbleven er nog 8.130 vluchtelingen in de hoofdstad Cotonou of elders in het land. In het kamp Come verbleven ook 54 kinderen zonder familie of bekenden. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de VN vroeg donoren steun om de vluchtelingen in de kampen te kunnen voeden tot maart 2006.

Geen geld voor verkiezingen, wel voor auto's

Op 16 december 2005 onthulde de oppositionele Republikeinse Partij van Maxime Houedjissin dat de regering van Benin 237 auto's wilde kopen. Eerder had de regering beweerd dat er onvoldoende geld was om de presidentsverkiezingen van maart 2006 te houden.
Het betrof auto's die gebruikt waren bij een bijeenkomst van Frankrijk met Afrikaanse regeringsleiders in de hoofdstad Bamako in Mali van 2 tot 4 december. Het wagenpark was aangeboden tegen 80 procent van de normale prijs. In totaal diende Benin 2,8 miljard CFA francs XOF (ca. 4,5 miljoen euro) te betalen. De kosten van de verkiezingen in maart 2006 waren begroot op 32,5 miljard CFA francs XOF (ca. 50 miljoen euro), maar volgens de minister van Financiën Cosme Sehlin had de regering dat geld niet omdat de schatkist leeg was door de gestegen olieprijzen en de daling van de katoenprijs.

Ambtenaren van zijn ministerie meldden echter dat al 80 procent van de belastinginkomsten binnen was voor een bedrag van 296 miljard CFA francs XOF (500 miljoen euro). De schatkist was dus niet leeg.
President Mathieu Kérékou had in maart gezegd zijn functie neer te zullen leggen als zijn mandaat verliep omdat de grondwet verbood dat hij zich voor een derde periode kandidaat stelde. De geldkwestie rond de verkiezingen zorgde echter voor twijfel over zijn democratische gezindheid. De Europese Unie (EU) had steun aangeboden zodat de verkiezingen door konden gaan.

Staking voor geld voor verkiezingen.

Zes van de zeven vakbonden in Benin organiseerden op 24 januari 2006 een tweedaagse staking. Zij eisten dat de verkiezingen zouden doorgaan. Scholen en regeringskantoren bleven dicht, maar in particuliere bedrijven werd gewoon gewerkt. De actie was er een in een reeks om de regering onder druk te zetten.

(Vorige berichten pagina 499/1 e.v. - 2005)

BURKINA FASO

BINNENLAND

President Compaoré krijgt derde termijn

Groen licht voor derde termijn Compaoré

Het Constitutionele Hof van Burkina Faso verwierp op 17 oktober 2005 de claim van de oppositie dat president Blaise Compaoré niet voor een derde termijn kandidaat mocht staan bij de presidentsverkiezingen in november. De vijf oppositiekandidaten Bénéwendé Sankara, Ali Lankoande, Norbert Tiendrebeogo, Philippe Ouédraogo en Ran Ouédraogo hadden de rechtbank gevraagd om de kandidatuur van Compaoré ongeldig te verklaren op basis van artikel 37 van de grondwet dat stelde dat een president niet meer dan twee ambtstermijnen mocht vervullen. In 1997 was echter een amendement aangenomen dat het mogelijk maakte dat er ook presidenten voor het leven waren. Drie jaar later was dat amendement echter weer ingetrokken en werd de ambtstermijn van zeven jaar teruggebracht tot vijf jaar. Het hof bepaalde dat toen de laatste wijziging van kracht werd, Compaoré al president van Burkina Faso was en dat de verandering dus niet voor hem kon gelden.
De belangrijkste oppositieleider, Bénéwendé Sankara, reageerde met de opmerking niet verbaasd te zijn over het oordeel van het Hof omdat vier van de negen rechters ministers of ambassadeurs waren geweest onder Compaoré.

Overweldigende meerderheid voor Compaoré

De presidentsverkiezingen van 13 november resulteerden in een overwinning voor de zittende president Blaise Compaoré. Hij kreeg ruim 80 procent van de stemmen in

Uitslag presidentsverkiezingen Burkina Faso (13 november 2005)

	percentage
Blaise Compaoré	80,4
Bénéwendé Stanislas Sankara	4,9
Laurent Bado	2,6
Philippe Ouédraogo	2,3
Ram Ouédraogo	2,0
Overige kandidaten	7,8

Burkina Faso

Samenstelling regering Burkina Faso (22 januari 2006)

President
Blaise COMPAORÉ

Premier
Paramango Ernest YONLI

Ministers:
Ambtenaren en Institutionele ontwikkeling
Lassane SAWADOGO
Basisonderwijs en Alfabetisering
Mathieu OUEDRAOGO
Binnenlands bestuur en Decentralisatie
Moumouni FABRE
Buitenlandse zaken
Youssouf OUEDRAOGO
Defensie
Kouame LOUGUE
Economie en Ontwikkeling
Seydou BOUDA
Gezondheidszorg
Bedouma Alain YODA
Handel
Benoit OUTTARA
Informatie
Raymond Edouard OUEDRAOGO
Informeel onderwijs
Arsene Armand HIEN
Infrastructuur, Woningbouw en Transport
Hippolyte LINGANI
Jeugd
Daniel OUDRAOGO
Justitie
Boureima BADINI
Kunst, Cultuur en Toerisme
Mahamoudou OUEDRAGO
Landbouw en Water
Salif DIALLO
Mijnbouw en Energie
Abdoulaye Abdoulkader CISSE
Milieu
Dakar DJIBRILL
Post en Telecommunicatie
Justin Tieba THOMBIANO
Promotie van Mensenrechten
Monique ILBOUDO
Regionale samenwerking
Jean De Dieu SOMDA
Relaties met het parlement
Adama FOFANA
Secondair en Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek
Laya SAWADOGO
Sociale en Familiezaken
Miriam LAMIZANA
Sport en Ontspanning
Tioundoun SESSOUMA
Transport
Patrice NIKIEMA
Veeteelt
Alphonse BONOU
Veiligheid
Djibril Yipene BASSOLE
Vrouwenzaken
Gisele GUIGMA
Werkgelegenheid, Arbeid en Jeugd
Alain Lodovic TOU

Gouverneur van de Centrale Bank
Boukary OUEDRAOGO

de eerste verkiezingen waar meer partijen aan deelnamen en kon dus beginnen aan een derde ambtstermijn. Hij kwam in 1987 met een coup aan de macht en won daarna de verkiezingen in 1991 en 1998 die geboycot werden door de oppositie. In totaal was Compaoré al achttien jaar aan het bewind. Volgens het hoofd van de Onafhankelijke Kiescommissie, Moussa Michel Tapsoba, kreeg oppositieleider Benewende Stanislas Sankara iets minder dan 5 procent van de stemmen. De overige elf kandidaten scoorden tussen de 0,3 en 2,6 procent. Van de 3,9 miljoen kiesgerechtigden bracht 57 procent een stem uit. Volgens toezichthouders van de Afrikaanse Unie (AU) waren de verkiezingen eerlijk verlopen.

Nieuwe regering bestaat uit oude garde

Op 7 januari 2006 presenteerde president Blaise Compaoré zijn nieuwe regering. Die bestond voor twee derde uit oudgedienden als premier Paramango Ernest Yonli, minister van Buitenlandse zaken Youssouf Ouedraogo en minister van Defensie Yero Boly. Er traden dertien nieuwe ministers aan.

(Vorige berichten pagina 499/3 e.v. - 2005)

Centraal Afrikaanse Republiek

Samenstelling regering Centraal Afrikaanse Republiek (juni 2005)

President, tevens minister van Defensie, Veteranen, Oorlogsslachtoffers en Herstructurering van het leger
François BOZIZE

Premier
Elie DOTE

Ministers:
Ambtenaren, Arbeid, Sociale zekerheid en Beroepsintegratie
Jacques VOTI
Binnenlandse zaken en Openbare veiligheid
Michel SALLE
Buitenlandse zaken, Regionale integratie en Francofone zaken
Jean-Paul NGOUPANDE
Communicatie, Nationale verzoening, Democratische cultuur en Bevordering mensenrechten
Job ISIMA
Economie, Planning en Internationale samenwerking
Sylvain MALIKO
Energie, Mijnbouw en Water
Sylvain N'DOUTINGAI
Familie, Sociale zaken en Nationale solidariteit
Marie Solange PAGONENDJI-NDAKALA
Financiën en Begroting
Theodore DABANGA
Handel, Industrie, Klein- en Middenbedrijf
Emilie Beatrice EPAYE
Herstel van Openbare gebouwen, Stadsplanning en Woningbouw
Bernard GONDA
Jeugd, Sport, Kunst en Cultuur
Désiré KOLINGBA
Justitie en Zegelbewaarder
Paul OTTO
Onderwijs, Alfabetisering, Primair onderwijs en Onderzoek
Thimoleon MBAIKOUA
Ontwikkeling toerisme en Ambachten
Anne-Marie NGOUYOMBO
Openbare gezondheidszorg en Bevolking
Lea DOUMBTA
Plattelandsontwikkeling
Parfait MBAYE
Post en Telecommunicatie, Nieuwe technologie
Fidele NGOUANDJIKA
Secretariaat van de regering en Relaties met het parlement
Dieudonné Stanislas MBANGOT
Uitrusting, Transport en Burgerluchtvaart
Charles MASSI
Water, Bosbouw, Jacht, Visserij en Milieu
Jean Eudes TEYA

CENTRAAL AFRIKAANSE REPUBLIEK

BINNENLAND

Nieuwe premier presenteert kabinet

De kort daarvoor in de Centraal Afrikaanse Republiek benoemde premier Elie Dote presenteerde op 21 juni 2005 zijn kabinet. De in mei herkozen president François Bozizé behield daarin de portefeuille van Defensie die hij in zijn bezit had sinds zijn machtsovername van president Ange-Felix Patassé in maart 2003. De voormalige premier Jean-Paul Ngoupandé, die in de eerste ronde verloor en zich daarna achter Bozizé stelde, werd de nieuwe minister van Buitenlandse zaken en Regionale integratie. Een andere verliezer in de presidentsverkiezingen, Charles Massi, werd minister van Transport. Volgens waarnemers bestond het kabinet louter uit aanhangers van Bozizé.

Drie ministers geschorst wegens fraude

Premier Elie Dote van de Centraal Afrikaanse Republiek maakte op 19 oktober 2005 bekend dat drie leden van de regering voor drie maanden werden geschorst op beschuldiging van fraude. Het ging om de ministers Anne-Marie Ngouyombo (Toerisme), Bernard Gonda (Stadsplanning) en Job Izima (Communicatie). De schorsing volgde op een onderzoek naar spookambtenaren, waarvan er 1699 waren ontdekt. In verband daarmee waren zeventien mensen opgepakt. Het onderzoek was nog niet afgerond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Scholen open na twee maanden staking

Op 5 januari 2006 gingen de scholen in de Centraal Afrikaanse Republiek weer open na een staking van het personeel van twee maanden. Ook andere ambtenaren die hadden gestaakt voor uitbetaling van achterstallig loon, gingen weer aan het werk. De regering had toegezegd binnen dertig dagen nadat president François Bozizé eind 2005 met vakbondsleiders had gesproken, drie maanden salaris uit te betalen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sancties opgeheven

De Afrikaanse Unie (AU) hief op 27 juni 2005 de sancties tegen de Centraal-Afrikaanse Republiek op die waren ingesteld na de coup in maart 2003 van Francois Bozizé. Volgens de AU hadden de verkiezingen van maart 2005 de constitutionele orde weer hersteld. De sancties hielden in dat het land van alle activiteiten van de AU was uitgesloten.

'Afrika houdt niet van strenge regels tegen coups'

Bij een toespraak voor de Afrikaanse Unie (AU) in Libië op 5 juli 2005 verdedigde president François Bozizé van de Centraal Afrikaanse Republiek zijn coup omdat die een einde maakte aan het gebrek aan 'goed bestuur'. Kort daarvoor had de voorzitter van de AU, de Nigeriaanse president Olusegun Obasanjo, gezegd dat Afrikaanse leiders verenigd waren in hun afwijzing van staatsgrepen. Onder aanvoering van Obasanjo en de Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki had de AU stelling genomen tegen staatsgrepen als de grootste belemmering voor economische groei op het continent. Afrika kende de afgelopen vijftig jaar 186 staatsgrepen en 26 grote conflicten. In de Centraal Afrikaanse Republiek waren de afgelopen tien jaar elf coups gepleegd of pogingen daartoe gedaan.

(Vorige berichten pagina 370/1 e.v. - 2005)

CONGO BRAZZAVILLE

BINNENLAND

President staat toe dat ex-premier terugkeert

De voormalig premier van Congo Brazzaville, Bernard Kolelas, keerde op 14 oktober 2005 terug uit ballingschap in Mali omdat hij van president Denis Sassou-Nguesso toestemming had gekregen om zijn vrouw te komen begraven. Hij werd opgewacht door 5.000 aanhangers. In 1997 had Kolelas het land verlaten. In 2000 was hij bij verstek tot de doodstraf veroordeeld wegens oorlogsmisdaden.
Een dag eerder waren in de wijk Bacongo zes mensen omgekomen bij gevechten tussen aanhangers van Kolelas, de voormalige Ninja-rebellen, en de politie. De Ninja-rebellen steunden Frederic Ntoumi die tussen 1997 en 2003 de opstand leidde tegen de regering die Kolelas had verdreven. In 2003 was de vrede getekend, maar veel exrebellen waren nog bewapend en in de regio Pool duurde het geweld voort.

Amnesty voor voormalig premier

Op 24 november ging het parlement akkoord met het voorstel voor gratie voor voormalig premier Bernard Kolelas, gedaan door president Denis Sassou-Nguesso.
De oppositie verwelkomde de amnestie.

Geweld neemt weer toe

Schuilplaats rebellen opgeruimd

Een legerwoordvoerder vertelde op 20 oktober 2005 dat militairen uit Congo Brazzaville een schuilplaats van Ninja-rebellen in de wijk Bacongo in de hoofdstad Brazzaville hadden aangevallen. Daarbij maakten ze gebruik van zware wapens. Volgens het leger waren vijf soldaten bij de actie omgekomen en minstens tien rebellen. De gevechten duurden veertig minuten, maar burgers ontvluchtten voor dagen de wijk uit angst voor meer geweld.

Rode Kruis verlaat Pool regio

Op 19 januari 2006 maakte het Internationale Rode Kruis bekend dat het zich na een toename van het geweld terugtrok uit de regio Pool in Congo Brazzaville. Deze zuidoostelijke streek stond bekend als schuilplaats van de Ninja-rebellen. Het Rode Kruis speelde in Pool een rol bij de medische hulp en de drinkwatervoorziening. Het vervoer van vracht en passagiers tussen de regio en Brazzaville kwam echter stil te leggen doordat chauffeurs de rit te gevaarlijk vonden.

AZG verlaat eveneens Poolregio

De Nederlandse afdeling van Artsen zonder Grenzen (AZG) liet op 27 januari weten dat de organisatie zich tijdelijk uit de Poolregio terugtrok wegens de grote risico's voor het personeel. In januari waren tot drie keer toe ambulances van AZG aangehouden door gewapende mannen die personeel en zieken mishandelden en de wagens en uitrusting meenamen. AZG voerde het beheer over drie ziekenhuizen, negen hulpposten en over mobiele klinieken om afgelegen dorpen te bereiken.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer geld voor aidsbestrijding

Het ministerie van Gezondheidszorg en Bevolking van Congo Brazzaville kondigde op 1 augustus 2005 aan om ruim 803,6 miljoen francs XAF (ca. 1,3 miljoen euro) te besteden aan de strijd tegen aids. De activiteiten zouden plaatsvinden onder leiding van de Nationale Raad voor de Bestrijding van Aids (CNLS). Volgens CNLS was 4,2 procent van de bevolking geïnfecteerd met hiv.

Bouw elektriciteitscentrale van start

Op 4 augustus 2005 startte in Congo Brazzaville de bouw van een 32,5 megawatt centrale in de hoofdstad Brazzaville. De bouw zou twaalf maanden vergen en de kosten bedroegen 21 miljard francs XAF (ruim 33 miljoen euro), aldus het ministerie van

Congo Brazzaville

Energie en Hydraulica. Een Belgische onderneming bouwde de centrale en de Belgische regering had een lening van ruim 10 miljoen euro verstrekt. De in 2003 gestarte bouw van een dam voor een waterkrachtcentrale van 120 megawatts in de rivier de Imboulou, 215 km noord van Brazzaville, zou niet klaar zijn voor 2008.

Leraren gaan weer naar school

Onderwijzers gingen op 15 november 2005 in Congo Brazzaville weer aan het werk na een staking van meer dan zes weken. De vakbonden hadden met de twee ministeries die belast waren met onderwijs, een overeenkomst gesloten nadat president Denis Sassou Nguesso opdracht had gegeven om tegemoet te komen aan de onderwijzers. Deze eisten dat aan onderwijs toegewezen fondsen daadwerkelijk in hun sector zouden worden besteed.

JUSTITIE

Generaals vrijgesproken van massamoord

Een rechtbank in Congo Brazzaville sprak op 17 augustus 2005 vijftien verdachten, waaronder verschillende generaals, vrij van de moord op honderd jonge mannen die zes jaar geleden vermist raakten. Het hof kende ook 10 miljoen francs XAF (ca. 15.220 euro) schadevergoeding toe aan de families van de bijna honderd slachtoffers. Die hadden om 100 miljoen CFA gevraagd. Het hof erkende dat er mensen waren verdwenen, maar achtte niet bewezen dat de beklaagden daar schuld aan hadden. Het ging om vluchtelingen die bij terugkeer in de haven Brazzaville Beach door militairen, die loyaal waren aan president Denis Sassou-Nguesso, werden aangehouden. Volgens mensenrechtenorganisaties hadden de militairen de jonge mannen apart genomen om hen te ondervragen, te martelen en te doden omdat ze tot een rivaliserende groep zouden behoren. Volgens mensenrechtenorganisaties waren er 353 mannen verdwenen. In de rechtzaak ging het om honderd van hen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Mbeki brengt eerste bezoek

De Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki arriveerde op 30 november 2005 in Congo Brazzaville voor zijn eerste officiële bezoek. Volgens president Denis Sassou-Nguesso zouden beide landen gaan samenwerken op het terrein van gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur en handel. Zo zou de Zuid-Afrikaanse investeringsmaatschappij Mvelaphanda Holdings naar olie gaan zoeken voor de kust van Congo. De onderneming ging ook wegen aanleggen en huizen en hotels bouwen om het toerisme te stimuleren. De spoorlijn tussen Brazzaville en de havenstad Pointe-Noire was al voor 25 jaar in handen gegeven van het Zuid-Afrikaanse consortium Sheltam. Zuid-Afrika zou verder een ambassade openen in de hoofdstad Brazzaville.

(Vorige berichten pagina 501/3 e.v. - 2005)

Nigeria

NIGERIA

BINNENLAND

Kritiek op giftenregeling Senaat

Transparency International (TI) uitte op 2 juni 2005 kritiek op de weigering van de Senaat van Nigeria om een verbod op het aannemen van giften in te stellen. Dat opende volgens TI de weg naar corruptie. Volgens de senatoren hoorden giften bij de Nigeriaanse cultuur.
President Olusegun Obasanjo was een campagne tegen corruptie gestart. Onder andere de voormalige voorzitter van de senaat, Adolfus Wabara, en vijf parlementariërs waren beschuldigd van het aannemen van steekpenningen van de ontslagen minister van Onderwijs om een overdreven groot budget voor onderwijs goed te keuren. Allen ontkenden. Sinds het aantreden van Obasanjo zes jaar geleden was nog geen enkele hoge ambtenaar of politicus veroordeeld wegens corruptie.

Olierijke zuiden boycot besprekingen hervormingen

Afgevaardigden van het olierijke zuiden uit Nigeria boycotten op 11 juni 2005 de besprekingen over politieke hervormingen wegens een ruzie over de verdeling van de olieopbrengsten. Dat betekende een zware tegenslag voor president Olusegun Obasanjo die de besprekingen had georganiseerd om alle delen van de maatschappij te betrekken bij politieke hervormingen om te voorkomen dat het land uiteen zou vallen. Nigeria was verdeeld langs etnische, religieuze en regionale lijnen. De besprekingen die vijf maanden geleden gestart waren, brachten verschillende vertegenwoordigers bij elkaar: activisten, religieuzen, stamoudsten en politici. Hun opdracht was om met voorstellen voor verandering van de grondwet, die dateerde uit de tijd van het militaire bewind, te komen.
De ruzie over de olie-inkomsten spleet het land in tweeën: in het zuiden de christenen en de olie, en in het noorden de moslims met weinig bestaansmiddelen. Het zuiden kreeg 13 procent van de olieopbrengsten. De rest werd verdeeld over alle 36 staten en de federale regering. De vertegenwoordigers van de zuidelijke delta eisten een aandeel van 25 procent dat over vijf jaar moest zijn opgelopen tot 50 procent. Vertegenwoordigers van het noorden wilden het zuiden niet meer geven dat 17 procent.

Kabinetswijziging ten gunste van hervormers

Op 13 juli 2005 presenteerde president Olusegun Obasanjo van Nigeria een gewijzigd kabinet. Op de ministeries van Justitie, Informatie, Industrie en Sport werden nieuwe bewindslieden aangesteld. Ook nam de president zijn adviseur voor oliezaken in het kabinet op. Alle nieuwe ministers waren voorstanders van hervormingen. En dat maakte duidelijk dat de president zijn hervormingen met een verhoogd tempo wilde doorvoeren.

Spanningen in de oliedelta nemen toe

Oliestation sluit wegens bedreigingen

Op 23 september 2005 sloot in Nigeria een tweede oliepompstation, het Robertkiristation, na bedreigingen door militante groepen. De dag ervoor hadden honderd gewapende mannen in boten een aanval uitgevoerd op het Idama-station van Chevron. De onrust volgde op de arrestatie van de militieleider Mujahid Dokubu-Asari die meer controle over de olie eiste door de Ijaw bevolking in de Niger Delta.
De tweede man van de Vrijwillige Volkstroepen van de Niger Delta, Alali Horsefall, dreigde de bezette stations op te blazen als Mujahid Dokubu-Asari niet werd vrijgelaten. De organisatie waarschuwde al het buitenlandse personeel het gebied te verlaten.

Separatisten stichten brand in huis oud-president

Honderden separatisten stichtten op 7 november brand in het huis waar de eerste president van het land, de in 1996 overleden Nnamdi Azikiwe, had gewoond. Een demonstratie door leden van de Beweging voor de Actualisering van de Soevereine staat van Biafra (MASSOB) voor vrijlating van hun leider Ralph Uwazurike, was uitgelopen op rellen en gevechten met de politie. MASSOB ijverde voor vreedzame afscheiding van Biafra, het zuidoostelijke deel van Nigeria, gedomineerd door de Ibo etnische groep. In het verleden waren demonstraties van MASSOB nooit gewelddadig, maar de relatie tussen de Nigeriaanse autoriteiten en verschillende activistische bewegingen waren de afgelopen maanden verslechterd. Vooraanstaande leiders waren gearresteerd, waaronder het hoofd van MASSOB, Ralph Uwazurike, die op 26 oktober was aangehouden.
Nadat Biafra onder president Nnamdi Azikiwe in 1966 uit de federatie wilde stappen, volgde een drie jaar durende burgeroorlog die een miljoen slachtoffers maakte. MASSOB steunde vooral op jonge Ibo's die de genoemde oorlog niet hadden meegemaakt.

Rechter laat militieleiders vrij

Een Nigeriaanse rechter oordeelde op 14 november dat tien leden van tribale milities vrijgelaten moesten worden omdat het bewijs ontbrak dat ze betrokken waren bij rellen waarbij verschillende doden waren gevallen.
Onder de tien bevonden zich twee leiders van het Oodua Volkscongress (OPC), afkomstig uit het zuidwesten van het land waar de meerderheid behoorde tot de Yoruba groep.
De arrestaties van de OPC-leden kwam kort na die van andere etnische vertegenwoordigers. Daardoor meenden analisten dat de regering al deze groepen wilde aanpakken omdat ze de eenheid van het land zouden bedreigen.
De OPC was opgericht in de jaren negentig om de belangen van de Yoruba te verdedigen. Na de Hausa-Fulani in het noorden waren de Yoruba de tweede grootste etnische groep in Nigeria. De leiders, Gani Adams en Frederick Fasehun, waren gerespecteerde leden van het politieke establishment, ofschoon de OPC een verboden organisatie was. In 1999 waren er honderden doden gevallen bij geweld tussen de OPC en Hausa-Fulani groepen. In 2000 was de OPC uiteengevallen in twee rivaliserende facties die onderling slaags waren geraakt.

Zware aanslagen in oliedelta

President Olusegun Obasanjo bracht op 22 december de veiligheidstroepen in de oliedelta in staat van hoge paraatheid nadat de dag ervoor elf mensen waren omgekomen bij een aanval op een pijplijn in Opobo Channel in de staat Rivers. Shell sloot de productie af van 180.000 vaten per dag, ongeveer 7 procent van de totale productie van Nigeria. Volgens Shell was er niet één, maar waren drie pijplijnen aangevallen en kostte het tijd om de branden te blussen en de schade te herstellen. De nog onbekende groep Martelaren Brigade claimde de verantwoordelijkheid voor de aanslagen.

Shell evacueert werknemers

Op 16 januari 2006 evacueerde Shell 330 werknemers uit vier locaties in de Niger Delta na een gewapende aanval. Bij de actie viel een dode en tien werknemers van Shell moesten worden opgenomen in het ziekenhuis van de multinational in Warri.
De evacuatie betekende geen verder productieverlies omdat na de twee aanvallen in de week ervoor, de productie al was stilgelegd. Er waren toen vier medewerkers, afkomstig uit Engeland, de Verenigde Staten, Honduras en Bulgarije, ontvoerd.
In totaal beschikte Shell over duizend oliebronnen en 80 pompstations in de Niger Delta regio. De Beweging voor de Emancipatie van de Niger Delta vroeg de vrijlating van hun leider Mujahid Dokubu-Asari en van de voormalige gouverneur van de staat Bayelsa, Diepreye Alamieyaseigha, in ruil voor de vrijlating van de werknemers van Shell. Door de recente aanvallen was bijna 10 procent van de dagelijkse olieproductie van Nigeria uitgevallen.

Vakbond oliewerkers overweegt terugtrekking

Een vakbondsleider vertelde op 20 januari dat men zich wilde terugtrekken uit de olieregio omdat de veiligheid van de werknemers niet meer gegarandeerd kon worden. Shell zou zelf al 520 werknemers hebben teruggetrokken.

Nieuwe aanval op oliecomplex

Op 24 januari vielen gewapende mannen de kantoren van de Italiaanse oliemaatschappij Agip in Port Hancourt aan. Daarbij vielen negen doden: zeven politieagenten en twee werknemers. Zonder verliezen trok de groep zich terug met als buit een groot bedrag aan geld, gestolen uit een bank op het terrein.

Vier medewerkers Shell vrijgelaten

De vier ontvoerde internationale werknemers van Shell kwamen op 30 januari vrij. Ze hadden daarna een ontmoeting met president Obasanjo in Abuja. Er zou geen losgeld zijn betaald.

President en vice-president in de clinch

De Nigeriaanse vice-president Atiku Abubakar beweerde op 21 november 2005 dat hij uit de regeringspartij, de Democratische Volkspartij (PDP), was gezet. Abubakar en president Olusegun Obasanjo hadden ruzie gekregen over de ambitie van de vice-president om mee te doen aan de presidentsverkiezingen in 2007. Het was ongewoon voor Abubakar dat hij de publiciteit zocht met zijn grieven over de PDP, ondanks dat veel van zijn sympathisanten al openlijk hadden gebroken met de door Obasanjo bepaalde partijhiërarchie. Enkele van de navolgers van Abubakar hadden zich gehergroepeerd onder een nieuwe vlag binnen de PDP, de Beweging voor de Verdediging van de Democratie (MDD).
Obasanjo was aan de macht sinds de terugkeer naar een burgerregering in 1999 na vijftien jaar militaire dictatuur. De grondwet stond hem geen derde ambtstermijn toe.

Nieuwe politieke partij van tegenstanders Obasanjo

Twee dissidente facties van de regeringspartij, de Beweging voor de Verdediging van de Democratie (MDD) en de Beweging voor het Herstel van de Democratie (MRD), maakten op 8 december bekend dat ze een nieuwe partij gingen opzetten.
Ze beschuldigden Obasanjo ervan om op illegale wijze toch een derde ambtstermijn te willen afdwingen. De groeperingen maakten duidelijk dat ze vice-president Atiku

Nigeria

Abubakar zouden verwelkomen als deze de stap zou nemen zich bij hen aan te sluiten.

Campagne tegen corruptie eenzijdig gericht

Voormalige politiechef veroordeeld wegens witwaspraktijken

Een rechtbank in Nigeria veroordeelde op 22 november 2005 de voormalige politiechef Tafa Balogun tot zes maanden gevangenisstraf en betaling van een boete van 4 miljoen naira (ca. 25.870 euro). Ongeveer 126 miljoen euro aan cash en bezit werden wegens corruptie en witwaspraktijken in beslag genomen. Balogun was de eerste hoge official die veroordeeld werd sinds de campagne tegen corruptie begon. Voorstanders van het aanpakken van corruptie vonden de straf zo laag dat het volgens hen de strijd tegen illegale verrijking juist ondermijnde.

Nieuwe gouverneur in olierijke staat

De olierijke staat Bayelsa kreeg op 13 december 2005 in Jonathan Goodluck een nieuwe gouverneur, nadat de week daarvoor gouverneur Diepreye Alamieyeseigha was afgezet. Hij was gearresteerd omdat in Engeland een aanklacht tegen hem was ingediend voor het witwassen van 2,7 miljoen euro. Goodluck was tot dat moment vicegouverneur en zou aanblijven tot de verkiezingen van 2007. Tegen Alamieyeseigha liepen in Nigeria ook verdenkingen van fraude. Critici van de president beweerden dat de anticorruptie-campagne alleen gericht was op politieke rivalen. Alamieyeseigha stond dicht bij vice-president Atiku Abubakar die met de president in gevecht was over de controle van de regeringspartij, de Volksdemocratische partij (PDP).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gratis voedsel op school

De Nigeriaanse regering maakte op 27 september 2005 bekend dat men aan 2,5 miljoen leerlingen van de lagere school elke schooldag één maaltijd ging geven. De gratis maaltijd zou helpen om de aanwezigheid op school te bevorderen en ondervoeding tegengaan.
Ongeveer de helft van alle schoolkinderen tussen 7 en 13 jaar had ondergewicht.

Met de olie verdiende Nigeria jaarlijks ruim 25 miljard euro, maar het grootste deel van de 40 miljoen inwoners leefde in armoede. Eerdere programma's met gratis maaltijden voor schoolkinderen waren vastgelopen door gebrek aan coördinatie en fondsen. De regering had becijferd dat elke maaltijd 20 naira (13 eurocent) kostte.

Zwarte lijst met corrupte aannemers

De regering zei op 7 november 2005 een zwarte lijst op te zullen stellen met corrupte aannemers. Volgens Transparency International was Nigeria een van de meest corrupte landen ter wereld. De aannemers op deze lijst zouden voortaan van opdrachten van de overheid verstoken blijven.

NATUUR EN MILIEU

Affakkelen gas is illegaal

Milieugroepen toonden zich verheugd met de uitspraak van het Nigeriaanse Hooggerechtshof op 15 november 2005 dat het affakkelen van gas in de olierijke delta illegaal was. De rechters vonden de activiteit strijdig met de rechten van de mensen in het gebied omdat de gevolgen, lawaai en hitteoverlast veroorzaakten. De zaak was aanhangig gemaakt door de Iwerekangemeenschap met steun van internationale milieuorganisaties.

Bossen gekapt voor vliegveld Lagos

De regering van Nigeria kondigde op 8 januari 2006 aan dat het bossen nabij het vliegveld van Lagos ging kappen ter wille van de veiligheid. In november en december waren twee vliegtuigen gecrasht waarbij meer dan 200 mensen om waren gekomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Meer dan dertig doden in overvolle ruimte

Op 6 augustus 2005 maakte de politie bekend dat 32 mensen waren omgekomen in een overvolle ruimte in de stad Aba in het zuidwesten van Nigeria. Een burgerwacht met de naam 'Bakassi Boys' had honderd mannen opgesloten in een winkel zonder ramen, waarvan er 32 bezweken. De burgerwachten functioneerden vanaf 2001 nadat de politie had aangekondigd niet in staat te zijn een halt toe te roepen aan de golf van gewapende overvallen. De burgerwachten speelden regelmatig voor eigen rechter.

Politie martelt en vermoordt verdachten

President Olusegun Obasanjo van Nigeria beaamde op 18 augustus 2005 dat de politie zich schuldig maakte aan marteling en moord, zoals werd beweerd in een rapport van Human Rights Watch (HRW) dat in juli was verschenen. De internationale mensenrechtenorganisatie riep donoren op om hervorming van het politieapparaat als eis te stellen voor verdere steun. Obasanjo haalde de moord aan op zes burgers en zei dat de betrokkenen zich voor het gerecht zouden moeten verantwoorden. Hij had een onderzoek gelast naar de gebeurtenis, hetgeen waarschijnlijk betekende dat de politie verantwoordelijk gehouden zou worden voor de dood van de burgers.
Volgens cijfers van de politie waren in 2003 ruim 3100 'verdachten van gewapende overvallen' gedood in gevechten met veiligheidstroepen van de staat.

(Vorige berichten pagina 375/3 - 2005)

TSJAAD

BINNENLAND

Uitslag referendum bevestigt winst Déby

De uitslag van het referendum in Tsjaad bevestigde op 7 juli 2005 dat president Idriss Déby – aan de macht sinds 1990 – kandidaat kon staan voor een derde termijn. De Constitutionele Raad zei dat bijna 66 procent van de uitgebrachte stemmen voor de aanpassing van de grondwet was zowel de limiet van twee ambtstermijnen voor een president, als de leeftijdsgrens van de presidentskandidaat van 70 jaar, schrapte. De opkomst bij de volksstemming was bijna 58 procent. De eerste uitslagen hadden 78 procent steun voor de wijziging aangegeven, maar de Constitutionele Raad had stemmen geannuleerd in verband met onregelmatigheden.
Oppositiepartijen hadden opgeroepen het referendum te boycotten. De eerstvolgende verkiezingen stonden gepland voor 2006.

Déby was een voormalig rebellenleider. Hij pleegde zijn coup tegen Hissene Habre in 1990 met steun van Frankrijk.

Rebellen tekenen definitief akkoord met regering van Tsjaad

Op 19 augustus 2005 tekenden de rebellen het laatste van een reeks vredesovereenkomsten met de regering waarmee een einde kwam aan zeven jaar opstand in het noorden van het land. Een kleine factie van de rebellen van de Beweging voor Democratie en Gerechtigheid (MDJT) erkende de overeenkomst niet. Eerdere vredesovereenkomsten strandden na wederzijdse beschuldigingen over het voortduren van geweld.
Voor de MDJT tekende de leider, kolonel Hassan Merdegue, en voor de regering van Tsjaad minister van Mijnbouw en Energie Youssouf Abassalah tijdens een bijeenkomst in Yebibou, in de noordelijke Tibestiregio, waar de rebellen actief waren sinds 1998. De MDJT was opgezet door Youssouf Togoimi, de voormalige minister van Defensie die in 2002 omkwam door een landmijn.

Deserteurs uit het leger van Tsjaad zorgen voor onrust

Hulporganisaties maakten op 25 oktober 2005 bekend dat ze terugkeerden naar de vluchtelingenkampen Breidjing en Treguine in de regio Hadjer Hadid in het oosten van Tsjaad ondanks het feit dat de besprekingen tussen de deserteurs en de regering waren afgebroken. De twee kampen herbergden 40.000 van de 200.000 vluchtelingen uit Soedan. Volgens de regering was de situatie in de regio rustig. De deserteurs eisten vrijlating van alle politieke gevangen, aldus hun leider Yaya Dillo Djerou van het Platform voor Verandering, Nationale Eenheid en Democratie.

De spanningen binnen het leger waren niet nieuw voor president Déby. In mei 2004 ondernamen dissidente militairen een rebellie in N'djamena, maar zij werden verslagen door loyale troepen. De muiters, waarvan velen afkomstig waren uit het Zaghawa volk van Déby, zeiden dat Tsjaad onvoldoende deed om de rebellen in Darfur (Soedan), die bijna ook allemaal Zaghawa waren, te steunen. Dillo Djerou, zelf een Zaghawa, zei echter dat etnische kwesties geen rol speelden in zijn conflict met de regering. Hij zei dat zijn rebellen ook niet gelieerd waren aan die in Darfur.

Presidentiële garde ontslagen

Op 31 oktober ontsloeg president Déby zijn presidentiële garde van 5.000 man nadat de regering er niet in was geslaagd de desertie uit het leger te stoppen. Volgens deskundigen was het een signaal dat de president in paniek begon te raken. Het aantal deserteurs was onduidelijk. Volgens hun leider Dillo Djerou waren het er meer dan 600. Ze verzamelden zich in het oosten van het land. Het gebied was onstabiel door de rebellie in Darfur. Die kwestie was netelig voor Déby omdat de rebellen in Darfur van dezelfde etnische afkomst waren als hij zelf. Maar Déby genoot ook de steun van de regering in Khartoum tijdens zijn coup. Terwijl Déby probeerde een balans te vinden, gingen er binnen zijn leger steeds meer stemmen op dat Tsjaad te weinig deed om de aan hen verwante rebellen in Darfur te steunen in hun strijd tegen Khartoum.

Onbekenden vallen militair kamp aan in hoofdstad

De autoriteiten meldden op 15 november dat de situatie weer onder controle was nadat een dag eerder een onbekende groep aanvallen had uitgevoerd op militaire kampen in en buiten de hoofdstad N'djamena. Daarbij waren minstens twee aanvallers omgekomen en vijftien strijders opgepakt.
Sinds de deserties in oktober waren de spanningen opgelopen. De deserteurs eisten het aftreden van president Déby. Hun leider Yaya Dillo Djerou verklaarde niets te maken te hebben met de aanvallen in de hoofdstad.

Tsjaad beschuldigt Soedan opnieuw van steun aan rebellen

Op 28 november 2005 kwam president Déby met nieuwe beschuldigingen aan het adres van de regering in Khartoum: men zou de oostelijke regio van Tsjaad destabiliseren door wapens, auto's en communicatiemiddelen te geven aan rebellen. Volgens Déby verbleef een groep rebellen uit Tsjaad in Soedan, maar Soedan zou een verzoek van Tsjaad om de rebellen te achtervolgen, geweigerd hebben.
Een week eerder had Khartoum de regering van Tsjaad beschuldigd van steunverlening aan de rebellen in Darfur.

Regering geeft schuld rebellenaanval aan Soedan

Op 19 december 2005 legde president Idriss Déby de verantwoordelijkheid bij Soedan voor een aanval door rebellen op bewoners van militaire barakken in de stad Adre nabij de grens met Soedan. Déby claimde het recht om de aanvallers te achtervolgen tot in Soedan. De Soedanese overheid ontkende elke betrokkenheid bij de aanval.

De president van Tsjaad had te maken met oppositie binnen zijn eigen leger waar steeds meer soldaten deserteerden. De deserteurs sloten zich aan bij de rebellen in het oosten van het land, van waaruit ze barakken van regeringsgetrouwe troepen tot in de hoofdstad N'djamena aanvielen. De jongste aanval was volgens de regering uitgevoerd door deserteurs aangesloten bij de onlangs opgerichte rebellengroep Platform voor Democratie en Vrijheid.

De deserteurs vonden dat Déby, lid van de Zaghawa etnische groep, te weinig deed om de rebellen in Darfur die tegen de Soedanese regering vochten en van dezelfde etnische groep waren, te steunen. Het conflict in Darfur begon in februari 2003 toen rebellen van onder andere de Zaghawa de wapens opnamen tegen wat zij noemden de discriminatie en onderdrukking door de Soedanese regering.

Tsjaad claimt 300 rebellen uitgeschakeld te hebben

Op 20 december maakte de regering bekend dat het leger 300 van de rebellen die de stad Adre aanvielen, had gedood. Bevestiging uit andere bron van deze bewering was er niet. De *BBC* had wel gerapporteerd dat de aanval op Adre de tweede was in de regio binnen drie dagen. Volgens minister van Communicatie Hourmadji Moussa Doumgor hadden de rebellen de aanval uitgevoerd met zeventien voertuigen.

Parlement verlengt eigen termijn

Het parlement van Tsjaad besloot op 31 januari 2006 met 129 stemmen vóór de eigen zittingstermijn met één jaar te verlengen met het argument dat er geen geld was om

naast de presidentsverkiezingen later dat jaar ook nog parlementsverkiezingen te houden. De oppositie wees het voorstel af, maar was in het parlement van 155 afgevaardigden in de minderheid. De partij van president Déby, de Beweging voor Patriottische Redding (MPS), had 110 zetels en bovendien de steun van een aantal kleinere partijen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maatregel gelijke verdeling olieopbrengsten geschrapt

Tsjaad schrapte op 9 november 2005 de maatregel die een gelijke verdeling van de olieopbrengst voor veel jaren had moeten garanderen uit een urgente behoefte aan geld. De ingetrokken maatregel bepaalde dat tien procent van de olieopbrengst gespaard moest worden voor de toekomst. Ook moest het land een substantieel deel gebruiken voor de verbetering van de gezondheidszorg, het onderwijs, de infrastructuur en de watervoorziening. De Wereldbank liet weten bezorgd te zijn over het schrappen van de maatregel, maar minister van Communicatie Hourmadji Moussa Doumgor zei dat Tsjaad het geld op dat moment nodig had om ontwikkeling en vrede in de toekomst te kunnen waarborgen. Het schrappen van de maatregel werd nog voorgelegd aan het parlement.
De Wereldbank was sponsor van de oliepijpleiding Tsjaad-Kameroen. Dit hield in dat de in Tsjaad gewonnen olie via een pijplijn van 1100 kilometer naar de kust van Kameroen werd gepompt, waar de brandstof werd overgeladen in tankers. Tsjaad stond op plaats 173 van de lijst van 177 landen in de Ontwikkelingsindex van de Verenigde Naties. Sinds het begin van de olieproductie in 2003 had Tsjaad omgerekend bijna 257 miljoen euro verdiend met de export van 118 miljoen vaten olie, aldus de Wereldbank.

Wet directe besteding olieopbrengst goedgekeurd

De Nationale Assemblee van Tsjaad keurde met een overweldigende meerderheid op 29 december wetgeving goed die de controle op het gebruik van de oliewinsten versoepelde, ondanks protest daartegen van de Wereldbank. Die dreigde zich terug te trekken uit het project van de oliepijpleiding. De nieuwe wet schrapte het zogenaamde 'toekomstige generaties fonds' waarin eerder 10 procent van de olieopbrengst werd gestort. President Idriss Déby stelde dat hij nu meer geld nodig had om de veiligheid in het land te waarborgen. Hij noemde buitenlands commentaar op de kwestie een inbreuk op de soevereiniteit van Tsjaad. Volgens de Wereldbank betekende de nieuwe wet een ernstige verzwakking van de armoedebestrijding.

Een onderzoek van de organisatie Transparency International onder 159 landen had Tsjaad kort daarvoor als het meest corrupte land aangewezen.

Achterstallige pensioenen uitbetaald

Premier Pascal Yoadimnadji van Tsjaad kondigde op 31 januari 2006 aan dat de regering 5,5 miljard francs XAF (ongeveer 8,4 miljoen euro) had vrijgemaakt om achterstallige pensioenen van ambtenaren over 2004 en 2005 te betalen. Daarmee moest een einde komen aan een staking die al vier weken duurde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank bevriest lening

Op 6 januari 2006 besloot de Wereldbank een krediet van omgerekend circa 104 miljoen euro dat was toegekend aan Tsjaad, te bevriezen en voorlopig geen nieuwe leningen te verstrekken. De reden was het besluit van het land in december om de regel te schrappen dat een gedeelte van de olieopbrengsten gespaard moest worden voor de toekomst. De regering van het Afrikaanse land reageerde geschokt op het nieuws. De Wereldbank, die de oliewinning in Tsjaad financierde, deed dat om er voor te zorgen dat de opbrengst ten goede zou komen aan het hele land en niet alleen aan een elite, zoals elders in Afrika. Daarom moest 80 procent van de revenuen gestopt worden in onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur en plattelandsontwikkeling. Verder was 10 procent bestemd voor een fonds voor toekomstige generaties. President Deby kampte met groeiend verzet in eigen land en had een conflict met buurland Soedan dat hij beschuldigde van steun aan de rebellen in het oosten. In Tsjaad verbleven zo'n 240.000 vluchtelingen uit Soedan en de Centraal Afrikaanse Republiek.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Gematigd optimisme na vrijlating journalisten

Een rechtbank in Tsjaad gaf op 27 september 2005 opdracht vier journalisten vrij te laten. Internationaal was er veel kritiek geweest op hun arrestatie in juli en augustus op beschuldiging van het aanzetten tot haat. Journalisten in Tsjaad betwijfelden of de maatregel een stap was naar meer persvrijheid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Tsjaad eist uitlevering van ex-president aan België

President Idriss Déby eiste op 24 november 2005 dat Senegal de voormalige president van Tsjaad, Hissene Habre, zou uitleveren aan België waar hij terecht zou moeten staan wegens schending van de mensenrechten tijdens zijn bewind.
België had gevraagd om zijn uitlevering en het Hof van Beroep in Senegal moest daarover beslissen. Habre leefde al vijftien jaar in ballingschap in Dakar. De Senegalese president Abdoulaye Wade kon de uitlevering echter weigeren, ook als de beroepsrechtbank daartoe zou besluiten.
Twee jaar nadat Habre door Déby verdreven was, had de regering van Déby zijn voorganger beschuldigd tussen 1982 en 1990 verantwoordelijk te zijn voor 40.000 politieke moorden en 200.000 gevallen van marteling. Het Belgische rechtssysteem kende de mogelijkheid om in andere landen gepleegde schendingen van mensenrechten te berechten als er Belgen bij betrokken waren, hetzij als slachtoffer, hetzij als dader. Minstens een van de voormalige gevangenen van Habre had een Belgisch paspoort.

Rebellen bevriend met Soedan

Op 18 januari 2006 zei Abdelwahid Aboud Makaye, de leider van de een maand eerder in Tsjaad opgerichte rebellenorganisatie Verenigd Front voor Verandering en Democratie (FUC), dat zijn groepering vriendelijke contacten onderhield met Soedan, maar geen wapens uit Khartoem ontving. President Deby had herhaaldelijk Tsjaad beschuldigd van steun aan de rebellen in zijn land.

(Vorige berichten pagina 252/2 e.v. - 2005)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3223, pag. 577825-57888

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

MAART 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 134
Positief advies voor openstelling arbeidsmarkt voor Oost-Europeanen

Armenië 136
Omstreden referendum over grondwetswijzigingen

België 137
Koninklijke toespraak roept wisselende reacties op

Denemarken 141
Wereldwijde agressie na publicatie van cartoons profeet Mohammed

Duitsland 142
Hoogste rechtbank verwerpt wet inzake vliegtuigkapingen

Frankrijk 143
Protest tegen hervorming ontslagrecht van jongeren

Georgië 144
Parlement aanvaardt wijziging kieswet

Griekenland 145
Politici massaal afgeluisterd

Groot-Brittannië 145
Leider extreem-rechtse BNP vrijgesproken

Ierland 147
Steun voor stakende zeelieden

Italië 147
Cannabis gelijkgesteld aan heroïne

Kroatië 149
Hooggerechtshof verwerpt antidemonstratiewet

Nederland 150
Akkoord Tweede Kamer met militaire missie in Afghanistan

Noorwegen 153
Verhoging quotum walvisvangst

Oostenrijk 153
Vogelgriep vastgesteld

Polen 154
Parlements- en presidentsverkiezingen

Portugal 156
Conservatieve president gekozen

Russische Federatie 157
Recordbedrag voor export van wapens

Slovenië 158
Eenzijdige afbakening visserijgronden

Spanje 159
ETA-beleid van regering leidt tot spanningen

Turkije 159
Delegatie van Hamas bezoekt Turkije

Zweden 160
Ophokplicht pluimvee afgekondigd

AMERIKA

Paraguay 161
Millenniumdoelstellingen nauwelijks verwezenlijkt

Uruguay 162
Gezinsstructuur in twintig jaar ingrijpend veranderd

Verenigde Staten 163
VN eisen sluiting Guantánamo Bay

MIDDEN-OOSTEN

Saoedie-Arabië 166
Koning Fahd overleden

AZIË

Bangladesh 169
Eendaagse staking legt land stil

China 171
Fraude bij banken

Maleisië 173
Anwar terug in de politiek

Singapore 175
Nathan krijgt tweede termijn als president

Sri Lanka 177
Mahinda Rajapakse beëdigd als president

AFRIKA

Angola 179
Parlement keurt wijziging verkiezingswetten goed

Burundi 181
Vluchtelingen teruggekeerd

Comoren 182
Aanloop naar de verkiezingen

Equatoriaal Guinee 183
Veiligheidsovereenkomst met São Tomé en Príncipe

Gambia 184
Chef van het leger ontslagen

Ghana 185
Emigranten mogen stemmen ondanks protesten

Guinee-Bissau 185
Gespannen situatie na presidentsverkiezingen

Ivoorkust 187
Onrust ondanks vredesproces

Kaapverdië 190
PAICV behoudt macht

Mozambique 190
Voedselgebrek breidt zich uit

Rwanda 192
Gevangenisstraf omgezet in werk voor slachtoffers

São Tomé en Príncipe 193
Onderzoek naar corruptie bij afsluiten oliecontracten

Senegal 194
Parlement akkoord met uitstel verkiezingen

Seychellen 195
Maatregelen ter bescherming van de zee

Togo 196
Stap voorwaarts naar persvrijheid

EUROPESE UNIE

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Positief advies over openstelling arbeidsmarkt voor Oost-Europeanen

De Europese Commissie keurde op 8 februari 2006 een rapport goed van de eurocommissaris voor Arbeid en Sociale zaken, Vladimir Spidla, met positieve conclusies over het openstellen van de arbeidsmarkt voor werknemers uit de Oost-Europese lidstaten. Het ging hier om landen die in mei 2004 waren toegetreden en welker werknemers mogelijk werkgelegenheid in de oude lidstaten zouden verdringen. Uitgezonderd Cyprus en Malta, waren dat Oost-Europese landen: Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Tsjechië, Slovenië en Slowakije.
De nieuwe werknemers waren volgens het rapport geen bedreiging voor de positie van werknemers uit de oude vijftien lidstaten, maar vulden vooral bestaande tekorten op de arbeidsmarkt in. Dat kon worden afgeleid uit de ervaringen in Groot-Brittannië, Ierland en Zweden – de enige drie landen die direct vanaf het begin hun markten openstelden. Daar was sprake van een toename van werkgelegenheid en economische groei. Daartegenover stonden de twaalf andere oude lidstaten die beperkingen oplegden aan Oost-Europese werknemers en geconfronteerd werden met een toename van grijs en zwart werk.
In het algemeen was het effect van de toestroom klein, omdat de nieuwe werknemers in vrijwel alle lidstaten een aandeel in de beroepsbevolking hadden van minder dan 1 procent. Alleen Oostenrijk (1,4 procent) en Ierland (3,8 procent) zaten daarboven. Bovendien groeide de economie in de Oost-Europese staten, zodat de neiging toenam om in eigen land een baan te zoeken.
De lidstaten moesten vóór 1 mei 2006 beslissen over openstelling gedurende de komende drie jaar. Uiterlijk in mei 2011 zouden alle beperkingen op vrij verkeer van werknemers binnen de EU moeten zijn opgeheven.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voortzetting groei van ICT-markt verwacht

Uit het jaarlijkse rapport van het European Information Technology Observatory (EITO), een door de Unie gesponsord onderzoeksinstituut, bleek in februari 2006 dat de Europese markt voor Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) in dat jaar ongeveer evenveel zou groeien als in 2005, namelijk 3,2 procent tot een totaal van 643 miljard euro. Dat was overigens minder dan in de Verenigde Staten en in Aziatische landen, waar de voorziene groei zou uitkomen op 3,9 respectievelijk 6,8 procent.
De groei van de ICT-sector was voornamelijk te danken aan de poot van de informatietechnologie, waarin een groei van 4,4 procent werd verwacht. Het voorziene percentage in de telecommunicatie bedroeg 2,2 procent. Belangrijke groeiers waren breedbandinternet, software en informaticadiensten. Van alle EU-lidstaten werd de hoogste ICT-groei verwacht in Slowakije: 7,6 procent in 2006.

Rapport voorspelt halvering economische groei door vergrijzing

Bij de ministers van Financiën van de Unie kwam op 14 februari 2006 een rapport ter tafel, waarin de negatieve gevolgen werden besproken die de vergrijzing van de bevolking op de lange termijn zou hebben voor de economische groei. Tot 2010 werd uitgegaan van een potentiële economische groei van gemiddeld 2,4 procent per jaar, maar dit zou in de periode 2011-2030 dalen naar 1,9 procent en tussen 2031 en 2050 naar 1,2 procent.

Het effect zou zich het sterkste voordoen in de tien nieuwe, vooral Oost-Europese lidstaten. Het groeipotentieel zou er afnemen van de huidige 4,3 procent naar 0,9 procent in de periode na 2030. In de oude lidstaten waren deze percentages respectievelijk 1,8 en 1,3 procent.

Er werd uitgegaan van een daling van de actieve beroepsbevolking vanaf 2018, wanneer de gevolgen zichtbaar zouden worden van het afnemend aantal geboorten, de hogere levensverwachting en de pensionering van degenen die geboren waren in de periode 1945-1955, de tijd van de 'babyboom'. Daardoor zou tussen 2004 en 2050 de Europese bevolking nog maar toenemen met ongeveer drie miljoen mensen en tegelijk verouderen. In 2050 zouden er twee werkenden zijn per gepensioneerde, tegenover vier werkenden in de huidige situatie.
De vergrijzing leidde ook tot een groter beslag op het bbp doordat de kosten zouden toenemen voor pensioenvoorzieningen, de gezondheidszorg en de bejaardenzorg. In 2050 zou daar 22,3 procent van het bbp aan worden uitgegeven, een stijging met 4,4 procentpunt in vergelijking met het huidige cijfer.

GEZONDHEID EN ZORG

Europese burgers worden gezonder oud

De in februari 2006 bekend geworden resultaten van een door de Unie gefinancierd langjarig onderzoek toonde aan dat Europese burgers steeds gezonder oud werden. Hoewel vanzelfsprekend lichamelijk functioneren, psychisch welzijn en het geheugen afnamen naarmate men ouder werd, groeide de groep mensen die op oudere leeftijd niet met ernstige gezondheidsproblemen te maken kreeg. Het onderzoeksverslag was het eindrapport van het zogeheten HALE project – *Healthy Ageing: a Longitudinal study in Europe.* In dat kader werd gedurende 35 jaar de gezondheid bestudeerd van duizenden mensen van middelbare leeftijd en van ouderen in dertien Europese landen: België, Denemarken, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Nederland, Polen, Portugal, Servië, Spanje en Zwitserland. Het onderzoek werd gecoördineerd door het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), in samenwerking met de Wageningen Universiteit (WU). Er werd vooral gekeken naar de factoren voeding en leefstijl.

De resultaten lieten zien dat de gevolgen van ouder worden beïnvloedbaar waren door een gezondere leefstijl, in het bijzonder matig alcoholgebruik, niet roken en voldoende beweging. Eenzelfde positieve invloed ging uit van mediterrane voeding, die zich kenmerkt door veel groenten, fruit, granen, peulvruchten, vis en plantaardige oliën, een matig gebruik van wijn en zuivelproducten en een lage vleesconsumptie. Deze factoren droegen elk afzonderlijk, maar vooral in combinatie bij aan een verlaging van het sterfterisico bij ouderen. Volgens het onderzoek waren een lage bloeddruk en een laag cholesterolgehalte gerelateerd aan een verminderde sterfte door hart- en vaatziekten. Het risico op dementie werd verlaagd door voldoende beweging,

matig koffiegebruik en daarnaast ook door het samenwonen met een partner.

LANDBOUW

H5N1-variant vogelgriepvirus nu ook geconstateerd binnen de Unie

De Europese Commissie bevestigde op 11 februari 2006 dat de voor de mens gevaarlijke variant van de vogelgriep, H5N1, was aangetroffen bij wilde zwanen in twee lidstaten, namelijk Griekenland en Italië. Het waren de eerste gevallen binnen de Europese Unie. Beide landen gingen over tot een ophokplicht voor pluimvee en een verbod op het vervoer van pluimvee en vogels. Daarmee moest worden voorkomen dat het pluimvee met besmette vogels in contact zou komen. Na het bekend worden van de besmettingen daalde de verkoop van gevogelte in Griekenland met 95 procent en in Italië met 50 procent.

Uit voorzorg gingen op 15 februari Denemarken, Noorwegen, Zweden en Zwitserland over tot een ophokplicht. Die dag meldden ook Denemarken, Hongarije, Polen en Rusland haarden van vogelgriep en er waren eveneens gevallen vastgesteld in Bulgarije, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië en Slowakije. De ophokplicht werd in Duitsland versneld ingevoerd, terwijl deze in zowel Nederland als Frankrijk werd uitgebreid tot het hele grondgebied. In andere landen werd eveneens het ophokken geheel of gedeeltelijk opgelegd dan wel dringend geadviseerd.
Intussen werd ook gevreesd voor de economische gevolgen van de vogelgriep. In de vijftien oude EU-lidstaten werd in 2004 937.000 ton pluimvee geëxporteerd, met een waarde van 880 miljoen euro. Het werd vooral uitgevoerd naar Rusland en Oekraïne en daarnaast naar de Golfstaten en landen als Benin, Saoedi-Arabië, Zuid-Korea en Zwitserland.

EU-maatregelen

De Europese veterinaire experts besloten op 15 februari tot een algemeen Europees invoerverbod voor onbehandelde veren, die onder andere werden gebruikt voor de productie van kussens. Eerder gold het verbod alleen voor zes landen waar de vogelgriep was uitgebroken. De Unie trok 1,9 miljoen euro – de helft van het benodigde bedrag – uit voor het testen van gevogelte in de lidstaten op het virus.

Een week later gaf de Unie toestemming aan Frankrijk en Nederland, de twee landen met de grootste pluimveestapel, om een deel van het pluimvee in te enten. In Frankrijk ging het om 900.000 stuks pluimvee in enkele departementen waar veel mogelijk besmette trekvogels overvlogen. Nederland wilde vooral vaccinatie van hobbykippen mogelijk maken, als alternatief voor een ophokplicht. Het enten was wel aan voorwaarden gebonden, omdat gevaccineerde dieren weliswaar niet hoefden te sterven, maar wel het virus met zich mee konden dragen. Daarom moesten ze herkenbaar zijn en werd gebruik gemaakt van 'verklikkippen'. Deze waren niet ingeënt, maar zouden wel ziek worden zodra het virus toesloeg.
Tenslotte besloten de ministers van Volksgezondheid van de Unie op 24 februari om een mediacampagne te starten, vooral om onnodige paniek te vermijden. Benadrukt zou worden dat besmetting kon worden tegengaan door contact met pluimvee te mijden. De in totaal 92 doden die op dat moment – sinds 2003 – waren gevallen, betroffen steeds mensen die in nauw contact met pluimvee leefden.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

EU zoekt middenweg bij controversiële cartoons over islam

De cartoons van de profeet Mohammed, die op 30 september 2005 werden gepubliceerd in het Deense dagblad *Jyllands-Posten*, brachten de Unie in een lastig parket. Men toonde begrip voor de woede onder moslims, voor wie het afbeelden van de profeet Mohammed taboe was en die zich bovendien beledigd voelden door de gelegde associatie tussen de profeet en islamitisch terrorisme. Anderzijds erkende men ten volle het recht op vrije meningsuiting, dus ook op het publiceren van tekeningen die als kwetsend konden worden ervaren.

Uit de opvattingen die verwoord werden door diverse functionarissen van de Unie viel af te leiden dat men een gulden middenweg bewandelde. Zo stelde de ondervoorzitter van de Europese Commissie en eurocommissaris van Justitie Franco Frattini 'de gevoelens van verontwaardiging, frustratie en droefheid van de moslimgemeenschappen te begrijpen'. 'Maar', zo voegde hij er aan toe, 'een van de basisprincipes van ons Europa is de vrijheid van meningsuiting, met inbegrip van het recht om kritiek uit te oefenen.' Eurocommissaris van Handel Peter Mandelson bekritiseerde een deel van de pers dat, ondanks de explosieve situatie in een aantal overwegend islamitische landen, 'olie op het vuur gooide' door de karikaturen opnieuw te publiceren. Immers, in landen als Indonesië, Iran, Libanon, Pakistan en Syrië richtte de verontwaardiging zich op westerse, vooral de Deense, ambassades en er waren bij ongeregeldheden ook slachtoffers gevallen. Om die reden deed Ursula Plassnik, minister van Buitenlandse Zaken van EU-voorzitter Oostenrijk, op 6 februari 2006 een oproep aan de betreffende landen om Europese burgers en hun bezittingen te beschermen.

EU-buitenlandcoördinator Javier Solana bezocht, tijdens een rondreis door het Midden-Oosten, op 13 februari Saoedi-Arabië, waar hij sprak met de secretaris-generaal van de Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC), Ekmelettin Ihsanoglu. Solana beklemtoonde dat de Unie respect had voor moslims en dat het nimmer de bedoeling was hen te kwetsen.

Media en 'zelfregulering'

De Europese Commissie kwam voorts met een oproep tot zelfregulering door de media. Frattini deed dat op 9 februari in een interview met dagblad de *Daily Telegraph* en ook op een gezamenlijke persconferentie met Mohamed Sherif, de voorzitter van de in Libië gevestigde moslim-koepelorganisatie World Islamic Call Society (WICS). Met een vrijwillig aangegane verplichting tot terughoudendheid zou volgens hem 'de pers de moslimwereld de boodschap [geven] dat ze zich bewust is van de consequenties van de uitoefening van het recht op vrije meningsuiting.'

Solidariteit met Denemarken

Het begrip voor de verontwaardiging onder islamieten nam niet weg dat de Unie lidstaat Denemarken haar volledige steun toezegde. Dit was met name van belang omdat Iran op 6 februari had besloten tot een handelsboycot van Denemarken en ook omdat Denen het doelwit waren van acties in een aantal moslimlanden. Het meest gepro-

nonceerd werd dat uitgedrukt door de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, die stelde dat 'een boycot van Deense goederen per definitie een Europese boycot' is. Op 15 februari werd een gezamenlijke verklaring van die strekking uitgegeven door Barroso, de Europese Raad en het Europees Parlement.

Een dag later aanvaardde het europarlement een resolutie waarin de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid werden verdedigd en uitingen van extremisme en geweld werden veroordeeld. Tegelijk riep het op tot een dialoog met de moslimwereld en wees het elke poging af om de ontstane situatie te misbruiken voor het verspreiden van religieuze haat of het aanwakkeren van racisme en vreemdelingenhaat.

Financiële steun voor verbetering infrastructuur in Afrika

Op 9 februari 2006 zetten eurocommissaris voor Ontwikkelingssamenwerking Louis Michel en de voorzitter van de Europese Investeringsbank (EIB) Philippe Maystadt hun handtekening onder een initiatief ter financiering van infrastructurele voorzieningen in Afrika. Daartoe zouden goedkope leningen worden verstrekt, tegen een rente van 2 procent. De leningen die de EIB tot dan toe deed, werden verstrekt tegen een tweemaal zo hoge rente. Het initiatief leek op wat gangbare praktijk was bij de Wereldbank, die uit fondsen van de rijke landen goedkope leningen gaf.

Bij infrastructuur ging het vooral om voorzieningen op het gebied van transport, energie en water. De eerste leningen zouden in 2006 gaan naar de uitbouw van de elektriciteitsnetwerken in verscheidene Afrikaanse landen. Volgens deskundigen zou er alleen al tot 2010 jaarlijks 8 miljard euro nodig zijn aan infrastructurele investeringen. Daarna zou het jaarlijks benodigde bedrag zelfs het dubbele bedragen.

Europese ministers besluiten tot 120 miljoen euro steun voor Palestijnen

De Europese ministers van Buitenlandse zaken besloten op 27 februari 2006 om 120 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de Palestijnen. Daarvan zou de helft worden verstrekt via de Verenigde Naties teneinde de armste Palestijnen te helpen. Een ander deel, 40 miljoen, was bestemd voor de betaling van openstaande rekeningen van de Palestijnse Autoriteit (PA) voor elektriciteit en water, terwijl er 17,5 miljoen naar de PA ging om er salarissen mee uit te kunnen betalen.

De steun was een antwoord op de financiële crisis, en zelfs een dreigend faillissement, waarin de PA verkeerde. De belangrijkste reden was de financiële boycotactie van Israël, dat daarmee reageerde op de verkiezingsoverwinning van de radicale beweging Hamas, die het bestaan van de joodse staat niet wenste te erkennen. Israël stortte sindsdien niet langer inkomsten uit douanerechten en belastingen, die het hief op producten bestemd voor de Palestijnse gebieden, door aan de PA. Het ging om een bedrag van omgerekend ca. 41 miljoen euro per maand, dat wil zeggen 30 procent van de Palestijnse begroting. Daarmee werden lonen betaald aan 140.000 Palestijnse ambtenaren, onder wie 60.000 agenten en veiligheidsfunctionarissen.
De Unie keerde het geld vooral toe uit bezorgdheid over de veiligheid en stabiliteit in de regio, indien de Palestijnse overheid failliet zou gaan. Haar bezwaren tegen Hamas, dat in Europa en de Verenigde Staten nog altijd werd beschouwd als een terroristische organisatie, moesten daar tijdelijk voor wijken.

EUROPEES PARLEMENT

Aangepaste 'Bolkestein-richtlijn' aanvaard

De omstreden richtlijn voor liberalisering van het dienstenverkeer kreeg op 16 februari 2006 het fiat van het Europees Parlement, zij het in een afgezwakte versie na aanname van honderden wijzigingsvoorstellen. De richtlijn maakte het mogelijk diensten in andere lidstaten aan te bieden en werd – naar de destijds verantwoordelijke eurocommissaris – meestal de 'Bolkestein-richtlijn' genoemd. De stemverhouding was 391 tegen 213.

Een belangrijke wijziging in het oorspronkelijke ontwerp was dat de lidstaten de mogelijkheid behielden om op grond van de eigen wetgeving bepaalde beperkingen op te leggen aan dienstverleners. Ook werden een aantal sectoren, zoals gezondheidszorg, veiligheidsdiensten, uitzendbureaus, het transportwezen of de omroepen, van het vrije verkeer uitgezonderd. Het gevolg was dat werkgevers meenden dat het vrije dienstenverkeer teveel belemmerd bleef, terwijl veel tegenstanders evengoed de richtlijn bleven verwerpen. Zij vreesden vooral voor verslechtering van de arbeidsvoorwaarden als gevolg van de toegenomen concurrentie. Zo sprak de Nederlandse europarlementariër voor de Socialistische Partij (SP), Kartika Liotard, van een 'extreem neo-liberale maatregel' die 'alle verworvenheden die de arbeidersbeweging in een eeuw van strijd heeft bereikt kapot zal maken'. Op 7 februari hadden ruim 20.000 vakbondsleden uit verscheidene Europese landen in Straatsburg betoogd tegen de richtlijn. Twee dagen voor de behandeling door het parlement, op 14 februari, gebeurde dat opnieuw, toen 40.000 vakbondsleden van hun verzet blijk gaven.

Nu het voorstel was aangenomen, zou de Europese Commissie de aangenomen wijzigingen verwerken in een nieuw wetsontwerp, dat aan de lidstaten zou worden voorgelegd.

(Vorige berichten pagina 70/1 - 2006)

ARMENIË

BINNENLAND

Nieuwe politieke partij opgericht

Verscheidene prominente leden van de oppositiepartij Republiek, onder wie voormalig burgemeester van Jerevan Albert Bazejan en ex-minister van Defensie Vagarsjak Haroetoenjan, hielden op 11 november 2005 het oprichtingscongres van hun nieuwe partij Nationale Wedergeboorte (AV). Bazejan sprak zich uit tegen de door de regering voorgestelde grondwetswijziging die de macht van het parlement ten opzichte van de president zou vergroten en de scheiding der machten zou versterken.
Het totale aantal partijen in Armenië bedroeg nu 74.

Omstreden referendum over grondwetswijzigingen

De Armeense bevolking stemde op 27 november 2005 in met voorgestelde grondwetswijzigingen die de macht van het parle-

ment versterkten ten koste van die van de president. Ook werd de scheiding tussen de rechterlijke, wetgevende en uitvoerende macht versterkt.
De grondwetswijzigingen kregen volgens de officiële uitslag de steun van 93,3 procent van de opgekomen kiezers. Slechts 5,4 procent zou de voorstellen hebben afgewezen. Volgens de oppositie, die het referendum boycotte, was er zwaar gefraudeerd en buitenlandse waarnemers, onder wie een team van de Raad van Europa, bevestigden dat.

Minister treedt af na beschuldiging van agressief gedrag

Minister van Cultuur en Jeugdzaken Hovik Hovejan zag zich op 5 januari 2006 gedwongen af te treden omdat hij ervan was beschuldigd samen met zijn zoon enkele medewerkers van een elektriciteitsbedrijf in Jerevan fysiek te hebben aangevallen na het uitvallen van de elektriciteit in zijn huis. Hovejan had de functie bekleed sinds april 2004.

BUITENLANDSE ZAKEN

Versterking Russische basis in Armenië verontrust Azerbeidzjan

De Russische minister van Defensie Sergej Ivanov verklaarde op 26 januari 2006 in de Armeense hoofdstad Jerevan dat Rusland een deel van het militaire materieel dat het uit Georgië terug zou trekken, naar de Russische basis in het Armeense Gjoemri zou overbrengen.

De reactie in Azerbeidzjan op de mededeling van Ivanov was er een van ongerustheid. Het land was al vele jaren met Armenië in een conflict verwikkeld over de enclave Nagorno Karabach. Na een bloedige oorlog (1988-1994) had Armenië het gebied op Azerbeidzjan veroverd.

Een Amerikaanse diplomaat verklaarde op 11 februari dat twee dagen van gesprekken in het kasteel van Rambouillet in Frankrijk tussen de leiders van Armenië en Azerbeidzjan, de presidenten Robert Kotsjarjan en Ilham Alijev, niet tot overeenstemming hadden geleid. De gesprekken waren tot stand gekomen door bemiddeling van Frankrijk, de Verenigde Staten en Rusland.

(Vorige berichten pagina 582/3 e.v. - 2005)

BELGIË

BINNENLAND

Koninklijke toespraak roept wisselende reacties op

De toespraak van koning Albert tijdens de jaarlijkse nieuwjaarsbijeenkomst op 31 januari 2006 riep bij Belgische politici uiteenlopende reacties op. De koning had gewaarschuwd voor het 'rampzalige separatisme', daarbij doelend op tendensen in Vlaanderen voor grotere autonomie en deels zelfs onafhankelijkheid.

Premier Verhofstadt deed op 2 februari in de Kamer een felle aanval op Vlaams Belang (VB) en in mindere mate de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) die vragen hadden gesteld over de uitspraken van Albert. Verhofstadt zei niet verbaasd te zijn dat 'alleen extreem-rechts' kritiek leverde, want deze stroming was immers 'tegen de monarchie en het voortbestaan van ons land'. Hij verwierp de suggestie dat een verzet tegen separatisme zou impliceren dat elke staatshervorming daarmee zou zijn uitgesloten.
Toch was de kritiek niet voorbehouden aan extreem-rechts. Zo verklaarde de Vlaamse premier namens Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V), Yves Leterme: 'De Vlaamse regering neemt op geen enkele manier de verantwoordelijkheid op zich voor de uitspraken van koning Albert II. Hij speelt geen enkele rol in de Vlaamse institutionele structuren en kan dus ook geen enkele invloed uitoefenen op het Vlaamse regeerakkoord of de uitvoering ervan.' In een gesprek met de koning had hij gewezen op de betere economische situatie – een hogere export en werkgelegenheidsgraad – van Vlaanderen. Dit vereiste 'maatwerk', onder meer via de toekenning van een eigen bevoegdheid op fiscaal en sociaal-economisch terrein en in het algemeen meer beslissingsrechten voor de Vlaamse regering en het Vlaams parlement.

Demonstranten eisen regularisatie van de 'sans-papiers'

In februari 2006 gingen tot tweemaal toe betogers de straat op om te pleiten voor een soepeler asielbeleid. Op 15 februari demonstreerden zo'n 3.500 mensen voor regularisatie van vluchtelingen die al drie jaar in een asielprocedure zaten of om humanitaire redenen verblijfsdocumenten nodig hadden. Behalve van enkele linkse groeperingen en politieke partijen, kreeg het initiatief ook de steun van katholieke organisaties en kerkelijke gezagsdragers.

In Brussel betoogden op 25 februari naar schatting bijna 10.000 mensen voor regularisatie van wat de organisator, de Union de Défense des sans Papiers (UDEP), 'mensen zonder papieren' noemde. Ze drongen aan op het niet langer opsluiten van illegalen, de afschaffing van gesloten centra en de onmiddellijke stopzetting van gedwongen uitzettingen. De 'sans-papiers' werden volgens hen door de verantwoordelijke minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael 'gecriminaliseerd'. Daarmee werd onder meer gedoeld op recente uitspraken van de minister dat hulpverlening aan illegalen volgens de strafwet een misdrijf was.
In een reactie op de demonstranten toonde Dewael, lid van de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), begrip voor hun 'goede bedoelingen', maar noemde hun eisen 'onredelijk'. Daarbij wees hij op zijn bevoegdheid in individuele gevallen versneld verblijfsdocumenten toe te kennen. Er kon volgens hem echter geen sprake zijn van een dergelijk beleid voor hele groepen mensen.

CD&V wil soepeler regels verblijfsstatuut

Oppositiepartij Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) had, ondanks de steun uit katholieke hoek, niet deelgenomen aan de betoging in Antwerpen. De partij kwam echter wel, voorafgaand aan de betoging, met een voorstel om het asielbeleid te versoepelen. Zij pleitte ervoor om in een deel van de gevallen een tijdelijk verblijfsstatuut te geven aan mensen van wie de asielaanvraag was afgewezen en die illegaal in België verbleven. Dit kon gebeuren als terugkeer naar het land van herkomst feitelijk onmogelijk was; als het land van herkomst de nationaliteit van de betrokkene ter discussie stelde en er tussen dat land en België geen terugnameakkoord bestond; of als het ging om mensen die bij terugkeer hadden te vrezen voor hun veiligheid.

Wanneer iemand langer dan drie jaar op een beslissing over een asielaanvraag moest wachten, moest deze volgens CD&V in aanmerking kunnen komen voor regularisatie. Het streven moest zijn dat in de toekomst

alle aanvragen binnen een jaar waren afgehandeld. Overigens lag op dat moment een regeringsvoorstel voor een kortere asielprocedure bij de Raad van State.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkgelegenheidsgroei onvoldoende voor stijgend arbeidsaanbod

In het jaarverslag van de Nationale Bank, in februari 2006 verschenen, werd melding gemaakt van een stijging van het aantal arbeidsplaatsen over 2005 van ca. 40.000. In 2004 waren dat er 24.000. Desondanks steeg het werkloosheidspercentage van 8,4 procent naar 8,8 procent, omdat het aanbod van arbeidskrachten sneller toenam.

De banengroei was vooral te danken aan twee factoren. Ten eerste nam het aantal zelfstandigen met 4.000 toe, zowel omdat er meer ondernemers bijkwamen als omdat het aantal faillissementen afnam. Ten tweede waren in 2005 bijna driemaal zoveel mensen – rond de 18.000 – werkzaam via het systeem van de dienstencheques. Particulieren konden deze kopen en met het bedrag dat de cheques vertegenwoordigden mensen voor laaggeschoold werk in dienst nemen. De groei van het arbeidsaanbod werd vooral veroorzaakt door de stijging van het aantal 50-plussers zonder baan. Het nam met 21.000 toe tot ruim 80.000.

De loonkosten per arbeidsuur stegen in 2005 met 2,2 procent, meer dan in voorgaande jaren en ook meer dan het gemiddelde in omringende landen als Duitsland, Nederland en Frankrijk. De stijging werd veroorzaakt door de inflatie als gevolg van de hogere olieprijzen, die vervolgens via het systeem van automatische indexering werd doorberekend in de lonen.

Geen massale instroom van Oost-Europese migranten in België

De toetreding in 2004 van acht landen uit Oost-Europa tot de Europese Unie heeft in België niet geleid tot een massale instroom van arbeidsmigranten. De meeste migranten die wel naar België komen, zijn werkzaam in de bouwsector, de land- en tuinbouw en de vleessector omdat daar vaker tekorten aan arbeidskrachten bestaan. Dit concludeerde het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR) in een op 24 februari 2006 verschenen rapport.
Het CGKR wees er op dat al jaren voor de toetreding, namelijk sinds 1998, sprake was van een toename van Oost-Europese arbeidsmigranten. Daarbij ging het vooral om laaggeschoolde Poolse arbeiders, die doorgaans tijdelijk in België bleven en veelal illegale arbeid verrichtten in bijvoorbeeld de schoonmaak of de bouw.
Volgens directeur Jozef De Witte van het CGKR verdiende het aanbeveling om alle Europese arbeidskrachten toegang te geven tot de arbeidsmarkt. Want: 'De arbeidsmarkt afschermen is geen oplossing. We kunnen die beter legaal organiseren en controleren, want de vraag en het aanbod zijn er. Zo niet laten we de markt over aan mensenhandelaars en koppelbazen.'

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Belgische begroting geprezen voor verlaging staatsschuld

In haar jaarlijkse begrotingsevaluatie stelde de Europese Commissie op 1 februari 2006 dat België als voorbeeld voor Europa kon gelden inzake het terugdringen van de staatsschuld. Deze bedroeg in 1993 140 procent van het bbp, maar zou naar verwachting in 2009 zijn gedaald naar minder dan 80 procent. Bovendien was vanaf 2007 een overschot op de begroting voorzien.
Er was echter ook kritiek. Zo zou de regering volgens het rapport van de Commissie minder gebruik moeten maken van eenmalige inkomsten: 'België zou in 2006 en de volgende jaren bijkomende structurele maatregelen moeten nemen om zijn budgettaire streefcijfers te halen en moet het gebruik van eenmalige maatregelen beperken.' Daarnaast schoten de begrotingsplannen mogelijk tekort om de toenemende kosten van de vergrijzing op te vangen. België zou dan ook de komende jaren een hoog primair begrotingsoverschot, dat wil zeggen het begrotingsoverschot zonder rentelasten, moeten behouden.

JUSTITIE

Ex-ondervoorzitter Vlaams Blok buiten vervolging gesteld

Op 8 februari 2006 besloot de raadkamer in Brussel om Roeland Raes, voormalig senator en ondervoorzitter van het Vlaams Blok – het latere Vlaams Belang (VB) – buiten vervolging te stellen. In februari 2001 was hij gedwongen zijn functie in deze partij neer te leggen, nadat hij in het Nederlandse actualiteitenprogramma *Netwerk* de Holocaust in twijfel had getrokken. Ook trad hij af als senator en als lid van de raad van bestuur van de Gentse universiteit. Raes was in 2006 lid van VB en secretaris van de partijafdeling Lovendegem.
Het Forum der Joodse Organisaties, de officiële vertegenwoordiger van de joodse gemeenschap in Vlaanderen, diende destijds een klacht tegen Raes in op basis van de negationismewet (1995). Het tekende op 20 februari 2006 beroep aan tegen de beslissing van de raadkamer.

Verdachten lidmaatschap terreurnetwerk krijgen hoge straffen

De correctionele rechtbank van Brussel veroordeelde op 16 februari 2006 negen mensen wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie tot gevangenisstraffen van drie jaar voorwaardelijk tot zeven jaar onvoorwaardelijk. In totaal waren dertien mensen aangeklaagd, die in maart en juni 2004 waren opgepakt op de verdenking de Belgische afdeling te vormen van de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM). Deze werd verantwoordelijk gehouden voor de bomaanslagen in Casablanca (16 mei 2003) en Madrid (11 maart 2004), waarbij meer dan tweehonderd doden vielen. De rechter noemde de GICM 'het archetype is van een gevaarlijke, anti-democratische groepering, die barbaarse methoden gebruikt om een barbaars regime te installeren. Zulke groepen scheppen een vals imago van de islam.'

Voor de eerste maal wees een rechter vonnis op basis van de anti-terrorismewet van december 2003. Hoewel geen van de veroordeelden rechtstreeks bij aanslagen was betrokken, was veroordeling mogelijk uitsluitend vanwege 'bewust lidmaatschap' van een terroristische groep. De straffen vielen wel iets lichter uit dan het federale parket in december 2005 had geëist. De verdachten A. Hakimi en L. el Haski kregen vanwege hun leidinggevende rol zeven jaar cel en een derde leider, M. Lounani, zes jaar. Zes anderen werden veroordeeld tot straffen variërend van drie jaar voorwaardelijk tot vijf jaar onvoorwaardelijk. Twee beklaagden werden vrijgesproken en twee an-

deren kregen opschorting voor illegaal verblijf.

Procureur-generaal eist ontbinding Front National

Procureur-generaal René Marchal eiste op 20 februari 2006 voor de correctionele kamer van het hof van beroep in Brussel de ontbinding van de Waalse extreem-rechtse partij Front National (FN). Marchal hekelde de 'simplistische' politiek van FN: 'Volgens het FN wordt alles opgelost door de migranten weg te jagen: de criminaliteit, de werkloosheid, de sociale, politieke en economische crises.' De partij had een landelijke vertegenwoordiging van één kamerzetel en twee senaatszetels en daarnaast vier zetels in zowel het Waals als het Brussels Parlement. Wie het FN wel of niet vertegenwoordigde was echter onduidelijk door interne twisten, die in juni 2005 hadden geleid tot de opsplitsing van de senaatsfractie in leden die elk de partijnaam opeisten.
Voorts vorderde Marchal een jaar gevangenisstraf en ontzetting uit burgerlijke en politieke rechten tegen de voorzitter van de partij, Daniel Feret. Voormalig kamerlid Feret (67) had zitting in het Brussels parlement. Hij stond terecht wegens de verspreiding van racistische pamfletten en verkiezingspropaganda.

Slechts drie betrokkenen Visa-affaire strafrechtelijk vervolgd

Op 20 februari 2006 besliste de Kamer van Inbeschuldigingstelling dat van de vijftien verdachten in de zogeheten Visa-affaire in Antwerpen er drie vervolgd zouden worden. De grootscheepse corruptieaffaire leidde tot talloze onderzoeken en in maart 2003 tot het aftreden van het voltallige Antwerpse schepencollege en van burgemeester Leona Detiège.
De bekendste verdachte was korpschef Luc Lamine die preventief was geschorst, maar nu van elke blaam gezuiverd werd. Dat gold ook voor hoofdcommissaris Luc Van Beylen. Wel vervolgd zouden worden: de voormalige stadssecretaris Fred Nolf, zijn kabinetschef Nadia Andries en adjunct-stadssecretaris Freddy Vandekerckhove.
In mei 2005 had de raadkamer al besloten slechts drie verdachten terecht te laten staan voor de correctionele rechtbank. Het parket ging echter, naar nu bleek tevergeefs, in beroep tegen die beslissing.

Leden Turkse extreem-linkse organisatie krijgen tot zes jaar celstraf

Zeven leden van de Turkse, extreem-linkse groepering DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk) werden op 28 februari 2006 door de correctionele rechtbank in Brugge veroordeeld tot gevangenisstraffen van vier tot zes jaar. Federaal magistraat Johan Delmulle had op 27 januari hogere straffen, tot maximaal tien jaar, geëist. De veroordeelden waren in 1999 opgepakt en werden aangeklaagd voor wapenbezit, valsheid in geschrifte en lidmaatschap van een criminele organisatie.
De rechtbank oordeelde dat de DHKP-C een terroristische groep was, gericht tegen de belangen van de Turkse staat. Zij was in Turkije verantwoordelijk voor een aantal aanslagen en de in totaal elf beklaagden behoorden tot de Belgische tak van de organisatie. Van hen werden er vier vrijgesproken. Vier jaar werd uitgesproken tegen de bekendste verdachte, Fehriye Erdal, die in Turkije was veroordeeld voor betrokkenheid bij de moord op een zakenman in 1996.
De DHKP-C was in Turkije verboden en kwam voor op de lijst van terroristische organisaties van de Verenigde Staten en de Europese Unie.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap

Op 6 februari 2006 maakte de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel Bert Anciaux de laureaten bekend van de officiële cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap voor 2005.
Er werden negen prijzen uitgereikt op het gebied van podiumkunsten, muziek, beeldende kunst, cultureel erfgoed, film, jeugdtheater, proza, vertalingen en architectuur. Ook was er een prijs voor de vrijwilliger. Verder werd de prijs voor Algemene Culturele Verdienste toegekend voor iemands gehele carrière. Aan de laatste was een geldbedrag van 20.000 euro verbonden, aan de overige 12.500 euro.

Podiumkunsten
Deze jaarlijkse prijs viel toe aan Tone Brulin, die mede aan de wieg stond van de Vlaamse avant-garde en theatergezelschappen over de hele wereld oprichtte. Hij schreef 30 stukken, was docent, regisseur en filmmaker. Tussen 1975 en 1986 leidde hij Tiedrie, de eerste multiculturele theatergroep van België.

Muziek
De jaarlijkse prijs voor muziek ging naar het twintig jaar bestaande gezelschap Capilla Flamenca. Het bracht in binnen- en buitenland uitvoeringen van muziek uit de 15e en 16e eeuw.

Beeldende kunst
Dirk Braeckman, al eerder verscheidene malen genomineerd, ontving in 2005 de jaarlijkse prijs voor beeldende kunst. Hij onderzocht de mogelijkheden van de elementaire fotografische beeldtaal en exposeerde onder meer op het kunstparcours Delicious in Sint-Truiden en in het Museum Kunst Palast in Düsseldorf.

Cultureel erfgoed
De jaarlijkse erfgoedprijs werd toegekend aan Villa Futura, een samenwerkingsverband op het gebied van het volksculturele erfgoed. Het project liet de vraag wat erfgoed is, beantwoorden door kinderen en jongeren en wilde toekomstige generaties enthousiasmeren voor het cultureel erfgoed.

Film
Cis Bierinckx werd onderscheiden met de jaarlijkse filmprijs voor zijn bijdrage aan de emancipatie van audiovisuele kunsten tegenover de traditionele kunsten. Hij ontwikkelde nieuwe ideeën over de documentaire film en stimuleerde de mogelijkheden voor haar verdere ontwikkeling.

Jeugdtheater
Barbara Wyckmans ontving de jaarlijkse prijs voor jeugdtheater. Zij had zich opgeworpen als pleitbezorger van deze kunstvorm als volwaardig theater. Sinds 1997 was ze directeur van het Koninklijk Jeugdtheater in Antwerpen, ook wel bekend als HETPALEIS. In die hoedanigheid stimuleerde zij jonge acteurs en regisseurs tot het maken van jeugdtheaterproducties.

Proza
Eens in de drie jaar werd de cultuurprijs voor proza toegekend. Dit keer ging deze naar Paul Verhaeghen voor zijn roman *Omega Minor*, die zich afspeelt in Berlijn en Postdam en de verschrikkingen van de twintigste eeuw, vooral de Holocaust, cen-

traal stelt. Evenals bij de uitreiking aan hem van de F. Bordewijkprijs op 17 december 2005 weigerde hij de prijs te aanvaarden omdat hij in de Verenigde Staten woonde en geen belasting wilde afdragen die kon worden gebruikt voor de oorlog in Irak.

Vertalingen
De driejaarlijkse prijs voor vertalingen viel toe aan Marnix Vincent, in het bijzonder vanwege de kwaliteit van zijn poëzievertalingen. Ook spande hij zich in om de Nederlandstalige, vooral de Vlaamse, literatuur bekend te maken in de Franstalige wereld.

Architectuur
De jaarlijkse onderscheiding op het gebied van architectuur ging naar ontwerper en architect Wim Cuyvers. Hij tekende niet alleen voor publieke gebouwen als scholen, een tentoonstellingsruimte en een kinderdagverblijf, maar ook voor verbouwingen van privé-woningen.

Vrijwilliger
Met deze elk jaar toegekende prijs werd beoogd het belang van vrijwilligerswerk in de culturele en maatschappelijke activering te benadrukken. Onderscheiden werden Nakhla en Soirée Deluxe. Nakhla was in 1991 opgericht door jonge Maghrebijnse en Vlaamse vrouwen, die via individuele hulpverlening Berbervrouwen wisten te bereiken. Soirée Deluxe waren de tweewekelijkse ontmoetingsavonden van het in 2002 opgerichte Victoria Deluxe, het sociaal-artistieke luik van theaterhuis Victoria in Gent.

Algemene culturele verdienste
Deze prijs werd jaarlijks toegekend als bekroning van een loopbaan, een geheel oeuvre of een uitzonderlijke verdienste voor de culturele sector. Dit keer viel de schrijver Hugo Claus de onderscheiding toe. Hij werd door de jury gezien als de belangrijkste figuur in de Vlaamse kunst- en cultuurwereld van de 20e eeuw. Zijn boeken werden in zo'n twintig talen vertaald. Hij was daarnaast filmmaker, scenarioschrijver, librettist, vertaler, regisseur, schilder en beeldend kunstenaar. Als zijn belangrijkste werk werd de roman *Het verdriet van België* (1983) gezien.

Strip
Een andere (tweejaarlijkse) Vlaamse Cultuurprijs, die voor de Strip, werd al in december 2005 uitgereikt tijdens Strip Turnhout. Er was 12.500 euro aan verbonden. De zogeheten Bronzen Adhemar ging naar tekenaar William Vance, pseudoniem van William Van Cutsem. De jury onderscheidde hem vanwege zijn tekentechnische kwaliteiten, zijn doorgedreven research en de manier waarop hij actie- en natuurscènes in beeld bracht.

Laureaten KVAB voor cultuur en wetenschap

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor wetenschappen en kunsten (KVAB) kende in 2005 de jaarlijkse prijs voor Vlaamse onderzoekers of kunstenaars toe in de categorieën natuurwetenschappen en cultuurwetenschappen, alsmede in die van muziekcomposities, architectuur en beeldende kunsten. Er was aan elk een bedrag van 10.000 euro verbonden.
Daarnaast reikte de KVAB de jaarlijkse Gouden Penning uit, bedoeld voor iemand die in belangrijke mate had bijgedragen aan de verspreiding onder een breed publiek van wetenschap en kunst.

Natuurwetenschappen
Deze prijs ging naar Michaël Deleuze (1968), die scheikunde studeerde en in 1993 promoveerde in de fysische chemie. Vanaf 1997 was hij als onderzoeker en docent werkzaam aan de Universiteit Hasselt (UH) en publiceerde theoretische studies op zijn vakgebied.

Cultuurwetenschappen
Dirk Van Hulle (1966) werd in 1999 doctor in de Germaanse taal- en letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (UA) en doceerde er vanaf 2004 Engelstalige letterkunde. Hij hield zich vooral bezig met moderne manuscripten en schrijfmethodes van twintigste-eeuwse auteurs, met als specialisme het werk van Samuel Beckett (1906-1989).

Muziekcomposities, Architectuur, Beeldende kunsten
Peter Swinnen (1965) studeerde aan het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel en aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth. Zijn repertoire omvatte werken uit verschillende gebieden als symfonisch werk, kamermuziek, solostukken, vocaal werk, kameropera's, balletten, computer- en documentairemuziek. Hij was docent vormanalyse en muziektechnologie aan het Muziekconservatorium te Brussel.

Gouden Penning
De Gouden Penning ging naar natuurkundige en wiskundige Ingrid Daubechies (1954). Zij was in 2005-2006 gastdocent aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Zij verwierf wereldfaam door haar bijdragen aan de wiskundige theorie van de 'wavelets', die onder meer worden toegepast bij beeldcompressie.

Toneelprijs Louis d'Or

In de Stadsschouwburg in Amsterdam werd op 27 juni 2005 de Louis d'Or voor de beste Nederlandstalige acteur uitgereikt aan de Vlaamse actrice Bien de Moor. Zij kreeg de prijs voor haar rol in *De Meiden* van Jean Genet (van regisseur Franz Marijnen).

Descartesprijs

De Leuvense socioloog Jaak Billiet kreeg op 2 december 2005 een van de vijf prestigieuze Europese Descartesprijzen. Hij was een van de ontwerpers van een methode om sociale veranderingen in Europa te meten. In dat kader was hij onderzoeker bij het project European Social Survey (ESS), dat volgens deze methode meer betrouwbare sociale indicatoren opleverde.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van State accepteert taaleis bij verhuur sociale huurwoningen

De in december 2005 door de Vlaamse regering voorgestelde 'wooncode', die taaleisen stelde aan de huurder van een woning in de sociale sector, had in het bijzonder bij Franstalige partijen verontwaardiging gewekt. De code hield in dat mensen bereid moesten zijn Nederlands te leren, wilden ze voor verhuur in aanmerking komen. Zo stelde de minister-president van de Franse gemeenschapsregering, Marie Arena, op 7 december: 'De voorstellen over de kennis van het Nederlands voor het verwerven van een sociale woning zijn eenvoudigweg onduldbaar en discriminerend voor de Franstaligen.' Aan Waalse kant werd gesproken van 'racisme'.
In februari 2006 kwam de Raad van State met een advies, waarin ze uitsprak dat de Vlaamse overheid het recht had een sociale woning te weigeren aan wie niet bereid was Nederlands te leren. De voorwaarde was niet in strijd met het grondwettelijk recht

op behoorlijke huisvesting noch met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel of het vrij verkeer van personen in de Europese Unie, aldus de Raad. Bij het advies speelde een rol dat de betrokkene een 'inspanningsverbintenis' aanging, dat wil zeggen om aanwezig te zijn bij een taalcursus van 240 uur. Er werd echter geen examen afgenomen, zodat er geen sprake was van een 'resultaatsverbintenis'.

EUROPESE UNIE

Vlaams Parlement akkoord met Europese grondwet

De Belgische procedure voor ratificatie van de Europese grondwet door de verschillende parlementen kwam op 8 februari 2006 ten einde met de goedkeuring door het Vlaams Parlement. Dat gebeurde met 84 tegen 29 stemmen bij 1 onthouding. België was daarmee de veertiende lidstaat die akkoord ging, terwijl in negen andere nog stemming moest plaatsvinden. Alleen in Frankrijk en Nederland was de grondwet verworpen, in beide gevallen via referenda. Het was nog altijd onzeker wat na de gebleken weerstand de toekomst van de grondwet zou zijn.
In België hadden Kamer en Senaat in april en mei 2005 hun goedkeuring gegeven. Daarna volgden het Brussels parlement (17 juni), het parlement van de Duitstalige gemeenschap (20 juni), het Waals Parlement (29 juni) en als laatste dus ook het Vlaams Parlement.

(Vorige berichten pagina 72/2 - 2006)

DENEMARKEN

BUITENLANDSE ZAKEN

Wereldwijde agressie na publicatie van cartoons van profeet Mohammed

Op 30 september 2005 werden in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* cartoons gepubliceerd die de profeet Mohammed uitbeeldden, hetgeen verboden is in de islamitische traditie. De profeet werd bovendien in verband gebracht met terrorisme. De verontwaardiging in de moslimwereld over de spotprenten, die door een aantal buitenlandse kranten werden herdrukt, richtte zich vooral op Denemarken.

Deense imam speelt prominente rol

In verscheidene landen kwam het tot heftige protesten van moslims; enkele daarvan hadden een gewelddadig karakter. Dat een ogenschijnlijk tot Denemarken beperkte kwestie wereldwijd reacties opriep, hing samen met de bekendmaking van de publicatie van de cartoons door de Deense imam Ahmed Abu Laban. Deze was de inspirator van een comité dat delegaties stuurde naar Egypte en Libanon, die er naar zijn zeggen spraken met regeringsfunctionarissen, de moefti (geestelijk leider) van Egypte en de Arabische Liga.
Abu Laban was in Denemarken omstreden, daar hij contacten zou onderhouden met de radicale Palestijnse organisatie Hamas en met sjeik Omar Abdel Rahman. De laatste had levenslang gekregen voor de bomaanslag op het World Trade Center (WTC) in New York in 1993.

Deense premier benadrukt persvrijheid

Op 31 januari 2006 bood *Jyllands-Posten* zijn verontschuldigingen aan voor de publicatie en de Deense premier Anders Fogh Rasmussen toonde zich daarmee ingenomen. Tegelijkertijd benadrukte hij echter de persvrijheid als onvervreemdbaar recht. Rasmussen trachtte op 3 februari de gemoederen te bedaren door uitleg te geven aan ambassadeurs uit islamitische landen. Hij kon zelf geen excuses aanbieden voor de handelswijze van de krant, maar betreurde het dat men zich gekwetst voelde.

In een latere verklaring specificeerde Rasmussen zijn opvattingen door te benadrukken dat de controverse via dialoog en niet door geweld moest worden opgelost. Volgens hem maakten extremisten misbruik van de situatie: 'Het Deense volk is geen vijand van de islam. We zien dat wij worden gekenschetst als een intolerant volk (...), [maar] dat beeld is vals. Het wordt verspreid door extremisten en radicalen, die uit zijn op een botsing van culturen en religies.'

Deense ambassade in Syrië en Libanon aangevallen

In de Syrische hoofdstad Damascus werd op 4 februari brand gesticht in de Deense en Noorse ambassade. Noorwegen was doelwit omdat kranten in dit land de cartoons ook hadden gepubliceerd. Hoewel de politie traangas inzette om de menigte te verdrijven, kreeg Syrië kritiek te verduren van de twee Scandinavische landen omdat het niet in staat was gebleken de aanvallen te stoppen.
Beide landen riepen hun burgers op Syrië te verlaten. De oproep had ook betrekking op Denen en Noren in Libanon, waar op 5 februari brand werd gesticht in hun ambassades in de hoofdstad Beiroet. Daar werden ca. tweehonderd mensen gearresteerd.

Denemarken adviseerde vervolgens haar burgers om een veertiental landen te mijden, dat wil zeggen deze alleen te bezoeken indien strikt noodzakelijk. Het ging om Afghanistan, Algerije, Bahrein, Egypte, Iran, Jordanië, Libië, Marokko, Oman, Pakistan, Qatar, Soedan, Tunesië en de Verenigde Arabische Emiraten. Reizen naar Syrië en Jemen werd geheel ontraden.

Iran verbreekt banden met Denemarken

Op 6 februari besloot Iran om de banden met Denemarken te verbreken. Alle zakencontacten, waaronder de import van Deense goederen, werden verboden. De Deense ambassadeur werd ontboden en de Iraanse ambassadeur in Denemarken werd teruggeroepen.
Diezelfde dag viel een menigte van ca. vierhonderd mensen in de hoofdstad Teheran de Deense ambassade aan met benzinebommen en stenen. De Iraanse politie zette traangas in en arresteerde enkele betogers.

Verantwoordelijke redacteur Jyllands-Posten op non-actief

Flemming Rose, cultureel redacteur van Jyllands-Posten en verantwoordelijk voor publicatie van de prenten, werd op 10 februari op non-actief gesteld. Dat gebeurde naar aanleiding van zijn voornemen om Iraanse cartoons over de Holocaust te publiceren. Het Iraanse dagblad *Hamshahri* had namelijk cartoonisten uitgenodigd om de Holocaust in beeld te brengen teneinde de grenzen van de vrijheid van meningsuiting af te tasten. Daarop beriep men zich immers in het Westen om publicatie van de prenten van Mohammed te rechtvaardigen.
De Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad had eerder vraagtekens gezet bij het bestaan van de nazi-vernietigingskampen. Dit kwam hem op een storm van internationale verontwaardiging te staan.

Duitsland

'Denen in Indonesië bedreigd'

Op 12 februari kregen Denen in Indonesië het dringende advies dit land te verlaten. Volgens het ministerie van Buitenlandse zaken was uit informatie van inlichtingendiensten gebleken dat een extremistische groepering het gemunt had op Denen en hun bezittingen in het land. Volgens Indonesië was de beslissing 'voorbarig'.

Denemarken sluit ambassade in Pakistan

Denemarken ging op 17 februari over tot tijdelijke sluiting van haar ambassade in de Pakistaanse hoofdstad Islamabad. Het gaf bovendien een negatief reisadvies voor het land en riep Denen die er verbleven op om zo snel mogelijk het land te verlaten. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken gaf als reden dat de veiligheidssituatie te wensen overliet. Die dag werd er in Karachi door betogers geprotesteerd tegen de spotprenten. Pakistan riep zelf haar ambassadeur voor consultatie uit Denemarken terug.

(Vorige berichten pagina 588/3 - 2005)

DUITSLAND

BINNENLAND

Hoogste rechtbank verwerpt wet inzake vliegtuigkapingen

Het Bundesverfassungsgericht verwierp op 15 februari 2006 een wet die het militairen mogelijk zou maken een vliegtuig neer te schieten als de verdenking bestond dat het gekaapt was en gebruikt zou worden voor een terroristische aanval. De federale overheid zou overigens in een dergelijke situatie het laatste woord hebben, niet een militaire bevelhebber.
De rechtbank vond dat de wet een inbreuk was op het recht op leven en menselijke waardigheid.

De regering van de voormalige bondskanselier Gerhard Schröder had de wet voorgesteld na de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001. President Horst Köhler had deze voor een oordeel aan het Bundesverfassungsgericht voorgelegd.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Studie: 'Dresdner Bank werkte nauw samen met nazi's'

Een van de belangrijkste Duitse financiële instellingen, de Dresdner Bank, werkte van 1933 tot 1945 nauw samen met het nazi-regime. Ook wist de bank in een vroeg stadium van de Holocaust. Dat bleek uit een studie die de bank had laten verrichten en die op 17 februari 2006 werd gepubliceerd.
Een van de auteurs van de 2.400 pagina's tellende studie, Harald Wixforth, zei op een persconferentie dat de Dresdner Bank, nu in handen van de verzekeringsmaatschappij Allianz, zich had ingespannen om de belangrijkste geldschieter te worden van de SS. Ook had de inmiddels in Frankfurt gevestigde bank sterk geprofiteerd van de nazi-veroveringen in Oost-Europa. De gehele raad van bestuur van de bank, niet slechts enkele individuen, had volgens de studie van harte met de nazi's samengewerkt.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stakingen in publieke sector breiden zich uit

Stakingen in de publieke sector tegen een langere werkweek breidden zich op 13 februari 2006 uit over grote delen van het land. Ongeveer 20.000 werknemers van regionale en lokale instanties, waaronder verplegend personeel, koks en schoonmakers, sloten zich aan bij de grootste staking in de publieke sector sinds veertien jaar. De protesten waren gericht tegen plannen de werkweek met anderhalf uur uit te breiden, van 38,5 naar 40 uur. De vakbond van de dienstverlenende sector, de Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft (Verdi), meende dat de langere werkweek zou worden gebruikt om meer mensen te ontslaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Recordoverschot op handelsbalans in 2005

Het Duitse overschot op de handelsbalans was in 2005 tot recordhoogte gestegen, zo werd op 8 februari 2006 bekend. Het handelsoverschot was 160,5 miljard euro in 2005 tegen 156,1 miljard een jaar eerder. De totale export bedroeg in 2005 786,1 miljard euro en de import 625,6 miljard.

Economische groei stagneert

Het Statistisches Bundesamt liet op 14 februari 2006 weten dat er vrijwel geen economische groei was geweest in het laatste kwartaal van 2005, terwijl de drie kwartalen daarvoor een economische groei van 0,6 procent, 0,3 procent en 0,6 procent te zien hadden gegeven. De economische groei in het vierde kwartaal was echter wel een procent boven dat van hetzelfde kwartaal in 2004. Onduidelijk was vooralsnog wat deze cijfers betekenden voor de te verwachten groei in 2006.

JUSTITIE

Terreurverdachte Mounir al-Motassadeq vrijgelaten

Een Marokkaan die was veroordeeld wegens lidmaatschap van een terroristische cel in Hamburg, waartoe ook drie van de daders behoorden van de aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001, werd op 7 februari 2006 vrijgelaten. Dat gebeurde op last van het Bundesverfassungsgericht, de hoogste Duitse rechtbank. Het ging om Mounir al-Motassadeq (31) die in 2003 tot vijftien jaar was veroordeeld wegens medeplichtigheid aan de aanslagen van 2001. In augustus 2005 had hij in Hamburg in een tweede proces zeven jaar gekregen. De rechtbank oordeelde toen dat Motassadeq niet medeplichtig was aan voorbereiding van de aanslagen, maar achtte hem wel schuldig aan lidmaatschap van een terroristische organisatie.
Het Bundesverfassungsgericht oordeelde nu dat Motassadeq niet kon worden vastgehouden zolang er nog beroepsprocedures liepen, zowel van de kant van zijn verdediging als van de openbaar aanklager. De vrijlating veranderde niets aan zijn veroordeling.

ONDERWIJS

Scherpe kritiek VN op Duits onderwijssysteem

Het Duitse onderwijssysteem kreeg op 21 februari 2006 scherpe kritiek van rapporteur Vernor Muñoz van de Verenigde Naties die een achtdaags inspectiebezoek had afgelegd op Duitse scholen. Hij meende dat het systeem kinderen uit arme gezinnen en met een achtergrond als immigrant uitsloot

van een kans op goed onderwijs. Muñoz had vooral kritiek op het feit dat kinderen al op de leeftijd van tien jaar moesten kiezen of ze wel of niet beroepsonderwijs zouden volgen.
Het Duitse onderwijs had vier jaar eerder in een internationale studie al bijzonder slecht gescoord.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriep verspreidt zich over Duitsland

De aanwezigheid van het vogelgriepvirus H5N1 werd op 24 februari 2006 in nog twee deelstaten vastgesteld, nadat het virus al eerder was aangetroffen bij 100 vogels op het Duitse eiland Rügen, nabij de kust van Denemarken en Zweden. De autoriteiten op Rügen hadden de noodtoestand afgekondigd, waardoor ze formeel de mogelijkheid kregen hulp van het leger in te roepen. Militairen en politie ontsmetten onder meer auto's op het eiland.

BUITENLANDSE ZAKEN

Aanklacht tegen president Iran ingediend

Het Openbaar Ministerie in Karlsruhe maakte op 23 februari 2006 bekend dat er een aanklacht tegen de Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad was ingediend door de Israëlische advocaat Ervin Eran Shahar. Ahmadinejad had gezegd dat Israël 'van de kaart moest worden geveegd'. Tevens had hij er openlijk aan getwijfeld dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog zes miljoen joden waren vermoord. Het ontkennen van de Holocaust was in Duitsland een misdrijf waarop maximaal vijf jaar gevangenisstraf stond.

(Vorige berichten pagina 75/3 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Franse reacties op omstreden Deense cartoons van profeet Mohammed

Het linkse dagblad *Libération* publiceerde op 3 februari 2006 twee van de controversiële Deense cartoons van de islamitische profeet Mohammed als bijdrage aan de discussie over de vrijheid van meningsuiting. Dezelfde dag publiceerde dagblad France Soir een steunbetuiging aan hoofdredacteur Jacques Lefranc die was ontslagen nadat de krant, eigendom van de Franse Egyptenaar Raymond Lakah, alle twaalf cartoons had afgedrukt. De journalisten benadrukten dat ze noch de islam noch moslims wilden stigmatiseren, maar intolerantie bestreden.
In een poging de rust te doen terugkeren verklaarde premier Dominique de Villepin dat in Frankrijk zowel vrijheid van meningsuiting als respect noodzakelijk waren. In vergelijking met de uitbarstingen van woede in niet-Europese moslimlanden was de reactie van Franse moslims relatief mild, hoewel ze allen (de publicatie van) de cartoons veroordeelden.

Protest tegen hervorming ontslagrecht van jongeren

Op 7 februari 2006 protesteerden tienduizenden arbeiders en studenten in onder meer Parijs, Toulouse, Marseille en Rennes tegen de invoering van een nieuwe arbeidswet. Deze wet bepaalde dat werkgevers jongeren tot 26 jaar gedurende de eerste twee jaar van hun arbeidscontract zonder opgaaf van reden konden ontslaan. Premier Dominique de Villepin stelde dat werkgevers dankzij het nieuwe arbeidscontract meer jongeren in dienst zouden nemen. Critici benadrukten vooral dat het makkelijker werd om jongeren tijdens hun proefperiode te ontslaan. Volgens het linkse dagblad *Libération* was 52 procent van de bevolking gekant tegen het arbeidscontract. De werkgeversorganisatie Medef was positief over de lange proefperiode en zag graag uitbreiding van de maatregel naar werknemers van alle leeftijden. Economen bestempelden de maatregel als onvoldoende en meenden dat het gehele arbeidssysteem herzien moest worden.
De hoge werkloosheid werd als de belangrijkste oorzaak beschouwd voor de rellen die in november 2005 in de voorsteden uitbraken.

Regering overleeft motie van afkeuring

Een motie van de Socialistische Partij (PS) tegen deze wet werd op 21 februari met grote meerderheid door de Assemblee verworpen. De PS wist vooraf dat de motie kansloos was, maar wilde op deze manier het sociale en economische beleid van de regering aanvallen. Verwacht werd dat de hoge werkloosheid een belangrijk thema zou zijn tijdens de presidentsverkiezingen in 2007.

Afrikaanse 'relschopper' uitgewezen

Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy maakte op 8 februari 2006 de eerste van zes uitwijzingen bekend vanwege deelname aan de rellen in de Franse voorsteden van november 2005. Tijdens deze rellen, de ergste sinds mei 1968, waren 9.000 auto's in brand gestoken en meer dan 3.000 mensen gearresteerd. Sarkozy wilde aanvankelijk 120 gearresteerde buitenlanders uitwijzen, maar dit bleek onmogelijk omdat zij op zes na allemaal minderjarig bleken te zijn.

Massaal protest na moord op joodse man

Tienduizenden mensen namen op 26 februari 2006 deel aan een protestmars tegen racisme en antisemitisme. Onder hen bevonden zich leden van de regering, de oppositie, joodse organisaties en mensenrechtenactivisten. Aanleiding was de dood door marteling van de 23-jarige Ilan Halimi na diens ontvoering voor losgeld. De ontvoerders hadden Halimi uitgekozen als doelwit omdat hij een jood was en 'dus' wel rijk moest zijn.
De 25-jarige leider van de groep, Youssef Fofana, was naar Ivoorkust gevlucht. Inmiddels had Frankrijk een uitleveringsverzoek ingediend en waren zeventien andere verdachten in hechtenis genomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tegenvallende groeicijfers voor 2005

Het Franse nationale instituut voor statistiek (INSEE) maakte op 10 februari 2006 bekend dat de economische groei in de laatste drie maanden van 2005 was gestagneerd. Het bbp over 2005 groeide met slechts 1,4 procent, tegenover 2,1 procent in 2004. Het handelstekort verdriedubbelde van 8,28 miljard euro in 2004 tot 26,46 miljard euro in 2005. De export nam weliswaar toe, maar in een veel lager tempo dan de import.
De economische cijfers waren een tegenvaller voor de regering van premier Dominique de Villepin die economische groei tot een van de speerpunten van zijn beleid had

uitgeroepen. Analisten droegen verschillende factoren aan voor de tegenvallende cijfers, zoals de gestegen olieprijzen, arbeidsonrust en gebrek aan hervormingen. Volgens minister van Financiën Thierry Breton was de belangrijkste oorzaak de terugval in de autobranche.

Overheid keurt omstreden fusie energieconcerns goed

De Franse overheid gaf na aanvankelijke aarzeling op 27 februari 2006 toestemming voor de fusie van de twee grootste Franse energieconcerns, Gaz de France en Suez. Daarop beschuldigde Italië de Franse regering van 'protectionisme', omdat het besluit volgde op de bekendmaking dat het Italiaanse gas- en stroombedrijf Enel een overnamebod op Suez overwoog. Suez en Gaz de France beschikten samen over het grootste aandeel op de Europese gasmarkt (15 procent) en over een toonaangevende positie op de wereldmarkt van LNG (vloeibaar aardgas).

De fusie moest nog worden goedgekeurd door de aandeelhouders en de Europese Commissie. Italië wilde dat de Commissie sancties zou instellen tegen Frankrijk omdat het zich niet hield aan de vrije marktregels. Twee jaar eerder had de Franse overheid al eens ingegrepen om een overname te blokkeren. Het betrof toen het Zwitserse farmacieconcern Novartis dat het Frans-Duitse Aventis wilde overnemen.

(Vorige berichten pagina 76/2 e.v. - 2006)

GEORGIË

BINNENLAND

Regeringswisselingen na ontslag minister van Buitenlandse zaken

Minister van Buitenlandse zaken Salome Zoerabisjvili werd op 20 oktober 2005 ontslagen nadat zij er door parlementsleden en diplomaten van was beschuldigd dat zij haar beleid niet voldoende coördineerde met Georgische ambassades in het buitenland en niet voldoende respect had voor het parlement. Premier Zoerab Nogajdeli zei dat hij de beslissing tot ontslag had genomen na overleg met president Michail Saakasjvili.

Saakasjvili benoemde de secretaris van de Nationale Veiligheidsraad Gela Bezjoeasjvili tot opvolger van Zoerabisjvili. De post van Bezjoeasjvili werd ingenomen door Grigol Katamadze, tot dan toe ambassadeur in Oekraïne. Op 22 december werd Katamadze als secretaris van de Nationale Veiligheidsraad al weer opgevolgd door Kote Kemoelaria, die tot dan toe minister van Justitie en vice-premier was. Het hoofd van de Centrale Kiescommissie Gia Kavtaradze werd minister van Justitie.

Parlement aanvaardt wijziging kieswet

Het parlement bestaande uit één kamer nam op 28 december 2005 een amendement op de kieswet aan waardoor het aantal parlementsleden dat zou worden gekozen via districten met één zetel, werd teruggebracht van 75 tot 50. Het amendement was noodzakelijk geworden door een wijziging van de grondwet in februari die een vermindering van het aantal parlementsleden behelsde van 235 naar 150 vanaf 2008. Als gevolg van de veranderingen zou het volgende parlement bestaan uit 100 leden gekozen volgens het systeem van evenredige vertegenwoordiging en 50 in districten met één zetel.

JUSTITIE

Levenslang voor poging tot aanslag op Amerikaanse president Bush

Een man die in mei 2005 had geprobeerd een aanslag op de Amerikaanse president George W. Bush te plegen tijdens diens toespraak in de hoofdstad Tbilisi, werd op 11 januari 2006 tot levenslang veroordeeld. Volgens Amerikaanse functionarissen was de granaat die de man, Vladimir Aroetoenjan, had gegooid door een defect niet ontploft.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritiek op behandeling Georgische vluchtelingen in Abchazië door VN

Een mensenrechtenrapporteur van de Verenigde Naties, de Oostenrijkse jurist Walter Kalin, deed op 28 december 2005 een beroep op de leiders van Abchazië het geweld te stoppen tegen Georgiërs die naar de separatistische regio terugkeerden. Ook riep hij de autoriteiten op burgerpolitie van de VN toe te laten tot de grensregio Gali en in te stemmen met de vestiging van een mensenrechtenbureau daar.
Kalin kwam tot zijn uitspraken na een bezoek van vier dagen dat hij een week eerder aan Abchazië had gebracht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen met Rusland

Russische beschuldigingen aan Georgisch parlement

Moskou beschuldigde op 12 oktober 2005 het Georgische parlement ervan de spanningen met Rusland te willen aanwakkeren door het vertrek te eisen van Russische vredestroepen uit twee opstandige Georgische regio's. Russische troepen waren begin jaren negentig van de twintigste eeuw naar de regio's Abchazië en Zuid-Ossetië gestuurd om de strijdende partijen te scheiden. De twee regio's probeerden zich toen van Georgië af te scheiden. Abchazië proclameerde de onafhankelijkheid, zonder internationaal te worden erkend, terwijl Zuid-Ossetië aansluiting bij Rusland nastreefde.

Gastoevoer naar Russische ambassade voor één dag afgesloten

Georgië sloot op 28 januari 2006 gedurende een dag de gastoevoer naar de Russische ambassade in de hoofdstad Tbilisi af. Het land had Rusland de schuld gegeven van zijn energiecrisis, die ontstond in een periode van zeer winterse temperaturen tot min twintig graden. Vele Georgiërs zaten zonder gas en elektriciteit nadat een of meer explosies een gaspijplijn naar Georgië op Russisch grondgebied hadden beschadigd.

President Michail Saakasjvili zag de verstoring van de gastoevoer als een bewuste daad van sabotage door de Russische overheid.

Georgië sluit tijdelijk luchtruim voor Russische militaire vliegtuigen

Een andere bron van irritatie tussen beide landen was de bewering van Georgië dat de Russische overheid het land 1 miljoen dollar (ca. 830.000 euro) schuldig was aan betaling voor bewezen diensten. Daarom sloten de Georgische autoriteiten hun luchtruim voor Russische militaire vliegtuigen

voor drie dagen af, zo lieten zij op 30 januari weten.
Moskou gebruikte het Georgische luchtruim vooral om een luchtmachtbasis in Armenië, die Rusland daar huurde, te bereiken.

Rusland staakt uitgifte visa aan Georgiërs

Een woordvoerder van de Russische ambassade in Tbilisi liet op 21 februari weten dat er geen inreisvisa aan Georgische staatsburgers meer zouden worden verstrekt, tenzij om 'humanitaire' redenen. De woordvoerder zei dat de beslissing was ingegeven door de problemen die door de Georgische overheid werden veroorzaakt bij de verstrekking van visa aan Russisch militair personeel.
Rusland had nog steeds twee militaire bases in Georgië die uit de sovjettijd dateerden.

(Vorige berichten pagina 592/1 e.v. - 2005)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Politici massaal afgeluisterd

Een regeringswoordvoerder maakte op 2 februari 2006 bekend dat de mobiele telefoons van ongeveer 100 politici, journalisten en anderen waren afgeluisterd in de periode voor en na de Olympische Spelen van 2004. Hieronder bevonden zich de telefoons van de premier, enkele kabinetsleden en oud-ministers. Een en ander kwam aan het licht toen Vodafone – de grootste provider van mobiele telefonie in Griekenland – klachten kreeg over storingen.
Premier Costas Karamanlis verklaarde op 13 februari dat de regering zich zou inzetten om de bescherming van de privacy bij mobiele telefonie te waarborgen. Verder zei hij de noodzakelijke maatregelen te nemen om staatsinformatie te beschermen. Hij kon echter geen duidelijkheid geven over wie er achter het afluisterschandaal zat.

Premier Karamanlis herschikt kabinet

Premier Costas Karamanlis kwam op 14 februari 2006 met een herschikking van zijn kabinet. Dit nadat de populariteit van de regering was gedaald, mede als gevolg van de impopulaire maatregelen die het kabinet had genomen op het gebied van economische hervormingen. Karamanlis zei echter dit beleid gewoon voort te zetten. Hij handhaafde dan ook de minister van Financiën. Belangrijkste nieuwkomer was Dora Bakoyanni, de burgemeester van Athene. Zij werd gezien als iemand die een vreedzame houding tegenover Turkije zou innemen en het herenigingsproces in Cyprus een impuls zou kunnen geven.

Samenstelling regering Griekenland
(14 februari 2006)

Premier
Costas KARAMANLIS

Ministers:
Aegeïsche zaken
Aristotelis PAVLIDIS
Assisent van de premier
Theodore ROUSSOPOULOS
Binnenlandse zaken
Prokopis PAVLOPOULOS
Buitenlandse zaken
Dora BAKOYANNI
Cultuur
George VOULGARAKIS
Defensie
Evangelos MEIMARAKIS
Financiën en Economie
George ALOGOSKOUFIS
Gezondheid en Sociale solidariteit
Dimitris AVRAMOPOULOS
Justitie
Anastasios PAPALIGOURAS
Landbouwontwikkeling
Evangelos BASSIAKOS
Macedonië en Thracië
Georgios KALANTZIS
Milieu en Openbare werken
George SOUFLIAS
Onderwijs
Marietta GIANNAKOU
Ontwikkeling
Dimitris SIOUFAS
Openbare orde
Byron POLYDORAS
Toerisme en Communicatie
Michael LIAPIS
Werkgelegenheid en Sociale zekerheid
Savvas TSITOURIDIS
Zeehandel
Manolis KEFALOYANNIS

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rechtbank beveelt zeelieden aan het werk te gaan

De rechter beval op 22 februari 2006 stakende zeelieden het werk weer te hervatten. Ze

hadden op 16 februari het werk neergelegd uit protest tegen de werkloosheid en veranderingen in de pensioenregelingen. Hun staking leidde echter tot een tekort aan voeding, medicijnen en brandstof op verscheidene eilanden. Niet alle eilanden beschikten namelijk over een vliegveld, zodat zij volledig afhankelijk waren van de scheepvaart.

LANDBOUW

Griekenland bevestigt drie gevallen van vogelgriep

De Griekse autoriteiten maakten op 11 februari 2006 bekend dat er vogelgriep van het type H5N1 was geconstateerd bij drie dode zwanen die waren gevonden ten zuiden van Thessaloniki. De overheid nam een aantal maatregelen om verdere verspreiding van het virus te voorkomen, zoals een ophokplicht voor pluimvee, een verbod op de jacht, het desinfecteren van de omgeving en een verbod op de verkoop van vlees en eieren uit het gebied.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Graftombe van 2.300 jaar oud ontdekt

Archeologen maakten op 12 februari 2006 bekend dat ze bezig waren met een onderzoek naar de grootste ondergrondse graftombe van Griekenland. De tombe, bij toeval door een boer ontdekt, werd gevonden nabij Pella, de geboorteplaats van Alexander de Grote. Hij zou echter dateren van na diens dood en zo'n 2.300 jaar geleden zijn gebruikt door een vooraanstaande familie. Hoewel de tombe in het verleden was geplunderd, waren er nog sieraden, muntstukken en grafstenen aanwezig.

(Vorige berichten pagina 655/3 e.v. - 2005)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Leider extreem-rechtse BNP vrijgesproken

Nick Griffin, leider van de uiterst-rechtse Britse Nationale Partij (BNP), werd op 2 februari 2006 door de Crown Court (strafrechtbank voor zware misdrijven) in Leeds

vrijgesproken van twee aanklachten wegens haat zaaien. Op twee andere punten kon de jury geen overeenstemming bereiken, zodat deze werden doorverwezen naar een andere rechtbank. Hetzelfde lot onderging partijlid Mark Collent. Hij werd op één punt vrijgesproken en vier andere zaken werden doorverwezen.

De twee hadden zich tijdens een geheime bijeenkomst in 2004 negatief en kwetsend uitgelaten over Aziaten en moslims. De BBC had deze bijeenkomst in het geheim gefilmd. Griffin toonde zich niet aangedaan na het proces. Hij noemde het de beste publiciteit die zijn partij kon krijgen en meldde dat het aantal donaties hierdoor fors was gestegen.

Kerk verontschuldigt zich voor slavernij

De Generale Synode van de Anglicaanse kerk ging op 9 februari 2006 unaniem akkoord met het uitspreken van een verontschuldiging voor haar rol in de slavernij. Aanleiding was het feit dat in 2007 zou worden herdacht dat de slavernij 200 jaar eerder was afgeschaft. Groot-Brittannië was in 350 jaar betrokken bij de handel in naar schatting meer dan tien miljoen slaven.
De Anglicaanse kerk stond aan de basis van de afschaffing van de slavernij, maar vooraanstaande leden van de kerk hadden ook slaven in dienst gehad. De aartsbisschop van Canterbury, Rowan Williams, sprak over een onmenselijke en schaamteloze handel.

Lagerhuis akkoord met anti-terreurmaatregelen

Het Lagerhuis ging op 13 februari 2006 akkoord met het regeringsvoorstel om een identiteitskaart in te voeren met daarop niet alleen biometrische gegevens, maar ook gegevens over de iris en het gezicht van de drager. Het was de tweede keer dat het Lagerhuis zich over dit voorstel boog. Eerder was het ook akkoord gegaan, maar het Hogerhuis had het voorstel terugverwezen.
De stemming werd met spanning tegemoet gezien omdat premier Tony Blair in veiligheidskwesties te maken had met ongeveer 30 rebellen die geregeld met de oppositie meestemden. Bovendien had de oppositie nieuw elan gekregen door de benoeming van David Cameron als oppositieleider. Blair wist echter uiteindelijk met 310 stemmen voor en 279 tegen een ruime meerderheid te halen.
Twee dagen later, op 15 februari, kwam een tweede omstreden onderwerp in het Lagerhuis ter sprake, namelijk het voorstel om het verheerlijken van terrorisme strafbaar te stellen. Hiermee was het Lagerhuis eveneens al akkoord gegaan, maar het Hogerhuis verwees ook dit voorstel terug omdat het onwerkbaar en onnodig zou zijn en een bedreiging zou vormen voor de vrijheid van meningsuiting. Blair bracht het voorstel vervolgens in iets gewijzigde vorm in het Lagerhuis dat uiteindelijk met 315 stemmen voor en 277 stemmen tegen akkoord ging. Het Hogerhuis toonde zich op 28 februari echter minder ingenomen met het voorstel en stuurde het voor de derde keer terug naar het Lagerhuis.

Moslims demonstreren tegen Deense cartoons

Ongeveer 10.000 Britse moslims kwamen op 18 februari 2006 bijeen op Trafalgar Square in Londen om te demonstreren tegen de publicatie van cartoons van de profeet Mohammed die zij als beledigend ervoeren. Het Deense dagblad *Jyllands-Posten* had de cartoons in september 2005 geplaatst, maar pas in februari 2006 leidden de cartoons tot wereldwijze verontwaardiging, waarbij vooral in moslimlanden demonstraties geregeld uit de hand liepen. De demonstratie in Londen verliep echter vreedzaam.

De moslims zeiden te demonstreren omdat de cartoons telkens opnieuw werden gepubliceerd, zoals in Italië, Duitsland, Frankrijk en Nederland. In Groot-Brittannië was dat niet het geval, maar de extreem-rechtse Britse Nationale Partij (BNP) plaatste op 22 februari wel een van de cartoons op haar website en op een pamflet. De cartoon stond afgebeeld naast een foto van een spandoek in de demonstratie waarop werd opgeroepen tot geweld tegen een ieder die moslims beledigde. Volgens de BNP was het pamflet bedoeld om een discussie uit te lokken. Zowel de Conservatieven (Cons) als de Labour Partij (Lab) veroordeelden de actie direct.

'Geen schorsing burgemeester Livingstone zolang beroep loopt'

Het Hooggerechtshof besloot op 28 februari 2006 dat de Londense burgemeester Ken Livingstone niet geschorst kon worden zolang zijn hoger beroep nog liep. Diens schorsing zou op 1 maart ingaan voor een periode van vier weken en werd uitgesproken door het Adjudication Tribunal, een disciplinaire raad die toezicht hield op het gedrag van lokale bestuurders. Livingstone zou zich onnodig gevoelloos hebben getoond en beledigend zijn geweest.

Aanleiding was een confrontatie tussen Livingstone en een journalist van het hem vijandelijk gezinde dagblad *Evening Standard*. De burgemeester kwam van een feestje toen de journalist hem vragen wilde stellen. Livingstone vroeg hierop of de man een concentratiekampbewaarder was. De journalist vertelde vervolgens dat hij joods was, maar dat was voor Livingstone geen reden zijn uitspraken terug te nemen. Hij verdedigde zich later met het argument dat hij doelde op de krant waarvoor de man werkte en die in de oorlog een dubieuze rol had gespeeld. Het Adjudication Tribunal was echter niet overtuigd en schorste Livingstone. Deze weigerde zich hierbij neer te leggen. Volgens hem kon een tribunaal niet de wens van degenen die hem hadden gekozen terzijde schuiven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid sterk gestegen

Het Nationaal Bureau voor Statistiek (ONS) maakte op 18 januari 2006 bekend dat de werkloosheid in Groot-Brittannië in de drie maanden voor november 2005 met 111.000 was gestegen tot 1,53 miljoen, het hoogste cijfer in drie jaar. Tegelijk was het aantal onvervulde vacatures met 12.700 gedaald naar 606.500. Analisten beschouwden de cijfers als een teken dat de economische groei van Groot-Brittannië iets afnam.

Britse inkomenskloof tussen vrouw en man groter dan elders

Het inkomensverschil tussen vrouwen en mannen is nergens in de Europese Unie zo groot als in Groot-Brittannië. Dat stelde de Women and Work Commission (WWC) op 27 februari 2006 tijdens de presentatie van haar rapport *Shaping a Fairer Future*. Er bestond weliswaar sinds 1970 een wet op gelijke betaling van beide seksen, maar in praktijk verdienden vrouwen nog steeds 17 pro-

cent minder dan mannen. Dit kostte volgens de commissie Groot-Brittannië 23 miljard pond (ca. 33 miljard euro) op jaarbasis aan verloren gegane productiviteit en verspild talent.
Premier Tony Blair gaf minister van Vrouwenzaken Tessa Jowell opdracht een plan te maken om het probleem op te lossen. Jowell zegde toe zo snel mogelijk met dit plan te komen.

NOORD-IERLAND

IMC: 'IRA houdt zich aan ontwapening'

De Independent Monitoring Commission (IMC) stelde op 1 februari 2006 dat het Ierse Republikeinse Leger (IRA) zich hield aan de afspraken om de organisatie te ontwapenen. Weliswaar waren er enkele individuele leden die hun wapens hadden gehouden, maar dit was waarschijnlijk voor persoonlijke bescherming. Kritiek van de IMC was er op het feit dat de IRA nog betrokken was bij spionage en georganiseerde misdaad. De commissie was echter overtuigd van de wil van de IRA-leiding om het terrorisme af te zweren en te kiezen voor de politieke weg. Dat dit nog niet voor de volle 100 procent was gelukt, kwam volgens de IMC omdat de IRA een grote organisatie was die niet zomaar haar koers kon veranderen
.
De Ierse en de Britse regering toonden zich ook tevreden. Een woordvoerder van premier Tony Blair zei dat de meeste tekenen positief waren: 'Er is een dynamiek de goede kant op.'
Dominee Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) was niet overtuigd. Hij noemde op 4 februari de bewering dat de IRA zich had ontwapend een schaamteloze leugen. Hij zei dan ook niet van plan te zijn samen te werken met Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van de IRA. SF riep op haar beurt de DUP op tot samenwerking. Dat moest volgens leider Gerry Adams lukken omdat de partijen ook in enkele gemeenteraden samenwerkten.

De Britse overheid was ondertussen van plan het regionaal bestuur van Noord-Ierland in april weer te activeren. De vraag was of dat zou lukken. De DUP weigerde samen te werken met SF, terwijl de laatste alleen zitting in het bestuur wilde nemen als Londen ook daadwerkelijk bevoegdheden zou overdragen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Videoband Irak brengt Britse troepen in verlegenheid

De Britse zondagskrant *News of the World* kwam op 12 februari 2006 als eerste met een videoband naar buiten waarop was te zien hoe Britse militairen vier Iraakse arrestanten mishandelden. De militairen sleepten vier jongens de kazerne binnen, waar ze op hen inschopten en hen met stokken sloegen. Minstens één van hen verloor tijdelijk het bewustzijn. Degene die de video maakte, moedigde de militairen aan. De video werd ook in Irak op televisie vertoond.
Premier Tony Blair zei dat hij de zaak grondig zou laten onderzoeken. Het Britse leger verscherpte de veiligheidsmaatregelen voor haar troepen in Irak en Afghanistan uit vrees voor vergeldingsacties.

Minister van Defensie John Reid reageerde op 20 februari uitgebreid op het incident. Hij vroeg om meer begrip voor de Britse troepen die hun werk in Irak onder zeer extreme omstandigheden moesten uitvoeren. Hij noemde het daarom te makkelijk om de troepen te veroordelen vanuit een warme televisiestudio of een luie stoel. Reid wees er verder op dat de overgrote meerderheid van de Britse troepen zich correct gedroeg. Maar indien er sprake was van misdragingen, zouden maatregelen niet uitblijven: 'We verwachten van onze mensen dat ze wat betreft hun gedrag de hoogste standaard in acht nemen. Als ze daar niet in slagen, zullen we direct passend reageren.'

Arrestanten Guantánamo Bay mogen gebruik maken van Brits recht

Het Hooggerechtshof besloot op 16 februari 2006 dat drie Britse staatsburgers die gevangen zaten in het Amerikaanse gevangeniscomplex op Guantánamo Bay in Cuba juridische actie mochten ondernemen tegen de Britse overheid om zo te bewerkstelligen dat de overheid meer zou doen om hen vrij te krijgen. De rechter stelde dat de Amerikaanse definitie van marteling namelijk niet overeen kwam met wat veel andere geciviliseerde landen daaronder verstonden. Hij voegde er overigens aan toe dat zijn vonnis niet betekende dat de drie hun gelijk zouden halen: hij deed alleen uitspraak over de juridische mogelijkheden.

(Vorige berichten pagina 77/2 e.v. - 2006)

IERLAND

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Steun voor stakende zeelieden

Naar schatting 20.000 tot 40.000 mensen gingen op 9 december 2005 in Dublin de straat op om hun steun te betuigen aan stakende zeelieden. Ook in acht andere plaatsen waren er demonstraties. De zeelieden legden eind november het werk neer uit protest tegen het voornemen van hun werkgever Irish Ferries het Ierse personeel deels in te wisselen voor Oost- en Midden-Europese werknemers.
Het dispuut begon in september toen Irish Ferries een derde van haar personeel een afvloeiingsregeling aanbood. Het bedrijf zei hiertoe gedwongen te zijn om haar concurrentiepositie vast te houden tegenover de luchtvaartmaatschappijen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Protestantse mars leidt tot rellen

Familieleden van slachtoffers van geweld door het Ierse Republikeinse Leger (IRA) hadden voor 25 februari 2006 een demonstratie in Dublin gepland om de Ierse regering onder druk te zetten mee te werken aan een onderzoek naar onopgeloste moorden die waren toegeschreven aan de IRA. Tijdens het geweld in Noord-Ierland waren in de jaren zeventig, tachtig en negentig van de twintigste eeuw 3.600 doden gevallen, waarvan de helft werd toegeschreven aan de IRA. Het kwam echter niet tot de geplande mars omdat nationalistische tegenstanders slaags raakten met de politie. Ze gooiden stenen, vuurwerk en flessen naar de politie. In totaal vielen er veertien gewonden, onder wie zes agenten. De politie verrichtte 37 arrestaties. Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van de IRA, veroordeelde het geweld.

(Vorige berichten pagina 527/3 e.v. - 2005)

ITALIË

BINNENLAND

Cannabis gelijkgesteld aan heroïne

De regering nam op 8 februari 2006 een wet

aan waarin het gebruik van cannabis gelijk werd gesteld aan dat van cocaïne en heroïne. Op handel in deze producten kwam daardoor een gevangenisstraf van zes tot twintig jaar of een geldboete van 260.000 euro te staan. Verder kon het herhaaldelijk gebruik van deze producten leiden tot inbeslagname van het paspoort en het rijbewijs.

Bedrijf Mediaset beboet wegens bevoordelen premier Berlusconi

De Italiaanse waakhond voor de communicatie legde Mediaset, het bedrijf van premier Silvio Berlusconi, op 9 februari 2006 een boete van 150.000 euro op omdat het de regels voor politieke uitzendingen had overtreden. Volgens de Italiaanse wet moesten de media hun zendtijd in de aanloop naar de verkiezingen eerlijk verdelen over de verschillende politieke partijen. Een van de zenders van Mediaset had op 2 februari echter een twee uur durende takshow uitgezonden met als enige gast Silvio Berlusconi.
Mediaset zei in beroep te gaan tegen de beslissing omdat de regel pas zou ingaan na het ontbinden van het parlement op 11 februari. In april zouden er parlementsverkiezingen plaatsvinden.

Parlement akkoord met omstreden justitiewet

Het Italiaanse parlement ging op 14 februari 2006 opnieuw akkoord met de omstreden wet voor de hervorming van het justitieapparaat. President Carlo Azeglio Ciampi had de wet eerder teruggestuurd naar het parlement omdat delen ervan in strijd waren met de grondwet.
De oppositie verzette zich fel tegen de wet omdat deze gemaakt zou zijn om premier Silvio Berlusconi te vrijwaren van verdere vervolging. Hij was namelijk in 2004 vrijgesproken van corruptie bij de verkoop van het voedingsconcern SME. De nieuwe wet bepaalde dat aanklagers niet meer in beroep konden gaan als verdachten in eerste instantie waren vrijgesproken.

Premier Berlusconi gaat alliantie aan met kleindochter Mussolini

Silvio Berlusconi en Allessandra Mussolini maakten op 17 februari 2006 bekend dat ze samen de verkiezingen van april zouden ingaan. Hiertoe zouden de neofascisten van Mussolini – de kleindochter van Benito Mussolini – toetreden tot het Huis van de Vrijheid, de coalitie van premier Berlusconi. Mussolini was hier in 2003 uitgestapt nadat Gianfranco Fini van de Nationale Alliantie (AN), de huidige minister van Buitenlandse zaken, zich had uitgesproken tegen haar grootvader.

Conservatieve politici komen met manifest

Senaatsvoorzitter Marcello Pera presenteerde op 23 februari 2006 het manifest *Voor het Westen. Kracht van de Beschaving.* De bedoeling was dat conservatieve politici het manifest zouden ondertekenen op weg naar de parlementsverkiezingen van april. Pera, een vriend van paus Benedictus, stelde dat de westerse beschaving zich moest verdedigen tegen twee belangrijke vijanden, namelijk het islamitisch fundamentalisme en het morele vacuüm.

JUSTITIE

Zware straffen voor satanische sekte

Op 1 februari 2006 werden vier leden van de rockband Beesten van Satan veroordeeld tot gevangenisstraffen variërend van 24 jaar tot levenslang. De vier werden schuldig bevonden aan de rituele moord op een tienerstel in 1998 en een jonge vrouw in 2004. De tieners werden op rituele wijze met steken en slagen vermoord, de vrouw werd neergeschoten en vervolgens levend begraven.

Justitie schorst rechter wegens verzet tegen crucifix

Justitie besloot op 3 februari 2006 rechter Luigi Totsi te schorsen omdat hij weigerde een crucifix in zijn rechtbank op te hangen. Hij was hiervoor al in december 2005 veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van zeven maanden. De Italiaanse wet stelde het ophangen van een crucifix verplicht in onder andere scholen en rechtbanken. Totsi weigerde dit en wilde een joodse menora (kandelaar) ophangen. Dit mocht niet en Totsi stelde dat hier sprake was van religieuze discriminatie.

Rechtbank spreekt agenten vrij in maffiaproces

De rechtbank van Palermo sprak op 20 februari 2006 Mario Mori en Sergio de Caprio vrij van nalatigheid en hulp aan de maffia. Mori, een hoofd van de geheime dienst, en De Caprio, hoofd van een speciale eenheid van de carabinieri, werden in 1993 nationale helden toen ze er in slaagden maffiabaas Toto Riina te arresteren. De aanvankelijke euforie sloeg om toen bleek dat ze na negentien dagen nog steeds niet de schuilplaats van Riina hadden doorzocht. Volgens Mori en De Caprio hadden ze dit gedaan om door observatie van de plaats medeplichtigen te vinden. In werkelijkheid werd de schuilplaats echter niet in de gaten gehouden, zodat de maffia de mogelijkheid had het gebouw leeg te maken en het bewijsmateriaal te laten verdwijnen.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriep vastgesteld bij zwanen

Het ministerie van Gezondheidszorg kondigde op 12 februari 2006 noodmaatregelen af nadat er vogelgriep was geconstateerd bij dode zwanen die in het zuiden van Italië waren gevonden. Het ging om het gevaarlijke type H5N1. Het ministerie stelde een beschermingszone van drie kilometer en een toezichtzone van zeven kilometer in rond een geconstateerd geval van vogelgriep. In de beschermingszone moest het pluimvee worden gescheiden van andere vogels.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Metropolitan Museum of Art geeft kunstschatten terug

Het Metropolitan Museum of Art (MMA) in New York en het Italiaanse ministerie van Cultuur tekenden op 21 februari 2006 een overeenkomst over de teruggave van zes kunstschatten die illegaal uit Italië waren verdwenen. Het ging onder andere om een 2.500 jaar oude Griekse vaas. In ruil voor de teruggave kreeg het museum enkele andere kunstschatten in bruikleen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister Calderoni stapt op in verband met 'cartoonkwestie'

Minister van Hervormingen Roberto Calderoni van de Noordelijke Liga (LN) maakte op 18 februari 2006 zijn aftreden bekend. Zijn positie was onhoudbaar geworden na-

dat hij in een televisieprogramma demonstratief zijn t-shirt had getoond met daarop een van de omstreden Deense cartoons. Deze cartoons zorgden voor veel ophef in de islamitische wereld omdat moslims deze als beledigend ervoeren.
Na de tv-uitzending gingen moslims in Libië boos de straat op, bestormden het Italiaanse consulaat en staken het in brand. De politie trad op en in de rellen die hierop volgden vielen 11 doden en 35 gewonden. Saif al Islam, de zoon van de Libische leider Muammar Gaddafi, stelde Calderoni verantwoordelijk voor de rellen en noemde hem een 'racist vol haat'. Ook premier Silvio Berlusconi riep Calderoni op om af te treden. Deze deed dat uiteindelijk, maar zei dat hij aftrad uit een gevoel van verantwoordelijkheid en zeker niet omdat de regering of de oppositie hierom had gevraagd.

(Vorige berichten pagina 78/1 e.v. - 2006)

KROATIË

BINNENLAND

Hooggerechtshof verwerpt anti-demonstratiewet

Op 23 november 2005 trok het Hooggerechtshof een controversiële wet in die demonstraties voor regerings- en parlementsgebouwen in Zagreb verbood. Het Hof oordeelde dat de parlementaire meerderheid onvoldoende was geweest voor goedkeuring van de wet. De oppositie, vakbonden en mensenrechtengroeperingen hadden gevraagd om vernietiging van de wet, die volgens hen het fundamentele recht op demonstratie aantastte.

Premier Sanader ontslaat 'deloyale' minister van Justitie

Premier Ivo Sanader ontsloeg op 10 februari 2006 minister van Justitie Vesna Skare Ozbolt omdat zij zich niet loyaal zou hebben opgesteld naar de regering. Volgens Skare Ozbolt, die als enig lid van Democratisch Centrum (DC) in de regering zat, was zij ontslagen vanwege haar succesvolle anticorruptiebeleid en haar weigering in juridische kwesties orders van Sanader's conservatieve Kroatische Democratische Unie (HDZ) uit te voeren. Skare Ozbolt was verantwoordelijk voor de omvangrijke hervormingen van het justitieel apparaat.

JUSTITIE

Arrestatie generaal Gotovina wegens oorlogsmisdaden

Op 8 december 2005 werd voormalig generaal Ante Gotovina gearresteerd op het Canarische eiland Tenerife. Gotovina werd verdacht van de moord op 150 Serviërs en het verdrijven van 150.000 Serviërs uit Krajina tijdens de Kroatische onafhankelijkheidsoorlog in 1995. Het Joegoslavië-tribunaal had al in 2001 een opsporingsbevel uitgevaardigd en had Kroatië van gebrek aan medewerking beschuldigd.
De Kroatische overheid, die aldoor had volgehouden dat Gotovina niet in Kroatië verbleef, toonde zich tevreden over de arrestatie. Naar verwachting zou Gotovina de volgende dag aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag worden overgedragen.

Gotovina reisde met valse paspoorten

Gedurende de vier jaar dat hij voortvluchtig was, reisde Ante Gotovina de hele wereld rond. Uit twee valse paspoorten kon worden opgemaakt dat Gotovina onder meer Japan, Brazilië, Maleisië, Chili en Argentinië had bezocht. Volgens de Spaanse politie waren er ook aanwijzingen voor een verblijf in Rusland, China en Tsjechië.

Demonstraties tegen arrestatie

Op 11 december gingen naar schatting 40.000 Kroaten in Split de straat op om te protesteren tegen de arrestatie van Gotovina en diens uitlevering aan het Joegoslavië-tribunaal. Het aantal demonstranten lag aanzienlijk lager dan de 100.000 Kroaten die in 2001 in dezelfde stad hadden geprotesteerd na de arrestatie van een andere generaal. Daarom concludeerden waarnemers dat de herinneringen aan de oorlog en het nationalisme tanende waren. Ook in andere steden in Kroatië vonden vreedzame demonstraties plaats.

Serviërs veroordeeld wegens oorlogsmisdaden

Een rechtbank in Vukovar veroordeelde op 15 december 2005 zes etnische Serviërs tot gevangenisstraffen van zes tot veertien jaar vanwege oorlogsmisdaden in de periode 1991-1995. De zes waren leden van een Servische militie-eenheid die tijdens de Kroatische onafhankelijkheidsoorlog in 1991 Kroatische soldaten en burgers had mishandeld en gebruikt als dwangarbeiders. Drie van de zes werden bij verstek veroordeeld. Een eerdere veroordeling van de verdachten was door het Hooggerechtshof vanwege vormfouten vernietigd.

Video-opname van Srebrenica leidt tot veroordeling etnische Serviër

Een rechtbank in Zagreb veroordeelde op 29 december de Kroatische Serviër Slobodan Davidovic (57) tot vijftien jaar gevangenisstraf vanwege de moord op zes moslims uit Srebrenica. Ook werd Davidovic schuldig bevonden aan het martelen van Kroatische soldaten tijdens de Kroatische onafhankelijkheidsoorlog.

Davidovic was gearresteerd na de televisie-uitzending van een zelfgemaakte video waarop was te zien hoe zes paramilitairen van de Schorpioeneneenheid gevangenen vermoordden. De Schorpioenen namen deel aan de verovering van de Bosnische moslimenclave Srebrenica en de daaropvolgende moord op ca. 8.000 mannen en jongens. De andere vijf leden van de eenheid waren inmiddels in Servië opgepakt en veroordeeld.

EUROPESE UNIE

Parlement steunt EU-toetreding in 2009

Het Kroatische parlement ging op 14 oktober 2005 in grote meerderheid akkoord met het streven in 2009 toe te treden tot de Europese Unie. Premier Ivo Sanader waarschuwde dat Kroatië drastische hervormingen zou moeten doorvoeren. De sterk versnipperde landbouwsector had weinig overlevingskansen binnen de EU en de verlieslijdende scheepsbouw was afhankelijk van overheidssteun, hetgeen niet strookte met EU-richtlijnen. Ook streefde Kroatië ernaar de Adriatische kust te beschermen om te voorkomen dat de kuststrook door buitenlandse bedrijven werd volgebouwd.
De Europese Commissie zou op 20 oktober beginnen met een onderzoek naar Kroatische wetten die niet strookten met EU-regels.

Kroatië

Toetredingsgesprekken gestart

Op 4 november begonnen de uitgestelde toetredingsgesprekken tussen Kroatië en de Unie. Het overleg had in maart moeten beginnen, maar was vertraagd nadat de hoofdaanklaagster van het Joegoslavië-tribunaal, Carla del Ponte, Kroatië had beschuldigd onvoldoende mee te werken aan de opsporing van de oorlogsmisdadiger Ante Gotovina. Inmiddels had Del Ponte haar tevredenheid geuit over de samenwerking met Kroatië en daarom had de EU besloten het overleg te starten.

Schadevergoeding aan Italië

Kroatië verklaarde op 1 december bereid te zijn om Italië schadeloos te stellen voor de onteigeningen op het schiereiland Istrië door de Joegoslavische communisten na 1945. Volgens een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken wilde Kroatië 30 miljoen euro schadevergoeding betalen en was het enige probleem dat Italië nog niet had gereageerd. Het betalen van de schadevergoeding was een van de voorwaarden voor toetreding van Kroatië tot de EU.

Parlement keurt wetgevingsagenda goed

Op 27 januari 2006 verplichtte het parlement zich in de loop van 2006 59 wetten goed te keuren in de aanloop naar de toetreding tot de EU. Het parlement keurde ook een communicatieplan goed om de 4,4 miljoen inwoners van het land te informeren over de gevolgen van de toetreding.

BUITENLANDSE ZAKEN

Grieks gerechtshof levert Kroaat uit

Het Griekse Hooggerechtshof besloot op 22 november 2005 tot uitlevering van de Kroatische zakenman Hrvoje Petrac (50). Kroatië had om zijn uitlevering gevraagd vanwege zijn hulp aan de voortvluchtige Kroatische verdachte van oorlogsmisdaden Ante Gotovina en de ontvoering van de zoon van de voormalige plaatsvervangend minister van Defensie.

Het laatste woord was aan de Griekse minister van Justitie. Vooruitlopend op diens beslissing overwoog Petrac, die vreesde bij terugkeer te worden gemarteld, in beroep te gaan bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Servische premier Kostunica bezoekt voormalige vijand Kroatië

Tijdens het bezoek op 23 november 2005 van de Servische premier Vojislav Kostunica aan zijn Kroatische ambtgenoot Ivo Sanader maakten zij afspraken over het oplossen van de nasleep van de oorlog van 1991-1995. Beide landen wilden toetreden tot de Europese Unie en daartoe moesten zij voldoen aan de EU-eis van stabiliteit en samenwerking tussen landen in de regio. Sinds de nationalisten in beide landen uit de regering waren getreden, was de relatie tussen Kroatië en Servië verbeterd en streefden de landen naar betere economische samenwerking. De premiers bereikten overeenstemming over de terugkeer van vluchtelingen, de bescherming van minderheden en het onderzoek naar oorlogsvermisten.

Tot tevredenheid van Kostunica verklaarde Sanader dat er geen oplossing voor de status van Kosovo mogelijk was zonder de instemming van Servië. Binnenkort zouden onder leiding van de Verenigde Naties besprekingen beginnen over Kosovo, dat officieel een provincie was van Servië maar waarvan de grotendeels Albanese bevolking onafhankelijkheid wilde.

(Vorige berichten pagina 465/3 e.v. - 2005)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

Geert Wilders richt Partij voor de Vrijheid op

Tweede Kamerlid Geert Wilders, die in september 2004 uit de fractie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) stapte, maakte op 22 februari 2006 bekend een politieke partij te hebben opgericht. Zijn tot dan toe als de Groep Wilders bekend staande groepering zou na de voor 2007 geplande kamerverkiezingen Partij voor de Vrijheid heten.
Van de partij, die volgens opiniepeilingen kon rekenen op enkele kamerzetels, werd verwacht dat deze met name kiezers rechts van de VVD kon mobiliseren. Aan deze zijde van het politieke spectrum bestond echter concurrentie, omdat ook de succesvolle lijsttrekker van het ooit door Pim Fortuijn opgerichte Leefbaar Rotterdam (LR), Marco Pastors, de landelijke politiek in wilde gaan. Deze had onder meer samenwerking gezocht met het kamerlid van de Lijst Pim Fortuijn (LPF), Joost Eerdmans. De LPF zelf, die in 2002 in één keer 26 kamerzetels behaalde maar bij de verkiezingen een jaar later nog maar 8 zetels kreeg, leek landelijk als politieke factor vrijwel te zijn uitgeschakeld. De partij stond in de peilingen al lange tijd op 0 zetels.

Onenigheid aan de rechterzijde

Uit de hoek van de LPF bestonden weerstanden tegen Wilders omdat hij zich te extreem over de islam zou uitlaten. Wilders op zijn beurt had verklaard geen 'tweede LPF' op te willen richten en bekritiseerde recentelijk ook Leefbaar Rotterdam (LR).

Aanleiding voor zijn kritiek waren de uitspraken van de Rotterdamse wethouder van Veiligheid en Gezondheidszorg, Marianne van den Anker. Zij pleitte op persoonlijke titel voor verplichte anticonceptie en abortus bij ouders van wie vaststond dat ze hun kinderen zouden opvoeden 'in een sfeer van geweld, verwaarlozing, mishandeling en seksueel misbruik'. Daarbij ging het onder meer om verslaafde ouders, Antilliaanse tienermoeders en verstandelijk gehandicapten. Het Rotterdamse college van Burgemeester en Wethouders (B&W), dat behalve uit LR bestond uit de VVD en het Christen-Democratisch Appèl, distantieerde zich van de uitspraken van Van den Anker. Pastors echter schaarde zich er wel achter.

Wilders noemde de ideeën 'te walgelijk voor woorden. (...) Partijen die met dit soort voorstellen komen, wil ik op grote afstand houden. Dit is echt onbespreekbaar.' Het enige kamerlid dat het pleidooi van Van den Anker onderschreef, was voormalig minister van Vreemdelingenzaken en Integratie voor de LPF, Hilbrand Nawijn. De onafhankelijke parlementariër, die ín juni 2005 uit de LPF-fractie trad vanwege zijn niet geapprecieerde contacten met het voor racisme veroordeelde Belgische Vlaams Belang (VB), noemde het 'een prima plan'. Ook Nawijn had overigens te kennen gegeven landelijke politieke aspiraties te koesteren.

Nederland

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Steeds meer vrouwen werken buitenshuis

Het percentage vrouwen tussen 15 en 65 jaar met een betaalde baan is in 2005 gestegen tot 58,7 procent, zo bleek uit cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op 6 februari 2006 publiceerde. Bij de cijfers werden alleen diegenen meegerekend die minimaal twaalf uur per week werkten.
In absolute aantallen nam het aantal buitenshuis werkende vrouwen toe van ca. 3 miljoen naar 3,2 miljoen. Dat gebeurde vooral in het onderwijs, de zorg en het openbaar bestuur. Het aantal werkende mannen lag nog altijd hoger, namelijk op 4,2 miljoen, maar was de laatste jaren wel iets afgenomen.
De toename van het aantal werkende vrouwen werd voor een kwart veroorzaakt doordat meer alleenstaande moeders een baan aanvaardden: tussen 2001 en 2004 betraden bijna 40.000 van hen de arbeidsmarkt. In 2004 bestond deze groep in totaal uit 200.000 vrouwen. De redenen voor de toename lagen volgens het CBS zowel in de invoering van een sollicitatieplicht voor alleenstaande moeders per 1 januari 2004 als in de verbeterde kinderopvang.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ruim 18 miljard euro wordt jaarlijks witgewassen

In Nederland wordt jaarlijks voor 18,5 miljard euro aan misdaadgeld witgewassen, dat wil zeggen 3,7 procent van het bbp. Daarvan is 14,7 miljard afkomstig uit het buitenland, de Verenigde Staten voorop, terwijl 3,8 miljard samenhangt met in Nederland gepleegde criminaliteit. Deze gegevens werden op 24 februari 2006 bekend door publicatie van een onderzoek van de Utrecht School of Economics (USE), in opdracht van het ministerie van Financiën.
Uit de studie, met de titel *The amounts and effects of money laundering,* bleek dat van het misdaadgeld 70 procent verband hield met fraude en 20 procent met drugscriminaliteit. De totale hoeveelheid geld die gemoeid was met criminaliteit in Nederland bedroeg minstens 8,6 miljard euro, waarvan dus 3,8 miljard werd witgewassen. De overige 4,8 miljard stroomde naar het buitenland.
Het onderzoek berekende ook dat de Nederlandse overheid per jaar ca. 500 miljoen euro aan belastingen inde die te maken hadden met het witwassen van geld. Een miljard euro aan witwasgeld droeg voor 0,1 procent bij aan de groei van het bbp en schiep ca. 1.000 arbeidsplaatsen.

JUSTITIE

Drie jaar celstraf voor beramen terroristische aanslagen

Op 14 februari 2006 veroordeelde de Rotterdamse rechtbank de 21-jarige Bilal L. tot drie jaar gevangenisstraf wegens het beramen van terroristische aanslagen en het ronselen van mensen voor de islamitische, gewapende strijd. De veroordeling gebeurde op basis van de in augustus 2004 in werking getreden Wet terroristische misdrijven. Deze stelde onder meer rekrutering en voorbereidingshandelingen met terroristisch oogmerk strafbaar.

Bilal L. was eerder veroordeeld voor het bedreigen van Tweede Kamerlid Geert Wilders, die bekend stond om zijn negatieve oordeel over de islam. Daarnaast zou hij deel uitmaken van de Hofstadgroep, waartoe onder meer de moordenaar van cineast Theo van Gogh, Mohammed B., behoorde. Het proces tegen de leden van de groep was nog steeds gaande en zou op 10 maart resulteren in een gerechtelijke uitspraak tegen dertien verdachten.

LANDBOUW

Ophokplicht pluimvee van kracht

Minister Cees Veerman van Landbouw kondigde in februari 2006 voor het hele land een ophokplicht voor buitenlopend pluimvee af, ingaande de 20e van die maand. Tevens werden niet-overdekte pluimveemarkten en tentoonstellingen van siervogels verboden. Op overtreding kwamen boetes te staan. De maatregel was bedoeld om de verspreiding van de vogelgriep tegen te gaan. Op dat moment waren er in Nederland overigens nog geen gevallen van dode vogels die het voor mensen gevaarlijke virus H5N1 met zich mee droegen.

Op 22 februari kreeg Nederland (en daarnaast ook Frankrijk) toestemming van de Europese Unie om hobbykippen en buitenlopend pluimvee preventief te vaccineren. Dat zou gebeuren op basis van vrijwilligheid; boeren konden ook kiezen voor het binnenhouden van de dieren.

NATUUR EN MILIEU

'Vermindering CO2 uitstoot goedkoper met inzet kernenergie'

Het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) presenteerden op 14 februari 2006 een gezamenlijk rapport, waarin kernenergie als gunstige optie naar voren kwam met het oog op het terugdringen van broeikasgassen. In de *Potentieelverkenning klimaatdoelstellingen en energiebesparing tot 2020* werd gesteld dat in dat jaar een vermindering van de uitstoot tot 15 procent onder het niveau van 1990 mogelijk was. De grootste reductie viel volgens het rapport te behalen in de energiesector en de industrie.
De kosten zouden aanzienlijk lager uitvallen als, behalve voor energiebesparing, werd gekozen voor kernenergie en CO2-opslag. De kosten bedroegen dan 1,4 miljard euro, maar zonder kernenergie en CO2-opslag zouden die 2,9 miljard euro hoger uitvallen.

EUROPESE UNIE

Tweede Kamer stemt in met EU-toetreding Roemenië en Bulgarije

De Tweede Kamer ging op 1 februari 2006 akkoord met de toetreding van Roemenië en Bulgarije tot de Europese Unie. De voorstanders meenden dat het instemmen met toetreding zou werken als een steun in de rug voor hervormingsgezinde krachten in Roemenië en Bulgarije.

Tegenstand was er met name van de fracties van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Socialistische Partij (SP). Beide partijen meenden dat de twee landen bij de Unie hoorden, maar dat de tijd er nog niet rijp voor was. Zij wilden een rapport van de Europese Commissie afwachten, dat in mei zou verschijnen en waarin de vorderingen op het gebied van corruptiebestrijding en hervorming van het rechtsbestel zouden worden geëvalueerd. Op dat moment moest men zich nog baseren op een rapport uit oktober 2005, waarin op deze punten grote tekortkomingen werden vastgesteld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Tweede Kamer stemt in met missie Nederlandse militairen in Afghanistan

Na lang slepende discussies ging de Tweede Kamer op 2 februari 2006 akkoord met de uitzending van ca. 1.200 Nederlandse militairen naar de provincie Uruzgan in Afghanistan. Daar zouden zij deelnemen aan de missie van de International Security Assistance Force (ISAF), die werkte onder commando van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Van de 149 aanwezige kamerleden stemden er 126 voor en 23 tegen.
De tegenstemmers waren GroenLinks (GL), de Socialistische Partij (SP), het kamerlid van de Partij van de Arbeid (PvdA) Godelieve van Heteren én regeringspartij Democraten 66 (D66). De tegenstand van de laatste partij had tot een crisis in de regeringscoalitie geleid.

Twee militaire operaties

Bij de internationale troepen in Afghanistan moest onderscheid worden gemaakt tussen twee verschillende militaire operaties.

1. Operation Enduring Freedom
Nederland was al betrokken bij de strijd tegen opstandelingen in Afghanistan, die onder meer bestonden uit strijders van Al-Qaeda en aanhangers van het in 2001 door de Verenigde Staten en Groot-Brittannië verdreven regime van de Talibaan. Dat bood onderdak aan strijders van Al-Qaeda, dat verantwoordelijk werd gehouden voor de aanslagen van 11 september 2001 in New York en Washington. Nederland leverde een bijdrage voor deze Operation Enduring Freedom (OEF) via de inzet van een fregat van de Koninklijke Marine (KM) en van F-16 gevechtsvliegtuigen ter ondersteuning van grondtroepen.
Op 25 februari 2005 besloot de Nederlandse regering 250 militairen te leveren. Het ging hier om een helikopter-detachement van vier Chinook-transporthelikopters met 85 militairen en een taakgroep van Special Forces (SF) van 165 militairen. De laatste bestonden uit militairen van het Korps Commandotroepen (KCT) van de landmacht, aangevuld met leden van het Korps Mariniers (KM). Zij hadden tot taak verkenningen uit te voeren en inlichtingen te vergaren, maar konden ook voor gevechtsacties worden ingezet.

2. International Security Assistance Force
Op basis van een in december 2001 gesloten akkoord tussen vertegenwoordigers van de Afghaanse bevolking over steun van de internationale gemeenschap in de strijd tegen terrorisme, besloot de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties tot de instelling van een veiligheidsmacht in het land. Deze kreeg de naam ISAF, die in eerste instantie tot doel had de interim-regering van Afghanistan, die zich op 22 december in de hoofdstad Kaboel vestigde, te ondersteunen bij het handhaven van de veiligheid. De troepenmacht had de bevoegdheid om desnoods met militair geweld op te treden. Op grond van een nieuwe VN-resolutie uit oktober 2003 werd de taak uitgebreid tot andere delen van het land. De missie was betrokken bij de wederopbouw, onder meer de vorming van een eigen Afghaanse legeren politiemacht en het herstel van wegen en bruggen. Het commando over deze activiteiten lag vanaf augustus 2003 in handen van de NAVO.
Nederland nam vanaf begin 2002 deel aan de ISAF-missie. Het kreeg in september 2004 de leiding over een Provincial Reconstructie Team (PRT) voor de noordelijke provincie Baghlan. Per 1 april 2005 stelde het vier F16-gevechtsvliegtuigen en ca. 100 militairen ter beschikking. Ook leverde Nederland Apache-gevechtshelikopters.

Gevaarlijke missie

Het kamerbesluit van 2 februari 2006 had dus alleen betrekking op de ISAF-missie, die in politiek Den Haag algemeen als risicovol werd gezien. Toch waren er minder bezwaren dan tegen de OEF, die bekritiseerd werd vanwege de behandeling door de VS van krijgsgevangenen en hun vastzetting in de Amerikaanse basis Guantánamo Bay in Cuba. Volgens de critici overtraden de Amerikanen op dit punt systematisch de internationale rechtsregels en hadden zij geen steun onder de bevolking weten te verwerven. Met name de PvdA stelde als voorwaarde dat de ISAF-missie strikt gescheiden zou zijn van de harde strijd tegen terroristen in het kader van de OEF.
Minister van Defensie Henk Kamp gaf als garantie dat de NAVO-commandant op het hoofdkwartier op vliegbasis Kandahar kon ingrijpen als de Amerikaanse acties het Nederlandse streven naar wederopbouw en het wekken van vertrouwen onder de bevolking zouden belemmeren. De minister formuleerde het doel van de missie als volgt: 'Waar nodig zullen we ook klappen uitdelen, maar alleen als ons werk wordt gefrustreerd en de veiligheid van onze troepen in gevaar komt. We gaan niet op terroristen jagen. Het is onze taak de 'hearts and minds' van de bevolking te winnen en zo de wederopbouw in Zuid-Afghanistan een kans te geven.' Deze benadering was de belangrijkste reden waarom de PvdA uiteindelijk haar steun aan de missie gaf.

De Nederlandse militaire eenheden van landmacht, luchtmacht en marechaussee kregen in Uruzgan tot taak bij te dragen aan de veiligheid, stabiliteit en wederopbouw van de provincie. De missie zou in augustus van start gaan voor een periode van in principe twee jaar. Een zogeheten Deployment Task Force (DTF) van ongeveer 850 man zou in maart al naar het gebied vertrekken voor voorbereidings- en opbouwwerkzaamheden. Het militair materieel van Nederland bestond uit zestien YPR pantservoertuigen, zes F-16 gevechtsvliegtuigen, zes Apache helikopters en drie Cougar helikopters.
Voor- en tegenstanders waren zich bewust van de risico's die de uit te zenden militairen liepen. In het kader van de ISAF-operatie waren ca. 65 doden gevallen door geweld en ongelukken. Het aantal doden onder deelnemers aan de OEF lag beduidend hoger, namelijk 349 per eind februari.

D66 intern verdeeld

Op 22 december 2005 had de ministerraad besloten zich in principe uit te spreken voor uitzending van de militairen. Na afloop verklaarde D66-minister van Economische zaken en vice-premier Laurens Jan Brinkhorst dat er sprake was van een 'voornemen' en niet van een besluit. Bij hem en de andere D66-minister Alexander Pechtold bestonden bezwaren tegen de missie, reden waarom zij een beslissing wilden uitstellen tot na een uitspraak van de Kamer.
Hun voorzichtig-positieve houding stond echter in schril contrast met de heftige tegenstand van de kamerfractie van de partij. In uitspraken van fractievoorzitter Boris Dittrich en Defensiewoordvoerder Bert Bakker viel de dreiging met een kabinetscrisis te beluisteren. Zo verklaarde Dittrich op 16 december tegenover dagblad *NRC-Han-*

Nederland

delsblad dat er een 'ernstig politiek probleem' zou ontstaan indien de missie door zou gaan. Hij achtte het ondenkbaar dat de regering met steun van oppositiepartijen tot uitzending zou besluiten, terwijl zijn fractie zeker tegen zou stemmen. In een interview met weekblad *Elsevier* van 10 januari 2006 verklaarde Bakker dat het 'vrij ondenkbaar is dat D66 in een kabinet blijft zitten dat militairen naar de Afghaanse provincie Uruzgan stuurt'.
Intussen was de keuze voor een 'voornemen' in plaats van een besluit reden voor kritiek bij andere fracties. Een kamermeerderheid wenste pas te debatteren na een ondubbelzinnig besluit. Dat kwam pas op 13 januari, zodat het debat over de inhoud kon plaatsvinden. Overigens bleek later dat er in december wel degelijk onenigheid binnen het kabinet bestond over de status van het voornemen. Premier Jan Peter Balkenende verklaarde namelijk tijdens het kamerdebat van 2 februari dat er toen wél een besluit was genomen en dat er nu alleen een 'bevestigend besluit' nodig was.

D66-leider Dittrich stapt op als fractievoorzitter

Op 3 februari maakte Boris Dittrich bekend zijn fractievoorzitterschap van D66 neer te leggen. Vice-fractievoorzitter Lousewies van der Laan nam zijn functie over. Dittrich bleef wel kamerlid.
De D66-leider werd verweten politiek-tactische fouten te hebben gemaakt en trok daar nu zelf de consequenties uit. D66 had de indruk gewekt van een verdeelde partij die een aantal malen van standpunt wisselde. Dittrich was niet in staat gebleken de twee ministers van de partij op andere gedachten te brengen. Aan de dreiging met een kabinetscrisis werd geen praktisch gevolg gegeven en Dittrich moest tijdens het debat toegeven dat dit slechts bedoeld was om de PvdA tot een afwijzing van de missie te brengen. Dit kwam hem in de Kamer op hoongelach te staan en op scherpe verwijten van de kant van GroenLinks en de SP. Deze partijen beschouwden de uitgesproken dreigementen als een loos gebaar – ook al waren zij het inhoudelijk met het standpunt van de D66-kamerfractie eens.

Roland Arnall benoemd tot Amerikaans ambassadeur

De Amerikaanse Senaat stemde op 9 februari 2006 in met de omstreden benoeming van Roland Arnall, oprichter en eigenaar van hypotheekverstrekker Ameriquest, tot ambassadeur in Nederland. Zijn voordracht door president George W. Bush dateerde al van de zomer van 2005, maar werd opgehouden omdat er een justitieel onderzoek naar hem liep wegens het aan klanten geven van misleidende informatie over hypotheekvoorwaarden. Na een schikking van zijn bedrijf met gedupeerden lag alsnog de weg naar zijn benoeming open.
De 66-jarige Arnall werd de opvolger van Clifford Sobel. Net als zijn voorganger had Arnall geen diplomatieke ervaring.

(Vorige berichten pagina 78/3- 2006)

Noorwegen

NOORWEGEN

NATUUR EN MILIEU

Noorwegen verhoogt quotum walvisvangst

De Noorse minister van Visserij en Kustzaken Helga Pedersen maakte op 21 december 2005 bekend dat op verzoek van het parlement het quotum voor de vangst van dwergvinvissen over 2006 was gesteld op 1.052. Dat was 255 meer dan in het lopende jaar, zij het dat bij deze stijging het niet gebruikte deel van het quotum over 2004 en 2005 was inbegrepen.

Noorwegen had de commerciële walvisjacht in 1993 hervat, ondanks een zeven jaar eerder afgekondigd wereldwijd verbod. Het land meende echter dat de populatie er niet door in gevaar kwam omdat er genoeg walvissen waren in de Noord-Atlantische wateren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Menigte valt Noorse troepen in Afghanistan aan

Op 7 februari 2006 werden Noorse soldaten die deelnamen aan de missie in Afghanistan van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) aangevallen door een stenengooiende menigte van tussen de 200 en 300 mensen. Zij drongen het Meymanehkampement binnen van de International Security Assistance Force (ISAF). Twee soldaten raakten licht gewond.

Oostenrijk

De aanval stond in verband met de kwaadheid in de moslimwereld over de publicatie in Deense en Noorse kranten van spotprenten van de profeet Mohammed. Dit had in verscheidene landen tot ernstige ongeregeldheden geleid. Drie dagen eerder was ook de Noorse ambassade in Syrië door woedende betogers aangevallen.

Denemarken en Noorwegen verdelen Noordelijke ijszee

Denemarken en Noorwegen kwamen op 20 februari 2006 een zeegrens overeen tussen Svalbard en Groenland, eilanden in de Noordelijke IJszee. De beide landen kregen een gelijk aandeel in het gebied, dat vooral van belang was vanwege visserij en de mogelijke oliereserves.

Groenland was Deens gebied met een vorm van zelfbestuur en de Svalbard-eilanden vormden het noordelijk deel van Noorwegen.

(Vorige berichten pagina 662/1 - 2005)

OOSTENRIJK

JUSTITIE

Britse historicus veroordeeld wegens ontkennen Holocaust

De 67-jarige Britse historicus David Irving werd op 20 februari 2006 veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf wegens het ontkennen van de Holocaust. De aanklacht was gebaseerd op een toespraak en een interview uit 1989 in Oostenrijk. Irving zei sindsdien van mening te zijn veranderd en het 'belachelijk' te vinden dat hij voor het uiten van zijn mening werd vervolgd. Hij was naar eigen zeggen geschokt door de uitspraak en zou in hoger beroep gaan.
In het verleden had Irving al eens beweerd dat Adolf Hitler weinig of niets wist van de Holocaust en dat de gaskamers een verzinsel waren.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriep vastgesteld

Bij een zwaan en een eend die in en rond Wenen dood waren aangetroffen was het dodelijke vogelgriepvirus H5N1 vastge-

steld. Daarmee kwam het totaal aantal gevallen op zeven. Op 18 februari 2006 werd daarom door het ministerie van Gezondheid opdracht gegeven pluimvee en ander gevogelte binnen te houden.

(Vorige berichten pagina 83/2 e.v. - 2006)

POLEN

BINNENLAND

Geen ontslag voor premier Belka na spionagebeschuldiging

De Poolse president Aleksander Kwasniewski verwierp op 21 juni 2005 de oproep van de rechtse oppositie tot het aftreden van premier Marek Belka vanwege zijn contacten met de geheime politie tijdens het communistisch bewind. De premier had erkend een document over samenwerking te hebben ondertekend, maar benadrukte dat dit destijds verplicht was voor iedereen die naar het buitenland wilde reizen en dat hij nooit daadwerkelijk informatie had verschaft. Volgens de oppositie had Belka bij zijn aantreden echter verzuimd openheid van zaken over deze kwestie te geven en kon hij daarom niet aanblijven als premier.

Parlements- en presidentsverkiezingen

De parlementsverkiezingen op 25 september 2005 leidden tot een politieke aardverschuiving. De regerende ex-communistische Alliantie van Democratisch Links (SLD) werd vernietigend verslagen door Recht en Rechtvaardigheid (PiS) van partijleider Jaroslav Kaczynski. Zijn tweelingbroer Lech Kaczynski, die burgemeester van Warschau was, won op 23 oktober als kandidaat van dezelfde partij het presidentschap.

Ex-communisten betuigen alsnog steun aan Solidariteit

De jonge partijleiding van de regerende SLD sprak op 18 augustus met terugwerkende kracht steun uit voor de toenmalige acties van de vakbond Solidariteit. In 1980 hadden hun voorlopers de vakbond bestreden. De uitspraak werd alom gezien als een poging de dreigende verkiezingsnederlaag af te wenden.

Grote nederlaag voor SLD bij parlementsverkiezingen

De regerende SLD leed bij de parlementsverkiezingen een verpletterende nederlaag ten gunste van PiS van Jaroslaw Kaczynski en het Burgerplatform (PO) van Donald Tusk. Deze twee partijen wonnen samen 285 van de 460 parlementszetels. De opkomst kwam nauwelijks boven de 40 procent.

Uitslagen parlementsverkiezingen Polen
(25 september 2005)
Opkomst: 40,3 procent

	percentage	zetels	winst/ verlies
Recht en Rechtvaardigheid (PiS)	27,0	155	+111
Burgerplatform (PO)	24,1	133	+68
Zelfverdediging van de Poolse Republiek (SRP)	11,4	56	+3
Alliantie van Democratisch Links (SLD)	11,3	55	-161
Liga van Poolse Gezinnen (LPR)	8,0	34	-4
Poolse Volkspartij (PSL)	7,0	25	-17
Duitse Minderheid (KWMN)	0,3	2	-1
Overige	10,7	0	
totaal		460	

Coalitiebesprekingen tussen PiS en PO

Partijlid Kazimierz Marcinkiewicz van PiS kreeg de opdracht een coalitie te vormen tussen zijn eigen nationalistisch-conservatieve partij en het rechts-liberale PO. De besprekingen werden bemoeilijkt doordat kandidaten van beide partijen met elkaar streden om het presidentschap.

Eerste ronde presidentsverkiezingen eindigt onbeslist

Na de eerste ronde van de presidentsverkiezingen op 9 oktober was er geen eenduidige winnaar. De tweede ronde zou gaan tussen Lech Kaczynski (PiS) en Donald Tusk (PO). Beide kandidaten waren voormalige aanhangers van de vrije vakbond Solidariteit. Een van de verslagen kandidaten, Andrzej Lepper van de partij Zelfverdediging van de Poolse Republiek (SRP), sprak zijn voorkeur uit voor Kaczynski door te verklaren dat een overwinning van Tusk, die in de peilingen op voorsprong stond, 'een tragedie voor het land' zou zijn. Tusk, die de steun had van president Aleksander Kwasniewski en de verslagen linkse presidentskandidaat Marek Borowski, was een uitgesproken voorstander van een vrije markteconomie en Europese integratie en sprak vooral gematigd linkse kiezers aan. Kaczynski beloofde steun aan arme Polen en boeren en wilde in een lager tempo privatiseringen doorvoeren.
Poolse presidenten hadden grote invloed op het buitenlands beleid en het defensiebeleid en konden wetsvoorstellen indienen en een veto uitspreken. Ze benoemden de premier en konden het parlement ontbinden.

Coalitiebesprekingen hervat na uitslag presidentsverkiezingen

Tijdens de tweede ronde van de presidentsverkiezingen op 23 oktober behaalde Kaczynski 54 procent van de stemmen; Tusk bleef steken op 46 procent. De opkomst bedroeg 39 procent.
Verwacht werd dat de coalitiebesprekingen tussen PiS en PO moeizamer zouden verlopen, omdat Kaczynski tijdens de presidentsverkiezingen de economische ideeën van PO als een 'gevaarlijk liberaal experiment' had bestempeld. Kaczynski had campagne gevoerd voor een 'moreel réveil', een terugkeer naar christelijke waarden en het voorlopig handhaven van de Poolse munt, de zloty.

Andrzej Lepper keert terug als woordvoerder in parlement

Vanwege zijn cruciale steun aan Kaczynski tijdens de presidentsverkiezingen kreeg Andrzej Lepper een van de vijf woordvoerdersposten in het parlement aangeboden. Lepper, een voormalige varkensboer die in de jaren negentig van de twintigste eeuw gewelddadige protesten organiseerde tegen markthervormingen, had deze post al eerder korte tijd bekleed maar was in 2001 weggestemd vanwege zijn radicale uitspraken.
PO bekritiseerde Leppers benoeming en beschuldigde PiS van hypocrisie, omdat deze partij Lepper tijdens de verkiezingscampagne als een bedreiging van Polen had afgeschilderd.

Polen krijgt conservatief kabinet

De coalitiebesprekingen met PO strandden omdat de partijen het niet eens werden over de machtsverdeling en het economisch beleid. Uiteindelijk stelde Kazimierz Marcin-

Samenstelling regering Polen
(31 oktober 2005)

Premier
Kazimierz MARCINKIEWICZ

Vice-premier, tevens minister van Binnenlandse zaken
Ludwik DORN

Ministers:
Buitenlandse zaken
Stefan MELLER
Cultuur en Nationaal erfgoed
Kazimierz UJAZDOWSKI
Defensie
Radoslaw SIKORSKI
Economie
Piotr WOZINIAK
Financiën
Zyta GILOWSKA
Financiën, verantwoordelijk voor privatiseringen
Wojciech JASINSKI
Gezondheidszorg
Zbigniew RELIGA
Informatie
Zbigniew WASSERMAN
Justitie
Zbigniew ZIOBRO
Landbouw en Landschapsontwikkeling
Krzysztof JURGIEL
Milieu
Jan SZYSZKO
Onderwijs en Wetenschappen
Michal SEWERYNSKI
Ontwikkeling, verantwoordelijk voor Europese subsidies
Grazyna GESICKA
Sport
Tomasz LIPIEC
Vervoer en huisvesting
Jerzy POLACZEK
Werkgelegenheid en Sociaal beleid
Krzysztof MICHALKIEWICZ

Parlementsvoorzitter
Marek JUREK

President Nationale bank
Leszek BALCEROWICZ

kiewics een conservatief minderheidskabinet samen met zeventien leden, onder wie acht partijloze technocraten.
De huidige ambassadeur in Rusland, Stefan Meller, werd benoemd tot minister van Buitenlandse zaken. Radek Sikorski, tot voor kort werkzaam bij het conservatieve American Enterprise Institute (AEI) in Washington, werd de nieuwe minister van Defensie. Hij was voorstander van nauwe banden met de Verenigde Staten.
Waarnemers verwachtten dat het nieuwe kabinet geen snelle markthervormingen zou doorvoeren en overheidssteun aan arme Polen zou handhaven. Voor bepaalde beslissingen zou het minderheidskabinet steun van andere partijen moeten verwerven.

Premier krijgt steun parlement

Op 10 november stemde het parlement in met het minderheidskabinet van premier Marcinkiewicz. Het kreeg het fiat van 272 van de 460 parlementsleden. Behalve van regeringspartij PiS kreeg Marcinkiewicz steun van de als populistisch beschouwde SRP, de rechts-extremistische Liga van Poolse Gezinnen (LPR) en de gematigde Poolse Volkspartij (PSL).
Bij de presentatie van zijn kabinet verklaarde premier Marcinkiewicz bestrijding van de werkloosheid, die 18 procent bedroeg, en van corruptie tot speerpunten van zijn beleid. Daarnaast kondigde hij enkele privatiseringen aan en uitstel van toetreding tot de eurozone.

Kaczynski beëdigd als president

Op 23 december werd Lech Kaczynski beëdigd als president. Kaczynski had een kreukloos imago, maar was tijdens zijn burgemeesterschap van Warschau ook bekend geworden vanwege zijn verzet tegen homodemonstraties. Tijdens de presidentsverkiezingen had hij zich gepresenteerd als iemand die de nationale belangen verdedigde, bereid was zich zowel tegen Brussel als tegen buurlanden Duitsland en Rusland te verzetten en de banden met Washington wilde aanhalen. Analisten verklaarden dat onduidelijk was hoe deze ideeën in beleid zouden worden omgezet. Volgens deze analisten en (oppositionele) politici was Kaczynski's tweelingbroer Jaroslav, die tevens leider was van PiS, de werkelijke machtsfactor. Oppositieleider Jan Rokita zei dat de naam van de president eigenlijk Jaroslaw-Lech Kaczynski luidde.

Premier tijdelijk verantwoordelijk voor privatiseringsbeleid

Premier Kazimierz Marcinkiewicz nam op 4 januari 2006 voor onbepaalde tijd het ministerschap voor Financiën en Privatiseringen waar. Andrzej Mikosz, de minister van Financiën belast met privatisering, was afgetreden na aanhoudende kritiek op zijn beleid. Niet alleen de gedoogpartijen in het parlement, maar ook regeringspartij PiS was tegenstander van de privatiseringen, met name binnen de energiesector. Maar de regering-Marcinkiewicz had de opbrengsten van de verkoop van staatsbedrijven hard nodig vanwege het grote financieringstekort.

Regering krijgt steun van SRP en LPR

De regering sloot op 2 februari een overeenkomst met de SRP en de LPR. Daarmee werd de aanhoudende blokkade in het parlement doorbroken. De beide partijen zegden, in ruil voor toezeggingen over enkele van hun programmapunten, voor een periode van twaalf maanden steun toe aan het kabinet. Na de bekendmaking zakte de zloty met 0,2 procent.

Polen krijgt speciale anti-corruptie-eenheid

Op 15 november 2005 maakte het Poolse kabinet de benoeming bekend van Mariusz Kaminski tot hoofd van de nieuwe anti-corruptie-eenheid. Bij het corruptiebestrijdingsbureau zouden 500 onderzoekers worden aangesteld. Een van de beloften van de partij Recht en Rechtvaardigheid (PiS), die de parlements- en presidentsverkiezingen had gewonnen, was bestrijding van de in Polen wijdverbreide corruptie.
De linkse oppositie waarschuwde dat het nieuwe bureau te grote onderzoeksbevoegdheden kreeg, maar volgens de conservatieven kon alleen op deze manier een einde worden gemaakt aan de informele banden tussen bedrijfsleven, politici en geheime diensten die de economische groei belemmerden.

Geheime oorlogsplannen van Warschaupact openbaar gemaakt

Minister van Defensie Radoslaw Sikorski maakte tijdens een persconferentie op 25 november 2005 bekend dat honderden geheime documenten van het voormalige Warschaupact ter bestudering werden overgedragen aan historici. Uit de dossiers zou blijken dat de Sovjet-Unie samen met satellietstaten bereid was de vernietiging van Europa met nucleaire wapens te aanvaarden als onderdeel van een oorlog met de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie was het Warschaupact in 1989 opge-

heven en inmiddels was Polen toegetreden tot de NAVO.
Inzage in de communistische archieven was een van de verkiezingsbeloften geweest van regeringspartij Recht en Rechtvaardigheid (PiS). Premier Kazimierz Marcinkiewicz ontkende dat de gespannen relatie met Rusland door de openbaarmaking zou verslechteren.

Poolse vrouwen krijgen moederbonus

Het Poolse parlement keurde op 29 december 2005 een wet goed om vrouwen een eenmalige uitkering te geven wanneer zij een kind kregen. De bevolkingsgroei van Polen behoorde tot de laagste van Europa. Volgens vrouwengroepen waren andere maatregelen nodig, zoals betere kinderopvang en ouderschapsverlof.

Doden na instorting evenementenhal

Bij de instorting van een evenementenhal in Katowice op 28 januari 2006 kwamen 65 mensen om het leven, onder wie enkele buitenlanders. Op het moment van de instorting vond in de hal een internationale duivententoonstelling plaats. De reddingswerkzaamheden werden bemoeilijkt door de ijzige kou.
Minister van Justitie Zbigniew Ziobro maakte op 21 februari de arrestatie bekend van drie medewerkers van het bedrijf MTK, de beheerder van de evenementenhal. Een onderzoek moest uitsluitsel geven of de instorting was veroorzaakt door het dikke pak sneeuw op het dak, constructiefouten of eventuele andere factoren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Homoactivisten negeren demonstratieverbod

Op 11 juni 2005 protesteerden 2.500 homoactivisten in de Poolse hoofdstad Warschau en negeerden daarmee het demonstratieverbod van burgemeester en presidentskandidaat Lech Kaczynski. Aan de demonstratie deden ook enkele politici mee. Volgens de demonstranten werden homoseksuelen in het katholieke Polen behandeld als misdadigers.

Journalist zit straf uit wegens smaad

De Poolse journalist Andrzej Marek begon op 16 januari 2006 aan zijn gevangenisstraf na een veroordeling voor smaad. Aanleiding waren twee artikelen over corruptie bij de lokale overheid die hij in 2001 had geschreven. Onder de Poolse wet was smaad een misdrijf.
Poolse journalisten, de niet-gouvernementele organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) en het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) beschouwden de veroordeling als aantasting van de vrijheid van meningsuiting.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rusland en Polen willen relatie verbeteren

Het Kremlin maakte op 12 augustus 2005 bekend dat Polen en Rusland streefden naar een betere verstandhouding. De verklaring volgde op incidenten, waarbij in Warschau een groep Polen vier Russische kinderen, onder wie twee diplomatenkinderen, in elkaar sloeg en in Moskou twee Poolse diplomaten en een verslaggever waren aangevallen.
De verstandhouding tussen beide landen was verslechterd door de kritiek van Polen op de Russische campagne in Tsjetsjenië, de Poolse steun aan de 'Oranje Revolutie' van 2004 in Oekraïne en de Duits-Russische gaspijpleiding die om Polen heen werd aangelegd.

Poolse militairen blijven tot eind 2006 in Irak

De Poolse regering besloot op 27 december 2005 de militaire aanwezigheid in Irak te verlengen tot eind 2006 en herriep daarmee het terugtrekkingsbesluit van het vorige kabinet. De reden voor de verlenging was dat het mandaat van de stabilisatiemacht van de Verenigde Naties tot eind 2006 was verlengd. Polen was een trouwe bondgenoot van de Verenigde Staten en had de op vijf na grootste troepenmacht (1.500 man) geleverd. Tot nog toe waren zeventien militairen bij gewelddadigheden omgekomen.

Volgens opiniepeilingen stond het merendeel van de bevolking afwijzend tegenover de aanwezigheid van troepen in Irak. De meeste Poolse politici meenden echter dat deze had bijgedragen aan het prestige van Polen.

(Vorige berichten pagina 408/3 e.v. - 2005)

PORTUGAL

BINNENLAND

Conservatieve president gekozen

Voor het eerst na de Anjerrevolutie in 1974 koos de Portugese bevolking op 22 januari 2006 een rechtse kandidaat als president. Aníbal Cavaco Silva, het nieuwe staatshoofd, was van 1985 tot 1995 namens de behoudende Sociaal-democratische Partij (PSD) de langst zittende premier van het land in een periode dat Portugal toetrad tot de Europese Unie en er sprake was van economische groei. Zijn belofte zich ook nu te zullen richten op de economie en de strijd tegen de werkloosheid sprak de meeste kiezers aan. Critici wezen er echter op dat de belastingverlagingen en stijging van ambtenarensalarissen onder Cavaco Silva hadden geleid tot het forse begrotingstekort waar de regering-Sócrates op dat moment mee worstelde.

De gekozen president verzekerde met het vooruitstrevende kabinet van José Sócrates van de Socialistische Partij (PS) een goede samenwerking te zullen zoeken.

Uitslagen presidentsverkiezingen Portugal
(22 januari 2006)
Opkomst: 62,6 procent

	aantal stemmen	percentage
Aníbal Cavaco Silva (kandidaat namens Sociaal-democratische Partij - PSD en Volkspartij - PP)	2.746.000	50,6
Manuel Alegre Duarte (onafhankelijk kandidaat, lid van de Socialistische Partij - PS)	1.125.000	20,7
Mário Soares (PS)	778.000	14,3
Jerónimo Carvalho de Sousa (Portugese Communistische Partij - PCP)	466.000	8,6
Francisco Louçã (Links Blok - BE)	288.000	5,3
António Garcia Pereira (kandidaat namens Communistische Partij van Portugese Arbeiders - PCTP en Reorganisatiebeweging van de Partij van het Proletariaat - MRPP)	23.000	0,4

Portugal

Grote drugsvangst Portugese politie

De onderschepping van 8.000 kilo cocaïne betekende volgens de Portugese politie de grootste vangst ooit in Europa van het illegale genotsmiddel, zo berichtte de *BBC* op 18 februari 2006. Het grootste deel was aangetroffen in een opslagplaats in het district Algarve waar bij de inbeslagname zeven mensen met de Spaanse nationaliteit waren gearresteerd.
Volgens ingewijden werden Spanje en Portugal vanwege hun lange kustlijn steeds vaker gebruikt als invoerland voor drugs die bestemd waren voor de Europese markt. In 2005 was in Portugal 15.000 kilo cocaïne onderschept, terwijl de teller voor het lopende jaar na de recordvangst op 13.000 stond.

Maria Lúcia Rosa dos Santos herbegraven in basiliek van Fátima

De stoffelijke resten van de in februari het jaar daarvoor op 97-jarige leeftijd overleden Maria Lúcia Rosa dos Santos werden op 19 februari 2006 ter aarde besteld in de basiliek van Fátima. Zij was op eigen verzoek voor de duur van een jaar begraven bij het Carmelietenklooster in Coimbra, maar zag Fátima als haar definitieve rustplaats. Daar kwam zij te liggen naast haar zalig verklaarde nichtje Jacinta en neefje Francisco, die respectievelijk in 1919 en 1920 waren overleden. Gedrieën zouden zij in 1917 getuige zijn geweest van de verschijning in Fátima van de maagd Maria.
Volgens functionarissen van de katholieke kerk waren rond de 100.000 mensen getuige van de plechtigheid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Portugese ambtenaren protesteren tegen bezuinigingsmaatregelen

De weigering van de regering-Sócrates akkoord te gaan met een voorstel de ambtenarensalarissen in 2006 met 1,5 procent te verhogen, leidde op 3 februari 2006 tot een demonstratie in Lissabon waar rond de 15.000 mensen aan deelnamen. De betogers waren verontwaardigd omdat er in 2005 sprake was geweest van een inflatie van 2,5 procent en keurden tevens de door het kabinet doorgevoerde verhoging van de pensioenleeftijd van 60 naar 65 jaar af.
De Europese Unie oefende op Portugal sterke druk uit het begrotingstekort, dat op dat moment werd geschat op 4,6 procent van het bbp, te verminderen.

(Vorige berichten pagina 23/3 e.v. - 2006)

Russische Federatie

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Minstens 65 doden bij ramp op markt

Russische instanties lieten op 25 februari 2006 weten dat het dodental als gevolg van het instorten van een markthal in Moskou twee dagen eerder inmiddels was opgelopen tot 65. Het gebouw was waarschijnlijk ingestort door het gewicht van de sneeuw op het dak.

JUSTITIE

Onderzoek naar moord op journalist

Justitiële instanties stelden een onderzoek in naar de moord op de 33-jarige televisiejournalist Ilja Zimin, zo werd op 27 februari 2006 bekend. Zimin was door collega's een dag eerder dood in zijn woning aangetroffen. Hij bleek ernstig mishandeld te zijn. Zimin was ongeveer een jaar eerder ook al bij zijn woning aangevallen en ernstig mishandeld.
Rusland gold als een van de meest riskante landen voor journalisten om in te werken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalist veroordeeld wegens artikelen over Tsjetsjenië

De Russische journalist Stanislav Dmitrievski werd op 3 februari 2006 tot een gevangenisstraf van twee jaar voorwaardelijk veroordeeld wegens het aanzetten tot rassenhaat. Hij had artikelen gepubliceerd van Tsjetsjeense rebellenleiders waarin tot een einde van de oorlog in Tsjetsjenië werd opgeroepen. Dmitrievski was het hoofd van de Russisch-Tsjetsjeense Vriendschapsvereniging en hoofdredacteur van het blad Pravozasjtsjita ('Verdediging van mensenrechten').

VN bezorgd over situatie Tsjetsjenen

De Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties, Louise Arbour, sprak bij een bezoek aan de Noord-Kaukasus op 21 februari 2006 haar bezorgdheid uit over de situatie van Tsjetsjeense vluchtelingen in de regio. Zij bracht een bezoek aan een tentenkamp in de aan Tsjetsjenië grenzende republiek Ingoesjetië, waar vluchtelingen volgens haar verbleven in omstandigheden van 'extreme armoede'. De president van Ingoesjetië, Mocrat Zjazikov, liet Arbour weten dat er op dat moment ongeveer 50.000 Tsjetsjeense vluchtelingen in de republiek waren.

Het bezoek van de VN-commissaris aan Ingoesjetië was onderdeel van een reis van een week door Rusland. Arbour zou ook een ontmoeting hebben met president Vladimir Poetin.

MILITAIRE ZAKEN

Officier veroordeeld wegens verhuren van dienstplichtigen

Een militaire rechtbank in Novosibirsk veroordeelde een hoge officier van de Strategische Raketstrijdkrachten, Vladimir Kontonistov, op 2 februari 2006 tot een boete die omgerekend ongeveer 1.650 euro bedroeg, alsmede tot ontheffing uit zijn functie voor drie jaar. De officier had jonge dienstplichtigen verhuurd aan commerciële bedrijven en de verdiensten in eigen zak gestoken.
De openbaar aanklager kondigde aan in hoger beroep te gaan. Deze vond dat de uitgesproken straf te mild was.

Sergeant wegens mishandeling veroordeeld

De veroordeling vond plaats temidden van een storm van verontwaardiging naar aanleiding van de mishandeling van een dienstplichtige bij een tankacademie in Tsjeljabinsk in de Oeral. Als gevolg daarvan moesten bij het slachtoffer, de negentienjarige Andrej Sytsjev, zijn benen en geslachtsdelen worden afgezet.

Bij de betreffende tankacademie hadden zich meer gevallen van mishandeling voorgedaan. Het eerste proces in een reeks vond op 20 februari plaats. Toen veroordeelde een militaire rechtbank in Chelyabinsk een sergeant tot vier jaar voorwaardelijk en degradatie wegens het slaan van een dienstplichtige, met een gebroken neus als gevolg.

Russische Federatie

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Dertien doden bij explosie in kazerne Tsjetsjenië

Dertien mensen vonden op 8 februari 2006 de dood toen een militaire kazerne in Tsjetsjenië na een explosie instortte. Deze vond plaats in Koertsjaloj, ongeveer 30 kilometer ten zuidoosten van de hoofdstad Grozny.

Volgens Russische functionarissen was de oorzaak van het ongeval de ontploffing van een gasfles, maar Tsjetsjeense rebellen lieten in een verklaring weten dat zij achter de explosie zaten. Het aantal dodelijke slachtoffers dat zij noemden was 43.

Bestorming van woonhuis in Zuid-Rusland: negentien doden

Zeven politiemensen en twaalf gewapende mannen waren volgens overheidsfunctionarissen op 10 februari 2006 gedood toen speciale eenheden een huis bestormden in Zuid-Rusland, waar zich opstandelingen hadden verschanst. Het voorval vond plaats in een dorp in de regio Stavropol, vlakbij de roerige Noord-Kaukasus.

Premier Tsjetsjenië treedt af

De premier van de Moskougezinde regering van Tsjetsjenië, Sergej Abramov, trad op 28 februari 2006 af. Daarmee werd naar verwachting de weg vrijgemaakt voor de lokale sterke man, Ramzan Kadyrov, om hem op te volgen. Kadyrov werd door critici verdacht van ernstige schendingen van de mensenrechten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rusland exporteert voor recordbedrag aan wapens

M. Dimitrijev, hoofd van de Federale Dienst voor Militaire en Technische Samenwerking, maakte op 11 februari 2006 bekend dat Rusland in 2005 voor een recordbedrag van 6,1 miljard dollar (ca. 5,1 miljard euro) aan wapens had geëxporteerd. In 2004 was dat nog 5,8 miljard dollar. De waarde van de lopende militaire contracten bedroeg 23 miljard dollar. Voor 2006 werd de verwachte verkoop geschat op ongeveer 7 miljard dollar.

Televisiezender Kremlin zendt ook in het Arabisch uit

Russia Today, een in december 2005 gelanceerde en door het Kremlin gefinancierde televisiezender, zou ook programma's in het Arabisch gaan uitzenden. Dat schreef het Britse dagblad *The Guardian* op 14 februari 2006.

(Vorige berichten pagina 85/3 e.v. - 2006)

Slovenië

SLOVENIË

BINNENLAND

Meerderheid Slovenen stemt in referendum voor mediawet

Volgens officieuze gegevens stemde 50,2 procent van de bevolking tijdens een referendum op 25 september 2005 voor de nieuwe mediawet. De opkomst bedroeg slechts 30,7 procent. Zowel de oppositie, die op het referendum had aangedrongen, als de meeste media-analisten waren gekant tegen de wet omdat deze de greep van overheid en parlement op de nationale radio en televisie vergrootte. De uitslag van het referendum werd beschouwd als een test voor de tien maanden oude centrum-rechtse regering van premier Janez Jansa.

GEZONDHEID EN ZORG

Eerste geval vogelgriep geconstateerd

Sloveense autoriteiten bevestigden op 16 februari 2006 dat in het noorden van het land een zwaan was aangetroffen die was overleden aan het dodelijke H5N1-virus. Dit was het eerste geval van vogelgriep in Slovenië. Volgens het Sloveense ministerie van Gezondheidszorg dreigde er geen onmiddellijk gevaar voor de volksgezondheid. Boeren werden opgeroepen hun gevogelte uit de buurt van wilde vogels te houden en verdachte sterfgevallen te melden. Het gebied waar de dode zwaan werd aangetroffen, was onder overheidscontrole geplaatst.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sloveense president niet welkom na uitspraak over Kosovo

Servië en Montenegro annuleerden op 20 oktober 2005 het bezoek van de Sloveense president Janez Drnovsek. Vlak voor hij zou vertrekken, had Drnovsek verklaard dat onafhankelijkheid de enige realistische optie was voor Kosovo, een Servische provincie die voor 90 procent werd bewoond door etnische Albanezen die streefden naar onafhankelijkheid. De Serviërs zagen Kosovo echter als een historisch deel van Servië en voor hen was onafhankelijkheid onbespreekbaar. Zij beschouwden de opmerking van de Sloveense president als ongewenste inmenging in een binnenlandse aangelegenheid.

De Sloveense minister van Buitenlandse zaken Dimitrij Rupel probeerde Servië ervan te overtuigen dat de kwestie op een misverstand berustte. 'Slovenië is van mening dat elke oplossing de instemming van Servië moet hebben', zo verklaarde hij.

Slovenië bakent eenzijdig visserijgronden af in de Adriatische Zee

De Sloveense regering maakte op 5 januari 2006 de afbakening van visgronden in de Adriatische zee bekend. Dit was een reactie op de Kroatische beslissing van december 2005, waarbij Kroatië en Italië samen tot een verdeling van de Adriatische wateren kwamen zonder overleg met Slovenië.

De twist over visrechten in de Piran-baai was een van de geschillen tussen de voormalige Joegoslavische republieken. Andere geschilpunten waren de gezamenlijk beheerde kerncentrale van Krsko en de tegoeden van Kroatische rekeninghouders bij de voormalige Sloveense Ljubljanskaja Bank. Slovenië, dat sinds 2004 lid was van de Europese Unie, hoopte dat de geschillen tijdens de in 2005 gestarte besprekingen over het Kroatische lidmaatschap van de Europese Unie zouden worden opgelost.

Sloveens parlement akkoord met militaire missie in Irak

Het Sloveense parlement ging op 13 februari 2006 met 46 tegen 21 stemmen akkoord met de uitzending van vier militairen naar Irak. Voorafgaand aan de stemming in het parlement verklaarde premier Janez Jansa: 'De Sloveense regering wil op deze manier bijdragen aan de stabiliteit in Irak, voldoen aan haar NAVO-verplichtingen en werken aan onze eigen veiligheid.' Slovenië was

sinds 2004 lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO).

(Vorige berichten pagina 474/1 e.v. - 2005)

SPANJE

BASKISCHE KWESTIE

ETA-politiek leidt tot spanningen

De politiek van de Spaanse overheid om via onderhandelingen een einde te maken aan het ETA-geweld leidde in februari 2006 tot grote spanningen in de Spaanse politiek. Hoewel opiniepeilingen aangaven dat de meerderheid van de Spaanse bevolking de overheidspolitiek steunde, verzette de oppositionele Volkspartij (PP) zich fel tegen eventuele onderhandelingen.

Op 25 februari werd gedemonstreerd tegen het aangaan van onderhandelingen. De demonstratie was georganiseerd door de Vereniging van Slachtoffers van het Terrorisme, maar werd prominent ondersteund door de PP. Zo behoorde oud-premier José Maria Aznar tot de demonstranten. De demonstranten droegen leuzen bij zich als 'Niet in mijn naam' en 'Onderhandelen is overgave'. Schattingen over het aantal demonstranten maakten de controverse in de Spaanse politiek duidelijk. Volgens de regionale overheid van Madrid, gecontroleerd door de oppositie, waren er 1,4 miljoen demonstranten. De centrale overheid hield het op 111.000.

'Geen geheime onderhandelingen'

Premier José Luis Rodriguez Zapatero zei eerder die maand dat er zicht was op het begin van het einde van het ETA-geweld. Hij had de ETA meerdere malen aangeboden onderhandelingen te starten onder voorwaarde dat de organisatie de wapens zou neerleggen.
De PP keerde zich hier fel tegen en schilderde Zapatero af als landverrader. Zo stelde oppositieleider Mariano Rajoy dat Zapatero meer begrip had voor terroristen dan voor hun slachtoffers. Het zou volgens Rajoy bovendien een kwestie van tijd zijn voor veroordeelde terroristen vrij zouden komen. Ook beweerde Rajoy dat de regering al lang in het geheim met onderhandelingen was begonnen.
Zapatero ontkende dit laatste ten stelligste en stelde dat er geen rechtstreekse contacten waren geweest met de ETA. Verder zei hij dat er geen Baskische staat zou komen en dat er geen concessies aan de ETA zouden worden gedaan. De regering wees er verder op dat de politie onverminderd jacht maakte op de ETA en dat er nog nooit zoveel ETA-leden gevangen zaten als op dat moment.

Opmerkelijk was overigens dat uitgerekend de conservatieve regering van José Maria Aznar in 1998 voor het laatst met de ETA onderhandelde. Deze onderhandelingen werden na veertien maanden zonder resultaat afgebroken.

ETA zet campagne voort

De ETA zette ondertussen haar bommencampagne voort. Zo ontploften er in februari 2006 op zes verschillende plaatsen kleine bommen. De aanslagen hadden al meer dan 1.000 dagen geen dodelijke slachtoffers geëist.
De ETA wilde met de aanslagen voornamelijk laten zien dat ze nog in staat was om overal toe te slaan, hoewel zij ernstig was verzwakt na de arrestatie van veel van haar vooraanstaande leden.
Het geweld van de ETA had sinds 1968 meer dan 850 mensen het leven gekost.

Hof: 'ETA-leden blijven gevangen'

Het Hooggerechtshof besloot op 20 februari 2006 dat Henri Parot op zijn minst 30 jaar van zijn gevangenisstraf moest uitzitten. ETA-lid Parot was in 1990 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4.797 jaar wegens 26 moorden en 166 pogingen tot moord. Volgens het oude Spaanse strafrecht mochten veroordeelden niet meer dan 30 jaar gevangen zitten.

Eerder die maand waren er speculaties in de media verschenen dat Parot en enkele andere ETA-leden vervroegd vrij zouden komen omdat een eventuele vervroegde invrijheidstelling wegens goed gedrag zou worden afgetrokken van die 30 jaar. Het Hof ondergroef die redenering en zei dat eventuele vervroegde invrijheidsstelling moest worden afgetrokken van de totale gevangenisstraf van 4.797 jaar, zodat Parot minimaal 30 jaar moest uitzitten.

(Vorige berichten pagina 89/1 e.v. - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

Tiener vermoordt priester

Een jongen vermoordde op 5 februari 2006 een katholieke priester in Trabzon. Politici veroordeelden de aanslag direct. Ze vreesden dat deze verband hield met de ophef rondom cartoons die in een Deense krant waren verschenen en die moslims als beledigend ervoeren.
De politie maakte op 7 februari bekend dat ze een zestienjarige jongen had gearresteerd op verdenking van de moord. De politie kon geen uitsluitsel geven over zijn motief.

Premier geeft openheid van zaken over privé-bezit

Premier Recep Tayyip Erdogan gaf op 7 februari 2006 tijdens een partijbijeenkomst openheid van zaken over zijn privé-bezittingen. Erdogan zei dat hij 1,13 miljoen dollar (ca. 940.000 euro) op de bank had staan en onroerend goed bezat in Istanbul en Rize aan de Zwarte Zee.

Erdogan gaf de informatie na aanhoudende beschuldigingen van corruptie aan het adres van zijn Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP). Hiermee wilde hij de oppositie de mond snoeren, maar deze toonde zich niet tevreden. Ze riep op tot een wettelijke regeling voor openheid. Verder pleitte de Republikeinse Volkspartij (CHP) voor het opheffen van de parlementaire onschendbaarheid van politici die werden verdacht van corruptie.

Oud-premier Erbakan mag gevangenisstraf thuis uitzitten

Het Turkse parlement ging op 23 februari 2006 akkoord met een wet die erin voorzag dat mensen die ouder waren dan 75 jaar en waren veroordeeld tot een gevangenisstraf van minder dan drie jaar deze straf thuis mochten uitzitten. Dit maakte de weg vrij voor de tachtigjarige oud-premier Necmettin Erbakan om de elf maanden van zijn gevangenisstraf thuis uit te zitten.
Erbakan was tot 1997 premier namens de Welvaartspartij, een voorloper van de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwik-

Turkije

keling (AKP). Militairen dwongen hem in 1997 tot aftreden omdat zijn partij het seculiere karakter van de staat Turkije zou bedreigen. Hierna werd Erbakan veroordeeld wegens misbruik van staatssubsidies.

JUSTITIE

Rechtbank wijst aanklacht van premier Erdogan af

De rechtbank van Ankara besloot op 14 februari 2006 een aanklacht van premier Recep Tayyip Erdogan tegen het weekblad *Penguen* af te wijzen. Het satirische tijdschrift had cartoons afgedrukt waarbij het gezicht van Erdogan was getekend op enkele dieren. De premier vond dit beledigend, maar de rechtbank wees de aanklacht af.
Een jaar eerder was Erdogan in een soortgelijke zaak wel succesvol. Toen veroordeelde een rechtbank een cartoonist omdat deze Erdogan had afgebeeld als een kat verstrikt in een kluwen wol.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Proces leidt tot vechtpartij in rechtbank

Op 7 februari 2006 werd een proces tegen vijf verslaggevers verdaagd nadat nationalisten in de rechtszaal op de vuist waren gegaan met de oproerpolitie. Zij waren in de rechtszaal aanwezig om de aanklager te ondersteunen. Deze had de verslaggevers gedagvaard wegens belediging van de Turkse rechtsgang omdat zij kritiek hadden geuit op een rechterlijke beslissing een congres over de vermeende genocide op Armeniërs, tijdens en na de Eerste Wereldoorlog, te verbieden. De Europese Unie volgde het proces nauwlettend omdat ze dit zagen als een inperking van de vrijheid van meningsuiting.

Eerder werd de schrijver Orhan Pamuk voor een soortgelijk vergrijp aangeklaagd. Die aanklacht werd echter geseponeerd omdat de minister van Justitie geen uitsluitsel gaf op grond van welke wet Pamuk vervolgd moest worden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Delegatie Hamas bezoekt Turkije

Israël reageerde op 17 februari 2006 verontwaardigd op de ontvangst door de Turkse autoriteiten van een delegatie van de radicale Palestijnse organisatie Hamas, die in januari de verkiezingen in de Palestijnse gebieden had gewonnen. Turkije stelde echter dat de ontmoeting met Hamas paste in het Turkse streven het vredesproces in het Midden-Oosten weer op gang te brengen. Het wees de Israëlische beschuldigingen van de hand en zei dat het er bij Hamas op had aangedrongen het geweld af te zweren en een verzoenende houding in te nemen tegenover Israël.

Cypriotisch schip niet welkom

Buitenlandse zaken meldde op 23 februari 2006 dat de havenautoriteiten van Mersin geweigerd hadden een schip toe te laten omdat het onder Grieks-Cypriotische vlag voer. Turkije zei Cypriotische schepen pas toe te willen laten als Cyprus de handelsboycot van het Turkse deel van het eiland ophief.

De actie van Turkije zette de verhoudingen met de Europese Unie weer op scherp omdat deze vond dat Turkije haar havens open moest stellen voor de schepen van alle lidstaten, dus ook van Cyprus. Griekenland zei in een reactie: 'Het is duidelijk dat deze actie van Turkije niet bijdraagt aan haar Europese ambities. Integendeel.'

(Vorige berichten pagina 89/3 e.v. - 2006)

ZWEDEN

Zweden

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hoge arbeidskosten leiden in Zweden tot weinig banenverlies

Uit onderzoek door het Zweedse Instituut voor Studie van het Groeibeleid (ITPS), gepubliceerd op 21 februari 2006, bleek dat de relatief hoge arbeidskosten en het gebrek aan arbeidsflexibiliteit slechts tot een geringe daling van het aantal arbeidsplaatsen leidden.

Tussen de 2.000 en 4.000 banen verdwenen in 2005 naar andere landen, maar het nettoresultaat zou nog lager kunnen uitvallen als ook de gegevens bekend werden van buitenlandse bedrijven die zich in Zweden hadden gevestigd.

LANDBOUW

Oophokplicht pluimvee afgekondigd

In een verklaring door de Zweedse Raad voor de Landbouw van 14 februari 2006 werden boeren verplicht om hun kippen en kalkoenen binnen te houden. De ophokplicht was algemeen geldig en niet, zoals bij een eerder verbod in de herfst van 2005, alleen op bepaalde regio's van toepassing. De maatregel werd afgekondigd nadat vogelgriep was vastgesteld op het Duitse eiland Rügen in de Baltische Zee.

BUITENLANDSE ZAKEN

Website met omstreden cartoons gesloten

De partijkrant *SD-Kuriren* van de Zweedse anti-immigratiepartij Zweedse Democraten (SD) publiceerde in februari 2006 op haar website de omstreden cartoons van de profeet Mohammed, die tot veel verontwaardiging in de moslimwereld hadden geleid. Het was volgens de islam verboden om de profeet af te beelden en deze werd in een aantal van de tekeningen in verband gebracht met terrorisme. De cartoons werden op 30 september 2005 voor het eerst gepubliceerd in het Deense dagblad *Jyllands-Posten*, maar vervolgens door sommige buitenlandse kranten overgenomen.

Media moesten hun houding bepalen tussen het onverkort vasthouden aan de vrijheid van meningsuiting en het rekening willen houden met de opvattingen en gevoelens van moslims. Minister van Buitenlandse zaken Laila Freivalds formuleerde de Zweedse positie hierin als volgt: 'Ik zal de persvrijheid onder alle omstandigheden verdedigen, maar ik veroordeel sterk de provocatie door SD-Kuriren. Het getuigt van een volledig gebrek aan respect.' De regering overlegde dan ook met internetprovider Levonline, die daarop besloot de website te sluiten.

Het was voorzover bekend de eerste keer dat een overheid intervenieerde in de cartoonkwestie. De SD, die overigens niet in het Zweedse parlement vertegenwoordigd was maar wel enkele gekozen lokale afgevaardigden had, meende dat het overheidsoptreden in strijd was met de wet.

(Vorige berichten pagina 476/1 - 2005)

PARAGUAY

BINNENLAND

President wijzigt kabinet

President Nicanor Duarte stelde op 26 augustus 2005 Derlis Alcides Céspedes Aguilera aan als minister van Justitie en Werkgelegenheid. De nieuwe bewindsman volgde de slechts enkele maanden in functie zijnde Rubén Candia Amarilla op. De architecte Julia Anselmina Maciel González trad op 6 oktober af als secretaris van Economische en Sociale ontwikkelingsplanning. Als opvolger werd Rosa Miguelina Gómez de Martínez benoemd.

Paraguay meest corrupte land van Latijns-Amerika

De niet-gouvernementele organisatie (ngo) Transparency International (TI) gaf op 18 oktober 2005 een rapport uit waarin te lezen stond dat Paraguay de lijst aanvoerde van meest corrupte Latijns-Amerikaanse staten.

Op de corruptie-index van 0 (meest corrupt) tot 10 (minst corrupt) stond het land met 2,1 genoteerd boven Venezuela (2,3). In de landen van het westelijk halfrond stond alleen Haïti (1,8) nog hoger, terwijl Canada (8,4) het gunstigst uit de bus kwam.

Protesten door aanhangers van oud-generaal Oviedo

Kampementen opgericht in Asunción

Duizenden indianen, boeren en andere aanhangers van oud-generaal Lino Oviedo begonnen op 29 oktober 2005 in de Paraguayaanse hoofdstad Asunción aan een, zoals zij zelf beweerden, langdurig protest om justitie te bewegen Oviedo vrij te laten. Op pleinen in de stad werden tenten opgezet en er werd duidelijkheid geëist over de juridische aanklachten tegen de man die een straf van tien jaar uitzat voor een poging tot staatsgreep in 1996 tegen de toenmalige president Juan Carlos Wasmosy. Oviedo ontkende overigens dat de couppoging had plaatsgevonden.
Ook werd hij verantwoordelijk gehouden voor de moord in 1999 op vice-president Luis María Argaña.

Hongerstaking na bijna vier weken beëindigd

Acht Paraguayanen beëindigden op 18 november een hongerstaking, die zij vier weken eerder waren begonnen om de eisen betreffende Oviedo, die zij beschouwden als een politieke gevangene, kracht bij te zetten. Ook eisten zij opheldering over het feit dat hij al bijna zeventien maanden in een kazerne werd vastgehouden. Overleg met mensenrechtengroepen en de belofte van waarnemend ombudsman Edgar Villaba dat hun eisen in het juridische dossier van de oud-legerleider zouden worden opgenomen, waren de motieven om het protest op te schorten.

Politie verjaagt betogers van pleinen

Honderden politiebeambten maakten op 7 januari 2006 een einde aan de kampementen in Asunción. Leiders van de partij van Lino Oviedo, de Nationale Unie van Ethische Burgers (UNACE), kregen van politiechef Julio Miranda te horen dat de demonstranten tien minuten hadden om hun spullen te pakken. De aanwezige oproerpolitie hoefde niet op te treden omdat de betogers zich in alle haast terugtrokken.

Afzettingsprocedure president door parlement verworpen

Een motie van de Partij Geliefd Vaderland (PPQ) om president Nicanor Duarte van Paraguay uit zijn functie te zetten, werd op 13 december 2005 met 39 stemmen voor, 37 tegen en 4 onthoudingen verworpen. Voor het aannemen van het voorstel was een twee derde meerderheid van de 80 afgevaardigden vereist.
De motie was ingediend omdat Duarte zich officieel kandidaat had gesteld voor het voorzitterschap van de Colorado Partij (PC), hetgeen volgens de oppositie betekende dat hij de grondwet schond omdat deze de president expliciet verbood enige andere publieke of private functie te bekleden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Millenniumdoelstellingen Paraguay nauwelijks verwezenlijkt

Een coalitie van meer dan 50 niet-gouvernementele organisaties (ngo's) meldde op 12 september 2005 dat Paraguay slechts één van de millenniumdoelstellingen in 2015 zou halen die 173 lidstaten van de Verenigde Naties zichzelf in 2000 hadden gesteld. Het betrof het geven van basisonderwijs aan alle kinderen. Op terreinen als armoedebestrijding, toegang tot drinkwater en de aanleg van riolering was echter onvoldoende vooruitgang geboekt. Meer dan de helft van de Paraguayanen was niet aangesloten op de waterleiding en slechts 10 procent had een afvoer naar de riolering.

Protesten tegen beleid regering

Leraren willen meer bestedingen in onderwijs

Honderden Paraguayaanse onderwijzers demonstreerden op 5 oktober 2005 in de straten van de hoofdstad Asunción voor grotere bestedingen in het onderwijs en voor uitbetaling van een eerder beloofde salarisverhoging. De vreedzame betogers ontmoetten bij het Congres volksvertegenwoordigers die de klachten aanhoorden. 'We begrijpen dat de tekortkomingen bij het onderwijs niet in één keer opgelost kunnen worden en we zijn het met de parlementariërs eens dat we over doelstellingen en prioriteiten moeten overleggen', merkte Ermo Rodríguez, lid van de vakbond Organisatie van Onderwijswerkers van Paraguay (OTEP), op.

Medisch personeel eist salarisverhoging

Asunción vormde op 28 november het toneel van protesten van duizenden doktoren, verpleegsters en administratieve medewerkers uit de medische sector. Hun eisen waren dezelfde als bij de onderwijzers: meer geld op de begroting van het komende jaar voor hun branche en een salarisverhoging. De Nationale Federatie van Gezondheidswerkers had opgeroepen tot het protest.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Paraguay weigert oude schuld Europese banken te betalen

Zwitserland kreeg op 6 september 2005 van Paraguay te horen dat het een uitspraak van een Zwitserse rechtbank naast zich neer zou leggen. Het betrof de verplichting een schuld van 85 miljoen dollar (ca. 70 miljoen

euro), gemaakt bij Europese banken ten tijde van het regime van president Alfredo Stroessner, terug te betalen. De leningen waren afgesloten door de Paraguayaanse honorair consul Gustavo Gramont, maar een Zwitserse rechtbank had eerder vastgesteld dat er sprake was geweest van fraude. Paraguay's minister van Buitenlandse zaken Leila Rachid benadrukte dat het geld nooit in de schatkist was beland.

Internationale banken geven financiële steun

Paraguay ontving in de laatste maanden van 2005 een reeks leningen van internationale financiële instituten. De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) verstrekte op 9 november 2005 een krediet van 30 miljoen dollar (ca. 25 miljoen euro) om de openbare dienstverlening in de financiële sector te verbeteren. Precies een maand later gaf hetzelfde instituut een lening van 6,5 miljoen dollar ter ondersteuning van wetenschap, technologie en innovatie. Op 20 oktober had de Wereldbank een krediet van 22 miljoen dollar beschikbaar gesteld om het sterftecijfer van vrouwen en kinderen bij geboortes te verminderen.

Citibank stuurt verduisterd geld terug naar Paraguay

De Centrale Bank van Paraguay ontving op 20 januari 2006 meer dan 15 miljoen dollar (ca. 13 miljoen euro) van de in New York gevestigde Citibank. De bank maakte het geld over nadat de Amerikaanse rechter John Keenan dit had gelast omdat het was verduisterd ten tijde van de regering van president Luis González Macchi (1999-2003). De ontvangers – John Tulac, José Avila en het Paraguayaanse Humanitaire Fonds – werden verplicht 6 miljoen dollar boete te betalen. In 2001 had justitie al vastgesteld dat González Macchi een leidende rol had gespeeld bij de illegale operatie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Demonstraties wegens stagnering schadevergoedingen

Vermeende discriminatie bij de uitbetaling van schadeloosstellingen aan slachtoffers van de dictatuur (1954-1989) van generaal Alfredo Stroessner leidde op 15 november 2005 tot een betoging in de Paraguayaanse hoofdstad Asunción. De pijlen werden vooral gericht op ombudsman Manuel Páez. Hij werd verantwoordelijk gehouden voor de vertraging van de betalingen aan boeren en linkse activisten die waren gemarteld.
In april 2004 hadden de ongeveer 400 leden van de Nationale Beweging van Slachtoffers van de Stroessner-dictatuur vergoedingen toegewezen gekregen die varieerden van omgerekend 2.500 tot 12.000 euro.

Rapport Amnesty over mensenrechtenschendingen Stroessner-dictatuur

De Paraguayaanse Waarheids- en Gerechtigheidscommissie ontving op 30 december uit handen van Amnesty International (AI) een rapport met informatie over meer dan 200 schendingen van mensenrechten ten tijde van de Stroessner-dictatuur. In het geschrift waren details te lezen over verdwijningen, moorden en willekeurige arrestaties uit die periode, maar ook over misdaden van de staat in de jaren daarna. De commissie had een maand daarvoor in een voorlopig verslag al informatie gegeven over martelingen en ontvoeringen ten tijde van de dictatuur.

Veel Paraguayaanse vrouwen slachtoffer verkrachting

Een op 25 november 2005 in de Senaat gepresenteerd onderzoek dat gehouden was onder 7.000 Paraguayaanse vrouwen toonde aan dat één op de vijftien vrouwen ooit was verkracht. Volgens de studie van het Paraguayaanse Centrum voor Bevolkingsstudies was bijna een kwart van hen slachtoffer van vijandig gedrag, variërend van verbale agressie tot fysiek geweld.

Senator Lilian Samaniego merkte op dat statistische gegevens niet nodig waren om de slechte behandeling van vrouwen duidelijk te maken. Zij had ervaren dat er in het land een geweldscultuur bestond en vertelde dat vrouwen graag wilden dat dit zou veranderen.

Half miljoen Paraguayaanse kinderen niet aangemeld bij burgerlijke stand

Een rapport van Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties, maakte op 20 december 2005 duidelijk dat 30 procent van de kinderen in Paraguay niet geregistreerd stond bij de overheid. Zij hadden gedurende het eerste levensjaar geen geboortebewijs ontvangen waardoor de kans bestond dat zij verstoken zouden blijven van onderwijs, medische zorg en andere basisvoorzieningen. Bovendien zou de staat hen zonder een officiële identiteit geen bescherming kunnen bieden tegen misbruik, geweld en exploitatie – waar zij juist vaak het slachtoffer van waren.

(Vorige berichten pagina 541/2 e.v. - 2005)

URUGUAY

BINNENLAND

Journalist met de dood bedreigd

Volgens een bekendmaking van de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) hadden drie personen met kappen over hun hoofd op 17 oktober 2005 in de hoofdstad Montevideo de Uruguayaanse journalist Marcelo Borrat ontvoerd. Het slachtoffer, presentator van het radio- en televisieprogramma *De eed van Hipócrates*, was met de dood bedreigd, maar werd niet lang vastgehouden. Hij deed op dat moment onderzoek naar illegale praktijken in de medische sector, maar vertelde niet te weten wat het motief van de ontvoerders was.
Minister van Binnenlandse zaken José Díaz bood de journalist na het voorval bescherming aan.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gezinsstructuur in twintig jaar ingrijpend veranderd

Persagentschap *EFE* berichtte op 13 november 2005 dat er in Uruguay de afgelopen twee decennia sprake was van een sterke toename van het aantal buitenechtelijke kinderen. Twintig jaar eerder ging het om 27,5 procent van de geborenen, terwijl het percentage inmiddels 57 bedroeg. In 2003 bleek bovendien dat van de samenwonende stellen 70 procent van de mensen met een lagere schoolopleiding en 48 procent van degenen met een universitaire achtergrond, niet officieel gehuwd waren. Ook kwam naar voren dat steeds meer vrouwen voor de inkomsten zorgden.
Uit de gegevens concludeerde het persbureau dat de traditionele familiestructuur in

Uruguay

Uruguay niet langer het kernmodel van de samenleving was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Subsidie IDB voor landen van Mercosur

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) maakte op 13 december 2005 bekend de vier landen van de Mercosur – Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay – een bedrag te zullen schenken van ruim 3,2 miljoen dollar (ca. 2,7 miljoen euro). De gift moest het proces van integratie versnellen en de liberalisering van de economische betrekkingen tussen de vier landen dichterbij brengen. Deze ontwikkelingen moesten er voor zorgen dat het economische blok een grotere rol kon gaan spelen in de wereldeconomie.

Uruguay wil met VS onderhandelen over vrijhandelsakkoord

De subsidie weerhield de Uruguayaanse minister van Economie en Financiën Danilo Astori er begin januari 2006 niet van te melden dat zijn regering met de Verenigde Staten wilde praten over het afsluiten van een vrijhandelsakkoord. De mededeling kwam als een schok voor de partners uit de Mercosur, temeer daar de afspraak bestond dat de partners niet afzonderlijk handelsverdragen met een derde partij zouden afsluiten. Het was echter een publiek geheim dat de twee kleinste deelnemers aan de Mercosur, Uruguay en Paraguay, ontevreden waren over de gang van zaken binnen het bondgenootschap dat werd gedomineerd door de grote lidstaten Brazilië en Argentinië.

JUSTITIE

Deel gevangenen vervroegd vrijgelaten

Het Uruguayaanse Congres nam op 8 september 2005 de Wet voor Humanisering en Modernisering van het Gevangenissysteem aan. Dit betekende dat op voorstel van de regering rond de 700 gedetineerden, ongeveer 10 procent van de gevangenisbevolking, binnen twee maanden zouden worden vrijgelaten. De opzet van de maatregel was de druk op de overvolle huizen van bewaring te verlichten.
Degenen die voor kleine overtredingen waren veroordeeld moesten de helft van hun straf hebben uitgezeten, anderen die ernstiger vergrijpen hadden begaan minimaal twee derde. Zware criminelen die zich schuldig hadden gemaakt aan moord, verkrachting of witwaspraktijken kwamen niet in aanmerking voor de amnestie.

Rechtbank besluit ex-dictator Bordaberry niet langer te vervolgen

De vroegere Uruguayaanse dictator Juan María Bordaberry hoorde op 16 september 2005 dat rechter Roberto Timbal de aanklachten tegen hem inzake de vermoorde parlementariërs Zelmar Michelini en Héctor Gutiérrez Ruiz niet verder zou behandelen. Van de uitspraak profiteerde ook de vroegere minister van Buitenlandse zaken Juan Carlos Blanco, die volgens officier van justitie Mirtha Guianza samen met de inmiddels 84-jarige oud-president verantwoordelijkheid droeg voor de dood van de twee volksvertegenwoordigers. Deze waren ten tijde van de dictatuur naar de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires gevlucht, waar ze enige tijd later vermoord werden aangetroffen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Stoffelijke resten vermiste activist tegen dictatuur opgegraven

De ontdekking van het lijk van een vermiste gevangene uit de periode dat Uruguay door militairen geregeerd werd (1973-1985) gaf president Tabaré Vázquez op 29 november 2005 aanleiding te spreken van een 'belangrijke dag in de geschiedenis van het land'. De stoffelijke resten werden aangetroffen op het privé-terrein van een boerderij in de Pando-streek, op 30 kilometer van de hoofdstad Montevideo. De Uruguayaanse luchtmacht had begin augustus het staatshoofd middels een schrijven geïnformeerd dat een vermiste activist uit de jaren van de dictatuur door marteling was gestorven en op die plaats was begraven.
Forensische experts identificeerden op 24 januari 2006 het lijk: het bleek te gaan om de 38-jarige communistische militant Ubagesner Chávez Sosa. Hij was in 1976 door de militairen opgepakt en verdwenen. Toen de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) een jaar later het militaire regime om opheldering vroeg, werd beweerd dat Chávez Sosa bij een transport was ontsnapt.

Verenigde Staten

Volgens mensenrechtengroepen waren er 36 Uruguayanen verdwenen tijdens de dictatuur.

BUITENLANDSE ZAKEN

Samenwerkingsovereenkomst gesloten met Cuba

Op 30 november 2005 ondertekenden Uruguay en Cuba hun eerste akkoord na het herstel van de diplomatieke betrekkingen. Bij de ceremonie werd van beide kanten het belang van de samenwerking benadrukt. De Uruguayaanse media vermeldden uitvoerig de dank die het Zuid-Amerikaanse land uitsprak voor de studiebeurzen die Cuba beschikbaar stelde voor arme jonge burgers en voor het uitvoeren van gratis oogoperaties bij arme Uruguayanen.

Argentijnse protesten zouden economie schaden

Uruguay's president Tabaré Vázquez beweerde op 6 februari 2006 dat de blokkades door Argentijnse burgers en milieuactivisten van grensovergangen uit protest tegen de bouw van twee pulpfabrieken in Uruguay, schadelijk waren voor de economie van het land. Gewoonlijk bezochten veel Argentijnen het buurland, maar nu was dit onmogelijk. De geplande pulpindustrie zou volgens veel Argentijnen schadelijk zijn voor het milieu en daardoor ook voor het toerisme in hun land. Tabaré Vázquez had zijn ambtgenoot Kirchner echter verzekerd dat de productie zou voldoen aan moderne milieunormen en de Uruguayaanse regering weigerde het project af te blazen.

(Vorige berichten pagina 542/2 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Minister informeert Congrescommissies over afluisterpraktijken

Minister van Justitie Alberto Gonzales informeerde op 8 en 9 februari 2006 acht leden van de commissies voor de inlichtingendiensten van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat over een geheim afluisterprogramma, dat in december via de media in de publiciteit was gekomen. Het was voor

het eerst dat het Witte Huis Congresleden hierover informeerde. Het programma was in 2001 gelanceerd door president Bush. Het hield in dat hij de binnenlandse veiligheidsdienst NSA (National Security Agency) toestemming gaf om telefoongesprekken en e-mails van Amerikaanse burgers af te tappen om zo potentiële terroristen op te sporen.
Het afluisterprogramma was omstreden, omdat het Congres er niet over was ingelicht en omdat afluisteren volgens een wet uit 1978 alleen mocht als een rechter daarvoor toestemming gaf. Bush had die toestemming niet. Het Witte Huis vond echter dat Bush de wet niet had overtreden, omdat hij naast president ook opperbevelhebber was. Aangezien het land formeel in oorlog was – de oorlog tegen terrorisme –, zou de opperbevelhebber het recht hebben om potentiële vijanden zonder tussenkomst van een rechter te laten afluisteren.

Openheid

De Democratische commissieleden die door Gonzales werden geïnformeerd, zeiden naderhand dat de verstrekte informatie onvoldoende was om zich een beeld te vormen van wat er nu eigenlijk aan de hand was. Zij eisten dat het Witte Huis volledige openheid van zaken gaf tegenover de voltallige Congrescommissies voor de inlichtingendiensten. Republikeinse Congresleden vreesden echter dat op die manier geheime informatie zou uitlekken en de staat in gevaar kwam. Wel waren ze het met de Democraten eens dat er nieuwe wetgeving moest komen om parlementair toezicht op het afluisterprogramma mogelijk te maken.

VN eisen sluiting Guantánamo Bay

Aantal hongerstakers neemt af

Volgens dagblad de *New York Times* van 9 februari 2006 was het aantal hongerstakers in Guantánamo Bay afgenomen van 84 in december tot 4 in februari. Het viertal zou dagelijks uren achtereen worden vastgebonden op stoelen, zodat ze met dwang konden worden gevoed. Ook werd op deze manier voorkomen dat ze het voedsel moedwillig uitbraakten. Het bericht werd bevestigd door luitenant-kolonel Jeremy Martin, woordvoerder van de Amerikaanse gevangenis op Cuba. De hongerstakers zouden via buisjes in de neus worden gevoed.
Of de sterke afname van het aantal hongerstakers te maken had met deze dwangmethode, wilde Martin niet zeggen.
De hongerstaking was in augustus begonnen.

'Behandeling gevangenen komt neer op marteling'

Kofi Annan, secretaris-generaal van de Verenigde Naties, zei op 16 februari dat Guantánamo Bay 'vroeg of laat' gesloten moest worden. Hij zei dit naar aanleiding van het verschijnen van een VN-rapport, waarin werd gesteld dat de behandeling van de gevangenen 'neerkomt op marteling'. Dat de gevangenen zonder vorm van proces werden vastgehouden, zou een vorm van willekeurige detentie zijn. De VS moesten hen daarom onmiddellijk berechten of vrijlaten. De berechting zou niet moeten gebeuren door geheime militaire tribunalen, zoals het kabinet-Bush wilde, maar door een onafhankelijke rechtbank, omdat de Amerikaanse overheid anders 'zowel aanklager, rechter als verdediger' zou zijn.
De schrijvers van het rapport, onder wie de speciale VN-rapporteur inzake marteling Manfred Nowak, baseerden zich op gesprekken met ex-gedetineerden en advocaten, rapporten van mensenrechtenorganisaties, nieuwsberichten en informatie van de Amerikaanse overheid. Het Witte Huis noemde het rapport 'ongefundeerd', vooral omdat de onderzoekers niet naar Guantánamo Bay waren gekomen om hun beweringen te controleren. De onderzoekers vonden een bezoek aan de gevangenis echter nutteloos, omdat de autoriteiten hen slechts één dag wilden toelaten en hen geen vrije toegang tot de gevangenen boden.

FBI bekritiseert ondervragingstechnieken

Op 23 februari gaf de FBI enkele tot dan toe geheime documenten vrij. De Amerikaanse Unie voor Burgerrechten (ACLU) had de memo's op grond van de wet openbaarheid van informatie opgeëist en was door de rechter in het gelijk gesteld. Ze stamden uit mei 2003 en mei 2004. FBI-agenten schreven erin dat medewerkers van de militaire inlichtingendienst in Guantánamo Bay agressieve ondervragingstechnieken gebruikten, die in strijd waren met de Amerikaanse wet. Ze zouden hiertoe door hun superieuren worden aangezet. De ondervragers zouden weinig tot geen ervaring hebben met het achterhalen van informatie die geschikt was voor juridische doeleinden. Dit zou blijken uit het feit dat ze ondervragingstechnieken toepasten die volgens deskundigen dikwijls onbetrouwbare informatie opleverden. De FBI-agenten meldden verder dat gevangenen tot achttien uur onafgebroken werden ondervraagd, werden blootgesteld aan zeer luide muziek, naar homoseksuele pornografie moesten kijken en in Israëlische vlaggen werden gewikkeld. Volgens de memo's had de FBI deze bezwaren medegedeeld aan de leiding van Guantánamo Bay, maar hierop was een negatieve reactie gekomen.

Een dag na de publicatie van de FBI-memo's werd het ministerie van Defensie door de rechter verplicht alle namen van de gedetineerden vrij te geven. Deze waren tot dan toe geheim gehouden, volgens het ministerie om de privacy van de gevangenen te waarborgen.

'Aanslag op Los Angeles voorkomen'

President Bush zei op 9 februari 2006 in een toespraak te Washington DC dat de inlichtingendiensten in 2002 plannen hadden ontdekt voor een aanslag op de Library Tower in Los Angeles. De toren, die in 2003 werd omgedoopt in de US Bank Tower, was het hoogste gebouw van de Amerikaanse westkust. Bush zei dat Al-Qaeda mensen van de Zuidoost-Aziatische militante groepering Jemaah Islamiah (JI) had gerekruteerd om de aanslag uit te voeren, omdat zij met hun oosterse uiterlijk minder in de gaten werden gehouden dan mensen uit het Midden-Oosten of zuidelijk Azië. De bedoeling was dat zij met schoenbommen de cockpitdeur van een passagiersvliegtuig opbliezen, om het toestel vervolgens te laten neerstorten op het 310 meter hoge gebouw. Khalid Sheikh Mohammed zou de aanslag hebben georganiseerd. Hij werd door de Amerikaanse overheid ook gezien als het brein achter de aanslagen op 11 september 2001. De aanslag zou uiteindelijk zijn voorkomen toen een van de vermoedelijke leiders van JI, de Indonesiër Hambali, in de zomer van 2003 in Thailand werd gearresteerd. De vier leden van JI die de aanslag zouden uitvoeren, konden hierna ook worden opgepakt.
De president wijdde uit over de verijdelde aanslag om te onderstrepen dat de strijd te-

gen terrorisme nog niet voorbij was en dat de inlichtingendiensten goed werk leverden.

Op 10 februari maakte een Maleisische veiligheidsfunctionaris bekend dat enkele JI-leden die de aanslag op Los Angeles zouden uitvoeren in Maleisië vastzaten.

Rechter stelt gemartelde Canadees in het ongelijk

Een districtsrechtbank in de staat New York deed op 16 februari 2006 uitspraak in de zaak Maher Arar versus de voormalige minister van Justitie, John Ashcroft.
Arar, een Canadees van Syrische afkomst, was in september 2002 op een vliegveld in New York gearresteerd. Men verdacht hem ervan dat hij banden met Al-Qaeda had. Hij zat dertien dagen vast in de VS en werd daarna naar Syrië gestuurd. Daar werd hij ondervraagd en gemarteld en tien maanden later vrijgelaten, vermoedelijk omdat men hem onschuldig achtte. Arar klaagde Ashcroft aan omdat hij nooit formeel in staat van beschuldiging was gesteld. Hij was ervan overtuigd dat de Amerikaanse autoriteiten hem naar Syrië hadden gestuurd in de veronderstelling dat hij daar uit angst voor marteling een bekentenis zou afleggen. Arars mening werd gedeeld door het Canadese kabinet, dat herhaaldelijk bij het Witte Huis protesteerde tegen de behandeling van de Canadese staatsburger.
Rechter David Trager stelde Arar echter in het ongelijk, omdat rechtbanken zich naar zijn mening niet moesten bemoeien met zaken die de binnenlandse veiligheid en internationale betrekkingen aangingen. Bovendien zou een uitspraak in het voordeel van Arar een juridisch precedent scheppen, dat het voor het kabinet-Bush moeilijker maakte om toekomstige terroristische aanslagen te voorkomen.

Schikking met Egyptenaar

Op 28 februari stemde de Amerikaanse regering in met betaling van 300.000 dollar (bijna 250.000 euro) schadevergoeding aan de Egyptenaar Ehab Elmaghraby. Hij was een van de ca. 70 moslims die na de aanslagen op 11 september 2001 in de VS werden gedetineerd, maar uiteindelijk onschuldig bleken te zijn. Elmaghraby werkte indertijd in een restaurant. Na zijn arrestatie had hij een jaar in eenzame opsluiting gezeten, zonder te zijn veroordeeld. Juridische hulp mocht hij niet zoeken. Na zijn vrijlating was hij naar Egypte uitgezet. De Amerikaanse regering betaalde Elmaghraby een schadevergoeding, maar ontkende schuld: de uitzonderlijke situatie in september 2001 zou het optreden rechtvaardigen.

BINNENLAND

Republikeinse Afgevaardigden kiezen nieuwe leider

De Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden kozen John Boehner uit Ohio op 2 februari 2006 als hun nieuwe leider. Hij volgde Tom DeLay op, die in 2005 aftrad omdat hij verkiezingscampagnes van Republikeinse politici illegaal zou hebben laten financieren door Texaanse bedrijven. Roy Blunt, die DeLay's taken sinds september had waargenomen, had zich ook verkiesbaar gesteld, maar werd met 122 tegen 109 stemmen door Boehner verslagen.
Boehner was zestien jaar lid van het Congres. Na zijn verkiezing zei hij dat de Republikeinse afgevaardigden zich onder zijn leiding meer zouden inspannen voor zaken die de Amerikaanse bevolking werkelijk bezighielden, zoals bestrijding van de werkloosheid, verbetering van de koopkracht en veiligheid.

Schietincident brengt vice-president in diskrediet

De Amerikaanse vice-president Dick Cheney schoot op 11 februari 2006 per ongeluk een man neer, met wie hij op vogeljacht was. Het ongeluk gebeurde nabij de stad Corpus Christi in Texas. Het slachtoffer, de 78-jarige advocaat Harry Whittington, een vriend van Cheney, kreeg hierna een lichte hartaanval. Hij herstelde voorspoedig en werd op 17 februari uit het ziekenhuis ontslagen.

'Geheimhouding en manipulatie kenmerkend voor Cheney'

Het ogenschijnlijk onbeduidende ongeluk deed veel stof opwaaien, omdat het Witte Huis het pas bevestigde nadat een lokale Texaanse krant erover had bericht. Dit was achttien uur na het incident. Gebruikelijk was dat het Witte Huis over dergelijke zaken onmiddellijk een persconferentie gaf. Cheney zelf sprak er pas op 15 februari in het openbaar over, in een tv-interview met *Fox News*. Hierin gaf hij toe dat hij op de geheimhouding had aangedrongen, omdat snelle berichtgeving dikwijls fouten zou bevatten.
Amerikaanse dagbladen als de *New York Times* en de *Washington Post* zagen in de geheimhouding een bevestiging dat Cheney weinig recht door zee was. Ze omschreven hem als een eigengereide politicus die binnen het Witte Huis een autonome positie had verworven. Hij zou er een eigen politieke agenda op na houden. Geheimhouding, manipulatie en misleiding zouden zijn werkwijze typeren. Want het was Cheney die in 2002 had gezegd dat het Irak van Saddam Hoessein zonder twijfel over massavernietigingswapens beschikte, iets dat later niet waar bleek te zijn. Hij was in 2003 in opspraak geraakt omdat hij het bedrijf Halliburton aan miljoenencontracten geholpen zou hebben voor de bevoorrading van het Amerikaanse leger in Irak. Cheney was voorheen topman bij dit aanleveringsbedrijf. Cheney was tegen een wettelijk verbod op mishandeling van gedetineerden in Amerikaanse gevangenissen buiten de VS. In februari 2006 pleitte hij voor geheimhouding omtrent het afluisterprogramma van president Bush, dat in december in de publiciteit was gekomen en volgens zowel Republikeinse als Democratische Congresleden illegaal was. Zijn adviseur Lewis Libby was eind 2005 tot aftreden gedwongen omdat hij geheime informatie had laten uitlekken naar de pers, om een politieke tegenstander in diskrediet te brengen. In februari zei Libby tegenover onderzoekers van Justitie dat hij dit in opdracht van Cheney had gedaan, iets dat de vice-president zelf overigens ontkende.
Democratische Congresleden bevestigden dat de geheimhouding rondom het schietincident de zoveelste smet op Cheneys politieke reputatie was.

Witte Huis erkent fouten na orkaan Katrina

Het Witte Huis publiceerde op 23 februari 2006 een rapport waarin het toegaf dat de reactie van de federale overheid op de orkaan Katrina zwak was geweest. De orkaan had in augustus en september aan meer dan 1.300 mensen het leven gekost en New Orleans deels verwoest.
In het door veiligheidsadviseur Frances Townsend opgestelde rapport werd gecon-

Verenigde Staten

cludeerd dat de federale draaiboeken voor de reactie op natuurrampen hiaten vertoonden. Ook konden de verantwoordelijken voor de trage respons uit Washington onervarenheid, slechte planning en zwak leiderschap worden verweten. Het Witte Huis vond dat het ministerie van Defensie in het vervolg nauwer betrokken moest worden bij hulpacties na grote natuurrampen. En de lokale autoriteiten moesten er de leiding over krijgen, terwijl de federale overheid slechts ondersteuning bood. Hulpacties in en rondom New Orleans waren traag op gang gekomen, mede omdat onduidelijk was wie er de leiding over had.
Eerder in februari had het Huis van Afgevaardigden een rapport gepubliceerd waarin met name minister van Binnenlandse veiligheid Michael Chertoff kritiek kreeg. Hij zou na de orkaan 'laat, ineffectief of helemaal niet' hebben gehandeld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Congres schrapt katoensubsidies

Het Amerikaanse Congres stemde op 2 februari 2006 in met afschaffing van subsidies voor de katoenindustrie. De Amerikaanse textielindustrie kreeg subsidies als zij katoen inkocht bij Amerikaanse katoenboeren, maar ook de katoenboeren zelf ontvingen jaarlijks miljarden dollars subsidie. De Wereldhandelsorganisatie (WTO) had in december geoordeeld dat de VS op deze manier de wereldmarkt verstoorden, iets dat volgens internationale handelsregels illegaal was. Brazilië had het Amerikaanse subsidiebeleid bij de WTO aangeklaagd.

Congres akkoord met bezuinigingen

Het Amerikaanse Congres besloot op 2 februari 2006 met krappe meerderheid om in vijf jaar tijd 39 miljard dollar (ca. 32,3 miljard euro) te bezuinigen. Vooral naar studiefinanciering en medische zorg voor ouderen en minima zou minder geld gaan. Voorstanders achtten de maatregel noodzakelijk om het alsmaar toenemende begrotingstekort – dat in 2006 vermoedelijk zou oplopen tot 400 miljard dollar – te beperken. Tegenstanders weten de begrotingstekorten mede aan de forse belastingverlagingen die het kabinet-Bush sinds 2001 had doorgevoerd. Deze kostten de schatkist ca. 8 miljard dollar per jaar en kwamen volgens critici vooral rijkere Amerikanen ten goede.

BUITENLANDSE ZAKEN

Trage wederopbouw van Irak

De speciale inspecteur voor de reconstructie van Irak presenteerde het Amerikaanse Congres in februari 2006 statistieken, waaruit bleek dat de wederopbouw van dat land niet voorspoedig verliep. Zo beschikte slechts 32 procent van de Irakezen over schoon drinkwater. Vóór de Amerikaans-Britse aanval in maart 2003 was dit 50 procent. De capaciteit van de elektriciteitscentrales was in diezelfde periode afgenomen van 4.500 tot 3.995 megawatt en maar 20 procent van de bevolking woonde in huizen met riolering, terwijl dit voorheen 24 procent was. Irak-expert James Dobbins, een vooraanstaand analist, zei in een reactie hierop dat het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken grote reconstructieprogramma's had versoberd. Bovendien zou door het toenemende geweld 20 tot 50 procent van het budget voor de wederopbouw opgaan aan veiligheidsmaatregelen.

Een ander probleem werd geconstateerd door dat Amerikaanse ministerie zelf. Het was de bedoeling dat de wederopbouw deels werd betaald uit de olieopbrengsten. Deze liepen echter terug. Irak produceerde vóór maart 2003 2,5 miljoen vaten per dag. Eind januari 2006 waren dit er 1,7 miljoen.
Na de aanval op Irak had het Congres 20 miljard dollar (ca. 16,6 miljard euro) uitgetrokken voor de opbouw van de infrastructuur en de nutsbedrijven aldaar. Hiervan was in februari 2006 nog 2,9 miljard over. Minister Rice van Buitenlandse zaken zei op 16 februari tegenover het Congres dat dit onvoldoende was. Ze zei te hopen op aanvullende hulp uit het buitenland.

Minister Rice wil maatregelen tegen Venezuela

Minister Rice van Buitenlandse zaken zei op 17 februari 2006 tegenover het Amerikaanse Congres dat Hugo Chávez, de socialistische leider van Venezuela, een bedreiging voor Latijns-Amerika vormde. Hij zou Venezuela en andere landen proberen weg te leiden van de democratie. Zijn goede betrekkingen met Cuba noemde Rice 'bijzonder gevaarlijk'. Zij riep op tot de vorming van een internationaal front om de invloed van Chávez te stoppen.
De relaties tussen de VS en Venezuela waren al lange tijd gespannen. Chávez meende dat Washington hem ten val wilde brengen. Begin februari wezen Venezuela en de VS over en weer diplomaten uit.

Geld voor democraten in Syrië

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken maakte op 18 februari 2006 bekend dat het 5 miljoen dollar (ca. 4,1 miljoen euro) doneerde aan pro-democratische organisaties in Syrië. Dit zou nodig zijn om het hervormingsproces aldaar te versnellen.

(Vorige berichten pagina 108/1 e.v. - 2006)

Saoedi-Arabië

SAOEDI-ARABIË

BINNENLAND

Gematigde islam versterkt invloed bij gemeenteraadsverkiezingen

Op 21 april 2005 vond de derde ronde plaats van de Saoedische gemeenteraadsverkiezingen – de eerste die ooit in het land werden gehouden. Na stemmingen in februari in de hoofdstad Riaad en omgeving, en in maart in de zuidelijke en oostelijke plaatsen, waren nu zeven regio's in het noorden en westen aan de beurt. In totaal werden 592 kandidaten in 178 raden gekozen, de helft van het totaal aantal raadszetels. De andere helft werd benoemd. Alleen mannen vanaf 21 jaar waren stemgerechtigd.
Op de verkiezingsdag, toen ongeveer 300.000 mensen hun stem uitbrachten, kwam het na het sluiten van de stembussen tot ongeregeldheden tussen politie en demonstranten.

Middenklasse speelt grotere rol

De uitslag liet intussen zien dat kandidaten van de gematigde islamitische stroming, ondersteund door conservatieve moslimgeleerden, evenals in de vorige twee rondes gewonnen hadden. Hoewel de liberale oppositie er niet aan te pas kwam, was er sprake van een verschuiving die verband hield met de toenemende invloed van de middenklasse die de laatste twintig jaar was ontstaan. Het ging hier om bijna een miljoen Saoedi's die in het Westen aan universiteit of hogeschool waren opgeleid en die werkzaam waren als arts, advocaat, ma-

nager of ambtenaar, dan wel in het zakenleven zaten. Hun macht zou naar verwachting meer en meer ten koste gaan van de traditionele stammenpolitiek, zonder dat de islam aan invloed inboette. In de woorden van advocaat Abdul Aziz al Kassem: 'De winnaars kunnen beschouwd worden als gematigd. Ze zijn meer open dan het officiële religieuze establishment (...), het zijn technocraten en zakenlui met religieuze standpunten die tegen de liberale hervormingen van de theocratische staat zijn.'
Het duurde nog tot 15 december voordat de Saoedische regering bekend maakte wie er benoemd waren op posten in de gemeenteraden. Uit een begeleidende verklaring werd duidelijk dat de bevoegdheden van de raden voornamelijk adviserend waren.

Veroordeelde liberalen krijgen gratie

Nog geen maand na de laatste etappe van de raadsverkiezingen bleek opnieuw dat liberale hervormingen geen vanzelfsprekendheid waren. Op 15 mei veroordeelde een rechtbank in Riaad drie prominente activisten voor democratische hervormingen tot zware straffen. De dichter Ali Al-Domaini kreeg negen jaar cel en twee medeverdachten, de universitair docenten Abdullah al-Hamed en Matruk al-Faleh, respectievelijk zeven en zes jaar. Zij waren in maart 2004 gearresteerd nadat zij petities hadden ondertekend waarin de vorming van een constitutionele monarchie en het doorvoeren van politieke hervormingen werd bepleit.
De drie mannen gingen in hoger beroep, maar de rechter besloot op 23 juli de vonnissen te handhaven. Op 8 augustus echter verleende het Saoedische bewind hen gratie.

Twee vrouwen gekozen in directie Kamer van Koophandel

Een belangrijk aspect van het voorzichtige hervormingsproces was de mate waarin het vrouwen werd toegestaan publieke functies uit te oefenen. Koning Abdullah had hun grotere maatschappelijke participatie tot prioriteit gemaakt in het ontwikkelingsplan voor Saoedi-Arabië in de periode 2005-2009. Deze zou echter wel in overeenstemming moeten zijn met de principes van de islam.
Een teken van verandering kon worden gezien in de verkiezing, op 26 en 27 november 2005, van twee vrouwen, Lama al-Suleiman en Nashwa Taher, in de achttien leden tellende directie van de Kamer van Koophandel in de stad Jeddah. In overeenstemming met de Saoedische traditie dat mannen en vrouwen gescheiden optrokken in het openbare leven, stemden de mannen pas op 28 en 29 november. Omdat er veel meer mannen dan vrouwen stemden – ca. 4.000 tegenover ongeveer 100 – kon worden geconcludeerd dat de twee vrouwen hun verkiezing aan de steun van mannen te danken hadden.

Saoedische troepen brengen zware slag toe aan Al-Qaeda

In de tweede helft van 2005 en de eerste maanden van 2006 voerden Saoedische veiligheidstroepen hun offensief tegen de beweging Al-Qaeda op. Op 28 juni 2005 publiceerde de overheid een nieuwe lijst van 36 militanten, van wie 15 uit eigen land en 21 uit landen als Marokko, Jemen, Tsjaad en Mauritanië. Wie bijdroeg aan iemands gevangenneming, kon een beloning van omgerekend rond de 1,5 miljoen euro tegemoet zien. De gezochte militanten namen de plaats in van degenen die voorkwamen op een eerdere lijst uit december 2003. Vrijwel iedereen daarvan was gearresteerd of gedood.

Een overzicht van de gebeurtenissen:
- In het westen van de hoofdstad Riaad werd op 3 juli de Marokkaan Younis Mohammad Ibrahim al-Hayyari tijdens een vuurgevecht gedood. Hij was nummer één op de lijst van 36 omdat hij werd beschouwd als leider van Al-Qaeda in Saoedi-Arabië.
- In Kharj, 60 kilometer ten zuiden van Riaad, werd volgens mededelingen van het ministerie van Binnenlandse zaken van 20 juli een schuilplaats van militanten ontdekt. Er bevond zich een wapenarsenaal met onder meer chemicaliën die gebruikt konden worden voor het maken van bommen.
- Volgens hetzelfde ministerie werd op 18 augustus bij een politie-inval in Medina een sleutelfiguur van Al-Qaeda gedood. Het was Saleh Awfi, die nog op de oude lijst van gezochte militanten voorkwam. In dezelfde stad en in Riad kwamen die dag nog drie anderen bij vuurgevechten om het leven. Verder werden 13 strijders ingerekend en tijdens de week die volgde, nog eens 28. Ook ontdekte men enkele wapenopslagplaatsen.
- Op 7 september verklaarde het ministerie dat vijf militanten waren gedood tijdens een drie dagen durende belegering van een villa waarin zij zich schuilhielden. Dat gebeurde in de oostelijke plaats Dammam, niet ver van een aantal belangrijke olie-installaties. Ook vier politieagenten vonden de dood. Er werden elf mensen gearresteerd en opnieuw werden grote hoeveelheden wapens en explosief materiaal aangetroffen.
• Op 8 november werd bekend dat Adnan bin Abdullah al-Omari was gearresteerd. Er werden geen details gegeven, maar de man zou zijn gerepatrieerd vanuit een land dat niet genoemd werd. Hij kwam voor op de lijst van 36.
• De nummer vier en zeven van de lijst waren volgens een bekendmaking van 28 december een dag eerder bij een gewelddadige confrontatie in de provincie Qassim, ten noorden van Riad, om het leven gebracht. Het waren respectievelijk Abdul Rahman al-Mutib, die direct de dood vond, en Muhammad Abdul Rahman al-Suwailmi die in gevangenschap aan zijn verwondingen overleed. Vijf leden van de veiligheidstroepen kwamen eveneens om.
• Bewakers van een olie-installatie in de oostelijke stad Abqaiq openden op 24 februari 2006 het vuur op enkele auto's met explosieven die inreden op de hekken rond de raffinaderij. De inzittenden kwamen om, evenals twee bewakers. De betreffende installatie verzorgde twee derde van de olieproductie van Saoedi-Arabië, maar bleef intact. Zou de aanval geslaagd zijn, dan schatte men in dat de olie-export gedurende een jaar gehalveerd had moeten worden.
In een buitenwijk van Riad werden vervolgens vijf andere verdachten van de aanval gedood en werd één arrestatie verricht, zo verklaarden Saoedische veiligheidstroepen op 27 februari. Drie van de vijf stonden op de lijst van meest gezochten, onder wie de nummer twee, Fahd Faraj al-Juwair. Van hem werd aangenomen dat hij de opvolger was van de op 3 juli 2005 gedode Younis al-Hayyari en aldus beschouwd kon worden als leider van de Saoedische Al-Qaeda.

Koning Fahd overleden

In de Saoedi-Arabische hoofdstad Riad overleed op 1 augustus 2005 koning Fahd bin Abdul-Aziz die volgens elkaar tegensprekende bronnen 83 of 84 jaar oud was. Hij was op 27 mei in kritieke toestand in een

ziekenhuis opgenomen. Zijn iets jongere halfbroer (82), kroonprins Abdullah bin Abdul-Aziz, volgde hem op. Feitelijk leidde deze het land al sinds 1995, toen de koning door een beroerte werd getroffen. De nieuwe kroonprins werd prins Sultan bin Abdul Aziz, broer van Fahd en tweede vice-premier en tevens minister van Defensie en Luchtvaart.
Koning Fahd werd een dag na zijn overlijden in Riad onder strenge veiligheidsmaatregelen, en in aanwezigheid van buitenlandse leiders, begraven.

Fahd bin Abdul-Aziz al-Saoed (1921/2-2005)

Koning Fahd bin Abdul-Aziz al-Saoed,werd in 1921 of 1922 in Riaad geboren, was de zoon van Abdul Aziz al Saoed, de stichter in 1932 van Saoedi-Arabië als koninkrijk. Fahd werd opgeleid aan de Prinsenschool in Riaad, een instituut voor opvoeding en onderwijs voor de mannelijke leden van de koninklijke familie. In 1953 werd hij minister van Onderwijs en in 1962 van Binnenlandse zaken. Zijn benoeming tot tweede vice-premier volgde in 1967. Na de moord op koning Faisal (1975) was het koningschap aanvankelijk in handen van een halfbroer van Fahd, Khalid bin Abdul Aziz. Fahd werd kroonprins en premier, alvorens in 1982 de dat jaar overleden Khalid op te volgen. Hij bleef officieel koning tot aan zijn dood en behield ook al die jaren het premierschap. Vanwege zijn slechte gezondheid werden zijn taken de laatste tien jaar echter waargenomen door kroonprins Abdullah bin Abdul-Aziz, die na zijn dood officieel koning werd.
Tijdens de oorlog tussen Irak en Iran (1980-1988) steunde Fahd het eerste land, uit vrees voor het overwaaien van de sjiitisch-islamitische revolutie vanuit Iran. Hij speelde een rol van betekenis bij de beëindiging van de Libanese burgeroorlog (1975-1990), onder meer door als gastheer op te treden van een in 1989 gehouden conferentie die de wapens in Libanon deed zwijgen.
Fahd stelde in 1993 een parlementaire raad in, maar over de beslissingen behield hij een vetorecht. Pas in het jaar van zijn dood, 2005, kwam het tot een begin van hervormingen door het houden van verkiezingen voor de helft van de gemeenteraadszetels. Vrouwen mochten daar echter niet aan mee doen. Onder het bewind van de koning werd Saoedi-Arabië geconfronteerd met gewapende acties van Al-Qaedastrijders, die het zeer rijke, westers georiënteerde koningshuis als een blamage voor de islam beschouwden. Het land werd een voedingsbodem voor de rekrutering van militante strijders, met name vanwege de intensieve banden van Saoedi-Arabië met de Verenigde Staten.

Jaarlijkse bedevaart naar Mekka: zeker 363 doden

Tijdens de Hadj, de jaarlijks terugkerende rituele bedevaart naar Mekka, kwamen ook in 2006 veel deelnemers om het leven toen ze in de menigte werden vertrapt. Tenminste 363 bedevaartgangers verloren op 12 januari in Saoedi-Arabië het leven en zeker 289 mensen raakten gewond toen tienduizenden voorop gingen in de richting van Al Jamarat, de drie pilaren die de Duivel uitbeeldden. De gelovigen stenigden deze symbolisch teneinde zich te zuiveren van hun zonden. Er namen zeker twee miljoen mensen aan de pelgrimstocht deel.
Veel slachtoffers waren afkomstig uit het Midden-Oosten en uit Aziatische landen. Onder de doden waren zeker 44 Pakistanen, 28 Indiërs, 12 Turken, 10 Egyptenaren, 4 Chinezen, 2 Indonesiërs en 2 Britten. In 2004 waren bij de tocht 251 doden gevallen, maar ondanks extra veiligheidsmaatregelen kon niet worden voorkomen dat er opnieuw veel slachtoffers vielen. In 2006 kwamen zelfs de meeste mensen om sinds 1990 toen meer dan 1.400 mensen verongelukten.
Een week voor de ramp, op 5 januari, waren naar schatting 76 mensen om het leven gekomen toen het Al Ghaza hotel in Mekka, een gebouw van vijf etages, instortte. Daar verbleven op dat moment veel pelgrims.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Saoedi-Arabië ontkent beschuldigingen dwangarbeid

'Wij zijn verbaasd over de inhoud van het rapport en zijn het oneens met het meeste dat er in wordt beweerd.' Met deze woorden pareerde op 4 juni 2005 prins Torki bin Mohammed bin Saud al-Kabeer, ondersecretaris voor politieke zaken op het Saoedische ministerie van Buitenlandse zaken, beschuldigingen vanuit de Verenigde Staten dat zijn land zich schuldig maakte aan mensenhandel. In het een dag eerder verschenen rapport werden ook Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten om dezelfde reden bekritiseerd.
In de vier Golfstaten werkten veel buitenlandse arbeidskrachten. In Saoedi-Arabië bedroeg hun aantal, op een bevolking van ca. 22 miljoen mensen, 6 miljoen. Een deel van hen zou volgens het rapport – en ook volgens eerdere verklaringen van mensenrechtenorganisaties – het slachtoffer zijn van gedwongen arbeid, bijvoorbeeld bij huishoudelijk werk of in de prostitutie. Ook zouden kinderen jonger dan tien jaar worden ingeschakeld als kamelenjockeys. Het was een bekende praktijk dat de kinderen ondervoed waren omdat de kamelen tijdens races harder konden rennen als het lichaamsgewicht van de kinderen laag was.
Volgens Torki verboden de Saoedische rechtsregels deze praktijken, die bovendien strijdig waren met de leer van de islam. Hij zei dat nieuwe beschermende regelgeving in voorbereiding was en dat overtreders van het verbod op dwangarbeid voor de rechter zouden moeten verschijnen.

Saoedische regering stelt mensenrechtencommissie in

Het kabinet van Saoedi-Arabië ging op 12 september 2005 akkoord met de instelling van een mensenrechtencommissie. Deze had als doel 'het beschermen en versterken van de mensenrechten en het bewustzijn daarvan te vergroten', met als toevoeging dat er op werd toegezien dat deze rechten zouden worden geïmplementeerd 'in het licht van de islamitische regels'. De commissie zou nauw samenwerken met de koning en geleid worden door iemand die de status kreeg van minister.
Saoedi-Arabië werd door mensenrechtengroepen veelvuldig bekritiseerd vanwege de hardvochtige strafmaatregelen van rechtbanken die de strenge sharia, de islamitische wetgeving, volgden. Daarbij ging het onder meer om zweepslagen, amputaties en openbare executies. Ook zou er in gevangenissen gemarteld worden.

Veroordeling tot zweepslagen

De kritiek op het land zwol opnieuw aan toen twee maanden later een leraar van een school in de provincie Qassim, ten noorden van de hoofdstad Riad, niet alleen werd veroordeeld tot 40 maanden celstraf, maar ook tot 750 zweepslagen. Het ging om Mohammed al-Harbi, die werd beschuldigd van het

bespotten van de islam, maar zelf meende het slachtoffer te zijn van een campagne door religieuze conservatieven. Harbi besprak met zijn studenten kwesties als de gevaren van terrorisme, de betekenis van christendom en jodendom en de verschillen tussen de Koran en de Sunna, het geheel van uitspraken en gewoonten die werden toegeschreven aan de profeet Mohammed. Zijn open houding had bij studenten en collega's van de onderwijsinstelling weerstanden opgeroepen.
Het opvallende feit deed zich voor dat Harbi in feite nauw aansloot bij pogingen van het Saoedische establishment om religieus extremisme en geweld te bestrijden. Volgens de liberale oppositie lag het voor de machthebbers dan ook meer voor de hand een man als Harbi te zien als bondgenoot.

Verschijningsverbod voor krant die omstreden cartoons publiceerde

Het Ministerie van Media en Cultuur van Saoedi-Arabië legde op 20 februari 2006 een verschijningsverbod op aan een dagelijkse, op jongeren gerichte krant met de naam *Shams*. Aanleiding was de publicatie in het blad van enkele van de cartoons die in september 2005 waren verschenen in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* en die tot grote ophef in de moslimwereld hadden geleid. In een aantal islamitische landen was het gekomen tot gewelddadige botsingen omdat met de publicatie het verbod op het afbeelden van de profeet Mohammed was geschonden, en deze bovendien werd gelieerd aan terrorisme.
Shams, dat nog maar twee maanden bestond, wilde met het afbeelden van de spotprenten de Saoedische publieke opinie mobiliseren tegen Denemarken. Het was onduidelijk waarom de autoriteiten de krant het zwijgen oplegden. Naast de overtreding van het afbeeldingsverbod speelde wellicht de open opstelling jegens bepaalde maatschappelijke thema's, zoals de positie van vrouwen, een rol. Deze spoorde niet altijd met de gangbare denkbeelden in het establishment.

BUITENLANDSE ZAKEN

Advies aan Amerikanen ingetrokken om Saoedi-Arabië te verlaten

Een ruim één jaar eerder uitgegane officiële waarschuwing aan Amerikaanse burgers in Saoedi-Arabië om het land te verlaten, werd door de Verenigde Staten op 17 mei 2005 ingetrokken. Wel bleef de aanbeveling van kracht om er niet heen te reizen vanwege het gevaar van aanslagen. Sinds mei 2003 waren zeker 90 Amerikaanse burgers op die wijze om het leven gekomen.

Reisverbod voor Amerikaans militair personeel

Vanwege dit gevaar van aanslagen vaardigde de Amerikaanse regering op 25 juli 2005 wel een reisverbod uit voor militair personeel in Saoedi-Arabië. De beslissing volgde op een waarschuwing van de VS, vijf dagen eerder, dat militanten mogelijk toe zouden slaan. Ofschoon er geen details werden gegeven, werd de waarschuwing door Saoedi-Arabië serieus genomen: de veiligheidsmaatregelen rond de hoofdstad Riad werden verscherpt.

Het militair personeel betrof voornamelijk Amerikaanse adviseurs van de Saoedische strijdkrachten en militairen die de veiligheid van de Amerikaanse ambassade in Riad moesten waarborgen. De meeste Amerikaanse troepen die voorafgaande aan de Eerste Golfoorlog van 1991 in het land waren gelegerd, werden in 2003 teruggetrokken.

IAEA ziet af van inspecties van nucleaire activiteiten Saoedi-Arabië

De bestuursraad van het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) besloot op 16 juni 2005 dat er in Saoedi-Arabië geen nucleaire controles hoefden plaats te vinden. Hoewel de beslissing unaniem werd genomen, gebeurde dat niet van harte. Met name vanuit de Verenigde Staten en de Europese Unie was er bij Riaad op aangedrongen het verzoek om inspecties in te trekken. Saoedi-Arabië weigerde dit echter en besloot in plaats daarvan het zogeheten Small Quantities Protocol (SQP) te ondertekenen. Deze regeling vrijwaarde landen van inspectie mits de nucleaire activiteiten onder een grens bleven die toezicht nodig maakte. Dit betekende echter ook dat de internationale gemeenschap niet kon controleren of het desbetreffende land beneden deze grens bleef. Het hoofd van het IAEA, Mohammed ElBaradei, had dan ook voorgesteld de SQP-status te schrappen.
Saoedi-Arabië stelde dat het slechts een beperkt nucleair programma had. Maar deze verklaring riep toch lichte twijfel op omdat er geruchten waren geweest dat vanuit Pakistan nucleaire technologie aan het land was geleverd, welke mogelijk gebruikt kon worden voor de ontwikkeling van atoomwapens. Dat zou gebeurd zijn via verkoop op de zwarte markt door Abdul Qadeer Khan, grondlegger van het Pakistaanse atoomprogramma. Pakistan had echter ontkend dat dit het geval was.

Saoedi-Arabië laat ex-gevangenen Guantánamo Bay vrij

Nieuwsagentschap *SPA* maakte op 9 augustus 2005 bekend dat Saoedi-Arabië vijf voormalige gevangenen van Guantánamo Bay, de Amerikaanse marinebasis in Cuba, had vrijgelaten. Zij waren door de Verenigde Staten in 2003 aan de autoriteiten overgedragen en vervolgens in Saoedi-Arabië vastgehouden. Zij behoorden tot de naar schatting 100 landgenoten die in Cuba gevangen werden gehouden sinds de Amerikanen een einde maakten aan het Talibaan-bewind in Afghanistan, eind 2001.

De namen van de vijf werden niet vrijgegeven. Bekend was dat recentelijk, in juli 2005, nog eens drie Saoedi's door de VS waren vrijgelaten en overgedragen aan de overheid van hun land.

(Vorige berichten pagina 228/3 e.v. - 2005)

BANGLADESH

BINNENLAND

Twee rechters gedood door bomaanslag

Op 14 november 2005 kwamen in Bangladesh twee rechters op weg naar het gerechtsgebouw om het leven bij een bomaanslag. Een man gooide een bom naar hun auto in Jhalalkati, 120 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Dhaka. Een rechter was op slag dood, de tweede man stierf onderweg naar het ziekenhuis. Twee mensen raakten gewond, waaronder de vermoedelijke dader. Dit was de derde aanslag op een rechter in de maand november. In augustus en oktober waren rechters, journalisten en politici omgekomen bij een reeks bomaanslagen. Uit protest tegen de aanslag legden

andere rechters het werk neer. Ze eisten betere bescherming. Advocaten organiseerden protesten door het hele land.

Staking tegen aanslagen

Advocaten organiseerden op 1 december een landelijke staking na nieuwe aanslagen op een gerechtsgebouw. Hierbij kwamen in twee verschillende steden negen personen om het leven. De aanslagen werden gezien als het werk van islamitische militanten die de sharia, de islamitische wetgeving, wilden invoeren in Bangladesh.

Voortvluchtige mannen veroordeeld

Op 20 februari werden vier voortvluchtige verdachten van de aanslag op twee rechters veroordeeld tot veertig jaar cel. Een van hen was de leider van Jamaat-ul-Mujahideen, Shaykh Abdur Rahman. De politie van Bangladesh had maanden naar hem gezocht, maar was er niet in geslaagd hem op te pakken.

Eendaagse staking legt land stil

De oppositie organiseerde op 24 november 2005 in Bangladesh een staking die het normale leven grotendeels platlegde. De staking was georganiseerd door de belangrijkste oppositiepartij, de Awami Liga (AL), en dertien andere oppositiepartijen om de regering tot aftreden te dwingen. Volgens de oppositie faalde de regering van premier Khaleda Zia in de strijd tegen het militante islamisme. Alle vervoer stond stil en scholen, winkels en kantoren bleven gesloten. Tien demonstranten raakten gewond toen ze in aanvaring kwamen met de politie.

Parlementslid weggestuurd

De regerende Nationalistische Partij van Bangladesh (BNP) royeerde op 25 november 2005 parlementslid Abu Hena omdat hij de regering ervan zou hebben beschuldigd militante moslims te steunen. De partij verklaarde dat Hena de partijdiscipline geschonden had en de reputatie van de partij had geschaad.

Hena was het middelpunt van een controverse geworden nadat hij in een interview met de *BBC* de coalitieregering ervan beschuldigde islamitische militanten te herbergen en te steunen.

Maatregelen in strijd tegen terrorisme

Illegale buitenlanders uitgezet

Bangladesh kondigde op 1 november 2005 acties aan tegen buitenlanders zonder een geldig verblijfsdocument. Als eerste werd een groep van 24 illegale buitenlanders uitgezet, afkomstig uit Pakistan, Libië en India. De actie was onderdeel van een aantal maatregelen om de veiligheid in het land te verhogen. Aanleiding daarvoor was de topconferentie van de Zuid-Aziatische Associatie voor Regionale Samenwerking (SAARC), op 12 en 13 november in Dhaka. De SAARC bestond uit Bangladesh, Bhutan, India, de Malediven, Nepal, Pakistan en Sri Lanka. Vertegenwoordigers van deze landen zouden oorspronkelijk al in januari 2005 bij elkaar komen, maar toen werd de bijeenkomst uitgesteld vanwege de grote tsunami die Azië eind 2004 trof. In februari werd de bijeenkomst opnieuw uitgesteld omdat de Indiase delegatie zorgen had over de veiligheidssituatie in Bangladesh.

Oproep donoren

Donorlanden riepen Bangladesh op 18 november op om terrorisme, islamitisch extremisme en corruptie hard aan te pakken. De internationale donoren kwamen in Dhaka bijeen om de plannen van Bangladesh voor armoedebestrijding en economische ontwikkeling door te spreken. Volgens de donoren was het werken in Bangladesh door de corruptie en de veiligheidssituatie een erg kostbare zaak geworden.

Goedkeuring telefoontaps

Een nieuwe wet gaf de politie op 12 december toestemming voor het gebruik van telefoontaps. De nieuwe wetgeving was ingegeven door de strijd tegen islamitische militanten die beschuldigd werden van een serie dodelijke aanslagen. Minister van Binnenlandse zaken Lutfuzzaman Babar verklaarde in een reactie op de nieuwe wet dat het netwerk van islamieten werd onderhouden door middel van mobiele telefoons.

Betere beveiliging haven

De haven van Chittagong, de grootste in Bangladesh, zou ruim twaalf miljoen dollar gaan besteden aan containerscanners in een poging de doorvoer van dodelijke lading te voorkomen. Dat maakten havenautoriteiten op 19 januari 2006 bekend. Het project zou internationaal aanbesteed worden en verwacht werd dat het in december 2007 gereed zou zijn. De scanners werden gebouwd in reactie op een serie bomaanslagen. Het project was tot stand gekomen na advies uit de Verenigde Staten.

Luid protest tegen regering

Op 5 januari 2006 protesteerden duizenden aanhangers van de oppositie in de hoofdstad van Bangla Desh, Dhaka, om het aftreden van de regering af te dwingen. De oppositiepartijen waren van mening dat de regering geen recht had om aan te blijven omdat zij er niet in was geslaagd de daders op te pakken van de reeks bomaanslagen die Bangladesh sinds augustus 2005 teisterde.

Oppositie terug in parlement

Na een boycot van ruim een jaar keerde de belangrijkste oppositiepartij, de Awami Liga (AL), op 12 februari 2006 terug in het parlement. In januari het jaar daarvoor was de partij het parlement uitgelopen omdat de voorzitter de partij te weinig spreektijd zou hebben gegeven. Partijleider Sheikha Hasina pleitte voor vrije en eerlijke verkiezingen onder een neutraal, tijdelijk bestuur. Ze riep bovendien op tot hervormingen van de verkiezingscommissie.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onderwijzers eisen beter loon

Duizenden slecht betaalde leerkrachten uit heel Bangladesh, velen met een zwarte band, hielden op 27 december 2005 een protestmars in Dhaka. Zij waren aangesloten bij een vereniging van leraren in het semi-particuliere onderwijs die ongeveer honderdduizend leraren in Bangladesh vertegenwoordigde. Ze eisten een beter salaris en hogere pensioenuitkeringen, evenals leraren in openbare scholen. Leerkrachten in deels door de overheid gefinancierde scholen verdienden 3000 taka per maand (ca. 30 euro), dar was minder dan de helft van wat docenten van openbare scholen ontvingen.

Zeker honderd gewonden bij staking

Op 22 januari 2006 raakten ruim honderd

demonstranten gewond bij botsingen tussen aanhangers van de oppositie en de politie in Dhaka. De oppositieleden hadden tot een staking opgeroepen die het openbare leven in Bangladesh grotendeels stillegde. Met de staking wilde de oppositie het aftreden van het hoofd van de verkiezingscommissie, M.A. Aziz, afdwingen. Volgens oppositieleider en voormalig premier Sheikha Hasina was Aziz pro-regering. De oppositie stelde de verkiezingscommissie te willen hervormen met het oog op de parlementaire verkiezingen die gepland stonden voor januari 2007.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF zegt Bangladesh ruim 97 miljoen dollar toe

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) sloot op 3 februari 2006 een onderzoek van de economie van Bangladesh af en beloofde een bedrag van ruim 97 miljoen dollar (ca. 76 miljoen euro) beschikbaar te stellen. Daarmee kwam het totale bedrag dat het fonds sinds 2003 vrijmaakte op 409 miljoen dollar. In 2003 was een driejarig contract afgesloten tussen het IMF en de overheid van Bangladesh, waarbinnen het IMF maximaal 501 miljoen dollar beschikbaar kon stellen. Volgens een woordvoerder van het IMF bleef de economie van Bangladesh groeien en was de inflatie beperkt gehouden.
Bangladesh bleef volgens het IMF echter een land met een hoog niveau van armoede, ernstige capaciteitsbeperkingen en een hoge mate van afhankelijkheid van donoren.

JUSTITIE

Militante strijder veroordeeld

Een rechtbank in Bangladesh veroordeelde op 16 januari 2006 een man wegens het bezit van wapens en materiaal om explosieven te vervaardigen. De man werd ervan verdacht lid te zijn van de verboden islamitische groep Jamaat-ul-Mujahideen. Deze groep werd verantwoordelijk gehouden voor een groot aantal bommen dat sinds augustus 2005 ontplofte. De man werd een maand later gearresteerd in het district Kishoreganj, waar hij ook terecht stond. Volgens de regering was hij de eerste islamitische militant die in Bangladesh veroordeeld werd.

'Brein achter bomaanslagen in India gearresteerd'

Op 23 januari kopten kranten in Bangladesh dat de leider van de verboden islamitische groep Jamaat-ul-Mujahideen, Shaykh Abdur Rahman, in het oosten van India was gearresteerd. Rahman werd gezien als het brein achter de vijfhonderd bommen die op 17 augustus 2005 overal in Bangladesh explodeerden.

Meer dan 20 mensen krijgen doodstraf voor bomaanslagen

Op 28 februari werden 21 mensen veroordeeld tot de doodstraf voor zes bomaanslagen in het district Jhenidah. Deze maakten deel uit van de reeks van vijfhonderd bomaanslagen van 17 augustus. In Jhenidah vielen geen dodelijke slachtoffers, maar elders waren die dag drie doden te betreuren. De veroordeelden waren volgens de autoriteiten lid van de verboden islamitische groep Jamaat-ul-Mujahideen

Zes doden na rel in dorp

Op 23 januari 2006 kwamen in Bangladesh minstens zes mensen door politiekogels om het leven in een dorp nabij Chapainawabganj. Ruim honderd mensen raakten gewond.
De politie schoot op een woedende menigte toen die een politiebureau en zes politiebusjes aanviel. In het dorp was kort daarvoor woedend gereageerd op de arrestatie van drie dorpsleiders. De drie mannen waren gearresteerd wegens betrokkenheid bij een aanval op een lokale elektriciteitsmaatschappij. Aanleiding was het illegaal aftappen van stroom, iets dat ten koste ging van de irrigatie van landbouwgrond.

BUITENLANDSE ZAKEN

Terrorisme: VS zeggen steun toe

Een hoge Amerikaanse functionaris liet op 27 januari 2006 weten dat de strijd tegen terrorisme een topprioriteit was in Bangladesh en dat de Verenigde Staten bereid waren daarbij steun te bieden. Volgens de Amerikanen waren de terroristen in Bangladesh afkomstig uit eigen land, maar was het onbekend of er banden waren met internationale terroristische groepen.

(Vorige berichten pagina 681/1 e.v. - 2005)

CHINA

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Fraude bij banken

Met onregelmatigheden in de boekhoudingen van Chinese banken was in 2005 tenminste 767 miljard yuan (ruim 80 miljard euro) gemoeid, 31 procent meer dan in 2004. Dit meldde de Chinese Commissie ter Regulering van het Bankwezen op 6 februari 2006 op haar website. De Commissie trad niet in detail over de aard van de onregelmatigheden, maar zei wel dat 6.826 medewerkers van 1.200 financiële instellingen waren berispt of bestraft. Dat de fraude bij banken toenam was volgens de Commissie niet bewezen. Mogelijk waren er meer onregelmatigheden ontdekt omdat de controles in 2005 waren aangescherpt.

JUSTITIE

Zware straffen voor geweld tegen boeren

In verband met een aanval op boeren die in juni 2005 protesteerden tegen de confiscatie van hun land in Shengyou, provincie Hebei, werd voorzitter He Feng van de lokale Chinese Communistische Partij tot levenslang veroordeeld. Bij de aanval waren zes boeren om het leven gekomen en tientallen gewonden gevallen. Vier verdachten die door He Feng zouden zijn ingehuurd om de aanval uit te voeren, kregen de doodstraf.

ONDERWIJS

Meer geld naar onderwijs

Minister van Onderwijs Zhou Ji kondigde op 28 februari 2006 aan dat China dat jaar de uitgaven voor onderwijs zou verhogen van 2,7 tot 4 procent van het bbp. Het extra geld kwam grotendeels ten goede aan het verpauperde platteland. Veel ouders daar konden het schoolgeld niet opbrengen en haalden daarom hun kinderen van school, ook als ze de verplichte negen jaar onderwijs nog niet hadden genoten. Om dit tegen te gaan schafte het ministerie het lesgeld voor basisscholen in westelijk China af en werden de lesboeken er gratis verstrekt. In 2007 zou dit ook in alle andere regio's gaan gebeuren.

Om te voorkomen dat docenten van plattelandsscholen naar de steden trokken, waar ze aanzienlijk meer konden verdienen, gingen hun salarissen omhoog. Tot slot zei minister Zhou dat uit onderzoek was gebleken dat veel basisscholen op het platteland veel te veel schoolgeld vroegen. In verband hiermee had het ministerie sinds 2003 ongeveer 700 hoofdmeesters ontslagen.

GEZONDHEID EN ZORG

Nieuwe aids-wetgeving

Het Chinese ministerie van Volksgezondheid kondigde op 12 februari 2006 nieuwe regels aan die de verspreiding van het hivvirus moesten tegengaan. De regels werden per 1 maart van kracht. Hiv-tests werden dan gratis en lokale overheden moesten minder draagkrachtige en zwangere aidspatiënten gratis medicijnen gaan verstrekken. Het opzettelijk verspreiden van het hiv-virus werd strafbaar. Verder moesten artsen en overheden in het vervolg de identiteit van aidspatiënten en hun familieleden geheim houden om discriminatie te voorkomen.

NATUUR EN MILIEU

China bestrijdt woestijnvorming

De ministerraad maakte op 28 februari 2006 via persbureau *Xinhua* bekend dat de pogingen om woestijnvorming in China tegen te gaan, succesvol verliepen. Eind jaren negentig rukte de woestijnen met ongeveer 3.500 km^2 per jaar op, maar in 2005 was dit teruggedrongen tot minder dan 1.300 km^2. In dat jaar bestond ongeveer 18 procent van het Chinese grondgebied, zo'n 1,7 miljoen km^2, uit woestijnen. Rond de 400 miljoen mensen hadden daar op de of andere manier last van. De overheid schatte de rechtstreekse economische schade door woestijnvorming op zo'n 50 miljard yuan (ca. 5,2 miljard euro) per jaar.

Het kabinet kondigde aan dat minimaal de helft van de woestijnen waar beplanting kans van slagen had, vóór 2020 moesten worden aangepakt. Dit zou gebeuren door de aanplant van bomen en grassen en het weren van landbouw en andere economische activiteiten. China legde duizenden kilometers pijpleidingen aan om overtollig rivierwater uit het zuiden en midden van het land naar droge gebieden in het noorden te transporteren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Protest tegen perscensuur

Enkele oudgedienden van de Chinese Communistische Partij (CCP) ondertekenden op 2 februari 2006 een open brief waarin ze de perscensuur veroordeelden. Ze protesteerden met name tegen het publicatieverbod dat het kritische weekblad *Bingdian* (Vriespunt) in januari was opgelegd en noemden censuur iets voor totalitaire systemen die leefden met het waanidee dat ze hun burgers onwetend konden houden. De perscensuur zou bovendien de politieke ontwikkeling van China in de weg staan. Onder de ondertekenaars waren Li Rui, voormalig secretaris van Mao Zedong, Hu Jiwei, voormalig redacteur van de communistische staatskrant het Volksdagblad (Renmin Ribao), en Zhu Houze, voormalig voorzitter van de propagandadienst. Andere ondertekenaars waren vooraanstaande intellectuelen en voormalige topambtenaren.
In China kwam verzet tegen de censuur in de regel van dissidenten. Voor zover bekend kwam de kritiek nu voor het eerst vanuit de CCP zelf.

Bingdian was overigens niet het enige tijdschrift dat in de afgelopen periode tegenwerking ondervond. Zo werden onder meer de hoofdredacteuren van het Dagblad van de Zuidelijke Metropool en het Nieuws van Peking ontslagen, omdat ze berichten over corruptie en machtsmisbruik hadden gepubliceerd.

De in Parijs gevestigde organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) plaatste China in 2005 op de 159ste plaats van de 167 landen op de persvrijheidindex.

Bingdian mag weer publiceren

De Chinese overheid maakte op 16 februari bekend dat Bingdian per 1 maart weer mocht verschijnen. Hoofdredacteur Li Datong en zijn naaste medewerker Lu Yuegang plaatsten hierna echter een verklaring op internet waarin ze lieten weten dat zij waren ontslagen. Bingdian zou daardoor niet meer hetzelfde tijdschrift zijn. Naar eigen zeggen waren ze ontslagen omdat ze banden hadden met pro-democraten, gesproken hadden met buitenlandse journalisten en in Bingdian aandacht hadden besteed aan Lu Binyan, een kritische Chinese journalist die in december in ballingschap in de Verenigde Staten was overleden. Tot dan toe was alom aangenomen dat de aanleiding voor het publicatieverbod een op 11 januari in Bingdian verschenen artikel van Yuan Weishi was. Yuan beweerde hierin dat Chinese schoolboeken nooit en te nimmer kritiek uitten op de regering, maar de schuld van misstanden uit het verleden altijd bij anderen legden. Hierdoor zouden Chinese kinderen worden grootgebracht met 'wolfsmelk', oftewel gevoelens van argwaan en agressie tegen invloeden die van buiten de Chinese overheid kwamen.

Op 17 februari stuurden 13 vooraanstaande intellectuelen en journalisten die in Bingdian hadden gepubliceerd een brief aan president Hu Jintao en het dagelijks bestuur van het Politbureau. Hierin noemden ze persvrijheid een fundamenteel recht. Censuur zou 'de pogingen van de regering om een harmonieuze samenleving op te bouwen ondermijnen'. De regering had eind 2005 een campagne gelanceerd voor de opbouw van een 'harmonieuze samenleving', als reactie op de snel toenemende publieke verontwaardiging over groeiende welvaartsverschillen, corruptie, milieuvervuiling en machtsmisbruik. Maar later in februari werden toch weer twee websites verboden. Het ging om een website die uitbuiting van werknemers aan de kaak stelde en een website die pleitte voor de herinvoering van het communistische systeem, zoals het was voor de economische hervormingen van de jaren tachtig.

China laat 'Tiananmen-gevangene' vrij

Yu Dongyue werd op 22 februari 2006 vrijgelaten uit de gevangenis. Hij had zestien jaar vastgezeten omdat hij tijdens de Tiananmen-opstand in 1989 verf had gegooid naar het portret van Mao Zedong dat boven de ingang van de Verboden Stad in Peking hing. Familieleden van de inmiddels 38-jarige Yu zeiden na diens vrijlating dat hij hen niet herkende en amper communiceerde. Mensenrechtenorganisaties vermoedden dat Yu mentaal was gebroken door mishandelingen in de gevangenis.
Na de vrijlating van Yu zaten nog ongeveer 70 mensen vast wegens betrokkenheid bij de pro-democratische opstand.

China

Dissidenten in hongerstaking

Vanaf 4 februari 2006 gingen een onbekend aantal Chinese dissidenten bij toerbeurt in hongerstaking. De aanleiding hiervoor was de mishandeling van Yang Maodong, beter bekend onder zijn pseudoniem Guo Feixiong. Guo was een burgerrechtenactivist die gedupeerde burgers hielp bij hun strijd tegen corrupte bestuurders. Hij werd begin februari nabij een politiebureau in Guangzhou op straat aangevallen, volgens ooggetuigen door politieagenten. De hongerstakers meenden dat critici van de overheid steeds vaker op straat werden mishandeld door politiebeambten in burger en wilden dit met hun actie aan de kaak stellen.

Kritische journalist overleden

Later in februari werd de bewering van de hongerstakers meerdere malen bevestigd. Op 5 februari werd Chen Hua uit het dorp Dongshigu in Shandong ernstig mishandeld en gearresteerd omdat hij openlijk sympathiseerde met zijn buurman. Dat was de in september onder huisarrest geplaatste Chen Guangcheng, een klokkenluider die aan de kaak had gesteld dat in zijn regio gedwongen abortussen werden uitgevoerd in het kader van de één-kind-politiek. Ongeveer 200 dorpsgenoten namen het voor Chen Hua op, maar werden met geweld verdreven.

Op 7 februari overleed journalist Wu Xianghu. Wu was in oktober mishandeld door politieagenten die hij in de lokale krant *Taizhou Avondnieuws* van corruptie had beschuldigd. Hij overleed aan nier- en leverbeschadigingen die hij had overgehouden van de mishandeling.
Later in februari trok aidsactivist Hu Jia zich terug uit een door hem opgezette non-gouvernementele organisatie die het aidsbeleid van de overheid bekritiseerde, en die probeerde kinderen van overleden aidspatiënten te helpen. Hu liet weten dat aanhoudende intimidaties hem tot zijn besluit hadden gebracht.

Arrestaties

De woordvoerder van de hongerstakers was Gao Zhisheng, advocaat uit Peking. Zijn advocatenbureau was in december op last van de overheid gesloten, vermoedelijk omdat Gao regelmatig dissidenten in de rechtzaal verdedigde. Gao zei op 22 februari telefonisch tegenover persbureau *Reuters* dat inmiddels in 16 provincies dissidenten aan de hongerstaking deelnamen. Maar sinds 15 februari zouden ten minste acht van hen zijn gearresteerd. Aidsactivist Hu Jia en zijn medewerker Qi Zhiyong zouden half februari spoorloos zijn verdwenen nadat ze aan de hongerstaking hadden deelgenomen.

Op 28 februari kregen de dissidenten steun van de Tiananmen-moeders. Dit was een groep van rond de honderd familieleden van demonstranten die bij de Tiananmen-opstand in 1989 waren gedood. Ze eisten dat de Chinese regering hiervoor het boetekleed aantrok. De Tiananmen-moeders stuurden op die dag een open brief aan het parlement waarin ze vroegen een einde te maken aan alle mensenrechtenschendingen in China.

(Vorige berichten pagina120/2 e.v. - 2006)

Maleisië

MALEISIË

BINNENLAND

Anwar terug in de politiek

Anwar wint zaak tegen Khalid Jafri

In juli 2005 won voormalig vice-premier van Maleisië Anwar Ibrahim een rechtszaak tegen schrijver Khalid Jafri. Deze had in de jaren negentig een politiek pamflet geschreven genaamd 'Vijftig redenen waarom Anwar Ibrahim geen premier kan zijn'. Hierin stond dat Anwar homoseksueel en corrupt zou zijn. De toenmalige vice-premier had Khalid Jafri hierna aangeklaagd wegens smaad, maar voor de rechter zich hierover had kunnen uitspreken was hij, mede op grond van de beschuldigingen in het pamflet, al afgezet en veroordeeld. Anwar werd in 2004 in hoger beroep vrijgesproken. Hierna had hij de rechtszaak tegen Khalid Jafri hervat en werd de schrijver tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld. Op 18 augustus oordeelde de rechter dat hij aan Anwar tevens omgerekend een miljoen euro schadevergoeding moest betalen.

Politiechef biedt excuses aan

Anwar had na zijn vrijlating tevens een klacht ingediend tegen Rahim Noor, politiechef in de periode dat hij gedetineerd was. Anwar beweerde dat hij in de gevangenis ernstig was mishandeld en hier blijvende rugklachten aan had overgehouden. Hij hield Noor hiervoor verantwoordelijk. De rechter stelde Anwar op 3 augustus in het gelijk. Noor werd veroordeeld tot betaling van een onbekend bedrag aan Anwar. Tevens moest hij zijn excuses aanbieden, hetgeen hij ook deed.

Anwar voert campagne voor de PAS

Hoewel Anwar op vrije voeten was, mocht hij zijn passieve kiesrecht tot 2008 niet gebruiken. Wel was hij gerechtigd campagne te voeren. Op 26 november riep hij de kiezers in Pengkalan Pasir op om bij de lokale verkiezingen op de fundamentalistische Parti Islam se-Malaysia (PAS) te stemmen. Anwar was van 1982 tot zijn detentie in 1998 actief geweest voor de regerende Maleisische Nationale Organisatie (UMNO) en had nooit eerder campagne gevoerd voor de PAS. Succesvol was hij overigens niet, want de PAS verloor bij de lokale verkiezingen één zetel.

Minister treedt af wegens omkopen leden UMNO

Op 17 oktober 2005 werd bekend dat de Maleisische minister van Territoriale zaken Isa Samad was afgetreden. Hij had hiertoe besloten nadat hij uit de Maleisische Nationale Organisatie (UMNO) was gezet wegens het kopen van stemmen bij interne partijverkiezingen in 2004. Shahrizat Abdul Jalil, minister van Vrouwen- en Familiezaken, nam de portefeuille over.

Publicatieverbod na afdrukken van 'Mohammed-cartoons'

Het Maleisische kabinet legde de lokale krant *Sarawak Tribune* op 9 februari 2006 voor onbepaalde tijd een publicatieverbod op omdat ze enkele van de omstreden 'Mohammed-cartoons' had afgedrukt. De spotprenten waarin de profeet Mohammed een hoofdrol speelde, waren eerder gepubliceerd door de Deense krant *Jyllands-Posten*. Ze hadden in de islamitische wereld tot felle protesten geleid omdat aanhangers van de profeet ze beschouwden als een belediging voor de islam.

Het was voor het eerst in twintig jaar dat

Maleisië een krant een publicatieverbod oplegde.

Abdullah wil af van demonisering

Een dag later demonstreerden duizenden mensen nabij de Deense ambassade in Kuala Lumpur tegen de spotprenten. Het was de grootste protestdemonstratie sinds jaren.
Op diezelfde dag sprak de Maleisische premier Abdullah Badawi in Kuala Lumpur op een internationaal congres, bedoeld om de dialoog tussen Westerse en islamitische denkers te bevorderen. 'Demonisering van de islam en kwaadspreken over moslims zijn zonder twijfel gemeengoed geworden in de Westerse samenleving', zei Abdullah. 'Ze denken daar dat Osama bin Laden spreekt voor de hele religie en al haar volgelingen'. Volgens Abdullah veroorzaakte de Westerse neiging om de islam te vereenzelvigen met terrorisme een diepe kloof tussen beide werelden. Ook zei hij dat het Westen weigerde te begrijpen dat er in de ogen van de meeste moslims een rechtstreeks verband bestond tussen islamitisch extremisme en door het Westen geleide militaire interventies in islamitische landen.

Maar moslims moesten op hun beurt ook ophouden het Westen te demoniseren, zei Abdullah. Zij zouden zich schuldig maken aan ongefundeerde kwaadsprekerij over joden en christenen.

Maleisië was een overwegend islamitisch land en Abdullah stond bekend als een gematigd islamitisch premier. Regelmatig riep hij de moslimwereld op om extremisme expliciet te veroordelen en meer aandacht te besteden aan onderwijs, technologische ontwikkeling en wetenschap.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriep in Maleisië

Het Maleisische ministerie van Landbouw bevestigde op 21 februari 2006 dat nabij Kuala Lumpur vogelgriep was geconstateerd. Het ging om het virus H5N1, dat dodelijk kon zijn voor mensen. Voor zover bekend waren in Maleisië alleen vogels besmet.
De buurlanden hadden al veel langer en op grote schaal met de vogelgriep te kampen. In Maleisië was alleen eind 2004 een kleine uitbraak geweest.

NATUUR EN MILIEU

Zware smog door bosbranden op Sumatra

Nieuwe bosbranden op Sumatra veroorzaakten in augustus 2005 politieke spanningen tussen Maleisië en Indonesië. De meeste van de jaarlijks terugkerende bosbranden op Sumatra werden bewust aangestoken omdat ze ruimte moesten scheppen voor nieuwe plantages of mijnen. Ze veroorzaakten echter extreme luchtvervuiling, die niet alleen op Sumatra zelf merkbaar was, maar ook in Maleisië en Singapore. In augustus 2005 had Maleisië hierdoor te kampen met de ernstigste smog sinds 1997. Premier Abdullah Ahmad Badawi kondigde op 11 augustus de hoogste alarmfase voor luchtvervuiling af. In de zwaarst getroffen gebieden gingen de scholen dicht, werden alle zakelijke activiteiten en het verkeer aan banden gelegd en functioneerde het overheidsapparaat alleen voor spoedeisende zaken.

Aansteken branden strafbaar

Het veroorzaken van bosbranden was in Indonesië strafbaar. Volgens Badawi had het land desondanks jaarlijks met enorme branden te kampen omdat de wetshandhavers er corrupt waren en plantage-eigenaren hun gang lieten gaan. Indonesië reageerde hierop met de mededeling dat Maleisië de hand in eigen boezem moest steken. De meeste branden werden volgens Jakarta aangestoken in opdracht van Maleisische plantage-eigenaren die actief waren op Sumatra.
Maleisië en Singapore stuurden in augustus 2005 ca. 200 brandweerlieden naar Sumatra. Geholpen door zware regenval, slaagden zij erin de bosbranden onder controle te krijgen. Op 22 augustus was de smog in Maleisië en Singapore sterk afgenomen en kon het leven zijn normale loop hervatten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Luchtpatrouilles tegen piraterij

In een poging de piraterij te bestrijden begon Maleisië op 13 september 2005 met het uitvoeren van regelmatige luchtpatrouilles boven de Straat van Malakka. De verkenningsvluchten werden uitgevoerd in samenwerking met Indonesië, Thailand en Singapore. De vliegtuigen van de deelnemende landen mochten zich in elkaars luchtruim begeven, zo was afgesproken. De VS hadden ook assistentie aangeboden, maar Maleisië en Indonesië hadden dit van de hand gewezen.
De Straat van Malakka was een van de drukst bevaren zeegebieden ter wereld, en bijvoorbeeld het overgrote deel van de olie voor Japan en China werd via deze zeestraat vervoerd. Piraten overvielen er echter steeds vaker schepen. In 2004 was hiervan 27 keer melding gemaakt.
De vier betrokken landen voerden al sinds 2004 gezamenlijk patrouilles op zee uit.

Maleisië en Australië tekenen uitleveringsverdrag

Maleisië en Australië ratificeerden op 15 november 2005 in Putrajaya een uitleveringsverdrag met de opzet dat dit de strijd tegen het terrorisme en de georganiseerde misdaad ten goede zou komen. De twee landen ondertekenden ook een verdrag over juridische samenwerking. Hierdoor werd het voor Australische rechtbanken mogelijk om bewijsmateriaal uit Maleisië te gebruiken, en omgekeerd.

Gespannen relatie tussen Thailand en Maleisië

In de loop van 2005 liepen de een jaar eerder ontstane spanningen tussen Thailand en Maleisië op. In 2004 was, in enkele overwegend islamitische provincies, in het zuiden van Thailand een gewelddadige strijd voor hetzij autonomie, hetzij volledige zelfstandigheid losgebarsten. Ruim een jaar later waren hierbij ongeveer duizend mensen omgekomen.

Het Thaise kabinet beweerde dat het overwegend islamitische Maleisië heimelijk sympathiseerde met de opstandelingen. De Maleisische regering had namelijk meerdere malen gesuggereerd dat het geweld zou afnemen als Thailand de zuidelijke provincies economisch beter ontwikkelde of meer autonomie zou geven. Bangkok meende bovendien dat de opstandelingen tamelijk ongestoord hun aanslagen en andere gewelddadigheden konden voorbereiden in het buurland. Maleisië ontkende dit echter ten stelligste. Ook bestonden er spanningen over 131 Thaise moslims die in Maleisië asiel hadden aangevraagd. Thailand noem-

de hen 'gevaarlijke opstandelingen' en eiste hun uitlevering. Maleisië wilde dat echter pas doen als Thailand garandeerde dat ze goed behandeld zouden worden. Vanwege de onenigheden stelde de Thaise premier Thaksin in augustus 2005 een officieel bezoek aan Maleisië uit.

Oud-premier Maleisië bezoekt Thailand

In een poging de relaties te verbeteren reisde de voormalige Maleisische premier Mahathir in november 2005 naar Thailand. Hij sprak daar met de voorzitter van de Thaise Nationale Verzoeningscommissie, Anand Panyarachun. Op 22 november zei hij dat ze overeen waren gekomen om te stoppen met het ruziën over de toestand in zuidelijk Thailand. Concrete afspraken hadden de twee echter niet gemaakt.

Maleisië biedt China excuses aan

De Chinese regering riep op 30 november 2005 de Maleisische ambassadeur in Peking op het matje omdat er in Maleisië sprake zou zijn van toenemend geweld tegen Chinese vrouwen. In korte tijd waren er meerdere Chinese vrouwen verkracht en vermoord. Maleisische douaniers zouden bovendien regelmatig Chinese vrouwen ten onrechte arresteren wegens drugshandel of prostitutie. Eerder in 2005 had de Hongkongse krant *Wen Wei Po* een filmpje in handen gekregen dat iemand met een mobiele telefoon op een Maleisisch politiebureau had gemaakt.
Daar was in te zien hoe een naakte Chinese vrouw door een vrouwelijke agent werd vernederd. De Maleisische adjunct-hoofdofficier van de politie, Musa Hassan, vertelde op 27 november dat een dergelijke behandeling heel normaal was. Onderminister van Binnenlandse zaken Noh Omar gooide vervolgens olie op het vuur daar twee dagen later te verkondigen dat buitenlanders die bezwaar maakten tegen de aanpak van de Maleisische politie, beter uit het land weg konden blijven. Later beweerde hij dat hij verkeerd was geciteerd.
De Maleisische premier Abdullah distantieerde zich echter van deze uitspraken. Hij stelde een onderzoek in naar de behandeling van Chinese vrouwen. Minister van Binnenlandse zaken Azmi Khalid bood China op 7 december namens het kabinet zijn excuses aan.

(Vorige berichten pagina 485/3 e.v. 2005)

SINGAPORE

BINNENLAND

Sellapan Rama Nathan krijgt tweede termijn als president

President Sellapan Rama Nathan van Singapore werd op 1 september 2005 beëdigd voor een tweede termijn van zes jaar. Volgens de wet mocht de bevolking de president kiezen, maar alleen kandidaten die door een verkiezingscommissie geschikt werden bevonden voor het presidentschap, mochten zich verkiesbaar stellen. In 2005 had deze commissie drie van de vier kandidaten afgekeurd, waardoor Nathan de enige was die overbleef. De presidentsverkiezingen werden uiteindelijk afgelast omdat deze met slechts één kandidaat zinloos zouden zijn.
Critici keurden de gang van zaken af. Omdat de verkiezingscommissie werd samengesteld door de Volks Actie Partij (PAP), die al decennia lang over Singapore regeerde, zouden kandidaten van oppositiepartijen geen eerlijke kans krijgen. Nathan was lid van de PAP.
Het presidentschap in Singapore was vooral een ceremoniële functie.

'Geen Westerse democratie voor Singapore'

Premier Lee Hsien Loong zei op 6 oktober tegenover buitenlandse correspondenten dat Singapore naar zijn verwachting in de komende twintig jaar geen democratie naar Westers voorbeeld zou kennen. Singapore was formeel een democratie, maar alle parlementsverkiezingen werden er sinds 1959 met overweldigende meerderheid gewonnen door de PAP. Volgens Lee kwam dit doordat de bevolking tevreden was over de prestaties van de PAP en de Singaporezen geen behoefte hadden aan politieke diversiteit. Democratie naar Westerse snit, waarbij meerdere partijen om de gunst van de kiezers streden en met elkaar in debat gingen, paste volgens hem niet bij Singapore.

Rechter verklaart oppositieleider failliet

Critici meenden echter dat de PAP al zo lang aan de macht was omdat ze uitsluitingsmethoden hanteerde om de oppositie monddood te maken. Zo domineerde de partij de pers, mochten oppositieleiders alleen politieke toespraken houden als ze daarvoor een vergunning hadden en klaagde de PAP regelmatig critici aan wegens smaad. Dit was bijvoorbeeld Cheen Soon Juan overkomen. De secretaris-generaal van de Democratische Partij Singapore, een partij die pleitte voor volledige vrijheid van meningsuiting, had de oud-premiers Lee Kuan Yew en Goh Chok Tong van de PAP er in 2001 van beschuldigd dat ze misbruik van belastinggeld hadden gemaakt. De twee hadden hem daarna aangeklaagd voor smaad en werden in januari 2005 door de rechter in het gelijk gesteld. Cheen werd veroordeeld tot betaling van 500 duizend Singapore-dollar (ruim 232 duizend euro) schadevergoeding aan Lee en Goh. Omdat hij dit niet kon betalen, werd hij op 10 februari 2006 failliet verklaard. De wettelijke consequentie hiervan was dat hij zijn passieve kiesrecht voor altijd verloor. Critici beweerden dat de politieke elite van de PAP de wet tegen smaad regelmatig misbruikte om oppositieleiders failliet te laten verklaren, en hen op die wijze uit te rangeren.

Minister prijst gebrek aan persvrijheid

De in Frankrijk gevestigde organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) deelde Singapore in 2005 de 140ste plaats toe op de persvrijheidindex die jaarlijks werd samengesteld. In totaal kregen 167 landen een notering op de lijst. In een toelichting zei RSF dat Singapore zo laag stond omdat er feitelijk geen onafhankelijke media waren. Uit angst voor een publicatieverbod pasten alle media er zelfscensuur toe, bijvoorbeeld door de politieke oppositie te negeren en geen kritiek te uiten op het kabinetsbeleid. Journalisten die er toch in slaagden kritische berichten over de regering te publiceren, konden worden vervolgd wegens smaad. Ook buitenlandse media konden een publicatieverbod of hoge boetes verwachten als ze kritiek op Singapore uitten. Dit was onder meer de *International Herald Tribune*, de *Asian Wall Street Journal* en *the Economist* overkomen.

In een reactie vertelde seniorminister Goh Chok Tong op 1 november dat Singapore zich niet hoefde te schamen voor zijn lage notering. Hij wees erop dat het land doorgaans juist bijzonder goed scoorde als het ging om economische vrijheid of welvaart. En Singapore was een van de minst corrup-

tie naties van Azië. De staatscontrole op de pers diende de stabiliteit van het land, zei Goh, want deze kon voorkomen dat de media onverantwoordelijke berichten verspreidden die tegen het landsbelang ingingen. 'Het is nooit bewezen dat persvrijheid resulteert in een schone en efficiënte overheid, of in economische vrijheid en welvaart', zo verkondigde Goh.

Singapore maakt drinkwater uit zeewater

Singapore opende op 13 september 2005 de grootste ontziltingsinstallatie van Azië. Deze kon uit zeewater 136 duizend kubieke meter drinkwater per dag produceren, ongeveer tien procent van de nationale behoefte.
Singapore beschikte niet over zoetwaterbronnen. De stadstaat haalde drinkwater daarom uit regenwater en gezuiverd afvalwater. Het grootste deel moest men echter importeren uit buurland Maleisië. Hiervan wilde Singapore liever af omdat de afhankelijkheid op dit punt de stadstaat kwetsbaar maakte. Daarnaast had Singapore al jaren ruzie met Maleisië over de prijs van zoet water.

Gebruikers mobiele telefoons moeten zich laten registreren

Singapore voerde per 1 november 2006 een wet in die gebruikers van mobiele telefoons zonder abonnement verplichtte zich elektronisch te laten registeren. In Thailand waren in april drie bommen tot ontploffing gebracht met behulp van mobiele telefoons. Als hiervoor telefoons met een abonnement 'zouden zijn gebruikt, waren de daders makkelijk op te sporen. Maar omdat ze 'prepaid' belden, kon niet worden achterhaald wie de daders waren. Dit was de reden dat Singapore 'prepaid-bellers en de gegevens van hun SIM-kaarten ging registeren. Omdat anoniem mobiel bellen onmogelijk werd, zou het tevens makkelijker worden om criminelen op te sporen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Krachtige economische groei

Premier Lee Hsien Loong vertelde op 3 januari 2006 in zijn Nieuwjaarsrede dat de economie van Singapore in 2005 met 5,7 procent was gegroeid. Singapore had in dat jaar geprofiteerd van het herstel van de wereldhandel, maar ook hadden forse investeringen in de farmaceutische en biotechnologische industrie vruchten afgeworpen. Verder bezocht een record aantal toeristen de stadstaat. Vanwege de hoge olieprijzen op de wereldmarkt was er bovendien veel vraag naar booreilanden. Daarvan was Singapore 's wereld grootste producent.

JUSTITIE

Singapore executeert Australiër

De Australiër van Vietnamese afkomst Nguyen Tuong Van werd op 2 december 2005 opgehangen in een gevangenis te Singapore. Hij was op het internationale vliegveld van Singapore gearresteerd omdat hij 400 gram heroïne bij zich had. Hij was in 2002 ter dood veroordeeld.

De Australische regering had fel tegen het vonnis geprotesteerd en gedreigd met sancties als Singapore de executie daadwerkelijk zou voltrekken. Uiteindelijk voegde Canberra niet de daad bij het woord, al zei premier Howard wel dat de relaties met Singapore door de executie waren verslechterd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Indonesië levert terreurverdachte uit aan Singapore

Indonesië leverde Mas Selamat Kastari op 3 februari 2006 uit aan Singapore. Hij werd daar gezocht omdat hij de leider zou zijn van de Singaporese tak van de militante organisatie Jemaah Islamiah (JI). Kastari was in 2001 Singapore ontvlucht nadat de geheime dienst zijn plannen had ontdekt om een aanslag te plegen op het vliegveld Changri. Hij werd in 2003 op het Indonesische eiland Bintan gearresteerd en later veroordeeld omdat hij illegaal in het land verbleef. Jakarta weigerde toen echter om hem aan Singapore uit te leveren omdat de twee buurstaten geen uitleveringsverdrag hadden. Waarom Jakarta in 2006 van gedachten was veranderd, bleef onduidelijk.

OVERLEDEN

Chengara Veetil Devan Nair, voormalig president

Chengara Veetil Devan Nair, voormalig president van Singapore, overleed op 6 december 2005 in Hamilton (Ontario - Canada) waar hij sinds 1995 woonde. Hij werd op 5 augustus 1923 geboren in Malakka, Maleisië. Het gezin verhuisde naar Singapore toen hij tien was. Na enige tijd lid geweest te zijn van de communistische Anti-Britse Liga, sloot hij zich in 1954 aan bij de Volks Actie Partij (PAP) van Lee Kuan Yew, de grondlegger van het moderne soevereine Singapore. Hij richtte het National Trade Union Congres (NTUC) op, de Singaporese federatie van vakbonden. Deze besloot in 1969 geen confrontaties meer aan te gaan met de regering en de werkgevers, maar in het vervolg te zullen streven naar consensus. Deze houding leidde tot een voor Azië ongekend grote sociaal-economische stabiliteit. Mede hierdoor slaagde Singapore erin veel buitenlandse investeerders aan te trekken en een economisch succes te worden. In praktijk leidde het streven naar consensus echter ook tot een dusdanig grote staatsinvloed op de vakbonden dat ze feitelijk niet meer onafhankelijk waren.

Nair won in 1979 een zetel in het parlement en werd in 1981 president. In 1985 trad hij af, volgens premier Lee Kuan Yew omdat hij alcoholist was. Nair zelf ontkende dit en beweerde dat Lee hem wegens politieke meningsverschillen tot aftreden had gewonden. Wat zich werkelijk had afgespeeld, werd nooit duidelijk. Wel wekten artikelen die Nair later publiceerde de indruk dat hij zich verzet had tegen Lee's autoritaire stijl van regeren en minder staatsbemoeienis met de NTUC wilde.

Sinnathamby Rajaratnam, Singaporees politicus

Sinnathamby Rajaratnam overleed op 22 februari 2006, volgens de Singaporese media aan hartproblemen. Hij leed al enige tijd aan dementie. Rajaratnam werd op 15 februari 1915 geboren in Jaffna op Sri Lanka, maar groeide op in Maleisië.
Hij werd journalist en ging in 1954 voor de Singaporese krant *Straits Times* werken. Hij stond bekend om zijn kritische houding ten aanzien van de Britse koloniale regering. In 1954 richtte hij samen met Lee Kuan Yew de Volks Actie Partij (PAP) op, die in 1959 aan de macht zou komen en deze sindsdien niet meer kwijtraakte. Rajaratnam was tevens betrokken bij de oprichting van de Associatie van Zuidoost-Aziati-

sche Landen (ASEAN). Hij bekleedde 29 jaar lang diverse kabinetsfuncties. Zo was hij onder meer minister van Buitenlandse zaken en vice-premier. In 1988 ging hij met pensioen.

(Vorige berichten pagina 492/1e.v. - 2005)

SRI LANKA

BINNENLAND

Noodtoestand na moord minister

De president van Sri Lanka kondigde op 13 augustus 2005 de noodtoestand af nadat de minister van Buitenlandse zaken, Lakshman Kadirgamar, was vermoord. President Chandrika Kumaratunga riep op tot kalmte. De noodtoestand gaf de regering het recht tot onaangekondigde troepenverplaatsing, arrestaties zonder formele beschuldiging en het doorzoeken van gebouwen.

Lakshman Kadirgar was minister van Buitenlandse zaken van Sri Lanka van 1994 tot 2001 en was in april 2004 opnieuw op die positie benoemd. Hij werd in zijn huis neergeschoten door sluipschutters en overleed niet veel later in het ziekenhuis. Een officier van de politie beschuldigde de Tamil Tijgers ervan de aanslag te hebben gepleegd ondanks de wapenstilstand die sinds 2002 van kracht was. De Tijgers ontkenden echter elke betrokkenheid. Woordvoerders van de delegatie uit Noorwegen die toezagen op de wapenstilstand waarschuwden dat de aanslag het bestand in gevaar kon brengen. De Tamil Tijgers vochten sinds 1983 voor een aparte staat voor de Tamilminderheid.

Broer president benoemd tot opvolger

Anura Bandaranaike, de broer van president Chandrika Kumaratunga, werd op 22 augustus benoemd tot minister van Buitenlandse zaken als opvolger van de vermoorde Lahshman Kadirgamar. Bandaranaike was al lid van het kabinet van Sri Lanka. Naast zijn nieuwe benoeming behield hij de portefeuille Toerisme. Zijn taken als minister van Industrie en Investeringen droeg hij over aan de minister van Financiën. Bandaranaike en zijn zuster, president Kumaratunga, waren lid van een invloedrijke politieke dynastie. Hun beide ouders waren premier van Sri Lanka geweest.

Rajapakse beëdigd als nieuwe president

Rechtbank: einde termijn Kumaratunga

Het Hooggerechtshof van Sri Lanka bepaalde op 26 augustus 2005 dat de tweede regeringstermijn van president Chandrika Kumaratunga in december 2005 zou aflopen. Kumaratunga werd eind 1999 voor de tweede maal als president gekozen en zou dus tot 2005 in functie blijven. Zij vond echter dat ze een niet volbracht jaar uit de eerste regeringsperiode bij de tweede termijn op mocht tellen en tot eind 2006 mocht regeren. Partijleden van Kumaratunga verzekerden na de uitspraak dat ze zich bij de beslissing van de rechter neer zou leggen en verkiezingen uit zou schrijven. Kamaratunga regeerde Sri Lanka sinds 1994.

Rajapakse nieuwe president

Premier Mahinda Rajapakse won op 17 november de presidentsverkiezingen met 50,3 procent van de stemmen. Zijn enige serieuze tegenkandidaat was de voormalige premier Wickremasinghe, die 48,3 procent van de stemmen behaalde. Rajapakse stond bekend als een populistische politicus. Zijn tegenstanders benadrukten vooral zijn harde opstelling tegenover de Tamil Tijgers. Op 19 november werd Rajapakse beëdigd als nieuwe president.

Lage opkomst

Opvallend was de lage opkomst onder de Tamil-minderheid. In de noordelijke stad Jaffna was de opkomst slechts 0,01%. In de zuidelijke gebieden, die bevolkt werden door de meerderheidsgroep van Singalezen, was de opkomst ruim 75%. De verkiezingsdag zelf kende voor Sri Lankaanse begrippen weinig geweld, maar op 16 november werden nog zes mensen gedood en op 18 november kwamen vier mensen om het leven bij aanslagen.

Wickremanayake nieuwe premier

De nieuwgekozen president Rajapakse benoemde op 19 november Ratnasiri Wickremanayake als premier. Zijn benoeming bevestigde vermoedens dat Rajapakse zou kiezen voor een harde opstelling tegen de Tamil Tijgers. De 72-jarige Wickremanayake stond bekend als een fervent Singalees na-

Samenstelling regering Sri Lanka
(23 november 2005)

President, tevens minister van Financiën en Defensie
Mahinda RAJAPAKSE

Premier, tevens minister van Rampenbestrijding
Ratnasire WICKREMANAYAKE

Ministers:
Arbeidsrelatie en Buitenlandse werkgelegenheid
Athauda SENEVIRATNE
Beroeps- en technisch onderwijs
Piyasena GAMAGE
Bestuur en Binnenlandse zaken
Sarath AMUNUGAMA
Buitenlandse zaken, Havens en Luchtvaart
Mangala SAMARAWEERA
Electriciteit en Energie
W.D.J. SENEVIRATNE
Gezondheidszorg en Voeding
Nimal SIRIPALA DE SILVA
Grondwettelijke zaken en Nationale eenheid
D.E.W. GUNASEKERA
Handel, Commercie, Consumentenzaken en Snelwegen
Jeyaraj FERNANDOPULLE
Huisvesting en Bouw
Ferial ASHRAFF
Justitie en Juridische hervormingen
Amarasiri DODANGODA
Kinderontwikkeling en Emancipatie
Sumedha G. JAYASENA
Landbouw, Milieu en Irrigatie
Maithripala SIRISENA
Lokaal bestuur en Provinciale raden
Janaka Bandara TENNAKOON
Massamedia en Informatie
Anura Priayadharshana YAPA
Ondernemingen en Investeringen
Rohitha BOGOLLAGAMA
Onderwijs
Susil PREMAJAYANTHA
Rurale industrie en Promotie eigen onderneming
S.B. NAVINNE
Rurale ontwikkeling en Telecommunicatie
D.M. JAYARATNE
Sociale zaken en Bijstand
Douglas DEVANANDA
Spoorwegen en Transport
H.M. FOWZIE
Stedelijke ontwikkeling en Watertoevoer
Dinseh GUNAWARDENA
Toerisme
Anura BANDARANAIKE
Visserij en Huisvesting
A.L.M. ATHAULLAH
Wetenschap en Technologie
Tissa WITHARANA

tionalist en was van augustus 2000 tot december 2001 premier geweest onder voormalig president Kumaratunga.

Boeddhisten en nationalisten niet in kabinet

President Mahinda Rajapakse benoemde op 23 november zijn 25-koppige kabinet. Daarin was geen plaats voor twee partijen die Rajapakse in de aanloop naar de verkiezingen gesteund hadden: de Nationale Erfgoed Partij (JHU) van boeddhistische monniken en het Singalees-nationalistische Volksbevrijdingsfront (JVP). De broer van de vertrekkende president, Anura Bandaranaike, kreeg de post Toerisme.

Overleg tussen regering van Sri Lanka en de Tamil Tijgers

Tijgers hekelen reisverbod EU

De Tamil Tijgers lieten eind september 2005 weten negatief verrast te zijn door het reisverbod dat de Europese Unie (EU) had afgekondigd. De EU verbood leden van de Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) naar Europa te reizen als reactie op de moord op minister van Buitenlandse zaken Kadirgamar. De Tijgers ontkenden betrokkenheid bij deze aanslag en noemden het verbod van de EU 'eenzijdig' en 'een bedreiging voor het vredesproces'.

Noren gevraagd te blijven

In een gesprek met de ambassadeur van Noorwegen op 7 december vroeg president Mahinda Rajapakse de Noren te blijven bemiddelen in het vredesproces tussen de regering van Sri Lanka en Tamil-rebellen. De Noren reageerden positief op het verzoek van Rajapakse.

De vraag van de president kwam ondanks een oproep van de leden van het kabinet van de nieuwgekozen president om de rol van Noorwegen te wijzigen. Sinds de verkiezing van Mahinda Rajapakse in november waren de spanningen op het eiland toegenomen.

Schending wapenstilstand

Internationale waarnemers verklaarden op 17 december dat de Tamil Tijgers verantwoordelijk waren voor een 'ernstige schending' van de kwetsbare wapenstilstand in Sri Lanka. Een MI-17 helikopter, die onderweg was naar oostelijk Ampara om de Italiaanse onderminister van Buitenlandse zaken op te halen, was onder vuur genomen. Internationale waarnemers verklaarden dat de aanval uit een gebied kwam dat werd bestuurd door de Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), en dat de tijgers daarom verantwoordelijk waren voor de actie.

Leger en demonstranten botsen

Op het schiereiland Jaffna, gedomineerd door leden van de Tamil-minderheid, kwam het Sri Lankaanse leger op 19 december in botsing met demonstranten. Hierbij werd een persoon geraakt door kogels. Beide partijen beschuldigden elkaar van het beginnen met de gewelddadigheden en het aanwakkeren van verdere onlusten. Volgens het leger werden controleposten met stenen bestookt, waarna soldaten waarschuwingsschoten hadden gelost. De demonstranten beweerden dat de soldaten een vredige protestmars hadden aangevallen.

Pro-Tijgers politicus vermoord

Op 25 december werd tijdens de nachtmis in Colombo de pro-Tamil Tijgers politicus Joseph Pararajasingham van nabij beschoten. Hij kwam daarbij om het leven. Acht anderen, waaronder zijn vrouw, raakten gewond. Niemand eiste de verantwoordelijkheid voor de aanval op.

Geen verdere betrokkenheid India

Tijdens een vierdaags bezoek van president Mahinda Rajapakse aan India, eind december deed de Indiase regering geen toezegging zich intensief te zullen inzetten bij het vredesproces in Sri Lanka. India stelde in een verklaring dat het hoopte op 'een goede oplossing voor het etnische conflict' en stelde de intellectuele en academische kennis ter beschikking. Voor zijn vertrek had Rajapakse verklaard dat het van belang was dat India toe zou treden tot de groep van buitenlandse donoren die het vredesproces steunde. Tot die groep behoorden de Verenigde Staten, Japan en de Europese Unie (EU). In de jaren tachtig stuurde India vredestroepen naar Sri Lanka die in een gewelddadige strijd met de Tamil Tijgers verzeild raakten. Daarbij kwamen ruim 1.200 Indiase manschappen om het leven.

Aankondiging overleg

Op 25 januari 2006 kondigden de regering van Sri Lanka en de Tamil Tijgers aan met elkaar te zullen gaan overleggen. De aankondiging volgde op een periode waarin steeds meer gevreesd werd voor het oplaaien van de burgeroorlog in het land. Sinds de verkiezing van Majahinda Rajapakse in november was het geweld toegenomen. Beide partijen beschuldigden elkaar van het schenden van de wapenstilstand. In december 2005 en januari 2006 kwamen meer dan tweehonderd mensen om bij geweld.

Er bestond onenigheid over de locatie van mogelijke vredesonderhandelingen. De Tamil Tijgers wilden in eerste instantie alleen overleggen in Noorwegen, terwijl de regering eerst wilde dat de gesprekken in Sri Lanka zouden plaatsvinden, en later eiste dat ze in Azië zouden worden gehouden. De Tamils Tijgers streden voor een onafhankelijk gebied in het noorden en oosten van het eiland. Ze zeiden dat vier jaar vrede hun weinig had opgeleverd en ze dreigden de wapens weer op te pakken.

Hernieuwde oproep Unicef

Unicef herhaalde begin februari 2006 haar oproep aan de Tamil Tijgers te stoppen met het rekruteren van kindsoldaten. Volgens de organisatie van de VN hadden de rebellen meer dan 5.000 kinderen in hun gelederen opgenomen sinds de afkondiging van de wapenstilstand in 2002. Unicef liet weten dat het aantal rekruteringen recentelijk was gedaald, maar dat het werven van kindsoldaten helemaal uitgebannen zou moeten worden.

Wapenstilstand herbevestigd

De regering van Sri Lanka en de Tamil Tijgers spraken op 23 februari hun onverminderde steun uit aan de al vier jaar durende wapenstilstand. Dat was het belangrijkste resultaat van de eerste gesprekken tussen beide partijen sinds april 2003. Deze vonden plaats in het Zwitserse Genève. Bovendien werd overeengekomen van 19 tot 21 april in dezelfde stad verder te praten. Het onderwerp van die gesprekken zou een langdurige vrede zijn. Sinds de Tijgers en de regering op 25 januari overeen kwamen elkaar te zullen ontmoeten, was het grotendeels rustig in het door Tamils gedomineer-

de noorden en oosten van het land. In de twee decennia van geweld die voorafgingen aan de wapenstilstand in 2002 kwamen meer dan 64.000 mensen om bij gevechten tussen regering en rebellen.

JUSTITIE

Oud-minister vrijgesproken

Een gerechtshof in Sri Lanka sprak op 20 januari 2006 oud-onderminister van Defensie generaal Anurudda Ratwatta en zijn twee zoons vrij van politieke moord. Vijf bodyguards van Ratwatta werden wel veroordeeld en kregen de doodstraf door ophanging opgelegd. Allen ontkenden betrokkenheid bij de aanslag waarvoor ze terecht stonden, de moord op tien aanhangers van de oppositiepartij Muslim Congress gepleegd tijdens de verkiezingen in december 2001. De veroordeelden konden in beroep gaan bij het Hooggerechtshof. De doodstraf was in Sri Lanka sinds dertig jaar niet meer uitgevoerd.

NATUUR EN MILIEU

Waarschuwingssysteem voor tsunami's aangekondigd

Telefoniemaatschappij Dialog Telekom liet op 14 november 2005 weten dat in Sri Lanka medio 2006 een waarschuwingssysteem voor natuurrampen operabel zou zijn. In het geval van een ramp zoals een tsunami, zouden politiemedewerkers, dorpsleiders en andere belangrijke functionarissen een tekstbericht ontvangen met een waarschuwing. De tekstberichten zouden worden verzonden door middel van 'cell broadcasting'. Op die manier zouden de berichten ook verzonden kunnen worden als het netwerk overbezet was, iets wat vaak gebeurde in noodsituaties. Meer dan 3,5 miljoen mensen in Sri Lanka hadden eind 2005 een mobiele telefoon. Om het bereik van de waarschuwingen te vergroten zou het waarschuwingssysteem ook gekoppeld worden aan sirenes in politiebureaus, kerken en tempels. Het systeem zou in eerste instantie getest worden aan de zuidkust van het eiland.
Sri Lanka behoorde tot de landen die het zwaarst werden getroffen door de tsunami van 26 december 2004. De vloedgolf overspoelde vissersdorpen in de oostelijke en zuidelijke kustgebieden. Het dodental liep op tot meer dan 30.000 en ongeveer een miljoen mensen raakten dakloos.

(Vorige berichten pagina 494/1 e.v. - 2005)

ANGOLA

BINNENLAND

Parlement keurt wijziging verkiezingswetten goed

Op last van het Hooggerechtshof bracht de Nationale Assemblee van Angola op 3 augustus 2005 wijzigingen aan in de eerder aangenomen Electorale Wet. De magistraten hadden de bepaling dat de zittende president Dos Santos niet herkiesbaar zou zijn, afgewezen als zijnde in strijd met de grondwet. De veranderingen werden in het parlement met 160 stemmen voor, geen enkele stem tegen en zes onthoudingen aangenomen. De grootste oppositiepartij, de Nationale Unie voor de Totale Onafhankelijkheid van Angola (UNITA), had eerder laten weten het doorgaan van de voor 2006 geplande verkiezingen belangrijker te vinden dan de kandidatuur van Dos Santos.

Geldgebrek bemoeilijkt terugkeer Angolese vluchtelingen

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) maakte op 10 oktober 2005 bekend dat in het lopende jaar ongeveer 20.000 Angolezen vanuit Zambia zouden terugkeren naar hun geboorteland. Het streefcijfer was eigenlijk 34.000, maar een gebrek aan fondsen om de plannen volledig uit te voeren leidde tot matiging van de doelstelling. Veel van de vluchtelingen hadden als gevolg van de oorlog in Angola tientallen jaren in het buurland geleefd. Hun terugkeer kostte de Angolese overheid veel geld omdat het streven was zaken als onderwijs en gezondheidszorg beschikbaar te stellen aan de repatrianten.
Sinds begin 1970 waren meer dan 200.000 Angolese vluchtelingen uitgeweken naar Zambia.

Overheid vernietigt woningen voor nieuw huizenproject

De Angolese autoriteiten vernielden recentelijk in de Cambamba-buurt in de hoofdstad Luanda 600 huizen, zo berichtte de *BBC* op 8 december 2005. Volgens de organisatie SOS Habitat, die de woonrechten van burgers verdedigde, waren daarbij dertien protesterende bewoners voor 24 uur gearresteerd. Volgens Luis Araujo van SOS Habitat was de actie illegaal: 'De staat beschermt landrechten. Er kan geen onteigening plaatsvinden in het algemeen belang, maar alleen als de juiste maatregelen genomen worden.' Nu was er slechts op televisie de aankondiging geweest dat het Nova Vida huizenproject zou worden uitgevoerd.
In 2001 waren in de wijk Boavista rond de 10.000 onderkomens verwoest.

Angolese minister overlijdt in Braziliaans ziekenhuis

Minister van Binnenlandse zaken van Angola Osvaldo Serra overleed op 4 februari 2006 in een ziekenhuis in de Braziliaanse stad São Paulo waar hij een medische ingreep moest ondergaan. Elf dagen later werd generaal Roberto Leal Ramos Monteiro 'Ngongo', tot dat moment ambassadeur in Moskou, door president Dos Santos aangesteld als opvolger.

Voedselorganisatie VN richt aandacht op kinderen

Op 24 februari 2006 sprak het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties de intentie uit nog zeker drie jaar in Angola actief te blijven. Wel werd er de voorwaarde aan verbonden dat 87 miljoen dollar (ca. 72 miljoen euro) bijeen gebracht kon worden om voedingsprogramma's op school en andere activiteiten te kunnen uitvoeren.
Bij een vergadering van het WFP in Rome die week was besloten de voedselhulp in het vervolg meer te richten op de schoolgaande jeugd, en gezondheids – en voedingsprogramma's op jonge vrouwen en kinderen. Een andere doelstelling was de regering sterker te betrekken bij de organisatie van het project, want de verwachting werd uitgesproken dat de Angolese overheid in 2008 zelf verantwoordelijkheid voor de voedselvoorziening zou gaan dragen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Armoede wordt gezien als oorzaak toename misdaad

De Angolese hoofdstad Luanda werd in toe-

nemende mate geplaagd door misdaad, zo berichtte het persbureau van de Verenigde Naties *IRIN* op 9 augustus 2005. Veel jongere werklozen trokken naar de stad in de hoop werk te vinden, maar velen slaagden daar niet in en kozen voor een andere manier om aan geld te komen: criminaliteit. In Luanda woonden al vier miljoen mensen, terwijl de voorzieningen berekend waren op de aanwezigheid van een half miljoen mensen. In een regeringsdocument over de bestrijding van de armoede stond te lezen dat 68 procent van de bevolking van minder dan omgerekend 1,35 euro per dag leefde.
Volgens Alcides Sakala, lid van de oppositionele Nationale Unie voor de Totale Onafhankelijkheid van Angola (UNITA), was de regering mede schuldig aan de trek naar de stad omdat het ontbrak aan een nationaal plan om de infrastructuur in de landelijke gebieden te verbeteren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Angola wil hulp IMF voor herstructurering schuld

De Angolese minister van Financiën José Pedro de Morais zei op 8 november 2005 dat zijn land steun van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) nodig had voor de herstructurering van de schuld, niet voor het ontvangen van leningen. Het feit dat jaren van overleg tussen het financiële instituut en Angola niet tot een samenwerkingsprogramma had geleid, wijdde hij aan de omstandigheid dat het IMF 'geen geaccumuleerde kennis van de Angolese economie had'. Die moest worden opgebouwd, zo vertelde hij.
De internationale gemeenschap drong er bij Angola op aan een akkoord te sluiten met het IMF omdat dat het land in staat zou stellen kredieten af te sluiten tegen gunstiger voorwaarden dan tot dan toe gebeurde.

Angolese regering presenteert zeer optimistische begroting

Het nieuwsmedium *afrol News* meldde op 21 november 2005 dat de Angolese regering een zeer optimistische begroting voor 2006 had gemaakt die uitging van een economische groei van 27,9 procent. In de oliesector werd een toename van 11,9 procent verwacht, maar in de overige sectoren een groei van 37,2 procent. De inflatie voor het komende jaar werd geschat op 10 procent, zo bleek uit een rapport van het Nationaal Agentschap voor Private Investeringen (ANIP). De economische groei in het lopende jaar zou ongeveer uitkomen op 13,6 procent. Opmerkelijk was dat de regering voor de olieprijs een conservatieve inschatting van 45 dollar per vat had gemaakt, terwijl er in veel begrotingen een prijs van 50 dollar werd gehanteerd.

Afrikaans Ontwikkelingsfonds helpt landbouw Angola ontwikkelen

Met de doelstelling structurele plannen te ontwerpen voor verbetering van de leefomstandigheden in de gemeenschap van Bom Jesús, ontving Angola op 25 november 2005 een subsidie van bijna 25 miljoen dollar (ca. 21 miljoen euro). Het geld was afkomstig van het Afrikaans Ontwikkelingsfonds (ADF) en moest besteed worden aan de drinkwatervoorziening, de irrigatie, het wegennet en de medische zorg. Tevens moest een voorlichtingscampagne over landbouwdiversificatie worden opgezet. Hiermee werd beoogd de landbouwproductie te vergroten waardoor er 75.000 seizoengeboden arbeidsplaatsen zouden worden gecreëerd. Rond de 11.000 huishoudens zouden daar van kunnen profiteren.

Ontwikkeling midden- en kleinbedrijf verhinderd door bureaucratie

Een overvloed aan regelgeving en onderschatting van hun betekenis voor de economie waren redenen dat in Angola kleine bedrijven geremd werden in hun ontwikkeling, zo bleek op 7 december 2005 uit een rapport van de Wereldbank. Iemand die een bedrijf wilde opzetten, moest veertien omslachtige procedures doorlopen en minimaal 6.000 dollar (bijna 5.000 euro) betalen. De gemiddelde aanlooptijd om alle bureaucratische obstakels te nemen, bedroeg bovendien vijf maanden.
Een van de redenen dat er weinig aandacht voor het probleem bestond, was de exploitatie van olie en diamanten in Angola. Die waren beide van groot belang voor de economie, maar zorgden ook voor een eenzijdige ontwikkeling.

LANDBOUW

Toename landbouwproductie in 2005

Uit officiële cijfers van de Angolese overheid bleek dat de landbouwproductie in 2005 voor 12 procent van het bbp van het land zorgde, terwijl dit het jaar daarvoor nog 8 procent was, aldus berichtte het persbureau van de Verengde Naties *IRIN* op 18 januari 2006. Het herstel van de sector na de burgeroorlog kwam voort uit de terugkeer van veel vluchtelingen die geholpen werden een bestaan op te bouwen en uit een landhervormingsprogramma dat eigendomsrechten van grond verleende aan rurale gemeenschappen. Ruim vier miljoen mensen hadden inmiddels van de programma's, die waren opgezet met steun van de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de VN en niet-gouvernementele organisaties (ngo's), geprofiteerd. Als grootste probleem werd gezien dat de internationale steun afnam, naast het feit dat er hard gewerkt moest worden aan het herstel van de infrastructuur zodat boeren toegang zouden krijgen tot markten voor de verkoop van hun producten.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Castro geeft details over Cubaanse aanwezigheid in Angola

De Cubaanse leider Fidel Castro gaf op 2 december 2005 details over de aanwezigheid van Cubaanse troepen in Angola. In 1975 hadden 36.000 Cubaanse mannen en vrouwen de Volksbeweging voor de Bevrijding van Angola (MPLA) gesteund tegen een invasie van het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime, maar onbekend was dat in 1987-1988 ongeveer 55.000 militairen de regering hulp gaven omdat de Nationale Unie voor de Totale Onafhankelijkheid van Angola (UNITA) met steun van Zuid-Afrikaanse troepen probeerde de regering omver te werpen. Het aantal was hoger dan tot dusver werd aangenomen. Castro vertelde dat zijn regering de MPLA had afgeraden het hoofdkwartier van UNITA aan te vallen vanwege de grote risico's van de operatie. De gevechten bij de Lomba-rivier verliepen desastreus voor het Angolese leger, waarna op dringend verzoek van de Angolese regering het massale transport van Cubaanse militairen en wapens op gang kwam.

Angola en Equatoriaal Guinee ondertekenen vriendschapsakkoord

President Teodoro Obiang Nguema van Equatoriaal Guinee vertrok op 18 februari

2006 uit de Angolese hoofdstad Luanda na een twee dagen durend staatsbezoek te hebben afgelegd. Hij ontmoette met zijn gevolg het staatshoofd José Eduardo dos Santos en andere leden van de Angolese regering. Naast ceremoniële verplichtingen als het neerleggen van een krans bij het monument van de stichter van Angola, António Agostinho Neto, werden bezoeken afgelegd aan diamantbedrijven, het Kikuxi waterproject en toeleveringsbedrijven van de olie-industrie. Met het afsluiten van een Algemeen Vriendschaps- en Samenwerkingsverdrag, dat betrekking had op sectoren als defensie, veiligheidszaken en transport, werd het bezoek afgerond.

Bilaterale samenwerking tussen Angola en Botswana versterkt

Angola's minister van Buitenlandse zaken João Miranda ontving op 25 februari 2006 zijn ambtgenoot van Botswana, Mompati Merafhe. Afgesproken werd de consultaties tussen de ministeries van beide landen te intensiveren en de samenwerking op economisch, wetenschappelijk en cultureel gebied uit te breiden.
Botswana, dat in 2003 bezocht werd door president Dos Santos, was naar Afrikaanse maatstaven een in economisch opzicht succesvol land.

(Vorige berichten pagina 496/3 e.v. - 2005)

BURUNDI

BINNENLAND

Vluchtelingen terug naar Burundi

De Vluchtelingenorganisatie van de VN (UNHCR) sloot op 12 september 2005 de grens bij het vluchtelingenkamp Gikonko in het zuiden van Rwanda. De meeste Burundese vluchtelingen waren weer naar huis teruggekeerd, aldus de organisatie. Burundezen ontvluchtten hun land sinds september 2004 uit angst voor geweld tijdens de verkiezingscampagnes. Zo'n vierduizend Burundezen verbleven nog in Rwandese kampen, maar 3100 burgers waren sinds 30 juni teruggegaan naar Burundi.

Burundezen vluchten naar Tanzania

In Tanzania kwamen er begin 2006 juist veel Burundese vluchtelingen bij. Op 15 februari van dat jaar meldde de UNHCR dat er dat jaar al 3500 Burundezen naar Tanzania waren gevlucht. Iedere dag vermeerderde dit aantal met honderd. De meeste vluchtelingen kwamen vanuit de oostelijke provincie Ruyigi en vluchtten naar Tanzania omdat in hun eigen provincie hongersnood heerste.

FNL willen niet onderhandelen over vrede

Burundi's vredesproces liep op 13 september 2005 ernstige deuken op. De enige overgebleven rebellengroep van het land, de Nationale Bevrijdingstroepen (FNL), wees een regeringsvoorstel voor vrede af. De FNL zeiden de nieuwe regering onder leiding van president Pierre Nkurunziza niet te erkennen. Een overheidswoordvoerder verklaarde dat de regering de FNL terug zou krijgen aan de onderhandelingstafel, desnoods met geweld.

Nkurunziza, zelf een voormalige guerrillaleider, was op 26 augustus ingezworen als president en had beloofd een einde te zullen maken aan de twaalf jaar durende burgeroorlog. Hoewel in mei een staakt-het-vuren was getekend, vielen de FNL nog sporadisch aan vanuit de heuvels rondom de hoofdstad Bujumbura.

Leger doodt meer dan 100 rebellen

Op 15 december werd bekendgemaakt dat het Burundese leger sinds oktober dat jaar 120 FNL-rebellen had vermoord en er 646 gevangen had genomen. Ook had het leger wapens in beslag genomen van de Hutu rebellen. Minister van Defensie Germain Niyoyankana zei te verwachten dat de rebellen de strijd snel zouden staken en hij nodigde ze wederom uit om aan de onderhandelingstafel plaats te nemen. De woordvoerder van de FNL, Pasteur Habimana, typeerde het aanbod als 'pure propaganda' en zei dat de FNL het aanbod tot vredesonderhandelingen afwezen. Hij vertelde met zijn organisatie slechts te willen praten over vrede als de regering de rebellen niet langer zou lastigvallen: 'Onze leden worden gevangen genomen en mishandeld. De overheid moet stoppen met deze vervolging.'

Precies twee maanden later, op 15 februari, doodde het leger opnieuw vijf FNL-rebellen nabij Bujumbura.

Burundi kiest voor het eerst dorpshoofden

Op 23 september 2005 ging de bevolking in Burundi naar de stembus. Uit 44.724 onafhankelijke kandidaten werden 14.560 dorpshoofden gekozen. De lokale functionarissen mochten onder meer oordelen bij geschillen in hun gemeenschap. Het was voor het eerst in de geschiedenis van Burundi dat er op dorpsniveau verkiezingen werden gehouden. Vóór september 2005 wezen lokale bestuurders de dorpshoofden aan.
Op verschillende plaatsen was voorafgaand aan de verkiezingen sprake van geweld. In de noordelijke provincie Kayanza werden in de nacht voor de verkiezingsdag een burger en drie rebellen gedood tijdens een aanval die de overheid toeschreef aan de FNL. In Buganda, in de noordwestelijke provincie Cibitoke, vermoordden onbekende gewapende schutters een dag voor de verkiezingen drie burgers.

Moslimfeest wordt nationale feestdag

Burundi verklaarde op 3 november 2005 het Suikerfeest tot nationale feestdag. Het Suikerfeest markeerde voor moslims het einde van de vastenmaand Ramadan. Minister van Informatie Karenga Ramadhani vertelde aan de Britse nieuwszender *BBC* dat de overheid het onrecht dat de moslimgemeenschap was aangedaan, wilde rechtzetten. Volgens Ramadhani was lang gedacht dat slechts een procent van de bevolking moslim was, maar in werkelijkheid was dit acht tot tien procent. De nieuwe regering, aangesteld in augustus, bestond uit enkele prominente moslims zoals Ramadhani zelf.

Uitbreiding opvang Rwandese vluchtelingen

De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR maakte op 6 januari 2006 bekend het vluchtelingenkamp Musasa in het noorden van Burundi uit te zullen breiden om het hoofd te bieden aan enkele duizenden Rwandezen. Zo'n tweeduizend Rwandezen waren sinds december 2005 naar de noordelijke provincies van Burundi gevlucht. Daarmee kwam het aantal Rwandese vluchtelingen in Burundi op achtduizend. De Rwandezen ontvluchtten hun land sinds april 2005 toen de traditionele 'gacaca'-rechtbanken waren begonnen met het verhoren en berechten

van verdachten die zouden hebben deelgenomen aan de genocide in 1994.

Gevangenen vrijgelaten

Op 10 januari 2006 werden in Burundi 673 gevangenen vrijgelaten. Het ging om Burundezen die vastzaten in verband met het etnische geweld na de dood van president Melchior Ndadaye in 1993. Tutsi's vermoordden toen de Hutu president en zetten daarmee een twaalf jaar durende burgeroorlog in gang. De grootste mensenrechtenorganisatie van het land, Ligue Iteka, uitte kritiek op de vrijlating van de gevangenen en vond dat de schuldigen hun straf moesten uitzitten. De organisatie vreesde bovendien voor de onrust die de vrijlating zou veroorzaken. Ook was Ligue Iteka bang voor de veiligheid van degenen die tegen de veroordeelden een getuigenis hadden afgelegd.
Ruim een maand later, op 14 februari, kwamen 780 gevangenen op vrije voeten. President Nkurunziza had in december beloofd in 2006 alle gevangenen die een kwart van hun straf hadden uitgezeten, en gevangenen die twee jaar vastzaten zonder aangeklaagd te zijn, vrij te zullen laten. Op die wijze moesten de overvolle gevangenissen worden ontlast. De bevrijde gevangenen waren wel verplicht voor een nog op te richten Waarheids- en Verzoeningscommissie te verschijnen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hongersnood in delen van Burundi

Het nieuwsagentschap van de Verenigde Naties, *IRIN*, maakte op 20 januari 2006 bekend dat in Burundi 120 mensen gestorven waren en duizenden anderen gevlucht vanwege voedseltekorten. De honger werd veroorzaakt door droogte.
President Pierre Nkurunziza meldde een maand later dat in vijf van de zeventien provincies van het land hongersnood heerste. Het ging om Kirundo en Muyinga in het noordoosten, en Rutana, Ruyigi en Cankuzo in het oosten. Volgens het Wereldvoedselprogramma van de VN (WFP) woonden daar 1,2 miljoen mensen – ongeveer 60 procent van de totale bevolking van het land.
Om de crisis het hoofd te bieden, besloot de regering dat het deel van de bevolking dat niet was getroffen door de hongersnood, een extra financieel offer diende te brengen. Ministers stonden acht procent van hun maandelijkse salaris af en overheidsfunctionarissen die per maand meer dan 100.000 Burundese francs (ca. 91 euro) verdienden, twee procent. Sommige ontwikkelingswerkers keurden het plan sterk af omdat ook families zonder inkomsten moesten bijdragen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Donorgeld moet Burundi helpen met wederopbouw

Donoren zegden Burundi op 1 maart 2006 zeker 170 miljoen dollar (ruim 140 miljoen euro) toe voor de wederopbouw van het land. Het Afrikaanse land had het geld nodig om de hongersnood te bestrijden, de infrastructuur te herstellen, de gezondheidszorg te verbeteren en vluchtelingen te repatriëren. Onder de donoren bevonden zich de Europese Unie (EU) en de Verenigde Staten.

ONDERWIJS

Ongeveer 250.000 Burundese kinderen voor het eerst naar school

Duizenden kinderen in Burundi gingen op 19 september 2005 voor het eerst naar school. De in augustus geïnstalleerde president Nkurunziza had besloten het basisonderwijs gratis toegankelijk te maken en geschat werd dat zo'n 500.000 kinderen zich hadden inschreven voor het schooljaar 2005-2006. Dit was bijna een verdubbeling in vergelijking met het jaar daarvoor. Ouders waren tevreden over de afschaffing van het jaarlijkse schoolgeld van 1500 Burundese francs (ca. 1,28 euro), maar maakten zich nog wel zorgen over de betaling van de boeken en schooluniformen. Een groot deel van de Burundese bevolking leefde van minder dan een dollar per dag. Door de grote toeloop van nieuwe leerlingen waren er te weinig klaslokalen en docenten. De regering kondigde aan 29 miljoen dollar (ca. 24 miljoen euro) te zullen investeren in het bouwen van 391 nieuwe scholen en het aanstellen van 5.000 nieuwe onderwijzers.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Human Rights Watch beschuldigt veiligheidsdiensten van marteling

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) beschuldigde de Burundese veiligheidsdiensten op 27 februari 2006 in een rapport van marteling en executie van burgers die een relatie zouden hebben met de rebellengroep FNL. "In hun gedrevenheid om de Nationale Bevrijdingstroepen (FNL) te verslaan, gebruiken soldaten, politiebeambten en veiligheidsdiensten tactieken die ingaan tegen Burundees en internationaal recht," zei Alison Des Forges, HRW-deskundige voor Burundi. De overheid van het Afrikaanse land ontkende de beschuldigingen.

MILITAIRE ZAKEN

VN-Veiligheidsraad verlengd ONUB-missie

De VN-Veiligheidsraad verlengde op 22 december 2005 de United Nations Operation in Burundi (ONUB) met aan half jaar. Wel werd het aantal blauwhelmen teruggebracht. De oorspronkelijke ONUB-missie bestond uit 5.000 VN-soldaten. Hoewel de nieuwe democratische regering in december al een tijd aan de macht was, achtte de Veiligheidsraad het van belang dat de blauwhelmen langer zouden blijven wegens de gevechten tussen het leger en de rebellen van de FNL.

Demobilisatie leger bereikt laatste fase

Het hoofd van het demobilisatieprogramma in Burundi, Silas Ntigurirwa, maakte op 10 februari 2006 op een persconferentie bekend dat de demobilisatie van het leger de laatste fase in ging. Eind 2006 zouden er 5.000 minder soldaten onder de wapenen zijn. Daarmee werd het leger teruggebracht naar 25.000 manschappen. Zeker 20.000 exsoldaten, waaronder kindsoldaten, waren volgens Ntigurirwa teruggekeerd naar hun families.

(Vorige berichten pagina 556/3 e.v. - 2005)

COMOREN

BINNENLAND

Aanloop naar de verkiezingen

Stemrecht in het buitenland

Een derde van de bevolking van de Comoren van ongeveer 632.000 mensen leefde

buiten de eilanden. Het parlement nam op 16 oktober 2005 een wet aan die het recht gaf aan deze groep om te stemmen in de presidentsverkiezingen van mei 2006. De grootste groep, ongeveer 200.000 mensen, woonde in Frankrijk. De anderen woonden vooral in de Golfstaten.

De Unie van de Comoren werd opgericht in 2001 door de drie autonome eilanden Groot Comore, Anjouan en Moheli. Het presidentschap rouleerde tussen de drie eilanden. De zittende president, Azali Assoumani, was afkomstig van Groot Comore. De volgende diende van Anjouan te komen en in 2010 was het de beurt aan een kandidaat van Moheli. Sinds de onafhankelijkheid van Frankrijk in 1975 waren er twintig staatsgrepen op de Comoren gepleegd.

Financiële hulp toegezegd

Buitenlandse donoren zegden op 9 december voor bijna 166 miljoen euro steun toe om te helpen de stabiliteit te bewaren in de aanloop naar de verkiezingen. De Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki, die de donorenconferentie op Mauritius had voorgezeten, toonde zich tevreden. Frankrijk had het leeuwendeel toegezegd, bijna 64 miljoen euro; de EU betaalde ruim 33 miljoen euro, de Wereldbank gaf 8,3 miljoen euro en andere landen waaronder Mauritius, Zuid-Afrika, India en China droegen ieder ongeveer 830.000 euro bij.

Presidentskandidaat veroordeeld voor visafraude

Colonel Halidi Charif, presidentskandidaat van de Comoren en adviseur van de president van Anjouan, werd op 28 januari 2006 door een rechtbank in Moroni veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en betaling van een boete van 300 euro wegens fraude met visa. Hij had valse documenten gebruikt om een visum voor Soedan te krijgen om daar de bijeenkomst van de Afrikaanse Unie (AU) bij te wonen. Charif en drie medestanders die voor hetzelfde vergrijp werden veroordeeld, spraken van een politiek gemotiveerde zaak.

Legereenheid blokkeert haven

Soldaten blokkeerden op 6 februari 2006 de haven van Moheli op het kleinste semi-autonome eiland van de Comoren. De hoogste baas van het leger van de unie, luitenant-kolonel Anrifi Moustoifa, leidde de actie nadat zijn jongere broer was ontheven van zijn functie als havenmeester. Een woordvoerder van de president van Moheli, Fazul Mohamed, liet weten dat het gezag over de haven bij de autoriteiten van het eiland geplaatst was, maar dat het leger dit niet aanvaardde en daarom de haven blokkeerde. Moheli had in juni 2005 zelf een veiligheidsmacht opgezet. Sindsdien liepen de spanningen met het leger van de unie op.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protest tegen brandstofprijsstijging

De regering van de Comoren kondigde op 28 september 2005 aan dat ze bereid was om een gesprek aan te gaan met de vakbonden die protesteerden tegen de stijging met 40 procent van de prijzen voor brandstoffen. Door een algemene staking lag het openbare leven al zes dagen stil. Volgens de regering waren de prijsstijgingen nodig door de gestegen olieprijs op de wereldmarkt. Besprekingen vier dagen eerder waren vastgelopen nadat de protesten waren uitgelopen op geweld. Hierbij was één persoon gedood en raakten minstens vijftien anderen gewond.

OVERLEDEN

Said Mohamed Djohar, voormalig president

Voormalig president Said Mohamed Djohar stierf op 22 februari 2006 in zijn woning in de buurt van de hoofdstad Moroni. De doodsoorzaak was onbekend maar hij was al geruime tijd ziek. Hij werd geboren op 22 augustus 1918.

Djohar werd in 1990 de eerste democratisch gekozen president. In de jaren van zijn presidentschap overleefde hij drie staatsgrepen en had hij te maken met onrust onder de bevolking als gevolg van de slechte economische situatie. Zijn regime werd in toenemende mate autocratisch. In 1996 werd hij opgevolgd door Mohammed Taki Abdulkarim. Enkele maanden daarvoor, in december 1995, was Said Djohar door een staatsgreep onder leiding van Robert Denard al uit zijn functie gezet.

(Vorige berichten pagina 500/2 - 2005)

EQUATORIAAL GUINEE

BINNENLAND

Beschuldiging van marteling

Amnesty International (AI) noemde op 26 september 2005 de rechtszaak in Equatoriaal Guinee tegen zeventig vermeende coupplegers oneerlijk en was bezorgd over beschuldigingen van martelingen en verdwijningen. De autoriteiten beschuldigden de verdachten van een poging om president Teodoro Obiang Nguema op 8 oktober 2004 af te zetten. Een militaire rechtbank had hen veroordeeld tot dertig jaar. Op twee na zeiden alle verdachten gemarteld te zijn. Deze couppoging had weinig aandacht gekregen vergeleken met de couppoging in 2004 waarbij buitenlanders betrokken waren, onder wie de zoon van de voormalige Britse premier Margaret Thatcher. President Obiang, die zelf aan de macht kwam met een coup in 1979, zei dat de gevangenen goed werden behandeld.
Amnesty liet blijken tevreden te zijn dat de doodstraf, die in zes zaken was geëist, niet was opgelegd. Obiang had al lang te maken met verdenkingen van martelingen en corruptie. Door de olie had Equatoriaal Guinee een inkomen per hoofd van de bevolking vergelijkbaar met dat van Zwitserland en Denemarken De levenstandaard was niettemin laag voor de grote meerderheid van de inwoners.

BUITENLANDSE ZAKEN

Veiligheidsovereenkomst met São Tomé en Príncipe

Equatoriaal Guinee sloot op 30 augustus 2005 met buurland São Tomé en Príncipe een veiligheidspact. Beide landen werden geplaagd door couppogingen en waren belangrijk in de veiligheidsstrategie van de Verenigde Staten. Beide landen waren lid van de Economische Gemeenschap van Centraal Afrikaanse Staten (ECCAS) en Equatoriaal Guinee trainde veiligheidstroepen van São Tomé en Príncipe. De Amerikanen hadden interesse getoond om marinesteun te geven om de olievelden voor de kust te beveiligen, alsook de visserij. Van de kant van mensenrechtenorganisaties klonk kritiek dat de olierijkdom van Equatoriaal

Equatoriaal Guinee

Guinee alleen een corrupte elite ten goede kwam.
De veiligheidsovereenkomst moest clandestiene immigratie en drugstransporten tegengaan

China belangrijkste ontwikkelingspartner

President Teodoro Obiang Nguema maakte op 28 oktober 2005 tijdens een bezoek aan China bekend dat dit land een groot deel van de schuld van Equatoriaal Guinee had kwijtgescholden en dat China de belangrijkste economische partner zou worden. Het Aziatische land was al betrokken bij de aanleg van wegen op het vasteland. Tijdens de twee weken durende trip bezocht de president ook Singapore en Maleisië.

Spanje trekt asielstatus Moto in

Op 30 december 2005 trok Spanje de asielstatus in van oppositieleider Severo Moto nadat men bewijs had ontvangen dat Moto betrokken was bij verschillende couppogingen, het rekruteren van coupplegers en wapenhandel. Een rechtbank in Equatoriaal Guinee had vorig jaar dertien mensen veroordeeld wegens een couppoging die Moto aan de macht had moeten brengen. Moto leefde in Spanje sinds de jaren tachtig en hij had in ballingschap een kabinet geformeerd.

Oppositieleider in Ivoorkust vermoord

Laesa Atanasio Bita Rope, de oprichter van een kleine oppositiepartij in Equatoriaal Guinee, werd op 8 februari 2006 vermoord. Dit gebeurde in Ivoorkust waar hij als vluchteling woonde. Zijn organisatie, de Beweging voor Zelfbeschikking voor het eiland Bioko (MAIB), beschuldigde de regering van Equatoriaal Guinee achter de moord te zitten.

Rope was in absentie ter dood veroordeeld na een opstand van de MAIB in januari 1998 waarbij honderd burgers en vier militairen omkwamen. Deze organisatie vertegenwoordigde vooral het Bubi volk. Volgens westerse diplomaten was Rope meegenomen door mannen in uniform. Twee dagen later was zijn lijk gevonden op de weg tussen zijn woonplaats Adzope en de hoofdstad Abidjan. De politie van Ivoorkust ontkende elke betrokkenheid.

Gambia

Overleg met Gabon over omstreden eilanden

Equatoriaal Guinee en Gabon spraken op 28 februari 2006 af om wederom besprekingen te voeren over drie kleine eilanden in het olierijke gebied op de grens tussen beide landen. Al 34 jaar betwistten beide landen elkaar het eigendom van deze eilanden. De afspraak betreffende het overleg werd gemaakt nadat VN-secretaris-generaal Kofi Annan de presidenten van beide landen, Omar Bongo van Gabon en Teodoro Obiang van Equatoriaal Guinee, had opgeroepen een overeenkomst te sluiten.

(Vorige berichten pagina 503/2 - 2005)

GAMBIA

BINNENLAND

Wisselingen in de regering

President Yahya Jammeh van Gambia wijzigde eind oktober en november 2005 verschillende ministersposten.

Samenstelling regering Gambia
(14 november 2005)

President en stafchef van het leger
Yahya JAMMEH
Vice-President en minister voor Vrouwenzaken
Isatou NJIE-SAIDY

Ministers:
Binnenlandse zaken
Col Baboucarr JATTA
Bosbouw en Milieu
Edward SINGHATEH
Buitenlandse zaken
Lamin Karba BAJO
Financiën en Economische zaken
Musa Bala GAYE
Gezondheid en Welzijn
Alhadji Tamsir MBOWE
Handel, Industrie en Werkgelegenheid
Alieu NGUM
Informatie, Communicatie en Technologie
Neneh MACDOUALL-GAYE
Jeugd, Sport en Religieuze zaken
Samba FAAL
Justitie en Openbaar aanklager
Sheikh Tijan HYADARA
Landbouw
Yankouba TOURAY
Lokaar bestuur en grond
Ismaila K. SAMBOU
Onderwijs
Fatou L. FAYE
Toerisme en Cultuur
Susan Waffa OGOO
Visserij en Waterbronnen
Bai Mass TAAL

Chef van het leger ontslagen

President Yahya Jammeh van Gambia ontsloeg op 29 november 2005 de chef van het leger en kapitein van de marine Assan Sarr omdat hij zijn soldaten niet behandelde conform de standaard die daar voor gold. Hij werd vervangen door luitenant-kolonel Ndure Cham die gepromoveerd werd tot kolonel, de hoogste rang in het leger van Gambia.

Aanklachten tegen oppositieleiders ingetrokken

Na bemiddeling van de Nigeriaanse president Olusegun Obasanjo trok president Yahya Jammeh van Gambia op 6 februari 2006 de aanklachten in tegen drie oppositieleiders. Met de oppositie ondertekende hij een overeenkomst teneinde de presidentsverkiezingen, die voor aanstaande oktober waren gepland, vreedzaam te laten verlopen.
Omar Jallow en Halifa Sallah, leiders van de Nationale Alliantie voor Democratie en Ontwikkeling (NADD), die de vijf belangrijkste oppositiepartijen omvatte, waren in november opgepakt. Nadat ze de regering beschuldigd hadden van corruptie werden ze aangeklaagd voor 'opruiing'. Een ander lid van de NADD, Hamat Bah, was beschuldigd van fraude. In december waren de drie vrijgelaten, maar de rechtszaak tegen hen liep nog.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen tussen Gambia en Senegal

Veerdienst verlaagt tarieven

Op 7 oktober 2005 kondigde Gambia aan dat het de tarieven voor de veerdienst over de Gambia-rivier zou verlagen. De daling van 15 procent was onvoldoende om de prijsstijging van 100 procent in augustus te niet te doen. Senegalese vervoerders zeiden daarom vast te houden aan hun blokkades van de grens. De president van Senegal kwam met het voorstel om een tunnel onder Gambia door te maken, maar daarvoor ontbrak het geld.
De prijsverlaging was de eerste stap om de

spanning met Senegal te verminderen. Beide landen maakten ruzie over de grens en de hoge veertarieven die vooral Senegalese vervoerders dupeerden. De kortste route om van de Senegalese hoofdstad Dakar naar de zuidelijke regio Casamance te reizen, was via Gambia.

Senegalees radiostation verlaat Gambia

Op 24 oktober maakte het Senegalese particuliere radiostation *Sud FM* bekend dat het Gambia verliet nadat een dag eerder de politie van Gambia de studio had gesloten. De autoriteiten gaven geen verklaring voor de actie, maar volgens een bron binnen de regering zou het radiostation president Yahya Jammeh bekritiseerd hebben.

(Vorige berichten pagina 560/2 - 2005)

GHANA

BINNENLAND

President voorspelt voorspoedig 2006

Op 4 januari 2006 voorspelde president John Agyekum Kufuor van Ghana voor het komende jaar economische groei in zijn land als gevolg van de kwijtschelding van alle schulden die het land had aan multilaterale donoren en de kwijtschelding van 3,3 miljard euro schuld door bilaterale donoren. Minister van Handel en Industrie Allan Kyerematen vertelde twee weken later dat Ghana een stabiele economie moest opbouwen rond industrie en handel om een jaarlijkse groei van 5 tot 8 procent te kunnen realiseren. Tarieven voor import en export zouden daarom voortaan worden vastgesteld door een speciale adviesraad.

Uitgaansverbod in noordelijke stad Bimbilla

Voor de vierde week gold op 31 januari 2006 een nachtelijk uitgaansverbod in de noordelijke Ghanese stad Bimbilla waar een conflict over lokaal leiderschap uit de hand was gelopen. Na het overlijden van de leider Na Abarika, drie jaar geleden, kon men het niet eens worden over zijn opvolger. Op 9 januari waren er gevechten uitgebroken tussen aanhangers van verschillende kandidaten.
Het lokale leiderschap was tijdens de Engelse koloniale tijd gehandhaafd en was ook daarna intact gebleven. De machtigste lokale leider was de Ashantehene, de koning van de Ashanti, één van de meest invloedrijke etnische groepen in Ghana. President John Kufuor was een Ashanti en zijn regeringspartij, de Nieuwe Patriottische Partij, had zijn machtsbasis in de Ashanti-regio. De lokale machthebbers speelden een belangrijke rol bij de eigendomsrechten van grond. Door de groeiende bevolking waren de grondkwesties echter steeds lastiger om te regelen.
In 1994 en 1995 woedde er in Bimbilla een oorlog tussen de Nanumbas en de Kokombas waarbij 2.000 mensen omkwamen en 200.000 mensen ontheemd raakten.

Emigranten mogen stemmen ondanks protesten

Ghana nam op 23 februari 2006 een wet aan die het mogelijk maakte dat de ongeveer drie miljoen Ghanezen die in het buitenland woonden, konden deelnemen aan de verkiezingen. De stemming In het parlement, dat 230 zetels telde, werd geboycot door de oppositiepartij Nationaal Democratisch Congress (NDC).
Ghana's minister van Parlementaire zaken verdedigde de wet met het argument dat het geld dat Ghanezen in het buitenland naar huis stuurden, de derde belangrijkste bron van buitenlandse valuta van het Afrikaanse land was. De oppositie vond de kosten die verbonden waren aan het stemmen in het buitenland te hoog, en de resultaten bovendien moeilijk te controleren.

JUSTITIE

Criminelen veroordeeld tot 554 jaar dwangarbeid

Op 28 februari 2006 veroordeelde een rechtbank in Ghana de vier leden van de meest gevreesde criminele bende van het land tot in totaal 554 jaar dwangarbeid. De vier waren beschuldigd van meer dan 25 gewapende overvallen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Akkoord met Spanje over terugsturen immigranten

Spanje en Ghana kwamen op 21 oktober 2005 overeen dat de Spaanse Noord-Afrikaanse enclaves Ceuta en Melilla illegale Ghanese immigranten mochten terugsturen naar Ghana. Eerder die maand hadden honderden Afrikanen, waaronder Ghanezen, de hekken rond de enclaves bestormd in een poging Europa te bereiken. Ook onder de migranten die per boot de Canarische eilanden probeerden te bereiken, waren Ghanezen.

Gewelddadige protesten in vluchtelingenkampen

Op 8 november 2005 gebruikte de politie traangas en loste waarschuwingschoten bij rellen in het vluchtelingenkamp Krisan in het zuidwesten van Ghana. Bijna de helft van de in totaal 1700 vluchtelingen had eerder het kamp verlaten en was richting de grens met Ivoorkust gelopen. Dit uit protest tegen de slechte leefomstandigheden in het kamp. De vluchtelingen eisten daarom het recht om zich in een derde land te vestigen. De Ghanese autoriteiten hadden de vluchtelingen met bussen teruggebracht naar het kamp, waar vervolgens gewelddadigheden uitbraken.

Volgens de VN-organisatie voor de Coördinatie van Humanitaire zaken (OCHA) waren er in West-Afrika 1,3 miljoen ontheemden. Ghana telde meer dan 60.000 vluchtelingen, waarvan sommige al meer dan tien jaar in kampen leefden. De meerderheid van de vluchtelingen waren Liberianen en Togolezen. Volgens de Vluchtelingenorganisatie van de VN (UNHCR) voldeed het Krisan kamp aan de internationaal geldende normen en behoorde het zelfs tot de betere kampen van West-Afrika. Er bevonden zich semipermanente gebouwen en winkels.

(Vorige berichten pagina 561/1 - 2005)

GUINEE-BISSAU

BINNENLAND

Gespannen situatie na presidentsverkiezingen

Regering niet blij met overwinning Nino Vieira

De grootste partij van Guinee-Bissau, de Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Guinee-Bissau en Kaapverdië (PAIGC),

liet pas op 27 september 2005, ruim twee maanden na de verkiezingen, weten de overwinning van João Bernardo Nino Vieira te zullen erkennen. De inauguratie van de onafhankelijke Vieira zou op 1 oktober plaatsvinden. De partij nam het besluit nadat het Hooggerechtshof aanklachten over fraude niet ontvankelijk had verklaard. Guinee-Bissau was in een moeilijke situatie terechtgekomen toen premier Carlos Gomes Júnior (PAIGC) had geweigerd de verkiezingsoverwinning van de vroegere militaire dictator te erkennen.

Afrikaanse economische top roept op tot steun

Bij een bijeenkomst van de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) op 1 oktober in de Nigeriaanse hoofdstad Abuja riepen de vijftien deelnemers op Guinee-Bissau te steunen. 'Donoren moeten Bissau nu zonder voorwaarden helpen', zo vertelde de Senegalese minister van Buitenlandse zaken Cheikh Tidiane Gadio de verzamelde journalisten. De oproep verbaasde waarnemers want van de zeventien staatshoofden die waren uitgenodigd de inauguratie van Vieira bij te wonen, was er niet één naar Guinee-Bissau gereisd.

President stuurt premier naar huis

De twee belangrijkste bestuurders van Guinee-Bissau hadden half oktober de eerste ontmoeting sinds de verkiezingsoverwinning van Vieira. Het overleg was nodig omdat Guinee-Bissau – een van de armste landen ter wereld – hoopte 200 miljoen dollar (ca. 166 miljoen euro) los te krijgen van donoren om infrastructurele projecten uit te voeren.
De slechte verstandhouding tussen president en premier was echter duidelijk te merken en het wekte weinig verbazing dat president Vieira eind oktober de regering van Carlos Gomes ontsloeg. Hij nam de stap 'omdat er geschillen waren tussen instituties die het functioneren van de staat onmogelijk maakten'.

Veiligheidstroepen blokkeren regeringsgebouwen

Enige dagen later benoemde Vieira de man achter zijn verkiezingscampagne, de onafhankelijke Aristides Gomes, tot premier. De maatregel was volgens de weggestuurde Carlos Gomes in strijd met de grondwet omdat daarin vermeld zou staan dat de grootste partij in het parlement, in dit geval de PAIGC, de premier diende te leveren. De PAIGC kondigde aan de zaak voor te zullen leggen aan het Hooggerechtshof.
De Verenigde Naties riepen ondertussen de partijen op de kalmte te bewaren. De gespannen sfeer kwam onder meer tot uitdrukking toen militairen strategische posities innamen bij regeringsgebouwen om, zoals werd beweerd, te voorkomen dat ambtenaren hun kantoren zouden plunderen voordat een nieuwe regering was benoemd.

Samenstelling regering Guinee-Bissau
(9 november 2005)

President
João Bernardo 'Nino' VIEIRA

Premier
Aristides GOMES (onafhankelijk)

Ministers:
Ambtenaren en Werkgelegenheid
Carlos COSTA (PRS)
Binnenlandse zaken
Braima EMBALÓ (UE)
Buitenlandse handel, Internationale samenwerking en Gemeenschappen in het buitenland
António Isaac MONTEIRO (PAIGC)
Defensie
Hélder Magno PROENÇA MENDES TAVARES (PAIGC)
Economische zaken
Issufo SANHÁ (PAIGC)
Financiën
Victor MANDINGO (PCD)
Handel, Industrie en Kunstnijverheid
Pascoal Domingos BATICÃ (PUSD)
Justitie
Namuano DIAS GOMES (PUSD)
Kabinetschef, Sociale communicatie en Parlementaire zaken
Rui DIÃ DE SOUSA (PAIGC)
Landbouw en Rurale ontwikkeling
Sola N'QUILIN NA BITCHITA (PRS)
Maatschappelijke solidariteit, Familiezaken en Strijd tegen de armoede
Adelina TAMBÁ (PRS)
Nationaal basisonderwijs en Hoger onderwijs
Tcherno DJALÓ (onafhankelijk)
Natuurlijke hulpbronnen
Aristides OCANTE DA SILVA (PAIGC)
Openbare werken en Stadsplanning
Carlitos BARAI (PRS)
Toerisme en Territoriale regelgeving
Francisco DE PINA (PAIGC)
Transport en Communicatie
Admiro Nelson BELO (PRS)
Visserij en Maritieme economie
Abdú MANÉ (PAIGC)
Volksgezondheid
Antónia MENDES TEIXEIRA (PAIGC)

PAIGC - Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Guinee-Bissau en Kaapverdië
PCD - Partij voor Democratische Convergentie
PRS - Partij voor Sociale Vernieuwing
PUSD - Verenigde Sociaal Democratische Partij
UE - Electorale Unie coalitie

Brede regeringscoalitie gevormd

Op 9 november trad een regering van nationale eenheid aan, onder leiding van Aristides Gomes. Er zaten onder meer vijf afgevaardigden in van de grootste oppositiepartij in het land, de Partij voor Sociale Vernieuwing (PRS). De 50-jarige premier, oud-functionaris van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank (ADB), beloofde met alle partijen te zullen samenwerken. De PAIGC was overigens in oktober verzwakt doordat veertien parlementariërs uit de partij waren getreden.

Hooggerechtshof wijst klacht PAIGC af

De opvatting binnen de PAIGC-gelederen dat de aanstelling van een premier die niet tot de grootste partij behoorde onconstitutioneel was, werd op 26 januari 2006 door het Hooggerechtshof verworpen. De president was volgens de rechtbank niet verplicht een lid van de PAIGC te kiezen. Vieira noemde de uitspraak 'een overwinning voor de regering en voor het volk van Guinee-Bissau', maar de PAIGC noemde het vonnis 'onacceptabel'. Het betekende volgens die partij dat de president 'absolute macht' had en het resultaat van parlementaire verkiezingen naast zich neer kon leggen. Een woordvoerder van de PAIGC deed een oproep aan alle politieke partijen die de democratie toejuichten om de krachten te bundelen.

Voorraad mijnen in Guinee-Bissau vernietigd

Geheel volgens de verplichting die Guinee-Bissau in 2001 was aangegaan met de ratifi-

catie van de Ottawa Conventie (1997), werd op 26 oktober 2005 bekend dat het land haar voorraad van 5.000 anti-persoonsmijnen had vernietigd. Dat moest binnen vier jaar gebeuren, waarna de volgende opdracht was om binnen zes jaar al de in de grond aanwezige mijnen onschadelijk te maken. Deze waren daar beland tijdens de bevrijdingsoorlog tegen Portugal en tijdens de burgeroorlog van 1998-1999. De opgave werd bemoeilijkt omdat het in delen van het land onveilig was en het aan financiële middelen ontbrak.

Guinee-Bissau volgens VN steeds meer doorvoerhaven van drugs

De geografische omstandigheden van Guinee-Bissau, met veel eilanden dichtbij de kustlijn, zijn reden dat het land steeds meer een doorvoerhaven van drugs aan het worden is. Tot deze conclusie kwam een missie van het United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) op 1 februari 2006 na vijf dagen onderzoek in het land. De drugs waren vooral afkomstig uit Zuid-Amerika en bestemd voor de Europese markt.

Omdat de financiële middelen van de overheid beperkt waren, kon Guinee-Bissau onmogelijk alle maatregelen treffen die nodig waren om smokkelaars tegen te houden, zoals het monitoren van de grenzen. Werden er toch criminelen ingerekend, dan was er het probleem dat het land nauwelijks goed beveiligde gevangenissen had.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

ADB wil voedselvoorziening in Guinee-Bissau stimuleren

De top van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank (ADB) ging op 25 januari 2006 akkoord met het verstrekken van een subsidie aan Guinee-Bissau van 8,3 miljoen dollar (ca. 6,9 miljoen euro). Met het geld moesten landbouwprojecten in de regio's Cacheu, Oio, Batafa, Gabu en Biombo worden gefinancierd om de voedselvoorziening voor 600.000 mensen te verbeteren.

De teelt van rijst en groenten zou worden uitgebreid door nieuwe zaden te gebruiken en nog niet eerder gebruikte delen land te ontginnen. Ook zou er aandacht worden besteed aan zaken als marketing en de ontwikkeling van de infrastructuur.

EU financiert herstel en onderhoud wegen

De Europese Unie en Guinee-Bissau ondertekenden op 13 februari 2006 een verdrag waarbij eerstgenoemde zich vastlegde 9,1 miljoen euro beschikbaar te stellen voor herstel en reparatie van wegen in het Afrikaanse land. Minister van Openbare werken en Stadsplanning Carlitos Barai benadrukte dat het werk snel moest beginnen omdat het regenseizoen binnen afzienbare tijd zou aanbreken. Hij sprak verder lovende woorden over de snelle reactie van Europa op het verzoek om hulp van Guinee-Bissau en noemde de EU de belangrijkste partner in de infrastructurele sector van zijn land. Eerder was met steun van de EU de Amílcar Cabral-brug over de Mansoa-rivier aangelegd.

GEZONDHEID EN ZORG

Cholera-epidemie eist groot aantal slachtoffers

De gezondheidsautoriteiten van Guinee Bissau maakten op 27 december 2005 bekend dat de cholera-epidemie in het land voorbij was, maar wel bijna 400 doden had geëist. In totaal waren er 25.000 mensen door de ziekte getroffen. De Verenigde Naties hadden een maand eerder internationale donoren 3,2 miljoen dollar (ca. 2,7 miljoen euro) gevraagd om hulp te kunnen leveren, maar geen enkele positieve reactie ontvangen. Minister van Volksgezondheid Antónia Mendes Teixeira riep de bevolking op waakzaam te blijven tegen de ziekte, die vooral verspreid werd bij gebrekkige sanitaire omstandigheden.

(Vorige berichten pagina 504/3 e.v. - 2005)

IVOORKUST

BINNENLAND

Onrust ondanks vredesproces

Mensenrechtenschendingen blijven onbestraft

Mensenrechtenschendingen in Ivoorkust aan beide zijden van de frontlijn bleven onbestraft, aldus een rapport van de VN dat op 13 oktober 2005 werd gepresenteerd bij een vergadering van de Veiligheidsraad. Het ging om willekeurige executies, politiek gemotiveerde arrestaties, marteling en verkrachting. De 6.000 troepen van de Verenigde Naties en de 4.000 Franse vredestroepen die gestationeerd waren langs de scheidslijn tussen de rebellen in het noorden en de regering in het zuiden, maakten arrestaties, maar nadat gevangenen overhandigd waren aan de regering of aan de rebellen gingen ze vrijuit. De verkiezingen waren uitgesteld.

Duizenden eisen aftreden Gbagbo

Op 30 oktober, de dag dat eigenlijk de verkiezingen gehouden hadden moeten worden, eisten duizenden aanhangers van de oppositie het aftreden van president Laurent Gbagbo. De veiligheidstroepen waren op straat, maar confrontaties bleven uit. De ambtstermijn van vijf jaar van Gbagbo liep die dag af. Oppositieleiders hadden het voorstel afgewezen dat Gbagbo nog twaalf maanden aan zou blijven om in die periode verkiezingen te organiseren met hulp van een nieuw te benoemen premier. Politieke bijeenkomsten waren verboden in Ivoorkust, maar de oppositie had dat verbod omzeild door de bijeenkomst te presenteren als een viering van de recente plaatsing van het nationale voetbalteam voor het wereldkampioenschap voetbal 2006 in Duitsland. De manifestatie werd bovendien in een afgesloten stadion gehouden.

Militaire activiteiten betaald met cacao en diamanten

Een rapport van de Verenigde Naties stelde op 17 november dat in Ivoorkust de natuurlijke bronnen werden gebruikt om militaire activiteiten te bekostigen.
Ivoorkust was de grootste producent van cacao ter wereld en de meeste cacaovelden lagen in het door de regering gecontroleerde gebied. Met de opbrengst werden wapens gekocht, al gold er een verbod op wapenhandel sinds november 2004. In het noorden, in het rebellengebied, waren diamantmijnen, maar de opstandelingen gaven de onderzoekers van de VN geen toegang tot de mijnen. Ook hadden ze geen opgave gedaan van hun wapenbezit zoals de VN in november hadden gevraagd. De VN vermoedden dat de opbrengst van de diamanten door de rebellen werden gebruikt om wapens te kopen.

Ivoorkust

VN-resolutie voorziet in nieuwe premier

Ondanks de inzet van drie Afrikaanse leiders bleek op 23 november dat er nog geen overeenstemming was wie de nieuwe premier moest worden. De presidenten Olusegun Obasanjo van Nigeria, Thabo Mbeki van Zuid-Afrika en Mamadou Tandja van Niger, keerden na 24 uur zonder resultaat naar huis terug. Ze waren er wel in geslaagd om de oorspronkelijke lijst van zestien kandidaten terug te brengen tot twee, General Ouassenan Kone en de bankier Tiemoko Yade. Geen van beiden genoot echter de steun van alle partijen.

Om de constitutionele crisis te bezweren hadden de VN ingegrepen met resolutie 1633 die Gbagbo een verlenging van zijn ambtstermijn verleende met twaalf maanden. In dezelfde resolutie stond dat er een nieuwe premier in Ivoorkust moest komen die controle kreeg over de regering en het leger.

Kone was de voorzitter van de parlementaire groep van de voormalige regeringspartij, de Democratische Partij van Ivoorkust (PDCI). In 2003 was hij door de rebellen voorgedragen als minister van Defensie in een regering waar de macht gedeeld zou zijn, maar Kone was niet acceptabel voor Gbagbo.
In de jaren zeventig had Kone met geweld een opstand onderdrukt in het gebied van de aanhangers van Gbagbo. De andere kandidaat, Tiemoko Yade, stond dichtbij de oppositionele Beweging van de Republikeinen (RDR) en was eveneens niet acceptabel voor Gbagbo.

Banny aangesteld als nieuwe premier

Charles Konan Banny werd op 7 december ingezworen als de nieuwe premier van Ivoorkust. Hij naam die taak over van Seydou Diarra, die er niet in was geslaagd het conflict met de rebellen op te lossen. Het was nu aan Banny om het vastgelopen vredesproces vlot te trekken en voor oktober 2006 verkiezingen te organiseren.

Conform VN-resolutie 1633 kreeg Banny daarbij steun van een internationaal team van waarnemers die voortgangsrapportages zouden uitbrengen aan de VN. De groep werd voorgezeten door de speciale gezant van de VN voor Ivoorkust, Pierre Schori, en Nigeria's minister van Buitenlandse zaken Oluyemi Adeniji.
Het eerste conflict dat Banny moest oplossen betrof de samenstelling van de Nationale Kiescommissie. In november had het Hooggerechtshof de verkiezing van de voorzitter van de commissie ongedaan gemaakt omdat verschillende leden op oneerlijke wijze waren uitgesloten. De ruzie maakte de scheiding duidelijk tussen de leden van de regeringspartij Volksfront van Ivoorkust (FPI), waarvan sommigen van stemming waren uitgesloten, en de ongewapende oppositie, die de controle had verkregen over de commissie doordat de voorzitter uit hun midden kwam. Deze was afkomstig uit de belangrijkste oppositiepartij, de PDCI.

Oppositieleider keert terug uit ballingschap

De leider van de oppositiepartij Rally van de Republikeinen (RDR), Alassane Ouattara, kreeg op 6 december een warm welkom van zijn aanhangers bij zijn terugkeer in Ivoorkust nadat hij in 2002 het land had verlaten. Ouattara was voorheen premier geweest. Hij vluchtte in 2002 met behulp van Franse troepen nadat zijn huis was aangevallen door legereenheden en leefde sindsdien in ballingschap in Parijs.

Samenstelling regering Ivoorkust
(29 december 2005)

President
Laurent GBAGBO (FPI)

Interim premier, tevens minister van Economie, Financiën en Communicatie
Charles Konan BANNY (IND)

Ministers van staat
Planning en Ontwikkeling
Antoine Bohoun BOUABRE (FPI)
Wederopbouw
Guillaume Kigbafori SORO (MPCI)

Ministers:
Afrikaanse Integratie
Albert Mabri TOIKEUSE (UDPCI)
Ambtenarij, Arbeid en Bestuurshervorming
Hubert OULAYE (FPI)
Binnenlandse veiligheid
Joseph Dja BLE (IND)
Buitenlandse zaken
Youssouf BAKAYOKO (PDCI)
Communicatie
Martine Studer COFFI (IND)
Constructie en Stedelijke ontwikkeling
Marcel Benoit AMON-TANOH (RDR)
Cultuur en Francophonie
Theodore Eg MEL (UDCY)
Defensie
Rene Aphing KOUASSI (IND)
Economie en Financiën
Charles Diby KOFFI (IND)
Familie- en Sociale zaken
Jeanne PEUHMOND (RDR)
Gezondheid en Openbare hygiëne
Remi Allah KOUADIO (PDCI)
Handel
Moussa DOSSO (MJP)
Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek
Bacongo CISSE (RDR)
Industrie en Particuliere sector
Marie Tehoua AMAH (PDCI)
Informatie, Communicatie en Technologie
Hamed BAKAYOKO (RDR)
Infrastructuur
Patrick ACHI(PDCI)
Jeugd, Burgerschap en Sport
Dagobert BANZIO (PDCI)
Justitie en Mensenrechten
Mamadou KONE (MPCI)
Landbouw
Amadou Gon COULIBALY (RDR)
Mijnbouw en Energie
Leon-Emmanuel MONNET (FPI)
Milieu, Water & Bossen
Jacques ANDOH (PIT)
Nationaal onderwijs
Amani N'GUESSAN (FPI)
Nationale verzoening en Relaties met republikeinse instituten
Sebastien Djedje DANO (FPI)
Solidariteit en Oorlogsslachtoffers
Louis DAKOURY-TABLEY (MPCI)
Strijd tegen aids
Christine NEBOUT-ADJOBI (FPI)
Technisch onderwijs en Training
Youssouf SOUMAHORO (MPIGO)
Toerisme
Amadou KONE (MPCI)
Transport
Innocent Kobenan ANAKY (MFA)
Veeteelt
Alphonse DOUATI (FPI)

FPI - Ivoriaans Volksfront
MFA - Beweging van Krachten voor de Toekomst
MJP - Beweging voor Gerechtigheid en Vrede
MPCI - Patriottische beweging van Ivoorkust
MPIGO - Ivoriaane Volksbeweging voor het Verre Westen
PDCI - Democratische Partij
PIT - Arbeiders Partij
RDR - Beweging van Republikeinen
UDCY - Unie voor Democratie en Burgers
UDPCI - Unie voor Democratie en Vrede in Ivoorkust
IND - Onafhankelijk

Nieuwe regering na een week geharrewar

Premier Charles Konan Banny presenteerde op 29 december zijn nieuwe regering. Deze was tot 32 posten teruggebracht en bestond uit vertegenwoordigers van de regeringspartij, de rebellen en de politieke oppositie. Banny had voor de rebellenleider Guillaume Soro een nieuwe positie gecreëerd: minister van staat voor de Wederopbouw. Na de premier was het de op één na hoogste post in het kabinet. De rebellen zouden daar tevreden mee zijn.
Het had Banny drie weken gekost om zijn kabinet te formeren. Het moeilijkste punt was dat president Laurent Gbagbo weigerde het ministerie van Financiën op te geven dat voorheen in handen was van zijn aanhanger Antoine Bohoun Bouabre. Banny, voormalig hoofd van de regionale Centrale Bank van West-Afrikaanse Staten (BCEAO), nam die verantwoordelijk op zich, al zou hij de dagelijkse leiding overlaten aan Charles Koffi Diby, een voormalig directeur van de Schatkist. Bouabre kreeg de belangrijke post van minister van staat voor Planning en Ontwikkeling.

Nieuwe aanvallen op militaire kampen

Bij aanvallen op militaire kampen in Abidjan kwamen op 2 januari 2006 minstens drie soldaten en zeven aanvallers om het leven. Volgens het leger waren 32 aanvallers gevangen genomen. Iemand die zei de aanvallers te vertegenwoordigen gaf aan dat het geen rebellen waren, maar muitende soldaten die wegens het uitblijven van soldij in opstand waren gekomen.
De rebellen ontkenden ook elke betrokkenheid bij de aanval.

Vier dagen van rellen

Op 20 januari was het weer rustig na vier dagen van rellen waarbij vijf doden vielen en voor bijna 1,7 miljoen euro aan schade aan VN-goederen werd toegebracht. Demonstranten, jonge aanhangers van president Laurent Gbagbo, eisten het vertrek van de 6.000 troepen van de Verenigde Naties en de 4.000 Franse vredestroepen in de zuidwestelijke steden Daloa en San Pedro. De demonstranten waren het niet eens met de aanbeveling om het parlement te ontbinden, gedaan door de internationale werkgroep die de VN had aangesteld om premier Banny te assisteren. De FPI, de partij van Gbagbo die het parlement domineerde, was zelfs furieus. President Gbagbo en premier Banny verklaarden dat de werkgroep niet het mandaat had om het parlement te ontbinden. Dat vatten de Gbagba-aanhangers op als een overwinning en ze beëindigden daarop hun acties tegen de VN. Westerse diplomaten zagen in de crisis het bewijs dat president Gbagbo, en dus niet de nieuwe premier, nog steeds de macht had en ook de veiligheidstroepen controleerde.
Oppositieleider Alassane Ouattara, die na drie jaar ballingschap was teruggekeerd, riep op 26 januari op tot vrede nadat de VN met sancties hadden gedreigd. Dit omdat verschillende politici de vredespogingen belemmerden, waaronder Charles Ble Goude, de leider van de nationalistische pro-Gbagbo jeugdbeweging Jonge Patriotten (YP). Ouattara genoot de steun van de rebellen. Hij was van vorige verkiezingen uitgesloten omdat zijn ouders niet uit Ivoorkust zouden komen, maar Gbagbo had vorig jaar toegezegd dat hij de volgende keer wel zou kunnen deelnemen.

Mandaat VN verlengd

De Verenigde Naties verlengden op 26 januari het mandaat van de VN-troepen in Ivoorkust tot 15 december 2006, maar gingen niet akkoord met het verzoek van secretaris-generaal van de VN Kofi Annan om 4.000 extra troepen te sturen.
Het aantal VN-militairen en politiemensen bedroeg al ruim 7.000. Diezelfde dag werd ook bekend dat de VN tijdelijk 400 stafleden, allemaal burgers, uit Ivoorkust weghaalden uit vrees voor nieuw geweld tegen de VN. Ook het Wereldvoedselprogramma (WFP), dat 13.000 vluchtelingen uit Burkina Faso en Liberia te eten gaf in de stad Guiglo, trok zich terug nadat haar kantoren waren aangevallen en er 683 ton voedselhulp was gestolen.

Sancties tegen politici

De Veiligheidsraad legde op 8 februari een verbod op reizen op aan drie politieke leiders in Ivoorkust omdat die het vredesproces tegenwerkten. Het verbod gold voor twaalf maanden. Het ging om Charles Ble Goude en Eugene Djue, leiders van de nationalistische pro-Gbagbo Jonge Patriotten. Zij hadden hun aanhang opgeroepen om het vertrek van de VN te eisen. De derde was Martin Kouakou Fofie, een commandant van de rebellen die betrokken zou zijn bij mensenrechtenschendingen in de noordelijke stad Korhogo.

Na jaren weer examens in het noorden

Leerlingen in het noorden – dat onder controle stond van de rebellen – konden na twee jaar wachten weer schoolexamens doen. Van 2 tot 4 maart zouden 90.000 studenten examen doen. Veel van hen bleken slecht voorbereid. Veel docenten hadden het noorden verlaten omdat alleen in het zuiden hun lonen door de overheid werden uitbetaald. Het onderwijs in het noorden leunde zwaar op vrijwilligers.

Eerste overleg bevestigt vrede

Op 1 maart spraken voor het eerst de vijf kopstukken van de belangrijke partijen met elkaar. Ze bevestigden de ingeslagen weg naar vrede, maar maakten weinig concrete afspraken over ontwapening of een datum voor de verkiezingen. De vijf waren: premier Charles Banny, president Laurent Gbagbo, rebellenleider Guillaume Soro en de twee belangrijkste oppositieleiders Henri Konan Bedie en Alassane Ouattara. Wel werden ze het eens over de samenstelling van de kiescommissie. Daarin zou een post komen voor een vierde vice-voorzitter om een juiste balans te krijgen. De huidige samenstelling van de commissie was betwist door het Volksfront van Ivoorkust, die claimde dat de verkiezing van de voorzitter vorig jaar oneerlijk was verlopen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Chirac noemt moord een vergissing

De Franse president Chirac zei op 9 januari 2006 dat het doden in Ivoorkust van een verdachte door Franse vredestroepen in 2005 een 'ernstige vergissing' was geweest. De man die verdacht werd de leider te zijn van een bende, stikte in een Frans militair voertuig. Hij bleek niet de gezochte misdadiger Firmin Mahe te zijn. Frankrijk had de voormalige commandant van de Franse troepen in Ivoorkust geschorst omdat hij de zaak in de doofpot had willen stoppen. De twee soldaten die de man hadden laten stikken moesten terechtstaan. Ook naar de betrokkenheid van de chauffeur van het voertuig werd onderzoek gedaan.

(Vorige berichten pagina 562/3 - 2005)

KAAPVERDIË

BINNENLAND

PAICV behoudt presidentiële en parlementaire macht

Regeringspartij opnieuw de grootste in Nationale Assemblee

De Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdië (PAICV) behaalde bij de verkiezingen voor de Nationale Assemblee op 22 januari 2006 een meerderheid van 41 zetels in het 72 leden tellende parlement. Ten opzichte van de vorige verkiezingen, in 2001, betekende dit een winst van één zetel. De oppositionele Beweging voor Democratie (MPD) behaalde 29 zetels.
Oppositieleider Agostinho Lopes had de regering bekritiseerd omdat ze te weinig zou doen aan de strijd tegen de werkloosheid en de armoede. Premier José Maria Neves beloofde meer investeringen aan te zullen trekken en door middel van de ontwikkeling van het toerisme nieuwe banen te creëren.

Uitslagen parlementsverkiezingen Kaapverdië
(22 januari 2006)
Opkomst: 54,0 procent

	percentage	zetels
Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdië (PAICV)	52,2	41
Beweging voor Democratie (MPD)	44,0	29
Onafhankelijke en Democratische Kaapverdische Unie (UCID)	2,6	2
Democratische Vernieuwingspartij (PRD)	0,6	-
Sociaal-Democratische Partij (PSD)	0,4	-

Oud-premiers gaan strijd om presidentschap aan

Waarnemers noemden het resultaat een stimulans voor het zittende staatshoofd Pedro Pires (PAICV), die in februari een nieuwe gooi zou doen naar het presidentschap. De eerste premier van Kaapverdië na de onafhankelijkheid in 1975 had als opponent de eerste minister uit de jaren 1991-2000, Carlos Veiga. Net als bij de parlementaire verkiezingen golden ook hier als belangrijke thema's het terugdringen van armoede en werkloosheid.
In 2001 waren dezelfde kandidaten tegen elkaar uitgekomen. Pires was toen tot winnaar uitgeroepen met slechts twaalf stemmen verschil.

Pires wint verkiezingen opnieuw

De electorale autoriteiten maakten op 13 februari – een dag na de verkiezingen – het voorlopige resultaat bekend dat Pires een kleine voorsprong gaf. Honderden aanhangers van het 71-jarige staatshoofd gingen met toeterende auto's in de hoofdstad Praia de straat op, waar Pires hen bedankte met de woorden: 'Het is een grote eer om het vertrouwen van de Kaapverdianen, om het vertrouwen van mijn land te krijgen.'
De definitieve uitslag bevestigde de verkiezing van Pires voor een nieuwe ambtstermijn van vijf jaar.

Uitslagen presidentsverkiezingen Kaapverdië
(12 februari 2006)
Opkomst: 53,1 procent

	percentage
Pedro de Verona Rodrigues Pires (Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdië - PAICV)	50,9
Carlos Alberto Wahnon de Carvalho Veiga (Beweging voor Democratie - MPD)	49,0

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Renteloze lening van China voor Kaapverdië

De Kaapverdische minister van Buitenlandse handel en Samenwerking, Víctor Borges, maakte op 12 januari 2006 met zijn Chinese ambtgenoot Li Zhaoxing de afspraak dat China een renteloos krediet van 2 miljoen euro voor sociale projecten zou verstrekken.
De lening was onderdeel van de economische en technische samenwerking die beide landen eerder waren overeengekomen.

VN financieren projecten in Kaapverdië

De vertegenwoordiger van de Verenigde Naties in Kaapverdië, de Britse Patricia de Mowbray, vertelde op 16 januari 2006 in de hoofdstad Praia dat de VN 33 miljoen dollar (ca. 27 miljoen euro) voor vijf jaar hadden gereserveerd voor de archipel. De opzet was de democratie te versterken, het menselijk kapitaal te ontwikkelen, de armoede te bestrijden en het milieu te beschermen. De vertegenwoordigers van vier verschillende VN-organisaties betrokken in aanwezigheid van de Kaapverdische minister van Buitenlandse handel en Samenwerking Víctor Borges een nieuw kantoor toen De Mowbray, die haar geloofsbrieven aanbood, de subsidie bekendmaakte.

Kaapverdië ontvangt krediet van Wereldbank

Op 22 februari 2006 werd bekend dat de Wereldbank aan Kaapverdië een krediet had verleend van 15 miljoen dollar (ca. 12,5 miljoen euro). De lening moest worden gebruikt om Kaapverdië's succesvolle Groei en Armoedereductie Strategie te ondersteunen. De Wereldbank sprak met waardering over de archipel, die eind jaren '80 van de twintigste eeuw de ommezwaai had gemaakt van een socialistische oriëntatie naar een vrije markteconomie.
De recente economische groei was volgens de Wereldbank rond de 4 procent. Private investeringen en publieke investeringen, onder meer met kapitaal van donoren, en geldzendingen van Kaapverdische emigranten zorgden er voor dat de armoede de laatste jaren met een kwart was afgenomen.
(Vorige berichten pagina 507/2 e.v. - 2005)

MOZAMBIQUE

BINNENLAND

Wapentuig tot ontploffing gebracht

Duizenden geweren, landmijnen en raketinstallaties werden op 19 oktober 2005 bij Bilene, ten noorden van de Mozambikaanse hoofdstad Maputo, vernietigd. De actie was onderdeel van Operatie Rachel die elf jaar eerder samen met Zuid-Afrika was opgezet met de bedoeling te voorkomen dat tijdens de oorlog gebruikte wapens in handen van criminelen zouden komen. In het kader van het project, dat gefinancierd werd door buitenlandse donoren, waren in die periode al 40.000 kleine wapens, 14.000 granaten en ruim 13.000 raketten onschadelijk gemaakt.
Arna Lamoer, commissaris van het Zuid-Afrikaanse politiekorps, vertelde dat de sterke stijging van prijzen van geweren op de zwarte markt bewees dat er minder wa-

pens circuleerden in het ondergrondse circuit.

Parlement weigert vooralsnog vlag te veranderen

Een bij grondwetswijziging eerder dat jaar genomen besluit de vlag van Mozambique te veranderen, kon op 19 december 2005 door het parlement niet worden geëffectueerd. Er waren 169 alternatieven voorhanden maar het Mozambikaans Bevrijdingsfront (Frelimo), dat de meerderheid vormde, vond geen enkel ontwerp goed genoeg. De vlag van Mozambique met de kleuren zwart (symbool van het Afrikaanse continent), groen (de vruchtbare bodem), geel (de bodemschatten), rood (de onafhankelijkheidsstrijd) en met de gele ster (het socialisme) was voor de onafhankelijkheid van Portugal in 1975 de vlag van Frelimo. De Mozambikaanse Nationale Weerstand (Renamo), die na 1975 verwikkeld was in een burgeroorlog met Frelimo die in 1992 eindigde, vond daarom dat de vlag voor veel Mozambikanen geen symbolische waarde had.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële dienstverlening in landelijke gebieden wordt verbeterd

De belofte van president Armando Guebuza na zijn aantreden in februari om de economische infrastructuur van Mozambique te verbeteren, kreeg volgens het persbureau van de Verenigde Naties *IRIN* op 23 september 2005 concreet gestalte. De regering had een ambitieus achtjarenplan opgesteld waar lokale banken het belang van inzagen om de financiële dienstverlening in de rurale streken te verhogen. Tot dat moment beperkten de financiële instituten hun activiteiten vooral tot de hoofdstad Maputo en omgeving. Het plan van de regering kostte omgerekend ruim 28 miljoen euro en werd ondersteund door het Internationale Fonds voor Landbouwontwikkelingen en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank (ADB).
In Mozambique woonde 75 procent van de ongeveer achttien miljoen mensen in de niet-stedelijke gebieden.

Corruptie zou economische groei bedreigen

Een onderzoek van de Mozambikaanse overheid onder 2.500 families, 1.000 ambtenaren en 500 ondernemingen in de periode januari – april wees uit dat corruptie als grootste bedreiging voor de economische groei werd gezien, zo bleek op 13 oktober 2005. De meerderheid van de ondervraagden wees verder politici en drugshandelaars aan als mensen met 'buitensporige invloed' in het land.

Het rapport stelde voor een anti-corruptieplan op te stellen, het functioneren van politie, douane en justitie te verbeteren en bureaucratische regels te veranderen. Voor het oprichten van een bedrijf moest aan een groot aantal voorwaarden worden voldaan die veel tijd en geld kostten waardoor corruptie in de hand werd gewerkt.

Voedselgebrek breidt zich uit

Een functionaris belast met de voedselvoorziening vertelde eind oktober 2005 dat het aantal mensen dat in Mozambique voedselhulp nodig had, de laatste zes maanden was gestegen tot 800.000. De belangrijkste oorzaak lag in het feit dat de maïsoogst voor bijna de helft was mislukt, waardoor de prijzen sterk waren gestegen en het voedsel onbetaalbaar was geworden.

De situatie was nog verergerd doordat het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties voor de hulp een te krappe begroting had gemaakt en donoren op nieuwe verzoeken van steun slechts aarzelend reageerden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Leningen moeten onder meer armoede helpen bestrijden

Op 13 september 2005 maakte de Wereldbank bekend dat Mozambique een krediet van 120 miljoen dollar (ca. 99 miljoen euro) tegemoet kon zien. Het geld was bestemd voor de implementatie van het Actieplan voor de Reductie van de Absolute Armoede (PARPA) van de regering.

De Wereldbank stelde op 1 december nog twee leningen beschikbaar. Voor de conservatie van de biodiversiteit en het natuurlijke ecosysteem en voor de ontwikkeling van hulpbronnen voor lokale gemeenschappen werd een lening van 20 miljoen dollar gegeven. Mozambique kreeg daarnaast een krediet van 10,5 miljoen dollar om hervormingen door te voeren in de financiële sector.

IMF scheldt schuld Mozambique kwijt

De vertegenwoordiger van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in Mozambique, Perry Perone, maakte op 22 december 2005 in Maputo bekend dat alle voorafgaand aan 2005 bij het IMF gemaakte schulden waren kwijtgescholden. Concreet ging het om een bedrag van om en nabij de 153 miljoen dollar (ca. 127 miljoen euro). De maatregel werd genomen omdat het instituut tevreden was over het macro-economische beleid dat zorgde voor vermindering van de armoede en gebaseerd was op een verantwoord uitgavenpatroon.

De economische groei was de laatste drie jaar bovendien gekoppeld aan een afnemende inflatie. De internationale gemeenschap hoopte dat Mozambique het vrijgekomen geld zou gebruiken om de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen (MDG's) te halen.

JUSTITIE

Verdachte van moord op journalist opnieuw veroordeeld

De man die beschouwd werd als het brein achter de moord op onderzoeksjournalist Carlos Cardoso, Anibal dos Santos, werd op 20 januari 2006 tot 30 jaar gevangenisstraf veroordeeld. De rechtszaak in verband met de moord had eerder groot opzien gebaard omdat er een corruptienetwerk was blootgelegd waarvan werd beweerd dat Nyimpine Chissano, de zoon van de vorige president, er deel van uitmaakte.
De veroordeelde, die eerder bij verstek tot 28 jaar was veroordeeld waardoor hij recht had op een nieuw proces, noemde het oordeel van rechter Dimas Marroa 'oneerlijk'. Hij ontkende de moord te hebben gepleegd of er opdracht toe te hebben gegeven.

GEZONDHEID EN ZORG

Internationale steun bij vaccinatie tegen kinderziektes

Op 1 augustus 2005 ging in de dichtstbevolkte provincie van Mozambique, Nampula, een landelijke inentingscampagne van start. De opzet was negen miljoen kinderen

Mozambique

in de leeftijd van negen maanden tot veertien jaar in te enten tegen mazelen en die van onder de vijf jaar ook tegen polio. Het Internationale Mazelen Deelgenootschap (IMP), dat onder andere werd gesteund door het kinderfonds van de Verenigde Naties Unicef, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en het Amerikaanse Rode Kruis, had voor de vaccinatiecampagne een bedrag van 6,4 miljoen dollar (ca. 5,3 miljoen euro) beschikbaar gesteld.
In Mozambique sterven er van elke 1.000 kinderen 246 voor hun vijfde verjaardag. Dit betekende dat het land een van de hoogste sterftecijfers ter wereld voor kinderen had.

NATUUR EN MILIEU

Slachtoffers als gevolg van overstromingen

Hevige regenval sinds half december zorgde begin januari 2006 in Mozambique voor zware overstromingen nadat de Pungue-rivier en de Buzi-rivier buiten hun oevers waren getreden. Volgens mediaberichten kwamen minstens 22 mensen om en raakten duizenden hun huizen kwijt bij de waterramp die vooral de provincies Nampula, Sofala en Inhambane trof.

Behalve voor gebrek aan drinkwater was er vrees voor de verspreiding van ziektes. Volgens Rogerio Manguele van het Nationaal Instituut voor Rampenmanagement (INGC) waren er op 9 januari 200 gevallen van cholera gemeld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Ontslag hoofd anticorruptie-eenheid wekt twijfels

Mensenrechtengroepen bekritiseerden half september 2005 de Mozambikaanse regering fel toen bekend werd dat Isabel Rupia, die leiding gaf aan een werkeenheid die de corruptie bestreed, op straat was gezet. Dit gebeurde toen haar bureau werd opgeheven en vervangen door het Centrale Kantoor voor Corruptiebestrijding (GCCC).

Onder het bewind van Rupia waren verscheidene onderzoeken naar misdragingen van hoge ambtenaren uitgevoerd, maar deze werden alle gedwarsboomd en geen enkele leidde tot een officiële aanklacht. Bovendien was er een aanslag op haar leven gepleegd. De sinds een paar maanden in dienst zijnde president Guebuza was juist geprezen voor zijn belofte een harde lijn te zullen aanhouden aangaande corruptie.

(Vorige berichten pagina 510/1 e.v. - 2005)

Rwanda

RWANDA

BINNENLAND

Gouverneurs aan de slag in nieuwe provincies

Rwandese gouverneurs begonnen begin 2006 met hun werk in de nieuwe Rwandese provincies. Het aantal provincies was teruggebracht van twaalf naar vijf: Noord, Zuid, Oost, West en Kigali, de hoofdstad. Doel was om provincies te creëren waarin verschillende etniciteiten samenleefden in plaats van provincies bestaande uit een specifieke bevolkinggroep. Ook maakte de nieuwe indeling deel uit van veelomvattende politieke hervormingen gericht op decentralisatie. De verregaande centralisatie had de machthebbers in 1994 geholpen bij de uitroeiing van Tutsi's en gematigde Hutu's.

In het kader van deze hervormingen gingen Rwandezen op 6 februari naar de stembus om 21.500 lokale functionarissen te kiezen die de zogenaamde 'cells' moesten besturen. Dit waren de kleinste administratieve eenheden van Rwanda. Het land bestond uit 2150 van deze eenheden die ieder bestuurd worden door tien functionarissen.

NASLEEP GENOCIDE

Gevangenisstraf omgezet in gemeenschapswerk

Meer dan duizend Rwandezen die schuldig waren bevonden aan deelname aan de genocide begonnen op 22 september 2005 met het bouwen van huizen voor overlevenden van de massamoorden. De voormalige gevangenen hadden de helft van hun straf uitgezeten.
De traditionele 'gacaca'-rechtbanken besloten de andere helft om te zetten in werkstraffen. Naast het ontlasten van de overvolle gevangenissen moesten Hutu's en Tutsi's zo nader tot elkaar komen. In 1994 vermoordden extremistische Hutu's in honderd dagen rond de 800 duizend Tutsi's en 20 tot 30 duizend gematigde Hutu's.

Belgische priester uitgeleverd aan zijn vaderland

Op 9 november 2005 besloot een rechtbank in de Rwandese hoofdstad Kigali dat de Belgische pater Guy Theunis naar zijn vaderland zou worden overgebracht om daar terecht te staan voor zijn vermeende aandeel in de genocide. Theunis, van de congregatie van de Missionarissen van Afrika, ook wel de Witte Paters genoemd, was op 8 september op de luchthaven van Kigali gearresteerd. Hij was voorafgaande aan en tijdens de genocide in 1994 directeur van het tijdschrift *Dialogue*.
In dit tijdschrift publiceerde Theunis artikelen die eerder waren verschenen in het extremistische weekblad *Kangura*, bekend om het zaaien van haat jegens Tutsi's. Daarmee zou Theunis hebben aangezet tot de massamoorden van 1994. De 60-jarige Theunis werd bovendien beschuldigd van het plannen van de moord op Tutsi's in een kerk in Kigali. Tijdens de genocide vluchtten duizenden Tutsi's naar kerken omdat ze dachten daar veilig te zijn, maar velen vonden juist daar de dood. Op 20 november vloog Theunis terug naar zijn thuisland België.

Rwandezen vluchten naar Burundi

Tussen de 16 en 20 duizend Rwandezen die Rwanda waren ontvlucht uit angst terecht te moeten staan voor de genocide, waren neergestreken in Burundi, meldde persbureau *AFP* op 16 februari 2006. De vluchtelingen verbleven in kampen in de noordelijke provincies Ngozi en Kirundo. Het ging met name om Rwandese Hutu's. Sinds april 2005 vluchtten duizenden Rwandezen uit het land omdat de 'gacaca'-rechtbanken waren begonnen met het berechten van burgers.

Oud-president Bizimungu blijft vastzitten

Rwanda's Hooggerechtshof wees op 18 februari 2006 het hoger beroep van oud-president Pasteur Bizimungu af. Deze was veroordeeld tot vijftien jaar cel voor onder meer het aanzetten tot etnisch geweld en het verduisteren van staatsgeld. Hij was in april 2004 gevangen genomen. Bizimungu verklaarde onschuldig te zijn en wilde vrijgelaten worden, maar rechter Aloysia Cyanzayire oordeelde dat de oud-president wel schuldig was.
Bizimungu, een Hutu, was de eerste presi-

dent van Rwanda na de genocide. Paul Kagame, een Tutsi, die na Bizimungu president werd, was zijn vice-president. De samenwerking tussen Bizimungu en Kagame moest gezien worden als een symbool van verzoening tussen Hutu's en Tutsi's. In maart 2002 diende Bizimungu echter zijn ontslag in na onenigheid met Kagame over de vervolging van ministers wegens corruptie en wanbeleid.

JUSTITIE

Ex-minister veroordeeld voor corruptie

Een Rwandese rechtbank veroordeelde op 12 september 2005 een voormalige minister tot vijf jaar gevangenisstraf voor corruptie. Patrick Habamenshi, ex-minister van Landbouw en Veeteelt, werd schuldig bevonden aan het verduisteren van 65 duizend dollar (ruim 52 duizend euro) tijdens zijn ministerschap. De 37-jarige Habamenshi was een van de vele ministers die ontslagen werd door president Paul Kagame in zijn nieuwe campagne tegen wanbeheer van publieke gelden

RWANDA TRIBUNAAL

Voormalig kolonel krijgt 25 jaar voor genocide

Het Rwanda Tribunaal veroordeelde op 13 december 2005 een voormalige Rwandese kolonel. Hij werd schuldig bevonden aan genocide en kreeg 25 jaar celstraf. De 67-jarige Aloys Simba was ten tijde van de massamoorden een invloedrijk parlementslid en volgens de aanklagers een goede vriend van de Rwandese president Juvenal Habyarimana. De moord op Habyarimana op 6 april 1994 was het startsein van de genocide. Simba had volgens de rechter geweren en granaten aan Hutu-milities gegeven om Tutsi's te vermoorden, en anderen gerekruteerd, getraind en aangezet tot het ombrengen van Tutsi's. Volgens de veroordeling maakte hij deel uit van een groep die vanaf begin 1991 bijeen kwam om de genocide op de Tutsi's te plannen. Simba bleef vasthouden aan zijn onschuld.

Ex-minister en verdachte genocide dood gevonden

De Belgische autoriteiten identificeerden op 23 december 2005 een lijk dat in een Brussels kanaal was gevonden als zijnde van de voormalige Rwandese minister van Handel, Juvénal Uwilingiyimana. Deze was in 1998 naar België gevlucht waar hij politiek asiel aanvroeg en kreeg. De Rwandees was op 13 juni officieel aangeklaagd door het Rwanda Tribunaal voor volkerenmoord tijdens de slachting van 1994. Hij werd sinds 21 november vermist. Tot die tijd had hij vrijwillig meegewerkt aan de verhoren door onderzoekers van het Rwanda Tribunaal. De Brusselse politie vermoedde dat hij zelfmoord had gepleegd.

Bevestiging vrijspraak André Ntagerura

De Kamer van Beroep van het Rwanda-Tribunaal bevestigde op 8 februari 2006 de vrijspraak van ex-minister van Transport André Ntagerura en de voormalig prefect van de provincie Cyangugu, Emmanuel Bagambiki.
Beiden waren beschuldigd van volkerenmoord en misdaden tegen de menselijkheid tijdens de genocide in 1994. Volgens de rechters waren ze echter niet schuldig aan de moord op 100.000 mensen in de provincie Cyangugu, in het zuidwesten van het land. De twee mannen waren twee jaar eerder al vrijgesproken, maar VN-aanklagers waren in hoger beroep gegaan omdat de rechtbank fouten zou hebben gemaakt. Ntangerura was de eerste voormalige minister van Rwanda die werd vrijgesproken door het Tribunaal.

BUITENLANDSE ZAKEN

Internationaal Gerechtshof oordeelt niet in zaak tegen Rwanda

Het Internationaal Gerechtshof (ICJ) in Den Haag verklaarde op 3 februari 2006 niet de jurisdictie te hebben om te oordelen in een zaak die de Democratische Republiek Kongo (DR Kongo) in 2002 had aangespannen tegen Rwanda.

Dat land had volgens de aanklacht van de DR Kongo mensenrechten geschonden op haar grondgebied tijdens de oorlog van 1998-2003. Het ICJ kon de zaak niet behandelen omdat Rwanda verschillende VN-conventies waarop de DR Kongo de aanklacht baseerde, niet had ondertekend.

(Vorige berichten pagina 570/1 e.v. - 2005)

SÃO TOMÉ EN PRINCÍPE

BINNENLAND

Minister van Buitenlandse zaken moet aftreden

Ovídeo Pequeno, verantwoordelijk voor Buitenlandse zaken en Coöperatie in het kabinet van São Tomé en Princípe, werd op 16 januari 2006 ontslagen. De minister, een bondgenoot van president De Menezes, was onder vuur komen te liggen omdat hij zonder overleg met collega's een gift van Marokko van omgerekend ruim 420.000 euro had uitgegeven. De minister beweerde dat het bedrag specifiek voor de president bestemd was, maar Marokko ontkende dit. Premier María do Carmo Silveira vroeg daarop De Menezes om de minister te ontslaan, maar deze aarzelde en verdedigde de minister totdat hij hem vijftien dagen later alsnog ontslag aanzegde.
Minister van Defensie Óscar Barbosa nam voorlopig de taken van Pequeno over.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lening van het IMF voor São Tomé en Princípe

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maakte op 5 augustus 2005 bekend dat het São Tomé en Princípe voor de komende drie jaar een lening verstrekte van 4,3 miljoen dollar (ca. 3,6 miljoen euro). Het krediet werd verleend in het kader van het programma Poverty Reduction and Growth Facility (PRGF).
Het IMF voorzag in de periode 2005-2007 een redelijke groei van het bbp en een vermindering van de inflatie in vergelijking met 2004, toen deze in de laatste maanden steeg tot 15 procent. De gas- en olievoorraden voor de kust waren veelbelovend, maar het was voorlopig onduidelijk hoeveel revenuen deze zouden opleveren, aldus het IMF. De inschatting werd gemaakt dat de productie niet voor 2012 zou beginnen.

JUSTITIE

Onderzoek naar corruptie bij afsluiten oliecontracten

São Tomé zoekt hulp bij Nigeria

Officier van justitie Adelino Pereira van São

Tomé en Princípe deelde op 23 september 2005 mee dat hij de Nigeriaanse president Olusegun Obasanjo zou vragen hem te helpen met het onderzoek naar corruptie bij het afsluiten van oliecontracten. Deze golden de Gezamenlijke Ontwikkelingszone (JDZ) waarvoor São Tomé en Princípe en Nigeria een samenwerkingsverband waren aangegaan. Vooronderzoek had al serieuze onregelmatigheden aan het licht gebracht.
In mei hadden leden van de Bevrijdingsbeweging van São Tomé en Princípe (MLSTP) president Fradique de Menezes (Onafhankelijke Democratische Actie - ADI) en zijn medewerkers ervan beschuldigd bij het verstrekken van de licenties niet transparant te werk te zijn gegaan. Zij zouden zich schuldig hebben gemaakt aan belangenverstrengeling.

Onderzoeksrapport bevestigt vermoedens

De bevindingen van Pereira werden op 9 december gepubliceerd en bevestigden de vermoedens. Verscheidene van de uitgekozen bedrijven die de exploitatie op zich zouden nemen, misten de technische kennis en financiële mogelijkheden om het werk uit te voeren. Ook waren er procedurele fouten gemaakt.
De opmerkelijkste onderneming die rechten had gekregen was ERHC, dat beheerd werd door de Nigeriaanse miljonair Sir Emeka Offer. Het bedrijf had geen ervaring in de oliesector en slechts één werknemer in dienst. Bovendien had het in alle vijf de blokken rechten verkregen tegen een lage prijs, terwijl het als enige niet was verplicht vooraf een bonusbetaling te verrichten. Het arme São Tomé en Principe liep daardoor ongeveer 58 miljoen dollar (ca. 48 miljoen euro) mis.
ERHC was officieel in Texas gevestigd en werkte aanvankelijk samen met het onafhankelijke Amerikaanse petroleumbedrijf Noble Energy. Deze onderneming had zich in oktober echter zonder opgaaf van redenen uit het consortium teruggetrokken. In het rapport werd gemeld dat ERHC mensen op belangrijke posities in São Tomé en Princípe geld en voordeeltjes had toegeschoven. De autoriteiten van São Tomé en Principe vroegen zich af of dit in strijd was met de Amerikaanse wetgeving. Onderzoeker Pereira beval verder aan de juridische mogelijkheden te onderzoeken om de contracten te ontbinden.

GEZONDHEID EN ZORG

São Tomé doet beroep op buitenland vanwege cholera-epidemie

Het ministerie van Gezondheidszorg van São Tomé en Princípe vroeg op 2 december 2005 om internationale hulp in verband met de cholera-epidemie in het land, zo berichtte *afrol News*. Op een bevolking van 180.000 mensen waren er al ruim 700 gevallen van de ziekte gerapporteerd, waarvan 17 een fatale afloop kenden. Alarmerend was dat het aantal gevallen zich de laatste twee weken had verdubbeld en dat in 30 procent van de gevallen kinderen onder de veertien jaar waren getroffen. De ziekte kwam alleen voor op het eiland São Tomé.

NATUUR EN MILIEU

EU geeft financiële steun voor behoud tropische bossen

Nieuwsdienst *Panapress* berichtte op 18 februari 2006 dat de Europese Unie aan São Tomé en Princípe 926.000 euro beschikbaar stelde voor het uitvoeren van een hulpprogramma gericht op duurzame conservatie van de tropische bossen. Met de hulp werd het programma Ecossistemas Florestais da África Central (ECOFAC) ondersteund, dat voort was gekomen uit de milieuconferentie in Rio de Janeiro in 1992.
De EU had in totaal 38 miljoen euro voor het project uitgetrokken. Behalve aan São Tomé en Princípe kwam dit ten goede aan zes landen: Kameroen, de Centraal Afrikaanse Republiek, Congo (Brazzaville), Gabon, Equatoriaal Guinee en DR Kongo.

BUITENLANDSE ZAKEN

São Tomé en Angola sluiten verdrag aangaande luchttransport

Premier María do Carmo Silveira van São Tomé en Princípe begon op 28 november 2005 aan een driedaags staatsbezoek aan Angola op uitnodiging van haar ambtgenoot Fernando Dias dos Santos. Het overleg tussen beide staatslieden leidde tot het afsluiten van een samenwerkingsakkoord aangaande luchttransport. Daarnaast zou er op het terrein van de politie, bij de opleiding van journalisten en op energiegebied overleg worden gevoerd. Voorts verzocht María do Carmo Silveira om kwijtschelding van de schuld van ongeveer 21 miljoen dollar (ca. 18 miljoen euro) die haar land bij Angola had.

(Vorige berichten pagina 513/1 e.v. - 2005)

SENEGAL

BINNENLAND

Radiostation één dag het zwijgen opgelegd

De Senegalese autoriteiten sloten op 17 oktober 2005 het particuliere radiostation *Sud FM* voor één dag nadat het eerder een interview met Salif Sadio, de voortvluchtige leider van de rebellen van de Democratische Krachten in de Casamance (MFDC), had uitgezonden. Mensenrechtenorganisaties en de pers veroordeelden de actie van de regering van president Abdoulaye Wade. De journalist die het interview maakte, werd verschillende uren door de politie vastgehouden. In december had de regering een akkoord gesloten met gematigde leiders van de rebellen, maar de hardliners, waaronder Sadio, hielden vast aan hun eis van onafhankelijkheid van de Casamance.

Hoge ambtenaar vermoord in Casamance

De regering van Senegal maakte op 3 januari 2006 bekend dat rebellen een hoge ambtenaar hadden vermoord in de Casamance. De opstandelingen ontkenden echter enige betrokkenheid bij de moord. Gewapende mannen overvielen de auto van de tweede man van de regio Diouloulou, Gorgui Mbengue, ongeveer 50 kilometer ten noorden van de provinciehoofdstad Ziguinchor, waarbij ook de chauffeur en een lijfwacht zwaar gewond raakten. Vader Diamacoune Senghor, een 77-jarige katholieke priester die de eerste leider was van de Beweging van Democratische Krachten in de Casamance (MFDC), zei dat de rebellen niet verantwoordelijk waren voor de aanval. De meest recente aanval van rebellen op een regeringsfunctionaris dateerde van 1994.

Parlement akkoord met uitstel verkiezingen

Op 16 december 2005 stemde het parlement van Senegal in met het besluit van president Abdoulaye Wade om de verkie-

zingen uit te stellen en om het mandaat van het parlement met acht maanden te verlengen. Dat deden de volksvertegenwoordigers naar eigen zeggen om geld vrij te maken voor hulp aan de duizenden slachtoffers van de overstromingen van september. De oppositie boycotte de stemming omdat het besluit van de president om politieke redenen zou zijn genomen. De partij van de president, de Democratische Partij van Senegal (PDS), zou bang zijn de verkiezingen te verliezen. Door de overstromingen waren duizenden mensen, die hun toevlucht veelal hadden gezocht in de hoofdstad Dakar, dakloos geworden.
De verkiezingen stonden aanvankelijk gepland voor mei 2006, maar werden uitgesteld tot 2007 en zouden dan samenvallen met de presidentsverkiezingen. Dit zou een besparing van omgerekend bijna 11 miljoen euro opleveren. De PDS stemde in grote meerderheid in met het voorstel.

Studentenoproer om verkochte computers

De politie in Senegal gebruikte op 16 december 2005 voor de derde achtereenvolgende dag traangas tegen studenten nadat deze met stenen waren gaan gooien. Dit uit protest tegen het feit dat douaneambtenaren computers hadden verkocht die vanuit Frankrijk waren geschonken aan een school in het zuiden van Senegal. De grensbeambten waren tot de verkoop overgegaan nadat gebleken was dat de school geen geld had om de invoerrechten van de computers te betalen.
Ook in Ziguinchor, de stad waar de school zich bevond, braken onlusten uit. Studentenprotesten kwamen de laatste maanden steeds vaker voor in Senegal. De universiteit was zo overvol dat studenten buiten zittend lessen moesten volgen omdat er binnen geen plaats meer was.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe handelsbeurs in Dakar

Op 10 november 2005 werd in de Senegalese hoofdstad Dakar een handelsbeurs geopend die de economie een impuls diende te geven. De beurs was opgezet met steun van het Amerikaanse Agentschap voor Internationale Ontwikkeling (USAID), onder de zogenaamde Afrikaanse Groei en Mogelijkhedenwet. Deze gaf handelsvoordelen aan landen die vooruitgang boekten met hervormingen en mensenrechten.
Het was de vierde beurs die vanuit USAID was opgezet. De andere drie hadden plaatsgevonden in Botswana, Kenia en Ghana. President George W. Bush had in oktober 2001 het initiatief genomen voor het project.

JUSTITIE

Voormalige premier vrij na zeven maanden

Idrissa Seck, de voormalige premier van Senegal, werd op 8 februari 2006 vrijgelaten na zeven maanden in de gevangenis te hebben gezeten op verdenking van corruptie en bedreiging van de staatsveiligheid. Een commissie van het Senegalese Hooggerechtshof had na een onderzoek zijn vrijlating bevolen. Seck was premier onder Wade van november 2002 tot begin 2003. Zijn arrestatie had geleid tot een breuk in de regerende Democratische Partij van Senegal (PDS).

BUITENLANDSE ZAKEN

Strijd tegen Colombiaanse drugs

De Senegalese politie verkondigde op 22 september 2005 dat het met een speciaal opsporingsteam de jacht had geopend op Colombiaanse drugs die West-Afrika overspoelden. Met honderden containers met handelsproducten die dagelijks de haven van Dakar binnenkwamen, was Senegal een belangrijke aanvoerplek voor de drugs. Het nieuwe politieteam ging nauw samenwerken met de VN-organisatie tegen Drugs en Misdaad (UNODC).
In samenwerking met de Spaanse politie was het jaar daarvoor een transport van 15 ton cocaïne onderschept. De prijs van cocaïne was in de straten van Dakar niettemin gehalveerd tot omgerekend ongeveer 13 euro per gram. Dit duidde er volgens waarnemers op dat de markt overspoeld werd met cocaïne.

Hof wil geen uitspraak doen over uitleveringsverzoek voor Habre

Op 25 november 2005 legde een Senegalees hof het verzoek naast zich neer om de voormalige leider van Tsjaad, Hissene Habre, uit te leveren aan België waar hij terecht moest staan op beschuldiging van massamoord en marteling gedurende zijn bewind van 1982-1990. België kende een wet die het mogelijk maakte dat iedereen die van mensenrechtenschendingen werd verdacht waar ook ter wereld, in België terecht kon staan. In 1992 had een Waarheidscommissie in Tsjaad Habre als verantwoordelijke aangewezen van 40.000 politieke moorden en martelingen.
Het hof zei niet bevoegd te zijn om in deze zaak een uitspraak te doen. Het was nu aan de Senegalese president Abdoulaye Wade om een besluit te nemen over het verzoek tot uitlevering. Habre, die al vijftien jaar in Senegal in ballingschap leefde, was tien dagen eerder vastgezet in afwachting van de uitspraak van het hof. Daarna werd hij vrijgelaten, maar de volgende dag opnieuw voor korte tijd opgepakt. Hij kreeg te horen dat hij 48 uur later naar Nigeria, dat op dat moment voorzitter was van de Afrikaanse Unie (AU), zou worden gestuurd. Uiteindelijk mocht hij toch in Senegal blijven in afwachting van een besluit over uitlevering dat de AU in januari bij een vergadering in Soedan zou nemen.

(Vorige berichten pagina 573/2 - 2005)

SEYCHELLEN

BINNENLAND

Aanval op de pers

Internationale persorganisaties veroordeelden op 14 december 2005 de overval op de Seychellen op oppositieweekblad *Regar* waarbij de drukpers was beschadigd. Eerder waren er wel bedreigingen geuit tegen het blad, maar dit was de eerste keer dat er sprake was van intimiderend geweld. De hoofdredacteur van Regar, Roger Mancienne, was ook secretaris-generaal van de oppositiepartij, de Nationale Partij van de Seychellen (SNP). Hij beweerde dat de aanval was uitgevoerd door de regerende partij, het Progressieve Volksfront. Sinds in 1993 de éénpartijstaat was afgeschaft, was de vrijheid van meningsuiting verbeterd, maar de regering controleerde nog altijd het grootste deel van de media.

FAO geeft hulp na tsunami

De Voedsel- en Landbouworganisatie van

de Verenigde Naties (FAO) maakte op 15 december 2005 bekend dat het een post-tsunami wederopbouwprogramma in de Seychellen steunde. In april had een missie van de FAO de schade, veroorzaakt door de tsunami van eind 2004, in kaart gebracht. Het programma ter waarde van een miljoen euro concentreerde zich op de visserij, de landbouw en het milieu. De economie draaide op de visserij en het toerisme.

NATUUR EN MILIEU

Bescherming van de zee

Op 21 februari 2006 verboden de Seychellen alle visserijschepen in de territoriale wateren om de vinnen van gevangen haaien te verwijderen. De maatregel moest het zeemilieu beschermen. Na het verwijderen van de vinnen werden de haaien weer terug het water in gegooid. De haaienvinnen konden voor een hoge prijs verkocht worden in Azië, en met name in het zuiden van China. Het vangen van de complete haai en die aan wal brengen, was niet verboden.

De Europese Unie (EU), die een vissersvloot van veertig schepen die op tonijn visten op de Seychellen had liggen, had de haaienvinnenvisserij in 2003 al verboden voor in Europa geregistreerde boten.

(Vorige berichten pagina 514/3 - 2005)

TOGO

BINNENLAND

Nieuwe politieke partij

Op 13 september 2005 kreeg Togo een nieuwe politieke partij: de Initiatief en Ontwikkelingspartij (IDP). Volgens de oprichters richtte de partij zich op de vergeten mensen die geen stem hadden en wilde de partij democratie en hervormingen in Togo bevorderen. De IDP was de 63e partij die Togo kreeg sinds het in 1990 de weg naar de democratie insloeg.

Verschillende visies op dodenaantal politieke crisis

Volgens onderzoek van de Verenigde Naties dat op 26 september 2005 werd presenteerd, waren bij de politieke onrust rond de verkiezingen in Togo in april tussen de 400 en 500 doden gevallen, met name door toedoen van de veiligheidstroepen. Ook milities gelieerd aan de veiligheidstroepen hadden een aandeel gehad in het geweld.
De regering noemde de conclusies van de VN overhaast en zei dat die vooral gebaseerd waren op informatie uit kringen van tegenstanders van de regering. Het rapport was echter ook kritisch over de oppositie; die zou de politieke spanningen hebben gestimuleerd en plunderingen hebben aangemoedigd.

Officieel onderzoek bepaalt dodental op 154

Op 11 november werd een officieel rapport uit Togo openbaar van een onderzoek naar het politieke geweld in april. Daarin werd gezegd dat er 154 doden waren gevallen en 654 gewonden. Een comité van acht leden had op verzoek van president Faure Gnassingbe vier maanden onderzoek gedaan naar het geweld, waarbij 1800 mensen werden ondervraagd. De onderzoekers hielden de regering, politieke leiders, het leger en de politie verantwoordelijk voor het geweld en riepen op maatregelen te nemen. De materiële schade van het geweld becijferden de onderzoekers op omgerekend ruim zes miljoen euro. De onderzoekers hadden ook een lijst gemaakt met verantwoordelijken, maar die bleef geheim omdat het niet hun taak was tot vervolging over te gaan. De overheid werd verweten te weinig gedaan te hebben om het bloedbad te voorkomen. De veiligheidstroepen waren huizen van burgers binnengevallen en bruut opgetreden tegen vermeende tegenstanders van de regering. De oppositie op haar beurt werd verweten de macht te hebben willen grijpen door geweld en chaos te bewerkstelligen.

Het rapport riep op tot verzoening. Daarvoor moesten de milities ontwapend worden en het leger de burgers beschermen.

Stap voorwaarts naar persvrijheid

Philippe Evegno, een journalist gelieerd aan de oppositie, werd op 18 oktober 2005 in Togo het hoofd van het bureau dat de pers reguleerde. Het Afrikaanse land had de Europese Unie (EU) beloofd dat er meer persvrijheid zou komen. Dat had de EU als eis gesteld voor hervatting van de hulp die in 1993 gestopt werd wegens mensenrechtenschendingen. Zijn voorganger, Georges Combevi Agbodjan, was alom bekritiseerd vanwege zijn harde aanpak van de media na de dood van president Gnassingbe Eyadema. Het bureau bestond uit negen leden, waarvan er acht trouwe aanhangers waren van de president.

Fransman verdacht van wapenhandel

De politie van Togo maakte op 6 december 2005 bekend dat men bewijs had dat Robert Montoya, een voormalige Franse lijfwacht van president François Mitterrand, betrokken was bij wapenhandel. Deze conclusie werd getrokken nadat de politie in Lomé huiszoeking had gedaan. In september had een VN-rapport over het verbod in wapens te handelen, dat gold voor Togo, gesteld dat de onderneming van Montoya verschillende helikopters en een vliegtuig tussen 2002 en 2004 had geleverd aan de president van Ivoorkust terwijl daar ook een wapenhandelverbod gold.

Fransman bezit gevechtsvliegtuigen

Op 16 januari 2006 maakte het leger van Togo bekend dat het twee gevechtsvliegtuigen van Montoya in beslag had genomen. De twee MiG-23 vliegtuigen, en ook twee helikopters, waren aangetroffen op het vliegveld van Lomé. Een internationale commissie trachtte te achterhalen waar de toestellen vandaan kwamen. Ze zouden gebruikt zijn door het leger van Ivoorkust bij een bombardement op een Franse basis in het Afrikaanse land in 2004, waarbij negen Franse soldaten en één Amerikaan waren omgekomen. Een woordvoerder van het Togolese leger zei dat het land geen doorvoerhaven wilde zijn voor wapens voor Ivoorkust.

Niet alle vluchtelingen terug

Van de vluchtelingen die in april uit Togo naar Benin vluchtten, keerde een deel terug, maar 19.000 bleven in Benin omdat ze in eigen land vervolging vreesden. Dat maakte de vluchtelingenorganisatie van de VN, de UNHCR, op 14 december 2005 bekend. In totaal waren naar schatting 24.500 mensen naar Benin gevlucht voor het geweld rond de verkiezingen in april. Geschat werd dat 15.000 anderen naar Ghana waren gegaan.

(Vorige berichten pagina 575/2 - 2005)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3224, pag. 57889-57952

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

APRIL 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 198
Unie zet stap naar gezamenlijk energiebeleid

Azerbeidzjan 200
Eerste parlementsverkiezingen onder bewind Alijev

België 201
Commotie over gaten in 'cordon sanitaire'

Cyprus 204
Europees Hof bevestigt vonnis over compensatie verloren eigendommen

Duitsland 204
Regionale verkiezingen versterken positie Grote Coalitie

Frankrijk 205
Arbeidswet gehandhaafd ondanks massale protesten

Griekenland 206
Massale stakingen tegen economische hervormingen

Groot-Brittannië 206
Premier Blair in opspraak na partijleningen

Italië 208
Euthanasieruzie met Nederland bijgelegd

Macedonië 209
Kandidaat-lidmaatschap van de EU

Malta 210
Oppositie wint lokale verkiezingen

Nederland 210
PvdA, SP en CU winnaars gemeenteraadsverkiezingen

Russische Federatie 217
Verenigd Rusland wint lokale verkiezingen

Spanje 218
ETA kondigt wapenstilstand af

Turkije 219
President verwerpt amnestiewet

Vaticaan 219
Paus schrapt titel 'Patriarch van het Westen'

AMERIKA

Anguilla 220
Regeringspartij wint verkiezingen

Antigua en Barbuda 220
Onenigheid met VS over uitspraak WTO

Bahama's 220
Illegalen opgepakt

Bermuda 221
Verbod op machetes vanwege stijging misdaad

Dominica 221
Regerende Arbeiderspartij wint verkiezingen

Grenada 221
Betrekkingen met Taiwan verbroken

Haïti 221
Relatief rustig verloop verkiezingen

Kaaiman Eilanden 223
Oppositie wint verkiezingen

Mexico 224
Rebellenleider wil links politiek front

Verenigde Staten 229
President Bush ondertekent afgezwakte Patriot Act

AZIË

China 232
Volkscongres trekt miljarden uit voor het platteland

India 233
Parlementariërs weggestuurd wegens corruptie

Kazachstan 236
Klinkende overwinning Nazarbajev bij presidentsverkiezingen

Kirgizstan 238
Overheid tracht radioactief materiaal in veiligheid te brengen

Nepal 240
Koning wijzigt kabinet

Thailand 241
Geweld in het zuiden houdt aan

Vietnam 243
Vogelgriep lijkt bestreden

AFRIKA

Algerije 245
Verzoening met islamistische rebellen bij referendum aanvaard

Djibouti 247
Humanitaire situatie verslechterd door droogte

Eritrea 247
Stop op buitenlandse voedselhulp

Ethiopië 248
Meles Zenawi herkozen als premier

Lesotho 250
Gratis hiv-test voor burgers

Libië 250
Nieuw proces voor Bulgaarse verpleegsters

Namibië 252
Eerste boerderijen onteigend

Somalia 253
Parlement komt voor het eerst op eigen bodem bijeen

Swaziland 255
Nieuwe grondwet ondertekend

Tunesië 256
VS willen militaire samenwerking versterken

Zambia 257
Oppositie bundelt krachten voor presidentsverkiezingen

INTERNATIONAAL 259
Autoverkeer eist 390 maal zoveel doden als terrorisme

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Vliegverbod voor 95 niet-Europese maatschappijen

De Europese Commissie besloot op 22 maart 2006 aan 95 maatschappijen de toegang tot het Europese luchtruim geheel, en in enkele gevallen gedeeltelijk, te ontzeggen. Het ging in totaal om naar schatting 300 vliegtuigen. De vluchten van deze maatschappijen werden onvoldoende veilig bevonden. Aanleiding voor het verbod waren ongevallen met niet-Europese toestellen waarbij burgers uit de Unie betrokken waren, zoals de crash van een toestel van het Egyptische Flash Air in Sharm El-Sheikh in januari 2004.
De maatschappijen uit Afghanistan, de Comoren, Equatoriaal Guinee, Kazachstan, Kirgizstan, Liberia, Noord-Korea, Rwanda, Sierra Leone, Swaziland en Thailand, in totaal 92, kregen een volledig vliegverbod. Een gedeeltelijk verbod werd afgekondigd tegen Libische en Bengaalse vluchten en die uit de Democratische Republiek Kongo.
Het was de eerste maal dat de Unie een zwarte lijst opstelde. Deze zou in de plaats komen van de bestaande nationale lijsten. Een maatschappij kon verzoeken om weer geheel of gedeeltelijk van de lijst te worden geschrapt door een aanvraag in te dienen bij de Commissie of bij een van de lidstaten.

Unie zet stap naar gezamenlijk energiebeleid

De Europese regeringsleiders bespraken op 24 maart 2006 een aantal ideeën die op 8 maart waren geponeerd door de Europese Commissie en die konden worden beschouwd als een eerste stap naar een mogelijk gezamenlijk energiebeleid. De afhankelijkheid van de import van olie en gas van buiten de Unie noopte tot maatregelen om op de lange termijn de energievoorziening veilig te stellen. In januari was gebleken hoe kwetsbaar de Europese economieën waren, toen Rusland vanwege een conflict met Oekraïne de gasleveranties aan dat land tijdelijk stopzette. De gastoevoer stokte daardoor ook in de EU-lidstaten, die een kwart van hun gas uit Rusland betrokken en dat via Oekraïense pijpleidingen werd aangevoerd. In totaal werd ongeveer de helft van de energie ingevoerd en zonder maatregelen zou dit naar verwachting in de komende decennia oplopen tot 70 procent. Ook waren er zorgen over de stijgende prijzen voor olie en gas, die aan de consument werden doorberekend.
De regeringsleiders formuleerden enkele uitgangspunten voor een gemeenschappelijk beleid. Behalve het veiligstellen van de energievoorziening, ging het ook om het bewerkstelligen van meer concurrentie op de Europese markt voor gas en elektriciteit. Deze werd belemmerd door de sterke positie van nationale energiebedrijven in de afzonderlijke lidstaten, die teerden op hun oude positie als monopolist. Het energiebeleid moest daarnaast onderdeel worden van het buitenlands beleid van de Unie. Tenslotte werd een verschuiving aangekondigd naar meer duurzame energie, met name om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. In 2015 zou het aandeel daarvan in de totale energievoorziening 15 procent moeten bedragen, waarvan 8 procent biobrandstoffen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Globaliseringsfonds moet compensatie bieden bij massaontslag

Op 1 maart 2006 kwam de Europese Commissie met het voorstel een zogeheten globaliseringsfonds op te zetten, dat was bedoeld om werknemers te compenseren die werden getroffen door ontslag op grote schaal als gevolg van herstructurering of conjunctuurschommelingen. Jaarlijks was er 500 miljoen euro beschikbaar, waarvoor geput zou worden uit de reserves van de Unie. Daarmee werd het vanaf 2007 mogelijk om jaarlijks tussen de 35.000 en 50.000 werknemers te helpen bij het zoeken van een andere baan. Voorwaarde was dat het ging om tenminste 1.000 verloren gegane arbeidsplaatsen in een bedrijf of sector. De ontslagen moesten bovendien het gevolg zijn van de mondialisering. Banenverlies door verhuizingen binnen Europa werd dus niet gecompenseerd.

Werknemers konden in aanmerking komen voor een extra vergoeding gedurende anderhalf jaar, onder meer om een opleiding te volgen voor aangepast werk. Bovendien konden degenen die ouder waren dan 50 een aanvulling op het loon krijgen. De regeling behelsde geen werkloosheidsvergoeding: de extra betalingen stonden in dienst van terugkeer op de arbeidsmarkt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Concurrentiekracht EU-lidstaten sterk verzwakt

Uit een vergelijking van maart 2006 door het World Economic Forum (WEF) van haar Wereldconcurrentierapporten uit 2000 en 2005 bleek dat het concurrentievermogen van de lidstaten van de Unie sterk was afgenomen. In eerstgenoemd jaar waren de zogeheten Lissabon-doelstellingen geformuleerd, die er op gericht waren Europa in 2010 te doen uitgroeien tot de meest competitieve economie ter wereld. Zoals het er nu naar uitzag, zou dit doel onhaalbaar zijn. Dit werd gemeten aan de hand van acht criteria: de toegang tot de informatiemaatschappij; voortgang van innovatie, onderzoek en ontwikkeling; liberalisering; het opzetten van netwerkindustrieën; een efficiënt en geïntegreerd banksysteem; verbetering van het zakenklimaat; minder sociale uitsluiting en meer duurzame economische ontwikkeling. Van de vijftien oude lidstaten nam van tien het concurrentievermogen af, het sterkst in Luxemburg, gevolgd door Ierland, Italië en België. De positie van Duitsland bleef stabiel. Slechts vier landen boekten vooruitgang, vooral Denemarken en Zweden en daarnaast Finland en Portugal. In 2000 stonden er nog vijf EU-landen in de top-10 van meest competitieve staten en tien in de top-20. In 2005 waren dat er respectievelijk drie en zes. Tegenover de verzwakking van de EU-economie stond stabilisatie of vooruitgang bij belangrijke concurrenten als de Verenigde Staten, Japan en India. China's competitiviteit nam wel af.
De toetreding van tien nieuwe staten in mei 2004 bracht geen verandering in de verminderde concurrentiekracht. Ook in deze voornamelijk Oost-Europese lidstaten ging men achteruit. Zo zakte Tsjechië op de ranglijst van plaats 32 naar 38, Hongarije van 26 naar 39 en Polen van 35 naar 51.

Frankrijk krijgt dwangsom voor overtreding visserijregels

De Europese Commissie besloot Frankrijk op 1 maart 2006 een boete van ruim 57 miljoen euro per zes maanden op te leggen wegens het overtreden van visserijregels. In juli 2005 was het land door het Europees Hof

van Justitie veroordeeld omdat het niet voldeed aan de regelgeving die beoogde om vissen beneden een wettelijke minimumomvang te beschermen. Het ging vooral om de heek, ook wel 'mooie meid' genoemd, die zich onder meer ophield in de wateren van Frankrijk, Spanje en Portugal.

Duitsland onder toezicht gesteld wegens overschrijding begrotingsnorm

De Europese ministers van Financiën beslisten op 14 maart 2006 om Duitsland onder toezicht te stellen vanwege de blijvende overschrijding van het maximaal toegestane begrotingstekort van 3 procent van het bbp. Voor 2006 werd dit tekort geraamd op 3,3 procent, waarmee het land voor het derde achtereenvolgende jaar boven de maximumnorm uitkwam. Eind 2007 zou Duitsland aan deze norm moeten voldoen, wilde het boetes vermijden. Tussentijds, half juli 2006, moest het laten weten welke maatregelen het zou nemen om binnen de begrotingsregels te blijven. Ook moest het viermaandelijks met een tussenverslag komen over de begrotingsontwikkeling.
Het besluit van de ministers zou voor Duitsland minder hard aankomen dan het leek. Het had namelijk zelf al voor 2007 een tekort van 2,5 procent gepland en daartoe waren ook al maatregelen vastgesteld. Mogelijk zou daarom de procedure in juli weer worden opgeschort.

GEZONDHEID EN ZORG

'Aanpak te hoog cholesterol onvoldoende'

De in Londen gevestigde Europese denktank Stockholm Network (SN) presenteerde op 28 maart 2006 een rapport met de titel *Cholesterol: de gevolgen van er te weinig aan te doen.* Daarin waarschuwde het voor het uitblijven van een effectieve aanpak van een te hoge cholesterolniveau. Tezamen met factoren als overgewicht, roken, onvoldoende lichaambeweging en verkeerde voedingsgewoonten, werd dit veelal beschouwd als een belangrijke risicofactor voor het ontstaan van hart- en vaatziekten. Volgens het SN zou de gezondheidszorg bovendien over vijftien jaar onbetaalbaar worden als er niet werd ingegrepen.
Binnen de Europese Unie bedroeg het aantal sterfgevallen als gevolg van hart- en vaatziekten ongeveer 1,9 miljoen mensen per jaar. Volgens berekeningen van Britse economen kostte dit de lidstaten gezamenlijk jaarlijks 181 miljard euro. Daaronder vielen niet alleen de kosten van behandeling, maar ook mantelzorg en verloren gegane productiviteit. De kosten zouden door de vergrijzing verder toenemen en ouderen boven de 60 – die in 2020 ca. 20 procent van de bevolking zouden uitmaken – hadden ook meer medische zorg nodig. De economische groei was volgens de onderzoekers onvoldoende om dit op te vangen, aangezien de vooruitzichten voor groei en werkgelegenheid niet gunstig waren. De noodzaak van preventie werd door de voorziene economische ontwikkelingen versterkt.
Het SN pleitte voor een ruimer voorschrijvingsbeleid ten aanzien van cholesterolverlagende middelen. Er waren hogere doses nodig, waarvoor artsen nogal eens terugschrokken uit vrees voor bijwerkingen, zo stelde het.

Adviezen voor medicatie

De betekenis van cholesterol bij hart- en vaatziekten was niet onomstreden. Sommige wetenschappers wezen erop dat het hier om een voor het leven essentiële stof gaat, onder meer omdat er veel hormonen en vitamine D uit worden gemaakt. Zo stelde de Duitse chirurg Walter Hartenbach in zijn boek *Die Cholesterin-Lüge: das Märchen vom bösen Cholesterin* dat juist bij te lage concentraties gezondheidsproblemen ontstonden. Hij bracht deze onder meer in verband met een verhoogde incidentie van kanker en een groter risico op orgaanzwakte. Hij meende op basis van onderzoek dat er geen verband was tussen cholesterol en vaatproblemen.
Ook het pleidooi van het SN om met behulp van medicatie, meestal de zogeheten statines, het cholesterolniveau te verlagen, stuitte onder critici op weerstand. De middelen werden in verband gebracht met verscheidene aandoeningen, waaronder kanker. Een van de voorgeschreven middelen, Lipobay, werd in augustus 2001 door producent Bayer van de markt gehaald, nadat het gebruik tot 52 sterfgevallen had geleid.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

EU levert troepenmacht om veiligheid Kongolese verkiezingen te garanderen

De verkiezingen in de Democratische Republiek Kongo van juni 2006 zullen plaatsvinden onder toezicht van een troepenmacht van de Unie. Deze zal de veiligheid van de troepen van de Verenigde Naties moeten garanderen, alsmede die van een aantal strategische punten als de luchthaven van Kinshasa. Dat beslisten de EU-ministers van Buitenlandse zaken op 20 maart 2006.
De toezegging volgde op een verzoek van VN-secretaris-generaal Kofi Annan en overleg tussen EU-buitenlandcoördinator Javier Solana met de Kongolese president Joseph Kabila. De operatie zou geleid worden door Duitsland en, eenmaal in Kongo, onder direct commando van Frankrijk komen te staan. Het ging in totaal om 1.500 militairen, afkomstig uit België, Griekenland, Ierland, Italië, Oostenrijk, Polen, Portugal, Spanje en Zweden. Ook Finland, Groot-Brittannië en Nederland zouden mogelijk deelnemen. De troepen zouden vier maanden in Kongo blijven.

Unie kondigt sancties af tegen Wit-Rusland

De staatshoofden en regeringsleiders van de Unie besloten op 24 maart 2006 strafmaatregelen te treffen tegen het bewind van de president van Wit-Rusland, Alexander Loekasjenko. Zo kregen topfunctionarissen uit het land, onder wie de president zelf, een inreisverbod. De beslissing viel na het met veel geweld neerslaan van protesten die dag in de Wit-Russische hoofdstad Minsk, die gericht waren tegen vermeende fraude bij de presidentsverkiezingen van 19 maart. Ook voor en tijdens de verkiezingen was er hardhandig tegen betogers opgetreden.
Er waren door de politie honderden mensen opgepakt, waarbij de wapenstok en traangas werden ingezet. Een van de arrestanten was oppositieleider Alexander Kozoelin die op 25 maart tijdens een betoging in Minsk van naar schatting 7.000 mensen werd ingerekend. In een verklaring door EU-voorzitter Oostenrijk werd de onmiddellijke vrijlating van Kozulin geëist.
De opvatting dat de verkiezingen fraudeleus waren, werd bevestigd door een waarnemersmissie van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Een missie van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS), dat bestond uit voormalige sovjetrepublieken, weersprak echter dat de verkiezingen oneerlijk waren verlopen.

(Vorige berichten pagina134/1 e.v. - 2006)

AZERBEIDZJAN

BINNENLAND

Eerste parlementsverkiezingen onder bewind-Alijev

Regelmatig geweld tegen demonstranten

Op 25 september 2005 arresteerde de politie tientallen demonstranten die in de hoofdstad Bakoe bijeen waren gekomen om vrije en eerlijke parlementsverkiezingen te eisen. De demonstratie was niet toegestaan en de deelnemers waren gewaarschuwd dat eventueel geweld zou worden gebruikt. Bij een soortgelijke demonstratie op 1 oktober werden er opnieuw arrestaties verricht. Acht dagen later werd een demonstratie in Bakoe uit elkaar geslagen, waarna diverse mensen bloedend op straat lagen. Volgens de oppositie waren er tegen de 30 personen zwaar gewond geraakt.
President Ilham Alijev had bij verschillende gelegenheden verklaard dat de verkiezingen eerlijk zouden verlopen. Hij stelde dat aantijgingen over vervalsing van de uitslagen en repressie retoriek van de oppositie waren. De verkiezingen waren de eerste sinds het aantreden van de president in 2003 en waren gepland voor 6 november.

Aanhangers oppositieleider opgepakt

De overheid liet op 17 oktober weten dat zij tientallen aanhangers van de oppositieleider Rasoel Goelijev had opgepakt in de aanloop tot diens terugkeer naar Azerbeidzjan. Goelijev was negen jaar eerder het land ontvlucht en er liep een strafprocedure tegen hem wegens corruptie. Hij had gezegd te willen terugkeren om deel te nemen aan de parlementsverkiezingen.

Goelijev werd vastgehouden in Oekraïne op de Krim in afwachting van een mogelijke uitlevering, waar de Azerbeidzjaanse overheid om had gevraagd. Eerder was hij vanuit Londen naar de Krim gevlogen en was hij in gesprek met Azerbeidzjaanse vertegenwoordigers over zijn toelating tot het land, toen hij door de Oekraïense justitie werd opgepakt. Op 20 oktober gelastte een Oekraïense rechtbank echter al de vrijlating van Goelijev, omdat documenten waarin Azerbeidzjan om zijn uitlevering vroeg niet goed zouden zijn ingevuld.

Ministers ontslagen en gearresteerd

President Alijev ontsloeg op 19 oktober minister van Economie Farhad Alijev, die zijn functie had bekleed sinds 2001. Vervolgens werd hij begin november gearresteerd omdat hij ervan werd beschuldigd dat hij de verbannen oppositieleider Goelijev door middel van een coup aan de macht had willen brengen. Hejdar Babajev werd benoemd tot zijn opvolger. Ook de in oktober ontslagen minister van Gezondheid Ali Ansanov werd om diezelfde reden begin november gearresteerd. In totaal waren twaalf hoge overheidsfunctionarissen op verdenking van het beramen van een staatsgreep in hechtenis genomen. Sommigen van hen beleden openlijk hun schuld op een lokale televisiezender.
Volgens commentatoren kwam de grootste bedreiging voor de stabiliteit van het regime in Azerbeidzjan niet zozeer voort uit de oppositie die zwak en verdeeld was, maar uit de interne tegenstellingen binnen de heersende elite. Deze zouden zijn verscherpt sinds het aantreden van Alijev als president.

Vele onregelmatigheden vastgesteld

De heersende Nieuw Azerbeidzjaanse Partij (YAP) won 56 van de 125 zetels bij de parlementsverkiezingen. De vrouw van de president, Mehriban Pasjajeva, stond ook kandidaat en werd in het parlement gekozen. Er werden 40 onafhankelijke kandidaten gekozen, die over het algemeen dicht bij de YAP stonden. De opkomst kwam nauwelijks boven de 42 procent.
De oppositie meende dat er duizenden onregelmatigheden bij de verkiezingen hadden plaatsgevonden. Een woordvoerder van de Centrale Kiescommissie ontkende dat, maar internationale waarnemers, onder andere van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), kwamen tot de conclusie dat de verkiezingen niet eerlijk waren verlopen. Er was volgens de OVSE op grote schaal geknoeid met het tellen van de stemmen.

Tot veler verbazing kwam president Alijev op 7 november enigszins tegemoet aan de kritiek door toe te zeggen dat overheidsfunctionarissen die met de verkiezingsresultaten hadden geknoeid, zouden worden gestraft. Volgens hem waren er in 7 of 8 van de 125 kiesdistricten onregelmatigheden voorgekomen, maar waren de parlementsverkiezingen verder democratisch en transparant verlopen. Later werd bekend dat er in mei 2006 in 10 districten nieuwe verkiezingen zouden worden gehouden omdat de uitslagen er ongeldig waren verklaard.

Uitslagen parlementsverkiezingen Azerbeidzjan (6 november 2005)

	zetels
Nieuw Azerbeidzjaanse Partij (YAP)	56
Vrijheid	
- Gelijkheidspartij (MP)	5
- Azerbeidzjaanse Volksfrontpartij (AXCP)	1
- Azerbeidzjaanse Democratische Partij (ADP)	-
Moederlandpartij (AVP)	2
Burgersolidariteitspartij (VHP)	2
Overige	16
Onafhankelijken	40
Ongeldig	3
Totaal	125

Protestdemonstraties in Bakoe

In Bakoe werden in de dagen na de parlementsverkiezingen grote protestdemonstraties gehouden waarin de roep klonk om nieuwe verkiezingen en het aftreden van president Alijev werd geëist. Op 9 november zouden er 15.000 demonstranten hebben deelgenomen en vier dagen later nog eens 20.000. Op 19 november vond er weer een grote demonstratie plaats. De protesten verliepen vreedzaam.
Op 26 november trad de politie in Bakoe echter met wapenstok en waterkanon tegen een demonstratie op. Daarbij raakten tientallen mensen gewond. De Europese Unie gaf op 1 december een verklaring uit waarin ze een beroep deed op de regering van Azerbeidzjan om actie te ondernemen tegen de veiligheidstroepen die geweld hadden gebruikt.

Nieuw parlement geïnstalleerd

Op 2 december werd het nieuw gekozen parlement geïnstalleerd. Daarbij was ook president Alijev en diens tot parlementslid gekozen vrouw aanwezig. Een medestander van de president, Oktay Asadov, werd gekozen als parlementsvoorzitter.
Oppositieleden in het parlement boycotten de zitting. Zij meenden dat het Westen zich vanwege het belang van de Azerbeidzjaanse olie zeer mild tegenover het regime van Alijev opstelde.

Azerbeidzjan

President Alijev brengt wijzigingen aan in topfuncties

President Ilham Alijev benoemde op 9 december 2005 het hoofd van het staatsoliebedrijf SOCAR, Natik Alijev, tot minister van Oliezaken. Hij zou als leider van SOCAR worden opgevolgd door Rovnag Abdullajev.
Op 6 februari 2006 ontsloeg de president de machtige chef van de douane, Kemalatdin Hejdarov. Voor het ontslag werd geen reden gegeven. Hejdarov werd minister voor Noodsituaties, wat echter een ministerie was dat slechts een maand eerder was opgericht en vooralsnog vooral op papier bestond. Hejdarovs plaatsvervanger Ajdin Alijev werd tot zijn opvolger benoemd. Een dag later ontslag Alijev ook minister van Arbeid Ali Nagijev, eveneens zonder opgave van redenen. Zijn opvolger was de zakenman Fizuli Alekperov.
Commentatoren zagen de ontslagen als een poging van president Alijev zijn machtspositie te versterken, omdat de ontslagen functionarissen ook beschouwd werden als potentiële rivalen van hem. De president had de laatste tijd diverse functionarissen vervangen die hun positie nog te danken hadden aan zijn vader, de in 2003 overleden president Hejdar Alijev.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Valutahervorming doorgevoerd

Per 1 januari 2006 werd in Azerbeidzjan een hervorming van de munt, de manat, doorgevoerd, waarbij één nieuwe manat gelijk werd aan 5.000 oude manats. Per 6 januari was één Amerikaanse dollar gelijk aan 0,9247 nieuwe manats. Er werden nieuwe bankbiljetten geïntroduceerd van 1, 5, 10, 20 en 50 manats en ook nieuwe munten. De oude manats zouden in 2006 nog geldig blijven.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS financieren constructie twee radarstations

Op 23 september 2005 deelde een Amerikaanse ambassadefunctionaris in Bakoe mee dat de Verenigde Staten Azerbeidzjan financiële hulp zouden verlenen bij de bouw van twee radarstations, één aan de grens met Iran en de ander vlakbij Rusland. Er werden geen details verstrekt over het precieze doel van de radarinstallaties en de omvang van de Amerikaanse hulp. Iran had zich eerder geërgerd getoond over Amerikaanse steun aan Azerbeidzjan.

(Vorige berichten pagina 583/2 e.v. - 2005)

België

BELGIË

BINNENLAND

Commotie over gaten in 'cordon sanitaire'

In maart 2006 werden door enkele afdelingen van de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) en Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) pogingen gedaan hun partijen te doen afzien van strikte naleving van het cordon sanitaire. Dit was een oorspronkelijk in 1989 afgekondigde boycotpolitiek tegen het toenmalige Vlaams Blok, dat later werd omgevormd in Vlaams Belang (VB). Sinds 1992 hadden alle Vlaamse partijen op VB na zich verplicht om vanwege de anti-immigratiestandpunten van deze partij geen bestuursakkoorden met haar af te sluiten. Het was ook op lokale niveaus bindend. In de gemeente Schoten, waar VB bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen in 2000 24,5 procent van de stemmen haalde, verklaarden zowel de lokale VLD-voorzitter Paul Valkeniers als de burgemeester namens CD&V Harrie Hendrickx met VB in gesprek te willen gaan als beide partijen tezamen bij de volgende verkiezingen van oktober 2006 geen meerderheid haalden. Valkeniers kwam snel op zijn voornemen terug nadat de VLD-top bij monde van voorzitter Bart Somers hem terugfloot. 'Onze leden moeten de statuten naleven en daarin staat dat de VLD niet samenwerkt met partijen die doelstellingen nastreven die strijdig zijn met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens', zo stelde hij. Hendrickx hield echter vast aan zijn plan. Als tegenstander van het cordon verwees hij onder meer naar de Nederlandse situatie. Die zou aantonen dat samen besturen met VB vergelijkbaar zou verlopen als in Nederland was gebeurd met Leefbaarpartijen, die deels gebaseerd waren op het gedachtengoed van de in 2002 vermoorde politicus Pim Fortuijn. Waar deze bestuursverantwoordelijkheid droegen, verloren ze ook, zo verklaarde Hendrickx. CD&V-voorzitter Jo Vandeurzen verklaarde op 13 maart namens het bestuur van de partij nogmaals dat de partijstatuten samenwerking verboden.
Ook in andere plaatsen spraken lokale politici zich voorzichtig uit voor de mogelijkheid samen te werken met VB. Deze geluiden vielen op te tekenen in Diepenbeek en Nevele, en eerder al in Wetteren. In deze plaats werden in februari de voorzitter, de secretaris en de arrondissementsvoorzitter voor de rest van 2006 geschorst door hun partij, de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA). Zij waren reeds begonnen aan verkennende besprekingen met VB over samenwerking met het oog op de komende raadsverkiezingen. Mochten zij hun pogingen voortzetten, dan volgde mogelijk royement. Voorts hadden ook 4 van de 44 burgemeesters in de provincie Limburg zich tot samenwerking bereid verklaard, zo bleek uit een rondvraag door het regionale dagblad *Het Belang van Limburg*. Het leek er vooralsnog niet op dat zij de partijlijn zouden trotseren.
De vermaningen van de christen-democratische partijtop werden op 16 maart nog eens kracht bijgezet door een verklaring van de Vlaamse minister-president Yves Leterme. De voorzitter van de christelijke vakbond ACW, Jan Renders, liet zich in dezelfde zin uit en kwalificeerde de leiders van VB als 'koks die zwavelzuur in de kookpot mengen'. Beiden achtten doorbreking van het cordon sanitaire onverenigbaar met het lidmaatschap van partij of vakbond.

Eerste senator namens Vivant beëdigd

Het partijbestuur van de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) besloot op 6 maart 2006 een vrijgekomen plaats in de Senaat af te staan aan kartelpartner Vivant. Daarmee leverde deze in 1997 opgerichte partij voor het eerst een afgevaardigde voor het federale parlement. Het werd Nele Lijnen (27) die op 16 maart als senator werd geïnstalleerd. Zij zou zich in het bijzonder inzetten voor vrouwenrechten. Zo bepleitte zij voor ouders die thuisbleven om kinderen op te voeden een basisinkomen. De invoering van een dergelijk onvoorwaardelijk inkomen voor iedereen was een van de standpunten waarmee Vivant zich profileerde.
De parlementszetel kwam vrij nadat VLD-senator Jacques Germaux een zetel had aanvaard in de Kamer, als opvolger van Karel Pinxten. De laatste ging werken voor de Europese Rekenkamer, het begrotingscontroleorgaan van de Europese Unie.

België

Olivier Maingain herkozen als voorzitter FDF

Op 18 maart 2006 koos het Front Democratique des Francophones (FDF) Olivier Maingain opnieuw tot partijvoorzitter. Hij kreeg 79,9 procent van de stemmen, terwijl de andere kandidaat, de voorzitter van de afdeling Waals-Brabant Patrice Horn, 20,1 procent behaalde. Maingain, die de functie al tien jaar bekleedde, werd gekozen voor een termijn van drie jaar.
De FDF werd in 1964 opgericht als beweging van Franstaligen uit Brussel. De partij vormde sinds 2002 een kartel met de op federaal niveau regerende liberalen van de Mouvement Réformateur (MR). De FDF zelf, met naar schatting tussen de 4.000 en 5.000 leden, was in de federale regering vertegenwoordigd door staatssecretaris Gisèle Mandaila Malamba.

Rob Verreycken stapt op als parlementslid Vlaams Belang

De 35-jarige Rob Verreycken, lid van het Vlaams Parlement namens de partij Vlaams Belang (VB), legde op 31 maart 2006 zijn functie neer. Aanleiding was een actie van hem in het parlement waarbij hij een vlag van de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) had vertrapt. In de brief waarin hij zijn terugtreden bekend maakte, sprak hij van zijn ongeduld om nog langer de bejegening door andere partijen te willen verdragen. Vertegenwoordigers daarvan zouden hem 'overladen met de grofste beledigingen, zoals mestkevers, racisten, bruine pest, uitschot'. Hoewel er kritiek van de VB-top was op zijn gedrag, stelde hij uit eigen beweging te zijn afgetreden. Hilde De Lobel (1952) volgde hem op.
Verreycken was vaker in opspraak geweest, onder meer toen hij in 2004 op straat klappen had uitgedeeld aan zijn echtgenote. In het verleden hadden enkele onderzoeken tegen hem gelopen wegens geweldpleging. Hij was sinds 2004 Vlaams parlementslid en trad daarnaast op als advocaat van VB tijdens het proces wegens racisme tegen enkele aan de partij verbonden stichtingen. Verreycken bleef wel partijlid.

JUSTITIE

Ontslag ministers geëist na ontsnapping veroordeelde activiste

De op 28 februari 2006 veroordeelde Turkse, extreem-linkse activiste Fehriye Erdal bleek een dag voor de rechtszitting waarin zij aangeklaagde was, spoorloos verdwenen. Erdal werd met zes anderen door de correctionele rechtbank in Brugge veroordeeld wegens wapenbezit, schriftvervalsing en lidmaatschap van een criminele organisatie. Zij kreeg daarvoor vier jaar gevangenisstraf. Erdal was een bekend lid van de in Turkije verboden DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk) en was er veroordeeld voor betrokkenheid bij de moord op een zakenman in 1996. De groepering kwam voor op de lijst van terroristische organisaties die de Europese Unie hanteerde.
Erdal stond sinds 2000 onder huisarrest in België, omdat dit land in 1999 niet had willen ingaan op een uitleveringsverzoek van de Turkse overheid. Ze meldde zich op 27 februari niet bij de Staatsveiligheid en verdween met onbekende bestemming. Het federale parket vaardigde daarop een internationaal aanhoudingsbevel uit.
Tijdens het kamerdebat met de verantwoordelijke ministers Patrick Dewael (Binnenlandse zaken) en Laurette Onkelinx (Justitie), werd hen door oppositiepartijen de verantwoordelijkheid voor de ontsnapping aangewreven. De fracties van Christen-Democratisch &Vlaams (CD&V), Vlaams Belang (VB) en Ecolo eisten het aftreden van beide bewindslieden. Vice-premier Dewael lag extra onder vuur omdat het hem kwalijk werd genomen, in mindere mate ook door regeringspartijen, dat hij pas op 2 maart was teruggekeerd van vakantie en deze na het geven van een persconferentie weer voortzette.
Woordvoerder justitiezaken van CD&V Tony Van Parijs benadrukte vooral dat de Staatsveiligheid in 2005 tot drie maal toe had gewaarschuwd voor het vluchtgevaar van Erdal, maar dat er niets was ondernomen. Dewael stelde echter dat er juridisch niets kon worden gedaan en wees bovendien op de consequenties die ingrijpen zou hebben gehad voor de normen van de rechtsstaat: 'De Kamer van Inbeschuldiging heeft beslist om haar in vrijheid te stellen. Zolang Erdal niet veroordeeld was, was ze een vrij persoon en kon dus niet zomaar opgepakt worden. (...) U wilt dus mensen in de cel draaien die nog niet veroordeeld zijn. Van het Vlaams Belang had ik zoiets verwacht, maar van de justitiespecialist van CD&V niet. (...) Waar eindigt de rechtstaat, en waar begint de politiestaat?'
De zaak tegen vijf van de zeven veroordeelden van de DHKP-C, onder wie ook Erdal, zou overigens op 8 mei opnieuw dienen voor het Gentse hof van beroep. Zij hadden tegen hun vonnis beroep aangetekend, evenals het federaal parket dat in januari hogere straffen had geëist.

Veroordeelde voor moord op politicus Cools gearresteerd

De politie in Rosenheim (Duitsland) arresteerde op 26 maart 2006 de voortvluchtige Domenico Castellino, een van de veroordeelden in de zaak rond de moord in 1991 op politicus André Cools van de Parti Socialiste (PS). België zou een verzoek om uitlevering indienen bij de Duitse autoriteiten.
Castellino behoorde tot de zes personen die op 7 januari 2004 door het Luikse assisenhof voor de moord werden veroordeeld. Hij was afkomstig uit het Luiks-Italiaanse misdaadmilieu en kreeg net als drie anderen twintig jaar cel. Castellino kreeg zijn veroordeling echter bij verstek, waarna een internationaal aanhoudingsbevel tegen hem werd uitgevaardigd.

GEZONDHEID EN ZORG

Risico op longkanker door luchtvervuiling groter dan gedacht

Uit een promotieonderzoek in maart 2006 van Vincent Dufour van de Universiteit Gent (UG) bleek dat het risico om in Vlaanderen te overlijden aan longkanker als gevolg van luchtvervuiling groter was dan tot dan toe werd aangenomen. Het onderzoek, ondersteund door de federale overheid en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), werd tussen 2000 en 2002 verricht op achttien plaatsen: in steden, in industriegebieden en op het platteland.
Dufour deed, om het risico op de ziekte te testen, een zogeheten biologische analyse van luchtstalen. Daarbij werd een volledig luchtstaal op zijn kankerverwekkend vermogen gemeten. Met de traditionele chemische methode kon alleen een beperkt aantal stoffen worden getest die mogelijk kankerverwekkend waren. Het risicoverschil tussen beide soorten metingen was groot: de kans op longkanker lag met de nieuwe methode zeker vijf maal zo hoog. Dufour stelde: 'Op 1 miljoen mensen levenslang blootgesteld aan luchtvervuiling kom je met een chemische analyse tot

maximaal 461 longkankerdoden. Een biologische analyse schat het risico op maximaal 2.000. Voor gemiddelde vervuiling is het verschil tussen beide resultaten nog groter: 48 tegenover 657.'
Een woordvoerster van de VMM, Mie Van den Kerchove, verklaarde naar aanleiding van het onderzoek dat er al een project liep waarbij biologische analyses werden gedaan. Deze zouden in de toekomst gebruikt kunnen worden naast de chemische analyses, die noodzakelijk bleven om bepaalde stoffen – bijvoorbeeld zink – te kunnen meten.

LANDBOUW

België voert ophokplicht voor pluimvee in

Per 1 maart 2006 werd in België een ophokplicht voor pluimvee van kracht, met het oog op een mogelijke besmetting van de dieren met het vogelgriepvirus. Ook werden evenementen waar vogels werden verkocht, verboden. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) had daartoe op 14 februari besloten.
Bij overtreding van het gebod kreeg men 24 uur de tijd alsnog aan de plicht te voldoen. Gebeurde dat niet, dan zou proces-verbaal worden opgemaakt en de dieren zouden in beslag worden genomen. In dat geval zou een nieuwe plek worden gezocht waar zij voor rekening van de eigenaar konden worden ondergebracht. Was dit onderkomen niet beschikbaar, dan werden de dieren op kosten van de eigenaar gedood. De controle op de naleving was in handen van burgemeester en politie.
De afnemende vraag naar vooral kippenvlees betekende intussen een daling van de verkoop en een flinke prijsdaling. De uitvoer naar Frankrijk en Duitsland was met een derde gedaald.

NATUUR EN MILEU

Hof van beroep dwingt tot nieuw spreidingsplan Zaventem

Het hof van beroep in Brussel voegde op 21 maart 2006 een nieuw vonnis toe aan een serie gerechtelijke uitspraken in de slepende kwestie rond de geluidsoverlast van de vluchten van en naar de luchthaven Zaventem. Het sprak uit dat de federale regering binnen 30 dagen een nieuw plan moest opstellen om de overlast gelijkmatig te spreiden over alle omwonenden van Zaventem. Er stond bij niet-nakoming van het vonnis een dwangsom op van 25.000 euro per dag, met een maximum van 2,5 miljoen euro.
Ook het Vlaams en Brussels gewest kregen verplichtingen opgelegd. De Vlaamse regering moest van het hof de verantwoordelijkheid nemen om luchthavenexploitant BIAC een Milieu-effectrapportage (MER) te laten opstellen. Dat moest gebeuren binnen twintig dagen. Daarnaast veroordeelde het hof het weren van geluidsoverlast door het Brussels Gewest, omdat het een gelijkmatige spreiding van overlast belemmerde. Het hof sprak in dit verband van een gebrek aan federale loyaliteit – de verplichting voor de nationale overheid en die van de deelstaten tot constructieve samenwerking. De Brusselse geluidsnormen waren een schending van het evenredigheidsbeginsel en daarmee ongrondwettelijk, aldus het hof.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty bekritiseert senaatsvoorzitter voor uitspraken Guantánamo Bay

Senaatsvoorzitter Anne-Marie Lizin getuigde op 6 maart 2006 voor een commissie van het Europees Parlement over het rapport van het Belgische Comite I, belast met toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, over vermeende vluchten van de Amerikaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) over Belgisch grondgebied. Zij liet impliciet blijken dat deze naar haar mening inderdaad hadden plaatsgevonden. Het betrof onder meer twee vluchten in 2002 vanuit Deurne naar Nederland. De geheime CIA-operaties zouden bedoeld zijn om van terrorisme beschuldigde arrestanten te vervoeren, mogelijk naar locaties waar zij het risico liepen gemarteld te worden.
Lizin had als vertegenwoordiger van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) tevens een bezoek gebracht aan de Amerikaanse gevangenis op Guantánamo Bay op Cuba, waar mensen vastzaten omdat ze als (potentiële) terroristen werden beschouwd. Volgens mensenrechtenorganisaties werden de gevangenen er slecht behandeld en werden hun juridische rechten onthouden. Lizin velde echter een positief oordeel over de situatie aldaar. Ze stelde dat de leefomstandigheden van de gevangenen dusdanig veranderd waren dat deze intussen beter waren dan die in Belgische gevangenissen. Ze zou hierover in juli verslag uitbrengen aan de OVSE.
Amnesty International (AI) veroordeelde de uitspraken van de senaatsvoozitter in scherpe bewoordingen. De mensenrechtenorganisatie benadrukte daarbij dat zij haar oordeel had geveld zonder bevindingen van gevangenen te hebben gehoord: 'Lizin stelde tijdens haar bezoek onder meer vast dat de ondervragingstechnieken in Guantánamo zachter zijn, maar ze kwam tot deze en andere ontstellende conclusies zonder één enkele gevangene te hebben gesproken', zo stelde Eva Berghmans van AI. En vooruitlopend op Lizins verslaggeving aan de OVSE: 'Amnesty hoopt alsnog dat haar rapport duidelijk de nadruk legt op het gebrek aan duidelijkheid omtrent de levensomstandigheden in Guantánamo, de onmenselijke ondervragingstechnieken, de flagrante schendingen van het internationaal humanitair recht en het gebrek aan respect voor de grondrechten van de gevangenen.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Syrische oppositie in Belgische ballingschap vormt overgangsregering

Als het bewind van de Syrische president Bashar al-Assad ten val kwam, zou er een regeringsploeg gereed staan om voor een periode van een half jaar het roer over te nemen. Dat viel af te leiden uit een serie bijeenkomsten die in maart 2006 werd gehouden in Brussel, waar de oppositie tegen het bewind in ballingschap leefde. Op een volgende bijeenkomst, anderhalve maand later, zouden de leden van het overgangsbewind worden aangewezen.
De vergaderingen werden bijgewoond door zo'n 25 oppositieleiders van zeer uiteenlopende stromingen: er waren Koerdische, communistische, liberale en nationalistische vertegenwoordigers, alsmede de leider van de Syrische Moslimbroederschap, Ali Sadr Eddine al-Bayanouni. De meest prominente aanwezige was de voormalige Syrische minister van Buitenlandse zaken en vice-president, de 73-jarige Abdel-Halim Khaddam. Hij sprak de verwachting uit dat het zittende Syrische bewind nog in 2006 ten val zou komen vanwege de slechte economische situatie, de armoede, de corruptie en het gebrek aan vrijheidsrechten. Ook zou er steun zijn van hervormingsgezinde krachten in de regerende Baath-partij. Zelf

Cyprus

had Khaddam in 2005 met het regime gebroken en leefde hij in Frankrijk in ballingschap.
Khaddam was een vriend van de in februari 2005 vermoorde Libanese ex-premier Rafik al-Hariri, in wiens dood men tot in kringen van de Verenigde Naties toe de hand van Syrië zag. De Belg Serge Brammertz was in januari benoemd tot hoofd van een onafhankelijke onderzoekscommissie die door de VN-Veiligheidsraad was ingesteld om de omstandigheden rond de dood van al-Hariri te onderzoeken.

(Vorige berichten pagina 137/2 e.v. - 2006)

CYPRUS

JUSTITIE

Europees Hof bevestigt vonnis over compensatie verloren eigendommen

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bevestigde op 23 maart 2006 haar eerdere vonnis over de compensatie van Grieks-Cyprioten die hun bezittingen hadden verloren na de Turkse invasie van 1974. Het hof stelde dat Turkije drie maanden de tijd had om aan dit vonnis te voldoen. Turkije had hierover reeds een brief gestuurd, maar het hof moest deze nog bestuderen.
De Turks-Cypriotische overheid had met het oog op het vonnis al een speciale commissie ingesteld, maar de Grieks-Cyprioten betwistten haar legitimiteit.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije weigert VN-afgezant te ontvangen

Turkije liet op 15 maart 2006 weten dat het de speciale afgezant van de Verenigde Naties voor Cyprus, de Deen Michael Möller, niet wilde ontvangen omdat hij partijdig zou zijn. Möller zou volgens de Turken de Europese Unie een te grote invloed in het herenigingsproces willen geven, terwijl volgens hen alleen de VN hierin een rol hoorden te spelen.
Tegen de achtergrond van dit conflict speelde de Turkse irritatie over de gezamenlijke oproep die VN-secretaris-generaal Kofi Annan en de Cypriotische president Tassos Papadopoulos in februari deden. Zij riepen op het eiland te demilitariseren, wat betekende dat de 30.000 Turkse manschappen het eiland zouden moeten verlaten.

(Vorige berichten pagina 75/2 e.v. - 2006)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

Rechtbank stemt in met nieuw vliegveld voor Berlijn

Het Bundesverwaltungsgericht, een van Duitslands Hooggerechtshoven, gaf op 16 maart 2006 definitief het groene licht voor de aanleg van een nieuw vliegveld bij Berlijn dat open zou gaan in 2011 en de drie bestaande vliegvelden zou vervangen. Het nieuwe vliegveld zou Berlin Brandenburg International (BBI) gaan heten en naar verwachting 22 miljoen passagiers per jaar verwerken. De rechtbank legde in haar uitspraak wel beperkingen op aan het aantal nachtvluchten, wat weer kritiek opleverde van vliegmaatschappijen.

Regionale verkiezingen versterken positie Grote Coalitie

Bij verkiezingen op 26 maart 2006 in de drie deelstaten Baden-Württemberg (bijna 11 miljoen inwoners), Rijnland-Palts (4 miljoen) en Saksen-Anhalt (2,5 miljoen) deden zowel de Christelijk-Democratische Unie (CDU) als de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) het relatief goed. Politici van beide partijen zagen in de uitslag een blijk van vertrouwen in de Grote Coalitie van bondskanselier Angela Merkel.
In Baden-Württemberg verloor de SPD, een traditioneel CDU-bolwerk, ongeveer 8 procent in vergelijking met 2001. De partij won echter in Rijnland-Palts. In Saksen-Anhalt bleef de CDU de grootste partij en werd de SPD derde, achter de Linkspartij.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Hoogste rechtbank verwerpt Griekse compensatieclaim

De hoogste Duitse rechtbank, het Bundesverfassungsgericht, verwierp op 3 maart 2006 een compensatieclaim van vier Grieken, van wie de ouders waren gedood bij een door de SS uitgevoerde massamoord in Griekenland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Op 10 juni 1944 waren in het Griekse dorpje Distomo als vergelding voor een aanval van partizanen 200 à 300 mensen vermoord, onder wie bejaarden, vrouwen en kinderen. Duitsland had na de oorlog schadevergoeding ter waarde van miljoenen euro's aan Griekenland betaald, maar compensatieclaims van privé-personen altijd afgewezen.
De rechtbank oordeelde dat de toenmalige Bondsrepubliek Duitsland geen compensatieclaims betreffende oorlogsmisdaden kon worden opgelegd afkomstig van individuen. Alleen andere staten konden geldige claims indienen. De rechtbank was tevens van mening dat de massamoord onder het oorlogsrecht viel en geen specifieke nazimisdaad was. De misdaad viel derhalve niet onder aparte regelingen die bestonden voor compensatie voor de misdaden van het nazi-regime. Als het verzoek tot compensatie was toegekend, zou de deur zijn opengezet voor andere compensaties in de orde van grootte van miljarden euro's.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stakingen publieke sector duren voort

Stakingen in de publieke sector gingen op 20 maart 2006 al hun zevende week in, terwijl bemiddelaars er niet in slaagden een compromis te bereiken tussen de partijen in de staat Baden-Württemberg. Werkgevers in de sector wilden de werkweek van 38,5 uur uitbreiden tot 40 uur. Ook wilden zij een korting op bonussen invoeren, waartegen de werknemers in Baden-Württemberg gedurende zes weken in het geweer waren gekomen met korte stakingen. Gemeentepersoneel in de stad Hamburg en de staat Nedersaksen hadden ingestemd met een aanpassing van de lengte van de werkweek, maar vakbonden en werknemers in de publieke sector in Baden-Württemberg hadden dat geweigerd.
Artsen verbonden aan openbare ziekenhuizen in Duitsland hielden op 22 maart een demonstratie in Hannover ter ondersteuning van een staking die een week eerder was begonnen. Aan de staking, die selectief werd uitgevoerd, namen ongeveer 20.000 artsen deel, die een betere beloning eisten.

Verlenging verbod op toegang van arbeidskrachten uit Oost-Europa

De regering maakte op 22 maart 2006 be-

kend dat een verbod op toegang van arbeidskrachten uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie verlengd zou worden tot april 2009. In een verklaring zei men te vrezen voor een sterke toeloop van arbeidskrachten voor lager betaalde banen als de grenzen helemaal open zouden gaan.
De vijftien oude EU-lidstaten hadden het recht de toegang tot de arbeidsmarkt voor inwoners van de tien nieuwe lidstaten te beperken tot zeven jaar na hun toetreding in mei 2004.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staatsschuld naar recordhoogte

De Bundesbank maakte op 24 maart 2006 bekend dat de Duitse staatsschuld in 2005 met 4,8 procent was opgelopen tot het hoogste bedrag ooit, 1.520 miljard euro. Dat kwam neer op een schuld van 18.500 euro per hoofd van de bevolking. De schuld bedroeg 67,7 procent van het bbp.

(Vorige berichten pagina 142/1 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Arbeidswet gehandhaafd ondanks massale protesten

Overheid verdedigt politie-inval Sorbonne

De Franse minister van Onderwijs Gilles de Robien verdedigde op 11 maart 2006 het gebruik van geweld door de politie bij de uitzetting van 200 studenten uit de universiteit Sorbonne. De politie bestormde de universiteit en verrichtte diverse arrestaties. Twee mensen raakten gewond.
De studenten protesteerden tegen het flexibele arbeidscontract (Contrat Première Embauche – CPE) waarmee de regering de hoge werkloosheid onder jongeren wilde bestrijden, met name in de voorsteden waar de jeugdwerkloosheid opliep tot 40 procent. De regering meende dat het CPE het aantrekkelijker maakte voor werkgevers om jongeren tot 26 jaar aan te nemen, omdat zij hen de eerste twee jaar zonder opgaaf van reden konden ontslaan. Het arbeidscontract gold alleen voor kleine bedrijven, maar critici waarschuwden voor de mogelijkheid van misbruik en het risico van een tweedeling tussen de arbeidspositie van jonge en oudere werknemers.

Honderdduizenden demonstranten

Op 18 maart protesteerden honderdduizenden mensen tegen het CPE. Volgens de organisatoren waren er 1,5 miljoen demonstranten, de politie hield het op 500.000. De grootste demonstratie vond plaats in Parijs. Aan de protestacties namen studenten, arbeiders, gepensioneerden en gezinnen deel. In Parijs en enkele andere steden vonden enkele gewelddadige incidenten plaats. Op 29 maart gingen een miljoen mensen de straat op om te protesteren tegen het CPE. 'Wij zijn hier voor onze kinderen. Mijn zoon is 23 en heeft geen werk. Dat is normaal in Frankrijk', zo verklaarde een demonstrant tegen persbureau *Associated Press*. De demonstraties verliepen grotendeels rustig. Tijdens gewelddadige incidenten in Parijs zette de politie traangas en waterkanon in en arresteerde 500 mensen. Elders in het land werden 300 mensen gearresteerd.
Dezelfde dag vond een landelijke staking plaats die grote delen van het openbaar vervoer plat legde, inclusief de luchthavens. Ook scholen, postkantoren, banken, overheidsdiensten en arbeidsbureaus waren ontregeld.

President Chirac ondertekent nieuwe arbeidswet

Premier Dominique de Villepin stond voor de moeilijkheid een oplossing te vinden zonder minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy, zijn belangrijkste rivaal voor de presidentsverkiezingen, in de kaart te spelen. Tegen het parlement toonde hij zich bereid over (wijzigingen in) de werkgelegenheidsmaatregelen te praten, maar van intrekking was geen sprake.
President Jacques Chirac, die De Villepin als zijn politieke erfgenaam beschouwde, steunde zijn premier. Op 31 maart kondigde de president tijdens een televisieoptreden aan de omstreden wet te zullen ondertekenen, ondanks de aanhoudende protesten. Maar Chirac beloofde tevens de twee meest gekritiseerde onderdelen van de wet te zullen wijzigen: de proeftijd van twee jaar werd teruggebracht tot één jaar en werkgevers mochten jongeren niet ontslaan zonder opgaaf van reden. De regering bleef volhouden dat de wet nodig was om de hoge jeugdwerkloosheid in de arme voorsteden te bestrijden.
De reacties op het voorstel van Chirac waren afwijzend. Studenten, vakbonden en linkse partijen verklaarden door te gaan met de stakingsacties totdat de overheid de wet introk. Sommige acties liepen uit op gewelddadige confrontaties met de politie.

Franse politie vrijgesproken van marteling

Op 17 maart 2006 publiceerde de nationale politie-inspectiedienst IPGN een rapport waarin de Franse politie werd vrijgesproken van marteling van Algerijnse leden van de Gewapende Islamitische Groep (GIA) die in de jaren negentig van de twintigste eeuw bomaanslagen pleegden in Frankrijk. Deze waren een protest tegen de steun van de Franse overheid aan de Algerijnse autoriteiten die in 1992 een tweede verkiezingsronde hadden geschrapt om de overwinning van het Islamitisch Heilsfront (FIS) te voorkomen.
Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy had om het rapport gevraagd na publicatie van het boek *Place Beauveau*, waarin de politie werd beschuldigd van het gebruik van elektrische schokken en het onthouden van water en voedsel aan verdachten. Uit het onderzoek van de IPGN bleek wel dat de veiligheidstroepen verdachten soms hard hadden geslagen.
Het rapport was een steun in de rug voor de politie, die regelmatig sterk werd bekritiseerd vanwege haar optreden onder immigranten in de voorsteden.

Algerijn veroordeeld voor metroaanval in 1995

Een Franse rechtbank veroordeelde op 29 maart een van de leden van de GIA, de Algerijn Rachid Ramda, wegens betrokkenheid bij bomaanslagen in de Parijse metro in 1995 tot tien jaar gevangenisstraf. Bij de aanslagen stierven tien mensen en raakten 150 anderen gewond.

Toename van racisme onder Franse bevolking

Een Franse mensenrechtenorganisatie maakte op 21 maart 2006 bekend dat een derde van de Fransen zichzelf racistisch noemde, een stijging van 8 procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Het onder-

zoek was uitgevoerd kort na de rellen in de arme voorsteden in november 2005. Daarbij werden duizenden auto's in brand gestoken door jongeren uit protest tegen discriminatie en hoge werkloosheid. In sommige voorsteden bedroeg de jeugdwerkloosheid 50 procent.
In Frankrijk woonden grote groepen minderheden: zo'n 600.000 joden en 5 miljoen (voornamelijk Noord-Afrikaanse) moslims. Uit het onderzoek bleek verder dat de ondervraagden zich vooral zorgen maakten over werkloosheid (27 procent), onveiligheid (16 procent) en armoede (11 procent).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Huwelijksleeftijd vrouwen verhoogd

Het Franse parlement besloot op 23 maart 2006 om de huwelijksleeftijd van vrouwen te verhogen van vijftien naar achttien jaar, dezelfde leeftijd als voor mannen. De maatregel was bedoeld om huiselijk geweld te bestrijden en gedwongen huwelijken te voorkomen. Andere maatregelen betroffen onder meer het strafbaar stellen van vrouwenbesnijdenis en van het afnemen van identiteitspapieren om een partner het weggaan te beletten.

(Vorige berichten pagina143/1 e.v. - 2006)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Parlement akkoord met wet die crematie toestaat

Het Griekse parlement ging op 2 maart 2006 akkoord met een wetsvoorstel dat crematie toestond. Tot dan toe had de Grieks-orthodoxe kerk deze vorm van teraardebestelling tegengehouden omdat crematie een schending van het menselijk lichaam zou inhouden. Regering en oppositie stemden echter in met het voorstel na een publiek debat dat zich tien jaar lang had voortgesleept. Overigens werd crematie alleen toegestaan voor mensen wier religie zich hiertegen niet verzette. Dit betekende dat het overgrote deel van de Grieken nog niet gecremeerd kon worden omdat ze Grieks-orthodox waren.
Op de achtergrond van het debat speelde het argument dat de begraafplaatsen langzaam maar zeker overvol raakten. Dit probleem deed zich vooral voor in de hoofdstad Athene.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Massale stakingen tegen economische hervormingen

Vakbonden hadden voor 15 maart 2006 een staking uitgeroepen tegen de economische plannen van de overheid die volgens de bonden leidden tot lagere lonen en hogere prijzen. Verder vreesden zij dat de voorgenomen privatisering van overheidsdiensten ten koste zou gaan van arbeidsplaatsen. Grieken gaven massaal gehoor aan de staking, waardoor het openbaar vervoer, overheidsdiensten, banken, ziekenhuizen en scholen ernstig waren ontregeld.
Eerder, op 3 maart, had het veiligheidspersoneel op de zeven belangrijkste luchthavens het werk al neergelegd. Aanleiding was de vrees voor verlies van werkgelegenheid nadat de overheid een nieuw beveiligingscontract had gesloten voor de luchthaven van Thessaloniki.

MILITAIRE ZAKEN

Griekenland ziet af van koop F16-vliegtuigen

Het ministerie van Defensie maakte op 15 maart 2006 bekend dat het de optie voor tien F16-gevechtsvliegtuigen van het Amerikaanse bedrijf Lockheed Martin niet zou verzilveren. Op deze manier wilde de overheid geld besparen, om zo het begrotingstekort terug te dringen. Een jaar eerder had Griekenland besloten om dertig F16's aan te schaffen en een onderzoek te starten naar de aankoop van nog eens dertig gevechtsvliegtuigen. Uiteindelijk doel was dat de luchtmacht de beschikking zou krijgen over zestig gevechtsvliegtuigen van de vierde generatie. Defensie liet weten ook de plannen voor de 30 extra toestellen nog eens tegen het licht te zullen houden.

EUROPESE UNIE

Europees Parlement tikt Griekenland op de vingers

In maart 2006 barstte een discussie los over een resolutie die het Europees Parlement in februari had aangenomen en waarin Griekenland ernstig op de vingers werd getikt.

Het parlement stelde dat Griekenland mensen met een auto met een buitenlands kenteken onevenredig hard aanpakte. Zij zouden torenhoge boetes krijgen en hun auto's zouden veelvuldig in beslag worden genomen. Het parlement kwam tot deze conclusie na een onderzoek naar klachten van individuele burgers.
Griekenland verdedigde zich met het argument dat het om autohandelaars ging die de Griekse wegenbelasting probeerden te ontduiken. Volgens het Europees Parlement was dit niet het geval. Het stelde dat burgers uit de Europese Unie het recht hebben om maximaal zes maanden met een kenteken uit het land van vestiging in een ander land te rijden. Griekenland beschouwde echter de Grieken die elders in Europa woonden nog steeds als inwoners die wegenbelasting moesten betalen.

(Vorige berichten pagina 145/1 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Menzies Campbell nieuwe leider Liberaal-Democraten

Sir Menzies Campbell werd op 2 maart 2006 gekozen tot nieuwe leider van de Liberaal-Democraten (LibDem). De 64-jarige woordvoerder Buitenlandse zaken versloeg in twee stemronden Chris Huhne, de woordvoerder Economische zaken, en partijvoorzitter Simon Hughes. Campbell zei dat hij de partij zou moderniseren en terug zou brengen in de regering. Verder beloofde hij te strijden voor eerlijkheid, vrijheid en milieubescherming.
De twee verslagen kandidaten betuigden hun steun aan Campbell. Ze zeiden ernaar uit te zien om onderdeel uit te maken van zijn team. Felicitaties waren er ook vanuit de andere partijen. Wel was er kritiek omdat Campbell aan de wieg had gestaan van de val van oud-leider Charles Kennedy. Hij was gedwongen af te treden nadat hij had bekend een alcoholprobleem te hebben.

Eerste biometrische passen uitgegeven

Het ministerie van Binnenlandse zaken maakte op 6 maart 2006 bekend dat het de eerste biometrische paspoorten had uitgegeven. Het ging om paspoorten met een

hoogwaardige technologie. Zo bevatte de pas een chip waarin aangezichtsgegevens stonden, zoals de afstand tussen neus, ogen, oren en mond. Vanaf augustus zou elke Brit die een nieuw paspoort aanvroeg een dergelijk paspoort krijgen.
Volgens Binnenlandse zaken was het nieuwe paspoort beter bestand tegen fraude, was het makkelijker om ermee burgers te identificeren en zou het de veiligheid vergroten.

Jowell besluit aan te blijven als minister

Minister van Cultuur Tessa Jowell maakte op 6 maart 2006 bekend dat ze aan zou blijven, na de steun te hebben gekregen van premier Tony Blair. Jowell was in opspraak geraakt omdat haar man, David Mills, door de Italiaanse rechter was gedaagd in een omkopingszaak, waarbij ook de Italiaanse premier Silvio Berlusconi was betrokken. Berlusconi zou Mills geld hebben betaald om positief bewijsmateriaal in een corruptieonderzoek te produceren. Dit geld zou mede zijn aangewend voor de afbetaling van de woning van Jowell en Mills.
Jowell zei hiervan niets te weten en het haar man kwalijk te nemen dat hij haar niet had ingelicht over de herkomst van het geld. Ze had dan ook 4 maart besloten een einde te maken aan hun 27-jarig huwelijk. Die daad mocht volgens haar vrienden niet worden gezien als een poging om haar politieke carrière te redden.

Mail on Sunday mag dagboek prins Charles niet publiceren

De rechter besloot op 17 maart 2006 dat weekblad de *Mail on Sunday* het dagboek Hong Kong van prins Charles niet mocht publiceren. Volgens de rechter ging het om privé-documenten die niet bedoeld waren voor publicatie. De krant beschikte overigens over nog zeven andere dagboeken waarover de rechter nog een oordeel moest vellen.

Prins Charles schreef op zijn reizen brieven naar familie en vrienden die gelezen konden worden als een reisdagboek. Dat deed hij ook tijdens de overdracht van Hong Kong in 1997 aan China. Mail on Sunday wist beslag te leggen op deze brieven en publiceerde er reeds delen uit, onder andere het deel waarin Charles de Chinese machthebbers omschreef als 'ontstellend oude wassen beelden'.
Charles verzette zich tegen de publicatie. Volgens een woordvoerder niet omdat de prins zich ergens voor hoefde te schamen, maar omdat het een principiële kwestie betrof. Het ging om privé-brieven die de Mail on Sunday onrechtmatig in handen had gekregen.

Aantal asielverzoeken scherp gedaald

Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) kwam op 17 maart 2006 met een rapport waaruit bleek dat het aantal asielverzoeken in de geïndustrialiseerde wereld de afgelopen vijf jaar scherp was gedaald. Zo was het aantal asielverzoeken in Groot-Brittannië in 2005 het laagste sinds 1993. In 2005 vroegen 30.500 mensen asiel aan, tegen 103.000 in het recordjaar 2002. Dit betekende een daling van 70 procent. Als werd gekeken naar het aantal asielverzoeken per 1.000 inwoners, nam Groot-Brittannië in 2005 de achttiende plaats in met 0,5 asielzoeker.

Premier Blair in opspraak na partijleningen

Premier Blair raakte in de derde week van maart 2006 in opspraak toen bleek dat hij enkele zakenlieden die de partij eerder forse bedragen hadden geleend tijdens de verkiezingscampagne van 2005 had voorgedragen voor een zetel in het Hogerhuis. Op 20 maart publiceerde Labour (Lab) de namen van twaalf zakenlieden die meer dan 250.000 pond (ca. 360.000 euro) hadden geleend. Het ging om de projectontwikkelaar Sir David Garrard (2,3 miljoen pond), Lord Sainsbury (2 miljoen pond) en textielmagnaat Richard Caring (2 miljoen pond). Verder hadden Rod Aldridge, Gordon Crawford, Sir Christopher Evans, Nigel Morris, Sir Gulan Noon, Chai Patel, Andrew Rosenfeld, Barry Townsley en Derek Tullett ieder een bedrag tussen de 250.000 pond en 1,5 miljoen pond geleend.

Lab stelde in een reactie: 'De leningen zijn verleend en ontvangen in goed vertrouwen en ze zijn op de juiste manier geregistreerd in de jaarrekening. Zoals de kiescommissie al heeft geconstateerd, bestaat er geen verplichting om leningen openbaar te maken die niet op commerciële basis zijn verstrekt.' Lab zei er echter bij dit in de toekomst wel te zullen doen en riep de Conservatieven (Cons) op hetzelfde te doen.
De zaak betekende een ernstige aantasting van het vertrouwen in Blair. Op 19 maart bleek uit een opiniepeiling dat nog slechts 36 procent van de Britten vertrouwen in hem had, het laagste cijfer sinds zijn aantreden in 1997. Overigens stond ondanks alles Lab er nog steeds goed voor in de opiniepeilingen, namelijk op 37 procent van de stemmen. De Conservatieven stonden op 33 procent en de Liberaal-democraten (Lib-Dem) op 21 procent.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ambtenaren staken tegen pensioenhervorming

Meer dan een miljoen gemeenteambtenaren gingen op 28 maart 2006 in staking uit protest tegen de hervorming van het pensioensysteem. De overheid wilde een einde maken aan het voorrecht dat een deel van de werknemers had om al op hun zestigste jaar met volledig pensioen te gaan. De overheid noemde dit discriminerend. De ambtenaren dachten hier anders over en legden massaal het werk neer. Zo moesten scholen, bibliotheken en sportcentra sluiten, terwijl ook het openbaar vervoer, de rechtspraak en de vuilnisdienst werden getroffen.

ONDERWIJS

Meer geld voor onderwijs

Minister van Financiën Gordon Brown maakte op 22 maart 2006 bekend dat de overheid miljarden extra in het onderwijs zou investeren om zo het openbaar onderwijs op hetzelfde niveau te brengen als het particulier onderwijs. Het te investeren bedrag zou oplopen van 5,65 miljard pond (ca. 8,2 miljard euro) naar 8 miljard pond (ca. 10 miljard euro) in de komende vijf jaar. Dat geld was bedoeld voor betere salarissen, computertechnologie, gebouwen en onderwijsmateriaal.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Scholiere mag geen burka dragen

Het House of Lords besloot op 22 maart 2006 dat de zeventienjarige Shabina Begum terecht van school was gestuurd omdat ze een burka droeg. Deze islamitische mantel,

die alleen het gezicht en de handen vrijliet, paste volgens haar school niet bij het schooluniform. Om die reden werd ze in 2002 van school gestuurd.
Het Hof van Beroep oordeelde in maart 2005 dat de mensenrechten van Begum waren geschonden omdat het haar vrij stond zich te kleden volgens haar religie. De school ging in hoger beroep en kreeg uiteindelijk gelijk van het House of Lords. Dit stelde dat de ouders van Begum bekend waren met het beleid voor schooluniformen op de betreffende school en dat het hen vrijstond hun dochter naar een andere school te sturen.

'Duizenden kinderen gevangen'

De Refugee Council (RC), Save the Children (SC) en Bail for Immigration Detainees (BID) kwamen op 28 maart 2006 met een rapport waaruit bleek dat Groot-Brittannië elk jaar 2.000 kinderen gevangen zette in immigratiecentra. Sommigen van hen zouden daar soms maanden vast zitten. De drie organisaties noemden dit inhumaan en onnodig. 'Detentie van kinderen is moreel verwerpelijk en moet direct stoppen.' Ze riepen Binnenlandse zaken op met alternatieven te komen.

House of Lords akkoord met ID-kaart

Groot-Brittannië zal vanaf 2008 een nationale identiteitskaart invoeren om zo fraude en terrorisme te bestrijden. Dit kwamen het House of Lords en de regering op 29 maart 2006 overeen. De kaart van hoogwaardige technologie zou onder andere vingerafdrukken en een irisscan van de drager bevatten. Het House of Lords hadden eerder de introductie van de kaart tegengehouden, maar uiteindelijk ging het akkoord met de afspraak dat mensen die een nieuw paspoort zouden aanvragen pas in 2010 over een dergelijke ID-kaart hoefden te beschikken.
Critici noemden de kaart onwerkbaar en kostbaar. Bovendien zou het een bedreiging betekenen voor de burgerrechten.

SCHOTLAND

Rookverbod afgekondigd

Op 26 maart 2006 werd een rookverbod van kracht in Schotland. Vanaf die datum was het verboden te roken in openbare gelegenheden, zoals kantoren, restaurants, stations en pubs. Op een overtreding van het verbod stond een boete van 50 pond (ca. 90 euro). Naar verwachting zou een soortgelijk verbod in 2007 van kracht worden in Noord-Ierland en Engeland.

NOORD-IERLAND

IMC: 'IRA geen terroristische bedreiging meer'

De International Monitoring Commission (IMC) maakte op 8 maart 2006 bekend dat het Ierse Republikeinse Leger (IRA) niet meer beschouwd kon worden als een terroristische bedreiging. Volgens de IMC had de IRA-leiding inderdaad de strategische beslissing genomen om de politieke weg te bewandelen. Een maand eerder had de IMC al gezegd dat de IRA zich hield aan haar belofte om te ontwapenen, maar nog wel betrokken was bij spionage en georganiseerde criminaliteit. De grootste bedreiging voor de openbare orde kwam nu van de protestantse paramilitaire organisaties, aldus de IMC.
De Britse premier Tony Blair en zijn Ierse ambtgenoot Bertie Ahern reageerden enthousiast op het rapport.

BUITENLANDSE ZAKEN

Groot-Brittannië trekt nog meer manschappen terug

Minister van Defensie John Reid maakte op 13 maart 2006 bekend dat Groot-Brittannië nog eens 800 manschappen uit Irak zou terugtrekken, zodat het totaal aantal Britse militairen in Irak nog slechts 7.000 zou bedragen. In oktober 2003 waren er nog 10.000 Britse militairen in Irak.
Reid zei dat de beslissing was ingegeven door het feit dat het Iraakse leger inmiddels 235.000 man telde en beter in staat was haar tactische verantwoordelijkheid te overzien. De minister benadrukte dat er nog geen verantwoordelijkheden werden overgedragen aan het Iraakse leger.

Oud-kolonel Tim Collins zei dat er een verkeerd signaal uitging van de troepenreductie. Hij zei dat het Iraakse leger niet in staat was gezag op zich te nemen en dat de reductie van de Britse troepen hoop zou geven aan elementen die een burgeroorlog wilden ontketenen.

(Vorige berichten pagina 145/3 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Italië op weg naar parlementsverkiezingen

Betogers slaags met politie

In april 2006 zouden in Italië parlementsverkiezingen worden gehouden. Daaraan voorafgaand vonden op 11 maart schermutselingen plaats tussen voor- en tegenstanders van de zittende regering onder leiding van premier Silvio Berlusconi. Ongeveer 300 antifascisten raakten slaags met de politie in Milaan. Zij demonstreerden tegen een bijeenkomst van de fascistische organisatie 'Driekleurige Vlam' die deel uitmaakte van het blok van Berlusconi. De demonstranten wierpen stenen en benzinebommen naar de politie en staken auto's in brand. Verder gooiden ze een spijkerbom, waardoor negen agenten gewond raakten. De politie wist 45 relschoppers te arresteren.
Berlusconi gaf direct het linkse blok, onder leiding van Romano Prodi, de schuld van de rellen. Prodi op zijn beurt distantieerde zich van de demonstranten.

Televisiedebat eindigt onbeslist

Op 14 maart hielden Berlusconi en Prodi een televisiedebat in de aanloop naar de verkiezingen. Belangrijkste onderwerp was de economische situatie. De economie in Italië stagneerde en volgens Prodi was Berlusconi er niet in geslaagd het tij te keren. Deze zou vooral druk zijn geweest met het aannemen van wetten om zichzelf te bevoordelen. Prodi verweet Berlusconi verder dat hij tijdens zijn ambtsperiode de samenleving had verdeeld. De premier verweet Prodi echter een loopje met de waarheid te nemen.
Het debat was strak geregisseerd, waarbij de debatten bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen als voorbeeld dienden. Berlusconi toonde zich na afloop teleurgesteld. Hij stelde dat het hem niet goed was gelukt zijn boodschap voor het voetlicht te brengen. Prodi was wel tevreden met de uitkomst. Uit een opiniepeiling bleek dat 38 procent van de kijkers vond dat Prodi had gewonnen, 35 procent meende dat Berlusconi de winnaar was en 27 procent hield het op een gelijkspel.

Italië

NATUUR EN MILIEU

Wereldnatuurfonds noemt Italiaans beleid een ramp

De Italiaanse afdeling van het Wereldnatuurfonds (WWF) stelde op 8 maart 2006 dat het Italiaanse beleid van de afgelopen vijf jaar een ramp voor het milieu betekende. Die periode werd gekenmerkt door radicale verandering in de wetgeving voor milieubescherming. Zo werden de regels voor het dumpen van afval versoepeld en werden huizen gelegaliseerd die illegaal waren gebouwd of verbouwd.
Het WWF zei zich niet in een politieke discussie te willen mengen en slechts een analyse te geven van het beleid van de afgelopen vijf jaar. Het presenteerde haar bevindingen echter wel zes weken voor de algemene verkiezingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Italië en Nederland leggen euthanasieruzie bij

Tijdens de Europese Top die op 23 maart 2006 in Brussel werd gehouden, legden Nederland en Italië de ruzie bij die een week eerder was begonnen naar aanleiding van opmerkingen van de Italiaanse minister Carlo Giovanardi. Hij had het Nederlandse euthanasiebeleid vergeleken met de nazipraktijken uit de Tweede Wereldoorlog. Hij suggereerde bovendien dat Nederlandse artsen euthanasie toepasten op blinde kinderen, dove kinderen en kinderen met het syndroom van Down. Nederland eiste hierop excuses.

Premier Silvio Berlusconi zei in Brussel tegen zijn Nederlandse ambtgenoot Jan Peter Balkenende dat hij de opmerkingen van Giovanardi ongepast vond. Minister van Buitenlandse zaken Gianfranco Fini liet zich in soortgelijke woorden uit tegenover zijn Nederlandse ambtgenoot Ben Bot.

Afghaanse christen krijgt asiel

Premier Silvio Berlusconi maakte op 29 maart 2006 bekend dat de Afghaan Abdul Rahman in Italië was gearriveerd en politiek asiel had gekregen. Rahman was twee dagen eerder vrijgelaten uit een Afghaanse gevangenis omdat hij geestelijk niet in staan zou zijn een proces bij te wonen. De asielprocedure die normaal maanden duurde, was voor Rahman speciaal versneld.
Rahman was in Afghanistan aangeklaagd omdat hij als islamiet bekeerd was tot het christendom, een vergrijp waarvoor hij ter dood veroordeeld kon worden. Het proces tegen Rahman leidde wereldwijd tot verontwaardiging. Ook Italië behoorde tot de landen die protesteerden.

(Vorige berichten pagina 147/3 e.v. - 2006)

Macedonië

MACEDONIË

BINNENLAND

Eerste bijeenkomst van nieuwe etnisch-Albanese partij

Op 20 december 2005 hield de Partij voor een Democratische Toekomst (PAD), een recent opgerichte etnisch-Albanese partij, haar eerste bijeenkomst in de stad Tetovo. Alaidin Demir, de voormalige burgemeester van deze stad en voorheen lid van de Democratische Partij van Albanezen (PDsh), werd tot partijvoorzitter gekozen.

JUSTITIE

Gevangenisstraf van afvallige bisschop gehandhaafd

Het Hooggerechtshof van Macedonië verwierp op 16 september 2005 het beroep van de Servisch-orthodoxe bisschop Jovan van Ohrid tegen zijn gevangenisstraf van achttien maanden. Volgens de rechtbank had hij aangezet tot etnische en religieuze haat door in het geheim zondagsmissen te leiden volgens Servisch-orthodoxe riten.
Sinds de Macedonisch-orthodoxe kerk zich in 1967 had afgescheiden van de Servisch-orthodoxe kerk waren er spanningen tussen beide kerken. Bisschop Jovan had twee jaar tevoren de Macedonische kerk ingeruild voor de Servische.

Albanese journaliste en haar vader veroordeeld wegens terrorisme

Een Macedonische rechtbank bevestigde op 8 november 2005 de gevangenisstraf van vijf jaar voor de Albanese journaliste Rajmonda Malecka en haar vader Bujar Malecka wegens betrokkenheid bij een terroristische organisatie. Als bewijs daarvoor dienden belastend (video)materiaal dat de Malecka's in hun bezit hadden. Volgens de veroordeelden diende het materiaal om een documentaire te maken over guerrillaleider Agim Krasniqi en zijn Macedonisch-Albanese Nationaal Bevrijdingsleger.
Na de veroordeling tekende de advocaat van de Malecka's meteen beroep aan.

Gevangenisstraf van tien jaar voor terroristische aanslag

Een Macedonische rechtbank veroordeelde op 20 februari 2006 de etnische Albanees Shaban Limani tot tien jaar gevangenisstraf. Hij had samen met tien anderen een terroristische aanslag gepleegd waarbij drie mensen, onder wie twee soldaten van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), waren omgekomen. Limani was het vierde lid van de groep dat werd veroordeeld. De zeven anderen waren nog voortvluchtig.

EUROPESE UNIE

Macedonië wordt kandidaat-lid EU

Politie krijgt verantwoordelijkheid grenscontroles

Minister van Defensie Jovan Manasiveski verklaarde op 29 augustus 2005 dat de politie alle grenscontroles had overgenomen van het leger. Dit was een belangrijke voorwaarde voor toetreding tot de Europese Unie. Macedonië, dat een stabilisatieovereenkomst had gesloten met de EU, hoopte in 2012 toe te treden.

Andere voorwaarden voor toetreding

De 25 EU-landen gingen op 15 december 2005 akkoord met het kandidaat-lidmaatschap van Macedonië. De EU prees Macedonië vanwege de hervormingen die waren doorgevoerd na het einde van de etnisch-Albanese opstand in 2001. Anderzijds benadrukte de EU dat Macedonië moest voldoen aan strenge voorwaarden op het gebied van bestuurlijke hervormingen en corruptiebestrijding voordat de onderhandelingen konden beginnen.

Zowel premier Vlado Buckovski als president Branko Crevenkovski spraken op 17 december 2005 hun tevredenheid uit over het besluit.

Macedonië

Macedonië aanvaardt nieuwe kieswet

Op 29 maart 2006 stemde het parlement in meerderheid voor een nieuwe kieswet. De kieswethervorming was een belangrijke eis van de EU aan kandidaat-lid Macedonië. Tijdens de komende parlementsverkiezingen zou het land moeten bewijzen dat verkiezingen, anders dan in het verleden, vrij en eerlijk konden verlopen.
Het arme, twee miljoen inwoners tellende Macedonië werd beschouwd als een van de meer succesvolle Balkanlanden. De afscheiding van Joegoslavië in 1991 was zonder bloedvergieten verlopen. Een zeven maanden durende opstand van etnische Albanezen in 2001 die bijna uitliep op een burgeroorlog, werd beëindigd dankzij een EU-vredesvoorstel waarin ook de rechten van de Albanese minderheid (25 procent) werden vastgelegd.

Macedonië ontkent aantijging EU over obstructie

Macedonië verwierp op 23 maart 2006 de klacht dat de minister van Binnenlandse zaken Ljublomir Mihailovski had geweigerd samen te werken met een onderzoek van de Europese Unie naar geruchten over ontvoeringen door de Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA) van terrorismeverdachten in Europa. Een van de ontvoeringen zou in Macedonië hebben plaatsgevonden.
Volgens de Macedonische autoriteiten was Mihailovski bereid om de geruchten met een EU-delegatie te bespreken, maar wenste hij niet ondervraagd te worden. De delegatie zou Macedonië van 27 tot 29 april bezoeken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Griekenland verwerpt VN-naamgevingsvoorstel Macedonië

Macedonië aanvaardde op 10 oktober 2005 een (geheim) voorstel van de Verenigde Naties voor de naamgeving van het land. Griekenland verklaarde onmiddellijk het voorstel te verwerpen en de toetreding van Macedonië tot internationale organisaties te zullen blokkeren als dit land zich aanmeldde onder een andere naam dan het officiële 'Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië' (FYROM). Sinds de onafhankelijkheid van Macedonië veertien jaar eerder verzette Griekenland zich tegen de naam Macedonië, omdat Griekenland een aangrenzende streek had met dezelfde naam en elke aanspraak daarop door de republiek Macedonië wilde voorkomen.

(Vorige berichten pagina 466/3 e.v. - 2005)

Malta

MALTA

BINNENLAND

Oppositie wint lokale verkiezingen

De Malta Arbeiderspartij (MLP) won de verkiezingen die op 11 maart 2006 voor eenderde van de lokale besturen werden gehouden. De MLP behaalde 54 procent van de stemmen, tegen 43 procent voor de regerende Nationalistische Partij (PN). Ze won in 15 van de 23 lokale raden die op het spel stonden.
De gevolgen voor de nationale politiek waren vooralsnog gering omdat de landelijke verkiezingen pas voor twee jaar later op het programma stonden.

Aanslag op auto's Jezuïeten

Op 13 maart 2006 werden zeven wagens van de Orde der Jezuïeten in brand gestoken. Het was de tweede aanslag op Jezuïeten: in november 2005 waren reeds drie wagens in brand gestoken.
De politie vermoedde een racistische aanslag. De Orde der Jezuïeten verleende namelijk hulp aan de illegale immigranten op Malta en had zich uitgesproken tegen racisme.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Immigranten protesteren tegen behandeling

Op 24 maart 2006 ontsnapten ongeveer 60 illegale immigranten uit een detentiecentrum, waarna ze naar het ministerie van Onderwijs trokken om daar te demonstreren tegen hun behandeling. De politie wist een deel van de immigranten tijdens de demonstratie te arresteren. De anderen pakte ze later op in Valletta.
De demonstratie viel samen met een bezoek van een delegatie van het Europees Parlement, die de omstandigheden onderzocht waaronder immigranten werden vastgehouden. De commissie noemde die omstandigheden ontoereikend en stelde ook vraagtekens bij de lange tijd dat sommige illegale immigranten gevangen zaten. Die detentieperiode kon oplopen tot achttien maanden.
In Malta zaten ongeveer 1.000 migranten in een detentiecentrum, terwijl er nog eens 1.000 in open centra verbleven.

(Vorige berichten pagina 467/3 e.v. - 2005)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

PvdA, SP en CU winnaars gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006 leverden een grote verschuiving op in de krachtsverhoudingen tussen de partijen. De meest opvallende trend was dat de drie landelijke regeringspartijen verloren en de meeste oppositiepartijen wonnen. De lokale problematiek speelde een belangrijke rol tijdens de campagnes, maar landelijke politici mengden zich actief in de verkiezingsstrijd. Bovendien werd het gemeentelijk beleid sterk beïnvloed door dat van het zittende kabinet-Balkenende. De winst voor de oppositie werd dan ook veelal

Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen
7 maart 2006

	aantal	percentage
Lokale partijen	1.728.683	25,02
Partij van de Arbeid (PvdA)	1.620.387	23,45
Christen Democratisch Appèl (CDA)	1.162.829	16,83
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	944.942	13,68
GroenLinks (GL)	405.600	5,87
Socialistische Partij (SP)	392.512	5,68
ChristenUnie (CU)	251.416	3,64
Democraten 66 (D66)	183.156	2,65
Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	113.196	1,64
CU-SGP	84.186	1,22
Lijst Pim Fortuijn (LPF)	17.804	0,26
Nieuwe Communistische Partij Nederland (NCPN)	4.267	0,06
Vooruitstrevende Integratie Partij (VIP)	502	0,01
Geldige stemmen	6.909.480	-
Blanco	30.473	0,44
Aantal kiesgerechtigden:	11.851.753	-
Opkomst	6.939.953	58,56

Nederland

Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen grote steden

Het betreft de twaalf grootste gemeenten, met een inwonertal boven de 150.000. Vermeld zijn alleen de partijen die zetels behaalden, in volgorde van grootte.

Amsterdam (744.736 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	119.651	39,38	20
VVD	49.172	16,18	8
GL	41.563	13,68	7
SP	40.637	13,37	6
CDA	12.715	4,18	2
D66	12.338	4,06	2
Opkomst	305.234	52,69	

Rotterdam (589.379 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	97.468	37,40	18
Leefbaar Rotterdam	77.284	29,66	14
CDA	19.939	7,65	3
SP	17.162	6,59	3
VVD	16.145	6,20	3
GL	11.336	4,35	2
CU-SGP	6.367	2,44	1
D66	5.709	2,19	1
Opkomst	261.596	58,03	

Den Haag (475.580 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	48.793	28,39	12
VVD	34.009	19,79	8
CDA	17.588	10,23	4
SP	13.203	7,68	3
GL	11.605	6,75	3
D66	8.060	4,69	2
CU-SGP	4.848	2,82	1
LPF	4.837	2,81	1
Solidair Nederland	4.641	2,70	1
Islam Democraten	5.277	3,07	1
Opkomst	172.672	47,71	

Utrecht (281.605 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	36.054	30,00	14
GL	18.245	15,18	8
VVD	14.393	11,98	5
SP	13.229	11,01	5
CDA	10.713	8,91	4
D66	8.496	7,07	3
Leefbaar Utrecht	8.165	6,79	3
CU	3.856	3,21	2
Burger en Gemeenschap	2.565	2,13	1
Opkomst	120.759	54,24	

Eindhoven (209.278 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	21.228	26,99	14
CDA	11.483	14,60	7
SP	10.124	12,87	6
VVD	9.266	11,78	6
GL	5.563	7,07	3
Leefbaar Eindhoven	5.449	6,93	3
Ouderen Appèl Eindhoven	3.837	4,88	2
D66	2.618	3,33	1
Stadspartij	1.923	2,44	1
LPF	1.786	2,27	1
CU	1.747	2,22	1
Opkomst	78.988	47,72	

Tilburg (200.389 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	18.931	24,15	11
CDA	12.012	15,32	7
SP	9.577	12,22	5
Lijst Smolders Tilburg	9.311	11,88	5
VVD	8.239	10,51	4
GL	5.847	7,46	3
Algemeen Belang	3.341	4,26	1
TOP	2.596	3,31	1
D66	2.425	3,09	1
Opkomst	78.618	50,13	

Nijmegen (189.120 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	18.795	25,37	11
SP	12.553	16,94	7
GL	11.562	15,60	6
CDA	9.199	12,42	5
VVD	7.200	9,72	4
D66	4.239	5,72	2
Verenigde Senioren Partij	2.814	3,80	1
Nijmegen Nu	2.579	3,48	1
Gewoon Nijmegen	2.271	3,07	1
Stadspartij Nijmegen	1.815	2,45	1
Opkomst	74.331	58,08	

Groningen (181.000 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	23.134	27,13	12
SP	14.744	17,29	7
VVD	10.318	12,10	5
GL	9.934	11,65	5
CDA	6.727	7,89	3
CU	5.639	6,61	2
Stadspartij	5.415	6,35	2
D66	4.764	5,59	2
Student en Stad	2.379	2,79	1
Opkomst	85.609	57,08	

Almere (178.600 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	16.606	27,50	12
VVD	10.172	16,84	7
Leefbaar Almere	6.430	10,65	4
SP	5.628	9,32	4
CDA	4.610	7,63	3
GL	4.440	7,35	3
Almere Partij	3.436	5,69	2
CU	2.336	3,87	2
D66	2.183	3,61	1
Verenigde Senioren Partij	1.778	2,94	1
Opkomst	60.624	47,93	

Breda (169.887 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	17.813	26,54	11
CDA	13.417	19,99	8
VVD	12.541	18,69	7
SP	6.796	10,13	4
Breda '97	4.855	7,23	3
GL	4.823	7,19	3
D66	3.185	4,75	2
Leefbaar-Breda/ De Parel van het Zuiden	2.472	3,68	1
Opkomst	67.313	50,63	

Apeldoorn (156.030 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	16.336	24,22	11
CDA	10.570	15,67	6
VVD	9.551	14,16	6
Leefbaar Apeldoorn	7.574	11,23	4
GL	6.702	9,94	4
CU	4.839	7,18	3
Gemeentebelangen	4.291	6,36	2
SGP	2.882	4,27	2
D66	2.509	3,72	1
Opkomst	67.714	56,20	

Enschede (154.200 inwoners)

	aantal	percentage	zetels
PvdA	22.904	36,14	15
CDA	9.193	14,51	6
VVD	8.759	13,82	6
SP	5.399	8,52	3
Burgerbelangen Enschede	4.574	7,22	3
GL	4.422	6,98	3
CU	3.853	6,08	2
D66	1.847	2,91	1
Opkomst	63.638	53,17	

Nederland

geïnterpreteerd als een afstraffing van het regeringsbeleid. Dat was er onder meer op gericht de stabiliteit van de economie op de lange termijn te versterken, maar ging gepaard met pijnlijke ingrepen die de inkomenspositie van velen onder druk zetten.
De regeringspartijen – het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en Democraten 66 (D66) – verloren in vergelijking met de verkiezingen van 2002 gezamenlijk 6,0 procent van de stemmen, terwijl de linkse oppositiepartijen – Partij van de Arbeid (PvdA), GroenLinks (GL) en Socialistische Partij (SP) – tezamen 10,2 procent wonnen.

De hierna te noemen zetelaantallen zijn exclusief de zetels die de partijen behaalden via een lokale samenwerkingslijst:

De grootste landelijke oppositiepartij, de PvdA, behaalde een winst van 671 raadszetels. Ze steeg van 1.317 naar 1.988, waarmee ze de positie van het CDA als grootste lokale partij overnam. In 23 van de 25 grootste gemeenten werd zij de partij met de meeste zetels. Alleen Haarlemmermeer en Ede, waar respectievelijk VVD en CDA het grootst werden, waren hierop een uitzondering.
Het CDA verloor van de drie regeringspartijen het meest – 296 raadszetels – en ging terug van 2.050 naar 1.754. De VVD verloor minder: het zetelaantal daalde van 1.374 naar 1.246. D66 zag veel zetels verloren gaan: ze ging van 227 naar 144.
Bij de oppositiepartijen leed GL een licht verlies (van 415 naar 401), maar zowel de SP als de kleine christelijke partijen haalden een goede uitslag. De SP verdubbelde zelfs ruimschoots haar zetelaantal en ging van 157 naar 333. De Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) en de ChristenUnie (CU) bij elkaar opgeteld gingen van 559 naar 635 zetels, maar waar de CU afzonderlijk meedeed was de winst hoger. Ze steeg in deze plaatsen van 374 naar 420 zetels.
De lokale partijen leden een fors verlies, vooral degene die zich tooiden met het etiket Leefbaar. In Rotterdam moesten de Leefbaren hun meerderheid – in 2002 verworven onder het leiderschap van Pim Fortuijn – afstaan aan de PvdA. Andere bekende Leefbaarpartijen als in Utrecht, Hilversum en Eindhoven leden fors verlies.
De totale opkomst bij de verkiezingen lag op 58,6 procent, tegen 57 procent vier jaar eerder.

Allochtone kiezers stemmen links

Uit onderzoek dat het Instituut voor Migratie en Etnische Studies (IMES) van de Universiteit van Amsterdam deed bij stembureaus in Amsterdam, Arnhem, Breda en Rotterdam bleek dat de PvdA onder allochtone kiezers veruit de favoriete partij was. Een zeer hoog percentage van 80 procent en in Amsterdam en Rotterdam zelfs 85 procent koos voor deze partij. Uitgesplitst naar etnische groepen bedroegen deze percentages bij Turken 84 procent, bij Surinamers en Antillianen 81 procent en bij Marokkanen 78 procent. Werden bij de PvdA-stemmers de allochtone stemmen voor GL en SP opgeteld – respectievelijk 7 en 5 procent-, dan ontstond het beeld van een overweldigende keuze voor links. Alle overige partijen tezamen behaalden bij lange na de 10 procent niet.
De opkomst onder allochtonen bleef overigens veel lager dan het gemiddelde, namelijk 37 procent. In Rotterdam lag deze met 49 procent relatief hoog, hetgeen verklaard werd door de polarisatie tussen Leefbaar Rotterdam (LR) en de PvdA. LR had zich in allochtone kring niet geliefd gemaakt, onder meer vanwege uitlatingen van enkele partijprominenten richting het deel van de allochtonen dat moslim was. In Amsterdam was de opkomst onder migranten 31 procent.

VVD-fractievoorzitter Van Aartsen treedt af

De ochtend na het bekend worden van de einduitslag, op 8 maart, maakte de fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer Jozias van Aartsen bekend af te treden. Hij bleef wel lid van de fractie. Vice-fractievoorzitter Bibi de Vries legde eveneens haar functie neer. Dezelfde ochtend verklaarde ook voormalig partijleider Hans Wiegel, die had overwogen terug te keren naar de landelijke politiek, dat hij van dit voornemen afzag.
Van Aartsen had voor zichzelf de norm gesteld dat de VVD niet minder dan 14 procent van de stemmen mocht halen. Toen de teller bleef staan op 13,8 procent, besloot hij terug te treden. Hij was daarmee de tweede fractieleider van de regeringspartijen die opstapte. Eerder was dat het geval met Boris Dittrich van D66.
Op 9 maart koos de VVD-fractie de 57-jarige Willibrord van Beek tot tijdelijk opvolger van Van Aartsen. Van Beek was sinds 1998 kamerlid en was woordvoerder bestuurlijke vernieuwing en defensiematerieel. Edith Schippers (41) nam het vice-fractievoorzitterschap waar. Op 31 mei zou na een ledenraadpleging bekend zijn wie de definitieve opvolger zou worden. Daarvoor had zich die dag een eerste kandidaat aangemeld, namelijk de staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen Mark Rutte. Hij werd beschouwd als vertegenwoordiger van de 'sociaal-liberale' vleugel van de partij.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

'Unilever hielp werknemers door goede contacten met nazi-Duitsland'

Levensmiddelenbedrijf Unilever was niet fout in de oorlog. Het wist door goede contacten te onderhouden met nazi-Duitsland de schade voor het bedrijf en zijn personeel te beperken. Dat was de conclusie van Ben Wubs in zijn publicatie *Unilever between Reich and Empire. International Business and National War Interests* waarop hij op 23 maart 2006 promoveerde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR).
Het Nederlands-Britse Unilever was na de machtsovername door de nazi's in 1933 gedwongen joodse managers uit de leiding terug te trekken. Door dat te doen kon worden voorkomen dat de nazi's de leiding van het bedrijf zouden overnemen. Dat zou het concern, het grootste in Europa, hard hebben getroffen omdat het in Duitsland een hoge omzet had. Het was producent van Blueband-margarine en van zeep met bekende namen als Lux, Persil, Sunlight en Vim. Door contacten van de bedrijfsleiding met de nazi-top kreeg Unilever gedaan dat het bedrijf niet genationaliseerd zou worden, indien het 'in het belang van het Duitse rijk' zou produceren. Volgens de promovendus was dit te verklaren doordat het om vitale productie ging: zeep was belangrijk tegen epidemieën en vetten tegen de honger. Daarnaast speelde de complexiteit van het concern een rol: het had holdings, deelnemingen, een leiding in zowel Londen als Rotterdam en honderden fabrieken overal ter wereld.
Joodse werknemers die op last van de bezetter moesten worden ontslagen, kregen van het bedrijf wachtgeld. Ook deed het pogingen de levens van werknemers te redden. Zo hield het duizenden mensen meer in dienst dan nodig was, om te voorkomen

dat ze zouden worden opgeroepen voor de tewerkstelling in de oorlogsindustrie.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

UWV: '29.000 cliënten aan het werk door reïntegratie'

Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) heeft in 2005 ruim 29.000 cliënten aan het werk geholpen met een reïntegratietraject. Dat betekent dat het haar doelstelling van 25.000 ruim heeft gehaald. Dit was te lezen in het UWV-jaarverslag 2005 dat op 29 maart 2006 werd gepresenteerd.
Uit het verslag bleek voorts dat het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in 2005 met 60.000 was afgenomen tot bijna 904.000. Het ging hierbij om verstrekkingen in het kader van de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO), die overigens in 2006 was vervangen door de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). De daling kwam vooral voor rekening van de afname van het aantal WAO-ers: in 2005 werden ruim 703.000 WAO-uitkeringen toegekend, 8 procent minder dan in 2004.

In 2005 kregen ruim 117.500 arbeidsongeschikten een herbeoordeling. Meer dan 46.500 van hen zagen hun uitkering verlaagd of beëindigd, ofwel 38,3 procent. Het percentage uitkeringen dat verlaagd of beëindigd werd, lag bij de WAO op 46,9 procent, bij de WAZ op 51,0 en bij de Wajong op 9,6.
Het aantal uitkeringen dat in 2005 werd verstrekt op basis van de Werkloosheidswet (WW), daalde voor het eerst sinds 2001. Het waren er 307.000, tegenover 322.000 in 2004. Dat werd, behalve door de economische groei die minder WW-verstrekkingen nodig maakte, ook veroorzaakt door de afschaffing van de vervolguitkering per september 2003.

JUSTITIE

Leden Hofstadgroep krijgen straffen tot vijftien jaar

De Amsterdamse rechtbank veroordeelde op 10 maart 2006 acht leden van de radicaal-islamitische Hofstadgroep tot gevangenisstraffen variërend van één tot vijftien jaar. Eén verdachte werd schuldig bevonden, maar kreeg geen straf opgelegd. Vijf anderen werden vrijgesproken.
De hoogste straffen van vijftien en dertien jaar waren voor de 19-jarige Jason W. en de 21-jarige Ismaël A. De eerste werd schuldig bevonden aan poging tot vijfvoudige moord op de agenten die hen beiden op 10 november 2004 wilden arresteren en naar wie hij een handgranaat gooide. Ismaël A. werd veroordeeld voor medeplichtigheid daaraan. Het Openbaar Ministerie had tegen beide verdachten twintig jaar geëist. Noureddine El F. (22), die bij zijn arrestatie in het bezit was van een doorgeladen machinepistool, kreeg vijf jaar, terwijl het dubbele daarvan was geëist. De overige veroordelingen werden uitgesproken tegen Youssef E. (25), Zine Labidine L. (26), Mohammed Fahmi B. (23), Mohammed El M. (24) en Ahmed H. (27) die straffen van één tot twee jaar kregen opgelegd. Voor enkelen van hen gold dat ze direct vrij kwamen omdat hun voorarrest langer had geduurd dan de opgelegde straf. Schuldig werd ook Mohammed B. (27) bevonden, die als leider van de groep werd beschouwd. Hij kreeg echter geen celstraf omdat hij al tot levenslang was veroordeeld wegens de moord op cineast Theo van Gogh in november 2004. Nadir A. (23), Rachid B. (26), Mohammed El B. (21), Zakaria T. (21) en Jermaine W. (18) werden vrijgesproken.
Enkele andere verdachten waren eerder vrijgelaten omdat het OM geen kans zag met bewijzen voor hun schuld te komen. De meest recente vrijlating betrof die van Saleh B. (28), die kort voor de uitspraak op vrije voeten kwam en van wie vermoed werd dat hij betrokken was bij de Hofstadgroep als informant van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).

'Hofstadgroep is terroristische organisatie'

De rechter sprak uit dat de Hofstadgroep crimineel en terroristisch van aard was. Deze wees daarbij op geschriften die in de groep circuleerden: 'In diverse bij de leden van de groep aangetroffen geschriften (...) wordt duidelijk te verstaan gegeven dat een gewelddadige revolutie zal worden teweeggebracht, gericht op het omverwerpen van de democratische rechtsorde. Ten aanzien van het geweld wordt daarin ondubbelzinnig gesproken over het doden van ongelovigen in het algemeen en enkele politici in het bijzonder, zulks met gebruikmaking van het zwaard en door middel van martelaren. Tevens wordt in de geschriften gesproken over de grote angst die door dit alles teweeg zal worden gebracht. Een en ander kan niet anders worden verstaan dan bedreigingen met moord met een terroristisch oogmerk, te weten het vernietigen van politieke en constitutionele structuren én het aanjagen van ernstige vrees bij de bevolking. (...) Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de groep ook het oogmerk had op het plegen van terroristische misdrijven.'
Voor de zwaarste vergrijpen – de moord op Van Gogh en de poging tot moord op de agenten – werd niet bewezen geacht dat deze hadden plaatsgevonden met een terroristisch oogmerk. Daartoe zou er sprake moeten zijn geweest van onderling overleg en afspraken vooraf over en voorbereidende handelingen tot het plegen van terreurdaden.

AIVD: 'Geweld extremistische moslims gericht op individuen'

In een op 28 maart verschenen rapport van de AIVD, *De gewelddadige jihad in Nederland*, werd het karakter van de Nederlandse tak van de gewelddadige strijd van groepen radicale moslims in kaart gebracht. Er zou sprake zijn van tussen de vijftien en twintig actieve netwerken, voornamelijk bestaande uit in Nederland geboren Marokkaanse jongeren die bereid waren geweld te gebruiken tegen het vermeend anti-islamitische Westen. Daarbij viel ook de relatief hoge deelname van vrouwen op.
De jongeren konden zich volgens de AIVD ontwikkelen tot terroristen. Die neiging kwam in toenemende mate 'van binnenuit' en niet als onderdeel van een internationaal netwerk. Zij hadden noch een band met het vaderland, waar ze immers niet waren geboren, maar konden ook niet aarden in Nederland. De lagere drempel om geweld te gebruiken werd bevorderd door frustratie over het ontbreken van een goede opleiding en van werk en over het wonen in achterstandswijken.
Zij waren er niet op uit grote groepen mensen door bijvoorbeeld bomaanslagen te treffen, maar richtten zich op individuen. De vergrijpen waarvan de Hofstadgroep verdacht werd, bevestigden dat. In hun radicaliseringsproces speelden contacten via internet een belangrijke rol. De AIVD duidde internet in dit verband aan als een 'virtueel trainingskamp'.

Nederland

ONDERWIJS

Basisvorming voortgezet onderwijs afgeschaft

De Tweede Kamer stemde op 28 maart 2006 in met de afschaffing van de basisvorming in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze was in 1993 ingevoerd onder verantwoordelijkheid van de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs Jacques Wallage. De basisvorming betekende dat middelbare scholieren tot vijftien jaar, ongeacht hun niveau, een gemeenschappelijk lespakket van vijftien vakken kregen. De definitieve schoolkeuze werd daarmee uitgesteld. Na de afschaffing van de basisvorming bleef het overigens voor scholen wel mogelijk deze aan te blijven bieden, maar dan met meer vrijheid in de keuze van de aangeboden vakken en de mogelijkheid verscheidene vakken samen te voegen.

Er was al lange tijd kritiek op het concept, met name omdat het lesprogramma er teveel overladen en versnipperd door zou zijn geraakt. Dat was ook het oordeel van de Onderwijsinspectie en de verantwoordelijke minister Maria Van der Hoeven had in 2003 al verklaard aan de basisvorming een einde te willen maken. In de praktijk hielden al steeds minder scholen zich aan de voorschriften.

Alleen de Socialistische Partij (SP) stemde tegen. Weliswaar was zij evenals de andere partijen van mening dat de basisvorming slecht had uitgepakt, maar de partij verzette zich tegen de grotere macht van schoolbesturen die met de afschaffing gepaard ging. Deze zou een negatieve invloed hebben op de kwalificatie van lesgevenden en daarmee op de kwaliteit van het onderwijs. SP-onderwijswoordvoerder Fenna Vergeer zei hierover: 'Deze wet zou ook de onderwijskwaliteit (...) moeten garanderen. En dat doet deze wet niet. Terwijl er alom bezorgdheid is over het niveau van het onderwijs en de positie van de docent, wil de minister dat schoolbesturen leraren in de onderbouw elk vak mogen laten geven, of ze het nu gestudeerd hebben of niet. Het niveau van vakbekwaamheid wordt overgelaten aan het schoolbestuur. Voor mij gaat deze autonomie van besturen veel te ver. Er horen wettelijke voorschriften te zijn voor bijscholing en objectieve criteria voor het niveau.'

GEZONDHEID EN ZORG

Wet marktordening gezondheidszorg aangenomen

Op 21 maart 2006 nam de Tweede Kamer het wetsvoorstel Wet marktordening gezondheidszorg (WMG) aan. Deze hield in dat de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) belast zou worden met het op gang brengen en bewaken van de marktwerking in de zorg en de tarieven zou reguleren. Ze kon daarbij ook verplichtingen opleggen aan marktpartijen met een meer dan gemiddelde machtspositie om marktwerking te garanderen. Daarnaast kreeg ze als taak toe te zien op de uitvoering van de Zorgverzekeringswet (ZVW) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De NZa kwam in de plaats van twee bestaande toezichthouders, het College tarieven gezondheidszorg (CTG) en het College van toezicht op de zorgverzekeringen (CTZ).
In de wet werd ook een versterking van de positie van de zorgconsumenten geregeld. Zo konden patiënten- en consumentenorganisaties rechtstreeks naar de rechter stappen wanneer zij het oneens waren met een beslissing van de NZa. De zorgautoriteit kreeg tevens de mogelijkheid om verzekeraars en zorgaanbieders te dwingen tot vereenvoudiging van procedures en het beperken van bureaucratische rompslomp.

De WMG werd gezien als een van de laatste bouwstenen in de stelselwijziging van de zorg. Zo waren per januari 2006 de Zorgverzekeringswet en de Wet op de Zorgtoeslag (WZT) van kracht geworden, waarmee het onderscheid tussen ziekenfondsverzekerden en particulier verzekerden werd afgeschaft en mensen die een te groot deel van het inkomen aan zorgpremies kwijt waren financieel werden gecompenseerd.

Grote verschuivingen bij ziektekostenverzekeraars

De invoering van de ZVW bood de mogelijkheid om op een ander dan gebruikelijk tijdstip – ingaande het begin van het jaar – te veranderen van zorgverzekeraar. Na opzegging van de oude verzekering vóór 1 maart 2006 konden klanten nog tot 1 mei een nieuwe verzekeraar kiezen. Een en ander had grote verschuivingen op de zorgmarkt tot gevolg. Grootste verliezer was Agis, dat 430.000 klanten verloor. Zilveren Kruis/Achmea wist daarentegen 300.000 mensen extra in te schrijven.
Belangrijkste factor in de verschuivingen was de afsluiting van collectieve contracten. Zo behaalde Menzis nog een postief resultaat van 3.000 verzekerden door een contract met de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV), maar zonder deze overeenkomst zou Menzis op Agis na de grootste verliezer zijn geweest. Agis raakte van haar totale verlies 130.000 klanten kwijt door het wegvallen van het collectieve politiecontract. Dat ging naar verzekeraar CZ, dat zonder dit contract verloren zou hebben. De praktijk wees uit dat leden van een organisatie die een collectief contract hadden afgesloten, dit in het overgrote deel van de gevallen volgden – met name omdat er daardoor vaak forse kortingen werden gegeven. Ongeveer 80 procent van de werkgevers met meer dan twintig werknemers hadden een dergelijke overeenkomst afgesloten.

Winst en verlies per zorgverzekeraar, uitgedrukt in aantal verzekerden

	winst/verlies	totaal
Zilveren Kruis/Achmea	+ 300.000	3.300.000
VGZ	+ 120.000	3.400.000
CZ	+ 100.000	2.100.000
De Friesland Zorg	+ 92.000	494.000
ONVZ	+ 80.000	450.000
DSW	+ 72.000	328.000
Menzis	+ 3.000	2.031.000
Salland	-	90.000
Azivo	- 1.000	147.000
Fortis/ASR	- 30.000	300.000
Zorg & Zekerheid	- 50.000	380.000
Delta Lloyd/Ohra	- 60.000	740.000
OZ	- 62.000	530.000
Univé	- 85.000	765.000
Agis	- 430.000	1.200.000

Cijfers ontleend aan dagblad *NRC-Handelsblad* van 22 maart 2006

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa hekelt Nederlands asielbeleid

De Zwitserse christen-democratische parlementariër Rosemarie Zapfl-Helbling, rapporteur van de Raad van Europa over het Nederlandse asielbeleid, concludeerde in maart 2006 dat dit beleid in strijd was met de Europese verdragen inzake mensenrechten en kinderrechten. Zij sprak op 28 en 29 maart in Nederland met vluchtelingen, raadsleden, wethouders en Tweede Kamer-

leden. Ook bracht zij een werkbezoek aan het vertrekcentrum in Ter Apel voor uitgeprocedeerde asielzoekers. De Raad van Europa, waaronder ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ressorteerde, is een gezaghebbende instantie op het terrein van het beschermen van de rechtsstaat en het naleven van de mensenrechten.
De conclusies van de rapporteur stemden in grote lijnen overeen met die uit een op 15 november 2005 onder haar verantwoordelijkheid verschenen rapportage waarover op 26 januari 2006 werd gedebatteerd in de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa. Daar verdedigde de verantwoordelijke minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, Rita Verdonk, haar beleid. Zapfl-Helbling noemde het 'schokkend' dat er sindsdien niets te bespeuren viel aan verbeteringen in de situatie van asielzoekers. Zij zou nog met een vervolgrapport komen.
Zapfl-Helbling benadrukte dat de kern van het beleid terecht was, namelijk dat bij een effectief asielbeleid ook een efficiënt uitzetbeleid hoorde. Desondanks was haar oordeel hard en stelde zij dat minister Verdonk 'de zaken zo verdraait als ze haar het beste van pas komen'. De kritiek richtte zich op het gevangen zetten van kinderen van asielzoekers, het feit dat vluchtelingen veel langer dan de maximaal toegestane tijd van twaalf weken in een uitzetcentrum verbleven, dat gezinnen op straat zwierven en dat jeugdige asielzoekers door gebrek aan opvang in de criminaliteit of de prostitutie terechtkwamen. In een interview met dagblad *NRC-Handelsblad* lichtte zij enkele aspecten daarvan nog eens toe: 'De realiteit is dat de rechten van vluchtelingen in Nederland in veel gevallen ondergeschikt worden gemaakt aan de wens van minister Verdonk om zoveel mogelijk uitgeprocedeerde asielzoekers uit te zetten. Dat staat op gespannen voet met Europese- en internationale verdragen inzake mensen- en kinderrechten. Asielgezinnen worden in Nederland van elkaar gescheiden. Dat botst met het recht op gezinshereniging. Maar wat ik ronduit schokkend vind, is dat asielkinderen in de gevangenis worden gezet of op straat rondzwerven. Het zijn kinderen die vaak al jarenlang in Nederland wonen. Waarom moeten die terug?'
Zapfl-Helbling uitte ook haar zorgen over de houding van politici die kiezers angst voor immigranten aanpraatten. Zij noemde Zwitserland en Groot-Brittannië als voorbeelden, maar tegenover NRC-Handelsblad maakte zij vergelijkbare opmerkingen ten aanzien van Nederland. Als illustratie wees zij op een eerdere opmerking van minister Verdonk dat Nederlands spreken op straat de norm zou moeten zijn omdat dit het gevoel van veiligheid zou vergroten. De rapporteur omschreef dit als 'puur racisme'.

BUITENLANDSE ZAKEN

In Thailand veroordeelde Nederlander wil uitlevering aan Nederland

De 38-jarige Nederlander Machiel Kuijt werd op 27 maart 2006 door de Hoge Raad in Thailand tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld wegens drugssmokkel. Hij was op 16 april 1997 gearresteerd, nadat de politie bij zijn Thaise ex-vriendin een halve kilo heroïne had gevonden. Bij hem zelf waren echter nooit sporen van drugs aangetroffen en er waren bovendien ontlastende verklaringen, onder anderen van enkele Thaise politieagenten. Aanvankelijk was hij bij gebrek aan bewijs vrijgesproken, maar later veroordeelde het gerechtshof hem tot levenslang, een vonnis dat nu in hoger beroep bevestigd werd.
Op 1 april 2005 was de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS) tussen Nederland en Thailand in werking getreden. Deze maakte het mogelijk Nederlandse gedetineerden die in Thailand waren veroordeeld aan Nederland uit te leveren, waar zij het restant van hun straf konden uitzitten. Dat kon alleen na een onherroepelijk vonnis en na acht jaar vast te hebben gezeten. Kuijt voldeed aan deze voorwaarden. De Thaise autoriteiten hadden echter niet de verplichting om aan het verdrag mee te werken.
Het ministerie van Buitenlandse zaken, waarvan de verantwoordelijk minister Ben Bot de kwestie bij de Thaise regering aan de orde had gesteld, liet weten dat de druk zou worden opgevoerd om de veroordeelde daadwerkelijk uitgeleverd te krijgen. Kuijt zelf diende direct na de uitspraak een verzoek daartoe in. In dat geval zou hem in Nederland waarschijnlijk nog maar een heel beperkte straf wachten.

OVERLEDEN

Willem Scholten, ex-minister en vicevoorzitter van de Raad van State

Op 1 januari 2005 overleed de voormalig minister van Defensie en vice-voorzitter van de Raad van State mr. Willem Scholten op 77-jarige leeftijd in zijn woonplaats Leidschendam. Hij werd geboren op 1 juni 1927 in Deventer. In 1963 werd Scholten lid van de Tweede Kamer voor de Christelijk-historische Unie, de partij die later samen met de Katholieke Volkspartij en de Anti-revolutionaire Partij opging in het CDA. Van 1971-1973 was hij staatssecretaris van Financiën (belastingen). Daarna was hij lid van de Raad van State en van 1978-1980 minister van Defensie. In die functie was hij medeverantwoordelijk voor het besluit kruisraketten te plaatsen in Nederland. Vervolgens keerde hij als vice-president terug bij de Raad van State en kon in die functie niet voorkomen dat de Raad van State een deel van de rechtspraak kwijtraakte: voortaan mocht zij zich alleen in hoger beroep buigen over geschillen tussen de overheid en de burger.
In 1982 speelde Scholten als informateur een belangrijke rol bij de vorming van het eerste kabinet-Lubbers.
Na zijn vertrek bij de Raad van State in 1997 werd Scholten benoemd tot minister van Staat. In de pers stond de rechtlijnige en behoudende Scholten vanwege zijn ongenaakbaarheid en zwijgzaamheid bekend als 'de oester'.

Theun de Vries, schrijver

Op 21 januari 2005 overleed de schrijver Theunis Uilke de Vries op 97-jarige leeftijd in Amsterdam aan de gevolgen van longontsteking. Hij werd geboren op 26 april 1907 in Veenwouden. De komst van het fascisme in Duitsland bracht hem ertoe zich aan te sluiten bij degenen die zich hiertegen het sterkst verzetten: de communisten. Zo werd hij in 1936 lid van de Communistische Partij Nederland (CPN). In 1971 brak hij met de CPN, maar hij distantieerde zich nooit volledig van het communisme, hetgeen hem door critici zijn leven lang werd nagedragen. De Vries schreef meer dan 100 werken: romans, kunstenaarsportretten, historische studies, poëzie en toneelstukken. Een van zijn bekendste boeken was Het meisje met het rode haar, een roman over de verzetsstrijdster Hannie Schaft. In 1963 ontving hij de P.C. Hooftprijs voor zijn oeuvre. De Vries was bovenal een verteller. Zelf zei hij daarover 'Ik ben groot geworden met verhalen en ik kan ook niet anders dan verhalen vertellen.'

Nederland

Van der Goes van Naters, SDAP- en PvdA-politicus

Op 12 februari 2005 overleed op 104-jarige leeftijd jonkheer Marinus van der Goes van Naters. Van der Goes werd op 21 december 1900 geboren als telg van een adellijke familie uit Nijmegen met een protestants-liberale achtergrond. Hij studeerde rechten en was vanaf de jaren '30 actief binnen de Sociaal-democratische Arbeiderspartij. Na de Tweede Wereldoorlog werd hij fractievoorzitter van de als Partij van de Arbeid herboren partij. Na een conflict met het kabinet-Drees-Van Schaik over de kwestie Nederlands-Indië trad hij in 1951 af als fractievoorzitter, maar hij bleef lid van de Tweede Kamer. Tevens werd hij lid van de 'Gemeenschappelijke Vergadering van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal' (de voorloper van de Europese Unie) en was vanaf 1958 lid van het eerste Europese Parlement. Hij zette zich in voor de wederopbouw, de Europese integratie en ontwikkelingssamenwerking en bekommerde zich als een van de eerste Nederlandse politici om het milieu. In 1967 verliet hij het Nederlandse en het Europese parlement. Van der Goes ontving diverse koninklijke onderscheidingen vanwege zijn bijdragen aan land en politiek.
Zijn leven lang deed Van der Goes zijn bijnaam van 'Rode jonker' eer aan, die hij te danken had aan zijn ongezouten uitspraken. Zo noemde hij Bolkestein een 'afschuwelijke vlegel' en Bram Peper 'een schooier'. 'Ik ben steeds radicaler geworden doordat ik mijn hele leven ben aangelopen tegen dingen die niet deugden'.

Henk Zeevalking, politicus en medeoprichter van D66

Op 23 februari 2005 overleed Hendrik Jan Zeevalking op 82-jarige leeftijd in Delft. Hij werd geboren op 31 mei 1922 in Laag-Keppel. Hij studeerde rechten in Utrecht en werkte enkele jaren als advocaat. Zeevalking was tien jaar lang actief voor de VVD, vooral in de gemeenteraad van Utrecht. In 1966 richtte hij samen met anderen D66 op, een partij die zich inzette voor bestuurlijke en politieke vernieuwing.
Van 1975-1977 was hij voor D66 in het kabinet-Den Uyl staatssecretaris van Justitie en regelde in die functie de juridische status van statenloze Molukkers en van Surinamers na de onafhankelijkheid. De Tweede Kamer kritiseerde zijn vluchtelingenbeleid, omdat hij Zuid-Afrikaanse, Chinese en Chileense vluchtelingen terugzond.
Zes jaar later werd hij minister van Verkeer en Waterstaat in het tweede en derde kabinet-Van Agt (van 1981-1982). In die functie bepaalde hij het tracé voor de Flevolijn waarbij de Oostvaardersplassen werden ontzien. In 1982 besloot hij tot de fel bekritiseerde aanleg van de autosnelweg A27 dwars door het landgoed Amelisweerd. Zeevalking vond de protesten onzin: 'Amelisweerd is geen bos, het is niet meer dan een strook struiken.'

Lou de Jong, historicus

Op 15 maart 2005 overleed historicus en oud-directeur van het RIOD Lou de Jong op 90-leeftijd in Amsterdam. Hij werd op 24 april 1914 in Amsterdam geboren in een joods gezin. Na zijn studie geschiedenis werkte hij als redacteur buitenland bij *De Groene Amsterdammer*. Toen nazi-Duitsland in 1940 Nederland binnenviel vluchtte hij naar Engeland en ging daar voor Radio Oranje werken. In 1945 werd De Jong directeur van het pas opgerichte Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD) dat documenten over Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog moest verzamelen en ontsluiten. In 1955 kreeg hij opdracht van de minister van Onderwijs en Wetenschappen een wetenschappelijk werk te schrijven dat een goed beeld zou geven van de geschiedenis van Nederland in de Tweede Wereldoorlog. Het werd een reeks van 27 boeken met in totaal 15.000 bladzijden, gepubliceerd tussen 1969 en 1988. Al voor de publicatie van het eerste deel werd De Jong bekend door de televisieserie 'De Bezetting' waarin hij oorlog en bezetting aanschouwelijk maakte en die tussen 1960 en 1965 werd uitgezonden. Collega-historici kritiseerden het werk van De Jong, dat zij bestempelden als 'feitenbrij', geschilderd in zwart-wit zonder analyse. Ook kreeg De Jong kritiek vanwege onvolledige en ongenuanceerde informatie over het oorlogsverleden van CDA-politicus Willem Aantjes, wat tot diens aftreden leidde. Bij zijn overlijden werd De Jong alom geprezen: hij was de eerste was die orde schiep in de chaos van gegevens en zijn werk was nog altijd een belangrijke bron voor iedereen die iets wilde weten over de Tweede Wereldoorlog. In de woorden van De Jong's opvolger bij het RIOD (inmiddels NIOD geheten) Hans Blom: 'Een fenomenale prestatie'.

Chris van der Klaauw, diplomaat en minister

Op 16 maart 2005 overleed de voormalig diplomaat en minister dr. Christoph Albert van der Klaauw op 80-jarige leeftijd in 's-Gravenhage. Hij werd geboren op 13 augustus 1924 in Leiden, waar hij ook geschiedenis studeerde en promoveerde. Van der Klaauw werd lid van de VVD en van het corps diplomatique. Hij werkte als diplomaat op verscheidene posten in het buitenland, waaronder Boedapest, Oslo, de NAVO en de Verenigde Naties. Ook was hij voor Nederland actief in de Europese politiek.
In 1977 werd Van der Klaauw minister van Buitenlandse zaken in het kabinet-Van Agt. De politiek onervaren Van der Klaauw had moeite zich te handhaven in het harde politieke bedrijf. Hij kreeg te maken met hevige oppositie (ook van coalitiepartner CDA) over onder meer het kernwapenbeleid, het apartheidsbeleid in Zuid-Afrika en duikbootleveranties aan Taiwan. Na zijn ministerschap keerde hij terug naar de diplomatie en was ambassadeur in Brussel en Lissabon. In zijn memoires schreef hij dat het politieke spel hem als ervaren diplomaat vreemd en eigenlijk vaak zelfs onaangenaam was geweest.

Ger Harmsen, historicus van de arbeidersbeweging

In zijn woonplaats De Knipe (Friesland) overleed op 3 april 2005 de historicus van de Nederlandse arbeidersbeweging Ger Harmsen. Hij werd op 15 mei 1922 geboren in een Amsterdams arbeidersgezin. Via de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) ontwikkelde hij een levenslange passie voor de natuur, vooral tot uiting komend in de bestudering van mossen.
Na de Tweede Wereldoorlog werd Harmsen lid van de Communistische Partij van Nederland (CPN), waar hij scholingsleider werd. In 1958 brak hij met de partij, maar zijn betrokkenheid bij de arbeidersbeweging en zijn marxistische inspiratie bleven aanwezig. Na een aantal jaren lidmaatschap van de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) stapte hij over naar de Partij van de Arbeid (PvdA).
Ger Harmsen werd geroemd om zijn indrukwekkende kennis. Hij promoveerde in 1961 bij historicus Jacques Presser op de dissertatie *Blauwe en Rode Jeugd*. Belangrijke werken van later datum waren zijn me-

thodologic voor historisch onderzoek *Inleiding tot de geschiedenis* (1968) en zijn samen met Bob Reinalda geschreven geschiedenis van de vakbeweging, *Voor de bevrijding van de arbeid* (1975). In 1973 werd hij benoemd tot hoogleraar dialectische filosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Twintig jaar later publiceerde hij zijn levensverhaal onder de titel *Herfsttijloos.*

Hans Gruijters, politicus en medeoprichter D66

De politicus en medeoprichter van D66 Johannes Petrus Adrianus Gruijters overleed op 17 april 2005 op 73-jarige leeftijd in Lelystad. Hans Gruijters werd geboren op 30 juni 1931 in Helmond. Hij studeerde in Amsterdam en behaalde in 1954 zijn doctoraal psychologie.
Tot midden jaren zestig was Gruijters lid van de VVD en zat voor die partij in de Amsterdamse gemeenteraad. Hij verliet deze partij na een conflict over het niet bijwonen van het huwelijk van Prinses Beatrix en Claus van Amsberg en richtte kort daarna samen met Hans van Mierlo de partij D66 op. Van 1973-1977 was hij minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in het Kabinet-Den Uijl. Daarna was hij zestien jaar burgemeester van Lelystad. In 2004 zei hij, uit onvrede, zijn lidmaatschap van D66 op: hij voelde zich niet langer thuis bij die partij. Gruijters stond bekend als een scherp debater. Tijdens de verkiezingscampagne van 1972 stelde hij dat christelijke politiek voor hem voor 2000 jaar onbetrouwbaarheid stond.

(Vorige berichten pagina 150/2 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Partij Verenigd Rusland verwelkomt miljoenste lid

De door het Kremlin gesponsorde partij Verenigd Rusland (YeR), in Russisch jargon ook wel 'partij van de macht' genoemd, kondigde op 6 maart 2006 aan de drempel van een miljoen leden te hebben overschreden. Critici beweerden dat de partij steeds meer ging lijken op de vroegere Communistische Partij en haar nauwe banden met de overheid gebruikte om verkiezingen te winnen en politieke tegenstanders te intimideren.

Verenigd Rusland wint lokale verkiezingen

De door het Kremlin gesteunde partij Verenigd Rusland (YeR) was op 12 maart 2006 de grote winnaar bij verkiezingen voor acht regionale parlementen. De partij kreeg volgens de Centrale Kiescommissie 55 procent van de zetels. De Communistische Partij van de Russische Federatie (KPRF) werd tweede met 11 procent en de nationalistische Liberaal-Democratische Partij (LDPR) kreeg ongeveer 4,4 procent.

Critici meenden dat YeR in ruime mate gebruik had gemaakt van oneerlijke methodes om te winnen. Zo werd een belangrijke concurrent, Rodina (Moederland), op vaak onduidelijke procedurele gronden door rechtbanken van deelname aan de verkiezingen voor zeven van de acht regionale parlementen uitgesloten.

Uitbreiding bevoegdheden minister van Defensie Ivanov

President Vladimir Poetin liet op 21 maart 2006 weten dat hij minister van Defensie Sergej Ivanov aan het hoofd had gesteld van een belangrijke commissie die toezicht zou houden op de defensiesector. Ivanov werd algemeen gezien als een mogelijke opvolger van Poetin wanneer deze in 2008 grondwettelijk niet meer herkiesbaar zou zijn.

Volgens commentatoren zou de benoeming Ivanov in staat stellen de positie te ondergraven van eerste vice-premier Dmitri Medvedev. Deze werd eveneens als mogelijke opvolger van Poetin beschouwd.

Staatsdoema steunt verhuizing Constitutioneel Hof

De Staatsdoema sprak zich op 22 maart 2006 uit voor een wet die beoogde het Constitutioneel Hof te laten verhuizen van Moskou naar Sint-Petersburg. De voorstanders van het plan, onder wie president Vladimir Poetin, hoopten dat daardoor de status van Ruslands tweede stad enigszins zou worden verhoogd. Tegenstanders wezen op de aanzienlijke kosten die met de verhuizing zouden zijn gemoeid.

JUSTITIE

Strafmaatregelen tegen gevangen magnaat Chodorkovski

De gevangen magnaat Michail Chodorkovski was volgens een verklaring op zijn website van 17 maart 2006 in zijn gevangenis in Siberië voor zeven dagen in een strafcel geplaatst omdat hij 'op de verkeerde plek thee had gedronken'. In januari had Chodorkovski ook al vijf dagen in de strafcel gezeten omdat hij documenten in zijn bezit had die volgens de gevangenisautoriteiten verboden waren.
De liefdadigheidsorganisatie die door Chodorkovski was opgericht, Open Rusland, liet eveneens op 17 maart weten dat alle bankrekeningen van de organisatie op last van het Openbaar Ministerie waren bevroren. Volgens de organisatie zou dat gedaan zijn als onderdeel van het onderzoek wegens fraude en belastingontduiking, waarvoor Chodorkovski tot acht jaar was veroordeeld.

Veroordelingen wegens racisme

Op 30 maart 2006 werden tieners die een Tadzjiekse familie in Sint-Petersburg hadden aangevallen, met de dood van een negenjarig meisje als gevolg, veroordeeld tot gevangenisstraffen van anderhalf tot vijf jaar. Er lagen volgens het Openbaar Ministerie racistische motieven aan ten grondslag. Zeven van de aangeklaagden werden schuldig bevonden aan verstoring van de openbare orde en één werd er vrijgesproken. De jury achtte schuld niet bewezen in de zaak tegen degene die was beschuldigd van moord op het meisje.
Vijf dagen eerder had zich een ander racistisch geïnspireerd incident voorgedaan. Een negenjarig meisje van gemengd Russisch-Malinese komaf raakte in Sint-Petersburg, in de hal van het flatgebouw waar zij woonde, zwaar gewond als gevolg van steken in het hoofd en de nek.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Ramzan Kadyrov nieuwe premier Tsjetsjenië

Op 4 maart 2006 werd Ramzan Kadyrov op voordracht van de Tsjetsjeense president Aloe Alchanov benoemd tot premier van de Moskougezinde regering van Tsjetsjenië.

Russische Federatie

Het Tsjetsjeense parlement stemde eenstemmig in met zijn benoeming. Kadyrov, die als een belangrijk bondgenoot van president Vladimir Poetin werd gezien, volgde Sergej Abramov op, die aftrad nadat hij gewond was geraakt bij een auto-ongeluk.
Kadyrov was de zoon van Achmad Kadyrov, de Tsjetsjeense president die in 2004 werd vermoord, waarschijnlijk door Tsjetsjeense opstandelingen. De nieuwe premier stond al geruime tijd aan het hoofd van een militie die van ernstige mensenrechtenschendingen werd beschuldigd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Moskou dringt aan op hervorming bij Palestijnse Hamas

Rusland drong er op 3 maart 2006 bij de radicale Palestijnse organisatie Hamas op aan zich om te vormen tot een politieke organisatie, het bestaansrecht van Israël te erkennen en zich te houden aan eerder afgesloten vredesakkoorden. Rusland deed dat bij monde van minister van Buitenlandse zaken Sergej Lavrov, die in Moskou een ontmoeting had met de politiek leider van Hamas, Khaled Meshaal. Lavrov benadrukte echter ook dat Israël zich moest terugtrekken uit de in 1967 bezette gebieden, als het in vrede wilde leven.
De Russische opstelling week af van de benadering van de Verenigde Staten, de Europese Unie en de Verenigde Naties. Zij beschouwden Hamas als een terroristische organisatie waarmee niet onderhandeld moest worden. Een Israëlische minister had de Russische ontmoeting met Hamas als een 'dolkstoot in de rug' betiteld.

'Geen geheimen aan Irak doorgegeven'

Een woordvoerder van de Russische buitenlandse inlichtingendienst SVR (Sluzba Vneshnei Razvedka) ontkende op 25 maart 2006 dat zijn land tijdens het begin van de Amerikaanse oorlog tegen Irak in maart 2003 informatie over Amerikaanse militaire plannen aan de Iraakse leider Saddam Hoessein had doorgegeven.
Een rapport van het Amerikaanse Pentagon stelde dat Rusland via zijn ambassadeur in Bagdad informatie over Amerikaanse plannen had doorgegeven. Een deel van de informatie was echter volgens het rapport onjuist en hielp in feite bij een belangrijke Amerikaanse misleidingsoperatie tijdens de oorlog. De verkeerde informatie had betrekking op de datum waarop de Amerikanen de aanval op Bagdad zouden openen.

Spanje

OVERLEDEN

Aleksander Jakovlev, architect van de perestrojka

Op 18 oktober 2005 overleed Aleksander Nikolajevitsj Jakovlev op 81-jarige leeftijd. Hij werd geboren op 2 december 1923 in de Wolga-regio Jaroslavl in de Sovjetunie. Na zijn studie geschiedenis maakte Jakovlev carrière in de Communistische Partij. Kort nadat Gorbatsjov in 1985 leider van de Sovjet-Unie werd, kreeg Jakovlev de verantwoordelijkheid voor ideologie in het Politbureau en lanceerde hij de wereldwijd beroemd geworden begrippen perestrojka (hervorming) en glasnost (openheid). Het Westen was enthousiast over deze ideologische koerswijziging, maar in eigen land zagen velen Jakovlev als een CIA-infiltrant. In 1989 kreeg hij onenigheid met Gorbatsjov, omdat deze het democratiseringsproces wilde beteugelen en dit leidde in 1991 tot zijn uitzetting uit de partij.
Jakovlev was alles behalve een klassieke apparatsjik. In de jaren zeventig hekelde hij de halfslachtige wijze waarop de verheerlijking van communistische leiders werd bestreden, later beschuldigde hij Gorbatsjov ervan zich te hebben 'omringd met lieden die in staat waren tot landverraad' en kritiseerde hij president Vladimir Poetin omdat diens beleid vooral gericht was op restauratie.

(Vorige berichten pagina 157/2 e.v. - 2006)

SPANJE

BASKISCHE KWESTIE

ETA kondigt wapenstilstand af

De ETA kondigde op 22 maart 2006 een permanente wapenstilstand af die op 24 maart om 0.00 uur zou ingaan. Ze deed deze aankondiging in een communiqué gericht aan het radiostation ETBI. De ETA zei met de permanente wapenstilstand het democratisch proces in Baskenland een impuls te willen geven.
De verklaring betekende een belangrijke doorbraak in het Baskische conflict. De ETA had nog nooit eerder een permanente wapenstilstand afgekondigd. Wel was er twee maal eerder een tijdelijke wapenstilstand. De laatste duurde in 1998 en 1999 zestien maanden, waarin onderhandelingen plaatsvonden met de conservatieve regering. Toen die op niets uitliepen, pakte de ETA de wapens weer op.
Opvallend was dat de ETA een dag eerder, op 21 maart 2006, nog de verantwoordelijkheid had opgeëist voor negen kleine bomaanslagen die ze in februari en maart had gepleegd. Hierbij waren geen doden gevallen, hetgeen overigens al sinds 2003 niet meer het geval was geweest. De ETA refereerde in haar verklaring nog aan de dood van twee gevangen ETA-leden. Een van hen had zelfmoord gepleegd en de ander overleed aan de gevolgen van een hartaanval. Volgens de ETA had de Spaanse overheid hierdoor bloed aan haar handen.
De ETA was in 1959 opgericht om te ijveren voor de onafhankelijkheid van Baskenland. In 1968 koos de organisatie voor de gewapende strijd die sindsdien aan 850 mensen het leven had gekost. In 1978 werd Herri Batasuna opgericht, de politieke arm van de ETA. Deze partij werd echter in 2003 verboden.
Analisten schreven de stap van de ETA toe aan het feit dat de organisatie ernstig was verzwakt omdat veel van haar actieve kader in de jaren daarvoor was opgepakt. Verder speelde de politiek van premier José Luis Rodrigues Zapatero een belangrijke rol. Hij zocht toenadering tot de ETA om door middel van dialoog een oplossing te vinden. Zapatero stelde wel als voorwaarde dat de ETA zich eerst moest ontwapenen voordat er sprake kon zijn van onderhandelingen. Het afgekondigde staakt-het-vuren betekende nog geen ontwapening en hij zei dan ook zich nog te moeten beraden op een reactie.
Hiervoor consulteerde Zapatero eerst oppositieleider Mariano Rajoy van de Volkspartij (PP). Deze had zich tot dan toe fel verzet tegen onderhandelingen met de ETA. Zapatero en Rajoy spraken echter 2,5 uur met elkaar en onderstreepten na dat gesprek het belang om in deze kwestie gezamenlijk op te trekken. Zapatero zei dat hij voor de zomer het parlement zou inlichten over eventuele vorderingen in een dialoog met de ETA. Hij verzekerde verder dat de rechtsstaat en de wettelijke regels gewaarborgd zouden blijven. Rajoy benadrukte dat er geen stappen zouden worden genomen die uitgelegd konden worden als een concessie aan de ETA.

Spanje

CATALONIË

Parlement akkoord met autonomie Catalonië

Het Spaanse parlement ging op 30 maart 2006 akkoord met het wetsvoorstel om Catalonië meer autonomie te verlenen. Zo zou de regio meer zeggenschap krijgen over financiële en juridische zaken. Het voorstel zou nog worden voorgelegd aan de Senaat en vervolgens in een referendum aan de bevolking van Catalonië.
De Volkspartij (PP) verzette zich fel tegen de autonomie en stelde dat dit het begin van het einde van Spanje was. Ze had de omstreden wet daarom voorgelegd aan het Constitutioneel Hof.

JUSTITIE

Radicale islamieten in staat van beschuldiging gesteld

Op 21 maart 2006 werden 32 radicale islamieten in staat van beschuldiging gesteld wegens hun betrokkenheid bij een verijdelde poging het Hooggerechtshof in Madrid op te blazen. De 32 zouden plannen hebben gehad om met een vrachtwagen met 500 kilo explosieven in te rijden op het gerechtsgebouw. De meeste verdachten werden reeds eind 2004 opgepakt. Nu werden ze officieel aangeklaagd wegens onder andere lidmaatschap van een terroristische organisatie, samenzwering en het vervalsen van documenten.

Politie arresteert burgemeester Marbella

De Spaanse politie arresteerde op 29 maart 2006 zeventien mensen, onder wie Marisol Yague, de burgemeester van Marbella. Ze werden verdacht in een zaak rond grootschalige bouwfraude, waarin sprake was van verduistering van overheidsgeld, afpersing en het maken van geheime prijsafspraken. De arrestaties waren het gevolg van een onderzoek dat in november 2005 was begonnen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanje en Mauritanië sluiten akkoord over immigranten

Spanje en Mauritanië kwamen op 17 maart 2006 overeen om intensiever samen te werken bij het voorkomen van illegale immigratie. Probleem was dat veel migranten, voornamelijk uit Mali en Senegal, naar het noorden van Mauritanië trokken om van daaruit de oversteek te wagen naar de 800 kilometer verder gelegen Canarische Eilanden, die tot Spanje behoorden. Volgens het Spaanse Rode Kruis had deze gevaarlijke oversteek sinds het begin van 2006 al aan zo'n 1.000 mensen het leven gekost.
Spanje zou Mauritanië helpen bij het bouwen van opvangcentra, vier patrouilleboten leveren en beide landen zouden samenwerken bij het bewaken van de kust. Verder zou Spanje Mauritanië assisteren bij het onderzoek naar mensensmokkelorganisaties en naar valse identiteits- en reisdocumenten.

(Vorige berichten pagina 159/1 e.v. - 2006)

TURKIJE

Turkije

BINNENLAND

President verwerpt amnestiewet

President Ahmet Necdet Sezer sprak op 10 maart 2006 zijn veto uit over het wetsvoorstel dat er in voorzag dat mensen van 75 jaar en ouder een gevangenisstraf thuis mochten uitzitten als ze waren veroordeeld tot een detentie van drie jaar of minder. De wet was aangenomen met het oog op de straf die oud-premier Necmettin Erbakan nog moest uitzitten. Necdet Sezer sprak zijn veto uit omdat de wet was gemaakt voor een individuele amnestie, hetgeen in zou gaan tegen het algemeen belang.

KOERDISCHE KWESTIE

Hevige rellen in Diyarbakir

Op 28 maart 2006 braken ernstige rellen uit tussen enkele duizenden Koerden en de politie. Aanleiding was de begrafenis van veertien strijders van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) die het weekeinde ervoor in Diyarbakir waren omgekomen tijdens gevechten met het Turkse leger. Op de achtergrond speelde ook de armoede en de grote werkloosheid onder de Koerden.

De demonstranten gooiden stenen en benzinebommen naar de politie, die hard terugsloeg. Hierbij vielen op 29 maart drie doden. Eén man werd overreden door een pantserwagen en een man en een achtjarige jongen werden doodgeschoten. Dit zorgde ervoor dat de rellen op 30 maart nog in hevigheid toenamen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije bekritiseert België na ontsnapping extreem-linkse activiste

De Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül zei op 2 maart 2006 ervan uit te gaan dat België alles in het werk zou stellen om Fehriye Erdal te arresteren en uit te leveren aan Turkije. Erdal was op 28 februari in België veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar, onder andere wegens lidmaatschap van de verboden, extreem-linkse Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk (DHKP-C). Erdal had huisarrest, maar was verdwenen toen de politie haar kwam halen. Dit tot grote woede van Turkije, waar Erdal werd gezocht wegens de moord op een zakenman in 1996.
Overigens liet een woordvoerder van de Belgische justitie op 14 maart weten dat zowel het federaal parket als de advocaat van Erdal in hoger beroep waren gegaan. Het vonnis was daardoor opgeschort.

(Vorige berichten pagina 159/3 e.v. - 2006)

VATICAAN

Vaticaan

BINNENLAND

Paus schrapt titel 'Patriarch van het Westen'

In het Rooms-katholieke jaarboek, dat in maart 2006 verscheen, was plotseling de pauselijke titel 'Patriarch van het Westen' geschrapt. De Pauselijke Raad gaf op 22 maart een toelichting op het besluit: 'Het schrappen van de titel is een daad van historisch en theologisch realisme.'

Paus Theodorus I nam de titel in 642 aan. Belangrijkste reden voor de huidige paus Benedictus om af te zien van de titel was het feit dat deze een blokkade kon opwerpen in de dialoog met andere religies. Het was namelijk een van de speerpunten van de paus om toenadering te zoeken tot de orthodoxe en protestantse kerken.

Anguilla

BUITENLANDSE ZAKEN

'Sovjetunie achter aanslag op Johannes Paulus II'

Een onderzoekscommissie van het Italiaanse parlement verklaarde dat de toenmalige leiders van de Sovjet-Unie achter de mislukte moordaanslag zaten die de Turk Mehmet Ali Agca in 1981 op paus Johannes Paulus II pleegde. De commissie stelde op 2 maart 2006 een exemplaar van het rapport ter beschikking aan de pers en zou het later die maand officieel aan het parlement presenteren.
De commissie verklaarde dat ze zeer sterke aanwijzingen had gevonden dat de toenmalige sovjetleiders achter de aanslag zaten. Ze hadden weliswaar gebruik gemaakt van de geheime dienst van Bulgarije, maar dat was om de aandacht af te leiden. De Sovjet-Unie vreesde de paus, die van Poolse afkomst was, omdat in 1981 een beweging in Polen op gang kwam die volgens de Sovjetleiding het communisme ondermijnde en later ook inderdaad zou leiden tot de val van het regime. De paus steunde het onafhankelijke vakverbond Solidarinosc, dat een cruciale rol in de veranderingen speelde.
De Russische buitenlandse inlichtingendienst noemde de beschuldiging volkomen absurd: 'We worden moe van het telkens weer ontkennen van dergelijke beschuldigingen.' De Bulgaarse overheid stelde in een reactie dat de zaak wat haar betreft was afgedaan.

(Vorige berichten pagina 90/2 e.v. - 2006)

ANGUILLA

BINNENLAND

Regeringspartij wint verkiezingen in Anguilla

De regerende Anguilla Verenigd Front partij van Osbourne Fleming won de verkiezingen van 21 februari 2005. Zijn campagne concentreerde zich op infrastructurele projecten, waaronder de renovatie van het vliegveld, de aanleg van een golfcourse en de bouw van een luxe hotel op de kleine Britse Caribische eilandengroep.
De oppositie had Fleming verweten niet duidelijk te kunnen maken wat de meerwaarde van deze projecten voor de eilandbewoners zou zijn, maar Fleming wees met succes op de ontwikkeling van Anguilla.
Fleming was tevens voorstander van grotere autonomie voor de Britse kroonkolonie. De Britse gouverneur, Alan Eden Huckle, bepaalde onder meer het buitenlands beleid.

(Vorige berichten pagina 213/3 e.v. 2000)

Uitslag parlementsverkiezingen Anguila
(21 februari 2005)
opkomst: 74,6 procent

Het parlement heeft elf zetels. Zeven leden worden gekozen en vier benoemd voor de duur van vijf jaar.

	percentage	zetels
Anguilla Verenigd Front (AUF)	38,9	4
Anguilla Nationale Strategische Alliantie (ANSA)	19,2	2
Anguilla Verenigde Beweging (AUM)	19,4	1
Anguilla Progressieve Partij (APP)	9,5	0
Onafhankelijken	13	0

Antigua en Barbuda

ANTIGUA EN BARBUDA

BINNENLAND

Toenemende misdaad

De misdaad op het Caribisch eiland Antigua bereikte een dieptepunt met de verkrachting van de 81-jarige senaatsvoorzitter Hazelyn Francis tijdens een inbraak in haar huis op 28 oktober 2005.
De hoofdcommissaris van politie had eerder een mars tegen de misdaad verboden bij gebrek aan mankracht om de demonstratie te begeleiden. Voorzitter Nathan Dundas van de Antigua & Barbuda Cruiseschip Vereniging waarschuwde dat misdaadoverlast de toerisme-industrie ernstig kon benadelen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onenigheid met VS over uitspraak WTO

Antigua zou haar online gokindustrie in 2006 voortzetten op de Amerikaanse markt, ondanks bezwaren van de Verenigde Staten. Dat maakte minister van Financiën Errol Cort in november 2005 bekend. Ten minste tien nieuwe gokbedrijven zouden op internet actief worden, naast de veertien reeds bestaande ondernemingen. De nieuwe bedrijven zouden vijfhonderd banen genereren, waardoor meer dan 200 miljoen dollar (ruim 170 miljoen euro) aan gokvergunningen zou worden omgezet.

Het Caribische staatje en de Verenigde Staten twistten over een uitspraak van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) van november 2004. Daarin werd gesteld dat de VS de vrijhandel belemmerden door online gokken te verbieden. In april het jaar daarop erkende de WTO in een hoger beroepszaak de bezorgdheid van de VS om de publieke moraal, maar de eerdere uitspraak werd bekrachtigd. De VS hielden vol dat online gokken in strijd was met de wetten van een aantal Amerikaanse staten.

(Vorige berichten pagina 88/1 e.v. - 2005)

Bahama's

BAHAMA'S

BINNENLAND

Vroegere voorvechter onafhankelijkheid wordt gouverneur

De 79-jarige Arthur D. Hanna, voormalig vice-premier, werd op 2 februari 2006 beëdigd tot gouverneur van de Bahama's. Hij volgde Dame Ivy Dumont op.
In de jaren zestig had Hanna gestreden voor onafhankelijkheid van Groot-Brittannië. De soevereiniteit kwam in 1973, maar de Britse koningin was staatshoofd gebleven.
Na de verkiezingen van 1967, die de eerste zwarte meerderheidsregering aan de macht hadden gebracht, bekleedde Hanna vier ministersposten.

JUSTITIE

Illegalen op de Bahama's opgepakt

In maart 2005 pakte de politie 230 illegale Haïtianen en Jamaïcanen op in de hoofdstad Nassau. Minister Vincent Peet van Immigratie kondigde aan door te gaan met acties totdat alle illegale immigranten gerepatrieerd zouden zijn.
In 2004 waren drieduizend illegalen gedeporteerd. Tot maart 2005 zaten duizend illegalen vast, van wie de meeste werden teruggestuurd naar Haïti. Door politieke onrust en armoede op Haïti voelden duizenden

zich gedwongen elders een beter heenkomen te zoeken.

Schadevergoeding

In maart 2006 gelastte een Hof van Beroep de regering van de Bahama's tot betaling van vijfhonderdduizend dollar aan een Japanner die acht jaar zonder proces gevangen had gezeten. Volgens het Hof was Atain Takitota in augustus 1992 onrechtmatig vastgezet. Hij was gedetineerd omdat hij toestemming had om een week te blijven en zijn aanwezigheid daarna 'ongewenst' zou zijn geweest. Tijdens zijn detentie ondernam hij drie zelfmoordpogingen. In 2000 was hij vrijgekomen en zijn strijd voor compensatie begonnen.

(Vorige berichten pagina 93/2 e.v. - 2005)

BERMUDA

JUSTITIE

Verbod op machetes vanwege stijging misdaad

Op 20 juli 2005 nam de regering van Bermuda een wet aan waardoor het bezit van een machete of vergelijkbaar hakmes tot drie jaar gevangenisstraf kon leiden. Eerder die maand waren twee meisjes op een plezierjacht neergestoken nadat hun boot was gekaapt, en het jaar daarvoor had een messengevecht tussen bendes een voetbalwedstrijd ontregeld. De gewelddadige misdaad was in 2004 met 13 procent gestegen.

(Vorige berichten pagina 94/3 e.v. - 2005)

DOMINICA

BINNENLAND

Regerende Arbeiderspartij wint verkiezingen

De Dominica Arbeiderspartij (DLP) van premier Roosevelt Skerrit won op 5 mei 2005 in Dominica de verkiezingen. De verkiezingsstrijd had zich toegespitst op een programma van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dat door Skerrit was toegepast en dat voor economische groei had gezorgd, maar ook belastingverhoging en banenverlies had veroorzaakt. Opponent Edison James van de Verenigde Arbeiderspartij (UWP), die een zetel verloor, had zich tegen het programma uitgesproken en het besluit van de regering afgewezen de diplomatieke banden met Taiwan te verruilen voor betrekkingen met China.

Uitslag parlementsverkiezingen Dominica
(5 mei 2005)
opkomst: 57,5 procent

Het parlement bestaat uit 21 leden die voor vijf jaar gekozen worden.

	percentage	zetels
Dominica Arbeiderspartij (DLP)	52,1	12
Verenigde Arbeiderspartij (UWP)	43,6	8
Dominica Vrijheidspartij (DFP)	3,1	-
Overigen	1,2	1

Het nieuwe kabinet werd een week later ingezworen. Premier Skerrit kreeg de posten Financiën en Economische planning, Charles Savarin werd minister van Buitenlandse zaken en Handel, en Yvor Nassief zou vanaf september minister van Toerisme worden.

OVERLEDEN

Eugenia Charles, voormalig premier

Op 6 september 2005 overleed voormalig premier Eugenia Charles van Dominica op het Franse eiland Martinique.
Charles werd geboren op 15 mei 1919 in Pointe Michel op Dominica. De oud-premier studeerde rechten en werkte jaren als advocaat. In 1968 werd Charles politiek actief toen de regerende Dominica Arbeiderspartij (DLP) probeerde critici de mond te snoeren. In 1970 kwam ze in het parlement en in 1975 werd ze oppositieleider. Ze was medeoprichter van de Dominica Vrijheidspartij (DFP) en ondersteunde de onafhankelijkheid van Groot-Brittannië in 1978. In 1980 werd Eugenia Charles premier; herverkiezingen volgden in 1985 en 1990.

Charles stond bekend als de 'IJzeren Dame' van de Caraïben. In 1983 moedigde ze de Amerikaanse president Ronald Reagan aan buureiland Grenada binnen te vallen om eventuele Cubaanse infiltratie op dat buureiland tegen te gaan.
Charles was de eerste vrouwelijke premier van de Caraïben. In 1992 werd ze benoemd tot 'Dame of the British Empire'.

(Vorige berichten pagina 738/3 2004)

GRENADA

BINNENLAND

Herstel na orkaan blijft uit

In februari 2005, vijf maanden nadat orkaan Ivan ernstige verwoestingen had aangericht, bleek Grenada nog altijd in deplorabele staat. De orkaan, waarbij bijna veertig mensen de dood hadden gevonden, had 90 procent van de gebouwen vernield. Veel inwoners waren een boos over de tekortkomingen van de wederopbouwacties. De gezondheidszorg buiten de hoofdstad St George's was ontregeld en elektriciteits- en watervoorzieningen waren ontwricht. Medische staf, hulpverleners en kinderen kregen psychische bijstand. Volgens een medewerkster van een nationaal hulpprogramma zou voor de meeste inwoners het herstel van hun huizen de enige remedie tegen de psychische problemen zijn. Door financiële moeilijkheden, gebrek aan bouwmaterialen en het ontbreken van verzekeringen werd de reparatie van veel huizen uitgesteld. De regering kondigde voordelige leningen en fondsen aan om de burgers te helpen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Betrekkingen Taiwan verbroken

Op 27 januari 2005 verbrak Taiwan de diplomatieke banden nadat Grenada voor betrekkingen met China had gekozen. Premier Keith Mitchell van Grenada zei dat China een aanzienlijk bedrag had beloofd voor de wederopbouw van het land na de verwoestingen door orkaan Ivan in 2004. Volgens het Taiwanese ministerie van Buitenlandse zaken had Grenada 245 miljoen dollar (bijna 188 miljoen euro) geëist om de schade op het eiland te herstellen. Taipei had dit echter geweigerd.

(Vorige berichten pagina 34/2 e.v. 2004)

HAÏTI

BINNENLAND

Geweld houdt aan

Stijging van aantal ontvoeringen in Haïti

Negen mensen kwamen op 1 juni 2005 om

bij een aanslag op een markt in de hoofdstad Port-au-Prince, waardoor het totale aantal slachtoffers in het land sinds september 2004 op minstens 700 kwam. Drie weken later lag dat aantal op 780. Bendes uit de sloppenwijken die Aristide nog altijd steunden, werden van de aanslag beschuldigd.
Later die dag werd de Franse consul Paul-Henri Mourral in zijn auto doodgeschoten. Onduidelijk was of zijn belagers wisten dat Mourral diplomaat was. Een week tevoren was Amerikaans ambassadepersoneel geëvacueerd vanwege het toenemende geweld. Ook verlieten steeds meer zakenlieden het land.
De maanden daaraan voorafgaand was het aantal gijzelingen explosief gestegen. Volgens politiechef Leon Charles werden dagelijks in de hoofdstad Port-au-Prince zes mensen ontvoerd die na betaling van losgeld weer werden vrijgelaten.

Beschietingen paleis

Op 22 juni werd vlakbij het presidentiële paleis geschoten tijdens een toespraak van interim-president Boniface Alexandre tijdens de benoeming van vier nieuwe ministers. Onbekend was of het paleis het doelwit was.
De nieuwe ministers, onder wie Henri Dorlean die minister van Justitie werd, moesten het kabinet nieuw leven inblazen. De interim-president vroeg Dorlean om het geweld hard aan te pakken.

Nationaliteit presidentskandidaten

De interim-regering maakte op 13 oktober bekend dat het Hooggerechtshof niet langer in beroep kon gaan tegen beslissingen van de verkiezingsraad die de verkiezingen voorbereidde. Het Hof had het besluit van de verkiezingsraad dat de rijke Haïtiaans-Amerikaanse zakenman Dumarsais Simeus geen presidentskandidaat kon zijn, twee dagen eerder vernietigd. Volgens de verkiezingsraad kon hij geen kandidaat zijn omdat hij Amerikaans staatsburger was.
Premier Gerard Latortue zei dat het regeringsbesluit van begin dat jaar om het hof de ultieme beslissingsbevoegdheid te geven in verkiezingsconflicten, fout was geweest. Een speciale commissie zou van alle kandidaten de nationaliteit gaan vaststellen. Ook zouden de verkiezingen tot half december worden uitgesteld. Weer later werd het tijdstip verschoven naar februari 2006.

Vredesmacht wordt uitgebreid

De VN-Veiligheidsraad besloot op 22 juni 2005 duizend extra soldaten naar Haïti te sturen waar gepland was om op 13 november presidents- en parlementsverkiezingen te houden. Het aantal manschappen kwam daardoor op 7500. Een door Brazilië geleide vredesmacht was in de zomer van 2004 naar Haïti gestuurd om de orde te herstellen. Gevreesd werd dat door de onrust in het land de verkiezingsdatum niet zou worden gehaald.
Na het vertrek van Aristide was een interimregering onder leiding van premier Gerard Latortue benoemd. Dit kabinet regeerde zonder parlementaire controle.

Sloppenwijk ingenomen door internationale troepenmacht

Op 16 november nam de VN-troepenmacht de sloppenwijk Cité Militaire bij Port-au-Prince in. Bij gevechten met criminele bendes vielen volgens de VN vier doden. De permanente aanwezigheid in de wijk moest het geweld van de bendes tegengaan. De maatregel werd een dag na een aanval op de VN-patrouillemacht genomen.
In de maanden daarvoor kwamen moord en verkrachting veelvuldig voor. Bendes die door de politie uit andere wijken verdreven waren, hadden hun toevlucht genomen tot Cité Militaire.

Braziliaanse commandant pleegt zelfmoord

Op 23 januari 2006 werd de Braziliaanse generaal José Elito Carvalho de Siqueira de nieuwe commandant van de VN-troepenmacht in Haïti. Hij volgde de Braziliaan Urano Teixeira da Matta Bacellar op, die twee weken eerder in zijn hotelkamer zelfmoord had gepleegd.
Gevreesd werd dat de VN een grote militaire operatie in de sloppenwijk Cité Soleil wilde uitvoeren om gewapende bendes voor de verkiezingen uit te roeien. Maar de nieuwe commandant bezwoer dat de VN niet aanwezig waren om te vechten, maar om veiligheid te brengen. Wel werden bendes gewaarschuwd dat het ze onmogelijk zou worden gemaakt het verkiezingsproces te verstoren.
Voorzitter Rosemond Pradel van de verkiezingsraad kondigde als voorzorgsmaatregel aan geen stembureaus te plaatsen in Cité Soleil, waar tussen de 300.000 en 600.000 mensen woonden. Dit leidde tot de beschuldiging dat de armste bewoners van het land niet zouden kunnen gaan stemmen. Maar Pradel noemde het een manier om verkiezingswerkers te beschermen en intimidatie te voorkomen. De stemhokjes zouden in de nabijheid van de sloppenwijken worden geplaatst. Volgens een VN-waarnemer verliep de kiezersregistratie binnen Cité Soleil zonder incidenten.

Relatief rustig verloop verkiezingen

Stemming verloopt naar tevredenheid

Internationale waarnemers zeiden dat de verkiezingen op 7 februari 2006 relatief rustig en eerlijk verliepen. Volgens José Miguel Insulza, hoofd van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), verliep het stemmen naar tevredenheid ondanks een chaotische start. Drie mensen kwamen om en tientallen raakten gewond in het gedrang bij de stemhokjes of bij schermutselingen met de politie. Veel stemhokjes gingen te laat open waardoor tumult ontstond. Een politieagent werd door een menigte gelyncht.
De belangrijkste van de 33 presidentskandidaten waren René Préval (Fwon Lespwa), een volgeling van Aristide die vooral in de sloppenwijken steun genoot, en zakenman Charles Henry Baker (Respè). Als geen van de kandidaten meer dan 50 procent van de stemmen zou halen, zou een nieuwe stemronde in maart nodig zijn. De VS kondigden aan met elke winnaar te zullen samenwerken.
De belangrijkste Europese waarnemer, Johan van Hecke, zei dat logistieke problemen waren opgelost. Stemhokjes sloten enkele uren later dan gepland vanwege de late start.

Straatgeweld

In de week na de presidentsverkiezingen braken straatgevechten uit waarbij minstens één persoon omkwam. Aanhangers van Préval staken autobanden in brand en bezetten het verkiezingscentrum om hun eis te ondersteunen dat Préval tot winnaar zou worden uitgeroepen. Tot hun woede leek op 19 maart een nieuwe stemronde nodig omdat Préval, na het tellen van 90 procent van de stemmen, 48,7 procent van de stemmen had, terwijl hij eerder op 61 procent had gestaan. Europese waarnemers verlieten het land om veiligheidsredenen.

Préval tot winnaar uitgeroepen

Nadat de autoriteiten tot een nieuwe manier van tellen van lege stembiljetten hadden besloten, werd Préval op 16 februari alsnog uitgeroepen tot winnaar met 51 procent van de stemmen. De 80.000 lege stemmen waren naar rato verdeeld over de presidentskandidaten. De opkomst was 59,2 procent geweest. Charles Baker kreeg 8,2 procent van de stemmen. Veel mensen gingen de straat op om Préval's overwinning te vieren.

Préval had Aristide als president vervangen tussen 1996 en 2001. De politieke situatie verslechterde aan het eind van zijn termijn. Later, nadat Aristide weer aan de macht was gekomen, werd de situatie in Haïti steeds gewelddadiger.
Na deze verkiezingen verklaarde de Caribische regionale organisatie Caricom dat Haïti weer lid mocht worden. De internationale gemeenschap verwelkomde Préval's overwinning en in Brazilië zou een donorconferentie worden gehouden voor financiële hulp aan het noodlijdende land.

Voorzitter verkiezingsraad vlucht

Voorzitter Jacques Bernard van de verkiezingsraad ontvluchtte het land nadat zijn boerderij in brand was gestoken. Hij had verschillende bedreigingen ontvangen. Sommige aanhangers van Préval hadden de verkiezingsraad beschuldigd van manipulatie met het tellen van de stemmen zodat Préval niet tot winnaar kon worden uitgeroepen.

Tweede ronde parlementsverkiezingen

Na klachten over fraude tijdens de eerste ronde van de parlementsverkiezingen, eveneens op 7 februari, werd de tweede ronde uitgesteld tot 21 april. Hierdoor zou de inauguratie van Préval, die gepland stond voor 29 maart, ook worden uitgesteld.

JUSTITIE

Proces aangespannen tegen Aristide

De interim-regering van Haïti spande op 3 november 2005 een rechtszaak aan tegen Aristide. De oud-president, die asiel had gekregen in Zuid-Afrika, werd beschuldigd van het verduisteren van 76 miljoen dollar (bijna 65 miljoen euro) uit de staatskas en van het nationale telecombedrijf Haïti Teleco. Hij zou geld hebben witgewassen via niet-bestaande bedrijven en liefdadigheidsfondsen. De aanklacht was in Miami ingediend omdat enkele financiële transacties deze Amerikaanse stad als adressant hadden.
Hoofd van de onderzoekscommissie Jean Yves Noel stuurde zijn rapport door naar de onderzoeksrechter om na te gaan of ook strafrechtelijke vervolging mogelijk was tegen Aristide, de gevangengenomen oud-premier Yvon Neptune, zeventien andere leden van Aristide's kabinet en een aantal zakenlieden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek van president Dominicaanse Republiek roept agressie op

Op 12 december 2005 werd een bezoek aan Haïti van president Leonel Fernández van de aangrenzende Dominicaanse Republiek verstoord door demonstranten. Met stenen gooiende Haïtianen noemden Fernández een racist en een crimineel vanwege de slechte behandeling van illegale Haïtianen in de Dominicaanse Republiek. Getuigen zagen de oproerpolitie twee demonstranten neerschieten. Bij het verlaten van het paleis losten bewakers van Fernández waarschuwingsschoten.
Volgens mensenrechtenorganisaties stonden de Dominicaanse autoriteiten aanvallen door Dominicaanse burgers tegen illegale Haïtiaanse immigranten oogluikend toe. De president van het buurland gaf tijdens zijn bezoek toe dat Haïtiaanse immigranten het slachtoffer waren van 'extremisten' in zijn land. Hij beloofde dat zijn regering alles zou doen om het wangedrag te beëindigen. Desondanks eiste de Dominicaanse Republiek excuses van Haïti voor het tentoongespreide geweld tegen haar president.

Spanningen tussen beide landen

De twee landen deelden het eiland Hispaniola en een lange geschiedenis van wederzijds wantrouwen. Naar schatting een miljoen Haïtianen waren naar de Dominicaanse Republiek gevlucht, hetzij om werk te zoeken, hetzij om het geweld te ontvluchten. De VN hadden in november beweerd dat jaarlijks zo'n dertigduizend Haïtiaanse kinderen naar het buurland werden gesmokkeld om in de kinderprostitutie, of in een andere illegale activiteit, te werken. Het Dominicaans Hooggerechtshof besliste eerder dat kinderen van illegale immigranten in de Dominicaanse Republiek geen recht hadden op de nationaliteit van dat land.

Woedende Haïtianen willen grens oversteken

Op 12 januari 2006 beschoten VN-soldaten een menigte woedende Haïtianen die de grens wilden oversteken om tegen de dood van 25 Haïtianen te protesteren. De migranten waren tijdens de smokkeltocht gestikt in een busje. Tenminste één demonstrant kwam om bij de beschietingen.

(Vorige berichten pagina 32/1 e.v. - 2005)

KAAIMAN EILANDEN

BINNENLAND

Oppositie wint verkiezingen op de Kaaiman Eilanden

De Progressieve Volksbeweging (PPM) van oppositieleider Kurt Tibbetts won de verkiezingen van 11 mei 2005 op de Kaaiman Eilanden. De regerende Verenigde Democratische Beweging (UDM) van McKeeva Bush verloor haar machtspositie. Voor het eerst namen politieke partijen deel aan verkiezingen.
Belangrijk verkiezingsthema was de mate van autonomie ten opzichte van het Britse koninkrijk, waarvan de Kaaiman Eilanden een kroonkolonie waren. De verhoudingen met Groot-Brittannië waren gespannen sinds een onderzoek in 2003 naar witwas-

Uitslag parlementsverkiezingen Kaaiman Eilanden
(11 mei 2005)
opkomst: 78,7 procent

Het parlement bestaat uit vijftien leden die voor vier jaar gekozen worden.

	percentage	zetels
Progressieve Volksbeweging (PPM)	41,4	9
Verenigde Democratische Beweging (UDM)	34,3	5
Overige	15,5	1

praktijken. De Britse hoofdonderzoeker zou bewijs hebben vernietigd en bankgeheimen hebben verkocht aan de Britse inlichtingendienst. Hierdoor waren vragen gerezen over de Britse bemoeienis met de Kaaiman Eilanden, die door velen gezien werden als een belastingparadijs.

Nieuwe gouverneur

Groot-Brittannië benoemde in juli 2005 de diplomaat Stuart Jack tot gouverneur van de Kaaiman Eilanden. Hij zou in november de aftredende Bruce Dinwiddy vervangen.
Jack had verschillende diplomatieke posities bekleed in Japan en in 2004 Groot-Brittannië's Irak-beleid geleid. Zijn benoeming kwam op een moment dat de nieuwe regering gesprekken met Groot-Brittannië wilde aanknopen over constitutionele hervormingen. De autoriteiten van de kroonkolonie wilden meer macht. De gouverneur bepaalde de politieke agenda van het kabinet.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Informatie over spaartegoeden aan EU-landen

Op 23 juni 2005 trad een wet in werking die financiële instellingen verplichtte om informatie over spaartegoeden van Europeanen mee te delen met de Europese herkomstlanden. De rente op de spaarinkomens zou daarmee belastbaar worden in de EU-landen.
In 2004 hadden de Kaaiman Eilanden na veel weerstand een EU-richtlijn ondertekend waardoor werd ingestemd met het vrijgeven van deze informatie. Dit nadat de richtlijn was uitgebreid naar belastingparadijzen buiten de Europese Unie (EU), zoals Zwitserland en de Britse Kanaaleilanden. De Kaaiman Eilanden vormden het op vier na grootste financiële centrum van de wereld.

(Vorige berichten pagina 739/3 e.v. - 2004)

MEXICO

BINNENLAND

Medewerker presidentskandidaat López Obrador vrijgelaten

De voormalige voorzitter van de volksvertegenwoordiging van Mexico's Federaal District, René Bejarano Martínez, werd op 5 juli 2005 vrijgelaten. Op een videotape was te zien geweest hoe hij bundels geld in ontvangst nam van de zakenman Carlos Ahumada, waarna het Congres hem zijn immuniteit ontnam en justitie de linkse politicus in november 2004 arresteerde. Bejarano, lid van de linkse Partij van de Democratische Revolutie (PRD), gaf toe illegale handelingen te hebben verricht, maar beweerde ook dat hij er in was geluisd om de leider van zijn partij, presidentskandidaat Andrés Manuel López Obrador, in diskrediet te brengen. De rechtbank bepaalde dat er onvoldoende bewijs voorhanden was voor de aanklachten van witwaspraktijken.

Gemaskerde mannen bestormen burelen krant

Ongeveer 30 stafleden van het in de Mexicaanse deelstaat Oaxaca uitgegeven onafhankelijke dagblad *Noticias* werden op 19 juli 2005 met geweld door gemaskerde vakbondsleden uit hun kantoren gezet. Twee krantenmedewerkers werden vermist. De actie was volgens de redactie een gevolg van 'het zieke verlangen' van gouverneur Ulises Ruiz Ortiz, die lid was van de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI) en goede betrekkingen had met de vakbondsleden, om de krant het zwijgen op te leggen.
Het grootste nieuwsblad van de regio had volgens de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) de toorn van de lokale machthebbers van de PRI over zich afgeroepen vanwege haar kritische berichtgeving.

Rebellenleider wil links politiek front

De in Mexico als 'Subcommandante' Marcos bekend staande leider van het Ejército Zapatista de la Liberación Nacional (EZLN) vertelde op 13 augustus 2005 dat progressieve organisaties in het land een breed links front zouden gaan vormen. Het samenwerkingsverband zou geen nieuwe politieke partij worden, maar een bundeling van politieke en sociale organisaties die zouden gaan strijden tegen de corruptie en voor sociale rechten, arbeidsrechten en rechten voor de inheemse bevolking. Kort daarvoor had hij de officiële politieke leiders van het land getypeerd als 'schaamteloze schoften', waarbij hij expliciet de naam van de linkse presidentskandidaat López Obrador had genoemd.

Zapatisten bezoeken Mexico's deelstaten

Om hun alternatieve project onder de aandacht te brengen begonnen de aanhangers van het EZLN op 1 januari 2006 aan een tocht die hen moest voeren naar de 31 deelstaten van Mexico, zo berichtte de *BBC*. 'Subcommandante' Marcos zou in het vervolg door het leven gaan onder de naam 'Delegado Zero', maar gebruik blijven maken van zijn masker. De toer was 'De Andere Campagne' gedoopt en zou het gezelschap eerst vanuit San Cristóbal de las Casas (deelstaat Chiapas) naar het schiereiland Yucatan brengen.

Mexicaanse minister van Openbare veiligheid verongelukt

Een van de grootste steunpilaren van president Fox, minister van Openbare veiligheid Ramón Martín Huerta, kwam op 22 september 2005 om het leven toen de helikopter waarin hij zich bevond niet ver van Mexico-Stad tegen een berg aanvloog. Met de bewindsman, die op weg was naar de sterk beveiligde gevangenis La Palma, kwamen de acht andere inzittenden om het leven. Mede omdat Huerta een belangrijke rol speelde in de strijd tegen de drugshandel, staken geruchten de kop op dat de minister het slachtoffer was geworden van een aanslag. De regering ontkende dit en verklaarde dat alle sporen wezen op een ongeluk.
Als vervanger wees Fox zes dagen later Eduardo Medina-Mora Icaza aan.

Meer wijzigingen in regering-Fox

Op 28 september dienden de ministers Fernando Elizondo Barragán (Energie) en Javier Usabiaga Arroyo (Landbouw) hun ontslag in. De eerste werd een dag later opgevolgd door minister van Economische zaken Fernando Canales Clariond, de laatste door Francisco Mayorga Castañeda. De oude portefeuille van Fernando Canales werd overgenomen door Sergio García de Alba. In juni was Alberto Cárdenas Jiménez (Milieu en Natuurlijke hulpbronnen) eveneens opgestapt. Zijn plaats werd ingenomen door José Luis Luege Tamargo.

Waarnemers spraken hun bezorgdheid uit over het feit dat bewindslieden aftraden omdat zij voorrang gaven aan persoonlijke politieke ambities.

Ruzie in top PRI resulteert in oprichting nieuwe partij

Binnen de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI), die met de aanstelling van president Fox in de oppositie was beland, groeiden de tegenstellingen. Op 17 november 2005 schorste de partij de politieke rechten van Elba Esther Gordillo, tot kort daarvoor secretaris-generaal van de PRI en tweede in de partijhiërarchie na partijleider Roberto Madrazo. De voorzitster van de machtige onderwijzersvakbond had haar afkeer voor Madrazo meerdere keren geëtaleerd.
Toen ze vervolgens voor de functie van partijvoorzitter werd gepasseerd, volgde een openbare ruzie met de presidentskandidaat. Met andere ontevreden PRI-leden richtte Gordillo de Nieuwe Alliantiepartij (PNA) op die, zoals zij het stelde, er alles aan zou doen om te voorkomen dat Madrazo president zou worden.

Directrice burgerbescherming ontslagen wegens corruptie

Het hoofd van het Sistema Nacional de Protección Civil de México (Bescherming Bevolking), Carmen Segura, werd op 26 november 2005 uit haar functie gezet. Zij, haar ondergeschikte Clicerio Jiménez en Ricardo Cícero van het Nationaal Rampenfonds werden ontslagen omdat zij voor hulp aan de slachtoffers van de orkanen Stan en Wilma grote aantallen overbodige spullen hadden gekocht waar bovendien teveel voor betaald was. Een onderhoudsbedrijf van auto's bleek bijvoorbeeld 20.000 regenjacks te hebben geleverd. De drie ontslagenen mochten lange tijd geen openbare functie bekleden en moesten een forse schadevergoeding betalen.

Hotels aan Mexicaanse Caribische kust heropenen

De schade van de door orkaan Wilma geteisterde kust van het schiereiland Yucatan was na drie maanden gedeeltelijk hersteld. Na maanden van herstel kondigde het bedrijf Grupo Posadas op 26 januari 2006 aan enige hotels in de populaire badplaats Cancun (deelstaat Quintana Roo) en op het toeristische eiland Cozumel weer open te stellen. De schade in het gebied met de witte stranden en de blauwe zee was beraamd op omgerekend ruim 1,2 miljard euro.

Gewelddadigheden van drugshandelaren

Rond de jaarwisseling 2005-2006 werd Mexico geconfronteerd met een nieuwe misdaadgolf van de drugshandel. Op nieuwjaarsdag werden in Culiacan (deelstaat Sinaloa) drie mannen op een kerkhof met automatische wapens neergeschoten. De media berichtten dat een van de lichamen in een plas bloed op een grafzerk belandde. Een dag eerder was bij een trouwpartij in de westelijke deelstaat Michoacán door vijf mannen het vuur geopend op de gasten. Twee mensen, onder wie een veertienjarige jongen, vonden de dood. Verder werden tijdens de eerste drie dagen van het nieuwe jaar in Nuevo Laredo (deelstaat Tamaulipas) bij de grens met de Verenigde Staten drie mensen vermoord.
Volgens de politie ging het bij al de boven genoemde misdaden om afrekeningen in het drugscircuit.

Twee politiecommandanten omgebracht

Een woordvoerder van president Fox waarschuwde de natie op 14 februari 2006 dat de regering 'de frontale aanval' op de drugshandel zou voortzetten. Daarbij was het onvermijdelijk dat er slachtoffers onder de leden van de veiligheidstroepen zouden vallen, zo merkte hij op. In de gewoonlijk rustige deelstaat Nuevo León waren de dag daarvoor binnen twee uur de politiechefs Javier García Rodríguez en Héctor Ayala Moreno, in respectievelijk Sabinas Hidalgo en San Pedro Garza García, op koelbloedige wijze vermoord. Tekenend voor de toenemende geweldsspiraal was dat dezelfde dag bij drugsgerelateerd geweld in de deelstaten Durango, Michoacán en Chihuahua elf mensen waren omgekomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank: vooruitgang bij terugdringen armoede

Een door de Wereldbank verricht onderzoek naar de armoede in Mexico werd op 24 augustus 2005 aan de regering aangeboden. Het rapport toonde aan dat de extreme armoede tussen 2000 en 2004 met 7 procent was gedaald. Dit gunstige resultaat was te danken aan een daling in de rurale gebieden, want in de steden was het cijfer gelijk gebleven. Opvallend was dat de armoede in 2002 het niveau had bereikt van voor de economische crisis in 1994-1995 en dat de stedelijke armen in 2003 meer werkten dan in 1991, maar minder verdienden. De gunstige ontwikkelingen van de laatste jaren waren volgens de Wereldbank te danken aan de macro-economische stabiliteit, de geldzendingen van Mexicaanse emigranten en de diversificatie van inkomens in enkele sectoren.

Poging tot redding van 65 mijnwerkers mislukt

De directie van Grupo México liet op 26 februari 2006 weten dat er geen overlevingskansen meer waren voor de 65 opgesloten mijnwerkers in de noordelijke Mexicaanse deelstaat Coahuila. Deze waren een week eerder op een diepte van rond de 2.000 meter het slachtoffer geworden van een ontploffing van methaangas in de Pasta de Conchas-mijn. Tien ondergronds verblijvende werknemers wisten te ontsnappen en twaalf anderen werden levend, zij het met brandwonden en gebroken ledematen, naar boven gehaald.
Vakbondsleiders beweerden dat de exploitant van de mijn, Grupo México, veiligheidsvoorschriften had genegeerd. Minister van Werkgelegenheid Francisco Salazar beloofde een onderzoek in te stellen.

Conflict tussen regering en mijnwerkers over ontslagen vakbondsleider

In een andere zaak die grote spanningen veroorzaakte maakte de regering op 22 maart bekend de herbenoeming van Napoleón Gómez Urrutia als hoofd van de Nationale Mijnwerkers- en Metaalbewerkersbond van de Mexicaanse Republiek (SNTM-MSRM) niet te zullen bekrachtigen. De arbeiders hadden Gómez Urrutia, die bekend stond als een sterke onderhandelaar, kort daarvoor herkozen als hun leider. De regering-Fox had hem in februari echter uit zijn functie gezet omdat hij omgerekend tientallen miljoenen euro's zou hebben verduisterd. Rivaal Elías Morales Hernández was vervolgens tijdelijk tot leider van de bond benoemd, maar de arbeiders noemden dat een ongeoorloofde inmenging in hun organisatie.

Mexico ontdekt nieuw olieveld

President Fox meldde op 15 maart 2006 dat

Mexico

er in de Golf van Mexico een nieuw olieveld was ontdekt dat mogelijk groter was dan Cantarell, de grootste bron tot dat moment. Het nieuwe veld werd Noxal 1 genoemd en bevond zich 100 kilometer uit de kust voor de stad Coatzacoalcos (deelstaat Veracruz). Cijfers wezen uit dat de oliereserves van het land tussen 2003 en 2005 met 2 procent waren gedaald. Mexico, met een productie van tenminste 3,4 miljoen vaten per dag de grootste olieproducent van Latijns-Amerika, was geen lid van de Organisatie van Olie Exporterende Landen (OPEC).

Arrestaties na geweld bij demonstratie over waterbeheer

Tijdens het Wereld Water Forum (WWF) in Mexico-Stad braken op 17 maart 2006 ongeregeldheden uit. De politie arresteerde minstens zeventien deelnemers aan de felle straatprotesten waarbij met stenen en molotovcocktails werd gegooid. De demonstranten meenden dat het WWF vooral in het teken stond van de winsten en belangen van grote bedrijven.

Op de door 120 landen bijgewoonde waterconferentie zei president Fox dat water een 'globaal erfgoed' was waar iedereen recht op had. In arme wijken van Mexico-Stad konden bewoners wekelijks slechts een uur gebruik maken van stromend water uit de kraan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IDB verstrekt aantal kredieten

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) steunde in de tweede helft van 2005 Mexico bij verscheidene projecten. Op 20 juli werd 150 miljoen dollar (ca. 120 miljoen euro) vrijgegeven voor het beschikbaar stellen van drinkwater en het aanleggen van sanitaire voorzieningen in landelijke gebieden. Op 21 september werd een krediet verschaft van 600 miljoen dollar voor hervormingen in de financiële sector, op 27 oktober gevolgd door een krediet van 5 miljoen dollar voor het geven van hypotheken bij de aankoop van een huis. De IDB verstrekte daarnaast nog 100 miljoen dollar voor het geven van microkredieten aan ondernemers, 1,5 miljoen dollar voor kleine boerenorganisaties in Mexico en Midden-Amerika, 650.000 dollar voor leningen aan vrouwen en 2 miljoen dollar voor het verbeteren van de marktpositie van kleine bedrijven.

Steun van Wereldbank

In dezelfde periode ontving Mexico ook financiële ondersteuning van de Wereldbank. Om de kwaliteit van het basisonderwijs te vergroten werden op 13 december drie leningen van in totaal 420 miljoen dollar toegezegd. Twee weken daarvoor had de bank ruim 200 miljoen dollar beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor huisvesting en toegang tot land voor weinig vermogende burgers te verbeteren. Op 6 september was al een krediet verstrekt voor hetzelfde bedrag om de duurzame ontwikkeling van de economie te ondersteunen.

IMF constateert lichte terugval in economische groei

In een Public Information Notice (PIN) van 1 december 2005 stelde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dat de economische opleving die Mexico midden 2003 had beleefd, gecontinueerd was, zij het in een lager tempo. De groei in 2004 was uitgekomen op 4,4 procent waardoor de formele werkloosheid was gedaald. Begin 2005 was de groei echter afgenomen, onder andere door een lichte terugval in Amerikaanse productieactiviteiten. Volgens voorlopige cijfers uit december van de Economische Commissie voor Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied (ECLAC) kende Mexico in 2005 een economische groei van 3 procent. Het IMF meldde verder dat de inflatie in 2004 was gestegen, maar in 2005 binnen de doelstelling van 3 procent zou blijven.

Geldzendingen van migranten naar nieuw record

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) maakte op 30 maart 2006 bekend dat het totaal aan geldzendingen van migranten uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied in 2005 meer dan 53 miljard dollar (ca. 42 miljard euro) had bedragen. Dit betekende een stijging van 17 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Mexico was de grootste ontvanger van het geld: landgenoten uit vooral de Verenigde Staten hadden 20 miljard dollar naar huis gestuurd. In totaal waren er rond de 25 miljoen mensen uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied geëmigreerd, waarvan twee derde periodiek tussen de 100 en 300 dollar naar het geboorteland stuurde.

JUSTITIE

Mexico 100e land dat Internationaal Strafhof erkent

Op 28 oktober 2005 ratificeerde Mexico het uit 1998 stammende verdrag dat de oprichting van het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag regelde. Het was daarmee de 100e staat die overging tot erkenning van het hof, dat als idee voortkwam uit het Neurenberg-proces na de Tweede Wereldoorlog. De bedoeling was dat daders van gruwelijkheden tegen de mensheid hun straf niet zouden ontlopen. Het ICC functioneerde vanaf april 2002 nadat de minimaal vereiste 60 landen tot erkenning waren overgegaan.

Amerikaanse militaire hulp stopgezet vanwege erkenning Strafhof

Dagblad de *Houston Chronicle* berichtte op 9 maart 2006 dat de Verenigde Staten sinds oktober het jaar daarvoor geen militaire hulp meer gaven aan Mexico. Zo werd onder meer antiterrorismeuitrusting ter waarde van 2,5 miljoen dollar (ca. 2 miljoen euro) niet meer geleverd. Besluiten van deze strekking werden nooit officieel aangekondigd, maar een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken in Washington vertelde dat de regering-Bush deze stap had genomen omdat Mexico geen immuniteitsverdrag wilde afsluiten betreffende uitlevering van Amerikanen aan het Internationaal Strafhof. Amerikaanse legercommandanten klaagden echter dat de sancties militaire samenwerking met belangrijke landen in de regio belemmerden.

Verkrachting binnen huwelijk landelijk strafbaar gesteld

Het Mexicaanse Hooggerechtshof bepaalde op 16 november 2005 dat gedwongen seksuele gemeenschap binnen het huwelijk gelijk stond aan verkrachting en daarom als misdaad aangemerkt kon worden. In sommige Mexicaanse deelstaten was deze opvatting al in de wet opgenomen, maar nu gold deze voor het hele land. In 1994 was het hof niet verder gegaan dan gedwongen seks binnen het huwelijk 'een onjuiste uitvoering' van een huwelijksrecht te noemen.

Minder beperkingen bij uitwijzingen van burgers

De constitutionele regel levenslange gevangenisstraf niet toe te staan als er geen kans op voorwaardelijke vrijlating aan verbonden was, werd op 29 november 2005 door het Mexicaanse Hooggerechtshof afgeschaft. De hoogste rechtbank in het land keurde een verandering in de strafwet van de deelstaat Chihuahua goed om levenslang te geven in geval van moord en kidnapping.
De wijziging betekende dat Mexico gemakkelijker criminelen zoals Benjamín Arellano Félix, de leider van het drugskartel van Tijuana, naar de Verenigde Staten kon uitwijzen. Tot dan toe werden uitwijzingen van criminelen tegengehouden wanneer zij in de VS levenslang zouden krijgen zonder de mogelijkheid van voorwaardelijke vrijlating.

Moordenaar kardinaal Posadas Ocampo berecht

De huurmoordenaar Jorge Humberto Rodríguez Bañuelos, bijgenaamd De Kikker, hoorde op 8 december 2005 van een Mexicaanse rechter dat hij voor elf moorden tot 220 jaar gevangenisstraf was veroordeeld. Omdat de straffen niet werden opgeteld, zou de oud-politieman 40 jaar achter de tralies moeten zitten. Hij gold als de topmoordenaar van het drugskartel van de zeer gewelddadige broers Arellano Félix en werd onder meer verantwoordelijk gehouden voor de moord op kardinaal Juan Jesús Posadas Ocampo in maart 1993 in Guadalajara. Naast de kerkleider verloren bij die aanslag nog zes mensen het leven. De veroordeelde had plastische chirurgie ondergaan en een nieuwe identiteit aangenomen.

NATUUR EN MILIEU

Mexicaanse milieuactivist vrijgesproken in moordzaak

De 56-jarige boer Felípe Arreaga werd op 15 september 2005 vrijgesproken van de moord op de zoon van een machtige landeigenaar. Internationaal was er druk op de Mexicaanse autoriteiten uitgeoefend om de activist, die zich inzette voor het behoud van de bossen in de Sierra de Petatlán (deelstaat Guerrero), vrij te laten. Organisaties als Greenpeace en Amnesty International (AI) waren ervan overtuigd dat de beschuldigingen vals waren.
De verdachte ontving in augustus in de gevangenis van de in de VS opgerichte Sierra Club de Chico Mendes Prijs vanwege zijn inzet voor het milieu. Volgens Greenpeace behoorde Mexico tot de landen met de grootste ontbossing.

Honderden eilanden in Zee van Cortés op lijst werelderfgoederen

De Mexicaanse regering maakte op 26 september 2005 bekend dat 244 eilanden in de bij de deelstaat Baja California gelegen Zee van Cortés door de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Unesco) op de lijst van werelderfgoederen waren geplaatst. Het gebied kende een rijke biodiversiteit en stond bovendien bekend als broedplaats voor walvissen. De bescherming van het gebied werd voortaan gezien als internationale verantwoordelijkheid en het betekende dat de Mexicaanse autoriteiten gemakkelijker buitenlandse fondsen konden aanspreken voor bescherming van het gebied.
Op de Unesco-lijst waren sinds 1972 meer dan 800 plaatsen gezet, waarvan er zich 25 in Mexico bevonden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Weinig succes bij berechten daders 'vuile oorlog'

Op 21 september 2005 weigerde een Mexicaanse rechter een arrestatiebevel uit te vaardigen tegen de 83-jarige oud-president (1970-1976) Luis Echeverría voor een moordpartij onder studenten in 1968. Op het plein van Tlatelolco in Mexico-Stad waren destijds volgens officiële cijfers rond de 30 mensen vermoord, maar getuigen hielden het op 300. Echeverría was toen nog minister van Binnenlandse zaken. Volgens de rechter was er onvoldoende bewijsmateriaal voor de aanklacht en had de affaire te lang geleden plaatsgevonden. Speciaal aanklager Ignacio Carrillo liet echter weten zich niet neer te zullen leggen bij de beslissing.
President Fox verklaarde op 23 september dat zijn regering niet veel meer kon doen. Waarnemers zagen de uitspraak als een nieuwe tegenslag voor Fox. Zijn streven leek te zijn mislukt om de verantwoordelijken voor de repressie tegen de linkse oppositie tijdens de 'vuile oorlog' (in de jaren zestig en 'zeventig van de twintigste eeuw) voor de rechter te brengen.
Omdat de hoop dat de verantwoordelijken berecht zouden worden allengs meer vervaagde, marcheerden op 2 oktober duizenden mensen in Mexico-Stad naar het plein van Tlatelolco.

Hooggerechtshof wijst berechting Echeverría af

Het streven Echeverría voor het gerecht te brengen voor het plegen van genocide werd op 11 januari 2006 door het Hooggerechtshof met drie tegen twee stemmen afgewezen. Het betekende dat voor Ignacio Carrillo nog de mogelijkheid openstond zijn verzoek aan een beroepsrechtbank te richten. Echeverría wees overigens alle beschuldigingen van de hand, evenals zijn medewerkers.
Mensenrechtengroepen spraken hun teleurstelling uit over het vonnis van het hof omdat de kans steeds groter werd dat niemand gestraft zou worden voor de begane wreedheden.

Fysieke marteling vervangen door psychologische

De voorzitter van de Nationale Commissie voor de Mensenrechten (CNDH), José Luis Soberanes, vertelde op 22 november 2005 dat de Mexicaanse politie en justitiële autoriteiten nog steeds martelmethoden gebruikten. De fysieke marteling kwam minder voor, maar daarvoor in de plaats werden psychologische technieken zoals bedreigingen en gesimuleerde executies gehanteerd om verdachten onder druk te zetten. De wil om het probleem aan te pakken was op nationaal niveau aanwezig, maar de medewerking op lokaal niveau liet te wensen over.
Amnesty International (AI) had het probleem eerder geconstateerd. De organisatie had president Fox geprezen omdat hij internationale mensenrechtengroepen toestemming voor observatie had gegeven.

Activist uit deelstaat Puebla onverwacht in vrijheid gesteld

De 33-jarige Martín Barrios Hernández werd op 12 januari 2006 in de Mexicaanse deelstaat Puebla na twee weken arrest plotseling vrijgelaten. Hij was ervan beschuldigd de ondernemer Lucio Gil Zárate te

hebben gechanteerd, maar internationale organisaties als Amnesty International (AI) en de Amerikaanse vakbond AFL-CIO waren ervan overtuigd dat de aanklacht verzonnen was en verband hield met zijn activiteiten voor de mensenrechten in de Vallei van Tehuacán. Als juridische basis van de vrijlating werd 'vergeving door het slachtoffer' aangevoerd.
Mensenrechtenorganisaties wezen er op dat de journaliste Lydia Cacho, die textielarbeiders had geholpen een aanklacht tegen hun werkgever in te dienen, nog steeds vastzat na eveneens vals beschuldigd te zijn.

BUITENLANDSE ZAKEN

Pogingen VS en Mexico grensgeweld te beteugelen

Export verdovende middelen naar VS neemt toe

Medewerkers van de Amerikaanse Douane en Grensbewaking constateerden op 16 augustus 2005 een toename van de drugsvangsten bij de grens tussen Mexico en de Verenigde Staten. In vergelijking met eenzelfde periode van negen maanden een jaar eerder was bij vijf grensovergangen ongeveer 50 procent meer marihuana, cocaïne, heroïne en amfetamine onderschept. Vooral bij San Isidro in de Tijuana-San Diego regio – de drukste grensovergang ter wereld – was het aantal vangsten toegenomen. De drugshandelaren werden steeds inventiever bij het smokkelen. De politie had de illegale waar aangetroffen in gastanks, autobanden, deurpanelen en zelfs in de vloeren en dakruimtes van toeristenbussen.

Gezamenlijke wil drugsgeweld in te dammen

Justitiële topambtenaren uit Mexico en de VS kwamen op 13 oktober overeen de inspanningen te vergroten om het geweld in het grensgebied als gevolg van de drugshandel de kop in te drukken. Er zou meer politie worden ingezet en de Amerikaanse minister van Justitie Alberto González had toegezegd een speciale politie-eenheid naar Laredo (Texas) te zullen sturen om de gewelddadige misdaad te bestrijden. Dit team had in het verleden goede resultaten geboekt in steden als Miami en Baltimore.
De afgelopen maanden waren in Mexicaanse grenssteden als Matamoros, Ciudad Juarez en Tijuana veel doden gevallen omdat concurrerende drugsbendes steeds vaker gewapenderhand elkaars lucratieve smokkelroutes betwistten.

Controverse met VS over illegale grensoverschrijdingen

Toename migratie 'kind-illegalen'

Een studie van het kinderfonds van de Verenigde Naties Unicef en de Mexicaanse organisatie Integrale Ontwikkeling van de Familie (DIF) wees op 15 september 2005 uit dat steeds meer kinderen in hun eentje de grens tussen Mexico en de VS probeerden over te komen. In de eerste zes maanden van het jaar waren er in totaal ruim 26.000 kinderen gerepatrieerd, van wie 14.000 zonder begeleiding. Voor geheel 2004 waren deze getallen respectievelijk 40.000 en bijna 11.000.
Yoriko Yasukawa van Unicef vertelde dat veel ouders eerst naar de VS reisden en na werk te hebben gevonden geld stuurden naar hun kind. Een 'pollero' (mensensmokkelaar) probeerde dan tegen betaling van 2.000 dollar (ca. 1.595 euro) het kind de grens over te krijgen, maar in veel gevallen mislukte dit.

'Migratie is geen misdaad'

De Midden-Amerikaanse staten en Mexico lieten op 9 januari 2006 weten tegen het Amerikaanse plan te zijn de grens tussen Mexico en de VS met een hek af te bakenen en illegale grensoverschrijdingen voortaan als misdaad te beschouwen. Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden had de maand daarvoor wetgeving van die strekking goedgekeurd en verwacht werd dat ook de Senaat akkoord zou gaan.
De ministers van Buitenlandse zaken van Costa Rica, El Salvador, Guatemala en andere Midden-Amerikaanse landen, die in Mexico bijeen kwamen, benadrukten dat hardere immigratieregels de problemen niet zouden oplossen. 'Migranten, ongeacht hun status, zijn geen criminelen en moeten ook niet als zodanig behandeld worden', zo stond in de gezamenlijke slotverklaring te lezen.

Amerikaanse president keurt ordelijke immigratie niet af

Bij een topontmoeting van de VS, Canada en Mexico op 30 maart in de badplaats Cancún op het Mexicaanse schiereiland Yucatán liet de Amerikaanse president George W. Bush weten immigratie uit Latijns-Amerika niet te allen tijde af te wijzen. Als deze ordelijk verliep, kon hij ermee leven, maar om illegale immigranten tot Amerikaans staatsburger te maken leek hem geen goed idee. Hij hoopte binnen niet al te lange tijd een allesomvattend wetsontwerp betreffende immigratie te kunnen presenteren.

Spanningen tussen Mexico en Venezuela

Na terugkeer van de regionale topontmoeting in Mar del Plata (Argentinië) noemde op 9 november 2005 de Venezolaanse regeringsleider Chávez het triest voor het Mexicaanse volk dat het een president had die zich gedroeg als 'het schoothondje van het Amerikaans imperialisme'. Aanleiding was een opmerking van Mexico's president Fox dat vijf staten – onder meer Venezuela, Argentinië en Brazilië – de wil van 30 andere landen hadden geblokkeerd om de onderhandelingen over het Amerikaanse plan voor een vrijhandelszone te heropenen.
Venezuela weigerde te voldoen aan de eis van Mexico om verontschuldigingen aan te bieden. Beide landen riepen vervolgens hun ambassadeurs terug.

Irritatie bij regeringspartij PAN over opmerkingen Chávez

De Nationale Actiepartij (PAN), de partij van president Fox, klaagde op 11 maart 2006 bij de electorale autoriteiten van het land dat Hugo Chávez de presidentskandidaat van de linkse Partij van de Democratische Revolutie (PRD), Andrés Manuel López Obrador, ondersteuning gaf. De conservatieve regeringspartij sloot zelfs niet uit dat López Obrador, die bij opiniepeilingen steevast als beste uit de bus kwam, financiële steun van de Venezolaanse regering ontving, maar de PRD ontkende dit in alle toonaarden. 'Het enige waar ze ons nog niet van beschuldigd hebben is dat we kinderen opeten', merkte woordvoerder Gerardo Fernández van de PRD spottend op.

De Mexicaanse wet verbood buitenlanders expliciet een actieve rol te spelen in de politiek van het land.

(Vorige berichten pagina 419/3 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

VS plaatsen elitetroepen in ambassades

Generaal Bryan Brown, commandant van de Special Operations Command (SOCOM), vertelde op 8 maart 2006 tegenover leden van het Huis van Afgevaardigden dat de VS sinds enkele jaren elitetroepen stationeerden in Amerikaanse ambassades in ongeveer 25 landen. Van daaruit ondersteunden ze contraterroristische missies. Om welke landen het ging, zei hij niet. De Militaire Verbindingselementen (Military Liaison Elements - MLE's), zoals deze elitetroepen werden genoemd, werkten nauw samen met de Central Intelligence Agency (CIA). Er zouden wereldwijd maximaal enkele tientallen MLE's zijn gestationeerd.
Brown verstrekte informatie over de tot dan toe geheime buitenlandse missies, omdat er vragen waren gerezen nadat dagblad de *New York Times* erover had bericht.
Defensieminister Rumsfeld had het SOCOM al in september 2002 een leidende rol toebedeeld bij militaire contraterroristische activiteiten, omdat de zeer goed opgeleide speciale eenheden beter op deze taken voorbereid zouden zijn dan reguliere militaire eenheden. Het SOCOM opereerde doorgaans in het diepste geheim en viel onder verantwoordelijkheid van het Pentagon.

Arabisch bedrijf niet welkom in Amerikaanse havens

In februari en maart 2006 was er sprake van dat Dubai Ports World (DP World) verantwoordelijk zou worden voor de overslag van goederen in zes Amerikaanse havens. Het bedrijf had deze havenactiviteiten overgenomen van het Britse Peninsular & Oriental Steam Navigation (P&O). Het Amerikaanse Congres vond het echter onwenselijk dat een Arabisch bedrijf verantwoordelijk werd voor de overslag in de havens van onder meer New York, Miami en New Orleans. De kans dat moslimextremisten het havenbedrijf zouden misbruiken om terroristen of explosieven de VS binnen te smokkelen, achtte men te groot. Hierop dreigde president Bush zijn veto uit te spreken over een eventueel verbod op de overname. Hij wees erop dat Dubai in de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) ligt, een bevriende natie die de strijd tegen terrorisme steunde. Bovendien was het niet aan het bedrijfsleven om voor de VS bestemde goederen op veiligheid te controleren, maar aan de Amerikaanse douane. Maar zowel Democraten als Republikeinen in het Congres lieten hierna weten dat ze zo'n presidentieel veto niet zouden respecteren.
Op 10 maart deelde DP World mede dat het de omstreden havenactiviteiten overdroeg aan een 'Amerikaanse entiteit'. Dit besluit was genomen door sjeik Mohammed bin Rashid al-Maktoum, de politiek leider van Dubai, die vond dat de goede relaties tussen de VAE en de VS niet in gevaar gebracht mochten worden. Wat er precies werd bedoeld met 'Amerikaanse entiteit' was niet onmiddellijk duidelijk. Desondanks toonden Amerikaanse Congresleden zich tevreden en gaven hun verzet tegen de overname in principe op.

President Bush ondertekent afgezwakte Patriot Act

President Bush ondertekende op 10 maart 2006 de vernieuwde Patriot Act. Het Congres had hier enkele dagen eerder groen licht voor gegeven.
Het pakket anti-terroristische maatregelen was tijdelijk ingevoerd na de aanslagen op 11 september 2001 en eind december 2005 verlopen. Het Witte Huis had de wet in december al permanent willen invoeren. Er was echter verzet gekomen uit het Congres, omdat enkele van de maatregelen de burgerrechten zouden aantasten. Tot maart discussieerden het Witte Huis en het Congres over aanpassingen van de wet. Dit resulteerde onder meer in een bepaling dat het Federal Bureau of Investigation (FBI) alleen nog met een dagvaarding van een rechter informatie over leen- en zoekgedrag van bibliotheekbezoekers mocht opvragen bij openbare bibliotheken. Volgens de oorspronkelijke versie van de Patriot Act was zo'n dagvaarding niet nodig. Mensen die een zogeheten 'National Security Order' ontvingen, dat wil zeggen een bevel om te verschijnen voor een geheime rechtbank, hoefden de identiteit van hun advocaat niet meer prijs te geven. Ook mochten ze in het vervolg vanaf een jaar na de dagvaarding de verplichte geheimhouding rondom het proces aanvechten.
Enkele onderdelen van de wet werden niet permanent ingevoerd, maar met vier jaar verlengd. Dit gold onder meer voor de bepaling dat federale agenten 'tastbare stukken', zoals bedrijfsinformatie, mochten verzamelen voor buitenlandse inlichtingendiensten en internationaal onderzoek naar terroristische netwerken.

Amerikaanse grenzen nog altijd lek

Bij wijze van test probeerden twee onderzoeksteams in december 2005 illegaal nucleair materiaal de VS binnen te smokkelen. Ze deden dit in opdracht van het Government Accountability Office (GAO), een orgaan van het Congres dat het functioneren van de overheid controleerde. Het GAO maakte dit op 28 maart 2006 bekend.
Het materiaal was voldoende voor de vervaardiging van twee 'smerige' bommen. Ondanks de vele maatregelen die sinds 11 september 2001 waren genomen om de grenscontroles te verbeteren, lukte het om het materiaal per auto het land binnen te brengen, zowel vanuit Canada als vanuit Mexico. De teams werden weliswaar gecontroleerd, maar de grensbewakers accepteerden de valse invoervergunningen.
Ook lukte het de onderzoeksteams om telefonisch radioactief materiaal te bestellen in het buitenland.

BINNENLAND

President Bush wist van zwakke dijken bij New Orleans

Persbureau Associated Press (AP) publiceerde op 2 maart 2006 videobeelden van een vergadering over de orkaan Katrina. Ze waren gemaakt op 28 augustus 2005, één dag voor de orkaan New Orleans bereikte. Er was een deskundige te zien, die president Bush vertelde dat de dijken rondom New Orleans mogelijk te zwak waren om de orkaan te doorstaan. En Michael Brown, toenmalig directeur van de federale rampenbestrijdingsdienst FEMA (Federal Emergency Management Agency), vertelde dat de autoriteiten mogelijk onvoldoende in staat waren om hulp te bieden na een grote natuurramp. President Bush reageerde hier niet op. Aan het einde van de vergadering zei hij wel: 'Wij zijn volledig voorbereid'.
De video bracht Bush in verlegenheid, want hij had steeds volgehouden dat de hulpverlening na de orkaan zo traag op gang kwam omdat niemand de dijkdoorbraak had kun-

nen voorzien. Dit bleek dus niet waar te zijn. Het Congres deed desondanks niets om Bush op de vingers te tikken, mogelijk omdat de Republikeinse meerderheid de president niet wilde afvallen.
Overigens had het Witte Huis zichzelf eerder al verdacht gemaakt door te weigeren onderzoekers van het Congres inzage te geven in officiële documenten over de orkaan. Katrina eiste zeker 1.300 mensenlevens. In maart werden nog altijd 2.300 mensen vermist.

Corruptieschandalen teisteren Republikeinse partij

Randy Cunningham, Republikeins lid van het Huis van Afgevaardigden, werd op 4 maart 2006 tot acht jaar en vier maanden cel veroordeeld. Ook moest hij 1,8 miljoen dollar (ca. 1,4 miljoen euro) belastingschuld betalen. Cunningham was lid van een Congrescommissie die het defensiebudget beheerde en contracten afsloot met leveranciers. Hij had bekend dat hij voor 2,4 miljoen dollar geschenken en contanten had aangenomen van wapenhandelaren, in ruil voor belangenbehartiging in Washington.
Volgens historici was Cunningham het meest corrupte Congreslid uit de Amerikaanse parlementaire geschiedenis.

Celstraf voor Abramoff

Jack Abramoff, vooraanstaand Republikeins lobbyist, werd op 29 maart tot 70 maanden cel veroordeeld. Hij had in 2000 met geleend geld casinoboten gekocht in Florida. De lening zou hij op frauduleuze wijze hebben rond gekregen.
Abramoff werd tevens beschuldigd van belastingontduiking, het oplichten van indianenstammen en het omkopen van Congresleden. Hiervoor moest hij later nog voorkomen.

Stafchef Witte Huis treedt af

Op 28 maart 2006 kondigde president Bush het ontslag van zijn stafchef Andrew Card aan. Hij werd opgevolgd door Joshua Bolten, directeur van het begrotingsbureau van het Witte Huis.

Beschadigd imago

Card was de rechterhand van de president en had sinds zijn aantreden in 2001 grote invloed gehad op het beleid en de activiteiten van het Witte Huis. Zo onderhield hij namens de president contacten met het Congres en leidde hij in 2003 de 'Irak Groep', die het Amerikaanse volk ervan probeerde te overtuigen dat de aanval op Irak noodzakelijk was. Het was Card die in 2004 de toenmalige minister van Justitie John Ascroft opzocht, toen deze doodziek op de intensive care lag. Hij haalde Ashcroft daar over om een document te ondertekenen waarmee hij zijn goedkeuring gaf aan de voortzetting van een geheim afluisterprogramma van president Bush. Ashcroft had eerder geweigerd ermee in te stemmen, omdat het programma volgens hem in strijd was met de wet. Dit afluisterprogramma kwam in december 2005 via de media in de publiciteit.

Card nam in het najaar van 2005 de verantwoordelijkheid op zich voor het falende overheidsoptreden na de orkaan Katrina en de mislukte nominatie van Harriet Miers voor het Hooggerechtshof.
Bush noemde geen reden voor het ontslag van Card, maar alom werd aangenomen dat hij hoopte dat een nieuwe stafchef het imago van het Witte Huis kon helpen opvijzelen. Want het Witte Huis werd begin 2006 door menig Amerikaan gewantrouwd. Het zou zich te weinig bezighouden met zaken die de Amerikanen werkelijk belangrijk vonden en te veel met Irak. Ook de vele recente schandalen rondom prominenten uit de directe nabijheid van Bush en vice-president Cheney hadden het imago van het Witte Huis beschadigd. In maart steunde slechts 34 procent van de Amerikanen de president.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkgelegenheid neemt toe

In februari 2006 zat 4,8 procent van de Amerikaanse beroepsbevolking zonder werk. Begin 2003 was dat nog 6,3 procent. Sindsdien was de werkloosheid vrijwel onafgebroken afgenomen. De nieuwe banen werden vooral gecreëerd door de bouwsector, de financiële sector en de gezondheidszorg.
Het gemiddelde uurloon bedroeg in februari 2006 16,47 dollar (ca. 13 euro). Het federale minimumloon lag op 5,35 dollar per uur.

JUSTITIE

30 Jaar voor plannen om Bush te vermoorden

De Amerikaanse staatsburger Ahmed Omar Abu Ali werd op 29 maart 2006 te Alexandria (Virginia), tot 30 jaar cel veroordeeld. Hij was in 2003 gearresteerd in Saoedi-Arabië, waar hij studeerde. Hij was toen 22 jaar oud. Hij bekende tegenover de Saoedische autoriteiten dat hij contacten onderhield met Al-Qaeda en betrokken was bij de voorbereidingen voor een vliegtuigkaping en een moordaanslag op president Bush. Hij werd in februari 2005 uitgeleverd aan de VS. Daar zei hij dat hij zijn bekentenissen in Saoedi-Arabië louter had afgelegd omdat hij er werd gemarteld. In werkelijkheid zou hij onschuldig zijn. De Amerikaanse rechter toonde zich echter niet onder de indruk en oordeelde dat de oorspronkelijke bekentenissen rechtsgeldig waren.
Aanklagers hadden levenslang geëist, maar de rechter ging niet verder dan 30 jaar omdat Abu Ali nooit werkelijk iemand iets had aangedaan. Ook was hij nooit betrapt op illegaal wapenbezit.

MILITAIRE ZAKEN

Witte Huis blijft voor preventieve aanvallen

Het Witte Huis publiceerde op 16 maart 2006 een herziening van de nationale veiligheidsstrategie. Het was de eerste herziening sinds de aanval op Irak in 2003.

Iran

De nieuwe veiligheidsstrategie keurde, evenals de oude, preventieve aanvallen op landen of groeperingen goed, indien zij een serieuze bedreiging voor de VS vormden. Dit beleid stamde uit 2002 en werd wel de 'Bush-doctrine' genoemd. De VS gebruikten deze doctrine om de preventieve aanval op Irak in 2003 te rechtvaardigen. Ze stuitte echter op veel weerstand binnen de Verenigde Naties, die preventieve aanvallen buiten de VN-veiligheidsraad om in strijd achtten met internationale verdragen. Volgens de 49 pagina's tellende beleidsnota hoefden de VS echter niet hulpeloos af te wachten indien ze vermoedden dat een ander land of vijandige groepering een ernstige bedreiging vormde. De preventieve aan-

val zou een gerechtvaardigde vorm van zelfbescherming zijn, zelfs indien onduidelijk was waar of wanneer de vermoedelijke vijand de VS wilde aanvallen.
Nieuw in de beleidsnota was dat Iran aangemerkt werd als belangrijkste vijand van de VS. Washington zou doorgaan met het uitoefenen van diplomatieke druk op dat land, opdat het zijn nucleaire ambities zou laten varen. Indien dit niet lukte, zouden de VS 'alle noodzakelijke maatregelen' treffen om de Amerikaanse belangen te verdedigen tegen Iran.

Transformatiediplomatie

Volgens de nieuwe veiligheidsstrategie zouden de VS blijven proberen om autoritair bestuurde landen langs diplomatieke weg tot democratische hervormingen te bewegen. Het Witte Huis noemde dit 'transformatiediplomatie'. Ook zouden de VS steun blijven geven aan pro-democratische organisaties in dergelijke landen. Washington wilde de buitenlandse bondgenoten graag betrekken bij de transformatiediplomatie, maar voelde zich niet genoodzaakt te opereren binnen de marges van de VN of de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO).
Andere opmerkelijke punten in de nationale veiligheidsstrategie waren:
• De VS moesten zich voorbereiden op een dodelijke grieppandemie;
• Ook natuurrampen, milieurampen en de verspreiding van aids werden genoemd als mogelijke bedreigingen voor de VS;
• Rusland en China werden gesommeerd om democratischer te worden;
• President Chávez van Venezuela werd omschreven als 'demagoog', die uit was op het destabiliseren van de regio;
• Hamas, de regeringspartij van de Palestijnse gebieden, werd opgeroepen om zich te ontwapenen, geweld af te zweren en de staat Israël te erkennen;
• Iran, Wit-Rusland, Noord-Korea, Myanmar (Birma), Cuba, Zimbabwe en Syrië werden 'despotische staten' genoemd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikanen voorlopig niet weg uit Irak

President Bush zei op 22 maart 2006 op een persconferentie dat hij de Amerikaanse troepen tijdens zijn ambtstermijn niet zou terugtrekken uit Irak. Wanneer en hoe de troepen moesten worden teruggetrokken, was dus aan zijn opvolger.
De VS zouden eind 2008 weer presidentsverkiezingen houden.

OVERLEDEN

Arthur Miller, schrijver

Arthur Asher Miller overleed op 11 februari 2005 op 89-jarige leeftijd in zijn huis in Roxbury (Connecticut). Hij werd geboren op 17 oktober 1915 in New York als zoon van een Pools-joodse emigrant die bij de beurskrach van 1929 alles verloor wat hij had opgebouwd. Miller werd een eenvoudige broodbezorger en schreef ondertussen toneelstukken geïnspireerd door de Noorse schrijver Henrik Ibsen. In 1957 werd Miller veroordeeld wegens 'belediging van het Congres', omdat hij weigerde namen van 'medecommunisten' te noemen voor de House Comittee On Un-American Activities. Miller werd algemeen beschouwd als een van de belangrijkste toneelschrijvers van de twintigste eeuw. Zijn bekendheid groeide door zijn kortstondige huwelijk met de actrice Marilyn Monroe. Miller's bekendste toneelstuk was Death of a Salesman waarvoor hij in 1949 een Pulitzerprijs ontving. Zoals in de meeste van zijn werken handelde dit stuk over de eenling verpletterd door het lot, hetgeen Miller vooral in de details toonde want, aldus Miller: 'God is in de details'.

Hans Bethe, atoomgeleerde

Op 6 maart 2005 overleed Hans Albrecht Bethe, de grondlegger van de atoomfysica, mede-uitvinder van de atoombom en ontdekker van de kernreactie waarop de sterren branden op 98-jarige leeftijd in zijn woonplaats Ithaca (New Jersey). Hij werd geboren op 2 juli 1906 in het toen Duitse Straatsburg. Bethe studeerde fysica en werkte aan de universiteit van Tübingen. Toen de nazi's in 1933 aan de macht kwamen, werd hij ontslagen (zijn moeder was joods) en vertrok naar de Verenigde Staten waar hij ging werken aan de Cornell Universiteit. In de jaren 1936-1937 schreef hij enkele invloedrijke artikelen over kernfysica, die samen bekend werden als 'Bethes Bijbel'.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog stond hij aan het hoofd van de theoretische divisie van het Los Alamos instituut, waar de atoombom werd ontwikkeld. In 1967 kreeg Bethe de Nobelprijs voor natuurkunde, vanwege zijn onthulling van de kernfusiecyclus in de zon, een ontdekking die hij al in 1938 had gedaan.
Nog als pensioengerechtigde publiceerde Bethe over onder meer kwantum-elektrodynamica, plasmafysica en de rooster-ijktheorie. Onder zijn invloed groeide de Cornell Universiteit uit tot toonaangevend kernfysisch wetenschapscentrum.
Gaandeweg werd Bethe pleitbezorger voor het vreedzame gebruik van kernenergie. Hij nam deel aan de onderhandelingen over het uitbannen van atoomproeven en het tegengaan van de proliferatie van kernwapens. 'Ik voel me intens opgelucht dat deze wapens sinds de Tweede Wereldoorlog niet meer zijn gebruikt', schreef hij eens. 'Maar die opluchting is vermengd met de gruwel dat er sindsdien tienduizenden van deze wapens zijn gemaakt.'

William Westmoreland, generaal

Op 18 juli 2005 overleed de 91-jarige viersterren-generaal William Childs Westmoreland in zijn woonplaats Charleston (South Carolina). Hij werd geboren op 26 maart 1914 in Spartanburg County (South Carolina) in een welgestelde familie van bankiers en textielfabrikanten. Na zijn opleiding aan de militaire academie West Point nam hij deel aan gevechtshandelingen in het buitenland, onder meer in Europa tijdens de Tweede Wereldoorlog. In 1964 kreeg hij de leiding over de Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam. Westmoreland wilde van de oorlog tegen de oprukkende communistische tegenstander een uitputtingsslag maken. Aanvankelijk leek zijn aanpak succesvol; in 1965 benoemde het weekblad *Time* hem tot man van het jaar. Naarmate de oorlog langer duurde, daalde zijn populariteit. Volgens Westmoreland stagneerde het militaire succes vanwege onvoldoende parate troepen, hoewel het aantal manschappen was uitgebreid van 100.000 tot 500.000. Eind 1967 kondigde Westmoreland aan dat de Amerikanen de oorlog bijna hadden gewonnen. Kort daarop werden de Amerikaanse troepen in het Tet-offensief zware slagen toegebracht. In 1968 vertrok hij uit Vietman om in de VS gepromoveerd te worden tot hoofd van de chefs van staven. Westmoreland was geliefd binnen het leger omdat hij zich bekommerde om de gewone

soldaat. Daarbuiten stond hij bekend als een onverzettelijke aanhanger en verdediger van een niet te winnen oorlog.

Robert Wise, filmregisseur en -producent

Op 14 september 2005 overleed de filmproducer en -regisseur Robert Wise op 91-jarige leeftijd aan een hartstilstand in Los Angeles. Hij werd geboren op 10 september 1914 in Winchester, Indiana. Wise regisseerde en/of produceerde zo'n veertig films in verschillende genres en was een sleutelfiguur in de geschiedenis van de cinematografie. Tijdens de Koude Oorlog slaagde hij erin om, ondanks verzet van het ministerie van Oorlog, een (science fiction) film te maken waarin Amerika machteloos stond tegenover een buitenaardse mogendheid (The Day the Earth Stood Still). Enkele jaren later maakte hij opnieuw een science fiction film over verborgen angsten. The Andromeda Strain handelde over de angst voor biologische oorlogsvoering en het wantrouwen van de federale regering. Voor de films West Side Story en The Sound of Music ontving hij zowel een Oscar voor beste regisseur als voor beste producent.
Wise was een vakman en een rebel die maatschappelijk engagement en massavermaak op unieke wijze wist te combineren.

(Vorige berichten pagina 163/3 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Volkscongres trekt miljarden uit voor het platteland

Van 5 tot en met 14 maart 2006 kwam het Chinese Nationale Volkscongres bijeen voor zijn jaarlijkse zitting. Zo'n 3.000 parlementariërs uit het hele land kwamen naar Peking om in de Grote Hal van het Volk het kabinetsbeleid voor het komende jaar te bediscussiëren. Het Volkscongres werd niet rechtstreeks door de bevolking gekozen en stemde in de regel in met alle voorstellen van de Chinese Communistische Partij (CCP).
Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) arresteerde de politie van Peking in de aanloop naar de bijeenkomst zeker vierhonderd burgers, omdat zij van plan zouden zijn de Congresleden petities aan te bieden met klachten over bestuurders of andere misstanden. De vooraanstaande mensenrechtenadvocaat Gao Zhisheng zou ook zijn gearresteerd, evenals tenminste acht dissidenten die in februari in hongerstaking waren gegaan. Na afloop van de bijeenkomst van het Volkscongres werden de meeste arrestanten weer vrijgelaten, waaronder aidsactivist Hu Jia die in februari was verdwenen.

Meer geld naar het platteland

Het Volkscongres stemde in met een voorstel om in 2006 ruim 339 miljard yuan (ruim 35 miljard euro) uit te trekken voor de ontwikkeling van het platteland. De levensstandaard was daar aanmerkelijk lager dan in de steden. Het geld zou vooral gaan naar onderwijs, gezondheidszorg, sanering van de schulden van lokale overheden en de verbetering van landbouwmethodes.
Critici als Zhang Ming, plattelandsdeskundige van de Renmin Universiteit in Peking, zeiden dat slechts een deel van de binnenlandse ontwikkelingshulp daadwerkelijk bij de bevolking terecht zou komen als er geen betere controle op de lokale overheden kwam. Zhang verwachtte dat het geld grotendeels zou verdwijnen in de zakken van lokale ambtenaren, of besteed zou worden aan prestigeprojecten. Ook zou het platteland met zijn 750 miljoen bewoners te overbevolkt zijn om iedereen een redelijk bestaan te kunnen bieden. De situatie zou er volgens hem dan ook pas werkelijk verbeteren als China de trek naar de steden beter reguleerde.

Meer geld naar Defensie

Het defensiebudget ging met 14,7 procent omhoog tot ruim 283 miljard yuan (ca. 29 miljard euro). Aartsvijand Taiwan vreesde dat China het extra geld zou gebruiken om een aanval op het eiland voor te bereiden. De Taiwanese regering schatte begin 2006 het aantal Chinese kruisraketten dat op Taiwan was gericht op 800. Hiermee kon het eiland tien uur onafgebroken worden gebombardeerd. Er zouden jaarlijks 75 tot 100 nieuwe raketten bijkomen. De Chinese minister van Buitenlandse zaken Li Zhaoxing zei op 7 maart echter tegenover Amerikaanse journalisten dat China een vreedzaam land was dat niemand wilde aanvallen. Het extra geld zou nodig zijn voor een al jaren lopend programma om het leger te moderniseren. Hij wees erop dat de VS per hoofd van de bevolking 77 keer meer aan Defensie uitgaven dan China. In een reactie hierop beweerde het Amerikaanse ministerie van Defensie dat China in werkelijkheid veel meer geld uitgaf aan Defensie dan het wilde toegeven.

Eigendomswet van de agenda

Een nieuwe eigendomswet werd op het laatste moment van de agenda geschrapt. Acceptatie van de wet zou hebben geresulteerd in gelijkwaardige juridische bescherming van staatsbezit en particulier bezit. De linkervleugel van de CCP had erop aangedrongen het wetsontwerp niet aan het Volkscongres voor te leggen omdat het in strijd zou zijn met de grondwet en met basisprincipes van het communisme. De wet zou bovendien het privatiseringsproces versnellen en leiden tot een grotere kloof tussen enerzijds de bezitlozen, en anderzijds de rijke, bezittende klasse. Ook zou de grip van de CCP op China erdoor verslappen.
Voorstanders meenden dat de nieuwe wet kon helpen voorkomen dat arme boeren en burgers door ambtenaren van hun land of uit hun huizen werden verdreven, iets dat regelmatig gebeurde. In China was alle grond bezit van de staat. Land dat gepacht werd door zelfstandige boeren, kon in principe door de overheid worden opgeëist.

Doodstraf

Xiao Yang, president van het Chinese Hoogste Volksgerecht, vertelde het Volkscongres dat de Chinese rechtbanken in 2005 ruim 844.000 burgers hadden veroordeeld. Dit was tien procent meer dan in 2004. Van hen kregen er bijna 132.000 mensen vijf jaar of meer celstraf. Hoeveel mensen er ter dood waren veroordeeld of gebracht, vertelde Xiao niet. Wel maakte hij bekend dat hoger beroep tegen doodvonnissen vanaf eind 2006 altijd in hoorzittingen moesten worden behandeld indien er serieuze aanwijzingen bestonden dat het oorspronkelijke vonnis niet deugde. Tot dan toe was het gebruikelijk dat rechters alleen schriftelijk reageerden op bezwaarschriften tegen doodvonnissen. Wat Xiao verstond onder 'serieuze aanwijzingen' bleef onduidelijk.

Begrotingstekort

Minister van Financiën Jin Renqing vertel-

de het Volkscongres dat het begrotingstekort in 2006 zou uitkomen op 295 miljard yuan (ca. 30 miljard euro), oftewel 1,5 procent van het bbp. In 2005 bedroeg het tekort 1,6 procent. Jin ging uit van 8 procent economische groei in 2006 en een inflatie van 3 procent.
Zhou Xiaochuan, president van de Centrale Bank, zei dat er geen plannen bestonden om de renminbi te revalueren. De Verenigde Staten klaagden dat hun handelstekort met China steeds verder opliep omdat dat land zijn munt kunstmatig goedkoop hield. Washington drong daarom aan op revaluatie. Zhou liet echter weten dat China zijn monetaire beleid baseerde op de eigen behoeften, en niet op die van een ander land.

Premier Wen spreekt het volk toe

Premier Wen Jiaobao sloot op 14 maart de bijeenkomst van het Volkscongres af. Hij hield een toespraak die op de nationale televisie werd uitgezonden waarin hij onder meer zei:
• Ambtenaren die land in beslag namen zonder de gebruikers voldoende te compenseren, moesten strenger worden gestraft.
• Taiwan streefde onophoudelijk naar onafhankelijkheid en bracht daarmee de veiligheid en stabiliteit van de regio in gevaar.
• De relaties met Japan zouden niet verbeteren, tenzij de Japanse politieke leiders stopten met het bezoeken van de Yasukunitempel in Tokio. Hier werden volgens China Japanse oorlogsmisdadigers geëerd.
• China zou meer aandacht gaan besteden aan milieubescherming.
• China en India zouden de onderlinge banden aanhalen en een voortrekkersrol krijgen in wat genoemd werd 'de nieuwe eeuw van Azië'.
• Internetproviders moesten erop toezien dat hun klanten alleen 'ware berichten' publiceerden. Websites die het publiek 'misleiden' of die staatsgevaarlijk waren, mochten niet worden getoond.

TIBET

Peking in gesprek met de Dalai Lama

Xiangba Pingcuo, gouverneur van Tibet, zei op 6 maart 2006 in Peking tegenover buitenlandse journalisten dat de Chinese overheid en vertegenwoordigers van de Dalai Lama elkaar recentelijk vijf keer hadden gesproken. De laatste keer was in februari. Het zou hier gaan om een verkennende dialoog, en dus niet om onderhandelingen over de toekomst van Tibet.
Het was ongebruikelijk dat Chinese autoriteiten met vertegenwoordigers van de Dalai Lama spraken en als dit al gebeurde, hielden ze het meestal geheim. China beschouwde de Dalai Lama als een separatist die uit was op een onafhankelijk Tibet. De spirituele leider van de Tibetanen, die sinds 1959 in ballingschap in India verbleef, zei zelf echter dat hij ook genoegen nam met verregaande Tibetaanse autonomie binnen China. Xiangba Pingcuo, die in het Tibetaans Jampa Phuntsog heette, beweerde echter dat dit standpunt louter strategisch was; de Dalai Lama zou heimelijk wel degelijk uit zijn op Tibetaanse onafhankelijkheid. Toch meldde Xiangba dat China de dialoog wilde voortzetten.
Lodi Gyari was een van de afgezanten van de Dalai Lama. Hij liet in een verklaring weten dat de twee partijen er nauwelijks in slaagden om nader tot elkaar te komen. Men kon het zelfs niet over eens worden over hoe de dialoog formeel moest worden aangemerkt.

S.A.R. HONGKONG

Nieuwe democratische partij

Aundry Eu en andere kamerleden van de Democratische Partij Hongkong (DP) richtten op 17 maart 2006 de Burgerpartij (Civic Party) op. Deze streefde net als de DP naar een volledig democratisch Hongkong, maar profileerde zich in tegenstelling tot de DP niet als anti-Chinese partij. De opvatting werd gehuldigd dat anti-Chinees partijbeleid, gezien de politieke realiteit, weinig zin zou hebben en Peking slechts zou irriteren. Dit zou op zich weer leiden tot vertraging van het democratiseringsproces.
De oprichters van de Burgerpartij behoorden tot een groep parlementariërs die zich in 2003 verzetten tegen artikel 45, een wet die 'subversie' verbood. De pro-Chinese regering van Hongkong probeerde in dat jaar tevergeefs om de door Peking gewenste wet geïmplementeerd te krijgen.

GEZONDHEID EN ZORG

Handel in menselijke organen

Het Chinese ministerie van Volksgezondheid maakte op 28 maart 2006 bekend dat er nieuwe regels kwamen voor de transplantatie van menselijke organen. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) vond in China commerciële orgaanhandel plaats, vooral van geëxecuteerde gevangenen. Ziekenhuizen zouden hier geld aan verdienen. Om hoeveel organen en hoeveel geld het ging, was onduidelijk. Wel was bekend dat in China jaarlijks 2 miljoen mensen een orgaantransplantatie nodig hadden, terwijl er maar 20 duizend organen beschikbaar waren.
Volgens de nieuwe regels mochten organen alleen nog worden getransplanteerd indien de donor daarvoor expliciet en schriftelijk toestemming had gegeven. Er kwam een ethische commissie die toezicht ging houden op deze kwestie. De WHO noemde de nieuwe regels een verbetering, maar vreesde dat ze onvoldoende waren om de misstanden de wereld uit te helpen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Russisch gas naar China

China en Rusland ondertekenden op 21 maart 2006 in Peking een contract voor de aanleg van een pijpleiding die jaarlijks tot 80 miljard kubieke meter Russisch aardgas naar China kon transporteren. De Russische president Poetin was op dat moment op staatsbezoek in China. China en Rusland ondertekenden nog vijftien andere verdragen ter stimulering van de economische samenwerking, onder meer op het gebied van telecommunicatie, kernenergie en transport. Over de aanleg van een oliepijpleiding van Siberië naar China, iets dat Peking graag wilde, werd men het echter niet eens. Desondanks toonden beide partijen zich zeer tevreden over de Russisch-Chinese relaties.

(Vorige berichten pagina 171/3 e.v. - 2006)

INDIA

BINNENLAND

Minister Natwar Singh opgestapt

Natwar Singh maakte op 6 december 2005 bekend het Indiase kabinet te zullen verlaten. De aankondiging kwam na aanhoudende druk van de oppositie. Singh werd er-

van beschuldigd betrokken te zijn geweest bij fraude met het olie-voor-voedselprogramma van de Verenigde Naties (VN) in Irak. Eerder had Singh de portefeuille Buitenlandse zaken ingeleverd en hij had sindsdien zitting in het kabinet als minister zonder portefeuille. De positie van Singh stond onder druk sinds zijn naam in oktober 2005 werd genoemd in een officieel rapport over de fraudezaak. Ook Singhs zoon en zijn partij, de Congrespartij, werden in het rapport genoemd als onrechtmatige begunstigden van het olie-voor-voedselprogramma. De Indiase regering had een oud-rechter een onderzoek in laten stellen. Bij de bekendmaking van zijn vertrek ontkende Singh iedere betrokkenheid bij fraude.

Portefeuillewisseling in het kabinet

Premier Manmohan Singh kondigde op 29 januari 2006 een verandering van ministersposten aan. De overleden minister van Energie, P.M. Sayeed, werd onder andere vervangen door de voormalig deelstaatminister van Maharashtra, Sushil Kumar Shinde.

Wijzigingen in de samenstelling van de regering van India
(29 januari 2006)

Nieuwe ministers:
Energie
Sushil Kumar SHINDE
Jeugdzaken en sport
Mani Shankar AIYAR
Minderheden
A.R. ANTULAY
Oceaanontwikkeling
Kapil SIBAL
Overzeese Indiërs
Vayalar RAVI
Petroleum
Murli DEORA
Toerisme en Cultuur
Ambika SONI
Vennootschapszaken
Prem Chand GUPTA
Waterbronnen
Saifudin SOZ
Zware industrie en Nutsbedrijven
Santosh Mohan DEV

Parlementariërs weggestuurd wegens corruptie

Het Indiase parlement royeerde op 23 december 2005 elf van haar leden wegens het aannemen van geld dat zij ontvingen in ruil voor het stellen van vragen. De smeergeldaffaire was aan het licht gekomen nadat op televisie en internet beelden waren getoond van parlementariërs die vijfduizend roepies (ca. 100 euro) aannamen voor het stellen van kamervragen namens een fictieve industriële lobbygroep. De betrokkenen behoorden tot de Congrespartij, de Bharatiya Janata Party (BJP) en enkele regionale partijen. Ze ontkenden in overtreding te zijn en enkelen beweerden het slachtoffer te zijn van een samenzwering.

Rajnath Singh nieuwe leider BJP

Op 2 januari 2006 benoemde de belangrijkste oppositiepartij van India, de Bharatiya Janata Party (BJP), de 54-jarige Rajnath Singh tot voorzitter. Twee dagen eerder was Advani, een van de oprichters van de partij, opgestapt na een conflict met voorstanders van de harde lijn. Advani bleef wel oppositieleider in het parlement. Rajnath Singh, afkomstig uit de grootste en politiek belangrijkste deelstaat Uttar Pradesh, was de derde voorzitter van de BJP in vijftien maanden. Hij kondigde aan de steun voor de partij te willen verbreden en het imago van de BJP te willen zuiveren. Dat was beschadigd door diverse schandalen.
De nieuwe benoeming markeerde een generatiewisseling binnen de BJP. Eind december 2005 kondigde Atal Bihari Vajpayee, voormalig premier namens de BJP, het einde aan van zijn politieke loopbaan. Zowel Vajpayee als Advani was van groot belang geweest voor de groei van de BJP.

Sonia Gandhi verlaat Indiaas parlement

Partijleider Sonia Gandhi van de regerende Congrespartij kondigde op 23 maart 2006 haar vertrek uit het parlement aan. Daarmee reageerde ze op beschuldigingen dat ze profiteerde van twee publieke functies. Ze zegde tegelijkertijd haar zetel op in de Nationale Adviesraad, de bron van onenigheid. De Indiase wetgeving verbood parlementsleden financieel voordeel te hebben van een tweede publieke functie. De Congrespartij en de BJP verschilden van mening of deze regel ook gold voor de Nationale Adviesraad. Gandhi was voorzitter van het orgaan dat de regering voorzag van beleidsadviezen. De leden van de adviesraad ontvingen geen salaris.
Het opstappen van Gandhi werd door velen gezien als een slimme manier om de discussie af te wenden en imagoschade te beperken. Sonia Gandhi was de weduwe van de in 1991 vermoorde oud-premier Rajiv Gandhi. Sinds zij de Congrespartij in 2004 een monsterzege bezorgde, was de geboren Italiaanse het middelpunt van controverse geweest. Nadat aanhangers van andere partijen haar aanvielen op haar nationaliteit, weigerde ze premier te worden. Manmohan Singh nam toen die functie op zich en Sonia Gandhi werd leider van de partij in het parlement.

Aanpak maoïsten onder leiding premier

De Indiase regering maakte op 31 maart 2006 bekend dat het de strijd tegen maoïstische rebellen zou opvoeren. Premier Manmohan Singh werd voorzitter van een tweewekelijkse bijeenkomst over maoïstisch getint geweld met de ministers van de dertien betrokken deelstaten. De aankondiging kwam na enige grote aanvallen van de maoïsten. De rebellen, ook Naxalites genoemd naar het dorpje Naxalbari in de deelstaat West-Bengalen waar de opstand begon, pleegden dagelijks aanslagen. Ze hadden grote invloed in een gebied dat werd aangeduid als de 'rode corridor' dat zich uitstrekte over het zuiden, midden en oosten van India. Het maoïstisch geweld nam de laatste jaren toe. In 2005 kwamen 892 mensen om het leven, waaronder 516 burgers. In 2004 waren er nog 653 doden, waarvan 466 burgers. In het eerste kwartaal van 2006 vielen er 157 slachtoffers, tegenover 114 in dezelfde periode een jaar eerder.

Staking na de dood van vier jongens in Kashmir

Indiase separatisten in Kashmir organiseerden op 24 februari 2006, aan de vooravond van een vredesconferentie in New Delhi, een massale staking. Winkels en scholen bleven gesloten in het grootste deel van het gebied. In Srinagar schoot het leger met traangas om honderden demonstranten uiteen te drijven. Getuigen verklaarden dat Syed Ali Shah Geelani, een vooraanstaande leider van de separatisten, bij de demonstratie werd gearresteerd. De staking was uitgeroepen als protest tegen het doodschieten van vier jongens tussen acht en achttien jaar. Volgens het leger kwamen de jongens om bij een vuurgevecht tussen militanten en soldaten bij het dorpje Doodi-

pora, maar dorpsgenoten van de jongens hielden de militairen verantwoordelijk voor hun dood.

Veertien doden bij bomaanslag in Varanasi

Bij twee bomexplosies in India in de noordelijke pelgrimsstad Varanasi kwamen op 7 maart 2006 minstens veertien mensen om het leven. Door de bommen, die kort na elkaar ontploften bij een hindoetempel en bij het station, raakten tevens 105 mensen gewond. De regering liet weten er alles aan te zullen doen om een opleving van religieus geweld te voorkomen. Varanasi ligt in de deelstaat Uttar Pradesh, dat bekend stond om de vele gewelddadigheden tussen hindoes en moslims.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dertien doden bij demonstratie in Orissa

Bij een demonstratie in India op de lokatie van een toekomstige staalfabriek kwamen op 2 januari 2006 dertien mensen om het leven – twaalf leden van de tribale bevolking en een politieagent. De demonstranten weigerden afstand te doen van het land dat ze als hun eigendom beschouwden. De politie verklaarde het vuur te hebben geopend na te zijn aangevallen met speren. Twee functionarissen van de oostelijke deelstaat Orissa werden na het incident geschorst. Er ontstonden nieuwe onlusten toen vijf van de lichamen zonder handen aan de families werden teruggegeven. Drie artsen die betrokken waren bij de lijkschouwing, werden geschorst. Volgens het hoofd van politie hadden de artsen zich gehouden aan de regels voor autopsie. Die zouden inhouden dat handen mochten worden afgehakt voor het nemen van vingerafdrukken indien een overledene niet geïdentificeerd kon worden.

Ambitieus werkgarantieplan gelanceerd

De Indiase regering kondigde op 2 februari 2006 een grootschalig armoedebestrijdingsplan aan waarbij ieder ruraal huishouden de garantie kreeg op honderd dagen werk per jaar. Deze minimum hoeveelheid werk gold voor één persoon per huishouden, tegen een minimumloon van 60 roepies (ca. 1,20 euro) per dag. Daarnaast zou het gezin bij gebrek aan werk een werkloosheidsuitkering krijgen. In eerste instantie werd het plan geïmplementeerd in de tweehonderd armste districten van het land, aldus de overheid. Critici stelden dat het project te kostbaar was en, door een gebrek aan tranparantie, gevoelig voor corruptie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Begroting gericht op 10 procent groei

India's minister van Financiën Palaniappan Chidambaram presenteerde op 28 februari 2006 een nieuwe, ambitieuze begroting. Een van de doelstellingen van de begroting was een jaarlijkse economische groei van 10 procent. Daarnaast richtte de minister zich op het terugbrengen van het begrotingstekort. Chidambaram noemde zijn plannen een 'begroting voor de gewone burger' omdat deze gericht was op sectoren als landbouw en gezondheidszorg en verder op onderwijs voor grote groepen Indiërs. Uitgaven voor onderwijs zouden met ruim 31 procent stijgen, die voor gezondheidszorg met 22 procent. In de begroting was ook een stijging van het defensiebudget opgenomen van 7 procent voor een volgens premier Singh noodzakelijke modernisering van het Indiase leger. Chidambaram kondigde tevens investeringen aan voor het wegennet, bij olierafinaderijenen en inzake biogas, en tevens aangaande pijpleidingen.

Record op aandelenmarkt

De waarde van Indiase aandelen bereikte op 21 maart 2006 een nieuw record. De Sensex index bereikte voor het eerst een waarde van 11.000 punten. Het nieuwe record kwam minder dan zes weken na het behalen van de grens van 10.000 punten. Snelle economische groei en een toename van buitenlandse investeringen hadden de Indiase aandelenmarkt in voorafgaande jaren versterkt. De totale waarde van de aandelen steeg in de eerste drie maanden van 2006 met 17 procent. In het gehele jaar 2005 was de waardestijging 42 procent.

JUSTITIE

Twee jaar cel voor selectief aborteren

Een Indiase dokter en zijn assistent werden op 29 maart 2006 veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf voor het bekendmaken van het geslacht van een ongeboren kind en het vervolgens uitvoeren van een abortus. Het was voor het eerst dat een arts in een dergelijke zaak veroordeeld werd. In India gold een verbod op echoscopie met als doel het bepalen van het geslacht van een foetus. Er werd geschat dat in de voorafgaande twintig jaar de zwangerschappen van tien miljoen ongeboren meisjes afgebroken waren.
Sinds twaalf jaar bestond er een verbod op het aborteren van vrouwelijke foetussen. Veel Indiërs hadden een cultureel bepaalde voorkeur voor zonen in plaats van dochters.

BUITENLANDSE ZAKEN

Pact tussen India en Saoedi-Arabië

India en Saoedi-Arabië kondigden op 27 januari 2006 aan te zullen gaan samenwerken op het gebied van energie en bestrijding van terrorisme. Een verdrag met deze afspraken werd getekend aan het eind van een vierdaags bezoek van de Saoedische koning Abdullah aan Delhi. Dankzij het akkoord zou India verzekerd zijn van een stabiele en betrouwbare toevoer van een grotere hoeveelheid olie. India importeerde 70 procent van haar benodigde olie, waarvan een kwart uit Saoedi-Arabië, en zocht naar nieuwe toevoer in verband met gestegen energiebehoeften.

Buitenland helpt India bij ontwikkeling civiele nucleaire energie

Samenwerking met Frankrijk

India en Frankrijk ondertekenden op 20 februari 2006 een verdrag over civiele nucleaire samenwerking voor 'vredelievende doeleinden'. De overeenkomst werd gesloten na gesprekken tussen premier Manmohan Singh en de Franse president Chirac.

Het gesprek kwam op een precair tijdstip: in de week daarvoor had Frankrijk wegens zorgen om het milieu een oorlogsschip teruggeroepen dat op weg was om in India ontmanteld te worden. Daarnaast was de Franse president betrokken geraakt bij een rel over de mogelijke overname van een Luxemburgse staalfabriek door de Indiase miljardair en staalmagnaat Lakshmi Mittal.

India

Omstreden nucleair verdrag met VS

In een gesprek tussen de Indiase premier Manmohan Singh en de Amerikaanse president George W. Bush werd op 2 maart 2006 de laatste hand gelegd aan een nucleair akkoord tussen beide landen. India zou toegang krijgen tot Amerikaanse civiele nucleaire technologie. In ruil daarvoor zou Delhi civiele nucleaire voorzieningen openstellen voor internationale inspectie. Voorwaarde voor het verdrag was een strikte scheiding van India's civiele en militaire nucleaire activiteiten. Bush noemde het verdrag 'historisch', maar tekende aan dat het moeilijk zou kunnen worden om het akkoord door het Amerikaanse parlement te loodsen. Het Congres, dat het verdrag moest ratificeren, had moeite met het feit dat India het nucleair Non-Proliferatie Verdrag (NPT) niet had ondertekend. Volgens Bush moest het Congres echter begrijpen dat het van belang voor de VS was dat India zou kunnen beschikken over nucleaire energie, om zo de druk van de internationale energiemarkt af te halen.

De directeur van het Internationaal Atoomagentschap (IAEA), El Baradei, verwelkomde het verdrag tussen India en de Verenigde Staten. Hij noemde India een belangrijke partner voor non-proliferatie. Er waren echter ook waarnemers die vonden dat het verdrag voorbijging aan de nucleaire wapens die India bezat. In India was de kritiek op het verdrag vooral gericht op een eventuele schending van India's politieke neutraliteit. Pakistan liet weten dat het vergelijkbare afspraken met de Verenigde Staten wilde maken.

Toespraak Bush rechtstreeks op Indiase televisie

De Amerikaanse president George W. Bush noemde tijdens een toespraak die rechtstreeks werd uitgezonden op de nationale televisie India en Amerika 'globale leiders'. De speech werd gehouden op de laatste dag van zijn bezoek aan het Aziatische land. Volgens waarnemers probeerde het Amerikaanse staatshoofd zijn imago in India te verbeteren. Tijdens zijn rondreis door India werd op veel plaatsen gedemonstreerd tegen het beleid van zijn regering. In Calcutta protesteerden ongeveer dertigduizend mensen, en ook in Delhi waren er massale demonstraties. In het bijzonder moslims en communisten ageerden tegen het beleid van Bush.

Rusland gaat uranium leveren

India kondigde op 14 maart aan dat Rusland uranium zou leveren voor de twee kerncentrales in Tarapur. Het besluit van Rusland kwam minder dan twee weken nadat de Verenigde Staten aankondigden technologie en grondstoffen af te zullen staan aan India. Rusland mocht op zich geen grondstoffen leveren aan landen die het nucleair Non-Proliferatie Verdrag (NPT) niet hadden getekend, zoals India. Volgens dat laatste land zou Moskou in dit geval grondstoffen gaan leveren onder een uitzonderingsclausule die stelde dat het leveren van uranium toegestaan was als het ontbreken van de benodigde grondstoffen kon leiden tot een gevaarlijke situatie. Een woordvoerder van het Indiase ministerie van Buitenlandse zaken stelde dat daar sprake van was, want een gebrek aan uranium kon een bedreiging vormen voor het veilig en betrouwbaar opereren van de twee kerncentrales in Tarapur.

Nieuwe impuls voor handel met Bangladesh

India en Bangladesh zouden maatregelen gaan nemen tegen de onevenwichtige handelsbalans tussen beide landen, zo werd op 21 maart 2006 bekendgemaakt na een gesprek tussen premier Manmohan Singh en zijn Bengaalse ambtgenoot Khaleda Zia. Het was het eerste bezoek van Zia sinds zij in 2001 premier was geworden. Beide leiders maakten ook afspraken over een gezamenlijke aanpak van het terrorisme en de handel in drugs. Over problemen met betrekking tot de rivieren die beide landen deelden, zou nog vaker gesproken worden. Ook veiligheidszaken, waaronder de opkomst van militant islamisme in Bangladesh, werden doorgeschoven naar een volgende bijeenkomst.
Kort voor het bezoek van Zia maakte de Indiase grenspolitie bekend dat het aantal burgers van Bangladesh dat was opgepakt, met zeker 30 procent was toegenomen. India was bezig een hek te bouwen langs de grens met Bangladesh om illegale migranten tegen te houden. Bangladesh stelde dat het in principe geen problemen had met een hek langs de grens, maar betwiste de exacte lokatie van het hekwerk.

Kazachstan

Afspraken met Pakistan over aanpak criminaliteit

India en Pakistan bereikten op 22 maart 2006 overeenkomst over de aanpak van mensensmokkel en de handel in drugs tussen beide landen. Vertegenwoordigers van misdaadbestrijdingsorganisaties uit beide buurlanden ontmoetten elkaar voor het eerst in zeventien jaar. Het gesprek ging onder andere over Dawood Ibrahim, de meest beruchte Indiase crimineel tegen wie een internationaal arrestatiebevel was uitgevaardigd. Vermoed werd dat hij zich schuil hield in Pakistan. Ze bespraken ook plannen voor een Zuid-Aziatische poltieorganisatie naar model van Europol. Op de korte termijn zouden verbindingsofficieren worden aangesteld tussen het Indiase Central Bureau of Investigation (CBI) en de Pakistaanse Federal Investigation Agency (FIA).

(Vorige berichten pagina 742/2 e.v. - 2005)

KAZACHSTAN

BINNENLAND

Dood prominente oppositieleden leidt tot protesten

Lid oppositiecoalitie zou zelfmoord hebben gepleegd

Een uitgesproken criticus van president Noersoeltan Nazarbajev werd op 13 november 2005 dood aangetroffen. Het ging om de 61-jarige Zamanbek Noerkadilov, vroeger een goede vriend van de president en een voormalig burgemeester van Almaty. Hij was volgens de advocaat van de familie door kogels in borst en hoofd dodelijk gewond. Nazarbajev sprak zijn medeleven met de familie van het slachtoffer uit. Een officieel onderzoek concludeerde later dat Noerkadilov zelfmoord had gepleegd.
Noerkadilov was lid van de Coalitie voor een Rechtvaardig Kazachstan (EKYu), die bij de presidentsverkiezingen van 4 december zijn kandidaat Zjarmachan Toejakbaj tegen de president liet aantreden.

Ex-minister vermoord

Op 13 februari 2006 werd Altynbek Sarsenbajoeli (43) samen met zijn chauffeur en een lijfwacht dood in de omgeving van Al-

maty aangetroffen. Ze hadden volgens een verklaring van de politie alle drie schotwonden. Sarsenbajoeli was in 2004 minister geweest, maar al na drie maanden afgetreden uit protest tegen de gang van zaken bij de verkiezingen in september van dat jaar. Daarbij was volgens hem door aanhangers van president Nazarbajev met de uitslag geknoeid.

Op 23 februari trad de chef van de veiligheidsdienst Nartaj Doetbajev af, nadat vijf officieren van de dienst waren gearresteerd op verdenking van de moord op Sarsenbajoeli. Drie dagen later vond er in het centrum van Almaty een protestmars plaats van ongeveer 1.500 mensen tegen de moord op Sarsenbajoeli. De lokale overheid had echter plotseling een autorally georganiseerd op het plein waar de protestbijeenkomst zou plaatsvinden. Ook werd er zeer luide popmuziek gespeeld. Ondanks de arrestaties vreesde de oppositie dat degenen die opdracht tot de moord hadden gegeven, buiten schot zouden blijven.

Minister van Binnenlandse zaken Baöerzjan Moechamedzjanov maakte op 27 februari bekend dat een hoge functionaris van de Senaat, Jerzjan Oetembajev, was gearresteerd en had bekend de opdracht voor de moord op Sarsenbajoeli te hebben gegeven. De oppositie had geëist dat ook de schoonzoon en dochter van president Nazarbajev zouden worden ondervraagd in verband met de moord, omdat zij een zakelijk geschil hadden gehad met Sarsenbajoeli.

Nazarbajev maakte op 1 maart in een toespraak bekend dat openbare protesten tegen de moord niet langer zouden worden geduld. Een oppositieleider die enkele dagen eerder een protestbijeenkomst had georganiseerd, kreeg enkele uren na de toespraak een gevangenisstraf van vijftien dagen opgelegd. Een dag eerder waren ook al elf oppositieleden tot korte gevangenisstraffen of geldboetes veroordeeld wegens deelname aan de protestbijeenkomst.

Klinkende overwinning Nazarbajev bij presidentsverkiezingen

President Noersoeltan Nazarbajev behaalde bij de presidentsverkiezingen op 4 december 2005 een klinkende overwinning, volgens officiële mededelingen met 91 procent van de stemmen. Nazarbajev, sinds 1989 leider van Kazachstan, ging daarmee een derde ambtstermijn van zeven jaar tegemoet. De belangrijkste oppositiekandidaat, Zjarmachan Toejakbaj, zou bijna 7 procent van de stemmen hebben gehaald en de drie andere kandidaten minder dan 2 procent.

Uitslagen presidentsverkiezingen Kazachstan
(4 december 2005)

	stemmen	percentage
Noersoeltan Nazarbajev (Otan)	6.100.694	91,0
Zjarmachan Toejakbaj (EKYu)	445.047	6,6
Alichan Bajmenov (KDP)	110.462	1,7
Jerasyl Abylkassymov (KKKP)	25.330	0,4
Mels Eleussizov	21.674	0,3
Totaal	6.703.207	

Otan - Vaderland
EKYu - Coalitie voor een Rechtvaardig Kazachstan
KDP - Kazachstan Democratische Partij
KKKP - Communistische Volkspartij Kazachstan

In een toespraak tot aanhangers in de hoofdstad Astana verklaarde Nazarbajev dat de verkiezingen 'open en eerlijk' waren verlopen. De oppositie bestreed dat, ook al omdat verkiezingen in het verleden door internationale instanties als zeer oneerlijk waren beschouwd. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), die 450 waarnemers had gestuurd, bevestigde dat op 5 december. Zo waren er beperkingen opgelegd aan het campagne voeren en was de berichtgeving in de media sterk ten gunste van de zittende president. Ook hadden kiezers vaak meer dan één keer gestemd en waren extra stembiljetten in stembussen gestopt. Daarnaast waren campagnemedewerkers van de oppositie herhaaldelijk lastiggevallen.

Nazarbajev werd op 11 januari 2006 geïnstalleerd als president. Leiders van 70 landen, onder wie acht presidenten, woonden de plechtigheid bij.

Premier opnieuw benoemd

Het parlement stemde op 18 januari in met de herbenoeming van Danial Achmetov tot premier. President Nazarbajev had hem voorgedragen voor de functie, die Achmetov sinds juni 2003 vervulde.

Samenstelling regering Kazachstan
(16 februari 2006)

President
Noersoeltan NAZARBAJEV (geïnstalleerd 11 januari 2006)
Premier
Danial ACHMETOV (herbenoemd 18 januari 2006)
Vice-premier
Karim MASIMOV
Ministers:
Arbeid
Goelzjana KARAGOESOVA
Binnenlandse zaken
Baöerzjan MOECHAMEDZJANOV
Buitenlandse zaken
Kasymzjomart TOKAJEV
Cultuur, Informatie en Sport
Jermoechajev JERTYSBAJEV
Defensie
Moechtar ALTYNBAJEV
Economie en Begrotingsplanning
Kajrat KELIMBETOV
Energie en Mineralen
Baktykozja IZMOECHAMBETOV
Financiën
Natalja KORZJOVA
Gezondheidszorg
Jerbolat DOSAJEV
Industrie en Handel
Vladimir SJKOLNIK
Justitie
Zagipa BALIJEVA
Landbouw
Achmetzjan JESIMOV
Milieubescherming
Kamaltin MOECHAMEDZJANOV
Noodsituaties
Sjalbaj KOELMACHANOV
Onderwijs en Wetenschap
Byrganym AJTIMOVA
Presidentieel apparaat
Adilbek DZJAKSYBEKOV
Staatssecretariaat
Oralbaj ABDYKARIMOV
Transport en Communicatie
Askar MAMIN
Senaatsvoorzitter
Noertaj ABYKAJEV
Gouverneur Nationale bank
Anvar SAJDENOV

Oppositieleider Zakijanov vrijgelaten

De prominente oppositieleider Galymzjan Zakijanov, die in 2002 tot zeven jaar gevangenisstraf was veroordeeld, werd op 15 januari 2006 voorwaardelijk op vrije voeten gesteld. Zakijanov was in 2004 al vrijgelaten, maar toen onmiddellijk in interne verbanning gestuurd. Hij kwam reeds in oktober 2005 voor voorwaardelijke vrijlating in aanmerking, maar volgens de oppositie hadden de autoriteiten daarmee gewacht totdat de presidentsverkiezingen van december voorbij waren.

Kazachstan

Zakijanov was veroordeeld wegens ambtsmisbruik dat zou hebben plaatsgevonden in zijn tijd als gouverneur van een noordelijke regio.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Forse groei van Kazachse economie

De Kazachse economie groeide in 2005 met 9,4 procent, zo werd op 7 februari 2006 bekend. De export nam in 2005 in vergelijking met het jaar daarvoor toe met 36,3 procent tot een waarde van 28 miljard dollar (ca. 22,3 miljard euro). In de voorgaande acht jaar was de economie, gemeten naar de omvang van het bbp, enorm gegroeid, namelijk met 84 procent. Analisten meenden echter dat de Kazachse economie weinig transparant was en vooral afhankelijk was van de grondstoffenexport. De werkloosheid stond eind 2005 op 8,2 procent.

Buitenlandse banken mogen plaatselijke vestigingen openen

Premier Danial Achmetov liet op 15 februari 2006 in een verklaring weten dat buitenlandse banken plaatselijke vestigingen mochten openen, hetgeen de kosten voor hun entree op de Kazachse markt aanzienlijk zou verminderen. Een dergelijke versoepeling was vereist voor de toetreding van Kazachstan tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO), die voor 2007 was voorzien.
Buitenlandse banken als Citigroup, ABN AMRO en HSBC waren tot dan toe gedwongen in Kazachstan te opereren via dochterbedrijven, wat het gebruik van extra kapitaal noodzakelijk maakte.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

OVSE pleit voor minder controle op internet

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) drong er op 31 oktober 2005 bij de overheid op aan strakke regels voor de registratie van internetsites op te heffen. De autoriteiten hadden in juni bepaald dat alle Kazachse websites met de uitgang kz minstens twee servers voor hun domeinnaam fysiek in Kazachstan moesten hebben staan. De OVSE-vertegenwoordiger voor mediavrijheid, Miklos Haraszti, zei in een verklaring dat deze bepaling de toewijzing van domeinnamen in Kazachstan volledig onder overheidscontrole zou brengen, wat zijns inziens in strijd was met de vrijheid van meningsuiting. Onlangs was een leidende nieuwssite van de oppositie op last van de rechter gesloten. Bij andere traden opeens technische problemen op.
President Noersoeltan Nazarbajev, die aan de macht was vanaf 1989 en bij de komende verkiezingen van 4 december herkozen wilde worden, had gezegd dat er in zijn land geen censuur in de media bestond.

BUITENLANDSE ZAKEN

Opening Kazachs-Chinese oliepijplijn

Kazachstan en China stelden op 15 december 2005 een 1.000 kilometer lange oliepijplijn in bedrijf via welke Kazachse olie aan China zou worden geleverd. Het was de eerste belangrijke exportpijplijn vanuit Kazachstan die niet over Russisch grondgebied ging. De pijplijn, die medio 2006 volledig operationeel zou moeten zijn, liep van Atasu in Centraal-Kazachstan naar Alashankou aan de Chinese grens. De bedoeling was dat een pijplijn vanaf de Kaspische regio in West-Kazachstan, waar het grote nieuwe Kashagan-olieveld in ontwikkeling was, erop aangesloten zou worden.
Met behulp van westerse oliemaatschappijen had Kazachstan sinds het einde van de Sovjetunie zijn olieproductie verdubbeld tot meer dan een miljoen vaten per dag.

(Vorige berichten pagina 629/3 e.v. - 2005)

KIRGIZSTAN

Kirgizstan

BINNENLAND

Overheid tracht radioactief materiaal in veiligheid te brengen

Volgens een verslag van de *BBC* van 7 oktober 2005 stelde de overheid in Kirgizstan veel in het werk om radioactief materiaal in veiligheid te brengen. In de voorgaande twaalf maanden waren 1.000 items radioactief materiaal met Amerikaanse steun zeker gesteld, met het oog op mogelijke diefstal en terrorisme. Er zouden er nog 500 volgen.
Na het uiteenvallen van de Sovjetunie was er een einde gekomen aan de centrale controle over het aanwezige radioactieve materiaal. Het was daardoor onduidelijk hoeveel er in Kirgizstan aanwezig was. Bijkomende risicofactor was dat de grenzen van het land slecht waren beveiligd en dat er sprake was van omvangrijke heroïnesmokkel in het gebied.

Kirgizstan in de ban van moord en dreigementen

Parlementslid gedood door gevangenen

De Kirgizische overheid gaf bewakers en ander personeel op 21 oktober 2005 opdracht gevangenissen om veiligheidsredenen te verlaten, nadat het parlementslid Tynytsjbek Akmatbajev en twee metgezellen waren vermoord in een gevangenisziekenhuis bij Moldavanovka, niet ver van de hoofdstad Bisjkek. Ook waren er mensen gegijzeld en de overheid had met de gijzelnemers over vrijlating van de gijzelaars onderhandeld. Een woordvoerder van het ministerie van Justitie deelde mee dat veiligheidstroepen alle gevangenissen hadden omsingeld om te voorkomen dat er iemand zou ontsnappen.
De moord leidde tot enkele dagen van protesten in Bisjkek, waarbij het aftreden van premier Koelov werd geëist. De demonstranten achtten hem indirect verantwoordelijk voor de moord. De autoriteiten besloten vervolgens gedetineerden te verplichten de in de gevangenissen aanwezige wapens in te leveren. De deadline daarvoor was 6 november. Als de gevangenen in gebreke bleven, zouden de veiligheidstroepen zich met geweld toegang tot de gevangenissen verschaffen. Volgens het hoofd van het gevangeniswezen, Kapar Moekejev, hadden gedetineerden op vier plaatsen 130 wapens ingeleverd. In andere gevangenissen weigerden zij echter hun medewerking.

Broer van vermoorde parlementariër steekt zich in brand

Akmatbajev was al het derde parlementslid sinds de verdrijving, in maart, van het regime van president Askar Akajev dat werd vermoord. In juni trof dat lot Jyrgalbek Soerabaldijev en in september Bajaman Erkinbajev. De laatste, tevens voorzitter van het Kirgizisch Nationaal Olympisch Comité, was in het centrum van Bisjkek door onbekenden overvallen en vermoord. Diens broer, Asan Erkinbajev, overgoot zich op 11 november voor het regionale bestuurscentrum in de stad Jalal Abad met benzine en stak zich vervolgens in brand uit protest te-

gen het in zijn ogen trage overheidsonderzoek naar de moord. Hij werd met brandwonden in een ziekenhuis opgenomen.
Het hoofd van de Kirgizische veiligheidsdienst, Tasjtemir Ajtbajev, verklaarde op 29 november dat de moord op Erkinbajev waarschijnlijk het gevolg was van een geschil over drugs.

Topsporter doodgeschoten

Op 10 januari 2006 werd bekend dat een prominente worstelaar, Raatbek Sanatbajev, twee dagen eerder in Bisjkek door onbekenden was doodgeschoten. Hij had zich kandidaat gesteld voor het voorzitterschap van het Olympisch Comité. De politie meende dat zijn dood te maken kon hebben met de illegale levering van drugs aan gevangenissen.

Premier wil controle over politie

Premier Felix Koelov gaf op 25 januari een verklaring uit waarin hij stelde dat een niet nader genoemde crimineel het op zijn leven voorzien had. Hij meende ook dat het overheidsapparaat door criminelen was geïnfiltreerd en pleitte ervoor dat hij de controle zou krijgen over de politie. Koelov beschuldigde voorts parlementariërs ervan in verbinding te staan met criminele groeperingen.

Nieuwe politieke partij opgericht

Op 27 november 2005 werd in Kirgizstan een nieuwe politieke partij, de Unie van Democratische Krachten, opgericht. Een van de voorzitters, het parlementslid Koebatbek Bajbolov, liet weten dat de partij zich zou inzetten voor democratische, op de wet gebaseerde en seculiere instituties en een moderne markteconomie. Hij meende dat er sprake was van een crisis in het land: de burgers waren ontevreden omdat de overheid er niet in slaagde economische groei en verhoging van de inkomens te bewerkstelligen. Ook werd er volgens hem veel te weinig gedaan aan bestrijding van de wijd verbreide corruptie.

President dreigt met ontbinding parlement

President Koermanbek Bakijev beschuldigde op 3 februari 2006 het parlement ervan erop uit te zijn de macht te grijpen. Hij dreigde daarom met mogelijke ontbinding van het parlement, dat werd gedomineerd door afgevaardigden die de bevoegdheden van de president wilden beperken. In een toespraak tot het parlement zei Bakijev dat een krachtig presidentschap nodig was om een einde te maken aan de onrust die was gevolgd op de vlucht van ex-president Askar Akajev naar het buitenland in maart 2005. Hij uitte bovendien scherpe kritiek op de privileges en geplande salarisverhoging voor parlementsleden.

Parlement kiest gematigde voorzitter

President Bakijev was ook verstrikt geraakt in een politiek conflict met de vorige parlementsvoorzitter Omoerbek Tekebajev over de verdeling van bevoegdheden. Tekebajev had net als vele parlementsleden Bakijev ervan beschuldigd eerdere beloften niet na te komen dat hij het land meer democratisch zou maken door bevoegdheden over te dragen van president naar parlement. Tekebajev was afgetreden nadat hij had gezegd dat de president een hond was die zichzelf moest ophangen.
Het parlement koos op 2 maart de 44-jarige Marat Soeltanov tot nieuwe voorzitter. Hij zegde toe een einde te zullen maken aan de confrontatie tussen de regering, in het bijzonder de president, en het parlement.

Kirgiezen vallen Chinese moslims aan

Minstens zes mensen raakten gewond in het weekeinde van 4 en 5 februari 2006, toen woedende Kirgiezen in een dorp bij de hoofdstad Bisjkek huizen in brand staken van Chinese Doengans, die moslim zijn.
Botsingen tussen Kirgiezen en Doengans, die in de negentiende eeuw vanuit China waren geëmigreerd, waren relatief zeldzaam. De tienduizenden Doengans in het land woonden voornamelijk aan de rivier die de grens vormde tussen Kazachstan en Kirgizstan.

President verdedigt resultaten van zijn beleid

President Koermanbek Bakijev verdedigde op 23 maart 2006, een jaar nadat zijn voorganger Askar Akajev als gevolg van protesten tegen zijn bewind naar het buitenland was gevlucht, de resultaten van zijn beleid. Hij verklaarde dat het afgelopen jaar moeilijk was geweest en dat er vele fouten waren gemaakt. Hij zei echter ook dat zijn regering klaarstond voor een serieuze aanpak van de problemen, vooral op economisch gebied.
Een dag later vierde Kirgizstan de val van het bewind van Akajev. Dat gebeurde in 'sovjetstijl', met een militaire parade en vuurwerk.

Protesten tegen afwijzing kandidatuur parlementszetel

Honderden demonstranten liepen op 31 maart 2006 door het centrum van de hoofdstad Bisjkek uit protest tegen het verbod op de kandidatuur voor een parlementszetel van Ryspek Akmatbajev. Hij was de broer van het in oktober 2005 vermoorde parlementslid Tynytsjbek Akmatbajev.
De Centrale Kiescommissie had de kandidatuur van Ryspek Akmatbajev voor op 9 april te houden tussentijdse verkiezingen afgekeurd. De reden was dat hij niet gedurende de laatste vijf jaar aaneengesloten in Kirgizstan had gewoond, zoals de wet eiste.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Ngo's protesteren tegen overheidsbemoeienis

Meer dan 100 niet-gouvernementele organisaties (ngo's) stuurden op 1 februari 2006 een brief aan de president en de premier van Kirgizstan waarin zij protesteerden tegen een plan om hen onder toezicht van de overheid te stellen. Minister van Justitie Marat Kajpov had dat plan in de voorgaande week aangekondigd, naar hij zei om de dreiging van islamitisch terrorisme beter te kunnen tegengaan.
De meeste ngo's in Kirgizstan ontvingen geld uit het buitenland en de staatsmedia schilderden hen doorgaans af als vazallen van het Westen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Kirgizstan wil drastisch hogere huur voor Amerikaanse basis

President Koermanbek Bakijev verklaarde op 15 februari 2006 in een interview met het Russische dagblad *Kommersant* dat zijn land uit was op een zeer drastische verhoging van de huur die de Verenigde Staten betaalden voor het gebruik van hun militaire basis bij Manas. De jaarlijkse huur zou volgens de president moeten stijgen van 2

miljoen naar 207 miljoen dollar (ca. 165 miljoen euro).
De basis werd door de Verenigde Staten gebruikt sinds het begin van de campagne tegen het bewind van de Talibaan in Afghanistan in de herfst van 2001. Het belang van de basis was sterk vergroot nadat Oezbekistan de Verenigde Staten had aangezegd hun andere basis in Centraal-Azië, bij Karsji-Kanabad, te ontruimen.

Kirgizstan weigert asiel aan Oezbeekse vluchtelingen

De hoogste rechtbank in Kirgizstan weigerde op 16 februari 2006 asiel te verlenen aan twee personen die uit Oezbekistan waren gevlucht. Dat betekende dat zij aan hun land konden worden uitgeleverd. Zij behoorden tot de honderden mensen die na mei 2005 de grens met Kirgizstan waren overgevlucht, toen de Oezbeekse autoriteiten een opstand in de oostelijke stad Andizjan met veel geweld hadden neergeslagen. Daarbij zouden honderden mensen zijn omgekomen.
Westerse landen hadden erop aangedrongen vluchtelingen niet uit te leveren, omdat het risico te groot was dat zij in Oezbekistan zouden worden gemarteld. Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) had in 2005 439 Oezbeekse vluchtelingen naar Roemenië overgebracht.

(Vorige berichten pagina 631/1 e.v. - 2005)

NEPAL

BINNENLAND

Kabinet gewijzigd

Koning Gyanendra van Nepal breidde op 7 december 2005 zijn royalistische regering uit tot 35 leden, inclusief de assistent-ministers. Zeven ministers, waaronder de bewindsman van Binnenlandse zaken, Shahi, werden ontslagen. Het was de tweede kabinetswijziging sinds de koning in februari 2005 de macht naar zich toe trok.

Toenemende spanning tussen koning en oppositie

De confrontaties tussen de politie en prodemocratische demonstranten werden in de eerste maanden van 2006 steeds heviger. Eind januari kwamen politie en demonstranten vier dagen achtereen met elkaar in botsing. De politie gebruikte stokken, traangas en waterkanonnen om de demonstranten uit elkaar te drijven. Politieke activisten en studenten eisten dat de koning zijn macht opgaf en een democratisch bewind zou installeren. Er vielen minstens drie gewonden. Negentien demonstranten – onder meer een voormalige minister – werden gevangen genomen. Op 19 februari deed koning Gyanendra voor het eerst sinds zijn machtsovername een jaar eerder een offer aan de demonstranten. Hij bood aan gesprekken te houden, maar gaf geen enkel teken van een veranderd standpunt ten opzichte van de oppositie. Ook bleef de koning bij zijn harde opstelling ten opzichte van de maoïstische rebellen. De belangrijkste oppositiepartijen lieten een dag later weten dat ze niet met de koning in gesprek zouden gaan.

Samenstelling regering Nepal
(7 december 2005)

Voorzitter raad van ministers
Koning GYANENDRA
Vice-voorzitter, tevens minister van Waterbronnen
Tulsi GIRI
Vice-voorzitter
Kirtinidhi BISTA

Ministers:
Algemeen bestuur
Badri Prasad MANDAL
Binnenlandse zaken
Kamal THAPA
Bosbouw en Bodembeheer
Salim Miyan ANSARI
Buitenlandse zaken
Ramesh Nath PANDEY
Industrie, Commercie en Voorraden
Buddhi Man TAMANG
Landbouw en Coöperatieven
Keshar Bahadur BISTA
Landhervormingen en Landbeheer
Narayan Singh PUN
Lokale ontwikkeling
Tanka DHAKAL
Milieu, Wetenschap en Techniek
Prakash KOIRALA
Onderwijs en Sport
Radha Krishna MAINALI
Wetgeving en Justitie
Niranjan THAPA
Zonder portefeuille
Buddhi Raj BAJRACHARYA

Ministers van staat:
Arbeid en Transportmanagement
Rabindra KHANAL
Cultuur, Toerisme en Burgerluchtvaart
Yangkila SHERPA
Financiën
Rup JYOTI
Gezondheid en Bevolking
Mani LAMA
Informatie en Communicatie
Shreesh Shumsher RANA
Planning en Openbare werken
Brajesh Kumar GUPTA
Vrouwen, Kinderen en Sociaal welzijn
Durga POKHAREL

Rebellen laten hulpverleners toe

De maoïstische rebellen in Nepal lieten op 23 december 2005 weten dat ze internationale hulporganisaties toe zouden laten tot de gebieden onder hun controle. In het verleden hadden de rebellen geld geëist van hulpverleners en hen mishandeld. Daardoor voelden hulporganisaties zich gedwongen hun activiteiten in landelijke gebieden te beperken. Waarnemers beweerden dat de maoïstische opstand de armoede in het land had verergerd.

Wapenstilstand wordt beëindigd

De opstandelingen kondigden op 2 januari 2006 het einde aan van een vier maanden durende, eenzijdige wapenstilstand. Volgens de rebellen was het leger er verantwoordelijk voor dat de wapens weer werden opgepakt omdat het had geweigerd militaire operaties stil te zetten.

Zesdaagse verkeersblokkade

Half maart blokkeerden de maoïsten zes dagen lang vrijwel al het verkeer in Nepal. De blokkade was bedoeld om koning Gyanendra te dwingen zijn direct bestuur op te geven. De verkeersstilstand veroorzaakte tekorten aan voedsel en grondstoffen in heel Nepal.

Lokale verkiezingen

Op 8 februari 2006 werden in Nepal omstreden lokale verkiezingen gehouden. Slechts twintig procent van de geregistreerde kiezers bracht een stem uit. Ter vergelijking: bij de vorige lokale verkiezingen was de opkomst zestig procent van de geregistreerde kiezers. De grootste politieke partijen boycotten de verkiezingen die door koning Gyanendra werden uitgeroepen zonder dat politieke leiders van de oppositie gehoord

werden. Volgens voormalig premier Girija Prasad Koirala waren de verkiezingen onrechtmatig. 'De verkiezingen hebben geen sociale, politieke of juridische basis,' verklaarde hij tegenover persbureau *Reuters*. Hij voegde daaraan toe: 'Ik roep de internationale gemeenschap en de Verenigde Naties op deze verkiezingen op geen enkele wijze te erkennen.' Onder andere India en de Verenigde Staten kritiseerden de verkiezingen. De royalistische regering van Nepal weerlegde alle internationale kritiek op de verkiezingen en noemde ze 'een overwinning op de maoïstische opstand'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Opening grote telefoonverbinding

Op 11 januari 2006 nam het staatstelefoonbedrijf Nepal Telecom een negenhonderd kilometer lange glasvezelverbinding in gebruik tussen Jhapa in het oosten en de Nepalgunj in het westen van het land. De nieuwe verbinding maakte een uitbreiding van het telefoonverkeer in het land mogelijk. Van iedere honderd inwoners hadden er op dat moment drie een telefoon. Ruim driehonderdduizend mensen stonden op een wachtlijst voor een aansluiting.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Veel politieke gevangenen vrijgelaten

Voormalig premier Sher Bahadur Deuba werd op 13 februari 2006 vrijgelaten uit de gevangenis nadat de jury die hem had veroordeeld, onrechtmatig was verklaard door het Hooggerechtshof. Ook in maart werden meerdere politieke gevangen vrijgelaten. Onder andere Bimalendra Nidhi en Pradip Giri, leiders van de Nepalese Congrespartij. Hun gevangenisstraf werd door het Hooggerechtshof ongeldig verklaard. Ondanks deze gebeurtenissen werd Madhav Kumar Nepal, de generaal-secretaris van de Communistische Partij van Nepal (CMP-UML), op 23 maart achter de tralies gezet. Daarvoor had hij twee maanden huisarrest gehad.

'Nepal arresteerde meer journalisten dan enig ander land'

De in Parijs gevestigde internationale organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) maakte op 17 februari 2006 bekend dat in geen enkel land sinds 2004 zoveel journalisten waren gearresteerd als in Nepal. Veel van de journalisten waren opgepakt tijdens demonstraties voor democratie. De meeste journalisten waren volgens RSF weer vrijgelaten, maar volgens de organisatie zaten er begin 2006 nog zeven vast.

Vrouwen blij met veranderd familierecht

Vrouwenorganisaties in Nepal verwelkomden op 31 maart 2006 de beslissing van het Hooggerechtshof om een wet te schrappen die het mannen mogelijk maakte om te scheiden van een onvruchtbare vrouw. De vrouwen noemden het schrappen van de wet een mijlpaal in de richting van het schrappen van alle wetten die vrouwen discrimineerden.

(Vorige berichten pagina 745/2 e.v. - 2005)

THAILAND

BINNENLAND

Geweld in het zuiden houdt aan

Eerste islamitische legercommandant

Generaal Sonthi Boonyaratglin trad op 1 oktober 2005 aan als de eerste islamitische legercommandant uit de Thaise geschiedenis. De Vietnamveteraan moest de operaties van het leger in het overwegend islamitische zuiden gaan stroomlijnen. Gehoopt werd dat hij in staat zou zijn het anti-Thaise geweld aldaar te stoppen, iets dat de boeddhistische legerleiders, die tot dan toe het commando hadden gevoerd, niet was gelukt.
In de regio waren op dat moment 30 duizend militairen en politiemedewerkers actief.

Nieuwe identiteitskaarten

In oktober kreeg de bevolking van de drie meest zuidelijke provincies – Yala, Pattani en Narathiwat – nieuwe identiteitskaarten. Deze waren uitgerust met de vingerafdruk van de eigenaar en een microchip. De autoriteiten hoopten dat het na invoering van de nieuwe identiteitskaarten makkelijker werd om opstandelingen op te sporen. Zo zou bij controle onmiddellijk blijken of iemand de dubbele Thaise en Maleisische nationaliteit had. De regering in Bangkok geloofde dat het geweld werd aangewakkerd door mensen met deze dubbele nationaliteit. Ze zouden vanuit het buurland aanslagen voorbereiden en zich er, indien nodig, schuilhouden. Dit gold ook voor Sapaeing Bazo, die volgens het kabinet de opstand leidde. Hij was de vermoedelijke leider van de Barasi Revolusi Nasional (BRN), een in 1960 opgerichte beweging die streefde naar onafhankelijkheid voor het zuiden van Thailand.

Staat van beleg

Op 3 november werd in delen van de provincie Songkhla de staat van beleg afgekondigd. Hierdoor kregen de politie en het leger het recht om er zonder gerechtelijk bevel huiszoekingen te verrichten en mensen te arresteren. De maatregel werd genomen omdat in Songkhla onlangs nepbommen waren gevonden en drie mensen waren vermoord. Dat één van hen was onthoofd, wekte de indruk dat dit het werk was van opstandige moslims. Want in de naburige provincies Yala, Pattani en Narathiwat onthoofdden zij regelmatig boeddhisten.

In de drie zuidelijke provincies werd het vanaf 16 november onmogelijk te bellen met 'prepaid' mobiele telefoons die niet waren geregistreerd. De signalen van deze telefoons werden niet langer doorgegeven. De maatregel werd getroffen omdat er regelmatig bommen tot ontploffing werden gebracht met behulp van dergelijke telefoons.

Mensenrechtenadvocaat

De in maart 2004 verdwenen islamitische mensenrechtenadvocaat Somchai Neelaphaijit was in januari 2006 nog altijd niet terecht. Mensenrechtenorganisaties beweerden dat hij was ontvoerd en vermoord door Thaise politieagenten, omdat hij juridische bijstand verleende aan Thaise moslims die beweerden door de politie te zijn gemarteld. Ook had hij andere mensenrechtenschendingen in het zuiden aan de kaak gesteld. In verband met Somchai's verdwijning werden er vijf arrestaties verricht. Eén agent werd op 12 januari in Bangkok tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld nadat ooggetuigen hadden gezien dat hij Somchai op de dag van diens verdwijning in een auto

duwde. De vier anderen zouden hierbij betrokken zijn geweest, maar werden vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs. Niemand werd moord ten laste gelegd omdat niet was bewezen dat Somchai dood was.

Islamitische docenten gearresteerd

Het geweld in de drie zuidelijke provincies leek in de loop van 2006 te verergeren. Er werden bijna dagelijks aanslagen gepleegd op symbolen van het boeddhisme en de Thaise overheid, zoals staatsscholen, tempels, militairen en politieagenten. Ook werden steeds vaker islamitische burgers vermoord omdat zij zouden samenwerken met de regering. Tussen het uitbreken van de opstand in januari 2004 en maart 2006 kwamen zeker 1.100 mensen door geweld om het leven.
Op 28 maart maakten de Thaise autoriteiten bekend dat een week eerder negentien docenten van een islamitische school in Yala waren gearresteerd. Zij waren opgeleid in landen als Egypte en Saoedi-Arabië en werden verdacht van het organiseren van anti-Thaise gewelddadige activiteiten. De Thamma Wittaya-school, waar zij les gaven, was ooit opgericht door Sapaeing Bazo, de vermoedelijke leider van de BRN.

Demonstranten eisen aftreden van premier Thaksin

Op 13 januari 2006 vond te Bangkok een demonstratie plaats tegen premier Thaksin Shinawatra. Deze werd geleid door televisiepresentator Sondhi Limthongkul. De staatszender waarvoor hij werkte had diens praatprogramma in september van de zender gehaald, omdat hij de premier had beschuldigd van vriendjespolitiek, corruptie en machtsmisbruik. Sondhi beweerde dat Thaksin regelmatig druk uitoefende op radio- en tv-zenders om kritische journalisten de mond te laten snoeren.
Sondhi was een voormalige zakenpartner van Thaksin. Hij stond aan het hoofd van een krant en een productiebedrijf voor tv-programma's.

Thaksin verkoopt bedrijf

In de loop van januari werd de weerstand tegen Thaksin groter, vooral als gevolg van een zakelijke transactie. Thaksin, een voormalig politieagent, had in de jaren tachtig een zakenimperium opgebouwd. Zijn bedrijf Shin Corp hield zich vooral bezig met telecommunicatie. In de jaren negentig richtte hij de politieke partij Thai Rak Thai (Thai houden van Thai – TRT) op. Deze won in 2001 de verkiezingen, en Thaksin werd premier. Onmiddellijk hierna trok hij zich terug uit Shin Corp. Zijn vrouw en kinderen bleven echter belangrijke functies binnen het bedrijf bekleden. En ze beheerden de aandelen.

Op 23 januari 2006 verkochten ze hun aandelen voor omgerekend ruim 1,5 miljard euro aan het staatsbedrijf Temasek uit Singapore. Thaksin zei dat zijn familie dit deed om aanhoudende beschuldigingen te ontzenuwen dat hij zijn positie als premier misbruikte in het voordeel van Shin Corp. De verkoop leverde hem echter juist scherpe kritiek op. Want zijn familie had voor die verkoop een constructie gebruikt die hen vrijstelde van belastingbetaling. Het geld werd doorgesluisd naar de Maagdeneilanden. Critici vonden dit weinig vaderlandslievend en meenden dat Thaksin zijn positie als premier had misbruikt om deze constructie mogelijk te maken.

Op 4 februari gingen te Bangkok 40 duizend mensen de straat op om zijn aftreden te eisen. Het was de grootste protestdemonstratie in veertien jaar. De demonstranten werden gesteund door de Democratische Partij (DP), de belangrijkste oppositiepartij.

Stad versus platteland

Thaksin wilde van aftreden echter niets weten, want de TRT had de verkiezingen in februari 2005 ruimschoots gewonnen. Zijn achterban was vooral te vinden op het platteland, waar zeventig procent van de Thaise bevolking woonde. Thaksin was daar onverminderd populair omdat hij als premier de gezondheidszorg goedkoper had gemaakt en in elke regio kredietfondsen had opgericht, die werden beheerd door democratisch gekozen commissies. De plattelandsbevolking kon hier gunstige leningen afsluiten. Dit, in combinatie met een door het IMF gesteund economisch hervormingsprogramma, had de economische groei flink opgedreven. In de jaren voor Thaksins verkiezing had de Thaise economie juist langdurig in het slop gezeten.
In de steden was Thaksin echter veel minder geliefd. De bevolking was er welvarender en beter opgeleid dan op het platteland. Men zag Thaksin er vooral als populist, die zijn goede relaties met de media misbruikte om te zorgen dat de oppositie zelden of nooit positief in het nieuws kwam. Hij zou verder regelmatig persoonlijke vrienden aanstellen op cruciale ambtelijke posten en listige trucjes gebruiken om zijn geld uit handen van de fiscus te houden. Zo maakte hij zijn chauffeur en dienstmeisje ooit tot wettige eigenaars van zijn bedrijfskapitaal.

Referendum

Minister Uraiwan Thienthong van Cultuur en minister Sora-at Klinpratoom van Informatie- en Communicatietechnologie traden op respectievelijk 3 en 5 februari af. Uraiwan zei dit te doen om redenen van 'politieke ethiek', maar haar collega gaf geen toelichting.
Hierna verenigden oppositiepartijen en vakbonden zich in een organisatie die ze Volksalliantie voor Democratie noemden. Ze eisten dat de verkoop van Shin Corp werd teruggedraaid en dat Thaksin zou aftreden.

De premier maakte op 5 februari duidelijk dat niet te doen: 'Er zijn nog altijd veel mensen die willen dat ik mijn werk voorzet. Alleen een paar idioten willen dat niet. Negeer ze'. Hij sprak in zijn thuishaven San Kampaeng, provincie Chiang Mai, voor een publiek dat hem welgezind was. Hierna stelde hij voor een referendum te houden over de grondwet. Want oppositiepartijen hadden geklaagd dat de in 1997 ingevoerde 'Volksconstitutie' de premier te veel ruimte bood om macht naar zich toe te trekken. Op 11 februari demonstreerden te Bangkok echter enkele tienduizenden mensen tegen dit referendum. Ze beweerden dat Thaksin er de aandacht van de discussie over zijn functioneren als premier mee wilde afleiden.

Vervroegde verkiezingen

Op 16 februari verwierp het Hooggerechtshof te Bangkok een klacht tegen de premier wegens belangenverstrengeling die 28 senatoren tegen Thaksin hadden ingediend. Het zou niet te bewijzen zijn dat Thaksin persoonlijk betrokken was geweest bij de verkoop van de aandelen Shin Corp. De gebruikte constructie om geen belasting te hoeven betalen, bleek legaal te zijn.
Omdat de protestdemonstraties ook hierna

Thailand

aanhielden, kondigde Thaksin op 24 februari vervroegde verkiezingen aan. Hij ontbond het parlement. Thaksin was ervan overtuigd dat de plattelandsbevolking hem wederom aan een absolute meerderheid zou helpen. De DP en andere oppositiepartijen gaven echter onmiddellijk te kennen dat ze de verkiezingen boycotten, omdat ze vermoedden dat Thaksin op frauduleuze wijze zou winnen. En als er geen tegenkandidaten waren, zou een verkiezingsoverwinning van de TRT volgens de wet ongeldig zijn. Wat de oppositie wel wilde was het vertrek van de premier en politieke hervormingen om corruptie, machtsmisbruik en verkiezingsfraude tegen te gaan. Pas daarna wilden zij nieuwe verkiezingen houden.

Koning Bhumibol

Op 3 maart demonstreerden ca. 100 duizend mensen voor het aanblijven van Thaksin. Maar in de loop van de maand werden ook weer talloze demonstraties tegen Thaksin gehouden, waaraan doorgaans zo'n 50 duizend mensen deelnamen. De meeste demonstranten gingen gekleed in het geel, de kleur van het vorstenhuis. Zij hoopten dat koning Bhumibol zich met de onrust zou bemoeien. En dat deed hij ook. Thailand was een constitutionele monarchie, en de koning bemoeide zich doorgaans niet met de politiek. Maar omdat hij zeer geliefd was, legden Bhumibols woorden wel groot gewicht in de schaal. Hij riep in maart de bevolking en het kabinet op om het hoofd koel te houden en verzocht zes televisiezenders om beelden te laten zien uit 1992. In dat jaar werden protestdemonstraties tegen de regering van generaal Suchinda met geweld neergeslagen. Bhumibol had toen ingegrepen en Suchinda de laan uitgestuurd. Hierna was een periode aangebroken waarin de parlementaire democratie relatief goed functioneerde.

Geen kabinet van nationale eenheid

Op 27 maart liet partijleider Abhisit Vejjajiva van de DP weten niet te zullen deelnemen aan een kabinet met de TRT. Thaksin had de belangrijkste oppositiepartijen uitgenodigd om na de verkiezingen op 2 april deel te nemen aan een kabinet van nationale eenheid. De oppositie geloofde echter niet dat deze samenwerking zinvol was, aangezien de premier hen regelmatig uitmaakte voor 'idioten' en 'gepeupel'.

Vietnam

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wederopbouw na tsunami

Het Asian Disaster Preparedness Center schatte de schade die de tsunami in december 2004 in Thailand aanrichtte op 1,6 miljard euro. Dit meldde persbureau *Reuters* op 16 december 2005. Het bedrag was inclusief gederfde inkomsten na de tsunami, bijvoorbeeld door het wegblijven van toeristen. Dit laatste kostte het land omgerekend bijna 793 miljoen euro.
Het officiële dodental was in de genoemde maand 5.395. Er werden nog 2.817 mensen vermist.

Thailand had inmiddels ca. 1,4 miljard euro uitgegeven aan de wederopbouw, het grootste deel in de vorm van gunstige leningen voor getroffen bedrijven. Bijna 25 duizend vissers hadden hulp gekregen om hun boten te repareren of te vervangen. Het aantal huizen dat was verwoest bedroeg bijna 6.800. In december waren inmiddels ruim 1.900 nieuwe huizen gebouwd. Rond de 2.900 mensen waren nog aangewezen op noodopvang.

(Vorige berichten pagina 550/2 e.v. - 2005)

VIETNAM

BINNENLAND

President bekritiseert corruptie en bureaucratie

In een toespraak ter ere van de zestigste onafhankelijkheidsdag op 2 september 2005 liet de Vietnamese president Tran Duc Luong zich kritisch uit over de gang van zaken in het land. 'Veel mensen leven nog in armoede. De overheid en het politieke systeem blijven log en te weinig effectief', zei hij.
Volgens Luong was de bureaucratie verspillend, bestond er een gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en was er te weinig sprake van respect voor de wetten van het land. Hij zei dat de wijdverbreide corruptie hem grote zorgen baarde en de economie noemde hij 'zwak'. Hij riep de 82 miljoen Vietnamezen op om hard te werken aan de vernieuwing van het land. Dit moest gebeuren met een 'open deur, klaar om vrienden te worden met andere landen'.

Vietnam blijft arm

Menig buitenlands investeerder meed Vietnam vanwege de wijdverbreide corruptie. En hoewel de economie al jaren achtereen met gemiddeld zeven procent groeide, behoorde Vietnam volgens het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in 2004 nog altijd tot de armste landen ter wereld. Op een rangslijst van 191 landen, gerangschikt naar inkomen per hoofd van de bevolking, stond Vietnam op de 131ste plaats.

JUSTITIE

Vroegere popster Gary Glitter veroordeeld

De voormalige Britse popster Gary Glitter werd op 3 maart 2006 in Ho Chi Minhstad tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld. Glitter, die eigenlijk Paul Gadd heette, zou twee meisjes van elf en twaalf jaar oud seksueel hebben misbruikt. De in Vietnam woonachtige Glitter ontkende de aanklachten.
Hij was in de jaren zeventig een internationaal succesvol zanger.

GEZONDHEID EN ZORG

Vietnam lijkt vogelgriep bestreden te hebben

In februari 2006 zei Hans Troedsson, directeur van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in Vietnam, dat dit land er vermoedelijk in was geslaagd de vogelgriep in te dammen. Dit meldde het Britse blad *The Independent* op 20 februari. Van alle landen in de wereld was Vietnam het zwaarst getroffen door het vogelgriepvirus H5N1. Sinds de eerste grote uitbraak, in 2003, waren wereldwijd 169 mensen met het virus besmet geraakt, waarvan er 92 waren overleden. Vietnam telde 92 menselijke besmettingen. Hiervan waren er 42 overleden. Maar sinds november waren in Vietnam geen mensen meer besmet geraakt, en sinds december ook geen pluimvee. Troedsson prees de Vietnamese aanpak. Het land had 5 miljoen stuks pluimvee geruimd, 200 miljoen dieren gevaccineerd en een uitgebreide voorlichtingscampagne gehouden. Vietnam importeerde geen gevogelte uit landen waar de vogelgriep mogelijk heerste.
Elders verspreidde het virus zich nog wel, zoals in Indonesië, het Midden-Oosten en Centraal-Azië.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Opnieuw veroordelingen in Centrale Hooglanden

Een rechtbank in Vietnam veroordeelde op 18 november 2005 zes mannen uit de Centrale Hooglanden tot gevangenisstraffen, variërend van 7 tot 17 jaar. Ze zouden in 2004 hebben aangezet tot demonstraties voor godsdienstvrijheid. De rechter zag dit als 'bedreiging van de nationale veiligheid'. De veroordeelden waren volgelingen van een verboden protestants kerkgenootschap.

VS hervatten mensenrechtendialoog met Vietnam

De Verenigde Staten hervatten in februari 2006 de dialoog met Vietnam over mensenrechtenkwesties. Ze hadden deze dialoog in 2003 gestaakt, omdat Vietnam te weinig zou doen om de mensenrechtensituatie te verbeteren.

Katholieke priesters

Washington vond onder meer dat de godsdienstvrijheid in Vietnam te beperkt was. De Amerikanen reageerden dan ook verheugd toen kardinaal Crescanezio Sepe op 29 november 2005 in Hanoi 57 Vietnamezen tot priester mocht wijden. Het was voor het eerst in de geschiedenis van communistisch Vietnam dat een afgevaardigde van het Vaticaan hier toestemming voor kreeg. De rechtstreekse aanleiding om de dialoog te hervatten was echter de vervroegde vrijlating van Nguyen Khac Toan in januari 2006. Hij was vier jaar eerder tot 12 jaar cel veroordeeld omdat hij informatie over boerenopstanden had doorgespeeld aan dissidente Vietnamese organisaties in het buitenland.
De dialoog begon in februari met een Amerikaanse eis dat Vietnam meerdere politieke gevangenen vrijliet. Indien het hier niet op reageerde, zou dit een verdere verbetering van de betrekkingen met de VS in de weg staan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Forse lening uit China

De Chinese president Hu Jintao bracht van 31 oktober tot 2 november 2005 een staatsbezoek aan Vietnam. Hij zegde Vietnam een krediet toe van omgerekend bijna 830 miljoen euro om de spoorwegen te moderniseren en drie energiecentrales en een politieacademie te bouwen. Nooit eerder had China het buurland zoveel geld geleend. De lening duidde volgens analisten op verbeterde relaties tussen de voormalige vijanden. Ook het besluit om de marines van beide landen samen te laten patrouilleren in de Golf van Tonkin werd beschouwd als een gunstige ontwikkeling. Delen van de Golf van Tonkin werden door beide landen geclaimd. In januari 2005 had dit nog tot spanningen geleid.

Vietnam-oorlog begon door onjuiste informatie

De Amerikaanse National Security Agency (NSA) publiceerde op 1 december 2005 een intern document waaruit bleek dat de officiële lezing van het Tonkin-incident, dat de aanleiding vormde voor de oorlogsverklaring van de VS, onjuist was.
Het eerste Tonkin-incident vond plaats op 2 augustus 1964. Op die dag zou de Noord-Vietnamese marine het Amerikaanse oorlogsschip USS Maddox hebben beschoten toen het nabij de Vietnamese kust in de Golf van Tonkin voer. Twee dagen later zou het schip opnieuw zijn getorpedeerd. Naar aanleiding van deze tweede beschieting nam het Amerikaanse Congres op aandringen van president Johnson de 'Tonkin-resolutie' aan. Deze hield in dat de VS officieel oorlog gingen voeren tegen het communistische Noord-Vietnam. Dit zou tot 1975 duren en aan 58 duizend Amerikanen, en naar schatting 3 miljoen Vietnamezen, het leven kosten.

Uit het in 2005 vrijgegeven document van de NSA bleek echter dat de tweede beschieting nooit had plaatsgevonden. De Amerikaanse inlichtingendienst had er in 1964 wel over bericht, maar later was gebleken dat het hier om een misverstand ging. Het was verspreid door vertalers, die een onderschept bericht van het Noord-Vietnamese leger verkeerd hadden geïnterpreteerd. Hoewel de NSA hier al in een vroeg stadium achter was gekomen, werd de fout niet gerectificeerd. De Amerikaanse politiek liet geen onafhankelijk onderzoek verrichten naar het tweede Tonkin-incident, maar aanvaardde de lezing van de NSA als de waarheid.

Speculaties vermijden

Het document dat de NSA in 2005 publiceerde was in 2001 geschreven door NSA-historicus Robert Hanyok. Hij had in het archief van het instituut onderzoek verricht naar het Tonkin-incident. De inlichtingendienst en de Amerikaanse regering wilden het geheime stuk aanvankelijk niet prijsgeven. Ze deden dit in 2005 toch omdat de Amerikaanse media lucht van de zaak hadden gekregen en vergelijkingen met de aanloop naar de oorlog in Irak (2003) begonnen te trekken. Waarnemers vermoedden dat de beleidsmakers in Washington met de publicatie van het stuk deze vergelijkingen een halt wilden toeroepen.

OVERLEDEN

Hugh Thompson, de 'klokkenluider' van My Lai

De Amerikaanse militair Hugh Thompson overleed op 6 januari 2006 in Alexandria (Louisiana). Hij werd geboren op 15 april 1943 in Atlanta (Georgia).
Thompsons naam was onlosmakelijk verbonden aan My Lai. Het grootste deel van de bevolking van dit Vietnamese dorp werd op 16 maart 1968 vermoord door Amerikaanse militairen, naar verluidt omdat zich onder de dorpelingen strijders van de Vietcong zouden bevinden. Onder de slachtoffers waren veel kinderen en oudere vrouwen. My Lai werd later hét symbool van de wreedheid en gruwelen van de Vietnam-oorlog.
Terwijl het moorden plaatsvond, vloog Thompson bij toeval met enkele andere militairen in een helikopter over het dorp. Hij landde en gaf zijn ondergeschikten opdracht de aanwezige Amerikaanse militairen dood te schieten als ze nog meer burgers zouden ombrengen. Hierdoor stopte het moorden. Thompson diende hierna een klacht in over het gedrag van de militairen. Dit leidde tot de arrestatie van commandant Calley, die verantwoordelijk werd gehouden voor het bloedbad. Hij werd veroordeeld tot levenslang, maar president Nixon zette deze straf later om in drie jaar huisarrest. Thompson zelf werd ten tijde van de oorlog door menig militair en Congreslid gezien als landverrader en hij werd regelmatig met de dood bedreigd. Dit omdat de publiciteit rondom My Lai de weerstand tegen de Vietnam-oorlog zou hebben

aangewakkerd. Pas in 1998 kreeg hij een militaire onderscheiding voor heldhaftig gedrag.

(Vorige berichten pagina553/1 e.v. - 2005)

ALGERIJE

BINNENLAND

Verzoening met islamistische rebellen bij referendum aanvaard

De Algerijnse minister van Binnenlandse zaken Noureddine Yazid Zerhouni maakte op 30 september 2005 bekend dat ruim 97 procent van de bevolking bij referendum had ingestemd met het plan om onder voorwaarden amnestie te verlenen aan islamitische extremisten. Het percentage tegenstemmers zou slechts 2,6 procent hebben bedragen en de totale opkomst 79,8 procent. De cijfers werden betwist door oppositiegroeperingen, die meenden dat er sprake was van fraude.

Het amnestieplan van president Abdelaziz Bouteflika, het zogeheten Handvest voor Vrede en Nationale Verzoening, volgde op een in 1999 bij referendum aanvaarde principeverklaring tot verzoening – als antwoord op de jarenlange, bloedige burgeroorlog uit de jaren negentig. Deze ontstond toen de Algerijnse autoriteiten in 1992 het Islamitisch Heilsfront (FIS) verboden omdat zij vreesden dat deze partij de verkiezingen van dat jaar zou winnen. Naar schatting 150.000 mensen kwamen in de strijd om. Een deel van de strijders had zich na 1999 overgegeven, maar een minderheid van de rebellen voerde nog altijd gewapende acties voor de totstandkoming van een islamitische staat. Zij waren vooral actief in de Salafistische Groep voor Strijd en Gebed (GSPC).

Amnestie geldt niet voor alle opstandelingen

Het nu aangenomen handvest concretiseerde het amnestieplan door het afzien van elke gerechtelijke vervolging van voormalige strijders, mits zij niet waren betrokken bij massamoorden, verkrachtingen of het plegen van bomaanslagen op openbare plaatsen. Tevens werden voormalige leiders van het FIS uitgesloten van het recht op politieke activiteiten. Tenslotte werd financiële compensatie in het vooruitzicht gesteld voor (nabestaanden van) slachtoffers van de burgeroorlog. Dit zou niet alleen degenen betreffen die te lijden hadden gehad onder terroristische acties, maar het handvest suggereerde dat ook de slachtoffers van legeracties tegen vermeende sympathisanten van gewapende islamitische groepen er onder vielen. In dat laatste hadden de twee belangrijkste oppositiepartijen, het Front voor Socialistische Krachten (FFS) en de Partij voor de Cultuur en de Democratie (RCD), geen vertrouwen. Omdat zij vreesden dat misdaden gepleegd door Algerijnse veiligheidstroepen onbestraft zouden blijven, hadden zij tot een boycot opgeroepen. Het Nationaal Bevrijdingsfront (FNL), de partij van president Bouteflika, had zich wel ingenomen getoond met het houden van het referendum en juichte de uitslag toe.

Doden bij acties rebellen

Dat niet iedereen de strijd had opgegeven, bleek in oktober opnieuw. Op de negentiende van die maand meldden Algerijnse media dat twee dagen eerder vier soldaten en tenminste zeven rebellen waren omgekomen bij vuurgevechten. Die vonden plaats in de bergen van Bouira, ongeveer 110 kilometer ten oosten van de hoofdstad Algiers. De volgende dag, 18 oktober, vonden vijf bewakers en één burger de dood in Jijel, eveneens ten oosten van Algiers, toen GSPC-strijders het vuur openden op hun auto. Tevens kwamen drie mensen om die struikelden over een door rebellen in de bergen geplaatste bom.

Ex-rebellenleider roept op de strijd te staken

De rebellen die nog steeds de regeringstroepen in de bergen van Algerije bevechten, verdedigen niet de principes van de islam en zouden er goed aan doen hun strijd te staken. Met woorden van deze strekking maakte de 45-jarige Madani Mezrag, voormalig leider van de gewapende tak van de partij Islamitisch Heilsleger (AIS), op 24 januari 2006 tijdens een persconferentie duidelijk dat wat hem betreft 'de oorlog voorbij [was]'. Aan zijn oproep voegde hij wel toe dat de regering haar belofte moest houden om de integratie van voormalige rebellen in de Algerijnse maatschappij mogelijk te maken.

Mezrag was in 1997 verantwoordelijk voor de onderhandelingen met de regering inzake overgave door strijders van het AIS. Hij stelde nog altijd een islamitische staat voor ogen te hebben, maar dit doel alleen met democratische middelen te willen nastreven.

GSPC-oprichter gedood

Middels een verklaring, gedateerd 28 januari en drie dagen later gepubliceerd op internet, maakte de GSPC bekend dat een van de oprichters van de beweging in een gevecht met veiligheidstroepen was omgekomen. Het ging om Ahmed Zerabib, ook wel bekend als sjeik Ahmed Abi Al Bara, die was gedood 'op een recente dinsdagavond', waarbij onduidelijk bleef in welke week dat was geweest.

Het dagblad *El Khabar* meldde voorts dat met de dood van Ahmed Zerabib de vijfde GSPC-leider sinds september 2005 was uitgeschakeld. Het hoofd buitenlandse aangelegenheden Al Walbani, het hoofd communicatie Abdel Bir, de adviseur militaire operaties Abu Dojana Al Araj en een andere oprichter van de beweging, Hassan Hattab, hadden zich de laatste maanden overgegeven, zo meldde de krant.

Twee rebellenleiders vrijgelaten

Twee leidende figuren uit het gewapende islamitische verzet werden in het kader van de amnestieregeling in het begin van het jaar vrijgelaten.

Op 6 maart kwam de vice-voorzitter van het FIS, Ali Belhadj, op vrije voeten. Hij was gevangen gezet vanwege het toejuichen van aanslagen door opstandelingen in Irak tegen de buitenlandse bezettingsmacht. Zes dagen later werd Abdelhak Layada, ook wel bekend als Abu Adlane, uit gevangenschap vrijgelaten. Hij was de leider van de Gewapende Islamitische Groep (GIA), tijdens de burgeroorlog verantwoordelijk voor het uitmoorden van grote groepen burgers. Layada was oorspronkelijk, na zijn arrestatie in 1993 in Marokko, ter dood veroordeeld.

'Noodtoestand nog steeds noodzakelijk'

Minister van Binnenlandse zaken Zerhouni verklaarde op 18 maart voor de Algerijnse staatsradio dat nog altijd 700 à 800 gewapende strijders in Algerije actief waren. Om deze reden hield hij vast aan de in het land bestaande noodtoestand: '[Deze] draagt bij

aan de samenwerking tussen leger en veiligheidstroepen in de strijd tegen terrorisme. Ik denk niet dat het verstandig is deze op te heffen.' Volgens de minister waren vooral de provincies Boumerdes en Tizi Ouzou, ten oosten van Algiers, doelwit van aanslagen.

Regering erkent stilhouden dodental massamoord

De Algerijnse premier Ahmed Ouyahia deed op 21 maart tegenover journalisten de bekentenis dat de regering destijds het werkelijke aantal doden bij een bloedbad bewust had verzwegen. Het ging om het vermoorden van dorpelingen door extremistische strijders nabij de plaats Relizane in januari 1998. Het officiële dodencijfer sprak van tussen de 100 en 150 slachtoffers, maar de premier gaf nu toe dat er rond de 1.000 doden waren gevallen. Als reden gaf hij op dat het noemen van de juiste cijfers een steun in de rug van de opstandelingen zou zijn geweest.

GSPC-leider roept op amnestieaanbod te aanvaarden

Een van de oprichters van de GSPC, Hassan Hattab, alias Abu Hamza, deed middels een aan journalisten verstuurde fax van 29 maart een oproep aan de leden van de beweging om de wapens neer te leggen in ruil voor het ontlopen van strafvervolging. Hattab, die zich zelf in september 2005 had overgegeven, verklaarde tevens dat degenen die door bleven vechten niet meer konden worden beschouwd als leden van de GSPC omdat hun acties moslims schaadden.
Hattab was in 1998 uit de GIA getreden omdat hij zich niet kon verenigen met de strategie om grote aantallen burgers om te brengen. Daarom werd in dat jaar de GSPC opgericht, die haar strijd richtte op politie en leger.
De authenticiteit van de verklaring kon overigens niet met zekerheid bevestigd worden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten in problemen na publicatie omstreden cartoons

Op 8 en 11 februari 2006 werden twee Algerijnse krantenredacteuren gearresteerd na publicatie van oorspronkelijk in Denemarken verschenen cartoons, die tot veel ophef in met name islamitische landen hadden geleid. Veel moslims meenden dat hierin de profeet Mohammed werd beledigd, onder meer door de gelegde associatie met terrorisme. Het was overigens volgens de islamitische traditie überhaupt niet toegestaan de profeet af te beelden.
De aangehouden redacteuren waren Kamel Bousaad en Berkane Bouderbala van respectievelijk de weekbladen *Errissala* en *Essafir*. Beide kranten kregen tevens een verschijningsverbod. De bedoeling van het opnieuw afdrukken van de spotprenten was echter niet bedoeld als teken van instemming. Integendeel, beide kranten wilden hun lezers duidelijk maken waar de ophef op gestoeld was en riepen zelfs op hierover te klagen bij de Deense autoriteiten. Paradoxaal genoeg riskeerden de betreffende journalisten echter een gevangenisstraf van drie tot vijf jaar wegens het beledigen van de profeet, hetgeen de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) het commentaar ontlokte: 'We kunnen journalisten niet bekritiseren vanwege hun poging de opschudding te verklaren zonder ook maar enige verwijzing naar het onderwerp van de controverse.'
Bousaad en Bouderbala werden uiteindelijk in vrijheid gesteld. Op 15 maart konden zij de gevangenis weer verlaten.

MILITAIRE ZAKEN

Parlement neemt wet aan ter modernisering leger

Op voorstel van de onderminister van Defensie Abdelmalek Guenaizia nam het Algerijnse parlement op 15 maart 2006 een wet aan ter modernisering van het leger. De maximumleeftijd voor de opperbevelhebber werd gesteld op 64 jaar, die voor een generaal-majoor op 60, terwijl de gewone generaals op de leeftijd van 56 jaar met pensioen zouden gaan. De controle daarop kwam in handen van de president.
In de wet was verder een clausule opgenomen die klaarblijkelijk bedoeld was om eventuele infiltratiepogingen door radicale moslims tegen te gaan. De formulering luidde: '[De militairen moeten zich niet opwerpen als verdedigers van] enige religie of ideeën verheerlijken die de wetten van de republiek en de waarden van de natie weerspreken.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Algerije wil hulp EU bij bestrijding illegale migratie

Abdurahmane Ayoub, woordvoerder namens het Nationaal Politiecorps – de paramilitaire politie van Algerije – verklaarde op 9 oktober 2005 dat illegale migratie tot een serieus en nauwelijks te hanteren probleem was uitgegroeid. Directe aanleiding was het beroep dat Marokko op Algerije had gedaan om een einde te maken aan de vluchtelingenstroom naar Europa. De meeste migranten kwamen uit Afrika beneden de Sahara, in het bijzonder Niger en Mali, en reisden via Algerije en Marokko door naar Spanje. De Algerijnse autoriteiten hadden in het eerste half jaar van 2005 al meer dan 3.000 van hen gearresteerd voor ze Marokko in wilden gaan.
Ayoub riep de Europese Unie (EU) op om te helpen bij de oplossing van het probleem. Marokko werd op haar beurt door de EU onder druk gezet om aan de migratie een einde te maken, maar legde de oorsprong van het probleem bij Algerije.

Samenwerking met Verenigde Staten versterkt

De Amerikaanse minister van Defensie Donald Rumsfeld maakte in februari 2006 een driedaagse rondreis door Algerije, Marokko en Tunesië teneinde de regionale samenwerking met en tussen de drie landen te bevorderen. Op 12 februari ontmoette hij de Algerijnse president Abdelaziz Bouteflika in het presidentieel paleis in de hoofdstad Algiers. Daar onderstreepte hij de Amerikaanse wens om de militaire samenwerking met Algerije te verstevigen en gezamenlijk te werken aan de strijd tegen het terrorisme. Rumsfeld wilde geen direct antwoord geven op de vraag of de Verenigde Staten militaire samenwerking met Algerije afhankelijk maakten van de mate van politieke vooruitgang in het land.
Rumsfeld sprak met Bouteflika ook over mogelijke Amerikaanse wapenverkopen. Nog geen maand later leek het er echter op dat Algerije op dit punt voorlopig liever zaken deed met Rusland.

Algerije sluit wapenovereenkomst met Rusland

Tijdens het eerste bezoek van een Russische

leider sinds de ineenstorting van het Sovjetrijk sloot president Vladimir Poetin een wapenovereenkomst met zijn Algerijnse ambtgenoot Bouteflika. Dat gebeurde op 10 maart toen Poetin de hoofdstad Algiers aandeed. De afspraak over wapenleveranties aan Algerije was gekoppeld aan de kwijtschelding van schulden die het land nog had uitstaan bij de voormalige Sowjet-Unie.

De door Rusland te leveren wapens hadden een waarde van 3,5 miljard dollar (ca. 2,9 miljard euro). De levering betrof 40 Mig-29MT gevechtsvliegtuigen, 20 Sukhoi-MK jachtbommenwerpers, 16 Yak-130 gevechtstoestellen, 8 SA-300 luchtverdedigingssystemen en 40 T-90 tanks. Daarnaast zouden Russische instructeurs helpen bij de integratie van deze geavanceerde wapens in de Algerijnse strijdkrachten. Het kwijtgescholden schuldbedrag was 4,7 miljard dollar (ca. 3,9 miljard euro).

(Vorige berichten pagina 554/1 e.v. - 2005)

DJIBOUTI

BINNENLAND

Doden bij geweld in sloppenwijken

Ooggetuigen meldden op 1 december 2005 dat er minstens vijf doden waren gevallen bij botsingen tussen veiligheidstroepen en bewoners van een sloppenwijk van de hoofdstad Djibouti. De bewoners protesteerden tegen de sloop van hun huizen, die moesten wijken voor stadsuitbreiding. Onder de doden waren twee vrouwen en twee politieagenten. De autoriteiten van de stad ontkenden het geweld, maar het ministerie van Binnenlandse zaken bevestigde dat er bij protesten 24 mensen gewond waren geraakt, onder wie 15 politieagenten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lening Wereldbank voor elektriciteitsproject

Op 7 november 2005 maakte de Wereldbank bekend een lening te verstrekken van bijna 5,7 miljoen euro, bestemd voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk van de hoofdstad Djibouti tot in de sloppenwijk Balbala. Ook was er geld voor een proefproject met windenergie en voor technische ondersteuning die ervoor moest zorgen dat de elektriciteitsvoorziening meer betrouwbaar zou worden. Het proefproject met windenergie startte bij de stad Arta ten westen van de hoofdstad.
Onderzoek toonde aan dat er een nauw verband was tussen geen toegang tot elektriciteit en armoede in Djibouti. Van de huishoudens in de stad had 43 procent geen elektriciteit, waarvan 70 procent tot de armen behoorde.

Humanitaire situatie verslechterd door droogte

De Verenigde Naties zeiden op 8 februari 2006 dat de humanitaire situatie in Djibouti een kritiek niveau had bereikt door opeenvolgende jaren van droogte. Er was al ernstige ondervoeding bij kinderen geconstateerd. Het kinderfonds van de Verenigde Naties Unicef en de Wereldgezondheidsorganisatie WHO troffen voorbereidingen voor het opzetten van voedingscentra bij de hoofdstad Djibouti.
Volgens de internationale organisatie die alert was op dreigende hongersnood, Famine Early Warning System Network (FEWS Net), behoefden 70.000 mensen voedselhulp. Volgens de overheid was dat aantal meer dan twee keer zo hoog: 150.000. In totaal telde het land 700.000 inwoners.

BUITENLANDSE ZAKEN

Djibouti daagt Frankrijk voor gerecht

Djibouti vroeg op 11 januari 2006 het Internationaal Gerechtshof (ICJ) om een uitspraak in de zaak van de dood van een Franse rechter in 1995. Volgens de autoriteiten van Djibouti had de man zelfmoord gepleegd, maar Franse onderzoekers sloten moord niet uit. Alvorens het ICJ zich over de zaak zou buigen, diende Frankrijk daarmee in te stemmen, maar daar onthield men zich vooralsnog van commentaar.

Tien Amerikaanse soldaten omgekomen bij vliegtuigongeluk

Op 19 februari 2006 bevestigde het Amerikaanse leger dat tien bemanningsleden van twee CH53-helikopters waren omgekomen toen die met elkaar in botsing kwamen boven zee bij Djibouti. Twee bemanningsleden overleefden het ongeluk. De toestellen waren afkomstig van Camp Lemonier, een Franse basis in Djibouti.

(Vorige berichten pagina 633/2 e.v. - 2005)

ERITREA

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Eritrea verwerpt kritiek op mensenrechtenschendingen

Eritrea verwierp op 6 december 2005 alle beschuldigingen van mensenrechtenschendingen. 'Het is hun zaak niet', zei minister van Informatie Ali Abdu nadat het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) woedend had gereageerd op de hernieuwde arrestatie van de Zweeds-Eritrese journalist Dawit Issac die een maand eerder was vrijgelaten. Dawit was een van de vijftien eigenaren van kranten, uitgevers en journalisten die gevangen zaten sinds de overheid in september 2001 de particuliere pers verbood.
Amnesty International (AI) beschuldigde Eritrea ook van religieuze onderdrukking. De mensenrechtenorganisatie had opgemerkt dat geen van de minderheidskerken in Eritrea toestemming van de regering had gekregen om hun geloof uit te oefenen. Alleen de vier hoofdreligies van de orthodoxe kerk, de katholieken, de lutheranen en de islam waren sinds 2002 officieel toegestaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Stop op buitenlandse voedselhulp

Op 21 oktober 2005 werd duidelijk dat de overheid sinds september 80 procent van de buitenlandse voedselhulp had verboden omdat het land op eigen kracht wilde bouwen. In plaats van vrije voedseluitdeling wilden de Eritrese autoriteiten voedsel-voor-werkprogramma's. Men maakte duidelijk niet langer meer van voedselhulp afhankelijk te willen zijn. Volgens de Verenigde Naties had echter tweederde van de bevolking behoefte aan deze hulp.

In het afgelopen jaar was de relatie tussen de overheid en hulporganisaties verslechterd. Verscheidene organisaties, waaronder USAID (United States Agency for International Development), waren gevraagd te vertrekken omdat de Eritrese regering niet

tevreden was met hun werk. De speciale VN-gezant voor de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika had zijn beklag gedaan dat de Eritrese autoriteiten bijna 90 auto's van de VN in beslag hadden genomen. Verder had het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) gemeld dat voedselhulp geblokkeerd werd in de haven van Massawa omdat in mei ingevoerde wetgeving bepaalde dat ook over voedselhulp invoerrechten betaald moesten worden. Iets wat de internationale hulporganisaties en de VN weigerden.

Drie hulporganisaties verboden

Op 23 maart 2006 verbood Eritrea nog drie hulporganisaties omdat ze niet aan de gestelde eisen voldeden. Het verbod betrof het Ierse Concern, het Amerikaanse Mercy Corps en het Britse Accord. Niet duidelijk werd aan welke eisen de organisaties niet hadden voldaan. In februari waren ook al zes Italiaanse hulporganisaties het land uitgezet. Volgens diplomaten lag door alle maatregelen van de Eritrese regering 100.000 ton voedselhulp te rotten in de opslag.

Conflict met Ethiopië duurt voort

Kritiek op resolutie Veiligheidsraad

In scherpe bewoordingen reageerde de Eritrese regering op 25 november 2005 op de resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van die maand betreffende het grensconflict met Ethiopië. Die resolutie stelde beide landen sancties in het vooruitzicht als zij hun activiteiten van de afgelopen maanden die de spanning verder opvoerden, niet staakten. Beide landen dienden hun troepenmachten weer terug te brengen tot het niveau van 16 december 2004.

De Veiligheidsraad verweet Eritrea de bewegingsvrijheid van de VN-missie op de grens tussen Eritrea en Ethiopië (UNMEE) beknot te hebben en eiste onmiddellijke opheffing van het op 5 oktober ingestelde verbod op UNMEE-helikoptervluchten. Door dat verbod was UNMEE meer dan de helft van haar controlemogelijkheden kwijtgeraakt. Volgens Eritrea was het alleen Ethiopië dat de vredesovereenkomst had geschonden door onder andere de vestiging van dorpen op Eritrees grondgebied nabij Dembe Mengul.

VN halen manschappen weg uit Eritrea

De Veiligheidsraad besloot op 15 december 2005 om 180 man Amerikaanse, Canadese en Europese staf van UNMEE uit Eritrea weg te halen en tijdelijk in Ethiopië te vestigen. Eritrea had op hun vertrek aangedrongen. Dat werd gezien als een signaal van frustratie aan Eritrese kant dat de VN niets deden om Ethiopië onder druk te zetten om de grensstad Badme te ontruimen, conform de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof (ICJ) uit april 2002.

Eritrea brak internationale wetten in grensoorlog

Een internationale commissie in Den Haag oordeelde op 21 december 2005 dat Eritrea schuld had aan de grensoorlog in mei 1998 door als eerste het buurland Ethiopië aan te vallen en daarmee de internationale wetten te schenden. Daarom was Eritrea verplicht om compensatie te verlenen aan Ethiopië voor de geleden schade door de oorlog. Deze zogenaamde Claimscommissie was opgezet als onderdeel van de vredesovereenkomst van december 2000.

Ethiopische terugtrekking vermindert spanning

Op 11 januari 2006 verminderde de spanning aan de grens nadat Ethiopische troepen zich hadden teruggetrokken van de grens tot hun posities in december 2004. De Verenigde Staten maakten bekend dat ze een speciale missie naar beide landen zou sturen om de voortgang van het vredesproces te bevorderen. Eritrea versoepelde de opgelegde restricties aan UNMEE vooralsnog niet.

Personeel UNMEE gearresteerd

Op 17 februari 2006 liet Eritrea vijftien man Eritrees personeel van UNMEE vrij, maar tien anderen bleven in gevangenschap. Eerder die week waren Eritreeërs in dienst van UNMEE opgepakt. Waarom was onduidelijk, alsook het aantal arrestanten. De arrestaties vonden plaats in een sfeer waarin Eritrea steeds meer druk uitoefende op UNMEE, waarvan het mandaat in maart afliep.

Besprekingen zonder resultaat

Op 14 maart toonden de VN zich positief over de voortgang van besprekingen in Londen tussen Eritrea en Ethiopië, maar beide landen zelf uitten zich veel gematigder. De VN-Veiligheidsraad had het mandaat van UNMEE verlengd tot 15 april om beide partijen meer tijd te geven om tot een vreedzame oplossing te komen.
Belangrijkste punt was dat de grens helder gemarkeerd zou worden. Volgens Eritrea hield dat in dat Ethiopië moest accepteren dat Badme was toegewezen aan Eritrea. Ethiopië kwam met het vijfstappenplan voor vrede zoals in november 2004 gepresenteerd. De eerste stap was erkenning van de uitspraak van de internationale grenscommissie, maar met de aantekening dat bepaalde zaken erin verdere discussie vroegen. Eritrea weigerde dat.

(Vorige berichten pagina 633/3 - 2005)

ETHIOPIË

BINNENLAND

Meles Zenawi herkozen tot premier

Op 10 oktober 2005 herkoos het parlement Meles Zenawi tot premier voor een derde periode van vijf jaar, maar de belangrijkste oppositiecoalitie boycotte de eerste zitting van het nieuwe parlement na de omstreden verkiezingen van 15 mei.
De officiële uitslag gaf aan dat de partij van Meles Zenawi, het Revolutionair Democratisch Front van het Ethiopische Volk (EPRDF), een twee derde meerderheid had gekregen. Volgens de oppositie was er gefraudeerd. In de onrust na de verkiezingen waren in juni 36 mensen gedood door veiligheidstroepen. Recente pogingen om de relatie tussen de oppositie en de regering te herstellen, waren op niets uitgelopen. President Girma Woldegiorgise verweet de oppositie niet te strijden via de grondwet maar met geweld.

De eenheid onder de oppositie leek verdwenen. Bij de zitting waren wel parlementsleden van de Verenigde Democratische Krachten van Ethiopië (UEDF) aanwezig, maar die van de grotere Coalitie voor Eenheid en Democratie (CUD) bleven weg. De CUD, met 109 van de 547 parlementzetels, had gezegd niet deel te nemen totdat aan haar eisen tegemoet was gekomen. Die betroffen hervorming van de kiescommissie,

Samenstelling regering Ethiopië
(11 oktober 2005)

Premier
Meles ZENAWI
Vice-premier, tevens belast met Plattelandsontwikkeling
Adisu LEGESE

Ministers:
Arbeid en Sociale zaken
Hasan ABDALLAH
Belastinginning
Melaku FENTA
Buitenlandse zaken
Seyoum MESFIN
Capaciteitsopbouw en training
Tefera WALWA
Cultuur en Toerisme
Mahmud DRIR
Defensie
Kuma DEMEKSA
Energie en Mijnen
Alemayehu TEGENU
Federale zaken
Siraj FEGISA
Financiën
Sufyan AHMAD
Gezondheidszorg
Tewodros ADHANOM
Handel en Industrie
Girma BIRU
Informatie
Berhan HAILU
Jeugd en Sport
Aster MAMO
Justitie
Asefa KESITO
Onderwijs
Sintayehu WELDEMIKAEL
Openbare werken en Stadsontwikkeling
Kassu YLALA
Transport en Communicatie
Junedin SADO
Vrouwenzaken
Hirut DILEBO
Waterbronnen
Asfaw DINGAMO

een onafhankelijk onderzoek naar het geweld door de veiligheidstroepen en vrijlating van gevangengenomen oppositieleden.
Internationale waarnemers ondersteunden de officiële uitslag min of meer.

Politieke onrust houdt aan

Premier betuigt spijt over dode demonstranten

Tijdens een bezoek aan Duitsland zei premier Meles Zenawi op 7 november 2005 dat het hem speet dat in de week daarvoor 46 doden waren gevallen bij anti-regeringsdemonstraties. In de hoofdstad Addis Abeba kwamen 42 mensen om en 4 in de steden Bahir Dar, Awassa en Debre Berhan. Meles Zenawi zei dat de politie begrijpelijkerwijze in paniek was geraakt toen demonstranten haar bestookten met geweren en handgranaten. Hij hield de oppositie verantwoordelijk voor het geweld. De ambassadeurs van 21 donorlanden hadden aangedrongen op een spoedig onafhankelijk onderzoek naar het recente geweld.
Diezelfde dag werden in Addis Abeba 24 oppositieleden en journalisten voor het gerecht gebracht op beschuldiging tot het geweld te hebben aangezet. Ze werden voor nog eens veertien dagen vastgezet.

Winkels weer open

Op 8 november gingen de winkels weer open en de particuliere taxibusjes reden weer nadat de regering had gedreigd de vergunningen in te trekken van wie niet aan het werk ging. Volgens de autoriteiten was de rust teruggekeerd.

Doden bij opstand

Op 18 november zei de regering dat het weer rustig was in het oosten en het zuidwesten nadat er eerder die week berichten waren over geweld. Volgens rebellen van het Nationaal bevrijdingsfront voor de Ogaden (ONLF), actief in het oosten van het land, hadden regeringstroepen op 15 november minstens 30 gevangenen en burgers doodgeschoten in de stad Qabri-daharre. Het Oromo Bevrijdingsfront (OLF), dat vocht voor onafhankelijkheid van de zuidwestelijke regio, meldde dat een golf van studentendemonstraties was uitgelopen op een volksopstand die met geweld was neergeslagen door de regering.

In reactie op de ONLF-verklaring zei het ministerie van Informatie dat gevangenen in Qabri-daharre twee bewakers hadden gedood bij een uitbraakpoging en dat de meeste uitbrekers weer waren opgepakt. De minister ontkende noch bevestigde het bericht over de 30 doden, maar zei wel dat er niet zomaar geschoten was.

Volgens onderwijsinstellingen in het zuidwesten hadden studenten inderdaad gedemonstreerd maar was dat vreedzaam verlopen.

Religieuze processie ontaardt in geweld

Op 20 januari 2006 kwam één persoon om door politiegeweld en raakten 22 anderen gewond toen een processie met tienduizenden gelovigen van de Ethiopische orthodoxe kerk uit de hand liep.

Volgens ooggetuigen schoot de politie in de lucht toen de menigte geen gehoor gaf aan het bevel om zich te verspreiden. Nadat de deelnemers wegen hadden geblokkeerd en de politie hadden uitgedaagd, schoot die op de menigte.

Premier ontkent mensenrechtenschendingen

Op 1 februari ontkende Meles Zenawi beschuldigingen dat de regering de mensenrechten van politieke opponenten schond. Amnesty International (AI) had eerder die dag gezegd dat de regering duizenden Oromo-studenten had opgepakt na demonstraties in november.
Over de toestand van velen van hen was niets bekend. Volgens AI waren sommigen vrijgelaten, maar werden anderen vastgehouden op beschuldiging van lidmaatschap van het OLF en gemarteld. Volgens Zenawi baseerde de mensenrechtenorganisatie zich echter op valse rapporten. De minister van Informatie zei dat 86 studenten waren opgepakt omdat ze met bommen hadden gegooid en eigendommen hadden vernield.

In januari had mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) Ethiopië al beschuldigd van het terroriseren van de plattelandsbevolking. Sinds de omstreden verkiezingen en het daarop volgende geweld was de westerse kritiek op Ethiopië toegenomen.

Politie voorkomt 'stadsterreur'

Op 20 februari meldde staatspersbureau *ENA* dat de anti-terrorisme-eenheid van de federale politie in Addis Abeba een groep had opgepakt die gelieerd was aan de oppositiepartij Coalitie voor Eenheid en Democratie (CUD) en die een stadsterreur zou voorbereiden. Daarbij waren wapens en explosieven in beslag genomen.
Meles Zenawi had herhaaldelijk de oppositie ervan beschuldigd zijn regering met geweld ten val te willen brengen.

Proces tegen oppositie van start

Op 23 februari ging het proces van start tegen 131 mensen, onder wie oppositieleiders van de CUD en dertien journalisten van particuliere media. Ze werden beschuldigd van verraad en poging tot genocide op de etnische groep van Meles Zenawi, de Tigrayers. De beklaagden gaven geen antwoord op vragen, maar zeiden alleen dat dit een politiek proces was. Van de beschuldigden waren er 35 in het buitenland. Zij stonden bij verstek terecht.
De Europese Unie had er onlangs bij de regering op aangedrongen om alle politieke opponenten die waren opgepakt, vrij te laten. Meles Zenawi had gezegd dat niet te zullen doen.

Bomaanslagen

Een serie van vijf bomexplosies op 27 maart in Addis Abeba kostte aan één persoon het leven en minstens veertien anderen raakten gewond. De explosies vonden verspreid over de hele stad plaats en troffen een bus, een café en een wachthuisje bij pakhuizen.
Op 7 maart waren er vier gewonden gevallen bij drie verschillende explosies die een restaurant, een markt en een school troffen. In februari hadden onbekenden bommen laten ontploffen bij overheidsgebouwen en hotels in de hoofdstad. Volgens de regering waren die explosies het werk van terroristen gesteund door Eritrea.

(Vorige berichten pagina 634/3 - 2005)

LESOTHO

BINNENLAND

Minister van Buitenlandse zaken beschoten

Minister van Buitenlandse zaken van Lesotho Monyane Moleleki werd op 30 januari 2006 beschoten in de hoofdstad Maseru. Hij werd in zijn arm geraakt. Volgens een politiecommissaris waren de daders en het motief onbekend. Lokale media speculeerden dat de aanslag politiek gemotiveerd was. De schietpartij vond plaats enkele uren voordat de regeringspartij Lesotho Congres voor Democratie (LCD) premier Pakalitha Mosisili opnieuw voor drie jaar tot leider koos. Een paar dagen daarvoor had de premier geruchten dat Moleleki en Tom Thabane, minister van Communicatie, Wetenschap en Technologie, zijn herverkiezing zouden aanvechten, tegengesproken. Moleleki had ook ontkent dat hij partijleider wilde worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF: Lesotho moet economie diversifiëren

Als Lesotho de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties wilde behalen, moest het land zijn economie diversifiëren, de strijd met hiv/aids aangaan en actie ondernemen tegen de wijdverspreide armoede. Dat stelde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in oktober 2005 na onderzoek naar de economische prestaties van het land. Volgens het IMF was het bbp gedaald door onder meer de droogte, een verzwakte internationale concurrentiepositie en het verlies van handelspreferenties. Het instituut riep de overheid op hervormingen door te voeren om de concurrentiepositie te herstellen en de ontwikkeling van de private sector aan te moedigen. Lesotho's economie moest ieder jaar met 7,5 procent groeien om de armoede in 2015 gehalveerd te hebben, wat één van de millenniumdoelstellingen was.

De groei was in 2004-2005 echter slechts 2 procent en de twee jaar daarvoor 3 procent geweest. Het Afrikaanse land had met name te lijden onder de afschaffing van textielquota's door de Wereldhandelsorganisatie (WHO) vanaf januari 2005, en de concurrentie van China en India. Langdurige droogte had bovendien de landbouwproductie verminderd.

GEZONDHEID EN ZORG

Gratis hiv-test voor burgers

De Britse omroep *BBC* berichtte op 29 november 2005 dat de overheid van Lesotho de gehele bevolking een gratis hiv-test aanbood. Dit om verdere verspreiding van het hiv/aidsvirus tegen te gaan. Naar schatting 30 procent van de volwassen bevolking in het kleine koninkrijk was seropositief, maar slechts weinigen waren zich daar zelf bewust van. Een belangrijk punt in het nieuwe beleid was dat de overheid niet langer wilde wachten tot de burgers naar de klinieken zouden komen, maar dat de test thuis werd afgenomen. Om dit voor elkaar te krijgen, wilde de regering 7.500 extra zorgverleners in dienst nemen.

(Vorige berichten pagina 181/1 e.v. - 2005)

LIBIË

BINNENLAND

Libië krijgt nieuwe premier

De Libische staatstelevisie maakte op 5 maart 2006 de benoeming tot premier bekend van de 60-jarige Baghdadi Mahmudi. Tot dan toe was hij vice-premier, een functie die werd overgenomen door minister van Financiën Mohammed Hwij. Mahmudi werd de opvolger van Shukri Ghanem, die vanaf juni 2003 premier was geweest. Ghanem werd nu hoofd van het Nationaal Olie-instituut.

De vervangen premier had geprobeerd stappen te zetten naar de omvorming van Libië tot een vrije markt economie, maar kreeg kritiek vanuit de lokale Volkscomité's die het regeringsbeleid moesten uitvoeren. Zij verzetten zich tegen Ghanem's plannen om staatsbedrijven te privatiseren, de lonen te bevriezen en de subsidies op belangrijke producten af te bouwen.
Tegelijk met de benoeming van de nieuwe premier werden vier nieuwe ministeries gecreëerd: Sociale zaken, Huisvesting, Gezondheidszorg en Voortgezet onderwijs.

Premier Mahmudi wil economische hervormingen voortzetten

Baghdadi Mahmudi maakte op 9 maart, vier dagen na zijn aantreden als premier van Libië, tegenover journalisten duidelijk dat de door zijn voorganger Shukri Ghanem ingezette economische hervormingspolitiek zou worden voortgezet. Als prioriteiten noemde hij het oplossen van de werkloosheid en het vergroten van de bestuurlijke efficiency in de publieke sector. Daarnaast wees hij op de belangrijke rol van de banken bij de economische hervormingen, 'met name het openen van deze sector voor private en buitenlandse banken teneinde de investeringen te bevorderen en een stimulans te geven aan de economie van het land.'

Libië compenseert burgers voor genationaliseerde bezittingen

Een belangrijk onderdeel van de economische politiek sinds de machtsovername door de Libische leider Muammar Gaddafi in 1969, was een grootscheeps nationalisatieprogramma. Vooral aan het begin van de jaren zeventig van de twintigste eeuw werden veel winkels, boerderijen en bedrijven onteigend. Als gevolg daarvan hadden veel burgers het land verlaten, maar het tegenwoordige beleid was er op gericht hen te stimuleren naar hun land terug te keren. Het werd beschouwd als een van de tekenen dat het regime werkte aan veranderingen in de richting van een vrije markteconomie.
De Gaddafi Foundation, geleid door de zoon van de Libische leider, Seif al-Islam Gaddafi, maakte op 21 maart bekend hoe de betreffende burgers werden aangezet om naar Libië terug te keren. Zij zouden financieel worden gecompenseerd en de tegemoetkoming zou plaatsvinden op basis van de huidige geldwaarde van de destijds geconfisqueerde bezittingen. De organisatie verklaarde tenminste 400 gevallen van onteigening te hebben gedocumenteerd.

JUSTITIE

Gratie voor ruim 1.600 gevangenen

Begin september 2005 werd bekend dat de Libische autoriteiten gratie hadden verleend aan 1.675 gevangenen, die vastzaten voor kleinere vergrijpen en ongeveer de helft van hun straf hadden uitgezeten. Onder hen zouden 500 gedetineerden van buitenlandse afkomst zijn, zo verklaarde een ambtenaar van het ministerie van Justitie die anoniem wenste te blijven.
Gratieverlening gebeurde elk jaar als Libië de machtsovername door kolonel Muammar Gaddafi vierde. Op 1 september 2005 was het 36 jaar geleden dat Libische officieren koning Idriss afzetten.

Hooggerechtshof gelast nieuw proces voor Bulgaarse verpleegsters

Het Libische Hooggerechtshof vernietigde op 25 december 2005 de doodvonnissen tegen vijf Bulgaarse verpleegkundigen en een Palestijnse arts die ervan werden beschuldigd 426 Libische kinderen opzettelijk met het hiv-virus te hebben besmet. Het hof gelastte een nieuw proces voor het strafhof in Benghazi, waar zij in mei 2004 waren veroordeeld. De Libische minister van Justitie, Ali al-Hasnawi, onderstreepte later dat andere rechters dan degenen die de doodvonnissen uitspraken, in de rechtbank zitting zouden nemen. Hij meende dat het proces binnen een maand zou kunnen plaatsvinden.
De verdachten, die werkten in een ziekenhuis in Benghazi, waren in 1999 gevangen gezet. Voorzover zij bekentenissen hadden afgelegd, waren deze, naar zij later verklaarden, door foltering afgedwongen. Medische deskundigen hadden vastgesteld dat de kinderen vóór de komst van de verpleegkundigen en de arts ziek waren geworden en dat dit waarschijnlijk te wijten was aan slechte hygiëne. Van de kinderen waren er 51 overleden.
De beslissing werd toegejuicht door de Verenigde Staten en de Europese Unie (EU) die kritiek hadden geleverd op de procesgang. Ook Bulgarije, waar de meeste verdachten vandaan kwamen, toonde zich ingenomen met de beslissing. Het land was twee dagen vóór de beslissing van het Hooggerechtshof met Libië overeengekomen een fonds op te zetten waaruit familieleden van de kinderen financieel gecompenseerd zouden worden. Over de details zou verder worden onderhandeld tussen beide landen, de VS en de EU.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Mensenrechten niet ondergeschikt maken aan strijd tegen terrorisme'

In een rapport van 25 januari 2006 met de titel *Words to Deeds – The Urgent Need for Human Rights Reform* pleitte Human Rights Watch (HRW) ervoor om de situatie van de mensenrechten in Libië zeer kritisch te blijven volgen, nu het land bereid was tot internationale samenwerking in het kader van de strijd tegen terrorisme. De mensenrechtenorganisatie vreesde dat anders de rechten van burgers onder deze strijd te lijden zouden hebben. HRW wees daarbij op de Verenigde Staten en in mindere mate op de Europese Unie.
In het rapport, gebaseerd op het eerste bezoek ooit van HRW aan Libië in 2005, werd gewezen op politieke onderdrukking, het martelen van gevangenen om bekentenissen af te dwingen en de oneerlijke procesgang. De organisatie meldde dat 15 van de 32 gevangenen met wie ze had gesproken, stelden dat ze gemarteld waren. Voorts bekritiseerde HRW de wetgeving die de vrijheid van meningsuiting en vergadering inperkte en riep het Libië op om politieke gevangenen vrij te laten. De organisatie constateerde ook enige vooruitgang. Zo waren er al politieke gevangenen vrijgelaten en waren leden van de veiligheidstroepen die zich aan marteling schuldig hadden gemaakt, voor het gerecht gebracht, hoewel onduidelijk bleef of ze ook waren veroordeeld. Verder was een speciale rechtbank, die vonnissen had uitgesproken over mensen die via vreedzame middelen werkten aan politieke veranderingen, opgeheven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Libië zegt al meer dan 40.000 migranten te hebben tegengehouden

De Libische minister van Binnenlandse zaken, Naser Al Mabrouk Abdallah, verklaarde op 25 november 2005 in Rome dat zijn land tot dat moment in het lopende jaar meer dan 40.000 migranten ervan had weerhouden illegaal over te steken naar Europa. Het aantal mensen dat pogingen daartoe deed, bleef groeien. De bewindsman deed zijn uitspraken tijdens een gezamenlijke persconferentie met zijn Italiaanse ambtgenoot Giuseppe Pisanu.
Al Mabrouk Abdallah benadrukte verder dat Libië zowel illegale migratie als mensensmokkel hard aanpakte. In 2005 waren al 120 processen in verband met mensenhandel gevoerd, zo vertelde hij. Vanuit Europa was het land bekritiseerd omdat het hier niet genoeg tegen zou ondernemen. Er was intussen een overeenkomst met Italië gesloten voor betere kustbewaking en repatriëring van vluchtelingen.

Libische minister op non-actief na botsingen bij Italiaans consulaat

Op 17 februari 2006 werd het Italiaanse consulaat in Benghazi met stenen bekogeld en in brand gestoken door honderden demonstranten die protesteerden tegen de publicatie van de spotprenten van de profeet Mohammed. Deze waren in september in Denemarken gepubliceerd en werden als kwetsend ervaren, reden waarom in veel moslimlanden woedende betogers de straat opgingen. In de confrontatie met de politie, die traangas inzette maar ook met kogels vuurde, vielen elf doden.

Dat juist het Italiaanse consulaat doelwit was, kwam voort uit een actie van de Italiaanse minister Roberto Calderoli die een van de omstreden cartoons demonstratief op zijn t-shirt droeg. Calderoli was lid van de Noordelijke Liga (LN), een anti-immigratiepartij. Op 18 februari legde hij onder druk van premier Silvio Berlusconi zijn functie neer.

Naar aanleiding van de rellen maakte het parlementaire secretariaat van Libië bekend dat de verantwoordelijke minister, Naser Al Mabrouk, op non-actief was gesteld in afwachting van de resultaten van een onderzoek. Verder werd voor 19 februari een dag van rouw afgekondigd voor de slachtoffers.

Spanningen met Italië lopen op

Direct na het ontslag van Calderoli telefoneerde premier Berlusconi met de Libische leider Muammar Gaddafi om het conflict bij te leggen. Deze opende echter op 2 maart de aanval op de voormalige kolonisator – Libië was Italiaans gebied tussen 1911 en 1943 – door de rellen voor de ambassade los te koppelen van de cartoonkwestie. In plaats daarvan wees Gaddafi op het koloniale verleden dat de woede onder de bevolking zou verklaren: 'Libiërs haten Italië, niet Denemarken. (...) Als Italië veiligheid (...) wenst voor haar ambassade, consulaten, bedrijven en mensen, of ze nu zaken doen in Libië of het land als toeristen bezoeken, het moet compensatie betalen voor het doden van duizenden Libiërs gedurende de koloniale heerschappij.' De Italiaanse regering reageerde teleurgesteld, maar voorzichtig op de Libische aantijgingen. Analisten interpreteerden de uitspraken van Gaddafi als een poging de aandacht af te leiden van de binnenlandse ontevredenheid.

De relatie tussen beide landen was sinds de machtsovername door Gaddafi in 1969 altijd moeizaam geweest. Italië had zich echter de laatste jaren opgeworpen als belangrijkste gesprekspartner in Europa van het regime dat zo lang in een internationaal isolement had verkeerd. Met het opgeven van het programma voor massavernietigingswapens, de bereidheid compensatie te betalen aan de slachtoffers van de Lockerbieramp (1988) waar de Libische staat verantwoordelijk voor werd gesteld en het afzweren van terrorisme, verloor Libië haar status van paria. Italië had daarnaast grote economische belangen in Libië. Het betrok een kwart van haar olievoorraad uit het Noord-Afrikaanse land en er waren veel Italiaanse bedrijven actief in de voormalige kolonie.

(Vorige berichten pagina 564/2 e.v. - 2005)

NAMIBIË

BINNENLAND

Nujoma uitgeroepen tot grondlegger Namibië

Het parlement keurde begin december 2005 een omstreden wetsvoorstel goed waarmee voormalig president Sam Nujoma de status van grondlegger van de natie kreeg. Het voorstel werd doorverwezen naar de Nationale Raad voor definitieve goedkeuring. Oppositieleden vonden dat het wetsvoorstel geen onderwerp was voor de nationale politiek, maar een interne kwestie van de Zuid-West Afrikaanse Volksorganisatie (SWAPO). De oppositie was ook van mening dat hoewel Nujoma een grote rol had gespeeld in de bevrijding van Namibië, de toekenning van deze titel de bijdragen van anderen in de vrijheidsstrijd overschaduwde.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Eerste boerderijen onteigend

De regering van Namibië begon op 2 september 2005 met de eerste onteigeningen van boerderijen in het bezit van blanken. De overheid wilde de boerderijen verdelen onder 250.000 landloze Namibiërs. Het Afrikaanse land kende zo'n 4.500 commerciële boeren, waarvan de helft wit was. Rond de 42 procent van het land in Namibië was bedoeld voor commerciële landbouw, 43 procent gold als gemeenschapsgrond en de overige 15 procent was beschermd natuurgebied.

'Nieuwe landeigenaren niet succesvol'

Volgens een rapport van het Namibische Rechtshulp Centrum (LAC) dat in dezelfde maand uitkwam, werkten de landhervormingen niet omdat de nieuwe landeigenaren onvoldoende geholpen werden om succesvolle boeren te worden. In 'An Analysis of the Namibian Commercial Agricultural Land Reform Process' werd benadrukt dat landhervormingen meer moesten behelzen dan het kopen en onteigenen van land van de ene groep, en het daarna geven aan een andere groep. De meeste voormalige landlozen hadden weinig tot geen kennis van zaken betreffende het fokken van vee en het management van een boerenbedrijf. Sinds 1996 had de overheid 146 commerciële bedrijven gekocht van in totaal 932.864 hectare. Bijna 5.900 families hadden land toebedeeld gekregen.

Boeren van Ovambo moeten land verlaten

Tweehonderd boeren van de grootste ethische groep in Namibië, de Ovambo, werd op 26 oktober 2005 bevolen hun land in het noordoosten van Namibië, dat eigendom was van de Kavango minderheid, te verlaten. Er was sprake van spanningen tussen de twee bevolkingsgroepen omdat de Ovambo geen toestemming aan de Kavango hadden gevraagd om hun vee op het land te laten grazen.
De Ovambo boeren kregen veertien dagen de tijd om met hun 60.000 stuks vee te vertrekken en terug te keren naar het gebied in het noordwesten van het land waar zij eerder verbleven. De boeren beweerden echter dat ze daar waren weggejaagd door rijke boeren en overheidsfunctionarissen.

GEZONDHEID EN ZORG

Uitkering deel hiv-patiënten stopgezet

Aidsactivisten in Namibië stelden op 10 augustus 2005 dat een overheidsbeslissing om een deel van de hiv-geïnfecteerden niet langer een maandelijkse arbeidsongeschiktheidsuitkering te geven, het krijgen van aids kon bespoedigen. Tot dan toe kreeg iedereen met hiv een maandelijkse uitkering van 300 Namibische dollar (ca. 37 euro). Maar vanaf augustus kregen slechts de hiv/aid spatiënten die voor 50 procent arbeidsongeschikt waren, dit bedrag. Aidsactivisten waarschuwden dat minder geld voor de hivpatiënten betekende dat ze minder konden uitgeven aan verzorging en gezonde voeding. De speciale organisatie van de Verenigde Naties die zich bezighield met de bestrijding van aids, UNAIDS, had vastgesteld

dat één op de vijf volwassenen in Namibië hiv besmet was.

NATUUR EN MILIEU

Nieuwe mijn geopend

Ondanks protesten van milieugroeperingen opende Namibië op 20 september 2005 een nieuwe uraniummijn. De Langer Heinrich Mijn, tachtig kilometer ten oosten van de kuststad Swakopmund, lag in het beschermde natuurgebied Namib Naukluft Park. De mijn was in handen van het Australische bedrijf Paladin Resources. Het was de tweede uraniummijn van Namibië.
De organisatie World Information Services on Energy (WISE) was sterk tegen de komst van een tweede mijn uit angst voor water- en grondvervuiling en het vrijkomen van radioactieve straling. Een milieuorganisatie beweerde dat toeristen die het park bezochten, zouden worden blootgesteld aan radioactieve straling die hoger was dan de internationaal toegestane normen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rapport: mensenrechtensituatie verbetert

De burger- en politieke rechten in Namibië verbeterden sterk in de periode juli 2004-juli 2005. Dat was één van de conclusies van de Nationale Vereniging voor de Mensenrechten (NSHR), zo berichtte *IRIN* op 11 augustus 2005. Uit het jaarlijkse rapport van de organisatie bleek dat er ook minder gevallen waren van discriminatie en haat. Er werden vijf gevallen van marteling en onmenselijke behandeling vastgesteld. In twee zaken werd de politie beschuldigd van het martelen van verdachten, en in twee andere gevallen bestraften leraren leerlingen met de harde hand.

Het rapport was minder positief over de sociale ontwikkeling van het land. Volgens de directeur van de NSHR was er sprake van afbrokkeling van de sociale structuur door grote inkomensverschillen, hoge werkloosheidscijfers, urbanisatie en criminaliteit. Bij de politie werden ruim 85.000 misdaden gemeld, ruim 2.000 meer dan het jaar ervoor. Op het platteland leefde 75 procent van de bevolking in armoede. NSHR had verder kritiek op het inadequate onderwijssysteem en de corruptie bij de overheid.

Massagraven blootgelegd in het noorden

Op 11 november 2005 werd bekend dat in het noorden van Namibië, nabij een voormalige basis van de Zuid-Afrikaanse Defensiemacht (SADF) in de stad Eenhana, twee massagraven waren gevonden. De graven zouden van voor 1990 zijn, toen Zuid-Afrika Namibië bezette en de SADF in een strijd was verwikkeld met het Bevrijdingsleger van Namibië (PLAN). Onduidelijk was hoeveel stoffelijke overschotten er waren aangetroffen. Al langer werd vermoed dat er honderden lichamen begraven lagen in het noorden van Namibië.
Minister van Informatie en Omroepwezen, Netumbo Nandi-Ndaitwah, riep voormalige SADF-leden op om informatie over de twee gevonden massagraven en mogelijke andere graven openbaar te maken. Getuigen werden gevrijwaard van vervolging.

Oud-generaal SADF ontkent betrokkenheid

In 1990 werd Namibië onafhankelijk en won de Zuid-West Afrikaanse Volksorganisatie (SWAPO), waarvan PLAN de gewapende tak was, met een grote meerderheid de verkiezingen. SWAPO tekende een verdrag met de toenmalige apartheidsregering van Zuid-Afrika dat ze niemand zouden vervolgen voor de misdaden begaan tijdens de vrijheidsstrijd. Constand Viljoen, generaal van de SADF van 1977 tot 1985, ontkrachtte na de vondst van de graven de mogelijkheid dat zijn manschappen de lichamen hadden begraven omdat dit een taak was van de politie.
De Nationale Vereniging voor Mensenrechten (NSHR) pleitte voor de aanstelling van een Waarheids- en Verzoeningscommissie om te ontdekken wat er gebeurd was met de duizenden mensen die waren verdwenen ten tijde van de bevrijdingsstrijd. De regering wees het idee echter van de hand.

(Vorige berichten pagina 511/3 e.v. - 2005)

SOMALIA

BINNENLAND

Bioscopen inzet van felle gevechten

Minstens 12 doden en 21 gewonden vielen er op 12 en 13 november 2005 bij geweld rond bioscopen in de hoofdstad Mogadishu. Milities van de islamitische rechtbanken wilden bioscopen sluiten alsook videowinkels. De daar vertoonde films uit het Westen en uit India waren volgens hen immoreel. Deze islamitische rechtbanken hadden in verscheidene wijken van het wetteloze Mogadishu de orde hersteld door invoering van de shariawetgeving. Niet alle inwoners en clans steunden echter die ingreep.

Gevangenenruil tussen regio's

Op 6 december 2005 wisselden rivaliserende clans van de regio's Puntland en Somaliland 36 gevangenen uit. Het ging om clanleden die in oktober 2004 waren gevangengenomen tijdens gevechten tussen clans. Somaliland liet 12 gevangenen vrij en Puntland 24 gevangenen tijdens een ceremonie bij het dorp Ari-Adeys op de grens tussen de twee regio's.
Over de vrijlating was zes maanden onderhandeld, met assistentie van een internationale hulporganisatie.

Doden bij gevechten in havenstad Kismayo

Op 17 januari 2006 bleek dat er veertien doden waren gevallen in drie dagen van gevechten tussen rivaliserende clans in de havenstad Kismayo. Aanleiding tot het geweld was een besluit van de overgangsregering van president Abdullahi Yusuf om een nieuwe gouverneur voor Kismayo te benoemen, zonder inspraak van krijgsheer kolonel Barre Aden Shire van de Juba Vallei alliantie die de haven controleerde en een andere militie uit die alliantie, namelijk die van kolonel Abdi Egal.

Eerste bijeenkomst parlement op Somalische bodem

Op 26 februari 2006 kwam het interim-parlement voor het eerst bijeen op Somalische bodem in de zuidwestelijke stad Baidoa. President Abdullahi Yusuf riep daarbij de parlementariërs op om nationale veiligheid tot hun topprioriteit te maken.
In januari hadden de president en de voorzitter van het parlement Sharfi Hassan Sheikh Adan hun geschil bijgelegd over de vestigingsplaats van de regering. Dat conflict had sinds medio 2005 de overgangsre-

gering verlamd. De voorzitter van het parlement was voor Mogadishu, maar de president wilde daar niet heen totdat de stad ontwapend was. Baidoa werd door beide partijen gezien als neutrale grond. Ook premier Mohamed Ali Gedi was er. Afwezig waren een aantal machtige krijgsheren uit Mogadishu alsook de minister van Nationale veiligheid Mohamed Qanyare. De wegblijvers eisten dat de regeringszetel onmiddellijk in Mogadishu kwam en waren tegen de komst van een internationale troepenmacht zoals de president wilde.
De regering had inmiddels haar intrek genomen in Jowhar, 90 kilometer ten noorden van Mogadishu.

Smokkelaars zetten 63 mensen overboord

Op 28 februari 2006 zei de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties UNHCR in Aden, Jemen, dat 63 mensen waren verdronken nadat mensensmokkelaars de 137 passagiers die ze van Somalia naar Jemen zouden brengen, overboord hadden gezet in diep water voor de kust van Jemen. De slachtoffers, onder wie vrouwen en kinderen, waren voornamelijk Somaliërs. 33 lichamen waren geborgen en 30 nog vermist. Jemen was een geliefde bestemming voor Somaliërs die hun land ontvluchtten. Gemiddeld kwamen in de periode van september tot maart, als de vaarcondities het gunstigst waren, dagelijks ongeveer 100 Somaliërs in Jemen aan.

Besprekingen over beëindiging gevechten Mogadishu mislukt

In de hoofdstad Mogadishu woedden in maart 2006 de zwaarste gevechten sinds jaren tussen milities van de islamitische rechtbanken en andere krijgsheren, waarbij al 70 tot 90 doden waren gevallen.
Op 29 maart bleek dat de besprekingen die een einde aan de gevechten hadden moeten maken, geen resultaat hadden. De islamitische milities hadden een zeehaven veroverd en een landingstrip die voorheen in handen waren van krijgsheer Bashir Raghe. Volgens lokale bronnen had de militie van krijgsheer Mohamed Dheere een grote wapenvoorraad ontvangen en de vrees was dat de gevechten zich weldra zouden uitbreiden. Dheere had zijn machtsbasis in Jowhar, de tijdelijke regeringszetel. De islamitische milities dreigden hem daar aan te vallen. Ambtenaren van de interim-regering zouden al uitwijken naar Baidoa, waar het parlement haar intrek had genomen.

SOMALILAND

Regeringspartij Somaliland wint verkiezingen

Op 15 oktober 2005 werd bekend dat de regeringspartij van Somaliland, dat zichzelf onafhankelijk had verklaard, de parlementsverkiezingen van 29 september had gewonnen. De kiezers hoopten dat er daarmee erkenning zou komen voor hun onafhankelijkheid omdat men aantoonde dat democratie er werkte. De regeringspartij Voor Eenheid, Democratie en Onafhankelijkheid (UDUB) behaalde 33 van 82 parlementszetels. Tweede was de Partij voor Vrede, Eenheid en Ontwikkeling (Kulmiye) met 28 zetels en Voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (UCID) werd derde met 21 zetels. Alle partijen erkenden de uitslag, om te voorkomen dat er internationaal getwijfeld zou worden aan het democratische gehalte van Somaliland.
Het waren de eerste parlementsverkiezingen sinds de uitroeping van de onafhankelijkheid. Het democratiseringsproces was in 2002 gestart met gemeenteraadsverkiezingen. In 2003 was de president gekozen.

Somaliland neemt vissersboten uit Jemen in beslag

Op 16 maart 2006 legde Somaliland beslag op acht vissersboten en hun 65 man tellende bemanningen uit Jemen omdat ze illegaal zouden vissen in de territoriale wateren. In februari had Somaliland ook al negen vissersboten uit Jemen voor hetzelfde vergrijp in beslag genomen en de bemanningen van 84 koppen uitgezet.
Illegale visserij was al vijftien jaar een probleem, maar pas sinds kort had Somaliland een kustwacht, uitgerust met kleine snelle boten, die kon ingrijpen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gewelddadige protesten tegen Deense cartoons

In Bosasso, de hoofdstad van Puntland, vond op 7 februari 2006 één persoon de dood en raakten drie anderen gewond bij demonstraties tegen de Deense spotprenten over de profeet Mohammed. De kantoren van westerse hulporganisaties werden bekogeld met stenen. De politie greep in met traangas en opende het vuur waarbij een veertienjarige jongen werd gedood.
De spotprenten waren in september 2005 afgedrukt in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* en hadden in de islamitische wereld tot een storm van verontwaardiging geleid.

Piraterij vertraagt voedselhulp voor Somalia

Op 1 maart 2006 zei de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, dat piraterij een steeds groter probleem was langs de kust van Somalia en de voedselhulp voor twee miljoen Somaliërs vertraagde. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) had zich gedwongen gezien om het voedsel over land aan te voeren vanuit Kenia. De VN schatten dat 1,5 tot 2 miljoen Somaliërs voedselhulp nodig hadden. Elf landen in de regio kampten met voedseltekorten door droogte.
Sinds maart 2005 waren er meer dan 34 aanvallen door piraten op schepen voor de kust geweest. Zeven schepen waren door hen in het laatste kwartaal van 2005 veroverd, waarvan er vijf nog steeds in hun macht waren. De Amerikaanse marine had in februari 2006 in een eerste actie tegen de piraten tien van hen aangehouden en overgedragen aan Kenia waar ze terecht moesten staan. Bij de actie werden zestien Indiase zeelieden bevrijd die door de piraten gevangen werden gehouden.

Protest tegen steun aan de oorlog tegen terreur

Op 3 maart 2006 protesteerden honderden mensen in de hoofdstad Mogadishu tegen krijgsheren die een 'Mogadishu anti-terrorisme coalitie' hadden gevormd om de Amerikaanse oorlog tegen het terrorisme te steunen. De Verenigde Staten zagen Somalia als een broedplaats voor terroristen gelieerd aan Al-Qaeda. Ahmed Mohamed Abdulle, hoofd van de Verdedigers van de Islam, de militie die de demonstratie had georganiseerd, beschuldigde Washington van financiering van de coalitie die tot doel zou hebben de islam in Somalia te bestrijden.

Europese Unie steunt interim-regering

Op 28 maart 2006 ondertekende de Europe-

se Commissie een 'memorandum of understanding' dat politieke erkenning gaf aan de Somalische interim-regering. De Commissie zegde tevens meer financiële hulp toe en de hoop was dat ook individuele Europese landen dat zouden doen. De EU spoorde lidstaten aan om 70 miljoen vrij te maken voor Somalia boven op de al toegezegde 200 miljoen euro steun. Het geld zou grotendeels besteed worden via organisaties van de Verenigde Naties.

(Vorige berichten pagina 637/1 e.v. - 2005)

SWAZILAND

BINNENLAND

Nieuwe grondwet ondertekend

Koning Mswati III verstevigde met de ondertekening van de nieuwe constitutie van Swaziland op 26 juli 2005 zijn macht. Deze zou op 8 februari het jaar daarop van kracht worden en bevestigde de almacht van de koning door hem een vetorecht te geven, terwijl het verbod op oppositionele politieke partijen gehandhaafd bleef. Wel was het recht op vrijheid van meningsuiting, samenkomst en religie vastgelegd.
In 1973 had Mswati's vader de constitutie van het land afgeschaft en per decreet verder geregeerd. Mswati III had echter onder internationale druk opdracht gegeven een nieuwe grondwet te ontwikkelen en democratische hervormingen door te voeren. Critici verweten de regering dat maatschappelijke organisaties hierbij te weinig inbreng hadden gehad.

Einde aan seksuele onthouding

Voor duizenden maagden uit Swaziland kwam op 22 augustus 2005 een einde aan een seksuele onthoudingsperiode van vijf jaar. Deze was ingevoerd om hiv/aids te bestrijden. Naar schatting 40 procent van de volwassenen in Swaziland had het dodelijke virus. De traditie om vijf jaar lang geen seks te hebben, was decennialang niet gepraktiseerd. Meisjes tussen de 16 en 24 jaar werd opgedragen grote gordijnkwasten te dragen om aan te tonen dat ze een gelofte van onthouding hadden afgelegd. Families van de meisjes die hun maagdelijkheid in de periode toch verloren, moesten een boete betalen van een koe of tweehonderd dollar (ca. 160 euro). Koning Mswati III moest zelf een koe betalen omdat hij in 2001 met een 17-jarig meisje trouwde.

Koning kiest dertiende vrouw

Koning Mswati III koos tijdens een traditionele ceremoniële dans van jonge meisjes de 17-jarige Phindile Nkambule als zijn dertiende vrouw, zo berichtte de *BBC* op 26 september. Andere bronnen meenden overigens dat zij de veertiende bruid van het staatshoofd zou worden. Volgens gebruik zou de koning met Nkambule trouwen zodra zij zwanger was.

Samenwerking met non-gouvernementele organisaties

De regering van Swaziland stelde half november 2005 richtlijnen vast voor de oprichting, registratie en organisatie van non-gouvernementele organisaties (ngo's). Daarmee werd de rol die ngo's kunnen spelen in de ontwikkeling van het land erkend. 'We zien deze stap als een indicatie dat de overheid ngo's als gelijke partners in ontwikkeling ziet en de bijdragen die ze leveren waardeert', aldus een verklaring van de Coördinerende Organisatie van Non-gouvernementele Organisaties (CANGO).

Conservatieven in de regering hadden ngo's eerder beschuldigd van het promoten van buitenlandse denkbeelden, onder meer op het gebied van mensenrechten, die in tegenspraak waren met culturele tradities. Het nieuwe ngo-beleid voorzag ook in de oprichting van een forum waarin de regering en ngo's met elkaar in gesprek zouden gaan om de levensstandaard in Swaziland te verbeteren.

Oppositieleden van hoogverraad beschuldigd

Twaalf leden van de Verenigde Democratische Volksbeweging (PUDEMO) werden op 30 december 2005 voor hoogverraad aangeklaagd na een reeks bomaanslagen eerder die maand op overheidsgebouwen en politiekantoren. De verdachten werden ook beschuldigd van opruiing en poging tot moord. Volgens de aanklagers wilden de oppositieleden de regering omverwerpen. PUDEMO, een verboden oppositiepartij, ontkende echter iedere betrokkenheid bij de aanslagen.

Samenstelling regering Swaziland
(24 februari 2006)

Premier
Absalom Themba Dlamini
Vice-premier
Albert Nhlanhla Shabangu

Ministers:
Binnenlandse zaken
Prins Gabheni
Financiën
Majozi Sithole
Buitenlandse zaken en Handel
Moses Mathendele Dlamini
Justitie en Grondwettelijke zaken
Prins David Dlamini
Landbouw en Coöperaties
Mtiti Fakudze
Natuurlijke bronnen en Energie
Dumsile Sukati
Publieke diensten en Informatie
Themba Msibi
Huisvesting en Stedelijke ontwikkeling
Mabili Dlamini
Onderneming en Werkgelegenheid
Lufto Dlamini
Onderwijs
Constance Simelane
Regionale ontwikkeling en Jeugdzaken
Stamhoofd Sipho Shongwe
Gezondheid en Sociaal welzijn
Mfomfo Nkambule
Publieke werken en Transport
Elijah Shongwe
Economische planning
Absalom Dlamini
Toerisme, Milieu en Communicatie
Thandie Shongwe

Nieuwe aanslag

Op 4 februari 2006 werd er weer een aanslag gepleegd. Een politiebasis in Mbabane werd bestookt met brandbommen. Twee huizen gingen in vlammen op, maar niemand raakte gewond.
De Hoge Raad bepaalde op 10 maart dat de verdachten op borgtocht zouden worden vrijgelaten. De borg bedroeg 797 dollar (ca. 640 euro) per persoon – volgens velen een hoog bedrag in een land waar veel burgers van minder dan een dollar per dag leefden.

Mswati III houdt toespraak

Naar aanleiding van de aanvallen op overheidsgebouwen en politiekantoren in december 2005 en begin februari 2006 zei koning Mswati III in zijn jaarlijkse toespraak op 10 februari dat hij zijn onderdanen zou beschermen tegen geweld. Verder riep hij internationale donoren op geld te geven om

Swaziland

de hiv-epidemie in het land de kop in te drukken. De koning, bekend om zijn weelderige levensstijl, arriveerde bij het parlement in een Mercedes-limousine.

Parlementsvoorzitter eist aftreden regering

Marwick Khumalo, voorzitter van het parlement, beschuldigde de regering op 30 maart 2006 van corruptie. De overheid zou zich tegoed hebben gedaan aan geld gereserveerd voor hulp. Khumalo eiste het ontslag van het kabinet, maar hij werd door de regering zelf gedwongen zijn functie af te staan. De onrust ontstond nadat een minister had toegegeven dat 6,5 miljoen euro, bedoeld om kleine bedrijven te ondersteunen, verdwenen was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische neergang treft burgers

De levensstandaard van de bevolking van Swaziland ging achteruit door de langzame economische groei. Dat bleek eind september 2005 uit het jaarverslag van 2004 van de Nationale Bank van Swaziland. De groei van het bbp was naar schatting 2,1 procent, terwijl de bevolking met 2,9 procent was toegenomen. De dalende economische groei in 2004 werd vooral geweten aan lage buitenlandse investeringen en een verminderde productie in de fabrieksindustrie. In de textielindustrie had Swaziland te maken met toenemende concurrentie van China.
De landbouwopbrengst nam door drie opeenvolgende seizoenen van droogte in 2004 met 14 procent af.

NATUUR EN MILIEU

Milieuvervuiling harder aangepakt

Begin juni 2005 kreeg de Milieu Autoriteit van Swaziland (SEA) uitgebreidere bevoegdheden om milieuovertredingen harder aan te kunnen pakken. De SEA was dertien jaar eerder opgericht, maar hield zich vooral bezig met het maken van milieubeleid. In juni 2005 kreeg het de bevoegdheid om boetes op te leggen. Ter bescherming van de flora en fauna had het koninkrijk al één van de meest uitgebreide milieuwetgevingen van de wereld ontwikkeld. Daardoor zou het stropen in de wildparken met 90 procent zijn teruggebracht. Langs de wegen en in de steden van Swaziland was er echter sprake van veel zwerfafval. Ook had het land te kampen met vervuild water en vervuilde lucht door onder meer industriële ontwikkeling. Het platteland had te lijden onder verwoestijning door bomenkap en verschraling van de bodem.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Afrikaanse kritiek op bestuur van koning

Op 3 juli 2005, aan de vooravond van de top van de Afrikaanse Unie (AU), uitte de Afrikaanse Commissie voor Mensen- en Volkenrechten scherpe kritiek op het absolutistische bestuur van koning Mswati III. Volgens de commissie ondermijnden de macht van de koning en het verbod op oppositiepartijen de mensenrechten in het land.
De commissie gaf Swaziland een half jaar de tijd om te voldoen aan het Afrikaanse Handvest, dat Mswati III had ondertekend. Dit handvest garandeerde onder meer de vrijheid om zich te verenigen in een onafhankelijke rechtsstaat. Ook riep de commissie op tot nieuwe grondwetsonderhandelingen in lijn met het handvest waarbij maatschappelijke organisaties werden betrokken.
De commissie deed haar uitspraak in reactie op een klacht over de vrijheid in het land uit 2002 van de in Swaziland werkende organisatie Advocaten voor Mensenrechten.

(Vorige berichten pagina 313/2 e.v. - 2005)

Tunesië

TUNESIË

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Postpersoneel staakt voor hoger loon en betere arbeidsomstandigheden

In de hoofdstad Tunis verzamelden zich op 25 januari 2006 rond de 2.000 werknemers van de posterijen om hun eisen voor betere betaling en werkomstandigheden kracht bij te zetten. Meer dan 80 procent van de 8.800 Tunesische postbeambten had voor één dag het werk neergelegd.
De vakbond voor telecommunicatie- en postwerkers verklaarde dat meer stakingen zouden worden gehouden als de regering niet over de eisen van het personeel wilde onderhandelen. De acties waren opmerkelijk omdat openlijke uitingen van protest zelden door de autoriteiten werden getolereerd.

Tunesië zet in op programma voor economische vooruitgang

In een toespraak op 20 maart 2006 ter gelegenheid van de 50-jarige onafhankelijkheid van Tunesië kondigde president Zine El Abidine Ben Ali een programma voor economische vooruitgang aan. Het streven was dat het gemiddelde salaris in 2016 zou zijn verdubbeld naar 8.000 dinar (ca. 4.900 euro) en dat de werkloosheid binnen vier jaar zou zijn teruggebracht van 14 naar 10 procent. Tevens beloofde hij dat vrouwen de helft van het aantal uren van een fulltime baan konden werken, tegen een salaris van tweederde van het fulltime loon. Om buitenlandse investeringen te bevorderen, zou de winstbelasting voor bedrijven die goederen importeerden en exporteerden, in 2008 verlaagd worden. Tenslotte deed de president de belofte dat het aantal snelwegen verdriedubbeld zou worden en dat er een landelijke internetdekking zou komen.
Tunesië, dat op 20 maart 1956 onafhankelijk werd van Frankrijk, stond op mensenrechtengebied weliswaar veelvuldig bloot aan kritiek, maar werd in economisch opzicht vaak geprezen. De laatste decennia was het land, één van de welvarendste uit de regio, overgeschakeld van een economie waarin de staat de sturende rol speelde naar een systeem van vrije ondernemingsgewijze productie. Toerisme speelde een belangrijke rol omdat jaarlijks zo'n zes miljoen buitenlanders het land bezochten. Ook had het Noord-Afrikaanse land sociale hervormingen doorgevoerd die vooral in het belang van vrouwen waren. In 2005 was er een economische groei van 4,2 procent en de verwachting was dat dit percentage in 2006 zou stijgen naar 6 procent.

JUSTITIE

Gratie voor ruim 1.600 gevangenen

Het officiële Tunesische nieuwsagentschap *TAP* maakte op 25 februari 2006 bekend dat een groot aantal politieke gevangenen in het kader van een presidentiële amnestie gratie had gekregen. Er werden 1.298 gevangenen onvoorwaardelijk vrijgelaten, en 359 voorwaardelijk. Een onbekend aantal gedetineerden kreeg strafvermindering. De gra-

tieverlening vond plaats in het kader van de viering van de 50-jarige onafhankelijkheid van Tunesië.
Onder de vrijgelatenen bevonden zich meer dan 70 activisten van de verboden, radicaal-islamitische Ennahda-beweging. In de jaren negentig van de twintigste eeuw waren zij tot lange straffen veroordeeld omdat zij zouden hebben geprobeerd met gewelddadige middelen de macht te grijpen. Tot de gedetineerden die vrijkwamen, behoorden mensen die beschuldigd waren van banden met Al-Qaeda.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vrijheidsbeperkende maatregelen tijdens VN-top in Tunesië

Tijdens de World Summit on the Information Society (WSIS) over het gebruik van informatie- en communicatietechnologie, van 16 tot 18 november 2005 gehouden in de hoofdstad Tunis, bleken de burgerrechten in Tunesië opnieuw onder druk te staan. De bijeenkomst, waaraan werd deelgenomen door 170 lidstaten van de Verenigde Naties, was het vervolg op de eerste internationale vergadering van de WSIS, in december 2003 in Zwitserland. Ze beoogde de mogelijkheden in kaart te brengen om genoemde technologie aan te wenden voor de bestrijding van armoede.
De secretaris-generaal van de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF), Robert Ménard, werd op 17 november de toegang tot Tunesië ontzegd toen hij vanuit Parijs aankwam op het vliegveld van Tunis. Volgens de Tunesische autoriteiten gebeurde dat vanwege een aanklacht die tegen hem zou lopen. RSF wist echter van niets.

Hongerstaking beëindigd

Op 18 november beëindigden acht tegenstanders van het Tunesische bewind, afkomstig uit niet erkende dan wel expliciet verboden organisaties, een hongerstaking die zij 32 dagen eerder waren begonnen om de schending van burgerrechten aan de kaak te stellen en de vrijlating van politieke gevangenen te eisen. Zij stopten met hun actie op advies van een aantal vooraanstaande deelnemers aan de VN-top, die hen een dag eerder bezochten. Onder hen waren Nobelprijswinnaar voor de vrede Shirin Ebadi uit Iran en het hoofd van de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), Aidan White.
Tegelijkertijd met de bijeenkomst publiceerde het OpenNet Initiative – een samenwerkingsproject van de universiteiten van Toronto, Harvard en Cambridge – een studie waaruit bleek dat bijna 10 procent van de ca. 2.000 internetwebsites in Tunesië geblokkeerd waren. Het ging, behalve om websites met een pornografische inhoud, om sites waar de politieke oppositie of mensenrechtenactivisten zich uitspraken of waar methoden aan de hand werden gedaan om overheidscontroles te ontlopen.
Amnesty International (AI), dat aan de bijeenkomst deelnam, bekritiseerde na afloop van de top, op 19 november, de gang van zaken: ze sprak van 'desinformatie, censuur en repressie'. De mensenrechtenorganisatie riep de VN op om de opgelegde vrijheidsbeperkingen te onderzoeken en stelde dat voor deelnemers aan volgende congressen het recht op participatie gegarandeerd diende te worden.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS willen militaire samenwerking met Tunesië versterken

Na gesprekken met president Zine El Abidine Ben Ali en minister van Defensie Kamel Morjane pleitte de Amerikaanse minister van Defensie Donald Rumsfeld op 11 februari 2006 voor versterking van de militaire banden tussen Tunesië en de Verenigde Staten. Rumsfeld was in Tunesië in het kader van een rondreis die hem ook in Algerije en Marokko bracht. Tunesië kreeg jaarlijks 12,4 miljoen dollar (ca. 10,3 miljoen euro) aan militaire steun.
Tunesië was een belangrijk bondgenoot van de VS in de strijd tegen terrorisme. Rumsfeld benadrukte niet alleen de militaire kracht, maar wees ook op de noodzaak voor het land om economische vooruitgang gepaard te laten gaan met politieke hervormingen. 'Politieke en economische vrijheid gaan hand in hand en deze zijn van elkaar afhankelijk voor stabiliteit op de lange termijn', zo merkte hij op.

Tunesië en Malta komen gezamenlijk zoeken naar olie overeen

In de hoofdstad Tunis ondertekenden op 27 februari 2006 de Tunesische minister van Buitenlandse zaken Abdelwaheb Abdallah en zijn ambtgenoot Michael Frendo uit Malta een overeenkomst inzake de ontwikkeling van olieproductie op het continentaal plat tussen beide landen. Over de rechten op het gebied bestond al 35 jaar een geschil tussen beide landen. Pancontinental Oil and Gas NL uit Australië en Anadarko International Energy Company uit Houston (Texas) hadden eerder van Malta vergunningen gekregen naar olie te zoeken in het omstreden gebied.

(Vorige berichten pagina 578/2 e.v. - 2005)

ZAMBIA

BINNENLAND

President herkozen tot leider regeringspartij

Op 15 juli 2005 werd president Levy Mwanawasa met grote meerderheid herkozen tot leider van de Beweging voor een Meerpartijendemocratie (MMD) waarmee hij ook de presidentskandidaat van de partij in 2006 werd. Twee dagen later wonnen vertrouwelingen van Mwanawasa de verkiezingen voor een zetel in het Nationaal Uitvoerend Comité, het hoogste beslissingsorgaan van de MMD. Volgens vice-president Enoch Kavindele was de verkiezing van het Uitvoerend Comité frauduleus verlopen. De meerderheid van de 27 gekozen functionarissen waren getrouwen van Mwanawasa. Laatstgenoemde zou een lijst hebben opgesteld van zijn favorieten en deze rond hebben laten gaan met de boodschap om 'verstandig te kiezen'.

Minister ontslagen wegens brandstoftekort

Zambia's minister van Energie George Mpombo werd op 7 oktober 2005 ontslagen. Reden was het tekort aan brandstof in het land. De voornaamste oorzaak van het brandstoftekort waren problemen bij onderhoudswerkzaamheden bij de enige raffinaderij van het land, in Ndola. Bussen reden nog, maar burgers hadden grote moeite om aan benzine te komen voor hun eigen vervoermiddelen.

Zambia zet nieuw ministerie op voor vrouwenrechten

President Levy Mwanawasa maakte op 30 maart 2006 bekend dat er een nieuwe por-

tefeuille werd gecreëerd om de rechten van vrouwen te waarborgen. Hij stelde Rosemary Banda aan als de nieuwe minister voor Vrouwenzaken. 'Vrouwen verdienen een vertegenwoordiger in het kabinet', aldus de president tijdens een persconferentie.

Weigering nieuwe grondwet voor verkiezingen in te voeren

Zambia's regeringspartij Beweging voor een Meerpartijendemocratie (MMD) wees op 24 november 2005 plannen van de oppositie om een Constitutionele Raad in te stellen die een nieuwe grondwet moest keuren, af. Dit orgaan zou moeten bestaan uit maatschappelijke groeperingen, non-gouvernementele organisaties, kerken, vakbonden en de 150 parlementsleden. Na meer dan vijf uur van verhitte discussie werd het voorstel van de voornaamste oppositiepartij Verenigde Partij voor Nationale Ontwikkeling (UPND) met 65 stemmen tegen, en 52 voor, niet aangenomen.
Een commissie die de constitutie moest herzien stelde begin 2005 een nieuwe grondwet op, maar president Levy Mwanawasa wees deze in november af. Maatschappelijke organisaties waren wel positief over de veranderingen die de commissie wilde doorvoeren, zoals de beperking van de macht van de president en een strenger kiessysteem.

Op 10 december gingen de Zambianen opnieuw de straat op om te demonstreren voor het inwerking treden van de nieuwe grondwet voor de volgende presidentsverkiezingen. De burgers eisten alsnog de aanstelling van een Constitutionele Raad.

Staatshoofd buigt niet voor oppositie

President Levy Mwanawasa zei op 30 maart 2006 niet toe te zullen geven aan de eis van de oppositie om een nieuwe grondwet in te voeren voor de presidentsverkiezingen eind van het jaar. Het staatshoofd verkondigde dat zijn regering had ingestemd met de goedkeuring van een nieuwe grondwet door een Constitutionele Raad, maar dat dit pas na de verkiezingen zou gebeuren. Analisten zeiden dat de president, die de verkiezingen in 2001 won met 29 procent, bang was voor zijn positie. In de nieuwe grondwet werd gepleit voor het behalen van minimaal 51 procent van de stemmen om gekozen te kunnen worden.

Oppositie tracht krachten te bundelen voor presidentsverkiezingen

Zambiaanse oppositiepartij royeert regeringsleden

De Zambiaanse oppositiepartij Forum voor Democratie en Ontwikkeling (FDD) stuurde begin mei 2005 drie parlementariërs weg omdat ze functies hadden geaccepteerd in de regering van president Levy Mwanawasa, zonder eerst goedkeuring te vragen aan de leiding van de partij. Het FDD schorste minister van Commercie en Handel Dipak Patel, zijn onderminister Jeff Samukonga en onderminister van Defensie Patricia Nawa. De drie bewindslieden verloren hun zetel in het parlement. Volgens analisten kwam dit de toenaderingspoging van president Mwanawasa met de oppositie niet ten goede. Zambiaanse oppositiepartijen weigerden in 2002 een regering van nationale eenheid te vormen na de controversiële overwinning van Mwanawasa het jaar ervoor. Volgens hen waren de verkiezingen niet eerlijk verlopen.

Zambiaanse oppositieleider gearresteerd

De Zambiaanse oppositieleider Michael Sata werd op 23 juli gearresteerd omdat hij mijnwerkers van de grootste kopermijn in het land had aangezet tot staking. Volgens president Levy Mwanawasa moest een 'dergelijke cultuur van geweld met harde hand worden neergeslagen'. Sata, van het Patriottisch Front (PF), zou de mijnwerkers hebben aangezet tot oproer na onenigheid over betaling met het management van de kopermijn Nchanga Open Pit. De mijnwerkers sloegen ramen in en bekogelde auto's met stenen nadat het management een te laag salarisaanbod had gedaan. Op 16 augustus werd de zaak tegen Sata verwezen naar de Hoge Raad.

Nieuwe partij wil het opnemen tegen president

De voormalig Zambiaanse vice-president Nevers Mumba verklaarde op 4 januari 2006 dat hij een nieuwe partij had gevormd, de Hervormingspartij (RP) om de strijd aan te gaan met president Levy Mwanawasa tijdens de presidentsverkiezingen van 2006. Mumba was in 2004 uit de regeringspartij Beweging voor een Meerpartijendemocratie (MMD) gezet omdat hij Kongolese zakenmannen had beschuldigd van het financieren van Zambiaanse oppositiegroepen om onrust te creëren. Die uitlatingen vielen niet in goede aarde bij de regering in Kinshasa.

Zimbabweaanse oppositieleider land uitgezet

De Zimbabweaanse oppositieleider Morgan Tsvangirai en tien partijgenoten moesten op 3 februari Zambia verlaten omdat ze valse namen hadden gebruikt en immigratieregels hadden overtreden. Tsvangirai, van de Beweging voor Democratische Verandering (MDC), was Zambia binnengekomen met een toeristenvisum.

Zambia verbiedt dertien politieke partijen

De Zambiaanse overheid verbood op 3 maart dertien oppositiepartijen, waaronder het populaire Forum voor Democratie en Ontwikkeling (FDD). De maatregel werd genomen omdat de partijen de financiële rapporten die ze jaarlijks moesten indienen, niet hadden aangeleverd. Hetzelfde gold voor driehonderd non-gouvernmentele organisaties en maatschappelijke groeperingen.
FDD-partijleider Edith Nawakwi zei dat het verbieden van haar partij, in het jaar van de presidentsverkiezingen, politiek gemotiveerd was en dat ze het zou aanvechten bij de rechtbank. 'Dit zijn wanhoopsdaden van de regering. Ze zijn bang voor de verkiezingen', zei Nawakwi.

Kleine Zambiaanse partijen verenigen zich

Een tweede groep van oppositiepartijen vormde op 8 maart een bondgenootschap met het oog op de verkiezingen. In de alliantie van kleine partijen zaten vele bekende politici, onder wie voormalig vice-president Nevers Mumba en voormalig minister zonder portefeuille Michael Sata. Deze laatste werd gezien als de meest waarschijnlijke presidentskandidaat van de groep.
Begin maart hadden drie grotere partijen, de Verenigde Partij voor Nationale Ontwikkeling (UPND), het Forum voor Democratie en Ontwikkeling (FDD) en de Verenigde Nationale Onafhankelijkheidspartij (UNIP), de Verenigde Democratische Alliantie (UDA) gevormd en Anderson Mazoka naar

voren geschoven als presidentskandidaat. Volgens analisten vormde de oppositie op deze manier een grotere uitdaging voor de regeringspartij Beweging voor een Meerpartijendemocratie (MMD) bij de verkiezingen later dat jaar.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Import maïs verlengd wegens droogte

De Zambiaanse regering besloot op 22 december 2005 door te gaan met het importeren van maïs. De invoer zou eigenlijk aan het eind van het jaar worden stopgezet, maar wegens aanhoudende voedseltekorten werd het programma met drie maanden verlengd. In Zambia hadden 1,7 miljoen mensen te weinig te eten.

Minder voedsel voor vluchtelingen in Zambia

Het rantsoen voor de meer dan 80.000 vluchtelingen in Zambia werd begin 2006 gehalveerd wegens een tekort aan buitenlandse hulp. Volgens het Wereldvoedselprogramma (WFP) kon dit leiden tot een toename van ondervoeding, prostitutie en criminaliteit. Zambia had veel vluchtelingen omdat het land politiek stabiel was ten tijde van de oorlogen in Angola en de DR Congo. ' 'We roepen de internationale organisaties op de vluchtelingen in Zambia niet te vergeten', zei Jo Woods van het WFP, dat vijf vluchtelingenkampen beheerde. Door droogte hadden de Zambianen zelf eveneens met voedseltekorten te kampen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Zambiaanse hoofdredacteur gearresteerd

De Zambiaanse politie arresteerde op 9 november 2005 de hoofdredacteur van de enige onafhankelijke krant en klaagde hem aan wegens laster. De krant, *The Post*, had president Levy Mwanawasa in een opinieartikel dwaas, arrogant en een politiek lichtgewicht genoemd. Hoofdredacteur Fred M'membe was drie jaar eerder al hetzelfde ten laste gelegd toen hij president Frederick Chiluba een dief noemde. Het dagblad deed de uitlatingen naar aanleiding van de nieuwe grondwet. Op 1 november waren duizenden Zambianen de straat opgegaan om te eisen dat de nieuwe grondwet werd geïmplementeerd voor de presidentsverkiezingen in 2006. Mwanawasa beweerde dat er onvoldoende geld was om die eis op die termijn in te willigen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Repatriëring Angolezen stopgezet

De repatriëring van Angolese vluchtelingen uit Zambia stopte op 15 december 2005. Ruim 17.000 Angolezen waren geholpen naar huis terug te keren. Op de laatste vlucht vanaf het vliegveld in Mongu waren 58 vluchtelingen aan boord. De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) verklaarde dat er nog zoveel Angolese vluchtelingen in kampen in Zambia zaten dat de vrijwillige repatriëring van Angolezen wellicht het komende jaar zou worden voortgezet.

Plan om meer Angolese vluchtelingen terug te sturen

Op 31 maart 2006 verklaarde de VN inderdaad weer 12.000 Angolese vluchtelingen te willen repatriëren. De Angolezen waren naar Zambia gevlucht tijdens de oorlog in hun land. Daar kwam in 2002 een einde aan. De repatriëring kostte rond de 4,7 miljoen dollar (ca. 3,7 miljoen euro).

(Vorige berichten pagina 314/3 e.v. - 2005)

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN

Unicef: 'Gelijke toegang tot onderwijs voor meisjes wordt niet gehaald'

Het doel om evenveel jongens als meisjes basisonderwijs en middelbaar onderwijs te laten volgen, zal eind 2005 niet haalbaar zijn gebleken voor bijna 50 landen. Dat meldde Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties, op 25 november van dat jaar. De meeste van deze landen bevonden zich in Afrika beneden de Sahara, maar ook staten als Afghanistan, India, Jemen, Pakistan en Turkije behoorden daartoe. Wereldwijd kregen naar schatting 115 miljoen kinderen, van wie 90 miljoen meisjes, überhaupt geen onderwijs.
Het doel van gelijke toegang tot het primair en secundair onderwijs voor meisjes en jongens werd beschouwd als een eerste stap naar realisering van de millenniumdoelstelling van de VN om deze gelijkheid in 2015 op alle onderwijsniveaus te realiseren. Volgens Unicef waren armoede, ziekte, culturele tradities en gewapende conflicten daarvoor belangrijke belemmeringen, met name omdat meisjes er onevenredig zwaar door werden getroffen.

Autoverkeer eist 390 maal zoveel doden als terrorisme

Op 1 december 2005 publiceerden onderzoekers van de Universiteit van Otago (OU) in Nieuw-Zeeland een studie die aangaf dat het jaarlijks aantal verkeersdoden in de welvarende landen 390 maal zo hoog lag als het aantal doden door terrorisme. In het rapport, gepubliceerd in het tijdschrift *Injury Prevention*, werden daartoe de cijfers vergeleken uit de periode 1994-2003 in 29 landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Uit de gegevens bleek dat op de Amerikaanse wegen binnen 26 dagen evenveel dodelijke slachtoffers vielen als op 11 september 2001, toen de Verenigde Staten door terroristische aanslagen werden getroffen. In dat land lag de verhouding tussen het aantal doden door verkeersongevallen en die door terrorisme al op 142:1, maar in een land als Polen was deze verhouding 55.300:1. Voor de 29 landen gezamenlijk gold dat het equivalent van het aantal doden van 11 september in negen dagen was bereikt. In de onderzochte periode kwamen in totaal 3.064 mensen om het leven door 33 terroristische aanslagen in tien OESO-landen.
Hoewel de onderzoekers de vergaande gevolgen van terrorisme voor de samenleving erkenden, benadrukten zij ook het belang van het grote verschil met het aantal verkeersdoden. Daarmee moesten politici volgens hen in hun prioriteitstelling rekening houden, omdat het in beide gevallen om mogelijk vermijdbare doodsoorzaken ging.

Diep wantrouwen Arabische bevolking jegens VS

De resultaten van een opiniepeiling in enkele Arabische landen, die op 2 december 2005 bekend werden gemaakt, wees op een groot wantrouwen jegens de Amerikaanse politiek in het Midden-Oosten. Het onderzoek werd in oktober uitgevoerd door Shi-

bley Telhami van de Universiteit van Maryland, in samenwerking met onderzoeksbureau Zogby International (ZI). Daartoe werden in Egypte, Marokko en Saoedi-Arabië elk 800 mensen ondervraagd, in Jordanië en Libanon ieder 500 en in de Verenigde Arabische Emiraten 217 mensen.
Van de ondervraagden bleek ongeveer vier vijfde van mening dat er als gevolg van de Amerikaanse invasie van Irak in 2003 meer terrorisme en minder vrede in de regio was gekomen. Naast Israël werden de Verenigde Staten beschouwd als de staat waar de meeste bedreiging van uitging. Het Amerikaanse streven democratisering in het Midden-Oosten te bevorderen, werd niet geloofwaardig gevonden. Oliebelangen, het beschermen van Israël, het beheersen van de regio en het verzwakken van de moslimwereld werden door 69 procent van de geënquêteerden als werkelijke drijfveren aangewezen.
Meer waardering was er voor Frankrijk, met name omdat dat land zich had verzet tegen de Irak-invasie. Op de vraag welk land het meest in aanmerking kwam als supermacht, noemde 21 procent Frankrijk. Daarna volgden China (13 procent), Pakistan (10 procent) en Duitsland (10 procent), terwijl de VS op 6 procent uitkwamen. De meest bewonderde leider was de Franse president Jacques Chirac, wiens populariteit in schril contrast stond met de Amerikaanse, Britse en Israëlische leiders.

Meteorologen zien 2005 gekenmerkt door uitersten

De Wereld Meteorologische Organisatie (WMO), ressorterend onder de Verenigde Naties, constateerde op 15 december 2005 in haar overzicht van de weersomstandigheden dat het jaar werd gekenmerkt door extremen.
Catastrofaal was de uitwerking van de tropische storm Katrina die in augustus het Amerikaanse New Orleans trof en rond de 1.300 mensen het leven kostte. In oktober vielen er zeker 1.000 doden toen de orkaan Stan over Guatemala en El Salvador trok. Het Caribisch gebied en de Golf van Mexico werden in 2005 getroffen door 26 stormen, het hoogste aantal sinds 1933 toen er 21 het gebied teisterden. Van deze 26 ontwikkelden er 14 orkaankracht, 2 meer dan het record uit 1969. In oktober werd de kust van Centraal-Amerika getroffen door de orkaan Wilma, de zwaarste storm die ooit in de regio was vastgesteld. Het oostelijk en zuidoostelijk deel van Europa kreeg met een ander uiterste te maken, namelijk met stortregens en overstromingen, die overigens ook in landen als Bangladesh, China, Nieuw-Zeeland en Guyana optraden.
Volgens de secretaris-generaal van de WMO, Michel Jarraud, kon het grote aantal stormen deels verklaard worden door de opwarming van de aarde. Deze uitte zich ook in de extreme hitte en daarmee gepaard gaande droogte – in sommige delen van de wereld leidend tot uitbreiding van het woestijngebied –, waar alle continenten op Europa na in opvallende mate mee te kampen hadden. Het effect van klimaatverandering werd bovendien zichtbaar in het feit dat in 2005 meer zee-ijs dan ooit was gesmolten in het Noordpoolgebied.

Uitstoot broeikasgassen op hoogste niveau ooit

De opmerkingen van Jarraud werden op 14 maart 2006 nog eens gedocumenteerd door de WMO, die in een bulletin schreef dat de uitstoot van broeikasgassen in 2004 het hoogste niveau ooit had bereikt. Deze gassen werden immers verantwoordelijk gehouden voor de opwarming van de aarde en de daarmee gepaarde gaande klimaatverandering. Het ging daarbij om methaangas, stikstofoxide en CO2. De laatste was verreweg de belangrijkste: het afgelopen decennium was CO2 verantwoordelijk voor 90 procent van het opwarmingseffect. Dat gebeurde door de verbranding van fossiele brandstoffen in met name industrie, transport en huisverwarming. De hoeveelheid van dit gas in de atmosfeer lag intussen 35 procent hoger dan vóór 1750 het geval was. De groei van de hoeveelheid methaangas nam overigens af, maar daar stond een versnelde groei van stikstofoxide tegenover.

Landen regio Grote Meren werken samen bij voorkomen epidemieën

Op 16 februari 2006, aan het einde van een vierdaagse bijeenkomst in de Burundische hoofdstad Bujumbura, spraken gezondheidsfunctionarissen van vier landen in de regio van de Grote Meren af om samen te werken bij het voorkomen van epidemieën. Vertegenwoordigers uit Burundi, de Democratische Republiek Kongo, Rwanda en Tanzania bediscussieerden de mogelijkheden tot preventie van ziektes als malaria, cholera, hersenvliesontsteking, dysenterie en vogelgriep. Daartoe zou in elk van de landen een comité worden opgezet van gezondheidsspecialisten die onderling informatie zouden uitwisselen. Wanneer een ziekte in meer dan één land uitbrak, zou een gezamenlijke vaccinatiecampagne volgen.

Aantal asielaanvragen in industriestaten neemt verder af

Het aantal asielaanvragen in de vijftig belangrijkste industrielanden daalde in 2005 met 15 procent tot in totaal 336.100 verzoeken, zo bleek op 17 maart 2006 uit cijfers van het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR). Het was het vierde achtereenvolgende jaar dat dit aantal afnam; in 2001 bedroeg dit nog 655.100. Het totaal aantal asielverzoeken in westerse landen daalde tot het laagste niveau sinds 1987. Van de geïndustrialiseerde landen kenden de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland in de periode 2001-2005 de grootste afname, met respectievelijk 54, 75 en 75 procent. De meeste asielaanvragen kwamen van inwoners uit Servië en Montenegro (21.927), Rusland – vooral Tsjetsjenië – (21.451), China (18.277), Irak (12.498), Turkije (11.626) en Haïti (10.533). Onveranderd bleef dat het de ontwikkelingslanden waren die het gros van de in totaal 9,2 miljoen vluchtelingen opvingen. Iran, Pakistan en Tanzania namen daarvan het relatief grootste deel voor hun rekening.

De daling van het aantal aanvragen in het rijke deel van de wereld was onder meer te verklaren doordat er minder reden was te vluchten vanuit een aantal gebieden waar conflicten verminderd waren, zoals in de landen van de Balkan, West-Afrika en Afghanistan. Daarnaast speelden de strengere asielregels een rol. De Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen, de voormalige Portugese premier Antonio Guterres, becommentarieerde dit als volgt: 'Deze cijfers laten zien dat beweringen in de geïndustrialiseerde landen omtrent een groeiend asielprobleem niet overeenstemmen met de realiteit. (...) [Zij] zouden zichzelf moeten afvragen of zij niet door het opleggen van steeds strengere beperkingen aan asielzoekers hun deuren sluiten voor mannen, vrouwen en kinderen die op de vlucht slaan voor vervolging.'

(Vorige berichten pagina 701/2 e.v. - 2005)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3225, pag. 57953-58016

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

MEI 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 262
EU-Commissie neemt herziene 'Bolkestein-richtlijn' grotendeels over

België 264
Bevolking geschokt door moord op scholier

Bulgarije 267
Overheidsplan voor steun aan Roma

Duitsland 268
SPD schuift nieuwe leider naar voren

Frankrijk 269
Controversiële arbeidswet voor jongeren ingetrokken

Groot-Brittannië 270
Schandalen treffen regering-Blair

Hongarije 272
Politieke slachtoffers mogen claims indienen

Italië 273
Ontvoerders doden achttien maanden oud kind

Nederland 274
Oud-politici waarschuwen tegen 'wij-zij-denken' jegens allochtonen

Noorwegen 280
Waterkrachtproductie blijft in publieke handen

Russische Federatie 280
Toenemend geweld tegen niet-Russen

Slowakije 282
Vervroegde verkiezingen na val coalitie

Spanje 283
Regering ontbindt gemeenteraad Marbella

Tsjechië 284
Nieuwe kernreactor operationeel

Turkije 286
Regering stuurt extra troepen naar Koerdistan

Zweden 286
Politie staat dragen hoofddoek toe

AMERIKA

Bolivia 287
Indiaan tot president gekozen

Colombia 290
Ontwapening paramilitairen hervat

Dominicaanse Republiek 294
Politiebeambten krijgen training in de VS

Guadeloupe 295
Straatrellen

Montserrat 296
Plan voor mensenrechtencommissie

Puerto Rico 297
Verdeeldheid over procedures voor toekomstige status

St. Lucia 298
Herinvoering van de doodstraf

St. Kitts en Nevis 298
Laatste suikerrietoogst in de geschiedenis

St. Vincent en de Grenadinen 299
Overwinning partij premier Gonsalves bij parlementsverkiezingen

Trinidad en Tobago 301
Zorgen over stijgende misdaad

Verenigde Staten 303
'Bush gaf opdracht tot lekken van staatsgeheimen'

AZIË

Afghanistan 305
Oppositieleider voorzitter parlement

China 308
Mediawetten opnieuw aangescherpt

Filippijnen 110
President Arroyo: 'Poging tot staatsgreep verijdeld'

Indonesië 312
Doden bij onrust in Papoea

Oost-Timor 314
Verdrag met Australië over olie- en gaswinning

AFRIKA

Botswana 314
Werkvergunningen buitenlanders niet verlengd

Madagaskar 315
Verbod op politieke bijeenkomsten

Malawi 316
Protesten tegen afzetting president

Marokko 317
Hervormingskoers voortgezet

Mauritanië 319
Militaire leiding presenteert ambitieus hervormingsprogramma

Sahara (West) 320
Marokko geeft soevereiniteit over Westelijke Sahara niet op

Zuid-Afrika 321
Overtuigende winst ANC in lokale verkiezingen

INTERNATIONAAL 323
'Internationale firma's ontdoken massaal oliesancties tegen Irak'

EUROPESE UNIE

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

EU-Commissie neemt herziene 'Bolkestein-richtlijn' grotendeels over

De Europese Commissie keurde op 4 april 2006 de door het Europees Parlement drastisch geamendeerde 'Bolkestein-richtlijn' in hoofdlijnen goed. In de tekst werd geregeld dat een in één bepaalde lidstaat erkende dienstverlener dezelfde dienst ook in een andere lidstaat kon aanbieden. Er konden door een lidstaat wel beperkingen worden opgelegd aan het vrije dienstenverkeer op basis van argumenten van openbare orde of veiligheid, volksgezondheid en leefmilieu. Buitenlandse bedrijven mochten daarbij echter niet gediscrimineerd worden en de beperkingen moesten in verhouding staan tot het nagestreefde doel en noodzakelijk om dat doel te bereiken.
Van de regeling werden een aantal sectoren uitgezonderd, zoals banken, verzekeringen, gezondheidsdiensten, sociale diensten, audiovisuele diensten, uitzendkantoren, kansspelen en veiligheidsdiensten. De Commissie nam de wens van het europarlement om deze uitzondering ook van toepassing te verklaren op notarissen en advocaten niet over. Ook bleef er kritiek van parlementariërs dat algemene nutsvoorzieningen als het ophalen van afval en de waterdistributie wél onder de richtlijn vielen.
Op 16 februari had het Europees Parlement de richtlijn, destijds opgesteld door de voormalige Nederlandse eurocommissaris Frits Bolkestein, ingrijpend geamendeerd en vervolgens aangenomen. Het op grond daarvan aangepaste ontwerp van de Commissie zou op zijn vroegst in het najaar naar het parlement teruggaan voor een laatste oordeel. Het in werking treden van de richtlijn raakte een groot deel van de Europese economieën, omdat diensten 60 procent daarvan uitmaakten.

Grote verschillen in internetgebruik tussen lidstaten

Uit cijfers die op 6 april 2006 bekend werden gemaakt door Eurostat, het statistisch bureau van de Unie, kwam een groot verschil in internetgebruik tussen de 25 lidstaten naar voren. Naar de stand van zaken in het eerste kwartaal van 2005 had 39 procent nog nooit van internet gebruik gemaakt. De percentages liepen uiteen van minder dan 20 procent in landen als Nederland, Denemarken en Zweden tot rond de driekwart van de inwoners van Griekenland. In de meeste Oost- en Zuid-Europese staten werd weinig internet gebruikt. Gemiddeld raadpleegde 43 procent internet minimaal eenmaal per week. Hoog lag het aandeel van studenten, laag dat van werklozen. Mannen maakten er vaker gebruik van dan vrouwen. In totaal had binnen de Unie 48 procent van de gezinnen en 91 procent van de bedrijven een internetaansluiting.
Op 7 april was het voor het eerst mogelijk dat bedrijven en houders van een geregistreerd merk een internetlocatie verkregen waarvan de domeinnaam eindigde op .eu, in plaats van landgebonden aanduidingen als .nl of .be. Ongeveer een miljoen registraties werden op die dag verwerkt, met het relatief grootste aantal in Duitsland, Groot-Brittannië en Nederland.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Commissie pakt economisch protectionisme aan

Voor Frankrijk, Italië, Portugal en Spanje dreigen maatregelen vanwege ongeoorloofde schending van de principes van vrij kapitaalverkeer en vestigingsvrijheid voor ondernemingen in de lidstaten. Dat liet de eurocommissaris voor Interne markt Charlie McCreevy op 4 april 2006 weten.
In Frankrijk gold, onder het protectionistische bewind van premier Dominique de Villepin, een wet die de eindbeslissing over buitenlandse overnames in een aantal sectoren in handen legde van de regering. Deze eind 2005 in werking getreden wet was onder meer van toepassing op casino's, beveiligingsbedrijven en ondernemingen die zich bezighielden met de beveiliging van informaticasystemen of technologie ontwikkelden voor de onderschepping van telecomverkeer. Frankrijk kreeg van de Commissie nu twee maanden om de bezwaren te pareren.

Italië en Spanje kenden wetgeving die bij overname van een elektriciteits- of gasbedrijf door een buitenlands overheidsbedrijf de beslissingsbevoegdheid van ondernemers beperkte. Om deze reden kreeg Italië een laatste waarschuwing, terwijl tegen Spanje een procedure aanhangig werd gemaakt bij het Europees Hof van Justitie. Tenslotte kreeg Portugal twee maanden de tijd om verandering aan te brengen in de regel dat de overheid in het geval van Portugal Telecom een beslissende stem had bij beslissingen van het bedrijf.

Akkoord over meerjarenbegroting 2007-2013

Na onderhandelingen op 4 en 5 april 2006 tussen vertegenwoordigers van het Europees Parlement, de Europese Commissie en de lidstaten werd overeenstemming bereikt over de meerjarenbegroting voor de periode 2007-2013. De EU-leiders hadden in december 2005 een akkoord bereikt over een totaalbegroting van 862,4 miljard euro, maar het parlement – dat zich eerder had uitgesproken voor 975 miljard – ging daar niet mee akkoord.
De uitgaven in de nieuwe begroting werden 2 miljard hoger en nog eens 2 miljard kwam vrij door het schuiven met begrotingsposten. Extra geld werd onder meer uitgetrokken voor economische groei en werkgelegenheid, buitenlands beleid, het studentenuitwisselingsprogramma Erasmus en het Europees programma voor beroepsopleidingen Leonardo, aanleg van snelwegen en spoorwegen, innovatie bij het midden- en kleinbedrijf, wetenschappelijk onderzoek, volksgezondheid, culturele samenwerking en milieubescherming.

Procedure tegen negentien lidstaten wegens niet uitvoeren EU-richtlijnen

Op 19 april 2006 werd bekend dat de Europese Commissie 19 van de 25 lidstaten voor het Europees Hof van Justitie zou dagen omdat zij verzuimd hadden hun verplichting na te komen om richtlijnen van de Unie inzake de interne markt om te zetten in nationale wetgeving. Bij enkele van deze richtlijnen werden bovendien een aantal minder vergaande maatregelen tegen lidstaten getroffen. Eurocommissaris Interne markt Charlie McCreevy, lichtte het besluit als volgt toe: 'De lidstaten hebben de laatste tijd indrukwekkende vorderingen gemaakt bij de uitvoering van de wetgeving voor de interne markt. (...) Sommige lidstaten hebben evenwel bij bepaalde richtlijnen een achterstand opgelopen, waardoor overal in Europa burgers en bedrijven niet ten volle kunnen profiteren van de interne markt en van de maatregelen waarover hun regerin-

gen zelf overeenstemming hebben bereikt. De Commissie zal alles doen wat in haar macht ligt om de lidstaten te helpen de wetgeving op tijd uit te voeren, maar zo nodig neemt zij ook corrigerende maatregelen.'
Het ging om acht richtlijnen, waaraan er één of meer door de negentien landen niet waren uitgevoerd:
• *Verzekeringsbemiddeling*: Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Malta, Portugal en Spanje. Deze richtlijn beoogde consumenten meer keuzemogelijkheden en meer bescherming te bieden en moest het tussenpersonen (zoals verzekeringsmakelaars) gemakkelijker maken hun diensten in het buitenland aan te bieden.
• *Richtlijn inzake aanvullend toezicht op financiële conglomeraten*: Letland en Nederland. Dit toezicht had betrekking op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beleggingsondernemingen in een financieel conglomeraat. Ze moest leiden tot een doeltreffender financiële markt en grotere concurrentie.
• *Marktmisbruikrichtlijn*: Spanje. De richtlijn was bedoeld om marktmanipulatie en handel met voorkennis tegen te gaan.
Richtlijn inzake erkenning van beroepskwalificaties: Zweden. Het ging hier om de bijwerking van de lijsten met diploma's, certificaten en andere titels die door de lidstaten wederzijds konden worden erkend.
• *Richtlijn voor boekhoudkundige voorschriften*: Luxemburg. Hiermee werden boekhoudkundige eisen in overeenstemming gebracht met de moderne boekhoudtheorie en -praktijk.

Voorts trof de Commissie maatregelen tegen een aantal landen die niet aan de richtlijn hadden voldaan over bedrijfspensioenen. Daarvoor kregen België, Cyprus, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Litouwen, Slovenië, Slowakije, Spanje en Tsjechië een verzoek in de vorm van een met redenen omkleed advies, hetgeen onderdeel uitmaakte van de inbreukprocedure die de Unie kende. Bij uitblijven van een afdoende reactie, kon na twee maanden alsnog doorverwijzing naar het Europees Hof van Justitie volgen. Dezelfde procedure werd gevolgd ten aanzien van België en Italië vanwege het niet nakomen van de richtlijn inzake de vereiste documenten bij een emissie van financiële producten (de zogeheten prospectusrichtlijn).
Dit 'met redenen omkleed advies' kreeg tenslotte ook Spanje, maar dan om een reeds gewezen vonnis door het Europees Hof ten uitvoer te brengen. Het betrof het niet naleven van de auteursrechtenrichtlijn uit 2001. Mocht Spanje in gebreke blijven, dan kon het Hof in uiterste instantie een dagelijkse dwangsom opleggen, indien de Commissie daarom zou verzoeken.

Begrotingstekort EU en eurozone is dalend

De cijfers die het statistisch bureau van de Unie Eurostat op 24 april 2006 bekendmaakte, lieten zien dat zowel in de Unie als in de landen die de eurozone vormden, het gemiddelde begrotingstekort een dalende lijn vertoonde. In de Unie daalde het van 2,6 procent van het bbp in 2004 naar 2,3 procent in 2005. In de eurozone ging het tekort van 2,8 naar 2,4 procent. Er liepen desondanks nog tegen twaalf landen procedures omdat hun tekort boven het maximum van 3 procent lag. De hoogste tekorten hadden Hongarije (6,1 procent), Portugal (6 procent), Griekenland (4,5 procent) en Italië (4,1 procent). Aan het andere uiterste waren er acht landen die in 2005 een overschot boekten, namelijk België, Denemarken, Estland, Finland, Ierland, Letland, Spanje en Zweden. Denemarken had zelfs een overschot van 4,9 procent.
De staatsschuld van de EU-lidstaten nam in 2005 toe, van 63,3 naar 63,4 procent van het bbp. Dat gold ook voor de eurozone, waar de schuld steeg van 69,8 naar 70,8 procent. De hoogste schuld hadden Griekenland (107,5 procent) en Italië (106,4 procent).

JUSTITIE

Commissie stelt gevangenisstraf voor bij namaak van goederen

Alle lidstaten moeten het namaken van goederen opnemen in het strafrecht en daarin minimumboetes en -gevangenisstraffen vastleggen. Dat voorstel deed de Europese Commissie bij monde van de commissaris voor Justitie Franco Frattini op 26 april 2006. De namaak van goederen vormde een groeiend probleem: in 2004 ging het in de gehele Unie om meer dan 100 miljoen producten.
De voorgestelde minimumboete was 100.000 euro, maar 300.000 indien het namaken gebeurde vanuit een criminele organisatie. In dat laatste geval stond er echter ook een minimumgevangenisstraf op van vier jaar. Deze hogere boete en celstraf zouden ook gelden wanneer de nagemaakte producten een gevaar opleverden voor de gezondheid of de veiligheid. Daarbij viel te denken aan namaakgeneesmiddelen of onveilig speelgoed.
De Commissie zou volgens de ontwerprichtlijn controle uitoefenen op de afzonderlijke lidstaten. Bleven deze in gebreke bij het aanpassen van hun strafrecht, dan kon doorverwijzing plaatsvinden naar het Europees Hof van Justitie.

LANDBOUW

Pluimveesector zwaar getroffen door vogelgriep

Uit cijfers van de Europese Commissie, die deze op 25 april 2006 voorlegde aan de ministers van Landbouw, bleek dat de pluimveesector een grote economische schade had opgelopen door de angst onder consumenten voor uitbraak van vogelgriep. De sector produceerde 11 miljoen ton kippenvlees per jaar, met een omzet van 20 miljard euro en een tewerkstelling van rond de 500.000 mensen.
De schade viel af te lezen uit de forse prijsdaling, die gemiddeld 13 procent bedroeg. In sommige landen lag dat veel hoger, zoals in Italië waar de prijzen met 63 procent daalden. Er was sprake van afnemende consumptie, die opliep tot 50 procent of meer in enkele Zuid-Europese landen. Er was een totaal overschot aan niet verkocht kippenvlees van zeker 320.000 ton. In Nederland, Finland en Denemarken nam de export met 10 procent af.
De landbouwministers besloten op 25 april een nieuwe subsidieregeling in te stellen die marktsteun aan getroffen bedrijven mogelijk maakte. Boeren zouden worden gecompenseerd voor inkomensverlies en productieverlaging. Door beperking van de productie zouden vraag en aanbod weer meer in overeenstemming met elkaar moeten komen. De financiering kwam voor de helft voor rekening van de Unie, de andere helft moest door de lidstaten zelf worden opgebracht.

Overigens waren er tekenen die er op wezen dat de consumptie van kippenvlees langzaam aan weer bijtrok. Zo keerde in april, ondanks de nog steeds lage prijzen, het consumptieniveau in België vrijwel terug tot dat van vóór de vogelgriep-crisis.

Europese Unie

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Niet-humanitaire hulp aan Palestijnse regering opgeschort

De ministers van Buitenlandse zaken van de Unie besloten op 10 april 2006 de hulp aan de nieuwe regering in de Palestijnse gebieden op te schorten. Een uitzondering werd gemaakt voor humanitaire hulp, waartoe met name medische hulp, onderwijs en voedselvoorziening behoorden. Concreet betekende dit dat het grootste deel van de in totaal 500 miljoen euro hulp die jaarlijks werd verstrekt vooralsnog werd ingetrokken. Het besluit was een verlate reactie op de verkiezingsoverwinning, op 25 januari, van de radicale beweging Hamas die door de Unie als een terroristische organisatie werd beschouwd. Het was echter moeilijk om een beslissing te nemen, aangezien de Unie wél de Palestijnen wilde blijven helpen.
De hulp mocht niet verlopen via officiële regeringskanalen, omdat officiële contacten op ministerieel niveau niet waren toegestaan. Er bleven wel andere contactmogelijkheden, bijvoorbeeld met hoge ambtenaren of met parlementsleden van Hamas indien die waren uitgenodigd door een nationaal parlement of het Europees Parlement. Banden met de Palestijnse regering op het hoogste niveau zouden alleen mogelijk worden als Hamas Israël zou erkennen, het geweld zou afzweren en eerdere vredesovereenkomsten zou naleven.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Minimum aantal vakantiedagen mogen niet worden 'afgekocht'

Het Europees Hof van Justitie besloot op 6 april 2006 dat werknemers die niet het minimum aantal van vier weken vakantie hadden opgenomen zich daarvoor niet financieel door de werkgever mochten laten compenseren. Volgens het hof zou daarmee worden getornd aan het minimum dat noodzakelijk was voor de veiligheid op het werk en de gezondheid van de werknemer.
De zaak was aangespannen door de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) naar aanleiding van een soepele interpretatie door het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid van de Europese richtlijn inzake arbeidstijden. Volgens die interpretatie konden werkgevers en werknemers schriftelijk overeenkomen om niet opgenomen minimumvakantiedagen financieel te vergoeden.
De uitspraak betekende dat een strikte toepassing van de arbeidstijdenrichtlijn van de Unie bindend was voor alle 25 lidstaten.

Tot vrouw geworden transseksueel is wettelijk vrouw

Een Britse man die in 2001 een operatieve geslachtsverandering tot vrouw heeft ondergaan, heeft recht op ouderdomspensioen vanaf 60 jaar omdat zij wettelijk als vrouw dient te worden behandeld. Dat besloot het Europees Hof van Justitie op 27 april 2006.
Het ging om de in 1942 geboren Sarah Margaret Richards uit Groot-Brittannië, die als man normaal gesproken met 65 jaar met pensioen kon gaan, maar als vrouw met 60 jaar. Volgens de Britse wetgeving werd iemands geslacht echter alleen bepaald door wat in de geboorteakte stond en dat kon later ook niet meer veranderd worden. Om die reden werd Richards een ouderdomspensioen vanaf 60 jaar geweigerd. Het Hof oordeelde dat hier sprake was van discriminatie, die in strijd was met een Europese richtlijn over gelijke behandeling op het gebied van sociale zekerheid.

EUROPEES PARLEMENT

'Ruim duizend CIA-vluchten in Europa met verdachten van terrorisme'

De Amerikaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) heeft in het kader van het vervoeren van verdachten van terrorisme zeker duizend maal vluchten over Europees grondgebied uitgevoerd. Het is verwijtbaar dat de landen die te maken kregen met illegale personentransporten, daar geen controle op uitoefenden. Dat is te beschouwen als 'schuldige onverschilligheid'. Met deze woorden vatte Claudio Fava, rapporteur van het europarlement, op 26 april 2006 samen tot welke voorlopige conclusies zijn onderzoekscommissie was gekomen. Deze tijdelijke commissie was op 18 januari door het parlement ingesteld na mediaberichten over dergelijke vluchten en eveneens over het bestaan van speciale CIA-gevangenissen in Europa. In juni zou een definitief rapport verschijnen, waarover het Europees Parlement mogelijk in juli al zou stemmen.
Volgens Fava kon het ontvoeren en het vasthouden van vermeende terroristen als bewezen worden beschouwd. Hij stelde bovendien vast dat een aantal Europese landen mensen aan de CIA had overgedragen, zonder garanties te eisen voor een humane behandeling. Zo werden er mensen uitgeleverd aan landen die zich schuldig maakten aan marteling, zoals Afghanistan, Egypte, Jordanië en Syrië. In het bijzonder Bosnië-Herzegovina, Italië en Zweden trof blaam.

(Vorige berichten pagina 198/1 e.v. - 2006)

België

BELGIË

BINNENLAND

België geschokt door moord op scholier

Op 12 april 2006 werd de zeventienjarige scholier Joe Van Holsbeeck op station Brussel-Centraal vermoord, toen hij samen met een vriend op de trein wachtte. Zij werden aangesproken door twee jongeren, van wie één probeerde het slachtoffer zijn mp3-speler te ontnemen. Toen Joe Van Holsbeeck zich verzette, kreeg hij vijf dodelijke messteken. Er werd door omstanders niet ingegrepen. De gebeurtenis, die vanwege de aanleiding de mp3-moord werd genoemd, zorgde voor grote opschudding – zowel als voorbeeld van zinloos geweld als door de vermeende etnische achtergrond van de daders.
Zowel camerabeelden als verklaringen van ooggetuigen leken er op te wijzen dat de daders van Noord-Afrikaanse afkomst waren. Dat bleek onjuist: zij waren Poolse Romajongeren van zestien en zeventien jaar die illegaal in België verbleven. Zij konden op 24 en 27 april in respectievelijk België en Polen worden gearresteerd.
Op 23 april werd in Brussel door naar schatting 80.000 mensen een stille mars gehouden tegen zinloos geweld. Tegelijkertijd werd gepleit voor voortzetting van de dialoog tussen de verschillende culturen en religies in het land en van het debat over openbare veiligheid. Aan de betoging namen veel mensen van Noord-Afrikaanse afkomst deel. Zij wilden van hun afschuw blijk geven, zeker omdat op dat moment nog werd gedacht dat de daders Noord-Afrikanen waren. De betoging kreeg al snel de naam Witte Mars, een term die werd geassocieerd met de datum 20 oktober 1996,

toen ca. 300.000 mensen demonstreerden naar aanleiding van het in hun ogen falende justitiebeleid in de zaak rond kindermoordenaar Marc Dutroux en een betere bescherming van kinderen eisten.

'Stigmatisering'

Dat onmiddellijk na de moord ten onrechte gewezen werd op Noord-Afrikanen verleidde sommigen tot een algeheel oordeel over wat zij beschouwden als 'mislukte integratie'. Zo schreef senator Jean-Marie Dedecker, vertegenwoordiger van de rechtervleugel van de regerende Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), in dagblad *De Standaard* van 19 april dat de moord een gevolg was van falend integratiebeleid. Hij wees daarbij met de beschuldigende vinger naar de Marokkaanse Belgen.
Twee vertegenwoordigers van het Initiatief Marokkaanse Netwerken (Imane) reageerden een week later met een bijdrage waarin zij van Dedecker excuses eisten. Zij meenden dat de opinie van de VLD-er een poging was 'om de diabolisering, stigmatisering en ontmenselijking van de Marokkaanse Belgen als bevolkingsgroep nog verder te versterken'.

Nieuw jeugdsanctierecht versneld goedgekeurd

Naar aanleiding van de moord deed premier Guy Verhofstadt een beroep op de kamercommissie voor Justitie om de voor een latere datum geplande stemming over het nieuwe jeugdsanctierecht versneld te laten plaatsvinden. De goedkeuring van de wet gebeurde met alleen de stemmen van Vlaams Belang (VB) tegen.
De nieuwe wetgeving moest de jeugdbeschermingswet uit 1965 vervangen. Daarin was geregeld dat jeugdrechters alleen beschermende maatregelen konden opleggen en, als die niet hielpen, verdachten ouder dan 16 jaar konden doorverwijzen naar een strafrechtbank voor volwassenen. Van deze laatste mogelijkheid werd echter maar weinig gebruik gemaakt. Volgens de nieuwe wet kregen jeugdrechtbanken een correctionele kamer, waar twee jeugdrechters en een strafrechter straffen konden opleggen die voor volwassenen golden. In geval van zware misdrijven als moord, werd de zaak overgedragen aan het hof van assisen. De verdachten in de zaak van Joe Van Holsbeeck vielen dus onder deze laatste regeling.

Federale regering neemt extra maatregelen

Juridische initiatieven van de federale regering die al eerder waren aangekondigd ter verhoging van de veiligheid zouden, aangevuld met enkele nieuwe maatregelen, versneld in praktijk worden gebracht. Deze hielden onder meer in:
• De parketten zullen referentiemagistraten aanwijzen die zich speciaal richten op geweldsdreiging en afpersing en op het aanpakken van jeugdbendes. Deze problemen krijgen daarmee dezelfde hoge prioriteit als de bestrijding van terrorisme, grootschalige fraude en mensenhandel.
• De criteria in de wapenwet worden strenger.
• Eind 2006 zullen 2.000 extra politiemensen actief zijn en dat aantal zal tegen het einde van de regeerperiode in 2007 3.200 zijn.
• Het politietoezicht in trein- en metrostations wordt versterkt door meer politieantennes en intensievere patrouilles.
• De aangifte van misdrijven zal in de toekomst elektronisch kunnen gebeuren.
• De gemeenten krijgen 250 extra stadswachten. Ook komen er meer middelen om administratieve straffen op te leggen in geval van onder meer vandalisme. Gemeenten zullen meer gebruik moeten maken van bewakingscamera's. Horecagelegenheden waar drugs gebruikt of verhandeld worden, kunnen voor zes maanden worden gesloten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking en gijzeling directeur bij textielbedrijf

Op 11 april 2006 legden de 220 werknemers van textielbedrijf Ideal Fibres & Fabrics in Komen het werk neer. Een dag later gijzelden zij de directeur, Xavier Devisscher, toen deze naar zijn auto wilde gaan maar werd tegengehouden en teruggeleid naar het bedrijf. Hij werd later op de dag weer vrijgelaten. Eerder op 12 april waren onderhandelingen tussen vakbonden en directie vastgelopen.
De werknemers eisten een salarisverhoging ter compensatie van de gestegen productiviteit, omdat er ondanks deze stijging geen extra personeel in dienst was genomen. De loonsverhoging moest bovendien met terugwerkende kracht voor een periode van vijf jaar worden doorgevoerd. Het bedrijf maakte onderdeel uit van Beaulieu International, dat in totaal ruim 4.700 mensen in dienst had. Ideal Fibres & Fabrics was onder andere gespecialiseerd in de productie van vezels voor de voedingsmiddelenindustrie en steunweefsels voor vasttapijt.
De opsluitingsactie was niet de eerste in de arbeidersgeschiedenis van Wallonië. Eind 2004 vond een soortgelijke actie plaats bij autoglasproducent AGC Automotive. Daarvoor gebeurde dat onder meer bij de kerncentrale van Tihange, staalproducent Cockerill Sambre, transformatorenproducent Alstom en verffabriek Sigma Coatings.

JUSTITIE

Ministers overleven debat over ontsnapping activiste Fehriye Erdal

'Toen Belgie nog een democratie was, namen ministers nog ontslag als bleek dat ze het parlement hadden voorgelogen.' Met deze woorden becommentarieerde de woordvoerder van de federale oppositiepartij Christen-Democratisch &Vlaams (CD&V), Tony Van Parys, op 20 april 2006 het aanblijven van de twee verantwoordelijke ministers in de zaak rond de ontsnapte extreem-linkse activiste Fehriye Erdal. Zij was, een dag voor haar berechting op 28 februari door de correctionele rechtbank in Brugge, spoorloos verdwenen. Erdal, die in Turkije was veroordeeld voor betrokkenheid bij de moord op een zakenman in 1996, was in september 1999 aangehouden samen met tien andere leden van de in dat land verboden DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk). Later werd zij vrijgelaten maar wel onder huisarrest geplaatst.
De ontsnapping voordat haar veroordeling een feit was – zij kreeg bij verstek vier jaar celstraf – werd de ministers Patrick Dewael (Binnenlandse zaken) en Laurette Onkelinx (Justitie) door de oppositie aangewreven. Door de steun die de ministers kregen van de regeringsfracties, konden zij hun post echter behouden.

'Ingrijpen was mogelijk'

De al in maart door parlementariërs geuite kritiek op de ministers, vooral op Dewael, had extra gewicht gekregen door het bekend worden van de hoofdlijnen uit later te verschijnen rapporten van de Comité's I en P. Deze waren belast met het toezicht op

respectievelijk de inlichtingendiensten en de politiediensten. Dewael had op 6 maart verklaard dat hij geen concrete aanwijzingen had dat Erdal zou vluchten. Uit de rapporten bleek echter dat de Staatsveiligheid (gecontroleerd door Comité I) driemaal waarschuwingen had laten uitgaan dat deze mogelijkheid reëel was. Dat gebeurde toen Erdal haar verplichte verblijfplaats had verlaten, toen in 2004 een aanslag werd gepleegd in Istanbul en toen zij betrokken leek bij een schietincident in Turkije in januari 2006. Om elk van deze redenen was het mogelijk Erdal ter beschikking te stellen van de regering (TBR), zo stelde het Comité I.
Parlementariër Van Parys concludeerde op grond hiervan dat de minister op 6 maart gelogen had.

Falend beleid

In de rapporten werden een aantal beleidsfouten gesignaleerd. Zo kregen de politie en de Staatsveiligheid jarenlang dusdanig vage opdrachten dat de diensten deze verkeerd begrepen. Ook werden zij slecht geïnformeerd over Erdal en was zelfs haar verblijfplaats bij de diensten niet bekend. De regering had verder verzuimd een juridische analyse te maken van Erdals verblijfssituatie, welke er toe had kunnen leiden dat Erdal was opgepakt om te voorkomen dat zij voor haar veroordeling zou vluchten.
In het bijzonder risicovol was het feit dat de Brusselse politie niet verteld was dat Erdal zich sinds 15 mei 2001 bevond in een bureau van de DHKP-C in de hoofdstad, niet ver van de gebouwen van de Europese Unie. Daar vonden onder meer regelmatig gesprekken plaats met regeringsleiders uit Turkije over de mogelijke toetreding van het land tot de Unie. Het gebrek aan informatie bij de politie betekende dat het niet mogelijk was om bij topontmoetingen van de EU een juiste risicoanalyse te maken en de benodigde veiligheidsmaatregelen te treffen. De top van de federale politie, die wel was ingelicht, had de nadrukkelijke opdracht van de regering om de verblijfplaats van Erdal geheim te houden.

GEZONDHEID EN ZORG

Resultaten van eerste landelijke voedselconsumptiepeiling

In 2004 werd in België voor het eerst een door de federale overheid gefinancierde representatieve voedselconsumptiepeiling gehouden onder inwoners van vijftien jaar en ouder. De resultaten werden in april 2006 gepubliceerd door de afdeling epidemiologie van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV). De gegevens werden gepresenteerd in samenhang met de gezondheidssituatie die mede door voedingsgedrag bepaald werd.
Uit het onderzoek bleek dat de meerderheid van de bevolking de eigen gezondheid als goed of zeer goed ervoer. Deze 'subjectieve gezondheid' gold voor 77,4 procent van de vrouwen en 85,2 procent van de mannen. De positieve gezondheidsbeleving nam af met het ouder worden, naarmate men lager opgeleid was en in de mate waarin de zogeheten Body Mass Index (BMI) – een meetcriterium voor overgewicht – toenam.
Van de vrouwen leed 9 procent en van de mannen 8 procent aan cardiovasculaire aandoeningen, bij hoge bloeddruk was dat respectievelijk 19 en 14 procent, bij verhoogd cholesterol 20 en 16 procent, bij diabetes 5 en 6 procent.
In totaal had 8 procent last van een voedselallergie of een voedselintolerantie, die vaker bij vrouwen dan bij mannen voorkwamen. Bij vrouwen waren deze het meest frequent in de leeftijdscategorie 19-29 jaar en bij mannen deden deze zich vooral voor onder degenen tussen de 15 en 18 jaar.
Nog geen vier vijfde van de bevolking at minstens vijf dagen per week een ontbijt. Regelmatig ontbijten kwam relatief het minst voor in de leeftijd van 19 tot 29 jaar, relatief vaker bij niet-rokers dan bij rokers en meer bij vrouwen dan bij mannen.
Ruim 10 procent van de bevolking gebruikte voedingssupplementen, vooral preparaten van vitaminen, van mineralen of van beide. Dat werd het vaakst gedaan door mensen ouder dan 60 jaar.
De gangbare aanbevelingen voor consumptie van voedingsmiddelen, onder meer met het oog op overgewicht, werden slechts door een kleine minderheid gehaald.

NATUUR EN MILIEU

Behalen Kyoto-doelstellingen vergt extra milieumaatregelen

Uit twee in april 2006 gepubliceerde rapporten, waarin de vorderingen in kaart werden gebracht bij het behalen van de milieudoelstellingen in het kader van het klimaatverdrag van Kyoto (1997), bleek dat België aanvullende maatregelen moest treffen, wilde het aan de aangegane verplichtingen voldoen. De *Vierde Nationale Mededeling* en het *Rapport over aantoonbare vorderingen in de context van het Protocol van Kyoto* waren opgesteld door de Nationale Klimaatcommissie.
Uit de rapporten bleek dat België tegen 2010-2012 een reductie van de uitstoot van broeikasgassen zou halen van 6,6 procent in vergelijking met het uitgangsjaar 1990. De norm was echter 7,5 procent. Bij het onvoldoende resultaat waren genomen aanvullende maatregelen al inbegrepen, zoals het hergebruik van afval, betere isolatie van gebouwen, stimulering van het openbaar vervoer en overeenkomsten met sectoren om energie te besparen. Het was dan ook van belang deze achterstand in te halen, zeker omdat volgens internationale afspraken na 2012 extra maatregelen tegen de uitstoot moesten worden genomen.
De Bond Beter Leefmilieu (BBL), een overkoepelende organisatie van ruim 125 natuur- en milieuverenigingen in Vlaanderen, weet de achterstand vooral aan de transportsector. De uitstoot door autoverkeer, zo bleek uit de rapporten, was de laatste jaren namelijk sterk gestegen. De in een vrijwillige overeenkomst tussen de automobielsector en de Europese Commissie vastgelegde reductie van de uitstoot, bleek voor nog niet een derde te zijn gerealiseerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Zeer krappe meerderheid in Senaat maakt homoadoptie mogelijk

De senaat keurde op 20 april 2006 met zeer geringe meerderheid het wetsvoorstel goed dat het mogelijk maakte voor homoparen om kinderen te adopteren. De stemverhouding was 34 tegen 33 bij 2 onthoudingen. Er werden geen wijzigingen in het voorstel aangebracht, zodat het niet opnieuw ter bespreking naar de Kamer hoefde. Deze had in december 2005 het voorstel met een ruimere meerderheid (77 - 62 - 7) goedgekeurd.
Een belangrijk amendement betrof de beperking van adoptie tot kinderen die afstamden van één van de adoptanten. Dit wijzigingsvoorstel werd verworpen omdat de stemmen staakten met 34 tegen 34 bij 1 onthouding. Binnen het federale regeringskamp stemde de fractie van de Franse libe-

België

ralen van de Mouvement Réformateur (MR) voor het amendement, evenals senator Patrik Vankrunkelsven van de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) terwijl diens partijgenote Annemie Van de Casteele zich onthield. Zij beiden onthielden zich van stemming over het totale wetsontwerp. De andere regeringspartijen stemden tegen het amendement, dat door de gehele oppositie met uitzondering van Ecolo werd gesteund.
De Holebifederatie, de koepel van Vlaamse en Brusselse belangenverenigingen voor homo's, lesbiennes en biseksuelen, verwelkomde de aanvaarding van het wetsontwerp: 'Vandaag is een memorabele dag voor alle kinderen van holebi's. Eindelijk zullen zij het recht krijgen op een volwaardige juridische band met hun beide ouders. (...) De volledige openstelling van adoptie is de beste, duidelijkste en eerlijkste oplossing voor de gedeeltelijke rechtsonzekerheid waarin kinderen van holebi's zich momenteel bevinden.'

EUROPESE UNIE

Arbeidsmarkt deels open voor Oost-Europese werknemers

Voor beroepen waarvoor Belgische bedrijven moeilijk arbeidskrachten kunnen vinden, zal vanaf 1 juni 2006 een spoedprocedure gelden voor het verkrijgen van een arbeidsvergunning voor werknemers uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Dat was het resultaat van de in februari gemaakte afspraak om de arbeidsmarkt vooralsnog gesloten te houden, maar een uitzondering te maken voor beroepen waarin de nieuwe werknemers geen concurrentie vormden voor die uit België zelf.
Op 19 april bereikte de Vlaamse minister van Werk, Frank Vandenbroucke, overeenstemming met de sociale partners over een lijst van 113 zogeheten knelpuntberoepen, waar een tekort was aan Belgische arbeidskrachten. Het ging onder meer om metselaars, verplegers, boekhouders, vrachtwagenchauffeurs, lassers, bakkers en slagers. Een soortgelijke lijst zou worden opgesteld door het Brussels en het Waals gewest. De federale regering kon nog wijzigingen aanbrengen in de lijst van beroepen.
Het opstellen van knelpuntberoepen was het resultaat van een compromis dat gesloten moest worden tussen liberalen en sociaal-democraten. De laatsten wilden voorlopig nog geen nieuwe arbeidskrachten toelaten, terwijl de liberalen ervoor waren de grenzen direct voor hen te openen. Het ging voornamelijk om werknemers uit Oost-Europese landen.

(Vorige berichten pagina 201/2 e.v. - 2006)

Bulgarije

BULGARIJE

BINNENLAND

Overheidsplan voor steun aan Roma

De Bulgaarse overheid keurde op 22 maart 2006 een tienjarenplan goed om de levensomstandigheden van de Roma te verbeteren. Mede dankzij ontwikkelingsgeld van de Europese Unie (EU) kon de overheid 1,26 miljard lev (ca. 650 miljoen euro) besteden aan de verbetering van de leefsituatie van 400.000 Roma. De leden van deze minderheidsgroep – tien procent op een bevolking van 7,8 miljoen – leefden in grote armoede, werden gediscrimineerd en waren grotendeels verstoken van werk, gezondheidszorg en andere voorzieningen. De EU had druk uitgeoefend op Bulgarije om hun omstandigheden te verbeteren voorafgaand aan de toetreding tot de Unie. Het hoofd in Sofia van de mensenrechtengroep Helsinki Comité, Krassimir Kanev, was sceptisch over het welslagen van het plan: 'In het verleden is de overheid er niet in geslaagd minder ambitieuze plannen te implementeren. Het is moeilijk te geloven dat ze deze keer wel zal slagen.'

Nieuwe aanklager in Bulgarije benoemd

Boris Velchev werd op 19 januari 2006 benoemd tot nieuwe hoofdaanklager in Bulgarije met als belangrijkste taak de bestrijding van de wijdvertakte corruptie en de georganiseerde misdaad. Als Bulgarije er niet in slaagde de corruptie en misdaad te bestrijden, dreigde de Europese Unie (EU) met uitstel van de toetreding van het land tot 2008. In april zou de EU de situatie in Bulgarije evalueren. Sinds 2001 waren er zeker 150 liquidaties geweest, onder meer van douanebeambten en zakenlieden, en in geen enkel geval was het tot een veroordeling van de dader(s) gekomen. Velchev beloofde dat hij geen enkele corrupte politicus of aanklager in bescherming zou nemen. Analisten hoopten dat de benoeming zou leiden tot de arrestatie van criminele sleutelfiguren en corrupte overheidsambtenaren. Ognian Shentov, het hoofd van het Centrum voor Democratieonderzoek, benadrukte echter dat voor een effectieve aanpak van de problemen een verandering van de constitutie doorgevoerd diende te worden.

Grondwetswijziging ter verbetering corruptiebestrijding

Het Bulgaarse parlement keurde op 30 maart met 184 van de 240 stemmen een grondwetswijziging goed die aanklagers meer verantwoordelijkheden gaf bij strafrechtzaken. Corruptie en georganiseerde misdaad waren wijdverbreid binnen de Bulgaarse samenleving en hadden vertakkingen in de economie, binnen het justitiële apparaat en de overheid.

Aanklachten tegen belangrijke personen

Aanklagers hadden in Boekarest hooggeplaatste personen van corruptie beschuldigd, onder wie voormalig premier Adrian Nastase. Ook was een bekende maffiabaas met banden in de drugswereld, Zlatomir Ivanov, aangeklaagd vanwege afpersing.

Bulgaarse president pareert EU-kritiek

President Georgi Parvanov stelde op 14 april dat Bulgarije minder corrupt was dan het kort daarvoor door de EU geprezen buurland Roemenië. Parvanov citeerde een rapport van de anticorruptie-organisatie Transparency International waarin stond dat Bulgarije zowel in 2002 als in 2005 minder corrupt was dan Roemenië.
De Europese Commissie had gedreigd de toetreding van Bulgarije uit te stellen tot 2008, dan wel 'veiligheidsclausules' op te nemen als het land onvoldoende vooruitgang boekte bij de bestrijding van corruptie en de georganiseerde misdaad. Parvanov waarschuwde dat vertraging van de toetreding averechts kon werken, omdat het demotiverend kon werken en hervormingen zou vertragen.

Kabinet overleeft motie van wantrouwen

De in augustus 2005 aangetreden regeringscoalitie overleefde op 19 april 2006 dankzij haar comfortabele parlementaire meerderheid met gemak een motie van wantrou-

Bulgarije

wen. De rechtse oppositie bekritiseerde de wijze waarop de regering de gevolgen van de overstromingen in 2005 aanpakte. Het was volgens de oppositie bijvoorbeeld onduidelijk hoe de 250 miljoen lev (ongeveer 132 miljoen euro) aan hulpgelden na de overstroming was besteed. Ook had de oppositie kritiek op de gebrekkige corruptiebestrijding; ondanks verbeterde wetgeving waren corrupte hoge ambtenaren en maffiabazen nog altijd niet gearresteerd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Liberalisering luchtvaartverkeer voor Europese toestellen

Op 21 april 2006 maakte de Bulgaarse overheid bekend dat het land in mei het 'Open Skies'-verdrag' zou ondertekenen, waardoor het luchtverkeer met de Europese lidstaten, Kosovo en acht andere Europese landen werd geliberaliseerd. Naar verwachting zou dit leiden tot meer luchtverkeer en lagere tarieven. Tevens werd bekend dat de nationale vliegmaatschappij Bulgaria Air zou worden geprivatiseerd.

NATUUR EN MILIEU

Nieuwe overstromingen van de Donau

Op 20 april 2006 steeg het peil van de rivier de Donau in Bulgarije tot het hoogste niveau in 100 jaar. Door hevige regenbuien en gesmolten sneeuw liepen huizen en landbouwgronden onder water en raakten duizenden mensen dakloos.

MILITAIRE ZAKEN

Bulgaarse troepen opnieuw naar Irak

Het Bulgaarse parlement ging op 22 februari 2006 akkoord met de zending van troepen naar Irak voor de duur van een jaar De eenheid van 154 mensen zou het veiligheidskamp Ashraf ten noorden van Bagdad beschermen. De beslissing werd gezien als een stap naar terugkeer tot de multinationale strijdkrachten in Irak, volgend op de terugtrekking van alle troepen in december 2005.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS krijgen militaire bases in Bulgarije

De Verenigde Staten en Bulgarije sloten op 28 april 2006 een militaire overeenkomst. De VS verkregen drie militaire bases voor 2500 tot 5000 soldaten en een opslagplaats bij de haven van Bourgas. De faciliteiten waren in de eerste plaats bestemd voor trainingsdoeleinden. Desgewenst konden de VS echter ook, na toestemming van de Bulgaarse autoriteiten, rechtstreekse aanvallen uitvoeren vanaf de bases.
Uit een opiniepeiling bleek dat 60 procent van de bevolking de overeenkomst, die het land zowel werkgelegenheid als tienduizenden euro's aan investeringen opleverde, afwees. De extreemrechtse partij Attack organiseerde een protestdemonstratie waaraan 5000 mensen deelnamen. Mensenrechtenorganisaties vreesden dat de bases zouden worden misbruikt na geruchten over geheime CIA-gevangenissen in Oost-Europese landen.

(Vorige berichten pagina 14/2 e.v. - 2006)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

SPD schuift nieuwe leider naar voren

De Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) schoof op 10 april 2006 de premier van de deelstaat Rijnland-Palts, Kurt Beck (57), naar voren als nieuwe partijvoorzitter en opvolger van de door ziekte gevelde Matthias Platzeck. Beck was al premier vanaf 1994 en gold als een voorstander van de Berlijnse Grote Coalitie van de SPD met de Christelijk-Democratische Unie (CDU) en de Christelijk-Sociale Unie in Beieren (CSU). Hij zou voorlopig als voorzitter optreden totdat de leden ermee in zouden stemmen. De verwachting was dat zij dat zeker zouden doen.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Historici: 'Nazi's planden holocaust in Palestina'

Nazi-Duitsland heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog overwogen de holocaust uit te breiden naar gebieden buiten Europa, met name Palestina. Dat stelden twee Duitse historici, Klaus-Michael Mallman en Martin Cüppers, in een nieuw boek dat in maart 2006 was verschenen. Volgens hen stond een 'Einsatzgruppe Ägypten' onder leiding van SS-Obersturmbahnführer Walther Rauff in de zomer van 1942 in Athene klaar om naar Palestina te gaan als het Afrikakorps van veldmaarschalk Erwin Rommel de overwinning zou behalen. Rommel werd uiteindelijk in El Alamein, Egypte, door de Britten verslagen, waarna het Duitse leger zich uit Noord-Afrika terugtrok.

Holocaustarchief gaat open

Minister van Justitie Brigitte Zypries maakte op 18 april 2006 tijdens een bezoek aan de Verenigde Staten bekend dat een omvangrijk archief met gegevens over concentratiekampgevangenen en dwangarbeiders uit de Tweede Wereldoorlog zou worden opengesteld. Het archief bevatte veel materiaal dat in eerste instantie door de nazi's bij elkaar was gebracht en was tot dan toe om redenen van privacy gesloten gebleven. Het bevond zich in een voormalige SS-kazerne in Bad Arolsen in midden-Duitsland. Het Internationale Rode Kruis had veelvuldig van het materiaal gebruik gemaakt voor de opsporing van vermiste personen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Angst voor inflatie neemt toe

De productieprijzen in Duitsland – wat Duitse bedrijven betaalden voor industriële producten – stegen in de eerste maanden van 2006 met het hoogste percentage sinds jaren, waardoor de angst voor inflatie verder toenam. Volgens gegevens van het Statistisches Bundesamt uit april van dat jaar was de stijging in maart 5,9 procent in vergelijking met een jaar eerder. In februari bedroeg de stijging, die voornamelijk werd veroorzaakt door stijgende energieprijzen, ook al 5,9 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. De energieprijs was in een jaar tijd met 22 procent gestegen. De prijsinflatie voor consumenten stond op 2,1 procent, net boven de door de Europese Centrale Bank (ECB) aanbevolen 2 procent.

Verbetering handelsbalans

Volgens overheidscijfers die op 7 april 2006 bekend werden gemaakt, was er een duidelijke verbetering opgetreden in de maandelijkse handelsbalans. Het handelsoverschot steeg tot 13,1 miljard euro in februari, terwijl het in de maand ervoor 12,5 miljard was geweest. Belangrijkste factor was dat de

waarde van de export naar landen buiten de Europese Unie 25 procent hoger lag dan een jaar eerder. Economen hielden rekening met een mogelijk gunstige uitwerking van het handelsoverschot op de economische groei in Duitsland.

JUSTITIE

Man uit Noord-Ierland veroordeeld wegens bomaanslag

De 45-jarige Leonard Joseph Hardy (45) uit Noord-Ierland werd op 4 april 2006 door een Duitse rechtbank in Celle veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf wegens zijn aandeel in een bomaanslag op een Britse kazerne in Osnabrück in 1989. Een van de bommen ging destijds voortijdig af en er waren geen doden of gewonden.
Hardy was in augustus 2005 in Spanje gearresteerd en in januari 2006 aan Duitsland uitgeleverd. De rechtbank achtte bewezen dat hij aan de aanslag had deelgenomen. Vier medeplichtigen aan de aanslag waren in 1995 al veroordeeld tot gevangenisstraffen van maximaal twaalf jaar.

Jongen veroordeeld wegens eerwraak

De achttienjarige jongste zoon van een Turkse familie werd op 13 april 2006 veroordeeld tot negen jaar en drie maanden gevangenisstraf wegens moord op zijn 23-jarige zus. Hatun Sürücü, een alleenstaande moeder, werd in februari 2005 bij een bushalte in Berlijn door drie kogels in haar hoofd gedood die van dichtbij waren afgevuurd door haar broer Ayhan. De dader werd vanwege zijn leeftijd op basis van het jeugdrecht veroordeeld. Tegen twee oudere broers had de officier van justitie levenslang geëist, maar zij werden door de rechtbank vrijgesproken.

Hatun Sürücü was in Berlijn opgegroeid. Zij ging naar het gymnasium, maar werd op vijftienjarige leeftijd aan een neef in Turkije uitgehuwelijkt. Toen dat huwelijk spaak liep, kwam zij terug naar Duitsland en had daar verhoudingen met mannen, wat door haar familie sterk werd afgekeurd. Het Openbaar Ministerie meende dat de familie de jongste zoon opdracht had gegeven haar te doden om de 'schande' uit te wissen.
De moord was het zesde geval van 'eerwraak' in Berlijn in vier maanden en leidde tot grote maatschappelijke beroering.

NATUUR EN MILIEU

Overheid investeert in onderzoek naar nieuwe brandstof

De Duitse overheid is van plan de komende tien jaar 500 miljoen euro te investeren in alternatieve brandstoftechnologie, zo verklaarde minister van Transport Wolfgang Tiefensee op 1 april 2006. Hij zei dat tegen 2020 waterstof- en brandstofceltechnologie waarschijnlijk klaar zouden zijn voor massaproductie. Tiefensee zei tevens te hopen dat de auto-industrie ook 500 miljoen euro in het overheidsonderzoek wilde investeren.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS en Duitsland vereenvoudigen uitleveringsprocedure

De Verenigde Staten en Duitsland ondertekenden op 18 april 2006 een akkoord dat beoogde uitleveringsprocedures te bespoedigen, hoewel Duitsland bleef weigeren gevangenen uit te leveren die ter dood konden worden veroordeeld. De afspraak was ondergebracht in een amendement van het uitleveringsverdrag tussen de twee landen dat uit 1978 dateerde. Het akkoord werd in Washington ondertekend door de Duitse minister van Justitie Brigitte Zypries en haar Amerikaanse ambtgenoot Alberto Gonzales.

(Vorige berichten pagina 204/2 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Controversiële arbeidswet voor jongeren ingetrokken

President Chirac komt met compromis

Het nieuwe flexibele arbeidscontract voor jongeren (Contrat Première Embauche – CPE), voorgesteld door premier Dominique de Villepin, bleef in het hele land voor onrust zorgen. Het contract had tot doel de hoge jeugdwerkloosheid (22 procent) te bestrijden door het aantrekkelijker te maken voor werkgevers om jongeren in dienst te nemen. Het contract voorzag in ontslag zonder opgaaf van reden gedurende een proefperiode van twee jaar. Al bij de indiening van het voorstel braken landelijke protesten uit die aanhielden na de aanvaarding van de wet door het parlement op 9 maart 2006. Drie landelijke dagen van protest en stakingen brachten een miljoen mensen op de been.
President Jacques Chirac stelde op 31 maart een compromis voor in een poging de sociale onrust te beëindigen zonder premier De Villepin, die de wet onverkort wilde invoeren, af te vallen: de wet werd van kracht, maar zou tevens op korte termijn worden aangepast. De proeftijd zou worden teruggebracht van twee tot één jaar en werkgevers zouden alsnog het ontslag moeten motiveren. De regering verzocht werkgevers het CPE pas te gebruiken na de invoering van de aanpassingen. Hiermee wilde Chirac tegemoetkomen aan de belangrijkste bezwaren van vakbonden, studenten en scholieren die sinds een maand universiteiten en scholen bezetten en demonstreerden. Tegelijk kwam Chirac tegemoet aan premier De Villepin die weigerde toe te geven aan de eis het CPE eerst in te trekken. Vakbonden, studentenbonden en oppositie verklaarden echter meteen dat zij vasthielden aan hun eis tot intrekking en doorgingen met protesteren.

'Oorzaak protesten is kloof tussen politieke elite en electoraat'

Het CPE was bestemd voor kansarme jongeren. Onder de deelnemers aan de massale demonstraties bevonden zich echter zowel studenten, vakbondsvertegenwoordigers als bezorgde burgers. Fokke Obbema noemde hiervoor in dagblad de *Volkskrant* van 5 april verschillende oorzaken: de jongeren protesteerden tegen 'de negatieve gevolgen van de mondialisering, de ongelijke verdeling tussen generaties en [toonden] scepsis over de politieke elite'. Daarnaast noemde Obbema de vanouds anti-kapitalistische houding en het diepe wantrouwen jegens werkgevers: 'De demonstranten ageren tegen de tweedeling die zij in de samenleving zien groeien: tussen een spraakmakende elite (...) en de midden- en onderklasse, [waarvan de] koopkracht al jaren stagneert en (...) de bestaansonzekerheid toeneemt als gevolg van de groeiende vraag naar flexibele arbeid.' De tweedeling tussen generaties was een tweede oorzaak: '[Jongeren] hebben de indruk alles voor hun kiezen te krijgen: de jeugdwerkloosheid, de lasten van de staatsschuld, de financiële

problemen van de vergrijzing en de opdracht met China en India te concurreren.'
Onder de bevolking heerste een groot wantrouwen tegen het kapitalisme, waardoor een dialoog tussen de verschillende partijen moeilijk, zo niet onmogelijk was. Volgens Obbema zei slechts een op de drie Fransen waardering te kunnen opbrengen voor het vrije ondernemerschap; de Socialistische Partij (PS) had anno 2006 de markteconomie nog altijd niet geaccepteerd. De kloof werd bovendien vergroot door wat Obbema het 'autisme' van de Franse regering noemde, die zonder enige discussie met de vakbonden belangrijke (sociale) maatregelen nam.

Chirac trekt CPE alsnog in na aanhoudende protesten

Op zo'n 200 locaties in verschillende delen van het land kwamen op 4 april opnieuw honderdduizenden demonstranten bijeen. Zij eisten de intrekking van het CPE. De demonstratie in Parijs ging gepaard met ongeregeldheden, waarbij negen mensen gewond raakten. Het openbaar vervoer ondervond weinig hinder.
De vakbonden verwierpen het aanbod van de regerende Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP) om te spreken over verdergaande aanpassingen en hielden vast aan hun eis tot intrekking. Overleg tussen parlementariërs van de UMP en de vakbonden leverde niets op. Op 10 april trok president Chirac het CPE in.

Parlement aanvaardt aangepaste jeugdwerkloosheidswet

Op 12 april aanvaardde het parlement een nieuwe wet ter bestrijding van de hoge jeugdwerkloosheid, die inhield dat werkgevers overheidssteun ontvingen indien zij moeilijk plaatsbare jongeren tussen 16 en 26 jaar een contract voor onbepaalde tijd boden. De kosten van de wet bedroegen in 2006 150 miljoen euro en in 2007 300 miljoen euro.
De landelijke protesten waren ondertussen geleidelijk afgenomen.

Positie premier ernstig verzwakt

De intrekking van het CPE was bovenal een nederlaag voor premier Dominique de Villepin, van wie het voorstel afkomstig was. Deze was volgens analisten zijn politieke kracht en zijn politieke toekomst kwijtgeraakt. Vrijwel niemand zag in hem nog de potentiële presidentskandidaat die hij eerder leek te zijn. De Villepin zelf zei op de dag van de intrekking dat hij altijd gezegd had geen presidentiële ambities te hebben. Niettemin was het een publiek geheim dat het CPE deel uitmaakte van zijn strategie om nog voor 2007 naam te maken als hervormer. Juist uit vrees voor vertraging had De Villepin de wet zonder overleg met de bonden en middels een noodprocedure in het parlement overhaast doorgedrukt. Die aanpak had behalve tot zes weken protest ook geleid tot belangrijke wijzigingen in de politieke verhoudingen. Evenals tijdens het referendum over de Europese grondwet bleek dat president Chirac het gezag ontbeerde om de ontwikkelingen om te buigen. Zijn poging om De Villepin middels een voorstel tot aanpassing van het CPE te steunen, werkte averechts en verzwakte de positie van de premier.
De PS, die nog niet was hersteld van de verloren verkiezingen van 2002 en de verdeeldheid over het Europese grondwetsreferendum, had dankzij de landelijke protesten haar optimisme hervonden.
Ter rechterzijde bewees de crisis hoe cruciaal de positie was van Nicolas Sarkozy, UMP-leider en minister van Binnenlandse zaken en tevens de waarschijnlijke presidentskandidaat namens zijn partij. René Moerland schreef in dagblad *NRC-Handelsblad* van 11 april dat de ontknoping van de CPE-crisis pas in zicht kwam toen Sarkozy contact opnam met de bonden om een compromis te bewerkstelligen. Moerland merkte overigens op dat Sarkozy mogelijk een hoge prijs zou moeten betalen voor zijn bijdrage aan de intrekking van het CPE, omdat de UMP-aanhang zou kunnen oordelen dat Sarkozy geen echte hervormer was. Sarkozy zelf verklaarde vast te houden aan essentiële hervormingen. Een compromis was volgens hem geen teken van zwakte en hervormingen waren alleen mogelijk met steun van de bonden.

Bom op spoorrail gevonden

Tijdens een routine-inspectie werd op 19 april 2006 een zelfgemaakte bom gevonden op de rails van de TGV-spoorlijn tussen Parijs en Nantes. Onbekend was wie hiervoor verantwoordelijk was. De makelij van de bom verschilde van die waarmee de mysterieuze groepering AZF de Franse spoorwegmaatschappij SNCF in 2004 bedreigde.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlementslid beëindigt hongerstaking na succes

Het Franse centrum-rechtse parlementslid Jean Lassalle beëindigde op 14 april 2006 na 39 dagen zijn hongerstaking, nadat het Japans bedrijf Toyal had afgezien van het voornemen een fabriek te sluiten in de streek waarvoor hij afgevaardigde was. De fabriek, waar 150 mensen werkten, was de grootste werkgever in de omgeving. Na tussenkomst van minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy zegde Toyal toe de fabriek in Accous open te houden.

(Vorige berichten pagina 205/1 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Schandalen treffen regering-Blair

Premier Tony Blair werd in april 2006 geconfronteerd met een groot aantal schandalen die de populariteit van zijn regering ernstig ondermijnden. Eén opiniepeiling stelde zelfs dat de populariteit van de Labour Partij (Lab) op het laagste punt stond sinds negentien jaar. Dat was voor Blair een desastreus gegeven met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 4 mei. De roep binnen zijn partij om tussentijds op te stappen werd derhalve steeds luider.

'Benoemingen in Hogerhuis in ruil voor donaties'

Blair moest op 11 april een lijst openbaar maken van mensen die hij en andere partijleiders hadden voorgedragen als lid van het Hogerhuis. Dit nadat de geruchten steeds sterker werden dat hij mensen had beloond met dit erebaantje nadat ze de partij een fors bedrag hadden geleend. Het bestaan van deze leningen werd reeds in maart onthuld. Formeel had Lab niets verkeerds gedaan omdat een partij alleen verplicht was donaties openbaar te maken. Voor leningen gold die verplichting niet. Het was op grond van een wet uit 1925 echter wel strafbaar om mensen te belonen met een erebaantje. Dat was ook de reden dat de politie een onderzoek instelde naar de gang van zaken. In het kader van dit onderzoek werd op 13

april de voormalig regeringsadviseur Des Smith gearresteerd. Smith was betrokken bij de onderwijshervorming en moest in januari opstappen toen hij tegenover een undercoverjournalist had verklaard dat een ieder die een forse donatie zou doen voor het onderwijsprogramma beloond kon worden met een ridderschap of een plek in het Hogerhuis.

Functioneren gevangeniswezen en immigratiedienst

Op 25 april kwam een volgend schandaal naar buiten. Minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke moest toen toegeven dat er de afgelopen zeven jaar 1.023 buitenlanders uit de gevangenis waren vrijgelaten zonder dat de autoriteiten de mogelijkheden hadden bekeken om hen het land uit te zetten. Onder hen bevonden zich mensen die waren veroordeeld wegens moord, verkrachting en seksueel misbruik van kinderen. In ongeveer 160 gevallen had de rechter bevolen dat ze na het uitzitten van hun straf het land uitgezet moesten worden. Binnenlandse zaken moest echter toegeven geen enkel idee te hebben waar deze mensen zich nu bevonden. Blair noemde de zaak een dag later zeer ernstig en sprak van een systematische fout die onder andere was te wijten aan een slechte communicatie tussen het gevangeniswezen en de immigratiedienst. Nog ernstiger was het dat deze praktijken doorgingen, nadat het ministerie medio 2005 besefte dat het hier de fout in ging.

Twee ministers in opspraak

Op 25 april werd ook bekend dat vice-premier John Prescott een affaire had gehad met zijn 24 jaar jongere secretaresse. Twee weken eerder noemde Prescott de conservatieven nog incompetent vanwege hun seksschandalen.
In maart was al bekend geworden dat de echtgenoot van Cultuurminister Tessa Jowell tegen betaling was opgetreden als getuige in een corruptieproces tegen de Italiaanse premier Silvio Berlusconi.

Regering richt 'Britse FBI' op

Op 3 april 2006 richtte de Britse regering het Agentschap voor Georganiseerde Ernstige Misdaad (SOCA) op. Dit was een bureau gemodelleerd naar het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI). Doel was volgens premier Tony Blair het aanpakken van de tirannie van de georganiseerde misdaad. Het SOCA zou zich vooral richten op drugssmokkel, mensenhandel en fraude.
Minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke zei dat het SOCA een budget van 400 miljoen pond (ca. 584 miljoen euro) en 4.000 werknemers zou krijgen. Een deel van de werknemers zou in het kader van uitwisselingsprogramma's worden geplaatst op soortgelijke agentschappen in het buitenland. Hiervoor waren al contacten gelegd met 40 andere bureaus.
Overigens kwamen twee hoge functionarissen van de Londense politie op 25 april met het nieuws naar buiten dat de politie haar grip dreigde te verliezen op de georganiseerde misdaad, vooral op mensensmokkel. Ze noemden deze misdaad een symptoom van de globalisering, waarvan veel onopgemerkt bleef en dus onbestraft. Ze stelden verder dat verschillende Londense gemeenschappen 'vervuild' dreigden te worden door mensen die via smokkelaars in Groot-Brittannië kwamen met het gevaar dat hele groepen mensen gecriminaliseerd dreigden te worden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof tegen wet op schijnhuwelijken

Het Hooggerechtshof stelde op 10 april 2006 dat de Wet tegen Schijnhuwelijken discriminerend was tegenover immigranten en derhalve in strijd met de mensenrechten. Het hof gaf over de wet een 'Verklaring van onverenigbaarheid' uit, een uiterst zwaar middel dat werd gezien als een ernstige terechtwijzing van de regering. De zaak was aanhangig gemaakt door een Algerijn die met een Poolse wilde trouwen. Ook liepen er nog twee beroepszaken waarbij asielzoekers waren betrokken.

De wet bepaalde dat mensen die buiten de Europese Unie waren geboren en mensen uit enkele Europese landen die niet langer dan zes maanden in Groot-Brittannië mochten verblijven, alleen konden trouwen na een speciale toestemming van Binnenlandse zaken. Dit ongeacht de status van de partner. Er werd alleen een uitzondering gemaakt voor mensen die in de Anglicaanse Kerk trouwden: zij hadden geen toestemming nodig. Een dergelijke verklaring kostte de partners 135 pond (ca. 197 euro). Beroep tegen een afwijzing was niet mogelijk, behalve bij het Hooggerechtshof.

Het Hooggerechtshof stelde dat de wet discriminerend was, vooral omdat mensen die trouwden in de Anglicaanse kerk werden vrijgesteld, terwijl mensen die in een andere kerk trouwden dat niet werden. Binnenlandse zaken zei een hoger beroep te overwegen, maar zich voorlopig aan de uitspraak van het hof te houden.

Omstreden anti-terreurwet van kracht

Op 13 april 2006 werd de Anti-Terrorismewet 2006 van kracht. Deze wet stelde onder andere het verheerlijken van terrorisme strafbaar, evenals het verspreiden van publicaties die het terrorisme promootten. Tegenstanders stelden dat de wet op gespannen voet stond met de vrijheid van meningsuiting. Mede hierom stuurde het House of Lords de wet meerdere malen terug naar de regering.
Het meest omstreden onderdeel van de wet zou pas later van kracht worden. Dat behelsde het detineren van verdachten van terrorisme voor een periode van maximaal 28 dagen.

NOORD-IERLAND

Britse spion Donaldson vermoord

Op 4 april 2006 vond de politie het lichaam van Denis Donaldson, die bleek te zijn vermoord. Hij was een voormalig lid van Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), dat uit de partij was gezet nadat duidelijk werd dat hij voor de Britten had gespioneerd. Donaldson werd in 2004 in eerste instantie opgepakt omdat hij voor Sinn Fein zou spioneren in het Noord-Ierse parlement. Deze arrestatie was de reden dat de protestanten uit de Noord-Ierse regering stapten; sindsdien bevond het vredesproces zich in een impasse. De zaak nam in 2005 een volstrekt andere wending toen bleek dat Donaldson voor de Britten spioneerde bij Sinn Fein. Dit was reden om Donaldson uit de partij te zetten.

De dood van Donaldson kon het vredesproces ernstig frustreren, net op het moment dat daartoe meer mogelijkheden waren nadat de IRA haar wapens had ingeleverd. De IRA kwam naar aanleiding van de dood van Donaldson dan ook met een zeer ongebrui-

kelijke verklaring waarin ze stelde niets te maken te hebben met zijn dood. Ook SF veroordeelde de moord in een verklaring. Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) zei echter weinig waarde te hechten aan deze verklaringen.

(Vorige berichten pagina 206/3 e.v. - 2006)

HONGARIJE

BINNENLAND

Overheid controleert elektriciteitstarieven

Het Hongaarse parlement keurde op 7 februari 2006 een wet goed om de tarieven van elektriciteitsbedrijven terug te brengen onder overheidscontrole. De overheidscontrole was afgeschaft in 2001, tijdens de regering van de centrumrechtse oppositiepartij Fidesz. Deze partij was nu van mening dat de nutsbedrijven excessieve winsten behaalden en had beloofd dat, indien zij de verkiezingen in april wonnen, de elektriciteitstarieven voor huishoudens met tien procent zouden worden verlaagd. De gas- en elektriciteitstarieven waren een belangrijk thema in de aanloop naar de verkiezingen.

Politieke slachtoffers mogen claims indienen

Het parlement stemde er op 13 februari 2006 mee in dat slachtoffers in Hongarije van fascisme en communisme opnieuw een schadeclaim mochten indienen. De openstelling van de archieven van de voormalige Sovjetunie kon nieuw bewijsmateriaal opleveren voor hun aanspraken. Sinds 1989 had de Hongaarse overheid 3 miljoen claims behandeld en meer dan honderd miljoen euro schadevergoeding uitgekeerd. Verwacht werd dat er 10.000 nieuwe claims zouden worden ingediend. Het parlementslid Imre Mecs verwelkomde de beslissing, maar stelde tevens dat de maatregel voor veel mensen te laat kwam.

Parlementsverkiezingen worden nek-aan-nek race

Volgens de peilingen zouden de parlementsverkiezingen in april opnieuw een nek-aan-nek race worden tussen de regerende Socialistische Partij (MSzP) van premier Ferenc Guyrcsany en de conservatieve, oppositionele centrumrechtse Hongaarse Burgerpartij (Fidesz) van voormalig premier Viktor Orban. Verwacht werd dat de liberale Alliantie van Vrije Democraten (SzDSz) voor MSzP en het conservatieve Hongaars Democratisch Forum (MDF) voor Fidesz doorslaggevend zouden zijn bij eventuele formatiebesprekingen.

Een belangrijk verkiezingsthema was het economisch beleid. De Socialistische Partij was voorstander van publiek-private samenwerking en wilde buitenlandse investeerders aantrekken. Fidesz wilde middels beschermende maatregelen het Hongaarse bedrijfsleven stimuleren. Volgens deskundigen waren belangrijke hervormingen nodig om Hongarije voor te bereiden op aansluiting bij de eurozone.

Fidesz stevent af op verlies

In de eerste ronde van de parlementsverkiezingen, op 9 april 2006, bleef Fidesz steken op 42,0 procent van de stemmen. De partij zou de verkiezingen nu alleen nog kunnen winnen met de steun van het MDF, waarmee Fidesz van 1998 tot 2002 een coalitieregering had gevormd. In 2002 verloren beide partijen de verkiezingen. Daarna was het MDF steeds meer een eigen koers gaan varen, mede uit ongenoegen over de in toenemende mate populistische en xenofobe uitlatingen van Fidesz-partijleider Viktor Orban. De verstandhouding tussen de voormalige coalitiepartners verslechterde enkele maanden voor de verkiezingen verder toen bekend werd dat een aantal MDF-kandidaten geld aangeboden had gekregen om zich terug te trekken ten gunste van Fidesz. MDF-leider Ibolya David was hierover zo verbolgen dat ze elke toekomstige samenwerking met Fidesz op voorhand afwees.
De socialisten (MSzP) en liberalen (SzDSz) van de zittende regering kwamen in de eerste ronde uit op respectievelijk 43,2 en 6,5 procent van de stemmen. Hoewel niet genoeg voor een parlementaire meerderheid, zagen analisten deze uitslag toch als een steunbetuiging aan de coalitie.

In de tweede ronde, op 23 april, zou het gaan om 109 van de 176 kiesdistricten waarin niemand de absolute meerderheid behaalde. Fidesz-partijleider Orban, die de afwijzing van MDF-leider David niet al te serieus had genomen, zocht na de eerste ronde toenadering tot de MDF. Hij bood zelfs aan zich terug te trekken als kandidaat-premier ten gunste van MDF-lid Akos Bod, de voormalig voorzitter van de Centrale Bank. Deze knieval werd door de Hongaarse kranten omschreven als de grootste gok uit Orban's loopbaan. Deze pakte echter verkeerd uit want David wees het aanbod zonder aarzelen van de hand. 'Het gaat mij niet om personen, maar om principes', aldus de MDF-partijleider. 'David heeft er geen vertrouwen in dat Fidesz bereid is om de in haar ogen onhaalbare verkiezingsbeloften in te trekken. Als alle beloften (van Fidesz) zouden worden gerealiseerd, zou het begrotingstekort verdrievoudigen - terwijl het met zes procent van het bnp (1,3 miljard euro) al veel te hoog is', aldus een nieuwsanalyse in *NRC Handelsblad* van 14 april. Het artikel eindigde met de constatering: 'Stuurloos gaat Fidesz nu de tweede verkiezingsronde in. En de regerende socialisten en liberalen leunen behoedzaam, maar tevreden achterover.'

Gyurcsany leidt links naar overwinning

Zittend premier Ferenc Gyurcsany won verrassend de verkiezingen tijdens de tweede ronde op 23 april 2006. De miljonair Gyurcsany werd bekritiseerd vanwege zijn grote rijkdom, zijn stijl van leiding geven en de manier waarop hij de pers manipuleerde. In zijn voordeel sprak dat hij geen belangrijke functies had bekleed tijdens het communistische regime. Sinds hij in september 2004 premier werd, had Gyurcsany de eenheid terug weten te brengen in de socialistische MSzP. Fidesz wees er regelmatig op dat de MSzP rechtstreeks voortkwam uit de periode dat de communisten in Hongarije de macht hadden. Gyurcsany benadrukte dat hij erin was geslaagd het image van de partij te verbeteren en hij vergeleek zichzelf graag met de Britse premier Tony Blair.

Waarnemers waren van mening dat Gyurcsany tijdens zijn eerste periode als premier moeilijke beslissingen uit de weg was gegaan. Een eis van de Europese Unie bij de toetreding van Hongarije in 2004 was het terugdringen van het begrotingstekort. De vraag was hoe hij dit probleem zou gaan aanpakken.

(Vorige berichten pagina 19/1 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Ontvoerders doden achttien maanden oud kind

Op 1 april 2006 werd het lichaam van de achttien maanden oude Tommaso Onofri gevonden. Het jongetje bleek al een half uur na zijn ontvoering te zijn gedood omdat zijn ontvoerders niet tegen het gehuil konden. Hij werd op 2 maart ontvoerd uit de boerderij van zijn ouders, nabij de stad Parma. De ontvoerders bonden de overige gezinsleden vast, namen het jongetje mee, maar stelden geen eisen.
De ontvoering hield Italië een maand lang in haar greep. Het kind was epileptisch en had dringend medicijnen nodig. Politici, voetballers en anderen richtten zich via de televisie tot de ontvoerders en smeekten om vrijlating. Voetbalsupporters eisten de doodstraf en paus Benedictus XVI sprak van een barbaarse moord.
De zaak kwam in een stroomversnelling toen de politie op 1 april twee bouwvakkers arresteerde, van wie er één had gewerkt aan de boerderij van de Onofri's. Het motief van de ontvoerders bleef onduidelijk, ook al omdat zijn ouders niet rijk waren. Zijn vader was hoofd van een plaatselijk postkantoor.
Op 8 april werd de jongen begraven en vond er een herdenkingsdienst plaats in de grote kathedraal van Parma. Deze werd geleid door bisschop Silvio Cesare Bonicelli. 'Ik ben verstoord en angstig', zei hij. 'Verstoord over de moord op de kleine Tommaso en angstig over de harteloosheid en slechtheid van de ontvoerders.' Hij zei verder dat de paus liet weten te bidden voor de kleine jongen.

Minister: 'Terroristische aanslag verijdeld'

Minister van Binnenlandse zaken Giuseppe Pisanu maakte op 6 april 2006 tijdens een partijbijeenkomst bekend dat de overheid twee terroristische aanslagen had voorkomen, respectievelijk op een kerk in Bologna en op de metro van Milaan. De politie had zes Noord-Afrikaanse verdachten gearresteerd. Eerder meldde het Franse persbureau *AFP* al dat de Marokkaanse politie in maart negen mensen had gearresteerd in verband met geplande aanslagen in Parijs en Bologna.

Olijftakcoalitie Romano Prodi wint parlementsverkiezingen nipt

De Olijftakcoalitie van Romano Prodi wist de algemene verkiezingen van 9 en 10 april 2006 met een uiterst minieme meerderheid te winnen. Na het tellen van de stemmen bleek de coalitie 25.000 stemmen meer te hebben gehaald dan het Huis van de Vrijheid van premier Silvio Berlusconi. In totaal brachten 38,1 miljoen Italianen hun stem uit. Dankzij de meerderheidsbonus wist Prodi in het Huis van Afgevaardigden een ruime meerderheid te krijgen van 348 zetels, tegen 281 voor het Huis van de Vrijheid. In de Senaat was zijn meerderheid heel wat minder comfortabel. Daar won de Olijftakcoalitie 158 zetels, tegen 156 voor het Huis van de Vrijheid.
De nek- aan nekrace was een verrassing omdat Prodi tot dan toe in de opiniepeilingen ruim voorlag op Berlusconi. Ook de peilingen voorspelden nog een ruime overwinning, maar toen de eerste uitslagen binnenkwamen keerde het tij en liepen de verkiezingen uit op de spannendste in de Italiaanse geschiedenis.

Veel animositeit in de campagne

De aanloop naar de verkiezingen verliep ongemeen hard. Het eerste debat tussen de twee politieke leiders werd gehouden op 14 maart en waarnemers zagen Prodi als de overwinnaar. Op 3 april vond het tweede debat plaats, dat voornamelijk in het teken stond van de economie. Prodi en Berlusconi zeiden het netjes te willen houden, maar dat lukte ze niet echt. Prodi: 'De premier houdt zich vast aan cijfers als een dronkelap aan een lantaarnpaal.' Berlusconi sprak op zijn beurt over Prodi als een 'bruikbare idioot'.
Dezelfde dag kreeg Mediaset, het mediabedrijf van Berlusconi, een boete van de toezichthouder voor de media omdat het televisiekanaal *TG4* voor de derde maal teveel zendtijd aan Berlusconi had gegeven. De toezichthouder legde een boete van 250.000 euro op. De twee eerdere overtredingen waren samen beboet met 300.000 euro.
TG4 stelde in een reactie dat er geen rechtsgrond bestond voor de boetes. Berlusconi zei dat hij tijd moest hebben om alle vragen voldoende te kunnen beantwoorden. Het dagblad *Corriere della Sera* had echter de zendtijd opgemeten die Mediaset aan Berlusconi en Prodi besteedde en kwam tot de conclusie dat Berlusconi vanaf 1 januari 2006 10 uur, 21 minuten en 4 seconden zendtijd had gekregen tegen 1 uur, 35 minuten en 21 seconden voor Prodi.
De animositeit tussen de twee politieke leiders ging door tot de laatste verkiezingsbijeenkomsten, die op 7 april werden gehouden. Berlusconi zei dat centrum-links Stalin, Lenin en Pol Pot als idolen beschouwde. Prodi riep nogmaals op tot eenheid in een Italië, waar niemand hoefte achter te blijven. Berlusconi zei dat een Italië onder Prodi een Italië van belastingen zou worden, van pessimisme, van beledigingen en van leugens.
Tijdens die laatste verkiezingsbijeenkomsten lag Prodi volgens de peilingen nog steeds 5 procentpunt voor op Berlusconi. Diezelfde peilingen stelden echter dat 25 procent van de Italianen nog een keuze moest maken. Velen hadden weliswaar genoeg van Berlusconi, maar zagen het verdeelde centrum-linkse kamp niet als alternatief.

Berlusconi erkent nederlaag niet

Prodi eiste een dag na de verkiezingen de overwinning op en zei te wachten op een telefoontje van zijn rivaal Berlusconi. Deze weigerde zich echter bij de nederlaag neer te leggen en eiste hertelling van de 500.000 ongeldig verklaarde stemmen. Ook zouden de processen verbaal van de stembureaus moeten worden gecontroleerd. 'Op dit moment kan nog niemand zeggen dat hij heeft gewonnen', aldus Berlusconi.
Het Hooggerechtshof bevestigde op 19 april de overwinning van Prodi in het Huis van Afgevaardigden. Het hof had enkele duizenden stemmen opnieuw bekeken en geen onregelmatigheden kunnen ontdekken. Berlusconi toonde zich echter nog steeds niet overtuigd en zei juridische stappen te overwegen.

Het Hof van Beroep bevestigde vervolgens op 22 april de overwinning van Prodi in de Senaat. Na controle van de overzeese stemmen bleken vier van de zes zetels naar Prodi te gaan, één naar Berlusconi en één naar een onafhankelijke kandidaat.
Berlusconi maakte uiteindelijk op 29 april bekend dat hij zijn ontslag als premier zou indienen. Toch beschouwde hij zich als morele winnaar van de verkiezingen omdat hij voor de Senaat de meeste stemmen had gehaald en Prodi alleen door het kiessysteem de meeste senatoren had gekregen.

Italië

Uitslagen parlementsverkiezingen Italië
(9 en 10 april 2006)

Huis van Afgevaardigden

	percentage	zetels
Huis van de Vrijheid (coalitie Berlusconi)		
Forza Italia (FI)	23,6	140
Nationale Alliantie (AN)	12,0	71
Unie van Christen-Democraten/ Democraten van het Centrum (UDC-DC)	6,7	39
Noordelijke Liga (LN)	4,5	26
Christen-Democratie/ Nieuwe Italiaanse Socialistische Partij (DC-NPSI)	0,7	4
Voor Italië in de Wereld	0,2	1
Totaal		281
Olijftak (coalitie Prodi)		
Olijftak	31,6	226
- Democraten van Links (DS)		
- Democratie en Vrijheid (DL)		
- Europese Republikeinse Beweging (MRE)		
Communistische Herstichting (PRC)	5,7	41
Roos in de Vuist (RnP)	2,5	18
Italië van Waarden (IdV)	2,3	17
Partij van Italiaanse Communisten (PCI)	2,3	16
Federatie van de Groenen (FdV)	2,0	15
Volkspartij-UDEUR	1,4	10
Zuid-Tiroolse Volkspartij (SVP)	0,5	4
Autonomie, Vrijheid, Democratie	0,1	1
Totaal		348
Overige		1
Totaal		630

Senaat

	percentage	zetels
Huis van de Vrijheid (coalitie Berlusconi)		
Forza Italia (FI)	23,9	81
Nationale Alliantie (AN)	12,1	41
Unie van Christen-Democraten/ Democraten van het Centrum (UDC-DC)	6,8	21
Noordelijke Liga (LN)	4,4	13
Totaal		156
Olijftak (coalitie Prodi)		
Democraten van Links (DS)	17,1	62
Democratie en Vrijheid (DL)	10,5	39
Communistische Herstichting (PRC)	7,2	27
Samen in Eenheid	4,1	11
Olijftak	1,3	5
Zuid-Tiroolse Volkspartij (SVP)	0,4	5
Italië van Waarden (IdV)	2,9	4
Volkspartij-UDEUR	1,4	3
Consumentenlijst (LC)	0,2	1
Overige		1
Totaal		158
Overige		1
Totaal		315

President geeft geen formatieopdracht

Volgens de grondwet zou president Carlo Azeglio Ciampi de winnaar van de verkiezingen de opdracht geven een nieuw kabinet samen te stellen. Hij liet echter op 11 april weten daarvan af te zien omdat op 18 mei zijn termijn als president zou aflopen. Het parlement zou op 12 en 13 mei een opvolger kiezen. Hij wilde dat deze opvolger de opdracht zou geven, omdat deze ook het formatieproces zou afronden.

Parlement kiest nieuwe voorzitters

Op 29 april kozen het Huis van Afgevaardigden en de Senaat uit hun midden nieuwe voorzitters. Dat verliep erg moeizaam en leek een voorbode te worden voor de moeilijkheden die Prodi nog te wachten stonden. Zijn meerderheid in de Senaat was zo gering dat ziekte van een van zijn senatoren al tot ernstige problemen kon leiden. Een ander probleem voor Prodi was dat het centrum-linkse kamp ernstig verdeeld was.
Het Huis van Afgevaardigden koos de 66-jarige communist Fausto Bertinotti tot voorzitter. De Senaat koos Franco Marini tot voorzitter, maar had hier wel vier stemrondes voor nodig.

JUSTITIE

Politie arresteert maffiabaas Bernardo Provenzano

Op 11 april 2006 arresteerde de politie de 73-jarige Bernardo Provenzano, die algemeen werd gezien als de 'baas der bazen' van de maffia. Provenzano werd opgepakt op een boerderij in de omgeving van Corleone. Hij was bij verstek tot levenslang veroordeeld wegens vele moorden, onder anderen die op onderzoeksrechters Giovanni Falcone en Paolo Borsellino. In 1993 zou hij Salvatore 'Toto' Riina zijn opgevolgd als de hoogste baas van de maffia.
Provenzano was al meer dan 40 jaar op de vlucht voor Justitie, maar hij wist telkens uit hun handen te blijven. Dat zou hem onder andere zijn gelukt door elke twee, drie dagen van adres te wisselen en dankzij de hulp van politici en zakenmensen. De opsporing werd verder bemoeilijkt doordat men gebruik moest maken van een 50 jaar oude foto van Provenzano.
Justitie kwam Provenzano op het spoor nadat duidelijk was dat hij zich in Frankrijk aan zijn prostaat had laten helpen. Daarna volgde ze een pakket van de wasserij dat uiteindelijk naar de boerderij leidde. President Carlo Azeglio Ciampi sprak van een 'buitengewoon belangrijk succes'.

Nederland

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister Castelli tekent uitleveringsverzoek CIA-agenten niet

Minister van Justitie Roberto Castelli weigerde op 12 april 2006 een verzoek te tekenen aan de Verenigde Staten tot uitlevering van 22 agenten van de Central Intelligence Agency (CIA) die waren betrokken bij de ontvoering van Osama Mustafa Hassan in 2003. De agenten zouden hem in 2003 vanuit Milaan hebben ontvoerd en overgebracht naar Egypte voor ondervraging in verband met terrorisme. Mogelijk was hij daar ook gemarteld.
Castelli tekende het verzoek in eerste instantie wel, maar zei later dat hij het niet zou overbrengen aan zijn Amerikaanse collega. De aanklager toonde zich overigens niet onder de indruk. Hij zei hetzelfde verzoek opnieuw in te dienen bij de nieuw te formeren regering. Er liep overigens ook een arrestatiebevel tegen de 22 in de Europese Unie.

(Vorige berichten pagina 208/3 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Oud-politici waarschuwen tegen 'wij-zij-denken' jegens allochtonen

Op 4 april 2006 presenteerde een negental bekende personen een manifest onder de titel *Eén land, één samenleving*, waarin zij hun onvrede uitspraken over de harde toon in het debat over de multiculturele samenwerking. Zij meenden dat het integratiebeleid leidde tot een verscherping van het 'wij-zij-denken' en toenemend(e) wantrouwen en angst tussen autochtone en allochtone bevolkingsgroepen. Het manifest was ondertekend door Rinus Penninx (hoogleraar etnische studies Universiteit van Amsterdam – UvA) en acht (ex-) politici uit zeven verschillende partijen: Bas de Gaay Fortman en Mohammed Rabbae van GroenLinks (GL), oud-minister van Onder-

wijs voor de Partij van de Arbeid (PvdA) Jos van Kemenade, voormalig Eerste Kamerlid voor het Christen-Democratisch Appèl (CDA) Tineke Lodders, senator voor de Socialistische Partij (SP) Anja Meulenbelt, voormalig leider van de ChristenUnie (CU) Kars Veling, ex-leider van Democraten 66 (D66) Jan Terlouw en de vroegere partijleider van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) Hans Dijkstal.

Volgens de ondertekenaars had tolerantie jegens nieuwkomers plaatsgemaakt voor het stellen van eisen en het toepassen van sancties. 'De van immigranten geëiste integratie komt neer op assimilatie', zo stelden zij. Zij wezen er op dat de 'spanningen tussen de autochtone en allochtone bevolkingsgroepen overal voelbaar [zijn]', in het bijzonder onder jongeren. Het beleid faalde op het gebied van integratie doordat 'het tegenhouden van nieuwkomers' centraal was komen te staan. Ook werden er maatregelen genomen die 'op gespannen voet [staan] met de Nederlandse grondwet en de internationale verdragen'.

De groep meende dat de culturele verscheidenheid van de bevolking, voorzover niet strijdig met de beginselen van de rechtstaat, 'erkend en gewaardeerd [dient] te worden'. Voor participatie en integratie van nieuwkomers was vooral een versterking van de positie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt van belang. De overheid zou moeten erkennen dat 'zowel de inhoud van het beleid als de toon ervan moet veranderen, van drang en dwang naar overtuigen, overleg en medeverantwoordelijkheid'.

Het manifest werd aangeboden aan de politieke jongerenorganisaties, omdat de initiatiefnemers een appèl wilden doen op de aankomende generatie politici. Hoewel het in algemene termen werd gesteld, werd het manifest tevens ontvangen als een impliciete kritiek op het beleid van minister Rita Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie, die zich juist op die dag, 4 april, beschikbaar had gesteld als kandidaat-lijsttrekker voor de VVD. De jongerenorganisatie van deze partij gaf overigens haar steun aan het manifest.

Minister Verdonk overleeft opnieuw motie van wantrouwen

De Socialistische Partij (SP) diende op 6 april 2006 een motie van wantrouwen in tegen minister Rita Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie vanwege haar handelswijze jegens een groep Syrische asielzoekers en het daarover onjuist en onvolledig inlichten van de Tweede Kamer. De motie kreeg de steun van de Partij van de Arbeid (PvdA), GroenLinks (GL), de groep-Lazrak, de ChristenUnie (CU) en de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP). De steun van laatstgenoemde partij was opmerkelijk omdat de SGP in principe geen moties van afkeuring tegen bewindslieden steunde. Ook de regeringspartijen leverden kritiek op de ministers, maar stemden tegen de motie. Met de verwerping – 64 van de 150 kamerleden stemden voor – kon de minister aanblijven.

Minister Verdonk werd verweten onzorgvuldig te zijn omgesprongen met de belangen van de in totaal 181 uitgeprocedeerde Syrische asielzoekers. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) had haar niet tijdig geïnformeerd over de gang van zaken rond een Syrische delegatie, die in maart ten burele van de dienst asielzoekers, die een uitreisdocument nodig hadden, gedwongen had asielgegevens te overleggen. Omdat, zoals Verdonk in een kamerdebat van 16 maart had verklaard, de gesprekken 'stroef' verliepen, eiste de Syrische delegatie dat de IND er niet bij aanwezig was. Deze stemde daarmee in, zodat het overgrote deel van de gesprekken plaatsvond zonder dat er medewerkers van de dienst bij waren. De critici vreesden dat daardoor hun veiligheid in gevaar kwam bij terugkeer naar Syrië, een land dat bekend stond als een notoir mensenrechtenschender. Op 28 maart maakte de minister bekend dat zij vanwege de gang van zaken twee hoge medewerkers van de IND uit hun functie had gezet.

Volgens de minister was er bij de IND geen sprake van kwade opzet, maar van gebrek aan 'sensitiviteit'. Haar werd echter verweten dat zij de Kamer over de fouten van de dienst onvolledig en onjuist had geïnformeerd. Dit verwijt, in politiek Den Haag beschouwd als een 'politieke doodzonde', trof haar ook al in december 2005 toen een vergelijkbare kwestie speelde met Congolese asielzoekers. Bij die gelegenheid werd eveneens een motie van afkeuring ingediend en – met een iets ruimere meerderheid dan nu – verworpen.

Regeringsadviesorgaan WRR bepleit opbouwende dialoog met islam

Op 11 april 2006 verscheen van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), het belangrijkste wetenschappelijke adviesorgaan van de regering, een rapport dat beoogde positieve tendensen in de islam aan te grijpen voor het bevorderen van democratisering en mensenrechten. Onder de titel *Dynamiek in islamitisch activisme* werd een alternatief geschetst voor de volgens de raad overheersend geworden verhouding van 'wantrouwen en angst' tussen moslims en niet-moslims. Onderzoek naar het islamitisch-politiek denken, islamitische politieke bewegingen en islamitisch recht resulteerde in 'de bevinding (...) dat het islamitisch activisme wel degelijk aanknopingspunten biedt voor democratisering en mensenrechten'. Het inzicht dat een positievere benadering mogelijk was, werd echter belemmerd doordat 'het politieke en publieke debat in Nederland [getuigt] van onvoldoende kennis van de islam en de vele islamitisch-politieke denkstromingen en bewegingen'.

De onderzoekers wezen er op dat het *islamitisch-politieke denken* niet alleen werd uitgedragen door degenen die beginselen als de scheiding van kerk en staat, democratie, rechtsstaat en mensenrechten afwezen, maar ook door hen die deze juist nastreefden op islamitische gronden. Voor *islamitische politieke bewegingen* was 'transnationaal terrorisme' niet kenmerkend, maar veeleer een zeer uiteenlopend geheel van stromingen, waaronder ook groepen die hervormingen binnen het bestaande politieke systeem nastreefden, terwijl sommige radicalere groepen in moslimlanden na verloop van tijd een meer pragmatische opstelling kozen. Dezelfde veelzijdigheid was vast te stellen bij de interpretatie van het *islamitisch recht*. De strenge lezing naar de letter ervan had de laatste vijftien jaar aan invloed ingeboet, aldus de WRR-onderzoeksgroep.

Beleidsadviezen

De WRR pleitte voor een beleid in het kader van de Europese Unie, met de volgende uitgangspunten:

- Rekening houden met de diversiteit van islamitisch activisme;
- Onderkennen van islamitisch activisme als potentieel constructieve politieke en juridische factor voor de ontwikkeling van moslimlanden;
- Aansluiten bij endogene ontwikkelingsprocessen en -trajecten die democratie en mensenrechten bevorderen;

Nederland

• Investeren in een geïnformeerde publieke opinie over islamitisch activisme en de hoofdlijnen van het daarop gerichte beleid.

De raad hield tevens een pleidooi voor het onderhouden van contacten met religieuze groeperingen in moslimlanden:

'In het verleden heeft de EU met pleidooien voor democratisering en verbetering van mensenrechten in naburige moslimlanden vooral de hoop gevestigd op niet-religieuze bewegingen en partijen, ook als die groepen nauwelijks politiek draagvlak hadden onder de lokale bevolking. Maar steeds duidelijker blijkt dat het negeren van de politieke en juridische agenda van religieus activisme geen oplossing biedt en zelfs averechts kan uitwerken. Niet alleen ontmoedigt zo'n houding islamitische groepen met een grote achterban onder de bevolking die bereid zijn *binnen* het bestaande stelsel te streven naar geleidelijke politieke liberalisering, maar ze voedt ook de wijdverbreide opvatting onder gewone burgers in de moslimwereld dat secularisme en (westerse) democratie per definitie anti-religieuze belangen dienen. De roep om islamisering wordt zo alleen maar aangewakkerd. (...) Serieuze hervormingen in de richting van de internationale maatstaven verdienen ondersteuning, ook waar deze plaatsvinden vanuit een islamitisch discours. Progressieve verbeteringen van mensenrechten zijn in veel moslimlanden nu eenmaal gemakkelijker te aanvaarden als die kunnen worden ingebed in de eigen traditie en cultuur.'

Weinig linkse colleges ondanks verkiezingsoverwinning PvdA en SP

De overwinning bij de gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006 voor de Partij van de Arbeid (PvdA) en de Socialistische Partij (SP) leidde in weinig gemeenten tot exclusief linkse colleges. De PvdA, in 23 van de 25 grootste gemeenten de partij met de meeste zetels, koos veelal voor vertrouwde partijen met veel bestuurservaring – in het bijzonder de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en het Christen-Democratisch Appèl (CDA), regeringspartijen waartegen zij landelijk oppositie voerde. Ook ontstonden brede coalities tussen PvdA en CDA en/of VVD, waar niet de SP maar bijvoorbeeld wel GroenLinks (GL) deel van uitmaakte. Laatstgenoemde partij werd bij onderhandelingen in het algemeen als inschikkelijker ervaren dan de SP.
In Groningen kwam wel een college van PvdA, SP en GL tot stand. Dat gold ook voor Nijmegen, maar dat was daar in de voorgaande jaren ook al het geval. In Amsterdam vormden PvdA en GL een college, waarmee voor het eerst sinds zestien jaar de VVD niet in het gemeentebestuur vertegenwoordigd was. In Utrecht werd ook een wethouder geleverd door de ChristenUnie (CU), eveneens een winnaar van de verkiezingen. Rotterdam zou niet langer meebestuurd worden door Leefbaar Rotterdam (LR), maar koerste onder leiding van de PvdA af op een breed college.

Procentuele deelname politieke partijen aan gemeentebesturen
(stand van zaken per 18 april 2006)

	2002-2006	2006-2010	winst/verlies
Partij van de Arbeid (PvdA)	59,6	78,7	+
Christen-Democratisch Appèl (CDA)	78,0	68,8	-
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	46,1	43,4	-
Lokale partijen	46,5	33,9	-
ChristenUnie (CU)	14,3	19,0	+
GroenLinks (GL)	15,1	16,7	+
Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	10,2	9,5	-
Democraten 66 (D66)	7,3	4,5	-
Socialistische Partij (SP)	2,0	4,1	+
Overige	18,0	15,4	-

Zeker vier kamerleden worden wethouder

Van een viertal volksvertegenwoordigers was intussen bekend dat zij hun lidmaatschap van de Tweede Kamer zouden inruilen voor een wethouderspost. Adri Duivesteijn (PvdA) werd gemeentebestuurder in Almere en Ruud Luchtenveld (VVD) in Amersfoort. Marijke Vos (GL) verliet de Kamer voor een wethouderspost in Amsterdam. Ook kamerlid Myra Koomen (CDA) legde haar functie neer en werd wethouder in Enschede.

Nieuwe liquidatie in Amsterdamse onderwereld

In een café in Amsterdam werd op 20 april 2006 de 50-jarige uitbater Thomas van der Bijl door drie onbekende mannen gedood. Volgens ingewijden was het slachtoffer een zakenpartner van de in november 2005 geliquideerde vastgoedhandelaar Kees Houtman en van Willem Holleeder die in januari werd gearresteerd en een centrale rol in het onderwereldcircuit werd toegedicht.
Van der Bijl zat tijdelijk in voorarrest na een arrestatie, eind maart, op verdenking van hasjhandel. Het vermoeden bestond dat hij toen een belastende verklaring had afgelegd tegen Holleeder, omdat die Houtman zou hebben afgeperst. In mei zou het proces tegen Holleeder beginnen.

SGP doet concessie aan partijrechten van vrouwen

Man en vrouw schiep Hij hen was de titel van een op 21 april 2006 verschenen rapport waarin het partijbestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) voorstelde een beperkt lidmaatschap voor vrouwen in te stellen. Zij kenden alleen nog de mogelijkheid van een bijzonder lidmaatschap, met uitsluiting van stemrecht en het bekleden van bestuursfuncties. Nu zouden zij een volwaardig lidmaatschap met stemrecht kunnen verkrijgen, maar zich verkiesbaar stellen bleef voor vrouwen onmogelijk. Over het voorstel zou in juni door de partij worden gestemd en daarbij was een twee derde meerderheid nodig.
Het voorstel was het resultaat van twee ontwikkelingen. Enerzijds waren er binnen de SGP zelf, in het bijzonder vanuit de jongerenafdeling, stemmen opgegaan om vrouwen dezelfde rechten als mannen toe te kennen. Anderzijds had de rechter in september 2005 bepaald dat de overheidssubsidie aan de partij moest worden opgeschort op grond van discriminatie. Dat kon de SGP in aanzienlijke financiële problemen brengen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kabinet neemt maatregelen voor herstel koopkracht

Het kabinet kondigde op 20 april 2006 een serie maatregelen aan die bedoeld waren om de koopkracht van burgers en bedrijven, die onder druk was komen te staan door eerdere beleidsmaatregelen, te herstellen. Het ging in totaal om ruim 1 miljard euro in 2006 en 1,5 miljard euro in 2007. Het hoogste bedrag (750 miljoen) werd gereserveerd voor een verlaging van de vennootschapsbelasting, maar werd pas in het tweede jaar van kracht. In 2006 gingen de compensatiemaatregelen naar alle burgers of naar bepaalde groepen die extra getroffen waren.
Voor 2006 werden de volgende bedragen uitgetrokken:
• Afschaffing energieheffing huishoudens (375 miljoen). De opbrengsten van de

heffing waren bestemd voor het subsidiëren van duurzame energie, hetgeen nu uit de begroting zou worden betaald.
• Handhaving zorgtoeslag (350 miljoen). Het oorspronkelijke voornemen was deze te korten omdat de zorgpremies lager waren uitgevallen dan verwacht;
• Extra tegemoetkoming gepensioneerde rijksambtenaren voor de gestegen zorgpremies (130 miljoen);
• Extra ondersteuning voor degenen die vielen onder de Nabestaandenwet (15 miljoen);
• Beperking van de huurverhoging (160 miljoen).

In 2007 zouden de WW-premies verlaagd worden (500 miljoen) en zou er meer geld (250 miljoen) gaan naar verhoging van de kinderbijslag en naar kinderopvang. Door de 750 miljoen die werd gebruikt om de vennootschapsbelasting te verlagen, daalde deze van 29,6 naar 25 procent.

JUSTITIE

Straffen tot twintig maanden geëist tegen Ahold-top

Officier van justitie Hendrik-Jan Biemond eiste op 4 april 2006 gevangenisstraffen tot twintig maanden tegen vier voormalige topfunctionarissen van de beursgenoteerde vennootschap Koninklijke Ahold. In februari 2003 was het bedrijf in moeilijkheden geraakt, toen bleek dat de omzet over voorgaande jaren bij de Amerikaanse dochteronderneming US Foodservice veel lager was dan gerapporteerd. Tijdens het onderzoek dat volgde kwamen meer onregelmatigheden aan het licht.
Voormalig president Cees van der Hoeven en ex-financieel directeur Michiel Meurs hoorden beiden twintig maanden, waarvan zes voorwaardelijk, tegen zich eisen. Tegen voormalig bestuurder Jan Andreae was de eis twaalf maanden waarvan zes voorwaardelijk en tegen Roland Fahlin, voormalig commissaris, twaalf maanden waarvan negen voorwaardelijk. De oud-bestuurders werd ten laste gelegd dat zij meerdere malen valsheid in geschrifte hadden gepleegd en een onjuiste jaarrekening hadden gepubliceerd. Ook hadden zij zich volgens het OM schuldig gemaakt aan misleiding van beleggers in een prospectus bij aandelenuitgifte en aan oplichting van de accountant. Daarmee hadden zij het vertrouwen in het Nederlandse bedrijfsleven en in het bijzonder in Koninklijke Ahold geschonden. Het ging hen niet om zelfgewin, maar hun handelen getuigde van gebrek aan integriteit, aldus het OM.
De rechtbank zou op 22 mei uitspraak doen.

ONDERWIJS

Inspectie wijst op onderwijsproblemen van kwetsbare leerlingen

Op 25 april 2006 presenteerde de Inspectie van het Onderwijs (IO) het jaarverslag 2004/2005 onder de titel *De staat van het onderwijs*, waarin vooral het tekortschieten van onderricht aan kwetsbare leerlingen werd benadrukt. Ook werd aandacht besteed aan het oordeel van leerlingen over de gevolgde lessen, de betekenis van het 'nieuwe leren' dat de school voor hen aantrekkelijker moest maken alsmede aan problemen van geweld en discriminatie.
De inspectie stelde vast dat een kwart van de leerlingen het basisonderwijs verliet met een leesachterstand van ten minste twee jaar. De kwaliteit van het leesonderwijs liet te wensen over. Zo beheerste van de leerlingen op het Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs (VMBO) 20 procent het Nederlands onvoldoende om de speciaal voor hen geschreven schoolboeken zelfstandig te lezen. De taalachterstand werkte door in problemen die de leerlingen later ondervonden bij stage of werk. Taalmoeilijkheden speelden zowel onder autochtone als allochtone achterstandsleerlingen.
De wijze waarop vaak ingrijpende veranderingen in het onderwijs werden doorgevoerd, was niet altijd zorgvuldig, constateerde het rapport. Scholen konden soms niet aan de gestelde eisen voldoen en vooral leerlingen met een achterstand hadden hier nadeel van.
Uit het verslag bleek dat meer dan de helft van de leerlingen in het voortgezet onderwijs geen positief oordeel had over het lesprogramma. Rond de 25 procent noemde de lessen saai en vervelend.
Positief was het rapport over pogingen van scholen om via het nieuwe leren het onderwijs aantrekkelijker te maken. Naar verwachting zou dit het probleem van vroegtijdig schoolverlaten doen verminderen. Goede begeleiding was daarbij wel noodzakelijk.
Het fysieke geweld tussen leerlingen op basisscholen was toegenomen. Gemiddeld had het Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs (HAVO) en het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (VWO) hier het meest adequaat op gereageerd via een veiligheidsbeleid. Daardoor werd het geweld meer bespreekbaar en konden slachtoffers gehoord worden. Verder werd er met name op VMBO-scholen meer gediscrimineerd. Van incidenten die met geweld of discriminatie te maken hadden, ontbrak op de meeste scholen een afdoende registratie.

GEZONDHEID EN ZORG

Zware beroepssancties tegen artsen van actrice Sylvia Millecam

Het medisch tuchtcollege oordeelde op 7 april 2006 dat drie artsen die de aan kanker gestorven actrice Sylvia Millecam (1956-2001) behandelden, de kans op haar genezing hadden weggenomen. Deze kans was volgens het college geruime tijd redelijk tot goed, indien zij zich tijdig tot de reguliere geneeskunde had gewend. De drie artsen, tevens alternatief genezer, hadden haar dit volgens het college duidelijk moeten maken. Millecam had in mei 2000 de diagnose borstkanker gekregen. Vanwege haar weerstand jegens de reguliere geneeskunde had zij haar toevlucht gezocht tot alternatieven en bezocht tot augustus 2001 talloze zorgverleners en zorginstellingen uit deze sector.
De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) had het tuchtcollege op 7 februari 2006 verzocht de drie artsen voorgoed uit hun functie te zetten. Het tuchtcollege ging minder ver, maar trof evengoed harde sancties. René B. kreeg, mede omdat hij al eerder tijdelijk was geschorst, een verbod om ooit nog het artsenvak uit te oefenen. Jos K. mocht dit een jaar lang niet doen en internist Erik D. gedurende een half jaar. Zij konden overigens wel blijven werken als alternatief therapeut.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Weduwe van kunstenaar Lucebert draagt werken over aan het rijk

Tony Swaanswijk-Koek, weduwe van de kunstenaar Lucebert, droeg op 10 april 2006 diens werken over aan het rijk. Dat gebeurde in het atelier in Bergen waar hij had gewerkt. Het ging om ongeveer 2.200 werken, waaronder 200 schilderijen, van Lucebert

Nederland

die behalve schilder ook dichter, tekenaar en lithograaf was. De collectie zou in bruikleen worden gegeven aan musea en andere instellingen in binnen- en buitenland. Dat was overeenkomstig de wens van Lucebert dat zijn werk zichtbaar zou blijven.
Lubertus Jacobus Swaanswijk, zoals Lucebert in werkelijkheid heette, leefde van 1924 tot 1994. Hij raakte oorspronkelijk betrokken bij de experimentele kunst van de Cobrabeweging en werd bekend als experimenteel dichter van de zogeheten Vijftigers, een literaire beweging van eind jaren '40 van de twintigste eeuw. Over Lucebert zou rond 2010 een levensbeschrijving verschijnen van de hand van Wim Hazeu, die al eerder biografieën van Gerrit Achterberg, Jan Slauerhoff en Simon Vestdijk publiceerde.

EUROPESE UNIE

Toegang voor werknemers uit nieuwe lidstaten vanaf 2007

Op 31 maart 2006 besloot het kabinet om de Nederlandse arbeidsmarkt per 1 januari 2007 open te stellen voor werknemers uit Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. Dat waren landen die in mei 2004 waren toegetreden tot de Europese Unie. De beslissing betekende feitelijk een volledige toegang voor deze buitenlandse arbeidskrachten omdat het criterium verviel dat er voor het betreffende werk geen mensen beschikbaar waren uit Nederland of een van de andere 'oude' lidstaten. Voorafgaand aan de inwerkingtreding zou het vanaf 1 mei gemakkelijker worden een werkvergunning te verkrijgen: er zou alleen nog worden beoordeeld of er sprake was van correcte beloning en passende huisvesting.
Het kabinet nam tevens maatregelen om ongewenste neveneffecten tegen te gaan, namelijk oneerlijke concurrentie en onderbetaling. De Arbeidsinspectie zou er scherper op toezien dat werkgevers het wettelijk minimumloon betaalden. Deze zou tevens nauwer samenwerken met de Belastingdienst bij de bestrijding van illegale arbeid en zwart werk.

BUITENLANDSE ZAKEN

Uitgeprocedeerde asielzoekers Iran voorlopig niet teruggestuurd

Minister Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie zegde op 12 april 2006 de Tweede Kamer toe dat uitgeprocedeerde asielzoekers uit Iran voorlopig in Nederland konden blijven. Het ging om homoseksuelen en tot het christendom bekeerde voormalige moslims, die volgens de Kamer vervolging te vrezen hadden. Alleen de Lijst Pim Fortuijn (LPF) achtte Iran veilig genoeg voor terugzending.
De uitzettingen waren in juli 2005 opgeschort, met als concrete aanleiding het ophangen van twee Iraanse jongens, om redenen die te maken zouden hebben gehad met homoseksualiteit. Hoewel in dit ene geval onduidelijkheid bestond over de achtergrond, was het ter dood brengen van enkele duizenden homoseksuelen sinds 1979 volgens mensenrechtenorganisaties een feit.
In maart 2006 had minister Verdonk verklaard dat de uitzettingen weer konden voortgaan, maar zegde op 9 maart, in een debat op verzoek van André Rouvoet van de ChristenUnie (CU), al toe dat christenen voorlopig konden blijven. Ook had de minister informeel laten weten dat in geval van homoseksuelen per geval zou worden bekeken of terugsturen naar Iran verantwoord was.

OVERLEDEN

Johan Stekelenburg, oud-voorzitter FNV

Op 22 september 2003 overleed Johannes Stekelenburg op 61-jarige leeftijd in Tilburg aan de gevolgen van slokdarmkanker. Hij werd geboren op 31 oktober 1941 in Maarssen.
Na enkele jaren bij het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (NVV), werkte hij vanaf 1972 als districtsbestuurder van de Industriebond FNV (Federatie Nederlandse Vakbewegingen) bij verschillende districten. Stekelenburg maakte carrière binnen de vakbond, ondanks interne kritiek dat hij niet links genoeg was. In 1988 volgde hij Hans Pont op als voorzitter van de FNV. Stekelenburg wist de FNV uit de crisis te halen en vormde de vakbond om tot een strijdbare, pragmatische, op overleg gerichte organisatie. In 1991 mislukte overleg over de WAO-ingrepen en ook een massademonstratie in Den Haag had niet het gewenste effect. Dit sterkte Stekelenburg in de opvatting dat een demonstratie hooguit zinvol was als uitlaatklep van onvrede.
Na zijn vertrek bij de vakbond was Stekelenburg van 1997 tot 2003 burgemeester van Tilburg. Ondanks aanvankelijke scepsis en tegenstand, vooral van het invloedrijke CDA, groeide Stekelenburg uit tot een geliefde en daadkrachtige bestuurder.
Hoewel Stekelenburg lid was van de Partij van de Arbeid (PvdA), vervulde hij geen belangrijke functies binnen de partij. Mogelijk vanwege zijn gebrek aan Haagse en internationale ervaring. Wel was hij van 1999-2003 (vice-)fractievoorzitter voor de Pvda in de Eerste Kamer. Begin 2003 werd hij in de aanloop naar de verkiezingen zelfs genoemd als kandidaat-premier.
Stekelenburg, die een meester was in het sluiten van 'polderakkoorden' was werknemerscommissaris bij talloze bedrijven en werd vaak gevraagd om te bemiddelen bij conflicten, zoals bij de politie en de NS. Stekelenburg werd een 'mensenmens' genoemd: hij was altijd benaderbaar en altijd bereikbaar. Frank Houben, de commissaris van de koningin in Noord-Brabant, typeerde hem als 'een krachtdadig bestuurder die zocht naar consensus en opkwam voor kwetsbare mensen'.

Leendert Ginjaar, oud-minister

Op 17 september 2003 overleed te Goes op 75-jarige leeftijd oud-minister en VVD-lid van de Eerste Kamer Leendert Ginjaar. Hij werd op 28 mei 1928 geboren te Leiden, waar hij ook studeerde en promoveerde. Na een loopbaan bij TNO kwam de scheikundige Ginjaar als VVD-minister voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne in het kabinet-Van Agt I.
Onder zijn met minister Job de Ruiter gedeelde verantwoordelijkheid kwam tevens na een lange periode van maatschappelijke en politieke discussie de Wet afbreking zwangerschap (abortus) tot stand.
Na 1981 was Ginjaar lid en fractievoorzitter van de VVD-senaatsfractie en VVD-partijvoorzitter. Gedurende die periode vervulde hij vele publieke en bestuurlijke (neven) functies.
In 1989 stuurde hij als VVD-voorzittter aan op de val van het tweede kabinet-Lubbers. Ook speelde hij een belangrijke rol bij de wisseling van het VVD-leiderschap tussen Voorhoeve en Bolkestein.
Algemeen stond Ginjaar te boek als de eerste minister die een integrale, samenhangende aanpak voor de verbetering van het milieu ontwikkelde en degene die de milieu-effectrapportage (MER) had ingesteld. Ginjaar stelde zich altijd bescheiden op. Ty-

perend waren de woorden die hij sprak bij zijn afscheid als VVD-partijvoorzitter in 1991: 'Geen heisa rond mijn vertrek; ik draag alleen de hamer over'.

Joop Bakker, oud-minister

Op 3 oktober 2003 overleed Johannes Age (Joop) Bakker op 82-jarige leeftijd in zijn woonplaats Wassenaar. Bakker werd op 27 mei 1921 geboren in Bolsward. Na zijn studie economie was hij enkele jaren werkzaam bij het familiebedrijf. Hij werd burgemeester, eerst van Andijk en vervolgens van Hoogeveen.
Bakker was lid van de Anti-revolutionaire Partij (ARP) die later opging in het Christen Democratisch Appèl (CDA). Vanaf 1963 bekleedde hij verschillende regeringsfuncties. Bakker was staatssecretaris en vervolgens minister van Economische zaken, daarna was hij minister van Verkeer en Waterstaat en tevens vice-premier, belast met de coördinatie van de aangelegenheden betreffende Suriname en de Nederlandse Antillen. Na zijn vertrek uit de politiek in 1972 werd hij topman van verzekeringsbedrijf AGO (inmiddels AEGON).
Als minister van Verkeer en Waterstaat zorgde Bakker voor de eerste wetgeving tegen waterverontreiniging. Andere wapenfeiten waren een wet die het aanleggen van centrale antennesystemen mogelijk maakte en de wet tot tijdelijke steunverlening aan de spoorwegen.

Gerrit Wagner, oud president-directeur Shell

Op 8 oktober 2003 overleed Gerrit Abram Wagner op 87-jarige leeftijd in Wassenaar. Hij werd geboren op 21 oktober 1916 in Maassluis. Zijn hele werkzame leven was Wagner verbonden aan Shell en maakte bij dit bedrijf twee oliecrises mee. Hij klom op tot president-directeur en was na zijn terugtreden in 1977 nog tien jaar president-commissaris van Shell.
In 1981 werd Wagner gevraagd om voorzitter te worden van een adviescommissie die oplossingen moest aandragen voor de ernstige economische problemen. Het toenmalige kabinet vond de aanbevelingen van de commissie-Wagner te radicaal. Met het aantreden van het eerste kabinet-Lubbers (eind 1982) werden ze echter in hoog tempo omgezet in beleid. Wagner noemde het feit dat het zolang duurde voordat werd ingegrepen de 'wet van de sociale traagheid'.
De zakenman Wagner vond dat het bedrijfsleven zich moest laten horen. 'Men kan mij verwijten: die Wagner heeft een goed inkomen, die heeft gemakkelijk praten. Dat is waar, maar daarom hoef ik mijn mond niet te houden.'

Rie Mastenbroek, Olympisch zwemkampioene

Op 6 november 2003 overleed Rie Mastenbroek op 84-jarige leeftijd in Rotterdam. Op 26 februari 1919 was zij als Hendrika Wilhelmina Mastenbroek in Rotterdam geboren. Op 15-jarige leeftijd won Mastenbroek een zilveren en drie gouden medailles tijdens de Europese kampioenschappen. Twee jaar later, tijdens de Olympische Zomerspelen van 1936 in Berlijn, herhaalde ze deze prestatie. Gedurende haar carrière brak ze negen wereldrecords. In 1968 werd Mastenbroek opgenomen in de International Swimming Hall of Fame en in 1997 ontving zij de gouden *Olympic Order*, de hoogste Olympische onderscheiding.
Toen haar in 2000 werd gevraagd wat de Spelen van Berlijn haar hadden opgeleverd, antwoordde de 'keizerin van Berlijn' resoluut: 'geen mallemoer'.

Ernst Kossmann, historicus

Op 8 november 2003 overleed de historicus Ernst Heinrich Kossmann in Groningen. Hij werd geboren op 31 januari 1922 in Leiden. Zijn tweelingbroer was de schrijver Alfred Kossmann. Hij studeerde geschiedenis in Leiden en promoveerde in 1954 met een proefschrift over de Franse zeventiende-eeuwse 'Fronde'. In 1957 werd Kossmann hoogleraar Nederlandse geschiedenis in Londen. Van 1966 tot 1987 was hij hoogleraar in de geschiedenis na de middeleeuwen in Groningen. Zijn bekendste werk was 'De Lage Landen', een boek over de geschiedenis van Nederland en België vanaf 1780. Kossmann combineerde een wetenschappelijke benadering van het verleden met geschiedschrijving voor een breder publiek. Volgens hoogleraar geschiedenisfilosofie Frank Ankersmit, die Kossmann prees als 'een van de laatste grote historici', was Kossmanns specialisme politieke theorie: 'Hij beschouwde het verleden met een sterk filosofische inslag.' Zelf zei Kossmann 'Ik vind de geschiedenis pas interessant als ik er een probleem van kan maken'.

Hans Vonk, dirigent

De dirigent Hans Vonk overleed op 29 augustus 2004 op 62-jarige leeftijd in zijn geboorteplaats Amsterdam na een langdurige spierziekte. Hij werd geboren op 18 juni 1942. Vonk studeerde piano en volgde directielessen en werkte als (gast)dirigent bij orkesten in binnen- en buitenland. Zo was hij jarenlang dirigent van het Residentie Orkest en chef-dirigent in St. Louis (Verenigde Staten). Door zijn ziekte kon hij de laatste jaren niet meer werken.
Vonk beheerste het klassieke èn het eigentijdse repertoire: hij werd beschouwd als een degelijk dirigent, niet als groot vernieuwer. Zijn grootste teleurstelling was, dat het Concertgebouworkest niet hem maar Riccardo Chailly vroeg als opvolger van Bernard Haitink.

Donald Jones, Nederlands eerste zwarte entertainer

Op 5 november 2004 overleed Donald Jones op 72-jarige leeftijd in Amsterdam. Hij werd op 24 januari 1932 geboren in New York, in de wijk Harlem. Begin jaren vijftig danste hij bij het showgroepje The Moderniques. Toen de groep tijdens een Europese tournee in Amsterdam uit elkaar viel, besloot Jones in Amsterdam te blijven onder andere om het racisme in Amerika te ontvluchten. Na een zangoptreden in het cabaret Tingel Tangel kreeg hij in 1957 een vaste rol als de werkstudent Dinky in de tv-serie Pension Hommeles. Later danste Jones in de Snip&Snap-revue en de André van Duin-shows. Ook speelde hij komieke rollen in kinderseries. Hoogtepunt in zijn acteercarrière was zijn rol in de toneelvoorstelling 'De fantast'. Donald Jones was Nederlands eerste zwarte entertainer.
Zijn lenige danslijf en onschuldige oogopslag in combinatie met zijn onweerstaanbare Amerikaanse accent zorgden ervoor dat Jones in Nederland uitgroeide tot een publiekslieveling.

Jan van Vlijmen, componist

Op 24 december 2004 overleed Jan van Vlijmen in Réveillon, Frankrijk. Hij werd geboren op 11 oktober 1935 in Rotterdam. Van Vlijmen studeerde piano, orgel en compositie aan het Utrechts Conservatorium. Naast seriële kamermuziek en liederen, waarvoor hij diverse prijzen ontving, componeerde

Van Vlijmen (opera)werken met anderen, onder wie Louis Andriessen, Reinbert de Leeuw en Peter Schat. In 1967 werd hij adjunct-directeur en later directeur van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Onder zijn verantwoordelijkheid werden grote projecten gestart rond Monteverdi en Stockhausen. Ook heeft Van Vlijmen gezorgd voor de totstandkoming van een nieuw conservatoriumgebouw. Later vervulde Van Vlijmen enkele jaren het intendantschap van De Nederlandse Opera en was hij zeven jaar artistiek directeur van het Holland Festival. Als directeur van het Haagse Conservatorium voerde hij belangrijke vernieuwingen in het muziekvakonderwijs door, onder meer op het terrein van de barok- en renaissancemuziek en de moderne en elektronische muziek. Ook daarbuiten leverde hij een belangrijke bijdrage aan de discussie over de (re)organisatie van het Nederlandse muziekleven en muziekonderwijs.

(Vorige berichten pagina 210/3 e.v. - 2006)

NOORWEGEN

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Waterkrachtproductie blijft in publieke handen

Minister van Olie en Energie Odd Roger Enoksen maakte op 20 april 2006 bekend dat de voor het land cruciale energiebron waterkracht in publieke handen zou blijven. Daarmee ging hij in tegen de Europese eis om meer private investeringen in de sector toe te staan. Het Noorse systeem betekende dat verleende concessies aan buitenlandse of privé-investeerders automatisch verliepen na 60 jaar, waarna het staatseigendom weer hersteld werd. Publieke concessies daarentegen werden voor onbeperkte tijd verstrekt. De eigendomsregeling was van extra groot belang omdat Noorwegen in hoge mate van waterkracht afhankelijk was: deze voorzag in vrijwel de gehele binnenlandse energiebehoefte.

De privatiseringseis werd geformuleerd door de toezichthoudende instantie van de EFTA, de Europese Vrijhandels Associatie. Tot dit samenwerkingsverband behoorden sinds 1995 alleen nog Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland, nadat andere landen waren uitgetreden vanwege hun aansluiting bij de Europese Unie. Drie van de vier lidstaten, alleen Zwitserland uitgezonderd, waren met de EU verbonden via de Europese Economische Ruimte (EER). Het EER-akkoord regelde onder meer een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal tussen de deelnemende landen. Omdat de eigendomsregeling voor waterkracht publieke en private investeerders niet gelijk behandelde en de laatste categorie zou afschrikken om actief te worden in de sector, was het Noorse systeem volgens de EFTA in strijd met het EER-akkoord.

NATUUR EN MILIEU

Noorwegen gaat ondanks protesten door met commerciële walvisvangst

Op 20 april 2006 diende Groot-Brittannië namens twaalf landen een formeel protest in bij Noorwegen vanwege het voornemen om in 2006 de commerciële vangst van ruim 1.000 dwergvinvissen toe te staan. Tot dit aantal, het hoogste van de laatste twee decennia, was op 21 december 2005 besloten. Het protest werd onderschreven door Argentinië, Australië, België, Brazilië, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland, Nieuw Zeeland, Oostenrijk, Spanje en Tsjechië.

Volgens Karsten Klepsvik, woordvoerder van het Noorse ministerie van Buitenlandse zaken en tevens lid van het officiële comité voor de walvisvaart, liep de populatie dwergvinvissen met het quotum waartoe was besloten, geen gevaar. Het betrof maar 1 procent van het totale aantal van naar schatting 107.000 exemplaren van deze walvissoort in de Noord-Atlantische wateren, zo stelde hij.

Noorwegen had de commerciële walvisjacht in 1993 hervat, ondanks een zeven jaar eerder afgekondigd wereldwijd verbod.

BUITENLANDSE ZAKEN

Hulp aan Palestijnse Autoriteit bevroren

In navolging van andere Europese landen besloot ook Noorwegen om de financiële hulp aan de Palestijnse autoriteit (PA) te bevriezen, zo deelden de autoriteiten op 9 april 2006 mee. De hulp bedroeg rond de 57 miljoen dollar (ca. 45 miljoen euro) per jaar. De maatregel was een antwoord op de verkiezingsoverwinning en de daarop volgende regeringsverantwoordelijkheid in de Palestijnse gebieden van de radicale organisatie Hamas. Deze kwam voor op de door de Europese Unie gehanteerde lijst van terroristische organisaties.

(Vorige berichten pagina 153/2 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Toenemend geweld tegen niet-Russen

Skinheads sloegen op 1 april 2006 in Moskou de minister van Cultuur van de deelrepubliek Kabardino-Balkarië in de Noord-Kaukasus, Zaoer Toetov, het ziekenhuis in. De zaak leidde tot grote opschudding, ook omdat de politie haar wilde afdoen als 'hooliganisme', ongericht geweld. Volgens velen was het juist een vorm van racistisch gemotiveerd geweld. De minister zei dat twintig dronken skinheads de kindervolksdansgroep van zijn dochtertje te lijf gingen en hem in elkaar sloegen toen hij dat probeerde te verhinderen. Het Openbaar Ministerie maakte twee dagen later bekend de zaak toch als raciaal geweld te gaan vervolgen.

Er was sprake van een sterke toename van raciaal geweld, waarvan vooral mensen uit Afrika, Centraal-Azië en de Noord-Kaukasus het slachtoffer werden. Critici verweten de Russische overheid te slap optreden tegen dit verschijnsel.

In de tweede helft van april ging er een ware golf van geweld tegen niet-Russen en buitenlanders over het land. Dat hing wellicht samen met de datum 20 april, de geboortedag van Adolf Hitler die vaak door rechtsextremisten in Rusland werd aangegrepen om tot gewelddaden over te gaan. De slachtoffers van de geweldsgolf waren Afrikanen, Chinezen, zigeuners en personen afkomstig uit de Noord-Kaukasus.

Bureaucratie sterk in omvang toegenomen

Het streven naar centralisatie door president Vladimir Poetin heeft de aanzienlijke omvang van de Russische bureaucratie verder doen toenemen, blijkbaar zonder een navenante verbetering van de dienstverlening voor gewone burgers. Dat meldde

persbureau *Reuters* op 12 april 2006. Een verstikkende bureaucratie was eeuwenlang een wezenlijk kenmerk van Rusland onder de tsaren en later ook onder het communisme.
Volgens de Federale Dienst voor Statistiek maakte 1 op de 100 Russen deel uit van de overheidsbureaucratie, wat meer was dan tien jaar eerder. Het cijfer voor 2005 was 1,46 miljoen, 10 procent meer dan in 2004.

Bouw stalinistisch monument gepland

Een groot gedenkteken, met een standbeeld van de vroegere sovjetheerser Jozef Stalin in het midden, zou in een afgelegen dorp in het hoge noorden weer worden opgebouwd, zo berichtte de *BBC* op 20 april 2006. Het gedenkteken, in de vorm van een gebouw, was in de jaren vijftig van de twintigste eeuw aangelegd in Koerejka in de poolcirkel, op het hoogtepunt van de Stalincultus, door gevangenen van de Goelag. Het was in 1961 gesloten en in 1995 door brand verwoest. Het besloeg 400 m2 en zou worden opgebouwd aan de hand van de oorspronkelijke tekeningen en oude foto's.
Functionarissen in de regio zeiden dat de wederopbouw niet politiek gemotiveerd was, maar beoogde het toerisme te bevorderen.

Beslan moeders vragen Poetin om grondig onderzoek

Verwanten van de slachtoffers van het gijzeldrama in Beslan in de Noord-Kaukasus, dat zich in september 2004 voltrok, herinnerden op 20 april 2006 in een brief president Vladimir Poetin aan een eerder gedane belofte een grondig onderzoek naar de toedracht te laten instellen. De leider van de groep genaamd Beslan Moeders, Soesanna Doedijeva, had de brief ondertekend. Familieleden van de slachtoffers hadden al eerder laten weten er bang voor te zijn dat hoge functionarissen die verantwoordelijk waren voor de afloop van het drama, buiten schot zouden blijven.
In totaal kwamen bij de gijzeling door Tsjetsjeense terroristen 330 mensen om, van wie de helft kinderen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Demonstraties tegen prijsstijgingen

Duizenden demonstranten, onder wie veel gepensioneerden, gingen op 8 april 2006 de straat op in steden vanaf de uiterste oostkust tot aan Moskou. Zij protesteerden tegen de gestegen prijzen voor energie en andere kosten van levensonderhoud. De prijsstijgingen waren vooral veroorzaakt door de geleidelijke afschaffing van subsidies op de kosten van levensonderhoud die nog uit de sovjettijd dateerden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vertraging economische groei in eerste kwartaal 2006

Het ministerie van Economische zaken maakte op 21 april 2006 bekend dat de Russische economie in het eerste kwartaal van 2006 met 4,4 procent was gegroeid vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. In de eerste drie maanden van 2005 bedroeg de groei van het bbp nog 5,2 procent. Voor heel 2006 rekende het ministerie op een groei van 6 procent; in 2005 was dat 6,4 procent.

NATUUR EN MILIEU

President Poetin zuinig op Bajkalmeer

President Vladimir Poetin verordonneerde op 26 april 2006 geheel onverwacht dat een geplande oliepijplijn bij het Bajkalmeer zo'n 40 kilometer verder van het meer vandaan moest lopen dan oorspronkelijk gepland. Poetin kreeg in het Siberische Tomsk een presentatie over de nieuwe pijplijn, waarna hij opstond en zei dat de leiding beter verplaatst kon worden omdat er ook aan toekomstige generaties moest worden gedacht.
De pijplijn, met een lengte van 4.118 kilometer, zou worden aangelegd door het Russische bedrijf Transneft. Dat had de route gepland vlak langs het meer, in een gebied dat aardbevingsgevoelig is.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Politie Dagestan schiet op betogers

In de Noord-Kaukasische republiek Dagestan opende de oproerpolitie op 25 april 2006 het vuur op een groep van honderden betogers. Daarbij werd één persoon gedood en raakten er tientallen gewond. Betogers bij een stadje in de republiek hadden het aftreden van het lokaal bestuur geëist.

Moskougezinde Tsjetsjeense regering ontbindt gevreesde militie

Ramzan Kadyrov, premier van de Moskougezinde regering in Tsjetsjenië, liet op 29 april 2006 weten dat zijn gevreesde privémilitie was ontbonden. Mensenrechtenorganisaties hadden de militie van Kadyrov herhaaldelijk aansprakelijk gesteld voor ontvoeringen, moord en marteling.
De vader van Ramzan Kadyrov, Ahmad Kadyrov, was president van Tsjetsjenië totdat hij in 2004 werd vermoord bij een bomaanslag die waarschijnlijk door Tsjetsjeense separatisten werd gepleegd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Conflict over wijnexport uit Georgië en Moldavië escaleert

Rusland verbood op 5 april 2006 de import van champagne en brandewijn uit Georgië en Moldavië, nadat de import van wijn uit beide landen in maart al was stopgezet. Russische persbureaus meldden dat het ministerie van Gezondheid de aanwezigheid van 'gevaarlijke pesticiden' in de wijnen had vastgesteld. De export van wijn en andere dranken naar Rusland was voor beide landen van groot economisch belang.

De regeringen van Georgië en Moldavië zagen het verbod als politiek gemotiveerd. Het verschil van mening tussen Moldavië en Rusland over de separatistische enclave Transdnjestrië was de laatste tijd verscherpt en Georgië had al jaren conflicten met Moskou, onder meer over de Russische steun aan de separatistische regeringen van Abchazië en Zuid-Ossetië.

Gazprom vergroot invloed in Armenië

Het Russische gasbedrijf Gazprom zou het eigendom krijgen van een deel van het Armeense gasnetwerk en van een elektriciteitscentrale, zo berichtte de *BBC* op 7 april 2006. In ruil daarvoor zou Gazprom Armenië tot 2009 gas leveren tegen de helft van de Europese prijs. Dat betekende overigens wel een prijsstijging naar 110 dollar (ca. 86 euro) per 1.000 kubieke meter, bijna een verdubbeling van de tot dan geldende prijs. Gazprom zou de controle krijgen over een deel van een 40 kilometer lange gaspijplijn die gas vervoerde van Iran naar Armenië. Rusland zou ook elektriciteit mogen

Russische Federatie

exporteren van de door gas aangedreven centrale Razdan-5.

Rus aan het hoofd van Kaspisch pijplijnconsortium

Het door Chevron geleide Caspian Pipeline Consortium (CPC) gaf op 26 april 2006 toe aan een Russische eis en stelde een man van het Kremlin aan het hoofd, in een poging om Moskous goedkeuring te krijgen voor uitbreiding van de pijplijn. Via deze ging ruwe olie van Kazachstan naar de Russische Zwarte zeekust, om vandaar verder te worden geëxporteerd richting de Middellandse zee.
Het CPC zei in een verklaring dat de aandeelhouders hadden ingestemd met de benoeming van Vladimir Razdoechov tot algemeen directeur. Hij was de tweede man bij het Russische staatsoliebedrijf Zarubezhneft. Razdoechov zou de eerste vertegenwoordiger van de Russische staat zijn die aan het hoofd kwam van het consortium.
Het consortium had in de voorgaande jaren zonder succes geprobeerd Russische toestemming te verkrijgen voor een verdubbeling van de capaciteit van de pijplijn tot meer dan 1,4 miljoen vaten per dag, om in te spelen op de stijging van de Kazachse olieproductie. De regeringen van Kazachstan, Oman en Rusland hadden belangen in het consortium, evenals diverse grote oliemaatschappijen waaronder ExxonMobil en Royal Dutch Shell. De drie staten konden volgens nieuwe regels de helft van het topmanagement van het CPC benoemen.

Schimmig bedrijf speelt belangrijke rol op energiemarkt

Na de onenigheid begin 2006 tussen Rusland en Oekraïne over aardgas bleek een onduidelijk bedrijf opeens een sleutelrol te spelen op de internationale energiemarkt. Na het bijleggen van de aardgasruzie tussen de twee landen zou de lucratieve verkoop en distributie van gas in Oekraïne en de doorverkoop ervan aan Europa worden uitbesteed aan RosUkrEnergo, een in Zwitserland geregistreerd bedrijf, dat voor de helft in handen was van Gazprom. Het Russische dagblad *Izvestia* berichtte op 26 april dat de andere helft in bezit was van de Oekraïense zakenlieden Dmitro Firtasj en Ivan Foersin. Aan die bekendmaking gingen berichten vooraf dat de Amerikaanse justitie een onderzoek instelde naar geruchten dat de grote man achter RosUkrEnergo Sejmon Mogilevitsj was, een beruchte gangsterbaas die door het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI) werd gezocht.
Verder had de ondernemer en filantroop George Soros in dagblad de *Financial Times* geschreven dat president Vladimir Poetin na zijn aantreden Gazprom had gebruikt om de controle over productie en over transport van gas naar buurlanden te herwinnen. Dat leidde volgens Soros tot een netwerk van ondoorzichtige bedrijven dat een dubbel doel diende: uitbreiding van de Russische macht en de vorming van persoonlijke fortuinen.

Schrijver Solzjenitsyn waarschuwt voor NAVO-complot

De Russische schrijver en Nobelprijswinnaar Aleksandr Solzjenitsyn uitte op 28 april 2006 scherpe kritiek op de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), die hij ervan beschuldigde Rusland volledig te willen 'omsingelen' en het land van zijn 'soevereiniteit' te willen 'beroven'. De 87-jarige schrijver deed zijn uitspraken in een zeldzaam interview met het Russisch weekblad *Moscow News*. Hij was in 1994 uit ballingschap naar Rusland teruggekeerd en was al jaren een scherp criticus van westerse waarden.

(Vorige berichten pagina 217/1 e.v. - 2006)

SLOWAKIJE

Slowakije

BINNENLAND

Vervroegde verkiezingen na val coalitie

Regering overleeft moties van wantrouwen

Een meerderheid van het Slowaakse parlement wees op 8 november 2005 twee moties van wantrouwen af die bij aanname tot het aftreden van de regering zouden hebben geleid. De ene kwam van de Beweging voor een Democratisch Slowakije (HZDS) van ex-premier Vladimir Meciar, de andere van de orthodoxe Communistische Partij.
De centrum-rechtse minderheidsregering van premier Mikulas Dzurinda, die over slechts 70 van de 150 parlementszetels beschikte, had in september ternauwernood een crisis overleefd. Sindsdien bestond er bezorgdheid op de financiële markten en was de waarde van de nationale munt gedaald.

Coalitie valt alsnog

Op 6 februari 2006 kwam er alsnog een einde aan de regeringscoalitie. Aanleiding was onenigheid met de Christen-Democratische Beweging (KDH) die voor gewetensbezwaarde katholieken bepaalde rechten opeiste. Premier Mikulas Dzurinda wees dit af omdat het de stabiliteit van het land zou bedreigen. Daarop stapte de KDH uit de regering. De Slowaakse politieke partijen besloten op 7 februari vervroegde verkiezingen uit te schrijven voor 17 juni. Naar verwachting zou het parlement met het voorstel akkoord gaan.

Minister van Onderwijs ontslagen vanwege campagnefinanciering

Premier Dzurinda ontsloeg op 30 maart minister van Onderwijs Frantisek Toth omdat hij zijn verkiezingscampagne met overheidsgeld zou hebben gefinancierd. In de aanloop naar de verkiezingen van 17 juni was laakbaar gedrag van politici een belangrijk onderwerp geworden.
In de peilingen stond de SDKU-DS van Dzurinda op slechts 11,5 procent. Deze partij was in januari ontstaan uit een samengaan van Dzurinda's Slowaakse Democratische en Christelijke Unie (SDKU) en de Democratische Partij (DS). Oppositiepartij Smer (Partij Richting – Derde Weg) zou op 34,5 procent kunnen rekenen.

Staatssecretaris Fedor benoemd tot minister van Defensie

President Ian Gasparovic benoemde op 1 februari 2006 staatssecretaris van Defensie Martin Fedor tot minister van Defensie. Fedor (31) verving Juraj Liska, die was afgetreden na het verongelukken van een militair transportvliegtuig op 21 januari waarbij 42 personen omkwamen.

Politie rolt smokkelnetwerk op

Minister van Binnenlandse zaken Vladimir Palko maakte op 2 februari 2006 bekend dat de politie een bende Vietnamese en Slowaakse mensensmokkelaars had opgerold die actief was in het grensgebied met Oekraïne. De gearresteerden konden gevangenisstraffen krijgen van acht tot dertien jaar.

Slowakije

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Schadevergoeding aan joodse gemeenschap

De joodse gemeenschap in Slowakije verklaarde op 30 november 2005 dat joodse overlevenden binnenkort een symbolische vergoeding zouden krijgen (tussen de 800 en 2.700 euro) uit een fonds van ruim 22 miljoen euro dat in 2002 door de regering ter beschikking was gesteld. Zo'n 1.140 (veelal in het buitenland levende) slachtoffers en nabestaanden hadden een claim ingediend.
Slowakije was tijdens de Tweede Wereldoorlog een bondgenoot van nazi-Duitsland en deporteerde 70.000 van de 90.000 Slowaakse joden.

Slowaak vrijgesproken van oorlogsmisdaden

Een Duitse rechtbank sprak op 19 december 2005 de 88-jarige in Duitsland wonende Slowaak Ladislav Niznansky vrij van de moord op 146 burgers in 1945. De rechtbank vond de bewijzen onvoldoende en twijfelde aan de onafhankelijkheid van de Slowaakse (communistische) rechtbank die hem in 1962 had veroordeeld.

JUSTITIE

Hoofd landbouwagentschap veroordeeld wegens corruptie

Het voormalige hoofd van het regionale Slowaakse landbouwagentschap werd op 28 februari 2006 veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar en een boete van 4.000 euro. Hij had een bouwvergunning afgegeven voor landbouwgrond in ruil voor 40.000 euro aan steekpenningen.

Slowaaks hof verbiedt extremistische partij

Het Hooggerechtshof besloot op 1 maart 2006 de fascistische Partij voor Slowaakse Nationale Eenheid (SP-NS) te verbieden. De partij vertolkte de ideeën van het fascistische Slowakije uit de Tweede Wereldoorlog. Aanleiding voor de uitspraak van het Hof was de oproep van de SP-NS om het stemrecht te beperken tot specifieke bevolkingsgroepen, hetgeen in strijd was met de grondwet.

Spanje

BUITENLANDSE ZAKEN

Politie van Slowakije en Oekraïne gaan samenwerken

Op 8 december 2005 verklaarde het ministerie van Binnenlandse zaken dat de politie van Slowakije en Oekraïne gezamenlijk de illegale migratie en de georganiseerde misdaad gingen bestrijden. De Europese Unie, waarvan Slowakije sinds mei 2004 lid was, had het land 50 miljoen euro gegeven om de 100 kilometer lange grens met Oekraïne beter te beveiligen. Sindsdien was de illegale migratie met de helft afgenomen.

Slowakije annuleert Iraakse schuld

De Slowaakse regering besloot op 21 december 2005 voor de tweede keer binnen zes maanden een Iraakse schuld kwijt te schelden. Minister van Financiën Ivan Miklos zei dat Irak de 121 miljoen euro waarschijnlijk toch niet kon terugbetalen en dat de kwijtschelding tevens een bijdrage was aan de opbouw van Irak.

Tsjechië en Slowakije bestrijden gezamenlijk illegale afvalstortingen

Tsjechië en Slowakije maakten op 2 maart 2006 bekend gezamenlijk het illegaal storten van Duits afval te gaan bestrijden door grensroutes intensiever te controleren. Sinds de toetreding van Slowakije tot de Europese Unie, in mei 2004, waren grenscontroles afgeschaft.

(Vorige berichten pagina 664/2 e.v. - 2005)

SPANJE

BINNENLAND

Regering ontbindt gemeenteraad Marbella

De Spaanse regering zette op 5 april 2006 een eerste stap naar ontbinding van de gemeenteraad van Marbella. Dit naar aanleiding van het fraudeschandaal waarbij 23 mensen waren gearresteerd, onder wie de burgemeester van Marbella. Verder was er onroerend goed ter waarde van enkele miljoenen euro's in beslag genomen. In totaal zouden 20.000 tot 30.000 woningen onrechtmatig zijn gebouwd. Verder werd grond soms van de ene op de andere dag miljoenen meer waard.
De oppositionele Volkspartij (PP) wilde vervroegde verkiezingen voor de gemeente Marbella, maar de regering besloot een interim-raad te benoemen tot de lokale verkiezingen van 2007. Op 5 april 2006 keurde de Raad voor Autonome Regio's van de Senaat het plan goed.

Premier Zapatero wijzigt kabinet

Op 7 april 2006 voerde premier José Luis Rodriguez Zapatero enkele wijzigingen door in zijn kabinet. Alfredo Perez Rubalcaba kreeg de post Binnenlandse zaken, als opvolger van José Antonio Alonso. De laatste nam de ministerspost Defensie over van José Bono, die ontslag had genomen vanwege conflicten met de minister van Buitenlandse zaken. Verder werd Mercedes Cabrera benoemd op de post Onderwijs.
De benoeming van Rubalcaba was ingegeven door de op handen zijnde onderhandelingen met de Baskische afscheidingsbeweging ETA. Het socialistische kopstuk werd namelijk alom gezien als een begenadigd onderhandelaar. Zo speelde hij een belangrijke rol in de onderhandelingen over meer autonomie voor Catalonië.

BASKISCHE KWESTIE

Brandstichting ondanks bestand van ETA

In het weekeinde van 22 en 23 april 2006 werden op twee plaatsen in Baskenland branden gesticht. Doelwit waren de winkel van een gemeenteraadslid en een verzekeringskantoor. De branden voedden de twijfel over de hardheid van het bestand dat de ETA een maand eerder had afgekondigd.
Batasuna, de politieke tak van de ETA, kwam echter op 24 april met een ongemeen harde verklaring over de brandstichtingen. Ze noemde de branden zeer ernstig en betoonde medeleven met de slachtoffers. Verder riep ze op alle uitingen van geweld te beëindigen.
De regering liet op 25 april in een reactie weten inderdaad te geloven dat de branden niet waren gesticht op instigatie van de ETA-leiding.

Hooggerechtshof veroordeelt toekomstig ETA-onderhandelaar

Het Spaanse Hooggerechtshof veroordeel-

de op 27 april 2006 Arnaldo Otegi tot een gevangenisstraf van vijftien maanden wegens het verheerlijken van geweld. Otegi had een toespraak gehouden tijdens de begrafenis van een ETA-lid, waarbij hij het geweld van de ETA niet ondubbelzinnig had veroordeeld.
De uitspraak kwam op een moment dat de regering en de ETA op het punt stonden onderhandelingen te starten en waarbij Otegi een van de belangrijkste onderhandelaars van de ETA zou worden. Duidelijk was echter dat Otegi niet direct achter de tralies zou verdwijnen, ook al omdat hem nog de mogelijkheid van beroep open stond. Hij was overigens op dat moment vrij op borgtocht. Daarvoor was betaald door Batasuna, de politieke tak van de ETA.

JUSTITIE

Rechter klaagt 29 mensen aan voor bomaanslagen

Een Spaanse rechtbank klaagde op 11 april 2006 formeel 29 mensen aan wegens betrokkenheid bij de bomaanslagen van maart 2004 die aan 191 mensen het leven kostten. De meeste van hen hadden de Marokkaanse nationaliteit. Vijf van de verdachten werden aangeklaagd wegens 191-voudige moord, namelijk Jamal Zougan, Rabei Ousman Sayed Ahmed, Youssef Belhadj, Hasan el Haksi en Abdelmajid Bouchar. De Spanjaard José Emilio Suarez Trashorras werd aangeklaagd wegens 192-voudige moord omdat een agent na de aanslagen om het leven kwam bij een politieactie tegen de verdachten.
In totaal waren in verband met de bomaanslagen tot op dat moment 100 mensen gearresteerd. Het proces werd overigens pas in 2007 verwacht en zou naar verwachting zeker twaalf maanden duren.

(Vorige berichten pagina 218/2 e.v. - 2006)

TSJECHIË

BINNENLAND

Kabinetswijzigingen

Klaus benoemt Rath tot minister van Gezondheidszorg

President Václav Klaus van Tsjechië benoemde David Rath op 4 november 2005 tot minister van Gezondheidszorg. Rath verving Milada Emerova die half oktober door Klaus was ontslagen. Aanvankelijk had Klaus de benoeming van Rath afgewezen, omdat deze tevens hoofd van de belangrijkste artsenvereniging (CLK) in het land was. Nadat Rath het leiderschap van de CLK had opgegeven, ging Klaus alsnog akkoord met zijn benoeming.

Mladek aangesteld als minister van Landbouw

Op 16 november benoemde Klaus Jan Mladek tot minister van Landbouw. De vorige minister, Petr Zgarba, was afgetreden nadat was uitgelekt dat landbouwgelden waren misbruikt. Gevreesd werd dat het schandaal de populariteit van de zes maanden oude regering-Paroubek zou aantasten.

Klaus aanvaardt ontslag Jahn en stelt Havel aan als opvolger

Op 23 december aanvaardde president Václav Klaus het ontslag van vice-premier en minister van Economische zaken Martin Jahn. Na aanhoudende kritiek op zijn beleid had Jahn op 17 oktober aangekondigd de politiek te willen verlaten. Op 3 januari 2006 werd de econoom Jiri Havel benoemd tot Jahn's opvolger. Analisten verwachtten dat de sociaal-democraat Havel het beleid van zijn voorganger zou voortzetten.

Jonge communisten roepen niet langer op tot omverwerping kapitalisme

De Unie van Jonge Communisten (KSM), een marxistisch-leninistische partij, maakte op 3 maart 2006 in Tsjechië officieel bekend het streven naar omverwerping van het kapitalisme op te geven. Het ministerie van Binnenlandse zaken had gedreigd de KSM op te heffen indien de partij deze zinsnede in de statuten handhaafde. In 2003 had de Tsjechische veiligheids- en spionagedienst BIS verklaard dat de KSM een extremistische organisatie was die een rigide ideologie aanhing. De KSM stond volledig los van de Tsjechische Communistische Partij (KCM).

Parlement verwerpt amendement over communisme en nazisme

Het parlement van Tsjechië verwierp op 10 maart 2006 een amendement dat de verspreiding van communisme en nazisme wilde verbieden. Aanvaarding van de wetswijziging had de orthodoxe communistische partij KSCM, die bij de laatste parlementsverkiezingen 18,5 procent behaalde, verplicht haar naam te veranderen. Het amendement werd verworpen dankzij de steun van de parlementariërs van de regerende Sociaal-Democratische Partij (CSSD). Critici beschuldigden CSSD-premier Jiri Paroubek van samenwerking met de KSCM in de aanloop naar de parlementsverkiezingen van juni.

Herziening strafrecht opgeschort

Het Tsjechische parlement maakte op 21 maart 2006 bekend vanwege voortdurende onenigheid over de kwestie te stoppen met de hervorming van de veertig jaar oude (communistische) strafwetgeving. Tegenstanders van de wetsvoorstellen, waaronder de regerende Sociaal-Democratische Partij van premier Jiri Paroubek, bekritiseerden het ontbreken van strafmaatregelen tegen het 'strippen' van bedrijven door aandeelhouders en managers. De Christen-Democraten (KDU-CSL) verwierpen de euthanasieclausule en de communisten (KSCM) vonden het onaanvaardbaar dat het ontkennen van begane misdaden tijdens het zogenaamde communistische regime, strafbaar zou worden. Verwacht werd dat de strafrechtherziening zou worden hervat na de parlementsverkiezingen in juni.

Communistische partij wijzigt koers

De Communistische Partij van Bohemen en Moravië (KSCM) wijzigde in de aanloop naar de Tsjechische verkiezingen in juni op enkele belangrijke punten het beleid. Partijleider Vojtech Filip verklaarde op 9 april 2006: 'Wij steunen de meerpartijendemocratie (...). Wat bij ons centraal staat is een rechtvaardig belastingsysteem.' De KSCM was nog altijd tegenstander van het NAVO-lidmaatschap, maar verzette zich niet langer tegen het lidmaatschap van de Europese Unie (EU). De communisten, die hoopten op 20 procent van de stemmen, waren bereid een eventueel minderheidskabinet van de linkse sociaal-democraten van premier Jiri Paroubek te steunen. Analisten waarschuwden dat de gewijzigde koers kon leiden tot een splitsing in aanhangers van de harde koers, en hervormingsgezinden.

Sommige Tsjechen waren sceptisch over de koerswijziging en vreesden dat de toenemende populariteit kon leiden tot een sluipende terugkeer van het communisme

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tsjechische bijdrage aan Wereldbank

Op 28 februari 2006 maakte de president van de Wereldbank, Paul Wolfowitz, bekend dat Tsjechië niet langer geld zou ontvangen, maar donorland was geworden. Tijdens een persconferentie met premier Jiri Paroubek prees Wolfowitz de economische vooruitgang in Tsjechië, maar wees ook op de vergrijzing en de noodzaak van pensioenhervorming.

NATUUR EN MILIEU

Nieuwe kernreactor in Tsjechië operationeel

Op 16 december 2005 werd de controversiële kernreactor Temelin vlakbij de Oostenrijkse grens officieel in werking gesteld. De reactor, die met Russische onderdelen was gebouwd, had voor de ingebruikneming diverse keren te maken gehad met technische problemen. Na uitgebreide tests die twee jaar hadden geduurd, verklaarden de autoriteiten de reactor veilig.

Activisten blokkeren grensovergang uit protest

Het Tsjechische nieuwsagentschap *CTK* maakte op 2 januari 2006 bekend dat activisten gedurende vijf uur een grensovergang tussen Oostenrijk en Tsjechië hadden bezet uit protest tegen de volgens hen onveilige kernreactor. In een gezamenlijk communiqué riepen verschillende actiegroepen de Oostenrijkse regering op om druk uit te oefenen op Tsjechië om de veiligheidssituatie te verbeteren.

CO2 uitstoot in 2005 onder streefwaarde

De uitstoot van CO2 in Tsjechië bedroeg in 2005 ongeveer 82-83 miljoen ton, aldus minister voor Milieu Tomas Novotny op 25 april 2006. Na de vaststelling van het Kyoto Protocol in 1997 waren de Europese landen een verdeling van de CO2-uitstoot overeengekomen. Volgens deze afspraken bedroeg de toegestane CO2-uitstoot voor Tsjechië 97,6 miljoen ton over 2005-2007. Aangezien Tsjechië 15 procent minder uitstoot had geproduceerd, beschikte het land nu over een overschot ter waarde van 441 miljoen euro. Minister Novotny wilde het geld investeren in schone technologie. Vanwege de sterke economische groei werd voor de periode 2008-2012 een toename van de CO2-uitstoot verwacht.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Parlement stemt voor homohuwelijk

Het Tsjechische parlement aanvaardde op 15 maart 2006 met 101 van de 200 stemmen een wet die de rechten van homoseksuelen regelde.
In december 2005 was de wet al door het parlement aangenomen, maar president Klaus vond de toenmalige stemming van 86 voor en 47 tegen, onvoldoende voor een wet die, in zijn woorden, 'een zo grote uitbreiding van staatsinmenging in interpersoonlijke relaties regelde'. Uit een recente opiniepeiling bleek dat 62 procent van de Tsjechen voorstander was van het homohuwelijk en geregistreerd partnerschap.

MILITAIRE ZAKEN

Parlement stemt in met Afghanistanmissie

Het parlement stemde op 3 februari 2006 met 127 tegen 39 stemmen voor de uitzending van een speciale troepenmacht naar Afghanistan. De 120 militairen zouden gedurende zes maanden deel uitmaken van de Amerikaanse operatie 'Enduring Freedom' en zoeken naar Talibaanstrijders. In Tsjechië waren al zestig soldaten aanwezig als onderdeel van de speciale NAVO-missie.

BUITENLANDSE ZAKEN

China en Tsjechië versterken economische banden

Tijdens het bezoek van de Chinese premier Wen Jiaobao aan Tsjechië tekenden China en de Tsjechische Republiek op 8 december 2005 verschillende economische verdragen. Opmerkelijk was dat de Tsjechische minister van Buitenlandse zaken, Cyril Svoboda, protesteerde tegen de investeringsovereenkomst omdat deze niet conform de richtlijnen van de Europese Unie (EU) zou zijn. Premier Jiri Paroubek verklaarde echter dat andere EU-landen vergelijkbare overeenkomsten met China hadden gesloten.

Diplomatieke banden tussen Tsjechië en Polen versterkt

Tijdens het tweedaagse bezoek van de Poolse president Lech Kaczynski aan Tsjechië werd op 17 februari 2006 bekend gemaakt dat beide landen op diplomatiek gebied nauwer gingen samenwerken, met name binnen de Europese Unie (EU) en de NAVO. Tijdens de persconferentie verklaarden de presidenten tevens dat ratificatie van de Europese grondwet zinloos was na het 'nee' van Frankrijk en Nederland.

Poetin raakt tijdens Tsjechisch bezoek aan gevoelige kwesties

President Poetin legde op 2 maart 2006 een krans bij een monument op de begraafplaats Olsany bij Praag ter nagedachtenis van de gevallen soldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook bedankte hij een tiental Tsjechische veteranen die samen met Rusland aan het Oostfront tegen nazi-Duitsland hadden gestreden. Op dezelfde begraafplaats lag ook Jan Palach begraven. Deze student had zich in augustus 1968 in brand gestoken uit protest tegen de sovjetinval die een einde maakte aan de 'Praagse lente' – een periode van liberalisering ten tijde van het communistische regime. Poetin verklaarde dat Rusland een morele verantwoordelijkheid had voor deze invasie. Voormalig president Václav Havel en anderen grepen het bezoek van Poetin aan om de slechte mensenrechtensituatie in Rusland te bekritiseren.

Lichamen van Duitse soldaten wachten in Tsjechië op begrafenis

In de Tsjechische krant *MfDnes* stond op 17 maart 2006 dat 4000 opgegraven lichamen van tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen Duitse soldaten sinds drie jaar opgeslagen lagen in een Tsjechische fabriek. Wegens geldgebrek kon de Duitse organisatie die hiervoor verantwoordelijk was, de lichamen niet volgens plan herbegraven op een speciale begraafplaats in Praag. De organisatie overwoog nu een begraafplaats te kopen op een goedkopere locatie in Tsjechië. Sinds de val van het communisme in

Turkije

1989 waren er al negen Duitse begraafplaatsen in Tsjechië ingericht.

Ex-president Havel protesteert tegen presidentsverkiezingen Wit-Rusland

Voormalig president Václav Havel werd bij het afgeven van een protestbrief tegen de presidentsverkiezingen in dat land op 28 maart 2006 de toegang tot de ambassade van Wit-Rusland in Praag geweigerd. Havel, die de vreedzame val van het communisme in Tsjecho-Slowakije leidde, verklaarde uit eigen ervaring te weten hoe belangrijk uitingen van solidariteit waren voor degenen die streefden naar vrijheid. De Wit-Russische presidentsverkiezingen van 19 maart, die met 83 procent waren gewonnen door de zittende president Loekasjenko, waren volgens de Verenigde Staten, de Europese Unie en internationale waarnemers oneerlijk verlopen.

(Vorige berichten pagina 666/2 e.v. - 2005)

TURKIJE

KOERDISCHE KWESTIE

Koerdische protesten verplaatsen zich naar Istanbul

Premier Recep Tayyip Erdogan riep de Turkse bevolking op 4 april 2006 op tot nationale eenheid. Hij deed dat tijdens een toespraak voor partijleden in Istanbul, naar aanleiding van de voortdurende onlusten die Turkije toen al een week teisterden.

Het geweld begon op 28 maart tijdens de begrafenis van veertien leden van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) die het weekend daarvoor waren gedood in gevechten met het Turkse leger. Hierop braken in vier Koerdische steden gevechten uit tussen demonstranten, politie en leger.

Op 31 maart bereikte het geweld Istanbul toen een bom ontplofte, waarbij één persoon om het leven kwam en dertien gewond raakten. Op 2 april waren er opnieuw gevechten in Istanbul. Demonstranten staken hierbij een bus in brand die vervolgens op hen inreed. Hierbij kwamen drie mensen om het leven.

De bomaanslag van 31 maart werd opgeëist door de Haviken voor de Koerdische Bevrijding (TAK). Dezelfde groepering stelde zich verantwoordelijk voor de aanslag die op 5 april werd gepleegd op het kantoor van de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) in Istanbul en waarbij twee gewonden vielen. De TAK dreigde ook de toeristensector met aanslagen. De zomer daarvoor had de groep al enkele aanslagen gepleegd op toeristen.

Recep Tayyip Erdogan legde de schuld van het geweld bij de PKK: 'Deze verraders zijn opnieuw gekomen omdat de grond onder hun voeten dreigt weg te glijden en zij worden begraven in de geschiedenis.' De PKK zou de demonstranten ophitsen, onder andere via het televisiestation *Roj tv*. Anderen legden de schuld bij de slechte economische situatie in Koerdistan en het trage tempo van de beloofde hervormingen.

Oppositieleider Deniz Baykal verweet de regering te slap op te treden tegen de PKK. De Europese Unie riep Turkije op geen buitenproportioneel geweld te gebruiken tegen de demonstranten.

Binnenlandse zaken meldde op 4 april dat er bij de onlusten tot dan toe zestien mensen om het leven waren gekomen en 716 arrestaties waren verricht. Er waren zeker 360 gewonden, onder wie 199 leden van de veiligheidstroepen.

Turkije stuurt extra troepen naar Koerdistan

De Turkse overheid besloot in april 2006 om 40.000 extra manschappen naar het zuidoosten te sturen omdat ze vermoedde dat de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) strijders vanuit Noord-Irak wilde overbrengen naar Turkije. De extra troepen kwamen bij de 200.000 man die al in Turks-Koerdistan lagen.

Generaal Hilmi Ozkok zei op 23 april dat Turkije het recht had eventueel grensoverschrijdende operaties in Irak uit te voeren om de PKK te bestrijden. Op dat moment waren er berichten dat er inderdaad troepen de grens waren overgestoken, maar Turkije ontkende dat. De Iraakse president Jalal Talabani stelde dat Irak geen buitenlandse inmenging wenste. Turkije op haar beurt verwachtte van Irak dat het de PKK op haar grondgebied zou aanpakken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Aanklacht tegen vier columnisten vervallen

Een rechtbank in Istanbul besloot op 11 april 2006 dat de aanklacht tegen vier columnisten niet rechtsgeldig was omdat deze de daarvoor geldende uiterste termijn had overschreden. De vier werden op grond van een omstreden artikel van de nieuwe strafwet beschuldigd van belediging van de Turkse staat en het beïnvloeden van een gerechtelijk proces. Zij hadden een commentaar geschreven op de pogingen een wetenschappelijk congres over de vermeende massamoord op Armeniërs gedurende de Eerste Wereldoorlog tegen te houden. Het congres over deze in Turkije zeer gevoelige kwestie vond overigens in september 2005 plaats.

Dezelfde aanklacht tegen een vijfde columnist, Murat Belge, werd wel gehandhaafd. Eerder werd schrijver Orhan Pamuk al aangeklaagd op grond van hetzelfde artikel van de nieuwe strafwet. Zijn zaak werd in januari 2006 geseponeerd.

(Vorige berichten pagina 219/2 e.v. - 2006)

Zweden

ZWEDEN

BINNENLAND

Minister van Buitenlandse zaken treedt af na 'cartoonrel'

De Zweedse minister van Buitenlandse zaken Laila Freivalds (63) trad op 21 maart 2006 af naar aanleiding van de commotie rond de publicatie van spotprenten over de profeet Mohammed die in islamitische kringen verontwaardiging had gewekt. De partijkrant *SD-Kuriren* van de Zweedse anti-immigratiepartij Zweedse Democraten (SD) had in februari op haar website de oorspronkelijk in Denemarken gepubliceerde cartoons opnieuw afgedrukt. De indruk bestond dat internetprovider Levonline na overleg met de regering had besloten om de website op 9 februari te sluiten. Naar later bleek was het echter Freivalds zelf die een ambtenaar de opdracht tot sluiting had gegeven. Omdat de minister niet de waarheid had gesproken, werd haar positie onhoudbaar. Zij was in 2003 aangetreden als opvolger van de vermoorde minister Anna Lindh. Nadat vice-premier Bosse Ringholm tijdelijk de functie van Freivalds had waargenomen, benoemde premier Göran Persson op 27 maart een opvolger. Het was Jan Eliasson, op dat moment voorzitter van de Alge-

mene Vergadering van de Verenigde Naties. Hij werd beschouwd als een 'diplomatiek zwaargewicht'.

Zweedse politie staat dragen hoofddoek toe

In maart 2006 werd bekend dat de Zweedse politie werknemers toestond om als onderdeel van hun uniform een hoofddoek, tulband of keppeltje te dragen. De beslissing werd genomen om het aantrekken van politieagenten afkomstig uit etnische minderheden te bevorderen. Impliciet ging de politie daarmee in tegen het idee dat in discussies vaak naar voren kwam, namelijk dat in het bijzonder het dragen van een islamitisch hoofddoekje een belemmering zou vormen voor integratie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zweden annuleert deelname aan internationale luchtmachtoefening

Eind april 2006 werd bekend dat Zweden zou afzien van deelname aan de internationale luchtmachtoefeningen die onder de naam Volcanex 2006 in mei zouden worden gehouden. De oefeningen zouden plaatsvinden op Italiaans grondgebied en waren bedoeld om internationale samenwerking bij vredesoperaties te bevorderen.

De reden voor het besluit zou liggen in het feit dat ook Israël aan de oefeningen zou meedoen. De ongeveer een maand eerder aangetreden minister van Buitenlandse zaken Jan Eliasson verklaarde echter dat de beslissing praktisch van aard was en dat er geen sprake was van een boycot van Israël. Hij stelde dat kostenoverwegingen een rol speelden en dat Zweden zich diende te concentreren op oefeningen waarbij directe partners waren betrokken.
Voor Israël gold dat het, anders dan Zweden, niet behoorde tot het Partnerschap voor Vrede (PfP), waarin landen waren vertegenwoordigd die geen lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) waren maar er wel mee samenwerkten. Evenmin had Zweden op militair gebied enige bilaterale samenwerking met Israël, dat zelf bovendien niet deelnam aan internationale vredesmissies. De keuze kwam volgens de minister dan ook voort uit de noodzaak prioriteiten te stellen.

(Vorige berichten pagina 160/2 e.v. - 2006)

BOLIVIA

BINNENLAND

Bolivia krijgt indiaanse president

De in meerderheid indiaanse bevolking van Bolivia maakte op 18 december 2005 duidelijk de traditionele politieke verhoudingen niet langer te wensen en koos de socialist Evo Morales als president voor de komende jaren. Dit betekende dat voor de eerste keer in de geschiedenis een 'indígena' het land ging leiden. Morales, de vertegenwoordiger van de machtige organisatie van cocaboeren uit de Chapare-regio, had een grote rol gespeeld bij het gedwongen vertrek van president Gonzalo Sánchez de Lozada (oktober 2003) en zijn opvolger Carlos Meza (juni 2005). Opmerkelijk was dat de leider van de Beweging naar het Socialisme (MAS) de eerste presidentskandidaat sinds vele jaren was die meer dan 50 procent kreeg en daardoor rechtstreeks door de bevolking werd gekozen. De meeste van zijn voorgangers verkregen hun functie na een tweede stemronde in het Congres.

Uitslagen presidentsverkiezingen Bolivia
(18 december 2005) Opkomst: 84,5 procent

	percentage
Juan Evo Morales Ayma (Beweging naar het Socialisme - MAS)	53,7
Jorge Fernando 'Tuto' Quiroga Ramírez (Democratische en Sociale Macht - Podemos)	28,6
Samuel Jorge Doria Medina Auza (Nationaal Eenheidsfront - FUN)	7,8
Michiaki Nagatani Morishita (Nationale Revolutionaire Beweging - MNR)	6,5
Felipe Quispe Huanca (Indiaanse Beweging Pachakuti - MIP)	2,2
Gildo Angulo Cabrera (Nieuwe Republikeinse Kracht - NFR)	0,7
Eliseo Rodríguez Pari (Patriottisch Boerenfront van Bolivia - Frepab)	0,3
Néstor García Rojas (Sociale Unie van de Boliviaanse Arbeiders - USTB)	0,3

MAS wint parlementsverkiezingen

De partij van de aanstaande president, de MAS, behaalde bij de parlementsverkiezingen op dezelfde dag met 72 van de 130 zetels een meerderheid in de Kamer van Afgevaardigden. Bij de verkiezingen voor de Senaat werd de conservatieve Democratische en Sociale Macht (Podemos), van Jorge 'Tuto' Quiroga, de grootste partij met 13 afgevaardigden. De MAS wist echter met de steun van twee oppositionele senatoren voor een politieke vriend van Evo Morales, Santos Ramírez, de functie van senaatsvoorzitter in de wacht te slepen. Een van de partijen die de MAS steunden, de Nationale Revolutionaire Beweging (MNR), liet bij monde van senator Miguel Majluf weten dat zijn partij handelde in overeenstemming met de wil van het volk, maar ook dat de regering van Morales kritisch gevolgd zou worden.

Uitslagen parlementsverkiezingen Bolivia
(18 december 2005) Opkomst: 84,5 procent

Het Nationaal Congres wordt gevormd door de Kamer van Gedeputeerden (130 leden) en de Kamer van Senatoren (27 leden).

	percentage	gedeputeerden	senaat
Beweging naar het Socialisme (MAS)	53,7	72	12
Democratische en Sociale Macht (Podemos)	28,6	43	13
Nationaal Eenheidsfront (FUN)	7,8	8	1
Nationale Revolutionaire Beweging (MNR)	6,5	7	1
Indiaanse Beweging Pachakuti (MIP)	2,2	-	-
Nieuwe Republikeinse Kracht (NFR)	0,7	-	-
Patriottisch Boerenfront van Bolivia (Frepab)	0,3	-	-
Sociale Unie van de Boliviaanse Arbeiders (USTB)	0,3	-	-

Morales aangetreden als president

De 46-jarige Evo Morales werd op 22 januari 2006 voor vijf jaar aangesteld als de nieuwe president van Bolivia. Hij volgde de sinds juni in functie zijnde Eduardo Rodríguez op en werd daarmee de 65ste president van het land. In afwijking van vorige inauguraties stak de socialist tijdens de plechtigheid zijn linker vuist in de lucht en plaatste zijn rechterhand op zijn hart, terwijl de massa zijn naam scandeerde. Nadat het volkslied was gespeeld, verzocht Morales de aanwezigen een minuut stilte in acht te nemen ter herdenking van enige leiders die in de Boliviaanse geschiedenis waren omgekomen, zoals Manco Inca, Tupak Katari en Ernesto Che Guevara, en om de duizenden gestor-

ven cocaboeren uit de Chapare-regio eer te bewijzen.

Twijfels over samenstelling kabinet

Hoewel Morales werd geprezen omdat hij verscheidene 'indígenas' en vrouwen in zijn regering opnam, lieten sociale organisaties blijken ontevreden te zijn. Zij hadden onder meer twijfels over de keuze van Salvador Ric Riera, die minister van Openbare diensten en Publieke werken werd maar was beschuldigd van witwaspraktijken. Dit wekte verbazing bij sommigen omdat Morales had beweerd de corruptie te willen aanpakken. De benoeming van Walter Villarroel op Mijnbouw en Metallurgie werd bekritiseerd omdat hij had meegewerkt aan de privatisering van een van de grootste ijzermijnen en het neoliberale beleid van president Carlos Mesa had gesteund. De onderwijzersfederatie was niet gelukkig met Felix Patzi Paco, omdat deze te weinig kennis en ervaring zou hebben om de onderwijssector nieuwe impulsen te geven. Tevredenheid was er wel over de benoeming van Andrés Solíz Rada als minister van Koolwaterstoffen. Hij was voorstander van de nationalisatie van de gas- en olievoorraden.

Staatshoofd halveert zijn salaris

Op 26 januari maakte Morales bekend dat hij maandelijks een betaling van ruim 15.000 boliviano (ca. 1.460 euro) zou gaan ontvangen. Dit betekende dat zijn vergoeding met 57 procent was verminderd, want zijn voorganger ontving ruim 35.000 boliviano. De ministers van de nieuwe regering zouden bijna 14.000 boliviano gaan verdienen. De maatregel had ook gevolgen voor de beloning van ambtenaren, omdat de Boliviaanse wet voorschreef dat deze nooit meer konden verdienen dan de president.

President Bush feliciteert Morales

De Amerikaanse president George W. Bush belde op 1 februari Morales op om hem te feliciteren met zijn regering. Morales had goede betrekkingen met de presidenten Castro (Cuba) en Chávez (Venezuela) – twee notoire vijanden van Washington – en verzette zich fel tegen het beleid van de Verenigde Staten om de cocagewassen in Bolivia te vernietigen. De naar eigen zeggen verbaasde Morales greep te gelegenheid aan om Bush duidelijk te maken dat zich in Bolivia via democratische weg een geweldloze politieke omwenteling voltrok. Zijn land vocht tegen de drugshandel, maar stond de cocateelt op gecontroleerde wijze toe. Verder verzocht hij Bush handelsbelemmeringen af te schaffen.

Cocaboeren steunen president

De organisaties van de 'cocaleros' in de Chapare-regio kozen op 13 februari in de stad Cochabamba Morales opnieuw als hun leider voor de komende twee jaar. Met achter zijn rug een spandoek met de tekst 'Lang leve coca – Dood aan de Yankees' riep de president van Bolivia de aanwezigen op de in 2004 gemaakte afspraak met de regering-Mesa te respecteren om de cocateelt te beperken tot de zogenaamde 'cato de coca' (een stuk grond van 1.600 m² voor een familie. Op die wijze zou het land, dat volgens de Verenigde Staten na Colombia en Peru gold als de grootste leverancier van cocaïne, een bijdrage leveren aan de strijd tegen de drugshandel. De arme boeren beweerden dat zij de coca verbouwden voor traditionele doeleinden omdat deze de honger verdreef en werkte tegen hoogteziekte.

Samenstelling regering Bolivia
(23 januari 2006)

President
Juan Evo MORALES AYMA

Vice-president
Álvaro GARCÍA LINERA

Ministers:
Binnenlandse zaken
Alicia MUÑOZ ALÁ
Buitenlandse zaken en Religie
David CHOQUEHUANCA CÉSPEDES
Defensie
Walker SAN MIGUEL RODRÍGUEZ
Duurzame ontwikkeling
Carlos VILLEGAS QUIROGA
Economische ontwikkeling, Productie en Kleinbedrijf
Celinda SOSA LUNDA
Financiën
Luis Alberto ARCE CATACORA
Gezondheidszorg en Sport
Nila HEREDIA MIRANDA
Justitie
Casimira RODRÍGUEZ ROMERO
Kabinetschef
Juan Ramón QUINTANA TABORGA
Koolwaterstoffen
Andrés SOLÍZ RADA
Landbouw en Boerenkwesties
Hugo SALVATIERRA GUTIERREZ
Mijnbouw en Metallurgie
Walter VILLARROEL MOROCHI
Onderwijs
Felix PATZI PACO
Openbare diensten en Publieke werken
Salvador RIC RIERA
Water
Abel MAMANI MARCA
Werkgelegenheid
Santiago Alex GÁLVEZ MAMANI

Senaat roemt verdiensten soldaten die Che Guevara versloegen

Op 4 januari 2006 keurde de Senaat een wet goed, waarin de Boliviaanse militairen die in 1967 de strijd tegen de revolutionaire guerrilla onder leiding van Che Guevara wisten te winnen, officieel als staatshelden werden erkend. Dit hield in dat zij niet uit hun huidige staatsfuncties konden worden gezet, al werd het verzoek voor een levenslange uitkering wel afgewezen.
Waarnemers zagen een verband tussen de maatregel en de verkiezingsoverwinningen van Morales en de Beweging naar het Socialisme (MAS). In deze partij waren familieleden van de vroegere guerrillero's Guido 'Inti' en Roberto 'Coco' Peredo actief en de aanstaande president Morales had geregeld zijn bewondering geuit voor Che Guevara.

Interim-president aangeklaagd wegens verraad

Op initiatief van de Boliviaanse president Morales werd op 9 maart 2006 de afgetreden interim-president Eduardo Rodríguez, samen met enkele militairen en topambtenaren van Defensie, officieel beschuldigd van verraad. Het ging daarbij om spionage, falsificatie van documenten en onderwerping van het land aan buitenlandse controle.
Ten tijde van de verkiezingscampagne in december had Morales bekend gemaakt dat de circa 30 Chinese raketten die Bolivia bezat, naar de Verenigde Staten waren gestuurd om vernietigd te worden. Rodríguez verdedigde zich met de bewering dat hij het eens was met de vernietiging van de oude wapens, maar dat hij nooit toestemming had gegeven ze naar de VS te transporteren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Linkse regering geconfronteerd met arbeidsonrust

Een golf van arbeidsconflicten vormde een

ware uitdaging voor het nieuwe bewind in Bolivia, aldus persbureau *Reuters* op 11 april 2006. Nadat buschauffeurs een belastingvoorstel van de regering met een staking hadden beantwoord, legden gezondheidswerkers het werk neer om hun eis van 10 procent loonsverhoging kracht bij te zetten.
De regering had 7 procent toegezegd. In het centraal gelegen departement Cochabamba gingen lokale ambtenaren in staking uit solidariteit met de werknemers van luchtvaartmaatschappij Lloyd Aereo Boliviano. De regering weigerde het in moeilijkheden verkerende bedrijf te nationaliseren omdat het dan ook een schuld van omgerekend ruim 130 miljoen euro zou moeten overnemen.

Bewoners gijzelen ministers vanwege sluiting fabriek

Het regeringsbesluit de Braziliaanse metallurgische fabriek EBX te sluiten, leidde op 19 april tot grote verontwaardiging in het departement Santa Cruz, omdat er honderden arbeidsplaatsen verloren zouden gaan. Volgens de regering had het buitenlandse bedrijf milieuwetten overtreden en was het, in strijd met de grondwet, gevestigd binnen een zone van 50 kilometer tot de grens. Toen de ministers Carlos Villegas (Duurzame ontwikkeling), Celinda Sosa (Economische ontwikkeling, Productie en Kleinbedrijf) en Walter Villarroel (Mijnbouw en Metallurgie) het beleid in de plaats Puerto Suárez kwamen uitleggen, werden ze gegijzeld. Na enige uren werden ze door de politie bevrijd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale financiële ondersteuning voor Bolivia

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) zegde Bolivia op 21 november 2005 een bedrag toe van in totaal 1,6 miljoen dollar (ca. 1,2 miljoen euro) om het ondernemersklimaat te verbeteren. Van dit bedrag was 1,2 miljoen een schenking. Om de efficiëntie van het openbaar bestuur te verbeteren werd op 7 december een krediet van 15 miljoen dollar verstrekt, terwijl twee weken later 2,6 miljoen dollar beschikbaar werd gesteld om microkredieten te verschaffen aan kleine ondernemers in de agrarische sector.

Schulden Bolivia door IMF kwijtgescholden

Een persbericht van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 23 december 2005 meldde dat de schulden die Bolivia voor 1 januari van dat jaar had gemaakt, geheel werden kwijtgescholden. Het IMF prees het macro-economisch beleid van Bolivia dat een gezonder uitgavenpatroon te zien gaf, een vermindering van de inflatie en een afname van de armoede.
Met de maatregel, die werd genomen in het kader van het 'Multinational Debt Relief Initiative', was een bedrag gemoeid van 231 miljoen dollar (ca. 180 miljoen euro). In totaal negentien landen profiteerden van de maatregel, waarvan in Latijns-Amerika Guyana, Honduras en Nicaragua.

MILITAIRE ZAKEN

Morales benoemt vertrouwensman tot opperbevelhebber strijdkrachten

De 54-jarige Wilfredo Vargas Valdés werd op 24 januari 2006 door president Morales benoemd tot opperbevelhebber van de strijdkrachten. De nieuwe commandant was onder meer rector van de Militaire Universiteit geweest. Ook de afzonderlijke legeronderdelen, landmacht, luchtmacht en marine, kregen nieuwe commandanten. In totaal werden door Morales 28 generaals aan de kant geschoven, hetgeen ongenoegen wekte in de legertop. Deze beslissing werd mede genomen omdat een aantal commandanten een rol had gespeeld bij de omstreden vernietiging van legerraketten in de VS. Voor deze kwestie was legercommandant generaal Marcelo Antezana op 17 januari aan de kant gezet en minister van Defensie Gonzalo Méndez op dezelfde dag ontslagen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bolivia sluit verdragen met Venezuela

De Boliviaanse president Evo Morales ondertekende op 23 januari 2006 samen met zijn Venezolaanse ambtgenoot Hugo Chávez acht akkoorden. Het betrof de samenwerking tussen beide landen op terreinen als energie, landbouw, wetenschap, technologie, gezondheidszorg en onderwijs. Onder meer werd vastgelegd dat Bolivia door Venezuela geleverde dieselbrandstof zou gaan betalen met voedingsmiddelen, waaronder soja. Chávez noemde de verdragen een nieuwe stap in de regionale integratie van het continent na 180 jaar van 'armoede, overheersing, uitbuiting en kolonialisme'.

Cubaanse hulp bij alfabetiseringscampagne

Op 31 januari 2006 arriveerden in La Paz 24 Cubaanse onderwijsdeskundigen die met de Boliviaanse autoriteiten een tweetalig alfabetiseringsplan zouden ontwerpen. Bolivia's minister van Onderwijs Felix Patzi verklaarde dat de campagne 30 maanden zou gaan duren en dat de 'indígenas' zowel onderwijs in het Spaans als in hun eigen taal zouden krijgen. De originele Indiaanse dialecten van de inheemse Quechua, Aymara en Guarani toonden volgens hem de rijkdom van de indiaanse cultuur aan die '500 jaar was genegeerd'.
Volgens cijfers van de autoriteiten kon 13 procent van de bevolking noch lezen, noch schrijven. Het betrof vooral arme indianen die in de bergen woonden of in de krottenwijken van de grote steden.

Spanningen met VS nemen toe

Na een ontmoeting in La Paz op 19 februari 2006 met de Amerikaanse ambassadeur David Greenlee benadrukte de Boliviaanse president Evo Morales dat beide partijen veel gemeenschappelijk hadden: de verdediging van de democratie en de strijd tegen corruptie en drugshandel. De ambassadeur van de Verenigde Staten liet echter weten dat hij bezorgd was over het langzame tempo van de vernietiging van de cocateelt in de Chapare regio. Volgens de Amerikanen bevorderde de productie de drugshandel, maar de Boliviaanse regering benadrukte dat de cocabladeren voor traditionele doeleinden werden gebruikt. De cocaboeren hadden begin februari een resolutie aangenomen om Amerikaanse drugsambtenaren Bolivia uit te zetten, maar Morales weigerde dit zolang zij de 'waardigheid en soevereiniteit' van het land respecteerden.

Morales bekritiseerde op 25 april de VS fel vanwege de weigering een visum af te geven voor René Orellana, de Boliviaanse onderminister voor Water die in Washington een congres wilde bijwonen. De president sprak van 'een openlijke provocatie' van de Amerikaanse regering nadat eerder Leonilda Zu-

Bolivia

rita, een lid van Morales' Beweging naar het Socialisme (MAS), de toegang tot de VS was ontzegd. 'Om een visum te krijgen moet je blijkbaar corrupt zijn, of een moordenaar, en dan word je beschermd', merkte hij op in een kennelijke verwijzing naar het verblijf in de VS van oud-president Gonzalo Sánchez de Lozada. Deze werd er in Bolivia van beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor tientallen doden in 2003.

OAS gevraagd streven naar toegang tot zee te ondersteunen

De kwestie die al sinds de negentiende eeuw een goede verstandhouding tussen Bolivia en Chili in de weg stond, een soevereine uitgang naar zee voor de Bolivianen, werd door de regering van president Morales op 20 april 2006 aangekaart bij de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS). Hij vroeg daarbij de steun van de secretaris-generaal van de OAS, de Chileen Miguel Insulza. Eerst zou Bolivia proberen door middel van onderhandelingen met Chili tot een akkoord te komen. Mocht dat niet lukken, dan zou het een 'multilaterale' oplossing gaan zoeken. De Chileense minister van Buitenlandse zaken Alexander Foxley had eerder gezegd dat Chili het Boliviaanse verzoek in overweging zou nemen.

Cuba, Venezuela en Bolivia ondertekenen handelsovereenkomst

Bij een bezoek aan de Cubaanse hoofdstad Havana ondertekenden de presidenten van Cuba, Venezuela en Bolivia, respectievelijk Castro, Chávez en Morales, op 29 april 2006 een handelsovereenkomst in het kader van het Bolivariaans Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA). Dit verbond was een jaar eerder opgezet door Cuba en Venezuela, en Bolivia had zich aangesloten na het aan de macht komen van Morales. Het moest fungeren als tegenhanger van de door de Verenigde Staten bedachte Vrijhandelszone van Amerika (FTAA), die moest lopen van Alaska tot Patagonië.

Enige dagen eerder had Venezuela zich teruggetrokken uit de Andische Gemeenschap van Naties (CAN) omdat Peru en Colombia, die evenals Bolivia lid waren, beide vrijhandelsakkoorden met de VS hadden afgesloten.

(Vorige berichten pagina 669/3 e.v. - 2005)

Colombia

COLOMBIA

BINNENLAND

Wet betreffende twee ambtstermijnen president gehandhaafd

Het Constitutioneel Hof van Colombia bepaalde op 12 november 2005 dat de wetgeving die president Álvaro Uribe in staat zou stellen een tweede vierjarige ambtstermijn te bekleden, niet in strijd was met de grondwet. Wel bepaalde het hof dat de president bij zijn campagne geen gebruik mocht maken van zijn autoriteit als staatshoofd, van regeringsgelden en evenmin van communicatiemiddelen van de staat.

Partijen loyaal aan Uribe behalen overwinning bij Congresverkiezingen

Waarnemers bij de verkiezingen op 12 maart 2006 voor een nieuw Congres karakteriseerden de uitslagen als een comfortabele overwinning voor president Uribe.
In de Senaat waren 61 aanhangers van het staatshoofd gekozen, aangevuld met 29 oppositieleden en 10 onafhankelijken. Onduidelijk was of de twee afgevaardigden van de Indiaanse Sociale Alliantie (ASI) hun plaats mochten innemen omdat meer dan 50 procent van de ingeleverde stembiljetten in hun gemeenschappen niet ingevuld bleek te zijn. De wet schreef voor dat in zo'n geval de stemming over moest worden gedaan.

In de Kamer van Afgevaardigden werden 91 zetels voor Uribe geteld, 45 voor de oppositie en de rest werd bezet door onafhankelijke leden. De conclusies luidden dat Uribe met een meerderheid in het parlement kon regeren en bovendien zijn positie met het oog op de komende presidentsverkiezingen had versterkt.

Ontwapening paramilitairen hervat

Impasse bij ontwapening doorbroken

Minister van Binnenlandse zaken Sabas Pretelt maakte op 16 november 2005 bekend dat de leden van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC) bereid waren verder te gaan met het regeringsprogramma van ontwapening. De regering had gedreigd de AUC aan te vallen nadat de rechtse paramilitairen de contacten hadden opgeschort omdat één van hun leiders, Diego Fernando Murillo ('Don Berna'), zijn huisarrest moest opgeven en naar de gevangenis was gebracht. De maatregel was volgens velen genomen om de Verenigde

Uitslagen parlementsverkiezingen Colombia
(12 maart 2006)

Kamer van Afgevaardigden
Opkomst: 39,8 procent

	percentage	zetels
Liberale Colombiaanse Partij (PLC)	19,0	36
Sociaal Nationale Eenheidspartij (PSUN)	16,7	29
Conservatieve Colombiaanse Partij (PCC)	15,8	30
Radicale Verandering (CR)	10,7	20
Alternatieve Democratische Pool (PDA)	8,2	9
Burgers Convergentie (CC)	4,6	8
Vleugels Beweging Team Colombia (MAEC)	4,3	7
Mira Beweging (MM)	2,7	1
Democratische Partij van Colombia (PDC)	2,5	2
Liberale Opening (AL)	2,3	5
Nationale Beweging (MN)	2,0	2
Verenigde Volksbeweging (MPU)	1,5	2
Voor Het Land Waarvan Wij Dromen	1,1	1
Beweging van Regionale Integratie (IR)	1,1	4
Nieuwe Huila en Liberalisme	0,9	2
Sociale Actiepartij (PAS)	0,6	1
Beweging van Vernieuwde Arbeidsactie (MRAL)	0,4	1
Beweging van Nationale Redding (MSN)	0,3	1
Beweging van Volksparticipatie (MPP)	0,2	1
Vooruitstrevende Nationale Beweging (MNP)	0,1	1
Overige	5,0	-
Totaal		163

Senaat
Opkomst: 40,5 procent

Sociaal Nationale Eenheidspartij (PSUN)	17,5	20
Conservatieve Colombiaanse Partij (PCC)	16,1	18
Liberale Colombiaanse Partij (PLC)	15,5	17
Radicale Verandering (CR)	13,4	15
Alternatieve Democratische Pool (PDA)	9,7	11
Burgers Convergentie (CC)	6,2	7
Vleugels Beweging Team Colombia (MAEC)	4,7	5
Democratische Partij van Colombia (PDC)	2,8	3
Mira Beweging (MM)	2,3	2
Beweging Colombia Leeft (MCV)	2,5	2
Indiaanse Sociale Alliantie (ASI)	-	2
Overige	6,5	-
Totaal		102

Staten, die om zijn uitlevering hadden gevraagd, tevreden te stellen.

Initiatiefnemer AUC geeft zich over aan autoriteiten

De man die 29 jaar eerder aan de wieg stond van de AUC, Ramón Isaza, legde op 7 februari 2006 samen met 1.000 paramilitairen van de Boeren Zelfverdedigingsgroep van de Magdalena Medio de wapens neer. In het plaatsje Puerto Triunfo (provincie Antioquia) leverden zij in totaal 754 wapens in. Volgens Isaza was de AUC ontstaan toen marxistische rebellen in 1977 in de streek vee en kippen stalen en de boeren bedreigden, terwijl de overheid niets deed. Daarom, zo verklaarde hij tegenover de pers, had hij zich met bevriende boeren bewapend en dit 'legertje' vervolgens uitgebreid.
Isaza bevestigde een vermoeden dat in brede kring leefde: het leger en de paramilitairen boden elkaar hulp bij de strijd tegen de linkse rebellen. 'Ik werkte met generaal Manosalva en majoor Hernández', merkte de 68-jarige leider van de AUC op. Alfonso Manosalva Flórez was de intussen overleden commandant van de Vierde Brigade. Van hem zou Isaza in de jaren negentig van de twintigste eeuw lijsten met namen hebben gekregen van boeren die ervan werden verdacht de linkse guerrillero's te steunen en instructies hebben gekregen wat er met hen moest gebeuren.
De AUC, door de VS geplaatst op de lijst van terroristische organisaties, werd ervan beschuldigd op grote schaal de mensenrechten in Colombia te hebben geschonden.

Regering schrijft ontdekte massagraven aan paramilitairen toe

De *BBC* berichtte op 15 februari dat in de bananenregio Ciénega bij de Caribische kust van Colombia 21 lijken in massagraven waren aangetroffen. De moorden waren naar werd vermoed tussen 2002 en 2004 door het Noordelijke Blok van de AUC gepleegd, zo liet een woordvoerder van de regering weten. Deze sloot niet uit dat er nog meer massagraven zouden worden ontdekt. De slachtoffers bleken te zijn doodgeschoten en sommige vertoonden sporen van marteling.

Noordelijk Blok legt wapens neer

De leider van het Noordelijk Blok Rodrigo Tovar, alias 'Jorge 40', leverde op 10 maart met zijn troepenmacht van 2.500 manschappen zijn wapens in. Op dat moment hadden in totaal 28.000 rechtse paramilitairen het aanbod van de Colombiaanse regering aanvaard om met een gereduceerde straf voor misdaden als moord, marteling en drugshandel terug te keren in de maatschappij. Mensenrechtengroepen hadden meermalen hun twijfels uitgesproken over het aanbod, temeer daar de vrees bestond dat de organisatiestructuren van de paramilitairen niet werden aangetast.
Tovar liet weten uitlevering aan de VS te zullen accepteren. Hij riep verder de linkse strijders van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) op het voorbeeld van de AUC te volgen.

AUC houdt formeel op te bestaan

Een groep van 1.765 rechtse paramilitairen leverde op 11 april in Casibare (provincie Meta) haar wapentuig in. Daarmee kwam het aantal ontwapende rechtse opstandelingen op ongeveer 30.000. 'We kunnen zeggen dat de AUC vandaag formeel heeft opgehouden te bestaan', gaf vredesonder handelaar Luis Carlos Restrepo als commentaar. Enige duizenden, niet met de AUC verbonden paramilitairen waren nog wel bewapend.
De regering was er in geslaagd het geweld in het land terug te dringen en de verwachting was dat Uribe, wiens beleid door 70 procent van de bevolking werd gesteund, bij de aanstaande presidentsverkiezingen voor een tweede ambtstermijn zou worden gekozen.

ELN zoekt politieke wegen om president te bestrijden

Oriënterende gesprekken met regering over vredesregeling

Een afvaardiging van het linkse Nationale Bevrijdingsleger (ELN) en de Colombiaanse regering kwamen op 16 december 2005 in de Cubaanse hoofdstad Havana bijeen om oriënterende besprekingen te voeren voor een vredesregeling. Nobelprijswinnaar Gabriel García Marquez was bij het overleg aanwezig, evenals een vertegenwoordiger van de Cubaanse regering en diplomaten uit Noorwegen, Spanje en Zwitserland. Vredesonderhandelaar Luis Carlos Restrepo benadrukte het streven van de Colombiaanse regering vertrouwen te kweken en grote lijnen voor het vredesproces te definiëren, terwijl Erlington Chamorro van het ELN liet weten dat de verschillen met de Colombiaanse regering 'nooit eerder' zo groot waren geweest.

Rebellen willen politieke alliantie tegen president Uribe

In een verklaring van 22 maart 2006 gaf het rond de 5.000 leden tellende ELN te kennen een alliantie aan te willen gaan met politieke krachten die eveneens oppositie voerden tegen de rechtse president Álvaro Uribe. Als deze in mei niet herkozen zou worden, zou dat volgens de beweging het eind aan de vijandelijkheden in het land dichterbij brengen. Hoewel tegen hem gericht, juichte Uribe de oproep toe: 'Het is een goede zaak als zij over politiek praten, in plaats van over kogels', was zijn commentaar.
Bij de Congresverkiezingen eerder die maand had het ELN een wapenstilstand in acht genomen.

FARC wil met hard optreden herverkiezing president Uribe beletten

Guerrillastrijders doden 28 soldaten

Een missie van het Colombiaanse leger om cocaplanten te vernietigen liep op 27 december 2005 voor de betrokkenen slecht af. Leden van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) vielen bij Villa Hermosa in de provincie Meta, de militairen aan en brachten er 28 om het leven.
Waarnemers zagen een verband met de komende verkiezingen in Colombia en meenden dat de FARC haar gewapende acties zou opvoeren om aan te tonen dat de veiligheidspolitiek van Uribe in het kader van Plan Colombia niet werkte. Daarnaast zou het optreden de bedoeling hebben een sterkere positie in te nemen bij eventuele onderhandelingen in de nabije toekomst.

Onderhandelingen over gevangenenruil afgewezen

De FARC legde op 1 januari 2006 een voorstel om te overleggen over een uitwisseling van gevangenen naast zich neer. In een bericht met de titel 'Met Uribe zal er geen humanitaire ruil plaatsvinden' op de website van de organisatie werd gezegd dat het plan slechts diende als tactische zet met het oog op de komende verkiezingen.

Colombia

Op 13 december hadden Frankrijk, Spanje en Zwitserland voorgesteld een veiligheidszone van 180 km_ in het berggebied in het zuidwesten van Colombia in te stellen voor het voeren van besprekingen en om gevangenen uit te wisselen. Het plan werd nog dezelfde dag door Uribe geaccepteerd.

Arbeiders moeten cocaplanten vernietigen in natuurreservaat

Een troepenmacht van 1.500 soldaten en politiebeambten beschermde op 19 januari 930 arbeiders die met helikopters naar het nationale park La Macarena waren gebracht. Daar moesten zij planten vernielen die volgens de Colombiaanse overheid door de rebellen van de FARC gebruikt werden voor de productie van cocaïne.

Officieel was de opdracht van de arbeiders, die ongeveer 26.000 Colombiaanse peso (ca. 8 euro) per dag voor het werk kregen, de biodiversiteit in het park te herstellen. Zij waren blij met het werk, ondanks het feit dat in dezelfde streek een maand eerder 28 militairen waren omgebracht. 'Ik heb dit werk nodig. Ik ga dood als het mijn tijd gekomen is', merkte een van hen op.

Gemeenteraadsleden vermoord

Nadat in mei het jaar daarvoor vijf politici in de kleine gemeenschap Puerto Rico (provincie Caqueta) slachtoffer waren geworden van een aanval van de FARC, werden op 27 februari 2006 zeven gemeenteraadsleden in Rivera (provincie Huila) door de rebellen vermoord. Beide plaatsen golden als bolwerken van de FARC, die volgens analisten met de aanslagen wilde aantonen dat zij nog steeds de dienst uitmaakte in de betreffende regio. De twee provincies bevonden zich in het hart van het strijdtoneel van het door de regering opgezette 'Plan Patriota', dat was bedoeld om de linkse guerrillastrijd van zowel de FARC als van het Nationale Bevrijdingsleger (ELN) te bestrijden.

Groep van de FARC levert wapens in

Op 7 maart overhandigden 70 leden van de FARC hun wapens en afweergeschut aan vertegenwoordigers van de overheid. Het was het grootste aantal mensen dat de rebellenbeweging verliet sinds Uribe in 2002 het presidentschap bekleedde. In het stadje Alvarado (provincie Tolima) ontving de overheid van de Gaitana-eenheid van de FARC 63 wapens en ook een propellervliegtuig dat enkele jaren daarvoor was aangeschaft toen de vredesbesprekingen met de regering van Andrés Pastraña mislukten.
De regering-Uribe bood linkse opstandelingen die de wapens neerlegden een rehabilitatieprogramma aan, maar sinds 2003 hadden slechts 53 FARC-leden daarvan gebruik gemaakt.

Linkse rebellen slaan opnieuw toe

Tenminste zes soldaten en tien veiligheidsagenten vonden op 20 april de dood toen zij bij Hacari (provincie Norte de Santander) in een hinderlaag van de FARC liepen. Een overlevende van de aanval vertelde dat hun voertuig in het berggebied bij de grens met Venezuela werd opgeblazen. De volgende dag werden zeven rebellen in verschillende delen van het land gedood, terwijl de week daarvoor al 22 opstandelingen in de zuidelijke provincie Caqueta waren omgebracht.

Aantal moorden in 2005 verder afgenomen

Voor het derde jaar op rij was het moordcijfer in Colombia afgenomen, zo berichtte persbureau *Reuters* op 29 december 2005. Dat jaar waren er volgens officiële cijfers 17.726 mensen vermoord, hetgeen 12 procent minder was dan het jaar daarvoor en aanmerkelijk minder dan in 2002 toen president Uribe aantrad en er nog 28.837 geweldsdoden vielen. Sinds 1987 was het cijfer niet zo laag geweest. Ook het aantal ontvoeringen nam af: in 2004 waren er 1.442 kidnappings, een jaar later nog 758. Dat betekende dat het cijfer in een jaar met 47 procent was gedaald. Halverwege de jaren '90 van de twintigste eeuw werden er nog gemiddeld 3.000 mensen per jaar ontvoerd.

Recordvangst aan cocaïne

De Colombiaanse regering maakte op 30 december 2005 bekend dat in dat jaar een recordhoeveelheid cocaïne, namelijk 186 ton, was onderschept. Dat was een stijging met 26 procent in vergelijking met 2004.
Volgens de regering was het succes te danken aan het 'Plan Colombia' waarvoor de Verenigde Staten sinds 2000 meer dan 3 miljard dollar (ca. 2,4 miljard euro) aan militaire steun hadden gegeven. Colombia was 's werelds grootste exporteur van cocaïne.

Colombia heeft meeste slachtoffers landmijnen ter wereld

Statistische gegevens van de Verenigde Naties wezen op 4 april 2006 uit dat in het jaar daarvoor in Colombia 1.077 mensen het slachtoffer waren geworden van landmijnen. In dat getal waren zowel de doden als degenen die verminkingen hadden opgelopen, verwerkt. In 2004 bedroeg het aantal slachtoffers nog 809.
Waarnemers hielden de linkse rebellen van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) verantwoordelijk voor de verslechterde situatie. Met de mijnen wilden zij het leger ervan weerhouden hen aan te vallen en verder beschermden zij er de coca-gewassen mee.

Minstens 29 doden in Colombia door modderstromen

Verschillende dorpen in de buurt van Buenaventura (departement Valle del Cauca) werden in april 2006 getroffen door modderstromen met minstens 29 doden als gevolg. De Colombiaanse autoriteiten lieten weten dat mogelijk drie dorpen officieel als begraafplaats zouden worden erkend. De reddingswerkzaamheden bij de modderstromen, die het gevolg waren van hevige regenval waardoor rivieren buiten hun oevers traden, werden bemoeilijkt door de slechte toegankelijkheid van het gebied. Daarnaast veroorzaakte de regen nieuwe modderstromen en werden reddingswerkers aangevallen door gewapende rebellen.

Zuster van oud-president Gaviria vermoord

De 52-jarige Liliane Gaviria, zuster van César Gaviria die van 1990 tot 1994 president was van Colombia, werd op 27 april 2006 met geweld om het leven gebracht. Zij werd in de stad Pereira (provincie Risaralda), toen zij bij haar huis arriveerde, overmeesterd door een bende van acht mannen en ontvoerd. Een van haar lijfwachten werd bij de actie gedood. Na een zoektocht van een kwartier vond de politie haar stoffelijk overschot.

President Uribe sprak zijn afschuw over de gebeurtenis uit en zond minister van Defensie Camilo Espina naar de onheilsplek. Ook loofde hij een beloning uit die moest leiden tot het aanhouden van de daders.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kredieten voor Colombia van Wereldbank en IDB

De Wereldbank kende op 1 november 2005 een lening toe van ruim 86 miljoen dollar (ca. 67 miljoen euro) voor het opzetten van sociale projecten ten behoeve van de armen. Op 3 maart 2006 werd daar een krediet van 80 miljoen dollar aan toegevoegd met het doel de kwetsbaarheid bij natuurrampen te verminderen.

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) verleende Colombia op 5 december 2005 een subsidie van 1,4 miljoen dollar om voor kleine en middelgrote bedrijven franchisesystemen te ontwikkelen. Drie dagen later werd 845.000 dollar geschonken om de concurrentiepositie van de toeristenindustrie in de Valle del Cauca te verbeteren. Weer een dag later werden in aanwezigheid van president Uribe met de IDB akkoorden ondertekend voor financiële steun ter waarde van 450 miljoen dollar voor verscheidene projecten, waaronder de bouw van een hydro-elektrische centrale. Verder kregen de fruit- en groententelers op 12 december een subsidie van 820.000 dollar, de koffiesector drie dagen later een krediet van 6 miljoen en de stad Medellín begin 2006 een schenking van 749.000 dollar om de gezondheidszorg voor adolescenten uit te breiden.

IMF ziet gunstige ontwikkeling economie Colombia

Een delegatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verklaarde op 9 december 2005, na een werkbezoek aan Colombia, dat het solide economische kader dat in het land was gecreëerd voor een groei van het bbp in 2005 van 4,5 procent had gezorgd, vooral door toegenomen investeringen en stijgende exporten van koffie en kolen. De stedelijke werkloosheid was daardoor in oktober gezakt tot 12 procent, terwijl de inflatie over het hele jaar naar verwachting zou uitkomen op 5 procent.

Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Colombia en de VS

De autoriteiten van Colombia en de Verenigde Staten maakten op 27 februari 2006 bekend dat beide landen overeenstemming hadden bereikt over een vrijhandelsverdrag. Het akkoord zou invoertarieven doen verdwijnen en handelsbarrières slechten. De parlementen van beide landen moesten het akkoord nog goedkeuren.
Er waren aanvankelijk onderhandelingen gevoerd met Bolivia, Ecuador en Peru om een Andean Free Trade Agreement (AFTA) af te sluiten. Die opzet was niet gelukt: met Peru was een apart verdrag gesloten, met Ecuador duurden de onderhandelingen voort en Bolivia gaf er voorlopig de voorkeur aan slechts waarnemer te zijn bij de gesprekken.

JUSTITIE

Paspoortvervalsers gearresteerd

Vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie in Colombia maakten op 26 januari 2006 bekend dat er negentien leden van een bende paspoortvervalsers waren aangehouden. De vervalste documenten zouden gebruikt worden door islamitische militanten die in verbinding stonden met terroristische groepen als Al-Qaeda en de Palestijnse Hamas en met de documenten naar Europa en de Verenigde Staten reisden. Het netwerk was sinds 2002 actief.

Zoon drugsbaron in de VS veroordeeld

De 40-jarige William Rodríguez Abadía, zoon van een van de leiders van het drugskartel van Calí, Miguel Rodríguez Orejuela, werd op 29 maart 2006 in Miami (Florida) tot ruim 21 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij had zich in januari in Panama bij de autoriteiten gemeld vanwege gezondheidsproblemen en uit angst dat zijn leven gevaar liep. De veroordeelde had de Amerikaanse justitie beloofd verklaringen af te zullen leggen tegen zijn vader en tegen zijn oom Gilberto Rodríguez Orejuela, die in een Amerikaanse cel wachtten op hun berechting. Rodríguez Abadía had toegegeven de broers te helpen geholpen om vanuit de gevangenis door te gaan met cocaïne-export, nadat zij in 1995 in Colombia waren gearresteerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

UNHCR: Overleving indianen in Colombia in gevaar

Op 4 april 2006 deelde het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) mee dat meer dan 1.700 leden van de Wounaan indígenas in Colombia op de vlucht waren geslagen. Zij hadden de Choco-regio verlaten nadat binnen 24 uur twee van hun leiders waren vermoord en leefden in angst dat er meer slachtoffers gingen vallen. Ook over het lot van de leden van de Nudak-stam maakte de organisatie zich zorgen. Een week eerder waren 77 leden van deze inheemse groepering, waar de buitenwereld tot 1988 het bestaan niet van kende, uitgehongerd in het stadje San José del Guaviare (departement Guaviare) aangekomen. Zij waren van hun land verdreven, al vier maanden onderweg en hadden dringend behoefte aan verzorging.

Scherpe kritiek van HRW op president Uribe

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) bekritiseerde op 17 april 2006 presidente Uribe van Colombia voor zijn 'wilde en onjuiste reactie' op onthullingen in de media. Deze hadden bericht over een onderzoek waaruit was gebleken dat de paramilitairen geïnfiltreerd waren in de Administratieve Veiligheidssectie (DAS), de staatsveiligheidsdienst. De DAS zou ook medeverantwoordelijk zijn voor de door paramilitairen gepleegde moorden op linkse leiders. In een reactie liet Uribe weten dat sommige kwaadwillige journalisten kennelijk de democratie probeerden te ondermijnen. HRW wees Uribe er evenwel op dat hij beter een onderzoek kon instellen in plaats van ongefundeerde aantijgingen te verspreiden.

MILITAIRE ZAKEN

Commandant leger treedt af na schandaal met rekruten

De Colombiaanse regering liet op 21 februari 2006 weten dat generaal Mario Montoya zou worden aangesteld als commandant van het leger. Hij zou de plaats gaan innemen van de vanwege zijn strijd tegen de linkse rebellen gewaardeerde generaal Reinaldo Castellanos.
Laatstgenoemde trad af nadat bekend was geworden dat legerofficieren bij een basistraining 21 jonge soldaten hadden geslagen, gemarteld en seksueel misbruikt. President Uribe op zijn beurt was ontstemd dat hij het nieuws via de media moest vernemen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Colombiaanse verontschuldigingen aan Ecuador voor grensincident

In een communiqué van 3 februari 2006 gaf de Colombiaanse regering toe dat er op 28 januari sprake kon zijn geweest van 'een onvrijwillige overschrijding' door een legereenheid van de grens met Ecuador. Als dat zo was, dan werd dit betreurd en zouden er maatregelen genomen worden om herhaling te voorkomen. De Ecuadoraanse president Alfredo Palacio reageerde gereserveerd op de verklaring met de opmerking dat zijn land recht had op een uitleg die meer duidelijkheid verschafte.

OVERLEDEN

Emiliano Zuleta, componist van volksmuziek

Op 30 oktober 2005 overleed de componist en accordeonist Emiliano Zuleta op 93-jarige leeftijd in Valledupar, een plaats even ten noorden van de hoofdstad Bogotá. Hij werd geboren op 11 januari 1912 als zoon van arme boeren. Als kind raakte hij gefascineerd door de volksmuziek die hij om zich heen hoorde. Hij schreef talloze zogenaamde 'vallenato', volksmuziek die was ontstaan in de 19e eeuw en waarin Afrikaanse, Spaanse en Indiase ritmes en melodieën met elkaar werden verweven. Het was dankzij Zuleta dat deze volksmuziek nationaal en tot op zekere hoogte ook internationaal bekendheid kreeg en populair werd.

(Vorige berichten pagina 672/1 e.v. - 2005)

DOMINICAANSE REPUBLIEK

BINNENLAND

Politiebeambten krijgen training in de VS

Een afvaardiging van de regering van de Dominicaanse Republiek ondertekende op 9 november 2005 een samenwerkingsovereenkomst met het John Jay College of Criminal Justice uit New York voor het trainen en begeleiden van politiefunctionarissen. De cursussen over criminaliteitsonderzoek, analytisch denken en technologiegebruik zouden zowel worden gegeven in de VS als in het Caribische land. Ook was het de bedoeling dat de korpsleiding instrumenten aangereikt zou krijgen om corruptie onder de manschappen te bestrijden.

Oppositiepartijen sluiten verbond

De twee grootste oppositiepartijen in de Dominicaanse Republiek, de Dominicaanse Revolutionaire Partij (PRD) en de Sociaal Christelijke Hervormingspartij (PRSC), verenigden zich op 30 januari 2006 in een alliantie. Het besluit werd genomen met het oog op de parlements- en gemeenteraadsverkiezingen in mei. De regerende Partij van de Dominicaanse Bevrijdingspartij (PLD) bagatelliseerde het pact, dat volgens algemeen secretaris Reinaldo Pared waarden als 'achteruitgang, schuldverplichtingen en institutionele rampen' vertegenwoordigde.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Straatprotesten leiden tot arrestaties en gewonden

Tientallen Dominicaanse burgers werden gearresteerd en minstens tien raakten er gewond toen demonstranten en politiefunctionarissen op 18 juli 2005 in de noordelijk gelegen stad Santiago met elkaar in botsing kwamen. De betogers, die met bommetjes gooiden en met brandende banden barricaden oprichtten, eisten actie van de autoriteiten bij het herstel van de wegen, de drinkwatervoorziening en het oplossen van de stroomstoringen. Een van de organisatoren, Antonio de Jesús Gómez, beschuldigde de politie er van arrestanten te hebben mishandeld.

Betogers blokkeerden op 30 augustus in Santiago de toegangswegen van de Ceibita en Papayo-sectoren, waarbij zij dezelfde eisen naar voren brachten. Ramón Flete, de woordvoerder van enkele buurtcomités uit dat gedeelte van de stad, klaagde dat de politie zonder juridische verantwoording huizen binnenviel en de bevolking onderdrukte. Volgens de woordvoerder van de politie in Santiago, kolonel Jesús Cordero Paredes, herstelde de sterke arm alleen de orde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Volksvertegenwoordigers keuren vrijhandelsakkoord goed

De Kamer van Afgevaardigden van de Dominicaanse Republiek gaf op 6 september 2005 met 118 stemmen voor, 4 tegen en 20 onthoudingen haar goedkeuring aan het Centraal-Amerikaans Vrijhandelsverdrag (CAFTA – door de deelname van de Dominicaanse Republiek ook wel DR-CAFTA genoemd) met vijf Midden-Amerikaanse landen en de Verenigde Staten. De Senaat had het verdrag al op 26 augustus met een grote meerderheid goedgekeurd. De verwachting was dat het vrijhandelsakkoord, dat nog moest worden geratificeerd door Nicaragua en Costa Rica, vanaf 1 januari 2006 van kracht zou worden. Tegenstanders hadden er onder meer op gewezen dat het verdrag fataal kon zijn voor de binnenlandse suikerindustrie.

Dominicaanse Republiek ontvangt financiële steun

Ter versterking van de capaciteit van het Nationaal Statistiek Kantoor gaf de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) op 3 november 2005 aan de Dominicaanse Republiek een krediet van 10 miljoen dollar (ca. 7,8 miljoen euro). Ruim twee weken later werd een subsidie van 1,3 miljoen dollar gegeven om een toeristisch project op te zetten. Eind november kreeg het land een lening van 10 miljoen dollar om de werkgelegenheid te bevorderen, gevolgd door een krediet van 5 miljoen dollar op 20 december voor rampenpreventie. In maart 2006 werd de Dominicaanse Republiek toegezegd dat het een krediet van 5 miljoen dollar kreeg om projecten te initialiseren, terwijl de Wereldbank die maand een lening van 25 miljoen dollar gaf voor een werkgelegenheidsprogramma voor jongeren uit arme gezinnen.

Dominicaanse economie presteert volgens IMF boven verwachting

In een Public Information Notice (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), gedateerd 7 december 2005, viel te lezen dat de economie van de Dominicaanse Republiek boven verwachting presteerde. Na de diepe financiële crisis in 2003 was in 2004 het herstel ingezet en na het aantreden van de regering van Leonel Fernández had dat zich versterkt voortgezet.

De groei van het bbp bedroeg in de eerste helft van 2005 5,8 procent en over het gehele jaar zou deze uitkomen op 4,5 procent. Met het toenemende vertrouwen in de eco-

nomie was de binnenlandse consumptie gestegen en de officiële werkloosheid gezakt van 19,7 procent in 2004 naar 18,4 procent na het eerste halfjaar van 2005. De inflatie was bovendien sterk gedaald en de verwachting was dat deze in 2005 zou uitkomen tussen de 6 en 9 procent.

JUSTITIE

Dominicaanse rechtbank laat aanklachten tegen oud-minister vallen

De beschuldiging aan het adres van oud-minister van Landbouw Vanessa Acosta en twintig ambtenaren dat ze gezamenlijk 500 miljoen Dominicaanse pesos (ca. 12,1 miljoen euro) hadden ontvreemd bij de distributie van broeikassen, werd door de rechter op 7 september 2005 ingetrokken. De vermeende fraude had plaatsgevonden tijdens de regering van Hipólito Mejía (2000-2004), maar de rechtbank beschikte over te weinig bewijzen om de zaak door te zetten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Poging straatkinderen bij familie terug te brengen

De autoriteiten van de Dominicaanse republiek begonnen op 17 januari 2006 met een operatie die tot doel had achtergelaten en uitgebuite kinderen van straat te halen en naar hun familie terug te brengen. Als ouders vervolgens hun kinderen weer aan hun lot overlieten, zouden ze worden gestraft. De woordvoerster van het project, Marisol Tobal, noemde het achterlaten van een kind een van de ernstigste vormen van mishandeling. Volgens het ministerie van Werkgelegenheid kende het bijna 9 miljoen inwoners tellende land 430.000 werkende kinderen, van wie meer dan de helft veertien jaar of jonger was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Aanstaande Haïtiaanse president bezoekt Dominicaanse Republiek

Op 2 maart 2006 bezocht de aanstaande president van Haïti, René Préval, nog voor zijn inauguratie van half mei de Dominicaanse president Leonel Fernández. Hij werd door het staatshoofd van het buurland met een omhelzing begroet, hoewel er grote spanningen tussen beide landen bestonden ten aanzien van immigratie en veiligheid.
Na de val van de voormalige Haïtiaanse president Aristide en het daaropvolgende geweld, vluchtten duizenden Haïtianen naar de Dominicaanse Republiek. Daar werden ze echter uitgebuit, gediscrimineerd en soms gewelddadig bejegend. Waarnemers waren dan ook niet verbaasd dat bij een bezoek van Fernández in december 2005 aan de Haïtiaanse hoofdstad Port-au-Prince rellen waren uitgebroken. Daarbij waren tenminste drie mensen om het leven gekomen.

Inter-Amerikaans Hof veroordeelt Dominicaanse republiek

In de eerste week van oktober 2005 had het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten (CIDH) de Dominicaanse Republiek veroordeeld tot het betalen van omgerekend 18.500 euro schadevergoeding aan twee meisjes van Haïtiaanse afkomst. Deze waren in de Dominicaanse Republiek geboren, maar de autoriteiten hadden geweigerd een geboortecertificaat op te maken. In dezelfde maand meldde Didier Dominique van 'Batay Ouvriye' (Arbeidersstrijd) bij een forum in Haïti dat er dat jaar al meer dan 200 Haïtianen in het buurland waren vermoord. Of het cijfer klopte was onduidelijk, maar dat het er tientallen waren stond wel vast.

Amerikaanse militaire aanwezigheid roept weerstand op

Op 21 maart 2006 werd in de Dominicaanse Republiek het startsein gegeven voor de operatie 'Nieuwe Horizonten 2006'. Het betrof een vorm van samenwerking tussen de Dominicaanse en Amerikaanse militaire autoriteiten die er onder meer op gericht was in de buurt van de zuidwestelijk gelegen stad Barahona vier ziekenhuizen te bouwen. Daarvoor zouden 3.500 Amerikaanse militairen worden ingezet, al benadrukte de woordvoerder dat er nooit meer dan 450 militairen daadwerkelijk aanwezig zouden zijn.
Ook voor landen als El Salvador, Honduras en Peru waren plannen ontworpen om het Amerikaanse leger aan sociale projecten te laten deelnemen.

Gewonden bij protesten tegen Amerikanen

Sinds de aankomst van de eerste Amerikaanse militairen in februari gaven Dominicaanse demonstranten te kennen hun aanwezigheid niet op prijs te stellen. In Barahona kwam het op 29 april tot een confrontatie tussen de betogers en de politie, waarbij achttien gewonden vielen. De demonstranten betwijfelden of de Amerikaanse aanwezigheid louter was ingegeven door sociale motieven en vermoedden dat de Verenigde Staten een militaire basis in het land wilden vestigen.

De VS pleegden in de twintigste eeuw meerdere invasies in de Dominicaanse Republiek. De laatste vond plaats in april 1965, omdat, zoals toen werd verklaard, Amerikaanse mensenlevens in gevaar zouden zijn.

(Vorige berichten pagina 345/2 e.v. - 2005)

GUADELOUPE

BINNENLAND

Politie onderschept grote hoeveelheid cocaïne

De autoriteiten van Guadeloupe maakten op 26 mei 2005 bekend dat een patrouilleeenheid van de politie die illegale immigranten diende op te sporen, op een boot een cocaïnelading ter waarde van 12,5 miljoen euro had ontdekt. Een Poolse man en een Sloveense vrouw werden gearresteerd en de 342 kilogram drugs werden in beslag genomen. De boot stond geregistreerd in Gibraltar.

Bezoek van Franse minister Sarkozy uitgesteld

Verontwaardiging op Guadeloupe over een Franse wet die het koloniale tijdperk in een positief daglicht stelde, was er de oorzaak van dat minister van Binnenlandse zaken Sarkozy op 7 december 2005 een bezoek aan de archipel uitstelde. In een interview gaf hij aan dat felle polemieken over de wet van 4 februari, die volgens hem vooral voortkwamen uit misverstanden, voor een verhitte sfeer in de Franse overzeese gebiedsdelen hadden gezorgd. Daardoor was er volgens Sarkozy geen ruimte om een rustig bezoek af te leggen. Bekend was dat mensenrechtenorganisaties, linkse politici en vakbonden protesten hadden georganiseerd.

Guadeloupe

'Wet moet veranderd worden'

Op 8 maart 2006 bracht Sarkozy alsnog een bezoek aan Martinique en Guadeloupe. Het was het eerste bezoek van een Franse minister van Binnenlandse zaken in twintig jaar aan beide gebieden, aldus persbureau *Associated Press* (AP). Volgens AP had president Chirac gezegd dat de wet herschreven diende te worden omdat deze verdeeldheid binnen de Franse natie veroorzaakte.
Sarkozy wilde met lokale bestuurders overleg voeren over zaken als illegale immigratie, delinquentie en drugshandel. Ook zou hij op openbare bijeenkomsten praten over de economische ontwikkelingen in beide Franse gebiedsdelen waar 30 procent van de beroepsbevolking werkloos was.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Straatrellen in Guadeloupe

Politie en brandweer onder vuur genomen

Op 17 november 2005 werden door jongeren in de stad Pointe-à-Pitre twee auto's in brand gestoken en barricades opgericht. Toen de politie met hulp van de brandweer de straat wilde vrijmaken, werd vanuit de groep van opstandige jongeren het vuur geopend. Politieofficier Frantz Mevalet liet weten dat er naar zijn mening een hinderlaag was gelegd: voordat de auto's in brand waren gestoken, was er al een versperring opgericht waar men zich achter kon verschansen. De ongeregeldheden vonden plaats in het arme Carenage-district, dat beschouwd werd als een centrum van drugshandel en prostitutie.

Ongeregeldheden in Baie-Mahault

Nadat een twintigjarige motorrijder bij een controlepost van de politie was gevallen en er geruchten de kop opstaken dat hij dood was, braken op 24 november in Baie-Mahault rellen uit. Volgens de rebellerende jeugd was het ongeluk veroorzaakt door het optreden van de politie, maar de autoriteiten beweerden dat de motorrijder de controlepost probeerde te vermijden en was gevlucht. Banden en vuilnis werden in de straten van het havenstadje in brand gestoken. De politie wist de menigte door gebruik van traangas te verspreiden en verrichte tenminste zeven arrestaties.

Montserrat

Sommigen beweerden dat de jongeren protesteerden tegen de barre leefomstandigheden. Anderen meenden echter dat zij met de rellen in Guadeloupe, een Frans overzees gebiedsdeel, die in de Parijse voorsteden wilden kopiëren.

NATUUR EN MILIEU

Dode bij aardbeving op Guadeloupe

Een aardbeving met een kracht van 6,3 op de schaal van Richter veroorzaakte op 21 november 2004 de dood van een driejarig meisje op het eiland Basse-Terre van de archipel Guadeloupe. Er vielen verscheidene gewonden en de materiële schade was aanzienlijk. Omdat er veel naschokken waren, wilden de meeste van de 1.300 bewoners niet terug naar hun huizen. Zij verzamelden zich in het enige stadion op het eiland.

MONTSERRAT

BINNENLAND

Vliegtuigen kunnen weer landen op Montserrat

Begin juli 2005 werd in Montserrat Gerald's Airport in gebruik genomen. Het verving het in de jaren negentig van de twintigste eeuw door vulkaanuitbarstingen vernietigde W.H. Bramble Airport. Prinses Anne, dochter van Koningin Elizabeth II, had in februari al een terminal op het toen nog in aanbouw zijnde vliegveld geopend en tevens een gedenkplaat onthuld.

Minister trekt ontslagaanvraag in

De keuze van de Nieuwe Volksbevrijdingsbeweging (NPLM) om premier Osborne van Montserrat de partij te laten leiden bij de verkiezingen in 2006, was voor minister Ann Dyer-Howe op 15 september 2005 reden haar portefeuilles in te leveren. De bewindsvrouw, die verantwoordelijk was voor Huisvesting, Landbouw, Grond en Milieu, achtte de benoeming niet in het belang van haar partij. Later gaf ze aan dat de regering te weinig presteerde en dat premier Osborne daar een grote rol in speelde. Deze reageerde met de opmerking dat zij geheel vervuld was van het idee zelf eerste minister te worden. Na vier dagen trok Dyer-Howe haar ontslagaanvraag in. Ze gaf toe te ongeduldig te zijn geweest.

Samenstelling regering Montserrat
(24 maart 2006)

Premier, tevens belast met Financiën Economische ontwikkeling, Sport, Cultuur en Toerisme
John A. OSBORNE

Ministers:
Communicatie en Openbare werken
John WILSON
Huisvesting, Landbouw, Grond en Milieu
Margaret (Ann) DYER-HOWE
Onderwijs, Gezondheidszorg en Maatschappelijke diensten
Idabelle MEADE

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Plan ontvouwd voor opzetten mensenrechtencommissie

Met het voorstel een uit burgers van Montserrat bestaande mensenrechtencommissie op te richten, bracht het in 2004 opgerichte Human Rights Reporting Committee (HRRC) op 23 november 2005 verslag uit over welke stappen moesten worden gezet. De eerste fase zou zijn het in kaart brengen van de feiten, gevolgd door het voorlichten van het publiek over de zes internationale mensenrechtenverdragen waar Montserrat onder viel. Verder was de hulp ingeroepen van de uit Jamaica afkomstige mensenrechtenspecialist Candice Hamilton. Dit alles moest leiden tot een onafhankelijke, los van de autoriteiten functionerende mensenrechtencommissie op het eiland.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Montserrat wil deelnemen aan Petrocaribe

Bij de energietop van Caribische landen en Venezuela in Montego Bay (Jamaica), begin september 2005, verzocht premier John Osborne van Montserrat de aanwezigen zijn land te laten delen in de voordelen van de opgerichte Petrocaribe-maatschappij. De deelnemende landen konden tegen voordelige tarieven olie kopen, terwijl er ook mogelijkheden waren de brandstof te betalen met andere producten. De premier benadrukte dat Montserrat, hoewel onderdeel

van het Britse Koninkrijk, deel uitmaakte van de Caribische gemeenschap. De Venezolaanse president Chávez was bij de conferentie aanwezig, evenals de Cubaanse leider Fidel Castro.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verblijfsstatus in VS beëindigd

Op 27 februari 2006 liep in de Verenigde Staten de Temporary Protected Status (TPS) af voor 292 burgers uit Montserrat die na de vulkaanuitbarstingen in 1997 naar de VS waren uitgeweken en daar een tijdelijke verblijfsstatus hadden gekregen. De verplichte terugkeer werd door sommigen als een ramp ervaren. Dat bleek uit de woorden van de 37-jarige Lenroy Allen: 'Ik verloor alles. Ik kwam hier met niets. Ik ben mijn leven helemaal opnieuw begonnen. (...) Als ik terugga, heb ik niets meer te doen.'
Ongeveer 35 immigranten uit Montserrat hadden de Amerikaanse autoriteiten verzocht hun verblijfsstatus te veranderen, vier waren er naar Groot-Brittannië vertrokken en van twee was bekend dat zij waren teruggekeerd.

(Vorige berichten pagina 742/1 e.v. - 2004)

PUERTO RICO

BINNENLAND

Anibal Acevedo Vilá geïnstalleerd als nieuwe gouverneur

De kandidaat die in november met een nipte voorsprong de verkiezingen voor het gouverneurschap van Puerto Rico won, Anibal Acevedo Vilá, werd op 2 januari 2005 in de hoofdstad San Juan officieel aangesteld. De 42-jarige advocaat, lid van de Democratische Volkspartij (PPD) die sinds de verkiezingen in november 18 zetels in het Huis van Afgevaardigden had, kreeg te maken met een door de Nieuwe Progressieve Partij (PNP) overheerst parlement. De laatste partij had 32 afgevaardigden en steunde de optie Puerto Rico tot 51ste staat van de Verenigde Staten te maken. De PPD daarentegen wilde de status van Puerto Rico als vrije geassocieerde staat ('commonwealth') met de VS handhaven. De Puertoricaanse Onafhankelijkheidspartij (PIP), met 1 zetel in het parlement vertegenwoordigd, streefde volledige onafhankelijkheid na. 'Laten we de kleuren vergeten die ons verdelen en ons richten op de kleuren van de vlag die ons verenigen', merkte Acevedo Vilá bij zijn inhuldiging op.

Verdeeldheid over procedures voor toekomstige status Puerto Rico

Gouverneur gebruikt veto om wet te blokkeren

Hoewel het Huis van Afgevaardigden en de Senaat unaniem een wet hadden aangenomen die de Verenigde Staten zouden verplichten de keus van Puerto Rico over haar status te respecteren, sprak gouverneur Acevedo Vilá op 11 april 2005 er een veto over uit. Volgens de gouverneur moest de staatkundige positie van Puerto Rico door een grondwetgevende vergadering worden bepaald, hetgeen niet in de wet was opgenomen. Wel voorzag deze in een referendum in juli over de vraag of de Amerikaanse president George W. Bush en het Congres verzocht moesten worden de uitslag van een toekomstige volksstemming over de status van Puerto Rico te accepteren.
De volksvertegenwoordigers waren zeer verbolgen over het optreden van de gouverneur.

Acevedo Vilá wijst rapport Amerikaanse regering af

De opvatting van een door de regering-Bush opgezette 'task force' dat Washington het laatste woord had bij het bepalen van de status van Puerto Rico, werd op 27 december door de gouverneur ook afgewezen. In het rapport werd het Congres verzocht een datum vast te stellen waarop de burgers van Puerto Rico konden aangeven welke status zij in de toekomst wensten. Maar hoe de uitslag ook zou zijn, voor veranderingen was de wil van beide partijen doorslaggevend, aldus de werkgroep. Deze opvatting blokkeerde volgens Acevedo Vilá een van de historische voorkeuren van de Puertoricanen, namelijk autonomie.

Amerikaans Hooggerechtshof weigert Puertoricanen stemrecht te geven

Het Hooggerechtshof van de VS wees op 20 maart 2006 het verzoek af de burgers van Puerto Rico stemrecht te geven bij Amerikaanse presidentsverkiezingen. Eerder had een lagere rechtbank hetzelfde vonnis geveld met als argumentatie dat de Amerikaanse grondwet eerst veranderd moest worden of dat Puerto Rico de 51ste staat van de VS moest worden. Sommige Puertoricanen voelden zich gediscrimineerd omdat zij wel Amerikaanse staatsburgers waren, maar nauwelijks invloed konden uitoefenen op de politiek in de VS.

Burgers willen parlement met één Kamer

De vraag of het Huis van Afgevaardigden en de Senaat in Puerto Rico vervangen moesten worden door één Kamer, werd op 10 juli 2005 door 84 procent van de burgers bij referendum positief beantwoord. De opkomst was laag, namelijk 22 procent. De uitslag zou eventueel pas in 2009 effect krijgen omdat in 2007 eerst een referendum moest plaatsvinden over de vraag of de grondwet veranderd diende te worden. Voorstanders benadrukten dat één Kamer de efficiëntie zou bevorderen, maar tegenstanders waren bang dat het democratische proces negatief zou worden beïnvloed.

Weerstand tegen optreden van FBI

Puertoricaanse activist door Amerikanen gedood

De 72-jarige activist Filiberto Ojeda Ríos werd op 23 september 2005 doodgeschoten door agenten van het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI). De man zou het vuur hebben geopend toen de agenten hem in Hormigueros, in het zuidwesten van Puerto Rico, wilden arresteren. Zijn vrouw beweerde echter dat de agenten eerst schoten. Bovendien bleek later dat de gewonde activist, die pas de volgende dag uit zijn huis werd gehaald, was overleden door bloedverlies en niet door kogelwonden.
Ojeda Ríos was al lange tijd op de vlucht voor de Amerikaanse justitie. In 1992 was hij bij verstek tot 55 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor een gewapende overval in 1983 in de Amerikaanse staat Connecticut. Daarbij was ruim 7 miljoen dollar (ca. 5,5 miljoen euro) buitgemaakt.

Overval gezien als 'binnenlands terrorisme'

Ojeda Ríos gold als de leider van het in 1976 opgerichte Volksleger Boricua, ook bekend

Puerto Rico

als de Macheteros (suikerrietkappers). Omdat de overval in 1983 was uitgevoerd door militanten van deze onafhankelijkheidsbeweging, werd de actie door de Amerikanen beschouwd als 'binnenlands terrorisme'. Aantijgingen dat de FBI om die reden Ojeda Ríos opzettelijk had gedood en niet gearresteerd, werden door de dienst ontkend. Wel werd toegezegd de zaak te onderzoeken. Amnesty International (AI), Puertoricaanse bestuurders en de aartsbisschop van San Juan riepen echter op dit te laten doen door een onafhankelijk instituut.
In de hoofdstad San Juan gingen veel burgers de straat op, waar zij anti-Amerikaanse leuzen schreeuwden.

FBI op zoek naar wapens

De FBI deed op 10 februari 2006 in Puerto Rico in verschillende steden invallen in huizen om, zoals werd beweerd, een 'potentiële binnenlandse terroristische aanval' te vermijden. Er werden geen arrestaties verricht. Luis Fraticelli, werkzaam bij de San Juan Divisie van de FBI, verklaarde dat de actie onderdeel was van een lopend onderzoek naar binnenlands terrorisme. Een andere woordvoerder van de Amerikaanse politie, Harry Rodríguez, gaf echter toe dat de actie gericht was tegen het Volksleger Boricua.
Waarnemers constateerden dat met de dood van Ojeda Ríos de nationalistische gevoelens in Puerto Rico waren opgeleefd.

Protesten op straat

Meer dan 1.000 burgers namen op 26 februari deel aan een protest tegen het optreden van de Amerikaanse politiemensen. Onder het schreeuwen van leuzen als 'Respect voor Puerto Rico' en 'Weg met de FBI' marcheerden de betogers, die volgens de media voorstanders waren van een onafhankelijk Puerto Rico, door de straten van San Juan. De demonstranten beschuldigden de FBI er ook van Ojeda Ríos te hebben laten doodbloeden.

Puerto Rico klaagt Amerikaanse federale autoriteiten aan

Dagblad de *Miami Herald* van 24 maart berichtte dat het departement van Justitie van Puerto Rico een aanklacht tegen de federale autoriteiten van de VS had ingediend vanwege het plegen van obstructie bij het onderzoek naar de dood van Ojeda Ríos. In de

St. Lucia

tenlastelegging werden de namen genoemd van FBI-directeur Robert Mueller, minister van Justitie Alberto Gonzales en de directeuren van de kantoren van hun departementen in Puerto Rico.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gouverneur wijst op grote sociale problemen van Puerto Rico

Op 25 juli 2005, de Dag van de Constitutie, schetste gouverneur Anibal Acevedo Vilá een weinig rooskleurig beeld van Puerto Rico. Het land ging gebukt onder een begrotingstekort van 1 miljard dollar (ca. 790 miljoen euro), wat hij 'ongeëvenaard' noemde. Daarnaast was het werkloosheidcijfer gedurende 30 jaar niet onder de 10 procent geweest, steeg het criminaliteitscijfer en was het niveau van het onderwijs in zijn ogen 'onacceptabel'. Hij riep de jongeren op hun verantwoordelijkheid te nemen op dezelfde wijze als de jonge leiders die de grondwet 53 jaar eerder ondertekenden, hadden gedaan.
Volgens het Puerto Rican Legal Defense and Education Fund (PRLDEF) had het land in 2002 een armoedecijfer van ruim 48 procent.

(Vorige berichten pagina 742/3 e.v. - 2004)

ST. LUCIA

JUSTITIE

Herinvoering van de doodstraf

Minister-president Kenny Anthony verklaarde op 18 januari 2006 in de hoofdstad Castries dat de regering de 27 jaar oude grondwet wilde wijzigen. In verband met de sterke stijging van het aantal moorden – 37 in 2004 – en een toename van aan drugs gerelateerde criminaliteit waarmee St Lucia, evenals andere Caribische eilanden, de voorgaande jaren werd geconfronteerd, stelde de regering-Anthony voor de doodstraf opnieuw in te voeren. De partij van Anthony bezat de voor een grondwetswijziging benodigde twee derde meerderheid in het parlement. In 1994 werd voor het laatst een doodstraf daadwerkelijk uitgevoerd.

Op 26 april maakte de gouverneur-generaal Dame Pearlette Louisy tijdens een toespraak voor het parlement bekend dat zeven politieofficieren uit Groot-Brittannië waren aangezocht om de plaatselijke autoriteiten bij te staan in de bestrijding van de misdaad.

(Vorige berichten pagina 744/2 e.v. - 2004)

ST. KITTS EN NEVIS

BINNENLAND

Regering Arbeiderspartij wil privatiseringen doorvoeren

De gouverneur-generaal van St. Kitts en Nevis, Cuthbert Sebastian, maakte in de Troonrede rond 20 december 2004 de economische doelstellingen van de nieuw aangetreden regering van de St. Kitts en Nevis Arbeiderspartij (SKLP) duidelijk. Er zou de komende jaren een privatiseringsbeleid worden gevoerd dat onder meer was gericht op de energie- en communicatiesector. De regering verzekerde dat dit niet alleen de efficiency zou bevorderen, maar ook de positie van de burger zou verstevigen. Hij prees het feit dat er de afgelopen tien jaar veel was gedaan aan landdistributie, maar benadrukte dat de staatsschuld te hoog was. De economie had de laatste jaren te lijden gehad onder de afgenomen inkomsten van de suikerindustrie en onder de terugval in het toerisme na de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten van september 2001.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Laatste suikerrietoogst in de geschiedenis van St. Kitts en Nevis

Op 13 maart 2005 ging de suikerrietoogst van start in St. Kitts en Nevis. Dit kon een historisch feit genoemd worden, want het zou de laatste zijn in deze sector die een traditie van 350 jaar kende. Tot in de jaren zeventig van de twintigste eeuw was de suiker de grote steunpilaar van de economie waar een derde van de beroepsbevolking in werkzaam was. De inkomsten van de suikerindustrie waren de laatste twintig jaar echter sterk teruggelopen en de verwachting was dat de marktprijs van suiker, mede als gevolg van het landbouwbeleid in de Europese Unie, de komende jaren verder zou dalen.
In 2004 was in St. Kitts en Nevis het Sugar Manufacturing Redevelopment Committee

(SRC) opgezet dat de sociale en economische gevolgen van het stopzetten van de suikerproductie in kaart diende te brengen. Ook was de hulp ingeroepen van het Caribbean Agricultural Research Development Institute (CARDI) om de toekomstige landbouw te diversifiëren.

Veel buitenlandse investeringen in St. Kitts en Nevis

Bij een toespraak op de Nationale Consultatie voor de Economie verklaarde premier Denzil Douglas van St. Kitts en Nevis op 13 november 2005 dat zijn land op plaats drie in de wereld stond betreffende het aantrekken van buitenlandse investeringen. De 150 aanwezigen, afkomstig uit de sociale en economische sector, hoorden de regeringsleider verder opmerken dat het gemiddelde inkomen in het land 70 procent boven het gemiddelde in de rest van het Oost-Caribische gebied lag. De conclusie was dan ook dat St. Kitts en Nevis, ondanks dat het klein was, in sociaal opzicht tot de meest ontwikkelde landen van de wereld behoorde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

EU geeft St. Kitts en Nevis subsidie van 3 miljoen euro

De Europese Unie zegde St Kitts en Nevis op 31 maart 2005 een bedrag van 3 miljoen euro toe om economische hervormingen door te voeren. Al eerder had de EU een subsidie van 3,2 miljoen euro toegekend voor onderwijs in informatietechnologie, dat eveneens samenhing met deze hervormingen. Deze waren nodig omdat de economie niet langer kon draaien op de suikerproductie, die na zo'n 350 jaar nauwelijks meer winstgevend was.

NATUUR EN MILIEU

Premier wil waarschuwingssysteem voor tsunami in Caribische regio

Bij een vergadering op 13 januari 2005 van de Small Island Development States (SISD) in het bij Afrika gelegen Mauritius pleitte premier Douglas voor het installeren van een tsunami-waarschuwingssysteem in het Caribisch gebied. Hij stelde dat bij de grote tsunami die kort daarvoor in Azië duizenden slachtoffers had gemaakt, de kwetsbaarheid van de kleine eilandstaten opnieuw was aangetoond. In de regio waar St. Kitts en Nevis lagen, woonden veel mensen dichtbij de kust en er was bovendien geregeld sprake van vulkanische activiteit en aardbevingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Douglas brengt bezoek aan ambtgenoot in Japan

Bij een bezoek van premier Denzil Douglas van St. Kitts en Nevis aan zijn ambtgenoot Junichiro Koizumi van Japan kwamen op 19 oktober 2005 tal van onderwerpen ter sprake. Er werd gesproken over veiligheid, het financieren van economische ontwikkelingsprojecten, subsidies, de hervorming van de Verenigde Naties en het Japanse streven een permanente plaats in de VN-Veiligheidsraad te bemachtigen. De conclusie van het bezoek was dat de uitstekende bilaterale relatie tussen beide landen nog was versterkt.

Diplomatieke betrekkingen met Malta

Namens de Federatie van St. Kitts en Nevis ondertekende premier Douglas op 26 november 2005 een protocol voor het aangaan van diplomatieke relaties met Malta, dat vertegenwoordigd werd door eerste minister Lawrence Gonzi. De ceremonie vond plaats in de hoofdstad van Malta, Valletta. Douglas benadrukte dat beide landen het slachtoffer waren geweest van koloniale overheersing. Het waren jonge staten die zich aan dat verleden hadden ontworsteld en in economisch opzicht succesvol waren. Door het aangaan van diplomatieke betrekkingen zouden de banden tussen de twee naties nog worden verstevigd, zo stelde Douglas.

Giften van Taiwan voor kunst- en sportfaciliteiten

Het eiland Nevis van de Federatie van St. Kitts en Nevis ontving op 17 februari 2006 van Taiwan een bedrag van 1 miljoen dollar (ca. 780.000 euro) voor de bouw van een multifunctioneel kunstcentrum. Bijna een week later gaf Taiwan aan de federale regering van Denzil Douglas 500.000 dollar voor de renovatie van sportfaciliteiten in het Warner Park. Van het complex zou gebruik worden gemaakt bij het wereldkampioenschap cricket in 2007.

(Vorige berichten pagina 743/2 e.v. - 2004)

ST. VINCENT EN DE GRENADINEN

BINNENLAND

Overwinning voor premier Gonsalves bij parlementsverkiezingen

Bij de verkiezingen voor een nieuw parlement op 7 december 2005 wist de zittende premier Ralph Gonsalves met zijn Verenigde Arbeidspartij (ULP) 12 van de 15 te verdelen zetels in de wacht te slepen. De Nieuwe Democratische Partij (NDP) van Arnhim Eustace mocht 3 afgevaardigden leveren, terwijl de door Ivan O'Neal geleide Sint Vincent en de Grenadinen Groene Partij (SVGG) geen zetel bemachtigde. Van het uit 21 leden bestaande Vergaderhuis werden 15 leden gekozen voor de duur van vijf jaar; daarnaast werden er 6 senatoren benoemd. De zetelverdeling eind 2005 kwam overeen met de uitslag van de vorige verkiezingen in 2001.

NDP wijst verkiezingsresultaat af

De oppositionele NDP weigerde de verkiezingsuitslag te erkennen omdat er 'ongekende onregelmatigheden' zouden hebben plaatsgevonden. Een delegatie van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), onder leiding van de Surinaamse assistent-secretaris-generaal Albert Ramdin, en waarnemers van de Caribische Gemeenschap (Caricom) hadden echter slechts enkele onvolkomenheden geconstateerd, maar waren in grote trekken tevreden over het verloop.
Bij de eerste zitting van het parlement, op 29 december, verlieten de NDP-leden de zaal. Arnhim Eustace verklaarde de 'morele autoriteit' van Gonsalves niet te erkennen, maar hij zou wel met de premier samenwerken in het belang van het land.

Persvoorlichter van premier Gonsalves vermoord

De politie van St. Vincent en de Grenadinen loofde op 8 maart 2006 een beloning uit van 50.000 Oost-Caribische dollar (bijna 15.000 euro) voor inlichtingen die zouden leiden tot de arrestatie van de moordenaar van Glen Jackson. De persvoorlichter van premier Gonsalves was de dag daarvoor vermoord in zijn auto aangetroffen. Hij bleek

St. Vincent en de Grenadinen

Uitslagen parlementsverkiezingen St. Vincent en de Grenadinen
(7 december 2005) Opkomst: 63,7 procent

	percentage	zetels
Verenigde Arbeidspartij (ULP)	55.2	12
Nieuwe Democratische Partij (NDP)	44,6	3
Sint Vincent en de Grenadinen Groene Partij (SVGG)	0,1	-

Samenstelling regering St. Vincent en de Grenadinen
(11 januari 2006)

Gouverneur-generaal
Frederick Nathaniel BALLANTYNE

Premier, tevens belast met Financiën, Economische planning, Nationale veiligheid, Wetszaken en de Grenadinen
Ralph E. GONSALVES

Vice-premier, tevens belast met Buitenlandse zaken en Handel
Louis STRAKER

Ministers:
Gezondheidszorg en Milieu
Douglas SLATER
Huisvesting, Informele onderkomens, Fysische planning, Grondzaken en Onderzoekingen
Julian FRANCIS
Justitie
Judith JONES-MORGAN
Landbouw, Bosbouw en Visserij
Montgomery DANIEL
Nationale mobilisatie, Sociale ontwikkeling, Aangelegenheden niet-gouvernementele organisaties (ngo's), Familiezaken, Vrouwenzaken en Gehandicapten
Michael BROWNE
Onderwijs
Girlyn MIGUEL
Rurale transformatie, Informatie, Openbare diensten en Kerkelijke zaken
Selmon WALTERS
Stedelijke ontwikkeling, Werkgelegenheid, Cultuur en Electorale aangelegenheden
Rene BAPTISTE
Telecommunicatie, Wetenschap, Technologie en Industrie
Jerrol THOMPSON
Toerisme, Jeugdzaken en Sport
Glen BEACHE
Transport en Openbare werken
Clayton BURGIN

Minister van Staat in het kantoor van de premier
Conrad SAYERS

door een nekschot om het leven te zijn gebracht. Een team van experts van Scotland Yard kwam de lokale politie helpen bij het onderzoek naar de moord.

Op 25 april deed premier Gonsalves op de radio en in het parlement nog een oproep aan het publiek om van belang zijnde informatie bij de autoriteiten te melden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lening van Europese Investeringsbank voor uitbreiding electriciteitsnet

Caribbean Net News meldde op 9 december 2004 dat de Europese Investeringsbank (EIB) aan St.Vincent en de Grenadinen een krediet had verschaft ter waarde van 10 miljoen Oost-Caribische dollar (ca. 3 miljoen euro). Het geld zou gebruikt worden door de St. Vincent and the Grenadines Electricity Services (VINLEC) voor het 'General Expansion project'. Dit had ten doel de elektriciteitsvoorzieningen op de eilanden uit te breiden en stroom in alle delen van de archipel te brengen. De werkzaamheden zouden een maand later in Lowmans Bay van start gaan en ongeveer 58 weken duren.

Steun aan OECS-landen om concurrentiepositie te verbeteren

De Wereldbank zegde de Organisatie van Oost-Caribische Staten (OECS) op 13 september 2005 financiële steun toe ter waarde van ruim 103 miljoen dollar (ca. 80 miljoen euro). Het geld moest gebruikt worden om de concurrentiepositie van de lidstaten te vergroten, de economische groei te stimuleren en de kwetsbaarheid van de landen bij rampen te verminderen. Een goed voorbeeld van dat laatste was volgens de bank de nieuw opgezette Catastrophe Risk Insurance (CRI), die schadelijke gevolgen van catastrofes over de landen in de regio verdeelde.

Behalve voor St. Vincent en de Grenadinen was de hulp bestemd voor de andere zelfstandige staten binnen de OECS: Antigua en Barbuda, Dominica, Grenada, St. Kitts en Nevis en St. Lucia.

Premier Gonsalves verwijt Antigua en Barbuda oneerlijke handel

Premier Gonsalves van St. Vincent en de Grenadinen had eerder dat jaar, op 5 mei, de regionale partner Antigua en Barbuda beschuldigd van oneerlijke handelspraktijken. Dat land zou handelsafspraken schenden door meel te kopen van Trinidad en Tobago. Daar waren St. Vincent en de Grenadinen, maar ook Grenada volgens Gonsalves de dupe van. Premier Baldwin Spencer van Antigua en Barbuda schreef in een brief aan de OECS dat de klacht onderzocht zou worden, maar ambtenaren in St. Vincent en de Grenadinen reageerden sceptisch op zijn woorden.

NATUUR EN MILIEU

St. Vincent en de Grenadinen ratificeren Kyoto-protocol

Premier Ralph Gonsalves van St. Vincent en de Grenadinen ratificeerde op 17 december 2004 het Kyoto-protocol (1997) dat de verspreiding van gassen aan banden legde om het broeikaseffect, de opwarming van de aarde, tegen te gaan. Het land had in 1998 het verdrag ondertekend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Taiwanese president bezoekt St. Vincent en de Grenadinen

Duizenden bewoners van St. Vincent heetten op 29 september 2005 president Chen Shuibian van Taiwan welkom bij aankomst in het Caribische land. Het was de eerste keer in de 24-jarige relatie tussen beide staten dat een Taiwanees staatshoofd een bezoek bracht aan St. Vincent en de Grenadinen. Gouverneur-generaal Frederick Ballantyne zei in zijn toespraak dat er overeenkomsten waren tussen beide landen, zoals het feit dat zij uit meerdere eilanden bestonden en ambitieuze burgers hadden. Het grote verschil lag echter in het welvaartsniveau: Taiwan behoorde tot de rijkste landen, maar St. Vincent en de Grenadinen maakten deel uit van de armste staten.
Chen Shuibian hield onder meer een toespraak in het parlement.

Banden met Ethiopië verstevigd

Premier Gonsalves van St. Vincent en de Grenadinen keerde op 22 oktober 2005 terug van een staatsbezoek aan Ethiopië waar hij onder meer overleg had gevoerd met premier Meles Zenawi. Beide staatslieden kwamen overeen de wederzijdse visumverplichting af te schaffen, hetgeen volgens Gonsalves de betrekkingen tussen beide landen zeer ten goede zou komen. Meles Zenawi op zijn beurt sprak de wens uit de culturele en

educatieve relatie uit te breiden en de handel tussen beide landen te vergroten.
In de delegatie van Gonsalves zaten onder meer vier aanhangers van de Rastafaribeweging, die Ethiopië als haar geestelijke thuishaven beschouwde.

(Vorige berichten pagina 745/1 e.v. - 2004)

TRINIDAD EN TOBAGO

BINNENLAND

Grote overwinning PNM bij lokale verkiezingen op Tobago

De regerende partij van Trinidad en Tobago, de Nationale Volksbeweging (PNM), wist bij lokale verkiezingen op 17 januari 2005 voor het Tobago Huis van Afgevaardigden 11 van de 12 te verdelen zetels in de wacht te slepen. Het Democratisch Actie Congres (DAC) mocht 1 afgevaardigde leveren voor het bestuurslichaam van het kleine zustereiland van Trinidad waar ongeveer 55.000 burgers woonden – slechts een fractie van de ruim 1,2 miljoen in het hele land.
Het DAC wilde grotere autonomie voor Tobago dat sinds eind negentiende eeuw staatsrechtelijk met Trinidad verbonden was.

Uitslagen verkiezingen Huis van Afgevaardigden Tobago (17 januari 2005)

	percentage	zetels
Nationale Volksbeweging (PNM)	58,4	11
Democratisch Actie Congres (DAC)	40,3	1
Nationale Alliantie voor Wederopbouw (NAR)	0,01	-
Onafhankelijken	0,01	-

Zorgen over stijgende misdaad nemen toe

Crisissituatie door ontvoeringen, moorden en bomaanslagen

Caribbean Net News berichtte op 27 september 2005 dat het staatshoofd van Trinidad en Tobago, president George Maxwell Richards, vond dat het land in een crisis was beland. Dit vanwege de onrust onder de bevolking over het gebrek aan veiligheid. Deze was ontstaan door een reeks onopgehelderde bomaanslagen in de hoofdstad Port of Spain, de ontvoering van en moord op de neef van minister van Gezondheidszorg John Rahael en berichten in de media een week eerder dat in september 2005 over het gehele jaar al 260 moorden waren gepleegd – evenveel als in heel 2004. Het familielid van de minister was na drie dagen ontvoerd te zijn geweest, onthoofd teruggevonden.

Duizenden demonstreren voor meer veiligheid

Tenminste 10.000 burgers uit Trinidad en Tobago namen op 22 oktober deel aan de zogenaamde Dodenmars in de straten van Port of Spain. De vreedzame demonstranten, die leuzen schreeuwden als 'wij willen ons land terug' en 'genoeg is genoeg', eisten van de regering harde maatregelen tegen misdaden als moord en ontvoering. De mars was georganiseerd door het Keith Noel 136 Committee. Dit hadden burgers in mei opgezet nadat de man met die naam het 136ste slachtoffer van geweld was geworden.

Regering en oppositie eens over plan van aanpak

Na drie dagen van beraadslagingen werden premier Patrick Manning en oppositieleider Basdeo Panday het op 21 november eens over een pakket van te nemen maatregelen tegen de misdaad. Het politieapparaat zou hervormd worden om effectiever op te kunnen treden, veiligheidsmaatregelen op straat werden uitgebreid en het justitiële apparaat moest worden aangepast om gerechtelijke procedures te versnellen. Daarnaast zou er onder meer een speciale ontvoeringsrechtbank worden opgezet en de wetgeving tegen witwaspraktijken zou worden uitgebreid.

Britse politie biedt helpende hand

Het ministerie van Nationale veiligheid van Trinidad en Tobago maakte op 17 maart 2006 bekend dat 39 Britse politieofficieren een maand later het nationale politiekorps zouden komen versterken. Met opdrachten die twee tot drie jaar zouden duren, werden de forensische onderzoekers ingedeeld bij de Moord- en Anti-kidnappingseenheid. Al eerder waren er met zowel het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI) als het Britse Scotland Yard besprekingen gevoerd om een kantoor te openen in het Caribische land.

Samenstelling regering Trinidad en Tobago (19 januari 2006)

President
George Maxwell RICHARDS

Premier, tevens belast met Financiën
Patrick MANNING

Ministers:
Buitenlandse zaken
Knowlson GIFT
Energie, Openbaar bestuur en Informatie
Lenny SAITH
Gemeenschapsontwikkeling en Cultuur
Joan YUILLE-WILLIAMS
Gezondheidszorg
John RAHAEL
Handel en Industrie
Kenneth VALLEY
Huisvesting, Sociale ontwikkeling en Sociale en vrouwenzaken
Anthony ROBERTS
Justitie
John JEREMIE
Landbouw, Land en Visserij
Jarette NARINE
Lokaal bestuur
Rennie DUMAS
Nationale veiligheid
Martin JOSEPH
Onderwijs
Hazel MANNING
Openbare nutsbedrijven en Milieu
Penelope BECKLES
Openbare werken en Transport
Colm IMBERT
Sport en Jeugdzaken
Roger BOYNES
Toerisme
Howard Chin LEE
Werkgelegenheid en de Ontwikkeling van kleine en microbedrijven
Danny MONTANO
Wetenschap, Technologie en Tertiair onderwijs
Mustapha ABDUL-HAMID
Wetszaken en Consumentenzaken
Christine KANGALOO

Zonder portefeuille, werkzaam op het ministerie van Financiën
Conrad ENILL
Christine SAHADEO
Kenneth VALLEY

Gouverneur Centrale bank
Ewart WILLIAMS

Minister moet aftreden vanwege corruptieaffaire

Nadat de justitiële autoriteiten van Trinidad en Tobago een arrestatiebevel tegen minister van Energie Eric Williams hadden uitgevaardigd, trad de bewindsman op 11 janu-

ari 2006 af. Er waren zeven aanklachten tegen hem ingediend. Williams zou geld hebben aangenomen in ruil voor het geven van overheidsopdrachten aan bedrijven die betrokken waren bij aardbevingsprojecten. Lenny Saith, de minister van Openbaar bestuur en Informatie in de regering van premier Patrick Manning, kreeg de portefeuille Energie erbij.

Twee maanden eerder had het Trinidad Anti-corruptie Bureau oud-minister van Openbare Werken en Transport Franklin Kahn in staat van beschuldiging gesteld omdat hij eveneens steekpenningen had aangenomen.

Grote veranderingen bij oppositiepartij

Oud-premier Panday tot twee jaar gevangenisstraf veroordeeld

Een rechtbank in Trinidad en Tobago veroordeelde op 25 april 2006 voormalig premier (1995-2001) Basdeo Panday tot twee jaar effectieve celstraf en betaling van een boete van 10.000 dollar (ca. 7.800 euro) wegens het verzwijgen van het bezit van een bankrekening. Tevens moest hij het totale bedrag van de rekening bij de Britse Natwest bank, omgerekend ruim 220.000 euro, aan de staat betalen. Panday, nog steeds actief als parlementslid en voorzitter van de oppositiepartij Verenigd Nationaal Congres (UNC), had eerder verklaard niet op de hoogte te zijn geweest van het bestaan van de rekeningen die fondsen bevatten voor zijn studerende dochters. Zijn vervolging beschouwde hij als een politieke aanval van de Nationale Volksbeweging (PNM) van premier Manning.

President beëdigt nieuwe oppositieleider

De 54-jarige Kamla Persad-Bissessar werd een dag later door president George Maxwell Rchards tot oppositieleider benoemd nadat de meerderheid van de gekozen UNC-vertegenwoordigers had aangegeven haar te steunen. De vroegere bewindsvrouw had al enige historische feiten achter haar naam staan: ze was de eerste vrouwelijke minister van Justitie in Trinidad en Tobago geweest, de eerste vrouw die was opgetreden als premier en na de nieuwe aanstelling de eerste vrouwelijke oppositieleider in het land.

Panday op borgtocht vrijgelaten

Advocaten van de veroordeelde Basdeo Panday lieten weten dat de oud-premier, die in 2005 ook al enige dagen achter de tralies had gezeten, beroep zou aantekenen tegen het vonnis. Een medicus wist de rechtbank verder te overtuigen dat de gevangenisomstandigheden nadelig zouden zijn voor de gezondheidstoestand van de 72-jarige Panday die hartklachten had. Na betaling van een borgsom mocht hij daarom op 29 april de hoogbeveiligde gevangenis van Arouca, gelegen in oost-Trinidad, verlaten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Energiesector zorgt voor gestage economische groei

Een bericht van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 30 november 2005 kwam overeen met de bewering van premier Manning bij de begrotingsbesprekingen voor 2006: het bbp van Trinidad en Tobago was in 2004 met 6,5 procent gegroeid. De energiesector vormde 40 procent van het bbp, bepaalde te samen met de verkoop van vloeibaar gas voor 80 procent het exportcijfer en zorgde voor de helft van de staatsinkomsten.
Opmerkelijk was dat de bijdrage van de energiesector aan de werkgelegenheid minder dan 5 procent bedroeg. Manning benadrukte echter de groei van het toerisme, waar 28.000 banen waren gecreëerd. Dit betekende dat de werkloosheid in 2004 tot gemiddeld 8,3 procent was teruggevallen.

Nieuw handelsblok van CSME officieel van start

Trinidad en Tobago behoorde tot de zes landen die vanaf 1 januari 2006 deelnamen aan de Caribbean Single Market and Economy (CSME), samen met Barbados, Belize, Guyana, Jamaica en Suriname. Het handelsblok was opgericht om een tegenwicht te bieden aan andere blokken als de Europese Unie (EU), de Noord-Amerikaanse Vrijhandels Overeenkomst (NAFTA) en de Gemeenschappelijke Zuidelijke Markt (Mercosur). Het plan was om de CSME met dertien leden van start te laten gaan, maar kleine landen in de Oost-Caribische regio waren nog niet klaar met de voorbereidingen. Verwacht werd dat zij zich in de loop van 2006 zouden aansluiten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenorganisatie bekritiseert optreden politiekorpsen

Amnesty International (AI) bracht op 26 april 2006 een rapport uit over Trinidad en Tobago waarin werd benadrukt dat de politiekorpsen hoognodig hervormd moesten worden. Er diende een gedragscode te worden ingevoerd, de commandostructuur kende een gebrek aan transparantie en schendingen van mensenrechten moesten voortaan strafrechtelijk worden vervolgd. Deze maatregelen waren volgens AI nodig om de steun van de burgerij, die essentieel was bij het bestrijden van de misdaad, terug te winnen.
Tussen 2003 en 2005 waren 35 mensen om het leven gekomen door politiegeweld, hetzij op straat, hetzij in gevangenschap.

BUITENLANDSE ZAKEN

Anti-terrorismeconventie van OAS geratificeerd

Trinidad en Tobago ratificeerde op 2 december 2005 de Inter-Amerikaanse Conventie tegen Terrorisme (IACAT). In juni 2002 had het land dit door de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) opgestelde verdrag, dat beoogde de veiligheid op het Westelijk Halfrond te vergroten, ondertekend. In oktober 2005 had Trinidad en Tobago ook een nationale anti-terrorismewet aangenomen.

Bezoek Chinese vice-president aan Trinidad en Tobago

De Chinese vice-president Zeng Qinghong landde op 29 januari 2006 voor een meerdaags bezoek in de hoofdstad van Trinidad en Tobago, Port of Spain. Hij werd verwelkomd door premier Manning met wie hij een dag later besprekingen voerde over het uitbreiden van de commerciële, technologische en culturele contacten tussen beide landen. Manning beloofde verder het één-China beleid – geen diplomatieke contacten met Taiwan – te zullen handhaven en kreeg te horen dat Trinidad en Tobago toegevoegd zou worden aan de lijst van Chinese vakantiebestemmingen.
De Chinese leider had Mexico, Peru en Venezuela ook bezocht en zou in Jamaica zijn toer afronden.

Barbados en Trinidad claimen beide overwinning in maritiem geschil

Het vonnis op 12 april 2006 van het in Den Haag gevestigde Permanente Hof van Arbitrage (PCA) over de zeegrens tussen Barbados enerzijds, en Trinidad en Tobago anderzijds, werd door beide landen uitgelegd als een overwinning.
In werkelijkheid had de internationale rechtbank precies op de helft van het zeegebied tussen beide staten een grenslijn getrokken, maar benadrukt dat onderhandelingen nodig waren om kwesties als visrechten te regelen. Het hof meldde dat het de jurisdictie miste om een definitief oordeel te vellen, maar Barbados benadrukte dat haar vissers geen verbod was opgelegd om te vissen bij Trinidad en Tobago. Dat laatste land wees er echter op dat geen enkele eis van Barbados door het hof was ingewilligd.

(Vorige berichten pagina 745/3 e.v. - 2004)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

'CIA gebruikt fictieve bedrijven als dekmantel vervoer terreurverdachten'

Volgens een rapport dat mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) op 5 april 2006 publiceerde, liet de Central Intelligence Agency (CIA) regelmatig vliegtuigen van particuliere luchtvaartmaatschappijen inhuren door fictieve commerciële bedrijven. De Amerikaanse inlichtingendienst zou deze toestellen gebruiken om onopgemerkt terreurverdachten te vervoeren naar landen waar gemarteld werd of naar geheime Amerikaanse detentiecentra. Volgens Amnesty was van bijna 1.000 vluchten van particuliere luchtvaartmaatschappijen bekend dat ze werden uitgevoerd in opdracht van dergelijke fictieve bedrijven, die de CIA heimelijk had opgezet. Ze zouden hiervoor voornamelijk het Europese luchtruim gebruiken en regelmatig landen op Europese luchthavens.

Critici zeiden dat Amnesty niet kon bewijzen dat in de toestellen werkelijk terreurverdachten werden vervoerd. Mogelijk gebruikte de CIA ze voor het vervoer van haar medewerkers.

VS publiceren namen van gevangenen in Guantánamo Bay

Het Amerikaanse ministerie van Defensie maakte op 19 april 2006 de namen bekend van 558 mensen die in Guantánamo Bay op Cuba gevangen zaten of hadden gezeten. De Amerikaanse autoriteiten hadden tot dan toe de namen van de gevangenen geheim gehouden, omdat de strijd tegen terrorisme daarmee gediend zou zijn. De publicatie was geëist door persbureau *Associated Press*, op grond van de wet openbaarheid van informatie. Een federale rechtbank had het persbureau in het gelijk gesteld.
De gevangenen bleken afkomstig te zijn uit 41 landen, het merendeel uit Saoedi-Arabië (132), Afghanistan (125) en Jemen (107).

BINNENLAND

Republikein Delay verlaat de politiek

Tom DeLay maakte op 4 april 2006 bekend dat hij de Amerikaanse politiek verliet. DeLay was in september 2005 afgetreden als voorzitter van de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden, omdat hij verdacht werd van corruptie. Aanvankelijk had hij zich desondanks verkiesbaar willen stellen voor de Congresverkiezingen in november 2006. Vermoedelijk deed hij dit uiteindelijk niet omdat zijn beschadigde imago de publieke opinie over de hele Republikeinse partij negatief kon beïnvloeden.

'Bush gaf opdracht tot lekken van staatsgeheimen'

Lewis Libby kreeg in 2003 van vice-president Cheney te horen dat president Bush het goed vond als hij bepaalde staatsgeheimen liet uitlekken. Dit stond althans in een op 6 april 2006 gepubliceerd proces-verbaal, met een getuigenverklaring van Libby. Justitie publiceerde Libby's verklaring op diens eigen verzoek. Waarom hij dit wilde, was onduidelijk.

Libby was de voormalige stafchef van Cheney en had in 2005 toegegeven dat hij in 2003 naar de pers had laten uitlekken dat Valery Plame als geheim agente voor de Central Intelligence Agency (CIA) werkte. Het openbaar maken van de identiteit van geheim agenten was in de Verenigde Staten strafbaar.
Bush had sinds het begin van 'Plamegate' in 2003 beweerd dat hij niets met de affaire te maken had en dat hij degenen die er wel bij betrokken waren zou ontslaan, zodra duidelijk was wie zij waren. Libby's belastende verklaring was dan ook pijnlijk voor de president. Democraten grapten dat hij nu eigenlijk zichzelf moest ontslaan.

Indien Libby's verklaring klopte, betekende dit nog niet dat Bush strafbaar was. Want als president was hij bevoegd om staatsgeheimen openbaar te maken. En hij zou nooit expliciet opdracht hebben gegeven om Plame's naam te noemen. Hij had louter toestemming gegeven voor het laten uitlekken van passages uit een *National Intelligence Estimate* (NIE), een geheim rapport over het wapenarsenaal van Irak. Hij deed dit als reactie op beweringen van diplomaat Joseph Wilson, die meende dat het Amerikaanse kabinet had gelogen over Iraakse pogingen om uranium te kopen in Niger. Volgens Libby's verklaring bevatte dit rapport informatie die Wilsons beschuldiging kon weerleggen. Maar er stond ook terloops in dat diens vrouw (Valery Plame) voor de CIA werkte, al werd ze niet bij naam genoemd. Deze informatie was op 8 juli 2003 via Libby terechtgekomen bij journalist Judith Miller van dagblad de *New York Times*.

Massabetoging tegen nieuwe immigratiewetten

In meer dan 100 steden in de Verenigde Staten demonstreerden op 11 april 2006 honderdduizenden mensen tegen plannen van het Congres om de immigratiewetten aan te scherpen.
Het Huis van Afgevaardigden had in december een wetsontwerp aangenomen dat kon leiden tot het strafbaar stellen van illegale immigratie en hulpverlening aan illegale immigranten. Daarnaast wilde het illegale immigratie via de grens met Mexico bemoeilijken door er meer hekken langs te plaatsen.

President Bush was tegen deze maatregelen. Hij wilde juist dat een groot aantal illegale immigranten tijdelijke werk- en verblijfsvergunningen kreeg. Republikeinse Senatoren neigden ertoe zich niet achter de president te scharen, maar achter het Huis van Afgevaardigden. In april hadden ze echter nog altijd geen definitief standpunt ingenomen.

Verenigde Staten

Arrestaties

Op 20 april zei minister van Binnenlandse veiligheid Michael Chertoff dat in enkele dagen tijd 1.200 illegale immigranten waren gearresteerd. Ze werkten voor één en hetzelfde bedrijf, verspreid over meerdere staten. Zeven bestuurders van het bedrijf waren eveneens aangehouden. De arrestaties moesten volgens Chertoff gezien worden als waarschuwing aan het adres van werknemers en werkgevers die 'een schaduweconomie' in stand hielden.

Witte Huis ontslaat prominente medewerkers

Na het aantreden van Joshua Bolten als nieuwe stafchef van president Bush, in maart 2006, verschenen ook nieuwe gezichten op andere belangrijke posten binnen het Witte Huis.

Relaties met het Congres

Handelsvertegenwoordiger Rob Portman werd op 18 april directeur van het Bureau voor Management en Begroting, een functie die Joshua Bolten tot dan toe had bekleed. Portmans naaste medewerker Suzan Schwab werd de nieuwe handelsvertegenwoordiger van de Verenigde Staten.
Aangezien Portman bekend stond als iemand die zowel met Bush als met een groot aantal Congresleden goede relaties had, werd hij volgens analisten vooral aangesteld om de steeds groter wordende kloof tussen het Witte Huis en het Congres te helpen dichten. Want het kwam steeds vaker voor dat Bush en de Republikeinse meerderheid in het Congres het met elkaar oneens waren, bijvoorbeeld over het aanscherpen van de immigratiewetten en het uitbesteden van havenactiviteiten aan een bedrijf uit de Verenigde Arabische Emiraten. In april ontstond tevens onenigheid over de financiering van de oorlog in Irak. Senatoren wilden hiervoor 106 miljard dollar (ca. 83 miljard euro) extra uittrekken, maar volgens Bush was dit te veel voor de Amerikaanse schatkist. Hij dreigde daarom zijn veto uit te spreken als het Congres er toch mee instemde.

Nieuwe woordvoerder

Op 19 april trad Scott McClellan af als woordvoerder van het Witte Huis. Hij zei dat zijn vertrek samenhing met een periode van verandering die het Witte Huis doormaakte. Journalisten hadden McClellan regelmatig verweten dat hij hen te weinig informatie verstrekte. Hierdoor had de pers de indruk gekregen dat het Witte Huis zich hulde in geheimzinnigheid. McClellan werd opgevolgd door Tony Snow, columnist en journalistiek medewerker van de conservatieve radio- en tv-omroep *Fox News*. Snow had begin jaren negentig van de twintigste eeuw tevens toespraken geschreven voor president George Bush, de vader van de huidige president George W. Bush.

Op 20 april werd bekend dat Karl Rove, een van de belangrijkste adviseurs van de president, zich alleen nog zou bezighouden met het voorbereiden van de Republikeinse campagne voor de Congresverkiezingen in november. Joel Kaplan, onderdirecteur van het begrotingsbureau van het Witte Huis, trad aan als Bush' nieuwe vice-stafchef en politiek adviseur.

Daling populariteit van president Bush

De veranderingen binnen het Witte Huis hadden volgens analisten alles te maken met de dramatische afname van de populariteit van Bush. Volgens een onderzoek van de zakenkrant *Wall Street Journal* had in april slechts 35 procent van de Amerikanen vertrouwen in de president. De aanhoudende oorlog in Irak en de stijgende brandstofprijzen lagen hieraan ten grondslag, evenals de steeds terugkerende schandalen rondom het Witte Huis en de wijze waarop het kabinet had gereageerd op de orkaan Katrina in New Orleans.
Vanuit de Republikeinse partij klonken al maanden ontevreden geluiden over de gang van zaken binnen het Witte Huis en was herhaaldelijk aangedrongen op personeelswijzigingen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering treedt op tegen hoge benzineprijs

Op de New York Mercantile Exchange (Nymex) kostte een vat ruwe olie op 21 april 2006 75,35 dollar (ca. 58,65 euro). In mei 2004 was dat 40 dollar, en dat werd toen al extreem duur gevonden.
De olieprijs werd opgedreven door de spanningen rondom Iran, instabiliteit in Nigeria en Irak en de toenemende vraag in India en China. In de Verenigde Staten leidde dit tot hoge benzineprijzen. Een liter kostte er omgerekend ca. 62 eurocent. Hoewel de benzineprijs in Nederland meer dan eens zo hoog lag, vond de Amerikaanse consument dit onacceptabel duur. Amerikanen zagen goedkope benzine als verworven recht en eisten dat de politiek tegen de prijsstijgingen optrad. In een reactie hierop staakte de regering per 25 april de uitbreiding van de nationale strategische oliereserves, zodat er meer olie voor de markt beschikbaar kwam. Hierna daalde de prijs tot 72,45 dollar.
President Bush kondigde tevens een onderzoek naar de hoge benzineprijs aan. Hij zei dat de olie-industrie de prijzen aan de pomp mogelijk moedwillig opdreef. Diverse energieconcerns maakten in 2006 recordwinsten.

MILITAIRE ZAKEN

Generaals eisen aftreden van Rumsfeld

In april 2006 eisten zeven prominente gepensioneerde Amerikaanse generaals het aftreden van Defensieminister Donald Rumsfeld. Het ging om Paul Eaton, Anthony Zinni, Gregory Newbold, John Batiste, Charles H. Swannack jr., John Riggs en Wesley Clark.
Het was in de VS hoogst ongebruikelijk dat topmilitairen naar buiten kwamen met kritiek op de minister van Defensie. Dat juist gepensioneerde generaals ermee kwamen was minder opmerkelijk, omdat zij niet meer hoefden te vrezen voor hun positie.

'Arrogantie'

Paul Eaton, die in 2003 en 2004 medeverantwoordelijk was voor de opbouw van het nieuwe Iraakse leger, zei in een op 10 april gepubliceerd interview met dagblad de *New York Times* dat Rumsfeld 'onrealistisch vertrouwen in technologie ter vervanging van menskracht' had. Vóór de aanval op Irak in 2003 had de toenmalige stafchef van de landmacht, generaal Shinseki, Rumsfeld dringend geadviseerd om enkele honderdduizenden manschappen naar Irak te sturen, omdat de oorlog anders niet gewonnen zou kunnen worden. Rumsfeld besloot echter dat 150.000 manschappen genoeg waren, omdat de Verenigde Staten een technologisch overwicht hadden. Volgens Eaton was dit een grote inschattingsfout; het zou

inmiddels meer dan duidelijk zijn dat Shinseki indertijd gelijk had.
Later in april kreeg Eaton bijval van John Batiste, voormalig commandant van de Eerste Infanteriedivisie in Irak. Batiste had de Amerikaanse regering in 2004 geadviseerd om geen ervaren Iraakse ambtenaren meer te ontslaan, louter omdat ze ooit lid waren geweest van de Baathpartij van de voormalige leider Saddam Hoessein. Want door de massale ontslagen zou Irak onbestuurbaar worden. Volgens Batiste was Irak in 2006 inderdaad zo goed als onbestuurbaar geworden, omdat Rumsfeld niet naar zijn advies had geluisterd. Batiste noemde de minister 'eigengereid'. Hij zou niet in staat zijn tot samenwerking met anderen en regelmatig 'gedegen militaire adviezen negeren'.
Generaal John Riggs zei hierna op *National Public Radio* dat Rumsfeld een atmosfeer van 'arrogantie' binnen het Pentagon handhaafde. 'Ze hebben daar alleen militaire adviezen nodig als deze in hun eigen straatje passen', zei hij.
Wesley Clark, voormalig commandant van de troepen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in Bosnië, verweet Rumsfeld in een tv-interview dat hij het Irak van Saddam Hoessein in verband had gebracht met de aanslagen op 11 september 2001 in de VS. Volgens Clark wist Rumsfeld dat Irak hier in werkelijkheid niets mee te maken had. En ook Clark zei dat Rumsfeld slecht luisterde naar adviezen vanuit het leger.
Charles H. Swannack, die tot 2004 een divisie leidde in Irak, zei dat Rumsfeld 'te veel bagage' bij zich had, mede omdat hij volgens de oud-generaal verantwoordelijkheid droeg voor het mishandelingsschandaal in de Abu Ghraib-gevangenis te Bagdad.
President Bush zei op 18 april op een persconferentie dat hij Rumsfeld nog altijd steunde. De kritische militairen vormden volgens hem een kleine minderheid; het overgrote deel van de generaals zou loyaal zijn aan Rumsfeld. Laatstgenoemde gaf zelf te kennen dat hij geen plannen had om op te stappen.

Politiek vs. militairen

Volgens een analyse in dagblad de *Volkskrant* van 18 april was de kritiek van de militairen impliciet een reactie op uitlatingen van minister Condoleezza Rice van Buitenlandse zaken. Zij had op 31 maart in Blackburn, Groot-Brittannië, gezegd dat het besluit om Irak aan te vallen strategisch juist was geweest. Dat het niet lukte Irak onder controle te krijgen, zou liggen aan 'tactische fouten' waarvan er 'duizenden' waren gemaakt. Aangezien strategie het domein is van de politiek, terwijl oorlogstactieken de verantwoordelijkheid van het leger zijn, vatten de militairen deze uitlatingen mogelijk op als poging van het kabinet om het leger de schuld van het Amerikaanse falen in Irak in de schoenen te schuiven.
Indien de militairen gelijk hadden, zou dit een herhaling zijn van wat er gebeurde rond het einde van de Vietnamoorlog in 1975. Want ook toen had de politiek het leger aangewezen als falende partij, die de VS geen overwinning had weten te bezorgen.
(Vorige berichten pagina 229/1 e.v. - 2006)

AFGHANISTAN

BINNENLAND

Oppositieleider voorzitter Afghaans parlement

Oppositieleider Yunus Qanuni werd op 21 december 2005 gekozen tot voorzitter van het Afghaanse parlement. Het 249 zetels tellende parlement (Wolesi Jirga) werd acht dagen later geïnstalleerd na de eerste democratische verkiezingen in dertig jaar. Qanuni was in 2001 een vooraanstaand leider van de Noordelijke Alliantie die de Verenigde Staten steunde in de strijd tegen de Talibaan. Hij werd vervolgens minster van Binnenlandse zaken, en in 2002 minister van Onderwijs. Hij legde die laatste functie neer om de strijd om het presidentschap aan te gaan met de zittende president Karzai. In 2004 eindigde Qanuni als tweede bij de presidentsverkiezingen.
Qanuni won de verkiezingen voor het voorzitterschap van het parlement nipt van Abdul Rasoul Sayyaf. Beiden werden eerder in verband gebracht met schendingen van de mensenrechten. Mensenrechtengroepen en waarnemers stelden dat door verkiezingsfraude het parlement gedomineerd werd door krijgsheren en hun aanhangers. Het vrouwelijke parlementslid Malalai Joya, een uitgesproken critica van krijgsheren, werd door geschreeuw overstemd toen zij op de derde zittingsdag een kritische verklaring voorlas over krijgsheren in het parlement.

Samenstelling Afghaanse regering
(23 maart 2006)

President
Hamid KARZAI

Vice-president
Ahmad Zia MASOOD
Vice-president
Mohammad Karim KHALILI

Ministers:
Beroeps- en Hoger onderwijs
Mohammad Azam DADFAR
Binnenlandse zaken
Zarar Ahmad MOQBEL
Buitenlandse zaken
Rangeen Dadfar SPANTA
Communicatie
Amirzai SANGIN
Drugsbestrijding
Habibullah QADERI
Defensie
Abdul Rahim WARDAK
Economische zaken
Mohammad Amin FARHANG
Energie en Water
Mohammad Ismail KHAN
Financiën
Anwar Ul-Haq AHADY
Gezondheidszorg
Sayed Mohammad Amin FATEMI
Grensaangelegenheden
Mohammad Kareem BRAHAWI
Handel
Mohammad Haider REZA
Jeugdzaken en Cultuur
Sayed Makhdoum RAHEEM
Justitie
Sarwar DANISH
Landbouw
Obaidullah RAMIN
Martelaars en Invaliden
Noor Mohammad QARQIN
Mijnbouw
Ibrahim ADEL
Onderwijs
Mohammad Hanif ATMAR
Openbare werken
Suhrab Ali SAFARI
Pelgrimage en Islamitische zaken
Neyamatullah SHAHRANI
Rehabilitatie en Rurale ontwikkeling
Ehsan ZIA
Stedelijke ontwikkeling
Mohammad Yusouf PASHTUN
Transport
Gul Hussein AHMADI
Vluchtelingenrepatriatie
Akbar AKBAR
Vrouwenzaken
Soraya Rahim SOBHRANG

Minister zonder portefeuille
Hedayat Amin ARSALA

Afghanistan

Bondgenoot president wordt voorzitter van Hogerhuis

Sibghatullah Mujaddedi, een belangrijke bondgenoot van president Karzai, werd gekozen als voorzitter van het 102 leden tellende Hogerhuis (Meshrano Jirga). Hij was in de jaren negentig president van de eerste islamitische regering na de val van het communistische bewind. Op 12 maart 2006 ontsnapte Mujaddedi aan een zelfmoordaanslag waarbij vier mensen omkwamen.

Kabinetswijzigingen

De Afghaanse president Hamid Karzai kondigde op 22 maart 2006 enkele wijzigingen in zijn kabinet aan. De veranderingen waren gericht op het verbeteren van de efficiëntie van de regering. De opvallendste verandering was de vervanging van Abdullah Abdullah als minister van Buitenlandse zaken door zijn voormalig adviseur Rangeen Dadfar Spanta. De nieuwe lijst van ministers werd in april ter goedkeuring voorgelegd aan het parlement.

Parlement gaat akkoord met 20 van de 25 ministers

President Karzai was volgens de media op 21 april tevreden toen het parlement de benoeming van 20 leden van zijn kabinet goedkeurde. De volksvertegenwoordigers gingen niet akkoord met de vijf ministers die in de regering de verantwoordelijkheid hadden voor de volgende portefeuilles: Economische zaken, Handel, Transport, Jeugdzaken en Cultuur, en Vrouwenzaken.

Talibaan-aanval jaagt dorpelingen op de vlucht

Op 4 februari 2006 ontvluchtten 200 inwoners het dorp Josh Aali in de Afghaanse provincie Helmand na gevechten van het Amerikaanse en Afghaanse leger met de Talibaan. Het waren de meest hevige gevechten in maanden waarbij naar schatting 200 Talibaan-strijders betrokken waren. Volgens een woordvoerder van het Amerikaanse leger waren daarbij twintig rebellen en zes politieagenten omgekomen. Helmand had regelmatig te maken met aanvallen van aan de Talibaan gelieerde opstandelingen en gold als een van de belangrijkste gebieden voor opiumteelt in Afghanistan.

Voormalig gouverneur in Afghanistan gedood door Talibaan

Gewapende Talibaan-strijders doodden op 18 maart een invloedrijke, voormalige gouverneur van de provincie Ghazni en zijn vier bewakers. Het slachtoffer, Taj Mohammad, was een fel tegenstander van de Talibaan. Enkele uren later probeerden dezelfde schutters de zittende gouverneur te vermoorden. Het geweld in de provincie Ghazni, ten zuiden van de hoofdstad Kabul, laaide op enkele dagen nadat negen politiemannen omkwamen toen ze de lichamen van vier gekidnapte en gedode Macedoniërs wilden bergen. In de vallei waar de lichamen waren neergegooid, kwamen de politiemannen om door een bomexplosie. Het geweld in de zuidelijke provincies was in de eerste maanden van het jaar toegenomen.

Zeven kinderen omgekomen bij raketaanval

Bij een aanslag in Afghanistan op de binnenplaats van een moskee kwamen op 11 april zeven schoolgaande kinderen om. Nog eens 34 kinderen raakten gewond. De school waar 180 kinderen lessen volgden, stond aan de rand van Asanabad, de hoofdstad van de oostelijke provincie Kunar. Talibaan-strijders of aan de Talibaan gelieerde militanten werden verantwoordelijk gehouden voor de aanslag. Kunar was een van de meest gewelddadige provincies van Afghanistan.
De Talibaan hadden een lenteoffensief aangekondigd in Kunar en omliggende provincies, terwijl de NAVO onder leiding van Nederland, Groot-Brittannië en Canada zich voorbereidde op een uitbreiding van haar missie naar het gebied. Tussen juni 2005 en april 2006 kwamen er in Kunar minstens twintig Amerikaanse militairen om het leven.

Dorpen doorzocht in provincie Kandahar na aanval Talibaan

Afghaanse militairen doorzochten op 16 april verschillende dorpen in de provincie Kandahar. Ze vermoedden de aanwezigheid van honderd Talibaan-strijders. De zoektocht vond plaats na een grootschalige confrontatie een dag eerder tussen Talibaan-rebellen enerzijds en Amerikaanse en Afghaanse troepen anderzijds. Bij die botsing waren volgens de gouverneur van de provincie 41 militanten en zes politieagenten om het leven gekomen. Een woordvoerder van de Talibaan ontkende dit en stelde dat slechts drie van hun strijders waren omgekomen. Bij een aanval van de Talibaan op een politiebureau in de aangrenzende provincie Zabul kwamen op dezelfde dag ook verschillende opstandelingen om het leven.

Karzai biedt Talibaan verzoening aan

De Afghaanse president Karzai markeerde de veertiende verjaardag van de overwinning op het communistische bewind op 28 april met een oproep aan de Talibaan. Hij riep Talibaan-strijders op het geweld af te zweren. In een toespraak noemde hij de Talibaan 'broeders die onbewust door propaganda worden gedreven' en riep hij hen op 'terug te keren naar hun huizen en hun landgenoten te dienen'. Obaidullah Akhund, het voormalige waarnemend hoofd van de Talibaan, noemde tijdens een vraaggesprek met persbureau *Reuters* de regering van Karzai een marionet van de Verenigde Staten. De strijd van de Talibaan was volgens hem een 'vrijheidsstrijd tegen buitenlandse militairen, vergelijkbaar met de Sovjettroepen'.

Twaalf doden bij rellen om spotprent profeet

Bij rellen naar aanleiding van spotprenten over de profeet Mohammed, maanden daarvoor gepubliceerd in een Deense krant, kwamen tussen 6 en 8 februari 2006 in verschillende Afghaanse steden minstens twaalf mensen om het leven. Zeker twintig anderen raakten gewond. In de stad Qalat vielen vier doden toen de politie het vuur opende op demonstranten die naar een Amerikaanse basis wilden lopen. Hoge religieuze leiders riepen op tot kalmte en stelden dat de spotprenten geen geweld rechtvaardigden.

Grootschalige opstand in gevangenis

Eind februari 2006 brak een opstand uit van honderden gevangenen in de beruchte Afghaanse Pul-e-Charkhi gevangenis in Kabul. Gevangenen vielen met provisorische wapens bewakers aan, staken bedden en meubilair in brand en vernielden ramen en deuren. De autoriteiten boden na drie dagen eten en drinken aan, in ruil voor een

herstel van de orde, maar zagen zich uiteindelijk gedwongen geweld te gebruiken. Er vielen tenminste vijf doden tijdens de opstand die vier dagen duurde. De problemen in de gevangenis waren waarschijnlijk aangewakkerd door nieuwe uniformregels. De leiding van het huis van bewaring eiste dat de gevangenen een fel oranje gekleurd uniform zouden gaan dragen. In januari 2006 ontsnapten zeven gevangenen die zich hadden gemengd onder de bezoekers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ruim acht miljard euro voor Afghanistan

Internationale donoren zeiden op 1 februari 2006 tijdens een conferentie in Londen meer dan 10,5 miljard dollar (ca. 8,2 miljard euro) aan financiële steun toe aan Afghanistan. Het ging om hulp in het kader van een nieuw plan voor de wederopbouw van het land, het zogenaamde 'Afghaanse Verdrag', dat vijf jaar zou lopen. In de aanloop naar de donorconferentie stelde de *BBC* dat de Afghaanse economie voor een derde teerde op drugshandel.

Meer financiële hulp voor overheid

Op de donorconferentie in Londen werd besloten dat in de toekomst een groter deel van de internationale hulp via de Afghaanse begroting verdeeld zou worden. In de aanloop naar de conferentie hadden Afghaanse kabinetsleden gesteld dat minstens de helft van de buitenlandse hulp aan de overheid gegeven moest worden, in plaats van aan non-gouvernementele organisaties. Dat pleidooi werd ondersteund door een rapport dat de Wereldbank op 23 januari had gepubliceerd.
Volgens dat rapport bleef drie kwart van de buitenlandse steun buiten de begroting van de Afghaanse overheid. Hierdoor werd de regering gehinderd bij haar langetermijnplanning. Volgens de Wereldbank was het van belang dat Afghanistan een zelfstandig en effectief financieel systeem zou opbouwen en dat zou alleen kunnen door meer financiële hulp in de staatskas te storten.

Verenigde Staten: 'Afghaanse opiumproductie gedaald'

De Amerikaanse overheid maakte op 1 maart bekend dat de teelt van papaver in 2005 met 48 procent was gedaald. Drugsbestrijders noemden het een significante vooruitgang die voor een deel te danken was aan de inzet van de Afghaanse regering. Ze vreesden echter een toename van het aantal hectaren met papaver voor 2006. Vanwege goede weersomstandigheden in 2005 was de oogst per hectare hoog geweest. Daardoor was de export van opium slechts met 10 procent afgenomen.

JUSTITIE

Geheim agent ter dood veroordeeld

Een Afghaans gerechtshof veroordeelde op 25 februari 2006 een voormalige chef van de geheime dienst tot levenslang voor het doden van honderden mensen in de zogenaamde communistische periode. Het was de eerste veroordeling voor oorlogsmisdaden die de periode van voor 1992 betrof. De veroordeelde, Assadullah Sanwari, zat al bijna vijftien jaar gevangen. Hij verklaarde in beroep te zullen gaan tegen het vonnis.

ONDERWIJS

Veel meisjes blijven verstoken van onderwijs

Ongeveer de helft van alle meisjes in Afghanistan in de basisschoolleeftijd ging volgens een bericht van 26 maart 2006 niet naar school. Deels kwam dit doordat ouders vreesden voor de veiligheid van hun dochters na recente aanvallen op scholen.

Reeds vier jaar nadat de Verenigde Staten en de Afghaanse oppositie de radicaal islamitische Talibaan verdreven, hield de gewelddadige opstand van islamisten aan. Scholen waren voor de rebellen een geliefd doelwit.

GEZONDHEID EN ZORG

Dodelijke vogelgriep in vier provincies

Het dodelijke H5N1-virus werd op 25 april 2006 in een vierde Afghaanse provincie aangetroffen. Een woordvoerder van de Verenigde Naties (VN) stelde dat het virus zich langzaam over het land verspreidde. Het virus werd deze keer vastgesteld in de provincie Kapisa nadat het eerder was aangetroffen in de provincies Kabul, Logar en Nangahar.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Martelingen in geheime gevangenis'

De mensenrechtenorganisatie Human Right Watch (HRW) stelde op 19 december 2005 dat de Verenigde Staten zeker nog in 2004 een geheime gevangenis beheerden in Afghanistan waar gevangenen werden gemarteld. De organisatie stelde uit betrouwbare bron te hebben gehoord dat tenminste acht gevangenen die op de Amerikaanse basis van Guantánamo Bay (Cuba) werden vastgehouden, in die geheime gevangenis gemarteld waren. Volgens de organisatie werden de gevangenen, zonder eten en drinken, in totale duisternis vastgehouden, aan muren geketend en mishandeld. De Verenigde Staten ontkenden noch bevestigden het bestaan van geheime gevangenissen, maar beweerden wel dat mishandeling geen onderdeel vormde van hun verhoormethoden.

VN waarschuwen vluchtelingen voor terugkeer

Het hoofd van de VN-missie in Afghanistan, Tom Koenings, stelde in een interview met een Duitse krant dat op 14 maart 2006 werd gepubliceerd dat Afghaanse vluchtelingen in het buitenland beter niet terug konden keren naar Afghanistan. Volgens Koenings was de economische situatie van veel teruggekeerde vluchtelingen zeer slecht. 'De economische mogelijkheden voor hen die terugkeren naar Afghanistan, zijn nihil', aldus Koenings, die er aan toevoegde dat 'iedere extra persoon' de armoede slechts zou vergroten'.

Bekeerde christen ontsnapt aan doodstraf

Abdul Rahman, een tot het christendom bekeerde Afghaan, kreeg eind maart 2006 asiel in Italië. Paus Benedictus had zich ingezet voor zijn vrijlating uit de gevangenis. Rahman was in Kabul opgepakt nadat er een bijbel in zijn woning was aangetroffen. Aanleiding voor de arrestatie leek een conflict met familie over de voogdij over zijn twee dochters. Hij had zich zestien jaar daarvoor bekeerd toen hij voor een internationale christelijke organisatie werkte. In het buitenland was geschokt gereageerd op de arrestatie en op de straf die Rahman te wachten leek te staan: de doodstraf. De discussie

rondom de berechting van Rahman maakte duidelijk dat er binnen de Afghaanse overheid sterke meningsverschillen bestonden over de toepassing van de grondwet en het islamitische recht.

BUITENLANDSE ZAKEN

NAVO breidt vredesmissie uit

De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) kondigde op 8 december 2005 aan haar vredesmissie in Afghanistan uit te zullen breiden. De organisatie zou op drie kwart van het Afghaanse grondgebied gaan opereren. De ministers van Buitenlandse zaken van de NAVO-landen besloten om zesduizend extra manschappen naar het zuiden van Afghanistan te sturen. Nederland, Groot-Brittannië en Canada hadden al troepen toegezegd; aanvullende troepen uit andere landen waren nog nodig om het plan uit te kunnen voeren. Het plan zou van de missie in Afghanistan de grootste NAVO-missie maken die tot dan toe buiten Europa had geopereerd. Het zuidoosten van Afghanistan was in 2005 een gebied waar ernstige gewelddadigheden plaatsvonden. Er kwamen dat jaar meer dan 1400 mensen om; het hoogste aantal doden sinds 2001. Volgens de correspondent van de *BBC* waren betrokken NAVO-lidstaten bang voor slachtoffers onder hun troepen. Dit zou de totstandkoming van het akkoord bemoeilijken. Om de zorgen van betrokken landen te verminderen werd benadrukt dat het doel van de missie het verbeteren van de stabiliteit in het land zou zijn. De oorlog tegen leden van Al-Qaeda en de Talibaan zou de verantwoordelijkheid blijven van de missie onder Amerikaanse aanvoering, 'Enduring Freedom'. De precieze taakverdeling tussen beide missies was bij de bekendmaking van het plan nog onduidelijk.

Scherpe woordenwisseling Karzai en Musharraf

Op 8 maart 2006 herhaalde president Karzai van Afghanistan zijn oproep aan buurland Pakistan om zich meer in te spannen in de strijd tegen islamitische militanten. Enkele dagen eerder had Karzai gesteld dat Talibaan-leider Mullah Omar zich waarschijnlijk in Pakistan bevond. De Pakistaanse president Musharraf had daar gepikeerd op gereageerd. De relatie tussen beide landen werd in toenemende mate gekenmerkt door venijnige publieke woordenwisselingen en beschuldigingen van samenzweringen. De spanningen waren toegenomen tijdens het bezoek van Karzai aan Pakistan, in februari, en tijdens de rondreis begin maart door Zuid-Azië van de Amerikaanse president Bush.

Gezamenlijke legeroefening Afghanistan, Pakistan en VS

Het Amerikaanse leger kondigde op 24 april een gezamenlijke militaire oefening aan in het grensgebied van Afghanistan en Pakistan. Daarbij zouden de legers van beide buurlanden en troepen van de Verenigde Staten betrokken worden. Een woordvoerder van het Amerikaanse leger gaf geen reden waarom de exercitie op dat moment werd aangekondigd en benadrukte slechts het belang van samenwerking. De aankondiging van de oefening kwam in een periode waarin een stijging van het aantal aanvallen door militanten werd waargenomen; zowel in de Pakistaanse regio Noord-Waziristan als in Afghaanse grensgebieden.

Verdragen met India over onderwijs en landelijke ontwikkeling

Afghanistan en India sloten drie verdragen over onderwijs en rurale ontwikkeling tijdens een bezoek op 10 april 2006 van president Hamid Karzai aan Delhi. Karzai sprak met de Indiase premier Manmohan Singh tijdens zijn visite die gericht was op het versterken van de economische betrekkingen tussen beide landen. In het gezelschap van Karzai reisden tien van zijn ministers en een groep zakenmannen. Ze brachten onder andere een bezoek aan een Zuid-Indiaas centrum van de software-industrie, Hyderabad. India was een van de belangrijkste internationale donoren van Afghanistan en besteedde sinds 2001 omgerekend ruim 390 miljoen euro in dat land.

Indiase gijzelaar dood aangetroffen

Een Indiase technicus die door de Talibaan was ontvoerd, werd op 30 april dood aangetroffen in het zuiden van Afghanistan. Zijn onthoofde lichaam werd gevonden door de politie. De Indiër werkte voor een bedrijf uit Bahrein dat bezig was een mobiel telefoonnetwerk aan te leggen. De Talibaan verklaarden de man te hebben doodgeschoten toen hij wilde vluchten. Eerder hadden ze gedreigd hem te vermoorden als Indiase arbeiders Afghanistan niet zouden verlaten. De Talibaan ontvoerden eerder verschillende technici in het zuiden van Afghanistan, onder wie meerdere Turken en Indiërs.

(Vorige berichten pagina 736/2 e.v. - 2005)

CHINA

BINNENLAND

China scherpt mediawetten opnieuw aan

Tot april 2006 mochten buitenlandse uitgevers tijdschriften in China publiceren, indien zij samenwerkten met door de staat erkende Chinese media. Een medewerker van de Algemene Administratie voor de Pers zei op 7 april echter tegen journalisten dat voor dergelijke samenwerkingsverbanden geen nieuwe vergunningen zouden worden afgegeven. De overheid hoopte zo de Westerse invloed op de Chinese samenleving te beperken.
De beleidswijziging gold niet voor bladen over wetenschap en technologie.

Meer censuur op radio en televisie

Drie dagen later deelde de overheid aan Chinese radio- en tv-zenders mee dat ze voor hun nieuwsrubrieken alleen beeld- en geluidsmateriaal van China Central Television (CCTV) en China Radio International (CRI) mochten gebruiken. Het publiceren van buitenlandse reportages werd verboden. De televisiezenders mochten bovendien alleen nog dramaproducties uitzenden die vooraf door de censuurdienst waren goedgekeurd. In zulk soort producties mochten onderwerpen als religie, politiek en het leger niet meer worden aangesneden.

Boeddhistisch congres zonder Dalai Lama

Boeddhisten uit meer dan dertig landen kwamen op 13 april 2006 in de Oost-Chinese stad Hangzhou bijeen voor een congres. Het was voor het eerst in de geschiedenis van communistisch China dat de staat toestemming gaf voor een internationaal congres over religie. China was volgens de grondwet een atheïstische natie. Volgelin-

gen van religieuze organisaties die niet door de staat werden erkend, konden er worden vervolgd. Hierdoor stond China internationaal bekend als schender van godsdienstvrijheid. Waarnemers vermoedden dat China het boeddhistische forum organiseerde om van dit imago af te komen.

Panchen Lama

De hoogste leider van het Tibetaanse lamaboeddhisme, de Dalai Lama, was niet uitgenodigd omdat China hem beschouwde als voorstander van een onafhankelijk Tibet. In zijn plaats kwam de Panchen Lama, de op één na belangrijkste religieuze figuur van het Tibetaanse boeddhisme. De meeste Tibetanen wantrouwden de 17-jarige Panchen Lama Gyaltsen Norbu echter omdat hij in 1995 door de Chinese communistische autoriteiten was geselecteerd. De Tibetaanse lamaboeddhisten hadden indertijd zelf een ander uitverkoren als opvolger van de overleden Panchen Lama, maar deze was verdwenen. Het vermoeden bestond dat de Chinese autoriteiten hem hadden ontvoerd en onder huisarrest geplaatst. Gyaltsen Norbu zouden ze van kinds af aan hebben geïndoctrineerd om een pro-Chinese Panchen Lama te worden.
Persbureau *Reuters* berichtte dat de meeste gedelegeerden in Hangzhou weigerden hem te begroeten.

JUSTITIE

Database met gegevens over Chinese bevolking

Het Chinese Bureau voor Openbare Veiligheid (gong an) maakte op 7 april 2006 op een persconferentie bekend dat het een database had aangelegd met informatie over ruim 96 procent van de bevolking. Het opslaan van gedetailleerde informatie over de gehele bevolking maakte het makkelijker om criminelen op te sporen, aldus een woordvoerder. Welk type informatie het veiligheidsbureau precies verzamelde, vertelde hij niet.

BUITENLANDSE ZAKEN

China haalt internationale banden aan

De Chinese president Hu Jintao voerde in april 2006 besprekingen met een groot aantal buitenlandse regeringsleiders, met name over intensivering van de handelsbetrekkingen. Hu slaagde erin de banden aan te halen met enkele landen die grondstoffen aan China leverden. De relaties met de VS bleven lauw.

Turkmenistan

Begin april bracht president Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan een staatsbezoek aan China. Nijazov werd in het Westen bekritiseerd vanwege zijn uiterst autoritaire stijl van regeren. Hu Jintao noemde hem op 4 april echter 'een goede vriend'. De twee besloten tot de aanleg van een pijpleiding, waarmee Turkmeens aardgas naar China getransporteerd kon worden. Ook besloten ze tot samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding. Dit hield vooral in dat Turkmenistan de Uygurse onafhankelijkheidsstrijd in de Chinese provincie Xinjiang expliciet afkeurde. Qua taal, religie en cultuur zijn de Turkmenen en andere Centraal-Aziatische volkeren verwant aan de Uyguren. China lobbyde regelmatig in Centraal-Aziatische landen om te voorkomen dat deze affiniteit zou leiden tot actieve solidariteit met de opstandige Uyguren.

'China probeert Witte Huis gunstig te stemmen'

Voorafgaand aan het eerste officiële staatsbezoek van Hu Jintao aan de Verenigde Staten, later in april, reisde een Chinese handelsdelegatie door dat land. Zij tekende voor ruim 16 miljard dollar (ca. 12,7 miljard euro) contracten met Amerikaanse bedrijven.

In de dagen voor Hu's vertrek schafte China een verbod op de import van Amerikaans rundvlees af. Het werd voor Amerikaanse bedrijven gemakkelijker gemaakt om vergunningen te verkrijgen voor zakelijke activiteiten in China. En het ministerie van Handel bepaalde dat er alleen nog computers met legale software verkocht mochten worden. Verkoop van computers met een lege harde schijf werd verboden. Van alle computers in China draaide 95 procent op het besturingssysteem Windows van de Amerikaanse fabrikant Microsoft. Washington meende dat 90 procent van deze software illegaal was gekopieerd en wilde dat China hier actiever tegen op zou treden. Het Chinese Bureau voor Intellectuele Eigendomsrechten liet echter weten dat het verbod niet diende om de Amerikanen tegemoet te komen, maar om de Chinese economische ontwikkeling te stroomlijnen. Analisten meenden echter dat alle genoemde maatregelen wel degelijk dienden om het Witte Huis gunstig te stemmen in verband met het bezoek van Hu Jintao.

Hu Jintao in de VS

Hu arriveerde op 19 april in Seattle, waar hij een rondleiding kreeg door de vliegtuigfabrieken van Boeing. China was een van Boeings grootste klanten. Ook werd Hu ontvangen door Bill Gates, directeur van Microsoft.
Analisten kwalificeerden de ontmoeting die Hu later in Washington DC had met president George W. Bush als 'mat'.
Bush pleitte voor revaluatie van de Chinese munt. China hield zijn munt kunstmatig goedkoop en volgens het Witte Huis was dit de oorzaak van het enorme Amerikaanse handelstekort met China (202 miljard dollar in 2005). Hu zei echter dat China niet moedwillig uit was op het creëren van een handelsoverschot. Hij beloofde 'stappen te ondernemen' om de VS tegemoet te komen, maar deed geen concrete toezeggingen.
Ook wilde Bush dat China zich krachtiger uitsprak tegen de productie van kernwapens door Iran en Noord-Korea. De Chinese president zei hierop dat China tegen inmenging in de interne aangelegenheden van andere landen was en daarom ook tegen sancties, laat staan militair optreden. Hij wilde echter wel proberen deze landen langs diplomatieke weg te overreden om hun kernwapenprogramma's stil te leggen.
Bush bekritiseerde tevens het Chinese mensenrechtenbeleid, maar Hu reageerde daar amper op. Rondom Hu's bezoek vonden meerdere demonstraties tegen het Chinese mensenrechtenbeleid plaats. Vanaf een mediatribune in het Witte Huis slaagde een volgelinge van de Falun Gong – een in China verboden spirituele organisatie – erin een toespraak van Hu te verstoren. De Chinese media besteedden geen enkele aandacht aan dergelijke acties.

Chinese president in Saoedi-Arabië

Hu vloog op 22 april door naar Saoedi-Arabië, China's belangrijkste olieleverancier. Rond de 17,5 procent van de Chinese olieimport kwam uit dat land. Hu en koning Abdullah besloten tot samenwerking op het

gebied van handel, defensie en veiligheid. Details over de afspraken werden niet vrijgegeven.

Rondreis door Afrika

De Chinese president begon vervolgens aan een rondreis door Afrika. In Marokko tekende hij handelsovereenkomsten en in Nigeria vier licenties voor olieboringen, waarmee China zich verplichtte tot investeringen ter waarde van omgerekend ruim drie miljard euro. Het Aziatische land kocht aandelen in de Nigeriaanse olieraffinaderij Kaduna en tekende contracten voor de bouw van spoorwegen en energiecentrales. Op 27 april sprak Hu het Nigeriaanse parlement toe en riep op een nieuw strategisch partnerschap te creëren tussen China en Afrika. Hij vertelde dat het Afrikaanse continent voor China een belangrijke leverancier van grondstoffen kon worden, maar ook een nieuwe afzetmarkt. De Chinese investeringen stimuleerden de Afrikaanse economie en het werelddeel kon van China leren hoe een arm land in enkele decennia kon opklimmen tot een belangrijke deelnemer aan de wereldeconomie. 'De Chinese ontwikkeling zal voor niemand bedreigend zijn. Integendeel, ze zal de wereld meer mogelijkheden bieden om zich te ontwikkelen', aldus Hu Jintao in Abuja. De Nigeriaanse parlementariërs gaven hem een staande ovatie.
Vanuit Nigeria reisde Hu naar Kenia, dat China toestemming gaf om naar olie te zoeken. In ruil daarvoor zou China een medisch centrum voor de bestrijding van malaria oprichten en helpen bij de ontwikkeling van de infrastructuur en de rijstbouw.

'Geen mensenrechtenschendingen'

Vanuit het Westen kwamen beschuldigingen dat de Chinese opmars in Afrika 'onethisch' was. Want China deed zaken met notoire mensenrechtenschenders als Tsjaad en Zimbabwe, zonder ooit kritiek te uiten. Het Chinese ministerie van Buitenlandse zaken reageerde hier op 27 april op. 'We zullen de fouten van de bloedige plunderingen en mensenrechtenschendingen die de Westerse kolonialen in het verleden hebben gemaakt, niet herhalen', aldus woordvoerder Qin Gang. Hij benadrukte verder dat China uit was op vrede en samenwerking. De kritische houding van het Westen leverde de Afrikanen volgens hem weinig op, in tegenstelling tot de Chinese investeringen die de Afrikaanse volkeren een hogere levensstandaard bezorgden. Dat Chinese blauwhelmen actief waren in de vredesmacht van de VN in Soedan toonde volgens Qin Gang aan dat China te goeder trouw was.

Chinese moslims in Guantánamo Bay

Het Chinese ministerie van Buitenlandse zaken riep de Verenigde Staten op 20 april 2006 op om Chinese gedetineerden in Guantánamo Bay zo spoedig mogelijk aan China uit te leveren.
In het Amerikaanse detentiecentrum op Cuba zaten twintig Chinese moslims vast. Ze waren in 2002 gearresteerd in Pakistan omdat zij zouden samenwerken met extremistische moslimorganisaties. In 2005 hadden de VS echter geconcludeerd dat ze al die tijd ten onrechte hadden vastgezeten. De Amerikaanse autoriteiten wilden hen echter niet uitzetten naar China omdat ze etnische Uyguren waren. Peking verdacht hen van betrokkenheid bij de strijd voor een onafhankelijk Xinjiang, de meest westelijke provincie van China, en zou hen vermoedelijk vervolgen. De VS konden echter geen ander land vinden dat hen wilde opnemen, en daarom zaten ze nog altijd vast. Enkele Chinese gevangenen hadden hun zaak voorgelegd aan Amerikaanse rechtbanken, maar die oordeelden dat ze niet bevoegd waren om opdracht te geven tot hun vrijlating.

(Vorige berichten pagina 232/1 e.v. - 2006)

FILIPPIJNEN

BINNENLAND

President Arroyo: 'Poging tot staatsgreep verijdeld'

Noodtoestand

De Filippijnse legerleiding maakte op 22 februari 2006 bekend dat ze een staatsgreep had verijdeld. Twee dagen later bevestigde president Arroyo dit in een toespraak op de nationale televisie. Het zou gaan om een 'systematische samenzwering' van de linkse oppositie, communistische rebellen en 'militaire avonturiers'. Arroyo kondigde de noodtoestand af. Dit hield in dat er een samenscholingsverbod kwam, dat de president naar believen de persvrijheid mocht inperken en dat ze mensen zonder gerechtelijk bevel kon laten arresteren.
Politieke tegenstanders van Arroyo zeiden dat er feitelijk weinig aan de hand was. Volgens hen had de president geruchten over een op handen zijnde staatsgreep aangegrepen om haar positie te versterken. Ze zou niet stevig in het zadel zitten en slechts de steun genieten van de stedelijke middenklasse, de katholieke kerk en de legerleiding. Het armere deel van de bevolking zag haar echter liever vertrekken omdat haar economische hervormingsprogramma ten koste van de koopkracht zou gaan. Linkse parlementsleden geloofden dat ze de verkiezingen in 2005 middels fraude had gewonnen. Een poging van het parlement in september om haar af te zetten, was mislukt.
Het was opmerkelijk dat Arroyo juist op 24 februari de noodtoestand afkondigde. Een dag later zouden de Filippijnen herdenken dat het autoritaire regime van Ferdinand Marcos exact twintig jaar eerder was gevallen. Mogelijk vreesde Arroyo dat politieke tegenstanders die dag zouden aangrijpen voor massale protestdemonstraties tegen haar presidentschap.

Politie doorzoekt redactie van dagblad

Op 25 februari werd er in Manila inderdaad gedemonstreerd voor het aftreden van Arroyo. De opkomst was relatief klein, omdat demonstreren op grond van het samenscholingsverbod verboden was. De politie dreef twee groepen demonstranten uiteen, maar de ongeveer vijfduizend mensen die samen met oud-president Corazón Aquino demonstreerden, werden met rust gelaten.
Op diezelfde dag doorzocht de politie het kantoor van de *The Daily Tribune*. Hierbij werd kopij in beslag genomen. Het kritische dagblad had gesuggereerd dat Arroyo de noodtoestand op den duur wilde omzetten in de staat van beleg. Het land zou dan onder militair bestuur komen.

Mariniers in opstand

Een dag na de demonstratie nam generaal Renato Mirando, de hoogste leider van de marine, 'om persoonlijke redenen' ontslag. Velen namen echter aan dat Mirando was ontslagen op verdenking van betrokkenheid bij de couppoging. Kolonel Ariel

Querubín riep de volgende dag de achtduizend Filippijnse mariniers en de bevolking op om het samenscholingsverbod te negeren en naar het hoofdkwartier van de marine in Manila te komen. Indien Arroyo meer mensen wilde laten ontslaan of arresteren, zou de menigte dit kunnen helpen voorkomen. Querubín stak niet onder stoelen of banken dat hij Arroyo graag zag vertrekken. De bevolking van Manila zag hem als nationale held, vanwege de doortastende wijze waarop hij het moslimextremisme in het zuiden van het land aanpakte. Enkele duizenden burgers en ongeveer honderd mariniers gaven aan zijn oproep gehoor. Als reactie hierop omsingelde de politie het hoofdkwartier van de marine.
Tot een confrontatie kwam het niet, omdat Querubín reeds diezelfde dag de actie beëindigde. Hij zei dat hij zich achter de wettige autoriteiten schaarde. Dit kwam neer op een erkenning van de noodtoestand.

Parlementariërs zoeken schuilplaats

Op 27 februari vielen enkele honderden demonstranten het Huis van Afgevaardigden binnen. Ze eisten het aftreden van Arroyo, maar werden door de politie verdreven. Op diezelfde dag vluchtten vijf linkse parlementariërs het parlement in. Zij waren beschuldigd van betrokkenheid bij de couppoging en hoopten dat ze in het parlementsgebouw niet zouden worden gearresteerd.

Arroyo heft noodtoestand op

Mensenrechtenorganisaties, zakenmensen, mediabedrijven en advocaten stapten naar het Hooggerechtshof, omdat ze meenden dat Arroyo de noodtoestand nooit had mogen afkondigen. Maar voor de rechters de kans kregen zich hierover uit te spreken, hief Arroyo de noodtoestand op eigen initiatief op. Dit was op 3 maart. Volgens haar tegenstanders deed ze dit in de wetenschap dat de rechters haar besluit ongedaan zouden maken. Ze zou dan gezichtsverlies lijden. Zelf zei Arroyo dat de noodtoestand niet meer nodig was omdat de kans op een staatsgreep volgens haar adviseurs goeddeels was geweken. Ze gaf de minister van Defensie Avelino Cruz opdracht onderzoek te doen naar de klachten en noden van de militairen. Want inmiddels was duidelijk dat de couppoging mede een uiting van onvrede was over corruptie en machtsmisbruik binnen het leger.
Op 24 april werden 49 mensen in staat van beschuldiging gesteld, omdat ze bij de poging tot staatsgreep betrokken zouden zijn geweest. Onder hen waren soldaten, communistische rebellen en zes Congresleden, waarvan er vijf zich nog altijd schuil hielden in het Huis van Afgevaardigden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe btw-wet toch van kracht

Op 18 oktober 2005 werd op de Filippijnen een nieuwe btw-wet van kracht. Ten gevolge hiervan ging het btw-tarief op onder meer vlieg- en boottickets, elektriciteit en benzine omhoog tot 10 procent. Indien het begrotingstekort over 2005 uitkwam op meer dan 1,5 van het bbp, mocht de president het btw-tarief in januari 2006 verder verhogen tot 12 procent.
De nieuwe wet had eigenlijk al per 1 juli van kracht zullen worden, ware het niet dat tegenstanders naar de rechter waren gestapt. Zij meenden dat de president niet bevoegd was om zonder toestemming van het Congres belastingtarieven te verhogen. Het Hooggerechtshof oordeelde in oktober echter dat zij ongelijk hadden.
Het verhogen van de btw-tarieven was een belangrijk onderdeel van het economische hervormingsprogramma van de regering Arroyo. De extra inkomsten moesten helpen om de al jaren oplopende begrotingstekorten terug te dringen. In het kader hiervan werd in 2005 ook de vennootschapsbelasting verhoogd van 32 tot 35 procent. Om het bedrijfsleven niet af te schrikken, werd onmiddellijk bepaald dat het tarief vanaf 2008 stapsgewijs zou worden verlaagd tot 30 procent.

Economische groei

Het begrotingstekort kwam over heel 2005 uit op omgerekend 2,3 miljard euro. Dit was ca. 300 miljoen minder dan in 2004, maar toch nog 3,5 procent van het bbp, terwijl het kabinet streefde naar 1,5 procent.
De economie groeide in 2005 met 5,1 procent. Ze kreeg een sterke impuls doordat Filippino's die in het buitenland werkten, ongeveer 8,8 miljard euro – het equivalent van 13,5 procent van het bbp – naar huis stuurden, een toename met ruim 26 procent ten opzichte van 2004.
De Philippine Stock Exchange Index (PSEi), de graadmeter van de beurs in Manila, steeg op 21 april 2006 tot 2.262,97 punten, het hoogste niveau sinds augustus 1999. Hieruit viel op te maken dat beleggers positief waren over de economische ontwikkelingen.

NATUUR EN MILIEU

Aardverschuiving eist meer dan duizend doden

Het dorp Guinsaugon op Leyte, een eiland in het oosten van de Filippijnen, werd op 17 februari 2006 in zijn geheel bedolven door een tien meter dikke laag modder. Deze was vanuit de bergen naar beneden gestroomd.

Op 24 februari moesten de reddingsacties wegens slecht weer worden gestaakt. Er waren 132 doden geborgen, maar aangenomen werd dat het werkelijke dodental rond de 1350 lag. Onder de vermisten waren alle 240 leerlingen en docenten van een basisschool.

JUSTITIE

Doodstraf wordt levenslang

President Gloria Arroyo van de Filippijnen vertelde op 16 april 2006 in haar rede ter ere van Pasen dat alle 1.200 ter dood veroordeelden strafvermindering zouden krijgen. Het ministerie van Justitie maakte hierna bekend dat doodvonnissen in het vervolg altijd automatisch zouden worden omgezet in levenslange gevangenisstraf.
Op de Filippijnen werd in 2000 voor het laatst een executie voltrokken.

Twijfels over motief van staatshoofd

Juristen meenden dat Arroyo buiten haar boekje ging, want het omzetten van de doodstraf in levenslang was een bevoegdheid die alleen het Hooggerechtshof had. En ze vonden het merkwaardig dat de president executies verbood, maar de doodstraf niet wilde laten schrappen uit het Wetboek van Strafrecht. Rechtsdeskundigen vermoedden daarom dat ze louter uit was op verbetering van de relaties met de roomskatholieke kerk, die tegen de doodstraf was. Zonder de steun van die kerk was het op de Filippijnen bijna onmogelijk om langdurig aan de macht te blijven.

MILITAIRE ZAKEN

Filippijns-Amerikaanse legeroefening

In februari 2006 hielden Filippijnse en Amerikaanse militairen een gezamenlijke oefening op het eiland Jolo, waar de Abu Sayyaf actief was. Volgens de overheid van de Filippijnen was het aantal gewapende strijders dat vocht aan de zijde van deze islamitische rebellenbeweging dankzij de Amerikaanse hulp afgenomen van 'enkele duizenden' in 2000 tot rond de driehonderd in 2006. Die organisatie hield zich volgens de politie vooral bezig met ontvoeringen en het afpersen van de lokale middenstand.
In een supermarkt op Jolo ontplofte op 28 maart een bom, volgens de politie omdat de winkel zich niet door afpersers liet intimideren. Er vielen negen doden en twintig gewonden.

(Vorige berichten pagina 627/3 e.v. - 2005)

INDONESIË

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Doden bij onrust in Papoea

Papoea afgesloten voor buitenlanders

De Indonesische minister van Defensie, Juwono Sudarsono, zei op 6 februari 2006 in Jakarta tegenover journalisten dat buitenlanders niet langer zonder vergunning naar de provincie Papoea mochten reizen. Buitenlandse journalisten werd al anderhalf jaar de toegang tot Papoea ontzegd.
Sudarsono zei dat de maatregel nodig was omdat buitenlanders anti-Indonesische sentimenten aanwakkerden, door mensenrechtenschendingen onder de aandacht van de lokale bevolking en de internationale pers te brengen. Dit zou de provincie Papoea kunnen destabiliseren. De minister zei zich ervan bewust te zijn dat de internationale pers de veelal islamitische Javanen beschouwde als onderdrukkers van de Papoea's, waarvan het merendeel christelijk of animistisch was. En hij gaf toe dat de mensenrechten van de Papoea's werden geschonden. Dit zou echter niet op grote schaal gebeuren, zoals buitenlandse mensenrechtenorganisaties beweerden, maar slechts sporadisch. De daders zouden individuele 'schurken' binnen het leger zijn die, volgens Sudarsono, konden rekenen op strenge straffen.

Protesten bij Grasbergmijn

Ongeveer vijfhonderd Papoea's blokkeerden op 21 februari de ingang van een goud- en kopermijn. Ze protesteerden hiermee tegen een verbod om goud te zoeken in afvalgesteente van de mijn. De directie had dit verbod ingesteld omdat de goudzoekers het productieproces zouden verstoren.
De mijn moest vanwege de actie tijdelijk worden gesloten.
De Grasbergmijn, waar de actie plaatsvond, werd beheerd door een dochter van de Amerikaanse onderneming Freeport-McMoRan. Het was vermoedelijk de grootste goudmijn en de op twee na grootste kopermijn ter wereld. De Grasbergmijn was de grootste belastingbetaler van Indonesië.

Gewonden bij politieactie

Op 23 februari probeerde de politie tevergeefs om de activisten te verdrijven. Hierbij zouden vijf gewonden zijn gevallen. Op diezelfde dag kwamen drie Papoea's om toen een rotsblok op een kantine in de Grasbergmijn viel. Dit ongeluk versterkte onder Papoea's het gevoel dat het bedrijf zich niet om hen bekommerde. Eveneens op 23 februari vielen ongeveer twintig Papoea's een kantoor van Freeport in Jakarta aan. Ze gooiden ruiten in en stichtten brand. Dertien van hen werden gearresteerd.

De Grasbergmijn ging op 26 februari weer open. Volgens een woordvoerder van Freeport-McMoRan was het conflict vreedzaam opgelost en hadden de activisten het terrein vrijwillig verlaten. Welke afspraken er waren gemaakt, bleef onduidelijk. Doordat buitenlandse journalisten het gebied niet in mochten, was het moeilijk om aan onafhankelijke informatie over Papoea te komen.

Doden bij demonstratie in Jayapura

Enkele honderden demonstranten gingen op 16 maart de straat op in Jayapura, de provinciehoofdstad van Papoea. Ze eisten de definitieve sluiting van de Grasbergmijn. Volgens hen was de mijnbouw schadelijk voor het milieu en de winst zou naar Java en het buitenland stromen, terwijl Papoea arm bleef. Freeport-McMoRan wees dit laatste van de hand, omdat het jaarlijks omgerekend 36 miljoen euro in een lokaal ontwikkelingsfonds stortte. De demonstranten zeiden echter dat het overgrote deel van dit bedrag terechtkwam bij de Amungme, een stam die de mijnstreek van oudsher tot zijn bezit rekende. Aangezien zij het geld niet wensten te delen met andere stammen, had de rest van de bevolking hier niets aan.
Sommige demonstranten beweerden dat de Amerikaanse onderneming illegaal enorme bedragen aan topmilitairen betaalde, in ruil voor bescherming. Op die wijze zou het bedrijf de machtspositie van het Indonesische leger in Papoea versterken.
De demonstranten raakten slaags met de politie en het leger. Volgens officiële berichten kwamen hierbij vier politieagenten en één militair om het leven. Er zouden enkele tientallen deelnemers aan het protest zijn gearresteerd. Papoea's zeiden dat er aan hun kant zestien doden waren gevallen, maar dit kon niet door andere bronnen worden bevestigd.
Minister van Defensie Sudarsono beweerde naderhand dat de demonstranten waren opgejut door buitenlanders.

Geen Nederlandse steun voor opstandige Papoea's

De demonstranten zagen de Grasbergmijn als hét symbool van wat zij beschouwden als de uitbuiting van Papoea. Zij waren voor onafhankelijkheid van het gebied, niet alleen omdat het werd uitgebuit, maar ook omdat het op onrechtmatige wijze door Indonesië zou zijn geannexeerd.
Papoea heette tot 1962 Nederlands Nieuw-Guinea. In 1963 kwam het onder Indonesisch bestuur en op aandringen van Nederland organiseerde dat land in 1969 een volksraadpleging over de voorkeur voor Indonesisch bestuur of zelfbestuur. Dit laatste was in 1961 door Nederland beloofd, maar nooit waargemaakt. De volksraadpleging wees uit dat de Papoea's Indonesisch bestuur prefereerden. Op grond hiervan erkenden de Verenigde Naties in 1969 dat westelijk Nieuw-Guinea een provincie van Indonesië werd.
Voorstanders van zelfbestuur beweerden echter dat deze volksraadpleging oneerlijk was verlopen. Want slechts 1.026 'vertegenwoordigers' van de bevolking hadden hun stem mogen uitbrengen. En Jakarta zou zware druk op hen hebben uitgeoefend om voor Indonesisch bestuur te stemmen.

Uitslag plebisciet in twijfel getrokken

Deze kritiek kreeg in de 21ste eeuw steeds meer bijval uit het buitenland. De Commissie voor Internationale Betrekkingen van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden stelde in juni 2005 dat de volksraadpleging inderdaad oneerlijk was verlopen. In september schreven 35 leden van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden een brief aan president Yudhoyono met het verzoek Papoea niet af te sluiten voor buitenlanders en de Indonesische troepenmacht aldaar niet verder uit te breiden, iets dat Jakarta wel van plan was.
In november 2005 presenteerde het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis het boek 'Een Daad van Vrije Keuze' van dr. P.J. Drooglever. Dit was een studie naar de gang van zaken in 1969. Ook Drooglever plaatste vraagtekens bij de betrouwbaarheid van de volksraadpleging. De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Bot weigerde echter de studie in ontvangst te nemen, omdat de conclusies de betrekkingen met Indonesië konden schaden. Hij liet in november 2005 weten dat Nederland de territoriale integriteit van Indonesië respecteerde en Papoea dus beschouwde als integraal onderdeel van dat land.

Nederland: Papoea is deel van Indonesië

Premier Balkenende herhaalde dit standpunt tijdens een staatsbezoek in april 2006. Hij sprak zijn vertrouwen uit dat Jakarta de autonomie van Papoea zou respecteren. Hij verwees hiermee naar de autonome status die Jakarta Papoea in 2001 had beloofd. Deze hield in dat de provincie een beperkte mate van zelfbestuur zou krijgen en dat een deel van de opbrengsten uit natuurlijke hulpbronnen in de provincie moest blijven. Hoewel president Yudhoyono in april 2006 beloofde er persoonlijk op te zullen toezien dat deze beloftes werden nagekomen, hadden veel Papoea's er weinig fiducie in.

Australië geeft Papoea's asiel

Ondertussen had Australië asiel verleend aan 42 Papoea's. Zij waren in januari naar dat buurland gevlucht nadat ze Indonesië hadden beschuldigd van genocide in Papoea en vergeldingsacties vreesden. Door hen asiel te verlenen, sprak Australië impliciet de verdenking uit dat Indonesië de mensenrechten in Papoea inderdaad op grote schaal schond. Hoewel Australië benadrukte dat het net als Nederland de territoriale integriteit van Indonesië respecteerde, verslechterden de betrekkingen tussen Jakarta en Canberra naar aanleiding van deze asielzaak.
Volgens mensenrechtenorganisaties kostte de onafhankelijkheidsstrijd sinds eind jaren zestig aan ongeveer 100 duizend Papoea's het leven.

GEZONDHEID EN ZORG

Dodental door vogelgriep loopt verder op

Tussen juli 2005 en april 2006 overleden in Indonesië 23 mensen aan de vogelgriep. Dit deelde het Indonesische ministerie van Volksgezondheid op 4 april 2006 mede. Het griepvirus H5N1 was in 33 provincies aangetroffen. Alle besmette mensen waren in aanraking geweest met ziek gevogelte. Besmetting van mens op mens was niet geconstateerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gusmão en Yudhoyono bespreken VN-rapport over Oost-Timor

President Gusmão van Oost-Timor en zijn Indonesische ambtgenoot Yudhoyono bespraken op 17 februari 2006 een VN-rapport over Oost-Timor dat in januari in de publiciteit was gekomen. Hierin werd beweerd dat de Indonesische bezetting van Oost-Timor (1975-1999) aan 180 duizend Oost-Timorezen het leven had gekost. Het rapport riep op tot de oprichting van een internationaal tribunaal om de verantwoordelijken te berechten.
Tijdens de ontmoeting in Indonesië gaven beide partijen te kennen dat ze niet wilden meewerken aan dit tribunaal. Ze vonden dat de waarheidscommissie, die zij samen hadden opgericht, hen moest helpen om met elkaar in het reine te komen. Oost-Timor was bovendien bang dat internationale bemoeienis zou leiden tot verslechtering van de relaties met Indonesië, iets waar de jonge republiek geen belang bij had.

Veroordeling in verband met bloedbad

Het VN-rapport drong aan op de oprichting van een internationaal tribunaal, omdat Indonesië zelf niet bereid zou zijn om de verantwoordelijken voor de mensenrechtenschendingen te veroordelen. Dit zou onder meer blijken uit de rechtszaken tegen achttien door Indonesië gedaagde verdachten, die mogelijk betrokken waren bij de gewelddadigheden in 1999. In dat jaar werden ca. duizend Oost-Timorezen vermoord. Indonesië sprak zeventien van de achttien beschuldigden vrij. De enige die wel straf kreeg was Eurico Guterres, de leider van de beruchte Aitarak-militie. Het Hooggerechtshof in Jakarta veroordeelde hem op 13 maart in hoger beroep tot tien jaar gevangenisstraf.
Critici meenden dat het geen toeval was dat de zeventien vrijgesproken verdachten Indonesisch waren, terwijl de enige veroordeelde een Oost-Timorees was.

Anti-Deense protesten in Indonesië

Net als in veel andere islamitische landen vonden begin februari 2006 in Indonesië anti-Deense demonstraties plaats. De demonstranten waren boos over spotprenten van de profeet Mohammed die in september in de Deense krant *Jyllands-Posten* waren verschenen.

Denemarken sluit ambassade

Op 11 februari sloot Denemarken zijn ambassade in Jakarta voor onbepaalde tijd. Vanwege aanhoudende bedreigingen door moslimextremisten zou het er te onveilig zijn geworden voor het personeel. De Deense regering raadde ook alle andere Denen in Indonesië aan om het land zo spoedig mogelijk te verlaten. De Nederlandse ambassade nam de Deense consulaire taken voorlopig waar.
De Indonesische minister van Buitenlandse zaken Hassan Wirayuda noemde het Deense besluit voorbarig. Volgens hem waren er voldoende maatregelen getroffen om de Deense ambassade te beschermen.
Indonesië profileerde zich graag als gematigd islamitisch land. Het was dan ook pijnlijk voor de regering dat een buitenlandse ambassade de deuren sloot uit angst voor moslimextremisme.

Balkenende bezoekt Indonesië

President Yudhoyono zei in april 2006 tegenover premier Balkenende dat de betrekkingen tussen Indonesië en Nederland 'uitstekend' waren. De Nederlandse premier

bracht van 8 tot 10 april een officieel bezoek aan Indonesië.
Balkenende en Yudhoyono besloten tot intensivering van de onderlinge samenwerking op het gebied van handel en wetenschap. En de Indonesische president zegde toe dat Nederlanders in het vervolg geen visa meer hoefden aan te vragen, maar deze op de grens konden kopen. Indonesië had de visumplicht voor Nederlanders in februari 2004 ingevoerd.
Balkenende bood Indonesië 80 miljoen euro aan voor de wederopbouw van Atjeh en Nias, die in 2004 en 2005 zwaar waren getroffen door een tsunami en een aardbeving.

Betrekkingen tussen beide landen verbeterd

Indonesië had Nederland in het verleden vaak bemoeizucht verweten. Hierdoor waren de betrekking niet altijd even goed. Sinds augustus 2005 waren ze echter sterk verbeterd. Minister Bot van Buitenlandse zaken had toen de politionele acties (1947-49) veroordeeld en gezegd dat Nederland de eenzijdige Indonesische onafhankelijkheidsverklaring van 17 augustus 1945 'politiek en moreel' accepteerde. Tot dan toe had Nederland voornamelijk gezwegen over de bloedige politionele acties en 1949 beschouwd als het jaar van de onafhankelijkheid.

(Vorige berichten pagina 122/1 e.v. - 2005)

OOST-TIMOR

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Australië en Oost-Timor tekenen verdrag over olie- en gaswinning

Grensgeschil

Na drie jaar onderhandelen werden Australië en Oost-Timor het in november 2005 eens over de olie- en gaswinning uit de zogenaamde 'Greater Sunrise fields' onder de Timorzee.
Oost-Timor weigerde de zeegrens te erkennen zoals deze in 1970 door Australië en Indonesië was getrokken en volgens welke het overgrote deel van de olie- en gasvelden onder de Timorzee aan Australië toebehoorde. Oost-Timor wilde dat de grens halverwege de twee landen werd getrokken. Dit zou betekenen dat het zelf het grootste deel van de olie- en gasvelden mocht exploiteren.

Aangezien Australië zich in 2002 had teruggetrokken uit het orgaan van het Internationale Gerechtshof in Den Haag dat zich bezighield met geschillen over zeegrenzen, kon deze neutrale instelling niet om raad worden gevraagd. In november 2005 besloten de twee buurlanden om gedurende de komende vijftig jaar geen beslissing te nemen over de zeegrens. Ondertussen zouden particuliere energiebedrijven de gas- en oliewinning uit de Greater Sunrise fields voor hun rekening nemen. Australië ging de royalty's en andere belastingen hierover innen, maar zou de helft afstaan aan Oost-Timor.
Het verdrag hierover werd op 12 januari 2006 getekend door de Australische premier Howard en zijn Oost-Timorese ambtgenoot Alkatiri.

Zwakke economie

Volgens de Australische minister van Buitenlandse zaken Alexander Downer zou het akkoord ertoe leiden dat Oost-Timor niet 6, maar 10 miljard dollar (respectievelijk ca. 4,6 en 7,8 miljard euro) kon verdienen aan de Greater Sunrise fields. Dit kwam dan boven op de opbrengsten van naar schatting 15 miljard dollar uit het 'Joint Petroleum Development Area', olievelden waarover de twee landen in 2002 al een verdrag hadden gesloten.

Oost-Timor had deze opbrengsten hard nodig want volgens een op 9 maart 2006 gepubliceerd VN-rapport leefde 40 procent van bevolking onder de armoedegrens. Negen procent van de kinderen overleed gedurende het eerste levensjaar, en de helft van de bevolking had niet de beschikking over schoon drinkwater. De werkeloosheid werd geschat op 50 procent.

MILITAIRE ZAKEN

Militairen in opstand

Half februari 2006 gingen ongeveer zeshonderd Oost-Timorese militairen in staking. Het leger telde in totaal 1.400 manschappen. De opstandige militairen waren bijna allemaal voormalige guerrillastrijders uit het westen van het land die zich ten tijde van de Indonesische overheersing hadden ingezet voor de onafhankelijkheid van Oost-Timor. Nadat dit was gerealiseerd, waren ze opgenomen in het leger van de jonge staat. Sindsdien hadden ze echter het idee dat ze werden gediscrimineerd. Ze meenden bijvoorbeeld dat militairen uit het oosten meer kans maakten op promotie. Ook vonden ze dat ze te weinig waardering kregen voor de strijd die zij tegen Indonesië hadden geleverd. De Oost-Timorese autoriteiten sommeerden hen meerdere malen om weer op het werk te verschijnen en president Gusmão beloofde te laten onderzoeken of hun klachten gegrond waren. Desondanks weigerden de militairen hun actie te beëindigen. Als reactie hierop werden ze op 17 maart allemaal ontslagen.

Rellen in Dili

Sinds die dag was het onrustig in de hoofdstad Dili. De militairen demonstreerden regelmatig tegen hun ontslag en op 26 april vielen ze winkels en andere gebouwen aan. Twee dagen later staken ze auto's in brand en vielen ze de woning aan van premier Alkatiri. Toen de politie probeerde hen uiteen te drijven, braken gevechten uit. Hierbij vielen vier doden en zeker twintig gewonden.
Een groot deel van de bevolking van Dili was getraumatiseerd door het hevige geweld in 1999 en verdroeg de rellen niet. Duizenden sloegen op de vlucht en doken elders onder.

(Vorige berichten pagina 690/1 e.v. - 2005)

BOTSWANA

BINNENLAND

Café's en slijterijen korter open

Botswana paste half februari 2006 de drankwet aan. Vanaf 1 april mochten slijterijen en cafés alleen open zijn tussen vijf uur 's middags en elf uur 's avonds. Op zondag moesten ze gesloten blijven. Slijterijen en cafés waren bang dat de kortere openingstijden klandizie zou kosten. Volgens president Festus Mogae zorgde het gebruik van alcohol voor de verspreiding van hiv/aids en andere maatschappelijke problemen. Daarom wilde hij de consumptie beperken. Critici zeiden dat het enkel zou lijden tot de opkomst van illegale kroegen.

Botswana

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkvergunningen buitenlanders niet verlengd

Op 29 november 2005 kondigde de regering van Botswana aan de werkvergunningen van buitenlanders, die in Botswana werkzaam waren als onderwijzers of in de mijnbouw, niet te verlengen. Reden van de maatregel was de bescherming van banen voor de lokale bevolking. Minister van Onderwijs Jacob Nkate wilde enkel nog werkvergunningen geven aan buitenlanders als er geen gekwalificeerde lokale onderwijzers voorradig waren. Volgens de minister waren er 556 buitenlandse leraren werkzaam in Botswana.
De beslissing om de werkvergunningen in de mijnbouw niet te verlengen, werd genomen na een petitie die 31 werkeloze lokale mijnwerkers hadden aangeboden aan het Ministerie van Arbeid en Binnenlandse zaken.

Ten aanzien van chauffeurs in het openbaar vervoer had de overheid al in april 2005 bepaald geen vergunningen meer te verlenen aan buitenlanders. De autoriteit die de vergunningen afgaf, bleef ze echter gewoon verstrekken. Na klachten van lokale chauffeurs trad de politie in november 2005 op en arresteerde in de hoofdstad Gaborone zestig buitenlandse chauffeurs, met name uit Zimbabwe, voor illegaal bezit van een vergunning.

ONDERWIJS

Botswana herintroduceert schoolgeld

Na meer dan twintig jaar gratis onderwijs herintroduceerde Botswana in november 2005 het schoolgeld op middelbare scholen. Dit betekende dat 170.000 kinderen tussen de dertien en achttien jaar lesgeld moesten gaan betalen. De overheid verklaarde de eigen bijdrage weer in te voeren vanwege dalende inkomsten. Afhankelijk van het jaar waarin de scholieren zaten, gingen ze tussen de 28 tot 65 euro per jaar betalen.
Vertegenwoordigers van onderwijsbonden waren gekant tegen de nieuwe regel. Het lesgeld kon volgens hen een reden zijn dat ouders hun kinderen niet meer naar school zouden sturen. Dit omdat ze het schoolgeld simpelweg niet konden missen.

Madagaskar

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Oproep VN tot onderhandeling met 'bosjesmannen'

Het Comité voor de Eliminatie van Rassendiscriminatie (CERD) van de Verenigde Naties drong er op 14 maart 2006 bij de regering van Botswana op aan de onderhandelingen met de 'bosjesmannen', die streden tegen hun verplaatsing uit het Centraal Kalahari Wildpark, te heropenen. De bosjesmannen, die ook werden aangeduid als de Gana en Gwi-gemeenschappen van het San-volk, waren jaren eerder van hun oorspronkelijke leefgebied overgebracht naar de nieuwe nederzettingen New Xade en Kaudwane. Reden van hun verhuizing was dat de regering het gebied wilde gaan ontwikkelen voor toerisme.

Volgens de overheid waren ze vrijwillig vertrokken, maar mensenrechtenorganisaties zeiden dat de San gedwongen hun land hadden verlaten om plaats te maken voor de winning van diamanten in het gebied.
De Engelse mensenrechtengroep Survival International (SI) was in november 2005 onder vuur komen te liggen wegens hun beweringen dat er sprake was van een genocide op de 'bosjesmannen'.
De directeur van SI, Stephen Corry, zei dat er dan wel geen sprake was van daadwerkelijke het daadwerkelijk uitmoorden van de groep, maar dat de gedwongen verwijdering van de 'bosjesmannen' uiteindelijk zou leiden tot hun verdwijning als volk. Een van de grootste organisaties van het San-volk, de Kuru Family of Organisations, wees de uitspraken van SI af.

(Vorige berichten pagina 556/1 e.v. - 2005)

MADAGASKAR

BINNENLAND

Regeringswijziging

President Marc Ravalomanana en premier Jacques Sylla van Madagaskar voerden op 19 oktober 2005 enige wijzigingen in het kabinet door. Tombo Ramandimbisoa werd de nieuwe minister van Jeugd en Sport en Roger-Marie Rafanomezantsoa de verantwoordelijke bewindspersoon voor Industrie, Handel en Ontwikkeling.

Hof doet geen uitspraak over verboden kerk

Op 19 november 2005 weigerde een rechtbank een uitspraak te doen over het verbod op de populaire protestantse kerk FPVM. Volgens de rechtbank kon alleen de president het verbod ongedaan maken. De kerk had om de opheffing van het verbod gevraagd. Dat was in oktober ingesteld en de politie had de kerk gesloten nadat de minister van Binnenlandse zaken het kerkgenootschap een bedreiging van de openbare orde had genoemd. President Marc Ravalomanana van Madagaskar was het vicehoofd van de meer traditionele FJKM kerk. De FPVM werd ervan beschuldigd kerkgebouwen in het zuidoosten die toevielen aan de FJKM, te hebben bezet. Volgens de FPVM waren de kerken hen echter aangeboden door de eigenaren. De FPVM telde 300.000 volgelingen.

Verbod op politieke bijeenkomsten

Oppositieleiders protesteerden op 3 december 2005 in Madagaskar tegen het ingestelde verbod op politieke bijeenkomsten in de hoofdstad Antananarivo. Ze noemden het verbod een aanval op de vrijheid van vergadering. De burgemeester van de hoofdstad, Patrick Ramiaramanana, maakte het verbod bekend tijdens een toespraak in het parlement. Ramiaramanana was loyaal aan president Marc Ravalomanana en diens partij Tiako-I Madagascar (Ik hou van Madagaskar – TIM).
Twee weken eerder had de oproerpolitie een demonstratie van de oppositie opgebroken tijdens een internationale bijeenkomst van vijftig ministers van Franstalige landen.

Vier gewonden bij demonstraties

Twee weken later raakten minstens vier mensen, waaronder een senator van de oppositie, Robert Razaka, gewond bij botsingen tussen voor- en tegenstanders van de regering. De oppositie had, ondanks het verbod, een demonstratie georganiseerd tegen de armoede en doorgevoerde prijsstijgingen. Regeringsaanhangers vielen de demonstranten aan.

Oppositieleider veroordeeld

Op 22 december veroordeelde een recht-

bank de oppositieleider van de Rally voor Socialisme en Democratie (RPSD), Jean Eugene Vohinahitsy, tot twee jaar gevangenisstraf wegens afpersing. Hij zou geld hebben aangenomen in ruil voor politieke diensten. Volgens de oppositie ging het om een politieke zaak. Vohinahitsy was actief in het organiseren van demonstraties.

Studenten aangeklaagd na rellen

Tien studenten werden op 25 maart 2006 aangeklaagd voor het vernielen van openbaar bezit tijdens rellen rond de universiteit in de provincie Antsiranana in het noorden van Madagaskar. De ongeregeldheden braken uit na het uitblijven van de betalingen van de studiebeurzen en het uitvallen van de elektriciteit. In totaal werden bij de rellen 104 studenten opgepakt; 94 van hen waren daarna weer vrijgelaten. Volgens de politie waren bij de ongeregeldheden twintig studenten gewond geraakt, evenals zeven leden van de veiligheidstroepen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stimulans voor economie van toetreding tot SADC

Op 16 augustus 2005 trad Madagaskar toe tot de Ontwikkelingsgemeenschap voor Zuidelijk Afrika (SADC). Het land hoopte dat het lidmaatschap een stimulans zou betekenen voor de economie. Uitvoerend secretaris van de SADC, Prega Ramsany, had op een bijeenkomst van de SADC in de hoofdstad van Botswana, Gabarone, op 16 augustus gemeld dat Madagaskar aan alle voorwaarden voldeed en officieel lid was geworden. Hij zei dat het eiland met 17 miljoen inwoners ook een belangrijke afzetmarkt kon worden voor de andere SADC-landen.

Voedselhulp van de VN start

De regering van Madagaskar en de Verenigde Naties begonnen op 25 november 2005 met het uitdelen van voedsel in het zuidoosten van het eiland waar ondervoeding veelvuldig voorkwam. Onderzoek had aangetoond dat er 400 kinderen dreigden te sterven. In totaal waren 14.000 kinderen ondervoed. Overstromingen begin 2005, cyclonen en ziekte onder landbouwgewassen als zoete aardappelen, gevolgd door extreme droogte die schadelijk was voor de rijstproductie, waren de oorzaken van de voedselproblemen.

Lening voor energie

Donoren gaven een lening van omgerekend ruim 105 miljoen euro aan Madagaskar om de door de staat beheerde energiemaatschappij te hervormen. Dat maakte de regering op 13 januari 2006 bekend. Het staatsbedrijf voor energie en water, Jirama, was al verschillende malen van een faillissement gered door de Wereldbank.
In juli waren de tarieven met 30 procent gestegen en in november met 35 procent, maar stroomonderbrekingen bleven aan de orde van de dag. Volgens analisten diende Jirama over te schakelen van dieselgeneratoren op waterkrachtcentrales.

NATUUR EN MILIEU

Natuurbescherming op schema

Madagaskar lag op schema wat betreft de geplande verdrievoudiging van de natuurreservaten voor eind 2008, aldus de internationale natuurbeschermingsorganisatie Wildlife Conservation Society (WCS) op 9 januari 2006. De 1,7 miljoen hectare beschermde natuur in 2003 moesten in de toekomst 6 miljoen hectaren worden. Dat had Madagaskar toegezegd op het Wereld Natuurpark Congres in Zuid-Afrika in 2003. In het land waren 10.000 plantensoorten bekend, 316 reptielensoorten en 109 vogelsoorten die uniek waren in de wereld. De natuur stond echter onder druk door de omvang van de bevolking en de armoede. Boeren zagen zich gedwongen steeds meer bos te ontginnen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sluiting Britse ambassade

De sluiting van de Britse ambassade in Madagaskar eind augustus 2005 riep vragen op bij Britse zakenlieden. Aanleiding tot de sluiting waren bezuinigingen op de Britse diplomatieke dienst. Ook de ambassades in Lesotho en Swaziland sloten de deuren. Madagaskar viel voortaan onder de post in Mauritius. Madagaskar had in december 2004 juist een ambassade geopend in Londen. Serge Lachapelle, de landendirecteur van de Britse mijngigant Rio Tinto, noemde op 8 september 2005 de timing van de sluiting dom. Hij wees erop dat de nieuwe president, Marc Ravalomanana, juist de markt opende voor buitenlandse investeringen en corruptie probeerde uit te bannen na jaren van mismanagement onder president Didier Ratsiraka. Bovendien toonde Madagaskar interesse in de Angelsaksische wereld na lange tijd slechts georiënteerd te zijn geweest op de voormalige kolonisator Frankrijk.

(Vorige berichten pagina 508/3 e.v. - 2005)

MALAWI

BINNENLAND

Protesten tegen afzetting president

Op 24 oktober 2005 werd in Malawi geprotesteerd tegen pogingen een afzettingsprocedure te beginnen tegen president Bingu wa Mutherika. Honderden aanhangers van Wa Mutherika bestormden het parlement en bekogelden auto's van oppositieleden. De president verliet het Verenigd Democratisch Front (UDF) in februari en richtte zijn eigen partij op, de Democratische Progressieve Partij (DPP).
De UDF wilde nu dat hij vertrok. Aanhangers van Wa Mutharika beweerden dat de afzettingsprocedure een wraakactie was voor de aanklachten wegens corruptie tegen voormalige UDF-topfunctionarissen en oud-president Bakili Muluzi. Muluzi was gedagvaard door het Anticorruptie Bureau om vragen te beantwoorden over donorgeld dat op zijn persoonlijke rekening terecht was gekomen, maar een gerechtshof oordeelde dat hij niet hoefde te verschijnen. Wa Mutharika was door Muluzi gekozen als zijn opvolger.

Motie tot afzetting president ingetrokken

Op 9 januari 2006 verklaarde een parlementslid van het verenigd democratisch front (UDF) een brief aan het parlement te hebben geschreven om de motie tot afzetting van president Bingu wa Mutherika in te trekken. Reden was dat de afzettingsprocedure onvoldoende nationale en internationale steun kreeg.

Minister veroordeeld wegens corruptie

De voormalige minister van Onderwijs Yu-

suf Mwawa werd wegens corruptie op 14 februari 2006 veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf met dwangarbeid voor misbruik van zijn positie, negen maanden gevangenis voor diefstal en tweemaal vijf jaar voor vervalsing. Mwawa zou documenten hebben vervalst om bewijs wederrechtelijk weg te nemen tijdens de zaak.
Mwawa zou 955 euro van het Ministerie van Onderwijs hebben gebruikt om zijn bruiloft te betalen. Hij ontkende schuldig te zijn. Zijn advocaten verklaarden na de uitspraak dat hij in hoger beroep zou gaan. President Bingu wa Mutherika had het aanpakken van corruptie tot één van de hoekstenen van zijn beleid gemaakt.

Vice-president gearresteerd

Malawi's Hooggerechtshof bepaalde op 1 maart 2006 dat de president het ontslag van vice-president Cassim Chilumpha moest intrekken en hem zijn positie moest teruggeven. President Wa Mutharika had hem ontslagen omdat hij veelal niet kwam opdagen bij kabinetsvergaderingen. Volgens het hof had de president echter niet de autoriteit hem te ontslaan. Chilumpha, vice-voorzitter van het Verenigd Democratisch Front (UDF) werd gezien als een mogelijke presidentskandidaat voor de verkiezingen in 2009.

Eind april 2006 werd Cassim Chilumpha gearresteerd, omdat hij met leden van het UDF plannen zou hebben besproken om president Bingu wa Mutherika af te zetten. Chilumpha's advocaat, Fahad Assani, noemde de arrestatie 'een volgende stap in een proces van politieke wraakzucht'. De besprekingen die Chilumpha gevoerd had waren normale politieke besprekingen, zo verklaarde de advocaat tegenover het persbureau *Associated Press*.

SOCIAAL-ECONOMISCH NIEUWS

VN: 'Voedselcrisis nog steeds ernstig'

Uit een rapport van de Verenigde Naties van 17 februari 2006 bleek dat de voedselcrisis in Malawi nog steeds ernstig was. De prijzen van maïs bleven hoog in grote delen van het land. Op vele plekken kostte een kilo maïs zo'n 42 eurocent tegen 13 cent in distributiecentra van de overheid. In deze centra was echter al maanden geen maïs meer voorradig.
Zo'n vijf miljoen mensen, waarvan 2,8 miljoen kinderen onder de achttien, leden honger. Hoewel het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties een hulpactie was begonnen, kwam de distributie van het voedsel langzaam op gang. De regering zelf had 39 miljoen euro vrijgemaakt om 300.000 ton maïs te importeren vanuit de regio. Malawi had jaarlijks twee miljoen ton maïs nodig om de gehele bevolking te voeden. 65 procent van de Malawianen leefde onder de armoedegrens.

Straatverkopers opgepakt

De politie in Malawi arresteerde op 19 april 2006 33 straatverkopers tijdens een actie om de straten schoon te vegen in de stad Blantyre. De politie vernielde stalletjes in Blantyre en het nabijgelegen Limbe. Een groep verkopers gooide stenen naar de agenten en door winkelruiten. Hierop zette de politie traangas in. De handelaren was een dag eerder gelast de straten te verlaten.

De operatie was gericht op het verplaatsen van de verkoopstalletjes naar buiten de stad. Eén van de leiders van de handelaren verklaarde dat zij niet wilden verhuizen totdat er basisfaciliteiten op de nieuwe plekken waren aangebracht, zoals toiletten.

NATUUR EN MILIEU

Ontbossing in Malawi schrijdt voort

Natuurbeschermers van de Wildlife and Environmental Society of Malawi sloegen op 2 april 2006 alarm over de ontbossing in het land. Bomen werden omgehakt door arme burgers als brandstof om hun huis te verwarmen en te koken. Daarnaast gebruikten tabaksproducenten hout tijdens het droogproces van tabaksbladeren. Volgens de organisatie verloor Malawi tussen 1972 en 1992 2,5 miljoen hectare aan bos.

Felix Mkumba van de Tabaksfederatie van Malawi zei dat de tabaksindustrie ieder jaar duizenden zaailingen aan de overheid gaf om door dorpelingen te laten planten. Maar de burgers kweekten liever marktgewassen dan bomen. Een tabaksboer vertelde dat de mensen zich bewust waren van de gevaren van ontbossing, maar dat ze te arm waren om aan de preventie hiervan voorrang te geven.

(Vorige berichten pagina 566/1 e.v. - 2005)

MAROKKO

BINNENLAND

Hervormingskoers voortgezet met benoeming nieuwe minister

De Marokkaanse koning Mohammed VI benoemde op 15 februari 2006 de 48-jarige Chakib Benmoussa tot minister van Binnenlandse zaken. Diens aanstelling werd gezien als een teken dat de koers van politieke hervormingen, die in 1999 was ingezet toen Mohammed diens vader Hassan II opvolgde, voortgezet zou worden.
Benmoussa was afgestudeerd aan de prestigieuze instelling voor wetenschappelijk onderzoek École Polytechnique in Parijs, was manager bij enkele belangrijke bedrijven en werd in 2002 ambtenaar op het ministerie dat hij nu zou gaan leiden. Hij volgde Mustapha Sahel op, die een nieuwe functie aanvaardde als Marokkaans vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Marokko treedt hard op tegen Afrikaanse immigranten

In september en oktober 2005 werd Marokko geconfronteerd met een aanzwellende stroom van vluchtelingen uit Afrikaanse landen beneden de Sahara, die via de Spaanse enclaves Melilla en Ceuta in Marokko naar Europa trachtten te vluchten. Het harde optreden van de Marokkaanse autoriteiten liep uit op een menselijke tragedie. De Afrikanen werden, in de woorden van Carlos Ugarte, een Spaans lid van Artsen zonder Grenzen (MSF), 'verraden door de wereld' en 'aan hun lot overgelaten'.

Marokkaanse veiligheidstroepen beschieten vluchtelingen

Op 6 oktober werden honderden vluchtelingen gearresteerd in de bossen bij de grens met Melilla. Er ontstonden schermutselingen met veiligheidstroepen die aan zes, waarschijnlijk West-Afrikaanse, immigranten het leven kostten. Na enkele weken gaf Marokko toe dat er op de immigranten geschoten was. Volgens een rapport van het ministerie van Binnenlandse zaken werden vier van hen door geweervuur gedood en overleden twee anderen aan hun verwon-

dingen, wellicht ook doordat er op hen geschoten was.
Een week eerder waren bij een soortgelijke confrontatie al vijf doden gevallen.

Achtergelaten in de woestijn

MSF meldde een dag later dat het Marokkaanse leger zeker 400 vluchtelingen, onder wie ook zwangere vrouwen en kinderen, zonder water en brood hadden achtergelaten in de woestijn aan de grens met Algerije. Daardoor verkeerden zij in levensgevaar. Later werd een cijfer van meer dan 1.000 mensen genoemd. Marokko ontkende de beschuldiging van MSF.
In de weken die volgden, repatrieerde Marokko ruim 1.500 immigranten uit Mali en Senegal en nog eens eenzelfde aantal uit Nigeria. Volgens de autoriteiten waren op 28 oktober in totaal 3.349 mensen op deze wijze van het grondgebied verwijderd.

Spanje stuurt immigranten terug

Spanje was intussen begonnen immigranten die de enclaves hadden bereikt, naar Marokko terug te sturen. Dat gebeurde op basis van een overeenkomst uit 1992 tussen beide landen waar tot dan toe alleen gebruik van was gemaakt om illegalen uit Marokko zelf terug te sturen. De Spaans-Marokkaanse actie leidde tot kritiek van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, de Europese Unie en Amnesty International (AI). De mensenrechtenorganisatie achtte de handelwijze in strijd met internationale verdragen.
Marokko's minister van Communicatie Nabil Benabdallah stelde dat zijn land de internationale regels voor de opvang van vluchtelingen respecteerde. Volgens Rabat lag het probleem eerder bij de landen van herkomst van de immigranten en bovenal bij Algerije, dat als transitland fungeerde.

VN eisen toegang tot vluchtelingenkampen

Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) eiste op 19 oktober toegang tot vluchtelingenkampen waar zich volgens de organisatie niet alleen illegale immigranten bevonden. De UNHCR zei over aanwijzingen te beschikken dat er onder hen ook vele Afrikanen waren die mogelijk in aanmerking kwamen voor een status als vluchteling. Zij liepen gevaar te worden teruggestuurd naar een land waar zij mogelijk vervolgd zouden worden. De vaststelling van de UNHCR werd bevestigd door journalisten van de *BBC* aan wie migranten uit de DR Kongo, Liberia en Sierra Leone papieren lieten zien die er op wezen dat het om asielzoekers ging. Velen van hen verklaarden dat zij legaal werkten in Marokko, maar door de politie bijeen waren gedreven, handboeien hadden om gekregen en met de bus naar de woestijn waren gebracht. Daar zaten zij verstoken van water en voedsel.

Waarheidscommissie presenteert rapport mensenrechtenschendingen

Op 16 december 2005 werd een samenvatting openbaar van het eindrapport door de Commissie voor Rechtvaardigheid en Verzoening (IER) over mensenrechtenschendingen in Marokko in de periode 1956-1999, onder het bewind van de vorige koning Hassan II. Diens zoon, het fungerende staatshoofd Mohammed VI, had de uit zeventien leden bestaande commissie in januari 2004 geïnstalleerd. De bedoeling was om getuigenissen te horen van slachtoffers, hen bij te staan en te compenseren voor het ondergane leed.
De commissie concludeerde dat in voornoemde periode 322 mensen tijdens protesten door regeringstroepen waren doodgeschoten en dat 174 gedetineerden waren omgekomen in de gevangenis. Daarnaast waren de graven vastgesteld van 85 mensen die in geheime gevangenissen waren opgesloten en de dood hadden gevonden. Ook was er sprake geweest van veel verwondingen die in gevangenschap waren opgelopen, evenals van seksueel misbruik. In totaal deden 16.861 mensen hun verhaal, van wie er volgens de commissie 9.280 in aanmerking kwamen voor een financiële tegemoetkoming.
De commissie drong er bij de autoriteiten op aan voort te gaan met het doorvoeren van hervormingen, onder meer bij de rechterlijke macht, en een einde te maken aan de straffeloosheid van veiligheidsbeambten.

Mensenrechtenorganisatie bekritiseert conclusies

Sommige gegevens uit het IER-rapport werden door de Marokkaanse Mensenrechtenvereniging (AMDH) bekritiseerd. De bezwaren betroffen onder meer het aantal slachtoffers dat werd genoemd. Woordvoerder Abdullah Abdeslam stelde: 'De cijfers (...) liggen ver van de realiteit. Volgens de gegevens die wij hebben, werden tijdens protesten op 21 maart 1965 1.500 mensen gedood en bij de protesten van 1981 tussen de 500 en 1.000.' De AMDH meende bovendien dat de namen van de verantwoordelijken voor mensenrechtenschendingen bekend moesten worden gemaakt zodat zij gerechtelijk vervolgd zouden kunnen worden. De commissie had de namen geheim gehouden, maar de AMDH had zelf wel een lijst gepubliceerd van personen die berecht moesten worden. Onder hen waren ook mensen die nog steeds dienden onder het huidige bewind.

Koning toont medeleven met slachtoffers

Koning Mohammed betuigde op 6 januari 2006 zijn medeleven met en sympathie voor de slachtoffers: 'Ik maak het troostende nieuws bekend in de hoop dat de barmhartige engelen het zullen brengen naar de ziel van mijn vereerde vader en de harten van alle slachtoffers, de personen aan wie onrecht is gedaan en hun families.'

Human Rights Watch: 'Marokkaanse dienstmeisjes misbruikt'

Uit een rapport van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW), dat op 20 december 2005 verscheen, bleek dat tienduizenden Marokkaanse meisjes onder erbarmelijke omstandigheden huishoudelijk werk moesten doen. Het 60 pagina's tellende rapport had als titel 'Inside the Home, Outside the Law. Abuses of Child Domestic Workers in Morocco'.
De dienstmeisjes, afkomstig uit arme families, werkten veelal zonder onderbrekingen 100 uur per week, hadden geen vrije dagen en kregen soms een loon van 6,5 Marokkaanse dirham (ca. 60 eurocent). Ook waren er getuigenissen van meisjes die seksueel misbruikt waren, die te weinig te eten kregen of die medische zorg werd onthouden.
Volgens officiële opgaven waren er in Marokko 600.000 kinderen die werkten, maar volgens mensenrechtenactivisten in het land lag dit aantal hoger. Zij waren vaak werkzaam in de landbouw of maakten tapijten. Het bijkomende probleem in geval van huishoudelijk werk was dat er geen dui-

delijke arbeidsregels bestonden en dat inspecteurs niet bevoegd waren om in privéhuizen controles te houden. HRW drong er dan ook op aan om huishoudelijk personeel dezelfde rechten te geven als degenen die op andere plekken werkten. Bovendien zouden volgens de organisatie alleen kinderen van vijftien jaar of ouder moeten worden toegestaan te werken.

(Vorige berichten pagina 567/2 e.v. - 2005)

MAURITANIË

BINNENLAND

Militaire leiding presenteert ambitieus hervormingsprogramma

De officieren die op 3 augustus 2005 de macht in Mauritanië overnamen middels een staatsgreep, gingen voortvarend te werk om hun doelstellingen in de praktijk te brengen, zoals de beëindiging van de politieke repressie en het herstel van de democratie. Dat bleek uit een aantal initiatieven dat in de laatste maanden van het jaar en ook in 2006 werd genomen. Daarnaast werd amnestie verleend aan politieke gevangenen en aan politieke ballingen die naar het land terug wilden keren. Ook werd gestreefd naar een transparant beheer van de economie, een rechtvaardiger verdeling van haar opbrengsten en bestrijding van de corruptie.

Verkiezingsschema 2006-2007

Na een week van voorbereidingen achter gesloten deuren presenteerde de militaire leiding in haar hoedanigheid van Militaire Raad voor Rechtvaardigheid en Democratie (MCJD) op 20 oktober plannen voor Mauritanië's overgang naar de democratie. De raad stelde voor om binnen één jaar vijf maal verkiezingen te houden. In juni 2006 zou de bevolking zich per referendum kunnen uitspreken over een grondwetswijziging, die onder meer zou regelen dat het aantal ambtstermijnen van een president maximaal twee kon bedragen. Ook werd verwacht dat er juridische garanties in zouden worden vastgelegd dat het staatshoofd de grondwet niet voor eigen voordeel kon gebruiken. In oktober van dat jaar zouden gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden, in april 2007 volgden verkiezingen voor een parlement, een maand later zou de Senaat worden gekozen en tenslotte waren voor juni 2007 presidentsverkiezingen gepland.
De voorstellen moesten eerst nog besproken worden met politieke partijen, vakbonden, juristen en burgergroeperingen. Die gesprekken stonden onder leiding van kolonel Ely Ould Mohammed Vall, de voorlopige leider van het land. Bij gebrek aan consensus hadden de militairen uiteindelijk het laatste woord.
Op 29 november 2005 werden de vijftien leden geïnstalleerd van de Onafhankelijke Nationale Verkiezingscommissie. Deze had als taak voorbereidingen te treffen voor het houden van de verkiezingen.

Bezittingen partij juridisch beschermd

Het gerechtshof besliste op 1 november dat de bezittingen van de Democratische en Sociale Republikeinse Partij (PRDS) onder juridische bescherming moesten worden geplaatst. Het verzoek daartoe was door de partij zelf gedaan, uit vrees dat de bezittingen anders geconfisqueerd zouden worden. De PRDS was de partij van de verdreven president Maaouya Ould Sid'Ahmed Taya. Zij had overigens direct na de staatsgreep laten weten de nieuwe machthebbers te zullen steunen.

Kandidaatstelling onafhankelijken mogelijk gemaakt

Op 29 december werd een militair decreet openbaar gemaakt, inhoudende dat onafhankelijke kandidaten in aanmerking kwamen voor lokale politieke functies. Dat was 21 jaar lang, gedurende het bewind van de afgezette president Taya, verboden geweest. Een regeringsfunctionaris gaf als toelichting dat de maatregel was bedoeld om de Mauritaniërs 'de democratische keuzemogelijkheden' te geven die in 'alle democratieën van de wereld' bestonden.

Buitenlandse financiële steun voor verkiezingen

Het Mauritaanse nieuwsagentschap *AMI* maakte op 26 april 2006 bekend dat op dat moment 18 miljoen dollar (ca. 14 miljoen euro) aan internationale donaties was binnengekomen om de verkiezingen mogelijk te maken. Dat was nog 4 miljoen dollar beneden het benodigde bedrag. Bijdragen waren afkomstig van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) en de Afrikaanse Unie (AU) en daarnaast van landen als Duitsland, Japan, Senegal en de Verenigde Staten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Mauritanië kiest voor economische transparantie

Mauritanië ondertekende op 20 september 2005 een 'transparantie-initiatief' voor de grondstoffenindustrie, speciaal gericht op landen rijk aan bodemschatten. Het Afrikaanse land produceerde jaarlijks twaalf miljoen ton ijzererts en beschikte ook over oliereserves. Het plan werd onder de naam Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) in 2002 gepresenteerd door de Britse premier Tony Blair en werd intussen gesteund door bijna twintig landen. Er werd mee beoogd corruptie te bestrijden en transparantie te realiseren in de relaties tussen enerzijds regeringen, en anderzijds bedrijven die werkzaam waren in de mijnbouw of de olie- en gaswinning.
Een interministeriële commissie zou in Mauritanië op de naleving van het initiatief toezien. Ze bestond uit regeringsvertegenwoordigers, afgevaardigden van de olie-industrie, journalisten, vakbondsvertegenwoordigers en mensen uit niet-gouvernementele organisaties (ngo's). De premier van de voorlopige regering, Sidi Mohamed Ould Boubacar, gaf bij een ceremonie op 22 februari 2006 in Nouakchott een toelichting over wat het nieuwe bewind beoogde: 'De regering is vastbesloten (...) te garanderen dat de nationale hulpbronnen bijdragen aan economische ontwikkeling en het terugdringen van de armoede.'
Twee dagen later was de eerste olieproductie een feit. Dat gebeurde in het Chinguetti olieveld, gelegen in de Atlantische Oceaan op ongeveer 70 kilometer van Nouakchott. Naar verwachting zouden er 75.000 vaten olie per dag kunnen worden geproduceerd door de Australische oliemaatschappij Woodside Petroleum.

Meer anti-corruptiemaatregelen

Het voorlopige staatshoofd van Mauritanië, Ely Ould Mohamed Vall, maakte op 28 december 2005 bekend dat vanaf het begin van het nieuwe jaar de lonen van ambtenaren met 50 procent omhoog zouden gaan. Een vergelijkbare maatregel was overigens

ook in maart al genomen, toen de verdreven president Taya een vergaande loonsverhoging doorvoerde. Evenals toen was ook de beslissing van de nieuwe machthebbers ingegeven door de verwachting dat daarmee corruptie aan banden kon worden gelegd.
De regering besloot verder om een belastingheffing op de salarissen van werknemers in zowel de overheids- als de privésector met 30 procent te verlagen. Ook werden de pensioenen van ambtenaren en militairen met 15 procent verhoogd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Politieke partijen verontwaardigd over eisen IMF

Minister van Financiën Abdellahi Ould Suleimane maakte op 22 december 2005 bekend dat het Internationaal Monetair Fonds (IMF) Mauritanië niet op een lijst van twintig landen had gezet die in aanmerking kwamen voor volledige kwijtschelding van schulden in het kader van het initiatief met de naam Heavily Indebted Poor Countries (HIPC). Het land zou moeten voldoen aan een aantal beleidsvoorwaarden van het IMF om alsnog op deze lijst te komen en voor de komende zes maanden onder observatie staan. Volgens berekeningen van de bank kostte de schuldenlast het land in 2002 een equivalent van 36 procent van de jaarlijkse verdiensten uit de export. De verwachting was overigens dat de situatie in 2006 kon veranderen, omdat begonnen zou worden met de productie van olie.
De politieke partijen in Mauritanië, wier leiders twee dagen later bijeenkwamen, reageerden verontwaardigd op de beslissing van het IMF. Zij meenden dat het IMF-beleid de bevolking zou schaden. In de woorden van een van hen, Messaoud Ould Boulkheir van de Progressieve Volksalliantie (APP), was het onterecht de bevolking op te zadelen met maatregelen die een reactie waren op wanbeleid uit het verleden: 'Wij verdienen dat niet. Als een dictatoriaal en anti-democratisch regime bestuurlijke fouten maakt, dan kan het Mauritaanse volk daar niet voor verantwoordelijk worden gehouden.'

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Terugkeer politieke ballingen

Een eerste groep van 26 ballingen kwam op 12 september 2005 aan op het vliegveld van de hoofdstad Nouakchott. Onder hen was Mohamed Ould Cheikhna, die in 2003 de hoofdverantwoordelijke zou zijn geweest voor een mislukte couppoging en in Mali in ballingschap leefde. Aan de politieke ballingen in Afrikaanse buurlanden en Europa was amnestie verleend.
De nieuwe leiders van het land hadden sinds de machtsovername ruim 100 politieke gevangenen vrijgelaten, onder wie leden van de islamitische oppositie die onder het oude regime te maken hadden met repressie. Ook kritische soldaten die volgens de afgezette president Taya een couppoging hadden beraamd, kwamen op vrije voeten.
Er was echter een veel grotere groep – ongeveer 65.000 – van zwarte Mauritaniërs die tussen 1989 en 1991 het etnisch geweld in hun land waren ontvlucht. Dat geweld was ontstaan na een grensconflict met Senegal en oplopende spanningen tussen de zwarte en de Arabische bevolkingsgroep, uit welke laatste al sinds de onafhankelijkheid van 1960 de politieke machthebbers voortkwamen. Veel vluchtelingen die hun toevlucht hadden gezocht tot de 'zwarte' staten Senegal en Mali, keerden later naar Mauritanië terug, maar ondervonden problemen bij hun herintegratie doordat ze hun werk en bezittingen niet meer terug konden krijgen. De UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, schatte dat er 20.000 vluchtelingen in Senegal en 7.000 in Mali verbleven. Een mensenrechtengroep die zich inspande om een terugkeer mogelijk te maken, riep het nieuwe Mauritaanse bewind op hen een 'waardige' terugkeer te garanderen, hen de normale burgerschapsrechten toe te kennen en financieel te compenseren voor verloren gegane bezittingen. Daarnaast zou de terugkeer moeten plaatsvinden onder bescherming van internationale organisaties. De eisen werden vastgelegd in de Dodel Verklaring, vernoemd naar het gelijknamige vluchtelingenkamp in Senegal waar de verklaring getekend werd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spaans-Mauritaanse samenwerking tegen illegale immigratie

Tussen begin november en half december 2005 probeerden tussen de 2.000 en 2.500 Mauritaniërs illegaal Spanje te bereiken, maar slechts 800 of 900 slaagden daar daadwerkelijk in. Zij bereikten de bij Spanje behorende Canarische Eilanden. Dit cijfer betekende dat tussen de 1.200 en 1.600 immigranten, die veelal met wankele bootjes de oversteek probeerden te maken, onderweg verdronken moesten zijn. Spaanse media meldden dit op 21 maart 2006, zich baserend op een intern memorandum van de Mauritaanse politie, gedateerd 21 december 2005.
Spanje besloot een repatriëringsakkoord met Mauritanië nieuw leven in te blazen nadat het op ongeveer 130 kilometer van de Mauritaanse kust de levenloze lichamen van 25 immigranten had aangetroffen. Volgens mededelingen op 24 maart 2006 van een Mauritaanse politiechef was Spanje ook begonnen met het opzetten van een kampement in de noordwestelijke havenstad Nouadhibou, om immigranten die uit zee waren gehaald, tijdelijk op te vangen. Beide landen voerden verder gezamenlijk patrouilles uit. Mauritanië zou tevens trachten te zorgen voor een betere infrastructuur om vluchtelingen weer op te kunnen nemen in het land.

(Vorige berichten pagina 568/3 e.v. - 2005)

SAHARA (WEST)

BINNENLAND

Marokko geeft soevereiniteit over Westelijke Sahara niet op

De Marokkaanse koning Mohammed maakte op 25 maart 2006 in een toespraak duidelijk dat zijn land niet van plan was de soevereiniteit over de Westelijke Sahara op te geven. De koning hield zijn toespraak na een rondreis van tien dagen in het gebied. Ook verklaarde hij dat Marokko wel bereid was enige autonomie aan de regio te geven.
Na de onafhankelijkheid van Spanje in 1975 was het gebied waar ongeveer 260.000 mensen woonden, door Marokko geannexeerd. De beweging Polisario vocht er sindsdien voor onafhankelijkheid en werd daarbij gesteund door Algerije. De Westelijke Sahara was rijk aan fosfaten, bij de kust bevond zich een belangrijk visserijgebied en mogelijk bevonden er zich olievoorraden.
Marokko werkte aan een plan voor autonomie dat het aan de Verenigde Naties wilde voorleggen. Daartoe werd de uit 141 leden bestaande Koninklijke Adviesraad voor Sahara Aangelegenheden (CORCAS) ingescha-

keld, die al sinds 1990 bestond maar een slapend bestaan had geleid. De raad zou steun voor het plan moeten verwerven onder de lokale bevolking. Met hetzelfde doel gaf koning Mohammed tijdens zijn rondreis het startsein voor een aantal ontwikkelingsprojecten. De komende jaren zou Marokko een bedrag van 7 miljard Marokkaanse dirham (ca. 630 miljoen euro) investeren in meer dan 200 van dergelijke projecten.

'Haast maken met referendumplan'

Vanuit de VN was jarenlang aan een oplossing voor het conflict gewerkt, maar voorstellen liepen onder meer spaak doordat Marokko niet wilde aanvaarden dat de Westelijke Sahara een semi-autonome status zou krijgen in afwachting van een te houden referendum dat mogelijk zou leiden tot een keuze voor onafhankelijkheid. Polisario steunde dit idee wel en wees het Marokkaanse idee voor decentralisatie binnen de Marokkaanse soevereiniteit van de hand.
Op 25 maart deden de Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki en zijn Algerijnse ambtgenoot Abdelaziz Bouteflika een beroep op de internationale gemeenschap om vaart te zetten achter het referendumplan. In een verklaring spraken zij over 'het laatste probleem van dekolonisatie op het Afrikaanse continent' dat dringend om een oplossing vroeg.

Polisario verwerpt directe gesprekken met Marokko

Polisario reageerde op 24 april afwijzend op een VN-voorstel voor directe besprekingen met Marokko. Volgens een vertegenwoordiger van de beweging, Ahmed Boukhari, week dit voorstel - afkomstig van secretaris-generaal Kofi Annan – fundamenteel af van het door zijn organisatie aanvaarde VN-plan voor een referendum over onafhankelijkheid. De VN-Veiligheidsraad zou het idee van directe gesprekken moeten afwijzen, stelde Boukhari.

VN-mandaat vredesmissie opnieuw verlengd

De VN-Veiligheidsraad besloot op 28 april unaniem om het mandaat van de vredesmissie in de Westelijke Sahara met zes maanden te verlengen, tot 31 oktober. De missie was in het gebied aanwezig sinds 1991, toen een wapenstilstand werd gesloten. Een resolutie van deze strekking bevatte geen verwijzing naar het door Polisario verworpen plan voor directe gesprekken met Marokko.

JUSTITIE

Saharaanse activisten veroordeeld wegens deelname aan rellen

Een rechtbank in Laayoune, de belangrijkste stad in de Westelijke Sahara, veroordeelde op 14 december 2005 veertien mensen tot gevangenisstraffen voor hun rol tijdens demonstraties voor onafhankelijkheid in mei van dat jaar. Daarbij was het tot een confrontatie met veiligheidstroepen gekomen. Eén van hen kreeg drie jaar cel, zes anderen twee jaar, terwijl de zeven andere verdachten straffen tussen zes en tien maanden tegen zich hoorden uitspreken. Zij werden schuldig bevonden aan het vernielen van openbare eigendommen, het gebruik van geweld tegen overheidsdienaren, het behoren tot een illegale organisatie en het zich zonder toestemming verzamelen op de openbare weg.

Amnestie maakt straffen ongedaan

In maart 2006 besloot koning Mohammed om 216 activisten voor onafhankelijkheid vrij te laten. Op 22 april werd de vrijlating van 48 anderen bekend. Onder hen waren de veroordeelden van december 2005. Daarmee waren volgens officiële mededelingen alle politieke gevangenen op vrije voeten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Tienduizenden vluchtelingen dakloos na zware regenval

In februari 2006 werden vluchtelingenkampen in het oosten van Algerije getroffen door hevige regenval die grote schade veroorzaakte aan huizen, scholen en ziekenhuizen. In de kampen, gerund door de onafhankelijkheidsbeweging Polisario, waren vluchtelingen ondergebracht uit de door Marokko geannexeerde Westelijke Sahara. In Awserd, Laayoune en Smara was volgens mededelingen van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, bijna driekwart van de onderkomens verwoest of beschadigd.
Zo´n 60.000 vluchtelingen hadden hulp nodig die onder meer kwam van het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties. Dat sprak een noodfonds aan om de door de regen verwoeste voedselvoorraad te vervangen. Het WFP stelde in een verklaring van 16 februari dat het in de komende zes maanden ongeveer 3,6 miljoen dollar (ca. 2,8 miljoen euro) nodig had voor voedselhulp. Dat was van des te groter belang omdat 35 procent van de kinderen tot vijf jaar chronisch ondervoed was. De UNHCR bereidde een luchtbrug voor om onder andere tenten, dekens en matrassen te leveren en zou bovendien extra hulpverleners naar het gebied sturen. De Algerijnse regering had ook humanitaire goederen geleverd.

MILITAIRE ZAKEN

Onafhankelijkheidsbeweging Polisario vernietigt landmijnen

Polisario, de onafhankelijkheidsbeweging van de Westelijke Sahara, was begonnen met de vernietiging van antipersoons landmijnen, aldus de humanitaire organisatie Geneva Call (GC) op 3 maart 2006. Dat gebeurde ter gelegenheid van de 30e verjaardag van de proclamatie van de onafhankelijkheid van de Arabische Democratische Republiek Sahara (SADR). Deze 'staat' viel feitelijk onder Marokko, maar was intussen door vele tientallen regeringen officieel erkend.
Het opruimen van de mijnen viel in het kader van het doel van GC om onafhankelijkheidsbewegingen en guerrillagroeperingen te bewegen zich, net als staten, te conformeren aan humanitaire normen. In totaal werden 3.321 mijnen onder toezicht van internationale waarnemers onklaar gemaakt. Polisario had zich schriftelijk verplicht regelmatig te rapporteren over de voortgang van de vernietiging van de mijnen en controle daarop van buitenaf toe te staan.

(Vorige berichten pagina 572/1 e.v. - 2005)

ZUID-AFRIKA

BINNENLAND

Voormalig vice-president Zuma aangeklaagd voor verkrachting

De voormalige vice-president van Zuid-

Zuid-Afrika

Afrika, Jacob Zuma, werd op 6 december 2005 aangeklaagd voor verkrachting. Hij zou op 2 november een 31-jarige vrouw tot seks hebben gedwongen toen ze bij hem in Johannesburg logeerde. Zuma, die in juni ontslagen werd als vice-president wegens vermeende corruptie, verklaarde onschuldig te zijn. Volgens hem had de vrouw, een familievriendin, uit vrije wil seks met hem gehad. Zuma schortte zijn vice-voorzitterschap bij het ANC op voor de duur van de processen.
Aanhangers van de prominente politicus betoogden dat de aanklacht van verkrachting deel uitmaakte van een complot van Zuma's politieke vijanden. Ze zouden de 63-jarige politicus, die ambities had om in 2009 het presidentschap over te nemen van Thabo Mbeki, op die wijze aan de kant willen schuiven. De zaak riep in Zuid-Afrika veel beroering op, mede omdat de vrouw die beweerde door Zuma verkracht te zijn, seropositief was.

Verontwaardiging over verklaring

Aids-activisten waren begin april 2006 woedend over een verklaring van Zuma voor de rechtbank waarin hij stelde dat hij na de geslachtsgemeenschap een douche had genomen om de kans op hiv-besmetting te verkleinen. Ook zei hij geen condoom te hebben gebruikt omdat de risico's voor een man om het virus te krijgen, 'minimaal' waren.
Kranten, radio en televisie berichtten over de uitspraken van Zuma. Minister van Gezondheid Manto Tshabalala-Msimang beschuldigde hierop de media van het tegenwerken van preventiecampagnes door de uitlatingen van Zuma breed uit te meten. De media bekritiseerden echter de regering en het ANC omdat ze niet hadden gereageerd op de dubieuze uitlatingen van Zuma. Zuid-Afrika had het hoogste aantal mensen met hiv/aids ter wereld. Rond de 6 miljoen van de 45 miljoen inwoners waren geïnfecteerd.

Overtuigende winst ANC in lokale verkiezingen

De Zuid-Afrikaanse regeringspartij Afrikaans Nationaal Congres (ANC) won begin maart 2006 de gemeenteraadsverkiezingen. De partij van president Thabo Mbeki behaalde 66 procent van de stemmen. Oppositiepartij Democratische Alliantie (DA) kreeg steun van 15 procent van de kiezers en de Inkatha Vrijheidspartij (IFP) van 7 procent. De opkomst was bijna 47 procent. Ondanks de winst verloor het ANC in Kaapstad met 39 procent van de stemmen. De Democratische Alliantie werd daar met 41 procent de grootste partij in de gemeenteraad. In 2004 won het ANC tijdens de parlementsverkiezingen nog 70 procent van de stemmen.

President Mbeki ontslaat chef inlichtingendienst

De Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki ontsloeg op 22 maart 2006 de chef van de nationale inlichtingendienst, Billy Lesedi Masetlha. Deze was in oktober 2005 samen met andere topfunctionarissen op non-actief gesteld omdat de dienst politicus Saki Macozma, een vertrouweling van Mbeki, in de gaten had gehouden. Volgens een verklaring die de regering na het ontslag van Masetlha uitvaardigde, was er sprake van een vertrouwensbreuk met de chef van de veiligheidsdienst.

ANC beschuldigt IFP van betrokkenheid bij moorden KwaZulu-Natal

Het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) verklaarde op 6 april 2006 in de maand ervoor elf politieke functionarissen te hebben verloren aan politiek geweld in Kwazulu-Natal. Volgens ANC-woordvoerder Mtholephi Mthimkhulu was de Inkatha Vrijheidspartij (IFP) verantwoordelijk voor de moorden.
Volgens de onafhankelijke waarnemer Mary de Haas waren de recente aanvallen het resultaat van een klimaat van wetteloosheid. Politie en daders zouden in sommige delen van het land zelfs samenwerken. Politiewoordvoerder Bala Naidoo ontkende de beschuldiging en verklaarde dat er verdachten waren opgepakt in verband met de moorden. Volgens hem was het moeilijk te zeggen of de moorden politiek gemotiveerd waren. Ook een IFP-woordvoerder ontkende dat er sprake was van het uitschakelen van politieke rivalen.

Kwazulu-Natal had in de jaren tachtig en begin jaren negentig te kampen met een hevige strijd tussen het ANC en de IFP. Duizenden mensen kwamen daarbij om het leven. De provincie werd gedomineerd door het IFP totdat het ANC won in de parlementsverkiezingen van 2004.

Buthelezi blijft leider Inkatha Vrijheidspartij

Mangosuthu Buthelezi werd op 8 april 2006 opnieuw gekozen tot leider van de Inkatha Vrijheidspartij (IFP). Buthelezi was sinds 1975 de voorman van de partij. Voorafgaande aan zijn herverkiezing gingen er geruchten dat hij zijn positie niet zou kunnen behouden omdat de partij macht aan het verliezen was. De IFP won in 2004 bij de parlementsverkiezingen 28 zetels tegen 43 in 1999 en 1994. En bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006 behaalde de partij maar 7,6 procent van de stemmen.

Verbod op publiceren spotprenten profeet Mohammed

Op 3 februari 2006 verbood het Hooggerechtshof van Johannesburg in een voorlopige uitspraak de publicatie van spotprenten van de profeet Mohammed die eerder in een Deense krant hadden gestaan. Overal ter wereld was onder moslims grote ophef ontstaan over de spotprenten waarop de profeet onder meer als terrorist werd afgebeeld.
In Zuid-Afrika was de rechtszaak voor een verbod op publicatie van de politieke tekeningen aangespannen door de moslimorganisatie Jamiatul Ulama uit angst dat de krant *The Sunday Times* ze zou publiceren. Een Zuid-Afrikaanse rechter stelde in zijn uitspraak dat het recht op waardigheid in dit geval prevaleerde boven de vrijheid van meningsuiting. De spotprenten waren volgens de rechter beledigend.
The Sunday Times zei nog niet eens een beslissing te hebben genomen over het al dan niet publiceren toen de zaak voorkwam. Na de uitspraak verklaarde het dagblad dat 'de media verplicht zijn de hele wereld te weerspiegelen en niet slechts een deel daarvan.' Raymond Louw van het Media Institute of Southern Africa (MISA) zei tegen persbureau *IRIN* dat de voorlopige uitspraak rampzalig was voor de persvrijheid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Steun aan de armen gewenst

Volgens een eind januari 2006 gepubliceerde studie van het Social Survey Institute van de Universiteit van Kaapstad was Zuid-Afrika een decennium na de invoering van de democratie economisch gezien nog steeds

één van de meest ongelijke landen ter wereld. Uit het onderzoek bleek dat veel Zuid-Afrikanen wilden dat de ongelijkheid onder de bevolking kleiner zou worden. Sommige ondervraagden waren bereid daar extra belasting voor te betalen.
De ondervraagden vonden verder dat een burger meer of minder steun verdiende naar gelang zijn gedrag en status. Een bejaarde mocht bijvoorbeeld meer steun krijgen dan aan alcoholist. Iemands huidskleur bleek hierbij geen rol te spelen.
In 2002 had de door de overheid aangestelde Commissie Taylor voorgesteld alle Zuid-Afrikanen een basisinkomen te geven van 12 euro per maand. De regering had hierover bij het verschijnen van deze studie in januari 2006, nog geen beslissing genomen.

Hoge werkeloosheid houdt aan

Uit een onderzoek van de Universiteit van Pretoria bleek eind januari 2006 dat economen verwachtten dat de hoge werkeloosheid in Zuid-Afrika tussen 2006 en 2016 zou aanhouden. De dertien prominente economen die ondervraagd waren, gingen tussen 2005 en 2010 uit van een gemiddelde economische groei van 3 procent per jaar en tussen 2011 en 2025 van 3,6 procent. Ze voorspelden dat de groei tot extra banen zou leiden voor de hooggeschoolden Zuid-Afrikanen, maar niet voor het grote aantal ongeschoolden en laaggeschoolden. Voor deze groepen bleef het aantal banen dalen, mede veroorzaakt door een neergang in de mijnbouw en landbouw. Van de Zuid-Afrikaanse beroepsbevolking was begin 2006 tussen de 30 en 40 procent werkeloos.

Bewakers staken voor beter loon

Zo'n 90.000 veiligheidsmedewerkers gingen op 23 maart 2006 in Zuid-Afrika in staking. De vakbonden eisten voor hen hogere salarissen en betere werkomstandigheden. De staking volgde op maanden van onvruchtbare onderhandelingen tussen werkgeversorganisaties en vakbonden. Minder dan de helft van de werkgevers zou volgens de vakbonden het minimumloon betalen aan de bewakers. Steve Fris, de woordvoerder van de werkgevers, beweerde echter dat 80 procent van de bedrijven het wettelijk minimumloon van omgerekend 177 euro betaalden
Door de hoge mate van criminaliteit in Zuid-Afrika waren veel mensen in dienst als bewaker van gebouwen, bedrijven en woonhuizen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

UNHCR: omstandigheden uitzetcentrum verbeterd

De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, UNHCR, verklaarde op 7 december 2005 tevreden te zijn met de aangebrachte verbeteringen in het controversiële uitzetcentrum Lindela, nabij Johannesburg. In het centrum werden met name illegale Zimbabwanen vastgehouden alvorens ze werden uitgezet. Het centrum had scherpe kritiek gekregen van Human Rights Watch voor de slechte behandeling van de asielzoekers. Met name de gezondheidszorg in het centrum liet sterk te wensen over. Van begin 2005 tot december 2005 waren meer dan 45 mensen overleden en meer dan vierhonderd in het ziekenhuis beland. De UNHCR was begin december 2005 tevreden omdat het aantal asielzoekers dat in het centrum verbleef, was teruggebracht van vierduizend naar vijfhonderd. Bovendien had de overheid het verblijf van zwangere vrouwen in het centrum verboden en waren de sanitaire- en medische faciliteiten verbeterd.

(Vorige berichten pagina 768/1 2005)

INTERNATIONAAL

ECONOMIE, FINANCIËN EN SOCIALE ZAKEN

'Internationale firma's ontdoken massaal oliesancties tegen Irak'

Het Onafhankelijke Onderzoekscomité (IIC) van het olie-voor-voedsel-programma van de Verenigde Naties toonde middels een op 27 oktober 2005 verschenen rapport van meer dan 600 pagina's aan dat rond de 2.200 internationale bedrijven zich schuldig hadden gemaakt aan schending van de regels die waren gesteld aan het zogeheten olie-voor-voedselprogramma van de Verenigde Naties. Op basis van dit programma, dat tussen 1996 en 2003 van kracht was, mocht Irak een beperkte hoeveelheid olie uitvoeren om voedsel en medicijnen te kopen. Daarmee konden de gevolgen voor de Iraakse bevolking worden verzacht van de VN-sancties die na de invasie van Koeweit in 1990 tegen het land waren afgekondigd.
De bedrijven, afkomstig uit 66 landen, hadden volgens het rapport voor 1,8 miljard dollar (ca. 1,5 miljard euro) op illegale wijze doorgesluisd naar het toenmalige regime van Saddam Hoessein. Tot de bedrijven behoorden onder meer DaimlerChrysler, drie dochtermaatschappijen van Siemens en Volvo en de Franse bank BNP-Paribas. Op 26 voedingsbedrijven en één oliefirma na ontkenden overigens alle beschuldigden betrokkenheid bij illegale transacties, die voornamelijk plaatsvonden in de vorm van omkoperij en het doen van extra betalingen bij Iraakse olieleveranties. Daarmee werd tegemoetgekomen aan de behoefte van het regime over voldoende contanten te beschikken.
Voorts maakten bedrijven zich volgens het rapport schuldig aan transacties buiten het VN-programma om. Irak verkocht voor bijna 11 miljard dollar aan olie en dat gebeurde vaak met medeweten van de VN-Veiligheidsraad. Daarbij speelde vooral Rusland, dat gekant was tegen de sancties, een ondersteunende rol via de Iraakse ambassade in Moskou. Ook talloze individuen zouden betalingen van het regime hebben ontvangen, zoals de voormalige Franse VN-ambassadeur Jean-Bernard Merimee, de Britse parlementariër George Galloway en de Russische politicus Vladimir Zjirinovski. Zij ontkenden allen. Bedrijven die in dit verband werden genoemd, waren onder meer de Russische oliegigant Gazprom, Bayoil (Texas en Bahamas) en de Zwitserse bedrijven Taurus, Vitol en Glencore.

Oslo verdringt Tokio als duurste stad

In januari 2006 bleek uit het halfjaarlijkse onderzoek van The Economist Intelligence Unit, het onderzoeksbureau van het Britse weekblad *The Economist*, dat Oslo de duurste stad ter wereld was. De oorzaak lag in de economische bloei die Noorwegen doormaakte. Veertien jaar lang werd de eerste plaats ingenomen door de Japanse hoofdstad Tokio, waar echter de prijzen voor goederen en diensten waren gedaald door het goedkoper worden van de yen. Na Tokio op plaats twee volgden de IJslandse hoofdstad Reykjavik, de Japanse stad Osaka en vervolgens Parijs, Kopenhagen, Londen, Zürich, Genève en Helsinki. Door de waardedaling van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de Europese valuta, stonden de grote Amerikaanse steden New York, Chicago en Los

Angeles pas op nummer 27, 35 en 40 op de lijst van 130 steden. De goedkoopste stad was de Iraanse hoofdstad Teheran.

IMF scheldt schuld van negentien landen kwijt

Op 6 januari 2006 maakte het Internationaal Monetair Fonds (IMF) bekend dat een dag eerder een beslissing van 21 december in werking was getreden om de schulden van negentien van de armste landen kwijt te schelden. Het ging om een totaalbedrag van 3,3 miljard dollar (ca. 2,7 miljard euro) die zij aan het instituut verschuldigd waren. De betrokken landen waren Benin, Bolivia, Burkina Faso, Cambodja, Ethiopië, Ghana, Guyana, Honduras, Madagaskar, Mali, Mozambique, Nicaragua, Niger, Oeganda, Rwanda, Senegal, Tadzjikistan, Tanzania en Zambia.

ONTWAPENING EN WAPENBEHEERSING

Golfstaten willen Midden-Oosten zonder kernwapens

De Gulf Cooperation Council (GCC), een samenwerkingsverband van de Golfstaten Bahrein, Koeweit, Oman, Qatar, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten, nam op 19 december 2005 een verklaring aan waarin werd opgeroepen tot een atoomwapenvrij Midden-Oosten. Twee landen waren tijdens de tweedaagse bijeenkomst onderwerp van discussie, namelijk Iran en Israël.
De kwestie-Iran domineerde de besprekingen. Het land lag onder vuur van met name de Verenigde Staten en de Europese Unie om af te zien van haar nucleaire programma. Een oproep aan Iran om samen te werken met de internationale waakhond op dit gebied, het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA), was in de ontwerpverklaring te vinden, maar kwam niet in de definitieve versie terecht. Aangenomen werd dat de GCC hiermee de diplomatieke kanalen met het land wilde openhouden.
In de verklaring was wel een oproep te vinden aan Israël, dat officieel nooit had toegegeven een nucleair programma te hebben maar waarvan alom werd aangenomen dat het over ongeveer 200 kernkoppen beschikte. Omdat het niet was overgegaan tot ondertekening van het Non-Proliferatieverdrag (NPT), stelden de zes landen: 'De raad roept Israël op zich bij het NPT aan te sluiten en haar nucleaire faciliteiten open te stellen voor inspectie door het IAEA. Ze roept ook de internationale gemeenschap op Israël onder druk te zetten om dit daadwerkelijk te doen.'

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Eerste bijeenkomst interimparlement Arabische Liga

In de Egyptische hoofdstad Cairo, het hoofdkwartier van de Arabische Liga, kwam op 27 december 2005 voor de eerste maal een regionaal interimparlement van de 22 lidstaten bijeen. Elk ligalid werd er vertegenwoordigd door vier parlementariërs, zodat er 88 leden aanwezig waren. Waar geen parlement bestond, zoals in de Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië, waren de aanwezigen lid van de adviesraad van hun land. Mohammed Jassim al-Saqr uit Koeweit werd voor één jaar tot voorzitter gekozen.
Het parlement had geen wetgevende bevoegdheden en zou zich alleen bezighouden met kwesties die door de raad van de Arabische Liga naar haar werden verwezen. Deze in Syrië gevestigde raad, die tweemaal per jaar bijeenkwam, vertegenwoordigde de regeringen van de Arabische landen. Binnen vijf jaar zou het interimparlement permanent moeten worden. Op den duur hoorde wellicht een directe verkiezing van de leden tot de mogelijkheden, enigszins vergelijkbaar met de rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement. De oprichting van het parlement maakte deel uit van verdergaande plannen, die onder meer voorzagen in een Arabisch gerechtshof en een veiligheidsraad om regionale conflicten te beslechten.

Ex-minister Tunesië wordt hoofd van Arabische Maghreb Unie

De Arabische Maghreb Unie (AMU), met de lidstaten Algerije, Libië, Marokko, Mauritanië en Tunesië, maakte op 8 januari 2006 de benoeming bekend van een nieuwe secretaris-generaal. De functie zou vanaf februari worden bekleed door de voormalige minster van Buitenlandse zaken van Tunesië, Habib Benyahya. Hij was een dag eerder tijdens een bijeenkomst van de AMU in de Libische hoofdstad Tripoli gekozen. Benyahya, die de post gedurende drie jaar zou innemen, volgde zijn landgenoot Lahbib Boularas op.

Afrikaanse Unie richt mensenrechtenhof op

De ministers van Buitenlandse zaken van de landen van de Afrikaanse Unie (AU) besloten op 22 januari 2006 tot oprichting van een mensenrechtenhof dat gerechtelijke actie zou kunnen ondernemen tegen staten waar een klacht tegen was ingediend. De landen die zich akkoord verklaarden met de instelling van het hof konden worden veroordeeld tot het betalen van compensatie aan slachtoffers. Wanneer ze zich aan een uitspraak van het hof onttrokken, waren sancties mogelijk.
De ministers stelden op hun bijeenkomst in de Soedanese hoofdstad Khartoem elf rechters aan die afkomstig waren uit Algerije, Burkina Faso, Burundi, Ghana, Lesotho, Libië, Mali, Oeganda, Rwanda, Senegal en Zuid-Afrika. Het nieuwe rechtsprekende orgaan kreeg de naam Afrikaans Hof voor Mensen- en Volkenrechten (ACHPR). Het zou in juli van start gaan en beschikken over een beginbudget van 2,25 miljoen dollar (ca. 1,8 miljoen euro). De meest waarschijnlijke vestigingsplaats was Mauritius.
Het protocol op basis waarvan in januari 2004 de principebeslissing was genomen om het mensenrechtenhof in te stellen, was overigens nog maar door 20 landen geratificeerd. De AU bestond in totaal uit 53 lidstaten.

Mensenrechtencommissie VN door nieuwe raad vervangen

Op 22 maart 2006 beslisten de 54 staten die waren vertegenwoordigd in de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (Ecosoc) dat de in februari 1946 opgerichte VN-Mensenrechtencommissie zou ophouden te bestaan. De commissie zou per 16 juni 2006 haar activiteiten staken en worden opgevolgd door een VN-Mensenrechtenraad. Tot de oprichting daarvan was eveneens in maart 2006 besloten door de Algemene Vergadering van de VN.
De nu opgeheven commissie had veel kritiek te verduren gekregen omdat er landen in waren vertegenwoordigd die zich zelf schuldig maakten aan mensenrechtenschendingen. In de praktijk beschermden deze staten elkaar vaak tegen kritiek.

(Vorige berichten pagina 259/2 e.v. - 2006)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3226, pag. 58017-58080

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JUNI 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 326
Uitbreiding Unie met tien lidstaten positief voor economie

België 328
Racistisch geweld teistert Antwerpen

Cyprus 331
Partij Papadopoulos wint bij verkiezingen

Duitsland 332
OESO: 'Economische vooruitzichten gunstig'

Frankrijk 333
Sarkozy in de aanval na lastercampagne

Griekenland 334
Bezoek Amerikaanse minister Rice leidt tot wrijving

Groot-Brittannië 335
Labour lijdt nederlaag bij gemeenteraadsverkiezingen

Ierland 336
Herdenking Paasopstand

Italië 336
Premier Prodi presenteert nieuw kabinet

Nederland 338
Minister Verdonk ontzegt kamerlid Hirsi Ali Nederlandse nationaliteit

Russische Federatie 342
Militaire hervormingen aangekondigd

Spanje 343
Catalaans statuut blijft gemoederen verhitten

Turkije 344
Besprekingen met Armenië

AMERIKA

Costa Rica 345
CAFTA verdeelt kiezers

El Salvador 346
ARENA wint parlementsverkiezingen

Guatemala 348
Bevolking wil referendum over aanblijven president Berger

Honduras 350
Regering tast ruimte af voor gesprekken met straatbendes

Verenigde Staten 352
NSA brengt belgedrag van Amerikanen in kaart

MIDDEN-OOSTEN

Israël 354
Grote veranderingen binnen politieke partijen

Jordanië 359
Miserabele arbeidsomstandigheden in speciale industriële zones

Libanon 361
Anti-Syrisch parlementslid in Beiroet vermoord

Palestijnse Zaken 363
Hamas wint verkiezingen

Syrië 367
Bewind onder sterke nationale en internationale druk

AZIË

China 369
Leven in Yangzi dreigt uit te sterven

Mongolië 371
Regering valt na stemming in parlement

Noord-Korea 372
Regime claimt recht op preventieve aanval

Oezbekistan 374
Ontwikkelingsdoelen VN worden gehaald

Tadzjikistan 376
President: 'Ministeries verworden tot clans'

Taiwan 377
Herenigingsraad buiten werking gesteld

Turkmenistan 379
'Vergaande sociale ingrepen leiden tot genocide'

Zuid-Korea 380
Uri-partij lijdt verpletterende nederlaag

AFRIKA

Kameroen 382
Anticorruptiecampagne ontmoet scepsis

Kenia 383
Grondwetsvoorstel afgewezen in referendum

Liberia 384
Eerste vrouwelijke president in Afrika treedt aan

Niger 386
Onduidelijkheid over voedselsituatie

Oeganda 387
Museveni herkozen als president

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Parlementen Estland en Finland akkoord met Europese grondwet

In mei 2006 werd in nog twee lidstaten van de Unie de omstreden Europese grondwet goedgekeurd. Op 9 mei ging het Estse parlement in grote meerderheid akkoord. Drie dagen later volgde het parlement van Finland, dat per 1 juli het EU-voorzitterschap op zich zou nemen. Daarmee hadden vijftien lidstaten de grondwet bekrachtigd.
De toekomst van de grondwet bleef nog altijd onduidelijk vanwege de weerstanden in verscheidene lidstaten. Met name de verwerping door Frankrijk en Nederland via een referendum in mei en juni 2005 had de toekomst ervan in de waagschaal gesteld. Duitsland, dat in 2007 voorzitter van de Unie zou zijn, had zich bij monde van bondskanselier Angela Merkel al uitgesproken voor voorzetting van besprekingen over een aangepast grondwettelijk verdrag. Op 11 mei verklaarde zij in de Duitse Bondsdag dat daartoe wel het vertrouwen van de burgers herwonnen moest worden. Dat kon alleen als hun werd uitgelegd wat Europa betekende voor zaken als werkgelegenheid, welvaart, sociale zekerheid en gezondheidszorg en problemen op het gebied van arbeid en economische groei werden aangepakt.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Uitbreiding Unie met tien lidstaten positief voor economie

Een in mei 2006 verschenen rapport van de Europese Commissie liet zien dat de uitbreiding van de Unie per 1 mei 2004 met tien nieuwe lidstaten in economisch opzicht een gunstige uitwerking had op deze landen. Bovendien hadden de oude lidstaten er nauwelijks onder te lijden gehad.
De toetredende landen waren naast Cyprus en Malta de drie Baltische staten Estland, Letland en Litouwen en vijf Oost-Europese landen, te weten Hongarije, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. Alvorens toe te kunnen treden moesten zij ingrijpende economische hervormingen doorvoeren, in de meeste gevallen vanuit de situatie van een centraal geleide economie. Het succes van de hervormingen kon onder meer worden afgeleid uit hun economische groei, die in de periode 1997-2005 gemiddeld 3,9 procent bedroeg. Het inkomen per hoofd van de bevolking steeg in deze jaren van 44 naar 52 procent van het EU-gemiddelde. Daarnaast trokken zij meer buitenlandse investeringen aan, die in 2004 een waarde hadden van 191 miljard euro zonder dat dit ten koste ging van de vijftien oude lidstaten.
De gevreesde negatieve gevolgen voor de 'oude EU' bleven grotendeels uit. Er was geen sprake van een massaal vertrek van bedrijven - en daarmee van werkgelegenheid - naar de 'nieuwe EU'. Meer nog was men beducht op het risico van een massale toestroom van goedkopere werknemers uit de Oost-Europese landen, zodat arbeidsplaatsen op grote schaal verdrongen zouden worden. Er was weliswaar sprake van een zekere toestroom, maar de invloed ervan op de bestaande werkgelegenheid was nauwelijks meetbaar.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Belgische bedrijven verdacht van overtreding concurrentieregels

Op 3 mei 2006 kreeg het Belgische chemie- en farmabedrijf Solvay door de Europese Commissie een boete opgelegd van 193 miljoen euro, de op drie na grootste boete die de Unie ooit had opgelegd aan een individueel bedrijf. Solvay was tussen 1994 en 2000 met acht ondernemingen een kartel aangegaan ten aanzien van de productie van bleekmiddelen, die in 2000 een marktwaarde had van 470 miljoen euro. Dit was volgens de EU-normen een vorm van concurrentievervalsing. De bedrijven wilden op deze wijze de markt onderling verdelen, controle uitoefenen op de prijzen en gevoelige bedrijfsinformatie uitwisselen. In totaal werd hun een boete van 388 miljoen euro opgelegd.
Bij Solvay werd de boete extra hoog door een van de verzwarende omstandigheden waar de Commissie rekening mee hield, namelijk dat het in 1984 al eens om een vergelijkbare reden was beboet. Daarnaast bestond er een clementieregeling die inhield dat boetevermindering mogelijk was als een van de betrokken bedrijven zelf de Commissie inlichtte over een kartel. In dit geval werd deze klokkenluiders-functie vervuld door Degussa, dat op die grond werd vrijgesteld van boetebetaling.
Op 16 mei werden de eveneens in België gevestigde gasbedrijven Distrigas en Fluxys bezocht door de kartelpolitie. Zij werden verdacht van prijsafspraken met bedrijven uit dezelfde sector in Duitsland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk. Ook daar werden invallen gedaan. Deze gasbedrijven riskeerden evenzeer boetes, die overigens aan een maximum waren gebonden van 10 procent van de jaaromzet.

Slovenië treedt in 2007 toe tot eurozone

Eurocommissaris voor Economische zaken Joaquin Almunia maakte op 16 mei 2006 bekend dat Slovenië, in mei 2004 lid geworden van de Unie, aan de criteria voldeed om per 1 januari 2007 toe te treden tot de eurozone. Het land bleek naar het oordeel van de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) te voldoen aan de gestelde criteria. Deze betroffen de overheidsfinanciën, de wisselkoersstabiliteit, de rente op lange termijn en de inflatie.
De Europese ministers van Financiën moesten nog formeel akkoord gaan met de beslissing. Slovenië zou daarmee het eerste land zijn van de tien die in mei 2004 tot de Unie toetraden dat de euro zou invoeren. Van de oude vijftien lidstaten hanteerden alleen Denemarken, Groot-Brittannië en Zweden nog de eigen nationale munt. Met Slovenië erbij zou het aantal landen in de eurozone uitkomen op dertien.

Toetreding van Litouwen tot eurozone uitgesteld

Tegelijkertijd met de beslissing over Slovenië deelde Almunia mee dat de toetreding van Litouwen in 2007 nog niet mogelijk was. Het land voldeed aan vrijwel alle criteria, maar niet aan de norm voor inflatie. Deze mocht maximaal 1,5 procentpunt hoger liggen dan de gemiddelde inflatie in de drie lidstaten met de laagste inflatie. Litouwen zou op grond van deze regel een inflatie van maximaal 2,6 procent mogen hebben, maar kwam daar met 2,7 procent net overheen. Naar verwachting zou deze nog verder toenemen als gevolg van stijgende binnenlandse consumptie, de prijsstijgingen van energieproducten en hogere indirecte belastingen.
Volgens sommige economen was de strikte toepassing van deze norm niet rechtvaardig, omdat de hoge inflatie in een land als

Litouwen het bijeffect was van een positieve ontwikkeling, namelijk de sterke economische groei. In 2005 bedroeg deze 7,5 procent. Ook Litouwen toonde zich teleurgesteld door de strikte toepassing van de inflatienorm. Almunia benadrukte echter dat aan de criteria strak de hand diende te worden gehouden. Gevreesd werd dat een soepele interpretatie een precedentwerking zou hebben naar de andere nieuwe lidstaten.

Op 22 mei maakte de Litouwse premier Algirdas Brazauskas bekend dat zijn land als nieuwe streefdatum 2009 aanhield. Ook de twee andere Baltische staten, Estland en Letland, hadden zich intussen realistischer doelen gesteld. Beide landen kenden een hoge inflatie en die van Letland was zelfs het hoogst van alle lidstaten. Dat land meende dat 2008 niet meer haalbaar zou zijn. Estland streefde er nog wel naar de euro in dat jaar in te voeren.

Steun EBRD-bank niet langer geconcentreerd op Oost-Europa

De European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) bouwt haar investeringen in de Baltische en Oost-Europese staten die in mei 2004 lid zijn geworden van de Unie, langzaam aan af. Na 2010 zal de bank zich gaan concentreren op landen buiten de EU. Deze beslissing nam de bank tijdens de jaarvergadering van 22 mei 2006. Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië hadden volgens de EBRD grote vooruitgang geboekt in hun overgang naar een vrije markteconomie. De acht landen plus niet-EU-lid Kroatië zouden in 2010 nog geen 250 miljoen euro investeringssteun ontvangen. Dat kwam overeen met een daling van 45 procent van de totale EBRD-gelden in 2001 naar 6 procent in 2010. De bank wilde de aandacht nu vooral richten op Rusland, de Kaukasus en Centraal-Azië. Met name de Verenigde Staten hadden als grootste aandeelhouder aangedrongen op deze koerswijziging.

Van de 3,9 miljard euro die de bank in 2010 te besteden had, zou er 1,6 miljard (41 procent) naar Rusland gaan. In 2001 was dat nog 22 procent. Het aandeel van de Kaukasus en Centraal Azië zou toenemen van 33 naar 53 procent van het totaal en daarmee in 2010 uitkomen op 2 miljard euro.

De in Londen gevestigde EBRD werd in 1991 opgericht om te investeren in Centraal-Europa en in de voormalige sovjetrepublieken. Ze bestond uit 62 leden, dat wil zeggen 60 landen plus de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank (EIB). Het steunen van landen in hun overgang van planeconomie naar markteconomie stond centraal in de doelstellingen van de bank.

NATUUR EN MILIEU

Productie van windenergie vertoont duidelijke stijging

Windmolenparken zijn verantwoordelijk voor 5 procent van de elektriciteitsproductie en bij dit relatief geringe aandeel is duidelijk sprake van een toename. Deze bedraagt sinds het jaar 2000 ongeveer 150 procent. Daarmee zijn de doelstellingen die de Europese Commissie zich voor 2010 heeft gesteld, al veel eerder gehaald. Dat bleek uit cijfers die Eurostat, het statistisch bureau van de Unie, op 22 mei 2006 publiceerde.
In de levering van elektriciteit werd binnen de Unie voor 58 procent voorzien door klassieke thermische centrales, voor 19 procent door nucleaire centrales en voor 18 procent door waterkrachtcentrales. Van de 5 procent windenergie nam Duitsland bijna de helft voor haar rekening, Spanje ongeveer een kwart en Denemarken ca. 10 procent. Als aandeel in de totale energievoorziening van deze landen was dat van Denemarken het hoogst, met 23 procent. In Duitsland en Spanje was dat respectievelijk 13 en 12 procent. Er werd vanuit gegaan dat tegen het jaar 2030 windenergie in 12 procent van de elektriciteit zou kunnen voorzien.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Complicaties bij toetreding Servië-Montenegro

In oktober 2005 ondertekende de Unie met de statenbond van de republieken Servië en Montenegro een stabilisatie- en associatieakkoord, dat werd gezien als een eerste stap naar lidmaatschap van de Unie. Een grote belemmering daartoe lag echter in de gebrekkige medewerking van Servië aan het Joegoslavië-tribunaal. In mei 2006 sprak de bevolking van Montenegro zich bij referendum uit voor onafhankelijkheid. Deze beide ontwikkelingen noopten de Unie tot het herzien van de relatie met wat twee afzonderlijke landen zouden worden.

Onderhandelingen opgesplitst

Op 2 mei liet eurocommissaris voor Uitbreiding Olli Rehn weten dat de gesprekken met Servië-Montenegro werden afgebroken. Het land had nog altijd geen gevolg gegeven aan de eis tot uitlevering van de van oorlogsmisdaden verdachte generaal Ratko Mladic.
Na het bekend worden van de uitslag van het referendum in Montenegro, op 21 mei, verklaarde premier Milo Djukanovic te streven naar volledige integratie van het land in de Unie en tevens in de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO).
Buitenlandcoördinator Javier Solana kondigde hierop aan dat de lidstaten om een nieuw mandaat zou worden gevraagd om het stabilisatie- en associatieakkoord open te breken. Dat hield in dat met beide landen afzonderlijk onderhandelingen werden gevoerd. Gezien de recente ontwikkelingen leek een toekomstig lidmaatschap van Montenegro meer voor de hand te liggen dan dat van Servië. De pro-onafhankelijkheidsbeweging in Montenegro had in de campagne al sterk benadrukt dat het loslaten van de band met Servië toetreding tot de Unie zou vergemakkelijken.

Strenge voorwaarden aan Bulgarije en Roemenië

Op 16 mei nam de Commissie ook een standpunt in over twee landen die op kortere termijn zouden kunnen toetreden, namelijk Roemenië en Bulgarije. Het werd, zo besloot de Commissie, een 'voorwaardelijk ja'. Het hing van de gestelde voorwaarden af of het mogelijk was toe te treden per 1 januari 2007, zoals dat was vastgelegd in het toetredingsverdrag dat beide landen in april 2005 met de Unie sloten. Zo niet, dan behoorde uitstel tot 2008 tot de mogelijkheden.

De belangrijkste voorwaarde was het aangaan van de strijd tegen corruptie en het garanderen van onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Vooral Bulgarije moest in dit opzicht nog veel veranderingen doorvoeren. Dat land moest ook vooruitgang boeken bij de toepassing van de anti-witwaswetgeving. Verder moest Roemenië aan eisen voldoen op onder meer het gebied

van administratieve en financiële controle op de landbouwsteun en dat van een correcte BTW-inning. Begin oktober zou de stand van zaken opnieuw geëvalueerd worden.
De beslissing van de Commissie werd door leden van het Europees Parlement in het algemeen terecht bevonden, maar ook als opvallend hard beschouwd. Het strenge oordeel kon gezien worden tegen de achtergrond van de weerstanden jegens verdere uitbreiding, die mede de afwijzing van de Europese grondwet door Frankrijk en Nederland hadden bepaald en hadden bijgedragen aan een crisissituatie binnen de Unie.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Akkoord nietig verklaard over uitwisseling passagiersgegevens EU-VS

Het Europees Hof van Justitie bepaalde op 30 mei 2006 dat het akkoord tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie inzake het verstrekken van persoonsgegevens van vliegtuigpassagiers onrechtmatig was. De overeenkomst bleef nog tot 30 september van kracht, waarna deze nietig zou zijn. In de tussentijd konden beide partijen werken aan een nieuwe overeenkomst.
Het akkoord werd in mei 2004 gesloten in de nasleep van de aanslagen van 11 september 2001 in de VS. Dat land wilde beter zicht krijgen op de persoonsgegevens van passagiers teneinde eventuele terrorismedreigingen voor te zijn. Bij de vliegdata ging het onder meer om naam, adres en telefoonnummers, creditkaartgegevens, e-mailadres, vliegfrequentie en verblijfplaats. Extra gevoelige persoonsinformatie zoals die over ras, godsdienst of gezondheid, was van de regeling uitgezonderd. De gegevens zouden 3,5 jaar bewaard worden.

De zaak was aangespannen door het Europees Parlement, met name omdat het akkoord de privacy zou schenden. Daarover deed het hof geen uitspraak: het beperkte zich tot de vaststelling dat de juridische basis ondeugdelijk was. Verwacht werd dat de Unie en de VS er in zouden slagen het akkoord juridisch zo aan te passen dat het alsnog rechtsgeldig was. Wanneer dat niet gebeurde, liepen luchtvaartmaatschappijen immers het risico ofwel de Amerikaanse wetgeving over passagiersgegevens ofwel de privacyregels van de Unie te schenden.

EUROPEES PARLEMENT

Meerjarenbegroting Unie definitief aanvaard door parlement

Op 17 mei 2006 stemde een ruime meerderheid van het Europees Parlement in met de meerjarenbegroting van de Unie over de periode 2007-2013. Het budget was daarmee vastgesteld op 864 miljard euro. Aan het besluit ging een moeizaam zoeken naar compromissen vooraf tussen het europarlement, de Europese Commissie en de lidstaten.
Oorspronkelijk wilde het parlement een totaalbedrag van 975 miljard en verwierp dan ook het akkoord van de EU-leiders uit december 2005. Dat voorzag in 862,4 miljard euro. Pas na nieuwe onderhandelingen begin april 2006 werd overeenstemming bereikt. De goedkeuring door het parlement werd mogelijk doordat tijdens de onderhandelingen extra gelden beschikbaar kwamen om aan een aantal van haar wensen te voldoen op terreinen als buitenlands beleid, transport, onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

(Vorige berichten pagina 262/1 - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Politieke partijen sterk afhankelijk van overheidsfinanciering

In mei 2006 bleek uit de financiële jaarverslagen van de Belgische politieke partijen over 2005 dat deze 81 procent van hun inkomsten van de overheid verkregen. Daarbij ging het met name om financiële steun voor de fracties en om subsidies, inclusief die voor deelorganisaties. De uitgaven van de partijen werden voor slechts 4,8 procent gedekt door lidmaatschapsbijdragen. Dat stond voor een bedrag van 3,385 miljoen euro, 120.000 euro meer dan in 2004. Daarnaast ontvingen zij inkomsten uit afdrachten van parlementsleden. De Parti Socialiste (PS) ontving het hoogste percentage uit deze afdrachten, namelijk 16 procent van haar inkomsten. Aan het andere uiterste bedroeg dit percentage 0,5 procent bij Vlaams Belang (VB).
De grote financiële afhankelijkheid van de overheid hing samen met het verbod op partijfinanciering door bedrijven en de beperking van die mogelijkheid door particulieren. De analyse van de jaarverslagen was gebaseerd op onderzoek naar de partijfinanciering sinds 1972 door het Centrum voor Politicologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. Het kwam tot de volgende cijfers over het aandeel van de overheidsbijdragen in de totale inkomsten:

	percentage
Front National (FN)	97,9
Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA)	95,0
Vlaams Belang (VB)	94,7
Centre Démocrate Humaniste (CDH)	93,7
Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD)	91,2
Parti Socialiste (PS)	87,8
Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V)	86,1
Socialistische Partij Anders (SP.A) - Spirit	84,8
Mouvement Réformateur (MR)	82,5

Racistisch geweld teistert Antwerpen

Nog geen maand na de gewelddadige dood in Brussel van de zeventienjarige scholier Joe Van Holsbeeck, werd België opnieuw opgeschrikt door geweld, waarachter dit keer racistische motieven schuilgingen. Er werd daarop van diverse zijden met een beschuldigende vinger gewezen naar het extreem-rechtse Vlaams Belang (VB). Het Belgische parlement reageerde met een versnelde goedkeuring van de al langer op stapel staande, strengere wapenwetgeving.

Jongen doodt buitenlandse vrouw en klein kind

Een jongen met extreem-rechtse sympathieën doodde op 11 mei in het centrum van Antwerpen een Malinese vrouw en het tweejarige meisje Luna op wie zij paste. Beiden overleden direct. Daarvoor had de dader al het vuur geopend op een vrouw van Turkse afkomst, die ernstig gewond in het ziekenhuis moest worden opgenomen. De politie greep in door de jongen in de buik te schieten, waarna deze naar het ziekenhuis werd gebracht en daar onder bewaking werd gesteld. Hij werd officieel beschuldigd van dubbele moord en poging tot moord.

De dader was de achttienjarige Hans Van T., die lessen volgde aan de tuinbouwschool en op een internaat zat. Hij zou vanwege het overtreden van het daar geldende rookverbod van het internaat gestuurd worden en mogelijkerwijs speelde dit een rol bij zijn uitbarsting van agressie. Bij het eerste ver-

hoor in het ziekenhuis op 12 mei verklaarde hij doelbewust op zoek te zijn gegaan naar mensen van vreemde komaf om hen neer te schieten. Over de moord op het kind, dat een blanke huidskleur had, zei hij: 'Het kleine meisje was op het verkeerde moment op de verkeerde plaats.'

Serie incidenten

In mei hadden zich meer incidenten voorgedaan die waarschijnlijk een racistische achtergrond hadden. Eén daarvan had een dodelijke afloop.

Op 6 mei werden in Brugge twee mannen in elkaar geslagen. Een van hen was een kleurling uit Parijs, die bewusteloos naar het ziekenhuis moest worden gebracht. Vermoed werd dat de daders gezocht moesten worden in kringen van neo-nazi's.

In de nacht van 8 op 9 mei wist een Marokkaans gezin met zes kinderen ternauwernood aan de dood te ontsnappen nadat hun huis in Heule, nabij Kortrijk, in brand was gestoken. Het parket van Kortrijk dat de zaak onderzocht, hield rekening met racistische motieven.

Op 10 mei werd in de Schelde bij Hemiksen het levenloze lichaam gevonden van de 23-jarige Marokkaan Mohamed Bouazza uit Antwerpen. Hij werd sinds de nacht van 30 april op 1 mei vermist en uit het relaas van diens moeder Radia El Achouch viel af te leiden dat de jongen het slachtoffer was geworden van een ruzie tussen Belgische en Marokkaanse jongeren, waar hij zelf buiten stond. Ook hier waren racistische beweegredenen waarschijnlijk.

Vlaams Belang medeschuldig verklaard

De dubbele moord in Antwerpen riep felle reacties op. Zij werd veelal gezien als de verantwoordelijkheid van extreem-rechts, waarbij VB onder vuur kwam te liggen. Dat laatste werd nog versterkt door de wetenschap dat de vader van de dader actief partijlidlid was en zijn tante Frieda Van Themsche kamerlid voor VB.
Premier Guy Verhofstadt liet namens de federale regering in een communiqué weten: 'Deze afschuwelijke, laffe moorden zijn een vorm van extreem racisme. Het moet nu voor iedereen duidelijk zijn waartoe extreem-rechts kan leiden.' Burgemeester van Antwerpen Patrick Janssens liet zich in soortgelijke bewoordingen uit. De Vlaamse minister-president Yves Leterme wees er op dat men door het doen van polariserende uitspraken over bevolkingsgroepen voeding kon geven aan racisme en agressie.

Een stap verder ging de veiligheidsadviseur van de premier, Brice De Ruyver, die op 12 mei openlijk verklaarde dat VB moreel verantwoordelijk was voor de moorden. Hij stelde: 'We moeten in het offensief durven te gaan tegen de haatpredikers, tegen hen die goed garen spinnen bij het cultiveren van een duale samenleving, bij het cultiveren van haatgevoelens.' Ook vanuit organisaties van allochtonen werd aangedrongen op maatregelen tegen VB. Mohammed Chakkar van de in Antwerpen gevestigde Federatie van Marokkaanse Verenigingen (FMV) achtte de extreem-rechtse partijen 'minstens moreel medeplichtig'.

Een voor VB onaangename verrassing was de klacht die het joodse Simon Wiesenthalcentrum deed toekomen aan minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael, die de klacht doorspeelde naar justitie. VB, dat zich richtte tegen allochtonen en in 2004 door het Hof van Cassatie wegens racisme was veroordeeld, deed naar de joodse gemeenschap toe juist pogingen de contacten aan te halen. Het centrum vroeg echter om een grondig onderzoek naar het verband tussen de partij en de Antwerpse moorden.
VB zelf verklaarde geschokt te zijn door de gebeurtenissen en betuigde haar medeleven aan de familie van de slachtoffers. Partijvoorzitter Frank Vanhecke sprak van een 'racistische moordaanslag, gepleegd door een dolgedraaide skinhead' en ontkende dat zijn partij verantwoordelijkheid droeg voor een sociaal klimaat waarin haat en geweld opleefden. Ook voorman Flip Dewinter sprak zijn afschuw uit over de moorden en wees elke verantwoordelijkheid daarvoor van de hand.

Op 17 mei werd ook bekend dat VB haar affiche voor de gemeenteraadsverkiezingen zou aanpassen. Daarop was een blond meisje te zien dat de ouders van Luna door uiterlijke gelijkenis deed denken aan hun vermoorde dochtertje. Zij hadden verzocht het affiche niet meer te gebruiken, maar volgens Vanhecke had het partijbestuur al vóór het verzoek, namelijk op 15 mei, besloten tot aanpassing teneinde een verdere 'escalatie van verwijten en verdachtmakingen' te voorkomen.

Strengere wapenwet versneld goedgekeurd

De dader had de moorden gepleegd met een gekocht jachtwapen, maar zou dit niet hebben kunnen doen indien de voorgenomen strengere wapenwetgeving al van kracht was geweest. Minister van Justitie Laurette Onkelinx had het wetsontwerp ter hervorming van de wapenwet op 7 februari ingediend in de Kamer. Op verzoek van premier Verhofstadt hield de kamercommissie Justitie op 16 mei vervroegd hoorzittingen en op 17 mei besprak de commissie het wetsvoorstel. In april was iets soortgelijks gebeurd, toen naar aanleiding van de moord op Joe Van Holsbeeck het nieuwe jeugdsanctierecht door dezelfde commissie versneld was goedgekeurd.
De wet bepaalde dat voortaan voor alle vuurwapens een vergunning nodig was, die pas kon worden verleend nadat de lokale politie grondig onderzoek had gedaan naar de motieven van degene die het wapen wilde aanschaffen. Voor jacht- en sportwapens moest de koper bovendien over een jacht- of sportschutterlicentie beschikken.

Vanuit de wapensector kwam kritiek op de snelle behandeling van de wapenwet, omdat dat ten koste zou gaan van de zorgvuldigheid. Zo stelde Jean-Marie Demaret, ondervoorzitter van de Nationale Unie der Wapenmakers, Jagers en Sportschutters (Unact): 'Dit wetsontwerp is cruciaal voor onze sector die 20.000 werknemers telt en elk jaar een omzet van 600 miljoen euro draait. Waarom moet dit nu inderhaast worden goedgekeurd? Terwijl de Belgische staat vijftien jaar lang heeft nagelaten de Europese richtlijn van 1991, die aan de basis ligt van dit wetsontwerp, om te zetten naar Belgisch recht.' En Luc Brees van het Koninklijk Verbond der Belgische Schuttersverenigingen (KVBSV) stelde dat over het ontwerp 'niet mag worden gestemd in een sfeer van massahysterie'. Zij wilden dat de verkoop van jacht- en sportwapens direct, via een koninklijk besluit, aan strenge regels werd onderworpen, maar stelden dat de overige bepalingen eerst een zorgvuldig debat behoefden.
De kamercommissie Justitie kwam aan deze bezwaren niet tegemoet en keurde de wapenwet op 17 mei unaniem goed. Een

dag later gaf ook de voltallige Kamer haar goedkeuring aan de wet, met 133 stemmen voor en zonder tegenstem. Wel onthielden twee Franstalige liberalen van de Mouvement Réformateur (MR), Philippe Monfils en Robert Denis, zich van stemming omdat zij eveneens vonden dat er sprake was van overhaaste goedkeuring. De wet zou binnen enkele weken al van kracht worden. De kamerleden namen deze dag ook een minuut stilte in acht voor de slachtoffers van de moorden in Antwerpen.

Parti Socialiste opnieuw verwikkeld in schandalen

In mei 2006 kwam de Parti Socialiste (PS) opnieuw in opspraak doordat een aantal prominente leden werd verdacht van corruptie. In september 2005 waren al financiële onregelmatigheden bij de sociale huisvestingsmaatschappij La Carolorégienne aan het licht gekomen, hetgeen op de 30e van die maand leidde tot het aftreden van de Waalse minister-president Jean-Claude Van Cauwenberghe. Hij deed dat na beschuldigingen van fraude in deze kwestie aan het adres van drie partijgenoot-schepenen in Charleroi, de grootste Waalse stad.

Zes nieuwe verdenkingen

Op 17 mei maakte Jean-Pierre De Clerck, PS-gedeputeerde in de provincie Henegouwen en een vriend van Van Cauwenberghe, zelf bekend dat hij vervolgd zou worden wegens verduistering van ruim 213.000 euro bij drie faillissementen die hij, voordat hij in de politiek ging, als curator had afgehandeld. Hij weigerde echter als gedeputeerde op te stappen. Wel kondigde hij op 29 mei aan zich terug te trekken als lijsttrekker voor de provincieraadsverkiezingen in het district Charleroi. Het partijbestuur van de PS vond dat onvoldoende en pas op 31 mei zwichtte hij voor de druk door zijn functie als gedeputeerde neer te leggen.

Op 18 mei werd bekend dat het gerecht van Charleroi een onderzoek was begonnen tegen Robert Wagner, eveneens een goede vriend van Van Cauwenberghe. De zakenman Wagner, onder meer voorzitter van de luchthaven van Charleroi, werd ervan verdacht een Europese subsidie van 855.000 euro voor zijn bedrijf Charleroi Découpe niet te hebben terugbetaald, hetgeen hij moest doen omdat hij de subsidievoorwaarden niet had nageleefd. Er waren twijfels gerezen over het uitblijven van terugvordering van de subsidie door de Waalse overheid. Het weekblad *Le Vif*, dat het nieuws als eerste bracht, verwees daarbij naar Wagners contacten met Van Cauwenberghe, met wie hij goed bevriend was.

Eveneens op 18 mei werd Lucien Cariat, PS-schepen in Charleroi, gearresteerd omdat hij fraude zou hebben gepleegd in zijn hoedanigheid van voorzitter van de afvalmaatschappij ICDI (Intercommunale pour la Collecte et la Destruction des Immondices). De beschuldiging tegen hem luidde misbruik van gemeenschapsgoederen en schriftvervalsing. Op 25 mei werd ook de chef veiligheid van de ICDI, Claude Piraux, opgepakt op verdenking van valsheid in geschrifte. Ook werd hem verweten druk te hebben uitgeoefend op medewerkers van de ICDI om geen negatieve getuigenissen af te leggen. Op 22 mei besloot de Union Socialiste Communale (USC) van Charleroi, de koepel van de PS-afdelingen van alle deelgemeenten, dat Cariat zijn functie als schepen moest neerleggen. De aanhouding van Cariat werd op 23 mei met een maand verlengd.

Op 23 mei werd Patrick Henseval, kabinetschef van de PS-burgemeester van Charleroi Jacques Van Gompel, aangehouden wegens schriftvervalsing, verduistering van overheidsgeld en actieve corruptie in zijn hoedanigheid van voorzitter van de vrouwenvolleybalclub *Les Dauphines*. Op 26 mei werd diens aanhouding met een maand verlengd.

In de Waalse hoofdstad Namen deed zich op 29 mei een nieuw probleem voor door een publicatie in dagblad *Vers l'Avenir*. De krant meldde dat sinds het aantreden in 2001 van burgemeester Bernard Anselme, die eerder (1988-1992) minister-president van Wallonië was, sprake was van een opvallende toename van het aantal grote bouwprojecten in Namen. Daarvan waren er zeventien toegewezen aan het Naamse studiebureau Sogetec, dat werd geleid door Rita Maillard, de vriendin van Anselme. Bij negen daarvan was Le Joie du Foyer betrokken, een maatschappij voor de bouw van sociale woningen die geleid werd door zijn zoon Olivier Anselme. Als reactie op de berichtgeving gelastte de Waalse minister van Binnenlandse zaken voor de PS, Philippe Courard, een onderzoek naar de openbare aanbestedingen die de laatste vijf jaar in Namen waren gedaan vanwege mogelijke belangenverstrengeling.

PS-voorzitter Di Rupo ziet modernisering gedwarsboomd

De voorzitter van de PS, Elio Di Rupo, had zich na de fraudezaken uit het najaar van 2005 ten doel gesteld het geschonden imago van de partij te herstellen door vaart te zetten achter modernisering en af te rekenen met de corruptieschandalen. De nieuwe onthullingen uit met name Charleroi waren een grote tegenslag in dit streven, mede met het oog op de in oktober 2006 te houden gemeenteraadsverkiezingen. Di Rupo stelde dat 'de verschillende dossiers waarbij verkozenen uit Charleroi betrokken zijn, het imago van de stad [schaden] en de omliggende gemeenten, alsook het aanzien van alle publieke bestuurders'. En: 'Om het vertrouwen tussen de verkozenen en de bevolking te herstellen, verwacht de voorzitter structurele hervormingen en individuele daden die aangepast zijn aan de ernst van de situatie. Als er geen afdoende reactie vanuit Charleroi komt, worden de beslissingen op een ander niveau genomen.'

Op 24 mei stelde burgemeester Van Gompel zijn functie ter beschikking teneinde duidelijkheid te verkrijgen van het PS-partijbestuur of hij over voldoende steun beschikte om als burgemeester verder te gaan. Di Rupo zegde hem dit vertrouwen toe. Op 29 mei vroeg het partijbestuur aan Van Gompel om bij te dragen aan de vernieuwing van de afdeling Charleroi.

Wetsontwerp verscherpt bepalingen snel-Belgwet

Op 19 mei 2006 keurde de federale regering een wetsontwerp goed dat de bepalingen van de zogeheten snel-Belgwet aanscherpte. Deze wet was op 1 maart 2000 van kracht geworden en maakte versnelde naturalisatie mogelijk. De meeste politieke partijen vonden de wet echter te ver gaan. Het nieuwe ontwerp ging nu voor advies naar de Raad van State.
De belangrijkste aanpassing was de sanctie die werd gesteld op het plegen van fraude bij het verkrijgen van de Belgische nationaliteit. Een voorbeeld daarvan was het sluiten van een schijnhuwelijk. In dergelijke ge-

België

vallen kon aan genaturaliseerde buitenlanders het staatsburgerschap ontnomen worden. Tot dan toe was dit alleen in uitzonderlijke gevallen mogelijk, bijvoorbeeld in geval van betrokkenheid bij terroristische aanslagen. Daarnaast werd de termijn waarbinnen het parket een negatief advies over een aanvraag kon geven, verlengd tot vier maanden in plaats van de nu geldende één maand. Expliciet werd in het ontwerp gesteld dat de mogelijkheid tot naturalisatie voor wie minimaal drie jaar in België leefde alleen gold wanneer het legaal verblijf betrof.
Er werd ook een versoepeling voorgesteld. Het nieuwe wetsvoorstel verbood niet langer het aanhouden van een dubbele nationaliteit, omdat dit buitenlanders vaak van naturalisatie weerhield. Door Belg te worden, verloren zij dan immers hun oorspronkelijke nationaliteit.

SOCIAAL-ECOOMISCHE ZAKEN

Helft allochtonen loopt risico op armoede

Uit een publicatie in het *magazine MO** van 31 mei 2006 bleek dat meer dan de helft van de allochtonen van Turkse en Marokkaanse afkomst leefde onder de zogeheten armoederisico-grens, dat wil zeggen de grens vanwaar iemand in de armoede dreigde terecht te komen. Deze was vastgelegd op 777 euro per maand. Van Marokkaanse allochtonen leefde 55 procent onder deze grens en van de Turken 59 procent. Het verschil met autochtone Belgen was groot: van hen leefde 10 procent onder deze grens. Een allochtone arme moest leven van een gemiddeld maandinkomen tussen de 610 en 742 euro per maand. Voor personen van Belgische en Europese herkomst lag dit rond de 1.150 euro.

Volgens onderzoekster Bea Van Robaeys 'tonen de cijfers overduidelijk het belang van sociaal-economische omstandigheden aan. We moeten weg van het discours dat alle problemen cultureel interpreteert. (...) Allochtone problemen oplossen en integratie realiseren, is geen kwestie van wat taallessen alleen. Mensen moeten eerst en vooral kunnen overleven.'
De oorzaken van de grote verschillen tussen autochtone en allochtone Belgen lagen volgens professor dr. Jan Vrancken, verbonden aan de Onderzoeksgroep Armoede, Sociale uitsluiting en de Stad (OASeS) van de Universiteit Antwerpen (UA), in de veranderde houding jegens nieuwkomers: 'De eerste generatie van gastarbeiders zijn hier met open armen ontvangen. Maar bij de tweede en de derde generatie migranten is er een meer weigerachtige houding ontstaan, soms zelfs een vijandige houding. We hebben hen dus aan hun lot overgelaten.'

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Federaal Planbureau voorspelt begrotingstekort

In de economische vooruitzichten die het Federaal Planbureau (FPB) op 19 mei 2006 publiceerde, werd aangegeven dat de overheid 4,5 miljard euro zou moeten besparen om in 2007 haar begrotingsdoelstellingen te realiseren. Een jaar eerder had het voor 2006 een te besparen bedrag van 4,6 miljard genoemd en dat kon worden gehaald door eenmalige maatregelen. De effecten daarvan, eind 2005 leidend tot een begrotingsevenwicht, zouden echter in 2007 zijn uitgewerkt.
De aantrekkende economische groei zou volgens het Planbureau niet voldoende zijn om in 2006 een begrotingsevenwicht te bereiken. Het voorspelde een tekort van 0,2 procent van het bbp ofwel 600 miljoen euro. In 2007 zou het zonder aanvullende maatregelen toenemen tot 1,1 procent. Daarna zou het tekort langzaam dalen tot 0,3 procent in 2011.
Het Planbureau meldde overigens wel een gunstige ontwikkeling in de overheidsschuld. Deze zou naar verwachting afnemen van 93,9 procent van het bbp in 2005 naar 78 procent in 2011.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Sterke positie Wallonië in Onderzoek en Ontwikkeling

Uit een rapport van de Hoge Raad voor Wetenschapsbeleid van mei 2006 bleek dat Wallonië goede prestaties leverde op het gebied van Onderzoek en Ontwikkeling (O&O). Cijfers uit 2003, afgezet tegen die in de vijftien landen die op dat moment lid waren van de Europese Unie, lieten zien dat de middelen die Waals België daarvoor beschikbaar had bovengemiddeld waren. Ook het niveau van onderzoek was goed, evenals het personeel.

Cyprus

In 2003 lagen de uitgaven op 1.280 miljoen euro, hetgeen overeenkwam met 2,02 procent van het Waalse bruto regionaal product. Het Europese gemiddelde lag daar met 1,98 procent net onder. Bedrijven namen daarvan ca. 70 procent voor hun rekening, meer dan elders in Europa. De overheid droeg voor 30 procent bij.

Waals onderzoek had internationaal een goede naam. Een probleem was echter dat de resultaten onvoldoende werden gecommercialiseerd. Andere zwaktes die de Hoge Raad noemde, waren het te geringe aantal mensen met een diploma in de toegepaste wetenschappen, een te lage overdracht van technologie naar het midden- en kleinbedrijf en het achterblijven van de overheidsuitgaven bij de Europese doelstellingen.

(Vorige berichten pagina 264/3 - 2006)

CYPRUS

BINNENLAND

Partij van president Papadopoulos wint bij verkiezingen

De partij van president Tassos Papadopoulos, de Democratische Partij (DIKO), boekte vooruitgang bij de parlementsverkiezingen van 21 mei 2006. De partij zag haar zetelaantal stijgen van 9 naar 11. De grootste partij bleef de communistische Progressieve Partij van het Werkende Volk (AKEL), die echter 2 zetels verloor. De Democratische Coalitie (DISI), de op één na grootste partij, raakte 1 zetel kwijt. Beide kwamen nu uit op 18 zetels.
De winst van de DIKO werd gezien als een overwinning voor de harde lijn die Papadopoulos volgde in de herenigingbesprekingen met Noord-Cyprus. Papadopoulos was een van de leiders van de nee-campagne tegen het referendum van de Verenigde Naties over de hereniging van Cyprus. Verder had hij in de Europese Unie met een veto gedreigd als Turkije haar havens niet openstelde voor Griekse schepen.

De Verenigde Democraten (EDI) hadden een Turks-Cyprioot op de kieslijst staan. Dit was een unicum in Cyprus, sinds de Turkse troepen in 1974 het noorden van het eiland bezetten. De partij wist echter geen zetel te behalen.

Duitsland

Uitslagen parlementsverkiezingen Cyprus
(21 mei 2006)

	percentage	zetels	verschil
Progressieve Partij van het Werkende Volk (AKEL)	31,1	18	-2
Democratische Coalitie (DISI)	30,3	18	-1
Democratische Partij (DIKO)	17,9	11	+2
Beweging voor Sociaal-democratie (KISOS)	8,9	5	+1
Europese Partij (EK)	5,8	3	+3
Ecologische en Milieu-beweging (KOP)	2,0	1	+1
Overige	4,0	0	-3
Vacant*		24	
Totaal		80	

* Het Cypriotische parlement telde 80 zetels, waarvan er 24 waren voorbehouden aan de kiezers in het Turkse deel van Cyprus. Aangezien zij niet participeerden in de verkiezingen, bleven deze zetels leeg.

NATUUR EN MILIEU

Minister wil meer duurzame energiebronnen

Minister Yiorgos Lillikas van Handel, Industrie en Toerisme maakte op 12 mei 2006 bekend dat Cyprus de productie van duurzame energie wilde vergroten om zo minder afhankelijk te worden van de import van fossiele brandstoffen. Tot dan toe had Cyprus zich als doel gesteld dat 4 procent van de energieproductie in 2010 uit duurzame energiebronnen zou komen. De minister stelde dit percentage nu bij naar 9 procent. Cyprus maakte al op grote schaal gebruik van zonne-energie bij het verwarmen van water. Het ministerie wilde nu meer gaan investeren in windenergie en subsidies verlenen voor de productie van biogas.

(Vorige berichten pagina 204/1 e.v. - 2006)

DUITSLAND

BINNENLAND

Inburgeringstest voor nieuwkomers

De ministers van Binnenlandse zaken van de deelstaten besloten op 5 mei 2006 bij een bijeenkomst in Garmisch-Partenkirchen om overeenkomstige eisen te stellen aan nieuwe burgers en hen aan een taaltoets en een cursus over democratie te onderwerpen. De verschillende deelstaten hadden tot dan toe elk verschillende criteria voor toelating van nieuwe burgers.

Extreem-rechts parlementslid uit deelstaatparlement gezet

Een lid van het deelstaatparlement in Saksen werd op 11 mei 2006 uit de vergadering gezet nadat hij had gezegd dat linkse activisten het beste per trein konden worden afgevoerd. Die laatste opmerking was een duidelijke verwijzing naar transporten naar concentratiekampen ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. De parlementariër was Uwe Leichsenring, lid van de Nationaal-Democratische Partij Duitsland (NPD).

SPD kiest nieuwe voorzitter

De Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) koos op 14 mei 2006 Kurt Beck tot nieuwe voorzitter, nadat Matthias Platzeck onverwacht om gezondheidsredenen had moeten aftreden. Er was geen tegenkandidaat voor Beck en hij werd met 95,1 procent van de stemmen gekozen. De 57-jarige Beck, premier van de deelstaat Rijnland-Palts, was de derde partijvoorzitter in een half jaar tijd.

Het zou de taak van Beck zijn de daling van de SPD in de opiniepeilingen een halt toe te roepen. Die daling was ingezet nadat de leider van de grote coalitie van de SPD met de Christelijk-Democratische Unie (CDU) en de Christelijk-Sociale Unie in Beieren (CSU), Angela Merkel, een goede indruk had gemaakt met haar optreden op het terrein van de buitenlandse politiek en het verbeteren van de vooruitzichten van de Duitse economie.

Inlichtingendienst mag journalisten niet langer bespioneren

De regering van bondskanselier Angela Merkel gaf de buitenlandse inlichtingendienst, de Bundesnachrichtendienst (BND), op 15 mei 2006 opdracht Duitse journalisten niet langer te bespioneren. Het besluit kwam na berichten dat de BND de gangen van journalisten was nagegaan en sommigen had betaald om collega's te bespioneren. Dit alles gebeurde in een poging om erachter te komen hoe informatie werd gelekt. De onthullingen leidden tot grote maatschappelijke beroering.
Voorts liep er een parlementair onderzoek naar de rol van de BND in de Irakoorlog. Volgens berichten zouden twee medewerkers in vaste dienst van de BND bij het begin van de oorlog in maart 2003 informatie aan Amerikaanse instanties hebben geleverd. Dit zou zijn gebeurd terwijl de regering in Berlijn in het openbaar zich heftig tegen de Amerikaanse oorlog had gekeerd.

Minister Schäuble waarschuwt voor neo-nazi's

Minister van Binnenlandse zaken Wolfgang Schäuble riep op 22 mei 2006 het publiek op tot extra waakzaamheid voor rechts extremisme. Hij zei dat er geen 'no go' gebieden voor buitenlanders moesten zijn. Schäuble verklaarde een en ander bij de officiële presentatie van het jaarverslag over 2005 van de federale veiligheidsdienst, het Bundesamt für Verfassungsschutz (BfV). Het verslag liet een toename van neo-nazigeweld in 2005 zien. Het aantal misdrijven gepleegd door aanhangers van extreem-rechts was gestegen van 12.553 in 2004 naar 15.914 in 2005.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO: 'Duitse economische vooruitzichten gunstig'

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) liet op 30 mei 2006 weten een periode van robuust herstel voor de Duitse economie te voorzien. Duitsland zou echter volgens de OESO pas alle mogelijkheden voor groei benutten als het de hervorming van de arbeidsmarkt zou voortzetten en de staatsuitgaven zou beteugelen. De OESO verwachtte voor 2006 een economische groei van 1,6 procent.

JUSTITIE

'Kannibaal' krijgt levenslang wegens moord

De 'kannibaal' Armin Meiwes, die een vrijwillig slachtoffer had gedood en opgegeten, kreeg op 9 mei 2006 in hoger beroep levenslang wegens moord. De rechtbank in Frankfurt wees het argument van de verdediging af dat het hier om euthanasie ging omdat Meiwes had gehandeld op verzoek van het

slachtoffer. In dat geval stond er een maximumstraf van vijf jaar op. Hij stond voor de tweede keer terecht, nadat de hoogste Duitse strafrechtbank zijn eerdere veroordeling in 2004 tot 8,5 jaar wegens doodslag nietig had verklaard.

Meiwes (44) had zijn willig slachtoffer via internet gevonden. Beiden hadden de afgesneden penis van het slachtoffer deels opgegeten, waarna Meiwes de ander had vermoord. Hij had gedeelten van het lichaam ingevroren en later bij de avondmaaltijd met onder meer rode kool en aardappels opgegeten.

(Vorige berichten pagina 268/2 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Minister Sarkozy in de aanval na lastercampagne

Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy opende in mei 2006 de aanval op degenen die hij ervan verdacht verantwoordelijk te zijn voor pogingen hem in diskrediet te brengen. Sarkozy werd ervan beschuldigd betrokken te zijn bij een omkoopschandaal uit 1991 waarbij Franse fregatten aan Taiwan waren verkocht. Het geld zou naar rekeningen op de Luxemburgse Clearstream bank zijn overgemaakt. Na een anonieme tip was in 2004 een onderzoek gestart.
Uiteindelijk was gebleken dat de documenten vervalst waren om politici, onder wie Sarkozy, verdacht te maken. De opdracht voor het onderzoek zou gegeven zijn door premier Dominique de Villepin en president Jacques Chirac in een poging de positie van de populaire Sarkozy te ondermijnen.

Sarkozy deed zijn uitspraken op 9 mei 2006 in het Zuid-Franse Nimes, tijdens een live op televisie uitgezonden toespraak voor leden van zijn centrum-rechtse regeringspartij Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP). Tijdens die toespraak kondigde hij ook nieuwe, harde maatregelen aan ter bestrijding van migratie en misdaad. Het optreden van Sarkozy werd gezien als onderdeel van zijn plan zich kandidaat te stellen voor het presidentschap in 2007.

Sarkozy blijft op zijn post

Op 13 mei maakte minister Sarkozy een einde aan de geruchten dat hij uit de conservatieve regering zou vertrekken ter voorbereiding op de presidentsverkiezingen. Politieke analisten meenden dat Sarkozy aanbleef om beschuldigingen van disloyaliteit te voorkomen.
Door aan te blijven liep Sarkozy wel het risico geïdentificeerd te worden met het beleid van het duo Chirac-De Villepin. Hun positie was verzwakt door schandalen en door de omstreden jeugdwerkloosheidwet die na stakingen en protesten moest worden ingetrokken.

Controversiële eerste slavernijherdenkingsdag in Frankrijk

Op 10 mei 2006 vond de eerste slavernijherdenkingsdag in Frankrijk plaats temidden van discussies over het Franse koloniale verleden, de strenge immigratiewetgeving en de nasleep van de rellen in de buitenwijken eind 2005. President Jacques Chirac was met het voorstel voor de slavernijherdenkingsdag gekomen in januari 2006, na felle kritiek op de wet over het koloniale verleden die scholen opriep de positieve aspecten van het kolonialisme te benadrukken. Inmiddels stond de wet opnieuw ter discussie. Critici vroegen zich af of Frankrijk iets had geleerd van het koloniale verleden dat in Indochina en Algerije in bloedbaden was geëindigd. Bovendien mengde Frankrijk zich nog regelmatig in de binnenlandse politiek van haar voormalige Afrikaanse kolonies.

Ook een nieuwe immigratiewet was onderwerp van discussie. Mensenrechtengroeperingen karakteriseerden de wet, die gezinshereniging bemoeilijkte en uitzetting vergemakkelijkte, als 'cynisch, populistisch en demagogisch'.
De immigratiebeperking was een reactie van de Franse overheid op rellen door voornamelijk Arabische en Afrikaanse jongeren die protesteerden tegen discriminatie en hoge werkloosheid.

Parlementsleden stemmen voor immigratiewet

De Nationale Assemblee stemde op 18 mei 2006 met 367 tegen 164 stemmen voor een controversiële immigratiewet. Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy, die de wet had ingediend, verklaarde dat de rellen in november 2005 door jongeren van Afrikaanse en Arabische afkomst hadden aangetoond dat het immigratie- en integratiesysteem had gefaald. Daarom moest Frankrijk voortaan de immigranten kiezen die het nodig had, meende hij.

De nieuwe wet bemoeilijkte de migratie van ongeschoolde arbeiders en maakte het gemakkelijker voor hooggeschoolden om een verblijfsvergunning te krijgen. Verder sloot de wet buitenlanders uit van uitkeringen en verplichtte hen Frans te leren en de Franse levenswijze te respecteren.

Burgemeester doelwit van rellen rond Parijs

Zo'n 150 jongeren vochten in de nacht van 29 op 30 mei 2006 met 250 politieagenten in Monferneil, een voorstad van Parijs. Aanleiding was de arrestatie van een jongeman die een buschauffeur zou hebben aangevallen, een gebeurtenis waarvan de burgemeester van Monferneil, Xavier Lemoine, getuige was geweest. De jongeren pleegden vernielingen aan het stadhuis en de woning van de burgemeester.

Het was het ergste incident sinds de rellen in de buitenwijken in november 2005, die waren begonnen in de aan Monferneil grenzende voorstad Clichy-Sous-Bois. 'De situatie in de voorsteden blijft explosief', aldus Michel Thooris van de politievakbond CFTC (Confédération Française des Travailleurs Chrétiens).

NATUUR EN MILIEU

India weigert sloop giftig vliegdekschip

Het afgedankte Franse vliegdekschip Clémenceau keerde op 17 mei 2006 terug in de haven van Brest. Vijf maanden eerder was het naar India gevaren waar het gesloopt zou worden, maar Indiase arbeiders weigerden zich bloot te stellen aan het gevaar van asbest. Daarop had Frankrijk besloten het in 1955 gebouwde schip terug te halen en te onderzoeken op asbest alvorens een definitieve bestemming voor het schip te zoeken. Officieel bevatte het schip 45 ton asbest, maar milieuactivisten schatten de hoeveelheid op 500 ton.

(Vorige berichten pagina 269/2 e.v. - 2006)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Felle gevechten tussen politie en demonstranten

De politie leverde op 6 mei 2006 zware gevechten met enkele duizenden anti-globalisten die demonstreerden tijdens een bijeenkomst van het Europees Sociaal Forum (ESF) in Athene. De demonstranten gooiden onder andere met benzinebommen en de politie zette traangas in. Twee politiewagens brandden uit, evenals een kantoor van de Citibank. Verder waren de Britse ambassade, winkels en filialen van restaurant MacDonalds doelwit van de demonstranten. De politie verrichtte twintig arrestaties.

'Menselijke fout oorzaak vliegtuigongeluk'

Het rapport van de Griekse onderzoekscommissie over de oorzaak van de vliegramp met een Cypriotisch lijntoestel lekte op 19 mei 2006 uit. De ramp kostte in augustus 2005 aan 121 inzittenden het leven. De commissie stelde dat technici op de luchthaven in Cyprus hadden verzuimd het decompressiesysteem op automatisch te schakelen. Vervolgens hadden de piloten verzuimd dit te controleren. Als gevolg hiervan viel de druk in de cabine weg en verloren de inzittenden het bewustzijn. Een menselijke fout zou derhalve de oorzaak van het ongeluk zijn.
De commissie had het rapport een dag eerder ter beschikking gesteld van de Cypriotische autoriteiten, maar die hadden nog geen reactie gegeven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkgevers en werknemers sluiten loonakkoord

Werkgevers en werknemers in de private sector sloten op 11 april 2006 een loonakkoord met een looptijd van twee jaar. De partijen kwamen een loonsverhoging overeen van 11,3 procent die telkens per acht maanden zou worden gegeven. De verhoging zou overeenkomen met de inflatie en de groei van de productiviteit. De inflatie was berekend op 3,2 procent voor 2006 en 2,9 procent voor 2007.
Het akkoord was het resultaat van lange onderhandelingen, waarbij de werkgevers in eerste instantie een loonsverhoging boden die te laag was om de inflatie te compenseren, terwijl de bonden 8 procent meer vroegen. De partijen braken hun onderhandelingen in februari af, waarna er op 15 maart 2006 een landelijke staking volgde. Deze bracht de partijen weer aan de onderhandelingstafel met het uiteindelijke resultaat.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Griekenland geeft prijzen veerdiensten vrij

De Griekse overheid maakte op 17 mei 2006 bekend dat ze de prijzen van de veerdiensten naar haar eilanden zou vrijgeven. Hiermee kwam ze tegemoet aan de wensen van de Europese Unie om deze markt te liberaliseren. Rederijen hadden veelvuldig aangedrongen op het vrijgeven van de markt.
Griekenland controleerde de prijzen omdat de veerdiensten van vitaal belang waren voor 600.000 eilandbewoners. Tegelijk waren de diensten commercieel aantrekkelijk omdat jaarlijks miljoenen toeristen de eilanden bezochten.

Griekenland zou in eerste instantie 27 lijnen vanuit Piraeus vrijgeven, waarna de overige lijnen in fases zouden volgen. Wel bleef de restrictie gelden dat kleinere lijnen pas vrij zouden worden gegeven als er ten minste twee rederijen op wilden varen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek Amerikaanse minister Rice leidt tot wrijving

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice bracht op 25 april 2006 een bezoek aan haar Griekse ambtgenoot Dora Bakoyanni en premier Costas Karamanlis. Tijdens dit bezoek ging ze vooral in op de kwestie Cyprus. Ze zei dat Cyprus zich coöperatiever moest opstellen bij de toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Zo vroeg ze onder andere om het economische isolement van het Turkse, noordelijke deel van het eiland op te heffen: 'We geloven dat er een goede wil en inzet van Turkije nodig is, maar we hebben ook de goede wil en inzet van Cyprus nodig.'
Bakoyanni zei hierop dat Griekenland voldoende pogingen in het werk stelde om de relatie met Turkije te verbeteren, maar dat een positieve respons ontbrak. 'Integendeel, helaas. We zien vaak provocaties die niet in de geest zijn van goed nabuurschap of in lijn zijn met de Turkse aspiraties om toe te treden tot de Europese Unie.' De oppositionele Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK) noemde de opmerkingen van Rice onacceptabel. Ook de pers reageerde een dag later negatief op de Amerikaanse bemoeienis.
Het bezoek van de Amerikaanse minister ging overigens gepaard met heftige rellen in Athene, waarbij auto's en winkels beschadigd raakten. De politie verrichtte negen arrestaties. Er werden geen gewonden gemeld.

Griekse en Turkse straaljager botsen met elkaar

Op 23 mei 2006 vlogen een Grieks en een Turks gevechtsvliegtuig boven de Aegeïsche Zee op elkaar. Oorzaak was waarschijnlijk een onhandige manoeuvre van de Turkse piloot toen hij zich bevond in een door de Grieken gecontroleerd deel van het luchtruim. De Griekse piloot kwam om het leven. Het ongeluk leidde direct tot onderlinge contacten tussen de militaire en politieke leiding van beide landen, waarmee escalatie werd voorkomen. Het luchtruim boven de Aegeïsche Zee was al jaren bron van conflict tussen Griekenland en Turkije, dat hen tien jaar eerder nog op de rand van oorlog had gebracht.

Sinds 1999 waren de relaties tussen beide landen echter sterk verbeterd. Wel zei de Griekse premier Costas Karamanlis dat de kwestie van de Aegeïsche Zee een van de punten was die opgelost moest worden voordat Turkije toe kon treden tot de Europese Unie.

(Vorige berichten pagina 206/1 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Racistische aanslag kost twee mensenlevens

Onbekenden stichtten op 27 april 2006 brand in een Aziatische winkel aan de Londense Clapham Road. Hierbij kwam een

van de medewerkers om het leven. Op 3 mei overleed een tweede medewerker aan zijn verwondingen. De politie maakte bekend dat de aanslag er één was in een serie. Volgens Scotland Yard lagen racistische motieven ten grondslag aan de aanslagen.
De politie arresteerde op 2 mei een 33-jarige man op verdenking van deze en drie andere branden.

Labour lijdt gevoelige nederlaag bij gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen van 4 mei 2006 liepen uit op een catastrofe voor Labour. In de verkiezingen stonden 4.300 zetels op het spel. Labour verloor er rond de 250, terwijl de Conservatieven er ongeveer hetzelfde aantal bij kregen – voor hen het beste resultaat sinds 1992. Labour verloor vooral stemmen in het zuiden. Zo werden de Conservatieven in 32 van de Londense districten de grootste partij. De nederlaag van Labour werd vooral toegeschreven aan de talloze schandalen waarin de regering van Tony Blair verwikkeld was.
Een andere grote winnaar van de verkiezingen was de extreem-rechtse Britse Nationale Partij (BNP), die haar zetelaantal van 20 naar 44 zag stijgen.

Premier Blair wijzigt kabinet

Een dag na de desastreus verlopen gemeenteraadsverkiezingen besloot premier Blair zijn kabinet te herschikken, waarbij ministers die te veel in schandalen waren verwikkeld het veld moesten ruimen. Belangrijkste slachtoffer was minister van Binnenlandse zaken Charles Clarke die in opspraak raakte omdat hij zo'n 1.000 veroordeelde illegale migranten vrij had gelaten zonder te kijken of ze uitgezet moesten worden. Ook minister van Onderwijs Ruth Kelly moest opstappen. Zij was onder kritiek komen te staan omdat zedendelinquenten gewoon op scholen aan de slag konden. Verder moest Jack Straw de post Buitenlandse zaken verlaten.
Minister van Defensie John Reid kreeg de post Binnenlandse zaken. Oud-minister van Defensie en parlementsleider Geoff Hoon werd benoemd op Europese zaken, een post die hij al korte tijd in 1999 bekleedde. Margaret Beckett zat vijf jaar als minister op het departement van milieu en werd nu als eerste vrouw minister van Buitenlandse zaken. Defensie ging naar de Schot Des Browne, die erg loyaal was aan minister van Financiën Gordon Brown, de gedoodverfde opvolger van premier Blair. Zijn benoeming werd dan ook gezien als een versterking van de positie van Brown. Tenslotte kreeg Alan Johnson de post Onderwijs.

Roep om aftreden Blair

Verscheidene kranten publiceerden op 7 mei een brief waarin parlementsleden van Labour Tony Blair vroegen met een tijdpad te komen om zijn macht over te dragen aan een opvolger. Een opiniepeiling onder 100 parlementsleden van Labour wees uit dat precies de helft vond dat Blair moest terugtreden. Parlementslid Frank Dobson zei tegenover de *BBC*: 'Zolang Tony Blair premier blijft, zal Labour haar positie niet herstellen. Vandaag de dag is hij een probleem voor ons.'
Gordon Brown bleef Blair overigens steunen: 'We willen niet dat de bijrijders onze agenda dicteren. De algemene opinie (...) is dat we een rustige en ordelijke overdracht krijgen.'

'Blair maakte grote inschattingsfout'

Sir Alistair Graham, voorzitter van de Commissie voor Normen van het Openbaar Bestuur, zei op 21 mei 2006 dat premier Tony Blair in de zaak van de 'leningen voor adel' een grove inschattingsfout had gemaakt. Labour had grote leningen geaccepteerd van enkele zakenmensen die later werden voorgedragen als lid van het Hogerhuis. Blair ontkende dat het een met het ander te maken had, maar weinigen geloofden dat.
Graham stelde dat de affaire het aanzien van de regering ernstig had geschaad: 'Opiniepeilingen tonen aan dat de bevolking deze regering even louche vindt als de vorige. Blair betaalt een hoge prijs voor het negeren van de normen.'

Minister Reid wil Binnenlandse zaken hervormen

De enkele weken eerder aangetreden minister van Binnenlandse zaken John Reid zei op 23 mei 2006 dat er een grondig onderzoek nodig was naar het functioneren van zijn ministerie. Hij stelde dat er enorm veel mis was: 'Onze systemen zijn niet uitgerust voor het doel. Ze zijn inadequaat als we kijken naar hetgeen we moeten doen, ze zijn inadequaat als we kijken naar informatietechnologie, leiderschap, management, systeem en processen.'
Het ministerie kwam ernstig in opspraak toen bleek dat zo'n 1.000 illegale migranten waren vrijgelaten zonder dat was gekeken of ze het land uitgezet moesten worden. Reid's voorganger Charles Clarke moest om deze reden op 5 mei zijn functie neerleggen. Sindsdien stapelden de schandalen zich op. Zo werkten vijf illegale schoonmakers op het ministerie, zei het hoofd immigratiezaken geen idee te hebben hoeveel illegale immigranten er in Groot-Brittannië waren, gaven immigratieambtenaren visa aan vrouwelijke immigranten in ruil voor seks en waren 1.500 Britten door een computerfout ten onrechte aangemerkt als crimineel.

Politie ontmantelt anti-oorlogsprotest

In de vroege ochtend van 23 mei 2006 maakte de politie een einde aan het anti-oorlogsprotest van Brian Haw voor het parlement. Haw hield met talloze borden het halve plein bezet. De politie verwijderde de borden en liet Haw er slechts één houden. Hij zei overigens zijn protest voort te zullen zetten.
Het politieoptreden vloeide voort uit een nieuwe wet die het parlement had aangenomen. Daarin werd gesteld dat de overheid restricties mocht verbinden aan protesten die in een straal van één kilometer van het plein werden gehouden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Voormalige inwoners Chagoseilanden mogen terugkeren

Het Hooggerechtshof besliste op 11 mei 2006 dat de maatregelen die voormalige inwoners van de Chagoseilanden beletten terug te keren in strijd met de wet waren. Dit betekende dat de weg voor hen open stond om terug te gaan naar de archipel in de Indische Oceaan. Ongeveer 2.000 bewoners waren daar 40 jaar eerder van verdreven omdat Groot-Brittannië er kernproeven deed. De bewoners werden gedropt in Mauritius en de Seychellen.

Het Hooggerechtshof had al in 2000 besloten dat de deportatie illegaal was en dat de eilandbewoners schadeloos gesteld moesten worden. Velen wilden echter ook terug om daar van de visserij te leven of een plantage van kokospalmen te beginnen. De Brit-

se regering verbood dit omdat het grootste eiland, Diego Garcia, was verhuurd aan de Amerikanen die er een militaire basis hadden. Deze basis speelde een belangrijke rol bij de oorlogen in Irak en Afghanistan. Het Hooggerechtshof besloot nu dat de eilandbewoners wel terug konden naar de andere eilanden in de archipel.

NOORD-IERLAND

Noord-Ierse parlement weer bijeen

Het Noord-Ierse parlement kwam op 15 mei 2006 voor het eerst in ongeveer vier jaar weer in een zitting bijeen. Deze werd echter vrijwel direct weer opgeheven, zodat de leden een tuinfeest van de minister van Noord-Ierse zaken, Peter Hain, konden bezoeken. De vergadering moest het begin inluiden van onderhandelingen over een nieuwe Noord-Ierse regering. Het parlement had daar tot 24 november de tijd voor. Zou er dan nog geen regering zijn, dan zou Londen het gezag weer overnemen, maar de Ierse regering meer invloed geven.

Hain toonde zich optimistisch over de kansen: 'Ik denk dat de context de juiste is om succes te behalen.' Anderen lieten zich voorzichtiger uit, vooral omdat Ian Paisley, leider van de Democratische Unionistische Partij (DUP), zich tot dan toe fel verzette tegen samenwerking met Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA). Hij zei nog dezelfde dag: 'Laat me dit duidelijk maken. Deze partij zal niet samenwerken met elke andere partij die banden heeft met terroristen, moordenaars en criminaliteit.'

BUITENLANDSE ZAKEN

'Zeker 1.000 deserteurs door Irak'

De *BBC* kwam op 29 mei 2006 met het bericht dat zeker 1.000 Britse soldaten sinds het begin van de oorlog in Irak waren gedeserteerd omdat ze daar weigerden te vechten. Volgens een woordvoerder van Defensie was er niet zoveel aan de hand. Jaarlijks bleven ongeveer 3.000 soldaten weg van verlof, veelal vanwege familieomstandigheden of problemen met hun vriendin. Dat aantal zou stabiel zijn en de meeste zouden na verloop van tijd weer opduiken. Het zou ook nog te vroeg zijn om te praten over desertie, stelde de woordvoerder. Dat was iets waar de krijgsraad over besliste en die had in 1989 voor het laatst iemand schuldig bevonden aan desertie.

(Vorige berichten pagina 270/3 e.v. - 2006)

IERLAND

BINNENLAND

Militaire parade tijdens herdenking Paasopstand

Op 16 april 2006 herdachten de Ieren de Paasopstand in 1916 die leidde tot het verkrijgen van de 'dominionstatus' in 1922. Deze dag werd in 2006 voor het eerst weer opgeluisterd met een militaire parade, waaraan werd deelgenomen door landmacht, marine, luchtmacht en politie. De parade leidde door Dublin, waar vele mensen de festiviteiten bijwoonden. Onder hen bevonden zich premier Bertie Ahern en president Mary McAleese. Zij verzamelden zich met andere hoogwaardigheidsbekleders op het Algemene Postkantoor, hoofdkwartier van de rebellen tijdens de opstand. Ahern zei bij deze gelegenheid: 'De mannen en de vrouwen van Pasen 1916 gaven hun leven zodat Ierland haar vrijheid kon bereiken.' Overigens woedde tegen de achtergrond van de herdenking de discussie of de vrijheidsstrijders nu een geregeld leger vormden of in feite een ongecontroleerde bende misdadigers waren.

De militaire parade was in de jaren '70 van de twintigste eeuw als onderdeel van de festiviteiten geschrapt, omdat op dat moment de strijd tussen het Ierse Republikeinse Leger (IRA) en het Britse leger in Noord-Ierland het hevigst was. Het leek de Ieren toen niet gepast in Dublin een parade te houden. Noord-Ierland bleef onder Brits bestuur toen de rest van Ierland zich in 1922 onafhankelijk verklaarde.

Politie beëindigt protest Afghaanse hongerstakers

De politie omsingelde op 19 mei 2006 de kathedraal van St. Patrick in Dublin omdat zich daar 41 Afghaanse honger- en dorststakers bevonden. Zij zouden Ierland worden uitgezet, maar wilden met hun actie een herziening van die beslissing afdwingen. De aartsbisschop van Dublin probeerde te onderhandelen, maar de regering wilde hier niets van weten. Ze vreesde hiermee een precedent te scheppen.
De politie sommeerde de honger- en dorststakers de kathedraal te verlaten. Toen ze dat weigerden, trok de politie op 20 mei de kathedraal binnen om de Afghanen te verwijderen. De kinderen werden onder medische begeleiding geplaatst, terwijl de volwassenen werden gearresteerd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minister Cowen roept op tot loonmatiging

Minister van Financiën Brian Cowen riep op 11 mei 2006 werkgevers en werknemers op tot loonmatiging. Aanleiding waren de nieuwste inflatiecijfers die op het hoogste punt in drie jaar stonden. In april bedroeg de inflatie op jaarbasis 3,8 procent, tegen 2,5 procent een jaar eerder. Cowen noemde de hoge rente en de hoge olieprijzen als belangrijkste oorzaak van de inflatie. Hij wees er echter ook op dat de loonstijgingen in Ierland van de afgelopen drie jaar tot de hoogste van de Europese Unie behoorden. Loonmatiging was in zijn ogen dan ook belangrijk voor het handhaven van de Ierse concurrentiepositie.

(Vorige berichten pagina 147/3 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Premier Prodi presenteert nieuwe kabinetsploeg

Premier Romano Prodi presenteerde op 17 mei 2005 zijn nieuwe kabinet, precies tien jaar nadat hij in 1995 zijn eerste kabinet vormde. Prodi stelde nadrukkelijk dat zijn kabinet een team vormde en niet bestond uit individuen. Een van de vice-premiers, tevens minister van Buitenlandse zaken, was oud-premier (1998-2000) Massimo D'Alema.

Controverse rond presidentschap

Het nieuwe kabinet kwam er na een tumultueuze nasleep van de parlementsverkiezingen in april, waarbij zittend premier Silvio Berlusconi in eerste instantie zijn ne-

derlaag weigerde te erkennen. Hij stelde tevergeefs beroep in tegen de verkiezingsuitslag en bood uiteindelijk op 2 mei formeel zijn ontslag aan bij president Carlo Azeglio Ciampi. Deze vroeg hem echter aan te blijven tot er een nieuwe president zou zijn gekozen. De termijn van Ciampi zou op 18 mei aflopen en hij wilde graag dat zijn opvolger het proces zou afronden. Prodi zei in een reactie dat hij de lijst met ministers op zak zou houden, maar voegde er aan toe: 'Ik hoop dat het politiek vacuüm niet te lang voortduurt.'

De verkiezing van de opvolger van Ciampi liep direct al uit op een harde confrontatie tussen Prodi en Berlusconi. Prodi had Massimo D'Alema naar voren geschoven, maar voor Berlusconi was een voormalig communist als president onbespreekbaar. Hij schoof op zijn beurt Gianni Letta naar voren, een staatssecretaris in zijn kabinet.

Ex-communist Napolitano gekozen tot staatshoofd

Prodi zag zich uiteindelijk gedwongen de kandidatuur van D'Alema in te trekken, waarna hij de tachtigjarige Giorgio Napolitano als presidentskandidaat naar voren schoof. Hij werd op 10 mei gekozen in een gezamenlijke zitting van de Senaat en het Huis van Afgevaardigden, met 543 van de 1.009 stemmen. Berlusconi keerde zich tegen de benoeming van Napolitano. 'Dit is ook niet wat de bevolking wil', zei hij in een reactie op diens verkiezing.

Napolitano had deelgenomen aan het antifascistische verzet gedurende de Tweede Wereldoorlog. Hij sloot zich na die oorlog aan bij de Communistische Partij van Italië (PCI), die in 1991 grotendeels overging in de Democraten van Links (DS). In 1953 werd Napolitano voor het eerst gekozen in het parlement. Hij verdiende alom respect vanwege zijn gematigde opstelling en zijn vermogen om bruggen tussen partijen te bouwen. In 1991 nam hij het op voor de Amerikanen toen zij Irak binnenvielen. Hij noemde de Verenigde Staten toen de meest voor de hand liggende bondgenoot van Italië.

Napolitano werd op 15 mei 2006 beëdigd als elfde naoorlogse president van Italië. Als eerste daad gaf hij Romano Prodi het mandaat om als premier een regering te vormen, vijf weken na diens verkiezingsoverwinning. De nieuwe regeringsploeg werd op 17 mei door Prodi gepresenteerd.

Samenstelling regering Italië (17 mei 2006)

President (ingezworen 15 mei 2006 voor een termijn van zeven jaar)
Giorgio NAPOLITANO

Premier
Romano PRODI (partijloos)

Vice-premier, tevens belast met Buitenlandse zaken
Massimo D'ALEMA (DS)
Vice-premier, tevens belast met Cultuur
Francesco RUTELLI (DL)

Ministers:
Arbeid
Cesare DAMIANO (DS)
Binnenlandse zaken
Giuliano AMATO (onafhankelijk)
Buitenlandse zaken
Massimo D'ALEMA (DS)
Communicatie
Paolo GENTILONI (DL)
Cultuur
Francesco RUTELLI (DL)
Defensie
Arturo PARISI (DL)
Economie en Financiën
Tommaso PADOA-SCHIOPPA (onafhankelijk)
Economische ontwikkeling
Pierluigi BERSANI (DS)
Europese zaken
Emma BONINO (RnP)
Familie
Rosy BINDI (DL)
Gelijke kansen
Barbara POLLASTRINI (DS)
Gezondheidszorg
Livia TURCO (DS)
Implementatie van regeringsprogramma
Giulio SANTAGATA (DL)
Infrastructuur
Antonio DI PIETRO (IdV)
Jeugd en Sport
Giovanna MELANDRI (DS)
Justitie
Clemente MASTELLA (UDEUR)
Landbouw
Paolo DE CASTRO (onafhankelijk)
Milieu
Alfonso Pecoraro SCANIO (FdV)
Onderwijs
Giuseppe FIORONI (DL)
Overheidsapparaat
Luigi NICOLAIS (DS)
Regionale zaken
Linda LANZILLOTTA (DL)
Relaties met het parlement
Vannino CHITI (DS)
Sociale solidariteit
Paolo FERRERO (PRC)
Transport
Alessandro BIANCHI (PdCI)
Universiteiten en Onderzoek
Fabio MUSSI (DS)

Voorzitter Senaat
Franco MARINI (DL)
Voorzitter Huis van Afgevaardigden
Fausto BERTINOTTI (PRC)

DL - Democratie en Vrijheid
DS - Democraten van Links
FdV - Federatie van de Groenen
IdV - Italië van Waarden
PdCI - Partij van Italiaanse Communisten
PRC - Communistische Herstichting
RnP - Roos in de Vuist
UDEUR - Unie van Democraten in Europa

Nieuwe regering krijgt vertrouwen parlement

De Senaat sprak op 19 mei haar vertrouwen uit in de nieuwe regering van Romano Prodi. Hoewel de coalitie slechts een meerderheid van twee zetels in de Senaat had, won ze de vertrouwensstemming met 165 tegen 155 stemmen vanwege de steun van de senatoren voor het leven.

Het Huis van Afgevaardigden sprak op 23 mei eveneens haar vertrouwen in de regering uit. Hier won Prodi met 344 tegen 268 stemmen.

'Breuk met het verleden'

Premier Prodi zei dat hij in sociaal, politiek en economisch opzicht wilde breken met het verleden. Dat verleden werd volgens hem gekenmerkt door een tolerantie voor onethisch en illegaal handelen, door grote conflicten en door schaamteloze verrijking. Prodi noemde verder de oorlog in Irak een ernstige fout: 'We beschouwen de oorlog en de bezetting van Irak als een ernstige fout die het probleem van de veiligheid niet heeft opgelost, maar juist verergerd.' Hij sprak wel zijn waardering uit voor de inzet, de moed en de professionaliteit van de Itali-

Italië

aanse troepen in Irak. Hij zei echter dat de regering ze zou terugtrekken. Een tijdpad gaf hij daarbij niet aan.
Ex-premier Berlusconi had overigens al eerder aangekondigd dat hij de troepen eind 2006 zou terugtrekken.

Centrum-links wint ook gemeenteraadsverkiezingen

Op 28 en 29 mei werden er verkiezingen gehouden voor 1.200 lokale besturen. Berlusconi wist Milaan te behouden, maar zijn meerderheid was minder groot dan voorheen. Prodi behield de steden Rome, Turijn en Napels en wist zijn meerderheid daar juist te vergroten. De opkomst was 71 procent.

JUSTITIE

Hooggerechtshof handhaaft veroordeling ex-minister Previti

Het Hooggerechtshof besloot op 4 mei 2006 de veroordeling van Ceasare Previti wegens omkoping van een rechter te handhaven. Previti had nu geen mogelijkheid tot beroep meer. Previti was parlementslid van Forza Italia (FI) en was in het eerste kabinet van oud-premier Silvio Berlusconi minister van Defensie.
Previti was een innig bondgenoot van Berlusconi. Beiden noemden de processen tegen hen geregeld een samenzwering van links. Ze zagen in het vonnis een link met de verkiezingsoverwinning van het centrumlinkse blok van Romano Prodi in april.

President verleent linkse activist gratie

President Giorgio Napolitano verleende op 31 mei 2006 gratie aan Ovidio Bompressi. Bompressi was activist van de extreemlinkse beweging Lotta Continua (LC). Hij zat sinds 1997 een gevangenisstraf van 22 jaar uit omdat hij in 1972 een Milanese politiecommissaris had vermoord. De commissaris werd verantwoordelijk gehouden voor de dood van een anarchist die in 1969 uit een raam van het hoofdbureau van politie in Milaan zou zijn gevallen of geduwd.

Minister van Justitie Clemente Mastella zei ook gratie te overwegen voor Adriano Sofri, de leider van LC.

(Vorige berichten pagina 273/1 e.v. - 2006)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

Econoom Coen Teulings benoemd tot directeur Centraal Planbureau

Per 1 mei 2006 trad econoom Coen Teulings aan als directeur van het Centraal Planbureau (CPB). De beslissing daartoe was in februari door het kabinet genomen. De 47-jarige Teulings was eerder onder meer hoogleraar arbeidseconomie, hoofd afdeling Inkomensbeleid bij het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid en directeur van het Tinbergen-instituut, een onderzoeksinstelling genoemd naar de oprichter van het CPB in 1945, Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen (1903-1994). In 2004 was Teulings medeopsteller van het nieuwe beginselprogramma van de Partij van de Arbeid (PvdA).

GL-senator Sam Pormes keert niet terug in Eerste Kamer

De fractie van GroenLinks (GL) in de Eerste Kamer besloot op 9 mei 2006 dat de omstreden senator Sam Pormes in het najaar zijn functie zou neerleggen. Het besluit werd genomen 'teneinde GL met het oog op de naderende verkiezingen in maart en mei 2007 niet te belasten met geruchten rond zijn persoon'. De beslissing had ook de instemming van Pormes zelf, die op 28 november 2005 door het partijbestuur was geroyeerd omdat hij zijn partij verkeerd zou hebben ingelicht over zijn actieverleden. Dit betrof onder meer zijn vermeende betrokkenheid bij de Molukse treinkaping van 1977 en deelname aan guerrillatrainingen in Jemen. Op 1 april 2006 had de partijraad van GL besloten het royement ongedaan te maken, waarop partijvoorzitter Herman Meijer aftrad omdat hij de beslissing beschouwde als een motie van wantrouwen. Pormes, die de aantijgingen altijd had ontkend, kondigde vervolgens aan in de Eerste Kamer terug te willen keren, maar met de beslissing van 9 mei was dit voornemen van de baan.

Minister Verdonk ontzegt kamerlid Hirsi Ali Nederlandse nationaliteit

In mei 2006 ontstond in de Nederlandse politiek heftige beroering door de bekendmaking van minister Rita Verdonk van Vreemdelingenzaken en Integratie dat haar partijgenote van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), Ayaan Hirsi Ali, niet over de Nederlandse nationaliteit beschikte. Het ook ver buiten de landsgrenzen bekende Tweede Kamerlid zou bij haar asielaanvraag onjuiste informatie hebben verschaft. Vrijwel alle politieke partijen namen het voor haar op en leverden harde kritiek op de minister.

Verdonk had tot dan toe vooral onder vuur gelegen van de oppositiepartijen in de Kamer inzake het vermeend onzorgvuldig handelen en onjuist voorlichten van het parlement in de kwesties rond Kongolese en Syrische asielzoekers in respectievelijk december 2005 en apri 2006. Deze maal keerden ook de regeringspartijen, inclusief haar eigen VVD, zich tegen de minister. Binnen de partij ontstond grote verdeeldheid, die extra gewicht kreeg doordat Verdonk een zeer kansrijke kandidaat was voor het partijleiderschap. Ook binnen het kabinet werd openlijk geërgerd gereageerd op de houding van de minister.

Uitzending Zembla

Uit een reconstructie van haar vluchtverhaal en gesprekken met familieleden in het televisieprogramma *Zembla* van 11 mei viel af te leiden dat Hirsi Ali bij het verkrijgen van een asielstatus in 1992, uiteindelijk leidend tot haar naturalisatie in 1997, over haar verleden gelogen had. Haar werkelijke naam was Hirsi Magan, terwijl zij de naam van Hirsi Ali had opgegeven. Haar geboortejaar was niet 1967, maar bleek 1969 te zijn. Haar bewering dat ze vanuit Somalia, waar destijds een burgeroorlog woedde, naar een vluchtelingenkamp in Kenia was gevlucht en van daaruit naar Nederland was gekomen, bleek onjuist. Zij kwam direct vanuit Kenia, waar ze van haar 10e tot haar 22e had gewoond en waar haar familie een vluchtelingenstatus had. Anders dan zij had gesteld, had zij nooit een burgeroorlog in Somalia meegemaakt. De redenen voor haar vertrek naar Nederland waren dan ook economisch van aard. Verder werden in het programma twijfels geuit over het waarheidsgehalte van haar bewering dat zij het slachtoffer was van gedwongen uithuwelijking.

Hirsi Ali had enkele maanden eerder contact gezocht met Verdonk naar aanleiding

van het besluit van de minister tot uitzetting van de Kosovaarse scholiere Taida Pasic, een kwestie die veel publiciteit had gekregen. Verdonk liet hierop weten dat zij ook Hirsi Ali zou hebben uitgezet als ze in 1992 al minister was geweest.

De onthullingen in Zembla waren overigens niet echt nieuw te noemen. Hirsi Ali had bij diverse gelegenheden zelf aangegeven dat zij op een onjuist vluchtverhaal was toegelaten. Dat deed ze onder meer in het televisieprogramma *Barend en Van Dorp* (september 2002) en publicaties over haar in weekblad *Vrij Nederland* (oktober 2002) en in het *Algemeen Dagblad* (december 2002) wezen in dezelfde richting. Groot was dan ook de verbazing dat Verdonk alsnog in 2006 een beslissing nam ten aanzien van het Nederlanderschap van Hirsi Ali op basis van gegevens uit de Zembla-uitzending die grotendeels al publiek geheim waren.

'Hirsi Ali is nooit Nederlander geweest'

Het onafhankelijke kamerlid Hilbrand Nawijn vroeg de minister om Hirsi Ali daadwerkelijk het Nederlanderschap te ontnemen, indien zij onwaarheden had verteld. Pikant detail was dat dezelfde Nawijn in 1992 directeur was van de Directie Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie en in die hoedanigheid ambtelijk verantwoordelijk was voor haar toelating in Nederland. Verdonk besloot al op 12 mei, een dag na de uitzending, een onderzoek in te stellen en kwam opvallend snel tot een besluit. Op 15 mei maakte zij bekend dat het onderzoek had uitgewezen dat vanwege het verstrekken van onjuiste persoonsgegevens Ayaan Hirsi Ali 'vooralsnog wordt geacht het Nederlanderschap niet te hebben verkregen'.

Eveneens op 15 mei werd bekend dat Hirsi Ali per 1 september zou gaan werken voor de Amerikaanse neo-conservatieve denktank American Enterprise Institute (AEI) in Washington. Een dag later kondigde zij op een persconferentie aan de Tweede Kamer te zullen verlaten. Die beslissing was niet geheel het gevolg van het besluit rond haar Nederlanderschap. Zij overwoog dit al eerder naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak van 27 april dat zij uiterlijk 27 augustus diende te verhuizen, vanwege klachten van de buren die vreesden voor hun veiligheid. Hirsi Ali werd namelijk al lange tijd zwaar bewaakt na dreigementen uit kringen van radicale moslims, die zich verbolgen toonden over wat zij zagen als haar kruistocht tegen de islam.
Hirsi Ali werd als parlementslid per 1 juni opgevolgd door het Amsterdamse gemeenteraadslid Laetitia Griffith (41), die al eerder (2003-2005) kamerlid was.

Reacties vanuit de VVD

Na afloop van de ministerraad van 12 mei had vice-premier en minister van Financiën namens de VVD, Gerrit Zalm, verklaard dat de onwaarheden die Hirsi Ali had verteld bij de partij al lang bekend waren. Deze vormden echter geen belemmering haar op de kieslijst te zetten, hetgeen voormalig VVD-leider Hans Dijkstal in het televisieprogramma *Buitenhof* van 14 mei deed spreken van een 'geloofwaardigheidsprobleem' van zijn partij.

Bij veel prominente VVD-ers overheerste teleurstelling over en kritiek op de beslissing van Verdonk, maar bij sommigen ook onverbloemde woede. Zo noemde VVD-europarlementariër Jeanine Hennis-Plasschaert het optreden van Verdonk 'walgelijk' en kamerlid Bibi de Vries meende zelfs dat zij, indien Hirsi Ali iets zou overkomen na verlies van haar Nederlandse nationaliteit, 'bloed aan haar handen zou hebben'.

De situatie was extra gecompliceerd doordat Verdonk zich op 4 april kandidaat had gesteld voor het lijsttrekkerschap van de VVD, te samen met kamerlid Jelleke Veenendaal en de door de partijtop gesteunde staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen Mark Rutte. De laatste weigerde de kritiek op Verdonk te gebruiken in de campagne voor het lijsttrekkerschap, omdat hij dat niet zuiver vond. Toch koppelden sommige VVD-prominenten de twee zaken wel aan elkaar. Het meest uitgesproken was Commissaris van de Koningin (CvK) in Friesland en voormalig VVD-leider Ed Nijpels, die Verdonk opriep zich als kandidaat terug te trekken: 'Zij is te beschadigd geraakt door de kwestie van Ayaan Hirsi Ali. (...) Ik acht haar niet in staat om de VVD bij elkaar te houden. (...) Ik ben van een voorstander van Rutte een tegenstander van Verdonk geworden. Ik vind dat ze het niet kan.' Zijn oproep werd ondersteund door Patrick van Schie, directeur van de Teldersstichting, het wetenschappelijk bureau van de VVD. Eurocommissaris Neelie Kroes maakte bekend haar eerdere steun aan Verdonk in te trekken. Burgemeester van Leeuwarden Geert Dales meende dat Verdonk zich niet moest terugtrekken voor het lijsttrekkerschap, maar 'als ze het wordt (...), zullen een hoop mensen weglopen en er zullen mensen bijkomen, van wie je je kunt afvragen of we erop zitten te wachten'. Slechts weinigen, zoals Tweede Kamerlid Charlie Aptroot, bleven openlijk hun steun voor Verdonk uitspreken.

Langdurig en emotioneel kamerdebat

Op 16 mei vond op verzoek van GroenLinks (GL) een spoeddebat plaats in de Tweede Kamer, dat elf uur duurde en waarbij de emoties hoog opliepen. De Kamer wilde van de minister weten hoe haar onderzoek naar het Nederlanderschap van Hirsi Ali was uitgevoerd. Verdonk werd onzorgvuldigheid, starheid en politiek opportunisme verweten. Daarnaast waren er zorgen over de beveiliging van Hirsi Ali, waarover de verantwoordelijke minister van Justitie, Piet Hein Donner, uitsluitsel moest geven. Deze beperkte zich tot deze kwestie en voelde zich niet geroepen het voor zijn collega-minister op te nemen.

Er werden twee moties ingediend en met overweldigende steun aangenomen, waarin minister Verdonk werd aangespoord in de komende zes weken te onderzoeken in hoeverre er ruimte was voor heroverweging van haar besluit. In die tijd zou Hirsi Ali als Nederlandse beschouwd blijven worden. Als het onderzoek zou uitwijzen dat het besluit van de minister terecht was, dan zou Hirsi Ali terugvallen op haar oorspronkelijke vluchtelingenstatus en de mogelijkheid hebben een nieuw naturalisatieverzoek in te dienen.

De juridische ruimte tot heroverweging van het besluit van Verdonk lag in een arrest van de Hoge Raad van november 2005 in een zaak rond een ten onrechte genaturaliseerd Iraaks gezin. Verdonk werd toen in het gelijk gesteld dat de gezinsleden nooit het Nederlanderschap hadden verworven. Zij kon zich dan ook op dit arrest beroepen, zij het dat daarin ook een ontsnappingsclausule was opgenomen middels de formulering 'behoudens bijzondere omstandigheden'. De minister ontkende aanvankelijk dat de wet deze ruime bood, maar toen tijdens het

kamerdebat elke steun van betekenis uitbleef, gaf zij toe dat dit wel zo was. Zij zegde daarop toe uitvoering te zullen geven aan de moties en op 19 mei verklaarde zij tijdens het slotdebat van de lijsttrekkersverkiezingen dat het haar streven was dat Hirsi Ali het Nederlanderschap zou behouden c.q. terugkrijgen.

Het onderzoek van Verdonk en het snelle besluit – zeer ongebruikelijk in naturalisatiekwesties – waren volgens de meeste kamerfracties ingegeven door electorale overwegingen. Zij zou met haar harde opstelling haar imago van strengheid en standvastigheid hebben willen bevestigen en vooral onder de leden die niet tot het partijkader behoorden, steun voor haar kandidatuur hebben willen verwerven. Typerend was het commentaar van de fractievoorzitter van de ChristenUnie (CU), André Rouvoet, die 'zich niet aan de indruk kon onttrekken dat de campagneadvisering het heeft gewonnen van de ambtelijke advisering'.

Kabinet roept Verdonk tot de orde

Ook binnen het kabinet waren grote spanningen ontstaan, die minister Verdonk in een isolement brachten. Op 18 mei moest zij verantwoording afleggen aan premier Balkenende en de vice-premiers Gerrit Zalm en Laurens Jan Brinkhorst over haar interpretatie van de kamermoties, omdat er blijkbaar wantrouwen bleef bestaan over haar bereidheid deze zonder voorwaarden uit te voeren. In de media werd dit geïnterpreteerd als het 'onder curatele stellen' van de minister.
Het belangrijkste verwijt jegens Verdonk betrof haar solistische optreden, omdat zij had gehandeld zonder zelfs de premier daarover in te lichten.

Sfeer van wantrouwen rond lijsttrekkersverkiezingen

Op 18 mei maakte het partijbestuur van de VVD bekend dat leden die al schriftelijk hun voorkeur voor een van de kandidaat-lijsttrekkers hadden uitgesproken, hun stem telefonisch of elektronisch konden veranderen. Het ging op dat moment om ca. 9.000 stemmen. Het campagneteam van Verdonk reageerde hier zeer verbolgen op, omdat immers haar geschonden imago mede de uitslag zou kunnen gaan bepalen.
Vervolgens beschuldigde Verdonk haar tegenkandidaat Rutte van fraude, omdat diens campagneteam de ledenbestanden van zeker drie afdelingen zou hebben opgevraagd. Het team rond Verdonk diende een officiële klacht in bij voormalig parlementariër Jan Kees Wiebenga, die tot taak had toe te zien op een eerlijk verloop van de verkiezingen.

'Meer naturalisaties onderzoeken'

De fractie van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) onthield zich bij de kamermoties van stemming omdat zij een speciale behandeling van kamerleden in kwesties als deze onjuist vond. Andere fracties draaiden de zaak echter om en meenden dat een heronderzoek in de zaak rond Hirsi Ali juist moest leiden tot een heroverweging in vergelijkbare gevallen. Op 24 mei drongen de drie regeringspartijen – naast de VVD het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en Democraten 66 (D66) – tezamen met enkele oppositiepartijen er dan ook bij minister Verdonk op aan opheldering te verschaffen over naturalisaties in de afgelopen jaren waar eveneens sprake was van het verstrekken van onjuiste gegevens. De partijen wilden weten welke criteria er in deze gevallen waren gebruikt bij toewijzing of afwijzing van naturalisatieverzoeken. De fractie van GL sprak daarbij expliciet uit dat vluchtelingen hun nationaliteit dienden te behouden indien zij zonder kwade bedoelingen identiteitsfraude hadden gepleegd.

Mark Rutte wint lijsttrekkersverkiezingen

Op 31 mei 2006 werd tot veler verrassing Mark Rutte gekozen tot lijsttrekker van de VVD bij de voor mei 2007 geplande kamerverkiezingen. Weliswaar kon worden aangenomen dat de opstelling in de kwestie-Hirsi Ali van tegenkandidaat Rita Verdonk haar populariteit binnen de VVD geen goed had gedaan, maar peilingen leken nog altijd in haar voordeel te wijzen.

Van de 39.028 stemgerechtigde VVD-leden brachten er 28.711, ofwel 73,8 procent, hun stem uit. Rutte kreeg 51,5 procent (14.777 stemmen), Verdonk 45,5 procent (13.131 stemmen) en Veenendaal 3,0 procent (803 stemmen).

Rutte zou op korte termijn zijn positie in het kabinet opgeven ten gunste van het fractievoorzitterschap. Dat werd op dat moment bekleed door Willibrord van Beek, die op 9 maart tot tijdelijk fractieleider was gekozen na het aftreden van Jozias van Aartsen volgende op de voor de VVD teleurstellende uitslagen bij de gemeenteraadsverkiezingen van die maand. Van Beek bleef lid van de fractie, omdat Rutte de vrijgekomen plaats kon innemen van Ruud Luchtenveld, die wethouder in Amersfoort was geworden. Voor Rutte's staatssecretariaat moest nog een kandidaat worden aangewezen.

Veel prominente VVD-ers spraken hun voldoening uit over de keuze voor Rutte. Veelal werd benadrukt dat hij samen met Verdonk een goed 'tandem' kon vormen. Daarmee leek men, ondanks de heftige interne partijstrijd, naar buiten toe vooral eenheid te willen uitstralen.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Koningin Beatrix reikt Willemsorde uit aan Poolse veteranen

Op 31 mei 2006 reikte koningin Beatrix in Den Haag de Militaire Willemsorde uit aan de 1ste Zelfstandige Poolse Parachutistenbrigade vanwege haar inzet tijdens de grote geallieerde luchtlandingsoperatie rondom Arnhem in september 1944. Aan de leider van de eenheid, generaal-majoor Stanislaw Sosabowski, werd postuum de Bronzen Leeuw toegekend. Bij de uitreiking waren 64 Poolse veteranen en 22 weduwen van veteranen aanwezig.

Met de toekenning werd een belofte ingelost waarmee toenmalig koningin Wilhelmina al in 1946 had ingestemd. Om onduidelijke redenen werd daar nooit gevolg aan gegeven. Pas na media-aandacht en een klemmend beroep van prins Bernhard in september 2004 – enkele maanden voor zijn dood – werd de kwestie in de Tweede Kamer aan de orde gesteld. Minister Henk Kamp van Defensie kondigde daarop in december 2005 aan dat de onderscheiding voor de Poolse veteranen een feit was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voor het eerst in zes jaar weer begrotingsoverschot

Het ministerie van Financiën meldde op 30 mei 2006 dat Nederland in april een positief

saldo op de begroting had. Het financieel overschot bedroeg 0,4 procent, dat wil zeggen ongeveer 2 miljard euro. Het saldo werd berekend aan de hand van de inkomsten en uitgaven van het rijk, de lagere overheden en de sociale fondsen.
Het was voor het eerst sinds 2000 dat de begroting weer een overschot kende. Het tekort liep na dat jaar snel op en in 2003 was het zelfs hoger dan wat de Europese Unie toestond, namelijk 3 procent van het bbp.

Hoogste groei in vijf jaar

Het begrotingsoverschot werd mogelijk door de toename van de economische groei, die leidde tot hogere belasting- en premieopbrengsten. De groei bedroeg in het eerste kwartaal van 2006 ten opzichte van een jaar eerder 2,9 procent, zo was op 11 mei gebleken uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat was het hoogste percentage in vijf jaar.

De stijging van het bbp kwam vooral voor rekening van de huishoudens (2,9 procent) en de investeringen (3,4 procent). De groei was minder groot dan mogelijk was omdat de overheidsbestedingen nauwelijks waren toegenomen.

GEZONDHEID EN ZORG

Cocaïneverslaving is groeiend probleem

Op 15 mei 2006 kreeg de Tweede Kamer de Nationale Drugs Monitor 2005 aangeboden, waarin het Trimbos-instituut, het landelijk kennisinstituut voor verslavingszorg, vooral een toenemend cocaïneprobleem signaleerde. Het aantal Nederlanders dat zich vanwege problemen met het gebruik bij de verslavingszorg meldde, was tussen 1994 en 2004 verviervoudigd, namelijk van 2.500 naar 10.000. Het gebruik van de drug raakte in het uitgaansleven steeds meer ingeburgerd. Dat gebeurde vooral in Brabant, Flevoland en Oost-Nederland, terwijl in Amsterdam juist sprake was van een afname. Vaak werd cocaïne gebruikt in combinatie met alcohol.

Het aantal gebruikers van cannabis dat hulp zocht verdrievoudigde binnen tien jaar, van 2.000 naar 6.000. Het aantal probleemgebruikers werd door het Trimbos-instituut geschat op tussen de 30.000 en 80.000. In het uitgaanscircuit was xtc onverminderd populair en er deden zich vaker problemen voor door de combinatie met alcohol. Tussen 2003 en 2004 nam het aantal mensen dat bij de verslavingszorg terecht kwam wegens een amfetamineverslaving met 30 procent toe, van 753 naar 954.

Volgens de meest recente cijfers uit 2001 kende Nederland tussen de 24.000 en 46.000 problematische gebruikers van heroïne. Er was echter geen sprake van een toename. De meeste van hen waren ouder en bij de jongere generaties was de drug weinig populair.

Verreweg het grootste verslavingsprobleem deed zich nog altijd voor bij alcohol: in 2004 waren er naar schatting 1,2 miljoen probleemdrinkers. Dat aantal was tussen 1994 en 2004 ongeveer gelijk gebleven. Van hen zochten er 30.000 hulp. Het aantal zware drinkers was het grootst in de leeftijdscategorie tussen 18 en 24 jaar.

JUSTITIE

Topbestuurders Ahold veroordeeld wegens boekhoudfraude

De rechtbank in Amsterdam veroordeelde op 22 mei 2006 drie voormalige topfunctionarissen van vennootschap Koninklijke Ahold wegens boekhoudfraude tot voorwaardelijke gevangenisstraffen en geldboetes. Voormalig president Cees van der Hoeven en ex-financieel directeur Michiel Meurs kregen negen maanden voorwaardelijk en een boete van 225.000 euro. Voor exbestuurder Jan Andreae was dat vier maanden en 120.000 euro. Voormalig commissaris Roland Fahlin werd bij gebrek aan bewijs vrijgesproken.

Volgens de rechtbank hadden de voormalige bestuurders het in hen gestelde vertrouwen in ernstige mate geschonden. Daarbij rekende ze hun zwaar aan dat zij als personen met hoog maatschappelijk aanzien een slecht voorbeeld hadden gegeven. Wel werd erkend dat het hun niet was gegaan om persoonlijk gewin.

De straffen vielen aanzienlijk lager uit dan de onvoorwaardelijke gevangenisstraffen die het Openbaar Ministerie op 4 april had geëist. Op 1 juni kondigde het OM aan in hoger beroep te zullen gaan.

Gevangenisstraf voor hoofdverantwoordelijke voor ongeluk Amercentrale

De rechtbank in Breda veroordeelde op 24 mei 2006 de ontwerper van een ingestorte steiger in de stoomketel van de Amercentrale te Geertruidenberg, de 34-jarige Belg Marc S., tot één jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf wegens dood en zwaar lichamelijk letsel door schuld. Diens werkgever, de Belgische steigerbouwer Albuko, kreeg een boete van 450.000 euro opgelegd. Twee andere betrokkenen bij bouw en onderhoud van de steiger, het Nederlandse bedrijf Herstel en hoofdaannemer CMI, kregen boetes van respectievelijk 300.000 en 100.000 euro.

Bij het ongeluk in de centrale op 28 september 2003 kamen vijf werknemers om het leven en raakten drie anderen gewond. S. had volgens de rechtbank tekenen dat de steiger ernstige tekortkomingen vertoonde genegeerd.

Nederlandse rechter: 'Ex-RAF-lid Knut Folkerts kan alsnog naar gevangenis'

De rechtbank in Den Haag bepaalde op 31 mei 2006 dat het voormalige lid van de extreem-linkse Duitse stadsguerrillabeweging Rote Armee Fraktion (RAF), de Duitser Knut Folkerts, alsnog zijn gevangenisstraf van twintig jaar in Nederland kon ondergaan. Die straf had hij in 1977 gekregen voor de moord op de Utrechtse politieagent Arie Kranenburg, maar zat hij niet uit omdat Nederland hem enkele maanden later uitleverde aan Duitsland. Daar moest hij terechtstaan wegens medeplichtigheid aan moord, waarvoor hij in 1980 levenslang kreeg. In 2000 kwam hij echter vrij.

In augustus 2005 vroeg Nederland aan Duitsland, mede op verzoek van de weduwe van de gedode agent, om zijn uitlevering. Folkerts wilde dit voorkomen, zich daarbij beroepend op een brief van het ministerie van Buitenlandse zaken van 7 november 1980 waaruit zou zijn af te leiden dat hij zijn Nederlandse straf niet meer hoefde te ondergaan.
De rechter wees deze interpretatie af. Of de 54-jarige Folkerts daadwerkelijk gevangen zou worden gezet, was nog niet zeker omdat ook de rechtbank in Hamburg er zich nog over moest uitspreken.

(Vorige berichten pagina 274/3 - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Poetins jaarlijkse toespraak over toestand van Rusland

Demografische crisis

President Vladimir Poetin noemde op 10 mei 2006 in zijn jaarlijkse toespraak tot de Russische bevolking de demografische crisis het grootste probleem voor zijn land. Die crisis werd veroorzaakt door dalende geboortecijfers en stijgende sterftecijfers. Het netto resultaat was volgens Poetin een jaarlijkse bevolkingsafname van 750.000. Hij zei dat er stimulerende maatregelen moesten worden getroffen om 'de geboortecijfers te laten stijgen'. Er moesten programma's komen om moeders, kinderen en gezinnen te ondersteunen.

Economie

De hoop op hervormingen uit de jaren '90 van de twintigste eeuw was volgens de president niet uitgekomen doordat individuele leden van de overheid en het zakenleven zich 'persoonlijk hadden verrijkt op een manier die ongekend was'. Men ging daarbij voorbij aan 'de wet en het gangbare fatsoen'. De bedoeling van het huidige beleid was de baten ervan 'ten goede te laten komen aan de massa's'. Poetin zei verder: 'Wij zijn daarbij op enkele tenen gaan staan en zullen daarmee doorgaan.'
Poetin zei door te gaan met zijn streven de roebel volledig convertibel te maken. Hij wilde alle beperkende maatregelen per 1 juli 2006 opgeheven zien.

Over de Russische industrie en het energiegebruik merkte de president op dat 'de technologische uitrusting die in de Russische industrie werd gebruikt niet een jaar maar tientallen jaren bij de hogere niveaus achterloopt'. De efficiëntie van het energieverbruik was 'vele malen lager dan die van Ruslands directe concurrenten op de wereldmarkt'.

Defensie

Poetin meende dat Rusland de fouten die door de Sovjet-Unie gemaakt waren op het gebied van politiek en defensie diende te vermijden. Zo moest er geen sprake zijn van een opbouw van het militaire vermogen van het land die ten koste zou gaan van 'economische ontwikkeling en welzijn'. Zo'n benadering was volgens hem een 'doodlopende weg'. Als gevolg van de dreiging van het internationale terrorisme stonden ontwapeningskwesties volgens hem niet langer op de internationale agenda. Het was daarom prematuur om te spreken van 'een einde aan de wapenwedloop'.

Wat betreft de militarisering van de ruimte merkte Poetin op dat de garantie ontbrak dat er 'geen wapens, waaronder ook kernwapens, in de ruimte zullen worden gestationeerd'. Hij uitte ook zijn bezorgdheid over 'de mogelijkheid van het gebruik van intercontinentale raketten met niet-nucleaire oorlogskoppen', waarover volgens hem door deskundigen al werd gesproken. De lancering van een dergelijke raket zou volgens Poetin kunnen leiden tot 'een verkeerde reactie door een nucleaire mogendheid, die ook een volledige vergeldingsaanval met strategische kernwapens zou kunnen inhouden'.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty: 'Racisme in Rusland niet meer onder controle'

Amnesty International (AI) stelde op 4 mei 2006 in een rapport dat de Russische overheid te weinig ondernam om het toenemende racisme in het land te bestrijden. Iedereen die etnisch geen Rus was, liep volgens de mensenrechtenorganisatie gevaar, of het nu ging om iemand uit Afrika of uit de Kaukasus.
Ook jonge Tadzjiekse kinderen waren volgens het rapport aangevallen door groepen jongemannen met extreem-rechtse opvattingen. Speciaal de stad Sint-Petersburg was berucht vanwege racistische aanvallen op niet-Russen.

MILITAIRE ZAKEN

Militaire hervormingen aangekondigd

Minister van Defensie Sergej Ivanov kondigde op 24 mei 2006 vergaande militaire hervormingen aan om de strijdkrachten te moderniseren. Het plan was het aantal dienstplichtigen drastisch omlaag te brengen en in de komende vijf jaar honderden generaals en admiraals te ontslaan. Ook zouden ongeveer 30.000 banen bij de ondersteunende diensten verdwijnen. De minister zei dat het de bedoeling was in de toekomst de staf met 300 generaals of admiraals te verminderen.
Ivanov had eerder gezegd dat de hervormingen van de strijdkrachten tien jaar of langer zouden duren. Hij leek nu echter te suggereren dat een en ander eerder voltooid zou zijn.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Spanningen in de Noord-Kaukasus blijven onverminderd hoog

De vice-minister van Binnenlandse zaken van de Zuid-Russische republiek Ingoesjetië, Dzjabrajl Kostojev, kwam op 17 mei 2006 om het leven bij een aanval met een autobom, samen met minstens zes andere personen. Kostojev was op weg naar zijn werk in de hoofdstad Nazran toen de aanslag plaatsvond. Volgens de autoriteiten kon het een zelfmoordaanslag geweest zijn. Kostojev stond aan het hoofd van de politie in Ingoesjetië en had al diverse moordaanslagen overleefd.

Op de dag van de aanslag werd ook de tijdelijk directeur van een gevangenis in een andere Noord-Kaukasische republiek, Karatsjajevo-Tsjerkessië, doodgeschoten.
Op 24 mei berichtte persbureau *Reuters* dat in de voorgaande week in Tsjetsjenië minstens elf Russische soldaten en politiemensen waren gedood bij acties van rebellen. Volgens Russische functionarissen betekende hun toegenomen activiteit dat de rebellen zich klaarmaakten voor nieuwe offensieven in de zomer.

Op 31 mei werden vijf gewapende opstandelingen, een politieman en een omstander bij twee gewapende botsingen, één in Ingoesjetië en de ander in Dagestan, gedood. Beide republieken grensden aan Tsjetsjenië, aan de west-, respectievelijk de oostkant.

Tsjetsjeen veroordeeld wegens 'Beslan' houdt onschuld vol

De enige Tsjetsjeen die terechtstond wegens zijn aandeel in de dramatisch verlopen gijzeling in Beslan in september 2005, Noer-

pasji Koelajev, werd op 26 mei 2006 door een rechtbank in Vladikavkaz tot levenslang veroordeeld. Hij hield vol tijdens de gijzeling niet te hebben geschoten en er tegen zijn wil bij betrokken te zijn geraakt.
Volgens Koelajev verdachten Tsjetsjeense opstandelingen zijn broer ervan voor de Russische veiligheidsdienst te werken. Zij zouden beide broers vlak voor de gijzeling hebben ontvoerd. Zijn broer was op het einde van de gijzeling omgekomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Felle kritiek op Amerikaanse vicepresident

Het Kremlin beschreef op 5 mei 2006 de scherpe veroordeling door de Amerikaanse vice-president Dick Cheney van president Vladimir Poetin als 'volkomen onbegrijpelijk'. Cheney had diezelfde dag in een toespraak in de Litouwse hoofdstad Vilnius kritiek geuit op het steeds meer 'autoritaire' karakter van het presidentschap van Poetin. Hij karakteriseerde de Baltische staten als 'de frontlijn van vrijheid in de wereld' en beschuldigde de Russische regering ervan olie en gas te gebruiken als middel tot intimidatie en chantage van andere staten.

President Poetin zei op 13 mei dat Rusland zijn relaties met het Westen 'langzaam en voorzichtig' zou opbouwen en niet zou 'terugkeren tot de periode van de Koude Oorlog'. Poetin verontschuldigde zich niet voor de door hem gevolgde koers op binnenlands gebied, waar Cheney kritiek op had geuit.

Rusland zet dialoog met Hamas voort

Rusland zal de dialoog voortzetten met de militante Palestijnse beweging Hamas. Dat zei vice-minister van Buitenlandse zaken Alexander Saltanov op 15 mei 2006. Hij drong er echter wel bij Hamas op aan tegemoet te komen aan internationale wensen door het bestaansrecht van de staat Israël te erkennen en geweld af te zweren.

De Russische bereidheid tot dialoog met Hamas week af van de benadering van westerse regeringen, die Hamas zagen als een terroristische organisatie. Rusland had enkele leiders van Hamas in maart ontvangen, nadat de beweging de Palestijnse verkiezingen in januari gewonnen had.

Rusland en EU praten verder over energiebeleid

Rusland en de Europese Unie verklaarden op 25 mei 2006 tijdens een topontmoeting in Sotsji aan de Zwarte Zee ernaar te streven 'misverstanden' over energiebeleid in de toekomst te willen vermijden. Namens de EU waren bondskanselier Wolfgang Schüssel van Oostenrijk – op dat moment EU-voorzitter – en de voorzitter van de Europese Commissie José Manuel Durão Barroso de gesprekspartners van president Vladimir Poetin.
Er was de afgelopen tijd sprake van enige irritatie tussen de EU en Rusland over de wederzijdse relaties op energiegebied. Na de onenigheid over gasleveranties van Rusland aan Oekraïne begin 2006 hadden diverse politici binnen de EU zich openlijk afgevraagd of het geen zaak was naar andere leveranciers van energie dan Rusland te gaan uitzien. Poetin liet weten China niet te beschouwen als een alternatieve klant voor gasleveranties ten koste van de EU.

Eurocommissaris voor Energie Andris Pielbags zei op 30 mei dat de betrekkingen tussen de Unie en Rusland door de top in Sotsji waren verbeterd. Er bleven echter verschillen van inzicht tussen beide partijen. Zo wilde de EU dat Moskou zijn door de staat gecontroleerde pijplijnnetwerk open zou stellen voor onafhankelijke producenten en andere landen. Daar voelde de Russische overheid weinig voor.

Levering luchtverdedigingssystemen aan Iran gaat door

Minister van Defensie Sergej Ivanov liet op 26 mei 2006 weten dat Rusland van plan was een controversiële overeenkomst met Iran voor de levering van luchtverdedigingsraketten na te komen. Ivanov zei dat het contract voor de levering van 30 raketsystemen zou worden nageleefd, tenzij er 'buitengewone omstandigheden' zouden optreden. Hij voegde er aan toe dat de raketten vanwege hun technische eigenschappen niet door terroristische groepen konden worden gebruikt.
De overeenkomst ter waarde van 700 miljoen dollar (ca. 556 miljoen euro) was in 2005 ondertekend. De Verenigde Staten hadden de voorgenomen levering veroordeeld.

(Vorige berichten pagina 280/3 e.v. - 2006)

SPANJE

CATALONIË

Catalaans statuut blijft gemoederen verhitten

Op 10 mei 2006 aanvaardde de Senaat het controversiële statuut over de autonomie van Catalonië met 128 stemmen voor, 125 tegen en 6 onthoudingen. Daarmee werd de weg vrijgemaakt voor het referendum van 18 juli waarin de Catalaanse bevolking zich over het statuut zou uitspreken.
De oppositionele Volkspartij (PP) bleef fel tegen het statuut en noemde het het begin van het einde van Spanje als natie. De conservatieven vielen vooral over het gebruik van de term 'natie' in het statuut. De regering wilde echter op basis van dit statuut soortgelijke regelingen treffen met de andere autonome regio's in Spanje.
Het statuut leidde ook in Catalonië zelf tot grote spanningen. Deze werden veroorzaakt doordat de onafhankelijkheidspartij Republikeins Links van Catalonië (ERC) haar standpunt over het statuut wijzigde. De ERC meende dat het statuut niet ver genoeg ging en riep haar aanhangers daarom op om blanco te stemmen. Op 5 mei veranderde de partij ineens van mening en gaf een negatief stemadvies. Dit was voor de Catalaanse premier Pasqual Maragall aanleiding de ministers van de ERC te ontslaan omdat hij met een eensgezind kabinet naar buiten wilde treden. Hij stelde verder dat het belangrijk was dat Catalonië een stabiele regering zou krijgen en dat daarom nog voor het einde van het jaar vervroegde verkiezingen zouden worden gehouden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanje begint met uitzetten van Senegalezen

Spanje begon op 31 mei 2006 met het uitzetten van illegale immigranten van de Canarische eilanden naar Senegal. In eerste instantie vertrokken er ongeveer 100 migranten, maar het moesten er uiteindelijk 600 en misschien wel 800 worden.
De Canarische eilanden hadden al het hele jaar te maken met een enorme toevloed van illegale migranten vanuit Afrika. Tot dan toe waren er in 2006 al 8.850 migranten in bootjes aan land gekomen, tegen 7.500 in het

hele jaar 2005. Naar schatting zouden ongeveer 1.000 migranten de gevaarlijke zeereis niet hebben overleefd.
Spanje was een diplomatiek offensief in Afrika begonnen met als doel het terugsturen van de immigranten. Hiertoe had Buitenlandse zaken ook gesproken met de Senegaleze president Abdoulaye Wade. Hoewel er op 31 mei nog geen definitief akkoord was bereikt, startte Spanje die dag toch met de repatriëring.
Spanje had tegelijk de hulp ingeroepen van andere lidstaten van de Europese Unie om de illegale immigratie te beteugelen. Ze vroeg hiertoe vijf extra vliegtuigen en vijf extra patrouilleboten. Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Italië, Nederland, Oostenrijk en Portugal zegden hun steun toe.

(Vorige berichten pagina 283/2 e.v. - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

Islamitische radicaal schiet rechter dood

Op 17 mei 2006 schoot een man, die zich een soldaat van Allah noemde, een rechter dood en verwondde vier anderen. Hij werd direct gearresteerd, net als drie vermeende medeplichtigen. De moord was waarschijnlijk ingegeven door de beslissing van de rechtbank om het verbod te handhaven op het dragen van hoofddoekjes op universiteiten en in overheidsgebouwen.
Premier Recep Tayyip Erdogan veroordeelde de moord direct, hoewel zijn Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) tegen het verbod was. De partij had namelijk islamitische wortels.
Op 18 mei gingen tienduizenden mensen de straat op om te demonstreren voor een strikte scheiding van kerk en staat. Ministers van de AKP die meededen aan de demonstratie werden uitgejouwd.
Op 19 mei riep generaal Hilmi Ozkok de bevolking op het protest voort te zetten: 'Het mag geen reactie van één dag zijn, geen eenmalig evenement. Het moet permanent zijn.' Het leger zag zich in Turkije als de hoeder van het secularisme. Zo dwong het in 1997 de toenmalige islamitische regering tot aftreden. Sindsdien was de invloed van militairen op het politieke leven afgenomen, mede door het afschaffen van de Nationale Veiligheidsraad.
Premier Erdogan suggereerde op 19 mei dat er sprake was van een samenzwering tegen zijn regering, waarbij oppositieleider Deniz Baykal betrokken zou zijn. De moord zou zijn regering tot aftreden hebben moeten dwingen. Erdogan maakte op 24 mei duidelijk dat hij niet zou aftreden en dat er eenmin vervroegde verkiezingen zouden komen. 'We werken voor de vrede en veiligheid van iedereen, niet alleen van de mensen die op ons hebben gestemd', zei hij. Hij bleef echter wel vasthouden aan zijn samenzweringstheorie, maar sprak ditmaal over een provocatie van onbekende krachten.
De economische markt reageerde negatief op de ontwikkelingen. Investeerders lieten het afweten en de lira bereikte haar laagste punt sinds jaren tegenover de dollar. Dit noopte Erdogan ertoe te verzekeren dat hij de economische hervormingen onverdroten zou voortzetten en geen onnodige uitgaven zou doen of de belastingen zou verlagen om stemmen te winnen.

KOERDISCHE KWESTIE

Premier Erdogan bezoekt Turks-Koerdistan

Premier Recep Tayyip Erdogan bracht op 7 mei 2006 een bezoek aan het zuidoosten van Turkije, waar voornamelijk Koerden woonden. Hij sprak in Diyarbakir voor leden van zijn Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP). Erdogan stelde dat Turkije voortvarend de problemen in het zuidoosten zou aanpakken: 'We maken zoveel mogelijk haast om de fouten uit het verleden goed te maken. Als we niet samen winnen, zijn we gedoemd om samen te verliezen.'
Het bezoek kwam op het moment dat de gewelddadigheden in het zuidoosten weer oplaaiden. Zo vonden er geregeld confrontaties plaats tussen het leger en strijders van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Nog een week voor het bezoek werd er een aanslag gepleegd op een bus met kinderen van militairen, waarbij zeventien gewonden vielen. Ook werd Turks-Koerdistan de weken voor het bezoek geteisterd door gewelddadige protesten.
Op 30 mei kwamen twee soldaten en drie dorpswachters om het leven na gevechten met PKK-strijders in Sirnak.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechter verwerpt beroep tegen artikel 300

Een Turkse rechtbank verwierp op 1 mei 2006 het beroep dat de journalist Hrant Dink had ingesteld tegen zijn veroordeling wegens het beledigen van de Turkse identiteit. Dink was in oktober 2005 de eerste die op grond van het omstreden artikel 300 van de nieuwe strafwet werd veroordeeld. De Armeen had een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden gekregen omdat hij een artikel had geschreven over de vermeende massamoord op Armeniërs rond de Eerste Wereldoorlog.
Het vonnis was verrassend omdat de aanklager eind februari 2006 nog stelde dat Dinks woorden op zich niet beledigend waren, maar de rechtbank wees dit af. De zaak zou nu teruggaan naar een lokale rechtbank.
De Europese Unie, die met Turkije onderhandelde over mogelijke toetreding, volgde de processen op grond van artikel 300 nauwlettend. De EU vreesde dat dit artikel op gespannen voet stond met de vrijheid van meningsuiting.

Rechtbank verwerpt aanklacht wegens haatzaaien

Het persbureau *Anatolia* maakte op 10 mei 2006 bekend dat een rechtbank een aanklacht wegens haatzaaien tegen twee hoogleraren had verworpen. Dit omdat het ministerie van Justitie niet de benodigde toestemming had gegeven om het proces voort te zetten.
De twee, Ibrahim Kaboglu en Baskin Oran, waren lid van de overheidscommissie voor mensenrechten en hadden in 2004 een rapport uitgebracht over de culturele rechten van minderheden. In dat rapport pleitten ze voor meer rechten voor de Koerden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije voert besprekingen met Armenië

Het ministerie van Buitenlandse zaken bevestigde op 31 mei 2006 dat Turkije besprekingen voerde met Armenië over de normalisering van de betrekkingen tussen beide landen. De diplomatieke banden waren verbroken nadat Armenië in 1993 in oorlog

kwam met Azerbeidzjan, een bondgenoot van Turkije.
Buitenlandse zaken vertelde dat er al drie overlegrondes waren geweest en dat er nog een vierde zou volgen. Turkije stelde normale betrekkingen met Armenië te willen onderhouden, maar dat dat land dan wel meer flexibiliteit moest tonen.

(Vorige berichten pagina 286/1 e.v. - 2006)

COSTA RICA

BINNENLAND

CAFTA verdeelt kiezers in Costa Rica

Aartsbisschop adviseert niet op Arias te stemmen

Costa Rica ging op 5 februari 2006 naar de stembus om een nieuwe president en een nieuw parlement te kiezen. De belangrijkste kandidaten om staatshoofd te worden waren de centrumpoliticus Óscar Arias, die kandidaat stond voor de Nationale Vrijheidspartij (PLN), en Ottón Solís, de linkse vertegenwoordiger van de Burgers Actie Partij (PAC). De strijd spitste zich toe op thema's als de bestrijding van de corruptie en de aanpak van de economie. Opmerkelijk was dat de invloedrijke aartsbisschop van San José, Hugo Barrantes, het advies gaf niet op Arias te stemmen. Onder zijn presidentschap zou de armoede in het land niet afnemen, voorspelde hij.

Moeizame overwinning Nobelprijswinnaar

Pas op 7 maart werd bekend dat Arias, de winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede in 1987, de meeste stemmen had gekregen. Met minder dan 20.000 stemmen verschil had hij Ottón Solís verslagen, zo bleek na een hertelling.
Waarnemers waren het erover eens dat de natie sterk verdeeld was over het vrijhandelsverdrag (CAFTA, later DR-CAFTA genoemd) met de VS dat door het parlement van Costa Rica nog niet was goedgekeurd. Arias verzekerde dat het spoedig zou worden ondertekend, terwijl Solís wilde dat het akkoord zou worden aangepast. Vermoed werd dat veel stemmers om die reden op het laatste moment de voorkeur hadden gegeven aan Solís.

Aanklachten over verloop verkiezingen

De uitslag liet mede lang op zich wachten omdat er nog nooit in de geschiedenis van Costa Rica zoveel aanklachten over het verloop van de verkiezingen waren ingediend. Stembussen zouden onbeheerd zijn achtergelaten, burgers waren ervan weerhouden hun stem uit te brengen en de telling was onzorgvuldig geweest – aldus luidde de aantijgingen van de oppositie en van individuele burgers.
Een rechter van het Hoge Verkiezingstribunaal (TSE), Luis Antonio Sobrado, reageerde met de opmerking dat de klachten allemaal zouden worden onderzocht. Hij gaf toe dat sommige zaken fout waren gegaan, maar 'een perfect systeem' bestond volgens hem niet.

Uitslag presidentsverkiezingen Costa Rica
(5 februari 2006) opkomst: 65,4 procent

kandidaat	percentage
Óscar Arias Sánchez (PLN)	40,9
Ottón Solís (PAC)	39,8
Otto Guevara (PML)	8,5
Ricardo Toledo (PUSC)	3,6
Antonio Álvarez Desanti (PUC)	2,4
José Manuel Echandi Meza (PUN)	1,6
Juan José Vargas Fallas (PPP)	1,1
overige kandidaten	2,1

Uitslag parlementsverkiezingen Costa Rica
(5 februari 2006) opkomst: 65,2 procent

partij	percentage	zetels
Nationale Vrijheidspartij (PLN)	36,5	25
Burgers Actie Partij (PAC)	25,3	17
Partij van de Libertaire Beweging (PML)	9,2	6
Sociaal Christelijke Eenheidspartij (PUSC)	7,8	5
Costaricaanse Vernieuwingspartij (PRC)	3,5	-
Nationale Eenheidspartij (PUN)	2,5	1
Eenheidspartij voor Verandering (PUC)	2,4	-
Vaderland Eerst Partij (PPP)	1,6	-
Nationale Reddingspartij (PRN)	2,0	1
Partij Toegankelijkheid Zonder Uitsluiting (PASE)	1,6	1
Breed Front (FA)	1,1	1
overige partijen	6,5	-

Inauguratie van Arias

De man die van 1986 tot 1990 ook president was van Costa Rica, Óscar Arias, werd op 8 mei in de hoofdstad San José beëdigd. Hij werd daarmee de opvolger van Abel Pacheco. Het vrijhandelsverdrag met de VS zou spoedig door het parlement goedgekeurd worden, verzekerde de nieuwe president bij de ceremoniële plechtigheid, want het land kon zich niet permitteren 'een luchtspiegeling van unanimiteit na te jagen'. De 65-jarige Arias liet verder weten teleurgesteld te zijn dat de president van Venezuela niet aanwezig was bij zijn inauguratie. Met Hugo Chávez wilde hij graag besprekingen voeren over economische kwesties.

Samenstelling regering Costa Rica
(8 mei 2006)

President
Óscar ARIAS SÁNCHEZ

Eerste vice-president, tevens minister van Justitie
Laura CHINCHILLA

Tweede vice-president, tevens minister van Planning
Kevin CASAS Zamora

Ministers:
Arbeid
Francisco MORALES
Buitenlandse handel
Marco Vinicio RUIZ
Buitenlandse zaken
Bruna STAGNO
Cultuur
María Elena CARBALLO
Financiën
Guillermo ZÚÑIGA
Gezondheidszorg
María Luisa ÄVILA
Huisvesting en Armoede
Fernando ZUMBADO
Kabinetschef
Rodrigo ARIAS
Openbaar onderwijs
Leonardo GARNIER
Openbare veiligheid
Fernando BERROCAL
Productie
Alfredo VOLIO
Publieke werken en Transport
Karla GONZÁLES
Milieu en Energie
Roberto DOBLES
Toerisme
Carlos Ricardo BENAVIDES
Wetenschap en Technologie
Eugenia FLORES

De regering van Arias was een mix van ervaring en jong enthousiasme. Francisco Morales (Arbeid) was met 65 jaar het oudste kabinetslid, terwijl de 36-jarige Bruna Stagno (Buitenlandse zaken), de bijna 37-jarige

Costa Rica

Carlos Benavides (Toerisme) en de 38-jarige Kevin Casas (Planning) de jongere garde vertegenwoordigden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kloof tussen arm en rijk in Costa Rica wordt groter

Onderzoek van het Nationale Instituut voor Statistiek en Volkstelling (INEC) van Costa Rica, dat rond 7 april 2006 werd gepubliceerd, wees uit dat de kloof tussen arme en rijke Costaricanen de laatste jaren was gegroeid. Terwijl het inkomen van de rijkste 20 procent van de bevolking in de periode 1998-2004 gemiddeld bijna was verdubbeld, waren de arme burgers in hetzelfde tijdsbestek er slechts een paar duizend colón (omgerekend een paar euro) op vooruitgegaan.
Positieve ontwikkelingen waren het toegenomen aantal studerenden en de stijging van het aantal huishoudens met elektriciteit en een koelkast.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toenemende diversiteit bij export van Costa Rica

Costa Rica's onderminister van Buitenlandse handel Doris Osterlof vertelde op een persconferentie op 19 januari 2006 in San José dat de export van het land in 2005 met 11,5 procent was gegroeid ten opzichte van het jaar daarvoor. De Verenigde Staten waren topafnemer en hadden voor bijna 3 miljard dollar (bijna 2,4 miljard euro) producten gekocht, maar de export naar China en Nederland nam ook toe, verzekerde Osterlof. Het Midden-Amerikaanse land verkocht naast de traditionele exportproducten koffie en bananen in toenemende mate andere artikelen. Zij noemde in dat verband mango's en cassave, maar ook rubberbanden en aluminiumplaten

Subsidie van IDB voor Midden-Amerika

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) liet op 1 maart 2006 weten dat Midden-Amerika een bedrag van 1,5 miljoen dollar (ca. 1,2 miljoen euro) zou krijgen voor het verrichten van studies in de energiesector. Het project, tot stand gekomen op verzoek van Belize, Colombia, Costa Rica, de Dominicaanse Republiek, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua en Panama, zou zich richten op de technische en financiële haalbaarheid van het plan een nieuwe olieraffinaderij in de regio te bouwen. De subsidie was tevens bestemd voor een studie naar de integratie van de markten voor fossiele brandstoffen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

BUITENLANDSE ZAKEN

Protesten tegen nieuwe immigratiewetgeving

De Coalition for Latin American Immigrant Rights (CLAIR) hield op 18 januari 2006 een persconferentie voor de Costaricaanse ambassade in Washington DC waar de nieuwe immigratiewetgeving van Costa Rica werd bekritiseerd. De 'Algemene Immigratiewet' voorzag in de oprichting van de zogenaamde immigratiepolitie, maakte het geven van werk of een huis aan een illegaal strafbaar en voorzag in de deportatie van immigranten zonder dat zij zich juridisch konden verweren.
De organisatoren van de bijeenkomst maakten duidelijk dat tienduizenden Nicaraguanen die in Costa Rica woonden en werkten, het slachtoffer dreigden te worden van de nieuwe wet.

(Vorige berichten pagina 29/1 - 2006)

EL SALVADOR

El Salvador

BINNENLAND

ARENA wint parlementsverkiezingen

Aanhangers FMLN aangevallen

De burgemeester van de Salvadoraanse plaats Apopa, Luz Estrella Rodríguez, vertelde persbureau *EFE* op 28 januari 2006 dat een ARENA-brigade met de naam 'Vrijheid en D'Aubuisson' een karavaan van haar partij, het FMLN, had aangevallen. Er vielen tenminste 15 gewonden bij de confrontatie die zich afspeelde in een buitenwijk van de hoofdstad San Salvador. De lokale kandidaat van de ARENA, Romero González, ontkende de beschuldigingen. Hij beweerde dat de linkse activisten zijn partijgenoten, die posters aan het plakken waren, hadden aangevallen.

Arena levert grootste aantal volksvertegenwoordigers

In tegenstelling tot drie jaar eerder toen het linkse FMLN 31 zetels behaalde en de rechtse ARENA 27, werd laatstgenoemde op 12 maart de grootste partij in het parlement met 34 afgevaardigden. Het FMLN, dat hoopte op de linkse golf die Latijns-Amerika gedeeltelijk overspoelde te kunnen meevaren, bleef steken op 32 zetels. ARENA oefende sinds 1992, toen de vredesakkoorden werden getekend, zonder onderbreking de macht uit in El Salvador.

Linkse kandidaat wint in san salvador

De verwachting dat Violeta Menjivar (FMLN) in San Salvador een gemakkelijke overwinning op haar rivaal Rodrigo Samayoa (ARENA) zou behalen, bleek onjuist. Toen de Hoge Electorale Raad op 15 maart in de hoofdstad een zitting wijdde aan 83 door ARENA betwiste stemmen op een moment dat de FMLN-kandidaat met klein verschil leek te hebben gewonnen, braken er rellen uit. De aanhangers van het FMLN vreesden dat de telling zou worden gemanipuleerd, waarna bij een confrontatie met de politie zeker zeven gewonden vielen. De Hoge Electorale Raad bevestigde de volgende dag de overwinning van Menjivar.

Uitslag parlementsverkiezingen El Salvador
(12 maart 2006) opkomst: 41,4 procent

partij	percentage	zetels
Nationalistische Republikeinse Alliantie (ARENA)	39,4	34
Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding (FMLN)	39,7	32
Partij van de Nationale Verzoening (PCN)	11,0	10
Christen-Democratische Partij (PDC)	6,8	6
Democratische Verandering (CD)	3,1	2

Massale aanwezigheid bij begrafenis Schafik Handal

Een menigte van naar schatting honderdduizend mensen bracht op 29 januari 2006 in El Salvador Schafik Jorge Handal naar zijn laatste rustplaats. De 75-jarige leider van het Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding (FMLN) was, op de terugreis na de inauguratie van Evo Morales in Bolivia bijgewoond te hebben, getroffen

door een hartaanval. Hij leidde in 1992 de delegatie van het linkse FMLN bij de vredesbesprekingen die een eind maakten aan de burgeroorlog en werd beschouwd als een legendarische figuur.
Handal werd begraven op het 'Cementerio de los Ilustres' in San Salvador waar ook de stoffelijke resten van Agustín Farabundo Martí lagen.

Leden Mara Salvatrucha roepen op repressie te beëindigen

De door velen als crimineel beschouwde straatbende Mara Salvatrucha kwam op 9 februari 2006 opmerkelijk in het nieuws: drie leden van de organisatie eisten dat de regering van El Salvador de repressie tegen hen zou stopzetten. President Tony Saca had het strenge beleid in 2004, een paar maanden na zijn aantreden, geïntroduceerd. De bendeleden eisten tevens dat de mensenrechten van hun kameraden in de gevangenis zouden worden gerespecteerd. Zij zeiden verder bereid te zijn met de rivalen van Mara 18, die de maand ervoor zes mensen op een voetbalveld met veel machtsvertoon hadden vermoord, een wapenstilstand te sluiten.

'Criminele epidemie' in El Salvador

Cijfers van de Salvadoraanse overheid wezen op 14 februari uit dat er in het Midden-Amerikaanse land het jaar daarvoor 3.812 moorden waren gepleegd – het hoogste cijfer in zeven jaar. Bijna 80 procent van de geweldsdelicten was gepleegd met een vuurwapen, aldus het Instituto de Medicina Legal (IML).
De meeste doden waren veroorzaakt door straatbendes. 'We hebben te maken met een criminele epidemie', vertelde directeur Mario Hernández van het IML. 'Het is werkelijk zorgwekkend als je te maken hebt met een gemiddelde van 8, 10 of zelfs 12 moorden per dag.'

El Salvador wil alliantie met de VS tegen straatbendes

Op dezelfde dag dat de cijfers van het IML bekend werden, vroeg de Salvadoraanse regering aan de Verenigde Staten een alliantie met het land te vormen tegen de Maras. Minister van Binnenlandse zaken René Figueroa wees op thema's als drugshandel en terrorisme waar die samenwerking ook bestond, en benadrukte dat veel bendeleden terugreisden naar de VS. In 2005 waren er rond de 1.900 Salvadoranen met criminele antecedenten door de Amerikanen teruggestuurd naar hun land. Velen zagen dat als hoofdreden dat het geweld van de bendes bleef toenemen.

Bendes door VS gezien als regionale bedreiging

Bij een topconferentie in San Salvador over de straatbendes op 7 april 2006 vertelde Alice Fisher, een Amerikaanse topambtenaar van het ministerie van justitie, deze te beschouwen als een bedreiging voor de veiligheid in de regio.
Op de bijeenkomst waren vertegenwoordigers uit de landen van de Midden-Amerikaanse regio aanwezig. Fisher riep de regeringen op de bendes te ontmantelen, maar benadrukte dat het niet genoeg was bendeleden in de gevangenis te zetten. Aandacht voor preventie en het hanteren van opvoedkundige methodes waren volgens haar eveneens noodzakelijk.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen straffere wetgeving gekopieerde artikelen

Honderden straatventers blokkeerden op 4 januari 2006 in de hoofdstad San Salvador een belangrijke straat om de regering tot onderhandelingen te dwingen. Het parlement had op 15 december de Wet op het Intellectuele Eigendom gewijzigd waardoor de verkoop van nagemaakte artikelen strafbaar werd.
Dit betekende bijvoorbeeld dat gekopieerde cd's en dvd's niet meer verkocht mochten worden. El Salvador had zich verplicht veranderingen in de wet door te voeren na ratificatie van het DR-CAFTA-verdrag met de VS. De voorzitter van de Associatie van Ambulante Verkopers, Pedro Julio Hernández, verzekerde dat er meer acties zouden volgen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

El Salvador ontvangt twee nieuwe kredieten

Ter bevordering van de samenwerking in een aantal gemeenten van El Salvador tussen de publieke en private partners stelde de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) op 13 februari 2006 een bedrag beschikbaar van 360 duizend dollar (ca. 295 duizend euro). De bank hoopte op deze wijze een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de locale economieën. In december 2005 ontving het Midden-Amerikaanse land van de Wereldbank een lening van 100 miljoen dollar om de macro-economische stabiliteit te vergroten en een impuls te geven aan de economische groei. De armoede in het land moest als gevolg daarvan verminderen.

Delegatie van het IMF bezoekt El Salvador

In een persverklaring van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 22 mei 2006 werd gemeld dat het bbp in El Salvador het jaar daarvoor met bijna drie procent was gegroeid. De inflatie was over het gehele jaar matig na eerder gestegen te zijn als gevolg van orkaan Stan en de hoge olieprijs op de wereldmarkt. Met instemming constateerde de missie dat het solide macro-economische beleid van de regering zich concentreerde op enerzijds het bevorderen van de economische groei, anderzijds het verminderen van de armoede. De werkgroep adviseerde vooral de belastinginning te verbeteren en 'informele activiteiten' belastingplichtig te maken.

JUSTITIE

Oud-generaals moeten slachtoffers schadevergoeding betalen

Een rechtbank in Washington D.C. bepaalde op 8 januari 2006 dat José Guillermo García en Eugenio Vides Casanova wel degelijk een schadevergoeding van ruim 54 miljoen dollar (bijna 45 miljoen euro) aan drie slachtoffers van martelingen dienden te betalen.

Het Hof van Beroep in Atlanta (Georgia) had in februari 2005 het vonnis uit 2002 vernietigd omdat de aanklachten te laat zouden zijn ingediend, maar de rechtbank in de Amerikaanse hoofdstad wees op 'bijzondere omstandigheden' en noemde het oorspronkelijke oordeel rechtsgeldig. De oud-generaals woonden sinds 1989 in de VS terwijl de aanklachten waren ingediend in 1999 – precies binnen de tijdslimiet van tien jaar.

El Salvador

Vroeger parlementslid veroordeeld tot 29 jaar gevangenisstraf

William Eliú Martínez, ex-parlementslid in El Salvador voor de Nationale Actie Partij (PAN), werd op 18 januari 2006 in de VS veroordeeld tot 29 jaar celstraf. Hij was in november 2003 gearresteerd op beschuldiging 36 ton cocaïne te hebben verhandeld. Uit documenten was gebleken dat hij voor een drugsorganisatie boten had aangeschaft, verblijfplaatsen had geregeld en medewerkers had gerekruteerd om cocaïne vanuit El Salvador naar de VS te smokkelen.

NATUUR EN MILIEU

Tropische 'koffiebossen' in El Salvador bedreigd

Wetenschappers maakten op 16 mei 2006 bekend dat in El Salvador in de periode 2001-2004 rond 21.000 ha. bij grote boerderijen gelegen 'koffiebossen', waar de bonen groeiden onder een beschermd dak van tropische bomen, waren verdwenen. De oorzaken waren de langdurige periode dat de koffie slechts voor een lage prijs verkocht kon worden waardoor vele producenten gestopt waren met de verbouw, en de oprukkende urbanisatie. In de jaren negentig waren de koffieplantages al met 13 procent ingekrompen. Ze vormden een natuurlijke leefomgeving voor veel trekvogels uit de regio.

BUITENLANDSE ZAKEN

Officiële demarcatie van grens tussen El Salvador en Honduras

De staatshoofden van El Salvador en Honduras, respectievelijk Tony Saca en Manuel Zelaya, woonden op 18 april 2006 de demarcatie bij van de grenslijn tussen beide landen. In 1969 had een grensgeschil geleid tot de zogenaamde 'voetbaloorlog', waarna de kwestie in een later stadium werd voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. De uitspraak van dat hof eind 2003 werd door beide landen aanvaard. President Zelaya merkte bij de ceremoniële plechtigheid op dat 'grenzen er niet zijn, zoals sommigen zeggen, om ons te verdelen, maar om ruimtes te delen en wilsuitingen te verenigen'. Zijn land had 69 procent van het betwiste gebied gekregen, El Salvador de resterende 31 procent.

(Vorige berichten pagina 30/1 - 2006)

Guatemala

GUATEMALA

BINNENLAND

Guatemalteken willen referendum over aanblijven president Berger

De verkiezingsbelofte van president Óscar Berger van Guatemala om halverwege zijn ambtstermijn een referendum te organiseren over zijn functioneren, leidde op 13 januari 2006 tot protesten van vakbonden en basisbewegingen. De overkoepelende organisatie Unidad de Acción Sindical y Popular (UASP) organiseerde een mars waar rond de 40.000 mensen aan deelnamen. Het hoofd van de UASP, Luis Mazariegos, vertelde dat Berger de morele plicht had zijn verkiezingsbelofte na te komen, ook al bevatte de grondwet geen bepaling dat de president met een referendum uit zijn ambt kon worden gezet.

Politie betrokken bij moord op bendeleden

Nadat ombudsman Sergio Morales van Guatemala op 13 februari 2006 de regering had opgeroepen een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de dood van straatbendeleden, gaf Frank La Rue, die verantwoordelijk was voor de Presidentiële Commissie voor de Mensenrechten (Copredeh), een dag later toe dat politiebeambten een rol speelden bij de moorden.
La Rue onderscheidde drie dadergroepen: 1) familieleden en kennissen van slachtoffers; 2) bendeleden die conflicten uitvochten met rivalen; en 3) individuele politiebeambten die over de schreef gingen. Steeds vaker werden er in Guatemala lichamen van bendeleden gevonden, die met handen en voeten gebonden, sporen van marteling vertoonden.

Ex-militairen ingezet bij bestrijding 'maras'

Meer dan 2000 ex-soldaten begonnen begin april met het assisteren van de politie in enkele gevaarlijke wijken van Guatemala-Stad. In 1996 was het politiekorps juist opgezet om de ordetaken van de militairen, na beëindiging van de burgeroorlog, over te nemen. President Berger meende echter dat er sprake was van een noodsituatie in het land.
Het hulpprogramma van de ex-militairen zou tien maanden gaan duren. Na die periode werd bekeken of zij hun taken moesten voortzetten, of dat individuele leden aan het politiekorps zouden worden toegevoegd.

Bendeleden vallen 'gewone' criminelen in gevangenis aan

Minstens zes gedetineerden verloren het leven bij een opstand in de Mazatenango gevangenis, 100 km ten westen van Guatemala-Stad.
Naar verluidt vielen leden van Mara Salvatrucha met naar binnen gesmokkelde vuurwapens andere gevangenen aan. Een paar uur eerder was volgens de Mensenrechtencommissie van Guatemala (CDHG) in het 'Pavoncito' detentiecentrum door een gevangene een granaat tot ontploffing gebracht en een bewaker gegijzeld. Verschillende jongeren raakten gewond, maar na onderhandelingen werd de gijzelaar vrijgelaten.
Waarnemers noemden de aanwezigheid van wapens in de cellenblokken het bewijs van de corruptie binnen het gevangenissysteem.

Parlementslid van de oppositie in Guatemala vermoord

Mario Pivaral van de Nationale Eenheid van de Hoop (UNE) werd op 6 april 2006 bij het verlaten van het hoofdkwartier van zijn partij in Guatemala-Stad doodgeschoten. Zijn moordenaars bedienden zich van een bekende tactiek: ze kwamen aangereden met een motor, vuurden de fatale schoten af, en sloegen vervolgens op de vlucht. Veel partijleden twijfelden er niet aan dat de moord politiek gemotiveerd was.
Pivaral was behalve politicus ook medicus en een bekende salsazanger.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Geldzendingen van landgenoten blijven stijgen

Guatemala, Honduras en El Salvador ontvingen in 2005 in totaal ruim 7,2 miljard dollar (bijna 6 miljard euro) van in het buitenland werkende landgenoten, aldus een rapport van de Banco de Guatemala van 24 januari 2006. Het eerstgenoemde land ontving daarvan bijna 3 miljard dollar, El Sal-

vador 2,8 miljard – ongeveer 17 procent van het bbp van het land – en Honduras bijna 1,4 miljard. Er leefden naar schatting 1,2 miljoen Guatemalteken in de VS (waarvan 60 procent illegaal), 2,4 miljoen Salvadoranen en ruim 930 duizend Hondurezen. Costa Rica, Panama en Nicaragua ontvingen geen grote sommen geld van geëmigreerde landgenoten.

Directeur IMF looft economische stabiliteit Guatemala

Rodrigo de Rato, de directeur van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), bezocht op 28 februari Guatemala waar hij onder meer sprak met president Óscar Berger en minister van Financiën María Antonieta de Bonilla. Hij prees de vooruitgang die gemaakt was om macro-economische stabiliteit in het land te creëren en loofde het gedisciplineerde fiscale en monetaire beleid. Dit was volgens hem de reden dat de economie in 2005 succesvol bleef ondanks de hoge olieprijs en de verwoestingen van de tropische storm Stan.

Een groeicijfer noemde De Rato niet, maar de Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC) beweerde in december 2005 dat het bbp van Guatemala dat jaar met 3,2 procent was gestegen.

Wereldbank verstrekt twee leningen

Op 19 januari 2006 werd bekend dat de Wereldbank aan Guatemala een lening van 49 miljoen dollar (ruim 40 miljoen euro) had gegeven om de gezondheidssituatie van moeders en pasgeboren baby's te verbeteren en de ondervoeding van kinderen onder de twee jaar te bestrijden. De doelgroep van het project bestond uit arme indiaanse vrouwen en kinderen die vooral in de bergen woonden.
Als bijdrage aan de inkomens van de 'indígenas' in de rurale gebieden gaf de Wereldbank op 30 maart een krediet van 30 miljoen dollar. De bedoeling was dat de ongelijkheid ermee bestreden zou worden.

Hulp voor Guatemala van IDB

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingbank (IDB) keurde op 10 mei 2006 een lening aan Guatemala goed van 50 miljoen dollar (ruim 39 miljoen euro) voor de bestrijding van de armoede in de landelijke gebieden. Deze moest met name de toegankelijkheid van het onderwijs en de medische zorg vergroten. Zes dagen daarvoor had dezelfde bank een krediet van 29 miljoen dollar verstrekt om huiselijk geweld te bestrijden en jonge wetsovertreders te helpen met een sociaal rehabilitatieprogramma. De IDB had eerder op 9 februari een subsidie van 910.000 dollar gegeven voor de aanleg van irrigatiewerken voor kleine boeren, na op 21 december 2005 een schenking van bijna 1.158.000 dollar te hebben gedaan ter bevordering van het cultureel toerisme in de Maya-gemeenschappen.

JUSTITIE

Internationaal arrestatiebevel tegen Portillo ingetrokken

Het Hof van Appèl dat zich boog over het eerder uitgevaardigde internationale arrestatiebevel tegen Guatemala's oud-president Alfonso Portillo kwam op 12 januari 2006 tot de conclusie dat dit ingetrokken diende te worden. De officieren van justitie die belast waren met de strijd tegen corruptie hadden volgens de rechtbank 'procedurele fouten' gemaakt. Portillo regeerde Guatemala in de periode 2000-2004, waarna hij zich in Mexico vestigde. Hij zou verantwoordelijk zijn voor de verdwijning bij het ministerie van Defensie van omgerekend 12,7 miljoen euro.

Ríos Monnt op voorspraak officier vrijgesproken

Rechter Víctor Herrera besloot op 30 januari 2006 de zaak tegen de vroegere dictator Efraín Ríos Montt stop te zetten. Officier van Justitie Elizabeth Gudiel had een week eerder laten weten te weinig bewijs te hebben om Ríos Montt veroordeeld te krijgen voor de dood van de journalist Héctor Ramírez, die in 2003 overleed bij schermutselingen met aanhangers van de oud-generaal. De zoon van Ramírez reageerde met de aankondiging in hoger beroep te zullen gaan, al bekende hij alle geloof in justitie verloren te hebben.
Oud-minister van Binnenlandse zaken José Adolfo Reyes kreeg wegens ambtsverzuim wel twee jaar gevangenisstraf, zij het met de mogelijkheid deze af te kopen voor 25 quetzal (ca. 2,72 euro) per dag. Voor 14 anderen die 18 maanden kregen, gold dezelfde regeling.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vrouwen ontstemd over presidentieel veto om wet tegen te gaan

Een door de rooms-katholieke kerk afgewezen wet die de familieplanning in Guatemala diende te bevorderen, werd door president Berger met een veto tegengehouden.

Voor vrouwenorganisaties was dat op 17 januari 2006 reden het parlement te verzoeken de nieuwe regelgeving, die beoogde de seksuele voorlichting in het land uit te breiden en contraceptieve middelen beschikbaar te stellen, te blijven steunen. Tijdens een demonstratie bij het Congres deelden de activisten condooms uit aan voorbijgangers.

Families van omgekomen VN-soldaten krijgen schadevergoeding

De dood van acht Guatemalteekse militairen die deel uitmaakten van een VN-vredesmissie in Congo, riep op 26 januari 2006 veel vragen op. De militaire autoriteiten meldden dat de families van de soldaten elk een schadevergoeding van omgerekend ruim 41 duizend euro zouden ontvangen. President Berger noemde de omgekomenen 'helden', maar ombudsman Sergio Morales vroeg te onderzoeken of zij een vredesactie uitvoerden of een geheime aanvalsoperatie.
In de Guatemalteekse pers waren berichten verschenen dat de kaibiles, een beruchte elite-eenheid van het Guatemalteekse leger, getracht zou hebben een generaal van de Oegandese rebellenbeweging Verzetsleger van de Heer (LRA) te arresteren. Als het klopte zou dat in strijd zijn met de opdracht van de VN-missie.

Bendes die kinderporno verhandelen actief in Guatemala

Het regionale kantoor van Unicef verzocht de Guatemalteekse autoriteiten op 31 januari 2006 met klem 'om snelle en doeltreffende actie te ondernemen' tegen de seksuele uitbuiting van kinderen die zich volgens de organisatie elke dag afspeelde in het land. Een dag eerder had het dagblad *Prensa Libre* gemeld dat een pedofielenkring vlakbij de grens met El Salvador seksuele handelingen van jongens en meisjes in de leeftijd van 11-16 jaar had gefilmd, en van kinderen

Guatemala

met volwassenen toen ze klaarblijkelijk onder invloed van drugs verkeerden.

De films waren op internet te koop aangeboden. Unicef benadrukte dat de wetgeving in Guatemala diende te worden aangepast en wilde dat de verschillende soorten van commerciële seksuele exploitatie voortaan als misdaad zouden worden aangemerkt

Nabestaanden slachtoffers Plan de Sánchez ontvangen compensatie

Overlevenden van een 24 jaar eerder door het Guatemalteekse leger aangericht bloedbad in het gehucht Plan de Sánchez vertelden op 9 februari 2006 dat de eerste betaling van 8.000 dollar (ca. 6.600 euro) van een schadevergoeding door de staat op hun rekening was gestort.

Het Inter-Americaanse Hof voor de Mensenrechten had Guatemala daartoe in december 2004 verplicht. 'In Guatemala was het de houding van politici zaken die niet te ontkennen waren, te ontkennen, en voor dingen waar geen excuus voor bestond, een excuus te bedenken', aldus het hoofd van de Copredeh, de Presidentiële Commissie voor de Mensenrechten, Frank La Rue. De veelal arme boeren zouden eind van het jaar en eind 2007 in twee termijnen van ruim 8.000 dollar de rest krijgen.

Geringe vooruitgang mensenrechtensituatie in Guatemala

Bij een bezoek aan Guatemala constateerde de Hoge Commissaris van de Mensenrechten van de VN, Louise Arbour, op 27 mei 2006 dat het Midden-Amerikaanse land de laatste tien jaar slechts mondjesmaat vooruitgang had geboekt op mensenrechtengebied.
'Verdedigers van de mensenrechten en vooral medewerkers van justitie blijven onderwerp van doorlopende bedreigingen, achtervolgingen en zelfs fatale aanvallen', vertelde zij aan journalisten. Zij was ervan overtuigd dat er een verband bestond tussen de gebrekkige strafrechterlijke vervolging van mensenrechtenschenders uit de tijd van de burgeroorlog en de op dat moment aan de gang zijnde geweldsgolf: 'Waar straffeloosheid regel is voor vroegere schendingen, kan het geen verwondering wekken dat het ook de overhand krijgt bij de hedendaagse misdaden.'

Honduras

OVERLEDEN

Fernando Lucas García, voormalig dictator

Op 27 mei 2006 overleed Fernando Romeo Lucas García, president van Guatemala van 2 juli 1978 tot 23 maart 1982, in Puerto la Cruz (Venezuela). Lucas García werd beschuldigd van het veelvuldig schenden van de mensenrechten. In 1980 bestormde de Guatemalteekse politie de Spaanse ambassade die bezet was door oppositionele studenten en linkse activisten. Bij de actie vielen 37 doden. Spanje wilde Lucas García vanwege deze kwestie berechten, maar Venezuela weigerde hem uit te leveren. In 1982 werd Lucas García afgezet na een staatsgreep van generaal Efraín Ríos Montt.

(Vorige berichten pagina 31/3 - 2006)

HONDURAS

BINNENLAND

Zelaya ingehuldigd als president

Manuel Zelaya, een 53-jarige rijke agrariër, werd op 27 januari 2006 in Honduras geïnstalleerd als president. Hij beloofde in zijn inaugurale rede onder meer betere kansen voor de arme burgers in zijn land te zullen scheppen. Er zouden per jaar minimaal 100.000 nieuwe banen bijkomen, de kleine ondernemers konden rekenen op gunstiger investeringsvoorwaarden en de landbouw zou hulp van de overheid krijgen om de voedselproductie te vergroten. Het 'zero-tolerance' beleid van zijn voorganger tegenover de straatbendes zou hij veranderen: criminelen en bendeleden die wilden terugkeren op het rechte pad, konden op rehabilitatie rekenen. Grove geweldsdaden moesten naar zijn mening echter bestraft worden met levenslange gevangenisstraf.

Regering tast ruimte af voor gesprekken met straatbendes

Sommige 'Maras' zeggen vrede te willen

Het idee van president Zelaya van Honduras om 'vredesbesprekingen' te houden met de gewelddadige jeugdbendes Mara Salvatrucha en Mara 18 bevatte volgens sommige bendeleden een groot risico, zo meldde persbureau *Reuters* op 17 februari 2006. 'We willen een dialoog, we willen vrede', vertelde 'Lucifer', een leider van Mara 18. 'We zullen alles doen om tot een akkoord te komen, maar komt dat er niet, dan volgt er meer geweld'. De rooms-katholieke kerk was bereid gevonden als intermediair op te treden en volgens bisschop Rómulo Emiliani wachtten de straatbendes op de benoeming van een onderhandelaar van de overheid. In de gesprekken zouden onderwerpen als rehabilitatie, werk en gezondheidszorg aan bod moeten komen.

Bijna 2000 jongeren vermoord in de afgelopen vier jaar

De non-gouvernementele organisatie (ngo)

Samenstelling regering Honduras
(aangetreden 27 januari 2006)

President
Manuel ZELAYA ROSALES

Vice-president
Elvin Ernesto SANTOS ORDÓÑEZ

Ministers:
Binnenlandse zaken en Justitie
Jorge Arturo REINA
Buitenlandse zaken
Milton JIMÉNEZ PUERTO
Cultuur, Kunst en Sport
Rodolfo PASTOR
Defensie
Arístides MEJÍA
Financiën
Hugo NOÉ PINO
Gezondheidszorg
Orison VELÁSQUEZ
Industrie en Handel
Lizzi AZCONA BOCOCK
Investeringen
Leo STARKMAN
Kabinetschef
Yani ROSENTHAL
Landbouw en Veelteelt
Héctor HERNÁNDEZ
Natuurlijke hulpbronnen en Milieu
Mayra MEJÍA DEL CID
Onderwijs
Rafael PINEDA PONCE
Openbare veiligheid
Álvaro António ROMERO SALGADO
Openbare werken, Transport en Huisvesting
José Rosario BONANO
Toerisme
Ricardo MARTÍNEZ
Werkgelegenheid en Sociale zaken
Ricci MONCADA
Wetenschap en Technologie
Miriam MEJÍA

Casa Alianza maakte op 3 maart bekend dat het aantal omgebrachte kinderen en jeugdigen onder 23 jaar in Honduras de laatste vier jaar bijna was verdubbeld. Waren er van 1998 tot 2002, tijdens het presidentschap van Carlos Flores, ruim 1.000 vermoord, in de laatste vier jaar, gedurende het bewind van Ricardo Maduro, was dit opgelopen tot bijna 2.000. Volgens de ngo waren de moorden enerzijds het gevolg van geweld tussen bendes, maar anderzijds veroorzaakt door doodseskaders die meewerkten aan een 'sociale schoonmaak'.

Bendeleden Mara 18 vermoorden twee gevangenen

Meer dan 100 Hondurese politiefunctionarissen bestormden op 18 april de penitentiaire inrichting La Paz op 120 km van de hoofdstad Tegucigalpa waar een gewelddadig conflict was uitgebroken tussen leden van Mara 18 en andere gevangenen. Volgens de media hadden gedetineerden die loyaal waren aan Mara 18, anderen mishandeld. Bij de brute confrontatie daarna werden twee gevangenen met zelf gefabriceerde messen bijna geheel onthoofd. Er zouden slechts elf Mara 18-leden in de gevangenis zitten, tegen 225 'gewone' gevangenen.

Liberaal parlementslid Honduras met geweld omgebracht

Leden van een drugsbende waren de vermoedelijke daders van de overval op 2 mei 2006 op het huis van Juan Ramón Salgado in San Pedro Sula. Dit parlementslid van de Liberale Partij van Honduras (PLH) en tevens burgemeester van de plaats Trujillo, werd met een automatisch wapen om het leven gebracht. Salgado was afgevaardigde van de Colón-regio waar de drugshandel welig tierde.

Vuurwapengevecht in gevangenis leidt tot 13 doden

Een confrontatie op 6 januari 2006 tussen gedetineerden in de Nationale Penitentiaire Inrichting in een buitenwijk van de Hondurese hoofdstad Tegucigalpa resulteerde in de dood van 13 gedetineerden en veroorzaakte 30 gewonden. De gevechten in het zogenaamde 'Witte Huis', waar 200 gevaarlijke gevangenen gehuisvest waren, gingen over het beheer van sommige ruimtes in de gevangenis. Volgens ingewijden waren er geen straatbendeleden bij betrokken. In Guatemala moest rond de 70 procent van de gevangenen vijf tot acht jaar wachten voor een besluit over hun lot werd genomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ratificatie CAFTA-verdrag roept nieuwe protesten op

Honderden artsen, onderwijzers, studenten en arbeiders gingen op 31 maart de straat op in de Hondurese hoofdstad Tegucigalpa om de regering ervan te weerhouden de volgende dag het Central American Free Trade Agreement (CAFTA, ook DR-CAFTA genoemd na de aansluiting van de Dominicaanse Republiek) te ratificeren. De demonstratie was georganiseerd door de Nationale Coördinator van het Volksverzet (CNRP), die meer dan 60 linkse organisaties vertegenwoordigde. De aanwezigen hadden de overtuiging dat het verdrag gunstig was voor grote Amerikaanse bedrijven, maar nadelig zou uitpakken voor de veelal arme Hondurese bevolking.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Schuld Honduras bij IMF en Wereldbank kwijtgescholden

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maakte op 22 december 2005 bekend dat Honduras de afgesloten kredieten bij het instituut van vóór 1 januari van dat jaar niet terug hoefde te betalen. Het betrof een regeling in het kader van het Multilateral Dept Relief Initiative (MDRI) waarmee voor het Midden-Amerikaanse land een bedrag van 154 miljoen dollar (ca. 130 miljoen euro) gemoeid was, aldus het instituut. De Wereldbank besloot op 21 april 2006 haar aandeel te leveren aan het MDRI en liet weten dat 17 officieel als Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) aangemerkte landen, waaronder Honduras, konden rekenen op het kwijtschelden van oude leningen.

Directeur IMF ziet nieuwe perspectieven voor honduras

Rodrigo de Rato, de Spaanse directeur van het IMF, bracht eind februari 2006 een bezoek aan Honduras en wees daarbij op de 'historische' kans die het Midden-Amerikaanse land zijns inziens had. Er werd een stabiel macro-economisch beleid gevoerd en het land kon profiteren van regionale initiatieven die een nieuwe dynamiek aan de economie gaven. De Rato noemde het DR-CAFTA verdrag met de VS en het kwijtschelden van de schuld aan de HIPC-landen. Hij sprak verder de hoop uit dat meer mensen zouden kunnen profiteren van het gunstige economische klimaat. In 2005 was de economie van Honduras met 4,2 procent gegroeid en de inflatie tot 7,7 procent gedaald. Dat liet onverlet dat een groot deel van de bevolking van Honduras in armoede leefde.

JUSTITIE

Dood illegale migranten levert mensensmokkelaar lange celstraf op

De 28-jarige Hondurese Karla Chávez Joya werd op 1 mei 2006 door een rechtbank in Houston (Texas) tot 17 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Zij werd verantwoordelijk gehouden voor de dood van 19 immigranten die illegaal de VS hadden geprobeerd binnen te komen, maar onderweg gestikt waren omdat zij met 55 anderen opgesloten zaten in de luchtdichte laadruimte van een vrachtwagen. Deze zou hen in het geheim van de Mexicaanse grens naar de genoemde Amerikaanse stad brengen. Chávez toonde berouw tijdens de rechtzaak en vroeg de familieleden van de overledenen om vergiffenis.
De Amerikaanse autoriteiten noemden het de ergste immigratietragedie uit de geschiedenis van het land.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hondurese ex-kolonel moet slachtoffers schadevergoeding betalen

Een rechtbank in Miami (Florida) bepaalde op 3 april 2006 dat Juán Evangelista López Grijalba een schadevergoedig van 47 miljoen dollar (ca. 37 miljoen euro) diende te betalen aan slachtoffers van marteling en nabestaanden van vermoorde burgers. De feiten hadden zich afgespeeld in het begin van de jaren tachtig toen een golf van geweld door Honduras ging waar López Grijalba als directeur van de militaire inlichtingendienst DNI en commandant van het beruchte Bataljon 3-16 mede verantwoordelijk voor was.

Rechter Joan Lenard liet weten te hopen dat het vonnis voor de Hondurese regering reden zou zijn om schendingen van de mensenrechten uit het verleden aan te pakken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Honderden Hondurezen vanuit VS teruggestuurd

Honduras This Week berichtte op 13 februari 2006 dat het aantal uit de VS gedeporteerde Hondurezen groeide. In de eerste zes weken van het jaar waren er 1.830 naar het Midden-Amerikaanse land teruggestuurd, hetgeen een stijging betekende van 20 procent in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. Volgens Valdete Wilemann van het Centro de Atención al Migrante Retornado (CAMR), dat in 2000 was opgericht, kon het eindcijfer voor 2006 uitkomen op 20.000 gerepatrieerde Hondurezen. Hoeveel van hen een strafblad hadden, was onbekend.

(Vorige berichten pagina 33/3 - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

NSA brengt belgedrag van Amerikanen in kaart

De Amerikaanse krant *USA Today* berichtte op 11 mei 2006 dat drie Amerikaanse telefoonmaatschappijen – AT&T, BellSouth en Verizon – gegevens over het belgedrag van hun klanten hadden doorgespeeld aan de National Security Agency (NSA). De krant baseerde zich op anonieme bronnen binnen de NSA. USA Today meldde niet dat er gesprekken waren opgenomen of afgeluisterd, maar wel dat de NSA heimelijk een database had aangelegd met gegevens over het belgedrag van ca. 200 miljoen Amerikanen. Het zou de grootste database zijn die ooit op aarde had bestaan. De NSA zou geprobeerd hebben ook QWest over te halen om gegevens aan te leveren, maar dat telefoonbedrijf had geweigerd omdat het meende dat dergelijke praktijken in de Verenigde Staten illegaal waren.
Op 13 mei ging president Bush in zijn wekelijkse radiopraatje op de kwestie in. Hij zei dat hij de NSA en andere inlichtingendiensten uitsluitend toestemming had gegeven voor legale activiteiten. Deze zouden bedoeld zijn om leden van Al-Qaeda op te sporen. Binnenlandse gesprekken zouden uitsluitend worden afgeluisterd als justitie daarvoor expliciet toestemming had gegeven. De privacy van Amerikaanse burgers zou worden gerespecteerd.

Rechtszaak tegen NSA

De NSA was in december 2005 ook al in opspraak geraakt, nadat was gebleken dat men in opdracht van president Bush internationale telefoongesprekken aftapte. De betrokken autoriteiten weigerden sindsdien te vertellen wie er precies waren afgeluisterd en of de afluisterpraktijken nuttige informatie hadden opgeleverd.
Omdat ze meenden dat het afluisterprogramma illegaal was, hadden het Centrum voor Constitutionele Rechten (CCR) en de Amerikaanse Unie voor Burgerrechten (ACLU) de zaak in januari voorgelegd aan twee federale rechtbanken. Op 27 mei verzocht het Witte Huis deze rechtbanken om de klachten niet in behandeling te nemen, omdat rechtszaken hierover de strijd tegen terrorisme in gevaar zouden brengen.

Saoedische gevangenen weg uit Guantánamo Bay

Prins Saud al-Faisal, minister van Buitenlandse zaken van Saoedi-Arabië, maakte op 17 mei 2006 bekend dat de Verenigde Staten zestien Saoedische gevangenen in Guantánamo Bay naar eigen land lieten vertrekken. Daar zouden ze worden berecht. Eerder stuurden de VS al acht Saoedi's terug naar eigen land. Van hen waren er inmiddels vijf op vrije voeten.
Saud zei dat het grote moeite had gekost om de Saoediërs uit Guantánamo Bay weg te krijgen, maar weidde er verder niet over uit.

Hongerstaking

Volgens het Amerikaanse leger werden bewakers in Guantánamo Bay op 18 mei aangevallen door tien gevangenen. Zij zouden wapens hebben gemaakt van ventilatoren en lampen. Er brak een gevecht uit, waarbij zes gevangenen gewond zouden zijn geraakt.
Een woordvoerder van de marinebasis zei op 29 mei dat er nog altijd 75 gevangenen in hongerstaking waren. Drie van hen zouden sinds het begin van de staking in augustus voedsel hebben geweigerd. Verzwakte hongerstakers werden vastgebonden en via slangetjes door de neus gevoed.
Eind mei zaten ca. 460 terreurverdachten in Guantánamo Bay gevangen.

BINNENLAND

Michael Hayden wordt directeur van de CIA

Porter Goss trad op 5 mei 2006 af als directeur van de Central Intelligence Agency (CIA). Hij was ruim twee jaar directeur geweest van de Amerikaanse inlichtingendienst. Zijn aftreden kwam als een verrassing. De media speculeerden dat hij tot aftreden was gedwongen door president Bush omdat hij niet overweg zou kunnen met John Negroponte, de centrale coördinator van alle Amerikaanse inlichtingendiensten. Het Witte Huis ontkende dit, maar kwam niet met een alternatieve verklaring. Goss zelf zei tegenover nieuwszender *CNN* dat de reden voor zijn vertrek 'een mysterie' was en dat ook zou blijven. Hij weigerde er meer over te zeggen.

President Bush nomineerde luchtmachtgeneraal Michael Hayden als nieuwe directeur. De Senaat stemde hier op 26 mei met 78 tegen 15 stemmen mee in. Men meende dat Hayden de aangewezen man was om van de CIA weer een dienst te maken waarin de bevolking van de Verenigde Staten vertrouwen kon hebben. Dit vertrouwen was weggeëbd na enkele blunders, zoals de onterechte constatering dat het Irak van Saddam Hoessein over massavernietigingswapens beschikte.

Het was voor het eerst sinds 25 jaar dat de CIA een militair als directeur kreeg. Hayden beloofde echter dat hij geheel onafhankelijk van het Pentagon zou werken.
Van 1999 tot 2005 was Hayden directeur van de National Security Agency (NSA). Als zodanig was hij een van de architecten van het geheime afluisterprogramma dat president Bush in 2001 lanceerde. Bush had de NSA toestemming gegeven om internationale telefoongesprekken en e-mails van terreurverdachten zonder tussenkomst van een rechter af te tappen, iets dat volgens critici illegaal was. Sinds 2005 werkte Hayden als tweede man binnen het coördinerende orgaan voor de inlichtingendiensten, direct onder Negroponte.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Congres verlengt belastingverlagingen

Het Huis van Afgevaardigden en de Senaat stemden op respectievelijk 10 en 11 mei 2006 in met het voorstel de belastingverlagingen die in 2001 voorlopig waren doorgevoerd te verlengen tot 2010. De maatregel zou de Amerikaanse burgers en het bedrijfsleven 70 miljard dollar (ca. 56 miljard euro) opleveren en was volgens president Bush een stimulans voor de economie.
De Democratische minderheid in het Congres had echter kritiek. De verlagingen van de vermogensaanwasbelasting en de dividendbelasting zouden onterecht zijn, omdat hier alleen grote bedrijven en draagkrachtige burgers beter van werden. En de belastingverlagingen zouden de toch al gigantische staatsschuld verder opdrijven. De Democraten zagen de maatregelen als een onverantwoordelijke verkiezingsstunt van de Republikeinse partij. Er zouden in november 2006 Congresverkiezingen worden gehouden.

Subsidies voor bedrijven met buitenlandse vestigingen afgeschaft

Op 12 mei 2006 besloot het Congres tot afschaffing van subsidies voor bedrijven die vestigingen in het buitenland hadden. De Wereldhandelsorganisatie (WTO) had deze subsidies verboden, omdat ze de internationale handel zouden verstoren.
De Europese Unie had gedreigd per 16 mei de invoerrechten op meerdere producten uit de Verenigde Staten te verhogen tot 14 procent, indien Washington zijn beleid niet wijzigde conform de richtlijnen van de WTO.
Met name softwaregigant Microsoft had van de subsidies geprofiteerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuwe Raad voor Burgerrechten

Op 14 maart 2006 werd in de Verenigde Staten de Raad voor Toezicht op Privacy en Burgerrechten (PCLOB) geïnstalleerd. In december 2004 had het Congres opdracht gegeven voor de oprichting van dit instituut, dat erop moest toezien dat de anti-terreurwetgeving de burgerrechten niet te zeer aantastte. De PCLOB telde vijf leden, die door president Bush waren genomineerd, en viel onder de verantwoordelijkheid van het Witte Huis.
Burgerrechtenadvocaten en Democratische Congresleden lieten op 28 mei 2006 blijken dat de PCLOB volgens hen nog altijd niets had gepresteerd. Terwijl in de media regelmatig berichten verschenen over de aantasting van burgerrechten, had de PCLOB zich hier nog niet één keer over uitgelaten. Verder was onduidelijk wat het budget van de raad was, wat de bevoegdheden waren en in welke mate de raad toegang kreeg tot geheime informatie.

Carol Dinkins, voorzitter van de PCLOB, zei dat de Raad nog niet volledig functioneerde omdat hij het te druk had met het inrichten van kantoorruimtes en het inhuren van personeel. Achter de schermen zou echter al wel zijn gesproken met topbestuurders en organisaties die zich bezighielden met de burgerrechten.

MILITAIRE ZAKEN

Militairen moeten vreemde talen leren

Het Pentagon maakte op 10 mei 2006 bekend dat van de 2,4 miljoen Amerikaanse militairen (dit aantal was inclusief nationale gardisten en reservisten) er slechts 247.000 in staat waren om een andere taal dan Engels te spreken. Dit was een handicap voor het leger, vooral omdat militairen aan het front amper in staat waren om contact te leggen met de lokale bevolking. In Irak en Afghanistan leidde dit regelmatig tot misverstanden, soms met dramatische afloop. Het Pentagon trok daarom 'honderden miljoenen' uit voor taallessen en ging militairen die wel een buitenlandse taal spraken tot 12.000 dollar (ca. 9.500 euro) per jaar aan bonussen uitbetalen. Het bedrag dat zij kregen, was afhankelijk van de taal die ze spraken en hun niveau. Het leger zocht vooral mensen die Arabisch, Dari of Pashtu spraken, maar Mandarijn was ook gewenst.

Verenigde Staten trekken 30 miljard dollar uit voor geheime projecten

Het Center for Strategic and Budgetary Assessment (CSBA), een in Washington DC gevestigde onderzoeksorganisatie, maakte op 19 mei 2006 bekend dat het Amerikaanse leger in het fiscale jaar 2007 30,1 miljard dollar (ca. 24 miljard euro) zou uitgeven aan geheime projecten. Dit was 19 procent van het totale budget dat het Pentagon aan het Congres had gevraagd. Het was het hoogste bedrag sinds het einde van de Koude Oorlog en een verdubbeling ten opzichte van 1995. Omdat de projecten geheim waren, was het onduidelijk waaraan het geld precies werd besteed.

BUITENLANDSE ZAKEN

Iraanse president schrijft brief aan Bush

De Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad stuurde de Amerikaanse president Bush op 8 mei 2006 een brief waarin hij 'nieuwe oplossingen' voor de spanningen tussen beide landen uitwerkte. De brief telde achttien pagina's en bereikte Bush via de Zwitserse ambassade, die de Amerikaanse belangen in Iran behartigde. Het was voor zover bekend voor het eerst sinds de islamitische revolutie in 1979 dat een Iraanse president zich rechtstreeks tot een Amerikaanse president richtte. Iran beschouwde de VS als 'de grote Satan' en het Witte Huis zag het islamitische regime in Iran als belangrijke bedreiging voor de wereldvrede.

Later in mei zouden de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en de Duitse minister van Buitenlandse zaken Frank-Walter Steinmeier de crisis rondom Iran bespreken. De VS eisten dat dat land ophield met het verrijken van uranium, omdat het volgens Washington de ambitie had om kernwapens te vervaardigen. Iran zelf beweerde dat het alleen maar van plan was om kernenergie te gaan opwekken.

Religie

In zijn brief stelde Ahmadinejad dat elk land wetenschappelijk onderzoek mocht verrichten, dus ook Iran. Het omstreden nucleaire programma zou louter wetenschappelijke doelen dienen. Ahmadinejad sprak Bush echter vooral aan op diens christelijke geloofsovertuiging. Hij vroeg zich af hoe Bush zijn geloof kon rijmen met de praktijk, waarin de Verenigde Staten zich volgens de Iraanse leider schuldig maakten aan leugenachtig gedrag, onder meer in de aanloop naar de oorlog in Irak, en aan geweld jegens burgers in Irak.
Voorts bekritiseerde Ahmadinejad de groei-

Verenigde Staten

en de kloof tussen arm en rijk in de wereld. Hij stelde dat de liberale democratie er niet in was geslaagd de wereld vrede en een eerlijke verdeling van de welvaart te brengen. En ook internationale organisaties hadden in dat opzicht gefaald. Hij wees erop dat een groeiende groep mensen zich daarom richtte op de Almachtige, die wel voor rechtvaardigheid zou kunnen zorgen. Hij riep Bush op zich achter hen te scharen en zich in het vervolg ook te laten leiden door zijn religie.
In een reactie zei de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice dat de brief 'niets nieuws' bevatte en geen werkelijke oplossingen bood voor de internationale spanningen rondom Iran. De internationale pers opperde dat de brief wellicht was bedoeld als poging om een rechtstreekse dialoog met de VS op gang te brengen. Rice wees dit echter van de hand en zei dat de Amerikaanse regering er niet formeel op zou reageren.

President Bush kondigt onderzoek naar 'Haditha' aan

In maart 2006 kwam het Amerikaanse leger in een kwaad daglicht te staan, nadat het vermoeden was gerezen dat militairen in Irak moedwillig onschuldige burgers hadden gedood.

De zaak ging terug tot november 2005. Volgens een bericht van het Amerikaanse leger was op de 19e van die maand nabij Haditha in Irak een bomaanslag gepleegd op een Amerikaans konvooi. Hierbij zouden één marinier en vijftien Iraakse burgers zijn omgekomen. Bij een vuurgevecht na de aanslag zouden tevens acht Iraakse opstandelingen zijn gesneuveld.

In maart 2006 bracht het Amerikaanse weekblad *Time* echter een heel ander verhaal naar buiten. Bij de bomaanslag zou inderdaad één Amerikaanse marinier zijn omgekomen. De burgerslachtoffers zouden echter zijn gevallen toen Amerikaanse militairen uit woede over de aanslag aan het moorden waren geslagen. Eerst zouden ze vier inzittenden van een willekeurige taxi hebben doodgeschoten. Daarna zouden ze woningen in Haditha zijn binnengegaan, waar ze twintig willekeurige burgers vermoordden, onder wie kinderen en ouderen. Time baseerde zich op ooggetuigenverslagen en videobeelden die een Iraakse journalistiekstudent een dag na de gebeurtenissen in en nabij de woningen had gemaakt.
In een reactie op het bericht liet het Amerikaanse kops mariniers weten dat er inderdaad onschuldige burgers waren doodgeschoten in Haditha. Dit zou per ongeluk zijn gebeurd, toen Amerikaanse militairen hun woningen probeerden binnen te dringen, omdat zich daar opstandelingen schuilhielden. Time zou zich hebben laten misleiden door propaganda van Al-Qaeda.
Time zei hierop dat het onwaarschijnlijk leek dat militairen de woningen inderdaad hadden aangevallen om opstandelingen te verdrijven, omdat op de video talloze kogelgaten te zien waren in binnenmuren, maar niet één in de buitenmuren.
Naar aanleiding van het artikel in Time gingen ook andere bladen op onderzoek uit. De dagbladen *New York Times* en *Washington Post* onderschreven de lezing van Time. De *LA Times* deed dit ook. Dit dagblad baseerde zich op een vraaggesprek met een Amerikaanse militair, die op 19 november in Haditha aanwezig was. En volgens een ander dagblad, de *Denver Post*, had het korps mariniers alles gedaan om sporen van de moordpartij uit te wissen. Ooggetuigen zouden zwijggeld hebben gekregen. De bladen meenden dat 'Haditha' niet op zichzelf stond: Amerikaanse militairen in Irak zouden wel vaker willekeurige burgers vermoorden.

President Bush zei op 31 mei 2006 op een persconferentie dat het Pentagon en het korps mariniers reeds onderzoek naar de zaak verrichtten. Eventuele schuldigen zouden worden vervolgd. Het was voor het eerst dat Bush in het openbaar sprak over Haditha.

(Vorige berichten pagina 303/1 e.v. - 2006)

Israël

ISRAËL

BINNENLAND

Grote veranderingen in Israëlische politiek

In het najaar van 2005 en begin 2006 deden zich grote veranderingen voor binnen de grote politieke partijen in Israël en in de regeringscoalitie van De Arbeid en Likoed. De Arbeid koos een nieuwe partijleider, premier Sjaron stapte uit de Likoedpartij en richtte een eigen partij, Kadima, op. Niet veel later werd deze ernstig ziek zonder vooruitzicht zijn functie nog te kunnen vervullen. De Likoedministers sloten zich deels aan bij de door Sjaron opgerichte partij en verlieten deels de regeringscoalitie.
Voorts koos Likoed ex-premier Benjamin Netanjahoe tot partijleider. Ehoed Olmert werd aangewezen als waarnemend premier. In maart 2006 vonden er vervroegde verkiezingen plaats die door Kadima werden gewonnen. Daarop ging zij een nieuwe regeringscoalitie aan met De Arbeid.

De Arbeid kiest Amir Peretz tot partijleider

Op 11 oktober 2005 werd bekend dat Amir Peretz (53) was gekozen tot partijleider van De Arbeid. Hij kreeg 42 procent van de stemmen, terwijl de 82-jarige Sjimon Peres 40 procent behaalde. Benjamin Ben-Eliezer (69) kreeg 16 procent van de stemmen.
Peretz zei snel premier Ariël Sjaron te willen ontmoeten: hij wilde De Arbeid uit de regeringscoalitie met de Likoedpartij halen en vervroegde verkiezingen uitschrijven (deze stonden oorspronkelijk gepland voor november 2006). Hij was vooral kritisch over het sociale beleid van Likoed, dat volgens hem 'volledig ontbrak.'
Op 20 november 2005 steunde De Arbeid partijleider Peretz in diens besluit zich terug te trekken uit de coalitie. Volgens geruchten waren Likoed en De Arbeid al overeengekomen op 28 maart 2006 vervroegde verkiezingen te houden.

Premier Sjaron verlaat Likoed

Op 22 november 2005 kondigde premier Ariël Sjaron aan uit de Likoedpartij te stappen en een nieuwe partij op te richten die 'het fundament voor de vrede legt' met de Palestijnen. Sjaron had sinds de ontruiming van de Gazastrook een steeds tanende steun binnen zijn eigen partij, terwijl hij onder het electoraat van de (linkse) oppositiepartijen steeds populairder werd. Sjarons beslissing om uit de partij te stappen maakte de vervroegde verkiezingen een feit.
Sjaron was in 1973 een van de medeoprichters van de Likoedpartij. Met hem verlieten in ieder geval zes en waarschijnlijk meer ministers de Likoed. Dit stelde Sjaron in staat om een claim te leggen op een deel van het Likoed-partijfonds, waarmee hij zijn nieuwe partij kon financieren.
Sjaron richtte een centrumpartij op met de

naam Kadima. In het verleden boekten dergelijke partijen in Israël nooit echte successen. Dit was echter de eerste keer dat een zittende premier zijn partij inruilde voor een nog op te richten centrumpartij. Volgens een opiniepeiling wilde 37 procent van de Israëli's Sjaron graag opnieuw als premier, terwijl 22 procent de voorkeur gaf aan partijleider Peretz van De Arbeid.
Op 1 december 2005 verliet Sjimon Peres De Arbeid en sloot zich aan bij Kadima. Hiermee leek de kans op succes voor de partij te zijn vergroot.

Sjaron krijgt beroerte

Op 18 december kreeg Ariël Sjaron (77) een kleine beroerte. Na een korte opname in het Hadassah ziekenhuis in Jeruzalem werd hij ontslagen met de mededeling dat hij een klein gaatje in zijn hart had. Ook zou hij een catheterisatie nodig hebben, maar die werd om niet nader verklaarde redenen pas voor twee weken later gepland.
Sjaron vertrok na zijn ontslag uit het ziekenhuis met medicatie – bloedverdunners – naar zijn privé-woning in het zuiden van Israël, op een afstand van zeker anderhalf uur rijden van het ziekenhuis. Het Hadassah ziekenhuis was het enige ziekenhuis in Israël dat over de juiste apparatuur en gekwalificeerd personeel beschikte voor de behandeling van neurologische en cardiovasculaire aandoeningen.

Op 4 januari 2006, één dag voor hij gekatheteriseerd zou worden, kreeg Sjaron in zijn woning een nieuwe beroerte. Hij werd in allerijl per auto naar het Hadassah ziekenhuis gebracht. Daar aangekomen werd een grote hersenbloeding geconstateerd. Mede door toediening van de bloedverdunners was de schade groot. In de nacht die volgde werd hij gedurende zeven uur twee keer geopereerd en op 6 januari gebeurde dat opnieuw. Op 9 januari verminderden de artsen de medicatie die hem in een kunstmatige coma hield. Ontwaken deed Sjaron echter niet. In februari kreeg hij een tracheotomie, een voedingssonde naar zijn maag en werd ook een aanzienlijk deel van zijn darm, dat geïnfecteerd was, verwijderd. Op 5 april werd een deel van zijn schedel, die open was geweest voor de hersenoperaties in januari, gerepareerd.
Aanvankelijk was de precieze ernst van Sjarons situatie niet duidelijk. Pas in de dagen na zijn grote hersenbloeding in januari werd stukje bij beetje aan de pers verteld dat Sjaron niet meer zou terugkeren naar de politiek, omdat hij, als hij ooit wakker zou worden uit zijn coma, volledig handelingsonbekwaam zou zijn. Het was niet duidelijk of hij überhaupt nog mensen kon herkennen of zijn lichaam kon bewegen. Eind januari had hij nog niet op prikkels van buitenaf gereageerd.

In Israël gingen begin januari stemmen op die onderzoek eisten naar de medische behandeling van Sjaron. Gevraagd werd waarom hij niet direct gekatheteriseerd was in december, bij zijn eerste beroerte. Bovendien vroeg men zich af waarom hij zich in afwachting van zijn katheterisatie in Zuid-Israël bevond, terwijl er alleen in Jeruzalem een artsenteam was dat hem kon helpen. Ook werd de vraag gesteld waarom hij per auto en niet per helikopter naar het ziekenhuis was vervoerd. Aanvankelijk werd er gezinspeeld op een mogelijk parlementair onderzoek naar de medische behandeling van de premier. In het voorjaar van 2006 doofde de kritiek echter uit.

Benjamin Netanjahoe partijleider Likoed

Op 20 december 2005 won Benjamin Netanjahoe (56) de interne verkiezingen van de Likoedpartij, waarmee hij partijleider werd. Hij kreeg 47 procent van de stemmen, terwijl Silvan Sjalom 32 procent kreeg. Mosje Feiglin eindigde op 15 procent en Jisraël Katz werd vierde met 6 procent. Van de 130.000 Likoedleden bracht 40 procent een stem uit – precies het benodigde percentage om de verkiezingen geldig te laten zijn.

Laatste Likoedministers verlaten regering

Op 11 en 13 januari 2006 dienden de laatste vier Likoedministers in de regering hun ontslag in bij waarnemend premier Ehoed Olmert. Likoed-partijleider Benjamin Netanjahoe, die in augustus 2005 zijn ontslag als minister van Financiën had aangeboden, had dit eerder van zijn partijgenoten geëist toen de overige Likoedministers in de regering besloten zich aan te sluiten bij de Kadimapartij. De ministers die nu hun ontslag aanboden, waren Limor Livnat (Onderwijs, Cultuur en Sport), Danny Nawee (Gezondheidszorg), Jisraël Katz (Landbouw) en Silvan Sjalom (Buitenlandse zaken).

Ehoed Olmert waarnemend premier en partijleider

Na de beroerte van Sjaron werd vice-premier Ehoed Olmert (60) voor 100 dagen aangesteld als waarnemend premier. De vervroegde verkiezingen op 28 maart 2006 zouden gewoon doorgang vinden.
Op 16 januari benoemde de Kadima-partij Olmert tot waarnemend partijvoorzitter en partijleider. Op 11 april beëindigde de Israëlische regering formeel het premierschap van Ariël Sjaron. Tijdens een kabinetsvergadering verklaarde de regering dat de premier 'permanent handelingsonbekwaam' was.

Justitieminister Livni naar Buitenlandse zaken

Op 18 januari benoemde waarnemend premier Olmert de 47-jarige Tsippora Livni tot minister van Buitenlandse zaken. Livni zou tot de verkiezingen ook minister van Justitie blijven.
Olmert gaf dezelfde dag ook signalen dat hij, anders dan voorgaande Israëlische regeringen, een Palestijnse staat naast Israël met eventuele vertegenwoordiging in Oost-Jeruzalem zou tolereren. Hij deed zijn uitspraken toen hij toelichtte waarom hij inwoners van Oost-Jeruzalem toestemming had gegeven te stemmen bij de Palestijnse parlementsverkiezingen, die ruim een week later zouden plaatsvinden.

Kadima wint parlementsverkiezingen

Op 28 maart won Kadima de verkiezingen, al was de overwinning minder glansrijk dan

Uitslagen parlementsverkiezingen Israël
(28 maart 2006) opkomst: 63,6 procent

	percentage	zetels
Kadima (centrum)	21,9	29
De Arbeid (centrum-links)	15,0	19
Sjas (rechts)	9,5	12
Likoed (rechts)	8,9	12
Jisraeel Betenoe (Russische immigrantenpartij, rechts)	8,9	11
Nationele Eenheid (rechts)	7,1	9
Ouderenpartij	5,9	7
Torah Jodendom (joods-religieus)	4,7	6
Merets-Jachad (links)	3,6	5
Ra'am (links)	3,1	4
Chadasj (Arabisch, links)	2,8	3
Balad (Arabisch, links)	2,2	3
totaal		120

Israël

Samenstelling regering Israël
(4 mei 2006)

President (sinds 1 augustus 2000)
Mosjé KATSAV

Premier, tevens belast met Sociale zaken en Welzijn
Ehoed OLMERT

Vice-premier, tevens belast met Defensie
Amir PERETZ
Vice-premier, tevens belast met Industrie, Handel en Werkgelegenheid
Elijahoe JISJAI
Vice-premier, tevens belast met Ontwikkeling van Negev en Galilea
Sjimon PERES
Vice-premier, tevens belast met Vervoer en Verkeersveiligheid
Sja'oel MOFAZ

Ministers:
Buitenlandse zaken
Tsippora LIVNI
Communicatie
Ariël ATLAS
Financiën
Awraham HIRSCHSON
Gezondheidszorg
Ja'akov BEN JIZRI
Immigratie en integratie
Ze'ev BOIM
Justitie
Chaim RAMON
Landbouw
Sjalom SIMCHON
Milieu
Gideon EZRA
Nationale Infrastructuur
Benjamin BEN-ELIEZER
Onderwijs, Cultuur en Sport
Joeli TAMIR
Openbare Veiligheid
Awraham DICHTER
Ouderen en pensioenen
Rafa'el ETAN
Toerisme
Jitschak HERZOG
Wetenschap en Technologie
Ofir PINES-PAZ
Woningbouw
Meir SJITRIET

Zonder portefeuille
Etan CABEL
Jitschak COHEN
Mesjoelam NAHARI

Parlementsvoorzitter
Dalia ITZIK

President Centrale bank
Stanley FISCHER

aanvankelijk voorspeld. De opkomst was lager dan ooit, namelijk ruim 63 procent. De verkiezingsuitslag betekende dat Kadima met alleen de centrum-linkse partijen nog geen meerderheid in het parlement had en dus een andere coalitiepartner erbij moest halen.

Nieuwe regering Kadima en De Arbeid

Op 27 april tekenden Kadima en De Arbeid een coalitieovereenkomst en op 4 mei werd de nieuwe regering ingezworen. Het parlement stemde met 65 tegen 49 stemmen voor de coalitieregering.
De nieuwe parlementsvoorzitter was Dalia Itzik – de eerste vrouw in de Israëlische geschiedenis die deze functie ging bekleden.

Conflict met Palestijnen

Vergeldingsacties

Op 29 oktober 2005 voerde Israël een aantal bombardementen uit op de Gazastrook als vergelding voor voortdurende raketaanvallen vanuit de Gazastrook op Israël. Bij recente vergeldingsacties kwamen vijftien Palestijnen om het leven.

Liquidaties gaan door

Op 8 november verklaarde de chefstaf van het leger Dan Chaloets dat het liquidatiebeleid jegens Palestijnse militanten voortgezet zou worden. Tegenover een parlementaire commissie zei hij dat het liquideren van militanten geen deel uitmaakte van vergeldingsacties, maar een voortdurend beleid was. Volgens Chaloets was het liquidatiebeleid tot dan toe de meest effectieve manier gebleken om terreur in te dammen.

Laagterecord slachtoffers intifada

Op 2 januari 2006 werd bekend dat er in 2005 45 Israëli's, van wie 37 burgers, waren omgekomen bij Palestijnse aanslagen. Dit was het laagste getal sinds het begin van de Palestijnse opstand in 2000 en 60 procent minder dan in 2004. In totaal raakten er 406 Israëli's gewond bij Palestijnse aanslagen.

Palestijnse groeperingen vielen 29.990 keer Israëlische doelen aan. In 377 gevallen ging het om Kassam-raketaanvallen. 160 Palestijnen probeerden een zelfmoordaanslag te plegen, waarvan er vijf slaagden.

'Syrië en Iran betrokken bij aanslag Tel Aviv'

Op 20 januari 2006 beschuldigde Israël Iran en Syrië van betrokkenheid bij een bomaanslag in Tel Aviv – de eerste in die stad sinds februari 2005 – waarbij 30 mensen gewond raakten.
Volgens minister van Defensie Sja'oel Mofaz was de aanslag van 19 januari 'gefinancierd door Iran, gepland in Syrië en uitgevoerd door Palestijnen'. Mofaz zei 'overtuigend bewijs' voor zijn uitspraken te hebben. De aanslag was opgeëist door de Islamitische Jihad.

Opnieuw aanslag in Tel Aviv

Op 16 april, de dag dat het nieuwe Israëlische parlement werd ingezworen, vond er een zelfmoordaanslag plaats in Tel Aviv, waarbij vijf doden vielen. Volgens Israël was Hamas verantwoordelijk voor de aanslag.

Leider Palestijns Volksfront niet vervolgd voor moord op minister

Op 26 april maakte het Openbaar Ministerie bekend dat het Achmed Sa'adat, leider van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP), niet langer zou vervolgen voor de moord op de Israëlische minister Rehavam Ze'evi op 17 oktober 2001. Volgens het OM was er onvoldoende bewijs voor zijn betrokkenheid.

Het besluit betekende gezichtsverlies voor de Israëlische autoriteiten. In maart 2006 arresteerde het leger Sa'adat met veel militair vertoon in Jericho, daags voordat de Palestijnse Autoriteit (PA) hem zou vrijlaten uit de gevangenis.

Israël liquideert belangrijk lid Islamitische Jihad

Op 14 mei liquideerde het Israëlische leger Elias Eshkar, een belangrijke lid van de Islamitische Jihad. Volgens de regering was Eshkar onder andere verantwoordelijk voor een bomaanslag in Tel Aviv een maand eerder. Bij de actie, die plaatsvond in Jenin op de Westelijke Jordaanoever, kwamen tevens zeven Palestijnen om het leven. Het was een van de bloedigste gevechten in de stad van de laatste jaren.
De Islamitische Jihad zwoor wraak te nemen.

Geld voor Palestijnen

Op 21 mei kondigde minister van Buitenlandse zaken Tsippora Livni aan dat Israël 11 miljoen dollar (ca. 8,8 miljoen euro) vrijgaf voor de Palestijnen. Livni deed dat tijdens haar ontmoeting met de Palestijnse president Machmoed Abbas, in de Egyptische badplaats Sjarm el-Sjeikh.
Het ging om belastinggeld en importheffingen die Israël namens de PA inde. Sinds het aantreden van de Hamasregering maakte Israël geen geld meer over aan de PA. Een deel daarvan betrof het nu vrijgegeven bedrag.

Arrestatie Hamas-leider Hamed

Op 23 mei arresteerde Israël Ibrahim Hamed (41), een Hamasleider die verantwoordelijk was voor tal van aanslagen op Israëlische burgerdoelen tijdens de Palestijnse guerrillastrijd van 2000 tot 2005. Ook twee leden van de Islamitische Jihad en vijf van de Fatachpartij – namens welke partij Machmoed Abbas president was – werden ingerekend.
Een woordvoerder van Hamas, Sami Abu Zuhri, liet weten dat de arrestatie van Hamed de beweging niet verlamde in haar pogingen Israël van de kaart te vegen.

Meer liquidaties

Op 30 mei liquideerde Israël een aantal militanten op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook. Bij de gevechten kwamen zeker zeven Palestijnen om het leven. Volgens Israël ging het om terroristen van de Islamitische Jihad en braken de gevechten uit nadat er vanuit Palestijns gebied raketten op Israëlische troepen waren afgevuurd.

Palestijnse Hamaspolitici raken verblijfsvergunning kwijt

Palestijnen die inwoner zijn van Oost-Jeruzalem en tevens behoren tot de Hamasoverheid, raken hun status en verblijfsvergunning voor het wonen in de stad kwijt. Dit besloot de Israëlische regering op 30 mei. Palestijnse leden van het parlement en de regering kregen 30 dagen de tijd om hun actieve betrokkenheid bij de Hamasoverheid te beëindigen. Deden zij dit niet, dan verloren zij hun verblijfsvergunning.
Palestijnen die een permanente verblijfsvergunning hadden voor Oost-Jeruzalem, mochten in de stad wonen en vrij in Israël reizen.

Demonstraties tegen vernietigen illegale huizen op Jordaanoever

Op 5 februari 2006 demonstreerden duizenden Israëli's in Jeruzalem tegen het platgooien van illegale huizen op de Westelijke Jordaanoever. Zij vreesden dat de Israëlische actie het begin zou zijn van een algehele ontruiming van het gebied. Op spandoeken stond de leus 'Ehoed Olmert [waarnemend premier] is slecht voor joden'. In totaal waren er in Jeruzalem 30.000 demonstranten, het grootste aantal sinds de protesten tegen de regering op 1 februari begonnen.
In totaal woonden er op de Westelijke Jordaanoever ruim 200.000 Israëli's en 2,4 miljoen Palestijnen. Israël had al eerder aangekondigd dat het stukken land waar grote Israëlische gemeenten lagen, zelf zou houden.

Premier Olmert wil permanente grenzen vaststellen

Op 10 maart 2006 maakte waarnemend premier Ehoed Olmert bekend dat hij, als hij leider zou worden van een nieuwe regering, zich tot doel zou stellen definitieve grenzen voor Israël vast te stellen binnen zijn regeringstermijn van vier jaar. Hij zei de Palestijnse organisatie Hamas eerst tijd te geven om zich te ontwapenen en reeds gesloten akkoorden te respecteren. Deed de beweging dat niet, dan zou Israël eenzijdig definitieve grenzen vaststellen, aldus Olmert.
Namens Hamas reageerde Khaled Mashaal met de mededeling dat iedere eenzijdige stap van Israël 'een oorlogsverklaring tegen de Palestijnen' is.
Olmert herhaalde zijn uitspraken op 4 mei, toen na de verkiezingsoverwinning van de Kadima-partij zijn nieuwe regering werd geïnstalleerd. Hij liet weten bereid te zijn aanzienlijke delen van de Westelijke Jordaanoever af te staan aan de Palestijnen. Olmert stelde dat onderhandelen de beste manier was om vrede met de Palestijnen te bereiken. Er zou echter niet onderhandeld worden met de in maart aangetreden Hamasregering in de Palestijnse gebieden, zolang deze haar standpunt over Israël – dat het land vernietigd moest worden – niet wijzigde.
Likoedleider Benjamin Netanjahoe van de rechtse oppositie zei tijdens de parlementszitting dat het plan van Kadima de Hamasregering in de kaart speelde.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Armoede onder overlevenden holocaust

Op 24 april 2006 maakte het ministerie van Financiën bekend 1,5 miljard sjekel (ca. 270 miljoen euro) vrij te maken om de armoede onder overlevenden van de holocaust te bestrijden. Hiermee zou hun pensioen aanzienlijk hoger worden dan dat van andere Israëli's.
Het Fonds voor Overlevenden van de Holocaust liet weten dat 80.000 van de 280.000 overlevenden van de Tweede Wereldoorlog in Israël onder de armoedegrens – 1.700 sjekel ofwel ruim 300 euro – leefden. Vaak was er geen geld voor de meest fundamentele benodigdheden, zoals voedsel en medicijnen.
40 Procent van de Israëli's ouder dan 60 was overlevende van de Tweede Wereldoorlog. Vooral de Russische ouderen kampten met grote armoede.

SOCIAAL ECONOMISCHE ZAKEN

Israël tweede op wereldranglijst sociale ongelijkheid

De Israëlische economie raakte in 2005 uit het slop, zo bleek uit cijfers die op 27 maart 2006 werden gepubliceerd. De export nam toe en het bbp groeide met 5,2 procent, tegen 4,4 procent in 2004 en 1,7 procent in 2003. Tegelijkertijd was het aantal armen in Israël toegenomen van 15 procent in de jaren '90 van de twintigste eeuw tot 20 procent in maart 2006. De Israëlische armoedegrens lag op 1.700 sjekel (ruim 300 euro) per maand. Het aantal mensen dat lid was van een vakbond daalde enorm, van 80 procent ruim tien jaar eerder naar 30 procent in 2006.
Na de Verenigde Staten was Israël het land met de grootste inkomensongelijkheid. De armoede was het grootst onder religieuze joden en Arabieren. Positief was dat beide groeperingen hun probleem inmiddels wel op de politieke kaart hadden kunnen zetten: in de verkiezingscampagne van 2006 speelde het armoedeprobleem een grote rol.

JUSTITIE

Fatach-lid Khader veroordeeld

Op 27 november 2005 veroordeelde een Israëlische militaire rechtbank op de Westelijke Jordaanoever Husam Khader, lid van de Palestijnse Fatachpartij, tot zeven jaar cel. Khader was in 2003 door het Israëlische leger gearresteerd. Hij was het belangrijkste Fatach-lid dat Israël veroordeelde na de berechting van Marwan Barghouti. Deze kreeg vijf keer levenslang voor het beramen van aanslagen op Israëlische burgerdoelen. Khader werd veroordeeld vanwege het doorsluizen van fondsen naar de Palestijnse gebieden die later voor de aankoop van illegale wapens werden gebruikt.
Mensenrechtengroeperingen bekritiseerden de rechtsgang zoals Israël die toepaste. Zo vond de rechtzaak plaats achter gesloten deuren.

Omri Sjaron veroordeeld voor illegale partijfinanciering

Op 17 februari 2006 veroordeelde een Israëlische rechtbank Omri Sjaron (41), zoon van premier Ariël Sjaron, tot negen maanden gevangenisstraf. De rechtbank achtte bewezen dat hij op illegale manier had geprobeerd fondsen te werven voor de partij van zijn vader. Sjaron zei geen spijt te hebben van zijn daden, want 'ik was jong en stom, maar ik denk wel dat ik een bijdrage aan een goed doel heb geleverd'.
Vanwege de kritieke toestand van zijn vader, die nog steeds in coma in het Hadassah ziekenhuis lag, hoefde Omri Sjaron de gevangenisstraf pas een half jaar later uit te zitten. Hij was zijn vader, die uit de Likoedpartij was gestapt en de partij Kadima had opgericht, daarin eerst gevolgd. In januari trok hij zich echter uit de politiek terug.

LANDBOUW

Vogelgriep duikt ook op in Israël

Op 17 maart 2006 bevestigde Israël dat zich in het land gevallen van vogelgriep hadden voorgedaan. Duizenden kippen en kalkoenen in het zuiden van land zouden er mee besmet zijn. Het virus werd vastgesteld in Ein Hashlosha en Holit, nabij de Gazastrook in de westelijke Negev-woestijn. Zeker 11.000 dieren zouden al aan het virus zijn overleden. Het ministerie van Landbouw gaf opdracht 300.000 vogels te doden om een verspreiding van de vogelgriep te voorkomen.
Een week eerder was het vogelgriepvirus ook al in Egypte vastgesteld.

BURGER EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof vaardigt verbod uit op 'menselijke schilden'

Op 6 oktober 2005 verbood het Hooggerechtshof het Israëlische leger Palestijnse burgers te gebruiken bij de arrestatie van vermeende terroristen. Volgens het hof was het inzetten van burgers bij militaire operaties, ongeacht of zij dat wel of niet uit vrije wil deden, in strijd met internationale mensenrechten. Het noemde het gebruik van wat het leger 'menselijke schilden' noemde 'gruwelijk en barbaars'. De uitspraak volgde op een petitie die Palestijnse en Israëlische mensenrechtengroeperingen hadden ingediend.

In 2002 was er ook al een uitspraak geweest tegen het gebruik van menselijke schilden, waarin stond dat het leger Palestijnse burgers niet mocht dwingen medewerking aan het leger te verlenen. Het deed dat door hen te laten aanbellen bij huizen van vermeende terroristen, zodat de verdachten daarna gemakkelijker konden worden gearresteerd. In tal van gevallen raakten deze Palestijnse burgers bij de vaak gecompliceerde arrestaties gewond en enkele keren werden ze zelfs doodgeschoten.

Opnieuw: verbod op menselijk schild

Op 22 december 2005 veroordeelde de rechtbank van Tel Aviv een Israëlische vrouw tot drie jaar gevangenisstraf. Dit omdat zij er voor koos als 'levend schild' een militante Palestijn te beschermen. De vrouw, Tali Fahima, bekende schuld teneinde een levenslange gevangenisstraf te vermijden die het Openbaar Ministerie eiste vanwege het 'helpen van de vijand in oorlogstijd'. Fahima bracht al ruim een jaar in de gevangenis door en zou naar verwachting na tien maanden vrijkomen.
Fahima verhuisde enkele jaren eerder naar de Westelijke Jordaanoever en raakte daar bevriend met Zakaria al-Zubaidi, leider van de militante Al-Aksa brigades die verantwoordelijk waren voor tal van aanslagen op Israëlische legerdoelen. Toen diens arrestatie op handen was, trachtte zij die te voorkomen door hem lijfelijk te beschermen.

Geen recht op staatsburgerschap voor met Israëli's getrouwde Palestijnen

Op 14 mei 2006 oordeelde het Hooggerechtshof dat de regering geen gezinsherenigingen hoefde toe te staan wanneer het Palestijnen betrof. Palestijnen die met een Israëlische staatsburger getrouwd waren en/of kinderen in Israël hadden, hadden geen recht zich daar te vestigen. Verscheidene mensenrechtenorganisaties hadden petities ingediend bij het Hof in een poging het regeringsstandpunt te wijzigen. Zes rechters van Israëls hoogste rechtbank oordeelden echter dat de regering haar beleid mocht voeren. Vijf andere rechters keerden zich daar tegen.
De wet werd in 2002, toen het Palestijnse geweld tegen Israëlische burgerdoelen zeer hevig was, aangenomen. Critici meenden echter dat de wet een inbreuk was op het recht op een normaal familieleven. Ongeveer 17 procent van de Israëlische staatsburgers waren Arabisch en huwelijken tussen Israëli's en Palestijnen kwamen met enige regelmaat voor.

MILITAIRE ZAKEN

Israël lanceert Eros-B satelliet

Op 25 april 2006 lanceerde Israël vanuit Oost-Rusland een satelliet waarmee het Iran kon bespioneren. De Eros-B satelliet maakte het makkelijker voor Israël om informatie over Iran, en met name de nucleaire activiteiten van dat land, te verkrijgen. De satelliet werd ontwikkeld door ImageSat, onderdeel van het staatsbedrijf Israël Aircraft Industries (IAI).

BUITENLANDSE ZAKEN

VS steunen Israëlisch plan om grenzen vast te leggen

Op 24 mei 2006 gaf de Amerikaanse president George W. Bush op een persconferentie in Washington zijn voorzichtige steun aan de plannen van Israël om binnen vier jaar de definitieve grenzen van het land vast te leggen. Premier Ehoed Olmert had al bij zijn aantreden als premier laten weten bij voorkeur via onderhandelingen tot een akkoord met de Palestijnen te willen komen,

maar zo nodig opnieuw eenzijdige territoriale beslissingen te zullen nemen. In augustus 2005 had Israël zich al eenzijdig teruggetrokken uit de Gazastrook.
De Amerikaanse president maakte een duidelijk onderscheid tussen president Machmoed Abbas (Fatach) die volgens hem 'met oprechte vredesplannen' kwam, en de Hamasregering die 'dit niet doet'. Bush benadrukte dat de oplossing van het Israëlisch-Palestijnse conflict lag in de oprichting van een Palestijnse staat naast Israël.
Vóór de persconferentie had de Palestijnse premier Ismail Haniya (Hamas) duidelijk gemaakt dat iedere vrede met Israël onbespreekbaar was als het niet al het land dat het in 1967 had veroverd, op zou geven.

(Vorige berichten pagina 620/2 e.v. - 2005)

JORDANIË

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verhoging minimumloon stelt vakbonden niet tevreden

Ter gelegenheid van de Dag van de Arbeid, op 1 mei 2006, maakte minister van Werkgelegenheid Bassem al-Salem bekend dat het minimumloon in Jordanië met ingang van juni verhoogd zou worden. Het zou stijgen tot omgerekend ca. 150 euro, een verhoging met 17 euro.
Volgens de voorzitter van de Algemene Federatie van Jordaanse Vakbonden (GFTU), Mazen al-Maaytah, was de verhoging 'beter dan niets', maar onvoldoende om de gestegen kosten van levensonderhoud te compenseren. Hij wees er bovendien op dat veel werkgevers het minimumloon omzeilden, ondanks een in 1999 ingevoerde wet die hen daartoe verplichtte. Het ministerie van Werkgelegenheid had in 2006 aan honderden bedrijven waarschuwingen laten uitgegaan en boetes opgelegd.

Miserabele arbeidsomstandigheden in speciale industriële zones

De werkomstandigheden in de zogeheten Qualified Industrial Zones (QIZ's) worden in veel gevallen gekenmerkt door uitbuiting, zo verklaarde het Jordaanse ministerie van Arbeid op 16 mei 2006. Een officieel onderzoek bracht aan het licht dat de werktijden konden oplopen tot 109 uur per week en dat er gebruik werd gemaakt van een systeem van wisseldiensten van 20 uur. Lonen werden soms gedurende een half jaar niet uitbetaald en wanneer de rechthebbenden er om vroegen, konden zij gevangen worden gezet. Voorts waren er meldingen van fysieke mishandeling: werknemers werden geschopt, gestompt en geslagen met stokken en riemen. Tevens deden zich gevallen voor van verkrachting van vrouwelijke werknemers, die soms nog maar zestien jaar oud waren.
De QIZ's waren in 1997 gecreëerd door de Verenigde Staten, Jordanië en Israël. Het betrof zones waarbinnen de eindproducten toegang kregen tot de Amerikaanse markt zonder dat er belasting op werd geheven of een quotum voor gold. Er waren ongeveer 44.000 mensen werkzaam, van wie de helft afkomstig was uit Aziatische landen als Sri Lanka en China. De meeste ondernemingen waren kledingproducenten.

Regering wil meer Jordaanse in plaats van buitenlandse arbeidskrachten

Op 22 mei 2006 maakte het ministerie van Werkgelegenheid bekend dat de Jordaanse regering voornemens was financiële maatregelen te nemen die het onaantrekkelijker moesten maken om buitenlandse werknemers in dienst te nemen. Dat zou gebeuren door de jaarlijkse visakosten voor Arabische werknemers te verhogen van 200 dollar (ca. 157 euro) naar tussen de 500 en 700 dollar en die voor overige buitenlandse arbeidskrachten van 450 naar 900 tot 1.300 dollar.
De bedoeling van de maatregelen was om de positie van Jordaanse werknemers op de arbeidsmarkt te versterken. De extra inkomsten door de hogere visakosten zouden worden gebruikt voor het opzetten van een Training- en Werkgelegenheidsfonds om hen in staat te stellen te concurreren met de buitenlandse arbeidskrachten en aldus meer van hen aan werk te helpen. Het werkloosheidscijfer onder Jordaanse werknemers bedroeg 15,5 procent, hetgeen neerkwam op rond de 200.000 mensen.
Het aantal legale buitenlandse werknemers in Jordanië lag op ongeveer een half miljoen, een kwart van het totaal aantal arbeidskrachten. Zij waren voornamelijk werkzaam in de bouw, de industrie, de landbouw en de dienstverlening. Daarnaast waren er ook nog eens een half miljoen illegale werknemers, die voornamelijk afkomstig waren uit Irak en in mindere mate uit Egypte en Syrië. Illegalen werden zwaar onderbetaald en werden onmiddellijk uitgezet als ze betrapt werden.

JUSTITIE

Jordaanse justitie pakt terrorisme hard aan

Tussen februari en mei 2006 spraken Jordaanse rechtbanken zware gevangenisstraffen uit tegen verdachten van terrorisme. Ook werden twee eerder veroordeelde personen opgehangen. Bij enkele van de gevoerde rechtszaken bestond gerede twijfel over het waarheidsgehalte van de ingebrachte beschuldigingen en gedane bekentenissen.

Doodstraffen voor verdachten geplande bomaanslagen

Een Jordaanse militaire rechtbank sprak op 15 februari doodstraffen uit tegen negen personen die ervan werden verdacht een aanval met chemische wapens te hebben voorbereid. Het betrof een voorgenomen aanslag in april 2004, toen volgens de Jordaanse autoriteiten een groep zelfmoordenaars in vrachtwagens met explosieven en giftige chemicaliën wilde inrijden op het hoofdkwartier van de Jordaanse inlichtingendienst in de hoofdstad Amman. Was de poging geslaagd, dan zouden wellicht tienduizenden mensen zijn omgekomen – aldus de lezing van de Jordaanse overheid.

De leider van de in Irak actieve Al-Qaeda, de Jordaniër Abu Musab al-Zarqawi, had op 30 april 2004 – kort na de bekendmaking van het verijdelen van de aanslag – via een geluidsopname laten weten het brein achter de geplande actie te zijn geweest. Tegelijkertijd ontkende hij toen dat de aanslag met chemische wapens had moeten plaatsvinden. Deze lezing leek te worden bevestigd door verklaringen van advocaten van de verdachten. Deze bleken bij hun arrestatie over een dusdanig geringe hoeveelheid chemicaliën te beschikken dat een grote chemische aanval niet mogelijk was.

Van de negen verdachten werden er vier bij verstek veroordeeld. Tot hen behoorde ook Al-Zarqawi zelf, tegen wie al tweemaal eerder in Jordanië de doodstraf was uitgesproken. Dat gebeurde in verband met de moord op de Amerikaan Laurence Foley

van het United States Agency for International Development (USAID) in oktober 2002 en een mislukte zelfmoordaanslag bij de Jordaans-Iraakse grens in 2004. De vermeende hoofddader, Azmi al-Jayousi, was wel in de rechtszaal aanwezig en zou volgens zijn advocaten door marteling tot een bekentenis zijn gedwongen. In totaal stonden dertien mensen terecht, van wie er twee celstraffen kregen van respectievelijk één en drie jaar. De twee anderen werden vrijgesproken.

Twee veroordeelden voor dood Foley opgehangen

Voor de moord op Foley waren tien personen opgepakt, van wie er twee, Mohammed Damas en Mohammed Amin, op 6 maart 2004 waren veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk vijftien en zes jaar. De acht anderen werden ter dood veroordeeld, van wie zes bij verstek. Onder hen was ook nu Abu Musab al-Zarqawi.
Op 11 maart 2006 werden in de Swaka gevangenis, ten zuiden van Amman, de twee ter dood veroordeelden die men wél, in december 2002, had weten te arresteren, opgehangen. Het ging om de Libiër Salem Saad bin Suweid en de Jordaniër Yasser Freihat, die de feitelijke schoten zouden hebben gelost.
Opvallend was dat alle vier de verdachten die men had opgepakt schuld ontkenden. De twee mannen die ter dood werden gebracht, hadden verklaard dat hun bekentenis onder dwang tot stand was gekomen.

Veroordelingen voor rekruteren van strijders in Irak

Op 8 maart 2006 veroordeelde een Jordaanse militaire rechtbank elf mensen tot celstraffen op beschuldiging van het rekruteren van strijders die via Syrië de grens met Irak werden binnengesmokkeld om er te vechten tegen de Amerikaanse troepen.
Vijf van de verdachten werden bij verstek tot vijftien jaar dwangarbeid veroordeeld. De zes anderen waren in juli 2005 opgepakt en kregen straffen van twintig maanden tot vier jaar. De elf maakten deel uit van een groep van vijftien personen, acht Jordaniërs en zeven Palestijnen. Vier van hen werden wegens gebrek aan bewijs door de rechtbank vrijgesproken.
De veroordeelden hadden nog de mogelijkheid in beroep te gaan.

Dwangarbeid en celstraf voor terrorismeverdachten

De Rechtbank voor Staatsveiligheid veroordeelde op 2 mei tien islamitische strijders wegens het voorbereiden van terroristische acties tegen overheidsfunctionarissen die zich met terreurbestrijding bezighielden, en tegen Amerikaanse manschappen. De laatste waren in Jordanië gelegerd om Iraakse troepen te trainen. Zeven anderen werden vrijgesproken.
De straffen liepen uiteen van twee tot vijf jaar cel, terwijl twee verdachten dwangarbeid kregen opgelegd. Dat gold voor de vermeende leider van de groep Motassem Suleiman (vijf jaar) en voor Ziad Nsur (vier jaar).
Alle verdachten ontkenden schuld. De verdediging kreeg een maand de tijd om in beroep te gaan tegen de vonnissen.

NATUUR EN MILIEU

Jordanië stelt milieupolitie in

Minister van Milieu Khalid Irani maakte op 17 mei 2006 de oprichting bekend van een departement dat zich zou gaan bezighouden met de bescherming van het ecosysteem in Jordanië. Een geüniformeerde milieupolitie, die binnen zes maanden haar activiteiten zou beginnen, diende patrouilles uit te voeren bij fabrieken, industriële zones en recreatiegebieden en in geval van overtreding van milieuwetten boetes op te leggen. Tot deze milieuwetgeving behoorde onder meer een recentelijk door het parlement aanvaard voorstel om het illegaal dumpen van giftig materiaal te vervolgen door het opleggen van hoge boetes en gevangenisstraf.

De belangrijkste reden voor de oprichting van deze politie was de invloed die de milieuvervuiling had op de gezondheid. Cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) wezen uit dat 30 procent van de sterfgevallen door ziekte zich voordeden bij mensen onder de vijftien jaar en dat dit percentage tweemaal zo hoog lag bij acute ademhalingsziekten.
Het hoofd van de Jordaanse hulpverleningsorganisatie Rode Halve Maan, Mahmoud Arab, wees er op dat er een direct verband bestond tussen milieuverontreiniging en sterfte als gevolg van hartaanvallen en longkanker.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Officiële mensenrechtenorganisatie meldt misstanden in gevangenissen

Een derde van alle gevangenen in Jordanië zat vast zonder formele aanklacht of uitzicht op een proces, zo bleek uit een rapport van het Nationaal Centrum voor Mensenrechten (NCHR) dat op 5 januari 2006 naar buiten kwam. Gevangenhouding zonder dat bekend was waar de betrokkene van werd beschuldigd, mocht volgens de Jordaanse wetgeving niet langer dan 24 uur duren. In zaken die de nationale veiligheid betroffen, was die termijn maximaal zeven dagen. Het kwam echter voor dat men zonder aanklacht maanden of zelfs jaren gevangen zat. Ook in andere opzichten was er sprake van misstanden. Het rapport noemde de gebrekkige medische voorzieningen en de verspreiding van besmettelijke ziektes door overbevolking van de gevangenissen.
De bekendmaking was opmerkelijk omdat het NCHR een officiële, door de overheid gefinancierde instelling was. Het systematisch schenden van rechten van gevangenen werd door de Jordaanse overheid steeds ontkend, maar was eerder gedocumenteerd in rapporten van de mensenrechtenorganisaties Human Rights Watch (HRW) en Amnesty International (AI). In 2005 hadden stakingen plaatsgevonden van politieke gevangenen die tegen hun detentieomstandigheden ageerden.

'Leden veiligheidstroepen martelen gevangenen'

De voorzitter van de Arabische Organisatie voor de Mensenrechten (AOHR), Hani Dahleh, verwees op 14 mei naar een ander probleem in Jordaanse gevangenissen, namelijk marteling. Hij stelde dat gedetineerden de toegang werd ontzegd tot een advocaat en dat zij verwezen werden naar Rechtbanken voor Staatsveiligheid, na eerst tot een bekentenis te zijn gedwongen. Onder andere bij een aantal processen wegens terrorisme leek dit, afgaande op mededelingen van advocaten, het geval te zijn geweest. Volgens Dahleh waren met name islamitische activisten slachtoffer van deze praktijken.
De martelingen zouden vooral gebeuren door de veiligheidstroepen, in het bijzonder die van het General Intelligence Department (GID). Zij zouden zich tegenover de

gevangenen schuldig maken aan langdurige eenzame opsluiting, fysieke mishandeling en slaaponthouding. Verstoken van contact met familieleden moesten de gedetineerde weken of maanden in het hoofdkwartier van de GID doorbrengen, aldus de AOHR-voorzitter.

Twee redacteuren veroordeeld voor publicatie omstreden cartoons

Een Jordaanse rechtbank veroordeelde op 30 mei 2006 twee krantenredacteuren tot twee maanden gevangenisstraf na herpublicatie van de Deense spotprenten die tot veel ophef in de islamitische wereld hadden geleid. De oorspronkelijk in september 2005 gepubliceerde cartoons, waarin volgens veel moslims de profeet Mohammed werd beledigd, waren sindsdien door diverse media opnieuw afgedrukt. Dat gebeurde met een beroep op de vrijheid van meningsuiting. De Jordaanse koning Abdullah achtte dit echter geen rechtvaardiging voor het uiten van dergelijke beledigingen, zo had hij begin februari duidelijk gemaakt.
In Jordanië verschenen de prenten in de weekbladen *Shihane* en *Al-Mehwar*. De veroordelingen werden uitgesproken tegen voormalig redacteur van Shihane, Jihad Momani, en tegen hoofdredacteur Hisham al-Khalidi van Al-Mehwar. Beiden ontkenden schuld aan wat in de officiële aanklacht 'het aanvallen van religieuze gevoelens' werd genoemd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Jordanië levert geen Amerikaanse verdachten uit aan Internationaal Strafhof

Jordanië zou geen Amerikaanse staatsburgers of buitenlanders die voor de regering van de Verenigde Staten werkten en die verdacht werden van oorlogsmisdrijven, uitleveren aan het Internationaal Strafhof (ICC). Daartoe besloot het Jordaanse parlement met grote meerderheid op 8 januari 2006.
De VS waren sterk gekant tegen het in 2002 opgezette ICC, uit vrees dat Amerikaanse troepen of burgers vervolgd zouden worden in zaken die politiek gemotiveerd waren. In principe werd de Amerikaanse militaire en economische hulp opgeschort aan staten die het ICC-verdrag hadden ondertekend en geen afzonderlijk verdrag met de VS wilden sluiten dat Amerikanen zou vrijwaren van vervolging. Jordaanse politici gaven dan ook informeel toe dat het verstoken blijven van hulp de belangrijkste reden was om met de wet akkoord te gaan.
Internationale mensenrechtenorganisaties hadden er bij Jordanië op aangedrongen de wet te verwerpen. Zij waarschuwden voor de precedentwerking die er van uitging omdat andere landen dan eerder overstag zouden gaan.

Jordanië beschuldigt Syrië van training Hamas-strijders

De Jordaanse televisie toonde op 11 mei 2006 twee leden van de radicale Palestijnse organisatie Hamas die bekenden een militaire training in Syrië te hebben gehad. De authenticiteit van hun verklaringen was volgens advocaten en mensenrechtengroeperingen twijfelachtig, omdat bekentenissen in Jordanië volgens hen veelal onder dwang werden gedaan. Een dag later weersprak ook de Syrische minister van Buitenlandse zaken, Walid al-Moualem, de beschuldigingen tijdens een persconferentie in Koeweit.
Jordanië had een dag eerder verklaard dat in de maand daarvoor twintig Hamas-activisten waren gearresteerd. Zij zouden van plan zijn geweest aanslagen in het land te plegen. In april had het om die reden al het voorgenomen bezoek geannuleerd van minister van Buitenlandse zaken Mahmoud Zahhar van Hamas, dat sinds kort de Palestijnse gebieden bestuurde.

(Vorige berichten pagina729/2 - 2005)

LIBANON

BINNENLAND

Anti-Syrisch parlementslid in Beiroet vermoord

De 48-jarige journalist en parlementariër Gibran Tueni werd op 12 december 2005 in het oostelijke deel van de Libanese hoofdstad Beiroet door een zware autobom gedood. Drie anderen kwamen eveneens om het leven en tenminste tien personen raakten gewond.
Tueni was hoofdredacteur van het toonaangevende liberale dagblad *An-Nahar* en een uitgesproken criticus van de Syrische invloed in Libanon. Een dag voor zijn dood was hij uit Frankrijk teruggekeerd, waar hij sinds augustus verbleef vanwege doodsbedreigingen aan zijn adres.
Hoewel Syrië elke betrokkenheid ontkende, lieten tienduizenden mensen tijdens de begrafenis van 14 december hun afkeer blijken van het land dat in april van dat jaar haar troepen, die sinds halverwege de jaren zeventig van de twintigste eeuw zich in het buurland bevonden, had teruggetrokken.
De Syrische invloed op de Libanese politiek bleef echter groot en de politieke partijen manifesteerden zich vooral als pro- dan wel anti-Syrisch. De president, Emile Lahoud, was pro-Syrisch en een deel van de demonstranten achtte ook hem medeverantwoordelijk voor de dood van Tueni. Diens vader riep de menigte op tot kalmte, tot eenheid tussen de moslims en de christenen en daarnaast om af te zien van wraak.
De beroering riep herinneringen op aan die rond de dood van de voormalige Libanese premier Rafik al-Hariri, die op 14 februari eveneens in Beiroet de dood had gevonden. Dit zette extra druk op het vertrek van de Syrische troepen en leidde bovendien tot de instelling van een onderzoekscommissie van de Verenigde Naties. Die commissie, onder leiding van de Duitser Detlev Mehlis, concludeerde in een eerste rapport dat hoge Syrische en Libanese functionarissen bij de moord op al-Hariri waren betrokken. Eén dag na de dood van Tueni, op 13 december, zou een tweede rapport van Mehlis in de VN-Veiligheidsraad worden besproken, waarin vergelijkbare conclusies werden getrokken. Syrië meende dan ook dat de moord op Tueni een provocatie was om vlak voor de VN-besprekingen het land in een kwaad daglicht te stellen. Syrië had ook elke betrokkenheid bij de moord op al-Hariri ontkend.

Kabinetsboycot van sjiitische moslimministers

Op dezelfde dag dat Tueni omkwam,12 december, besloten vijf ministers van sjiitische moslimhuize tot een boycot van de kabinetsbijeenkomsten. Dit gebeurde nadat een meerderheid van de regering had gestemd voor een oproep tot het houden van een internationaal tribunaal waar verdachten van de moord op al-Hariri berecht moesten worden. Het ging om minister van Energie Mohammed Fneish, de enige bewindspersoon die lid was van de pro-Syrische Hezbollah-beweging; de minister van Arbeid, Trad Hamadeh; de minister van

Buitenlandse zaken, Fawzi Salloukh; en twee ministers van de Amal Beweging die nauw met Hezbollah verbonden was.
Aanvankelijk mislukten de pogingen om de ministers tot terugkeer te bewegen, daar zij als voorwaarde stelden dat Hezbollah werd erkend als verzetsbeweging tegen Israël. De beweging had een belangrijke rol gespeeld bij de beëindiging van de jarenlange Israëlische bezetting van Zuid-Libanon die duurde tot 2000. Zou Hezbollah echter gezien worden als een militie, dan zou zij vallen onder de op 2 september 2004 door de VN-Veiligheidsraad aangenomen resolutie 1559 waarin niet alleen was aangedrongen op het vertrek van Syrische troepen uit Libanon, maar ook op ontmanteling van alle milities. Op 23 januari 2006 bekritiseerde de raad nog eens het uitblijven van effectieve maatregelen om de milities te ontwapenen.
De ministers hervatten uiteindelijk op 2 februari hun werkzaamheden, nadat de anti-Syrische premier van het land, Fouad Siniora, in het parlement had verklaard dat Hezbollah altijd was beschouwd als een nationale verzetsorganisatie.

Zoon van al-Hariri keert naar Libanon terug

De zoon van de vermoorde ex-premier, Saad al-Hariri, was bij de parlementsverkiezingen van mei en juni 2005 aanvoerder van de anti-Syrische lijst Martelaar Rafik Hariri. Het verkiezingsblok behaalde toen een absolute meerderheid. Eind juli had hij echter het land verlaten, naar hij later zei omdat er een moordaanslag op hem was beraamd. Hij bracht zijn tijd voornamelijk door in Frankrijk en Saoedi-Arabië, waar hij sprak met politieke leiders. Ook hield hij in Washington besprekingen met de Amerikaanse president George W. Bush. Pas op 11 februari 2006 keerde hij naar Libanon terug – drie dagen voordat de dood van zijn vader, precies een jaar eerder, in Beiroet werd herdacht.

Positie president onder druk

Saad al-Hariri sprak op 14 februari een menigte toe van honderdduizenden mensen die zich in de hoofdstad had verzameld. Bij die gelegenheid omschreef hij president Emile Lahoud, die onder toenemende druk stond om af te treden, als een 'agent van Syrië'. Lahoud, wiens ambtstermijn in 2007 zou aflopen, weigerde echter zijn functie neer te leggen, zo liet hij een dag later weten. Hij herhaalde dit nog eens op 18 maart, met als motivatie: 'Als ik nu opstap, zou men kunnen denken dat ik een verrader ben geweest of de grondwet heb geschonden.'
Tijdens besprekingen in maart en april tussen vertegenwoordigers van de verschillende politieke stromingen – in het kader van wat de Nationale Dialoog werd genoemd – stond de positie van de president eveneens op de agenda. Met name omdat Hezbollah en haar medestanders niets voelden voor Lahouds aftreden, bleef de impasse voortbestaan. Een voortijdig vertrek van het staatshoofd vereiste behalve overeenstemming tussen de politieke leiders overigens ook een twee derde meerderheid in het parlement.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Massale demonstratie tegen economische hervormingen

Op 10 mei 2006 gingen in de Libanese hoofdstad Beiroet tienduizenden mensen de straat op om te protesteren tegen een regeringsplan voor economische hervormingen. Het ging om een voorstel voor belastingverhoging, een werkgelegenheidsmaatregel die het mogelijk maakte ambtenaren in dienst te nemen op een tijdelijk contract en een verlaging van hun pensioenen. De demonstratie werd gesteund door een breed scala van politieke krachten, waaronder ook de in het parlement vertegenwoordigde bewegingen van Hezbollah, Amal en de Vrije Patriottische Beweging van de maronitische christen Michel Aoun.
Volgens de regering was de demonstratie voorbarig omdat er nog geen beslissingen waren genomen. Wel was duidelijk dat zij hervormingen noodzakelijk achtte, niet alleen om in aanmerking te komen voor buitenlandse hulp, maar ook om de staatsschuld te verlagen. Deze bedroeg op dat moment rond de 38 miljard dollar (ca. 30 miljard euro).

JUSTITIE

Rechters staken tegen politisering rechtspraak

Voor het eerst in de geschiedenis van de Libanese rechterlijke macht legden de 370 rechters van het land op 29 mei 2006 het werk neer. Zij verlieten die dag de rechtszalen na een oproep drie dagen eerder van de voorzitter van de Hogere Gerechtelijke Raad, Antoine Kheir.
Het protest richtte zich tegen het uitblijven van de benoeming van vijf leden van de tienkoppige raad. Daarvan werd de helft door collega-rechters aangewezen, en de overigen door de wetgevende macht. De posten van laatstgenoemde waren echter al zeven maanden vacant als gevolg van meningsverschillen tussen de politieke leiders van het land. Daarbij speelde onder meer de pro-, respectievelijk anti-Syrische gezindheid van president Emile Lahoud en premier Fouad Siniora een rol. De houding jegens de Syrische invloed in het land was de belangrijkste factor in de grote verdeeldheid binnen de Libanese politiek.
Volgens Kheir werden door de politieke impasse de werkzaamheden van de raad in ernstige mate belemmerd, hetgeen 'de waardigheid van de rechters en van het justitiële systeem' schaadde. Zo was er nog steeds geen rechter aangewezen voor de moord op parlementslid Gibran Tueni in december 2005, die tot grote commotie in Libanon had geleid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Tegoeden van betrokkenen bij dood ex-premier al-Hariri geblokkeerd

De Amerikaanse president George W. Bush maakte op 26 april 2006 bekend opdracht te hebben gegeven tot het bevriezen van tegoeden van een ieder die betrokken was bij de moord op de Libanese ex-premier Rafik al-Hariri op 14 februari 2005. Via een onderzoek van de Verenigde Naties was aannemelijk geworden dat een aantal Syrische en Libanese functionarissen daarbij een rol had gespeeld. In januari 2006 hadden de VS een dergelijke maatregel al tegen enkele Syrische betrokkenen uitgevaardigd.

De VS hadden zich op het standpunt gesteld dat na het vertrek, in april 2005, van de Syrische troepen de volledige soevereiniteit van Libanon hersteld moest worden. De strafmaatregelen tegen de vermeende betrokkenheid van Syrië bij al-Hariri's dood paste in dit streven. De Amerikaanse steun voor Libanons herovering van de soevereiniteit was nog eens expliciet uitgesproken door minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice tijdens een bezoek aan Libanon op 23 februari.

Libanon wil einde aan Syrische 'grensschendingen'

De Libanese minister van Binnenlandse zaken Ahmad Fatfat drong er op 2 mei 2006 bij Syrië op aan haar grenswachten die posities hadden ingenomen op Libanees grondgebied, terug te trekken. Deze waren gelegerd in het gebied Ras Baalbek in de oostelijke Bekaa vallei.
De Syrische troepen hadden Libanon ruim een jaar eerder verlaten, maar er bleef een controverse bestaan over de afbakening van de grenzen. Het ging daarbij vooral om Shebaa Farms, een grensgebied tussen Israël, Syrië en Libanon waar Israëlische troepen de macht hadden. Volgens Libanon behoorde het tot haar grondgebied, maar Syrië kon zich beroepen op het standpunt van de Verenigde Naties dat Shebaa Farms door Israël bezet Syrisch gebied was.

Palestijnse PLO heropent kantoor in Libanon

De Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) opende op 15 mei 2006 een kantoor in de Libanese hoofdstad Beiroet. Na de Israëlische invasie van Zuid-Libanon was de organisatie in 1982 uit het land verdreven. De officiële ceremonie werd bijgewoond door Abbas Zaki, lid van de Palestijnse Fatach-beweging, die was aangewezen als PLO-vertegenwoordiger in Libanon. De radicale organisatie Hamas, die na haar verkiezingsoverwinning van januari regeringsmacht uitoefende in de Palestijnse gebieden, boycotte de bijeenkomst omdat niet zij maar Fatach de vertegenwoordiger leverde.
Zaki had als taak te werken aan verbetering van de slechte leefomstandigheden van de meer dan 400.000 Palestijnse vluchtelingen die verbleven in Libanese vluchtelingenkampen. Tevens was hij door de Palestijnse president Machmoed Abbas aangewezen als onderhandelaar in besprekingen met de Libanese autoriteiten over de eis van de Verenigde Naties tot ontbinding van de gewapende Palestijnse eenheden in Libanon.

Hevige gevechten aan Israëlisch-Libanese grens

Op 26 mei 2006 braken aan de grens tussen Libanon en Israël hevige gevechten uit. Die dag werden een belangrijk lid van de beweging Islamitische Jihad, Mahmoud Majzoub, en diens broer in de Zuid-Libanese plaats Tyre door een autobom gedood. Vermoed werd dat dit de aanleiding was voor aanvallen met Katusja raketten op een basis bij Mount Miron, een voor veel joden heilige plaats op ongeveer twintig kilometer van de Libanese grens. Wie voor de aanvallen verantwoordelijk was, bleef onduidelijk, maar Israël reageerde enkele uren later met luchtaanvallen op twee bases van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP). Deze bevonden zich nabij de Libanese hoofdstad Beiroet en bij het dorp Sultan Yacoub, niet ver van Syrië. Daarop volgden gevechten tussen Israëlische troepen en strijders van de Hezbollah-beweging.
Twee dagen na het uitbreken van de vijandelijkheden vonden de hevigste grensgevechten plaats sinds mei 2000 toen de Israëlische bezetting van Zuid-Libanon werd beëindigd. Israël voerde luchtaanvallen en artilleriebombardementen uit op de Libanese plaatsen Marjayoun, Aytaroun, Aita el-Shaab en Khiam, alle gelegen op ongeveer tien kilometer van de Israëlische grens. Deze volgden op een raketaanval op Israël. Twee guerrillastrijders kwamen om het leven en zes raakten er gewond. Ook liepen twee Israëlische soldaten verwondingen op. Rond de 8.000 mensen woonden een dag later in het zuidoostelijke dorp Sohmor de begrafenis bij van een van de gesneuvelde guerrillastrijders, Youssef Mohammed Alaeddine.

(Vorige berichten pagina731/1 e.v. - 2005)

PALESTIJNSE ZAKEN

BINNENLAND

Interne strijd Fatach over hervormingen

Op 18 oktober 2005 namen 244 leden van de Fatach-partij in de Gazastrook ontslag uit protest tegen wat zij het 'gebrek aan democratisering en hervorming binnen de partij' noemden. Zij eisten ook dat er meer werk zou komen. Fatach zou de maand erop kandidaten kiezen voor de eerste parlementsverkiezingen sinds 1996, die in januari 2006 zouden plaatsvinden. Binnen Fatach woedde een strijd tussen leden die de partij wilden hervormen en de oude garde van de overleden leider Jasser Arafat, welke volgens de jongeren erg corrupt was. Die strijd tussen rivaliserende Fatach-facties werd ook op straat uitgevochten en verhevigde nadat Israël zich in augustus 2005 uit de Gazastrook had teruggetrokken.

Conflict met Israël

Israëlische arrestaties

Op 6 december 2005 arresteerde Israël de vader en broers van een Palestijn, lid van de Islamitische Jihad. Deze was verantwoordelijk voor de aanslag op een Israëlisch winkelcentrum in de stad Netanja, eerder die dag.

Bombardementen op bufferzone Gazastrook

Op 28 december bombardeerde Israël de 2,4 kilometer lange bufferzone in de Gazastrook. Eerder stelde de Israëlische premier Ariël Sjaron de zone in omdat van daaruit raketaanvallen op Israël plaatsvonden met mobiele Kassam-raketinstallaties.
Toponderhandelaar Saeb Erakat kritiseerde het Israëlische besluit en zei dat het slechts tot wederzijdse verharding zou leiden. De Palestijnse president Machmoed Abbas gaf eerder opdracht tot het staken van raketaanvallen op Israël, maar de Islamitische Jihad gaf daaraan geen gehoor.

Israëlische overval op gevangenis Jericho

Op 14 maart 2006 arresteerde Israël met veel militair vertoon Palestijnse militanten, onder wie Achmed Sa'adat – verdacht van de moord in 2001 op de Israëlische politicus Rehavam Ze'evi. Sa'adat werd tijdens de Palestijnse verkiezingen van januari 2006 in het parlement gekozen.
De militanten zaten al gevangen in een Palestijnse gevangenis in Jericho. Daar werden ze tot voor kort bewaakt onder toeziend oog van Amerikaanse en Britse waarnemers. Deze hadden zich recentelijk teruggetrokken omdat de situatie voor westerlingen in de Palestijnse gebieden te dreigend werd na de beroering die de Deense spotprenten over de profeet Mohammed eerder dat jaar veroorzaakten. Ook de situatie in de gevangenis zelf was voor de waarnemers te gevaarlijk. Na hun vertrek kondigde de Palestijnse Autoriteit (PA) aan de gevangenen snel vrij te laten. Om die reden besloot Israël de gevangenis te omsingelen en de gevangenen te arresteren. Het leger bracht ze over naar Israël waar een rechtzaak tegen

hen werd voorbereid. Israël sprak over een 'geslaagde operatie'.
Op 27 maart weigerde de Israëlische rechter Achmed Sa'adat op borgtocht vrij te laten. De rechtbank kwam tot dit besluit nadat Sa'adat, leider van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP), had gemeld de bevoegdheid van de Israëlische rechtbank niet te erkennen.

Israël reageert op raketbeschietingen

Medio april maakte Israël bekend dat het ruim 2.000 artillerieschoten had afgevuurd op de Gazastrook als reactie op raketaanvallen vanuit de strook op Israël. Bij het artillerievuur van Israël op 14 april kwam een negenjarig Palestijns meisje om het leven.

Hamas wint Palestijnse verkiezingen

Op 26 januari 2006 vonden in de Palestijnse gebieden de eerste parlementsverkiezingen sinds 1996 plaats. De meest kansrijke partijen waren de Fatach-beweging – onder meer vertegenwoordigd door president Machmoed Abbas en premier Achmed Qurei – en de radicalere Hamasbeweging. De laatste kwam uiteindelijk als overwinnaar uit de bus.

Onduidelijkheid over 'vernietiging Israël'

Uit het verkiezingspamflet van Hamas dat op 12 januari 2006 werd verspreid, bleek dat de beweging het beruchte artikel waarin ze opriep tot de vernietiging van Israël, had geschrapt. Doel van de stap leek het winnen van goodwill onder het Westen evenals onder de eigen Palestijnse bevolking. Ghazi Hamad, Hamasleider in de Gazastrook, legde de stap uit als 'pragmatisme. Zo kunnen we op de breedste electorale steun rekenen.' Het handvest stelde als streven de stichting van 'een soevereine Palestijnse staat met Jeruzalem als hoofdstad' en een 'gewapende strijd om de bezetting omver te werpen'.

In recente verkiezingstoespraken en openbare debatten benadrukten de Hamasleiders juist het streven tot volledige vernietiging van Israël.

Op 19 januari sloot het Israëlische leger met geweld een Hamaspand in Oost-Jeruzalem. Hamas gebruikte het pand om van daaruit campagne te voeren in de stad.

Uitslagen parlementsverkiezingen Palestijnse gebieden
(26 januari 2006) opkomst: 74,6 procent

	percentage	zetels
Hamas	44,5	74
Fatach	41,4	45
Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP)	4,3	3
Badil	2,9	2
Onafhankelijk Palestina	2,7	2
De Derde Weg	2,4	2
Onafhankelijk	1,8	4
totaal		132

VS steunen Fatach

Op 22 januari werd bekend dat de Amerikaanse regering zeker 2 miljard dollar (ca. 1,6 miljard euro) had geïnvesteerd in de Fatach partij in een poging die tijdens de komende verkiezingen te ondersteunen. De Amerikaanse regering sprak echter over steun aan 'de Palestijnse Autoriteit en alle democratische instellingen'.

Ruim 900 waarnemers zien toe op verkiezingen

Op 23 januari maakte het Palestijnse verkiezingscomité bekend dat zeker 900 buitenlandse waarnemers zouden toezien op de parlementsverkiezingen, waarbij 1,4 miljoen mensen hun stem mochten uitbrengen. Onder de waarnemers waren onder anderen de voormalige Amerikaanse president Jimmy Carter en de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Madeleine Albright.
Zeker 240 van de waarnemers kwamen uit de Europese Unie, 100 uit de Verenigde Staten, 58 uit Canada en daarnaast 33 uit Egypte en 25 uit Jordanië namens tal van internationale organisaties.

Hamas verslaat Fatach

Op 26 januari behaalde Hamas de overwinning bij de verkiezingen: ze kreeg met 44,5 procent van de stemmen 74 van de 132 parlementszetels. Fatach behaalde 41,4 procent, goed voor 45 zetels. De 13 overige zetels gaan naar onafhankelijke partijen, al dan niet gesteund door Hamas. In totaal bracht bijna driekwart van de kiesgerechtigden een stem uit.
Israël kondigde al vóór de verkiezingen aan geen onderhandelingen te zullen voeren met Hamas, aangezien deze zich tot doel

Samenstelling regering Palestijnse gebieden
(29 maart 2006)

President (sinds 15 januari 2005)
Machmoed ABBAS

Premier, tevens belast met Jeugd en Sportzaken
Ismail HANIYEH
Vice-premier, tevens belast met Onderwijs
Naser al-SHAER
Secretaris van de regering
Mohammad AWWAD

Ministers:
Binnenlandse zaken
Saeed SEYAM
Buitenlandse zaken
Machmoed al-ZAHAR
Cultuur
Attallah Abu Al-SUBBAH
Financiën
Omar Adel-RAZEQ
Gevangenenzaken
Wasfi KABHA
Gezondheidszorg
Basim NAEEM
Informatie
Youssef RIZQA
Justitie
Ahmed Al-KHALDI*
Landbouw
Mohammad Al-AGHA
Nationale economie
Ala el-Deen Al-ARAJ
Plaatselijk bestuur
Issa Al-JAABARI
Planning
Samir Abu EISHA
Publieke werken en Huisvesting
Abdel-Rahman ZIDAN
Religieuze zaken
Nayef al-RAJOUB
Telecommunicatie
Jamal al-KHUDARY*
Toerisme
Jouda MURQUS*
Vervoer
Ziad al-ZAZA
Vrouwenzaken
Mariam SALEH
Welzijn
Fakhri TURUKMAN*
Werkgelegenheid
Mohammad Al-BARGHOUTHI

Ministers van Staat
Khaled Abu ARAFA*
Atef ODWAN

* Onafhankelijk. Alle overigen zijn ministers namens Hamas.

had gesteld Israël te vernietigen en verantwoordelijk was voor tal van aanslagen op burgerdoelen.
Premier Achmed Qurei kondigde aan te zullen aftreden, omdat zijn partij geen coalitie wilde met Hamas, vanwege de anti-Israëlische houding van deze beweging.
De Europese Unie riep Hamas op om het geweld tegen Israël af te zweren. Hamasleider Machmoed Zahhar stelde in een eerste reactie zijn standpunt jegens Israël niet te wijzigen en dat de gewapende strijd zou worden voortgezet.

Fatach wil niet regeren met Hamas

Op 4 maart wees de Fatach-partij het aanbod van Hamas om samen een regering te vormen, officieel af. Tijdens het bezoek van Hamas aan Moskou zeiden leiders van Hamas dat zij het besluit van Fatach betreurden, maar desalniettemin zelf een regering zouden vormen.

Regering van Hamas ingezworen

Op 20 maart stelde Hamas de nieuwe regering voor. Het kabinet van kandidaat-premier Ismail Haniyeh telde 24 Hamas-ministers, onder wie vijf hoogleraren, een christen en een vrouw. Minister van Financiën werd de in de VS opgeleide econoom Omar Abdel Razek – vier dagen eerder door Israël vrijgelaten uit de gevangenis. Minister van Buitenlandse zaken werd Machmoed Al-Zahar, chirurg, een hardliner en medeoprichter van Hamas.
Op 29 maart werd de nieuwe regering ingezworen. Een aantal van de ministers werd via een videoverbinding ingezworen, omdat Israël hen reisbeperkingen had opgelegd. De Hamasparlementariërs konden niet vrij reizen van de Gazastrook naar de Westelijke Jordaanoever.

Strafmaatregelen tegen Hamas

Op 17 februari 2006 besloot Israël een aantal strafmaatregelen in te stellen tegen Hamas, nu deze binnenkort het roer zou overnemen in de Palestijnse gebieden. Israël staakte het overmaken van 50 miljoen dollar (ca. 40 miljoen euro) aan importheffingen die het land namens de Palestijnse Autoriteit (PA) maandelijks inde. Daarnaast stelde het een aantal reisbeperkingen in voor Hamasleiders.
De Europese Unie was kritisch over de Israëlische strafmaatregelen tegen Hamas en meende dat Israël had moeten wachten met beleidsbeslissingen tot na de vorming van een Hamasregering. Volgens de EU legde Israël het complete ambtelijke apparaat van de PA bovendien plat door de maandelijkse 50 miljoen dollar niet langer aan de PA over te maken.
Rusland nodigde Hamas dezelfde week uit voor gesprekken in Moskou. Israël sprak over een 'dolksteek in de rug' en ook de Verenigde Staten toonden zich onprettig verrast door deze Russische stap.

Militanten bestrijden elkaar

Op 31 maart 2006 gaf de Hamasregering opdracht aan alle gewapende militanten om de straatgevechten van de laatste dagen te staken. Het bevel volgde na een aantal onrustige dagen waarin twintig Palestijnen gewond raakten en drie doden vielen. De gevechten braken uit nadat Khalil A-Quqa van het Volksverzetcomité – een groep die regelmatig raketten op Israël afvuurde – omkwam door een autobom. De groep beschuldigde de regeringstroepen ervan met Israël samen te hebben gewerkt om A-Quqa te doden.
Op 20 april benoemde minister van Binnenlandse zaken Saeed Seyam de commandant van het Volksverzetcomité, Jamal Abu Samhadana, op een leidinggevende positie op de afdeling veiligheidszaken. De stap werd gezien als een poging van Hamas om meer greep te krijgen op de veiligheidstroepen. Samhadana behoorde tot Fatach, maar was Hamas goed gezind. Eerder benoemde president Machmoed Abbas (Fatach) een aanhanger van hem tot directeur-generaal op hetzelfde ministerie.
Op 27 april trainden 50 gemaskerde leden van het Volksverzetcomité in het openbaar met veel militair vertoon. Zij verklaarden trouw te zijn aan de Hamasregering en keerden zich openlijk tegen president Machmoed Abbas (Fatach). In de week ervoor vonden er herhaaldelijk straatgevechten plaats tussen verschillende Palestijnse facties, waarbij doden en gewonden vielen.
De conflicten tussen de verschillende Palestijnse facties en militanten waren hoog opgelopen nadat Hamas de verkiezingen van januari 2006 had gewonnen. President Abbas riep op 25 mei op tot kalmte onder de Palestijnen. De spanningen tussen aanhangers van Fatach en Hamas waren zo ver opgelopen dat volgens hem de toekomst van de Palestijnen in gevaar kwam. Ook premier Ismail Haniyeh (Hamas) riep op tot kalmte en waarschuwde voor een mogelijke burgeroorlog.

Israël schort samenwerking met PA op

Op 10 april 2006 schortte Israël het veiligheidsoverleg met de Palestijnse Autoriteit (PA) op. Hamas noemde de Israëlische stap een 'oorlogsverklaring'. President Machmoed Abbas zei dat het Israëlische besluit een ernstige breuk was met eerder gesloten akkoorden, waarin was vastgelegd dat Israël en de PA zouden samenwerken op het gebied van veiligheid.

President Abbas: Palestijnse staat naast Israël

Op 25 mei 2006 gaf Israël president Machmoed Abbas toestemming wapens van derde landen te kopen wanneer deze gebruikt zouden worden voor speciale beveiligingstroepen die trouw aan de Fatach-president waren. Het kantoor van de Palestijnse president ontkende de geruchten, maar Israël bevestigde ze.
Een dag eerder had Abbas de regerende Hamas tien dagen de tijd gegeven om zijn achttienpuntenplan te accepteren voor de oprichting van een Palestijnse staat naast Israël. In het plan van Abbas kwam de Palestijnse staat op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook. Dit impliceerde ook een erkenning van Israël buiten dit gebied. Abbas liet verder weten een referendum te willen uitschrijven om de Palestijnen over het plan te laten beslissen.
Hamas zei niet geïnteresseerd te zijn in het plan.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

PA betaalt ambtenaren niet uit

Volgens een rapport van de Wereldbank dat op 25 mei 2006 werd gepubliceerd, zou de Palestijnse economie in 2006 met 27 procent krimpen. Zeker 76 procent van de Palestijnen zou in 2008 onder de armoedegrens leven, terwijl 47 procent werkloos zou zijn. De Palestijnse Autoriteit (PA) had in totaal 165.000 ambtenaren – een kwart van de Palestijnse beroepsbevolking – in dienst die tezamen 116 miljoen dollar (ca. 90 miljoen euro) verdienden. De ambtenaren kregen al sinds maart 2006 geen salaris meer. Dit na-

dat Israël, de Europese Unie, de Verenigde Staten en nog een aantal landen besloten geen geld over te zullen maken aan de door Hamas geleide regering.
Op 30 mei liet premier Haniyeh weten dat 40.000 van de laagst betaalde ambtenaren, die omgerekend niet meer dan 267 euro per maand verdienden, toch een maandsalaris zouden ontvangen. De beslissing kwam na dagenlange protesten van de ambtenaren tegen de PA.

BUITENLANDSE ZAKEN

Palestijnen beheren internationale grens

Op 26 november 2005 opende grenspost Rafah tussen de Palestijnse Gazastrook en Egypte. Het was de eerste keer dat Palestijnen zelf een internationale grens beheerden. Het eerste grensverkeer vond plaats onder toeziend oog van 20 Europese politiewaarnemers. In december zouden dat er 70 worden. De eerste dag maakten 1.587 mensen gebruik van de grensovergang.
In het akkoord over de grensovergang dat Israël en de Palestijnen overeenkwamen, had Israël het recht gekregen via een videoverbinding mee te kijken naar de grenspassage. Zo kon er worden ingegrepen bij mogelijke smokkel of grenspassages van mensen die volgens de Israëlische autoriteiten een gevaar voor de staatsveiligheid betekenden.

Palestijnen uiten woede jegens Deense spotprenten

Op 30 januari 2006 dreigden Palestijnse militanten Denen en Noren die de Gazastrook bezochten desnoods te doden tenzij hun respectievelijke overheden een officieel excuus maakten voor het opnieuw afdrukken van cartoons waarin de profeet Mohammed naar hun mening bespot werd. De cartoons in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* die de islamitische wereld in beroering brachten, hadden ook onder de Palestijnen tot woedde geleid. Tien Palestijnen schoten in de lucht bij het hoofdkantoor van de Europese Unie in Gaza.
De Deense regering ging niet op de dreigementen in en herhaalde alleen dat er in Denemarken onafhankelijke, vrije media waren. Het land waarschuwde wel zijn onderdanen Gaza voorlopig te mijden. Verscheidene Europeanen, onder wie werknemers van mensenrechtenorganisaties en hulporganisaties, werden al korte tijd door Palestijnen gegijzeld uit protest tegen de spotprenten.

Internationale financiële hulp dreigt op te drogen

Europese Unie geeft PA noodhulp

Op 27 februari 2006 maakte de Europese Unie bekend dat ze 120 miljoen euro zou doneren aan de Palestijnen. Het bedrag was bestemd voor noodhulp. Minister van Financiën Mazen Sinukrot noemde het een 'wijs besluit', maar Israël liet zich er kritisch over uit. De Verenigde Staten prezen de donatie maar zeiden er zelf nog niet over uit te zijn of ze de Palestijnen financieel zouden blijven steunen, nu Hamas aan de macht was.
Van de 120 miljoen euro kwam er 64 miljoen via de afdelingen van de Verenigde Naties terecht bij de Palestijnen. 20 Miljoen was bestemd om de salarissen van Palestijnse ambtenaren te betalen en 40 miljoen voor het betalen van elektriciteit en andere energiebenodigdheden.
Eerder die week waarschuwde de speciale gezant voor het Midden-Oosten, James Wolfensohn, dat de Palestijnse Autoriteit (PA) financieel op instorten stond. Volgens gegevens van de Wereldbank bedroeg het Palestijnse bbp in 2005 3,3 miljard dollar (ca. 2,6 miljard euro). Het bbp per hoofd van de bevolking lag op 934 dollar en de buitenlandse hulp per persoon bedroeg 469 dollar. Sinds 1999 was het bbp per persoon met 38 procent gedaald. Ongeveer 48 procent van de bevolking leefde op of onder de armoedegrens.

Saoedi-Arabië steunt Hamas

Op 11 maart 2006 lieten Hamasleiders vanuit Saoedi-Arabië weten dat het land de PA zou blijven steunen. Het land was de grootste financier van de Palestijnen. De Saoedische regering deed haar toezegging tijdens een rondreis van Hamasleiders door het Midden-Oosten teneinde zich te verzekeren van politieke en financiële steun.
Op 25 april maakte minister van Buitenlandse zaken Machmoed al-Zahar bekend dat Saoedi-Arabië 90 miljoen dollar had toegezegd als noodhulp voor de Palestijnen. Ook Qatar zou voor 7,5 miljoen dollar noodhulp verlenen.

Egypte helpt PA met voedselhulp

Op 22 maart stuurde Egypte voedselpakketten naar de Gazastrook. Dit om de acute voedseltekorten aan te vullen. Israël sloot de grens naar de Gazastrook regelmatig, zodat daar een tekort aan goederen, waaronder voedsel, ontstond. De Egyptische steun bestond uit 50 vrachtwagens meel, suiker en rijst. Het land beloofde binnenkort 100 vrachtwagens te zullen sturen.

Canada trekt hulp aan PA in

Canada kondigde op 30 maart aan dat het de financiële steun aan de PA zou staken. Het was het eerste land na Israël dat tot dit besluit kwam. In een verklaring stelde de Canadese minister van Buitenlandse zaken Peter MacKay dat Canada niet anders kon. Dit omdat Hamas niet bereid was het geweld af te zweren, Israël niet wilde erkennen en zich niet verplicht voelde eerder gemaakte Palestijnse afspraken met Israël te respecteren.

EU, VS en Noorwegen staken hulp eveneens

Op 9 april besloot ook Noorwegen geen hulp meer aan de PA te geven. Eerder die week hadden ook de VS en de Europese Unie de hulp aan de PA opgeschort. Dit zolang de Hamas-regering het geweld niet afzweerde en niet tot samenwerking met Israël bereid was.

Palestijnse protesten tegen Westen

Duizenden Palestijnen gingen op 10 april de straat op om te protesteren tegen de beslissing van tal van westerse landen om de hulp aan de Palestijnen voorlopig op te schorten. Minister van Buitenlandse zaken Machmoed Al-Zahar noemde het besluit van de EU en de VS 'onacceptabel' en sprak van een 'collectieve straf voor de Palestijnen'. Hij zei niet te zullen buigen voor internationale druk.

Rusland, Iran en Syrië steunen PA

Op 15 april zegde Rusland de PA financiële hulp toe, maar het bedrag werd niet genoemd. In Iran, dat eveneens steun zou verlenen, werd op dat moment een conferentie belegd over mogelijkheden de Hamasregering te steunen.

Op 19 april voegde ook Syrië zich bij de lijst van donateurs, maar net als Rusland zonder een bedrag te noemen.

Overzicht internationale hulp

De verdeling van de hulp van de Europese Unie aan de Palestijnen tot aan de verkiezingen van januari 2006 was als volgt:
- Via de Wereldbank: 85 miljoen dollar;
- Via de Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA): 77 miljoen dollar;
- Israëlisch/Palestijnse integratie: 12 miljoen dollar;
- Voedselhulp: 35 miljoen dollar;
- Humanitaire hulp: 33 miljoen dollar;
- Bijzondere projecten: 24 miljoen dollar;
- Infrastructuur: 72 miljoen dollar;
- Overige donaties: 262 miljoen dollar.

In totaal schonk de EU de Palestijnen 600 miljoen dollar en de Verenigde Staten doneerden 400 miljoen dollar.

In april werd besloten tot opschorting van de volgende bedragen aan rechtstreekse financiële hulpverlening aan de Palestijnen:
- VS: 240 miljoen dollar;
- EU: 26,9 miljoen dollar;
- Japan: geeft niets meer.

Daarvoor in de plaats kwamen de volgende nieuwe financiers van de PA:
- Iran: 50 miljoen dollar;
- Qatar: 50 miljoen dollar;
- Rusland: onbekend;
- Syrië: onbekend.

Totale kosten per maand voor de PA bedroegen in het voorjaar van 2006 170 miljoen dollar. De salarissen bedroegen maandelijks 115 miljoen dollar. Het tekort stond in april 2006 op ongeveer 1,3 miljard dollar.

Arabische Liga: accepteer bestaande akkoorden

Op 15 april 2006 adviseerde de Arabische Liga de nieuwe Hamasregering om de vredesinitiatieven van Israël evenals bestaande akkoorden te accepteren.
Minister van Buitenlandse zaken Machmoed al-Zahar, die op dat moment een rondreis maakte langs tal van landen in de hoop politieke en financiële steun te verwerven, ging niet op de aanbeveling van de Arabische Liga in.
De Arabische Liga riep tevens alle leden op de Palestijnse Autoriteit (PA) maximaal financieel te steunen.

(Vorige berichten pagina 624/1 e.v. - 2005)

SYRIË

BINNENLAND

Oppositie in Syrië bundelt krachten

Voormalig vice-president wegens verraad uit Baath partij gezet

'Het nationale leiderschap heeft besloten Khaddam uit de partij te zetten. Het beschouwt hem als een verrader.' Met deze verklaring maakte de leidende Baath partij in Syrië op 1 januari 2006 formeel een einde aan de politieke carrière van de 73-jarige voormalige vice-president van Syrië, Abdel-Halim Khaddam. Een half jaar eerder had hij zijn functie, die hij sinds de jaren '80 van de twintigste eeuw had bekleed, neergelegd.
Khaddam speelde een cruciale rol in de Syrische bemoeienis met Libanon, maar had zich tegen het regime gekeerd in verband met de moord in februari 2005 op de voormalige Libanese premier, zijn vriend Rafik al-Hariri. Daar zouden volgens een onderzoek van de Verenigde Naties hoge Syrische functionarissen bij betrokken zijn geweest, hetgeen door Syrië overigens werd ontkend. Twee dagen voor zijn royement verklaarde Khaddam voor de televisiezender *al-Arabiya* dat al-Hariri door president Bashar al-Assad was bedreigd en dat deze in feite de opdrachtgever van de moord was. Een dag later stemde het parlement voor het tegen Khaddam inbrengen van de beschuldiging van hoogverraad. Hij verbleef op dat moment in Frankrijk.

Khaddam sluit overeenkomst met Moslim Broederschap

Op 7 en 8 februari vonden in Brussel besprekingen plaats tussen Khaddam en de leider van de Moslim Broederschap, de in ballingschap levende Ali Sadr Eddine al-Bayanouni. Zij wilden de krachten bundelen om president Assad ten val te brengen en wilden daarbij andere oppositieleiders binnen en buiten Syrië betrekken. Wel wezen zij elke vorm van buitenlandse interventie van de hand: 'De verantwoordelijkheid voor een verandering van het corrupte regime in Syrië ligt alleen bij het Syrische volk.'
Khaddam pleitte voor de instelling van een voorlopige regering die de weg moest bereiden naar een democratisch gekozen parlement dat vervolgens een nieuwe regering zou benoemen. Daarnaast was hij voorstander van een scheiding van de macht van de president en die van de wetgevende en uitvoerende macht, van de afschaffing van de sinds 1963 van kracht zijnde noodtoestand en van de vrijlating van alle politieke gevangenen. Ook zou de teruggave van de Golan Hoogvlakte, sinds 1967 door Israël bezet gebied, onderdeel moeten zijn van een mogelijke vredesregeling met het buurland en dienden de VN-resoluties te worden nageleefd.

De Moslim Broederschap, in 1945 opgericht, werd gezien als de belangrijkste rivaal van de Baath partij. Ze was in Syrië verboden en op het lidmaatschap van de groepering stond sinds 1980 de doodstraf. De groepering was soennitisch-islamitisch, de stroming waartoe meer dan 70 procent van de Syrische bevolking behoorde. Ze voerde een gewapende oppositie tegen het regime van Assads voorganger, diens vader Hafez al-Assad, dat werd gedomineerd door de Syrische minderheid van alawieten. Een opstand van de Broederschap in de stad Hama in 1982 werd door het Syrische bewind met veel geweld neergeslagen, waarbij duizenden mensen de dood vonden.

Oppositie wil geen Amerikaanse steun

Ondanks de grote kloof met de machthebbers, stemde de oppositie in met het uitgangspunt van de president dat geen buitenlandse inmenging gewenst was. Dat gold niet alleen voor het voornoemde bondgenootschap van ex-vice-president Khaddam en de Moslim Broederschap, maar ook voor een ander oppositieblok dat zich schaarde achter de zogeheten Damascus Verklaring. Meer dan tien, liberaal georiënteerde partijen verklaarden op 27 februari te werken aan een campagne voor vreedzame veranderingen die de monopoliepositie van de Baath partij zou moeten breken.

In de verklaring werd gepleit voor meer vrijheid en pluralisme en dat was volgens de partijen de beste manier om inmenging van

buitenaf te voorkomen. Het aanvaarden van buitenlandse financiële steun zou bovendien de geloofwaardigheid van de oppositie ondermijnen. Daarbij ging het vooral om de VS, die de Syrische oppositie eerder die maand een bedrag van 5 miljoen dollar (ca. 4 miljoen euro) toezegden. Ze zou dit bedrag dan ook niet aannemen.

Syrisch bewind onder sterke nationale en internationale druk

President Assad zegt opnieuw hervormingen toe

Onder de toenemende internationale druk in verband met het onderzoek naar de dood van al-Hariri en door de activiteiten van de binnenlandse oppositie had de Syrische president Assad op 21 januari 2006 tegenover een gehoor van juristen duidelijk gemaakt politieke hervormingen te willen doorvoeren. Het was niet de eerste maal dat hij dit sinds het begin van zijn presidentschap in 2000 verkondigde, maar in de praktijk was er nog weinig in die richting ondernomen. De president sprak over een vrijer partijensysteem, het betrekken van meer Syriërs bij de politieke besluitvorming en het onafhankelijk maken van de rechterlijke macht. Hij vroeg om geduld omdat een dergelijk hervormingsproces veel tijd kostte en niet ten koste mocht gaan van de stabiliteit van het land. Buitenlandse druk wees hij nadrukkelijk van de hand.

President wijzigt regeringssamenstelling

President Assad wijzigde op 11 februari de samenstelling van het Syrische kabinet, hetgeen rechtstreeks in verband leek te staan met de kwestie-al-Hariri. Hij benoemde de hoge veiligheidsofficier Bassam Abdel Majeed tot minister van Binnenlandse zaken, als opvolger van wijlen generaal Ghazi Kanaan. Deze was vier maanden daarvoor, op 12 oktober, overleden, volgens officiële mededelingen door zelfmoord. Omdat Kanaan naar verluidt betrokken was geweest bij de dood van al-Hariri, gingen er echter geruchten dat hij was omgebracht in opdracht van het Syrische regime.
Een tweede belangrijke kabinetswijziging betrof de aanstelling van de diplomaat en voormalig ambassadeur in de Verenigde Staten, Walid al-Moualem, op de post van Buitenlandse zaken. De VN-onderzoekscommissie had hem beschuldigd van betrokkenheid bij de moord op al-Hariri omdat hij deze twee weken daarvoor met de dood zou hebben bedreigd. Moualem ontkende dat. Hij zou nu zelf Syrië vertegenwoordigen in het onderzoek naar de moord. Moualem was de opvolger van Farouq al-Shara, die 22 jaar lang minister van Buitenlandse zaken was geweest en die de – voornamelijk ceremoniële – post van vice-president zou gaan bekleden. Daarmee was de laatstgenoemde functie voor het eerst sinds juni 2005, toen Abdel-Halim Khaddam aftrad, niet meer vacant. Ook Shara behoorde overigens tot degenen die de VN wilden ondervragen in verband met de moord op al-Hariri.

Syrië krijgt vrouwelijke vice-president

Op 23 maart benoemde president Bashar al-Assad voormalig minister van Cultuur Najah al-Attar tot tweede vice-president. Zij was de eerste vrouw die een dergelijke hoge positie bekleedde. Attar diende meer dan twee decennia als minister onder het bewind van de vader van de huidige president, Hafez al-Assad, dat met diens dood in 2000 tot een einde kwam.

KOERDISCHE KWESTIE

Zes Koerdische activisten veroordeeld

De Rechtbank voor Staatsveiligheid in Syrië veroordeelde op 19 maart 2006 zes Koerdische strijders tot straffen van zes maanden tot zeven jaar. Zij werden onder meer beschuldigd van lidmaatschap van een verboden beweging en van separatisme. De details van de aanklacht waren echter niet bekend omdat het proces ontoegankelijk was voor het publiek.
De veroordeelden behoorden tot de Democratische Eenheidspartij (PYD), een zijtak van de in Syrië verboden Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) die ook actief was in Turkije en Irak. Volgens de bekende advocaat en criticus van het Syrische bewind Anwar al-Bunni waren in 2004 ongeveer 110 leden van de PYD en de PKK gearresteerd, die deels waren veroordeeld maar deels nog steeds in afwachting waren van een proces.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Banken uit Golfregio kunnen filialen in Syrië openen

Volgens mededelingen van bankiers en overheidsfunctionarissen van 7 april 2006 was aan drie banken uit de Golfstaten toestemming verleend actief te worden op de Syrische financiële markt. Twee jaar eerder was de bancaire sector opengesteld voor privé-kapitaal na decennia van staatscontrole. De Syrische banken waren namelijk direct na de machtsovername door de Baath partij in 1963 genationaliseerd.
De banken zouden opereren volgens islamitische principes, waartoe onder meer een verbod behoorde op het heffen of ontvangen van rente. De grootste aandeelhouders van de banken die een vergunning kregen waren de Saoedische Dallah al-Baraka groep, de Qatar National Bank en de Commercial Bank of Kuwait.

Volgens Syrische wetgeving uit 2005 dienden islamitische banken te beschikken over een minimumkapitaal van 5 miljard Syrische pond (ca. 75 miljoen euro) en was buitenlandse deelname beperkt tot een belang van maximaal 49 procent. De overige 51 procent zouden de drie banken in handen geven van Syrische aandeelhouders. Overigens werd verwacht dat de eis van niet meer dan 49 procent buitenlandse kapitaal nog in 2006 zou komen te vervallen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Geweld tegen vrouwen groot probleem in Syrische gezinnen

Begin april 2006 publiceerde het officiële Algemeen Verbond van Vrouwen een studie waaruit bleek dat binnen Syrische families geweld tegen vrouwen wijdverbreid was. Het onderzoek was gefinancierd door het Ontwikkelingsprogramma voor Vrouwen van de Verenigde Naties (UNIFEM). Hoewel de positie van vrouwen in Syrië beter was dan in veel ontwikkelingslanden, werd met publicatie van het rapport een taboe doorbroken dat raakte aan culturele weerstanden binnen het Syrische familieleven.
Uit het onderzoek bleek dat meer dan 70 procent van de daders echtgenoten, vaders of broers van de vrouwelijke slachtoffers waren. Eén op de vier vrouwen werd door hun man of vader geslagen. Nog niet 1 procent van de ondervraagden werd slachtoffer van geweld door een vreemde.

Er waren uiteenlopende redenen voor het gebruikte geweld, waaronder alledaagse kwesties als het niet naar behoren doen van

het huishouden of het stellen van teveel vragen. Maar ook eerwraak speelde een rol. Terwijl in geval van moord Syrische rechtbanken veelal de doodstraf of levenslang uitspraken, stonden er slechts milde straffen op moord door een mannelijk gezinslid wegens buitenechtelijke seksuele contacten van de vrouw. Naar schatting vonden er jaarlijks tussen de 200 en 300 gevallen van eerwraak-gerelateerde misdrijven plaats, vooral in plattelandsgebieden en nomadische gemeenschappen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Syrië en Iran gaan meer economische samenwerking aan

Twee landen die om verschillende redenen onder sterke internationale druk stonden, Syrië en Iran, kwamen op 23 februari 2006 nauwere samenwerking op economisch gebied overeen. De overeenkomsten hadden betrekking op financiële en industriële samenwerking, alsmede op terreinen als energie, textiel en olie. Zij werden gesloten tijdens een bezoek aan Syrië van de eerste vice-president van Iran, Parviz Davoudi.

Zowel Syrië als Iran verkeerden in een internationaal isolement. Terwijl het eerste land er door de Verenigde Naties van werd beschuldigd de hand te hebben gehad in de moord op de Libanese ex-premier Rafik al-Hariri in februari 2005, stond Iran onder pressie vanwege de vermeende pogingen van het land om nucleaire wapens te ontwikkelen. Voor Syrië was de samenwerking bovendien een uiting van de wens om na een decennia lange staatscontrole op de economie deze meer open te stellen voor privaat en buitenlands kapitaal. Verwacht werd dat de Iraanse investeringen in Syrië, die op dat moment ongeveer 1 miljard dollar (ca. 800 miljoen euro) bedroegen, binnen drie jaar vervijfvoudigd zouden zijn.

VS verbieden contacten van Amerikaanse banken met Syrische bank

Het Amerikaanse ministerie van Financiën maakte op 9 maart 2006 sancties bekend tegen de Commerciële Bank van Syrië, inhoudende dat alle Amerikaanse banken de banden met de financiële instelling dienden te verbreken. Van de regeling waren wel de fondsen van de bank in de Verenigde Staten uitgezonderd. Deze rekeningen werden aangehouden om het buitenlandse banken die in de VS geen dochterondernemingen hadden, mogelijk te maken zaken te doen.
Als reden voor de maatregel gaf het Amerikaanse ministerie van Financiën op dat de Commerciële Bank werd gebruikt om er geld, dat in verband stond met terroristische activiteiten, onder te brengen en om geld wit te wassen dat was verkregen uit illegale olieverkopen aan Irak ten tijde van de sancties tegen dat land, vóór de val van het regime van Saddam Hoessein.
Voorbereid op mogelijke sancties had het hoofd van de Syrische bank, Dureid Dergham, op 13 februari al bekendgemaakt dat buitenlandse transacties voortaan niet meer in dollars maar in euro's zouden plaatsvinden.

Palestijnse vluchtelingen uit Irak in Syrië opgevangen

Ongeveer 250 Palestijnse vluchtelingen die het geweld in Irak waren ontvlucht, kregen op 9 mei 2006 toestemming van de Syrische autoriteiten om het land binnen te komen. Zij hadden sinds 19 maart in erbarmelijke omstandigheden in de woestijn bij de Iraaks-Jordaanse grensplaats Trebil gebivakkeerd. Dit dorp lag nog net in Irak, maar Jordanië wilde hen niet toelaten uit vrees voor een grote instroom.

Er leefden in Irak naar schatting zo'n 34.000 Palestijnse vluchtelingen. Syrië, een land waar honderdduizenden Palestijnen hun toevlucht hadden gezocht, liet de groep van 250 bij de grenspost Tanaf via bussen het land binnenkomen.

Veiligheidsraad VN wenst normalisering van betrekkingen met Libanon

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nam op 17 mei 2006 een resolutie aan waarin er bij Syrië op werd aangedrongen om volledige diplomatieke betrekkingen met Libanon aan te gaan en de grens tussen beide landen af te bakenen. Daarmee zou een 'belangrijke stap [worden gezet] naar het garanderen van Libanons soevereiniteit, territoriale integriteit en politieke onafhankelijkheid'. Resolutie 1680 werd aangenomen met 13 tegen 0 stemmen, met 2 onthoudingen, namelijk van Rusland en China. Ze vloeide voort uit de nieuwe situatie die in Libanon was ontstaan toen de Syrische troepen, die in 1976 intervenieerden in de Libanese burgeroorlog, in april 2005 het land hadden verlaten.

Syrië had tot dan toe geweigerd de diplomatieke contacten met het buurland te formaliseren en een ambassade in de Libanese hoofdstad Beiroet te openen. Kort voor de VN-uitspraak hadden de Syrische autoriteiten een aantal activisten opgepakt die behoorden tot de ondertekenaars van een petitie waarin op verbetering van de betrekkingen met Libanon werd aangedrongen. De zogeheten Damascus-Beiroet Verklaring was onderschreven door honderden Syrische en Libanese journalisten, schrijvers, professoren en politiek activisten en werd op 12 mei in Libanon gepubliceerd.

Onder de arrestanten was de prominente schrijver en activist Michel Kilo, die twee dagen later werd aangehouden. Weer drie dagen later – de dag dat de VN-resolutie werd aangenomen – werd ook Anwar al-Bunni , advocaat en criticus van het Syrische bewind, gearresteerd. De ondertekenaars riskeerden een langdurige gevangenisstraf.

(Vorige berichten pagina 734/2 e.v. - 2005)

CHINA

JUSTITIE

Chinese politie claimt succesvolle aanpak van moordzaken

He Ting, directeur van de afdeling misdaadonderzoek van het Chinese ministerie van Binnenlandse zaken, maakte op 16 mei 2006 bekend dat de politie 90 procent van alle moordzaken uit 2005 had opgelost. Het aantal moorden bedroeg 30 duizend en dat betekende ruim 2 per 100 duizend inwoners. Ter vergelijking: in de Verenigde Staten werd 63 procent van de moordzaken opgelost. Het moordcijfer lag daar op 5,6 per 100 duizend inwoners.
Critici beweerden dat de Chinese politie regelmatig onschuldigen dwong om de aanklacht tegen hen te bekennen omdat een hoog percentage 'opgeloste' zaken het prestige van de wetshandhavers ten goede kwam. Manfred Nowak, rapporteur van de Verenigde Naties inzake foltering, deelde deze mening. Hij zei zelfs dat de Chinese politie verdachten martelde.

NATUUR EN MILIEU

Leven in Yangzi dreigt uit te sterven

Chinese milieudeskundigen vertelden op 30 mei 2006 in diverse Chinese staatskranten dat de Yangzi (ook wel Jangtsekiang of Chiang Jiang genoemd) binnen vijf jaar zou veranderen in een dode rivier als niet onmiddellijk iets tegen de vervuiling werd gedaan. Al het leven dreigde uit te sterven en het rivierwater zou niet meer geschikt gemaakt kunnen worden voor menselijke consumptie. Ongeveer 200 steden onttrokken hun drinkwater aan de Yangzi.

De Yangzi is de langste rivier van China en de derde van de wereld. Fabrieken en agrarische bedrijven loosden er hun afval in en ook rioolwater kwam ongezuiverd in de rivier terecht.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Twaalf jaar voor dissident

Yang Tangshui werd op 16 mei 2006 tot twaalf jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij op internet een artikel had gepubliceerd waarin hij pleitte voor een geweldloze revolutie in China. Hij stelde de 'fluwelen revolutie', die in 1989 in Tsjecho-Slowakije de overgang van het socialistisch systeem naar de liberale democratie inluidde, als voorbeeld.
Yang had eerder tien jaar vastgezeten omdat hij het neerslaan van de pro-democratische demonstraties in 1989 publiekelijk had veroordeeld.

Staat gaat advocaten 'begeleiden'

De Chinese Associatie voor Advocaten, een overheidsorgaan ter controle van de advocatuur, bepaalde in mei 2006 dat advocaten niet langer op eigen gelegenheid mochten pleiten voor groepen van burgers die de staat wilden aanklagen.
Het ging hier om groepen van tien of meer die naar de rechter stapten om te klagen over milieuvervuiling, de privatisering van staatsbedrijven of de confiscatie van woningen of land. Voor de verdediging van dergelijke groepen moesten advocaten in het vervolg verplicht 'begeleiding' vragen van officiële juridische instanties. De maatregel zou nodig zijn om de 'sociale stabiliteit' te bewaken.
Verder werd advocaten die zaken betreffende burgerrechten behandelden, afgeraden om groepen burgers te helpen bij het indienen van bezwaarschriften. Dit advies gold ook voor het onderhouden van contacten met buitenlandse organisaties en de internationale pers.

De afgelopen jaren was het aantal protesten tegen machtsmisbruik sterk toegenomen. Steeds meer burgers stapten naar de rechter en lieten zich verdedigen door advocaten die gespecialiseerd waren in dergelijke zaken. Juristen uit China en het buitenland merkten op dat het nieuwe beleid de onafhankelijkheid van deze advocaten aantastte.

Veroordelingen na rellen

De Amerikaanse zender *Radio Free Asia* meldde op 24 mei 2006 dat tenminste zes inwoners van het dorp Dongzhou, provincie Guangdong, waren veroordeeld tot straffen variërend van drie tot zeven jaar. Ze zouden hebben deelgenomen aan de rellen van december 2005. De regering van China beweerde dat hierbij drie doden waren gevallen, maar dorpelingen hielden het op twintig.

Het Chinese staatspersbureau *Xinhua* meldde op dezelfde dag dat enkele topambtenaren uit de regio Dongzhou een berisping hadden gekregen omdat zij het harde politieoptreden zouden hebben aangemoedigd. Het ging om de loco-burgemeester, het hoofd van de politie en de directeur van een lokaal stedenbouwkundig bureau. Volgens het persbureau waren de rellen uitgebroken nadat 'oproerkraaiers de onwetende massa hadden misleid'. Ooggetuigen verklaarden echter tegenover buitenlandse journalisten dat de rellen een uiting waren van woede over corruptie en machtsmisbruik.

BUITENLANDSE ZAKEN

China benoemt bisschoppen buiten het Vaticaan om

In de eerste twee weken van mei 2006 beëdigde China drie katholieke bisschoppen zonder het Vaticaan hierin te kennen. Paus Benedictus XVI was hierover verbolgen.
Peking erkende de rooms-katholieke kerk niet en de rond acht miljoen Chinezen die loyaal waren aan de paus, konden worden vervolgd. De Chinese katholieke staatskerk, de zogenaamde Chinese Katholieke Patriottische Associatie, was echter wel legaal. Zij had ongeveer vijf miljoen volgelingen. De staatskerk erkende de paus niet en hield zich het recht voor om zelf bisschoppen te benoemen.
Gedurende de afgelopen vijf jaar had ze nieuwe bisschoppen echter wel toegestaan om zelf het Vaticaan om goedkeuring te vragen, indien zij daar behoefte aan hadden. De drie die in mei 2006 werden beëdigd, hadden deze ruimte echter niet gekregen. Mogelijk had dit te maken met de politieke verhoudingen. De Chinese regering had recentelijk te kennen gegeven dat het de in 1951 verbroken diplomatieke betrekkingen met Vaticaanstad wilde herstellen, op voorwaarde dat de Heilige Stoel alle officiële relaties met Taiwan zou verbreken. Het Vaticaan leek daartoe vooralsnog niet bereid.

Albanië verleent Uyguren asiel

Van de twintig Chinese moslims die vastzaten in het Amerikaanse detentiecentrum Guantánamo Bay op Cuba, kregen er begin mei 2006 vijf asiel in Albanië. China had in april om hun uitlevering gevraagd, nadat het Amerikaanse leger had geconstateerd dat het de Uyguren ten onrechte vasthield. Washington ging echter niet in op het verzoek uit Peking uit angst dat de mensenrechten van de Uyguren geschonden zouden worden.
China beschouwde de Uyguren die streden voor de onafhankelijkheid van de provincie Xinjiang, als terroristen. De Chinese overheid eiste op 9 mei dat Albanië het vijftal zou uitleveren, maar ook Tirana weigerde dit te doen.

Militaire samenwerking met de VS en India

William Fallon, de commandant van de Amerikaanse marine op de Stille Oceaan, kwam op 11 mei 2006 in Peking met de Chinese minister van Defensie Cao Gangchuan overeen de 'militaire uitwisseling op alle niveaus op te voeren'. De militaire relaties tussen de twee landen waren in 2001 verbroken nadat in april van dat jaar een Chinees gevechtsvliegtuig in botsing was geraakt met een Amerikaans spionagevliegtuig.
In de internationale editie van *het Chinese*

Volksdagblad noemde Zheng Bijian, topadviseur van de Chinese Communistische Partij, het van het grootste belang dat de twee legers beter met elkaar gingen communiceren. De VS meenden dat China zich heimelijk ontwikkelde tot regionale militaire grootmacht en plannen had om Taiwan aan te vallen. Volgens Zheng zou Washington er door de verbeterde communicatie spoedig achter komen dat China voor niemand een bedreiging vormde.

Het Pentagon herhaalde op 24 mei echter zijn verdenkingen jegens China. Een dag later publiceerde het Internationale Instituut voor Strategische Studies (IISS), een in Londen gevestigde denktank, onderzoeksresultaten waaruit bleek dat China 1,7 keer zoveel uitgaf aan Defensie als het beweerde. Het Pentagon had deze opvatting eerder ook verkondigd. Het IISS waarschuwde dat de onderlinge concurrentie op militair gebied op den duur een bedreiging kon gaan vormen voor de relatie tussen China en de VS.

Minister van Defensie van India bezoekt Peking

Tijdens een bezoek van de Indiase Defensieminister Pranab Mukherjee aan Peking, op 29 mei, besloten de twee buurstaten om intensiever te gaan samenwerken op militair gebied. Hoe men dit voor zich zag, werd niet bekendgemaakt.
De militaire relaties tussen India en China waren al tientallen jaren gespannen door een grensconflict, en door de Chinese steun aan Pakistan, de aartsvijand van India. Mogelijk dwong de snelle toename van de onderlinge handel de landen om ook op militair gebied toenadering te zoeken. Met de bilaterale handel was in 2005 rond de 10,2 miljard euro gemoeid.

China ontvangt Hamas-minister

Op 31 mei kwamen de ministers van Buitenlandse zaken van de 22 lidstaten van de Arabische Liga (AL) in Peking bijeen in de Grote Hal van het Volk, waar een sino-Arabisch congres plaatsvond. Ze werden ontvangen door de Chinese president Hu Jintao en de secretaris-generaal van de AL, de Egyptenaar Amr Mussa.
China stak niet onder stoelen of banken dat het congres vooral diende om de handelsrelaties te verbeteren en de energieleveranties uit de Arabische landen veilig te stellen. Met de bilaterale handel tussen China en de 22 landen van de AL was in 2005 omgerekend ruim 40 miljard euro gemoeid. De Chinese minister van Buitenlandse zaken, Tang Jiaxuan, zei dat China dit graag zag toenemen tot 80 miljard in 2010.

Politieke spanningen in het Midden-Oosten

Het congres stond tevens in het teken van de politieke spanningen in het Midden-Oosten. De Verenigde Staten wilden een harde aanpak van Iran, omdat dat land heimelijk kernwapens zou vervaardigen. Iran verkondigde zelf dat het alleen kernenergie wilde opwekken. China, lid van de VN-Veiligheidsraad, was tegen de harde Amerikaanse lijn.
Op een persconferentie zei een woordvoerder van het Chinese ministerie van Buitenlandse zaken dat Iran het volste recht had om kernenergie op te wekken. Hij zei echter ook dat Iran meer zou moeten doen om de wereld ervan te overtuigen dat het inderdaad geen kernwapens wilde vervaardigen. De voorzitter van de AL, Mussa, zei tegenover het Chinese staatspersbureau *Xinhua* dat de Arabische landen voorstander waren van een Midden-Oosten zonder kernwapens.

Steun voor vredesinitiatief van Afrikaanse landen

Onder de gedelegeerden was ook Machmoed al-Zahar, de Palestijnse minister van Buitenlandse zaken. Sinds Hamas daar aan de macht was, werd de Palestijnse regering geboycot door het Westen. China was het met het Westen eens dat Hamas het gebruik van geweld moest afzweren en de staat Israël diende te erkennen.

Tang Jiaxuan zei echter tegenover de gedelegeerden dat China steun gaf aan 'het vredesinitiatief van de Arabische landen om het Palestijns-Israelische conflict op te lossen'. Het land deelde dan ook het Arabische standpunt dat het isoleren van Hamas een oplossing niet naderbij bracht en dat het productiever was een dialoog aan te gaan. Tang zei verder dat 'China de Arabische volken steunt in hun terechte streven naar het herwinnen van hun legitieme nationale rechten'.

(Vorige berichten pagina 308/3 e.v. - 2006)

MONGOLIË

BINNENLAND

Regering valt na stemming in parlement

De coalitieregering van Mongolië kwam op 13 januari 2006 ten val nadat het parlement had ingestemd met het ontslag van de ministersploeg. De tien leden van de Mongoolse Revolutionaire Volkspartij (MRVP) in de regering zetten de crisis in gang toen zij hun ontslag indienden vanwege de lage economische groei en de stijging van de inflatie. Premier Tsachiagiin Elbegdorzj, die tot de Democratische Partij (AN) behoorde en de regering nog geen twee jaar had geleid, moest daardoor ook aftreden. De MRVP had precies de helft van de 76 zetels in het parlement, waardoor de val van de regering vrijwel onvermijdelijk was geworden. Honderden demonstranten waren een dag eerder in Oelan Bator de straat op gegaan om tegen de dreigende val van de regering te protesteren. Drie dagen later waren er opnieuw protesten in de hoofdstad, terwijl de MRVP bezig was met de vorming van een nieuwe regering. De demonstranten spraken zich uit tegen corruptie en ongelijkheid.

Parlement kiest nieuwe premier

Het parlement koos op 25 januari de voormalige burgemeester van Oelan Bator, Mijeegombo Enchbold (41), tot nieuwe premier. Hij was de kandidaat van de MRVP. Enchbold kreeg ook de officiële goedkeuring van president Nambariin Enchbajar.
Drie dagen later waren de ministersposten in de nieuwe regering op één na bezet. Tien leden van het kabinet waren afkomstig uit de MRVP. Drie dissidente leden van de AN en vertegenwoordigers van drie kleinere partijen maakten er ook deel van uit.

Protesten tegen regering in parlement en daarbuiten

26 Parlementsleden verlieten op 14 april 2006 de vergaderzaal in de hoofdstad Oelan Bator uit solidariteit met demonstranten buiten het gebouw, die protesteerden tegen overheidscorruptie en buitenlandse controle over mineralen en andere natuurlijke rijkdommen. Honderden Mongoliërs hiel-

Mongolië

Samenstelling regering Mongolië
(28 januari 2006)

President (geïnstalleerd 24 juni 2005)
Nambariin ENCHBAJAR

Premier
Mijeegombo ENCHBOLD (MRVP)

Vice-premier
Mendsajchani ENCHSAJCHAN (AN)

Beroepsinspectiezaken
Oechnagiyn HOERELSOECH* (MRVP)
Bouwnijverheid en Stedenbouw
Dzjanlaviyn NARANTSATSRALT (AN)
Brandstof en Energie
Badartsj ERDENEBAT* (EOA)
Buitenlandse zaken
Njamaagiyn ENCHBOLD (MRVP)
Defensie
Misjigiyn SONOMPIL (AN)
Financiën
Nadmidiyn BAJARTSAJCHAN (MRVP)
Gezondheid
Lamdzjaviyn GOENDALAJ (Volkspartij**)
Industrie en Handel
Bazarsadyn DZJARGALSAJCHAN (BNN)
Justitie en Binnenlandse zaken
Dordzjiyn ODBAJAR (MRVP)
Milieu
Itsjinchorloogiin ERDENEBAATAR (EOA)
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Olsiysajchani ENCHTOEVSJIN (MRVP)
Sociaal Welzijn en Arbeid
Loevsangiyn ODONTSJIMED (MRVP)
Voedsel en Landbouw
Dendeviyn TERBISJDAGVA* (MRVP)
Voorzitter van het Regeringssecretariaat
Soendoej BATBOLD* (MRVP)
Wegen, Transport en Toerisme
Tsegmidiyn TSENGEL (MRVP)

* Andere portefeuille. Voor het overige allemaal nieuwe ministers.
** De Volkspartij werd op 21 december 2005 geregistreerd als de 22ste politieke partij in Mongolië.

AN - Democratische Partij
BNN - Republikeinse Partij
EOA - Moederland-Democratie
MRVP - Mongoolse Revolutionaire Volkspartij

den het Vrijheidsplein buiten het parlementsgebouw al negen dagen bezet. Sommigen liepen in demonstraties om het gebouw en andere kampeerden in traditionele ronde Mongoolse tenten op de stenen. De weggelopen parlementsleden zeiden pas te zullen terugkeren als de regering met de demonstranten in onderhandeling zou zijn gegaan.

De protesten golden onder meer het contract dat de Canadese mijnbouwmaatschappij Ivanhoe Mines Ltd. zou afsluiten met de overheid over de exploitatie van koper- en goudmijnen in de Gobi-woestijn. De demonstranten wilden gunstiger voorwaarden voor Mongolië en meer openheid over de bepalingen van het contract.
Op 18 april was er een demonstratie van rond de 3.500 mensen in de hoofdstad met dezelfde eisen. Ook werd het aftreden van de in januari geïnstalleerde regering geëist. Premier Mijeegombo Enchbold had een dag eerder op de televisie verklaard dat hij zich niet aan corruptie schuldig had gemaakt.

Op 8 mei ontruimde de politie het Vrijheidsplein, waarmee een bezetting van ongeveer een maand werd beëindigd. Dat gebeurde enkele uren nadat de Zuid-Koreaanse president Roh Moo-hyun voor een staatsbezoek was gearriveerd. De demonstranten zeiden dat zij zouden terugkomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe Vrije Economische Zone opgezet

De Mongoolse regering en het in de Verenigde Staten gevestigde bedrijf Winwheel Bullion hebben een Vrije Economische Zone opgezet in de regio Zamiin Uud. Dat meldde het persagentschap *China Knowledge* op 28 april 2006. De aankondiging was een dag eerder gedaan op de Noord-Oost-Azië Conferentie door de minister van Industrie en Handel Bazarsadyn Dzjargalsajchan, de gouverneur van de Centrale Bank Ochirbat Tsjoeluunbat en minister van Financiën Nadmidiyn Bajartsajchan. In de zone zou onder meer een vliegveld worden aangelegd. Er werden al geen omzetbelasting, BTW en invoerrechten meer geheven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Mongoolse troepen bewaken VN-rechtbank in Sierra Leone

Een vredesmacht van 250 Mongoolse soldaten nam op 9 januari 2006 de bewaking van het tribunaal van de Verenigde Naties in Sierra Leone over van een Nigeriaans contingent. De Nigerianen hadden een jaar en twee maanden de zorg voor de bewaking gehad.

Noord-Korea

'Banden met VS niet ten koste van die met andere landen'

Op 29 maart 2006 verklaarde premier Mijeegombo Enchbold, bij zijn eerste buitenlandse reis sinds zijn aantreden in januari, tegenover verslaggevers in de Japanse hoofdstad Tokio dat het aanhalen van contacten met de Verenigde Staten niet ten koste zou gaan van de traditionele banden met Rusland en China.
De Amerikaanse president George W. Bush was in november in Mongolië op bezoek geweest en had er zijn steun uitgesproken voor het land. Mongolië had troepen gestuurd naar Irak en Afghanistan.

Betrekkingen met Zuid-Korea aangehaald

De Zuid-Koreaanse president Roh Moo-hyun en zijn Mongoolse ambtgenoot Nambariin Enchbajar kwamen op 8 mei 2006 bij een topontmoeting in de hoofdstad Oelan Bator overeen nauw te gaan samenwerken op het gebied van politiek, economie en cultuur. Functionarissen van regering en parlement zouden wederzijds contact onderhouden. President Roh zou Zuid-Koreaanse economische experts naar Mongolië sturen om bij de economische ontwikkeling te assisteren.

(Vorige berichten pagina 56/3 e.v. - 2006)

NOORD-KOREA

BETREKKINGEN MET ZUID-KOREA

Dertiende familiereünie

In maart 2006 mochten ongeveer 100 Zuid-Koreanen naar Noord-Korea reizen om er familieleden te ontmoeten. Vanwege de vijandige verhoudingen tussen Noord- en Zuid-Korea hadden zij sinds het einde van de Koreaanse oorlog (1953) geen enkele vorm van contact met elkaar kunnen onderhouden. Het was de dertiende keer dat een dergelijke reünie werd georganiseerd.

Op 23 maart, toen de ontmoeting was afgelopen, belette Noord-Korea de Zuid-Koreanen om naar hun eigen land terug te keren. Het bewind in Pyongyang protesteerde op deze wijze tegen de Zuid-Koreaanse media die Noord-Korea hadden beschuldigd

van het ontvoeren van Zuid-Koreaanse burgers. De regering in Seoul had eerder beweerd dat Noord-Korea in de loop der jaren 480 Zuid-Koreanen had ontvoerd. Hoewel Noord-Korea toegaf dat het in de jaren zeventig en tachtig dertien Japanners had ontvoerd, vond het de beschuldiging van Zuid-Korea een belediging.
Na een oponthoud van tien uur mochten de Zuid-Koreanen alsnog vertrekken.

GEZONDHEID EN ZORG

Wereldvoedselprogramma keert terug in Noord-Korea

'Voedsel alleen voor de elite'

Na het beëindigen van de samenwerking met het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de VN in september 2005, verbood Noord-Korea ook de binnenlandse particuliere handel in voedsel. Deze was sinds enkele jaren op beperkte schaal toegestaan in het kader van een economisch hervormingsprogramma. Noord-Korea keerde terug naar het oude distributiesysteem dat inhield dat voedsel op de bon ging. Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) sprak op 4 mei 2006 de vrees uit dat Noord-Korea, net als in het verleden, alleen voedsel zou distribueren onder mensen die op de of andere manier nuttig waren voor het regime. Deze situatie zou evenals in de jaren negentig kunnen leiden tot hongersnood onder de overige burgers. De Zuid-Koreaanse hulporganisatie Goede Vrienden deelde deze vrees. Ze meldde in mei dat de meeste inwoners van Pyongyang in april voor slechts tien dagen voedsel hadden gekregen. Aangezien de levensstandaard in Pyongyang hoger lag dan elders in het land, vreesde de organisatie dat de situatie buiten de hoofdstad nog schrijnender was.

Beperkte hulp voor 'meest behoeftigen'

Na intensief overleg kwamen Noord-Korea en het WFP op 11 mei overeen om de samenwerking te hervatten. Maar terwijl de hulporganisatie voorheen voedsel voor 6,5 miljoen Noord-Koreanen mocht invoeren, kreeg het nu toestemming om slechts de 1,9 miljoen 'meest behoeftigen' te helpen. Daarnaast moest het WFP het aantal medewerkers in Noord-Korea met tweederde verminderen en mocht het zijn kantoren buiten de hoofdstad niet heropenen. Hierdoor kreeg de hulporganisatie toegang tot een veel kleiner deel van het land dan voorheen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-resolutie tegen Noord-Koreaans mensenrechtenbeleid

De Commissie voor Sociale en Humanitaire zaken van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nam op 17 november 2005 met 84 tegen 22 stemmen een resolutie aan die het mensenrechtenbeleid van Noord-Korea veroordeelde. Er waren 62 blanco stemmen, waaronder die van Zuid-Korea. Het buurland wilde Noord-Korea niet irriteren door de resolutie te steunen.
Volgens de resolutie waren de mensenrechtenschendingen in Noord-Korea 'wijdverbreid en ernstig'. De humanitaire situatie in het land zou zorgwekkend zijn, met name omdat veel kinderen ondervoed waren. De resolutie maakte verder melding van 'marteling en andere wrede, inhumane of vernederende behandelingen of straffen; openbare executies; buitengerechtelijke en willekeurige detentie; het ontbreken van eerlijke rechtspraak en bestuur aan de hand van de wet; executies van politieke gevangenen; het bestaan van grote aantallen strafkampen en het wijdverbreide gebruik van dwangarbeid'.

MILITAIRE ZAKEN

Noord-Korea claimt recht op preventieve aanval

Het Noord-Koreaanse staatspersbureau *KCNA* berichtte op 14 maart 2006 dat een gezamenlijke militaire oefening die Zuid-Korea en de Verenigde Staten die maand zouden houden, feitelijk een voorbereiding was voor een aanval op Noord-Korea. Een woordvoerder van het Noord-Koreaanse leger zou dit hebben medegedeeld. Noord-Korea zou niet van plan zijn de ontwikkelingen passief af te wachten en behield zich het recht voor om Zuid-Korea 'preventief aan te vallen'. Dit zou gerechtvaardigd zijn omdat de twee Korea's na de Koreaanse oorlog nooit formeel vrede met elkaar hadden gesloten en dus technisch gezien nog altijd met elkaar in oorlog waren. En preventief aanvallen was volgens de woordvoerder niet het alleenrecht van de Verenigde Staten.
Het Amerikaanse kabinet Bush was inderdaad van mening dat het Amerikaanse leger andere landen preventief mocht aanvallen als deze in de ogen van Washington een bedreiging vormden. De aanval op Irak in 2003 was hier een voorbeeld van. Volgens het internationale oorlogsrecht was een preventieve aanval alleen legaal met instemming van de Veiligheidsraad van de VN.

Kruisraketten

Volgens het onafhankelijke Center for Nonproliferation Studies in Washington DC bezat Noord-Korea begin 2006 zo'n 800 kruisraketten die in staat waren om Japan en Zuid-Korea te bereiken. In maart zou het land twee raketten hebben getest die technologisch geavanceerd waren en precisiedoelen konden raken. De kernwapens die Noord-Korea bezat zouden te zwaar zijn om met deze kruisraketten te worden afgevuurd, maar Noord-Korea zou wel in staat zijn om biologische of chemische wapens op Tokio en Seoul af te schieten. Het land zou ook raketten bezitten die Hawaii en Alaska konden bereiken, en bezig zijn met de ontwikkeling van nieuwe raketten die de Amerikaanse oostkust konden treffen.
Het instituut beweerde verder dat Noord-Korea raketten en rakettechnologie exporteerde, vooral naar Iran.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen doorbraak in zeslandenoverleg

De vijfde ronde van het zeslandenoverleg werd op 11 november 2005, zonder dat een akkoord was bereikt, beëindigd. Zes landen – Noord-Korea, de VS, Rusland, China, Zuid-Korea en Japan – probeerden oplossingen te vinden voor de internationale spanningen rondom Noord-Korea en de ambitie van de regering in Pyongyang om kernwapens te vervaardigen. Ze hadden gehoopt dat de principeafspraken die tijdens de vierde ronde van het overleg in september waren gemaakt, konden worden omgezet in een verdrag. Noord-Korea had toen beloofd het non-proliferatieverdrag weer te zullen erkennen en de omstreden opwerkingscentrale Yongbyon te zullen sluiten.

Onenigheid over lichtwatercentrales

Tijdens het overleg in november ontstond echter onenigheid omdat Noord-Korea zei dat het de beloftes pas zou nakomen zodra

het buitenland klaar was met de bouw van twee lichtwaterreactoren in het land. In 1994 was met de Verenigde Staten namelijk afgesproken dat Noord-Korea deze twee lichtwatercentrales zou krijgen als het alle eigen nucleaire programma's stillegde. Met lichtwatercentrales kan energie worden opgewekt, maar is het moeilijk om plutonium – een belangrijke grondstof voor kernwapens – te produceren. De centrales te Yongbyon en Taechon, die Noord-Korea voor 1994 zelf aan het bouwen was, waren grafiet-gemodereerd. Dit betekende dat er in principe plutonium kon worden geproduceerd.
De VS en Japan weigerden op de Noord-Koreaanse eis in te gaan. Zij achtten het redelijk dat Noord-Korea eerst het non-proliferatieverdrag zou erkennen en inspecteurs van het Internationale Agentschap voor Atoomenergie (AIEA) zou toelaten. Pas daarna kon worden gesproken over de leverantie van de lichtwatercentrales.

Witwaspraktijken in Macau

De betrokken landen spraken af weer spoedig bijeen te komen voor verder overleg. Op 7 december kwam er echter een kink in de kabel. Noord-Korea beweerde toen dat de Amerikaanse financiële sancties tegen het land louter bedoeld waren om de regering ten val te brengen. Noord-Korea vroeg de Amerikanen daarom de sancties op te heffen. In een reactie hierop zei de Amerikaanse regering dat de financiële sancties waren ingesteld omdat de Noord-Koreaanse autoriteiten zich schuldig maakten aan valsmunterij. Ze zouden op grote schaal valse dollars in omloop brengen. En de Amerikaanse ambassadeur in Zuid-Korea, Alexander Vershbow, noemde het Noord-Koreaanse regime 'crimineel'. Het zou zich bezighouden met illegale handel in wapens en drugs.
Noord-Korea liet op 10 december weten dat het de opmerking van Vershbow opvatte als 'oorlogsverklaring'. Het land zou niet meer deelnemen aan het zeslandenoverleg zolang de Amerikaanse sancties nog van kracht waren. En op 20 december liet Pyongyang weten dat de bouw van de omstreden kerncentrales in Yongbyon en Taechon hervat zou worden.
Ondertussen beschuldigden de Verenigde Staten de Banco Delta Asia in Macau van het witwassen van geld dat Noord-Korea met zijn smokkelpraktijken verdiende. Hoewel de bank dit ontkende, werden op 16 februari onder druk van de overheid van Macau alle banden met de Noord-Koreaanse rekeninghouders verbroken. De 24 miljoen dollar (ruim 19 miljoen euro) op hun rekeningen werd bevroren. Het bevriezen van verdachte Noord-Koreaanse bankrekeningen maakte deel uit van de Amerikaanse financiële sancties tegen dat land.

KEDO heft zichzelf op

Op 31 mei hief de Korean Peninsula Energy Development Organisation (KEDO) zichzelf op. De KEDO was een samenwerking tussen Japan, de VS, Zuid-Korea en de Europese Unie (EU) en zou de in 1994 beloofde lichtwatercentrales bouwen. Met het opheffen van de KEDO gaven de betrokken landen te kennen dat de bouw van de lichtwatercentrales van de baan was, vermoedelijk omdat Noord-Korea naar eigen zeggen zelf weer kerncentrales bouwde en dus in strijd handelde met de afspraken uit 1994.

Kim Jong-il in China

Van 10 tot 18 januari 2006 verbleef de hoogste Noord-Koreaanse leider, Kim Jong-il, in China. Omdat hij Shenzhen bezocht, vermoedden analisten dat Kim wilde onderzoeken of het Chinese economische hervormingsbeleid ook geschikt was voor Noord-Korea. Shenzhen was dankzij de economische hervormingen in enkele decennia uitgegroeid van arm vissersdorp tot welvarende miljoenenstad.
Kim ontmoette de Chinese president Hu Jintao, met wie hij volgens het Noord-Koreaanse persbureau *KCNA* overeenkwam dat er gestreefd moest worden naar 'vreedzame oplossingen' voor de internationale spanningen naar aanleiding van het Noord-Koreaanse kernwapenprogramma.

Beperkte Chinese invloed

Of deze afspraak veel waarde had viel volgens de International Crisis Group te bezien. Op 2 februari beweerde deze invloedrijke internationale denktank dat geen enkel land zo veel invloed op Noord-Korea had als China, omdat de twee buurstaten relatief intensieve economische betrekkingen met elkaar onderhielden. Toch zou de Chinese politieke invloed op Noord-Korea veel kleiner zijn dan tot dan toe door de internationale gemeenschap was aangenomen. Pyongyang zou in feite een eigen koers varen en zich niet door China de les laten lezen.

VS verlenen Noord-Koreanen asiel

In mei 2006 kregen voor het eerst in de geschiedenis enkele Noord-Koreanen politiek asiel in de Verenigde Staten. Om de vluchtelingen een verblijfsvergunning te kunnen geven, hadden de VS hun wetgeving in 2004 aangepast. Voor die tijd werden Noord-Koreanen gelijkgesteld aan Zuid-Koreanen, omdat het land Noord-Korea volgens de Amerikaanse wet niet bestond. Zuid-Koreanen maakten echter geen kans op politiek asiel, omdat hun land geacht werd veilig te zijn. De zes Noord-Koreaanse vluchtelingen hadden de VS via China bereikt.

(Vorige berichten pagina 688/2 e.v. - 2005)

OEZBEKISTAN

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Oezbekistan op weg naar ontwikkelingsdoeleinden VN

Het kantoor van de Verenigde Naties in de hoofdstad Tasjkent publiceerde op 11 april 2006 het eerste rapport over de Millennium Development Goals (MDG's) voor Oezbekistan. Het rapport was geschreven in samenwerking met de Oezbeekse overheid en bood een overzicht van de voortgang van het land naar een aantal ontwikkelingsdoeleinden die voor 2015 waren gesteld. De coördinator in Oezbekistan van de VN, Fikret Akcura, verklaarde dat de beoogde doelen waren gehaald of tot 2015 konden worden gehaald, met uitzondering van die betreffende de bestrijding van aids.
Belangrijke onderdelen van de MDG's, waarover wereldleiders – onder wie ook president Islam Karimov – het in 2000 eens werden, waren verhoging van de levensstandaard, verbetering van onderwijs en gezondheidszorg en het bevorderen van gelijkheid tussen de seksen. Het rapport over Oezbekistan noemde het bereiken van vrijwel universele toegang tot lager onderwijs en dalende sterftecijfers als belangrijke prestaties, ondanks de moeilijke overgang na het einde van de Sovjet-Unie in 1991. De MDG's hadden niet betrekking op naleving van de mensenrechten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Harde repressie jegens activisten en media

In de nasleep van de gebeurtenissen in Andijzan van mei 2005 werden in de eerste maanden van 2006 verscheidene activisten veroordeeld voor hun vermeende rol bij wat destijds leek uit te lopen op een sociale omwenteling zoals die ook in een aantal andere voormalige sovjetrepublieken had plaatsgevonden. Ordetroepen wisten de opstand echter neer te slaan, volgens getuigen met een overmaat aan geweld en ten koste van naar schatting 500 mensenlevens. Volgens de lezing van de Oezbeekse autoriteiten waren 'slechts' 187 mensen omgekomen en waren zij islamitische 'terroristen' en 'bandieten' die in het buitenland waren getraind. Een van de weinige staatshoofden die zich niet aansloten bij de internationale kritiek op Oezbekistan was de Russische president Vladimir Poetin. Deze verdedigde het land op 31 januari 2006 in Moskou en stelde dat niemand 'een tweede Afghanistan' in Centraal-Azië wilde. In antwoord op een vraag van een westerse journalist zei hij: 'Wij weten beter dan jullie wat er in Andijzan is gebeurd.'

Getuige 'Andijzan' krijgt zeven jaar

Een rechtbank in Oezbekistan veroordeelde mensenrechtenactivist Sajdzjachon Zajnabitdinov op 9 februari tot zeven jaar gevangenisstraf nadat hij buitenlandse media had geïnformeerd over de gebeurtenissen in Andijzan. Zajnabitdinov werd veroordeeld wegens samenwerking met 'terroristen', het belasteren van de staat en religieus extremisme.

Veroordeelde oppositieleider vrijgelaten

Een rechtbank in de Oezbeekse hoofdstad Tasjkent veroordeelde op 1 maart oppositieleider Nodira Chidojatova tot tien jaar gevangenisstraf. Ook mocht zij tot drie jaar na haar eventuele vrijlating geen verantwoordelijke functies bekleden en kreeg zij een boete van omgerekend rond 160.000 euro opgelegd. Zij was onder meer schuldig bevonden aan belastingontduiking, het witwassen van geld en het verbergen van buitenlandse valuta. Haar advocaat ontkende de beschuldigingen, die te maken zouden hebben met het werk dat de veroordeelde enkele jaren eerder had gedaan voor een bedrijf dat boekweit uit Rusland importeerde.
Chidojatova (38) was een belangrijke figuur in de Oezbeekse Zonneschijncoalitie, een verbond van oppositiebewegingen. Zij was in december 2005 opgepakt nadat zij was teruggekeerd van een reis naar Moskou. Daar had zij openlijk kritiek geuit op het beleid van de Oezbeekse overheid.
Chidojatova werd op 23 mei 2006 in opdracht van een rechtbank vrijgelaten nadat haar gevangenisstraf was omgezet in zeven jaar voorwaardelijk. De rechtbank kwam tot de uitspraak omdat zij twee jonge kinderen had. Volgens een bron bij de rechtbank zou zij een deel van de opgelegde boete al hebben betaald.

Hoge gevangenisstraf voor leider oppositieverbond

De leider van de Zonneschijncoalitie, de 49-jarige Sanzjar Oemarov, werd op 6 maart door een rechtbank in Tasjkent tot veertien jaar gevangenisstraf veroordeeld, officieel wegens 'economische misdrijven'. Dat werd later op grond van een amnestie gereduceerd tot elf jaar. Hij kreeg ook een geldboete opgelegd van omgerekend ruim 6 miljoen euro. De straf werd op 13 april nog eens met drie jaar verlaagd. Oemarov had kritiek geuit op het overheidsoptreden in Andijzan.

Acht jaar cel voor mensenrechtenactivist

Mensenrechtenactiviste Moetabar Tozjibajeva werd op 7 maart tot acht jaar veroordeeld omdat zij zich schuldig zou hebben gemaakt aan 'anti-regeringsactiviteiten' en het 'ontvangen van geld van westerse regeringen om de openbare orde te verstoren'. Ook haar waren economische misdrijven ten laste gelegd. Zij was in oktober 2005 gearresteerd.

Populaire moslimgeestelijke krijgt asiel

De populaire Oezbeekse moslimprediker Abidchan Nazarov werd op 15 maart met behulp van de Verenigde Naties vanuit Kazachstan naar een onbekende bestemming gevlogen waar hij politiek asiel had gekregen. Nazarov, die veel aanhangers had in Tasjkent, was acht jaar eerder ondergedoken omdat hij dreigde te worden gearresteerd. Hij had de laatste jaren in Kazachstan gewoond.
Nazarov had zich uitgesproken tegen corruptie, opgeroepen tot vrijheid van meningsuiting en vrouwen aangemoedigd naar de moskee te komen. De Oezbeekse autoriteiten beschuldigden hem echter van religieus extremisme. Zijn oudste zoon was twee jaar eerder in Tasjkent verdwenen en bevond zich waarschijnlijk in een Oezbeekse gevangenis.

Optreden tegen buitenlandse media en internationale instanties

Oezbekistan trok op 16 maart de accreditatie in van een Oezbeekse correspondent van de internationale omroep *Deutsche Welle*. Het ging om Obid Sjabanov, een Oezbeeks staatsburger, die volgens het ministerie van Buitenlandse zaken een 'onjuist verslag' had gemaakt van een busongeluk in januari. Hij was één in een reeks van correspondenten van buitenlandse media van wie de accreditatie was ingetrokken. Oezbekistan was vooral tegen buitenlandse media opgetreden na de berichtgeving over het bloedbad in Andijzan.
De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, de UNHCR, liet op 20 maart weten dat zij opdracht had gekregen Oezbekistan, waar zij sinds 1993 actief was, binnen een maand te verlaten.
Op 2 mei kreeg de Amerikaanse niet-gouvernementele organisatie (ngo) Counterpart International (CI) te horen dat zij haar kantoren in Oezbekistan moest sluiten, omdat zij de Oezbeekse wet systematisch zou hebben overtreden. De organisatie zou onder meer gedrukt materiaal hebben gepubliceerd en vermenigvuldigd zonder officiële toestemming. Zij zou daar al twee keer eerder voor zijn gewaarschuwd.
In het voorgaande halfjaar had de Oezbeekse overheid verder nog vertegenwoordigers uitgewezen van de Eurasia Foundation (EF), de Amerikaanse ngo Freedom House, de International Research and Exchanges Board (IREX) en Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL).

Oproep OVSE voor nieuw proces veroordeelden Andijzan

Oezbeekse mensenrechtenactivisten verwelkomden op 25 april een oproep van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) een dag eerder aan het adres van de overheid om een nieuw proces te houden tegen vijftien personen. Zij

waren veroordeeld wegens betrokkenheid bij de anti-regeringsprotesten in Andizjan.
Soerat Ikramov, leider van een mensenrechtenorganisatie in Tasjkent, zei dat het proces tegen de vijftien een show was geweest waarbij vele beklaagden geen toegang hadden tot advocaten en allerlei andere rechtsregels ook werden geschonden.

(Vorige berichten pagina 59/3 e.v. - 2006)

TADZJIKISTAN

BINNENLAND

Staatshoofd mag aanblijven na 65ste levensjaar

Het parlement stemde op 5 december 2005 in met de afschaffing van een leeftijdsgrens voor de bekleder van het ambt van president. Tot dan toe mocht het staatshoofd niet ouder zijn dan 65 jaar. De oppositie meende dat de zittende president, Imomali Rachmonov (53), op die manier erin zou kunnen slagen president voor het leven te worden.
In 2003 waren er al amendementen op de grondwet aangenomen, die het mogelijk maakten voor Rachmonov zich te laten kiezen voor nog eens twee termijnen van zeven jaar. Daardoor zou hij aan de macht kunnen blijven tot 2020.

4,6 ton drugs in 2005 in beslag genomen

Een woordvoerder van de Tadzjiekse drugsbestrijdingsdienst, Avaz Joeldasjev, liet op 11 januari 2006 weten dat zijn organisatie in 2005 4,6 ton illegale drugs in beslag had genomen. Daaronder was 3,5 ton heroïne uit het aangrenzende Afghanistan. Er waren bijna 100 Afghaanse drugssmokkelaars opgepakt. In 2004 was er 8,1 ton drugs in beslag genomen, waaronder 4,8 ton heroïne.

99 leden van verboden islamitische beweging in 2005 opgepakt

Tadzjiekse veiligheidsinstanties hebben in 2005 99 leden, onder wie 16 vrouwen, van de verboden islamitische beweging Hizb ut-Tahrir opgepakt. Dat deelde het plaatsvervangend hoofd van het Openbaar Ministerie, Abdoesami Dadabajev, op 16 januari 2006 aan journalisten mee.
Van de 99 gearresteerden waren er 38 veroordeeld tot gevangenisstraffen variërend van vijf tot dertien jaar. Zij werden beschuldigd van 'extremistische activiteiten, het oprichten van een criminele organisatie en het aanzetten tot religieuze, raciale en etnische vijandschap'.
Hizb ut-Tahrir was in de jaren '50 van de twintigste eeuw in het Midden-Oosten opgericht met het doel een pan-islamitische staat op te richten, maar wees het gebruik van geweld af. Minister van Binnenlandse zaken Choemdin Sjaripov verklaarde op 19 januari dat Hizb ut-Tahrir ook in gevangenissen leden aanwierf en probeerde bondgenootschappen te sluiten met islamitische politieke partijen.

Laatste synagoge afgebroken

In maart 2006 begonnen de Tadzjiekse autoriteiten de laatste synagoge van het land af te breken, om die plaats te laten maken voor een nieuw presidentieel complex in het centrum van de hoofdstad Doesjanbe.
De kleine en grotendeels bejaarde joodse gemeenschap had als compensatie een stuk land aan de rand van de stad aangeboden gekregen. De joodse gemeenschap zei echter geen geld te hebben voor de bouw van een nieuwe synagoge.

Mijnopruiming aan grens begonnen

Het hoofd van de Tadzjiekse mijnopruimingsdienst, Dzjonmahmad Razjahov, verklaarde op 12 april 2006 dat men was begonnen mijnen op te ruimen aan de 1.340 kilometer lange grens met Afghanistan. Tadzjikistan was het land in Centraal-Azië met de meeste landmijnen. Een gebied van 25.000 km2 moest van mijnen worden vrijgemaakt.
De meeste mijnen waren gelegd tijdens de bloedige burgeroorlog die eindigde in 1997. Tadzjikistan was toegetreden tot het verdrag tegen landmijnen – de Conventie van Ottawa – uit 1997. Het werd geacht per 1 april 2010 alle mijnen te hebben vernietigd.

President: 'Ministeries verworden tot clans'

President Imomali Rachmonov beschuldigde de ministeries in zijn land er op 20 april 2006 van, te zijn uitgegroeid tot 'maffiaclans'. Hij dreigde 'illegaal bezit' te confisqueren. Rachmonov zei in het parlement bereid te zijn harde maatregelen te nemen om corruptie tegen te gaan. Hij riep overheidsfunctionarissen op vrijwillig hun onroerend goed en andere bezittingen openbaar te maken. Op die manier konden zij verbeurdverklaring voorkomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank positief over economie Tadzjikistan

Annette Dixon, directeur van Oost- en Centraal-Azië operaties van de Wereldbank, prees op 31 mei 2006 de economische en sociale vooruitgang die Tadzjikistan geboekt had. Daarom zou het land in aanmerking komen voor meer financiering en verdere gezamenlijke projecten met de Wereldbank. Zij prees onder meer de vermindering van de schuldenlast die door de Tadzjiekse overheid was bewerkstelligd.

JUSTITIE

Elf personen veroordeeld wegens vrouwenhandel

Elf personen, onder wie zeven vrouwen, werden op 22 november 2005 veroordeeld tot gevangenisstraffen van maximaal zes jaar wegens vrouwenhandel. De beklaagden hadden gedurende een periode van vier jaar minstens 30 vrouwen uit Tadzjikistan naar de Verenigde Arabische Emiraten gelokt door hen werk te beloven. Zij werden daar op valse paspoorten via Kirgizstan naartoe gesmokkeld en gedwongen als prostitué te werken. Hun verdiensten werden van hen afgenomen. Volgens Tadzjiekse functionarissen bevonden zich in de Verenigde Arabische Emiraten nog steeds 200 Tadzjiekse vrouwen die aan gedwongen prostitutie waren onderworpen. Ook zouden er zich nog honderden in Israël, Rusland en Turkije bevinden.
Het plaatsvervangend hoofd van het Openbaar Ministerie, Abdoesami Dadabajev, zei op 13 december op een persconferentie dat er in 2005 in het land meer dan 230 misdrijven die in verband stonden met mensenhandel waren geregistreerd. Dat waren er een jaar eerder 150 geweest.

Zes veroordelingen wegens lidmaatschap opstandige beweging

Een rechtbank in de regio Sogd, Noord-

Tadzjikistan, veroordeelde op 7 maart 2006 zes personen die verdacht werden van lidmaatschap van een gewapende opstandige beweging tot gevangenisstraffen variërend van vijftien tot achttien jaar. Zij zouden acht jaar eerder een poging hebben gedaan 'met geweld de macht te grijpen'. Een woordvoerder van de rechtbank zei dat de veroordeelden aanhangers waren van de voormalige opstandige kolonel Machmoed Choedojberdjev.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Dissidente journalist tien weken na vrijspraak vrijgelaten

Omstreeks 16 december 2005 werd de journalist Dzjoemaboj Tolibov vrijgelaten, bijna tien weken nadat zijn veroordeling door het Hooggerechtshof ongedaan was gemaakt. Tolibov had een half jaar vastgezeten in een gevangenis in de noordelijke regio Istravsjan, na een veroordeling wegens verstoring van de openbare orde en verwante delicten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Banden met NAVO worden geïntensiveerd

De speciale vertegenwoordiger van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) voor de Kaukasus en Centraal-Azië, Robert Simmons, liet op 17 december 2005 bij een bezoek aan de hoofdstad Doesjanbe weten dat de samenwerking met Tadzjikistan zou worden geïntensiveerd. Simmons prees het land voor de strijd tegen drugssmokkel en tegen terroristen uit het buurland Afghanistan. Hij zei dat de NAVO geen militairen in Tadzjikistan zou stationeren.

Overeenkomsten met Rusland en VS over grensbewaking

Rusland adviseert Tadzjiekse grenstroepen

Een Russische veiligheidsfunctionaris maakte op 4 januari 2006 in de hoofdstad Doesjanbe bekend dat ongeveer 200 Russische officieren als adviseurs voor Tadzjiekse grenstroepen zouden gaan optreden.
Tadzjikistan was sinds juni 2005 zelf verantwoordelijk voor de grensbewaking die tot dan toe door Russische grenstroepen was verricht. De 1.340 kilometer lange grens met Afghanistan was een van de belangrijkste doorgangsroutes voor de smokkel van heroïne naar het Westen.

Overeenkomst met VS over grensbeveiliging

De Amerikaanse ambassade deelde op 10 maart 2006 mee dat Tadzjikistan en de Verenigde Staten in Doesjanbe een overeenkomst hadden getekend over samenwerking bij de beveiliging van de Tadzjiekse grenzen. In een toevoeging bij een overeenkomst die in januari was opgesteld kwamen de twee landen overeen 800.000 dollar (ca. 637.000 euro) te besteden aan de training van Tadzjiekse politie en andere instellingen voor wetshandhaving.

(Vorige berichten pagina 691/1 e.v. - 2005)

TAIWAN

BINNENLAND

DPP verliest lokale verkiezingen

Bij lokale verkiezingen op 3 december 2005 leed de Democratische Progressieve Partij (DPP) een grote nederlaag. De Taiwanese regeringspartij had in 2001 nog in 10 van de 23 districten gewonnen. In 2005 waren dit er slechts zes. Drie districten gingen naar kleinere partijen. De grote winnaar was echter de Nationalistische Partij (Kwomintang – KMT), die in 14 districten won, inclusief het traditionele DPP-bolwerk Taipei. De KMT kreeg landelijk 50,9 procent van de stemmen. De DPP moest het stellen met 41,9 procent.

Verschil in opvatting over China-beleid

Hoewel het lokale verkiezingen waren, werd alom aangenomen dat de kiezers de DPP hadden afgestraft voor het beleid van president Chen Shuibian (DPP) en zijn kabinet. Chen werd in verband gebracht met enkele corruptieschandalen, overigens zonder dat er iets bewezen was. En zijn kabinet had niet kunnen voorkomen dat de economische groei was teruggevallen van 6,1 procent in 2004 tot 3,7 procent het jaar daarna. De president kreeg echter vooral kritiek op zijn felle anti-Chinese beleid. China beschouwde Taiwan als een afvallige provincie die vroeg of laat met het vasteland herenigd moest worden. Chen was daarentegen voorstander van Taiwanese onafhankelijkheid en stak dit niet onder stoelen of banken. Ten gevolge hiervan liepen de spanningen met China alsmaar verder op.

In tegenstelling tot de DPP was de oppositionele KMT wel voor hereniging met China, op voorwaarde dat daar democratische hervormingen doorgevoerd zouden worden. De KMT wilde dat Taiwan toenadering zocht tot Peking. Vanwege deze houding hadden de Chinese communistische leiders in april 2005 besprekingen gevoerd met Lien Chan van de KMT. Regeringspartij DPP werd door Peking echter compleet genegeerd. Kiezers trokken hieruit de conclusie dat de DPP niet de aangewezen partij was om de spanningen met China te reduceren.
Chen leek niet onder de indruk te zijn van dit argument. In zijn nieuwjaarstoespraak zei hij dat Taiwan formeel weliswaar nog bij China hoorde, maar in de praktijk allang soeverein gebied was. Het eiland diende zich zo onafhankelijk mogelijk op te stellen, zei hij, bijvoorbeeld door de economische banden met China niet verder aan te halen.
Het Taiwanese bedrijfsleven had een andere opvatting en wilde juist graag de handelsbetrekkingen intensiveren. Het had sinds eind jaren tachtig zo'n 80 miljard euro in China geïnvesteerd, mede vanwege de goedkope arbeidskrachten aldaar.

Nieuwe partijleider voor DPP

Naar aanleiding van de verkiezingsnederlaag trad Su Tsengchang af als leider van de DPP. Voormalig premier Yu Shyikun werd op 15 januari gekozen als zijn opvolger. Hij moest ervoor zorgen dat de DPP weer het imago zou krijgen van een niet-corrupte partij die streefde naar politieke hervormingen.
Een dag later legde ook premier Frank Hsieh (DPP) zijn functie neer. Hij zei zich onvoldoende te kunnen vinden in het China-beleid van de president. Chen benoemde daarop Su Tsengchang tot premier. Su was medeoprichter van de DPP en had in het verleden gewerkt als mensenrechtenadvocaat, parlementslid en stafchef van president Chen Shuibian.
Su en zijn kabinet werden op 25 januari beëdigd. De premier beloofde de corruptie te zullen bestrijden en het China-beleid van Chen voort te zetten. In vijf jaar was hij de vijfde premier van het land.

Kernkabinet van Taiwan
(25 januari 2006)

Premier
Su Tsengchang
Vicepremier, tevens minister van Consumentenbescherming
Tsai Ingwen

Ministers:
Arbeid
Lee Yingyuan
Binnenlandse zaken
Lee Yiyang
Buitenlandse zaken
Huang Chihfang
Cultuur
Chiu Kunliang
Defensie
Lee Jye
Economische zaken
Hwang Ingsan
Financiën
Joseph J.C. Lyu
Justitie
Shih Maolin
Landbouw
Su Jiachyuan
Onderwijs
Tu Chengsheng
Verkeer en Communicatie
Kuo Yaochi
Volksgezondheid
Hou Shengmou
Wetenschap
Chen Chienjen

RELATIES MET CHINA

Vliegverkeer tussen China en Taiwan

De in 2004 opgezette regeling om rondom Chinees Nieuwjaar rechtstreekse vluchten tussen Shanghai en Taipei toe te staan, werd ook in 2006 voortgezet. Chinees Nieuwjaar valt elk jaar op een andere datum, maar altijd in januari of februari. Buiten de Nieuwjaarsperiode om was rechtstreeks luchtverkeer tussen China en Taiwan uitgesloten. Dat rondom Chinees Nieuwjaar wel werd gevlogen, was om de tienduizenden Taiwanese zakenmensen in China tegemoet te komen. Zij moesten normaliter via Hongkong reizen en waren dan zes uur onderweg. De rechtstreekse vlucht duurde slecht een uur.

Taiwan stelt Herenigingsraad buiten werking

President Chen Shuibian van Taiwan maakte op 27 februari 2006 bekend dat hij de Nationale Herenigingsraad buiten werking zou stellen. Omdat de regeringen van Taiwan en China elkaar niet erkenden, communiceerden ze nooit rechtstreeks. Om toch een dialoog over de eventuele hereniging van China en zijn 'afvallige provincie' mogelijk te maken, had Taipeh in 1990 de Nationale Herenigingsraad opgericht. Deze onderhandelde namens Taiwan met China.
De Democratische Progressieve Partij (DPP), die Taiwan sinds 2000 regeerde, wilde in tegenstelling tot de voorgaande regeringen echter geen hereniging met China en had daarom ook geen Herenigingsraad nodig.
Het was echter te riskant voor de DPP om Taiwan onafhankelijk te verklaren, vooral omdat China herhaaldelijk had gedreigd dit te zullen beantwoorden met militair ingrijpen. Het afschaffen van de Herenigingsraad zou China kunnen opvatten als einde van het streven naar hereniging en dus als een verkapte onafhankelijkheidsverklaring. Dat was de reden dat Chen de Raad niet afschafte, maar 'buiten werking' stelde. Hoewel dit in de praktijk op hetzelfde neerkwam, was deze woordkeuze uit diplomatiek oogpunt tactischer.

Chen zei dat het buiten werking stellen van de Herenigingsraad een reactie was op de toenemende militaire dreiging uit China. Volgens het Taiwanese kabinet stonden er 700 kruisraketten op Taiwan gericht. En Chen vond dat de Herenigingsraad het Taiwanese volk het recht ontnam om in alle vrijheid te beslissen over de toekomst van het eiland. Volgens een van de onwrikbare uitgangspunten van de Raad waren Taiwan en China twee afzonderlijke delen van één en hetzelfde land. En dat land mocht nooit definitief uiteenvallen.

Protestdemonstraties

Op 12 maart demonstreerden tienduizenden mensen in Taipei tegen Chens besluit. Ze meenden dat hij de spanningen met China nodeloos aanwakkerde. De protestmars werd geleid door Ma Yingjeou, voorzitter van de Kwomintang (KMT), de partij die sinds de breuk met China in 1949 tot 2000 Taiwan regeerde en de Herenigingsraad had opgericht. Hij meende dat het gevaarlijk was om Taiwan richting onafhankelijkheid te loodsen. Het zou beter zijn genoegen te nemen met de status die het al sinds 1949 had: formeel een onderdeel van China, maar in de praktijk zelfstandig. De demonstranten vonden ook dat het kabinet zich minder met China en meer met de economische ontwikkeling van Taiwan moest bezighouden.

China wil praten

China beschouwde het buiten werking stellen van de Herenigingsraad inderdaad als nieuwe stap richting Taiwanese onafhankelijkheid. Peking veroordeelde het dan ook scherp. Maar op 14 maart zei premier Wen Jiabao dat de Chinese regering desondanks bereid was om een rechtstreekse dialoog aan te gaan met de Taiwanese regering. Nooit eerder had Peking direct met de DPP willen communiceren. Wen Jiabao stelde echter wel als voorwaarde dat de DPP haar onafhankelijkheidsstreven opgaf.
De DPP wees dit resoluut van de hand. Want de partij was democratisch door de Taiwanese bevolking gekozen, onder meer vanwege haar weerstand tegen hereniging met China. Dat de Chinese leiders nu verwachtten dat de DPP haar opvattingen plotseling wijzigde, en dus kiezersbedrog zou plegen, bewees volgens de partijleiding eens te meer dat de Chinese Communistische Partij (CCP) niet begreep wat democratie inhield.

Chen weigert panda's

Volgens schattingen van de politie gingen op 18 maart 45 duizend mensen in Taipei de straat op om kenbaar te maken dat ze geen hereniging met China wilden en de militaire dreiging van Peking beu waren. Ze herdachten dat China exact een jaar eerder een wet had aangenomen die geweld tegen Taiwan legaliseerde indien het eiland zichzelf onafhankelijk zou verklaren.

Een dag later gingen weer enkele tienduizenden de staat op, maar ditmaal om tegen het anti-Chinese beleid van Chen Shuibian te demonstreren. Dat Chen daar niet van onder de indruk was bleek op 23 maart, toen hij te kennen gaf dat Taiwan twee reuzenpanda's uit China zou weigeren 'omdat panda's in hun natuurlijke habitat thuishoren' en niet in kooien.
Bij wijze van vriendschappelijk gebaar had Peking de dieren eerder dat jaar aangeboden. Volgens de Chinese cultuur is het weigeren van een geschenk een ernstige belediging.

Overleg DPP-KMT

Als reactie op de protestdemonstraties stemde Chen ermee in om zijn China-beleid te bediscussiëren met Ma Yingjeou van de KMT. Sinds Chen in 2000 aantrad als president, had hij slechts één keer met een partijleider van de KMT willen spreken. Hij moest niets van de KMT hebben omdat deze partij Taiwan decennia lang op autoritaire wijze had bestuurd, tot ze de macht in 2000 was kwijtgeraakt aan de DPP.
De discussie met Ma vond plaats op 3 april, duurde twee uur en werd rechtstreeks op tv uitgezonden. Ma probeerde Chen over te halen de afspraken die Taiwan en China in 1992 hadden gemaakt, te erkennen. Deze hielden in dat beide partijen hereniging wensten, maar wel het recht hadden er hun eigen voorwaarden aan te verbinden. Ma verwachtte dat de relaties met China spoedig beter zouden worden als ook Chen zich achter dit uitgangspunt schaarde. De president zei echter dat Taiwan de facto reeds lang een soeverein gebied was en dat ook moest blijven. Door de afspraken uit 1992 te erkennen, zou hij zijn principes verloochenen. Chen zag ook niets in Ma's voorstel om naar een vredesverdrag met Peking te streven. Hij zei dat de communistische leiders toch niet te vertrouwen waren. Chen wilde juist ruim 11 miljard dollar (ca. 8,8 miljard euro) uittrekken voor de aankoop van defensieve wapens in de VS, zodat Taiwan zich beter tegen China kon verdedigen. Ma vond dit bedrag echter veel te hoog en geloofde niet dat het kleine Taiwan ooit in staat zou zijn om een Chinese aanval af te slaan.

(Vorige berichten pagina 691/2 e.v - 2005)

TURKMENISTAN

BINNENLAND

Vice-premier ontslagen wegens verduistering

President Saparmoerat Nijazov ontsloeg op 1 november 2005 vice-premier Goejtsjnazar Tatsjnazarov op beschuldiging van verduistering. Tatsjnazarov (54), die sinds 1996 ging over het ministerie van olie en gas, zou 266 miljoen dollar (ca. 212 miljoen euro) hebben verduisterd.
Vanaf januari 2005 had Nijazov, die rond zichzelf een ware persoonscultus had laten ontstaan, vier vice-premiers, twee regionale leiders en twee burgemeesters ontslagen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Vergaande sociale ingrepen leiden tot genocide'

De Duits-Oostenrijkse niet-gouvernementele organisatie (ngo) Eurasian Transition Group (ETG) stelde in een op 20 januari 2006 uitgegeven verklaring dat in Turkmenistan 'genocide' werd gepleegd. Volgens de organisatie had president Saparmoerat Nijazov bij decreet bepaald dat grote groepen bejaarden vanaf het begin van het jaar geen pensioen meer zouden krijgen. Mensen die in laag betaalde banen hadden gewerkt en een maandpensioen van minder dan 220.000 manat (volgens de officiële koers rond de 30 euro, op de zwarte markt ruim 6 euro) kregen, zouden helemaal geen pensioen meer ontvangen. Degenen die sinds de pensioenhervorming van enkele jaren terug 500.000 manat per maand kregen, ontvingen nog maar de helft. De werkloosheid zou op het platteland tegen de 70 procent lopen en veel werklozen die afhankelijk waren van het pensioen van bejaarde familieleden, kregen nu niets meer.
Op 26 januari bevestigde Nijazov dat de pensioenhervorming die vanaf januari was ingevoerd, definitief zou worden doorgezet. Het gemiddelde staatspensioen van rond 45 euro per maand zou met 20 procent worden gekort. Vrouwen met minder dan 20 jaar werkervaring in Turkmenistan en mannen met minder dan 25 jaar zouden helemaal geen pensioen ontvangen. Deze maatregel trof vooral voormalige sovjetburgers en niet-Turkmenen die in de loop der jaren naar het land waren gekomen om te werken.

GEZONDHEID EN ZORG

Turkmeense artsen leggen eed af op president in plaats van Hippocrates

Het officiële dagblad *Neutralny Turkmenistan* meldde op 15 november 2005 dat artsen in Turkmenistan een eed moesten afleggen op president Saparmoerat Nijazov en diens boek de *Roechnama*. Zij moesten plechtig knielen en de presidentiële eed afleggen, die in de plaats kwam van de alom gebruikelijke eed van Hippocrates, genoemd naar de 'vader' van de geneeskunde. De nieuwe eed bevatte ook een aantal regels voor artsen, waaronder een verbod op euthanasie.
Nijazov had in het begin van het jaar een andere opmerkelijke beslissing genomen op het gebied van de gezondheidszorg. Hij liet de meeste ziekenhuizen buiten Asjgabad sluiten vanuit de gedachte dat het kosten zou besparen om iedereen in de hoofdstad te laten behandelen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Criticus president Nijazov in psychiatrische inrichting opgenomen

De 70-jarige gepensioneerde Kakabaj Tedzjenov, criticus van president Saparmoerat Nijazov, is door de autoriteiten opgesloten in een psychiatrische inrichting. Dat meldde de Russische mensenrechtenorganisatie Memorial op 8 februari 2006. Tedzjenov was op 4 januari gedwongen opgenomen in een inrichting in de oostelijke grensstad Turkmenabat nadat hij een door hem geschreven kritische tekst had geprobeerd te doen toekomen aan buitenlandse instellingen en ambassades. Eerder had hij protesttelegrammen aan Nijazov gestuurd.

Twee journalisten veroordeeld wegens verstoring openbare orde

Een rechtbank veroordeelde op 16 maart 2006 twee journalisten van de Turkmeense dienst van Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) tot vijftien dagen gevangenisstraf wegens verstoring van de openbare orde. Een en ander was te lezen op de website van het radiostation, dat in de Tsjechische hoofdstad Praag was gevestigd. Volgens de Turkmeense autoriteiten waren de twee journalisten, Meret Chommadov en Dzjoemadoerdy Ovezov, op 7 maart gearresteerd.

Open brief aan Europees parlement over Turkmenistan

Drie internationale organisaties – Christian Solidarity International (CSI), Human Rights Watch (HRW) en de International Crisis Group (ICG) – deden op 23 maart 2006 een oproep aan het Europees parlement om af te zien van een op stapel staand handelsakkoord met Turkmenistan. De commissie voor buitenlandse zaken van het parlement had eerder in de week een voor-

stel daartoe goedgekeurd. Het parlement zelf zou zich al in april over dat akkoord kunnen uitspreken.
De drie organisaties wezen er in hun open brief op dat Turkmenistan 'een van de meest repressieve regeringen ter wereld' had. De regering, aldus de organisaties, had opera, ballet, het filharmonisch orkest en niet-Turkmeense culturele verenigingen verboden. Gelovigen van andere religies dan de soennitische islam of de Russische orthodoxie werden juridisch vervolgd, door de politie mishandeld of gedeporteerd en hun kerken en tempels waren in een aantal gevallen afgebroken.

Het Europees Parlement had zowel in 2001 als in 2003 het handelsakkoord met Turkmenistan in de ijskast gezet, wegens de grootscheepse schendingen van de mensenrechten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Samenwerking met Rusland bij winning en transport aardgas

President Saparmoerat Nijazov zei op 23 januari 2006 dat zijn land zou gaan samenwerken met Rusland bij de winning, verkoop en transport van aardgas. Turkmenistan had de op één na grootste reserves aan aardgas van de landen van de voormalige Sovjet-Unie. Nijazov deed zijn uitspraak na een ontmoeting met president Vladimir Poetin in Moskou. Volgens Russische media was de Turkmeense leider in Moskou om te vragen om een verhoging van de aan zijn land betaalde gasprijs. Het risico was dat een mogelijke verhoging niet zonder uitwerking zou blijven op het door Rusland en Oekraïne bereikte akkoord over de gasprijs na de onderlinge crisis daarover in begin 2006.

Een vice-voorzitter van Gazprom, Alexander Rjazanov, bracht op 17 en 18 april een bezoek aan de Turkmeense hoofdstad Asjgabat om met de Turkmeense minister van Olie- en Gasindustrie en Delfstoffen, Koerbanmoerad Atajev, de jaarlijkse levering van 50 miljard kubieke meter aardgas aan Rusland voor de komende drie jaar te bespreken. In 2005 importeerde Gazprom 5 miljard kubieke meter Turkmeens gas. De twee partijen zouden op een later tijdstip over de condities van de leveringen verder onderhandelen.

Betrekkingen met China verstevigd

Turkmenistan en China sloten op 3 april 2006 tijdens een bezoek van president Saparmoerat Nijazov aan Beijing een akkoord over de aanleg van een pijplijn voor het transport van Turkmeens aardgas naar China. Verdere details van het akkoord waren niet beschikbaar.
Een dag later werd ook een verklaring ondertekend over een gezamenlijke bestrijding van terrorisme. In het westelijk deel van China woonden negentien miljoen islamitische Oejgoeren die uit waren op autonomie voor hun regio. Sommigen van hen pleegden in het kader van dat streven aanslagen en organiseerden demonstraties, die soms op opstootjes uitliepen.

De betrekkingen tussen de twee landen waren in de voorgaande jaren in diverse opzichten geïntensiveerd. Zo was de wederzijdse handel sinds 2000 vanaf een laag punt verzevenvoudigd tot 179 miljoen dollar (ca. 142 miljoen euro) per jaar.

(Vorige berichten pagina 693/2 e.v. - 2005)

ZUID-KOREA

BINNENLAND

Uri-partij lijdt verpletterende nederlaag bij lokale verkiezingen

Kabinetswijzigingen

Met het oog op belangrijke lokale verkiezingen in mei, wijzigde president Roh Moohyun van Zuid-Korea in januari 2006 zijn kabinet. Hij hoopte dat nieuwe gezichten in het kabinet de populariteit van zijn Uri-partij konden vergroten. De regerende Uri-partij was weinig populair, omdat de beloofde hervormingen van de Zuid-Koreaanse bedrijfsconglomeraten traag verliepen en omdat menigeen het beleid ten aanzien van Noord-Korea te slap vond. Terwijl de Verenigde Staten dat land hard wilden aanpakken omdat het kernwapens zou vervaardigen, wilde het Zuid-Koreaanse kabinet juist toenadering zoeken.

De kabinetswijzigingen waren:
• Minister van Herenigingszaken Chung Dong-young trad af omdat hij zich wilde bezighouden met de campagne voor de naderende verkiezingen. Noord-Koreadeskundige Lee Jong-seok volgde hem op 2 januari op. Lee wilde Chungs toenaderingsbeleid voortzetten.
• Chung Sye-kyun werd minister van Handel, Industrie en Energie. Vanwege deze benoeming trad hij af als voorzitter van de Uri-partij. Partijleden kozen de kort daarvoor afgetreden minister van Herenigingszaken Chung Dong-young als nieuwe partijleider.
• Lee Sang-soo werd minister van Arbeid. Hij volgde Kim Dae-hwam op.
• Rhyu Si-min werd minister van Volksgezondheid als opvolger van Kim Keun-tae.

Om samen sterker te staan bij de verkiezingen fuseerde een van de oppositiepartijen, de Verenigde Liberale Democraten (VLD), op 20 februari met de Uri-partij.

Nieuwe premier

Op 14 maart trad premier Lee Hae-chan af. Hij lag onder vuur omdat hij golf was gaan spelen terwijl er een landelijke treinstaking gaande was. Volgens de pers en de oppositie bleek hieruit dat hij onvoldoende verantwoordelijkheidsgevoel had. Het parlement stemde op 19 april in met het aantreden van Han Myong-sook als eerste vrouwelijke premier van Zuid-Korea.
Eind jaren zeventig zat Han twee jaar in de gevangenis wegens deelname aan pro-democratische protesten. Na haar vrijlating werd ze een van de leidende figuren binnen de Zuid-Koreaanse feministische beweging. Later diende ze als minister van Vrouwenemancipatie en minister van Milieu.

GNP wint lokale verkiezingen

De kabinetswijzigingen ten spijt won de Uri-partij op 31 mei in slechts één van de zestien belangrijke districten. De conservatieve Grote Nationale Partij (GNP) won in twaalf districten en was daarmee de grote winnaar. De partij mocht onder meer de burgemeester voor Seoul gaan leveren.
Aangenomen werd dat de Uri-partij was afgerekend op het beleid van de landelijke regering. En de GNP had mogelijk sympathiestemmen gekregen omdat partijleidster Park Guen-hye elf dagen daarvoor tijdens het campagnevoeren was aangevallen met een scherp voorwerp. Ze werd in het gezicht gestoken en lag daarna enige dagen in het ziekenhuis. De dader was een verwarde

man, vermoedelijk zonder politieke motieven.

RELATIES MET NOORD-KOREA

Zuid-Korea opent grenspost voor forensen

Zuid-Korea opende op 15 maart 2006 het eerste permanente douanekantoor bij de grens met Noord-Korea. De grenspost was alleen bedoeld voor de ca. 400 Zuid-Koreaanse forensen die dagelijks naar het Noord-Koreaanse Kaesong reisden. Ze mochten alleen als groep en onder militaire escorte de grens over. Halverwege de gedemilitariseerde zone tussen de twee landen nam het Noord-Koreaanse leger de begeleiding over en bracht de groep naar het industrieterrein van Kaesong. Dit was omgeven door hekken om te voorkomen dat de Zuid-Koreanen verder het land in zouden trekken.

Noord-Korea had Kaesong aangewezen als speciale economische zone waar Zuid-Koreaanse bedrijven gebruik mochten maken van goedkope Noord-Koreaanse arbeidskrachten. In deze bedrijven werkten ongeveer zesduizend Noord-Koreanen. Als alles volgens plan verliep, zou dit aantal binnen zes jaar oplopen tot een half miljoen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Zuid-Koreaanse economie presteert goed

De economie van Zuid-Korea groeide in 2005 met 4 procent. Hoewel dit 0,6 procent minder was dan in 2004, had de consument er alle vertrouwen in dat de economische malaise van 2003 voorbij was. Dit bleek uit de bestedingen die steeds minder voorzichtig werden. De Centrale Bank vreesde dat dit vertrouwen in de loop van 2006 zou uitlopen op overbesteding, met oplopende inflatie als gevolg. Daarom werd de rentevoet tussen oktober 2005 en februari 2006 stapsgewijs verhoogd tot 4 procent, het hoogste percentage sinds 2003. In de eerste helft van 2006 bedroeg de inflatie 2,1 procent.

Dure won

De Bank van Korea maakte op 17 januari 2006 bekend dat de nationale valutavoorraad 215 miljard dollar (ca. 171 miljard euro) bedroeg, een historisch record. Wereldwijd hadden alleen China, Taiwan en Japan nog riantere valutavoorraden. Volgens analisten was de valutavoorraad gegroeid ten gevolge van massale dollaraankopen door de staat, bedoeld om de waarde van de Zuid-Koreaanse won te laten dalen ten opzichte van de Amerikaanse munt. Want een dure won kon nadelig zijn voor de Zuid-Koreaanse exportpositie.

Het effect van de dollaraankopen was niet onmiddellijk merkbaar. Op 2 februari werd voor een dollar ruim 972,4 won betaald. Daarna steeg de koers verder tot 745,7 op 31 mei. Ter vergelijking: begin 2005 was een dollar nog 1035 won waard, en begin 2004 bijna 2000.
Maar ondanks de dure won en de hoge olieprijzen groeide de export in het eerste kwartaal van 2006 met 2,6 procent op jaarbasis en de import met 2,1 procent.

Oprichter van Daewoo veroordeeld

Kim Woo-choong, oprichter van de Daewoo Groep, werd op 30 mei 2006 tot tien jaar cel veroordeeld wegens fraude en verduistering. Ook moest hij omgerekend ongeveer 17 miljard euro terugbetalen aan Daewoo en kreeg hij een boete van 10 miljoen won (ca. 8.200 euro).

Fraude en verduistering

Daewoo was in de jaren negentig een van de grootste 'chaebols' (bedrijfsconglomeraten) van Zuid-Korea. Naast auto's en schepen produceerde het vooral elektronica. In de 110 landen waar het bedrijf actief was, had het 320 duizend mensen in dienst. Directeur Kim Woo-choong wilde het bedrijf echter nog verder uitbreiden. Om hier geld voor los te krijgen van banken loog hij over de omvang van het bedrijfskapitaal, zodat Daewoo kredietwaardiger leek dan het feitelijk was. Een deel van het geleende geld werd inderdaad geïnvesteerd. De rest werd door Kim verduisterd.

Ten tijde van de financiële crisis, eind jaren negentig, raakte Daewoo in de problemen. Het bleek 60 miljard euro schuld te hebben en kon dat onmogelijk terugbetalen. Daewoo viel uiteen in meerdere kleinere bedrijven en Kim vluchtte naar Frankrijk. In 2005 keerde hij vrijwillig naar eigen land terug omdat hij zich schuldig voelde.

JUSTITIE

Fabrikanten van Agent Orange verliezen rechtszaak

Een rechtbank in de hoofdstad van Zuid-Korea, Seoul, oordeelde op 26 januari 2006 dat de Amerikaanse bedrijven Monsanto en Dow Chemical in totaal 62 miljoen dollar (bijna 50 miljoen euro) schadevergoeding moesten betalen aan 6.800 voormalige Zuid-Koreaanse militairen. De bedrijven hadden het ontbladeringsmiddel Agent Orange geproduceerd waarmee het Amerikaanse leger tijdens de Vietnam-oorlog grote delen van Zuid-Vietnam had besproeid. De 6.800 Koreanen waren daar gelegerd en zeiden sindsdien ernstige gezondheidsklachten te hebben.

De fabrikanten meenden dat zij niet verantwoordelijk waren voor deze gezondheidsproblemen. Zij verweerden zich met de stelling dat zij niet het besluit hadden genomen om het ontbladeringsmiddel over Vietnam uit te sproeien, maar dat dit de keuze was van het Amerikaanse leger. Bovendien zou de relatie tussen Agent Orange en de gezondheidsklachten niet zijn bewezen. Toch klaagden ook duizenden Vietnamese burgers en Amerikaanse militairen over gezondheidsproblemen die door Agent Orange zouden zijn veroorzaakt.
Tussen 1965 en 1973 vochten rond de 300 duizend Zuid-Koreanen in Vietnam.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Topwetenschapper blijkt oplichter

Een onderzoeksteam van de Nationale Universiteit van Seoul in Zuid-Korea constateerde op 23 december 2005 dat wetenschapper Hwang Woo-suk had gelogen over successen bij stamcelonderzoek. De Zuid-Koreaan had in februari 2004 de wereldpers gehaald toen hij beweerde dertig menselijke embryo's te hebben gekloond. In mei 2005 maakte hij via het toonaangevende wetenschappelijke tijdschrift *Science* wereldkundig dat hij uit de gekloonde embryo's stamcellen had weten te produceren, die aangepast waren aan individuele patiënten. In december 2005 bleek dit alles echter te zijn gelogen.
Hwang en zes betrokkenen werden op 20 maart 2006 ontslagen. Zij mochten geen les meer geven aan door de staat gefinancierde

onderwijsinstellingen en vijf jaar lang geen onderzoek verrichten.
Overigens was Hwang wel echt geslaagd in het klonen van een hond. Met zijn gekloonde hond Snuppy had hij in augustus 2005 veel opzien gebaard.

BUITENLANDSE ZAKEN

Duizend militairen weg uit Irak

Het parlement van Zuid-Korea besloot op 30 december 2005 om 1.000 van de 3.200 militairen terug te trekken uit Irak. Het mandaat voor de 2.200 die bleven, werd met een jaar verlengd.
Het Zuid-Koreaanse kabinet was feitelijk tegen de Amerikaanse aanval op Irak en dat gold ook voor een groot deel van de Zuid-Koreaanse bevolking. Het land was in 2003 echter toch ingegaan op het verzoek van Bush c.s. om troepen te sturen omdat er al decennia lang Amerikaanse militairen in Zuid-Korea waren gelegerd die het land beschermden tegen het stalinistische Noord-Korea.
Het terugtrekken van een deel van de troepen uit Irbil, in het Koerdische noorden van Irak, leek een compromis om zowel voorals tegenstanders van deelname aan de oorlog tevreden te stellen.

(Vorige berichten pagina 694/2 e.v. - 2005)

KAMEROEN

BINNENLAND

Anticorruptiecampagne ontmoet scepsis

De anticorruptiecampagne die de regering van Kameroen op 18 januari 2006 startte werd door velen met scepsis ontvangen omdat het land al acht jaar een Anticorruptiecommissie had zonder veel resultaat. In de eerste week van januari had president Paul Biya, voor het eerst in de 23 jaar dat hij aan de macht was, twee rechters ontslagen op beschuldiging van corruptie. Het hoofd van de Nationale Anticorruptiecommissie, Georges Christol Manon, zei dat de commissie in alle tien de provincies lokale observatieposten zou installeren. Die moesten ambtenaren de weg wijzen hoe ze corruptie konden aanpakken. Kameroen werd in 1999 door Transparency International aangewezen als het meest corrupte land ter wereld. In 2005 behoorde het nog steeds tot de tien meest corrupte landen.

Minister van Waterzaken gevangengezet wegens corruptie

Minister van Waterzaken Alphonse Siyam Siwe werd op 24 februari door de president ontslagen en een dag later gevangen genomen wegens corrupt gedrag tijdens zijn functioneren als directeur van de havenautoriteit van Douala. In een speciale vleugel van de gevangenis zaten al drie voormalige directeuren van staatsbedrijven op beschuldiging van corruptie. Siyam Siwe was voorheen vice-secretaris-generaal van het kantoor van de president en op dat moment burgemeester van de stad Bafang, in het westen van het land. Hij was lid van de regeringspartij Democratische Beweging van het Kameroense Volk (RDPC).

Splitsing in oppositiepartij

Hof verbiedt partijcongres van de oppositie

Een rechtbank in Kameroen bepaalde op 25 april 2006 dat het partijcongres van de oppositie, gepland voor eind mei, uitgesteld moest worden. De rechtbank kwam met die uitspraak nadat een parlementslid van het Sociaal Democratisch Front (SDF), Clement Ngwasiri, hierom had gevraagd. De genoemde volksvertegenwoordiger leidde een opstand tegen de voorzitter van de partij, John Fru Ndi, omdat deze teveel bereid zou zijn tot compromissen met de president van Kameroen, Paul Biya. Ngwasiri was hoofd van de Nationale Adviesraad van de partij maar in februari uit de SDF gestoten. Volgens hem was de huidige partijtop niet bevoegd. Het hof weigerde daarover een uitspraak te doen maar kwam wel tot de conclusie dat het mandaat van het nationale bestuur van de partij in april 2003 verlopen was en niet was vernieuwd. De rechters verklaarden ook dat de statuten van de partij bepaalden dat de Nationale Adviesraad (NAC) het enige lichaam was dat bevoegd was om te controleren of de democratische principes werden nageleefd. Daarom oordeelden ze dat de partij alle resoluties moest uitstellen. Dat gold ook voor het partijcongres van 26 mei in Bamenda, de hoofdstad van de Noordwestelijke provincie en het centrum van de Engelsprekende minderheid. Bamenda was ook de machtsbasis van Fru Ndi. Het verbod gold ook voor de bijeenkomst die door de NAC op diezelfde dag in Yaounde was georganiseerd.

Eén dode bij overval op partijkantoor

Op 26 mei, de dag dat de twee verboden vergaderingen waren gepland, werd een leider van de oppositionele factie, Gregoire Diboule, met bruut geweld vermoord door tegenstanders van zijn eigen partij, de SDF. Elf andere partijleden raakten gewond bij een overval op het partijkantoor. Diboule was op de hand van Clement Ngwasiri, de uitdager van SDF-leider John Fru Ndi. Volgens een collega van Diboule waren er honderd aanvallers die volgens hem aanhangers waren van John Fru Ndi.

NATUUR EN MILIEU

Aanval ingezet op plundering van 'groen goud'

Op 17 februari 2006 gingen de nieuwe 'bossoldaten', speciale brigades die controle moesten houden op de commerciële houtkap, in Kameroen aan het werk. Het regenwoud in het Afrikaanse land was een van de grootste van de wereld en biologisch het meest divers. Maar het bos werd bedreigd door illegale houtkap. De brigades moesten 22 miljoen hectaren bos uitkammen op illegale activiteiten. Op nog geen 40 kilometer afstand van de hoofdstad werd op de eerste dag al een vrachtwagen met illegaal hout in beslag genomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kameroen wil hulp om kinderhandel aan te pakken

Premier Ephraim Inoni van Kameroen deed op 5 mei 2006 een oproep tot hulp om de handel in duizenden kindslaven aan te pakken. Een dag eerder had de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) een rapport uitgebracht over kinderarbeid in het Afrikaanse land. Inoni bevestigde dat de ILO 1.600 kinderen had weggehaald van cacaoplantages en dat nog eens 3.500 kinderen geïdentificeerd waren als slachtoffer van kinderhandel.
Het drie jaar oude ILO-project dat een einde moest maken aan kinderarbeid op plantages in Kameroen, kampte met te weinig vervolgfinanciering.

Kinderarbeid was een groot probleem in West- en Centraal-Afrika waar arme ouders hun kinderen soms verkochten aan handelaren die beloofden ze scholing te geven en een baan voor ze te zoeken. In december had het parlement van Kameroen een wet aangenomen die gevangenisstraffen en boetes tot omgerekend bijna 15.000 euro mogelijk maakten voor het handelen in kinderen.

(Vorige berichten pagina 65/1 - 2006)

KENIA

BINNENLAND

Grondwetsvoorstel afgewezen in referendum

Op 21 november 2005 werd een door de Keniaanse president Mwai Kibaki gesteund grondwetsvoorstel afgewezen in een referendum. Hierop ontsloeg de president het voltallige kabinet. Op 7 december formeerde hij een nieuwe regering waarin veel prominente politici ontbraken.
Hierop weigerde een derde van de ministers en staatssecretarissen hun kabinetspositie. Het Forum voor Herstel van de Democratie-Kenia (FORD-Kenya) en de Liberaal Democratische Partij (LDP) verklaarden geen zitting te willen nemen in de regering omdat ze te weinig zetels zouden hebben gekregen. Andere partijen waren verbolgen over het feit dat de president hen niet had geraadpleegd bij het samenstellen van de nieuwe regering. De oppositie riep om vervroegde verkiezingen, maar de president stelde dat de tijd daarvoor nog niet rijp was. In plaats daarvan creëerde hij nieuwe ministersposten om de partijen tevreden te stellen.
Op 24 februari 2006 werd opnieuw een aanzet gegeven om tot een nieuwe grondwet te komen. President Kibaki benoemde een commissie van vijftien leden om een nieuwe routekaart op te stellen om tot een voorstel te komen.

Ministers stappen op na beschuldiging van corruptie

De Keniaanse minister van Financiën, David Mwiraria, nam op 2 februari 2006 ontslag na beschuldigingen van corruptie. Hij ontkende de aantijgingen. Overheidsfunctionaris John Githongo, die in februari 2005 ontslag nam, noemde in een onderzoeksrapport verscheidene ministers die betrokken zouden zijn bij het zogenoemde Anglo-Leasing schandaal. Er zou gefraudeerd zijn bij de aankoop van een modern forensisch instituut en van apparatuur om paspoorten te printen.
Op 14 februari traden nog twee ministers af na beschuldigingen van corruptie. George Saitoti vertrok als minister van Onderwijs en Kiraitu Murungi als minister van Energie. Saitoti zou betrokken zijn bij het zogenoemde Goldenbergschandaal, een miljoenenfraude met exportsubsidies voor onder meer goud en edelstenen.
Donoren hadden door de fraude weinig vertrouwen in de beloftes van president Mwai Kibaki om de armoede in het land te bestrijden. Naar schatting leefde de helft van de bevolking onder de armoedegrens. Naast de corruptie kwamen de twijfels ook voort uit de grote bedragen die de regering aan zichzelf besteedde. Zo maakte Kenia's mensenrechtencommissie bekend dat de regering in twee jaar tijd 9,5 miljoen euro had besteed aan dure auto's voor overheidsfunctionarissen. Op 28 april haalden de politici zich de woede van de bevolking op de hals omdat ze hun salaris wilden verdubbelen.

Samenstelling regering Kenia
(24 maart 2006)

President
Mwai KIBAKI
Vice-president
Moody AWORI

Ministers:
Binnenlandse zaken
Moody AWORI
Buitenlandse zaken
Raphael TUJU
Energiezaken
Henry OBWOCHA
Financiën
Amos KIMUNYA
Gezondheidszorg
Charity Kaluki NGILU
Handel en Industrie
Mukhisa KITUYI
Informatie en Communicatie
Mutahi KAGWE
Justitie en Grondwet
Martha KARUA
Landbouw
Kipruto arap KIRWA
Landrechten
Kivutha KIBWANA
Lokaal bestuur
Musikari Nazi KOMBO
Milieu en Natuurlijke hulpbronnen
Kivutha KIBWANA
Onderwijs, Wetenschap en Technologie
Noah WEKESA
Ontwikkelingssamenwerking en Marketing
Peter Njeru NDWIGA
Oost Afrika en Regionale samenwerking
John KOECH
Planning en Nationale Ontwikkeling
Henry OBWOCHA
Regionale Ontwikkeling
Abdi Mohamed MOHAMED
Sociale zaken, Emancipatie, Sport en Cultuur
Maina KAMANDA
Toerisme en Wildbeheer
Morris DZORO
Transport
Chirau Ali MWAKWERE
Veeteelt en Visserij
Joseph Konzolo MUNYAO
Volkshuisvesting
Soita SHITANDA
Waterstaat
Mutua KATUKU
Wegenbouw en Publieke werken
Simeon NYACHAE
Werkgelegenheid en Persoonlijke ontwikkeling
Newton KULUNDU
Wetenschap en Technologie
Noah WEKESA

Politie valt mediaconcern binnen

Begin maart 2006 viel de politie van Kenia met een grote macht binnen bij mediaconcern Standard Group dat een televisiestation runde en een dagblad uitgaf. Volgens de politie zouden de journalisten geld aannemen om valse berichten te schrijven. Er werden zendapparatuur en computers in beslag genomen. De actie kreeg veel nationale en internationale kritiek. De Amerikaanse regering stelde dat er geen plaats was voor dergelijke misdadige acties in een open samenleving.

Keniaan veroordeeld voor bezit raketwerpers

Omar Said Omar werd op 4 april 2006 in Kenia veroordeeld tot acht jaar celstraf voor illegaal wapenbezit. Hij zou raketwerpers hebben willen gebruiken voor een aanslag op een vliegtuig. Omar was eerder vrijgesproken als verdachte van een aanslag op een hotel in Mombasa in november 2002 waarbij drie Israëliërs en twaalf Kenianen waren omgekomen. Die aanslag werd op-

Kenia

geëist door Al-Qaeda. De veroordeelde verklaarde in hoger beroep te zullen gaan tegen het vonnis.

SOCIAAL-ECONOMISCH NIEUWS

Noodtoestand afgekondigd wegens voedseltekorten

Op 2 januari 2006 kondigde de Keniaanse president Mwai Kibaki de noodtoestand af in delen van het land in verband met voedseltekorten die veroorzaakt waren door de droogte. De Noordoost Provincie was het zwaarst getroffen, met name de districten Mandera, Wajir en Marsabit. Ook in het zuidoosten en in de laaglanden bij de kust was weinig regen gevallen.
Volgens president Kibaki was 121 miljoen euro nodig om de getroffen regio's van voedsel te voorzien. Extra geld zou nodig zijn voor het verschaffen van onder meer water, onderwijs, gezondheidszorg en vee. Het Rode Kruis stelde 237.000 euro beschikbaar voor noodhulp.

NATUUR EN MILIEU

Illegale nederzetting platgebrand

De Keniaanse politie brandde op 27 januari 2006 in het Eburru bos ongeveer driehonderd huizen plat van vierduizend mensen. De actie was gericht op het tegengaan van illegale vestigingen in het bos nabij Naivasha, in het midden van het land. De illegale bewoners werden beschuldigd van ontbossing. Ze kapten bomen om ruimte vrij te maken voor het bouwen van boerderijen en voor het maken van houtskool.

Leeuwen met uitsterven bedreigd

Volgens een rapport van het Kilimanjaro Lion Conservation Project van de Universiteit van Californië werden de leeuwen in Kenia met uitsterven bedreigd als gevolg van onder meer rituele slachtingen door de Masai-stam. Dit meldde de Keniaanse krant *The Nation* op 25 mei 2006. Een woordvoerder van de Masai wees de beschuldigingen van de hand.
In de studie werd geschat dat er nog ruim 2.000 leeuwen in leven waren. In het begin van de jaren negentig waren dat er nog 7.000. Het rapport constateerde verder dat in de afgelopen acht jaar 195 leeuwen waren gedood in of vlakbij de reservaten waar de Masai woonden. De leeuwen waren onder meer van belang omdat ze toeristen naar natuurparken trokken.

(Vorige berichten pagina 747/2 e.v. - 2005)

Liberia

LIBERIA

BINNENLAND

Nieuwe voorzitter parlement omstreden

Op 13 januari 2006 werd de omstreden Edwin Snowe tot voorzitter van het Liberiaanse parlement gekozen met 48 stemmen voor en 13 tegen. Snowe had van de Verenigde Naties een reisverbod gekregen en zijn tegoeden waren bevroren omdat hij een financier van ex-president Charles Taylor was, die door het VN-tribunaal in Sierra Leone werd gezocht wegens oorlogsmisdaden. Hij was getrouwd geweest met een dochter van Taylor. Snowe hoopte dat zijn verkiezing een einde zou maken aan de sancties tegen hem. Hij was voorheen hoofd was van de Liberiaanse Voetbalassociatie.

Eerste vrouwelijke president in Afrika treedt aan

Afrika's eerste gekozen vrouwelijke president, Ellen Johnson-Sirleaf, trad aan op 16 januari 2006. Daarmee kwam een einde aan de overgangsregering die Liberia twee jaar had bestuurd met steun van 15.000 vredestroepen van de Verenigde Naties na 14 jaar van burgeroorlog waarbij 250.000 mensen omkwamen. Onder de aanwezigen bij de plechtigheid waren Laura Bush, de vrouw van de Amerikaanse president George W. Bush, en de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, Condoleezza Rice. Dat gaf aan dat de Verenigde Staten de nieuwe president steunden. Liberia was de oudste Afrikaanse staat, opgericht in 1847 door vrijgelaten slaven uit Amerika. Onder de gasten was ook haar rivaal bij de presidentsverkiezingen in november, George Weah. Presidenten van negen andere Afrikaanse landen woonden de ceremonie eveneens bij.

Samenstelling kabinet vergt tijd

Liberia's president Ellen Johnson-Sirleaf benoemde tijdens haar eerste officiële werkdag op 16 januari 2006 de eerste leden van haar kabinet: Antoinette Sayeh, voormalig hoofd van het Wereldbankprogramma in Benin, werd minister van Financiën. Brow-

Samenstelling van de regering van Liberia
(17 april 2006)

President
Ellen JOHNSON-SIRLEAF
Vice-president
Joseph BOAKAI

Ministers:
Arbeid
Samuel Kofi WOODS
Binnenlandse zaken
Ambulai JOHNSON
Buitenlandse zaken
George WALLACE
Defensie
Brownie SAMUKAI
Financiën
Antoinette SAYEH
Gender en Ontwikkeling
Varbah GAYFLOR
Gezondheid en Sociaal welzijn
Walter GWENIGALE
Handel en Industrie
Bankie KING AKERELE
Informatie, Cultuur en Toerisme
Johnny McCLAIN
Jeugd en Sport
Jamesetta HOWARD-WOLOKOLLIE
Justitie
Frances JOHNSON-MORRIS
Land, Mijnbouw en Energie
Eugene SHANNON
Landbouw
J. Christopher TOE
Onderwijs
Joseph KORTO
Openbare werken
Willis KNUCKLES
Planning en Economische zaken
Toga G. MCINTOSH
Plattelandsontwikkeling
E. C. B. JONES
Post en Telecommunicatie
Jackson E. DOE
Transport
Jeremiah SULUNTEH

Minister van Staat zonder portefeuille
Edward McCLEAN
Minister van Staat voor Financiën en Economische zaken
Morris SAYTUMAH
Minister van Staat Wetgevende zaken en Juridische advies
David MENYONGAR
Minister van Staat voor Presidentiële zaken
Morris M. DUKULY

Gouverneur van de nationale bank
John Mills JONES

nie Samukai, voormalig hoofd van politie die zijn opleiding had genoten in Israël en de Verenigde Staten, werd minister van Defensie. In de weken daarna volgden de overige benoemingen.

Kritiek op benoeming

Op 14 februari kwam er kritiek op de keuze van president Johnson-Sirleaf voor de voormalige voorzitter van de kiescommissie, Frances Johnson-Morris, als minister van Justitie. Haar rivaal bij de presidentsverkiezingen, de voetballer George Weah, meende dat de genoemde aanstelling een beloning was voor het werk van Johnson-Morris in de kiescommissie die Ellen Johnson-Sirleaf had aangewezen als winnaar. Ondanks de protesten van Weah en zijn partij, het Congres voor Democratische Verandering (CDC), handhaafde de president deze benoeming.

President zet fors in bij strijd tegen corruptie

Ambtenaren van Financiën ontslagen

President Ellen Johnson-Sirleaf van Liberia maakte haar bijnaam van 'ijzeren dame' spoedig waar. Op 2 februari 2006 bracht ze een bezoek aan het ministerie van Financiën en kondigde daar aan dat iedereen was ontslagen tot een onderzoek naar corruptie binnen het ministerie was afgerond zodat bepaald kon worden wie kon terugkeren.

Tijdens haar inauguratierede in januari had ze de strijd tegen corruptie een topprioriteit genoemd. Corruptie was een belangrijk argument geweest voor rebellen in de veertien jaar burgeroorlog om te gaan vechten. Met een schuld van 3 miljard dollar (bijna 2,4 miljard euro) was Liberia volledig afhankelijk van hulp van de Verenigde Naties, de Wereldbank, de Verenigde Staten en de Europese Unie (EU).

Ambtenarenapparaat afgeslankt

Op 23 maart bleek dat de president ook serieus gevolg gaf aan haar opmerking tijdens haar inauguratierede in januari dat het ambtenarenapparaat van 69.000 mensen te fors was en dat zij het tot een aanvaardbare omvang zou terugbrengen. Duizenden ambtenaren waren al ontslagen omdat ze niet op hun werk verschenen, of niet konden lezen of schrijven. Volgens vakbonden zouden er ongeveer 30.000 overblijven.
De Associatie van Ambtenaren, CSA, kondigde verzet aan tegen de maatregelen. De overheid was de grootste werkgever in het land. De werkloosheid werd door de VN geschat op 85 procent.

Buitenlandse steun in strijd tegen corruptie

Een team van buitenlandse financiële experts arriveerde op 24 mei in Monrovia. Ze zouden de regering gaan helpen in de strijd tegen corruptie en ingezet worden op sleutelposities in ministeries, op de luchthaven en in de haven om inkomsten en uitgaven in de gaten te houden. In maart waren al buitenlandse experts aangetreden bij de Nationale Bank en het Cashmanagement-comité. Liberia en de donoren hadden een speciaal programma opgezet, het Economisch Management-Assistentieprogramma voor de Regering (GEMAP).
De internationale sancties tegen Liberia waren nog van kracht, maar president Ellen Johnson-Sirleaf had onlangs de hoop uitgesproken dat die in juni zouden worden opgeheven door de Veiligheidsraad. Eerder in mei was een verslag verschenen over de eerste drie maanden van de nieuwe regering. Dat toonde aan dat de regeringsinkomsten waren gestegen en het regeringsapparaat meer efficiëntie vertoonde.

Liberia krijgt Waarheidscommissie

Op 21 februari 2006 inaugureerde de Liberiaanse president Ellen Johnson-Sirleaf een Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) om schendingen van mensenrechten tijdens de burgeroorlog in de periode 1979-2003 te onderzoeken. De commissie van zeven leden had niet de bevoegdheid om personen te berechten. Voorzitter van de TRC werd de mensenrechtenadvocaat Jerome Verdier. Hij vertelde dat zijn commissie een stem zou geven aan de doden.

Ontheemden door burgeroorlog terug naar huis

De meeste onderkomens van 300.000 ontheemden waren afgebroken, maakte de Liberiaanse regering op 21 april 2006 bekend. Het terugkeerprogramma was in november 2004 door de overheid gestart met steun van hulporganisaties. De nieuwe regering van president Ellen Johnson-Sirleaf had beloofd alle ontheemden naar huis te laten terugkeren voor juni, conform het 'Eerste 150 dagen actieplan' dat bedoeld was om de wederopbouw voortvarend aan te pakken.
In totaal waren er 35 kampen over het hele land verspreid. Het grootste kamp was Salala, waar bijna 30.000 ontheemden verbleven. Bij hun terugkeer kregen de ontheemden keukengerei mee.

NATUUR EN MILIEU

Prijs voor Liberiaanse milieuactivist

Silas Siakor, die de illegale houtkap onder de voormalige Liberiaanse president Charles Taylor aan de kaak had gesteld, ontving op 24 april 2006 de Amerikaanse milieuprijs, Goldman Environmental Award. Siakor leverde het bewijs dat de regering van Taylor illegaal hout verkocht om milities te financieren. Dat gebeurde nadat het Liberia verboden was om diamanten te verhandelen. Door de informatie die Siakor aanleverde, werden de sancties tegen Liberia ingesteld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-hulpverleners beschuldigd van seksuele omgang met minderjarigen

Op 8 mei 2006 zei de Engelse hulporganisatie Save the Children dat soldaten, hulpverleners en onderwijzers van de Verenigde Naties in Liberia seksuele omgang hadden met minderjarige meisjes, in ruil voor geld, voedsel of gunsten. Volgens Save the Children UK maakten veel mannen misbruik van hun machtspositie. Het probleem zou zich overigens niet alleen in Liberia voordoen, maar overal waar VN-vredestroepen opereerden. Volgens de VN in Liberia waren acht gevallen van seksueel misbruik door personeel van de VN bekend sinds het begin van 2006.

Ex-rebel lid van Hooggerechtshof

Kabineh Ja'neh, voorheen vertegenwoordiger van de rebellenorganisatie Verenigde Liberianen voor Verzoening en Democratie (LURD) in de overgangsregering, werd op 11 mei 2006 aangesteld bij het Hooggerechtshof van Liberia. Dit ondanks de beschuldiging van mensenrechtengroepen dat hij mensenrechten had geschonden. Half fe-

Liberia

bruari had president Ellen Johnson-Sirleaf zijn benoeming al aangekondigd, maar de senaat had die aanstelling lang tegengehouden om uiteindelijk toch akkoord te gaan. Kabineh Ja'neh was de voormalige leider van de politieke vleugel van de opstandelingen van de LURD, de grootste rebellengroep die vocht tegen president Taylor.
Het Congres voor Democratische Verandering (CDC), de partij van George Weah, de belangrijkste rivaal van Johnson-Sirleaf bij de presidentsverkiezingen, herinnerde eraan dat Ja'neh de aanval van de LURD-rebellen op de hoofdstad in 2002 waarbij veel burgerslachtoffers vielen, had verdedigd. Ja'neh ontkende alle beschuldigingen en noemde zichzelf een verdediger van de mensenrechten.

MILITAIRE ZAKEN

Protest tegen benoemingen

Op 14 februari 2006 bleek dat president Ellen Johnson-Sirleaf van Liberia kritiek kreeg op een aantal benoemingen op hoge posten. Zo had ze de Nigeriaan Luka Yusuf, een voormalige commandant van de VN-missies in Liberia, benoemd tot de hoogste chef van het leger. Alle Liberiaanse militairen had ze ontslagen en de nieuwe commandant moest het leger vanaf de grond gaan opbouwen. Liberiaanse militairen noemden de benoeming een klap in hun gezicht.

BUITENLANDSE ZAKEN

President spreekt Amerikaans congres toe

De Liberiaanse president Ellen Johnson-Sirleaf was een van de weinige vrouwen die de kans kreeg een gezamenlijke zitting van het Amerikaanse congres toe te spreken. Tijdens die speech op 16 maart 2006 bedankte ze voor de Amerikaanse steun die Liberia kreeg en ze beloofde dat ze van Liberia het succesverhaal van Amerika zou maken. Na haar speech zegde het Amerikaanse congres 50 miljoen dollar (bijna 40 miljoen euro) aan extra steun toe.

Taylor voor internationaal gerecht

Liberia verzoekt om uitlevering van Taylor

Liberia verzocht op 17 maart 2006 aan Nigeria om uitlevering van voormalig president Charles Taylor. Dat maakte de Nigeriaanse regering van president Olusegun Obasanjo bekend. Taylor trad af in 2003 als president en aanvaardde een leven in ballingschap in Nigeria onder grote Amerikaanse druk. Nigeria overlegde met de Afrikaanse Unie (AU) en de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) over het antwoord op het verzoek.

Taylor met handboeien afgeleverd bij gevangenis

De vredesmacht van de VN leverde op 29 maart de voormalige Liberiaanse president Charles Taylor met handboeien om af bij het Speciale Gerechtshof in Sierra Leone. Hij was het eerste voormalige Afrikaanse staatshoofd dat vervolgd werd door een internationaal tribunaal. Een VN-helikopter bracht Taylor van de hoofdstad van Liberia, Monrovia, naar Freetown in Sierra Leone. De Nigeriaanse politie had Taylor op 28 maart gearresteerd in het noordoosten van Nigeria nadat hij zijn huis in het zuiden verlaten had. Bij zijn aanhouding had hij koffers met geld bij zich.

Zoon van Taylor opgepakt in VS

Charles Emmanuel, zoon van Charles Taylor, werd op 1 april opgepakt in Miami op verdenking van het afleggen van valse verklaringen bij de aanvraag van een paspoort. Emmanuel had de Amerikaanse nationaliteit. Emmanuel, ook wel bekend als Charles Taylor junior, was het hoofd van de Liberiaanse antiterrorisme-eenheid die verantwoordelijk was voor de veiligheid van Taylor van 1977 tot augustus 2003.

Veiligheidsraad akkoord met berechting Taylor in Den Haag

Op 7 april verklaarde de Veiligheidsraad zich akkoord met de berechting van Taylor in Den Haag. Het eerste permanente oorlogstribunaal in Den Haag was bereid haar faciliteiten ter beschikking te stellen aan het Speciale Gerechtshof voor Sierra Leone om de zaak Taylor te behandelen.

Wie voor de kosten van het proces zou opdraaien, werd nog besproken. Het verzoek voor berechting in Den Haag was afkomstig van het Speciale Gerechtshof in Sierra Leone op veiligheidsgronden. Men vreesde dat de aanwezigheid van Taylor in Sierra Leone tot geweld tegen het Speciale Gerechtshof zou leiden. Tegen Taylor liepen elf zaken van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid wegens zijn steun aan rebellen die terreur uitoefenden en slachtoffers armen, benen en oren afsneden.

Een oproep van de VN voor 19,8 miljoen euro voor het Speciale Gerechtshof voor Sierra Leone eerder dat jaar had slechts 4,7 miljoen euro opgeleverd en 7,1 miljoen euro aan toezeggingen. De secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan, had daarom de 191 lidstaten van de VN aangeschreven in een poging om alsnog 11,4 miljoen euro binnen te krijgen voor het hof voor 2006. In dat budget was het transport van Taylor naar Den Haag nog niet inbegrepen.

(Vorige berichten pagina 66/1 e.v. - 2006)

Niger

NIGER

BINNENLANDSE ZAKEN

Protest tegen Deense cartoons

Tienduizenden moslims protesteerden op 8 februari 2006 in de hoofdstad van Niger, Niamey, tegen de omstreden Deense cartoons van de profeet Mohammed. Religieuze leiders oefenden druk uit op de regering om de diplomatieke banden met Denemarken te verbreken.

Onduidelijkheid over voedselsituatie

Unicef gaat ruim 15.000 kinderen voeden

Het Kinderfonds van de Verenigde Naties, Unicef, kondigde op 11 februari 2006 aan dat het in Niger 15.200 ondervoede kinderen ging voeden. Een onderzoek in oktober het jaar daarvoor had aangetoond dat deze kinderen in de leeftijd van zes maanden tot bijna vijf jaar leden aan acute ondervoeding. Volgens het ministerie van Gezondheid was de ondervoeding niet alleen het gevolg van gebrek aan voeding, maar ook het gevolg van verkeerde gewoonten. Zo mochten volgens tradities zwangere vrouwen en zuigelingen geen eieren of vis eten.
In 2004 kampte Niger met hongersnood door droogte en sprinkhanen. Het jaar daarop kende het Afrikaanse land een

oogstoverschot, maar er waren ook voedseltekorten in het noorden en oosten.

Niger ontkent censuur op berichten over voedselcrisis

De regering ontkende op 7 april dat men censuur had ingesteld op berichtgeving over de voedselcrisis na een reportage van de *BBC* over de voedselsituatie. Een regeringswoordvoerder vertelde dat de Britse omroep toestemming had gekregen voor een reportage over de vogelgriep, maar dat het team informatie was gaan inzamelen over de voedselsituatie. De vergunning van het team van de BBC werd daarom na de uitzending over de hongersnood ingetrokken. Deze maatregel lokte internationaal veel kritiek uit, onder meer van de Franse organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Re-integratieprogramma voor Toearegrebellen

Op de elfde verjaardag van het einde van de Toearegopstand, op 24 april 2006, kondigde president Mamadou Tandja van Niger een re-integratieprogramma voor Toearegrebellen aan. Conform het vredesakkoord van elf jaar eerder dat een einde maakte aan de vier jaar durende opstand van de Toearegs, waren 3.160 Toearegrebellen gedemobiliseerd. Die leefden sindsdien van internationale hulp in afwachting van re-integratie in de burgermaatschappij. Het re-integratieprogramma moest hen in staat stellen een ambacht te leren en coöperaties te vormen, of een bestaan op te bouwen met veeteelt.

Rellen om illegale brandstof

In de stad Birnin-Konni, gelegen in het zuiden van Niger bij de grens met Nigeria, raakten op 31 mei 2006 brandstofverkopers en hun klanten slaags met de politie toen die een einde probeerde te maken aan de verkoop op straat van uit Nigeria gesmokkelde brandstof.
De politie gebruikte traangas en arresteerde twintig mensen. De meeste inwoners van Niger kochten illegaal brandstof in oude flessen. De officiële literprijs was 631 XOF (ca. 0,96 euro), terwijl de straatverkopers 350 XOF vroegen. De regering had de strijd aangebonden met de illegale handel na een reeks dodelijke ongelukken en ontploffingen van opslagplaatsen van illegale brandstof.

GEZONDHEID EN ZORG

Weinig hulp bij bestrijding vogelgriep

Op 13 maart 2006, twee weken nadat de vogelgriep was geconstateerd in Niger, had het land nog weinig hulp gekregen in de bestrijding van het dodelijke H5N1 virus. Wel had buurland Nigeria waar begin februari de vogelgriep was vastgesteld, geholpen met uitrusting als beschermende kleding en laarzen om dieren te kunnen ruimen.

MILITAIRE ZAKEN

Veroordeling wegens muiterij

Zes soldaten werden op 10 maart 2006 door een militair tribunaal in Niger veroordeeld wegens muiterij in 2002, terwijl er 57 werden vrijgesproken. Twee van de zes veroordeelden kregen zeven jaar gevangenisstraf, de overige vier kregen vier jaar. De betrokken soldaten hadden zich in augustus 2002 in Niamey aangesloten bij een muiterij die tien dagen eerder was begonnen in de stad Diffa. Het ging de opstandige militairen om betere lonen en arbeidsvoorwaarden. De soldaten in Diffa moesten nog berecht worden.

Nieuwe legereenheden

Op 6 april 2006 maakte de legerleiding van Niger bekend dat er twee nieuwe eenheden waren opgericht: een voor terrorismebestrijding en een ander voor missies in landen van de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS). De nieuwe eenheden waren onderdeel van een uitbreiding van het leger van 4.000 man in 2004, tot 10.000 in 2008. Ook de paramilitaire politie werd in dezelfde periode verdubbeld tot 4.000 man.

Volgens Amerikaanse bronnen was de Sahel een vrijplaats voor internationale terroristen. De Verenigde Staten gaven militaire trainingen aan Sahellanden in het kader van het Trans Sahara Antiterrorisme Initiatief waar het land in een periode van vijf jaar 100 miljoen dollar (bijna 80 miljoen euro) aan spendeerde.

(Vorige berichten pagina 752/2 e.v. - 2005)

OEGANDA

BINNENLAND

Museveni herkozen als president

Presidentskandidaat Besigye hervat campagne

De presidentskandidaat van de Oegandese oppositie, Kizza Besigye van het Forum voor Democratische Verandering (FDC), hervatte op 3 januari 2006 zijn politieke campagne. De dag daarvoor was hij op borgtocht vrijgelaten. Hij was aangeklaagd voor hoogverraad, verkrachting, wapenovertredingen en terrorisme. Volgens de politicus was hij onschuldig en waren de beschuldigingen bedoeld als lastercampagne met het oog op de verkiezingen van 23 februari.
Op 7 maart werd hij vrijgesproken van de aanklacht van verkrachting. Volgens de rechter was er onvoldoende bewijs.
De aanklachten tegen Besigye betekenden een nieuwe deuk in het imago van president Yoweri Museveni als democratisch leider. Donoren trokken hun hulp terug om hun ongenoegen te uiten over de zaak.

Oppositieaanhangers gedood

Op 15 februari werden twee aanhangers van de oppositiepartij FDC doodgeschoten door een veiligheidsagent. Presidentskandidaat Kizza Besigye stelde tijdens een hierop volgende persconferentie dat zijn partij het slachtoffer was van een terreurcampagne. Hij zou het ruim een week later tijdens de presidentsverkiezingen opnemen tegen president Yoweri Museveni. De FDC-kandidaat riep zijn aanhangers op niet terug te slaan, maar de kalmte te bewaren. Het incident had plaats toen Besigye bij culturele leiders in de hoofdstad Kampala op bezoek was. Oegandezen die zich voor zijn bezoek verzameld hadden, bekogelden de auto van een veiligheidsagent met stenen waarop hij het vuur opende met een automatisch geweer.

Museveni wint verkiezingen

Oeganda's president Yoweri Museveni werd op 25 februari herkozen als president. Hij won met een grote meerderheid van Kizza Besigye van het FDC. Museveni behaalde 59

procent van de stemmen, Besigye 37 procent.
Museveni zei dat hij zich in zijn nieuwe ambtstermijn wilde gaan richten op het verbeteren van de infrastructuur, het tegengaan van energietekorten, het opzetten van microfinanciering voor kleine bedrijven, met armoedebestrijding en met de ontwapening van gewapende groepen.
Oppositiepartij FDC klaagde over onregelmatigheden tijdens de verkiezingen, maar waarnemers hadden deze nauwelijks waargenomen. Wel had Museveni een voordeel omdat er overheidsgeld gebruikt was voor zijn campagne. De FDC diende een aanklacht in voor verkiezingsfraude, maar een Oegandese rechtbank oordeelde op 6 april dat de herverkiezing van Museveni eerlijk was verlopen.

Uitslag presidentsverkiezingen Oeganda
(25 februari 2006)

kandidaat	aantal stemmen	percentage
Kaguta Yoweri Museveni	4.078.911	59,3
Kizza Besigye	2.570.603	37,4
Abed Bwanika	65.345	1,0
Miria Obote	56.674	0,8
John Ssebaana Kizito	108.951	1,6

'Soedan beschermt Verzetsleger van de Heer'

De onafhankelijke denktank International Crisis Group (ICG) maakte op 11 januari 2006 bekend dat Soedan nog steeds leden van het Oegandese Verzetsleger van de Heer (LRA) van Joseph Kony beschermde. Dit ondanks de internationale arrestatiebevelen die in oktober 2005 tegen leden van de guerrillabeweging waren uitgevaardigd door het Internationaal Strafhof (ICC). Eenheden van de Oegandese Volksstrijdkrachten (UPDF) en het LRA vochten in het noorden van het land al twintig jaar lang een bloedige oorlog uit. De rebellen stonden bekend om het afsnijden van oren en ledematen van hun slachtoffers.

Leger van de Heer wil onderhandelen

Joseph Kony van het Verzetsleger van de Heer (LRA) verklaarde op 2 mei te willen onderhandelen met de regering van Oeganda om de al twintig jaar durende oorlog te beëindigen. Op videobeelden was Kony te zien terwijl hij met een delegatie onder leiding van Riek Machar, de vice-president van de regering van Zuid-Soedan, sprak. 'Het Verzetsleger is klaar voor vredesonderhandelingen om deze oorlog op een goede manier te eindigen, niet met geweld,' zei Kony volgens persbureau *IRIN*. Hij nam het aanbod van Macher om te bemiddelen tussen hem en de regering aan.
President Museveni sloot de mogelijkheid tot onderhandeling met het LRA een paar dagen later uit. In plaats daarvan vroeg hij hulp van Soedan en de DR Congo om LRA-leiders op te pakken. De Oegandese regering kondigde ook een noodplan aan om het door oorlog getroffen gebied in het noorden van het land te helpen. Het richtte zich op het verschaffen van veiligheid, humanitaire hulp, vredesopbouw en verzoening. Er werd meer politie ingezet in de regio waar het LRA streed voor de bevrijding van het Acholivolk om het volgens de Tien Geboden te regeren.

Herschikking kabinet

Oeganda's minister voor Gezondheidzorg Jim Muhwezi en twee van zijn onderministers maakten geen deel uit van het nieuwe kabinet van president Yoweri Museveni, zo werd op 24 mei 2006 bekend. De bewindsman en zijn medewerkers werden beschuldigd van wanbeheer van donorgeld dat bedoeld was om HIV/AIDS, tuberculose en malaria te bestrijden. Het Global Fund to Fight AIDS schortte in augustus 2005 alle giften aan Oeganda op wegens ernstig wanbeheer van de fondsen, in totaal zo'n 158 miljoen euro. In november van dat jaar hief de organisatie de maatregel weer op na beloften van de regering het probleem aan te zullen pakken. Oegandezen in de hoofdstad Kampala verwelkomden het nieuws dat de drie politici geen zitting zouden nemen in het nieuwe kabinet.

Ook werd bekend dat Museveni's broer, de gepensioneerde legergeneraal Caleb Akandwanaho en één van de felste critici van Museveni, Eriya Kategaya, plaatsnamen in de regering.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Schuldenverlichting voor Oeganda

De Wereldbank maakte op 11 mei 2006 bekend dat Oeganda's buitenlandse schulden voor 90 procent werden kwijtgescholden. In plaats van de oude schuld van 3,5 miljard euro, bedroeg de nieuwe schuld 395 miljoen euro. Dit zorgde ervoor dat de regering meer geld kon besteden aan onder meer onderwijs en infrastructuur. De kwijtschelding maakte deel uit van de plannen van de rijkste industrielanden, de G-8, om de financiële lasten van de veertig armste landen ter wereld te verlichten.

GEZONDHEID EN ZORG

Nieuwe malariabehandeling

Oeganda lanceerde op 25 april 2006 een nieuw behandelingsmethode voor malaria. Iedere dag stierven er driehonderd Oegandezen aan de ziekte. De nieuwe medicatie bestond uit een combinatie van artemether en lumefantrine en zou een effectief middel zijn. Kinderen hadden gemiddeld zes keer per jaar malaria en de ziekte was de oorzaak van 23 procent van de sterfte van kinderen onder de vijf jaar.

Tuberculoseprogramma vernieuwd

Eind mei 2006 maakte de minister van Gezondheid bekend een nieuw programma op te zullen zetten om tuberculose tegen te gaan. In Oeganda werden 40.000 mensen per jaar door de ziekte getroffen. In het nieuwe programma werd medicatie en zorg beschikbaar gesteld en werd er een publiekscampagne opgezet. Deze campagne werd geïntegreerd met de voorlichting over HIV/Aids omdat volgens de minister van Gezondheidszorg ongeveer de helft van de tuberculosepatiënten ook seropositief was.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Onafhankelijke media in hun vrijheid belemmerd

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) verklaarde op 14 maart 2006 dat Oeganda bezig was met een campagne tegen de onafhankelijk media. Zo was een Canadese journalist van *The Economist* een visum ontzegd omdat hij wegens zijn kritische stijl een bedreiging zou zijn voor de nationale veiligheid. Ook was het radiostation *Choice FM* in Gulu, in het noorden van het land, uit de lucht gehaald omdat het zonder vergunning zou uitzenden. Choice FM had oppositieleden aan het woord gelaten die kritiek hadden op hoe de regering omging met vluchtelingen.

(Vorige berichten pagina 753/2 e.v. - 2005

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3227, pag. 58081-58144

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JULI 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 390
Unie tracht met Nabucco-pijplijn gasimport veilig te stellen

België 392
Vermiste meisjes vermoord teruggevonden

Bosnië-Herzegovina 396
Overeenstemming over hervorming overheidsapparaat

Denemarken 397
Conferentie moet verstandhouding met moslimwereld verbeteren

Duitsland 397
Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem

Estland 398
Estland ratificeert EU-grondwet

Frankrijk 399
Uitzettingsbeleid van illegale minderjarigen versoepeld

Groot-Brittannië 401
Steun voor Labour op dieptepunt

Ierland 402
'VS vervoerden gevangene via Ierland'

Italië 402
Voorstel grotere macht premier en regio's verworpen

Letland 403
Regeringscoalitie wankelt

Litouwen 404
Regering gevallen

Nederland 405
Tweede kabinet-Balkenende gevallen

Oostenrijk 413
Jörg Haider draagt leiderschap van zijn partij over

Roemenië 413
Smaad uit wetboek van strafrecht geschrapt

Russische Federatie 415
Vervroegde afbetaling schulden

Spanje 416
Regering begint omstreden onderhandelingen met ETA

Turkije 417
Spanning tussen regering en leger neemt verder toe

Vaticaan 419
Kardinaal Bertone wordt 'vice-paus'

Wit-Rusland 419
Omstreden overwinning Loekasjenko bij presidentsverkiezingen

IJsland 421
Geir Haarde nieuwe premier

Zwitserland 421
Sancties VS tegen Zwitsers bedrijf wegens 'banden met Noord-Korea'

AMERIKA

Panama 422
Ambitieus plan om Panamakanaal te verbreden

Peru 423
Felle strijd om presidentschap

Verenigde Staten 426
'Twintigste kaper' krijgt levenslang

AZIË

Cambodja 429
Senaatsverkiezingen voor het eerst gehouden

China 430
Beursnotering voor de Bank of China

Japan 432
Economisch herstel zet door

Myanmar 434
Nationale conventie wederom uitgesteld

Pakistan 436
Onrust in Waziristan

AFRIKA

Gabon 439
President Omar Bongo herkozen

Guinee 441
Licenties voor uraniumexploratie verstrekt

Mali 442
Akkoord beëindigt onrust onder Toearegs

Mauritius 443
Verbannen bewoners Chagos mogen terug naar hun eilanden

Sierra Leone 443
VN-troepen vertrekken

Tanzania 445
Cadeaus voor kiezers afgeschaft

Zimbabwe 446
Levensomstandigheden volgens VN verslechterd

OCEANIË

Australië 448
Asielbeleid leidt tot problemen

Nieuw-Zeeland 451
Visvangst met trawlers deels verboden

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Bezinningsperiode EU-grondwet met jaar verlengd

De EU-leiders besloten op 15 juni 2006 om de één jaar eerder afgesproken bezinningsperiode over de Europese grondwet met een jaar te verlengen. Hoewel op dat moment al vijftien lidstaten tot ratificatie waren overgegaan, was de toekomst van de grondwet nog altijd onzeker. Omdat de Franse en Nederlandse bevolking deze bij referendum hadden verworpen, bleef het de vraag in hoeverre deze nog levensvatbaar was. In juni 2007 zou de stand van zaken opnieuw geëvalueerd worden. Tot die tijd zou men voortwerken op basis van de bestaande verdragen, in de hoop dat deze periode zich zou kenmerken door herwonnen vertrouwen van de bevolking in de Unie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overeenstemming over concurrentie in openbaar vervoer

De ministers van Transport van de Unie bereikten op 9 juni 2006 tijdens een bijeenkomst in Luxemburg overeenstemming over Europese regels voor het openbaar vervoer. Deze hielden in dat lokale en regionale overheden contracten moesten opstellen voor de aanbieders van bus-, trein- en metrovervoer waarin hun dienstverleningsverplichtingen en daarvoor verleende compensaties werden vastgelegd. Ook konden speciale regelingen contractueel worden vastgelegd, indien de betreffende overheden bijvoorbeeld kortingsregelingen voor bepaalde groepen wensten of verliesgevende diensten toch in stand wilden houden. De contracten voor bussen zouden om de tien jaar worden verlengd, die voor overig vervoer om de vijftien jaar.

Van belang was voorts dat de betreffende overheden ervoor konden blijven kiezen om vervoerstaken volledig in handen te geven van overheidsbedrijven. In deze mogelijkheid was voorzien om te voorkomen dat deze overheden moesten opdraaien voor de kosten van onrendabele lijnen omdat op de markt alleen de rendabele verbindingen inzet zouden zijn van concurrentie tussen aanbieders van vervoer.

Luxemburg blijft rijkste land van EU

Uit cijfers over 2005, die op 15 juni 2006 werden gepubliceerd door Eurostat – het statistisch bureau van de Unie – bleek dat het bbp per inwoner het hoogste was in lidstaat Luxemburg. Het lag op 248 procent van het EU-gemiddelde. Daarna volgde Ierland met 137 procent. Dat Luxemburg op afstand het rijkste land was, hing onder meer samen met de bijdrage aan het bbp door het grote aantal buitenlanders dat er werkte.
Rijk waren ook Denemarken met 124 procent, Nederland en Oostenrijk met beide 123 procent, gevolgd door België met 118 procent. De meeste Zuid-Europese staten stonden veel lager op de lijst. In veel sterkere mate gold dat voor de tien nieuwe lidstaten die in mei 2004 tot de Unie waren toegetreden. Zo behaalde Polen een percentage van slechts 50 procent. Wel was er sprake van een inhaalbeweging omdat de economische groei in deze voornamelijk Oost-Europese lidstaten hoger lag dan in West-Europa. Nog lager waren de percentages in (mogelijk) aankomende lidstaten als Roemenië, Bulgarije en Turkije met respectievelijk 35, 32 en 31 procent.

Toetreding Slovenië tot eurozone definitief

Slovenië kreeg op 16 juni 2006 van de leiders van de Unie formeel het recht toegekend om per 1 januari 2007 toe te treden tot de eurozone. In mei had eurocommissaris voor Economische zaken Joaquin Almunia al bekendgemaakt dat de meest welvarende staat uit voormalig Joegoslavië aan alle criteria voor toetreding voldeed. Slovenië werd het dertiende land dat de euro als betaalmiddel invoerde en was van de tien staten die in mei 2004 lid werden van de Unie de eerste deelnemer aan de eurozone.
Een vergelijkbaar verzoek van een andere nieuwe lidstaat, Litouwen, was al in mei afgewezen. Het land had een te hoge inflatie voor toetreding tot de eurozone.

Boetes op overtreding concurrentieregels worden verhoogd

De Europese Commissie keurde op 28 juni 2006 een voorstel goed van Neelie Kroes, eurocommissaris voor Mededinging, om in het vervolg hogere boetes op te leggen aan bedrijven die de concurrentieregels overtraden. De nieuwe maatregelen beoogden een afschrikkend effect te hebben op ondernemingen die herhaaldelijk of langdurig de regels schonden. Deze betroffen onder meer het vormen van kartels en het misbruik maken van een dominante positie.
De Europese Commissie had overigens al vaker zeer hoge boetes opgelegd, met als record de veroordeling in maart 2004 van computergigant Microsoft die 497 miljoen euro moest betalen. In de toekomst zouden deze nog hoger worden, omdat door enkele aanvullende maatregelen opgelegde boetes veel vaker het toegestane maximum zouden benaderen. Dit lag op 10 procent van de wereldomzet. De boete zou nu berekend worden op basis van een percentage van maximaal 30 procent van de omzet op de betreffende markt, vermenigvuldigd met het aantal jaren dat de inbreuk op de regels plaatsvond.
Voorts werd de boete in twee gevallen verhoogd. Ten eerste gebeurde dat bij de vorming van een kartel, dat voor de deelnemers leidde tot een extra heffing ter hoogte van 15 tot 25 procent van hun jaaromzet in de betreffende sector. Ten tweede werd het percentage waarmee de boete werd verhoogd voor bedrijven die meer dan eens de regels hadden overtreden, opgeschroefd. Wanneer een bedrijf al eerder was veroordeeld, was deze toeslag voortaan niet 50 maar 100 procent. Daarbij werd ook rekening gehouden met veroordelingen die niet waren uitgesproken door de Unie, maar door mededingingsautoriteiten in afzonderlijke lidstaten.

JUSTITIE

Lidstaten gaan bewijsmateriaal in stafrechtelijke procedures uitwisselen

De ministers van Justitie en Binnenlandse zaken van de Unie bereikten op 1 juni 2006 een akkoord over de invoering van het zogeheten bewijsverkrijgingsbevel. Dat maakte het mogelijk om bij een strafrechtelijke procedure bewijsmateriaal van een strafbaar feit op te vragen bij de autoriteiten van een andere lidstaat. Het materiaal moest vervolgens zo snel mogelijk worden overgedragen. In de bestaande praktijk duurde het doorgaans bijna een jaar om bewijzen voor gepleegde misdrijven te verkrijgen. Volgens

eurocommissaris voor Justitie Franco Frattini zou deze termijn nu gereduceerd worden tot slechts 40 dagen.
Over het bewijsverkrijgingsbevel was jarenlang onderhandeld. Daarbij speelde de wens van Nederland een belangrijke rol om een 'territorialiteitsclausule' in te voeren. Deze hield in dat een lidstaat overdracht van bewijs kon weigeren als in dat land de criminele activiteiten hadden plaatsgevonden en de verdachte daar ook vervolgd kon worden. Een dergelijke clausule bestond wel bij het Europees arrestatiebevel, maar ten aanzien van het bewijsverkrijgingsbevel werd een compromis afgesproken. Per geval zou worden getoetst in hoeverre een gepleegd delict had plaatsgevonden in het land dat het bewijs wilde verkrijgen. In geval van twijfel hoefden de stukken niet te worden overgedragen.

GEZONDHEID EN ZORG

Europees alcoholgebruik veroorzaakt grote sociale en gezondheidsschade

In Europa wordt meer alcohol gedronken dan in welke regio in de wereld dan ook. Het overmatige gebruik ervan is jaarlijks verantwoordelijk voor de dood van 115.000 Europeanen. Dat bleek uit een door de Europese Commissie gefinancierde studie, die op 1 juni 2006 werd gepubliceerd. Het 400 pagina's tellende rapport was geschreven door Peter Anderson en Ben Baumberg namens het Instituut voor Alcohol Studies (IAS) in Londen.
Volgens het rapport dronk een volwassene gemiddeld 11 liter pure alcohol per jaar. Het aantal alcoholverslaafden werd geschat op 23 miljoen. Drankgebruik was verantwoordelijk voor 7,4 procent van alle gevallen van ziekte en vroegtijdige sterfte binnen de Unie. Het behoorde daarmee tot de top drie van belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid. Het rapport ging, analoog aan het begrip 'passief roken', ook in op de indirecte gevolgen van drankgebruik. De auteurs gebruikten daarvoor de term 'passief drinken'. Het ging daarbij om negen miljoen kinderen die jaarlijks opgroeiden in gezinnen met een alcoholprobleem, om vroeggeboortes (60.000 per jaar), onschuldige slachtoffers van rijden onder invloed (10.000) en slachtoffers van moord (2.000). De totale economische last van alcoholgebruik bedroeg 125 miljard euro, dat wil zeggen 650 euro per huishouden. Daartoe werden ziekte, ongevallen, verwondingen, misdaad en verlies aan arbeidspotentieel gerekend.
In het rapport werd aanbevolen om, behalve voor het voortzetten van voorlichtingsprogramma's, te kiezen voor een accijnsbeleid om alcohol niet te goedkoop te maken. Het rijden onder invloed moest worden tegengegaan, het aantal verkooppunten voor alcohol worden beperkt, evenals de hoeveelheid reclame.

NATUUR EN MILIEU

Richtlijn voor gezamenlijke aanpak overstromingsrisico's

De ministers van Milieu van de Unie stemden op 27 juni 2006 tijdens een bijeenkomst in Luxemburg in met de zogeheten Hoogwaterrichtlijn, die overleg tussen de lidstaten gebood bij het nemen van maatregelen tegen overstromingsrisico's. Zo kon een land niet meer eenzijdig besluiten tot het verhogen van de dijken als daardoor tegelijk de waterafvoer naar andere landen zou toenemen. Ook in een geval als het bouwen in risicogebieden moesten beslissingen in overleg worden genomen. Behalve op dergelijke preventieve maatregelen had de richtlijn ook betrekking op samenwerking bij crisisbeheersing en nazorg in geval van overstromingen.
De wens tot coördinatie was ingegeven door het grote aantal zware overstromingen dat Europa had getroffen; tussen 1998 en 2004 waren dat er meer dan 100. Alleen al in het Rijnland ging het om zo'n tien miljoen mensen die met watersnood te maken konden krijgen. De mogelijke financiële schade in dit gebied werd geschat op 165 miljard euro. De overstromingsrisico's zouden naar verwachting toenemen als gevolg van onder meer klimaatverandering en bodemdaling.

De richtlijn was oorspronkelijk een initiatief van de Nederlandse staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat Melanie Schultz van Haegen tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap in 2004. Na de omzetting van de regels in nationale wetgeving moesten de afzonderlijke lidstaten een analyse maken van het overstromingsrisico op hun grondgebied en over risicokaarten beschikken voor het betreffende stroomgebied. In 2015 zouden de gezamenlijke beheersplannen klaar moeten zijn.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Albanië sluit samenwerkingsakkoord met de EU

De Europese Unie sloot op 12 juni 2006 een samenwerkingsakkoord met Albanië, een van de staten die op termijn lid wilden worden van de Unie. Het ging om een stabilisatie- en associatieakkoord dat werd gezien als voorstadium van toekomstige toetreding. Het was het derde Balkanland waarvoor dat gold. Eerder waren dergelijke akkoorden al afgesloten met Macedonië en Kroatië, die intussen de status van kandidaat-lidstaat hadden gekregen.
Het akkoord werd in Luxemburg getekend door premier Sali Berisha van Albanië, eurocommissaris voor uitbreiding Olli Rehn en Ursula Plassnik, minister van Buitenlandse zaken van Oostenrijk dat tot 1 juli het EU-voorzitterschap bekleedde. De overeenkomst beoogde de onderlinge handel te bevorderen met als doel een vrije handel binnen tien jaar. De mogelijkheden voor Europese investeringen in het land werden verruimd, evenals de vrijheid voor Albanezen om in de lidstaten te werken. Albanië moest toezeggen haar wetgeving in overeenstemming te brengen met die van de Unie. Daarbij ging het vooral om een effectieve aanpak van corruptie en criminaliteit, alsmede om meer mediavrijheid.
Het in meerderheid islamitische Albanië werd decennia lang strak geleid door een onafhankelijk van de toenmalige Sovjet-Unie opererende stalinistische partij. In de jaren negentig van de twintigste eeuw werd de communistische ideologie afgezworen. Het 3,5 miljoen inwoners tellende land, dat gebukt ging onder grote armoede, ontving sindsdien ruim een miljard euro steun van de Unie.

Unie tracht met Nabucco-pijplijn gasimport veilig te stellen

Vertegenwoordigers van Bulgarije, Hongarije, Oostenrijk, Roemenië en Turkije sloten op 26 juni 2006 in de Oostenrijkse hoofdstad Wenen een overeenkomst met de Europese Commissie voor de bouw van de Nabucco-gaspijplijn. Deze zou 3.300 kilometer lang zijn en 5,8 miljard dollar (ca. 4,6 miljard euro) gaan kosten. Vijf gasbedrijven uit de betreffende landen zouden in 2008 met de bouw beginnen, zodat het gas drie jaar later kon worden vervoerd. De pijplijn

Europese Unie

zou lopen van Turkije naar Oostenrijk, via de drie andere genoemde landen. In 2020 zou het naar verwachting gaan om gastransport van maximaal 31 miljard kubieke meter per jaar.
De overeenkomst moest worden gezien tegen de achtergrond van de toegenomen kwetsbaarheid van de Unie, daar zij gas voor een groot deel moest importeren. Daarvan kwam 25 procent uit Rusland, dat in januari de gasleveranties aan Oekraïne stopzette. Omdat de EU-lidstaten het Russisch gas kregen aangevoerd via Oekraïense pijpleidingen, werd ook de Unie door de maatregel getroffen. Om deze reden hadden de Europese regeringsleiders in maart afspraken gemaakt om in de toekomst een gezamenlijk energiebeleid te voeren.

De Nabucco-pijplijn maakte deel uit van het Trans-European Energy Network programma, dat voorzag in financiële ondersteuning door de Unie van infrastructurele projecten voor transport van gas en elektriciteit die een Europees belang dienden. De deelname in de pijplijn droeg, in de woorden van eurocommissaris voor Energie Andris Piebalgs, bij aan de 'energie-zekerheid' van de Unie. Concreet betekende dit dat in 2025 tussen de 10 en 15 procent van de gasleveranties zou komen uit de regio rond de Kaspische Zee, die werd omsloten door Azerbeidzjan, Iran, Kazachstan, Rusland en Turkmenistan. Rusland werd dus door de pijplijn omzeild. Azerbeidzjan was van deze landen de grootste leverancier.

EUROPEES PARLEMENT

Parlement onder voorwaarden akkoord met stamcelonderzoek

Met een kleine meerderheid van 287 tegen 238 stemmen ging het Europees Parlement op 15 juni 2006 akkoord met de financiering van onderzoek op basis van menselijke stamcellen. Daartoe werd voor de periode 2007-2013 een bedrag van 250 miljoen euro uitgetrokken. Voor deze jaren stemde het parlement in met een totaalbudget voor wetenschappelijk onderzoek van 50,5 miljard euro, een stijging met ongeveer 60 procent.
Stamcelonderzoek was erg omstreden en in 9 van de 25 lidstaten verboden. Om deze reden verbond het parlement aan haar besluit de voorwaarde dat er geen sprake mocht zijn van strijdigheid met de nationale wetgeving van het land waar door de Unie gefinancierd onderzoek zou plaatsvinden. Bij dergelijk onderzoek was het toegestaan om zowel van embryo's als van volwassenen stamcellen te gebruiken. Het klonen van mensen of het veranderen van hun genetische code werd uitdrukkelijk van financiering uitgesloten. Ook eiste het parlement dat er geen menselijke embryo's zouden worden gecreëerd voor onderzoeksdoeleinden of voor het verkrijgen van stamcellen.
De sociaal-democraten en liberalen waren in het algemeen voorstanders van stamcelonderzoek, de conservatieven en de groenen niet. Tegenover de ethische bezwaren en het risico van misbruik voor andere doeleinden stelden de voorstanders vooral het belang van het onderzoek voor de ontwikkeling van medicijnen tegen ziekten als kanker, Alzheimer en Parkinson.

(Vorige berichten pagina 326/1 - 2006)

België

BELGIË

BINNENLAND

Parti Socialiste zet vernieuwing voort temidden van schandalen

In juni 2006 trachtte de Parti Socialiste (PS), ondanks de voortgaande berichten over bij corruptie betrokken partijleden, de vernieuwing voort te zetten.

Schepen van Charleroi geschorst

De partijtop van de PS, onder voorzitterschap van partijleider en minister-president van Wallonië Elio Di Rupo, besloot op 1 juni om Lucien Cariat, schepen in Charleroi, te schorsen als partijlid. De beslissing werd genomen op basis van een verslag van het auditcomité, dat vaststelde dat hij zijn mandaten en vergoedingen onjuist had aangegeven. Het comité was in september 2005 opgericht om er op toe te zien dat dit correct gebeurde.

Cariat was op 18 mei 2006 gearresteerd omdat hij fraude zou hebben gepleegd in zijn hoedanigheid van voorzitter van de afvalmaatschappij ICDI (Intercommunale pour la Collecte et la Destruction des Immondices). Cariat zou zich schuldig hebben gemaakt aan misbruik van gemeenschapsgoederen en schriftvervalsing. Hij was door de PS gesommeerd zijn functie als schepen neer te leggen, maar hij had dat geweigerd.

Ex-minister-president Van Cauwenberghe leidt vernieuwingsproces

Op 5 juni maakte burgemeester Van Gompel van Charleroi bekend dat hij wilde bijdragen aan de vernieuwing van de partij. Hij zou dat doen samen met de in september 2005 afgetreden minister-president van Wallonië, Jean-Claude Van Cauwenberghe. Deze had zijn functie neergelegd nadat schepenen in Charleroi betrokken bleken bij corruptie. Hij had op 2 juni 2006 echter te kennen gegeven wel voort te willen gaan met het leiden van het vernieuwingsproces. Daartoe had hij het vertrouwen gekregen van het partijbestuur van de PS. Van Cauwenberghe keerde zich daarmee tegen het pleidooi van zijn partijgenoot, de Waalse minister van Binnenlandse zaken Philippe Courard, die hem had opgeroepen een stap terug te doen.
De PS-afdeling van Charleroi koos Van Cauwenberghe op 22 juni met een ruime meerderheid opnieuw tot voorzitter.

Federatievoorzitter Moriau treedt af

Kamerlid Patrick Moriau diende op 13 juni zijn ontslag in als voorzitter van de koepel van PS-afdelingen van Charleroi en zijn voorsteden, een functie die hij sinds 1994 had bekleed. Hij besloot daartoe nadat zijn voorstel was verworpen om een vernieuwingscomité op te richten dat zich bij het voorzitterschap van de federatie zou voegen.

Kabinetschef Di Rupo legt een van zijn functies neer

Nicolas Martin, kabinetschef van Elio Di Rupo, nam op 22 juni ontslag als voorzitter van de raad van bestuur van een psychiatrisch ziekenhuis in Bergen. Hij deed dat na berichten in dagblad *Le Soir* dat hij zich schuldig zou hebben gemaakt aan belangenvermenging. Het was namelijk tegen de regels om beide functies te combineren, maar Martin zei daar niet van af te weten. De krant suggereerde bovendien dat het universitair ziekenhuis in Bergen, waar hij eveneens voorzitter was, opvallend goed financieel bedeeld was door de Waalse regering. Martin was in Bergen ook gemeenteraadslid voor de PS.

'Charleroi slecht bestuurde gemeente'

Uit een onderzoek van het onafhankelijke Itinera Institute bleek intussen dat Charleroi behoorde tot de slechtst bestuurde Waalse gemeenten. Daarbij ging het om de mate waarin een gemeente, in verhouding tot haar middelen, een efficiëntere dienstverlening bood dan andere gemeenten. Dat werd beoordeeld aan de hand van het functioneren van de gemeentelijke administratie, het gemeentelijk onderwijs, de gemeentelijke sociale en medische diensten, de gemeentewegen en het openbaar vervoer, en het ophalen van huisvuil. Op de lijst van 248 gemeenten stond Charleroi, geheel bestuurd door de PS en het middelpunt van de schandalen, op plaats 215.

Vermiste meisjes vermoord teruggevonden

Op 10 juni 2006 verdwenen in Luik twee meisjes van tien en zeven jaar, hetgeen herinneringen opriep aan ontvoeringszaken die in de jaren '90 van de twintigste eeuw grote opschudding in België teweeg brachten. Deze verdwijningen, die op naam stonden van de in 2004 tot levenslang veroordeelde Marc Dutroux, liepen uit op verscheidene gevallen van seksueel misbruik van meisjes, van wie enkelen werden vermoord. In datzelfde jaar deed zich een nieuwe geruchtmakende zaak voor, toen de Fransman Michel Fourniret bekende schuldig te zijn aan ontvoering en verkrachting van en moord op zeven meisjes.
Tegen deze achtergrond werd opnieuw gedacht aan mogelijk seksueel misbruik van de twee verdwenen meisjes. Ook werd gevreesd voor hun leven. Deze vrees werd enkele weken nadien bewaarheid, toen hun levenloze lichamen werden gevonden. Eén van hen bleek seksueel misbruikt. Zij werden op 1 en 3 juli begraven.

Lichamen geïdentificeerd

De twee meisjes waren Nathalie Mahy (geboren 9 augustus 1995) en Stacy Lemmens (geboren 14 december 1998). Zij speelden in de nacht van 10 op 11 juni bij café Aux Armuriers in de Luikse wijk Saint-Léonard, terwijl Catherine Dizier – de moeder van Nathalie – en haar vriend Thierry Lemmens – de vader van Stacy – binnen zaten. Halverwege de nacht bleken de kinderen te zijn verdwenen.

Op 11 juni viel het oog op een mogelijke dader. Het was de 39-jarige Abdallah A., die op de bewuste avond in het café was. Hij was de vriend van een van de serveersters en had een strafblad dat inhoudelijk verwees naar vergelijkbare zaken. Hij was namelijk veroordeeld voor de verkrachting van twee meisjes van twaalf en veertien jaar. Omdat zijn foto in de media was verschenen, gaf hij zichzelf op 13 juni aan bij de politie. De raadkamer van Luik bevestigde op 19 juni formeel de aanhouding van Abdallah A. en op 29 juni werd zijn voorarrest met een maand verlengd. Hij ontkende bij de zaak betrokken te zijn.

Na een intensieve speurtocht van de politie werden uiteindelijk op 28 juni de lichamen van beide meisjes gevonden onder twee rioolderksels nabij de spoorlijn Hasselt – Luik. Zij bleken kort na hun verdwijning gewurgd. Autopsie op het lichaam van de oudste, Nathalie, toonde aan dat zij ernstig seksueel misbruikt was.

Waardering voor politieonderzoek

Destijds had de zaak-Dutroux tot grote verontwaardiging geleid vanwege de traagheid waarmee het onderzoek op gang kwam en de talloze fouten die er werden gemaakt. Algemeen was de indruk dat de politie van deze gang van zaken had geleerd. De omgeving van de plaats van verdwijning was meer dan twee weken vrijwel onafgebroken, grondig en systematisch onderzocht.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Arbitragehof: Bronnengeheim geldt ook voor niet-journalisten

Het wettelijk gegarandeerde recht op bescherming van het bronnengeheim is ook van toepassing op het werk van auteurs die niet als beroepsjournalist werkzaam zijn. Met deze uitspraak maakte het Arbitragehof op 7 juni 2006 een einde aan de onduidelijkheid over de vraag wie zich op dit journalistieke recht kon beroepen. Volgens het hof maakte het recht op geheimhouding deel uit van twee essentiële grondrechten, namelijk de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid. Door degenen die niet-beroepsmatig publiceerden van dit recht uit te sluiten, werden de betreffende grondrechten geschonden, zo stelde het. Daarom vernietigde het de bepaling in de wet die het recht op bronnengeheim voorbehield aan beroepsjournalisten.
Op 7 april 2005 had het Belgische parlement na twintig jaar van discussie de bescherming van journalistieke bronnen wettelijk vastgelegd. Journalisten en redactiemedewerkers kregen daarmee het recht hun informatiebronnen te verzwijgen. Dit betrof de identiteit van de personen die informatie hadden verschaft of de herkomst van die informatie. Er werd wel een uitzonderingsbepaling in de wet opgenomen: als door het vrijgeven van de informatie ernstige misdrijven konden worden voorkomen én het niet mogelijk was om deze informatie via een andere weg te verkrijgen, kon de rechter journalisten dwingen hun bronnen bekend te maken. De beslissing van het hof betekende dat deze regelgeving ook van toepassing was op niet-journalisten die schreven voor bladen of via internet publiceerden.
Het Arbitragehof deed haar uitspraak nadat drie leden van de partij Vlaams Belang (VB) de zaak aanhangig hadden gemaakt. Het velde een ondubbelzinnig oordeel, daar twee van de VB-leden zich verzetten tegen het geheimhoudingsrecht, terwijl het derde lid zich juist op dit recht beriep. Luc Lamine, hoogleraar aan de rechtenfaculteit van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL), en zijn echtgenote Maggy Weemaes meenden dat zij door enkele anoniem gebleven personen van de KUL waren belasterd, terwijl de betrokken journalisten volgens hen ten onrechte niet hoefden te zeggen wie dat waren. De voorzitter van VB in Herent, Maurice Elincx, eiste juist het recht op om in het partijblad of op het internet te kunnen schrijven op basis van anonieme bronnen. De eis van de eerste twee werd afgewezen, die van de derde gehonoreerd. Het bronnengeheim werd daarmee in de eerste twee gevallen bevestigd, maar in het derde geval werd de reikwijdte ervan verder uitgebreid.

Leiders politieke partij veroordeeld wegens rassenhaat

De correctionele rechtbank van Brussel veroordeelde op 7 juni 2006 een vijftal leiders van de politieke partij Mouvement de la Nation wegens het aanzetten tot haat en rassendiscriminatie. Zij kregen straffen van zes tot tien maanden gedurende drie jaar voorwaardelijk. De veroordeelden behielden hun politieke en burgerlijke rechten, het-

geen onder meer van belang was omdat enkelen van hen kandidaat zouden staan bij de gemeenteraadsverkiezingen later dat jaar. Wel kregen het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR) en de Franstalige Beweging tegen Racisme, Antisemitisme en Xenofobie (MRAX) elk symbolisch 1 euro schadevergoeding.
De Mouvement de la Nation, voortgekomen uit de extreem-rechtse beweging Assaut, had in 2001 folders verspreid in Brusselse en Waalse gemeenten. In een van de folders werden kandidaat-vluchtelingen bestempeld als illegalen en in een bijbehorende tekening werd tot uiting gebracht dat de enige papieren waarop ze aanspraak konden maken toiletpapier was.
De rechtbank oordeelde dat rechten als de vrijheid van meningsuiting zoals vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, niet absoluut waren. Deze rechten mochten niet worden gebruikt om ideeën te verspreiden die blijk gaven van onverdraagzaamheid en discriminatie. In een democratische samenleving kende de vrijheid van meningsuitdrukking haar grenzen en dat gold des te meer voor leidinggevenden in politieke partijen, aldus de Brusselse rechter.

Twee websitebeheerders veroordeeld wegens antisemitisme

Vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst zijn geen vrijbrief voor het verspreiden van haat. Dat was de strekking van de uitspraak die op 21 juni 2006 werd gedaan door de correctionele rechtbank van Brussel in de zaak tegen twee van antisemitisme beschuldigde websitebeheerders. Zij kregen tien maanden gevangenisstraf, waarvan vijf voorwaardelijk, en een geldboete van ieder 15.000 euro. Bovendien moesten zij 2.500 euro storten aan het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR).
De twee veroordeelden waren de 26-jarige Abdel Rahman A. en de 30-jarige Raphaël G., beiden werkzaam voor het in Molenbeek gevestigde Centre Islamique Belge (CIB). Op de website van de organisatie hadden zij zich volgens de rechtbank schuldig gemaakt aan het aanzetten tot haat jegens joden. Zij hadden een vergelijking getrokken tussen het beleid van een Israëlische minister en dat van Hitler. De rechter erkende de legitimiteit van kritiek op de Israëlische regering, maar stelde tegelijk vast dat met de gebezigde vergelijking de nazimisdaden werden gebagatelliseerd. Dat was strafbaar volgens de negationismewet van 1995. De aantijgingen op de website bleven bovendien niet beperkt tot kritiek op Israël, maar was ook antisemitisch van inhoud. Zo werd de koran aangeroepen om 'het einde van het Israëlische volk' aan te kondigen en werden joden bestempeld als 'afwijkend', 'onwaardig' en als 'varkens'. Hun handelen was dan ook evenzeer in strijd met de uit 1981 stammende racismewet. Het was de eerste maal dat een in België gevestigde internetsite werd veroordeeld wegens het maken van inbreuk op de twee genoemde wetten.
De rechtbank benadrukte dat er grenzen waren gesteld aan de vrijheid van meningsuiting. Dat gold ook voor de vrijheid van godsdienst, die niet mocht worden gebruikt om bevolkingsgroepen te discrimineren. Het CGKR, een van de partijen die de zaak aanhangig hadden gemaakt, benadrukte na de uitspraak dat het proces niet gericht was tegen de islam en ook niet tegen moslims of migranten. Het ging hier volgens de organisatie om 'extremisten die godsdienst misbruiken om aan te zetten tot rassenhaat'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Staatsveiligheid ontkent CIA-vluchten over België

'België heeft tussen juli 2002 en februari 2006 vier keer een vliegtuig van de Amerikaanse inlichtingendienst CIA [Central Intelligence Agency] op zijn grondgebied ontvangen', zo meldde het Italiaanse europarlementslid Claudio Fava op 13 juni 2006. Fava was rapporteur van de tijdelijke commissie die het Europees Parlement in het leven had geroepen om te onderzoeken wat er waar was van de berichten dat de Amerikaanse inlichtingendienst verdachten van terrorisme had vervoerd over Europees grondgebied en mogelijk had uitgeleverd aan landen waar zij gemarteld konden worden. De bekendmaking van Fava ten aanzien van België werd echter tegengesproken in een door de Staatsveiligheid verricht onderzoek.
De vier vluchten betroffen twee landingen op de luchthaven van Deurne en twee op die van Zaventem. Uit het vertrouwelijke onderzoeksrapport van de Staatsveiligheid werd slechts een gedeelte naar buiten gebracht, via een rapport van het Comité I dat als taak had toezicht te houden op de inlichtingendiensten. Volgens de informatie ging het in het geval van Deurne om zakenvluchten van een rijke Amerikaanse familie uit de auto-industrie, terwijl over de vluchten op Zaventem uitsluitend werd gemeld dat ze 'niet onwettig' waren. Op vragen die Hugo Vandenberghe – senator van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) – op 15 juni stelde, antwoordde federaal minister van Mobiliteit Renaat Landuyt dat ook deze twee vluchten zakelijk van aard waren en niet met de omstreden CIA-operaties van doen hadden. Het zou gaan om privévluchten van de Amerikaanse staalgigant United States Steel (USS). Landuyt baseerde zich op informatie van de Staatsveiligheid, maar deze betrof alleen een vlucht die had plaatsgevonden in december 2004. Over de tweede, van februari 2006, werden geen mededelingen gedaan.

'Obstructie van minister Flahaut'

Op 16 juni berichtte dagblad *De Tijd* dat de federale minister van Defensie André Flahaut had voorkomen dat de parlementaire begeleidingscommissie van het Comité I nader onderzoek deed naar de vermeende CIA-vluchten. Naar verluidt zou het initiatief daartoe zijn uitgegaan van senaatsvoorzitter Anne-Marie Lizin, evenals Flahaut horend tot de Parti Socialiste (PS). Een aantal senatoren wilde op 13 juni een bezoek brengen aan het Air Traffic Control Centre (ATCC) in het Oost-Vlaamse Semmerzake. Het ATCC had de luchtverkeersleiding van het militaire luchtverkeer en de coördinatie tussen burgerlijke en militaire luchtvaart. Flahaut zou hebben voorkomen dat de parlementariërs de logboeken van het ATCC zouden inzien, het belangrijkste doel van het bezoek.

Senator Vandenberghe, die ook lid was de begeleidingscommissie, reageerde ontstemd: 'Het is voor mij glashelder dat het parlement en het Comité I in dit dossier slechts mondjesmaat informatie krijgen. (...) De inlichtingendiensten zitten duidelijk verveeld met die zaak omdat het gaat over de CIA, een 'bevriende dienst'. Maar het is niet verantwoord dat de Staatsveiligheid bevriende, buitenlandse diensten niet controleert en dat die in ons land actief kunnen zijn zonder controle door het parlement.'

'CIA controleert al jaren financiële transacties via België'

Op 24 juni schreef De Tijd dat de CIA ook op het gebied van financiële transacties vergaande controlemogelijkheden had verworven. Sinds de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten, zo meldde het dagblad, trok de inlichtingendienst de geldstromen na van terreurverdachten. Bij dat onderzoek speelde de Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT) met het hoofdkantoor in het Waals-Brabantse Terhulpen een centrale rol. Deze organisatie beheerde de internationale transacties van 7.800 banken in 200 landen en de CIA zou inzage hebben gekregen in de internationale overschrijvingen die via België verliepen.
Bij de Nationale Bank van België (NBB) was het CIA-onderzoek sinds februari 2002 bekend, zo meldde de bank in een persbericht. Ook de Bank of England (BoE), de Fed (het stelsel van Amerikaanse centrale banken) en de Europese Centrale Bank (ECB) waren al een aantal jaren op de hoogte. In juli 2002 werden de overige banken van de geïndustrialiseerde landen die behoorden tot de G10 ingelicht, waaronder ook de Nederlandsche Bank (DNB). Minister van Financiën Didier Reynders zou echter pas in april 2006 door de NBB op de hoogte zijn gebracht. Ook Justitieminister Laurette Onkelinx verklaarde er nooit eerder van te hebben geweten, ook al beweerde dagblad *De Standaard* op 24 juni het tegendeel. De Staatsveiligheid zou er evenmin kennis van hebben gehad.
De NBB zou volgens haar persbericht niets tegen de gang van zaken hebben kunnen ondernemen omdat haar bevoegdheid terzake beperkt was tot het bewaken van de 'financiële stabiliteit'. Want 'de activiteiten die geen weerslag hebben op de financiële stabiliteit, vallen niet onder de controle, dus ook niet de bevelschriften van de Amerikaanse overheid.' Volgens critici bestond er echter een 'gentleman's agreement' tussen Swift en de NBB dat de bank volledige toegang had tot de gegevens van Swift, maar had zij niets ondernomen om er zicht op te krijgen.
Volgens de federale regering had de Amerikaanse overheid alleen inzage gekregen in de databanken van de Amerikaanse dochter van Swift. Dat zou betekenen dat de informatieverzameling in de eerste plaats op Amerikanen betrekking had, maar dat deze ook informatie kon bevatten over transactiepartners in België. De regering meende dat nader onderzoek geboden was naar de vraag of de Belgische wet was nageleefd, of de belangen en de privacy van Belgische onderdanen waren geschonden en of de controlemechanismen voldeden. Minister Onkelinx: 'Hoewel we de bezorgdheid van de VS delen om efficiënt te strijden tegen het terrorisme, willen we ook onze bezorgdheid uiten voor de rechtsstaat en de rechten en vrijheden van burgers.'

OVERLEDEN

Arthur Gilson, voormalig minister

Op 3 februari 2004 overleed minister van Staat Arthur Gilson op 88-jarige leeftijd. Hij werd geboren op 27 februari 1915 in Antwerpen. Gilson studeerde rechten en werd advocaat. In 1945 was hij medeoprichter van de Christelijke Volkspartij (CVP-PSC), de opvolger van de voorloorlogse katholieke partij. In 1946 werd Gilson verkozen tot kamerlid voor het arrondissement Brussel. Zijn belangstelling ging vooral uit naar defensie en Europa.
Gilson was actief binnen verschillende Europese en internationale instellingen (Raad van Europa, Verenigde Naties en NAVO).
In 1958 werd hij minister van Landsverdediging. In die functie verkortte hij de dienstplicht en werd vervolgens geconfronteerd met het onafhankelijkheidsstreven van Kongo. Als minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt was hij verantwoordelijk voor de laatste taalwetten waarop het federale België werd gebouwd. Gilson diende drie historische wetsontwerpen in: het eerste legde de taalgrens vast en de twee andere regelden taalgebruik in bestuurszaken en in het onderwijs. Vooral de taalwetgeving in bestuurszaken was van groot belang: deze bracht stabiliteit in de verhouding tussen Vlamingen en Franstaligen. Vanwege de taalwetgeving had Gilson het bij veel Franstalige Brusselaars verbruid. Op de achtergrond vervulde Gilson nog altijd een raadgevende rol, vooral binnen de PSC. Daarnaast was hij opnieuw werkzaam als advocaat en publiceerde over lokaal bestuur, staatshervorming en democratie.
In de Senaat werd hij herdacht als 'een man die als weinig anderen begaan was met het vreedzame samenleven van de taalgemeenschappen, een onvermoeibaar en bezielend bruggenbouwer.'

Fernand Herman, voormalig minister

Op 4 april 2005 overleed Fernand H.J. Herman op 73-jarige leeftijd in Brussel. Hij werd op 23 januari 1932 geboren in Boirs. De christen-democraat Herman (CDH) werd in 1975 als niet-parlementslid minister van Economische Zaken en bleef dat tot 1977. Na een korte periode in de Kamer werd hij in het Europese Parlement gekozen, waarvan hij tot 1999 lid bleef. Herman was betrokken bij het opstellen van een ontwerp-Grondwet voor de Europese Unie, een blauwdruk van het document van de Europese Conventie.

Léon Hurez, voormalig minister

Op 27 juli 2004 overleed de Waalse politicus Léon Hurez op 80-jarige leeftijd in La Louvière aan de gevolgen van een hersenbloeding. Hurez werd geboren op 3 juni 1924 in Strépy-Bracquegnies. Hij was een militant vakbondslid (CGSP) en socialist (PS). Binnen de PS behoorde Hurez tot de federalistische rebellen; tevens was hij lid van de groep La Gauche en de Mouvement Populaire Wallon (Waalse Volksbeweging), hetgeen hem binnen de PS niet altijd in dank werd afgenomen.

Hurez streed voor de wettelijke erkenning van de twee gemeenschappen, de Vlaamse en de Waalse en de entiteit Brussel. Hij werkte mee aan de grondwetswijziging van 1980 waarbij de drie regio's politieke en financiële macht kregen. Wallonië dankt aan zijn inzet verschillende belangrijke economische projecten.
In 1961 werd Hurez gekozen tot volksvertegenwoordiger. Vervolgens bekleedde hij verschillende belangrijke politieke functies. Zo was hij minister van Onderwijs, minister van Ambtenarenzaken en vice-premier. Nadien werd hij voorzitter van de Franse cultuurraad en in 1980 werd hij de eerste voorzitter van de eerste officiële Waalse gewestraad, hetgeen de bekroning was van zijn politieke strijd voor de belangen van Wallonië.
Zijn leven lang was Hurez een overtuigd socialist en verdediger van de belangen van Wallonië.

Eric André, voormalig staatssecretaris

Op 28 juli 2005 overleed de voormalige Brusselse staatssecretaris Eric André op 50-

België

jarige leeftijd aan de gevolgen van een dubbele hersentumor. Hij werd geboren in 1955. In 1985 begon hij zijn politieke carrière. Enkele jaren later kwam hij in het Brusselse parlement. Hij was staatssecretaris voor Openbare Werken en staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening, Erfgoed en Taxi's. Op lokaal vlak was André actief als gemeenteraadslid in Ukkel, waar hij in 2003 schepen van Financiën en Religies werd.
De politicus François-Xavier De Donnea zei over André 'Hij was een man die veel belang hechtte aan vriendschappelijke banden met de mensen met wie hij samenwerkte. Ik heb hem bijna dertig jaar gekend en ik ben nooit ontgoocheld geweest in Eric André.'

August de Winter, oud-minister

Op 30 juli 2005 overleed de liberale oud-minister August de Winter op 80-jarige leeftijd. Hij was geboren op 12 mei 1925. Hij was minister van Buitenlandse Handel en staatssecretaris voor Streekeconomie geweest. Hij beëindigde zijn politieke carrière als Europees parlementslid (1984).

Jef Ramaekers, oud-minister

Op 14 november 2004 overleed Jef Ramaekers in een ziekenhuis in Reet aan de gevolgen van een val. Hij werd geboren op 5 juni 1923 in Tienen. Via socialistische jeugdbewegingen kwam hij in de Mechelse politiek terecht en werd lid van de socialistische partij (BSP/SP). Van 1983-1986 was hij burgemeester van Mechelen. In 1973 werd Ramaekers staatssecretaris voor Institutionele Hervormingen. Nadien was hij minister van Verkeerswezen en minister van Nationale Opvoeding.

Lily Boeykens, pionier van de vrouwenbeweging

Op 22 november 2005 overleed Lily Boeykens op 75-jarige leeftijd in Antwerpen. Zij werd geboren op 21 maart 1930 in Dendermonde. Ze studeerde rechten in Gent. Daarna verbleef ze enige tijd met haar man in Afrika. Samen kregen ze drie kinderen. Ze deed pr-werk en maakte als freelance journalist programma's voor vrouwen en bejaarden bij de toenmalige Belgische radio- en televisieomroep. In de jaren zestig was Boeykens mede-oprichter van enkele Pluralistische Actiegroepen (PAG's), die aan de basis stonden van de tweede emancipatiegolf. Ze onderhield ook nauwe contacten met de verschillende Vlaamse Dolle Minakernen. In 1972 was Boeykens een van de initiatiefneemsters van het Vrouwen Overleg Komitee (VOK). Daarnaast was zij sinds 1964 lid van de unitaire Conseil National des Femmes Belges (CNFB), waarvan zij in 1973 een Nederlandstalige tak oprichtte die zij als voorzitster leidde tot 1992. Dankzij Boeykens groeide deze Vrouwenraad uit tot een pluralistische koepelorganisatie die allerlei vrouwenverenigingen groepeerde.

Sinds begin jaren zeventig was Boeykens vanuit verschillende functies betrokken bij het emancipatiebeleid van de Verenigde Naties. Ze was voorzitster van de Internationale Vrouwenraad, vertegenwoordigde België in de Commissie van de Verenigde Naties voor de Status van de Vrouw en was voorzitster van het Europese Centrum van de Internationale Vrouwenraad.
In 1995 ontving Boeykens uit handen van de Vrouwenraad de prestigieuze Marie Popelin-prijs. Over haar rol in deze organisatie zei Boeykens: 'Ik wilde van de Vrouwenraad een lobby maken en daar ben ik ook in geslaagd.'

(Vorige berichten pagina 328/2 - 2006)

Bosnië-Herzegovina

BOSNIË-HERZEGOVINA

BINNENLAND

Drugsbestrijding geïntensiveerd

Op 8 juni 2006 startten de Bosnische politie en Europese adviseurs een campagne om de smokkel van heroïne uit Afghanistan te bestrijden. De drugshandel was sinds de burgeroorlog (1992-1995) in Bosnië sterk toegenomen. De bestrijding werd bemoeilijkt door de tweedeling van het land; volgens officiële schattingen werd slechts 10 procent van de heroïne onderschept.

Commissie gaat anti-Servische oorlogsmisdaden onderzoeken

De centrale regering benoemde op 15 juni 2006 de leden van een commissie die onderzoek zou doen naar oorlogsmisdaden tegen Serviërs en andere etnische groepen in Sarajevo, gedurende de oorlog 1992-1995. Tijdens het beleg van deze stad kwamen 14.000 mensen om, voor het merendeel moslims. Volgens Serviërs waren moslimmilities en gewelddadige bendes echter verantwoordelijk voor de dood van 5.000 Serviërs.
Premier Adnan Terzic had zich aanvankelijk verzet tegen de onderzoeksopdracht van de commissie: hij wilde dat deze de oorlogsmisdaden in het hele land zou onderzoeken. Daarop waren Bosnisch-Servische parlementsleden een boycotactie begonnen. De regering hoopte dat de benoeming van de leden – drie moslims, drie Kroaten, drie Serviërs en een vertegenwoordiger van de overige etnische groepen – zou leiden tot het einde van de boycot.

Overeenstemming over hervorming overheidsapparaat

De deelstaatregeringen en de centrale regering van Bosnië bereikten op 22 juni 2006 overeenstemming over de inkrimping van het ambtenarenapparaat. De hervormingen moesten leiden tot kostenbesparing en grotere bestuurlijke efficiency. De Europese Unie had deze hervormingen geëist als voorwaarde voor de besprekingen over het associatie- en stabilisatieakkoord, de eerste stap naar een EU-lidmaatschap.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Rusland levert verdachte van oorlogsmisdaden uit

Op 9 juni 2006 leverde Rusland de Serviër Dragan Zelenovic uit aan de Bosnische autoriteiten. Zelenovic werd verdacht van verkrachting en marteling van moslimvrouwen tijdens de oorlog (1992-1995). De Bosnische regering kondigde aan hem te zullen overdragen aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag.

Moslimleider Oric veroordeeld wegens oorlogsmisdaden

Het Joegoslavië-tribunaal veroordeelde op 30 juni 2006 de Bosnische moslim Naser Oric tot twee jaar gevangenisstraf. Oric leidde de verdediging van Srebrenica tot de val van deze door Nederlandse VN-troepen beschermde enclave en werd daarom door veel Bosnische moslims als een held beschouwd. Volgens de aanklacht hadden zijn troepen echter in de omgeving van Sarajevo Bosnisch-Servische dorpelingen mishandeld en vermoord. Het hof veroordeelde

Oric omdat hij bij twee gelegenheden had verzuimd moord en mishandeling door zijn troepen te voorkomen.

(Vorige berichten pagina 12/3 e.v. - 2006)

DENEMARKEN

BUITENLANDSE ZAKEN

Conferentie moet verstandhouding met moslimwereld verbeteren

Op 10 maart 2006 was Denemarken gastheer van een conferentie die beoogde de verslechterde relatie met de islamitische wereld te verbeteren. Aanleiding was de woede die onder moslims was ontstaan toen het Deense dagblad *Jyllands-Posten* op 30 september 2005 cartoons publiceerde van de profeet Mohammed, die onder meer met terrorisme in verband werd gebracht. Deense ambassades in enkele islamitische landen werden doelwit van acties en ook werden Deense producten geboycot.

De besprekingen werden bijgewoond door christelijke en moslimgeleerden. Een van de deelnemers was de populaire Egyptische imam Amr Khaled, die de cartoons weliswaar had veroordeeld maar tevens had opgeroepen tot een dialoog met Denemarken. Zijn aanwezigheid werd hem overigens in het Midden-Oosten niet door iedereen in dank afgenomen.

Denemarken verlengt mandaat van troepen in Irak

Het parlement stemde op 30 mei 2006 voor verlenging van de militaire aanwezigheid van Denemarken in Irak tot 1 juli 2007. De 530 manschappen nabij het Zuid-Iraakse Basra maakten deel uit van de multinationale veiligheidsmacht die sinds het einde van de oorlog tegen Irak in 2003 in het land gelegerd was.

De verlenging werd alleen gesteund door de centrum-rechtse regeringspartijen en hun bondgenoot, de extreem-rechtse Conservatieve Volkspartij (KF). De liberale en sociaal-democratische oppositie was tegen, waarbij onder meer de vrees voor burgerslachtoffers een rol speelde. Sinds 2003 waren drie Denen omgekomen.

(Vorige berichten pagina 141/1 - 2006)

DUITSLAND

BINNENLAND

Voormalig minister Joschka Fischer verlaat Duitse politiek

Voormalig minister van Buitenlandse zaken (1998-2005) en oud-leider van de Groenen Joschka Fischer maakte op 27 juni 2006 bekend dat hij uit de politiek stapte. De 58-jarige Fischer zou zijn zetel in de Duitse Bondsdag opgeven en vanaf september een tijdelijk gasthoogleraarschap gaan bekleden aan de Amerikaanse elite-universiteit Princeton. Hij ging internationale betrekkingen doceren, toegespitst op het onderwerp diplomatie ten tijde van internationale crises. Fischer was autodidact en had geen universitaire studie gedaan.

Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem

De Bondsraad stemde op 30 juni 2006 met de vereiste twee derde meerderheid in met een hervorming van het federaal systeem teneinde besluitvormingsprocessen te versnellen. Dat gebeurde met 428 tegen 162 stemmen bij 3 onthoudingen. Verwacht werd dat ook de Bondsdag, die er zich op 7 juli over zou uitspreken, akkoord zou gaan.
Het federale systeem dateerde van vlak na de Tweede Wereldoorlog en was bedoeld als controle op de gecentraliseerde macht waarvan Duitsland in de nazi-tijd de gevolgen had ondervonden.
De zestien deelstaten hadden daartoe in de Bondsraad elk een vetorecht gekregen, maar dit maakte de besluitvorming niet efficiënt. In ruil voor de nu afgesproken beperking van hun invloed op de federale besluitvorming kregen de staten wel meer eigen bevoegdheden op terreinen als onderwijs en juridische zaken. Beleid op het gebied van milieu en atoomenergie kwam daarentegen in handen van de federale regering.

Het besluit was een moeizaam bereikt compromis, volgend op jarenlange onderhandelingen tussen regering en deelstaten. De Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) verzette zich met name tegen de overdracht van onderwijsbevoegdheden aan de afzonderlijke staten, die in meerderheid conservatieve deelregeringen hadden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maanden durende artsenstaking deels beëindigd

Een staking van artsen verbonden aan academische ziekenhuizen, die op 15 maart 2006 was begonnen, werd na drie maanden beëindigd na een akkoord over de door hen gestelde eisen inzake salariëring en arbeidsvoorwaarden. Zij wilden beperkingen aan de arbeidsduur en financieel gecompenseerd worden voor overuren. Op het hoogtepunt van de acties deden bijna 14.000 artsen aan de staking mee.
Op 16 juni bereikten vakbond de Marburger Bund en de Tarifgemeinschaft der Länder (TdL), de werkgeversorganisatie in de sector publieke diensten van de deelstaten, overeenstemming over een loonsverhoging voor jonge artsen in hun eerste en tweede beroepsjaar. Ook werd een toeslag van 25 procent afgesproken voor artsendiensten op officiële feestdagen en een vergoeding overeengekomen voor nascholing. De maatregelen zouden per 1 juli ingaan.
Op 26 juni gingen opnieuw zo'n 7.500 artsen, verbonden aan staatsziekenhuizen in vier Duitse deelstaten, in staking. In de staatsziekenhuizen waren in totaal ongeveer 70.000 artsen werkzaam. Zij stelden vergelijkbare eisen ten aanzien van loon en werkomstandigheden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bondsdag aanvaardt omstreden begroting voor 2006

De Bondsdag ging op 23 juni 2006 akkoord met de ontwerpbegroting 2006, opgesteld door minister van Financiën Peer Steinbrück. De begroting voorzag in uitgaven ter hoogte van 261,6 miljard euro.
De economische strategie die aan de begroting ten grondslag lag, was omstreden. Steinbrück rekende met een verhoging van de schuldenlast tot 38,19 miljard euro. Deze stijging vloeide voort uit 7 miljard euro extra die de overheid zou lenen. Daarmee werd echter een bepaling in de grondwet overtreden dat schulden en investeringen in evenwicht dienden te zijn. De leningen waren echter 15 miljard te hoog om dit evenwicht te bereiken. Bovendien was het voorziene begrotingstekort opnieuw hoger dan het maximum van 3 procent van het bbp dat de Europese Unie toestond.

De regering verdedigde haar beleid door te wijzen op de economische noodsituatie waarin Duitsland zich zou bevinden. Daarom wilde zij eerst de uitgaven verhogen – waarvoor meer schulden moesten worden gemaakt – om de economie te stimuleren, zodat in 2007 een bezuinigingsbegroting kon worden gepresenteerd die met de grondwettelijke en Europese normen in overeenstemming zou zijn. Tot de voor dat jaar voorziene maatregelen behoorde onder meer een verhoging van het BTW-tarief naar 19 procent, hetgeen voornamelijk zou worden gebruikt om de begroting te saneren. De basis voor de redenering van de minister werd echter betwist omdat de economische data – groei, toename van binnenlandse investeringen en een lichte daling van de werkloosheid – nu al leken te wijzen op intredend herstel. Volgens critici was er dan ook geen sprake van een noodsituatie.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Duitsland werkte mee aan CIA-ontvoering'

Op 1 juni 2006 meldde nieuwsagenstchap *dpa* dat een medewerker van de Federale Inlichtingendienst, de Bundesnachrichtendienst (BND), al in het begin van 2004 op de hoogte was van de ontvoering van de Duits-Libaneze man Khaled el-Masri. De ontvoering zou het werk zijn geweest van de Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA). Masri was eind 2003 in Macedonië gearresteerd. Vervolgens zou hij zijn overgedragen aan de CIA en naar Afghanistan vervoerd, waar hij zou zijn verhoord en mishandeld. In mei 2004 werd hij in Albanië vrijgelaten.
De BND-medewerker verklaarde op 22 juni 2006 tegenover een parlementaire onderzoekscommissie dat hij de Duitse ambassade in de Macedonische hoofdstad Skopje al in januari 2004 van de arrestatie van Masri op de hoogte had gesteld en te horen had gekregen dat de ambassade van de zaak afwist. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken ontkende echter op 23 juni 2006 dat de regering al maanden eerder van de zaak op de hoogte was. Ze zou daar pas van hebben vernomen op 9 juni 2004, middels een brief van Masri's advocaat.
Het tijdsverschil van een half jaar was vooral van belang omdat dit opnieuw aanwijzingen opleverde dat de Verenigde Staten verdachten van terrorisme met medeweten van sommige regeringen naar landen vervoerden waar zij mogelijk gemarteld werden. De Raad van Europa had na onderzoek geconcludeerd dat dit inderdaad het geval was en noemde in dat verband veertien Europese landen bij naam. In het geval van Masri betekende dit dat Duitsland mogelijkerwijs had meegewerkt aan diens arrestatie of tenminste de zaak doelbewust had genegeerd.

Minster Jung: 'Geen deelname aan militair offensief in Afghanistan'

Minister van Defensie Franz Josef Jung maakte tijdens een televisieuitzending van 15 juni 2006 duidelijk dat Duitsland niet van plan was deel te nemen aan het door de Verenigde Staten geleide militaire offensief tegen de Talibaan in Afghanistan. Dit werd uitgevoerd in het zuiden van het land, waar de beweging haar belangrijkste thuisbasis had. Duitsland nam echter deel aan wederopbouwactiviteiten in het noorden van het land, ook al werd het er wel geconfronteerd met aanslagen. De Duitse troepen, met een omvang van 2.700 mensen, maakten deel uit van de International Security Assistance Force (ISAF), geleid door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Vanaf 1 juni stonden deze onder commando van Duitsland.

OVERLEDEN

Johannes Rau, oud-bondspresident

Op 27 januari 2006 overleed Johannes Rau op 75-jarige leeftijd in Berlijn. Hij werd geboren op 16 januari 1931 in Wuppertal. Hij volgde een opleiding tot uitgever en werkte enkele jaren in de uitgeverij. Aanvankelijk was hij lid van de Gesamtdeutsche Volkspartei (GVP). Toen deze partij werd opgeheven, meldde hij zich aan bij de sociaaldemocraten. Rau was twintig jaar minister-president in Noordrijn-Westfalen, het machtscentrum van de Duitse sociaal-democraten. Hij deed een vergeefse gooi naar het kanselierschap en faalde ook bij zijn eerste poging om bondspresident te worden. In 1999 werd hij alsnog gekozen tot president van Duitsland. Rau zette zich in voor herstel van de betrekkingen met Polen en Israël. In 2000 was hij de eerste Duitse president die het Israëlische parlement toesprak. Bij die gelegenheid vroeg hij vergiffenis voor de holocaust. Rau stond bekend om zijn moedige toespraken over controversiële onderwerpen, waarbij zijn boodschap zowel verzoenend als vermanend kon zijn. Zijn denken was meer bepaald door het christendom – Rau was een gelovig protestants christen – dan door linkse ideologie. Vanwege zijn veelvuldig gebruik van bijbelcitaten werd hij ook wel 'Broeder Johannes' genoemd. Politieke macht vergeleek hij ooit met pinda's: je neemt er elke keer slechts een paar, maar opeens kun je er niet meer vanaf blijven.

(Vorige berichten pagina 332/1 - 2006)

ESTLAND

BINNENLAND

Baltische slachtoffers sovjetterreur herdacht

Estland, Letland en Litouwen hadden op 14 juni 2006 een herdenkingsdag voor de duizenden mensen uit hun landen die tijdens het sovjetbewind het slachtoffer waren geworden van de terreur. Op 14 juni 1941 werden bijvoorbeeld meer dan 30.000 mensen per trein op transport gesteld naar Siberië. De Estse president Arnold Ruutel hield een toespraak bij een herdenkingsceremonie in de hoofdstad Tallinn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sterke stijging huizenprijzen

De huizenprijzen in Estland stegen in 2005 meer dan in enig ander Europees land, zo meldde het Royal Institution of Chartered Surveyors (Rics) op 7 maart 2006. Het rapport van de vastgoedautoriteit over de Europese huizenmarkt gaf een stijging voor Estland te zien van 28 procent, met als tweede Denemarken met 22 procent. De huizenprijzen in Groot-Brittannië stegen over 2005 maar met 2 procent, terwijl ze in Duitsland zelfs met 2 procent daalden. De suggestie van het rapport was dat de huizenprijzen in Noord-Europa geleidelijk op dezelfde hoogte zouden komen als die in het gebied rond de Middellandse Zee.

EUROPESE UNIE

Estland ratificeert EU-grondwet

Estland werd op 9 mei 2006 het vijftiende

Estland

land binnen de Europese Unie waar het parlement de EU-grondwet ratificeerde. De tekst werd goedgekeurd met 73 stemmen voor en 1 tegen, bij een totaal aantal zetels van 101. De EU-grondwet had de gedaante van een verdrag dat door alle lidstaten moest worden geratificeerd. In een aantal landen moest de tekst ook nog bij referendum worden goedgekeurd, hetgeen in Frankrijk en Nederland tot een 'nee' had geleid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nederlandse ambassadeur verlaat Estland wegens discriminatie

De Nederlandse ambassadeur in Estland, Hans Glaubitz, zal het land verlaten wegens het aanhoudende racisme en de homofobie die hij er ervaart, zo werd op 6 juni 2006 bekend. Glaubitz zei dat hij en zijn partner, een zwarte Cubaan, herhaaldelijk in het openbaar waren beledigd. Een woordvoerder van het Estse ministerie van Buitenlandse zaken zei dat de twee mannen op officieel niveau goed waren ontvangen, maar hij sprak zijn spijt uit over de slechte behandeling in het openbaar.
Glaubitz was ambassadeur in Estland sinds september 2005. Hij zou worden overgeplaatst naar Canada om consul-generaal te worden in Montreal.

OVERLEDEN

Lennart Meri, oud-president

Op 14 maart 2006 overleed Lennart Georg Meri op 76-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hersentumor. Hij werd geboren op 29 maart 1929 in Tallinn als zoon van een Estse diplomaat. Meri studeerde geschiedenis, maakte grote tochten door de Sovjet-Unie en bestudeerde aldaar de geschiedenis van kleine etnische groepen. De boeken en films die hij over deze onderwerpen maakte, werden wereldberoemd en vormden een tegenwicht tegen van de Sovjet-Unie deze volken te russificeren. Toen hij de kans kreeg vrij te reizen, ging hij meteen naar Finland om de wereld te wijzen op het bestaan van Estland. Zo wees hij de internationale pers op de plannen van de Sovjet-Unie voor de winning van fosfaat in Estland. Als die waren doorgegaan was een derde van het land onbewoonbaar geworden.
Op zijn zestigste werd Meri minister van Buitenlandse Zaken na de eerste vrije verkiezingen in 1989. In 1992 stelde hij zich verkiesbaar voor het presidentschap als lijsttrekker van de nationalistische partij Isamaa (vaderland). Hij werd gekozen en was tot 2001 president van Estland.
Meri bekleedde eredoctoraten van de universiteiten van Helsinki en Rovaniemi. In 1996 ontving hij de Europese Coudenhove-Kalergiprijs. De Liberale Internationale kende hem in 1999 zijn Prijs voor de Vrijheid toe.
Bij zijn aantreden als president verklaarde Meri: 'Estland verwierf zijn onafhankelijkheid in 1991, zonder bloedvergieten, en deze keer zijn we van plan onafhankelijk te blijven.'

(Vorige berichten pagina 16/1 e.v. - 2006)

Frankrijk

FRANKRIJK

BINNENLAND

Uitzettingsbeleid van illegale minderjarigen versoepeld

Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy kondigde op 6 juni 2006 aan dat ongeveer 1.200 in Frankrijk geboren kinderen niet met hun illegale ouders zouden worden uitgezet. Sinds enkele jaren was het Franse immigratiebeleid strenger geworden, een beleid dat door drie kwart van de Franse bevolking werd gesteund. De linkse pressiegroep Scholing Zonder Grenzen (ESF) verzamelde ruim 40.000 handtekeningen om aan te dringen op versoepeling van het beleid. Sarkozy wilde echter niet verder gaan dan amnestie voor in Frankrijk geboren kinderen.

Franse burgers bieden onderdak aan illegale immigrantengezinnen

Als protest tegen het strenge beleid van de Franse overheid ontwikkelde zich een onofficieel netwerk van leerkrachten en burgers die onderdak verleenden aan illegale immigranten en hun kinderen die met uitzetting werden bedreigd. Ook werden kinderen weggehaald bij hun ouders om toekomstige uitzetting te voorkomen. De centrumrechtse regering had slechts toegezegd dat dit niet zou gebeuren tot aan het einde van het schooljaar van 2006.
Frankrijk telde naar schatting 400.000 illegale migranten, van wie 50.000 in de schoolgaande leeftijd. ESF kondigde aan meer onderduikadressen voor jonge illegalen te zoeken.
De socialistische oppositie beschuldigde de overheid van opportunisme: de strenge maatregelen tegen illegalen zouden alleen bedoeld zijn om bij de komende presidentsverkiezingen de stemmen van extreem-rechtse kiezers te winnen.

Verdeelde socialisten stellen verkiezingsprogramma op

De Socialistische Partij (PS) maakte op 7 juni 2006 het partijprogramma bekend voor de presidentsverkiezingen. Belangrijke punten waren verhoging van het minimumloon, meer uitgaven voor onderwijs, vermindering van de afhankelijkheid van nucleaire energie, de bouw van 450.000 woningen en renationalisatie van het elektriciteitsbedrijf Electricité de France (EDF). Partijleider François Hollande verklaarde in een toelichting: 'We willen niet een bepaalde kandidaat promoten, maar scharen ons achter de beste voorstellen.'

De partijleden moesten het programma nog goedkeuren en de kandidaat voor het presidentschap kiezen. De meest kansrijke kandidaat was Ségolène Royal (tevens levenspartner van Hollande), die volgens de peilingen de grootste populariteit genoot: zij zou bij presidentsverkiezingen 51 procent krijgen, tegenover 48 procent voor minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy, de kandidaat van rechts. Binnen de PS was zij minder populair vanwege haar rechtse standpunten.

Immigratiewet door Senaat aanvaard

De Senaat stemde op 17 juni 2006 voor een strenge immigratiewet die al eerder door de Nationale Assemblee was aanvaard. De wet bemoeilijkte de immigratie van ongeschoolde arbeiders en maakte een einde aan het automatisch verblijfsrecht van illegale immigranten na tien jaar. Daarnaast eiste de wet dat migranten zich schriftelijk verplichtten Frans te leren en de Franse levenswijze te respecteren.
De wet was ingediend door minister van Binnenlandse zaken en beoogd presidentskandidaat Nicolas Sarkozy, mede naar aanleiding van de rellen in november 2005

Frankrijk

die volgens Sarkozy het falen van het immigratie- en integratiebeleid hadden aangetoond. Critici bestempelden de wet als racistisch en beschuldigden Sarkozy van het kopen van de steun van extreem-rechtse kiezers.

Premier De Villepin verliest aanzien bij links en bij rechts

Premier Dominique Villepin had op 21 juni 2006 een felle aanvaring met de linkse oppositie. Tijdens het vragenuurtje in het parlement beschuldigde hij oppositieleider François Hollande tot driemaal toe van lafheid. Nadat de socialisten hadden gedreigd met een parlementaire boycot, excuseerde De Villepin zich een dag later voor zijn uitval tegen Hollande. Tevens benadrukte hij dat de regering op haar werk en resultaten moest worden beoordeeld.

De aanvaring was het voorlopige slotstuk in de neergang van De Villepin. Deze was in april begonnen, toen hij na wekenlange demonstraties het Contrat Première Embauche (CPE), bedoeld om meer jongeren aan werk te helpen, moest opgeven. Een ander probleem dat zijn reputatie geen goed deed, was de Clearstream-affaire: een gerechtelijk onderzoek naar valse beschuldigingen van omkoping onder prominenten uit zakenleven en politie. De Villepin werd hiervoor – zelfs door partijgenoten – (mede)verantwoordelijk gehouden. Ook in andere kwesties, zoals de voorgenomen fusie tussen het staatsenergiebedrijf Gaz de France (GDF) en het private Suez en de crisis bij het defensie- en luchtvaartconcern European Aeronautic Defence and Space corporation (EADS), overtuigde het optreden van de premier niet.

In de eerste maanden van zijn premierschap, nog maar een jaar eerder, leek De Villepin een aankomend president. Inmiddels hing een permanente crisissfeer om hem heen en zag zelfs zijn eigen partij, de Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP), de premier als zeer zwak en kwetsbaar. Volgens de laatste opiniepeilingen was zijn populariteit tot een dieptepunt van 23 procent gedaald. Zelf was hij echter vastberaden om aan te blijven. Alleen president Jacques Chirac zou De Villepin kunnen ontslaan maar omdat er binnen tien maanden presidentsverkiezingen zouden zijn, werd dat niet waarschijnlijk geacht.

President herdenkt moslimsoldaten uit Eerste Wereldoorlog

President Jacques Chirac onthulde op 25 juni 2006 een monument ter nagedachtenis aan de moslims die tijdens de Eerste Wereldoorlog in de buurt van Verdun waren omgekomen. Zo'n 72.000 soldaten uit de Franse koloniën stierven tijdens deze oorlog. De onthulling van het monument was een van de belangrijkste gebeurtenissen tijdens de 90e herdenking van de Eerste Wereldoorlog. De president benadrukte in zijn toespraak dat het Franse leger bij Verdun bestond uit 'Frankrijk in al haar verscheidenheid'.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Overheid en spoorwegen beboet voor jodentransporten

Een rechtbank in Toulouse oordeelde op 7 juni 2006 dat de Franse regering en de nationale spoorwegmaatschappij SNCF schuldig waren aan misdaden tegen de menselijkheid. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vervoerde de SNCF ruim 75.000 joden van een kamp in Drancy naar concentratiekampen in Duitsland. Uit documenten was bovendien gebleken dat de SNCF de Franse staat tot na de bevrijding liet betalen voor de deportaties.
De rechtbank veroordeelde de regering en de SNCF tot betaling van 60.000 euro aan europarlementariër Alain Lipietz en zijn zuster die de zaak hadden aangespannen. De SNCF kondigde onmiddellijk aan in beroep te gaan. Volgens de maatschappij had zij geen keuze gehad, omdat de Duitse autoriteiten hadden verklaard dat werkweigering met een kogel zou worden beantwoord.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei in eerste kwartaal 2006

In de eerste drie maanden van 2006 steeg het bbp met 0,5 procent en groeide de export met 2,9 procent, zo maakte het Franse nationale instituut voor statistiek (INSEE) op 29 juni 2006 bekend. Volgens de regering bewezen deze cijfers dat het land op de goede weg was en dat haar aanpak werkte. Waarnemers verwachtten echter dat de economische groei beperkt zou blijven zolang belangrijke hervormingen op het gebied van werkgelegenheid, pensioenen en bureaucratie achterwege bleven. INSEE verwachtte voor 2006 als geheel een lagere groei dan de regering, te weten slechts 2 procent.

JUSTITIE

Nasleep onterechte veroordelingen in Outreau-rechtszaak

Op 6 juni 2006 werden de uitkomsten bekend gemaakt van een parlementair onderzoek naar het justitieel apparaat. Het onderzoek was uitgevoerd na een 'juridische ramp' waarbij dertien bewoners van Outreau ten onrechte veroordeeld waren voor pedofilie. De veroordeling kwam tot stand op basis van slecht bewijsmateriaal, verzameld door de onervaren onderzoeksrechter Fabrice Burgaud.

Het onderzoeksrapport was niet bindend. Daarom werd gevreesd dat de aanbevelingen, zoals meer transparantie, versterking van de positie van verdachten en scheiding van de rol van onderzoeksrechter en rechter, niet zouden worden geïmplementeerd.

Militante islamisten veroordeeld vanwege terroristische samenzwering

Een Parijse rechtbank veroordeelde op 14 juni 2006 25 militante islamisten vanwege plannen voor terreuraanslagen in de hoofdstad en het rekruteren van jongemannen voor de strijd in Tsjetsjenië en Afghanistan. Bij een inval in een appartement in 2002 vond de politie ontstekingsonderdelen en chemicaliën, grote geldbedragen en valse identiteitsbewijzen.
Volgens de aanklagers waren de verdachten voormalige leden van de verboden Algerijnse Gewapende Islamitische Groep (GIA) en hadden zij banden met Al-Qaeda. De advocaten van de verdachten verklaarden dat het een politiek proces was, onder druk van de Verenigde Staten, Rusland en Algerije.

CULTUUR EN WETENSCHAP

President Chirac opent 'zijn' museum voor etnografische kunst

Op 20 juni 2006 opende president Jacques Chirac zijn presidentiële 'grote werk': het door architect Jean Nouvel ontworpen

Musée Quai Branly (MQB). Het nieuwe museum herbergde een collectie van 300.000 etnografische werken uit Afrika, Amerika, Oceanië en Azië. Chirac gaf in 1995 opdracht voor het project dat 230 miljoen euro kostte.

(Vorige berichten pagina 333/1 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Anti-terrorismeactie bij verkeerde personen

Op 2 juni 2006 vielen 250 manschappen van de Londense politie met veel machtsvertoon binnen in woningen in Oost-Londen. Hierbij werden twee broers gearresteerd. Een van de twee werd tijdens de actie neergeschoten. Al snel bleek dat de politie geen terroristen had gearresteerd en dat de verwachte chemische stoffen niet in de woningen werden aangetroffen.

De politie bleef echter bij de juistheid van haar actie. Ze stelde dat ze inlichtingen had gekregen die het noodzakelijk maakten direct in te grijpen. Dat er nog niets was aangetroffen, wilde volgens de politie dan ook niet zeggen dat het ingrijpen voorbarig was. Het onderzoek zou worden voortgezet.
Niet lang na het voorval nam de kritiek op de politie toe. Mohammed Abdul Bari, voorzitter van de Muslim Council of Britain (MCB), zette vraagtekens bij de betrouwbaarheid van de inlichtingen: '[Deze] moeten serieus worden gecontroleerd, zodat deze vergissingen niet meer voor kunnen komen.' Verder meende hij dat de politie moest werken aan het herstel van het vertrouwen van de moslimgemeenschap.

De twee broers zeiden in een reactie dat ze niet van plan waren de politie aan te klagen. Wel wilden ze een verontschuldiging voor het politieoptreden. Die kwam op 14 juni. Adjunct-commissaris Andy Hayman van de Londense politie zei: 'Ik verontschuldig me voor het lijden dat we hebben veroorzaakt.' Daarbij doelde hij niet alleen op de twee broers, maar ook op de omwonenden. Tegelijk bleef hij de actie verdedigen. Hij zei dat de politie op basis van de inlichtingen die ze had ontvangen niets anders kon doen dan ingrijpen.

'Communicatie bij aanslagen schoot tekort'

De London Assembly, het orgaan dat controle uitoefende op het beleid van de burgemeester van de hoofdstad, publiceerde op 5 juni 2006 een rapport over de hulpverlening na de terroristische aanslagen die in juli 2005 52 slachtoffers eisten. De Assembly concludeerde dat de communicatie tussen de hulpverleners tekort schoot, waardoor vertraging optrad bij de verzorging van de slachtoffers. Zo hadden sommige hulpverleners radio's die het in de metrostations niet deden. Hetzelfde gold voor de mobiele telefoons. Verder waren ambulances consequent vertraagd of werden ze naar een verkeerde plaats gestuurd.
Het rapport pleitte voor een herziening van de communicatie tijdens rampen, ook al omdat de systemen sinds juli 2005 niet waren aangepast.
Het rapport was wel positief over het noodhospitaal dat een ziekenhuis in een metrostation wist op te zetten.

Steun voor Labour op dieptepunt

Dagblad *The Guardian* publiceerde op 20 juni 2006 een opiniepeiling waaruit bleek dat de steun voor Labour (Lab) zich op het laagste niveau bevond sinds 1987. Volgens de peiling bedroeg de steun voor Labour 32 procent, tegen 37 procent voor de Conservatieven (Cons) en 21 procent voor de Liberaal-Democraten (LibDem).
Hiermee scoorde Labour nog 2 procentpunten lager dan tijdens de voor haar desastreus verlopen gemeenteraadsverkiezingen van mei. Blair wijzigde hierop zijn kabinet, maar klaarblijkelijk zonder het gewenste effect.

Britse moslims sterk geradicaliseerd

Het Amerikaanse Pew Research Center (PRC) publiceerde op 22 juni 2006 een onderzoek naar de radicalisering van moslims in vijftien landen. Hieruit bleek dat de Britse moslims radicaler waren dan die in andere landen.
77 Procent van de Britse moslims zei dat de groei van het islamitisch extremisme hen verontruste. Tegelijk vond een kwart dat zelfmoordaanslagen en ander geweld tegen civiele doelen gerechtvaardigd was om de islam te verdedigen.
47 Procent van de Britse moslims zei verder dat er een tegenstelling bestond tussen vroom leven en de moderne maatschappij. Verder meende 56 procent van de Britse moslims dat Arabieren niet verantwoordelijk waren voor de aanslagen van 11 september 2001 op de Verenigde Staten.
Inayat Bunglawala van de Muslim Council of Britain (MCB) schreef de verslechtering van de verstandhouding toe aan verschillende voorvallen van het afgelopen jaar, zoals de aanslagen op de Londense metro, de instabiliteit van Irak en de rel over de Deense cartoons waarin de profeet Mohammed zou zijn beledigd.

NATUUR EN MILIEU

Regering stelt nieuw milieudoel

De regering van premier Blair maakte op 12 juni 2006 de doelstelling bekend dat regeringskantoren binnen zes jaar niet meer bij mochten dragen aan de klimaatcrisis. Concreet betekende dit dat de kantoren CO_2-neutraal moesten zijn. Verderliggend doel was het bereiken van een CO_2-reductie van 30 procent in 2020.

De Britse regering kwam met dit streven nadat bekend was geworden dat ze haar eerdere doelstellingen op het gebied van de uitstoot van broeikasgassen niet had bereikt. Bovendien beoogde ze de Conservatieven (Cons) de wind uit de zeilen te nemen omdat deze zich wilden profileren als milieupartij.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof verwerpt huisarrest terreurverdachten

Het Hooggerechtshof stelde op 28 juni 2006 dat het opleggen van huisarrest aan zes van terrorisme verdachte mannen in strijd was met hun mensenrechten. Volgens de nieuwe anti-terrorismewet mochten mensen die van terrorisme werden verdacht onder huisarrest worden geplaatst zonder te zijn aangeklaagd. Verder mochten ze zonder toestemming geen gebruik maken van computers en mobiele telefoons of andere mensen ontmoeten. Volgens het Hooggerechtshof was dit in strijd met artikel 5 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).
Minister van Binnenlandse zaken John Reid zei in een reactie dat de bevoegdheid nood-

zakelijk was om te openbare veiligheid te garanderen. Hij zei daarom te bestuderen hoe hij het vonnis teniet kon doen. 'De openbare veiligheid heeft onze hoogste prioriteit.'
Premier Tony Blair had de nieuwe bevoegdheden door het parlement geloodst, nadat het Hooggerechtshof eerder de detentie zonder aanklacht van terrorismeverdachten had verboden. De nieuwe maatregelen veroorzaakten eveneens onrust in het parlement omdat Blair het arrest in eerste instantie 90 dagen wilde laten duren, terwijl het parlement niet verder wilde gaan dan een maand.

NOORD-IERLAND

Paramilitairen betrokken bij georganiseerde misdaad

De Task Force Georganiseerde Misdaad verklaarde op 19 juni 2006 dat Noord-Ierse paramilitairen sterk betrokken waren bij de georganiseerde misdaad, maar dat het Ierse Republikeinse Leger (IRA) zich niet meer bezig hield met systematische 'fondsenwerving'. De overige paramilitaire organisaties zouden nog wel elk jaar voor een bedrag van 600 miljoen pond (ca. 870 miljoen euro) weten af te persen. Overigens was in heel Groot-Brittannië een bedrag van 20 miljard pond gemoeid met afpersing.
De IRA was dus volgens de Task Force niet meer als organisatie betrokken bij de georganiseerde misdaad, maar enkele individuele IRA-leden zouden zich nog wel bezig houden met afpersing. Dat geld was volgens de Task Force niet bedoeld voor de IRA. De loyalisten daarentegen bleven actief betrokken bij alle vormen van georganiseerde misdaad, in het bijzonder drugshandel. Verder hielden ze zich bezig met benzinesmokkel, illegale dumping, witwassen en gewapende overvallen.
(Vorige berichten pagina 334/3 e.v. - 2006)

IERLAND

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sociale partners sluiten loonakkoord

Het kantoor van de Ierse premier Bertie Ahern maakte op 14 juni 2006 bekend dat overheid, werkgevers en werknemers een loonakkoord hadden gesloten. Het ging uit van een loonsverhoging van 10 procent over 27 maanden. De partijen onderhandelden vier maanden over het akkoord, dat nog door hun achterban moest worden goedgekeurd. De lange duur werd vooral veroorzaakt door meningsverschillen over de pensioenen en het sociaal beleid.

BUITENLANDSE ZAKEN

'VS vervoerden gevangene via Ierland'

Minister van Buitenlandse zaken Dermot Ahern maakte op 13 juni 2006 bekend dat de Verenigde Staten een veroordeelde Amerikaanse marinier via Ierland vanuit Koeweit naar de VS hadden vervoerd. De Amerikanen hadden hierover de Ierse autoriteiten niet van te voren ingelicht. De marinier was in handboeien aangetroffen bij een tussenstop van het toestel. Ahern zei dat een dergelijk transport weliswaar niet tegen de wet was, maar dat de Amerikanen wel de Ierse autoriteiten hadden moeten informeren over dit transport. Dat dit achterwege was gebleven, noemde de minister onacceptabel.
Ahern zei verder dat dit incident op zich stond en dat er geen sprake van was dat de Verenigde Staten van terrorisme verdachte personen via Ierland vervoerden. Amnesty International (AI) liet weten hiervan niet geheel overtuigd te zijn. Het incident met de marinier liet volgens de mensenrechtenorganisatie zien dat de controle op Amerikaanse vluchten tekort schoot.

De zaak van de marinier kwam naar buiten omdat de Raad van Europa eerder die maand een rapport had gepubliceerd, waarin Ierland werd genoemd als een van de twintig landen die een web vormden van geheime gevangenissen van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) en van transporthavens voor van terrorisme verdachte personen. Ierland ontkende dit.

OVERLEDEN

Charles J. Haughey, oud-premier

Op 13 juni 2006 overleed Charles Haughey op 80-jarige leeftijd in Donnycarney. Hij leed aan prostaatkanker en had hartproblemen. Haughey werd geboren 16 september 1925 in Castlebar. In 1957 kwam hij in het Ierse lagerhuis en werd tot 1992 bij elke verkiezing herkozen. Na beschuldigingen dat hij wapens zou hebben geleverd aan de IRA, werd hij in 1970 uit de regering gezet. In een latere rechtszaak werd hij overigens vrijgesproken. In 1979 werd hij voor het eerst Iers premier. Aanvankelijk had hij een goede relatie met zijn Britse collega Margaret Thatcher, maar de behandeling van Noord-Ierse hongerstakers door de Engelse autoriteiten leidde tot een verwijdering.
Tijdens zijn premierschap in de jaren '80 verkeerde Ierland aanvankelijk in een diepe economische crisis. Haughey legde de basis voor de daaropvolgende economische bloeiperiode in Ierland.

In 1992, tijdens zijn derde termijn als premier, werd Haughey tot aftreden gedwongen vanwege een tien jaar oud afluisterschandaal. Na zijn opstappen was hij nog een aantal malen het onderwerp van controverses, vooral vanwege schimmige financiële transacties. In 2004 betaalde hij 5 miljoen euro aan achterstallige belastingen. Haughey kreeg een staatsbegrafenis in aanwezigheid van president Mary McAleese en premier Bertie Ahern, politici en diplomaten. In de pers werd hij herdacht als de meest kleurrijke en controversiële Ierse politicus van zijn generatie.
(Vorige berichten pagina 336/2 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Politie arresteert zoon voormalige koning

De politie arresteerde op 16 juni 2006 de 69-jarige prins Victor Emmanuel, de zoon van de laatste koning van Italië, Umberto II. Hij werd in Lecco aangehouden op verdenking van het ronselen van prostituees voor cliënten van het casino. Verder werd hij verdacht van corruptie en het onderhouden van banden met de maffia. De familie ontkende alle aantijgingen.
Emmanuel kreeg in 2003 toestemming om terug te keren naar Italië, nadat zijn familie 56 jaar in ballingschap had geleefd. De achtergrond daarvan was dat diens grootvader Victor Emmanuel III destijds steun had verleend aan de fascistische dictator Benito Mussolini.

Italië

Arrestaties ter voorkoming maffiaoorlog

De politie arresteerde op 20 juni 2006 45 mensen om een oorlog te voorkomen over de opvolging van de in april gearresteerde maffiabaas Bernardo Provenzano. Onder de arrestanten bevonden zich de hoofden van dertien maffiaclans in Sicilië die deel uitmaakten van het netwerk dat Provenzano 43 jaar lang wist te verbergen.

In totaal werden 52 arrestatiebevelen uitgevaardigd. De politie zei tot actie te zijn overgegaan nadat in afgeluisterde telefoongesprekken was gezinspeeld op de maffiaoorlog.

Voorstel grotere macht premier en regio's verworpen

Een grote meerderheid van de Italianen stemde op 25 en 26 juni 2006 in een referendum tegen het wetsvoorstel om de macht van de premier en de regio's te vergroten. Het voorstel kwam nog van de vorige regering van premier Silvio Berlusconi, die meende dat het wetsvoorstel voor meer politieke stabiliteit zou zorgen. Maar 61,7 procent van de stemmers dacht daar anders over. 38,3 Procent steunde het voorstel wel. Iets meer dan de helft van de kiesgerechtigden kwam naar de stembus.

Volgens het wetsvoorstel kon de premier het parlement ontbinden, ministers benoemen en ontslaan en de globale richting van de politiek bepalen. De regio's zouden autonoom mogen beslissen over zaken als onderwijs, gezondheidszorg en lokale politiek. Verder zou het parlement minder zetels krijgen.

Premier Prodi wint vertrouwen Senaat

De Senaat schonk de regering-Prodi op 28 juni 2006 met 160 tegen 1 stem het vertrouwen. Prodi had hierom gevraagd om een aantal technische kwesties, zoals het toekennen van openbare contracten, versneld door het parlement te loodsen. Door het vertrouwen te vragen, konden er geen amendementen op de voorstellen worden ingediend. De vorige regering van Silvio Berlusconi gebruikte deze methode geregeld om ervoor te zorgen dat controversiële voorstellen door het parlement werden aangenomen.

Letland

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering moet extra bezuinigen

Minister van Financiën Tommaso Padoa-Schioppa zei op 6 juni 2006 dat de overheid 8 tot 10 miljard euro extra moest bezuinigen om de tegenvallers op te vangen die ze had geërfd van de vorige regering. Padoa-Schioppa stelde direct na zijn aantreden een commissie in die de rekeningen van ex-premier Berlusconi moest controleren. Hieruit bleken extra tekorten in de gezondheidszorg en bij de lokale overheid. Het begrotingstekort over 2006 moest de minister derhalve bijstellen van 3,8 naar 4,1 en wellicht 4,6 procent.
Voor 2007 waren verdere bezuinigingen ter waarde van 10 miljard euro voorzien om uit te komen op een begrotingstekort van 3 procent van het bbp, het maximum dat de Europese Unie toestond.

(Vorige berichten pagina 336/3 e.v. - 2006)

LETLAND

BINNENLAND

Vrouwelijke minister van Defensie geïnstalleerd

Het parlement stemde op 5 januari 2006 met grote meerderheid in met het aantreden van Linda Murniece (35) als eerste vrouwelijke minister van Defensie. Zij nam zitting in de regering namens de centrumrechtse partij Nieuw Tijdperk (JL). Murniece was de opvolger van Einars Repse, die in december 2005 was afgetreden in verband met een corruptieschandaal.

Arrestaties bij nazi-herdenkingsmars

Ongeveer 60 mensen werden op 16 maart 2006 in de hoofdstad Riga gearresteerd vanwege het overtreden van een verbod op herdenkingsmarsen voor SS-veteranen uit de Tweede Wereldoorlog. Oproerpolitie hield nationalisten die de Letse Waffen-SS wilden herdenken en pro-Russische demonstranten uit elkaar. De regering had de bevolking opgeroepen niet aan de mars deel te nemen.

Regeringscoalitie wankelt

De centrum-rechtse Letlands Eerste Partij (LPP) gaf op 17 maart 2006 te kennen dat zij deel zou blijven uitmaken van de coalitieregering. Zij kwam daarmee terug op eerdere dreigementen de coalitie te laten springen, nadat de minister van Transport namens de partij, Ainars Slesers, op verdenking van betrokkenheid bij omkoping door premier Aigars Kalvitis was ontslagen. De corruptiebeschuldigingen waren met name afkomstig van de grootste Letse partij, Nieuw Tijdperk (JL). Deze besloot op 6 april uit de regering te stappen, omdat premier Kalvitis niet duidelijk partij zou hebben gekozen in het conflict tussen de beide politieke groeperingen.

Premier vormt minderheidsregering

Het parlement stemde op 8 april in met de

Samenstelling regering Letland
(11 april 2006)

President
Vaira VIKE-FREIBERGA
Premier
Aigars KALVITIS

Ministers:
Binnenlandse zaken
Dzintar JAUNDZEIKARS
Buitenlandse zaken
Artis PABRIKS
Cultuur
Helena DEMAKOVA
Defensie
Atis SLAKTERIS
Economie
Aigars STOKENBERGS
Financiën
Oskars SPURDZINS
Gezondheidszorg
Gundars BERZINS
Justitie
Guntars GRINVALDS
Kinderen en Gezinnen
Ainars BASTIKS
Landbouw
Martins ROZE
Milieu
Raimonds VEJONIS
Onderwijs en Wetenschap
Baiba RIVZA
Regionale ontwikkeling en Lokaal bestuur
Maris KUCINSKIS
Sociale integratie
Karina PETERSONE
Speciale opdrachten voor e-government
Ina GUDELE
Transport
Krisjanis PETERS
Welzijn
Dagnija STAKE

Gouverneur Centrale bank
Ilmars RIMSEVICS

benoeming van zeven nieuwe ministers, die door premier Kalvitis waren voorgedragen. Deze kwam nu aan het hoofd te staan van een centrum-rechts minderheidskabinet waarvan, naast zijn eigen Volkspartij (TP) en de LPP, ook de Unie van Groenen en Boeren (ZZS) deel uitmaakte.
De eerstvolgende parlementsverkiezingen in Letland zouden in oktober plaatsvinden.

Veto president over opening KGB-archieven

President Vaira Vike-Freiberga sprak op 16 juni 2006 haar veto uit over een controversiële wet die de openbaarmaking van de namen van meer dan 4.000 veronderstelde exagenten van de sovjet-veiligheidsdienst KGB mogelijk zou hebben gemaakt. De wet, waarmee de volksvertegenwoordiging op 7 juni had ingestemd, zou nu voor verdere behandeling weer teruggaan naar het parlement.
De 4.000 waren slechts een klein deel van de naar schatting 24.000 Letten, van wie men aannam dat zij in de voorgaande vijftig jaar voor de KGB hadden gewerkt.

GEZONDHEID EN ZORG

Roken in openbare gelegenheden wordt verboden

Het ministerie van Gezondheidszorg liet op 27 juni 2006 via een woordvoerder weten dat er per 1 juli een verbod zou gelden om te roken in openbare gelegenheden. Roken zou alleen nog zijn toegestaan op speciaal daarvoor aangewezen locaties.

Ongeveer 47 procent van de mannen en 18 procent van de vrouwen in Letland rookten regelmatig.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Weigering Lets staatsburgerschap aan Russisch sprekende blijft staan

Het Letse Hooggerechtshof bevestigde op 11 april 2006 eerdere gerechtelijke beslissingen uit 2005 en 2006 om geen Lets staatsburgerschap toe te kennen aan de etnische Rus Jurijs Petropavlovskis. Hij was een van de bijna 500.000 'niet-burgers' onder de in totaal 2,3 miljoen inwoners.
Volgens het hof was de regering geheel vrij om beslissingen te nemen omtrent staatsburgerschap, zoals zij in 2004 had gedaan in de zaak van Petropavlovskis. Dat gebeurde vanwege zijn leidende rol bij de protesten tegen een wet die vereiste dat 60 procent van het onderwijs op openbare scholen in het Lets zou worden gegeven, ook op scholen die vooral etnisch Russische leerlingen hadden.

Veto president over arbeidswet

President Vaira Vike-Freiberga sprak op 21 juni 2006 haar veto uit over de recent geamendeerde arbeidswet omdat die discriminatie op de werkplek op grond van seksuele oriëntatie niet expliciet verbood. Het parlement had eerder een amendement verworpen waarin er op werd aangedrongen om een dergelijke bepaling in de wet op te nemen.
De president meende dat deze vorm van discriminatie expliciet genoemd moest worden. Zij vroeg het parlement daarom in een formele brief de wet opnieuw in behandeling te nemen.

Letland door Europees Hof op de vingers getikt

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde op 22 juni 2006 dat Letland de rechten van een voormalige sovjetburger had geschonden door haar geen permanente verblijfsvergunning te geven, hoewel zij al 22 jaar in het land woonde. Het ging om Natella Kaftajlova, die vroeger als sovjetburger in Rusland leefde maar in 1984 met haar Letse echtgenoot en haar dochter naar Letland was gekomen.

In 1990 was zij van haar man gescheiden. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 bleef zij in Letland, maar kreeg niet de Letse nationaliteit. De overheid weigerde haar ook een verblijfsvergunning.

EUROPESE UNIE

EU stemt in met overheidssteun voor breedband

De Europese Commissie stemde op 8 juni 2006 in met staatssteun voor de ontwikkeling van breedbandcommunicatie op het platteland van Letland. Zij had geconcludeerd dat overheidssteun niet concurrentievervalsend was of in strijd met de eisen van de markt.

BUITENLANDSE ZAKEN

President: 'Letland betreurt rol bij Holocaust'

President Vaira Vike-Freiberga betuigde op 20 februari 2006 bij een bezoek aan Israël spijt over de rol van haar land in de Holocaust tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ongeveer 75.000 joden werden tijdens de nazibezetting gedood, deels met medewerking van Letten. Slechts ongeveer 6.000 overleefden de oorlog.

(Vorige berichten pagina 20/1 e.v. - 2006)

LITOUWEN

BINNENLAND

Regering gevallen

Meerderheid voor coalitie geslonken

Premier Algirdas Brazauskas liet op 12 april 2006 weten dat hij zou aanblijven als regeringsleider nadat de partij Nieuwe Unie-Sociaal-Liberalen (NS-SL) uit de coalitie was getreden. De meerderheid van de regering in het parlement was nu geslonken tot één zetel. De drie resterende deelnemers aan de coalitie waren de Litouwse Sociaal-Democratische Partij (LSDP) van Brazauskas, de Arbeiderspartij (DP) en de Unie van Boeren en Nieuwe Democratie (VNDPS).

Regering treedt af na verlies meerderheid

De regering kwam op 31 mei ten val nadat de DP van de omstreden zakenman van Russische afkomst Viktor Uspaskich uit de regering was gestapt. De partij deed dat omdat twee van haar ministers werden verdacht van corruptie. Daarmee kon de coalitie niet meer op een parlementaire meerderheid rekenen.
Brazauskas liet overigens doorschemeren te overwegen uit de politiek te stappen. Hij was in 1988 begonnen als leider van de voormalige Communistische Partij van Litouwen (LKP) en had zich later getransformeerd tot sociaal-democraat.

Nieuwe premier door parlement afgewezen

President Valdas Adamkus droeg op 15 juni

Litouwen

de voormalige minister van Financiën Zigmantas Balcytis voor als nieuwe premier. Hij behoorde tot de linkervleugel van de LSDP. De kandidatuur van Balcytis werd echter zes dagen later door het parlement afgewezen, met slechts 52 van de 132 aanwezige parlementsleden voor.
Op 29 juni nomineerde de president minister van Defensie Gediminas Kirkilas (54), eveneens van de LSDP, voor het premierschap. De president verklaarde in het parlement de vorming van een minderheidsregering als enige mogelijkheid te zien.
Op 3 juli zou door het parlement over de kandidatuur van Kirkilas gestemd worden.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Veroordeelde nazi-collaborateur vrijgelaten

De 85-jarige Litouwer Algimantas Dailide werd op 27 maart 2006 door een rechtbank in de hoofdstad Vilnius schuldig bevonden aan collaboratie met de nazi's en medeplichtigheid aan de jodenvervolging. Dailide werd veroordeeld wegens het vervolgen en arresteren van twee Polen en twaalf joden tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen hij lid was van de door de nazi's gesteunde politie.
De rechter achtte de veroordeelde te oud voor verdere detentie en beschouwde hem 'niet langer een gevaar voor de samenleving'. De afdeling van het Simon Wiesenthal Centrum (SWC) in de Baltische Staten protesteerde tegen zijn vrijlating.

BUITENLANDSE ZAKEN

Pools bedrijf neemt belang Yukos in Litouwse olieraffinaderij over

Het Poolse bedrijf PKN Orlen maakte op 26 mei 2006 bekend dat het voor 1,2 miljard euro een belang van 53,7 procent nam in de Litouwse olieraffinaderij Mazeikiu Nafta van het failliete Russische olieconcern Yukos. Het bedrijf kocht ook ruim 30 procent van de aandelen van de Litouwse overheid waardoor het in totaal een belang van bijna 85 procent kreeg. Yukos had sinds 2002 een meerderheidsbelang in de raffinaderij gehad.

Baltische staten bouwen kernreactor

De drie Baltische staten Estland, Letland en Litouwen tekenden op 27 juni 2006 een overeenkomst om een nieuwe kernreactor te bouwen in Litouwen. De respectieve premiers lieten weten dat zij de staatsenergiebedrijven van de drie landen een even groot aandeel wilden laten hebben in het project.
De in de sovjettijd gebouwde reactor in Ignalina genereerde meer dan 70 procent van de elektriciteit voor Litouwen en leverde ook aan Estland en Letland. Als uitvloeisel van de Litouwse toetreding tot de Europese Unie moest de centrale echter om veiligheidsredenen sluiten, een proces dat in 2009 zou zijn afgesloten.

(Vorige berichten pagina 20/2 e.v. - 2006)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

Bevolkingsprognose: allochtonen trekken weg naar randgemeenten

Uit op 15 juni 2006 gepresenteerde cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Ruimtelijk Planbureau (RPB) kwam als een opvallende trend naar voren dat relatief veel niet-westerse allochtonen de komende twintig jaar uit de grote steden zouden vertrekken naar de randgemeenten. Zo zouden zij naar verwachting bijna 30 procent uitmaken van de bevolking van plaatsen als Schiedam, Diemen en Almere. Ook in Arnhem, Tilburg en Groningen zou sprake zijn van een overloop naar de randgemeenten. De trend was het sterkst onder Surinamers en was daarnaast ook zichtbaar onder westerse allochtonen. Het aantal niet-westerse allochtonen zou na twintig jaar zijn toegenomen van 1,7 miljoen naar 2,2 miljoen en het aantal westerse allochtonen van 1,4 naar 1,7 miljoen.
Uit de publicatie van het CBS en het RPB, *Regionale bevolkings- en allochtonenprognose 2005-2025*, bleek verder dat het aantal inwoners van Nederland in deze periode met 600.000 zou toenemen tot 16,9 miljoen, dat wil zeggen met bijna 4 procent. De groei zou het sterkst zijn in Noord-Holland, Zuid-Holland en in Flevoland in de plaatsen Almere en Lelystad. In Limburg en in mindere mate in Zeeland zou het bevolkingsaantal juist afnemen.

In 2025 was naar verwachting 21 procent van de bevolking ouder dan 65 jaar, tegenover 14 procent in 2005. De meest 'vergrijsde' provincie zou met een aandeel van 25 procent Limburg zijn en Flevoland het minst met 16 procent.

Alexander Pechtold gekozen tot lijsttrekker D66

Tijdens een speciaal partijcongres in Den Haag van 24 juni 2006 koos Democraten 66 (D66) de 40-jarige Alexander Pechtold tot lijsttrekker voor de landelijke verkiezingen. Hij kreeg 2.009 stemmen, tegenover 1.752 voor de belangrijkste tegenkandidaat Lousewies van der Laan (40). Er waren in totaal zeven kandidaat-lijsttrekkers, van wie Hein Westerouen van Meeteren (56) op de derde plaats eindigde met 221 stemmen.
De twee belangrijkste kandidaten vervulden beiden sleutelfuncties in de partij. Pechtold was sinds maart 2005 minister van Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties in het tweede kabinet-Balkenende. Van der Laan was in februari 2006 aangetreden als fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer. Wanneer Pechtold de verkiezingscampagne van zijn partij zou gaan leiden, was nog onduidelijk. Op 30 juni, nog geen week na zijn verkiezing kwam de regering ten val, nadat Van der Laan namens de D66-fractie het vertrouwen in het kabinet had opgezegd.

Kiesverenigingen SGP aanvaarden compromisvoorstel vrouwenrechten

Tijdens een bijeenkomst in Gouda op 24 juni 2006 gingen de lokale kiesverenigingen van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) akkoord met een statutenwijziging die het voor vrouwen mogelijk maakte partijlid te worden. Zo kregen zij stemrecht en konden gekozen worden in plaatselijke besturen. Het vervullen van publieke functies, bijvoorbeeld als kamerlid of wethouder, bleef echter uitgesloten. Van de 479 (mannelijke) afgevaardigden namens de 225 kiesverenigingen stemde 73,1 procent voor een voorstel van die strekking. Dat was neergelegd in een rapport van het partijbestuur dat op 21 april was verschenen onder de titel *Man en vrouw schiep Hij hen.*
Het besluit betekende een compromis tussen diegenen in de SGP die vrouwen meer rechten wilden toekennen en anderen die de statutenwijziging te ver vonden gaan. Een deel van de tegenstanders vond het bovendien onjuist om daartoe over te gaan

Nederland

naar aanleiding van financiële problemen waarmee de partij kampte doordat haar overheidssubsidie was ontzegd. In september 2005 had de rechter daartoe besloten omdat de SGP vrouwen zou discrimineren. Minister Johan Remkes van Binnenlandse zaken had tegen het gerechtelijk besluit beroep aangetekend en mogelijkerwijs zou dit meer kans van slagen hebben nu een aantal beperkingen voor vrouwen waren opgeheven.

Tweede kabinet-Balkenende gevallen

Op 30 juni 2006 bood premier Jan Peter Balkenende bij koningin Beatrix het ontslag aan van zijn kabinet. Het was de tweede maal dat een regeringscoalitie onder zijn leiding voortijdig ten val kwam. Het eerste kabinet-Balkenende struikelde in oktober 2002 na slechts 87 dagen, waarmee het het kortst zittende kabinet was in de naoorlogse parlementaire geschiedenis. Aanleiding waren destijds de interne ruzies binnen de Lijst Pim Fortuijn (LPF), die na haar grote verkiezingsoverwinning een regeringscoalitie was aangegaan met het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD).
Dit keer kwamen deze twee partijen in aanvaring met de derde coalitiepartner in het tweede kabinet-Balkenende, Democraten 66 (D66). Deze kleinste regeringspartij zegde haar vertrouwen in het kabinet op vanwege het beleid van de minister van Vreemdelingenzaken en Integratie, VVD-minister Rita Verdonk. Aanleiding was haar optreden in de zaak rond haar partijgenote, kamerlid Ayaan Hirsi Ali, die volgens een vaststelling van de minister nooit Nederlandse was geweest omdat zij gelogen had over haar identiteit ten tijde van haar naturalisatieaanvraag. Hirsi Ali had intussen haar parlementszetel opgegeven.
Het optreden van minister Verdonk leidde in mei tot grote verontwaardiging bij vrijwel alle kamerfracties, inclusief die van de regeringspartijen. Een grote meerderheid van de Tweede Kamer droeg de minister op de 16e van die maand op om binnen zes weken uitsluitsel te geven over de mogelijkheid Hirsi Ali alsnog als Nederlandse te beschouwen. De uitvoering van de kamermotie door Verdonk riep echter om een andere reden nieuwe verontwaardiging op. Er zou ongeoorloofde druk op Hirsi Ali zijn uitgeoefend, zo meenden oppositiepartijen. Doordat uiteindelijk D66 zich bij deze kritiek aansloot, was het kabinet gedwongen af te treden.

Hirsi Ali behoudt paspoort

Ayaan Hirsi Ali mag haar Nederlandse paspoort houden – dat was de kern van een brief die minister Verdonk op 27 juni aan de Tweede Kamer schreef. Daarin beriep zij zich op een verklaring van Hirsi Ali dat zij volgens het Somalisch familierecht de naam Hirsi Magan – Magan was de naam van haar grootvader – mocht gebruiken, hetgeen eerst was beschouwd als een teken dat zij over haar echte naam had gelogen. Het opgeven van een verkeerde geboortedatum, zo concludeerde de minister, was daarmee niet meer van wezenlijk belang omdat met de uitleg over het naamrecht de identiteit van Hirsi Ali afdoende duidelijk was geworden.
Dat Verdonk zich beriep op verklaringen van familieleden over naamsgebruik, was overigens in strijd met verscheidene uitspraken van de Raad van State in de periode 2002-2004 dat in asielkwesties dergelijke verklaringen 'niet als objectieve bron van informatie kunnen worden beschouwd'. Een expliciete verklaring van Hirsi Ali was dan ook 'juridisch noodzakelijk' om de zaak formeel rond te krijgen.

'Ik tekende onder druk'

Op 27 juni had ook Hirsi Ali een verklaring uitgegeven waarin zij stelde het te betreuren minister Verdonk 'op het verkeerde been te hebben gezet', daarmee doelend op haar eigen bewering over haar identiteit te hebben gelogen, terwijl dat volgens de latere uitleg over het dragen van de naam 'Magan' niet het geval was. Zij toonde dan ook 'volledig begrip voor de handelswijze van Verdonk'. Deze 'schuldigverklaring' werd als bijlage opgenomen in de brief van de minister aan de Tweede Kamer.
Hirsi Ali liet echter in het televisieprogramma *NOVA* van 27 juni alsmede in dagblad *NRC-Handelsblad* van 28 juni weten dat ze niet gelukkig was met de wijze waarop de verklaring tot stand was gekomen. Zij stelde onder druk van de tijd geen andere keuze te hebben gehad, aangezien zij anders via de rechter haar gelijk moest zien te halen. Alleen een pragmatische keuze kwam in aanmerking, omdat zij problemen zou krijgen bij haar visumaanvraag voor de Verenigde Staten, zo stelde zij. Hirsi Ali zou per 1 september gaan werken voor de neo-conservatieve denktank American Enterprise Institute (AEI) in Washington en onduidelijkheid over haar Nederlanderschap zou dat in de weg kunnen staan.
Dat Hirsi Ali 'onder druk had getekend', leidde in NRC-Handelsblad op 28 juni tot het volgende commentaar:
'Hirsi Ali heeft haar paspoort alleen mogen behouden op voorwaarde dat zij de verklaring tekende waarin zij alle schuld voor de ontstane situatie op zich nam. (...) Er kan geen waarde gehecht worden aan een verklaring die onder zulke druk is afgelegd. De verklaring bewijst alleen dat Verdonk niet weet waar machtsuitoefening overgaat in machtsmisbruik.'

Het was deze wijze van omgang met macht die in het op 29 juni op verzoek van GroenLinks (GL) gehouden spoeddebat een cruciale rol zou spelen. Bij verscheidene fracties bestond de indruk dat de positie en het imago van de minister gered moesten worden door de schuld voor de hele affaire naar Hirsi Ali zelf toe te schuiven. De fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid (PvdA), Wouter Bos, duidde de gang van zaken aan als 'een grote witwasoperatie. Het doel is niet recht te doen aan Ayaan Hirsi Ali of anderen, maar koste wat kost Verdonk op het pluche te laten zitten.'

D66-fractie zegt vertrouwen op in minister Verdonk

Tussen de kamerfractie van D66 en minister Verdonk was de verstandhouding al vaker gespannen geweest. Twee eerdere moties van wantrouwen van de zijde van de linkse oppositie in het dossier rond Kongolese en Syrische asielzoekers in respectievelijk december 2005 en april 2006 waren door de partij echter niet gesteund. Nu lag dit anders: de zes leden tellende kamerfractie schaarde zich achter een door GL ingediende motie van afkeuring, die voorts de steun kreeg van de PvdA, de Socialistische Partij (SP), de Groep Lazrak en de ChristenUnie (CU). In totaal stemden 64 leden voor en 79 tegen, waarmee de motie was verworpen.
Aan de stemming ging een lang debat voorafdat duurde van half negen 's avonds tot half zes in de ochtend. Minister Verdonk weigerde aanvankelijk toe te geven dat zij fouten had gemaakt bij haar handelswijze in mei. Rond half drie 's nachts echter erkende zij alsnog dat het direct inlichten van

de Kamer over het vermeend niet-verkregen Nederlanderschap van Hirsi Ali beter achterwege had kunnen blijven. Vervolgens legde zij de verantwoordelijkheid daarvoor deels bij de voorzitter van de Tweede Kamer, haar partijgenoot Frans Weisglas. Deze legde voor enige tijd het voorzitterschap neer om ondervraagd te kunnen worden over het advies tot openbaarmaking. Hij had dat gedaan tijdens een overleg op 15 mei, waar behalve minister Verdonk ook de VVD-fractievoorzitter Willibrord van Beek en VVD-vice-premier Gerrit Zalm aanwezig waren. De laatste werd naar de Kamer geroepen en bleek juist te hebben geadviseerd om drie tot zes weken te wachten met de bekendmaking.
Verdonk weigerde voorts om antwoord te geven op de vraag of tegen Hirsi Ali was gezegd dat zij, door de verklaring te tekenen, een paspoort zou krijgen. De onverwachte wending in het debat kwam toen premier Balkenende aan het woord kwam. De verklaring van Hirsi Ali had niet alleen een juridische betekenis om haar Nederlanderschap veilig te stellen, maar bleek ook een politieke waarde te hebben. Hirsi Ali moest toegeven dat ze begrip had voor Verdonks handelswijze 'omdat ook de minister van Vreemdelingzaken en Integratie er mee moest kunnen leven', zo stelde Balkenende. Daarmee werd ook voor D66 bevestigd dat er ongeoorloofde druk was uitgeoefend. Na enkele uren schorsing legde fractievoorzitter Lousewies van der Laan daarop de volgende verklaring af:

'De fractie van D66 is niet uit op een kabinetscrisis. Wel zeggen wij het vertrouwen op in minister Verdonk. Wat ons betreft zal dat leiden tot het vertrek van de minister, zoals dat gebruikelijk is wanneer een minister niet het vertrouwen heeft van een van de coalitiepartners. Wij wachten nu af of de regering, onze coalitiepartners en de minister-president kiezen voor deze minister of voor het voortbestaan van het kabinet als geheel.'

D66-bewindslieden treden af

Premier Balkenende reageerde op de verklaring van Van der Laan door in de Kamer een verklaring af te leggen dat de motie van wantrouwen geen gevolgen had voor het kabinet, omdat deze immers door een meerderheid was verworpen. De verklaring werd unaniem door de bewindslieden, dus ook die van D66, onderschreven.
Omdat voor CDA en VVD de positie van Verdonk als minister niet ter discussie stond, betekende dat volgens de door Van der Laan afgelegde verklaring dat de D66-fractie het vertrouwen in het kabinet opzegde. De D66-vertegenwoordigers in het kabinet waren vervolgens gedwongen om hun positie te bepalen. Gesteld voor de keuze die Van der Laan aan het kabinet had voorgelegd – tussen de minister en het voortbestaan van het kabinet – legde D66-vice-premier en minister van Economische zaken Laurens Jan Brinkhorst een verklaring af. Dat gebeurde mede namens de minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties Alexander Pechtold en de staatssecretaris van Cultuur en Media Medy van der Laan. Uit de verklaring werd duidelijk dat niet de verworpen motie, maar het opzeggen van het vertrouwen in het kabinet door de D66-kamerfractie de bewindslieden van deze partij noopte tot aftreden:

'Door de Kamer is ons gevraagd de positie toe te lichten die wij vanmiddag in de ministerraad hebben ingenomen (...). Ons antwoord daarop is dat er in het debat van afgelopen nacht een motie van afkeuring is verworpen die was gericht tegen minister Verdonk. Dat feit was voor ons geen aanleiding de samenwerking in het kabinet te beëindigen. (...)
Vanmiddag is in deze Kamer een nieuw politiek feit gebleken, namelijk het opzeggen van het vertrouwen in het kabinet als geheel door de fractie van D66. Het is ons oordeel dat het staatsrechtelijk gebruik vereist dat wanneer een fractie waarop het kabinet steunt, deze steun opzegt, de bewindslieden van die kleur hun ontslag aanbieden. Dat is naar ons oordeel geboden, omdat de politieke grondslag is ontvallen aan de coalitie. Dat is naar onze mening de staatsrechtelijke norm die breed in Nederland wordt gedeeld. Deze positionering is geheel in overeenstemming met datgene wat de fractievoorzitter van D66 hedenmiddag (...) heeft verklaard.
Het spijt ons bijzonder dat wij helaas de broodnodige hervormingsagenda van Nederland niet kunnen afmaken, maar wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen. D66 en de D66-bewindslieden konden niet langer verantwoordelijkheid dragen voor het beleid van deze minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie.'

Benoeming nieuwe staatssecretaris uitgesteld

De val van het kabinet had als gevolg dat de benoeming op 29 juni van de nieuwe staatssecretaris van Onderwijs moest worden uitgesteld. Het ging om Bruno Bruins, oud-wethouder en voormalig loco-burgemeester van Den Haag, die op 22 juni was voorgedragen als opvolger van Mark Rutte. De laatste had na zijn verkiezing op 31 mei tot VVD-lijsttrekker besloten om zijn functie in het kabinet te verruilen voor het fractievoorzitterschap in de Tweede Kamer.

Onzekerheid over status nieuw kabinet

In de ochtend van 30 juni zag premier Balkende zich gedwongen bij de koningin het ontslag aan te bieden van de drie D66-bewindslieden en de portefeuilles van hemzelf en de overige kabinetsleden ter beschikking te stellen.
De linkse oppositie liet weten dat er zo snel mogelijk vervroegde verkiezingen moesten komen, terwijl CDA en VVD wilden verdergaan als een minderheidskabinet. Omdat dit slechts zou kunnen rekenen op de steun van 71 van de 150 kamerleden, zouden dan per geval wisselende coalities nodig worden. Onduidelijk bleef nog over welke bevoegdheden een dergelijk niet-demissionair kabinet zou beschikken. Verwacht werd dat de voor mei 2007 wettelijk voorgeschreven verkiezingen vervroegd zouden worden tot een nader te bepalen datum in 2006.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Eerste Kamer stemt in met verkoop Schiphol

Met een zeer krappe meerderheid van 33 tegen 31 stemmen keurde de Eerste Kamer op 27 juni 2006 het voorstel goed van minister Gerrit Zalm (Financiën) en staatssecretaris Melanie Schultz van Haegen (Verkeer en Waterstaat) voor de privatisering van Schiphol. Een jaar eerder had de Tweede Kamer al haar fiat gegeven. In de Senaat kreeg de verkoop van de luchthaven uitsluitend de steun van de twee grootste regeringspartijen, het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Alle overige fracties, inclusief het regerende Democraten 66 (D66), stemden tegen.
Schiphol had drie aandeelhouders, namelijk de staat (75,8 procent), Amsterdam (21,8 procent) en Rotterdam (2,4 procent). Hoewel het kabinet streefde naar volledige privatisering, moest het onder druk van het parlement toezeggen dat de overheid een meerderheidsaandeel behield. De verkoop betrof dan ook alleen het minderheidsbelang, maar de beide grote steden waren daar tegen.

Nederland

De Amsterdamse wethouder van Financiën Lodewijk Asscher had op 30 mei het plan op tafel gelegd dat de hoofdstad 29 procent van de aandelen van het rijk zou kopen, waarmee Amsterdam een meerderheidsaandeel zou verwerven. In het akkoord van de twee collegepartijen, de Partij van de Arbeid (PvdA) en GroenLinks (GL), was vastgelegd dat Amsterdam niet zou instemmen met de privatisering. De partijen vreesden dat de economische functie van Schiphol te lijden zou hebben onder het streven naar winst op korte termijn. Omdat instemming van aandeelhouder Amsterdam vereist was, zou de stad door vast te houden aan haar opstelling uitvoering van het parlementsbesluit blokkeren.

JUSTITIE

Brede instemming met aanbevelingen van tbs-onderzoekscommissie

Bij de bespreking op 14 juni 2006 van het eindverslag van de parlementaire onderzoekscommissie naar het systeem van ter beschikking stelling (tbs) bleken de gedane aanbevelingen door een grote meerderheid in de Tweede Kamer onderschreven te worden. De commissie, onder leiding van het kamerlid voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) Arno Visser, had haar verslag op 16 mei gepresenteerd. Minister Piet Hein Donner van Justitie kondigde aan de aanbevelingen op hoofdlijnen te willen uitvoeren.

De belangrijkste aanleiding voor het instellen van de commissie was de moord die de ontsnapte tbs-er Wilhelm Johannes S. in juni 2005 pleegde, nadat hij tijdens tbs-verlof aan zijn begeleider was ontkomen. Juist op de dag dat de commissie het verslag presenteerde, eiste de officier van Justitie in Amsterdam tien jaar cel en tbs plus dwangverpleging tegen Wilhelm S. Het was een van de gebeurtenissen die twijfels hadden doen reizen over de werking van het tbs-systeem, waar in Nederland zo'n 1.700 mensen onder vielen. De commissie koos er echter voor de uitgangspunten van het systeem te behouden, gericht op een terugkeer van tbs-ers in de maatschappij. Ze stelde echter wel een aantal ingrijpende veranderingen voor.

Volgens de commissie moesten tbs-patiënten na ontslag uit een kliniek veel langer kunnen worden geobserveerd en gecontroleerd en waar nodig opnieuw worden opgesloten. Daarnaast zou de bestaande termijn van drie jaar voor voorwaardelijke beëindiging van tbs moeten worden verlengd tot maximaal negen jaar. Sommige voormalige tbs-ers konden eventueel levenslang gevolgd blijven worden. Daarbij was samenwerking vereist tussen de klinieken enerzijds en reclassering en psychiatrische instellingen anderzijds. Na het einde van een verblijf in een kliniek bleef deze laatste verantwoordelijk.

De commissie wilde voorts de mogelijkheden voor gedwongen medicatie uitbreiden, vooral waar het ging om psychotische patiënten. Volgens de bestaande regeling kon deze alleen worden toegepast op basis van het gevaarscriterium, maar dwangmedicatie moest ook mogelijk zijn voor behandeling van de aandoening zelf. Na zes jaar dienden de ervaringen te worden geëvalueerd.

De commissie liet zich overigens scherp uit over de wijze waarop in de media werd bericht over tbs-incidenten. Maar ook de Tweede Kamer zelf werd bekritiseerd, omdat deze zich eveneens schuldig dreigde te maken aan wat de commissie 'inquisitiedemocratie' noemde. In de woorden van commissievoorzitter Visser: 'Als je alleen maar naar fouten zoekt en de kop afhakt van degene die de fout maakt, kom je niet toe aan de oplossing.'

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechter verbiedt AIVD journalisten af te luisteren

De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) moet het afluisteren van twee journalisten beëindigen en de reeds vergaarde informatie binnen een half jaar vernietigen. Dat bepaalde de rechtbank in Den Haag op 22 juni 2006, in een kort geding dat tegen de staat was aangespannen door de Nederlandse Vereniging voor Journalisten (NVJ), het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren (NGH) en *De Telegraaf*, het dagblad waarvoor de twee werkzaam waren. De journalisten, Joost de Haas en Bart Mos, hadden volgens de rechter voldoende aannemelijk gemaakt dat zij sinds januari door de AIVD werden afgeluisterd.

Het afluisteren zou zijn begonnen na een publicatie in De Telegraaf over topcrimineel Mink K., die gevangen zat wegens mogelijke betrokkenheid bij de liquidatie van een hasjhandelaar in 1993. De journalisten beschikten over geheime dossiers over K., die volgens hen in handen waren gekomen van criminelen als gevolg van een lek binnen de AIVD. De rechtbank achtte het afluisteren in een dergelijke gevoelige zaak niet per definitie onrechtmatig, maar in dit geval stond het gebruik van deze vergaande bevoegdheid niet in verhouding tot het beoogde doel. De journalisten hadden bovendien terughoudend gebruik gemaakt van deze documenten en deze ook teruggegeven aan de AIVD. De rechter liet dan ook de vrijheid van meningsuiting en de bescherming van bronnen zwaarder wegen dan het belang van de staat.

In mei waren overigens vijf arrestaties verricht in verband met het lek bij de veiligheidsdienst. Eén van hen was een voormalige medewerker van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD), voorloper van de AIVD.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Couperuscollectie naar Letterkundig Museum en Koninklijke Bibliotheek

In juni 2006 werd bekend dat het Letterkundig Museum (LM) en de Koninklijke Bibliotheek (KB) een unieke verzameling werken hadden verworven van de schrijver Louis Couperus. Het ging om documenten en boeken, afkomstig van de particuliere verzamelaar J.A. Eekhof die 50 jaar lang 'Couperiana' bijeenbracht. De collectie, gekocht voor 225.000 euro via het Leidse antiquariaat Aioloz, omvatte onder andere brieven, foto's, luxe-uitgaven, vertalingen, opdrachtexemplaren, alsmede alle handelsedities in alle drukken.

Louis Couperus (1863-1923) was een van de belangrijkste Nederlandse schrijvers van de 19e-20e eeuw. Hij verwierf grote bekendheid met romans als *Eline Vere, De stille kracht, De boeken der kleine zielen* en *Van oude mensen de dingen die voorbij gaan.*

EUROPESE UNIE

Hoge boete voor Publieke Omroep wegens concurrentievervalsing

De Europese Commissie maakte op 22 juni 2006 bekend dat Nederland 76,3 miljoen euro (exclusief te betalen rente) terug diende te vorderen van de Publieke Omroep (PO). Het ging om overheidsgeld dat in de periode 1994-2005 was uitgekeerd, maar

dat volgens de Commissie ten onrechte was gebruikt voor commerciële activiteiten. Het had alleen bestemd mogen worden voor uitvoering van de publieke taken van de PO. Daardoor viel het onder de categorie ongeoorloofde staatssteun.
De kwestie was aan de orde geteld door de commerciële zenders RTL en SBS, die meenden dat er sprake was van concurrentievervalsing. Daarop werd in 2004 een onderzoek ingesteld. Eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes adviseerde de Commissie vervolgens het geld terug te vorderen. De PO moest nu binnen twee maanden betalen, maar deze stelde dat er geen financiële reserves meer waren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Acht jaar cel voor zakenman wegens illegale wapenexport naar Liberia

Zakenman Guus K. werd op 7 juni 2006 door de rechtbank in Den Haag veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf wegens illegale wapenleveranties aan Liberia in de periode 2000-2002. Hij werd echter vrijgesproken van oorlogsmisdaden die tijdens het bewind van Charles Taylor (1997-2003) in dat land waren gepleegd. De getuigenverklaringen waar het Openbaar Ministerie zich op baseerde waren volgens de rechter te onbetrouwbaar om als overtuigend bewijs voor deze laatste beschuldiging te gelden. Het OM had op 8 mei 2006 een celstraf van twintig jaar geëist en zou tegen het vonnis in beroep gaan. Ook de veroordeelde zelf, die zijn onschuld volhield, zou naar verwachting hoger beroep aantekenen.
Volgens de rechtbank onderhield de 63-jarige K. als voorzitter en aandeelhouder van de houtmaatschappijen Oriental Timber Company (OTC) en Royal Timber Company (RTC) nauwe zakelijke en persoonlijke banden met Taylor. De rechtbank achtte bewezen dat de wapens met een houtschip van de OTC in de Liberiaanse haven Buchanan werden binnengebracht. In ruil voor het leveren van wapens, die door milities werden gebruikt voor wreedheden tegen Liberiaanse burgers, verkreeg de houthandelaar rechten om bos te kappen, aldus de rechtbank.
Charles Taylor zelf was overigens op 29 maart bij de grens tussen Nigeria en Kameroen gearresteerd. Hij werd op 20 juni overgebracht naar Den Haag, waar hij zich voor het Internationaal Strafhof (ICC) moest verantwoorden voor oorlogsmisdaden in buurland Sierra Leone.

Nederland biedt Afrika eigen ziektekostenverzekering

Minister Agnes van Ardenne van Ontwikkelingssamenwerking en voormalig topman van verzekeringsconcern Aegon Kees Storm tekenden op 28 juni 2006 symbolisch de eerste verzekeringspolis, die standaard zou worden aangeboden aan Afrika. Daarmee werd het mogelijk gemaakt dat mensen met een laag inkomen middels een subsidie op hun premie zich collectief konden verzekeren tegen ziektekosten. Naar schatting 230.000 mensen uit Afrikaanse landen werden door deze tijdelijke subsidie in staat gesteld de kosten voor bezoek aan een arts of behandeling in een ziekenhuis te betalen.
Het initiatief was genomen door de top van het Nederlandse bedrijfsleven, dat daartoe het Health Insurance Fund (HIF) oprichtte, gefinancierd door verzekeringspremies en subsidies van donoren. De minister zegde 100 miljoen euro subsidie toe voor de komende zes jaar. Verzekerden zouden naar draagkracht een eigen bijdrage betalen. Begonnen werd met een aantal projecten in Nigeria, gevolgd door Oeganda, Zambia en Tanzania.

OVERLEDEN

Erna Spoorenberg, sopraan

Op 18 maart 2004 overleed Erna Spoorenberg op 78-jarige leeftijd in haar woonplaats Vught. Zij werd geboren in Djokjakarta, Java op 11 april 1926 als dochter van een bankier. Haar ouders waren enthousiaste amateur-musici die hun kinderen meenamen naar concerten. Spoorenberg had een prachtige sopraanstem en mede dankzij haar culturele en intellectuele bagage werd zij al op 24-jarige leeftijd een gevierd sopraan bij de Wiener Staatsoper.
Naast een grote internationale carrière als opera- en concertzangeres, vervulde Spoorenberg een belangrijke rol binnen het Nederlandse muziekleven. Bij de Nederlandsche Opera zong zij veel Mozart-opera's en als concertzangeres was zij beroemd om haar bijdragen aan Bachs Mattheus Passion onder leiding van Eduard van Beinum.
Na een auto-ongeluk in 1971 legde Spoorenberg zich toe op het lesgeven: 'Wat heb ik van God een talent gekregen en wat moet ik dankbaar zijn dat ik daarmee iets heb kunnen overbrengen van de schoonheid in de muziek.'

Max Dendermonde, schrijver

In de nacht van 23 op 24 maart 2004 overleed de schrijver Max Dendermonde in zijn woonplaats Sarasota, Florida. Hij werd geboren op 17 juni 1919 in Winschoten als Hendrik Hazelhoff. Zijn beroemdste boek was de sciencefictionachtige roman 'De wereld gaat aan vlijt ten onder' uit 1954. Dendermonde deed veel schrijfwerk in opdracht om in zijn bestaan te voorzien. In 'Mondriaan, de man die de tango danste' uit 1994 spiegelde Dendermonde zijn eigen lot aan dat van Mondriaan die abstract schilderde, maar in het verborgene voor geld bloemstillevens produceerde. Dendermonde ervoer het schrijven in opdracht als een verrijking 'Ik krijg [daardoor] ook een heleboel kennis. Want je kunt niet alles uit je duim zuigen als romanschrijver.'
Dendermonde was de schepper van een literair oeuvre dat romans, talloze gedenkboeken, opdrachtwerk en honderden gedichten en sonnetten omvat. Hij werd beschouwd als een van de grote, traditionele verhalenvertellers van de Nederlandse literatuur en tevens als een journalist pur sang met grote literaire kwaliteiten.

Erik de Vries, televisiepionier

Op 20 april 2004 overleed Erik Klaas de Vries op 91-jarige leeftijd. Hij werd geboren op 5 juni 1912 in Amsterdam. In 1930 ging hij bij Philips werken, waar hij de eerste proeven met televisie deed en in 1935 de eerste Nederlandse televisie-uitzending verzorgde. In 1948 werd hij benoemd tot regisseur van Philips Experimentele Televisie. De landelijke uitzendingen begonnen in 1951. Twee jaar later kon hij al vertrekken: de omroepen hadden hem niet meer nodig. In de jaren zestig ging hij toch weer regisseren – succesvolle televisieseries als 'Pension Hommeles' van Annie M.G. Schmidt en het veelbesproken programma 'Mies-en-scène' met Mies Bouwman waarvoor hij in 1966 de Nipkow-schijf ontving. De Vries was medeoprichter van Teleac en nam talloze andere tv-initiatieven. Als onvermoeibaar pleitbezorger voor televisie als venster op de wereld was hij teleurgesteld over de vaak tegenvallende producties: 'Het is nog steeds niet wat het woord televisie eigenlijk bete-

kent: vér-zien; het is gebleven bij vér-tonen.'

Thea Beckman, kinderboekenschrijfster

In de nacht van 4 op 5 mei 2004 overleed de kinderboekenschrijfster Thea Beckman op 80-jarige leeftijd in haar woonplaats Bunnik aan de gevolgen van kanker. Zij werd op 23 juli 1923 in Rotterdam geboren als Hilda Verwey. Op latere leeftijd besloot ze psychologie te gaan studeren en schreef zij een doctoraalscriptie over de invloed van jeugdboeken op kinderen. In de jaren '70 begon ze met het schrijven van (historische) jeugdboeken waarvoor ze zich uitvoerig documenteerde. 'Kruistocht in spijkerbroek' was hiervan ongetwijfeld het bekendste boek. Haar boeken, die veelvuldig werden vertaald, speelden zich vaak af rond een kind dat zich kritisch en onafhankelijk opstelde; meisjes gingen vaak de strijd aan tegen een door mannen beheerste wereld. Naar eigen zeggen schreef ze de boeken die ze als kind zelf had willen lezen. Voor haar evenals voor haar meeste hoofdpersonen gold het motto 'laat je niet van de wijs brengen en zet door'.

Pieter de Geus, voormalig minister

Op 5 mei 2004 overleed de CDA-politicus Pieter de Geus op 75-jarige leeftijd in Maassluis. Dr. drs. Pieter Boudewijn Richard de Geus werd geboren op 23 februari 1929 in Rotterdam. Hij studeerde bedrijfseconomie, promoveerde in 1984 in de politieke wetenschappen en slaagde in 1996 cum laude voor zijn doctoraal geschiedenis.
Na een carrière bij de Koninklijke Marine werd hij begin jaren zestig ambtenaar en later bedrijfseconoom. In 1976 trad hij in dienst van het ministerie van Defensie waar hij opklom tot directeur-generaal economie en financiën. In 1980 werd hij kortstondig minister van Defensie in het eerste kabinet-Van Agt. Na zijn ministerschap was hij directeur-generaal van de Statistiek Europese Gemeenschappen in Luxemburg en vervolgens lid van de Raad van Bestuur van TNO.

De Geus was een politicus van christelijk-historische huize (CHU) totdat deze partij in 1980 opging in het CDA. Ten tijde van de discussie over de plaatsing van kruisraketten toonde De Geus zich een fel tegenstander van eenzijdige stappen tot wapenvermindering en als iemand die het onwenselijk vond dat hierover binnen de krijgsmacht werd gediscussieerd.

Mary Dresselhuys, actrice

Op 19 mei 2004 overleed Mary Dresselhuys in haar slaap in Amsterdam. Maria Johanne Dresselhuys werd op 22 januari 1907 geboren in Utrecht. Zij was getrouwd met de vliegenier en schrijver A. Viruly. In de moeilijke jaren dertig begon ze te spelen bij het Centraal Tooneel in Amsterdam dat bekendheid verwierf met het betere boulevardtoneel. Om tijdens de Tweede Oorlog door te kunnen spelen, tekende Dresselhuys samen met de meeste andere acteurs van het gezelschap voor de Kulturkammer, een organisatie van de Duitse bezetter bedoeld om het anti-Duitse (en joodse) kaf van het de bezetter gewillige koren te scheiden. Na de oorlog werkte Dresselhuys voornamelijk bij Comedia/Nederlandse Comedie. Vanaf 1968 werd zij de belangrijkste actrice van het vrije, commerciële toneelcircuit.
Dresselhuys was een rascomédienne met een uitstekende tekstbeheersing en een buitengewoon ontwikkeld gevoel voor timing. Een collega prees haar met de woorden: 'Mary is de sportiefste vrouw met wie ik ooit heb gespeeld. Wie doet op het toneel echt iets voor een ander, zonder er ooit op te speculeren wat terug te krijgen? Nou zij wel.'

Isaäc Arend Diepenhorst,voormalig minister

Op 21 augustus 2004 overleed prof. mr. I. A. (Iekje) Diepenhorst op 88-jarige leeftijd in Zeist. Hij werd op 18 juli 1916 geboren in Rotterdam en studeerde theologie en rechten.
Diepenhorst, die lid was van de Antirevolutionaire Partij (ARP, in 1980 opgegaan in het CDA), was van 1965-1967 minister van Onderwijs, gedurende 39 jaar hoogleraar aan de VU, bijna 25 jaar lid van de Eerste Kamer en vier jaar van de Tweede Kamer. Het ministerie van Onderwijs noemde Diepenhorst in een reactie op zijn overlijden 'een zeer intelligent man, die een grote staat van dienst heeft gehad voor het onderwijs, niet alleen als minister maar ook als hoogleraar en rector magnificus'.
Het handelsmerk van Diepenhorst was zijn welsprekendheid. Diepenhorst, die van correct taalgebruik hield, construeerde ellenlange hoofd- en bijzinnen die voor sommigen een doolhof vormden, maar waarmee hij ook scherp uit de hoek kon komen. In de jaren 60 verwierf Diepenhorst bekendheid als televisiepersoonlijkheid. Als forumlid bij de NCRV introduceerde hij de bekende televisiezin 'rechts van mij, voor de kijkers links'.

Willem Oltmans, journalist

Op 30 september 2004 overleed de journalist Willem Oltmans op 79-jarige leeftijd in Amsterdam aan kanker. Hij werd op 10 juni 1925 geboren in een rijk en vooraanstaand milieu in Huizen. Na een studie aan Nijenrode en Yale University begon hij in 1953 zijn carrière als journalist. Nadat hij in 1957 de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië bepleitte, werd hij in Nederland door sommige groeperingen als landverrader beschouwd. Hij verhuisde naar de Verenigde Staten, waar hij naar verluidt via een memorandum aan president Kennedy wist te bewerkstelligen dat de Verenigde Staten zo grote druk op Nederland uitoefenden dat werd afgezien van militaire actie om Nieuw-Guinea. Sindsdien werd hij op alle mogelijke manieren tegengewerkt in zijn beroepsuitoefening als journalist, met name door toedoen van Nederlandse diplomaten. Na een jarenlange juridische strijd hierover tegen de Nederlandse Staat werd hij in het gelijk gesteld en ontving hij ruim 3,5 miljoen euro schadevergoeding. Naar Oltmans taxatie 'een redelijke genoegdoening voor 44 jaar treiteren'. Vanaf 1998 was hij een bekende gast in diverse televisieprogramma's. Tot aan zijn dood bleef Oltmans actief als journalist, (dagboek)schrijver en commentator. Oltmans had een buitengewoon complexe persoonlijkheid en kon mensen zowel inpalmen als afstoten – niet zelden in één en dezelfde ontmoeting.

Anton Kersjes, dirigent

Op 2 december 2004 overleed de dirigent Anton Kersjes op 81-leeftijd in Blaricum. Hij werd op 17 augustus 1923 geboren in Arnhem. Zijn dirigentenloopbaan begon in de Amsterdamse bioscoop Tuschinski waar hij vier maal daags variétéoptredens begeleidde in de pauze voor het begin van de hoofdfilm. Begin jaren '50 kreeg hij de leiding van het Amsterdamse Kunstmaand Orkest en verwierf gaandeweg prestige in de gevestig-

de muziekwereld. Hij begeleidde Nederlandse solisten van naam als de sopraan Erna Spoorenberg en de violist Herman Krebbers. Later dirigeerde hij ook het Concertgebouworkest en de Nederlandse Opera. Rond 1960 was Kersjes de populairste dirigent in Nederland. Veel mensen maakten kennis met klassieke muziek dankzij optredens op televisie van zijn Kunstmaand Orkest.
Na zijn laatste optreden als dirigent in 1991 werd hij docent aan het conservatorium en vervulde allerlei bestuurs- en adviesfuncties. Met zijn Kersjes Fonds was hij de meest genereuze mecenas van de klassieke muziek in Nederland.

Karel Glastra van Loon, schrijver en journalist

Op 1 juli 2005 overleed de schrijver en journalist Karel Glastra van Loon op 42-jarige leeftijd aan een hersentumor. Hij werd geboren op 24 december 1962 in Amsterdam. Zijn bekendste roman was *De passievrucht* (1999) dat in vele talen verscheen en waarvoor hij de Generale Bank Literatuurprijs ontving. Het boek werd tevens verfilmd. Glastra van Loon, die actief was voor de Socialistische Partij, schreef tevens boeken over maatschappelijke onderwerpen in samenwerking met de SP-fractievoorzitter in de Tweede Kamer Jan Marijnissen. Daarnaast deed hij als journalist verslag van belangrijke gebeurtenissen op het wereldtoneel, zoals de bestorming in 1989 door het Chinese leger van protesterende studenten op het Plein van de Hemelse Vrede in Peking. Als activist nam hij deel aan vredesdemonstraties, steunde de campagne voor uitgeprocedeerde asielzoekers en verzette zich tegen de opmars van genetische manipulatie.
Sommige collega-journalisten vonden dat hij te ver ging in zijn engagement, anderen prezen hem als iemand die het vermogen had mee te doen zonder meeloper te zijn.

Marten Toonder, maker van beeldverhalen

Op 27 juli 2005 overleed Marten Toonder op 93-jarige leeftijd in het Rosa Spierhuis te Laren. Hij werd geboren op 2 mei 1912 in Rotterdam. Na in de leer te zijn geweest bij een van de medewerkers van Walt Disney begon hij zelf strips te tekenen. Hij richtte de Toonder Studio's op en verzamelde veelbelovende tekentalenten en scenaristen om zich heen. Maar de kern van zijn werk werd gevormd door de 177 beeldverhalen rond de stripfiguren Ollie B. Bommel en Tom Poes. De verhalen waren een satire op allerlei maatschappelijke verschijnselen van Nederland in de tweede helft van de twintigste eeuw, zoals de opmars van de abstracte kunst, het massatoerisme, gekonkel op gemeenteniveau, immigratie en veel meer. De tekeningen waren sfeervol: mysterieuze landschappen, gemoedelijke stadstaferelen en komische bijfiguren. Het taalgebruik van Toonder werd gekenmerkt door ironie, neologismen ('denkraam'), een archaïsche verteltrant en creatieve omdraaiing van clichés. De hulpkreet van heer Bommel is een eigen leven gaan leiden in het Nederlands taalgebruik: 'Tom Poes, verzin een list'.

Philip Mechanicus, fotograaf en publicist

Op 30 juli 2005 overleed de fotograaf en publicist Philip Mechanicus op 68-jarige leeftijd na een langdurige ziekte in zijn woonplaats Amsterdam. Hij werd geboren in 1936 in Amsterdam als zoon van een joodse huisschilder. Al op jonge leeftijd begon hij te fotograferen. In 1965 kreeg hij de aanmoedigingsprijs voor fotografie van de gemeente Amsterdam. Mechanicus specialiseerde zich in portretfotografie en werd bekend door zijn schrijversportretten; zijn eerste schrijversportretten voor NRC-Handelsblad dateren uit 1979. Sinds 1985 had hij tevens een culinaire rubriek in De Groene Amsterdammer, waarin hij met dezelfde liefde en aandacht schreef over details die hem troffen, zoals de rimpels in een uienschil.
Mechanicus was een perfectionist die aan zijn foto's de allure van een staatsieportret kon geven – tijdloos werk in zorgvuldig gecomponeerd zwart wit, dat rust en concentratie uitstraalde. Zelf noemde Mechanicus zich eens, met een mengeling van ernst en ironie, 'een gelaatsdeskundige'.

Wim Duisenberg, eerste president Europese centrale bank

Op 31 juli 2005 overleed Wim Duisenburg op 70-jarige leeftijd in zijn woonplaats Faucon (Frankrijk) door verdrinking na hartfalen. Dr. Willem Frederik Duisenberg werd geboren op 9 juli 1935 in Heerenveen.
Na zijn studie economie werkte hij bij het Internationaal Monetair Fonds en was enkele jaren hoogleraar in de macro-economie. Als minister van Financiën (voor de Partij van de Arbeid) in het eerste Kabinet-Den Uyl voerde hij aanvankelijk een financieel beleid gericht op groei van de overheidsuitgaven en herverdeling van inkomens. Naderhand probeerde hij het beleid te wijzigen en streed tegen overmatige uitgaven en voor voorzichtiger financieel beleid.
Na zijn vertrek uit de politiek was hij president bij de Rabobank en daarna president van de Nederlandsche Bank. In die laatste functie voerde Duisenberg een sober beleid en hield vast aan de koppeling van de gulden aan de Duitse mark. Ook het rentebeleid stemde Duisenberg af met de Duitse Centrale Bank. Dit leverde hem in Frankrijk de bijnaam *Monsieur Cinq Minutes* op: als de Duitsers een renteverandering doorvoerden, deed hij meestal kort daarop hetzelfde. Deze Nederlandse monetaire politiek was zo succesvol dat Duisenberg geroemd werd in andere Europese landen en droeg bij tot zijn benoeming tot eerste president van de Europese Centrale Bank in 1998. In die functie was hij verantwoordelijk voor de invoering van de euro op 1 januari 2002.
Na zijn overlijden prees premier Jan Peter Balkenende hem als 'een man met een indrukwekkende staat van dienst in de financiële wereld.'

Constant, beeldend kunstenaar

Op 1 augustus 2005 overleed de kunstenaar Constant A. Nieuwenhuis in Utrecht. Hij werd geboren op 21 juli 1920 te Amsterdam. Hij volgde een kunstopleiding en was in 1948 medeoprichter van de internationale kunstenaarsgroep Cobra (een samentrekking van COpenhague, BRuxelles en Amsterdam). Hij schreef veel manifesten en artikelen, onder meer over de maatschappelijke rol van de kunstenaar en riep op tot de bevrijding van creativiteit en fantasie.

Constant tekende en schilderde in deze periode fantasierijke dieren en figuren met bewust onbeholpen vormen die aan kindertekeningen ontleend waren. Daarna volgde een periode waarin hij de verschrikkingen van de oorlog verbeeldde. Na het uiteenvallen van Cobra in 1951 richtte hij zich op architectuur, de menselijke omgeving en het oplossen van ruimtelijke pro-

blemen. Gedurende ruim twintig jaar werkte hij aan New Babylon, een project voor een utopische stad waarin de bewoners bevrijd waren van arbeid zodat zij zich konden wijden aan creativiteit. Vanaf 1974 wijdde hij zich weer aan het schilderen, aquarelleren en tekenen. Constant had diverse solotentoonstellingen in belangrijke musea. Daarnaast was zijn werk aanwezig op vele (inter)nationale tentoonstellingen.

Louis Ferron, schrijver

Op 26 augustus 2005 overleed de schrijver Louis Ferron op 63-jarige leeftijd aan kanker in zijn woonplaats Haarlem. Ferron werd geboren als Karl Heinz Beckering op 4 februari 1942 in Leiden als zoon van een getrouwde Duitse soldaat en een Haarlemse serveerster. In 1949 kreeg hij de achternaam van zijn moeder, Ferron, en de voornaam Aloysius (Louis).
Hij schreef romans, verhalenbundels, toneelstukken en poëzie. Ferron kreeg diverse prijzen voor zijn schrijverschap, waaronder in 2001 de Constantijn Huygensprijs voor zijn hele oeuvre. Zijn hoofdpersonen waren altijd verschoppelingen, eenzamen, dwaze randfiguren of kunstenaars tegen wil en dank. Ferron liet in zijn werk zien dat de werkelijkheid minder duidelijk en kenbaar was dan ze zich in eerste instantie voordeed. Of, zoals hij zelf schreef: 'Waar het allemaal eindigt: in het verdwijnpunt van de illusies'.

Bram Vermeulen, cabaretier, zanger en componist

Bram Vermeulen overleed op 4 september 2004 op 57-jarige leeftijd aan een hartstilstand in Toscane, Italië. Abraham Gerrit Vermeulen werd geboren op 13 oktober 1946 in Den Haag. Tijdens zijn studie psychologie in Amsterdam ontmoette hij Freek de Jonge met wie hij van 1968 tot 1979 het cabaretduo Neerlands Hoop in Bange Dagen vormde. Gedurende die jaren maakten ze samen een ruige vorm van muziektheater, waarvoor Vermeulen de muziek schreef en uitvoerde. Daarna werd Vermeulen een chansonnier die op rock-basis schurende liedjes maakte. Voor een daarvan ontving hij de Annie M.G. Schmidtprijs voor het beste theaterlied; twee albums leverden hem een Edison op.
In de loop der jaren ontpopte Vermeulen zich als een veelzijdig artiest: hij zong, componeerde schilderde, schreef en maakte televisieprogramma's. Met zijn liedjes wist hij altijd precies de kern te raken van wat hij wilde zeggen. Hij had, zoals hij in een nummer zong, een steen verlegd in een rivier en daarmee het bewijs van zijn bestaan geleverd: 'omdat door het verleggen van die ene steen/de stroom nooit meer dezelfde weg zal gaan.'

Jaap Glasz, jurist en bestuurder

Op 3 oktober 2005 overleed prof. dr. Jacob Rienk Glasz op 70-jarige leeftijd in Blaricum. Glasz werd geboren op 13 februari 1935 in Amsterdam. Hij studeerde rechten in Amsterdam van 1953 tot 1959 en promoveerde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam in 1995. Glasz was deskundig op het gebied van vennootschapsrecht. Hij was van 1984 tot 1986 deken van de orde van advocaten. Naast zijn advocatenpraktijk was Jaap Glasz van 1987 tot 1999 lid van de Eerste Kamer voor het CDA. Glasz werd in 1998 de eerste Nederlandse hoogleraar corporate governance aan de Universiteit van Amsterdam en was lid van de commissie-Tabaksblat die eind 2003 een gedragscode maakte voor deugdelijk bestuur.
Glasz propageerde een herijking van de rol van de commissarissen die de managers controleren. Centraal in zijn visie stonden de begrippen toezicht, aansprakelijkheid en verantwoording.

Karin Adelmund, voormalig staatssecretaris en vakbondsvrouw

Op 21 oktober 2005 overleed Karin Adelmund op 56-jarige leeftijd in Amsterdam aan de gevolgen van een hartstilstand. Drs. Karin Yvonne Irene Adelmund-Jansen werd op 18 maart 1949 geboren in Rotterdam. Na de Sociale Ademie volgde ze een academische opleiding. Ze werd in 1978 voorzitter van de Vrouwenbond FNV (Federatie Nederlandse Vakverenigingen) en in 1985 vicevoorzitter van deze vakcentrale. In 1994 kwam ze voor de PvdA in de Tweede Kamer als fractiewoordvoerster sociale zekerheid. Ze combineerde anderhalf jaar het partijvoorzitterschap met het Kamerlidmaatschap en werd vervolgens staatssecretaris van Onderwijs in het kabinet-Kok II. Daarna was ze in de Tweede Kamer voorzitter van de commissie voor het integratiebeleid. Felix Rottenberg, voormalig partijleider van de PvdA karakteriseerde haar als een brug-

genbouwer en als iemand die niet dacht in voor de hand liggende schema's. Adelmund was een politica die zich er niet voor schaamde emoties te tonen in het debat.

Henk van Woerden, schilder en schrijver

Op 16 november 2005 overleed Henk van Woerden op 57-jarige leeftijd aan een hartstilstand in Ann Arbor, Michigan (V.S.), waar hij tijdelijk werkte als docent schrijven. Hij werd geboren in Leiden op 6 december 1947. Toen hij negen was, emigreerde hij met zijn ouders naar Zuid-Afrika. Na een kunstopleiding keerde hij terug naar Nederland. Jarenlang leidde hij een zwervend bestaan en reisde schrijvend en schilderend door Griekenland, Turkije, Iran en Zuid-Afrika. Centraal in zijn werk stond het thema gekte en hoe daar in het Westen tegenaan wordt gekeken. Voor zijn werk als schrijver ontving hij de Frans Kellendonkprijs en de Gouden Uil, de belangrijkste Belgische literatuurprijs.
Van Woerden ervoer dat hij 'Hollander' was in Zuid-Afrika en 'uitlander' in Nederland. De impressies van die ontheemding vertaalde hij afwisselend in woord en beeld, met als constante factor de identificatie met andere buitenstaanders.

Jacques Hogewoning, sportbestuurder

Op 8 december 2005 overleed Jacques Hogewoning op 80-jarige leeftijd in Amsterdam. Hij werd geboren op 23 december 1924. Van huis uit was hij jurist. Daarnaast was hij actief in de voetbalwereld. In 1972 werd hij voorzitter van het sectiebestuur betaald voetbal van de KNVB. Onder zijn bestuur werd het Nederlands elftal losgekoppeld van het bestuur van de KNVB en ondergebracht bij de sectie betaald voetbal van de bond. Een unieke situatie die nergens ter wereld bestond. In 1979 kwam Hogewoning als voorzitter ten val omdat hij weigerde shirtreclame in te voeren in het betaald voetbal. Halverwege de jaren '80 keerde hij korte tijd terug en maakte daardoor als bondsbestuurder het kampioenschap (welk??) van Nederland in 1988 in West-Duitsland mee.
Dankzij de door Hogewoning ingevoerde nieuwe zakelijkheid kon de KNVB in de jaren '90 uitgroeien tot een op bedrijfsleest geschoeide professionele organisatie .

(Vorige berichten pagina 338/2 - 2006)

NOORWEGEN

BINNENLAND

Extreem-rechtse Vooruitgangspartij kiest nieuwe partijleider

De extreem-rechtse Vooruitgangspartij (FrP) koos op 6 mei 2006 op een congres in de hoofdstad Oslo de 37-jarige Siv Jensen tot partijleider. Zij werd de opvolger van Carl Ivar Hagen (62), die de partij 28 jaar lang had geleid. Van Jensen, sinds 1997 parlementslid, werd verwacht dat zij na de parlementsverkiezingen van 2009 kandidaat-premier zou zijn. Zij omschreef zichzelf als 'liberaal' en ontkende een racist te zijn, een verwijt dat haar partij vaak werd gemaakt vanwege haar strenge anti-immigratieopvattingen.
De FrP was de tweede partij van het land, na de regerende Noorse Arbeiderspartij (DNA) van premier Jens Stoltenberg.

JUSTITIE

Celstraffen uitgesproken tegen daders schilderijenroof

Een Noorse rechtbank veroordeelde op 2 mei 2006 drie betrokkenen bij de diefstal van schilderijen van de Noorse kunstenaar Edvard Munch (1863-1944). Het betrof de wereldberoemde werken *De Schreeuw* (1893) en *Madonna* (1894/1895), die op 22 augustus 2004 waren ontvreemd uit het Munchmuseum in de hoofdstad Oslo.
Hoofdverdachten Petter Tharaldsen en Bjoern Hoen kregen acht en zeven jaar gevangenisstraf en moesten bovendien een boete betalen ter hoogte van 750 miljoen Noorse kronen (ca. 96,4 miljoen euro). Dit ter compensatie van het verlies van de kunstwerken, die niet terug waren gevonden. Een derde verdachte, Petter Rosenvinge, kreeg vier jaar opgelegd en drie anderen werden vrijgesproken.

NATUUR EN MILIEU

'Diepvrieskluis' bij de Noordpool moet gewassen redden

Op 19 juni 2006 werd bij de Noordpool begonnen met de bouw van een 'natuurlijke diepvriezkluis', waar ruimte was voor het bewaren van drie miljoen zaden van alle gewassen in de wereld. Daarmee kon worden voorkomen dat deze verloren zouden gaan in geval van catastrofes als plantenziekten, nucleaire oorlog, natuurrampen of klimaatverandering. De kluis werd op Noors grondgebied ingebouwd, namelijk in een berg op het eiland Spitsbergen (Svalbard) en bood de garantie dat de zaden bevroren bleven wanneer de elektriciteit zou uitvallen. Daardoor bleven deze honderden, in een aantal gevallen zelfs duizenden jaren houdbaar. Een deel zou worden bewaard in 'zwarte dozen', die pas mochten worden geopend als alle andere zaden waren vernietigd of opgebruikt.
Bij de officiële start van het project, nabij de stad Longyearbyen op zo'n 1.000 kilometer van de Noordpool, waren de premiers van Denemarken, Finland, Noorwegen, IJsland en Zweden aanwezig. De vijf Noord-Europese landen werkten samen met de in 2004 opgerichte Global Crop Diversity Trust (GCDT), een internationale stichting voor het behoud van de soortenrijkdom van gewassen. De eerste zaden zouden in september 2007 in de diepvriezkluis worden opgeborgen en bleven eigendom van de leverende landen. Ontwikkelingslanden die meededen, konden van de GCDT financiële ondersteuning krijgen. Intussen hadden meer dan 100 landen zich achter het initiatief geschaard.

(Vorige berichten pagina153/2 - 2006)

OOSTENRIJK

BINNENLAND

Jörg Haider draagt leiderschap van zijn partij over

De leider van het Verbond voor de Toekomst van Oostenrijk (BZÖ), Jörg Haider, maakte op 21 mei 2006 bekend dat hij plaats zou maken voor Peter Westenthaler. Deze zou niet alleen partijleider zijn, maar ook de belangrijkste kandidaat bij de voor oktober of november geplande parlementsverkiezingen. Haider zou wel actief partijlid blijven. Van Westenthaler (39) werd verwacht dat hij zich zou profileren met een hard anti-immigratiestandpunt.
Het BZÖ kon volgens peilingen slechts rekenen op 2 à 3 procent van de stemmen, terwijl 4 procent het minimum was om in het parlement te worden gekozen. De partij was in 2005 door Haider opgericht, als afsplitsing van de Vrijheidspartij Oostenrijk (FPÖ). Deze laatste partij nam deel aan de regeringscoalitie in Oostenrijk, geleid door kanselier Wolfgang Schüssel van de Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP). De FPÖ stond in de peilingen op ca. 8 procent.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Beroemd schilderij Gustav Klimt verkocht voor recordbedrag

In juni 2006 werd bekend dat een uit 1907 stammend schilderij van de Oostenrijkse kunstenaar Gustav Klimt (1862-1918) voor een recordbedrag was verkocht aan een particuliere kunstverzamelaar. Ronald Lauder, zoon van Joseph en Estée Lauder – oprichters van het cosmeticahuis Estée Lauder – zou er 135 miljoen dollar (ca. 106 miljoen euro) voor hebben betaald.
Het werk was een geschilderd portret van Adele Bloch-Bauer, de in 1925 overleden vrouw van Ferdinand Bloch-Bauer, een rijke joodse ondernemer in Wenen. Overeenkomstig haar testament was het schilderij, destijds geroofd door de nazi's, eigendom geworden van de Oostenrijkse staat. Later bleek dat haar man en opdrachtgever voor het werk – die voor de nazi's was gevlucht en in 1945 stierf – in Zwitserland per testament had vastgelegd dat het werk diende toe te komen aan de kinderen van zijn broer. Op basis van een gerechtelijke uitspraak kreeg een van hen, de 90-jarige Maria Altmann, in januari 2006 vijf werken van Klimt terug.
Het verkochte schilderij, dat ruim 60 jaar hing in Galerie Belvedere in Wenen, zou door Ronald Lauder worden ondergebracht in het mede door hem in 2001 opgerichte museum Neue Galerie in New York. Lauder, ooit Amerikaans ambassadeur in Wenen, had het kleine museum geheel bestemd voor Duitse en Oostenrijkse kunst.

(Vorige berichten pagina153/3 - 2006)

ROEMENIË

BINNENLAND

Verscheidene politici aangeklaagd wegens corruptie

De centrum-rechtste regering maakte ernst met de bestrijding van de wijdverbreide

corruptie onder hooggeplaatsten, een van de onderwerpen waarop de verkiezingen van 2004 waren gewonnen. Corruptiebestrijding was een eis van de Europese Unie voor het bepalen van het moment waarop Roemenië tot de EU kon toetreden. Westerse waarnemers twijfelden aan de inzet van Roemenië. Hoewel verscheidene invloedrijke politici in staat van beschuldiging waren gesteld, was geen van hen nog veroordeeld.

Ex-premier Nastase beschuldigd van corruptie

Op 8 februari 2006 werd ex-premier en huidig parlementsvoorzitter Adrian Nastase aangeklaagd wegens corruptie. Volgens Nastase hadden de beschuldigingen betrekking op de – legale – aankoop van onroerend goed onder de marktwaarde. Vanwege wijzigingen in de Roemeense wetgeving kon Nastase mogelijk geen beroep doen op parlementaire immuniteit.

Parlement stemt voor anti-corruptiewetgeving

Het parlement stemde op 2 maart alsnog met overgrote meerderheid voor corruptiebestrijding van hooggeplaatsten, onder wie leden van parlement en regering. De wet was in februari door de linkse oppositie weggestemd, omdat de vervolging werd neergelegd bij de Nationale Directie voor Corruptiebestrijding (DNA). Nadat deze bevoegdheid aan het bureau van de hoofdaanklager was toegewezen, werd de wet alsnog aanvaard.

Ex-minister Mihailescu aangeklaagd voor aannemen steekpenningen

Voormalig minister en senator van de oppositie Serban Mihailescu werd op 10 mei aangeklaagd wegens het aannemen van steekpenningen. Dit was de eerste aanklacht tegen een voormalig lid van de regering. Indien veroordeeld kon Mihailescu een gevangenisstraf van drie tot vijftien jaar krijgen.

Aanklacht tegen ex-vice-premier Copos wegens belastingontduiking

Voormalig vice-premier George Copos werd op 6 juni aangeklaagd wegens belastingontduiking. Copos had, voordat hij eind 2004 vice-premier werd, via de fictieve verkoop van 38 winkels een belastingvoordeel van 4 miljoen lei (ca. 1,2 miljoen euro) behaald. De inmiddels afgetreden Copos, lid van de Humanistische Partij van Roemenië (PUR), verklaarde onschuldig te zijn.

Centrum-rechtse politicus gekozen tot parlementsvoorzitter

Het parlement koos op 20 maart 2006 de centrum-rechtse Bogdan Olteanu met 196 tegen 110 stemmen als parlementsvoorzitter ter vervanging van de wegens corruptiebeschuldigingen afgetreden Adrian Nastase. Olteanu had een kreukloze reputatie, maar was ook relatief onervaren. Gehoopt werd dat hij erin zou slagen voorstellen sneller door het parlement te loodsen, hetgeen belangrijk was in verband met het streven van Roemenië om toe te treden tot de Europese Unie.

Democratische Partij verkleint omvang regering

De Democratische Partij (PD) wijzigde op 12 juni 2006 de samenstelling van de centrum-rechtse regering. De PD wilde het aantal ministersposten verminderen van 24 naar 15, maar stuitte op verzet bij de andere coalitiepartijen. Daarop besloot de PD de post van vice-premier, vervuld door PD-lid Gheorghe Pogea, te schrappen. Tevens verving de PD minister van Transport Gheorghe Dobre door Radu Berceanu.
Volgens waarnemers was er geen sprake van een crisis in het coalitiekabinet, hoewel er wel voortdurend sprake was van onenigheid. 'Het is een slimme actie van de PD om haar imago te verbeteren', aldus een vertegenwoordiger van denktank de Roemeense Academische Vereniging (SAR).

Parlement verwerpt motie van wantrouwen

Het parlement verwierp op 28 juni 2006 een motie van wantrouwen met 235 tegen 145 stemmen. De motie was ingediend door de oppositionele Sociaal-Democratische Partij (PSDR) die aan populariteit had verloren vanwege verschillende corruptieschandalen.
Hoewel de oppositie wist dat de motie weinig kans maakte, wilde ze volgens waarnemers proberen munt te slaan uit de stijgende sociale onrust onder de bevolking.

GEZONDHEID EN ZORG

Parlement akkoord met ingrijpende hervorming gezondheidszorg

De Roemeense regering won op 21 februari 2006 met 246 tegen 214 stemmen een parlementaire motie van vertrouwen, die was gekoppeld aan de door haar gewenste ingrijpende hervormingen in de gezondheidszorg. Daarmee moest de corruptie worden bestreden en zou de gezondheidszorg voldoen aan de regelgeving in de Europese Unie. Volgens de Wereldbank hadden Roemenen in 2004 300 miljoen euro aan steekpenningen in de gezondheidszorg uitgegeven.
De ex-communistische, oppositionele Sociaal-Democratische Partij (PSDR) stemde tegen de wet omdat deze het belangrijkste probleem in de gezondheidszorg niet oploste: geldgebrek. De Roemeense artsenvereniging kritiseerde het feit dat het ministerie van Gezondheidszorg teveel macht kreeg.

Gehandicapte wezen zijn 'misbruikt'

Een Amerikaanse organisatie voor geestelijk gehandicapten, Mental Disability Rights International (MDRI), publiceerde op 10 mei 2006 een rapport over de onmenselijke omstandigheden waarin geestelijk gehandicapte kinderen leefden. 'Wat me echt woedend maakt is dat dit normale kinderen waren die gehandicapt zijn geraakt door het systeem', zei een vertegenwoordiger van MDRI. In een reactie op het rapport verklaarde een Roemeense regeringswoordvoerder dat de ernstigste problemen eind 2006 zouden zijn opgelost.
Na de val van de communistische leider Nicolae Ceausescu in 1989 kwam de mishandeling van gehandicapten voor het eerst aan het licht. Ceausescu verbood in 1967 geboortebeperking, hetgeen resulteerde in grote aantallen vondelingen die terechtkwamen in verwaarloosde staatsinstellingen.

LANDBOUW

EU verbiedt import Roemeens gevogelte vanwege vogelgriep

De Europese Unie stelde op 2 juni 2006 een verbod in op alle gevogelte en gevogelteproducten uit Roemenië vanwege de snelle

Roemenië

verspreiding van het H5N1-virus, dat inmiddels op 123 plaatsen was geconstateerd. De EU stuurde deskundigen en 500.000 euro voor middelen om de vogelgriep te bestrijden. Een probleem bij de bestrijding was dat veel mensen kippen hielden in hun achtertuin in dorpen en steden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Politie raakt slaags met anti-homodemonstranten

Honderden homoactivisten werden tijdens een demonstratie in Boekarest op 3 juni 2006 aangevallen door tegendemonstranten. De homoactivisten demonstreerden tegen discriminatie en voor het homohuwelijk. De tegenstanders bekogelden de homoactivisten, waarop de politie traangas en wapenstok inzette. Er raakten 10 mensen gewond en 51 mensen werden opgepakt.
Homoseksualiteit was in Roemenië legaal. Het merendeel van de bevolking volgde echter de machtige orthodoxe kerk, die meende dat homoseksualiteit een zonde en een ziekte was.

Smaad uit wetboek van strafrecht geschrapt

Het parlement stemde op 6 juni 2006 met 231 tegen 25 stemmen voor een voorstel om smaad te verwijderen uit het wetboek van strafrecht om aldus de persvrijheid te bevorderen. De Europese Unie had al geruime tijd druk uitgeoefend om de persvrijheid te vergroten. Voortaan viel smaad onder het burgerlijk wetboek.

EUROPESE UNIE

EU prijst inspanningen Roemenië

De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso, prees op 17 mei 2006 de inspanningen van Roemenië om te voldoen aan de criteria voor toetreding tot de EU in 2007. Barroso bezocht de hoofdstad Boekarest nadat de Commissie de beslissing over de datum van toetreding van Roemenië had uitgesteld. Het land moest volgens de Commissie de voedselveiligheid verbeteren, bureaus oprichten voor de uitkering van EU-landbouwsubsidies en het BTW-systeem moderniseren. In oktober 2006 zou de Commissie een definitieve toetredingsbeslissing nemen.

Russische Federatie

BUITENLANDSE ZAKEN

'Geen bewijs voor geheime CIA-gevangenissen'

Een Roemeense parlementaire onderzoekscommissie verklaarde op 16 juni 2006 dat er geen bewijs was voor geheime gevangenissen van de Amerikaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) op Roemeens grondgebied. Ook waren er geen geheime vluchten geweest. Begin juni had de Raad van Europa een rapport gepubliceerd waarin onder meer stond dat de CIA in Roemenië over geheime gevangenissen beschikte, hetgeen door de Verenigde Staten was ontkend.

Roemeense troepen blijven in Irak

President Traian Basescu maakte op 30 juni 2006 bekend dat de Opperste Defensieraad (CSAT), waarvan hij de voorzitter was, het regeringsvoornemen verwierp om eind 2006 alle troepen uit Irak terug te trekken. Volgens Basescu had de regering hierover eerst overleg moeten voeren met binnen- en buitenlandse instanties. Hij was bevreesd dat terugtrekking de geloofwaardigheid van Roemenië als lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) zou aantasten. Basescu kondigde wel een troepenvermindering aan van 30 procent, van 890 naar 628 manschappen.
De Roemeense regering had de beslissing vooral genomen uit financiële overwegingen. De Amerikaanse en Britse ambassadeurs in Boekarest verwelkomden het besluit van de CSAT.

(Vorige berichten pagina 83/3 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Nieuw hoofd Openbaar Ministerie

President Vladimir Poetin droeg op 20 juni 2006 minister van Justitie Joeri Tsjajka voor als nieuwe procureur-generaal, het hoofd van het Openbaar Ministerie. Hij zou de opvolger worden van Vladimir Oestinov die op 2 juni opstapte. Het ontslag van Oestinov, die al in functie was vanaf 1999, werd door commentatoren uitgelegd als een machtsverschuiving tussen de onderling concurrerende clans in het Kremlin. Oestinov was nauw verwant aan de clan van medewerkers van Poetin die uit de geheime dienst afkomstig waren.

Poetin wil immigratie 'landgenoten' uit ex-sovjetrepublieken

President Vladimir Poetin keurde op 26 juni 2006 een plan goed om de immigratie van 'landgenoten' uit de vroegere sovjetrepublieken aan te moedigen als remedie tegen de enorme afname van de bevolking in Rusland.
Volgens officiële cijfers was het aantal inwoners van Rusland sinds 1993 met 11,2 miljoen gedaald door hoge sterfte- en lage geboortecijfers. Als de trend zou doorzetten, zou de Russische bevolking dalen van 143 miljoen in 2006 tot 100 miljoen halverwege de 21e eeuw. Het was niet helemaal duidelijk wie er precies met 'landgenoten' werden bedoeld, maar er woonden honderdduizenden etnische Russen in ex-sovjetrepublieken buiten Rusland.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rusland betaalt schulden vervroegd af

Rusland zal zijn volledige uit de sovjettijd daterende schuld van 17,5 miljard euro aan de zogeheten Parijse Club van crediteurenstaten uiterlijk in augustus vervroegd afbetalen. Dat zei minister van Financiën Aleksej Koedrin op 23 juni 2006 in het parlement. Door de snelle aflossing bespaarde de Russische schatkist rond de 6 miljard euro aan extra kosten, met name de te betalen rente. De voortijdige aflossing kon plaatsvinden door de zeer hoge inkomsten aan olie en gas van de Russische overheid.

GEZONDHEID EN ZORG

Jaarlijks hoog dodental door verontreinigde alcohol

Vergiftiging door verontreinigde alcohol maakt jaarlijks 42.000 dodelijke slachtoffers. Dat zei minister van Binnenlandse zaken Rasjid Noergalijev op 23 juni 2006 in de stad Novgorod. Volgens de minister werden in winkels flessen alcohol aangeboden die giftige stoffen bevatten. Hij noemde het probleem een 'nationale tragedie'.
Volgens schattingen was elke derde Russi-

Russische Federatie

sche man en elke zevende Russische vrouw alcoholist.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

President Poetin bekritiseerd om beknotting persvrijheid

Op 5 juni 2006 werd bij de opening van een congres in Moskou van de World Association of Newspapers (WAN) president Vladimir Poetin vanwege het onder zijn bewind gevolgde mediabeleid scherp bekritiseerd. De internationale conferentie werd bijgewoond door ruim 1.700 hoofdredacteuren en andere vertegenwoordigers van media uit meer dan 100 landen.
De voorzitter van de WAN, Gavin O'Reilly, uitte in aanwezigheid van Poetin zijn grote zorg over het gebrek aan onafhankelijkheid van Russische media. De president stelde daartegenover dat de staatsinvloed op de media juist afgenomen was en dat persvrijheid een sleutelcriterium was voor het democratisch gehalte van Rusland.

'Etnische minderheden veel vaker door politie aangehouden'

De kans dat de Moskouse politie in de ondergrondse leden van etnische minderheden aanhoudt, is 21 keer groter dan de kans dat dat gebeurt bij iemand die er als Rus uitziet. Dat bleek uit een op 13 juni 2006 gepubliceerde studie, die was uitgevoerd door het in New York gevestigde Open Society Institute (OSI) in samenwerking met JURIX, een niet-gouvernementele organisatie (ngo) die in Moskou zetelde. Volgens de studie was het verschil in behandeling van de twee categorieën Russische burgers zo groot dat het niet kon worden verklaard uit legitieme redenen die met wetshandhaving te maken hadden.

MILITAIRE ZAKEN

Uitvoering dienstplicht aangescherpt

De Staatsdoema keurde op 14 juni 2006 een wet goed die vijf redenen afschafte die jongemannen konden aanvoeren om uitstel te krijgen van de dienstplicht. Daaronder vielen onder meer zorg voor zieke of bejaarde ouders, zwangerschap van 26 weken of langer van de echtgenote en werkzaamheden als arts of onderwijzer op het platteland.
Alle mannen tussen de 18 en 27 jaar moesten officieel twee jaar dienstplicht vervullen, maar in minder dan 10 procent van de gevallen gebeurde dat ook daadwerkelijk. De dienstplicht was in Rusland zeer impopulair vanwege de slechte omstandigheden waaronder zij moest worden vervuld en de systematische mishandeling en verwaarlozing waaraan rekruten vaak blootstonden.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Demonstratie ten gunste van Moskougezind bewind in Tsjetsjenië

Duizenden Tsjetsjenen deden op 14 juni 2006 in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny mee aan een demonstratie waarin steun werd betuigd aan Ramzan Kadyrov, die algemeen werd beschouwd als de belangrijkste Moskougezinde politicus in de republiek. Een afbeelding van Kadyrov was te zien op tal van posters, vlaggen en t-shirts van deelnemers.

Tsjetsjeense rebellenleider zegt nieuwe aanvallen voor te bereiden

De Tsjetsjeense rebellenleider Dokoe Oemarov liet in een verklaring gedateerd 23 juni 2006 weten dat hij de strijd tegen Rusland wilde uitbreiden. De rebellen zouden zich concentreren op militaire doelen en aanvallen op burgers vermijden.

Het was de eerste publieke verklaring van Oemarov sinds hij kort daarvoor het leiderschap van de rebellen op zich had genomen. Dat gebeurde nadat zijn voorganger Abdoel-Chalim Sadoelajev op 17 juni door Russische troepen was gedood.

BUITENLANDSE ZAKEN

Britse rechter weigert uitlevering wegens 'couppoging'

Een rechtbank in Londen wees op 6 juni 2006 een verzoek af van de Russische autoriteiten om de multimiljonair Boris Berezovski uit te leveren. Rusland had Groot-Brittannië daar om gevraagd omdat hij betrokken zou zijn geweest bij een poging een staatsgreep in Moskou te organiseren. Volgens de rechtbank was uitlevering echter niet mogelijk, omdat Berezovski politiek asiel in Groot-Brittannië was verleend. Britse rechtbanken hadden al eerder verzoeken om uitlevering afgewezen.

Spanje

Britse Denktank: 'Democratisch gehalte Rusland schiet tekort'

De Britse denktank Foreign Policy Centre (FPC) bracht op 25 juni 2006 een rapport uit waarin werd gesteld dat Rusland niet voldeed aan de democratische normen van de rijke, geïndustrialiseerde landen van de G-8. Volgens het rapport had president Vladimir Poetin de democratie in Rusland systematisch ontmanteld. De geloofwaardigheid van de G8 dreigde daardoor te worden aangetast, zo werd gesteld. Het rapport verscheen kort voor de topconferentie van de organisatie, die in juli in Sint-Petersburg zou worden gehouden.

Vier Russische diplomaten in Irak gedood

Het ministerie van Buitenlandse zaken bevestigde op 26 juni 2006 dat de vier op 3 juni in Irak ontvoerde Russische diplomaten waren gedood. Een dag eerder hadden de ontvoerders de viervoudige moord in een video op internet gemeld en deels laten zien. De ontvoerders, behorend tot een groep genaamd Mujahideen Shura Raad, zouden gelieerd zijn aan Al-Qaeda. Zij hadden terugtrekking van Russische troepen uit Tsjetsjenië en vrijlating van moslimgevangenen in Rusland geëist.
De Russische overheid loofde een beloning van 10 miljoen dollar (bijna 8 miljoen euro) uit voor informatie die zou leiden tot de gevangenneming van de ontvoerders van de vier diplomaten. Van de uitgeloofde beloning werd op Arabische televisiezenders uitvoerig melding gemaakt. President Vladimir Poetin had voorts zijn geheime diensten opdracht gegeven de moordenaars van de gijzelaars 'te vinden en te vernietigen'.

(Vorige berichten pagina 342/1 e.v. - 2006)

SPANJE

BASKISCHE KWESTIE

Regering begint omstreden onderhandelingen met de ETA

In juni 2006 werd een historische stap gezet, met de aankondiging van de Spaanse regering dat ze onderhandelingen zou starten met de ETA. De beweging had sinds de jaren zestig van de twintigste eeuw een gewapen-

Spanje

de strijd gevoerd voor een onafhankelijk Baskenland.

Rechter laat Batasunaleden vrij

Een rechter van het Hooggerechtshof besloot op 1 juni acht leden van de verboden Baskische organisatie Batasuna vrij te laten. Onder hen bevond zich Batasunaleider Arnaldo Otegi. De rechter zei dat het onderzoek naar het negeren van het verbod op politieke activiteiten tegen de acht gewoon zou worden voortgezet, maar dat ze de resultaten van dat onderzoek in vrijheid konden afwachten. Eén van hen kreeg echter de aanvullende voorwaarde dat hij zich dagelijks bij de politie moest melden. Hij werd namelijk ook verdacht van terroristische bedreigingen.
De rechter maakte met de vrijlating van de acht de weg vrij voor onderhandelingen tussen de overheid en de ETA omdat algemeen werd verwacht dat de leiding van Batasuna een belangrijke rol in deze onderhandelingen zou gaan spelen.

Oppositionele Volkspartij tegen onderhandelingen

De Volkspartij (PP) en organisaties van slachtoffers van terrorisme hielden op 10 juni een demonstratie in Madrid tegen de op handen zijnde onderhandelingen met de ETA. 'Niet uit mijn naam', was het motto van de demonstratie. Volgens de organisatie deden een miljoen mensen mee aan het protest. De politie hield het op 200.000 demonstranten.

De oppositionele PP steunde in eerste instantie het voornemen van de regering om te onderhandelen. Zij trok echter haar steun in toen duidelijk werd dat de Baskische afdeling van de regerende Spaanse Socialistische Arbeiderspartij (PSOE) besprekingen met de verboden Batasuna zou voortzetten.

Grote politieactie tegen ETA

De Spaanse en Franse politie arresteerden op 20 juni in een gezamenlijke actie twaalf vermeende ETA-leden. Het was de grootste actie tegen de Baskische organisatie sinds het staakt-het-vuren van maart. De twaalf werden ervan verdacht 'revolutionaire belasting' te innen, dat wil zeggen dat ze Baskische bedrijven dwongen om geld aan de ETA af te dragen. De autoriteiten waren al sinds 1998 bezig met een onderzoek naar deze groep.
Het ministerie van Justitie verklaarde dat de arrestaties het vredesproces niet zouden beïnvloeden.

Premier Zapatero kondigt begin onderhandelingen aan

Premier José Luis Rodriguez Zapatero maakte op 29 juni in een toespraak voor het parlement het begin van de onderhandelingen met de ETA bekend. De televisie zond de toespraak live uit. De premier voegde er wel aan toe dat de democratie geen prijs zou betalen om de vrede te bewerkstelligen en dat de onderhandelingen gevoerd zouden worden met respect voor de nagedachtenis aan de slachtoffers van de ETA. 'Het zal een lang, zwaar en moeilijk proces worden', aldus Zapatero.

CATALONIË

Catalanen stemmen voor autonomie

De Catalaanse bevolking stemde op 18 juni 2006 in een referendum voor meer autonomie. De meerderheid was opmerkelijk groot, met 73,9 procent voor en 20,8 procent tegen. De opkomst viel daarentegen met 49 procent tegen. De uitslag betekende dat het Catalaanse parlement meer bevoegdheden kreeg op fiscaal en juridisch gebied. Verder kreeg Catalonië de status van natie binnen Spanje.

Premier José Luis Rodriguez Zapatero zei in een reactie dat de bevolking zich nu duidelijk had uitgesproken voor autonomie. Oppositieleider Mariano Rajoy wees er echter op dat de helft van de kiezers was thuisgebleven en dat de regering derhalve haar beleid moest herzien.

JUSTITIE

Hooggerechtshof vernietigt terrorismevonnis

Het Spaanse Hooggerechtshof vernietigde op 1 juni 2006 wegens niet-overtuigend bewijs het vonnis tegen een lid van Al-Qaeda. Het ging om Imad Yarkas, die was veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien jaar wegens het mede plannen van de aanslagen op de Verenigde Staten van 11 september 2001. Hiervoor was hij in november van dat jaar opgepakt. Yarkas zou vanaf 1995 de Spaanse cel van Al-Qaeda hebben geleid.
Het Hof handhaafde overigens wel de gevangenisstraf van twaalf jaar die Yarkas had gekregen wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie. Drie Marokkanen werden vrijgesproken van hetzelfde vergrijp. Zij waren al in april 2006 vrijgelaten.
(Vorige berichten pagina 343/3 e.v. - 2006)

Turkije

TURKIJE

BINNENLAND

Spanning tussen leger en regering neemt verder toe

De aanslag die Alparslan Aslan op 17 mei 2006 op drie rechters had gepleegd, leidde in juni tot grote spanningen tussen regering en militairen. Aslan zei tijdens de aanslag dat hij een soldaat van God was. De rechters die zijn doelwit waren, hadden eerder het dragen van islamitische hoofddoekjes verboden, waarmee het voor de hand leek te liggen dat Aslan door de islam was geïnspireerd.

Generaal Hilmi Ozkok riep de bevolking op het seculiere karakter van de staat te handhaven en zich te verzetten tegen het islamitisch fundamentalisme. De regering van de Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP), die haar wortels in de islam had, wees er op dat Aslan uit een nationalistisch milieu kwam en banden onderhield met militairen. De regering suggereerde hiermee dat de aanslag in scène was gezet om de islamitische regering in diskrediet te brengen.

De politie pakte niet lang daarna een groep mensen op, onder wie enkele militairen, die van plan zouden zijn geweest om een aanslag op premier Recep Tayyip Erdogan te plegen. Het leger reageerde furieus omdat het dit nieuws uit de krant moest vernemen en niet was geïnformeerd door de regering.

Turkije versterkt bewaking oliepijplijn

Minister van Energie Hilmi Güler drong op 1 juni 2006 aan op een betere bescherming van de pijplijn waarmee olie van Azerbeid-

zjan naar de haven van Ceyhan werd getransporteerd. Güler richtte zijn oproep aan Botas, het staatsbedrijf dat de pijplijn exploiteerde, veiligheidsdiensten, politie en kustwacht. Hij vond dat de pijplijn ter waarde van 4 miljard dollar (ca. 3,2 miljard euro) beter beveiligd moest worden om sabotage en diefstal van olie te voorkomen. Een week eerder hadden Koerdische opstandelingen nog een gaspijplijn opgeblazen.

De eerste olie uit Azerbeidzjan was op 28 mei in Ceyhan gearriveerd. De eerste tankers vertrokken op 4 juni.

Politie arresteert maoïstische demonstranten

De politie arresteerde op 17 juni 2006 in Tunceli 64 aanhangers van de Maoïstisch-Communistische Partij – Volksbevrijdingsleger (MKP-HKO). Zij waren bijeen gekomen om de dood te herdenken van zeventien strijders van de organisatie, die precies een jaar eerder om het leven waren gekomen in gevechten met het leger. Ongeveer 100 mensen bezochten de graven van de strijders.

Ex-premier Yilmaz kondigt terugkeer aan

Oud-premier Mesut Yilmaz kondigde op 23 juni 2006 zijn terugkeer in de politiek aan. Dit nadat de rechtbank de corruptiezaak tegen hem had geseponeerd. De rechtbank achtte namelijk niet bewezen dat Yilmaz de staatstender had beïnvloed bij de privatisering van de Turkbank. De aanklacht tegen de andere verdachte, oud-minister van Financiën Gunes Taner, werd eveneens geseponeerd.

KOERDISCHE KWESTIE

Gevangenisstraf voor burgemeester wegens 'Koerdische propaganda'

Een rechtbank in Diyarbakir veroordeelde op 9 juni 2006 Aydin Budak, de burgemeester van Cizre, tot een gevangenisstraf van vijftien maanden wegens propaganda voor de verboden Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Dit vanwege uitspraken die hij had gedaan op het Koerdische televisiestation *Roj-tv* dat vanuit Denemarken uitzond. De rechtbank maakte overigens niet duidelijk wat Budak nu precies had gezegd.

Leger doodt drie PKK-leden

Het geweld in het zuidoosten van Turkije ging ook in juni 2006 onverminderd door. Zo doodde het leger op 18 juni drie rebellen van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Op dezelfde dag plaatsten Koerden een bom op de rails bij Tunceli, waardoor een goederentrein ontspoorde. Verder pleegden de Haviken voor de Koerdische Bevrijding (TAK) een bomaanslag in Istanbul.

Op 25 juni vond er een explosie plaats bij de Manavgatwaterval, waarbij vier doden vielen onder wie een Nederlandse vrouw. Er waren 25 gewonden. Het was overigens onduidelijk of het ging om een ongeluk of een aanslag.

Rechter veroordeelt paramilitairen wegens aanslag

Een rechtbank in Diyarbakir veroordeelde op 19 juni 2006 twee onderofficieren van het paramilitaire politiecorps tot een gevangenisstraf van 39 jaar en vijf maanden. Zij werden schuldig bevonden aan de bomaanslag die op 9 november 2005 werd gepleegd op een boekhandel in Semdinli. Daarbij kwam één persoon om het leven.

De aanslag leidde destijds tot zeer ernstige ongeregeldheden in Koerdistan, omdat er geruchten gingen dat de aanslag vanuit het leger in scène was gezet. Nog in april 2006 was een openbaar aanklager ontslagen nadat hij het hoofd van de Turkse landstrijdkrachten, generaal Yasar Buyukanit, ervan beschuldigd had een illegale groep te hebben opgezet die de bomaanslag uitvoerde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Centrale bank verhoogt rente

De Centrale bank verhoogde op 28 juni 2006 de rente van 20,25 naar 22,25 procent, met als doel de inflatie te beteugelen. Deze was in mei opgelopen tot 10 procent. Het vertrouwen in de Turkse economie had namelijk ernstig te lijden onder de spanning tussen leger en regering over de invloed van de islam op de Turkse maatschappij. Bovendien werd gevreesd dat de islamitische premier Recep Tayyip Erdogan een gooi zou doen naar het presidentschap, waarmee de strikte scheiding tussen kerk en staat mogelijk zou worden doorbroken. Verder verontruste de harde opstelling van Turkije in de kwestie Cyprus de zakenwereld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Dagblad Radikal moet schadevergoeding betalen

Een rechtbank in Ankara veroordeelde op 20 juni 2006 het dagblad *Radikal* tot het betalen van een schadevergoeding van 960 euro aan premier Recep Tayyip Erdogan. Dit omdat de krant uitspraken van Haluk Koc, politicus van de oppositionele Republikeinse Volkspartij (CHP), had afgedrukt. Daarin werd Erdogan vergeetachtig en een twijfelaar genoemd.

Parlement akkoord met nieuwe omschrijving terrorisme

Het parlement ging op 29 juni 2006 akkoord met het wetsvoorstel dat meer misdaden als terrorisme classificeerde. De Europese Unie en mensenrechtenorganisaties vreesden dat hierdoor het martelen weer zou toenemen.
De regering beperkte bij deze misdaden namelijk de toegang tot een advocaat. De regering zei dat de nieuwe maatregelen nodig waren om het Koerdisch separatisme te bestrijden.

EUROPESE UNIE

Turkije neemt eerste horde voor EU-toetreding

Turkije sloot op 12 juni 2006 met succes de onderhandelingen af over de eerste van de 35 terreinen waarover het met de Europese Unie overeenstemming moest bereiken voordat het land kon toetreden tot de Unie. Het ging om het onomstreden onderwerp wetenschap en onderzoek.

Toch waarschuwde de Europese Unie Turkije inzake haar houding tegenover Cyprus. Turkije moest alle lidstaten van de Europese Unie erkennen – dus ook Cyprus – en haar lucht- en zeehavens openstellen voor Cypriotische schepen en vliegtuigen. Minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül zei in een reactie dat dit alleen mogelijk was als de isolering van (Turks) Noord-Cyprus werd doorbroken. Hij merkte verder op dat de verhoudingen waren vergiftigd omdat de

Vaticaan

Europese Unie in 2004 een verdeeld Cyprus als lidstaat had toegelaten.
Gül leek hiermee de verhouding met de EU op scherp te stellen. Hij kreeg op 16 juni bijval van premier Recep Tayyip Erdogan. Deze zei dat de Turkse lucht- en zeehavens gesloten zouden blijven voor Cypriotisch verkeer, zolang het noordelijk deel van het eiland geïsoleerd bleef – zelfs als dat zou leiden tot opschorting van de onderhandelingen over toetreding tot de EU.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verdere samenwerking Turkije-Griekenland

De Griekse minister van Buitenlandse zaken Dora Bakoyanni sprak op 10 juni 2006 tijdens haar eerste bezoek aan Istanbul met haar Turkse ambtsgenoot Abdullah Gül. Beide bewindslieden kwamen nieuwe maatregelen overeen om het vertrouwen tussen de twee landen te vergroten. Directe aanleiding hiervoor was een incident in mei, waarbij een Turks en een Grieks gevechtsvliegtuig op elkaar vlogen. De ministers spraken af een telefonische 'hotline' in te stellen tussen de legercommandanten van beide landen en om gezamenlijke legeroefeningen te houden. De eerste oefening werd al direct voor november gepland.

(Vorige berichten pagina 344/1 e.v. - 2006)

VATICAAN

BINNENLAND

Kardinaal Bertone wordt 'vice-paus'

Paus Benedictus benoemde op 22 juni 2006 kardinaal Tarcisio Bertone tot 'staatssecretaris', een post waarvan de bekleder algemeen werd gezien als plaatsvervangend paus. Bertone werd hiermee de tweede man in de hiërarchie van het Vaticaan. De 71-jarige Bertone volgde kardinaal Angelo Sodano (78) op die na vijftien jaar met pensioen ging. De officiële overdracht zou plaatsvinden op 15 september.
Eveneens op 15 september zou kardinaal Edmund Szoka met pensioen gaan. Hij zou als gouverneur van Vaticaanstad worden opgevolgd door aartsbisschop Giovanni Lajolo.

(Vorige berichten pagina 219/3 e.v. - 2006)

Wit-Rusland

WIT-RUSLAND

BINNENLAND

Harde aanpak van tegenstanders bewind

Politicus oppositie tot 2,5 jaar veroordeeld

Het Hooggerechtshof veroordeelde een politicus van de oppositie op 14 februari 2006 tot 2,5 jaar gevangenisstraf vanwege misbruik van een overheidskrediet. Het ging om Sergej Skrebets, een voormalig parlementslid van de oppositiegroep Republiek. Hij was oorspronkelijk ook nog van andere misdrijven beschuldigd, maar die werden onbewezen geacht of de beschuldigingen werden ingetrokken. Skrebets was in mei 2005 gearresteerd.

Twee jaar dwangarbeid voor aanbrengen graffiti

Een rechtbank in de Wit-Russische hoofdstad Minsk veroordeelde een activist van de oppositie, Artoer Finkevitsj, op 10 mei tot twee jaar dwangarbeid vanwege het aanbrengen van graffiti op muren. Finkevitsj gaf tijdens het proces toe dat hij leuzen op muren had aangebracht zoals 'Genoeg!' en 'Wij willen verandering'. Het Openbaar Ministerie had een gevangenisstraf van zeven tot twaalf jaar geëist.

Protesten tegen verdwijningen

Eveneens op 10 mei verzamelden zich enkele tientallen mensen op het Oktoberplein in Minsk. Zij vroegen aandacht voor vier beruchte gevallen van verdwijningen van de laatste jaren. Velen van hen droegen foto's van Joeri Zacharenko, een voormalige minister van Binnenlandse zaken die in mei 1999 was verdwenen. Diverse demonstranten werden opgepakt.

Oppositieleider vrijgelaten

De belangrijkste oppositieleider en voormalig presidentskandidaat Alexander Milinkevitsj werd op 12 mei uit de gevangenis vrijgelaten na een straf van vijftien dagen te hebben uitgezeten. Hij was samen met andere leden van de oppositie, die inmiddels ook waren vrijgelaten, op 26 april in Minsk opgepakt omdat zij een verboden samenkomst hadden georganiseerd.

Activist oppositie tot vijf maanden veroordeeld

Een Wit-Russische rechtbank veroordeelde Sergej Ljasjkevitsj, lid van het campagneteam van ex-presidentskandidaat Milinkevitsj, op 29 mei tot vijf maanden gevangenisstraf. Hij was aangeklaagd wegens zijn rol in het organiseren van protesten tegen de als oneerlijk beschouwde verkiezingen van 19 maart. De oppositie had de protesten georganiseerd omdat president Loekasjenko zijn machtspositie als president via vergaande intimidatie veilig zou hebben gesteld. Ljasjkevitsj was vijf dagen voor de verkiezingen opgepakt.

Minstens 30 demonstranten opgepakt

De politie pakte op 16 juni minstens 30 mensen op die een demonstratie hielden bij de Russische ambassade in Minsk. Zij protesteerden tegen de Russische steun voor president Loekasjenko.
Sinds de presidentsverkiezingen waren tijdens demonstraties tegen het Wit-Russische bewind in totaal ongeveer 600 mensen opgepakt. De meeste van hen waren tot vijftien dagen hechtenis veroordeeld wegens onder meer verstoring van de openbare orde.

Omstreden overwinning Loekasjenko bij presidentsverkiezingen

Intimidatie en repressie aan vooravond verkiezingen

Voorafgaande aan de presidentsverkiezingen van 19 maart 2006 was het staatstoezicht op de media verscherpt en deden zich vaker incidenten voor waarbij onafhankelijke en buitenlandse journalisten werden lastiggevallen. Tientallen leden van de oppositie werden door de politie opgepakt. Het hoofd van de veiligheidsdienst KGB, Stepan Soechorenko, verklaarde dat de oppositie, die tot demonstraties had opgeroepen, met geweld de macht wilde grijpen. Negen Georgische parlementsleden, die als waarnemers wilden optreden bij de verkiezingen, werden op het vliegveld van de hoofdstad Minsk teruggestuurd en twee Poolse journalisten werden aan de grens niet toegelaten.

Wit-Rusland

Het doel van de campagne leek te zijn president Alexander Loekasjenko in het zadel te houden. Deze wilde een derde ambtstermijn als president en hamerde op economische groei en sociale stabiliteit als zijn belangrijkste prestaties.

De media moesten daartoe niet de rol kunnen spelen die hen ten deel was gevallen bij de recente omwentelingen in Georgië en Oekraïne. De staatsmedia besteedden buitensporig veel aandacht aan Loekasjenko en produceerden een stroom aan berichten volgens welke de Verenigde Staten en andere westerse landen probeerden een staatsgreep te organiseren.

Grote overwinning Loekasjenko betwist

President Loekasjenko werd op 20 maart tot winnaar uitgeroepen. Hij zou volgens de officiële uitslag 82,6 procent van de stemmen hebben behaald. Drie tegenkandidaten haalden te samen nog geen 12 procent. De opkomst was volgens de Centrale Kiescommissie 92,6 procent.
De belangrijkste tegenkandidaat, Alexander Milinkevitsj, noemde de verkiezingen een 'complete farce'. Elmar Brok, een Duits lid van het Europees parlement – waar hij voorzitter was van de commissie Buitenlandse zaken -, drukte zich in soortgelijke bewoordingen uit. Loekasjenko zei echter dat de verkiezingen 'eerlijk' en 'democratisch' waren verlopen en noemde de klachten erover 'absurd'.

Oproerpolitie maakte op 24 maart een einde aan een 'protestkamp' van de oppositie tegen de gang van zaken bij de verkiezingen. Zij voerde ruim 100 demonstranten in vrachtwagens af en ruimde de resten van het kamp op. Milinkevitsj veroordeelde het politieoptreden en kondigde voor de volgende dag een grote protestdemonstratie aan. Bij die demonstratie werden diverse aanhangers van de oppositie door de politie opgepakt. Dat lot trof ook een andere tegenkandidaat van Loekasjenko, Alexander Kozoelin.

Op 24 maart werd ook een voormalige Poolse ambassadeur in Wit-Rusland, Mariusz Maszkiewicz, gearresteerd en tot vijftien dagen gevangenisstraf veroordeeld. De Poolse regering deed haar beklag dat Maszkiewicz na zijn arrestatie was geslagen. Tijdens zijn detentie werd hij wegens hartproblemen naar het ziekenhuis overgebracht. Op 7 april volgde zijn vrijlating.

Samenstelling regering Wit-Rusland
(9 mei 2006)

President
Alexander LOEKASJENKO
Premier
Sergej SIDORSKI

Eerste vice-premier
Vladimir SEMASJKO

Vice-premiers
Ivan BAMBIZA
Viktor BOERJA
Andrej KOBJAKOV
Alexander KOSINETS

Arbeid en Sociale zekerheid
Vladimir POTOEPTSJIK
Architectuur en Bouwnijverheid
Alexander SELEZENEV
Belastingen en Accijnsen
Anna DEJKO
Binnenlandse zaken
Vladimir NAËMOV
Bosbouw
Pjotr SEMASJKO
Buitenlandse zaken
Sergej MARTYNOV
Communicatie en Informatietechnologie
Nikolaj PANTELEJ
Cultuur
Vladimir MATVEJTSJOEK
Defensie
Leonid MALTSEV
Economie
Nikolaj ZAJTSJENKO
Energie
Alexander OZERETS
Financiën
Nikolaj KORBOET
Gezondheidszorg
Vasili ZJARKO
Handel
Alexander IVANKOV
Huisvesting en Locale diensten
Vladimir BELOCHVOSTOV
Industrie
Anatoli ROESETSKI
Informatie
Vladimir ROESAKEVITSJ
Justitie
Viktor GOLOVANOV
Landbouw en Voedselvoorziening
Leonid ROESAK
Natuurlijke hulpbronnen en Milieubescherming
Leonti CHOROEZJIK
Noodsituaties
Enver BARJEV
Onderwijs
Alexander RADKOV
Sport en Toerisme
Alexander GRIGOROV
Statistiek en Analyse
Vladimir ZINOVSKI
Transport en Verbindingen
Vladimir SOSNOVSKI

Hoofd Openbaar Ministerie
Pjotr MIKLASJEVITSJ
Hoofd Presidentieel apparaat
Gennadi NJAVIGLAS
Staatssecretaris Veiligheidsraad
Viktor SJEJMAN
Voorzitter Comité voor Staatsveiligheid (KGB)
Stepan SOECHORENKO

Voorzitter Nationale bank
Pjotr PROKOPOVITSJ

President begint aan nieuwe ambtstermijn

President Loekasjenko werd op 8 april geïnstalleerd voor zijn derde ambtstermijn. Na de plechtigheid hield Loekasjenko een korte toespraak waarin hij de Wit-Russische oppositie en het Westen scherp aanviel.

Begin mei voerde Loekasjenko regeringswijzigingen door, waarbij hij vijf ministers ontsloeg. Premier Sergej Sidorski werd opnieuw benoemd. De wijzigingen beoogden naar zijn zeggen bij te dragen tot het bereiken van de doeleinden van het regeringsbeleid, waaronder een groei van het bbp met 50 procent en een terugbrengen van de inflatie tot 5 procent tegen 2010.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN: 'Mensenrechtensituatie in Wit-Rusland elk jaar slechter'

Adrian Severin, speciaal rapporteur van de Verenigde Naties voor de mensenrechten in Wit-Rusland, zei op 11 januari 2006 dat de situatie van de mensenrechten in Wit-Rusland met het jaar slechter werd. Hij wees onder meer op een nieuwe wet, volgens welke het bekritiseren van het land door eigen burgers tegenover internationale organisaties strafbaar was. De wet betekende volgens Severin dat wanneer een Wit-Rus bijvoorbeeld tegenover hem kritiek uitte op de eigen regering, deze tot maximaal vijf jaar gevangenisstraf kon worden veroordeeld. Severin meende ook dat de Wit-Russische staat voor een deel aan zijn inkomsten kwam door illegale wapenhandel in

andere delen van de wereld waaronder Afrika.
Severin, een voormalig minister van Buitenlandse zaken van Roemenië, had geen visum voor Wit-Rusland gekregen en deed zijn uitspraken tijdens een persconferentie in Brussel.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sancties EU en VS tegen Wit-Rusland

De Europese Unie voerde op 18 mei 2006 haar dreigement uit om banktegoeden en andere bezittingen van president Alexander Loekasjenko en 35 van diens medewerkers te bevriezen. Volgens ingewijden beschikten zij daar niet over, zodat de maatregel vooral symbolisch van aard zou zijn. De reden voor het EU-besluit was de gang van zaken bij de presidentsverkiezingen van maart 2006, die volgens de Unie zeer oneerlijk waren verlopen. In april had de EU al besloten Loekasjenko en diens naaste medewerkers geen visa meer te verlenen. Onder hen waren 30 ministers, openbaar aanklagers en verkiezingsfunctionarissen.
Als tegenreactie maakte een woordvoerder van het Wit-Russische ministerie van Buitenlandse zaken op 8 juni bekend dat zijn regering de toegang zou ontzeggen aan functionarissen van de Europese Unie en de Verenigde Staten. Het zou gaan om personen die zich tijdens de presidentsverkiezingen actief met de interne aangelegenheden van Wit-Rusland hadden bemoeid.
De VS hadden zich al eerder bij de visummaatregel van de EU aangesloten. Op 20 juni bevroren zij ook de banktegoeden en andere bezittingen van tien hoge Wit-Russische functionarissen, waaronder die van de president. Amerikanen en Amerikaanse bedrijven werd verboden om zaken te doen met Wit-Rusland.

(Vorige berichten pagina 26/3 e.v. - 2006)

IJSLAND

BINNENLAND

Geir Haarde nieuwe premier van IJsland

Premier Halldór Ásgrímsson, die IJsland vanaf 2004 had geleid, legde op 5 juni 2006 zijn functie neer. De 58-jarige leider van de Progressieve Partij (FSF) droeg het premierschap over aan minister van Buitenlandse zaken Geir Hilmar Haarde (55), de leider van de Onafhankelijkheidspartij (SSF). Sinds 1995 vormden de FSF en de SSF een regeringscoalitie. Met de premierswisseling kreeg IJsland voor de derde maal in drie jaar een nieuwe premier.
Ásgrímsson motiveerde zijn vertrek met een verwijzing naar de slechte resultaten van zijn partij bij de gemeenteraadsverkiezingen van mei. Hij zou tevens opstappen als voorzitter van de FSF. De vertrekkende en aankomende premier benadrukten beiden dat het beleid ongewijzigd zou blijven.
De belangrijkste uitdaging voor Haarde, die eerder ook minister van Financiën was, bestond in de aanpak van de hoge inflatie van IJsland. Het land beleefde een grote economische groei van 8 procent in 2004 en 5 procent in 2005. Daarnaast expandeerde het bedrijfsleven fors buitenslands en was er een lage werkloosheid. Dit alles ging echter gepaard met een sterke stijging van de consumptie en de openbare uitgaven. De handels- en betalingsbalans vertoonden grote tekorten en ook de staatsschuld was verder opgelopen. De inflatie bedroeg in mei 2006 7,6 procent, hetgeen betekende dat men bij lange na niet het doel had bereikt om deze tot onder de 4 procent te brengen.

(Vorige berichten pagina 669/2 e.v. - 2005)

Samenstelling regering IJsland
(15 juni 2006)

President (sinds 1 augustus 1996)
Olafur Ragnar GRIMSSON

Premier
Geir Hilmar HAARDE (SSF)

Ministers:
Buitenlandse zaken en Buitenlandse handel
Valgerdur SVERRISDOTTIR (FSF)
Communicatie
Sturla BODVARSSON (SSF)
Financiën
Arni M. MATHIESEN (SSF)
Gezondheidszorg en Sociale zekerheid
Siv FRIDLEIFSDOTTIR (FSF)
Industrie en Handel
Jon SIGURDSSON (FSF)
Justitie en Kerkelijke zaken
Bjorn BJARNASON (SSF)
Landbouw
Gudni AGUSTSSON (FSF)
Milieu en Noord-Europese samenwerking
Jonina BJARTMARZ (FSF)
Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
Thorgedur Katrin GUNNARSDOTTIR (SSF)
Sociale zaken
Magnus STEFANSSON (FSF)
Visserij
Einar K. GUDFINNSSON (SSF)

Gouverneur Centrale bank
David ODDSSON

FSF - Progressieve Partij
SSF - Onafhankelijkheidspartij

ZWITSERLAND

JUSTITIE

Openbaar Ministerie: 'Aanslag op El Al toestel verijdeld'

Het Zwitserse Openbaar Ministerie maakte op 8 juni 2006 bekend dat sinds 12 mei een zevental personen van Noord-Afrikaanse origine in steden als Zürich en Basel was gearresteerd op verdenking plannen te hebben beraamd voor een aanslag op een vliegtuig van de Israëlische luchtvaartmaatschappij El Al. Bij de actie, die plaatsvond in samenwerking met de autoriteiten in onder meer Frankrijk en Spanje, werden geen wapens of explosieven aangetroffen. Wel onderhield volgens het OM zeker één van de arrestanten contacten met de Marokkaan Mohamed Achraf, die in april 2005 door Zwitserland aan Spanje was uitgeleverd omdat hij betrokken zou zijn geweest bij een voorgenomen aanslag op het gerechtshof in Madrid.
Volgens Israëlische media zouden de verdachten van plan zijn geweest om in december 2005 een raket af te vuren op een El Al vliegtuig in Genève. Een week lang werden die maand vluchten van El Al omgeleid en landden deze op het vliegveld van Zürich, hoewel dat officieel gebeurde om 'commerciële en technische redenen'. De Israëlische veiligheidsdiensten zouden door een infiltrant in een islamitische cel in Genève zijn ingelicht over de op handen zijnde aanslag. Intussen had El Al op een aantal vliegtuigen een nieuw beveiligingssysteem ingebouwd, waarmee in de toekomst alle toestellen moesten worden uitgerust.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sancties VS tegen Zwitsers bedrijf wegens 'banden met Noord-Korea'

Het Amerikaanse ministerie van Financiën

maakte op 30 maart 2006 bekend dat de Zwitserse metaalfirma Kohas AG en het hoofd van het bedrijf, de Zwitser Jakob Steiger, middels een presidentiële order waren bestempeld tot steunverlener aan de proliferatie van wapens. Dit hing samen met de banden die Kohas zou onderhouden met het regime in Noord-Korea, dat internationaal onder sterke druk stond vanwege de nucleaire ambities van het land. De Verenigde Staten besloten daarom dat bezittingen in de VS van het bedrijf en van Steiger, de belangrijkste aandeelhouder, bevroren werden en dat Amerikanen werd verboden met hen zaken te doen.
Volgens het Amerikaanse ministerie was bijna de helft van de aandelen van Kohas in handen van de Korea Ryongwang Trading Corporation, een dochtermaatschappij van de Korea Ryonbong General Corporation, waartegen al een soortgelijke sanctie van kracht was. Kohas en Steiger zouden al sinds eind jaren tachtig van de twintigste eeuw betrokken zijn bij activiteiten van wapenproliferatie. Het bedrijf ontkende zelf banden met het bewind in Noord-Korea te onderhouden.

(Vorige berichten pagina 28/1 - 2006)

PANAMA

BINNENLAND

Twee nieuwe ministers aangesteld

President Martín Torrijos van Panama verving op 1 januari 2006 minister van Onderwijs Juan Bosco Bernal door Miguel Angel Cañizales. Tevens moest de verantwoordelijke bewindspersoon voor Jeugd-, Vrouwen-, Kinder- en Familiezaken, Leonor Calderón, plaatsmaken voor María del Carmen Roquebert. 'We zouden graag willen dat we meer hadden gedaan', merkte de regeringsleider op over zijn eerste regeringsjaar. Hij beloofde 'de inspanningen te verdubbelen' en de hoop op een betere toekomst in te lossen. De populariteit van Torrijos was gezakt nadat zijn plannen over de hervorming van het sociale stelsel bekend waren geworden.

Minister treedt af vanwege eis van de VS

Minister van Landbouwontwikkeling Laurentino Cortizo maakte op 10 januari bekend dat hij bij president Torrijos zijn ontslag had ingediend. Bij de onderhandelingen over het afsluiten van een vrijhandelsakkoord tussen Panama en de Verenigde Staten wilde het laatste land dat sanitaire regelgeving soepel zou worden toegepast bij de invoer van producten, maar de minister kon zich daar niet mee verenigen. Hij vroeg Torrijos het verzoek van Washington niet in te willigen omdat dit niet alleen voor Panama nadelig kon zijn, maar voor de hele regio.
Guillermo Salazar Nicolau werd als opvolger aangesteld.

Ambitieus plan om Panamakanaal te verbreden

Op 24 april 2006 maakte president Torrijos van Panama bekend dat zijn regering een plan had opgesteld om het Panamakanaal te verbreden. Door de modernisering, beraamd op 5,2 miljard dollar (ca. 4,2 miljard euro), zouden in de toekomst containerschepen die een omvang hadden boven de zogenaamde Panamax-grootte, door het 92 jaar oude kanaal kunnen varen. Het project, dat acht jaar in beslag zou nemen, zou de vrachtcapaciteit bijna verdubbelen en 7.000 arbeidsplaatsen creëren, aldus Torrijos.
Het laatste woord was aan de bevolking die middels een referendum over het plan kon stemmen. De Panamese oppositie noemde de investering riskant, maar opiniepeilingen wezen uit dat een meerderheid van de bevolking het project steunde.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering-Torrijos neemt sociale maatregelen

Anti-armoede programma in Panama gestart

De Panamese minister voor Jeugd-, Vrouwen-, Kinder- en Familiezaken, María del Carmen Roquebert, verklaarde op 31 mei 2006 dat 72.000 families zouden gaan profiteren van een anti-armoedeprogramma. Voor het Netwerk van Mogelijkheden, zoals het werd genoemd, was omgerekend bijna 130 miljoen euro uitgetrokken. Om de cirkel van chronische armoede te doorbreken, zouden arme families een subsidie van 35 dollar (ca. 28 euro) per maand gaan ontvangen, voedselbonnen krijgen en de verplichting op zich nemen hun kinderen naar school te sturen.
Officiële statistieken toonden aan dat ruim 36 procent van de bevolking in armoede leefde en dat het bezit in het land oneevenwichtig was verdeeld doordat 60 procent van de rijkdom in handen was van 8 procent van de bevolking.

Poging kinderen te beschermen tegen uitbuiting

President Torrijos ondertekende op 12 juni – de dag van de Verenigde Naties tegen de kinderarbeid – een decreet dat de ergste vormen van exploitatie van kinderen moest tegengaan. De verordening was ontworpen door de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en vermeldde werkzaamheden die kinderen in geen geval mochten verrichten. Ook werden hun rechten expliciet genoemd, zoals deelname aan het onderwijs, toegang tot de gezondheidszorg en de mogelijkheid om aan recreatie te doen. Volgens officiële cijfers zouden bijna 60.000 kinderen van vijf tot zeventien jaar in Panama werken die deze rechten ontbeerden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Panama ontvangt kredieten van IDB

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) verstrekte op 2 maart 2006 aan Panama een lening van 45 miljoen dollar (ruim 37 miljoen euro) voor uitbreiding van de riolering, verbetering van de sanitaire omstandigheden en milieudoeleinden. Op het eind van dezelfde maand ontving het Midden-Amerikaanse land tevens een lening van 5 miljoen dollar ter verbetering van het functioneren van de Panama Maritieme Autoriteit (PMA). Ter ondersteuning van het investeringsklimaat en ter versterking van de instituties die zorg droegen voor de macro-economische stabiliteit in het land, verstrekte de IDB op 5 juli een lening van eveneens 5 miljoen dollar.

IMF: Panamese economie is sterk

Ondanks de stijging van de olieprijzen op de wereldmarkt groeide het bbp van Panama in 2005 met 5,5 procent, meldde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) op 14 maart 2006. In 2002 was de groei 2,2 procent, het jaar daarop 4,2 procent en in 2004 zelfs 7,6 procent. De werkloosheid was in

Panama

2005 afgenomen tot 9,6 procent, terwijl de inflatie op een gemiddelde van 3,4 procent uitkwam.
Het IMF juichte de hervorming van het pensioenstelsel toe omdat deze de staatsfinanciën ten goede kwam, evenals de verbeterde inning van de belastinggelden. In 2006 werd een economische groei van 4,5 procent verwacht bij een inflatiecijfer van minder dan 2 procent.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vrijhandelsverdrag van Panama met Singapore

Panama was het eerste Latijns-Amerikaanse land dat er in slaagde een bilateraal vrijhandelsakkoord af te sluiten met Singapore. Bij de ondertekening op 1 maart 2006 in de Aziatische stadstaat stelde de onderminister van Internationale handel van Panama, Carmen Vergara, dat vooral de maritieme sector van de regeling kon profiteren. Naast bepalingen over financiële diensten, douaneprocedures en telecommunicatie was ook afgesproken dat Singapore 98 procent van haar producten tariefvrij in Panama mocht invoeren.
De handel tussen beide staten, waarmee een bedrag van boven de 3 miljard dollar (ca. 2,4 miljard euro) was gemoeid, was in 2005 met bijna 50 procent gestegen.

Venezolaanse president Chávez wil samenwerking op energiegebied

Gedurende een bezoek van de Venezolaanse president Hugo Chávez aan zijn Panamese ambtsgenoot Martín Torrijos kwamen beide staatslieden op 23 juni 2006 overeen onderhandelingen te openen over de bouw van een olieraffinaderij in Panama. Ook zou er gesproken worden over de aanleg van een gaspijplijn en de uitbreiding van een 30 jaar oude oliepijplijn in de provincie Chiriquí. Volgens Chávez was dit laatste project van groot belang voor zijn land. Het zou de Venezolaanse staatsoliemaatschappij in staat stellen olie te transporteren van de Atlantische naar de Stille Oceaan, zonder de omweg te hoeven maken langs Patagonië om de brandstof te exporteren naar China en Japan.

Economisch pact met Chili

Met Chili sloot de Panamese regering op 27 juni 2006 een vrijhandelsverdrag dat binnen vijftien jaar in Panama en binnen tien jaar in Chili voor 98 procent van de producten de invoertarieven afschafte. Het akkoord werd in de Chileense hoofdstad Santiago ondertekend door Panama's minister van Handel en Industrieën Alejandro Ferrer en de minister van Buitenlandse zaken van Chili, Alejandro Foxley. Er waren onder meer bepalingen in opgenomen over de toegang tot de wederzijdse markten, grensprocedures, mogelijkheden voor het drijven van handel en het doen van investeringen, milieu en conflictoplossing. Het vrijhandelsverdrag kwam tot stand na tien jaar onderhandelen.

(Vorige berichten pagina 36/3 e.v. - 2006)

Peru

PERU

BINNENLAND

President Toledo roept noodtoestand uit in zes provincies

Nadat bij aanvallen van de guerrillabeweging Lichtend Pad (SL) dertien doden waren gevallen, riep president Alejandro Toledo op 21 december 2005 de noodtoestand uit in zes provincies. Het betrof Marañon, Huacaybamba, Leoncio Prado en Huamalies in de Huánuco regio, Tocache in de streek van San Martín en Padre Abad in de Ucayali-regio. De maatregel hield in dat voor de duur van 60 dagen enkele constitutionele rechten, zoals de vrijheid van vergadering en het recht om vrij rond te reizen, werden opgeschort en dat militairen het gezag op straat uitoefenden. De linkse rebellen beweerden de aanslagen te hebben gepleegd als protest tegen de komende presidentsverkiezingen.

Felle strijd om Peruaans presidentschap

Drie voornaamste kandidaten aan elkaar gewaagd

De Peruanen gingen op 9 april 2006 naar de stembus om een nieuwe president, twee vice-presidenten en 120 leden voor het Congres te kiezen. De vroegere legerofficier Ollanta Humala werd gezien als grootste kanshebber om de eerste ronde voor het presidentschap te winnen. Zijn opvattingen vonden vooral gehoor bij de armen. Zijn voornaamste opponent was de conservatieve Lourdes Flores. Zij kon vooral rekenen op steun vanuit ondernemerskringen. In de peilingen werd zij gevolgd door Alan García. De welbespraakte oud-president kreeg vooral steun van de jonge Peruanen. Hij had het land in 1990 echter met een hyperinflatie van 7.000 procent achtergelaten terwijl zijn regering van corruptie beschuldigd werd.

Linkse nationalist Humala wint eerste ronde

De overwinning in de eerste ronde van de linkse nationalist Humala kwam niet als een verrassing. De man die beweerde de rijkdom in het land te zullen herverdelen en de cocaproductie te industrialiseren, behaalde echter geen 50 procent waardoor er een tweede, beslissende ronde nodig was om te bepalen wie president zou worden. Pas na ruim twee weken werd bekend wie de tegenstander van Humala zou zijn: Alan García. Deze had met klein verschil Lourdes Flores verslagen. Hij beloofde nieuwe banen te creëren en de mijnbouwfirma's meer belasting te laten betalen zodat de grondstoffen profijtelijk zouden worden voor de armen. Zowel Humala als García lieten weten het kort daarvoor gesloten vrijhandelsverdrag met de Verenigde Staten aan te willen passen.

Beschuldigingen van buitenlandse inmenging

President Toledo, en in navolging van hem Alan García, hadden de Venezolaanse president Chávez – die Humala steunde – meerdere keren van inmenging in binnenlandse aangelegenheden beschuldigd. Op 10 mei verweet Humala op zijn beurt de VS zich met de verkiezingen te bemoeien. Washington had hem zijn visum voor de VS ontnomen en volgens Humala was dat om zijn kandidatuur te destabiliseren. De Amerikaanse ambassade reageerde met de bewering dat dit al was gebeurd in januari 2005. Op basis van welke informatie dat besluit was genomen, weigerde het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken bekend te maken.

Alan García opnieuw president

Op 4 juni 2006 koos het Peruaanse volk Alan García als nieuw staatshoofd. De gematigde

Peru

Uitslagen presidentsverkiezingen Peru
(9 april en 4 juni 2006)

	percentage eerste ronde	percentage tweede ronde
Alan García Pérez (Peruaanse Aprista Partij - APRA)	24,3	52,6
Ollanta Humala Tasso (Eenheid voor Peru - UPP)	30,6	47,4
Lourdes Flores Nano (Nationale Eenheid - UN)	23,8	-
Martha Chávez Cossio (Alliantie voor de Toekomst - AF 2006)	7,4	-
Valentín Paniagua Corazao (Centrumfront - FC)	5,8	-
Humberto Lay Sun (Nationaal Herstel - RN)	4,4	-

De overige kandidaten kregen afzonderlijk minder dan 1 procent van de stemmen

sociaal-democraat kreeg ruim 5 procent meer stemmen dan Humala. Tijdens zijn campagne was hij zich bewust geweest van zijn geschonden imago, maar hij liet niet na te benadrukken dat hij op jonge leeftijd aan de macht was gekomen en ruim twintig jaar later veel had bijgeleerd. Daarnaast waarschuwde hij de Peruaanse bevolking voor de invloed die Chávez op Humala zou hebben. Chávez had overigens bij een ruzie kort daarvoor García een 'dief en demagoog' genoemd. Voor Ollanta Humala was het evenmin gunstig dat zijn broer Antauro, de leider van de sterk nationalistische Etnocacerista-beweging, in de gevangenis zat wegens politieke rebellie.

UPP wordt grootste partij in parlement

Waarnemers waren het erover eens dat Alan García, die op 28 juli – de Peruaanse Nationale Dag – het presidentschap van Alejandro Toledo zou overnemen, voor een moeilijke opgave stond. De coalitie die Humala steunde, Eenheid voor Peru (UPP), kwam als sterkste uit de strijd bij de Congresverkiezingen van 9 april. Om aan een parlementaire meerderheid te komen, zou de nieuwe president met zijn Peruaanse Aprista Partij (APRA) coalities moeten aangaan met kleinere partijen.
Opmerkelijk aan de uitslag van de Congresverkiezingen was verder dat Keiko Fujimori, de dochter van oud-president Alberto Fujimori, voor de partij die haar vader steunde, de Alliantie voor de Toekomst (AF 2006), de meeste voorkeursstemmen in het land kreeg.

Uitslagen Congresverkiezingen Peru
(9 april 2006)

	percentage	zetels
Eenheid voor Peru (UPP) -inclusief de Peruaanse Nationalistische Partij (PNP)	21,2	45
Peruaanse Aprista Partij (APRA)	20,6	36
Nationale Eenheid (UN) - Christelijke Volkspartij (PPC) - Nationale Solidariteit (SN) - Nationale Vernieuwing (RN)	15,3	17
Alliantie voor de Toekomst (AF 2006) - Verandering 90 (C 90) - Nieuwe Meerderheid (NM)	13,1	13
Centrumfront (FC) - Volksactie (AP) - Wij zijn Peru (SP) - Nationale Coördinatie van Onafhankelijken (CNI)	7,1	5
Mogelijk Peru (PP)	4,1	2
Nationaal Herstel (RN)	4,0	2
Alliantie voor Vooruitgang (APP)	2,3	-
Onafhankelijk Moralistisch Front (FIM)	1,5	-
Democratische Kracht (FD)	1,4	-
Nationale Rechtvaardigheid (JN)	1,4	-
Socialistische partij (PS)	1,2	-
Nieuw Linkse Beweging (MNI) - MNI is onderdeel van het Breed Links Front (FAI)	1,2	-
Vooruit Land (Avanza País)	1,1	-

De overige partijen kregen afzonderlijk minder dan 1 procent van de stemmen

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onderhandelingen met VS resulteren in vrijhandelsakkoord

Nadat Ecuador, Colombia en Peru gezamenlijk niet tot overeenstemming met de Verenigde Staten konden komen aangaande een economisch verdrag, slaagde Peru alleen daar wel in, zo berichtte dagblad de *Financial Times* op 7 december 2005. Het vrijhandelspact moest gezien worden als vervanging van de Andean Trade Promotion and Drugs Eradication Act (ATPDEA) die in ruil voor de vernietiging van de cocateelt handelsvoordelen gaf, maar eind 2006 afliep. De Peruaanse regering wilde de onderhandelingen, die achttien maanden hadden geduurd, voor eind 2005 afronden omdat de angst bestond dat deze door de aanstaande verkiezingen in 2006 gepolitiseerd zouden worden.

Congres akkoord met ratificatie pact

Onder protest van kort daarvoor gekozen volksvertegenwoordigers gaf het Peruaanse Congres op 28 juni 2006 zijn fiat aan het vrijhandelsverdrag met Washington. Een meerderheid van 79 afgevaardigden vermoedde dat de economie zou profiteren van het akkoord met de VS, terwijl 14 parlementariërs vooral negatieve implicaties verwachtten. Het gevolg van het pact was dat Amerikaanse producten voortaan zonder betaling van invoerrechten de Peruaanse grens mochten passeren. Vice versa was dat al langer het geval omdat de VS aan Andische naties handelsvoorrechten hadden verleend.
President Toledo wilde het verdrag in het parlement behandeld zien voordat zijn opvolger, de enkele weken eerder gekozen Alan García, het land ging leiden. Deze had immers gezegd het akkoord te willen veranderen.

Kredieten van internationale banken

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IAB) keurde op 7 december 2005 een krediet aan Peru goed ter waarde van 200 miljoen dollar (ca.170 miljoen euro). Het geld was bedoeld om budgetteringen en investeringen in de publieke sector te verbeteren en om samenwerking met de private sector te bevorderen. Op dezelfde dag ontving het Zuid-Amerikaanse land een lening van 50 miljoen dollar om gemeenschappen met lage inkomens in afgelegen delen van het land toegang tot water en sanitaire voorzieningen te garanderen.

Wereldbank wil decentralisatie bevorderen

Een dag later meldde de Wereldbank dat Peru een lening van 150 miljoen dollar zou krijgen om het door de regering opgezette decentralisatieproces te bevorderen en de economische concurrentiestrijd te versterken. In maart 2006 kreeg het land bovendien een subsidie van 10 miljoen dollar om de elektriciteitsvoorziening in de landelijke gebieden uit te breiden en een krediet van 25 miljoen dollar om een modern eigendomssysteem voor grond op te zetten, bezitsrechten te verbeteren en private investeringen te bevorderen.

Geldzendingen Peruaanse emigranten evenaren buitenlandse investeringen

Een op 28 december 2005 gepresenteerde

studie van het Consortium voor Economisch en Sociaal Onderzoek (CIES) wees uit dat twee miljoen Peruaanse emigranten het jaar daarvoor 1 miljard dollar (ruim 840 miljoen euro) naar huis hadden gestuurd. Dat was bijna twee keer zoveel in vergelijking met 1995. Het bedrag stond min of meer gelijk aan directe buitenlandse investeringen in Peru in 2004. Het CIES constateerde verder dat de stroom geld tegen de economische cyclus inging: nam de binnenlandse economische activiteit af, dan werd het uit het buitenland gestuurde bedrag groter, en omgekeerd. Hoewel de geldzendingen meehielpen de armoede te bestrijden, profiteerde slechts 3 procent van de Peruaanse gezinnen van de giften.

JUSTITIE

Vroegere eigenaar vliegtuigmaatschappij krijgt twintig jaar

Een Peruaanse rechtbank veroordeelde op 20 december 2005 Fernando Zevallos tot twintig jaar gevangenisstraf en betaling van een boete van omgerekend ruim 24 miljoen euro wegens drugshandel en het witwassen van zwart geld. De veroordeelde had nauwe banden met het machtigste drugskartel van Peru, Los Norteños (De Noorderlingen), dat opereerde onder leiding van Jorge en Tito López Paredes. De rechter achtte bewezen dat Zevallos van de broers 1,2 miljoen euro had ontvangen om een vliegtuig te kopen voor het transporteren van de drugs. De drugsbaron, die in de jaren negentig van de twintigste eeuw eigenaar was van de lage tarief vliegmaatschappij Aerocontinente, werd door de Amerikaanse autoriteiten beschouwd als een van de tien gevaarlijkste drugsbaronnen ter wereld.

Leider MRTA-rebellen in nieuw proces tot zware celstraf veroordeeld

Victor Polay, leider van de Revolutionaire Beweging Túpac Amaru (MRTA), hoorde op 22 maart 2006 dat hij voor het plegen van terroristische aanslagen tot 32 jaar gevangenisstraf was veroordeeld. Eerder had hij levenslang gekregen, maar in 2003 was bepaald dat hij een nieuw proces diende te krijgen. Omdat Polay al lange tijd achter de tralies zat, was zijn vrijlating voorzien voor 2023. De marxistische MRTA was veel kleiner dan de maoïstische rebellenbeweging Lichtend Pad (SL) en beperkte zich veelal tot de urbane guerrillastrijd. De bekendste actie van de beweging was de 126 dagen durende bezetting van de Japanse ambassade in de hoofdstad Lima in 1996-1997.

Regering scheldt geldstraf wegens samenwerking met MRTA kwijt

De Peruaanse autoriteiten hadden eerder, op 18 januari, bekend gemaakt dat de voor samenwerking met de MRTA veroordeelde Amerikaanse Lori Berenson een geldstraf van 30.000 dollar (ca. 25.000 euro) niet hoefde te betalen. De regering motiveerde de kwijtschelding met de opmerking dat zij, ondanks de 'gevoelens van verontwaardiging' over het optreden van Berenson, een vonnis van het Inter-Amerikaanse Hof voor de Rechten van de Mens (IACHPR) respecteerde en aan haar internationale verplichtingen wilde voldoen. Het Hof had bepaald dat de mensenrechten van Berenson, die een straf van twintig jaar uitzat, in 1999-2000 waren geschonden.

Beruchte oud-chef geheime dienst krijgt nieuwe gevangenisstraf

De op een marinebasis in de zwaarbeveiligde Callao-gevangenis al jaren vastzittende vroegere chef van de geheime dienst in Peru, Vladimiro Montesinos, werd op 7 juni 2006 veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf. De oud-medewerker van Fujimori had toegegeven plannen te hebben gesmeed om de president in 2000, nadat hij was betrapt op het omkopen van een parlementariër, met een coup af te zetten.
Het vonnis was van belang omdat het een nieuw feit vaststelde in de keten van illegale activiteiten die Montesinos had ontplooid ten tijde van het bewind van Fujimori. De straf mocht hij echter gelijktijdig uitzitten met eerdere vonnissen tegen hem waardoor er in werkelijkheid weinig effect van uitging.

Voormalig leider Lichtend Pad tot 24 jaar celstraf veroordeeld

De man die de leiding van de maoïstische groepering Lichtend Pad (SL) had overgenomen na de arrestatie van Abimael Guzmán, Oscar Ramírez Durand, werd op 14 juni 2006 door een civiele rechtbank tot 24 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Zeven medeverdachten hoorden straffen uitspreken van 20 tot 34 jaar.

Ramírez Durand, die bekend stond als 'Feliciano', was eerder gestraft door een militaire rechtbank, maar dat vonnis was door Peru's Constitutioneel Tribunaal ongeldig verklaard. Na de arrestatie in 1992 van Guzmán – door zijn opvolger gekwalificeerd als een lafaard, een huilbaby en een despoot – werd 'Feliciano' de meest gezochte man in Peru omdat hij meer dan 50 gewapende aanvallen op legereenheden in de Ayacucho-regio op zijn geweten zou hebben. Hij werd in 1999 opgepakt.

BUITENLANDSE ZAKEN

Peruaans Congres verandert zeegrens met Chili

Op 3 november 2005 gingen de Peruaanse volksvertegenwoordigers unaniem akkoord met een wet die het territoriale zeegebied vaststelde in afwijking met verdragen uit 1952 en 1954. De verandering betrof een deel van 35.000 km^2 zee dat rijk was aan vis, maar dat tot dat moment door Chili als eigendom was beschouwd.
Het Chileense ministerie van Buitenlandse zaken liet aan Peru weten dat de wijziging elke juridische grond miste en dat het de soevereiniteit over het betwiste gebied handhaafde. Peru beweerde echter dat de verdragen uit de jaren vijftig slechts handelden over visrechten in het bewuste gebied.

Chili wil meewerken aan uitlevering ex-president Fujimori

Het verzoek van Peru om de kort daarvoor in Chili aangehouden voormalige president Fujimori uit te leveren, werd door de autoriteiten in Santiago op 7 november 2005 positief beantwoord. Wel benadrukte Chili's minister van Buitenlandse zaken Ignacio Walker dat van een versnelde procedure, waar president Toledo om had verzocht, geen sprake kon zijn omdat de Chileense wet niet voorzag in die mogelijkheid. Zodra een officieel uitleveringsverzoek was binnengekomen, zou de rechter die Fujimori liet arresteren, Orlando Álvarez, 60 dagen de tijd hebben om te beslissen of de ex-president over de grens zou worden gezet.

Peruaanse regering roept ambassadeur uit Tokio terug

Het verzoek van de Japanse ambassade in Santiago aan de Chileense overheid om Fu-

jimori een 'eerlijke behandeling' te geven, riep in Peru ergernis op, temeer daar het vroegere staatshoofd met een Peruaans paspoort Chili was binnengekomen. Op 10 november riep de Peruaanse regering uit protest haar ambassadeur uit Japan terug. Eerder was er irritatie ontstaan over de weigering van Tokio de oud-president uit te leveren aan Peru, waar Fujimori terecht moest staan voor aanklachten als moord, corruptie en mensenrechtenschendingen.

Electorale autoriteiten verbieden kandidatuur Fujimori

Het officiële dagblad *El Peruano* gaf op 10 januari 2006 te kennen dat Fujimori geen kandidaat zou zijn bij de aanstaande presidentsverkiezingen, zo had het Peruaanse electorale tribunaal besloten. Vier dagen eerder had de dochter van de oud-president, Keiko, de kandidatuur van haar vader gepresenteerd. De afwijzing was gebaseerd op het in november 2000 door het Peruaans Congres genomen besluit Fujimori voor tien jaar uit te sluiten van publieke functies nadat hij naar Japan was gevlucht. Vanuit dat land had hij bericht gestuurd af te zijn getreden als president.

Peru beschuldigt Venezuela van inmenging in interne aangelegenheden

Het Peruaanse ministerie van Buitenlandse zaken maakte op 5 januari 2006 bekend dat ambassadeur Carlos Urrutia uit Venezuela was teruggeroepen. De maatregel gold als tijdelijk. De president van dat land, Hugo Chávez, had de Peruaanse nationalist en presidentskandidaat Ollanta Humala geprezen omdat deze zich verzette tegen de vrijemarkteconomie en diens plan om onderhandelingen te starten met buitenlandse bedrijven om ter ondersteuning van de armen contracten te herzien, sprak Chávez eveneens aan. Hij had vervolgens Humala steun toegezegd, wat bij de Peruaanse regering de vrees wekte dat Chávez invloed probeerde uit te oefenen op de politiek in het land.

Venezuela trekt ambassadeur uit Peru terug

De omstandigheid dat Chávez weigerde in te binden en Humala in het openbaar bleef steunen, leidde tot nieuwe conflicten. De tegenstander van Humala bij de presidentsverkiezingen, Alan García, noemde het door Venezuela genomen besluit om zich terug te trekken uit de Andische Gemeenschap van Naties (CAN) – dit omdat Peru een vrijhandelsverdrag met de Verenigde Staten had afgesloten – 'schaamteloos'. Daarop liet Chávez op 4 mei weten dat hij 'met pijn in het hart' zijn ambassadeur uit Lima had teruggeroepen. Volgens hem had Toledo, evenals president Uribe van Colombia, de CAN dodelijk verwond door een handelsverdrag te tekenen met de VS. Eerder had de Venezolaanse president al gedreigd de betrekkingen met Peru te zullen verbreken als Alan García tot president zou worden gekozen.

Peru en Brazilië openen Integratiebrug

De staatshoofden van Brazilië en Peru, Luíz Inácio Lula da Silva en Alejandro Toledo, openden op 21 januari 2006 gezamenlijk de Integratiebrug over de Acre-rivier die de steden Iñapan (Peru) en Assis (Brazilië) verbond. De 300 meter lange brug gold als het eerste element van een project dat beoogde een verbinding te maken tussen de Stille en Atlantische Oceaan, met een totale lengte van 2.600 km. De kosten voor het plan waren beraamd op omgerekend 670 miljoen euro, maar met de verwachting dat door de snelweg het Peruaanse bbp met rond de 1,5 procent zou toenemen. Beide presidenten benadrukten de symbolische betekenis van de brug voor de integratie van Latijns-Amerika.

(Vorige berichten pagina 676/3 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

'Twintigste kaper' krijgt levenslang

De rechtszaak tegen Zacarias Moussaoui werd in mei 2006 afgerond. Moussaoui was de enige die in de Verenigde Staten was voorgeleid wegens betrokkenheid bij de terreuraanslagen op 11 september 2001.

Al-Qaeda mag niet getuigen

Moussaoui, een Fransman van Marokkaanse afkomst, werd in augustus 2001 te Minnesota gearresteerd omdat zijn verblijfspapieren niet in orde waren. Na de aanslagen van 11 september rees het vermoeden dat hij op de hoogte was geweest van de plannen hiervoor. Want net als een aantal van de vliegtuigkapers had hij vlieglessen gevolgd in de VS. Bovendien had hij tenminste 14.000 dollar (volgens de koers van toen bijna 16.000 euro) van een terreurverdachte ontvangen en was hij opgeleid in een kamp van Al-Qaeda in Afghanistan. Hieruit werd geconcludeerd dat hij mogelijk de 'twintigste kaper' had moeten zijn. De aanslagen werden gepleegd door negentien vliegtuigkapers. Als Moussaoui na zijn arrestatie over de plannen voor de op handen zijnde aanslagen had gesproken, hadden ze mogelijk voorkomen kunnen worden. Omdat hij dit niet had gedaan, was hij volgens aanklagers medeplichtig.

Moussaoui voerde aanvankelijk zijn eigen verdediging. Soms bekende hij schuld. Hij zei dat hij een vliegtuig had moeten laten neerstorten op het Witte Huis. Andere keren ontkende hij juist alles. In 2003 wilde hij dat enkele door de Amerikanen gevangengenomen leiders van Al-Qaeda als getuige zouden worden opgeroepen om zijn onschuld te bevestigen. Omdat de aanklagers hier niet mee akkoord gingen en Moussaoui dus het recht om zich te verdedigen deels werd ontzegd, bepaalde rechter Leonie Brinkema in oktober 2003 dat hij niet ter dood veroordeeld mocht worden. In november 2003 ontnam ze Moussaoui het recht zichzelf nog langer te verdedigen, omdat hij met grof taalgebruik het Hof meermaals zou hebben beledigd. Hij kreeg advocaten toegewezen, maar weigerde met hen samen te werken.

Moussaoui bekent schuld

In april 2004 bepaalde een Hof van Beroep dat Moussaoui toch de doodstraf kon krijgen, mits Justitie alsnog toestond dat leiders van Al-Qaeda getuigden in deze zaak. Dit mochten ze dan alleen schriftelijk doen. De aanklagers gingen hiermee akkoord.

In april 2005 bekende Moussaoui dat hij met de negentien vliegtuigkapers had samengespannen. Op 28 maart 2006 bekende hij dit nogmaals onder ede. Zijn bekentenis stond haaks op de verklaring van een van Moussaoui's belangrijkste getuigen: Khalid Sheikh Mohammed. Hij was het vermoedelijke brein achter de aanslagen en werd door de Amerikanen op een geheime plek vastgehouden. Hij beweerde in een schriftelijke getuigenverklaring dat Moussaoui indertijd niet op de hoogte was van de plannen voor 11 september. Hij zou wel zijn in-

gezet voor latere aanslagen, als hij niet was gearresteerd.
Psycholoog Xavier Amador, die getuigde ter verdediging van Moussaoui, zei evenmin in diens schuld te geloven. Volgens hem was Moussaoui schizofreen en had hij last van waanideeën. Psychologen die getuigden aan de kant van de aanklagers zeiden echter dat hij niet geestesziek was. Rechter Brinkema oordeelde dat hij toerekeningsvatbaar was en mocht worden berecht.
Een rechtbank in Alexandria, Virginia, veroordeelde hem op 3 mei 2006 tot levenslang. Alle juryleden achtten zijn schuld bewezen. Aanklagers hadden de doodstraf geëist, maar een van de twaalf juryleden had dit om onbekende redenen geblokkeerd.
Moussaoui werd overgebracht naar de zwaar bewaakte Supermax-gevangenis in Colorado.

Al-Qaeda-leider Bin Laden noemt Moussaoui onschuldig

In de dagen na diens veroordeling verklaarde Moussaoui dat hij louter schuld had bekend omdat hij geloofde dat hij toch geen eerlijk proces zou krijgen. Wanneer hij meewerkte aan zijn veroordeling zou de jury misschien milder zijn dan wanneer hij tegenwerkte, zo dacht hij. In werkelijkheid zou hij echter niets met de aanslagen te maken hebben gehad. Daarom vroeg hij om een nieuw proces. Rechter Brinkema wees dit verzoek op 8 mei van de hand, want volgens het Amerikaanse recht mocht een verdachte een afgelegde schuldbekentenis na diens veroordeling niet meer intrekken.
Moussaoui kreeg op 23 mei bijval van Al-Qaeda-leider Osama Bin Laden. Deze bracht een geluidsopname in de publiciteit waarop hij zei dat hij persoonlijk de verantwoordelijkheid voor de aanslagen had toevertrouwd aan negentien mannen. Moussaoui zou hij er nooit bij hebben betrokken. En als Moussaoui werkelijk op de hoogte was geweest van de plannen voor de aanslagen zouden alle negentien kapers de VS hals over kop hebben verlaten, nadat hij in augustus 2001 was gearresteerd.

Geneefse Conventies toch van toepassing op terreurverdachten

Drie zelfmoorden

In de nacht van 9 op 10 juni 2006 pleegden drie gedetineerden in Guantánamo Bay zelfmoord door zich op te hangen aan hun beddengoed. Harry Harris, commandant te Guantánamo Bay, zei dat het hier niet ging om een wanhoopsdaad, maar om een typische Al-Qaeda tactiek. De overledenen zouden geen enkel respect voor het leven hebben. Door zelfmoord te plegen probeerden ze de Verenigde Staten in diskrediet te brengen, aldus Harris.

Militair tribunaal is illegaal

In juni deed het Amerikaanse Hooggerechtshof uitspraak over de wijze waarop de gevangenen in Guantánamo Bay berecht dienden te worden.
Omdat ze niet streden voor een nationaal leger en oorlog voerden buiten de regels van het internationale oorlogsrecht om, had de regering-Bush bepaald dat de gevangen terreurverdachten geen krijgsgevangenen waren maar 'vijandige strijdkrachten'. Deze term komt niet voor in de Conventies van Genève, waarin het internationale oorlogsrecht is omschreven. Door deze definitie te gebruiken omzeilde men dan ook de plicht om hen volgens het internationale oorlogsrecht te behandelen. Aanvankelijk was men van plan hen helemaal niet te berechten, maar Amerikaanse rechters hadden dit verboden. Als reactie op dit vonnis hadden de autoriteiten in juli 2004 militaire commissies ingesteld, die zouden bepalen of de gedetineerden inderdaad 'vijandige strijdkrachten' waren. Wie als zodanig werd aangemerkt, zou vervolgens door een militair tribunaal in het geheim worden berecht.
Een van de gevangenen die meenden dat deze gang van zaken niet legaal was, had zijn advocaat, luitenant Charlie Swift, een rechtszaak laten aanspannen. De gedetineerde was Salim Hamdan, een Jemeniet die ooit chauffeur van Osama Bin Laden zou zijn geweest. Het Hooggerechtshof stelde hem op 29 juni 2006 in het gelijk. Dat de terreurverdachten niet onder de Geneefse Conventies vielen, was volgens het Hof onvoldoende juridisch onderbouwd. Bovendien waren de militaire commissies in Guantánamo Bay geïnstalleerd zonder instemming van het Congres, hetgeen indruiste tegen de grondwet. De conclusie was dat de regering-Bush de gevangenen moest behandelen volgens artikel 3 van de Geneefse Conventies. Dit hield in dat zij niet inhumaan of vernederend behandeld mochten worden en recht hadden op een eerlijk proces. De wijze waarop het kabinet-Bush de gevangenen wilde laten berechten, garandeerde geen eerlijke rechtsgang en daarom droeg het Hof de politiek op om met een andere oplossing te komen.
Het vonnis werd door vijf rechters gesteund, terwijl drie andere tegenstemden. De door president Bush voorgedragen voorzitter van het Hooggerechtshof, John Roberts, onthield zich van stemming.

Vrijlatingen

In juni werden na diplomatiek overleg acht Pakistaanse en veertien Saoedi-Arabische gevangenen uit Guantánamo Bay uitgeleverd aan het land van herkomst. Volgens het Pentagon zaten toen nog 450 terreurverdachten vast, van wie er 120 op termijn zouden worden vrijgelaten of uitgeleverd. In totaal waren sinds de oprichting van het detentiecentrum 310 mensen vrijgelaten.

CIA controleert internationaal betalingsverkeer

'Terreuraanslag verijdeld'

Het Federal Bureau of Investigation (FBI) maakte op 23 juni 2006 bekend dat een dag eerder in Miami zeven mensen waren gearresteerd die van plan zouden zijn een aanslag te plegen op de Sears Tower in Chicago, het hoogste gebouw in de Verenigde Staten. Het ging om twee buitenlanders en vijf Amerikanen, die door een infiltrant van de FBI waren ontmaskerd.
De voorman van het zevental heette Narseal Batiste. Hij leidde in Miami een kleine sekte genaamd Seas of David, die zowel christelijke als islamitische uitgangspunten had. Geen van de arrestanten werd betrapt op illegaal wapenbezit en de plannen voor de terreuraanslag zouden niet in een ver gevorderd stadium zijn. Het zevental zou trouw aan Al-Qaeda hebben gezworen, maar geen contacten met de terroristische organisatie onderhouden. Dit maakte hen volgens minister Gonzales van Justitie echter niet minder gevaarlijk, omdat terroristische cellen anno 2006 in de regel autonoom opereerden. Hij noemde het verontrustend dat nu ook mensen die in de Verenigde Staten waren geboren zich met de strijd van Al-Qaeda identificeerden.

Bancaire spionage

Volgens een analyse in dagblad *NRC-Han-*

delsblad van 27 juni was Batiste niet de gevaarlijke terrorist waar de FBI hem voor uitmaakte. Hij zou eerder een aan lager wal geraakte excentriekeling zijn, die geen enkele concrete voorbereiding had getroffen om de Sears Tower daadwerkelijk te treffen. Dat de FBI de zaak juist op 23 juni in de publiciteit bracht, zou vooral bedoeld zijn om de aandacht af te leiden van een bericht in de *New York Times* van die dag. Dit dagblad wist namelijk te melden dat de Amerikaanse regering de Central Intelligence Agency (CIA) al vijf jaar lang toestemming gaf voor geheime bancaire spionage. De CIA had toegang gekregen tot de in België gevestigde Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT), een organisatie die 7.800 financiële instellingen met elkaar verbond en zo het zenuwcentrum van het internationale betalingsverkeer vormde. SWIFT registreerde alle gegevens over internationale financiële transacties. Toegang tot deze bestanden maakte het voor de Amerikanen mogelijk om geldstromen naar mogelijke terroristen op te sporen.
De directie van SWIFT gaf toe dat er met de CIA werd samengewerkt en meldde op haar website dat ze meewerkte aan het geheime programma om misbruik van het internationale financiële verkeer te helpen voorkomen. Ook de Amerikaanse minister van Financiën John Snow gaf het toe. 'Dit programma is een effectief wapen in de strijd tegen terrorisme', verklaarde hij. Snow zei dat de CIA niet al het betalingsverkeer controleerde, maar alleen gericht zocht naar betalingen door of aan verdachte personen. Er zouden sinds 2001 'tienduizenden of honderdduizenden' zoekacties zijn uitgevoerd.
Een woordvoerder van het Witte Huis verweet de New York Times naderhand dat ze Amerikaanse burgers in gevaar bracht door dit programma in de publiciteit te brengen. President Bush noemde de berichtgeving 'schandalig'. Critici vonden het echter ongehoord dat een geheim programma als dit vijf jaar lang had bestaan zonder parlementaire toestemming of controle.

Het was de derde keer in een half jaar tijd dat het in het geheim bespioneren van burgers aan het licht kwam. In december bleek de regering-Bush toestemming te hebben gegeven voor een geheim afluisterprogramma en in mei om het belgedrag van Amerikaanse burgers in kaart te brengen.

BINNENLAND

Voormalig presidentsadviseur Rove wordt niet vervolgd

De speciale aanklager inzake 'Plamegate' Patrick Fitzgerald maakte op 12 juni 2006 bekend dat Karl Rove niet zou worden vervolgd voor het lekken van staatsgeheimen. Hij zei dit tegenover diens advocaat, Robert Luskin.
In juli 2005 was het vermoeden gerezen dat Rove, voormalig topadviseur van de Amerikaanse president Bush, naar de pers had laten uitlekken dat Valery Plame als geheim agente werkte voor de Central Intelligence Agency (CIA). Dit was mogelijk een wraakactie omdat haar echtgenoot, diplomaat Joseph Wilson, het kabinet-Bush had beschuldigd van het verdraaien van informatie van de inlichtingendiensten. Op deze manier zou men de aanval op Irak voor het publiek acceptabel hebben willen maken.
Sinds juli 2005 getuigde Rove vijf keer voor een speciale onderzoekscommissie. Hij had daar toegegeven met journalisten uit de Verenigde Staten te hebben gesproken over de uitlatingen van Wilson, maar ontkende de naam van Plame te hebben genoemd.
Fitzgerald weigerde de pers nadere informatie te geven over het justitieel onderzoek en de reden dat strafrechtelijke vervolging van Rove niet noodzakelijk werd geacht, maar liet wel weten dat Rove later nog kon worden opgeroepen als getuige.

Onderminister Robert Zoellick weg uit de politiek

Robert Zoellick verliet op 20 juni 2006 de Amerikaanse politiek. Hij ging werken voor het investeringsbedrijf Goldman Sachs.
Zoellick was een van de meest prominente figuren binnen de Amerikaanse regering. In de eerste regering-Bush was hij handelsvertegenwoordiger en in de tweede onderminister van Buitenlandse zaken. Als zodanig had hij zich vooral ingezet voor verbetering van de betrekkingen tussen de Verenigde Staten en China en voor internationaal ingrijpen in Darfur, Soedan. Hij zei in een interview met dagblad de *Washington Post* dat hij aftrad omdat hij had volbracht wat hij als zijn belangrijkste taak beschouwde: minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice helpen een goed team om zich heen te verzamelen. Nu dat team functioneerde, restte hem alleen de taak om tweede viool te spelen, onder Rice.
Analisten vermoedden dat Zoellick tevens aftrad omdat hij had gedacht dat president Bush hem zou nomineren als minister van Financiën. Zoellick had nooit onder stoelen of banken gestoken dat hij die functie ambieerde. In juni werd echter duidelijk dat Bush hem niet zag als opvolger van John Snow, die in juli zou aftreden.

Wet tegen ontering van de vlag strandt in Senaat

De Senaat stemde op 28 juni 2006 tegen een voorstel om ontering van de Amerikaanse vlag wettelijk te verbieden. Het Huis van Afgevaardigden had eerder wel met het wetsontwerp ingestemd. Voor het verbod was een twee derde meerderheid nodig. Deze werd in de Senaat op één stem na gehaald.
Voorstanders van het verbod zeiden dat de vlag een symbool was van vrijheid en nationale eenheid en dus beschermd moest worden, terwijl tegenstanders meenden dat het verbod een inbreuk was op de vrijheid van meningsuiting.
Als de wet was aangenomen, zou dit bijvoorbeeld hebben geleid tot een verbod op het verbranden van de vlag.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Congres trekt tientallen miljarden uit voor 'nooduitgaven'

Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden stemde op 13 juni en de Senaat op 15 juni 2006 in met een voorstel om 94,5 miljard dollar (ca. 75 miljard euro) uit de trekken voor 'nooduitgaven'.
Van het bedrag ging 65,8 miljard dollar naar het Pentagon, dat meende het geld dringend nodig te hebben om materieel te kopen voor de troepen in Afghanistan en Irak. Het Pentagon had hiernaast nog om 50 miljard extra gevraagd voor gevechtshandelingen in die landen. Het Congres zou hier naar alle waarschijnlijkheid later mee instemmen.
Vanuit de Democratische Partij kwam kritiek op de extra uitgaven, omdat de oorlogen in Irak en Afghanistan de toch al gigantische staatsschuld steeds verder opdreven en het einde nog lang niet in zicht leek. De Republikeinse meerderheid in het Congres stemde echter wel in, met name vanwege wat men 'recentelijke successen' noemde. Hiertoe rekende men bijvoorbeeld de dood van Abu Musab al-Zarqawi, een van de

meest vooraanstaande leiders van Al-Qaeda. Hij werd eerder in juni in Irak gedood.
Het Congres trok ook 19,8 miljard dollar uit voor de wederopbouw van de kustgebieden van Louisiana, Mississippi en Alabama, die in 2005 waren getroffen door de orkaan Katrina. De rest van de nooduitgaven ging naar de douanediensten om illegale immigratie over de grens met Mexico te bestrijden, naar maatregelen om verspreiding van het vogelgriepvirus H5N1 te voorkomen en naar ontwikkelingshulp, met name voor Irak.

Economie blijft fors groeien

De economie van de Verenigde Staten groeide in het eerste kwartaal van 2006 met 5,6 procent op jaarbasis. Dit maakte het ministerie van Handel op 29 juni 2006 bekend. Dit was een meevaller, want het ministerie had gerekend op 4,8 procent.

MILITAIRE ZAKEN

'VS nemen nieuw defensiesysteem in gebruik'

Een anonieme bron binnen het Amerikaanse ministerie van Defensie bevestigde op 20 juni 2006 tegenover persbureau *Reuters* dat het Pentagon een nieuw defensiesysteem tegen raketaanvallen had geactiveerd. Hij reageerde hiermee op een artikel in dagblad de *Washington Times*, waarin melding van het geheime defensiesysteem was gemaakt. Twee jaar lang waren tests met het systeem uitgevoerd, maar de dreiging van een raketaanval uit Noord-Korea zou het noodzakelijk maken om het nu werkelijk in gebruik te nemen, aldus de medewerker. Het ging om een op aarde gestationeerd defensiesysteem.

(Vorige berichten pagina 352/1 e.v. - 2006)

CAMBODJA

BINNENLAND

Voor het eerst senaatsverkiezingen in Cambodja

Cambodja hield op 22 januari 2006 voor het eerst in zijn geschiedenis senaatsverkiezingen. Voorheen was de zetelverdeling in de Senaat een afspiegeling van de politieke verhoudingen in de Nationale Assemblee, die rechtstreeks door de bevolking werd gekozen. Dit keer werden de senatoren echter gekozen door de parlementsleden en 11.261 lokale bestuurders.
De regerende Cambodjaanse Volkspartij (CVP) won 45 van de 61 zetels, een winst van veertien. Diens royalistische coalitiegenoot FUNCINPEC won er tien (elf verlies) en de oppositiepartij Sam Rainsy Partij (SRP) twee – een verlies van vijf zetels. Daarnaast mochten de koning en de Nationale Assemblee elk twee senatoren aanwijzen.

Critici van Hun Sen weer op vrije voeten

Premier Hun Sen van Cambodja trok op 24 januari 2006 aanklachten tegen vier activisten in. De premier had journalist Mam Sonando, vakbondsleider Rong Chhun en de activisten Kem Sokha en Pa Nguon Tieng aangeklaagd wegens smaad omdat ze kritiek hadden geuit op een grensverdrag met Vietnam. Het viertal was hierna gearresteerd – Mam Sonando in oktober 2005, de anderen in de maanden daarna.
Hun Sen zei dat hij de aanklachten had ingetrokken omdat het viertal hem schriftelijk excuses had aangeboden.

Sam Rainsy terug in Cambodja

Op 4 februari bood ook oppositieleider Sam Rainsy de premier schriftelijk zijn excuses aan. Rainsy was een jaar eerder naar Frankrijk gevlucht om vervolging te voorkomen. In december was hij in absentie veroordeeld wegens smaad. Een dag later verleende koning Norodom Sihamoni hem gratie, met instemming van Hun Sen. Ook Cheam Channy, parlementslid voor de oppositionele Sam Rainsy Partij (SRP), kreeg gratie. Hij had sinds februari 2005 vastgezeten.
Sam Rainsy keerde op 10 februari terug naar Cambodja. Hij bevestigde na aankomst in Phnom Penh dat hij Hun Sen zijn excuses had aangeboden. Ook zou hij hebben beloofd om op mildere wijze oppositie te gaan voeren. Hij zou in het vervolg minder de confrontatie en meer de consensus opzoeken.

Aan het eind van de maand besloot de Nationale Assemblee om de parlementaire onschendbaarheid van Sam Rainsy, Cheam Channy en SRP-kamerlid Chea Poch te herstellen. Deze was hen in februari 2005 door datzelfde parlement ontnomen, om strafrechtelijke vervolging mogelijk te maken.

'Angst voor minder ontwikkelingshulp'

Volgens de in Hongkong gevestigde mensenrechtenorganisatie Asian Human Rights had een aantal donorlanden de arrestaties van de activisten en politici een 'aantasting van de democratie' genoemd. De Cambodjaanse regering zou vrezen dat het land minder ontwikkelingshulp kreeg als het niet op deze klacht reageerde. Cambodja was tot op grote hoogte afhankelijk van ontwikkelingshulp. Hun Sen zei hierop oprecht te willen samenwerken met zijn critici en hij beweerde tevens dat de vrijlatingen niets te maken hadden met ontwikkelingshulp.

VN leveren kritiek op Hun Sen

Op 28 maart zei VN-mensenrechtenrapporteur Yash Ghai dat Hun Sen te veel macht naar zich toetrok en te weinig aandacht had voor mensenrechten. Ghai had een tiendaags werkbezoek aan Cambodja gebracht en geconstateerd dat de bevolking bang was om zich vrij uit te spreken over de regering. De vrijlating van kritische activisten en politici was volgens Ghai eerder 'ondanks, dan dankzij de regering' mogelijk geweest. Hun Sen was woedend. Hij noemde Ghai 'krankzinnig' en vroeg de VN om hem te ontslaan.

Geen gevangenisstraf meer wegens smaad

Het parlement bepaalde op 26 mei dat rechters geen gevangenisstraffen meer mochten geven wegens smaad. Het voorstel hiertoe was ingediend door Hun Sen, die zei dat er een vrijer politiek debat moest komen. Critici moesten daarom hun mening kunnen uiten zonder angst voor strafrechtelijke vervolging.
Overigens hield de regering wel de mogelijkheid open om critici aan te klagen wegen smaad. De maximale straf was in het vervolg een boete van omgerekend 2 duizend euro, een bedrag dat voor de gemiddelde Cambodjaan amper was op te brengen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank beschuldigt Cambodja van corruptie

De Wereldbank sommeerde de Cambodjaanse regering op 29 mei 2006 om de uitgave van 64 miljoen dollar (bijna 51 miljoen euro) te bevriezen. Het geld was bestemd voor ontwikkelingsprojecten, maar de bank

had fraude geconstateerd. Begin juni annuleerde de Wereldbank 43 contracten met Cambodja en werd het bedrag dat door corrupte ambtenaren zou zijn verduisterd, 7,6 miljoen dollar, teruggeëist. De internationale bank financierde projecten voor de ontwikkeling van de infrastructuur, landbouw en drinkwatervoorziening.Het jaar daarvoor had Cambodja ook al 2,8 miljoen dollar aan het financiële instituut moeten terugbetalen. De Wereldbank besteedde in dat jaar 244 miljoen dollar in Cambodja. Op de ranglijst van anti-corruptieorganisatie Transparency International stond Cambodja in 2005 op de 131ste plaats van 158 naties, hetgeen betekende dat het een van de meest corrupte landen ter wereld was. De Wereldbank beweerde dat corruptie het belangrijkste obstakel was voor de verdere economische ontwikkeling van het land en drong al jaren tevergeefs aan op nieuwe wetgeving tegen corruptie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN bekritiseren Cambodjaans rechtssysteem

Op 19 mei 2006 bracht Louise Arbour, VN-commissaris voor de Mensenrechten, verslag uit van een vijfdaags werkbezoek aan Cambodja. Ze drong aan op verregaande hervormingen van het rechtssysteem want ze had geconstateerd dat rechters slecht waren opgeleid en dat er onvoldoende garanties bestonden voor onafhankelijke en integere rechtspraak. Hierdoor zou het rechtssysteem weinig bescherming bieden tegen mensenrechtenschendingen.
Veel rechters in Cambodja hadden alleen de middelbare school afgemaakt. Anderen waren in de jaren tachtig opgeleid in het toenmalige communistische Oost-Europa.
Premier Hun Sen van Cambodja wees de kritiek van de hand.

(Vorige berichten pagina 49/3 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Zwaardere straffen voor negeren van veiligheidsvoorschriften

De straf voor werkgevers die verantwoordelijk werden gehouden voor dodelijke ongelukken in de industrie of de mijnbouw, ging per 30 juni 2006 omhoog van zeven tot maximaal vijftien jaar cel. Dat bepaalde het dagelijks bestuur van het Nationale Volkscongres. De maatregel was een reactie op de vele ongelukken in de Chinese industrie, die dikwijls voorkomen hadden kunnen worden als werkgevers de wettige veiligheidsvoorschriften in acht hadden genomen.
Tevens gingen de straffen voor corruptie omhoog. Eerder in juni werden de locoburgemeester van Peking, He Minxu, en de plaatsvervangend commandant van de marine, Wang Shouye, uit hun functie gezet op verdenking van corruptie.

S.A.R. HONGKONG

Herdenking van Tiananmen-slachtoffers

Op 4 juni 2006 vond in Hongkong de jaarlijkse herdenking plaats van het bloedbad op het Plein van de Hemelse Vrede (Tiananmen-plein) in Peking. Zeventien jaar eerder waren honderden of mogelijk duizenden doden gevallen toen daar een pro-democratische opstand werd neergeslagen. Bij de herdenking kwamen volgens de organisatoren 44.000 en volgens de politie 19.000 mensen opdagen. Hongkong en Macau waren de enige plaatsen in China waar openlijk over het bloedbad gesproken mocht worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Beursnotering voor Bank of China

Op 1 juni 2006 introduceerde de beurs van Hongkong aandelen van de Bank of China. De staatsbank was de op één na grootste kredietverstrekker van China. De uitgifteкoers was 2,95 Hongkong-dollar (ca. 0,30 euro). Op 7 juni was de koers inmiddels met 20 procent gestegen en had de bank met de aandelenhandel omgerekend zo'n 8,9 miljard euro verdiend. De beursgang van de Bank of China was 's werelds grootste sinds 2000.
Beursanalisten hadden afgeraden de aandelen te kopen omdat de Bank of China kampte met slechte leningen en werkte met verouderde computersystemen. Ook liep er een justitieel onderzoek naar fraude binnen de bank. Vermoedelijk vonden de aandelen gretig aftrek omdat beleggers verwachtten dat de vraag naar financiële dienstverlening in China spoedig zou toenemen.

Gevaar voor economische oververhitting blijft bestaan

Consumentenbestedingen trekken aan

In het eerste kwartaal van 2006 groeide de Chinese economie met 10,3 procent op jaarbasis. De belangrijkste motor achter de groei was de export. Het handelsoverschot bedroeg in mei 13 miljard dollar (ca. 10,3 miljard euro), een historisch record. Over de eerste vijf maanden van 2006 bedroeg het handelsoverschot bijna 47 miljard dollar. In de eerste vijf maanden van 2005 was dit 30 miljard.
Aangezien de export veel sneller toenam dan de binnenlandse consumptie, concludeerden analisten dat de Chinese economie uit balans was. De regering probeerde daarom de traditioneel spaarzame Chinezen tot consumeren te bewegen, onder meer door de minimumlonen te verhogen en het aantal fiscale aftrekposten te vergroten. Hiermee boekte men succes: in mei 2006 namen de consumentenbestedingen met meer dan 14 procent toe, het hoogste percentage in anderhalf jaar. Volgens analisten lagen de consumentenbestedingen in mei overigens mede zo hoog omdat de meeste Chinezen een week vakantie hadden.

Overcapaciteit

In de eerste vijf maanden van 2006 werd ruim 30 procent meer geïnvesteerd dan in dezelfde periode van 2005, vooral in gebouwen en machines. De staat vreesde dat deze enorme investeringsbereidheid op den duur zou leiden tot overcapaciteit, met economische schade als gevolg. Daarom kregen alle banken in juni te horen dat ze hun financiële reserves met een half procent moesten vergroten. Hierdoor konden ze minder kredieten verstrekken. Door minder geld in omloop te brengen zouden de banken tevens helpen de inflatie laag te houden. In mei bedroeg deze 1,4 procent.
Om het lenen van grote bedragen minder aantrekkelijk te maken had de Centrale Bank in april reeds de rentevoet verhoogd van bijna 5,6 tot ruim 5,8 procent – de eerste renteverhoging in 18 maanden tijd.

Maatregelen tegen luxe woningen

De regering maakte zich ook zorgen over de snel stijgende prijzen van koopwoningen. In de meeste grote steden waren deze sinds

2000 met ca. 50 procent gestegen en in Shanghai zelfs met 100 procent. De staat was halverwege de jaren negentig van de twintigste eeuw begonnen met de verkoop van sociale huurwoningen. Omdat de prijzen laag werden gehouden, was de interesse groot. Het percentage van de bevolking dat in een koopwoning woonde steeg van tien in 1995 tot tachtig in 2006. In de Europese Unie (EU) woonde in 2006 ongeveer de helft van de bevolking in koopwoningen.
Ten gevolge van deze massale verkoop was het echter steeds moeilijker geworden om aan goedkope huurwoningen te komen. Ook goedkope koopwoningen werden steeds schaarser. Projectontwikkelaars bouwden vooral luxe woningen, in de veronderstelling dat hier meer mee te verdienen viel. Omdat ze geen andere keuze hadden kochten veel starters op de woningmarkt deze dure woningen. De vraag nam hierdoor toe, met als gevolg prijsstijgingen en nieuwe investeringen in de bouw van dure woningen. Volgens een analyse in de Hongkongse krant *South China Morning Post* besteedden de huishoudens in de tien grootste steden in 2006 gemiddeld 35 procent van hun inkomen aan hypotheekaflossing. In Peking en Shanghai was dit respectievelijk 45 en 42 procent. Volgens internationale normen was maximaal 35 procent economisch verantwoord. Bij hogere percentages zou economische tegenwind er al snel toe leiden dat het gemiddelde huishouden zijn hypothecaire verplichtingen niet of onvoldoende kon nakomen. Hierdoor zouden dan vervolgens ook de banken in de problemen kunnen komen.
Om het tij te keren bepaalde het kabinet in juni dat op grond die niet eerder bebouwd was geweest, alleen nog goedkope woningen mochten worden neergezet. Deze maatregel diende tevens om te voorkomen dat projectontwikkelaars, met steun van corrupte politici, boeren van hun land verdreven om er luxe woningen op te bouwen. Dit gebeurde regelmatig. Om prijsstijgingen ten gevolge van speculatie tegen te gaan, bepaalde men dat er 5,5 procent belasting betaald moest worden over de verkoopsom van woningen die binnen vijf jaar na aankoop werden doorverkocht.

ONDERWIJS

Studentenrellen in diverse steden

Op 20 juni 2006 werd bekend dat het al enkele dagen onrustig was in diverse studentensteden in het zuiden en midden van China. De autoriteiten hadden de onrust tot dan toe geheim weten te houden.
Volgens de *Hong Kong Daily* hadden tienduizenden studenten universiteitsgebouwen vernield en bestuurders van universiteiten belaagd, onder meer in Shanghai en Zhengzhou.

In China groeide het aantal universiteitsstudenten sneller dan de werkgelegenheid voor academici. De goede banen gingen in de regel naar afgestudeerden van prestigieuze universiteiten. Veel anderen bleven echter werkeloos of moesten genoegen nemen met werk onder hun niveau. Om deze mensen te helpen werkten sommige topuniversiteiten sinds enkele jaren samen met minder prestigieuze onderwijsinstellingen. Studenten aldaar moesten sindsdien tot drie keer het gebruikelijke collegegeld betalen. Daar stond tegenover dat ze na afstuderen een diploma van de betrokken topuniversiteit zouden krijgen. Deze belofte werd echter niet nagekomen. Duizenden studenten die in het voorjaar van 2006 afstudeerden moesten het toch stellen met een diploma van hun eigen 'mindere' universiteit en waren daar woedend over.

MILITAIRE ZAKEN

China verkoopt volgens Amnesty wapens aan mensenrechtenschenders

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) stelde op 12 juni 2006 dat China wapens leverde aan diverse repressieve regimes. Zo zou Nepal Chinese wapens hebben gebruikt om protestendemonstraties tegen de alleenheerschappij van koning Gyanendra neer te slaan. Het leger van Soedan gebruikte ze in Darfur en ook de repressieve junta van Myanmar (Birma) kocht wapens bij China. Peking zou voor de wapens niet alleen geld krijgen, maar ook diplomatieke invloed en garanties voor de leverantie van grondstoffen.

China was de enige belangrijke wapenexporterende natie die geen enkel internationaal verdrag tegen wapenleveranties aan mensenrechtenschenders had ondertekend. Het verstrekte zelden informatie over zijn wapenexporten en rapporteerde ze ook niet aan het wapenregister van de Verenigde Naties.

Slechte kwaliteit

In een reactie zei een woordvoerder van het Chinese ministerie van Buitenlandse zaken dat zijn land tussen 2000 en 2004 voor 1,4 miljard dollar (ruim 1,1 miljard euro) aan wapens had geëxporteerd. Dit zou slechts 5 procent zijn van de hoeveelheid die de Verenigde Staten hadden verhandeld. Chinese exporteurs zouden alleen wapens mogen verkopen aan partijen die ze gebruikten ter zelfverdediging en dus nooit aan agressors.
AI liet weten dat China deze richtlijn officieel inderdaad hanteerde. In de praktijk zouden de Chinese wapenfabrieken, die allemaal onder controle van de staat stonden, zich er echter niet aan houden.
Medewerkers van het Internationale Instituut voor Strategische Studies (IISS) in Londen zeiden op 16 juni tegenover de *BBC* dat ze het eens waren met AI. Landen of organisaties waartegen internationale wapenembargo's bestonden, zouden er vaak in slagen om in China aan wapens te komen.
Daar stond volgens het IISS tegenover dat de Chinese wapenexporten in de afgelopen jaren waren gehalveerd van 2 tot 1 miljard dollar per jaar, vooral ten gevolge van scherpere concurrentie uit Rusland. Tevens zou de kwaliteit van de Chinese wapens vaak te wensen over laten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Wederom Chinees leider naar Afrika

Eind juni 2006 reisde de Chinese premier Wen Jiabao naar Afrika. Het was de derde keer in een half jaar tijd dat een Chinees toppoliticus dat werelddeel bezocht. China was vooral uit op grondstoffen. In ruil daarvoor hielp het veel landen zich te ontwikkelen, vooral op het gebied van infrastructuur. Maar Wen Jiabao probeerde tevens om irritaties weg te nemen over de vele Chinese producten die naar dat continent werden geëxporteerd en vaak zo goedkoop waren, dat Afrikaanse producenten werden weggeconcurreerd. In Zuid-Afrika tekende hij daarom een verdrag dat de import van Chinees textiel beperkte.
Wen bezocht ook Egypte, Ghana, Angola, Congo-Brazzaville, Oeganda en Tanzania.
Peking had eerder al licenties getekend voor het winnen van koper in Zambia, chroom en platina in Zimbabwe en olie in Soedan, Angola, Equatoriaal Guinee, Gabon en Nigeria.

(Vorige berichten pagina 369/3 e.v. - 2006)

JAPAN

BINNENLAND

Nieuwe voorzitter DPJ

Seiji Maehara, de voorzitter van de oppositionele Democratische Partij van Japan (DPJ), trad op 31 maart 2006 af. Het DPJ-parlementslid Hisayasu Nagata had op 16 februari gezegd dat de zoon van Tsutomu Takebe, de secretaris-generaal van de regerende Liberale Democratische Partij (LDP), betrokken was bij aandelenhandel met voorkennis door het internetbedrijf Livedoor. De beschuldiging deed veel stof opwaaien, maar bleek bij nader inzien niet waar te zijn.
Maehara trad af omdat de partij zich niet onmiddellijk van de valse beschuldiging had gedistantieerd. Hierdoor zou de geloofwaardigheid van de DPJ zijn aangetast.
Op 7 april koos de partij Ichiro Ozawa als nieuwe voorzitter – de vijfde sinds 2001.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Geen compensatie voor Chinese dwangarbeiders

Een rechtbank in Fukuoka bepaalde op 29 maart 2006 dat de Japanse staat geen schadevergoeding hoefde te betalen aan vroegere Chinese dwangarbeiders. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden ca. 40 duizend Chinezen in Japan dwangarbeid verricht, onder andere in de mijnen. Een groep van 45 Chinezen had de rechtszaak aangespannen. De eis was dat de overheid 1 miljard yen (ruim 7,1 miljoen euro) compensatie zou betalen en in Chinese en Japanse kranten haar excuses zou aanbieden. De rechter oordeelde echter dat diverse internationale verdragen die Japan na de Tweede Wereldoorlog had ondertekend het land vrijwaarden van verplichtingen jegens voormalige dwangarbeiders.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economisch herstel zet door

Volgens op 13 maart 2006 gepubliceerde cijfers van de Japanse overheid groeide de economie in 2005 met 5,4 procent. De groei was onevenredig over het jaar verdeeld en bedroeg in het laatste kwartaal slechts 1,3 procent. Het land was herstellende van een al ruim tien jaar durende economische crisis.
In het eerste kwartaal van 2006 groeide de economie met 3,1 procent op jaarbasis, zo maakte de Bank van Japan op 12 juni bekend. De werkloosheid nam af van 4,1 procent in februari tot 4 procent in mei, het laagste niveau in acht jaar tijd.

Parlement stemt in met bezuinigingen

Het Japanse parlement stemde op 27 maart 2006 in met de meest ingrijpende bezuinigingsmaatregelen in acht jaar tijd. In het fiscale jaar 2006, dat op 1 april begon, wilde minister van Financiën Sadakazu Tanigaki de overheidsuitgaven beperken tot 80 triljoen yen (ca. 570 miljard euro). Dit was drie procent minder dan in 2005. Vooral op ontwikkelingssamenwerking en defensie werd bezuinigd. Doel van de bezuinigingen was het verkleinen van de staatschuld, die op dat moment 151 procent van het bbp bedroeg.

Directeur centrale bank in opspraak

In juni 2006 werd bekend dat Toshihiko Fukui, de alom gerespecteerde directeur van de Bank van Japan, zijdelings betrokken was bij handel in aandelen met voorkennis. De Bank van Japan was de centrale bank van het land.

Fukui werkte ooit als adviseur voor het beleggingsbedrijf Murakami. Directeur Yoshiaki Murakami werd in juni 2006 gearresteerd in verband met frauduleuze aandelenhandel. Fukui was al sinds 2003 directeur van de centrale bank, maar bezat nog wel aandelen in het omstreden beleggingsbedrijf. Deze had hij in de jaren negentig gekocht voor omgerekend 68 duizend euro. Inmiddels waren ze bijna 150 duizend euro waard.

Critici, waaronder kamerleden van de oppositionele Democratische Partij van Japan (DJP), noemden het onethisch dat Fukui na zijn aantreden als directeur van de Bank van Japan belangen in het beleggingsbedrijf had gehouden. Ze eisten zijn aftreden. Wat hij had gedaan was echter niet strafbaar. Fukui bood op 15 juni zijn excuses aan en zei dat hij de winst die zijn aandelen hem hadden opgeleverd, zou weggeven. Hij bleef aan als directeur van de centrale bank, met steun van premier Koizumi en een parlementaire meerderheid.

JUSTITIE

Celstraf voor oprichtster Rode Leger

Een rechtbank in Tokio veroordeelde Fusako Shigenobu op 23 februari 2006 tot twintig jaar gevangenisstraf. Zij had in 1971 het Japanse Rode Leger opgericht. In de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw was dit een van de beruchtste extremistische organisaties in de wereld. Shigenobu werd veroordeeld wegens het organiseren van een aanval op de Franse ambassade in Den Haag, in 1974. Door de ambassadeur te gijzelen wilde het Rode Leger de vrijlating van een gevangene afdwingen.
Shigenobu was voortvluchtig tot ze in 2000 in Osaka werd aangehouden. In 2001 schreef ze vanuit een gevangenis in Tokio een brief aan haar volgelingen, waarin ze de opheffing van het Rode Leger aankondigde. Ze schreef dat de gewapende strijd 'in die specifieke tijd en omstandigheden de wil van het volk representeerde', maar dat het op dat moment beter was om binnen de marges van de wet te strijden voor politieke hervormingen.

Sterke afname van criminaliteit

Het aantal gerapporteerde misdaden in Japan bedroeg in 2005 in totaal ruim 2.200.000, zo'n 11,5 procent minder dan in 2004. Dit deelde de Japanse rijkspolitie op 3 februari 2006 mee. Volgens de Japanse media was dit de grootste afname in vijftig jaar tijd.
De misdaad nam al enkele jaren af. Hoe dat kwam, was criminologen niet helemaal duidelijk. Het ging slecht met de economie en daarom viel eerder een toename te verwachten. Mogelijk was de tendens te danken aan de politie, die meer dan voorheen door wijken patrouilleerde en nauwer samenwerkte met buurtbewoners.

GEZONDHEID EN ZORG

Japan pakt zelfdodingen aan

Het parlement van Japan stemde op 15 juni 2006 in met een wet die het aantal zelfdodingen moest terugdringen. In 2005 pleegden 32.552 mensen suïcide – vijf keer zoveel als het aantal verkeersdoden – en daarmee

had Japan een van de hoogste zelfmoordcijfers van de geïndustrialiseerde landen. Recentelijk was het aantal groepszelfdodingen toegenomen. De betrokkenen vonden elkaar doorgaans via suïcidewebsites op internet.

Volgens de nieuwe wetgeving moesten bedrijven zorgen dat hun werknemers psychologische hulpverlening konden krijgen. De overheid moest op nationaal en lokaal niveau beleid gaan ontwikkelen om suïcide tegen te gaan. En er moest beter worden onderzocht waarom zo veel mensen zichzelf van het leven beroofden.
Volgens deskundigen had het hoge zelfmoordcijfer vooral te maken met de hoge werkdruk en geldproblemen.

NATUUR EN MILIEU

Zwaarste sneeuwval ooit

Japan had in de winter van 2005-2006 te kampen met de zwaarste sneeuwval sinds mensenheugenis. In januari lag in het westen en noorden van het land drie meter sneeuw. Mensen raakten bedolven onder sneeuw die van daken schoof en veel huizen stortten in onder het gewicht. Er vielen zeker zeventig doden.

MILITAIRE ZAKEN

Verhuizing van Amerikaanse troepen in Japan

In oktober 2005 besloten Japan en de Verenigde Staten om een deel van de Amerikaanse troepenmacht op het Japanse eiland Okinawa te verplaatsen naar Guam, dat onder Amerikaans bestuur stond. In 2006 werden de plannen hiervoor verder uitgewerkt. In februari besloot men dat Japan 75 procent van de kosten voor de verhuizing voor zijn rekening zou nemen, hetgeen neerkwam op omgerekend ruim 5 miljard euro. De 8 duizend militairen die naar Guam moesten vertrekken, zouden Okinawa uiterlijk in 2014 verlaten. De Amerikanen zouden vanaf 2014 al hun militaire basis in Japan gaan delen met het gastland. En de VS kregen het recht om Patriot PAC-3 raketten in Japan te stationeren. Het Amerikaanse militaire vliegveld Futenma op Okinawa zou voor 2014 worden verplaatst naar een minder dichtbevolkt deel van het eiland om de geluidsoverlast te beperken.

In Japan waren ca. 50 duizend Amerikaanse militairen gelegerd, waarvan de helft op Okinawa.

Criminaliteit rondom militaire bases

De verhuizing hing samen met een Amerikaans streven om de troepenmacht buiten de VS flexibeler te maken. De militairen dienden zich niet langer te richten op de verdediging van één land of gebied, maar moesten voor meerdere doelen inzetbaar zijn. Maar de troepen vertrokken tevens uit Okinawa om tegemoet te komen aan de wensen van de bevolking, die al jaren klaagde dat de Amerikaanse aanwezigheid niet alleen geluidsoverlast en milieuvervuiling met zich meebracht, maar ook criminaliteit. In 1995 was een Japans schoolmeisje verkracht door drie Amerikaanse militairen. En in maart 2006 werd een Amerikaanse ex-marinier tot negen jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens de verkrachting van twee vrouwen op Okinawa. Later in 2006 werd elders in Japan een Amerikaanse matroos veroordeeld omdat hij nabij Tokio een vrouw vermoord zou hebben.

Protest uit Iwakuni

De bevolking van de Japanse stad Iwakuni sprak zich op 12 maart met 43.433 tegen 5.369 stemmen uit tegen de komst van Amerikaanse troepen en vliegtuigen naar een marinebasis in de regio. Het referendum was niet bindend en de bestuurders legden de uitslag naast zich neer.
Op 2 mei besloten Japan en de VS om een Amerikaans vliegdekschip te verplaatsen van Atsugi nabij Tokio naar Iwakuni, 450 km ten zuidwesten van de hoofdstad.

Japanse militairen onder gemeenschappelijk commando

De Japanse marine, landmacht en luchtmacht werden per 27 maart 2006 onder gemeenschappelijk commando geplaatst. Men hoopte dat de zelfverdedigingsmacht op deze manier slagvaardiger zou worden. Veel Japanners achtten dit noodzakelijk vanwege de militaire dreiging die van Noord-Korea uitging en de snelle modernisering van het Chinese leger. Het kabinet meende bovendien dat het gemeenschappelijke commando Japan zou helpen om effectiever samen te werken met het Amerikaanse leger.

De VS drongen er al geruime tijd bij Japan op aan om meer verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid in de eigen regio. Dat gebied werd nog tot op grote hoogte door de VS bewaakt.
Omdat Japan een pacifistische grondwet had heetten de strijdkrachten officieel geen 'leger' maar 'zelfverdedigingsmacht'. Deze mocht alleen geweld gebruiken uit zelfverdediging.

Japanse troepen weg uit Irak

Premier Koizumi kondigde op 20 juni 2006 aan dat Japan zijn troepen zou terugtrekken uit Irak. Hij zei er niet bij wanneer dit zou gebeuren.
De Japanse missie was in februari 2004 begonnen. Het was de eerste keer sinds 1945 dat Japan betrokken was bij een oorlog. Er vielen onder de zeshonderd Japanse militairen geen doden of gewonden. Wel waren er vijf Japanse burgers vermoord en werden er drie hulpverleners ontvoerd door militante moslims die de beëindiging van de Japanse missie wilden afdwingen. Later kwamen ze weer vrij.

Omdat de pacifistische grondwet van Japan het gebruik van geweld om geschillen op te lossen verbood, mochten de Japanners zich niet bezighouden met gevechtshandelingen. In plaats daarvan hielpen ze bij de wederopbouw van de provincie Muthanna, zuidelijk Irak. Ze werden beschermd door Australische en Britse toepen. De terugtrekking van de Japanners hing vermoedelijk samen met Britse en Australische plannen om de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in Muthanna over te dragen aan het Iraakse leger.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japan scherpt immigratiewetten aan

Op 28 maart 2006 voerde Japan nieuwe regels in voor nazaten van emigranten die naar het land van hun voorouders wilden terugkeren. Tot dan toe had iedere buitenlander die kon bewijzen dat hij van Japanners afstamde automatisch recht op een werk- en verblijfsvergunning.

Maar naar aanleiding van de moord op een Japans meisje in 2005, gepleegd door een Peruaan, bepaalde het ministerie van Justitie dat in het vervolg alleen remigranten

zonder strafblad welkom waren. De Peruaan had beweerd dat hij van Japanse afkomst was, maar dat bleek te zijn gelogen.
Eind 2004 woonden er 250 duizend buitenlanders van Japanse afkomst in Japan, waaronder 144 duizend Brazilianen. In totaal woonden er bijna 2 miljoen buitenlanders in Japan, op een bevolking van ruim 127 miljoen.

Verscherpte grenscontroles

Op 17 mei bepaalde het parlement dat van alle buitenlanders die Japan binnen kwamen in het vervolg bij de grens een foto moest worden gemaakt en een vingerafdruk moest worden genomen. De maatregel gold niet voor zakenreizigers en buitenlanders met een verblijfsvergunning. De nieuwe wet diende om de kans op terreuraanslagen te verkleinen. Japan vreesde aanslagen omdat het een bondgenoot was van de Verenigde Staten en betrokken was bij de oorlog in Irak.

Relaties met China blijven slecht

De regering van Japan besloot in maart 2006 om voorlopig geen gunstige leningen meer te verstrekken aan China. Sinds 1979 gaf Japan economische hulp aan dat land in de vorm van gunstige leningen. Omdat de Chinese economie bijzonder goed presteerde, hadden de buurlanden besloten de leningen af te bouwen van 1,6 miljard euro in 2000 tot nihil in 2008.

Dat Japan de economische hulp in maart 2006 reeds stillegde hing samen met de slechte betrekkingen tussen de twee landen. Ze ruzieden over olie- en gaswinning onder de Oost-Chinese zee en de suprematie over de eilandengroep Senkaku, in het Chinees Diaoyu geheten. China stoorde zich echter het meest aan de bezoeken van de Japanse premier Koizumi aan de Yasukuni-tempel in Tokio. Onder de 2,5 miljoen Japanse oorlogsdoden die daar werden herdacht, waren 14 mensen die na de Tweede Wereldoorlog wegens oorlogsmisdaden waren geëxecuteerd. China vond Koizumi's eerbetoon beledigend voor alle landen die Japan tijdens de Tweede Wereldoorlog had bezet.

Ministers spreken met elkaar

Op 24 mei ontmoetten de ministers van Buitenlandse zaken van China en Japan elkaar voor het eerst in ruim een jaar tijd. Dit gebeurde bij een internationale economische conferentie in Qatar.
Volgens een Japanse regeringswoordvoerder bespraken de Chinese minister Li Zhaoxing en zijn Japanse collega Taro Aso onenigheden over de gas- en oliewinning en de spanningen rondom Noord-Korea. Aso noemde de besprekingen 'zeer betekenisvol' en sprak de hoop uit dat de betrekkingen spoedig zouden verbeteren. Maar de Chinese regering maakte duidelijk dat dit niet zou gebeuren zo lang de Japanse premier doorging met het bezoeken van de Yasukuni-tempel.

Japan hervat leningen

Op 6 juni besloot de Japanse regering om China toch weer gunstige leningen te gaan verstrekken. Hiermee was een bedrag van 74 miljard yen (ca. 514 miljoen euro) gemoeid.
Analisten zagen het besluit als een charmeoffensief om de relaties met China te verbeteren.

Koizumi bezoekt de VS

De Japanse premier Koizumi werd op 29 juni 2006 in Washington DC ontvangen door de Amerikaanse president Bush. Ze spraken over de militaire dreiging die uitging van Noord-Korea en een recentelijk Japans besluit om weer Amerikaans rundvlees te importeren. Japan had de importen in december 2003 verboden omdat het meende dat in de VS de gekkekoeienziekte (BSE) voorkwam. De VS ontkenden dit en hadden sinds 2003 regelmatig gedreigd met sancties tegen Japan.

De twee leiders sneden geen andere politieke kwesties aan omdat het feitelijk een afscheidsbezoek van Koizumi was. De Japanse premier zou later in 2006 aftreden. Hij zei op een persconferentie dat hij Bush de meest betrouwbare en sympathiekste wereldleider van dat moment vond. Bush onderstreepte dat Japan een van Amerika's belangrijkste bondgenoten was.
Op 30 juni brachten Bush en Koizumi een bezoek aan Graceland, het huis van de in 1977 overleden Elvis Presley. Koizumi was een groot bewonderaar van de bekende zanger.

(Vorige berichten pagina 53/2 e.v. - 2006)

MYANMAR

BINNENLAND

Nationale Conventie wederom uitgesteld

De in december 2005 gestarte derde ronde van de Nationale Conventie werd op 31 januari 2006 op last van de militaire regering van Myanmar uitgesteld tot het najaar. Een reden hiervoor werd niet opgegeven.
Myanmar had sinds de militaire staatsgreep in 1988 geen functionerende grondwet meer. Op de Nationale Conventie zouden 'vertegenwoordigers van de bevolking' discussiëren over een nieuw te formuleren, democratische grondwet. De eerste besprekingen hierover vonden reeds in 1993 plaats, maar in 2006 was er nog altijd geen enkel concreet resultaat geboekt. Critici verwachtten weinig van de besprekingen, omdat de 'vertegenwoordigers van de bevolking' allemaal geselecteerd waren door de militaire regering. De Nationale Liga voor Democratie (NLD), de belangrijkste oppositiepartij, boycotte daarom de Conventie.

ASEAN wil democratisering van Myanmar

In maart 2006 bezocht de Maleisische minister van Buitenlandse zaken Syed Hamid Albar Myanmar namens de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN). Hij wilde proberen de vastgelopen dialoog tussen de militaire regering en oppositieleider Aung San Suu Kyi (NLD) weer op gang te brengen. Syed Hamid Albar sprak inderdaad met de militaire regering. De toegang tot Suu Kyi, die onder huisarrest stond, werd hem echter ontzegd. De generaals deden verder geen enkele toezegging over democratische hervormingen.

De ASEAN bemoeide zich normaliter niet met de interne politieke aangelegenheden van de lidstaten, maar had op een congres in december besloten dit deze keer bij uitzondering wel te doen. Omdat de Verenigde Staten en de Europese Unie (EU) Myanmar boycotten vanwege de mensenrechtenschendingen in dat land, weigerden ze ook met de ASEAN te spreken als daarbij vertegenwoordigers van lidstaat Myanmar aanwezig waren. De voorheen uitstekende con-

tacten tussen de ASEAN en het Westen waren hierdoor bekoeld.

Dissidente organisaties krijgen predicaat 'terroristisch'

De regering brandmerkte de NLD-LA op 14 april als 'terroristische organisatie'. De organisatie beschouwde zichzelf als de buitenlandse tak van de NLD. De letters LA stonden voor Liberated Area (Bevrijd Gebied). Ook werden de vanuit Thailand opererende dissidente organisaties Nationale Coalitieregering voor de Unie van Birma, Federatie van Birmese Vakbonden en Democratisch Front voor Birmese Studenten op de terroristenlijst geplaatst. Alle genoemde organisaties waren volgens de militaire regering van Myanmar betrokken geweest bij bomaanslagen in dat land, maar zelf ontkenden zij dit.
Volgens Informatieminister Kyaw Hsan onderhield de NLD contacten met de NLD-LA en bestond er voor de regering dus een goede reden de oppositiepartij op den duur te verbieden. De NLD zelf beweerde geen enkel contact met de NLD-LA te onderhouden.
Later in april traden tenminste zeventien bestuurders van lokale afdelingen van de NLD af, volgens de Birmese staatsmedia omdat ze zich niet langer konden vinden in het beleid van de partij. NLD-woordvoerder Nyan Win liet echter weten dat ze door de junta waren bedreigd.
Het hoofdkantoor van de NLD was al sinds 2003 op last van de overheid gesloten.

VN-vertegenwoordiger bezoekt Myanmar

Op 24 mei bracht Ibrahim Gambari verslag uit van een driedaags bezoek dat hij aan Myanmar had gebracht. Hij was plaatsvervangend secretaris-generaal van de afdeling Politieke Zaken van de Verenigde Naties en de enige hoge VN-vertegenwoordiger die de afgelopen twee jaar tot Myanmar werd toegelaten. Gambari had een uur lang met Suu Kyi, die al drie jaar geen buitenlands bezoek had mogen ontvangen, gesproken. De junta had Gambari beloofd om met de VN te spreken over humanitaire hulp in gebieden die op dat moment nog gesloten waren. En hij had met de regering en de NLD afgesproken dat de VN in de toekomst betrokken zouden worden bij de Nationale Conventie.
Het voorzichtige enthousiasme over deze ogenschijnlijk positieve ontwikkelingen sloeg om in teleurstelling toen de militaire regering op 9 juni besloot het huisarrest van Suu Kyi met een jaar te verlengen. Een woordvoerder van de regering zei dat met haar was onderhandeld over mogelijke vrijlating, maar de eisen die de junta daaraan verbond zou zij onacceptabel hebben gevonden. Wat deze eisen inhielden, werd niet bekendgemaakt.

Myanmar neemt nieuwe regeringszetel in gebruik

Een militaire parade op 27 maart 2006, waaraan 12 duizend manschappen deelnamen, was de eerste officiële ceremonie in de nieuwe administratieve hoofdstad van Myanmar. De stad werd Naypyidaw (zetel der koningen) gedoopt.
In november had de militaire regering voor het eerst melding gemaakt van de verhuizing uit Rangoon naar de omgeving van Pyinmana, diep in het binnenland. Waarom er een nieuwe hoofdstad was gesticht, bleef onduidelijk.

Twee ministers 'mogen' aftreden

De staatstelevisie van Myanmar deelde op 15 mei 2006 mee dat minister van Cultuur generaal-majoor Kyi Aung en minister van Sociale zaken en Immigratie generaal-majoor Sein Ktwa 'toestemming hadden gekregen om af te treden'. Ze waren ongeveer negen jaar minister geweest. De Birmese regering gebruikte 'toestemming om af te treden' in de regel als eufemisme voor ontslag van politici die in ongenade waren gevallen bij de junta.
Generaal-majoor Kin Aung Myint werd de nieuwe minister van Cultuur en generaal-majoor Maung Maung Shwe trad aan als minister van Sociale zaken.

Geweld tegen de Karen

Journalisten van de *BBC* meldden op 16 mei 2006 dat het leger van Myanmar bezig was met grootscheepse militaire acties tegen de Karen. Deze etnische minderheid in het oosten van het land voerde al decennia strijd tegen de militaire regering. Het Britse medium baseerde zich op verklaringen van mensen die naar Thailand waren gevlucht. Volgens hen waren hele dorpen platgebrand en duizenden Karen-families op de vlucht geslagen. Dorpsbewoners zouden door het leger zijn gedwongen toe te kijken hoe 'rebellen' werden doodgemarteld. Sommige ooggetuigen spraken van etnische zuiveringen.

GEZONDHEID EN ZORG

Artsen Zonder Grenzen weg uit Myanmar

De Franse tak van Artsen Zonder Grenzen (MSF) deelde op 30 maart 2006 mee dat zij was vertrokken uit Myanmar. De organisatie hield zich daar voornamelijk bezig met de bestrijding van malaria. Het zou voor MSF sinds 2004 steeds moeilijker zijn geworden om toegang te krijgen tot de bevolking van het land. In 2005 zouden zoveel gebieden voor de organisatie zijn gesloten en werd er zoveel druk op lokale gezondheidsspecialisten uitgeoefend om niet met MSF samen te werken, dat het onmogelijk was geworden om op een acceptabele manier te functioneren.
De Nederlandse en Zwitserse afdelingen van MSF lieten weten tegen dezelfde hindernissen aan te lopen als hun Franse collega's, maar zij bleven voorlopig in Myanmar actief.

BUITENLANDSE ZAKEN

Banden met China verstevigd

De Chinese president Hu Jintao beloofde op 15 februari 2006 de vriendschapsbanden met buurland Myanmar verder aan te halen. Hij zei dit tijdens een bezoek van de Birmese premier Soe Win aan Peking.
Myanmar werd vanwege zijn mensenrechtenbeleid door het Westen geïsoleerd. China zag het land echter als bondgenoot, niet in de laatste plaats omdat het hardhout en aardgas kon leveren en het Chinese leger doorgang kon bieden tot havens aan de Indische Oceaan. Beide landen ondertekenden acht overeenkomsten over economische samenwerking. Details hierover werden niet gepubliceerd. Wel werd bekend dat China in Myanmar een hydro-elektriciteitscentrale ging bouwen en bij het buurland had aangedrongen op een hardere aanpak van de papaverteelt omdat steeds meer Birmese opium naar China werd gesmokkeld.
Later in 2006 werd duidelijk dat Peking het buurland assistentie bood bij de bestrijding van de opiumproductie.

Premier Wen Jiabao drong volgens het Chinese staatspersbureau *Xinhua* bij zijn Birmese ambtsgenoot aan op verbetering van de relaties tussen de militaire regering en de oppositie. Wen vertelde dat Myanmar op deze manier een stabielere natie zou worden en dat dit in het belang was van China.

Myanmar en Noord-Korea herstellen diplomatieke betrekkingen

Myanmar en Noord-Korea besloten op 24 februari 2006 de diplomatieke betrekkingen te herstellen. Myanmar had deze in 1983 verbroken nadat de Noord-Koreaanse geheime dienst in Rangoon een bomaanslag had gepleegd op een Zuid-Koreaanse delegatie.

India krijgt gas van Myanmar

De Indiase president A.P.J. Abdul Kalam en de Birmese juntaleider Than Shwe ondertekenden op 9 maart 2006 in Rangoon een overeenkomst voor de leverantie van Birmees aardgas aan India.
Vanwege de snelle economische groei had India steeds meer fossiele brandstoffen nodig. Het land wilde zich hiervoor minder afhankelijk maken van het Midden-Oosten en wendde zich daarom tot buurland Myanmar.
Kalam was de eerste Indiase president die Myanmar bezocht. Dit leverde hem internationaal veel kritiek op omdat het Westen Myanmar boycotte vanwege zijn mensenrechtenbeleid. Kalam besprak de mensenrechtenschendingen niet met zijn gastheren, maar bood wel hulp aan bij eventuele democratische hervormingen.

(Vorige berichten pagina 57/3 e.v. - 2006)

PAKISTAN

BINNENLAND

Onrust in Waziristan

Honderden doden bij gevechten

Van januari tot en met juni 2006 kwamen honderden militanten en soldaten in Pakistan om het leven bij gevechten in de buurt van de grens met Afghanistan. Met name de tribale gebieden Noord- en Zuid-Waziristan waren het toneel van de strijd van het leger tegen buitenlandse islamitische militanten en hun lokale aanhangers. Zuid-Waziristan leek sinds 2001 de belangrijkste uitvalsbasis voor Talibaanstrijders die in opstand kwamen tegen de Afghaanse regering. Eind 2005 leek Noord-Waziristan die positie echter over te hebben genomen. Het was het meest conservatieve gebied in Pakistan's federaal bestuurde tribale gebieden en de pro-Talibaan-beweging kreeg veel lokale steun. De militanten waren niet langer slechts gericht op de Afghaanse overheid, maar hadden op lokaal niveau een bestuur ingesteld dat vergelijkbaar was met dat van de Talibaan in Afghanistan tussen 1994 en 2001. Ze vochten niet vanwege tribale onafhankelijkheid tegen het Pakistaanse leger, zoals voorheen in andere gebieden het geval was, maar met een eigen islamitisch bestuur als doel. De Pakistaanse overheid had tienduizenden troepen in de tribale gebieden gestationeerd

Strijd tussen leger en pro-Talibaan militanten

Half januari kwamen volgens de Pakistaanse overheid vijf buitenlandse militanten om bij luchtaanvallen door de Verenigde Staten op een dorpje bij de Afghaanse grens. Bij aanvallen op het dorp Damadola op 13 januari kwamen achttien mensen om het leven. Internationale media veronderstelden dat die aanval gericht was op Al-Qaedaleider Ayman al-Zawahiri, maar dat hij ongedeerd was gebleven. In maart werd er hevig gevochten in Waziristan. Volgens het leger kwamen daarbij tweehonderd pro-Talibaanstrijders om het leven, en vijf soldaten. Het Pakistaanse leger stelde begin maart dat het dertig buitenlandse militanten en hun lokale aanhangers had gedood in een dorp tien kilometer van de hoofdstad van Noord-Waziristan. Op 13 april kwam de Egyptische bomexpert en tevens lid van Al-Qaeda, Mohsin Musa Mutawalli Atwah, om het leven bij een overval met helikopters op een dorp in Noord-Waziristan. Atwah was aangeklaagd voor de bomaanslag op Amerikaanse ambassades in Afrika in 1998.

Protestmars tegen aanwezigheid leger

Duizenden demonstranten verzamelden zich op 7 april in het stadje Mir Ali in Noord-Waziristan om te demonstreren tegen de aanwezigheid van het Pakistaanse leger in het gebied. Het protest kwam na een bericht van het Pakistaanse leger dat in de voorafgaande week 43 militanten waren gedood in Noord-Waziristan.

Staakt-het-vuren in Noord-Waziristan

Op 25 juni kondigden pro-Talibaan-leiders in Noord-Waziristan een wapenstilstand aan. Het staakt-het-vuren van een maand zou stamoudsten de kans moeten geven een akkoord te bereiken na maandenlange hevige gevechten tussen militanten en het leger. De overheid wilde in Noord-Waziristan een 'jirga' (vergadering) organiseren. De militanten eisten onder andere dat de soldaten op controleposten van het leger vervangen zouden worden door tribale politie. Daarnaast wilden ze de vrijlating van stamgenoten. Een zelfmoordaanslag met een autobom doodde een dag na aankondiging van de wapenstilstand zes soldaten. Het was de derde zelfmoordaanslag in het gebied in de maand juni.

Onderzoek naar dood journalist

Premier Shaukat Aziz had eerder, namelijk op 18 juni, een gerechtelijk onderzoek gelast naar de moord op een journalist. De dertigjarige Hayatullah Khan werd op 5 december het jaar daarvoor ontvoerd nadat hij de dood van een vermoedelijke Al-Qaedaleider bekend had gemaakt. Zijn lichaam werd in juni gevonden. Het was niet duidelijk wie er achter de ontvoering en moord op Khan zaten. De toezegging van premier Aziz kwam na massale demonstraties voor een onderzoek naar de moord op Khan, en voor een betere bescherming van journalisten.

Geweld tussen soennieten en sjiieten

Op 9 februari 2006 kwamen ruim dertig mensen om het leven bij een bomaanslag en daaropvolgende rellen in de stad Hangu in het noordwesten van Pakistan. De bomaanslag, vermoedelijk door een zelfmoordenaar, was gericht op een processie van sjiitische moslims. Niemand eiste de verantwoordelijkheid voor de aanslag op die plaatsvond op Ashura, de meest heilige dag op de sjiitische kalender. Honderden gelovigen herdachten de dood van de kleinzoon van de profeet Mohammed, Imam Hussein. De dood van Hussein was het begin van de splitsing tussen soennieten en sjiieten. De dag na de aanslag werd er over en weer ge-

schoten door sjiieten en soennieten. Beide groepen hadden zowel lichte als zware wapens tot hun beschikking. Ruim 70 procent van de winkels in het marktgebied van Hangu werd platgebrand.

Aanslag op biddende soennieten

Op 11 april kwamen in het Nishtar park in Karachi (Pakistan) minstens 57 mensen om het leven bij een zelfmoordaanslag tijdens een ceremonie ter gelegenheid van de geboortedag van de profeet Mohammed. Meer dan tachtig mensen raakten gewond. Soennitische gelovigen waren met tienduizenden naar het park gekomen voor het avondgebed. De bom ontplofte bij een podium waarop prominenten zaten. Karachi had een verleden van sektarisch en etnisch geweld, maar het was voor het eerst in decennia dat een ceremonie ter gelegenheid van de geboortedag van de profeet werd verstoord door een aanslag.
De ceremonie in het park was georganiseerd door de soennitische organisatie Jamaat-e-Alhe Sunnat. Aanhangers van de organisatie waren afkomstig uit de gemeenschap die enkele dagen eerder getroffen was door groot ongeluk in een islamitisch centrum. Daar was in het vrouwengedeelte van het centrum paniek ontstaan toen een meisje tijdens het gebed op de grond viel. Tienduizenden vrouwen waren daar aanwezig in verband met de geboortedag van de profeet. Enkelen vrouwen wilden snel naar het gevallen meisje toe en verdrukten daarbij anderen. In het gedrang kwamen 29 vrouwen en kinderen om het leven, 70 mensen raakten gewond.

Protesten tegen Deense spotprenten

Eind februari en begin maart 2006 demonstreerden tienduizenden in Pakistan tegen spotprenten van de profeet Mohammed. Daarbij kwamen minstens vijf mensen om het leven. De spotprenten, die aanvankelijk werden gepubliceerd in een Deense krant, toonden de profeet onder andere als een terrorist. De karikaturen van Mohammed riepen overal in de islamitische wereld hevige reacties op. Het afbeelden van de profeet was verboden in de Islam. De spotprentenkwestie werd voor de islamitische oppositie in Pakistan een middel om tegenstanders van Musharraf te mobiliseren. Kort voor het bezoek van de Amerikaanse president Bush werd op 3 maart een grote staking georganiseerd uit protest tegen de cartoons. Twee dagen later verbrandden demonstranten in Karachi afbeeldingen van de Deense premier en de Amerikaanse president. Ze schreeuwden leuzen gericht tegen zowel de Verenigde Staten als tegen president Musharraf.

Nieuwe fase hulpverlening aardbeving

De Verenigde Naties (VN) kondigden omstreeks 19 mei 2006 een nieuwe fase aan in de hulpverlening aan slachtoffers van de aardbeving in Pakistan van oktober 2004. Het plan behelsde hulp bij de terugkeer van slachtoffers naar hun dorpen. De Verenigde Naties waren voor aankondiging van het plan reeds begonnen met het opleiden van leraren, gezondheidswerkers en bouwvakkers voor het herstellen van 600.000 verwoeste woningen. De organisatie richtte zich op het verstrekken van voldoende water, sanitair, voedsel, zaden, kunstmest en vee. Daarmee zouden de getroffenen weer in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Het aangekondigde hulpprogramma zou omgerekend 230 miljoen euro gaan kosten. De VN hadden van donorlanden een derde van het budget ontvangen en riepen hen op het ontbrekende geld te storten. Het wederopbouwplan was opgesteld in samenspraak met de Pakistaanse regering en vrijwilligersorganisaties.

Oppositie presenteert 'handvest voor democratie'

Twee voormalig Pakistaanse premiers in ballingschap, Benazir Bhutto en Nawaz Sharif, sloegen in mei 2006 de handen ineen. In Londen presenteerden de politieke partijen van de twee charismatische politici een gezamenlijk 'handvest voor democratie'. De belangrijkste onderdelen van het handvest handelden over het blokkeren van de rol van het leger in de politiek, een duidelijke bevelstructuur over nucleaire wapens en een onafhankelijke rechtspraak. Minister van Informatie Durrani verklaarde tegenover persbureau *Reuters* dat hij het handvest 'waardeloos' vond voor de bevolking van Pakistan. Verwijzend naar Bhutto en Sharif stelde hij dat het handvest niet meer was dan een 'uiting van hun verlangen naar macht'. Over het algemeen werd verwacht dat Musharraf in 2007 herkozen zou worden. Het handvest werd echter gepresenteerd op een moment waarop de steun voor Musharraf tanende was in verband met zijn medewerking aan de oorlog tegen het terrorisme.

Heroïnelaboratoria vernietigd

Op 11 juni 2006 vernietigde Pakistaanse anti-drugstroepen acht heroïnelaboratoria in de grensprovincie Baluchistan. De actie werd ondersteund met helikopters en kleine vliegtuigen. De drugsbende was neergestreken in de regio Chagh nadat ze verdreven was uit de naburige Afghaanse provincie Helmand. Er werd 2025 kilo morfine in beslag genomen, 10 kilo heroïne, evenals geweren, raketten en handgranaten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Recordbedrag voor ontwikkeling en voedselsubsidies

De Pakistaanse regering kondigde op 5 juni 2006 aan miljarden roepies te gaan besteden aan ontwikkeling en voedselsubsidies. De regering had een recordbedrag van 16 miljard euro (1,3 biljard roepies) gereserveerd voor publieke uitgaven. 'De bevolking heeft het eerste recht op de rijkdommen van Pakistan,' verklaarde staatssecretaris van Financiën Omar Ayub Khan toen hij de plannen voor het nieuwe fiscale jaar bekendmaakte.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer geld van de Wereldbank

De Wereldbank kondigde op 2 juni 2006 aan dat Pakistan tot omgerekend 5 miljard euro zou gaan ontvangen in een vierjarig hulptraject. Dat was meer dan het dubbele van de 2,1 miljard euro die het land tussen 2002 en 2005 van de bank ontving. Minstens 780 miljoen euro was bestemd voor de wederopbouw na de aardbeving die in oktober 2005 meer dan 70 duizend slachtoffers eiste en ruim 3 miljoen mensen dakloos maakte. John Wall, directeur van de Wereldbank verklaarde tegenover de *BBC* dat Pakistan 'een stap' had gezet 'van crisis naar groei', en dat daarbij een basis was gelegd voor 'duurzame groei en armoedebestrijding'. Een flink deel van het geld van de Wereldbank zou worden besteed aan transport en energie, twee sectoren die als cruciaal werden beschouwd voor economische groei en het terugdringen van de armoede.

NATUUR EN MILIEU

Ernstige luchtvervuiling in steden

De luchtvervuiling in Pakistaanse steden was in 2006 zeer ernstig. De hoeveelheid stof- en rookdeeltjes in de lucht was er twee keer zo groot als het wereldwijde gemiddelde en vijf keer zo groot als het gemiddelde van de ontwikkelingslanden. Dat was de belangrijkste conclusie van het op 5 juni 2006 gepubliceerde *Pakistan Economic Survey*, de jaarlijkse rapportage van het voornaamste politiek-economische adviesorgaan voor de Pakistaanse overheid. De toegenomen vraag naar energie en de ongekende groei van het aantal voertuigen op de Pakistaanse wegen waren de belangrijkste oorzaken van de vervuiling, aldus het rapport. Er werd tevens gewaarschuwd voor watertekorten. De beschikbare hoeveelheid water per persoon per jaar was gedaald tot 1105 kubieke meter. Door de bevolkingsgroei en de beperkte neerslag dreigde het beschikbare volume onder de drempelwaarde van 1100 te zakken. Een groot deel van het watertekort had te maken met toegenomen vervuiling van drink- en landbouwwater.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof wil eind aan gedwongen huwelijken

Het Pakistaanse Hooggerechtshof eiste op 24 april 2006 dat er comités zouden worden ingesteld om het gedwongen uithuwelijken in geval van familievetes te voorkomen. De uitspraak werd gedaan in een zaak waarin een drie jaar oud meisje uitgehuwelijkt was aan de broer van een verkrachtingslachtoffer. Een officier van justitie stelde dat dit tribale gebruik, 'vani' genoemd, zich leek te verspreiden over het land. Vani was strafbaar in Pakistan, maar nog niemand was ervoor veroordeeld.

Daling kinderarbeid

Vertegenwoordigers van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) verklaarden op 4 mei 2006 dat Pakistan kinderarbeid bij het maken van voetballen vrijwel had uitgebannen. De ILO-functionarissen stelden bovendien dat kinderarbeid in de tapijtindustrie zichtbaar was gedaald. Tegelijkertijd stelden ze dat er meer actie moet worden ondernomen omdat er nog steeds duizenden kinderen in andere sectoren werkzaam waren. Pakistan was in voorafgaande jaren internationaal onder druk gezet om actie te ondernemen tegen kinderarbeid.

MILITAIRE ZAKEN

Raket doorstaat test succesvol

Pakistan testte op 29 april 2006 met succes de Hatf VI-raket. Het was de tweede test voor de raket met een bereik van 2000 kilometer en de mogelijkheid om zowel conventionele als nucleaire wapens te vervoeren. Pakistan had de test vooraf aangekondigd bij zijn buurlanden. De Hatf VI had een potentieel bereik van 2500 kilometer.

Onderzoek naar Khan afgesloten

Een woordvoerder van het Pakistaanse leger kondigde op 2 mei 2006 aan dat het onderzoek naar de nucleaire wetenschapper Abdul Qadeer Khan zou worden afgesloten. Die mededeling werd gedaan kort nadat de voorlopige hechtenis van Mohammed Farooq was beëindigd. Farooq was aan de zijde van Khan werkzaam geweest bij de belangrijkste nucleaire fabriek van Pakistan. Hij werd in december 2003 opgepakt met tien anderen in verband met het onderzoek naar de smokkel van nucleaire kennis door Khan. Farooq was de laatste betrokkene die nog in hechtenis zat.

Er werd niet bekend gemaakt of Farooq schuldig was bevonden. Na thuiskomst mocht hij niet met vertegenwoordigers van de media spreken. In zijn woonplaats Islamabad werd aangenomen dat hij, net als Khan, praktisch onder huisarrest stond. Abdul Qadeer Khan kreeg gratie van president Musharraf vanwege zijn status als nationale held. Khan werd gezien als de vader van het nucleaire programma van Pakistan. In 2004 gaf hij toe dat hij nucleaire geheimen had gelekt naar Noord-Korea, Libië en Iran. Hij werd ervan beschuldigd in het geheim bouwtekening voor bommen en centrifuges te hebben verkocht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gestage verbetering in relatie met India

Begin 2006 werden kleine stappen gezet in de vredesonderhandelingen tussen India en Pakistan. De Indiase premier Manmohan Singh opperde dat de buurlanden een vriendschapsverdrag zouden kunnen ondertekenen. Dat idee werd goed ontvangen door vertegenwoordigers van Pakistan. Eind maart maakten ministers van beide landen afspraken over samenwerking op terreinen als het bankwezen, het goederentransport en de handel in thee en rijst.

Het vredesproces werd bemoeilijkt door het feit dat de kwestie Kashmir onbesproken bleef. Dat onderwerp was voor beide partijen te beladen.

Stijging drugshandel door vrede

De stabiliteit in het Pakistaans-Indiase grensgebied leidde tussen 2004 en 2006 tot een toename in de handel in drugs tussen Afghanistan en India. Dat stelde een woordvoerder van het Bureau voor Drugsbestrijding van de Verenigde Naties (UNODC) bij de presentatie van het Wereld Drugs Rapport op 27 juni 2006 in New Delhi. Drie tot vier jaar eerder werd op de route tussen Afghanistan en India jaarlijks gemiddeld 50 kilo opium onderschept.

Volgens de UNODC werd er medio 2006 gemiddeld 300 kilo per jaar onderschept en was dat een voldoende stijging om te kunnen concluderen dat de handel was toegenomen. De stabiliteit in het grensgebied zou een belangrijke oorzaak van de stijging zijn. De UNODC noemde de stijging van de opiumproductie in Afghanistan als andere belangrijke reden.

Tweede treinverbinding met India

Op 18 februari werd een tweede treinverbinding tussen Pakistan en India opnieuw in gebruik genomen. De Thar Express reed die dag haar eerste rit tussen Khokrapar in de Pakistaanse provincie Sindh en Munabao in de Indiase deelstaat Rajasthan.

Het treinverkeer tussen de buurlanden was ruim veertig jaar eerder stil komen liggen toen India en Pakistan een grensoorlog voerden. In januari 2004 werden de vredesonderhandelingen tussen beide landen hervat waarna verschillende reisbeperkingen werden opgeheven. Sinds twee jaar reden er weer treinen tussen het Pakistaanse Lahore en de Indiase stad Amritsar.

Busverbinding tussen heilige steden sikhisme

De jaarlijkse bedevaart naar Nankana Sahib, de geboorteplaats van de stichter van het Sikhisme Guru Nanak Dev Ji, werd op 24 maart 2006 extra bijzonder vanwege de in ingebruikneming van een nieuwe buslijn. De nieuwe busdienst verbond het bedevaartsoord met Amritsar, de meest heilige stad voor de Sikhs, in het westen van India. Het was de vierde busverbinding tussen Pakistan en India. De pelgrims die met de nieuwe bus naar Pakistan reisden werden in Nankana Sahib ontvangen door moslims met spandoeken waarop 'welkom Indiase gasten' te lezen stond. In het pelgrimstadje woonden zeventig families die het sikhisme aanhangen.

Pakistaanse minister beschuldigt VS van discriminatie

In een speech voor de Pakistaanse senaat op 21 maart 2006 beschuldigde de Pakistaanse minister van Buitenlandse zaken, Kasuri, de Verenigde Staten van discriminatie en het verstoren van de machtsbalans in de regio. Aanleiding voor deze uitspraak waren afspraken tussen de Verenigde Staten en India over het delen van civiele nucleaire kennis. Tijdens een bezoek aan India, begin maart, beloofde de Amerikaanse president Bush de Indiase regering dergelijke kennis in ruil voor openstelling van de Indiase nucleaire voorzieningen voor internationale inspecteurs. Minister Kasuri betoogde dat Pakistan dezelfde informatie zou moeten krijgen als India. Kort nadat hij in Delhi was geweest, stelde Bush tijdens een bezoek aan Islamabad dat Pakistan niet in aanmerking kwam voor een dergelijke overeenkomst. Volgens Bush had Pakistan 'andere behoeften' en 'een ander verleden'.
Tijdens zijn korte bezoek aan Pakistan, op 3 en 4 maart, prees de Bush de inspanningen van Pakistan in de oorlog tegen terrorisme. Hij zei echter ook dat er meer moest worden gedaan om Al-Qaeda te verslaan. In een verklaring stelde Bush dat een groot deel van zijn gesprekken met president Musharraf gingen over democratische hervormingen. De Amerikaanse president kwam Pakistan tegemoet op het gebied van een geplande pijpleiding van Iran naar India. Bush liet zijn bezwaren daartegen vallen en stelde dat de Verenigde Staten geen probleem hadden met de pijpleiding, maar met de eventuele ontwikkeling van kernwapens in Iran.

Gespannen verhouding Pakistan en Afghanistan

De relatie tussen Pakistan en Afghanistan verslechterde in de eerste helft van 2006 na beschuldigingen van Afghaanse zijde over Pakistaanse steun aan de Talibaan. Het zuiden van Afghanistan had te maken met het hoogste aantal aanvallen door de Talibaan sinds die in 2001 verdreven werden. Volgens Afghaanse functionarissen waren de Talibaan zo sterk dankzij steun vanuit Pakistan. Zij beschuldigden Pakistan ervan onvoldoende actie te ondernemen om aanvallen van de Talibaan tegen te gaan. Ook de Verenigde Staten stelden dat de Talibaan profiteerden van vrijhavens in Pakistan. Pakistan streed echter tegen pro-Talibaan militanten op het eigen grondgebied en ontkende dat het steun gaf aan de Talibaan in Afghanistan. De Pakistaanse overheid stelde dat kleine groepen militanten wellicht in staat waren de poreuze grens over te steken. De Afghaanse minister van Buitenlandse zaken, Spanta, bracht op 23 juni 2006 een officieel bezoek aan Pakistan om over de kwestie te spreken. De minister van Buitenlandse zaken van de VS, Rice, bracht enkele dagen later een bezoek aan de regio om Pakistan en Afghanistan aan te moedigen tot nauwere samenwerking.

Busverbinding hersteld

Op 26 mei reed er voor het eerst in bijna dertig jaar weer een bus tussen het Pakistaanse Peshawar en de Afghaanse stad Jalalabad. Een bus met 22 passagiers vertrok vanuit Peshawar voor de 120 kilometer lange route. De busverbinding tussen de twee steden lag stil sinds de Sovjet-Unie in 1979 Afghanistan was binnengevallen.

(Vorige berichten pagina 61/2 e.v. - 2006)

GABON

BINNENLAND

President Gabon herkozen

Hof wijst klacht over verkiezingen af

Het Constitutionele Hof van Gabon legde op 5 januari 2006 het verzoek naast zich neer van twee presidentskandidaten van de oppositie, Pierre Mamboundou en Zacharie Myboto, om de uitslagen van de verkiezingen van november 2005 te annuleren wegens fraude. Bij die verkiezingen was president Omar Bongo Ondimba herkozen. Hij was aan de macht sinds 1967. Het hof oordeelde dat er voor de vermeende fraude onvoldoende bewijs was.

Omar Bongo beëdigd voor nieuwe ambtstermijn

Op 16 januari werd president Omar Bongo beëdigd voor een volgende ambtstermijn van zeven jaar. Divungui-Di-Ndinge Didjob behield de positie van vice-president. Vier dagen later werd Jean Eyeghe Ndong benoemd tot premier. Hij volgde Jean-Francois Ntoutoume-Emane op die premier was sinds januari 1999.

Spanning tussen oppositie en president

Politie valt oppositiekantoor binnen na protest

De politie van Gabon viel op 21 maart 2006 het kantoor van oppositieleider Pierre Mamboundou binnen. Deze had president Omar Bongo ervan beschuldigd de overwinning bij de presidentsverkiezingen van november gestolen te hebben. De politie arresteerde enige partijleden en nam computers en documenten in beslag. Volgens een woordvoerder van de partij van Mamboundou, de Unie van het Gabonese volk (UPG), was de inval het gevolg van de gewelddadige protesten van jonge aanhangers tegen de stijgende kosten van levensonderhoud in Gabon – een van de rijkste landen van Afrika vanwege olie-inkomsten.

Oppositieleider ontmoet president

Op 19 april werd bekend dat oppositieleider Pierre Mamboundou president Omar Bongo had ontmoet. Eerstgenoemde had daarvoor de Zuid-Afrikaanse ambassade in Libreville verlaten waar hij zijn toevlucht had gezocht nadat de politie zijn kantoor was binnengevallen.

Een woordvoerder van de partij van Mamboundou zei dat de oppositieleider van Omar Bongo te horen had gekregen dat de

Samenstelling regering van Gabon
(21 januari 2006)

President
Omar BONGO

Vice-president
Divungui-Di-Ndinge DIDJOB

Premier
Jean Eyeghe NDONG

Vicepremier, tevens minister van Milieu, Technologisch onderzoek en Natuurbescherming
Georgette KOKO
Vice-premier, tevens minister van Relaties met het parlement en de coördinatie van ministeriële commissies
Emmanuel Ondo METOGHO
Vice-premier, tevens minister van Sociale zaken en Nationale solidariteit en hoofd van de Strijd tegen de armoede
Louis Gaston Mayila
Vice-premier, tevens minister van Transport en Burgerluchtvaart
Paul Mba ABESSOLE

Ministers van staat
Binnenlandse zaken, Veiligheid en Immigratie
Andre Mba OBAME
Buitenlandse zaken, Samenwerking en Francofone zaken
Jean PING
Cultuur, Kunst en Volksonderwijs
Pierre Marie DONG
Defensie
Ali-Ben BONGO
Economie, Financiën, Begroting en Privatisering
Paul TOUNGUI
Hervorming, Mensenrechten en de Strijd tegen illegale verrijking
Pierre Claver Maganga MOUSSAVOU
Huisvesting, Stadsplanning en Land
Jacques ADIAHENOT
Openbare werken, Uitrusting en Constructie
Idriss NGARI
Openbare gezondheid
Paulette MISSAMBO
Planning en Ontwikkelingsprogramma's
Casimir Oye MBA
Technisch onderwijs en Beroepstraining
Pierre André Kombila KOUMBA

Ministers:
Ambtenarij, Bestuurshervormingen en Staatsmodernisering
Gen. Jean Boniface ASSELE
Arbeid en Werkgelegenheid
Christiane BITOUGHAT
Decentralisatie en Regionale planning
Dieudonné PAMBO
Economie, Water, Visserij en Nationale parken
Emile DOUMBA
Familie, Welzijn van kinderen en Vrouwenzaken
Angelique NGOMA
Gevecht tegen aids en bescherming aidswezen
Alice LAMOU
Handel, Industriële ontwikkeling en Nieuwe partnerschap voor Afrikaanse ontwikkeling (NEPAD)
Paul Biyoghe MBA
Jeugd, Sport en Ontspanning
Egide Boundono SIMANGOYE
Justitie en Zegelbewaarder
Honorine Dossou NAKI
Klein- en Middenbedrijf
Senturel Ngoma MADOUNGOU
Koopvaardij en Havens
Martin MABALA
Landbouw, Veeteelt en Plattelandsontwikkeling
Faustin BOUKOUBI
Mijnbouw, Energie en Olie
Richard ONOUVIET
Nationaal onderwijs en Hoger onderwijs
Albert Ondo OSSA
Post, Telecommunicatie en Nieuwe informatietechnologie
Rene Ndemezo OBIANG
Preventie en Management van natuurrampen
Jean MASSIMA
Promotie van de private sector en ambachten
Marie MISSOULOUKAGNE
Staatscontrôle en Inspectie
Francine MEVIANE
Stad, Promotie van gemeenschapsleven en de Bescherming van weduwen en wezen
Pierre Amoughe MBA

oppositie haar normale taken mocht uitvoeren zonder tussenkomst van politie of regering. Mamboundou had daarop besloten zijn taken te hervatten.

Oppositieleden krijgen gevangenisstraffen

Twee dagen later veroordeelde een rechtbank vier leden van de UPG tot gevangenisstraffen van twee maanden tot twee jaar en boetes van 250.000 CFA francs (ca. 381 euro) wegens illegaal wapenbezit en het bedreigen van de openbare orde. Drie van hen waren gearresteerd tijdens de politie-inval in het hoofdkwartier van de partij. De vierde was opgepakt bij een protestdemonstratie op 20 maart. De UPG ontkende dat er op haar kantoor wapens aanwezig waren geweest.

Eisen oppositie ingewilligd

President Omar Bongo stemde op 26 mei in met een reeks hervormingen van het nationale kiessysteem in de aanloop naar de verkiezingen later dat jaar. De oppositie ijverde al jaren voor het transparanter maken van het kiesproces. In de afgelopen maand hadden de veertig partijen die de president steunden, en de tien partijen van de oppositie, in een gezamenlijke commissie met twaalf leden van elke kant gedurende acht dagen onderhandeld onder leiding van premier Jean Eyeghe Ndonghe. President Bongo raadpleegde beide partijen en kwam vervolgens de oppositie enigszins tegemoet:
- Burgers en militairen zouden voortaan op dezelfde dag stemmen.
- Een gezamenlijke groep werd opgezet die tot taak had om een 'autonome, onafhankelijke en permanente' kiescommissie te creëren.
- Als experiment zou bij de lokale verkiezingen volgend jaar één stembiljet worden gebruikt, op zo'n wijze ontworpen dat het plegen van fraude lastiger zou worden.
- Automatisering van vingerafdrukken op kiezerskaarten, maar alleen nog in Libreville.
- Oppositiepartijen zouden meer toegang krijgen tot publieke media en fondsen.
- Comités zouden worden opgezet om toe te zien op de uitvoering van de maatregelen.

Bongo ging niet in op een van de belangrijkste eisen van de oppositie, namelijk een terugkeer naar het kiessysteem met twee ronden. Dat was in 2003 afgeschaft. De oppositie reageerde niettemin verheugd op de besluiten van de president.

BUITENLANDSE ZAKEN

Besprekingen Equatoriaal Guinee - Gabon hervat

Op uitnodiging van secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan ontmoetten de presidenten van Equatoriaal-Guinee en Gabon, respectievelijk Teodoro Obiang Nguema Mbasogo en Omar Bongo, elkaar op 28 februari 2006 in Genève.
Zij kwamen bijeen om te praten over een 34 jaar oud geschil betreffende de drie kleine eilanden Mbanie, Cocotier en Conga in de olierijke wateren in de Corisco Baai, gelegen tussen Gabon en Equatoriaal Guinee. In 2004 waren beide landen overeengekomen om gezamenlijk naar olie te zoeken, maar de grenskwestie bleef toen onopgelost.

(Vorige berichten pagina 63/3 e.v. - 2006)

GUINEE

BINNENLAND

Oppositiepartij verlaat het parlement

De enige oppositiepartij in het parlement van Guinee, de Unie van Vooruitgang en Vernieuwing (UPR), kondigde op 6 januari 2006 aan dat ze zich zou terugtrekken uit het parlement. Dit uit protest tegen de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen die gemanipuleerd zou zijn. De UPR bezette 20 van de 114 parlementszetels. De andere zetels waren van de Partij voor Eenheid en Vooruitgang (PUP) van president Lansana Conté of van politici die de regering steunden. President Lansana Conté was 21 jaar aan de macht.
De UPR was de enige oppositiepartij die in 2002 had meegedaan aan de verkiezingen. Andere oppositiepartijen hadden die verkiezingen geboycot. Na druk van de internationale gemeenschap om niet aan de kant te blijven staan, hadden alle oppositiepartijen weer meegedaan aan de gemeenteraadsverkiezingen van december 2005 die als een test golden voor het hervormingsprogramma van premier Cellou Dalein Diallo. Veel kiesgerechtigden hadden echter aangekondigd niet te gaan stemmen omdat ze hun vertrouwen in de democratische hervormingen hadden verloren.
De uitslagen gaven aan dat de regeringspartij glansrijk had gewonnen door 31 van de 38 zetels in de steden in de wacht te slepen en 241 van de 303 zetels op het platteland. De UPR had een week eerder gevraagd de uitslag ongeldig te verklaren.

President ontslaat premier

Op 5 april 2006 ontsloeg de president van Guinee, Lansana Conté, premier Cellou Dalein Diallo wegens het maken van 'ernstige fouten'. Enkele uren eerder had de president een maatregel ongedaan gemaakt die de macht van de premier had uitgebreid. De politiek was in verwarring nadat een dag eerder militairen een uitzending van de staatsradio hadden onderbroken waarin de uitbreiding van het mandaat van de premier werd aangekondigd, alsook de benoeming van zeven van zijn politieke vrienden in de regering.
De ingreep van de president kwam nadat hij een week eerder was teruggekeerd uit Zwitserland waar hij een medische behandeling had ondergaan. De terugreis had vervroegd plaatsgevonden omdat er geruchten de kop opstaken dat hij in coma lag. Tegen zijn gewoonte in verscheen Lansana Conté daarom een keer in het openbaar.
De president was aan de macht sinds 1984 en de vrees bestond dat na zijn overlijden een machtsvacuüm zou ontstaan.

Ontslagen premier spreekt zich uit

Twee dagen later ontkende premier Cellou Dalein Diallo dat hij onder huisarrest stond en hij onderstreepte zijn loyaliteit aan de president. Diallo had waardering gekregen van internationale donoren voor zijn inzet bij het streven naar hervormingen. De vakbonden noemden het ontslag van de premier onbegrijpelijk en ongewenst.
Diallo was minister geweest van zes verschillende ministeries voordat hij premier was geworden. Hij had een kruistocht ondernomen tegen de corruptie in het land, hetgeen hem niet door iedereen in dank werd afgenomen.

President schrapt post van premier

President Lansana Conté herschikte op 30 mei het kabinet en schrapte daarbij de post van premier. Hij bracht enkele oud-ministers terug in de regering.
Voormalig minister van Binnenlandse zaken Alseny Rene Gomez, die ook deelnam aan de omstreden verkiezingen in 1993 die werden gewonnen door Conté, werd benoemd tot minister van Justitie. Gomez was in 1996 uit de regering gestapt. Moussa Solana werd minister van Territoriaal bestuur en Decentralisatie en volgde daarmee Kiridi Bagoura op, een vriend van Conté. Bagoura werd minister van Technisch onderwijs en Beroepstraining. Solana had in 2004 de regering verlaten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vakbonden boeken eensgezind winst

Bauxietwinning deels herstart

De productie van het Bauxietbedrijf van Guinee, goed voor 14 miljoen ton bauxiet per jaar, werd op 3 maart 2006 deels hervat na een algemene staking van vijf dagen. Naar schatting was 20 procent van het personeel weer aan het werk gegaan.
Halco, een joint venture van de twee grootste aluminiumbedrijven van de wereld, Alcoa en Alcan, had een meerderheidsbelang in het Bauxietbedrijf van Guinee. Het land bezat ongeveer een derde van de wereldreserve aan bauxiet. De bonden hadden opgeroepen tot de staking om hun looneisen kracht bij te zetten en als protest tegen de snel oplopende inflatie.

Vakbonden claimen overwinning

Vier dagen later claimden vakbondsleiders een overwinning te hebben behaald met hun staking een week eerder. In overleg had de regering beloofd de salarissen van ambtenaren met 30 procent te verhogen. De vakbonden hadden aanvankelijk gevraagd de lonen te verviervoudigen. De regering zou ook de belastingen voor ambtenaren met 10 procent verminderen, er zou een nieuw minimumloon komen en nieuwe salarisschalen voor werknemers bij particuliere bedrijven. De vakbondsleiders waren ook blij met de eensgezindheid onder de werknemers.
Ondanks de in het land aanwezige rijke natuurlijke bronnen was Guinee een van de armste landen in de wereld. De inflatie bedroeg bijna 30 procent en een zak rijst van 50 kilogram kostte in deze periode ca. 20 euro, meer dan de helft van een maandloon van een ambtenaar.

Licenties voor uraniumexploratie verstrekt

De minister van Mijnbouw van Guinee, Ahmed Tidiane Souare, maakte op 20 mei 2006 in een radio-interview bekend dat de regering drie licenties voor uraniumexploratie had verstrekt aan buitenlandse maatschappijen. De minister gaf verder geen details, maar iemand anders van zijn ministerie liet weten dat de licenties onder meer gegeven waren aan het Australische bedrijf Murchison United Ltd. Vermoed werd dat in de bodem van Guinee uranium zat, maar hoeveel wist men niet. Onderzoek zou dat moeten uitwijzen.

Nieuwe protesten tegen malaise

Onderzoek geëist naar dood 18 studenten bij onlusten

Afrikaanse mensenrechtengroepen vroegen op 14 juni 2006 om een onderzoek naar

de dood van minstens achttien studenten bij confrontaties tussen studenten en veiligheidstroepen in Guinee. Het geweld was enige dagen daarvoor uitgebroken toen veiligheidstroepen een eind wilden maken aan studentendemonstraties. Duizenden studenten waren de straat opgegaan nadat hun eindexamens waren afgelast omdat de leraren gevolg hadden gegeven aan de oproep tot een algemene staking. De troepen schoten met scherp en gebruikten traangas. Er vielen ook 83 gewonden. Volgens een mensenrechtenorganisatie uit Senegal bedroeg het aantal doden 21, waarvan 10 in de hoofdstad en 11 elders in het land.
Op 14 juni was de staking uit protest tegen de snel verslechterende situatie en de toenemende corruptie in het land, de zevende dag ingegaan. De vakbonden onderhandelden met de regering over een loonsverhoging van 400 procent, een herziening van de olieprijs die de maand daarvoor met 30 procent was gestegen en over verlaging van de prijs van rijst, het basisvoedsel in Guinee.
De straten van de hoofdstad waren leeg en winkels en kantoren waren gesloten.

Staking voorbij

Een paar dagen later gingen winkels en markten weer open en ook het openbaar vervoer werd hervat nadat de regering tegemoet was gekomen aan de eisen van de vakbonden.
De belangrijkste centrales, de Confederatie van Arbeiders van Guinee (CNTG) en het Vakbondsyndicaat van Arbeiders van Guinee (USTG), hadden op 16 juni opgeroepen de staking te beëindigen nadat de regering de salarissen voor ambtenaren had laten stijgen met maximaal 25 procent en de toelagen had verhoogd voor reiskosten en huur. De belangrijkste overwinning behaalden de leraren. De regering stemde toe met de permanente opname van 12.000 leraren in het ambtenarenapparaat. Zij werkten voorheen op contractbasis.
De prijs van een zak rijst van 50 kilo werd verlaagd met 25.000 Guinese francs en deze werd daardoor 85.000 Guinese francs (ca. 14,50 euro). De regering weigerde een verlaging van de prijs van brandstof. Wanneer de eindexamens konden plaatsvinden, werd niet gezegd.
Opmerkelijk was dat de vakbonden erin geslaagd waren brede steun onder de bevolking te verwerven voor hun protest tegen de regering, terwijl de verdeelde oppositie daar niet in slaagde. Waarnemers meenden dan ook dat de regering zich verplicht voelde om de afspraken met de bonden na te komen. De president moest de gemaakte afspraken nog wel met een handtekening bekrachtigen.

(Vorige berichten pagina 64/2 e.v. - 2006)

MALI

BINNENLAND

'Dood parlementariër was moord'

De oppositiepartij Bijeenkomst voor Mali (RPM) beweerde op 4 november 2005 dat hun parlementariër Kadari Bamba vermoord was door de regering. De man was de dag ervoor omgekomen bij een auto-ongeluk in Bamako waarbij ook een van de auto's van het gevolg van de president was betrokken. Volgens de RPM was Bamba al dagen achtervolgd. Volgens de verkeerspolitie gebeurde het ongeluk toen de auto van Bamba een motorrijder wilde ontwijken en vervolgens frontaal in botsing kwam met de auto van het kantoor van de president. De RPM eiste een onafhankelijk onderzoek.
Sinds Amadou Toumani Touré aan de macht kwam in 2002, steunden alle partijen de president, maar eerder die week was de RPM in de oppositie gegaan omdat naar eigen zeggen de partij door de regering werd gemarginaliseerd.

Voormalig rebel en legerofficier deserteert

Op 19 februari 2006 werd duidelijk dat luitenant-kolonel Hassan Fagaga uit het leger van Mali was gedeserteerd. Hij behoorde eerder tot de rebellen van de Toearegs, de Volksbeweging van Azawad (MPA). Fagaga zou zich met anderen ophouden in de Sahara. Aan de opstand van de Toearegs in de jaren negentig kwam formeel een einde in maart 1996. Zeker 2.000 voormalige rebellen werden daarna opgenomen in het regeringsleger en andere overheidsdiensten.

Akkoord beëindigt onrust onder Toearegs

Burgers keren terug na aanval rebellen

Van de 4.500 inwoners die Kidal ontvlucht waren toen op 23 mei 2006 militaire kampen bij de stad door Toearegs-rebellen werden aangevallen, keerde een deel drie dagen later terug. Regeringstroepen hadden de stad inmiddels weer in handen. Deze informatie kwam van de Verenigde Naties (VN), die voedsel uitdeelden aan de terugkerende burgers. Aan de rebellie van de Toearegs voor meer autonomie was een einde gekomen door een vredesakkoord in 1992, maar dat was nooit helemaal uitgevoerd. Uitblijvende investeringen en hoge werkloosheid in de Toeareg-streken hadden het ongenoegen verder gevoed.

Rebellen en regering ondertekenen vredesakkoord

De rebellen die een maand eerder militaire kampen aanvielen in het noordoosten van Mali ondertekenden in de nacht van 28 op 29 juni met de regering een vredesovereenkomst in de Algerijnse hoofdstad Algiers.
Mali had Algerije op 3 juni gevraagd om te bemiddelen in het conflict met de Toearegs. Volgens de Malinese regering waren bij de aanvallen in mei zes mensen omgekomen. De Toearegs vroegen om wijziging van de wettelijke status van de drie provincies waar zij leefden en ook om betere behandeling van Toearegs in het leger, maar deden afstand van hun claim op autonomie in hun regio. De regering zegde toe meer spoed te zullen zetten achter het doen van investeringen in de drie provincies.
De Toearegs die eerder waren gedeserteerd, mochten naar het leger terugkeren. De rebellen zegden verder toe de wapens die ze buit hadden gemaakt, te zullen teruggeven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF tevreden

Op 19 april 2006 maakte het Internationaal Monetair Fonds (IMF) na een bezoek aan Mali bekend dat men tevreden was met de uitvoering van het driejarige Armoedebestrijdings- en Groeifaciliterende programma ter waarde van omgerekend ongeveer 10,5 miljoen euro, dat was goedgekeurd op 23 juni 2004. Inmiddels was bijna 6 miljoen euro daarvan uitgegeven. Volgens het IMF waren de macro-economische vooruitzichten voor Mali veelbelovend. Het aantrekken van de prijzen voor goud en katoen op de wereldmarkt, plus een goede graanoogst hadden de economie gestimuleerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Leiders tegen illegale immigratie en voor eerlijke handel

Op 3 december 2005 riepen Afrikaanse leiders en de Franse president Jacques Chirac op om illegale immigratie en de oorzaak daarvan, namelijk armoede, tegelijkertijd aan te pakken. Ze deden hun oproep op de 23ste Frans-Afrikaanse conferentie in Bamako. Het was voor het eerst dat alle 53 Afrikaanse staten vertegenwoordigd waren sinds deze conferentie in 1973 voor het eerst werd gehouden.
Chirac kondigde ook aan dat Frankrijk de ontwikkelingshulp zou laten stijgen tot 0,7 procent van het bnp voor het jaar 2012. Hij voegde daaraan toe dat hij de Europese Unie (EU) zou vragen hetzelfde te doen voor 2015.
Een paar dagen eerder hadden Chirac en de president van Mali, Amadou Toumani Touré, in Hongkong opgeroepen tot meer eerlijke wereldhandel. De West Afrikaanse regeringen wilden dat de Wereldhandelsorganisatie (WTO) een einde maakte aan de subsidies die regeringen aan hun katoenproducenten gaven zodat die hun katoen voor een lagere prijs op de wereldmarkt konden brengen.

Franse minister verdedigt immigratiewet

Nicolas Sarkozy, de Franse minister van Binnenlandse zaken, zei op 18 mei 2006 tijdens een bezoek aan Mali dat de Franse immigratiewet die de dag daarvoor door het Franse parlement was aangenomen, niet racistisch was. De minister was geconfronteerd met demonstranten in Mali die 'Sarko racist' zongen. De wet maakte het gemakkelijker voor geschoolde arbeidskrachten om Frankrijk binnen te komen, terwijl minder of niet geschoolden juist moeilijker het land binnen zouden komen. Tegenstanders noemden de wet racistisch en discriminerend.
Sarkozy bood aan dat Malinese immigranten die vanuit Frankrijk geld naar huis stuurden, daarover geen belasting meer hoefden te betalen. Volgens de bewindsman stuurden Malinezen jaarlijks 180 miljard XOF (ca. 274 miljoen euro) naar huis. Sarkozy vroeg Mali verder hard op te treden tegen mensensmokkelaars.

(Vorige berichten pagina 636/3 - 2005)

MAURITIUS

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty wil aanpak politiegeweld

Amnesty International (AI) beschuldigde op 13 februari 2006 de politie van Mauritius van marteling nadat een arrestant was overleden. De mensenrechtenorganisatie riep premier Navin Ramgoolam, die tevens minister van Nationale Veiligheid was, op maatregelen te nemen die een einde zouden maken aan het politiegeweld. Volgens de vertegenwoordiger van AI op Mauritius had autopsie op het lijk van de van moord verdachte Rajesh Ramlogun uitgewezen dat hij was bezweken aan verwondingen als gevolg van marteling.
Volgens de mensenrechtenorganisatie waren sinds 1979 minstens 46 mensen in politiecellen omgekomen. Slechts in drie of vier gevallen waren de schuldigen gestraft. De regering was drie verschillende onderzoeken naar de dood van Ramlogun gestart en zes politiemensen waren geschorst, maar volgens AI was dit niet voldoende.

BUITENLANDSE ZAKEN

President India belooft steun tijdens bezoek

Aan het slot van zijn driedaags bezoek aan Mauritius op 13 maart 2006 beloofde de president van India, Abdul Kalam, economische steun. De banden tussen beide landen dateerden van voor de koloniale tijd. Kalam had aangeboden om meer samen te werken in de suiker- en textielsector – beide belangrijk voor de economie van Mauritius – die de internationale concurrentie nauwelijks aankonden. Beide landen werkten aan een Omvattende Overeenkomst voor Economische Samenwerking en Partnerschap (CECPA). Deze moest een rol spelen bij het op de markt in India brengen van producten uit Mauritius tegen concurrerende prijzen.
Om de textielsector te helpen zou India een miljard stuks kleding afnemen. Dat aantal zou op den duur verdubbeld kunnen worden. De twee landen ondertekenden ook akkoorden voor het opzetten van een Pan-Afrikaanse e-netwerk voor verbeterde samenwerking in Informatie- en Communicatietechnologie en voor verkenning van mogelijkheden voor delfstofwinning en visserij in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) van Mauritius. Ook op het terrein van het toerisme gingen beide landen samenwerken.

Verbannen bewoners Chagos mogen terug naar hun eilanden

Op 21 mei 2006 verwelkomden honderden Chagossianen hun leider Olivier Bancoult bij aankomst uit Londen op het vliegveld van Mauritius. De tweeduizend inwoners van de Chagos eilanden uit de Indische Oceaan waren tijdens de Koude Oorlog door Engeland gedwongen te vertrekken omdat er een luchtmachtbasis van de Verenigde Staten op Diego García kwam. Na bijna veertig jaar mochten zij nu terugkeren, zij het alleen naar de kleinere eilanden van de archipel. Na een lange juridische strijd tussen de eilandbewoners en de Britse regering, oordeelde het Hooggerechtshof in Londen in mei dat de speciale maatregelen die de Britse regering had genomen om terugkeer naar de eilanden te voorkomen, illegaal waren. In 2000 had het Britse Hooggerechtshof al geoordeeld dat de verwijdering van de Chagos eilanders illegaal was, maar vervolgens had de Britse regering hun terugkeer geblokkeerd. Destijds waren de Chagossianen overgebracht naar Mauritius en de Seychellen waar ze als vluchtelingen leefden. De basis op Diego García speelde een strategische rol bij de acties van de Amerikanen in Afghanistan en Irak.

(Vorige berichten pagina 67/3 e.v. - 2006)

SIERRA LEONE

BINNENLAND

VN-troepen vertrekken

De laatste VN-troepen verlieten Sierra Leone op 15 december 2005 na een missie van vijf jaar die aanvankelijk rampzalig verliep, maar uiteindelijk erin slaagde een einde te maken aan een gewelddadige oorlog in Afrika. De laatste troepen bestonden uit Pakistani die van de hoofdstad Freetown naar huis vlogen na een ceremonie waarbij de VN symbolisch onderdelen van hun uitrusting overhandigden aan de regering van Sierra Leone.
In het begin van de missie, in 2000, hadden

rebellen honderden VN-militairen ontvoerd en de VN daarmee belachelijk gemaakt. Op eigen gezag stuurde de Britse regering troepen die de VN-militairen bevrijdden. Het bijna falen van de missie riep vragen op over de levensvatbaarheid van VN-vredesmissies over de hele wereld. Maar uiteindelijk werd in Sierra Leone door de VN toch succes geboekt.

.

SPECIAAL GERECHTSHOF

Militieleider moet voorkomen

De voormalige militieleider Samuel Hinga Norman verscheen op 1 februari 2006 voor de rechter van het Speciaal Gerechtshof van de Verenigde Naties op beschuldiging van oorlogsmisdaden. Norman getuigde dat zijn militie bevelen opvolgde van president Ahmad Tejan Kabbah.
Norman was een van de dertien mensen die door het Speciaal Gerechtshof was aangeklaagd wegen misdaden tegen de menselijkheid. Hij gaf destijds leiding aan de militie Burger Defensietroepen (CDF) die samen met regeringstroepen van Kabbah tegen de rebellen van het Revolutionair Verenigd Front van Sierra Leone (RUF) vochten.

Aanvankelijk weigerde Norman de rechtmatigheid van de rechtbank van de VN te erkennen. Zijn advocaten zeiden dat de president voor de rechter diende te staan, en volgens sommigen was Norman juist een nationale held omdat hij tegen het RUF streed. Hij noemde zichzelf de eerste kindsoldaat die in 1954 als veertienjarige werd ingelijfd in het Engelse leger. Onder president Kabbah werd hij staatssecretaris van Defensie. Nadat Kabbah was afgezet in 1997, vluchtte Norman naar Guinee. Hij beweerde dat hij daar het verzoek van Kabbah kreeg om een pro-regeringsmilitie op te zetten.

Taylor beweert onschuldig te zijn

Op 3 april 2006 verklaarde de voormalige Liberiaanse president Charles Taylor onschuldig te zijn met betrekking tot elf aanklachten van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Ook weigerde hij de bevoegdheid van het Speciaal Gerechtshof voor Sierra Leone te erkennen. Eind maart was hij overgedragen aan deze rechtbank. Het hof had meer dan dertig minuten nodig om de aanklachten voor te lezen. Hoofdaanklager Desmond de Silva zei dat het volk van Sierra Leone drie jaar geduldig had gewacht om hem in de rechtbank te zien.
Een dag later maakte het Speciale Gerechtshof in Freetown bekend dat men om veiligheidsredenen wilde dat Taylor voor zijn berechting werd overgedragen aan het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag. Taylor zou nog steeds medestanders hebben en gevreesd werd dat zijn aanwezigheid de broze vrede in gevaar zou brengen.

Taylor wordt naar Den Haag gebracht

Op 16 juni werd bekend dat de Verenigde Naties hadden ingestemd met het transport van Taylor naar Den Haag. De dag daarvoor had de Britse regering toegezegd dat Taylor een eventuele gevangenisstraf in Engeland kon uitzitten, mocht hij worden veroordeeld. De Nederlandse regering had ingestemd met zijn komst naar Den Haag mits hij eventueel elders zijn straf zou kunnen uitzitten.

ICC levert faciliteiten voor berechting

Taylor kwam vier dagen later in Den Haag aan waar hij in dezelfde gevangenis werd gezet als de verdachten van het Joegoslaviëtribunaal. Hij zou berecht worden door een afdeling van het Speciale Gerechtshof van Sierra Leone dat gebruik maakte van de faciliteiten van het ICC in Den Haag.

Tien mensen aangeklaagd

Op 20 juni 2006, de dag dat Taylor in Nederland arriveerde, waren meer dan tien mensen door het Speciaal Gerechtshof voor Sierra Leone aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden tijdens de burgeroorlog van 1991 tot 2001. Hierbij waren om en nabij de 200.000 mensen omgekomen. De aanklachten tegen twee verdachten waren vervallen omdat zij waren overleden.

Het hof hanteerde een combinatie van internationale en lokale wetten en was tot stand gekomen na een overeenkomst tussen Sierra Leone en de Verenigde Naties.
De verdachten waren uit drie groepen afkomstig: 1) de Rebellen van het Revolutionair Verenigd Front van Sierra Leone (RUF); 2) soldaten van de voormalige junta, de Revolutionaire Raad van de Bewapende Troepen (AFRC); en 3) de pro-regeringsmilitie Burger Defensietroepen (CDF).
De aangeklaagden waren:
- Charles Taylor – tegen de voormalige Liberiaanse president liepen elf aanklachten voor zijn steun aan de RUF-rebellen in ruil voor diamanten
- Sam Hinga Norman – hij was minister van Binnenlandse zaken van Sierra-Leone en hoofd van de CDF. Hij achtte zich niet verantwoordelijk voor wreedheden die door Kamajor-jagers van de CDF begaan waren
- Allieu Kondewa – lid van de CDF
- Moinina Fofana – nationaal directeur van oorlog van de CDF
- Augustine Gbao – hoofd van veiligheid van het RUF. Hij zou betrokken zijn geweest bij de ontvoering van 500 VN-soldaten in mei 2000
- Issa Sesay – RUF-leider. Hij was geprezen door de chef van het RUF, Foday Sankoh, voor 'zijn moed tijdens aanvallen en bij de mishandeling van burgers om informatie in te winnen'
- Morris Kallon – commandant van het RUF die nauw met Sesay had samengewerkt
- Johnny Paul Koroma – Voormalig officier in het leger van Sierra Leone die leiding gaf aan de AFRC nadat president Ahmad Tejan Kabbah in 1997 was afgezet. Sinds 2003 was hij voortvluchtig. Er liep een internationaal arrestatiebevel tegen hem
- Alex Brima – lid van de militaire junta van de AFRC
- Brima 'Bazzy' Kamara – AFRC-sergeant. Hij noemde zichzelf generaal van de 'West Side Boys'
- Santigie Bordor Kanu – zijn bijnaam was 'Five-Five'. Hij was lid van de AFRC en verantwoordelijk voor de aanval op een militaire basis in Freetown in 2003
- Foday Sankoh – oprichter van het RUF. De aanklachten tegen hem waren vervallen na zijn dood in 2003.
- Sam 'Mosquito' Bockarie – berucht krijgsheer van het RUF. Hij was doodgeschoten in een gevecht met regeringstroepen in 2003, waarna de aanklachten tegen hem vervielen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Viering 45 jaar onafhankelijkheid

Op 27 april 2006 werd in Sierra Leone 45 jaar onafhankelijkheid gevierd en de vierde verjaardag van het einde aan de burgeroorlog, maar niet iedereen was blij met de fees-

telijkheden. De gouverneur van de Centrale Bank, James Rogers, stelde dat de economie van het land op de goede weg was met een groei van 6,5 procent en hij verwachtte dat die groei zou toenemen tot 7 procent in 2008 en 10 procent in 2009. Hij wees erop dat de groei hoger was dan het Afrikaanse gemiddelde van 4,5 procent. Velen konden daar echter niet van profiteren. Taxichauffeur Usman Conteh vertelde bijvoorbeeld dat de hoge kosten van de benzine hem het werken onmogelijk maakten. Omdat de prijs voor een rit omhoog moest, gaven veel mensen er de voorkeur aan te lopen. 'Ik ga de strijd verliezen', merkte hij op.

JUSTITIE

Rechter gevangengezet voor ontvangst smeergeld

Op 20 januari 2006 veroordeelde een rechtbank in Sierra Leone rechterlijk ambtenaar Steven Mohamed Bangura tot drie jaar gevangenisstraf wegens het aannemen van 125.000 leons (ca. 40 euro) aan smeergeld. Corruptie was wijdverbreid in Sierra Leone.
Bangura was de eerste rechterlijk ambtenaar die veroordeeld werd in de anticorruptiecampagne. Wel waren eerder een rechter van het Hooggerechtshof, voormalige ministers en enkele ambtenaren met veel dienstjaren veroordeeld voor corruptiezaken waarmee veel geld gemoeid was.

(Vorige berichten pagina 755/2 e.v. - 2005)

TANZANIA

BINNENLAND

Veel vrouwen in nieuwe regering

De Tanzaniaanse president Jakaya Kikwete maakte op 4 januari 2006 zijn nieuwe regering bekend. Hij prees het feit dat zeven van de ministers vrouwen waren, waaronder de minister van Financiën en de minister van Buitenlandse zaken. Eerstgenoemde post ging naar Zakia Meghji, de tweede naar Asha-Rose Migiro. Ook de functies voor Onderwijs, Justitie, Veeteelt en Gemeenschappelijke ontwikkeling werden bekleed door vrouwelijke politici.
President Kikwete verklaarde ook dat vicepresident Mohamed Ali Sheni zich niet langer op armoedebestrijding zou richten. De vice-president kreeg zo meer tijd om zich bezig te houden met het politieke geweld op Zanzibar. Bij de verkiezingen in oktober 2005 was op het eiland een dode gevallen en raakten er bijna tweehonderd mensen gewond.

Samenstelling regering Tanzania
(8 februari 2006)

President
Jakaya Mrisho KIKWETE

Vice-president
Mohamed Ali SHENI

Premier
Edward LOWASSA

President Zanzibar
Amani Abeid KARUME

Ministers:
Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken
Jumanne MAGHEMBE
Binnenlandse Zaken
John CHILIGATI
Buitenlandse Zaken en Internationale Samenwerking
Asha-Rose MIGIRO
Defensie en Lokale Zaken
Juma KAPUYA
Energiezaken en Delfstoffen
Ibrahim MSABAHA
Financiën
Zakia MEGHJI
Gemeenschappelijke ontwikkeling, Emancipatie en Kinderen
Sophia SIMBA
Gezondheid en Sociale Zaken
David MWAKYUSA
Industrie, Handel en Marketing
Nazir KARAMAGI
Informatie, Sport en Cultuur
Mohamed Seif KHATIBU
Infrastructuur
Basil MRAMBA
Justitie en Grondwettelijke zaken
Mary NAGU
Landbouw
Joseph MUNGAI
Landrechten en Volkshuisvesting
John MAGUFULI
Onderwijs en Beroepsonderwijs
Margareth SITTA
Oost-Afrikaanse Zaken
Andrew CHENGE
Planning en Economie
Juma NGASONGWA
Publieke veiligheid
Bakari MWAPACHU
Toerisme en Natuurlijke hulpbronnen
Anthony DIALLO
Veeteelt
Shukuru KAWAMBWA
Waterstaat
Stephen WASSIRA
Wetenschap, Technologie en Hoger onderwijs
Peter MSOLLA

Beperking elektriciteit wegens droogte

Begin februari 2006 had de Tanzaniaanse bevolking overdag geen stroom. Door droogte hadden de waterkrachtcentrales onvoldoende water om de bevolking 24 uur per dag van elektriciteit te voorzien. De Tanzanianen waren daarom van acht uur 's ochtends tot vijf uur 's middags van stroom afgesneden. Religieuze leiders riepen op om te bidden voor regen.

Cadeaus voor kiezers afgeschaft

Het traditionele Tanzaniaanse gebruik 'Takrima', waarbij politici in opmars naar de verkiezingen cadeaus gaven aan kiezers, werd in april 2006 afgeschaft. Drie nongouvernementele organisaties hadden een rechtszaak aangespannen om het verbod af te dwingen. Ze vonden dat het tot corruptie leidde en bovendien oneerlijke verkiezingen in de hand werkte. De rechtbank oordeelde dat kiezers een vrije beslissing moesten kunnen nemen zonder beïnvloed te worden, en stelde de organisaties in het gelijk.

ZANZIBAR

Mensenrechtencommissie niet welkom op Zanzibar

De Tanzaniaanse Mensenrechtencommissie (HRC) werd op 23 februari 2006 niet toegestaan om op Zanzibar beschuldigingen van mensenrechtenschendingen te onderzoeken. De autoriteiten van het eiland wilden de onderzoekers niet toelaten omdat ze onvoldoende zouden zijn geraadpleegd bij de oprichting van de commissie in 2001.

Verplichting tot dragen identiteitskaart

Alle volwassen inwoners van Zanzibar werden vanaf 1 april 2006 verplicht hun identiteitskaart bij zich dragen. Degenen die wei-

gerden een exemplaar aan te vragen, konden een jaar gevangenisstraf krijgen, 80 euro boete, of beide. De identiteitskaarten waren in 2005 opnieuw ingevoerd nadat ze begin jaren negentig waren afgeschaft om de eenheid tussen Tanzania's vasteland en Zanzibar te versterken.

Besprekingen om federatie te waarborgen

De Tanzaniaanse vice-president Ali Sheni en Zanzibar's eerste minister Shamsi Vuai ontmoetten elkaar op 22 mei 2006 in de Tanzaniaanse hoofdstad Dar Es Salaam om te spreken over de federatie. Op 26 april 1964 verenigde Tanganyika zich met de eilanden Zanzibar en Pemba en kwam de Federale Republiek Tanzania tot stand. Op Zanzibar was er echter sprake van groeiende onvrede over de federatie omdat inwoners het idee hadden dat deze vooral positief uitwerkte voor het vasteland.
De roep tot afscheiding werd onder meer aangewakkerd door de rivaliteit tussen de Revolutionaire Partij (CCM), die de overhand had op het vasteland en het Verenigd Burgerfront (CUF), dat op Zanzibar veel aanhangers had.

Op de dag van de besprekingen tussen Sheni en Vuai maakte de rechtbank in Zanzibar bekend dat op 28 juni 2006 een rechtszaak zou beginnen die tien oppositieleden hadden aangespannen om de federatie op te heffen.

Zanzibar en Japan beginnen waterproject

Zanzibar en Japan tekenden op 7 juni 2006 een overeenkomst voor een driejarig project van omgerekend meer dan 10 miljoen euro dat voor meer water in de hoofdstad van het eiland, Stone Town, moest zorgen. Door droogte was er weinig water op Zanzibar. Per dag was er voor de 450.000 inwoners van de stad 23 miljoen liter beschikbaar, terwijl ze doorgaans 45 miljoen liter verbruikten. Japan ging onder meer waterbassins creëren en pijpleidingen aanleggen.

Sinds mei was water onder een nieuwe wet niet langer gratis. De maatregel was genomen om het waterverbruik in te perken. Oppositieleden hadden tegen de betalingen geprotesteerd omdat veel inwoners van Zanzibar daarvoor te arm waren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verwijdering verkopers stilgelegd

Tanzania's premier Edward Lowassa maakte op 11 maart 2006 bekend dat het verwijderen van handelaren uit de hoofdstad Dar es Salaam voor een half jaar zou worden stilgelegd. De verkopers moesten eigenlijk vertrekken omdat ze hun stalletjes hadden opgezet buiten de daarvoor aangewezen gebieden. Volgens Lowassa moest er echter eerst een nieuwe plek voor hen worden gevonden alvorens de operatie werd voortgezet. Lowassa deed de uitspraken naar aanleiding van rellen die waren uitgebroken toen de straathandelaren de opdracht kregen te vertrekken.

NATUUR EN MILIEU

Tanzaniaanse regering beschermt milieu

De Tanzaniaanse vice-president Ali Shein zei op 3 april 2006 dat de regering strenge maatregelen ging nemen om het milieu te beschermen. Hij riep fabrieken op om niet langer plastic tassen te produceren, maar tassen van papier. Hij verbood zelfs de productie, import, koop en het gebruik van plastic tassen van 30 en 65 micrometer dik. Daarnaast kondigde hij aan dat veetelers en boeren uit beschermde gebieden zouden worden gezet. Volgens statistieken van de overheid kende Tanzania 16 miljoen stuks vee. De zoektocht naar land om op te grazen zorgde voor grote schade aan de natuur, onder meer bij de berg Kilimanjaro. Vicepresident Shein riep de bevolking ook op om deel te nemen aan een landelijke campagne om bomen te planten. In ieder district zouden ieder jaar minstens 1,5 miljoen nieuwe bomen moeten komen te staan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kikwete belooft betere omstandigheden gevangenissen

Na zijn bezoek aan drie zwaar beveiligde gevangenissen in de Tanzaniaanse hoofdstad Dar es Salaam beloofde president Jakaya Kikwete op 5 mei 2006 een verbetering van de leefomstandigheden in de detentieinrichtingen. In de gevangenissen zaten tweemaal zoveel mensen dan voorzien was. De minister van Binnenlandse zaken, John

Chiligati, die Kikwete bij zijn bezoek vergezelde, wees er ook op dat het te duur was om zoveel gevangenen te voeden. Hij pleitte voor het vrijlaten op borgtocht van verdachten van lichte vergrijpen en het geven van taakstraffen aan kleine criminelen.

(Vorige berichten pagina 761/2 e.v. 2005)

ZIMBABWE

BINNENLAND

Zimbabwaanse oppositieleider Tsvangirai Zambia uitgezet

De Zimbabwaanse oppositieleider Morgan Tsvangirai van de Beweging voor Democratische Verandering (MDC) werd op 2 februari 2006 samen met acht partijleden Zambia uitgezet voor het overtreden van de immigratiewetgeving. Tsvangirai had verklaard als toerist op bezoek te zijn in dat land, maar in werkelijkheid ontmoette hij andere leden van de MDC. De partij had in Livingstone ook een gesprek met een niet nader genoemde Keniaan.

Rechtbank wijst beroep Tsvangirai af

Op 14 februari wees Zimbabwe's Hooggerechtshof het verzoek van oppositieleider Tsvangirai af om zijn klacht over de presidentsverkiezingen van maart 2002 te behandelen. Volgens Tsvangirai waren de verkiezingen oneerlijk verlopen. Een lagere rechtbank had een deel van de aanklacht afgewezen en dat gerecht moest volgens het hof ook de rest van de zaak behandelen. Tsvangirai klaagde dat het proces bewust vertraagd werd.

Tsvangirai herkozen als leider MDC

Morgan Tsvangirai werd op 19 maart na een tweedaags congres herkozen als leider van de MDC. Er waren geen tegenkandidaten. Thokozani Khupe werd gekozen als de nieuwe vice-president en Tendai Biti als secretaris-generaal. Tsvangirai verzocht de 15.000 afgevaardigden op het congres met klem om vreedzaam verzet tegen president Robert Mugabe te bieden.

Mutambara leider factie MDC

Drieduizend leden van de groep die zich

enkele maanden eerder had afgescheiden van de Zimbabwaanse oppositiepartij Beweging voor Democratische Verandering (MDC), kozen op 25 februari 2005 in de stad Bulawayo Arthur Mutambara als hun leider. Mutambara leidde in de jaren tachtig studentenprotesten tegen de corrupte overheid.
De splitsing in de partij kwam na onenigheid over de deelname aan de senaatsverkiezingen. De opdracht van partijleider Morgan Tsvangirai om niet deel te nemen aan de verkiezingen voor de Senaat werd door andere leidinggevenden in de partij betwist. Deelname hield volgens de partijleider in dat het regeringsbeleid gelegitimeerd werd, maar tegenstanders van Tsvangirai vonden dat hij zijn positie misbruikte omdat een kleine meerderheid in de nationale raad van de partij (33 tegen 31 stemmen) voor deelname aan de senaatsverkiezingen had gestemd.

Verdachten moordcomplot vrijgelaten

Zes Zimbabwanen die verdacht werden van deelname aan een plan om president Robert Mugabe te vermoorden, werden op 15 maart 2006 vrijgelaten. Onder hen was parlementslid Giles Mutseyekwa van de oppositiepartij Beweging voor Democratische Verandering (MDC). De aanklacht tegen het zestal verviel.
Een ander parlementslid van de MDC, Roy Benett, werd nog gezocht vanwege deze zaak. Peter Hitschmann bleef vastzitten omdat er in zijn huis in Mutare een grote wapenvondst zou zijn gedaan.

Zuid-Afrika weigert ex-parlementslid asiel

Op 26 mei werd bekend dat de aanvraag voor asiel van voormalig parlementslid van Zimbabwe Roy Benett door Zuid-Afrika was afgewezen. Benett was naar Zuid-Afrika gevlucht omdat hij gezocht werd wegens een vermeend plan om de Zimbabwaanse president Robert Mugabe te vermoorden. Benett kon in beroep gaan tegen de beslissing van Zuid-Afrika en bleef daarom in het land.

Mugabe wijst buitenlandse bemiddeling af

President Robert Mugabe van Zimbabwe wees op 29 juni 2006 internationale bemiddeling af om de binnenlandse crisis te bezweren. Mugabe's critici wilden dat hij bemiddeling toestond tussen de regering en de belangrijkste oppositiepartij, de Beweging voor Democratische Verandering (MDC). De partijen zouden tot een nieuwe grondwet moeten komen en verkiezingen moeten organiseren onder toeziend oog van de internationale gemeenschap.
Mugabe zei dat het niet nodig was om Zimbabwe te redden omdat het land niet op het punt stond om te sterven. De president beschuldigde Groot-Brittannië en de Verenigde Staten ervan verantwoordelijk te zijn voor 'illegale' westerse economische sancties tegen zijn land.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vakbond dreigt met staking

Zimbabwe's grootste vakcentrale, het Zimbabwaanse Congres van Vakbonden (ZCTU), dreigde op 21 mei 2006 met een staking als er geen hogere lonen zouden worden betaald. De waarschuwing van het ZCTU volgde na mislukte onderhandelingen met de overheid. Het werd voor Zimbabwanen steeds moeilijker om rond te komen. De inflatie was gestegen naar meer dan 1000 procent en de werkloosheid werd geschat op meer dan 80 procent, hoewel de regering beweerde dat deze minder dan 10 procent bedroeg.

Compensatie voor buitenlandse boeren

De Zimbabwaanse minister van Veiligheid Didymus Mutasa verklaarde op 21 juni 2006 dat de regering een compensatie zou betalen in buitenlandse valuta aan buitenlanders die van hun land waren afgezet. Ook konden ze de vordering van hun land aanvechten.
Sinds 2000 had de regering van president Robert Mugabe duizenden blanke boerenbedrijven ingenomen. Een deel van het bezette land was beschermd door bilaterale verdragen. Minister Mutasa verzekerde diplomaten in Harare dat de eigenaren van de boerderijen die onder de verdragen vielen, schadeloos zouden worden gesteld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF stelt royement Zimbabwe uit

Het bestuur van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) stelde op 9 maart 2006 een beslissing om Zimbabwe te royeren als lid, opnieuw met een half jaar uit. Zimbabwe moest nog omgerekend 95 miljoen euro aan leningen aflossen. Op 16 februari had de regering 7 miljoen euro afgelost. Zimbabwe zat economisch aan de grond.

Zimbabwe's inflatie blijft stijgen

Zimbabwe's inflatiecijfer bleef stijgen. In mei 2006 bedroeg het 1.194 procent. Dit was een groei van 150 procent ten opzichte van de maand ervoor. Levensmiddelen waren dertien keer duurder dan een jaar eerder. Begin juni werd er een nieuw biljet in omloop gebracht van 100.000 Zimbabwaanse dollar (ca. 80 eurocent)

GEZONDHEID EN ZORG

Zimbabwanen hebben laagste levensverwachting

De levensverwachting in Zimbabwe was volgens cijfers van de Verenigde Naties van 8 april 2006 lager dan waar dan ook ter wereld. Een vrouw werd in doorsnee niet ouder dan 34 jaar, en de mannen haalden gemiddeld 37 jaar. Armoede en aids waren de voornaamste oorzaken van het op jonge leeftijd overlijden van de Zimbabwanen.

Enorme stijging ziekenhuiskosten

Zimbabwe kondigde op 25 april 2006 een stijging aan van de kosten in de staatsziekenhuizen. Volgens de overheid moest dit tot betere zorg leiden. In plaats van 300 Zimbabwaanse dollar moesten Zimbabwanen voortaan tussen de 800.000 en 1 miljoen Zimbabwaanse dollar gaan betalen (rond de 8 euro) – bedragen die door de enorme inflatie nauwelijks te vergelijken waren. Bankbiljetten van 100 Zimbabwaanse dollar waren door de hoge inflatie nog nauwelijks iets waard.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Commissie Afrikaanse Unie wil onderzoek in Zimbabwe

De Commissie voor Mensenrechten van de Afrikaanse Unie uitte op 5 januari 2006 kritiek op de mensenrechtensituatie in Zimbabwe en verzocht Afrikaanse leiders met klem om onderzoekers naar het land te stu-

Zimbabwe

ren. De commissie stelde in een rapport gealarmeerd te zijn over het grote aantal binnenlandse vluchtelingen die hun huis waren kwijtgeraakt door het optreden van de regering. Van mei tot juli 2005 liet de regering woningen en marktplaatsen slopen omdat ze illegaal zouden zijn. Volgens de Verenigde Naties raakten 700.000 Zimbabwanen hierdoor ontheemd.
In het nieuwe rapport beweerde de commissie dat bij de uitzettingen individuele en collectieve rechten van de Zimbabwanen waren geschonden.

Centrum voor immigranten geopend langs de grens

Zuid-Afrika en Zimbabwe maakten op 10 januari 2006 bekend samen een centrum te zullen openen aan de grens bij Beit Bridge om de toestroom van illegale immigranten naar Zuid-Afrika in te kunnen perken. Het kantoor moest Zimbabwanen assisteren met het verkrijgen van werkvisa voor Zuid-Afrika. Ook moest het de tweeduizend illegale Zimbabwanen die iedere week Zuid-Afrika werden uitgezet, te hulp schieten.

Arrestaties bij demonstratie

De Zimbabwaanse politie arresteerde op 22 februari 2006 in de hoofdstad Harare 73 vrouwen tijdens een protestmars. Tweehonderd vrouwen van de groepering Vrouwen van Zimbabwe Sta Op (Woza) hadden de verjaardag van president Robert Mugabe aangegrepen om te pleitten voor verandering van de grondwet om de mensenrechten te beschermen. Na een nacht in de cel doorgebracht te hebben, werden de vrouwen weer vrijgelaten. De week ervoor waren 181 vrouwen vastgezet in Bulawayo omdat ze betere levensomstandigheden wensten.

Mensenrechtengroep constateert toename van marteling

Het Zimbabwaanse Mensenrechtenforum – een coalitie van zeventien mensenrechtengroeperingen – verklaarde op 6 mei 2006 dat de veiligheidsdiensten van dit land steeds vaker tegenstanders van de regering martelden. In maart waren er negentien zaken van mishandeling bekend tegen drie in de twee maanden daarvoor. Ook was er volgens het forum 32 keer sprake van bedreiging en bij 42 zaken sprake van onwettelijke arrestaties. De regering wees de beschuldigingen van de hand en noemde ze propaganda. Oppositiepartij Beweging voor Democratische Verandering (MDC) deed een oproep aan de burgers om massaal te gaan protesteren tegen de regering.

Levensomstandigheden in Zimbabwe volgens VN verslechterd

De speciale gezant van de Verenigde Naties voor adequate huisvesting, Miloon Kothari, verklaarde op 1 juni 2006 dat de levensomstandigheden in Zimbabwe verslechterd waren. De meeste van de 700.000 mensen die hun huizen hadden verloren in mei en juni 2005 waren nog steeds dakloos of leefden in opvangkampen. Kothari was geshockeerd door het feit dat de internationale gemeenschap niet meer druk op Zimbabwe uitoefende.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zimbabwe tekent energieakkoord met China

Zimbabwe tekende op 12 juni 2006 een akkoord met China waarmee meer dan 1 miljoen euro gemoeid was om de acute energiecrisis te verlichten. Volgens de staatskrant *The Herald* gingen Chinese bedrijven nieuwe kolenmijnen en drie elektriciteitscentrales bouwen in de Zambezi vallei, nabij de grens met Zambia. In ruil daarvoor zou Zimbabwe China chroom leveren. Chinese bedrijven gingen ook treinspoor in Zimbabwe aanleggen en treinen en bussen leveren. President Robert Mugabe van Zimbabwe zocht sinds 2005 toenadering tot de Aziatische grootmacht.

(Vorige berichten pagina 763/2 e.v. - 2005)

AUSTRALIË

Australië

BINNENLAND

Verdubbeling personeel inlichtingendienst

Rond 16 oktober 2005 kondigde premier Howard aan binnen vijf jaar het personeel van de Australische Veiligheids- en inlichtingenorganisatie te zullen verdubbelen om de dreiging van binnenlands terrorisme te bestrijden. Volgens hem had de bomaanslag in Londen van juli 2005 duidelijk gemaakt dat zulk soort aanslagen ook in Australië konden plaatsvinden.
Eerder waren regeringsplannen uitgelekt om de politiemacht te vergroten als onderdeel van nieuwe, omstreden antiterrorisme-wetgeving. De politie zou dan dodelijk geweld mogen gebruiken zodra ze meende dat een aanslag ophanden was, en verdachten veertien dagen mogen vastzetten zonder officiële beschuldiging.

'Terroristische aanslag' verijdeld

De politie maakte op 8 november bekend dat ze een terroristische aanslag had verijdeld in het laatste stadium van de voorbereidingen. Zestien mensen werden opgepakt in Sydney en Melbourne.
Een verdachte in Sydney raakte gewond na te zijn neergeschoten. De politie legde verder beslag op chemicaliën, wapens en computers. Het waren dezelfde chemicaliën als die in de Londense aanslagen waren gebruikt. In Melbourne pakte de politie onder meer Abu Bakr op, een Algerijns-Australische geestelijke die eerder Osama Bin Laden 'een groot man' had genoemd. Hem en acht anderen werd lidmaatschap van een terroristische organisatie ten laste gelegd. Abu Bakr zou leider zijn van zowel de Sydney- als de Melbourne-groep.

Overheid verwerpt herziening terrorismemaatregelen

De overheid verwierp op 6 juni 2006 de aanbevelingen van een onafhankelijke commissie die de antiterreurwetgeving had onderzocht en had geconcludeerd dat bij verschillende maatregelen veiligheid boven mensenrechten was geplaatst. De commissie drong tevens aan op meer transparantie en betere voorlichting onder Arabieren en moslims.
Volgens de overheid waren de maatregelen nodig in de strijd tegen het terrorisme. Sinds de aanslagen van september 2001 kon de overheid groepen die verdacht werden van terrorisme met onmiddellijke ingang verbieden en leden en sympathisanten vervolgen.

Asielbeleid leidt tot problemen

Australische ten onrechte naar Filippijnen gedeporteerd

Onderzoek wees op 6 oktober 2005 uit dat

ambtenaren van het immigratiedepartement een fout hadden verzwegen. In 2001 was de Australische Vivian Alvárez ten onrechte naar de Filippijnen uitgewezen.
Immigratieminister Amanda Vanstone bood haar verontschuldigingen aan en kondigde verbetering van de training van ambtenaren aan. Ook zou ze de gezondheidscontrole van gevangengezette illegalen verbeteren. De conservatieve Australische regering volgde een strikt immigratiebeleid waarbij illegalen werden gevangengezet.

Omstreden immigratiecentrum Nauru wordt minder gebruikt

Op 14 oktober werden 25 van de laatste 27 asielzoekers die nog op het verafgelegen eiland Naura vastzaten, naar Australië gebracht. Hierdoor leek een einde te komen aan de omstreden 'Pacific Solution', het opvangbeleid van vluchtelingen dat premier Howard in 2001 was begonnen. Vluchtelingen die op overvolle boten naar Australië kwamen, mochten het land niet in, maar werden in detentiecentra op Nauru en Papua Nieuw-Guinea ondergebracht. Meer dan 1500 asielzoekers waren naar de detentiecentra gestuurd, van wie er 600 later alsnog asiel kregen in Australië.
Premier Howard zei dat het centrum op Nauru openbleef voor eventuele toekomstige gevallen.

Jonge Iraanse immigrant krijgt schadevergoeding

Een elfjarige Iraanse immigrant kreeg op 3 maart 2006 van de Australische regering een schadevergoeding van 400.000 Australische dollar (bijna 255.000 euro) omdat hij een posttraumatisch stresssyndroom had opgelopen. Zijn familie kreeg een permanente verblijfsvergunning.
Shayan Badraie zat in detentiekampen voor immigranten vast tussen zijn vijfde en zevende jaar. Hij was daar getuige geweest van opstanden, zelfmoordpogingen en hongerstakingen.
De regering had in juli 2005 aangekondigd families en kinderen niet langer vast te zullen houden in detentiekampen.

Indonesië roept gezant terug

Indonesië riep op 24 maart zijn ambassadeur terug nadat de Australische regering tijdelijke verblijfsvergunningen had toegekend aan 42 asielzoekers uit de opstandige Indonesische provincie Papoea.
De Australische regering ontkende steun te willen geven aan separatistische Papoea's. Onder de vluchtelingen zouden zich evenwel leiders van de onafhankelijkheidsbeweging bevinden.
De Indonesische autoriteiten werden geregeld beschuldigd van mensenrechtenschendingen.
Jakarta waarschuwde dat de wederzijdse betrekkingen schade konden oplopen.

Strengere asielregels

De regering kondigde op 13 april aan dat asielzoekers die het vasteland per boot bereikten, voortaan zouden worden beoordeeld in speciale eilandkampen en geen toegang tot het Australische recht zouden hebben. Voorheen vielen asielzoekers die op het vasteland aankwamen, wel onder het Australische recht. Asielzoekers die op eilanden voor de kust arriveerden, werden beschouwd alsof ze buiten de Australische migratiewet vielen. Onder de nieuwe regeling werden alle bootvluchtelingen behandeld alsof ze zich in vluchtelingenkampen van de VN bevonden. Degenen die als vluchteling werden erkend, zouden naar een derde land worden gestuurd. Ook zouden meer grenspatrouilles tussen Australië en Indonesië gaan plaatsvinden.

Premier gedwongen tot uitstel wijziging asielwetgeving

Premier John Howard werd op 22 juni door dissidente leden van de regering genoodzaakt tot uitstel van wijzigingen in de asielwetgeving. Onder de nieuwe wet zouden alle bootvluchtelingen naar Nauru of Papoea Nieuw-Guinea worden gestuurd ter beoordeling van hun aanvraag. Dit betekende onder meer dat Nauru weer een actievere rol zou gaan spelen in het immigratiebeleid. Bovendien zouden erkende vluchtelingen niet automatisch het recht krijgen zich in Australië te vestigen. Volgens dissidente regeringsleden was de wet in strijd met internationale verplichtingen.

Verstandhouding met Indonesië speelt rol bij aanpassing

Volgens critici waren de nieuwe maatregelen in feite bedoeld om de verstoorde relatie met Indonesië te herstellen, al ontkende premier Howard dat er een verband met die kwestie bestond. De tijdelijke asielverlening door Australië aan gevluchte Papoea's was door Indonesië beschouwd als inmenging in een binnenlandse aangelegenheid. Anderzijds was Australië ontstemd over de vrijlating van de radicale moslimgeestelijke Abu Bakar Bashir die in verband werd gebracht met de aanslag op Bali in 2002 waarbij 88 Australiërs omkwamen.

Premier Howard en de Indonesische president Susilo Bambang Yudhoyono zouden elkaar op korte termijn ontmoeten om een nieuwe veiligheidsovereenkomst te tekenen.

Uitbreiding politiebevoegdheden na rassenonlusten

Op 12 december 2005 vonden onlusten plaats in de Australische plaats Sydney, waarbij duizenden blanke mannen mensen van Arabische en Mediterraanse afkomst aanvielen op Cronulla Strand. Schijnbaar was het een wraakactie voor een aanval op twee strandwachten. Via sms-berichten waren oproerstokers opgeroepen naar de bewuste stranden te komen. Twee nachten van geweld volgden waarbij volgens de politie groepen mensen met een oostelijk of Mediterraans uiterlijk waren betrokken.

De politie van Sydney kreeg drie dagen na het begin van de rellen uitbreiding van haar bevoegdheden om burgerlijke onrust te voorkomen. In een poging om herhaling van de onlusten te voorkomen, nam ze op 18 december wapens in, waaronder zwaarden, ijzeren staven en petroleumbommen. Tweeduizend politieagenten patrouilleerden op de stranden, waar bewonersnauwelijks meer durfden te komen. Bijna zestig mensen werden bij de onlusten gearresteerd. Tweeduizend inwoners van Sydney namen deel aan antiracismebetogingen.

Premier Howard verandert regering

Premier Johan Howard kondigde op 24 januari 2006 portefeuillewisselingen aan in het Australische kabinet. Een aantal ministers trad af, onder wie minister van Defensie Robert Hill die ambassadeur bij de Verenigde Naties (VN) werd. De wisselingen veroorzaakten consternatie binnen de Nationale Partij (NP), de kleine coalitiepartner.

Australië

Samenstelling regering Australië
(28 januari 2006)

Premier
John HOWARD

Vice-premier, tevens minister van Handel
Mark VAILE

Ministers:
Buitenlandse zaken
Alexander DOWNER
Communicatie, Informatie Technologie en Kunst
Helen COONAN
Defensie
Brendan NELSON
Familiezaken, Gemeenschapsdiensten en Inheemse zaken
Mal BROUGH
Financiën en Administratie
Nick MINCHIN
Gezondheidszorg en Ouderen
Tony ABBOTT
Immigratie en Multiculturele zaken
Amanda VANSTONE
Industrie en Toerisme
Ian MACFARLANE
Justitie
Philip RUDDOCK
Landbouw, Visserij en Bosbouw
Peter MCGAURAN
Milieu en Erfgoed
Ian CAMPBELL
Onderwijs en Wetenschap
Julie BISHOP
Thesaurier
Peter COSTELLO
Transport en Regionale diensten
Warren TRUSS
Werkgelegenheid
Kevin ANDREWS

Koningin Elizabeth en Blair afzonderlijk op bezoek

De Britse koningin Elizabeth – het staatshoofd van Australië – bezocht dat land van 12 tot 16 maart 2006. Ze opende een nieuwe vleugel van het Operahuis in Sydney en gaf het startschot voor de Gemenebest Spelen in Melbourne. Tijdens een staatsbanket noemde ze het noodzakelijk dat de hele Australische bevolking in de welvaart zou delen, en zei ze dat er voor de inheemse bewoners nog veel gedaan moest worden.
Haar bezoek deed het debat over de vraag of Australië een republiek moest worden, herleven. Het parlement van New South Wales schrapte op 7 maart de eed van trouw aan de koningin bij het accepteren van nieuwe wetten. Ook werd het kantoor in Londen gesloten.

Tony Blair bracht een bezoek aan Australië net na de Britse vorstin, van 25 tot 28 maart. Hij riep het land op deel te nemen aan toekomstige klimaatverdragen. Blair was de eerste Britse premier die Australië bezocht sinds Harold Macmillan in 1958.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Massaal protest tegen arbeidswetten

Op 15 november 2005 gingen tienduizenden mensen in heel Australië de straat op om te protesteren tegen voorgestelde wijzigingen in de arbeidswetgeving. De wijzigingen beoogden de macht van de vakbonden te beperken. Ook konden werkgevers werknemers gemakkelijker ontslaan. Volgens de conservatieve regering zou flexibiliteit tot meer economische bloei leiden. Critici wezen op de verslechtering van de arbeidsomstandigheden en de groeiende onzekerheid bij burgers of zij hun baan zouden kunnen behouden.

Demonstraties tegen nieuwe arbeidswetgeving

Op 28 juni 2006 demonstreerden opnieuw tienduizenden mensen tegen de nieuwe arbeidswetgeving. De vakbonden verklaarden dat de nieuwe wet de werknemersrechten uitholden. Volgens de conservatieve regering zou deze echter leiden tot duizenden nieuwe banen en daarmee tot meer economische groei. Oppositieleider Kim Beazley beloofde de demonstranten de wet te zullen schrappen indien hij de verkiezingen over 18 maanden won.

NATUUR EN MILIEU

Hevige bosbranden in Australië

Koeler weer bracht verlichting voor honderden vrijwillige brandweerlieden nadat bosbranden in Australië eind januari 2006 grote schade hadden toegebracht in de staat Victoria.
Een gebied van 150.000 hectare had in brand gestaan. Drie mensen waren omgekomen en honderden inwoners geëvacueerd. Temperaturen van boven de veertig graden en een sterke wind hadden het werk van de brandblussers bemoeilijkt. Drie branden woedden op honderd kilometer afstand van Melbourne, een van de dichtstbevolkte steden van Australië.

Giftig afval maakt einde aan commerciële visvangst Sydney

Op 9 februari 2006 kondigde de regering van New South Wales een einde aan van de commerciële visvangst in Sydney. Testen hadden honderd keer zoveel kankerverwekkende dioxine in de vis aangetoond als het maximum dat de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) acceptabel vond.

Niet-commerciële vissers werden gewaarschuwd niet te veel vis uit de haven te eten. De regering wilde 200 miljoen Australische dollar (bijna 130 miljoen euro) spenderen aan reinigingsoperaties.

Volgens minister van Industrie Ian Macdonald was de aanwezigheid van dioxine het resultaat van jarenlange industriële verontreinigingen, zoals door de chemische multinational Union Carbide. De regering van New South Wales zou voor omgerekend 3,7 miljoen euro aan vislicenties terugbetalen en veertig vissers compenseren.

Cycloon veroorzaakt schade

Cycloon Larry, een storm van categorie-vijf, bereikte op 20 maart 2006 de Australische stad Innisfall in Queensland. Larry liet een spoor van vernielingen achter langs een kuststrook van 300 kilometer, waarbij 80.000 huizen werden afgesneden van elektriciteit.

De schade aan de bananen- en suikerrietteelt werd geschat op 550 miljoen Australische dollar (ca. 340 miljoen euro). Premier Howard bezocht Innisfall twee dagen na de ramp en zegde omgerekend 60 miljoen euro toe aan steun.

GEZONDHEID EN ZORG

Einde verbod abortuspil

Het Australische parlement ontnam op 16 februari 2006 de bevoegdheid van de conservatieve minister Tony Abbott te bepalen of een abortusmiddel gebruikt mocht worden. Abbott stond bekend als een behoudende rooms-katholiek.

Na een fel debat bleek de meerderheid van het parlement voor de wetswijziging, net als de senaat. Voortaan zou de Therapeutische Warenadministratie (TGA) beoordelen of

artsen de genoemde pil mochten voorschrijven.

Overheidsbeleid leidt tot stijging geboortecijfer

De Australische overheid maakte op 2 juni bekend dat het geboortecijfer dankzij overheidsmaatregelen in 2005 was gestegen tot 2,4 procent. De campagne, onder de slogan 'een voor papa, een voor mama en een voor het land', was gestart om de vergrijzing tegen te gaan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Aboriginals gaan erop achteruit met nieuw landleaseplan

De regering kondigde in oktober 2005 een plan aan waardoor Aboriginals gemeenschapsland aan de regering konden leasen, die het vervolgens voor een duur van 99 jaar weer zou terugleasen aan de Aboriginals voor de bouw van kleinschalige ondernemingen en huizen. Het terugleasen van het land zou verplicht zijn.

In een rapport in februari 2006 verwierp een mensenrechtencommissie het plan als discriminerend. Hoewel het de levensomstandigheden van verarmde Aboriginals moest verbeteren, hadden soortgelijke plannen in andere landen de economische situatie van inheemse volkeren niet verbeterd.
Aboriginals bezaten 45 procent van de afgelegen staat Northern Territory. Veel land was echter waardeloos. De eerder verkregen landrechten die Aboriginalleiders toejuichten, verhinderden juist een economische exploitatie van het land, stelde de commissie.
In Australië leefden 458.500 Aboriginals, ruim twee procent van de bevolking. Ze waren de meest achtergestelde bevolkingsgroep van het land.

Nationale regering tegen homohuwelijk

De conservatieve regering van Australië verklaarde op 13 juli 2006 dat het homohuwelijk niet was toegestaan. In mei 2006 had het regionale parlement van de Australian Capital Territory (ACT) een wet aangenomen die het homohuwelijk erkende. De federale overheid noemde de wet ongeldig.

MILITAIRE ZAKEN

Extra troepen naar Afghanistan

De regering maakte op 8 mei 2006 bekend 240 man extra troepen naar Afghanistan te zullen sturen, ter ondersteuning van de Nederlandse troepenmacht in Uruzgan. Dit betekende een verdubbeling van de Australische militaire aanwezigheid in Afghanistan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Drugsbende opgerold door Australische en Indonesische politie

Tijdens een gezamenlijke actie op 29 juni 2006 rolden de Australische en Indonesische politie een van de grootste Australische drugsbendes op. De politie vond grote hoeveelheden pseudoephredrine, een grondstof voor het maken van methamphetamine met een verkoopwaarde van 71 miljoen Australische dollars (bijna 44 miljoen euro).

(Vorige berichten pagina 638/3 e.v. - 2005)

NIEUW-ZEELAND

BINNENLAND

Nipte overwinning Arbeiderspartij bij verkiezingen

Op 17 september 2005 won de regerende Arbeiderspartij van premier Helen Clark de parlementsverkiezingen met twee zetels meer dan de grootste oppositiepartij, de Nationale Partij. Hoewel de Nationale Partij haar zeteltal bijna verdubbelde met een verkiezingsprogramma voor belastingverlaging, toenadering tot de Verenigde Staten en minder steun aan Maori-gemeenschappen, bleef de Arbeiderspartij de grootste, ondanks twee zetels verlies. Clark was de eerste premier van de Arbeiderspartij die bij drie achtereenvolgende verkiezingen de overwinning behaalde.

Uitslag parlementsverkiezingen Nieuw-Zeeland
(17 september 2005)
Het parlement bestaat uit 121 leden.

	percentage	zetels
Arbeiderspartij (NZLP)	41,1	50
Nationale Partij (NP)	39,1	48
Nieuw-Zeeland Eerst Partij (NZFP)	5,7	7
Groene Partij	5,3	6
Maori Partij	2,1	4
Verenigde Toekomst (UF)	2,7	3
ACT Nieuw Zeeland	1,5	2
Progressieve Partij	1,2	1

Clark vormt minderheidscoalitie

Premier Clark sloot op 17 oktober 2005 een formele coalitie met de Progressieve Partij. Ook kon ze rekenen op de steun van de (centrum-)rechtse partijen Verenigde Toekomst en Nieuw-Zeeland Eerst Partij. Ze koos voor de rechtse partijen nadat die hadden gezegd haar niet te zullen steunen als de Groenen kabinetsposten zouden krijgen. Clark's coalitie zou 61 stemmen tellen, tegenover 50 van de oppositie.

Omstreden benoeming minister Buitenlandse zaken

Op 17 oktober benoemde premier Clark de leider van de nationalistische, anti-immigratie partij Nieuw-Zeeland Eerst Partij (NZFP), Winston Peters, tot minister van Buitenlandse zaken. Peters zou als minister geen deel uitmaken van het kabinet, waar zijn beleidsdaden moesten worden goedgekeurd. Ook zou hij zich niet met vluchtelingenzaken of handel mogen bezighouden.

'Zijn ideeën over buitenlands beleid lijken erg op die van de Arbeiderspartij', verklaarde Clark. De NZFP was net als de Arbeiderspartij tegen kernwapens en weigerde eveneens troepen naar Irak en Afghanistan te sturen.
Peters had zich fel uitgesproken tegen immigratie, vooral uit Azië. Tijdens de verkiezingscampagne had hij gewaarschuwd voor de 'militante onderbuik' van de kleine moslimgemeenschap in Nieuw-Zeeland.

Oppositieleider Brash zei dat de benoeming grote schade aan de naam van Nieuw-Zeeland zou berokkenen. Buitenlandse commentatoren vonden dat Nieuw- Zeeland een negatieve boodschap uitzond aan zijn Aziatische buurlanden.

Tokelau wijst zelfbestuur af

Op 16 februari 2006 wees de kleine, door Nieuw-Zeeland bestuurde eilandengroep

Nieuw-Zeeland

Samenstelling regering Nieuw-Zeeland
(19 oktober 2005)

Premier, minister van Kunst, Cultuur, Veiligheidsdienst
Helen Clark

Vice-premier, minister van Financiën, Wetenschappelijk Onderwijs
Michael Cullen

Ministers:
Arbeid, Ouderen
Ruth DYSON
Binnenlandse zaken
Rick BARKER
Buitenlandse zaken & Rensport (*)
Winston PETERS
Defensie & Handel, Ontwapening, Pacifische regio
Phil GOFF
Douane, Jeugdzaken
Nanaia MAHUTA
Economische Ontwikkeling, Industrie, Regionale Ontwikkeling, Staatsbedrijven, Sport
Trevor MALLARD
Energie, Transport, Klimaatverandering, Procureur-Generaal
David PARKER
Gevangeniswezen, Toerisme, Platteland
Damien O'CONNOR
Gezondheidszorg
Pete HODGSON
Handel & Vrouwenzaken
Lianne DALZIEL
Immigratie, Communicatie &Informatie Technologie
David CUNLIFFE
Justitie, Gemeentelijk bestuur
Mark BURTON
Landbouw, Bosbeheer, Visserij
Jim ANDERTON
Maori zaken
Parekura HOROMIA
Natuurbeheer, Volkshuisvesting & Etnische zaken
Chris CARTER
Onderwijs, Media, Onderzoek, Wetenschap & Technologie
Steve MAHAREY
Politie, Staatsdiensten
Annette KING
Sociale Ontwikkeling & Werkgelegenheid, Milieu
Harry DUYNHOVEN

(*) geen kabinetslid

President Reserve Bank
Alan BOLLARD

Tokelau zelfbestuur af tijdens een door de Verenigde Naties (VN) georganiseerd referendum. Zestig procent van de kiezers stemde voor, terwijl een twee derde meerderheid nodig was. De drie atollen, Atafu, Nukunonu en Fakaofo, telden 1500 inwoners. Vrijwel alle 600 stemgerechtigden gingen naar de stembus.
Door zijn geïsoleerde ligging en gebrek aan inkomsten was Tokelau afhankelijk van de vier miljoen dollar (bijna 3,5 miljoen euro) die het jaarlijks van Nieuw-Zeeland kreeg.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuw-Zeelandse expats gevraagd om terugkeer

Op 7 november 2005 lanceerde minister David Cunliffe van Immigratie een campagne om Nieuw-Zeelanders in het buitenland terug naar huis te lokken. Vanwege een tekort aan geschoolde arbeiders riep de regering expats op naar Nieuw-Zeeland terug te keren. Van de vier miljoen Nieuw-Zeelanders woonden er ongeveer 500.000 in het buitenland, van wie 54.000 in het Verenigd Koninkrijk.
Met posters in de Londense metro en advertentiecampagnes op websites die populair waren onder expats, hoopte de Nieuw-Zeelandse regering haar oude inwoners terug te krijgen. Een nieuwe website zou vacatures publiceren. Volgens Cunliffe overwoog driekwart van de overzeese Nieuw-Zeelanders een terugkeer.

JUSTITIE

Hoger beroep zedenzaak Pitcairn eilanden verworpen

Op 2 maart 2006 verwierp het Hof van Beroep in Auckland een hoger beroepszaak van zes mannelijke inwoners van de Pitcairn Eilanden. De mannen waren in 2004 veroordeeld wegens verkrachting en aanranding van vrouwen en minderjarige meisjes op het eiland. Pitcairn telde 47 inwoners en was de laatste Britse kolonie in de Stille Zuidzee. Dankzij een speciale wet kon de zaak in Nieuw-Zeeland voorkomen.
De mannen beweerden dat het Britse recht niet van toepassing was op afstammelingen van de 18e-eeuwse muiters van het schip de Bounty. Ook zou seks met minderjarigen een eilandtraditie zijn sinds de muiters zich in 1790 op Pitcairn vestigden met hun Haïtiaanse vrouwen.
De mannen kregen gevangenisstraffen uiteenlopend van taakstraffen tot zes jaar gevangenisstraf. De veroordeelden kondigden aan in beroep te gaan bij het hoogste Britse Hooggerechtshof.

NATUUR EN MILIEU

Visvangst met trawlers deels verboden

Op 21 februari 2006 besloten twintig landen tijdens een conferentie in de Nieuw-Zeelandse hoofdstad Wellington om een derde van de Nieuw-Zeelandse kustwateren tot verboden terrein voor trawlers te verklaren. Bijna 1,2 miljoen vierkante kilometer aan oceaanbodem zou beschermd diepzeegebied worden.

De conferentie was georganiseerd omdat er nauwelijks afspraken bestonden over het beheer van de visstanden in de Stille Zuidzee. Volgens milieugroeperingen was de visvangst met bodemnetten een van de meest destructieve. Het slepen van de zware netten over de zeebodem vernielde koralen en andere organismen. Visvangstondernemingen trokken de schade in twijfel.

Milieuorganisaties verwierpen de uitkomst van de conferentie. Het akkoord ging niet over de meest risicovolle gebieden, aldus Greenpeace. Sommige van de gebieden die in het akkoord stonden, waren te diep voor sleepnetten, andere waren al leeggevist, verklaarde de organisatie. Volgens de Nieuw-Zeelandse milieubeweging ECO zou net zo veel diepzeeleven worden vernietigd als voorheen. De organisaties wilden een volledige verbod op visvangst met trawlers.

MILITAIRE ZAKEN

Maori tot defensiechef benoemd

De Nieuw-Zeelandse regering benoemde op 6 maart 2006 haar eerste defensiechef van Maori-afkomst. Generaal-majoor Jerry Mateparae volgde luitenant-generaal Bruce Ferguson op en zou op 1 mei in zijn nieuwe functie beginnen. Hij werd tegelijk tot luitenant-generaal bevorderd. De inheemse Maori maakten 15 procent van de Nieuw-Zeelandse bevolking, en 17 procent van het leger uit.

Mateparae kreeg de leiding over 13.000 militairen en niet-militairen. In 1998 had hij leiding gegeven aan de Nieuw-Zeelandse vredesmissie in Papoea Nieuw-Guinea en van 1999 tot 2001 was hij mede-commandant van de Nieuw-Zeelandse troepen op Oost-Timor geweest.

(Vorige berichten pagina 641/1 e.v. - 2005)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3228, pag. 58145-58208

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

AUGUSTUS 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 454
Europese patrouilles moeten illegale migratie indammen

België 455
Nieuw bureau moet corruptie federale overheid tegengaan

Cyprus 458
Akkoord over hervatting herenigingsbesprekingen

Duitsland 459
Parlement aanvaardt nieuwe belastingwetgeving

Frankrijk 460
Liefde voor vrije markt gepropageerd via massamedia

Groot-Brittannië 461
Functie Lord Chancellor geschrapt

Ierland 463
Ieren rijkste inwoners van Europa

Italië 463
Economie groeit na winnen wereldkampioenschap voetbal

Liechtenstein 464
Vorstendom viert 200-jarige soevereiniteit

Montenegro 465
Na 90 jaar weer onafhankelijk

Nederland 466
Derde kabinet-Balkenende gevormd

Portugal 469
Merendeel gevangenissen overbevolkt

Russische Federatie 470
Omstreden wet tegen extremisme van kracht

Servië 471
Weinig vreugde over afscheiding

Spanje 474
Onderhandelingen met ETA van start

Turkije 475
President benoemt nieuwe opperbevelhebber

Vaticaan 476
Nieuwe woordvoerder paus benoemd

AMERIKA

Aruba 476
Lot Natalee Holloway blijft gemoederen verhitten

Frans-Guyana 477
Rubis koopt productie- en distributiecentrum van Shell

Guyana 478
Regering ontkent contacten met drugshandelaar

Jamaica 481
Programma's voor misdaadbestrijding lijken te werken

Nederlandse Antillen 483
Kabinet-De Jongh-Elhage beëdigd na Statenverkiezingen

Nicaragua 486
Implementatie vrijhandelsverdrag met VS

Suriname 488
Eerste bezoek Nederlandse premier na onafhankelijkheid

Venezuela 491
IAPA bezorgd over persvrijheid

Verenigde Staten 496
Pentagon gaat Geneefse Conventies gedeeltelijk naleven

MIDDEN-OOSTEN

Egypte 499
Verkiezingsoverwinning van presidentiële partij omstreden

AZIË

Brunei 502
Versoepeling naturalisatiewet

China 503
Tibet aangesloten op Chinese spoornet

India 505
Overheid reserveert meer plaatsen voor studenten uit lagere kasten

Indonesië 508
Gematigd positieve geluiden over economie

Laos 510
Nieuwe partijleider en president

AFRIKA

Soedan 512
Situatie in Darfur

INTERNATIONAAL 516
Arabische Liga stelt vredes- en veiligheidsraad in

EUROPESE UNIE

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Commissie legt opnieuw megaboete op aan Microsoft

'Het is de eerste keer in 50 jaar EU-geschiedenis dat de Commissie een boete oplegt aan een bedrijf omdat het zich niet schikt naar eerdere EU-eisen. Ik hoop dat het ook de laatste keer is.' Dat was het commentaar van eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes nadat de Europese Commissie de Amerikaanse computergigant Microsoft opnieuw een zeer hoge boete had opgelegd. Het bedrijf werd op 12 juli 2006 gesommeerd tot het betalen van 280,5 miljoen euro. Bleef Microsoft in gebreke, dan zou het vanaf augustus een dwangsom moeten betalen van 3 miljoen euro per dag. Reden voor de maatregel was dat het bedrijf volgens de Commissie niet aan de eis had voldaan om concurrenten inzage te geven in haar software en daarmee blijk gaf vast te houden aan haar monopoliepositie.
Microsoft werd in maart 2004 veroordeeld tot een recordboete van 497 miljoen euro. Het moest aan twee eisen voldoen, waarvan het bedrijf er één inwilligde, namelijk een versie van het besturingssysteem Windows uit te brengen zonder de multimediasoftware MediaPlayer. Aan de tweede eis voldeed het echter niet. Het moest ook technische informatie over haar besturingssystemen ter beschikking stellen van concurrenten: informatie die nodig was om hun serversoftware soepel te laten communiceren met de software van Microsoft. Maar volgens het bedrijf ging het hier om gepatenteerde software en het weigerde deze 'bedrijfsgeheimen' met anderen te delen. De beperkte informatie die het wel had verstrekt, was volgens de Europese Commissie onvoldoende.
Bij monde van Brad Smith, hoofd van de juridische afdeling, kondigde Microsoft aan tegen de beslissing in beroep te zullen gaan bij het Europees Hof van Justitie.

JUSTITIE

Europese patrouilles moeten illegale migratie indammen

Eurocommissaris voor Justitie Franco Frattini maakte op 19 juli 2006 maatregelen bekend om illegale migratie aan de buitengrenzen van de Unie in te dammen. Door gezamenlijke inspanning van de lidstaten wilde de Europese Commissie vooral bijstand verlenen aan Malta, de Canarische Eilanden en Italië, die werden geconfronteerd met grote aantallen migranten uit Afrikaanse landen.
Het was de bedoeling 'snelle interventieteams' op te richten, bestaande uit ongeveer 300 mensen die opleiding en begeleiding zouden krijgen van het Europees Agentschap voor Grensbewaking (Frontex). Zij zouden in crisissituaties patrouilles houden aan de buitengrenzen en konden, indien het bijstandvragende land daarmee akkoord was, bewapend zijn. De teams zouden helpen bij het uitvoeren van zoekacties, het controleren van identiteitsdocumenten en het ondersteunen van de douanediensten.

Controversieel was een plan om in de toekomst te komen tot het beheer van een centraal gegevensbestand, waarin zou worden bijgehouden wie Europa binnenkwam of verliet. Frattini hield een pleidooi in deze richting, maar de Europese Commissie zou zich dan eerst moeten buigen over de vraag of een dergelijk gecentraliseerd gegevensbeheer wel in overeenstemming was met de Europese regels voor privacybescherming.

LANDBOUW

Commissie vordert deel landbouwsubsidies terug

De Europese Commissie besloot op 27 juli 2006 om van zeven lidstaten voor een totaalbedrag van 161,9 miljoen euro aan onrechtmatig gespendeerde landbouwsubsidies terug te vorderen. Het ging om Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Ierland, Italië, Portugal en Spanje. Frankrijk, dat het hoogste bedrag aan landbouwsteun ontving, moest ook het hoogste bedrag terugbetalen, namelijk 77,13 miljoen euro. Daarna volgde Spanje met 33,36 miljoen.
De terugvordering was gebaseerd op de onverenigbaarheid van gedane uitgaven met de Europese regels voor landbouwsubsidies of het ontbreken van toereikende controleprocedures. De lidstaten waren namelijk zelf verantwoordelijk voor uitbetaling en correcte besteding van de gelden, maar werden daarin gecontroleerd door de Commissie.

NATUUR EN MILIEU

Maatregelen tegen lidstaten wegens uitblijven plannen CO2-reductie

De Europese Commissie zond op 28 juli 2006 een brief aan vijftien lidstaten, waarin deze er op werden gewezen in gebreke te zijn gebleven bij het overleggen van hun plannen voor de terugdringing van de uitstoot van broeikasgassen. Zij hadden de deadline van 30 juni, waarop duidelijk moest zijn wat zij zich voor de periode 2008-2012 hadden voorgenomen, laten passeren. Zij kregen nu de kans om binnen één maand met een bevredigende reactie te komen. Duurde de weigering voort, dan kon in laatste instantie doorverwijzing naar het Europees Hof van Justitie volgen. De aangeschreven landen waren België, Cyprus, Denemarken, Finland, Hongarije, Italië, Letland, Malta, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Slovenië, Slowakije, Tsjechië en Zweden.
Uit cijfers van het Europees Milieu Agentschap (EMA) was in juni gebleken dat de uitstoot van koolstofdioxide (CO2), de belangrijkste van de broeikasgassen, in de vijftien oude lidstaten in 2004 licht was gestegen. De toename bedroeg 11,5 miljoen ton ofwel 0,3 procent. Het Europese streefdoel was om deze uitstoot tegen 2010 te verminderen met gemiddeld 8 procent in vergelijking met 1990. Door de stijging van 2004 daalde de totale reductie ten opzichte van dat basisjaar van 1,2 naar 0,9 procent.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Ministers akkoord met compromisvoorstel stamcelonderzoek

De lidstaten van de Europese Unie wisten zich op 24 juli 2006 met veel moeite te vinden in een compromisvoorstel inzake de financiering van het omstreden stamcelonderzoek. Bij dergelijk onderzoek worden stamcellen van embryo's gebruikt. Omdat deze laatste daarbij verloren gaan, achtten tegenstanders van stamcelonderzoek dit een aantasting van het recht op leven. Daar stond tegenover dat in de wetenschap werd verwacht dat onderzoek op basis van stamcellen kon bijdragen aan de bestrijding van ziektes als Alzheimer, Parkinson en diabetes. Deze scheidslijn deed zich ook tussen de lidstaten onderling voor. Sommige voerden zelf stamcelonderzoek uit, waarbij met

name België, Groot-Brittannië en Zweden relatief weinig beperkingen kenden. Met wat meer restricties gebeurde dat ook in Frankrijk, Nederland en Spanje. In 9 van de 25 lidstaten bestond echter een verbod op stamcelonderzoek.

De ministers van Wetenschap van de Unie besloten om ook voor de periode 2007-2013 financiering van stamcelonderzoek mogelijk te maken. Litouwen, Malta, Oostenrijk, Polen en Slowakije gingen niet met het compromis akkoord, Duitsland en Italië deden dat na aanvankelijke reserves wel. In het aanvaarde voorstel werden enkele voorwaarden opgenomen die de tekst voor deze laatste twee landen aanvaardbaar maakten. Er zou geen geld gaan naar het klonen van mensen of het wijzigen van de genetische erfelijke code. Er zouden alleen 'rest-embryo's' mogen worden gebruikt: het creëren van menselijke embryo's met als enige doel om de beschikking te hebben over stamcellen viel buiten de financiering. In landen met een verbod op stamcelonderzoek zou de Unie dergelijk onderzoek ook niet financieren.
Het voorstel moest nog voor definitieve goedkeuring naar het Europees Parlement. Dat had zich op 15 juni bij een eerste behandeling met een geringe meerderheid akkoord verklaard met het voortzetten van de financiering.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Voormalig Commissielid Edith Cresson veroordeeld

Het Europees Hof van Justitie veroordeelde op 11 juli 2006 het voormalige lid van de Europese Commissie Edith Cresson omdat zij van haar functie gebruik had gemaakt om een goede kennis te bevoordelen. Het ging om de inmiddels overleden tandarts René Berthelot, veelal gezien als de minnaar van Cresson. Zij benoemde hem tot haar persoonlijk adviseur en later ook tot gastwetenschapper, ten tijde van haar eurocommissariaat voor Wetenschappen in de periode januari 1995-september 1999.
De uitspraak van het Hof betekende dat voor het eerst een (voormalig) lid van de Commissie werd veroordeeld voor het niet nakomen van verplichtingen die uit de functie voortvloeiden. In tegenstelling tot het advies in februari 2006 van de advocaat-generaal van het Hof Leendert Geelhoed werd er geen sanctie verbonden, aan de uitspraak. Deze stelde dat de door Cresson opgebouwde pensioenrechten ter hoogte van ongeveer 3.600 euro per maand gehalveerd dienden te worden. Diens aanbeveling was in overeenstemming met de opvatting van de huidige Europese Commissie die de zaak aanhangig had gemaakt.

Edith Cresson (72) was in het decennium 1980-1990 vrijwel onafgebroken minister in Frankrijk. In 1991-1992 was zij de eerste vrouwelijke premier van dat land, waarna zij in Unieverband actief werd. De handelswijze waarvoor zij nu was veroordeeld, stond aan het begin van het uiteindelijke aftreden, in maart 1999, van de voltallige Europese Commissie die onder leiding stond van de Luxemburger Jacques Santer. Het aftreden werd in gang gezet door de Nederlandse ambtenaar Paul van Buitenen, die beschuldigingen uitte van belangenver strengeling, onregelmatigheden en fraudeleus handelen. Een onderzoekscommissie bevestigde uiteindelijk in grote lijnen diens bevindingen. In 1999 werd in België een strafrechtelijk onderzoek geopend, maar in 2004 concludeerde het Brussels parket dat er voor vervolging van Cresson wegens fraude onvoldoende bewijzen waren.

Fusie mediabedrijven Sony en BMG onrechtmatig verklaard

Het Gerecht van Eerste Aanleg, de lagere rechtbank van het Europees Hof van Justitie, vernietigde op 13 juli 2006 de goedkeuring die de Europese Commissie in 2004 had gegeven aan de fusie tussen de mediabedrijven Sony Music (Japan) en BMG (Duitsland). Zij werden samengevoegd tot een joint venture onder de naam Sony BMG, maar concurrenten, die samenwerkten in de vereniging Impala, hadden tegen de fusie bezwaar gemaakt. Volgens de rechtbank had de Commissie onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de twee bedrijven na hun fusie geen monopolie zouden verkrijgen. Ze moest de zaak nu opnieuw beoordelen, op grond van de nieuwe marktomstandigheden.
De uitspraak kon mogelijk ook voor andere bedrijven consequenties hebben. Zo had de Britse muziekgroep EMI een bod van bijna 3,7 miljard euro gedaan op Warner Music. Toestemming voor het te sluiten akkoord tussen beide firma's werd door de uitspraak van het Hof veel onwaarschijnlijker. Overigens kon de Europese Commissie nog wel tegen deze uitspraak in beroep gaan.

(Vorige berichten pagina 390/1 - 2000)

BELGIË

BINNENLAND

Vlamingen verhuizen steeds vaker naar Wallonië

Vlamingen trekken steeds vaker over de taalgrens om in Waals gebied te gaan wonen. Deze tendens uit de periode 1996-2001 lijkt zich de jaren erna in versterkte mate voort te zetten. Dat bleek in juli 2006 uit onderzoeksgegevens van de Katholieke Universiteit van Leuven. Jean-Pierre Hermia onderzocht de migratiebewegingen in de zone rond Brussel die reikte van Ronse tot Hannut en daarmee het grootste deel van de taalgrens omvatte.
Tussen 1996 en 2001 trokken twee maal zoveel Vlamingen naar Wallonië als andersom. Van de migranten die naar het gebied rond Brussel (met Nijvel, Enghien en Beauvechain) trokken, was 4,6 procent Vlaming. Het aandeel van de Walen in de migratie naar de brede Vlaamse zone rond Brussel (tot Bertem en Pepingen) bedroeg in deze periode slechts 2,7 procent. In de steden in het gebied was deze tendens het sterkste. Uit een rondvraag bij burgemeesters uit de regio bleek bovendien dat de laatste jaren in een aantal Franstalige gemeenten de meeste bouwvergunningen aan Vlaamstaligen werden verstrekt.
Als belangrijkste oorzaak voor de migratie naar Wallonië golden de prijzen voor vastgoed en bouwgrond. Daarnaast speelde de levenskwaliteit een rol. In de woorden van Yves Barbier, burgemeester van Grez-Doiceau: 'Dat de dorpen hier nog dorpen zijn met weidse uitzichten, daar komt de Vlaming ook voor.'

Nieuw bureau moet corruptie federale overheid tegengaan

Per 1 juli 2006 begon in België het Bureau Ambtelijke Ethiek en Deontologie haar werkzaamheden. Het bureau viel onder de bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole. De federale regering had tot de oprichting ervan besloten op voorstel van minister van Begroting Freya Van den Bossche teneinde een

efficiënte, onpartijdige en transparante overheid te garanderen. Het bureau kreeg als opdracht om voor het einde van het jaar een deontologische code, een regeling voor klokkenluiders en een richtlijn over belangenconflicten op te stellen. Na goedkeuring door de federale overheid lag de verantwoordelijkheid voor de uitvoering in handen van de voorzitters van alle federale overheidsdiensten. Het bureau zou toezien op de naleving daarvan.
De controle op de integriteit van ambtenaren was tot dan toe verdeeld over drie ministers. Preventieve taken vielen onder de bevoegdheid van de minister van Begroting, de repressieve – waaronder ook de klokkenluidersregeling – onder die van de minister van Justitie, terwijl de minister van Ambtenarenzaken verantwoordelijk was voor tucht en sanctionering van ambtenaren. Via het nieuwe bureau werden de versnipperde controletaken beter op elkaar afgestemd.
In de deontologische code zou worden vastgelegd wat beschouwd kon worden als onaanvaardbaar gedrag en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen. De code zou bindend zijn voor alle ambtenaren. Het bureau zou een juridische onderbouwing leveren voor een klokkenluidersregeling in het kader waarvan misstanden gemeld en aangepakt konden worden en die aan klokkenluider en degene op wie de melding betrekking had, voldoende bescherming bood. De regeling voor belangenconflicten behelsde vooral een afbakening van algemeen belang en persoonlijk belang.
De nieuwe aanpak van corruptie kon mede worden gezien als antwoord op de kritiek die de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in oktober 2005 formuleerde. Deze betrof onder meer de 'transnationale corruptie': de omkoping van buitenlandse ambtenaren door Belgische bedrijven. Eind april kondigde de federale regering al aan deze vorm van corruptie te gaan bestraffen. De OESO had ook het ontbreken van een goede klokkenluidersregeling aan de kaak gesteld en daar werd met een van de opdrachten van het nieuwe bureau in voorzien. De noodzaak van corruptiebestrijding was ook gebleken uit de rangschikking 2005 door Transparency International (TI) van minst corrupte landen, volgens welke België was gezakt van de zeventiende naar de negentiende plaats. Dat betekende dat de corruptie voor het eerst sinds 1999 was toegenomen.

Raad van State verbiedt Brussels Gewest eentaligen in dienst te nemen

De Raad van State vernietigde op 7 juli 2006 drie rondzendbrieven van de Brusselse regering uit oktober 2004, die een aantal instellingen de mogelijkheid boden eentalige personeelsleden in dienst te nemen. De regeling uit de brieven week af van de wetgeving die de tweetaligheid van personeel regelde. Zo maakten deze het mogelijk een eentalig personeelslid aan te werven indien er geen tweetalige voor de functie beschikbaar was. De uitspraak van de Raad betekende dat wie niet was geslaagd voor het examen tweede taal, niet in dienst kon treden van de gemeenten, Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's) en openbare ziekenhuizen.
Enkele Vlaamse verenigingen, waaronder het Vlaams Komitee Brussel (VKB), hadden een klacht ingediend tegen de versoepeling van de taalwetgeving door de Brusselse regering. De Raad van State stelde hen in het gelijk, zoals het ook al rondzendbrieven uit 2002 had vernietigd. Deze uitspraken waren echter door de Brusselse regering genegeerd en het leek er sterk op dat dat nu weer zou gebeuren. Zij beriep zich op schrijnend personeelstekort dat door onverkorte toepassing van de taalwetgeving zou ontstaan. In de woorden van Brussels minister Guy Vanhengel 'kunnen we moeilijk bejaarden en zieken zonder verzorgers zetten'. Om er aan toe te voegen: 'Er zal dus niets veranderen.'

Liberaal Marleen Vanderpoorten wordt voorzitter Vlaams Parlement

De 76 aanwezige leden van het Vlaams Parlement kozen op 12 juli 2006 de 52-jarige Marleen Vanderpoorten tot nieuwe voorzitter. De politica voor de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) was burgemeester van Lier en voorheen (1999-2004) minister van Onderwijs en Vorming in Vlaanderen. Vanderpoorten werd met 69 tegen 2 stemmen bij 5 onthoudingen gekozen en werd de eerste vrouwelijke voorzitter van het Vlaams Parlement. De functie was sinds 1995 bekleed door Norbert De Batselier (58) van de Socialistische Partij Anders (SP.A). Hij werd per 1 september 2006 directeur bij de Nationale Bank van België (NBB).
Voorafgaand aan de stemming over het voorzitterschap was naar aanleiding van berichten in de pers enige commotie ontstaan over de uittredingsvergoeding die De Batselier als voormalig parlementslid ten deel viel. Vanuit de oppositiepartijen Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en Vlaams Belang (VB) werd dit als een al te riante financiële regeling beschouwd, omdat de vergoeding bovenop het (hoge) salaris kwam dat De Batselier in zijn nieuwe functie zou verdienen. De VB-fractie verliet om deze reden zelfs de vergaderzaal voor het op stemming aankwam.

Vlaams Parlement keurt inburgeringsdecreet goed

Het Vlaams Parlement gaf op 12 juli 2006 haar goedkeuring aan een decreet dat nieuwkomers die zich permanent in Vlaanderen wilden vestigen, verplichtte zich op hun inburgering voor te bereiden. Zij moesten volgens het decreet, opgesteld door de Vlaamse minister van Inburgering Marino Keulen, lessen Nederlands voor anderstaligen en een cursus maatschappelijke oriëntatie volgen. Zij hadden daarnaast recht op begeleiding naar de arbeidsmarkt.
De inburgeringsdoelgroep werd met het nieuwe decreet sterk uitgebreid. Behalve voor nieuwkomers gold het ook voor mensen van buiten de Europese Unie die via gezinshereniging of gezinsvorming met een Belg van allochtone afkomst naar Vlaanderen kwamen. Ook 'oudkomers' die een financiële tegemoetkoming kregen in de vorm van een leefloon, vielen onder de nieuwe regeling. Van het te volgen traject waren niet-Belgische burgers uit de Europese Unie vrijgesteld.
Minister Keulen verwachtte dat het aantal inburgeraars in 2009 zou zijn gestegen naar ongeveer 28.000. Op dat moment waren dat er nog maar 7.000. Het voor deze toename benodigde budget zou volgens de meerjarenbegroting omhoog gaan van 32 miljoen naar 70 miljoen euro.

Kamer en Senaat aanvaarden nieuwe asielwet

In juli 2006 gingen zowel Kamer als Senaat, met steun van alle regeringsfracties, akkoord met de nieuwe asielwet, die was opgesteld door minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael. Tegelijkertijd werd een wetsontwerp aanvaard dat beoogde de rol van de Raad van State in asielprocedures te beperken. De Kamer gaf haar goedkeuring op 12 juli, de Senaat twee dagen later.

Volgens de nieuwe wetgeving zou een asielvraag niet meer op ontvankelijkheid worden beoordeeld door de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), maar door het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS). Deze zou binnen twee maanden beslissen, waarna beroep mogelijk was bij een nieuw orgaan, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Deze moest binnen drie maanden een besluit nemen. De Raad van State zou zich niet meer met asielberoep bezighouden, uitgezonderd cassatieberoep. Daarmee kon dit orgaan, dat een grote achterstand bij de afhandeling van asielaanvragen had opgebouwd, ontlast worden.
Voorts werden de regels voor gezinshereniging aangepast. Zo werd als extra eis gesteld dat de beide partners minimaal 21 jaar moesten zijn. Er zou drie jaar in plaats van de bestaande vijftien maanden controle worden uitgeoefend om vast te stellen of men daadwerkelijk samenwoonde. Daar stonden weer enkele versoepelingen tegenover, zoals de afschaffing van het zogeheten cascadeverbod: wie gebruik had kunnen maken van het recht op gezinshereniging, kon nu zelf de basis zijn voor een nieuwe gezinshereniging.
De minister van Binnenlandse zaken bleef beschikken over zijn discretionaire bevoegdheid om een verblijfsvergunning te verschaffen, doch alleen in 'buitengewone omstandigheden'.

Tenslotte werd een wettelijk basis gelegd om asielzoekers die in extreme nood verkeerden, een verblijfsvergunning te geven. Het betrof mensen die aan een ernstige ziekte leden en in eigen land daarvoor niet behandeld konden worden, degenen die een burgeroorlog ontvluchtten, bij terugkeer risico liepen op de doodstraf, marteling of executie of zij die slachtoffer waren van mensenhandel.

Minister verwerpt protestacties

Al maandenlang werden in België protestacties gehouden om verblijfsrecht af te dwingen voor 'mensen zonder papieren', vertegenwoordigd door de Union de Défense des sans Papiers (UDEP). Er werden demonstraties georganiseerd voor de ruim 45.000 asielzoekers, die regularisatie wensten. Velen zochten hun toevlucht tot kerken en een aantal van hen ging in hongerstaking. Het 'kerkasiel' wekte de ergernis van minister Dewael, die de katholieke kerk ervan beschuldigde op de stoel van de vreemdelingenrechter te gaan zitten, daarmee 'de scheiding tussen kerk en staat' overtredend. De kritiek van de minister werd er bepaald niet minder om, toen zich in juli – na aanname van de asielwet – een met het kerkasiel vergelijkbaar fenomeen voordeed in het onderwijs. Katholieke scholen zouden vanaf het aankomend schooljaar meewerken aan wat 'schoolasiel' werd genoemd: het bezetten van scholen door mensen zonder papieren. Volgens Mieke Van Hecke, directeur-generaal van de katholieke onderwijskoepel, waren de acties van belang omdat er mee werd aangetoond dat er een maatschappelijk draagvlak was voor een humaner asielbeleid.
Dewael liet in een reactie weten dat er een democratisch besluit was gevallen en daarom verwachtte dat ook het onderwijs zich hier naar zou schikken: 'In een democratie beslissen de parlementsleden wat tot de maatschappelijke draagkracht behoort. Nu het parlement de beslissing heeft genomen, hoopt de minister dat iedereen, en zeker belangrijke instellingen die de opvoeding van kinderen tot taak hebben, zich hieraan houdt.'

Koning Albert benadrukt economisch belang van onderzoek en talenkennis

Op 21 juli 2006 hield koning Albert II een toespraak ter gelegenheid van de Nationale Feestdag, ooit in het leven geroepen naar aanleiding van de in 1831 door de eerste Belgische koning, Leopold I, afgelegde grondwettelijke eed. Koning Albert legde in zijn toespraak de nadruk op het belang van onderzoek, wetenschappelijke opleiding en talenkennis als bijdrage aan de creatie van duurzame werkgelegenheid. Daarnaast stond hij stil bij het geweld van de laatste maanden, daarmee onder meer doelend op de gewelddadige dood van een scholier in Brussel en het racistisch geïnspireerde geweld met twee dodelijke slachtoffers in Antwerpen. Hij pleitte ervoor 'de basiswaarden van het gezin, de zorgzame solidariteit, het respect voor de ander en de verdraagzaamheid' in België weer op de voorgrond te plaatsen.
Op economisch terrein benadrukte de koning het belang van Europa's doelstelling om tegen 2010 de meest geavanceerde kenniseconomie ter wereld te zijn. België zou daaraan moeten bijdragen door middel van onderzoek, opleiding van wetenschappers en talenkennis. Op het gebied van onderzoek en innovatie lag België met de 2 procent van het bbp die er aan werd besteed achter op de Europese doelstelling van 3 procent. Daarnaast wees koning Albert op het sterk achterblijven van het aantal studenten dat koos voor een wetenschappelijke loopbaan en riep jongeren die er capabel toe waren op om te kiezen voor studies in deze richting. Tenslotte, zo stelde hij, was talenkennis van groot belang omdat door gebrek daaraan vacatures vaak niet ingevuld konden worden. Meertaligheid, aangeleerd op jonge leeftijd, gaf kinderen een betere uitgangspositie omdat zij dan – zo wees onderzoek uit – voor de uitvoering van een taak minder hersenactiviteit nodig hadden dan eentalig opgegroeide kinderen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vlaanderen en Wallonië lanceren economische actieplannen

In juli 2006 kwamen zowel de Vlaamse als Waalse regering met plannen ter bevordering van economische bedrijvigheid en welvaart.

Waals Marshallplan

De Waalse regering kondigde op 7 juli een serie van 27 economische projecten goed voor vier clusters die de speerpunten moesten worden van de Waalse economie. Het ging om de lucht- en ruimtevaart, de agro-industrie, de biowetenschappen en transport en logistiek. Het was de bedoeling daar later nog een vijfde cluster aan toe te voegen, namelijk spitstechnologie inzake mechanica. De projecten waren voorgesteld door een jury van werkgevers en academici en vervolgens door de Waalse regering overgenomen.
De deelregering stelde voor de projecten 69 miljoen euro beschikbaar, terwijl de betrokken bedrijven 34 miljoen zouden investeren. Er zouden naar verwachting maximaal 2.000 arbeidsplaatsen mee worden gecreëerd. De investeringen maakten deel uit van het in augustus 2005 gelanceerde economisch herstelplan voor Wallonië. Dit 'Marshallplan' was vooral gericht op de bevordering van economische groei, werkgelegenheid en meer ondernemersvertrouwen. Voor dit plan was in totaal 280 miljoen uitgetrokken.

België

Vlaanderen in actie

De Vlaamse regering maakte op 10 juli ten overstaan van de pers en maatschappelijke organisaties sociaal-economische doelen bekend, die waren vastgelegd in het plan *Vlaanderen in actie*. Volgens minister-president Yves Leterme was het doel van de plannen om, gebruik makend van het talent van de inwoners en van de centrale ligging in het Europese hartland, Vlaanderen economisch te laten uitgroeien tot de Europese kopgroep. Daartoe werden een 30-tal projecten ter bevordering van de welvaart voorgesteld. Als een belangrijke uitdaging voor de toekomst werd de ontwikkeling genoemd van een cultuur van permanente economische vernieuwing, naast onder meer een efficiënter en klantvriendelijker overheid, het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt alsmede duurzaam en internationaal ondernemen.
Het plan zou niet in deze vorm worden 'opgelegd', zo benadrukte Leterme. Het was de bedoeling zoveel mogelijk betrokkenen te laten meedenken over de gepresenteerde ideeën en de uitvoering ervan.

JUSTITIE

Minister krijgt scherpe kritiek na ontsnapping beruchte gevangene

De Belgische crimineel van Albanese afkomst Murat Kapllan wist op 16 juli 2006 tijdens penitentiair verlof te ontsnappen. Dat verlof was hem gegeven door minister van Justitie Laurette Onkelinx die daarover drie dagen later werd ondervraagd door de kamercommissie Justitie. Het was de tweede maal binnen enkele maanden dat de minister onder vuur kwam te liggen. In april had zij felle kritiek gekregen naar aanleiding van de ontsnapping van de extreemlinkse activiste Fehriye Erdal.

'Ontsnappingskoning'

Murat Kapllan (44), oorspronkelijk als vluchteling met zijn ouders naar België gekomen, raakte in de jaren '80 van de twintigste eeuw betrokken bij de georganiseerde criminaliteit. Hij maakte deel uit van de bende van Patrick Haemers, welke onder meer verantwoordelijk was voor de ontvoering van voormalig premier Paul Vanden Boeynants. Kapllan had de bijnaam 'ontsnappingskoning', omdat hij tot viermaal toe uit de gevangenis wist te ontsnappen. Bij één daarvan, in 1993, gijzelde hij met vrienden de gevangenisdirecteur in Sint-Gillis.
Op 16 juli 2006 ontsnapte Kapllan voor de vijfde maal. Hij keerde niet terug van penitentiair verlof, dat voor één tot drie dagen kon worden verleend aan gevangenen van wie werd verwacht dat ze van de situatie geen misbruik zouden maken. Nadat aanvankelijk een grootscheepse politieactie om hem te arresteren was mislukt, kon hij op 28 juli in Dilbeek alsnog worden opgepakt.

Oordeel kamercommissie

Op 19 juli, toen Kapllan nog voortvluchtig was, vond in de kamercommissie Justitie een spoeddebat plaats. De kritiek op minister Onkelinx van de kant van de regeringspartijen was gematigd, die van de oppositie niet. Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) vroeg niet om haar ontslag, maar sprak van een 'rode kaart' voor de minister. Volgens Vlaams Belang (VB) diende Onkelinx te vertrekken omdat zij zich had ontpopt als 'minister van Vrijlating' in plaats van Justitie. Het ontlokte Dylan Casaer, woordvoerder van de Socialistische Partij Anders (SP.A), de opmerking: 'Blijkbaar willen sommige oppositieleden de vakantie ingaan met de scalp van een minister.'
Minister Onkelinx reageerde met het argument dat redelijkerwijs niet verwacht kon worden dat Kapllan zou ontsnappen: '[Hij] had al zeventien keer een uitgaansvergunning gekregen om medische redenen of voor verlof. Niemand kon weten dat hij nu niet zou terugkeren.' Ook verdedigde zij nog eens het stelsel van penitentiair verlof: 'Ik ben ervan overtuigd dat het de beste manier is om de samenleving te beschermen door te testen of de gedetineerde zich houdt aan de voorwaarden. (...) Het is de beste manier om de gedetineerde te herintegreren in de maatschappij.'

EUROPESE UNIE

Autofabriek Ford uit Genk krijgt slechts helft toegezegde subsidie

De Vlaamse overheid mag autofirma Ford uit Genk slechts de helft van de beloofde 12,28 miljoen euro opleidingssteun uitkeren. Dat besloot de Europese Commissie op 4 juli 2006 op basis van een voorstel van eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes. Volgens het besluit strookte van het totaal toegezegde bedrag slechts 6,24 miljoen euro met de Europese concurrentieregels.
De Vlaamse overheid had Ford Genk de subsidie in november 2003 toegekend, als bijdrage in een opleidingsprogramma van 33,84 miljoen euro. Dit laatste bedrag maakte weer deel uit van investeringen ter hoogte van 700 miljoen euro, bedoeld om het bedrijf te moderniseren. Daardoor zou het in staat worden gesteld nieuwe, grote automodellen te produceren. De opleidingssteun door de Vlaamse overheid was specifiek gericht op omscholing van het personeel in de periode 2004-2006 en zou in de tweede helft van 2006 worden uitbetaald. Dat bedrag zou nu dus gehalveerd moeten worden: 6,04 miljoen mocht niet worden uitbetaald.
Uit het in november 2005 gestarte onderzoek van eurocommissaris Kroes was gebleken dat de opleidingssteun deels concurrentievervalsend was. Kosten die volgens het besluit van de Commissie niet in aanmerking kwamen voor steun waren onder meer die voor het in dienst houden van ontslagen oudere werknemers die hun jongere collega's moesten opleiden. Dat gold ook voor de personeelskosten bij de lancering van een nieuw model. Daarnaast beperkte de Commissie het percentage van de uitgaven dat viel onder 'algemene opleiding', waarvoor meer steun gegeven mocht worden.
De in 1964 geopende fabriek in Genk beleefde eind 2003 in het kader van een algemene herstructurering van Ford Europe een aanzienlijke personeelsinkrimping, waarbij ongeveer 3.000 werknemers betrokken waren. Tegelijk werd een nieuw, flexibel productiesysteem ingevoerd waarmee drie nieuwe modellen konden worden geproduceerd. Bij de Belgische Ford werkten ruim 5.000 werknemers en er werden jaarlijks zo'n 200.000 voertuigen gemaakt.

(Vorige berichten pagina 392/2 - 2006)

Cyprus

CYPRUS

BINNENLAND

Akkoord over hervatting herenigingsbesprekingen

De Grieks-Cypriotische president Tassos

Cyprus

Papadopoulos en zijn Turks-Cypriotische ambtgenoot Mehmet Ali Talat bereikten op 8 juli 2006 een akkoord over de hervatting van de besprekingen over de hereniging van het eiland. Papadopoulos en Talat wilden op twee sporen onderhandelingen gaan voeren. Het eerste spoor ging over dagelijkse kwesties en diende vooral om wederzijds vertrouwen te wekken.

Het tweede spoor betrof politiek gevoelige kwesties als de terugtrekking van de Turkse troepen uit het noorden van het eiland, de eigendomsrechten, de ontheemden en de territoriale concessies. De besprekingen zouden eind juli moeten starten.

Waarnemers toonden zich voorzichtig optimistisch, maar wezen er op dat eerdere besprekingen steeds weer vastliepen. De Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül zei in een reactie dat de Turkse troepen zich vooralsnog niet zouden terugtrekken uit Cyprus en dat de omstreden havenstad Varosha niet zou worden teruggegeven aan de Grieks-Cyprioten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Warm onthaal voor Libanese vluchtelingen

Eind juli 2006 vluchtten ongeveer 25.000 Libanezen naar Cyprus als gevolg van de Israëlische invasie van hun land. Daar kregen ze een warm onthaal. Hoewel Cyprus slechts 1 miljoen inwoners telde en het op de top van het toeristenseizoen was, meldden talloze Cyprioten zich als vrijwilliger aan om de Libanezen op te vangen. De Grieks-Cypriotische overheid liet weten bereid te zijn nog 65.000 tot 70.000 Libanezen op te vangen.

Een woordvoerder van de Verenigde Naties noemde de Cypriotische houding absoluut fenomenaal: 'Als je kijkt naar de omvang (...) van deze crisis, dan is het ongelooflijk hoe ze dit aanpakken.'

Het warm onthaal was waarschijnlijk vooral terug te voeren op het feit dat de situatie van de Libanese vluchtelingen erg herkenbaar was voor de Grieks-Cyprioten. Ongeveer 160.000 van hen moesten in 1974 tijdens de Turkse invasie van het noorden van het eiland huis en haard verlaten.

(Vorige berichten pagina 331/3 e.v. - 2006)

Duitsland

DUITSLAND

RECTIFICATIE

In het artikel 'Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem' op blz. 397 van deze jaargang staan enkele ernstige fouten. Hieronder volgt daarom een herziene versie van dit artikel.

Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem

De Bondsdag stemde op 30 juni 2006 met de vereiste tweederde meerderheid in met een wijziging van de grondwet teneinde besluitvormingsprocessen op federaal niveau te versnellen. Dat gebeurde met 428 tegen 162 stemmen bij 3 onthoudingen. Verwacht werd dat ook de Bondsraad, die er zich op 7 juli over zou uitspreken, akkoord zou gaan.
Het federale systeem dateerde van vlak na de Tweede Wereldoorlog en was bedoeld als controle op de gecentraliseerde macht waarvan Duitsland in de nazi-tijd de gevolgen had ondervonden. Daartoe was bepaald dat de Bondsraad, waarin alleen leden van de regeringen van de zestien deelstaten zitting hadden, bij alle wetgeving op federaal niveau betrokken moest worden en in de meeste gevallen deze ook moest goedkeuren. In de Bondsraad heeft elke deelstaat minstens drie stemmen, staten met meer dan 2 miljoen inwoners hebben vier stemmen, staten met meer dan 6 miljoen inwoners hebben vijf stemmen en staten met meer dan 7 miljoen inwoners hebben zes stemmen. Het aantal stemmen van een deelstaat kan niet verdeeld worden uitgebracht in stemmen vóór of stemmen tegen, maar vormt bij de stembepaling altijd één geheel. In totaal telt de Bondsraad 69 stemmen, dit betekent dat voor een absolute meerderheid 35 stemmen nodig zijn en voor een dikwijls noodzakelijke tweederde meerderheid 46 stemmen. Wetgeving werd hierdoor soms geblokkeerd of kwam met de grootste moeite tot stand.
In ruil voor de overeengekomen hervorming, waardoor minder federale wetten aan de Bondsraad zouden worden voorgelegd, kregen de staten meer eigen bevoegdheden op terreinen als onderwijs en juridische zaken. Beleid op het gebied van milieu en atoomenergie kwam daarentegen in handen van de federale regering.
Het besluit was een moeizaam bereikt compromis, volgend op jarenlange onderhandelingen tussen de federale regering en die der deelstaten. De Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) verzette zich met name tegen de overdracht van onderwijsbevoegdheden aan de afzonderlijke staten, die in meerderheid conservatieve regeringen hadden.

BINNENLAND

Neo-nazi's verbranden dagboek Anne Frank

In het dorp Pretzien, deelstaat NederSaksen, werd op 30 juni 2006 een exemplaar van het dagboek van Anne Frank verbrand door een groep neo-nazi's. Het was een symbolische herhaling van de berucht geworden praktijk in het Duitsland van Adolf Hitler boeken die niet pasten in de arische cultuur te verbranden. De daad ging volgens ooggetuigen vergezeld van de uitspraak van de nazi's: 'Ik vertrouw Anne Frank toe aan het vuur.'
Anneliese Marie Frank (1929-1945) was het joodse meisje dat bekend werd door haar dagboekaantekeningen ten tijde van de nazi-bezetting van Nederland, toen zij in Amsterdam ondergedoken zat. Zij werd uiteindelijk verraden en weggevoerd naar het concentratiekamp Bergen-Belsen, waar zij aan tyfus overleed. Neo-nazi's hadden de authenticiteit van het dagboek steeds ontkend.
Het Duitse ministerie van Binnenlandse zaken sprak op 7 juli haar afkeuring uit over de 'primitieve' boekverbrandingsactie en de premier van NederSaksen, Wolfgang Böhmer, uitte zijn gevoelens van schaamte over het gebeuren. Pretzien stond bekend als een bolwerk van rechts-extremisten en had een burgemeester die zelf sympathiek stond tegenover hun denkbeelden.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Wrak van vliegdekschip Graf Zeppelin ontdekt

Op 12 juli 2006 vond het Poolse bedrijf Petrobaltic in de Oostzee, op 55 kilometer van de Poolse kust, een 265 meter lang scheepswrak. Het lag 80 meter onder de waterspiegel en werd ontdekt toen Petrobaltic speurde naar oliereserves. Op 27 juli bevestigde de Poolse marine dat het wrak het beroemde nazi-schip Graf Zeppelin was.

Graf Zeppelin, in 1938 gebouwd, was het enige vliegdekschip van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog. Het werd echter nooit in dienst genomen en viel in 1945 in handen van de Sovjet-Unie. Twee jaar later zonk het, maar het werd nooit duidelijk hoe dat gebeurd was.

Grootste nazi-archief ter wereld opengesteld voor onderzoek

Elf landen zijn akkoord gegaan met de openstelling van een Duits archief, waarin miljoenen documenten zijn opgenomen die de nazi-misdaden tijdens de Tweede Wereldoorlog tot in detail beschrijven. Dat maakte Duitse functionarissen op 26 juli 2006 bekend. Het archief zou toegankelijk zijn voor historici en andere onderzoekers van de holocaust. Het protocol waarmee de openstelling werd geregeld, werd op die dag ondertekend door Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Israël, Italië, Luxemburg en de Verenigde Staten. België, Nederland en Polen zouden dat vóór 1 november doen, nadat de respectieve parlementen er mee hadden ingestemd.

Het archief, gehuisvest in de West-Duitse stad Bad Arolsen, heette officieel International Tracing Service (ITS), onderdeel van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC). Het was het grootste archief ter wereld over de Tweede Wereldoorlog in relatie tot het nationaal-socialisme. Het bevatte tegen de 50 miljoen documenten over zo'n 17 miljoen mensen. Duitsland had zich bezorgd getoond over de mogelijk gebrekkige gegevensbescherming en wilde pas akkoord gaan na garanties dat informatie over mensen die nu nog leefden, beperkt zou blijven.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement aanvaardt nieuwe belastingwetgeving

Na eerdere goedkeuring, op 29 juni, door de Duitse Bondsdag stemde op 7 juli 2006 ook de Bondsraad in met de nieuwe belastingwetgeving. Deze grootste belastingverhoging sinds de Tweede Wereldoorlog zou per 1 januari 2007 ingaan.
Volgens de nieuwe wet zouden mensen met een belastbaar inkomen vanaf 250.000 euro per jaar en echtparen met een inkomen hoger dan 500.000 euro 45 procent belasting gaan betalen over de hoogste belastingschijf. In de oude situatie was dat 42 procent. Ook de belasting voor mensen met een lager inkomen ging overigens omhoog. Voorts werd het btw-tarief verhoogd van 16 naar 19 procent.
De maatregelen moesten rond de 18 miljard euro opbrengen in de periode 2007-2010. Daarmee kon Duitsland naar verwachting de staatsbegroting op orde brengen en weer voldoen aan de eis van de Europese Unie om het begrotingstekort te beperken tot minder dan 3 procent van het bbp. De laatste vier jaar was het land daar niet in geslaagd. De maatregelen wekten bij de Europese Commissie afdoende vertrouwen dat deze doelstelling haalbaar zou blijken. Vooralsnog zag de Europese Commissie dan ook geen aanleiding om disciplinaire maatregelen te nemen, zo werd later in juli 2006 bekend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bondskanselier Merkel wijst Iraanse toenaderingspoging resoluut af

Bondskanselier Angela Merkel liet op 21 juli 2006 in een televisieuitzending weten dat zij niet was gediend van een voorstel van Iran voor samenwerking met Duitsland. De Iraanse minister van Buitenlandse zaken Monouchehr Mottaki had enkele dagen eerder een brief van president Mahmoud Ahmadinejad overhandigd aan de Duitse ambassade in Teheran. Daarin werd kritiek geleverd op Israël en werd Duitsland opgeroepen tot een gezamenlijke opstelling jegens het zionisme en de oplossing van het Palestijnse probleem.

Volgens Merkel verdiende de brief van Ahmadinejad niet eens een antwoord, omdat deze een 'herhaling' was van wat allang bekend was en inhoudelijk 'totaal onacceptabel' was. Ze stelde verder: 'Israëls recht van bestaan is een belangrijk deel van ons overheidsbeleid en hij stelt dit telkens weer ter discussie.' Zij wees er ook op dat in de brief niet werd gereageerd op een voorstel dat Duitsland samen met de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties – China, Frankrijk, Groot-Brittannië, Rusland en de Verenigde Staten – in juni had gedaan om een einde te maken aan de crisis in de betrekkingen tussen Iran en het Westen. Deze crisis was het gevolg van de weigering van Iran tegemoet te komen aan de kritiek dat het land via haar programma voor verrijking van uranium nucleaire wapens ontwikkelde.

(Vorige berichten pagina 397/2 - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Liefde voor vrije markt gepropageerd via massamedia

Op 7 juli 2006 lanceerde de overheid een initiatief om de bevolking via televisie, pers en computergames te onderrichten in nut en noodzaak van het kapitalisme. De negatieve houding van de bevolking tegenover particuliere ondernemers bemoeilijkte de implementatie van de economische hervormingen die de regering noodzakelijk achtte. Dit was onder meer gebleken uit het landelijke protest tegen de – inmiddels ingetrokken – wet voor de versoepeling van het jeugdontslag.

Lagere inkomensgroepen krijgen computer en internet

De Franse overheid maakte op 11 juli 2006 bekend dat mensen met een laag inkomen tegen een vergoeding van 1 euro per dag gedurende drie jaar een computer met een snelle internetverbinding zouden krijgen. De doelgroep van de overheid waren gepensioneerden en werklozen die op deze manier gestimuleerd konden worden officiële formulieren elektronisch in te vullen en op te sturen. Elektronische aangiften moesten leiden tot besparing van overheidsgeld.

Franse Groenen kiezen presidentskandidaat

Op 18 juli 2006 kozen de Groenen voormalig minister van Milieu Dominique Voynet tot kandidaat voor de presidentsverkiezingen in 2007. Hiermee negeerden de Groenen de oproep van de Socialistische Partij (PS) tot samenwerking om gezamenlijk de conservatieve regering van president Jacques Chirac te verslaan.

Verbod voor antisemitische groep

De Franse overheid vaardigde op 26 juli

2006 een verbod uit tegen de radicale zwarte groep Tribu Ka. De groep had in mei een antisemitische demonstratie georganiseerd in een joodse wijk van Parijs waaraan zo'n twintig mensen deelnamen. De demonstratie was een reactie op radicale joodse groepen die volgens hen zwarte toeschouwers hadden mishandeld tijdens een demonstratie ter nagedachtenis van Ilan Halimi, een joodse jongeman die was ontvoerd voor losgeld en na ernstige martelingen was overleden. 'Racisme wordt niet getolereerd in de Republiek', aldus minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy. De groep had gedreigd met 'bloedige tegenacties' in geval van een verbod.

JUSTITIE

Recordboete voor levensverzekeringszwendel

Een Franse rechtbank veroordeelde op 4 juli 2006 twee managers van een spaar- en pensioenfonds wegens verduistering tot de hoogste boete ooit, te weten 128,9 miljoen euro. De twee managers werkten bij Afer, een groot particulier pensioenfonds met 640.000 spaarders en een vermogen van 35 miljard euro. De directeur van Abeille Vie, de levensverzekeringsmaatschappij die de smeergelden had betaald, werd wegens betrokkenheid veroordeeld tot 40.000 euro boete.

Relaties van president Chirac veroordeeld in corruptieschandaal

Op 5 juli 2006 veroordeelde een rechtbank in Parijs 37 zakenrelaties en bekenden van president Jacques Chirac wegens corruptie bij de financiering van de Vereniging voor de Republiek (RPR), de partij van Chirac in de periode dat hij burgemeester van Parijs was (1977-1995).

De zaak raakte in een stroomversnelling na de videoverklaring van RPR-lid Jean-Claude Méry. Voordat Méry in 1999 stierf, maakte hij een video-opname waarin hij verklaarde dat Chirac aanwezig was geweest bij afspraken over smeergelden. Chirac ontkende betrokken te zijn en verkreeg ambtelijke immuniteit vanwege zijn presidentschap.
Al eerder waren voormalig premier Alain Juppé en kabinetschef Michel Rousin, beiden vertrouwelingen van Chirac, wegens corruptie veroordeeld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuwe immigratieregels leiden opnieuw tot controverse

Duizenden mensen protesteerden op 1 juli 2006 tegen de uitzetting van kinderen van illegale immigranten. Minister van Binnenlandse zaken en potentieel presidentskandidaat Nicolas Sarkozy had na de rellen in de buitenwijken van Parijs eind 2005 besloten de immigratieregels aan te scherpen. Alleen illegale immigranten met in Frankrijk geboren of opgegroeide kinderen en met een 'echt verlangen tot integratie' zouden een verblijfsstatus krijgen. Volgens de demonstranten waren slechts enkele honderden van de tienduizenden illegale gezinnen hiermee geholpen.
Mensenrechtenorganisaties meenden dat de nieuwe immigratiewet van Sarkozy inging tegen de Franse traditie van tolerantie en dat deze discriminerend was tegenover ongeschoolde arbeiders. De minister werd er tevens door critici van beschuldigd over de rug van de zwaksten in de samenleving de steun van extreem-rechtse kiezers te willen verwerven voor de presidentsverkiezingen van 2007.

Op 24 juli maakte de Franse overheid bekend dat ongeveer 6.000 illegale immigranten verblijfspapieren zouden krijgen tegenover ruim 12.000 uitwijzingen. Volgens officiële cijfers leefden er 4,5 miljoen immigranten in Frankrijk. Het ministerie van Binnenlandse zaken schatte het aantal illegalen op 200.000 à 400.000.

BUITENLANDSE ZAKEN

Iraanse vluchtelingen demonstreren tegen nucleair beleid Iran

De vluchtelingenorganisatie Nationale Verzetsraad van Iran (NCRI) organiseerde op 1 juli 2006 een demonstratie tegen het Iraanse kernenergiebeleid waaraan duizenden mensen deelnamen. In 2002 had de organisatie bekendgemaakt dat Iran een geheim uraniumverrijkingsprogramma had. Volgens Iran diende het programma louter vreedzame doelen.

De NCRI was de politieke vleugel van de gewapende verzetsbeweging Mujahideen, die op de Amerikaanse zwarte lijst van terreurgroepen stond. In Frankrijk werd de NCRI door de autoriteiten scherp in de gaten gehouden.

(Vorige berichten pagina 399/2 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Functie Lord Chancellor geschrapt

Het House of Lords, het Britse Hogerhuis, koos op 4 juli 2006 barones Helene Hayman tot voorzitter. Hiermee kwam tegelijk een einde aan de functie van Lord Chancellor. Dit was – na het koningschap – de oudste functie in Groot-Brittannië: ze bestond al 1.400 jaar en werd voor het laatst bekleed door Charles Falconer. De Lord Chancellor had een zeer grote invloed. Hij was namelijk niet alleen voorzitter van het House of Lords, maar ook president van het Hooggerechtshof en minister van Justitie. Een deel van die macht was hij al eerder kwijt geraakt, maar met de verkiezing van Hayman verdween de functie definitief.
De functie was met veel ceremonieel omkleed. Zo droeg de Lord Chancellor kousen en een pruik en zat hij op een kussen gevuld met wol van schapen uit Engeland, Schotland, Noord-Ierland en Wales. Hayman zou ook op dat kussen plaatsnemen, maar geen lid zijn van het kabinet en ook niet de verantwoordelijkheid over een ministerie krijgen.

Moslims herdenken aanslagen in Londen

Veel Britse moslims waren op 7 juli 2006 bijeen gekomen om de terroristische aanslagen van een jaar eerder te herdenken. Toen kwamen 54 mensen om het leven en raakten ruim 700 gewond nadat moslimterroristen vier bomaanslagen hadden gepleegd op het openbaar vervoer in Londen. Een van de slachtoffers was Sahara Islam. Zij werd het symbool van het feit dat iedereen getroffen kon worden door blinde terreur. De oom van Islam zei tijdens de herdenking dat hij hoopte dat iets dergelijks nooit meer voor zou komen in Groot-Brittannië. 'Onze religie, de islam, staat voor vrede. Dat feit is bekend bij alle gewone moslims.' Hij riep premier Tony Blair nog wel op om een openbaar onderzoek in te stellen naar het waarom van de aanslagen en de vraag hoe

ze in de toekomst voorkomen konden worden.
Het hoofd van het Europees Islamitisch Forum (IFE), Habibur Rahman, liet zich op de herdenking nogal kritisch uit over Blair. Hij noemde hem ongevoelig en slecht geïnformeerd. Aanleiding voor zijn uitspraak waren de opmerkingen die Blair op 4 juli had gemaakt naar aanleiding van een opiniepeiling die dezelfde dag in dagblad *The Times* was verschenen. Daaruit bleek dat 13 procent van de Britse moslims vond dat ze de daders van de terreuraanslagen als martelaren moest beschouwen. Blair riep hierop de moslimgemeenschap op de strijd aan te gaan tegen het extremisme en dit niet alleen te zien als een taak van de overheid. Hij zei dat gematigde leiders meer moesten doen om de houding van moslims te veranderen. Habibur Rahman zei hierop dat de strijd tegen terrorisme een strijd van iedereen was en niet alleen van de moslimgemeenschap.

Politie arresteert fondsenwerver Labour

De politie arresteerde op 12 juli 2006 Lord Levy, de belangrijkste fondsenwerver van Labour (Lab), in verband met een kwestie waarbij zakenlieden adellijke titels kregen in ruil voor een lening aan de partij. Levy werd na enkele uren vrijgelaten, maar de arrestatie was een grote nederlaag voor premier Tony Blair. Deze had altijd volgehouden dat er niets onoorbaar was aan de zaak. Bovendien was Levy een persoonlijke vriend van hem.
De zaak draaide om twaalf zakenlieden die samen 14 miljoen pond (ca. 21 miljoen euro) aan Lab leenden. Vier van hen werden enkele maanden later voorgedragen voor een adellijke titel en een plaats in het Hogerhuis. Dit ging uiteindelijk niet door toen de affaire in de openbaarheid kwam. Hierop adviseerde Levy een andere zakenman die werd voorgedragen om zijn lening aan de partij niet te melden.

Amnestie levert 100.000 messen op

Binnenlands zaken maakte op 14 juli 2006 bekend dat er meer dan 100.000 messen, machetes en bijlen waren ingeleverd tijdens de vijf weken durende amnestie voor steekwapens die op 24 mei was ingegaan. De amnestie was afgekondigd vanwege het toenemend geweld met steekwapens, met als directe aanleiding de moord op een vijftienjarige jongen en een parttime-politieagent. Een soortgelijke amnestie in 1996 leverde destijds 40.000 wapens op.
Binnenlandse zaken toonde zich tevreden over het resultaat van de amnestie. Wel liet minister John Reid weten te onderzoeken of de maximumstraf voor het bezit van steekwapens verhoogd kon worden.

Geen strafvervolging voor agenten die vermeende terrorist doodden

De Crown Prosecution Service (CPS), het Britse Openbaar Ministerie, liet op 17 juli 2006 weten geen strafvervolging in te stellen tegen de twee agenten die op 22 juli 2005 de 27-jarige Braziliaan Jean Charles de Menezes doodschoten. De Menezes werd gedood omdat de agenten dachten dat hij een zelfmoordterrorist was die een metro wilde opblazen. De man bleek echter volkomen onschuldig.
De CPS besloot geen strafvervolging in te stellen omdat de politie haar werk deed aangezien ze De Menezes aanzag voor een terrorist. Wel zouden de twee vervolgd worden op grond van de Gezondheids- en Veiligheidswetgeving. Het besluit wekte nogal wat onbegrip. De familie van De Menezes noemde het een schande. Een woordvoerder van de politie vond de vervolging op grond van de Gezondheids- en Veiligheidswetgeving onbegrijpelijk.

Minister Reid komt met ingrijpende hervorming Binnenlandse zaken

Minister van Binnenlandse zaken John Reid kwam op 21 juli 2006 met de eerste plannen voor een ingrijpende reorganisatie van het Immigration and Nationality Directorate (IND). Dit na maanden van schandalen die zijn voorganger Charles Clarke tot aftreden dwongen.
Reid zei dat het IND met ingang van april 2007 een semi-onafhankelijke instelling zou worden, onder verantwoordelijkheid van Binnenlandse zaken. Verder had hij ingrijpende wijzigingen op managementniveau doorgevoerd. Per direct hadden vijftien directeuren – een kwart van het totaal – van functie moeten veranderen. Daarnaast zou de staf in 2008 met 30 procent zijn teruggebracht, waarna er tot 2010 nog een reductie van 10 procent zou worden doorgevoerd.
Op 25 juli 2006 kwam Reid met een verdere uitwerking van zijn plannen. Enkele van de door hem voorgestelde maatregelen waren:
- betere grenscontrole;
- een visumplicht met biometrische gegevens voor inwoners van risicolanden;
- minder controle op mensen die het land wilden verlaten;
- een wetswijziging zou het mogelijk maken buitenlanders die een gevangenisstraf in Groot-Brittannië hadden uitgezeten automatisch het land uit te zetten;
- versnelling van de asielprocedure: in 2008 moest 75 procent van de asielaanvragen in zes maanden zijn afgehandeld en in 2011 90 procent.

NATUUR EN MILIEU

'Permanente oplossing nucleair afval nodig'

Het Comité voor het Beheer van Radioactief Afval (CoRWM) riep op 31 juli 2006 op tot een landelijke zoektocht naar een geschikte plaats om het nucleair afval op te slaan. Het ging om 470.000 kubieke meter afval, afkomstig van de 23 Britse kerncentrales. Volgens de voorzitter van het comité had het land '50 jaar lang radioactief afval gecreëerd zonder een idee wat er mee te doen'.
Wetenschappers zeiden dat de ondergrondse opslag van dit afval nog steeds de enige oplossing was. Volgens hen zou het geen probleem zijn om daarvoor in Groot-Brittannië een geschikte plaats te vinden, aangezien het land ligt op een rustig deel van de aardkorst.

NOORD-IERLAND

DUP noemt deadline vorming Noord-Ierse regering arbitrair

De Democratische Unionistische Partij (DUP) liet op 1 juli 2006 weten zich niet gehouden te voelen aan de deadline van 24 november die door Groot-Brittannië en Ierland aan de Noord-Ierse partijen was gesteld om een gezamenlijke regering te vormen. Zou dit niet voor die datum lukken, dan zou Londen het gezag over Noord-Ierland weer overnemen en Ierland daarbij een belangrijke inbreng geven. Peter Robinson van de DUP noemde de deadline echter arbitrair, ook al sloot hij een akkoord niet uit. De Britse premier Tony Blair en zijn Ierse ambtgenoot Bertie Ahern lieten echter weten dat de deadline hard was. Blair sprak in dit verband over 'de laatste kans voor de-

ze generatie om het proces in gang te zetten'.

Oranjemarsen verlopen rustig

Protestanten begonnen op 12 juli 2006 hun traditionele marsseizoen. Opmerkelijk was dat die dag zonder noemenswaardige incidenten verliep: het leger kon voor het eerst sinds 1970 in de kazerne blijven. Zelfs in de katholieke wijk Ardoyne bleef het relatief kalm toen de oranjemannen in bussen door de wijk trokken. Traditioneel werden ze in dit bolwerk van het Ierse Republikeinse Leger (IRA) ontvangen met stenen en benzinebommen. Gerry Adams, leider van Sinn Fein (SF) – de politieke tak van IRA – prees de discipline van de katholieken.
De protestanten herdachten met de oranjemarsen de overwinning van de protestantse Willem III van Oranje-Nassau op de katholieke koning Jacobus II in 1690. Katholieken zagen de marsen als een provocatie.

Steeds meer katholieken bij Noord-Ierse politie

De Northern Ireland Policing Board, het orgaan van toezicht op de Noord-Ierse politie, maakte op 24 juli 2006 bekend dat de politiemacht inmiddels voor 20 procent uit katholieken bestond. Dit werd beschouwd als een belangrijk succes op weg naar een werkelijke oplossing voor het Noord-Ierse conflict. Zes jaar eerder – toen de Royal Ulster Constabulary (RUC) werd omgevormd tot de Police Service of Northern Ireland (PSNI) – was nog maar 8,3 procent van de manschappen katholiek.
De veranderde samenstelling kwam doordat de politie had besloten minimaal 50 procent van alle vacatures te laten vervullen door een katholiek. Dat dit uiteindelijk leidde tot 20 procent katholieken, werd als een groot succes gezien omdat de politie ook te maken kreeg met een omvangrijke afslanking. Bovendien was er weinig enthousiasme voor het initiatief bij de protestanten en bij Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA). Uiteindelijk doel was dat in 2010 33 procent van de agenten katholiek was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Meer troepen naar Afghanistan

Minister van Defensie Des Browne maakte op 10 juli 2006 bekend dat Groot-Brittannië 900 man extra naar het zuiden van Afghanistan zou sturen, alsmede enkele helikopters. De leden van de vredesmacht hadden er te maken met heftige tegenstand van de Talibaan, waardoor in de vier voorafgaande weken zes Britse soldaten sneuvelden.

Het totaal aantal Britse troepen in Zuid-Afghanistan kwam hiermee op 4.500 man. Daarnaast bevonden zich nog 1.000 Britse soldaten op het hoofdkwartier van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in Kabul.

Kritiek op Blairs pro-Amerikaans beleid groeit

Eind juli 2006 bleek dat twee derde van de Britten vond dat premier Tony Blair teveel met zijn buitenlandse politiek aanleunde tegen de Verenigde Staten. Hierdoor groeide het beeld dat Blair het 'schoothondje' van George Bush, de Amerikaanse president, was. Dit werd nog eens versterkt toen de microfoons tijdens de bijeenkomst van de rijke industrielanden, de G8-top, een conversatie tussen Blair en Bush opvingen. Blair wilde naar het Midden-Oosten reizen om te bemiddelen in de crisis tussen Israël en Libanon, maar Bush liet weten liever zijn minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice te sturen. Wel complimenteerde hij Blair voor de trui die hij persoonlijk had uitgezocht voor de Amerikaanse president.
In de oorlog tussen Israël en Libanon was Groot-Brittannië de enige Amerikaanse bondgenoot. De Verenigde Staten weigerden Israël op te roepen tot een staakt-het-vuren en kregen hierin alleen de steun van Blair. Diens medestanders voerden ter verdediging aan dat hij de enige Europese leider was die toegang tot het Witte Huis had en dat de rest kon roepen langs de zijlijn.

Dagblad de *Daily Telegraph* meldde op 26 juli dat twee Amerikaanse airbussen in het weekend daarvoor 28 lasergeleide bommen via het vliegveld van het Schotse Glasgow hadden getransporteerd naar Israël, dat ze vervolgens gebruikte in Libanon. Minister van Buitenlandse zaken Magaret Beckett sprak van een ernstige fout en schending van de geldende procedures. Het incident vergrootte echter het idee dat de Verenigde Staten Groot-Brittannië gebruikten in hun buitenlandse politiek.

(Vorige berichten pagina 401/1 e.v. - 2006)

IERLAND

BINNENLAND

Aantal inwoners Ierland stijgt naar 4,2 miljoen

Het Centraal Bureau voor Statistiek (CSO) maakte 19 juli 2006 voorlopige cijfers bekend over de Ierse bevolking, vooruitlopend op een uitgebreide publicatie in april 2007. Volgens het CSO was het inwonertal van Ierland gestegen naar 4,2 miljoen inwoners, het hoogste aantal sinds 1861.
De netto-immigratie bedroeg in de periode 2002-2006 186.000. Mede als gevolg hiervan telde Ierland inmiddels 222.000 inwoners met een niet-Ierse nationaliteit. Verder was er ook sprake van een geboorteoverschot: het aantal geboortes bedroeg in genoemde periode 245.000, terwijl er 114.000 mensen stierven.
De gemiddelde jaarlijkse bevolkingsaanwas over de periode 1996-2006 bedroeg 1,6 procent, het hoogste percentage in de Europese Unie.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ieren rijkste inwoners van Europa

De Bank of Ireland publiceerde in de tweede week van juli 2006 een studie waaruit bleek dat Ieren de rijkste inwoners van Europa waren. De gemiddelde Ier beschikte volgens de bank over een vermogen aan contanten, aandelen en onroerend goed van 148.130 euro. De Britten kwamen op de tweede plaats met 137.277 euro.
De rijkdom van de Ieren was in de laatste tien jaar verdrievoudigd als gevolg van de sterke economische groei. Deze kwam in een stroomversnelling nadat Ierland was toegetreden tot de Europese Unie.
Ierland telde op een bevolking van 4 miljoen mensen 30.000 miljonairs.

(Vorige berichten pagina 402/1 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Bankier dood gevonden

Op 21 juli 2006 werd het lichaam van Gian-

mario Roveraro gevonden onder een viaduct bij Parma. Het lichaam van de bankier vertoonde tekenen van ernstige mishandeling. Roveraro was sinds 5 juli spoorloos, na een bezoek aan een bijeenkomst van het katholieke genootschap Opus Dei. De politie arresteerde drie mannen op verdenking van ontvoering en moord. Een van hen bekende.

Roveraro was oprichter van de financiële groep Akros Finanziaria, die ook betrokken was bij de ineenstorting van de door een boekhoudschandaal getroffen voedselgigant Parmalat. De politie vermoedde dat de ontvoering en de moord voortvloeiden uit een zakelijk geschil.

Onenigheid over vertrouwensstemming

De regering-Prodi stelde op 27 juli 2006 de vertrouwenskwestie in de Senaat. Aanleiding was het voorstel om het mandaat van de Italiaanse troepen in Afghanistan te verlengen. Door deze kwestie in een vertrouwensstemming voor te leggen zou Prodi een lange discussie over het onderwerp voorkomen. Dat hij dit moest doen, was al een nederlaag omdat hij eensgezindheid over dit onderwerp binnen de coalitie wilde en dat was hem niet gelukt.
De Senaat gaf haar vertrouwen met 159 stemmen. De oppositie onthield zich echter van stemming en beweerde vervolgens dat Prodi geen vertrouwen had gekregen omdat het vereiste quorum van 160 stemmen niet was gehaald.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie groeit na winnen wereldkampioenschap voetbal

Het Italiaanse voetbalelftal won op 9 juli 2006 de finale van het wereldkampioenschap voetbal van Frankrijk en mocht zich derhalve voor vier jaar wereldkampioen noemen. Economen van de bank ABN Amro berekenden dat de Italiaanse economie door deze overwinning met 0,2 procentpunt extra zou groeien boven de al voorspelde groei van 1,5 procentpunt. Dit als gevolg van het gegroeide consumentenvertrouwen.

Bij eerdere wereldkampioenschappen was zelfs een groei van 0,7 procentpunt gemeten. Dat Italië dit niet zou halen, was onder meer toe te schrijven aan de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet-Prodi.

JUSTITIE

Senaat akkoord met generaal pardon gevangenen

De Italiaanse Senaat ging op 29 juli 2006 akkoord met het omstreden generaal pardon voor 12.000 Italiaanse gevangenen. Aanleiding voor het pardon waren de overvolle gevangenissen: er verbleven 62.000 gevangenen terwijl er maar plaats was voor 42.000. De oppositie ging met het voorstel akkoord nadat de regering Prodi had beloofd dat ook mensen veroordeeld wegens corruptie en witte boordencriminaliteit in aanmerking kwamen voor het pardon.
Dit wekte weer irritatie bij enkele leden van de coalitie, met name bij minister van Infrastructuur Antonio di Pietro die als onderzoeksrechter een belangrijke rol had gespeeld in de anti-corruptie-operatie 'Schone Handen'.

Overigens waren leden van de maffia, terroristen, verkrachters, pedofielen, vuurgevaarlijke criminelen en mensen die minderjarigen hadden aangezet tot prostitutie uitgesloten van het pardon.

BUITENLANDSE ZAKEN

Inlichtingendienst Sismi verdacht van betrokkenheid bij ontvoeringszaak

De politie arresteerde op 5 juli 2006 de tweede man van de militaire inlichtingendienst Sismi en een andere werknemer van deze dienst. Zij zouden betrokken zijn geweest bij de ontvoering van de vermeende terrorist Abu Omar in 2003. In deze zaak liepen er al 26 arrestatiebevelen, voor het merendeel tegen leden van de Amerikaanse inlichtingendienst, de Central Intelligence Agency (CIA).

Vice-premier en minister van Buitenlandse zaken Massimo D'Alema zei naar aanleiding van de arrestaties dat er aanwijzingen waren dat Italiaanse functionarissen bij de ontvoering samen hadden gewerkt met de CIA. Zo zou een van hen Abu Omar op straat hebben geïdentificeerd, waarna de Amerikanen hem konden ontvoeren. De kranten berichtten dat de Sismi er alles aan had gedaan om dit geheim te houden. Zo zouden onder andere de telefoons van journalisten zijn afgeluisterd.
De Italiaanse overheid verklaarde op 11 juli 2006 geen aanwijzingen te hebben dat de Sismi de CIA zou hebben geholpen bij de ontvoering van Abu Omar. Ze hield wel de mogelijkheid open dat individuele agenten hierbij betrokken waren. Onduidelijk bleef overigens of de vorige regering van premier Silvio Berlusconi er van op de hoogte was geweest. Deze werkte nauw samen met de Amerikanen en er waren enkele suggesties in die richting.

Abu Omar, die in Egypte gevangen zat, liet via zijn advocaten weten een schadevergoeding van 10 miljoen euro van Italië te eisen vanwege zijn ontvoering.

EU helpt bij bestrijden illegale immigratie

De Europese Unie maakte op 28 juli 2006 bekend dat ze Italië zou helpen bij het tegengaan van illegale immigratie. Aanleiding was de komst van 2.000 immigranten op het Italiaanse eiland Lampedusa in de voorgaande vijftien dagen. Minister van Binnenlandse zaken Giuliano Amato had hierover een brandbrief gestuurd naar de eurocommissaris van Justitie Franco Frattini. Deze beloofde experts van het Europees Agentschap voor Grensbewaking (Frontex) naar Italië te sturen om te kijken op welke manier ze Italië konden helpen. Hierbij werd gedacht aan het uitbreiden van de grenspatrouilles en een intensievere samenwerking met Libië van waar de meeste vluchtelingen kwamen.

(Vorige berichten pagina 402/3 e.v. - 2006)

LIECHTENSTEIN

BINNENLAND

Vorstendom viert 200-jarige soevereiniteit

Het ongeveer 35.000 inwoners tellende vorstendom Liechtenstein vierde op 12 juli 2006 haar 200 jaar oude soevereiniteit. Velen verzamelden zich voor straatparades en festiviteiten in de hoofdstad Vaduz, waar zij werden toegesproken door de 39-jarige prins Alois. Deze had in 2004 de feitelijke

macht overgenomen van zijn vader, het officiële staatshoofd prins Hans-Adam II.
Liechtenstein scheidde zich in 1806 af van het vanuit Wenen bestuurde Heilige Roomse Rijk. Het tussen Zwitserland en Oostenrijk ingeklemde land had zich na 1945 ontwikkeld van een arme landbouwstaat naar een moderne economie met een hoge levensstandaard. Keerzijde was dat Liechtenstein bekend stond als een land waar witwaspraktijken veel voorkwamen, maar onder druk van internationale kritiek had het land daar maatregelen tegen genomen. Daarnaast stond het democratisch gehalte van Liechtenstein – een parlementaire democratie – onder kritiek vanwege de grote bevoegdheden waarover de vorst beschikte.

(Vorige berichten pagina 529/1 - 2004)

MALTA

BUITENLANDSE ZAKEN

Malta vraagt aandacht EU voor illegale immigratie

Minister van Buitenlandse zaken Michael Frendo zei op 2 juli 2006 dat de Europese Unie tekort schoot bij de hulp aan Malta om het probleem van de illegale immigratie aan te pakken. Volgens Frendo heerste binnen de Unie de mentaliteit dat kleine landen kleine problemen hadden. 'Alle aandacht gaat uit naar Spanje', zo stelde hij. Frendo wees er daarbij op dat, gerekend naar de omvang van de bevolking, het aantal illegale immigranten dat Malta de laatste tien dagen binnen was gekomen gelijk stond aan 50.000 immigranten in Spanje. Malta had op dat moment 1.400 illegale immigranten op een bevolking van 400.000 mensen.

Later die maand voer een Spaans schip met 51 Eritrese vluchtelingen de wateren van Malta binnen. Dit leidde tot een dispuut tussen Spanje en Malta wie deze mensen moest opvangen. Frendo maakte op 19 juli bekend dat Spanje met een vliegtuig het merendeel van de 51 vluchtelingen zou ophalen.
Drie zouden er in Malta blijven op humanitaire gronden, onder wie een zwangere vrouw. Frendo toonde zich tevreden: 'Dit is een duidelijk teken van samenwerking op Europees niveau.'

(Vorige berichten pagina 210/2 e.v. - 2006)

MONTENEGRO

BINNENLAND

Montenegro na 90 jaar weer onafhankelijk

Onafhankelijkheidsverklaring

Tijdens een speciale zitting op 3 juni 2006 riep het parlement van Montenegro de onafhankelijkheid van het land uit. Hiermee kwam er een einde aan het laatste overblijfsel van Joegoslavië: de uniestaat Servië-Montenegro. De laatste keer dat Montenegro onafhankelijk was, was bijna 90 jaar geleden. Op het einde van de Eerste Wereldoorlog werd Montenegro opgenomen in het nieuwe Joegoslavië.

Uitslag referendum luid bejubeld

De onafhankelijkheidsverklaring van het parlement volgde op het referendum over deze kwestie op 21 mei. Vóór het referendum werd bepaald dat minstens 55 procent van de kiezers voor onafhankelijkheid moest stemmen om het te laten doorgaan. Bij een opkomst van 83,6 procent van de stemgerechtigden koos 55,5 procent voor de onafhankelijkheid van Montenegro, dat nauwelijks 700.000 inwoners telde. Toen deze uitslag 's avonds bekend werd, werden in de hoofdstad Podgorica geweerschoten afgevuurd en vuurwerk ontstoken. Jongeren reden toeterend en zwaaiend met de rood-goudgele vlag van het oude Montenegrijnse koninkrijk door de straten. Premier Milo Djukanovic legde een verklaring af: 'Vanavond is door een meerderheidsbesluit van de burgers van Montenegro de onafhankelijkheid van het land hersteld.' De volgende opdracht voor het land was volgens de premier te gaan werken aan het lidmaatschap van de Europese Unie. De internationale gemeenschap erkende de uitslag van het referendum.

Natie blijkt verdeeld

Het referendum maakte duidelijk dat Montenegro zeer verdeeld was. De voorstanders van de onafhankelijkheid waren voornamelijk de etnische Montenegrijnen en Albanezen die in de kustgebieden wonen. Tegenstand was er vooral bij de Servische minderheid (30 procent van de bevolking), de orthodoxe geestelijken en bij Montenegrijnen die in het bergachtige binnenland woonden bij de grens met Servië.

Montenegro wordt lid van de VN

De uniestaat Servië-Montenegro werd in 2003 gevormd. Er werd toen afgesproken dat partijen drie jaar later desgewenst de unie konden verlaten. Montenegro maakte daar gebruik van. Servië was de officiële opvolger van de uniestaat, waardoor Montenegro een eigen lidmaatschap van internationale organisaties als de Verenigde Naties moest aanvragen.
De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN) besloot op 22 juni zonder stemming een resolutie aan de Algemene Vergadering voor te leggen, waarin een VN-zetel voor Montenegro werd vrijgemaakt. Montenegro werd het 192ste VN-lid. De meeste landen in de wereld erkenden de onafhankelijkheid van Montenegro.

Ook Servië roept onafhankelijkheid uit

Servië was tegen de onafhankelijkheid van Montenegro, maar accepteerde – na enig tegensputteren – de uitslag van het referendum en de onafhankelijkheidsverklaring van Montenegro. Het Servische parlement riep daarop op 5 juni de onafhankelijkheid van Servië uit. Impliciet erkende het land hiermee de onafhankelijkheid van Montenegro. De Servische president Boris Tadic bracht Montenegro zijn gelukwensen over en sprak de wens uit om met het buurland 'goede vrienden' te blijven.
Verder wenste Tadic Montenegro 'vrede, stabiliteit en welvaart' toe. Deze officiële verzoenende woorden van Servische kant waren belangrijk voor de acceptatie van de Montenegrijnse onafhankelijkheid door de binnenlandse tegenstanders, en voor het soepel verlopen van het scheidingsproces. Het ging hierbij om zaken als eigendomsrechten, werkvergunningen, militaire bezittingen en de toegang van Servië tot de Adriatische Zee.

Joegoslavië uiteengevallen in zes staten

Met de onafhankelijkheidsverklaringen van Servië en Montenegro was het voormalige Joegoslavië in zes onafhankelijke staten uiteen gevallen: Servië, Kroatië, Slovenië, Bosnië-Herzegovina, Macedonië en Montenegro. Waarnemers spraken het vermoeden

uit dat hieraan nog een zevende land aan zou worden toegevoegd: Kosovo.

(Vorige berichten pagina 277/1 e.v. - 2005)

NEDERLAND

BINNENLAND

Derde kabinet-Balkenende gevormd

Op 30 juni 2006 was het in 2003 aangetreden tweede kabinet-Balkenende ten val gekomen. Dat gebeurde nadat regeringspartij Democraten 66 (D66) haar vertrouwen in de coalitie met het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) had opgezegd. De reden daarvoor lag in het beleid van VVD-minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk, in het bijzonder inzake haar optreden tegenover partijgenoot-kamerlid Ayaan Hirsi Ali. Het Nederlanderschap van de laatste was volgens de minister nooit van kracht geworden vanwege onwaarheden die zij had verteld bij haar naturalisatieaanvraag. Het later alsnog verlenen van het Nederlanderschap had volgens de meeste oppositiepartijen én D66 via een afgedwongen schuldbekentenis door Hirsi Ali plaatsgevonden. Omdat de twee overige regeringspartijen het vertrouwen in Verdonk niet opzegden, trad D66 uit het kabinet.

De vraag was nu of de bewindslieden van CDA en VVD, in afwachting van vervroegde verkiezingen, alleen lopende zaken zouden afhandelen of dat zij als minderheidskabinet zouden doorregeren.

Informateur Lubbers vraagt terughoudendheid

Voormalig CDA-premier Ruud Lubbers, de langstzittende (1982-1994) minister-president in de Nederlandse geschiedenis, werd op 1 juli door koningin Beatrix benoemd tot informateur. Twee dagen later begon deze een ronde van consultaties, met als doel de mogelijkheid te bezien tot de vorming van een derde kabinet-Balkenende, bestaande uit CDA en VVD. Lubbers sprak met de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, Yvonne Timmerman-Buck en Frans Weisglas, en met de twaalf fractievoorzitters uit de Tweede Kamer.

In zijn eindverslag van 5 juli adviseerde Lubbers om Jan Peter Balkenende tot formateur te benoemen. Hij drong er bij de formateur op aan terughoudendheid te betrachten: in tijd en inhoud moest het 'rompkabinet' van CDA en VVD zijn beperkingen kennen. De belangrijkste doelen moesten volgens hem de indiening zijn van de begroting voor 2007, inclusief een belastingplan, en de behandeling van het wetsontwerp dat de winstbelasting voor bedrijven moest verlagen, het wetsvoorstel Werken aan winst. Het kabinet diende volgens Lubbers verder de verkiezingen voor de Tweede Kamer voor te bereiden. Die zouden worden gehouden op 22 november.

De tot formateur benoemde Balkenende bracht op 7 juli zijn eindverslag uit aan de koningin. Daarin onderschreef hij de opvatting van Lubbers dat terughoudendheid bij beslissingen geboden was in de maanden die restten tot de verkiezingen.

Wisselende meerderheden

Het kabinet zou de steun hebben van 71 kamerleden, 44 van het CDA en 27 van de VVD. Het zou bij een aantal beslissingen dan ook een beroep moeten doen op andere partijen, waarbij er vier in aanmerking kwamen.

Op economisch gebied kon het rekenen op de steun van D66. Deze partij, namens welke Laurens Jan Brinkhorst minister van Economische zaken in het vorige kabinet was, had altijd de economische hervormingsagenda gesteund. Tegelijkertijd stelde fractievoorzitster Lousewies van der Laan dat haar partij een eventuele motie van wantrouwen tegen het kabinet zou steunen, omdat minister Verdonk er deel van bleef uitmaken. Waar D66 afhaakte, werd gehoopt op steun van de Lijst Pim Fortuijn (LPF), die deel had uitgemaakt van het eerste kabinet-Balkenende. In andere gevallen kon wellicht gerekend worden op de ChristenUnie (CU) en de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP).

Kabinet beëdigd

Het kabinet-Balkenende III werd op 7 juli door koningin Beatrix beëdigd. Alle bewindslieden van CDA en VVD die op 30 juni hun portefeuille ter beschikking hadden gesteld, traden toe tot dit kabinet.

Twee staatssecretarissen uit de kabinetten Balkenende I en II (2002-2006) kregen nu de positie van minister. Staatssecretaris voor het CDA Joop Wijn* (37), die in de voorgaande kabinetten staatssecretaris was van Economische zaken respectievelijk Financiën, werd minister van Economische zaken. Staatssecretaris van Europese zaken voor de VVD Atzo Nicolaï* (46) werd be-

Samenstelling regering Nederland
(7 juli 2006)

Premier
Jan Peter Balkenende (CDA)

Ministers:
Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties
Atzo Nicolaï (VVD)
Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
Johan Remkes (VVD)
Buitenlandse zaken
Ben Bot (CDA)
Defensie
Henk Kamp (VVD)
Economische zaken
Joop Wijn (CDA)
Financiën
Gerrit Zalm (VVD)
Justitie
Piet Hein Donner (CDA)
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Cees Veerman (CDA)
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Maria van der Hoeven (CDA)
Ontwikkelingssamenwerking
Agnes van Ardenne (CDA)
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Aart Jan de Geus (CDA)
Verkeer en Waterstaat
Karla Peijs (CDA)
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Hans Hoogervorst (VVD)
Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer
Sybilla Dekker (VVD)
Vreemdelingenzaken en Integratie
Rita Verdonk (VVD)

Staatssecretarissen:
Defensie
Cees van der Knaap (CDA)
Economische zaken
Karien van Gennip (CDA)
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Bruno Bruins (VVD)
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Henk van Hoof (VVD)
Verkeer en Waterstaat
Melanie Schultz van Haegen (VVD)
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Clémence Ross (CDA)
Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer
Pieter van Geel (CDA)

* Voor een korte biografie van beide bewindslieden zie het augustusnummer 2002 van KHA (pagina 474-476).

noemd tot minister van Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties.
Bruno Bruins werd staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hij was de opvolger van Mark Rutte die op 31 mei was gekozen tot lijsttrekker van de VVD en daarom zijn regeringsfunctie neerlegde om voor zijn partij fractievoorzitter in de Tweede Kamer te worden. Bruins' benoeming was oorspronkelijk gepland voor 29 juni, maar deze werd uitgesteld toen de val van het kabinet onafwendbaar leek.

Bruno Johannes (Bruno) Bruins werd op 10 juli 1963 in Arnhem geboren. Hij studeerde rechten en bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Zijn politieke ervaring concentreerde zich vooral op het terrein van verkeer en vervoer, onder meer als wethouder in Den Haag in de periode augustus 2000 tot april 2006. Daarvoor was hij in deze stad gemeenteraadslid voor de VVD en van 1998 tot 2000 tevens fractievoorzitter. Vanaf 2004 was hij loco-burgemeester van Den Haag. Bruins had geen ervaring op het gebied van onderwijs.

Kamer neemt genoegen met terughoudend beleid

Nog dezelfde dag dat het kabinet werd beëdigd, vond in de Tweede Kamer het debat plaats over de regeringsverklaring. Premier Balkenende zegde toe dat het kabinet terughoudend zou omgaan met het agenderen van omstreden besluiten waarvoor onvoldoende draagvlak bestond. Bij controversiële onderwerpen zouden bovendien geen onomkeerbare besluiten worden genomen die in de formatie na de verkiezingen niet meer konden worden teruggedraaid. Balkenende zegde tevens toe dat wetgeving waar de Raad van State kritiek op had, niet naar de Tweede Kamer zou gaan.
De oppositie nam genoegen met de toezeggingen van de premier. Een motie van wantrouwen bleef uit.

LPF-kamerlid stapt over naar PvdA

De grootste oppositiepartij, de Partij van de Arbeid (PvdA), maakte op 4 juli bekend dat het kamerlid Margot Kraneveldt, lid van de LPF-fractie, haar kamerzetel zou opgeven en lid zou worden van de PvdA. Kraneveldt ging daarmee in op een verzoek van fractievoorzitter Wouter Bos. Zij stelde zich tevens kandidaat voor de komende Tweede-Kamerverkiezingen. De informele steun van haar fractie aan het nieuw gevormde kabinet gaf zij als een van de redenen op. Daarmee deed de LPF-fractie mee aan Haagse spelletjes die zij juist wilde bestrijden, zo meende zij.
De opvolgster van Kraneveldt was Gonny van Oudenallen (49), voormalig gemeenteraadslid in Amsterdam voor de lokale groepering Mokum Mobiel. Omdat zij echter in 2005 in opspraak was gekomen vanwege onjuiste declaraties, was zij niet welkom in de LPF-fractie. Daarop besloot Van Oudenallen als eenpersoonsfractie zitting te nemen in het parlement. Zij werd op 7 juli beëdigd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rechtbank verwerpt miljoenenboetes telecombedrijven

De rechtbank in Rotterdam maakte op 13 juli 2006 de miljoenenboetes ongedaan die de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) had opgelegd aan de telecombedrijven T-Mobile, KPN, Vodafone, Orange en Telfort. Oorspronkelijk hadden zij boetes gekregen van in totaal 88 miljoen euro, een bedrag dat na bezwaren van de vijf bedrijven in 2004 was verlaagd naar 52 miljoen. De boetes bedroegen 14,8 miljoen voor T-Mobile, 12,6 miljoen voor KPN, 10,3 miljoen voor Vodafone, 9,9 miljoen voor Orange en 4,5 miljoen voor Telfort.

De NMa was tot haar oordeel gekomen vanwege afspraken die de bedrijven in juni 2001 zouden hebben gemaakt over onder meer vergoedingen aan telecomwinkels en het uitwisselen van gegevens over prepaidpakketten. T-Mobile, KPN en Vodafone hadden erkend elkaar ontmoet te hebben, maar volgens de rechter had de NMa niet aannemelijk kunnen maken dat zij een zware overtreding hadden begaan. Van Telfort en Orange was niet bewezen dat zij bij de ontmoeting aanwezig waren, reden waarom de rechter de boetes voor deze twee bedrijven vernietigde. Ten aanzien van de andere drie werd de NMa opgedragen zich opnieuw over de zaak te buigen.

NMa bespaart Nederlandse economie 600 miljoen

Op 20 juni had de NMa haar jaarverslag over 2005 gepubliceerd. Daaruit bleek dat het optreden van de concurrentietoezichthouder de Nederlandse economie zeker 600 miljoen euro had opgeleverd. Ongeveer een derde deel daarvan was te danken aan het toezicht op de elektriciteitsnetten.
Er werd in 2005 tien keer rapport opgemaakt vanwege het vermoeden van een overtreding van de Mededingingswet. Bij een van deze overtredingen waren 700 ondernemingen betrokken. In acht zaken werden ook boetes opgelegd.

JUSTITIE

Commissie evaluatie afgesloten strafzaken stelt eerste onderzoek in

De Commissie evaluatie afgesloten strafzaken, ook wel commissie-Posthumus II genoemd, besloot in juli 2006 één van de vijftien aan haar voorgelegde gevallen van mogelijke gerechtelijke dwaling te onderzoeken. Het betrof een zedenzaak uit 2002. De commissie was in april ingesteld door het College van procureurs-generaal naar aanleiding van de zogeheten Schiedammer parkmoord (2000), waarbij het tienjarige meisje Nienke Kleiss werd omgebracht. Politie en justitie maakten daarbij dusdanig veel fouten dat een naar later bleek onschuldige man werd veroordeeld en vier jaar gevangen zat. De commissie bestond uit een toegangscommissie en een onderzoekscommissie. De toegangscommissie moest beoordelen of aangedragen strafzaken voor onderzoek naar de andere commissie zouden worden doorverwezen.
De eerste doorverwezen zaak betrof de veroordeling in 2002 door het Arnhems gerechtshof van Hennie K. uit Enschede. Deze kreeg acht jaar cel en ter beschikking stelling (tbs) omdat hij zijn twee dochters zou hebben aangezet tot seksueel misbruik van jonge kinderen en de meisjes zelf vervolgens, samen met zijn vrouw en zwager, zou hebben misbruikt. Deskundigen wezen er bij de behandeling van de zaak al op dat de wijze waarop de zusjes waren verhoord onethisch en vooringenomen was, zodat er sprake kon zijn van afgedwongen bekentenissen. De zaak werd aan de commissie voorgelegd door emeritus hoogleraar rechtspsychologie Hans Crombag.

De toegangscommissie stond onder leiding van hoogleraar strafrecht Ybo Buruma en bestond daarnaast uit advocaat-generaal Frits Posthumus van het parket Amsterdam en advocaat Micha Wladimiroff. De onderzoekscommissie had geen vaste samenstelling, maar zou per geval worden gerekru-

teerd uit oud-politieagenten, advocaten, wetenschappers en advocaten-generaal. Voor onderzoek kwamen alleen zaken in aanmerking waarbij vermoedens bestonden van justitieel falen dat tot onterechte veroordelingen had geleid. Bovendien ging het alleen om zeer ernstige strafzaken waarvoor een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer was opgelegd, zoals verkrachting, doodslag, moord of roofovervallen met slachtoffers.

Veelbesproken tbs-er Wilhelm S. pleegt zelfmoord

Op 11 juli 2006 maakte de veelbesproken Wilhelm Johannes S. (geboren 1965) een einde aan zijn leven in een Amsterdamse gevangenis. Hij was eerder dat jaar tot acht jaar cel en tbs (ter beschikking stelling) veroordeeld wegens moord op een 73-jarige man, een misdrijf dat hij in juni 2005 had begaan na tijdens tbs-verlof aan zijn begeleider te zijn ontsnapt.
De ontsnapping en het daarop volgende misdrijf leidden tot commotie in de Tweede Kamer en enkele partijen zegden het vertrouwen in minister Piet Hein Donner van Justitie op. De meerderheid nam echter genoegen met de toezegging van de minister een aantal extra maatregelen te nemen. Bovendien werd een parlementaire onderzoekscommissie ingesteld die in juni 2006 een serie aanbevelingen deed om het tbs-systeem te verstrengen.

GEZONDHEID EN ZORG

Vanaf 2004 trendbreuk in uitgavenstijging zorg

Uit cijfers van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ), die in juli 2006 bekend werden, bleek dat de uitgaven voor de Ziekenfondswet en Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) in de periode 2000-2005 waren gestegen van 27,6 miljard naar 41,5 miljard euro. Dat betekende een gemiddelde jaarlijkse stijging van 8,5 procent voor de wettelijk verzekerde zorg, exclusief uitgaven voor aanvullende verzekeringen. In 2003-2004 was de kostenstijging het geringste, namelijk 2,8 procent. Het daaropvolgende jaar bedroeg deze weliswaar 9,4 procent, maar deze stijging was verklaarbaar door de invoering van het nieuwe declaratiesysteem, de zogeheten diagnosebehandelingcombinatie (DBC). Wanneer daar geen rekening mee werd gehouden, bedroeg de stijging maar 2,3 procent.
De trendbreuk in de uitgavenbeperking was vooral te verklaren door de versobering van het verzekerde pakket. Minister Hans Hoogervorst van Volksgezondheid bezuinigde onder meer op ziekenvervoer, paramedische zorg en mondzorg. Daarnaast werden convenanten over uitgavenbeheersing afgesloten tussen ministerie, verzekeraars en zorgverleners voor farmaceutische zorg, ziekenhuiszorg, ouderenzorg, gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg.

Tussen 2000 en 2005 kwam de grootste uitgavenstijging voor rekening van de medisch-specialistische zorg, maar deze was voornamelijk het gevolg van invoering van de DBC en de bijbehorende financieringsverschuiving van 2006 naar 2005 van 1,9 miljard euro. Wanneer dit bedrag buiten beschouwing werd gelaten, kwamen de grootste uitgavenstijgingen voor rekening van de AWBZ: gehandicaptenzorg (58 procent), geestelijke gezondheidszorg (50 procent) en verpleging en verzorging (42 procent).

CULTUUR EN WETENSCHAP

Wetenschapsprijzen

Spinozaprijs

Op 6 juni 2005 kende de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) de jaarlijkse Spinozaprijs toe. Deze hoogste Nederlandse wetenschappelijke onderscheiding werd toegekend aan vier onderzoekers uit de exacte wetenschappen. Moleculair bioloog en kankerspecialist René Bernards (52) kreeg deze voor zijn ontdekking van een genetisch patroon dat de uitzaaiing van borstkanker voorspelt. Hersenonderzoeker en taalspecialist Peter Hagoort (51) werd onderscheiden omdat hij had aangetoond dat de taalfunctie in de hersenen bij beschadiging door andere delen van het brein wordt overgenomen. Aan de wiskundige Alexander Schrijver (57) werd de prijs toegekend vanwege zijn vinding hoe treinstellen moeten worden ingezet om het tekort aan zitplaatsen tegen te gaan. Detlef Lohse (fysicus, 41) kreeg de onderscheiding voor zijn verklaring van sonoluminescentie (lichtgevende luchtbelletjes).
In 2006 werd de Spinozaprijs uitgereikt aan de volgende vier wetenschappers:
• psycholoog Jozien Bensing (Klinische en Gezondheidspsychologie, Universiteit Utrecht, 1950) voor haar onderzoek naar medische, met name non-verbale communicatie;
• immunoloog Carl Figdor (experimentele immunologie, Radboud Universiteit Nijmegen, 1953) voor zijn onderzoek naar dendritische cellen, die het menselijk afweersysteem alarmeren om tumoren aan te vallen;
• geneticus Ben Scheres (moleculaire genetica, Universiteit Utrecht, 1960) voor zijn onderzoek op het gebied van plantencellen en dierlijke ontwikkelingsbiologie;
• natuurkundige Jan Zaanen (theoretische fysica, Universiteit Leiden, 1957) voor zijn onderzoek naar supergeleiding.

Onderscheidingen KNAW

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) reikte in 2005 op de genoemde data de volgende prijzen uit:
Beijerinck Premie (4 maart): Viroloog Maaike Ressing van het Leids Universitair Medisch Centrum voor haar originele werk op het gebied van de immunologie van virale infecties.
Van Walree Prijs (25 april): Publicist en hoogleraar Ivan Wolffers voor zijn hele oeuvre, in het bijzonder de wijze waarop hij publieksinformatie over geneesmiddelen verzorgt.
Akademiepenning (30 mei): Fysicus Hans Chang vanwege zijn grote verdiensten voor de wetenschapsbeoefening in het algemeen en het natuurkundig onderzoek in Nederland in het bijzonder.
Dow Energy Award (1 september): Peter de Kok, Chief Engineer van DAF Trucks, voor meer dan 25 jaar betrokkenheid bij de ontwikkeling van nieuwe milieuvriendelijke motoren en in het bijzonder de nieuwe generatie DAF MX-motoren.
Koninklijke/Shell Prijs (19 oktober): Joop van Lenteren, hoogleraar entomologie aan Wageningen Universiteit vanwege 30 jaar inzet voor duurzame productiemethoden in de landbouw, in het bijzonder duurzame methoden van gewasbescherming via biologische bestrijding.
Christiaan Huygens Wetenschapsprijs (27 oktober): Econoom J. van de Ven voor zijn dissertatie *Psychological Sentiments and Economic Behaviour.*
Prijs van Wetenschap en Maatschappij (7 november): Geneticus Hans Clevers van het

Nederland

Hubrecht-laboratorium in Utrecht voor zijn onderzoek naar darmweefselcellen.
Hollemanprijs (28 november): Piet van Leeuwen, hoogleraar Homogene katalyse aan de Universiteit van Amsterdam voor zijn baanbrekend onderzoek op het terrein van de homogene katalyse en organometaalchemie.
Dr. Hendrik Muller Prijs voor de Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (12 december): de hoogleraren marketing Jan-Benedict Steenkamp en Michel Wedel voor hun bijdrage aan het internationale, wetenschappelijk onderbouwde marketingonderzoek.

De KNAW kende in 2006 aan een drietal Nederlanders onderscheidingen toe vanwege hun prestaties op het gebied van respectievelijk de virologie, islamonderzoek en kunst.

Op 10 maart werd de Beijerinck Premie uitgereikt aan de viroloog Xander de Haan (35), verbonden aan de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht. Hij studeerde biologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en had zich gespecialiseerd in onderzoek naar de genetica van coronavirussen. Deze virussen hebben een zeer groot genoom. De Haan ontwikkelde een methode om dit genoom te manipuleren. Hij onderzocht de wisselwerking tussen het coronavirus en zijn gastheercel waar virussen van afhankelijk zijn.
Emeri van Donzel (1925) ontving op 8 mei de Akademiepenning. Van Donzel was redacteur van *The Encyclopaedia of Islam*, het meest gezaghebbende naslagwerk op het gebied van de islamitische cultuur, waarvan in 2006 de elfdelige Engelstalige versie werd voltooid. Hij studeerde Indonesische talen letterkunde, Arabisch, Sanskriet en Semitische talen. Van 1974 tot 1990 was hij directeur van het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten (NINO).
De Amsterdamse kunstenaar Job Koelewijn (1962) kreeg de Dr. A.H. Heinekenprijs voor de Kunst 2006 toegekend. De prijs, die hem op 28 september zou worden uitgereikt, viel niet onder de formele verantwoordelijkheid van de KNAW, maar op persoonlijke titel hadden enkele leden ervan zitting in de jury. Koelewijn ontving de onderscheiding voor zijn gehele werk, dat onder meer foto's, films en architectonische constructies omvatte. Daarbij maakte hij gebruik van veel tekst – vooral poëzie – in zijn beeldende werk, alsmede van materialen die ook appelleren aan de tastzin, de reuk en het gehoor.

Antoni van Leeuwenhoekprijs

Onderzoeker Adriaan Bins van Het Nederlands Kanker Instituut – Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (NKI-AVL) in Amsterdam kreeg op 23 januari 2006 de jaarlijkse Antoni van Leeuwenhoekprijs 2005 uitgereikt.
Adriaan Bins (1973) toonde in zijn promotieonderzoek aan dat een tatoeage met DNA in de huid een effectieve manier is om het afweersysteem te activeren. Deze techniek werd gezien als een mogelijk nieuwe aanpak van infecties en bepaalde vormen van kanker.

(Vorige berichten pagina 405/2 - 2006)

Portugal

PORTUGAL

BINNENLAND

Portugese regering wil meer vrouwen in de politiek

Het parlement in Lissabon nam op 6 juli 2006 een wet aan om meer vrouwen op verkiesbare plaatsen te krijgen. De wet bepaalde dat er niet meer dan twee kandidaten van hetzelfde geslacht op de kieslijsten achter elkaar gerangschikt mochten worden, en maximaal twee derde van de personen mocht van hetzelfde geslacht zijn. Partijen die de nieuwe regels negeerden, konden tot 80 procent van hun staatssubsidies verliezen.
De linkse partijen ondersteunden de wet, maar veel rechtse politici waren tegen. President Cavaco Silva had bij een eerder wetsontwerp zijn veto uitgesproken omdat in zijn ogen 'de vrijheid en het pluralisme' beperkt werden.
Van de 230 parlementariërs waren er 61 van het vrouwelijk geslacht.

Zes brandweerlieden komen om bij bosbranden

Slechte coördinatie tussen de ingezette brandweereenheden was medeoorzaak van de dood van zes brandweerlieden eerder die maand, aldus Portugals minister van Binnenlandse zaken António Costa op 20 juli 2006. Zij kwamen om bij een felle bosbrand die naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt was door een vonk uit een houtmachine, in de buurt van Famalicao da Serra, gelegen in centraal Portugal. Vijf van de slachtoffers werkten voor de private onderneming Afocelca en waren afkomstig uit Chili.

Inbeslagname cocaïne verviervoudigd

In de eerste zes maanden van 2006 onderschepten de Portugese autoriteiten vier keer zoveel cocaïne als in dezelfde periode een jaar eerder. Dit maakte de politie op 27 juli 2006 bekend, er aan toevoegende dat de vangst concreet 30 ton bedroeg – 90 procent van de ontdekte drugs. De vangst van heroïne was gedaald tot 65 kilogram en van hasjiesj tot 3 ton.
Waarnemers beweerden dat de meeste drugs voor Europa binnenkwamen via Portugal en Spanje.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Begrotingstekort valt mee maar blijft te hoog

Minister van Financiën Fernando Teixeira dos Santos stelde op 31 maart 2006 dat hogere belastinginningen en bezuinigingen op de overheidsuitgaven het overheidsdeficit in Portugal onder controle zouden brengen. De directeur van de Bank van Portugal, Vitor Constancio, had na het aan de macht komen van de socialisten gezegd dat als er niets zou veranderen, het tekort op 6,8 procent zou uitkomen. In 2005 bedroeg het in werkelijkheid 6 procent en in 2006 wilde de regering het laten zakken tot 4,6 procent. De doelstelling was in 2009 het cijfer van 3 procent te bereiken dat als maximum gold voor de landen van de Europese Unie.

JUSTITIE

Leider Nationaal Front veroordeeld voor afpersing

De bedreiging van een advocaat met een pistool kwam de leider van het ultra-rechtse Nationaal Front in Portugal, Mario Machado, op een gevangenisstraf te staan van drie jaar. De rechtbank bepaalde op 19 juli 2006 tevens dat zijn metgezel Rui Pereira twee jaar achter de tralies moest zitten. De advocaat werd bedreigd omdat hij een schuld

Portugal

niet zou hebben afgelost. 'Ik deed slechts wat de autoriteiten jaren zou hebben gekost', merkte de veroordeelde rechts-radicaal op.

Merendeel van Portugese gevangenissen overbevolkt

Cijfers van het Directoraat Generaal van de Gevangenisdiensten (DGSP) wezen op 26 juli 2006 uit dat in driekwart van de 53 gevangenissen in Portugal teveel gedetineerden waren gehuisvest. Vijf huizen van bewaring gaven zelfs onderdak aan het dubbele aantal gevangenen dan waarvoor ze waren berekend. Verder was vastgesteld dat Portugal een van de hoogste sterftecijfers had onder gedetineerden in Europa; in 2005 waren er 39 gevangenen gestorven als gevolg van ziekte, moord of zelfdoding.
Minister van Justitie Alberto Costa had een maand eerder aangekondigd dat 22 bestaande huizen van bewaring in 2009 gesloten zouden zijn. De capaciteit zou worden vergroot door renovatie van de overige en door constructie van nieuwe gebouwen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuwe wetgeving maakt beperkte vruchtbaarheidsbehandeling mogelijk

De centrum-rechtse president van Portugal, Aníbal Cavaco Silva, gaf op 11 juli 2006 groen licht voor een wet die voor heteroseksuele paren met een minimumleeftijd van achttien jaar vruchtbaarheidsbehandelingen mogelijk maakte. Het was verboden embryo's te klonen, een draagmoeder te gebruiken, embryo's voor meer dan drie jaar in te vriezen of technieken te gebruiken om het geslacht van de baby van te voren te bepalen.
Portugal kende voorheen als streng katholiek land geen enkele regelgeving over vruchtbaarheidsbehandelingen.

EUROPESE UNIE

Portugal verzet zich tegen eis Brussel aandelen te verkopen

De Portugese autoriteiten maakten op 4 april 2006 bekend de eis van de Europese Unie om 500 aandelen van Portugal Telecom te verkopen, aan te vechten. Volgens Brussel schond het land de regels betreffende de vrijheid van kapitaalstromen en had de EU andere landen al eerder op de vingers getikt. Lissabon liet echter weten alle legale mechanismen in te zullen zetten om de lucratieve aandelen, die ook het recht van veto garandeerden, te behouden.

(Vorige berichten pagina 156/3 e.v. - 2006)

Russische Federatie

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Demonstranten tegen top G-8 bekritiseren politie

Activisten van de oppositie die een protest organiseerden tegen de top van de G-8 (de rijke industrielanden) zeiden op 14 juli 2006 dat de politie willekeurig mensen had gearresteerd en geïntimideerd om hun plannen te saboteren. De autoriteiten hadden een stadion in Sint-Petersburg aangewezen als de locatie voor een 'anti-top'. Daar waren echter maar 300 mensen komen opdagen, ongeveer een kwart van het aantal dat de organisatoren verwachtten.
De politie pakte twee dagen later anti-globalisten op die korte tijd een straat blokkeerden in Sint-Petersburg. De demonstranten, die deels afkomstig waren uit landen van de Europese Unie, zaten korte tijd op een van de belangrijkste doorvoerwegen van de stad en protesteerden daarmee onder meer tegen het gebruik van kernenergie door de landen van de G-8. Volgens de demonstranten waren 37 mensen opgepakt; de politie beweerde dat het er 22 waren.

President Poetin ontslaat gouverneur

President Vladimir Poetin ontsloeg op 21 juli 2006 gouverneur Aleksej Barinov van het Nenets autonome district in het noordpoolgebied. Hij werd ontslagen 'in verband met het verlies van het vertrouwen van de president', zoals het in het officiële decreet werd geformuleerd. Barinov was in mei al tijdelijk uit zijn ambt gezet, nadat de politie hem had gearresteerd op verdenking van verduistering. Volgens aanhangers was hij het slachtoffer van een zakelijk geschil.
De bevoegdheid van de president gouverneurs te ontslaan was in 2004 ingevoerd en was volgens velen in strijd met democratische beginselen. Poetin droeg Valeri Potapenko voor als nieuwe gouverneur, een benoeming die formeel nog door het regionale parlement diende te worden bevestigd.

Omstreden wet tegen extremisme van kracht

President Vladimir Poetin ondertekende op 28 juli 2006 een omstreden wet, volgens welke laster gericht tegen overheidsfunctionarissen als extremisme kon worden betiteld. De regering beweerde dat de wet nodig was om racisme en xenofobie te bestrijden, maar critici meenden dat deze gemakkelijk kon worden gebruikt om politieke tegenstanders uit te schakelen en het vrije woord aan banden te leggen.
Volgens de wet zou een rechtbank wel eerst moeten vaststellen of er sprake was geweest van belastering van een overheidsfunctionaris. Rechtbanken in Rusland hadden echter de naam dat zij uitspraken deden die de overheid van hen verlangde.

Rusland publiceert lijst van terroristische groepen

De Russische overheid publiceerde op 28 juli 2006 een lijst met de namen van zeventien groeperingen die ze als 'terroristische organisaties' beschouwde, waaronder ook Al-Qaeda en de Afghaanse Talibaan. Verscheidene van de bewegingen op de lijst streefden separatistische doeleinden na in de Noordelijke Kaukasus en Centraal-Azië.
De lijst bevatte niet de namen van de Palestijnse groep Hamas of de Libanese Hezbollah. De Verenigde Staten beschouwden deze wél als terroristische organisaties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Biljet van 5.000 roebel weer in circulatie

Rusland bracht op 31 juli 2006 opnieuw een biljet van 5.000 roebel in circulatie als biljet met de hoogste waarde. Eén biljet was op dat moment 146 euro waard. Tot dan toe was het hoogste biljet er een van 1.000 roebel geweest. De Centrale Bank liet weten dat het nieuwe biljet was ingevoerd vanwege de stijgende reële inkomens en niet vanwege de inflatie. Rusland had de roebel op 1 juli 2006 volledig convertibel gemaakt, wat onder meer betekende dat Russen zonder restricties bankrekeningen in het buitenland mochten openen.
De laatste keer dat Rusland een biljet van

5.000 roebel had was in 1998, het jaar van de grote roebelcrisis.

JUSTITIE

Rechtbank laat ex-minister Adamov op borgtocht vrij

Het Hooggerechtshof liet de voormalige minister van Atoomenergie Jevgeni Adamov op 21 juli 2006 op borgtocht vrij. In de Verenigde Staten was een arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd omdat hij er door de Amerikaanse justitie van werd verdacht als minister onder voormalig president Boris Jeltsin 9 miljoen dollar (ca. 7 miljoen euro) te hebben verduisterd die de Amerikaanse overheid aan Rusland ter beschikking had gesteld ter verhoging van de veiligheid van kerncentrales.
Adamov was in 2005 in Zwitserland gearresteerd op verzoek van de Verenigde Staten. Rusland stuurde vrijwel meteen een eigen uitleveringsverzoek, waar de Zwitserse justitie na enige tijd gehoor aan gaf. Sommige Russische media hadden beweerd dat de Amerikaanse overheid Adamov een proces wilde aandoen om hem Russische nucleaire geheimen te ontfutselen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof veroordeelt Rusland inzake Tsjetsjenië

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde op 27 juli 2006 dat Rusland schuldig was aan schending van het 'recht op leven' van een jonge Tsjetsjeen die was verdwenen nadat een Russische generaal opdracht had gegeven hem dood te schieten. Het slachtoffer, Chadzimoerat Jandijev, was voor het laatst gezien in februari 2000, toen hij zich in handen bevond van Russische troepen. Televisiebeelden lieten een generaal zien die opdracht gaf de jongeman weg te brengen en 'op te ruimen'. Het hof veroordeelde de Russische overheid tot een schadevergoeding van 35.000 euro, te betalen aan de moeder van het slachtoffer.

De zaak was in Straatsburg aanhangig gemaakt door de onafhankelijke organisatie Russian Justice Initiative (RJI). De zaak van Jandijev was een van de vele gevallen van personen die de laatste jaren door toedoen van Russische militairen in Tsjetsjenië waren verdwenen, gemarteld of vermoord.

MILITAIRE ZAKEN

Federatieraad stemt in met acties van commando's in buitenland

Een van de Kamers van het parlement, de Federatieraad, stemde op 7 juli 2006 unaniem in met het voorstel president Vladimir Poetin toe te staan speciale commandoeenheden in te zetten om terroristen waar ook ter wereld uit te schakelen. Poetin moest nu alleen nog zelf de wet tekenen om die van kracht te laten worden.
De president had om de bevoegdheid verzocht na de moord, in juni, op vijf Russische diplomaten in Irak door opstandelingen. De Russische overheid had een beloning van 10 miljoen dollar (ca. 7,9 miljoen euro) uitgeloofd voor informatie die naar de daders zou leiden. Minister van Defensie Sergej Ivanov zei dat er speciale eenheden paraat waren om het 'schorem' uit te schakelen dat de diplomaten had vermoord.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Twee politiemannen in Tsjetsjenië doodgeschoten

Gewapende mannen schoten op 17 juli 2006 in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny op klaarlichte dag twee politiemannen dood. Functionarissen gaven geen commentaar op de moord, maar voorbijgangers herkenden de twee mannen als behorend bij de politie. De daders zaten in een auto en openden het vuur toen de twee slachtoffers uit een gebouw naar buiten kwamen.

Strengere regels voor ngo's in Tsjetsjenië

Op 21 juli 2006 werd bekend dat de Russische overheid extra beperkingen had opgelegd aan niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die actief waren in Tsjetsjenië. In december 2005 had het Russische parlement al een controversiële wet aangenomen, volgens welke ngo's zich bij de overheid moesten laten registreren. Leden van ngo's vreesden dat de nieuwe regels hun werk vrijwel onmogelijk zouden maken.
De regels betekenden onder meer dat ngo's weken van te voren goedkeuring moesten aanvragen voor reizen van hun personeel naar Tsjetsjenië. Ook moesten zij bij het verlaten van de republiek aan de politie over hun reis verslag uitbrengen. Een medewerker van een ngo zei dat ook paspoortgegevens moesten worden overlegd van de oorspronkelijke oprichters van de organisatie. In het geval een van de oprichters overleden was, diende een overlijdensakte te worden getoond.

Termijn voor amnestie Tsjetsjeense rebellen verlengd

De directeur van de federale veiligheidsdienst FSB, Nikolaj Patroesjev, liet op 31 juli 2006 weten dat de termijn voor het aanvragen van amnestie voor Tsjetsjeense rebellen tot 30 september werd verlengd. Slechts een klein aantal van hen had voor de oorspronkelijke deadline van 1 augustus de wapens ingeleverd. Er was enige onduidelijkheid over het aantal rebellen dat zich had overgegeven, waarbij zowel het aantal van 63 als dat van 46 de ronde deed.

(Vorige berichten pagina 415/2 e.v. - 2006)

SERVIË

BINNENLAND

Weinig vreugde over afscheiding

In een reactie op de onafhankelijkheidsverklaring van Montenegro op 3 juni 2006, waardoor de uniestaat Servië-Montenegro werd opgeheven, riep Servië op 5 juni zijn eigen onafhankelijkheid uit. Servië was eigenlijk tegen de opheffing van de uniestaat waardoor de plechtigheid in het parlement een sober karakter had. Het land werd de officiële opvolger van de uniestaat Servië-Montenegro die het restant vormde van het uit elkaar gevallen Joegoslavië.

KOSOVO

Besprekingen over status Kosovo

In 2006 voerden Servische en Kosovaarse onderhandelaars in Wenen besprekingen over de toekomstige status van de Servische provincie Kosovo. Deze besprekingen stonden onder auspiciën van de Verenigde Naties, die hiervoor een Internationale Contactgroep (bestaande uit Amerika, Rusland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland en Italië) hadden ingesteld en een speciale VN-bemiddelaar hadden aangesteld, de Finse

oud-presidemt Martti Ahtisaari. De hoofdvraag was: moest Kosovo zich losmaken van Servië en een onafhankelijke staat worden? Dit was de wens van de etnische Albanese meerderheid, maar het idee werd fel bestreden door de Serviërs.

Aandacht voor Servische minderheid

Sinds het einde van de NAVO-oorlog tegen Servië in juni 1999 stond Kosovo onder direct bestuur van de Verenigde Naties (VN). De VN wilden voor het einde van 2006 een beslissing over de status van Kosovo, met name sinds Albanese rellen tegen de Servische minderheid in 2004 het weerstandsvermogen van de 17.000 vredestroepen van de NAVO-troepenmacht KFOR op de proef stelden. In Kosovo leefden 1,5 miljoen etnische Albanezen. Na de oorlog van 1999 vluchtten een kleine 200.000 etnische Serviërs uit de provincie. Daarna woonden er nog maar 100.000 Serviërs in door KFOR beveiligde etnische 'enclaves' in het noorden van Kosovo.

Een heikel punt in het Servisch-Kosovaarse overleg was dan ook de bescherming van de Servische minderheid in de provincie Kosovo. De internationale gemeenschap had de Kosovaarse regering opdracht gegeven om op dertien beleidsterreinen de positie van de Servische minderheid te beschermen, onder meer bij de taalproblematiek, de godsdienstvrijheid, de terugkeer van vluchtelingen en aangaande politiebescherming. Servië wilde voor de Servische gemeentes in Kosovo een vergaande bestuurlijke decentralisatie en ongehinderde verbindingen met het Servische moederland. De Albanese Kosovaren wilden minder ver gaan omdat zij vreesden dat de Servische gemeentes zich bij Servië zouden aansluiten in het geval de onafhankelijkheid van Kosovo door de internationale gemeenschap werd geaccepteerd. In dat geval zou er een opdeling van Kosovo plaatsvinden.

Moeizame onderhandelingen

De onderhandelingen tussen Kosovo en Servië verliepen uiterst moeizaam en raakten al snel op dood spoor, vooral omdat de Serviërs de onafhankelijkheid van Kosovo niet konden accepteren. De orthodoxe Serviërs zagen Kosovo als de bakermat van hun nationale cultuur nadat zij daar in 1389 tijdens de Slag op het Merelveld heroïsch ten onder waren gegaan tegen de islamitische Turken. Toen de Servische premier Vojislav Kostunica de Kosovaarse kloosterstad Gracanica op 28 juni bezocht om bovengenoemde slag te herdenken, riep hij tegen de aanwezige Serviërs: 'Er is geen betere plaats om te herhalen wat alle Serviërs moeten weten: Kosovo was altijd een deel van Servië en zal dat ook altijd blijven.'
Niettemin wilde de internationale gemeenschap dat voor het einde van 2006 de knoop werd doorgehakt. De verwachting was dat Kosovo een voorwaardelijke onafhankelijkheid zou krijgen onder toezicht van de Europese Unie.

VN-bestuurder stapt op

Eind juni 2006 stapte de Deense leider van het VN-bestuur in Kosovo (UNMIK), Sören Jessen-Petersen, op om zich bij zijn gezin in de Verenigde Staten te voegen. Jessen-Petersen was de vijfde VN-bestuurder in Kosovo sinds 1999 en werd niet opgevolgd. Zijn taken werden overgenomen door de Amerikaanse ex-generaal Stephen Schook die twee maanden eerder tot plaatsvervangend UNMIK-chef was benoemd.

Commandostructuur NAVO-troepen hervormd

De Albanese rellen tegen de Servische minderheid van 2004 hadden tot gevolg dat de commandostructuur van de KFOR-troepen in mei 2006 werd hervormd. In plaats van een systeem van vier brigades werden er nu vijf 'task forces' ingesteld. Hierdoor zou KFOR flexibeler kunnen reageren en sneller benodigde troepen kunnen verplaatsen.

Nieuwe premier Kosovo

Op 1 maart 2006 trad de premier van Kosovo, Bajram Kosumi, af nadat hij het vertrouwen van zijn partij, het Verbond voor de Toekomst van Kosovo (AAK), had verloren. Hem werden gebrek aan leiderschap en daadkracht verweten. Ook VN-baas Kofi Annan had kritiek op Kosumi's regering: die zou te weinig doen om van Kosovo een democratische staat met bescherming van zijn minderheden (met name de Serviërs) te maken. Parlementsvoorzitter Nexhat Daci trad ook af.
Agim Ceku (45), eveneens van de AAK, werd op 10 maart 2006 benoemd als nieuwe premier van Kosovo. Ceku zei te gaan werken aan 'een democratisch en tolerant Kosovo'. Opgeleid als officier in het Joegoslavische leger nam hij in de oorlog tegen Servië (1998-1999) de wapens op als leider van het Kosovo Bevrijdingsleger (KLA). Na de oorlog werd hij hoofd van het civiele Kosovo Beschermingscorps, dat voormalige rebellen van het KLA moest opvangen. Servië beschuldigde Ceku van oorlogsmisdaden en had daarom een arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd.

Kosovaarse doden terug

De Servische autoriteiten overhandigden op 30 juni 2006 bij de grenspost Merdare met Kosovo 110 lijkenzakken met daarin de stoffelijke resten van etnische Albanezen die in de Kosovo-oorlog waren gedood en naar Servië waren vervoerd. Het was de laatste zending van de 729 doden die sinds 2002 moesten worden teruggegeven aan Kosovo. Arsim Gerxhaliu, van het Kosovo Bureau voor Vermiste Personen, verklaarde na de overhandiging dat veel botten van de doden ontbraken of waren gemengd met andermans botten. Verder sprak hij het vermoeden uit dat er nog meer Albanese doden in Servië waren dan het aantal dat was overgedragen.

JUSTITIE

Milosevic betrokken bij moord op ex-premier Ivan Stambolic

In augustus 2000 werd Ivan Stambolic, de Servische oud-president uit de communistische tijd, tijdens het joggen door het hoofd geschoten. Zijn lijk werd in een kalkput in de bossen van Noord-Servië gegooid en daar in 2003 teruggevonden. Stambolic was de politieke vader van Slobodan Milosevic. Er was een sterk vermoeden dat Milosevic opdracht had gegeven voor de moord op Stambolic, maar voormalige president had dit altijd ontkend. De verdenking dat Milosevic de opdrachtgever was, werd in juni 2006 echter bevestigd door het Servische Opperste Gerechtshof. Stambolic zou zijn gedood door scherpschutters van Milosevic' speciale politie. Het hoofd van die eenheid, Milorad 'Legija' Ulemek, werd tot 40 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor zijn aandeel in de moord. Ulemek was ook de belangrijkste verdachte voor de moord op de Servische oud-premier Zoran Djindjic in 2003.

Corrupte rechter veroordeeld

Rechter Ljubomir Vuckovic werd eind juli 2006 door het hoogste Servische strafhof tot acht jaar cel veroordeeld wegens het aannemen van steekpenningen van een criminele groepering. Vuckovic zou in ruil voor geld de straf van een bendeleider hebben willen annuleren. Het was voor het eerst in de Servische geschiedenis dat een rechter van het Opperste Gerechtshof voor corruptie werd aangeklaagd en vervolgd. Algemeen werd aangenomen dat corruptie wijd verspreid was in de Servische rechtspraak.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Nieuwe veroordelingen

Door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag werden nieuwe veroordelingen uitgesproken tegen oorlogsmisdadigers uit de oorlogen van de jaren negentig in voormalig Joegoslavië. Ook werden enkele oude vonnissen in hoger beroep herzien:

- Op 8 maart 2006 zag de Bosnische Serviër Momir Nikoloc zijn gevangenisstraf in hoger beroep met drie jaar verminderd tot twintig jaar als beloning voor medewerking met het hof. Hij bekende deel te hebben genomen aan de massamoord in Srebrenica in 1995.
- Een week later veroordeelde het tribunaal twee Bosnische moslims, de legercommandanten Enver Hadzihasanovic en Amir Kubura, wegens wreedheden tegen Bosnisch-Servische en Bosnisch-Kroatische burgers in de periode 1992-1995, en het onder hun commando toestaan van wreedheden begaan door islamitische moedjahedien uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Ze kregen respectievelijk vijf en tweeënhalf jaar celstraf.
- Op 8 mei kreeg de Bosnisch-Kroatische militiecommandant Ivica Rajic twaalf jaar cel wegens de aanval onder zijn commando op het Bosnische dorp Stupni Dol, de daarmee gepaard gaande wreedheden jegens de dorpsbewoners en de vernieling van hun bezittingen.
- Op 26 mei werd de Bosnisch-Servische officier Dragoje Paunovic tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens misdaden tegen de menselijkheid begaan tijdens de belegering van de Oost-Bosnische regio Rogatica in augustus 1992.
- De Bosnische moslim Naser Oric, die in 1995 de verdediging van Srebrenica tegen de Bosnische Serviërs leidde, werd tot twee jaar cel veroordeeld wegens de wreedheden die onder zijn commando werden gepleegd jegens Bosnisch-Servische gevangenen. Oric werd onmiddellijk in vrijheid gesteld omdat hij deze periode al in voorarrest had gezeten. Er was achttien jaar gevangenisstraf tegen hem geëist. Hoofdaanklaagster Carla del Ponte ging tegen de uitspraak in beroep omdat zij de straf van twee jaar veel te kort vond. Servische politici, onder wie premier Vojislav Kostunica, en veel Servische media vonden de uitspraak 'lachwekkend' en een nieuw bewijs van de 'vooringenomenheid' van het tribunaal. Dat zou zich volgens hen concentreren op Servische wandaden en Bosnisch-Servische oorlogsmisdadigers naar verhouding veel zwaarder straffen dan Bosnisch-Kroatische en Bosnische aangeklaagden.

Ander tribunaalnieuws was de zelfmoord op 5 maart van de Kroatisch-Servische rebellenleider Milan Babic (50) in zijn cel in Den Haag. Dit was een week voor de dood van Slobodan Milosevic. Babic hing zich op aan zijn broekriem. Hij was de voormalige president van de etnisch Servische regio Krajina in Kroatië, die zich 1991 onafhankelijk van Kroatië verklaarde. Als handlanger van Milosevic organiseerde hij de verdrijving van de niet-Servische inwoners van de Krajina en pleegde daarbij misdrijven als moord, deportatie, plundering en onwettige detentie van niet-Servische burgers. Babic gaf zich in 2003 over aan het tribunaal en bekende een jaar later schuld aan de hem ten laste gelegde misdrijven.
Dragan Nikolic, de Bosnisch-Servische kampbewaarder die tot twintig jaar cel was veroordeeld wegens het doden van negen gevangenen in het gevangenenkamp Susica in Oost-Bosnië, werd eind juni naar Italië overgebracht om daar zijn straf in een gevangenis uit te zitten.

EUROPESE UNIE

Deadline uitlevering Mladic verlopen

In oktober 2005 ging de Europese Unie (EU) met Servië toetredingsonderhandelingen aan als beloning voor de uitlevering van verdachten aan het Joegoslavië-tribunaal. Aan Servië werd ook een deadline gesteld: vóór 5 april 2006 moest Ratko Mladic in Den Haag zijn, anders zouden de onderhandelingen worden opgeschort. Na het overlijden van Slobodan Milosevic was Mladic – samen met Radovan Karadzic – de belangrijkste verdachte van misdaden in de burgeroorlog van de jaren negentig die nog op vrije voeten was. Hij werd verantwoordelijk gehouden voor de moord op achtduizend jongens en mannen in Srebrenica in 1995 en de belegering van veertig maanden van de Bosnische hoofdstad Sarajevo, waarbij 11.000 doden vielen.

De uitlevering van Mladic voor de genoemde datum vond niet plaats. Onder de Servische bevolking, die het Joegoslavië-tribunaal vooringenomenheid jegens hun land verweet, kon Mladic nog steeds op veel steun rekenen. Hoofdaanklaagster Del Ponte verklaarde zich 'misleid' te voelen door Servië. Begin mei schortte de EU de toetredingsonderhandelingen met Servië op.
Op 14 juli arresteerde de Servische politie wel tien mannen die Mladic behulpzaam waren geweest en bijna een week later stelde de Servische regering een 'Actieplan' op om Mladic alsnog te traceren en te arresteren. Nu werd de verwachting uitgesproken dat Mladic in september 2006 opgepakt zou worden.

OVERLEDEN

Slobodan Milosevic voormalig president

In de ochtend van 11 maart 2006 werd de Servische oud-president Slobodan Milo sevic dood gevonden in zijn cel. Hij werd 64 jaar. Milosevic stond terecht voor het Joegoslavië-tribunaal als de belangrijkste aanstichter van de Joegoslavische burgeroorlogen in de jaren negentig en de misdaden tegen de menselijkheid die toen gepleegd werden.
In Servië dachten velen dat Milosevic vergiftigd was. Een week eerder was al een andere belangrijke veroordeelde in zijn Haagse cel overleden, de Kroatische Serviër Milan Babic. Autopsie op het lichaam van Milosevic onder leiding van Nederlandse artsen, in aanwezigheid van Servische, Russische, Belgische en Franse collega's, wees echter uit dat Milosevic een natuurlijke dood was gestorven. Hij overleed aan een hartaanval. Gewoonlijk werd Milosevic om negen uur gewekt, maar toen hij op 11 maart niet reageerde, wilden de bewakers hem nog een uur alleen laten en later terug-

komen. Een bewaker meldde: 'Toen we zijn bed naderden, zagen we dat meneer Milosevic' gezicht grijs van kleur was en dat zijn arm over de rand van zijn bed hing.' Volgens het autopsierapport was Milosevic om streeks kwart voor acht overleden. Er werd vermoed dat Milosevic aan zelfmedicatie deed tegen hoge bloeddruk. Ook bleef hij ongezond leven want hij rookte veel en deed weinig aan lichaamsbeweging.
De oud-president kreeg geen officiële staatsbegrafenis in Servië. Tijdens een afscheidsplechtigheid in Belgrado waren tienduizenden aanhangers aanwezig, maar de meeste Serviërs hadden inmiddels een negatief of onverschillig oordeel over hun voormalige leider. Milosevic' echtgenote Mirjana Markovic en zijn zoon en dochter waren niet aanwezig bij de begrafenis omdat er arrestatiebevelen tegen hen liepen. Milosevic werd ter aarde besteld onder een boom in de achtertuin van zijn ouderlijk huis in het stadje Pozarevac. Op zijn graf werd een eenvoudige granieten steen geplaatst met daarop de tekst 'Slobodan Milosevic, 1941-2006'.

(Vorige berichten pagina 277/1 e.v. - 2005)

SPANJE

BINNENLAND

Metro-ongeluk Valencia eist 42 doden

Op 3 juli 2006 ontspoorde een metrostel nabij het station Jesús in Valencia. Hierbij vielen 41 doden en 39 gewonden. Dat dodental liep later op naar 42. Koning Juan Carlos, koningin Sofia en premier José Luis Rodriguez Zapatero onderbraken een reis naar India om een mis voor de slachtoffers bij te wonen.
Een dag na het ongeluk verklaarde de regionale minister van Infrastructuur dat de trein veel te hard had gereden. Hij had een snelheid van 80 kilometer per uur op een plek waar 40 kilometer was toegestaan. Het was onduidelijk waarom de bestuurder niet had ingegrepen bij deze te hoge snelheid. Het werd niet uitgesloten dat hij op het moment van het ongeluk buiten bewustzijn was. De minister sloot andere oorzaken van het ongeluk uit. Hij stelde dat de tunnel in goede conditie was, dat de wielen in goede staat waren en de wagons niet overbelast.
Paus Benedictus kwam op 8 juli in Valencia aan vanwege de internationale katholieke gezinsdag die daar werd gehouden. De paus stopte op weg naar de festiviteiten bij het metrostation waar hij bad en een krans legde. Ook had hij een ontmoeting met de nabestaanden.

BASKISCHE KWESTIE

Onderhandelingen met ETA van start

Op 6 juli 2006 vond er voor het eerst een openlijke ontmoeting plaats tussen de regerende Spaanse Socialistische Arbeiderspartij (PSOE) en Batasuna, de verboden politieke vleugel van de ETA. Batasunaleider Arnaldo Otegi en Patxi Lopez, leider van de Baskische afdeling van de PSOE, spraken met elkaar in een hotel in San Sebastian. Beiden noemden de ontmoeting een stap op weg naar vrede. Lopez: 'Tot op de dag van vandaag was Batasuna een deel van het probleem, nu willen we dat ze een deel van de oplossing wordt.' Otegi zei dat er al eerder geheime bijeenkomsten waren geweest met de socialisten en dat die de weg vrij hadden gemaakt voor een politieke oplossing van het conflict.
De oppositionele Volkspartij (PP) reageerde verontwaardigd op de besprekingen. Ze wees er op dat Batasuna een verboden organisatie was en stelde dat de regering sprak met terroristen.
Batasuna had eerder nog geprobeerd Frankrijk bij de besprekingen te betrekken omdat een deel van Baskenland in Frankrijk lag. De Franse minister van Binnenlandse zaken, Nicolas Sarkozy, wees dit van de hand. Hij zei dat het separatisme een Spaans probleem was. Sarkozy deed zijn uitspraak na een ontmoeting met de Spaanse premier José Luis Rodriguez Zapatero. Die beloofde hem wel op de hoogte te houden van het verloop van de besprekingen.

JUSTITIE

Hooggerechtshof laat Guantánamo-verdachte vrij

Het Spaanse Hooggerechtshof besloot op 24 juli 2006 dat Hamed Abderrahaman Ahmad vrijgelaten moest worden wegens gebrek aan bewijs. Hij was eerder veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie.
Abderrahaman werd ook wel de Spaanse Talibaan genoemd. Hij was naar Afghanistan gegaan, maar was vlak voor de Amerikaanse invasie van 2001 vertrokken. Hij werd echter in Pakistan gearresteerd en overgebracht naar de Amerikaanse gevangenis Guantánamo Bay in Cuba. Daar zat hij twee jaar, waarna hij werd overgebracht naar Spanje voor verdere berechting. Het Hooggerechtshof stelde nu dat het bewijs dat tegen Abderrahaman in Guantánamo Bay was verzameld onrechtmatig was omdat de gevangenis op zichzelf onrechtmatig was.

LANDBOUW

Vogelgriep vastgesteld in Spanje

Het ministerie van Landbouw bevestigde op 7 juli 2006 dat voor het eerst in Spanje vogelgriep was vastgesteld van het gevaarlijke type H5N1. De vogelgriep was geconstateerd bij een fuut die een week eerder dood was gevonden in Alava. De overheid stelde direct dat er geen enkele reden voor paniek was en evenmin om de consumptie van kippenvlees achterwege te laten.
Spanje stelde wel een vervoersverbod in van tamme vogels in een straal van drie kilometer van waar de vogel was gevonden. Daar gold eveneens een jachtverbod. Spanje had overigens al preventieve maatregelen genomen met het oog op de vogeltrek. Zo gold er een ophokplicht nabij gebieden met veel trekvogels.

NATUUR EN MILIEU

Greenpeace: 'Toerisme vernietigt kust'

Greenpeace publiceerde op 4 juli 2006 een rapport waarin ze stelde dat het groeiend aantal vakantiehuizen, hotels en golfbanen het ecosysteem langs de Spaanse kust bedreigde. Dit vooral als gevolg van een slechte planning en corruptie op lokaal niveau. Volgens Greenpeace zou deze ongebreidelde bouw op termijn het toerisme schaden. Zo moest de overheid de afgelopen dertien jaar al 14 procent van de zwemgebieden sluiten vanwege vervuiling.

BUITENLANDSE ZAKEN

Veel immigranten naar Melilla en Canarische eilanden

Op 3 juli 2006 bestormden ongeveer 70

mensen de Spaanse enclave Melilla in een poging Spanje binnen te komen. Hierbij kwamen zeker twee mensen om het leven omdat ze van de zes meter hoge muur vielen die de enclave omringde. Het was voor het eerst sinds oktober 2005 dat mensen weer massaal probeerden de enclaves Cueta en Melilla binnen te komen.

In de eerste week van juli kamen er bij de Canarische eilanden 33 mensen om die illegaal deze Spaanse eilanden probeerden te bereiken. Zo kwamen op 7 juli drie mensen om het leven die meevoeren op een boot met 43 mensen. Eerder waren er 30 lijken aangespoeld op de Marokkaanse kust. Er werden nog 40 anderen vermist. Inmiddels hadden in 2006 al 10.000 mensen de Canarische eilanden bereikt tegen 4.751 in het hele jaar 2005. De reis werd steeds gevaarlijker omdat Spanje en Marokko de zeepatrouilles hadden opgevoerd. Hierdoor vertrokken de meeste mensen nu vanaf de kust van Senegal en Mauritanië. Dit betekende dat ze een zeereis van soms 1.500 kilometer moesten maken. Naar schatting kwam één op de vijf mensen tijdens die reis om het leven.

Verontwaardiging Israël over uitspraken premier Zapatero

Premier José Luis Rodriguez Zapatero sprak op 19 juli 2006 op een bijeenkomst van de Jonge Socialisten. Hierbij stelde hij dat Israël bij de recente invasie van Libanon grof geweld had gebruikt. Hij zei dit terwijl hij een Palestijnenshawl om zijn nek had die een van de jongeren hem had gegeven. De Israëlische ambassadeur reageerde verontwaardigd op deze uitspraak, noemde deze niet overwogen en schadelijk voor de relatie tussen Spanje en Israël.
Spanje wilde overigens dat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een internationale troepenmacht naar Libanon zou sturen om de strijdende partijen uit elkaar te houden.

Spanje, Gibraltar en Groot-Brittannië bereiken akkoord

Spanje, Gibraltar en Groot-Brittannië bereikten op 25 juli 2006 een akkoord over het gebruik van de luchthaven op Gibraltar en de grenscontroles. Vluchten vanuit Madrid mochten nu ook op Gibraltar landen en de grenscontroles zouden sneller verlopen. De landen waren over andere punten nog aan het onderhandelen, zoals de erkenning door Spanje van Gibraltars internationale kengetal en de pensioenen van de Spanjaarden die tot 1969 in Gibraltar hadden gewerkt.

De socialistische regering was na haar verkiezingsoverwinning voor het eerst directe onderhandelingen begonnen met vertegenwoordigers van Gibraltar. Op de agenda stonden dagelijkse onderwerpen. Spanje hoopte hiermee vertrouwen te winnen, zodat op termijn de kwestie van de soevereiniteit weer op de agenda kon komen.

(Vorige berichten pagina 416/3 e.v. - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

President benoemt nieuwe opperbevelhebber

President Ahmet Necdet Sezer ging op 31 juli 2006 akkoord met de benoeming van Yasar Buyukanit tot opperbevelhebber. Hij zou Hilmi Ozkuk in deze functie opvolgen. De 66-jarige Buyukanit was commandant van de landmacht en werd algemeen gezien als iemand van de harde lijn. Verwacht werd dan ook dat hij een harde opstelling zou innemen tegenover de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) die haar wortels in de islam had. Ook al omdat volgens hem de AKP achter het onderzoek zat dat naar hem was ingesteld omdat hij de spanningen in het Koerdische deel van Turkije zou hebben vergroot.

Het Turkse leger was na de hervormingen niet meer zo machtig als voorheen. Het bleef zich echter zien als de hoeder van het seculiere karakter van de Turkse staat.

KOERDISCHE KWESTIE

PKK-leider Öcalan krijgt geen nieuw proces

Een rechtbank in Istanbul besloot op 25 juli 2006 de uitspraak van een lagere rechtbank te handhaven dat de leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), Abdullah Öcalan, geen nieuw proces zou krijgen. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens had hierom gevraagd omdat het eerste proces niet eerlijk zou zijn verlopen. De lagere rechtbank oordeelde dat een nieuw proces geen verandering zou brengen in de straf, een oordeel dat nu werd overgenomen.

Politie arresteert 130 aanhangers Koerdische partij

De politie in Sanliurfa arresteerde op 30 juli 2006 130 mensen die deelnamen aan een bijeenkomst van de Democratische Samenlevingspartij (DTP) over stedelijke problemen. De DTP streefde ernaar de Koerdische kwestie op vreedzame en democratische manier op te lossen. De politie meende echter dat de bijeenkomst was georganiseerd uit naam van de verboden Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof stelt oud-premier Erbakan in het gelijk

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens besliste op 6 juli 2006 dat de veroordeling van oud-premier Necmettin Erbakan in 2000 onrechtmatig was. Erbakan was toen veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar wegens het aanzetten tot haat. Bovendien mocht hij vijf jaar lang geen politieke functies meer uitoefenen.

Het Europees Hof stelde dat politici zich moeten onthouden van woorden die tot intolerantie konden aanzetten. Tegelijk stelde het Hof dat de veroordeling van Erbakan onrechtmatig was omdat er teveel tijd zat tussen de omstreden uitspraak en de vervolging. Bovendien had het Hof twijfels over de onpartijdigheid van de militaire rechtbank die de oud-premier had veroordeeld.

Rechtbank spreekt schrijver Magden vrij

Een Turkse rechter sprak op 27 juli 2006 de auteur Perihan Magden vrij van de aanklacht dat hij mensen had opgeroepen om de militaire dienst te ontduiken. Magden had in 2005 een artikel geschreven waarin hij het had opgenomen voor een homoseksuele dienstweigeraar. De aanklager eiste hiervoor een gevangenisstraf van drie jaar, maar de rechter oordeelde dat Magden de grenzen van de vrijheid van meningsuiting niet had overschreden.

Turkije

EUROPESE UNIE

EU: Turkije moet strafwet herzien

De Europese Unie stelde op 13 juli 2006 dat kandidaat-lidstaat Turkije haar nieuwe Wetboek van Strafrecht moest herzien, in het bijzonder het omstreden artikel 301. Volgens de Unie was dit artikel in strijd met de vrijheid van meningsuiting en met de Europese wetgeving.
De EU kwam tot haar uitspraak na de veroordeling van de uitgever Hrant Dink in hoger beroep tot een gevangenisstraf van zes maanden wegens het beledigen van de Turkse identiteit. Dink had een artikel gepubliceerd over de Armeense kwestie. De vermeende massamoord op Armeniërs in 1915 was in Turkije zeer omstreden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Betrekkingen met VS verbeteren licht

De betrekkingen tussen Turkije en de Verenigde Staten leken in juli 2006 langzaam te verbeteren. Deze waren verslechterd als gevolg van de Amerikaanse bemoeienis met Irak en vooral vanwege het ongemoeid laten van de leden van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) in Noord-Irak. Turkije had de Amerikanen meermalen om toestemming gevraagd om de PKK in Noord-Irak te mogen bestrijden, maar de Amerikanen hadden dit steevast geweigerd omdat dit enerzijds de regio zou stabiliseren en anderzijds tot spanningen zou kunnen leiden met de Koerden die nu deel uitmaakten van de Iraakse regering.
Op 6 juli tekenden de Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül en zijn Amerikaanse ambtgenoot Condoleezza Rice een samenwerkingsverdrag. Verder stelden beide bewindslieden dat ze dezelfde visie hadden op zaken als democratie in het Midden-Oosten, de oplossing van het Palestijns-Israëlische conflict, het bestrijden van terrorisme en de energievoorziening.
De betrekkingen kregen halverwege juli echter weer een knauw toen de PKK zestien Turkse soldaten wist te doden. Premier Recep Tayyip Erdogan hekelde hierop de Amerikaanse politiek inzake Israël. Erdogan zei op 18 juli het vreemd te vinden dat Israël haar vijanden wel in Libanon mocht aanpakken, terwijl Turkije de PKK in Noord-Irak met rust moest laten. 'De manier waarop ze daar naar terreur kijken, is niet hetzelfde als hier', stelde Erdogan. Hij noemde dat onacceptabel.
Twee dagen later gaf minister Gül een interview aan dagblad de *Financial Times*, waarin hij stelde dat de anti-westerse gevoelens in Turkije toenamen. Hij gaf hiervoor twee redenen. Ten eerste de Amerikaanse steun aan de Israëlische invasie in Libanon en ten tweede de aarzeling van de Europese Unie om Turkije toe te laten als lidstaat. Gül zei dat deze gevoelens ook speelden bij gematigde, liberale Turken. Hij noemde dat een slechte ontwikkeling omdat het ging om het jonge, dynamische en economisch actieve deel van de Turkse bevolking.

De Amerikaanse president George W. Bush belde diezelfde avond nog met premier Erdogan en sprak op 22 juli nog eens met hem. Bush zegde in deze gesprekken Amerikaanse steun toe bij het bestrijden van de PKK. Verder bespraken Bush en Erdogan de op handen zijnde reis van Condoleezza Rice in het Midden-Oosten en de humanitaire behoeften van de Libanese bevolking. Ook de Koerdische kwestie kwam ter sprake. Erdogan: 'Ik heb hem [Bush] verteld dat we in deze kwestie samen willen werken met de Iraakse regering en hij stemde [daar] mee in. (...) Maar ik heb hem ook gezegd dat de grenzen van onze tolerantie serieus zijn bereikt en dat we niet het feit kunnen negeren dat we zestien martelaren in drie dagen hebben gehad.'

(Vorige berichten pagina 417/3 e.v. - 2006)

Vaticaan

VATICAAN

BINNENLAND

Nieuwe woordvoerder paus benoemd

Het Vaticaan maakte op 11 juli 2006 bekend dat Joaquin Navarro-Valls terug zou treden als woordvoerder van het Vaticaan, nadat hij deze functie 22 jaar had bekleed. Navarro-Valls was zelf geen geestelijke en was door de vorige paus, Johannes Paulus II, naar het Vaticaan gehaald.
Paus Benedictus XVI benoemde de jezuïet Federico Lombardi als opvolger van Navarro-Valls. Lombardi was directeur van de Vaticaanse radio en de Vaticaanse televisie. Hij zou deze werkzaamheden combineren met zijn functie als woordvoerder.

(Vorige berichten pagina 419/1 e.v. - 2006)

Aruba

ARUBA

BINNENLAND

Lot Natalee Holloway blijft gemoederen verhitten

Bijna een jaar na de verdwijning op Aruba van het Amerikaanse meisje Natalee Holloway, besteedde het Nederlandse televisieprogramma *Opsporing Verzocht* op 11 april 2006 aandacht aan de zaak. Naar aanleiding van de uitzending werden opnieuw enige verdachten aangehouden, maar overtuigend bewijs tegen hen ontbrak.
Over de uitzending ontstond een rel toen de gevolmachtigd minister van de Nederlandse Antillen, Paul Comenencia, beweerde dat donkere personen waren gestigmatiseerd omdat de hoofdverdachte bij de nagespeelde scène 'te bruin' was afgebeeld. Maurice Adriaens, de voorganger van Comenencia in Den Haag, noemde de kritiek 'een enorme flater' omdat zijn opvolger commentaar had gegeven op een Arubaanse zaak. Het Openbaar Ministerie van Aruba, dat betrokken was bij de productie, betreurde de uitlatingen.

Samenstelling regering Aruba
(8 november 2005)

Gouverneur
Fredis REFUNJOL

Premier en minister van Algemene zaken
Nelson Orlando ODUBER

Vice-premier, tevens minister van Onderwijs, Sociale zaken en Infrastructuur
Marisol LOPEZ-TROMP

Ministers;
Arbeid, Cultuur en Sport
Ramon LEE
Economische zaken en Financiën
Nilo SWAEN
Justitie
Rudy CROES
Toerisme en Transport
Edison BRIESEN
Volksgezondheid, Milieu en Administratieve zaken
Candelario 'Booshi' WEVER

Gevolmachtigd minister in Nederland
Frido CROES

Economie krijgt klap door negatieve publiciteit

De zaak-Holloway werd gezien als voor-

naamste oorzaak van de terugval van de economie op Aruba. Was de groei van het bbp in 2004 nog rond de 3,5 procent geweest, in 2005 viel deze terug naar 2,4 procent. Daarmee bleef het eiland achter bij de andere landen in het Caribische gebied, waar het gemiddelde boven de 4 procent uitkwam.
Vooral de negatieve berichtgeving in de Verenigde Staten over de opstelling van de Arubaanse autoriteiten na de verdwijning van Holloway was er de oorzaak van dat veel Amerikaanse vakantiegangers de voorkeur gaven aan een andere bestemming. Dit had substantiële gevolgen, want het toerisme gold als een van de steunpilaren van de Arubaanse economie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bankdirecteur Wellink acht financiële situatie Aruba alarmerend

Bij een lezing voor de Arubaanse Kamer van Koophandel op 26 mei 2006 luidde de directeur van De Nederlandsche Bank (DNB), Nout Wellink, de noodklok over de Arubaanse overheidsfinanciën. In 1999 bedroeg de schuldenlast 28 procent van het bnp, maar in 2005 was deze opgelopen tot 46 procent. In concreto kwam dit neer op 1,9 miljard Arubaanse gulden (ca. 840 miljoen euro). De situatie was volgens Wellink extra alarmerend omdat Aruba kampte met vergrijzing. Hij gaf als advies de staatsuitgaven voor salarissen en pensioenen van ambtenaren te verminderen.
De lokale Arubaanse economie gold als redelijk succesvol. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) had voor de komende jaren een economische groei van 2 tot 3 procent voorspeld.

Protesten tegen verhoging invoerrechten

In de Arubaanse hoofdstad Oranjestad werd vanaf 2 juni enige keren gedemonstreerd tegen een verdubbeling van de invoerrechten op bijna alle artikelen, met uitzondering van voedsel en medicijnen. Het protest was onder meer georganiseerd door de vakbonden en de oppositiepartijen. De demonstranten – naar verluidt tussen de 2.000 en 4.000 – eisten intrekking van de maatregel die de invoerbelasting had verdubbeld van 6 naar 12 procent.
De regering had de maatregel, die 13 miljoen euro moest opbrengen, genomen om de overheidsfinanciën beter in evenwicht te krijgen.

JUSTITIE

Samenwerking justitie en politie Antillen, Aruba en Suriname

Dagblad *NRC-Handelsblad* berichtte op 16 januari 2006 dat de Nederlandse Antillen, Aruba en Suriname een structurele samenwerking aangingen op het terrein van politie en justitie. Deze zou vooral gestalte krijgen bij het opsporen van witwaspraktijken en van de financiering van terroristische groepen, alsmede bij de strijd tegen de drugshandel.
Om de samenwerking te concretiseren, ondertekenden de ministers van justitie David Dick (Nederlandse Antillen), Rudy Croes (Aruba) en Chandrikapersad Santokhi (Suriname) een samenwerkingsakkoord. Vanaf 1995 werkten de landen al incidenteel samen.

GEZONDHEID EN ZORG

Aruba getroffen door knokkelkoortsepidemie

Cijfers van de Directie Volksgezondheid begin maart 2006 toonden aan dat op Aruba een epidemie van knokkelkoorts, ook bekend onder de naam dengue, heerste. Op het kleine eiland waren vanaf begin oktober 2005 tot eind januari 2006 meer dan 1.600 gevallen van het gevaarlijke type 3-virus geregistreerd. Na de zaak rond het verdwenen meisje Natalee Holloway en het instorten, in september 2005, van de toeristische trekpleister bekend onder de naam 'de natuurlijke brug', was het de derde keer dat het eiland getroffen werd door een ramp die toeristen weghield.

BUITENLANDSE ZAKEN

Kustwacht houdt illegalen aan

Op 16 juni 2006 hield de kustwacht van de Nederlandse Antillen en Aruba in de buurt van St. Maarten 35 illegalen aan. De voornamelijk uit de Dominicaanse Republiek afkomstige opvarenden voeren op een onverlichte boot.
De kustwacht arresteerde geregeld vluchtelingen in de territoriale wateren van de eilanden. In december 2005 meldden de media dat voor de kust van Aruba een boot met 33 illegalen tot stoppen was gedwongen, korte tijd later gevolgd door de aanhouding van 7 Haïtianen bij Sint Maarten. Op dezelfde dag werd ook een zeilboot met 19 illegale Dominicanen onderschept.
(Vorige berichten pagina 726/2 e.v. - 2005)

FRANS-GUYANA

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rubis koopt productie- en distributiecentrum van Shell

Op 12 september 2005 maakte de Franse groep Rubis de aankoop bekend van het productie- en distributiecentra van Shell in de Franse Antillen en Frans-Guyana voor een bedrag van 116 miljoen euro. Daarmee werd Rubis eigenaar van raffinaderijen in Martinique en van 54 pompstations.

JUSTITIE

Criminaliteit gelieerd aan illegale goudwinning zelden bestraft

Op 18 mei 2006 werden twee doodgeschoten boswachters gevonden in een natuurreservaat in Frans-Guyana. Begin juni werden in een ander deel van het land drie lichamen gevonden. In augustus mishandelden vijf mannen een goudzoeker die zij ervan verdachten een verklikker voor de overheid te zijn.
De illegale goudwinning in Frans-Guyana leidde in 2006 opnieuw tot veel gewapende conflicten en een aantal doden. In de dichtbegroeide bossen van het Franse departement opereerden 5000 à 10.000 goudzoekers uit vooral Brazilië en Suriname. De gestegen goudprijs had geleid tot toename van de illegale handel. In 2005 waren 25 moorden of pogingen tot moord gelieerd aan de goudexploitatie, een vermindering ten opzichte van 2004 toen 45 pogingen werden geregistreerd. De criminaliteit bleef echter niet beperkt tot afrekeningen tussen goudzoekers want ook overheidsambtenaren werden het slachtoffer.

Overheid neemt maatregelen

De overheid had in 2002 een grote operatie gelanceerd tegen de illegale goudwinning.

Frans-Guyana

Daarbij werd onder meer de huisvesting van de goudzoekers vernield. Er vonden dat jaar 22 van dergelijke acties plaats – een aantal dat in 2005 was toegenomen tot ruim 100 waarbij voor 20 miljoen euro aan materiaal was vernietigd. De goudzoekers verspreidden zich in de dichte bossen waardoor de politie een helikopter nodig had voor hun opsporing, maar het enige voertuig dat men bezat was in 2004 vernield door een illegale goudzoeker. De Franse minister van Binnenlandse zaken, Nicolas Sarkozy, beloofde een nieuwe helikopter voor de opsporing, maar deze zou pas in 2007 worden geleverd. Veel verdachten moesten daarom in de tussentijd wegens het gebrek aan vervoersmogelijkheden voortijdig worden vrijgelaten. Daarnaast toonden zowel de Braziliaanse als de Surinaamse overheid weinig bereidheid voortvluchtige verdachten uit te leveren.

GEZONDHEID EN ZORG

Moeizame bestrijding knokkelkoortsepidemie

Tijdens zijn tweede bezoek aan Frans-Guyana in vijf maanden kondigde Frankrijks minister van Gezondheidszorg Xavier Bertrand op 20 april 2006 aan extra steun te zullen geven van 4,2 miljoen euro. Dit ter bestrijding van de knokkelkoorts, ook bekend onder de naam dengue, die door muggen werd verspreid. Volgens het hoofd besmettelijke ziekten van het ziekenhuis in Cayenne, dokter Djossou, was de situatie sinds het voorgaande bezoek van de minister niet verbeterd. De afdeling besmettelijke ziekten had zes bedden, geen airconditioning, één dokter en geen enkele vaste verpleegkundige. Sinds november 2005 waren ruim 1.100 besmettingen vastgesteld en enkele kinderen waren al aan de ziekte overleden. Het toegezegde geld zou onder meer worden besteed aan de professionalisering van de afdeling besmettelijke ziekten, de aanschaf van 5000 testsets voor knokkelkoorts en negen extra artsen.

Bestrijding in Frans-Guyana van hiv/aids verloopt moeizaam

De situatie ten aanzien van hiv/aids was in Frans-Guyana nog altijd bijzonder zorgwekkend, zo verklaarde de inspecteur van de Directie van de Gezondheidszorg en de Sociale Ontwikkeling (DSDS) in Cayenne op 30 november 2005. In 2004 was 1,2 procent van de zwangere vrouwen besmet met het hiv-virus. Volgens de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) betekende dit dat er een epidemie was. Ongeveer evenveel mannen als vrouwen hadden de ziekte opgelopen, vooral in de leeftijdsgroep 30-39 jaar. De DSDS verwachtte een verdubbeling tot 2000 patiënten tussen nu en 2010, mede doordat seropositieven hun ziekte verzwegen.

Sinds begin 2003 was er een regionaal bestrijdingsprogramma opgezet. Het overheidsbudget voor 2005 bedroeg 1,7 miljoen euro en werd onder meer besteed aan voorlichtingsprogramma's voor prostituees en scholieren, naast de aanschaf van condooms. Maar in het westelijk deel van het land steeg het aantal aidspatiënten en waren de middelen ontoereikend. De verantwoordelijke medewerkers in deze regio dreigden per 1 december 2005 te stoppen met de gratis en anonieme aidstesten als er geen extra financiële middelen ter beschikking werden gesteld.

NATUUR EN MILIEU

Goudexploitatie in natuurpark opgeschort na wijdverbreid protest

Op 21 juli 2006 maakten de ministers van Milieu en Industrie bekend dat het goudwinningsproject van het Canadese bedrijf Cambior in Frans-Guyana was bevroren in afwachting van nader onderzoek naar de milieugevolgen. Ecologen, milieuactivisten en linkse politici hadden een collectief gevormd om te protesteren tegen de goudwinning in een natuurpark dat grensde aan het beschermde leefgebied van de zwarte kaaiman. De gemeenteraad van Roura had zich eerder al uitgesproken tegen het project, en ook de Dienst Milieubescherming (ICPE) had een negatief advies uitgebracht. Alleen de ondernemersorganisatie Medef steunde het project.

Gevolgen van de illegale goudexploitatie

Staatsbosbeheer (ONF) maakte op 16 juni 2006 de stand van zaken bekend rond de inventarisatie van de milieugevolgen van de goudexploitatie in Frans-Guyana. Volgens de voorlopige uitkomsten waren sinds 1990 de kreken over een lengte van 200 km op 7000 à 10.000 hectare grond aangetast. Sinds tien jaar was het gebruik van het schadelijke kwik weliswaar verboden, maar het werd nog altijd gebruikt door illegale goudzoekers. De kwikvergiftiging in het stroomgebied van de Marowijne was ook toegenomen: 85 procent van de volwassenen en 54 procent van de kinderen had een hoger kwikgehalte dan door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) was toegestaan. Bij deze kinderen werden soms gedragsveranderingen geconstateerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Misdaadbestrijdingsovereenkomst met Suriname

Suriname en Frans-Guyana sloten op 27 maart 2006 een overeenkomst om de bestrijding van de grenscriminaliteit systematisch en gezamenlijk aan te pakken. De grensrivier de Marowijne werd gebruikt voor illegale migratie, mensenhandel, autodiefstal en smokkel, meestal vanuit Suriname naar Frans-Guyana.

(Vorige berichten pagina 613/1 e.v. - 2005)

Guyana

GUYANA

BINNENLAND

Regering wil stijgende misdaad aanpakken

Minister van Binnenlandse zaken Gail Teixeira maakte in de derde week van november 2005 bekend dat er in Guyana een Citizen Security Intervention Programme zou worden opgezet. Het project, dat begroot was op 1 miljoen Amerikaanse dollar (ca. 850.000 euro), zou gefinancierd worden door de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) en was bedoeld om de wijdverbreide misdaad te bestrijden. Men hoopte dit te bereiken door contacten te leggen met sociaal kwetsbare jongeren, maar ook door het politiekorps bij te scholen, te zorgen voor betere informatieoverdracht en door trends van de criminaliteit beter in kaart te brengen.

Protesten tegen corruptie bij politiekorps

De Guyanese politie gebruikte op 26 november onder meer traangas om een fel

protest van burgers uit de regio East Berbice-Corentype, waarbij wegen geblokkeerd werden en autobanden in brand waren gestoken, te beëindigen. De naar schatting 1.200 demonstranten uit onder meer Port Mourant en Rose Hall protesteerden niet alleen tegen de inactiviteit van het korps, maar verdachten de politiebeambten ook van corruptie en het hebben van heimelijke contacten met criminelen.
Minister Gail Teixeira beloofde de rebellerende burgers dat hun klachten onderzocht zouden worden, maar benadrukte dat de verantwoordelijken alleen gestraft zouden worden als er bewijs op tafel lag.

Functionaris USAID dood gevonden in hotel

Medewerkers van het Le Meridian Pegasus hotel in de Guyanese hoofdstad Georgetown vonden op 10 december 2005 het levenloze lichaam van de 55-jarige Amerikaan Hubert Daniel Thompson. De medewerker van het United States Agency for International Development (USAID) werd aangetroffen in een plas bloed met zware verwondingen aan het hoofd. Hij was begin december in Guyana gearriveerd om deel te nemen aan het door de Amerikaanse regering geïnitieerde President's Emergency Plan for Aids Relief (PEPFAR), na eerder gewerkt te hebben in onder meer Cambodja, Malawi en de Filippijnen. Medewerkers van het Federal Bureau of Investigation (FBI) reisden naar Guyana om de politie te helpen bij het onderzoek.

Kritische televisiepersoonlijkheid om het leven gebracht

De in Guyana bekende oud-journalist Ronald Waddell werd op 30 januari 2006 koelbloedig geliquideerd toen hij in een hinderlaag liep. Waddell, lid van de oppositiepartij Nationaal Volkscongres/ Hervorming (PNC/R), was gastheer van een praatprogramma op de televisie en stond erom bekend dat hij geen blad voor de mond nam. Hij verdedigde veelvuldig de positie van de Guyanen van Afrikaanse komaf en verweet de regering geregeld racistisch optreden. Dit lokte felle kritiek uit van de regerende Progressieve Volkspartij (PPP). Het regime van premier Sam Hinds wist Waddel, die in het verleden meerdere keren liet weten voor zijn leven te vrezen, zelfs enige tijd van het scherm te weren.

Minister van Landbouw vermoord

Criminelen betraden op 22 april 2006 het huis van minister van Landbouw Satyadeow Sawh op tien kilometer van de Guyanese hoofdstad Georgetown en openden het vuur op de 50-jarige politicus. Behalve Sawh stierven bij de overval ook zijn broer Rajpat Sawh, zijn zus Pulmatie Persaud en een veiligheidsbeambte. Hoewel de overvallers juwelen en geld eisten, werd niet uitgesloten dat er politieke motieven in het spel waren.
De regering kwam na de dood van Sawh in spoedberaad bijeen en voerde de beveiliging van de kabinetsleden op. Enkele dagen later werd de minister van Lokaal bestuur en Regionale ontwikkeling, Harripersaud Nokta, verzocht de taken van Sawh waar te nemen.

Parlementsverkiezingen uitgesteld

Dagblad de *Guyana Chronicle* berichtte op 28 april 2006 dat de Guyanese regering een wet had ingediend die het uitstel van de verkiezingen voor de Nationale Assemblee diende te legaliseren. Grondwettelijk was het land verplicht op 4 augustus naar de stembus te gaan. De Guyana Verkiezingscommissie (GECOM), die verantwoordelijk was voor de organisatie van de verkiezingen, had echter bekend gemaakt op die datum niet klaar te zijn met de voorbereidingen. Verwacht werd dat de verkiezingsdatum ongeveer twee maanden verschoven zou worden.

President Jagdeo noemt verkiezingsdatum

De uitingen van bezorgdheid onder de bevolking over de dreigende teloorgang van de democratie in Guyana werden doorbroken toen president Jagdeo eind juli liet weten dat de verkiezingen op 28 augustus zouden worden gehouden. De GECOM had het staatshoofd ingelicht dat de kieslijsten waren herzien, zoals wettelijk was vereist.

De Arbeidersalliantie (WPA) maakte enkele dagen later bekend voor het eerst sinds 1985 niet mee te zullen doen aan de verkiezingen. Naar de mening van de partij was de GECOM intern verdeeld over de aanpak van het electorale proces en ontbraken de objectieve voorwaarden voor de bevolking om een vrije keuze te maken.

Regering ontkent contacten met drugshandelaar

Bij monde van kabinetssecretaris Roger Luncheon liet de regering van Guyana weten geen afspraken met Shaheed 'Roger' Khan te hebben gemaakt, aldus berichtte *Caribbean Net News* op 23 mei 2006. De drugshandelaar had via zijn advocaten beweerd dat hij een aandeel had gehad in het stoppen van de misdaadgolf die het land in 2002 teisterde. Hij beweerde over deze zaak contact te hebben gehad met de autoriteiten, maar Luncheon kon zich in dat verband niets voor de geest halen. Khan werd door de Verenigde Staten gezocht voor deelname aan drugshandel.

Khan in Suriname gearresteerd

Een Surinaams arrestatieteam hield Khan op 15 juni aan in een buitenwijk van Paramaribo. Bij de inval in een huis werden nog vier andere verdachten opgepakt en vond de politie 213 kilo cocaïne.
Een woordvoerder van de politie maakte twee weken later, op 29 juni, bekend dat Khan niet langer zou worden vastgehouden omdat er geen bewijzen waren voor criminele activiteiten. Hij zou op een vliegtuig zijn gezet dat hem, via Trinidad en Tobago, naar de Guyanese hoofdstad Georgetown zou brengen. Een dag later meldde de Surinaamse president Venetiaan dat Khan op Trinidad door Amerikaanse agenten was aangehouden en 'meegenomen naar de Verenigde Staten'. Dat land had bij Paramaribo eerder een verzoek om uitlevering ingediend.

Guyanees instituut kritisch over reacties

President Bharrat Jagdeo benadrukte een maand later dat Khan in de VS een eerlijk proces diende te krijgen. Kabinetssecretaris Luncheon sprak woorden van gelijke strekking en voormalig president Janet Jagan, eveneens lid van de regerende Progressieve Volkspartij (PPP), beweerde zelfs dat Khan ontvoerd was en dat de regeringen van Suriname, de VS en Trinidad en Tobago een zwaar vergrijp hadden begaan.
Voor Rickford Burke, voorzitter van het in New York gevestigde Caribische Guyana Instituut voor Democratie (CGID), was de kritiek aanleiding er op te wijzen dat Kahn zijn criminele activiteiten in Guyana kon ontplooien terwijl de regering passief toekeek.

Hij beweerde dat Kahn 'het politieke apparaat' van het land financierde en boven de wet stond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dumping van Chinees bauxiet leidt tot sluiting fabriek Guyana

Guyanese ambtenaren maakten op 12 juni 2006 bekend dat de Omai Bauxite Mines Incorporated (OBMI) minstens twee maanden zou dichtgaan omdat China goedkope bauxiet op de internationale markt dumpte. Meer dan 500 medewerkers moesten het werk neerleggen, nadat 61 anderen al eerder op non-actief waren gesteld. Het bedrijf, voor 70 procent in handen van het Canadese Cambior en voor 30 procent staatsbezit, liet weten dat het met de hoge productiekosten en hoge brandstofprijzen onrendabel was voor minder dan 150 dollar een ton bauxiet te verkopen. De Chinese prijs was echter 110 dollar per ton.
Bijna twee weken later riep president Jagdeo China op om met de bauxietindustrie in zijn land te gaan samenwerken. Hij gaf wel toe dat zijn oproep niet kansrijk was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Schulden Guyana bij IMF en Wereldbank kwijtgescholden

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maakte op 22 december 2005 bekend dat de schulden die Guyana bij het instituut had gemaakt voor 1 januari dat jaar, werden kwijtgescholden. De maatregel werd genomen in het kader van het Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI). In totaal betrof het een bedrag van ongeveer 65 miljoen dollar (ca. 55 miljoen euro). De Wereldbank meldde enkele maanden daarna, op 21 april 2006, dat zeventien arme landen met grote schulden, waaronder Guyana, niets hoefden terug te betalen.
De internationale gemeenschap hoopte dat de arme landen door de lastenverlichting de door de Verenigde Naties geformuleerde Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen (MDG's) in 2015 zouden halen.

Terugval in economische groei in Guyana

Bij de evaluatie van de Guyanese economie constateerde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) op 1 februari 2006 een sterke afname van de economische activiteiten in Guyana in 2005. De overstromingen in het land speelden een negatieve rol, maar ook werd gewezen op de hoge olieprijs op de wereldmarkt waardoor de inflatie was toegenomen. Toch constateerde het financiële instituut ook dat er een consistent fiscaal beleid werd gevoerd.
De Economische Commissie voor Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied (ECLAC) meldde in de *ECLAC Notes* van januari 2006 dat Guyana het enige land in de regio was met een negatieve economische groei het jaar daarvoor. Deze zou om en nabij de 3 procent bedragen.

Guyana ontvangt internationale financiële steun

De Wereldbank verstrekte op 27 april 2006 aan Guyana een subsidie van 9,6 miljoen dollar (ca. 7,6 miljoen euro) ter ondersteuning van het financieel-economisch beleid van de regering en om de armoede te bestrijden. De opzet was vooral de transparantie en de efficiëntie van het beheer van de staatsfinanciën te bevorderen, en specifiek de rol van het parlement in dat proces te vergroten.
De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) ging op 9 mei akkoord met een lening van 18 miljoen dollar aan Guyana. Het geld was bestemd voor de oprichting van een stortplaats in de hoofdstad Georgetown waar de vuilnis duurzaam en solide kon worden beheerd.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Caricom-markt van start met Guyana

De Caribbean Single Market and Economy (CSME), een initiatief van de Caribische Gemeenschap (Caricom), ging op 1 januari 2006 van start met Guyana als één van de deelnemers. Het handelsblok wilde komen tot de vrije uitwisseling van arbeidskrachten, goederen en kapitaal tussen de lidstaten, hetgeen op den duur moest uitmonden in de aanvaarding van een gezamenlijke munt en het voeren van een collectief economisch beleid.
De CSME ging van start met Barbados, Belize, Guyana, Jamaica, Suriname en Trinidad en Tobago. Enkele Caribische landen zouden zich later in het jaar aansluiten bij het blok.

Discriminatie van Guyanen aan de kaak gesteld

Het internetmedium *Caribbean Net News* meldde op 29 juni 2006 dat de premier van Dominica, Roosevelt Skerrit, openlijk had geklaagd over de behandeling van Guyanese staatsburgers in de landen van de Caribische Gemeenschap (Caricom). President Bharrat Jagdeo van Guyana stelde deze kwestie geregeld aan de orde en dat was volgens Skerrit terecht. Het feit dat de mensen uit Guyana vaak als criminelen werden behandeld, kon volgens Skerrit zelfs een gevaar betekenen voor het integratieproces van de Caricom.
Klachten over discriminatie betroffen vooral Barbados. Kort daarvoor was daar op één dag aan 35 Guyanen de toegang tot het land geweigerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Jagdeo op staatsbezoek in Cuba

President Bharrat Jagdeo van Guyana bezocht de eerste drie dagen van februari 2006 Cuba, waar hij overleg voerde met zijn ambtgenoot Fidel Castro. 'De besprekingen waren vruchtbaar en ik wil de Cubaanse regering bedanken voor de steun die ze ons de laatste jaren gegeven heeft, vooral in de medische sector, en voor de ondersteuning van de gezondheidszorg in de Caribische regio', merkte Jagdeo op.
Cuba was betrokken bij de oprichting van een oogkliniek in Guyana, stuurde medici om de dienstverlening in de gezondheidssector te verbeteren en gaf honderden Guyanese medische studenten een studiebeurs om zich in Cuba te bekwamen in het medische vak. Het laatste jaar waren bovendien zeker 2.000 Guyanese burgers in Cuba behandeld voor oogziekten.

VS willen meer resultaat zien van strijd tegen drugshandel

De uit Guyana vertrekkende Amerikaanse ambassadeur Roland Bullen verklaarde op 4 juli 2006 dat zijn regering bereid was meer geld in de drugsbestrijding in het Zuid-Amerikaanse land te steken, maar dan moesten er eerst betere resultaten geboekt worden. In 2005 hadden de Verenigde Staten aan Guyana, dat beschouwd werd als een voornaam transitland voor het trans-

port van drugs, 1,3 miljoen dollar (ruim 1 miljoen euro) steun gegeven. Het motief voor de hulp was volgens de ambassadeur dat de bedreiging van de rechtsstaat in Guyana schadelijk was voor de regionale en nationale belangen van Washington.

(Vorige berichten pagina 613/3 e.v. - 2005)

JAMAICA

BINNENLAND

Programma's voor misdaadbestrijding lijken te werken

Strijd tussen bendes veroorzaakt groot aantal doden

Vetes tussen criminelen waren de oorzaak van de geweldsgolf in Jamaica waarbij 65 doden vielen binnen twee weken, aldus de politie op 15 september 2005. Dat jaar waren er al meer dan 1.100 mensen vermoord in het ruim 2,6 miljoen inwoners tellende land. Eind november bleek dat er in 2005 een record aantal moorden was gepleegd: het cijfer van 2004, toen 1.469 mensen gewelddadig werden omgebracht, werd toen al bereikt. Ongeveer de helft van de moorden vond plaats in de hoofdstad Kingston en iets minder dan 10 procent in het toeristenoord Montego Bay.

Meer politie op straat moet geweld indammen

Minister van Nationale veiligheid Peter Phillips verklaarde op 6 november op de televisie dat binnen achttien maanden het politiekorps van 8.500 leden met 2.500 mensen zou worden uitgebreid. De bewindsman verzekerde dat er extra inspanningen geleverd zouden worden om drugsbaronnen en bendeleiders achter de tralies te krijgen. Bovendien zouden drie hoge Britse politiefunctionarissen de rangen van het korps binnen afzienbare tijd komen versterken. Er was al een medewerker van Scotland Yard actief binnen het Jamaicaanse politieapparaat.

Terugval in aantal moorden

In het eerste half jaar van 2006 was het moordcijfer in Jamaica met 13 procent gedaald, aldus een politiefunctionaris op 11 juli van dat jaar. De oorzaak zou liggen in programma's die het wettelijk gezag versterkten en in het werk van nieuwe antidrugs- en anticorruptie-eenheden, zoals deze gestalte hadden gekregen bij de twee jaar eerder gestarte 'Operation Kingfish'. Opmerkelijk was dat het aantal schotenwisselingen, inbraken en verkrachtingen was afgenomen, maar het aantal aanklachten wegens seksueel geweld, met uitzondering van de genoemde verkrachtingen, met 38 procent was gestegen.

Kenneth Hall benoemd tot gouverneur-generaal van Jamaica

Op 15 februari 2006 werd Kenneth Octavius Hall aangesteld als de nieuwe gouverneur-generaal van Jamaica. Voor het eerst in de geschiedenis nam de vertrekkende afgezant van de Britse Kroon, Howard Cooke, de eed af van zijn opvolger. Cooke vertrok na vanaf 1 augustus 1991 de functie bekleed te hebben. De gouverneur-generaal in Jamaica was de facto staatshoofd.

Jamaica krijgt voor het eerst een vrouwelijke premier

Simpson-Miller gekozen tot voorzitster van de PNP

De 60-jarige Portia Simpson-Miller werd op 26 februari 2006 gekozen tot voorzitster van de Nationale Volkspartij (PNP). Dit betekende dat ze eind maart P.J. Patterson, die veertien jaar premier was geweest, als leider van de regering zou gaan opvolgen. Simpson-Miller was op het moment dat zij gekozen werd in het kabinet verantwoordelijk voor Lokaal bestuur, terwijl haar grootste concurrent en de eigenlijke favoriet voor de opvolging van Patterson, Peter Phillips, minister van Nationale veiligheid was. In die functie kreeg hij veel kritiek omdat hij er niet in slaagde de misdaad in het land effectief te bestrijden.

Premier Patterson treedt af

Ruim een maand later, op 30 maart, nam Portia Simpson-Miller de taken van de vertrekkende Patterson officieel over. Daarmee was zij de eerste vrouwelijke premier van Jamaica geworden. In afwijking van de traditie begon zij haar inaugurale rede met een gebed, waarna zij zweerde de misdaad en corruptie in het land fel te zullen bestrijden. Haar diep geloof in God bleek ook uit de rest van haar toespraak: 'De eerste belofte tegenover de Jamaicaanse bevolking is het bevorderen van de mensenrechten en de individuele vrijheid. Elk individueel leven is heilig. Geen enkel persoon is belangrijker dan een ander, evenmin als klasse, kleur of geslacht dat mogen zijn. We zijn in de ogen van God allemaal gelijk.'

Samenstelling regering Jamaica
(30 maart 2006)

Gouverneur-generaal
Kenneth Octavius HALL

Premier, tevens belast met Defensie, Sport en Vrouwenzaken
Portia SIMPSON-MILLER

Ministers:
Buitenlandse zaken en Buitenlandse handel
Anthony HYLTON
Financiën en Planning
Omar DAVIES
Gezondheidszorg
Horace DALLEY
Huisvesting, Transport en Openbare werken
Robert PICKERSGILL
Industrie, Handel, Wetenschap en Technologie
Phillip PAULWELL
Informatie en Ontwikkeling
Colin CAMPBELL
Justitie
Arnold J. NICHOLSON
Landbouw en Grondzaken
Roger CLARKE
Lokaal bestuur en Milieu
Dean PEART
Nationale veiligheid
Peter PHILLIPS
Onderwijs en Jeugdzaken
Maxine HENRY-WILSON
Toerisme, Amusement en Cultuur
Aloun N'DOMBET-ASSAMBA
Werkgelegenheid en Sociale zaken
Derrick KELLIER

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Twee suikerfabrieken gesloten

Premier Patterson van Jamaica liet op 25 oktober 2005 weten dat de productiewerkzaamheden van de suikerfabrieken in St. Catherine Parish en in Trelawny stopgezet zouden worden. Vijf andere ondernemingen in het land bleven open en zouden zich vooral gaan richten op het maken van ruwe suiker, stroop en ethanol. De maatregel was onderdeel van de herstructurering van de industrie die nodig was omdat de suikersubsidies van de Europese Unie in de toe-

komst zouden verdwijnen. De Wereldhandelsorganisatie (WTO) had bepaald dat deze in strijd waren met internationale handelsregels.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staatshoofden Caribisch gebied in Jamaica bijeen voor oprichting CSME

Voor het signeren van het document dat de oprichting van de Caribbean Single Market and Economy (CSME) formeel bevestigde, kwamen op 30 januari 2006 in Jamaica de staatshoofden van de deelnemende landen bijeen. In feite betrof het de stichting van het eerste onderdeel dat de Caribbean Single Market (CSM) genoemd werd. Dit zou eind 2008 moeten uitmonden in de volwaardige CSME als de aangesloten landen dezelfde munt gingen hanteren en het economisch beleid geharmoniseerd zou zijn.
Met terugwerkende kracht waren Jamaica, Barbados, Belize, Guyana, Suriname en Trinidad en Tobago vanaf 1 januari 2006 lid van de CSME. Antigua en Barbuda, Dominica, Grenada, St. Kitts en Nevis, St. Lucia en St. Vincent en de Grenadinen ondertekenden een document dat zij op 30 juni zouden toetreden.

Jamaica ontvangt krediet van de Wereldbank

De Wereldbank maakte op 29 maart 2006 bekend dat Jamaica een lening van 29,3 miljoen dollar (ruim 23 miljoen euro) zou ontvangen om de kwaliteit van het leven van arme mensen in twaalf steden te vergroten. Dit moest gebeuren door hen toegang te verschaffen tot de stedelijke basisinfrastructuur, tot financiële diensten en door het bieden van veiligheid in de openbare ruimte.

IMF: Economische activiteiten Jamaica nadelig beïnvloed door orkanen

Een Public Information Notice (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 25 april 2006 gaf een indruk van de stand van zaken van de Jamaicaanse economie. Eind 2004 waren de economische activiteiten afgenomen als gevolg van de orkaan Ivan en juist toen het herstel zich in 2005 aankondigde, werd het land opnieuw getroffen door orkanen. De opbrengst van de landbouw in 2005 was daardoor tegengevallen, er was infrastructurele schade aangericht en veel toeristen hadden een andere bestemming gekozen. Verder was de inflatie hoog gebleven, mede door de hoge olieprijs. Door de *Indexmundi* werd de groei van het bbp in Jamaica in 2005 op 1,5 procent geschat.

GEZONDHEID EN ZORG

Jamaicaanse regering verdeeld over uitdelen condooms in gevangenissen

Caribbean Net News berichtte op 30 juni 2006 dat de regering van Jamaica voorlopig het plan had afgewezen om condooms in de gevangenissen te verspreiden. Het ministerie van Gezondheidszorg meende dat het de verspreiding van aids kon tegengaan, maar het departement van Nationale veiligheid, verantwoordelijk voor de penitentiaire inrichtingen, zag er een aanmoediging in voor het hebben van seksueel contact.
In 1997 had het hoofd van het gevangeniswezen, John Prescod, voor het eerst de suggestie gedaan condooms uit te delen. Het gevolg was een veldslag tussen gedetineerden die ervan beschuldigd werden homoseksueel te zijn en anderen die beweerden heteroseksueel te zijn. Bij gevechten vielen toen 5 doden en 27 gewonden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Jamaica voelt zich beledigd door Amerikaans rapport

De Jamaicaanse regering reageerde op 5 juni 2005 met onbegrip en ontzetting op een rapport van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken waarin werd beweerd dat in het Caribische land de politieke wil ontbrak iets te doen tegen mensenhandel. De Amerikanen spraken verder over gebrekkige wetgeving en betitelden Jamaica als 'bronland' voor de internationale handel in sekswerkers. Het verslag – onderdeel van een jaarlijks onderzoek in 150 landen van de wereld – werd door vertegenwoordigers van de Jamaicaanse overheid 'zeer bevooroordeeld' genoemd en men laakte het gebrek aan bewijs voor de geuite beschuldigingen.

Homohuwelijk in Jamaica niet toegestaan

Tot opluchting van kerkelijke leiders in Jamaica verzekerde minister van Justitie Arnold J. Nicholson op 15 februari 2006 dat de veranderingen in het Charter of Rights and Freedoms het homohuwelijk niet mogelijk zouden maken. En evenmin zou homoseksualiteit gedecriminaliseerd worden.
Leiders van de Nationale Kerkalliantie (NCA) hadden bezwaar tegen vage formuleringen in de laatste versie van het Handvest en wilden duidelijke beperkingen aangebracht zien in het privacyhoofdstuk. Ze beweerden niet 'homofobisch' te zijn, maar wilden wel de afbraak van zedelijkheidsnormen een halt toeroepen. Dagblad *The Jamaica Observer* bekritiseerde de NCA de volgende dag: het kerkorgaan zou verblind zijn door zijn eigen vooroordelen. Het verzoek om de privacy van alle Jamaicanen te beperken noemde de krant 'gevaarlijk'.

Amnesty verzoekt Jamaica op te treden tegen verkrachtingen

In een op 22 juni 2006 verschenen rapport van Amnesty International (AI) werd beschreven hoe duizenden Jamaicaanse meisjes en vrouwen het slachtoffer werden van seksueel geweld. De mensenrechtenorganisatie verzocht de regering van Jamaica hiertegen op te treden, want veel slachtoffers waren te bang om aangifte te doen omdat de daders niet terugdeinsden voor het gebruik van geweld. AI constateerde in dit verband dat er een geweldscultuur in het land heerste.
De directrice van Jamaica's Bureau voor Vrouwenzaken, Faith Webster, ontkende de beschuldigingen van AI. Zij wees er op dat de regering juist grote vooruitgang had geboekt in de strijd tegen discriminatie van en geweld tegen vrouwen.

HRW wil onderzoek naar moord op lesbisch stel in Jamaica

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) riep op 27 juli 2006 de Jamaicaanse autoriteiten op een onderzoek te starten naar de moord op twee vrouwen. De lichamen van Candice Williams en Phoebe Myrie waren bijna een maand eerder aangetroffen in een kuil achter het huis waar zij woonden. De politie beschouwde de afgewezen mannelijke partner van Williams als hoofdverdachte en noemde de veronderstelde relatie tussen de vrouwen het motief voor de misdaad. Ondanks deze vermoedens was de verdachte na een maand nog

steeds niet verhoord, hoewel er aanwijzingen waren waar hij verbleef. HRW vroeg de regering ook de intolerantie in het land jegens lesbiennes en homoseksuelen te veroordelen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Haïtianen teruggestuurd naar hun land

De woordvoerder van het Jamaicaanse ministerie van Nationale veiligheid, Donovan Nelson, maakte op 18 augustus 2005 bekend dat er 78 Haïtiaanse immigranten waren gerepatrieerd. Dit nadat hun verzoek voor politiek asiel was afgewezen. Tijdens de bloedige rebellie tegen het bewind van de voormalige Haïtiaanse president Jean-Bertrand Aristide vluchtten er ongeveer 500 Haïtianen naar Jamaica, terwijl er begin 2005 nog eens ruim 200 waren gearriveerd. Vijf Haïtiaanse families hadden een verblijfsvergunning gekregen, maar het merendeel was teruggestuurd. Er zouden op dat moment nog 90 Haïtianen in het land zijn die wilden blijven.

Venezuela en Jamaica maken afspraken over olieleveranties

Als onderdeel van het op te richten Petrocaribe maakte de Venezolaanse president Hugo Chávez op 24 augustus 2005 afspraken met premier Patterson van Jamaica over de export van petroleum tegen een voordelig tarief. Het akkoord zou voorzien in de levering van 22.000 vaten per dag, tegen een prijs van 40 dollar per vat terwijl de prijs op de wereldmarkt op dat moment 60 dollar was. Jamaica kreeg bovendien aantrekkelijke betalingsvoorwaarden: het land kon betalen met goederen en diensten of door leningen af te sluiten met een lage rente.
Barbados en Trinidad en Tobago hadden laten weten zich niet aan te willen sluiten bij Petrocaribe.

Trinidad en Tobago: gas voor Jamaica vanaf 2009

Tijdens een bezoek op 25 april 2006 van premier Portia Simpson-Miller van Jamaica aan Trinidad en Tobago meldde eerste minister Patrick Manning dat zijn land vanaf 2009 gas zou gaan leveren aan Jamaica. Vragen over de duur van de levering en de prijs die betaald moest worden, weigerde hij te beantwoorden. Het was het eerste buitenlandse bezoek van premier Simpson-Miller sinds haar aantreden in maart.

Chileense president Bachelet brengt staatsbezoek

Na een verblijf van twee dagen in Washington waar zij onder meer de Amerikaanse president George W. Bush ontmoette, bracht de Chileense president Michelle Bachelet op 9 juni 2006 een bezoek aan Jamaica. Daar voerde zij gesprekken met premier Portia Simpson-Miller waarbij werd overeengekomen de economische banden te verstevigen. Er zou gewerkt worden aan een luchtvaartovereenkomst die onder meer Chileense cargovliegtuigen in de gelegenheid zou stellen een tussenlanding op Jamaica te maken als zij op weg waren naar Europa. Bachelet bracht ook een bezoek aan Haïti en de Dominicaanse Republiek.

Jamaica installeert detectieapparatuur in havens

Een woordvoerder van de Amerikaanse regering maakte op 20 juni 2006 bekend dat de Jamaicaanse havens uitgerust zouden worden met stralingsapparatuur om de smokkel van nucleair materiaal in vrachtladingen tegen te gaan. De regeringen van beide landen ondertekenden daarvoor een declaratie die onder meer in Jamaica het National Nuclear Security Administration's Megaports Initiative introduceerde. Dit verdrag moest de veiligheid bij de grenzen verhogen en was erop gericht te verhinderen dat terroristen ongemerkt nucleair of ander radioactief materiaal zouden vervoeren. Op dat moment was Hong Kong de enige haven ter wereld waar een 100-procentscontrole van containers werd uitgevoerd.

(Vorige berichten pagina 349/3 e.v. - 2005)

NEDERLANDSE ANTILLEN

BINNENLAND

Kabinet-De Jongh-Elhage beëdigd na Statenverkiezingen

De Antilliaanse bevolking koos op 27 januari 2006 de vertegenwoordigers voor de Staten, het Antilliaanse parlement. Naar het zich liet aanzien gebeurde dat voor de laatste keer: de verwachting was dat de Nederlandse Antillen in staatsverband binnen vier jaar zouden ophouden te bestaan.
Op Curaçao, waar rond de 130.000 van de bijna 200.000 Antillianen woonden, deden veertien partijen aan de verkiezingen mee; op St. Maarten waren het er zes, op St. Eustatius drie en op Saba en Bonaire twee. Het grootste eiland mocht 14 van de 22 te verdelen zetels invullen, gevolgd door St. Maarten en Bonaire met allebei drie. Saba en St. Eustatius leverden beide één afgevaardigde.

PAR komt als sterkste uit de strijd

De Antilliaanse Reconstructie Partij (PAR) met de nieuwe partijleider Emily de Jongh-Elhage boekte bij de verkiezingen een overwinning; de christen-democraten stegen van vier naar vijf zetels. De grote verliezer was deze keer het Arbeiders Bevrijdingsfront (FOL) van Anthony Godett dat van vijf naar twee zetels kelderde. Opmerkelijk was dat de sociaal-democratische Beweging Nieuwe Antillen (MAN), die vier jaar eerder uit het parlement was verdwenen, drie afgevaardigden kreeg. De regerende Nationale Volkspartij (PNP) zakte van drie naar twee zetels, terwijl nieuwkomer Opwaarts Curaçao (Forsa Kòrsou) op hetzelfde aantal uitkwam. Op St. Maarten verloor de regerende Democratische Partij Sint Maarten (DPSM) een zetel aan de Nationale Alliantie (NA), terwijl de verdeling op Bonaire hetzelfde bleef en de regeringspartijen op Saba en St. Eustatius hun positie consolideerden. Hoewel volgens docent bestuurskunde Miguel Goede van de in Willemstad gevestigde Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) de staatkundige veranderingen op Curaçao nauwelijks een rol speelden bij de verkiezingen, werd de uitslag als gunstig beschouwd voor het onderhandelingsproces met Nederland.

Vermoedelijk laatste kabinet Antillen beëdigd

Op 26 maart, twee maanden na de verkiezingen, werd een kabinet onder leiding van Emily de Jongh-Elhage, die Etienne Ys was opgevolgd, geïnstalleerd. Het aantal mannelijke en vrouwelijke ministers was precies gelijk, maar bij de vijf staatssecretariaten overheersten de mannen met vier tegen één. De PAR was het best vertegenwoordigd met vier kabinetsleden.

Nederlandse Antillen

Uitslagen verkiezingen Staten van de Nederlandse Antillen
(27 januari 2006)

partij	eiland	stemmen	percentage	zetels
Antilliaanse Reconstructie Partij (PAR)	Curaçao	18.187	20,9	5
Beweging Nieuwe Antillen (MAN)	Curaçao	13.123	15,1	3
Arbeiders Bevrijdingsfront (FOL)	Curaçao	9.582	11,0	2
Nationale Volkspartij (PNP)	Curaçao	7.765	8,9	2
Opwaarts Curaçao (Forsa Kòrsou)	Curaçao	6.658	7,6	2
Nationale Alliantie (NA)	Sint Maarten	4.301	4,9	2
- Patriottische Alliantie Sint Maarten				
- Nationale Progressieve Partij				
Patriottische Unie van Bonaire (UPB)	Bonaire	3.678	4,2	2
Democratische Partij Sint Maarten (DPSM)	Sint Maarten	4.122	4,7	1
PDB-Paboso-ON	Bonaire	2.947	3,4	1
- Democratische Partij Bonaire (PDB)				
- Sociale Partij Bonaire (Paboso)				
- Nieuwe Arbeider (ON)				
Democratische Partij Sint Eustatius	Sint Eustatius	-	0,5	1
Volksbeweging van de Bovenwindse Eilanden (WIPM)	Saba	-	0,5	1
Arbeiderspartij Volkskruistocht (PLKP)	Curaçao	4.390	5,0	-
LPNA	Curaçao	3.851	4,4	-
Soeverein Volk (Pueblo Soberano)	Curaçao	3.360	3,9	-
Democratische Partij (DP)	Curaçao	2.638	3,0	-
Vooruitstrevende Volksalliantie	Sint Maarten	1.712	2,0	-

Samenstelling regering Nederlandse Antillen
(26 maart 2006)

Gouverneur
Frits GOEDGEDRAG

Premier, tevens minister van Algemene zaken en Buitenlandse betrekkingen
Emily DE JONGH-ELHAGE (PAR)

Vice-premier, tevens minister van Financiën
Ersilia DE LANNOOY (PNP)

Tweede vice-premier, tevens minister van Economische zaken en Arbeid
Burnie EL HAGE (UPB)

Ministers:

Constitutionele en Binnenlandse zaken
Roland DUNCAN (NA)

Justitie
David DICK (PAR)

Onderwijs en Cultuur
Omayra LEEFLANG (PAR)

Verkeer en Vervoer
Kenneth GIJSBERTHA (MAN)

Volksgezondheid en Sociale ontwikkeling
Sandra SMITH (MAN)

Gevolmachtigd minister in Den Haag
Paul COMENENCIA (PAR)

Plaatsvervangend gevolmachtigd minister
Mavis BROOKS-SALMON (NA)

MAN - Beweging Nieuwe Antillen
NA - Nationale Alliantie
PAR - Antilliaanse Reconstructie Partij
PNP - Nationale Volkspartij
UPB - Patriottische Unie van Bonaire

Waarnemers spraken van een historische gebeurtenis omdat de kans groot was dat het de laatste keer was dat een regering van de Nederlandse Antillen de vijf eilanden zou vertegenwoordigen. Als een van de belangrijkste taken van de nieuwe premier werd dan ook gezien de eenheid te bewaren tot het moment dat elk eiland, na aanvaarding van de nieuwe staatkundige verhoudingen, een eigen weg zou gaan.

Opschudding over afranselen homoseksuelen op St. Maarten

De Amerikaanse journalist Richard Jefferson, werkzaam bij het televisiestation CBS, werd op 6 april 2006 samen met zijn partner Ryan Smith op St. Maarten afgetuigd door een groepje van vier mannen. Naar verluidt hadden de daders zich geërgerd aan een omhelzing van het homopaar in een restaurant. Jefferson besloot ruchtbaarheid aan de mishandeling te geven omdat zijn vriend zwaar gewond was en de politie de zaak volgens hem niet serieus wilde onderzoeken. Openbaar aanklager Taco Stein en de gedeputeerde van Toerisme, Theo Heyliger, verzekerden daarop dat er alles aan gedaan zou worden om de daders te pakken.

Na de boycot van Aruba door Amerikaanse toeristen in verband met de zaak rond het verdwenen meisje Natalee Holloway groeide de vrees dat St. Maarten eenzelfde lot te wachten stond.

Nederland wil geen 'versnippering' van Antillen

Uit de in Nederland vervaardigde ambtelijke nota 'Partners in het Koninkrijk' bleek dat Nederland niet wilde dat de vijf eilanden van de Antillen en Aruba in de toekomst geheel los van elkaar zouden komen te staan. Rond 1 juni 2006 overhandigde de Nederlandse premier Jan Peter Balkenende de studie aan zijn Antilliaanse ambtgenoot Emily de Jongh-Elhage. Aanbevolen werd om één politiekorps voor alle eilanden op te zetten, één Openbaar Ministerie en één Centrale Bank voor Curaçao en Sint Maarten waar de overige eilanden aansluiting bij zouden moeten vinden.
Voor 28 maart was aanvankelijk een Rondetafelconferentie gepland, maar deze was tot ongenoegen van de Antillen door Nederland afgeblazen omdat er nog teveel onduidelijkheden zouden bestaan.

Antillen niet akkoord met voorwaarden schuldsanering

In dezelfde nota waren voor het eerst de specifieke voorwaarden geformuleerd die Nederland koppelde aan het oplossen van de schuldenlast van de Antillen. In ruil voor een schuldsanering van 85 procent, waarbij de eilanden afzonderlijk leningsbevoegdheid zouden houden, wilde Den Haag controle uitoefenen op de overheidsfinanciën. Verscheidene vertegenwoordigers van de Antillen maakten duidelijk daar weinig voor te voelen. Het Nederlandse parlement had eerder een motie aangenomen die de schuldsanering koppelde aan de bereidheid van de Antilliaanse regering om teruggestuurde criminelen op te vangen, maar minister Alexander Pechtold (Koninkrijksrelaties) weigerde deze uit te voeren.
De eilanden streefden er naar medio 2007 de nieuwe staatsstructuur te introduceren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toelatings- en verwijderingsregeling risicojongeren roept weerstand op

Het op 28 januari 2006 door de Nederlandse minister Rita Verdonk (Vreemdelingenzaken en Integratie) gelanceerde plan om 'kansloze' Antilliaanse en Arubaanse jonge-

ren die naar Nederland waren gekomen, terug te sturen, riep verontwaardigde reacties op. Ook wilde de bewindsvrouw een bepaling invoeren om Antilliaanse jongeren die binnen twee jaar met justitie in aanraking kwamen, uit te zetten.

Voorstanders meenden dat de Antilliaanse risicojongeren een gevaar vormden in enkele steden, maar critici wezen op de rechtsongelijkheid die de wet zou creëren omdat onderscheid gemaakt werd tussen verschillende Nederlandse staatsburgers. Bob Wit, die zestien jaar rechter was geweest op de Antillen en gold als autoriteit, noemde het voorstel 'flagrant discriminerend'.

Probleemjongeren verplicht mee te doen aan sociale vormingsplicht

De sociale vormingsplicht op de Antillen werd op 1 maart van kracht, aldus een bekendmaking van de Antilliaanse regering. De al gepubliceerde wet beoogde binnen vijf jaar 3.000 probleemjongeren tussen 16 en 24 jaar aan werk te helpen of aansluiting te laten zoeken bij het reguliere onderwijs. Weigerden de jeugdige werklozen mee te doen, dan konden zij een boete krijgen tot 2.400 euro of een celstraf van twee maanden. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek in Willemstad was ongeveer 44 procent van de Antilliaanse jongeren in 2005 werkloos.
De Dienst Jeugd en Jongerenontwikkeling (DJJO) had berekend dat het project 45 miljoen euro ging kosten. Het bleef, ondanks eerder gemaakte afspraken, onduidelijk hoeveel Nederland hieraan zou bijdragen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Belastingakkoord tussen de Antillen en Nederland

De Antilliaanse minister van Financiën Ersilia de Lannooy en de Nederlandse staatssecretaris op dit terrein, Joop Wijn, ondertekenden op 1 december 2005 een akkoord over de belasting op dividend. Onder de Belastingregeling voor het Koninkrijk (BRK) gold een tarief van 8,3 procent voor bedrijven die dividend wilden overboeken naar een dochteronderneming op de Antillen. In de toekomst, zo werd besloten, konden beursgenoteerde bedrijven, banken, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen dit belastingvrij doen, maar de meeste overige bedrijven dienden 5 procent te betalen.
Nederland wilde voorkomen dat op een oneerlijke manier werd geconcurreerd met de belastingen, maar moest zich tevens aanpassen aan de Europese richtlijnen. De Lannooy beschouwde de nieuwe regeling als een impuls voor de Antilliaanse economie.

IMF constateert beperkte economische groei sinds 2000

Een Public Information Notice (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 30 maart 2006 toonde aan dat de economische activiteiten op de Antillen de laatste jaren nauwelijks waren toegenomen. In 2000 kromp het bbp met 2,7 procent, waarna jaren van gematigde groei volgden: in 2001 met 1,3 procent, het jaar daarna met 0,3 procent, in 2003 met 1,4 procent, in 2004 met 1,1 procent en in 2005 was er weer een terugval naar 0,9 procent. Voor 2006 werd een lichte verbetering verwacht, mede door nieuwe activiteiten in de toeristensector. De inflatie zou dat jaar vermoedelijk onder de 3 procent blijven. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen constateerde het IMF dat de financiële positie van de overheid de laatste vier jaar was verzwakt, mede omdat de uitgaven op terreinen als gezondheidszorg en justitie waren gestegen.

JUSTITIE

Commissie vindt invloed Nederland op justitie te groot

De door wijlen minister van Justitie Ben Komproe opgezette Commissie Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving, die onder leiding stond van oud-premier Suzy Römer, presenteerde op 8 februari 2006 haar bevindingen.

De voornaamste conclusie na twee jaar onderzoek luidde dat de greep van Nederland op het justitieel apparaat van de Antillen te groot was. In veel samenwerkingsprotocollen gaven de Antillen te gemakkelijk autonomie uit handen. Als voorbeeld werd het Recherche Samenwerkingsteam (RST) genoemd waar volgens de commissie het Antilliaanse Openbaar Ministerie veel meer invloed moest krijgen. Een oplossing zou volgens de commissie zijn het parlement het laatste woord te geven bij de beoordeling van de samenwerkingsakkoorden.

Minister Donner opteert voor intensievere samenwerking

Nog geen maand daarvoor, op 11 januari, had de Nederlandse minister van Justitie Piet Hein Donner bij een bezoek aan de Antillen juist een pleidooi gehouden om te streven naar meer integratie van politie en justitie met Nederland.
De bewindsman stelde voor de procureur-generaal van het Antilliaanse Openbaar Ministerie deel te laten uitmaken van het Nederlandse College van Procureurs-Generaal (CPG), dat daarmee directe zeggenschap zou krijgen over het justitiële beleid van de Antillen. En terwijl de politici op de eilanden een eigen rechtbank wilden, opteerde de Nederlandse minister voor een Hof van Justitie dat in het Nederlandse systeem was geïntegreerd. 'Een eigen gerecht is niet verenigbaar met de eisen van een goede rechtspleging', merkte hij op. Zijn angst was dat de criminaliteit in dat geval zou toenemen.

Criminaliteit Antillen gedaald

Het Nederlandse ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties had half december 2005 bekend gemaakt dat de criminaliteit op de Antillen in 2005 als gevolg van de justitiële samenwerking met Nederland was gedaald. Precieze cijfers waren volgens het departement niet voorhanden, maar het aantal moorden, liquidaties en roofovervallen op vooral Curaçao zou substantieel zijn verminderd. Bovendien zouden de drugstransporten de laatste jaren met de helft zijn afgenomen.

Nederlandse ex-officier van justitie veroordeeld

Een rechtbank op Sint Maarten veroordeelde op 20 juli 2006 de Nederlander Cor Merx tot één jaar voorwaardelijke gevangenisstraf met een proeftijd van een jaar. Hij mocht bovendien vijf jaar lang geen officiële functie bekleden bij het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Van 2001 tot begin 2005 gaf de veroordeelde, die zelf ontslag had genomen nadat hij beschuldigd was, leiding aan het OM op de Bovenwindse Eilanden.

Nederlandse Antillen

De rechter achtte bewezen dat Merx documenten had vervalst om de vermeende minnaar van zijn ex-vriendin af te luisteren. Tevens had hij bij de Amerikaanse autoriteiten informatie ingewonnen over de reizen van zijn voormalige levensgezel door haar voor te stellen als verdachte.

Samenwerkingsteam versterkt met Colombianen en Venezolanen

Dagblad *NRC-Handelsblad* berichtte op 24 juli 2006 dat rechercheurs uit Colombia en Venezuela aan het op de Antillen en Aruba werkzame Recherche Samenwerkingsteam (RST) waren toegevoegd.
Het RST was belast met onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit op de eilanden, terwijl de beide Zuid-Amerikaanse landen golden als exporteur van cocaïne naar de Verenigde Staten en Europa waarbij gebruik werd gemaakt van smokkelroutes in het Caribisch gebied. In 2005 was meer dan 6.000 kilo van de illegale waar op de Antillen onderschept. Bij haar naspeuringen maakte de dienst ook gebruik van agenten van de US Drug Enforcement Administration (DEA).

BUITENLANDSE ZAKEN

Grote militaire oefening bij Antillen wekt argwaan Venezuela

Een onder leiding van Nederland op 21 mei 2006 begonnen militaire oefening van rond de 4.000 manschappen uit enige Europese landen, Canada en de Verenigde Staten wekte de argwaan van Venezuela. Joint Caribbean Lion, zoals de oefening was gedoopt, werd gehouden op enkele tientallen kilometers van de kust van het Zuid-Amerikaanse land dat op zijn hoede was omdat het ervan overtuigd was dat Washington plannen had een invasie in Venezuela te plegen.
Aan de vooravond van de oefening beschuldigde de Venezolaanse president Hugo Chávez de Nederlandse minister van Defensie Henk Kamp ervan 'een pion van Washington' te zijn.
Dit omdat hij had beweerd dat Chávez de Nederlandse Antillen en Aruba onder zijn controle wilde brengen, terwijl deze zelf de beide landen 'goede buren' had genoemd. Bij de oefening waren twee Venezolaanse waarnemers aanwezig.

(Vorige berichten pagina 723/3 e.v. - 2005)

Nicaragua

NICARAGUA

BINNENLAND

Voormalig vice-president Rizo wordt presidentskandidaat

De leden van de Liberale Constitutionele Partij (PLC) kozen op 31 maart 2006 José Rizo als kandidaat voor de in november in Nicaragua te houden presidentsverkiezingen. De eind september het jaar daarvoor afgetreden vice-president had een sterke band met Arnoldo Alemán en hoefde om die reden niet te rekenen op steun van de Verenigde Staten. Alemán had met Daniel Ortega van het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN), tot ongenoegen van de Amerikaanse regering, president Enrique Bolaños op allerlei manieren dwarsgezeten. Mede om die reden waren beide leiders door Paul Trivelli, de Amerikaanse ambassadeur in Managua, gekwalificeerd als 'anti-democratisch'.

Ortega kiest vroegere vijand als kandidaat vice-presidentschap

In een poging zijn electorale basis te vergroten, verraste Daniel Ortega op 29 mei velen door de voormalige bankier en ondernemer Jaime Morales te kiezen als zijn beoogde vice-president. Morales, een dissident binnen de rechtse PLC, was een scherp criticus geweest van de linkse Ortega tijdens diens presidentschap (1985-1990).
Hun aanstaande samenwerking was volgens de leider van het FSLN het bewijs dat hij veranderd was en niet alleen oog had voor de armen in het land, maar ook voor de private sector. De twee politici lieten ook weten dat een persoonlijk geschil, dat in de rechtbank werd uitgevochten, was opgelost. Dit betrof het feit dat Ortega in het huis van Morales woonde dat in 1979, nadat het FSLN de toenmalige dictator Somoza verdreven had, door de staat was geconfisqueerd.

Amerikaanse topfunctionaris prijst rivalen van Ortega

De onderminister van Buitenlandse zaken van de VS voor het westelijk halfrond, Thomas Shannon, bezocht op 28 juni Nicaragua waar hij privé-ontmoetingen had met Eduardo Montealegre en Herty Lewites. De eerste was presidentskandidaat voor de Nicaraguaanse Liberale Alliantie – Conservatieve Partij (ALN-PC), de laatste voor de Sandinistische Vernieuwingsbeweging (MRS). Shannon beweerde dat de rivalen van Ortega 'de toekomst van dit land' vertegenwoordigden, al zou Washington met elke nieuwe regering samenwerken. De in de peilingen goed scorende Ortega liet hij opzichtig links liggen. Volgens de leider van het FSLN werkten de Nicaraguaanse en Amerikaanse regering samen om hem te diskwalificeren.

Nicaragua verrast door dood Lewites

Op 2 juli werd Nicaragua overvallen door het bericht dat presidentskandidaat Herty Lewites aan een hartaanval was overleden. De populaire vroegere burgemeester van Managua en voormalige sandinist stond op dat moment derde in de opiniepeilingen met 15 procent van de stemmen, terwijl Ortega de lijst aanvoerde met 23 procent. Waarnemers vermoedden dat de dood van Lewites – die in de jaren tachtig van de twintigste eeuw minister van Toerisme was geweest in de sandinistische regering – de kansen van Ortega om de verkiezingen te winnen, vergrootte.

Enkele dagen later werd bekend dat Edmundo Jarquín, beoogd vice-president van Lewites en schoonzoon van oud-president Violeta Chamorro, de nieuwe kandidaat voor de MRS zou worden. De zanger Carlos Mejía Godoy werd zijn kandidaat voor het vice-presidentschap.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nicaragua implementeert vrijhandelsverdrag met VS

President Enrique Bolaños van Nicaragua was in aanwezigheid van de Amerikaanse ambassadeur, Paul Trivelli, op 1 april 2006 in de stad El Crucero getuige van het klaarmaken van de eerste lading die onder het CAFTA verdrag naar de VS gestuurd zou worden. Deze Central American Free Trade Agreement werd na de aansluiting van de Dominicaanse Republiek ook wel DR-CAFTA genoemd. 'We hebben vertrouwen in de toekomst', merkte Bolaños op, zich baserend op cijfers die aanduidden dat de Nicaraguaanse export door het vrijhandelsverdrag met 20 procent zou groeien.

Het pact kon in werking treden nadat het Nicaraguaanse parlement op 21 maart een reeks wetten had aangenomen die de nationale wetgeving in overeenstemming brachten met bepalingen uit het DR-CAFTA akkoord, onder meer met betrekking tot patentregels.

Instabiliteit energiesector hindert ondernemingen

De vice-president van de Nicaraguaanse Kamer van Koophandel (CACONIC), Ernesto Porta, maakte begin juli bekend dat de nationale bedrijven ondanks het nieuwe handelsverdrag de laatste maanden ongeveer 25 procent minder verkocht hadden. Als oorzaak van deze terugval noemde hij de instabiliteit van de energiesector, die zich uitte in onvoorziene prijsstijgingen en onvoorspelbare rantsoeneringen bij de levering. Dit weerhield volgens sommigen buitenlandse ondernemingen er ook van in Nicaragua te investeren.
Ook burgerorganisaties protesteerden tegen de prijsverhogingen – in juni met 11,9 procent en vanaf 1 juli met 7 procent – die zonder vooroverleg door de multinational Union Fenosa werden afgekondigd. Het Nicaraguaanse Energie Instituut (INE) had ze goedgekeurd omdat de energiesector anders 'in elkaar zou storten'.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nicaragua ontvangt nieuwe financiële steun

Nicaragua kreeg op 15 december 2005 de bevestiging van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) dat een krediet van ruim 40 miljoen dollar (ca. 33 miljoen euro) was toegekend voor het verbeteren van de concurrentiepositie in drie sectoren: de vlees- en melkindustrie, de koffieteelt en het toerisme.
Drie maanden later, op 15 maart 2006, gaf de IDB een krediet van 30 miljoen dollar voor het uitvoeren van sociale programma's, terwijl op 4 mei nog eens 15 miljoen dollar werd toegezegd voor verzorgings- en voedingsprogramma's voor kinderen onder de zes jaar zodat ze op de juiste leeftijd aan het basisonderwijs konden beginnen. Van de Wereldbank had Nicaragua op 27 april een krediet van 7 miljoen dollar gekregen voor verbetering van de telecommunicatie in de landelijke gebieden.

Nicaragua hoeft schuld aan Wereldbank niet terug te betalen

De Wereldbank maakte op 21 april 2006 bekend dat zeventien Heavily Indebted Poor Countries (HIPC), waaronder Nicaragua, in aanmerking kwamen voor schuldkwijtschelding. Eerder was door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dezelfde maatregel afgekondigd.

Op 24 februari had de vice-president van de Wereldbank, Paula Cox, op een persconferentie in de Nicaraguaanse hoofdstad Managua gemeld dat het ging om een bedrag van 700 miljoen dollar (ca. 585 miljoen euro). Zij vertelde bij die gelegenheid ook dat Nicaragua een hoog percentage 'armen' had, namelijk 80 procent waarvan bijna 45 procent als 'extreem arm' kon worden gekwalificeerd omdat zij minder dan een dollar per dag verdienden. Door projecten van de Wereldbank was de armoede wel afgenomen, aldus Cox.

IMF meldt gestage economische groei in Nicaragua

Een Public Information Notice (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 16 mei 2006 wierp enig licht op de toestand van de Nicaraguaanse economie. De stijging van het bbp was in 2002 nog 0,8 procent, maar in 2004 uitgekomen op 5,1 procent. In 2005 was deze licht teruggevallen naar 4 procent. De inflatie was – mede door de hoge olieprijs – het laatste jaar gestegen tot 9,6 procent, terwijl deze de jaren daarvoor gemiddeld 6,6 procent had bedragen. De regering voerde volgens het IMF een stabiel beleid om het begrotingstekort terug te brengen. De uitgaven ter bestrijding van de armoede waren gestegen van 10 procent van het bbp in 2002 tot 13,5 procent drie jaar later.

Demonstratie van ngo's tegen nieuwe wetgeving

De Nicaraguaanse overkoepelende Civiele Coördinatie voor Noodhulp en Wederopbouw (CC) had eerder, op 17 april, met de Britse non-gouvernementele organisatie (ngo) Oxfam een zes maanden durende actie aangekondigd tegen het IMF. De CC verzocht het IMF zich flexibeler tegenover Nicaragua op te stellen zodat het land de millenniumdoelstellingen kon halen. Als voorbeeld werd het onderwijs genoemd. Slechts 30 procent van de teenagers kon naar de middelbare school omdat de meeste te weinig geld hadden om schoolboeken en andere benodigdheden aan te schaffen. Niettemin had de regering de uitgaven voor het onderwijs de laatste jaren verminderd om te voldoen aan de eis van het IMF de overheidsinkomsten en -uitgaven beter in evenwicht te krijgen.

JUSTITIE

Officier van justitie wil ex-president Alemán achter de tralies

In naam van de officier van justitie werd bij een Nicaraguaanse rechtbank op 9 juni 2006 het verzoek ingediend het huisarrest van Arnoldo Alemán te veranderen in een straf die hij diende uit te zitten in een penitentiaire inrichting. In 2003 was de oud-president wegens witwaspraktijken tot twintig jaar veroordeeld, maar vanwege gezondheidsproblemen hoefde hij niet de gevangenis in.

De laatste maanden was Alemán volgens de officier van justitie echter betrokken bij verscheidene partijactiviteiten. Hij bezocht partijvergaderingen en speelde een rol bij de selectie van José Rizo als presidentskandidaat van de Liberale Constitutionele Partij (PLC).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Aanklacht tegen Ortega-broers voor 'genocide' Miskito's

De onafhankelijke Permanente Mensenrechtencommissie in Nicaragua diende op 9 juni 2006 een aanklacht in tegen ex-president Daniel Ortega en zijn broer, de vroegere minister van Defensie Humberto Ortega. Zij werden ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor wat wel 'genocide' werd genoemd - op de Miskito-indianen aan de Atlantische kust in de jaren tachtig van de twintigste eeuw, toen de Sandinisten het land regeerden. Zonder dat hij de aanklacht ontkende, beschuldigde Daniel Ortega de commissie er van uit te zijn op 'polarisatie', in plaats van te zoeken naar verzoening.

De pogingen van de Engelssprekende Miskito-indianen meer autonomie te krijgen mondden destijds uit in gewapende con-

frontaties met de Sandinisten waarbij tenminste 64 doden vielen.

MILITAIRE ZAKEN

Wetswijziging brengt vernietiging raketten dichterbij

De Nationale Assemblee van Nicaragua ging op 14 juli 2006 in afwezigheid van de sandinisten akkoord met een wetswijziging waardoor de vernietiging van nationale defensiewapens door de regering vergemakkelijkt werd. Moest in het verleden twee derde van de parlementariërs daar toestemming voor geven, in het vervolg was een simpele meerderheid van 47 afgevaardigden voldoende.

De wetswijziging zou de destructie van de 651 luchtdoelraketten, waar de sandinisten fel tegen gekant waren, mogelijk maken. In 2004 waren al honderden Sam-7 raketten vernield, maar het land bezat er nog 1051. De Verenigde Staten wilden dat ze allemaal vernietigd zouden worden, maar Nicaragua wilde er 400 voor zijn nationale defensie behouden.

Commandant leger wil wapens niet kwijt

De Nicaraguaanse legerchef Omar Halleslevens benadrukte eind juli in dagblad *El Nuevo Diario* dat hij de Sam-7 raketten niet kwijt wilde. Hij deelde wel de Amerikaanse opvatting dat het gevaar bestond dat de overgebleven raketten in verkeerde handen zouden kunnen vallen, maar beschouwde ze als substantieel onderdeel van het Nicaraguaanse defensiesysteem. Ook liet hij weten het wapentuig niet te willen verkopen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ergernis in Nicaragua over 'interventie' Amerikaans ambassadeur

Amerikaans ambassadeur Paul Trivelli werd door de Nicaraguaanse pers op 22 maart 2006 ervan beschuldigd zich te mengen in de binnenlandse aangelegenheden van het Midden-Amerikaanse land. Hij zou valse statistische gegevens gebruiken om zijn sympathie voor president Bolaños tot uitdrukking te brengen door bijvoorbeeld te spreken van een werkloosheidscijfer van 6,4 procent, terwijl economen een getal van minimaal 15 procent hanteerden mits de informele sector niet werd meegerekend. Ook bestond onder veel Nicaraguanen ergernis over het feit dat de Amerikaanse regering de bevolking afraadde Daniel Ortega van het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN) te kiezen bij de volgende presidentsverkiezingen.
De ambassadeur liet blijken weinig waarde te hechten aan de kritiek: 'Ik denk dat het belangrijk is dat de mensen niet twijfelen over wat wij denken.'

Venezuela sluit energieovereenkomst met Nicaraguaanse alliantie

Enige Nicaraguaanse burgemeesters die ondersteund werden door Daniel Ortega kregen op 25 april 2006 van de Venezolaanse president Hugo Chávez de toezegging dat zij olie tegen een voordelige prijs konden kopen. Daarvoor zou een joint venture tussen deze Nicaraguaanse alliantie en Venezuela worden opgericht. Chávez maakte van de gelegenheid gebruik Ortega zijn steun toe te zeggen bij de later dat jaar te houden presidentsverkiezingen.

Met lokale politici van het Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding (FMLN) in El Salvador had het Venezolaanse staatshoofd een maand eerder soortgelijke afspraken gemaakt.

Spanningen met Costa Rica na dood Nicaraguaanse immigrant

Nicaragua presenteerde op 18 juli 2006 bewijzen aan het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten (CIDH) dat geëmigreerde landgenoten in Costa Rica het slachtoffer werden van mensenrechtenschendingen. De aanleiding was een dodelijke aanval door twee honden in november het jaar daarvoor op de jonge Natividad Canda, waarbij acht Costaricaanse politiemensen naar verluidt toekeken zonder in te grijpen. Een maand later werd bovendien de Nicaraguaan José Ariel Urbina dodelijk verwond door een groep Costaricanen met xenofobische ideeën. Het stak de Nicaraguaanse autoriteiten dat zeven maanden na de dood van Canda geen enkele persoon in staat van beschuldiging was gesteld. Voorzitster Evelio Fernández Arévalo van het CIDH riep beide partijen op te zoeken naar 'een vriendelijke oplossing'.

(Vorige berichten pagina 35/1 e.v. - 2006)

SURINAME

BINNENLAND

Eerste bezoek Nederlandse premier na onafhankelijkheid

Op uitnodiging van president Ronald Venetiaan woonde de Nederlandse premier Jan Peter Balkenende op 25 november 2005 de viering bij van 30 jaar onafhankelijkheid van Suriname. Daarmee werd hij de eerste Nederlandse regeringsleider die een bezoek bracht aan de voormalige kolonie na de oprichting van de staat Suriname. Balkenende verklaarde 'diep respect' te hebben voor de verworvenheden van het land en te hopen op een 'zakelijke en betrokken omgang' in de toekomst. In de Nationale Assemblee benadrukte de Nederlandse premier hoe hij dat voor zich zag: 'Nederland wil verder met Suriname als gelijkwaardige partner.'

Akkoord over restant uit verdragsmiddelen

Surinames minister van Planning en Ontwikkelingssamenwerking Rick van Ravenswaay en zijn Nederlandse ambtgenoot Agnes van Ardenne bereikten op 2 mei 2006 een akkoord over de besteding van rond de 135 miljoen euro. Het betrof de laatste geldstroom uit de verdragsmiddelen die Nederland en haar toenmalige kolonie in 1975 waren overeengekomen. De financiële hulp moest dienen om het overheidsapparaat van de jonge staat te moderniseren, de private sector te ontwikkelen en gold als ondersteuning voor de begroting.

Geïrriteerde president Venetiaan stuurt brief aan Nederlandse regering

Nadat de ombudsman in Nederland, Alex Brenninkmeijer, de aanbeveling had gedaan te stoppen met het zoeken naar drugs in holtes in het onderlichaam van passagiers uit onder meer Suriname en de Nederlandse Antillen, werd de visitatie op 5 januari 2006 stopgezet. Dit verhinderde niet dat president Ronald Venetiaan op 21 april zijn beklag deed bij zowel de Nederlandse premier Jan Peter Balkenende als bij koningin Beatrix over de behandeling van Surinaamse burgers die op de Nederlandse luchthaven Schiphol aankwamen. Hij karakteriseerde deze zogenaamde 100-procentscon-

troles als 'onmenselijk, barbaars en primitief'. Balkenende liet echter weten dat ze gehandhaafd zouden blijven tot er sprake was van betere drugscontroles op luchthaven Zanderij.

Nederlandse ombudsman klaagt opnieuw

Dagblad *NRC-Handelsblad* berichtte op 27 juni dat Brenninkmeijer opnieuw aan de bel had getrokken over de controles op Schiphol. De douane dwong passagiers zich uit te kleden om vast te stellen of zij drugs smokkelden, maar de ombudsman vond dat geen onderdeel van de reguliere controletaken en slechts toegestaan als iemand als verdachte gold. Ook de wijze waarop interviews werden afgenomen, stoorde de ombudsman. Naar zijn mening leken de gesprekken op een strafrechterlijk verhoor zonder dat de betrokkenen over hun rechten waren geïnformeerd, zoals de mogelijkheid om te zwijgen.

Minister Gilds treedt af na drugszaak tegen familielid

De Surinaamse minister van Handel en Industrie, Siegfried Gilds, diende op 19 januari 2006 zijn ontslag in. Zijn neef Andy Groenewoud was kort daarvoor in Nederland veroordeeld voor drugshandel en had Gilds aangeduid als zijn zaakgelastigde in Suriname. De bewindsman ontkende iets met de criminele activiteiten van zijn neef te maken te hebben, maar nadat het Surinaamse Openbaar Ministerie verklaarde bewijzen te hebben dat hij betrokken was bij het witwassen van drugsgelden, nam hij ontslag. Minister van Arbeid, Technologische ontwikkeling en Milieu Clifford Marica nam voorlopig zijn taken over.
Eind april werd bekend dat laatstgenoemde verantwoordelijk zou blijven voor Handel en Industrie en dat Joyce Amarello-Williams zijn oude portefeuilles zou overnemen.

Diefstal uit munitiebunker leger veroorzaakt opschudding

In Suriname heerste grote bezorgdheid nadat in de nacht van 15 op 16 februari 2006 uit een bunker van de Ayoko-kazerne in het district Para, vlakbij vliegveld Zanderij, een grote hoeveelheid granaten en munitie was gestolen. Volgens ingewijden waren er ook wapens ontvreemd, maar de regering, die sprak van een 'zeer, zeer ernstige zaak', ontkende dit. Minister van Defensie Ivan Fernald gaf kort na de gebeurtenis toe dat de beveiliging van het wapendepot te wensen overliet.
In de volgende maanden werden er enkele verdachten aangehouden, zowel burgers als militairen, waarbij een deel van de buit werd teruggevonden. De autoriteiten vermoedden dat het de bedoeling was het wapentuig te ruilen voor uit Guyana afkomstige cocaïne.

Surinaamse ambassadeur in Den Haag legt functie neer

De Surinaamse ambassadeur in Nederland Edgar Amanh nam op 13 maart 2006 ontslag nadat hij eerder geweigerd had zich in Suriname te melden. Minister van Buitenlandse zaken Lygia Kraag-Keteldijk had hem naar Paramaribo teruggeroepen omdat haar gebleken was dat zij verkeerd was voorgelicht over een incident op luchthaven Schiphol. Daar zou haar kabinetscollega Alicia Amafo, tegen de afspraken met Nederland in, onderworpen zijn aan fysieke visitatie. Er was wel een incident ontstaan omdat de minister weigerde door een detectorpoort te lopen en haar handbagage te laten controleren, maar lichamelijk was zij niet onderzocht.
Op grond van de foutieve informatie had Kraag-Keteldijk het voorval met Amafo 'onacceptabel' genoemd.

Amerikaanse steun gericht op effectiever opsporingsbeleid

Het Surinaamse politiekorps ontving op 3 mei 2006 van de in Paramaribo gestationeerde Amerikaanse ambassadeur Marsha Barnes een databasesysteem dat geschikt was voor computergebruik. Door de vervanging van de ouderwetse methode om alle gegevens op papier te bewaren, hoopten de Amerikaanse autoriteiten de effectiviteit van het opsporingsapparaat te verhogen en de drugshandel in te perken. Kort daarvoor had Suriname al 100.000 dollar (ca. 80.000 euro) gekregen om de mensenhandel in het land aan te pakken.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering verlaagt brandstofprijzen

Caribbean Net News berichtte op 6 december 2005 dat de Surinaamse regering de prijzen voor benzine en diesel met ongeveer 41 Surinaamse dollarcent (ca. 13 eurocent) per liter had verlaagd. Volgens minister van Handel en Industrie Siegfried Gilds was de verandering mogelijk door de daling van de prijzen op de wereldmarkt.

De verhoging van de brandstofprijzen in september had veel onrust veroorzaakt. Aanhangers van de Nationale Democratische Partij (NDP) van voormalig legerleider Desi Bouterse protesteerden veelvuldig tegen de prijsstijgingen en eisten bovendien het aftreden van de regering. Pompstations staakten meerdere keren de verkoop van benzine en diesel.

President Venetiaan meldt bestaan dodenlijst

Nadat Bouterse eind oktober op een bijeenkomst van de NDP had verklaard dat 'het vreedzame karakter' van de demonstraties voorbij was, werden de veiligheidsdiensten in verhoogde staat van paraatheid gebracht. De politie verzekerde dat er hard zou worden opgetreden tegen gewelddadige protesten.

Volgens een lid van de NDP was de opmerking van Bouterse niets meer dan een grap, maar Ronald Venetiaan dacht daar anders over. De president van Suriname maakte begin november op een vergadering van de Nationale Partij Suriname (NPS) bekend dat er een dodenlijst bestond. Deze zou onderdeel vormen van de destabilisatieplannen van de oppositie die moesten leiden tot de val van de regering.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lening van IDB om handel te stimuleren

Een persbericht van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) van 22 december 2005 meldde dat er een positieve beslissing was genomen over een krediet voor Suriname van 4 miljoen dollar (ca. 3,3 miljoen euro). De lening diende om 'de technische en institutionele capaciteit te versterken' bij het formuleren en implementeren van een handelsbeleid. Het ministerie van Handel en Industrie, dat leiding moest geven aan dit proces, werd onder meer belast met het ontwerpen van mechanismen voor consul-

taties tussen overheidsorganen en de private sector.

Ontwikkeling Surinaamse economie door IMF positief beoordeeld

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) gaf op 10 april 2006 te kennen dat Suriname de laatste jaren profiteerde van de wereldwijd gestegen prijzen van grondstoffen en de toenemende productie van de mijnbouw. Had het instituut een jaar eerder nog beweerd dat de groei van het bbp in 2004 om en nabij de 5 procent zou zijn geweest, nu werd aangegeven dat deze 8 procent had bedragen en in 2005 was gezakt tot ongeveer 5 procent. Het goede resultaat werd mede veroorzaakt door de opening van een nieuwe goudmijn en door investeringen in de bauxiet- en aluminiumsector. De inflatie, die in 2004 nog 9 procent bedroeg, was in 2005 vooral door de stijging van de brandstofprijzen gestegen tot 17 procent.

JUSTITIE

Drugshandelaar veroordeeld voor importeren cocaïne

Rechter Krishnapershad Pultoo veroordeelde op 11 oktober 2005 de Surinaamse zakenman Pritam Hira tot vijftien jaar gevangenisstraf en betaling van een boete van 20.000 Surinaamse dollar (ca. 6.500 euro). Volgens de rechtbank in de hoofdstad Paramaribo was bewezen dat de verdachte het brein was achter een bende die grote hoeveelheden cocaïne het land had binnengesmokkeld. Hira ontkende de ten laste gelegde feiten.

In november 2003 hadden politie en leger in de Awarra Savanna in het Maratakkagebied ruim 340 kilo cocaïne, twee kleine vliegtuigen, brandstof, wapens en ammunitie in beslag genomen. Hira was het land uitgevlucht, maar nadat hij in augustus 2004 clandestien was teruggekeerd, werd hij alsnog opgepakt.

Proces tegen oud-minister Balesar verdaagd

De rechtszaak op 28 juli 2006 tegen de Surinaamse ex-minister van Openbare werken, Dewanand Balesar, werd kort na aanvang van de zitting op verzoek van de verdediging uitgesteld. De reden was dat zijn advocaat het te druk had met andere tijdrovende processen.
Balesar werd ervan verdacht begin 2005 zeker 30 frauduleuze contracten met vrienden, familieleden en partijgenoten van de Vooruitstrevende Hervormingspartij (VHP) te hebben afgesloten, waarmee een bedrag gemoeid was van omgerekend ruim 28.000 euro. Ook zou hij ambtenaren opdracht hebben gegeven renovatiewerkzaamheden aan zijn huis te verrichten. Andere verdachten, die in augustus 2005 al voor de rechter waren verschenen, hadden geklaagd dat de hoofdverdachte gewoon op vrije voeten bleef.

GEZONDHEID EN ZORG

Subsidie voor strijd tegen aids

Celsius Waterberg, de Surinaamse minister van Volksgezondheid, ondertekende begin april 2006 een overeenkomst met de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) voor ondersteuning van het Nationale Aids Programma (NAP). De bank verstrekte het Zuid-Amerikaanse land een subsidie van 750.000 dollar (ca. 600.000 euro) die, aldus de minister tijdens de ceremonie, gebruikt zou worden voor een technisch uitwisselingsprogramma met Brazilië. Het buurland claimde een succesvolle strategie tegen aids te hebben ontwikkeld. Het programma, waar de Surinaamse regering 190.000 Amerikaanse dollar aan bijdroeg, zou er verder op gericht worden de stigmatisering van getroffenen te bestrijden en dienen voor het opzetten van voorlichtingcampagnes.

NATUUR EN MILIEU

Overstromingen veroorzaken ramp in binnenland Suriname

President Ronald Venetiaan riep op 9 mei 2006 het door overstromingen geteisterde zuiden en zuidoosten van Suriname officieel uit tot rampgebied. Volgens dagblad *De Ware Tijd* waren 175 dorpen in het binnenland getroffen door de hoge waterstand van onder andere de Marowijne en de Suriname-rivier die veroorzaakt werd door overvloedige regenval. Rond de 25.000 burgers bevonden zich in een noodsituatie omdat de drinkwater- en energievoorziening waren onderbroken, er voedselgebrek heerste, telefoonverkeer onmogelijk was en de gezondheidszorg niet meer functioneerde. Persbureau *ANP* meldde dat er minstens drie doden te betreuren waren.

Hulp van vele kanten

De oproep voor hulp van het Surinaamse staatshoofd aan het buitenland en aan internationale organisaties bleef niet onbeantwoord. Nederland gaf een miljoen euro voor de aanschaf van onder meer levensmiddelen en medicijnen en stelde vier Lynx-helikopters ter beschikking voor de vorming van een luchtbrug tussen Paramaribo en het getroffen gebied. Bij een televisieactie in Nederland onder de naam 'Doekoe voor Suriname' werd – zo bleek later – meer dan 1,5 miljoen euro ingezameld. Ook ontving Suriname bijdragen van onder meer de Europese Unie, de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), van buurland Guyana en van Frankrijk.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Ontwerp beeld Anton de Kom in Amsterdam roept verzet op

De onthulling op 24 april 2006 van een bronzen beeld in de Amsterdamse Bijlmermeer van de Surinaamse revolutionair Anton de Kom werd verstoord door activisten. Zij protesteerden omdat naar hun mening De Kom 'op een waardige manier' herdacht diende te worden. Het feit dat de verzetsstrijder naakt was uitgebeeld, deed hen denken aan de slaven die vroeger eveneens zonder kleren rondliepen. Hoewel een dochter van De Kom aan de hand van een citaat van haar vader het door Jikke van Loon gemaakte beeld verdedigde, waren de leden van het 'Comité een waardig standbeeld van Anton de Kom' niet te vermurwen. Besloten werd dat een onafhankelijke commissie zou gaan onderzoeken of hun bezwaren gegrond waren.

Kunstcollectie geschonken aan Surinaams Museum

De Nederlandse staatssecretaris van Europese zaken, Atzo Nicolaï, bracht in het kader van 'Internationaal cultuurbeleid' een bezoek aan Suriname waar hij op 29 juni 2006 officieel 45 kunstwerken aan het Surinaams Museum overdroeg. De schilderijen, sculpturen, foto's en zeefdrukken waren voor de Surinaamse onafhankelijkheid ver-

vaardigd door kunstenaars als Erwin de Vries, Chin A. Foeng, Rudi Getrouw en Nic Lonig.
Oorspronkelijk waren de kunstwerken in het bezit van de Stichting Culturele Samenwerking (Sticusa). Toen deze in 1990 werd opgeheven, kocht het Tropenmuseum de collectie met de toezegging dat de kunstwerken aan Suriname zouden worden overgedragen zodra de voorzieningen aanwezig waren om voor goed beheer zorg te dragen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Staat verontschuldigt zich voor aanval op Moiwana

President Ronald Venetiaan bood op 15 juli 2006 in Moengo (Oost-Suriname) 'als vertegenwoordiger van de Republiek Suriname' aan de bevolking zijn verontschuldigingen aan voor de aanval door legereenheden eind 1986 op 'de vredelievende gemeenschap van Moiwana'. Tijdens de binnenlandse oorlog tussen het nationale leger onder leiding van Desi Bouterse en de rebellen van Ronnie Brunswijk hadden militairen in dat dorp bijna 40 mensen vermoord. 'Slechte intenties en een verkeerde beslissing hebben in naam van de natie geleid tot de nachtmerrie van een massamoord op onschuldige burgers die zich niet konden verweren', merkte het staatshoofd op.
Het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten (CIDH) had de Surinaamse regering verplicht excuses te maken en veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan de nabestaanden.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Vrijhandelszone Caricom van start

Samen met Barbados, Belize, Guyana, Jamaica en Trinidad en Tobago maakte Suriname vanaf 1 januari 2006 deel uit van de Caribbean Single Market and Economy (CSME). Een aantal kleine Caribische landen wilde ook lid worden van het handelsblok, maar had laten weten nog niet klaar te zijn voor aansluiting. De CSME was onderdeel van de Caribische Gemeenschap (Caricom) en beoogde als economisch blok een rol te spelen op de wereldmarkt. Suriname moest nog enkele regels veranderen om de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de eisen van de vrijhandelszone.

Samenwerking binnen ACS geïntensiveerd

Suriname ondertekende op 26 juni 2006 in Barbados de Reciprocal Cooperation Agreement (Wederzijdse Samenwerkingsovereenkomst) van de Associatie van Caribische Staten (ACS). De ondertekenaars van het verdrag verplichtten zich ertoe actie te ondernemen om de handel met en investeringen in de deelnemende landen te promoten, onder meer door het verstrekken van informatie over het handelsklimaat, de investeringsvoorwaarden en de marktcondities.
Belize, Costa Rica, Cuba, de Dominicaanse Republiek, Jamaica, Mexico, de Nederlandse Antillen en Trinidad en Tobago hadden al in een eerder stadium steun toegezegd aan het nieuwe initiatief.

BUITENLANDSE ZAKEN

China financiert sociale woningbouw

Op 18 januari 2006 werd bekend dat China deels in de vorm van een schenking, deels in de vorm van een lening in Suriname de bouw van 200 woningen mogelijk maakte. Enige dagen daarvoor had minister van Sociale zaken en Huisvesting Hendrik Setrowidjojo daarvoor een overeenkomst getekend met China's ambassadeur in Paramaribo, Chen Jinghua. De kosten voor het project werden geschat op omgerekend ruim 400.000 euro. In december had Suriname al 2,5 miljoen Amerikaanse dollar (ca. 2 miljoen euro) van China ontvangen voor 'technische bijstand' bij nog op te zetten projecten.

Cuba opent na lange tijd weer ambassade in Paramaribo

De Surinaamse vice-president Ramdien Sardjoe en de aanstaande ambassadeur van Cuba, Andrés González Carrido, maakten op 29 mei 2006 bekend dat beide landen hun relaties gingen verstevigen. De aanleiding voor de mededeling was dat Cuba na 23 jaar weer een ambassade in Paramaribo zou krijgen.
De betrekkingen tussen Suriname – toen geregeerd door militairen – en Cuba waren bekoeld na de Amerikaanse invasie van Grenada in 1983. De laatste tijd hadden de Cubanen met 'Operación Milagro' (Operatie Wonder), waarbij Surinamers met oogziekten door Cuba gratis behandeld werden, echter veel goodwill gekweekt.

Surinaams-Amerikaanse samenwerking tegen drugshandel

De minister van Justitie en Politie van Suriname, Chandrikapersad Santokhi, en de Amerikaanse ambassadrice Marsha Barnes bekrachtigden op 25 juli 2006 de afspraak dat de Surinaamse autoriteiten intensiever zouden gaan samenwerken met de US Drug Enforcement Administration (DEA). Daartoe werden onder meer enige employees van de DEA permanent in Paramaribo gestationeerd, waar zij technische en institutionele ondersteuning gingen geven bij de strijd tegen de drugscriminelen en politietrainingen zouden gaan verzorgen.
In Suriname was in 2005 ruim 1.500 kilo cocaïne in beslag genomen – twee keer zoveel als in 2004. Daarbij waren meer dan 730 personen gearresteerd.

(Vorige berichten pagina 614/3 e.v. - 2005)

VENEZUELA

BINNENLAND

Voorbereidingen nieuwe presidentsverkiezingen van start

Oproep voor 'soevereiniteit en waardigheid'

President Hugo Chávez van Venezuela startte op 4 februari 2006 de campagne voor zijn herverkiezing met een mars door de straten van de hoofdstad Caracas. De demonstratie was georganiseerd precies veertien jaar nadat hij als luitenant-kolonel een (mislukte) coup pleegde tegen de toenmalige burgerregering. Chávez riep de burgers op aan het eind van het jaar te kiezen voor 'soevereiniteit en waardigheid', terwijl duizenden aanhangers van de president leuzen schreeuwden over de sociale vooruitgang onder zijn bewind.
In een ander gedeelte van Caracas hield de oppositie een demonstratie om Venezuela te verlossen van de man die volgens hen niets minder dan een despoot was.

Duizenden overledenen op kieslijsten

Een in Costa Rica gevestigd onderzoeksbu-

reau constateerde op 21 maart dat op de kieslijsten van Venezuela duizenden doden voorkwamen. Er stonden in totaal bijna 55.000 overledenen op en rond de 40.000 mensen die ouder dan 100 zouden moeten zijn.

De voorzitter van de Venezolaanse Electorale Raad, Jorge Rodríguez, reageerde met de opmerking dat de fouten, die 2 procent van de geregistreerden betroffen, hersteld werden en hij benadrukte dat de lijsten in grote trekken juist waren. 'Met deze registratie van kiezers zouden de komende verkiezingen gehouden kunnen worden', merkte hij op.

Congres akkoord met nieuwe bezetting Verkiezingsraad

Het vooral door loyalisten aan Chávez gevormde Congres benoemde op 28 april de nieuwe leden van de Nationale Verkiezingsraad. Waarnemers van de Europese Unie hadden na de boycot door de oppositie van de parlementsverkiezingen in december aanbevolen het orgaan te vernieuwen zodat het vertrouwen in de onafhankelijkheid van de raad kon terugkeren. De oppositie op haar beurt had geëist dat deze gevormd zou worden door personen die voor alle partijen acceptabel waren, maar critici vroegen zich af of de angst dat de raad partijdig zou zijn, was verdwenen. De nieuwe voorzitter, Germán Yépez, verzekerde echter dat deze autonoom zou opereren.

Chávez wil eventueel volksraadpleging over langer aanblijven

Mocht de oppositie besluiten de presidentsverkiezingen te boycotten, dan zou een referendum moeten uitwijzen of hij langer president kon blijven, verklaarde Chávez op 6 mei. Bij een manifestatie in een stadion gevuld met aanhangers in de centrale deelstaat Lara merkte hij op: 'Ik ga jullie, de bevolking, dan vragen of ik president kan blijven tot 2031.'

De Venezolaanse constitutie stond de president toe twee achtereenvolgende ambtstermijnen vol te maken waardoor Chávez in 2012 in principe niet opnieuw kandidaat kon zijn. Vier leden van de oppositie wilden het aan het eind van het jaar tegen hem opnemen, maar gepoogd werd een gezamenlijke tegenkandidaat te kiezen.

Chávez ontslaat drie ministers vanwege voedselproblemen

De president van Venezuela, Hugo Chávez, verving op 21 februari 2006 drie ministers in zijn regering in verband met problemen bij de productie en distributie van voedsel. Antonio Albarrán (Landbouw), José Rafael Oropeza (Voeding) en Edmée Betancourt (Lichte industrie en Handel) moesten plaats maken voor respectievelijk Elías Jaua Milano, Érika del Valle Farías Peña en María Cristina Iglesias.

Basisorganisaties en de president zelf hadden verscheidene keren de corruptie en inefficiëntie bij de voedselvoorziening aangewezen als een van de grootste problemen van het land. Venezuela voerde 70 procent van haar voedsel in, maar het streven was meer zelf te produceren.

Nieuwe minister van Defensie benoemd

Op 24 juni werd bekendgemaakt dat generaal Raúl Isaías Baduel de functie van minister van Defensie zou overnemen van admiraal Orlando Maniglia.
De nieuwe bewindsman was in juli 2004 aangesteld als commandant van het leger en speelde volgens waarnemers een cruciale rol tijdens de coup tegen Chávez, die mede dankzij zijn optreden terugkeerde als president. Ook was hij betrokken bij de training in guerrillatactieken van burgers en reservisten.

Vlag van Venezuela veranderd

President Hugo Chávez nam op 12 maart 2006 in de hoofdstad Caracas een militaire parade af om de veranderingen in de Venezolaanse vlag te vieren. De inspirator van de Bolivariaanse revolutie, Simón Bolívar, had in 1817 gezegd dat aan de zeven sterren in de vlag na de aansluiting van de provincie Guayana een achtste ster zou moeten worden toegevoegd.

Chávez voerde die wens bijna twee eeuwen later uit. Het wapenschild in de vlag werd ook veranderd: het witte paard galoppeerde in het vervolg niet meer naar rechts, maar naar links en was volgens de president nu 'vrij'. Enkele honderden regeringstegenstanders reisden naar Caracas om te protesteren tegen de 'grillen', zoals zij het noemden, van het staatshoofd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Opbrengsten olie-exporten gebruikt voor sociale programma's

Venezuela's minister van Financiën Nelson Merentes maakte op 20 april 2006 bekend dat 2,5 miljard dollar (ca. 2 miljard euro) van de opbrengsten van de olie-exporten dat jaar besteed zou worden aan sociale programma's. Deze waren er vooral op gericht de medische voorzieningen en het onderwijs in de arme wijken te verbeteren, waarbij gebruik werd gemaakt van Cubaanse leraren en medici die ook afgelegen dorpen bezochten.
Na de coup in 2002 had president Hugo Chávez beide zaken aangeduid als onderdelen van een 'socialistische revolutie'. Oppositieleiders meenden echter dat hij vooral uit was op het winnen van zieltjes onder het arme deel van de bevolking.

Duizenden families land beloofd

Nadat eerder al 600.000 ha. grond in Venezuela als 'ongebruikt' was aangemerkt, werd daar op 30 juni 2006 nog ruim 330.000 ha. aan toegevoegd. Dit maakte Juán Carlos Loyo, voorzitter van het Nationale Land Instituut (INTI), bekend met de toevoeging dat 15.000 families zouden profiteren van de laatste confiscatie.
De landhervorming was gebaseerd op een wet uit 2001 die de regering de bevoegdheid gaf ongebruikt land zonder vergoeding verbeurd te verklaren. President Chávez beweerde dat veel grootgrondbezit was ontstaan vanwege corruptie onder vorige regeringen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Buitenlandse schuld vermindert met bijna 5 miljard dollar

Venezuela's minister van Financiën Nelson Merentes maakte begin maart 2006 bekend dat zijn regering dat jaar zo'n 4,7 miljard dollar (ca. 3,9 miljard euro) aan buitenlandse schuld zou aflossen. Het betrof 3,9 miljoen dollar van de zogenaamde Brady-obligaties, 600 miljoen dollar aan vijftien privé banken en 243 miljoen dollar aan de Wereldbank. De Brady-obligaties – vernoemd naar de Amerikaanse oud-minister van Financiën Nicholas Brady – waren in 1989 gecreëerd om schuldbetalingen van Latijns-

Amerikaanse landen flexibeler te laten verlopen.
De terugbetaling betekende dat de buitenlandse schuld van Venezuela met 15 procent zakte naar ruim 26 miljard dollar. Tijdens de regeerperiode van president Chávez was deze gestegen van 23 naar 31 miljard dollar.

Venezuela wil zeggenschap over olieproductie terug

Het Venezolaanse parlement ondersteunde op 11 mei 2006 het streven van de regering om de invloed van de overheid bij de exploitatie van de olievoorraden te vergroten en de inkomsten te verhogen door contracten te herzien. Het Congres noemde vier olieprojecten in de Orinoco-regio waar de meerderheid van de aandelen in handen moest komen van de Venezolaanse staat en een 'extractiebelasting' de inkomsten moest verhogen van 16,6 procent tot 33,3. De projecten waren jointventures van Petróleos de Venezuela (PDVSA) met oliemaatschappijen als Exxon Mobil, Chevron en Total die zich eerder akkoord hadden verklaard met de herziening van de contracten.

PDVSA wil 60 procent van de aandelen

De directeur van de staatsoliemaatschappij van Venezuela, Eulogio del Pino, verklaarde op 24 mei tegenover journalisten dat PDVSA bij de jointventure-projecten zou trachten een meerderheid van 60 procent van de aandelen te krijgen. De exploitatie moest volgens hem in overeenstemming worden gebracht met een wet uit 2001 waarin was bepaald dat PDVSA bij jointventures minimaal 51 procent van de aandelen diende te bezitten. President Chávez had meerdere keren beweerd dat de oliemaatschappijen geld 'stalen' van de Venezolaanse staat.

Overheidsuitgaven sterk gestegen

Cijfers van de Centrale Bank van Venezuela wezen op 20 juli 2006 uit dat de staatsuitgaven in de eerste drie maanden van 2006 met meer dan 65 procent waren gestegen ten opzichte van dezelfde periode het jaar daarvoor. President Chávez had meerdere keren verzekerd de gestegen olieopbrengsten ten goede te zullen laten komen aan de arme burgers van zijn land. Zo had de regering enige maanden daarvoor het minimumloon met 15 procent verhoogd en het onderwijzend personeel een loonsverhoging van 30 procent gegeven. Volgens het ministerie van Financiën zouden in 2006 de overheidsuitgaven uitkomen op 31 procent van het bbp.

JUSTITIE

Rechter Hooggerechtshof tot aftreden gedwongen

Het Venezolaanse Congres zette op 8 juni 2006 Luís Velásquez Alvaray uit zijn functie van rechter bij het Hooggerechtshof. De parlementariërs schaarden zich daarmee achter president Hugo Chávez die eerder had gezegd dat de wijdverbreide corruptie bij de overheid met hand en tand bestreden diende te worden. Velásquez Alvaray zou rond de 4 miljoen dollar (ruim 3,1 miljoen euro) hebben ontvangen als smeergeld bij de bouw van een rechterlijk trainingsinstituut. Hij was tot zijn benoeming lid van de Vijfde Republikeinse Beweging (MVR), de partij van Chávez. Opposanten van de regering beweerden dat corruptiegevallen bij bondgenoten van de president stelselmatig werden genegeerd.

Gevangenen beëindigen hongerstaking na beloftes autoriteiten

Minister van Binnenlandse zaken en Justitie Jesse Chacón maakte op 14 juli 2006 bekend dat een hongerstaking van gedetineerden in 16 van de 30 gevangenissen in Venezuela beëindigd was. De gevangenen eisten een verandering van de regel dat veroordeelden pas na het uitzitten van de helft van hun straf door studie en werk aan strafvermindering konden werken. Tevens wilden zij dat verdachten sneller voor een rechter geleid werden, want 40 procent van de gevangenen zat zonder veroordeling achter de tralies. De overheid zegde toe dat voortaan vanaf de eerste dag gewerkt kon worden aan strafvermindering en het Congres zou zich buigen over veranderingen om de rechtsgang te bespoedigen.
In de overvolle Venezolaanse huizen van bewaring waren in 2005 ruim 400 doden gevallen als gevolg van geweld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritische journalist wegens 'laster' tot huisarrest veroordeeld

Een schorsing van de straf tegen Ibéyise Pacheco, columniste in dagblad *El Nacional*, werd op 15 maart 2006 door een Venezolaanse rechtbank ongedaan gemaakt. Dit betekende dat de journaliste, die een legerkolonel in de krant ervan had beschuldigd een examen van een officier te hebben vervalst, de eerder gegeven negen maanden huisarrest moest uitzitten.
Aanhangers van de journaliste waren van mening dat er sprake was van een politiek vonnis: omdat Pacheco kritisch was over de regering, zou zij zijn aangepakt. Ook tegen twee collega's van de veroordeelde was een onderzoek gestart, maar minister van Informatie William Lara ontkende ten stelligste dat er een heksenjacht tegen anti-regeringsgezinde journalisten was gestart.

IAPA bezorgd over persvrijheid in Venezuela

De Inter American Press Association (IAPA) sprak op 19 juli 2006 haar bezorgdheid uit omdat president Hugo Chávez de rechtspraak zou gebruiken om kritische journalisten het zwijgen op te leggen. Chávez wees geregeld op de scherpe kritiek van private mediabedrijven die geaccepteerd werd, maar anderen benadrukten dat bekende journalisten als Patricia Poleo en televisiepresentator Napoleón Bravo zich moesten verweren tegen justitiële aanklachten. Het in de Verenigde Staten gevestigde instituut beschouwde het aannemen van nieuwe wetgeving zodat de regering nieuwsorganen kon sluiten die normen overtraden, als grootste bedreiging voor de persvrijheid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Irritatie tussen Venezuela en Verenigde Staten houdt aan

VS vergelden uitwijzing van marineattaché

Woordvoerder Sean McCormack van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken verklaarde op 3 februari 2006 dat zijn regering Venezuela had ingelicht dat de in Washington gestationeerde Jeny Figueredo Frías tot persona non grata was verklaard. De maatregel tegen deze adviseur van de Venezolaanse ambassade was een vergelding voor de uitwijzing door de Venezolaanse regering van de Amerikaanse marineattaché John Correa die zich schuldig zou hebben gemaakt aan spionage. De VS be-

weerden dat geen enkele militaire attaché op de ambassade in Caracas betrokken was bij 'ongepaste activiteiten'.

Venezuela breidt 'humanitaire hulp' aan VS uit

Eind februari startte Venezuela met de verkoop van olie en aanverwante producten in de staat Connecticut. Dat werd na Massachusetts, Maine, Rhode Island, Delaware, Pennsylvania en Vermont zodoende de zevende staat waar de goedkope brandstof verkocht werd. Dit afgezien van de wijk the Bronx in New York City, waar Citgo Petroleum Corporation, dat onderdeel was van Petróleos de Venezuela (PDVSA), ook olie en benzine verkocht. In totaal leverde het Zuid-Amerikaanse land, dat een gemiddeld per capita inkomen had van een tiende van dat van de VS, bijna 170 miljoen liter tegen een met 40 procent verminderde verkoopprijs.

Amerikaans mensenrechtenrapport 'toiletpapier' genoemd

De vaststelling van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken dat in Venezuela onder president Chávez de mensenrechten werden geschonden, werd in Caracas op 9 maart niet serieus genomen. 'Deze rapporten zijn niet meer dan toiletpapier, inderdaad, toiletpapier, want ambtenaren van het Amerikaanse ministerie hebben geen enkele autoriteit om andere landen in de wereld te beoordelen', reageerde vice-president José Vicente Rangel. In het rapport werd gesteld dat tegenstanders van Chávez werden lastig gevallen, dat er wetten waren aangenomen die de persvrijheid inperkten en dat de rechterlijke macht werd gebruikt voor politieke doeleinden.

Chávez beweert dat Amerikaanse schepen bedreiging vormen

De aanwezigheid in de Caribische Zee van vier Amerikaanse oorlogsbodems, waaronder een vliegdekschip, vormde volgens opmerkingen op 19 april van president Chávez een gevaar voor zowel Venezuela als voor Cuba. De oefening van de Amerikaanse marine onder de naam 'Partnerhip of the Americas' zou twee maanden duren en er waren 6.500 manschappen bij betrokken. Het US Southern Command in Florida had bekend gemaakt dat de operaties gericht waren op 'narco-terrorisme en mensensmokkel'.
Chávez had meerdere keren gewaarschuwd dat de Amerikanen een invasie planden om hem af te zetten.

Washington verbiedt wapenleveranties aan Venezuela

De Amerikaanse regering strafte op 15 mei het Venezolaanse bewind door alle wapenverkopen, ook particuliere, aan het land te verbieden. Ook zou verhinderd worden dat Amerikaanse technologie via andere landen geleverd zou worden. De redenen voor de stap waren de banden van het Chávez-regime met Cuba en Iran – twee vijanden van de VS – en de beweerde inactiviteit tegenover linkse rebellen uit Colombia. Washington was bovendien van mening dat Venezuela onvoldoende meewerkte aan de Amerikaanse oorlog tegen het terrorisme – een kwalificatie die minder scherp was dan bij Cuba. Dat land werd beschuldigd van steun aan terrorisme.

Rusland gaat wapenfabriek in Venezuela opzetten

Ruim twee weken later, op 30 mei, maakte Chávez op een persconferentie in Quito (Ecuador) bekend dat Rusland zou helpen wapen- en munitiefabrieken op te zetten voor de productie van kalashnikovs. Bovendien zouden begin juni 30.000 automatische geweren van hetzelfde merk worden geleverd. 'Dan kunnen we elke straat, elke heuvel, elke hoek verdedigen', merkte de president op.

Venezuela en Kenia sluiten bilateraal handelsverdrag

Op 7 februari 2006 ondertekenden de Venezolaanse onderminister van Buitenlandse zaken voor Afrika, Reinaldo Bolívar, en de minister van Buitenlandse zaken van Kenia, Raphael Tuju, in Nairobi een pact ter uitbreiding van de bilaterale handelsbetrekkingen. Het Keniaanse dagblad *The Standard* meldde dat volgens de Afrikaanse minister de handel tussen beide landen tot dat moment miniem was, maar zou gaan toenemen. Daartoe zou Kenia op korte termijn een ambassade openen in Caracas. Ook was afgesproken meer samen te gaan werken op terreinen als onderwijs, landbouw, toerisme en wetenschap.

President Chávez verzet zich tegen neo-liberaal economisch beleid

Venezuela stapt uit Andische Gemeenschap

President Chávez van Venezuela liet op 19 april 2006 in de Paraguayaanse hoofdstad Asunción weten dat de Andische Gemeenschap van Naties (CAN) wat hem betreft 'dood' was omdat ze was vertrapt door het neo-liberalisme. Hij kondigde daarom aan dat zijn land het handelsblok, dat het vormde met Colombia, Ecuador, Peru en Bolivia, zou verlaten. De belangrijkste reden was dat Colombia en Peru vrijhandelsverdragen met de Verenigde Staten hadden afgesloten. De ook aanwezige president van Bolivia, Evo Morales, zei het eens te zijn met Chávez.

Samenwerking met Cuba en Bolivia geïntensiveerd

Ruim een week later sloten Venezuela, Cuba en Bolivia in de Cubaanse hoofdstad Havana het Vrijhandelsverdrag van de Volkeren (TCP). De opzet van het verdrag was de regionale integratie te bevorderen en de interne markten te beschermen – principes die in 1969 ten grondslag lagen aan de vorming van wat toen het Andische Pact, later de Andische Gemeenschap van Naties genoemd werd. Het economische verdrag vormde een onderdeel van het door Chávez opgezette Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA).

Venezuela stapt uit G-3 handelspact

Een maand later kondigde Venezuela aan uit het G-3 pact te treden – een vrijhandelspact dat in 1995 van start was gegaan met als deelnemers Mexico, Colombia en Venezuela. President Chávez liet weten zich te willen concentreren op de aansluiting van Venezuela bij Mercosur, waartoe Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay behoorden. De vrijhandelsverdragen van Colombia en Mexico met de VS speelden echter een grote rol bij het nemen van het besluit.

Instemming met Venezolaanse toetreding tot Mercosur

Op 16 juni bereikten de ministers van Buitenlandse zaken van de lidstaten van Mercosur in Buenos Aires (Argentinië) overeen-

stemming met Venezuela over volwaardige toetreding van dat land tot het handelsblok. Eind 2005, toen het regionale blok in crisis verkeerde, had Venezuela de eerste stap tot toetreding gezet toen het een lidmaatschap zonder stemrecht had gekregen.

Op 4 juli werd Venezuela lid van Mercosur. Enkele weken later, op 20 en 21 juli, vond in Córdoba (Argentinië) een ontmoeting plaats met het oog op verdere economische integratie. Daarbij waren ook de presidenten Michelle Bachelet en Evo Morales van de geassocieerde lidstaten Chili en Bolivia aanwezig, alsmede de Cubaanse leider Fidel Castro.
De laatste prees in een toespraak tot een menigte van 15.000 mensen de toetreding van Venezuela tot het economische blok en merkte op dat de hele wereld praatte over 'de globalisering van goederen en diensten', maar niemand over 'de globalisering van solidariteit'. Chávez verklaarde het door de VS gelanceerde plan voor een vrijhandelszone van Patagonië tot Alaska voor 'dood'. Venezuela en de landen van de Mercosur hadden zich daar sterk tegen verzet.

Bezoek aan ouderlijk huis van 'Che' Guevara

Chávez en Castro brachten op 22 juli een bezoek aan Alta Gracia – gelegen op 40 kilometer van Córdoba – waar de legendarische, in 1967 omgekomen Ernesto 'Che' Guevara van zijn vierde tot zijn vijftiende jaar woonde. Het was voor beide presidenten de eerste keer dat zij het huis, dat was veranderd in een museum, bezochten.
De 79-jarige Castro, die in linkse kring in Latijns-Amerika nog steeds grote populariteit genoot, werd door 2.000 mensen toegejuicht.

Venezolaanse president voert overleg met Libië

De *BBC* berichtte op 17 mei 2006 dat president Hugo Chávez ter afsluiting van zijn bezoek aan Groot-Brittannië en Noord-Afrika de Libische leider Muammar Gaddafi bezocht. Beide staatshoofden voerden overleg in een tent in de buurt van de hoofdstad Tripoli. Zij hadden gemeen leiding te geven aan een belangrijk olieproducerend land en bespraken naast bilaterale kwesties onder meer de mogelijkheid goedkope olie aan Afrikaanse landen te verkopen. De Venezolaanse president had Libië al eerder bezocht.

President Chávez sluit betrekkingen met Peru onder president Garcia uit

Nadat eerder de ambassadeurs van Venezuela en Peru uit de hoofdsteden Lima en Caracas waren teruggetrokken, kwalificeerde president Chávez op 23 juni 2006 de in Peru tot staatshoofd gekozen Alan García als 'schoothondje' van Washington. Hij sloot verder uit dat zijn bewind betrekkingen met het land zou gaan onderhouden omdat García volgens Chávez een wig probeerde te drijven tussen Venezuela en haar bondgenoten in Latijns-Amerika. Eerder had de aanstaande Peruaanse president Chávez een 'hypocriet' genoemd omdat deze het vrijhandelsverdrag van Peru met de Verenigde Staten bekritiseerde, maar wel olie aan dat land bleef leveren.

Nederland strijkt plooien glad bij bezoek aan Venezuela

Nederlands minister van Buitenlandse zaken Ben Bot bezocht op 10 juli 2006 de Venezolaanse vice-president José Vicente Rangel, aan wie hij duidelijk maakte dat de Antillen 'geen springplank' zouden vormen voor vijandige acties tegen Venezuela. Nadat minister van Defensie van Nederland Henk Kamp in mei president Chávez een populist had genoemd die de Antillen wilde inlijven, waren de verhoudingen gespannen, ook doordat er een vlootoefening met Amerikaanse schepen voor de kust van Venezuela werd gehouden. Bot noemde de opmerkingen een misverstand en merkte verder op dat Europa niet alleen oog moest hebben voor negatieve zaken van leiders als Chávez, Morales en Kirchner. Hij meende dat deze 'historisch gezien' wel aan de macht moesten komen gezien de armoede op het continent.

President Venezuela reist de wereld rond

Venezolaans parlement keurt bezoek aan Iran en Wit-Rusland goed

De voorzitter van de Congrescommissie voor buitenlandse betrekkingen, Carlos Escarrá, maakte op 14 juli 2006 bekend dat het parlement van Venezuela akkoord was gegaan met het verzoek van president Chávez om Iran en Wit-Rusland te bezoeken. Deze had zelf een maand eerder gezegd ook naar Noord-Korea te willen, maar volgens Escarrá was daarvan op korte termijn geen sprake. De plannen baarden opzien omdat de Verenigde Staten met de genoemde landen, evenals met Venezuela, veelvuldig in de clinch lagen.

Chávez sluit vriendschap met Wit-Russische leider Loekasjenko

Bij het bezoek vanaf 23 juli aan Minsk, de hoofdstad van Wit-Rusland, werden volgens een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken van dat land zeven verdragen betreffende militair-technische samenwerking, handel en economie ondertekend. De opzet was de bilaterale handel uit te breiden want deze was in 2005 niet boven een bedrag van omgerekend 13,3 miljoen euro uitgekomen.
Waarnemers beweerden dat Loekasjenko en Chávez vooral overeenstemden in hun afkeer van Washington.

Wapenaankopen in Rusland

Vanuit Wit-Rusland reisde Chávez naar Moskou waar hij op 27 juli zijn Russische ambtgenoot Vladimir Poetin ontmoette. Volgens een zegsman had Venezuela voor omgerekend 2,4 miljard euro militair materiaal van Rusland gekocht, waaronder 24 Sukhois straalvliegtuigen en 53 helikopters. De Russische olieproducent Lukoil en het gasbedrijf Gazrom zouden gaan investeren in Venezuela.

Economische banden met Qatar verstevigd

Na zijn verblijf in Moskou vloog Chávez naar de hoofdstad van Qatar, Doha, waar hij besprekingen voerde met de emir, sjeik Hamad bin Khalifa al-Thani. Het was de vijfde keer dat de Venezolaanse president de gasrijke Golfstaat en bondgenoot van de VS bezocht. De beide landen werkten nauw samen in de energiesector en hadden eerder economische samenwerkingsakkoorden gesloten.

Anti-imperialistische boodschap voor Iran

Op 29 juli arriveerde het Venezolaanse staatshoofd in de Iraanse hoofdstad Teheran. Bij zijn vierde visite aan de islamitische

republiek Iran stelde Chávez dat het land 'op elk moment, bij elke kwestie, en in alle omstandigheden' kon rekenen op zijn steun. Net als Venezuela werd Iran veelvuldig in woorden aangevallen door het Witte Huis.
Chávez voerde met zijn ambtgenoot Mahmoud Ahmadinejad besprekingen over energiezaken, de financiële sector en technologie. Verder nam hij officieel een nieuwe ambassade in gebruik, ontmoette hij zakenmensen en ontving hij een onderscheiding van de Teheran Universiteit.

Energiepact gesloten met Vietnam

Als eerste Venezolaanse president die Vietnam ooit bezocht, landde Chávez op de laatste dag van juli in Hanoi, waar hij met militaire eer werd ontvangen. In aanwezigheid van president Nguyen Minh Triet prees het linkse staatshoofd Vietnam voor zijn strijd tegen het kolonialisme en het imperialisme. Een jaar eerder hadden beide landen ambassadeurs uitgewisseld. Vietnam produceerde ruwe olie, maar volgens Chávez zou het land jaarlijks omgerekend ruim 1,6 miljard euro extra kunnen verdienen als het een olieraffinaderij tot zijn beschikking had. De samenwerking op energiegebied werd daarom uitgebreid. Chávez had ook ontmoetingen met premier Nguyen Tan Dung en de leider van de Communistische Partij, Nong Duc Manh.

(Vorige berichten pagina 105/2 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Pentagon gaat Geneefse Conventies gedeeltelijk naleven

Het Pentagon publiceerde op 7 juli 2006 een memo, waarin stond dat terreurverdachten in Guantánamo Bay en geheime militaire detentiecentra buiten de VS voortaan in overeenstemming met de Geneefse Conventies behandeld zouden worden.

Wellicht toch geheime militaire tribunalen

Het Pentagon reageerde hiermee op een vonnis van het Hooggerechtshof. Dat had in juni bepaald dat de regering Bush gedetineerde terreurverdachten ten onrechte bescherming door de Conventies van Genève ontzegde. President Bush had eind juni verklaard dat hij dit vonnis zou respecteren. Uit het gepubliceerde memo bleek echter dat het Pentagon vooralsnog niet van plan was om alle bepalingen uit de conventies na te leven. Men zou alleen het verbod op inhumane en vernederende behandeling gaan respecteren. Het Congres had echter in december 2005 al een verbod ingesteld op mishandeling van gevangenen in Amerikaanse detentiecentra buiten de VS, dus feitelijk was hier geen sprake van nieuw beleid. Het memo deed geen uitspraken over de behandeling van gevangenen in geheime detentiecentra van de inlichtingendienst CIA.
Het Hof had tevens bepaald dat terreurverdachten niet in het geheim mochten worden berecht door militaire commissies. Het belangrijkste bezwaar was dat het Congres hier nooit toestemming voor had gegeven, iets dat volgens de wet wel nodig was. Naar het zich liet aanzien zag het Pentagon in dit vonnis geen reden om de verdachten voor te leiden aan reguliere rechtbanken. Liever wilde men het Congres vragen om alsnog toestemming te geven voor berechting door militaire commissies. Eind juli was nog niet duidelijk of de volksvertegenwoordigers hiertoe bereid waren.

VN-commissie roepen op tot sluiting geheime gevangenissen

De VN-commissie voor de Mensenrechten riep de Verenigde Staten op 28 juli op om onmiddellijk alle geheime detentiecentra te sluiten en het Rode Kruis toegang te geven tot alle gedetineerden. Volgens de commissie hielden de VS terreurverdachten 'in het geheim en op geheime plaatsen gedurende maanden of jaren vast'. Dat zij geen onafhankelijke juridische bijstand kregen en niet werden voorgeleid aan een onafhankelijke rechtbank, zou indruisen tegen internationale verdragen.
De VN-commissie bestond uit negen juristen die toezicht hielden op het naleven van het Internationale Convenant over Civiele en Politieke Rechten en opereerde onafhankelijk van de VN-raaad voor de Mensenrechten.

Overige kritiek

De commissie had nog meer kritiek op de VS:

- Etnische minderheden en arme Amerikanen zouden 'onevenredig vaak' ter dood worden veroordeeld.
- Na de orkaan Katrina in augustus 2005 zouden welvarende blanke inwoners van het getroffen gebied beter zijn geholpen dan Afro-Amerikanen en minder draagkrachtigen.
- Geweld tegen homoseksuelen zou te vaak voorkomen en bovendien regelmatig worden gepleegd door politieagenten. De Amerikaanse politie zou voorts in het algemeen te vaak buitensporig geweld gebruiken.
- De federale overheid en 42 staten stonden rechtbanken toe om minderjarigen in bijzondere gevallen te veroordelen tot levenslang zonder kans op vervroegde vrijlating. Volgens de commissie was dit in strijd met een internationaal convenant over de behandeling van jongeren, waarin stond dat minderjarige delinquenten altijd een tweede kans moesten krijgen. In 2006 zouden in de VS 2.225 mensen levenslange gevangenisstraffen uitzitten wegens misdaden die ze als minderjarigen begingen.
- In extra zwaar bewaakte gevangenissen zouden gedetineerden soms maar vijf uur per week hun cel uitmogen. Ook dit was in strijd met internationale verdragen.

Dertig jaar cel voor hulp aan Al-Qaeda

Een rechtbank in New York veroordeelde de Pakistaan Uzair Paracha op 20 juli 2006 tot dertig jaar gevangenisstraf, omdat hij een terroristische organisatie zou hebben geholpen.

'Plannen voor terreuraanslag in Maryland'

Paracha was in 2003 gearresteerd. Hij zou geprobeerd hebben een Amerikaans visum te regelen voor Majid Khan, een Pakistaan die volgens de Amerikaanse autoriteiten banden met Al-Qaeda had. Khan zou aanslagen hebben willen plegen op ondergrondse benzineopslagplaatsen in de staat Maryland. Paracha was er echter niet in geslaagd om hem aan de juiste papieren te helpen en de aanslagen waren dan ook nooit gepleegd.
Uzair Paracha had tegenover de federale recherche (FBI) verklaard dat hij niets wist van de plannen voor aanslagen en dat hij geen enkele affiniteit met Al-Qaeda voelde. Hij zou Khan alleen hebben willen helpen omdat Al-Qaeda beloofd had 200 duizend

dollar (bijna 156 duizend euro) te investeren in een familiebedrijf van de Paracha's. De jury vond deze verklaring echter ongeloofwaardig.
De straf die hem werd opgelegd was naar Amerikaanse maatstaven hoog. De rechter zei dat Paracha als voorbeeld werd gesteld, om anderen ervan te weerhouden terroristische organisaties te helpen.
Majid Khan was zelf overigens ook gearresteerd. Hij werd vastgehouden in een geheim Amerikaans detentiecentrum. Paracha's vader zat vast in het Amerikaanse detentiecentrum Guantánamo Bay op Cuba. Hij werd beschuldigd van witwaspraktijken voor Al-Qaeda, iets dat hij zelf ontkende.

Nieuwe dienst ter voorkoming terreuraanslagen

Robert Mueller, de directeur van de Amerikaanse federale recherche (FBI), zei op 26 juli 2006 dat het internationale terreurnetwerk Al-Qaeda mogelijk in staat was om in de Verenigde Staten aanslagen te plegen met biologische, chemische of nucleaire wapens. Daarom richtte de FBI een eenheid op die dergelijke aanslagen moest zien te voorkomen. De dienst ging ook onderzoek doen naar de mogelijke gevolgen van aanslagen met massavernietigingswapens en zou de reacties van de overheid na een eventuele aanslag gaan coördineren.

Na 11 september 2001 was er felle kritiek geuit op de Amerikaanse inlichtingendiensten en de FBI, omdat zij de terreurdreiging in de VS zouden hebben gebagatelliseerd. De FBI was hierna ingrijpend gereorganiseerd. Het voorkomen van terreuraanslagen had de hoogste prioriteit gekregen. Er waren nieuwe analisten aangenomen die zich bezighielden met het verzamelen en interpreteren van informatie over mogelijke terroristische activiteiten in de VS.

BINNENLAND

Schietpartij in joods centrum

Een gewapende man drong op 28 juli 2006 het gebouw van de Joodse Federatie in de Amerikaanse stad Seattle binnen. Hij begon daar om zich heen te schieten. Er vielen één dode en vijf gewonden. Hierna gaf hij zich over aan de politie. Deze verklaarde naderhand dat het ging om een islamitische Amerikaan die boos was omdat de Verenigde Staten de Israëlische oorlog tegen de moslimorganisatie Hezbollah in Libanon steunden. De Joodse Federatie in Seattle had enkele dagen voor het bloedbad een pro-Israëlische demonstratie georganiseerd.

Nationale Garde helpt bij grensbewaking

Langs de Amerikaans-Mexicaanse grens waren op 31 juli 2006 6.199 manschappen van de Nationale Garde gelegerd. President Bush had in mei bepaald dat er minimaal 6.000 militairen in de vier grensstaten (Californië, Arizona, Nieuw-Mexico en Texas) moesten worden gestationeerd om de douaneautoriteiten te helpen bij het tegengaan van illegale immigratie en smokkel.

Nog geen nieuw immigratiebeleid

Omdat er in de Verenigde Staten veel onrust bestond over de komst van steeds meer illegale immigranten, vooral uit Latijns-Amerika, was het Congres in 2006 begonnen met het formuleren van een nieuw immigratiebeleid. In juli leek er echter een patstelling te zijn ontstaan. Het Huis van Afgevaardigden wilde de problemen oplossen door illegaal verblijf in de VS strafbaar te stellen, terwijl de Senaat alle naar schatting 12 miljoen illegalen juist de kans wilde geven om een verblijfsstatus te krijgen. Naar het zich liet aanzien zouden de Afgevaardigden en de Senatoren er niet in slagen om nog voor de verkiezingen in november op één lijn te komen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minder economische groei

De economische groei in de Verenigde Staten bedroeg in het tweede kwartaal van 2006 2,5 procent. Dit maakte het ministerie van Handel op 28 juli bekend. In het eerste kwartaal groeide de economie nog met 5,6 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2005.

De afname zou te maken hebben met de hoge energieprijzen. Ook de oplopende rente temperde de groei. In juni 2004 bedroeg deze nog 1 procent, het laagste peil sinds 1958. Sindsdien verhoogde de Centrale bank de rente zeventien keer, tot 5,25 procent in juli 2006. Omdat geld lenen duur was, kochten consumenten minder. Vooral de verkoop van huizen en duurzame goederen stagneerde. De investeringsbereidheid van het bedrijfsleven nam ook af. De groei van de investeringen bedroeg in het eerste kwartaal nog 14 procent, in het tweede kwartaal was dit 2,7 procent en terwijl er in juli 2005 170 duizend banen bijkwamen, waren dit er in juli 2006 112 duizend.
De inflatie liep op van 2,1 procent in het eerste tot 2,9 procent in het tweede kwartaal.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Spaceshuttle maakt zachte landing

Het bemande ruimteveer Discovery keerde op 17 juli 2006 veilig terug naar de Verenigde Staten, na een dertiendaagse reis naar het Internationale Ruimtestation (ISS). Voor de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA was dit belangrijker dan ooit, omdat het ruimteveer Columbia in 2003 was verongelukt. De Discovery was de eerste spaceshuttle die sindsdien naar het ISS reisde. Als er ook met dit toestel iets was misgegaan, zou dit vermoedelijk hebben geleid tot het einde van het spaceshuttleprogramma.
Maar de veilige terugkeer van de Discovery sterkte het zelfvertrouwen van de NASA. De organisatie besloot het aantal vluchten naar het ISS op te voeren. Hierdoor werd het mogelijk het nog onvoltooide ruimtelaboratorium af te bouwen.

Bush blokkeert financiering van stamcelonderzoek

De Amerikaanse president George W. Bush sprak op 19 juli 2006 zijn veto uit over een wet die uitbreiding van de federale financiering van stamcelonderzoek mogelijk zou maken. Bush had deze financiering in 2001 zelf aan banden gelegd.
Het was de eerste keer in Bush´ carrière als president dat hij weigerde zijn handtekening te zetten onder een wet die door het Congres was aangenomen. Bush stemde wel in met een voorstel van het Congres om het kweken van menselijke foetussen voor wetenschappelijke doeleinden te verbieden.

Onderzoek blijft legaal

Bush was tegen stamcelonderzoek omdat

er menselijke embryo's voor werden gebruikt. Hij vond dit onethisch. Voorstanders van de nieuwe wet wezen er echter op dat abortusklinieken de embryo's als afval beschouwden. Ze zouden vernietigd worden als ze niet ter beschikking van de wetenschap werden gesteld. Met dit laatste was Bush het niet eens. Toen hij op tv aankondigde dat hij zijn vetorecht zou gebruiken, liet hij zich omringen door achttien kinderen die reeds als embryo waren geadopteerd en daarom niet waren vernietigd.
Bush' veto leidde overigens niet tot het einde van het Amerikaanse stamcelonderzoek. Het verbod op financiering door de federale overheid werd niet opgeheven, maar het onderzoek zelf was en bleef legaal, evenals de financiering ervan door particulieren of lokale overheden.

Nancy Reagan pleit voor stamcelonderzoek

Wetenschappers verwachtten middels stamcelonderzoek betere behandelmethoden voor ziekten als Parkinson en Alzheimer te kunnen ontwikkelen. Binnen Bush' eigen Republikeinse partij was een meerderheid voor federale financiering ervan, niet in de laatste plaats omdat de nog altijd populaire Republikeinse oud-president Reagan aan Alzheimer was overleden. Zijn weduwe Nancy was sindsdien een van de bekendste pleitbezorgers van stamcelonderzoek.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Bush richt zich tot zwarte kiezers

De Amerikaanse president George W. Bush sprak op 20 juli 2006 op de jaarlijkse conferentie van de National Association for the Advancement of Coloured People (NAACP), 's lands meest invloedrijke burgerrechtenorganisatie voor Afro-Amerikanen.

Bush prijst Lincoln

Bush zei dat zijn familie altijd in burgerrechten geïnteresseerd was geweest. Dat hij deze ook zelf een warm hart toedroeg zou blijken uit het feit dat hij veel steun gaf aan religieuze organisaties. Hij wees erop dat de slavernij in de Verenigde Staten in 1862 was afgeschaft door een Republikeinse president, Abraham Lincoln. Maar later had de partij volgens Bush de banden met de Afro-Amerikaanse gemeenschap laten verslappen. Hij noemde dit 'een tragedie' en hij zei te begrijpen dat veel Afro-Amerikanen de partij wantrouwden. Aan welke maatregelen hij dacht om hier een einde aan te maken, bleef echter onduidelijk. Binnen de NAACP werd steeds vaker de wens uitgesproken dat blank Amerika zich verontschuldigde voor de slavernij uit het verleden, maar hier ging Bush niet op in.
Dat de maatschappelijke positie van grote groepen Afro-Amerikanen niet al te rooskleurig was erkende Bush. Het bleef echter onduidelijk wat hij wilde doen om het tij te keren, al opperde hij wel dat er meer geld moest naar onderwijs en de bestrijding van aids.

Weinig enthousiasme

Onder Afro-Amerikanen stond de Republikeinse partij bekend als traditioneel blank bolwerk. Ook Bush was niet populair. Bij de verkiezingen in 2000 en 2004 had slechts één op de tien Afro-Amerikanen op hem gestemd. Men verweet hem dat hij als gouverneur van Texas had geweigerd een wet tegen rassenhaat te ondertekenen. En de NAACP vond dat Bush in 2000 ten onrechte president was geworden. Want de staat Florida zou geweigerd hebben om sommige zwarte inwoners als kiezer te registeren. Het merendeel van hen zou Democratisch hebben gestemd. Bush had deze verkiezingen met slechts enkele stemmen voorsprong gewonnen. Volgens de NAACP zou dit niet zijn gebeurd als alle zwarte kiezers in Florida hun stem hadden kunnen uitbrengen.
Of Bush' erin was geslaagd met zijn toespraak zijn populariteit te vergroten, leek onwaarschijnlijk. Journalisten van de Britse zender BBC die na afloop spraken met leden van de NAACP kregen in ieder geval weinig enthousiaste reacties te horen. De meeste gedelegeerden hadden de indruk dat Bush niet wist wat de werkelijke problemen binnen de Afro-Amerikaanse gemeenschap waren. Zij dachten dat de president hen louter had toegesproken om stemmen te winnen voor de verkiezingen in november. Hij zou door zijn adviseurs zijn gestuurd. Want in de afgelopen tachtig jaar hadden alle zittende presidenten de burgerrechtenorganisatie toegesproken, behalve Bush. Hij was sinds zijn aantreden in 2001 wel diverse malen door de NAACP uitgenodigd, maar had hier nooit op gereageerd. Overigens had hij de NAACP al wel eens toegesproken, toen hij nog geen president was.

Verlenging van Wet op het Stemrecht

Op 27 juli verlengde Bush de Voting Rights Act (Wet op het Stemrecht) met 25 jaar. De wet was in 1965 tijdelijk ingevoerd en sindsdien al drie keer verlengd.
Volgens artikel 5 van deze wet mochten negen Amerikaanse staten hun kieswetten alleen wijzigen als ze daarvoor toestemming hadden van het federale ministerie van Justitie. Het ging om Mississippi, Virginia, Alabama, Alaska, Arizona, Georgia, Texas, Louisiana en South-Carolina. Zij mochten in tegenstelling tot andere staten niet op eigen initiatief kieswetten wijzigen, omdat zij voor 1965 geprobeerd zouden hebben om het kiesrecht van etnische minderheden aan te tasten. Klaarblijkelijk vond het Congres de tijd in 2006 nog altijd niet rijp om de teugels te laten vieren, want de volksvertegenwoordigers hadden voor verlenging van de Voting Rights Act gestemd. Zij hadden daarnaast ook bepaald dat stembiljetten in het vervolg in andere talen dan Engels mochten worden opgesteld.

MILITAIRE ZAKEN

Steeds minder Amerikaanse slachtoffers in Irak

Luitenant-kolonel Barry Johnson, woordvoerder van de Amerikaanse troepen in Irak, zei op 31 juli 2006 dat het aantal terroristische aanslagen in dat land sinds januari continu was toegenomen, tot gemiddeld 120 per dag in juli. Opmerkelijk was dat hierbij steeds minder Amerikaanse militairen om het leven kwamen. In 2004 waren er dagelijks gemiddeld 2,32 gesneuveld. In 2005 was dit afgenomen tot 2,31 en in de eerste helft van 2006 tot 1,88. Volgens Johnson kwam dit doordat rivaliserende opstandige groepen in Irak steeds meer energie staken in het bestrijden van elkaar en van Irakezen die zij verdachten van collaboratie met de buitenlandse coalitietroepen. Het bevechten van de Amerikaanse troepen had hierdoor minder prioriteit gekregen.
Johnson zei dat het totale aantal Amerikaanse doden sinds de aanval op Irak in maart 2003 2.578 bedroeg en het aantal gewonden ca. 19 duizend. Daarnaast waren bij andere coalitietroepen 230 doden geval-

len, het merendeel Britten en Italianen. De meeste doden vielen bij aanslagen op militairen konvooien.
Over het aantal gedode Irakezen werden geen statistieken bijgehouden, maar zeker was dat het in de tienduizenden liep.
Er waren in juli 2006 132 duizend Amerikaanse militairen gelegerd in Irak.
(Vorige berichten pagina 426/2 - 2006)

EGYPTE

BINNENLAND

Verkiezingsoverwinning van presidentiële partij omstreden

De uitslagen van de parlementsverkiezingen die in november en december 2005 in Egypte werden gehouden, werden pas veel later bekend. Er was een relatief grote winst voor de officieel verboden Moslim Broederschap, die niet als partij mocht deelnemen maar via onafhankelijke kandidaten wel in het parlement was vertegenwoordigd. De Nationale Democratische Partij (HDW) van president Hosni Mubarak bleef echter oppermachtig. Dat was volgens de oppositie het gevolg van de ondemocratische regels die tegenkandidaten geen enkele kans zouden hebben geboden, en van het repressieve overheidsoptreden tijdens de campagne.

Nieuwe regering benoemd

Op 31 december werden de ministers van de Egyptische regering beëdigd. Ze stond onder leiding van Ahmed Nazif, die op 9 juli 2004 premier was geworden. Er werden negen nieuwe ministers benoemd.

Samenstelling regering Egypte (31 december 2005)

President
Hosni Mubarak (sinds 6 oktober 1981)
Premier
Ahmed NAZIF
Ministers:
Binnenlandse zaken
Habib el-ADLI
Buitenlandse zaken
Ahmed ABOUL GHEIT
Burgerluchtvaart
Ahmed SHAFIQ
Communicatie en Informatietechnologie
Tarek KAMEL
Cultuur
Farouk HOSNI
Defensie
Mohamed Hussein TANTAWI
Elektriciteit en Energie
Hassan Ahmed YOUNES
Financiën
Youssef BOUTROS-GHALI
Gezondheidszorg en Bevolking
Hatem el-GABALI
Handel en Industrie
Rachid Mohamed RACHID
Hoger onderwijs, tevens minister van Staat voor Wetenschappelijk onderzoek
Hany HELAL
Huisvesting en Stedelijke ontwikkeling
Ahmed el-MAGHRABI
Informatie
Anas el-FEKI
Internationale samenwerking
Faiza ABU EL-NAGA
Investeringen
Mahmoud MOHIELDIN
Justitie
Mahmoud ABOUL LEIL
Landbouw en Landontginning
Amin ABAZA
Mankracht en Emigratie
Aisha ABDEL HADI
Olie
Sameh FAHMY
Onderwijs
Yusri el-GAMAL
Planning en Lokale ontwikkeling
Osman Mohamed OSMAN
Religieuze giften
Mahmoud Hamdi ZAKZOUK
Sociale zekerheid
Ali MUSAILHI
Toerisme
Zoheir GARRANA
Transport
Mohamed Loutfi MANSOUR
Waterbronnen en Irrigatie
Mahmoud ABU ZAID

Ministers van Staat:
Bestuurlijke ontwikkeling
Ahmed DARWISH
Milieuzaken
Maged GEORGE
Militaire productie
Sayyed MISHAAL
Wetgevings- en parlementszaken
Moufid SHEHAB

Uitslagen parlementsverkiezingen Egypte (7 november - 9 december 2005)

	percentage	zetels	winst/verlies
Nationale Democratische Partij (HDW)	68,5	311	-93
Nieuwe Delegatie Partij (HJW)	1,3	6	0
Progressieve Nationale Unionistische Partij (HTWTW)	0,4	2	-3
Morgen Partij	0,2	1	-1
Onafhankelijken (Moslim Broederschap)	19,4	88	+71
Overige onafhankelijken	4,6	24	-3
- Nog betwist	12		
- Niet-gekozen leden	2,2	10	
totaal		454	

Veerboot zinkt in Rode Zee: duizend doden

Op 3 februari 2006 kwam gedurende een reis over de Rode Zee van Duba in Saoedi-Arabië naar de Zuid-Egyptische kustplaats Safaga een veerboot tot zinken. Aan boord van het schip, de Al-Salam Boccaccio 98, waren meer dan 1.400 opvarenden, voor het merendeel Egyptenaren die in Saoedi-Arabië of andere Golfstaten werkten, naast een aantal Saoedi's, Syriërs en Palestijnen.
Al snel stond vast dat 244 mensen waren omgekomen, terwijl er 388 werden gered. Ten aanzien van de meer dan 700 vermisten bestond weinig hoop dat zij het er levend van hadden afgebracht. Later werd bevestigd dat het totale dodental inderdaad rond de 1.000 lag. De autoriteiten gelastten een onderzoek naar de toedracht van de ramp, die was voorafgegaan door het uitbreken van brand.

Woede bij nabestaanden

In enkele plaatsen uitten verwanten van slachtoffers hun verontwaardiging over het volgens hen lakse optreden van de overheid. Deze zou te weinig informatie hebben gegeven over het ongeluk en de hulpverlening zou veel te traag op gang zijn gekomen. Verwijten waren er ook jegens het verantwoordelijke bedrijf, El Salam Maritime Transport.

Er bestonden twijfels over de veiligheid van de 35 jaar oude boot. Ook het feit dat de veerboot nog enkele uren doorvoer nadat de brand was uitgebroken, had woede opgeroepen. Op 6 februari werd in Safaga het gebouw van het bedrijf geplunderd en werden stoelen, archiefkasten en andere voorwerpen naar buiten gegooid en in brand ge-

stoken. De politie gebruikte vervolgens traangas om de menigte te verspreiden.
In april constateerde een parlementaire onderzoekscommissie dat zowel het veerbootbedrijf als de overheid blaam trof. Het bedrijf had ondanks serieuze gebreken de boot in de vaart gehouden en de overheid had niet adequaat op de ramp gereageerd.

Eigenaar schip is hoofdverdachte

Volgens de Egyptische regering was de kapitein van het schip voor het ongeluk verantwoordelijk omdat hij pas een noodsignaal uitzond toen het al aan het zinken was. De aandacht ging echter vooral uit naar de eigenaar van de veerboot, Mamduh Ismail, die na de ramp Egypte had verlaten en zich waarschijnlijk in Groot-Brittannië ophield. Diens vertrek werd al snel in verband gebracht met het feit dat Ismail tevens lid was van het parlement en wel als een door de regering benoemde afgevaardigde van de presidentiële, in Egypte oppermachtige Nationale Democratische Partij (HDW). Daardoor rezen vermoedens dat hem van staatszijde de hand boven het hoofd werd gehouden. De autoriteiten vaardigden echter kort daarna een arrestatiebevel jegens hem uit omdat hij zou hebben nagelaten de autoriteiten te informeren over de problemen aan boord.
In maart werd de parlementaire onschendbaarheid van Ismail opgeheven. Een maand later werden ook zijn bezittingen bevroren, maar deze maatregel werd in juni door de Egyptische justitie weer opgeheven, in ruil voor het uitkeren van compensatie aan de slachtoffers. Ismail had omgerekend ongeveer 45 miljoen euro schadevergoeding betaald.
Op 5 juni begon het proces tegen zes verdachten. Behalve Ismail waren dat diens zoon, drie functionarissen van het bedrijf en de kapitein van de veerboot. Geen van allen was bij de zitting aanwezig.

Nieuwe leider oppositiepartij erkend na harde interne partijstrijd

Het Comité voor Politieke Partijen erkende op 3 april 2006 Mustafa al-Tawil als nieuwe leider van de Nieuwe Delegatie Partij (HJW), een oppositiegroepering die met zes zetels was vertegenwoordigd in het Egyptische parlement. Het comité was een invloedrijk orgaan dat kon beslissen over het wel of niet toestaan van politieke partijen en kon ingrijpen in geval van een interne crisis. Dat laatste was ook het geval in de HJW, waar een leiderschapscrisis op een fysieke confrontatie was uitgelopen.
In januari hadden vooraanstaande leden partijleider Noaman Gomaa aan de kant gezet en op 10 februari werd Al-Tawil door de Algemene Vergadering van de partij tot zijn opvolger gekozen. Gomaa accepteerde de beslissing niet en volgens de officiële lezing bestormde hij met zijn aanhangers op 1 april gewapenderhand de partijkantoren, waarbij meer dan twintig gewonden vielen. Vijftien mensen die de actie uitvoerden werden gearresteerd. Onder hen was Gomaa zelf, die echter verklaarde uit noodweer te hebben gehandeld: hij moest zich verdedigen omdat hij bij binnenkomst werd aangevallen.
De 71-jarige Noaman Gomaa was in september 2005 presidentskandidaat namens de HJW, een liberale partij die haar wortels had in de strijd voor onafhankelijkheid van Groot-Brittannië. Haar invloed was echter klein sinds in 1952 politieke partijen door de nieuwe militaire machthebbers werden verboden.

Egypte laat 950 gevangenen van islamitische strijdgroep vrij

Ter gelegenheid van een moslim feestdag werden op 11 april 2006 enkele honderden gevangenen van de militante islamitische groepering Gamaa Islamiya vrijgelaten. In totaal waren de laatste tien dagen zo'n 950 leden van de groep op vrije voeten gesteld. Enkele vooraanstaande leden hadden meer dan twintig jaar vastgezeten. Een onbekend aantal bleef overigens gevangen.
Gamaa Islamiya was in de jaren negentig van de twintigste eeuw de grootste gewapende islamitische groepering die verantwoordelijk was voor een reeks aanslagen, waaronder die in de plaats Luxor in november 1997 waarbij 62 doden vielen. De leiders zworen later het geweld af en sloten in 1999 een wapenstilstand met de regering.

Zeker 23 doden bij bomaanslagen op toeristenoord

In het Egyptische vakantieoord Dahab op het schiereiland Sinaï kwamen op 24 april 2006 drie bommen tot ontploffing. Zeker 23 mensen kwamen om het leven en er vielen meer dan 100 gewonden. De verdenking van de politie ging onder andere uit naar Al-Qaeda, gezien de populariteit van het gebied onder westerlingen. Een andere mogelijkheid was dat lokale bedoeïen een wraakactie hadden uitgevoerd omdat hun voorouderlijk land meer en meer werd bedreigd door het toerisme, waar voornamelijk Egyptische arbeiders uit Cairo van profiteerden.
Twee dagen na de aanslagen vonden nog eens twee zelfmoordacties in Sinaï plaats, gericht op medewerkers van de Multinational Force and Observers (MFO), de internationale vredesmacht die al sinds 1982 toezag op het vredesverdrag tussen Israël en Egypte. Bij de acties, uitgevoerd nabij het hoofdkwartier van de MFO in el-Gorah, kwamen de twee daders om. Er vielen geen andere slachtoffers.

Alle verdachten gearresteerd of gedood

Op 9 mei maakte de Egyptische politie bekend dat ze de vermeende leider had gedood van de groepering die ze verantwoordelijk stelde voor de aanslagen van 24 april. Het ging om Nasser Khamis al-Mallahi van de militante islamitische groep Tawhid wal Jihad, welke bestond uit bedoeïenen uit de Sinaï. Hij werd tijdens een vuurgevecht in de plaats al-Arish, noord-Sinaï, gedood. Een medestrijder werd bij de politieactie gearresteerd. Er werden automatische wapens, munitie en handgranaten aangetroffen. Begin mei waren al zes andere verdachten gedood. Op 11 en 12 mei gaven vier mensen zich in al-Arish aan bij de politie. Bij dezelfde plaats schoten veiligheidstroepen op 27 juni de laatste twee gezochten in verband met de aanslagen neer.
De Egyptische autoriteiten meenden met hun optreden een belangrijke slag aan het terrorisme te hebben toegebracht. De groepering Tawhid wal Jihad verdachten zij namelijk ook van twee eerdere aanslagen op de toeristenplaatsen Taba (oktober 2004) en Sharm al-Sheikh (juli 2005), waarbij veel doden en gewonden vielen.

Parlement verlengt noodtoestand met twee jaar

Het Egyptische parlement besloot op 30 april 2006 de noodtoestand, die al sinds 1981 van kracht was, met twee jaar te verlengen. Dat gebeurde op voorstel van premier Ahmed Nazif, die stelde dat deze periode nodig was omdat pas na twee jaar de voorgenomen wetgeving tegen terrorisme

in werking kon treden. Het was zijns inziens ongewenst de noodwetgeving af te schaffen als de vervangende wetgeving nog niet gereed was. President Hosni Mubarak had ten tijde van de presidentsverkiezingen van september 2005 afschaffing van de noodtoestand in het vooruitzicht gesteld.

Oppositiekrachten zijn bang voor misbruik

Premier Nazif verzekerde het parlement dat ook de komende twee jaar de noodwetgeving alleen gebruikt zou worden om de veiligheid van de burgers te beschermen en terrorisme te bestrijden. Oppositiegroeperingen waren hier echter niet gerust op, omdat de noodwetgeving de regering vergaande bevoegdheden gaf, zoals de inperking van burgerlijke rechten. Ook maakte de wetgeving detentie zonder aanklacht mogelijk en volgens mensenrechtenorganisaties werden tenminste 10.000 mensen gevangen gehouden zonder dat duidelijk was waar zij van beschuldigd werden. Het verband met de oorspronkelijke reden voor het afkondigen van de noodtoestand – de moord op toenmalig president Anwar Sadat door islamitische militanten – was voor tegenstanders van de verlenging dan ook zoek.
Volgens de onafhankelijke Egyptische Organisatie voor de Mensenrechten (EOHR) probeerde de regering 'uit alle macht de noodwetgeving om te zetten van uitzonderingsrecht in permanent recht'. Naar het oordeel van de Moslimbroederschap werd de wet slechts gebruikt om de oppositie het zwijgen op te leggen. De onafhankelijke parlementariërs die zich verbonden voelden met deze belangrijkste oppositiegroepering, keerden zich dan ook tegen de verlenging. In totaal spraken 91 van de 378 aanwezige afgevaardigden zich daartegen uit.

JUSTITIE

Rechters voorop bij straatprotesten voor onafhankelijke rechtspraak

In mei 2006 kwam het in Egypte herhaaldelijk tot felle straatprotesten, gericht tegen de politieke bemoeienis met de rechtspraak. Aanleiding waren de disciplinaire maatregelen die dreigden tegen twee rechters omdat zij de verkiezingen van het jaar daarvoor frauduleus hadden genoemd, alsmede de veroordeling 'op politieke gronden' van een voormalig presidentskandidaat.
Opmerkelijk was dat de rechterlijke macht zich leek te ontpoppen als een voorhoede in de strijd voor democratische hervormingen. Demonstranten riepen dan ook: 'Rechters, rechters, redt ons van de tirannen.'

Steun voor beschuldigde rechters loopt uit op harde confrontatie

Hesham Bastawisi en Mahmoud Mekki, beiden vice-president van het Hof van Cassatie, weigerden op 11 mei de rechtszaal in de hoofdstad Cairo te betreden omdat veiligheidstroepen de toegang weigerden aan advocaten. De twee hoge rechters moesten er terechtstaan en hen hing mogelijk ontslag boven het hoofd omdat zij de presidentsverkiezingen van september 2005, toen president Hosni Mubarak met grote meerderheid herkozen werd, als frauduleus hadden betiteld. Deze kwalificatie hadden zij neergelegd in een rapport waarin ook de later dat jaar gehouden parlementsverkiezingen oneerlijk werden genoemd.
De oproerpolitie sloot een groot deel van het centrum af en een bijeenkomst ter ondersteuning van de rechters werd hardhandig uiteengeslagen. Er werden tientallen arrestaties verricht. De voorafgaande twee weken waren bij protesten ook al vijftig mensen opgepakt.

Roep om onafhankelijkheid rechterlijke macht

Op 18 mei, de dag van de uitspraak tegen de rechters, vond opnieuw een confrontatie plaats tussen demonstranten en ordetroepen. Politieagenten sloegen met knuppels in op betogers die wederom hun steun betuigden aan de twee rechters. Ooggetuigen spraken, behalve van veel gewonden, ook van honderden arrestaties.
Aan rechter Bastawisi werd zijn eerstkomende promotie onthouden en bij herhaling zou hij ontslagen worden. Zijn collega Mekki kreeg geen straf opgelegd.

Een week later gingen tenminste 300 Egyptische rechters de straat op om zich te voegen bij een demonstratie voor onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Daarbij was ook de vrijgesproken rechter aanwezig. Zijn collega Bastawisi ontbrak echter want op 17 mei was hij door een hartaanval getroffen. De protesten verliepen dit keer vreedzaam.

Straf tegen oppositiepoliticus Nour gehandhaafd

Bij de protestacties van 18 mei speelde ook een andere politiek-juridische kwestie een rol. Ayman Nour, leider van de Partij van de Toekomst (HG) en bij de presidentsverkiezingen de belangrijkste tegenkandidaat van Mubarak, was in december 2005 tot vijf jaar celstraf veroordeeld. Volgens de aanklacht had hij handtekeningen vervalst bij het laten registreren van zijn partij, maar Nour beschouwde dit als een verzonnen aanklacht.
Het beroep dat Nour tegen het vonnis had aangetekend, werd op 18 mei verworpen door het Hof van Appèl in Cairo. Andere beroepsmogelijkheden stonden nu niet meer voor hem open.

Egyptische parlement aanvaardt omstreden wet

Op 26 juni kwam in het Egyptische parlement het wetsvoorstel ter sprake waarin de regering regels had vastgelegd inzake het functioneren van de rechterlijke macht. De dominante Nationale Democratische Partij (HDW) van president Mubarak ondersteunde het voorstel, zodat het met grote meerderheid werd aanvaard. De relatief machteloze oppositie, waarvan de meerderheid verwant was aan de verboden maar doorgaans gedoogde Moslim Broederschap, stemde tegen de wet.
Hoewel er enkele aanpassingen plaatsvonden – zo viel de procureur-generaal niet langer onder het gezag van het ministerie van Justitie – bood de wet volgens de oppositie geen waarborgen voor de onafhankelijkheid van de rechtspraak. Het uiteindelijke juridisch toezicht bleef namelijk in handen van het ministerie. Daardoor waren volgens de kritiek de uitvoerende en rechterlijke macht niet gescheiden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Laatste van gearresteerde Soedanese vluchtelingen vrijgelaten

Een woordvoerder van het kantoor van het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in Cairo maakte op 11 februari 2006 bekend dat de

laatste 156 Soedanese vluchtelingen die in december werden gearresteerd, op vrije voeten waren. De Egyptische politie had op de 30e van die maand op hardhandige wijze een einde gemaakt aan het bestaan van een door de vluchtelingen in september opgezet kamp. Zij deden dat uit protest tegen het uitblijven van een garantie door de UNHCR dat zij naar een ander, veilig land konden vertrekken. Naar schatting 25 vluchtelingen vonden de dood. In totaal waren sinds het begin van de acties meer dan 2.000 mensen gearresteerd.
De Hoge Commissaris van de UNHCR, Antonio Guterres, had op humanitaire gronden vrijlating van de gevangenen bepleit. Mensenrechtengroeperingen als Human Rights Watch (HRW) drongen aan op een onafhankelijk onderzoek naar het optreden van de politie.

Nieuwe perswet stelt oppositie teleur

Na drie dagen van besprekingen aanvaardde het Egyptische parlement op 10 juli 2006 een ontwerp-perswet die het antwoord van de regering was op de roep om meer journalistieke vrijheden. Onafhankelijke media en de politieke oppositie wezen de wet echter van de hand.
President Hosni Mubarak had twee jaar eerder de belofte gedaan dat het gevangen zetten van journalisten op grond van 'smadelijke' publicaties tot het verleden zou gaan behoren. Journalisten waren erg beducht voor deze mogelijkheid omdat ze hun kritische rol daardoor niet konden vervullen. Nog maar twee weken voor aanname van de wet, op 26 juni, werden hoofdredacteur Ibrahim Issa en journalist Sahar Zaki van het onafhankelijke weekblad *Al-Dustour* tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat zij de president te schande zouden hebben gemaakt. Het betrof hun verslaggeving in april van een rechtszaak tegen Mubarak omdat deze gemeenschapsgeld zou hebben misbruikt bij de privatisering van staatsbedrijven.

In de nu aangenomen wet was op voorstel van Mubarak de mogelijkheid geschrapt tot het gevangen zetten van journalisten die de financiële integriteit van regeringsleden en ambtenaren in twijfel trokken. Celstraf voor allerlei 'journalistieke vergrijpen' bleef echter bestaan en in andere gevallen werden boetes verhoogd. Hoewel de regering stelde dat de wet een stap was in de richting van een vrijere pers, spraken critici juist van een stap terug in het hervormingsproces.
In Egypte was de laatste jaren sprake van een groei van onafhankelijke kranten, die ook ten aanzien van de machthebbers kritiek niet schuwden. Opmerkelijk was dat als gevolg hiervan het aantal lezers van de officiële staatskranten aan het teruglopen was. Uit protest verschenen van de onafhankelijke kranten een dag voor de wetsbehandeling geen zondagsedities en enkele honderden journalisten zetten hun aversie met een vreedzame protestmars kracht bij. De staatskranten kwamen wel gewoon uit.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Gewapende actie aan Egyptische grens door radicale Palestijnen

Een twintigtal Palestijnse militanten van de Al-Aksa brigades in de Gazastrook plaatste op 4 januari 2006 explosieven, mortiergranaten en lanceerinstallaties bij de grensovergang met Egypte, in Rafah. Zij schoten in de lucht, joegen wachtenden weg en blokkeerden de enige doorgang met het buurland. Ook werden verscheidene overheidsgebouwen in Rafah bestormd. Zeker 60 Palestijnen die de grens waren overgestoken, werden door de Egyptische autoriteiten aangehouden wegens het zich illegaal toegang verschaffen tot het land.
Met de acties werd beoogd de vrijlating af te dwingen van Ala Al Hams, de leider van de brigades die een dag eerder was opgepakt door de Palestijnse politie. Hij werd verdacht van de ontvoering, op 28 december in Rafah, van de Britse hulpverleenster Kate Burton en haar ouders, die overigens na drie dagen werden vrijgelaten.
Een dag na de actie bij de grens werd bekend dat de Palestijnse autoriteiten Ala Al Hams hadden vrijgelaten. De militanten hadden daarbij toegezegd hun protestacties te staken. Het Egyptische ministerie van Buitenlandse zaken had intussen een scherpe veroordeling uitgesproken over de acties van een 'onverantwoordelijke groep Palestijnen'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Parlement aanvaardt met veel moeite Deense steun

Het parlement stemde op 10 juli 2006 in met een hulpovereenkomst van Egypte met Denemarken. Deze hield in dat laatstgenoemd land leningen zou verstrekken ter waarde van 60 miljoen euro voor onder meer de drinkwatervoorziening, een windenergieproject en de bouw van graansilo's.

Tegen de overeenkomst leefden veel weerstanden vanwege de internationale rel die in september 2005 was ontstaan, toen het Deense dagblad *Jyllands-Posten* als beledigend ervaren cartoons over de profeet Mohammed publiceerde. Ook in Egypte was sprake van verontwaardiging. Deze kwam niet alleen van de Moslim Broederschap, waarvan de in het parlement vertegenwoordigde geestverwanten hun afkeer van de overeenkomst duidelijk lieten blijken. Ook binnen de regerende Nationale Democratische Partij (HDW) ging men niet van harte akkoord met het verdrag.
Uiteindelijk stemde men bij handopsteken over het voorstel, dat daarna geacht werd te zijn aangenomen. Maar een accurate telling zou een andere uitslag hebben opgeleverd, zo stelden oppositieleden en ooggetuigen van het debat.

(Vorige berichten pagina 40/3 e.v. - 2006)

BRUNEI

BINNENLAND

Brunei versoepelt naturalisatiewet

Het Ministerie van Binnenlandse zaken maakte op 17 mei 2006 bekend dat de voorwaarden om de nationaliteit van Brunei te verkrijgen, werden versoepeld. Sultan Hassanal Bolkiah had hiertoe besloten. Traditioneel was het erg moeilijk om tot Bruneier te worden genaturaliseerd.

Buitenlanders die permanent in Brunei woonden en konden aantonen dat ze bijdroegen aan de economische groei, mochten in het vervolg een verzoek om naturalisatie indienen. Ze moesten dan wel ten minste 500 duizend Brunei-dollar (bijna 250 duizend euro) bezitten of in het land hebben geïnvesteerd.

Ook buitenlandse mannen die in Brunei waren geboren en op zijn minst vijftien jaar met een Bruneise vrouw waren getrouwd, konden worden genaturaliseerd. Indien zij in het buitenland waren geboren, moesten

Brunei

ze ten minste twintig jaar zijn gehuwd met een Bruneise.
Een ieder die Bruneier wilde worden moest Maleis kunnen lezen en schrijven en vertrouwd zijn met de lokale cultuur.
In 2003 had 40 procent van de beroepsbevolking niet de Bruneise nationaliteit.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sultan dringt aan op diversificatie van de economie

Sultan Hassanal Bolkiah van Brunei drong in een toespraak ter ere van zijn verjaardag op 15 juli 2006 aan op diversificatie van de nationale economie. Hij had jaren eerder al geopperd dat Brunei een internationaal financieel centrum moest worden, zodat het minder afhankelijk zou zijn van de export van olie en gas. Volgens het Internationale Monetaire Fonds (IMF) genereerden deze exportproducten in 2005 echter nog altijd 40 procent van het bbp en 90 procent van de staatsinkomsten.
De sultan zei verder dat Brunei zijn land- en tuinbouw beter moest ontwikkelen, omdat het 40 procent van de groentes en 60 procent van het fruit importeerde. Op het gebied van veeteelt was het land wel vrijwel zelfvoorzienend.

Of Brunei in 2005 en 2006 had geprofiteerd van de hoge brandstofprijzen op de wereldmarkt was niet duidelijk. De overheid had in juli 2006 nog geen economisch groeicijfer over 2005 gepubliceerd. Ze meldde wel dat de gemiddelde inflatie dat jaar op 1,1 procent lag, 0,2 procent meer dan in 2004.

JUSTITIE

Prins Jefri verliest hoger beroep

Het Hof van Beroep in Brunei bepaalde op 22 mei 2006 dat prins Jefri Bolkiah zijn bezittingen deels moest afstaan aan het staatsbedrijf Brunei Investment Agency (BIA).
De prins was een jongere broer van sultan Hassanal Bolkiah van Brunei. In de jaren negentig zou hij als minister van Financiën en directeur van de BIA enorme bedragen hebben verduisterd en gebruikt voor privéaankopen. In mei 2000 had hij een schikking met het investeringsbedrijf getroffen die inhield dat hij zijn onrechtmatig verkregen bezittingen zou afstaan in ruil voor de toezegging dat hij niet strafrechtelijk zou worden vervolgd. Maar volgens de BIA was hij deze afspraak niet nagekomen. Het bedrijf was daarom in oktober 2004 naar de rechter gestapt en in het gelijk gesteld. Jefri was tegen dit vonnis in beroep gegaan, maar dat werd in mei 2006 verworpen omdat hij op geen enkele manier duidelijk kon maken waarom hij de schikking uit 2000 zou mogen negeren.

Volgens een verklaring van de BIA moest Jefri diamanten, kunstvoorwerpen, vastgoed in meerdere Aziatische landen, het Palace Hotel in New York, het Bel-Air Hotel in Los Angeles, een pand aan Place Vendôme in Parijs en 'grote hoeveelheden contant geld' afstaan. Het investeringsbedrijf gaf niet aan wat de totale waarde hiervan was, maar tijdens de rechtszaak in 2000 was een bedrag van 3 miljard euro genoemd. De totale schade die Jefri de staat zou hebben berokkend werd op 5,5 miljard euro geschat.
De prins woonde afwisselend in Londen, New York en Parijs en leefde volgens de Britse pers in ongekende weelde.

(Vorige berichten pagina 119/3 e.v. - 2006)

China

CHINA

BINNENLAND

Shanghai bouwt schuilkelders

De Chinese staatmedia meldden op 30 juli 2006 dat onder Shanghai schuilkelders met een totaal vloeroppervlak van 90 duizend vierkante meter waren voltooid. Ze konden 200 duizend mensen gedurende vijftien dagen een veilig heenkomen bieden, indien de stad werd aangevallen met chemische of nucleaire wapens. Wie van de ruim 18 miljoen inwoners in geval van nood toegang kregen tot de kelders, maakte men niet bekend.

S.A.R. HONGKONG

Demonstraties voor en tegen democratie

In Hongkong vond op 1 juli 2006, de negende verjaardag van de Chinese machtsovername, een demonstratie voor meer democratie plaats. Volgens de politie deden er 28 duizend mensen aan mee. De organisatoren hielden het op 58 duizend.
Elk jaar werd op de eerste dag van juli voor democratie gedemonstreerd. In 2005 was de opkomst tegengevallen, volgens analisten omdat de economie het goed deed en men redelijk tevreden was over de overheid. In 2006 was de belangstelling weer toegenomen, vooral omdat Anson Chan de Hongkongers had opgeroepen om de straat op de gaan. Chan was voormalig regeringsleider en een van de meest gerespecteerde politici van Hongkong. Dat de economie het goed deed betekende volgens haar niet dat Hongkong geen democratie nodig had. Later in juli richtte ze een pressiegroep op voor de democratisering van Hongkong.

Volgens schattingen van de politie namen op diezelfde dag 40 duizend mensen deel aan een demonstratie voor handhaving van het bestaande politieke systeem. Dit hield in dat de ene helft van de parlementsleden door de bevolking werd gekozen. De gouverneur en de andere helft van het parlement werden gekozen door kiescommissies, waarvan de politieke leiders in Peking de leden selecteerden. De demonstranten meenden dat handhaving van dit systeem goede betrekkingen met China en politieke stabiliteit garandeerde.

TIBET

Tibet aangesloten op het Chinese spoornet

De Chinese president Hu Jintao opende op 1 juli 2006 de eerste spoorlijn van Tibet. Deze verbond de hoofdstad Lhasa met de Chinese stad Golmud (privincie Qinghai), een afstand van 1.142 kilometer. Er gingen rechtstreekse treinen van Peking via Golmud naar Lhasa rijden, een reis van 4 duizend kilometer die in 48 uur werd afgelegd.
Hu zei dat de spoorverbinding nodig was om de economie van Tibet een impuls te geven. Critici vreesden echter dat de verbetering van de infrastructuur de integratie van Tibet in China zou bevorderen, hetgeen kon leiden tot aantasting van de Tibetaanse cultuur. En het nieuwe spoor maakte het makkelijker om militairen en militair materieel naar Tibet te vervoeren. Dat versterkte de Chinese machtspositie daar.

Tibet was in 1951 door China geannexeerd. Het was een van de armste en meest geïsoleerde delen van het land.

China

Hoogste spoorlijn ter wereld

De nieuwe spoorlijn voerde over de Tengula-pas (5.072 meter) en werd daarmee de hoogste ter wereld. Een deel van het traject liep over permafrost. Om te voorkomen dat het spoor tijdens eventuele warme zomers zou verzakken, waren koelelementen in de bevroren bodem aangebracht.
Om ongemak door de grote hoogte te beperken, waren de treinen uitgerust met drukcabines, zuurstoftanks en ramen die ultraviolet licht filterden.

Grensovergang met Sikkim heropend

Het Tibetaanse isolement werd verder verkleind toen China en India op 6 juli de 4.310 meter hoge Nathu La-pas heropenden. Deze vormde de grens tussen Tibet en de Indiase deelstaat Sikkim. Sinds India en China in 1962 een grensoorlog voerden, was de pas gesloten geweest. In 2006 waren beide landen het nog altijd niet eens over de ligging van de grens, maar de heropening van de pasweg duidde volgens analisten wel op een snelle verbetering van de diplomatieke betrekkingen tussen de voormalige vijanden. Ook leek ze een Chinese erkenning van de Indiase suprematie over Sikkim dichterbij te brengen. China claimde dit voormalige boeddhistische koninkrijk, maar streefde sinds 2003 niet meer actief naar annexatie.
De pas ging voorlopig alleen open voor handelaren en niet voor toeristen.

NATUUR EN MILIEU

Pandareservaten worden werelderfgoed

De VN-organisatie UNESCO riep een natuurgebied in de bergketen Qionglai, provincie Sichuan, op 12 juli 2006 uit tot werelderfgoed. In het 9.510 vierkante kilometer grote gebied leefden ongeveer driehonderd wilde reuzenpanda's en enkele andere bedreigde diersoorten.
UNESCO prees de wijze waarop China de panda's en hun natuurlijke habitat in westelijk Sichuan de afgelopen twintig jaar had beschermd.

'Chinese chemische industrie is onveilig'

Het Chinese Staatsbureau voor Milieubescherming meldde op 11 juli 2006 op zijn website dat 45 procent van de chemische en petrochemische fabrieken in China een 'serieuze bedreiging voor het milieu' vormde. Het bureau had in 7.555 fabrieken onderzoek verricht. Het grootste bezwaar was dat ze doorgaans aan rivieren of in dichtbevolkte gebieden stonden. Als er iets mis ging, konden ze het drinkwater en de lucht voor miljoenen burgers ernstig vervuilen.
Het onderzoek was verricht naar aanleiding van de giframp in Harbin, in november 2005. Na een ongeluk in een chemische fabriek was het drinkwater van de miljoenenstad vervuild geraakt met benzeen.
Dat dit ongeluk niet op zich stond, bleek op 28 juli. Toen vond een explosie plaats in een chemische fabriek in Sheyang, provincie Jiangsu. Er kwamen 22 mensen om het leven en ca. 7 duizend omwonenden moesten worden geëvacueerd. Volgens het Chinese staatspersbureau *Xinhua* was het ongeluk te wijten aan menselijke fouten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China beschuldigt van verkoop organen Falun Gong-volgelingen

Een Canadees onderzoeksteam beweerde op 6 juli 2006 dat Chinese ambtenaren betrokken waren bij commerciële handel in organen van gedetineerde volgelingen van de Falun Gong. Deze spirituele organisatie was in China verboden. Duizenden gelovigen zaten achter de tralies.

'Organen op bestelling'

Het team bestond uit David Matas, een vooraanstaand mensenrechtenadvocaat, en de voormalige minister van Buitenlandse zaken van Canada, David Kilgour. Ze hadden twee maanden onderzoek verricht en beschikten onder andere over transcripties van telefoongesprekken waarin ambtenaren detentiecentra en ziekenhuizen toestemming gaven voor de genoemde praktijken.
In een ander telefoongesprek, gevoerd op 8 juni, werd onomwonden aan het detentiecentrum van Mishan in de provincie Heilongjiang gevraagd of het organen van Falun Gong-gevangenen kon leveren. Een medewerker antwoordde dat er 'behoorlijk wat' mannen van onder de veertig vastzaten, wier organen wel verwijderd konden worden. Over de prijs zouden ze later onderhandelen. Het team voerde ook een gesprek met de echtgenote van een arts, die zei dat haar man 2 duizend volgelingen van de Falun Gong middels dodelijke injecties had omgebracht omdat hij hun hoornvlies wilde gebruiken voor transplantatiedoeleinden.
De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) had in maart al beweerd dat China organen van geëxecuteerde gevangenen verkocht. Dat het ging om volgelingen van de Falun Gong die niet ter dood waren veroordeeld, maar 'op bestelling' in gevangenissen werden vermoord, had de WHO niet vastgesteld.
De Chinese overheid ontkende de praktijken.

Burgerrechtenadvocaat opnieuw gearresteerd

Volgens de in New York gevestigde mensenrechtenorganisatie Human Rights in China (HRIC) werd de burgerrechtenadvocaat Zheng Enchong uit Shanghai op 5 juni 2006 vrijgelaten. Hij had drie jaar vastgezeten wegens het 'doorspelen van staatsgeheimen aan buitenlandse organisaties'. Mensenrechtenorganisaties meenden echter dat hij in werkelijkheid was gedetineerd omdat hij juridische bijstand gaf aan burgers die uit hun huizen waren gezet en zeiden daarvoor onvoldoende of geen compensatie te hebben gekregen. In China werden jaarlijks tienduizenden mensen uit hun huizen gezet om nieuwbouwprojecten mogelijk te maken.
Na zijn vrijlating werd Zheng doorlopend door de politie geschaduwd. Op 10 juli werd hij om onbekende redenen opnieuw gearresteerd.

Celstraf voor internetdissident

Journalist Yuanlong werd op 13 juli door een rechtbank in Bijie, provincie Guizhou, veroordeeld tot twee jaar cel. Hij had artikelen over zaken als werkeloosheid en armoede op het Chinese platteland per e-mail naar Amerikaanse websites gestuurd. De rechter bepaalde dat hij de feiten in de artikelen had verzonnen of overdreven en had gepoogd het socialistisch systeem omver te werpen.

'Activist mishandelde zichzelf'

HRIC berichtte op 27 juli over een politieonderzoek naar de mishandeling van bur-

gerrechtenactivist Fu Xiancai. Fu nam het sinds de jaren negentig op voor burgers die hun huizen waren uitgezet in verband met de bouw van de Drieklovendam. Zij klaagden dat ze onvoldoende werden gecompenseerd. De Drieklovendam zou de grootste stuwdam ter wereld worden. In mei 2006 was Fu in Zigui, provincie Hubei, zwaar mishandeld. HRIC nam aan dat de politie dit had gedaan, omdat Fu voorafgaand aan het incident met Duitse journalisten had gesproken en hierover was verhoord op het lokale politiebureau. Het onderzoek door de politie van Zigui zou echter hebben uitgewezen dat op de plaats waar Fu was mishandeld alleen diens eigen voetafdrukken te vinden waren. Men concludeerde hieruit dat hij zichzelf had mishandeld om de politie in diskrediet te brengen.
Journalisten die Fu zelf wilden vragen wat er was gebeurd, werden niet toegelaten tot het ziekenhuis waar hij was opgenomen.

Rellen in Sichuan en Zhejiang

Het in Hongkong gevestigde Informatiecentrum voor Mensenrechten en Democratie berichtte op 27 juli 2006 over rellen in Bazhong, provincie Sichuan. De lokale politie bevestigde de berichtgeving.

De rellen begonnen toen politieagenten een straatverkoper lastig vielen. Een veertienjarige scholier schoot de man te hulp, maar werd vervolgens zelf door de agenten mishandeld. Uit woede hierover bestormden zo'n drieduizend mensen kort daarna overheidsgebouwen. Ook stak men auto's in brand.
Steeds vaker werd in het autoritair bestuurde China openlijk geprotesteerd tegen machtsmisbruik en corruptie.

Rellen rondom kerk

In een voorstad van Hangzhou, provincie Zhejiang, braken op 29 juli gevechten uit tussen een paar duizend christenen en de politie. De christenen demonstreerden tegen de afbraak van hun kerk, die volgens de autoriteiten was gebouwd zonder toestemming van het staatsbureau voor religieuze zaken. Volgens de demonstranten had dit er echter niets mee te maken. Zij beweerden dat de kerk op dure grond stond die de overheid wilde gebruiken voor lucratieve projecten.

(Vorige berichten pagina 430/1 e.v. - 2006)

INDIA

BINNENLAND

Gandhi wint tussentijdse verkiezingen

De leider van de Congrespartij, Sonia Gandhi, won op 11 mei 2006 met een grote meerderheid van 400.000 stemmen de tussentijdse verkiezingen in het kiesdistrict Rae Bareli in het noorden van India. In maart had Gandhi haar zetel in het Lagerhuis opgegeven. De oppositie had haar ervan beschuldigd de grondwet te overtreden omdat zij tegelijkertijd parlementslid en voorzitter van de Nationale Advies Commissie (NAC) was. In die laatste – betaalde – functie adviseerde zij de regering over belangrijke politieke aangelegenheden.
In Rae Bareli, het kiesdistrict dat al decennia lang een bolwerk was van de Nehru-Gandhi familie, vierden Gandhi's zoon, dochter Priyanka en campagneleider Rahul samen met kiezers de overwinning.

Sonia Gandhi, de weduwe van de in 1991 vermoorde premier Rajiv Gandhi, leidde in 2004 de Congrespartij naar een onverwacht grote verkiezingsoverwinning, maar weigerde tot verbazing van velen om vervolgens het premierschap op zich te nemen. Zij droeg de vroegere minister van Financiën, Manmohan Singh, voor als kandidaat voor het premierschap en werd zelf de leider van de Congrespartij in het parlement.

Situatie in Bangalore is weer rustig

Na twee dagen van gewelddadige ongeregeldheden, waarbij zeven doden vielen en 500 mensen gearresteerd werden, keerde op 14 april 2006 de rust terug in Bangalore, de hoofdstad van de deelstaat Karnataka. De rellen braken uit na het overlijden van de populaire filmacteur Rajkumar (77 jaar). Zijn rouwende fans raakten slaags met de politie toen ze er als gevolg van de drukte niet in slaagden in de buurt van de baar van de overledene te komen.
Bangalore was één van India's belangrijkste centra voor informatietechnologie, met vestigingen van vooraanstaande Indiase en buitenlandse bedrijven (Infosys, Wipro, Microsoft, Dell en IBM). De twee dagen waarin het openbare leven in de stad stilstond, zouden tot een schade van 160 miljoen dollar (ruim 130 miljoen euro) hebben geleid.

Raadsels omtrent de dood van vrijheidsstrijder Netaji niet opgelost

Het langverwachte onderzoeksrapport over de verdwijning in 1945 van de charismatische vrijheidsstrijder Subhas Chandra Bose werd op 17 mei 2006 voorgelegd aan het Indiase parlement. Bose, die meestal Netaji (leider) werd genoemd, was de oprichter van het Indian National Army (INA) dat gedurende de Tweede Wereldoorlog het Britse koloniale bewind in India bestreed en daarbij samenwerkte met de Japanners. Volgens eerdere officiële rapporten kwam Bose in 1945 boven Taiwan om bij een crash met een Japans vliegtuig, maar de Taiwanese autoriteiten ontkenden dat het ongeluk had plaatsgevonden.

De opsteller van het rapport, de voormalige opperrechter M.K. Mukherjee, stelde dat Bose niet als gevolg van een vliegtuigongeluk was omgekomen. Maar hij maakte niet duidelijk hoe Bose dan wel gestorven was. In een begeleidende verklaring liet de regering weten het niet eens te zijn met Mukherjee's conclusie.

Acties van Indiase maoïsten

Maoïsten protesteren tegen 'aanvallen' op mensenrechten

Op 14 juni 2006 kondigden maoïstische rebellen een algemene staking af in Oost- en Centraal-India uit protest tegen 'aanvallen' door de overheid op de mensenrechten. In de deelstaten Jharkhand, Chhattisgarh en West-Bengalen reden op sommige plaatsen geen treinen of bussen, maar in het algemeen negeerde de bevolking de stakingsoproep.

Maoïstische rebellenleiders zeiden dat de staking een protest was tegen de Salwa Judum (de Campagne voor Vrede), een beweging van adivasi's (tribalen) die in het leven was geroepen door de overheid van Chhattisgarh ter bestrijding van de maoïsten. Volgens sommigen zette de overheid op deze wijze groepen adivasi's tegen elkaar op.

Rebellenleider Ganapathy verklaarde dat meer dan 250 adivasi's door de Salwa Judum en veiligheidstroepen waren gedood en dat er 3000 huizen waren verbrand. Hij zei dat veiligheidstroepen onschuldige mensen in de vuurlinie plaatsten en noem-

de de Salwa Judum een 'fascistische aanval' op de adivasi's.
Volgens de politie waren er in 2006 meer dan 20.000 gewapende maoïsten. Zij vochten al enkele decennia vanuit hun bases in de oerwouden in een aantal oostelijke deelstaten voor de rechten van de arme boeren en landarbeiders.

Maoïsten vermoorden adivasi's in vluchtelingenkamp

Veronderstelde maoïstische guerrillastrijders vermoordden bij een aanval op een vluchtelingenkamp in het dorpje Errabore in de deelstaat Chhattisgarh op 17 juli nog meer adivasi's. Het kamp was één van de door de overheid opgezette kampen die ruim 50.000 dorpelingen moesten beschermen tegen aanvallen van maoïstische rebellen. In de periode januari-juli 2006 hadden maoïsten in Chhattisgarh meer dan 175 mensen gedood, onder wie veiligheidsofficieren.

Maoïsten doodgeschoten in Zuid-India

Bij een treffen zes dagen later in de zuidelijke deelstaat Andhra Pradesh schoten veiligheidstroepen acht verdachte maoïstische rebellen dood. De schietpartij vond plaats na de ontdekking van een bijeenkomst van 25 maoïsten in de bossen 440 kilometer ten zuidoosten van Hyderabad, de hoofdstad van de deelstaat. Commissaris van politie Swaranjit Sen deelde mee dat de politie op zoek was naar de ontsnapte maoïsten.

Indiase politie vuurt traangas af op demonstranten in Kashmir

In Shrinagar, de hoofdstad van de noordelijke Indiase deelstaat Jammu en Kashmir, verspreidde de politie op 1 juli 2006 met traangas en waterkanonnen zeker vierduizend demonstranten die protesteerden tegen het doodschieten van een winkelier door veiligheidstroepen.

Volgens de autoriteiten raakten hierbij zes agenten gewond. Een ooggetuige beweerde dat de winkelier bij zijn dagelijkse wandeling door veiligheidstroepen was neergeschoten. Een politiewoordvoerder verklaarde dat de man een teken om te stoppen had genegeerd, maar hij wilde niet bevestigen dat de politie had geschoten. Het incident werd verder onderzocht.

Bomaanslagen in Mumbai

Bomaanslagen op forensentreinen eisen ruim 200 levens

In Mumbai (Bombay) ontploften tijdens de avondspits van 11 juli 2006 binnen een kwartier bommen in zeven overvolle forensentreinen. De explosies vonden plaats terwijl de treinen stilstonden op drukke stations, of daar in de buurt waren. Bij de aanslagen kwamen 207 mensen om en raakten er meer dan 700 mensen gewond.
Het hoofd van de antiterreurbrigade van de politie van Mumbai zei dat het er naar uitzag dat een buitenlandse mogendheid bij de aanslagen betrokken was. Hij zinspeelde daarmee op Pakistaanse steun aan de in Kashmir gevestigde terreurbeweging Lashkar-e-Taiba (Leger van de Zuiveren – LeT). President Musharraf van Pakistan veroordeelde de terroristische aanslagen echter onmiddellijk.
Dankzij het optreden van betrokken burgers en de overheid kwam het openbare leven in de stad weer snel op gang. De volgende dag reden alle treinen weer als gewoonlijk en de beurs van Mumbai eindigde die dag met een winst van bijna 3 procent.

Manmohan Singh eist dat Pakistan optreedt tegen terroristen

In een verklaring een paar dagen later zei de Indiase premier Manmohan Singh onomwonden dat de plegers van de aanslagen in Mumbai steun hadden genoten vanuit Pakistan. Hij waarschuwde dat het vredesproces tussen India en Pakistan, dat de afgelopen twee jaar op gang was gekomen, gevaar liep wanneer Pakistan geen maatregelen nam om de terroristen in te tomen. De voorgenomen bespreking op 20 juli tussen de ministers van Buitenlandse zaken van beide landen werd afgezegd. Een woordvoerder van het Pakistaanse ministerie van Buitenlandse zaken noemde de verklaring van Singh ongegrond.

Politie verricht arrestaties

De politie van Mumbai arresteerde op 17 juli meer dan 300 personen in verband met de bomaanslagen. Na verhoor bleek dat geen van hen een rol had gespeeld. De in juni wegens fraude gearresteerde bankemployee Nadeem Kashmiri zou volgens inspecteur-generaal van politie Sushant Mahapatra contacten hebben met het LeT. Vier dagen later werden drie leden aangehouden van de verboden Students Islamic Movement of India (SIMI). In Kenia werd dezelfde dag een van India's meest gezochte terroristen gearresteerd, Abdul Karim Tunda. Hij zou betrokken zijn bij het LeT en werd verdacht van het organiseren van een reeks bomaanslagen in de jaren 1996-1998.

Musharraf betuigt medeleven

Bij een televisietoespraak op 20 juli veroordeelde president Musharraf van Pakistan de aanslagen opnieuw en betuigde zijn medeleven met de bevolking van Mumbai. Hij noemde het besluit van India om de besprekingen tussen beide landen op te schorten een overwinning voor de terroristen, en bezwoer India het nu twee-en-een-half jaar oude vredesproces voort te zetten. Hij beloofde verder elke terreurbeweging aan te zullen pakken zodra bewijsmateriaal voor handen was.

DEELSTATEN

Communisten winnen verkiezingen in West-Bengalen en Kerala

Op 11 mei 2006 werden de uitslagen van de eerder in april en mei gehouden deelstaatverkiezingen bekend gemaakt. In West-Bengalen won het Linkse Front (LF), geleid door de Communistische Partij van India – Marxistisch (CPI – M), 235 van de in totaal 294 zetels in het deelstaatparlement. De oppositiepartijen behaalden 51 zetels. De opgetogen deelstaatpremier, Buddhadeb Bhattacharjee, die ook de vorige regering had geleid, dankte de bevolking voor de uitgebrachte stemmen.

In de zuidelijke deelstaat Kerala versloeg het Linkse Democratische Front (LDF), eveneens geleid door de CPI (M), het Verenigde Democratische Front (UDF) van de Congrespartij. Het LDF verwierf 98 van de 140 zetels in het deelstaatparlement, de Congrescoalitie 42. De verslagen premier Oommen Chandy zei het oordeel van de bevolking te zullen respecteren. Grootste kanshebber op het premierschap was de 83-jarige V.S. Achuthanandan die in zijn eigen kiesdistrict een ruime overwinning behaalde.

In het nationale parlement waarschuwden

de linkse partijen de Congrespartij, die van hun steun afhankelijk was, dat zij hun verzet tegen de snelle invoering van liberale economische hervormingen zouden opvoeren.

Gesprekken tussen Indiase regering en Nagaland

Nagaland wil een eigen grondwet

In Den Haag begon op 22 juni 2006 een nieuwe reeks gesprekken tussen enkele Indiase ministers en de National Socialist Council of Nagaland (Isak-Muivah). De NSCN (IM), geleid door Isak Chishi Swu en Thuingaleng Muivah, streed al decennia voor onafhankelijkheid van de noordoostelijke deelstaat Nagaland. Naburige deelstaten, waar ook Naga's woonden, verzetten zich hier fel tegen.
De leiders van de NSCN (IM) legden de Indiase delegatie een 'handvest van eisen' voor. Ze wilden een federale regeling, een eigen grondwet, een eigen vlag en meer zeggenschap over de natuurlijke hulpbronnen van Nagaland.

Regering en NSCN verlengen wapenstilstand

Muivah, een leider van de NSCN (IM), en K. Padmanabhaiah, onderhandelaar namens de regering van India, maakten na afloop van hun gesprekken in Bangkok op 31 juli bekend dat beide partijen overeen waren gekomen de wapenstilstand tot 1 augustus 2007 te verlengen.
Een week eerder had de rebellenorganisatie gedreigd het negen jaar oude bestand niet te verlengen. De NSCN (IM) beschuldigde het Indiase leger ervan de NSCN (K), een afsplitsing van de NSCN (IM) onder leiding van S.S. Khaplang, wapens te leveren om zo een 'broederoorlog' uit te lokken. Het leger ontkende die beschuldigingen echter. Onderlinge gevechten tussen de rivaliserende organisaties kostten de afgelopen vijf jaar het leven aan meer dan 200 rebellen.

Afscheidingsbeweging in Assam wil gesprek met New Delhi

Het United Liberation Front of Asom (ULFA) verklaarde op 1 juli 2006 in Guhawati, de hoofdstad van de noordoostelijke deelstaat Assam, directe besprekingen met de regering in New Delhi te willen beginnen om een einde te maken aan het al tientallen jaren durende geweld. Het door de Indiase regering buiten de wet gestelde ULFA vocht sinds 1979 voor een eigen thuisland in Assam. ULFA-leider Arabinda Rajkhowa zei vertrouwen te hebben in de toezegging van minister voor Binnenlandse zaken Shivraj Patil om de vrijlating te overwegen van vijf gearresteerde rebellenleiders.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

India moet corruptie bij overheidsuitgaven beteugelen

In een artikel in het dagblad *Indian Express* van 5 april 2006 schreef Michael Carter, directeur voor India van de Wereldbank, dat leningen aan India voor projecten in de gezondheidszorg waren opgeschort. Het ging om een bedrag van meer dan 500 miljoen dollar (ca. 410 miljoen euro), waaronder 350 miljoen voor een in 1997 begonnen project om kinder- en moedersterfte terug te dringen.

De Wereldbank maakte zich zorgen over corruptie en drong er bij de regering van India op aan de lekken in financiële programma's te dichten. Carter schreef dat de Wereldbank al sinds een jaar de klachten over fraude bij de aankoop van medicijnen voor een project van kinder- en moedersterfte onderzocht.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Armoedebestrijding niet ten koste van economie

In een korte televisietoespraak op 22 mei 2006 ter gelegenheid van de tweede verjaardag van zijn coalitieregering beloofde premier Manmohan Singh van India de armoede te zullen bestrijden en de armen te laten delen in het economische succes van zijn beleid. Maar dat mocht niet ten koste gaan van de economische groei. Hij zei ook dat India een meer zorgzame, en tegelijkertijd competitieve economie moest opbouwen.
De Centrale Bank verwachtte een economische groei van 7,5 à 8 procent in het fiscale jaar dat liep van maart 2006 tot maart 2007. De groei van 8 procent per jaar in de periode 2004-2006 maakte India, na China het land met de meeste inwoners ter wereld, tot één van de snelst groeiende economieën ter wereld.

Te weinig Indiërs profiteren van economische groei

Bij het uitbrengen van het jaarlijkse rapport over India zei de bij de Wereldbank werkzame Michael Carter op 26 juli 2006 dat India de recente economische groei ook ten goede moest laten komen aan de 250 miljoen burgers die nog onder de armoedegrens leven. De overheid schoot volgens hem duidelijk tekort op terreinen als gezondheidszorg, onderwijs en landbouw. Het rapport beval vooral hervormingen aan op het gebied van de arbeids- en belastingwetgeving. Ook diende de productiviteit van de landbouwsector verhoogd te worden door nieuwe investeringen.

JUSTITIE

Cijfers uit het rapport 'Misdaad in India - 2004'

Het rapport *Misdaad in India - 2004* van het Nationaal Bureau voor Misdaadstatistiek (NCRB), waar persbureau *Reuters* op 31 mei 2006 over berichtte, zou in juli aan het parlement worden aangeboden. Volgens het onderzoek vond er in 2004 elke 29 minuten een verkrachting plaats. Verder werd er elke 75 minuten een vrouw vermoord. Meestal ging het volgens het rapport daarbij om vrouwen die bij een zogenaamd ongeluk in de keuken in brand waren gestoken door de schoonfamilie omdat men de bruidsschat 'onvoldoende' vond. De Nationale Commissie voor Vrouwen verbaasde zich niet over deze cijfers: de situatie van vrouwen in India was slecht en er bestonden veel vooroordelen jegens meisjes, vooral in de deelstaten Haryana en de Punjab. Maar de hoge cijfers weerspiegelden ook een betere verslaglegging van criminaliteit.

ONDERWIJS

Overheid reserveert meer plaatsen voor studenten uit de lagere kasten

Op een bijeenkomst op 23 mei 2006 besloot de regering van India om de helft van de studieplaatsen bij de door de overheid gefinancierde instellingen voor hoger, technisch en medisch onderwijs te reserveren voor kandidaten uit de lagere kasten. Dit leidde tot een verheviging van de protesten van studenten uit de hogere kasten en van artsen, die enkele weken eerder, toen de

eerste plannen bekend werden, waren begonnen. In verscheidene steden in de oostelijke deelstaat West-Bengalen, in de westelijke deelstaat Gujarat en in de hoofdstad New Delhi gingen medische studenten en artsen in opleiding in staking.

NATUUR EN MILIEU

Milieurapport toont zeer ernstige luchtvervuiling aan

Op 3 juni 2006 bracht Community Environmental Monitors (CEM), een onafhankelijke milieu-organisatie, een rapport uit over luchtvervuiling in India. Volgens het onderzoek was het gehalte aan kankerverwekkende stoffen en giftige gassen in de lucht vaak duizenden malen hoger dan de toelaatbare limieten. India beschikte niet over standaardnormen voor veel schadelijke chemische stoffen en gassen, en kon daardoor luchtvervuiling niet meten of reguleren.

Shweta Narayan van de CEM zei dat India, dat de komende jaren zijn industriële capaciteiten wilde verdubbelen, hopeloos tekort schoot op het gebied van milieubescherming. De overheid slaagde er in om in enkele steden de luchtvervuiling terug te dringen door het gebruik van gecomprimeerd natuurgas in het verkeer te stimuleren, maar wees tegelijkertijd de in het Kyoto Protocol voorgestelde reductie van broeikasgassen van de hand omdat die de industriële groei zou remmen.

Milieuactiviste Medha Patkar gearresteerd

Bij een demonstratie voor het huis van de leider van de Congrespartij, Sonia Gandhi, in Delhi arresteerde de politie op 19 juni 2006 de vooraanstaande Indiase milieuactiviste Medha Patkar en tientallen van haar medestrijders. Patkar (52 jaar) was de leider van de Narmada Bacao Andolan (Red de Narmada Beweging). Deze organisatie zette zich al twintig jaar in voor de arme boeren in de westelijke deelstaten Gujarat en Maharashtra, waar de rivier de Narmada doorheen stroomt. Hun dorpen waren onder water gezet bij de aanleg van stuwmeren, maar de overheid schoot ernstig tekort bij het schadeloosstellen van de honderdduizenden getroffen burgers.
In maart 2006 werd begonnen met het ophogen van de grootste van de stuwdammen, de Sardar Sarovar Dam, waardoor de huizen en akkers van nog eens 35.000 boeren onder water zouden verdwijnen.

MILITAIRE ZAKEN

Geslaagde proef met lange-afstandsraket

Een ambtenaar van het ministerie van Defensie maakte bekend dat India op 9 juli 2006 met succes de Agni III, een langeafstandsraket die een atoombom kon vervoeren, had gelanceerd. Met zijn bereik van meer dan 3000 kilometer kon de Agni China treffen. India werd hierdoor een van de weinige landen die in staat waren raketten met een groot bereik af te vuren.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Bilateraal contact over kwestie Kashmir

Geen doorbraak in besprekingen over Siachen gletscher.

Nieuwe besprekingen tussen India en Pakistan over het hoogst gelegen slagveld ter wereld, de Siachen gletscher in Kashmir, eindigden zonder doorbraak op 24 mei 2006. Het grootste probleem was het in kaart brengen van de huidige bases en de frontlinie. In een gezamenlijke verklaring meldden beide partijen dat de besprekingen constructief waren geweest en dat ze hadden afgesproken opnieuw bijeen te komen.

De onderhandelingen over de Siachen gletscher maakten deel uit van een veelomvattend vredesproces dat na de crisis van 2002 tussen India en Pakistan op gang kwam.

Opening van grensovergang uitgesteld

De opening op 31 juli van een vijfde grensovergang in het gemilitariseerde grensgebied tussen het Indiase en het Pakistaanse deel van Kashmir, werd op het laatste moment door Indiase autoriteiten voor onbepaalde tijd uitgesteld. Dit omdat Pakistan nog niet klaar zou zijn met de voorbereidingen. Er waren geen Pakistaanse functionarissen beschikbaar voor commentaar. Ondanks de officiële verklaring beschouwden velen het uitstellen van de opening van de grensovergang als een bewijs van de verslechterde relaties tussen India en Pakistan ten gevolge van de treinaanslagen in Mumbai (Bombay) bijna drie weken daarvoor.

Informele hervatting van de vredesbesprekingen

Op een bijeenkomst eind juli van de landen van de Zuidaziatische Associatie voor Regionale Coöperatie (SAARC) in Dhaka (Bangladesh) voerden India en Pakistan voor de eerste keer sinds de bomaanslagen in Mumbai weer besprekingen over Kashmir. Shyam Saran (India) deelde mee dat beide landen in contact zouden blijven en Riaz Mohammad Khan (Pakistan) beschreef de informele bijeenkomst als positief. Eerder tijdens de SAARC-bijeenkomst hadden beide landen meningsverschillen over het South Asian Free Trade Agreement (SAFTA) toen India het buurland ervan beschuldigde afspraken over het verminderen van invoerrechten niet na te komen.

(Vorige berichten pagina 233/3 e.v. - 2006)

INDONESIË

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Parlement stemt in met wet voor Atjeh

Jakarta staat lokale politieke partijen toe

Het parlement van Indonesië nam op 11 juli 2006 een wet aan die onafhankelijke kandidaten het recht gaf zich verkiesbaar te stellen en lokale partijen toestond mee te doen aan de verkiezingen. Ook de onafhankelijkheidsbeweging GAM kreeg het recht om lokale politieke partijen op te richten. Minister van Binnenlandse zaken Muhammad Ma'ruf zei dat Jakarta hiermee enkele van de verplichtingen nakwam die het vredesverdrag met de GAM, door beide partijen in augustus 2005 in Helsinki ondertekend, met zich meebracht. Volgens dit verdrag zou Atjeh een grote mate van autonomie binnen Indonesië krijgen. Munawarliza Zein, woordvoerder van de GAM, zei echter tegenover persbureau *Reuters* dat de wet Jakarta meer ruimte gaf om in te grijpen in interne Atjeh'se aangelegenheden dan in Helsinki was afgesproken. Hij weigerde echter om hierover in detail te treden omdat hij de relaties met de Indonesische regering graag goed wilde houden.

Rechtbank voor de mensenrechten

De wet regelde ook de oprichting van een waarheidscommissie en een speciale rechtbank voor de mensenrechten. Onduidelijk was echter of deze rechtbank mensen mocht vervolgen die al voor de oprichting de fout in waren gegaan. Mensenrechtenorganisaties vreesden daarom dat ze zich niet zou gaan bezighouden met mensenrechtenschendingen uit de tijd van het gewapende conflict tussen de GAM en Jakarta. Dat had dertig jaar geduurd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gematigd positieve geluiden over de Indonesische economie

'Vogelgriep bedreigt economie'

Volgens de Economist Intelligence Unit (EIU) ontwikkelde de Indonesische economie zich in de eerste jaren van de 21ste eeuw redelijk voorspoedig. Cijfers van dit toonaangevende bureau voor economische analyse wezen uit dat het bbp in 2001 met 3,8 procent was gegroeid. Hierna was een continue stijgende lijn te zien: 4,4 procent groei in 2002, 4,9 in 2003 en 5,1 procent in 2004.
Econoom William Wallace van de Wereldbank zei op 14 juni 2006 in Jakarta tegenover journalisten dat de Indonesische economie in 2005 met 5,6 procent was gegroeid. De investeringsbereidheid was nog niet terug op het niveau van voor de economische crisis, eind jaren negentig: in 2005 investeerde de particuliere sector een bedrag dat overeenkwam met 22 procent van het bbp, terwijl dit in 1996 28 procent was. Wallace zei dat Indonesië veel had gedaan om de corruptie te bestrijden, maar met name de ambtenarij zou nog veel ingrijpender moeten worden aangepakt. En hij sprak zijn bezorgdheid uit over de vogelgriep.

Dodelijke slachtoffers door virus

Het land was na Vietnam het zwaarst getroffen door het virus H5N1, dat ook gevaarlijk kon zijn voor mensen. In Indonesië waren tot dan toe 37 dodelijke slachtoffers gevallen. Tijdens een conferentie in januari 2006 te Peking had Jakarta de internationale gemeenschap om 900 miljoen dollar (ca. 750 miljoen euro) gevraagd voor de bestrijding van de vogelgriep. Het had echter slechts 100 miljoen gekregen. Wallace vreesde een pandemie als Indonesië niet snel meer hulp kreeg, maar had ook kritiek op de Indonesische overheid omdat die te traag zou reageren als er nieuwe besmettingshaarden werden ontdekt. Een grote verspreiding van de ziekte zou schadelijk zijn voor de nationale economie. Buitenlandse investeerders en toeristen zouden bijvoorbeeld massaal wegblijven.

Gunstige leningen

Wallace sprak aan de vooravond van een congres van de Consultative Group on Indonesia (CGI), bestaande uit 21 donorlanden en elf multilaterale geldschieters. Op 16 juni zegde deze groep Indonesië 5,4 miljard dollar (ruim 4,2 miljard euro) toe, het merendeel in de vorm van gunstige leningen. Het meeste geld kwam van de Aziatische Ontwikkelingsbank (ADB), de Wereldbank en Japan.

JUSTITIE

Geen rechtszaak tegen Soeharto

De Indonesische procureur-generaal Abdul Rahman Saleh zei op 12 mei 2006 dat Justitie niet meer zou proberen om Soeharto te laten vervolgen. De 84-jarige oud-dictator van Indonesië lag in een ziekenhuis in Jakarta in verband met darmbloedingen en was volgens zijn artsen te zwak om voor te komen. Hij mocht op 31 mei naar huis, maar zijn gezondheid bleef daarna fragiel.

Soeharto werd ervan verdacht dat hij tijdens zijn presidentschap (1967-1998) het equivalent van bijna 470 miljoen euro had verduisterd. Transparency International, een internationale organisatie tegen corruptie, schatte het bedrag dat de hele familie Soeharto zich had toegeëigend op 12 tot 23 miljard euro. Mensenrechtenactivisten hielden Soeharto tevens verantwoordelijk voor de dood van honderdduizenden mensen en protesteerden tegen het besluit van Justitie.
De enige die ervoor kon zorgen dat Soeharto alsnog berecht zou worden, was president Yudhoyono. Eind juli had hij echter nog niet bekendgemaakt of hij dit zou doen.

Bashir op vrije voeten

De islamitische geestelijke Abu Bakar Bashir kwam op 14 juni 2006 op vrije voeten. Hij was in Indonesië veroordeeld in verband met betrokkenheid bij de bomaanslagen op Bali in 2002 en kwam vrij omdat hij zijn straf had uitgezeten.
Inlichtingendiensten vermoedden dat Bashir de spirituele leider was van de extremistische moslimorganisatie Jemaah Islamiah (JI), die banden met Al-Qaeda zou hebben. Bashir zelf zei dat de JI helemaal niet bestond.

NATUUR EN MILIEU

Duizenden doden bij natuurrampen

Aardbeving nabij Yogyakarta

Centraal Java werd op 27 mei 2006 getroffen door een aardbeving met een kracht van 6,3 op de schaal van Richter. Volgens het Nationale Agentschap voor Rampenbestrijding vielen er ten minste 5.782 doden. Er zouden 156.964 huizen zijn verwoest en 183.741 zwaar beschadigd. Meer dan 1,5 miljoen mensen werden dakloos. Bantul nabij Yogyakarta werd het zwaarst getroffen.
Op 29 mei arriveerden de eerste vliegtuigen met voedsel, tenten en medicijnen van onder meer UNICEF en het VN-Voedselprogramma (WFP). Doordat de infrastructuur was beschadigd en de Indonesische bureaucratie traag werkte, kon de bevolking niet onmiddellijk van de hulp profiteren. De Indonesische overheid zelf slaagde er pas op 6 juni in om een begin te maken met het verstrekken van voedselhulp. President Yudhoyono had op dat moment al beloofd dat de wederopbouw binnen een jaar zou worden voltooid.
Zes internationale hulporganisaties luidden op 15 juni de noodklok. De Verenigde Naties hadden om 100 miljoen dollar (ruim 78 miljoen euro) gevraagd voor noodhulp in de eerste zes maanden na de ramp. Hiervan was pas 21 miljoen toegezegd.
Indonesië schatte de totale schade van de aardbeving op 2,4 miljard euro.

Overstromingen op Sulawesi

Zware regenval op Sulawesi veroorzaakte in de dagen na 19 juni overstromingen en modderstromen. Er vielen ten minste 217 doden, waarvan 202 in Sinjai. Omdat veel afgelegen gebieden nauwelijks toegankelijk waren, was onduidelijk of ook daar slachtoffers waren gevallen.

Indonesië

Tsunami treft Java

Ten zuidwesten van Java vond op 17 juli een zeebeving met een kracht van 7,7 op de schaal van Richter plaats. Hierna overspoelden twee meter hoge golven een deel van de Javaanse zuidkust over een lengte van 200 kilometer. Vooral de badplaats Pangandaran werd zwaar getroffen. Op 24 juli stond het officiële dodental op 635 en werden er nog 59 mensen vermist. Zeker 45 duizend mensen waren dakloos geworden.
Sumatra was in december 2004 zwaar getroffen door een tsunami. Hierna had de regering gezegd dat er een waarschuwingssysteem zou komen, maar in juli 2006 was dit nog niet overal in gebruik. Vandaar dat de bevolking niet tijdig kon worden geïnformeerd, terwijl de autoriteiten twintig minuten voor de ramp wisten dat er een tsunami aankwam.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Indonesië staat dubbele nationaliteit toe

Het parlement van Indonesië nam op 11 juli 2006 een wet aan die kinderen van buitenlandse ingezetenen het recht gaf om naast een buitenlandse, ook de Indonesische nationaliteit te hebben. Als ze achttien werden moesten ze echter kiezen welke nationaliteit ze wilden houden. Tot dan toe kregen in Indonesië geboren kinderen automatisch de nationaliteit van de vader, ook als hij buitenlands en de moeder Indonesisch was.
Daarnaast wijzigde het parlement de definitie van 'inheemse Indonesiërs'. In het vervolg mocht een ieder die nooit een andere nationaliteit had gehad, zich zo noemen. Volgens de oude wetgeving maakten etnische Chinezen met de Indonesische nationaliteit, drie procent van de bevolking, geen deel uit van die groep. Hierdoor hadden ze een aparte status binnen de samenleving en mochten ze geen overheidsfuncties bekleden. Die waren namelijk gereserveerd voor de 'inheemse Indonesiërs'.

MILITAIRE ZAKEN

Leger nog altijd actief in bedrijfsleven

In een op 21 juni 2006 gepubliceerd rapport zei mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) dat het Indonesische leger (TNI) nog altijd actief was in het bedrijfsleven. Het zou hier ook gaan om illegale bedrijven, onder meer in de bosbouw. 'In plaats van de Indonesiërs te beschermen, gebruiken de militairen geweld en intimidatie om hun zakelijke belangen uit te breiden. En omdat de regering geen controle heeft over die financiën, heeft ze niet werkelijk grip op het leger', aldus Lisa Misol van HRW.
Indonesië had in 2004 een wet aangenomen die het leger verplichtte om zich voor 2009 uit het bedrijfsleven terug te trekken.

Defensiebudget is te klein

De zakenkrant *Financial Times* publiceerde eveneens op 21 juni een interview met Defensieminister Juwono Sudarsono. Hij zei dat slechts 'zes of zeven' van de ongeveer 1.500 bedrijven van TNI winst maakten. Voorlopig zou de Indonesische regering alleen deze onder controle van het ministerie van Staatsbedrijven plaatsen. De overige bedrijven zouden worden behandeld als stichtingen en non-profit ondernemingen. TNI zou de inkomsten hieruit gebruiken om lagere militairen te betalen.

Sudarsono vertelde verder dat het voor de hand lag dat het leger zakelijk actief bleef omdat de rijksbegroting slechts 48 procent (ca. 2,2 miljard euro) dekte van de kosten die het minimaal moest maken om te kunnen functioneren. De regering zou over onvoldoende geld beschikken om dit op te voeren tot 100 procent. Sudarsono beweerde dat het kabinet desondanks wel serieus bleef pogen om het leger transparanter, betrouwbaarder en efficiënter te maken. Voorlopig zou het echter te riskant zijn om de militairen hun eigen inkomstenbronnen te ontzeggen, ook omdat ze dan de strijd tegen het oprukkend moslimextremisme niet meer effectief konden voeren.
(Vorige berichten pagina 312/1 e.v. - 2006)

LAOS

BINNENLAND

Laos krijgt nieuwe partijleider en president

Partijleider Khamtay treedt af

De Laotiaanse Revolutionaire Volkspartij (LRV, ook bekend onder de afkorting LPRP) hield van 18 tot 21 maart 2006 in Vientiane haar vijfjaarlijkse partijcongres. De communistische LRV regeerde al meer dan dertig jaar over Laos. Andere politieke partijen waren er verboden. Het congres vond plaats achter gesloten deuren.

Op 21 maart werd bekend dat was besloten tot het aftreden van de 82-jarige partijvoorzitter Khamtay Siphandone. Vermoedelijk ging hij met pensioen. Zijn opvolger werd de vice-president, de 69-jarige luitenant-generaal Choummaly Sayasone. Deze voormalige minister van Defensie was een politieke bondgenoot van de conservatieve Khamtay. Analisten verwachtten onder diens leiderschap dan ook geen ingrijpende politieke of economische hervormingen, maar evenmin een terugkeer naar het zelfverkozen isolement waarin Laos tussen 1975 en 1990 verkeerde.

Khamtay verliet ook het 11-koppige politbureau. In zijn plaats trad minister van Buitenlandse zaken Somsavat Lengsavat toe tot dit beleidsmakende orgaan van de LRV. Somsavat liet via de staatsmedia weten dat het congres een derde van de 55 leden van de Centrale Commissie naar huis had gestuurd en vervangen door nieuwe, veelal jongere gezichten. Deze commissie stuurde vanuit de LRV de uitvoerende macht aan. Volgens Samsovat had dit orgaan nooit eerder in één keer zo veel 'nieuw bloed' gekregen. Analisten merkten echter op dat de nieuwkomers vooral familieleden en bondgenoten van de politieke elite waren, zoals een zoon van Khamtay en een zoon van Kaysone Phomvihan, de eerste leider van communistisch Laos.

Verkiezingen

Op 30 april vonden verkiezingen plaats voor de Nationale Assemblee, het parlement van Laos. Er waren 175 kandidaten voor de 115 zetels. Dat zij allen door de LRV waren geselecteerd betekende volgen minister van Buitenlandse zaken Somsavat Lengsavat niet dat er sprake was van schijnverkiezingen. Hij zei op 30 april tegenover persbureau *Reuters* dat de partij bewust had gezorgd voor kandidaten met uiteenlopende achtergronden, zodat er voor de bevolking daadwerkelijk iets te kiezen viel. Zo stonden op de kieslijst 40 vrouwen en 42 vertegenwoordigers van etnische minderheidsgroepen. Volgens Somsavat waren de kandida-

Samenstelling regering Laos (8 juni 2006)

President
Luitenant-generaal CHOUMMALI Saignason
Vice-president
BOUN-GNANG Volachit
Premier
BOUASONE Bouphavanh
Vice-premier, tevens minister van Buitenlandse zaken
THONGLOUN Sisoulit
Vice-premier, tevens minister van Defensie
Generaal-majoor DOUANGCHAI Phichit
Vice-premier, tevens voorzitter van de Commissie voor staatscontrole
Generaal-majoor ASANG Laoli
Vice-premier, tevens voorzitter van het Dagelijks bestuur van de regering
SOMSAVAT Lengsavat

Ministers:
Civiele autoriteiten
BOUNPHENG Mounphosay
Communicatie, Verkeer, Posterijen en Bouwnijverheid
SOMMATH Pholsena
Energie en Mijnbouw
BOSAIKHAM Vongdala
Financiën
CHANSY Phosikham
Handel
SOULIVONG Daravong
Industrie en Handel
NAM Vignaket
Informatie en Cultuur
MOUNKEO Olaboun
Justitie
CHALEUAN Yapaoher
Kabinetschef vanuit het Presidentieel Bureau
SOUBANH Srithirath
Land- en Bosbouw
SITAHENG Latsaphone
Onderwij2s
SOMKOT Mangnormek
Openbare veiligheid
THONGBANH Sengaphone
Planning en Investering
SOULIVONG Dalavong
Sociale zaken
ONECHANH Thammavong
Toerisme
SOMPHONG Mongkhonvilay
Volksgezondheid
PONMEK Dalaloi
Wetenschap, Technologie en Milieubeheer
BOUNTIEM Phitsamay

Overige functies op ministerieel niveau:
Voorzitter van Nationale Commissie voor de Mekong
KHAMLOUAD Sitlakone
Voorzitter van Regeringssecretariaten
CHEUANG Sombounkhanh
Zonder portefeuille
BOUASY Lovansay
Zonder portefeuille
KHAM-OUANE Bouppha
Zonder portefeuille
ONNEUA Phommachanh
Zonder portefeuille
SAISENGLI Tengbliachu

ten bovendien gemiddeld hoger opgeleid dan de vertrekkende kamerleden. En er waren enkele onafhankelijke kandidaten van buiten de LRV.
De staatsmedia meldden op 10 mei dat van de naar schatting 6,3 miljoen Laotianen er 2,7 miljoen hun stem hadden uitgebracht bij een van de 5.454 stembureaus. De LRV had 113 zetels gewonnen. De overige twee gingen naar onafhankelijke kandidaten. Er kwamen 71 nieuwe gezichten in het parlement. Drie zetels gingen naar zakenmensen en het aantal vrouwen nam toe van 25 tot 29.

Nieuwe president en nieuw kabinet

Het nieuwe parlement benoemde partijleider Choummaly Sayasone op 8 juni tot president. Ook deze functie nam hij over van Khamtay Siphandone. Het parlement koos Bouasone Bouphavanh als premier. Er waren geen tegenkandidaten. De 52-jarige Bouasone was lid van het politbureau en een bondgenoot van Khamtay. Hij volgde Boungnang Vorachit op die vice-president werd. Bousaone kreeg vier vice-premiers, van wie er twee net als de nieuwe president een militaire achtergrond hadden. Hieruit kon worden opgemaakt dat het leger nog altijd grote invloed had op de regering.
Na zijn inauguratie zei Bouasone dat hij de bestrijding van corruptie en armoede als zijn belangrijkste doelstellingen zag. Hij streefde naar een gemiddelde economische groei van 7,5 procent per jaar tussen 2006 en 2020. Hoe hij dit dacht te bereiken, legde hij niet uit.
Het parlement stemde op 8 juni ook in met een nieuw kabinet. Alle belangrijke portefeuilles gingen naar leden van de Centrale Commissie van de LRV.

Choummaly bezoekt Vietnam

Choummaly reisde op 19 juni naar Vietnam. Dat hij juist dit land uitkoos voor zijn eerste officiële bezoek als president en partijleider toonde volgens analisten aan dat de relaties tussen de LRV en de Vietnamese Communistische Partij nog altijd uitstekend waren. Sinds de door Hanoi gesteunde communistische machtsovername in 1975 hadden de buurlanden intensief met elkaar samengewerkt. Het gros van de Laotiaanse bestuurders was opgeleid in Vietnam.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale kritiek op nieuw vijfjarenplan

Op een gesloten congres van de Laotiaanse Revolutionaire Volkspartij (LRV), van 18 tot 21 maart 2006, werd een nieuw vijfjarenplan aangenomen. De communistische LRV, die Laos al dertig jaar regeerde, verstrekte vrijwel geen informatie over de inhoud van dit sociaal-economische beleidsplan. Duidelijk was wel dat men rekende op 500 miljoen dollar (ca. 387 miljoen euro) ontwikkelingshulp per jaar. Dit was 80 procent van de geplande overheidsbestedingen.

Steeds minder ontwikkelingshulp

Of dit realistisch was, viel te bezien. Want de ontwikkelingshulp liep al jaren terug, tot 350 miljoen dollar in 2005. Het buitenland draaide de geldkraan steeds verder dicht uit protest tegen de wijdverbreide corruptie en het uitblijven van verregaande economische hervormingen. Volgens niet bij name genoemde ontwikkelingswerkers, die op 2 april door het Franse persbureau *AFP* werden geciteerd, viel niet te verwachten dat de internationale gemeenschap hier spoedig op terug zou komen. Want volgens hen deed de regering weinig tot niets om de corruptie te bestrijden. De ontwikkelingswerkers schatten dat 20 procent van de buitenlandse financiële hulp in de zakken van Laotiaanse bestuurders verdween.

Advies IMF genegeerd

Daarnaast reageerde Laos niet op adviezen van het Internationale Monetaire Fonds (IMF) om het belastingstelsel te hervormen. Dit zou nodig zijn omdat in Laos amper inkomsten- en vennootschapsbelastingen werden betaald, deels door het ontbreken van deugdelijke wetgeving en deels ten gevolge van gebrekkige methodes om belas-

tingen te innen. Omdat er op grote schaal werd gesmokkeld, liep Laos tevens invoerrechten en btw-inkomsten mis. De rechtspraak zou evenmin goed functioneren en het bankwezen zou dringend aan reorganisatie toe zijn.

Eenzijdige economische groei

Finn Reske-Nielsen, directeur van het Ontwikkelingsprogramma van de VN in Laos, zei in een reactie op het vijfjarenplan dat de economische groei gemiddeld 6 procent per jaar had bedragen, sinds Laos in de jaren negentig particuliere bedrijven legaliseerde en de deur enigszins opende voor buitenlandse investeerders. Maar in een interview met AFP wees Finn erop dat deze groei vrijwel helemaal was bewerkstelligd door de mijnbouw en hydro-elektriciteitsprojecten, die tot op grote hoogte werden gefinancierd door de economisch sterkere buurlanden China, Vietnam en Thailand. Daar het hier ging om commerciële investeringen en niet om ontwikkelingshulp, was niet gezegd dat Laos er op den duur zelf beter van zou worden. Volgens Finn zou het internationale vertrouwen in Laos pas toenemen, en daarmee ook de omvang van de ontwikkelingshulp, als de regering zich zelf meer ging inspannen om economische groei te genereren, de infrastructuur te verbeteren en de armoede te bestrijden.
Terwijl de economieën van de buurlanden buitengewoon snel groeiden, kwam Laos in 2006 nog altijd voor op de VN-lijst van Minst Ontwikkelde Landen (LDC's). Het was na Oost-Timor het armste land van Azië.

NATUUR EN MILIEU

Laos streeft naar herbebossing

De Engelstalige staatskrant *Vientiane Times* rapporteerde op 28 mei 2006 dat het ministerie van Land- en Bosbouw Laos wilde herbebossen. Volgens cijfers van de Verenigde Naties was in 1940 rond de 70 procent van het land bebost. Door brandcultuur en houtkap was dit afgenomen tot 41 procent in 2006. Het ministerie streefde ernaar de bebossing voor 2020 weer op het niveau van 1940 te brengen. Om dit te realiseren begon men in 2006 met de aanplant van 20 duizend hectare bos, gevolgd door nog eens 35 duizend hectare in 2007. Bij de herbebossing konden ook commerciële investeerders worden betrokken die bijvoorbeeld geïnteresseerd waren in de aanplant van rubberbomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Tientallen Hmong vermoord door het leger'

Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) openden Laotiaanse militairen op 6 april 2006 het vuur op een groep ongewapende vrouwen en kinderen die op zoek waren naar voedsel. Het zou gaan om etnische Hmong, die zich jaren hadden schuilgehouden in het oerwoud nabij Vang Vieng in het noordoosten van het land. Er zouden 26 doden zijn gevallen. De Amerikaanse ambassade in Vientiane zei over betrouwbare informatie te beschikken die het bericht bevestigde. De regering van Laos ontkende echter dat de schietpartij had plaatsgevonden.

Volgens de regering van Laos hadden de Hmong de Amerikanen geholpen tijdens de Vietnamoorlog. Uit angst voor vervolging waren tienduizenden Hmong na de communistische machtsovername in 1975 naar Thailand en de Verenigde Staten gevlucht. Een onbekend aantal hield zich sindsdien echter schuil in de jungle van noordelijk Laos.
De politie van Thailand maakte op 7 juni bekend dat een groep van 274 Hmong uit Laos illegaal de grens was overgestoken. Ze waren gearresteerd in de provincie Phetchabun en zouden naar Laos worden teruggestuurd.
(Vorige berichten pagina124/1 e.v. - 2006)

SOEDAN

BINNENLAND

Discussies over hulp aan Darfur

Amerikaans Congres blokkeert extra geld

Op 19 december 2005 verwierp het Amerikaanse Congres de oproep van minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice om omgerekend ruim 38 miljoen euro extra beschikbaar te stellen voor de vredestroepen van de Afrikaanse Unie (AU) in Darfur. De Amerikaanse financiering voor de ongeveer 6.000 vredeshandhavers liep eind december af en het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken vreesde dat het geweld in Darfur weer zou oplaaien als de missie niet voortgezet werd. Het Congres stond echter onder druk de uitgaven te beperken. De Europese Unie (EU) nam het grootste deel van de kosten van de vredesoperatie voor haar rekening.

UNHCR snijdt fors in budget voor Darfur

De Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) maakte op 9 maart bekend dat het zich genoodzaakt zag door de verslechterde veiligheidssituatie in Darfur haar operaties terug te brengen tot ongeveer de helft. Het budget voor 2006 voor Darfur werd gereduceerd met 44 procent, van 25 miljoen tot 14 miljoen euro. In Darfur hadden ongeveer 2 miljoen mensen hun huizen verlaten sinds de rebellie drie jaar geleden begon. Er verbleven ongeveer 200.000 Soedanese vluchtelingen in twaalf UNHCR-kampen in Tsjaad en nog eens 1,7 miljoen ontheemden in Darfur zelf. De UNHCR concentreerde zich op het westen van Darfur waar 657.000 ontheemden verbleven.

Afrikaanse Unie brengt missie Darfur onder bij VN

Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties (VN) Kofi Annan maakte op 10 maart bekend dat de AU ermee had ingestemd haar missie in Darfur met zes maanden te verlengen en onder te brengen bij de VN. De Vredes- en Veiligheidsraad van de AU had daartoe besloten tijdens een bijeenkomst in Addis Abeba (Ethiopië). Hoe en wanneer dit besluit uitgevoerd zou worden, was nog niet duidelijk.

Veiligheidsraad wil interventie in Darfur

De Veiligheidsraad van de VN besloot op 25 maart om het plan voor een vredesmacht voor Darfur met spoed uit te voeren, maar Soedan weigerde hieraan mee te werken. De VN-troepen moesten de taak verlichten van de 7.000 slecht uitgeruste troepen van de AU die toezagen op het staakt-het-vuren. Sinds het begin van het conflict hadden rebellen in Darfur gevraagd om VN-troepen. De minister van Buitenlandse zaken van Soedan, al-Samani al-Wasiyla, zei dat zijn land niet tegen VN-troepen was, maar het

niet het juiste moment vond daarover een besluit te nemen. De bewindsman voegde eraan toe dat het inzetten van de vredestroepen zou betekenen dat de missie van de AU als mislukt zou worden beschouwd, en dat wilde Soedan niet. Hij zei dat de VN er beter aan deden de AU te ondersteunen. Volgens de Soedanese oppositie was de regering echter bang dat de VN-troepen in Darfur iedereen zouden kunnen oppakken die door het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag werd gezocht.

Arabische leiders geven geld voor AU-missie

Arabische leiders zegden op 28 maart geld toe voor de troepen van de AU in Darfur. De Libische minister van Buitenlandse zaken, Mohammed Abdel-Rahman Shalgam, zei dat de AU in staat was de missie te financieren tot oktober, waarna de Arabische landen zouden bijspringen. Volgens de AU bedroegen de kosten van de 7.000 man sterke troepenmacht in Darfur maandelijks omgerekend ruim 13 miljoen euro. De AU-missie was afhankelijk van de steun van de Verenigde Staten, Canada, Engeland en de EU. Vertegenwoordigers van de Arabische Liga zeiden dat hun organisatie al 55.000 euro had gegeven aan de missie van de AU in Darfur, alsook 38.000 euro voor het vredesproces in Abuja, Nigeria.

Nog geen groen licht voor VN-troepen in Darfur

Op 7 juni kreeg een delegatie van de Veiligheidsraad in Khartoem te horen dat Soedan nog geen groen licht gaf voor het stationeren van vredestroepen in Darfur. De autoriteiten wilden wel praten over het overnemen door de VN van de taken van de troepen van de AU.

Soedan gebiedt militairen van Tsjaad te vertrekken

De AU maakte op 1 juli bekend dat Soedan opdracht had gegeven aan militairen van Tsjaad, die samenwerkten met toezichthouders van de AU in Darfur, het land te verlaten. De verhouding tussen Soedan en Tsjaad was ernstig verslechterd. Beide landen beschuldigden elkaar ervan de wederzijdse rebellen in hun landen te steunen. Tsjaad had bemiddeld bij een staakt-het-vuren in 2004 tussen rebellen in Darfur en de Soedanese overheid. Volgens dat akkoord moest een vertegenwoordiger van Tsjaad aanwezig zijn bij onderzoek naar schendingen van het staakt-het-vuren.

Soedan accepteert VN-vredesmacht niet

Afrikaanse leiders besloten een dag later op een bijeenkomst van de AU in Banjul (Gambia) om de militaire missie in Darfur te verlengen tot het einde van het jaar. Het besluit kwam tot stand nadat de secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan, er niet in was geslaagd om Soedan over te halen een vredesmacht voor Darfur te accepteren. Khartoem beweerde dat de VN-missie als een westerse invasie zou worden beschouwd die islamitische militanten zou aantrekken en 'Iraakse toestanden' zou veroorzaken.

Donoren geven nieuwe steun voor Darfur

Op 18 juli zegden donoren op een internationale conferentie over Darfur in Brussel ongeveer 155 miljoen euro hulp toe voor de met tekorten werkende vredesmissie van de Afrikaanse Unie in Darfur. Tegelijkertijd zetten de donoren Khartoem onder druk om zo snel mogelijk toestemming te geven aan de VN om de AU-missie over te nemen. De Afrikaanse Unie was blij met de financiële steun al was het bedrag naar hun zeggen minder dan de helft van de geschatte kosten van de missie.

Regering en belangrijkste rebellengroep tekenen vredesakkoord

De Soedanese regering en de belangrijkste factie van de grootste rebellengroep, de Soedanese Bevrijdingsbeweging (SLM) die werd geleid door Minna Minnawi, ondertekenden op 5 mei 2006 in de Nigeriaanse hoofdstad Abuja een vredesakkoord. Dat moest een eind maken aan drie jaar opstand in Darfur. Nigeria's president Olusegun Obasanjo was daarbij aanwezig. Een kleinere factie van de SLM en een andere rebellengroep, de Beweging voor Gerechtigheid en Gelijkheid (JEM), hadden het akkoord, dat tot stand was gekomen onder auspiciën van de Afrikaanse Unie (AU), verworpen. De reden was dat het niet inging op de eis van de rebellen om van de drie afzonderlijke deelstaten in Darfur één autonome regio te maken. Het conflict had tot dat moment minstens 180 duizend slachtoffers veroorzaakt en 2,4 miljoen mensen op de vlucht gedreven.

Het vredesakkoord voorzag in een referendum en verplichtte de regering tot het ontwapenen van de gevreesde Arabische Janjaweed milities. Darfur, met een voornamelijk zwart Afrikaanse bevolking en zo groot als Frankrijk, kwam in 2003 in opstand tegen de door Arabieren gedomineerde regering in Khartoem en eiste meer autonomie. In reactie daarop gaf Khartoem de Janjaweed militie de vrije hand in haar strijd tegen de rebellie.

Deel rebellen blijft bij afwijzing vredesakkoord

Op 1 juni verliep de termijn voor de rebellenfacties die het vredesakkoord nog niet hadden ondertekend om hun handtekening te zetten. De AU had de weigerachtige rebellen alsnog de gelegenheid gegeven te tekenen, maar geen enkele factie was van mening veranderd.

'Vredesakkoord vertoont barsten'

Het vredesakkoord vertoonde ernstige barsten volgens de denktank International Crisis Group (ICG) op 20 juni in een rapport over de realisering van het vredesakkoord. Zo zou er ook onenigheid zijn ontstaan binnen de factie van rebellenleider Minna Minnawi, die onder druk zou zijn gezet door Washington om het incomplete akkoord te accepteren. De ICG waarschuwde dat het akkoord onvoldoende tegemoet kwam aan de eis van de rebellen meer invloed te krijgen op nationale besluiten en dat het daarom geen solide basis vormde voor de opbouw van de vrede.
Volgens de VN was het geweld tussen de rebellen en de regering afgenomen sinds het akkoord was gesloten, maar de onderlinge rivaliteit en het geweld tussen de etnische groepen en facties van rebellen was juist toegenomen. De ICG drong aan op een robuuste vredesmacht van de VN met een mandaat om vrede op te leggen.

Khartoem en rebellen eens over ontwikkeling Darfur

De Soedanese overheid en de rebellen maakten op 22 juni duidelijk dat ze samen wilden werken aan de wederopbouw in

Darfur. In Den Haag hadden beide partijen afgesproken om voorafgaand aan een donorbijeenkomst in oktober gezamenlijk een reis door Darfur te maken om korte- en langetermijndoelen van ontwikkeling vast te stellen. Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse zaken had beide partijen uitgenodigd en meldde dat de veiligheidssituatie in het gebied verslechterd was sinds het akkoord van 5 mei. De Nederlandse minister van Ontwikkelingssamenwerking, Agnes van Ardenne, zei dat de bevolking van Darfur zo snel mogelijk concrete verbetering moest zien als gevolg van het vredesakkoord.

Aanval nieuwe rebellenalliantie maakt einde aan staakt-het-vuren

Op 3 juli meldden rebellen en regering dat een nieuwe alliantie van rebellen de stad Hamrat al-Sheikh in de regio Noord-Kordofan, op de weg naar Khartoem dat op 200 kilometer afstand lag, had aangevallen. Het 27 maanden oude staakt-het-vuren was daarmee definitief verbroken. Onder de rebellen die het vredesakkoord van 5 mei niet hadden getekend waren nieuwe allianties ontstaan. De aanvallers waren rebellen van de JEM. Deze groepering had weinig macht in Darfur waar het Soedanese Bevrijdingsleger (SLA) het meeste grondgebied controleerde. JEM was een alliantie aangegaan met commandanten die uit het SLA waren gestapt en met een kleine politieke partij, de Soedanese Federale Democratische Alliantie, onder de naam van het Nationale Front voor Verlossing (NRF). Het was voor het eerst dat een rebellengroep het staakt-het-vuren officieel verbrak, al waren er regelmatig schendingen geweest.

Hulpverleners belaagd

Een internationale hulpgroep werd op 27 juli aangevallen in het kamp Deleig door ontheemden die zeiden dat de hulpverleners hen vergiftigden met vaccinaties.

Regeringstroepen vallen rebellen in Darfur aan

Regeringsbronnen en rebellen meldden dat het regeringsleger een dag later bases van de nieuwe rebellenalliantie had aangevallen ondanks het staakt-het-vuren en het vredesakkoord van 5 mei. Volgens de rebellen gebeurde de aanval met gevechtsvliegtuigen en helikopters en met hulp van Janjaweed milities. Honderden burgers waren door de aanval op de vlucht geslagen. Het Soedanese leger ontkende de inzet van vliegtuigen en van de Janjaweed.

Uitvoering vredesakkoord Zuid-Soedan

'China en Rusland vertragen vredesmissie voor Zuid-Soedan'

Jan Pronk, de speciale gezant van de Verenigde Naties (VN) voor Soedan, zei op 14 januari 2006 dat China en Rusland de vredesmissie voor Soedan vertraagden door beloofde Russische helikopters en een Chinese medische eenheid te laat te leveren. Andere landen waren daardoor ook gedwongen hun troepen later te sturen.
De VN verwachtten 10.000 troepen om toe te zien op de naleving van het vredesakkoord in Zuid-Soedan, maar er waren er pas 4.000 aangekomen. Rusland had in december 2004 toegezegd 200 militairen te sturen, en vier Mi-8 transporthelikopters. Pronk vertelde ook dat toegezegd geld voor de ontwikkeling van het zuiden en voor het huisvesten van vluchtelingen, niet was gestort.

Omstreden presidentiële decreten ingetrokken

Zes presidentiële decreten werden op 15 februari ingetrokken, waaronder één die meer bevoegdheden gaf aan de beruchte veiligheidsdiensten. Dat gebeurde nadat parlementsleden van de voormalige rebellenbeweging SPLM de noordelijke Nationaal Congrespartij (NCP) ervan hadden beschuldigd belangrijke wetten betreffende mensenrechten en het leger door te willen drukken. Door van deze zaken presidentiële decreten te maken, kwam het parlement buitenspel te staan.

VN-Radiostation voor Zuid-Soedan in het noorden geblokkeerd

Op 30 juni ging 101 Miraya/Mirror FM, een radiostation van de missie van de VN in Soedan, van start vanuit een studio in de hoofdstad van Zuid-Soedan, Juba. Doel van de uitzendingen was de bevolking te informeren over het vredesakkoord dat een einde maakte aan de burgeroorlog in het zuiden van Soedan. Khartoem stond echter niet toe dat de programma's ook in het noorden werden uitgezonden. De regionale regering had het radiostation wel verwelkomd. Vooralsnog waren de uitzendingen alleen rond Juba te horen, maar er zouden extra zendmasten bij gebouwd worden, zodat negen maanden later alle acht miljoen inwoners van het zuiden van Soedan de uitzendingen konden volgen.

Vredesovereenkomst raakt achterop

De uitvoering van het vredesakkoord dat een einde maakte aan de burgeroorlog in Zuid-Soedan bleef achter bij de planning, vooral in de olierijke regio Abyei. Dat stelde een commissie die toezag op de uitvoering van het vredesakkoord op 12 juli. De Abyei regio had een speciale autonome status met het recht om door middel van een referendum in 2011 te kiezen voor aansluiting bij het noorden, dan wel bij het zuiden. Die kwestie leidde tot toenemende instabiliteit in de regio. In Abyei lag één van de grootste olievelden van het land dat dagelijks 500.000 vaten ruwe olie oppompte. Deng Alor, een politicus van de zuidelijke partij SPLM, zei dat de NCP geweigerd had om samen te komen met de oliecommissie om de afgesproken eerlijke verdeling van de olie-inkomsten te realiseren. Het werk van de oliecommissie was ook bemoeilijkt omdat er aan de kant van de SPLM te weinig vertegenwoordigers waren met kennis van de olie-industrie.

Pers mag naar Darfur

Op 26 mei 2006 werd duidelijk dat de Soedanese autoriteiten weer toestemming gaven aan buitenlandse journalisten om naar Darfur te gaan. Na het vredesakkoord van 5 mei hadden journalisten die toestemming niet meer gekregen. Daarop hadden vertegenwoordigers van de VN een waarschuwing gegeven: als journalisten hun werk in Darfur niet meer konden doen, zouden donoren stoppen met het overmaken van geld.

Soedan ontkent jurisdictie Internationaal Strafhof in Darfur

Soedans minister van Justitie Mohammed al-Mardi zei op 15 juni 2006 dat het Internationaal Strafhof (ICC) geen jurisdictie had betreffende misdaden begaan in Darfur, en dat daarom ook geen Soedanese overheids-

functionarissen door het hof ondervraagd konden worden. De openbaar aanklager van het ICC, Luís Moreno Ocampo, zei dat de Soedanese rechtbanken niet dezelfde zaken aanpakten als het ICC. Het Strafhof zou bewijslast verzameld hebben over massamoorden en verkrachtingen in het westen van Darfur.

Human Rights Watch (HRW) had Soedan ervan beschuldigd dat het zelf een speciale rechtbank voor Darfur had opgezet om zodoende het werk van het ICC te dwarsbomen. Het ICC kon immers geen verdachten aanklagen die door een nationale rechtbank waren berecht.
De Veiligheidsraad had het Strafhof gevraagd om oorlogsmisdaden in Darfur te onderzoeken. Khartoem ontkende dat er sprake was van genocide in Darfur, zoals Washington had gesteld. Volgens Mohammed al-Mardi werkte het ICC te haastig en hij waarschuwde het Strafhof niet te snel conclusies te trekken. Ook vertelde hij dat het bombardement op het dorp Hamada door een regeringsvliegtuig, waarbij meer dan zestig burgers waren omgekomen, in december was behandeld en opgelost door traditioneel overleg en verzoening. De nabestaanden waren akkoord gegaan met bloedgeld en schadevergoeding. De zaak zou ook nog voorkomen bij de rechtbank, maar de minister zei niet wanneer.

Politieke onrust in het oosten

Vrijlating drie politici opent weg voor besprekingen

De vrijlating van drie politici van de belangrijkste politieke partij uit het oosten van Soedan, op 22 mei 2006, opende de weg naar besprekingen. Dat zei Abdullah Moussa Abdullah, de leider van de Beja Congres Partij, een oppositiepartij in de havenstad Port Sudan waar een opstand dreigde. De drie waren twee maanden eerder opgepakt in de oostelijke stad Kassala. In het economisch belangrijke oosten van Soedan gold nog steeds de noodtoestand die in 1999 voor het hele land was uitgeroepen. De Beja Congrespartij was verbonden met de bewapende rebellen van het Beja Congres die een strook langs de grens met Eritrea, genaamd Hamesh Koreb, onder controle hadden. Hun rebellie op bescheiden schaal duurde al tien jaar. Net als in het zuiden en westen, klaagden ook de Beja dat Khartoem niets deed aan de ontwikkeling van de regio, maar er wel de natuurlijke bronnen exploiteerde.
Abdullah zelf was vastgezet nadat een protestmars in Port Sudan in januari 2005 was uitgelopen op een bloedbad nadat de politie het vuur had geopend. Naar schatting waren daarbij twaalf tot twintig mensen omgekomen.

Concept vredesakkoord voor het oosten

Op 19 juni kwamen de Soedanese regering en de Beja rebellen uit het oosten van Soedan een conceptvredesakkoord overeen na zes dagen overleg in buurland Eritrea. Beide partijen hadden besloten geen gewapende aanvallen meer op elkaar uit te voeren. Er zou een gezamenlijke commissie opgezet worden – met daarin ook Eritreeërs – die toe moest zien op de uitvoering van het akkoord. De rebellen opereerden onder de naam Oostelijk Front. Deze organisatie bestond uit een coalitie van het Beja Congres en de rebellen van de Vrije Leeuwen. Het Beja Congres was lid van de parapluorganisatie van Soedanese oppositiegroepen, de Nationaal Democratische Alliantie, die haar hoofdkwartier in Eritrea had.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenvertegenwoordigers vrijgelaten

De Soedanese autoriteiten lieten op 22 januari 2006 ongeveer vijftig vertegenwoordigers van lokale en internationale mensenrechtenorganisaties vrij nadat de politie eerder die dag hun bijeenkomst was binnengevallen. De ambassadeur van de Europese Unie (EU) in Khartoem, Kent Dagerfeld, noemde de politie-inval bij de vergadering van de mensenrechtenorganisaties een stap achteruit voor Soedan waar de persvrijheid juist was verbeterd.
Soedan was op het moment van de inval voor het eerst gastheer voor de Afrikaanse Unie (AU) en het land wilde graag de volgende voorzitter zijn van die organisatie. Dat streven werd echter bekritiseerd door mensenrechtenorganisaties. Eén van de weinige oppositiekranten in Soedan was het aanvankelijk verboden om verslag uit te brengen van de bijeenkomst van de AU. Dit omdat het nieuwsorgaan had geschreven dat de Soedanese president Omar Hassan al-Bashir geen AU-voorzitter moest worden. Later werd de krant toch toegestaan berichten over de top te maken.

Soedan sluit kantoren mensenrechtenorganisatie

Op 15 maart 2006 sloten de autoriteiten van West-Darfur drie kantoren van de Soedanese Mensenrechtenorganisatie (SUDO). SUDO was volgens internationale niet-gouvernementele organisaties (ngo's) vaker doelwit van de regering. Volgens het hoofd van SUDO, Mudawi Ibrahim, wilde de regering niet dat de ngo's werkten aan herstel van de eenheid onder de verschillende bevolkingsgroepen. De autoriteiten zeiden dat SUDO had verzuimd haar mandaat aan de overheid te overhandigen. SUDO beweerde dat ze dit wel had gedaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Soedan beschermt Oegandese rebellen LRA'

De Internationale Crisis Groep (ICG), een invloedrijke denktank, beweerde op 11 januari 2006 dat Soedan voortging met het beschermen van leden van de Oegandese rebellen van het Verzetsleger van de Heer (LRA). Tegen de leiders van de LRA waren internationale aanhoudingsbevelen uitgevaardigd. Een einde aan het conflict in het noorden van Oeganda was nog niet in zicht.

Niet-westerse landen investeren in Soedan

De Amerikaanse zender *Voice of America* stelde op 30 mei 2006 dat vooral China en Libië investeerden in de olie-industrie in Soedan. Voor China betekende dat extra brandstof die het nodig had bij de snelle economische groei. Ook verschenen er Chinese restaurants in Khartoem. Ook Maleisië en India investeerden in Soedan dat een economische groei kende van 14 procent in 2006. Libië bouwde het hoogste gebouw van Khartoem, een vijftien etages tellend hotel. De Verenigde Staten beschuldigden Soedan van steun aan het terrorisme en had sancties tegen het land ingesteld.

Nieuwe ambassadeur van Eritrea begint in Khartoem

Op 6 juni 2006 ontmoette de nieuwe ambassadeur van Eritrea, Isa Ahmed Isa, in

Khartoem de Soedanese president Omar Hassan al-Bashir. Dat was een teken van de verbetering van de relaties tussen de buurlanden die het jaar daarvoor was ingezet na het bereiken van het vredesakkoord voor Zuid-Soedan. Sinds 1994 hadden de twee landen op gespannen voet geleefd omdat ze elkaar beschuldigden van steun aan rebellen.

Eritrea zou optreden als bemiddelaar tussen de Soedanese overheid en de Beja-rebellen in het oosten van Soedan. Dat land had ontkend militaire steun te geven aan deze opstandelingen, maar toegegeven hen wel politiek te steunen.

(Vorige berichten pagina 756/1 - 2005)

INTERNATIONAAL

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Arabische Liga stelt vredes- en veiligheidsraad in

De ministers van Buitenlandse zaken van de 22 landen van de Arabische Liga besloten op 25 maart 2006, tijdens een bijeenkomst in de Soedanese hoofdstad Khartoem, tot de oprichting van een vredes- en veiligheidsraad. Deze had als taak conflicten tussen de lidstaten op te lossen. De instelling van de raad was een volgende stap in het plan om de liga beter te doen functioneren en meer bevoegdheden toe te kennen. In december 2005 had al een eerste bijeenkomst plaatsgevonden van een regionaal interim-parlement van de organisatie. De oprichting van de vredes- en veiligheidsraad behoefde nog wel goedkeuring van de nationale parlementen.
De raad, vergelijkbaar met een zelfde orgaan dat de Afrikaanse Unie (AU) in het leven had geroepen, zou bestaan uit vijf lidstaten. Dat waren het land dat het voorzitterschap bekleedde van de Ministeriële Raad (het hoogste orgaan van de liga), de twee landen die daarvoor voorzitter waren en de twee die dat daarna zouden zijn. Beslissingen waren niet formeel bindend voor landen die het er niet mee eens waren. Maar omdat deze in het vervolg met twee derde meerderheid moesten worden genomen, werd verwacht dat Arabische regeringen zich niet meer zo gemakkelijk aan besluiten zouden onttrekken.

'Deel landen VN-Mensenrechtenraad heeft zelf slechte staat van dienst'

Tot de landen die op 9 mei 2006 werden gekozen in de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties behoorden er zes die volgens Human Rights Watch (HRW) zelf een slechte staat van dienst hadden op het gebied van het naleven van mensenrechten. Het ging om Azerbeidzjan, China, Cuba, Pakistan, Rusland en Saoedi-Arabië. Iran, dat volgens de mensenrechtenorganisatie evenmin in aanmerking kwam voor een zetel in de raad, haalde het niet.
De VN-Mensenrechtenraad, die in juni voor het eerst bijeen zou komen, was de opvolger van de VN-Mensenrechtencommissie die volgens een besluit van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 22 maart na 60 jaar werd opgeheven. Deze commissie had veel kritiek te verduren gekregen omdat er landen in waren vertegenwoordigd die zich zelf schuldig maakten aan mensenrechtenschendingen en elkaar vaak afschermden tegen kritiek. De vraag rees dan ook of met de verkiezing van een aantal staten die dergelijke schendingen pleegden, het probleem dat leidde tot opheffing van de commissie wel kon worden verholpen. Er was voor gekozen deze kans zo klein mogelijk te maken door de eis dat voor verkiezing van een land een absolute meerderheid – 96 van de 191 stemmen – noodzakelijk was.

De keuze werd gemaakt door de Algemene Vergadering, die selecteerde uit 63 kandidaten voor de 47 zetels in de raad. Van de gekozen vertegenwoordigers kwamen er dertien uit Afrika, dertien uit Azië, acht uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied en zes uit Oost-Europa. Van de zogeheten Westerse Groep, het blok gevormd door West-Europese en verwante staten, werden zeven kandidaten gekozen. Ook Nederland behoorde daartoe.

Homobelangengroepen krijgen geen formele VN-vertegenwoordiging

Het Comité van Niet-gouvernementele Organisaties van ECOSOC, de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties, heeft geweigerd om een 'consultatieve status' toe te kennen aan twee internationale belangenorganisaties voor homoseksuelen. Dat meldden diplomaten op 19 mei 2006. De voltallige raad van 54 leden zou zich later in het jaar definitief over de zaak uitspreken.
Het ging om de Lesbische en homofederatie van Duitsland (LSVD) en de Europese afdeling van de Internationale Lesbische en Homoassociatie (ILGA). In januari was hetzelfde gebeurd met de aanvraag van de Belgische afdeling van de ILGA en de Deense Nationale Associatie voor Homo's en Lesbiënnes (LBL). Zij kregen daarmee niet de rechten die al aan 2.870 niet-gouvernementele organisaties (ngo's) waren toegekend en die onder andere inhielden dat zij documenten konden distribueren en spreekrecht kregen op bijeenkomsten van sommige VN-groeperingen en conferenties.
De stemverhouding binnen het comité was 9 tegen 7. China, Iran, Ivoorkust, Kameroen, Pakistan, Rusland, Senegal, Soedan en Zimbabwe keerden zich tegen de aangevraagde status. Voor waren Chili, Colombia, Duitsland, Frankrijk, Peru, Roemenië en de Verenigde Staten. India en Turkije onthielden zich van stemming.

Voormalige sovjetrepublieken sluiten pro-westerse vrijhandelsovereenkomst

De leiders van Azerbeidzjan, Georgië, Moldova en Oekraïne sloten op 23 mei 2006 een vrijhandelsovereenkomst. Ook spraken zij af om samen te werken op het gebied van energievoorziening, douane- en grensproblemen en de bestrijding van misdaad en terrorisme. De vier landen vormden sinds 1996 de GUAM, een afkorting die werd gevormd door de beginletters van de deelnemende landen. Later trad ook Oezbekistan toe – waarna de organisatie GUUAM ging heten – maar dat land trok zich in mei 2005 terug.

De overeenkomst werd gezien als een poging afstand te nemen van de invloed van Rusland, dat de leidende kracht was in het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS), waartoe twaalf van de vijftien voormalige sovjetrepublieken behoorden die in 1991 onafhankelijk werden. De relatie van Georgië, Moldova en Oekraïne met Moskou was al langere tijd gespannen. Alleen voor Azerbeidzjan gold dat niet. Eerstgenoemde drie landen hadden te kennen geven lid te willen worden van de Europese Unie (EU) en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Maar ook Azerbeidzjan was gericht op toenadering tot het Westen.

(Vorige berichten pagina323/2 e.v. - 2006)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3229, pag. 58209-58272

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

SEPTEMBER 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 518
Eurozone beleeft hoogste economische groei in zes jaar

Albanië 520
Ondertekening Stabilisatie- en Associatieverdrag

België 521
Vijftien procent migranten registreert zich voor raadsverkiezingen

Cyprus 523
Veiligheidsraad maant tot onderhandelingen

Duitsland 523
Spanningen in Pools-Duitse relaties door oorlogstentoonstelling

Frankrijk 525
Economie ontwikkelt zich voorspoediger dan verwacht

Griekenland 526
Wetenschappers: doceer Darwin op school

Groot-Brittannië 527
Terrorismedreiging leidt tot terreuralarm

Italië 528
Duizenden gevangenen profiteren van amnestie

Moldova 529
Regering negatief over verkiezingen in Transdjnestrië

Nederland 530
Koopkracht huishoudens in 2005 opnieuw gedaald

Oekraïne 533
Janoekovitsj vormt regering na moeizame onderhandelingen

Oostenrijk 536
Jonge vrouw weet acht jaar na ontvoering te ontsnappen

Polen 536
Vorming meerderheidsregering

Russische Federatie 539
Definitief einde van oliemaatschappij Yukos

Spanje 541
Ernstigste bosbranden in tien jaar

Turkije 541
Strijdgroep TAK claimt verantwoordelijkheid bosbranden en aanslagen

AMERIKA

Argentinië 542
Minimumpensioen met 20 procent verhoogd

Brazilië 546
Brazilië gaat uranium verrijken

Chili 551
Bachelet geïnaugureerd als president

Cuba 554
Fidel Castro draagt tijdelijk macht over

Ecuador 557
Aanklachten tegen oud-presidenten houden geen stand

Falklands/Malvinas 559
Verdeeldheid over status archipel blijft

Verenigde Staten 560
Terreuralarm voor commerciële vluchten

AZIË

Bangladesh 563
Recordexport dankzij textiel

China 565
Meer controle op naleving van milieubeleid

India 567
Industriële productie met 9,6 procent toegenomen

Maleisië 569
Paspoorten van wetsovertreders ingetrokken

Singapore 570
Sterke economische groei, maar toename werkloosheid

AFRIKA

Benin 572
Thomas Yayi Boni wint presidentsverkiezingen

Burkina Faso 574
Compaoré voor derde maal president

Centraal Afrikaanse Republiek 575
Franse militairen gaan rust herstellen

Gabon 575
Oppositie gematigd tevreden over hervorming kiessysteem

Kongo, Dem. Rep. 576
Nieuwe grondwet goedgekeurd

INTERNATIONAAL 578
Landen met volledige persvrijheid nog altijd in de minderheid

EUROPESE UNIE

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Eurozone beleeft hoogste economische groei in zes jaar

In het tweede kwartaal van 2006 is de economie van de twaalf landen van de eurozone met 0,9 procent gegroeid ten opzichte van het eerste kwartaal. Hetzelfde groeipercentage werd bereikt in de 25 lidstaten van de Europese Unie. Dat bleek halverwege augustus uit cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie.
De eurozone bestond uit België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje. De gemiddelde groei in deze landen was de hoogste in zes jaar en werd onder meer veroorzaakt door de economische opleving in Duitsland en Frankrijk, de twee belangrijkste landen van de eurozone. Voor het derde kwartaal verwachtte de Europese Commissie een groei van 0,7 procent, waar eerder werd gerekend op 0,5 procent. Voor het vierde kwartaal werd de verwachte groei echter naar beneden bijgesteld als gevolg van de mogelijke renteverhoging door de Europese Centrale Bank (ECB). Het percentage van 0,75 procent werd nu 0,65 procent.
In vergelijking met het tweede kwartaal van 2005 groeide de economie in de eurozone met 2,4 procent. In de Europese Unie bedroeg de groei in deze periode 2,6 procent.

Verder uitstel dreigt voor uitbreiding eurozone naar Oost-Europa

De uitbreiding van de eurozone naar de per 1 mei 2004 tot de Unie toegetreden Oost-Europese lidstaten zal vertraging oplopen, zo viel in augustus 2006 af te leiden uit de economische data van de meest in aanmerking komende landen. Dat zou betekenen dat na het fiat voor Slovenië om zich in 2007 aan te sluiten voorlopig geen van deze staten in aanmerking zou komen.
Volgens de planning zouden in 2007 Estland, Litouwen en Slovenië toetreden, gevolgd door Cyprus, Letland en Malta in 2008. In mei 2006 was de aanvraag van Litouwen al afgewezen vanwege de te hoge inflatie. Op 22 augustus bleek om dezelfde reden ook voor Estland toetreding voorlopig niet mogelijk omdat de verwachte inflatie voor 2006 naar boven moest worden bijgesteld, namelijk van 3,7 naar 4,5 procent. Het land zou daardoor waarschijnlijk ook in 2008 de euro nog niet kunnen invoeren. Van de drie landen die dat in 2008 zouden doen, leek dat alleen haalbaar voor Cyprus.

Toetreding Hongarije pas in 2012

In augustus 2006 bleken ook de vooruitzichten voor Hongarije de eerstkomende jaren zeer ongunstig. Bij dit land ging het met name om het hoge begrotingstekort, dat in 2006 zou oplopen tot 10,1 procent van het bbp. Pas in 2009 zou dit naar verwachting zijn gedaald tot 3,2 procent, maar ook dat lag nog boven het maximaal toegestane percentage van 3 procent. Daarnaast kampte Hongarije met een overheidsschuld die boven de 60 procent van het bbp lag. Toetreding tot de eurozone bracht ook de verplichting met zich mee om deze te laten dalen. Verwacht werd dat het land pas in 2012 de euro zou kunnen invoeren.

LANDBOUW

Virusziekte blauwtong treft vee West-Europa

In augustus 2006 werd vee op boerderijen in een aantal West-Europese landen getroffen door blauwtong, een voor mensen niet-schadelijke virusziekte. De aandoening werd verspreid via muggen, maar kon niet van dier op dier worden overgebracht. Ze trof vooral schapen, maar kon ook bij andere dieren voorkomen. Schapen konden er aan sterven, terwijl runderen, geiten en wilde herkauwers er meestal niet erg ziek van werden maar de infectie wel konden verspreiden. De ziekte ontleende haar naam aan de blauwe verkleuring van de tong die de dieren ervan konden krijgen. Normaliter kwam blauwtong binnen Europa alleen voor in landen rond de Middellandse Zee.

Op 17 augustus werd het eerste geval vastgesteld op een schapenhouderij in het Nederlandse Kerkrade. Daarna volgden enkele andere bedrijven in de regio. Op 19 augustus werd in België eveneens blauwtong geconstateerd, namelijk in de Voerstreek en in de provincie Luik. Twee dagen later werden ook uit Duitsland gevallen gemeld, het eerst op drie boerderijen in de buurt van Aken. Eind augustus telde België 56 haarden, Nederland 28 en Duitsland 21. Op 31 augustus trof blauwtong ook de Franse Ardennenregio, vlak bij de grens met België.

Besluiten in Unie-verband

Na het eerste geval van blauwtong in Kerkrade kondigde Nederland een verbod af op de export van levende runderen, schapen en geiten. Dit zou een aanzienlijke economische schade kunnen opleveren: in 2005 exporteerde het land ongeveer 120.000 levende runderen en ruim 400.000 schapen en geiten, voor een waarde van ca. 125 miljoen euro. Daarnaast werd de export van levende producten van deze dieren, zoals sperma, stilgelegd. Van het volledig ruimen van boerderijen, zoals dat was gebeurd bij andere uitbraken van besmettelijke ziekten als mond- en klauwzeer, werd afgezien. Volgens het ministerie van Landbouw had dat geen zin omdat de gangen van een mug niet waren te volgen. Wel stelde het ministerie in de getroffen regio het gebruik van insecticiden verplicht en moest het vee in de nacht, als de muggen het meest actief werden, op stal. Voor varkens, niet-herkauwers, golden deze maatregelen niet.

In België werd geen algeheel exportverbod afgekondigd, maar dit werd voor vrijwel het hele land toch het geval toen de Europese veterinaire experts op 21 augustus een aantal maatregelen in Unieverband afkondigden. De EU-beslissingen lagen grotendeels in het verlengde van hetgeen twee dagen eerder door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) was besloten. In een zone van 20 kilometer rond de besmettingshaarden werd een vervoerverbod voor levende herkauwers ingesteld. Tevens werd het verboden om herkauwers te verplaatsen buiten een zone van 150 kilometer rond de haarden. Daardoor waren feitelijk alleen West-Vlaanderen en delen van Oost-Vlaanderen en Henegouwen van het uitvoerverbod uitgezonderd.

Maatregelen aangescherpt

De veterinaire experts van de Unie scherpten de maatregelen tegen blauwtong op 28 augustus aan. Er werd een zone van 150 kilometer afgebakend waarbinnen alle vervoer van herkauwers strikt werd gecontroleerd en uitvoer verboden was. De zone omvatte heel België en Luxemburg, de grensstreek van Frankrijk met deze twee landen, het grootste deel van Nederland en

grote gebieden van Duitsland. Elk vervoer van dieren moest vooraf worden aangevraagd en goedgekeurd.
In de zone van 20 km rondom de getroffen bedrijven werd alle vervoer van herkauwers verboden. Een uitzondering werd alleen gemaakt voor vervoer naar het slachthuis, mits daar vooraf toestemming voor was verkregen.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie levert 7.000 militairen voor vredesmacht Libanon

Op 12 juli 2006 ontstond een gewapend conflict tussen Israël de Libanese Hezbollah-beweging, dat ruim een maand duurde. De oorlogshandelingen werden in principe op 14 augustus gestaakt, waarna de Europese Unie zich boog over de bijdrage die ze zou leveren aan uitbreiding van de sinds 1978 in Zuid-Libanon aanwezige United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil), teneinde nieuwe vijandelijkheden te voorkomen. Daaraan voorafgaand werd een standpunt over het conflict ingenomen waar met veel moeite alle lidstaten zich achter konden scharen.

Ministers roepen op tot staken vijandelijkheden

De ministers van Buitenlandse zaken van de Unie riepen de strijdende partijen op 1 augustus op tot een 'onmiddellijke stopzetting van de vijandelijkheden door alle partijen'. In het bijzonder Duitsland, Groot-Brittannië en Nederland hadden zich verzet tegen een met name door Frankrijk gewenste formulering waarin om een 'onmiddellijk staakt-het-vuren' werd gevraagd. Dit zou volgens deze landen een juridische situatie scheppen en onderwerp van beslissing moeten zijn van de Verenigde Naties. Zij meenden bovendien dat een dergelijke oproep kansloos was omdat Israël er niet op in zou gaan.
De beëindiging van de gevechten werd des te noodzakelijker geacht omdat er veel burgers werden getroffen en hulpkonvooien hen nauwelijks konden bereiken. Volgens een woordvoerder van het noodprogramma van Unicef, het VN-Kinderfonds, bestond ongeveer een derde van de vele honderden dodelijke slachtoffers en de enkele duizenden gewonden uit kinderen en jongeren. Verreweg de meeste slachtoffers vielen aan Libanese kant als gevolg van aanhoudende Israëlische bombardementen.

Unie voldoet aan VN-verzoek

VN-secretaris-generaal Kofi Annan bezocht op 25 augustus Brussel om een vergadering bij te wonen van de Europese ministers van Buitenlandse zaken. Hij deed hun het dringende verzoek bij te dragen aan de vredesmacht die in totaal uit 15.000 militairen zou bestaan. Annan maakte duidelijk dat de militairen geweld mochten gebruiken om zich te verdedigen en burgers te beschermen. Het was echter nadrukkelijk geen taak van de vredesmacht om Hezbollah-strijders te ontwapenen, zo stelde hij: 'Ontwapening zal niet met geweld gebeuren. Dat moet gebeuren via onderhandelingen en een politiek proces.'
De ministers besloten ca. 7.000 man grondtroepen te leveren, waarbij de ruimste toezeggingen kwamen van Italië (2.500), Frankrijk (2.000) en Spanje (950). Polen zou 500 man leveren en België bijna 400, terwijl Finland, Noorwegen en Zweden te samen 500 manschappen stuurden. Duitsland en Groot-Brittannië droegen bij met schepen en vliegtuigen. De nog ontbrekende troepen zouden gerekruteerd worden uit niet-Europese landen. Unifil stond tot februari 2007 onder Frans commando, waarna Italië de leiding zou overnemen.

Er gingen geen Nederlandse troepen naar Libanon, omdat volgens minister van Buitenlandse zaken Ben Bot elders al een maximale inspanning werd geleverd, namelijk in Afghanistan. Nederland was juist die maand begonnen met haar deelname aan de militaire wederopbouwmissie in de Afghaanse provincie Uruzgan, die plaatsvond in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF). Er zou waarschijnlijk wel een fregat naar Libanon worden gestuurd.

Financiële steun voor wederopbouw

In de Zweedse hoofdstad Stockholm vond op 31 augustus een donorconferentie plaats voor de wederopbouw van Libanon. Er namen vertegenwoordigers aan deel van 48 landen, alsmede van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Er werd voor een totaalbedrag van omgerekend ca. 700 miljoen euro toegezegd. De Europese Commissie en de 25 lidstaten van de Unie namen daarvan 81,6 miljoen euro voor hun rekening.

Europa weert genetisch gemanipuleerde rijst uit VS

De Europese Commissie nam op 23 augustus 2006 maatregelen om de invoer van genetisch gemanipuleerde rijst uit de Verenigde Staten tegen te gaan. Het ging om rijst die een niet-toegelaten, genetische manipulatie had ondergaan en afkomstig was van Bayer CropScience. Het bedrijf lichtte de Amerikaanse autoriteiten in, maar deze meldden het pas na enkele weken aan de Europese Unie. Daardoor waren besmette rijstvoorraden ook op de Europese markt terechtgekomen.
De maatregelen van de Commissie hielden in dat Amerikaanse langkorrelrijst voortaan vergezeld moest gaan van een certificaat van een erkend laboratorium, dat de garantie bood dat de verboden rijstvariant niet in de lading aanwezig was. Ook riep de Commissie de lidstaten op strenger toezicht te houden op de rijstinvoer uit de Verenigde Staten en de reeds op de markt gekomen rijst te controleren. De besluiten gingen minder ver dan die van Japan, dat een volledig importverbod op rijst uitvaardigde.
Europa importeerde in 2005 voor 52 miljoen euro langkorrelrijst uit de VS, hetgeen gelijk stond met ca. 200.000 ton. Daartoe behoorden geen genetisch gemodificeerde varianten, omdat de Unie geen enkele daarvan toestond. Ze maakte daarop ook nu geen uitzondering, ondanks verklaringen van de Amerikaanse overheid en Bayer CropScience dat de betreffende rijstvariant onschadelijk was.

Extra ontwikkelingshulp voor ACS-landen bij goed bestuur

Eurocommissaris voor Ontwikkelingssamenwerking Louis Michel presenteerde op 30 augustus 2006 een plan voor extra steun onder voorwaarden aan de staten van de African-Caribbean Society (ACS) – Afrika beneden de Sahara en de landen in het Caribisch gebied en de Stille Oceaan. Er werd een bedrag van 2,7 miljard euro gereserveerd, dat kon worden uitgekeerd aan landen die goed bestuurd werden. Daarmee hoopte Michel inefficiënte besteding van ontwikkelingsgelden te voorkomen.
De Unie had voor de periode 2008-2013 een bedrag van 22,6 miljard euro voor de ACS-

landen gereserveerd. Daarvan zou 2,7 miljard een 'aanmoedigingsreserve' zijn, bestemd voor individuele landen met een goed bestuur. De criteria daarvoor betroffen onder andere eerbiediging van de mensenrechten en van de waarden van vrijheid en democratie, het houden van vrije verkiezingen en een functionerende rechtsstaat. Andere punten van aandacht waren de efficiency van overheidsinstellingen, de bestrijding van corruptie, de mate van politieke stabiliteit en de veiligheidssituatie. Op economisch terrein dienden de betreffende landen een aantrekkelijk investeringsklimaat te scheppen, waarbij het ging om zaken als de snelheid waarmee een bedrijf kon worden opgezet, het bankentoezicht en de regels op het gebied van douane, eigendom en arbeid. Ook goede samenwerking in de regio en met de Unie zelf behoorde tot de criteria. Een land diende, om voor extra geld in aanmerking te komen, aan zoveel mogelijk eisen te voldoen en bij geconstateerde tekortkomingen aantoonbaar vooruitgang te boeken.

(Vorige berichten pagina 454/1 - 2006)

ALBANIË

BINNENLAND

Actie tegen Albanese maffia

De regering van premier Sali Berisha van Albanië liet in de eerste vier maanden van 2006 tientallen criminelen arresteren. Dit gebeurde onder sterke druk van de Europese Unie (EU), die wilde dat Albanië meer in misdaadbestrijding zou investeren als het land lid wilde worden van de EU. Het ging om 43 maffialeiders die vooral actief waren in de drugs- en wapenhandel, en bij mensensmokkel en visumvervalsingen. Volgens internationale politiediensten ging in Albanië jaarlijks 1,6 miljard euro om in de drugshandel, oftewel 30 procent van de drugssmokkel naar Europa via de Balkan. Verder werden 74 huurmoordenaars opgepakt. De Albanese maffia stond bekend als de gevaarlijkste en meest gewelddadige van Europa. Verder werd er voor een periode van drie jaar een speedbotenverbod op de Albanese wateren afgekondigd. Omdat Albanese maffiosi vooral speedboten gebruikten om drugs en mensen naar Italië te smokkelen, had dit besluit naast praktische ook symbolische betekenis. Verder beschuldigde Berisha procureur-generaal Theodhori Sollaaku van banden met de georganiseerde misdaad.

In juni gaven de Verenigde Staten materiële steun voor de maffiabestrijding in de vorm van tien voertuigen, zes motoren, 55 kogelvrije vesten, computers, laptops, printers en een faxapparaat.

Actie tegen corruptie

Eveneens onder druk van de EU startte in augustus een programma voor de bestrijding van de corruptie. Premier Berisha noemde zijn land een 'echte kleptocratie'. Het programma voorzag in de aanpassing van de Albanese aanbestedingsprocedures aan de Europese regelgeving op dit gebied, bezuinigingen op openbare uitgaven en een beschermings- en beloningsprogramma voor mensen die corruptiepraktijken aan het licht brachten. De effectiviteit van de uitvoering van het programma werd sterk betwijfeld vanwege de grote onenigheid tussen Berisha en procureur-generaal Sollaaku, die al enige tijd druk weerstond vanuit de regering om af te treden.

Anti-regeringsprotest

De oppositionele Socialistische Partij onder leiding van de burgemeester van Tirana, Edi Rama, organiseerde op 12 juli 2006 een protestdemonstratie tegen de regering van de Democratische Partij van Berisha waaraan duizenden Albanezen deelnamen. Ze protesteerden tegen de weigering van Berisha om de kiezerslijsten van 2005 te vernieuwen voor de volgende parlementsverkiezingen in 2009. Ook verweten de demonstranten Berisha dat hij procureur-generaal Sollaaku niet om strafrechterlijke, maar om politieke redenen wilde ontslaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe leningen Wereldbank

Op 11 januari 2006 zegde de Wereldbank Albanië voor de komende drie jaar een lening van 196 miljoen dollar (ca. 155 miljoen euro) toe voor de bestrijding van armoede en werkloosheid en voor het bevorderen van economische groei. In ruil daarvoor beloofde de premier Berisha de belastingdienst beter te laten functioneren.

Albanië kreeg op 6 juni nog een krediet van de Wereldbank. Het betrof een bedrag van 15 miljoen dollar voor het doorvoeren van onderwijshervormingen, met name voor een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Sinds de ondergang van het communisme in 1990 verliet een derde van de afgestudeerden het land op zoek naar (beter) werk. Met deze onderwijslening kwam het totaalbedrag aan leningen door de Wereldbank aan Albanië sinds 1991 op 840 miljoen dollar.

JUSTITIE

Hervorming gevangeniswezen

Bij monde van de Raad van het Europese Comité voor het Voorkomen van Marteling riep de EU op 12 juli 2006 Albanië op tot het doorvoeren van hervormingen in het gevangeniswezen. Op basis van bezoeken in 2005 aan twintig politiebureaus en detentiecentra en aan vier gevangenisziekenhuizen kwam de raad tot de conclusie dat gevangenen onder 'onmenselijke omstandigheden' werden opgesloten. Verder was er veel corruptie onder het personeel in het gevangeniswezen en bestond er bij de burgers weinig vertrouwen in de landelijke rechtsspraak.

NATUUR EN MILIEU

Nederlandse hulp bij opruimen chemisch afval

Tussen begin mei en midden juni 2006 werd in de regio Bishti i Palles, 55 kilometer ten noorden van Tirana, 800 ton giftig chemisch afval opgeruimd, met name lindaan en chroom-6. De kosten, 1,5 miljoen euro, werden gefinancierd door de Wereldbank en de regeringen van Albanië en Nederland. In de regio stond een chemische fabriek die in de communistische tijd 20.000 ton afval produceerde. Men vreesde dat het giftige afval van de voormalige fabriek ook bij mensen (vooral via koeienmelk) en dieren in het lichaam kon komen. De regering in Tirana noemde de regio rond de fabriek 'compleet vergiftigd'. Er woonden nog 20.000 mensen in de omgeving van de fabrieksruïnes.

MILITAIRE ZAKEN

Op weg naar NAVO-toetreding

Behalve van de Europese Unie (EU) wilde

Albanië ook graag lid worden van de NAVO. Om zijn bereidwilligheid te tonen een deel van de lasten te dragen, stuurde het land op 16 augustus 2006 22 man vredestroepen naar Afghanistan om de NAVO daar te helpen. Eerder had Albanië ook al enkele troepen geleverd aan de internationale vredesmachten in Bosnië en Irak.

De gehele maand juni werden in het kader van het 'Adriatic 3 Charter' van de NAVO militaire oefeningen gehouden met twee andere kandidaat-leden op de Balkan, Kroatië en Macedonië. Albanië hoopte dat het NAVO-lidmaatschap in 2008 zijn beslag zou krijgen.

EUROPESE UNIE

Ondertekening Stabilisatie- en Associatieverdrag

De EU en Albanië ondertekenden op 12 juni 2006 hun Stabilisatie- en Associatieverdrag. Hiervoor waren sinds januari 2003 onderhandelingen gevoerd. Albanië wilde graag lid worden van de EU en dit verdrag was de eerste stap in het toetredingsproces.

De EU stemde in met ondertekening van het verdrag nadat Albanië genoeg bereidheid en daadkracht had getoond in door de EU gewenste hervormingen, zoals op het gebied van verbetering van het openbaar bestuur, de bestrijding van corruptie en criminaliteit en de hervorming van het gevangeniswezen.
Er werd echter nog geen datum gegeven voor de volgende stap in het toetredingsproces, namelijk het starten van de toetredingsonderhandelingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Erkenning onafhankelijkheid Montenegro

Op woensdag 14 juni 2006 erkende Albanië de onafhankelijkheid van buurland Montenegro, nadat dit land elf dagen daarvoor officieel zijn onafhankelijkheid had uitgeroepen. In de Montenegrijnse kustregio Ulcinj woonde een grote Albanese minderheid, van wie de meerderheid tijdens het volksreferendum van 21 mei over de Montenegrijnse onafhankelijkheid vóór had gestemd.

(Vorige berichten pagina 8/2 e.v. - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Vijftien procent migranten registreert zich voor raadsverkiezingen

Het ministerie van Binnenlandse zaken maakte op 16 augustus 2006 cijfers bekend over het aantal burgers van buiten de Europese Unie dat zich had laten inschrijven voor deelname aan de op 8 oktober te houden gemeenteraadsverkiezingen. Zij hadden daartoe tot en met 31 juli de tijd gekregen. Het aantal inschrijvingen bedroeg 17.065, dat wil zeggen 15,71 procent van de 108.617 niet-EU-burgers die de kans hadden om zich te laten registreren. Ter vergelijking: van de burgers uit EU-landen hadden 110.973 kiezers ofwel 20,94 procent zich ingeschreven. De laatste categorie had, anders dan niet-EU-burgers in België, ook al mogen stemmen bij de raadsverkiezingen van 2000. Degenen die daar toen gebruik van maakten,waren nu automatisch als kiezer geregistreerd.
Het procentueel hoogste aantal registraties vond plaats in Wallonië, namelijk 21,3 procent (5.091 geregistreerden), gevolgd door Brussel (15,66 procent, 6.622 geregistreerden), terwijl het in Vlaanderen 12,62 procent (5.352 geregistreerden) bedroeg. Het hoogste aantal ingeschrevenen kende de provincie Luxemburg (27,48 procent) en het laagst (11,23 procent) lag het in West-Vlaanderen. Het relatief lage aantal registraties in Vlaanderen was volgens een onderzoek van de politicologen Marc Hooghe en Tim Reeskens van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) voornamelijk te wijten aan het ontbreken van een actieve overheidscampagne. Wallonië en Brussel hadden zich voortvarender opgesteld bij hun voorlichtingswerk, concludeerden zij in hun op 24 augustus verschenen analyse.
Voor niet-EU-burgers was het de eerste keer dat zij hun stem konden uitbrengen. Voorwaarde was dat zij vijf jaar ononderbroken en legaal in België verbleven. Dit recht was hen toegekend na jarenlange discussie rond het migrantenstemrecht, dat tot interne conflicten binnen de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) en Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) had geleid. Anders dan in Wallonië, bestonden er in Vlaanderen veel weerstanden tegen invoering van dit stemrecht. Vooral het toenmalige Vlaams Blok, later Vlaams Belang (VB) geheten, ageerde ertegen. Uiteindelijk gingen Senaat en Kamer in respectievelijk december 2003 en februari 2004 akkoord.

JUSTITIE

Opnieuw felle kritiek op minister Onkelinx na ontsnapping gedetineerden

In augustus 2006 kreeg minister Laurette Onkelinx van Justitie voor de derde maal dat jaar felle kritiek te horen. In al deze gevallen werd zij verantwoordelijk gesteld voor de ontsnapping van gevangenen. In april betrof het de extreem-linkse activiste Fehriye Erdal en in juli ging het om de Belgisch-Albanese crimineel Kapllan Murat. Dit keer moest zij verantwoording in het parlement afleggen over een gevangenisuitbraak in Dendermonde, waarbij 28 gedetineerden wisten te ontsnappen.

Uitbraak

In de nacht van 18 op 19 augustus wisten twee gedetineerden in de (mannen)gevangenis van Dendermonde hun celdeur met een breekijzer open te breken. Zij overmeesterden drie bewakers en met hun sleutels konden zij andere deuren openen en 26 medegevangenen vrijlaten. Vervolgens wisten zij met lakens te ontsnappen. De politie begon een grote zoekactie, waarbij onder meer een helikopter en speurhonden werden ingezet.
De twee initiatiefnemers tot de ontsnapping waren de 26-jarige Peraj K. en de 22-jarige Zakaria E., leden van een Oost-Europese bende. Tegen hen werd een internationaal opsporingsbevel uitgevaardigd. Op 22 augustus zaten er van de 28 ontsnapten 10 weer vast.

Cipiers eisen veiligheidsmaatregelen

De bewaarders van de gevangenis riepen op 21 augustus een staking uit, om de gebrekkige veiligheidssituatie in de gevangenis aan de kaak te stellen. Zij wilden een volledige renovatie van het 150 jaar oude gebouw en nieuwe veiligheidsdeuren en -sloten. Ook zou het bewakingspersoneel moeten worden uitgebreid met vijftien cipiers. Het aantal gevangenen, dat op dat moment 160 bedroeg, diende volgens de bewaarders verminderd te worden tot maximaal 120. Verder moesten gevangenen die meer dan

zeven jaar celstraf hadden gekregen, worden overgebracht naar andere locaties.
Een dag na het begin van de staking deed minister Onkelinx een aantal voorstellen om de veiligheid te verhogen. Het ging onder meer om betere deuren en sloten, beperking van het aantal gedetineerden en een verbeterd alarmsysteem. Op 26 augustus hervatten de cipiers hun werk.

Minister onder vuur

Onkelinx, minister namens de Parti Socialiste (PS), legde naar aanleiding van de gevangenisuitbraak op 23 augustus verantwoording af in de Kamer. Zij kreeg daarbij niet alleen kritiek van de oppositie, maar ook van de coalitiegenoot van haar partij in de federale regering, de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD). De jongerenorganisatie van deze partij had zelfs aangedrongen op haar aftreden.

Een belangrijke rol speelde een controverse tussen Onkelinx en haar voorganger op Justitie Marc Verwilghen, de huidige VLD-minister van Economie in de federale regering. Volgens hem was hij in 2001 als minister tegengewerkt door de PS bij bouwplannen voor een nieuwe strafinrichting in Dendermonde. Was de bouw gerealiseerd, dan zou een ontsnapping uit een nieuwe gevangenis niet mogelijk zijn geweest, zo meende hij. Maar Onkelinx stelde daar tegenover dat onder haar bewind 253 miljoen euro was uitgetrokken voor de penitentiaire gebouwen, terwijl dat in de vorige regeringsperiode onder Verwilghen maar 95 miljoen was. Ook pareerde zij de kritiek van Tony Van Parys, in 1999 voor korte tijd minister van Justitie voor Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V), door erop te wijzen dat het gevangenisbudget waar hij verantwoordelijk voor was de kleinste stijging in tien jaar kende. Ook was hij ervan op de hoogte dat de gevangenis in Dendermonde al voor die tijd verouderd was, zo voegde zij er aan toe.
De scherpe toon in het debat nam niet weg dat minister Onkelinx ook deze derde maal dat haar functioneren ter discussie werd gesteld, kon aanblijven.

Regime voor jonge criminelen wordt opnieuw strenger

Vertegenwoordigers van de federale regering en de deelregeringen kwamen op 28 augustus 2006 overeen de wet op de jeugdbescherming te verstrengen. Aanleiding was een omstreden beslissing van een jeugdrechter om de zestienjarige verdachte Mariusz O. toestemming te geven om – in het gezelschap van een opvoeder – een voetbalwedstrijd bij te wonen van het Belgisch nationale elftal tegen Kazachstan. Ook had hij al andere uitstapjes kunnen maken. De jongen zat vast op verdenking van betrokkenheid bij de moord op de zeventienjarige scholier Joe Van Holsbeeck die op 12 april op station Brussel-Centraal door messteken om het leven was gebracht. Deze zogeheten mp3-moord – genoemd naar de aanleiding: een poging het slachtoffer diens mp3-speler te ontnemen – had in België tot veel verontruste reacties geleid. Mariusz O. zat samen met medeverdachte Adam G. (17) opgesloten in een gesloten jeugdinstelling in de gemeente Kasteelbrakel.

Opschortende werking

Het Openbaar Ministerie in België ging in beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter en werd in het gelijk gesteld. Dat gebeurde echter een dag nadat de jongen zijn uitstapje al had gemaakt. Minister van Binnenlandse zaken Patrick Dewael en minister van Justitie Laurette Onkelinx reageerden verontwaardigd op de beslissing. Behalve op het ontsnappingsgevaar wezen zij ook op 'het gebrek aan respect tegenover het slachtoffer en zijn familie'.

De diverse regeringen werden het er over eens dat het verlaten van de instelling in het vervolg geblokkeerd zou worden tot het moment dat besloten was over een eventueel beroep dat het OM aantekende. De federale regering zou een voorstel van wet doen om een dergelijk beroep een opschortende werking te geven. Dat liet overigens onverlet dat het toestaan van uitstapjes voor jonge gedetineerden deel bleef uitmaken van het streven naar herintegratie in de samenleving, zo benadrukte een woordvoerder van minister Onkelinx. Voorts werd besloten om bij het al dan niet toestemming geven onder meer rekening te houden met de zwaarte van de gepleegde feiten en de risico's voor de openbare veiligheid.
Het zou de tweede aanpassing in korte tijd zijn van de jeugdbeschermingswet. Snel na de moord op Joe Van Holsbeeck waren al een aantal aanscherpingen in de wet opgenomen.

GEZONDHEID EN ZORG

Universiteit Gent leidt Europees botkankeronderzoek

Het Goormaghtigh Instituut voor Pathologie, een onderzoeksinstelling van het Universitair Ziekenhuis (UZ) Gent, krijgt de leiding over een Europees onderzoek naar bottumoren. Dat werd in augustus 2006 bekend.
In het kader van het EuroBoNet-onderzoek bundelden 24 Europese onderzoeksinstellingen hun expertise en bevindingen op het gebied van botkanker. Binnen het netwerk werden dezelfde laboratoriumtechnieken en statistische analyses gebruikt, zodat de onderzoeksresultaten goed met elkaar vergeleken konden worden. De samenwerking werd vooral gezocht omdat deze vorm van kanker relatief weinig voorkwam. Botkanker was echter wel gevaarlijk en leidde in ongeveer 40 procent van de gevallen tot de dood. Kinderen en adolescenten werden het vaakst getroffen.
De samenwerking betrof onderzoek op het gebied van kraakbeentumoren (traaggroeiende tumoren), botvormende tumoren (hoofdzakelijk bij kinderen en oude mensen) en het Ewing's sarcoom, dat het meest voorkwam in de leeftijdscategorie van tien tot twintig jaar. De expertise van het Gentse instituut lag vooral op het terrein van onderzoek naar het biologisch gedrag van reusceltumoren – agressieve tumoren die een sterke botdestructie veroorzaken en vaak terugkeren. Volgens een woordvoerder van het UZ Gent hadden 'de ruime ervaring die het Gentse Goormaghtigh Instituut sinds 1963 heeft opgebouwd als referentiecentrum in de botpathologie en zijn recente wetenschappelijke bevindingen over reusceltumoren (...) ertoe geleid dat dit centrum als belangrijke schakel in het EuroBoNet-netwerk werd opgenomen'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belgische militairen nemen deel aan vredesmacht Libanon

De federale regering besliste op 25 augustus 2006 dat België met enkele honderden militairen zou deelnemen aan de internationale vredesmacht voor Libanon. Op 14 augustus was daar een staakt-het-vuren ingegaan tussen de Libanese Hezbollah-beweging en Israël, die op 12 juli met elkaar in oorlog wa-

België

ren geraakt. De vredesmacht zou opereren als versterking van de al sinds 1978 bestaande United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil) in het zuiden van het land.
De uitbreiding van het aantal troepen zou in drie fasen verlopen: een versterking vóór 2 september, van 3 september tot 5 oktober en van 6 oktober tot 4 november. België zou in de tweede periode 302 militairen uitzenden, een aantal dat later tot maximaal 394 zou worden verhoogd. De troepen zouden over 30 gepantserde voertuigen beschikken: veertien M113's, drie Pandurs en dertien AIFV's. De militairen hadden drie taken: ontmijning, medische hulpverlening en wederopbouw. Zij werden uitgezonden voor de duur van zes maanden, met een mogelijke verlenging naar één jaar.
Tot de Belgische deelname aan Unifil behoorde ook de uitzending van een eigen beschermingsmacht om de risico's voor de militairen te minimaliseren. Daarbij speelde een rol dat in 1994, bij een vredesoperatie van de Verenigde Naties in Rwanda, tien Belgische militairen waren vermoord. Omdat ook de operatie in Libanon niet zonder risico's was, had de regering bij haar beslissing dan ook rekening gehouden met de aanbevelingen van de commissie van de Belgische Senaat die destijds had onderzocht wat er fout was gegaan in Rwanda.

Regeringsstandpunt

Premier Guy Verhofstadt had op 14 juli, twee dagen na het uitbreken van de vijandelijkheden, een beroep gedaan op Hezbollah om twee gevangen genomen Israëlische soldaten vrij te laten. Dit was de directe aanleiding geweest voor de tegenaanval van Israël. Verhofstadt toonde begrip voor de pogingen van het land om de soldaten terug te krijgen, maar veroordeelde tevens het 'grootscheepse en overdreven geweld' waartoe het was overgegaan.
De beslissing om militairen te leveren voor de vredesmacht motiveerde Verhofstadt onder meer door erop te wijzen dat het ook een Belgisch en Europees belang was dat er vrede zou komen in het Midden-Oosten: 'De spanningen in het gebied zijn een voedingsbodem voor terrorisme. Europa en België kunnen niet afzijdig blijven.' Volgens de premier ging het er niet alleen om rust te brengen in het gebied, maar ook om de vredesmacht te laten bijdragen aan hervatting van vredesonderhandelingen.

(Vorige berichten pagina 455/3 - 2006)

Cyprus

CYPRUS

BINNENLAND

President Papadopoulos treedt af als partijleider

President Tassos Papadopoulos maakte op 30 augustus 2006 bekend dat hij terugtrad als leider van de regerende Democratische Partij (DIKO). Hij gaf geen reden voor zijn terugtreden. Zijn partij behaalde in mei nog een verkiezingsoverwinning, mede dankzij Papadopoulos' harde standpunt over de hereniging met het noorden van het eiland.
Een regeringswoordvoerder stelde dat het terugtreden van Papadopoulos als partijleider op geen enkele manier betekende dat hij zich terug zou trekken uit de politiek. Zijn ambtstermijn als president zou pas in 2008 aflopen.

NOORD-CYPRUS

Journalistenbond boycot nieuws Noord-Cyprus

De Cypriotische Bond van Journalisten maakte op 29 augustus 2006 bekend een twee weken durende boycot te starten van nieuws uit het Turkse deel van het eiland. Aanleiding waren arrestaties van journalisten in de voorafgaande weken. Sinds juni waren drie televisieploegen voor korte tijd gearresteerd omdat ze militair gebied zouden hebben gefilmd. Telkens werden ze na korte tijd vrijgelaten.
Sinds Noord-Cyprus in 2003 de grenscontroles had versoepeld, hadden journalisten er een redelijke vrijheid hun werk te doen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Veiligheidsraad Verenigde Naties maant tot onderhandelingen

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties berispte op 29 augustus 2006 de Cypriotische leiders voor het getalm bij de hervatting van de onderhandelingen over de hereniging van het eiland. De Grieks-Cypriotische president Tassos Papadopoulos en zijn Turks-Cypriotische ambtgenoot Mehmet Ali Talat waren op 8 juli overeengekomen om op de 31e van die maand de onderhandelingen over de hereniging te beginnen. Ze spraken af daarbij twee sporen te volgen, het eerste over dagelijkse en onomstreden kwesties, het tweede over de politiek gevoelige zaken. De 31ste juli verstreek echter zonder dat de onderhandelingen begonnen, daar beide partijen zich verloren in discussies over procedurele kwesties.
Ibrahim Gambari, onder-secretaris-generaal van de VN, bracht op 29 augustus verslag van de gebeurtenissen uit aan de Veiligheidsraad. De raad sprak haar waardering uit voor de afspraak om de onderhandelingen weer te starten, maar riep de leiders wel op deze zonder verder uitstel ook daadwerkelijk te beginnen. De Grieks-Cypriotische regering zei op 30 augustus te werken aan de voorwaarden om substantiële onderhandelingen te starten.

(Vorige berichten pagina 458/3 e.v. - 2006)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

Arrestaties na verijdelde aanslag op twee treinen

Op 31 juli 2006 werden in twee treinen die op weg waren naar Dortmund en Koblenz twee bommen ontdekt. De explosieven bevonden zich in koffers en bestonden uit propaangasflessen en benzine. Vermoed werd dat de bommen hadden moeten ontploffen, tien minuten voordat de treinen, die beide een stop hadden gehad in Keulen, in de twee steden zouden arriveren. Dat gebeurde echter niet als gevolg van fabricagefouten. De verantwoordelijkheid voor de verijdelde aanslagen werd niet opgeëist. Hoewel aanvankelijk ook met andere motieven rekening werd gehouden, wees onderzoek uit dat het waarschijnlijk ging om een terroristische aanslag. Deze zou in verband staan met het conflict in het Midden-Oosten, in het bijzonder de recente Israëlische oorlog met de Hezbollah-beweging in Libanon. Om één van de zelfgemaakte bommen zat namelijk kleding gewikkeld met daarin aantekeningen in Arabische tekens en Libanese telefoonnummers. Ook werden in een van de koffers zakjes stijfsel gevonden die in Libanon waren gemaakt.
Op 19 augustus arresteerden de Duitse autoriteiten in Kiel de 21-jarige Libanese student Youssef Mohamad el Hajdib, die werd herkend als een van de twee mannen die te zien waren op een in Keulen gemaakte vi-

deo. De verdachte, die sinds september 2004 in Duitsland verbleef, woonde vanaf februari 2005 in Kiel en had er ook gestudeerd. Hij werd geïdentificeerd aan de hand van de video en DNA-sporen die waren aangetroffen op een van de koffers. Enkele dagen later werden in Libanon twee verdachten, Khaled Deeb (24) en Jihad Hamad (19), aangehouden. Laatstgenoemde werd, te samen met El Hajdib, een leidende rol bij de aanslagpogingen toegeschreven. Op 25 augustus werd, eveneens in Libanon, de Syriër Fadi A.S. (23) op verdenking van betrokkenheid gearresteerd, drie dagen later gevolgd door een vijfde arrestatie van een persoon die alleen bekend werd met de initialen A.H.

Stasi-gegevens voormalige West-Duitse parlementsleden vrijgegeven

Op 2 augustus 2006 werden van zestien oud-politici van de vroegere (West-Duitse) Bondsrepubliek de gegevens vrijgegeven die destijds door de geheime politie van de Duitse Democratische Republiek (DDR) waren bijeengebracht. Het door deze Oost-Duitse politie, de Stasi, verzamelde materiaal bevond zich al langer in handen van de (herenigde) Duitse staat, maar het was de eerste keer dat er gegevens over personen openbaar werden. Dat gebeurde na een verzoek van onderzoekers en journalisten.
Het betrof materiaal over zestien leden van het West-Duitse parlement uit de periode 1969-1972, toen de Koude Oorlog in volle hevigheid woedde. Elf van hen waren intussen overleden, de vijf anderen waren twee christen-democraten, twee sociaal-democraten en een liberaal. Volgens de directrice van de Stasi-archieven, Marianne Birthler, was het mogelijk dat de betrokkenen samenwerkten met de dienst, maar evengoed konden zij ongemerkt door deze zijn gebruikt of was er alleen informatie over hen bijgehouden.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Spanningen in Pools-Duitse relaties door oorlogstentoonstelling

De burgemeester van Warschau, Kazimierz Marcinkiewicz, maakte op 10 augustus 2006 op de Poolse, private televisiezender TVN 24 bekend zijn voorgenomen bezoek aan Berlijn te zullen annuleren. Hij zou een dag later in Duitsland zijn gearriveerd om de vijftiende verjaardag van het partnerschap tussen beide hoofdsteden te vieren. Aanleiding voor het besluit van Marcinkiewicz, tot voor kort premier van zijn land, was een tentoonstelling in Berlijn die was gewijd aan de verdrijving van zo'n twee miljoen Duitsers uit Oost-Europa na afloop van de Tweede Wereldoorlog. Zij waren na de nederlaag van de nazi's gedwongen op de vlucht te slaan door de verschuiving westwaarts van de Poolse grens.
Volgens Marcinkiewicz zou een bezoek verkeerd kunnen worden geïnterpreteerd en misbruikt, omdat de tentoonstelling het beeld opriep van Duitsers als slachtoffers van een oorlog die zij zelf waren begonnen. Zijn mening werd gedeeld door de Poolse premier Jaroslaw Kaczynski en ondersteund door een officiële verklaring van het ministerie van Buitenlandse zaken dat de tentoonstelling tot een gespannen relatie tussen beide landen kon leiden.

Parlementen zoeken toenadering

Op 28 augustus ontmoette de voorzitter van de Duitse Bondsdag, Norbert Lammert, zijn Poolse ambtgenoot Marek Jurek. Na afloop verklaarde Lammert dat de beide parlementen nauwer zouden gaan samenwerken teneinde meer onderling begrip te kweken voor de standpunten van de buurlanden over hun gezamenlijke verleden. Daartoe werd besloten dat fractievoorzitters uit de Poolse en Duitse parlementen elkaar begin 2007 zouden ontmoeten.

Auteur Günter Grass schokt Duitsland met onthulling oorlogsverleden

De met veel moreel gezag beklede schrijver en Nobelprijswinnaar voor de literatuur Günter Grass deed in dagblad de *Frankfurter Allgemeine* van 12 augustus 2006 de voor velen schokkende onthulling dat hij tijdens de Tweede Wereldoorlog had gediend in de Waffen SS. Dat waren de beruchte elitetroepen van het nazi-regime die onder meer verantwoordelijk waren voor de bewaking van concentratiekampen waarin miljoenen mensen omkwamen. De bekendmaking kwam met name hard aan omdat de 78-jarige Grass bekend stond als een intellectueel hoeder van het naoorlogse democratische en niet-militaristische (West-)Duitsland. Nadere details over zijn verleden zouden te lezen zijn in zijn in september 2006 te verschijnen memoires *Beim Häuten der Zwiebel.*
Bekend was dat Grass destijds was opgeroepen voor de Duitse luchtverdediging. Hij stelde nu echter dat hij zich als vijftienjarige vrijwillig had aangemeld om dienst te doen op een onderzeeboot, maar vanwege zijn leeftijd werd afgewezen. Toen Grass zeventien was, werd hij voor de militaire dienstplicht opgeroepen en trad hij toe tot de Tiende SS-Pantserdivisie Frundsberg van de Waffen SS. Hij werd op 8 mei 1945 in – het later Tsjechische – Mariënbad gevangen genomen en verbleef tot 24 april 1946 in Amerikaanse krijgsgevangenschap. Grass ontkende dat zijn dienst bij de Waffen SS vrijwillig was geweest en stelde geen oorlogsmisdaden te hebben begaan.
De schrijver gaf toe, zoals critici opmerkten, dat hij 'erg laat of te laat' was met zijn onthulling. Maar ondanks meer dan 60 jaar wachten, had hij in het naoorlogse Duitsland veelvuldig het nazi-verleden van het land gehekeld, zo stelde hij. Een ander verwijt dat Grass werd gemaakt, was dat van 'hypocrisie', daar hij 'fout' oorlogsgedrag van veel hooggeplaatste Duitsers aan de kaak had gesteld.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Geboortecijfer blijft dalen

Het Federaal Bureau voor de Statistiek maakte op 15 augustus 2006 bekend dat het geboortecijfer over 2005 opnieuw was gedaald. Vrouwen brachten gemiddeld 1,36 baby's ter wereld, waarmee Duitsland het laagste aantal geboortes van alle Europese landen had.
In 2005 werden er 686.000 kinderen geboren, 2,8 procent minder dan in het jaar ervoor. Het geboortecijfer was vooral laag in het oostelijk deel van Duitsland, hetgeen onder meer werd geweten aan de hoge werkloosheid. De Duitse regering vreesde voor de economische gevolgen van afkalvende bevolkingsgroei en had daarom belastingvoordelen aan gezinnen toegekend, teneinde vrouwen te stimuleren om meer kinderen te nemen en tegelijkertijd terug te keren naar de arbeidsmarkt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Duitse economische groei in stroomversnelling

Tussen april en juni 2006 maakte de Duitse economie de hoogste economische groei in

vijf jaar door, zo lieten cijfers van het Federaal Bureau voor de Statistiek van augustus 2006 zien. De belangrijkste oorzaak lag in de toegenomen binnenlandse vraag. Ondanks een afnemende groei van de export, werd daardoor in het tweede kwartaal een groei van 0,9 procent bereikt. Bovendien werd de oorspronkelijk aangenomen 0,4 procent over het eerste kwartaal bijgesteld naar een feitelijke groei van 0,7 procent.

Duitsland haalt EU-norm

De groei maakte het mogelijk dat Duitsland het begrotingstekort voor het eerst in vijf jaar beneden de 3 procent van het bbp kon houden. Dat was volgens de normen van de Europese Unie het maximaal toegestane tekort. Op 24 augustus meldde het Federaal Bureau voor de Statistiek dat het tekort over de eerste zes maanden van het jaar 2,5 procent bedroeg.
De per 1 januari 2007 in te voeren belastingverhogingen, waarmee Bondsdag en Bondsraad in juni en juli 2006 hadden ingestemd, moesten de beperking van het tekort ook in de toekomst garanderen.

(Vorige berichten pagina 459/2 - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

'Inbraak' in woning socialistische presidentskandidaat

Ségolène Royal, beoogd presidentskandidaat voor de Socialische Partij (PS), verklaarde op 18 augustus 2006 dat tijdens haar vakantie een insluiper was binnengedrongen in de woning die zij deelde met haar partner, tevens partijleider van de PS, François Hollande. Volgens Royal was er niets gestolen, maar waren alle kasten in de woning overhoop gehaald en was het hele huis doorzocht. Ondanks haar verzoek om deze gebeurtenis geheim te houden, was het nieuws tot haar ongenoegen uitgelekt naar het rechtse dagblad *Le Figaro* dat volgens haar ten onrechte sprak van een inbraak. Hoewel Royal geen rechtstreekse beschuldigingen uitte, opperde ze de suggestie van een politieke moddercampagne.
Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy ontkende dat zijn ministerie verantwoordelijk zou zijn voor het lek. Sarkozy, de beoogd presidentskandidaat voor rechts, was de afgelopen maanden diverse malen in aanvaring gekomen met Royal.

Kraakpand met Afrikaanse migranten ontruimd in Parijs

Zo'n 850 politiemensen ontruimden op 18 augustus 2006 een gekraakte studentenflat. De 500 bewoners waren afkomstig uit Mali en Ivoorkust. Volgens prefect Bernard Tomasini was de ontruiming nodig vanwege de onveiligheid en slechte hygiëne van het pand. Een jaar eerder waren 45 mensen overleden bij branden in Parijse hotels waarin illegalen woonden.
Ruim de helft van de bewoners van het kraakpand had geen verblijfsvergunning en 49 illegalen werden gearresteerd om uitgezet te worden. Aan 200 ex-krakers werd vervangende woonruimte aangeboden.
De oppositie en organisaties van illegalen beschuldigden minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy van een 'jacht op kinderen' – een derde van de uitgezette bewoners waren kinderen – en het organiseren van een 'razzia'.

Frankrijk blijkt grootste Europese immigratieland

Op 24 augustus 2006 maakte het Franse nationale instituut voor statistiek Insee bekend dat in Frankrijk 4,9 miljoen buitenlanders leefden op een bevolking van 60 miljoen. Daarmee was Frankrijk het grootste Europese immigratieland.
Ruim een derde van de buitenlanders was afkomstig uit de Europese Unie en 31 procent kwam uit Noord-Afrika (voornamelijk Algerije en Marokko). Van de overige 29 procent kwam een deel uit Azië, Turkije en de voormalige Franse kolonies in Afrika beneden de Sahara.
Het onderzoek was gebaseerd op gegevens uit 2004. In 1999 bedroeg het aantal immigranten 4,3 miljoen en in 1990 4.2 miljoen. Volgens minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy kwamen jaarlijks tussen de 80.000 en 100.000 illegale migranten aan in Frankrijk.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Franse spoorwegen verwerpen schadevergoedingseis

De Franse spoorwegmaatschappij SNCF verwierp op 31 augustus 2006 de eis van familieleden van joden en andere gedeporteerden tot schadevergoeding vanwege de deportaties naar nazikampen onder het pro-nazibewind van Vichy. Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren vanuit Frankrijk zo'n 75.000 joden en duizenden 'ongewensten' (homoseksuelen, zigeuners en politieke gevangenen) gedeporteerd. De SNCF verklaarde destijds onder dwang te hebben gehandeld en daarom niet verantwoordelijk te zijn voor de transporten.

In juni had een rechtbank de Franse staat en de SNCF een boete van 62.000 euro opgelegd vanwege hun rol in de deportatie van twee joodse mannen, de vader en oom van europarlementariër Alain Lipietz. De SNCF had tegen deze uitspraak beroep aangetekend. De uitspraak had ertoe geleid dat zo'n 200 familieleden van gedeporteerden nu via een rechtszaak tegen de SNCF miljoenen euro's wilden eisen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Franse economie ontwikkelt zich voorspoediger dan verwacht

Op 24 augustus 2006 werden de economische cijfers bekend over het tweede kwartaal. Daaruit bleek dat de Franse economie met 1,1 procent was gegroeid. De daling van de werkloosheid betekende dat het werkloosheidspercentage naar verwachting de komende maanden onder de 9 procent zou komen. Er waren 52.000 nieuwe banen bijgekomen, het beste resultaat sinds vijf jaar. In het hele jaar kwamen er naar verwachting 200.000 banen bij, waarvan 80 procent in de private sector. De belastinginkomsten waren gunstiger dan verwacht (plus 3 miljard euro). Alom werd voorspeld dat het geraamde begrotingstekort van 2,8 procent van het bbp zou worden gehaald, dat daarmee onder de Europese norm van 3 procent zou komen.

Uit de gegevens van Insee, het Franse nationale instituut voor statistiek, bleek dat behalve de consumptieve bestedingen vooral de investeringen door bedrijven verantwoordelijk waren voor de positieve resultaten. Deze waren namelijk gestegen van 0 procent in het eerste naar 1,5 procent in het tweede kwartaal. Het enige minpunt was het tekort op de handelsbalans in het afgelopen kwartaal. De export steeg weliswaar

Frankrijk

met 1,8 procent, maar de import groeide met 3,3 procent. Onzekere factoren voor de toekomst waren de ontwikkeling van de Amerikaanse economie en de mogelijke renteverhoging door de Europese Centrale Bank (ECB).

NATUUR EN MILIEU

Greenpeace-actie tegen overbevissing van blauwvintonijn mislukt

Milieuorganisatie Greenpeace gaf op 24 augustus 2006 de pogingen op het vlaggenschip Rainbow Warrior II de haven van Marseille binnen te varen. De autoriteiten weigerden toestemming te verlenen en Franse tonijnvissers blokkeerden de toegang. Greenpeace voerde actie tegen de overbevissing van de blauwvintonijn in de Middellandse Zee.

Uit een in juli gepubliceerd rapport van het Wereldnatuurfonds (WWF) bleek dat de blauwvintonijn met uitsterven werd bedreigd vanwege overbevissing door Franse, Turkse en Libische vissers. Veel wetenschappers erkenden het gevaar van overbevissing, ondanks het acht jaar eerder ingestelde vangstquotum. De vissers uit Marseille ontkenden dat de blauwvintonijn met uitsterven werd bedreigd en dat zij de visquota overtraden. Ook verklaarden ze dat Aziatische vissers die onder Spaanse vlag voeren verantwoordelijk waren voor de ontduiking van de visquota.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hongerstaking illegale immigranten duurt voort

Op 28 augustus 2006 begonnen 44 illegale immigranten, de meeste uit Algerije en Guinee, aan de vierde week van hun hongerstaking. Zij wilden daarmee een eenjarige verblijfsvergunning afdwingen. De regering had beloofd dat illegale immigranten met schoolgaande kinderen in aanmerking kwamen voor een verblijfsvergunning. Veel van de hongerstakers hadden echter kinderen die nog niet de schoolgaande leeftijd hadden bereikt.

Het parlement had eerder een wet aangenomen die een einde maakte aan het automatische recht op een verblijfsvergunning na tien jaar.

Griekenland

BUITENLANDSE ZAKEN

Meer vredestroepen naar Libanon

Tijdens een televisietoespraak op 25 augustus 2006 maakte president Jacques Chirac bekend 1.600 man extra troepen naar Libanon te zullen sturen, bovenop de reeds beloofde 200 man. De Franse militairen zouden deel uitmaken van de uitbreiding van de sinds 1978 in Zuid-Libanon aanwezige United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil). De vredesmacht werd nodig geacht om het staakt-het-vuren tussen Israël en Hezbollah-strijders in Libanon te bewaken. Unifil stond tot februari 2007 onder Frans commando.

Chirac verklaarde dat de Verenigde Naties inmiddels duidelijkheid hadden verschaft over het VN-mandaat, met name dat de ontwapening van Hezbollah-strijders niet tot de taken van de vredesmacht behoorde. Frankrijk had zware kritiek gekregen vanwege de aanvankelijk beperkte toezegging.

(Vorige berichten pagina 460/3 e.v. - 2006)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Parlement akkoord met bouw moskee

Het Griekse parlement ging op 18 juli 2006 akkoord met de bouw van een moskee, niet ver van het vliegveld van de hoofdstad Athene. De behoefte aan de moskee was ontstaan doordat de laatste jaren honderdduizenden moslims naar Griekenland waren gekomen. Athene had nog wel enkele moskeeën uit de Ottomaanse tijd, maar deze functioneerden geen van alle meer als godshuis. Ze hadden een toeristische bestemming gekregen. Het gevolg hiervan was dat de moslims uitweken naar kelders en andere ruimten waar ze konden samenkomen. Deze ruimtes waren weliswaar niet geschikt, maar de overheid gedoogde ze.

Minister Polydoras wil demonstraties aan banden leggen

Minister van Openbare orde Byron Polydoras verklaarde op 31 augustus 2006 op een persconferentie dat hij er voorstander van was om wilde kleine demonstraties in Athene aan banden te leggen. Hij wees er op dat het verkeer in Athene vrijwel dagelijks lam lag als gevolg van demonstraties waar soms maar een handjevol mensen aan deelnam. De politie grendelde hiervoor namelijk steevast het centrum af.

Polydoras stelde dat er in de afgelopen zeventien maanden 651 demonstraties in Athene waren, waarvan er 575 tussen de 20 en 200 mensen trokken. De minister wilde deze kleine demonstraties niet meer de hele openbare weg geven, maar er slechts een rijbaan voor afzetten.

JUSTITIE

Rechter schuldig bevonden aan witwassen

Het Hof van Beroep achtte op 4 augustus 2006 oud-rechter Leonidas Stathis schuldig aan het witwassen van geld en veroordeelde hem tot een gevangenisstraf van 25 jaar. De voormalige president van de civiele rechtbank in Athene had bedragen tot 32.000 euro aangenomen van advocaten en deze vervolgens illegaal doorgesluisd naar zijn eigen rekening.

In dezelfde zaak stonden tien advocaten terecht. Zeven van hen kregen een voorwaardelijke straf, de drie anderen werden vrijgesproken.
Het proces tegen Stathis was de eerste in een serie. Vanaf maart 2005 waren onderzoeken gaande naar een serie van schandalen waarbij rechters en advocaten waren betrokken.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Wetenschappers: doceer Darwin op school

Op 12 augustus 2006 werd een petitie aan de regering overhandigd waarin 200 wetenschappers pleitten voor de behandeling van de evolutietheorie, het alternatief voor de in Griekenland invloedrijke scheppingsleer. De evolutietheorie werd weliswaar besproken in schoolboeken, maar helemaal op het eind zodat de meeste docenten er al dan niet moedwillig niet aan toekwamen. 'Het hangt van de goede wil van de docent af of leerlingen iets over Darwin horen', aldus een van de wetenschappers.

(Vorige berichten pagina 334/1 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Regering verliest proces over status van Afghaanse kapers

Het Hof van Beroep oordeelde op 4 augustus 2006 dat de Britse regering negen Afghaanse kapers ten onrechte een tijdelijke verblijfsvergunning had gegeven. Zij hadden volgens het Hof een vergunning voor voorwaardelijk verblijf moeten krijgen. Deze laatste vergunning bood hen meer rechten en maakte het moeilijker hen uit te zetten.
De negen – leden van de groep Jonge Intellectuelen van Afghanistan – kaapten in februari 2000 een vliegtuig vanuit Kabul en dwongen het naar Londen te vliegen. Daar dreigden ze het vliegtuig op te blazen als ze geen politiek asiel zouden krijgen. Zij waren bewapend met messen en geweren. De kaping liep vreedzaam af. In 2001 werden zij veroordeeld, maar in hoger beroep vrijgesproken omdat ze onder dwang hadden gehandeld. Hierop wilde de regering hen uitzetten, maar de kapers gingen in beroep en kregen nu gelijk van het Hof van Beroep.
Minister van Binnenlandse zaken John Reid zei teleurgesteld te zijn. Hij vond dat mensen die dergelijke daden begingen geen vergunning tot verblijf hoorden te krijgen. Hij zei daarom zo snel mogelijk te gaan werken aan een wetswijziging.

Terrorismedreiging leidt tot terreuralarm

De Britse regering kondigde op 10 augustus 2006 een terreuralarm af. Dit omdat terroristen plannen zouden hebben om een tiental vliegtuigen op transatlantische vluchten op te blazen. De veiligheidsmaatregelen voor het vliegverkeer werden verscherpt. Zo mochten passagiers vrijwel geen handbagage meer meenemen. Toegestaan waren nog slechts portemonnees, reispapieren, brillen en zakdoeken. Zo nodig mochten luiers en damesverband worden meegenomen, maar alleen zoveel als nodig was voor de vlucht. Al deze handbagage moest worden vervoerd in een doorzichtige plastic tas. Vloeistoffen waren uit den boze omdat, volgens de Britse inlichtingendiensten, de terroristen van plan waren vloeistoffen aan boord te brengen en die vervolgens tot ontploffing te brengen. Moedermelk was wel toegestaan, maar moest wel eerst worden geproefd.
De restricties golden zowel de binnen- als buitenlandse vluchten en werden overgenomen door veel andere landen. Het leidde ertoe dat het vliegverkeer ernstig werd ontregeld en dat tienduizenden passagiers strandden.
De Britse overheid zei dat ze aanwijzingen had dat er aanslagen plaats zouden vinden. Minister van Binnenlandse zaken John Reid sprak over een grote bedreiging van de binnenlandse veiligheid en Scotland Yard over 'een massamoord op onvoorstelbare schaal'. Er waren echter geen aanwijzingen dat de aanslagen uitgerekend op 10 augustus zouden plaatsvinden. Het alarm kwam nadat de politie in de nacht ervoor invallen had gedaan in Birmingham en Londen en omgeving. Hierbij waren enkele tientallen mensen gearresteerd. Ook waren er in Pakistan mensen gearresteerd.
Binnenlandse zaken versoepelde het terreuralarm op 14 augustus van de fase kritiek naar de fase ernstig. Minister Reid liet echter weten dat de dreiging nog niet was geweken. De luchtvaartmaatschappijen hadden op versoepeling aangedrongen omdat de extra controles leidden tot ernstige vertraging. Zo werd op 13 augustus nog 30 procent van de vluchten vanaf Heathrow geannuleerd.
Reid voegde er overigens aan toe dat Britse inlichtingendiensten sinds de aanslagen van 7 juli 2005 vier terroristische aanslagen hadden voorkomen. Hij gaf echter geen details.

Arrestanten aangeklaagd wegens moord en terrorisme

De politie arresteerde tijdens de acties op 10 augustus 2006 23 mensen, van wie er één een dag later weer werd vrijgelaten. De overige 22 bleven in hechtenis. Onder hen bevond zich een persoon die men zag als de leider van Al-Qaeda in Groot-Brittannië.
De aanklager stelde op 21 augustus acht van hen in staat van beschuldiging wegens samenzwering tot moord en het voorbereiden van een terroristische aanslag. Drie anderen werden beschuldigd van aan terrorisme verwante zaken. De aanklacht was gebaseerd op materiaal dat de politie bij de huiszoekingen had gevonden, zoals materiaal om bommen te maken, afscheidsbrieven en martelaarvideo's. De politie had in totaal 69 huiszoekingen uitgevoerd en 400 computers, 200 mobiele telefoons en 8.000 informatiedragers doorzocht.
Een dag later werden de overige elf arrestanten eveneens in staat van beschuldiging gesteld wegens samenzwering tot moord en het voorbereiden van een terroristische aanslag.
Verder werd bekend gemaakt dat zich twee Britse staatsburgers bevonden onder de arrestanten in Pakistan.

'Verband tussen terrorisme en buitenlandse politiek'

Moslimleiders en belangengroeperingen schreven op 12 augustus een open brief aan de regering, waarin ze een verband legden tussen de terroristische dreiging en de buitenlandse politiek van Groot-Brittannië in Israël en Irak. Deze politiek zou kwaad bloed zetten in de islamitische wereld.

De regering reageerde op 17 augustus. Staatssecretaris van Buitenlandse zaken en Gemenebestzaken David Triesman zei dat de Britse buitenlandse politiek niet anti-islamitisch was. Hij zei dat terroristen altijd wel een argument vonden dat ze konden gebruiken als munitie om haat te voeden. Triesman verklaarde: 'Ons doel om de bevolking van Afghanistan en Irak een betere toekomst te bieden, is de steun waard. Ongeacht of men het nu wel of niet eens is met de oorspronkelijke invasie.'

Minister Kelly installeert commissie voor integratie

Minister Ruth Kelly van Gemeenschappen en Locale besturen installeerde op 24 augustus 2006 de Commissie voor Integratie en Cohesie. De commissie moest de gemeenschapszin versterken om zo tegenwicht te bieden aan het extremisme. Kelly zei dat het tijd was voor een eerlijk debat over de oorzaken van de segregatie. Ze stelde vooral vraagtekens bij het streven naar een multiculturele samenleving. 'Onze poging om het opleggen van een Britse identiteit en cultuur te vermijden, heeft geleid tot sommige gemeenschappen die geïsoleerd leven en geen banden met anderen hebben.'
Kelly noemde verder tolerantie belangrijk, maar stelde tevens dat er in Groot-Brittannië ook ononderhandelbare waarden bestonden die voor alle groepen golden.

Groot-Brittannië

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie groeit sterk

Het Nationaal Bureau voor Statistiek (ONS) maakte op 26 augustus 2006 bekend dat de Britse economie in het tweede kwartaal van het jaar met 0,8 procent was gestegen in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Dit was de hoogste stijging in twee jaar. Belangrijkste oorzaak waren de toegenomen consumentenbestedingen.

NATUUR EN MILIEU

'Ministerie van Transport neemt klimaatdoelen niet serieus'

De Parlementaire Onderzoekscommissie voor Milieu concludeerde op 7 augustus 2006 in een rapport dat het ministerie van Transport de klimaatdoelen niet serieus nam. Transport was de enige sector waar de uitstoot van kooldioxide in de periode 1990-2004 was toegenomen. Mede hierdoor zou Groot-Brittannië haar doelstellingen om de uitstoot van kooldioxide te verminderen niet halen. Transport was namelijk verantwoordelijk voor 33 procent van de totale uitstoot.

De commissie zei dat ze de problemen van de sector weliswaar erkende, maar ze wees er tegelijk op dat deze niets had gedaan om schonere opties aantrekkelijker te maken. Bovendien werden de doelstellingen ondergraven door de plannen van het ministerie met de luchtvaart, de snelst groeiende vervuiler in Groot-Brittannië.

Demonstratie tegen vervuilende centrale

Ongeveer 600 leden van de actiegroep Camp for Climate demonstreerden op 31 augustus tegen de kolengestookte energiecentrale Drax in Selby, North Yorkshire. De centrale was een van de meest vervuilende: de uitstoot van kooldioxide bedroeg 20,8 miljoen ton. De Drax-centrale kon echter niet zomaar gesloten worden omdat deze verantwoordelijk was voor 7 procent van de Britse elektriciteitsvoorziening.

Tijdens de demonstratie waren er verscheidene confrontaties tussen politie en demonstranten. De politie arresteerde 38 van hen, onder andere wegens verboden wapenbezit en vernielingen.

Italië

EUROPESE UNIE

Ruim 400.000 Oost-Europeanen naar Groot-Brittannië

De Britse regering maakte op 22 augustus 2006 bekend dat er in het tweede kwartaal van 2006 49.850 Oost-Europeanen uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie toestemming hadden gekregen om in Groot-Brittannië te werken. Hiermee kwam het totale aantal sinds mei 2004, toen de EU met tien landen werd uitgebreid, op 427.095. Dat was veel meer dan de 5.000-13.000 per jaar die de regering oorspronkelijk verwachtte. Het merendeel van de werknemers kwam uit Polen (62 procent), gevolgd door Litouwen (12 procent) en Slowakije (10 procent).
De cijfers voedden de vrees voor de uitbreiding van de Europese Unie met Roemenië en Bulgarije. De Conservatieven (Cons) pleitten voor een gecontroleerde immigratie om zo de druk op de huisvesting en de openbare diensten te verlichten. Minister van Immigratie Tony McNulty stelde echter dat de nieuwe werknemers een belangrijke bijdrage leverden aan de Britse samenleving omdat ze de gaten op de arbeidsmarkt opvulden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Protest tegen oorlog in Libanon

Enkele tienduizenden mensen demonstreerden op 5 augustus 2006 in Londen tegen de oorlog in Libanon die op dat moment al 25 dagen duurde en aan 78 Israëli's en 734 Libanezen het leven had gekost. De demonstranten keerden zich vooral tegen de weigering van de Britse regering om op te roepen tot een staakt-het-vuren. De regering zou hierin teveel het Amerikaanse beleid volgen.

(Vorige berichten pagina 461/3 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Duizenden gevangenen profiteren van amnestie

De overheid maakte op 9 augustus 2006 bekend dat in de eerste week dat de amnestie voor gevangenen van kracht was 13.000 gedetineerden waren vrijgelaten. De regering had een maand eerder besloten tot een strafreductie van drie jaar voor mensen die voor maart 2006 waren veroordeeld. Zaken als terrorisme en zedenmisdrijven waren hiervan uitgesloten. Er maakten 13.222 gevangenen gebruik van de regeling, onder wie 4.559 buitenlanders. De overheid vermoedde dat het totaal kon oplopen tot 17.000. De amnestie was bedoeld om de overvolle gevangenissen te ontlasten.

Minister van Binnenlandse zaken Giuliano Amato had al verklaard dat vrijgelaten gevangenen die illegaal in Italië verbleven het land zouden worden uitgezet. Verder had de regering 13 miljoen euro uitgetrokken om 2.000 vrijgelaten gevangenen aan werk te helpen.
Overigens waren enkele tientallen gevangenen opnieuw gearresteerd. De meeste hadden zich schuldig gemaakt aan diefstal of geweldpleging.

Padua grendelt drugsblokken af

De gemeente Padua bouwde op 10 augustus 2006 in een paar uur tijd een tien meter hoog hek van stalen platen rondom een appartementencomplex dat bekend stond als drugscentrum. In het complex werd op grote schaal in drugs gehandeld. De burgemeester van Padua noemde het een tijdelijke maatregel, bedoeld om te voorkomen dat gebruikers bij het complex konden komen om drugs te halen. Hierdoor zouden de dealers volgens hem vanzelf verdwijnen. 'Deze zaak zal binnen een jaar zijn geregeld', aldus de burgemeester.

Politie arresteert 40 moslims

De politie arresteerde op 11 augustus 2006 40 moslims bij een gecoördineerde actie in verband met de nationale veiligheid. De arrestaties hielden volgens de politie verband met het een dag eerder in Groot-Brittannië afgekondigde terreuralarm en een Belgisch onderzoek naar de financiering van terrorisme. Van de 40 arrestanten was van 28 de verblijfsvergunning niet in orde, terwijl 12 werden opgepakt wegens vermogensdelicten.
De politie had tijdens de actie 4.100 mensen aangehouden voor identificatie op bekende verzamelplekken, zoals belhuizen, wisselkantoren en internetcafés.

Italië

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met hervormingen

Het Huis van Afgevaardigden ging op 2 augustus 2006 akkoord met een pakket regeringsmaatregelen om de economie verder te liberaliseren. Premier Prodi bood het pakket aan in de vorm van een vertrouwensstemming.
De maatregelen behelsden het liberaliseren van de markt van de taxi's, advocatuur en apothekers, iets waar de bonden van deze beroepsgroepen zich ernstig tegen verzetten. Verder voorzagen de hervormingen in het beschikbaar stellen van extra geld om belastingfraude te bestrijden en in het strafbaar stellen van het ontduiken van de BTW.

Bankfusie leidt tot derde bank eurozone

Banca Intesa en Sanpaolo IMI, respectievelijk de tweede en derde bank van Italië, maakten op 26 augustus 2006 bekend te zullen fuseren. Hiermee zou de op drie na grootste bank van de eurozone ontstaan. Gezamenlijk beschikten ze over 6.100 vestigingen en bedienden ze 20 procent van de Italiaanse markt. De fusiebank had een marktwaarde van 60 miljard euro.
De fusie betekende een ommekeer in de versnipperde en gesloten Italiaanse bankwereld. Waar in de meeste landen van de Europese Unie de grote bankfusies al achter de rug waren, moest de fusiegolf in Italië nog beginnen. Tekenend voor de gesloten Italiaanse markt was de moeite die het Nederlandse ABN Amro in 2005 moest doen om Banca Antonveneta over te nemen.

Zeker 30 miljard aan bezuinigingen

Minister van Economie en Financiën Tommaso Padoa-Schioppa maakte op 31 augustus 2006 bekend dat Italië zeker 30 miljard euro moest bezuinigen om aan de normen van de Europese Unie te voldoen. Eerder had hij nog een bedrag van 35 miljard euro genoemd, maar dit kon hij naar beneden bijstellen als gevolg van hogere belastinginkomsten en een hoger bbp.

EUROPESE UNIE

EU-experts op Lampedusa voor bestrijding illegale migratie

Het ministerie van Binnenlandse zaken maakte op 3 augustus 2006 bekend dat drie deskundigen van het Europees Agentschap voor Grensbewaking (Frontex) hun werk op het Italiaanse eiland Lampedusa waren begonnen. De experts van de Europese Unie waren daar op verzoek van Italië. Ze zouden de landingen van de migranten analyseren en gezamenlijke zeepatrouilles organiseren. De bedoeling was dat Italië, Griekenland en Malta nog aan het einde van juli met de patrouilles zouden starten. Op 21 augustus was dat echter nog steeds niet gebeurd. Wel redde de kustwacht die dag 200 migranten van een boot die stuurloos werd aangetroffen.
Een dag eerder waren twee boten gezonken, waarvan op 21 augustus nog steeds 60 opvarenden vermist werden.
De Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) sprak van een Russische roulette. 'Vaker en vaker zijn de boten kleiner en minder solide met volkomen onervaren mensen aan het roer.'

Het aantal migranten dat via Lampedusa Italië binnenkwam, groeide nog steeds. Van 1 januari tot 20 juli 2006 waren 9.500 migranten aan land gekomen. Dat waren er 2.000 meer dan in dezelfde periode van het voorafgaande jaar.

(Vorige berichten pagina 463/3 e.v. - 2006)

Moldova

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

EU opent grensmissie om smokkel vanuit Transdnjestrië tegen te gaan

Een hoge delegatie van de Europese Unie (EU), onder wie de Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid, Javier Solana, stelde op 30 november 2005 een grensmissie in Odessa in de Oekraïne in werking. De missie bestond uit 120 mensen, onder wie 70 personen douanepersoneel uit zestien EU-landen. Zij had tot taak toezicht te houden op 78 posten langs de 420 kilometer lange grens van de Oekraïne met de separatistische regio Transdnjestrië, die zich al vanaf begin jaren negentig van Moldova probeerde af te scheiden. Doel van de operatie was de smokkel van goederen uit Transdnjestrië tegen te gaan.

Moldova negatief over verkiezingen in Transdnjestrië

Moldova uitte zich op 13 december 2005 bij monde van minister van Buitenlandse zaken Andrej Stratan negatief over de parlementsverkiezingen in de separatistische regio Transdnjestrië die in het weekend hadden plaatsgevonden. De minister deed een oproep aan het adres van Rusland de ongeveer 1300 man troepen die in de regio waren gestationeerd, terug te trekken. Het Russische ministerie van Buitenlandse zaken uitte zich op zijn website *www.mid.ru* niet erg kritisch over de verkiezingen. Transdnjestrië genoot geen internationale erkenning en westerse landen waren over het algemeen zeer kritisch over het separatistische bewind dat onder leiding van sterke man Igor Smirnov uitgesproken autoritaire trekken vertoonde. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) had geweigerd waarnemers naar de verkiezingen te sturen, onder meer omdat er in de regio geen sprake was van mediavrijheid.

Parlement Transdnjestrië kiest nieuwe voorzitter

Pro-Russische separatisten die de meerderheid hadden in het parlement van Transdnjestrië, kozen op 29 december Jevgeni Sevtsjoek tot nieuwe voorzitter. Hij vertegenwoordigde de Beweging voor Vernieuwing, die 23 van de 43 zetels in het parlement had gewonnen, en leidde de Oe-

MOLDOVA

JUSTITIE

Ex-minister krijgt tien jaar celstraf voor te goedkope vliegtuigverkoop

Een rechtbank in Moldova veroordeelde Valeri Pasat, een voormalige minister van Defensie, op 17 januari 2006 tot tien jaar gevangenisstraf omdat hij vliegtuigen te goedkoop aan de Verenigde Staten zou hebben verkocht. De voormalige bewindsman werd er door de openbare aanklager van beschuldigd 21 vliegtuigen van het type MiG-29, die nog dateerden uit de sovjettijd, in 1997 te hebben verkocht voor 40 miljoen dollar (toen ca. 37 miljoen euro).
Dat had volgens het openbaar ministerie geleid tot een verlies van 55 miljoen dollar voor de schatkist. De advocaat van Pasat beschouwde de uitspraak als politiek gemotiveerd en verzekerde dat zijn cliënt in beroep zou gaan.

Moldova

kraïense minderheid in de regio. Een tegenkandidaat voor de functie had zich teruggetrokken.

Transdnjestrië ziet geen heil in verdere besprekingen

De separatisten in Transdnjestrië zeiden op 7 maart 2006 bij monde van hun leider Igor Smirnov alle besprekingen over de status van de regio te zullen stopzetten. Zij beschouwden de nieuwe regel dat goederen uit de regio, bedoeld voor de Oekraïne, een zegel moesten hebben van de overheid van Moldova als een 'economische blokkade'. De regel was blijkbaar ingevoerd om smokkel vanuit Transdnjestrië tegen te gaan. Besprekingen over de status van Transdnjestrië, die werden bijgewoond door de Oekraïne, Rusland, de Europese Unie en de Verenigde Staten, waren in 2005 na een onderbreking hervat.
Op 24 mei trok het parlement van Transdnjestrië een resolutie in die het in 1993 had aangenomen waarin de regio toezegde te zullen streven naar een confederatie met Moldova. Volgens de vice-minister van Buitenlandse zaken van Transdnjestrië, Vitali Jankovski, was de resolutie destijds een eenzijdig gebaar van goede wil geweest.

Separatisten veroveren rivierhaven

Militairen van de separatistische regio Transdnjestrië maakten zich op 21 april meester van de rivierhaven van Varnita. Volgens de overheid van de regio had de overname te maken met een eigendomsgeschil. De overheid van Moldova beklaagde zich erover dat de aanwezige Russische troepen in Transdnjestrië niets ondernamen om de actie te verhinderen, hoewel een aantal van hen wel bij de operatie aanwezig was.

Explosie bus eist acht doden

Een minibus explodeerde op 6 juli in Transdnjestrië waardoor acht mensen de dood vonden. Of het ging om een bomaanslag was vooralsnog onduidelijk. Volgens een lokaal persbureau deed het ongeval zich voor in de hoofdstad Tiraspol en raakten ook inzittenden van een andere bus gewond.

Moldovaans parlement bekritiseert referendum in Transdnjestrië

Het Moldovaanse parlement in de hoofdstad Chisinau bekritiseerde op 28 juli in een resolutie het voornemen van de autoriteiten in Transdnjestrië een referendum te houden over afscheiding van Moldova en aansluiting bij Rusland. Het parlement meende dat gegeven de systematische schending van mensenrechten en het ontbreken van democratie in Transdnjestrië, een referendum niet de wil van de bevolking kon weergeven. De resolutie werd met 90 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Inwoners van Transdnjestrië zouden bij het referendum op 17 september twee vragen voorgelegd krijgen: de eerste was of Transdnjestrië onafhankelijk zou moeten worden en zich 'vrijwillig' bij Rusland zou moeten aansluiten; de tweede vraag was of de regio zich bij Moldova zou moeten aansluiten. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) weigerde waarnemers naar het referendum te sturen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst over gas met Rusland

Moldova bereikte op 17 januari 2006 overeenstemming met Rusland over de prijs die het voortaan voor gas moest betalen. Daarmee kwam een einde aan een geschil dat tot het afsnijden van de gastoevoer aan Moldova had geleid door de Russische aardgasmaatschappij Gazprom. De overeenkomst zou voor vier maanden gelden en hield in dat Moldova 110 dollar (ca. 86 euro) per duizend kubieke meter aardgas zou gaan betalen tegenover een oude prijs van 80 dollar. Gazprom had oorspronkelijk 160 dollar geëist. Rusland had in januari 2006 ook een hooglopend verschil van mening met de Oekraïne over de prijs van Russisch gas dat leidde tot het tijdelijk stopzetten van leveringen aan dat land.

(Vorige berichten pagina 529/1 e.v. - 2005)

NEDERLAND

Nederland

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Koopkracht huishoudens in 2005 opnieuw gedaald

Cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), bekend gemaakt op 14 augustus 2006, lieten zien dat het reëel besteedbare inkomen van de ruim zeven miljoen huishoudens in 2005 met 0,7 procent was gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook in de drie daaraan voorafgaande jaren was er al sprake geweest van inkomensdaling. In totaal bedroeg deze over de periode 2002-2005, toen Nederland werd geregeerd door het eerste en tweede kabinet-Balkenende, 4 procent. In 2001, het laatste jaar van het tweede paarse kabinet, was er nog sprake van een inkomensstijging van 6 procent.

Ondanks de daling van het reëel besteedbaar inkomen nam de consumptie in 2005 toe, namelijk met 0,7 procent. De huishoudens gaven 242 miljard euro uit, terwijl hun gezamenlijke reële inkomen 235 miljard bedroeg. Het verschil betrof financiering van consumptieve uitgaven door spaargeld.

SER wil vergrijzing opvangen door honderdduizenden banen te scheppen

Werkgevers, werknemers en kroonleden van de Sociaal-Economische Raad (SER) bereikten op 30 augustus 2006 overeenstemming over een werkgelegenheidsprogramma, dat een antwoord moest zijn op de vergrijzende beroepsbevolking. Door verhoogde arbeidsdeelname middels het creëren van honderdduizenden banen zouden de kosten van de vergrijzing moeten worden opgevangen. Het advies verscheen enkele maanden voor de op 22 november te houden parlementsverkiezingen en had normaliter grote invloed op het kabinetsbeleid. Eerdere pogingen tot het formuleren van gemeenschappelijke beleidsvoorstellen waren in 2005 mislukt door meningsverschillen tussen werkgevers en werknemers over het ontslagrecht. Dit onderwerp bleef nu buiten het advies.

De verhoging van de arbeidsparticipatie kon volgens de SER de helft opvangen van de kosten van de vergrijzing, die voor 2011 werden geschat op 11 miljard euro. De voorgestelde maatregelen lagen op het gebied van onderwijs, scholing, kinderopvang, preventie van ziekteverzuim en reïntegratie van arbeidsgehandicapten en werklozen. Deze zouden nog nader worden uitgewerkt in een na de verkiezingen te verschijnen vervolgadvies.
De SER bepleitte verder een aanpassing van het belastingstelsel teneinde de deelname aan de arbeidsmarkt te stimuleren. Daartoe zou de algemene arbeidskorting voor alle werkenden moeten worden vervangen

door een korting die alleen zou gelden voor mensen met een laag inkomen. Om de midden- en hogere inkomensgroepen te compenseren, zouden de hoogste belastingtarieven verlaagd worden. Voorts zou de dubbele algemene heffingskorting voor gezinnen met één werkende partner geleidelijk vervangen moeten worden door een individuele korting. Ook stelde de adviesraad voor om de stijgende ziektekostenpremies voor zowel werkgevers als burgers te compenseren.

De voorgestelde maatregelen kostten samen ca. 12 miljard euro. Dit bedrag zou moeten worden gefinancierd uit de economische groei, het te verwachten begrotingsoverschot en bezuinigingen op andere beleidsterreinen.

ONDERWIJS

Noodwet moet 'spookstudenten' weren

Nederlandse universiteiten en hogescholen krijgen niet langer subsidie voor buitenlandse studenten die bij hen staan ingeschreven, maar er niet daadwerkelijk onderwijs volgen. Dat besliste het kabinet op 18 augustus 2006 op voorstel van staatssecretaris van Onderwijs Bruno Bruins. Via een spoedwet zou worden geregeld dat dergelijke constructies niet meer mogelijk zouden zijn.
Aanleiding voor het besluit was een uitspraak die de Raad van State op 2 augustus deed in een controverse tussen de Christelijke Hogeschool Nederland (CHN) in Leeuwarden en het ministerie van Onderwijs. Dat eiste dat de CHN de 830.000 euro subsidie terugbetaalde die was verleend voor enkele honderden buitenlandse studenten die niet in Nederland waren geweest. Wel studeerden zij aan onderwijsinstellingen in Rusland (Moskou) en Indonesië (Jakarta), met welke de hogeschool contracten had afgesloten. De CHN werd in november 2005 in het gelijk gesteld en nu sprak ook de Raad van State uit dat zij het subsidiebedrag niet terug hoefde te betalen. De voorganger van Bruins als staatssecretaris van Onderwijs, Mark Rutte, had namelijk in zijn claim geen formeel onderscheid gemaakt tussen de Russische en de Indonesische constructie. In principe was er echter wel sprake van onrechtmatigheid in geval van subsidie ten behoeve van wat wel 'spookstudenten' werden genoemd.

Nasleep HBO-fraude

De juridische procedures en de aanvaarde noodwet vloeiden voort uit de zogeheten HBO-fraude, waarover de commissie-Schutte op 23 mei 2005 haar eindverslag had uitgebracht. Deze concludeerde toen dat hogescholen en universiteiten voor in totaal ruim 96 miljoen euro teveel aan overheidsgeld hadden ontvangen. Het werken met spookstudenten maakte een belangrijk onderdeel uit van de geconstateerde fraude. Het ministerie had maar een zeer beperkt deel van het teveel uitgekeerde geld van de instellingen terugontvangen. Of daar nog verandering in zou komen, was door de uitspraak van de Raad van State zeer twijfelachtig geworden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Cultuurprijzen

Stimuleringsprijs Culturele Diversiteit

De Stimuleringsprijs Culturele Diversiteit, groot 500.000 euro, werd op 17 mei 2006 uitgereikt aan het Van Abbemuseum in Eindhoven. Het museum kreeg deze voor het plan *Be(com)ing Dutch*, dat uitvoering gaf aan het doel van de prijs om allochtonen te stimuleren tot bezoek aan musea voor hedendaagse kunst, niet-westerse kunstenaars te laten exposeren en om discussie over culturele diversiteit op gang te brengen. De prijs werd uitgereikt door de Mondriaanstichting, stimuleringsfonds voor beeldende kunst en vormgeving en cultureel erfgoed.

Literatuur

De Vlaamse literatuurprijs De Gouden Uil 2006 (25.000 euro) werd op 25 maart postuum uitgereikt aan schrijver Henk van Woerden voor zijn roman *Ultramarijn*. Het boek verscheen kort voordat de auteur in november 2005 plotseling overleed. De prijs werd in ontvangst genomen door diens weduwe, Nicole Müller-Van Woerden.
Op 8 mei werd bekend gemaakt dat de Libris Literatuurprijs, een onderscheiding voor literair verhalend proza, was toegekend aan schrijver K. Schippers, pseudoniem van Gerard Stigter. Hij kreeg de prijs (50.000 euro) voor zijn roman *Waar was je nou?*.
De Bob den Uyl Prijs (5.000 euro) voor het beste reisboek over 2005 werd op 19 mei uitgereikt aan Bart Rijs voor zijn boek *Het Hemels Vaderland*. Rijs werkte voor Artsen zonder Grenzen en was eerder onder meer Balkan-correspondent van dagblad *de Volkskrant*.
Op 15 september ontving kinder- en jeugdboekenschrijver Peter van Gestel de Theo Thijssen-prijs 2006. Deze oeuvreprijs, waaraan een bedrag van 60.000 euro was verbonden, viel onder verantwoordelijkheid van de Stichting P.C. Hooftprijs voor Letterkunde.

Poëzie

De VSB Poëzieprijs (25.000 euro) voor de beste dichtbundel werd op 28 april toegekend aan *De encyclopedie van de grote woorden* van Mark Boog. Deze dichter- en romanschrijver kreeg eerder de C. Buddingh-poëzieprijs voor zijn in 2000 verschenen dichtbundel *Alsof er iets gebeurt*.
Het bestuur van de Stichting A. Roland Holstfonds maakte op 28 april bekend dat aan Esther Jansma de driejaarlijkse A. Roland Holstprijs voor poëzie (5.000 euro) was toegekend. Zij kreeg de prijs voor haar gehele oeuvre. Zij had zes dichtbundels op haar naam staan en kreeg eerder al de VSB Poëzieprijs. Op 20 mei werd de prijs uitgereikt in Bergen, woonplaats van de in 1976 gestorven dichter A. Roland Holst.
De Amsterdamse dichter Willem Thies kreeg op 21 juni de C. Buddingh-prijs 2006 voor zijn debuutbundel *Toendra*. Eerder publiceerde hij in literaire tijdschriften. De prijs behelsde een geldbedrag van 1.200 euro.

Vertalingen

Philippe Noble nam op 20 januari in Parijs de eerste Prix des Phares du Nord in ontvangst voor zijn vertalingen van Nederlandstalige literatuur in het Frans. Het ging om een nieuwe tweejaarlijkse prijs, ingesteld door het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren, voor de beste Franse vertaling van belangrijk Nederlandstalig werk. Er was een bedrag van 5.000 euro aan verbonden.
Philippe Noble vertaalde onder meer werken van J. Bernlef, Arnon Grunberg, Harry Mulisch, Cees Nooteboom, P.F. Thomése en Leon de Winter. Ook droeg hij met vertaalwerk bij aan Franstalige bloemlezingen van

Nederland

Nederlandse en Vlaamse verhalen en gedichten. In 1981 kreeg hij de Martinus Nijhoff Prijs voor zijn Franse vertaling van *Het land van herkomst* van E. du Perron.

Tekenkunst

De Academie De Gouden Ganzenveer reikte de gelijknamige, jaarlijkse prijs op 20 april uit aan tekenaar en schrijver Peter van Straaten. De Academie wilde met de prijs het geschreven woord in de multimediale samenleving onder de aandacht brengen.
Volgens de academie was Van Straatens oeuvre 'definitief gaan behoren tot het Nederlandse cultuurgoed'. Hij begon in 1958 bij dagblad *Het Parool* als reportagetekenaar en werkte sinds 1968 voor weekblad *Vrij Nederland.*

Architectuur

De Rietveldprijs (7.500 euro) werd op 22 januari voor de achtste keer uitgereikt. Winnaar was architect Wiel Arets voor zijn ontwerp van de Centrale Universiteitsbibliotheek op De Uithof in Utrecht.
Op 12 april werd bekend gemaakt dat de Rotterdam-Maaskantprijs toeviel aan architect Carel Weeber, emeritus hoogleraar van de Faculteit Bouwkunde aan de Technische Universiteit (TU) Delft. Deze belangrijkste Nederlandse architectuurprijs werd om het jaar toegekend aan personen die een belangrijke bijdrage hadden geleverd aan de culturele beleving van architectuur. Er was een geldbedrag van 25.000 euro en een kunstsubsidie van 35.000 euro aan verbonden. Op Weebers naam stonden onder meer de woningbouwprojecten Venserpolder (Amsterdam 1982), de Peperklip (Rotterdam 1982) en de Zwarte Madonna (Den Haag 1985).
Nederlands oudste architectuurprijs, voor het eerst toegekend in 1917, ging op 22 juni naar landschapsarchitect Ronald Rietveld. Deze Prix de Rome voor architectuur (45.000 euro) werd eens in de vier jaar uitgereikt. Rietveld was afgestudeerd aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam en had een eigen bureau voor landschapsarchitectuur.

Mode

De Nederlandse Vereniging van Modejournalisten (NVM) reikte op 27 april de Max Heymansring, een prestigieuze mode-onderscheiding, uit aan schoenenontwerper Jan Jansen vanwege diens verdienste voor de Nederlandse mode. Hij nam de ring, die eens per twee jaar wisselde van drager, over van couturier Frans Molenaar. De schoenen die Jansen de laatste 45 jaar ontwierp en ook buiten Nederland bekendheid kregen, waren in de ogen van de jury 'draagbare kunstwerken'.

Muziek

Altsaxofonist, componist en bandleider Benjamin Herman ontving op 26 april de VPRO/Boy Edgar Prijs 2006, de belangrijkste Nederlandse prijs op het terrein van jazz en geïmproviseerde muziek. De prijs behelsde, naast een geldbedrag van 12.500 euro, een plastiek van schrijver/beeldhouwer Jan Wolkers.
Ramses Shaffy kreeg op 31 mei in Amsterdam de Edison Oeuvreprijs, ingesteld door de Nederlandse platenindustrie. Dat gebeurde tegelijk met de ontvangst van het eerste exemplaar van de cd-box *Laat mijn liedjes nu maar zwerven.* De onderscheiding werd doorgaans toegekend in de categorieën pop, klassiek en jazz, maar Shaffy was de eerste die deze kreeg in het kleinkunstgenre.
Op 28 juli werd aan de componist Michel van der Aa de Hindemith Prijs (20.000 euro) toegekend. Eerder was hij al onderscheiden met de Gaudeamus Prijs (1999), de Matthijs Vermeulen Prijs (2004) en de Charlotte Köhler Prijs (2005).

MILITAIRE ZAKEN

Strafuitsluitingsgronden voor militairen in het buitenland verruimd

Op 31 augustus 2006 maakten de ministers Piet Hein Donner van Justitie en Henk Kamp van Defensie bekend de aanbevelingen inzake de verruiming van strafuitsluitingsgronden voor buitenslands opererende militairen te zullen overnemen. Deze waren eerder geformuleerd door de op verzoek van de Tweede Kamer in 2005 ingestelde commissie-Borghouts. Aanleiding was de zaak rond Eric O., een militair die werd verdacht van overtreding van de geweldsinstructie in Irak en daarvoor aanvankelijk werd veroordeeld, maar later alsnog werd vrijgesproken. Het nieuwe beleid moest een einde maken aan de onduidelijkheid, die onder meer tot uiting was gekomen in grote meningsverschillen tussen het Openbaar Ministerie en Defensie. Het zou nu moeilijker worden om militairen strafrechtelijk te vervolgen voor optreden in het buitenland. Dat gold onder meer voor degenen die sinds begin augustus 2006 deelnamen aan de militaire wederopbouwmissie in de Afghaanse provincie Uruzgan, die plaatsvond in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF).
De commissie-Borghouts had bepleit om een nieuwe bepaling op te nemen in het Wetboek van militair strafrecht, luidende: 'Niet strafbaar is de militair die geweld gebruikt in de rechtmatige uitoefening van zijn taak.' Daaraan was de voorwaarde verbonden dat dit optreden in overeenstemming moest zijn met de daarvoor geldende regels en dat het gestelde doel niet anders dan door geweld kon worden bereikt. Daarnaast zou artikel 38 van het wetboek strafuitsluiting niet alleen mogelijk moeten maken in tijd van oorlog, maar bij elk gewapend conflict. Bijna elk militair optreden, ook dat in het kader van vredesoperaties, zou daardoor onder de nieuwe bepalingen vallen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gratie in Thailand voor Nederlandse veroordeelden drugssmokkel

Op 17 augustus 2006 werd bekend dat de Thaise koning Bhumibol eerder die maand gratie had verleend aan de Nederlanders van Chinese origine Edy Tang en Li Yang. Zij waren wegens drugssmokkel ter dood veroordeeld, een straf die nu werd omgezet in levenslang. Onder anderen europarlementariër Jules Maaten van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), kamerlid voor Democraten 66 (D66) Boris Dittrich en de Nederlandse ambassadeur in Thailand, Pieter Marres, hadden zich voor hen ingezet.
Eerder in 2006 was de Nederlander Machiel Kuijt, eveneens veroordeeld wegens drugssmokkel, in hoger beroep tot levenslang veroordeeld. Er bestond een reële kans dat deze binnen afzienbare tijd aan Nederland zou worden uitgeleverd om er het restant van zijn straf uit te zitten. Dat was mogelijk op basis van een in april 2005 gesloten overeenkomst tussen Nederland en Thailand, de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS).

(Vorige berichten pagina 466/1 e.v. - 2006)

OEKRAÏNE

BINNENLAND

Nederlaag Joesjtsjenko bij parlementsverkiezingen

De partij van president Viktor Joesjtsjenko, Ons Oekraïne, leed bij de parlementsverkiezingen van 26 maart 2006 een grote nederlaag die volgde op een jaar van onderlinge politieke twisten aan de top van het Oekraïense politieke bestel. Ook was er nauwelijks sprake van economische groei. De grote winnaar was de Partij van de Regio's – de groepering van de verliezer van de presidentsverkiezingen van eind 2004, Viktor Janoekovitsj.

Uitslag parlementsverkiezingen van de Oekraïne 26 maart 2006
Opkomst: 67,1 procent

partij	percentage	zetels
Partij van de Regio's	32,1	186
Blok Julia Tymosjenko	22,2	129
Blok 'Ons Oekraïne'	13,9	81
Socialistische Partij van Oekraïne	5,7	33
Communistische Partij van Oekraïne	3,7	21
Blok Natalja Vitrenko 'Volksoppositie'	2,9	-
Volksblok van Litvin	2,4	-

De overige partijen en coalities behaalden afzonderlijk minder dan 2 procent van de stemmen. Aan de verkiezingen deden 45 partijen mee.

OVSE: Verkiezingen eerlijk verlopen

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) verklaarde een dag na de parlementsverkiezingen dat deze eerlijk waren verlopen. Voor Oekraïense verhoudingen was dat bijzonder. Niet alleen de oorspronkelijke presidentsverkiezingen van eind 2004 gingen met grootschalige fraude gepaard, maar ook onder president Leonid Koetsjma in de jaren negentig waren fraude en intimidatie bij verkiezingen eerder regel dan uitzondering. Bij de verkiezingen van 26 maart waren ongeveer 900 waarnemers aanwezig van onder meer de OVSE, de NAVO en het Europees parlement.

Rechtbank verwerpt bezwaar tegen uitslag parlementsverkiezingen

Een rechtbank in Kiev verwierp op 25 april een bezwaar tegen de uitslag van de parlementsverkiezingen dat was ingediend door partijen die geen zetels hadden gewonnen. Vijf partijen hadden meer gehaald dan de kiesdrempel van drie procent. Vier partijen die de drie procent niet hadden gehaald, hadden protest aangetekend bij de rechtbank. Die oordeelde echter dat de verkiezingen correct waren verlopen. Door de uitspraak van de rechtbank kon de uitslag officieel worden gepubliceerd. Vanaf publicatie had het parlement officieel zestig dagen om een regering te formeren.

Janoekovitsj vormt regering na moeizame onderhandelingen

Medestanders van president Viktor Joesjtsjenko die erop uit waren na de parlementsverkiezingen opnieuw de coalitie van de 'Oranje Revolutie' te formeren, wezen op 19 april 2006 Julia Tymosjenko af als nieuwe premier. De Oranje partijen hadden voldoende zetels gekregen om een nieuwe coalitie te vormen, maar de zittende premier Joeri Jechanoerov liet weten dat 'de tijd van koningen en prinsessen' in Oekraïne voorbij was. Die laatste opmerking was een duidelijke toespeling op Tymosjenko die vanwege haar rol in de gasindustrie bekend stond als de 'gasprinses'. Volgens commentatoren koesterde president Joesjtsjenko zelf ook een sterk wantrouwen tegen Tymosjenko.

Onderhandelingen over 'oranje coalitie' vastgelopen

Tymosjenko en de leider van de Socialistische Partij van Oekraïne, Oleksander Moroz, lieten op 3 mei weten dat de onderhandelingen over een nieuw te vormen 'oranje coalitie' vast waren gelopen. President Joesjtsjenko moest volgens hen ingrijpen om vaart te zetten achter het onderhandelingsproces. Volgens grondwettelijke bepalingen die onlangs van kracht waren geworden, was het aan het parlement om te komen tot de vorming van een meerderheidscoalitie en de keuze van een premier. Bemoeienis van de president was niet vereist. President Joesjtsjenko had laten doorschemeren Tymosjenko niet graag opnieuw als premier te zien. In september 2005 had hij haar uit die functie ontslagen. Het nieuwe parlement kwam op 25 mei voor het eerst na de verkiezingen van maart bijeen, waarna de zitting vrijwel onmiddellijk werd gesloten om partijen verder de gelegenheid te geven over de vorming van een coalitieregering te onderhandelen. Het grootste struikelblok bij de formatie was de weigering van president Joesjtsjenko Julia Tymosjenko premier te laten worden, hoewel volgens de nieuwe regels het parlement de bevoegdheid had een premier voor te dragen en niet zoals voorheen de president. Als het parlement er binnen een bepaalde termijn niet in zou slagen een regering te formeren, had de president formeel het recht de volksvertegenwoordiging te ontbinden.

Partij van de Regio's dreigt buitenspel gezet te worden

Blok 'Ons Oekraïne', de Socialistische Partij van Oekraïne en het Blok Julia Tymosjenko lieten op 2 juni weten dat zij een nieuwe coalitie hadden gevormd, hoewel de Partij van de Regio's van Viktor Janoekovitsj verreweg de meeste zetels bij de parlementsverkiezingen had gewonnen.

Tymosjenko zou weer premier worden en zei kort na het nieuws over de vorming van de nieuwe coalitie dat de eerder afgesloten aardgasovereenkomst met Rusland opnieuw zou worden bezien.
Uit woede over het afgesloten akkoord blokkeerde de Partij van de Regio's op 29 juni voor de tweede achtereenvolgende dag de parlementaire vergaderzaal. De partij had grote bezwaren tegen het feit dat er in één keer gestemd zou worden over een nieuwe premier én een parlementsvoorzitter. Zij wilde ook zelf een aandeel in de te verdelen functies.

Chaos in het parlement

De met veel moeite tot stand gekomen coalitie viel op 6 juli feitelijk al uiteen toen de leider van de Socialistische Partij, Oleksander Moroz, zich met steun van de Partij van de Regio's tot parlementsvoorzitter liet kiezen. Hij kreeg 238 van de 450 stemmen. De drie partijen van de coalitie hadden eigenlijk afgesproken de rijke magnaat Petro Porosjenko, een medestander van president Joesjtsjenko, tot parlementsvoorzitter te kiezen. Op 11 juli ontaardde een bijeenkomst van het parlement in complete chaos toen een coalitie onder leiding van de Partij van de Regio's een meerderheid leek te krijgen. Parlementaire aanhangers van de 'Oranje Revolutie' bestormden daarop het

podium en lieten sirenes loeien om de vergadering onmogelijk te maken.

Overleg tussen de rivalen Joesjtsjenko en Janoekovitsj

Toen de rust enigszins was weergekeerd, droeg een nieuwe coalitie bestaande uit de Partij van de Regio's, communisten en socialisten, die samen 238 van de 450 zetels in bezit hadden, unaniem Viktor Janoekovitsj voor als premier. President Viktor Joesjtsjenko verwierp echter twee dagen later in een brief aan het parlement de voordracht van Janoekovitsj omdat de nieuwe coalitie naar zijn zeggen op ongrondwettige wijze tot stand was gekomen. Die dag brak er opnieuw chaos in de volksvertegenwoordiging uit.
Op 20 juli had Joesjtsjenko echter toch een onderhoud met Janoekovitsj waardoor de kansen van de laatste op het premierschap toch weer leken te zijn gestegen. Janoekovitsj zei na het onderhoud dat er 'gemeenschappelijke standpunten' waren van hem en de president. Het was voor Joesjtsjenko moeilijk degene als premier te accepteren die had geprobeerd de presidentsverkiezingen van 2004 door zwendel te winnen. Janoekovitsj was ook meer pro-Russisch dan Joesjtsjenko. Na marathononderhandelingen op 29 juli achter gesloten deuren tussen Joesjtsjenko en Janoekovitsj, leek de president nog steeds niet in te stemmen met laatstgenoemde als nieuwe premier. Joesjtsjenko deed kennelijk alle moeite Janoekovitsj als toekomstig premier vast te leggen op een pro-westers en hervormingsgezind beleid, waardoor ook de partij van de president, Ons Oekraïne, wellicht tot de nieuwe coalitie zou kunnen toetreden.

President dreigt met ontbinding parlement

President Viktor Joesjtsjenko dreigde op 1 augustus met ontbinding van het parlement tijdens langdurige onderhandelingen over de vorming van een coalitieregering. Zijn oude rivaal Viktor Janoekovitsj zou mogelijk premier worden, maar de president wilde van hem een op het Westen georiënteerd buitenlands beleid dat toetreding tot de Europese Unie en de NAVO beoogde. Een woordvoerder van de president zei dat ontbinding van het parlement mogelijk was als er geen compromis uit de bus zou komen.

Samenstelling van de regering van de Oekraïne
(15 augustus 2006)

President
Viktor Joesjtsjenko

Premier
Viktor Janoekovitsj

Eerste vice-premier
Mykola Azarov
Vice-premier
Andri Kljoejev
Vice-premier
Volodymyr Rybak
Vice-premier
Dmytro Tabatsjnyk

Ministers:
Arbeid en Sociaal beleid
Mychajlo Papijev
Architectuur en Bouwnijverheid
Volodymyr Rybak
Betrekkingen met het parlement en andere staatsinstellingen
Ivan Tkalenko
Binnenlandse zaken
Joeri Loetsenko
Brandstof en Energie
Joeri Bojko
Buitenlandse zaken
Borys Tarasjoek
Cultuur en Toerisme
Ihor Lichovy
Defensie
Economische zaken
Volodymyr Makoecha
Anatoli Hrytsenko
Financiën
Mykola Azarov
Gezinszaken, Kinderen en Sport
Joeri Pavlenko
Gezondheidszorg
Joeri Poljatsjenko
Industrieel beleid
Anatoli Holovko
Justitie
Roman Zvarytsj
Kabinetchef
Antoli Tolstoechov
Kolenindustrie
Serhi Toeloeb
Landbouw
Joeri Melnyk
Milieu
Vasyl Dzjarty
Noodsituaties
Viktor Boloha
Transport en Communicatie
Mykola Roedkovsky
Wetenschap en Onderwijs
Stanislav Nikolajenko

Voorzitter Nationale Bank
Volodymyr Stelmach

Parlement stemt in met Janoekovitsj als premier

Het parlement stemde op 4 augustus met 271 tegen 9 stemmen in met Viktor Janoekovitsj als nieuwe premier. Veel leden onthielden zich van stemming of waren afwezig. De stemming was een verrassende comeback voor Janoekovitsj die eind 2004 op smadelijke wijze de presidentsverkiezingen had verloren, nadat vooral zijn aanhangers uitvoerig de resultaten hadden vervalst. President Viktor Joesjtsjenko stemde in met Janoekovitsj als premier nadat de twee politici waren overeengekomen dat Oekraïne een pro-westerse politieke koers zou blijven volgen. Janoekovitsj vormde onmiddellijk een nieuw kabinet dat grotendeels bestond uit mensen van zijn eigen partij. De zittende ministers van Defensie, Binnenlandse zaken en Buitenlandse zaken liet hij wel op hun post.

Eerdere poging tot vergiftiging Joesjtsjenko nogmaals bevestigd

Het hoofd van het openbaar ministerie in de Oekraïne bevestigde op 2 juni 2006 dat president Viktor Joesjtsjenko tijdens de campagne voor de presidentsverkiezingen in 2004 met dioxine was vergiftigd. Joesjtsjenko's gezicht en lichaam raakten ook uitwendig ernstig aangetast nadat hij in september 2004 een diner had gehad met hoge functionarissen van de Oekraïense veiligheidsdienst. De veiligheidsdienst verklaarde later dat zij met een poging tot vergiftiging van Joesjtsjenko niets te maken had. Al eerder hadden laboratoria in een aantal westerse landen de aanwezigheid van een schadelijke vorm van dioxine in het lichaam van Joesjtsjenko aangetoond.

Russisch passagiersvliegtuig neergestort

Experts doorzochten op 23 augustus 2006 de wrakstukken van een Russisch passagiersvliegtuig van het type TU-154 dat vlakbij de Oekraïnse stad Donetsk was neergestort. Alle 170 inzittenden van het toestel dat onderweg was van een Russische badplaats aan de Zwarte Zee naar Sint-Petersburg, kwamen om. De oorzaak van het ongeluk – het derde met dodelijke afloop van een Russisch passagiersvliegtuig in 2006 – was vooralsnog onduidelijk, maar de weersomstandigheden ten tijde van het ongeluk waren slecht.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen stijging prijzen van gas en elektriciteit

Tienduizenden mensen protesteerden op 27 juni 2006 in Kiev tegen plannen om de prijzen van gas en elektriciteit drastisch te verhogen. Volgens de vakbonden zouden de prijsverhogingen die voor 1 juli gepland waren, neerkomen op bijna een verdubbeling. Rusland had de gasprijs voor de Oekraïne begin 2006 verdubbeld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering wil herinvoering vrije economische zones

De nieuwe regering van de Oekraïne overwoog de herinvoering van belastingprivileges voor bepaalde regio's en wilde ook de invoerrechten verhogen. Dat verklaarde vice-premier Mykola Azarov op 7 augustus 2006 in een interview. Beide maatregelen zouden waarschijnlijk de industriële sector van het land ten goede komen die een belangrijke kracht was achter de Partij van de Regio's van premier Viktor Janoekovitsj. De vrije economische zones waren in 2005 door de toenmalige premier Joelia Tymosjenko afgeschaft.

JUSTITIE

Ex-premier door Amerikaanse rechtbank veroordeeld

Ex-premier Pavlo Lazarenko (53) van de Oekraïne werd op 25 augustus 2006 door een rechtbank in de Amerikaanse stad San Francisco veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf wegens witwaspraktijken, fraude en afpersing.

Het vonnis, dat ook een boete behelsde van 10 miljoen dollar (ca. 7,8 miljoen euro), was de helft van wat het openbaar ministerie had geëist. Een jury had Lazarenko in juni 2004 al schuldig bevonden en hij was sindsdien onder huisarrest geplaatst op een onbekende plek met een borgtocht van 86 miljoen dollar. Lazarenko had de feiten waar hij zich als premier van Oekraïne in de jaren negentig aan zou hebben schuldig gemaakt, altijd ontkend. Hij had in 1999 politiek asiel in de Verenigde Staten gevraagd, maar werd daar vervolgens gearresteerd.

NATUUR EN MILIEU

Aantal slachtoffers Tsjernobyl volgens Greenpeace onderschat

De milieuorganisatie Greenpeace liet op 18 april 2006 vanuit Londen weten dat het aantal slachtoffers van de kernramp bij Tsjernobyl in 1986 mogelijk zou uitkomen op 93.000 gevallen van kanker – aanzienlijk hoger dan de officiële cijfers tot dan toe aangaven. Op basis van onderzoek door de Nationale Academie van Wetenschappen van Wit-Rusland concludeerde Greenpeace in een rapport dat 270.000 mensen kanker zouden krijgen als gevolg van de ramp, van wie 93.000 met dodelijk gevolg. Organisaties van de Verenigde Naties, Rusland, Wit-Rusland en de Oekraïne waren eerder tot een schatting gekomen van slechts enkele duizenden dodelijke slachtoffers.
Ivan Blokov, een activist tegen kernenergie van Greenpeace, beschuldigde de International Atomic Energy Agency (IAEA) van de VN in Wenen ervan de gevolgen van de ramp in Tsjernobyl te 'bagatelliseren'. Gregory Härtl, woordvoerder van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) van de VN in Genève, zei dat zijn organisatie vasthield aan een schatting van vierduizend extra doden door de ramp in de direct getroffen gebieden van Rusland, Wit-Rusland en de Oekraïne. Voor de minder getroffen gebieden in de drie landen voorzag de WHO een dodental van ongeveer vijfduizend.

Joesjtsjenko wil nieuwe huls voor reactor Tsjernobyl

President Viktor Joesjtsjenko deed op 24 april een beroep op donorlanden om assistentie te verlenen bij het wegnemen van de gevolgen van de kernramp bij Tsjernobyl, speciaal bij het bouwen van een nieuwe huls, een 'sarcofaag', om de verongelukte reactor. De president sprak bij een conferentie in Kiev die werd georganiseerd omdat de ramp twintig jaar geleden was gebeurd. Hij deed een speciaal beroep op de Europese Unie, de Verenigde Staten en de Unesco. Joesjtsjenko zei dat de bouw van een nieuwe huls naar schatting tussen de 800 miljoen (ca. 630 miljoen euro) en 1,4 miljard dollar (ca. 1,1 miljard euro) zou kosten. De gevolgen van Tsjernobyl zouden volgens Joesjtsjenko Oekraïne nog vele jaren tien procent van de nationale begroting kosten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Meer duidelijkheid over gasakkoord van begin 2006

Twee Oekraïense zakenlieden waren partij bij een onduidelijke overeenkomst die een einde maakte aan de gascrisis tussen Rusland en Oekraïne begin 2006. Een van de twee, Dmytro Firtasj, maakte in een interview met westerse kranten zijn betrokkenheid bekend nadat Russische kranten zijn naam hadden genoemd. Dat berichtte de *BBC* op 28 april 2006. Firtasj bleek een van de twee Oekraïense investeerders in de firma RosUkrEnergo, die in Zwitserland geregistreerd stond en voor de helft eigendom was van het Russische gasmaatschappij Gazprom. Gazprom beweerde niet te weten wie de andere eigenaren waren. Op een manier die volgens analisten in het Oost-Europese zakenleven na de val van het communisme niet ongebruikelijk was, speelde RosUkrEnergo een volkomen ondoorzichtige rol bij de gashandel tussen Rusland en de Oekraïne.

Akkoord over gas met Rusland

Rusland en de Oekraïne sloten op 30 juni een akkoord dat de gasprijs die Rusland berekende de komende drie maanden niet zou worden verhoogd. Vertrekkend premier Joeri Jechanoerov zei dat de gasprijs daardoor voorlopig 95 dollar (ca. 75 euro) per duizend kubieke meter zou blijven. Een extra complicatie betrof de levering van Turkmeens gas door het Russische bedrijf Gazprom aan de Oekraïne vanwege de onenigheid die er tussen Rusland en Turkmenistan was gerezen over de prijs. Turkmenistan wilde namelijk de prijs voor de tweede helft van 2006 verhogen van 65 naar 100 dollar per duizend kubieke meter.

Rusland waarschuwt de Oekraïne over toetreding tot de NAVO

De Russische Staatsdoema nam op 7 juni 2006 unaniem een resolutie aan waarin 'ernstige bezorgdheid' werd uitgesproken over de Oekraïense plannen lid te worden van de NAVO. De resolutie kwam aan de orde omdat het parlement in Kiev zou gaan stemmen over het toelaten van buitenlandse troepen op eigen bodem. Op 12 juni zou een oefening met enkele NAVO-landen, waaronder de Verenigde Staten, van start

gaan op de Krim. Volgens de NAVO betrof het echter niet meer dan een routineoefening. De Oekraïense souschef van de generale staf, schout-bij-nacht Ihor Knjaz, had gezegd dat ook Rusland voor de oefening was uitgenodigd.

De stemming in het Oekraïense parlement werd uitgesteld tot 14 juni. De goedkeuring van de militaire oefening was ingewikkeld omdat er nog steeds geen nieuwe regering was geformeerd. Een groot deel van de Oekraïense publieke opinie was fel gekant tegen een gezamenlijke oefening met NAVO-landen.

Polen probeert invloed in Oekraïne te behouden

De benoeming van Viktor Janoekovitsj tot premier van de Oekraïne begin augustus 2006 stelde Polen voor de vraag of het in staat zou zijn de invloed die het in de Oekraïne had, te behouden. De regering in Warschau had een belangrijke rol gespeeld bij de oplossing van de Oekraïense crisis eind 2004 die ertoe leidde dat Viktor Joesjtsjenko als president werd geïnstalleerd. De Poolse premier, Jaroslaw Kaczynski, belde zijn collega-premier Janoekovitsj op 8 augustus op om hem met zijn benoeming te feliciteren en hij nodigde hem uit voor een bezoek aan Polen. Pawel Zalewski, de voorzitter van de commissie voor buitenlandse betrekkingen van het Poolse parlement, zei dat het zaak was voor Polen Janoekovitsj en zijn Partij van de Regio's te overtuigen van de voordelen voor Oekraïne van het lidmaatschap van de Europese Unie en de NAVO.

(Vorige berichten pagina 81/3 e.v. - 2006)

OOSTENRIJK

BINNENLAND

Jonge vrouw weet acht jaar na ontvoering te ontsnappen

De achttienjarige Natascha Kampusch, die acht jaar eerder was ontvoerd en sindsdien niet meer was gezien, werd op 23 augustus 2006 in een buitenwijk van Wenen aangetroffen. Zij had tijdens een moment van onoplettendheid van haar ontvoerder, die op dat moment een telefoongesprek voerde, aan hem weten te ontsnappen. De zaak kreeg veel aandacht in de Oostenrijkse media, zoals dat ook het geval was op en na 2 maart 1998, de dag dat zij op weg naar school spoorloos verdween.

De ontvoerder was Wolfgang Priklopil, technicus van beroep, die het meisje al die jaren vasthield in een raamloze kelder van zijn huis in de plaats Strasshof an der Nordbahn. Daar zat zij in principe dag en nacht opgesloten, maar zij kon deze ruimte wel verlaten voor allerlei werkzaamheden die ze in en rond het huis moest verrichten. De 44-jarige Priklopil pleegde op de dag van haar ontsnapping zelfmoord door zich voor een trein in Wenen-Leopoldstadt te werpen.

Tegenover media vertelde Natascha Kampusch dat Priklopil haar destijds zijn auto in had gesleept en gezegd had dat zij zich stil diende te houden omdat er anders 'iets met je zal gebeuren'. Maar hoewel zij tegenover de politie verklaarde hem als een misdadiger te beschouwen, stelde zij tevens dat Priklopil altijd aardig tegen haar was geweest. Ook had hij haar 'onderwezen', haar boeken gegeven en kon zij naar de radio luisteren en televisie kijken. Ze maakte op menigeen een intelligente indruk en leek in een goede geestelijke conditie te verkeren. Haar genuanceerde houding jegens haar ontvoerder deed psychologen en media spreken van het zogeheten Stockholmsyndroom, waarbij de gegijzelde in de loop der tijd sympathie ontwikkelt voor de gijzelnemer.

BUITENLANDSE ZAKEN

'CIA ontvoerde twee moslims uit Oostenrijk'

In haar editie van 21 augustus 2006 meldde het gerespecteerde Oostenrijkse weekblad *Profil* dat de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) in 2002 en 2003 twee in Oostenrijk woonachtige moslims had ontvoerd. De CIA zou daarbij hebben samengewerkt met een van de Oostenrijkse inlichtingendiensten, het Federaal Bureau voor de Bescherming van de Grondwet en de Bestrijding van Terrorisme (BVT). Het Oostenrijkse ministerie van Binnenlandse zaken ontkende van de zaak op de hoogte te zijn.

Volgens Profil werd Gamal Menshawi, een Egyptische arts en tevens vooraanstaand lid van een moslimgemeenschap in de stad Graz, in het zuidoosten van Oostenrijk, eind 2002 door de CIA ontvoerd. Dat gebeurde in de Jordaanse hoofdstad Amman, waar het vliegtuig waarmee hij reisde een tussenstop maakte. Menshawi werd ervan verdacht te behoren tot Gama'a al-Islamiya, een Egyptische extremistische moslimorganisatie. Hij zou bovendien banden hebben onderhouden met de Egyptische moslimgeestelijke Osama Mustafa Hassan, ook bekend als Abu Omar, die zelf in februari 2003 door de CIA was ontvoerd in de Italiaanse stad Milaan. Deze zou vervolgens naar een Egyptische gevangenis zijn gebracht, verhoord en gemarteld. De Italiaanse justitie had tegen zeker twintig CIA-agenten arrestatiebevelen uitgevaardigd en evenals in Oostenrijk waren er in Italië vermoedens van betrokkenheid van een geheime dienst, in dit geval enkele functionarissen van de Italiaanse militaire inlichtingendienst Sismi.

Voorts meldde Profil dat een in Oost-Afrika geboren en in Wenen woonachtige man, wiens identiteit niet werd onthuld, eveneens was ontvoerd. Het ging om een computerspecialist die naar eigen zeggen in januari 2003 in Amman was opgepakt. Na er een tussenstop te hebben gemaakt, werd hij vastgegrepen en voor ondervraging meegenomen door Jordaanse en Amerikaanse functionarissen. In de gevangenis zou hij zijn geslagen en gedurende een aantal nachten zijn onderworpen aan slaaponthouding. De man zou na drie maanden gevangenschap weer zijn vrijgelaten.

(Vorige berichten pagina 153/3 e.v. - 2006)

POLEN

BINNENLAND

Onenigheid met Constitutioneel Hof over nieuwe mediawet

De regering van Marcinkiewicz maakte op 23 maart 2006 gewag van een nieuwe mediawet waarin de vorming van een 'waakhond' voor de publieke televisie werd aangekondigd. Het nieuwe orgaan moest controleren of er voldoende aandacht zou worden besteed aan sociale vraagstukken en of de goede zeden in acht werden genomen. De wet werd bekritiseerd door Europese mensenrechtenorganisaties en ook door het Poolse Constitutioneel Hof. Volgens die rechtbank was de wet 'onconstitu-

tioneel'. Op haar beurt bekritiseerde de regering het hof om zijn 'tegenwerking' van het wetgevingsproces in Polen. De vrees ontstond dat de regering later in het jaar politieke benoemingen zou doorvoeren als zes van de vijftien leden van het Constitutioneel Hof vervangen zouden worden.

Polen krijgt meerderheidsregering

Na een periode van zeven maanden regeren met een minderheid in het parlement vormde de Poolse regering van premier Kazimierz Marcinkiewicz van de partij Recht en Rechtvaardigheid (PiS) op 5 mei 2006 alsnog een meerderheidscoalitie. Hij vond twee als anti-Europees bekend staande partijen, namelijk de rechts-conservatieve Liga van Poolse Gezinnen van Roman Giertych en de links-populistische Zelfverdediging van Andrzej Lepper, uiteindelijk bereid om tot het kabinet toe te treden. Als respectievelijk minister van Onderwijs en minister van Landbouw kregen Giertych en Lepper beiden de post van vice-premier toegewezen. Vanwege haar veelal als 'confrontatiepolitiek' betitelde koers kostte het de regering-Marcinkiewicz vóór het opnemen van de twee partijen in de regering dikwijls grote moeite om besluiten door het parlement te loodsen, wat had geleid tot 'wetgevende stagnatie'.

Nieuwe minister van Buitenlandse zaken

Als antwoord op het in de regering opnemen van de twee genoemde anti-Europese partijen nam minister van Buitenlandse zaken Stefan Meller op 5 mei ontslag. Meller was een groot voorstander van de integratie van Polen in de Europese Unie (EU). Hij werd vervangen door Anna Fortyga (49), zijn plaatsvervangster die zich daarvoor vooral bezighield met EU-zaken. Fortyga was weinig bekend in diplomatieke kringen. Zij was de eerste vrouw in Polen die de post van minister van Buitenlandse zaken ging bekleden.

Pro-Europese diplomaten weg

De vervanging van Stefan Meller door Anna Fortyga werd door premier Jaroslaw Kaczynski beoordeeld als de 'herovering' van het ministerie. Daarna werden andere 'disloyale' hoge functionarissen in de Poolse diplomatie wegens hun pro-EU-houding van hun post gehaald, onder wie Marek Grela, de Poolse EU-ambassadeur in Brussel, Pawel Swieboda, die de EU-afdeling in het ministerie van Buitenlandse zaken leidde, en de Poolse ambassadeur in Berlijn, Andrzej Byrt, die president Lech Kaczynski bekritiseerde nadat deze veel ophef had gemaakt over een artikel in een Duitse krant waarin hij met een aardappel werd vergeleken.

Anti-corruptieorgaan opgericht

Volgens de index van Transparency International was Polen het land met de meeste corruptie in de Europese Unie (EU). Als onderdeel van het nieuwe felle anti-corruptiebeleid van de regering stemde het Poolse parlement op 12 mei 2006 in met het voorstel om een nieuw overheidsorgaan voor de bestrijding van corruptie op te richten, het Centrale Anti-corruptie Bureau. De linkse oppositie verdacht de regering er echter van met dit bureau een 'politieke politie' te willen oprichten om politieke rivalen in diskrediet te brengen door ook informatie te gaan verzamelen over privé-zaken als geloofsovertuiging en seksuele voorkeuren.

Pogrom in Kielce herdacht

Uit naam van president Lech Kaczynski las vice-minister van Binnenlandse zaken Ewa Junczyk-Ziomecka op 4 juli 2006 een verklaring voor over de moord op tientallen joden vijftig jaar eerder, dus na de Tweede Wereldoorlog. De bewindsvrouw vertelde dat er 'geen excuses zijn voor deze wandaad'. Op 4 juli 1946 werden in de Zuid-Poolse stad Kielce veertig joden die de holocaust hadden overleefd door een Poolse meute in een pogrom gedood. Dat gebeurde nadat het gerucht zich had verspreid dat de joden een christelijke jongen hadden gedood. Historici meenden dat de pogrom door de autoriteiten was uitgelokt.
Hoewel de relatie tussen Polen en joden sinds de ondergang van het communisme was verbeterd, bestond de vrees in Polen dat onder de regering-Kaczynski het antisemitisme weer zou groeien.

Broer van president wordt premier

Op 10 juli 2006 bood premier Marcinkiewicz zijn ontslag aan bij president Lech Kaczynski. Twee dagen tevoren had PiS besloten Marcinkiewicz te vervangen door de tweelingbroer van de president, Jaroslaw Kaczynski. Als partijleider van de PiS had Jaroslaw Kaczynski groeiende onenigheid met Marcinkiewicz gekregen over het te voeren economische beleid. President Lech Kaczynski benoemde diezelfde dag zijn broer Jaroslaw tot premier. Deze verklaarde dat zijn beleid zich zou concentreren op het doorvoeren van financieel-economische hervormingen, het doen van meer investeringen in de huisvesting en in het wegennet en op het uitdragen van een 'steviger' buitenlands beleid.
Op één minister na bleven alle bewindspersonen lid van de regering. Alleen minister van Financiën Zyta Gilowska werd vervangen door haar vice-minister, Stanislaw Kluza. De afgetreden Marcinkiewicz zou naar verwachting in oktober de kandidaat van de PiS worden bij de verkiezing van het burgermeesterschap van Warschau.

Tweelingbroers aan de macht

Met hun korte, stevige postuur en ronde gezichten waren de broers Kaczynski, president Lech en premier Jaroslaw, moeilijk uit elkaar te houden. De meeste Polen lukte het na een tijdje wel: Lech had twee moedervlekken in zijn gezicht en droeg een trouwring. De ongetrouwde Jaroslaw had geen moedervlekken.
Na de benoeming van Jaroslaw Kaczynski tot premier werd het mogelijk het beleid van de Kaczynski's en de ideologie daarachter te benoemen. Het bleek een mix van geloof in staatsinterventie in de economie, een behoudend sociaal beleid, felle corruptiebestrijding en scepsis over meer integratie in Europa. President Lech Kaczynski verklaarde na de benoeming van zijn tweelingbroer: 'We moeten onze plannen uitvoeren om een goed functionerend land zonder corruptie op te bouwen, met hulpvaardigheid voor zijn burgers en werken aan een onafhankelijke positie binnen de Europese Unie (EU).' Verder verwachtten de Kaczynski's sterke loyaliteit van degenen met wie ze samenwerkten.

Onderminister veroorzaakt commotie

Nadat acht voormalige ministers in juli in een open brief hun bezorgdheid hadden uitgesproken over de verslechterde verstandhouding van Polen met de EU, beschuldigde onderminister van Defensie Antoni Macierewicz de briefschrijvers ervan 'spionnen van de geheime diensten van de Sovjet-Unie' te zijn geweest. Het ging onder

meer om vooraanstaande anticommunistische activisten als Bronislaw Geremek en Wladyslaw Bartoszewski. Eerder hadden president Lech Kazcynski en premier Jaroslaw Kazcynski de briefschrijvers 'niet loyaal' genoemd. Macierewicz' uitspraken veroorzaakten veel protest, waarop de Kaczynski's de onderminister ter verantwoording riepen.

Communistische archieven worden geopend

Afrekenen met het communistische verleden en met voormalige vertegenwoordigers van het communistische regime was een opdracht die de Kaczynski's zichzelf hadden gesteld. Op 21 juli 2006 besloot het Poolse parlement op voorstel van de regering de archieven van de geheime diensten uit de communistische tijd voor iedereen open te stellen. Tot die tijd hadden alleen journalisten en historici toegang. Het ging onder meer om archiefstukken van zittende diplomaten, ministers, parlementsleden, journalisten, schoolbestuurders en andere leidinggevenden. Critici van het besluit om de archieven te openen stelden dat carrières en reputaties ten onrechte geschaad zouden kunnen worden aangezien verschillende archieven vervalst en incompleet zouden zijn.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Poolse economie groeit in 2006

Het ging redelijk goed met de Poolse economie, aldus persbureau *The Associated Press* op 30 augustus 2006. De regering verwachtte voor 2006 een economische groei van 5,5 procent. Dit kwam mede omdat de 4 procent rente van de Centrale Bank op dat moment de laagste rente ooit was. Vanwege de goed opgeleide arbeidsbevolking en de relatief lage arbeidskosten was Polen geliefd bij buitenlandse investeerders. Alleen de werkloosheid, met 15,7 procent de hoogste in de EU, bleef zorgen baren, al was het cijfer wel iets gedaald. In februari 2003 bedroeg het nog 20,7 procent.

ONDERWIJS

Vice-premier Giertych wil 'meer patriottisme'

De katholieke vice-premier en minister van Onderwijs van Polen, Roman Giertych, de tevens leider was van de Liga van Poolse Gezinnen, riep op 19 juli 2006 op te streven naar handhaving van de traditionele waarden in het onderwijs als antwoord op de 'morele afwijkingen' onder de voorgaande centrumlinkse regering. In het kader van de bestrijding van homofobie zouden volgens Giertych 'Duitse transseksuelen' in 2005 in zomerworkshops Poolse kinderen hebben ingelicht over geslachtsverandering. Verder zou in het Poolse onderwijs onder de vorige regering onderwezen zijn dat de Europese Unie (EU) belangrijker was dan Polen. 'Polen zijn Europeanen, dat is waar. Maar eerst moeten zij leren om van hun eigen vaderland te houden en hun eigen literatuur en poëzie te lezen, en pas daarna die van Europa en de rest van de wereld', aldus Giertych. Wie dat niet vond, was volgens hem ' kosmopolitisch'. In de twintigste eeuw had de term 'kosmopolitisch' een antisemitische bijklank, maar Giertych ontkende antisemitisch te zijn. Vanuit de EU was er veel kritiek op hem, mede vanwege zijn uitspraken over het Poolse onderwijs.

NATUUR EN MILIEU

Polen droeg bij aan Europees CO2-overschot

In 2005 had Polen 30 miljoen ton minder CO2 uitgestoten dan het volgens de toegewezen vervuilingnorm (239,1 miljoen ton) had mogen doen. Hiermee vergrootte Polen het CO2-emissiehandelsoverschot in de Europese Unie van 60 tot 90 miljoen ton. De prijs voor een ton CO2-emissies daalde door de bekendmaking van de Poolse cijfers op de Europese Klimaatbeurs van 30 euro in april 2006 naar 16 euro op 5 juli – de dag dat minister van Milieuzaken Jan Szyszko de cijfers bekendmaakte. Polen had in 2005 een warme winter, waardoor het gerapporteerde overschot aan vervuilingsrechten vooralsnog niet als een permanente verbetering van de luchtkwaliteit mocht worden beoordeeld.

EUROPESE UNIE

Europarlement bezorgd over Polen

De Poolse vice-premier Giertych verwierp op 16 juni 2006 een resolutie van het Europarlement waarin werd opgeroepen de toestand in Polen scherp in de gaten te houden, als 'manipulatie' en 'laster'. Nadat Zelfverdediging en de Liga van Poolse Gezinnen zitting hadden genomen in de Poolse regering, reageerde de Europese Unie (EU) bezorgd op de Poolse verbondenheid met Europa. Er werden vergelijkingen gemaakt met de situatie in Oostenrijk in 2000, toen Jorg Haider toetrad tot een conservatieve regering. Niettemin wilde niemand in Brussel met Polen zo ver gaan als met Oostenrijk in 2000 toen het land 'besmet' werd verklaard.

Het Europarlement had een resolutie aangenomen waarin de Liga van Poolse Gezinnen van Roman Giertych werd beschuldigd van racisme en homofobie en zijn partij als de belangrijkste schuldige van 'de toename van racistische, xenofobe, anti-semitische en homofobe intolerantie' in Polen werd aangewezen. Als voorbeeld werd het verbod uit 2005 aangehaald op het houden van een 'Gay Pride Parade' in Warschau omdat deze 'seksueel obsceen' zou zijn, aldus de toenmalige burgemeester van de hoofdstad, Lech Kazcynski.

Verzoenende taal richting Europese Unie

Op 30 augustus maakte de nieuwe Poolse premier, Jaroslaw Kaczynski ,zijn eerste reis naar Brussel. Omdat in Polen de voorgaande maanden was gesproken over zaken als het herinvoeren van de doodstraf en het houden van homoparades was verboden, waren er spanningen ontstaan tussen Brussel en Warschau. Kaczynski verklaarde voor zijn vertrek naar Brussel dat hij Commissievoorzitter José Manuel Barroso ging vertellen dat men niet moest twijfelen aan de pro-Europese gezindheid van Polen: 'Ik ga de mensen die in Brussel en in de EU en de NAVO de beslissingen nemen, vertellen dat wat zij in de westerse media over Polen lezen op een misverstand berust en dat wij willen blijven meepraten over de toekomst van de Unie.'

Polen hebben meer vertrouwen in Europarlement dan in eigen parlement

Een nieuw onderzoek van de Eurobarometer in juli 2006 wees uit dat slechts 9 procent van de Polen vertrouwen had in de Poolse politieke partijen en ongeveer 13 procent in het landelijke parlement. Rond de 56 procent daarentegen had vertrouwen in het Europarlement.

(Vorige berichten pagina156/3 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Definitief einde van oliemaatschappij Yukos

Een Moskouse arbitragerechtbank oordeelde op 1 augustus 2006 dat de crediteuren mochten overgaan tot liquidatie van de oliemaatschappij Yukos. De sloop van het bedrijf was iets meer dan drie jaar eerder begonnen met de arrestatie van de veiligheidschef van Yukos, Alexander Pitsjoegin, op beschuldiging van moord. Grootaandeelhouder Michail Chodorkovski was inmiddels veroordeeld tot acht jaar werkkamp en diverse andere kopstukken van het bedrijf hadden de wijk genomen naar het buitenland. In december 2004 was de productie-eenheid van Yukos, Yuganskneftegaz, geveild om een belastingclaim van de zijde van de Russische staat van 28,5 miljard dollar (ca. 22,5 miljard euro) te voldoen. Yuganskneftegaz kwam niet toevallig in handen van het staatsoliebedrijf Rosneft. Diverse onderdelen van Yukos waren ook het staatsbedrijf Gazprom in de schoot geworpen.
De aanval van de Russische staat op Yukos werd algemeen gezien als een manier om af te rekenen met de persoonlijke politieke ambities van Chodorkovski. Tevens bereikten president Vladimir Poetin c.s. ermee dat de greep van de overheid op de energiesector aanzienlijk werd verstevigd.

Nieuwe veroordelingen wegens moord

De vroegere veiligheidschef van Yukos, Pitsjoegin, die in 2005 al tot twintig jaar gevangenisstraf was veroordeeld wegens een dubbele moord, werd op 17 augustus 2006 nog eens tot 24 jaar veroordeeld wegens twee andere moorden en twee pogingen tot moord. De tweede straf van 24 jaar zou Pitsjoegin gelijktijdig met de eerdere straf kunnen uitzitten. De slachtoffers waren mensen die op enig moment een zakelijk conflict met Yukos hadden. Samen met Pitsjoegin werden ook vijf andere personen tot zware gevangenisstraffen veroordeeld. Een rechtbank bevestigde op 24 augustus de veroordeling in april van een juriste die voor Yukos had gewerkt, maar verminderde haar straf wel met een half jaar tot zes en een half jaar. Het ging om Svetlana Bachmina. De rechtbank had tijdens het vooronderzoek en het proces geweigerd haar op borgtocht vrij te laten.

Bomaanslag met racistische achtergrond

Op een multi-etnische markt in Moskou vond op 21 augustus 2006 een bomaanslag plaats, waarbij tien mensen de dood vonden. Twee dagen later maakte het Russische openbaar ministerie bekend dat twee studenten die de aanslag om racistische redenen hadden gepleegd, waren gearresteerd. Dat zou een belangrijke escalatie van racistisch geweld betekenen, dat tot nu toe voornamelijk beperkt was gebleven tot skinheads die lukraak op straat donker getinte personen in elkaar sloegen. Deze waren voornamelijk afkomstig uit arme voormalige sovjetrepublieken en de Noord-Kaukasus.

Daling bevolkingsaantal zet zich voort

Het Staatscomité voor de Statistiek liet op 24 augustus 2006 weten dat de omvang van de Russische bevolking in de eerste helft van 2006 verder gedaald was met 348.700 personen tot 142,4 miljoen. Het hoofd van het staatscomité, Vladimir Sokolin, zei dat de sterftecijfers marginaal waren gedaald, met 53.500 minder overledenen dan in de eerste helft van 2005. Daar stond echter tegenover dat het geboortecijfer ook was gedaald, van 721.900 in de eerste helft van 2005 tot 715.400 in 2006. Het bevolkingsaantal van Rusland stond in 1991 nog op 150 miljoen, maar was sindsdien dramatisch gedaald. President Vladimir Poetin had in mei 2006 een miljardenproject aangekondigd om de demografische crisis het hoofd te bieden.

Drie pro-Kremlinpartijen vormen 'oppositie'

Drie pro-Kremlinpartijen lieten op 29 augustus 2006 weten dat zij zouden samengaan om één oppositiepartij te vormen die het bij de verkiezingen voor de Staatsdoema in 2007 op zou nemen tegen Verenigd Rusland, de partij die het dichtst bij het Kremlin stond. De nieuwe partij zou ontstaan door een samengaan van de Partij van het Leven, Rodina (Moederland) en de Partij voor Gepensioneerden. De twee laatstgenoemde partijen hadden niet lang geleden nieuwe leiders gekregen die op de hand van het Kremlin waren. De nieuwe partij zou voorlopig Moederland-Gepensioneerden-Leven: Unie van Vertrouwen heten. De verdenking bij commentatoren was groot dat het Kremlin de hand had gehad in de eerdere leiderschapswisselingen bij de twee genoemde partijen en dat ook de nieuwe partij op aandringen van het Kremlin tot stand was gekomen om de uitslag van de komende verkiezingen te kunnen manipuleren.

Kremlin steunt dissidente politieke groeperingen

De schrijver Eduard Limonov, leider van de Nationaal Bolsjewistische Partij (NBP) uitte op 30 augustus 2006 felle kritiek op wat naar zijn mening pogingen van het Kremlin waren zijn partij te ondermijnen door concurrerende afsplitsingen financieel en anderszins te steunen. Volgens Russische kranten had een voormalige medestander van Limonov, Aleksej Goloebovitsj, een nieuwe partij genaamd het Nationaal Bolsjewistische Front (NBF) opgericht om leden bij de NBP weg te halen. Een voormalige medeoprichter van de NBP, Alexander Doegin, had de Euraziatische Jeugd Unie, die met het Kremlin was gelieerd, opgericht.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Aantal Russen onder armoedegrens zal dalen'

Het percentage Russen dat onder de armoedegrens leefde zou in 2007 dalen tot 14 procent, tegen 18,4 procent in 2005. Dat meldde het ministerie van Financiën volgens *Itar-Tass* op 25 augustus 2006. Volgens vice-minister van Financiën Anton Siloeanov zou de armoedegrens in 2007 liggen bij 4414 roebel per maand (ca. 129 euro). De daling van het aantal personen onder de armoedegrens werd volgens Siloeanov veroorzaakt door hogere overheidsuitkeringen voor gepensioneerden en een stijging van de reële lonen.

JUSTITIE

Agent Britse inlichtingendienst veroordeeld

Een rechtbank in Moskou veroordeelde op 9 augustus 2006 een Russische kolonel tot

dertien jaar gevangenisstraf wegens spionage voor de Britten. Het ging om de 55-jarige kolonel Sergej Skripal, die voor een niet nader genoemde Russische inlichtingen- of veiligheidsdienst had gewerkt. De hoogste militaire aanklager in Rusland, Sergej Fridinski, liet verslaggevers weten dat Skripal in het midden van de jaren negentig door de Britse inlichtingendienst MI6 was gerekruteerd. Tot zijn arrestatie in 2004 had Skripal volgens Fridinski informatie over tientallen Russische spionnen in het buitenland aan de Britse dienst doorgegeven. Volgens het openbaar ministerie had Skripal voor zijn diensten van de Britse overheid tegen de 200.000 dollar (ca. 158.000 euro) ontvangen dat op een Spaanse bankrekening was gestort.

Rechtbank weigert zaak tegen ex-minister Adamov

Een Moskouse rechtbank weigerde op 22 augustus 2006 de zaak tegen de voormalige minister van Kernenergie Jevgeni Adamov in behandeling te nemen. De rechtbank oordeelde dat het openbaar ministerie bij het onderzoek naar de zaak fouten had gemaakt. Waarnemers waren van mening dat de zaak tegen Adamov een uitgesproken politieke bijsmaak had. Hij was namelijk in mei 2005 in Zwitserland gearresteerd op verzoek van de Amerikaanse overheid, die hem beschuldigde van de verduistering van Amerikaans geld dat was bestemd voor de beveiliging van Russische nucleaire projecten. Na enig juridisch getouwtrek was Adamov door Zwitserland in 2005 aan Rusland uitgeleverd, waar hij in juli 2006 op borgtocht werd vrijgelaten.

Russische racist krijgt zestien jaar voor moord

Een leider van een blanke racistische bende in de Zuid-Russische stad Voronezj werd op 25 augustus 2006 door een rechtbank veroordeeld tot zestien jaar gevangenisstraf wegens de moord op een 18-jarige student uit Peru. Commentatoren zagen het vonnis als een teken dat de autoriteiten serieus wilden optreden tegen de golf van racistisch geweld die Rusland de laatste tijd trof. De veroordeelde leider van de jeugdbende was Igor Pavljoek. Samen met hem werden elf andere bendeleden veroordeeld tot straffen tot vijf jaar, waarvan sommige voorwaardelijk.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Kritiek Memorial op mensenrechtensituatie in Tsjetsjenië

Volgens het jaarlijkse rapport van de Russische mensenrechtenorganisatie Memorial dat op 3 augustus 2006 uitkwam, had de bevolking in Tsjetsjenië nog steeds te maken met willekeur van de kant van veiligheidstroepen, corruptie en leed ze aan wijdverbreide angst. Dat laatste had onder meer te maken met het nog steeds regelmatig voorkomen van ontvoeringen. Mensen die verdwenen bleven vaak helemaal spoorloos of kwamen soms na betaling van losgeld dood of levend terug.
Memorial beschuldigde in zijn rapport milities die loyaal waren aan de Tsjetsjeense premier Ramzan Kadyrov, van ontvoeringen, maar ook de Tsjetsjeense opstandelingen maakten zich volgens de organisatie daaraan schuldig. Memorial had in 2005 zeker 316 ontvoeringen geregistreerd tegen 448 in 2004. Van die 316 personen waren er 23 dood teruggevonden en werden er 127 nog steeds vermist. Volgens een van de auteurs van het rapport lag het werkelijke aantal ontvoeringen veel hoger.

Tsjetsjeense leider juicht terugtrekking troepen toe

De Moskou-gezinde Tsjetsjeense leider Ramzan Kadyrov liet zich op 9 augustus 2006 positief uit over het plan van de Russische president Vladimir Poetin alle niet permanent in Tsjetsjenië gelegerde troepen tegen 2008 uit de republiek terug te trekken. Het ging daarbij om troepen van de ministeries van Defensie en Binnenlandse zaken. Poetin had de terugtrekking gelast in een geheim bevel van 2 augustus dat echter een week later in de staatskrant *Rossijskaja Gazeta* werd gepubliceerd.
In een andere Russische krant werd een anonieme defensiefunctionaris geciteerd die zei dat het bij de terugtrekking om 17.000 manschappen ging. Volgens een anonieme functionaris van de veiligheidsdienst in Tsjetsjenië waren de meeste troepen die tijdelijk in de republiek waren gelegerd, al teruggetrokken.

Geweld in Noord-Kaukasus houdt aan

Russische veiligheidstroepen doodden op 26 augustus 2006 in de hoofdstad van Dagestan, Machatsjkala, vier personen die als extremisten werden aangemerkt. In de republiek Ingoesjetië doodden gewapende mannen drie Russische soldaten. Dagestan ligt ten oosten van de brandhaard Tsjetsjenië, Ingoesjetië ten westen. De twee incidenten illustreerden de instabiele politieke situatie in de Noord-Kaukasus en lieten voor de zoveelste keer zien dat het geweld zich niet alleen tot de republiek Tsjetsjenië beperkte, maar zich uitbreidde tot andere delen van de Noord-Kaukasus. Vooral de situatie in Dagestan was in de voorgaande jaren dramatisch verslechterd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Singapore adviseert over speciale economische zones

Het ministerie van Handel en Industrie in Singapore liet op 16 augustus 2006 in een verklaring weten dat het Rusland zou adviseren over het opzetten van speciale economische zones. Singapore had al economische zones ontwikkeld in een aantal van de snelst groeiende Aziatische economieën waaronder China, India en Vietnam.

In juni had Singapore een overeenkomst met Indonesië ondertekend voor het opzetten van drie van zulke zones. De overeenkomst met Rusland was in Moskou ondertekend door de Singaporese minister van Handel en Industrie Lim Hng Kiang en Ruslands minister van Economische Ontwikkeling en Handel German Gref.

Geen doorbraak in besprekingen van Poetin met nieuwe Oekraïense premier

De nieuwe Moskou-gezinde premier van de Oekraïne, Viktor Janoekovitsj, kwam op 16 augustus 2006 terug van een ontmoeting met president Vladimir Poetin in de Russische badplaats Sotsji. Er was blijkbaar geen doorbraak bereikt over het gevoelige thema van de gasprijs voor 2007. Sinds een geschil over de gasprijs die de Oekraïne moest betalen in januari 2006 hoog opliep en leidde tot het tijdelijk dichtdraaien van de gaskraan door Moskou, was deze kwestie het alles beheersende thema in de Oekraïens-Russische betrekkingen.

Twee vissers terug naar Japan

Rusland liet op 30 augustus 2006 twee vis-

sers naar Japan teruggaan die men eerder bij de kustwateren in het Verre Oosten had opgepakt. De Russische kustwacht had een bemanningslid van een Japanse vissersboot op 16 augustus gedood en twee andere bemanningsleden en de kapitein opgepakt omdat er binnen de Russische territoriale wateren zou zijn gevist. De kapitein bleef nog in hechtenis, naar alle waarschijnlijkheid in afwachting van een proces.

(Vorige berichten pagina 470/2 - 2006)

SPANJE

BINNENLAND

Ernstigste bosbranden in tien jaar

Het ministerie van Milieu maakte op 18 augustus 2006 bekend dat Spanje werd geteisterd door de ernstigste bosbranden in tien jaar. Op dat moment was al 124.000 hectare bos in de as gelegd, waarvan twee derde in Galicië. De meeste branden waren aangestoken. De autoriteiten hielden ruziënde buren, grondspeculanten, pyromanen en werkloze brandweerlieden voor mogelijke daders.

De regionale overheid van Galicië kondigde op 24 augustus aan dat ze 100 miljoen euro zou uittrekken, waarvan 66 miljoen om de schade aan de bossen te herstellen. 13 Miljoen ging naar bewoners en slachtoffers en de rest was bestemd voor herstel van de infrastructuur.
Tot op dat moment waren 41 mensen gearresteerd in verband met de branden. Deze hadden aan vijf mensen het leven gekost.

Zes doden bij treinongeluk

Op 21 augustus 2006 ontspoorde een passagierstrein bij Villada, waarbij de eerste wagon een peiler van een brug raakte. Het ongeluk eiste zes mensenlevens, terwijl er enkele tientallen gewonden waren. De trein telde in totaal 426 passagiers.
De regering kwam op 24 augustus met een voorlopig rapport over het ongeluk. Daarin stond dat het spoor in orde was en dat de machinist niet onder invloed was. Wel reed de trein vier keer zo hard als toegestaan. Op het betreffende baanvak gold een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur. De trein reed echter 125 kilometer.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gezamenlijke patrouilles met Senegal tegen illegale immigratie

Minister van Binnenlandse zaken Alfredo Perez Rubalcaba bracht op 21 augustus 2006 een spoedbezoek aan zijn Senegalese ambtgenoot Ousmane Ngom. Aanleiding was de steeds verder toenemende stroom migranten die vanuit Senegal de Canarische Eilanden probeerden te bereiken. In het weekeinde voor het bezoek landden 1.600 migranten op de eilanden. Daarmee kwam het totaal op 18.000 sinds het begin van het jaar, een verviervoudiging van het aantal het jaar ervoor. West-Afrikanen kozen Senegal als uitvalsbasis omdat Marokko en Mauritanië de kustwacht flink hadden uitgebreid.
Spanje en Senegal kwamen overeen gezamenlijke kustpatrouilles te houden om migranten ervan te weerhouden de 1.000 kilometer lange en gevaarlijke zeereis te maken. Rubalcaba zei dat Spanje binnen enkele dagen twee vaartuigen zou sturen. Ngom toonde zich tevreden: 'Senegal heeft een kustlijn van 730 kilometer en het is niet eenvoudig deze permanent te bewaken. Daarom stellen we de hulp van Spanje zeer op prijs.' Behalve van Spanje kwam er ook hulp van het Europees Agentschap voor Grensbewaking (Frontex), dat experts, twee vaartuigen en twee vliegtuigen zou sturen.

Meeste migranten verdwijnen in illegaliteit

Het grote aantal West-Afrikanen leidde ook in Spanje zelf tot onrust. Volgens de Spaanse wetgeving konden mensen niet het land worden uitgezet als niet duidelijk was welke nationaliteit ze hadden of als Spanje geen uitleveringsverdrag met het land van herkomst had. Het gevolg was dat Spanje de West-Afrikanen na de maximale detentieperiode van 40 dagen de straat op stuurde met een bevel het land te verlaten. Verreweg de meeste verdwenen hierop in de illegaliteit. Volgens dagblad *El Mundo* waren op die manier 11.000 West-Afrikanen in de illegaliteit gekomen.
De oppositionele Volkspartij (PP) beschuldigde de regering ervan de West-Afrikanen uitgerekend te 'dumpen' in de regio's die zij bestuurde. De regio's met een socialistisch bestuur beweerden echter hetzelfde.

(Vorige berichten pagina 474/1 e.v. - 2006)

TURKIJE

KOERDISCHE KWESTIE

Strijdgroep TAK claimt verantwoordelijkheid bosbranden en aanslagen

Meer dan 100 bosbranden

De Haviken voor de Koerdische Bevrijding (TAK) claimden op 23 augustus 2006 de verantwoordelijkheid voor de bosbranden die op dat moment het westen en het zuiden van Turkije teisterden. TAK-leden zouden brand hebben gesticht in zeventien provincies uit protest tegen de Koerdische politiek van de Turkse overheid.
Turkije werd geteisterd door zeker 100 bosbranden die inmiddels meer dan 2.000 hectare bos in de as hadden gelegd. De branden vielen samen met een hittegolf, waarbij de temperatuur opliep tot 44 graden Celsius.

Bomaanslagen eisen drie levens

Op 28 augustus ontplofte een bom in een druk winkelcentrum in Antalya, waarbij 3 doden en zeker 20 gewonden vielen. Andere bronnen spraken over zeker 70 gewonden. Enkele uren eerder waren bommen ontploft in het vakantieoord Marmaris en in Istanbul. Hierbij vielen 27 gewonden, onder wie 10 Britten.
De aanslagen werden opgeëist door de TAK. Nog dezelfde dag werd in Izmir een verdachte van de aanslagen gearresteerd. Ook zouden enkele handlangers van de daders zijn gepakt.

Onzekerheid over relatie PKK-TAK

De TAK had tot en met augustus zeker twaalf aanslagen uitgevoerd, vooral op plekken waar veel toeristen kwamen. Op de website van de TAK viel dan ook te lezen: 'We hebben eerder gewaarschuwd. Turkije is geen veilig land. Toeristen moeten niet naar Turkije komen.'
Onduidelijk bleef wat de positie van de TAK in het Koerdische krachtenveld was. Volgens de overheid was deze een organisatie van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) en kon geen enkele Koerdische organisatie zonder toestemming van de PKK opereren. Wellicht kwamen de leden oorspronkelijk niet voort uit de PKK, maar ex-

perts verklaarden dat ze nu wel degelijk onder haar controle stonden. De PKK hield echter vol dat het om een splintergroep ging, waarover ze geen controle had. Bovendien, zo stelde de organisatie, viel de PKK geen civiele doelen aan.

De aanslagen van de TAK leken ook in strijd met de politiek die de PKK op dat moment uitdroeg. PKK-commandant Murat Karayilan had op 23 augustus journalisten uitgenodigd in het PKK-kamp in Noord-Irak. Daar zei hij bereid te zijn tot een staakt-het-vuren per 1 september als de overheid een proces zou starten dat zou leiden tot een vorm van autonomie voor de Koerden. Karayilan voegde er direct aan toe dat er geen sprake kon zijn van een onvoorwaardelijk staakt-het-vuren, zoals de PKK in 1999 na de arrestatie van haar leider Abdullah Öcalan had afgekondigd. Hij zei dat de groep niet nog eens een dergelijke fout zou maken.

Karayilan zei verder dat de 6.000 PKK-strijders voorlopig in het bergachtige gebied in Noord-Irak zouden blijven. Volgens hem bewees de PKK de internationale gemeenschap daarmee een grote dienst: als de PKK zou vertrekken, zouden strijders van Ansar al-Islam, een militante organisatie die aanslagen pleegde in Irak, klaar staan om hun posities over te nemen. Karayilan: 'We zijn geen terroristen, we zorgen er juist voor dat het internationaal terrorisme niet via Noord-Irak kan infiltreren.'

VS benoemen coördinator om PKK te bestrijden

De Verenigde Staten benoemden op 28 augustus 2006 de gepensioneerde luchtmachtgeneraal Joseph Ralston als speciaal afgevaardigde om de bestrijding van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) te coördineren. Doel was vooral om de activiteiten van Turkije, Irak en de VS op elkaar af te stemmen.
De benoeming kwam nadat in juli vijftien Turkse soldaten om het leven waren gekomen in de strijd tegen de PKK. Dit leidde tot groeiende onvrede bij Turkije over het feit dat de Verenigde Staten het land niet toestonden de PKK-kampen in Noord-Irak aan te pakken. De Amerikanen wilden dit niet omdat ze vreesden dat een Turkse operatie in Irak verkeerd zou vallen in Irak, vooral bij de Iraakse Koerden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof berispt Turkije

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bevond Turkije op 8 augustus 2006 schuldig aan het schenden van de mensenrechten, vanwege de marteling van een gevangene in een politiecel. Volgens het Hof was de man onder andere blootgesteld aan elektrische schokken en doodsbedreigingen. Het Hof noemde deze schendingen zeer ernstig en wreed, gezien de duur en het doel van de detentie.
De zaak betrof een 48-jarig lid van de verboden Marxistisch-Leninistische Communistische Partij (MLKP). Hij was in 1996 gearresteerd en diende datzelfde jaar een klacht in. Op grond hiervan werden in 2002 de betrokken agenten veroordeeld, maar in 2004 werd het vonnis weer vernietigd.
De man werd uiteindelijk veroordeeld tot een gevangenisstraf van 12,5 jaar.

MILITAIRE ZAKEN

Nieuwe stafchef Buyukanit wil leger verkleinen

Yasar Buyukanit, die op 31 juli 2006 was voorgedragen als nieuwe stafchef, zei op 26 augustus dat hij ernaar streefde het Turkse leger te moderniseren. De kracht van het leger moest komen van haar efficiëntie en niet van het aantal soldaten. 'We willen de landmacht met 20 tot 30 procent inkrimpen door modernisering en een betere efficiëntie.' Dat idee viel volgens hem samen met het streven de operationaliteit van het leger tot 2014 verder te vergroten.

Buyukanit zei verder dat er geen plannen bestonden om de militaire dienstplicht te verkorten. Toen in 2003 de dienstplicht met drie maanden werd verkort, daalde het aantal soldaten van 640.000 naar 500.000.

BUITENLANDSE ZAKEN

Saoedische koning Abdullah bezoekt Turkije

De Saoedische koning Abdullah bracht van 8 tot en met 11 augustus 2006 een bezoek aan Turkije. Het was voor het eerst in 40 jaar dat een Saoedische monarch de republiek bezocht. Er was premier Recep Tayyip Erdogan veel aan gelegen de banden aan te halen met islamitische landen en landen uit het Midden-Oosten.
Het bezoek stond vooral in het teken van het verbeteren van de economische betrekkingen tussen beide landen, waartoe enkele overeenkomsten werden getekend. Premier Erdogan en koning Abdullah riepen op 11 augustus de zakenwereld op de banden verder aan te halen, onder andere door het aangaan van joint ventures. De Turkse zakenwereld hoopte vooral op Saoedische investeringen in het toerisme, het transport, de voedingsindustrie en de energieproductie en -distributie.
Premier Erdogan omschreef de relatie tussen beide landen als een broederschap, eerder dan een vriendschap: 'Als ik kijk naar onze economische banden, zie ik dat we niet het gehele potentieel benutten. Onze private sectoren hebben daarom een belangrijke taak.'

(Vorige berichten pagina 475/2 e.v. - 2006)

ARGENTINIË

BINNENLAND

Regering-Kirchner hervormt juridisch systeem

Het parlement van Argentinië keurde op 23 februari 2006 de door de regering geïnitieerde verandering van het rechtssysteem goed. Het betekende dat de Raad van Magistraten, die de verantwoordelijkheid droeg voor het benoemen en ontslaan van rechters, nog slechts uit dertien leden zou bestaan in plaats van twintig. Een ander gevolg van de hervorming was dat de politieke afgevaardigden in het orgaan samen een meerderheid vormden tegenover advocaten, rechters en academici.
De oppositie was fel gekant tegen de wijziging omdat de politieke invloed bij nieuwe benoemingen er door zou toenemen. President Kirchner beweerde echter dat de raad, die vaak werd verweten traag te werken, na de aanpassing efficiënter en transparanter kon opereren.

Argentijnse president irriteert militairen met harde opstelling

President Néstor Kirchner sprak op de dag van het leger, 29 mei 2006, de Argentijnse legerleiding op straffe toon toe nadat vijf da-

gen eerder rond de 3.000 militairen op het San Martínplein in Buenos Aires een protestmanifestatie hadden gehouden. Deze was gericht tegen het streven van de regering militairen die verdacht werden van mensenrechtenschendingen op zo kort mogelijke termijn te laten berechten. Aan de bijeenkomst namen, tot woede van de president, verscheidene geüniformeerde militairen deel en werd de commandant van de Argentijnse strijdkrachten, luitenant-generaal Roberto Bendini, openlijk beledigd. Verscheidene deelnemers werden gestraft na de manifestatie. Kirchner zorgde echter voor irritatie bij de militairen met zijn opmerking niet bang te zijn voor het leger.

Regering stelt politieke macht uitdrukkelijk boven militaire

De codificatie van de defensiewet door middel van een op 12 juni uitgevaardigd decreet van Kirchner benadrukte dat de Argentijnse strijdkrachten slechts de taak hadden het land te beschermen tegen een buitenlandse agressor. Dat betekende dat de interne veiligheid en zaken als terrorisme of drugshandel niet onder verantwoordelijkheid van het leger vielen. 'De strijdkrachten zijn daar niet professioneel op getraind', merkte minister van Defensie Nilda Garré op. Ook werd bepaald dat de drie legeronderdelen in het vervolg onder één gezamenlijk opperbevel zouden vallen.

Opnieuw plannen voor ontwikkeling nucleair energieprogramma

Minister van Federale planning Julio De Vido maakte op 23 augustus 2006 bekend dat Argentinië omgerekend ruim 2,7 miljard euro zou gaan besteden aan nieuwe nucleaire programma's. Hij benadrukte dat het door de regering opgestelde strategische nucleaire plan slechts vreedzame doeleinden nastreefde.
Op dat moment waren er twee werkende atoominstallaties: de Atucha I in Lima (provincie Buenos Aires) en de Embalse opwerkingsfabriek bij de stad van die naam in de provincie Córdoba. De werkzaamheden aan de Atucha II installatie waren in de jaren negentig van de twintigste eeuw stilgelegd, maar zouden worden hervat. Daarnaast overwoog de regering een vierde atoomcentrale te bouwen en voor de export een nieuwe nucleaire generator te ontwikkelen met de naam 'CAREM'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

President stuurt politie-eenheden naar provincie Santa Cruz

Een gedode politieman en vijf zwaargewonden na een aanval van werkloze en stakende oliewerkers in Santa Cruz was voor president Kirchner van Argentinië op 8 februari 2006 reden bijna 250 extra politiefunctionarissen naar de plek des onheils te sturen. De gewelddadigheden waren uitgebroken nadat vakbondsleider Mario Navarro was gearresteerd en op het politiestation in Las Heras werd vastgehouden. Hij gaf leiding aan een campagne die vrijstelling voor de lage lonen van het betalen van loonbelasting eiste en die verbetering nastreefde van de secundaire arbeidsvoorwaarden. Om de eisen kracht bij te zetten waren wegen geblokkeerd en olietransporten tegengehouden.

Gouverneur treedt af

Om, zoals hij zelf zei, 'persoonlijke redenen' legde gouverneur Sergio Acevedo van Santa Cruz op 15 maart zijn functie neer. Hij was Kirchner in 2003 in de zuidelijke provincie opgevolgd toen deze president van Argentinië werd. Kort voordat Acevedo zijn vertrek aankondigde, hadden minister van Arbeid Carlos Tomada en zijn collega van Economische zaken Felisa Miceli bekend gemaakt dat van de lage lonen vanaf 1 april minder belasting zou worden afgetrokken.

Bolivianen protesteren tegen slechte werkomstandigheden

Een brand op 30 maart 2006 in een illegale fabriek in Buenos Aires waarbij zes Bolivianen omkwamen was voor rond de 2.000 landgenoten aanleiding een demonstratie door de Argentijnse hoofdstad te organiseren. Zij eisten dat de regering zou optreden tegen de abominabele arbeidsomstandigheden in veel naaiateliers.
De Bolivianen accepteerden de werksituatie omdat velen zonder documenten in Argentinië verbleven, maar dit verhulde niet dat de toestand vaak leek op moderne slavernij. Gemiddeld verdienden zij bijvoorbeeld slechts ongeveer 300 Argentijnse peso (ruim 83 euro) per maand. Kort na de ramp liet de overheid inspecties uitvoeren in de ateliers waarvan er 100 direct gesloten werden.

Minimumpensioen met 20 procent verhoogd

Ruim drie miljoen gepensioneerden en vroegtijdig met werken gestopte Argentijnen hoorden op 9 mei 2006 tot hun genoegen minister van Arbeid Carlos Tomada aankondigen dat het minimumpensioen met 20 procent zou worden verhoogd. Dit betekende dat het vanaf 1 juni zou toenemen van 390 tot 470 Argentijnse peso (ca. 122 euro). De minister beweerde dat het de achtste verhoging van het minimumpensioen was sinds Kirchner aan het bewind was. Volgens Sergio Massa, hoofd van de Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES) – het instituut verantwoordelijk voor de uitvoering van sociale wetten – zou de maatregel in het fiscale jaar 2007 de overheid 3,5 miljard peso (ruim 910 miljoen euro) kosten.

Werkers auto-industrie krijgen loonsverhoging

Onder bemiddeling van het ministerie van Arbeid kwamen werknemers in de auto-industrie met de Argentijnse filialen van General Motors, Ford, Volkswagen en DaimlerChrysler op 9 juni 2006 overeen dat de lonen met 19 procent zouden stijgen. De maatregel ging met terugwerkende kracht in vanaf 1 april en was in lijn met kort daarvoor doorgevoerde verhogingen in andere takken van industrie. Economen juichten de koopkrachtverbetering van de bevolking toe, maar waarschuwden ook voor het stijgen van de inflatie die in mei op jaarbasis 11,5 procent bedroeg.

Informele economie in Argentinië blijft omvangrijk

Dalende werkloosheidscijfers waren geen garantie voor het opheffen van de armoede in Argentinië, aldus *Inter Press Service* op 27 juli 2006. De werkloosheid was tot 9,8 procent gezakt, iets onder het niveau van voor de economische crisis. Eind 2005 leefde echter nog ruim 12 procent van de bevolking in extreme armoede. Volgens de Maatschappij van Arbeidsstudies (SEL) werd dit veroorzaakt doordat 44 procent van de economisch actieve bevolking werkzaam was in de informele economie, terwijl dat in 1994 slechts gold voor 30 procent. Het betrof vooral banen van kleine zelfstandigen die nauwelijks genoeg inkomsten konden genereren.

Argentinië

Gelovige burgers danken schutspatroon San Cayetano

De bedevaart op 7 augustus in Buenos Aires ter gelegenheid van de feestdag van San Cayetano – de schutspatroon van brood, banen en welvaart – was voor de aanwezigen reden hun beschermheilige te bedanken voor de grote economische vooruitgang. Veel Argentijnse burgers roemden de verbeterde leefomstandigheden onder de regering-Kirchner, die door het stabiliseren van de peso en het beteugelen van de inflatie zich kon beroepen op een succesvol economisch beleid. Tegelijkertijd was er het besef dat de werkloosheid nog meer moest afnemen, de lonen zouden moeten stijgen en de armoede diende te worden bestreden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Argentinië ontvangt reeks kredieten

In het eerste halfjaar van 2006 gaf de Wereldbank Argentinië financiële ondersteuning voor verschillende projecten. Op 28 februari kreeg het land een lening van 40 miljoen dollar (ca. 33 miljoen euro) voor het verbeteren van het vuilnisbeheer. Werkloze hoofden van gezinnen werden op 23 maart met 350 miljoen dollar ondersteund om hen aan werk te helpen. De Wereldbank gaf op 6 juni twee leningen: de eerste bedroeg 110 miljoen dollar en was bestemd voor de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening; de tweede was gericht op het terugdringen van de kwetsbaarheid bij overstromingen waarvoor de bank 70 miljoen dollar uittrok. Ook werd er nog 75 miljoen dollar beschikbaar gesteld voor verbetering van het wegennet.

Financiële hulp van de IDB

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) verstrekte Argentinië op 26 april een lening van 280 miljoen dollar voor de modernisering van wetenschap en technologie.
Eerder, op 28 maart, kreeg het land een subsidie van 1,4 miljoen dollar voor het verbeteren van de arbeidsrelaties en het verhogen van de productiviteit in kleine en middelgrote bedrijven. In het begin van dezelfde maand was door de IDB 500 miljoen dollar geleend voor het verbeteren van de efficiency en transparantie van het beheer van publieke gelden.

Minister geeft economische cijfers bij bezoek aan IMF

Argentinië's minister van Economische zaken Felisa Miceli bracht op 22 april 2006 een bezoek aan het Internationaal Monetair Fonds (IMF). De bewindsvrouw verklaarde dat er in de periode 2003-2005 sprake was geweest van een gemiddelde economische groei in haar land van 9 procent. Volgens de Economische Commissie voor Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied (ECLAC) bedroeg het cijfer in 2005 iets meer dan 8,5 procent. Miceli meldde ook dat het werkloosheidscijfer in Argentinië sterk was gedaald: in mei 2002 bedroeg het ruim 23 procent, terwijl het eind 2005 nog net boven de 10 procent uitkwam. Het armoedecijfer was afgenomen van 57 naar 34 procent. Zij noemde het de grootste uitdaging van haar regering dat percentage nog meer te laten dalen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Ford aangeklaagd voor ontvoeringen tijdens dictatuur

Uit naam van Pedro Norberto Troiani en andere vroegere vakbondsfunctionarissen werden op 23 februari 2006 in Argentinië twee aanklachten ingediend tegen het Amerikaanse bedrijf Ford Motor Company. Directieleden van het filiaal van Ford in General Pacheco (provincie Buenos Aires) werden ervan beschuldigd tijdens de dictatuur (1976-1983) met de junta te hebben samengewerkt bij de ontvoering van vakbondsfunctionarissen. De genoemde Troiani was één van hen. In 1976 was hij met 23 anderen, die allen deel uitmaakten van de op de fabriek gestationeerde vakbondscommissie, gearresteerd en gemarteld. Twee van de vakbondsleiders waren zelfs verdwenen. Naast de poging de verantwoordelijken achter de tralies te krijgen werd ook een schadevergoeding geëist.

Luchtmacht en marine geven schendingen mensenrechten toe

Brigadegeneraal Eduardo Schiaffino erkende namens de Argentijnse luchtmacht op 9 maart 2006 voor het eerst dat het krijgsmachtonderdeel zich tijdens de dictatuur (1976-1983) schuldig had gemaakt aan mensenrechtenschendingen. Bij de 30-jarige herdenking van de coup door de militaire junta had de opperbevelhebber van de marine, admiraal Jorge Godoy, een soortgelijke verklaring afgelegd, maar hij had in 2004 al een keer zijn verontschuldigingen aangeboden voor de excessen. De toenmalige landmachtcommandant generaal Martín Balza had reeds in 1995 melding gemaakt van de mensenrechtenschendingen tijdens het bewind van de militaire junta.
Omdat het Hooggerechtshof in 2005 de amnestiewetten had ingetrokken, konden veel officieren alsnog vervolgd worden.

Regering eist opening archieven strijdkrachten

De Argentijnse regering sommeerde op 22 maart de verschillende onderdelen van de krijgsmacht hun geheime archieven open te stellen voor onderzoek. Dit zou, zo merkte minister van Defensie Nilda Garré op, mensenrechtenorganisaties in staat stellen de door de militairen begane misdaden op te helderen.
Officieel werden er 13.000 mensen vermist uit de jaren van de militaire dictatuur, maar mensenrechtenorganisaties hielden het op 30.000 slachtoffers.

Half miljoen mensen herdenken slachtoffers dictatuur

Op de 30ste verjaardag van de militaire coup, op 24 maart, demonstreerden in verscheidene Argentijnse steden in totaal 500.000 mensen tegen de vuile oorlog die losbarste na de militaire coup. In de hoofdstad Buenos Aires verzamelden zich 150.000 mensen op het Plaza de Mayo waar films over de dictatuur werden bekeken en Nobelprijswinnaar Adolfo Pérez Esquivel de menigte opriep 'nooit weer' te zeggen tegen een militaire junta. President Kircher vroeg zich af hoe de Argentijnen konden samenleven als er straffeloosheid heerste. 'Alleen door de schuldigen te straffen, zullen de onschuldigen van alle blaam worden gezuiverd', merkte hij op.

Nieuwe processen na afschaffing amnestiewetgeving

De vroegere directeur inlichtingen van de politie van Buenos Aires, de 77-jarige Miguel Etchecolatz, moest zich op 20 juni 2006 voor een Argentijnse rechtbank verweren tegen aanklachten van moord, ontvoering en marteling van politieke opposanten. Hij

was de eerste ex-politieman die na het afschaffen van de amnestiewetten in 2005 voor de rechter verscheen. Ten tijde van de militaire dictatuur (1976-1983) had hij het beheer over 21 clandestiene gevangenkampen en functioneerde hij als assistent van de gevreesde politiecommandant van de hoofdstad, de intussen overleden Ramón Camps. Etchecolatz zat al in huisarrest voor het plegen van misdaden tegen de menselijkheid en het stelen van een baby van slachtoffers van de junta.

Oud-president Alfonsín verdedigt amnestiewetgeving

Bij een rechtszitting in de zaak-Etchecolatz maakte ex-president Raul Alfonsín (79) op 30 augustus duidelijk er geen spijt van te hebben tijdens zijn bewind (1983-1989) amnestiewetten voor de militairen te hebben uitgevaardigd. Deze maakten zijns inziens de overgang van de dictatuur naar de democratie gemakkelijker en hij had het als zijn grootste taak beschouwd de democratie te consolideren. De wetten beschouwde hij daarom als een noodzakelijk kwaad dat diende om militaire opstanden te voorkomen. Hij liet echter wel weten twee decennia later opgelucht te zijn geweest toen het Hooggerechtshof de amnestiewetgeving afschafte.

Eerste veroordeling voor marteling en vrijheidsberoving

Voormalig officier Julio Simón – ook bekend als 'El Turco Julián' – werd op 4 augustus als eerste sinds het ongeldig verklaren van de amnestiewetten veroordeeld. Een rechtbank in Buenos Aires veroordeelde hem tot 25 jaar celstraf voor de marteling en vrijheidsberoving van de Chileen José Poblete en zijn Argentijnse vrouw Gertrude Hlaczik. Bovendien werd hij schuldig bevonden aan het stelen van hun toentertijd acht maanden oude dochter. Poblete, die bij een ongeluk in Chili beide benen had verloren, zou actief zijn geweest bij een linkse organisatie en was daarom met zijn vrouw naar het clandestiene martelcentrum El Olimpo overgebracht. De ware identiteit van de gestolen dochter was in 1998 vastgesteld.

Nieuwe arrestaties oud-militairen

Het gezaghebbende dagblad *La Nación* meldde op 10 augustus dat de federale rechter Daniel Rafecas zestien arrestatiebevelen had uitgevaardigd tegen personen die betrokken waren bij misdaden tijdens de dictatuur. Een dag eerder was het voormalige lid van de inlichtingendienst Raúl Antonio Guglielminetti aangehouden om verhoord te worden over verdwijningen in Buenos Aires in de periode 1976-1983. Oudkapitein-ter-zee Nestor Horacio Guillamondequi en legerkolonel Rubén Victor Visuara waren gearresteerd op verdenking betrokken te zijn geweest bij verdwijningen en martelingen.
De verdachten werden opgepakt nadat president Nestor Kirchner de justitiële autoriteiten had gesommeerd een actievere houding aan te nemen inzake mensenrechtenschendingen van de militairen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Koningin Beatrix prijst president Kirchner bij bezoek aan Argentinië

Onder een geringe plaatselijke belangstelling legde koningin Beatrix op 31 maart 2006 een staatsbezoek af aan het geboorteland van haar schoondochter, prinses Máxima. Dagblad *NRC-Handelsblad* sprak daarbij van een 'weinig hoffelijke ontvangst': president Kirchner liep niet mee bij een bezoek aan een tentoonstelling over Anne Frank en was evenmin aanwezig bij een door de Nederlandse koningin aangeboden dansvoorstelling in het beroemde theater Colón in Buenos Aires. Kirchner stond echter bekend om zijn afkeer van protocollaire aangelegenheden en het weerhield Beatrix er niet van Kirchner te prijzen voor zijn, naar haar mening, moedige gedrag bij het aan de kaak stellen van mensenrechtenschendingen uit het verleden.

Internationaal Gerechtshof stopt bouw pulpfabrieken niet

Het bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag door de Argentijnse regering gedane verzoek de bouw van twee pulpfabrieken aan de Uruguay-rivier bij de grens met het buurland voor 60 dagen stil te leggen, werd op 13 juli 2006 afgewezen. Veertien van de vijftien rechters oordeelden dat de fabrieken geen direct gevaar voor het milieu vormden, al werd expliciet kenbaar gemaakt dat het hof na verdere bestudering van de zaak zich het recht voorbehield de bouw alsnog stop te zetten. De kwestie had de betrekkingen tussen Argentinië en Uruguay, die in de regel goede relaties onderhielden, onder druk gezet.

Akkoord Venezuela met Argentijnse en Uruguayaanse oliemaatschappij

Staatsoliemaatschappij Petróleos de Venezuela (PDVSA) sloot op 21 juli 2006 een contract af met de Argentijnse maatschappij Energía Argentina (Enarsa) en met Ancap uit Uruguay voor de exploitatie van het Ayacucho blok in het olierijke Orinoco gebied in Venezuela. Voor het opzetten van de productie was een investering van omgerekend 3,1 miljard euro nodig waarvan Venezuela, dat 51 procent van het blok zou beheren, de helft voor haar rekening nam. De opzet was uiteindelijk dagelijks 300.000 vaten ruwe olie te produceren van de voorraad die ingeschat werd op 1,5 miljard vaten.
Het verdrag werd gezien als de laatste stap van de Venezolaanse president Hugo Chávez om de integratie in de regio van de energiesector te bevorderen.

Chili teleurgesteld over gasprijsverhoging door Argentinië

De Argentijnse beslissing om de verkoopprijs van gas substantieel te verhogen, viel bij buurland Chili niet in goede aarde. Op 27 juli 2006 merkte de Chileense president Bachelet op dat Argentinië de vertrouwensrelatie tussen beide staten had geschonden en dat er hard gewerkt zou moeten worden om de betrekkingen te herstellen. Haar land importeerde dagelijks meer dan 17 miljoen kubieke meter gas, al deed het pogingen deze afhankelijke positie te veranderen omdat Argentinië de laatste jaren de toevoer soms had gereduceerd of zelfs tijdelijk stopgezet.
De maatregel van Argentinië kwam voort uit de verhoging van de prijs die het Bolivia betaalde voor de aanschaf van het gas. Dat land had de gasindustrie op 1 mei genationaliseerd.

Maatregelen vallen slecht bij buurlanden

De beslissing van de Argentijnse regering automobilisten met buitenlandse nummerplaten meer te laten betalen voor benzine en andere brandstoffen viel zowel in Chili als in Bolivia niet in goede aarde. De kort daarvoor opgelegde beperkingen van

de invoer in Argentinië van veel producten was voor een groep Bolivianen op 28 augustus reden de pijpleiding voor de gastoevoer naar Argentinië af te sluiten.
De actie vond geen genade in de ogen van de nieuwe voorzitter van de staatsmaatschappij Yacimientos Petrolíferos Fiscales Bolivianos (YPFB), Juan Carlos Ortiz, die van mening was dat Bolivia als 'exportland' te allen tijde zijn verplichtingen diende na te komen. De volgende dag meldde hij dat de moeilijkheden 'tot volle tevredenheid' van de Argentijnse staatsfirma Energía Argentina (Enarsa) waren opgelost.

(Vorige berichten pagina 90/3 e.v. - 2006)

BRAZILIË

BINNENLAND

Brazilië gaat uranium verrijken

Op 12 februari 2006 werd bekend dat Brazilië binnen enkele weken zou beginnen met het verrijken van uranium. Daartoe werd een fabriek in Resende, op ruim 40 kilometer van Rio de Janeiro, geopend. Brazilië zou daarmee het negende land ter wereld worden dat grote hoeveelheden uranium verrijkte, na landen als de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Nederland, Rusland, China en Japan.
Veel Brazilianen, die lange tijd de hoop hadden dat hun land uit zou groeien tot een supermacht, waren trots op de nieuwe faciliteit. Er werd verzekerd dat de uranium louter gebruikt zou worden voor vreedzame doeleinden. Brazilië had het Non-Proliferatie Verdrag (NPT) – de mondiale afspraak om de verspreiding van atoomwapens tegen te gaan – ondertekend. Ook was het plan opgevat nieuwe atoomcentrales te bouwen.

Indianen saboteren spoorweg ijzerproducent

Braziliaanse indianen hieven op 15 februari 2006 een blokkade op van een spoorlijn van de grootste ijzerproducent ter wereld, de Companhia Vale do Rio Doce (CVRD). Leden van de Guajajara, Krikati, Canela, Awa Guja en Urubu Ka'Apor stammen hadden onder meer dertien meter spoorlijn verwijderd. De sabotageactie was opgezet om betere medische verzorging bij de overheid af te dwingen en dus niet gericht tegen de ijzermaatschappij. De voorzitter van het Nationale Gezondheidsfonds (FUNASA) had kort daarvoor bekend gemaakt dat de indianen nog in dezelfde maand 52 miljoen real (ruim 20 miljoen euro) zouden ontvangen.

Congres keurt allianties met verschillende partijen goed

Hoewel de Hoogste Electorale Raad (TSE) van Brazilië een week eerder wijziging van de kiesregels had afgewezen omdat de verkiezingen binnen een jaar zouden plaatsvinden, ging het parlement op 8 maart 2006 akkoord met een grondwettelijk amendement. Onder de bestaande wet waren politieke partijen bij het aangaan van een alliantie verplicht zich met dezelfde partij of partijen te verbinden op zowel deelstaat als nationaal niveau. De nieuwe wet schrapte die verplichting waardoor 'multi-partijen' bondgenootschappen, dat wil zeggen allianties die lokaal en federaal verschilden, mogelijk werden.

Hoogste rechtscollege spreekt van schending grondwet

Het Hooggerechtshof verklaarde op 22 maart dat de oude wet van kracht bleef bij de verkiezingen in oktober. De verandering van de regels, minder dan een jaar voor de verkiezingen, betekende volgens de rechtbank een schending van de constitutie. De wijziging beoogde volgens waarnemers een alliantie op nationaal niveau tussen de Arbeiderspartij (PT) en de Partij van de Braziliaanse Democratische Beweging (PMDB) mogelijk te maken. De voorzitter van het Congres, Aldo Rebelo, had eerder verklaard dat het parlement geen nieuwe wegen zou bewandelen om het besluit van justitie te omzeilen.

Alckmin gekozen als presidentskandidaat PSDB

De Partij van de Braziliaanse Sociaal-Democratie (PSDB) koos op 14 maart 2006 gouverneur Geraldo Alckmin van de deelstaat São Paulo tot haar kandidaat bij de in oktober te houden presidentsverkiezingen. De keuze was opmerkelijk want oud-minister José Serra stond in de peilingen op meer dan 28 procent, terwijl de 54-jarige Alckmin slechts 17 procent haalde. Beiden verloren overigens glansrijk van de zittende president Lula die de lijst aanvoerde met 40 procent. Als zwak punt voor Alckmin werd aangemerkt dat hij weinig bekendheid genoot in het noordoosten en noorden van Brazilië.

Alliantie tussen PSDB en PFL

Op een partijbijeenkomst van 21 juni besloot de Partij van het Liberale Front (PFL) bij de verkiezingen formeel een coalitie te vormen met de PSDB. Eerder was besloten dat de burgemeester van Rio de Janeiro, Cesar Maia, zijn kandidatuur voor het presidentschap zou opgeven en dat de uit de deelstaat Pernambuco – gelegen in het noordoosten van Brazilië – afkomstige senator José Jorge de vice-presidentskandidaat naast Alckmin zou worden. De keuze voor Jorge verraste menigeen omdat hij niet kon buigen op een grote populariteit.

Corruptierapport Braziliaans Congres goedgekeurd

Parlementariër afgezet vanwege rol bij 'mensalão' schandaal

De het jaar daarvoor door het parlementslid Roberto Jefferson aangekaarte maandelijkse betalingen – in Brazilië 'mensalão' genoemd – door de Arbeiderspartij (PT) aan oppositionele Congresleden, zorgden op 16 maart 2006 voor een nieuw slachtoffer. De 58-jarige Pedro Correa, lid van de Progressieve Partij (PP), werd door het Congres met 261 voor en 166 tegen, zijn mandaat ontnomen. Hij mocht bovendien acht jaar geen publieke functie bekleden omdat na onderzoek was gebleken dat hij 650.000 real (ruim 250.000 euro) aan ongedeclareerde campagnefondsen van de PT had ontvangen. De beschuldigde Congresleden Roberto Brant (Partij van het Liberale Front – PFL) en Professor Luizinho (Arbeiderspartij – PT) mochten hun zetel wel behouden.

President Lula niet betrokken bij illegale financieringen

Een door het Congres opgezette onderzoekscommissie ging op 5 april in meerderheid akkoord met de uitkomsten van een onderzoek naar hetzelfde corruptieschandaal. De Partij van de Braziliaanse Democratische Beweging (PMDB) onthield zich daarbij van stemming. Het belangrijkst was de conclusie dat president Lula niet betrok-

ken was bij de affaire die door zijn partij, de PT, op touw was gezet. Gebleken was dat 100 individuen een rol hadden gespeeld en tegen tenminste achttien parlementariërs en één senator werd juridische actie aanbevolen. Met de corruptie was een bedrag gemoeid van ruim 50 miljoen Braziliaanse real (bijna 20 miljoen euro). De vroegere voorzitter van het parlement, de PT'er João Paulo Cunha, werd later op de dag vrijgesproken.

Campagne-uitgaven aan banden gelegd

De kosten voor het voeren van politieke campagnes werden op 19 april aan banden gelegd. De Senaat stemde toen over de maatregelen die in februari door het Congres waren goedgekeurd, al moesten de wetswijzigingen nog door president Lula worden bekrachtigd. Ze hielden in dat er geen straatborden meer mochten worden geplaatst en evenmin advertenties van partijen in kranten. Kandidaten mochten verder in het vervolg geen petjes, T-shirts of voedsel meer uitdelen en ook mochten er geen gratis concerten worden gegeven bij een politieke manifestatie. Onduidelijk bleef of de nieuwe regels al zouden gelden bij de verkiezingen in oktober.

Voormalige secretaris PT beschuldigt Lula

In een vraaggesprek op 7 mei met het nationale dagblad *O Globo* beweerde de vroegere secretaris van de PT, Silvio Pereira, dat president Lula wel degelijk op de hoogte was van de betalingen door zijn partij aan derden. De opmerkingen veroorzaakten veel commotie en door sommige leden van de oppositie werd aangedrongen op een nieuw onderzoek waardoor het mogelijk zou worden de president af te zetten. Toen Pereira kort daarna voor een parlementaire commissie verscheen, weigerde hij echter zijn beschuldigingen te herhalen.

Luchtvaartagentschap krijgt civiel bestuur

De nieuwe leiding van het Nationale Burgerluchtvaart Agentschap (ANAC) werd op 20 maart 2006 door president Lula de eed afgenomen. De nieuwe organisatie zou binnen vijf jaar volledig de taken overnemen van het door militairen bestuurde Burgerluchtvaart Departement (DAC), maar er moesten nog 394 posten worden ingevuld. Het was de bedoeling de rol van de militairen, die 75 jaar een belangrijke rol speelden in de burgerluchtvaart, terug te dringen.

Groot aantal wijzigingen in Braziliaanse regering

Minister van Financiën verzocht ontslag te nemen

President Lula verzocht minister van Financiën Antonio Palocci op 28 maart 2006 ontslag te nemen. Een verklaring van de bewindsman inzake een corruptieaffaire ten tijde van zijn burgemeesterschap van Ribeirão Preto (deelstaat São Paulo) was door een getuige onder ede ontkend. Vervolgens werd het bankgeheim van de getuige gebroken, klaarblijkelijk om na te gaan of deze geld van de oppositie had ontvangen. Toen de minister ten onrechte ontkende iets met het kraken van de rekening te maken te hebben, zegde Lula het vertrouwen in hem op. De directeur van de Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social (BNDES), Guido Manteiga, werd aangewezen als zijn opvolger.
De justitiële autoriteiten klaagden Palocci een maand later aan voor vier misdaden: illegale verrijking, witwaspraktijken, lidmaatschap van een criminele vereniging en gebruik van vervalste documenten. De exbewindsman ontkende de beschuldigingen.

Negen nieuwe ministers benoemd

De verplichting van de Braziliaanse wet aan politiek benoemde kandidaten om in de zes maanden voor de verkiezingen geen officiële functie te bekleden, zorgde op 31 maart voor een ingrijpende hervorming van het kabinet. De veranderingen waren als volgt: Jacques Wagner (Regeringscommunicatie) werd vervangen door Tarso Genro; Ciro Gomes (Nationale integratie) door Pedro Brito; Miguel Rossetto (Landbouwontwikkeling) door Guilherme Cassel; Alfredo Nascimento (Transport) door Paulo Sérgio de Oliveira Passos; José Alencar (Defensie) door Waldir Pires – eerstgenoemde bleef wel vice-president; Waldir Pires (Algemene controle van de Unie) door Jorge Hage; Saraive Felipe (Gezondheidszorg) door José Agenor da Silva; Agnelo Queiroz (Sport) door Orlando Silva Júnior; en José Fritsch (Speciaal secretariaat van Landbouw en Visserij) door Altemir Gregolin.

Lula benoemt nieuwe minister van Landbouw

Luis Carlos Guedes Pinto werd op 30 juni aangesteld als minister van Landbouw. Een dag eerder had Roberto Rodríguez, een van de weinigen die vanaf het eerste uur onder Lula diende en nog steeds deel uitmaakte van het kabinet, zijn functie neergelegd. Hij voerde problemen met de gezondheid van zijn vrouw aan als reden voor zijn vertrek, maar critici beweerden dat hij onder druk was gezet om mee te werken aan de herverkiezing van Lula.

Misdaadsyndicaat legt São Paulo plat

De economische hoofdstad van Brazilië, São Paulo, werd op 12 mei 2006 getroffen door een ongekende golf van terreur waarbij brand werd gesticht in bussen en gebouwen werden vernield. Het machtige drugs- en wapensyndicaat Eerste Commando van de Hoofdstad (Primero Commando da Capital – PCC) vermoordde bovendien in enkele dagen 41 politieambtenaren. Media berichtten dat er in totaal 187 mensen zouden zijn omgekomen, van wie er zeker 110 het slachtoffer werden van het politieoptreden. Talloze gevangenisopstanden in de deelstaat veroorzaakten nog eens 18 doden.

Het geweld barstte los toen acht leiders van de PCC naar een veiligheidsgevangenis ver van São Paulo werden overgeplaatst.

Informatie gelekt uit geheime zitting Congres

Het hoofd van het gevangenissysteem in de deelstaat São Paulo, Nagashi Furukawa, nam op 26 mei 'om persoonlijke redenen' ontslag. Het was op dezelfde dag dat 23.000 gevangenisbewaarders in de deelstaat weer aan het werk gingen na gestaakt te hebben vanwege hun lage beloning en het onvermogen van de overheid hen te beschermen tegen de drugsbendes.
Furukawa verklaarde een dag na zijn vertrek dat door het lekken van informatie uit een geheime zitting van het Congres de straatterreur door de volgelingen van de PCC was begonnen. Advocaten van bendeleden die aanwezig waren geweest bij die vergadering ontkenden elke betrokkenheid, maar konden de verdenking dat zij hadden gelekt naar hun cliënten niet wegnemen.

Doodseskaders mogelijk actief

In de weken na de opstand werd door velen beweerd dat politiebeambten, georganiseerd in doodseskaders, willekeurig mensen hadden vermoord. Persbureau *Associated Press* gaf daarvan op 5 juni een voorbeeld: zes metaalbewerkers stonden in een arbeiderswijk van São Paulo met elkaar te praten toen een politieauto voorbijkwam. Deze minderde vaart en vertrok vervolgens met grote snelheid. Na 30 minuten keerden vier gemaskerde mannen terug die de zes dwongen hun handen in de lucht te steken, waarna ze hen een kogel door het hoofd schoten. Mensenrechtengroepen twijfelden er niet aan dat een doodseskader achter de misdaad zat, maar ombudsman Antonio Funari Jr. beweerde dat het ook mogelijk was dat criminelen een oude rekening hadden vereffend.

Geweldexplosie veroorzaakte veel meer doden

Betrokken medici verklaarden op 12 juni dat in de periode van 12 tot 20 mei in de deelstaat São Paulo 492 doden waren gevallen als gevolg van geweervuur, inbegrepen zelfmoorden en de doden die niets met het geweld van de bende te maken hadden. De cijfers kwamen voort uit een door officieren van justitie geïnitieerd formeel onderzoek naar het vermeende excessieve geweld van de politie, aldus persbureau *Reuters*. De voorzitter van de medische raad van de deelstaat, Desiré Carlos Callegari, was duidelijk in zijn conclusie: 'Het was een catastrofe zonder precedent.' Veel lichamen bleken zes tot acht schotwonden te hebben en er waren stoffelijke overschotten bij met meer dan twintig kogelgaten.

Politie beweert aanslag te hebben verijdeld

Preventief politieoptreden in São Paulo waarbij dertien burgers omkwamen die lid van de PCC zouden zijn, voorkwam volgens de autoriteiten op 27 juni een nieuwe aanslag op gevangenbewaarders. Al enkele weken werden op bevel van leiders van de PCC, van wie de belezen Marcos Camacho, ook bekend als Marcola, onbetwist de nummer één was, op medewerkers van justitie aanslagen gepleegd, veelal met dodelijke afloop. Communicatie met de buitenwereld was mogelijk omdat veel gevangen bendeleden clandestien een mobiele telefoon bezaten.

PCC veroorzaakt opnieuw chaos en onrust

Vanaf 14 juli ging São Paulo opnieuw drie dagen lang gebukt onder de terreur van de PCC, hoewel er deze keer minder slachtoffers vielen. De naar verluidt meer dan 120 aanslagen waren in eerste instantie gericht tegen de politie en ambtenaren van justitie, maar de bende stak ook 50 bussen in brand en attaqueerde 'burgerdoelen' als banken en supermarkten. De paniek onder de bevolking was daardoor nog groter dan in mei. De federale regering bood de deelstaatregering aan troepen te sturen, maar gouverneur Lembo (Partij van het Liberale Front – PFL) wees het aanbod af. Wel accepteerde hij 100 miljoen real (ca. 36 miljoen euro) voor de aanschaf van materiaal voor de inlichtingendiensten.

Televisiejournalist gekidnapt

Guilherme Portanova van het station *TV Globo* en zijn assistent Alexandre Cohen werden na twee dagen door hun ontvoerders in het Morumbi-district in Sao Polo vrijgelaten op voorwaarde dat een videotape zou worden uitgezonden. Dat gebeurde in de eerste uren van 13 augustus. De opnamen toonden een lid van de PCC dat de gevangenisomstandigheden in Brazilië bekritiseerde en een menselijke behandeling van de gedetineerden eiste. De ontvoering was de afsluiting van een week vol geweld van de PCC dat gepaard ging met meer dan 140 aanvallen en zeven doden veroorzaakte.

Veel kiezers wijzen presidentskandidaat Alckmin als schuldige aan

Na een terreurgolf van de PCC op 30 augustus wees opinieonderzoek uit dat veel kiezers Geraldo Alckmin, die in verband met de presidentsverkiezingen als gouverneur van de deelstaat São Paulo was teruggetreden, verantwoordelijk hielden voor de terugkerende gewelddadigheden. De presidentskandidaat voor de Sociaal-Democratische Partij van Brazilië (PSDB) en de PFL had volgens velen de veiligheidssituatie in de deelstaat nooit afdoende onder controle gekregen. Twee derde van de ondervraagde burgers had eerder laten blijken het oneens te zijn met Alckmins opvolger, Claudio Lembo (PFL), die weigerde federale troepen in te zetten om de orde te herstellen

Aanval op Congres van MLST wekt verontwaardiging

Een invasie van het Congres op 6 juni 2006 door aanhangers van de Beweging voor de Bevrijding van de Landlozen (MLST) – niet te verwarren met de Beweging van Landlozen (MST) – wekte in Brazilië grote verontwaardiging. Vooral de gewelddadigheid waarmee de 500 leden van de beweging zich toegang verschaften, ramen vernielden en computers op de grond smeten, wekte bij velen grote afkeer. Het was de bedoeling de voorzitter van het parlement, Aldo Rebelo, een lijst met politieke eisen te overhandigen, maar deze weigerde elke medewerking en liet weten dat de activisten allemaal gearresteerd zouden worden. De leider van de militante MLST, Bruno Maranhão, was ook kaderlid van de Arbeiderspartij (PT).

Groot aantal gijzelaars bevrijd bij gevangenisopstand

Meer dan 250 gegijzelde bezoekers, van wie de overgrote meerderheid vrouwen en kinderen, werden op 19 juni 2006 door gedetineerden in de hoogbeveiligde gevangenis Viana in de buurt van Vitória (deelstaat Espíritu Santo) vrijgelaten. De gedetineerden waren in opstand gekomen uit protest tegen de slechte leefomstandigheden en zij zouden bovendien hebben geëist dat vijf naar een federale gevangenis overgeplaatste collega's terugkeerden. Volgens de lokale Braziliaanse autoriteiten werd geen enkele eis ingelost. Een dag eerder waren twee andere opstanden in de deelstaat beëindigd. In het dichtbij gelegen Vila Velha was daarbij een dode gevallen.

Parlementair rapport over corruptie bij gokactiviteiten

Bij een stemverhouding van 12 tegen 2 keurde een commissie van de Braziliaanse Senaat op 20 juni 2006 een rapport goed waarin de aanbeveling was opgenomen om 79 individuen aan te klagen. Het onderzoek was aanvankelijk gestart om illegale gokactiviteiten in kaart te brengen, maar dijde gaandeweg uit naar andere onwettige bezigheden. De beschuldigden, onder wie oud-minister van Financiën Antonio Paloc-

ci, zouden onder meer hebben deelgenomen aan witwaspraktijken bij bingospellen om geld te organiseren voor politieke activiteiten.

President Lula start campagne voor herverkiezing

In zijn vertrouwde thuisbasis São Bernardo do Campo (deelstaat São Paulo) waar hij vroeger als vakbondsleider actief was, begon president Luiz Inácio Lula da Silva op 14 juli 2006 zijn campagne voor een tweede ambtstermijn. Evenals in het verleden verkondigde hij dat de mensen aan de onderkant van de samenleving op hem konden rekenen. 'De armen worden steeds minder arm', merkte hij op, 'en dit is nog maar het begin'. Hoewel Brazilië onder zijn regering was getroffen door een omvangrijk corruptieschandaal waar de Arbeiderspartij (PT) bij betrokken was, waren volgens ingewijden de kansen van Lula om herkozen te worden groot.

MST zegt steun toe

'We zullen niet aarzelen op Lula te stemmen', meldde de leider van de Beweging van Landlozen (MST), Marina dos Santos, ruim een week later. Wel eiste haar organisatie dat de regering in de volgende regeerperiode aan een miljoen landloze boeren grond zou geven en de rente voor kredieten zou verlagen. Geraldo Alckmin vertegenwoordigde volgens Dos Santos 'de meest achterlijke stroming binnen de oligarchie'. De radicaal-linkse kandidaat van de Socialisme en Vrijheidpartij (PSOL), Heloísa Helena, kon wel op haar sympathie rekenen, zo zei zij, maar haar tijd was nog niet aangebroken. Laatstgenoemde, kandidaat voor een linkse alliantie, was de eerste vrouw ooit die in Brazilië presidentskandidaat was.

Lula beboet vanwege te vroege campagneactiviteiten

President Lula kreeg op 17 augustus een boete van ruim 900.000 real (ca. 328.000 euro). De Hoogste Electorale Raad (TSE) was van mening dat hij de wet had overtreden door te vroeg met zijn herverkiezingscampagne te beginnen. De activiteiten voor de in oktober te houden verkiezingen mochten vanaf 6 juli starten. Medewerkers van Lula hadden voor de genoemde datum echter een miljoen pamfletten laten verspreiden met de titel *Brazilië, een land van iedereen* waarin de president uitvoerig werd geprezen. Rechter José Delgado oordeelde dat de inhoud op geen enkele wijze als educatief materiaal kon worden aangemerkt.

Nieuw corruptieschandaal dient zich aan

De ethische commissie van het Braziliaanse Huis van Afgevaardigden gelastte op 22 augustus 2006 een onderzoek naar 67 parlementsleden die betrokken zouden zijn bij een grote corruptiezaak inzake ambulances en medische apparatuur. In de media werd de kwestie aangeduid als de 'bloedzuigerszaak'. De beschuldiging luidde dat de afgevaardigden geld en goederen hadden ontvangen voor het goedkeuren van opgeblazen rekeningen voor medische goederen. Een dag eerder had de Senaat eveneens besloten zich met de kwestie te gaan bezighouden. Het betekende dat 15 procent van de 513 afgevaardigden van het Congres – zowel leden van de oppositie als van de regeringspartijen – ervan werd verdacht steekpenningen te hebben aangenomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minimumsalaris in Brazilië verhoogd

De Braziliaanse regering bepaalde dat vanaf 1 april 2006 het minimumsalaris in Brazilië 350 real (ca. 135 euro) zou bedragen. Dit betekende een verhoging van ruim 16 procent, met de aantekening dat de inflatiecorrectie in het cijfer was opgenomen. De stijging zou de overheid in 2006 ruim 4,5 miljard real (ruim 1,7 miljard euro) gaan kosten, mede omdat veel uitkeringen gekoppeld waren aan het minimumloon.

Internationaal instituut dringt aan op hervorming investeringswetgeving

Bureaucratie, overdreven papierwerk en lastige belastingwetgeving waren volgens een op 26 juli 2006 verschenen rapport van de International Finance Corporation (IFC) drie redenen waarom veel Braziliaanse bedrijven alleen op illegale wijze het hoofd boven water konden houden. Het onderzoek, dat zich uitstrekte over dertien staten, wees ook uit dat de regels zo vaak veranderden dat bedrijven met 50 werknemers drie fulltime accountants nodig zouden hebben om de administratie bij te houden.

Voor de jaren 2002-2003 werd geschat dat 42 procent van de economische bedrijvigheid zich afspeelde in de informele economie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Groei Braziliaanse economie valt iets terug

Het Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística (IBGE) maakte op 24 februari 2006 bekend dat de economie in 2005 met 2,3 procent was gegroeid. Dat betekende een halvering van het cijfer van 2004, toen het bbp met 4,9 procent toenam.
Om de inflatie binnen de perken te houden verhoogde de Centrale bank de rente, die in 2005 een piek bereikte met 19,75 procent. De munteenheid, de real, steeg met 22 procent ten opzichte van de dollar hetgeen een negatief effect had op de export van industrie- en landbouwproducten.

Centrale bank verlaagt rentepercentage

In een kennelijke poging de economische activiteiten in Brazilië te stimuleren, verlaagde de Centrale bank op 30 augustus de rente met 0,5 procent tot 14,25 procent. Daarmee bereikte de rente de laagste stand sinds juni 1996, toen het Comitê de Política Monetária do Banco Central (Copom) werd opgericht. In de beginjaren van het presidentschap van Lula bedroeg de rente zelfs meer dan 26 procent – het hoogste percentage ter wereld. Bekend was dat de nieuwe minister van Financiën, Guido Manteiga, meer prioriteit wilde geven aan het verlagen van de rentestand om de groei van de economie te bevorderen dan zijn voorganger Palocci die de bestrijding van de inflatie hoog in het vaandel had staan.

JUSTITIE

Verantwoordelijk commandant Carandiru-slachting vrijgesproken

Een speciaal tribunaal van rechters annuleerde op 15 februari 2006 een gevangenisstraf van 632 jaar die in 2001 was uitgesproken tegen de commandant van de oproerpolitie die in 1992 de opstand in de Carandiru-gevangenis neersloeg. De troepen van de militaire politie uit de deelstaat São Paulo onder leiding van kolonel Ubiratan Guimarães richtten in dat jaar een

bloedbad aan waarbij 111 gedetineerden omkwamen. Een lagere rechtbank had de kolonel veroordeeld omdat hij zijn bevoegdheden had overtreden, maar de rechters van het tribunaal keerden zich in meerderheid tegen die opvatting. De uitspraak betekende dat niemand veroordeeld was voor de slachting.

Vrouw tot voorzitster Hooggerechtshof benoemd

Voor het eerst in de geschiedenis van Brazilië nam op 27 april 2006 een vrouw plaats op de voorzittersstoel van het Hooggerechtshof. De 58-jarige Ellen Gracie-Northfleet viel deze eer te beurt nadat zij eerder de eerste vrouw was geweest die toetrad tot het hoogste rechtscollege. 'Geen enkele vrouw heeft in de geschiedenis van de republiek aan het hoofd gestaan van één van de drie machten', merkte zij op, doelend op de wetgevende, de uitvoerende en de rechtsprekende macht zoals De Montesquieu deze in de leer van de 'trias politica' uiteen had gezet.

Militair veroordeeld voor slachting in de Baixada Fluminense-regio

Een rechtbank in Nova Iguaçu achtte op 23 augustus 2006 bewezen dat Carlos Jorge Carvalho eind maart het jaar daarvoor een grote rol had gespeeld in de slachting in de Baixada Fluminense-regio. In deze arme streek ten zuiden van de voormalige Braziliaanse hoofdstad Rio de Janeiro werden toen binnen een tijdsbestek van een paar uur 29 willekeurig uitgekozen burgers in koelen bloede vermoord. De verdachte, lid van de Polícia Militar (PM), kreeg een gevangenisstraf van 543 jaar.
Nabestaanden van de slachtoffers toonden zich tevreden met de afloop van het proces. 'Eindelijk is er gerechtigheid in de Baixada', reageerde Ana da Silva wier broer en neef tot de dodelijke slachtoffers behoorden. Er moesten nog vier andere leden van de PM voor de rechter verschijnen.

Drugsgebruikers niet meer naar de gevangenis

De regering van Brazilië vaardigde op 26 augustus 2006 wetgeving uit die bepaalde dat burgers die met kleine hoeveelheden drugs werden betrapt, niet meer in de gevangenis zouden belanden. Het bezit van de drugs bleef strafbaar, maar gebruikers zouden voortaan alternatieve straffen krijgen als het verrichten van gemeenschapswerk en zij konden verder verplicht worden een afkickbehandeling te ondergaan. Onduidelijk bleef wanneer iemand als 'gebruiker' of als 'dealer' zou worden gekwalificeerd, want de wet noemde geen hoeveelheden die de scheidslijn bepaalden. Transport, productie en verkoop van drugs zouden ook in de toekomst zwaar gestraft worden. In Brazilië gebruikten veel jongeren marihuana, zowel in de rijke milieus als in de 'favelas', de gevaarlijke sloppenwijken.

NATUUR EN MILIEU

Deel Amazone aangewezen als beschermd gebied

In het bijzijn van milieugroeperingen ondertekende de Braziliaanse president Lula op 13 februari 2006 een decreet dat 64.000 ha. van het Amazonegebied de status van beschermd gebied gaf. De strook land bevond zich in de deelstaat Pará. De maatregel was nodig omdat de aanleg van een weg door het oerwoud op sommige plaatsen een toename met 500 procent van de ontbossing had veroorzaakt. Ook was er sprake van een verhoging van het aantal landbezettingen, werden steeds meer indianen uit hun woongebied verdreven en nam het aantal moorden op boeren toe.

Nieuw nationaal park opgezet

Een decreet dat op 21 juni werd uitgevaardigd vestigde in de deelstaten Amazonas en Rondônia het 880.000 ha. omvattende nationale park Campos Amazônicos. Ook werden er twee reservaten gecreëerd waar de bewoners op duurzame wijze fruit mochten oogsten en rubber konden produceren zonder dat er bomen gekapt werden. Het ministerie van Milieu beweerde dat onder de regering-Lula bijna 20 miljoen ha. beschermd gebied was opgezet. Er was echter een groot gebrek aan boswachters die de naleving konden controleren en de macht hadden overtreders aan te pakken.

Vrouwenactie tegen vervuilende houtpulpindustrie

Rond de 2.000 vrouwen vernietigden op de internationale vrouwendag, op 8 maart 2006, in Barra do Ribeiro (deelstaat Rio Grande do Sul) jonge aangroei en installaties op een eucalyptusplantage. De activiteiten op het Barba Negra landgoed, dat eigendom was van de Braziliaanse houtpulpmaatschappij Aracruz Celulosa, vernietigden volgens de actievoerders de biodiversiteit en vervuilde de lucht, het water en de aarde. De protesten waren ook een uiting van solidariteit met inheemse vrouwen wier leven door de plantages sterk was bemoeilijkt. Het bedrijf bezat in de zuidelijke deelstaat 250.000 ha. land en plande nieuwe investeringen.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Eerste Braziliaanse astronaut ruim een week in de ruimte

De 43-jarige Marcos César Pontes mocht zich op 30 maart 2006 de eerste Braziliaanse astronaut ooit noemen. Die dag vertrok hij, met een Rus en een Amerikaan als naaste collega's, aan boord van een Russisch Soyoez ruimteschip naar het International Space Station (ISS) waar hij voor het Braziliaanse Ruimteagentschap (AEB) een serie experimenten uitvoerde.

President Lula had in oktober het jaar daarvoor bij een bezoek aan Rusland de reis mogelijk gemaakt door de ondertekening van een akkoord. Brazilië moest voor de vlucht omgerekend ruim 7,8 miljoen euro betalen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vijfde reis naar Afrika van Braziliaans staatshoofd

President Lula keerde op 13 februari 2006 terug van een reis naar Afrika waar hij eerst Algerije, Benin en Botswana bezocht om daarna deel te nemen aan een conferentie van progressieve regeringen in Zuidelijk Afrika. Het was de vijfde reis van Lula naar het Afrikaanse continent, waar hij eerder al zeventien landen had bezocht.
Met Algerije, dat Brazilië's grootste buitenlandse olieleverancier was, trachtte Lula de handelsbalans meer in evenwicht te krijgen door de export van onder meer voedselproducten te verhogen. Zijn bezoek aan Benin stond in het teken van een ontmoeting met afstammelingen van teruggekeerde Braziliaanse slaven. Ook nam de president daar deel aan een voodooceremonie. Aan Botswana bood Lula hulp aan om aids te bestrij-

den, waar 30 procent van de bevolking van 1,8 miljoen door zou zijn getroffen.

President Lula bezoekt Groot-Brittannië

Een bezoek van president Lula aan Groot-Brittannië dat op 9 maart 2006 begon, stond in Brazilië in het teken van de dood van Jean Charles de Menezes. Deze Braziliaan was in juli het jaar daarvoor op een Londens metrostation doodgeschoten door Britse politiebeambten nadat hij per vergissing voor een terrorist was aangezien. De Britse premier Blair sprak zijn 'diepste gevoelen van spijt' uit over de gebeurtenis.
Beide regeringsleiders waren het er verder over eens dat er concrete en urgente maatregelen nodig waren om de sociale en economische wereldorde meer in balans te brengen. Lula noemde daarbij de toegang tot de markten van de rijke landen van groot belang.

Ongerustheid over nationalisatie Boliviaans gas

De Braziliaanse regering erkende op 3 mei 2006 het recht van Bolivia om zijn bodemstoffen te nationaliseren, maar had eerder gezworen de belangen van de Braziliaanse staatsoliemaatschappij Petrobras, de grootste buitenlandse investeerder in Bolivia, te zullen verdedigen. In het grootste Latijns-Amerikaanse land was ongerustheid ontstaan toen Boliviaanse legereenheden de controle overnamen van gasvelden, raffinaderijen en benzinestations die werden beheerd door Petrobras. De Boliviaanse president Morales verzekerde zijn collega Lula weliswaar dat de gasuitvoer naar Brazilië zou worden voortgezet, maar hij meldde ook dat de prijs verhoogd zou worden. De Braziliaanse industrie was in grote mate afhankelijk van het Boliviaanse gas.

(Vorige berichten pagina 93/2 e.v. - 2006)

CHILI

BINNENLAND

Bachelet geïnaugureerd als president van Chili

De in januari gekozen Michelle Bachelet werd op 11 maart 2006 in de stad Valparaïso beëdigd als president van Chili. Zij werd de opvolger van Ricardo Lagos die zes jaar lang aan het hoofd had gestaan van een centrum-linkse regering. Bachelet, van beroep medicus, reisde na het afleggen van de eed naar de hoofdstad Santiago waar ze vanaf het balkon van het Palacio de la Moneda het volk toesprak. Daarbij benadrukte ze dat ze als 'gewone vrouw' de noden van de 'gewone mensen' begreep. Ook verzekerde ze dat fouten van het verleden niet herhaald mochten worden. Bachelet was zelf in 1975 uit Chili gevlucht nadat zij en haar moeder in het beruchte martelcentrum Villa Grimaldi waren vastgehouden. Haar vader stierf als gevolg van martelingen door de militairen.

Vroegere minister krijgt positie van 'first lady'

Op 17 maart werd bekend dat Adriana Delpiano, die onder Ricardo Lagos verantwoordelijk was voor Vrouwenzaken, de taken op zich zou nemen die gewoonlijk werden uitgeoefend door de vrouw van de president. In de Chileense pers was veel over het onderwerp gespeculeerd omdat Bachelet na haar echtscheiding geen partner had.

Ongeregeldheden bij mars op Dag van de Arbeid

Tenminste 74 burgers werden in de Chileense hoofdstad Santiago gearresteerd toen bij de traditionele optocht op 1 mei 2006 ongeregeldheden uitbraken. Jongeren vernielden winkelruiten en probeerden barrières te doorbreken die de doorgang naar het presidentiële paleis beletten, waarna de politie waterkanonnen inzette en traangas gebruikte. Burgemeester Víctor Barrueto veroordeelde het geweld en verzekerde dat de schuldigen gestraft zouden worden. Aan de mars namen volgens de politie 10.000 mensen deel.

Studenten komen in opstand

Arrestaties na gevechten met de politie

Een demonstratie in de stad Valparaïso van ongeveer 2.000 studenten en leden van de Communistische Partij van Chili (PCC) liep op 21 mei 2006 uit de hand. De mars was georganiseerd om de eis kracht bij te zetten dat studenten gratis van het openbaar transport gebruik moesten kunnen maken. De demonstranten probeerden te voorkomen dat de nieuwe president, Michelle Bachelet, in het Congres verantwoording kwam afleggen over de plannen van haar regering, waarna een confrontatie volgde met de ordetroepen die minstens 60 arrestaties verrichtten. Bachelet reageerde met de opmerking dat haar regering zich niet onder druk liet zetten door daden van 'vandalisme'.

Demonstraties breiden zich uit

Eind mei en begin juni breidden de betogingen zich uit en naast studenten namen steeds meer scholieren uit het voortgezet onderwijs er aan deel. Volgens schattingen gingen er op 6 juni zelfs meer dan een miljoen demonstranten, onder wie leraren en vakbondsleden, de straat op om een hervorming van de schoolwet te eisen. De media spraken van de grootste crisis sinds 30 jaar waarbij de studentenbeweging betrokken was en doopten de gebeurtenis, vanwege de schoolpakjes van de leerlingen, 'Revolutie van de Pinguïns'.
De politie trad met harde hand op tegen de ordeverstoringen en verrichte honderden arrestaties. Eind mei zag president Bachelet zich zelfs genoodzaakt het harde politieoptreden publiekelijk te veroordelen.

Onderwijswet uit periode-Pinochet wordt ingetrokken

Onderhandelingen tussen de regering en de studenten leidden tot een akkoord dat op 9 juni door de studenten na intern beraad werd goedgekeurd. Politieke leiders van links en rechts hadden er in toegestemd de grondwet te veranderen zodat de Constitutionele Organische Onderwijswet, die uitgevaardigd was aan het eind van de Pinochet-dictatuur, ingetrokken kon worden en het openbaar onderwijs kon worden hervormd. De gemeenten, die kampten met een gebrek aan geld, zouden dan niet meer verantwoordelijk zijn voor de onderwijsinstellingen. Verder hoefde 80 procent van de studenten geen toelatingsexamen meer te doen voor de universiteit en de regering trok omgerekend 158 miljoen euro uit voor het transportprobleem.

President ontslaat drie ministers

De roep in Chili na de hevige studentenprotesten in mei en juni om de top van het mi-

nisterie van Onderwijs te vervangen, werd door president Bachelet op 14 juli 2006 positief beantwoord. Zij ontsloeg minister van Onderwijs Martín Zilic en verving hem door Yasna Provoste Campillay. Ook de ministers van Binnenlandse zaken en Economische zaken, respectievelijk Andrés Zaldívar en Ingrid Antonijevic, werden vervangen. Als opvolgers werden Belisario Velasco Baraona (Binnenlandse zaken) en Alejandro Ferreiro Yazigi (Economische zaken) benoemd. Waarnemers beschouwden de gedaalde populariteit van Bachelet na de studentenprotesten als de voornaamste reden voor de veranderingen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking in kopermijn beëindigd

De op 7 augustus 2006 uitgeroepen staking in de La Escondida kopermijn bij de stad Antofagasta in het noorden van Chili werd eind augustus beëindigd. De arbeiders van de grootste kopermijn ter wereld in private handen eisten een loonsverhoging en een premie vanwege de sterke stijging van de koperprijs op de internationale markt. De vakbond eiste namens hen 8 procent meer loon, maar de leiding van BHP Biliton wilde 4 procent geven. De werklieden gingen uiteindelijk akkoord met 5 procent voor een periode van 40 maanden en ze ontvingen een bonus van omgerekend meer dan 13.000 euro. Tijdens de staking bleven 1.000 mensen, die geen lid waren van de vakbond, aan het werk maar dat voorkwam niet dat de productie drie weken was gehalveerd.

JUSTITIE

Ex-dictator Pinochet steeds verder in het nauw

Geheime rekeningen bevatten zeker 100 miljoen dollar

Pedro Martínez-Fraga van het in Miami (Florida) gevestigde advocatenkantoor Greenberg Traurig verklaarde op 16 maart 2006 dat hij meer dan 100 miljoen dollar (ca. 83 miljoen euro) had gevonden op geheime rekeningen van oud-dictator Augusto Pinochet. Ook liet de advocaat weten anderhalf jaar eerder met zijn speurwerk te zijn begonnen nadat de Chileense regering hem dit had verzocht. De advocaat sloot niet uit dat er nog meer rekeningen zouden worden ontdekt.

Twee aanklachten verworpen, twee geaccepteerd

De beschuldiging dat Pinochet documenten van het ministerie van Defensie had vervalst en onjuiste opgave had gedaan van zijn bezittingen, werd door het Hof van Appèl op 7 april verworpen. De aanklachten van belastingontduiking en vervalsing van paspoorten werden door de rechtbank wél geaccepteerd. Pablo Rodríguez, de advocaat van de gepensioneerde oud-leider van de junta, liet weten tevreden te zijn: 'Hij heeft alleen maar zijn geld verborgen en zelfs alsnog zijn belasting betaald.'

Smeergeld bij aankoop Nederlandse tanks

Dagblad *NRC-Handelsblad* publiceerde op 3 juni een artikel onder de kop *Een faire vergoeding voor Pinochet* waarin uit de doeken werd gedaan dat de oud-dictator voor de aankoop van overtollige Nederlandse tanks in 1995 smeergeld had ontvangen. De steekpenningen zouden op een van zijn geheime rekeningen zijn gestort. Kort daarvoor had de Chileense politie Nederland gevraagd de topman van het Rotterdamse defensiebedrijf RDM, Joep van den Nieuwenhuyzen, te mogen verhoren. Vooral zijn onderneming verhandelde het afgedankte wapentuig. De verkoop zou tot stand zijn gekomen na betaling van bijna 7 miljoen euro smeergeld aan de Chileense legertop.

Oud-leider geheime dienst beschuldigt Pinochet van drugshandel

Onderzoeksrechter Claudio Pávez liet op 11 juli weten in het bezit te zijn van een papier dat Pinochet, en ook zijn zoon Marco Antonio, in verband bracht met de productie en handel van cocaïne. Het document was afkomstig van Manuel Contreras, de man die na de staatsgreep in 1973 leiding gaf aan de geheime dienst DINA en voor zijn activiteiten was veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf. Contreras was uitgegroeid tot een van de felste tegenstanders van Pinochet.

De familie van de oud-generaal ontkende de beschuldigingen en zoon Marco Antonio Pinochet liet weten bij het hof in Santiago een aanklacht tegen de vroegere geheim agent te hebben ingediend.

Immuniteit niet van kracht in zaak van 'doodskaravaan'

Het Hooggerechtshof besloot op 17 juli een zaak tegen Pinochet te heropenen die betrekking had op de beruchte 'doodskaravaan' – een militaire eenheid die na de coup in 1973 door Chili reisde om politieke tegenstanders uit de weg te ruimen. In 2000 was de immuniteit van de oud-dictator in deze zaak opgeheven, maar de hoogste rechtbank van Chili had in juli 2002 besloten dat Pinochet niet kon terechtstaan vanwege zijn medische toestand. De zaak die deze keer aanhangig werd gemaakt, betrof twee slachtoffers van de 'doodskaravaan' die geen deel uitmaakten van de 75 die zes jaar eerder met naam en toenaam waren genoemd.

Vervolging voor corruptie eveneens mogelijk

Op 18 juli 2006 besloot hetzelfde rechtscollege dat de immuniteit van de oud-generaal inzake corruptieaanklachten, die verband hielden met zijn geheime bankrekeningen, zou worden opgeheven. Rechter Carlos Cerda verklaarde dat hij bewijzen had gevonden dat Pinochet tijdens zijn bewind omgerekend bijna 1,6 miljoen euro uit de staatskas had ontvreemd ten bate van zichzelf en zijn familie. De genoemde rechter was speciaal aangesteld om de herkomst van de fondsen op de geheime bankrekeningen van Pinochet in de Verenigde Staten en andere landen te onderzoeken.
De Chileense wet bepaalde dat er voor elke aanklacht apart een beslissing diende te worden genomen over het al dan niet opheffen van de immuniteit van de verdachte.

Vroegere nazi Paul Schaefer veroordeeld voor seks met kinderen

De leider van de in Chili gevestigde commune Colonia Dignidad, Paul Schaefer, werd op 24 mei 2006 tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld voor seksueel misbruik van 25 kinderen. Het vonnis werd uitgesproken door een rechtbank in Parral, een plaats in de buurt van de 350 kilometer ten zuiden van Santiago gelegen commune. Ex-nazi Schaefer (84) was ook aangeklaagd voor mensenrechtenschendingen in sa-

menwerking met de militaire dictatuur. Bewezen was dat in Colonia Dignidad niet alleen opposanten van ex-dictator Pinochet, maar ook kinderen gemarteld waren.

Straf voor wapenbezit

Eind augustus werd de achter de tralies verblijvende Schaefer opnieuw veroordeeld. Deze keer werd hem zeven jaar celstraf opgelegd vanwege verboden wapenbezit. Evenals bij het eerder genoemde vonnis kondigde de communeleider aan in beroep te zullen gaan tegen het vonnis. Tegen tenminste achttien andere leden van Colonia Dignidad, onder wie enige commandanten van Pinochets geheime politie, waren aanklachten ingediend vanwege mensenrechtenschendingen.

Geheim agenten van Pinochet veroordeeld

Een rechtbank in de Chileense hoofdstad Santiago veroordeelde op 26 juli 2006 zes officieren van het Nationaal Informatie Centrum (CNI) – de opvolger van de geheime dienst DINA – tot straffen variërend van vijf jaar tot achttien maanden voorwaardelijk. De zes waren schuldig bevonden aan de moord in september 1989 op Jécar Neghme Cristi, de woordvoerder van de Beweging van Revolutionair Links (MIR). De hoogste straf kreeg het toenmalige hoofd van de geheime politie in Santiago, Enrique Leddy Araneda. De veroordeelden moesten ook omgerekend 365.000 euro schadevergoeding aan de nabestaanden betalen.

GEZONDHEID EN ZORG

Chili krijgt straffe anti-rookwetgeving

Op 14 augustus 2006 werd in Chili een wet van kracht die het roken op scholen, in ziekenhuizen, regeringsgebouwen, stadions, bussen en andere publieke plaatsen verbood.

Grote restaurants kregen tot mei 2007 de tijd om rookvrije zones aan te leggen, terwijl kleine eet- en drinkgelegenheden konden kiezen voor het installeren van een afdoend ventilatiesysteem. Verder werden tabaksreclames aan banden gelegd en moesten op de sigarettenpakjes duidelijk de gezondheidsrisico's van roken worden aangegeven. Chili had ruim 15 miljoen inwoners en kende 14.000 aan tabaksconsumptie gerelateerde doden per jaar.
Van de Latijns-Amerikaanse landen hadden tot dan slechts Cuba, Uruguay en sommige deelstaten in Mexico rokenbeperkende maatregelen genomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

President Bachelet onthult slachtoffermonument dictatuur

Ter herinnering aan drie in 1985 vermoorde communistische militanten inaugureerde Chili's staatshoofd Michelle Bachelet op 29 maart 2006 een monument langs de Vespucio Norte weg, in de buurt van Renca, waar de drie 21 jaar eerder onthoofd waren gevonden. Een zichtbaar geëmotioneerde Bachelet noemde de moord op José Manuel Parada, Manuel Guerrero en Santiago Nattino 'een van de droevigste momenten uit mijn leven', maar benadrukte dat uit de triestheid nieuwe hoop was gegroeid. Het monument beschouwde zij als een les voor de toekomstige generaties. Bachelet was sterk betrokken bij de zaak omdat zij met de weduwe van Parada vanaf haar schooltijd bevriend was.

Mapuche-activisten beëindigen hongerstaking

De toezegging van Chileense senatoren de in het land geldende harde anti-terrorismewet te zullen wijzigen was op 15 mei 2006 voor drie Mapuche indianen en een medestander reden hun hongerstaking te beëindigen. Na een actie van 62 dagen waarin zij alleen water dronken, accepteerden zij dat zij intraveneus zouden worden gevoed.
De vier waren in 2004 onder de anti-terrorismewetgeving, die nog stamde uit de tijd van de dictatuur, tot tien jaar celstraf veroordeeld voor brandstichting op een plantage.

Piloot vertelt lijken van opposanten in zee te hebben gegooid

De Chileense rechter Hugo Dolmetsch verklaarde op 19 juli 2006 dat het onwaarschijnlijk was dat de lichamen van vijf bijna twintig jaar eerder vermoorde leden van het Patriottisch Front Manuel Rodríguez nog ooit zouden worden gevonden. Kort daarvoor had helikopterpiloot 'El Chino' Campos getuigd dat hij in 1987 de stoffelijke resten van Gonzalo Fuenzalida en de vier anderen in het militaire kamp Peldehue had opgehaald en op bevel van kolonel Mario Navarrete in zee had gegooid. Voor de misdaad, die gold als een van de laatste grove mensenrechtenschendingen ten tijde van het regime van voormalig dictator Pinochet, stonden verscheidene medeplichtigen terecht. Onder hen was Hugo Salas, het hoofd van de geheime staatspolitie Nationaal Informatie Centrum (CNI).

BUITENLANDSE ZAKEN

Militaire samenwerking tussen Chili en Argentinië

Op de eerste 'Vriendschapsdag' tussen de buurlanden Chili en Argentinië, 5 april 2006, wijdden de ministers van Defensie van beide landen een bilaterale militaire eenheid in die actief zou worden bij vredesmissies van de Verenigde Naties. Journalisten berichtten tevens over het opmerkelijke feit dat beide defensieministers vrouwen waren: Nilda Garré voor Argentinië en Viviane Blanlot voor Chili.
De 'Vriendschapsdag' was opgezet als contrast met de verhouding in 1978 toen beide landen, onder militair bewind, bijna in oorlog raakten over het beheer van het Beagle Kanaal in Vuurland.

Uruguay levert drie officieren uit wegens moord op Chileen

De gepensioneerde Uruguayaanse officieren Tomás Casella, Wellington Sarli en Eduardo Radaelli kwamen op 18 april 2006 in Santiago aan nadat het Hooggerechtshof van hun land het Chileense verzoek hen uit te leveren, had ingewilligd. Het was de eerste keer dat Uruguay militairen uitleverde die een rol hadden gespeeld in Operatie Condor – het samenwerkingsverband van Zuid-Amerikaanse dictators in de jaren zeventig van de twintigste eeuw om politieke opposanten uit te schakelen. De drie officieren zouden met hulp uit Santiago de Chileense geheim agent Eugenio Berríos in Montevideo uit de weg hebben geruimd omdat hij wilde getuigen in een mensenrechtenzaak.

Alliantie tussen Chili en Spanje

Bij een bezoek aan Madrid sloten de Chileense president Michelle Bachelet en de

Chili

Spaanse premier José Luis Rodríguez Zapatero op 11 mei 2006 een strategische alliantie. Deze weerspiegelde volgens laatstgenoemde een 'kwalitatieve sprong' in de betrekkingen tussen beide landen en zou volgens het Chileense staatshoofd bijdragen aan de versterking van de democratie en de vermindering van de sociale ongelijkheid in het Zuid-Amerikaanse land.
Spanje was na de Verenigde Staten de grootste investeerder in Chili. Met het drie jaar eerder in werking treden van het Associatieverdrag met de Europese Unie was de export van Chili naar Spanje met 35 procent gestegen.

Chileense regering waarschuwt Peruaanse ex-president Fujimori

De in Chili voorwaardelijk vrijgelaten Peruaanse oud-president Alberto Fujimori zag zich op 23 mei 2006 genoodzaakt de regering te beloven dat hij geen politieke uitspraken meer zou doen. Tot ongenoegen van onder meer de Chileense president Bachelet had Fujimori het Peruaanse justitiesysteem in het openbaar bekritiseerd en de presidentskandidaten Alan García en Ollanta Humala kritisch beschouwd. Ambtenaren zeiden dat Fujimori niet gedwongen kon worden zijn mond te houden, maar er kon wel tegen hem worden opgetreden als hij de belangen van Chili schade toebracht.

Franse president Chirac brengt staatsbezoek aan Chili

Op 27 mei 2006 sloot de Franse president Chirac een vierdaags bezoek aan Zuid-Amerika af waarbij hij eerst Brazilië en daarna Chili bezocht. Hij sprak zijn steun uit voor de gematigd linkse regeringen in de regio en benadrukte de Franse ambitie om een alliantie tussen Europa en Latijns-Amerika tot stand te brengen, vooral door uitbreiding van de handel. Van de Europese landen stond Frankrijk op de vijfde plaats van de lijst van investeerders in Chili.
Chirac was de eerste Franse president die Chili bezocht na Charles de Gaulle in 1964.

President Bachelet reist onder meer naar Washington

Bij het eerste bezoek van Chili's staatshoofd Michelle Bachelet aan de Amerikaanse president George W. Bush, op 8 juni 2006, wezen de twee staatslieden op de goede onderlinge betrekkingen. Beiden lieten weten te willen werken aan versterking van de democratie en te streven naar rechtvaardiger sociale verhoudingen in Latijns-Amerika. Bronnen binnen de Chileense delegatie beweerden dat Bush zijn Chileense collega had geprobeerd te weerhouden van steun aan Venezuela bij het streven van dat land naar een plaats in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, maar Bachelet ontkende dit later. Op haar toer bezocht de Chileense president ook Haïti, Jamaica en de Dominicaanse Republiek.

Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Chili en Panama

Minister van Buitenlandse zaken van Chili Alejandro Foxley en de minister van Handel en Industrie van Panama, Alejandro Ferrer, ondertekenden op 28 juni 2006 in de Chileense hoofdstad Santiago een vrijhandelsverdrag. Binnen vijftien jaar werd voor de meeste Chileense producten de Panamese markt vrij toegankelijk, terwijl ditzelfde vice versa gold voor producten uit Panama in een tijdsbestek van tien jaar.

Aan de totstandkoming van het akkoord waren tien jaar van onderhandelingen vooraf gegaan. Nadat de meningsverschillen onoverbrugbaar leken, pakten de toenmalige Chileense president Ricardo Lagos en zijn Panamese ambtgenoot Martín Torrijos begin 2006 de draad weer op.

Chili onaangenaam verrast door Argentijnse stijging gasprijs

De maatregel van de Argentijnse regering om in het grensgebied auto's met een buitenlands nummerbord meer voor brandstof te laten betalen dan Argentijnse auto's, werd op 14 juli 2006 door de Chileense regering met afkeuring ontvangen. President Bachelet noemde de maatregel discriminerend en meende dat deze haaks stond op het streven in de regio tot meer integratie te komen.

Eerder was in Chili al irritatie ontstaan over de Argentijnse beslissing de prijs van gas, dat in grote hoeveelheden naar het buurland werd geëxporteerd, te verhogen. Als reden voerden de Argentijnen aan dat ze zelf aan Bolivia ook meer moesten betalen nadat het gas in dat land op 1 mei was genationaliseerd.

Cuba

Vrijhandelsverdrag met China geratificeerd

President Michelle Bachelet bekrachtigde op 21 augustus 2006 het tien maanden eerder gesloten vrijhandelsverdrag met China. Bij die gelegenheid stelde zij dat de handelsovereenkomst de groei van de Chileense economie zou stimuleren, 34.000 extra arbeidsplaatsen zou creëren en de internationale positie van haar land zou versterken. In 2005 hadden beide landen voor een bedrag van 6,9 miljard dollar (ruim 5,4 miljard euro) handel gedreven waarbij Chili een overschot had van 1,8 miljard dollar.
Chili had de laatste jaren met veel landen(blokken) vrijhandelsverdragen afgesloten. Daaronder waren Canada, de Europese Unie, Mexico, Nieuw-Zeeland, Singapore, de Verenigde Staten, Zuid-Korea en Mexico.

(Vorige berichten pagina 98/2 e.v. - 2006)

CUBA

BINNENLAND

Marino Murillo Jorge aangesteld als minister van Binnenlandse handel

Op voorstel van het Politbureau van de Cubaanse Communistische Partij (PCC) benoemde de Staatsraad op 24 februari 2006 Marino Alberto Murillo Jorge tot minister van Binnenlandse handel. Tot dat moment was hij onderminister op hetzelfde departement onder Barbara Castillo Cuesta, die naar verluidt op een internationale post zou worden benoemd.

Revolutionaire veteraan aan het hoofd van Technologie-departement

Ramiro Valdés Menéndez werd op 31 augustus aangesteld als de verantwoordelijke man op het ministerie van Technologie en Communicatie, aldus een bericht in het partijblad *Granma* van die dag. De 74-jarige Valdés was hoofd van Cuba's Electronische Groep die zich bezighield met de import van computers en andere 'high-tech' apparatuur, vooral uit China. Hij was een van de weinige overgebleven oude strijders die de eretitel 'Commandante de la Revolución' mocht dragen.
In 1985 was Valdés op een zijspoor geran-

geerd, vermoedelijk na een aanvaring met Raúl Castro – broer van Fidel Castro en de op één na machtigste persoon van Cuba. In 2003 bleek Valdés echter weer volledig in genade te zijn aangenomen en kreeg hij een zetel in de Staatsraad.

Minister García belooft einde van stroomonderbrekingen

Het Cubaanse parlement kreeg op 10 juni 2006 van minister van Basisindustrie Yadira García te horen dat de door velen gehate 'black-outs' in de stroomvoorziening tot het verleden behoorden. Er was 1 miljard dollar (ca. 785 miljoen euro) besteed om honderden grote generatoren met het hoogspanningsnet in Cuba te verbinden waardoor er 1.000 megawatt meer stroom beschikbaar was voor de piekuren in de zomer. Het had bijna acht maanden gekost om het programma uit te voeren. Waarnemers vermoedden dat het einde van de stroomonderbrekingen door de Cubanen zou worden ervaren als teken dat de ergste crisis voorbij was.

Parlementsvoorzitter Alarcón geeft opzienbarend interview

Een van de hoogste functionarissen van het Cubaanse bewind, voorzitter van de Nationale Assemblee Ricardo Alarcón, gaf op 15 juni 2006 vanuit de hoofdstad Havana via een satellietverbinding een interview aan de uitgeweken Cubaanse universiteitsdocente Mirta Ojito. Hij ontzenuwde speculaties dat Fidel Castro zou lijden aan Alzheimer of Parkinson en zweerde dat de naar de Verenigde Staten uitgeweken Cubanen in de toekomst geen enkele rol in het land zouden spelen. De eis van opposanten om in Cuba gevangen journalisten vrij te laten, wees Alarcón af. De opgepakte mensen waren wel journalist, maar zijns inziens niet onafhankelijk, want ze werden door 'een ander land' betaald om propaganda tegen Cuba te voeren. De constatering dat veel Cubanen het eiland ontvluchtten, pareerde hij met de opmerking dat ook veel getalenteerde Mexicanen hun land verlieten.

Lid Politbureau krijgt twaalf jaar cel

De in april uit het Politbureau van de Cubaanse Communistische Partij (PCC) en uit de partij gezette 49-jarige Juán Carlos Robinson Agramonte heeft twaalf jaar gevangenisstraf gekregen, zo maakte de PCC op 21 juni 2006 bekend. Hij zou hebben toegegeven zijn autoriteit te hebben misbruikt en zich schuldig te hebben gemaakt aan arrogantie. Gezegd werd dat Robinson was gewaarschuwd en dat hij had beloofd zijn leven te beteren, maar dat daar niets van terecht was gekomen.
Robinson was het eerste lid ooit van het Politbureau dat werd veroordeeld. Hij was de derde persoon die uit het college werd gezet, na Carlos Aldana en ex-minister van Buitenlandse zaken Roberto Robaina.

Fidel Castro draagt tijdelijk de macht over

Partijorganisatie wordt versterkt

Het Spaanse dagblad *El País* bevatte op 5 juli 2006 een artikel dat duidelijk maakte dat de leiding van de Cubaanse Communistische Partij (PCC) werd uitgebreid met het doel de invloed op de Cubaanse maatschappij te vergroten. Een in 1991 afgeschaft hulporgaan van het Politbureau, het Secretariaat, werd wederom opgericht en zou bestaan uit twaalf leden. Verder waren er zeven nieuwe benoemingen in het Centraal Comité, onder anderen van Francisco Soberón, de president van de Centrale bank van Cuba die betrokken was bij het economische proces van recentralisatie.

Raúl Castro tijdelijk eerste man in Cuba

Op de Cubaanse staatstelevisie werd op 31 juli een brief voorgelezen waarin de bijna 80-jarige Fidel Castro bekend maakte dat hij tijdelijk zijn bevoegdheden had overgedragen aan zijn vijf jaar jongere broer Raúl. De reden was dat de Cubaanse leider als gevolg van stress, veroorzaakt door publieke optredens, getroffen was door inwendige bloedingen die slechts verholpen konden worden door medisch ingrijpen.
Op een PCC-partijcongres in 1997 was Raúl officieel als opvolger van Fidel Castro aangewezen. Hij bekleedde al tientallen jaren de functie van minister van Defensie en was vice-president van het land. In politiek opzicht werd hij jarenlang beschouwd als 'hard-liner', maar in economisch opzicht zou hij 'flexibeler' zijn dan Fidel.

Miami-Cubanen vieren feest

Een deel van de naar de Verenigde Staten uitgeweken Cubanen beschouwde de ziekte van Fidel als duidelijke voorbode van het 'einde van het socialistisch bewind' op Cuba. 'We hebben het einde van het Fidel Castro-tijdperk aanschouwd', aldus liet voorzitter Jorge Más Santos namens de in Miami gevestigde rechtse ballingenorganisatie Cuban American National Foundation (CANF) weten. Más Santos, de zoon van de overleden Jorge Más Canosa die zichzelf tot opvolger van Fidel Castro had benoemd, riep Cubaanse militairen en burgers op een voorlopige regering te vormen om 'de dictatuur van de Castro-broers' te beëindigen.

Amerikaanse president keurt hervormingsplan Cuba goed

'We werken actief aan het veranderen van Cuba, we wachten niet simpel af wat er gebeurt', beweerde de Amerikaanse president George W. Bush op 10 juli in Washington bij de presentatie van een rapport dat een 'Free Cuba' dichterbij diende te brengen. Na de regeerperiode van Castro zou er actieve steun gegeven worden om het land te veranderen in een democratie, waarbij ook hulp aan Cubaanse militairen niet uit de weg zou worden gegaan. Voor het versterken van de oppositie werd verder een fonds opgezet dat 80 miljoen dollar (ruim 63 miljoen euro) zou bevatten. De plannen waren opgesteld door de in 2003 opgezette Commissie voor Hulp aan een Vrij Cuba.

Venezolaanse president bezoekt Fidel in ziekenhuis

De Cubaanse staatstelevisie zond op 14 augustus beelden uit waarop was te zien dat Venezuela's president Hugo Chávez en Raúl Castro grappen maakten met de sterk vermagerde Fidel Castro die herstelde van de medische ingreep. De opnamen waren een dag eerder gemaakt toen Fidel Castro 80 jaar werd. Hoewel er een geanimeerde sfeer heerste, kregen de Cubanen niet te horen wat er werd gezegd, want onder de beelden was lichte muziek gemonteerd.

Fidel Castro had kort daarvoor een verklaring uitgegeven die de speculaties hadden aangewakkerd: zijn herstel zou langdurig zijn en de Cubanen moesten zich voorbereiden op slecht nieuws. Waarnemers meenden dat Castro met die woorden de bevolking voorbereidde op zijn eventuele dood.

Cuba

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Plan om ethanolproductie drastisch te verhogen

Luis Gálvez, verbonden aan het Cubaanse Onderzoeksinstituut van Suikerrietderivaten, had voorspeld dat Cuba in 2010 rond de 500 miljoen liter ethanol zou produceren, aldus persbureau *AP* op 21 juni 2006. Op dat moment had het land zeventien destilleerderijen met een productiecapaciteit van 180 miljoen liter. Daarvan zouden er elf gemoderniseerd worden, aangevuld met zeven nieuwe fabrieken. Hoeveel geld daarmee was gemoeid, werd niet bekendgemaakt.
Cuba zocht sinds enige jaren naar alternatieven voor het gebruik van suikerriet omdat de oogsten te wensen over lieten en de prijs van suiker op de internationale markt sterk was gedaald.

Suikerrietoogst beneden de verwachtingen

Op 28 juni werd bekend dat in 2005 de suikerrietoogst in Cuba beneden de verwachtingen was gebleven. Dit bleek uit een communiqué van het ministerie van Suiker waarin overigens geen concrete cijfers werden genoemd. Analisten schatten de oogst, die te lijden zou hebben onder logistieke problemen, in 2005 op 1,2 ton en in 2004 op 1,5 ton. Deze cijfers vielen in het niet vergeleken met oogsten uit het verleden die soms 7 of zelfs 8 ton bedroegen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Scepsis over hoge economische groei

Nadat de *Granma*, dagblad van de Cubaanse Communistische Partij (PCC), al eerder op gezag van minister van Economie en Planning José Luis Rodríguez had gemeld dat Cuba in 2005 een groeipercentage van 11,8 procent kende, herhaalde Fidel Castro dat cijfer op 1 mei 2006. Dit was echter moeilijk te vergelijken met dat van andere landen omdat het met een andere methode was berekend dan bijvoorbeeld de Economische Commissie voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (ECLAC) van de Verenigde Naties hanteerde. Zou de 'conventionele' methode zijn gebruikt, dan zakte de groei met enkele punten, al was moeilijk vast te stellen met hoeveel. Het onderscheid zat in het feit dat Cuba de sociale dienstverlening in geldswaarde had uitgedrukt en dat deze was meegerekend bij het bbp. Sommigen meenden dat in dat geval beter gesproken kon worden van een 'bruto socialistisch product'.

GEZONDHEID EN ZORG

Diefstal en illegale handel veroorzaken medicijntekort

De partijkrant van de Cubaanse Communistische Partij, de *Granma*, berichtte half maart 2006 dat in het land een medicijntekort was ontstaan als gevolg van praktijken als diefstal, illegale handel en hamsteren. Geconstateerd werd dat de daders misbruik maakten van het gebrek aan toezicht op de sector. Al eerder had de regering een anticorruptieoperatie in de farmaceutische industrie gelanceerd, maar naar het zich liet aanzien lieten de resultaten daarvan te wensen over. Van de in het land geconsumeerde medicijnen werd 87 procent in Cuba zelf gemaakt.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

EU handhaaft schorsing van sancties tegen Cuba

Na in januari de sancties tegen Cuba voorwaardelijk te hebben ingetrokken, kwamen de 25 lidstaten van de Europese Unie op 12 juni 2006 overeen het beleid niet te wijzigen. De grootste pleitbezorger om Cuba te straffen voor zijn mensenrechtenbeleid, Tsjechië, bekritiseerde het standpunt van de EU omdat er volgens dat land in Cuba de laatste maanden geen aantoonbare verbetering was gekomen in de situatie. De meerderheid van de lidstaten koos evenwel voor een politiek van toenadering in plaats van confrontatie om op die wijze invloed op het Cubaanse mensenrechtenbeleid uit te kunnen oefenen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Cuba opent nieuwe ambassades in het Caribisch gebied

De Cubaanse afgevaardigde bij de Caribische Gemeenschap (Caricom), Alejandro Marchante Castellanos, maakte op 10 maart 2006 bekend dat zijn land vier nieuwe ambassades in de regio ging openen. Deze waren gelokaliseerd in Antigua, Dominica, St. Vincent en de Grenadinen en Suriname. De aankondiging weerspiegelde de intensivering van de betrekkingen van Cuba met de andere landen in het Caribisch gebied waar verder alleen Montserrat geen Cubaanse vertegenwoordiging op zijn grondgebied had.
De relatie tussen Cuba en de Caricom-landen werd in het verleden bemoeilijkt doordat de kleine landen bang waren de Verenigde Staten voor het hoofd te stoten.

VS wijzen samenwerking met Cuba af bij anti-drugsoorlog

Ondercommandant kolonel Jorge Samper van de Cubaanse kustwacht verklaarde op 8 april 2006 tegenover persbureau *Reuters* dat zijn land de drugshandel onder controle had. Het jaar daarvoor was er nog maar 2.200 kilo marihuana onderschept en slechts 300 kilo cocaïne, merkte hij op, en uit de afnemende vangsten viel op te maken dat de smokkelaars de voorkeur gaven aan andere routes in het Caribisch gebied.
Samper wees er op dat de Verenigde Staten het meest profiteerden van dit succes want in Cuba werden nauwelijks illegale drugs geconsumeerd. De Amerikanen wezen samenwerking echter af. In een rapport van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken werd erkend dat Cuba de drugsoorlog serieus nam, maar het land werd verweten niet genoeg te doen.

Intensievere samenwerking Cuba en Venezuela in olie-industrie

De Cubaanse media berichtten op 11 april 2006 dat Cuba en Venezuela een joint venture zouden vormen met de naam Empresa Mixta. Deze nieuwe onderneming werd de schakel tussen PDVSA Cuba, een filiaal van Petróleos de Venezuela (PDVSA), en Comercial CUPET, een filiaal van Unión Cubana de Petróleo. Cuba zou 51 procent van de aandelen in bezit krijgen en Venezuela de rest. De samenwerking richtte zich onder meer op het productieklaar maken van een raffinaderij in de plaats Cienfuegos waar ruwe olie verwerkt, opgeslagen en gedistribueerd diende te worden. Het project kwam tot stand nadat beide regeringen een jaar eerder in het kader van het Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA) hiertoe de aanzet hadden gegeven.

China biedt hulp bij speurtocht naar Cubaanse olie

Cubaanse ambtenaren maakten precies een maand later bekend dat China twaalf boorinstallaties naar Cuba zou sturen om olie te gaan zoeken in het Cubaanse deel van de Golf van Mexico. Ook het Canadese bedrijf Sherritt zou deelnemen aan de exploratie van 36 nieuwe oliebronnen, evenals de Indiase onderneming ONGC Videsh en Norsk Hydro uit Noorwegen.
In Republikeinse kringen in de Verenigde Staten ontstond ergernis over de oliecontracten. Senator Larry Craig vond het shockerend dat terwijl de VS een energiecrisis doormaakten, andere landen op 80 kilometer van de Amerikaanse kust naar olie gingen boren. Het stak nog meer dat de groeiende economische reus China bij het project betrokken was.

Investeringsakkoord met Iran

Bij een bezoek van de Cubaanse minister Ricardo Cabrissas aan de Iraanse hoofdstad Teheran ondertekende deze op 24 april 2006 een economisch samenwerkingsakkoord met Iran in de persoon van minister van Landbouw Mohammad Reza Eskandari. Cuba zou van Iran meer krediet gaan ontvangen en er werden projecten opgezet in de transportsector en bij de spoorwegen. Ook inzake de olie-industrie zou de samenwerking worden gezocht, terwijl tevens de mogelijkheden zouden worden nagegaan om een vrijhandelsakkoord af te sluiten. Na afloop noemden de Cubanen het bezoek 'succesvol'.

Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Cuba, Venezuela en Bolivia

Bij een bezoek van de Venezolaanse president Hugo Chávez en de president van Bolivia, Evo Morales, aan de Cubaanse hoofdstad Havana, werd op 28 april 2006 het Vrijhandelsverdrag van de Volkeren (TCP) gesloten. De overeenkomst tussen de drie staten was een duidelijk signaal aan de andere Latijns-Amerikaanse landen dat er een links alternatief bestond voor de economische akkoorden die de Verenigde Staten met alle regeringen in de regio probeerden te sluiten. Daarvoor had Chávez eerder het Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA) opgericht dat als doelstelling had de integratie van de regio te bevorderen op basis van samenwerking en solidariteit.

(Vorige berichten pagina 100/1 e.v. - 2006)

ECUADOR

BINNENLAND

Voormalige president Gutiérrez vrijgelaten

Een rechtbank oordeelde op 3 maart 2006 dat oud-president Lucio Gutiérrez van Ecuador de nationale veiligheid niet in gevaar had gebracht waardoor er geen reden was hem vast te houden. Daarmee was de zaak echter niet geëindigd, want Gutiérrez had nog een aantal aanklachten tegen zich lopen zoals over zijn interventie bij het Hooggerechtshof.
Analisten spraken hun bezorgdheid uit over de situatie: Gutiérrez kon weliswaar niet buigen op een grote populariteit onder de bevolking, maar zijn aanhangers waren zeer gedreven en in sommige provincies was zijn invloed onverminderd groot. Bovendien zat de regering van president Palacio niet stevig in het zadel.

Verbod op deelname aan verkiezingen wordt gehandhaafd

De wens van Gutiérrez opnieuw een gooi te mogen doen naar het presidentschap bij de aanstaande verkiezingen, liep op 18 juli schipbreuk. Op die dag handhaafde een hoge rechtbank in Ecuador het vonnis van een electoraal college dat de oud-president twee jaar niet kon meedoen aan verkiezingen voor een openbare functie. In de peilingen voor de presidentsverkiezingen in oktober, die werden aangevoerd door de gematigd linkse León Roldós, nam Gutiérrez de derde plaats in. De laatste kondigde aan opnieuw in beroep te zullen gaan, maar het vermoeden bestond dat de beslissing in een appèlzaak te laat zou komen.

Aanklachten tegen oud-presidenten houden geen stand

Huisarrest ex-president Noboa opgeheven

Het Hooggerechtshof van Ecuador bepaalde op 16 maart 2006 dat de vroegere president Gustavo Noboa niet langer onder huisarrest hoefde te blijven. De aanklachten tegen hem over zijn fouten bij de onderhandelingen aangaande de buitenlandse schuld van het land, waren afgezwakt. Werd hij in eerste instantie beschouwd als hoofdverantwoordelijke, na onderzoek was gebleken dat hem hoogstens medeplichtigheid ten laste kon worden gelegd. De fouten bij de onderhandelingen zouden het land 9 miljard dollar (ca. 7 miljard euro) hebben gekost.
De in januari 2003 afgetreden Noboa liet weten onschuldig te zijn en noemde de beschuldigingen politiek gemotiveerd.

Aanklacht verduistering tegen oud-staatshoofd Mahuad ingetrokken

De zes jaar eerder uit het presidentsambt verwijderde Jamil Mahuad hoorde op 7 juni dat de aanklacht van verduistering tegen hem niet zou worden doorgezet. Met een meerderheid van twee tegen één achtten de leden van het Hooggerechtshof te weinig bewijs voorhanden om Mahuad te veroordelen voor het misbruiken van zijn grondwettelijke macht toen hij in maart 1999 privé-bankrekeningen bevroor in een poging Ecuadors ineenstortende financiële systeem te redden.
Toen Mahuad in augustus 1998 aan de macht kwam, verkeerde Ecuador in een diepe economische crisis. Het feit dat hij corrupte bankiers hun schuld had laten afkopen waarna ze naar het buitenland vluchtten, was hem zwaar aangerekend.

Congres neemt gewijzigde oliewet aan

Het Congres nam op 19 april 2006 een wet aan die buitenlandse oliemaatschappijen verplichtte om tenminste 50 procent van de extra winsten af te dragen aan de Ecuadoraanse staat. Het betrof revenuen die voortkwamen uit de verkopen van olie boven een door de staat bepaalde standaardprijs. Van de 79 parlementariërs steunden 41 het voorstel.
Buitenlandse bedrijven, zoals de Amerikaanse Occidental Petroleum Corporation (OPC), achtten de nieuwe regelgeving in strijd met de constitutie en dreigden naar internationale rechtbanken te stappen. De regering vond de veranderingen echter noodzakelijk en wees op de grote winsten van de oliemaatschappijen. Sommige analisten meenden niettemin dat door de

maatregelen investeringen zouden worden geblokkeerd.

Olieconcessies van Occidental ingetrokken

Minister van Energie en Mijnbouw Iván Rodríguez verklaarde op 15 mei het contract met het Amerikaanse bedrijf Occidental Petroleum 'van nul en generlei waarde'. Overleg tussen de top van het bedrijf en de regering had niet geleid tot overeenstemming en de bewindsman maakte duidelijk dat de in het contract genoemde olievelden en de aanwezige installaties per direct terugkeerden in handen van de staat. Als argument voerde Rodríguez aan dat het bedrijf een pact uit 1999 had geschonden door een jaar later 40 procent van haar concessies over te doen aan de Canadese EnCana Corporation. 'Ik kan me niet onttrekken aan de wet', merkte de minister op.

Speciale commissie krijgt verantwoording productie

Bijna een maand later, op 12 juni, ondertekende president Palacio een decreet dat de 'noodtoestand' op de in beslag genomen olievelden introduceerde en een ministeriële commissie creëerde die de bedrijfsvoering zou overnemen. Staatsoliemaatschappij Petroecuador kreeg bovendien de volmacht zich te ontfermen over de administratie en regelgeving. Occidental vocht de overname aan en waarnemers betwijfelden of de Ecuadoraanse staat zelf bij machte was de productie op hetzelfde niveau voort te zetten. Ambtenaren beweerden dat Ecuador van plan was de olievelden te verkopen aan andere staatsoliemaatschappijen uit Zuid-Amerika of met maatschappijen als Petrobras (Brazilië) of PDVSA (Venezuela) joint ventures af te sluiten.

Samenstelling regering wordt gewijzigd

President Palacio vraagt kabinet in het geheel af te treden

De hele kabinetsploeg van Ecuador stemde op 6 juli 2006 in met het verzoek van president Alfredo Palacio om af te treden. Als reden werd de interne verdeeldheid van het kabinet over het energie- en het handelsbeleid genoemd. Kort daarna werden elf van de vijftien afgetreden ministers opnieuw benoemd en vier nieuwe bewindspersonen aangewezen: minister Borja (Economische zaken) werd vervangen door Armando Rodas Espinel, Felipe Vega de la Cuadra (Binnenlandse zaken) maakte plaats voor Antonio Andretta Arizaga en Pedro López (Openbare werken en Communicatie) volgde Derlis Palacios op. Roberto Illingworth (Buitenlandse handel) verving op 6 juli Joaquín Zevallos, maar trad op 14 juli alweer af. Zijn opvolger werd Tomás Peribonio.
Verder werd Galo Chiriboga (Arbeid en Werkgelegenheid) op 31 juli benoemd tot directeur van staatsoliemaatschappij Petroecuador en als minister vervangen door José Serrano.

Minister van Defensie legt functie neer

President Palacio stelde op 28 augustus de 67-jarige gepensioneerde generaal Marcelo Delgado aan als minister van Defensie. Hij werd de opvolger van Oswaldo Jarrín die de post vanaf augustus 2005 had bekleed.
Een grensincident met Colombia kort daarvoor was voor Jarrín aanleiding geweest om te zeggen dat 'bepaalde' belangen verhinderden dat zijn land zich kon beschermen tegen drugshandel. Tot irritatie van zijn collega's had hij bovendien Palacio in felle bewoordingen verzocht op te treden nadat een uit Colombia afkomstige granaat bij de grens met het buurland drie Ecuadoranen had verwond.

Gilmar Gutiérrez toegestaan presidentskandidaat te zijn

De broer van de in 2005 afgezette president Lucio Gutiérrez, Gilmar Gutiérrez, kreeg op 28 augustus 2006 van Ecuadors Constitutionele Tribunaal te horen dat hij zich toch kandidaat mocht stellen voor de presidentsverkiezingen in oktober. Toen Gilmar Gutiérrez zijn kandidatuur wilde laten registreren, werd dit aanvankelijk geweigerd omdat hij niet zou hebben voldaan aan sommige verplichtingen. Analisten vonden de gang van zaken verwarrend voor de bevolking en slecht voor de democratie.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten in verscheidene provincies van Ecuador

Noodtoestand in provincie Napo na rellen

Gewelddadige confrontaties tussen demonstranten en leger- en politietroepen bij een staking was er de oorzaak van dat op 22 februari 2006 in de Ecuadoraanse provincie Napo de noodtoestand werd uitgeroepen. Aanvankelijk weigerde de regering te onderhandelen met de stakers maar toen de situatie escaleerde en er zwaargewonden vielen, werd toch voor het voeren van overleg gekozen. Een dag later werd toegezegd dat 35 gearresteerde demonstranten zouden worden vrijgelaten, de noodtoestand zou worden opgeheven en omgerekend bijna 80 miljoen euro werd uitgetrokken voor infrastructurele werken in de regio.
De gouverneur van Napo, Gina San Miguel, merkte na afloop op dat de staking een reactie was op het gebrek aan aandacht van de regering voor de regio.

Nieuwe botsingen tussen stakers en ordetroepen

De rust keerde echter niet terug in Napo. Op 7 maart zag President Palacio zich opnieuw genoodzaakt in die provincie, en deze keer eveneens in Orellana en Sucumbios, de noodtoestand uit te roepen toen met stenen gooiende oliewerkers trachtten te verhinderen dat ordetroepen de installaties van staatsoliemaatschappij Petroecuador weer onder controle zouden krijgen. Bij de meeste bronnen in de vijf grootste velden lukte dat, maar de leider van de stakende arbeiders, David Medranda, beweerde dat de stakers nog 120 van de 500 bronnen in handen hadden.
De oliewerkers eisten drie maanden achterstallig salaris, een direct dienstverband met Petroecuador en hervorming van de begrotingsregels van het bedrijf. Petroecuador verloor per dag rond de 8 miljoen euro door de werkonderbreking.

Indianen verzetten zich tegen vrijhandelsakkoord met VS

De regering van Ecuador werd op 13 maart 2006 geconfronteerd met felle protesten van twee organisaties: de Confederatie van Indiaanse Nationaliteiten van Ecuador (CONAIE) en de Confederatie van de Volkeren van de Kichua Nationaliteit in Ecuador (Ecuarunari). De machtige indiaanse beweging verzette zich tegen het tot stand komen van een vrijhandelsakkoord met de Verenigde Staten omdat dit beschouwd werd als 'een dodelijk wapen voor de economie van miljoenen 'indígenas', boeren en kleine ondernemers'.

In minstens veertien provincies werd actie gevoerd, maar de felste protesten vonden plaats in Chimborazo, Cotopaxi, Imbabura en Canar waar wegblokkades waren opgeworpen. Op 22 maart werden daar de grondrechten opgeschort omdat de regering vreesde voor een machtsovername.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF constateert economische groei ondanks politieke onrust

In een *Public Information Notice* (PIN) van 9 februari 2006 stelde het Internationaal Monetair Fonds (IMF) vast dat de economie van Ecuador in 2005 met meer dan 3 procent gegroeid was. Andere sectoren dan de olie hadden daar een positieve invloed op gehad. Het IMF wees er op dat de cijfers tot stand waren gekomen ondanks de politieke instabiliteit die het land kende. Het werkloosheidspercentage was echter nauwelijks geslonken. De inflatie in 2005 bedroeg 4,4 procent.

IDB geeft financiële ondersteuning

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) verstrekte Ecuador op 7 juni 2006 een krediet van ruim 37 miljoen dollar (ca. 29 miljoen euro) ter modernisering van de gemeentelijke structuur in de hoofdstad Quito en ter verbetering van enkele stadswijken. In dezelfde maand, op 28 juni, kreeg het land de toezegging van een krediet ter waarde van 90 miljoen dollar. Dit diende te worden gebruikt om de toegankelijkheid van de medische voorzieningen voor arme burgers te verbeteren. Op dezelfde dag gaf de IDB tevens een lening van ruim 61 miljoen dollar om het drinkwater in de stad Cuenca toegankelijker te maken en de watervervuiling daar tegen te gaan. Voor het verbeteren van het stadscentrum in dezelfde stad werd op 20 juli een krediet van 6,6 miljoen dollar beschikbaar gesteld.

Ecuador ontvangt nieuwe kredieten van Wereldbank

Op 25 juli 2006 werd bekend dat de Wereldbank drie nieuwe leningen aan Ecuador had gegeven: 20 miljoen dollar (bijna 16 miljoen euro) voor het verbeteren van het wegennet in de landelijke gebieden, 48 miljoen dollar om duurzame toegankelijkheid te garanderen van watertoevoer en sanitaire voorzieningen en 43 miljoen dollar ter ondersteuning van het basisonderwijs. Op 1 juni had het instituut al een lening van 60 miljoen dollar toegezegd voor een cash-overboekingsprogramma waar arme families van konden profiteren, terwijl op 16 februari was ingestemd met een krediet van 90 miljoen dollar voor het implementeren van een ziektekostenprogramma.

BUITENLANDSE ZAKEN

Colombia geeft illegale grensoverschrijding toe

Nadat er grote diplomatieke druk was uitgeoefend door Ecuador gaf buurland Colombia op 6 februari 2006 toe dat gewapende militairen bij het achtervolgen van linkse guerrillastrijders 'per ongeluk' de grens hadden gepasseerd. Eerder had het land toegegeven dat gevechtsvliegtuigen 'mogelijk' het luchtruim hadden geschonden, maar daar nam Ecuador geen genoegen mee.
In de verklaring van Colombia werd er op gewezen dat het jaar daarvoor 22 soldaten en politieagenten waren omgekomen door acties vanuit Ecuador van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC). Het land ergerde zich aan de neutrale houding van de Ecuadoraanse regering bij het binnenlandse conflict in Colombia.

(Vorige berichten pagina 102/2 e.v. - 2006)

FALKLANDS/ MALVINAS

BINNENLAND

Vijf nieuwe afgevaardigden in raad van de Falklands gekozen

Bij de verkiezingen voor de Falkland Islands Government Legislative Council (LegCo) – te vergelijken met een parlement – werden op 17 november 2005 vijf nieuwe raadsleden gekozen, terwijl drie afgevaardigden hun zetel wisten te behouden. De opkomst bedroeg 86 procent.
De grondwet van de archipel met ongeveer 2.000 bewoners schreef voor dat acht raadsleden om de vier jaar gekozen dienden te worden. De overige twee afgevaardigden in de raad werden benoemd. Van de acht gekozen raadsleden vertegenwoordigden er vijf de hoofdstad Stanley en de overige drie de landelijke gebieden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Argentijnse veteranen bezetten regeringsgebouw

Rond de 30 ex-militairen die in 1982 voor Argentinië op de Malvinas Eilanden streden, bezetten op 14 september 2005 een medisch instituut in de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires. De veteranen eisten voor hun inzet bij de oorlog van de regering een schadevergoeding van 250.000 peso (ca. 69.000 euro) aan elk van hen nadat de regering eerder had gezegd te overwegen een kleine schadeloosstelling uit te keren.
De Argentijnse minister van Binnenlandse zaken Aníbal Fernández noemde inwilliging van de eis 'onmogelijk'. De regering had de uitkeringen aan hen al verhoogd van 430 (ca. 120 euro) naar 1.170 peso en gaf onder meer toelages voor schoolspullen. De oud-strijders vertrokken na de toezegging dat hun klachten serieus zouden worden behandeld.

Verdeeldheid over status archipel blijft

Venezuela verzoekt Britse regering eilanden terug te geven

De president van Venezuela, Hugo Chávez, brak op 9 februari 2006 een lans voor de Argentijnse regering door Groot-Brittannië te verzoeken de archipel terug te geven aan Argentinië. De Malvinas Eilanden zijn Argentijns, merkte het staatshoofd op en hij veroordeelde de wijze waarop de Britten in 1982, 'geholpen door de regering van de Verenigde Staten, het imperialisme', de Argentijnse strijdkrachten gewelddadig hadden bejegend.

Argentijnse president roept op tot dialoog

Bij een herdenkingsbijeenkomst voor de slachtoffers van de Falklands-oorlog op 2 april bood de Argentijnse president Néstor Kirchner de vroegere combattanten namens de staat zijn verontschuldigingen aan. Zij waren aan hun lot overgelaten en hij noemde de oorlog een van de vele misdaden van de vroegere dictatuur. Niettemin bedankte hij de veteranen voor hun patriottisme. 'De Malvinas zijn geen militair probleem. Het moet voor alle Argentijnen een

nationaal doel zijn door middel van dialoog, diplomatie en vrede ze weer bij het vaderland te voegen', merkte hij op. Groot-Brittannië riep hij op 'te goeder trouw' gesprekken te openen met Argentinië over de status van de archipel.

Groot-Brittannië bevestigt soevereiniteit in brief aan VN

De Britse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Emyr Jones Parry, berichtte op 5 april secretaris-generaal Kofi Annan dat Groot-Brittannië haar soevereiniteit over de Falkland Eilanden niet zou opgeven. De brief was een reactie op een schrijven van 9 januari waarin Argentinië de 'onwettige bezetting' van de archipel bij de VN had aangeklaagd. Daarin werd het standpunt herhaald dat het land de eilanden van de Spaanse Kroon had geërfd en dat de Britten de archipel in 1833 hadden ingenomen. Argentinië liet verder weten het overleg met Londen te willen hervatten om 'met onmiddellijke ingang' de situatie te wijzigen.

Bezoekers Argentinië ontvangen dvd over de Falklands/Malvinas

Het hoofd van de commissie Buitenlandse zaken van de Argentijnse volksvertegenwoordiging, Jorge Arguello, kondigde op 27 juni aan dat alle buitenlandse bezoekers in het vervolg een dvd over de Malvinas zouden ontvangen. Dit om de claim toe te lichten van Argentinië op de archipel. Minister van Buitenlandse zaken Jorge Taiana had in dezelfde maand in New York bij de VN de Britse regering beschuldigd van 'unilateraal en onwettig handelen' en gezegd krachtiger te zullen streven naar aansluiting.
Sinds 1965 riep de anti-kolonisatiecommissie van de VN Groot-Brittannië op onderhandelingen met Argentinië te beginnen, maar Londen weigerde dat stelselmatig.

(Vorige berichten pagina 479/3 e.v. - 2005)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

VS slaan terreuralarm voor commerciële vluchten

Het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse veiligheid bepaalde op 10 augustus 2006 dat de terreurdreiging voor commerciële vluchten hoog was, oftewel code oranje. Voor vluchten uit Groot-Brittannië gold alarmfase rood. Deze kleur symboliseerde de ernstigste terreurdreiging.

Geen vloeistoffen in de handbagage

Men reageerde hiermee op de ontwikkelingen in Londen, waar de politie op die dag bekendmaakte dat ze bomaanslagen op tien lijnvluchten naar de Verenigde Staten had voorkomen. Omdat de terroristen van plan zouden zijn om aan boord van de toestellen explosieven te vervaardigen uit vloeibare chemicaliën, werd het passagiers per onmiddellijk verboden om vloeistoffen en geleiachtige substanties in de handbagage mee te nemen. Hiermee bedoelde men niet alleen potentieel gevaarlijke chemicaliën, maar bijvoorbeeld ook water, deodorant, contactlensvloeistoffen of gel voor in het haar. Melk voor baby's mocht alleen mee als een van de begeleiders op de luchthaven een slok nam, om te bewijzen dat de melk veilig was. Op vluchten naar en van Groot-Brittannië werden extra airmarshals ingezet.

'Islamo-fascisme'

President George W. Bush zei op 11 augustus dat de verijdelde aanslagen duidelijk maakten dat de strijd tegen terrorisme nog lang niet voorbij was. Volgens hem zouden 'islamitische fascisten (...) alle middelen gebruiken om hen die van vrijheid houden te vernietigen'. De veiligheid in de VS zou groter zijn dan voor de aanslagen op 11 september 2001. Volledige veiligheid kon echter nooit worden gegarandeerd, aldus Bush.
Senator Edward Kennedy en andere Democratische politici zeiden hierop dat de terreurdreiging volgens hen alleen maar was toegenomen, omdat de regering-Bush met de oorlog in Irak en de agressieve strijd tegen terrorisme wereldwijd anti-Amerikaanse gevoelens aanwakkerde.
Parvez Ahmed, de voorzitter van de Raad voor Amerikaans-Islamitische Betrekkingen, schreef Bush op 12 augustus een brief met daarin het verzoek termen als 'islamitische fascisten' niet meer te gebruiken. Bush had eerder in augustus de organisatie Hezbollah in Libanon ook al gebrandmerkt als 'islamo-fascistisch'. Volgens Parvez suggereerde hij met dit taalgebruik dat de islam iets was om voor te vrezen en dat de strijd tegen terrorisme in wezen een strijd tegen de islam was. Ook zou Bush ermee veronderstellen dat er een islamitische stroming bestond die zich door het fascisme liet inspireren, iets dat niet het geval zou zijn. Volgens Parvez Ahmed was de islam principieel tegen geweld en was 'islamo-fascisme' daarom een contradictio in terminis.
De Britse zender BBC verzocht het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken en het Witte Huis om uit te leggen wat 'islamo-fascisme' eigenlijk was, maar kreeg hierop geen reactie.

'Nieuw soort fascisme'

President Bush, minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice en Defensieminister Donald Rumsfeld spraken op 30 en 31 augustus in Salt Lake City op de jaarlijkse conventie van de American Legion, een organisatie voor militaire veteranen. Hun toespraken maakten deel uit van een grotere campagne ter verdediging van de oorlog in Irak. Deze campagne was eerder in augustus begonnen en had mogelijk te maken met de Congresverkiezingen in november. Steeds meer Amerikanen waren tegen de oorlog. De regerende Republikeinse partij vreesde dat deze stemming de Democraten in de kaart zou spelen.
Rice noemde Irak 'een centraal front in de oorlog tegen terrorisme'. De regering-Bush werd regelmatig verweten dat Irak pas sinds de Amerikaans-Britse aanval in 2003 terroristische organisaties herbergde, maar hier ging ze niet op in.
Ook Rumsfeld plaatste de oorlog in Irak in het kader van de strijd tegen het terrorisme. Hij zei dat de opstandelingen aldaar gericht probeerden om het Amerikaanse publiek te demoraliseren. Hij veroordeelde de pers die hierin meeging door negatief over de Amerikaanse rol in de oorlog te berichten. Hij vond de 'morele en intellectuele verwarring over wie en wat goed of fout is' gevaarlijk, omdat 'het vermogen van de vrije samenleving om te volharden' erdoor zou worden aangetast. In dit verband trok hij een vergelijking met de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Hoe gevaarlijk het fascisme en nazisme waren, werd toen ook niet door iedereen ingezien. 'Cynisme en morele verwarring' in meerdere democratische staten zorgden er toen voor dat niet elk land zich goed op de oorlogsdreiging voorbereidde. 'Sommige naties probeerden vredesonderhandelingen te voeren, zelfs toen de vijand

zijn dodelijke intenties al kristalhelder had gemaakt', aldus Rumsfeld, die zei dat de wereld anno 2006 positie moest bepalen ten opzichte van 'een nieuw soort fascisme'. Hiermee bedoelde hij het islamitische extremisme, dat niet zou kunnen worden overwonnen door te onderhandelen, maar alleen door het keihard te verslaan.

'Beslissende ideologische strijd'

Bush zei tegenover de veteranen dat de strijd tegen terrorisme 'de beslissende ideologische strijd van de 21ste eeuw' was. Terugtrekking van de troepen uit Irak zou betekenen dat het land werd overgeleverd aan militante organisaties aldaar. Bush plaatste hen op één lijn met Hezbollah in Libanon, de mensen die op 11 september 2001 aanslagen pleegden in de VS en degenen die in augustus 2006 lijnvluchten van Groot-Brittannië naar de VS zouden hebben willen opblazen.

BINNENLAND

Henry Paulson wordt minister van Financiën

Henry Paulson jr. werd op 10 juli 2006 beëdigd als nieuwe Amerikaanse minister van Financiën. De 60-jarige Paulson studeerde aan de befaamde Harvard Business School en was sinds 1999 topman bij Goldman Sachs. Om minister te worden moest hij al zijn belangen bij deze investeringsbank opgeven. Bij zijn vertrek kreeg hij een gouden handdruk van 18,7 miljoen dollar (ca. 14,7 miljoen euro) mee.
Paulson zei het begrotingstekort te willen verlagen, zonder de belastingen te verhogen. Het enorme handelstekort dat de Verenigde Staten hadden met China wilde hij verkleinen door dat land te stimuleren om de koers van de yuan te revalueren.
Paulson werd de derde minister van Financiën onder president George W. Bush, na Paul O'Neill en John Snow. Analisten namen aan dat Snow moest vertrekken omdat hij te weinig charisma en overredingskracht had. Hierdoor ontbrak het hem aan gezag.

Senator Lieberman verliest Democratische voorverkiezingen

In zijn thuisstaat Connecticut verloor de Democratische senator Joe Lieberman op 8 augustus 2006 de voorrondes voor de senaatsverkiezingen. Hij won 48 procent van de stemmen. Zijn uitdager was Ned Lamont, een nieuwkomer in de politiek. Hij kreeg 52 procent en werd daarmee de Democratische kandidaat van Connecticut voor de senaatsverkiezingen in november.
Het verlies was een zware slag voor Lieberman. Hij was al zeventien jaar senator en een van de meest prominente Democraten in de landelijke politiek. Bij de presidentsverkiezingen in 2000 was hij 'running mate' van kandidaat Al Gore. Het was in de Verenigde Staten sinds 1980 pas vier keer voorgekomen dat een zittend senator voorrondes voor federale verkiezingen verloor. De belangrijkste reden dat Lieberman niet in aanmerking kwam voor herverkiezing was zijn steun voor de oorlog in Irak en zijn goede relaties met de Republikeinse president George W. Bush. Zijn tegenstander was vrijwel onbekend, maar wist de ervaren politicus toch te verslaan door voor terugtrekking van de troepen te pleiten.

Volgens dagblad de *New York Times* van 9 augustus toonde Liebermans nederlaag 'duidelijk hoe de oorlog in Irak de Amerikaanse politiek beroert en dat onder Democraten een diep gevoel van vijandigheid jegens president Bush bestaat'. Ook andere bladen merkten op dat de oorlog vermoedelijk een van de belangrijkste thema's bij de verkiezingen zou worden.
Lieberman kondigde na zijn verlies aan dat hij als onafhankelijk kandidaat aan de verkiezingen zou deelnemen.

Wederopbouw van New Orleans verloopt traag

Eind augustus 2006 werd in New Orleans en omgeving stilgestaan bij het feit dat de orkaan Katrina een jaar eerder enorme schade had aangericht en ruim 1.500 levens had geëist. President Bush van de Verenigde Staten bezocht de regio op 28 en 29 augustus. Hij beloofde dat de hulp voor de getroffen gebieden beter gecoördineerd zou worden.

Inwoners blijven massaal weg

Bush had in september 2005 ook al gezegd dat de bevolking van New Orleans en andere getroffen gebieden op hulp van de federale overheid konden rekenen, maar in augustus 2006 was hier nog niet veel van terechtgekomen. Van de ca. 110 miljard dollar (ca. 86,4 miljard euro) die het Congres voor de wederopbouw had uitgetrokken, was pas 44 miljard daadwerkelijk besteed. De hulp werd vooral tegengehouden door aanhoudende ruzies tussen de lokale en de federale overheid over de wederopbouw, maar ook over de vraag wie er schuldig was aan het feit dat onmiddellijk na de ramp zo weinig was gedaan voor de bevolking. Daarnaast bestond er geen masterplan voor de wederopbouw.

In augustus 2006 functioneerden het centrum van New Orleans en enkele hoger gelegen wijken weer redelijk. Maar grote delen van de stad lagen nog in puin, vooral de laaggelegen armere wijken. De helft van de ziekenhuizen was nog altijd gesloten en de helft van de stad zat zonder elektriciteit. Van de oorspronkelijke 485.000 inwoners waren er ongeveer 200.000 teruggekeerd. De rest verbleef her en der in het land of woonde in caravans en andere tijdelijke onderkomens nabij New Orleans. Dat zij niet naar de stad terugkeerden had vooral financiële redenen. Zij moesten hun woningen weer bewoonbaar maken, maar hadden hiervoor onvoldoende geld. Volgens een in augustus verricht onderzoek van dagblad de *Washington Post* had 70 procent van hen nooit financiële hulp van de overheid gekregen, terwijl deze wel was toegezegd. Daar kwam bij dat verzekeraars windschade wilden vergoeden, maar waterschade niet.

De mensen die wel waren teruggekeerd, bewoonden de hoger gelegen wijken, waar alleen windschade was, of hadden voldoende geld om de herstelwerkzaamheden zelf te financieren. Ten tijde van de ramp was gebleken dat het blanke deel van de bevolking (28 procent) aanzienlijk welvarender was dan het zwarte (67 procent), van wie volgens het Amerikaanse Census Bureau 34 procent onder de armoedegrens leefde en een groot deel niet of nauwelijks verzekerd was. Dit verklaarde waarom vooral blanke inwoners terugkeerden. Indien hierin geen verandering kwam, zou de demografische structuur van New Orleans blijvend veranderen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Senaat blokkeert verhoging minimumloon

De Amerikaanse Senaat verwierp op 4 augustus 2006 een voorstel om het wettelijk

minimumloon te verhogen. Het Huis van Afgevaardigden was eerder wel akkoord gegaan. Volgens het wetsontwerp zou het minimumloon geleidelijk worden verhoogd van 5,15 dollar (ca. 4,05 euro) per uur in 2006 tot 7,25 dollar in 2009. Het zou de eerste verhoging sinds negen jaar worden, die de 7 miljoen laagst betaalden een loonsverhoging van ruim 40 procent zou opleveren.
Het waren Democratische senatoren die de loonsverhoging blokkeerden. Ze vonden het onterecht dat aan de wet een maatregel was gekoppeld om de successierechten voor echtparen te verlagen, door de belastingvrije voet voor hen te verhogen tot 10 miljoen dollar.
In de Verenigde Staten waren de Republikeinen traditioneel tegen verhogingen van het minimumloon, maar in combinatie met deze belastingverlaging stemden zij juist voor.

JUSTITIE

Hof van Beroep bevestigt gevangenisstraffen voor Cubaanse spionnen

Een Amerikaans Hof van Beroep bepaalde op 10 augustus 2006 dat vijf Cubanen terecht waren veroordeeld wegens spionage. Ze waren in 1998 gearresteerd omdat ze in opdracht van Havana zouden hebben geïnfiltreerd onder Cubaanse vluchtelingen in Miami. Het vijftal moest zien te achterhalen of er plannen werden gesmeed om de Cubaanse leider Fidel Castro ten val te brengen.

Een rechtbank in Miami had drie van hen indertijd tot levenslang veroordeeld. De andere twee kregen vijftien en negentien jaar gevangenisstraf. Het Hof van Beroep in Atlanta had in 2005 echter bepaald dat het vijftal mogelijk geen eerlijke rechtszaak had gehad, omdat de stemming in Miami overwegend anti-Cubaans zou zijn. Daarom moest de zaak opnieuw voorkomen. Het federale Hof van Beroep vond dit echter onterecht en bevestigde de oorspronkelijke vonnissen.

De Cubaanse pers omschreef het vijftal – Antonio Guerrero, Fernando González, René González, Gerardo Hernández en Ramón Labañino – als helden die geprobeerd hadden het land te behoeden voor een aanval door bannelingen uit de Verenigde Staten.

NATUUR EN MILIEU

Californië wordt grote producent van zonne-energie

Gouverneur Schwarzenegger van Californië ondertekende op 21 augustus 2006 een wet om het gebruik van zonne-energie te stimuleren. In de Amerikaanse staat moesten voor 2018 minstens 1 miljoen zonnepanelen op daken van gebouwen worden geplaatst. Deze zouden 3.000 megawatt elektriciteit opwekken. Hierdoor zou de uitstoot van broeikasgassen met 3 miljoen ton per jaar worden gereduceerd, even veel als de vervuiling die 1 miljoen auto's veroorzaakten. Volgens de wet werden bouwondernemingen vanaf 2011 verplicht om kopers van nieuwe huizen zonnepanelen aan te bieden. Consumenten die zelf zonne-energie opwekten, kregen het recht om overtollige elektriciteit te verkopen aan energiebedrijven. Het programma zou de staat 2,9 miljard dollar (ca. 2,3 miljard euro) kosten. Als alles volgens plan verliep, zou Californië 's werelds derde producent van zonne-energie worden, na Japan en Duitsland.
De Verenigde Staten behoorden tot de grootste vervuilers van de wereld. De deelstaat Californië had er moeite mee dat de federale politiek weinig deed om dit veranderen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Demonstratie tegen Israël

Ca. 30.000 mensen demonstreerden op 13 augustus 2006 voor het Witte Huis in Washington DC tegen Israëlische militaire acties in Libanon en de Palestijnse gebieden. Israël was op dat moment bezig met een offensief tegen de Hezbollah-beweging in Libanon en werd daarin gesteund door de Verenigde Staten.
Het Pentagon maakte op 15 augustus bekend dat het samen met Israël werkte aan een nieuw defensiesysteem tegen aanvallen met korte afstandsraketten. Het land werd vanuit Libanon met dergelijke raketten bestookt. Details over het nieuwe systeem gaf het Pentagon niet.

Sterke afname van illegale immigratie uit Mexico

De Amerikaanse minister van Binnenlandse veiligheid Michael Chertoff gaf op 17 augustus 2006 een persconferentie in de grensstad Nogales, Arizona. Hij zei dat het aantal mensen dat vanuit Mexico illegaal de grens met de Verenigde Staten over stak sinds juni was afgenomen met 43 procent. Chertoff kon niet zeggen hoeveel mensen er sinds juni waren gearresteerd, maar wist wel te vertellen dat de douaneautoriteiten in 2005 1,2 miljoen illegale immigranten hadden tegengehouden, waarvan 40 procent ten zuiden van Tucson, Arizona.

Nationale Garde

In juni waren ca. 6.000 Nationale Gardisten in het grensgebied gelegerd. Zij mochten geen illegale immigranten arresteren, maar hen wel opsporen en het hen moeilijk maken om het land in te trekken, bijvoorbeeld door wegblokkades op te werpen. Door hun komst hadden de tot dan toe zwaar overbelaste reguliere grensbewakers meer tijd om illegale immigranten te arresteren.
De Nationale Gardisten zouden twee jaar blijven. In die tijd zouden de reguliere douaneautoriteiten extra personeel werven. In 2008 moesten ze 18.000 mensen in dienst hebben, 50 procent meer dan begin 2006.

Schaduwzijden van strenge grensbewaking

Het Openbaar Ministerie van Arizona liet op 31 augustus weten dat de ogenschijnlijk succesvolle aanpak van de illegale immigratie ook haar schaduwzijden had. Sinds de verscherpte grenscontroles na de terreuraanslagen op 11 september 2001 was de georganiseerde misdaad zich intensiever met mensensmokkel bezig gaan houden, omdat het voor potentiële illegale immigranten moeilijk was geworden om op eigen gelegenheid de grens over te steken. Hierbij zouden vooral organisaties betrokken zijn die banden hadden met drugshandelaren. Aan de mensensmokkel van Mexico naar de Verenigde Staten zou jaarlijks zo'n 2,5 miljard dollar (bijna 2 miljard euro) worden verdiend. Nu met behulp van de Nationale Garde de grens nog verder werd afgesloten, zou de georganiseerde misdaad intensiever bij de illegale immigratie betrokken raken.
Volgens de politie van Arizona waren tien grote smokkelnetwerken actief. Met behulp van corrupte Amerikanen op alle mogelijke posities zouden ze erin slagen om, ondanks de komst van de Nationale Gardisten, enkele duizenden mensen per dag naar de stad

Phoenix te smokkelen. Naar schatting waren daar 1.200 gebouwen waar de smokkelaars hen vasthielden, tot vrienden of familieleden kwamen om 1.600 tot 1.800 dollar losgeld te betalen. Volgens Terri Tollefson van de immigratiedienst in Phoenix gebruikten de bendes voor de mensensmokkel soortgelijke methodes als voor de drugssmokkel. Rivaliserende bendes zouden elkaar met geweld bestrijden. Ook zouden ze elkaars 'smokkelwaar' proberen te stelen en illegale immigranten afpersen.

(Vorige berichten pagina 496/1 e.v. - 2006)

BANGLADESH

BINNENLAND

Zowel oppositie als arbeiders organiseren stakingen

Het openbare leven in Bangladesh kwam tussen maart en juli 2006 met grote regelmaat tot stilstand door stakingen. Verschillende malen gingen deze gepaard met gewelddadige confrontaties met de politie. De stakingen werden georganiseerd door twee soorten groepen. De oppositie organiseerde met name landelijke, algemene stakingen. Verschillende werknemerscollectieven organiseerden op hun beurt veelal kortdurende stakingen, vaak in hun fabrieken of voor de gehele sector. De regering vreesde volgens een commentator van de *BBC* dat de twee stakende groepen een gemeenschappelijke basis zouden vinden, waarbij de oppositie zou kunnen profiteren van de frustraties van de arbeiders.

Bundeling van krachten

Veertien oppositiepartijen bundelden hun krachten bij het organiseren van stakingen tegen de zittende regering onder leiding van premier Khaleda Zia. Deze coalitie van oppositiepartijen werd aangevoerd door de Awami Liga (AL) onder leiding van oud-premier Sheikha Hasina. Volgens de oppositie was het kabinet niet in staat de prijzen van consumptiegoederen te beheersen en het islamitisch extremisme te bestrijden. Ook protesteerde ze tegen water- en stroomtekorten. De oppositie eiste daarnaast hervormingen van de kieswet en de installatie van een tijdelijke regering die toezicht zou houden op de verkiezingen die gepland stonden voor januari 2007. Volgens de oppositie zou premier Zia in oktober 2006 haar ambt na vijf jaar moeten neerleggen om ruimte te maken voor een tijdelijke, niet-partijgebonden regering.

Geweld bij demonstraties

Op 23 april raakten in Dhaka 150 mensen gewond toen de politie gummistokken en traangas gebruikte om demonstranten uit elkaar te jagen. In Narayangaj, twintig kilometer buiten de hoofdstad, gooiden betogers diezelfde dag stenen naar de politie en vernielden bijna veertig auto's. In juni raakten 120 mensen gewond toen de politie in verschillende delen van het land oppositieaanhangers ervan weerhield protestmarsen te lopen naar kantoren van de verkiezingscommissie. Begin juli vielen er weer tientallen gewonden bij botsingen tussen de oppositie en de politie in verschillende delen van Dhaka. Ook werden er die maand 200 mensen gearresteerd bij een poging een serie geplande protestmarsen te voorkomen.

Veiligheidsmaatregelen aangescherpt na onlusten in kledingfabrieken

Paramilitaire troepen werden op 26 mei gestationeerd bij textielfabrieken in de hoofdstad van Bangladesh, Dhaka, en in de omgeving nadat er een dode en 150 gevonden waren gevallen tijdens gewelddadige demonstraties. Ruim 300 fabrieken werden beschadigd tijdens de protesten die werden aangewakkerd door salarisconflicten. Een arbeider werd doodgeschoten, waarschijnlijk door de politie, in een exportzone ten noorden van Dhaka. Alle 84 fabrieken in het gebied bleven minstens tien dagen gesloten. In de overige kledingfabrieken werd het werk na enkele dagen weer opgepakt. Kleding was het belangrijkste exportproduct van Bangladesh. In die sector werkten bijna twee miljoen arbeiders.

Oppositie weigert overleg met islamitische partijen

De belangrijkste oppositiepartij van Bangladesh, de Awami Liga (AL), weigerde op 8 mei 2006 met het kabinet te overleggen over electorale hervormingen. De partij van premier Zia, de BNP, had het overleg voorgesteld. De AL ging niet op het aanbod in omdat de BNP er op stond dat de islamitische partijen Jamaat-e-Islami en Islami Oikyo Jote ook zouden deelnemen aan de gesprekken. Deze twee partijen maakten deel uit van de coalitie. Volgens de oppositie waren ze 'vijanden van Bangladesh en beschermers van islamitische militanten'.

Oppositie dreigt met verkiezingsboycot

Tienduizenden mensen demonstreerden op 30 juli in Dhaka. Het was de zesde dag van een campagne voor electorale hervormingen. De oppositieleden riepen tijdens een protestmars dat er geen verkiezingen zouden komen zonder hervormingen. De demonstranten verbrandden afbeeldingen van premier Zia en van het hoofd van de verkiezingscommissie, M.A. Aziz. De demonstratie was georganiseerd door de coalitie van veertien oppositiepartijen. *Associated Press* schatte dat er bijna dertigduizend mensen deelnamen aan de demonstratie.

Studenten betuigen steun aan regering

Tienduizenden studenten van de fundamentalistische Jamaat-e-Islami verzamelden zich op 27 april 2006 in Dhaka om steun te betuigen aan hun partij. De demonstratie was georganiseerd door Islami Chhatra Shibir, de studententak van Jamaat-e-Islami, en was een reactie op gelijksoortige demonstraties door student-leden van andere politieke partijen. Jamaat-e-Islami was een coalitiepartner van de Nationalistische Partij van Bangladesh (BNP) van premier Khaleda Zia.

Ministers verwijderd van posten

In reactie op de protesten over hoge voedsel- en elektriciteitsprijzen gaf premier Zia twee ministers een andere functie. De minister van Handel, Altaf Hossain Chowdhury, werd op 25 april 2006 minister zonder portefeuille. Zijn oude taken werden overgenomen door de minister van Water, Hafizuddin Ahmed. De prijzen van voedsel en andere producten waren met veertig procent gestegen in de vier maanden voorafgaand aan de kabinetswijziging. Chowdhury werd binnen het kabinet verantwoordelijk gehouden voor deze prijsstijgingen. De minister van Energie, Iqbal Hasan Mahmud, verhuisde op 21 mei naar het ministerie van Landbouw. Zijn positie op het ministerie van Energie werd overgenomen door de minister van Financiën en Planning, Anwar Kabir Talukdar.

Bangladesh

Het ministerie van Energie maakte op 8 juni bekend dat het de benzineprijzen met een derde had verhoogd. De prijzen van diesel en kerosine stegen met 10 procent. De stijging was volgens het ministerie nodig vanwege de hoge olieprijzen op de wereldmarkt.

Haven ontkent gevaar piraterij

Chittagong, de grootste haven van Bangladesh, bestempelde op 28 juli 2006 een rapport van het Internationaal Maritiem Bureau als onwaar. In het rapport werd de havenstad genoemd als de meest risicovolle plek ter wereld voor aanvallen door piraten. Het rapport vermeldde 22 piratenaanvallen in de eerste zes maanden van 2006. Chittagong verwerkte 90 procent van de jaarlijkse handel van Bangladesh.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Boeren eisen irrigatie

In maart en april 2006 kwamen twintig mensen om het leven bij confrontaties tussen demonstrerende boeren en de politie in het noordwesten van Bangladesh. De boeren eisten elektriciteit, water en diesel om irrigatiepompen te kunnen gebruiken. Slechts twee derde van de benodigde elektriciteit was echter beschikbaar. Van de 60 elektriciteitscentrales waren er 25 buiten gebruik wegens technische problemen.

Nieuw mijnbouwproject van tafel na protesten

Na bijna een week van gewelddadige protesten besloot de regering van Bangladesh op 31 augustus 2006 haar fiat niet te geven aan een mijnbouwproject in de noordelijke stad Phulbari. Het Britse bedrijf Asia Energy had reeds een licentie gekregen om het gebied te verkennen en wachtte op definitieve toestemming van de regering voor de ontwikkeling van de nieuwe kolenmijn. Het zou van plan zijn geweest ongeveer 1,1 miljard euro te investeren in de dagbouwmijn – een type mijn waar delfstoffen aan de oppervlakte worden afgegraven. Boeren en andere bewoners van het stadje hadden geprotesteerd tegen de komst van de mijn omdat die schadelijk zou zijn voor het milieu en ruim honderdduizend mensen ervoor zouden moeten verhuizen. Asia Energy stelde dat de mijn hoognodige energie zou leveren en dat de schade voor mens en milieu beperkt zou blijven. Volgens het bedrijf ging het om veertigduizend gedwongen verhuizingen in dertig jaar en zouden de betrokkenen daarvoor volledig gecompenseerd worden.

Doden bij protesten

Bij protesten tegen de geplande kolenmijn in Phulbari kwamen in de laatste week van augustus minstens zes demonstranten en een politieagent om het leven. Volgens ooggetuigen en kranten vielen in Dhaka bovendien twintig doden toen de politie de wapenstok gebruikte om stenengooiende demonstranten te verspreiden. Als gevolg daarvan werd er een landelijke staking georganiseerd door een alliantie van veertien oppositiepartijen die ook bedoeld was als steun in de rug voor de demonstranten in Phulbari.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Drie miljard dollar ontwikkelingshulp van Wereldbank

De Wereldbank maakte op 15 mei 2006 bekend dat het Bangladesh in vier jaar tijd een krediet zou vertrekken van 3 miljard dollar (ongeveer 2,3 miljard euro). Het geld was bedoeld voor economische en politieke hervormingen. Volgens de Wereldbank had Bangladesh grote economische en sociale vooruitgang geboekt, maar had het land hulp nodig om die trend door te zetten.

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw was de jaarlijkse economische groei van het land stabiel tussen 4 en 5 procent. Bijna de helft van de bevolking leefde van minder dan een dollar per dag.

Recordexport dankzij textiel

In het fiscaal jaar dat eindigde op 30 juni 2006 steeg de export van Bangladesh tot een recordbedrag van bijna 8,3 miljard euro. Dat was een groei met ruim 21 procent ten opzichte van het voorafgaande jaar. Uit cijfers van de Dienst voor Exportbevordering bleek dat de verhoging van de totale export met name het gevolg was van een sterke toename in de export van textiel. Het aantal kledingstukken dat naar het buitenland was gestuurd nam toe met een kwart ten opzichte van het jaar daarvoor.

JUSTITIE

Islamitische bank krijgt boete voor dubieuze transacties

De Centrale Bank van Bangladesh bestrafte op 5 april 2006 de Islami Bank voor het uitvoeren van dubieuze transacties. Via de Islami Bank, de grootste commerciële islamitische bank van het land, werd geld overgemaakt aan verdachten van islamitisch terrorisme. De bank kreeg de hoogst mogelijke boete opgelegd, namelijk 100.000 taka (ca. 1.100 euro). De directeur van de bank ontkende betrokkenheid bij het financieren van terrorisme, maar erkende dat zijn bank niet voldaan had aan alle voorwaarden tegen het witwassen van geld.

Arrestaties en veroordelingen voor bomaanslagen

Verschillende leden van Jamaat-ul-Mujahideen werden in de eerste helft van 2006 in Bangladesh veroordeeld voor hun betrokkenheid bij bomaanslagen. Tien militanten kregen op 14 mei levenslange gevangenisstraf opgelegd wegens betrokkenheid bij bomaanslagen op 17 augustus het jaar daarvoor. Op die dag explodeerden ruim 400 bommen in heel Bangladesh. Daarbij kwamen drie mensen om het leven. Drie anderen kregen twintig jaar voor betrokkenheid bij zeven bomaanslagen in de stad Joypurhat in diezelfde maand. Allen waren lid van de verboden militante organisatie Jamaat-ul-Mujahideen, die streefde naar invoering van de islamitische wetgeving in Bangladesh.
De bomaanslagen maakten deel uit van een grote serie aanslagen in augustus 2005. Daarbij kwamen in totaal 28 mensen om het leven, onder wie vier daders bij zelfmoordaanslagen. In februari 2006 waren al 21 leden van Jamaat-ul-Mujahideen ter dood veroordeeld voor aanvallen in het westelijke district Jhenidah.

Zeven personen ter dood veroordeeld op plaats delict

Zeven leden van Jamaat-ul-Mujahideen werden op 29 mei ter dood veroordeeld voor de moord op twee rechters. De uitspraak vond plaats in de rechtszaal waar de twee omgekomen waren, in de zuidelijke stad Jhalakati. Onder de veroordeelden waren twee belangrijke leiders van Jamaat-ul-

Bangladesh

Mujahideen, Shayek Abdur Rahman en Siddikul Islam. Rahman was op 2 maart gearresteerd na een belegering van zijn huis in de noordoostelijke stad Sylhet. Een leider van de paramilitaire troepen die Rahman ondervroeg, vertelde later dat de verdachte bekend had dat Jamaat-ul-Mujahideen verantwoordelijk was voor het merendeel van de aanslagen in de maanden daarvoor. Rahman was eerder al tot 40 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor de moord op de twee rechters.

Beroep Rahman en Islam afgewezen

Een gerechtshof wees op 31 augustus het beroep af van de zeven ter dood veroordeelde leden van Jamaat-ul-Mujahideen. Het hof bevestigde de doodstraf voor onder andere de twee leiders van de organisatie, Shaykh Abdur Rahman en Siddikul Islam. Alle zeven veroordeelden hadden na de uitspraak dertig dagen om beroep aan te tekenen bij het Hooggerechtshof. De minister van Justitie stelde dat ze, indien ze geen beroep zouden aantekenen, vanaf 1 oktober opgehangen zouden kunnen worden.

Jewel krijgt lange gevangenisstraf

Enayetullah Jewel, een regionale leider van Jamaat-ul-Mujahideen, werd op 29 augustus door een speciaal tribunaal veroordeeld tot 64 jaar gevangenisstraf voor het bezit van wapens en explosieven. Tijdens zijn arrestatie in januari nabij Dhaka had Jewel een groot aantal explosieven en verschillende wapens bij zich.

Vrijspraak 23 verdachten bomaanslag

Op 28 juni 2006 sprak een rechtbank in Bangladesh 23 verdachten vrij van betrokkenheid bij een bomaanslag tijdens een openluchtconcert zeven jaar eerder. Bij die aanslag kwamen tien mensen om het leven. Volgens de rechter was er geen sprake van wettig en overtuigend bewijs tegen de verdachten.

Rechtbank spreekt voormalig dictator vrij van omkoperij

Op 24 augustus 2006 sprak een rechtbank in Dhaka voormalig militair dictator H.M. Ershad vrij van twee aanklachten van corruptie. De eerste aanklacht ging over een oliecontract met een bedrijf in Dubai waardoor de schatkist van Bangladesh 79.000 dollar (63.000 euro) had verloren. De tweede aanklacht ging over de aankoop van twee schepen in Pakistan in de jaren 1988-1991; die schepen waren nooit geleverd. De schade bedroeg 4 miljoen dollar (3,2 miljoen euro). Volgens Ershad bewees het vonnis dat alle aanklachten tegen hem politiek gemotiveerd waren. Premier Khaleda Zia hoopte dat Ershad zich in de aanloop naar de verkiezingen van januari 2007 zou aansluiten bij haar coalitie. Ershad stelde dat ze daarover in onderhandeling waren.

ONDERWIJS

Leraren leggen onderwijs stil

Ongeveer 180.000 leraren van staatsscholen in Banglsdesh liepen op 17 juni 2006 uit protest de klas uit. Ze eisten een beter salaris en betere secundaire arbeidsvoorwaarden. In juli sloten leraren wekenlang ongeveer 28.000 privé-scholen in het hele land. Op die manier probeerden ze de regering te dwingen een belofte om de salarissen van onderwijzers te verhogen, na te komen. Leraren op privé-scholen verdienden ongeveer veertig procent minder dan hun collega's op staatsscholen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bangladesh en India intensiveren betrekkingen

Bangladesh en India kwamen op 21 maart 2006 overeen de ongelijke handelsbalans tussen beide landen aan te pakken en de bestrijding van handel in drugs te intensiveren. De handelsbalans tussen de buurlanden was ongeveer 780 miljoen euro in het voordeel van India. De plannen werden gemaakt tijdens een ontmoeting in Delhi van premier Khaleda Zia met haar Indiase ambtgenoot Manmohan Singh. In een gezamenlijke verklaring stelden beide premiers dat een toename van de onderlinge handel van belang was voor beide landen. Er werden ook afspraken gemaakt over het veiligheidsbeleid en het delen van water. Het was het eerste bezoek van premier Khaleda Zia aan India sinds haar aantreden in 2001.

Indiase grenstroepen beschuldigd van het doden van burgers

Op 16 juli beschuldigde Bangladesh het buurland van het doden van burgers langs de grens. Een ambtenaar van het ministerie van Buitenlandse zaken stelde dat in het voorafgaande half jaar ruim 50 burgers door de Indiase grenspolitie gedood waren. De autoriteiten van Bangladesh beweerden dat de meeste slachtoffers boeren waren die hun rijstvelden bewerkten of hun vee hoedden.

(Vorige berichten pagina 169/3 e.v. - 2006)

China

CHINA

BINNENLAND

Jiang Zemin publiceert Verzamelde Werken

In China werden op 10 augustus 2006 de Verzamelde Werken van Jiang Zemin gepubliceerd. Jiang was van 1989 tot 2002 secretaris-generaal van de Chinese Communistische Partij (CCP) en van 1993 tot 2004 president van het land. In de geschriften blikt hij terug op de belangrijkste ontwikkelingen in deze periode, waaronder de Chinese machtsovername van Hongkong (1997) en de militaire spanningen met de Verenigde Staten.

Publicatie voor het nageslacht

In de dagen voorafgaand aan de publicatie prezen de staatsmedia de 79-jarige Jiang uitvoerig. Dat was opmerkelijk, want na zijn aftreden was hij naar de achtergrond verdwenen en sindsdien was er weinig meer van of over hem vernomen. Bekend was dat hij slecht overweg kon met zijn opvolger Hu Jintao. Dat hij nu plotseling door de staatsmedia werd geprezen, kon erop wijzen dat zijn invloed achter de schermen weer aan het toenemen was. Hierover was in mei ook al gespeculeerd, toen hij omgeven door journalisten de berg Taishan in de provincie Shandong beklom. Chinese toppolitici demonstreerden wel vaker hun fysieke kracht om het publiek te laten weten dat ze nog niet waren uitgerangeerd.
Maar de positieve aandacht voor Jiang kon ook louter betekenen dat hem een plaatsje tussen de zwaargewichten van communistisch China werd gegund. Want volgens de traditie was een politiek leider pas werkelijk van historisch belang als hij zijn gedachtegoed publiceerde voor het nageslacht.

Jiangs voorgangers Deng Xiaoping en Mao Zedong hadden dat ook gedaan.

S.A.R. HONGKONG

Nieuwe wet op afluisterpraktijken

Na een marathondebat van vijf dagen bepaalde het parlement van Hongkong op 6 augustus 2006 dat wetshandhavers uitsluitend nog telefoongesprekken en emails mochten aftappen als ze daarvoor toestemming hadden van rechters, die verbonden waren aan een geheime rechtbank.

Democraten wantrouwen de nieuwe wet

De Democratische Partij (DP) had tien jaar eerder al aangedrongen op betere regelgeving omdat ze de indruk had dat de overheid naar believen telefoongesprekken en emails aftapte. Toch was juist de DP in 2006 tegen de nieuwe wet omdat ze deze niet doortimmerd genoeg vond. Zo bevatte ze geen expliciet verbod op het afluisteren van advocaten in gesprek met hun cliënten, waardoor onduidelijk was of het recht van burgers om vertrouwelijk juridisch advies in te winnen consequent zou worden gerespecteerd. Ook zou het in principe mogelijk blijven om mensen om politieke redenen af te luisteren. Minister van Veiligheid Ambrose Lee garandeerde dat dit niet zou gebeuren, maar weigerde in te gaan op een verzoek van de DP om deze belofte op schrift te stellen.
De wet werd aangenomen door 32 van de 60 parlementsleden. De prodemocratische partijen, die een minderheid vormden, boycotten de stemming. Hierdoor waren er geen tegenstemmen.

Kopstuk van Democratische Partij mishandeld

Albert Ho, de vice-voorzitter van de Democratische Partij (DP), werd op 18 augustus 2006 in een restaurant in Hongkong met knuppels en stokken geslagen. Hij werd met een gebroken neus en hoofdwonden in een ziekenhuis opgenomen. De vier daders wisten te ontkomen.
Het gebeurde wel vaker dat prodemocratische activisten en politici in Hongkong werden bedreigd of mishandeld. Velen namen aan dat de daders werden gestuurd door pro-Chinese politici, die de aanhoudende strijd voor burgerrechten in Hongkong en China beu waren. Niemand had dit echter ooit kunnen bewijzen.

NATUUR EN MILIEU

Meer controle op naleving van milieubeleid

Op 1 augustus 2006 richtte het nationale Chinese Staatsbureau voor Milieubescherming meerdere lokale afdelingen op. Zij moesten onder supervisie van de centrale overheid gaan controleren of lokale overheden het nationale milieubeleid wel naleefden. Dit was volgens het staatspersbureau *Xinhua* nodig omdat veel lokale overheden de landelijke regelgeving negeerden. Ze zouden denken dat milieubescherming schadelijk was voor de lokale economie en stopten milieuproblemen in de doofpot, uit angst voor negatieve publiciteit.

Rapport over Chinees milieu

De staatsmedia berichtten op 27 augustus over een milieurapport dat was opgesteld in opdracht van het Nationale Volkscongres. Hierin stond dat het land in 2005 ruim 25 miljoen ton zwaveldioxide uitstootte, 27 procent meer dan in 2000 en ook meer dan enig ander land ter wereld. Cokesfabrieken zouden stelselmatig meer vervuilende stoffen uitstoten dan wettelijk was toegestaan. Van de 696 onderzochte districten zou de helft serieuze problemen hebben met zure regen. De hoeveelheid afvalwater die ongezuiverd werd geloosd, was met 26 procent toegenomen ten opzichte van 2000. Van 661 onderzochte gemeentes beschikten er 278 niet over zuiveringsinstallaties voor rioolwater. Landelijk werd slechts 35 procent van het huisafval vernietigd op een wijze die volgens de nationale milieuwetgeving verantwoord was.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Burgerrechtenadvocaat gearresteerd

De politie van Peking maakte op 18 augustus 2006 bekend dat Gao Zhisheng was gearresteerd 'op verdenking van betrokkenheid bij criminele activiteiten'. Nadere informatie werd niet verstrekt.
Gao was één van China's bekendste burgerrechtenadvocaten. Hij had gepleit voor arbeidsactivisten, leden van de verboden spirituele organisatie Falun Gong en voor burgers die zich openlijk verzetten tegen corruptie en machtsmisbruik door ambtenaren.
Op de dag van Gao's arrestatie verscheen op internet een petitie die door veertig prominente dissidenten werd ondertekend. Volgens hen had de advocaat nooit in strijd met de wet gehandeld en was hij gearresteerd om hem monddood te maken.
De onafhankelijke Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) beweerde in een in augustus gepubliceerd rapport dat Chinese burger- en mensenrechtenadvocaten steeds vaker werden bedreigd, geïntimideerd en mishandeld, meestal in opdracht van lokale overheden. Ook zouden ze worden gedwarsboomd bij de verdediging van hun cliënten.

Gevangenisstraf voor klokkenluider

Op 24 augustus 2006 veroordeelde een rechtbank in de provincie Shandong de advocaat Chen Guangcheng tot 51 maanden gevangenisstraf. Chen, een blinde autodidact, had in 2005 beweerd dat in Linyi, Shandong, duizenden vrouwen tegen hun wil waren gesteriliseerd. Ook zouden vrouwen zijn gedwongen om abortus te laten plegen, soms pas in de achtste maand van de zwangerschap. Men zou dit doen om de doelstellingen van de één-kind-politiek te halen. Volgens de Chinese wet mochten ouders die meer kinderen kregen dan in hun regio was toegestaan, alleen met economische middelen worden gestraft. Gedwongen abortussen of sterilisaties waren verboden.
Het bureau voor geboortebeperking in Peking gaf in 2005 toe dat Chen gelijk had. Men beloofde de verantwoordelijken te zullen straffen. Voor zover bekend was dit echter niet gebeurd. Wel werd Chen in september 2005 op straat mishandeld, naar alom werd aangenomen door een knokploeg van de lokale overheid, en daarna onder huisarrest geplaatst.

Neef van Chen gearresteerd

Ruim zes maanden daarvoor, op 5 februari, hadden tweehonderd mensen bij de woning van Chen gedemonstreerd omdat zijn buurman en neef Chen Hua door de politie was mishandeld en gearresteerd. Hij was een bekende sympathisant van Chen Guangcheng. De politie verdreef de demon-

stranten met geweld. Chen werd uiteindelijk veroordeeld in verband met dit opstootje. Hij werd schuldig bevonden aan het aanmoedigen van demonstranten om het verkeer te blokkeren en staatseigendommen te vernielen, waaronder politieauto's.
Zijn advocaten werden niet tot de rechtszaak toegelaten.

De berechting van Chen haalde de wereldpers. Omdat hij misstanden bij de uitvoering van de één-kind-politiek aan de kaak had gesteld, kwam zijn naam in 2006 voor op de gezaghebbende lijst met de honderd meest invloedrijke mensen van de wereld, samengesteld door het Amerikaanse tijdschrift *Time*.

Celstraf voor journalist van de New York Times

Een rechtbank in Peking veroordeelde Zhao Yan op 25 augustus 2006 tot drie jaar gevangenisstraf. Zhao had de Chinese nationaliteit en werkte als onderzoeksjournalist voor de *New York Times*. Hij was in september 2004 gearresteerd nadat deze Amerikaanse krant had bericht dat Jiang Zemin spoedig zou aftreden als voorzitter van de Centrale Militaire Commissie. De Chinese overheid had dit nieuws toen zelf nog niet in de publiciteit gebracht en beschuldigde Zhao van het laten uitlekken van een staatsgeheim. De rechter achtte dit echter niet bewezen. Zhao werd veroordeeld in verband met een andere zaak. Hij zou in 2001 een man uit Jilin hebben geholpen om te ontkomen aan gedwongen heropvoeding door de staat en hiervoor 20 duizend yuan (ca. 2.752 euro) hebben aangenomen. Dit maakte hem volgens de rechter schuldig aan corruptie.
Analisten en mensenrechtenorganisaties gingen er vanuit dat de corruptiezaak gefabriceerd was om internationale kritiek wegens veroordeling van een journalist te voorkomen. Ze zagen Zhao's detentie als bedekte waarschuwing aan het adres van Chinese journalisten, ongeacht of die voor binnen- of buitenlandse bladen werkten. De Chinese censuurdiensten controleerden kopij niet voorafgaand aan publicatie, maar verwachtten dat journalisten zelfcensuur toepasten.

Journalist uit Hongkong veroordeeld

Journalist Ching Cheong werd op 31 augustus in Peking tot vijf jaar cel veroordeeld wegens spionage. Hij was afkomstig uit Hongkong, maar werkte voor de krant *Straits Times* uit Singapore. Ching stond sinds april 2005 onder huisarrest. Volgens het Chinese staatspersbureau *Xinhua* had hij in China informatie verzameld over economische, politieke en militaire zaken. Hij zou deze hebben doorgespeeld aan twee Taiwanese spionnen die hem hiervoor 300 duizend Hongkong-dollar (ruim 31 duizend euro) betaalden. Ching zou schuld hebben bekend en justitie gedetailleerde informatie over de spionagezaak hebben verstrekt. Daarom kreeg hij een relatief lage straf.

Chings kant van het verhaal was onbekend omdat hij geen contact mocht hebben met de buitenwereld. Zijn vrouw zei dat hij nooit had gespioneerd. Ze had eerder beweerd dat hij in een val was gelopen toen hij in de stad Guangzhou poogde geheime documenten over Zhao Ziyang in zijn bezit te krijgen. Zhao was in 1989 afgezet als voorzitter van de Chinese Communistische Partij (CCP) omdat hij tegen het neerslaan van de studentenopstand in Peking was.
Het was voor het eerst sinds de Chinese machtsovername van Hongkong in 1997 dat China een journalist uit die stad detineerde.

(Vorige berichten pagina 503/2 e.v. - 2006)

INDIA

BINNENLAND

De Congrespartij schort lidmaatschap van vooraanstaand politicus op

Pranab Mukherjee, India's minister van Defensie en één van de leiders van de Congrespartij, verkondigde op 8 augustus 2006 in Delhi dat de partij besloten had het lidmaatschap van de voormalig minister van Buitenlandse zaken, Natwar Singh, op te schorten. Volgens een kort daarvoor aan het parlement aangeboden onderzoeksrapport was Natwar Singh betrokken bij het Irakese 'voedsel-voor-olie-schandaal' en zou hij in 2001 aan het regime van Saddam Hussein gevraagd hebben om personen uit zijn directe omgeving gunstige handelscontracten aan te bieden. Natwar Singh kreeg twee weken de tijd om op de beschuldigingen te reageren en te voorkomen dat hij uit de partij gezet zou worden.

Regionale partij stapt uit regeringscoalitie

Regeringsvertegenwoordigers uit India deelden op 23 augustus 2006 mee dat de Telengana Rashtra Samiti (TRS), een kleine regionale partij, haar steun aan de coalitie van premier Manmohan Singh had ingetrokken. De TRS vond dat de Congrespartij van premier Singh zich niet aan de belofte had gehouden om een belangrijke eis van de TRS, namelijk afsplitsing van een zelfstandig Telengana van de zuidelijke deelstaat Andhra, nader te overwegen. De parlementaire meerderheid van de coalitie kwam niet in gevaar door het vertrek van de TRS.

Botsingen tussen studenten en politie

In de Indiase hoofdstad Delhi en in Kolkata, de hoofdstad van de deelstaat West-Bengalen, vonden op 24 augustus 2006 gewelddadige botsingen plaats tussen studenten en politie. De studenten protesteerden tegen het aannemen door het kabinet van een ontwerpwet die bepaalde dat het aantal studieplaatsen bij de centrale universiteiten en medische, technische en management-instituten voor studenten uit de lagere kasten, moest worden verhoogd van 22,5 tot 49,5 procent. Tijdens eerdere protesten in mei jongstleden had de Hoge Raad beloofd de studenten te horen wanneer de regering het controversiële wetsvoorstel weer aan de orde zou stellen. Van de 1,1 miljard Indiërs behoorde drie kwart tot de lagere kasten.

DEELSTATEN

India schort acties tegen rebellen in Assam op

Een hoge regeringsambtenaar vertelde op 13 augustus 2006 dat India de militaire acties tegen de afscheidingsbeweging United Liberation Front of Asom (ULFA), in de noordoostelijke deelstaat Assam, had opgeschort. De regering wilde op deze wijze haar goede wil tonen.
Tien dagen later liet een bemiddelaar weten dat India de opschorting met twee weken verlengd had. In reactie hierop verklaarden de rebellen dat zij hun aanvallen op het leger 'voorlopig' zouden stopzetten. Beide partijen zeiden dat er geen sprake was van een formele wapenstilstand. De ULFA eiste de vrijlating van vijf belangrijke rebellenlei-

ders voordat formele onderhandelingen over vrede konden beginnen.

Sinds oktober 2005 hadden er drie bijeenkomsten plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de regering en van de ULFA, maar deze hadden niet tot een belangrijke doorbraak geleid. De ULFA streed al sinds 1979 voor afscheiding van Assam, een deelstaat die rijk was aan olie, thee en hout.

India gaat onbemande vliegtuigen gebruiken tegen maoïstische rebellen

Een hoge veiligheidsambtenaar zei op 30 augustus 2006 dat India onbemande, radiografisch bestuurde vliegtuigen zou inzetten om maoïstische rebellen en hun kampen op te sporen in de ontoegankelijke gebieden van de deelstaat Chhattisgarh in Centraal-India. De maoïsten, die zeiden te strijden voor de rechten van landloze arbeiders en arme boeren, pleegden vanuit hun schuilplaatsen regelmatig aanslagen op veiligheidstroepen en sympathisanten van de overheid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verbod op kinderarbeid

Het ministerie van Arbeid in Delhi maakte op 1 augustus 2006 bekend dat het in dienst nemen van kinderen onder de veertien jaar in de huishouding, in restaurants en in hotels in India vanaf 1 oktober strafbaar zou zijn. Op deze wijze hoopte de regering het lijden van de 12,6 miljoen werkende kinderen te verlichten. Kinderen werden gedwongen lange werkdagen te maken en stonden vaak bloot aan lichamelijk en psychisch geweld.

Activisten die al langer voor de afschaffing van kinderarbeid streden, toonden zich pessimistisch over de feitelijke uitvoering van dit nieuwe verbod op kinderarbeid. Zij vroegen de overheid om ook maatregelen te treffen voor de rehabilitatie en opleiding van de kinderen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

India's industriële productie met 9,6 procent toegenomen

De Indiase regering maakte op 11 augustus 2006 bekend dat de industriële productie sinds juni 2005 met 9,6 procent was toegenomen. In het eerste kwartaal van het fiscale jaar (april-juni 2006) bedroeg de groei zelfs 10,1 procent. Dit betekende een voortzetting van de groei van de afgelopen jaren. De stijging van de economische activiteiten was vooral te danken aan de gestage binnenlandse vraag en een opleving van de export. De index van de beurs van Mumbai reageerde positief op de bekendmaking en steeg 0,4 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Problemen in India voor Coca Cola en PepsiCo

Op 22 augustus 2006 beweerde de Indiase minister voor Gezondheid, Anbumani Ramadoss, dat de gegevens in het rapport van het Centre for Science and Environment (CSE) niet klopten. In genoemd rapport, dat op 3 augustus was verschenen, had het CSE geschreven dat er in Coke en Pepsi schadelijke resten van pesticiden zaten. Ondanks de verklaring van Ramadoss weigerden de zeven deelstaten die Coca Cola en PepsiCo in de ban hadden gedaan, deze maatregel in te trekken.
Een vertegenwoordiger van Coca Cola India zei dat organisaties als het CSE wel vaker in het wilde weg aanvallen deden op multinationale bedrijven. Volgens de directeur van het CSE, Suneeta Narain, bevatten veel voedselproducten in India pesticiden. Het CSE had zich verder op Coca Cola en PepsiCo gericht omdat deze bedrijven samen 80 procent van de Indiase drankmarkt in handen hadden.
Het ontbreken van nationale standaarden voor consumentenproducten maakte deze kwestie ingewikkeld. De minister voor Gezondheid zegde toe dat er in 2007 duidelijke voorschriften zouden zijn ingevoerd. Ondertussen dreigden milieugroeperingen, die Coca Cola en PepsiCo al langer beschuldigden van het uitputten van het grondwater en het lozen van vervuild bezinksel, met het blokkeren van 90 fabrieken van de twee frisdrankgiganten.

MILITAIRE ZAKEN

Luchtvaart- en defensiegroep EADS zal 2 miljard euro investeren

De European Aeronautic Defense and Space Company (EADS) maakte op 29 augustus 2006 in New Delhi bekend de komende jaren in India maximaal 2 miljard euro te zullen investeren in productie- en onderzoeksfaciliteiten. EADS onderhield al lange tijd goede betrekkingen met militaire organisaties en onderzoeksinstituten in India. De Typhoon, een gevechtsvliegtuig van EADS, zou een goede kandidaat zijn voor de Indiase luchtmacht die haar vloot wilde moderniseren.

BUITENLANDSE ZAKEN

India arresteert 21 Pakistaanse spionnen

De onderminister van Binnenlandse zaken van India vertelde op 2 augustus 2006 in het parlement dat zijn land gedurende de afgelopen achttien maanden 21 Pakistaanse spionnen had gearresteerd. Ook waren 31 militante groeperingen, die naar verluidt onder leiding stonden van de Pakistaanse militaire inlichtingendienst Inter-Services Intelligence (ISI), ontmanteld. India beschuldigde Pakistan er al lang van hulp te bieden aan militanten die in de noordelijke deelstaat Kashmir opereerden.

India en Pakistan wijzen diplomaten uit

Op 5 augustus maakte Pakistan bekend een Indiase diplomaat te hebben uitgewezen op verdenking van betrokkenheid bij spionage. Later op de dag maakte het Indiase ministerie van Buitenlandse zaken de uitwijzing van een Pakistaanse diplomaat bekend, wegens activiteiten die strijdig waren met zijn diplomatieke status. Een Pakistaanse militaire analist zei dat de uitwijzingen een ernstige tegenslag vormden voor de – toch al moeizame – vredesonderhandelingen tussen beide landen, maar niet het einde ervan betekenden. De ministers van Buitenlandse zaken van India en Pakistan, die elkaar eind juli spraken tijdens een bijeenkomst van de landen van de Zuidaziatische Associatie voor Regionale Coöperatie (SAARC) in Dhaka (Bangladesh) beloofden het vredesproces voort te zetten.

India en Bangladesh gaan terrorisme gezamenlijk bestrijden

Na vier dagen van besprekingen in Dhaka kwamen de ministers van Binnenlandse zaken van India en Bangladesh, respectievelijk V.K. Duggal en Safar Raj Hossain, op 27

augustus 2006 overeen dat beide landen zouden gaan samenwerken bij de bestrijding van terrorisme. De buurlanden hadden elkaar in de maanden daarvoor over en weer beschuldigd van het verlenen van onderdak aan militanten en er waren geregeld schotenwisselingen uitgebroken tussen hun grenstroepen.

(Vorige berichten pagina 505/2 e.v. - 2006)

MALEISIË

BINNENLAND

Maleisië trekt paspoorten van wetsovertreders in

Het ministerie van Binnenlandse zaken bepaalde op 31 juli 2006 dat overtreders van de narcoticawetten hun paspoort voor tien jaar konden kwijtraken. Van Maleisische staatsburgers die andere strafbare feiten begingen, kon het paspoort vijf jaar worden ingetrokken. In beide gevallen gold dit ook als het misdrijf in het buitenland was begaan.

Socialistische partij uitgesloten van verkiezingen

Het Hof van Beroep in Kuala Lumpur bepaalde op 16 augustus 2006 dat de Socialistische Partij (SP) van Maleisië niet mocht meedoen aan de volgende landelijke verkiezingen. De SP probeerde al acht jaar om zich verkiesbaar te stellen, maar de regering weigerde dit toe te staan. Als reden werd genoemd dat de SP staatsgevaarlijk zou zijn en geen achterban had in zeven van de dertien deelstaten – iets dat verplicht zou zijn voor landelijke partijen.
Het Hooggerechtshof had in 2003 bepaald dat de regering dit juist had ingeschat. De SP was hiertegen echter in beroep gegaan omdat ze meende dat ze niet staatsgevaarlijk was. Bovendien zou de regel over de zeven deelstaten onwettig zijn. Ambtenaren zouden achter gesloten deuren daartoe hebben besloten en er geen enkele ruchtbaarheid aan hebben gegeven, waardoor politieke partijen er niet van op de hoogte konden zijn. Verder was onduidelijk hoe het begrip 'achterban' gedefinieerd werd.

Het Hof van Beroep bepaalde in augustus 2006 dat niet kon worden bewezen dat de SP staatsgevaarlijk was. Dat de partij een achterban in tenminste zeven staten moest hebben, werd echter wel beschouwd als officiële regel. Daarom mocht ze niet aan de verkiezingen deelnemen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onrust na forse verhoging van energieprijzen

De regering van Maleisië verhoogde de prijzen die de consument moest betalen voor benzine, diesel en LPG op 28 februari 2006 met 23 procent. In mei ging het gemiddelde tarief voor elektriciteit met 12 procent omhoog.
De verhogingen zouden nodig zijn omdat de energieprijzen op de wereldmarkt fors waren gestegen. De maatregelen stuitten echter op verzet. Op meerdere plaatsen werd gedemonstreerd door mensen die vonden dat de winsten van het staatsoliebedrijf Petronas gebruikt moesten worden om de consumentenprijzen laag te houden. Een actie in Kuala Lumpur op 28 mei verliep vreedzaam, tot de politie ingreep omdat er geen vergunning voor de demonstratie zou zijn afgegeven. Er braken gevechten uit en achttien mensen werden gearresteerd. Onder hen waren drie leiders van oppositiepartijen, te weten Salahuddin Ayub van de Islamitische Partij, Badrul Hisham Shaharin van de Volkspartij voor Rechtvaardigheid en Ronnie Liu van de Democratische Actie Partij.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Zoenen in het openbaar in Maleisië ongewenst

Roslin Hassan, de burgemeester van Kuala Lumpur, verzekerde op 5 april 2006 dat toeristen die elkaar in het openbaar zoenden niet vervolgd zouden worden. Wel konden ze verwachten dat de politie hen tot de orde zou roepen.

Hij deed zijn uitspraken nadat het hoogste gerechtshof van Maleisië had bepaald dat mannen en vrouwen die in het openbaar nadrukkelijk genegenheid voor elkaar toonden, 'immoreel gedrag' ten laste kon worden gelegd. Hierop stond maximaal een jaar gevangenisstraf. In een reactie op dit vonnis had de advocaat van een Maleisisch ongetrouwd paar gezegd dat buitenlandse toeristen dus ook op hun hoede moesten zijn. Het stel dat hij verdedigde was gearresteerd omdat de partners elkaar in het openbaar hadden omhelsd, hetgeen volgens de islamitische tradities van het land ongepast was.

Verdrag over Indonesische dienstmeisjes

Indonesische vrouwen die in Maleisië huishoudelijk werk verrichtten, kregen volgens een op 14 mei 2006 door de twee buurstaten ondertekend verdrag betere wettelijke bescherming en meer financiële zekerheid. In Maleisië verrichten ongeveer 300 duizend Indonesische vrouwen dergelijk werk. Jakarta klaagde regelmatig dat zij werden mishandeld en uitgebuit. Human Rights Watch (HRW) bevestigde dit. In april 2006 had deze onafhankelijke Amerikaanse mensenrechtenorganisatie een rapport gepubliceerd waarin gesteld werd dat de wet vrouwen onvoldoende beschermde. Volgens de Maleisische premier Abdullah Ahmad Badawi betrof het slechts incidenten en viel het allemaal wel mee. Hij vertelde de pers dat hij het verdrag vooral steunde omdat de litanie van klachten uit Jakarta dan hopelijk zou verstommen.
Volgens de nieuwe regels moest elke werkgever vooraf een contract afsluiten met de huishoudelijke hulp, met daarin duidelijke afspraken over de betaling. Verder stonden de rechten en plichten van beide partijen in het verdrag.

Maleisië detineert mensen zonder vorm van proces

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) verzocht de regering van Maleisië op 24 augustus 2006 om de Noodverordening voor Openbare Orde en Misdaadpreventie te schrappen. De verordening was in 1969 ingevoerd om een einde te maken aan rassenrellen. Ze gaf de regering het recht om verstoorders van de openbare orde voor onbepaalde tijd, en zonder tussenkomst van een rechter, te detineren. Het betrof een tijdelijke maatregel. In 2006 gebruikte het bewind het echter nog steeds, volgens HRW om mensen die ze moeilijk veroordeeld kon krijgen toch achter de tralies te zetten. In 2006 zouden zo'n zevenhonderd mensen vastzitten op grond van de noodverordening. De regering reageerde niet op de oproep.

Maleisië

BUITENLANDSE ZAKEN

Maleisië staakt bouw van brug naar Singapore

Premier Abdullah Badawi van Maleisië vertelde op 12 april 2006 dat zijn land de bouw van een brug naar Singapore staakte. Er zou ruzie zijn over de voorwaarden van het project.
Er bestond al een één kilometer lange verbinding tussen het eiland Singapore en Johor Bahru in Maleisië, maar die was verouderd en er konden geen grote schepen onderdoor varen. Maleisië pleitte daarom al jaren voor een nieuwe brug over de straat van Johor, maar Singapore vond de kosten te hoog en vreesde schade voor het milieu. Desondanks wilde het land meewerken als Maleisië in ruil zijn luchtruim openstelde voor de Singaporese luchtmacht en zand zou leveren voor een landwinningsproject. Dit laatste stuitte in Maleisië echter op verzet omdat de gedeeltelijke inpoldering van de zeestraat tussen de twee landen de scheepvaart en het milieu zou schaden.
Terwijl onduidelijk was of Singapore de brug ooit zou voltooien, was Maleisië in januari 2006 alvast aan zijn eigen helft begonnen. Het legde de werkzaamheden in april weer stil omdat de bevolking nooit zou instemmen met de eisen van Singapore, aldus premier Abdullah.

Mahathir bekritiseert zijn opvolger

Enkele dagen later noemde de Maleisische oud-premier Mahathir het besluit van Abdullah 'laf'. De premier had de bezwaren en eisen van Singapore aan zijn laars moeten lappen en de bouw van de brug moeten voortzetten. Het buurland zou dan op den duur vanzelf wel tot de bouw van zijn eigen helft zijn overgegaan.
De opmerkingen van Mahathir leidden tot grote opschudding. De oud-premier, die nog altijd veel gezag had, was 22 jaar aan de macht geweest tot zijn partijgenoot Abdullah hem in 2003 opvolgde. Op 19 mei liet het bestuur van de UMNO, de partij van Mahathir en Abdullah, echter weten dat het pal achter de nieuwe premier stond en zich niets aantrok van de opmerkingen van zijn voorganger.

Mahathir ging hierna echter door met het bekritiseren van zijn opvolger, die hij in 2003 zelf had voorgedragen. Zo zouden zijn zoon Kamaluddin, directeur van een energiebedrijf en een van de rijkste mensen van Maleisië, en zijn schoonzoon Khairy Jamaluddin, een bankier, achter de schermen grote invloed op het regeringsbeleid uitoefenen.
Abdullah Badawi ging hier aanvankelijk niet op in, maar in een televisie-interview op 7 augustus ontkende hij de aantijgingen. Volgens hem kon Mahathir er niet goed mee uit de voeten dat zijn opvolger er een eigen stijl van regeren op na hield en niet alles precies deed zoals hij.

Verdrag tegen criminaliteit en terrorisme

De ministers van Buitenlandse zaken van de Verenigde Staten en Maleisië ondertekenden op 28 juli 2006 een verdrag om de samenwerking in de strijd tegen terrorisme en de internationale misdaad te intensiveren. Hierdoor werd het mogelijk dat de twee samenwerkten bij het verkrijgen van bewijsmateriaal en het bevriezen van financiële tegoeden van verdachten. Bekentenissen die in het ene land werden afgelegd, konden in het vervolg door het andere land worden gebruikt. Ook konden de twee op elkaars verzoek huiszoekingen verrichten en beslag leggen op goederen.
Maleisië en de Verenigde Staten hadden sinds 1995 een uitleveringsverdrag.

Transitcentra voor arbeidsimmigranten

Nieuwe arbeidsimmigranten werden vanaf 8 augustus 2006 na aankomst in Maleisië ondergebracht in transitcentra, waar ze pas uit mochten als hun werkgevers hen kwamen ophalen. Het was al langer zo dat buitenlandse werknemers de grens pas over mochten als hun werkgevers hen kwamen ophalen. Het kwam echter regelmatig voor dat die zich niet meldden. In juli had dit ertoe geleid dat een groep van 250 buitenlanders noodgedwongen enkele weken op het vliegveld van Kuala Lumpur bivakkeerde.
Om herhaling van dergelijke problemen te voorkomen, werden de transitcentra opgericht. Een werkgever kreeg tot vijf uur na aankomst van zijn werknemer de tijd om zich te melden. Daarna moest hij 10 ringgit (ca. 2,20 euro) boete per uur betalen. Als hij niet kwam opdagen, werd de arbeidskracht na zeven dagen teruggestuurd naar het land van herkomst.

Singapore

De maatregel was bedoeld om te voorkomen dat arbeidsimmigranten in de illegaliteit verdwenen. Volgens schattingen van de overheid werkten in 2006 naast 1,8 miljoen legale buitenlandse werknemers ook nog 500 duizend illegalen in Maleisië.
(Vorige berichten pagina 173/2 e.v. - 2006)

SINGAPORE

BINNENLAND

PAP wint parlementsverkiezingen

De Volks Actie Partij (PAP) won op 6 mei 2006 de parlementsverkiezingen in Singapore. De partij was onafgebroken aan de macht geweest sinds het land in 1965 onafhankelijk werd. De verkiezingen werden alom gezien als een test voor Lee Hsien Loong (PAP), die in 2004 Goh Chok Tong had opgevolgd als premier, maar nog geen eigen mandaat van de kiezers had gekregen.
Van de 84 parlementszetels gingen er 37 automatisch naar de PAP omdat de oppositiepartijen in de betreffende kiesdistricten geen kandidaten hadden. Daarnaast won deze partij 45 zetels in de districten waar wel wat te kiezen viel. Hiermee kwam ze uit op 82 zetels – hetzelfde aantal als bij de laatste verkiezingen in november 2001. Toch viel het resultaat tegen omdat de PAP slechts 66,7 procent van de stemmen won, hetgeen een verlies van 8,6 procent betekende.

Lee Hsien Loong zei hier naderhand over dat het vrijwel onmogelijk was om net zo goed te scoren als in 2001. Want toen ging het slecht met de economie en bestond er grote angst dat Singapore, net als de Verenigde Staten, getroffen zou worden door terroristische aanslagen. Omdat de PAP de enige partij met regeringservaring was en daarom de stabiliteit van het land het best kon bewaken, had de bevolking massaal op haar gestemd. In 2006 ging het echter veel beter met Singapore en durfden de kiezers het wel aan om op een oppositiepartij te stemmen.

Oppositie krijgt meer stemmen

Vooral de Arbeiderspartij (WP) van Low Thia Khiang profiteerde hiervan. Ze won

16,4 procent van de stemmen, 13,4 procent meer dan in 2001. Omdat Singapore met een districtenstelsel werkte en de WP in slechts één kiesdistrict een meerderheid won, kreeg ze ondanks dit goede resultaat maar één zetel in het parlement. De Democratische Alliantie van Singapore (SDA), een samenwerkingsverband van onder meer de Singaporese Volkspartij (SPP), de Nationale Partij voor Solidariteit (NSP) en de Partij voor Rechtvaardigheid (SJP), won 13 procent van de stemmen, 1 procent meer dan in 2001. Ook deze partij kreeg één zetel die bekleed zou worden door partijleider Chiam See Tong. Singapore kende stemplicht.
Het zittende kabinet van Lee Hsien Loong bleef na de verkiezingen aan.

Uitslag parlementsverkiezingen Singapore
6 mei 2006

partij	percentage	zetels
Volks Actie Partij (PAP)	66,7	82
Arbeiderspartij (WP)	16,4	1
Democratische Alliantie van Singapore (SDA)	13,0	1
Democratische Partij van Singapore (SDP)	4,0	-

Columnist mag regering niet bekritiseren

In haar verkiezingscampagne had de PAP vooral onderstreept dat ze in de afgelopen decennia een stabiele en welvarende natie had opgebouwd. Ze beloofde dat ze in de toekomst nog meer buitenlands kapitaal zou aantrekken. Verder moesten werkgevers worden aangemoedigd om meer ouderen in dienst te nemen en konden minder draagkrachtigen een subsidieregeling voor ziektekosten tegemoet zien.
De oppositie wees in haar campagne op de groeiende kloof tussen arm en rijk. En ze verweet de PAP dat ze critici monddood maakte, onder meer door de pers te censureren. Alle oppositiepartijen waren voor meer vrijheid van meningsuiting.

Weinig waardering voor kritisch geluid

Dat deze inderdaad zeer beperkt was bleek toen de populaire columnist Lee Kin Mun, die publiceerde onder de naam Mr. Brown, op 30 juni in de Engelstalige krant *Today* kritiek uitte op een voornemen van het kabinet om de elektriciteitstarieven en de taxiprijzen te verhogen. In Singapore waren de taxibedrijven aan de staat gelieerd. De regering was vlak na de verkiezingen met deze plannen naar buiten gekomen. Volgens Lee was het wel zo eerlijk geweest als ze dat daarvoor had gedaan.
Op 3 juli liet het ministerie van Informatie weten dat Lee's column de goede naam van de regering had besmeurd. Lee zou daarom 'geen constructieve criticus, maar een partijdige deelnemer aan de politiek' zijn. Hierop besloot *Today* om Lee's column in het vervolg niet meer te publiceren.

Buitenlandse bladen moeten een representant aanwijzen

Op 4 augustus bepaalde de regering dat de buitenlandse bladen *Newsweek, Time, Financial Times, Far Eastern Economic Review* en de *International Herald Tribune* elk een vertegenwoordiger in Singapore moesten aanwijzen, die kon worden aangeklaagd als de bladen berichten publiceerden die indruisten tegen de wet. Enkele van de genoemde bladen hadden recentelijk kritische artikelen over de regering van Singapore geplaatst.
Andere buitenlandse bladen moesten overigens al sinds 1990 een vertegenwoordiger in Singapore hebben die aansprakelijk gesteld kon worden voor de publicaties. De genoemde bladen waren hier toen van uitgezonderd omdat ze zelden kritisch berichtten over de politieke situatie in Singapore.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sterke economische groei, maar stijgende werkloosheid

In 2004 investeerden Singaporese bedrijven 328 miljard Singapore-dollar (ca. 163 miljard euro) in het buitenland, 8 procent meer dan in 2003. De overheid van Singapore maakte dit op 29 juli 2006 bekend. Bijna de helft van dit bedrag werd in Azië geïnvesteerd, met China, Maleisië, Indonesië en Hongkong als top vier. De sector die het meest rechtstreeks investeerde was de financiële dienstverlening, gevolgd door de industrie en de handel.
In Singapore zelf groeide de industriële productie in de eerste helft van 2006 met 16,4 procent ten opzichte van de eerste zes maanden van 2005. Ongeveer dertig procent van de totale industriële productie betrof elektronica. Vooral de productie van halfgeleiders nam een hoge vlucht. De farmaceutische en de biomedische industrie maakten echter de meest opvallende ontwikkeling door. Beide sectoren groeiden met bijna 60 procent ten opzichte van 2005.
In de eerste helft van 2006 bedroeg de inflatie 1,3 procent.

Werkloosheid neemt toe

De werkeloosheid nam toe van 2,6 procent in het eerste tot 2,9 procent in het tweede kwartaal van 2006. Dit maakte het ministerie van Arbeid op 31 juli bekend. In 2005 bedroeg de werkloosheid 3,5 procent. Dat de werkloosheid in het tweede kwartaal iets toenam kwam volgens de overheid vooral doordat de gunstige economische ontwikkelingen grote groepen mensen die tot dan toe niet aan het arbeidsproces hadden deelgenomen, motiveerden om ook op zoek te gaan naar werk. Er kwamen in de eerste zes maanden van 2006 ruim 81.000 nieuwe banen bij – een historisch record. De dienstensector creëerde met meer dan 24.000 banen de meeste werkgelegenheid, gevolgd door de industrie en de bouw. In de eerste helft van 2005 groeide de werkgelegenheid met bijna 50.000 banen.

Verhoging van heffing op buitenlandse arbeid

De overheid verhoogde de heffing op buitenlandse arbeid in juli van 100 Singaporedollar (ca. 50 euro) tot 150 per werknemer per maand. De heffing die werkgevers moesten betalen als ze buitenlandse werknemers in dienst hadden, was tijdens de financiële crisis in 1997 en 1998 fors verlaagd om de economie te stimuleren. Mede ten gevolge daarvan waren steeds meer mensen naar de stadstaat gekomen, met een recordaantal van 43 duizend in 2005. Door de heffing te verhogen hoopte de regering dat werkgevers weer liever Singaporese werknemers in dienst zouden nemen.
Overigens was Singapore tot op grote hoogte afhankelijk van buitenlandse arbeidskrachten, zowel hoog opgeleide 'expats' als laaggeschoolde werknemers in sectoren als de industrie en de bouw.

Krachtige economische groei

Op 10 augustus maakte de overheid bekend dat de economie in het eerste kwartaal met

10,1 en in het tweede met 8,1 procent was gegroeid. De groei werd vooral aangedreven door de toenemende vraag naar elektronica op de wereldmarkt.
In 2005 groeide de economie met 5,7 procent.

Investeringsbedrijven van de staat geven inzage in financiën

Op 12 juli 2006 bestond de Government of Singapore Investment Corp. (GIC) 25 jaar. Het bedrijf beheerde de buitenlandse valutavoorraad van de stadstaat. Het was uitsluitend verantwoording verschuldigd aan het ministerie van Financiën en de premier en kwam nooit met gedetailleerde jaarstukken naar buiten. Het Internationale Monetaire Fonds (IMF) had in mei nog kritiek geuit op de geheimzinnigheid rondom de Singaporese staatsfinanciën.

Ter ere van de 25ste verjaardag gaf voormalig GIC-bestuurslid en oud-premier Lee Kuan Yew enige inzage in de financiële huishouding van het staatsbedrijf. In een toespraak zei hij dat het in 1981 was begonnen met 'enkele miljoenen dollars' en dat het inmiddels een kapitaal van meer dan 100 miljard Singapore-dollar (ca. 50 miljard euro) beheerde. Een exact bedrag gaf hij echter niet. Sinds zijn oprichting zou de GIC jaarlijks gemiddeld 9,5 procent winst hebben gemaakt. Gecorrigeerd met de inflatie was dit 5,3 procent.

Andere medewerkers van de GIC zeiden op 12 juli tegenover persbureau *Associated Press* dat het staatsbedrijf 40 tot 45 procent van zijn vermogen in de Verenigde Staten had belegd, een kwart in Europa en 8 tot 10 procent in Japan. De GIC zou echter van plan zijn om spoedig een groter deel van zijn activa in opkomende markten en aandelen van particuliere ondernemingen te investeren.
Temasek Holdings was een ander investeringsbedrijf van de staat Singapore. Dit maakte eerder al bekend dat het 66 miljard Singapore-dollar beheerde.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Oppositieleider veroordeeld

Chee Soon Juan van de Democratische Partij Singapore (DPS) werd op 17 maart 2006 tot acht dagen gevangenisstraf veroordeeld wegens belediging van het Hof. Chee was in februari failliet verklaard omdat hij een boete niet kon betalen die hem was opgelegd wegens belediging van enkele politieke leiders. Chee had hierop gezegd dat de rechtspraak in Singapore partijdig was en zich consequent schaarde aan de kant van de regerende Volks Actie Partij (PAP). Het Hof ervoer dit als een belediging en besloot Chee te vervolgen.

De DPS werd in april aangeklaagd door de regering omdat ze in januari had beweerd dat enkele regeringsleiders al lange tijd op de hoogte waren van corruptie bij de nationale nierstichting, maar nooit in actie waren gekomen. De nierstichting werd geleid door Tan Choo Leng, de echtgenote van oud-premier Goh Chok Tong, en was in 2005 in opspraak gekomen wegens valsheid in geschrifte. De DPS werd op 8 juni schuldig bevonden aan smaad, maar eind augustus was nog niet duidelijk welke straf de partij kreeg. Partijleider Chee was toen inmiddels opnieuw aangeklaagd, ditmaal omdat hij zonder vergunning politieke toespraken zou hebben gehouden.

(Vorige berichten pagina 175/2 e.v. - 2006)

BENIN

BINNENLAND

Minister ontslagen wegens verkoop VS-ambassade

President Mathieu Kérékou van Benin ontsloeg op 16 februari 2006 minister van Buitenlandse zaken Rogatien Biaou vanwege diens betrokkenheid bij de illegale verkoop van het gebouw van de ambassade van Benin in Washington aan een Amerikaanse projectontwikkelaar.

Presidentsverkiezingen met louter nieuwe kandidaten

Op 5 maart 2006 streden 26 kandidaten, onder wie 2 vrouwen, om het presidentschap van Benin. President Mathieu Kérékou, die het land gedurende 30 van de afgelopen 34 jaar had geregeerd, en zijn jarenlange rivaal en voormalig president Nicéphore Soglo waren uitgesloten van deelname omdat zij ouder waren dan 70 jaar.
Benin behoorde tot de armste en minst ontwikkelde landen ter wereld. Het analfabetisme bedroeg 60 procent en slechts de helft van de kinderen volgde onderwijs. Het gemiddelde inkomen bedroeg ongeveer 2,50 euro per dag. Vier van de ruim zeven miljoen inwoners was kiesgerechtigd. Alle presidentskandidaten beloofden beter bestuur, bestrijding van de werkloosheid en intensivering van de katoenproductie.

Presidentsverkiezingen gaan tweede ronde in

Het Constitutioneel Hof van Benin maakte op 15 maart bekend dat een tweede ronde voor de presidentsverkiezingen was vereist. Sinds de marxistische militaire leider Kérékou in 1991 het meerpartijenstelsel had ingevoerd, waren er bij elke verkiezing klachten over stembusfraude. Ook nu hadden de president en verschillende kandidaten geklaagd over onregelmatigheden. Volgens het hof waren deze echter niet ernstig genoeg om de uitslag ongeldig te verklaren.

De kandidaten die de meeste stemmen kregen, waren Thomas Yayi Boni (35,8 procent) en Adrien Houngbédji (24,2 procent). Yayi Boni, voormalig hoofd van de West-Afrikaanse Ontwikkelingsbank, deed mee als onafhankelijk kandidaat. De 64-jarige Houngbédji, een voormalig openbaar aanklager, was eind jaren negentig uit de regering-Kérékou getreden en voerde sindsdien oppositie. Hij nam voor de vierde maal deel aan presidentsverkiezingen.

West-Afrikaanse waarnemers positief over tweede verkiezingsronde

De tweede ronde van de presidentsverkiezingen op 19 maart verliep 'vrij, eerlijk en transparant', zo verklaarden West-Afrikaanse waarnemers op 21 maart 2006. De Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) prees de onafhankelijke kiescommissie (CENA) voor de organisatie van de tweede verkiezingsronde en riep de kandidaten op de uitslag te repecteren teneinde de democratie in Benin te versterken.

Yayi Boni wint presidentsverkiezingen

Het Constitutioneel Hof bevestigde op 29 maart dat Thomas Yayi Boni de tweede ronde van de presidentsverkiezingen had gewonnen met 31,9 procent van de stemmen.

Uitslag eerste ronde (5 maart 2006) **en tweede ronde** (19 maart 2006) **van de presidentsverkiezingen in Benin**

kandidaat	percentage eerste ronde	percentage tweede ronde
Thomas Yayi BONI	35,8	74,6
Adrien HOUNGBÉDJI	24,2	25,4
Bruno AMOUSSOU	16,3	
Léhady SOGLO	8,4	
Antoine IDJI	3,2	
Lazare SÈHOUÉTO	2,0	
Séverin ADJOVI	1,8	
Antoine DAYORI	1,3	
overige kandidaten	7,0	

Boni beëdigd als president

Tijdens zijn beëdiging als president van Benin op 6 april 2006 verklaarde Thomas Yayi Boni te zullen strijden tegen corruptie en voor economisch herstel. De laatste regeringsjaren van de vorige president, Mathieu Kérékou, waren gekenmerkt door een serie corruptieschandalen. De economie had gevoelige klappen gekregen doordat het buurland Nigeria de import van talloze artikelen had verboden. Bovendien drukten Amerikaanse landbouwsubsidies de prijs van katoen, het belangrijkste landbouwproduct van Benin.

President Yayi Boni stelt technocratenkabinet samen

President Yayi Boni van Benin maakte op 8 april 2006 de samenstelling bekend van zijn eerste kabinet. Opvallend was het grote aantal economisch specialisten en politieke buitenstaanders. De belangrijkste taak van het kabinet was het herstel van de economische groei.

President breekt reis af vanwege binnenlandse crisis

President Yayi Boni brak op 10 juli 2006 zijn eerste buitenlandse reis af vanwege een politieke crisis in Benin. Het constitutionele hof had een door het parlement goedgekeurde wet ongeldig verklaard die het mandaat van parlementsleden verlengde van vier tot vijf jaar. De voorstanders hadden verklaard dat de wet zou leiden tot kostenbesparingen omdat de parlementsverkiezingen daardoor tegelijk met lokale verkiezingen konden plaatsvinden. De president had zijn bezoek aan Frankrijk afgerond, maar zou nog doorreizen naar België, Luxemburg en de Verenigde Staten.

Samenstelling regering van Benin (8 april 2006)

President
Thomas Yayi BONI

Ministers:
Administratieve en Institutionele hervormingen
Bio Gounou Idrissou SINA
Ambtenarenapparaat en Arbeid
Emmanuel TIANDO
Buitenlandse zaken
Mariam Aladji Boni DIALLO
Cultuur, Sport en Recreatie
Theophile MONTCHO
Defensie
Issifou Kogui N'DOURO
Gezondheidszorg
Flore GANGBO
Handel en Industrie
Moudjaidou Issoufou SOUMANOU
Hoger onderwijs en Beroepsvorming
Mathurin NAGO
Justitie en Institutionele relaties
Abraham Zinzindohoue
Lager en Middelbaar onderwijs
Evelyne SOSSOUHOUTO
Landbouw
Gaston DOSSOUHOUI
Mijnbouw, Energie- en Waterbeheer
Jocelyn DEGBEY KUADJO
Milieubescherming en Natuur
Jean Pierre BABATUNDE
Ontwikkeling, Financiën en Economie
Pascal KOUKPAKI
Openbare veiligheid en Lokaal bestuur
Edgar ALLIA
Toerisme en Huisnijverheid
Soumanou Seibou TOLEBA
Vrouwen-, Kinder- en Familiezaken
Guecadou Bawa YOROU

Staatssecretarissen:
Afrikaanse integratie en Relaties met de Beninese diaspora
Albert AGOSSOU
Budget
Albert HOUNGBO
Communicatie en Nieuwe technologie
Venance GNIGLA
Microfinanciering en Steun aan midden- en kleinbedrijf
Sakinatou ABDOU ALFA OROU
Publieke werken en Transport
Alexandre Kpedetin DOSSOU

Gouverneur van de Centrale Bank
Charles Konan BANNY

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verbod op illegale brandstofhandel leidt tot protesten

De regering van Benin besloot op 18 juni 2006 tot uitstel van een verbod op straathandel van brandstof nadat illegale handelaren en straatverkopers een 24-uursstaking hadden georganiseerd. Het verbod was ingesteld na een ontploffing waarbij 60 dorpelingen waren omgekomen. De staking had lange wachtrijen veroorzaakt bij de stations; veel stations moesten sluiten omdat hun voorraad was uitgeput.
Bij de handel van de illegale brandstof, die werd aangevoerd vanuit het buurland Nigeria, waren honderdduizenden mensen betrokken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Parlement aanvaardt wet tegen kinderhandel

Het parlement van Benin aanvaardde op 3 februari 2006 met algemene stemmen een wet ter bestrijding van de kinderhandel. Arme, vaak analfabete boeren verkochten hun kinderen voor 10.000 à 20.000 CFA frank (15 à 30 euro) aan handelaren die de kinderen doorverkochten voor het tienvoudige. Veel kinderen werkten vervolgens als slavenarbeiders op plantages in omringende landen.
De nieuwe wet bestrafte kinderhandel met minimaal 10 jaar gevangenis. Bij verzwarende omstandigheden, zoals mishandeling en verkrachting, kon levenslag worden gegeven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Frankrijk verdrievoudigt hulp aan Benin

Tijdens het bezoek van president Yayi Boni van Benin aan Frankrijk zegde zijn collega Jacques Chirac op 28 juni 2006 een bedrag van 4,5 miljoen euro aan steun toe voor 2006. Dit was een verdrievoudiging ten opzichte van 2005. De Franse president deed deze toezegging terwijl in Frankrijk een de-

bat woedde over de verscherping van de immigratiewetgeving. De Franse minister van Binnenlandse zaken, Nicolas Sarkozy, wilde geschoolde migranten aantrekken en ongeschoolde migranten ontmoedigen naar Europa te komen. De wet had geleid tot felle protesten in West-Afrikaanse landen.

Nigeria en Benin sluiten grensverdrag

Na jarenlange onderhandelingen over de zee- en landsgrenzen tussen beide landen tekenden president Yayi Bono van Benin en de Nigeriaanse president Olusegun Obasanjo op 4 augustus 2006 een verdrag over de zeegrens. Een commissie zou de definitieve landsgrenzen vastleggen.

(Vorige berichten pagina 125/1 e.v. - 2006)

BURKINA FASO

BINNENLAND

Compaoré voor derde maal president

President Blaise Compaoré van Burkina Faso maakte op 7 januari 2006 de samenstelling van zijn nieuwe regering bekend. In november 2005 had Compaoré voor de derde opeenvolgende keer de presidentsverkiezingen gewonnen. Behalve dertien nieuwkomers keerden veel leden van het vorige kabinet terug op belangrijke posten. Paramanga Ernest Yonli werd opnieuw premier en ook de ministers van Buitenlandse zaken en Defensie behielden hun post.

Samenstelling regering van Burkina Faso
(8 augustus 2006)

President
Blaise COMPAORÉ
Premier
Paramanga Ernest YONLI

Ministers:
Ambtenarenapparaat en Bestuurlijke organisatie
Lassane SAWADOGO
Basisonderwijs en Alfabetisering
Mathieu OUEDRAOGO
Bevordering van Mensenrechten
Monique ILBOUDO
Buitenlandse Zaken
Youssouf OUEDRAOGO
Defensie
Kouame LOUGUE
Economie en Ontwikkeling
Seydou BOUDA
Gezondheidszorg
Bedouma Alain YODA
Handel
Benoit OUTTARA
Informatie
Raymond Edouard OUEDRAOGO
Justitie
Boureima BADINI
Kunst, Cultuur en Toerisme
Mahamoudou OUEDRAGO
Landbouw, Water en Waterbeheer
Salif DIALLO
Milieubeheer
Dakar DJIBRILL
Openbare werken, Huisvesting en Transport
Hippolyte LINGANI
Veeteelt
Alphonse BONOU
Werkgelegenheid, Arbeid en Jeugdzaken
Alain Lodovic TOU

Staatssecretarissen:
Betrekkingen met parlement
Adama FOFANA
Jeugdzaken
Daniel OUDRAOGO
Maatschappelijk werk en Gezin
Miriam LAMIZANA
Alfabetisering en Informeel onderwijs
Arsene Armand HIEN
Mijnbouw en Energie
Abdoulaye Abdoulkader CISSE
Openbaar vervoer
Patrice NIKIEMA
Post en Telecommunicatie
Justin Tieba THOMBIANO
Regionale samenwerking
Jean De Dieu SOMDA
Sport en Recreatie
Tioundoun SESSOUMA
Territoriaal beheer en Decentralisatie
Moumouni FABRE
Veiligheid
Djibril Yipene BASSOLE
Voortgezet en Hoger onderwijs, Wetenschappelijk onderzoek
Laya SAWADOGO
Vrouwenzaken
Gisele GUIGMA

Gouverneur van de Centrale Bank
Boukary OUEDRAOGO

Presidentspartij wint twee derde locale verkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen in Burkina Faso op 23 april 2006 brachten een grote overwinning voor de Congrespartij voor Democratie en Vooruitgang (CDP). De CDP won twee derde van de verkiesbare plaatsen en kreeg daarmee de macht in alle grote steden, waaronder de hoofdstad Ouagadougou en het economisch centrum Bobo-Dioulasso. De resterende plaatsen werden gewonnen door 40 van de 70 politieke groeperingen die aan de verkiezingen deelnamen. Minder dan de helft van de 3,8 miljoen stemgerechtigden had deelgenomen aan de verkiezingen en daarmee was de opkomst de laagste sinds de parlementsverkiezingen van 2002.

JUSTITIE

Aanklacht voor moord op journalist vervallen

Een beroepsrechtbank in de hoofdstad van Burkina Faso, Ouagadougou, bevestigde op 16 augustus 2006 de intrekking van de aanklacht tegen Marcel Kafando, een veiligheidsofficier die was beschuldigd van de moord op de journalist Norbert Zongo.
Op 13 december 1998 waren de lichamen gevonden van Zongo, die directeur was van het weekblad *Indépendant*, en drie collega's. Een onafhankelijk onderzoek in opdracht van de regering had zes mogelijke verdachten aangewezen. Tevens was geconcludeerd dat de moord verband hield met Zongo's onderzoek naar de dood van de chauffeur van de jongste broer van president Blaise Compaoré. Van de zes verdachten was alleen Kafando in staat van beschuldiging gesteld. Familieleden, advocaten en mensenrechtenactivisten spraken hun teleurstelling uit over het besluit van de rechtbank.

LANDBOUW EN VEETEELT

Uitbreiding vogelgriepvirus

De regering van Burkina Faso maakte op 22 mei 2006 bekend dat het dodelijke H5N1-virus zich verder verspreidde, onder meer naar de hoofdstad Ouagadougou en naar Bobo-Dioulasso, de tweede stad van het land. Voor de bestrijding was zo'n 10 mil-

joen euro uitgetrokken. Waarnemers noemden dat een bijzonder hoog bedrag voor Burkina Faso dat tot de armste landen ter wereld behoorde.

(Vorige berichten pagina 125/3 e.v. - 2006)

CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK

BINNENLAND

Premier bevestigt 27 doden bij 'opstand'

Tijdens een televisieoptreden op 8 maart 2006 erkende premier Elie Doté dat eind januari tijdens onlusten tussen het leger en 'opstandelingen' in de stad Paoua, in het noorden van de Centraal-Afrikaanse Republiek, 27 mensen waren gedood. Doté liet in het midden of de slachtoffers burgers of rebellen waren. Leden van de oppositie hadden het leger ervan beschuldigd in Padoua een slachting te hebben aangericht waarbij ruim 100 burgers zouden zijn gedood. Inmiddels waren twaalf journalisten onder militair escorte naar Paoua vertrokken om de gebeurtenissen te onderzoeken.

Oppositiepartij kiest nieuwe leider

Tijdens een speciale bijeenkomst van de MPLC, de partij van voormalig president van de Centraal-Afrikaanse Republiek Ange-Félix Patassé, werd op 25 juni 2006 oud-premier Martin Ziguele tot partijleider gekozen. De benoeming moest in 2007 nog worden bekrachtigd door het partijcongres, maar de naar het buitenland gevluchte Patassé verklaarde dat de verkiezing onrechtmatig was.

JUSTITIE

Opstandelingenleider krijgt levenslang

Een rechtbank in Bangui veroordeelde op 18 augustus 2006 de opstandelingenleider Jean-Jacques Larmassoum tot levenslange gevangenisstraf vanwege pogingen de regering van president François Bozizé van de Centraal-Afrikaanse Republiek gewapenderhand te ondermijnen. Larmassoum, tegen wie de doodstraf was geëist, had bekend aanslagen te hebben georganiseerd in het noorden bij de grens met Tsjaad die echter louter gericht waren tegen militaire doelen. Van de overige verdachten werden er drie veroordeeld tot 10 jaar. Vijf verdachten werden vrijgesproken.

Ex-president Patassé bij verstek veroordeeld

Op 29 augustus 2006 veroordeelde een rechtbank in Bangui de afgezette president Ange-Félix Patassé en twee medeverdachten wegens fraude . De straf bestond uit een geldboete en 20 jaar dwangarbeid. Patassé, die na de staatsgreep van 2003 naar Togo was gevlucht, weigerde de uitspraak van de rechtbank te erkennen en verklaarde zich nog altijd te beschouwen als de 'wettige en legitieme president van de Centraal-Afrikaanse Republiek. Hij ontweek vragen over zijn mogelijke betrokkenheid bij de opstand in het noorden van het land.

MILITAIRE ZAKEN

Topgeneraals ontslagen na aanhoudende onrust

President François Bozizé ontsloeg op 5 juli 2006 de stafchef van de Centraal-Afrikaanse Republiek en enkele hoge officieren. Het ontslag volgde op een serie gewapende incidenten in het noordoosten van het land waarbij zij naar verluidt inefficiënt hadden opgetreden. In het gebied vochten verschillende organisaties van opstandelingen, zowel uit Tsjaad als uit de Centraal-Afrikaanse Republiek.
In juni verklaarden de Verenigde Naties (VN) dat bij een aanval op een legerkamp 33 mensen waren omgekomen, onder wie 11 soldaten van de Centraal-Afrikaanse Republiek, twee Tsjadische soldaten van de multinationale vredesmacht FOMUC en 20 opstandelingen van wie werd beweerd dat ze de Centraal-Afrikaanse Republiek wilden destabiliseren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verdrag met Soedan over terugkeer vluchtelingen

De Centraal-Afrikaanse Republiek tekende op 1 februari 2006 een overeenkomst met Soedan en de Verenigde Naties (VN) over de terugkeer van 16.000 Soedanese vluchtelingen die waren uitgeweken in verband met de 23 jaar durende burgeroorlog in Zuid-Soedan. Ondanks de in 2005 gesloten vredesovereenkomst wilden veel vluchtelingen echter niet terugkeren naar het door oorlog verwoeste Zuid-Soedan. De vluchtelingenorganisatie van de VN beoogde een terugkeer van de vluchtelingen in fasen in de loop van 2006.

Franse militairen gaan rust herstellen

Op 13 juli 2006 maakte het ministerie van Defensie van de Centraal-Afrikaanse Republiek bekend dat het Franse leger troepen en militair materieel zou sturen om de rust in het land te herstellen. De ongeregeldheden waren begonnen in september 2005 in de stad Markounda en hadden zich uitgebreid naar het noorden en oosten van het land. Het leger van de Centraal-Afrikaanse Republiek en de troepen van de Economische en Monetaire Unie van Centraal-Afrika (CEMAC) waren er niet in geslaagd de opstandelingen te verslaan. De goed bewapende groepen bestonden uit binnenlandse, alsmede Tsjadische strijders. Volgens de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties waren zo'n 100.000 mensen op de vlucht geslagen, waarvan er 40.000 naar Tsjaad wilden.

(Vorige berichten pagina 126/2 e.v. - 2006)

GABON

BINNENLAND

Oppositie gematigd tevreden over hervorming kiessysteem

President Omar Bongo Ondimba van Gabon ging op 26 mei 2006 akkoord met hervormingen nadat oppositiegroeperingen hadden gedreigd de komende parlementsverkiezingen te boycotten. De oppositie probeerde al jaren om het kiessysteem transparanter te maken. In 2001 hadden enkele oppositiepartijen de verkiezingen geboycot.

Nadat een commissie van regering en oppositie er niet in was geslaagd tot overeenstemming te komen, nam president Bongo het initiatief. Bongo wilde een nieuwe boycot voorkomen en de spanningen verminderen die waren gerezen na zijn door de oppositie betwiste herverkiezing in november

2005. De president honoreerde enkele voorstellen van de oppositie, zoals de oprichting van een onafhankelijke verkiezingscommissie en de bestrijding van stembusfraude. Ook kregen oppositiepartijen meer ruimte in de media en werden afspraken gemaakt over de hoogte van de verkiezingsuitgaven. Bongo weigerde echter om het systeem met twee stemrondes te herstellen dat in 2003 was afgeschaft.

Leden regeringspartij vertragen voortgang

Oppositiepartijen besloten op 5 juli 2006 de besprekingen over de verkiezingshervormingen te boycotten omdat leden van de regeringspartij vertragingstactieken zouden toepassen bij de implementatie van de overeengekomen wijzigingen.

JUSTITIE

Oppositieleden krijgen gevangenisstraf

Vier leden van de oppositionele Volksunie van Gabon (GPU) werden op 21 april 2006 veroordeeld tot straffen tussen twee maanden en twee jaar vanwege illegaal wapenbezit en bedreiging van de openbare orde. Hun advocaat betoogde dat zij louter waren opgepakt vanwege hun lidmaatschap van de GPU of omdat ze familie waren van voormalig presidentskandidaat Pierre Mamboundou. Laatstgenoemde had de verkiezingsuitslag aangevochten. Inmiddels had een gesprek plaatsgevonden tussen Mamboundou en president Omar Bongo waarbij de president had verzekerd dat de GPU voortaan in alle vrijheid oppositie kon voeren.

(Vorige berichten pagina 63/3 e.v. - 2006)

KONGO, DEM. REP.

BINNENLAND

VN voeren strijd tegen rebellen op

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nam op 21 december 2005 unaniem een resolutie aan die tot doel had om het oosten van DR Kongo te verlossen van Rwandese Hutu-rebellen die al meer dan tien jaar in het gebied verbleven en de lokale bevolking terroriseerden. De resolutie legde sancties op aan de leiders van de rebellen die zich niet hielden aan hun belofte te ontwapenen en het land te verlaten conform een overeenkomst van augustus. De sancties hielden een wapenembargo in en de bevriezing van internationale tegoeden, alsook een internationaal reisverbod. Naast de ongeveer 12.000 tot 15.000 Hutu-rebellen waren er ook nog ongeveer 1.000 Oegandese opstandelingen op Kongolees grondgebied.

DR Kongo was het toneel van de grootste en duurste VN-missie. Deze bestond uit bijna 17.000 manschappen met een jaarlijks budget van ruim 788 miljoen euro om de naleving van het vredesakkoord van 2003 af te dwingen. Niettemin ging het geweld, met name in het oosten van het land, door en de oorlog had al aan 4 miljoen mensen het leven gekost. Volgens de VN kwamen dagelijks duizend mensen om door geweld, ziekte en honger. In de afgelopen vier maanden waren 360.000 mensen voor het geweld op de vlucht geslagen.

'Buurlanden moeten helpen eind te maken aan plundering van Kongo'

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties deed op 15 februari 2006 een dringend beroep op Rwanda en Oeganda om te helpen een einde te maken aan de plundering van de minerale rijkdommen van DR Kongo. Volgens de leden van de Veiligheidsraad werkten niet alle buurlanden van DR Kongo mee om een eind te maken aan de handel in illegale grondstoffen uit dat land. Ze noemden geen namen van betrokken landen, maar in januari hadden de deskundigen van de VN Rwanda en Oeganda beschuldigd geen eenduidig antwoord te geven op vragen over hun betrokkenheid in DR Kongo bij de exploitatie van mineralen als goud, kobalt, koper en diamanten. Oeganda zou de illegale export van goud vergemakkelijken en Rwanda zou hetzelfde doen voor tinerts.

Terugkeer dorpelingen maakt hulpverlening moeilijk

De Verenigde Naties zeiden op 30 augustus dat 100.000 ontheemden terugkeerden naar hun dorpen omdat de rebellen ontwapenden. Maar omdat hun huizen, gezondheidsposten en scholen verwoest waren, werd het lastig voor internationale hulpverleners om hen bij te staan. In het regenseizoen deed een hulpkonvooi er vijf weken over om een afstand van 500 kilometer te overbruggen vanuit de regionale hoofdstad Lubumbashi. In de provincie Katanga, waar fel was gevochten tussen rebellen van de Mai Mai militie en het regeringsleger, was het aantal ontheemden teruggelopen van 200.000 naar 80.000.

In februari had de VN een oproep gedaan voor humanitaire hulp ter waarde van 536 miljoen euro, maar daarvan was slechts 36 procent binnengekomen.

Een deel van de Mai Mai rebellen pleegden nog steeds gewapende overvallen op dorpen. Maar sinds de beruchte Mai Mai commandant Gedeon zich in mei had overgegeven aan de autoriteiten, volgden steeds meer Mai Mai dat voorbeeld. Hierbij zaten ook jongens van acht jaar.

Kiesgerechtigden keuren nieuwe grondwet goed

Op 12 januari 2006 maakte het hoofd van de Kiescommissie, Apollinaire Malu-Malu, bekend dat 84 procent van de kiesgerechtigden in DR Kongo op 18 december vóór de nieuwe grondwet had gestemd, en 16 procent tegen. Daarmee was de weg vrijgemaakt voor presidents- en parlementsverkiezingen die historisch waren omdat het de eerste vrije verkiezingen in veertig jaar zouden zijn. De nieuwe grondwet bepaalde ook dat de mineraalrijke provincies grotere autonomie kregen en verlaagde tevens de minimumleeftijd voor presidentskandidaten van 35 tot 30 jaar. Dat maakte het mogelijk dat de 34-jarige Joseph Kabila, die in 2001 zijn vermoorde vader als president was opgevolgd, zich officieel kandidaat kon stellen.

De nieuwe grondwet was opgesteld door de overgangsregering die ook rebellenleiders omvatte en werd gezien als cruciaal voor het veilig stellen van de vrede na de oorlogen van 1996-1997 en die van 1998-2002. Hierbij waren legers van zes Afrikaanse landen betrokken. Ongeveer 15 miljoen van de 25 miljoen geregistreerde kiezers waren in december naar één van de 40.000 stembureaus in het grote Afrikaanse land gegaan. Volgens de voorzitter van de Kiescommissie was de stemming eerlijk verlopen. Er waren

alleen kleine onregelmatigheden geweest. De nieuwe grondwet bepleitte participatie van vrouwen op alle bestuursniveaus en zorgde voor decentralisatie door het land langs etnische en culturele scheidslijnen in te delen in 25 semi-autonome provincies.

President tekent nieuwe grondwet

President Kabila zette op 18 februari zijn handtekening onder de nieuwe grondwet. Die maakte een einde aan de interimgrondwet die de basis was geweest voor de overgangsregering die zou aanblijven tot 30 juni. Diplomaten in Kinshasa betwijfelden of die datum zou worden gehaald omdat nog altijd geen verkiezingensdag was vastgesteld. Eerst moest het parlement nog een nieuwe kieswet aannemen. Aanvankelijk waren de verkiezingen gepland voor juni 2005 maar ze waren steeds uitgesteld door aanhoudende gevechten in het oosten van het land en omdat er logistieke problemen waren bij de organisatie van het electorale proces.

Kabila behaalt overwinning in eerste ronde

EU-militairen zijn neutraal

Duitslands minister van Defensie Franz Josef Jung zei op 4 juli 2006 dat de 2.000 militairen van de Europese Unie (EU) in de DR Kongo, die de VN-troepen kwamen ondersteunen en zouden toezien op een ordelijk verloop van de verkiezingen, neutraal zouden blijven. Kongolese politici, onder wie vice-president Jean-Pierre Bemba, hadden daarover twijfels geuit. De EU-missie zou beginnen op 30 juli, de dag van de verkiezingen en daarna nog minstens vier maanden duren. De helft van de EU-troepen zou in Gabon gestationeerd worden en daar stand-by blijven.

Onbekenden schieten op deelnemers verkiezingsbijeenkomst

Op 19 juli openden onbekenden het vuur op de deelnemers aan een verkiezingsbijeenkomst met presidentskandidaat Jean-Luc Mutokambale in het oosten van DR Kongo. Daarbij vielen volgens lokale radiostations minstens zeven slachtoffers. De VN spraken van vier doden en zes gewonden. Mutokambale vluchtte de grens met Oeganda over.

Rebellengroepen ontwapenen

Aan de vooravond van de verkiezingen op 27 juli zegden de twee belangrijkste rebellengroepen in het oosten van Kongo toe dat ze hun wapens zouden inleveren in ruil voor amnestie en het verkrijgen van posities in het regeringsleger. Het ging om de Kongolese Revolutionaire Beweging, een coalitie van milities van 10.000 man die in december was geformeerd en verantwoordelijk werd gehouden voor het meeste geweld in de provincie Ituri. En om de kleinere Cobra Matate militie van ongeveer 500 man. Sinds 1999 waren bij gevechten tussen rivaliserende rebellengroepen 50.000 mensen omgekomen. Door het geweld was de samenleving in het oosten van Kongo ontwricht.

Doden bij verkiezingscampagnes

In de hoofdstad Kinshasa braken op 27 juli rellen uit nadat een menigte van 20.000 aanhangers van voormalig rebellenleider en presidentskandidaat Jean-Pierre Bemba hoorde dat er waarschijnlijk brand was gesticht in een kamp van milities die loyaal waren aan Bemba. Een soldaat die het vuur had geopend op de menigte werd door de massa levend verbrand. Volgens vertegenwoordigers van de partij van Bemba kwamen bij de ongeregeldheden drie aanhangers om en raakten er zes gewond. Tot dan toe waren er die maand 23 mensen omgekomen door geweld dat gerelateerd was aan de te houden verkiezingen.

Eerste meerpartijenverkiezingen in veertig jaar

Op zondag 30 juli 2006 had de DR Kongo zijn eerste meerpartijenverkiezingen in veertig jaar. De keuze kon gemaakt worden uit 33 presidentskandidaten en voor de 500 zetels van het parlement hadden zich 9.000 burgers kandidaat gesteld. Ongeveer 25 van de 58 miljoen Kongolezen waren kiesgerechtigd. De uitslagen van de verkiezingen zouden nog weken op zich laten wachten omdat de stembiljetten met de hand geteld moesten worden en per vrachtauto of per boot naar de hoofdstad dienden te worden overgebracht. De verkiezingen verliepen over het algemeen vreedzaam. Alleen in de centrale regio Kasai was het onrustig, aldus het hoofd van de kiescommissie, Apollinaire Malu-Malu. Hij zei dat in de tweede stad van deze regio, Mbuji-Mayi, en in twee andere dorpen ook nog op maandag gestemd zou mogen worden.

Duizenden slaan op de vlucht na gevechten tussen leger en rebellen

Op 5 augustus werd bekend dat duizenden burgers uit de stad Sake op de vlucht waren geslagen na een treffen tussen troepen die loyaal waren aan rebellenleider Laurent Nkunda en het Kongolese leger, waarbij twee regeringssoldaten omkwamen. Er vielen achttien gewonden onder de burgerbevolking.
Na het gevecht kwamen beide partijen overeen zich terug te zullen trekken uit de stad. Vredestroepen van de VN gingen er patrouilleren om verdere gevechten te voorkomen.

Medewerkers stembureaus opgepakt

De kiescommissie maakte op 11 augustus bekend dat zes medewerkers van stembureaus in de DR Kongo waren gearresteerd op verdenking van het knoeien met stemmen. In totaal waren een kwart miljoen medewerkers betrokken bij de verkiezingen.

Vuurgevechten bij het tellen van de stemmen

In Kinshasa schoten op 20 augustus lijfwachten van president Joseph Kabila op eenheden loyaal aan zijn belangrijkste tegenstander in de presidentsverkiezingen, Jean-Pierre Bemba. Naar verluidt was de reden dat de verkiezingsuitslag duidelijk had gemaakt dat beide kandidaten zich met elkaar moesten gaan meten in de tweede ronde van de presidentsverkiezingen in de DR Kongo.

Kabila had bijna 45 procent van de stemmen gekregen en Bemba 20 procent. Apollinaire Malu-Malu maakte de uitslag op de televisie bekend. Aanvankelijk had hij deze willen presenteren in het perscentrum van de Onafhankelijke Kiescommissie, maar de straatgevechten dwongen hem om met pantserwagens van de VN naar de staatstelevisie te gaan. Van de 25 miljoen kiesgerechtigden had ongeveer 70 procent zijn stem uitgebracht. Als derde was geëindigd Antoine Gizenga, een veteraan van de oppositie, met ruim 13 procent van de stemmen.

De uitslag maakte duidelijk dat er een splitsing in het land was ontstaan tussen het oosten, waar de aanhangers van Kabila woonden die Swahili spraken, en het westen, inclusief de hoofdstad Kinshasa, dat het Lingala als hoofdtaal kende. Daar was Kabila weinig geliefd en had Bemba zijn aanhang. Van de in totaal 32 kandidaten kwamen er 15 met een gezamenlijke verklaring waarin ze stelden dat er sprake was geweest van fraude.

Uitslag eerste ronde presidentsverkiezingen DR Kongo
(30 juli 2006; de tweede rond was gepland voor 29 oktober)
Opkomst: 70,5 procent

kandidaat	percentage
Joseph Kabila Kabange	44,8
Jean Pierre Bemba Gombo (MLC)	20,0
Antoine Gizenga (PALU)	13,0
François Joseph Mobutu Nzanga Ngangawe (UDEMO)	4,8
Oscar Kashala Lukumuenda (UREC)	3,5
Azarias Ruberwa Manywa (RCD)	1,7
Pierre Pay Pay Wa Syakassighe (DCF-COFEDEC)	1,6
Vincent de Paul Lunda Bululu (RSF)	1,4
25 overige kandidaten	9,2

Partijen
DCF/COFEDEC - Christen-Democratische Federalisten/Conventie van Federalisten voor Christen-Democratie
MLC - Beweging voor de Bevrijding van Kongo
PALU - Eenheidspartij van Lumumba-aanhangers
RCD - Politieke groepering van Kongo voor Democratie
RSF - Politieke groepering van Socialisten en Federale krachten
UDEMO - Unie van Democratische Mobutu-aanhangers
UREC - Unie voor de wederopbouw van Kongo

GEZONDHEID EN ZORG

Kinderen sterven hongerdood

Hulpverleners zeiden op 7 augustus 2006 dat elke dag tien ontheemden in het Gety kamp in de regio Ituri in het noordoosten van DR Kongo van de honger stierven omdat de voedselvoorraden opraakten. De slachtoffers waren vooral kinderen. In het kamp verbleven meer dan 40.000 mensen die gevlucht waren voor de terreur van de rebellen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalist vermoord

De Kongolese journalist Bapuwa Mwamba werd op 29 juli 2006 door onbekende aanvallers in zijn huis doodgeschoten. Volgens familieleden waren de daders militairen. De moord maakte deel uit van de geweldsgolf die het land teisterde in de aanloop naar de verkiezingen. In november waren ook de journalist Franck Kangundu en zijn vrouw vermoord. Een andere journalist was veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf vanwege een artikel waarin hij president Joseph Kabila beledigd zou hebben.
De Verenigde Naties (VN) hadden half juli kritiek geuit op de regering van Kabila omdat deze onvoldoende respect voor mensenrechten toonde. Een VN-rapport ging in op de zaak van Fernando Kutino, lid van een protestantse kerk, die in juni tot 20 jaar gevangenisstraf was veroordeeld op beschuldiging van moord en illegaal wapenbezit. De man was op 14 mei opgepakt, kort nadat hij Kabila had bekritiseerd tijdens een op de televisie uitgezonden kerkdienst.
(Vorige berichten pagina 749/3 e.v. - 2005)

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN

Samenwerking tussen mensenrechtenorganisaties Maghreb-landen

Vertegenwoordigers van mensenrechtenorganisaties uit de vijf Maghreb-landen maakten op 1 april 2006 bekend de handen ineen te slaan teneinde gezamenlijk slachtoffers van overheidsrepressie bij te staan. Het ging om veertien groepen uit Algerije, Libië, Marokko, Mauritanië en Tunesië, die de Maghreb Coördinatie voor Mensenrechtenorganisaties vormden. Tot coördinator werd Abdelhamid Amine gekozen, voorzitter van de Marokkaanse Mensenrechtenvereniging (AMDH).

De gedachte achter het initiatief was dat lokale groepen beter in staat waren de regeringen in de vijf landen onder druk te zetten dan westerse organisaties. De organisaties stelden verbeteringen vast in de mensenrechtensituatie in Algerije, Marokko en Mauritanië, maar niet in Libië en Tunesië.

Aantal landen dat doodstraf uitvoert neemt verder af

Volgens een op 20 april 2006 door Amnesty International (AI) gepubliceerd rapport voerden 122 landen de doodstraf in de praktijk niet meer uit. Het ging om 86 landen die de straf voor alle delicten hadden afgeschaft, 11 waar dat alleen nog gebeurde bij uitzonderlijke misdrijven als oorlogsmisdaden en 25 landen die de straf nog wel kenden maar deze al tien jaar of langer niet meer hadden uitgevoerd. Er bleven 74 landen over die de doodstraf kenden en die ook toepasten. Het daadwerkelijke aantal uitgevoerde executies nam af en over de laatste twintig jaar was sprake van een halvering. In 2005 werd de doodstraf in 22 landen ten uitvoer gebracht. Waar de straf werd voltrokken, gebeurde dat middels ophanging, dodelijke injecties, geweervuur, elektrocutie, onthoofding of steniging.
In 2005 werden wereldwijd ten minste 2.148 personen ter dood gebracht. Omdat sommige landen, zoals China en Vietnam, geen officiële cijfers verschaften, lag het werkelijke aantal waarschijnlijk veel hoger. China voerde verreweg de meeste terechtstellingen uit: met alleen het officiële aantal van 1.770 nam het al 80 procent van alle executies voor haar rekening. Men kon er de straf krijgen voor 68 verschillende misdaden, waaronder ook zaken als belastingfraude of verduistering. Na China volgden Iran (94 executies), Saoedi-Arabië (86) en de Verenigde Staten (60). De vier landen gezamenlijk namen 94 procent van het totale aantal voor hun rekening.
De VS waren niet langer de grootste executeur van minderjarigen, sinds het Hooggerechtshof in maart 2005 besloot om de doodstraf voor hen af te schaffen. Een uitzondering daarop vormde het gevangenkamp Guantánamo Bay in Cuba, waar de VS verdachten van terrorisme zonder vorm van proces en zonder hun gebruikelijke rechten vasthielden. Het enige land dat nog minderjarigen ter dood bracht, was Iran. Daar werden in 2005 acht van hen geëxecuteerd.

Landen met volledige persvrijheid nog altijd in de minderheid

Het Amerikaanse Freedom House publiceerde op 27 april 2006 een studie waaruit bleek dat het aantal landen waar persvrijheid bestond was afgenomen, maar even-

zeer het aantal landen waar deze geheel ontbrak. De niet-gouvernementele organisatie (ngo), die zich inzette voor mediavrijheid, onderscheidde namelijk ook een derde categorie van landen die 'relatief vrij' waren. Een aantal landen met een goede of juist slechte staat van dienst kwamen in deze categorie terecht.
In het rapport met de titel *Freedom of the Press 2006: A Global Survey of Media Independence* werd de persvrijheid in 194 landen besproken. Daarvan kwalificeerde Freedom House er 73 als vrij, 54 als gedeeltelijk vrij en 67 als niet-vrij. In delen van Azië en Afrika was in vergelijking met 2004 sprake van achteruitgang, zoals in Ethiopië, Nepal en Oeganda. Dat gold eveneens voor Rusland. Een lichte vooruitgang werd geconstateerd in vier landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten: Algerije, Egypte, Jordanië en Marokko. Kenia en Mauritanië werden van onvrij naar relatief vrij opgewaardeerd, terwijl Botswana en Oost-Timor die in 2004 nog als vrij werden betiteld nu nog maar gedeeltelijke persvrijheid kenden. Verder viel op dat de landen van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied weliswaar een gelijkblijvend of zelfs toenemend niveau van democratie kenden, maar dat dat niet gold voor de persvrijheid.

Jaarrapport geeft inzicht in ranglijst van 'falende staten'

Het Amerikaanse maandblad *Foreign Policy* en de in de Verenigde Staten gevestigde denktank Fund for Peace (FfP) publiceerden op 2 mei 2006 voor de tweede maal de jaarlijkse Failed States Index (FSI). Deze rubriceerde aan de hand van een twaalftal criteria 146 staten naar de mate waarin deze als 'falende staten' konden worden aangemerkt. Daarbij ging het om zaken als het ontbreken van effectieve regeringscontrole over het grondgebied, de afwezigheid van het staatsmonopolie op geweld, gebrek aan legitimiteit van het staatsgezag onder de bevolking, het ontbreken van afdoende veiligheid, het niet respecteren van mensenrechten, grote aantallen vluchtelingen en ontheemden, sterke economische neergang of het ontbreken van belangrijke publieke diensten.
Bovenaan de lijst van 146 stond Soedan, omdat het land zeer te lijden had onder gewelddadige binnenlandse conflicten. Om vergelijkbare redenen bezetten de Democratische Republiek Kongo en Ivoorkust de tweede en derde plaats, gevolgd door Irak dat eveneens met veel binnenlandse geweld te kampen had. Nieuw bij de eerste tien waren Zimbabwe (van plaats 15 naar 5) en Pakistan, dat in 2005 nog op plaats 34 stond maar nu op 9.
Van de eerste twintig staten lag de meerderheid – elf – in Afrika. Afrikaanse en Aziatische staten alsmede landen uit het Midden-Oosten waren oververtegenwoordigd onder de meest 'falende' staten. Opvallende veranderingen ten goede waren onder meer vast te stellen in Venezuela (van plaats 21 naar plaats 64), de Dominicaanse Republiek (van 19 naar 48), Guatemala (van 31 naar 51) en Bosnië (van 22 naar 35).
De tien staten die er het beste van af kwamen, waren op drie na – Australië, Canada en Nieuw-Zeeland – Europees. Daartoe behoorden onder andere alle Scandinavische landen, waarbij Noorwegen helemaal onderaan de lijst (146) stond. België kwam uit op plaats 138 en Nederland op 134.
Het totaaloverzicht is te vinden op http://www.fundforpeace.org/programs/fsi/fsindex2006.php?column=rank&.

Top-tien van staten met strengste mediacensuur gepubliceerd

Op de top-tien van landen die zich het meest schuldig maken aan mediacensuur staan Noord-Korea, Myanmar en Turkmenistan bovenaan. Daarna volgen Wit-Rusland, Cuba, Equatoriaal Guinee, Eritrea, Libië, Syrië en Oezbekistan. Dat bleek uit een bekendmaking van het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) van 2 mei 2006. Het CPJ bracht de lijst naar buiten ter gelegenheid van de Dag van de Wereldpersvrijheid, op 3 mei.
Kenmerkend voor deze landen was een grote mate van staatscontrole op de media, die tot doel had oppositionele stemmen het zwijgen op te leggen. Ook werd informatie over negatieve gebeurtenissen zoveel mogelijk aan de bevolking onthouden. Dat gold onder meer voor de ernstige voedseltekorten in Noord-Korea en de tsunami die in december 2005 (onder andere) Mynamar trof.

Politiemachten Zuidoost-Europese landen gaan samenwerken

Zes landen uit het zuidoosten van Europa sloten op 5 mei 2006 een overeenkomst ter versteviging van de samenwerking tussen hun politiemachten. Het akkoord tussen Albanië, Bosnië, Macedonië, Moldova, Roemenië en Servië-Montenegro voorzag in de mogelijkheid van gecombineerde onderzoeksteams, gezamenlijke trainingen en het onderling uitwisselen van informatie. De details zouden worden geregeld via bilaterale verdragen.
Het besluit van de zes staten werd genomen na een tweedaagse bijeenkomst in de Oostenrijkse hoofdstad Wenen. Elk van de landen moest de overeenkomst nog ratificeren alvorens deze in werking kon treden.

Wereldwijde mars tegen de honger

Honderdduizenden mensen uit meer dan 100 landen deden op 21 mei 2006 mee aan een 'mars tegen de honger', die was georganiseerd door het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties. Dat gebeurde ook in landen die zelf door honger waren getroffen, zoals in West-Afrika.
Humanitaire organisaties stelden dat er door rijke landen onvoldoende werd gedaan tegen de honger, die meer mensen doodde dan aids, tuberculose en malaria bij elkaar. Volgens het WFP stierven iedere dag 24.000 mensen van de honger, onder wie 18.000 kinderen. De VN lieten in mei weten dat ze nog niet een vijfde deel hadden ontvangen van de 92 miljoen dollar (ca. 72 miljoen euro) die nodig was om 300.000 kinderen te hulp te komen die met de hongerdood werden bedreigd in landen als Burkina Faso, Mali, Mauritanië en Niger.

Amnesty: 'Meer mensenrechtenschendingen door strijd tegen terrorisme'

In het op 23 mei 2006 verschenen jaarrapport van Amnesty International (AI) waarschuwde de organisatie voor de toename van mensenrechtenschendingen in het kader van de door de Verenigde Staten geleide strijd tegen het terrorisme. Dat uitte zich onder andere in een toegeeflijke houding jegens dergelijke schendingen in landen die als bondgenoot in deze strijd werden gezien. Bovendien maakten machtige staten zich schuldig aan het hanteren van een 'dubbele standaard', dat wil zeggen dat zij mensenrechten wilden beschermen, maar dat niet deden als nationale belangen op het spel stonden. Als voorbeelden noemde AI het schenden van rechten van gevangenen in Guantánamo Bay (VS), mensenrechtenschendingen in Tsjetsjenië (Rusland) en

het in ruil voor toegang tot olie- en gasvoorraden hulp verlenen aan landen met een slechte staat van dienst op mensenrechtengebied (China).

Landen rond de Zwarte Zee intensiveren regionale samenwerking

'De regio van de Zwarte zee heeft nu een kans om een aantrekkelijke partner te worden voor de belangrijkste centra van economische macht, als het in staat is zichzelf te transformeren van een bron van problemen tot een bron van oplossingen voor Europa.' Zo becommentarieerde de Roemeense president Traian Basescu de afspraak die negen staten rond de Zwarte Zee op 5 juni 2006 maakten om samen te werken bij de aanpak van regionale problemen. Daarbij ging het onder meer om de georganiseerde misdaad, veiligheid, energievoorziening en economische ontwikkeling. De bijeenkomst werd gehouden in de Roemeense hoofdstad Boekarest en bijgewoond door staatshoofden van Armenië, Azerbeidzjan, Bulgarije, Georgië, Griekenland, Moldova, Oekraïne, Roemenië en Turkije.
Voor een deel van deze landen gold dat ze zich meer en meer hadden onttrokken aan de Russische invloedsfeer. De negen staten riepen in plaats daarvan de Europese Unie op om meer bij de regio betrokken te zijn. Roemenië en Bulgarije waren het verst in de toenadering tot westerse landen omdat zij op de nominatie stonden om per 1 januari 2007 tot de EU toe te treden.

VN-rapport: 'Wereldwijd 191 miljoen migranten'

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan meldde in een op 6 juni 2006 verschenen rapport dat er wereldwijd 191 miljoen mensen waren die buiten hun geboorteland leefden. Van hen waren 75 miljoen mensen van het ene naar het andere ontwikkelingsland vertrokken, de overige van arme naar rijke gebieden. Van alle migranten was 34 procent naar Europa gegaan, 28 procent naar Aziatische landen, 23 procent naar Noord-Amerika, 9 procent naar Afrika, 3 procent naar Latijns-Amerika en het Caribisch gebied en 3 procent naar Oceanië.
Het rapport erkende dat elk land het recht had eigen regels te stellen over wie wel en niet werden toegelaten, maar benadrukte tegelijkertijd dat migratie ook in het voordeel van het gastland was. Migranten accepteerden veelal werk dat autochtone bewoners niet wilden, de vraag op de markt nam er door toe en de economische prestaties van het land verbeterden erdoor. Ook werden de pensioensystemen in landen met een vergrijzende bevolking erdoor ondersteund.
De arme landen hadden eveneens profijt van emigratie, zo stelde het rapport verder. In 2005 werd door voormalige landgenoten voor zo'n 167 miljard dollar (ca. 131 miljard euro) naar het land van herkomst overgemaakt. In 1995 was dat nog 58 miljard dollar. Deze overmakingen vonden overigens ook plaats naar rijkere landen en het totaal aan overmakingen naar herkomstlanden bedroeg in 2005 232 miljard dollar, tegenover 102 miljard tien jaar eerder. Een derde deel van dit bedrag ging naar slechts vier landen, namelijk China, Frankrijk, India en Mexico.

'Gifstoffen vormen bedreiging voor dieren op de noordpool'

Er zijn steeds meer bewijzen dat schadelijke chemicaliën gevolgen hebben voor de gezondheid van diersoorten op de Noordpool, zoals ijsberen, witte dolfijnen, zeehonden en zeevogels. Dat viel te lezen in een op 15 juni 2006 verschenen rapport van het Wereldnatuurfonds (WWF). In *Killing them softly: Health effects in arctic wildlife linked to chemical exposures* wees het WWF op de relatie tussen chemische vervuiling enerzijds en verminderde immuniteit en verstoring van de hormoonhuishouding van de dieren anderzijds. Zij waren blootgesteld aan polychloorbifenylen (PCB's), pesticiden met organische chloorverbindingen en fluorchemicaliën. De aanwezigheid van de vlamvertragende PBDE's (Polybrominated Diphenyl Ethers) bij zeehonden leek in verband te staan met veranderingen in het aantal witte en rode bloedcellen, die respectievelijk dienen voor de bestrijding van infecties en het transport van zuurstof. Bij ijsberen waren er tekenen van verminderde botgroei. Behalve voor dieren had de chemische vervuiling ook gevolgen voor de gezondheid van sommige inheemse volken die zich traditioneel voedden met dieren uit zee.
Het WWF waarschuwde ervoor dat het voortbestaan van veel diersoorten in gevaar kwam. Dat werd niet alleen veroorzaakt door de vervuiling, maar ook door andere factoren die het Noordpoolgebied bedreigden, zoals klimaatverandering, het verlies van de natuurlijke leefomgeving van de dieren en een verminderend voedselaanbod. Het drong daarom aan op verscherpte Europese wetgeving inzake chemicaliën. De Europese industriële centra hadden een cruciale rol in de toenemende chemische belasting doordat de stoffen via de wind en oceaanstromen de Noordpool bereikten.

Onderzoek wijst op grote kloof tussen westerse en moslimwereld

Uit een op 22 juni 2006 gepubliceerde studie van het Amerikaanse Pew Research Center (PRC) bleek dat het wantrouwen tussen de moslimwereld en het Westen groot was. Veel westerlingen zagen moslims als fanatiek, gewelddadig en intolerant. Omgekeerd oordeelden moslims dat in het Westen egoïsme, gebrek aan moraal en hebzucht de toon aangaven. Wederzijds was men van mening dat de andere 'partij' weinig respectvol met vrouwen omging. De resultaten waren gebaseerd op onderzoek naar de opvattingen van 14.000 mensen in dertien landen.
In het Westen verschilden de oordelen over moslims sterk per land. Deze waren in meerderheid positief in landen als Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Een veel minder gunstig oordeel werd geveld in Spanje en Duitsland. Moslimlanden in Azië en het Midden-Oosten lieten zich negatief uit over westerlingen, maar dat was veelal niet het geval onder moslimminderheden in Europa.
Veel moslims waren van mening dat het geen Arabieren waren die verantwoordelijk waren voor de aanslagen op de Verenigde Staten van 11 september 2001. Dat gold voor een meerderheid in Egypte, Indonesië, Jordanië en Turkije, maar ook voor 56 procent van de Britse moslims. De steun voor Al-Qaeda, die werd gezien als verantwoordelijke voor de aanslagen, was overigens tanende – met de Nigeriaanse moslims als belangrijkste uitzondering. In Jordanië, dat in november 2005 door bloedige aanslagen was getroffen, nam de steun voor de beweging dramatisch af tot minder dan 1 procent. Ook in Pakistan was er duidelijk sprake van verminderd vertrouwen in Al-Qaeda.
Het volledige onderzoek met de exacte cijfers kan worden gelezen via http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/5110364.stm.

(Vorige berichten pagina 515/1 e.v. - 2006)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3230, pag. 58273-58336

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

OKTOBER 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 582
Veiligheidsmaatregelen tegen vloeistoffen in handbagage

Andorra 584
Regerende liberalen verliezen meerderheid

Armenië 584
Economie groeit

Azerbeidzjan 585
IMF waarschuwt voor oververhitting economie

België 586
Beleid minister Onkelinx leidt tot regeringscrisis

Denemarken 589
Verhouding met moslimwereld blijft gespannen

Frankrijk 590
Ségolène Royal stelt zich kandidaat voor presidentsverkiezingen

Georgië 591
Balans bewind Saakasjvili volgens velen niet uitsluitend positief

Griekenland 592
Werkloosheidsuitkering gaat omhoog

Groot-Brittannië 593
Politie houdt duizenden moslims in de gaten

Ierland 594
Immigratie bereikt hoogtepunt

Italië 595
Maatregelen tegen illegale telefoontaps

Kroatië 595
Bevolkingsomvang neemt af

Nederland 596
Troonrede en miljoenennota

Noorwegen 603
Gestolen schilderijen Edvard Munch teruggevonden

Portugal 603
President ondertekent anti-discriminatoire verkiezingswet

Russische Federatie 604
Militaire oefening met Amerikanen gaat niet door

Slovenië 606
Toetreding tot eurozone

Spanje 607
Toenemende problemen met migranten op Canarische eilanden

Turkije 608
Generaal waarschuwt voor groei islamitische invloed

Vaticaan 609
Toespraak paus leidt tot woede onder moslims

IJsland 610
Verhoging rentevoet naar 14 procent

Zweden 611
Regerende sociaal-democraten verliezen parlementsverkiezingen

Zwitserland 611
Gebruik bankreserves voor pensioenen verworpen

AMERIKA

Canada 612
Conservatief minderheidskabinet treedt aan

Colombia 615
Álvaro Uribe wint opnieuw presidentsverkiezingen

Paraguay 619
Spanningen met oppositie door optreden president Duarte

Uruguay 621
Schulden IMF vervroegd terugbetaald

Verenigde Staten 622
Congres stemt in met militaire tribunalen

MIDDEN-OOSTEN

Iran 625
Tarieven bloedgeld verhoogd

AZIË

China 628
Machtsstrijd Hun Jintao en Jiang Zemin

India 630
Industriële productie, uitvoer en schulden stijgen

Japan 632
Prins geboren

Thailand 633
Staatsgreep na ongeldig verklaarde verkiezingen

Vietnam 636
Nieuwe president en premier willen hervormingen

AFRIKA

Congo (Brazzaville) 637
Rode Kruis hervat hulp in Pool

Gambia 639
Jammeh wint derde maal presidentsverkiezingen

Senegal 640
Lichten uit in Daka

Tsjaad 641
Deby opnieuw president

INTERNATIONAAL 643
UNCTAD waarschuwt tegen ongelijke internationale handelsontwikkeling

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Veiligheidsmaatregelen tegen vloeistoffen in handbagage

De lidstaten van de Unie kwamen op 27 september 2006 veiligheidsmaatregelen overeen die een antwoord moesten zijn op de verijdelde terreuraanslagen van augustus in Groot-Brittannië. Ze hielden een beperking in van vloeistoffen in de handbagage, omdat het bij de betreffende aanslagpogingen de bedoeling was geweest vloeistoffen aan boord van vliegtuigen te brengen en die vervolgens tot ontploffing te brengen. De maatregelen zouden in november van kracht worden.
Passagiers mochten alleen nog flesjes van maximaal 100 milliliter vloeistof in een aparte verpakking mee aan boord nemen. De vloeistoffen moesten in een doorschijnende zak van maximaal een liter vervoerd worden. De maximale afmetingen voor handbagage werden gesteld op 56 centimeter lang, 45 centimeter breed en 25 centimeter hoog. Jassen zouden apart worden gescand bij de veiligheidscontrole. Ook moesten computers en elektronica uit de bagage gehaald worden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werktijden langer in nieuwe dan in oude lidstaten

Het aantal gewerkte uren per week in de vijftien oude lidstaten van de Unie ligt lager dan in de tien nieuwe die in mei 2004 toetraden. Dat bleek uit een in september 2006 gemaakte inventarisatie, de European Industrial Relations Observatory (EIRO), door het EU-onderzoeksinstituut European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (EFILWC). De gegevens hadden, behalve op de 25 lidstaten, ook betrekking op Noorwegen en de aankomende lidstaten Bulgarije en Roemenië.
De wekelijkse werktijd in de Unie bedroeg gemiddeld 38,6 uur in 2005 – evenveel als in 2004. In de oude lidstaten was de werktijd echter 0,6 uur korter (38 uur) en in de nieuwe lidstaten 0,9 uur langer (39,5 uur). Over het hele jaar gerekend werkte men in de 25 landen 1.748,4 uur. Bij de oude leden lag dat met 1.707,8 uur onder het gemiddelde en bij de nieuwe met 1.808,8 uur daarboven. De langste gemiddelde werktijd hadden Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Slovenië en Polen – alle nieuw toegetreden landen. In Denemarken, Duitsland en Frankrijk, oude lidstaten, was die het kortst.
De maximaal toegestane werkweek bedroeg in de Unie 48 uur. Dertien van de lidstaten, waaronder Nederland, hadden dit zelf ook als maximum vastgesteld en bij elf andere bedroeg deze 40 uur. België was de enige lidstaat die daar met 38 uur onder kwam.
Het aantal vakantiedagen per jaar bedroeg in de Unie plus Noorwegen gemiddeld 26,8 dagen, tegen 25,6 in 2000. Ook hier liepen de cijfers sterk uiteen. Zweden had met 33 de meeste vakantiedagen, gevolgd door Duitsland en Denemarken (30). Onderaan stonden Cyprus en Slovenië met 20 dagen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Unie perkt protectionisme in bij buitenlandse bankovernames

Eurocommissaris voor Interne Markt Charlie McCreevy kwam op 12 september 2006 met een voorstel voor nieuwe regelgeving inzake internationale fusies en buitenlandse overnames van financiële instellingen als banken of verzekeringsbedrijven. De kern van het voorstel was dat nationale toezichthouders deze minder gemakkelijk konden tegenhouden door het opwerpen van politieke, fiscale of juridische belemmeringen. Het bekendste voorbeeld daarvan was de poging van de president van de Banca d'Italia (BdI), Antonio Fazio, om de overname van de Italiaanse Banca Antonveneta (BA) door het Nederlandse ABN Amro te dwarsbomen ten gunste van de Banca Populare Italiana (BPI). Politieke inmenging moest met het voorstel onmogelijk worden gemaakt.
In het plan werd de beoordelingstermijn voor nationale toezichthouders bij een internationale fusie teruggebracht van drie maanden naar één maand. Na twee dagen moest de ontvangst van het dossier in Brussel worden gemeld. Het stopzetten van een voorgenomen fusie was slechts in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk op basis van duidelijk omschreven criteria. Deze betroffen onder meer een twijfelachtige reputatie en financiële gezondheid van de kandidaat-overnemer, het niet naleven van EU-bankregels en het risico op witwassen of terrorisme.

Asfaltkartel krijgt boete voor overtreding concurrentieregels

De Europese Commissie legde wegens kartelvorming op 13 september 2006 hoge boetes op aan veertien leveranciers en afnemers van het teerachtige bitumen, dat werd gebruikt als asfalt voor wegen. Tussen 1994 en 2002 hadden de bedrijven tijdens bijeenkomsten prijsafspraken gemaakt die voor andere bedrijven niet golden en die dus een hogere prijs betaalden. Daarmee hadden zij zich volgens de Commissie schuldig gemaakt aan concurrentievervalsing. Het in 2002 ingestelde onderzoek betrof alleen Nederlandse ondernemingen, maar vergelijkbare onderzoeken liepen in België en Spanje. De totale boete bedroeg 266,7 miljoen euro, de op zes na hoogste EU-boete voor kartelvorming. Oliebedrijf Shell, een van de leveranciers van bitumen, moest het hoogste bedrag betalen, namelijk 108 miljoen euro. Van de andere leveranciers werd BP vrijgesteld van boetebetaling omdat het bedrijf aan het onderzoek had meegewerkt. De zwaarste boetes onder de afnemers waren voor de wegenbouwers Koninklijke Volker Wessels Stevin (27 miljoen) en Heijmans (17 miljoen).
Bij het onderzoek was eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes, die daar normaliter hoofdverantwoordelijke voor zou zijn, niet betrokken. Een van de bedrijven waarnaar onderzoek werd gedaan, was namelijk wegenbouwer Ballast Nedam en de (Nederlandse) Kroes zat tot 2004 in de raad van commissarissen van het bedrijf. Dat kreeg uiteindelijk een boete van 4,65 miljoen euro.

Megaboete voor kartel koperen fittings

Een week later werden opnieuw zware boetes uitgesproken – dit keer tegen 30 producenten van koperen fittings als onderdelen voor onder meer de loodgieterij. De Europese Commissie veroordeelde hen op 20 september tot de op drie na hoogste boete ooit, namelijk 314,7 miljoen euro.
De ondernemingen hadden zich schuldig gemaakt aan kartelvorming: 'Tussen 1988 en 2004 maakten deze bedrijven afspraken over prijzen en kortingen, kwamen zij mechanismen voor prijsverhogingen overeen, verdeelden zij klanten onder elkaar en wisselden zij belangrijke en vertrouwelijke zakelijke informatie uit', zo stelde de Commissie.
Vier van de veroordeelde bedrijven – Aal-

berts, Legris, Delta en Advanced Fluid Connections – zagen hun geldboete met de helft vermeerderd omdat ze door waren gegaan met het maken van onderlinge afspraken nadat de Commissie al huiszoekingen had uitgevoerd. De
boete van Advanced Fluid Connections werd met nog eens 50 procent verhoogd omdat het bedrijf de Commissie misleidende informatie had gegeven. Een andere betrokken onderneming, Mueller, kreeg juist boete-immuniteit in het kader van de geldende clementieregeling: het was als eerste bedrijf naar de Commissie gestapt met informatie over het kartel.

GEZONDHEID EN ZORG

Vaccin tegen baarmoederhalskanker goedgekeurd

De Europese Unie gaf op 22 september 2006 toestemming voor het op de markt brengen van het preventief vaccin Gardasil tegen baarmoederhalskanker. Eerder had het EU-bureau voor geneesmiddelenregistratie EMEA (European Medicines Evaluation Agency) haar goedkeuring gegeven. Naar verwachting zou Gardasil na enkele maanden beschikbaar komen.
Aangenomen werd dat baarmoederhalskanker werd veroorzaakt door het humaan papillomavirus (HPV). Dit werd echter niet overal in de wetenschappelijke en gezondheidswereld voor waar aangenomen. Enkele typen van HPV zouden voor het ontstaan van de ziekte verantwoordelijk zijn, maar dit was volgens critici moeilijk te verenigen met het feit dat de grote meerderheid van de met deze typen virus geïnfecteerde vrouwen geen baarmoederhalskanker kreeg. Zij meenden dat er op zijn minst andere factoren een rol moesten spelen, zoals roken, een verzwakt immuunsysteem, slechte voeding of vitaminegebrek, stress, seksueel overdraagbare aandoeningen of het gebruik van de anticonceptiepil.
Men verwachtte met het vaccin zo'n 70 procent van alle vormen van baarmoederhalskanker te kunnen voorkomen. Ook zou het kunnen worden ingezet tegen schaamlippen vaginakanker. Het vaccin was bestemd voor meisjes van 9 tot 15 jaar en vrouwen van 16 tot en met 26 jaar. Om het virus effectiever terug te dringen werd ook wel bepleit om jongens eveneens te vaccineren, omdat het via seksueel contact kon worden overgedragen.
Baarmoederhalskanker was wereldwijd een groot gezondheidsprobleem. Na borstkanker was het in Europa de tweede doodsoorzaak onder aan kanker overleden vrouwen tussen 15 en 45 jaar. De ziekte werd binnen de Unie jaarlijks vastgesteld bij 33.500 vrouwen, van wie er rond de 15.000 stierven.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Rechten buitenlandse gevangenen met voeten getreden'

In de meeste Europese landen worden minimale rechten van buitenlandse gevangenen met voeten getreden, zo verwoordde onderzoeker Anton van Kalmthout de resultaten van het op 13 september 2006 in Brussel gepubliceerde onderzoek *Buitenlandse gevangenen in Europese strafinrichtingen.* Aan het onderzoek van de universiteit van Tilburg, waaraan Van Kalmthout verbonden was als hoogleraar straf- en migratierecht, werkten onder meer reclasseringsdiensten en vluchtelingenorganisaties mee. De onderzoekers analyseerden met behulp van nationale experts in alle 25 lidstaten van de Unie de situatie en behandeling van buitenlandse gevangenen. Daarbij ging het om veroordeelde vreemdelingen en om niet-veroordeelden – waartussen overigens door veel landen geen onderscheid werd gemaakt.
Het aantal buitenlandse gevangenen in de EU groeide snel als gevolg van globalisering en het wegvallen van de grenzen. Voor een groot deel ging het om illegalen die de Unie binnenkwamen en dat waren er jaarlijks zo'n half miljoen. Zij werden in afwachting van hun uitzetting vastgezet in gevangenissen, maar ook in uitzetcentra, in politiecellen, op detentieboten en op geheime locaties. Nederland sloot per jaar naar schatting 22.000 buitenlanders zonder verblijfsvergunning op en ging daar sneller toe over dan andere lidstaten.
In het onderzoek werd vastgesteld dat niet-veroordeelde buitenlanders in vrijwel alle Europese landen slechter werden behandeld dan gewone gevangenen. Medische zorg, rechtsbijstand, contacten met de buitenwereld en de behandeling tijdens de gevangenschap waren beneden de maat. De gevangenen werden uitgesloten van reïntegratieprogramma's en kwamen niet in aanmerking voor verlof en voorwaardelijke invrijheidsstelling, hetgeen in strijd was met internationale regelgeving.
De groep veroordeelde buitenlandse gevangenen bedroeg in de Unie intussen 21 procent van de gevangenispopulatie, maar er waren grote verschillen per land. In Luxemburg bedroeg hun aandeel 75 procent, maar in een land als Finland slechts 8 procent en in Polen 0,8 procent. Het percentage was voor Nederland 32 procent.
Van Kalmthout pleitte voor aanvaardbare en bindende minimumnormen voor buitenlandse gedetineerden. Deze moesten ervoor zorgen dat zij op dezelfde fundamentele mensenrechten aanspraak konden maken.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Overeenkomst met Oekraïne over financiering olie- en gasmeters

De Unie sloot op 14 september 2006 een akkoord met Oekraïne dat de toevoer van olie en gas naar de lidstaten moest waarborgen. Het behelsde afspraken over de financiering van olie- en gasmeters op pijpleidingen aan de grenzen van Oekraïne. De installatie ervan werd gefinancierd door de Europese Investeringsbank (EIB) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO).
Volgens de eurocommissaris voor Buitenlandse betrekkingen, Benita Ferrero-Waldner, bood de samenwerking betere garanties op transparantie, betrouwbaarheid en veiligheid van de toevoer dan in de huidige situatie. De EU achtte zich kwetsbaar geworden sinds Rusland in januari, na een prijsconflict met Oekraïne, de toevoer van gas naar het buurland tijdelijk had gestaakt. Omdat de EU-lidstaten het Russisch gas kregen aangevoerd via Oekraïense pijpleidingen, werd ook de Unie door de maatregel getroffen. Ze moest gas voor een groot deel importeren, waarvan ongeveer een kwart uit Rusland kwam.

Bulgarije en Roemenië vanaf 2007 lid van de Unie

De Europese Commissie besloot op 26 september 2006 dat Bulgarije en Roemenië per januari 2007 konden toetreden tot de Europese Unie. De eerste drie jaren zouden wel extra controles plaatsvinden op gebieden waar ten aanzien van beide landen aarzelingen bestonden, zoals een verantwoord beheer van EU-fondsen en de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Met het

besluit werd de Unie uitgebreid tot 27 lidstaten. Bulgarije en Roemenië waren de armste landen ooit uit de EU-geschiedenis die zouden toetreden.
De controles waren bedoeld als beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld indien ontwrichting van de interne markt of een bepaalde economische sector zou optreden. Ook kon de Unie bij gebreken in de rechtspraak eventueel besluiten om geen rekening te houden met bepaalde uitspraken of arresten. Er kwamen voorts controles op het terrein van voedselveiligheid, beheer van landbouwgelden en de werking van administratie en rechtspraak. Dat gold ook voor de wijze waarop werd omgegaan met EU-fondsen – in het bijzonder bij landbouw - met daarbij de mogelijkheid een deel van de gelden in geval van onregelmatigheden op te schorten. Tenslotte werd van groot belang geacht dat de landen zich zouden inzetten voor een effectieve bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad.
De twee staten, die in 1995 een lidmaatschapsaanvraag indienden, hoorden oorspronkelijk tot een groep van twaalf landen die mogelijk in mei 2004 konden toetreden. Met tien daarvan gebeurde dat ook, maar Bulgarije en Roemenië konden zowel economisch als politiek niet aan de eisen voldoen. Uiteindelijk ondertekenden zij in april 2005 een toetredingsverdrag.

(Vorige berichten pagina 318/1 - 2006)

ANDORRA

BINNENLAND

Regerende liberalen verliezen meerderheid bij verkiezingen

De Sociaal-democratische Partij (PSD) werd winnaar van de parlementsverkiezingen die op 20 augustus 2006 in Andorra werden gehouden. Daardoor zorgde ze ervoor dat de regerende Liberale Partij van Andorra (PLA) haar absolute meerderheid verloor. De liberalen gingen van 15 naar 14 zetels in het 28 zetels tellende parlement. De PSD kwam op 12 zetels, terwijl het Andorrees Democratisch Centrum (CDA) de overige 2 zetels in de wacht sleepte. De opkomst was 80,4 procent.
Albert Pintat, leider van de PLA, zou overigens wel de regering blijven leiden, omdat de grootste partij in Andorra deze leverde.

Samenstelling regering Andorra
(8 februari 2006)

De Franse president en de bisschop van de Spaanse gemeente La Seu d'Urgell staan samen aan het hoofd van Andorra.

Regeringshoofd
Albert PINTAT

Ministers:
Buitenlandse zaken, Cultuur en Samenwerking
Juli MINOVES
Economie
Joel FONT
Financiën
Ferran MIRAPEIX
Gezondheidszorg, Welzijn en Familiezaken
Montserrat GIL
Huisvesting, Jongeren, Hoger onderwijs en Onderzoek
Meritxell MATEU
Justitie en Binnenlandse zaken
Josep Maria CABANES
Landbouw en Nationaal erfgoed
Pere TORRES
Onderwijs en Professionele training
Roser BASTIDA
Sport en vrijwilligerswerk
Carles FONT
Territoriale Planning
Manel PONS
Toerisme en Milieu
Antoni PUIGDELLIVOL

Uitslagen verkiezingen Andorra
(24 augustus 2006)

	stemmen	percentage	zetels
Liberale Partij van Andorra (PLA)	5.308	41,2	14
Sociaal-democratische Partij (PSD)	4.904	38,1	12
Andorrees Democratisch Centrum (CDA)	1.416	11,0	2
Democratische Vernieuwing (RD)	804	6,2	-
Groenen van Andorra (VdA)	451	3,5	-
totaal	12.883		28

(Vorige berichten pagina 648/3 e.v. - 1999)

ARMENIË

BINNENLAND

Armeens vliegtuig in Zwarte Zee neergestort

Reddingswerkers waren op 4 mei 2006 op zoek naar stoffelijke resten van passagiers en vluchtrecorders van een Armeense Airbus A320 die een dag eerder bij het vliegveld van de Russische badplaats Sotsji in de Zwarte Zee was gestort. Alle 113 inzittenden en bemanningsleden kwamen om.
Een Russische onderzoekscommissie kwam op 26 juli tot de conclusie dat het ongeluk te wijten was aan fouten van de bemanning.

Nieuwe parlementsvoorzitter gekozen

Het Armeense parlement koos op 1 juni 2006 Tigran Torosjan tot nieuwe voorzitter. Hij volgde Artoer Bagdasarjan op, die in mei was afgetreden. Torosjan (50) was al vice-voorzitter sinds 2003 en was leider geweest van de Armeense delegatie naar de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Armenië sterk afhankelijk van geld uit diaspora

De Armeense Centrale bank liet op 10 augustus 2006 weten dat de economie van het land meer en meer afhankelijk was van geldbedragen die vanuit de diaspora naar het moederland werden overgemaakt. De omvang van de transfers was de laatste jaren sterk toegenomen en stond volgens een woordvoerder van de bank op 15 procent van het bnp.
Tussen 2003 en 2005 bedroeg de groei van de omvang van de transfers gemiddeld 37 procent en in de periode tussen januari en juni 2006 34 procent. De privé-transfers bedroegen in 2005 in totaal 730 miljoen euro, waarvan het merendeel (72 procent) afkomstig was van in Rusland wonende Armeniërs.

Armeense economie groeit

De Nationale Dienst voor de Statistiek deelde op 20 september 2006 mee dat het bbp van Armenië volgens voorlopige gegevens over de periode januari-augustus 2006 met 11,3 procent was toegenomen vergeleken met dezelfde periode in 2005. Dat was in belangrijke mate te danken aan de groei van de bouwnijverheid (+ 40,2 procent in vergelijking met de eerste helft van 2005) en de dienstensector (+ 23,5 procent).
De dienst had op 14 augustus bekend gemaakt dat het werkloosheidspercentage eind juni 7,6 procent bedroeg. Van de geregistreerde werklozen waren er 64.400 (71,5 procent) vrouw.

Armenië

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

'Gesprekken Nagorno-Karabach vastgelopen'

De Azerbeidzjaanse president Ilham Alijev zei op 1 maart 2006 dat de gespreken met Armenië over de omstreden enclave Nagorno-Karabach waren vastgelopen en dat de schuld daarvoor bij Armenië lag. Azerbeidzjan moest volgens hem klaar zijn voor 'elke mogelijke ontwikkeling'. Daarom waren de militaire uitgaven van het land ook toegenomen, aldus Alijev.

'Azerbeidzjaans soldaat gedood'

Azerbeidzjan beschuldigde Armeense troepen er op 3 april van dat zij aan de bestandslijn in Nagorno-Karabach een Azerbeidzjaanse soldaat hadden gedood. Armeense militairen hadden volgens het ministerie van Defensie van Azerbeidzjan het vuur geopend op Azerbeidzjaanse stellingen. Ook op 7 en 30 maart zou dat zijn gebeurd, eveneens met dodelijke slachtoffers.

Honderd mijnenvelden in Oost-Armenië'

Functionarissen van de Verenigde Naties hadden in maart Oost-Armenië bezocht en stuitten op een nasleep van het militaire conflict over Nagorno-Karabach, begin jaren negentig van de twintigste eeuw. Op 23 maart lieten zij namelijk weten dat er in die streek ruim honderd mijnenvelden lagen die tal van lokale bewoners hadden gedood of gewond. Meer dan 160 mensen zouden volgens de VN in de loop der jaren zijn omgekomen en meer dan 230 gewond. Zeker 69.000 mensen liepen gevaar het slachtoffer te worden van een mijn.

Islamitische staten eisen terugtrekking

Dat de bezetting door Armenië van Nagorno-Karabach omstreden bleef, kwam nog eens naar voren in een verklaring die op 21 juni werd ondertekend in de Azerbeidzjaanse hoofdstad Bakoe. Daarin drongen de leiders van 57 islamitische staten erop aan dat Armenië zich 'onmiddellijk en onvoorwaardelijk' uit het bezette deel van Azerbeidzjan – met name Nagorno-Karabach – zou terugtrekken.
De leiders van de 57 staten waren in Bakoe bijeen voor een bijeenkomst van de Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC).

Azerbeidzjan

BUITENLANDSE ZAKEN

Paus brengt bij Armenië 'gruwelijke vervolging' in herinnering

Paus Benedictus XVI riep op 21 maart 2006 de 'gruwelijke vervolging' in herinnering die de Armeniërs onder Turkse heerschappij hadden ondergaan, ongeveer negentig jaar eerder. Hij deed dat bij een audiëntie in Rome met de Armeense katholieke patriarch Nerses Bedros XIX. De paus gebruikte bij zijn verwijzing naar de vervolging niet de term 'genocide'. Dat begrip was in Turkije zeer omstreden, omdat er geen sprake zou zijn geweest van planmatige moord.
(Vorige berichten pagina 136/3 e.v. - 2006)

AZERBEIDZJAN

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF waarschuwt voor oververhitting economie

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) liet op 6 september 2006 weten dat de snel groeiende economie van Azerbeidzjan inflatie riskeerde als de overheidsbestedingen niet zouden worden beperkt. Een econoom van het IMF, Vitali Kramarenko, zei op een persconferentie in de hoofdstad Bakoe dat zijn organisatie voor december een inflatie voorzag van 12 procent, tegen 5,5 procent voor december 2005.

JUSTITIE

Celstraffen uitgesproken wegens planning bomaanslagen

Een rechtbank in de hoofdstad Bakoe veroordeelde op 18 april 2006 zeven leden van een islamitische groep tot gevangenisstraffen variërend van negen tot vijftien jaar wegens het plannen van bomaanslagen. Dat liet het ministerie van Nationale veiligheid in een officiële verklaring weten. Volgens de verklaring waren de mannen leden van de Camaat-al-Muvahhidun groep en waren zij van plan geweest aanslagen te plegen op de ambassades van de Verenigde Staten, Israël en Rusland in Bakoe. Ook zouden zij de 'fysieke eliminatie' hebben nagestreefd van 'leiders van de Azerbeidzjaanse regering'. De veroordeelden zouden voor militaire training op weg zijn geweest naar Afghanistan, Pakistan, Iran en Turkije.

Veroordelingen voor deelname aan gewapende strijd Tsjetsjenië

Zestien mannen met de Azerbeidzjaanse, Russische, Turkse en Jemenitische nationaliteit werden op 20 april 2006 na een proces achter gesloten deuren veroordeeld tot gevangenisstraffen van vijf jaar tot levenslang wegens deelname aan de gewapende opstand in de Russische republiek Tsjetsjenië. Volgens een rechtbankfunctionaris behoorden de zestien tot 'verschillende religieuze groepen van de islamitische beweging'. Zij zouden hebben geopereerd vanuit de Pankisi-kloof in het grensgebied van Tsjetsjenië en Georgië.
In de voorgaande jaren waren meer dan honderd mensen in Azerbeidzjan veroordeeld wegens betrokkenheid bij de opstand in Tsjetsjenië.

NATUUR EN MILIEU

Wereldbank: vervuiling door olie aanpakken

De Wereldbank drong er op 2 augustus 2006 bij Azerbeidzjan op aan de vervuiling in het land op te ruimen die veroorzaakt was door meer dan een eeuw olieproductie. Een vertegenwoordiger van de bank voor de regio, Peter Thomson, zei tegen journalisten dat de Wereldbank in gesprek was geweest met president Ilham Alijev en andere hoge functionarissen over een project van vele miljoenen dollars voor het schoonmaken van delen van het van olie doortrokken Absjeron-schiereiland. Dat was het dichtst bevolkte deel van het land waar sinds de negentiende eeuw olie was geproduceerd. In dat gebied lag ook de hoofdstad Bakoe.
De Wereldbank zou een lening kunnen verschaffen van ongeveer 50 miljoen dollar (ca. 39 miljoen euro), maar verwachtte ook een ruime bijdrage van de regering, die veel inkomsten kreeg uit de oliewinning.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritische pers onder druk

Hoofdredacteur veroordeeld voor belediging parlementariër

Hoofdredacteur Shahin Agabeyli van dag-

blad *Milli Yol* werd op 10 augustus 2006 veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf wegens het beledigen van een regeringsgezind parlementslid. De veroordeling werd al een dag na zijn arrestatie uitgesproken. Dat deelde de plaatsvervangend hoofdredacteur van het blad aan persbureau Agence France Presse mee.
Agabeyli wachtte ook nog een proces wegens belediging van de minister van Binnenlandse zaken, Ramil Oesoebov. Hij had hem namelijk in verband gebracht met een reeks geruchtmakende ontvoeringen en politieke moorden.

Rechtbank steunt minister

Een rechtbank besliste op 1 september in het voordeel van minister Oesoebov die een proces had aangespannen wegens smaad tegen weekblad *Realny Azerbeidzjan*. Het moest een verontschuldiging afdrukken en de minister een schadevergoeding betalen van ongeveer 13.000 euro. Het blad had een verbinding gesuggereerd tussen de minister en een voormalige kolonel van de politie, Hadzji Mamedov, die terechtstond wegens een reeks moorden en ontvoeringen. Oesoebov had verscheidene aanklachten ingediend tegen kranten die hem in zijn ogen hadden belasterd in deze kwestie.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Protest bij Iraanse ambassade door politie beëindigd

De politie in de hoofdstad Bakoe maakte op 16 juni 2006 een einde aan een demonstratie van ongeveer dertig mensen bij de Iraanse ambassade. Zij protesteerden tegen de behandeling van Iraanse etnische Azeri's in de noordelijke provincies van Iran. Een tiental demonstranten van de Azerbeidzjaanse Volksfrontpartij (AXCP) werd door de politie meegenomen.

Oppositiepartijen in Azerbeidzjan en dissidente groepen uit Noord-Iran beweerden dat enkele weken eerder vele Azeri's in het Iraanse Tabriz waren gedood of gewond geraakt, nadat er protesten waren uitgebroken vanwege het afdrukken van een beledigende cartoon in een Iraanse krant.
Er woonden ongeveer 26 miljoen etnische Azeri's in Noord-Iran. Dat was veel meer dan het aantal inwoners van Azerbeidzjan zelf, een kleine acht miljoen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Eerste lading olie van Kaspische pijplijn

De eerste hoeveelheid olie van de pijpleiding van Azerbeidzjan naar Turkije werd in het weekeinde van 27 en 28 mei 2006 in een tanker geladen in de Middellandse Zee haven Ceyhan. Dat was een jaar later dan oorspronkelijk gepland. De ruwe olie zou een traject afleggen van 1.768 kilometer vanaf Bakoe en richting Turkije worden vervoerd via Georgië. Russische pijpleidingen en de engte van de Bosporus werden daarmee vermeden. In 2006 zouden 300.000 vaten per dag via de pijplijn worden getransporteerd. Uiteindelijk zou dat oplopen tot een miljoen per dag. De aanleg van de pijplijn was tien jaar eerder begonnen.
Niet alle olie van de eerste lading zou uit de pijplijn zelf komen. British Petroleum (BP), dat een aandeel van 30,1 procent had in het project, lichtte toe dat alle olie weliswaar uit de Kaspische zee kwam, maar dat een deel al eerder in aparte tanks was opgeslagen.

Azerbeidzjan en Oekraïne overwegen nieuwe route voor Kaspische olie

President Ilham Alijev en zijn Oekraïense ambtgenoot Viktor Joesjtsjenko bespraken op 7 september 2006 in de hoofdstad Bakoe een nieuw project om Kaspische olie naar Oekraïne te transporteren. Daarbij zou een route via Rusland worden vermeden. Joesjtsjenko zei na afloop dat zijn land het gebruik van de pijplijn van Odessa naar Brody in West-Oekraïne – voor de levering van olie aan Oekraïne en verder – als een prioriteit beschouwde.

(Vorige berichten pagina 200/1 e.v. - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Beleid minister Onkelinx leidt tot regeringscrisis

Aan de golf van kritiek die minister van Justitie Laurette Onkelinx in de maanden april tot en met augustus 2006 te verduren kreeg, werd in september een nieuw hoofdstuk toegevoegd. De voorgaande keren dat zij in opspraak kwam, bleven consequenties voor de minister uit. Zij kon aanblijven nadat zij verantwoordelijk was gehouden voor de ontsnapping van de extreem-linkse Turkse activiste Fehriye Erdal (april), voor die van de Belgisch-Albanese crimineel Kapllan Murat (juli) en voor een gevangenisuitbraak in Dendermonde (augustus).
Dit keer betrof het kwesties rond een activist uit dezelfde organisatie als waar Erdal toe behoorde en wederom een crimineel van Albanese origine. Deze laatste kwestie deed de gemoederen hoog oplopen. Minister Onkelinx bleef ook nu op haar post, maar binnen de regeringscoalitie ontstonden grote spanningen, zodat rekening werd gehouden met de val van het tweede kabinet-Verhofstadt. De partij van de premier, de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), kwam in conflict met de Parti Socialiste (PS), waartoe de minister behoorde en namens welke ze ook vice-premier was. De tegenstellingen werden verscherpt door de naderende verkiezingen voor provincie- en gemeenteraden op 8 oktober.

De Hoxha-affaire

In 2005 was de Albanees Victor Hoxha, veroordeeld voor vrouwenhandel en geweldsdelicten, vrijgelaten nadat hij de helft van zijn gevangenisstraf van vijftien jaar had uitgezeten. Minister Onkelinx tekende persoonlijk het bevel tot voorlopige invrijheidsstelling, waarop Hoxha op 5 december van dat jaar ter beschikking werd gesteld van de Dienst Vreemdelingenzaken om hem te laten uitwijzen naar Kosovo. Tot 14 mei 2013, de dag dat zijn celstraf zou aflopen, mocht hij niet naar België terugkeren. Hoxha werd echter in augustus in Antwerpen gesignaleerd, zonder dat er werd opgetreden.
Onkelinx gaf op 13 september 2006 aan de Antwerpse procureur-generaal de opdracht Hoxha, indien hij nog steeds in België verbleef, te arresteren. Volgens de minister had het parket dat al eerder moeten doen 'met het oog op zijn wederopsluiting'. Het parket stelde echter dat Justitie had verklaard dat Hoxha, als hij zou worden opgepakt, geen straf meer hoefde uit te zitten en dus weer voorlopig in vrijheid zou moeten worden gesteld met het oog op een uitwijzing.

De affaire-Kimyongur

De correctionele rechtbank van Brugge had op 28 februari Bahar Kimyongur, een Belg van Turkse komaf, veroordeeld tot vier jaar

celstraf. Hij kreeg zijn straf wegens lidmaatschap van de extreem-linkse organisatie DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk), die haar thuisbasis had in Turkije en waartoe ook de eerder genoemde Fehriye Erdal behoorde. De groepering kwam voor op de lijst van terroristische organisaties die de Europese Unie hanteerde. De rechtbank liet de veroordeelde niet onmiddellijk aanhouden. Op 29 april werd hij echter in Nederland opgepakt op basis van een door Turkije uitgevaardigd internationaal arrestatiebevel.
België zou niet om zijn uitlevering vragen, zo luidde het officiële standpunt. Maar op 19 september schreven de Belgische dagbladen *Le Soir* en *La Libre Belgique* dat de arrestatie van Kimyongur in Nederland heimelijk was georganiseerd door de Belgische regering, met het doel hem te laten uitwijzen naar Turkije. Een en ander zou zijn gebleken uit een verslag van een vergadering die voorgezeten werd door de adjunct-kabinetschef van minister Onkelinx.

Liberalen roepen minister ter verantwoording

De spanningen die door de handelswijze van minister Onkelinx binnen de federale regering ontstonden, spitsten zich toe op de Hoxha-affaire. Onkelinx bevestigde op 19 september dat ze ter verantwoording was geroepen door premier Guy Verhofstadt vanwege haar 'laksheid'. Ze liet doorschemeren dat het wel 'de eerste en laatste keer' moest zijn en stelde dat de premier zich liet leiden door de Vlaamse publieke opinie en de voorspelde slechte resultaten voor de VLD bij de aankomende verkiezingen. Daarmee doelde ze op de kennelijk bij deze partij levende vrees afgerekend te zullen worden op de veiligheidspolitiek van de federale regering.
Het conflict tussen de premier en de vicepremier mondde uit in een harde eis van de VLD inzake het omstreden justitiebeleid. De partij liet weten 'geen vertrouwen meer te geven aan de minister van Justitie als ze niet uitdrukkelijk verklaart dat ze tot 1 januari 2007 geen voorlopige invrijheidstellingen meer zal toestaan aan zware delinquenten'. In regeringskringen werd op 20 september 2006 gesproken over een aankomende crisis.
Tijdens een debat op dezelfde dag in de kamercommissie Justitie nam de VLD veel van de harde kritiek terug door de uitleg van de minister over de affaire-Hoxha te aanvaarden. De liberalen kregen geen garantie van Onkelinx dat ze strenger zou toezien op eventuele voorwaardelijke invrijheidsstelling (VI) van veroordeelden. Haar beperkte toezegging – 'Als ik in de toekomst nog een verdeeld advies van het parket-generaal en van eerste aanleg krijg over een VI, eis ik een unaniem advies' – deed hen inbinden.
In de ogen van de twee oppositiepartijen Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en Vlaams Belang (VB) was de VLD op zwakke gronden door de knieën gegaan. Beide partijen eisten het ontslag van de minister.
Dagblad *De Tijd* gaf op 27 september aan waarom de VLD aanvankelijk hard leek in te zetten, maar uiteindelijk gas terugnam: 'Toen bekend geraakte dat Victor Hoxha, die na de helft van zijn gevangenisstraf van vijftien jaar door Onkelinx vervroegd werd vrijgelaten, in Antwerpen was gezien, rook de VLD haar kans om zich als partij van 'law and order' te profileren en zo alsnog het electorale tij te keren. Blijkbaar ging de VLD ervan uit dat een lading kritiek op het beleid van Onkelinx de coalitie weinig of geen kwaad kon berokkenen. De PS was nog aan het herstellen van de schandalen in enkele Waalse steden en lag evenmin goed in de kiezersmarkt. Dat was echter zonder de waard gerekend. (...) Onkelinx weigerde de knieval. Voor de PS ligt de verantwoordelijkheid voor de (...) crisis alleen bij de VLD en moet Verhofstadt een initiatief nemen om het vertrouwen in de regering te herstellen. Het scherpe communiqué [van 26 september] suggereert dat de PS tot de conclusie is gekomen dat Verhofstadt en zijn partij dat niet willen. En dat de PS, die blijkens de jongste peiling (...) zich electoraal aan het herstellen is, niet meer bang is de stekker uit paars te trekken.'

Moeizaam compromis bereikt

Premier Verhofstadt kondigde op 26 september een 'globaal en allesomvattend plan' aan, in de hoop dat zo een uitweg uit de crisis kon worden gevonden zonder gezichtsverlies voor de twee meest betrokken partijen. Het compromis, voorbesproken door Verhofstadt en Onkelinx, hield in dat de minister van Justitie bij de beoordeling van VI in het geval van zware criminelen rekening zou houden met het advies van de slachtoffers of hun familie. Het maakte het onwaarschijnlijk dat dan nog vrijlating zou kunnen plaatsvinden. Aan de bevoegdheid terzake van Onkelinx werd echter niet getornd.
Voordat de partijen overeenstemming wisten te bereiken, werden over en weer harde verwijten uitgesproken. Deze werden gedempt door het akkoord dat werd gesloten tussen het kernkabinet, de vice-premiers en de partijvoorzitters van de regeringspartijen. Premier Verhofstadt verklaarde op 27 september dat het vertrouwen tussen de partijen onderling én in alle leden van de regering was hersteld. Volgens De Tijd (28 september) was hiermee daadwerkelijk gezichtsverlies voorkomen: 'De Vlaamse liberalen kunnen nu zeggen dat in de praktijk geen zware criminelen meer worden vrijgelaten, wat ze van minister Onkelinx (...) hadden geëist. Onkelinx kan volhouden dat ze niet heeft toegegeven om geen vervroegde invrijheidsstellingen meer toe te staan.'

Veiligheidsmaatregelen

Het akkoord dat de regeringscrisis moest bezweren, bevatte tevens een aantal andere justitiële afspraken ter verbetering van de veiligheid. Er zou meer geld gaan naar alternatieve straffen en het elektronisch toezicht zou worden uitgebreid. Meer buitenlandse gevangenen zouden naar hun land van herkomst worden overgebracht en het systeem van sociale verdediging zou worden hervormd om de samenleving beter te beschermen tegen plegers van ernstige misdrijven.
Tevens werd bepaald dat de gevangenissen versneld zouden worden uitgebreid en gemoderniseerd. In dat kader had minister Onkelinx overigens begin september, toen de crisis nog niet was uitgebroken, een reeks van maatregelen afgekondigd en daarvoor ruim 13 miljoen euro uitgetrokken. Het ging om de vervanging in een aantal gevangenissen van houten door zware metalen deuren, het aanbrengen van zwaardere sloten, het plaatsen van nieuwe ramen of intercomsystemen, modernisering van controlekamers en betere beveiliging van de ingangen. Ook werd de komst aangekondigd van een bewegingsdetectiesysteem en van versterkte muren in een aantal detentiecentra.

Extreem-rechtse militairen gearresteerd wegens voorbereidingen aanslagen

Een extreem-rechtse groepering was van

plan aanslagen te plegen tegen buitenlandse ambassades in België, zo luidde de motivatie van Justitie voor de arrestatie op 7 september 2006 van zeventien personen, onder wie tien militairen. Daarmee zou de hele organisatie die zij vormden zijn ontmanteld.
Rond de 150 leden van de lokale en federale politie deden huiszoeking in vijf kazernes: Leopoldsburg, Kleine Brogel, Peer, Brussel en Zedelgem. Dat gebeurde ook op achttien privé-adressen over heel Vlaanderen. Aan de actie was een twee jaar durende observatie voorafgegaan, sinds het arrondissement Dendermonde in 2004 een gerechtelijk onderzoek begon. Toen aanwijzingen voor mogelijke acties sterker werden, kwam het onderzoek terecht bij het federale parket en kwam het onder leiding te staan van Patrick Vercauteren, een onderzoeksrechter gespecialiseerd in terrorismebestrijding. Alleen de ministers van Justitie en Defensie, Laurette Onkelinx en André Flahaut, waren van tevoren op de hoogte van de acties.

Bij de huiszoekingen werd een lijst met adressen van ambassades aangetroffen die mogelijk doelwit zouden zijn. Ook vond men een model van een opeisingsbrief. De politie stuitte bovendien op een geheime kelder met 50 wapens en op kleinere hoeveelheden sportwapens, verdedigings- en aanvalswapens, munitie, ontstekers voor landmijnen, explosieven, gasmaskers en kogelvrije vesten. Verder werd in een rugzak van een verdachte een zelfgemaakte bom gevonden, die krachtig genoeg was om een auto op te blazen. Vanwege de grote hoeveelheid wapens achtte het gerecht het niet langer verantwoord met ingrijpen te wachten.

Gearresteerden zijn neo-nazi's

Bloed-Bodem-Eer-Trouw (BBET) was de naam van de groepering waartoe de arrestanten behoorden. Ze werd in 2004 opgericht als een radicale afsplitsing van de extreem-rechtse organisatie Blood and Honour Vlaanderen, die onder meer neonazistische rockconcerten organiseerde. De denkbeelden van BBET konden worden omschreven als racistisch, antisemitisch, neo-nazistisch en negationistisch. De leden hielden regelmatig vergaderingen en survivalweekends, paramilitaire trainingen en geheime schietoefeningen. Het was nog onduidelijk in welk stadium de voorbereidingen verkeerden voor de vermeende voorbereidingen tot aanslagen.
Dagblad *De Standaard* meldde voorts in haar editie van 9 september dat de groep plannen zou hebben gehad om zowel linkse als rechtse politici te vermoorden, met als doel verschillende bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten. Er zouden daartoe nog geen concrete plannen zijn uitgewerkt. De verdenkingen tegen de verdachten konden bij schuldigverklaring leiden tot celstraffen van maximaal twintig jaar.

Internationale contacten

Blood and Honour had ook een afdeling in Nederland. Volgens de anti-fascistische onderzoeksgroep Kafka was deze steeds actiever. Zo organiseerde ze in maart een SS Heldenherdenking op de begraafplaats Ysselsteyn in Limburg, met een veel hogere opkomst van rond de 200 mensen dan normaal het geval was. De Belgische procureur Daniel Bernard stelde dat Blood and Honour internationale contacten onderhield, in Nederland onder meer met de extreemrechtse Nationale Alliantie (NA). Deze in 2003 opgerichte partij had vergelijkbare denkbeelden en nam in 2006 deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam, met overigens slechts 0,1 procent van de stemmen als resultaat.

Rekeningen terroristische organisaties worden bevroren

Op 8 september becommentarieerde premier Guy Verhofstadt hetgeen bij de politieactie aan het licht was gekomen: 'Het bestaan van een neonazistisch netwerk waar ook militairen bij betrokken zijn, werpt een smet op de goede faam van ons land en leger. Dat is ontoelaatbaar en onaanvaardbaar in een rechtsstaat.' Hij maakte tevens bekend dat het Coördinatiecentrum voor de analyse van de dreiging (Coda), dat op 1 december haar werkzaamheden zou starten, lijsten zou aanleggen van terroristische organisaties en personen, die halfjaarlijks zouden worden geactualiseerd. Bij koninklijk besluit (KB) maakte de regering het mogelijk dat hun tegoeden vanaf die datum konden worden bevroren.
Verder was er een wet van de ministers Onkelinx en Flahaut in voorbereiding die de inlichtingendiensten – de Staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst – toestond bijzondere opsporingstechnieken als telefoontap te gaan gebruiken. Tot dan toe was dit voorbehouden aan de politie. Wel was er nog een wetsadvies nodig van de Privacycommissie, aldus Verhofstadt.

Sterke economie en autonomie centraal in Vlaamse beleidsverklaring

De Vlaamse minister-president Yves Leterme kwam op 25 september 2006 met de jaarlijkse beleidsverklaring. Als minister-president van Vlaanderen namens Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) leidde hij sinds 2004 een vijfpartijencoalitie, die daarnaast bestond uit de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), de Socialistische partij Anders (SP.A), de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) en Spirit. Leterme concentreerde zijn verklaring op economische versterking en op vergroting van de (sociaal-economische) bevoegdheden van Vlaanderen.
Op 27 september kreeg de Vlaamse regering het vertrouwen van het Vlaams Parlement, met alleen de stemmen van de oppositiepartijen Vlaams Belang (VB) en Groen! tegen. Deze laatste partij deed dat omdat ze het kerndoel van de regering afwees: er zou eenzijdig de nadruk zijn gelegd op de economie.

Belangrijkste beleidsvoornemens

Op economisch gebied kondigde Leterme de instelling aan van een sociaal-economisch forum dat 30 concrete actieprojecten zou uitwerken. Daarmee werd invulling gegeven aan het in juli gelanceerde plan 'Vlaanderen in actie' dat er voor moest zorgen dat het gewest zou gaan behoren tot de Europese economische kopgroep. Voorts waren snellere overheidsbeslissingen, meer rechtszekerheid en een voorspelbare overheid speerpunten van beleid. Ook behoorde tot de beleidsprioriteiten dat subsidies sneller werden uitbetaald, de export en de hoogtechnologische productie werden gestimuleerd en nieuwe investeringen in vooral de kennisintensieve sectoren werden aangetrokken. Enkele andere concrete maatregelen waren:
• Er moeten meer mensen aan werk geholpen worden. Daarbij richt de regering zich extra op laaggeschoolde jongeren, ouderen, allochtonen en mensen met een handicap.
• In 2007 is bijna 250 miljoen euro extra beschikbaar voor investeringen in infrastructuur, zoals het wegennet, baggerwerken, spoorwegen, bodemsanering en natuurge-

bieden. Aan mobiliteit wordt 50 miljoen euro extra besteed.
• Er gaat 2,75 miljard euro naar de bouw en renovatie van scholen en van rusthuizen en ziekenhuizen.
Voor versterking van de economie waren volgens de Vlaamse regering meer financiële en fiscale autonomie en sociaal-economische bevoegdheden nodig. Deze zouden deel moeten uitmaken van een komende discussie over staatshervorming, waarin vergroting van de leefbaarheid en de sociaal-economische toekomst van zowel Vlaanderen als Wallonië centraal moesten staan.
Op andere beleidsterreinen vielen de extra gelden op die beschikbaar werden gesteld voor onderwijs en inburgering voor nieuwkomers. Verder kreeg de zorg- en welzijnssector er 130 miljoen euro bij. Een ander doel was de uitstoot van broeikasgassen te beperken, omdat bij de beoogde versterking van de economie het milieu zoveel mogelijk ontzien moest worden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Nieuwe Belgische wetenschapsprijs uitgereikt

Op 12 september 2006 vond in Beerse een wetenschappelijk symposium plaats, waarop de eerste laureaat van de Dr. Paul Janssen Award for Biomedical Research werd bekendgemaakt. De tweejaarlijkse prijs van 100.000 dollar (ca. 78.000 euro) was in 2005 in het leven geroepen en bedoeld om wetenschappers te eren wier werk mogelijk een belangrijke, grensverleggende bijdrage kon leveren aan de verbetering van de menselijke gezondheid. De prijs was genoemd naar de Belgische arts en farmacoloog Paul Janssen (1926-2003), oprichter van het farmaceutische bedrijf Janssen Pharmaceutica.
De eerste winnaar was de Amerikaanse hoogleraar moleculaire geneeskunde Craig Mello. Hij kreeg de onderscheiding voor zijn ontdekking van RNA-interferentie (RNAi), een techniek van genonderdrukking die in laboratoria werd gebruikt om te bepalen welke genen een rol spelen bij ziekten als kanker.

Ex-minister Wivina Demeester krijgt eredoctoraat

De Katholieke Universiteit Leuven (KUL) reikte op 29 september 2006 een eredoctoraat uit aan voormalig minister Wivina Demeester-De Meyer. De politica van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) werd onderscheiden voor haar bijdrage aan de ontwikkeling van de biomedische ethiek. De uitreiking vond plaats ter gelegenheid van het twintigjarige bestaan van het Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht.

Wivina Demeester (62) was onder meer kamerlid, Vlaams minister en minister van Begroting en Wetenschapsbeleid in de federale regering. Als staatssecretaris voor Volksgezondheid organiseerde zij in 1986 een colloquium over de biogenetische ontwikkelingen en de daaraan verbonden ethische problemen.

(Vorige berichten pagina 521/2 - 2006)

DENEMARKEN

BINNENLAND

Verhouding van Denemarken met moslimwereld blijft gespannen

De nasleep van de publicatie van cartoons over de profeet Mohammed in september 2005 hield Denemarken ook in het daaropvolgende jaar in de greep. De spotprenten, gepubliceerd in het dagblad *Jyllands-Posten*, leidden destijds tot hevige verontwaardiging in de moslimwereld.

'islam onverenigbaar met democratie'

Dat de houding van de Deense bevolking jegens de islam negatiever was geworden, bleek uit een op 4 september 2006 gepubliceerde enquête van de denktank Mandag Morgen. Er werden tussen 25 en 28 augustus 992 mensen ondervraagd over de verenigbaarheid van dit geloof met de democratie. Van hen oordeelde 48 procent dat dit niet het geval was, terwijl bij een eerder onderzoek in februari – toen de cartoonrel al gaande was – dat percentage op 34 procent lag. Dat islam en democratie wel met elkaar te verenigen waren, vond toen 51 procent en nu nog maar 34 procent.

134 miljoen schade door boycot

Ook in economisch opzicht deden zich de gevolgen voelen. Als protest tegen de publicatie van de cartoons waren een aantal overwegend islamitische landen vanaf 20 januari tot een boycot van Deense producten overgegaan. Statistieken die op 8 september werden gepubliceerd, lieten een schadepost zien van ca. 134 miljoen euro. De Deense export nam tussen februari en juni af met 15,5 procent. Vooral voedingsbedrijven, in het bijzonder degene die melkproducten verkochten, hadden onder de boycot te lijden gehad: in genoemde periode bedroeg de exportdaling 25,3 procent. Bij de berekeningen waren overigens niet eens alle economische sectoren inbegrepen.

Het belangrijkste exportland van Denemarken in de moslimwereld was Saoedi-Arabië, waarnaar de uitvoer met 40 procent daalde. De afname naar Iran, de op twee na belangrijkste moslimmarkt voor Deense export, bedroeg 47 procent. Ook andere exportlanden waar men tot boycotmaatregelen was overgegaan, lieten dit beeld zien. In Libië was het percentage 88 procent, in Jemen 62 procent, in Soedan 55 procent en in Syrië 41 procent.

Premier acht cartoons niet beledigend

De gewraakte spotprenten waren niet beledigend – dat was de opvatting die de Deense premier Anders Fogh Rasmussen verwoordde in een interview voor een in oktober te verschijnen boek van Per Bech Thomsen onder de titel *The Mohammed Crisis*. Op 29 september werden fragmenten eruit openbaar. Daarin zei de premier onder meer: 'Aanhangers van alle religies kunnen niet eisen dat anderen die niet tot hun geloof behoren hun manier van leven, leerstellingen en geloof respecteren.' Hij voegde er aan toe dat vrijheid van meningsuiting 'ononderhandelbaar' was. Hij noemde dit burgerrecht in een ander, op diezelfde dag verschenen interview – met het Deense nieuwsagentschap *Ritzau* – een 'hoeksteen' van de democratie.

Politie doet inval bij vermeende terroristen

Bij een inval in de stad Odense arresteerde de Deense politie op 5 september 2006 negen mensen tussen de 18 en 33 jaar, die werden verdacht van het voorbereiden van terroristische aanslagen. Zeven van hen werden echter al snel weer vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs. De twee anderen bleven

voor ondervraging een maand vastzitten. De negen verdachten hadden een groot deel van hun leven in Denemarken gewoond en zes van hen waren ook Deens staatsburger. Behalve één Deen, waren zij voornamelijk van Palestijnse en Iraakse afkomst, maar hun precieze identiteit werd niet bekend gemaakt. Volgens de politie had geen van allen criminele antecedenten en waren zij mensen met een 'stabiele sociale achtergrond'. Tijdens de inval had de politie explosieven in beslag genomen die van hetzelfde type zouden zijn als die gebruikt waren bij de aanslagen van juli 2005 in Londen.

Abu Bashar, imam in de voornamelijk door immigranten bewoonde wijk waar de invallen plaatsvonden, legde een direct verband met de Deense militaire aanwezigheid in Irak. Drie van de verdachten kende hij persoonlijk en hij zei niet verbaasd te zijn over mogelijk op handen zijnde aanslagen. Hij sprak de vrees uit dat Denemarken daadwerkelijk doelwit zou worden zolang de troepen niet waren teruggetrokken.

(Vorige berichten pagina 397/1 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Protest tegen pausplein

Op 4 september 2006 werd het Place Notre Dame in Parijs officieel omgedoopt tot Place Jean Paul II. Dit was een eerbetuiging aan de verdiensten van de overleden paus als boodschapper van vrede en bruggenbouwer tussen christendom en islam. Vlakbij protesteerden zo'n 200 demonstranten tegen de naamswijziging. 'We kunnen geen Place Jean Paul II hebben zolang de katholieke kerk weigert haar fouten met betrekking tot aids te erkennen', aldus een woordvoerder van de demonstranten.

Socialistische zwaargewichten kritisch over presidentskandidaat Royal

Ségolène Royal, een van de socialistische kandidaten voor de komende presidentsverkiezingen in Frankrijk, kreeg zware kritiek van socialistische zwaargewichten. Tijdens een socialistisch forum op 16 september 2006 beschuldigden zij haar van 'rechtse ideeën'. Voormalig premier (1984-1986) Laurent Fabius verklaarde dat 'links alleen kan winnen met linkse ideeën'.
Royal had onder meer de 35-urige werkweek ter discussie gesteld, ingevoerd door het kabinet (1997-2002) van haar partijgenoot Lionel Jospin. Ook pleitte ze voor strengere ordehandhavingsmaatregelen.

Royal stelt zich officieel kandidaat

Ségolène Royal stelde zich op 29 september officieel kandidaat voor de presidentsverkiezingen. Nu was het aan de Socialistische Partij (PS) om op 16 november te bepalen of zij de partij bij de verkiezingen mocht vertegenwoordigen.
De socialisten waren nog altijd getraumatiseerd door de verloren presidentsverkiezingen van 2002. Lionel Jospin was toen reeds in de eerste ronde verrassend verslagen, waardoor de extreem-rechtse Jean-Marie Le Pen de tweede ronde haalde. Jospin had enige tijd overwogen zich opnieuw kandidaat te stellen, maar had daar op 28 september definitief vanaf gezien omdat hij onvoldoende steun van de partij kreeg.
In de opiniepeilingen was Royal favoriet, maar haar rivalen beschouwden haar als een politiek lichtgewicht omdat zij slechts 'onbelangrijke' ministersposten had bekleed, zoals milieu- en gezinszaken. De andere socialistische kandidaten waren voormalig minister van Financiën Dominique Strauss-Kahn en voormalig premier Laurent Fabius. Na de desastreuze verkiezingen van 2002 was het voor de PS van het grootste belang een kandidaat te kiezen die op alle linkse steun kon rekenen.

Extreem-rechtse leider doet beroep op genaturaliseerde Fransen

Bij de start van zijn campagne voor de Franse presidentsverkiezingen van 2007 op 20 september 2006 riep de extreem-rechtse leider Jean-Marie Le Pen alle Fransen van 'buitenlandse afkomst' op zich achter de Franse waarden te scharen en deel te nemen aan zijn 'kruistocht' tegen illegalen.
Volgens opiniepeilingen kon Le Pen rekenen op 11 tot 14 procent van de stemmen, een duidelijke stijging ten opzichte van de steun waarop hij een jaar voor de presidentsverkiezingen van 2002 kon rekenen. Bij die verkiezingen drong hij door tot de tweede ronde.
Le Pen wilde alle (200.000 à 400.000) illegale migranten uitwijzen. Na de rellen in de buitenwijken in november 2005 had dit standpunt aan populariteit gewonnen. Een mogelijk probleem voor Le Pen was zijn leeftijd, want veel kiezers vonden de 78-jarige kandidaat te oud. Bovendien had hij concurrentie van de rechts-conservatieve presidentskandidaat en minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy die harde maatregelen voorstond tegen illegalen en jongeren van Afrikaanse en Arabische afkomst.

Politieactie in Parijse buitenwijk

Ruim 200 politieagenten deden op 26 september 2006 een inval in de Parijse buitenwijk Corbeil Essonnes en arresteerden twaalf jongeren. Het was een reactie op een gebeurtenis een week tevoren waarbij 30 gewapende jongeren twee leden van de oproerpolitie aanvielen en verwondden.
Bijna een jaar eerder, in november 2005, waren ernstige rellen uitgebroken in een andere buitenwijk, Seine-Saint-Denis. De onlusten waren overgeslagen naar alle delen van het land en hadden drie weken geduurd. Het aantal gewelddadige incidenten was de laatste tijd weer toegenomen.

Pensioen van oorlogsveteranen uit ex-kolonies verhoogd

Op 27 september 2006 besloot de Franse regering het pensioen van veteranen uit de voormalige kolonies met ingang van 2007 te verhogen. Afrikaanse oorlogsveteranen klaagden al jaren over achterstelling, omdat het pensioen van Franse oorlogsveteranen veel hoger was. Naar schatting zouden zo'n 80.000 veteranen uit 23 landen van de pensioenverhoging profiteren.
Gedurende beide wereldoorlogen vochten militairen uit de kolonies mee aan Franse zijde. Tijdens de Tweede Wereldoorlog betrof hun aantal naar schatting 300.000.

JUSTITIE

Rechters protesteren tegen kritiek minister Sarkozy

Aankomend presidentskandidaat en minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy werd op 22 september 2006 terecht gewezen door president Jacques Chirac. Sarkozy had de rechters in het departement Seine-Saint-Denis verweten de strijd tegen de criminaliteit en het geweld in de voorste-

den te hebben opgegeven en te lage straffen uit te spreken tegen gewelddadige jongeren. De rechters hadden daarop bij president Jacques Chirac geprotesteerd en een reactie van hem gevraagd. Sarkozy wees de kritiek van de hand: 'De Fransen weten heel goed dat ik de waarheid spreek'.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Frankrijk verstrekt verblijfsvergunning aan illegalen

Minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy maakte op 18 september 2006 bekend dat bijna 7.000 van de 30.000 illegalen die een aanvraag hadden ingediend een permanente verblijfsvergunning zouden krijgen. Sarkozy had in juni aangekondigd dat illegalen met in Frankrijk geboren of opgegroeide kinderen en met een 'echt verlangen tot integratie' een verblijfsstatus zouden krijgen. Hij verwierp de kritiek van mensenrechtengroeperingen dat de criteria arbitrair waren. 'Als je drie à vier jaar in Frankrijk woont en je spreekt geen woord Frans, dan ben je niet bereid te integreren', aldus Sarkozy.

MILITAIRE ZAKEN

Succesvolle test met onbemande spionagevliegtuigen

Frankrijk maakte op 11 september 2006 de succesvolle test bekend van de eerste drie onbemande spionagevliegtuigen. De met Israëlische SIDM-technologie ontwikkelde vliegtuigen konden gedurende 24 uur herkenningsvluchten uitvoeren over een afstand van duizend kilometer. Het regeringsbureau voor defensieonderzoek en aankoop van defensiemateriaal, het Direction Générale des Armements (DGA), verklaarde dat de toestellen in 2007 in gebruik zouden worden genomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier De Villepin verwerpt 'war on terror'

Tijdens een toespraak in het parlement op 7 september 2006 kritiseerde premier Dominique de Villepin de door de Verenigde Staten geleide inval in Irak van 2003. Het geweld was een voedingsbodem voor extremisten in de regio en de oorlog tegen het terrorisme kon alleen worden gewonnen door onrecht en geweld te bestrijden. Bij de onderhandelingen over de beëindiging van de gevechten in Libanon tussen Israël en de Hezbollah-beweging, eerder in 2006, had Frankrijk bewezen dat 'luisteren en dialoog' de sleutel vormden voor succes, aldus De Villepin.

Overeenkomst met Senegal moet illegale migratie indammen

Frankrijk en Senegal sloten op 23 september 2006 een overeenkomst over de bestrijding van illegale migratie. Volgens de overeenkomst zouden de landen gezamenlijk de terugkeer van illegalen naar Senegal organiseren. Frankrijk zou Senegal extra middelen verschaffen voor het bewaken van de kust. Bovendien ging het de visumverstrekking aan Senegalese zakenlieden, academici en studenten versoepelen.

Elk jaar vertrokken tienduizenden Afrikanen naar Europa. Dit jaar waren ruim 24.000 Afrikanen op de Spaanse Canarische eilanden geland. Hoeveel van hen onderweg door honger of verdrinking waren omgekomen, was niet bekend.

(Vorige berichten pagina 525/1 e.v. - 2006)

GEORGIË

BINNENLAND

Demonstratie uit onvrede over economisch beleid

Ongeveer achtduizend mensen gingen op 9 maart 2006 in de hoofdstad Tbilisi de straat op om deel te nemen aan de grootste antiregeringsdemonstratie sinds het aan de macht komen van president Michail Saakasjvili meer dan twee jaar daarvoor. Onder de demonstranten waren veel kleine handelaren en kooplui die kwaad waren over nieuwe regels die hen verplichtten kassa's aan te schaffen.
Die maatregel was door de overheid genomen om de grijze markt onder controle te krijgen en de inning van belastingen te verbeteren. Ook in andere steden vonden demonstraties plaats, die deels een afspiegeling waren van de teleurstelling die men voelde over het uitblijven van verbetering van de economische situatie.

Balans bewind Saakasjvili volgens velen niet uitsluitend positief

Schaduwkanten aan vooruitgang

De Roze Revolutie van eind 2003 leidde tot een periode van ongeveer twee jaar van vaak radicale hervormingen. Dat resulteerde in verbeterde economische cijfers, maar investeerders klaagden begin 2006 nog steeds over een ongunstig zakelijk klimaat. Ook bleef de hoge werkloosheid een probleem. Dat meldde persbureau *Associated Press* op 23 april 2006.
Volgens president Michail Saakasjvili was de economische groei in 2005 9,5 procent, tegen 5,9 procent in 2004. Sinds hij aan de macht kwam, was de belastingopbrengst drastisch toegenomen dankzij een vereenvoudiging van het belastingsstelsel. Ook waren vele zakenlieden opgepakt op beschuldiging van corruptie en belastingontduiking. De oppositie en sommige niet-gouvernementele organisaties (ngo's) beschuldigden de regering er echter van gearresteerde zakenlui af te persen in ruil voor hun vrijlating. Het geld zou dan naar geheime overheidsrekeningen worden gesluisd. Onafhankelijke experts meenden ook dat de overheid nog steeds met grote willekeur tegen zakenlieden optrad. Het werkloosheidscijfer stond voor 2005 officieel op 13,8 procent, maar de meeste economen waren van mening dat het werkelijke cijfer veel hoger lag.

Saakasjvili zou idealen Roze Revolutie hebben verraden

Saakasjvili had halverwege zijn ambtstermijn zijn populariteit in Georgië drastisch zien dalen. Hij werd er bovendien van beschuldigd democratische vrijheden steeds verder terug te dringen. Saakasjvili was zijn ambtstermijn begonnen door bijvoorbeeld orde op zaken te stellen bij de verkeerspolitie en de rechterlijke macht, die berucht waren vanwege hun corruptie. Volgens critici benoemde hij echter onervaren nieuwelingen, om op die manier over meegaande rechters te kunnen beschikken die deden wat het Openbaar Ministerie verordonneerde. Journalisten meenden dat de televisie voornamelijk een spreekbuis was van de regering en media-eigenaren zouden per telefoon instructies krijgen van overheidsfunctionarissen over de gewenste berichtgeving. Volgens de 2005 World Press

Georgië

Freedom Index (WPFI) van de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) was de persvrijheid in Georgië tussen 2003 en 2005 inderdaad achteruitgegaan.

JUSTITIE

Vier voormalige ambtenaren veroordeeld wegens dood bankier

Vier voormalige ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse zaken werden op 6 juli 2006 veroordeeld tot gevangenisstraffen van zeven tot acht jaar wegens het toebrengen van lichamelijke verwondingen de dood tot gevolge hebbend. Het slachtoffer was de 28-jarige bankier Sandro Girgvliani, die eind januari vlakbij de hoofdstad Tbilisi dood was aangetroffen.
De moord op Girgvliani had tot groot politiek rumoer geleid. Critici beschuldigden de regering ervan de vier veroordeelden als zondebokken te gebruiken en de werkelijke opdrachtgevers buiten schot te houden.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Georgië: 'Opstandige Kodori-kloof onder controle'

President Michail Saakasjvili zei op 27 juli 2006 dat Georgische troepen de opstandige Kodori-kloof onder controle hadden gebracht na drie dagen van gewapende botsingen. Emzar Kvitsiani, de leider van een lokale militie, zou op de vlucht zijn geslagen. De kloof lag vlakbij de separatistische regio Abchazië in het noordwesten van het land. Saakasjvili zei verder dat Georgië in de Kodori-kloof, die slechts bewoond werd door zo'n vierduizend mensen, een regering voor Abchazië zou vestigen.

Minister: 'Helikopter onder vuur boven Zuid-Ossetië'

Minister van Defensie Irakli Okruasjvili verklaarde op 3 september 2006 dat een helikopter waarin hij boven de separatistische regio Zuid-Ossetië vloog die dag onder vuur was genomen. De helikopter was echter veilig geland en er was niemand gewond geraakt. Het ministerie van Binnenlandse zaken liet weten dat enkele dagen eerder bij Zuid-Ossetië een luchtdoelraket was afgevuurd op een helikopter die een delegatie begeleidde van de Amerikaanse Senaat die werd geleid door senator John McCain.

BUITENLANDSE ZAKEN

Crisis met Rusland spitst zich toe

In de tweede helft van 2006 bereikten de relaties tussen Georgië en Rusland een nieuw dieptepunt. Het onderlinge conflict werd onder meer veroorzaakt door de toenadering die president Michail Saakasjvili na de Roze Revolute van 2003 tot het Westen had gezocht. Ook de steun die Moskou verleende aan de separatistische Georgische republieken Abchazië en Zuid-Ossetië was een bron van grote irritatie voor de regering in Tbilisi.

Georgië wil opnieuw onderhandelen over Russische toetreding tot WTO

De Georgische regering liet op 14 juli weten dat zij opnieuw wilde onderhandelen over een bilaterale overeenkomst met Rusland over de toetreding van dat land tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Volgens een verklaring van het ministerie van Buitenlandse zaken had Rusland de afspraken geschonden van een overeenkomst uit 2004 tussen de twee landen waarin Georgië instemde met de Russische wens om lid te worden van de WTO. Rusland werd door het buurland beschuldigd van 'ongegronde en discriminerende maatregelen tegen de Georgische export'. Daarmee werd gedoeld op het Russische importverbod van begin 2006 op wijn en een gewild merk mineraalwater uit Georgië. Dat zou een politiek gemotiveerde beslissing zijn geweest.
Rusland was al sinds 1994 in onderhandelingen verwikkeld over toetreding tot de WTO.

Parlement stemt voor vertrek Russische vredesmacht

Het Georgische parlement stemde op 18 juli 2006 met een grote meerderheid in met een resolutie voor het vertrek van Russische vredestroepen uit de separatistische regio's Abchazië en Zuid-Ossetië. Daar zou een internationale vredesmacht voor in de plaats moeten komen. De resolutie riep de eigen regering op onmiddellijk te beginnen met de verwijdering van de Russische troepen, die in de twee regio's waren gelegerd sinds begin jaren negentig van de twintigste eeuw.
Een woordvoerder van president Michail Saakasjvili liet weten dat de president de kwestie ter sprake zou brengen bij een ontmoeting met president Vladimir Poetin enkele dagen later.

Russische officieren opgepakt wegens spionage

Georgië beschuldigde op 29 september vier Russische officieren van spionage, terwijl Russische vliegtuigen tientallen diplomaten en hun gezinsleden evacueerden. De Georgische minister van Binnenlandse zaken Vano Merabisjvili zei dat Rusland troepen dichter bij de grens had gelegerd en dat de Russische Zwarte Zeevloot waarschijnlijk in de komende dagen manoeuvres zou houden. De Georgische politie had posities ingenomen bij het Russische militaire hoofdkwartier in Tbilisi, omdat zij een vijfde Russische officier wegens spionage wilde arresteren. De Russische ambassadeur Vjatsjeslav Kovalenko zei echter dat deze niet zou worden overgedragen.
Een rechtbank in Tbilisi verordonneerde een hechtenis voor de vier Russen van twee maanden voor de duur van het onderzoek. Ook de hechtenis van tien Georgische staatsburgers die bij de spionageoperatie betrokken zouden zijn geweest, werd verlengd.

Moskou schort terugtrekking troepen op

Als reactie op de crisis liet Rusland op 30 september weten dat het de terugtrekking van de troepen van zijn twee militaire bases in Georgië zou opschorten. Volgens plan zou de terugtrekking tegen eind 2008 voltooid moeten zijn. Verder was de Russische ambassadeur in Tbilisi uit protest naar Moskou teruggeroepen.

(Vorige berichten pagina 144/1 e.v. - 2006)

Griekenland

GRIEKENLAND

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheidsuitkering gaat omhoog

Minister van Financiën Giorgos Alogoskoufis maakte op 13 september 2006 bekend dat de werkloosheidsuitkering met 18 procent omhoog zou gaan. Deze zou stijgen van 311,25 naar 367,50 euro per maand in 2007. Voor 2008 was een verdere verhoging voorzien tot 404 euro.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financieringstekort neemt af

De Centrale bank kwam op 19 september 2006 met de mededeling dat het financieringstekort in juli was teruggelopen maar dat het handelstekort wel was toegenomen, namelijk van 2,33 tot 2,48 miljard euro.
Op 5 september was al bekend geworden dat de jaarinflatie van augustus 2005 tot augustus 2006 3,5 procent bedroeg, tegenover 3,7 procent in de periode van juli 2005 tot juli 2006. De mindere inflatie zou het gevolg zijn van de uitverkoop en de lagere benzineprijs.

Minister van Financiën ziet staatsschuld slinken

Minister van Financiën Giorgos Alogoskoufis zei op 27 september 2006 dat een revisie van de nationale rekeningen ertoe zou kunnen leiden dat Griekenland alsnog zou voldoen aan de budgeteisen van de Europese Unie. Het land zou haar staatsschuld terugbrengen van 4,5 procent van het bbp in 2005 naar 2,6 procent in 2006 en 2,7 procent in 2007. De Europese Commissie trok deze cijfers echter in twijfel.

Het Bureau voor statistiek zou de Griekse rekeningen van de afgelopen vijf jaar opnieuw bezien. Kranten speculeerden erop dat uit deze revisie zou blijken dat de omvang van de Griekse economie niet 181 miljard euro bedroeg, maar 223 miljard euro. Dit grote verschil kon worden toegeschreven aan een omvangrijke zwarte economie.

Buitenlandse investeerders willen minder regels

Elf middelgrote investeerders uit Europa, Afrika en Australië vroegen Griekenland op 21 september 2006 de regels te versoepelen om buitenlandse investeringen mogelijk te maken. Ze wezen erop dat Griekenland een aantrekkelijke markt was voor investeerders, maar dat bureaucratie en regelgeving het moeilijk maakten daadwerkelijk geld te investeren in bijvoorbeeld vakantiehuizen en golfbanen. Zo kende Griekenland geen kadaster en was er voor een bouwvergunning toestemming nodig van een tiental verschillende ministeries en andere overheidsorganen.

(Vorige berichten pagina 526/2 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Politie houdt duizenden moslims in de gaten

Peter Clarke, hoofd van de anti-terrorisme eenheid van de Londense politie, verklaarde op 1 september 2006 dat de politie duizenden moslims in de gaten hield omdat ze mogelijk banden hadden met het terrorisme. Het ging niet alleen om potentiële terroristen, maar ook om mensen die het terrorisme zouden kunnen steunen of aanmoedigen.
Clarke zei op 19 september tijdens een veiligheidscongres in Canberra, Australië, dat de politie het afgelopen jaar vijf aanslagen had voorkomen. Hij vond het daarom onterecht dat veel Britten het gevoel hadden dat de dreiging was verdwenen.

Politie voert actie tegen mogelijke terroristentraining

De politie viel op 2 en 3 september 2006 zeventien woningen in Londen binnen in een actie tegen trainingskampen voor terroristen. Er werden veertien verdachten aangehouden. Het dagblad *The Guardian* meldde op 4 september dat de politie sommige verdachten al maandenlang volgde, onder andere tijdens een trainingskamp in het Lake District, in het bergachtige noordwesten van Engeland.

'Drieduizend Polen zwerven op straat'

De Poolse consul-generaal Janusz Wach zei op 11 september 2006 dat duizenden van zijn landgenoten over straat zwierven. Zij waren naar Groot-Brittannië gekomen om werk te vinden. Dat lukte velen ook, maar het krijgen van onderdak bleek moeilijker. Hierdoor verviel een deel van de Polen tot criminaliteit en een ander deel tot drugs- en alcoholmisbruik, aldus de consul. Hij riep Polen daarom op alleen naar Groot-Brittannië te komen als ze in hun eigen onderhoud konden voorzien.
Het Poolse consulaat had in het eerste kwartaal van 2006 aan 180 Polen noodhulp verleend. Daarbij ging het onder andere om geld voor voeding en huisvesting en ook voor terugkeer. Wach zei niet over exacte cijfers te beschikken, maar schatte het aantal dakloze Polen in Londen op duizend en in heel Groot-Brittannië op twee- tot drieduizend.

Britse Onafhankelijkheidspartij kiest nieuwe leider

De Britse Onafhankelijkheidspartij (UKIP) koos op 12 september 2006 Nigel Farage tot haar nieuwe leider. Farage bezette een van de tien zetels van deze eurosceptische partij in het Europees Parlement. Ze was niet vertegenwoordigd in het Britse parlement. Farage zei dat de UKIP nog steeds de enige partij was die zei wat de meeste mensen dachten.

Premier Blair treedt binnen een jaar af

Premier Tony Blair maakte in september 2006 bekend dat hij binnen een jaar het partijleiderschap en het premierschap zou overdragen aan een opvolger. Hij drukte dit uit door op het partijcongres van 26 september te verklaren dat het jaar erop een ander het congres zou toespreken. Hij spoorde zijn partijgenoten aan Labour (Lab) te blijven vernieuwen, zodat de partij voor de vierde keer op rij de verkiezingen zou kunnen winnen.
Een dag eerder had zijn gedoodverfde opvolger, minister van Financiën Gordon Brown, Blair geroemd. Hij noemde het een voorrecht om onder hem te dienen. Blair zei dat zijn successen niet mogelijk waren geweest zonder Brown. In werkelijkheid was de verhouding tussen beiden iets minder amicaal.

JUSTITIE

Vermeende terroristen verschijnen voor de rechter

Op 18 september 2006 begonnen de voorbereidingen voor een proces tegen dertien moslims die verdacht werden van het beramen van aanslagen op vliegtuigen. Op grond van deze dreiging werd op 10 augustus eerst het vliegverkeer stilgelegd en vervolgens ernstig ontregeld door de strenge veiligheidsmaatregelen. De dertien zouden vloeistoffen aan boord hebben willen brengen, om vervolgens de vliegtuigen op te blazen.
De verdachten verschenen voor de rechter via een televisieverbinding met de strengbeveiligde Belmarsh strafgevangenis. Ze

zeiden deze eerste zitting niet meer dan hun naam. De aanklager stelde dat hij uiterlijk 12 februari 2007 het bewijs zou leveren aan de verdachten en hun advocaten. De rechter stelde de volgende zitting vast voor 27 oktober 2006. Het proces zou naar verwachting niet voor 2008 beginnen.

Regering mag uitkering vermeende terroristen aan banden leggen

Het Hooggerechtshof steunde op 22 september 2006 de regering in haar besluit om de uitkering van familie van van terrorisme verdachte personen aan banden te leggen. Het ministerie van Financiën schortte in juli de bijstandsuitkering van enkele families op, met als doel een derde partij te benoemen die de uitkering zou toekennen. Daarmee moest worden voorkomen dat het geld zou worden gebruikt om terrorisme te financieren.

(Vorige berichten pagina 527/1 e.v. - 2006)

IERLAND

BINNENLAND

Minister McDowell gaat Progressieve Democraten leiden

Minister van Justitie Michael McDowell werd op 11 september 2006 de nieuwe leider van de Progressieve Democraten (PD), de kleinste coalitiepartij. De benoeming kwam na een akkoord dat McDowell een dag eerder sloot met twee andere kandidaten voor het leiderschap.
McDowell was in 1985 een van de oprichters van de partij die acht zetels had in de Dáil Éireann, de Ierse Tweede Kamer. Hij zei ernaar te steven dit aantal bij de volgende verkiezingen te verdubbelen.

Premier Ahern nam geld aan van vrienden

Premier Bertie Ahern gaf op 26 september 2006 toe dat hij in de jaren negentig van de twintigste eeuw 50.000 euro had geleend van twaalf vrienden om zo rekeningen te voldoen die het gevolg waren van zijn echtscheiding. Ahern was op dat moment minister van Financiën. Hij kwam met zijn bekentenis nadat een week eerder dagblad de *Irish Times* had gemeld dat hij onderwerp van onderzoek was van het Mahon tribunaal, de instantie die de corruptie in de jaren tachtig en negentig onderzocht.
Ahern stelde dat hij niet gecompromitteerd was en dat hij niets onethisch had gedaan: 'Het waren goede vrienden van me en er waren geen zakelijke belangen mee gemoeid. (...) Er is niet om gunsten gevraagd en evenmin zijn ze verleend.'
Ahern stelde dat het om een ereschuld ging. Dat hij de schuld nog niet had afbetaald, kwam volgens de premier omdat zijn vrienden hier niets van wilden weten. Hij zei de schuld, inclusief rente, alsnog af te zullen betalen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Immigratie Ierland bereikt hoogtepunt

Van mei 2005 tot april 2006 waren 86.900 mensen naar Ierland gekomen, zo meldde het Centraal Bureau voor Statistiek op 12 september 2006. Dit betekende een record sinds de immigratie twintig jaar eerder begon. De toename was een gevolg van de economische groei van Ierland.
In eerste instantie kwamen er vooral Ieren terug die in het buitenland woonden. Hierna volgden asielzoekers uit Afrika en Azië, maar sinds mei 2004 kwamen vooral werknemers uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Ierland was namelijk samen met Groot-Brittannië en Zweden een van de weinig landen die de arbeidsmarkt had opengesteld voor inwoners van die nieuwe lidstaten. Hiervan profiteerden vooral Polen (22.900) en Litouwers (6.100). Tegelijk emigreerden steeds minder Ieren naar de Verenigde Staten. Dat waren er in de onderzochte periode slechts 1.400, tegen 4.800 in 2002.

'Effecten op economie onzeker'

De National Economic and Social Council (NESC) kwam op 22 september 2006 met een rapport over de immigratie in Ierland. Dat rapport was opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). De NESC stelde dat de migratie op korte termijn een gunstige invloed had op de Ierse economie. Hierdoor werden de economische activiteiten vergroot en gevarieerder. De effecten op lange termijn waren echter onduidelijk. De NESC verwachtte wel dat in tijden van economische tegenspoed de druk op de arbeidsmarkt zou toenemen. Ze riep de regering daarom op beleid hiervoor te maken en richtlijnen te geven voor werkgevers, vakbonden en de samenleving.
De NESC meldde tenslotte nog dat het type werknemer veranderde. In eerste instantie kwamen vooral hoger opgeleide mensen naar Ierland. De laatste tijd ging het vooral om mensen voor banen waarvoor minder opleiding nodig was.

Ierland telt meer dan twee miljoen werknemers

Ierland telde in mei voor het eerst meer dan twee miljoen werknemers. Dankzij een stijging van de werkgelegenheid met 4,6 procent kwam het totaal aantal mensen met een baan uit op 2.017.000. Dit maakte het Centraal Bureau voor Statistiek op 12 september 2006 bekend. Het bureau gaf cijfers vrij over de periode juni 2005 tot en met mei 2006. De groei van de werkgelegenheid was het dubbele van de gemiddelde groei in de Europese Unie en kwam voor viervijfde op conto van buitenlandse werknemers.
Tegelijk bleven 91.400 mensen werkloos. Dat was 4,4 procent van de beroepsbevolking.

Organisatie Crosscare kritisch over hulp aan armen

Conor Hickey, directeur van de rooms-katholieke hulporganisatie Crosscare, hekelde op 14 september 2006 de noodzaak om armen te onderhouden: 'Het is verbazingwekkend dat we nog steeds te maken hebben met mensen die hun gezin niet kunnen voeden en hun huis niet kunnen verwarmen.'
Crosscare verzorgde maaltijden voor mensen die onvoldoende eten hadden en onderdak voor daklozen. Hickey stelde dat de rijkdom die de economische groei met zich meebracht, niet evenredig werd verdeeld: 'Dit leidt tot een blijvende graad van armoede en ontbering onder de meest marginalen in onze samenleving.'

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Inflatie naar recordhoogte

Het Centraal Bureau voor Statistiek maakte op 7 september 2006 bekend dat de inflatie in augustus was gestegen naar 4,5 procent, nadat deze in juli al op 4,2 procent stond.

Dit werd toen algemeen toegeschreven aan de hoge olieprijs en veel economen hadden voor augustus dan ook een lagere inflatie verwacht.
Onduidelijk was nog wat de oorzaak was van de hoge inflatie. Sommige economen weten het aan het vrijgeven van spaarrekeningen, waardoor mensen veel waren gaan besteden. Volgens de oppositie lag de oorzaak in het duurdere onderwijs en de duurdere gezondheidszorg.

Overigens werd op 28 september bekend dat de economie in het tweede kwartaal van 2006 met 5,0 procent was gegroeid, tegenover 5,7 procent in het eerste kwartaal en 6,5 procent in het vierde kwartaal van 2005.

JUSTITIE

'Misstanden bij politie vereisen vergaande ingrepen'

Rechter Frederick Morris kwam op 17 augustus 2006 voor het derde jaar met een rapport over misdragingen binnen de Ierse politie. Het ging vooral om de noordwestelijke afdeling Donegal. Morris stelde dat agenten daar bewijs fabriceerden in de hoop dat onschuldigen zouden worden vervolgd voor strafbare feiten, waaronder ook moord. Hij noemde die misstanden geen uitzonderingen, maar eerder regel. Morris zei dan ook dat ingrijpende veranderingen in de managementstructuur noodzakelijk waren omdat de kans op herhaling groot zou zijn.
Minister van Justitie Michael McDowell beloofde vergaande hervormingen door te voeren. Verder wilde hij komen tot een betere klachtenprocedure en een systeem waarbij het makkelijker zou worden misstanden aan de kaak te stellen.

(Vorige berichten pagina 463/3 e.v. - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Regering neemt maatregelen tegen illegale telefoontaps

De Italiaanse politie arresteerde op 21 september 2006 twintig mensen die betrokken zouden zijn bij een grootscheeps afluisterschandaal. Onder hen bevond zich het Hoofd Veiligheid van Telecom Italia. Zij werden beschuldigd van het op grote schaal afluisteren van telefoongesprekken van mensen uit de politiek, de zakenwereld, de media en de sport. De motieven van de groep waren vooralsnog onduidelijk.
Het Italiaanse kabinet vaardigde een dag later een decreet uit waarin het bewijs in rechtszaken ontwettig werd verklaard als dit was verkregen met illegale telefoontaps. Verder zette het forse boetes op het uitzenden of publiceren van gesprekken die waren verkregen door illegaal af te luisteren.
Marco Tronchetti Provera, de voormalige topman van Telecom Italia, ontkende op 25 september dat zijn bedrijf betrokken was bij deze praktijken. Hij stelde dat in het 344 pagina's tellende rapport niets bleek van betrokkenheid van de onderneming.

Politie rolt fabriek voor namaakproducten op

De politie van Prato viel op 26 september 2006 een fabriek binnen waar op grote schaal tassen werden nagemaakt van gerenommeerde merken als Gucci en Louis Vuitton. De politie nam 650.000 vervalsingen in beslag en arresteerde de twee Chinese eigenaars. De zaak kwam aan het rollen toen de politie een week eerder zeven Chinese werknemers van de fabriek arresteerde omdat ze illegaal in Italië verbleven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid daalt naar laagste punt in tien jaar

Het Italiaanse bureau voor statistiek ISTAT maakte op 20 september 2006 bekend dat de werkloosheid in het tweede kwartaal was gedaald tot 7 procent van de beroepsbevolking in vergelijking met 7,3 procent een kwartaal eerder. Dit was het laagste cijfer in tien jaar. De daling werd toegeschreven aan het feit dat oudere, buitenlandse en vrouwelijke werknemers eerder een baan vonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Parlement akkoord met uitzending troepen naar Libanon

Het Huis van Afgevaardigden ging op 26 september 2006 met 507 stemmen voor en 20 tegen akkoord met de uitzending van troepen naar Libanon. Daar zouden 2.500 Italianen deelnemen aan de vredesmacht van de Verenigde Naties die moest toezien op de wapenstilstand tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Minister van Buitenlandse zaken Massimo D'Alema noemde het een risicovolle, gevaarlijke maar tevens noodzakelijke missie.

(Vorige berichten pagina 528/2 e.v. - 2006)

KROATIË

BINNENLAND

Bevolkingsomvang Kroatië neemt af

Het Bureau voor de Statistiek van Kroatië sprak op 21 mei 2006 de verwachting uit dat het inwonertal van het land in het midden van de 21ste eeuw met een derde zou zijn gedaald, van 4,4 miljoen inwoners in 2006 tot 3,1 miljoen in 2050. De neergaande demografische trend zette in de jaren tachtig in. Kroatische vrouwen kregen gemiddeld nog maar 1,3 kinderen. Zelfs als het zou lukken het geboortecijfer op te krikken, zou de bevolkingsdaling doorzetten omdat het sterftecijfer hoger zou blijven.

Hervorming geheime diensten

Half augustus 2006 besloot de regering van Kroatië het aantal geheime diensten te verminderen van drie naar twee. De Inlichtingendienst (OA) en de Contraspionagedienst (POA) werden samengevoegd in de Veiligheids- en Inlichtingendienst (SOA). Naast de SOA bleef de Militaire Inlichtingendienst (VSOA) bestaan. De geheime diensten werden gecontroleerd door een parlementaire commissie voor nationale veiligheid.

Wapensmokkelbende opgerold

De Kroatische politie verklaarde op 8 juni 2006 dat een grote bende die wapens smokkelde was opgerold. In het Noord-Kroatische dorp Novj Golubovec waren daarvoor tien personen gearresteerd. De politie vond in het dorp tientallen verboden wapens, antiluchtdoelgeschut, handgranaten, munitie, mobiele telefoons en pennen die in wapens waren omgebouwd. Volgens politiechef Marijan Benko waren de wapens niet alleen voor criminelen in West-Europa bestemd, maar ook voor terroristen.

Kroatië

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toerisme bloeit op

Tussen januari en augustus 2006 bezochten bijna acht miljoen buitenlandse toeristen Kroatië – een stijging van twee procent in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. Het aantal overnachtingen bedroeg ruim 45 miljoen. De toeristen kwamen met name voor de stranden van de Adriatische kust en de eilanden in de Adriatische Zee. Ze waren vooral afkomstig uit Duitsland, Italië, Slovenië, Tsjechië, Oostenrijk en Hongarije. De voor Kroatië zo belangrijke toerismesector was na de Joegoslavische oorlogen in de jaren negentig weer opgebloeid. Het land gold weer als veilig, zeker na de terroristische bomaanslagen in de concurrerende landen Turkije en Egypte. De regering hoopte in 2010 rond de elf miljoen buitenlandse toeristen te kunnen begroeten.

Overheid vereenvoudigt aankoop onroerend goed

Na klachten vanuit Italië maakte de Kroatische regering op aandringen van de Europese Unie (EU) het voor buitenlanders gemakkelijker om onroerend goed in het land te kopen. Op 30 juni 2006 beslisten de autoriteiten dat buitenlanders hiervoor niet langer toestemming hoefden te krijgen van het ministerie van Buitenlandse zaken, doch slechts van het ministerie van Justitie. De regel was van kracht op voorwaarde dat Kroaten bij dezelfde kwestie niet werden gediscrimineerd in het land van herkomst van de buitenlander.
Omdat buitenlanders vooral huizen aan de Adriatische kust kochten, waren veel Kroaten bang voor de 'uitverkoop van de waardevolste bron van Kroatië'. In de afgelopen vijf jaar waren er officieel 2.700 huizenverkopen goedgekeurd op basis van 7.300 aanvragen. Onroerendgoedhandelaren dachten echter dat door allerlei juridische slimmigheden in werkelijkheid 45.000 huizen en gebouwen in handen van buitenlanders waren gekomen.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Boetes om loslippigheid

Het Joegoslavië-tribunaal beboette drie Kroaten die de namen van anonieme getuigen van het tribunaal in de openbaarheid hadden gebracht. Op 27 september 2006 zagen de voormalige chef van de oude veiligheidsdienst SIS, Markica Rebic, en hoofdredacteur Ivica Marijacic van het weekblad *Hrvatski List* in hoger beroep hun boete van 15.000 euro bevestigd. Rebic had aan Marijacic de naam van de Nederlandse legerofficier Johannes van Kuijk als getuige verklapt. Marijacic gebruikte die naam vervolgens in een artikel tegen hoofdaanklaagster Carla del Ponte, die volgens hem een anti-Kroatië-campagne zou voeren. Gelijktijdig kreeg hoofdredacteur Josip Jovic van het dagblad *Slobodna Dalmacija* om dezelfde reden een boete van 20.000 euro. Hij had in de openbaarheid gebracht dat president Stepe Mesic in 1997 anoniem voor het tribunaal had getuigd.

Beschieting van Dubrovnik

Half september 2006 trokken aanklagers en verdedigers in Kroatië het hoger beroep in tegen oud-generaal Pavle Strugar (73) van het Joegoslavische leger. Strugar, die inmiddels kampte met ernstige gezondheidsproblemen, was in januari 2005 tot acht jaar cel veroordeeld omdat hij op 6 december 1991 de beschietingen op de oude binnenstad van het in Kroatië gelegen Dubrovnik niet had tegengehouden. Deze binnenstad stond op de lijst van beschermde werelderfgoederen van de Unesco.

MILITAIRE ZAKEN

Hervorming van het leger

Kroatië hoopte in 2008 lid te worden van de NAVO. Om dit te bereiken trok de regering op 29 juni 2006 omgerekend zo'n 1,2 miljard euro uit voor de hervorming en modernisering van het leger. In 2010 moest Kroatië een volledig beroepsleger hebben met 18.000 militairen en 2.000 burgers als ondersteunend personeel. In 2002 telde het leger nog 40.000 manschappen. Ook de bewapening moest worden gemoderniseerd, dat wil zeggen in overeenstemming worden gebracht met NAVO-standaarden. In 2010 zou Kroatië 2 procent van zijn bnp aan militaire uitgaven moeten besteden, tegen 1,7 procent in 2006.

EUROPESE UNIE

Toetredingsonderhandelingen begonnen

'Kroatië is vastbesloten alle hervormingen door te voeren die nodig zijn om volledig te voldoen aan alle voorwaarden voor het lidmaatschap van de Europese Unie (EU),' verklaarde minister van Buitenlandse zaken van Kroatië Kolinda Grabar-Kitarovic op 12 juni 2006. Op die dag startten de onderhandelingen van de EU met Kroatië. Al in oktober 2005 stemde Brussel in met deze gesprekken, maar eerst moest de voortvluchtige generaal Ante Gotovina – verdacht van oorlogsmisdaden in de jaren negentig – worden uitgeleverd aan het Joegoslavië-tribunaal. Nadat Gotovina op woensdag 7 december 2005 op het Spaanse eiland Tenerife was gearresteerd, konden de toetredingsonderhandelingen van start gaan. Kroatië hoopte in 2010 lid te kunnen worden van de EU.

Kroaten verdeeld over EU-lidmaatschap

Volgens een opiniepeiling was op dat moment bijna 49 procent van de Kroaten tegen het EU-lidmaatschap van hun land, 43 procent was voor en de rest had geen mening. Het aantal tegenstanders was in een jaar tijd met vier procent gedaald.

(Vorige berichten pagina 149/1 e.v. - 2006)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

SCP: bijna driekwart van de Nederlanders in 2020 buitenkerkelijk

In 2020 zal 72 procent van de bevolking buitenkerkelijk zijn, zo luidde de voorspelling van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in het op 5 september 2006 verschenen rapport *Godsdienstige veranderingen in Nederland.* Op dat moment gold een vergelijkbaar percentage al voor jongeren die na 1975 waren geboren.
Het ontkerkelijkingsproces hield niet in dat de mate van religiositeit even sterk afnam. Er was immers sprake van religieuze beleving buiten de gevestigde godsdiensten om, maar het SCP verwachtte niet dat de trend naar intensere religiositeit zich zou blijven doorzetten. Religie nam vaker een pragmatisch karakter aan waarbij alleen onderdelen als het geloof in een voortbestaan na de dood of bepaalde begrafenisrituelen werden behouden.
De ontkerkelijking betekende dat binnen

vijftien jaar protestanten en katholieken kleine minderheden zouden zijn. Het aantal katholieken zou dalen van 42 procent in 1958, via 17 procent in 2004 naar 10 procent in 2020. Voor hervormden lagen deze percentages op 23, 6 en 2 procent en voor gereformeerden op 8, 4 en 2 procent. De aanhang van de overige kerkgenootschappen, zoals de Evangelische en de Pinkstergemeenten, zou wel stijgen, namelijk naar 7 procent in 2020. In dat jaar zou naar schatting 8 procent van de bevolking moslim zijn.

Opnieuw afsplitsingen bij kamerfracties VVD en LPF

Zowel de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) als de Lijst Pim Fortuijn (LPF) kregen in de maanden augustus en september 2006 te maken met afsplitsingen.

VVD

Op 6 september publiceerde VVD-kamerlid Anton van Schijndel een open brief in dagblad *de Volkskrant* waarin hij fractievoorzitter Mark Rutte opriep het conceptprogramma voor de in november te houden parlementsverkiezingen aan te passen. Rutte stelde hem daarop voor de keuze zijn kritiek in te trekken of anders op te stappen. Van Schijndel wilde niet op zijn kritiek terugkomen en werd daarop uit de fractie gezet. Hij weigerde vervolgens zijn zetel op te geven en ging door als onafhankelijk kamerlid. Het was de tweede maal in twee jaar tijd dat de VVD een fractielid verloor. Geert Wilders was op 3 september 2004 uit de fractie gestapt en zou met zijn Partij voor de Vrijheid (PVV) aan de verkiezingen van 2006 deelnemen.
Van Schijndel behoorde tot de rechtervleugel van de partij en was een van de weinige VVD-kamerleden die zich ten tijde van de strijd om het lijsttrekkerschap expliciet had uitgesproken voor de kandidatuur van minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk. Zij werd echter door Rutte verslagen.

LPF

LPF-fractievoorzitter Gerard van As had zijn partij op 16 augustus verlaten. Hij meende het slachtoffer te zijn geworden van een machtsstrijd in de partij, die onder meer samenhing met de vraag of het partijleiderschap hem toekwam dan wel voormalig fractievoorzitter Mat Herben. Hij sloot zich vervolgens aan bij de eenmansfractie van Hilbrand Nawijn, die in juni 2005 uit de LPF-fractie ging. In juli 2006 had ook Margot Kraneveldt haar kamerzetel namens de LPF opgegeven, maar haar opvolgster Gonny van Oudenallen was niet welkom in de fractie en werd onafhankelijk kamerlid. Nu ook Van As uit de LPF ging, was het aantal kamerleden van de partij gereduceerd van acht tot vijf.
Op 11 september gaf Van As na een conflict met Nawijn zijn kamerzetel op. Deze viel weer toe aan de LPF, zodat die weer over zes zetels beschikte. Een van de andere kamerleden echter, Joost Eerdmans, werd door Mat Herben – sinds het vertrek van Van As op 16 augustus opnieuw fractievoorzitter – gevraagd zijn zetel op te geven en de Kamer te verlaten. De reden was dat Eerdmans op plaats twee stond van de verkiezingslijst van de nieuwe politieke partij Eén NL, die onder leiding stond van de voormalige wethouder voor Leefbaar Rotterdam (LR), Marco Pastors. Op 25 september sloot Eerdmans zich daarop aan bij de eenmansfractie van ex-VVDer Van Schijndel. Daarmee viel de LPF opnieuw terug naar vijf kamerzetels.

Vanaf 2003 had de Tweede Kamer vijf afsplitsingen doorgemaakt – behalve de reeds genoemde ook het uittreden van Ali Lazrak uit de fractie van de Socialistische Partij (SP). Daarmee was het aantal fracties sinds de verkiezingen in januari dat jaar toegenomen van negen naar veertien.

Troonrede 2006

Op Prinsjesdag, 19 september 2006, opende de koningin het nieuwe parlementaire jaar met het voorlezen van de troonrede ten overstaan van de verenigde vergadering van Eerste en Tweede Kamer. Daarin maakte zij de belangrijkste beleidsvoornemens bekend van het derde kabinet-Balkenende, dat bestond uit het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD).
Vervolgens bood minister van Financiën Gerrit Zalm de Rijksbegroting en de Miljoennennota aan de Tweede Kamer aan. Pas op dat moment werden de stukken openbaar, omdat het kabinet besloten had af te zien van de gewoonte deze van tevoren onder embargo aan kamerleden en media te verstrekken. In voorgaande jaren lekten namelijk gedeelten van de Miljoenennota uit.
Koningin Beatrix benadrukte in haar rede dat de drie achtereenvolgende kabinetten onder leiding van premier Jan Peter Balkenende harde maatregelen hadden moeten nemen. Tegelijkertijd, zo stelde zij, hadden deze de basis gelegd voor economisch herstel, was de begroting weer in evenwicht en was er weer ruimte om aan een aantal verlangens onder de burgers tegemoet te komen.

Leden van de Staten-Generaal,

'Dit jaar vindt uw Verenigde Vergadering plaats in een nieuw ingerichte Ridderzaal. Deze historische ruimte is een symbool van onze democratische rechtsstaat.

Op 22 november zullen de verkiezingen voor een nieuwe Tweede Kamer worden gehouden. De regering is zich ervan bewust dat dit zorgvuldigheid vereist bij het indienen van de begroting voor 2007. Evenzeer is zij verantwoordelijk voor een begroting die een solide brug slaat naar de komende jaren.

Als sterk, welvarend en vrij land hebben wij een belangrijke internationale verantwoordelijkheid. Conflicten en noden in de wereld vergen een actieve opstelling van Nederland. Samen met andere landen zijn wij drager van de internationale rechtsorde. In Afghanistan, Soedan, Bosnië, Irak, Congo en elders staan Nederlandse mannen en vrouwen op de bres voor orde, veiligheid en wederopbouw. De Nederlandse militairen zijn goed op hun taak voorbereid en vervullen die in een gevaarlijke omgeving met volle inzet en overtuiging. Zij weten zich door ons gesteund. Onze gedachten gaan uit naar hen die een dierbare in deze missies hebben verloren.

Het lot van de wereld is óns lot. Wij blijven strijden tegen armoede en ziekte en voor een beter milieu. Nederland draagt eraan bij dat meer mensen in ontwikkelingslanden de beschikking krijgen over schoon water, duurzame energie, medicijnen en goed onderwijs. Burgers, bedrijven en organisaties tonen zich bij deze taken steeds meer betrokken.

Ons land wil een positieve rol vervullen in de wereld, door nauw met anderen samen te werken. Juist in een tijd van spanningen, in de schaduw van terreurdreiging, is het van belang met daden te laten zien dat er alternatieven zijn voor geweld en onrecht. Nederland wil een land zijn dat creatief mee zoekt naar nieuwe oplossingen.

Ook de Europese Unie biedt een kader om problemen op te lossen en geschillen te beslechten. In de Unie geeft de regering haar volle aandacht aan vragen die het dagelijks leven van mensen raken. Voor onze veiligheid, onze welvaart, de bescher-

Nederland

ming van het milieu en de energievoorziening op de langere termijn hebben wij elkaar als Europeanen nodig. Daaraan werken krijgt prioriteit boven discussies over de inrichting van de Europese Unie.

Bij het overleg over de toekomstige verhoudingen binnen het Koninkrijk staan we voor een gezamenlijke opgave. Dit vergt een grote inzet van ons allen. De regering spant zich ervoor in dat deze besprekingen tot vruchtbare resultaten zullen leiden. Ikzelf verheug mij er bijzonder op binnenkort de Caribische delen van het Koninkrijk te mogen bezoeken.

Nederland is een land dat verantwoordelijkheid neemt in de wereld. Verantwoordelijkheid is er ook dicht bij huis, in de zorg en aandacht voor elkaar. De regering wil bevorderen dat alle mensen in Nederland zich kunnen ontplooien en kunnen meedoen in en bijdragen aan de samenleving. Ieders kwaliteiten moeten tot ontwikkeling kunnen komen. Onderwijs dat inspireert is daarvoor een eerste vereiste. Speciale aandacht geeft de regering aan de uitbreiding van stagemogelijkheden en combinaties van leren en werken. Mensen die in het onderwijs werken, hebben meer ruimte nodig om beter te kunnen inspelen op de behoeften van leerlingen. Daartoe zullen de administratieve lasten voor scholen volgend jaar met meer dan een kwart zijn teruggebracht. Scholen die goed functioneren, krijgen te maken met minder inspectietoezicht.

Een groot probleem is dat veel jongeren hun school niet afmaken. Een groeiende groep kinderen heeft bovendien problemen in het gezin of in de sociale omgeving. Deze jonge mensen mogen wij niet aan hun lot overlaten. Per 1 januari 2007 zal daarom de leerplicht gelden voor iedereen tot 18 jaar die nog onvoldoende gekwalificeerd is voor de arbeidsmarkt. Onwillige jongeren zullen worden begeleid.

Instellingen in de jeugdzorg gaan beter samenwerken en ontvangen financiële steun om de wachtlijsten nog dit jaar weg te werken. Ook worden gezinsvoogden beter toegerust voor daadwerkelijke begeleiding van jongeren.

Uit onderzoek blijkt dat de criminaliteit daalt. Mensen voelen zich veiliger. Om deze gunstige ontwikkeling te versnellen, stelt de regering extra middelen beschikbaar voor de politie en de sociale veiligheid in de grote steden. De komende jaren blijven inspanningen onverminderd nodig om met name de georganiseerde misdaad aan te pakken.

Iedereen moet in ons land naar vermogen kunnen meedoen, ongeacht leeftijd en gezondheid. Met dat doel gaat per 1 januari 2007 de Wet maatschappelijke ondersteuning in. Mensen die thuiszorg of hulpmiddelen nodig hebben, kunnen voortaan dicht bij huis terecht. Hun gemeente zorgt voor hulp die aansluit bij hun behoeften en levenssituatie. De kwaliteit van verpleeghuizen zal verder worden verbeterd, en mede dankzij extra middelen zijn wachtlijsten in de thuiszorg niet meer nodig. Het waardevolle werk van mantelzorgers wordt vanaf 2007 extra ondersteund.

Voor ons geluk en ons welzijn zijn wij op elkaar aangewezen. Aandacht voor anderen, respect voor andermans inbreng en overtuiging, dat zijn de fundamenten van een levendige buurt, een bloeiende stad, een sterk land. Het is verheugend dat in veel gemeenten initiatieven tot ontplooiing komen om de binding tussen mensen te versterken. De regering ondersteunt burgers en organisaties die zich in eigen kring inzetten voor een beter begrip tussen groepen in de samenleving. Om elkaar te kunnen begrijpen, moeten we elkaar kunnen verstaan. In de Wet inburgering nieuwkomers speelt taalvaardigheid dan ook een centrale rol. Volgend jaar zullen in alle gemeenten de nieuwe Nederlanders in een naturalisatiebijeenkomst worden verwelkomd.

De regering zet zich ervoor in de culturele rijkdommen waarover ons land beschikt, te behouden en toegankelijk te maken. Zo wordt het Rijksmuseum vernieuwd en is besloten een nationaal-historisch museum op te richten. Cultuur verbindt en verrijkt.

Naast onze inspanningen in de wereld en onze inzet voor elkaar is er nog een verantwoordelijkheid die op ons allen rust: de verantwoordelijkheid voor de toekomst. Ook komende generaties moeten de kans krijgen in Nederland een goed leven op te bouwen.

Van burgers is in de afgelopen moeilijke jaren veel gevraagd. De regering heeft met het oog op de toekomst ingrijpende maatregelen moeten nemen en tijdig noodzakelijke vernieuwingen doorgevoerd. Werknemers, werkgevers en regering hebben er samen toe bijgedragen dat ons land nu goed kan inspelen op de gunstige ontwikkeling van de internationale economie.

Ons land staat er sterk voor. Nederland werkt. Nederlandse ondernemers zijn wereldwijd actief. In bedrijven, het onderwijs, de zorg en in tal van andere sectoren wordt aan innovatie gewerkt. Ons land is weer concurrerend. Dat is goed te merken aan de groei van de werkgelegenheid. Dankzij meer banen en lagere lasten hebben mensen weer meer te besteden. Terwijl de economie groeit, is de uitstoot van schadelijke stoffen in de lucht teruggedrongen. Om de luchtkwaliteit verder te verbeteren, stimuleert de regering het gebruik van schonere auto's. Er is de afgelopen jaren een stevige basis gelegd waarop in de toekomst kan worden voortgebouwd. De begroting voor 2007 is in evenwicht. De administratieve lasten zullen volgend jaar ten opzichte van 2002 met een kwart zijn verminderd. Ondernemers merken dat aan soepeler regels voor arbeidstijden en arbeidsomstandigheden. Daarnaast maakt de regering het ouders gemakkelijker om een baan te combineren met de zorg voor hun kinderen. Voor werkende ouders wordt kinderopvang goedkoper en eenvoudiger, omdat alle werkgevers daaraan voortaan meebetalen. Scholen worden bovendien verantwoordelijk voor het organiseren van opvang voor en na de lestijden.

Er is een sociaal en solide zorgstelsel ingevoerd dat een bijdrage levert aan de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg in de toekomst. De keuzemogelijkheden zijn vergroot. Verzekeraars moeten iedereen tegen dezelfde premie accepteren, ongeacht de gezondheidssituatie. Kinderen worden kosteloos meeverzekerd.

Belangrijke hervormingen zijn ook tot stand gebracht in de sociale zekerheid en de arbeidsmarkt. Deze leiden ertoe dat steeds meer mensen werken en dat steeds minder mensen een beroep doen op een uitkering. Voor het eerst is het aantal uitkeringen zowel voor werkloosheid, voor arbeidsongeschiktheid als voor bijstand gedaald. Al deze maatregelen scheppen de voorwaarden voor het behoud van de AOW en andere collectieve voorzieningen voor volgende generaties.

Ook dankzij ruimtelijke vernieuwingen en investeringen in de infrastructuur is Nederland beter voorbereid op de toekomst. In 2007 worden veel concrete resultaten zichtbaar.

Burgers, bedrijven en overheden hebben meer ruimte gekregen om hun eigen omgeving vorm te geven. Er komen aanzienlijk meer nieuwe woningen beschikbaar. De stedelijke vernieuwing begint vruchten af te werpen.

Achterstanden in het onderhoud van vaarwegen, wegen en spoorlijnen worden weggewerkt. De Hogesnelheidslijn-Zuid en de Betuwelijn worden in gebruik genomen, waardoor de verbindingen met onze buurlanden verbeteren.

Het is van het grootste belang de Nederlandse delta te beschermen tegen gevaren van hoog water. In samenwerking met provincies en waterschappen worden de zwakke schakels in de waterkeringen aangepakt. De zorg voor natuur krijgt verder vorm in het behoud en de ontwikkeling van nationale parken en landschappen. De regering ondersteunt de ambitie van de agrarische sector om toonaangevend te blijven in innovatie en spant zich in voor de kwetsbare visserij.

Met lagere lasten voor huishoudens en bedrijven en investeringen in de kwaliteit van de samenleving wil de regering de basis voor de toekomst verder versterken. Ondernemerschap en innovatie worden lonender gemaakt. Het wetsvoorstel Werken aan winst beoogt daaraan een belangrijke bijdrage te leveren. Samen met werkgevers en werknemers wil de regering zich ervoor inzetten om de gunstige uitgangspositie waarin ons land nu verkeert, vast te houden. Zo wordt 2007 een jaar waarin Nederland verder bouwt aan een goede toekomst.

Leden van de Staten-Generaal,

Over twee maanden kiezen de Nederlanders van achttien jaar en ouder een nieuwe Tweede Kamer. Vrije verkiezingen zijn van essentieel belang voor onze democratie. Zij zijn de uitdrukking van onze individuele vrijheid. Maar zij zijn evenzeer van betekenis voor de gezámenlijke verantwoordelijkheid die we hebben voor de wereld om ons heen, voor elkaar en voor onze toekomst.

Op u, leden van de Staten-Generaal, rust een belangrijke taak. U mag zich daarbij gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden.'

Rijksbegroting 2007

De in september 2006 gepresenteerde begroting voor 2007 kende vier hoofdprioriteiten van beleid: een verdere verbetering van de economische structuur, de koopkracht, de veiligheid en het jeugdbeleid. Daarbij gold als randvoorwaarde dat de overheidsfinanciën solide dienden te blijven.

De Nederlandse economie

Voor 2007 werd een economische groei verwacht van 3 procent van het bbp. Het ingezette economisch herstel bood betere perspectieven op de arbeidsmarkt: het aantal banen in arbeidsjaren zou toenemen met 104.000 en het aantal werklozen zou met 55.000 personen afnemen. De inflatie werd geraamd op 1,5 procent in 2007. De particuliere consumptie zou toenemen met 2 procent ten opzichte van 2006. Er werd een gemiddelde loonstijging van 2 procent verwacht.

Overheidsfinanciën

De overheidsfinanciën hadden zich, na het dieptepunt van 2003, hersteld. voor 2007 werd uitgegaan van een EMU-saldo (het saldo van de collectieve sector volgens de normen van de Europese Unie) van 0,2 procent van het bbp.
Verwacht werd dat het structureel tekort op de overheidsbegroting in 2007 geheel zou zijn weggewerkt en dat deze zelfs een licht overschot zou vertonen, terwijl aanvankelijk gerekend werd op een tekort van 0,5 procent van het bbp. De verwachte schuldquote zou in 2007 48 procent van het bbp bedragen, het beste resultaat sinds 25 jaar en 10 procent onder het Europees gemiddelde.

De rijksinkomsten en -uitgaven voor 2007
(in miljarden euro's)

Rijksinkomsten totaal:	157,5
Kostprijsverhogende belastingen	
Omzetbelasting (BTW)	42,4
Accijnzen	9,7
Belastingen van rechtsverkeer	5,5
Belastingen op milieugrondslag	4,7
Belastingen op Personenauto's en Motorrijwielen (BPM)	3,6
Motorrijtuigenbelasting	2,9
Invoerrechten	1,9
Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken en andere producten	0,2
Belasting op zware motorrijtuigen	0,1
Belasting op inkomen, winst en vermogen	
Loon- en inkomstenbelasting	38,6
Vennootschapsbelasting	16,5
Dividendbelasting	2,8
Successierechten	1,7
Kansspelbelasting	0,2
Niet-belastingontvangsten	26,6
waarvan gasbaten	10,1
Rijksuitgaven totaal:	156,8
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	28,9
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	27,0
Gemeente- en Provinciefonds	15,8
Nationale Schuld (rente en leningen)	13,8
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	13,6
Buitenlandse Zaken/ Internationale samenwerking/EU	11,7
Verkeer en Waterstaat/FES en Infrastructuurfonds	8,7
Defensie	7,9
Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties	6,4
Justitie/Vreemdelingenzaken en Integratie	5,9
Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer	4,0
Financiën	3,9
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	2,3
Economische zaken	2,3
Diversen	4,6

Koopkracht burgers

In 2007 zouden huishoudens er circa 1 procent in koopkracht op vooruit gaan. Tot de lastenverlichting voor burgers behoorden een verlaging van de werkloosheidspremie en een verhoging van de arbeidskorting en de aanvullende combinatiekorting. Voorts werd de ouderbijdrage voor de kinderopvang verlaagd en gingen zowel de kinderbijslag als de AOW-toeslag omhoog. Bij de belastingen ging het tarief in de eerste schijf omlaag en werd de algemene heffingskorting verhoogd.

Economische structuur en ondernemingsklimaat

In 2007 zou het tarief van de vennootschapsbelasting worden verlaagd van 29,1 procent naar 25,5 procent. Ondernemers van wie de winst in de inkomstenbelasting viel, kregen een winstvrijstelling van 10 procent. Uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zou de komende jaren 1,9 miljard euro vrijkomen voor kennis, onderwijs en innovatie (0,8 miljard), ruimtelijke economische ontwikkeling (0,4 miljard) en versnelling van de infrastructuur (0,7 miljard). De administratieve lasten, onder meer in de vorm van het aantal benodigde vergunningen, zouden in de loop van 2007 met een kwart zijn verminderd, hetgeen een besparing van 4 miljard euro opleverde.

Samenvatting rijksbegroting 2007 per departement

Hieronder volgt een overzicht van in september 2006 bekend geworden beleidsvoornemens per departement van het derde kabinet-Balkenende, bestaande uit het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD).

Algemene zaken

Premier: Jan Peter Balkenende (CDA)

De positie van de minister-president wordt enigszins versterkt door meer ruimte voor het geven van leiding. Het waarden- en normenbeleid wordt voortgezet. Er wordt doorgegaan met het stimuleren van buurtprojecten en het bestrijden van radicalisering onder jongeren.

Financiën

Minister: Gerrit Zalm (VVD)

De staatsschuld zal in 2007 dalen naar 219 miljard euro en moet verder worden verkleind. De administratieve lasten voor het bedrijfsleven moeten eind 2007 met een kwart (4,1 miljard) zijn verlaagd in vergelijking met begin 2003. De heffingskortingen voor de belasting worden verhoogd en de tarieven in de eerste en tweede schijf van de

Nederland

inkomstenbelasting verlaagd. Dienstverlening aan huis wordt voor drie dagen per week vrijgesteld van belasting- en premieheffing. Er komt gedurende drie jaar een aftrekpost voor arbeidsongeschikten die een bedrijf starten. Het toptarief van de successierechten wordt verlaagd van 68 naar 63 procent.

Economische zaken
Minister: Joop Wijn (CDA)
Staatssecretaris: Karien van Gennip (CDA)

Van de 10 miljard aan verwachte aardgasbaten voor 2007 gaat 40 procent naar het Fonds Economische Structuurversterking (FES), waaruit investeringsprojecten op het gebied van infrastructuur en onderwijs worden ondersteund. De komende vier jaar wordt 60 miljoen uitgetrokken voor innovatie in de scheepsbouwsector. De inkomsten in de periode 2008-2010 aan verkoop van CO2-emissierechten (90 miljoen per jaar) worden gebruikt om de uitgaven van kleinverbruikers voor groene stroom te verlagen. Er komt een Consumentenautoriteit, die kan ingrijpen bij oneerlijke handelspraktijken.

Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
Minister: Johan Remkes (VVD)

De komende zeven jaar komen er 1.500 arbeidsplaatsen voor de politie bij. Er komt één landelijk politiekorps in plaats van de bestaande 26 regionale korpsen. De grensoverschrijdende politiebevoegdheden met België, Duitsland, Luxemburg en Groot-Brittannië worden groter ter bestrijding van crises en rampen. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) wordt in 2007 uitgebreid met 150 plaatsen.

Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties
Minister: Atzo Nicolaï (VVD)

Bij verkiezingen voor de Tweede Kamer wordt het mogelijk om binnen de gemeente in een willekeurig kieslokaal te stemmen. Kiesgerechtigden in het buitenland kunnen experimenteel gaan stemmen via internet. Het Wetsvoorstel Financiering Politieke Partijen zal onder meer het openbaar maken van giften aan politieke partijen regelen. Bij burgemeestersbenoemingen worden raadplegende referenda bevorderd.

Sociale zaken en Werkgelegenheid
Minister: Aart Jan de Geus (CDA)
Staatssecretaris: Henk van Hoof (VVD)

Er gaat 125 miljoen extra naar werkende ouders om kinderopvang te bekostigen, werkgevers worden verplicht aan de voorziening mee te betalen en scholen moeten buitenschoolse opvang aanbieden als de ouders dat wensen. Er is eveneens 125 miljoen extra beschikbaar voor verhoging van de kinderbijslag. In 2007-2008 wordt 229 miljoen uitgetrokken voor leer-werkprojecten, 40 miljoen voor een fiscale stimuleringsregeling voor scholing en 35 miljoen voor stageplaatsen in het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO).

Justitie
Minister: Piet Hein Donner (CDA)

In het kader van terrorismebestrijding worden spoorwegstations en luchthavens voorzien van 'slimme camera's' voor het tijdig signaleren van verdachte bewegingen (31 miljoen).
Het aantal plaatsen voor ter beschikking stelling (tbs) wordt met 350 uitgebreid en voor de opvang van jeugd-tbs'ers wordt meer geld uitgetrokken. Voor de behandeling van psychisch gestoorde gedetineerden komen er 700 plaatsen extra.

Vreemdelingenzaken en Integratie
Minister: Rita Verdonk (VVD)

Voor de integratie van migranten wordt in 2007 400 miljoen uitgetrokken. Er wordt gestreefd naar een landelijk dekkend netwerk van anti-discriminatievoorzieningen. Er wordt verder onderzoek gedaan naar eerwraak.
Het aantal soorten verblijfsvergunningen wordt teruggebracht van 26 naar 5. De geldigheid van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd wordt uitgebreid van drie naar vijf jaar.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Minister: Cees Veerman (CDA)

Er wordt 105 miljoen over drie jaar besteed aan onderzoek naar energiebesparing in de glastuinbouw. Ter bevordering van het cultuurlandschap wordt 448 miljoen uitgetrokken plus 162 miljoen specifiek voor landschap en recreatie. De lasten voor de land- en tuinbouw worden verlaagd.

Defensie
Minister: Henk Kamp (VVD)
Staatssecretaris: Cees van der Knaap (CDA)

De begroting wordt voor 2007 structureel verhoogd met 100 miljoen. De herstructurering van Defensie, waarbij circa 11.700 functieplaatsen zijn opgegeven, zal in het komende jaar bijna zijn afgerond. Behalve naar Afghanistan, gaan er in het kader van militaire missies alleen soldaten naar Bosnië, Soedan en Irak. Een kwart van de krijgsmacht is op afroep beschikbaar voor noodsituaties in Nederland. Er worden twee nieuwe Hercules-transportvliegtuigen aangeschaft.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Minister: Maria van der Hoeven (CDA)
Staatssecretaris: Bruno Bruins (VVD)

Er is 63 miljoen beschikbaar om voor- en vroegschoolse educatie te stimuleren. Er komen vijf nieuwe toponderzoeksinstituten met 30 nieuwe hoogleraren voor de drie technische universiteiten. Voor het behoud en de restauratie van oud beeldmateriaal is 90 miljoen uitgetrokken. Voor een betere aansluiting tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven is 115 miljoen bestemd. Voor met name bijscholing in het kader van het Deltaplan Bèta & Techniek komt 120 miljoen beschikbaar.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer
Minister: Sybilla Dekker (VVD)
Staatssecretaris: Pieter van Geel (CDA)

Voor maatregelen ter bescherming van het Waddengebied is in 2007 bijna 34 miljoen beschikbaar en in de komende twintig jaar in totaal 800 miljoen. Daartoe hoort ook compensatie voor de verloren broodwinning van kokkelvissers. Gemeenten krijgen 150 miljoen extra voor verbetering van de luchtkwaliteit. In 2007 is voor de ontwikkeling en versterking van wijken 434 miljoen beschikbaar. Het aantal regels in de Volkshuisvesting moet eind 2007 zijn gehalveerd.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Minister: Hans Hoogervorst (VVD)
Staatssecretaris: Clémence Ross (CDA)

De premie voor de basisverzekering stijgt in 2007 met 10 procent, de AWBZ-premie daalt, terwijl de verplichte inkomensafhan-

kelijke bijdrage gelijk blijft. Verpleeghuizen krijgen tot 2012 in totaal 434 miljoen extra om meer personeel aan te nemen. In 2007 wordt voor de bestrijding van infectieziekten 16,8 miljoen extra uitgetrokken. In Vitro Fertilisatie (IVF) en buikwandcorrecties op medische indicatie komen in de basisverzekering.

Verkeer en Waterstaat
Minister: Karla Peijs (CDA)
Staatssecretaris: Melanie Schultz van Haegen (VVD)

Er komt in 2007 extra subsidie (40 miljoen) voor invoering van de OV-chipkaart. Om de files te doen afnemen, wordt gebruik gemaakt van elektronische hulpmiddelen om de doorstroming te verbeteren (50 miljoen extra). Het aantal verkeersdoden moet in 2010 zijn teruggebracht van maximaal 900 naar 750. Er gaat in 2007 een bedrag van 420 miljoen naar bescherming tegen de verhoging van het waterpeil.

Buitenlandse zaken en Ontwikkelingssamenwerking
Ministers: Ben Bot (CDA)
(resp.) Agnes van Ardenne (CDA)

De NAVO blijft hoeksteen van het buitenlands beleid, met name vanwege deelname aan militaire missies als in Afghanistan. Het budget voor crisisbeheersingsoperaties gaat omhoog van 155 naar 195 miljoen. Er komt meer aandacht voor culturele promotie van Nederland in het buitenland.
De totale begroting Buitenlandse zaken bedraagt 11,7 miljard. Daarvan gaat 4,6 miljard naar Ontwikkelingssamenwerking, dat 220 miljoen extra krijgt door de automatische koppeling aan het (gestegen) nationaal inkomen. De uitgaven voor noodhulp stijgen van 130 naar 160 miljoen. Er is meer aandacht voor de ontwikkelingskant van crisisbeheersingsoperaties: de uitgaven stijgen van 155 naar 195 miljoen.

Bronnen: *NRC-Handelsblad, Ministerie van Financiën*

Reacties op miljoenennota 2007

Adviesorganen

Zowel het Centraal Planbureau (CPB) als de Raad van State (RvS), belangrijke adviesorganen van de regering, bekritiseerden het rooskleurige financiële beeld dat oprees uit de op Prinsjesdag 2006 gepresenteerde Miljoenennota en Rijksbegroting voor het komende jaar.

Het CPB benadrukte dat het lichte overschot op de begroting voor 2007 eerder ondanks dan dankzij het regeringsbeleid tot stand kwam. Het zou veeleer het gevolg zijn van de meevallende aardgasopbrengsten en de ingezette hoogconjunctuur: 'Dit en volgend jaar vloeit de kleine verbetering van het begrotingssaldo voort uit het gunstige economische beeld en hogere gasbaten'. Na correctie voor deze factoren restte een 'aanzienlijke verslechtering' van de rijksfinanciën, zo stelde het Planbureau. Het wees er verder op dat de bezuinigingen, lastenverzwaringen en structurele hervormingen in belangrijke mate hadden bijgedragen aan de sanering van de overheidsfinanciën, maar dat de nu aangekondigde hogere uitgaven en lastenverlichtingen dit begrotingsresultaat weer 'voor een deel ongedaan maken'.

Vergelijkbare kritiek kwam van de RvS, die de bestemming van een deel van de extra aardgasbaten voor lastenverlichting bekritiseerde. Daarmee, meende de Raad, 'ontneemt de regering zich temeer een mogelijkheid om een betere budgettaire uitgangspositie achter te laten. (...) Juist deze periode van economische voorspoed biedt bij uitstek de mogelijkheid om de overheidsfinanciën verder in balans te brengen.'

Politieke partijen

Omdat de economische resultaten ruimte schiepen voor extra uitgaven, was de kritiek van de linkse oppositie in de Tweede Kamer genuanceerd. Zo verklaarde Wouter Bos, fractievoorzitter van de grootste oppositiepartij de Partij van de Arbeid (PvdA), verheugd te zijn dat mensen er na jaren weer op vooruit gingen. Hij meende echter wel dat de extra inkomsten eerlijker moesten worden verdeeld. Ook de Socialistische Partij (SP) en GroenLinks (GL) waren die laatste mening toegedaan. Juist de lagere inkomensgroepen trokken er te weinig profijt van, zo stelden zij. Tijdens het kamerdebat van 27 september werd deze kritiek flink aangescherpt. Bos wees er op dat gezinnen de laatste jaren bijna 9 miljard hadden ingeleverd, maar daar nu maar 2 miljard van terugkregen.
Positief waren de fractieleiders van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). De realiseerbare koopkrachtstijging voor iedereen was volgens Maxime Verhagen van het CDA een kroon op vier jaar hard werken. Volgens hem waren de positieve resultaten zichtbaar in afnemende criminaliteit, toegenomen koopkracht, dalende werkloosheid en kortere wachtlijsten in de zorg. VVD-leider Mark Rutte verwelkomde de keuze van het kabinet om, nu het economisch beter ging, extra geld beschikbaar te stellen voor zorg, onderwijs, jeugdbeleid, innovatie en infrastructuur.

Fractievoorzitter André Rouvoet van de ChristenUnie (CU) steunde de lastenverlichting voor burgers en bedrijven, maar stelde tegelijkertijd dat de bezuinigingen van de laatste jaren daarmee onvoldoende werden gecompenseerd. Daarvan waren volgens hem vooral de zwakke groepen in de samenleving de dupe. Bas van der Vlies, leider van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP), benadrukte dat er weliswaar sprake was van economisch herstel, maar dat ook een moreel herstel noodzakelijk was. Hij pleitte voor een actiever gezinsbeleid.

Twee oppositiepartijen hadden zelf bijgedragen aan het economisch saneringsbeleid dat door de drie kabinetten onder CDA-premier Jan-Peter Balkenende was gevoerd. De Lijst Pim Fortuijn (LPF), die deel uitmaakte van diens eerste kabinet, miste echter voldoende aandacht voor andere problemen, zoals integratie, veiligheid, terrorisme en vrijheid van meningsuiting. Democraten 66 (D66), dat bewindslieden leverde voor het tweede kabinet-Balkenende, was positief over het economisch beleid, maar meende dat de 'vrijzinnigheid' onder druk stond, zoals op milieugebied en in het asielbeleid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hogere inkomens profiteren het meest van overheidsvoorzieningen

Hogere inkomens hebben in de periode 1990-2003 meer profijt gehad van overheidsuitgaven voor onderwijs, cultuur, volkshuisvesting en kinderopvang dan lagere en middeninkomens. Dat concludeerden onderzoekers van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in het op 28 septem-

ber 2006 verschenen rapport *Publieke productie & persoonlijk profijt. De productie van publieke diensten en het profijt van de overheid 1990-2003.*
In 2003 deden huishoudens hun voordeel met door de overheid bekostigde regelingen en voorzieningen voor een totaalbedrag van 41 miljard euro. Uitgesplitst naar welvaartsniveau bleken lagere inkomensgroepen voor 28 procent en middeninkomens voor 29 procent profijt te hebben van deze voorzieningen. Bij de hogere inkomens lag dit echter op 39 procent. Het verschil was vooral duidelijk bij uitgaven voor onderwijs, waarvan 53 procent naar de hogere inkomens ging en slechts 15 procent naar de lagere inkomens.

JUSTITIE

Criminaliteit in 25 jaar vrijwel constant gebleven

Nederland is de afgelopen 25 jaar nauwelijks onveiliger geworden. De kans slachtoffer te worden van een misdrijf is nog vrijwel even hoog als in 1980. Dat bleek uit een onderzoek, dat op 13 september 2006 verscheen in het *Tijdschrift voor Criminologie.* Het was gebaseerd op enquêtes van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en werd uitgevoerd door de Universiteit Leiden (UL) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Het aantal geregistreerde misdrijven was weliswaar fors gestegen, maar dat werd veroorzaakt doordat er meer aangiftes werden gedaan en de politie ook vaker proces-verbaal opmaakte na aangifte. De kans om binnen een jaar slachtoffer te worden van een misdrijf bedroeg 35 procent, maar dat was even hoog als in 1980. Die kans was bij een geweldsdelict 1 op 12,5, wat zelfs nog iets lager was dan 25 jaar eerder. De enige vorm van criminaliteit die was toegenomen, was vandalisme. De kans daarop binnen een jaar nam toe van 1 op 8 naar 1 op 6,5.
De onderzoekers concludeerden dat de maatschappelijke veranderingen in de onderzochte periode niet tot meer misdrijven hadden geleid. Factoren als een toename van het aantal allochtone jongeren, individualisering, verstedelijking en ontzuiling, die het idee hadden doen ontstaan dat in de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw de criminaliteit sterk was gaan toenemen, bleken onjuist.

ONDERWIJS

Aantal academisch geschoolde leraren neemt verder af

Wie werken er in het onderwijs? was de titel van een op 26 september 2006 verschenen publicatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), waaruit bleek dat de trend naar minder universitair geschoolden in het voortgezet onderwijs zich doorzette.
Het nu nog beperkte verschil tussen het aantal instromende en uitstromende academici – in 2003 ging het om een daling met 200 leraren – zou naar verwachting de komende tien jaar verder toenemen. Als reden verwees het rapport naar het feit dat het aantal academisch geschoolden onder leraren jonger dan 35 jaar op 26 procent lag, terwijl dat bij leraren van 55 jaar of ouder 42 procent was. En degenen behorend tot de laatste categorie zouden in de tien volgende jaren men pensioen gaan. De daling van het aantal academici deed zich alleen voor bij mannen, want het aantal jonge, vrouwelijke academici nam per saldo nog toe. Dat compenseerde echter niet de afname onder mannen.

Als belangrijkste oorzaak van de dalende instroom van academisch geschoolden werden in het rapport de beperkte doorgroei- en carrièremogelijkheden voor leraren genoemd.
Dit had onder meer te maken met het achterblijven van lerarensalarissen bij de inkomensontwikkeling op de markt. Deze vaststelling kwam overeen met wat al eerder door leraren, schoolleiders en onderwijsbonden naar voren was gebracht.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Nederland krijgt nationaal historisch museum

Conform de wens van de Tweede Kamer besloot het kabinet op 8 september 2006 akkoord te gaan met de oprichting van een nationaal historisch museum. Er werd mee beoogd een compleet en samenhangend beeld van de Nederlandse geschiedenis te geven. Het voorstel voor een dergelijk museum was geschreven door Wim van der Weiden, voormalig directeur van de musea Museon en Naturalis.
De belangrijkste doelgroep werd gevormd door leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs, met name het Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs (VMBO). Er zouden debatten en manifestaties worden georganiseerd en de presentatie moest laagdrempelig zijn, interactief en multimediaal. Er werd uitgegaan van 250.000 bezoekers per jaar, van wie 100.000 scholieren. De investeringskosten waren begroot op 60 miljoen euro en de jaarlijkse exploitatie op 15 miljoen euro.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Homoseksualiteit in brede kring 'voorwaardelijk' geaccepteerd

Bijna de hele Nederlandse bevolking meent dat homoseksuelen hun leven moeten kunnen leiden zoals zij dat willen. Dat geldt ook voor een meerderheid van de allochtonen. Alleen een kleine groep zeer godsdienstige Nederlanders wijst in grote meerderheid homoseksualiteit af. Dat waren de belangrijkste conclusies uit het rapport van het Sociaal- en Cultureel Planbureau (SCP), dat op 8 september 2006 verscheen onder de titel *Gewoon doen. Acceptatie van homoseksualiteit in Nederland.*

De acceptatie was echter wel aan voorwaarden gebonden. In vier sectoren van de maatschappij die specifiek werden onderzocht – de horeca, het bank- en verzekeringswezen, de sportwereld en de krijgsmacht – was sprake van aanpassingsgedrag om vervelende opmerkingen te voorkomen. 'Homo' bleef een veelgebruikt scheldwoord. Met name in de laatste twee sectoren hield men de seksuele voorkeur vaak voor zich. Van homoseksuelen werd bovendien verwacht dat zij open waren over hun seksuele voorkeur, maar dat zij zich in het openbaar 'gewoon' gedroegen.

Van de Nederlanders was voorts 22 procent tegen de openstelling van het burgerlijk huwelijk voor homoseksuelen. Dat percentage lag overigens onder Turken (55 procent) en Marokkanen (48 procent) aanzienlijk hoger. Eén op de drie Nederlanders had bezwaar tegen gelijke rechten voor homoseksuelen op adoptie.
Tenslotte vormden ook internetfora een broedplaats van negatieve uitlatingen. Deze waren meestal islamitisch, rechts-nationalistisch of conservatief protestants-christelijk georiënteerd.

(Vorige berichten pagina 530/2 - 2006)

NOORWEGEN

BINNENLAND

Minister Eriksen legt functie neer

De Noorse premier Jens Stoltenberg maakte op 29 september 2006 bekend dat minister van Industrie en Handel Odd Eriksen zijn functie om persoonlijke redenen neerlegde. Eriksen nam zijn besluit om meer tijd te hebben voor zijn privé-leven, maar zou wel actief blijven in de lokale politiek.

Eriksen was minister namens de Noorse Arbeiderspartij (DNA), de belangrijkste coalitiepartner in de centrum-linkse regering die in oktober 2005 was aangetreden. Hij werd opgevolgd door zijn partijgenoot Dag Terje Andersen, die voor de eeuwwisseling al eens minister van Landbouw was.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Noorse regering wil ziekteverzuim verder terugdringen

Om het stijgende ziekteverzuim terug te dringen, moeten werkgevers een groter deel van de kosten voor ziekteverlof voor hun rekening nemen.
Dat zal hen stimuleren werknemers aan te moedigen om sneller weer aan het werk te gaan. Aldus motiveerde minister van Arbeid en Sociale zaken, Bjarne Haakon Hanssen, op 5 september 2006 het kabinetsbesluit om de in 2001 geformuleerde doelstelling het ziekteverzuim te doen dalen alsnog te kunnen halen. De regering en de sociale partners spraken toen af dat het absenteïsme in 2004 met 30 procent moest zijn afgenomen, maar dit was onhaalbaar gebleken. De nieuwe regels zouden vanaf 2007 gaan gelden.

In de bestaande situatie betaalden werkgevers de eerste zestien dagen van het ziekteverlof over één jaar.

De regering financierde de rest. Nu zouden de werkgevers het eerste half jaar 20 procent van het loon van een zieke werknemer voor hun rekening moeten nemen en 10 procent van de overige tijd dat deze eventueel ziek was.
Als gedeeltelijke compensatie zou het aantal dagen dat bedrijven zelf moesten betalen worden teruggebracht van zestien naar veertien.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Gestolen schilderijen Edvard Munch teruggevonden

De Schreeuw en *Madonna*, beroemde schilderijen van de Noorse expressionistische kunstenaar Edvard Munch (1863-1944), werden op 31 augustus 2006 teruggevonden.

De Noorse politie deed de vondst ruim twee jaar nadat bewapende mannen de kunstwerken hadden ontvreemd uit het Munchmuseum in de hoofdstad Oslo. De schilderijen, stammend uit de periode 1893-1895, bleken in goede staat te verkeren. Op 1 september werden ze teruggebracht naar het museum waar ze vandaan kwamen.

Een Noorse rechtbank had op 2 mei drie mannen voor de roof veroordeeld tot straffen van vier tot acht jaar. Drie anderen werden toen vrijgesproken. De schilderijen bleven echter onvindbaar. Over de omstandigheden waaronder de politie deze nu wel in handen had weten te krijgen, werden geen mededelingen gedaan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vietnamese monnik wint Noorse mensenrechtenprijs

De Noorse mensenrechtenorganisatie Thorolf Rafto Foundation for Human Rights reikte op 21 september 2006 haar jaarlijkse prijs uit aan de 77-jarige Vietnamese monnik Thich Quang Do. Hij kreeg de onderscheiding 'voor zijn persoonlijke moed en doorzettingsvermogen gedurende drie decennia van vreedzame oppositie tegen het communistische regime in Vietnam en als een symbool voor de groeiende democratiseringsbeweging in het land'.

Thich Quang Do was de op één na hoogste leider van de Verenigde Boeddhistische Kerk van Vietnam (UBCV). Hij had 25 jaar van zijn leven in de gevangenis doorgebracht en stond nog steeds onder huisarrest. De winnaar van de mensenrechtenprijs werd vaak gezien als kanshebber op een latere Nobelprijs voor de Vrede.

(Vorige berichten pagina 280/1 e.v. - 2006)

PORTUGAL

BINNENLAND

President ondertekent anti-discriminatoire verkiezingswet

Het streven van de Portugese regering om meer vrouwen een rol te laten spelen in de nationale politiek kwam op 7 augustus 2006 dichterbij, want op die dag ondertekende president Aníbal Cavaco Silva een wet van die strekking. Twee maanden eerder had het staatshoofd geweigerd een eerdere versie van de wet te bekrachtigen omdat hij het oneens was met de stelling dat een kieslijst die niet aan de eisen voldeed, geheel zou worden afgewezen.
In het Portugese parlement was één op de vier leden van het vrouwelijk geslacht. Het kabinet van zeventien leden telde slechts twee vrouwelijke ministers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF constateert gematigd economisch herstel

In een beschouwing over de Portugese economie van 17 juli 2006 meende het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dat er sprake was van een licht herstel. De productie was toegenomen en de export groeide, maar dit liet volgens het IMF onverlet dat het Zuid-Europese land de economie en de publieke sector ingrijpend diende te hervormen. De economische groei zou in 2006 vermoedelijk iets boven de 1 procent uitkomen en voorspeld werd dat deze de komende jaren langzaam, doch gestaag zou blijven groeien. Het streven het begrotingstekort in 2006 op 4,6 procent uit te laten komen werd toegejuicht, maar volgens het IMF zouden daar vermoedelijk aanvullende bezuinigingen voor nodig zijn.

Denktank maakt aanbevelingen voor economie

Een uit vooraanstaande zakenmensen, economen en academici bestaande denktank onder de naam 'Compromisso Portugal' (Verplichting Portugal) formuleerde op 24 september voor de overheid vijftien aanbevelingen om de economie te stimuleren. De bedrijfsbelastingen zouden moeten dalen, publieke diensten dienden te worden inge-

krompen, onderwijs en justitie zouden gedeeltelijk moeten worden geprivatiseerd, arbeidswetten moesten flexibeler worden en het sociale stelsel diende te worden hervormd. Zou dit niet gebeuren, dan was de verwachting van het deskundigenpanel dat de kloof met de rest van Europa groter zou worden.

GEZONDHEID EN ZORG

Verstrekking van methadon aan drugsverslaafden

De regering in Portugal ging op 24 augustus 2006 akkoord met het opzetten van medische posten in wijken waar drugsverslaafden onder begeleiding vervangende producten als methadon konden gebruiken. In het regeringsplan was ook bepaald dat er vanaf 2008 machines in gevangenissen zouden worden gezet waarmee naalden konden worden omgeruild. De plannen pasten in het streven van de regering het drugsgebruik terug te dringen en de sociale en medische gevolgen te beperken. In 2004 waren in Portugal nog 152 personen gestorven door drugsgerelateerde oorzaken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek van premier Socrates aan Brazilië

De Braziliaanse president Lula vroeg op 10 augustus 2006 premier Socrates van Portugal bij diens bezoek aan de hoofdstad Brasília zijn invloed aan te wenden bij het afsluiten van een interregionaal verdrag tussen Mercosur en de Europese Unie. Portugal nam op de lijst van investeerders in Brazilië de zevende plaats in. De Portugese premier prees de economische stabiliteit in het Latijns-Amerikaanse land, terwijl Lula de rijke landen van een gebrek aan politieke wil betichtte om de handelsverhoudingen in de wereld te wijzigen.

(Vorige berichten pagina 469/2 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Nieuwe kernreactoren gepland

Het hoofd van het Federaal Bureau voor Atoomenergie, Sergej Kirijenko, zei op 8 september 2006 in een interview met persbureau *Reuters* dat zijn land tot 2030 tussen de 42 en 58 nieuwe kernreactoren zou bouwen. Volgens Kirijenko zou kernenergie een centrale rol blijven spelen in de energievoorziening van Rusland, ondanks de grote voorraden aan gas en olie. In de periode 2007-2015 zou elk jaar begonnen worden met de bouw van twee reactoren met elk een capaciteit van 1.150 tot 1.200 megawatt. Kirijenko voorzag dat de prijs van kernenergie op hetzelfde niveau zou komen als die van gas wanneer de Russische interne gasprijs die tot op dat moment kunstmatig laag was, aangepast zou zijn aan de gasprijs op de wereldmarkt.

Moord op eerste vice-voorzitter Centrale Bank

Naar aanleiding van de moord op de eerste vice-voorzitter van de Centrale bank, Andrej Kozlov, op 13 september 2006 gaf president Vladimir Poetin twee dagen later de federale veiligheidsdienst FSB en andere overheidsinstanties opdracht een grondig onderzoek in te stellen. De moord werd door velen in verband gebracht met het optreden van Kozlov tegen witwaspraktijken en andere vormen van criminaliteit in de banksector. Politiek en economisch geïnspireerde moorden op zakenlui en bankiers waren in Rusland nog steeds een regelmatig verschijnsel.

'Shell hoeft werk aan olieveld Sachalin niet stil te leggen'

Het werk aan het mega-energieproject Sachalin-2 door Shell hoeft niet te worden stilgelegd. Dat zei onderminister van Economische zaken Kirill Androsov op 20 september 2006. Het was het grootste olie- en gasproject ter wereld dat werd uitgevoerd door Shell en de Japanse bedrijven Mitsui en Mitsubishi. De productie zou in 2008 moeten beginnen.

De uitspraak van Androsov leek te wijzen op verdeeldheid binnen de Russische overheid over een eerder besluit te stoppen met de exploitatie. Het ministerie van Natuurlijke hulpbronnen trok eerder in de week namelijk een vergunning in voor het project. De reden daarvoor zou zijn gelegen in de watervervuiling die het project had veroorzaakt. Shell ontkende de vervuiling.

Minister van Buitenlandse zaken Sergej Lavrov stelde op 27 september dat het onderzoek naar de activiteiten van Shell op Sachalin niet noodzakelijkerwijs zou leiden tot een definitieve intrekking van de exploitatievergunning.

Commentatoren zagen in het optreden tegen grote buitenlandse investeerders door het Kremlin een poging de buitenlandse invloed in de Russische energiesector terug te dringen.

Overheidsinstantie wijst derde presidentstermijn af

De voorzitter van de Centrale Kiescommissie, Alexander Vesjnjakov, verwierp op 27 september 2006 een verzoek een referendum te houden over de vraag of het grondwettelijke verbod op een derde ambtstermijn voor de president diende te worden opgeheven. Daardoor werd het waarschijnlijker dat president Vladimir Poetin in 2008 zou aftreden. De aanvraag was ingediend door een groepering in de republiek Noord-Ossetië.

Voormalige tsarina herbegraven in Sint-Petersburg

Keizerin (tsarina) Maria Fjodorovna, de moeder van de laatste Russische tsaar Nicolaas II, werd op 28 september 2006 plechtig herbegraven in Sint-Petersburg, naast haar zoon en haar man, de vroegere tsaar Alexander III. Haar stoffelijk overschot was overgebracht vanuit haar geboorteland Denemarken, 87 jaar nadat zij op 71-jarige leeftijd het communisme was ontvlucht.
In tegenstelling tot voormalig president Boris Jeltsin, die in 1998 aanwezig was geweest bij de herbegrafenis van Nicolaas II, ontbrak president Vladimir Poetin bij deze plechtigheid.

JUSTITIE

Man veroordeeld wegens betrokkenheid bij politieke moord uit 1998

Een rechtbank in Sint-Petersburg veroordeelde op 28 september 2006 Vjatsjeslav Leljavin tot elf jaar gevangenisstraf wegens het lidmaatschap van een gewapende bende die eind 1998 de moord op de bekende parlementariër Galina Starovojtova had gepleegd. Leljavin was niet van directe betrok-

kenheid bij de moord beschuldigd. Een andere verdachte werd schuldig bevonden aan de aankoop van het vuurwapen dat bij de moord was gebruikt. De jury oordeelde echter dat hij niet wist waarvoor het wapen zou worden gebruikt en hij werd vrijgelaten. In juni 2005 waren er al twee mannen voor de moord veroordeeld.

MILITAIRE ZAKEN

Militaire oefening met Amerikanen gaat niet door

Het ministerie van Defensie liet op 5 september 2006 in een verklaring weten af te zien van het houden van een gezamenlijke oefening met Amerikaanse militairen genaamd Torgau-2006. De verklaring stelde dat de afgelasting samenhing met 'onopgeloste kwesties die te maken hadden met de status van buitenlands militair personeel dat aankwam op het grondgebied van de Russische Federatie'.
De oefening zou later in september gehouden worden in de regio Nizjni Novgorod. Dat gebeurde in het kader van het programma Partnerschap voor Vrede (PfP), waarin landen waren vertegenwoordigd die geen lid waren van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) maar er wel mee samenwerkten.

Derde fabriek voor vernietiging chemische wapens geopend

Een derde fabriek om chemische wapens te vernietigen werd op 8 september 2006 in werking gesteld in Maradykovsky, ongeveer achthonderd kilometer ten noordoosten van Moskou. De fabriek bevatte 6.900 ton zenuwgassen die waren opgeslagen in bommen en raketkoppen, in totaal 17 procent van de Russische voorraad aan dergelijke wapens. Volgens internationale afspraken zou Rusland tegen april 2007 20 procent van zijn voorraad vernietigd moeten hebben. Per september 2006 had het nog slechts 3 procent onklaar gemaakt.
De fabriek in Maradykovsky was in tegenstelling tot de andere twee niet met buitenlands geld opgezet. Het was de enige fabriek waar zenuwgassen werden vernietigd. De bouw van een tweede fabriek voor zenuwgassen was vertraagd door verschillen van mening tussen Rusland en de Verenigde Staten, de belangrijkste financier van de bouw.

Minister: 'Defensiefabrieken betrokken bij illegale kopieerpraktijken'

Minister van Defensie Sergej Ivanov gaf op 26 september 2006 toe dat sommige defensiefabrieken in Rusland betrokken waren geweest bij de productie van illegale kopieën.
Naar zijn zeggen waren er het laatste half jaar zes van zulke gevallen aan het licht gekomen. De zes directeuren van die fabrieken waren volgens hem ontslagen. Hij meende dat juist de strenge bewaking en beperkte toegang bij defensiefabrieken illegale productie mogelijk maakten, omdat allerlei controles door externe instanties daardoor niet konden worden verricht. Ivanov zei niet om welke soort illegale kopieën het ging, maar volgens Russische media zou het muziek, software en films betreffen.

Rusland had de wetgeving over intellectueel eigendom aangepast aan de internationale normen en verdragen, maar het afdwingen van de regels leverde in de praktijk nog steeds grote problemen op. Volgens de International Intellectual Property Alliance (IIPA) hadden illegale kopieerpraktijken in Rusland Amerikaanse bedrijven in 2005 1,4 miljard euro gekost.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Rassenrellen in Karelië

Honderden mensen, van wie velen dronken waren, plunderden tot in de vroege ochtenduren van 3 september 2006 winkels die het bezit waren van zakenlui uit de Kaukasus en staken een restaurant in brand. De uitbarsting van raciaal geweld vond plaats in de provinciestad Kondopoga in de republiek Karelië, dichtbij de grens met Finland. Ze volgde op de dood van twee lokale inwoners die korte tijd eerder in het bewuste restaurant bij een ruzie waren gedood. De daders zouden afkomstig zijn uit de Kaukasus. De lokale gemeenteraad had de autoriteiten van de republiek opgeroepen alle personen afkomstig uit de Kaukasus uit de stad te verwijderen.

De geweldsuitbarsting was een uiting van de gespannen relaties tussen Russen en Kaukasiërs. Ook personen afkomstig uit Centraal-Azië riepen vaak de woede van Russen op.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuwe zeeroute naar Kaliningrad geopend

President Vladimir Poetin opende op 10 september 2006 een nieuwe zeeroute die een verbinding vormde tussen de enclave Kaliningrad en het Russische vasteland, waardoor een route over het territorium van de Europese Unie kon worden vermeden. Poetin zei dat de nieuwe verbinding belangrijk was voor de nationale veiligheid van Rusland.
De gebruikelijke transitroute door Litouwen had in de voorgaande jaren over en weer tot allerlei irritaties geleid. Het ministerie van Buitenlandse zaken in Moskou had in augustus een scherpe verklaring uitgegeven naar aanleiding van berichten dat Litouwen de spoorverbinding van Rusland met Kaliningrad vanwege herstelwerkzaamheden stil zou leggen.

President Poetin sust Franse en Duitse onrust

Na een informele ontmoeting in een kasteel bij de Franse stad Compiègne met de Franse president Jacques Chirac en de Duitse bondskanselier Angela Merkel liet president Vladimir Poetin op 23 september 2006 weten dat Rusland geen agressieve bedoelingen had op het gebied van luchtvaart en energie. Franse en Duitse zorgen over Russische intenties op die gebieden waren het belangrijkste thema van de ontmoeting.
Korte tijd eerder had de Russische staatsbank Vnesjtorgbank 5 procent van de aandelen gekocht van defensie- en luchtvaartconcern European Aeronautic Defence and Space corporation (EADS). Poetin verzekerde dat Rusland daarmee niet de bedoeling had een blokkerend minderheidsaandeel op te bouwen. Tevens maakte hij enkele geruststellende opmerkingen over de betrouwbaarheid van Russische gasleveranties aan Europa.

Ongemakkelijke bijeenkomst NAVO-ministers met Rusland

Op 29 september 2006 vond er in Slovenië een bijeenkomst plaats van ministers van Defensie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en hun Russische ambtgenoot Sergej Ivanov. Een van de redenen was de toenadering van de NAVO tot

Georgië, die Ivanov ertoe had gebracht te dreigen twee Russische divisies naar de grens met dat land te sturen.
Rusland had op 28 september zijn ambassadeur uit Georgië teruggeroepen. Na de arrestatie in dat land van vier Russische officieren op beschuldiging van spionage waren de spanningen tussen de twee landen hoog opgelopen en had Ivanov Georgië een 'bandietenstaat' genoemd.

OVERLEDEN

Sjamil Basajev, Tsjetsjeens krijgsheer

Op 10 juli 2006 kwam Sjamil Basajev op 41-jarige leeftijd om het leven bij de ontploffing van een truck met wapens en springstof bij de grens met Ingoesjetië. Hij werd geboren op 14 januari 1965 in het dorpje Dysjne-Vedeno in Tsjetsjenië.
Eind jaren tachtig studeerde Basajev korte tijd rechten in Moskou. In 1991 verdedigde hij het regeringsgebouw in Moskou tegen communistische hardliners die een coup tegen de toenmalige partijleider Michail Gorbatsjov hadden gepleegd.
Het uitroepen van de onafhankelijkheid van Tsjetsjenië maakte zijn strijdinstincten wakker. Volgens vrienden werd hij niet zozeer gedreven door ideologie, maar veel meer door zijn liefde voor wapens, gevaar en actie. Toen Russische troepen in 1994 de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny binnenvielen, groeide Basajev uit tot een van de leidende krijgsheren. Nadat de rebellen in 1995 in het hooggebergte werden teruggedrongen, herstelde hij het moreel en vernederde de Russen door een gijzelingsactie in een ziekenhuis in Boedjonnovsk. Dit leverde hem veel prestige op onder de Tsjetsjenen. Toen de Russen zich in 1996 terugtrokken, was de nieuwe Tsjetsjeense president Maschadov gedwongen hem tot premier te benoemen, hetgeen hij bleef totdat hij in 2002 werd ontslagen vanwege zijn terroristische activiteiten. In de daaropvolgende jaren veranderde Basajev van een patriot in een islamitisch internationalist. De ´Bin Laden van de Kaukasus´ zette trainingskampen voor jihad-strijders op en deed invallen in Abchazië, Dagestan en Ingoesjetië.
Nadat Russische troepen eind 1999 opnieuw Tsjetsjenië waren binnengevallen, voerde Basajev zijn terroristische activiteiten op. Zo was hij verantwoordelijk voor de gijzeling in het NordOst-theater in Moskou in 2002 waarbij 119 doden vielen en voor de dood van Achmed Kadirov, de zetbaas van Moskou in Tsjetsjenië. Zijn laatste grote terreuractie was de gijzeling in een school in Beslan, in september 2004. De gijzeling eindigde in chaos, bijna 200 kinderen stierven. Beslan bleek een misrekening van Basajev. De gijzeling kostte hem veel steun en rekruten. In een interview in 2005 zei hij: 'Oké, ik ben een terrorist.' Maar onschuldige Russen bestonden niet in zijn ogen en ze moesten maar voelen wat ze de Tsjetsjenen dagelijks aandeden.
Basajev, de meest gewelddadige van alle Tsjetsjeense krijgsheren en Ruslands staatsvijand nummer één werd diverse malen doodverklaard. De laatste keer dat Basajev stierf, kwam hij een week later met een video op internet en pookte spottend met een mes in zijn houten been. Deze keer erkenden zijn strijders dat hun leider een 'martelaar' was geworden. Waarschijnlijk was zijn dood te wijten aan ondeskundig gebruik van springstof, zeker was dat zijn dood voor Moskou een geschenk was bij het pacificeren van de opstandige Tsjetsjeense deelrepubliek.

(Vorige berichten pagina 539/1 e.v. - 2006)

SLOVENIË

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten op de bres voor persvrijheid

Op 3 mei 2006, dat wereldwijd gold als Dag van de Vrije Media, deed de Sloveense Journalistenbond een verklaring uitgaan waarin de regering van het land werd verweten de media in een stevige greep te willen nemen. Concrete voorbeelden daarvan uit de voorgaande periode waren de aanstelling van een nieuw bestuur en een nieuwe redactieleiding bij de kwaliteitskrant Delo, en het instellen van groter parlementair toezicht op de publieke televisie.

EUROPESE UNIE

Toetreding Slovenië tot eurozone

De ministers van Financiën van de Europese Unie (EU) besloten op 11 juli 2006 dat Slovenië als 13de lid zou toetreden tot de eurozone. Dat zou plaatsvinden op 1 januari het jaar daarop. Al enige tijd dichtte Slovenië zichzelf een voorbeeldfunctie toe in het integratieproces. 'Na twee jaar kunnen we zeggen dat Slovenië fungeert als positief voorbeeld voor verdere uitbreiding van de Europese Unie,' had premier Janez Jansa ruim twee maanden eerder verklaard op een persconferentie.

De toetreding betekende dat de nationale munt, de tolar, die in 1991 na de herwonnen onafhankelijkheid van Joegoslavië werd ingevoerd, zou worden vervangen door de euro. De koers werd vastgesteld op één euro voor 239,6 tolar.

Economische hervormingen

Slovenië voerde al geruime tijd vergaande financieel-economische hervormingen door om de toetreding tot de eurozone te bereiken. Op advies van de EU en het IMF lanceerde het land begin 2006 een hervormingsplan met zeventig maatregelen op het gebied van privatisering, concurrentiebevordering, begrotingsbeleid, pensioenvoorzieningen, gezondheidszorg en flexibilisering van de arbeidsmarkt. Het parlement nam op 30 maart een wet betreffende de Centrale Bank aan waarin verschillende volmachten van de Sloveense Centrale Bank werden overgedragen aan de Europese Centrale Bank. Verder werd besloten om de euro in officiële documenten nu echt 'euro' te noemen en niet langer het Slavische 'evro' te gebruiken.

Studentenprotest tegen veranderingen

Duizenden studenten protesteerden op 19 april in de hoofdstad Ljubljana tegen de economische hervormingsmaatregelen van de Sloveense regering. 'Wij zijn er tegen dat het begrotingstekort wordt gereduceerd door collegegelden te heffen en studentenrechten in te perken,' verklaarde Miha Ulcar, het hoofd van de Sloveense Studentenbond. Naast gratis onderwijs eisten de studenten goedkopere maaltijden, ruimere studentenkamers, gratis openbaar vervoer en gepaste arbeid na het afstuderen.

Minister sneuvelt in conflict om privatisering

Privatisering van staatsbedrijven was onderdeel van het door de EU en het IMF geadviseerde pakket hervormingsmaatregelen voor de Sloveense regering. Op 11 mei

werd daarom de privatisering aangekondigd van het landelijke telecombedrijf Telekom en van de tweede bank van het land, de Nova Kreditna Banka Maribor (NKBM). De overheid wilde haar aandeel terugbrengen tot 25 procent van 74 procent in Telekom en 90 procent in de genoemde bank. De regering wilde haar meerderheidsbelang in de grootste bank van het land, de Nova Ljubljanska Banka (NLB) met een marktaandeel van 40 procent, echter niet kwijt uit angst de greep op de financiële markten te verliezen. De Belgische bankengroep KBC had aangegeven haar aandeel in de NLB te willen verhogen van 34 procent tot meer dan 50 procent. Daarop trad de hervormingsgezinde minister Joze Damijan, die het economische en sociale hervormingsbeleid coördineerde, af. Hij had het Belgische overnamebod ondersteund. Minister van Financiën Andrej Bajuk was tegen de overname en kwam als overwinnaar uit het conflict met Damijan naar voren.

BUITENLANDSE ZAKEN

President moet goedkoper vliegen

De president van Slovenië, Janez Drnovsek, kondigde op 20 september 2006 aan dat hij tot het einde van het jaar geen buitenlandse verplichtingen meer kon aangaan. Dit omdat de regering weigerde hem voldoende middelen ter beschikking te stellen om zijn taken goed te kunnen uitvoeren. Hierop antwoordde premier Jansa dat de president voortaan met reguliere vluchten mee moest en niet langer huurvliegtuigen moest nemen. Zulke uitgaven waren 'niet gunstig' voor Slovenië, aldus de premier, die al lange tijd onenigheid had met de president over de verdeling van hun volmachten in de binnen- en buitenlandse politiek.

Grensgeschil met Kroatië

Sinds het uiteenvallen van Joegoslavië in 1991 ruzieden de nieuwe onafhankelijke buurlanden Slovenië en Kroatië over hun gezamenlijke grens in de regio Hotiza en in de Baai van Piran. Op 13 september 2006 arresteerde de Kroatische politie drie Sloveense journalisten die in de regio Hotiza een reportage maakten. Een half uur later werden de drie vrijgelaten bij de grenspost Petisovci, maar de Sloveense regering stuurde niettemin een speciale politie-eenheid naar de grens met Kroatië in het noordoosten van het land. De Kroatische minister van Buitenlandse zaken, Kolinda Grabar Kitarovic, deed het Sloveense antwoord af als politiek spierballenvertoon dat het gevolg was van de Sloveense gemeenteraadsverkiezingen die in oktober zouden worden gehouden.

(Vorige berichten pagina 158/2 e.v. - 2006)

SPANJE

BINNENLAND

Problemen met migranten op Canarische eilanden nemen verder toe

Een team van politie en diplomaten uit Senegal kwam op 11 september 2006 naar de Canarische eilanden om de Spaanse politie te helpen bij het identificeren van mensen die vanuit Senegal illegaal de eilanden bereikten. Tot dan toe waren er in 2006 al 20.000 Afrikanen via een gevaarlijke zeetocht aangekomen. Spanje kon de meeste van hen echter niet terugsturen omdat onduidelijk was welke nationaliteit ze hadden. Spanje had geklaagd over de geringe medewerking van Afrikaanse landen om de migranten terug te nemen. Vice-premier Maria Teresa Fernandez de la Vega zinspeelde daarom eerder die maand op maatregelen. Hierop kwam de hulp van Senegal. Vanaf 13 september begon Spanje vervolgens met het per vliegtuig uitzetten van Senegalezen naar Dakar, de hoofdstad van hun land van herkomst. De Spaanse politie maakte op 28 september bekend dat er in de eerste twee weken al 1.100 mensen naar het land waren teruggevlogen.

Er vertrokken ook migranten naar Guinee Bissau. Op 22 september landde er vanuit de Canarische eilanden voor het eerst een vliegtuig met vijftig mensen, geëscorteerd door de Spaanse politie. Het waren migranten uit Guinee Bissau en Senegal. De lokale politie zou de inzittenden naar de streek brengen waar ze vandaan kwamen en de Senegalezen over de Senegalese grens zetten.

'Mensonterende situatie'

Op 19 september kwamen berichten naar buiten over mensonterende omstandigheden in de overvolle detentiecentra op Tenerife, het grootste van de Canarische eilanden. Hier waren politiebureaus en een voormalige legerkazerne vrijgemaakt om 8.000 immigranten te huisvesten. Het dagblad *El Mundo* publiceerde foto's waarop de migranten opeengepakt op de grond lagen. Volgens de krant waren de migranten gedwongen zo buiten te slapen omdat er geen plaats meer was in de centra. De Secretaris veiligheidszaken Antonio Camacho ontkende: hij zei dat er voldoende veldbedden en matrassen waren.
De politievakbond sprak echter ook over een mensonterende situatie. De chemische toiletten zouden overlopen, het vuil zou niet worden opgeruimd en de douches niet verschoond. Drie kinderen zouden al last hebben gehad van ademhalingsproblemen omdat de migranten te dicht opeen zaten.

Akkoord over financiering rooms-katholieke kerk

De Spaanse regering maakte op 22 september 2006 bekend dat ze met de rooms-katholieke kerk een akkoord had bereikt over de financiering van deze instelling. Duidelijk was dat de overheid geen directe donaties meer zou doen aan de kerk. Tot dan toe vulde ze de jaarlijkse tekorten van de kerk aan. Vanaf 2007 moest het geld volledig van de belastingbetaler komen.
Hoewel kerk en staat in 1978 formeel van elkaar werden gescheiden, waren beide nog sterk met elkaar verweven. Zo was de afspraak dat de belastingbetaler 0,52 procent van zijn belastingsom mocht bestemmen voor de kerk. Vanaf 1989 bleek dit onvoldoende om de kerk volledig te financieren, zodat de staat de tekorten aanvulde. De regering besloot nu dat percentage te verhogen naar 0,7 procent en de staat zou eventuele tekorten niet meer aanvullen. Bovendien wilde de overheid een jaarlijks verslag van de besteding van de gelden van de belastingbetalers. Verder werd de kerk – conform de richtlijnen van de Europese Unie – verplicht om BTW af te dragen.

BASKISCHE KWESTIE

Gemaskerde mannen zeggen dat strijd voortgaat

Op 23 september 2006 spraken drie gemaskerde en gewapende mannen op een bijeenkomst ter herdenking van omgekomen ETA-strijders. Ze zeiden bij die gelegenheid dat de gewapende strijd voor onafhanke-

lijkheid zou worden voortgezet. Hierna schoten ze in de lucht. De drie zeiden namens de ETA te spreken, maar er kwam geen officiële bevestiging van de organisatie.
De verklaring zaaide verwarring, omdat de ETA in maart een eenzijdig staakt-het-vuren had afgekondigd. Hierop zegde de Spaanse regering toe onderhandelingen met de organisatie te beginnen. Er zat echter weinig schot in die onderhandelingen en sinds augustus nam de straatterreur in Baskenland weer toe.
Premier José Luis Rodriguez Zapatero zei in een reactie op de verklaring van de drie mannen dat de ETA het geweld onmiddellijk moest beëindigen: 'De regels van het spel zijn duidelijk: respect voor de wet en voor de vrede. Dat laatste wil zeggen dat geen gebruik wordt gemaakt van geweld.'

Rechter verbiedt bijeenkomst Batasuna

De Spaanse rechter Baltasar Garzon verbood op 29 september 2006 een bijeenkomst die Batasuna, de politieke vleugel van de ETA, diezelfde avond wilde houden. Garzon stelde dat Batasuna verboden was omdat ze banden onderhield met de afscheidingsbeweging en derhalve geen bijeenkomsten mocht organiseren.
Garzon gaf overigens wel toestemming voor vier demonstraties voor de onafhankelijkheid van Baskenland die een dag later zouden worden gehouden.

GIBRALTAR

Belangrijke doorbraak in onderhandelingen bereikt

Spanje en Groot-Brittannië kwamen op 18 september 2006 een aantal maatregelen overeen over Gibraltar. Die maatregelen betekenden op zich al een doorbraak, maar dat gold ook voor het feit dat Spanje had toegestemd in de aanwezigheid van een delegatie van Gibraltar. Spanje en Groot-Brittannië hadden al bijna 300 jaar een conflict over het rotsige schiereiland en onderhandelingen liepen tot dan toe steeds op niets uit. De ommekeer kwam echter nadat de socialisten in 2004 de verkiezingen hadden gewonnen.
De partijen kwamen op 18 september het volgende overeen:
• Spanje stemde toe dat vliegtuigen met de bestemming Gibraltar gebruik mochten maken van haar luchtruim.
• Spanje erkende het internationale toegangsnummer van Gibraltar, wat de telefonie aanmerkelijk zou vergemakkelijken.
• Groot-Brittannië beloofde de pensioenen te betalen van Spanjaarden die tot 1969 in Gibraltar hadden gewerkt. In dat jaar sloot voormalig Spaans dictator Francisco Franco de grenzen met Gibraltar en deze gingen pas weer in 1985 open.
• Spanje zou een cultureel instituut in Gibraltar vestigen.

Vooral de eerste maatregel betekende een belangrijke impuls voor Gibraltar en de nabij liggende Spaanse gebieden. Gibraltar zou haar luchthaven nu ook uitbreiden, zodat meer mensen het gebied konden bezoeken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Parlement akkoord met deelname vredesmacht Libanon

Het Spaanse parlement ging op 8 september 2006 in overgrote meerderheid akkoord met de uitzending van 1.100 man troepen naar Libanon. Daar zouden ze deelnemen aan de vredesmacht van de Verenigde Naties die de vrede moest bewaren tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. De regering noemde het een risicovolle, maar noodzakelijke missie om duurzame vrede in het Midden-Oosten te bewerkstelligen. Spanje zou na Frankrijk en Italië het grootste contingent aan troepen leveren.
De oppositie had overigens wel kritiek op de regering. Zij vond het hypocriet dat de socialistische regering wel troepen uitzond naar Libanon, maar destijds was gekant tegen de stationering van Spaanse troepen in Irak. Premier José Luis Rodriguez Zapatero stelde daartegenover dat de troepenmacht in Libanon een VN-mandaat had en dat dat destijds niet het geval was met de troepen in Irak.

Zapatero diende overigens ook een wet in die vastlegde dat de regering toestemming moest hebben van het parlement alvorens troepen te mogen zenden naar gebieden overzee. De regering van voormalig premier José Maria Aznar had destijds de Spaanse troepen naar Irak gestuurd zonder instemming van het parlement.

(Vorige berichten pagina 541/1 e.v. - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

Toerisme trekt voorzichtig aan

Turkije trok in augustus 2006 1,6 procent meer toeristen dan in augustus 2005. Dit maakte het statistisch instituut TUIK op 22 september 2006 bekend. De cijfers waren een belangrijke opsteker voor Turkije omdat het toerisme tot dan achter was gebleven als gevolg van bomaanslagen, de vogelgriep en de onrust in het Midden-Oosten. Turkije trok de eerste acht maanden van 2006 4,9 procent minder bezoekers dan in dezelfde periode van 2005.

Generaal waarschuwt voor groei islamitische invloed

De commandant van de landmacht, generaal Ilker Basbug, hield op 25 september 2006 een toespraak bij de opening van het schooljaar aan de Militaire Academie in Ankara. Hij zei dat de islamitische krachten sterker werden en het seculiere systeem van Turkije bedreigden, maar dat het leger zo nodig de rol op zich zou nemen om het land tegen hen te beschermen.
De uitspraken leken in eerste instantie bedoeld te zijn voor de regering van Recep Tayyip Erdogan – die haar wortels in de islam had – en voor de Europese Unie die wilde dat militairen een minder prominente rol zouden spelen in het Turkse politieke systeem.

KOERDISCHE KWESTIE

Bomaanslagen teisteren Turkije

Een bom die op afstand tot ontploffing werd gebracht, eiste op 3 september 2006 het leven van twee mensen, terwijl er zeven gewond raakten. De aanslag vond plaats in een theetuin in Catak, nabij de Iraanse grens. De politie zei te vermoeden dat de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) achter de aanslag zat. De PKK pleegde echter zelden aanslagen op burgerdoelen in het zuidoosten van Turkije.
Negen dagen later, op 12 september, ontplofte er een bom bij een bushalte, iets buiten Diyarbakir. Hierbij kwamen tien mensen om het leven, voornamelijk kinderen. Een politiewoordvoerder stelde op 15 sep-

Turkije

tember dat de aanslag was uitgevoerd door de PKK omdat dezelfde materialen waren gevonden als bij drie aanslagen die de PKK eerder op militaire doelen pleegde. Koerdische media trokken deze lezing in twijfel. Ze schreven de aanslagen toe aan duistere krachten in het militaire apparaat. Hierbij verwezen ze naar de website van de 'Turkse Wraak Brigade' die stelde dat er voor elk Turks slachtoffer tien Koerden zouden worden gedood.
De PKK eiste wel de verantwoordelijkheid op voor een bomaanslag van 23 september. Bij een politiepension in Igdir ontplofte een bom die zeventien mensen verwondde. Dezelfde dag werd ook een aanslag gepleegd die ervoor zorgde dat een goederentrein ontspoorde. Ook die aanslag eiste de PKK op.

PKK kondigt staakt-het-vuren af

Abdullah Öcalan, de gevangen leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), riep in september 2006 de organisatie op tot een staakt-het-vuren. Dit na groeiende kritiek op de bommencampagne. De PKK kwam op 30 september inderdaad met een verklaring dat ze per 1 oktober een staakt-het-vuren in acht zou nemen in de hoop een democratisch proces op gang te brengen om zo de Koerdische kwestie op te lossen. De PKK behield zich wel het recht voor zich te verdedigen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort loopt verder op

Het handelstekort van Turkije steeg de eerste acht maanden van 2006 met 25,9 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2005. Dit meldde het statistisch instituut TUIK op 29 september 2006. Het tekort bedroeg in 2005 nog 22,3 miljard euro, tegenover 28,1 miljard in 2006. De import was gestegen met 18,5 procent en de export met 14,1 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa bekritiseert martelingen

De mensenrechtencommissie van de Raad van Europa kwam op 6 september 2006 met een rapport over martelingen en mishandelingen in Turkse gevangenissen en politiecellen. De commissie stelde dat deze minder vaak voorkwamen dan vroeger, maar nog steeds zorgen baarden. De commissie noemde onder andere voorbeelden waarbij arrestanten werden geslagen of de genitaliën werden afgeknepen.

Geen vervolging van schrijfster Elif Shafak

Een Turkse rechtbank besloot op 21 september 2006 de schrijfster Elif Shafak niet te vervolgen wegens belediging van Turkije. Shafak had de roman *De bastaard van Istanbul* gepubliceerd, waarin een Armeens romanpersonage sprak over 'Turkse slagers'. Dit was voor nationalisten reden haar aan te klagen. De rechters zeiden echter dat er geen bewijs was dat Shafak Turken wilde beledigen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Europees Parlement kritisch over Turkije

Het Europees Parlement kwam op 4 september 2006 met een kritisch rapport over Turkije. Het rapport concludeerde dat er een stagnatie was opgetreden in de voorgenomen politieke hervormingen nadat Turkije in oktober 2005 was begonnen met de besprekingen over de toetreding tot de Europese Unie. Zo zou er onvoldoende vooruitgang zijn geboekt op de terreinen van de vrijheid van meningsuiting, het lot van religieuze minderheden, corruptie en het geweld tegen vrouwen.
Het ministerie van Buitenlandse zaken weersprak de kritiek: het rapport zou zijn ingegeven door politieke motieven en weinig te maken hebben met de realiteit. Het ministerie noemde het rapport niet overeenkomstig de status en waardigheid van het Europees Parlement.

Turkse troepen naar Libanon

Het Turkse parlement ging op 5 september 2006 met 340 tegen 192 stemmen akkoord met de deelname van Turkse troepen aan de vredesmacht van de Verenigde Naties die in het zuiden van Libanon de vrede moet bewaren tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Het was nog onduidelijk hoe groot de Turkse troepenmacht zou zijn, maar minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül zei dat het er zeker niet meer dan duizend zouden worden.

Vaticaan

Nederlandse Hoge Raad verbiedt uitlevering PKK-kopstuk

De Nederlandse Hoge Raad besloot op 15 september 2006 de uitzetting van Nuriye Kesbir te blokkeren omdat ze in Turkije geen eerlijk proces zou krijgen en blootgesteld zou kunnen worden aan marteling. Hiermee werd de beslissing van een lagere rechtbank bevestigd.
Turkije had de uitlevering van Kesbir gevraagd omdat ze deel zou uitmaken van het leiderschap van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), vrouwelijke guerrilla's had getraind en aanslagen had gepland die in totaal aan 144 mensen het leven hadden gekost. Kesbir erkende het eerste, maar ontkende de rest van beschuldigingen.
De Nederlandse regering had aangedrongen op de uitlevering omdat Turkije had toegezegd dat Kesbir een eerlijk proces zou krijgen en niet gemarteld zou worden. De Hoge Raad vond die toezeggingen onvoldoende.

Franse president Chirac vraagt erkenning Armeense genocide

De Franse president Jacques Chirac vroeg op 30 september 2006 aan Turkije om de moord op Armeniërs gedurende de Eerste Wereldoorlog te erkennen als genocide. Hij deed zijn oproep nadat hij bij de herdenking was geweest van Armeense slachtoffers.
Turkije stelde zich nog altijd op het standpunt dat er over en weer veel doden waren gevallen bij de ineenstorting van het Ottomaanse rijk. Het aantal Armeense slachtoffers zou echter niet zo hoog zijn als het geschatte aantal van anderhalf miljoen. Ook zou er geen sprake zijn geweest van een georganiseerde campagne. Chirac stelde dat 'elk land groeit door het erkennen van de drama's uit het verleden'. Hij refereerde hierbij aan Duitsland dat de holocaust door de nazi's wel had erkend.

(Vorige berichten pagina 541/3 e.v. - 2006)

VATICAAN

BUITENLANDSE ZAKEN

Toespraak paus leidt tot woede onder moslims

Paus Benedictus XVI hield op 12 september 2006 een toespraak aan de Universiteit van

Vaticaan

Regensburg, waarin hij een uitspraak aanhaalde van de middeleeuwse monnik Manuel II Palaeologus: 'Laat zien wat voor nieuws Mohammed heeft gebracht en u zult alleen zaken vinden die slecht en inhumaan zijn, zoals zijn gebod het geloof dat hij predikte met het zwaard te verspreiden.'

Felle reacties en diplomatieke maatregelen

De uitspraak van de paus leidde tot woedende reacties in de moslimwereld. De Egyptische Moslim Broederschap riep op 14 september alle moslimlanden op de banden met het Vaticaan te verbreken als de paus niet terug zou komen op zijn uitspraken. Ook in Turkije en Qatar klonk de roep om excuses van de paus. Het parlement van Pakistan nam zelfs unaniem een resolutie aan waarin de uitspraak van de paus werd veroordeeld.
De dagen hierop liepen de emoties in de moslimwereld hoog op. In Palestijns gebied werden kerken belaagd en één werd er in brand gestoken. Er was een aanslag op een kerk in het Iraakse Basra en duizenden Indonesiërs gingen de straat op om te protesteren. Op 17 september werd in Somalië een non doodgeschoten bij een aanslag. Vermoed werd dat deze aanslag ook verband hield met de commotie over de uitspraken van de paus.
Op 16 september kwamen er ook steeds meer diplomatieke acties tegen het Vaticaan. Zo riep Marokko haar ambassadeur terug uit Vaticaanstad en riep Egypte de zaakgelastigde van het Vaticaan op het matje. De Turkse premier Recep Tayyip Erdogan eiste eveneens dat de paus, die een maand later Turkije zou bezoeken, zijn woorden zou intrekken.

Vaticaan probeert crisis te bezweren

De zaak liep in snel tempo uit tot de grootste crisis van het Vaticaan van de laatste jaren. De paus probeerde de gemoederen tot bedaren te brengen. Hij zei op 16 september dat het hem speet dat zijn woorden als beledigend werden ervaren. Een dag later, op 17 september, drukte hij zich wat duidelijker uit. 'Het spijt me oprecht dat mijn opmerking deze reacties teweeg heeft gebracht.' Hij wees er daarbij op dat hij een middeleeuwse monnik citeerde en dat de woorden niet zijn persoonlijke visie weergaven.
De Moslim Broederschap beschouwde dit als voldoende, evenals het hoofd religieuze zaken van Turkije. Maar veel moslims vonden dat de paus niet ver genoeg was gegaan. De paus had immers niet zijn excuses aangeboden voor zijn opmerking, maar alleen voor de gevolgen ervan. Bovendien was hij niet ingegaan op de uitnodiging om zijn persoonlijke visie op de islam te geven. Dit voedde de angst onder sommige moslims dat de paus persoonlijk misschien ook wel een vijandige houding tegenover moslims had.
Op 22 september kwam het na het vrijdaggebed in de moskeeën weer tot demonstraties in verschillende moslimlanden. Een woordvoerder van de paus zei hierop dat de paus ambassadeurs van moslimlanden, vertegenwoordigers van de Italiaanse moslimgemeenschap en een vertegenwoordiger van de Arabische Liga had uitgenodigd voor een persoonlijk onderhoud. Dit onderhoud vond plaats op 25 september. Volgens een woordvoerder van het Vaticaan betekende de bijeenkomst dat de dialoog tussen de paus en de moslims weer zou terugkeren naar het normale niveau, verlost van misverstanden.

Vaticaan excommuniceert afvallige aartsbisschop

Het Vaticaan maakte op 26 september 2006 bekend dat aartsbisschop Emmanuel Milingo uit zijn ambt was gezet nadat hij in Washington vier getrouwde mannen had benoemd tot priester. Het Vaticaan schreef voor dat priesters celibataire moesten leven en derhalve niet getrouwd konden zijn.
Milingo, de voormalige aartsbisschop van Lusaka in Zambia, baarde in 2001 opzien door te trouwen tijdens een massale huwelijksplechtigheid van de Moonsekte in New York. Het Vaticaan erkende dit huwelijk echter niet.

(Vorige berichten pagina 476/2 e.v. - 2006)

IJsland

IJSLAND

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IJsland verhoogt rentevoet naar 14 procent

De centrale bank van IJsland, Sedlabanki, maakte op 14 september 2006 bekend dat de rentevoet met 0,5 procentpunt was verhoogd naar 14 procent om de stijgende inflatie van het land te beteugelen. Eerder dat jaar waren al verhogingen doorgevoerd met 0,75 procentpunt in maart, mei en juli en met 0,5 procentpunt in augustus.
Volgens de bank nam de inflatie wel af, maar bij lange na niet voldoende. Het cijfer zou in september uitkomen op 7,6 procent, terwijl dat de maand ervoor nog 8,6 procent was. Het meest recente cijfer lag echter ver boven de doelstelling van 2,5 procent. Wel werd verwacht dat de pessimistische voorspelling van juli dat de inflatie in het laatste kwartaal van 2006 op 11 procent zou liggen, naar beneden kon worden bijgesteld. De belangrijkste reden daarvoor was dat de groei van de binnenlandse vraag duidelijk begon af te nemen.

Sedlabanki herzag op 14 september ook het aanvankelijke groeicijfer van IJsland voor 2005. Het bbp nam dat jaar niet met 5,5 procent toe, maar met 7,5 procent. In 2004 was dat 7,4 procent. De hogere groei dan verwacht was deels te verklaren uit de toegenomen export vanuit de dienstensector.

NATUUR EN MILIEU

Hoogste Europese stuwdam onder protest geopend

In de afgelegen hooglanden van Oost-IJsland werd op 28 september 2006 de Karahnjukar stuwdam in gebruik genomen. De dam, met 189 meter de hoogste in Europa, maakte deel uit van een hydro-elektrisch project dat werd uitgevoerd door het energiebedrijf Landsvirkjun. De opgewekte stroom was bestemd voor een nieuwe aluminiumsmelter, die werd gebouwd door het Amerikaanse bedrijf Alcoa Inc. IJsland bezat al twee aluminiumsmelters en er waren plannen om één daarvan uit te breiden en nog twee nieuwe te bouwen.
Voorafgaande aan de opening werd in verscheidene steden geprotesteerd tegen wat de betogers beschouwden als een onaanvaardbare aantasting van het milieu ten behoeve van de internationale aluminiumindustrie. Zij wezen er op dat het gecreëerde stuwmeer een groot toendragebied zou bedekken, waar onder meer rendieren leefden. Volgens Alcoa Inc. zelf zou met het project in totaal zo'n 820 vierkante kilometer op de een of andere manier worden aangetast.

BUITENLANDSE ZAKEN

Laatste Amerikaanse troepen verlaten IJsland

De Verenigde Staten voltooiden op 30 september 2006 de terugtrekking van hun strijdkrachten uit IJsland. Begin jaren negentig van de twintigste eeuw waren op de afgelegen militaire basis Keflavik zo'n 3.000 militairen gelegerd en woonden er een ongeveer even groot aantal familieleden. Op het moment van terugtrekking was daar nog slechts 60 man personeel van over. Het was nog onbekend wat er nu met de basis zou gebeuren.
Al tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden de VS een militaire basis in Keflavik. Op grond van een overeenkomst met IJsland stonden de Amerikanen sinds 1951 in voor de militaire verdediging van het land. De basis had volgens de VS intussen te weinig betekenis meer om er nog langer militair aanwezig te zijn. Daarmee werd IJsland een van de weinige landen ter wereld zonder permanente militaire aanwezigheid, want het zou er geen eigen defensiemacht voor in de plaats stellen.

(Vorige berichten pagina 421/1 e.v. - 2006)

ZWEDEN

BINNENLAND

Tijdelijke sluiting centrales na veiligheidsprobleem kernreactor

De Zweedse Kernenergie Inspectie (SKI) besloot op 3 augustus 2006 om twee van de tien kerncentrales in het land om veiligheidsredenen stil te leggen. Het ging om twee van de drie centrales in Oskarshamn, in het zuidoosten van Zweden. De derde werd in orde bevonden. Op 25 juli was de reactor Forsmark 1, in het gelijknamige dorp ten noorden van Stockholm, al buiten werking gesteld nadat er kortsluiting was geconstateerd in de noodstroomvoorziening. Volgens de SKI was het niet nodig om ook bij andere centrales maatregelen te nemen.
Na de sluitingen in Oskarshamn en Forsmark waren nog vijf kernreactoren in werking. Een andere reactor in Forsmark en een bij de kerncentrale in Ringhals waren eerder al gesloten voor het jaarlijkse onderhoud. Er werd van uit gegaan dat de stroomvoorziening in Zweden geen gevaar zou lopen omdat het land 's zomers veel energie won uit waterkracht. Als de reactoren echter tot de winter dicht zouden blijven, waren zeker wel problemen te verwachten.
Zweden was voor ongeveer de helft van haar energiebehoeften aangewezen op kernenergie. In 1980 had de Zweedse bevolking echter bij referendum besloten tot een geleidelijke eliminatie van deze energiebron.

Regerende sociaal-democraten verliezen parlementsverkiezingen

Bij de parlementsverkiezingen van 17 september 2006 leed de regerende Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP) een nederlaag: zij verloor ruim 4,5 procent en 14 van de 144 zetels in vergelijking met de verkiezingen van 2002. De SAP bleef overigens wel de grootste partij, zoals dat bij alle naoorlogse verkiezingen het geval was geweest. Grote winnaar was de Gematigde Partij (M), die bijna 11 procent won en er 42 zetels bij kreeg. De 57-jarige premier Göran Persson, die tien jaar in functie was geweest, maakte daarop het aftreden van zijn kabinet bekend. Behalve zijn premierschap zou Persson in maart 2007 ook zijn partijleiderschap neerleggen.
Perssons opvolger als premier werd Fredrik Reinfeldt (41), sinds 2003 leider van de partij M. Hij had als conservatief politicus de koers meer naar het midden verlegd. Desondanks leefde bij de sociaal-democraten de angst dat 'hun' vermaarde sociale welvaartsstaat ontmanteld zou worden. Reinfeldt ontkende dat, maar hekelde wel het 'onvermogen' van de regering om de economische groei te vertalen in meer werkgelegenheid.

Uitslagen parlementsverkiezingen Zweden
(17 september 2006) Opkomst: 80,4 procent

partij	stemmen	percentage		zetels	
Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP)	1.915.441	35,2	(- 4,6)	130	(- 14)
Gematigde Partij (M)	1.418.067	26,1	(+ 10,9)	97	(+ 42)
Centrumpartij (C)	430.169	7,9	(+ 1,8)	29	(+ 7)
Liberale Volkspartij (FpL)	408.385	7,5	(- 5,8)	28	(- 20)
Christen-democraten (KD)	359.854	6,6	(- 2,5)	24	(- 9)
Linkse Partij (Vp)	317.255	5,8	(- 2,5)	22	(- 8)
Milieupartij de Groenen (MP)	280.513	5,2	(+ 0,6)	19	(+ 2)
overige	308.719	5,7		-	
totaal	5.438.403			349	

(Vorige berichten pagina 286/3 e.v. - 2006)

Reinfeldt beoogde een regeringscoalitie te vormen die, behalve uit zijn eigen partij, zou bestaan uit de Liberale Volkspartij (FpL), de Centrumpartij (C) en de Christendemocraten (KD). Een dergelijke coalitieregering zou kunnen rekenen op een meerderheid van 178 van de 349 parlementszetels.

Extreem-rechts boekt winst

De extreem-rechtse Zweedse Democraten (SD), een partij die een scherp anti-immigratiestandpunt innam, behaalden ruim 2,9 procent van de stemmen. Dat was weliswaar onvoldoende om een zetel te halen – Zweden kende een kiesdrempel van 4 procent -, maar betekende wel een verdubbeling ten opzichte van 2002. De partij scoorde vooral goed in het zuiden van Zweden. Het verkiezingsresultaat betekende ook dat zij nu aanspraak kon maken op overheidssubsidie. Geen van de Zweedse partijen was overigens bereid met de SD samen te werken.

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Nieuwe minister van Economische zaken aangewezen

Op 31 juli 2006 trad in Zwitserland een nieuwe minister van Economie aan, als opvolger van Joseph Deiss. Het was de 43-jarige Doris Leuthard, voormalig advocate en van 2004 tot 2006 leider van de Christen-Democratische Volkspartij van Zwitserland (CVP). Op 16 juni was zij al gekozen in de Federale Raad, het zevenkoppige kabinet

van het land. Het lag niet in de lijn der verwachtingen dat de nieuwe minister veel zou wijzigen in het gevoerde economisch beleid.
Zwitserland kende een breed samengestelde regering met zeven vertegenwoordigers van de belangrijkste partijen, zonder premier maar met een roulerend presidentschap. Behalve van de CVP waren de ministers afkomstig van de Sociaal-Democratische Partij van Zwitserland (SPS), de Vrijzinnig-Democratische Partij van Zwitserland (FDP) en de (extreem-rechtse) Zwitserse Volkspartij (SVP).

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Aanklacht zigeunerorganisatie tegen IBM wordt niet behandeld

Op 18 augustus 2006 werd bekend dat het Zwitserse Hooggerechtshof in Lausanne niet in zou gaan op het verzoek van een organisatie voor zigeuners om een klacht tegen computeronderneming IBM in behandeling te nemen. De organisatie GIRCA (Gypsy International Recognition and Compensation Action) stelde dat het bedrijf medeverantwoordelijkheid droeg voor de vervolging van zigeuners door de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het zou dat hebben gedaan door aan nazi-Duitsland ponsmachines – te beschouwen als voorloper van de computer – te verkopen, waarmee de efficiënte verwerking mogelijk werd gemaakt van gegevens van de beoogde slachtoffers van de holocaust, onder wie zigeuners. Van de laatste groep kwamen naar schatting meer dan een half miljoen mensen om in de vernietigingskampen. IBM had de beschuldigingen altijd ontkend, daar het zich niet verantwoordelijk achtte voor het gebruik dat de nazi's van de geleverde goederen hadden gemaakt.

Volgens de Zwitserse wetgeving kon strafvervolging alleen plaatsvinden binnen tien jaar nadat de (vermeende) misdrijven hadden plaatsgevonden. Het Zwitsers hof bleek niet gevoelig voor het argument dat de zaak behandeld diende te worden in het kader van het internationaal recht, dat sinds het proces van Neurenberg (1946) geen verjaring voor nazi-misdaden kende. Omdat tegen het besluit geen beroep meer mogelijk was, overwoog GIRCA de zaak aanhangig te maken buiten Zwitserland, dat in eerste instantie gekozen was omdat IBM tijdens de Tweede Wereldoorlog haar hoofdkwartier had in Genève.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Zwitsers verwerpen gebruik bankreserves voor pensioenen

De Zwitserse kiezers wezen op 24 september 2006 in een referendum het voorstel af om een groot bedrag van de reserve van de Zwitserse Nationale Bank (SNB) aan te wenden voor de bekostiging van pensioenen. Het initiatief, dat noch in regeringskringen noch in de bankwereld ondersteund werd, was genomen op basis van een door 115.000 mensen ondertekende petitie en had de instemming van groepen van gepensioneerden, vakbonden en enkele linkse politieke partijen. De bedoeling was om jaarlijks 1,5 miljard Zwitserse frank (ca. 950 miljoen euro) van de SNB-winst te bestemmen voor het staatspensioenfonds AHV (Alters- und Hinterlassenenversicherung).
Voorstanders meenden dat het hier ging om een legitieme bestemming van gemeenschapsgeld. Daar werd echter als bezwaar tegen ingebracht dat de onafhankelijkheid van de SNB erdoor onder druk kwam te staan, omdat de reserves object van politieke eisen zouden worden. Bovendien, zo stelden de tegenstanders, bracht het voorstel het risico met zich mee van toenemende inflatie en verlies van vertrouwen in de Zwitserse munt.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Strenge asielwetgeving bij referendum goedgekeurd

De in december 2005 door de regering aanvaarde strenge asielwetgeving kreeg op 24 september 2006 de goedkeuring van de Zwitserse bevolking. De nieuwe immigratieregels, waar in alle 26 kantons een meerderheid voor was, waren de strengste van Europa.
De maatregelen betekenden onder meer dat vluchtelingen die asiel aanvroegen voortaan een geldig paspoort moesten kunnen laten zien. Een geboorteakte of een rijbewijs volstond niet meer om de aanvraag in behandeling te laten nemen. Wie als asielzoeker werd afgewezen en niet uit het land vertrok, kon een bijstandsuitkering worden ontzegd. Op het zich ten onrechte als vluchteling presenteren kwamen gevangenisstraffen te staan van één jaar (minderjarigen) of twee jaar (meerderjarigen). Ook zou het sluiten van een schijnhuwelijk om iemand aan een verblijfsstatus te helpen strenger worden aangepakt.
Het referendum was een initiatief van kerken en een aantal linkse groeperingen die hoopten op verwerping van de nieuwe regels omdat deze zouden ingaan tegen de humanitaire traditie van Zwitserland. Lijnrecht daartegenover stond de extreem-rechtse Zwitserse Volkspartij (SVP), die sterk tegen immigratie was gekant en een intensieve campagne voor de strenge wetgeving had gevoerd. De vaak van racisme beschuldigde SVP stond onder leiding van de schatrijke Christoph Blocher, die tevens minister van Justitie was. Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) had, nadat Blocher in december 2003 verantwoordelijk was geworden voor het vluchtelingenbeleid, al eens waarschuwende woorden laten horen aan het adres van Zwitserland. Een woordvoerder van de organisatie sprak dan ook zijn teleurstelling uit over de uitslag van het referendum.

(Vorige berichten pagina 421/3 e.v. - 2006)

CANADA

BINNENLAND

Eindrapport over corruptieschandaal rondom liberale partij

Rechter John Gomery rondde op 1 februari 2006 een onderzoek af naar een corruptieschandaal rondom de Liberale Partij Canada (LPC). Hij publiceerde zijn eindrapport en gaf een persconferentie.

'Topambtenaren hebben te veel macht'

Eind jaren negentig van de twintigste eeuw was 100 miljoen Canadese dollar (volgens de toenmalige koers ca. 60 miljoen euro) overheidsgeld betaald aan reclamebedrijven die nauwe banden hadden met de regeringspartij LPC. Officieel moesten deze bedrijven de nationale eenheid van Canada promoten. In praktijk werden ze echter aangespoord om met het geld de verkiezingscampagne van de liberalen te sponsoren.
Volgens Gomery zaten topambtenaren

rondom Jean Chrétien (LPC), die eind jaren negentig premier was, achter deze zaak. Andere ambtenaren zouden ervan op de hoogte zijn geweest, maar durfden niet te praten uit angst voor represailles. Gomery concludeerde dat het ambtenarenapparaat rondom de premier te veel macht had en dat de overheidsbestedingen weinig transparant waren. Hij noemde deze twee punten 'de zwakheden van het hedendaagse systeem van Canada'. Hij adviseerde het parlement om de uitvoerende macht strenger te controleren en strengere regelgeving voor ambtenaren te formuleren.
Begin februari was nog niet één van de betrokken topambtenaren veroordeeld. Aankomend premier Stephen Harper van de Conservatieve Partij Canada (CPC) zei op 1 februari dat de overheid de helft van de 'verdwenen' 100 miljoen dollar nog niet had kunnen terugvorderen.

Conservatief minderheidskabinet van premier Harper treedt aan

Stephen Harper werd op 6 februari 2006 beëdigd als 22ste premier van Canada. Hij was lid van de Conservatieve Partij Canada (CPC), die op 23 januari de verkiezingen had gewonnen. In zijn inauguratierede beloofde hij dat zijn kabinet betrouwbaar zou zijn, belastingverlagingen zou doorvoeren en meer aandacht zou hebben voor veiligheid.
Het kabinet had de steun van een parlementaire minderheid: 124 van de 308 zetels. Het stond tevens zwak omdat de CPC in Montréal, Toronto en Vancouver niet één zetel had gewonnen. Het kabinet kon daarom niet rekenen op steun van de volksvertegenwoordigers van deze belangrijke grote steden. Om er toch een achterban te creëren benoemde Harper Michael Fortier tot minister van Openbare werken en Overheidsdiensten. Hij was een alom gerespecteerd bankier uit Montréal. De benoeming leverde Harper echter onmiddellijk kritiek op. Want hij had eerder beloofd dat hij conform de Canadese politieke traditie alleen gekozen volksvertegenwoordigers in zijn kabinet zou opnemen. Fortier was echter niet gekozen.
Om ook een vertegenwoordiger van Vancouver in zijn kabinet te krijgen, benoemde Harper David Emerson tot minister van Internationale handel. Ook dit leverde hem kritiek op. Want Emerson was door Vancouver gekozen als kandidaat van de Liberale Partij Canada (LPC) en pas na de verkiezingen overgestapt naar de CPC. Hij was in het vertrekkende kabinet van Paul Martin (LPC) minister van Industrie geweest. Degenen die op Emerson hadden gestemd, voelden zich bedrogen.
Op 4 april herkoos het Lagerhuis Peter Milliken (LPC) als voorzitter.

Samenstelling regering Canada
(6 februari 2006)

Premier
Stephen HARPER
Vice-premier, tevens belast met Buitenlandse zaken
Peter MACKAY

Ministers:
Arbeidszaken en Economische ontwikkeling van Québec
Jean-Pierre BLACKBURN
Burgerzaken en Immigratie
Monte SOLBERG
Canadees erfgoed en de Positie van de vrouw
Bev ODA
Defensie
Gordon O'CONNOR
Democratische hervormingen
Rob NICHOLSON
Financiën
Jim FLAHERTY
Francofonie, Officiële talen en Internationale samenwerking
Josée VERNER
Indiaanse zaken en Ontwikkeling van het noorden
Jim PRENTICE
Industrie
Maxime BERNIER
Intergouvernementele zaken en Sport
Michael CHONG
Internationale handel
David EMERSON
Justitie (tevens procureur-generaal)
Vic TOEWS
Landbouw
Chuck STRAHL
Menselijke hulpbronnen en Sociale ontwikkeling
Diane FINLEY
Milieu
Rona AMBROSE
Natuurlijke hulpbronnen
Gary LUNN
Openbare veiligheid
Stockwell DAY
Openbare werken en Overheidsdiensten
Michael FORTIER
Overheidsinkomsten en Economische diversificatie van het westen
Carol SKELTON
Verkeer, Infrastructuur en Leefgemeenschappen
Lawrence CANNON
Veteranenzaken
Greg THOMPSON
Visserij en Oceanen
Loyola HEARN
Volksgezondheid en de ontwikkeling van Noord-Ontario
Tony CLEMENT

Canada arresteert 'terroristen'

350 mogelijke terroristen in Canada

Jack Hooper, onderdirecteur van de spionagedienst Canadian Security Intelligence Service (CSIS), zei op 29 mei 2006 tegenover een senaatscommissie dat in Canada 350 mogelijke terroristen in de gaten werden gehouden. De CSIS vermoedde dat vijftig tot zestig organisaties in het land banden hadden met het internationale terreurnetwerk Al-Qaeda.
Op 2 juni werden in de regio Toronto vijftien mannen gearresteerd, onder wie vijf minderjarigen. Volgens de Canadese regering waren zij nazaten van islamitische immigranten, die ogenschijnlijk goed waren geïntegreerd. Ze zouden lid zijn van een terroristische organisatie en binnen Canada hebben geleerd hoe ze moesten omgaan met explosieven en vuurwapens. Ze werden ervan verdacht dat ze aanslagen wilden plegen op het parlementsgebouw in Ottawa en gebouwen in Toronto. Enkelen van hen zouden geprobeerd hebben om drie ton ammoniumnitraat te kopen, een kunstmest die als grondstof voor springstoffen kan dienen. Volgens de advocaat van een van de arrestanten werd zijn cliënt ervan verdacht dat hij premier Harper wilde gijzelen. Indien hij niet akkoord ging met terugtrekking van de Canadese troepen uit Afghanistan en de vrijlating van alle islamitische gevangenen, zou Harper worden onthoofd. De regering bevestigde noch ontkende dit bericht.
De politie had eerder in 2006 al twee mensen gearresteerd wegens illegaal wapenbezit. Ook zij zouden terroristische aanslagen hebben willen plegen.
De anti-terroristische wetgeving die Canada had ingevoerd na de aanslagen op 11 september 2001 in de Verenigde Staten maakte het mogelijk om terreurverdachten preventief te arresteren.

Strengere wetten

Justitie liet zich niet uit over het bewijsmateriaal en stond journalisten om veilig-

Canada

heidsredenen niet toe om hoorzittingen bij te wonen. Advocaten van de verdachten zeiden dat Justitie zo geheimzinnig deed omdat de aanklagers geen sterke zaak hadden. De regering zou de terreurdreiging moedwillig opblazen, omdat de bevolking dan makkelijker akkoord zou gaan met strenge anti-terroristische wetgeving. Het conservatieve kabinet zou deze willen implementeren als gebaar van goede wil naar de Verenigde Staten. Want de regering-Bush aldaar klaagde al jaren dat het strafrecht en de immigratiewetten in Canada te soepel waren. Het land zou hierdoor een vrijhaven voor terroristen kunnen worden.

Het conservatieve kabinet was in februari aangetreden. Daarvoor hadden de liberalen twaalf jaar geregeerd. Zij hadden weinig op met de strijd tegen terrorisme zoals de Verenigde Staten die voorstonden. Hierdoor waren de betrekkingen tussen de buurstaten bekoeld. Het nieuwe kabinet was uit op betere relaties met Washington.

Nieuwe arrestatie

In de loop van juli werden drie verdachten op borgtocht vrijgelaten. De jongste van hen was zestien jaar. Op 4 augustus werd nabij Toronto een negentienjarige man gearresteerd. Hij zou een opleiding hebben genoten in een terroristisch trainingskamp ten noorden van Toronto. Hij werd op 25 augustus op borgtocht vrijgelaten. Over de achtergronden hiervan verstrekte de politie geen informatie.

Doden bij schietpartij op school

Een gewapende man drong op 18 september 2006 een middelbare school in Montréal binnen en begon daar om zich heen te schieten. Er vielen negentien gewonden en één dode. Daarna pleegde hij zelfmoord. De politie zei naderhand dat de dader Kimveer Gill heette en vermoedelijk geen duidelijk motief had. De 25-jarige man hield een weblog bij waarop hij beweerde dat hij mensen haatte en genoot van computerspelletjes waarin het de bedoeling was om onschuldigen te doden.

Aan Syrië uitgeleverde terreurverdachte blijkt onschuldig

Een Canadese onderzoekscommissie concludeerde op 19 september 2006 dat de naam van Maher Arar gezuiverd moest worden.
De in Syrië geboren Canadees was in september 2002 op een vliegveld nabij New York in de Verenigde Staten gearresteerd, nadat de Royal Canadian Mounted Police (RCMP) de Amerikaanse autoriteiten had gemeld dat hij mogelijk banden had met Al-Qaeda. Arar was hierop enige tijd vastgehouden in de Verenigde Staten en vervolgens zonder tussenkomst van een rechter overgedragen aan Syrië, waar hij ondervraagd zou worden. Daar zat hij bijna een jaar in de gevangenis en werd naar eigen zeggen gemarteld. Na zijn vrijlating in 2003 keerde hij terug naar Canada. Daar stelde de regering een onderzoek in naar zijn zaak. De Amerikaanse en Syrische autoriteiten weigerden hieraan mee te werken. Volgens de conclusies van de onderzoekscommissie had de RCMP Arars naam louter aan de Amerikaanse autoriteiten doorgegeven omdat hij was gezien in de nabijheid van een man die mogelijk banden had met een extremistische moslimorganisatie. Er bestond geen enkel bewijs dat Arar zelf betrokken was bij extremistische activiteiten en daarom had hij nooit als verdachte aangemerkt mogen worden.
Politiecommissaris Giuliano Zaccardelli bood Arar op 29 september zijn excuses aan, maar deze zei op 30 september op een persconferentie dat hij hier geen genoegen mee nam. Hij wilde dat de verantwoordelijken voor de fout werden gestraft. Ook stak het hem dat hij geen formele excuses van de Canadese regering had gekregen en dat de Verenigde Staten zijn naam nog altijd niet hadden gezuiverd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Canadese economie presteert goed

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) stelde in een op 26 juni 2006 gepubliceerd rapport dat de Canadese economie het bijzonder goed deed. Ze zou dynamisch en flexibel zijn, waardoor ze zich makkelijk aanpaste aan veranderingen in de wereldeconomie.
De olieproductie werd steeds belangrijker voor de economie. In de provincie Alberta werd teerzand gewonnen, dat aardolie bevatte. In 2005 werd 19,2 procent van de Canadese exportopbrengsten verdiend door de energiesector (olie, gas en elektriciteit).
Punt van zorg was de alsmaar duurder wordende Canadese dollar. In juli 2004 was 1 Amerikaanse dollar 1,3 Canadese dollar waard, in 2005 1,2 en in juli 2006 1,1. Hierdoor werden Canadese exportproducten steeds duurder, hetgeen de industriële bedrijvigheid afremde. Van de Canadese export ging 85 procent naar de Verenigde Staten. Verder vond de OESO het betreurenswaardig dat het kabinet van premier Harper de BTW eerder in 2006 had verlaagd van 7 naar 6 procent. Voor de economie zou het beter zijn om de inkomsten- en vennootschapsbelasting te verlagen en de BTW-tarieven juist te verhogen.
Volgens cijfers van de Amerikaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) groeide de Canadese economie in 2005 met 2,9 procent. De werkloosheid bedroeg 6,8 procent, het laagste niveau sinds 1974.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuw beleid voor slachtoffers van mensenhandel

Volgens een op 1 maart 2006 gepubliceerd rapport van de Future Group, een niet-gouvernementele onderzoeksorganisatie, behandelde Canada slachtoffers van mensenhandel als criminelen die zo snel mogelijk het land uitgezet moesten worden. Het zou hiermee in strijd handelen met een protocol van de Verenigde Naties tegen mensenhandel. Canada had dit in 2003 ondertekend en zich daarmee verplicht slachtoffers hulp en bescherming te bieden.
De Canadese minister van Immigratiezaken Monte Solberg erkende dat er fouten werden gemaakt. Hij kondigde op 11 mei aan dat slachtoffers in het vervolg een verblijfsvergunning voor 120 dagen zouden krijgen. Deze gaf hen recht op medische zorg en psychologische hulp. Daarna konden ze naar hun eigen land terugkeren of een nieuwe verblijfsvergunning voor vijf jaar aanvragen.
De Canadese politie schatte dat jaarlijks zeshonderd tot achthonderd mensen tegen hun wil naar Canada werden gesmokkeld. Het merendeel belandde in de seksindustrie. Daarnaast werden jaarlijks nog 1.500 tot 2.200 mensen via Canada naar de Verenigde Staten gesmokkeld.
Volgens de VN werden wereldwijd jaarlijks 12,3 miljoen mensen slachtoffer van mensenhandel, van wie de helft kinderen. Velen werden ingezet voor slavenarbeid.

Canada

Canada geeft mishandelde scholieren compensatie

Minister van Indiaanse zaken Jim Prentice zei op 11 mei 2006 tegenover het Lagerhuis dat de regering 1,9 miljard Canadese dollar (ca. 1,4 miljard euro) schadevergoeding ging betalen aan 78.000 oorspronkelijke Canadezen, onder wie indianen en Inuits. Zij waren voormalige leerlingen van speciale scholen die de regering tussen de jaren dertig en zeventig van de twintigste eeuw in samenwerking met diverse kerken had opgericht. De bedoeling was dat ze er werden opgevoed volgens de christelijke beginselen en hun eigen cultuur zouden loslaten. In de jaren tachtig was aan het licht gekomen dat duizenden leerlingen door medewerkers van dergelijke scholen waren mishandeld of seksueel misbruikt. De compensatieregeling was voor deze slachtoffers bestemd.

Excuses voor Canadezen van Chinese afkomst

De Canadese regering bood duizenden Canadezen van Chinese afkomst op 23 juni 2006 haar excuses aan, omdat ze jaren waren gediscrimineerd. Tussen 1880 en 1923 moesten Chinezen tot omgerekend ca. 450 euro belasting betalen als ze naar Canada wilden emigreren, een bedrag dat voor die tijd zeer hoog was. Voor andere volken gold deze regel niet. Tussen 1923 en 1948 was de Canadese grens helemaal gesloten voor Chinese immigranten. Volgens premier Harper waren deze maatregelen racistisch. Wie de belasting indertijd had betaald, kreeg omgerekend ca. 13.000 euro schadevergoeding. Als zij niet meer leefden, konden de directe nakomelingen aanspraak maken op het geld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Canada en VS arresteren handlangers van Tamil Tijgers

In navolging van de Verenigde Staten plaatste Canada de Tamil Tijgers (LTTE) in april 2006 op de terroristenlijst. Elke vorm van ondersteuning voor de onafhankelijkheidsbeweging van de Tamils op noordelijk Sri Lanka werd hiermee verboden.
Bij een gezamenlijke Amerikaans-Canadese operatie in de maanden hierna werden elf mensen aangehouden, onder wie zes Canadezen. Dit maakte de Canadese politie op 24 augustus bekend. Enkelen zouden geprobeerd hebben om vanuit Noord-Amerika wapens te leveren aan de Tamil Tijgers. Bij een Amerikaans geheim agent die zich voordeed als wapenhandelaar zouden ze AK-47 machinegeweren en grond-luchtraketten hebben besteld. Anderen zouden geld hebben ingezameld voor de Tamil Tijgers en geprobeerd hebben Amerikaanse ambtenaren om te kopen om de organisatie van de terroristenlijst geschrapt te krijgen.

Canada gaat douaniers bewapenen

Premier Stephen Harper van Canada maakte op 31 augustus 2006 bekend dat grensbewakers vanaf 2007 bewapend zouden worden. Tot dan toe waren de Canadese douaniers op de bijna 6.500 kilometer lange grens met de Verenigde Staten niet bewapend. Grensoverschrijdende misdaad kon hierdoor slecht worden bestreden, aldus Harper. Het zou zeker tien jaar duren voordat alle 4.500 grensbewakers voldoende training hadden gehad om wapens te mogen dragen.
Daarnaast zouden grensovergangen die door slechts één douanier werden bewaakt versterking krijgen. Hiervoor moest de Canada Border Service Authority (CBSA), die verantwoordelijk was voor de grensbewaking, vierhonderd extra personeelsleden werven.

President Karzai vraagt Canada om troepen in Afghanistan te houden

President Karzai van Afghanistan sprak op 22 september 2006 het Canadese parlement toe. Hij zei dat zijn land alleen een goed functionerende democratie zou worden als het voorlopig kon blijven rekenen op militaire hulp uit het buitenland. Daarom vroeg hij Canada met klem om zijn troepen niet terug te trekken.
In Afghanistan waren 2.300 Canadese militairen gelegerd. Ze hielden zich daar vooral bezig met het bestrijden van de militante moslimorganisaties Al-Qaeda en Talibaan.
Eerder in september was uit onderzoek gebleken dat 38 procent van de Canadezen de missie in Afghanistan steunde en 49 procent voor terugtrekking van de troepen was, omdat de manschappen aan te veel risico's zouden worden blootgesteld. Sinds het begin van de operatie in 2002 waren 36 Canadezen gesneuveld.

(Vorige berichten pagina 96/1 e.v. - 2006)

Colombia

COLOMBIA

BINNENLAND

Álvaro Uribe wint opnieuw presidentsverkiezingen

Geheel volgens de verwachtingen slaagde president Álvaro Uribe van Colombia er op 28 mei 2006 in een tweede ambtstermijn in de wacht te slepen. Het gros van de Colombianen was tevreden over het afnemen van het geweld in het land sinds Uribe de macht uitoefende, maar zijn critici vonden dat hij alleen oog had voor de veiligheidssituatie in het land. Carlos Gaviria en Horacio Serpa, zijn rivalen bij de verkiezingen, verweten de president vooral niets te doen aan het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk.
De verkiezingen kenden een rustig verloop met slechts enkele geïsoleerde incidenten, mede omdat meer dan 200.000 manschappen voor de veiligheid zorg droegen.

Uitslagen presidentsverkiezingen Colombia
(28 mei 2006) Opkomst: 45,1 procent

kandidaat	percentage
Álvaro Uribe Vélez (Colombia Eerst - Primera Colombia)	62,2
Carlos Gaviria Díaz (Alternatieve Democratische Pool - PDA)	22,0
Horacio Serpa Uribe (Liberale Partij - PL)	11,8
Antanas Mockus Sivickas (Beweging Indiaanse Sociale Alliantie - Movimiento Alianza Social Indígena)	1,2

De overige kandidaten behaalden afzonderlijk minder dan 1 procent.

Ambassadeur in Washington stapt op

Oud-president Andrés Pastrana legde op 11 juli zijn functie neer als ambassadeur van Colombia in de Verenigde Staten. Hij nam de stap nadat president Uribe een andere vroegere president, Ernesto Samper, had benoemd tot ambassadeur in Parijs. De VS hadden Samper een visum geweigerd omdat hij er door velen, onder wie Pastrana, van werd beschuldigd geld van het Calidrugskartel te hebben aangenomen bij zijn verkiezingscampagne in 1994. Hoewel Samper van zijn benoeming afzag, stapte Pastrana op omdat hij grote spanningen voorzag met de bondgenoot uit Washington.
Uribe reageerde bliksemsnel op de ontwikkelingen. Hij wees minister van Buitenland-

se zaken Carolina Barco aan als de nieuwe vertegenwoordiger in Washington en benoemde Angela Holguín, die ambassadeur was bij de Verenigde Naties, op de post in Parijs.

Uribe spreekt twijfels uit over vrede met de FARC

Bij zijn inauguratie op 7 augustus verklaarde president Álvaro Uribe niet ten koste van alles een vredesakkoord te willen sluiten met de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC). Zijn angst was dat er concessies zouden worden gedaan aan de linkse rebellengroep die de bereikte veiligheid weer in gevaar zouden brengen. Daarom eiste hij dat de opstandelingen van de FARC eerst een wapenstilstand zouden sluiten en de verplichting zouden aangaan uiteindelijk geheel te ontwapenen. Waarnemers meenden dat het twijfelachtig was of Uribe werkelijk zou streven naar onderhandelingen met de rebellen.
Ongeveer 30.000 politiemensen en soldaten garandeerden de veiligheid bij de inauguratieplechtigheid.

Samenstelling regering Colombia
(22 augustus 2006)

President
Álvaro URIBE VÉLEZ

Vice-president
Francisco SANTOS CALDERÓN

Ministers:
Binnenlandse zaken en Justitie
Carlos HOLGUÍN SARDI
Buitenlandse zaken
Maria CONSUELO ARAÚJO
Communicatie
María del ROSARIO GUERRA DE LA ESPRIELLA
Cultuur
Elvira CUERVO DE JARAMILLO
Financiën en Openbare kredieten
Alberto CARRASQUILLA
Handel, Industrie en Toerisme
Jorge Humberto BOTERO
Landbouw en Landelijke ontwikkeling
Andrés Felipe ARIAS LEYVA
Mijnbouw en Energie
Hernán MARTÍNEZ
Milieu, Huisvesting en Territoriale ontwikkeling
Juan LOZANO
Nationale defensie
Juan Manuel SANTOS
Onderwijs
Cecilia Maria VÉLEZ WHITE
Sociale bescherming
Diego PALACIO BETANCOURT
Transport
Andrés Uriel GALLEGO HENAO

President van de Bank van de Republiek
José Dario URIBE ESCOBAR

Consternatie over betrokkenheid van militairen bij bomaanslagen

Dagblad *El Tiempo* meldde op 8 september dat vier militairen, van wie twee officieren, hadden samengewerkt met een linkse rebel die 'Jessica' heette bij het uitvoeren van bomaanslagen aan de vooravond van de inauguratieplechtigheid. De soldaten zouden vervolgens de samenwerking hebben verbroken en een geldelijke beloning hebben geëist omdat ze aanslagen hadden voorkomen. Twee dagen later pleitte president Uribe de strijdkrachten vrij omdat er geen bewijzen voor de beschuldigingen waren en hekelde hij het feit dat het onderzoek was uitgelekt.

Strijd tussen linkse opstandelingen en leger gaat door

FARC-leider gedood, twee anderen opgepakt

Militaire bronnen in Colombia maakten op 27 juni 2006 bekend dat de guerrillaleider van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) met het pseudoniem 'Juan Carlos' in het departement Santander was gesneuveld. De autoriteiten hadden eerder een premie van 700.000 dollar (ca. 550.000 euro) op zijn hoofd gezet.
Een dag later werd een andere commandant van de FARC, Arnulfo Vanegas, ook bekend als Chita, in het departement Caquetá opgepakt. Zijn Mobiele Colonne Teófilo Forero zou in 2002 hebben meegedaan aan de kaping van een vliegtuig en in 2003 aan de aanslag op de El Nogal nachtclub in Bogotá waarbij tientallen doden vielen. Twee weken later werd ook Rigoberto Jecanamijoy Noa, alias La Araña, gearresteerd. Hij gaf leiding aan het 48ste Front van de FARC.

'Linkse rebellen kidnappen 170 burgers'

In het afgelegen dorp Riosucio, in het westelijk gelegen departement Chocó, kidnapten de marxistische opstandelingen halverwege juli 170 burgers en vermoordden er 10. Althans, dat was de lezing van de lokale autoriteiten, maar militairen en de regering in Bogotá betwijfelden of de gebeurtenissen hadden plaatsgevonden. Minister van Defensie Camilo Ospina ontkende zelfs in het geheel dat er een massale kidnapping was geweest. Carlos Alberto Ospina, de commandant van de strijdkrachten, gaf wel toe dat er sprake was van een veiligheidscrisis in het noordelijke gedeelte van Chocó, bij de grens met Panama.

Militairen lopen in hinderlaag

Vlakbij de grens met Venezuela, in Norte de Santander, verloren op 1 augustus vijftien Colombiaanse soldaten het leven. Hun bataljon liep in een hinderlaag die naar alle waarschijnlijkheid door rebellen van de FARC was gelegd. Waarnemers meenden dat de aanslag te maken had met de inauguratie van president Uribe voor zijn tweede ambtstermijn die een week later zou plaatsvinden. Bij andere aanslagen in het land kwamen op dezelfde dag drie mensen om het leven.

Video vertoond met beelden van gegijzelde parlementariërs

De FARC gaf op 25 september een videotape uit met boodschappen van twaalf lokale parlementariërs die in april 2002 in de stad Cali waren ontvoerd door als militairen verklede guerrillero's. De twaalf behoorden tot de ongeveer 60 politici, soldaten en politiemensen die door de FARC gegijzeld waren, onder wie presidentskandidaat uit 2002 Ingrid Betancourt. Al langere tijd probeerde de FARC met de Colombiaanse regering tot een uitwisseling te komen van gegijzelden tegen gevangen genomen guerrillastrijders. De regering juichte dat idee toe, maar onderling wantrouwen verhinderde tot dat moment dat het plan werd geconcretiseerd.

Regeringscijfers over strijd tegen opstandelingen

Volgens opgave van de Colombiaanse overheid op 3 juli 2006 hadden de veiligheidstroepen in de eerste helft van het jaar meer dan 900 leden van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) uitgeschakeld. Van het linkse Nationale Bevrijdingsleger (ELN) waren 166 leden omgebracht en van de rechtse paramilitairen van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van

Colombia (AUC) 48. Ook waren er 170 drugshandelaars en andere criminelen gedood. Tevens waren er 1.040 leden van de FARC gearresteerd, 126 opstandelingen van het ELN en 86 burgers die tot de AUC behoorden. Er waren 24 ton explosieven in beslag genomen, ruim 950 geweren en meer dan een half miljoen kogels. Daarnaast werden er meer dan 370 drugslaboratoria vernietigd, was er ruim 8 ton cocaïne onderschept en had men 28 gegijzelden bevrijd.

Verdeeldheid binnen AUC over ontwapening

Hooggerechtshof handhaaft omstreden wet

De omstreden Wet van Vrede en Gerechtigheid – ontworpen om illegale organisaties te ontbinden – werd op 13 juli 2006 door het Hooggerechtshof goedgekeurd. Dat betekende dat het rechtscollege niet was gezwicht voor druk vanuit de Colombiaanse regering om de wet te versoepelen. Leden van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC) hadden geëist dat de demobilisatieperiode zou meetellen bij het uitzitten van hun straf. Ook waren zij het oneens met de opvatting dat de term 'slachtoffer' in de wet ook sloeg op nabestaanden van omgekomen burgers. Een derde punt dat onacceptabel werd geacht, was dat schadevergoedingen niet alleen individueel werden verhaald, maar ook op de gevechtseenheden.

Deel paramilitairen bewapent zich weer

In een reactie op de uitspraak van het Hooggerechtshof herhaalde minister van Binnenlandse zaken en Justitie Sabas Pretelt dat leiders van de AUC die met de autoriteiten zouden samenwerken, niet uitgewezen zouden worden naar de Verenigde Staten. Zijn opmerkingen kwamen voort uit de onrust die was ontstaan. Waarnemers voorspelden dat een deel van de paramilitairen zich zou terugtrekken uit het vredesproces en er waren aanwijzingen dat sommige blokken zich aan het herbewapenen waren.

Leider levert wapens in ondanks crisis

Dat de meningen in paramilitaire kringen verschilden, bleek uit het feit dat AUC-leider Freddy Rendón Herrera en 745 vechters van het Élmer Cárdenas blok op 15 augustus hun wapens inleverden. Dat gebeurde tijdens een ceremonie in Unguia in het departement Chocó. De Colombiaanse regering beweerde dat hij de laatste paramilitaire leider was die ontwapende onder het vredesakkoord uit 2003.
In dat jaar vermoedde de regering dat de AUC ongeveer 9.000 leden had. Dit was uitgegroeid tot meer dan 30.000, naar verluidt omdat veel drugsbendes zich hadden 'ingekocht' bij de paramilitairen om mee te profiteren van de vredesvoorwaarden.

Lijk Carlos Castaño ontdekt

Na ruim twee jaar werd het mysterie van de verdwijning van AUC-leider Carlos Castaño opgelost toen op 4 september, op aanwijzing van de moordenaar, zijn stoffelijke resten werden opgegraven. Sinds april 2004 was hij niet meer gezien en hoewel sommige paramilitaire leiders beweerden dat hij in het buitenland was ondergedoken, bestond het vermoeden dat hij was vermoord. De Colombiaanse aanklager had ook een verdachte op het oog: zijn broer Vicente. Deze zou opdracht hebben gegeven Carlos te vermoorden omdat de laatste de autoriteiten van de VS wilde inlichten over de drugshandel van Vicente in de hoop zelf voor strafvermindering in aanmerking te komen. Vicente, ook bekend onder zijn pseudoniem 'de Professor', was voortvluchtig.

Grotere productie cocaïne dan werd aangenomen

De media in Colombia berichtten op 30 juli 2006 over een rapport waaruit bleek dat het Zuid-Amerikaanse land gemiddeld 776 ton cocaïne per jaar produceerde. Dat was hoger dan de inschatting van 497 ton van de anti-narcoticapolitie en ook meer dan het cijfer van 545 ton dat de Verenigde Staten hanteerden. Het onderzoek was verricht door het Nationaal Drugs Directoraat (DNE) in samenwerking met het Bureau voor Drugs en Misdaad van de Verenigde Naties (UNODC).

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei boven verwachting

In een brief aan het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 23 mei 2006 liet de Colombiaanse regering weten dat de economische prestaties in 2005 beter waren dan verwacht. Het bbp was met 5 procent gegroeid, hetgeen het gevolg zou zijn van enerzijds het voorzichtige interne beleid, anderzijds van het gunstige externe economische klimaat. Daardoor was niet alleen de werkloosheid afgenomen, maar was ook de armoedegraad gedaald van 57 procent in 2002 naar 49 procent in 2005. Het begrotingstekort was door bezuinigingen en verbeteringen bij de belastinginning eveneens afgenomen en uitgekomen op 4,8 procent van het bbp. Het inflatiecijfer paste ook in de rij met gunstige cijfers. Dat was namelijk gezakt naar 4,9 procent – het laagste niveau in jaren.

Reeks leningen van internationale instituten voor Colombia

De regering-Uribe ontving op 15 juni 2006 het bericht dat de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) een krediet van 50 miljoen dollar (ruim 39 miljoen euro) ter beschikking had gesteld voor verbetering van de gezondheidszorg in Colombia. Daarna volgden nog een reeks bijdragen van de IDB: op 12 juli kreeg het land 200 miljoen dollar voor het verbeteren van de handel en de industrie; om de dienstensector bij te staan werd op 21 juli een krediet van 10 miljoen dollar verstrekt; bijna drie weken later werd een lening van 200 miljoen dollar gegeven om het sociale hervormingsprogramma te ondersteunen; en op 20 september volgde een subsidie van een miljoen dollar ter verbetering van het wegennet. Colombia had bovendien op 25 juli van een Wereldbank een lening ontvangen van 200 miljoen dollar ter ondersteuning van sociale ontwikkelingsprojecten.

BP schrapt investering in gassector

De grootste buitenlandse investeerder in de olie- en gassector van Colombia, British Petroleum (BP), maakte op 29 augustus 2006 bekend dat het afzag van de bouw van een gasfabriek in het oostelijke departement Casanare. BP liet weten dat zakelijke overwegingen ten grondslag lagen aan het annuleren van het plan, en dus niet de politieke situatie. Het project zou financieel niet haalbaar zijn gebleken, waarbij men wel liet doorschemeren dat de Colombiaanse overheid er goed aan deed betere faciliteiten te bieden. Analisten trokken de conclusie dat de verbeterde veiligheid in het land geen garantie was voor nieuwe investeringen.

Colombia

JUSTITIE

Rechtszaak voor moord op ex-presidentskandidaat Galán begonnen

Ex-minister van Justitie Alberto Santofimio verscheen eind juni 2006 voor de rechtbank in Colombia op beschuldiging in 1989 opdracht te hebben gegeven presidentskandidaat Luis Carlos Galán te vermoorden. De populaire Galán richtte zich in zijn campagne tegen corruptie en drugshandel, waarna zijn politieke rivaal Santofimio aan de drugsbaron Pablo Escobar zou hebben gevraagd Galán te laten vermoorden. De bewering kwam van de voor de moord veroordeelde Jhon Jairo Velázquez Vázquez, alias 'Popeye', die werkte onder het gezag van Escobar.

Ex-vriendin Escobar vlucht naar de VS

Op 18 juli verklaarde Virginia Vallejo, een voormalige televisiepresentatrice en vriendin van wijlen Pablo Escobar, dat zij bij drie ontmoetingen tussen Santofimio en Escobar was geweest waarbij de minister had gevraagd om Galán 'te neutraliseren'. Zij deed haar ontboezeming in een vraaggesprek met dagblad *El Nuevo Herald* uit Miami (Florida). Hoewel de rechtszittingen tien dagen eerder waren afgelopen, dienden de aanklagers bij rechter Jesús Antonio Lozano het verzoek in haar getuigenis mee te laten wegen in het eindoordeel. Vallejo op haar beurt vluchtte met hulp van de Amerikaanse autoriteiten naar de Verenigde Staten, waar men hoopte dat zij meer informatie over de drugshandel zou geven.

Broers Rodríguez Orejuela van Cali-drugskartel in VS veroordeeld

De 67-jarige Gilberto en de 63-jarige Miguel Rodríguez Orejuela werden op 26 september 2006 in de Amerikaanse stad Miami (Florida) beiden tot 30 jaar gevangenisstraf veroordeeld. De twee broers – leiders van het Cali-kartel, dat op een bepaald moment verantwoordelijk was voor 80 procent van de cocaïne-invoer van de Verenigde Staten – hadden met de aanklager een akkoord gesloten om te voorkomen dat hun familieleden in Colombia ook zouden worden aangeklaagd. Die mochten bovendien sommige, niet met drugsgeld betaalde bezittingen houden en weer gebruik maken van in de VS bevroren bankrekeningen.

Twee leden van de FARC bekennen deelname aan drugshandel

Bij een proces in Miami (Florida) op 28 september 2006 tegen César Augusto Pérez-Parra en Farouk Shaikh-Reyes gaven beide leden van de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) toe zich schuldig te hebben gemaakt aan drugshandel. Een in de FARC geïnfiltreerde informant van de Drug Enforcement Administration (DEA) had met de aangeklaagden de afspraak gemaakt 300 kilo cocaïne via een nieuwe route naar Miami te sturen.
Volgens de Amerikaanse autoriteiten zetten de rebellen van de FARC jaarlijks 25 miljard dollar (bijna 20 miljard euro) om en waren ze verantwoordelijk voor 60 procent van de invoer in de VS.

NATUUR EN MILIEU

Milieuactivisten ontstemd over gebruik van verdelgingsmiddelen

Nadat op 2 augustus 2006 zes arbeiders die cocagewassen moesten vernietigen door de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) waren vermoord, veranderde de regering van Colombia van strategie. Vanuit door de Verenigde Staten geleverde vliegtuigjes werd het Sierra Macarena nationaal park met een verdelgingsmiddel besproeid waardoor volgens de autoriteiten voorkomen werd dat ruim zeventien ton hoogwaardige cocaïne zou worden geproduceerd. Volgens hen was dit een slag voor de FARC, maar milieuorganisaties wezen er op dat in het gebied woonachtige burgers te kampen zouden krijgen met gezondheidsproblemen en dat de biodiversiteit werd vernietigd. Zij kondigden dan ook een rechtszaak aan tegen de overheid. Militaire adviseurs van president Uribe wilden het 'effectieve' sproeimiddel uitbreiden naar elf andere nationale parken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Abortus wordt in sommige gevallen legaal

De Constitutionele rechtbank van Colombia nam op 10 mei 2006 een besluit waar sommigen naar hadden uitgezien, anderen afkerig van waren: abortus werd in geval van verkrachting, incest of een levensbedreigende situatie toelaatbaar geacht. In alle andere gevallen zou de medische ingreep illegaal blijven met een maximale gevangenisstraf van drie jaar. In het katholieke Colombia werden jaarlijks naar schatting 400.000 illegale abortussen gepleegd. El Salvador en Chili waren nog de enige Latijns-Amerikaanse landen waar abortus onder alle omstandigheden illegaal was.

Nabestaanden van vermoorde boeren krijgen schadevergoeding

Ambtenaren lieten op 28 juli 2006 weten dat de Colombiaanse regering omgerekend bijna 1,1 miljoen euro zou betalen aan de nabestaanden van negentien vermoorde boeren. Daarmee werd een uitspraak van het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten (CIDH), dat zetelde in Costa Rica, gehonoreerd.
De boeren waren in 1996 en 1997 door paramilitairen vermoord in het departement Antioquia, in aanwezigheid van Salvatore Mancuso, een van de leiders van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC). Advocaat Carlos Rodríquez-Mejía beweerde dat de rechtbank van mening was dat de staat meegewerkt had aan het doen ontstaan van de paramilitairen en daarom een speciale verantwoordelijkheid had in de bescherming van haar burgers.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse hulp ondanks gunstig mensenrechtenrapport geblokkeerd

Volgens een verklaring van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken van 30 mei 2006 hielden de Colombiaanse regering en de strijdkrachten zich aan de wettelijke regels inzake mensenrechten. Dit betekende dat het laatste deel van de militaire hulp aan Colombia voor het jaar 2005 in principe kon worden vrijgegeven. Na de beëindiging van het zes jaar durende Plan Colombia, dat gericht was tegen de drugshandel, moest de militaire hulp elk jaar worden goedgekeurd, waarbij 75 procent van de steun afhankelijk was gemaakt van de mensenrechtensituatie. Colombia gold als de voornaamste bondgenoot van de VS in Zuid-Amerika.
Het gunstige rapport van het ministerie weerhield de Amerikaanse Senaat er op 7 juni niet van steun aan Colombia ten bedrage van 30 miljoen dollar (ca. 23,5 miljoen euro) te blokkeren. Berichten over buiten-

gerechtelijke executies door het leger in het departement Antioguia en beschuldigingen dat militairen op bevel van drugshandelaars tien leden van de – door Amerikanen getrainde – anti-narcoticapolitie in de plaats Jamundi hadden vermoord, lagen aan deze beslissing ten grondslag. Democraten in de Senaat dreigden nog eens zo'n bedrag te blokkeren als de situatie niet verbeterde.

(Vorige berichten pagina 290/2 e.v. - 2006)

PARAGUAY

BINNENLAND

Spanningen met oppositie door optreden president Duarte

Staatshoofd beschuldigd van grondwetsschending

Na de interne verkiezingen van de Colorado Partij (PC) te hebben gewonnen, aanvaardde president Nicanor Duarte van Paraguay op 14 maart 2006 de functie van voorzitter van de partij, om deze na enige uren weer af te staan aan vice-voorzitter José Alderete. Dat gebeurde om Duarte in 2008, als zijn presidentiële ambtstermijn afliep, in de gelegenheid te stellen twee jaar partijvoorzitter te zijn. De oppositie beschouwde de gang van zaken als een flagrante schending van de constitutie die bepaalde dat het staatshoofd geen andere functies mocht bekleden. Aan het handelsblok Mercosur en de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) werd het verzoek gericht op te treden omdat volgens de oppositie het handvest van beide organisaties geschonden was.

President trekt aanklacht in

Het landelijke electorale tribunaal TSJE was eveneens van mening dat Duarte de regels had geschonden, hetgeen voor het staatshoofd reden was een aanklacht tegen het TSJE in te dienen bij het Hooggerechtshof. Toen de president deze later introk, waren velen van mening dat hij schuld bekende en dat het voorzitterschap van de PC naar zijn verslagen rivaal, Osvaldo Domínquez, diende te gaan. Volgens Duarte was er echter niets aan de hand omdat hij het partijvoorzitterschap niet daadwerkelijk had uitgeoefend, maar opposanten van de regering twijfelden sterk aan de juridische houdbaarheid van die bewering.

Demonstranten willen aftreden Duarte

Duizenden mensen kwamen op 29 maart in de hoofdstad Asunción op de been vanwege de, zoals de betogers meenden, schending van de grondwet door de president. Het betrof aanhangers van de oppositie, vertegenwoordigers van burgerorganisaties en dissidente leden van de PC. Het burgerprotest dat het aftreden van Duarte eiste, werd gecoördineerd door bisschop Fernando Lugo. Deze stelde dat de burgers in verzet moesten komen omdat het gevaar dreigde dat 'alle macht' in handen van één persoon geconcentreerd zou worden.
De meningen over de opkomst bij de demonstratie varieerden van 'nog geen 10.000', zoals de autoriteiten beweerden, tot hetgeen de organisatoren zeiden: 40.000.

Militaire top in Paraguay vervangen

Onder druk van de oppositie, die president Duarte zes eisen had gesteld om uit de impasse te komen, ontsloeg het staatshoofd op 23 april de commandanten van het leger, de marine en de luchtmacht. In oppositionele kring bestond ongenoegen over de wijze waarop promoties van officieren tot stand kwamen en sinds december weigerden de oppositionele parlementariërs daaraan nog mee te werken. Cecilio Pérez Bordón werd de nieuwe legercommandant, Vidal Villaba Vega kreeg de leiding bij de marine en Humberto Gregor werd de eerste man bij de luchtmacht. De commandant van de Paraguayaanse strijdkrachten, José Key Kanazawa, bleef in functie.

Bisschop gevraagd oppositiefront te leiden

De voorzitter van de oppositionele Beweging van het Geliefde Vaderland (MPQ), Pedro Fadul, verzocht bisschop Fernando Lugo op 14 juni 2006 om leiding te gaan geven aan een nationaal oppositiefront. Waarnemers meenden dat dit kon betekenen dat de oppositie bij de presidentsverkiezingen in 2008 met een gezamenlijke kandidaat zou komen.
De 52-jarige Lugo was bisschop in het arme San Pedro, tot hij begin 2006 door het Vaticaan met emeritaat werd gestuurd omdat zijn politieke activiteiten onverenigbaar werden geacht met zijn geestelijk ambt. Zijn Paraguayaanse collega's hadden meerdere keren gezegd dat Lugo, die voorzitter was geworden van de niet-gouvernementele organisatie (ngo) Resistencia Ciudadana (Burgerverzet), niet langer in naam van de rooms-katholieke kerk sprak.

Fernando Lugo geen presidentskandidaat

De Resistencia Ciudadana besloot op 11 juli dat er een formele alliantie zou komen om mee te doen aan de verkiezingen in 2008. De kandidaat van het bondgenootschap zou echter niet bisschop Lugo worden, want een dag later maakte deze zelf bekend de ngo te blijven leiden 'binnen de grenzen die de kerk bepaalt'. De katholieke Bisschoppenconferentie liet weten dat de bisschop beloofd had geen kandidaatstelling voor de verkiezingen te accepteren. Dit betekende dat Lugo zou voortgaan met datgene waarvoor hij was gevraagd, namelijk het coördineren van de verzetsactiviteiten.

Alliantie opgericht om krachten te bundelen

Onder de naam Concertación Nacional (Nationale Coalitie) werd op 29 augustus het samenwerkingsverband opgericht dat als eerste doel had 'te werken aan een ordelijke en vreedzame verandering, zonder wraak of vervolgingen, zonder geweld en zonder angst'. Daar maakten, behalve de MPQ, de grootste oppositiepartij, de Authentieke Radicale Liberale Partij (PLRA), deel van uit, evenals de Nationale Unie van Ethische Burgers (UNACE), de Partij Solidair Land (PPS) en de Partij Nationale Ontmoeting (PEN). Daarnaast behoorden er 30 sociale en vakbondsorganisaties toe, waaronder de Nationale Arbeiderscentrale van Paraguay (CNT).

Paraguayaanse regering gewijzigd

President Nicanor Duarte voerde op 21 augustus 2006 een kabinetshervorming door. Minister van Buitenlandse zaken Leila Rachid werd ambassadeur voor Paraguay bij de Verenigde Naties en vervangen door Rubén Ramírez Lezcano, de belangrijkste onderhandelaar van het land bij handelsblok Mercosur. De verantwoordelijke voor Industrie en Handel, Raúl Vera Bogado, moest plaatsmaken voor José María Ibáñez.

Paraguay

Verder nam de agronoom Ricardo Garay de portefeuilles Landbouw en Veelteelt over van de slechts drie maanden in functie zijnde Carlos Abel Santacruz en kreeg Liz Crámer Campos de verantwoordelijkheid voor Toerisme in plaats van Evanhy de Gallegos. De laatste werd kandidaat voor de Colorado Partij (PC) bij de burgemeestersverkiezingen in november in de hoofdstad Asunción. In maart was José Alderete (Openbare werken en Communicatie) al afgetreden om het voorzitterschap van de PC te gaan bekleden. Zijn opvolger werd Pánfilo Benítez Estigarribia. Ook verving president Duarte zijn minister van Volksgezondheid Teresa Léon op 23 juni door Oscar Martínez Doldán. Het staatshoofd zou niet tevreden zijn geweest over haar functioneren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Paraguay ontvangt twee kredieten

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) maakte op 22 maart 2006 bekend dat Paraguay een lening van 6,3 miljoen dollar (ruim 4,9 miljoen euro) zou ontvangen voor een programma om de werking van het justitieel systeem te optimaliseren. De opzet was het efficiënter te maken, toegankelijker en betrouwbaarder.
De Wereldbank gaf het Zuid-Amerikaanse land op 24 augustus een krediet van 74 miljoen dollar voor de verbetering van het wegennet. De bank noemde dit cruciaal voor Paraguay omdat de verbindingen met het buitenland hoofdzakelijk via de wegen liepen. Daarnaast was het hebben van goede straten belangrijk bij het oplossen van de sociale problemen in het land.

Regering geeft cijfers over economische groei

Bij een verzoek aan het Internationaal Monetair Fonds (IMF) voor een nieuwe lening op 8 mei 2006 maakte Paraguay duidelijk te willen voortborduren op het beleid sinds het aantreden van president Duarte in 2003. Geconstateerd werd dat de economie was gestabiliseerd nadat er was ingezet op een structureel hervormingsprogramma waardoor er in 2004 een groei zou zijn bereikt van 4 procent. De inflatie was bovendien gezakt onder de 3 procent. Ook in 2005 was er volgens de regering-Duarte goed gepresteerd, al was de inflatie, vooral door externe factoren, toegenomen tot 10 procent.

De Economische Commissie voor Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied (ECLAC) had eerder gemeld dat de economische groei in Paraguay in 2005 rond de 3 procent bedroeg.

IMF verstrekt nieuw krediet

Op 5 juni werd bekend dat het IMF aan Paraguay een lening van ongeveer 97 miljoen dollar (ca. 76 miljoen euro) zou geven voor 27 maanden ter ondersteuning van het economisch programma van de regering. Met het krediet moesten de kwetsbare kanten van de economie worden verminderd zoals die naar voren waren gekomen tijdens de crisis in 2002. Daarnaast moest de economische stabiliteit worden versterkt en moest het streven erop gericht zijn de groei duurzaam te verhogen tot 4 à 5 procent.

JUSTITIE

Oud-president tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld

De voormalige president (1999-2003) van Paraguay, Luis González Macchi, werd op 5 juni 2006 in de hoofdstad Asunción wegens corruptie veroordeeld tot zes jaar celstraf. Volgens de rechtbank was bewezen dat hij 16 miljoen dollar (ca. 12,5 miljoen euro) van de failliete banken Unión en Orienta naar de Verenigde Staten had gesluisd. In januari had een rechtbank in New York al opdracht gegeven het geld van de rekening van de Citibank te halen en terug te sturen naar Paraguay.

De veroordeelde González Macchi liet weten in hoger beroep te zullen gaan. Als dat niets opleverde, diende hij zijn straf uit te zitten in de Tacumbú-gevangenis in Asunción.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overleg tussen Paraguay en Brazilië over dam levert weinig op

Besprekingen met Brazilië in de plaats Foz do Iguaçu over schulden die Paraguay bij het buurland had gemaakt bij de bouw van de Itaipu dam, werden op 27 juli 2006 afgebroken. De twee landen werkten gezamenlijk aan deze grootste hydro-elektrische dam ter wereld met een vermogen van 12.600 megawatt. De Itaipudam was gelegen in de rivier de Paraná, op de grens van Brazilië en Paraguay.

Brazilië had grotendeels voor de financiering zorg gedragen en Paraguay had daar een schuld aan overgehouden van omgerekend 15 miljard dollar (ca. 11,7 miljard euro) – een bedrag dat tussentijds was aangepast in verband met Amerikaanse inflatiecijfers. Paraguay wees de bijstelling van de hoogte echter af. De Braziliaanse regering had laten blijken concessies te willen doen, maar wel in combinatie met uitbreiding van de capaciteit tot 14.000 megawatt waarvoor twee nieuwe turbines nodig waren.

OVERLEDEN

Alfredo Stroessner, voormalig dictator

Op 16 augustus 2006 overleed de voormalige Paraguayaanse president en dictator Alfredo Stroessner op 93-jarige leeftijd in de Braziliaanse hoofdstad Brasilia aan de gevolgen van een longontsteking. Alfredo Stroessner Matiauda werd geboren op 3 november 1912 in Encarnación als zoon van een Duitse vader en een Paraguayaanse moeder. Hij volgde een militaire opleiding en maakte snel carrière. Op 36-jarige leeftijd werd hij bevorderd tot brigadegeneraal en drie jaar later was hij opperbevelhebber van het Paraguayaanse leger.

In 1954 brak een conflict uit tussen leger en regering dat door een staatsgreep van generaal Stroessner in het voordeel van het leger werd beslecht. De daaropvolgende 35 jaar was Paraguay een militaire dictatuur onder Stroessner. Zijn bewind werd gekenmerkt door extreem gewelddadige repressie en mensenrechtenschendingen. Hij kwalificeerde al zijn tegenstanders als 'subversieve elementen'. In 1975 maakte Stroessner samen met regeringsleiders van Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, en Uruguay afspraken om voortvluchtige subversieve elementen uit te leveren aan hun land van herkomst. Deze afspraak, Operatie Condor genaamd, heeft vermoedelijk aan duizenden mensen het leven gekost. Als betrouwbare bondgenoot van de VS kon hij bij problemen rekenen op hulp van de CIA. In 2002 werden archieven van Operatie Condor in de Paraguayaanse hoofdstad Asunción gevonden.
Op economisch gebied zorgde Stroessner voor modernisering en enige voorspoed. Zo

bouwde Paraguay samen met Brazilië de hypermoderne Itaipúdam. De opgewekte elektriciteit werd een van de belangrijkste exportartikelen.
Toen Stroessner in 1989 verzwakt was door onenigheid met zijn Colorado Partij pleegde generaal Andrés Rodriguez een coup en dwong Stroessner in ballingschap te gaan.
Stroessner werd begraven op 17 augustus 2006 in Brasilia in aanwezigheid van veertig familieleden en vrienden. De Paraguayaanse bisschop Mario Melanio Medina Salinas oordeelde: 'Ik hoop dat God recht over hem zal spreken. Hij was een afschuwelijke man'.

(Vorige berichten pagina 161/1 e.v. - 2006)

URUGUAY

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Uruguay betaalt deel schulden IMF vervroegd terug

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) berichtte op 28 juli 2006 dat de Uruguayaanse autoriteiten bekend hadden gemaakt dat ze de schulden zouden aflossen die terugbetaald dienden te worden in 2007. Dit betekende dat binnen vier maanden de gehele schuldenlast was gehalveerd, want in het begin van het jaar was de door Uruguay te betalen schuld voor geheel 2006 al vereffend waarmee het land 8,4 miljoen dollar (ca. 6,6 miljoen euro) aan rentelasten had bespaard.

De tweede terugbetaling hield in dat Uruguay nog voor 1,1 miljard dollar (ca. 866 miljoen euro) bij het IMF in het krijt stond. Met deze stap volgde het land het voorbeeld van buurstaten Brazilië en Argentinië, die hun schulden eveneens vervroegd hadden afgelost.

Groei economie houdt aan

Uit een *Public Information Notice* (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van 31 juli 2006 bleek dat het in Uruguay in 2003 ingezette economisch herstel aanhield. Na een negatieve groei in 2002 – het cijfer bedroeg min 11 procent – gaf 2003 een bescheiden positief resultaat met 2,2 procent. Het jaar daarop was de economie met 11,8 procent gegroeid en in 2005 was het percentage 6,6. In het laatstgenoemde jaar hadden vooral de agrarische en de communicatiesector goed gepresteerd en het betekende dat het bbp weer het niveau van vóór de economische crisis had bereikt. De toeristensector had duidelijk geleden onder het conflict met Argentinië over de vestiging van pulpfabrieken bij de grens. De inflatie over geheel 2005 bedroeg 4,9 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Uruguay introduceert straffe anti-rookmaatregelen

Op 1 maart 2006 werd in Uruguay een wet van kracht die het roken op kantoor, in winkels en in restaurants strafbaar stelde. De maatregelen werden van kracht precies een jaar nadat Tabaré Vázquez, die van beroep oncoloog was, het ambt van president had aanvaard. Het Zuid-Amerikaanse land met 3,4 miljoen inwoners kende een miljoen rokers en volgens onderzoeken sterven er elke dag zeven mensen aan ziektes die verband hielden met het roken. Tegenstanders van de nieuwe wet vonden deze te streng omdat bij overtredingen aan bedrijven boetes konden worden gegeven tot 25.000 Uruguayaanse pesos (ca. 860 euro). In Latijns-Amerika kende ook Cuba een strenge anti-rookwetgeving en enkele Mexicaanse deelstaten hadden eveneens maatregelen tegen het roken genomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Arrestaties van oud-officieren voor mensenrechtenschendingen

De Uruguayaanse rechter Luis Charles bepaalde op 11 september 2006 dat luitenant-kolonel José Nino Gavazzo en enkele andere gepensioneerde legerofficieren vastgehouden moesten worden tijdens hun proces wegens mensenrechtenschendingen. Zij, en ook twee politiechefs, werden verdacht van betrokkenheid bij de verdwijning in 1976 in het Argentijnse Buenos Aires van de linkse militanten Adalberto Soba en Alberto Mechoso. De officiële aanklacht luidde 'vrijheidsberoving' en het 'zich verenigen voor het plegen van misdaden'. De zaak werd in Uruguay aandachtig gevolgd omdat het de eerste keer was dat daders van mensenrechtenschendingen werden vervolgd. De enige militair die op vrije voeten was en zich diende te melden, Juan Antonio Rodríguez Buratti, pleegde zelfmoord.

MILITAIRE ZAKEN

Uruguay en Argentinië mijden Amerikaanse militaire academie

Op 6 april 2006 werd bekend dat Uruguay en Argentinië waren overeengekomen in de toekomst geen cursisten meer te sturen naar het Western Hemisphere Institute for Security Cooperation (Whinsec). Deze in de Verenigde Staten, in Fort Benning (Georgia) gelegen controversiële militaire academie was de opvolger van de in 2000 gesloten beruchte School of the Americas. Daar hadden ultrarechtse politici en dictators als Roberto d'Aubuisson (El Salvador), Efraín Ríos Montt (Guatemala), Leopoldo Galtieri (Argentinië) en Manuel Noriega (Panama), die notoire schenders van de mensenrechten waren, les gekregen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verwijdering tussen Uruguay en Argentinië wegens bouw pulpfabrieken

Wereldbank ziet geen milieugevaren

Het geschil tussen de buurlanden Uruguay en Argentinië over de milieutechnische aspecten van de constructie van twee pulpfabrieken bij de grens van beide landen was voor de Wereldbank op 10 april 2006 reden een rapport over de kwestie uit te brengen. Een studie had volgens het instituut – dat zelf meedeed aan de financiering van de bouw – aangetoond dat de gebruikte technologie modern was en dat er geen reden was om te vrezen dat de natuur zou worden aangetast.

President Vázquez breekt dialoog met Argentinië af

Omdat er van vooruitgang in het overleg geen sprake was, liet president Tabaré Vázquez van Uruguay op 19 mei weten dat er niet meer met Argentinië over de kwestie gesproken zou worden. De bouw van de fabrieken aan de Uruguay-rivier bij de plaats Fray Bentos zou worden voortgezet en over de bewering van Argentijnse zijde dat zijn land een milieuovereenkomst met betrekking tot de rivier uit 1975 geschaad zou hebben, moest het Internationaal Gerechtshof in Den Haag maar een oordeel geven. Uruguay had aangekondigd de zaak aan dat gerechtshof voor te zullen leggen.

Uruguay

Vázquez gaf verder aan dat hij Uruguay wilde integreren in de wereldeconomie waarvoor hij met andere landen bilaterale verdragen wilde afsluiten. Onduidelijk bleef of deze opstelling het gevolg was van de ruzie met Mercosur-partner Argentinië.

Voorlopige overwinning Uruguay in Den Haag

Het gerechtshof in Den Haag besloot, tot teleurstelling van Argentinië, op 13 juli dat er geen aanleiding was om de bouw van de fabrieken stop te zetten. Dit omdat de constructie op zich geen direct gevaar voor het milieu opleverde. Er werd aan toegevoegd dat er ten aanzien van het productieproces nog een afweging moest worden gemaakt van de potentiële risico's. Zou dat oordeel uitvallen in het nadeel van Uruguay, dan diende het land te beseffen dat alle risico's voor eigen rekening waren. Uruguay had betoogd dat uitstel van het project, waarmee 600 banen gemoeid waren en dat omgerekend 1,5 miljard euro kostte, catastrofaal zou zijn voor de economie van het land.

Argentijnse blokkades houden aan

Ruim twee maanden na het vonnis, op 24 september, blokkeerden Argentijnse burgers opnieuw toegangswegen naar Uruguay in verband met de bouw van de fabrieken. Het Spaanse bedrijf Ence had inmiddels gekozen voor een andere locatie voor haar fabriek, namelijk in Paysandú, een stadje verderop gelegen aan de Uruguay-rivier. De demonstranten bleven bij hun mening dat de pulpindustrie het toerisme in de streek nadelig zou beïnvloeden.

Eveneens protesten in Uruguay

Eind september begon de unanieme Uruguayaanse opinie scheuren te vertonen. Er rezen twijfels over het oordeel van het Uruguayaanse Milieuagentschap (DINAMA) dat alle milieunormen in acht zouden worden genomen. Boeren probeerden daarom de installatie van de ISUSA chemische fabriek, die dienst ging doen als toeleveringsbedrijf van het Finse Botnia, te verhinderen omdat ze vreesden voor negatieve gevolgen bij hun bedrijfsvoering. Ook zouden milieugroeperingen bij de overheid een aanklacht hebben ingediend wegens schending van de constitutie. Arbeiders betrokken bij de bouw van de pulpfabriek van Botnia tenslotte legden het werk neer omdat het bedrijf duizend goed gekwalificeerde Europese krachten wilde aantrekken om de klus af te maken.

Eventueel vrijhandelsverdrag met VS splijt regering

De Uruguayaanse president Tabaré Vázquez verzocht zijn kabinet op 14 augustus 2006 niet meer te spreken over een mogelijk vrijhandelsverdrag met de Verenigde Staten. Zowel in de regering als in het Breed Front – Progressieve Ontmoeting – Nieuwe Meerderheid (FA-EP-NM) waar de president mee verbonden was, waren spanningen ontstaan tussen voor- en tegenstanders van zo'n akkoord. De ministers Danilo Astori (Economie en Financiën) en Jorge Lepra (Industrie, Energiezaken en Mijnbouw) waren grote voorstanders van zo'n pact, maar Reinaldo Gargano (Buitenlandse zaken) had al gedreigd te zullen aftreden als het verdrag werkelijk gesloten zou worden.

President komt met andere optie

Op 28 september maakte Tabaré Vázquez bekend dat het vrijhandelsverdrag van de baan was. Er was gekozen voor een Handels Investering Kader Verdrag (TIFA) dat, zo vertelde hij, meer voordelen had omdat dit het handelsblok Mercosur niet schaadde. De Mercosur-partners Brazilië en Argentinië hadden aan Uruguay laten weten bevreesd te zijn voor het op hun markt komen van Amerikaanse goederen zonder dat er invoerrechten voor betaald zouden zijn. De onderhandelingen voor het TIFA-verdrag, dat lagere invoertarieven voor sommige producten regelde en andere handelsvoordelen garandeerde, zouden kort daarna beginnen.

(Vorige berichten pagina 162/3 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Congres stemt in met militaire tribunalen

Pentagon publiceert richtlijnen voor ondervragingen

Sinds in april en mei 2004 aan het licht was gekomen dat Amerikaanse militairen gevangenen in de Abu Ghraib-gevangenis in Bagdad mishandelden, bestond internationaal het vermoeden dat de regering-Bush instemde met marteling. In een poging duidelijkheid te scheppen, publiceerde het Pentagon op 6 september 2006 nieuwe richtlijnen voor de wijze waarop terreurverdachten ondervraagd dienden te worden. Alle gevangenen in Amerikaanse militaire detentiecentra moesten worden behandeld volgens de Conventie van Genève. Er mocht dus niet gemarteld worden. Het gebruik van agressieve honden om gevangenen te intimideren werd verboden. Ook was het niet langer toegestaan om verdachten langdurig met het hoofd onder water te houden of hen seksueel te vernederen.

Nieuwe wet voor verhoor en berechting van terreurverdachten

Het Huis van Afgevaardigden en de Senaat stemden op 27 en 28 september met ruime meerderheid in met een wet die het verhoren en berechten van terreurverdachten regelde. Men reageerde hiermee op een vonnis van het Hooggerechtshof. Dat had in juni bepaald dat de militaire commissies die volgens de regering-Bush de terreurverdachten in Guantánamo Bay (Cuba) moesten berechten, illegaal waren. De belangrijkste reden was dat ze buiten het Congres om waren ingesteld.
De nieuwe wet legaliseerde deze militaire commissies alsnog. Zij mochten terreurverdachten berechten in alle militaire gevangenissen buiten de VS, dus niet alleen in Guantánamo Bay. De rechtszaken zouden achter gesloten deuren plaatsvinden. Het werd niet verplicht om de verdachten volledige inzage te geven in de bewijslast. En veroordeelden mochten geen hoger beroep aantekenen, ook niet bij reguliere rechtbanken in de Verenigde Staten. Terreurverdachten mochten voor onbepaalde tijd in voorarrest worden gehouden.
De nieuwe wet stond martelen van terreurverdachten niet toe, maar het uitoefenen van druk om hen tot bekentenissen te bewegen wel. Ondervragers die in het verleden wel hadden gemarteld, zouden niet worden vervolgd. En de terreurverdachten die zij hadden gemarteld kregen geen uitzonderingspositie, maar moesten volgens de normale procedure worden voorgeleid aan een militaire commissie.
De meeste Republikeinen en een kwart van de Democratische Congresleden stemden

voor de wet. De tegenstemmers meenden echter dat deze in strijd was met de Geneefse Conventie, onder meer omdat veroordeelden geen beroep mochten aantekenen en voorarrest onbeperkt kon worden verlengd, hetgeen buitengerechtelijke detentie mogelijk maakte.
President Bush zette zijn handtekening onder de wet.

President Bush geeft bestaan van geheime CIA-gevangenissen toe

De Amerikaanse president Bush gaf op 6 september 2006 toe dat de Central Intelligence Agency (CIA) al vijf jaar lang terreurverdachten ondervroeg in geheime detentiecentra buiten de Verenigde Staten.
Al sinds 2003 werd vermoed dat dergelijke gevangenissen bestonden. Tot september 2006 had de regering-Bush dit echter nooit toegegeven, maar het ook niet ontkend.

'Ondervragingen zijn effectief'

Bush zei niet waar de gevangenissen zich bevonden. De geheimhouding zou noodzakelijk zijn voor een succesvolle strijd tegen terrorisme. In totaal zouden er enkele tientallen terreurverdachten zijn verhoord. Veertien van hen zouden inmiddels zijn overgebracht naar de marinebasis Guantánamo Bay op Cuba. De ondervragingsmethoden zouden doortastend zijn, maar niet in strijd met de Conventie van Genève. Dit hield in dat de verdachten niet werden gemarteld, aldus Bush. Dankzij de ondervragingen zouden nieuwe aanslagen in de VS en daarbuiten zijn voorkomen en prominente terreurverdachten zijn opgespoord. Onder hen waren Ramzi Binalshibh en Khalid Sheikh Mohammed, beiden mogelijke organisatoren van de terreuraanslagen op 11 september 2001, de Saoediër Abu Zubaydah, een topfiguur binnen Al-Qaeda, en de Indonesiër Hambali, die leiding zou hebben gegeven aan de Jemaah Islamiah (JI), de vermoedelijke Zuidoost-Aziatische tak van Al-Qaeda. Andere niet bij name genoemde gedetineerden zouden betrokken zijn geweest bij de aanslagen op de Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania (1998) en het marineschip USS Cole in Jemen (2000).
Na Bush' toespraak liet de Amerikaanse regering weten dat de geheime gevangenissen voorlopig in gebruik zouden blijven.
Meerdere Europese regeringen reageerden verbolgen op Bush' onthulling, omdat ze verscheidene malen expliciet naar het bestaan van de gevangenissen hadden gevraagd, maar nooit een bevestigend antwoord hadden gekregen. Ze vonden het ongepast dat een bondgenoot hen op deze wijze behandelde. Gijs de Vries, de anti-terrorismecoördinator van de Europese Unie, zei dat detentie zonder rechtszaak illegaal was. De geheime gevangenissen en Guantánamo Bay dienden wat hem betrof dan ook te worden gesloten.

Complottheorieën over '9/11' winnen aan populariteit

In de aanloop naar 11 september 2006 bleek uit diverse onderzoeken, onder meer uitgevoerd door de Universiteit van Ohio, dat ten minste een derde van de Amerikaanse bevolking geloofde dat hun regering de terreuraanslagen op 11 september 2001 moedwillig had laten gebeuren of er actief aan had meegewerkt. Dergelijke complottheorieën waren ook buiten de Verenigde Staten populair. Een van de belangrijkste bronnen van informatie hieromtrent was de controversiële internetdocumentaire *Loose Change* van Dylan Avery, die wereldwijd tientallen miljoenen keren werd gedownload en in meerdere landen op tv te zien was, ook in Nederland.

Excuus om oorlog te voeren

Volgens alle complottheorieën wisten de Amerikaanse inlichtingendiensten al in 1995 dat Osama Bin Laden, de leider van het terreurnetwerk Al-Qaeda, van plan was om aanslagen te plegen met passagiersvliegtuigen. President Bush was in de zomer van 2001 meerdere keren gewaarschuwd en tenminste twaalf buitenlandse inlichtingendiensten hadden hun Amerikaanse collega's gewezen op verhoogd gevaar voor aanslagen. Enkele hadden zelfs namen van kapers doorgegeven.

Toch was er betrekkelijk weinig ondernomen om '11 september' te voorkomen, volgens de Amerikaanse autoriteiten omdat niemand de aanslagen had kunnen voorzien, maar volgens de complotdenkers omdat enkele machtige individuen daar belang bij hadden. Volgens de meeste theorieën wilde de regering-Bush 'lastige landen' in het Midden-Oosten aanvallen, om zo haar grip op die regio te versterken. Men kon de terreuraanslagen gebruiken als excuus om ten strijde te trekken. Ze zouden tevens in het belang zijn geweest van de Amerikaanse wapenindustrie, die sinds het einde van de Koude Oorlog haar inkomsten gestaag had zien dalen en financieel belang had bij een nieuw internationaal conflict met Amerika in de hoofdrol.

Financieel gewin door 9/11

Het was een feit dat tussen 7 en 10 september 2001 op de beurzen in de Verenigde Staten en Europa opmerkelijk veel putopties (opties die anticiperen op dalende beurskoersen) werden geplaatst op bedrijven die door '11 september' gedupeerd zouden worden. De belangstelling voor putopties op vliegtuigfabrikant Boeing en de luchtvaartmaatschappijen American Airlines en United Airlines – waarvan op 11 september toestellen werden gekaapt – was zelfs vier tot elf keer zo groot als normaal. De toenmalige directeur van de Duitse Bundesbank Ernst Welteke verklaarde hier op 22 september 2001 over dat er sprake geweest moest zijn van handel met voorkennis. Onderzoek wees uit dat Al-Qaeda hier niet achter zat. Maar wie dan wel over de voorkennis beschikten, bleef onduidelijk. De complotdenkers beschuldigden de inlichtingendiensten en de Amerikaanse regering. Want alleen zij zouden geweten hebben wat de VS boven het hoofd hing. Critici van deze theorie wezen erop dat de twee luchtvaartmaatschappijen al geruime tijd problemen hadden. Daarom zou het logisch zijn dat de financiële wereld dalende winsten verwachtte en putopties aankocht.

'WTC is opgeblazen'

Volgens de documentaire *Loose Change* was het onwaarschijnlijk dat er werkelijk een vliegtuig op het Pentagon in Washington DC was neergestort. Het gebouw zou zijn aangevallen met kruisraketten van het Amerikaanse leger. Want tussen het puin waren opmerkelijk weinig vliegtuigonderdelen te zien. Op vrijgegeven beelden van beveiligingscamera's, gemaakt op het moment van de aanslag, was veel vuur te zien, maar geen vliegtuig. En de beschadiging aan het gebouw deed denken aan een raketinslag.
Deze theorie werd door onafhankelijke deskundigen amper serieus genomen, temeer daar honderden mensen in Washington DC

het vliegtuig met eigen ogen hadden zien neerstorten.
Hardnekkiger was de theorie dat de Twin Towers van het WTC in New York waren opgeblazen in opdracht van de Amerikaanse autoriteiten. Want de branden die de vliegtuiginslagen hadden veroorzaakt, zouden niet heet genoeg zijn geweest om de stalen kernen van de torens te doen smelten en ineenstorting mogelijk te maken. De complotdenkers meenden dat op filmbeelden van de instortende torens explosies waren te zien in de lagere delen van de twee gebouwen, ver onder de etages die door de vliegtuigen waren getroffen. De Amerikaanse regering zou deze explosieven vooraf hebben laten aanbrengen om er zeker van te zijn dat de aanslagen zouden leiden tot de volledige vernietiging van de Twin Towers. Want om een excuus te hebben voor een aanval op het Midden-Oosten had men een extreme ramp nodig, met duizenden doden.
Deskundigen wezen deze theorie van de hand. Want als een gebouw met explosieven wordt opgeblazen, begint men altijd aan de basis. Bij de torens van het WTC kwamen juist eerst de hogere etages naar beneden. De 'explosies' op de lagere etages zouden in werkelijkheid stofwolken zijn rondom boutconstructies, die lossprongen door de enorme druk die erop werd uitgeoefend door de instortende hogere verdiepingen.
Danny Jowenko, een deskundige op het gebied van de sloop van grote gebouwen, bevestigde dit in het programma *Zembla* dat de Nederlandse tv-omroep VARA op 10 september 2006 uitzond. Wel was hij verbaasd over de ineenstorting van WTC 7, dat naast de twee torens stond. Het 47 etages tellende gebouw was niet geraakt door de vliegtuigen, maar zakte zeven uur na de Twin Towers toch in elkaar. Volgens Jowenko was gebouw 7 'zonder twijfel' door professionele slopers opgeblazen. Want op filmbeelden was te zien dat de lagere etages eerst inzakten en de rest pas daarna. Als brand of beschadiging door brokstukken van de Twin Towers de instorting had veroorzaakt, zou dit een heel ander beeld hebben gegeven.
De Amerikaanse autoriteiten hadden nooit een verklaring gegeven voor het instorten van WTC 7. De mensen achter de complottheorieën wezen erop dat hier kantoren van het Federal Bureau of Investigation (FBI), het ministerie van Defensie, de Central Intelligence Agency (CIA) en de beurswaakhond Securities and Exchange Commission (SEC) gevestigd waren. De autoriteiten zouden het gebouw hebben laten opblazen omdat er bewijzen voor de Amerikaanse betrokkenheid bij de aanslagen te vinden waren.

Bush spreekt het volk toe

Begin september berichtten vrijwel alle media in de VS en Europa over de complottheorieën. De kwaliteitsmedia concludeerden unaniem dat ze niet al te serieus genomen moesten worden. Maar ze erkenden wel dat er vijf jaar na '11 september' nog veel onbeantwoorde vragen waren, bijvoorbeeld over het weinig doortastende optreden van de Amerikaanse autoriteiten in de dagen voor de aanslagen, de ineenstorting van WTC 7 en de verhoogde activiteiten op de beurzen.
Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken opende begin september een website die de complottheorieën moest weerleggen. President Bush repte er echter niet over in zijn toespraak ter ere van de vijfde herdenking van de aanslagen, die rechtstreeks op de landelijke tv werd uitgezonden.

'De veiligheid van Amerika hangt af van de uitkomst van de strijd in de straten van Bagdad', zei Bush op 11 september vanuit het Oval Office – het presidentiële kantoor – in het Witte Huis. Daarmee koppelde hij de strijd tegen terrorisme aan de oorlog in Irak. 'Als we deze vijanden nu niet verslaan, zullen onze kinderen te maken krijgen met een Midden-Oosten dat onder de voet is gelopen door terroristische staten en radicale dictators, die beschikken over kernwapens.' De oorlog tegen terrorisme noemde hij 'de beslissende ideologische strijd van de 21ste eeuw' en 'een strijd voor de beschaving'. Hij vergeleek deze met de Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog.

Inlichtingendiensten: oorlog wakkert terrorisme aan

Op 24 september 2006 lekten via dagblad de *New York Times* passages uit de National Intelligence Estimate (NIE) uit, een geheim rapport over terrorisme met daarin analyses van alle zestien inlichtingendiensten van de Verenigde Staten. Zij bleken van mening te zijn dat de oorlog in Irak radicale anti-westerse gevoelens aanwakkerde bij moslims over de hele wereld en zo het antiwesterse terrorisme stimuleerde.
Defensieminister Rumsfeld gaf op 26 september toestemming voor de gedeeltelijke publicatie van het rapport, om verdere speculaties over de inhoud tegen te gaan. De media en de oppositie in het Congres namen hier geen genoegen mee. Zij vroegen zich af wat er stond in de passages die geheim bleven.

De belangrijkste conclusies van de vrijgegeven passages waren:
• Het conflict in Irak motiveerde jihadisten om de wapens op te vatten.
• Er kwamen steeds meer militante moslims bij en het aantal landen waarin zij actief waren nam toe. Het overgrote deel van de moslims zou zich echter distantiëren van religieus geïnspireerd geweld.
• Militanten beschouwden Europa als een belangrijk gebied om westerse doelen aan te vallen.
• Als in hoog tempo belangrijke leiders van Al-Qaeda werden uitgeschakeld, zou deze beweging uiteenvallen in kleinere groeperingen. Dit zou in ieder geval tijdelijk leiden tot een afname van de anti-Amerikaanse terreurdreiging.
• Successen aan de kant van de militanten zouden andere moslims inspireren om de gewapende strijd actief te gaan steunen. Het voorkomen van deze successen zou daarentegen leiden tot een afname van de belangstelling voor de jihadistische beweging.

BINNENLAND

Ex-onderminister Armitage liet naam geheim agente lekken

De voormalige Amerikaanse onderminister van Buitenlandse zaken (2001-2005) Richard Armitage gaf op 30 augustus 2006 toe dat hij als eerste naar de pers had laten uitlekken dat Valery Plame als geheim agente voor inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) werkte. Hij zei dit naar aanleiding van voorpublicaties van het boek *Hubris* van de journalisten David Corn en Michael Isikoff, waarin aan het schandaal werd gerefereerd.
Volgens critici had het Witte Huis de identiteit van Plame in de zomer van 2003 moedwillig prijsgegeven om zich te wreken op haar echtgenoot, de diplomaat Joseph Wilson, die had beweerd dat de regering-Bush

de oorlog in Irak was begonnen op grond van leugens.
Armitage zei dat hij indertijd niet wist dat Plame´s functie een staatsgeheim was. Het zou nooit zijn bedoeling zijn geweest om haar of Wilson te beschadigen. Hij had al in oktober 2003 bij Justitie gemeld dat hij het lek was. Dit was geheim gehouden, mogelijk om onderzoek naar andere betrokkenen niet te bemoeilijken. Het ging hier om vicepresident Cheney, zijn voormalige stafchef Lewis Libby en Karl Rove, topadviseur van president Bush. Aanklager Patrick Fitzgerald, die sinds december 2003 belast was met onderzoek naar 'Plamegate', had in september 2006 nog niemand officieel in staat van beschuldiging gesteld, behalve Lewis Libby – maar dat was niet vanwege het lek maar omdat hij meineed zou hebben gepleegd en het onderzoek moedwillig zou hebben bemoeilijkt.

Plame's advocaten hadden Cheney, Libby en Rove in juli wel aangeklaagd. Ook na de bekentenis van Armitage in augustus bleven ze volhouden dat deze politici iets met de zaak te maken hadden. Volgens een in april 2006 gepubliceerd rapport had Libby dit zelfs toegegeven. Op 14 september dienden de advocaten tevens een aanklacht in tegen Armitage.

NATUUR EN MILIEU

Kappen in beschermde bossen opnieuw verboden

Een federale rechtbank in Californië bepaalde op 20 september 2006 dat het niet was toegestaan om wegen aan te leggen door beschermde bossen in de Verenigde Staten. Dit verbod was begin 2001 onder president Clinton reeds bij wet vastgelegd. Dat diens opvolger Bush in mei 2005 had bepaald dat de Amerikaanse staten zich hier niet aan hoefden te houden, was volgens rechter Elizabeth Laporte illegaal.

MILITAIRE ZAKEN

Verenigde Staten trekken meer geld uit voor Defensie

Nadat het Congres groen licht had gegeven, zette de Amerikaanse president Bush op 29 september 2006 zijn handtekening onder het nieuwe budget voor het Pentagon. Het ministerie van Defensie kreeg 448 miljard dollar (ca. 352 miljard euro) toebedeeld, 5 procent meer dan in het voorgaande fiscale jaar. Zo´n 206 miljard ging naar zaken als personeelskosten, onderhoud en trainingen. 81 miljard was bestemd voor wapenaankopen en 76 miljard voor de ontwikkeling van nieuwe wapens. 70 miljard ging naar Amerikaanse strijdkrachten in Irak en Afghanistan. Inclusief dit bedrag was in totaal 97 miljard uitgegeven aan het conflict in Afghanistan (sinds 2001) en 379 miljard aan de oorlog in Irak (sinds 2003).

(Vorige berichten pagina 560/1 e.v. - 2006)

IRAN

BINNENLAND

Gewelddadige protesten na publicatie van cartoons over profeet Mohammed

Op 6 februari 2006 intensiveerden in de Iraanse hoofdstad Teheran de protesten tegen de publicatie van spotprenten over de profeet Mohammed. Een groep van driehonderd demonstranten, voornamelijk student-leden van de Basij-militie, stichtte brand in de Oostenrijkse ambassade. De groep bekogelde het gebouw bovendien met stenen, vuurwerk en eieren. Daarbij werden alle ruiten gebroken. Volgens een woordvoerder van de Oostenrijkse ambassade vielen er geen gewonden. Er verzamelden zich ook demonstranten bij de Deense ambassade. De Iraanse regering besloot diezelfde dag de handel met Denemarken voor onbepaalde tijd stil te leggen. Minister van Commercie Mirkazemi sloot niet uit dat er ook maatregelen zouden worden genomen tegen andere landen waar de cartoons waren gepubliceerd. De cartoons die de aanleiding vormden voor de protesten werden voor het eerst gepubliceerd in september 2005 in de Deense krant *Jyllands-Posten*. Tussen september 2005 en februari 2006 verschenen ze in kranten in verschillende Europese landen, waaronder in Nederland.

Denemarken sluit ambassade vanwege bedreiging

De Deense ambassade in Iran sloot op 11 februari haar deuren nadat het ambassadegebouw was bekogeld met stenen, voetzoekers en molotovcocktails. Het Deense ministerie van Buitenlandse zaken liet weten dat de ambassade op de hoogte was gebracht van 'concrete en ernstige bedreigingen tegen de ambassadeur'. Op 21 maart keerde ambassadeur Claus Juul Nielsen terug in Teheran om de ambassade te heropenen.

Tarieven bloedgeld verhoogd

Met ingang van het Iraanse nieuwe jaar, dat op 21 maart 2006 begon, was het tarief voor bloedgeld – geld dat werd uitgekeerd bij een onnatuurlijke dood – vastgesteld op omgerekend 22.000 euro. Onder de islamitische wetgeving die in Iran gold, moest iemand bloedgeld betalen als hij een ander doodde. Dit kon worden opgeëist door familieleden van een slachtoffer van moord, maar ook bij verkeersongevallen. Een verzekering voor het betalen van bloedgeld na een dodelijk auto-ongeluk was onderdeel van de meeste autoverzekeringen. De hoogte van het bedrag werd jaarlijks vastgesteld door justitie. Ondanks protesten van vrouwenrechtenorganisaties bleef het bloedgeld voor een vrouw de helft van dat voor een man. Sinds 2004 hadden leden van religieuze minderheden recht op de volledige bloedgelduitkering. Daarvoor ontvingen zij de helft van het bedrag voor een moslim.

Geestelijk leider spreekt veto uit tegen voorstel president

Ayatollah Khamenei, de hoogste geestelijke in Iran, sprak op 8 mei 2006 zijn veto uit over een wetsvoorstel van president Ahmadinejad. De president wilde vrouwen bij belangrijke sportevenementen toelaten tot stadions. Vrouwen hadden sinds 26 jaar geen toegang tot stadions in Iran en president Ahmadinejad had in april aangekondigd dat te willen veranderen. Ayatollah Khamenei, die het laatste woord had over alle staatsaangelegenheden, stelde dat de president respect moest tonen voor de mening van de religieuze leiders in het land.

Aandelen staatsbedrijven naar armen

De Iraanse staatstelevisie maakte op 4 juli 2006 bekend dat president Ahmadinejad aandelen van staatsbedrijven zou distribueren onder de armen. Vijftig procent van alle staatsbedrijven zou in handen komen van provinciale coöperaties, met een nadruk op sectoren waar inkomens laag wa-

ren. De plannen waren in het verlengde van de verkiezingsbeloftes van de populistische president. De hoogste geestelijk leider van Iran, ayatollah Khamenei, had zijn medewerking verleend aan de plannen van de president door de weg vrij te maken voor de privatisering van staatsbedrijven. De Iraanse overheid zou van plan zijn 80 procent van haar aandelen te verkopen. Olie- en gasbedrijven vielen buiten deze plannen.

Mirdamadi wordt nieuwe leider hervormingsgezinden

De belangrijkste hervormingsgezinde partij in Iran, het Islamitisch Participatiefront van Iran (IIPF), koos op 12 augustus 2006 Mohsen Mirdamadi als nieuwe leider. Mirdamadi volgde in die functie Mohammad Reza Khatami op, de broer van voormalig president Mohammad Khatami. Mirdamadi behoorde tot de studenten die in 1979 de Amerikaanse ambassade in Teheran bezetten. In 2000 won het IIPF, dat pleitte voor hervorming van de politieke structuur en een dialoog voorstond met de Verenigde Staten, ruim honderd zetels in het parlement. Tijdens de parlementaire verkiezingen in 2004 werden de meeste kandidaten van het front afgewezen door een conservatieve toezichthouder.

Satellietschotels van daken gehaald

In Teheran en andere grote steden in Iran ging op 14 augustus 2006 een overheidsactie tegen satelliettelevisie van start. Honderden illegale satellietschotels werden van daken verwijderd. Een maand daarvoor waren de naar schatting drie tot vier miljoen satellietbezitters door de politie gewaarschuwd.
Satelliettelevisie was sinds ruim tien jaar verboden in Iran. Programma's die via een satelliet te ontvangen waren werden door de autoriteiten als 'decadent' gezien.

'On-islamitisch' geklede vrouwen ontvangen waarschuwing

De Iraanse politie maakte op 28 augustus 2006 bekend 64.000 waarschuwingen uitgedeeld te hebben aan zich slecht bedekkende vrouwen. Het uitdelen van de waarschuwingen was onderdeel van een maand durend zomeroffensief tegen incorrecte kleding. Vrouwen waren in Iran verplicht zich te bedekken. Religieuze en conservatieve vrouwen droegen de alles bedekkende chador, maar veel moderne vrouwen in met name Teheran zochten de grenzen van de kledingregels op. Vooral in de zomer kozen zij voor koele, minder verhullende kleding.

Oud-president Khatami veroordeelt '11 september'

Mohammad Khatami, voormalig president van Iran, veroordeelde op 8 september 2006 de aanslagen die op 11 september 2001 werden gepleegd in de Verenigde Staten. De plegers van de aanslagen zouden volgens de oud-president niet in de hemel komen. Ze hadden namelijk twee misdaden begaan: 'als eerste het doden van onschuldige mensen, en op de tweede plaats het plegen van deze misdaad in de naam van de Islam'. Khatami sprak over de aanslagen tijdens zijn lezingentour door de Verenigde Staten. Vanuit dat land riep hij moslims op de aanslagen krachtiger te veroordelen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Regering beperkt persvrijheid

Minister bevestigt blokkade website BBC

De Iraanse minister van Cultuur en Islamitische zaken, Mohammed Hossein Saffar-Harandi, bevestigde op 13 februari 2006 dat de Perzischtalige nieuwssite van de *BBC* was geblokkeerd. De Britse omroep had op 24 januari een drastische daling van het aantal bezoekers gemeld. Er waren sterke vermoedens dat een blokkade hiervan de oorzaak was, maar de BBC had dat niet kunnen bewijzen. Volgens de bewindsman keerde de omroep zich tegen de nationale belangen van Iran. De duur van de blokkade hing volgens hem af van de houding van de BBC en de informatie op de Perzischtalige website van de nieuwszender.

Staatskrant verboden na etnische rellen

De officiële krant van de Iraanse overheid, *Iran*, werd op 23 mei verboden na de publicatie van een spotprent die tot rellen leidde. Twee journalisten werden gearresteerd. In de vrijdageditie van de krant had een cartoon gestaan die een etnische Azeri afbeeldde als een kakkerlak. De prent vormde de aanleiding voor rellen tussen de politie en duizenden Azeri's in de noordwestelijke stad Tabriz. De vooral in het noordwesten wonende Azeri's waren de grootste etnische minderheid in Iran; ze vormden ongeveer een kwart van de bevolking van Iran. Ze spraken een taal die nauw verwant was aan het Turks. Het verbod op de krant werd op 2 september opgeheven nadat de hoofdredacteur door het met de zaak belaste tribunaal werd vrijgesproken van alle beschuldigingen.

Journalist veroordeeld tot vier jaar

Het studentenpersbureau ISNA meldde op 28 augustus dat de hervormingsgezinde journalist Issa Saharkhiz tot vier jaar gevangenisstraf was veroordeeld. De gevangenisstraf zou gevolgd worden door een vijf jaar durend verbod op alle journalistieke arbeid. De licenties van de twee publicaties waar Saharkhiz leiding aan gaf, werden ingetrokken. Beide titels waren al tijdelijk verboden.

Verbod op krant Shargh

Het hervormingsgezinde, volgens velen op dat moment meest onafhankelijke dagblad van Iran, *Shargh*, werd op 11 september verboden. De directe aanleiding was een spotprent die beledigend zou zijn geweest voor de regering. Het verbod werd uitgevaardigd door de Raad van Advies voor de Pers, een nieuwe overheidsinstantie die buiten de rechterlijke macht om werkte. Naast het plaatsen van de cartoon had de krant volgens de Raad ook andere misdaden begaan zoals het interviewen van Britse en Duitse ambassadeurs, het citeren van de BBC als betrouwbare bron, het propageren van Marxistische ideeën, het plaatsen van een interview met de Israëlische premier Sharon, het publiceren van onderzoeken naar seks voor het huwelijk en naar buitenechtelijke kinderen. Een jaar na het aantreden van president Ahmadinejad was de ruimte om kritiek te leveren op het bewind steeds kleiner geworden. Veel Iraniërs steunden de president wegens zijn inzet voor lastenverlichting en zijn steun voor de subsidies op onder andere benzine en brood. Het werk van Iraanse intellectuelen, journalisten en activisten was echter zwaar onder druk komen staan.

Nobelprijswinnares protesteert tegen executie en arrestaties

Een Iraanse mensenrechtenorganisatie onder leiding van Nobelprijswinnares Shirin

Ebadi protesteerde op 25 februari 2006 tegen de executie van een politiek gevangene en de arrestatie van journalisten. Volgens de organisatie die juridische ondersteuning biedt aan politieke gevangenen was Hojat Zamani, lid van een gewapende oppositiegroepering, op 7 februari opgehangen.

Minister van Justitie Karimirad beschreef Zamani als een lid van een verboden gewapende groep die verantwoordelijk was voor de dood van drie mensen bij een bomaanslag in 1998. In een verklaring stelde de organisatie van Ebadi dat politiek activisten en journalisten in Iran vaker werden vervolgd en gevangen genomen.

Akbar Ganji na zes jaar vrijgelaten

De meest prominente dissident van Iran, Akbar Ganji, mocht op 18 maart 2006 de gevangenis verlaten. Ganji, voor velen het symbool van de hervormingsbeweging, werd in 2001 veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf. Hij publiceerde meerdere artikelen over de betrokkenheid van hoge geestelijken bij de moorden op dissidenten in de jaren negentig. Bij zijn vrijlating onthield Ganji zich van commentaar.

Zeventig arrestaties tijdens demonstratie voor vrouwenrechten

Op 12 juni 2006 werden in de Iraanse hoofdstad Teheran 70 personen, onder wie 42 vrouwen, gearresteerd bij een demonstratie tegen de wettelijke discriminatie van vrouwen. Mensenrechtenorganisaties veroordeelden het geweld dat tegen de aanwezigen werd gebruikt. Een week later waren alle gearresteerden vrijgelaten, behalve het hervormingsgezinde, voormalige parlementslid Musavi Khoini.

EU uit zorgen over dood student

De Europese Unie (EU) riep Iran op 24 augustus 2006 op een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de dood van Akbar Mohammadi. Volgens de EU was Mohammadi, die in 1999 was gearresteerd tijdens studentenprotesten, tijdens zijn gevangenschap 'ongepast' behandeld. De EU uitte ernstige zorgen over de positie van mensenrechtenactivisten in Iran en stelde dat de situatie van Manoucher Mohammadi, de broer van Akbar, nauw in de gaten zou worden houden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Financiële steun voor Hamas-regering

Parlementsvoorzitter Hadad Adel bevestigde op 16 april 2006 dat Iran de Palestijnse regering onder leiding van Hamas financieel zou steunen. De voorzitter, die de pers toesprak na afloop van een conferentie over steun aan de Palestijnen, kon niet zeggen hoeveel steun Iran zou gaan geven. 'Alle hulp aan een islamitische natie moet substantieel zijn,' was zijn toelichting. Iran riep islamitische landen op het gat op te vullen dat was ontstaan nadat de Verenigde Staten en de Europese Unie hun financiële steun aan de Palestijnse regering hadden opgezegd. Nadat Jordanië Iran ervan had beschuldigd raketten te hebben geleverd aan Hamas, ontkende de Iraanse regering op 14 mei dat het Hamas steunde met wapenleveranties.
De toegezegde financiële hulp was volgens het ministerie van Buitenlandse zaken bedoeld als 'humanitaire en spirituele steun'. Het ministerie kondigde tevens aan dat het driehonderd voertuigen zou leveren voor de gemeentebesturen van de Palestijnse autoriteit.

Onderhandelingen over nucleaire activiteiten in impasse

Van februari tot september 2006 werd in Iran ondanks internationale druk uranium verrijkt. De verrijking was omstreden omdat internationaal gevreesd werd dat Iran het deed om kernwapens te produceren. Iran hield vol dat het verrijkte uranium slechts gebruikt zou worden voor de opwekking van kernenergie.

President beweert dat Iran nieuwe centrifuge test

President Ahmadinejad beweerde begin april 2006 dat Iran een nieuwe, betere centrifuge testte. Deze centrifuge zou sneller nucleaire brandstof of splijtstof voor kernwapens kunnen produceren. Analisten die op de hoogte waren van de technologie in Iran trokken die bewering later echter in twijfel. Volgens analisten kon het zo zijn dat de president bewust de nucleaire capaciteiten van Iran aandikte. Daarmee zou hij binnenlands meer steun hebben willen verwerven of het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) hebben willen zeggen zich minder met Iran te bemoeien. Iran maakte gebruik van centrifuges van het type P-1 om uranium te verrijken. In 2003 had Iran tegen het IAEA gezegd dat al het werk aan centrifuges van het type P-2 was stilgelegd.

Wereldmachten wensen Iran opnieuw aan onderhandelingstafel

De Verenigde Staten en vijf andere wereldmachten kwamen op 2 juni een pakket maatregelen overeen waarmee Iran moest worden overtuigd haar nucleaire activiteiten op te geven. Van Iran werd verwacht dat ze binnen enkele weken na het aanbod zou reageren.
De voorstellen op het gebied van economie en energie zouden een positieve stimulans moeten zijn voor Iran om de onderhandelingen te heropenen. De exacte inhoud van het voorstel werd niet openbaar gemaakt. Voor de Verenigde Staten markeerde dit voorstel een belangrijke koerswijziging. Ruim een kwart eeuw weigerden de VS met Iran te onderhandelen. De andere betrokken landen, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland, Rusland en China, maakten duidelijk dat Iran sancties riskeerde als het dit aanbod zou afwijzen.

Iran terug naar Veiligheidsraad

De Franse minister van Buitenlandse zaken, Douste-Blaze, verklaarde op 12 juli namens de Verenigde Staten, Frankrijk, Groot-Brittannië, Rusland, China, Duitsland en de Europese Unie (EU) dat de Veiligheidsraad zou moeten beslissen over mogelijke sancties tegen Iran. Dat land had volgens de zes wereldmachten en de Europese Unie te lang niet gereageerd op een aanbod van de landen om de onderhandelingen te heropenen. Daarmee werden de nucleaire activiteiten van Iran opnieuw een agendapunt voor de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN).

Veiligheidsraad roept op tot beëindigen uraniumverrijking

De vijf permanente leden van de Veiligheidsraad bereikten op 28 juli een akkoord over een resolutie over de nucleaire activiteiten van Iran. Drie dagen later werd de resolutie officieel aangenomen. In de overeengekomen tekst werd Iran opgeroepen de verrijking van uranium voor eind augustus

Iran

stil te leggen. In de resolutie werden geen concrete sancties genoemd. Rusland en China wilden slechts akkoord gaan met een resolutie die verder overleg over sancties binnen de Veiligheidsraad nodig maakte.

IAEA: uraniumverrijking niet beëindigd

Het IAEA rapporteerde op 31 augustus aan de Veiligheidsraad dat Iran de verrijking van uranium niet had stilgelegd, zoals de raad eind juli had geëist. Volgens het rapport experimenteerde Iran op bescheiden schaal met uraniumverrijking en bouwde het verder aan een ondergrondse hal voor grootschalige uraniumverrijking. Het rapport suggereerde niet dat Iran aan een kernwapen werkte. Wel werden in het rapport impliciet aanwijzingen voor de ontwikkeling van een kernwapen opgesomd. De rapporteurs constateerden dat Iran zich niet hield aan het protocol voor inspecties door het IAEA. Het rapport van het IAEA maakte de weg vrij voor mogelijke sancties tegen Iran. De Amerikaanse president Bush verklaarde dat de Iraanse opstelling consequenties moest hebben. De Iraanse regering meldde dat alleen onderhandelingen en respect voor Irans legitieme rechten tot een oplossing zouden kunnen leiden.

Onderhandelaars Iran en EU optimistisch

Onderhandelaars van de Iraanse regering en de EU verklaarden op 10 september vooruitgang te hebben geboekt tijdens gesprekken over de impasse die was ontstaan na de Iraanse weigering om te stoppen met de verrijking van uranium. De onderhandelingen, die een week later zouden worden voortgezet, werden door velen gezien als Irans laatste kans om sancties af te wenden. De gesprekken waren gericht op het vinden van openingen voor onderhandelingen tussen de zes wereldmachten en Iran. Voorwaarde voor onderhandeling was voor de zes landen geweest dat Iran de uraniumverrijking had stilgelegd voorafgaand aan het eerste gesprek. Vooral voor de Verenigde Staten was dit een belangrijke eis geweest. Onderhandelaars van de Europese Unie suggereerden dat er ruimte om te onderhandelen was gevonden bij een aantal van de zes landen. Zij zouden er eventueel mee akkoord kunnen gaan dat Iran de uraniumverrijking kort na de opening van de dialoog stil zou leggen.

IAEA-inspecteurs kritiseren rapport Amerikaans Huis van Afgevaardigden

Inspecteurs van het IAEA protesteerden begin september bij de Amerikaanse regering tegen een rapport over de nucleaire mogelijkheden van Iran.
Het rapport, dat opgesteld was door de inlichtingencommissie van het Amerikaans Huis van Afgevaardigden, bevatte volgens de inspecteurs onjuiste, misleidende en onbewezen verklaringen. In het rapport werd onder meer gesteld dat de nucleaire capaciteiten van Iran veel verder gevorderd waren dan bleek uit informatie van het IAEA of inlichtingendiensten. Het IAEA was voor de oorlog in Irak openlijk in conflict geraakt met de regering-Bush over verklaringen dat Irak massavernietigingswapens zou bezitten.

Rusland levert energie voor kerncentrale

Rusland en Iran bereikten op 26 september een akkoord over de levering van brandstof voor een controversiële Iraanse kerncentrale. Rusland zou vanaf maart 2007 tachtig ton nucleaire brandstof leveren. Volgens het akkoord zou de Bushehr-centrale een paar maanden later, in september, operationeel zijn en vanaf november van dat jaar energie leveren.

President: 'we stoppen zelfs niet voor een dag'

De Iraanse president Ahmadinejad verklaarde op 28 september dat Iran de verrijking van uranium niet stil zou leggen. ' Zelfs niet voor een dag,' voegde hij daaraan toe. De onderhandelingen tussen Iran en de EU waren kort daarvoor zonder dat een overeenkomst was bereikt, afgebroken.

Canada eist acties tegen bij dood journaliste betrokken aanklager

De Canadese premier Stephen Harper riep de internationale gemeenschap op 23 juni 2006 op al het mogelijke te doen om de Iraanse openbaar aanklager Said Mortazavi voor het gerecht te brengen. Volgens de Canadese regering was hij verantwoordelijk voor de dood van de Canadees-Iraanse fotojournaliste Zahra Kazemi. Zij stierf in 2003 aan de gevolgen van mishandeling, enkele weken na haar arrestatie in de buurt van Teheran.

China

Maleisië investeert in Iraanse woningbouw

Iran en Maleisië presenteerden op 17 september 2006 plannen om gezamenlijk tienduizenden woningen te bouwen in twee nieuwe steden nabij de Iraanse hoofdstad Teheran. Iran leverde de bouwgrond voor het project, Maleisië bracht kapitaal en technologie in. Het Maleisische bedrijf Amona kondigde aan omgerekend 400 miljoen euro te zullen investeren in de bouw van twintigduizend huizen in de nieuwe steden Parand en Hashtgerd. Een dergelijke buitenlandse investering was uniek in Iran. Het aandeel van de Iraanse overheid in het project was 15 procent, het overige deel was voor de Maleisische partner.
De snel groeiende jonge bevolking van Iran zorgde voor sterke druk op de woningmarkt. In 2006 werden 22 nieuwe steden gebouwd – een deel daarvan was in september reeds gereed. Parand zou met een half miljoen inwoners de grootste nieuwe stad worden.

(Vorige berichten pagina 115/3 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Partijsecretaris van Shanghai ontslagen wegens corruptie

De Chinese staatsmedia berichtten op 25 september 2006 dat Chen Liangyu was ontslagen als secretaris-generaal van de Communistische Partij in Shanghai. Hij verloor ook zijn zetel in het nationale Politbureau. Het staatspersbureau *Xinhua* meldde dat hij geld van het gemeentelijke pensioenfonds had gebruikt voor illegale investeringen in de vastgoedsector. Het Franse persbureau *AFP* berichtte dat het ging om een bedrag van omgerekend maximaal 315 miljoen euro. Het pensioenfonds beheerde bijna 1 miljard euro.
Chen was de meest prominente persoon die officieel van corruptie werd beschuldigd sinds president Hu Jintao in 2002 de aftrap gaf voor een grootscheepse campagne tegen dit euvel.
Op 28 september werd ook de plaatsvervangend secretaris-generaal van Shanghai, Sun Luyi, beschuldigd van betrokkenheid bij deze zaak.

Machtsstrijd Hu Jintao en Jiang Zemin

Analisten hielden er rekening mee dat Chens ontslag tevens een poging van president Hu was om meer macht naar zich toe te trekken. Hij was president, leider van de landelijke Communistische partij (CCP) en voorzitter van de machtige Centrale Militaire Commissie (CMC). Tot Hu's ergernis had diens voorganger op al deze posten, Jiang Zemin, na zijn aftreden achter de schermen veel invloed gehouden via bondgenoten op invloedrijke posities. Deze kwamen veelal uit Shanghai, waarvan Jiang ooit burgemeester en partijsecretaris was geweest. Eén van hen was Chen Liangyu. Door hem te ontslaan zou Hu hebben willen voorkomen dat hij op het plenum van de CCP in oktober Jiangs stem ging vertolken.
Hu was al langer bezig om bondgenoten van Jiang te vervangen door mensen die hem welgezind waren. Zij waren dikwijls afkomstig van de Communistische Jeugdliga. Deze organisatie had bijna 72 miljoen leden en werd alom gezien als een belangrijke machtsbasis van Hu. Ze functioneerde als praktijkschool voor partijleden die tussen de 15 en 28 jaar oud waren en hogerop wilden in de politiek. Hu Jintao was zelf met behulp van de Jeugdliga opgeklommen binnen de CCP. Via persoonlijke relaties met de leiders, die veel ouder waren dan 28, had Hu nog altijd grote invloed op deze organisatie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Winststijgingen voor grootste Chinese bedrijven

De vijfhonderd grootste Chinese ondernemingen zagen hun gezamenlijke winst in 2005 met 23 procent stijgen. Dat meldde althans de Chinese Confederatie voor Ondernemingen op 4 september 2006. Hun gezamenlijke winst bedroeg ruim 642 miljard yuan (ca. 64 miljard euro). Hiervan was 85 procent gegenereerd door de 85 allergrootste ondernemingen. Het oliebedrijf Sinpec was met ruim 2,2 miljard euro winst – 108 procent meer dan in 2004 – in 2005 het meest succesvolle Chinese bedrijf. Energiebedrijf State Power Grid (SPC) en olieconcern China National Petroleum (CNPC) waren respectievelijk nummer twee en drie op de lijst. Mogelijk omdat de regels voor buitenlandse investeringen in de financiële sector waren geliberaliseerd, stegen ook daar de winsten fors. De Industriële Bank van China was in 2005 het op drie na grootste bedrijf van het land. De vijfhonderd grootste bedrijven, waaronder 349 staatsbedrijven, werden steeds belangrijker voor de nationale economie. In 2001 genereerden ze nog 56 procent van het bbp. In 2005 was dit opgelopen tot 78 procent.

Forse loonstijgingen in China

Het Chinese Bureau voor Statistiek maakte op 12 september 2006 bekend dat de lonen in de stedelijke gebieden in juni 2006 gemiddeld ruim 10 procent hoger lagen dan in juni 2005. Op het platteland was dit bijna 12 procent. Dankzij de loonstijgingen nam de consumptiebereidheid toe. In de eerste helft van 2006 besteedden de Chinezen zo'n 13,5 procent meer dan in 2005.
De overheid probeerde de binnenlandse consumptie al jaren op te drijven, om zo de economie minder afhankelijk te maken van de export. Tot 2006 was men hier echter amper in geslaagd, volgens analisten omdat er te weinig deugdelijke sociale voorzieningen bestonden. Chinezen spaarden gemiddeld 30 procent van hun inkomen, om geld achter de hand te hebben voor moeilijke tijden. Dit ging ten koste van de aanschaf van nieuwe artikelen.

Meer handel tussen China en Taiwan

In de eerste zeven maanden van 2006 was met de handel tussen China en Taiwan bijna 49 miljard dollar (ruim 38 miljard euro) gemoeid – 15,7 procent meer dan in dezelfde periode van 2005. Dit maakte de Taiwanese Raad voor Buitenlandse Handel op 28 september bekend. De export naar China groeide met 13,6 procent en de import uit China met 21,2 procent. Van de gehele Taiwanese export ging 20,1 procent naar China. Een jaar eerder was dat 19,6 procent. Het Taiwanese handelsoverschot met China bedroeg ruim 21 miljard dollar. Het exporteerde vooral computeronderdelen, die in China werden geassembleerd.
Dat de onderlinge handel floreerde was opmerkelijk, omdat Taiwan en China bekend stonden als aartsvijanden en geen rechtstreekse contacten met elkaar onderhielden.

JUSTITIE

China bestrijdt illegaal wapenbezit

De Chinese politie hield zich tussen juni en augustus 2006 in het bijzonder bezig met het bestrijden van illegaal wapenbezit. Op 12 september maakten de autoriteiten bekend dat in deze periode 117 duizend vuurwapens, meer dan 3 miljoen kogels, ruim 1 miljoen steekwapens en 2,5 duizend ton springstoffen in beslag waren genomen. Er werden 50 duizend mensen gearresteerd, waarvan er in september nog duizend vastzaten.
Volgens Yan Zhengbin van de Chinese politie gebruikten criminelen in de grote steden zelden vuurwapens of explosieven. In gebieden waar veel mijnbouw voorkwam, was het relatief eenvoudig om aan springstoffen te komen. Het was dan ook geen toeval dat criminelen er juist daar gebruik van maakten. Geweren werden vooral gebruikt in afgelegen gebieden als de provincie Qinghai, waar ze ook illegaal werden geproduceerd en verhandeld. Yan zei dat afgelegen binnenlandse gebieden en grensstreken steeds vaker te maken hadden met geweldsmisdrijven, maar dat deze in de rest van het land steeds minder voorkwamen. Hij onderbouwde deze bewering niet met cijfers. Gewelddadige bendes, zoals de beruchte triades (Chinese maffia), zouden vooral opereren vanuit de provincies Guangdong en Fujian, beide gelegen aan de zuidkust.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Regisseur mag geen films meer maken in China

Regisseur Lou Ye kreeg op 1 september 2006 te horen dat hij vijf jaar lang geen films mocht maken in China. Reden was dat hij zijn film *Zomerpaleis* zonder toestemming van de censuurdienst had laten meedingen voor de Gouden Palm, een prestigieuze filmprijs die jaarlijks in het Franse Cannes werd uitgereikt. Zomerpaleis is een romantische film die speelt tegen de achtergrond van de studentenopstand in 1989. Chinese kranten werd verboden over de Chinese nominatie in Cannes te berichten. Lou Ye won de prijs overigens niet.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China scherpt perscensuur opnieuw aan

Restricties voor buitenlandse media

Vanaf 10 september 2006 moesten buitenlandse mediabedrijven die in China nieuws-

China

berichten, grafieken of afbeeldingen wilden publiceren, hiervoor eerst toestemming vragen aan agentschappen binnen het staatspersbureau *Xinhua*. Deze hadden het recht om censuur toe te passen. Tot 10 september werd verwacht dat de buitenlandse bedrijven zelfcensuur toepasten. Voor Chinese media die berichten van hen overnamen, gold hetzelfde. Wie dat niet deed, was strafbaar.
Volgens officiële mededelingen was de maatregel nodig om informatie die schadelijk was voor het land, effectief te weren uit de Chinese media. Grote onduidelijkheid bestond over financieel nieuws, inclusief de beurskoersen. De westerse bedrijven *Reuters* en *Bloomberg* waren in China de grootste informatieverstrekkers op dit gebied. Ze leverden het nieuws niet alleen aan de pers, maar ook aan het bedrijfsleven. Zij vreesden hun leidende marktpositie te zullen kwijtraken aan Xinhua en het bedrijfsleven was bang dat het alleen nog gebruik kon maken van gecensureerd financieel nieuws. Premier Wen Jiabao vertelde op 13 september in Londen echter tegenover journalisten dat de regelgeving voor financiële berichtgeving ongewijzigd bleef en dat Xinhua geen monopoliepositie zou krijgen. Maar omdat de Chinese overheid geen heldere omschrijving van de nieuwe regels publiceerde, bestond er eind september nog veel onzekeheid.

Censuur op berichtgeving over rechtszaken

Xinhua maakte op 13 september bekend dat het contact tussen rechtbanken en de pers in het vervolg uitsluitend mocht verlopen via 65 door de staat aangestelde woordvoerders. Zij mochten naar eigen inzicht informatie verstrekken. Maar over zaken waarbij buitenlanders of etnische minderheden waren betrokken, zou de overheid bepalen wat zij precies naar buiten mochten brengen. Dit gold ook voor rechtszaken over religieuze en 'gevoelige' kwesties.
Medewerkers van rechtbanken die rechtstreeks met de pers communiceerden, werden strafbaar.

China laat dissident Zhu Yufu vrij

Actiegroep Journalisten Zonder Grenzen (RWB) maakte op 16 september 2006 bekend dat de Chinese dissident Zhu Yufu was vrijgelaten. Zhu was in 1999 gearresteerd, nadat hij had geprobeerd de illegale Democratische Partij van China als legale oppositiepartij geregistreerd te krijgen. Volgens RWB was Zhu in de gevangenis mishandeld en daardoor sterk verzwakt.

India

BUITENLANDSE ZAKEN

Gezamenlijke Amerikaans-Chinese marineoefening

De Chinese staatsmedia meldden op 12 september 2006 dat een Chinees marineschip had deelgenomen aan Amerikaanse militaire oefeningen nabij Hawaï. Na jaren van vijandigheid hadden de twee landen in mei 2006 besloten om intensiever te gaan samenwerken op militair gebied. Deze oefening was daarvan een rechtstreeks gevolg.

Meer Chinese militairen naar Libanon

Het aantal Chinese militairen dat deelnam aan de vredesmacht in Libanon werd volgens berichten die de Chinese pers op 18 september 2006 publiceerde, opgevoerd van 180 tot duizend. Na enkele decennia van internationaal isolement, had China sinds begin jaren negentig regelmatig deelgenomen aan vredesoperaties onder VN-vlag, onder meer in Haïti, Oost-Timor, Liberia, de Democratische Republiek Kongo, Cambodja en Bosnië. Het wilde hiermee naar eigen zeggen laten zien dat het zijn verantwoordelijkheid nam in de wereld en actief meehielp om de internationale stabiliteit te bewaken. Volgens critici probeerde China door het sturen van steeds meer militairen tevens zijn invloed op de wereldpolitiek te vergroten.

(Vorige berichten pagina 565/3 e.v. - 2006)

INDIA

BINNENLAND

Vier doden bij ongeregeldheden in Delhi

Een winkelstaking in de Indiase stad Delhi, uitgeroepen door de Confederation of All-India Traders op 20 september 2006 als protest tegen de aankondiging van het gemeentebestuur om clandestiene bedrijfjes in woonwijken te sluiten, liep volkomen uit de hand. In Seelampur, een buurt in het noordoosten van de stad, bekogelde het publiek de politie met stenen. Bij de ongeregeldheden kwamen vier personen om, van wie zeker één door politievuur.

Bomaanslag op moskee in Malegaon

Bij een dubbele bomaanslag op een moskee in het stadje Malegaon in de Indiase deelstaat Maharashtra, op 8 september 2006, kwamen 31 moslims om het leven en raakten meer dan honderd mensen gewond. Twee bommen, die aan fietsen bevestigd waren, ontploften op het moment dat de gelovigen de moskee na het vrijdaggebed verlieten. Geen enkele organisatie eiste in de eerste weken na de aanslag de verantwoordelijkheid op. De politie hief na een dag het ingestelde uitgaansverbod op toen de situatie rustig bleef, maar handhaafde een aantal veiligheidsmaatregelen. Malegaon, op ongeveer 270 kilometer ten noordoosten van Mumbai (Bombay) gelegen, kende een langdurige geschiedenis van religieus geweld.

DEELSTATEN

Aantal zelfmoorden van boeren in Maharashtra hoger dan ooit

In een persbericht van 2 september 2006 maakte Kishor Tiwari, die voorzitter was van het Comité van de Volksbeweging van Vidarbha, bekend dat meer dan 200 boeren zelfmoord hadden gepleegd sinds het bezoek van de Indiase premier Manmohan Singh aan de regio in juli. Het genoemde Comité was een organisatie die zich inzette voor de verpauperde katoenboeren in de deelstaat Maharashtra. Alleen al in augustus bedroeg het aantal zelfmoorden 110, het hoogste aantal per maand sinds het begin van de schuldencrisis negen jaar geleden.

Ruim 90 procent van de 3.2 miljoen boeren had grote schulden, zowel aan de staat als aan lokale geldschieters. Wanhoop en uitzichtloosheid, en de apathie van de overheid, dreven de boeren tot zelfmoord, aldus Tiwari. De door premier Singh toegezegde hulpmaatregelen ter waarde van 815 miljoen dollar (ongeveer 650 miljoen euro) hadden nog maar weinig boeren bereikt.

Oliewinning in Nagaland wordt hervat

De regering van de Indiase deelstaat Naga-

land en de Oil and Natural Gas Corporation (ONGC), een van de grootste oliemaatschappijen van India, kwamen op 22 september 2006 overeen dat de ONGC zijn werkzaamheden in Nagaland zou hervatten. Deelstaatpremier Neiphieu Rio beloofde dat zijn regering de medewerkers van de ONGC zou beschermen. Hij zei ook dat de olieopbrengsten zouden helpen Nagaland zelfvoorzienend te maken.

Bedreigingen en acties van diverse afscheidingsbewegingen hadden een decennium eerder de ONGC gedwongen alle activiteiten in Nagaland te staken. Ook de grootste van deze groepen, de National Socialist Council of Nagaland (NSCN), trok zijn bezwaren tegen de aanwezigheid van de ONGC in. Maar op 24 september deelde een woordvoerder van de NSCN (K), een afsplitsing van de NSCN onder leiding van S.S. Khaplang, aan het persbureau *Indo-Asian News Service (IANS)* mee dat zijn factie niet akkoord ging met de hervatting van de oliewinning.

Wapenstilstand met afscheidingsbeweging in Assam beëindigd

Op 24 september deelde S. Kabilan, de kabinetschef van de noordoostelijke Indiase deelstaat Assam, mee dat de centrale regering de zes weken eerder overeengekomen wapenstilstand met de afscheidingsbeweging ULFA (United Liberation Front of Asom) had beëindigd. Delhi had ook bevolen de militaire operaties te hervatten. Vertegenwoordigers van ULFA hadden geweigerd schriftelijk te verklaren dat ze bereid waren vredesonderhandelingen te beginnen. Bovendien hadden rebellen op 22 september een aanval uitgevoerd op een politiepatrouille bij de stad Dibrugarh en een dag later een manager van een theeplantage vermoord.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Industriële productie, uitvoer en schulden stijgen

Het Ministerie van Financiën van India maakte op 11 en 12 september 2006 nieuwe economische cijfers bekend. De schulden aan het buitenland liepen in het fiscale jaar 2005-2006, dat in maart eindigde, op tot omgerekend ruim 98 miljard euro. Dit bedrag vormde 15,8 procent van het bbp, een percentage dat zich goed liet vergelijken met de schuldenpositie van andere landen. In vergelijking met juli 2005 nam de totale industriële productie met 12,4 procent toe, dankzij de grote binnenlandse vraag en de groeiende uitvoer. Gemeten over de periode april – juli bedroeg de industriële groei 11,8 procent.

JUSTITIE

Man veroordeeld voor bomaanslag in Mumbai in 1993

Een rechtbank in de Indiase stad Mumbai (Bombay) verklaarde op 19 september 2006 Abdul Turk schuldig wegens medeplichtigheid aan een reeks bomaanslagen in Mumbai in 1993 waarbij meer dan 250 mensen omkwamen. Turk had een auto gevuld met explosieven tot ontploffing gebracht in een drukke woon- en winkelwijk. Alleen al deze aanslag kostte aan ruim honderd mensen het leven. Hij kon tot de doodstraf veroordeeld worden.

NATUUR EN MILIEU

Handel in tijgerhuiden neemt toe

Twee vooraanstaande milieubewegingen, de Engelse Environmental Investigation Agency en de Indiase Wildlife Protection Society, waarschuwden bij een persconferentie in Delhi op 27 september 2006 dat tijgers in India op het punt stonden uit te sterven. Tijgerhuiden werden openlijk in Tibet en China verkocht, hoewel China, net als India, het VN Verdrag inzake Handel in Bedreigde Diersoorten (CITES) had ondertekend. In vergelijking met een jaar geleden was de handel in tijgerhuiden zelfs toegenomen. De milieuactivisten beschuldigden de Indiase overheid van een veel te lakse houding bij het uitvoeren van maatregelen ter bescherming van wilde dieren. Een eeuw geleden waren er nog 100.000 tijgers in Azië, maar dat aantal was teruggevallen tot 5.000 waarvan de helft leefde in de bossen van India.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rapport stelt schending van mensenrechten in Kashmir aan de kaak

De directeur Azië van de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW), Brad Adams, maakte op 12 september 2006 in Srinagar, de zomerhoofdstad van de noordelijke deelstaat Jammu en Kashmir, het rapport 'Everyone Lives in Fear: Patterns of Impunity in Jammu and Kashmir' openbaar. Het rapport bevatte ernstige kritiek op de Indiase overheid. Herhaaldelijk zouden veiligheidstroepen verdachte militanten buitengerechtelijk geëxecuteerd hebben, en als doodsoorzaak vervolgens een militair treffen hebben opgegeven. Dit optreden werd in de hand gewerkt door de toezegging van de Indiase overheid van onschendbaarheid aan de veiligheidstroepen. Een legerwoordvoerder gaf toe dat er enkele gevallen van zogenaamde gevechten hadden plaatsgevonden, maar dat het leger zich pas over dit gevoelige onderwerp kon uitspreken na bestudering van het gehele rapport.

Het rapport oefende ook kritiek uit op moslimmilitanten die voor een onafhankelijk Kashmir vochten: zij zouden aanslagen plegen op politici en op burgers van religieuze minderheden, zoals hindoes en sikhs. Tenslotte zei Adams dat er bewijzen waren dat Pakistan de militanten op allerlei manieren steunde.

BUITENLANDSE ZAKEN

Pakistan 'betrokken bij de aanslagen in Mumbai'

De commissaris van politie van de Indiase stad Mumbai (Bombay), A.N. Roy, zei op 30 september 2006 dat de Pakistaanse militaire inlichtingendienst Inter-Services Intelligence (ISI) de bomaanslagen van 11 juli op zeven treinen in Mumbai had beraamd en had laten uitvoeren door de terreurbeweging Lashkar-e-Taiba (Leger van de Zuiveren – LeT). Roy vertelde ook dat 15 personen waren gearresteerd, en dat sommigen van hen in Pakistan waren opgeleid. De bommen bestonden uit snelkookpannen met het explosief RDX, en uit ontstekers. Tariq Azim Khan, de Pakistaanse minister voor Informatie, verwierp de beschuldigingen.

Direct na de bomaanslagen, waarbij 186 personen omkwamen, had India de besprekingen met Pakistan over de status van Kashmir opgeschort. Premier Manmohan Singh van India en de Pakistaanse president Pervez Musharraf kwamen bij een topconferentie van de Beweging van Niet-Gebon-

den Landen (NAM) op Cuba op 15 september overeen de onderhandelingen te hervatten.

(Vorige berichten pagina 567/2 e.v. - 2006)

JAPAN

BINNENLAND

Prins geboren in Japan

De Japanse prinses Kiko en haar man kroonprins Naruhito kregen op 6 september 2006 een zoon. Ze noemden hem Hisahito, hetgeen 'sereen en rechtschapen' betekent. Moeder en kind maakten het goed.

Troonopvolging

Voor conservatieve Japanners was de geboorte een opluchting omdat er binnen de koninklijke familie al 41 jaar uitsluitend meisjes waren geboren. Prins Naruhito zou zijn vader, keizer Akihito, op den duur opvolgen. Mocht hij komen te overlijden, dan zou zijn jongere broer Akishino keizer worden. Maar andere mogelijke mannelijke troonopvolgers waren er niet, tot de geboorte van dit prinsje.
De traditie en de grondwet verboden prinsessen en kinderen uit een huwelijk tussen een prins of prinses en iemand zonder adellijke achtergrond om de zogenaamde chrysantentroon te bestijgen. Premier Koizumi had in 2005 voorgesteld om dit te veranderen, maar was gestuit op weerstand binnen zijn eigen Liberale Partij (LP) en bij enkele oppositiepartijen.
Overigens bleek uit onderzoek dat twee derde van de Japanse bevolking geen bezwaar maakte tegen het plaatsen van een vrouw op de troon.
Vroegere keizers en prinsen hadden zelden moeite om zoons op de wereld te zetten omdat zij meerdere concubines hadden. Keizer Hirohito, de vader van Akihito, had echter met deze traditie gebroken en sindsdien was monogamie de norm.

NASLEEP VAN DE TWEEDE WERELDOORLOG

Koizumi brengt weer bezoek aan Yasukuni-tempel

Premier Koizumi van Japan bracht op 15 augustus 2006 wederom een bezoek aan de Yasukuni-tempel in Tokio. Hier werden oorlogsdoden herdacht, maar volgens enkele buurlanden ook oorlogsmisdadigers. China en Zuid-Korea hadden Koizumi herhaaldelijk verzocht de tempel niet meer te bezoeken, maar omdat hij hier niet op in was gegaan, hadden ze een jaar eerder besloten om niet meer rechtstreeks met hem te communiceren. Dat hij op 15 augustus 2006 de tempel toch weer aandeed, bewees volgens de Zuid-Koreaanse minister van Buitenlandse zaken, Ban Ki-moon, dat hij 'een totaal gebrek aan respect voor de Koreaanse regering en bevolking' had.

Het was de zesde keer sinds Koizumi's aantreden als premier in 2001 dat hij de omstreden tempel bezocht, maar de eerste keer dat hij dit deed op 15 augustus, de dag van de Japanse capitulatie in 1945. Hij tekende het gastenboek niet als privé-persoon, maar als premier.
Na zijn bezoek nam hij samen met keizer Akihito deel aan een ceremonie ter herdenking van de oorlogsdoden. 'Ons land heeft grote schade en leed veroorzaakt in een aantal landen', zei hij. 'Namens het Japanse volk bied ik de slachtoffers mijn oprechte condoleances aan'.

Abe wordt nieuwe premier na aftreden Koizumi

De Japanse premier Junichiro Koizumi trad op 26 september 2006 af. Hij bekleedde sinds 2001 deze functie en veranderde volgens velen het aanzien van Japan.
In tegenstelling tot zijn weinig flamboyante voorgangers werd Koizumi door vriend en vijand charismatisch gevonden. Na enkele decennia van bescheidenheid en terughoudendheid probeerde hij Japan een actievere rol in de wereldpolitiek te bezorgen. Zo nam het land deel aan de oorlog in Irak, iets dat voor het aantreden van Koizumi ondenkbaar was omdat het land een pacifistische grondwet had die het leger uitsluitend toestond om in actie te komen als Japan rechtstreeks werd aangevallen. Hij kon goed overweg met de Amerikaanse president George W. Bush en de betrekkingen met de Verenigde Staten werden onder zijn premierschap beter dan ooit.
De relaties met de buurlanden verslechterden echter, omdat hij enkele malen de Yasukuni-tempel in Tokio bezocht. Vooral China en Zuid-Korea beschouwden dit als een belediging omdat onder de oorlogsslachtoffers die daar werden geëerd ook enkele veroordeelde Japanse oorlogsmisdadigers waren.
Koizumi zou ook de geschiedenis ingaan als economisch hervormer. Gedurende zijn premierschap had Japan te kampen met grote economische problemen. Hij ging deze te lijf met bezuinigingen en privatiseringen.

Abe wordt nieuwe premier

Met 339 van de 475 stemmen werd Shinzo Abe op 26 september door het Lagerhuis gekozen als nieuwe premier. Ook in het Hogerhuis stond een absolute meerderheid achter hem.
Abe's verkiezing kwam niet als verrassing. Hij had eerder in september het leiderschap over de Liberale Partij (LP) al overgenomen van Koizumi, die regelmatig had laten blijken dat hij ook het premierschap aan hem wilde overdragen.
Abe (52) werd de jongste premier sinds de Tweede Wereldoorlog. In Koizumi's laatste kabinet was hij woordvoerder en eerste kabinetssecretaris. Maar omdat dit het enige kabinet was waarin hij ooit diende, kon hij geen zeer ervaren politicus genoemd worden. Van de andere kant was hem de politiek als het ware met de paplepel ingegeven, want zijn grootvader en oudoom waren premiers en zijn vader was ooit minister van Buitenlandse zaken.

Economische hervormingen en patriottisme

Na zijn verkiezing zei Abe dat hij de staatsschuld voor 2011 tot nul wilde reduceren, vooral door te bezuinigen op de overheidsuitgaven en de belastingen te verhogen. De staatsschuld bedroeg 151 procent van het bbp, hetgeen voor een geïndustrialiseerde natie erg veel was. Om te demonstreren dat de bezuinigingen ook hem zouden treffen, leverde hij onmiddellijk na zijn aantreden 30 procent van zijn salaris in.
Op 29 september sprak de nieuwe premier het Lagerhuis toe. Hij pleitte voor meer patriottisme. De lesprogramma's op de scholen moesten zijns inziens meer nationalistisch van aard worden en hij opteerde voor een actiever buitenlandse beleid. Hij wilde de goede relaties met de Verenigde Staten handhaven en de betrekkingen met Zuid-Korea en China verbeteren. Of dit laatste

betekende dat hij de Yasukuni-tempel zou gaan mijden, was niet onmiddellijk duidelijk. Abe wilde verder de pacifistische grondwet aanpassen zodat het leger in de toekomst gevechtstaken binnen operaties van de VN op zich kon nemen. Op dat moment mochten de militairen uitsluitend geweld gebruiken als Japan rechtstreeks werd aangevallen. De buurlanden waren tegen de beoogde grondwetswijziging omdat ze vreesden voor een terugkeer van het Japanse militarisme uit de Tweede Wereldoorlog.

Taro Aso bleef aan als minister van Buitenlandse zaken. Vanwege zijn nationalistische ideeën was hij omstreden in de buurlanden. Voormalig legerleider Fumio Kyuma werd minister van Defensie en de vroegere directeur van het Bureau voor Economische Planning, Koji Omi, trad aan als minister van Financiën.

Samenstelling van de regering van Japan
(30 september 2006)

Premier
Shinzo ABE
Eerste kabinetssecretaris
Yasuhisa SHIOZAKI

Ministers:
Binnenlandse zaken en Communicatie
Yoshihide SUGA
Buitenlandse zaken
Taro ASO
Economie, Handel en Industrie
Akira AMARI
Financiën
Koji OMI
Justitie
Jinen NAGASE
Openbare ruimte, Infrastructuur en Verkeer
Tetsuzo FUYUSHIBA
Landbouw, Bosbouw en Visserij
Toshikatsu MATSUOKA
Milieu
Masatoshi WAKABAYASHI
Onderwijs, Cultuur, Sport, Wetenschap en Technologie
Bunmei IBUKI
Volksgezondheid, Arbeidszaken en Sociale zekerheid
Hakuo YANAGISAWA

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Centrale Bank verhoogt rentevoet

De Centrale Bank van Japan (BOJ) verhoogde op 14 juli 2006 voor het eerst in zes jaar de rente. Om de aanhoudende deflatie en de lage consumptiebereidheid tegen te gaan, had deze al die tijd 0,069 procent bedragen. Volgens cijfers van de regering herstelde de economie zich in 2005 en 2006 en stegen de prijzen tussen juni 2005 en juni 2006 met 0,4 procent. Dit was voor de BOJ reden om de rente te verhogen tot 0,25 procent.
De Tokio-Mitsubishi UFJ Bank, een van de grootste spaarbanken ter wereld, verhoogde hierna de rente op spaartegoeden van 0,001 tot 0,1 procent.

In juli 2006 lag in de Europese Unie (EU) de rente op 2,75 en in de Verenigde Staten op 5,25 procent.

JUSTITIE

Rechter handhaaft doodstraf voor sekteleider

Advocaten van de in 2004 ter dood veroordeelde leider van de sekte Aum Shinrikyo, Shoko Asahara, tekenden in maart 2006 beroep aan tegen dit vonnis. Asahara zou het brein zijn achter een aanval met zenuwgas op een metrostation in Tokio. Hierbij waren in 1995 twaalf doden en duizenden gewonden gevallen.
Het Hooggerechtshof weigerde echter om de zaak opnieuw in behandeling te nemen omdat de advocaten de cassatieprocedure te laat waren begonnen. Zij zeiden echter dat het voor hen onmogelijk was gebleken om binnen de wettelijk vastgestelde termijn beroep aan te tekenen omdat hun cliënt labiel was en vaak amper in staat om te communiceren. Hierdoor was het moeilijk om erachter te komen wat hij van hen verlangde. Asahara had zich eerder tijdens rechtszaken ook gedragen als iemand die in de war was.

Om te bepalen of de advocaten gelijk hadden, onderzochten forensische psychiaters de sekteleider. Zij concludeerden in augustus echter dat hij niet geestesziek was. Als gevolg hiervan oordeelde het Hooggerechtshof op 15 september dat het bezwaar van Asahara's advocaten ongegrond was en het vonnis ongewijzigd zou blijven.

Of en wanneer Asahara zou worden geëxecuteerd, wilde de woordvoerder van de rechtbank niet zeggen. Mogelijkheden om opnieuw in beroep te gaan, waren er niet.

ONDERWIJS

Docenten zijn niet verplicht om het volkslied te zingen

Een groep van ongeveer vierhonderd docenten won op 21 september 2006 een rechtszaak tegen de stad Tokio. In een poging de jeugd een gevoel van nationale trots bij te brengen, had het stadsbestuur alle scholen in 2003 verplicht om dagelijks de vlag te hijsen en met de leerlingen het volkslied te zingen. De docenten wilden hier echter niet aan meewerken, vooral omdat dergelijk nationalistisch vertoon hen deed denken aan het militaristische verleden van Japan.
De rechtbank in Tokio stelde hen in het gelijk omdat zij recht hadden op een eigen mening.
Volgens het Japanse persbureau *Kyodo* waren sinds 2003 zeker 350 mensen bestraft omdat ze hadden geweigerd het volkslied te zingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japanse militairen terug uit Irak

Op 25 juli 2006 vertrok de laatste groep Japanse militairen uit Irak. De zeshonderd manschappen hadden zich daar bezighouden met de wederopbouw van de provincie Muthanna. De Japanse grondwet verbood hen gevechtshandelingen te verrichten. Daarom werden ze beschermd door Nederlandse, Australische en Britse militairen. Japan had tot terugtrekking van de troepen besloten omdat de beveiliging zou worden overgedragen aan het Iraakse leger, waarin Tokio klaarblijkelijk niet veel vertrouwen had. Het was voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog dat het Japanse Zelfverdedigingsleger actief was in het buitenland.

(Vorige berichten pagina 432/1 e.v. - 2006)

THAILAND

BINNENLAND

Staatsgreep na ongeldig verklaarde verkiezingen

Thailand hield op 2 april 2006 vervroegde verkiezingen voor het Lagerhuis. Premier

Thaksin Shinawatra had deze in februari uitgeschreven, als reactie op de aanhoudende straatprotesten in Bangkok. De demonstranten beschuldigden de premier en zijn partij, de Thai Rak Thai (Thai houden van Thai - TRT), van corruptie, machtsmisbruik en het monddood maken van de media.

Oppositie boycot verkiezingen

De belangrijkste oppositiepartij, de Democratische Partij (DP), boycotte de verkiezingen omdat de vrees bestond dat de TRT de verkiezingen op frauduleuze wijze zou winnen. Hierdoor was de TRT in 278 van de 400 kiesdistricten de enige partij waarop gestemd kon worden. De DP riep de bevolking op om blanco te stemmen. In 38 districten werd hier zo massaal op gereageerd dat de kandidaten van de TRT er niet de drempel van 20 procent haalden die zij volgens de wet nodig hadden voor een zetel in het nationale parlement. Deze kiesdistricten lagen in het zuiden, waar Thaksin weinig populair was vanwege de wijze waarop hij een islamitische opstand aanpakte.
Omdat in de districten waar de TRT de 20 procent niet haalde geen tegenkandidaten waren, bleven dertien van de vijfhonderd zetels in het nationale parlement onbezet. Volgens de grondwet had een onvolledig parlement niet de bevoegdheid om een nieuwe regering aan te stellen. Hierdoor ontstond een nieuwe politieke crisis.
Thaksin stelde op 3 april voor om een nationale raad op te richten met daarin vertegenwoordigers van de TRT en de oppositiepartijen. Deze zou moeten zoeken naar oplossingen voor de problemen. De oppositie weigerde echter elke medewerking.

Thaksin treedt af

De verkiezingscommissie maakte op 4 april bekend dat in de 38 districten waar geen winnaar uit de bus was gekomen, nieuwe verkiezingen zouden worden gehouden. Op diezelfde dag kondigde Thaksin op de nationale televisie aan dat hij zou aftreden. Hij hoopte dat op deze manier de crisis kon worden opgelost. Wel zou hij aanblijven als demissionair premier tot zijn opvolger bekend was.

Op 5 april bleek dat de TRT meer dan 55 procent van de stemmen had gewonnen. Enkele kleine partijen die de verkiezingen niet hadden geboycot, wonnen ruim 2 procent. Van alle kiezers had 9 procent blanco gestemd. Opmerkelijk was dat prognoses voor de verkiezingen hadden voorspeld dat 34 procent van de bevolking de premier en de TRT steunde. Van de 45 miljoen kiesgerechtigden hadden er 29 miljoen (bijna 65 procent) hun stem uitgebracht.

Op 20 april hield Thailand senaatsverkiezingen. Kandidaten die banden hadden met de TRT, wonnen een absolute meerderheid. Het onafhankelijke Thaise controlebureau Volksnetwerk voor Verkiezingen zei hierna dat 'een groot aantal' stemmen was gekocht, vooral op het platteland, maar ook in de hoofdstad. De TRT zou 20 tot 1000 baht (ca. 0,42 tot 21 euro) per stem hebben betaald.

Koning Bhumibol grijpt in

De verkiezingen op 23 april mislukten opnieuw, want wederom haalde niemand de vereiste 20 procent van de stemmen.
Koning Bhumibol liet op 25 april op de nationale televisie weten dat hij de verkiezingen van 2 april ondemocratisch vond omdat er in veel districten maar één partij was waarop gestemd kon worden. De politieke crisis kon hij niet zelf oplossen, zei hij, en daarom zou hij de drie belangrijkste gerechtshoven – het Hooggerechtshof, het Administratieve en het Constitutioneel Gerechtshof – vragen om zich over de kwestie te buigen.
Bhumibol had formeel geen politieke macht, maar omdat hij zeer geliefd was bij de bevolking was het voor de politieke leiders onmogelijk zijn wil te negeren.
De DP en de TRT maakten bekend dat ze aan het gerechtelijk onderzoek zouden meewerken.

Verkiezingsuitslag wordt ongeldig verklaard

Op 8 mei verklaarde het Hooggerechtshof de verkiezingsuitslag nietig. De reden was dat de verkiezingen te snel na de ontbinding van het vorige parlement waren gehouden waardoor de oppositiepartijen te weinig kans zouden hebben gekregen om campagne te voeren. Dit zou de regeringspartij TRT een oneerlijke voorsprong hebben gegeven. Daarnaast hadden sommige stembureaus de kiezers te weinig privacy geboden bij het uitbrengen van hun stem. En het tellen van de stemmen zou niet overal eerlijk zijn verlopen. De verkiezingscommissie werd voor dit laatste verantwoordelijk gehouden en daarom ontbonden. Het Hooggerechtshof bepaalde dat er nieuwe verkiezingen moesten komen. Vanwege enkele constitutionele hindernissen konden deze niet op korte termijn worden gehouden, dus de politieke crisis zou niet snel zijn opgelost. Daarnaast moesten de partijen ten minste drie maanden krijgen om campagne te voeren. Om het vertrouwen van de bevolking in de democratie te herstellen, zouden de hoogste rechters van het land persoonlijk toezicht houden op het verloop van de nieuwe verkiezingen.

TRT pleegde verkiezingsfraude

Onderzoek naar onregelmatigheden bij de verkiezingen op 2 april wees op 22 juni uit dat twee medewerkers van de TRT kleine partijen hadden betaald om aan de verkiezingen deel te nemen. Want ze vreesden dat de verkiezingen ongeldig zouden worden verklaard als er niet ook op oppositiepartijen kon worden gestemd. De partijtop van de TRT zei dat men niet van deze fraude op de hoogte was en er zeker geen opdracht toe had gegeven. Of dit klopte, moest het Hooggerechtshof nog uitzoeken.

Legerleiding vervangt militairen

Legerleider generaal Sonthi Boonyaratglin ontsloeg op 20 juli geheel onverwachts 129 militairen met leidinggevende functies. Zij stonden allen bekend als bondgenoten van Thaksin. Analisten maakten hieruit op dat er klaarblijkelijk een machtsstrijd gaande was tussen wat men 'de oude en de nieuwe school' noemde. De 'oude school' werd gesteund door het koningshuis, de grootstedelijke bevolking en het leger. Sonthi was hier nauw bij betrokken, evenals voormalig premier generaal Prem Tinsulanonda, een topadviseur van de koning. De 'nieuwe school' werd gesteund door arme boeren en rijke zakenmensen, van wie een opvallend groot deel etnisch Chinees was. Zij stonden pal achter Thaksin.

Leden van verkiezingscommissie veroordeeld

Op 25 juli werden drie leden van de verkiezingscommissie tot vier jaar cel veroordeeld omdat ze medeverantwoordelijk zouden

zijn voor het oneerlijke verloop van de verkiezingen. Nadat het Hooggerechtshof in mei de verkiezingscommissie had ontbonden, had dit drietal geweigerd op te stappen. De rechtszaak was aangespannen door de DP.

Ondertussen was duidelijk dat de nieuwe verkiezingen op 15 oktober zouden plaatsvinden. Thaksin begon op 7 augustus aan zijn campagne. Hij reisde drie dagen door het relatief arme noorden en beloofde een harde aanpak van de armoede, verhoging van de prijzen voor rijst en cassave – de meest verbouwde gewassen – en gratis computers voor schoolkinderen. Omdat de wet dat verbood, mocht hij geen cadeaus uitdelen. Na zijn vertrek gaven zijn medewerkers echter toch koeien aan arme boeren.

Thaksin bezocht ook staatsziekenhuizen, waar patiënten dankzij zijn beleid nog slechts 30 baht (ca. 0,64 euro) per bezoek hoefden te betalen, ongeacht de medische behandeling. De artsen beloofde hij hogere salarissen om te voorkomen dat ze naar privé-ziekenhuizen zouden vertrekken waar ze meer konden verdienen.

Leger pleegt staatsgreep

In de buurt van de woning van Thaksin werd op 24 augustus een auto vol explosieven aangetroffen. Hierna werden vijf militairen aangehouden. Het dagblad *Bangkok Post* en ook andere kranten meldden op 8 september dat majoor-generaal Chakrit Chanthara één van hen was. Hij zou hebben toegegeven dat hij Thaksin wilde vermoorden. Analisten hielden er echter rekening mee dat de verijdelde aanslag in scène was gezet door Thaksin zelf om bij de verkiezingen sympathiestemmen te winnen.
Wat er werkelijk aan de hand was, werd niet helemaal opgehelderd. Dat het leger van Thaksin af wilde, werd in de avond van 19 september echter duidelijk toen het onder leiding van opperbevelhebber Sonthi een staatsgreep pleegde. Thaksin was op dat moment in New York voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Er verschenen tanks en andere militaire voertuigen voor regeringsgebouwen in Bangkok, maar er werd geen schot gelost en geen bloed vergoten. De militairen kondigden een samenscholingsverbod af en legden de media onmiddellijk aan banden.

Sonthi belooft nieuwe verkiezingen

Sonthi presenteerde zich op 20 september als voorzitter van de Raad voor Politieke Hervormingen onder de Constitutionele Monarchie (RPHCM), die het land voorlopig zou gaan regeren. Hij zei dat het niet de bedoeling was dat het land langdurig door militairen bestuurd zou gaan worden, zoals na veel staatsgrepen in het verleden wel was gebeurd. De RPHCM zou een einde willen maken aan de politieke crisis en zo spoedig mogelijk een civiele interim-regering aanstellen. Deze zou een jaar de tijd krijgen om een nieuwe grondwet op te stellen die eerlijke verkiezingen moest garanderen. Pas na een referendum over de nieuwe constitutie zouden er weer verkiezingen worden gehouden. Dit was op zijn vroegst in oktober 2007. De verkiezingen op 15 oktober werden afgelast.

Met deze maatregelen handelde het leger in overeenstemming met de eisen van de tienduizenden die van januari tot maart in Bangkok tegen Thaksin hadden gedemonstreerd.
In de dagen na de staatsgreep werden meerdere bondgenoten van Thaksin ontslagen, waaronder het hoofd van de inlichtingendienst, Jumpol Manmai, en Priewphand Damapong, de tweede man van de nationale politie. Milieuminister Yongyut Tiyapairat en minister in het Bureau van de Premier Newin Chidchob werden gearresteerd. Enkele andere ministers vluchtten het land uit. Thaksin verbleef sinds de staatsgreep in zijn appartement in Londen.
De RPHCM installeerde op 22 september een anticorruptiecommissie. Deze moest onder meer uitzoeken of de verkoop van Shin Corp, het telecombedrijf van Thaksins familie, rechtmatig was verlopen. Shin Corp was in januari 2005 voor omgerekend bijna 1,5 miljard euro verkocht aan een Singaporees bedrijf. De opbrengst van de verkoop zou hierna zijn doorgesluisd naar de Maagdeneilanden zodat er geen belasting over betaald hoefde te worden.

Buitenland veroordeelt staatsgreep

De staatsgreep werd veroordeeld door de Europese Unie (EU) en de Verenigde Staten. Generaal Winai Phattiyakul van de RPHCM verklaarde op 29 september op een persconferentie echter dat het leger had ingegrepen om de democratie te redden. Want als de TRT de geplande verkiezingen op 15 oktober zou winnen en Thaksin opnieuw premier werd, zou hij zijn macht zeker hebben misbruikt om de democratie uit te hollen. Daarnaast zou het aanblijven van Thaksin voor onaanvaardbaar grote sociale onrust zorgen, met name in Bangkok. De afgezette premier mocht, als hij dat wilde, terugkeren naar Thailand. En als de interim-regering in oktober eenmaal was geformeerd, zou het leger zich niet meer met de politiek bemoeien en louter helpen de vrede te bewaken.

Thaise koning viert 60 jarig jubileum

Staatshoofden en leden van koninklijke huizen uit vijfentwintig landen kwamen op 11 juni 2006 in Bangkok bijeen voor de viering van het 60-jarig jubileum van koning Bhumibol Adulyadej van Thailand. Onder de genodigden waren de Nederlandse kroonprins Willem-Alexander en prinses Máxima.
De 78-jarige Bhumibol was de langst regerende monarch ter wereld. Dat hij in eigen land geliefd was, bleek onder meer uit het straatbeeld in Bangkok, waar geel – de kleur van de Thaise monarchie – domineerde. Veel burgers droegen bijvoorbeeld gele kleding. De festiviteiten duurden vijf dagen.

Dodental in zuidelijk Thailand loopt verder op

Twee gewapende mannen drongen op 24 juli 2006 een basisschool in Narathiwat, een provincie in het zuiden van Thailand, binnen. Voor de ogen van de leerlingen schoten ze een docent dood. Aangezien het slachtoffer een boeddhist was, nam de politie aan dat de moordenaars opstandige moslims waren. Uit angst voor meer geweld sloten twintig scholen in deze regio hierna hun deuren.
Sinds het anti-Thaise geweld in januari 2004 oplaaide, kwamen volgens schattingen gebaseerd op politierapporten 1.700 mensen om het leven, zo meldde persbureau *Reuters* op 16 september. Onder hen waren ten minste dertig docenten. De overige slachtoffers waren mensen die door de opstandelingen gezien werden als symbolen van de overwegend boeddhistische Thaise staat, zoals politieagenten, maar ook moslims die met de machthebbers zouden hebben samengewerkt.

(Vorige berichten pagina 241/2 e.v. - 2006)

VIETNAM

BINNENLAND

Minister treedt af wegens corruptie

De Vietnamese minister van Verkeer, Dao Dinh Binh, trad op 5 april 2006 af in verband met een corruptieschandaal binnen een staatsbureau voor de bouw van wegen en bruggen dat onder zijn ministerie viel. De directeur van dit bureau, Bui Tien Dung, had in januari bekend dat er omgerekend 5,6 miljoen euro van het ministerie was verduisterd. Na zijn arrestatie was er een onderzoek ingesteld waaruit bleek dat het geld onder meer was gebruikt voor de aankoop van luxegoederen en om weddenschappen af te sluiten op internationale voetbalcompetities. Hierbij werd geconstateerd dat onderminister van Verkeer Nguyen Viet Tien medeplichtig was. Hij werd op 4 april gearresteerd. Minister Binh zelf zou geen blaam treffen, maar hij trad wel af omdat hij de politieke verantwoordelijkheid voor de misstanden binnen zijn ministerie accepteerde. Binh werd opgevolgd door Ho Nghia Dung.

Het was in Vietnam hoogst ongebruikelijk dat een minister aftrad vanwege fouten die zijn ambtenaren begingen. Mogelijk wilde Vietnam op deze manier een signaal aan de wereld afgeven dat het de strijd tegen corruptie serieus nam.

Nieuwe president en premier willen hervormingen

De regerende Communistische Partij van Vietnam (CPV) hield van 18 tot 25 april 2006 haar tiende partijcongres. Dergelijke congressen werden om de vijf jaar gehouden. De gedelegeerden stippelden er het politieke en economische beleid voor de komende vijf jaar uit.

Eénpartijstelsel moet blijven

Men besloot dat de economische groei met 7,5 tot 8 procent per jaar, zoals Vietnam die in de afgelopen vijf jaar had gekend, moest worden gehandhaafd. Het land zou dan in 2020 de status van geïndustrialiseerde natie kunnen krijgen. Om dit mogelijk te maken moest het éénpartijstelsel blijven bestaan, maar wel kwalitatief worden verbeterd. En er waren verdere economische hervormingen nodig, ook om het door de CPV beoogde lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) mogelijk te maken. Hierbij werd gedacht aan privatiseringen en het vereenvoudigen van de regelgeving voor het bedrijfsleven.

Nieuwe partijtop

De gedelegeerden kozen een nieuwe Centrale Commissie, bestaande uit 160 leden die afkomstig waren uit de politieke elite op nationaal en regionaal niveau. Vijfentwintig van hen bekleedden topfuncties binnen de ministeries en waren verantwoordelijk voor het leger en de politie. Omdat de andere ministeries minder vertegenwoordigers bij de Centrale Commissie kregen, concludeerden analisten dat het leger grote invloed op de CPV zou houden. Dit kon betekenen dat er geen verandering kwam in de autoritaire stijl waarmee Vietnam al decennialang werd geregeerd.
Van de veertien leden van het Politbureau mocht de helft aanblijven. De anderen werden vervangen door jongere partijleden. Het Politbureau was het machtigste orgaan binnen de CPV. Nong Duc Manh (65) kreeg een nieuwe termijn van vijf jaar als secretaris-generaal van de partij.
Premier Phan Van Khai, president Tran Duc Luong en parlementsvoorzitter Nguyen Van An kondigden hun aftreden aan. Ze gaven alle drie hun hoge leeftijd als reden op.

Nguyen Minh Thiet wordt president

De opvolging van de drie afgetreden toppolitici werd achter gesloten deuren op het partijcongres geregeld. Dat de 496 leden van de Nationale Assemblee, het parlement, zich hier op 27 en 28 juni over mochten uitspreken, zagen analisten alom als formaliteit, temeer daar er voor geen enkele functie tegenkandidaten waren.
Het parlement benoemde Nguyen Minh Thiet (63) tot president, de op twee na machtigste functie in het land, na de partijvoorzitter en de premier. De econoom Thiet was voorzitter van de CPV in Ho Chi Minh-Stad. Mede dankzij zijn hervormingsgezinde beleid kende het voormalige Saigon de krachtigste economische groei van het hele land. En omdat onder zijn leiding maffiabaas Nam Cam in juni 2003 was veroordeeld, stond hij bekend als iemand die niet bang was om de georganiseerde misdaad en de corruptie hard aan te pakken.
De Nationale Assemblee stelde Thiet ook aan als voorzitter van de machtige Nationale Raad voor Defensie en Veiligheid, die toezicht hield op alle zaken die te maken hadden met defensie en binnenlandse veiligheid.

Samenstelling van de regering van Vietnam
(29 juni 2006)

President
Nguyen Minh TRIET
Vice-president
Truong My HOA
Premier
Nguyen Tan DUNG
Vice-premier
Nguyen Sinh HUNG
Vice-premier
Pham Gia KHIEM
Vice-premier
Truong Vinh TRONG

Ministers:
Arbeid, Oorlogsinvaliden en Sociale zekerheid
Nguyen Thi HANG
Binnenlandse zaken
Do Quang TRUNG
Bouwnijverheid
Nguyen Hong QUAN
Buitenlandse zaken
Pham Gia KHIEM
Cultuur en Informatie
Le Doan HOP
Defensie
luitenant-generaal Phung Quang THANH
Financiën
Vu Van NINH
Handel
Truong Dinh TUYEN
Industrie
Hoang Trung HAI
Justitie
Uong Chu LUU
Landbouw en Rurale ontwikkeling
Cao Duc PHAT
Natuurlijke hulpbronnen en Milieu
Mai Ai TRUC
Onderwijs
Nguyen Thien NHAN
Openbare veiligheid
Le Hong ANH
Planning en Investeringen
Vo Hong PHUC
Posterijen, Telecommunicatie en Technologie
Do Trung TA
Verkeer en Communicatie
Ho Nghia DUNG
Visserij
Ta Quang NGOC
Volksgezondheid
Tran Thi Trung CHIEN
Wetenschap en Technologie
Hoang Van PHONG

Nguyen Phu Trong (62) werd voorzitter van het parlement.

Nieuwe premier Nguyen Tan Dung komt ook uit het zuiden

Nguyen Tan Dung (56) werd de jongste premier sinds de hereniging van Noord- en Zuid-Vietnam in 1975. Net als Thiet was hij afkomstig uit het zuiden van het land. Het was voor het eerst sinds 1975 dat de regering werd geleid door twee zuiderlingen. Traditioneel waren dergelijke topfuncties alleen weggelegd voor mensen uit het voormalige Noord-Vietnam waar de CPV haar machtsbasis had. Zuiderlingen werden in de regel verdacht van heimelijke pro-Amerikaanse sympathieën.
Dung was oorspronkelijk afkomstig uit het leger, hetgeen duidde op conservatieve politieke ideeën, maar had zichzelf als vicepremier onder zijn voorganger Phan Van Khai wel geprofileerd als voorstander van economische hervormingen.
Binnen het kabinet kwamen twee nieuwe vice-premiers en verder nieuwe gezichten op Financiën, Buitenlandse zaken, Defensie, Onderwijs, Verkeer en Cultuur en Informatie. Daarnaast kwam er een nieuwe algemene inspecteur voor de regering, een functie op kabinetsniveau. De nieuwkomers in het kabinet stonden bekend als voorstander van economische hervormingen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank prijst Vietnam

Juan José Daboub van de Wereldbank noemde Vietnam op 10 september 2006 'opmerkelijk succesvol in het genereren van groei en het bestrijden van armoede'. Hij zei dat het aantal mensen dat onder de armoedegrens leefde sinds het begin in 1986 van de economische hervormingen – de zogenaamde 'doi moi' – was afgenomen met zo'n 30 miljoen. Vietnam had in 2006 ca. 85 miljoen inwoners. Met projecten die de Wereldbank reeds in Vietnam had geïnitieerd, was omgerekend bijna 3,2 miljard euro gemoeid. Om de hervormingen, die volgens Daboub 'een voorbeeld voor andere landen' konden zijn, te blijven steunen zou de bank de komende vijf jaar Vietnam zo'n 640 miljoen euro per jaar verstrekken. Daboub drong er wel op aan dat het land het tempo van de hervormingen opvoerde, omdat het anders alsnog achterop kon raken bij de buurlanden.

De vertegenwoordiger van de Wereldbank deed zijn uitlatingen in een gesprek met het Franse persbureau *AFP*, naar aanleiding van de publicatie van een rapport van de Wereldbank en de International Finance Corporation (IFC) over Vietnam. Wat hierin vooral opviel was dat er nog veel hervormingen nodig waren om het particuliere bedrijfsleven meer ruimte te geven. Want op de lijst met 175 'beste' landen om zaken mee te doen stond Vietnam ondanks het economische succes op 104. Volgens Daboub kreeg het deze relatief lage plaats toebedeeld omdat de bureaucratie te gecompliceerd was en aandeelhouders met een minderheidsbelang in een onderneming te weinig juridische bescherming genoten. Het juridisch systeem functioneerde sowieso niet naar behoren, evenmin als de overheidsinstanties die toezicht hielden op de financiële sector. De gecensureerde media zouden bovendien meer ruimte moeten krijgen om het falen van overheidsdiensten aan de kaak te stellen. En de corruptie moest veel harder worden aangepakt, aldus Daboub.
In 2005 groeide de economie van Vietnam met 8,4 procent.

NATUUR EN MILIEU

Vietnam bestrijdt overbevissing

Bronnen binnen de overheid van Vietnam zeiden op 23 juli 2006 tegenover het Franse persbureau *AFP* dat het land zijn vissersvloot voor 2010 wilde verkleinen van 90 duizend tot 50 duizend schepen. Dit zou nodig zijn om overbevissing tegen te gaan. Er zouden jaarlijks duizend overbodig geworden visserschepen op zee tot zinken worden gebracht. Hierop konden dan nieuwe koraalriffen ontstaan, een habitat die voor veel populaties noodzakelijk was om zichzelf in stand te houden. Voor de kust van Vietnam werd 80 procent van de koraalriffen bedreigd door de visserij, of door vervuiling.
De Vietnamese staatsmedia meldden dat de overheid zeker 13,5 miljoen euro wilde uittrekken om vissers te laten omscholen. Zij zouden vooral in de hydrocultuur en het toerisme aan de slag kunnen.
Volgens de overheid kreeg het leven in zee voldoende kans zichzelf te herstellen als er jaarlijks niet meer dan 1,7 miljoen ton vis en andere zeedieren werd gevangen. In praktijk was deze grens echter allang gepasseerd. 'Onze deskundigen zeggen dat de situatie zeer ernstig is en dat we onmiddellijk een oplossing moeten vinden', aldus Le Thiet Binh, hoofd van de dienst milieubescherming van het ministerie van Visserij.
In de eerste helft van 2006 verdiende Vietnam ruim 1 miljard euro aan de visserij. Dat was 25 procent meer dan in de eerste zes maanden van 2005.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Strengere perscensuur in Vietnam

Volgens een nieuwe wet die op 1 juli 2006 in Vietnam van kracht werd, konden individuele journalisten en de media waar ze voor werkten in het vervolg boetes tot 70 miljoen dong (ca. 3.500 euro) krijgen voor het publiceren van 'schadelijke' informatie, het in diskrediet brengen van nationale helden, het ontkennen van 'revolutionaire wapenfeiten' en het verspreiden van 'reactionaire ideologie'. Het publiceren van nieuwsberichten met anonieme bronnen werd verboden en geïnterviewde personen moesten toestemming geven voor een blad tot publicatie mocht overgaan. Internetproviders die berichten doorgaven die niet aan de regels voldeden, konden op non-actief worden gesteld.

De media stonden allemaal onder controle van de communistische overheid. Vermoedelijk vond de regering deze nieuwe wet toch nodig omdat meerdere bladen in de afgelopen maanden vrijuit hadden bericht over een corruptieschandaal binnen het ministerie van Verkeer. De bevolking zou hierdoor haar vertrouwen in de overheid kunnen verliezen.

(Vorige berichten pagina 243/2 e.v. - 2006)

CONGO (BRAZZAVILLE)

BINNENLAND

Wapens en militaire uniformen verbannen uit dagelijks leven

De autoriteiten van Congo Brazzaville verboden op 2 februari 2006 aan soldaten van

het Congolese leger om wapens en militaire uniformen te dragen in het openbaar. Sinds het einde van de burgeroorlog in 2003 waren militaire uniformen tot de dagelijkse uitrusting gaan behoren. Veel militairen maakten misbruik van hun uniform en weigerden te betalen voor het openbaar vervoer en in cafés.

Rode Kruis hervat hulp in Pool

Op 24 februari 2006 maakte het Internationale Rode Kruis (ICRC) bekend dat het sinds een week daarvoor de hulp in de regio Pool in Congo Brazzaville had hervat. Deze zuidoostelijke streek stond bekend als schuilplaats van de Ninja-rebellen. Een maand eerder had het Rode Kruis zich uit de Poolregio teruggetrokken nadat gewapende groepen konvooien hadden geplunderd en medewerkers met de dood hadden bedreigd. De Ninja-rebellen waren een overgebleven eenheid van de inmiddels ontmantelde milities van rivaliserende politieke partijen die tot in de hoofdstand Brazzaville aanvallen pleegden. Een afspraak tot ontwapening uit januari 2004 was nooit uitgevoerd omdat de leider van Ninja, de charismatische priester Frederic Bitsangou, een speciale politieke status opeiste.

Rode Kruis positief over ontwikkelingen in Pool

Het ICRC meldde op 26 september dat de humanitaire situatie in Pool langzaam verbeterde. De VN-organisatie voor de Coördinatie van Humanitaire zaken (OCHA) beoordeelde de situatie in Pool nog altijd als zorgwekkend en kwetsbaar. Duizenden wapens waren nog niet ingeleverd en zo'n 5000 voormalige Ninja-rebellen moesten worden gedemobiliseerd.

Oppositie wil onafhankelijke kiescommissie

Een coalitie van oppositiegroeperingen in Congo Brazzaville verklaarde op 6 april 2006 dat een nieuwe, onafhankelijke kiescommissie de parlementsverkiezingen van 2007 en de presidentsverkiezingen van 2009 zou moeten voorbereiden.

'Als de oppositie en de regering geen overeenstemming bereiken over een onafhankelijke kiescommissie, zal de oppositie de verkiezingen boycotten', aldus interim-president Saturnin Okabe van de oppositiepartij Verbond voor Democratie en Ontwikkeling (RDD). De RDD vormde samen met 21 andere politieke groeperingen de coalitie Democratisch Front voor een Onafhankelijke Kiescommissie (FDCEI). Volgens de FDCEI waren de verkiezingen in 2002 niet eerlijk verlopen en was de in 2005 opgerichte kiescommissie bevooroordeeld, hetgeen door de regering werd ontkend.

Eerste hulpprogramma voor kindsoldaten

Op 24 maart 2006 werd bekendgemaakt dat de regering van Congo Brazzaville een heropvoedingsprogramma voor kindsoldaten zou opzetten. Het betrof een proefproject van een maand waarbij 115 voormalige kindsoldaten zouden leren lezen en schrijven. Op termijn zou het project worden uitgebreid met het leren van een ambacht en algemene kennis en vaardigheden. De Amerikaanse overheid had hiervoor 312.000 dollar (ca. 260.000 euro) ter beschikking gesteld.
Exacte cijfers over het aantal voormalige kindsoldaten ontbraken. In 2003 waren het er volgens een door het Kinderfonds van de VN gesubsidieerd rapport 5000. De meesten waren nooit naar school geweest en velen waren verstoten door hun familie.

Oud-strijders willen ontwapenen en re-integreren

'Ik wil voor mezelf gaan zorgen en voor mijn kinderen', aldus de 39-jarige oud-strijder Olivier Ngouebo. Dankzij de steun van de lokale re-integratiecommissie DDR had hij inmiddels een eigen viskwekerij. In totaal hadden sinds 2002 ruim 17.000 ex-strijders weer een burgerbestaan opgebouwd. Eind augustus 2006 kwamen nog eens 30.000 oud-strijders in aanmerking voor programma's ter voorbereiding van hun terugkeer naar de 'gewone' maatschappij.

De DDR was actief in acht van de elf regio's van Congo Brazzaville. Om tegemoet te komen aan de angst voor vergelding, was tevens het Project voor Inlevering van Wapens (PCAD) opgezet in het voormalige strijdgebied, de regio Pool.
De programma's werden mede gefinancierd door de Europese Unie (EU), de Verenigde Naties (VN) en de Wereldbank.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Congo ontvangt schuldsanering

De Wereldbank maakte op 10 maart 2006 bekend dat Congo Brazzaville in aanmerking kwam voor voorwaardelijke schuldsanering. Na verbeteringen op het gebied van bestuur en overheidsfinanciën zou deze worden omgezet in een definitieve. De regering had toegezegd het staatsbedrijf voor oliewinning SNPC te zullen reorganiseren en wilde samen met de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) een actieplan voor corruptiebestrijding implementeren.
Congo stond als vierde op de lijst van olieproducerende landen in Afrika. Volgens de Brits-Amerikaanse organisatie Global Witness produceerde het land 25.000 vaten per dag, hetgeen voldoende zou moeten zijn om de bevolking van 3 miljoen inwoners een redelijk bestaan te bieden. Het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) stelde echter dat 70 procent van de Congolezen moest rondkomen van minder dan een doller per dag.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

NGO's roepen op tot respect voor mensenrechten

Aan het slot van een mensenrechtenconferentie op 13 februari 2006 in Brazzaville deden non-gouvernementele organisaties een oproep aan de Congolese regering om de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met internationale mensenrechtenverdragen. Anderzijds riepen deelnemers aan de conferentie non-gouvernementele organisaties (ngo's) op mensenrechten langs gerechtelijke weg af te dwingen.

Publicatieverbod van zes maanden voor weekblad

Een rechtbank in Congo Brazzaville legde het weekblad Thalassa op 28 juni 2006 een publicatieverbod op van zes maanden. De directeur van het blad, Fortuné Bemba, was beschuldigd van 'smaad' en 'aantasting van de eer van het staatshoofd'. Bemba had een artikel gepubliceerd waarin hij president Denis Sassou Nguesso ervan had beschuldigd de op 17 april 2006 overleden generaal Bouissa te hebben vergiftigd.

Aanhoudende intimidatie van anticorruptie-activisten

De internationale coalitie Publish What You Pay (PWYP) veroordeelde op 10 augustus 2006 de voortdurende gerechtelijke intimidatie van twee belangrijke anticorruptie-activisten, namelijk Brice Mackosso en Christian Mounzéo. Volgens PWYP probeerde de regering van Congo Brazzaville op deze manier de strijd van PWYP voor een rechtvaardiger verdeling van de olie-inkomsten, te dwarsbomen. Mounzéo en Mackosso hadden in april drie weken gevangen gezeten op grond van valse beschuldigingen. Daarnaast was het proces tegen de twee diverse malen uitgesteld, waarschijnlijk om te voorkomen dat zij hun werkzaamheden zouden hervatten. De internationale PWYP-coalitie riep daarom de regering van Congo Brazzaville op alle aanklachten tegen Mounzéo en Mackosso nietig te verklaren en zich te houden aan afspraken over mensenrechten en hervormingen van de olie-industrie.

Ondanks miljarden aan olie-inkomsten behoorde Congo tot de landen met de grootste armoede en de hoogste schuldenlast van Afrika. De aanval op de anticorruptie-activisten viel samen met een overheidscampagne voor meer transparantie. Deze campagne was een onderdeel van afspraken met de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF), in ruil waarvoor Congo in aanmerking kwam voor schuldsanering. Congo had overigens al afspraken geschonden door in juni 2006 een lening van 32 miljoen dollar (ca. 27 miljoen euro) af te sluiten met China.

(Vorige berichten pagina 127/2 e.v. - 2006)

GAMBIA

BINNENLAND

Regering Gambia zegt couppoging te hebben verijdeld

'Veiligheidsdiensten ontdekten dat legerofficieren onder leiding van kolonel Ndure Cham vergevorderde plannen hadden voor de omverwerping van de regering', aldus een presidentiële verklaring uit Gambia van 22 maart 2006. Tenminste 12 mensen werden gearresteerd. De plannen zouden zijn verijdeld doordat president Yahya Jammeh van Gambia vanwege geruchten over een coup voortijdig terugkeerde van een bezoek aan Mauritanië, vergezeld van Mauritaanse militairen.
President Jammeh was zelf aan de macht gekomen door een geweldloze staatsgreep in 1994. Daarna had hij twee maal de presidentsverkiezingen gewonnen en naar verwachting zou hij ook de presidentsverkiezingen in september 2006 winnen.
Waarnemers wantrouwden de berichten over de coup en meenden dat Jammeh de regering en zijn partij, Alliantie voor Patriottische Heroriëntering en Constructie (APRC), wilde zuiveren van tegenstanders voorafgaand aan de verkiezingen.

Parlementslid gearresteerd; journalisten opgepakt

Een parlementslid van de regerende APRC, Duta Kamasso, werd op 2 juni gearresteerd op beschuldiging van staatsgevaarlijke activiteiten. Zestien mensen waren aangehouden op verdenking van medeplichtigheid aan de coupplannen. Ook diverse journalisten werden opgepakt. De Franse organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) adviseerde het Afrikaans Hof voor Mensen- en Volkenrechten (ACHPR), een onderdeel van de Afrikaanse Unie (AU), haar hoofdkwartier uit Gambia te verplaatsen vanwege de talloze mensenrechtenschendingen.

Veiligheidsofficieren beschuldigd van coupplannen

Op 31 juli werden zeven hoge veiligheidsofficieren in staat van beschuldiging gesteld vanwege hun aandeel in de vermeende coupplannen. In totaal waren 22 verdachten gearresteerd, onder wie 5 oud-leden van de nationale inlichtingendienst NIA, een voormalig legerleider en een vroeger hoofd van de politie. De vermeende hoofdverantwoordelijke voor de coup, ex-legerleider Ndure Cham, was naar het buitenland gevlucht.

President Jammeh wint voor derde maal presidentschap

ECOWAS positief over verloop presidentsverkiezingen

De presidentsverkiezingen in Gambia van 22 september 2006 waren 'over het geheel genomen vreedzaam, vrij, eerlijk en transparant' verlopen, aldus waarnemers van de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS).De oppositie betwistte dit en verwierp de uitkomst.
President Yahya Jammeh werd met 67 procent van de stemmen voor een derde ambtstermijn gekozen. De kandidaat van de oppositie, de mensenrechtenadvocaat Ousainou Darboe, kreeg 23 procent. Bijna 60 procent van de kiesgerechtigden was gaan stemmen.

Commonwealth kritisch over aanloop verkiezingen

Volgens de waarnemersmissie van de Commonwealth-landen waren de verkiezingen weliswaar goed georganiseerd, maar hadden gebeurtenissen zoals de 'publieke steun aan een specifieke partij van (veiligheids)ambtenaren' de uitkomst mogelijk beïnvloed. Ook had de regerende partij in strijd met de afspraken overheidsgeld gebruikt voor haar verkiezingscampagne en niet gezorgd voor een eerlijke verdeling van de zendtijd.
Jammeh verklaarde op zijn eerste persconferentie door te zullen gaan op de door hem ingeslagen weg en verwierp alle kritiek. De ontwikkelingshulp aan het land was twaalf jaar eerder grotendeels opgeschort vanwege de gebrekkige democratie.

Uitslag presidentsverkiezingen Gambia
(22 september 2006)

kandidaat	percentage
Yahya Jammeh (APRC)	67,3
Ousainou Darboe (UDP)	26,7
Halifa Sallah (NADD)	6,0

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Internationale journalistenorganisaties veroordelen gebrek aan persvrijheid

'De voortdurende schendingen van de persvrijheid reduceren de democratie tot een schijnvertoning', aldus het Amerikaanse Comité voor de Bescherming van Journalisten (CPJ) op 20 september 2006. Volgens politieke commentatoren zou president Yahya Jammeh van Gambia met gemak de komende presidentsverkiezingen winnen, mede dankzij de zwakke positie van de oppositie.
De Franse organisatie Journalisten zonder

Grenzen (RSF) noemde Gambia een 'politiestaat'. Volgens RSF waren in 2006 al zeker tien journalisten gearresteerd. Twee journalisten van de *Daily Express* waren enkele dagen gevangen gezet vanwege een artikel over een forum over persvrijheid in het buurland Senegal. Een verslaggever van de staatstelevisie had in september een week vastgezeten op beschuldiging van 'vooringenomenheid' na berichtgeving over de verkiezingscampagne van de oppositie.

(Vorige berichten pagina 184/2 e.v. - 2006)

SENEGAL

BINNENLAND

Lichten uit in Dakar

Bewoners en bedrijven in de Senegalese hoofdstad Dakar werden vanaf begin 2006 steeds vaker geconfronteerd met langdurige en frequente stroomonderbrekingen. Het staatsenergiebedrijf Senelec weet de oorzaak aan de uitval van een 50 megawatt energiecentrale in december 2005 en aan de grootste olieraffinaderij van het land die geen dieselolie leverde aan productiefaciliteiten. Volgens de olieraffinaderij was er sprake van een betalingsachterstand van 30 miljard CFA frank (ca. 46 miljoen euro), hetgeen Senelec betwistte. Inmiddels was de elektriciteitsproductie gedaald tot de helft van de vraag. 'De enige mogelijkheid om vraag en aanbod in evenwicht te brengen, is de vraag te reduceren', aldus de algemeen directeur van Senelec, Samual Sarr.

Vraag naar elektriciteit neemt toe

De commissie voor energiezaken benadrukte dat een afname van de vraag onmogelijk was, aangezien het verbruik jaarlijkse steeg met gemiddeld 10 procent. Uitbreiding van de capaciteit werd echter bemoeilijkt doordat de meeste energiecentrales verouderd waren. Senelec beloofde dat de problemen eind 2006 zouden zijn opgelost, hetgeen volgens bewoners en bedrijven veel te laat was.

Economie stagneert vanwege stroomonderbrekingen

Bedrijven werden geconfronteerd met kostenstijgingen omdat zij gebruik moesten maken van generatoren. Zo gaf een bedrijf in drie weken evenveel uit aan diesel voor de generator als de voorgaande zes maanden. Diverse lokale kranten konden op 16 maart geen krant drukken.
Senelec was van plan de elektriciteitsvoorziening te verbeteren middels particuliere investeringen. Maar volgens de Wereldbank moest het bedrijf eerst zijn financiën saneren en het overheidsbelang verminderen.

President Wade ontvangt de Houphouët-Boigny Vredesprijs

President Abdoulaye Wade van Senegal ontving op 17 mei 2006 de Houphouët-Boigny Vredesprijs 2005 van de VN-organisatie UNESCO. De in 1989 ingestelde prijs, vernoemd naar de 1993 overleden president van Ivoorkust, ging voor de tweede keer naar Afrika: in 1991 ontvingen de oud-presidenten Nelson Mandela en Frederik W. De Klerk van Zuid-Afrika de onderscheiding. Wade, staatshoofd van Senegal sinds 2000 en medeoprichter van het Nieuwe Partnerschap voor de Ontwikkeling van Afrika (NEPAD), ontving de prijs vanwege zijn bijdragen aan conflictbemiddeling en bevordering van democratie, ontwikkeling en onderwijs in Afrika.

Hernieuwd geweld in Casamance

In de Casamence, het zuidwestelijk deel van Senegal grenzend aan Gambia en Guinee-Bissau, laaiden vanaf half juni 2006 gevechten op tussen twee fracties van de Beweging van Democratische Krachten in de Casamance (MFDC). Eén van de leiders, Salif Sadio, weigerde zich neer te leggen bij de vredesovereenkomst die MFDC-leider Magne Dieme in 2004 met de Senegalese overheid had gesloten en waarmee een einde was gekomen aan een van de langst slepende conflicten in Afrika.
Sinds 10 juni zouden de rebellen van Sadio zeventien dorpen langs de grens met Gambia hebben veroverd. Het leger hield zich vooralsnog afzijdig. Waarnemers verklaarden dat Sadio's aanval op Dieme mogelijk een reactie was op diens steun aan het leger van Guinee-Bissau. Dat probeerde de rebellen van Sadio uit het buurland te verjagen.

Vluchtelingenstroom na gevechten tussen leger en rebellen

Het Senegalese leger raakte in de loop van augustus in de Casamance slaags met separatistische rebellen onder leiding van Salif Sadio. Zo'n 4.500 mensen waren inmiddels voor het geweld naar Gambia gevlucht, aldus de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR. In Gambia, waar zich al duizenden vluchtelingen uit Sierra Leone en Liberia bevonden, leidde deze nieuwe vluchtelingenstroom tot voedsel- en huisvestingsproblemen.

Nieuwe geweldsuitbarsting in de Casamance

Gewapende rebellen vielen op 19 september een konvooi auto's aan 45 km buiten de belangrijkste stad in de Casamance, Ziguinchor, en ontvreemdden geld en waardevolle bezittingen. Het was de vierde overval in tien dagen. Inmiddels waren 15.000 Senegalezen op de vlucht geslagen voor de gevechten tussen het Senegalese leger en de militante vleugel van de MFDC. Een bom kostte op 1 september het leven van een Rode Kruis-medewerker en verwondde drie anderen. Moussa Dieme, de MFDC-leider die de vredesovereenkomst had ondertekend, sprak de vrees uit dat het geweld zou escaleren.

President Wade opnieuw kandidaat presidentschap

Tijdens een bijeenkomst met buitenlandse journalisten op 28 juli 2006 kondigde president Abdoulaye Wade van Senegal zijn kandidaatstelling aan voor de presidentsverkiezingen van 2007. De 80-jarige Wade, oprichter en leider van de Democratische Partij van Senegal (PDS), was in 2000 gekozen tot staatshoofd. Zijn inzet voor democratische ontwikkelingen oogstte alom bewondering en leverde steun op van Westerse donoren en ontwikkelingsorganisaties. Wade verklaarde echter de voorkeur te geven aan hulp uit Aziatische landen omdat deze minder gecompliceerd en bureaucratisch waren dan de VS, Europa en internationale instanties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale Ontwikkelingsassociatie steunt lokaal ontwikkelingsproject

De Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA) – een onderdeel van de Wereldbank – besloot op 27 april 2006 het Senegalese Par-

ticipatieprogramma voor lokale ontwikkeling (Pdlp) te steunen met een krediet van 100 miljard CFA frank (ca. 42 miljoen euro). Dit project, dat deel uitmaakte van het Nationale lokale ontwikkelingsprogramma (Pndl), beoogde de decentralisatie te bevorderen en te streven naar grotere autonomie van het lokale bestuur.
Zo kregen lokale overheden de middelen om kleine bedrijven middels microkredieten te steunen en drinkwatervoorziening, onderwijs en gezondheidszorg te verbeteren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Uitgever en journalist veroordeeld wegens 'laster'

Journalisten zonder Grenzen (RSF) protesteerden op 29 juni 2006 tegen de veroordeling in Senegal van Moustapha Sow, journalist en uitgever van *L'Office*. Sow had zes maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf gekregen vanwege het verspreiden van 'laster' over de directeur van een constructiebedrijf. De naam van deze directeur, Bara Tall, was herhaaldelijk genoemd in verband met corruptie en verduistering op een bouwterrein in Thiès, in West-Senegal. *L'Office* had hierover 75 artikelen gepubliceerd, hetgeen sommigen beschouwden als pesterij. De advocaten van de klager eisten 2,2 miljard CFA frank (ca. 3,5 miljoen euro) schadevergoeding. Al eerder had de voormalige premier en burgemeester van Thiès, Idrissa Seck, enige tijd gevangen gezeten op verdenking van corruptie rond de bouw in Thiès.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanje levert materieel ter bestrijding illegale migratie

Ter bestrijding van de illegale migratie naar de Canarische Eilanden kondigde Spanje op 21 augustus 2006 aan een helikopter en twee patrouilleboten aan Senegal te zullen leveren. Al eerder gaf Spanje 20 pick-up trucks, 50 computers, 50 nachtkijkers en 50 walkie-talkies. De laatste maanden was de illegale migratie vanuit Senegal sterk toegenomen. Er waren in het lopende jaar al zo'n 17.000 illegale migranten aangekomen op de Canarische Eilanden die Spaans bezit waren.

(Vorige berichten pagina 194/3 e.v. - 2006)

TSJAAD

BINNENLAND

Couppoging verijdeld

De Tsjadische regering verklaarde op 15 maart 2006 dat zij een couppoging door gedeserteerde militairen heeft verijdeld. Veiligheidstroepen hebben tenminste twee officieren aangehouden die betrokken zouden zijn geweest bij de couppoging, verscheidene anderen wisten te ontkomen.

De regeringsverklaring noemde verder de namen van zeven officieren van wie beweerd werd dat ze het vliegtuig van president Deby wilden neerschieten. De president keerde dinsdagavond per vliegtuig terug van een top van de Centraal Afrikaanse Economische en Monetaire Unie (CEMAC) in Equatoriaal-Guinee. Een vooraanstaand opstandelingenleider ontkende dat er sprake was van een couppoging, aldus de BBC: het ging om opstandelingen die een 'massadesertie' van militairen hadden gepland.

Sinds oktober 2005 zijn reeds vele soldaten en officieren gedeserteerd en hebben zich aangesloten bij opstandelingen in het oosten van Tsjaad, grenzend aan Soedans conflictregio Darfur. Verscheidene groeperingen van opstandelingen vormen nu een front waaronder het Platform voor Verandering, Nationale Eenheid en Democratie (SCUD), waarbij zich veel gedeserteerde Tsjadische militairen hebben aangesloten, en het Verenigd Front voor Verandering en Democratie (FUC), geleid door Mahamat Nour.

Deby wint opnieuw presidentsverkiezingen

De presidentsverkiezingen in Tsjaad op woensdag 3 april 2006 waren vrij, open en eerlijk, ondanks enige organisatorische problemen, aldus een groep van internationale waarnemers. De groep bestond uit vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie (AU) en negentien niet-gouvernementele organisaties.

Op 29 mei 2006 werd Idriss Deby Itno officieel uitgeroepen tot winnaar van de presidentsverkiezing. Hij won zijn derde opeenvolgende mandaat met krap 65 procent van

Samenstelling regering Tsjaad
(15 augustus 2006)

President
Idriss DEBY
Premier
Pascal YAODIMNADJI

Ministers:
Buitenlands zaken en Afrikaanse samenwerking
Ahmad ALAM-MI
Burgerzaken, Arbeid en Werkgelegenheid
Fatime TCHOMBI
Communicatie, Cultuur en Woordvoerder van de regering
Houmadji Moussa DOUMNGOR
Cultuur
Dillah LUCIENNE
Decentralisatie
Oumar BOUKAR
Defensie
Bichara Issa DJADALLAH
Economie, Planning en Ontwikkelingssamenwerking
Mahamat Ali HASSAN
Financiën
Mahamat Ali TOLLI
Handel en Kunstnijverheid
Youssouf ABBASSALLAH
Hoger onderwijs, Wetenschappelijk onderzoek en Beroepsonderwijs
Oumar Idriss AL-FAROUK
Jongeren en Sport
Oumar BOUKAR
Justitie
Abderamana DJASNABAILLE
Landbouw
Albert Pahimi PADACKE
Milieu en Visserij
Emmanuel NDINGAR
Nationale opvoeding, Jeugd en Sport
Moussa KADAM
Oliewinning
Mahmat Nasser HASSAN
Openbare veiligheid en Immigratie
Routouang Yoma GOLOM
Post, Nieuwe technologie en Communicatie
Mahmat GAFRA
Rurale waterwerken
Houa Outhman DJAME
Sociale actie en Familie
Ahmat Mahamat ZENE
Solidariteit en Microkrediet
Mariam Moussa ALI
Territoriaal bestuur
Ahmat Mahamat BACHIR
Toerisme
Brahim KHOULAMALLAH
Veeteelt
Moucktar MOUSSA
Volksgezondheid
Ngarmbatina Carmel SOUIV

de stemmen. Deby's directe tegenstander, Kassire Coumakoye kreeg ruim 15 procent van de stemmen, de drie andere mededingers kwamen niet boven de 8 procent uit. Het opkomstpercentage bedroeg ruim 58 procent. Oppositiepartijen hadden de stemgerechtigden, 5.8 miljoen in totaal, opgeroepen de verkiezingen te boycotten.

President opent politieke dialoog

President Deby liet op 8 juni 2006 weten dat hij zijn regering middels een decreet opdracht had gegeven een politieke dialoog aan te gaan met de oppositie. 'Deze dialoog moet gaan over alle politieke vragen waarmee de instituties van de Republiek te maken krijgen', aldus de president in het decreet.

De politieke situatie in Tsjaad was in toenemende mate gespannen geraakt door het massaal overlopen van militairen groepen opstandelingen, door een reeks van stakingen en een couppoging in april 2006.
Het besluit tot het openen van een politieke dialoog was Deby's eerste gebaar naar de oppositie sinds de presidentsverkiezingen, die door de oppositie geboycot was.

Op 2 augustus leidde dit tot besprekingen tussen de regering en 54 oppositionele groeperingen en partijen, die werden besloten met een aantal aanbevelingen om de politieke spanningen te verminderen, waaronder een herziening van de kieslijsten en de registratie van het electoraat. De besprekingen, die vanwege het uitsluiten van een aantal opstandelingenleiders werden geboycot door de twee belangrijkste oppositiegroeperingen, waren sterk aangemoedigd door de Afrikaanse Unie, Verenigde Staten en Frankrijk.

Nieuwe regering

Nadat hij op 8 augustus was beëdigd voor een derde presidentiële termijn maakte president Idriss Deby een week later de namen van zijn nieuwe rgering bekend. Ministers op belangrijkste posten als Buitenlandse zaken, Financiën, Oliewinning, Defensie, Communicatie alsmede de premier bleven gehandhaafd en vijftien nieuwe bewindslieden traden toe.

Bij deze laatsten was een voormalige presidentskandidaat: Brahim Koulamallah.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement stemt voor beëindiging staking

Het Tsjadische parlement stemde op 19 juli 2006 in met de eis van de belangrijkste vakbond voor een loonsstijging van 5 procent om zo een einde te maken aan een staking die overheidsdiensten en gezondheidscentra in de hoofdstad sinds begin juni gesloten hielden. De president van het parlement, Nassour Guelengdouksia zei in een verklaring dat, rekening houdend met het ongezonde sociale klimaat, een 5 procent loonsstijging met terugwerkende kracht vanaf januari 2005 overeengekomen was.
Uit de hoek van de vakbonden werd gereserveerd gereageerd op het aanbod. De regering had tot nu toe een loonsverhoging geweigerd omdat uitgaven ter landsverdediging tegen gewapende aanvallen van rebellen prioriteit hadden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank verwelkomt overeenkomst olieopbrengsten Tsjaad

De president van de Wereldbank, Paul Wolfowitz, verwelkomde de overeenkomst over de wijze waarop Tsjaad zijn olieopbrengsten zal besteden. De Wereldbank en Tsjaad tekenden het akkoord op 14 juli 2006. Dit betekende een einde aan een lange periode van onenigheid tussen de twee partijen die begon toen Deby's regering in december 2005 een wet herzag, waarin was vastgelegd hoe Tsjaad zijn inkomsten uit olie moest besteden. Die wet was ondersteund door de Wereldbank en bepaalde de condities waaronder een pakket van 124 miljoen dollar (ruim 97 miljoen euro) van leningen en giften aan Tsjaad werd vergund.

Chevron en Petronas gesommeerd het land te verlaten

Tsjaad's president Deby liet op 26 augustus 2006 via de nationale radio weten dat de buitenlandse oliebedrijven ChevronTexaco en Petronas het land moesten verlaten. 'Vanaf morgen zullen vertegenwoordigers van Chevron en Petronas Tsjaad moeten verlaten en hun kantoren moeten sluiten wegens het niet respecteren van hun verplichtingen jegens het betalen van belastingen', zei Deby. Het Amerikaanse ChevronTexaco en het Maleisische Petronas zijn twee van de drie leden van het consortium dat olie oppompt in Tsjaad. Hun vertrek liet de Amerikaanse oliegigant ExxonMobil en de Tsjadische regering achter als partners in de olie-exploitatie.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Diplomatieke banden met Soedan verbroken

De Tsjadische regering trok op 17 april 2006 het dreigement in om 200.000 Soedanese vluchtelingen terug te sturen. Enkele dagen eerder had president Deby gedreigd om de vluchtelingen over de grens te zetten als maatregel tegen Soedan, omdat dit land door de Tsjadische regering direct in verband werd gebracht met aanvallen van opstandelingen die op 13 april uitmonden in een grote aanval op de hoofdstad N'djamena, waarbij meer dan tweehonderd doden en gewonden vielen.
Tsjaad hield niettemin de grens met Soedan gesloten, waardoor volgens internationale hulpverleners de voedseldistributie onder 400.000 vluchtelingen in het aangrenzende Darfur in gevaar kon komen. Hiernaast verbrak de regering alle diplomatieke banden met Soedan en riep zij haar ambassadeur uit Khartoem terug.
Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) deed een oproep aan de internationale gemeenschap om er alles aan te doen om vrede in Darfur te bewerkstelligen en daarmee de veiligheid voor vluchtelingen in Tsjaad en Soedan te waarborgen. Waarnemers waarschuwden al maanden voor de verspreiding van geweld vanuit Darfur naar het oosten van Tsjaad en voor een escalatie van gevechten tussen door Soedan gesteunde rebellen en aan president Deby getrouwe troepen.

Grens heropend met Soedan

De grens tussen Soedan en Tsjaad zou worden heropend en de diplomatieke betrekkingen zouden worden hersteld na een vier maanden durende breuk, aldus een regeringsverklaring op 9 augustus. Dit betekende dat een bemiddelingspoging tussen Deby en Bashir onder leiding van de Senegalese president Abdoulaye Wade in de Senegalese hoofdstad Dakar geen doorgang hoefde te vinden.

Tsjaad

Tsjadiërs vluchten naar Soedanees Darfur

Onveiligheid in zuidoost-Tsjaad nam dusdanige vormen aan dat meer dan elf duizend mensen, op de vlucht voor aanvallen van milities, hun dorpen verlieten en een goed heenkomen zochten in de west-Soedanese regio Darfur, aldus hulpverleners eind juni 2006.
Sinds Tsjadische rebellen aan het einde van 2005 vanuit Darfur overheidsposten in Tsjaad begonnen aan te vallen, had Tsjaad zijn troepen grotendeels teruggetrokken naar steden op sleutelposities, daarbij grote delen van de grensstreek met Darfur onbeschermd achterlatend. Omdat het Tsjadische leger zich richtte op het terugdringen van Tsjadische rebellen, kregen Janjaweed milities vanuit Darfur de kans de grens te overschrijden en dorpen in Tsjaad aan te vallen en te vernietigen. De Verenigde Naties schatte dat meer dan 50.000 mensen hun huizen in oostelijk Tsjaad ontvlucht waren.

Invallen van de Janjaweed op Tsjadisch grondgebied zaaiden angst en bedreigden het civiele karakter van de vluchtelingenkampen aldaar volgens de ondersecretarisgeneraal voor Humanitaire Zaken van de Verenigde Naties, Jan Egeland op 29 juni 2006.
Daarbij kwam dat mensen, van al hun bezittingen ontdaan, het moeilijker vonden om verder landinwaarts te trekken dan de grens over te gaan en hun toevlucht te zoeken in een vluchtelingenkamp aan de Soedanese kant van de grens. Veel etnische groepen die aan weerszijde van de grens wonen, beschouwden deze grens toch al als 'kunstmatig'. 'Nadat Tsjadische dorpen waren aangevallen zochten hun bewoners hun toevlucht bij de dichtstbijzijnde veilige plek, in dit geval de plaats Um Dukhun in Soedan', aldus een missiehoofd van Artsen zonder Grenzen (AzG) in Darfur. 'Hier bevinden zich Soedanese veiligheidstroepen ter plaatse en nieuwe vluchtelingen krijgen medische zorg. Naast veiligheid en onderdak zijn voedsel en sanitaire voorzieningen ook dringend nodig voor de nieuwe golf vluchtelingen.'

In een verklaring van 28 juni, pleitte Amnesty International (AI) bij de Verenigde Naties en de Afrikaanse Unie voor een vredesmacht in het oosten van Tsjaad en in Darfur. 'De Soedanese overheid staat toe dat Janjaweed milities Tsjadische burgers aanvalt. De Janjaweed milities hebben het gemunt op weerloze gemeenschappen, niet gehinderd door de overheden van Tsjaad en Soedan. Doelgerichte actie moet ondernomen worden door de internationale gemeenschap voordat de situatie nog verder verslechterd', aldus de verklaring van AI.
Egeland zei in zijn verklaring voor de Veiligheidsraad van de VN op 29 juni dat humanitaire hulpverlening zijn limieten kende. In veel situaties, zoals in het oosten van Tsjaad, was de veiligheidsituatie dermate precair dat burgers, en niet zelden humanitaire hulpverleners zelf, fysieke bescherming behoefden, die echter ontbrak.

De situatie in oost-Tsjaad weerspiegelde de 'verschroeide aarde'-campagne die in 2003 en 2004 over Darfur raasde. Amnesty International zei in haar verklaring van 28 juni 2006 dat goed bewapende Janjaweed hetzelfde deden als in Darfur: moorden, plunderingen en verdrijving van een sedentaire boerenbevolking. Janjaweed aanvallen gemunt op het vee van lokale gemeenschappen waren begonnen in 2003 en intensiveerden aan het einde van 2005.
In tegenstelling tot Tsjadische vluchtelingen in het zuidoosten van Tsjaad die vaak in Soedan hun toevlucht zochten, vluchtten noordelijker wonende Tsjadiërs wel verder het binnenland van Tsjaad in, richting Goz Beida. In dit regionale centrum was sinds 2003 een groot vluchtelingenkamp voor vluchtelingen uit Darfur opgezet.

(Vorige berichten pagina 130/3 e.v. - 2006)

Internationaal

INTERNATIONAAL

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Bahreinse vrouw voorzitter van de Algemene Vergadering van de VN

Op 8 juni 2006 is de Bahreinse advocaat, voorvechter van vrouwenrechten en adviseur van het koninklijk hof Sheikha Haya Rashed Al Khalifa gekozen tot voorzitter van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN). In een toespraak tot de vergadering beloofde Sheikha Haya zich in te zullen zetten voor vrouwenrechten.

De post van voorzitter van de Algemene Vergadering wordt vervuld volgens een regionaal rotatiesysteem. Bahrein is lid van de Aziatische groep die het voorzitterschap overnam van West-Europa.

Forse financiële injectie voor Global Environment Facility

Het door de Verenigde Naties beheerde milieufonds Global Environment Facility (GEF), dat werd opgericht ter bescherming van het milieu wereldwijd, ontving op 28 augustus 2006 een additionele financiële injectie van 1,13 miljard dollar (ca. 889 miljoen euro) .
Dit werd tijdens de derde jaarvergadering van GEF in Kaapstad door de internationale donorgemeenschap toegezegd. Het fonds werd in 1992 tijdens de milieutop in Rio de Janeiro opgericht en stond onder beheer van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties, het milieuprogramma van de Verenigde Naties en de Wereld Bank .
Volgens GEF-voorzitster Moninque Barbut, 'staat de wereld voor ongekende ecologische dreigingen. Deze dreigingen vragen om geld, beleid en concrete resultaten met name in ontwikkelingslanden'.

UNCTAD waarschuwt tegen ongelijke internationale handelsontwikkeling

In het op 31 augustus 2006 geplubliceerde Handels- en Ontwikkelingsrapport 2006 van de Handels- en Ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties (UNCTAD) werd gewaarschuwd voor een ongelijke internationale handelsontwikkeling. Het begrotingstekort van de Amerikaanse regering en de 'external surpluses' van landen als Japan zouden een instabiele situatie in de hand werken.

In een duidelijke breuk met het verleden propageerde het rapport van de UNCTAD een regulering van de interne markt door nationale overheden.

ECONOMIE, FINANCIËN EN SOCIALE ZAKEN

'Einde aan de meeste kinderarbeid binnen tien jaar mogelijk'

In een op 4 mei 2006 verschenen rapport meldde de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) van de Verenigde Naties dat kinderarbeid wereldwijd op haar retour was. In

vergelijking met vier jaar eerder was het aantal werkende kinderen tussen vijf en zeventien jaar met 11 procent gedaald tot 218 miljoen. De daling van het aantal kinderen dat arbeid verrichte die ronduit gevaarlijk was voor hun fysieke of geestelijke gezondheid, daalde nog sterker – met 26 procent naar 126 miljoen. Het meeste gevaarlijke werk werd gedaan in de landbouw, in de vorm van slavernij, door middel van gedwongen rekrutering voor legers, in de mijnbouw, de prostitutie en de bouw. Hieruit trok de organisatie de conclusie dat op zijn minst de ergste vormen van kinderarbeid in 2016 tot het verleden konden behoren.

Als een van de oorzaken van deze tendens wees de ILO op de toegenomen politieke wil om het probleem aan te pakken, vooral in een aantal grote ontwikkelingslanden als Brazilië en China. Daarnaast betekende de sterkere wereldeconomie dat minder gezinnen gedwongen waren om hun kinderen te werk te stellen.

De grootste afname – met 60 procent – vond plaats in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, waar nog maar 5 procent van de kinderen arbeid verrichte. Ook in Azië en het gebied van de Stille Oceaan was er sprake van een sterke daling, zij het dat deze regio nog steeds het grootste aantal werkende kinderen telde, namelijk 122 miljoen in de leeftijd van 5 tot 14 jaar. Gerekend echter naar het percentage kinderarbeid op de totale kinderpopulatie kwam Afrika beneden de Sahara er het slechtst af, met 26 procent ofwel 50 miljoen kinderen.

Onder verantwoordelijkheid van de ILO waren twee verdragen tegen kinderarbeid tot stand gekomen. In 1973 was dat de Conventie inzake de Minimumleeftijd voor Toegang tot Werk (MAAE), die de minimale leeftijd vastlegde op vijftien jaar. Deze conventie 138 was intussen door 140 staten ondertekend. De Conventie tegen de Ergste Vormen van Kinderarbeid (CWFCL) was door 160 landen onderschreven. Deze conventie 182 stamde uit 1999.

Islamitische Ontwikkelingsbank gaat armoede bestrijden

Op 31 mei 2006 nam de Islamitische Ontwikkelingsbank (IDB) – de economische arm van de Organisation for Islamic Conference (OIC) – tijdens een vergadering in Koeweit een voorstel aan om een fonds voor armoedebestrijding op te richten. Het fonds was bedoeld om ontwikkeling in de armste Islamitische landen te bevorderen. Koeweit trok, volgens de minister van Financiën Bader al Humaidhi, een bedrag van circa 5 miljard dollar (ca. 3,9 miljard euro) uit voor dit fonds.

Tijdens dezelfde bijeenkomst besloten de ministers van Economie en Financiën van de 56 OIC-lidstaten het kapitaal van de IDB te verdubbelen naar 45 miljoen dollar (ca. 35 miljoen euro). Op 30 mei werden reeds afspraken gemaakt om het totale onderlinge handelsvolume in de komende tien jaar van 13 tot 20 procent te laten groeien.

Aantal miljonairs benadert wereldwijd negen miljoen

De rijksten in de wereld blijven hun vermogen vermeerderen en rond de 8,7 miljoen van hen hebben in 2005 de status van miljonair bereikt – een stijging met 8,5 procent in vergelijking met het voorgaande jaar. Dat bleek uit het *World Wealth Report* dat investeringsbank Merrill Lynch en consultant Capgemini op 20 juni 2006 uitbrachten.

De miljonairs bezaten gezamenlijk een vermogen van 33,3 biljoen dollar (ca. 26,2 biljoen euro). Ruim 85.000 mensen hadden een vermogen van meer dan 30 miljoen dollar (ca. 23,6 miljoen euro). Zuid-Korea kende met 21 procent de grootste stijging van het aantal miljonairs, gevolgd door India (19 procent), Rusland (17 procent), Zuid-Afrika (16 procent), Indonesië (14 procent), Hong Kong (14 procent) en Saoedi-Arabië (13 procent). De meeste miljonairs woonden in Noord-Amerika (2,9 miljoen), Europa (2,8 miljoen) en Azië en het gebied van de Stille Oceaan (2,4 miljoen). In Latijns-Amerika, het Midden-Oosten en Afrika ging het om enkele honderdduizenden mensen met een vermogen boven een miljoen.

ONTWAPENING EN WAPENBEHEERSING

Algerije, Israël en Marokko nemen deel aan NAVO-patrouilles

De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) maakte op 7 april 2006 bekend dat Algerije, Israël en Marokko hadden ingestemd met deelname aan de zeepatrouilles in de Middellandse Zee in het kader van de strijd tegen terrorisme. De patrouilles onder de naam Operation Active Endeavour (OAE) waren kort na de aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001 begonnen.

De bekendmaking vond plaats na de eerste NAVO-bijeenkomst in een Arabisch land, in de Marokkaanse hoofdstad Rabat. In het verleden hadden al regelmatig, voor het eerst in 1995, politieke consultaties tussen de landen plaatsgevonden. Die werden echter steeds gehouden op NAVO-grondgebied. Op de bijeenkomst waren vertegenwoordigers aanwezig van de 26 NAVO-landen en van zeven mediterrane staten, namelijk Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Marokko, Mauritanië en Tunesië. Zij beloofden de krachten te bundelen, niet alleen bij terrorismebestrijding, maar ook in het tegengaan van illegale migratie en van de proliferatie van verboden wapens.

West-Afrikaanse staten nemen maatregelen tegen wapenproliferatie

Tijdens een bijeenkomst in de Nigeriaanse hoofdstad Abuja op 14 juni 2006 spraken staatshoofden van de zestien landen die behoorden tot de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) strenge regels af ter voorkoming van proliferatie van lichte wapens. Zij ondertekenden een verdrag dat sancties instelde voor landen van de gemeenschap die faalden in het beperken van de productie en import van deze wapens, die veelvuldig werden gebruikt in regionale conflicten. De sancties hielden in dat lidstaten die de conventie overtraden, konden worden geconfronteerd met het opschorten van leningen of andere vormen van hulp. Ook kon hen het stemrecht bij beslissingen van ECOWAS worden ontnomen.

De conventie verbood alle internationale wapenoverdrachten, met uitzondering van die waarvoor de organisatie toestemming had gegeven met het oog op legitieme verdedigings- of veiligheidsdoeleinden of voor vredesmissies. Met het verbieden van transfers van lichte wapens werd vooral beoogd te voorkomen dat deze in handen kwamen van niet-gouvernementele organisaties die een belangrijke rol hadden gespeeld in bloedige burgeroorlogen in landen als Ivoorkust, Liberia en Sierra Leone. In West-Afrika waren naar schatting acht miljoen lichte wapens in omloop.

(Vorige berichten pagina 578/1 e.v. - 2006)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3231, pag. 58337-58400

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

NOVEMBER 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 646
Doelstellingen 'Kyoto' zonder extra maatregelen onhaalbaar

België 647
Beleidsverklaring en begroting

Bulgarije 653
President Parvanov herkozen

Duitsland 654
Voor het eerst in zestig jaar rabbijnen gewijd

Frankrijk 656
Toenemende spanningen in de buitenwijken

Griekenland 657
IMF adviseert voortzetting economische hervormingen

Groot-Britannië 658
Britse en Ierse premiers komen met plan voor herstel bestuur

Hongarije 660
Hevige protesten na uitspraken premier

Italië 662
Veel kritiek op Italiaanse begroting voor 2007

Nederland 662
Ministers treden af na onderzoeksrapport Schipholbrand

Portugal 666
Windenergieprojecten opgezet

Russische Federatie 666
Roesal wordt grootste aluminium producent ter wereld

San Marino 668
Drie partijen in regering

Spanje 669
Vier miljoen immigranten benodigd

Turkije 670
Orhan Pamuk wint Nobelprijs voor Literatuur

Vaticaan 671
Paus zoekt toenadering tot moslims

AMERIKA

Bolivia 671
Verschillen van mening over grondwetgevende vergadering

Haïti 675
René Préval opnieuw president

Mexico 677
Presidentsverkiezingen veroorzaken tweespalt

Verenigde Staten 681
Schandalen teisteren Republikeinen in aanloop naar verkiezingen

MIDDEN-OOSTEN

Bahrein 684
Ontslagverbod voor vakbondsactivisten per wet geregeld

Oman 686
Vakbonden gelegaliseerd

Qatar 686
Kritiek op arbeids- en detentieomstandigheden

Saoedi-Arabië 687
Bevoegdheden religieuze politie ingeperkt

AZIË

China 690
Nieuwe maatregelen tegen overbevolking

Kazachstan 692
Energiebedrijf naar Londense beurs

Kirgizstan 694
Corruptie blijft omvangrijk

Sri Lanka 695
Geweld laait op

AFRIKA

Angola 696
Politieke situatie Cabinda blijft onduidelijk

Djibouti 700
Maatregelen tegen vogelgriep

Eritrea 700
Nieuwe poging tot verbod op vrouwenbesnijdenis

Ethiopië 702
Ergste overstromingen sinds mensenheugenis

Kaapverdië 703
IMF constateert gunstige ontwikkelingen economie

Somalië 705
Islamitische milities belangrijkste militaire macht

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Meeste lidstaten voldoen nog niet aan gemeenschappelijke asielcriteria

Op 10 oktober 2006 werd voor de lidstaten van de Unie de richtlijn voor harmonisering van het asielbeleid van kracht. Daarover hadden de EU-landen in 2004 overeenstemming bereikt. De bedoeling ervan was dat criteria voor asieltoekenning gelijk werden getrokken en de rechten van erkende asielzoekers in de hele Unie dezelfde werden. Ook voorzag de richtlijn in een aparte beschermingsregeling voor vluchtelingen die niet voldeden aan het klassieke asielstatuut, zoals slachtoffers van milities of drugskartels. Tevens moest het verschijnsel van 'asielshoppen' voorkomen worden, dat het gevolg was van een verschil in strengheid van de beoordelingsmaatstaven in de verschillende lidstaten.
Met het verstrijken van de deadline voor invoering van de richtlijn bleken nog slechts weinig EU-landen deze in nationale wetgeving te hebben omgezet. Alleen Estland, Frankrijk, Litouwen, Luxemburg, Oostenrijk en Slovenië hadden dat gedaan. De Europese Commissie maande dan ook de overige negentien lidstaten aan haast te maken met de beoogde harmonisering.

Roemeense en Bulgaarse Eurocommissarissen benoemd

De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, maakte op 26 oktober 2006 de voordracht bekend van de Bulgaarse Meglena Kuneva tot lid van de Europese Commissie, belast met Consumentenzaken. Kuneva (49) was op dat moment minister van Europese zaken in Bulgarije en tevens onderhandelaar tijdens de gesprekken over toetreding van het land tot de Unie. Kort daarna werd ook een Roemeense vertegenwoordiger in de Commissie aangewezen. Het was de afwisselend als technocraat en liberaal betitelde Leonard Orban (45), die eveneens de toetredingsonderhandelingen, in dit geval van Roemenië, had geleid. Hij zou belast worden met de portefeuille Meertaligheid. De benoemingen, waarover begin 2007 het Europees Parlement nog een oordeel moest geven, hingen samen met de uitbreiding van de Unie met de twee landen, waarmee het aantal lidstaten per 1 januari van dat jaar op 27 zou uitkomen.
De voordracht van de Roemeen Orban vond plaats na afwijzing van een eerdere kandidaat, zijn landgenoot Varujan Vosganian. Barroso had zijn nominatie geweigerd vanwege het veronderstelde dubieuze verleden van de senator, tevens voorzitter van de begrotingscommissie van het Roemeense parlement. Zo zou hij hebben gewerkt voor de vroegere geheime dienst van zijn land, de beruchte Securitate. Ook zou hij zich schuldig hebben gemaakt aan omstreden zakencontacten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid in de eurozone neemt weer toe

Voor het eerst in bijna drie jaar neemt de werkloosheid in de landen van de eurozone weer toe, zo bleek begin oktober 2006 uit cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Unie. De werkloosheidsgraad steeg in augustus met 0,1 procentpunt tot 7,9 procent.
De gestegen werkloosheid kwam onverwachts vanwege de aanhoudende economische groei binnen de eurozone. Op grond daarvan hadden economen een stabiel blijvende werkloosheidsgraad van 7,8 procent voorspeld, hetgeen het laagste zou zijn in vijf jaar tijd. De werkloosheid was het hoogst in Frankrijk, met 8,8 procent. België lag daar met 8,6 procent niet ver onder, terwijl Nederland het laagste werkloosheidspercentage kende, namelijk 3,8 procent.
Overigens leken ook de groeicijfers die tot optimistischer werkloosheidsramingen hadden geleid, zich minder gunstig te ontwikkelen. De Europese Commissie verlaagde op 10 oktober dan ook haar groeiprognoses voor de eurozone. Ze sloot niet uit dat het eerste kwartaal van 2007 gekenmerkt zou worden door een nulgroei.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Philip Morris betaalt 1 miljard dollar in zaak sigarettensmokkel

De Europese Commissie maakte op 5 oktober 2006 bekend dat de Amerikaanse tabaksonderneming Philip Morris 1 miljard dollar (ca. 750 miljoen euro) schadevergoeding zou betalen aan tien lidstaten van de Unie. De Commissie had het bedrijf ervan beschuldigd netwerken van sigarettensmokkel te hebben bevoorraad. In juli 2004 troffen beide partijen een schikking, volgens welke Philip Morris zich tevens verplichtte de smokkel en namaak van sigaretten te zullen bestrijden.
De Commissie kon nu de verdeling van het uit te betalen bedrag over de lidstaten specificeren. Het hoogste bedrag, 28,6 procent van het totaal, ging naar Griekenland. Daarna volgde Duitsland met 24,6 procent. De overige landen waren België, Finland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal en Spanje. Philip Morris kreeg twaalf jaar de tijd om de lidstaten uit te betalen.

Europese Commissie wil postdiensten volledig liberaliseren

Eurocommissaris voor de Interne markt Charlie McCreevy stelde op 18 oktober 2006 namens de Europese Commissie voor om per 1 januari 2009 over te gaan tot een volledige liberalisering van de postdiensten in de landen van de Unie. Hij deed dat na een dag eerder steun voor zijn plannen te hebben gekregen van vijf betrokken bedrijven: Deutsche Post, het Zweedse Posten AB, het Finse Suomen Posti Oyj, het Britse Royal Mail en het Nederlandse TNT Post. Samen waren zij verantwoordelijk voor 60 procent van het postvolume in Europa. Volgens het voorstel konden de lidstaten niet langer een monopolie handhaven van hun nationale postbedrijf. Wel kregen zij de vrijheid om zelf te omschrijven wat openbare dienstverlening inhield en konden zij compensatiemaatregelen treffen.
De voorstellen van de Commissie waren de uiteindelijke uitwerking van een proces van geleidelijke liberalisering. Dat werd vijftien jaar eerder ingezet en verkreeg in 1997 een wettelijk kader. Per 1 januari 2003 bestond er nog slechts een monopolie voor post van minder dan 100 gram en intussen gold dat, vanaf 2006, alleen nog voor post met een gewicht onder de 50 gram.
De Commissie stelde steeds als voorwaarde dat normale postbezorging – overal in de Unie vijf dagen per week minstens eenmaal per dag – gegarandeerd werd. Niet in alle lidstaten was men daar overigens gerust op. Zo meenden de meeste Belgische europarlementariërs dat er onvoldoende waarborgen waren voor een hoge kwaliteit van dienstverlening.

Europese Unie

Overheidstekorten dalen binnen eurozone

Uit gegevens van 23 oktober 2006, verstrekt door het statistisch bureau van de Unie Eurostat, bleek dat er in de landen van de eurozone sprake was van een afnemend overheidstekort over de laatste drie jaar. Gemiddeld lag dat in 2003 nog op 3,1 procent van het bbp, een jaar later was dat 2,8 procent en in 2005 was het verder gedaald naar 2,4 procent.
In de 25 lidstaten van de Unie bedroeg in 2005 het gemiddelde tekort 2,3 procent van het bbp. In negen lidstaten lag het hoger dan het toegestane maximum van 3 procent. Koploper was Hongarije met een tekort van 6,5 procent, gevolgd door Portugal (6 procent), Griekenland (5,2 procent) en Italië (4,1 procent). Ook Duitsland, Groot-Brittannië, Malta, Slowakije en Tsjechië kwamen boven de 3 procent uit. Daartegenover stonden zeven landen met een overschot. Het hoogst was dat in Denemarken (4,9 procent), waarna Zweden met 3 procent en Finland met 2,7 procent volgden.

NATUUR EN MILIEU

Milieudoelstellingen Kyoto zonder bijkomende maatregelen onhaalbaar

Een in oktober 2006 verschenen rapport van het Europees Milieuagentschap (EEA) maakte duidelijk dat de pogingen van de lidstaten om te voldoen aan de afspraken van het klimaatverdrag van Kyoto (1997) zonder extra maatregelen zouden mislukken. Zeven staten zouden dan uitkomen op een stijging in plaats van een daling van de CO2-uitstoot in het streefjaar 2010.
De Unie had zich vastgelegd op een vermindering van de uitstoot met gemiddeld 8 procent. De vijftien lidstaten die al vóór mei 2004 lid waren stevenden af op een reductie van slechts 0,6 procent in 2010. Er waren intussen aanvullende maatregelen genomen, maar ook dan haalde men het doel niet. De reductie zou dan 4,6 procent bedragen.
Het EEA zinspeelde op extra maatregelen om de Kyoto-doelstellingen alsnog te kunnen halen. Daarbij werd onder meer gedacht aan de overdracht van schone technologie of de financiering van milieuvriendelijke projecten in ontwikkelingslanden en de aanleg van 'groene longen' om meer CO2 op te laten nemen. Dergelijke maatregelen zouden althans de oude lidstaten in staat stellen de 8 procent reductie te bereiken.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie bekritiseert Ruslands politiek jegens Georgië

De Europese Unie riep Rusland op 3 oktober 2006 op de economische sancties op te heffen die het een dag eerder had ingesteld tegen Georgië. Directe aanleiding voor de Russische stap was de arrestatie door de Georgische autoriteiten van vier Russische officieren op beschuldiging van spionage. Na bemiddeling door de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) werden zij weer vrijgelaten, maar dit leidde niet tot een beleidswijziging van Rusland. De sancties hadden als gevolg dat alle transport- en postverbindingen met Georgië verbroken werden.
Op 17 oktober gaven de ministers van Buitenlandse zaken van de Unie middels een verklaring blijk van hun 'diepe bezorgdheid' over de strafmaatregelen en de gevolgen ervan voor de Georgische bevolking. Zij riepen Rusland op deze in te trekken. Tegelijkertijd leverden de ministers kritiek op Georgië, dat troepen had gelegerd in de Kodori-kloof, vlakbij de separatistische regio Abchazië in het noordwesten van het land. Het Abchazische bewind werd door Rusland gesteund. De Unie redeneerde hier in lijn met de Russische politiek door Georgië op te roepen haar troepen uit de regio weg te halen.

Hogere invoertarieven voor Vietnam en China

In 2007 en 2008 zal de Unie extra invoertarieven heffen op Vietnamese en Chinese schoenen van respectievelijk 10 en 16,5 procent, zo kwamen de lidstaten op 5 oktober 2006 overeen. De heffingen kwamen in plaats van de voorlopige maatregelen die eerder dat jaar waren getroffen. Toen werden de bestaande invoertarieven verhoogd naar 16,8 procent (Vietnam) en 19,4 procent (China).
De beslissing was binnen de Unie omstreden: twaalf lidstaten stemden tegen. Het voorstel kon slechts worden aangenomen doordat naast negen voorstemmers vier landen zich onthielden, hetgeen betekende dat het wel was aanvaard. Met name de zuidelijke lidstaten wilden zich beschermen tegen goedkope dumping. Dat gold vooral voor de invoer van schoenen uit China die de eigen industrie zouden benadelen. Daartegenover stonden de lidstaten die kozen voor vrijhandel en keuzevrijheid voor de consument.
Tussen 2001 en 2005 was de invoer in de Unie van Chinese schoenen verelfvoudigd en die van Vietnamese schoenen verdubbeld. Volgens Europese schoenenproducenten had dit geleid tot het verlies van duizenden arbeidsplaatsen. Dit probleem leek zich nu te verplaatsen naar de twee Aziatische landen. Vanuit de Vietnamese industrie werd namelijk gemeld dat de maatregelen konden leiden tot verlies van werk voor 60.000 tot 70.000 mensen. Behalve Vietnam protesteerde ook China. Volgens dat land was het besluit in strijd met de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en waren tegenmaatregelen niet uit te sluiten.

EUROPEES PARLEMENT

Wit-Russische oppositieleider Milinkevitsj krijgt Sacharovprijs

Het Europees Parlement besloot op 26 oktober 2006 de jaarlijkse Sacharovprijs toe te kennen aan Alexander Milinkevitsj, de leider van de oppositie in Wit-Rusland. De prijs, waaraan een geldbedrag van 50.000 euro was verbonden, was genoemd naar de overleden Russische mensenrechtenactivist Andrej Sacharov en zou in december worden uitgereikt.
Milinkevitsj was kandidaat bij de presidentsverkiezingen in maart tegen het zittende staatshoofd Alexander Loekasjenko. De laatste werd voor een derde ambtstermijn herkozen, maar onder omstandigheden die door de Unie als oneerlijk werden beschouwd. Milinkevitsj zelf werd tijdens protestbetogingen tegen de uitslag gearresteerd en twee weken vastgehouden.

(Vorige berichten pagina 582/1 - 2006)

België

BELGIË

BINNENLAND

Leider Front National definitief veroordeeld

Het Hof van Cassatie verklaarde op 4 oktober 2006 het beroep van de voorzitter van

het Front National (FN), Daniel Feret, tegen diens vonnis eerder dat jaar ongegrond. De 62-jarige Feret was op 18 april door het Brusselse Hof van beroep veroordeeld wegens de verspreiding van racistische pamfletten. Het Hof sprak uit dat in de pamfletten zaken 'op irrationele wijze met elkaar in verband werden gebracht en werd aangezet tot haat tegenover vluchtelingen'.
De uitspraak van het Hof betekende dat Feret zich gedurende tien jaar niet meer verkiesbaar kon stellen, waarmee het onmogelijk werd dat hij nog verkozen kon worden bij de vier dagen later te houden gemeenteraadsverkiezingen. Daarnaast kreeg hij een werkstraf van 250 uur, die hij diende te voldoen op het gebied van integratie van migranten. Dat laatste weigerde hij, geheel conform het anti-immigratiestandpunt van zijn partij. Zou hij daarin volharden, dan wachtte Feret een gevangenisstraf van tien maanden onvoorwaardelijk.
Feret was in 1985 oprichter van het FN. De extreem-rechtse partij was in Wallonië lang niet zo succesvol als tegenhanger Vlaams Blok (VB) dat was in Vlaanderen. Het FN was regelmatig het toneel van interne twisten en scheuringen. Zo was recentelijk de senaatsfractie in rivaliserende stromingen uiteengevallen. Feret zelf kwam meerdere keren in aanraking met justitie.

Premier Verhofstadt presenteert beleidsverklaring en begroting 2007

Premier Guy Verhofstadt legde op 17 oktober 2006, bij het begin van het nieuwe parlementaire jaar, de federale beleidsverklaring af. Tevens werd de begroting voor 2007 gepresenteerd.
De premier maakte de balans op van het regeringsbeleid en beschouwde vooral de economische groei, de toename van de investeringen en de creatie van werkgelegenheid als positieve resultaten. Het beleid stond de laatste jaren vooral in het teken van lastenverlagingen, een verhoging van de koopkracht, economische hervormingen en gezonde overheidsfinanciën. In de begroting voor 2007 werd de financiering van het te voeren beleid nader uitgewerkt onder het motto 'Van evenwicht naar overschot'. Dat laatste duidde op het bereikte surplus van 900 miljoen euro ofwel 0,3 procent van het bbp.
Verhofstadt nam en passant een voorschot op de in 2007 te houden federale verkiezingen. Hij leek te verwijzen naar de belangrijkste federale oppositiepartij Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V), toen hij de noodzaak benadrukte om niet alleen te besturen, maar ook te getuigen van visie en een toekomstgerichte blik. Nadrukkelijker nog waren de nauwelijks verhulde opmerkingen van de premier aan het adres van oppositiepartij Vlaams Belang (VB), toen hij stelde: 'We leven in een complexe wereld. Toch horen we steeds meer simplistische antwoorden. Slogans, zonder nuances. (...) Laat ons daar mee stoppen. Mensen hebben genoeg van de polarisaties. Van het beschuldigen van andere groepen. Vlamingen tegen Franstaligen. Franstaligen tegen Vlamingen. Autochtonen tegen allochtonen. Allochtonen tegen autochtonen. Niet je afkomst is belangrijk, maar je toekomst. Dat is waar de regering voor staat.'

Beleidsverklaring premier Guy Verhoftadt (17 oktober 2006)

'Mijnheer de voorzitter,
Geachte collega's,

Bedachtzaam en vastberaden.
Dat was de boodschap van de beleidsverklaring vorig jaar. En dat was ook de essentie van het Generatiepact dat we toen bekend maakten.
De beleidsverklaring van vandaag is op dezelfde fundamenten gebouwd. Even vastberaden. Even bedachtzaam. Maar vastberadenheid en bedachtzaamheid betekenen niets zonder engagement. Engagement is daarom ons derde fundament.

Want er zijn in feite twee manieren om aan politiek te doen, twee manieren om een land te besturen. Net zoals er twee manieren zijn om een schip te besturen. Ofwel is je enige zorg dat je schip drijvende te houden. Zonder specifiek baken, zonder duidelijk doel. Voortdobberen, eender welke richting. Ofwel heb je als kapitein een missie, een visie, een droom. Met een klaar doel voor ogen. Ook al weet je dat je soms woeste wateren en zware stormen zal moeten trotseren. Je grenzen zal moeten verleggen.

Welnu, grenzen verleggen. Dat is het doel van de politiek.
Politiek is meer dan alleen een kwestie van beheren en besturen. Het is ook en vooral een kwestie van visie, van kijken naar de toekomst. Een kwestie van engagement, van toekomstgericht engagement, van het nemen van verantwoordelijkheid. Ook in moeilijke omstandigheden, vooral in moeilijke omstandigheden.
Zoals we doen in het buitenland. Meer dan 1.100 van onze soldaten opereren in buitenlandse missies. Sinds enkele weken zijn Belgische soldaten vertrokken naar Libanon om vrede te bewerkstelligen in een van de vuurhaarden van het Midden-Oosten.
Onze soldaten zitten in Afghanistan waar zij ervoor zorgen dat de democratie eindelijk een kans krijgt. Dat de Talibaan er niet terug aan de macht komt. Dat vrouwen opnieuw rechten krijgen die hen zovele jaren werden ontzegd.
We zijn ook aanwezig in Kosovo, in Bosnië om een nieuwe burgeroorlog op de Balkan te voorkomen. En we investeren in vrede en democratie in Kongo waar bijna in stilte het grootste menselijke drama van de afgelopen decennia heeft plaatsgevonden, met miljoenen doden.

Ook daar nemen we onze verantwoordelijkheid op. Dat zijn geen gemakkelijke opdrachten. Dat zijn vaak heel risicovolle operaties. Maar verlangen naar vrede of een betere wereld zonder zelf een engagement op te nemen, is gemakkelijk. En roepen dat de anderen het dan maar moeten doen, is zelfs laf.
Ik wil daarom van deze tribune gebruik maken om eerst en vooral onze vredessoldaten en hun families te bedanken. Zij nemen immers de grootste verantwoordelijkheid.

Om even terug te komen op ons engagement in Kongo. Zeven jaar geleden zijn we naar Kongo teruggekeerd. Om de burgeroorlog te helpen stoppen. Om de democratie terug op gang te trekken.
We hebben samen met de internationale gemeenschap Kongo op weg geholpen. En we willen dat ook blijven doen. Wanneer de transitieperiode positief wordt afgesloten en een Kongolese democratie is opgestart, zullen we aan de club van Parijs voorstellen om de bilaterale schulden van Kongo vervroegd kwijt te schelden. Wij zullen dat in 2007 in elk geval zelf doen. We willen namelijk dat Kongo echt een nieuwe start krijgt met een gezonde democratie, met gezonde financiën. Daar moeten de Kongolezen natuurlijk zelf werk van maken. Maar daar kunnen wij hen daadwerkelijk in steunen.
Het is een belangrijke steun die we gaan leveren, een steun die er mee voor zorgt dat onze inspanning voor ontwikkelingssamenwerking volgend jaar verder zal stijgen naar 0,55 procent. We zitten dus perfect op schema om in 2010 de 0,7 procent te halen.

Ook in Europa bewijzen we ons engagement.
De Europese eenmaking is het grootste politieke succesverhaal van de geschiedenis.
Nooit tevoren kende Europa zo lang vrede, zo veel welvaart, zo'n grote onderlinge solidariteit.
Europa verdient dus niet het cynisme dat we vandaag bijna overal horen.
Cynisme dat wordt aangewakkerd door kunstmatige polarisaties, polarisaties tussen oude en nieuwe lidstaten, tussen grote en kleine landen. Polarisaties die maar tot één iets leiden: tot status quo en tot achteruitgang.
Het Europese project heeft de afgelopen vijftig jaar altijd twee motoren gehad. De motor van de verdieping en de motor van de uitbreiding. Maar de enige manier om uitbreiding en verdieping in evenwicht te houden, de enige manier om ervoor te zorgen dat de uitbreiding de Unie niet verlamt,

is de unanimiteitsregel definitief af te schaffen. Alleen zo kunnen we het status quo vermijden. Alleen zo kunnen we evolueren naar de Verenigde Staten van Europa.

Gisteren werd ons internationaal engagement bekroond. 180 landen beslisten dat België de volgende twee jaar lid zal zijn van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. En dat is een grote eer voor ons land. Maar ook een immense opdracht. De uitdagingen zijn namelijk enorm.
De instabiliteit in het Midden-Oosten, de opmars van het fundamentalisme, Noord-Korea dat kernbommen test, de burgeroorlog in Darfour, de dreiging van Iran. En ik noem er maar enkele.
Wij geloven in het potentieel van de VN. We geloven ook dat de VN versterkt moet worden om dat potentieel hard te kunnen maken in de toekomst. Wij geloven dat onze bijdrage in de Veiligheidsraad bescheiden maar substantieel kan zijn. Ons doel is de komende twee jaar enkele stenen in de rivier van de wereldvrede te verleggen. Dat is in elk geval ons engagement.
(...)
Hoe meer we begaan zijn met de wereld, hoe beter we inzien dat het in ons land niet slecht is om te leven. Ik wil hiermee niet zeggen dat er bij ons geen problemen zijn. Maar het zijn problemen die op te lossen zijn. Waar iets aan kan worden gedaan. En waar we ook vooruitgang boeken.

Wat is inderdaad de feitelijke staat van ons land?
De Nationale Bank verwacht dat onze economie in 2006 met 2,7 procent zal groeien. Voor 2007 voorspelt men een groei van meer dan 2,2 procent. Hiermee scoort ons land voor het vijfde jaar op rij beter dan de eurozone. Natuurlijk, dat zijn geen miraculeuze cijfers, zoals in Ierland of Slowakije. Laten we niet overdrijven. Maar het zijn goede, gedegen, stabiele cijfers, beter dan in de buurlanden in elk geval. Cijfers waar vele landen ons om benijden.

De meeste mensen zeggen die economische groeicijfers misschien niet veel. Het lijkt een beetje op abstracte wiskunde. Nochtans zijn ze wel degelijk van groot belang. Meer economische groei betekent immers meer jobs en meer inkomsten voor iedereen. En dat is niet abstract, dat is zeer concreet.

Zo kent ons land dit jaar de sterkte daling van faillissementen in tien jaar tijd. Dit jaar is er, met 33.000 nieuwe bedrijven, in de eerste zes maanden een nieuw record aantal starters in ons land. En bovendien stijgen de buitenlandse investeringen opnieuw snel. Dat zijn geen abstracte cijfers.

Je ziet dat ook op het veld. Dat bedrijven sluiten of personeel laten afvloeien, is jammer genoeg onvermijdelijk in de hedendaagse economie. En er zullen in de toekomst nog grote herstructureringen zijn. Maar dat weegt niet op tegen het werk dat in de andere ondernemingen wordt gecreëerd. Uit cijfers blijkt dat we een pak meer jobs aantrekken dan er verloren gaan.
Die groei is op het terrein merkbaar. Er wordt meer geïnvesteerd. Er wordt meer ondernomen. Er worden meer banen gecreëerd.
En ik zeg dat maar even, want ik word hier in de Kamer al drie jaar weggehoond omdat ik in de beleidsverklaring van 2003, bij de start van deze regering, zei dat ons doel de creatie van 200.000 nieuwe jobs was.
Dat doel was inderdaad zeer ambitieus. Vorig jaar heb ik in de beleidsverklaring toegegeven dat dit misschien te hoog gegrepen was. Toen dachten we dat het er maximaal 115.000 zouden zijn. Maar het afgelopen jaar is niet voor niks geweest. Exact gisteren heeft Eurostat [het statistisch bureau van de Europese Unie] bekend gemaakt dat sinds onze belofte om voor 200.000 jobs te gaan, dus sinds 2003, er netto 157.000 nieuwe banen zijn bijgekomen. Met andere woorden, de 200.000 zijn misschien toch niet helemaal onhaalbaar.

Ik weet het. Er wordt soms schamper gedaan over het voluntarisme van deze regering. We leggen de lat inderdaad altijd hoog. Ik geef toe, soms zelfs te hoog.
Maar eerlijk, als we de lat niet af en toe hoog durven leggen, wat bereiken we dan? Het minimum? Het gemiddelde? Een vijf op tien?
Wij engageren ons om voor een tien op tien te gaan, met alle energie en alle inspanningen.
En ja, soms halen we misschien maar een acht of een zeven. Maar dat is nog altijd meer dan een middelmatige vijf.
(...)
Ons beleid de voorbije jaren was gesteund op vier pijlers: lastenverlagingen, koopkrachtverhogingen en doelgerichte hervormingen en dat alles binnen gezonde overheidsfinanciën. In deze beleidsverklaring veranderen we die aanpak niet, maar we versterken hem wel.
Te beginnen met het budgettaire kader. Zeven jaar op rij hebben we een begroting in evenwicht ingediend. Volgend jaar mikken we op een overschot. Een overschot van exact 0,3 procent of 900 miljoen euro.
We mikken ook op een ommekeer in de evolutie van het primair saldo. Dat saldo daalde de voorbije jaren. Al hadden we nog steeds het hoogste van Europa. Dit jaar stijgt het primair saldo echter opnieuw, van 4,1 naar 4,3 procent. Dat betekent dat we opnieuw meer reserves aanleggen voor de toekomst.
De eenmalige maatregelen dan. De omvang van de eenmalige maatregelen was het onderwerp van heel wat discussie de voorbije jaren. Welnu, dit jaar dalen deze eenmalige maatregelen van 0,55 procent bbp tot 0,38 procent bbp.
Het eindresultaat van de begroting is een spectaculaire daling van de staatsschuld tot 83 procent van het bbp.
Al die resultaten, het overschot van 0,3 procent in het bijzonder, zijn de verdienste van alle beleidsniveaus. De federale overheid, incluis de sociale zekerheid, zal inderdaad een overschot kennen van om en bij het half miljard. De gewesten, gemeenschappen en gemeenten van bijna 400 miljoen. Met de gewesten en de gemeenschappen werd overeengekomen om op korte termijn ook afspraken te maken over regionale uitgaven die nu federaal betaald worden.
Want wat is de situatie vandaag? Als de gewesten een loonakkoord afsluiten, is het de federale regering die de daaruit voortvloeiende verhoging van de pensioenen betaalt. Het is ook de federale regering die het tijdskrediet voor hun ambtenaren betaalt om maar enkele voorbeelden te noemen.
Ik denk dan ook dat het belangrijk is dat we daarover enkele nieuwe afspraken maken. En dat we, zoals in elk goed huwelijk, elk onze verantwoordelijkheid nemen zowel in de lusten als in de lasten.
(...)
We versterken niet alleen de overheidsfinanciën. We versterken ook het beleid zelf. Eerst en vooral op het vlak van de competitiviteit, de innovatie en de werkgelegenheid.
De economie draait goed. Het komt er nu op aan dit resultaat te bestendigen. Het Interprofessioneel Akkoord [overeenkomst tussen werkgevers en werknemers over loon- en arbeidsvoorwaarden] zal hierin een belangrijke rol spelen. En ik roep de sociale partners dan ook op om te investeren in vorming, onderzoek en innovatie en tegelijk de loonkost binnen de perken te houden. Ze hebben zich daartoe geëngageerd in hun gezamenlijke verklaring van 27 maart 2006. Het komt er nu op aan om deze verklaring in een concreet akkoord om te zetten.

De regering van haar kant zal de doelgerichte belastingsverlagingen dit jaar verder uitbreiden en versterken. We hadden dat aan de sociale partners beloofd. We komen onze belofte na.
De bestaande lastenverlaging voor nacht- en ploegenarbeid zal verdubbeld worden.
Tot 10,7 procent. Hierdoor blijven de Belgische fabrieken die met ploegenstelsels werken concurrentieel met die van onze buurlanden.
Ook de belastingverlaging op overuren zal aanzienlijk versterkt worden. Overuren worden dus flink goedkoper. Eenderde van de nieuwe middelen zal naar de werkgever gaan. En maar liefst tweederde naar de werknemer. Daarmee wordt het zowel voor de werkgever als de werknemer voor het eerst opnieuw lonender om een overuur in het wit te verrichten in plaats van in het zwart.
Ook de jobkorting, die mensen die werken beloont, wordt verdubbeld. Concreet betekent dit dat de jobkorting ongeveer 50 euro per werknemer zal bedragen, een korting die bovenop de algemene belastingsverlaging komt die nu op kruissnelheid is.
Daarnaast wordt dit jaar ook de belastingsverlaging voor kenniswerkers uitgebreid. Niet alleen gedoctoreerden maar nu ook iedereen met een mastersdiploma die in een researchafdeling werkt, zal van deze belastingsverlaging kunnen genieten.
Ten slotte wordt er een enveloppe van 30 miljoen aan de sociale partners ter beschikking gesteld met als doel het netto gewaarborgd minimum maandinkomen te verhogen.

Ook een andere lastenverlaging begint stilaan zijn

België

vruchten af te werpen: de notionele interest. Dankzij de wet op de notionele interest staat ons land vandaag voor wat investeringen betreft gerangschikt bij de meest interessante landen ter wereld.
Maar dat is niet alles. Er komen nieuwe verlaagde tarieven voor de belastingsvrije reserves.
We zijn ervan overtuigd dat heel wat slapend kapitaal dat vandaag in het bedrijf ongebruikt blijft, door deze maatregel opnieuw zal geïnvesteerd worden in onze economie.

De competitiviteit van ons land kan alleen omhoog als we samenwerken met alle niveaus.
Wat heeft het immers voor zin om op het ene bestuursniveau de belastingen te verlagen, als men ze op een ander opnieuw verhoogt. Elkaar de zwarte piet doorschuiven, heet dat.
Het zorgt voor polarisaties die niet goed zijn voor ons land en evenmin voor de bedrijven.
Daarom bieden we aan om in de komende maanden een pact af te sluiten, een pact met
de gewesten, de gemeenschappen en de gemeentes, een 'pact ten voordele van het bedrijfsleven'.
Niet voor meer inkomsten. Integendeel, we willen een pact afsluiten waarin we ons gezamenlijk engageren tegenover de bedrijven. Concreet zou dit pact uit twee luiken moeten bestaan.
In het eerst luik beslissen we om geen vennootschapsbelasting meer te heffen op premies en subsidies aan bedrijven. (expansiewetgeving, O&O [Onderzoek en Ontwikkeling], ondernemerschapspremies, exportsubsidies, landbouwsubsidies).
In het tweede luik zou een nieuw mechanisme van aftrekbaarheid ingevoerd moeten worden om de regio's en de gemeentes te stimuleren lastenverlagingen ten voordele van de bedrijven door te voeren.
Waarom niet het idee, hoe lager de belastingen, hoe hoger de aftrekbaarheid. Met zo'n pact – daar ben ik van overtuigd – geven we onze ondernemingen de garantie dat de belastingen overal in ons land zullen dalen. Onze bedrijven verdienen dat engagement.

Van engagement gesproken. Al Gore [voormalig vice-president van de Verenigde Staten] was vorige week in Brussel om ons te overtuigen van de gevaren van de CO2-uitstoot en de opwarming van de aarde. Ik heb toen met hem gesproken. En de wetenschappelijk cijfers die hij gaf waren ronduit shockerend. Door de opwarming van de aarde zijn het aantal zware orkanen de laatste dertig jaar verdubbeld.
Het afgelopen decennium is ook het smeltende ijs van gletsjers verdubbeld. De malariamug verspreidt zich op als maar meer plaatsen in de wereld, met alle gevolgen van dien.
De grote boosdoener in dit opwarmingsverhaal is CO2 dat de warmte van de zon binnen onze atmosfeer houdt. En als we de CO2-uitstoot niet verminderen, zullen de gevolgen op korte termijn dramatisch zijn. Over 25 jaar zal het aantal doden ten gevolge van de opwarming stijgen tot 300.000 mensen per jaar.
Door het smelten van ijs zal het zeeniveau stijgen met zes meter. Er zullen meer droogtes komen, meer hittegolven, meer bosbranden.

Maar we kunnen deze rampen voorkomen. Dit is geen fataliteit.
Daar is echter één voorwaarde voor en dat is zorgen voor veel minder uitstoot van CO2. We moeten de boodschap van Al Gore ernstig nemen. Het Kyoto-plan [volgens het klimaatverdrag van Kyoto uit 1997] dat we hebben, is goed maar nieuwe instrumenten zijn nodig. Dat is de reden waarom we een nieuwe heffing invoeren op klimaatonvriendelijke verpakkingen. De heffing zal namelijk afhangen van de CO2-balans van de verpakking.
Met andere woorden hoe minder CO2 bij de productie, hoe minder heffing.

Zo komt er bijvoorbeeld op papieren verpakking geen heffing, maar op plastic en aluminium des te meer. We hopen vooral dat dit de producenten hun gedrag doet wijzigingen.
Terwijl de consument steeds de keuzevrijheid behoudt. Maar meer Kyoto is niet alleen een kwestie van bestraffen, het is ook een kwestie van stimuleren. We voeren daarom ook een belastingsaftrek in voor roetfilters en we gaan de aftrek uitbreiden voor energievriendelijke investeringen.
(...)
We zullen in 2007 eveneens ons sociaal beleid een stuk versterken. Daarin is het overschot op de Sociale zekerheid, waarover ik reeds sprak, essentieel. En ook hier gaan we tegen de Europese trend en die van de buurlanden in. Dit overschot is mogelijk zowel dankzij een streng in de hand houden van de uitgaven, als door het aanboren van andere inkomsten dan die uit arbeid als door het aanboren van nieuwe inkomsten die de gezondheid moeten bevorderen. Onder meer via de accijnzen op tabak.

Maar dit overschot dat we opbouwen gaan we niet zomaar uitgeven. Dit overschot hebben we in het bijzonder gecreëerd om de toekomst voor te bereiden. De toenemende vergrijzing heeft immers twee effecten: een verhoging van de pensioenkost en een verhoging van de kosten van de gezondheidszorg.
Voor de betaalbaarheid van de pensioenen van de toekomst hebben we het Zilverfonds. We richten nu ook een tweede fonds op, namelijk het Zilverzorgfonds.
We reserveren daarvoor al 309 miljoen euro in 2007. Met dit Zilverzorgfonds willen we de toename van toekomstige kost van de gezondheidszorgen als gevolg van de vergrijzing voor de komende decennia opvangen. Voor de zelfstandigen zal hetzelfde gebeuren maar dan specifiek voor de kleine risico's.

We versterken ook de fraudebestrijding in de sociale zekerheid, net zoals dat het geval is in de fiscaliteit. We sturen als regeringsvoorstel een nieuw forfaitair systeem om het zwartwerk in de bouw en de schoonmaak tegen te gaan, naar de sociale partners.
De begroting van volgend jaar versterkt ook in aanzienlijke mate de koopkracht, dit onder meer door enkele belangrijke sociale correcties. Mensen houden vandaag meer over.
Dat is geen belofte, maar een feit. Waar de koopkracht in 2004 nog daalde met 0,2 procent, steeg die in 2005 met 1 procent en in 2006 met 1,8 procent. En naar verwachting kan die koopkrachtstijging 2,3 procent bedragen in 2007. Deze sterke koopkracht is mede de verklaring van het feit dat onze economie de voorbije jaren sterker groeide dan die van de buurlanden.

Hiermee geven we vooral de zwakkeren een duw in de rug. We kunnen in een ontwikkeld land als het onze immers niet aanvaarden dat moeders en vaders onvoldoende geld hebben om hun kinderen wat zekerheid te geven, een toekomst te geven. Tegenover deze mensen moeten we ook onze verantwoordelijkheid nemen. Ook zij verdienen gelijke kansen om vooruit te geraken.

In het Generatiepact werd een mechanisme van welvaartsaanpassingen van de sociale uitkeringen overeengekomen. We hebben intussen voor een wettelijke basis gezorgd. In september kregen we een unaniem advies van de sociale partners over de concrete invulling van die welvaartsaanpassingen. De regering heeft beslist om dat voorstel, dat grotendeels wordt gevolgd, uit te voeren en zelfs uit te breiden.
De laagste uitkeringen en oudste pensioenen worden verhoogd: de welvaartsbonus voor pensioenen. En er komt ook een pensioenbonus die langer werken beloont.
Ook de plafonds waarop de pensioenen berekend worden gaan omhoog. En de inkomensgarantie uitkering voor bejaarden en de minimumpensioenen van werknemers en zelfstandigen wordt zodanig verhoogd dat zij niet langer het risico zullen lopen om in de armoede terecht te komen.
Ook de kinderbijslag voor het eerste kind voor zelfstandigen wordt verhoogd. Het leefloon wordt opgetrokken en later ook aangepast aan de welvaart.

Het beperkt remgeld waar tot vandaag enkel WIGW's [Weduwen, Invaliden, Gepensioneerden en Wezen] recht op hadden, wordt nu hervormd tot een OMNIO, namelijk een uitbreiding tot iedereen met een inkomen van minder dan 14.000 euro. De maximumfactuur wordt uitgebreid naar al die aspecten van chronische ziektes die tot hier toe niet in rekening werden gebracht.
En een maatregel ten slotte die mij erg ter harte gaat is dat er eindelijk een asbestfonds opgericht wordt. Met dit fonds willen we de gezondheidskosten van de vele slachtoffers van asbest mee helpen drukken.

Maar hoe welvaartsvast de inkomens van deze mensen ook worden gemaakt, één groot probleem blijft nijpend: huisvesting. Daarom is wonen en huren een ander pakket aan maatregelen. De prijzen van huizen stijgen enorm. Kopen wordt moeilijker voor meer en meer mensen.

Maar voor de armsten onder ons is niet alleen kopen al langer onhaalbaar.
Ook huren wordt steeds meer een probleem.
Daarom hebben we een heel pakket aan maatregelen genomen die zowel de huurder als de verhuurder stimuleren om de huurprijzen te matigen, en mensen sneller de kans te geven om een eigen huis te verwerven.
Ik geef er enkele. We voeren een nieuwe regeling voor de huurwaarborg in, waarbij die in eenmaal voor twee maanden of in maandelijkse schijven voor drie maanden kan worden betaald. De BTW op sociale woningen wordt verlaagd. Het verlaagd BTW-tarief voor renovatie wordt ook toegepast voor vervangende nieuwbouw in achtergestelde wijken van grote steden. Er komt ook een belastingsvermindering bij de renovatie van bescheiden huurwoningen indien in het nieuwe contract de prijs beheerst wordt.
We gaan ook door met de pilootprojecten waarbij de paritaire commissies waar huurders en eigenaars de prijzen proberen beperkt te houden, en we hopen om hieromtrent met de gewesten samenwerkingsakkoorden af te sluiten waardoor het mogelijk is om gezinnen die geconfronteerd worden met hoge huurgelden te ondersteunen. Het zijn een aantal voorbeelden van de hervormingen die we in de huurproblematiek wil doorvoeren.

Hervormingen zijn belangrijk. Dat zien we nu ook in de energiesector. Na de remedies van de Europese Commissie en de bijkomende toezeggingen aan de federale regering door Suez zal het energielandschap er in de toekomst volledig anders uitzien.
Op de elektriciteitsmarkt zullen er drie producenten zijn: Suez-GDF, SPE, en de plaats voor een derde speler staat nog open. Op de gasmarkt gaan we van één naar twee grote spelers.
Er zullen meer partners dan vandaag kunnen zorgen voor de energiebevoorrading van ons land. Bovendien werd afgesproken dat de prijzen voor elektriciteit niet stijgen tot de volledige liberalisering van de markt is doorgevoerd. We hebben er dus voor gekozen om eerst concurrentie toe te laten en daarna pas de prijzen los te laten, in plaats van eerste de prijzen los te laten en dan te liberaliseren.
(...)
Tegen zij die nog steeds vinden dat hervormingen niet zo belangrijk zijn of die er angst voor hebben, zeg ik: kijk naar de politiehervorming.
Ik hoor niemand nog tegenspreken dat de politiehervorming geslaagd is. Ik hoor evenmin nog iemand tegenspreken dat de criminaliteit in ons land gedaald is, sterk gedaald is. En dat is dankzij de duizenden politiemensen in dit land. Ik wil de politie daar vandaag ook voor feliciteren en bedanken.
Verandering is nooit gemakkelijk. Maar vandaag staat onze nieuwe politie er. En we zullen de nieuwe politie blijven versterken en bijsturen. Net zoals we ook de civiele veiligheid zullen reorganiseren.
Ook in justitie voeren we talloze hervormingen door. Voor de toegang tot justitie, de strijd tegen de gerechtelijke achterstand en de modernisering zullen we nieuwe middelen vrijmaken.
Inzake strafrechtelijk beleid zullen we verder blijven investeren in alternatieven voor celstraffen, met name via de uitbreiding van het elektronisch toezicht waarbij zopas het cijfer van 600 werd overschreden en de verhoging van de werkstraffen.
De aanwerving van nieuwe penitentiaire agenten zal het mogelijk maken de veiligheid te verhogen van onze inrichtingen. Maar we gaan de veroordeelden ook beter opvolgen met het oog op een betere bescherming van de maatschappij en de regeling van de herinschakeling.
De strafuitvoeringsrechtbanken zullen in werking treden vanaf februari 2007. Dat is een belangrijk moment. Ze zullen bijdragen tot een grote coherentie binnen het strafuitvoeringsbeleid en zullen bovendien verantwoordelijk zijn voor de terbeschikkingstelling van sommige categorieën van misdadigers die een hoog veiligheidsrisico vertegenwoordigen.
Er komen ook extra maatregelen voor gevangenen die een blijvend risico vormen.
Seksuele delinquenten zullen vanaf het moment dat ze in de gevangenis zitten, verplicht worden om een behandeling te volgen. En ook na hun straf zullen ze blijvend opgevolgd worden.
Ook de geïnterneerden zullen aan de strafuitvoeringsrechtbanken toevertrouwd worden.
Die zullen zorgen voor meer en betere therapie.
Medium en low risk geïnterneerden komen terecht in zorgtrajecten die we op regionaal niveau willen uitbouwen. High risk geïnterneerden blijven in de instellingen voor sociaal verweer waarvan er twee nieuwe komen in Gent en Antwerpen.
Op die manier willen we onze samenleving in de nabije toekomst beter beschermen.
(...)
Toch is er ook een fenomeen waar politie en justitie weinig aan kan doen. Omdat het een maatschappelijk fenomeen is. Namelijk de toenemende agressie.
Ondanks de dalende criminaliteitscijfers, gaan de cijfers van agressie omhoog. Doodslag neemt toe. Racisme neemt toe. Fysiek geweld neemt toe.
Achter die cijfers van toenemend geweld, zitten mensen, zitten onschuldige slachtoffers.
Dat hebben enkele gebeurtenissen van het afgelopen jaar op verbijsterende wijze duidelijk gemaakt.
De racistische en moorddadige schietpartij in Antwerpen. De onzinnige moord op Joe Van Holsbeek. De brutale dood van de Luikse meisjes Stacy en Nathalie, om er enkele te noemen.
We hadden het gevoel dat we in een andere, een hardere wereld wakker werden. Een wereld die niet de onze leek. We vroegen ons af hoe dit in een land als het onze mogelijk was. Een deel van het antwoord ligt bij elk van onszelf.

We leven in een complexe wereld. Toch horen we steeds meer simplistische antwoorden. Slogans, zonder nuances. Het heeft elk van ons wel eens verleid. Maar het is een politiek zwaktebod. Met diepe polarisaties als gevolg.

Laat ons daar mee stoppen. Mensen hebben genoeg van de polarisaties. Van het beschuldigen van andere groepen. Vlamingen tegen Franstaligen. Franstaligen tegen Vlamingen. Autochtonen tegen allochtonen. Allochtonen tegen autochtonen. Oude Europese lidstaten tegen nieuwkomers in Europa. Europeanen tegen Amerikanen. En omgekeerd.

Beschuldigingen zijn gemakkelijk. Ofwel beweert men dat anderen niet genoeg werken en lui zijn. Ofwel beweert men dat ze ons werk komen afnemen. En wat horen we nog niet allemaal.
Beschuldigingen zijn gemakkelijk, en gevaarlijk. Ze verstarren de geest, ze verblinden de rede. Ze maken van onze open samenleving, een gesloten samenleving. Een samenleving gericht op het verleden. Een samenleving die niet past bij ons land. Ons land heeft immers een traditie van openheid, van engagement, van een gerichtheid op de toekomst. Dat is wat ons land heeft groot gemaakt, dat is wat ons land moet blijven. Niet waar je vandaan komt, maar waar je naar toegaat, telt. Niet je afkomst is belangrijk, maar je toekomst.

Dat is waar deze regering voor staat. Wij willen de mensen niet voorhouden dat we de toekomst kunnen tegenhouden. Want dat kunnen we niet.
We kunnen de informatierevolutie niet tegenhouden. We kunnen de globalisering niet tegenhouden. We kunnen de internationalisering niet tegenhouden.
Maar wat we wel kunnen is ons op de toekomst voorbereiden. Mensen sterker maken zodat ze bij alle veranderingen rechtop blijven staan.Dat is wat we de voorbije jaren hebben gedaan. En dat is wat we zullen blijven doen.

Ik dank u.'

Duurzaam begrotingsbeleid

In de begroting 2007, onder verantwoordelijkheid van minister Freya Van den Bossche, werd gewezen op het bereikte overschot op de begroting, dat bestemd zou worden voor het Zilverfonds. Daarin werden begrotingsoverschotten en andere reserves ondergebracht om de toekomstige kosten van de vergrijzing op te vangen. Ook werd een afname van de schuldgraad voorzien. De federale regering koos voor een duurzaam begrotingsbeleid, met zuinigheid aan de kant van de overheidsuitgaven. In de inleidende tekst op de begroting werd een en ander als volgt geformuleerd:

'De Belgische overheid voorziet voor volgend jaar een overschot op de begroting van 0,3 procent. Ze sluit hiermee naadloos aan op de verbintenissen, zoals die opgeno-

men zijn in het Belgische stabiliteitsprogramma 2006-2009. Dit programma werd positief ontvangen door de Europese Commissie.
Met deze begroting legt de federale regering verder de basis voor een duurzaam begrotingsbeleid gericht op de financiering van de vergrijzing. Het overschot van 0,3 procent wordt integraal toegewezen aan het Zilverfonds, dat zijn middelen ziet toenemen tot 14 miljard euro. Het primair saldo, het resultaat van de begroting zonder de interestlasten, bedraagt 4,3 procent. Hoe hoger het primair saldo, hoe sneller de schuldafbouw. Bovendien laat het overschot toe om de schuldgraad van het land aanzienlijk verder af te bouwen, in die mate zelfs dat in 2007 de Belgische schuldgraad zal dalen tot 83,9 procent. In 2003, het begin van de legislatuur, bedroeg die nog net geen 100 procent van het bbp. Hiermee wordt België absolute koploper in de Europese Unie inzake schuldafbouw. En dat op een ogenblik dat de schuldratio in de meeste landen van de eurozone stijgt.
Ondanks een aantal tegenvallers in de loop van 2006 is de regering erin geslaagd de begroting in evenwicht af te sluiten. Ze werd daarbij deels geholpen door een vrij robuuste conjunctuur. De consensusverwachting is immers dat de economische groei in België in 2006 2,7 procent zal bedragen, wat de trendgroei van de laatste jaren overstijgt. Voor 2007 baseert de regering zich op voorzichtige groeiprognoses van het Federaal Planbureau dat uitgaat van een groeiraming van 2,2 procent in 2007.
Deze ambitieuze doelstellingen nopen de federale regering tot een rigoureuze discipline en een begroting met duidelijke keuzes. Dat is immers de beste garantie op een versterking van onze economie, tewerkstelling en consumentenvertrouwen. Daarom werd resoluut geopteerd voor een actieve begroting via een reeks van maatregelen, onder andere inzake fiscaliteit, huisvesting, leefmilieu, tewerkstellingsbeleid, sociale politiek, enz.
Het is belangrijk om te onderstrepen dat deze budgettaire keuze gepaard gaat met een uiterst zuinig uitgavenbeleid van de federale overheid zelf. Immers, in 2007 zullen de primaire uitgaven van de federale departementen (exclusief pensioenlasten) in reële termen stijgen met 1 procent. Dit alles resulteert in een primair saldo dat opnieuw toeneemt, van 4,1 procent tot 4,3 procent.'

Kritiek van de oppositie

CD&V bekritiseerde bij monde van fractievoorzitter Pieter De Crem vooral de lastenverhoging, daarbij wijzend op de voor Europese begrippen hoge belastingdruk. Hij meende dat het overschot op de begroting niet de verdienste was van de regering, maar eenvoudigweg het gevolg van het moeten voldoen aan de eisen van de Europese Unie. Ook bekritiseerde De Crem het volgens hem magere werkgelegenheidsresultaat, gerekend naar de bereikte economische groei. Hij wees er op dat de toename van het aantal arbeidsplaatsen vooral gesubsidieerd werk betrof. Zijn eindoordeel was dat de beleidsverklaring 'niet geloofwaardig' en 'ondermaats' was.
Gerolf Annemans legde namens VB onder meer de nadruk op de meefinanciering door de deelstaten van de federale begroting. Daarmee doelde hij op de extra bijdrage van 360 miljoen euro die de regering van Vlaanderen, Wallonië en Brussel had gevraagd om uit te komen op een (licht) begrotingsoverschot. Vlaanderen droeg 'driemaal zoveel' bij als Wallonië, zo stelde Annemans. Voor VB was dit reden voor kritiek omdat de partij streefde naar een onafhankelijk Vlaanderen dat niet langer het Waalse deel van België hoefde mee te financieren. Ook was volgens Annemans het positieve begrotingsresultaat vooral het gevolg van 'doorschuifoperaties', hetgeen mogelijk was door de verkoop van een aantal overheidsgebouwen.

België begint met nucleaire controles van zijn havens

Op 19 oktober 2006 werd in de haven van Antwerpen een systeem geïnstalleerd om de smokkel van radioactief materiaal op te sporen. De eerste veertien nucleaire detectiepoorten voor vrachtwagens werden die dag operationeel op drie containerterminals. Halverwege 2007 zouden de tien terminals in de haven met dergelijke apparatuur moeten zijn uitgerust. In 2008 zou hetzelfde systeem werkzaam moeten zijn in Zeebrugge en in 2009 in Gent. In totaal kregen de Belgische havens 100 meetpoorten voor de opsporing van nucleair materiaal.
Het controlesysteem vloeide voort uit een overeenkomst die België in 2004 sloot met de Verenigde Staten om de smokkel van radioactief materiaal te bestrijden. De twee landen beschouwden het als een belangrijk onderdeel van de strijd tegen terrorisme, omdat containervervoer een aantrekkelijk doelwit vormde voor het plegen van aanslagen. Het merendeel van de kosten kwam voor rekening van de Amerikanen, die 40 miljoen dollar (ca. 31 miljoen euro) uittrokken voor de aankoop, installatie en onderhoud van het materiaal en voor de opleiding van het Belgisch personeel. De Belgische overheid zou 100 extra douanebeambten aanwerven. De VS hadden vergelijkbare initiatieven genomen met de Bahama's, Griekenland, Nederland, Sri Lanka, Singapore en Spanje.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stichting vraagt aandacht voor armoede onder allochtonen

De werelddag van verzet tegen extreme armoede, op 17 oktober 2006, was voor de Koning Boudewijnstichting aanleiding om de aandacht te vestigen op de armoede onder allochtonen. Uit een onderzoek, uitgevoerd door de Universiteiten van Antwerpen en Luik in opdracht van deze stichting, bleek dat het armoederisico voor mensen van Marokkaanse of Turkse afkomst groot was. Van de personen van Marokkaanse herkomst had 55,6 procent en van die van Turkse herkomst 58,9 procent een inkomen beneden de Europese armoedegrens van 777 euro per maand. Voor autochtone Belgen bedroeg dit percentage slechts 10,16 procent. Van de Turken had zelfs 38,7 procent en van de Marokkanen 25 procent een inkomen van minder dan 500 euro per maand. Gevraagd naar de beleving van armoede, gaf 29,2 procent van de Turken en 37,7 procent van de Marokkanen aan moeilijk tot zeer moeilijk rond te kunnen komen. Voor de Belgen was dat opnieuw veel minder, namelijk 12,2 procent. Verder liepen ook andere mensen van niet-Belgische afkomst een hoger armoederisico. Zo leefde van de in België wonende Italianen 21,5 procent onder de armoedegrens.
Als oorzaken wezen de onderzoekers er onder meer op dat de eerste generatie migranten ervan overtuigd was dat ze zou terugkeren naar het thuisland. Als gevolg daarvan investeerden ze niet in een toekomst in België. Bovendien bestond deze generatie voornamelijk uit ongeschoolde arbeiders. Hun lage opleidingsniveau en gebrek aan kennis van de Belgische samenleving droegen in belangrijke mate bij aan verarming.

België

Daar kwam voor de volgende generaties de gebrekkige taalkennis bij, leidend tot sociale uitsluiting en armoede. Hun socio-economische integratie werd tenslotte ook bemoeilijkt door discriminatie op de arbeidsmarkt, in het onderwijs en op huisvestingsgebied.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aantal faillissementen neemt af

In september 2006 zijn in België 707 bedrijven failliet gegaan, een daling van 14,2 procent in vergelijking met een jaar eerder. Dat maakte de federale overheidsdienst Economie in oktober bekend. Werd het aantal faillissementen in de maanden juli tot en met september vergeleken met dat in dezelfde periode van 2005, dan bedroeg de afname 11,6 procent. Deze laatste daling was vooral zichtbaar in de industrie (31,3 procent) en bedroeg in de bouwnijverheid 9,6 procent, in de handel 15,2 procent en in de transportsector 7,3 procent. Alleen in de horeca waren er iets meer faillissementen (1,7 procent).

Belgische economie beleeft hoogste groei in zes jaar

Uit gegevens van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) die op 25 oktober 2006 bekend werden, bleek de Belgische economie in zowel het tweede als het derde kwartaal van dat jaar met 3,1 procent te zijn toegenomen in vergelijking met dezelfde kwartalen in het jaar daarvoor. Daarmee realiseerde België de hoogste groei van de laatste zes jaar.
Vanwege de gunstige resultaten trokken de grote banken de groeiprognoses voor het gehele jaar op. Zo ging Dexia Bank nu voor 2006 uit van 3 procent groei en ING België en KBC beide van 2,9 procent. Aan het begin van het jaar raamden de banken dit percentage nog op 2,1 procent.

BUITENLANDSE ZAKEN

België tot lid VN-Veiligheidsraad gekozen

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties koos België op 16 oktober 2006 met grote meerderheid tot lid van de VN-Veiligheidsraad. Het lidmaatschap zou lopen in de periode 2007-2009. Het was de vijfde keer dat België een positie kreeg in de raad.

Bulgarije

De Belgische minister van Buitenlandse zaken Karel De Gucht reageerde verheugd op de verkiezing van zijn land: 'Met dit lidmaatschap krijgt België een prominente rol in de internationale politiek. Ik beschouw de Veiligheidsraad zowat als een globale crisismanager en dus als een soort kernkabinet van de wereld.' Hij stelde vooral te willen samenwerken met de Europese landen uit de Veiligheidsraad. Behalve de permanente leden – Frankrijk en Groot-Brittannië – waren dat Italië en Slowakije: 'We moeten de belangen van de wereldgemeenschap behartigen. Maar we moeten dat ook doen vanuit een Europese invalshoek, wat inhoudt dat we in nauwe samenspraak zijn met onze partners uit de Europese Unie die in de Veiligheidsraad zitten.'

(Vorige berichten pagina 586/2 - 2006)

BULGARIJE

BINNENLAND

President Parvanov in Bulgarije herkozen

Voor het eerst in het postcommunistische Bulgarije werd een zittende president herkozen. Georgi Parvanov (49), historicus en voormalig leider van de sociaaldemocratische Bulgaarse Socialistische Partij, won eenvoudig van zijn belangrijkste opponent, de ultranationalist Volen Siderov. Wel was er op 29 oktober 2006 een tweede ronde nodig omdat tijdens de eerste ronde, een week eerder, minder dan de verplichte minimumopkomst van 50 procent was gehaald, namelijk 44,3 procent. Voor de tweede ronde, waarin 42,5 procent van de bijna 6,5 miljoen stemgerechtigden opkwam, gold de eis van een minimumopkomst niet meer.
In de eerste ronde had Parvanov zes mededingers. Hij haalde toen een meerderheid van 64 procent van de stemmen. Siderov werd tweede met 21,5 procent van de stemmen waardoor beide kandidaten deel mochten nemen aan de tweede stemronde. Parvanov won die met 75,9 procent van de uitgebrachte stemmen.

Proteststemmen vooral naar Siderov

Terwijl Parvanov vooral won wegens de pro-Europese gezindheid van de Bulgaren, die enkele maanden later lid zouden zijn van de EU, verzamelde Siderov de proteststemmers achter zich. Dit waren voornamelijk mensen die de boot hadden gemist bij het hervormingsproces sinds de val van het communisme. Siderov was de leider van de ultranationalistische partij Ataka (Aanval) en had ook een populair televisieprogramma onder die naam, waarin hij zich onderscheidde door populistische aanvallen op de Europese Unie (EU) en de omvangrijke minderheden van Turken en zigeuners in Bulgarije. Volgens premier Sergej Stanisjev waren de presidentsverkiezingen in de praktijk vooral een referendum over het komende EU-lidmaatschap. Twee derde van de Bulgaren was daar voorstander van.
Politiek commentator Kantsjo Stoitsjev interpreteerde de herverkiezing van Parvanov als volgt: 'Het is een nieuw bewijs dat de overgangsperiode in Bulgarije is afgelopen. Gedurende de transitie zou het een president niet zijn gelukt een herverkiezing te winnen.'

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bulgarije blijft beroep doen op IMF

De Bulgaarse regering maakte op 17 mei 2006 bekend dat het de overeenkomst met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) met zes maanden zou verlengen tot maart 2007. Daarmee verplichtte Bulgarije zich het monetaire beleid voor te leggen aan het IMF voor advies. Zo spraken de regering en het IMF af om vast te houden aan het voornemen in 2006 een begrotingsoverschot van 3 procent van het bbp te bereiken. Vanaf 2007 zou de Europese Commissie het toezicht op de Bulgaarse economische prestaties overnemen.

Protest tegen economisch beleid

'Geef ons onze hoop terug'. 'We willen fatsoenlijke salarissen'. Met dit soort leuzen gingen op 30 mei ruim 10.000 Bulgaren in Sofia de straat op om te protesteren tegen het economische beleid van de regering. De protestactie was georganiseerd door de grootste vakbond van het land, de Confederatie van Onafhankelijke Vakbonden. De demonstranten protesteerden vooral tegen de stijgende kosten van levensonderhoud waarbij de salarissen teveel achter zouden blijven. De vakbonden vonden het economische beleid financieel te streng en te weinig sociaal.

Bulgarije

Streng financieel-economisch beleid in Bulgarije gecontinueerd

Op 23 augustus vertelde premier Stanisjev op een persconferentie dat de Bulgaarse economie nog te weinig concurrerend was, ondanks de stabiele groei van de afgelopen jaren. In het lopende jaar zou die groei naar verwachting 5,5 procent bedragen. Als belangrijkste problemen zag hij de geringe concurrentiekracht van het bedrijfsleven, het grote tekort op de handelsbalans – in 2006 meer dan 12 procent van het bruto nationaal product – de 'structurele problemen' in de gezondheidszorg en het onderwijs, onevenwichtigheden op de arbeidsmarkt en de grote regionale verschillen bij de economische ontwikkeling. Verder sprak hij nogmaals het voornemen uit om Bulgarije in 2009 de eurozone in te leiden. Hiervoor was continuering van het strenge financieel-economische beleid vereist.

Verlaging vennootschapsbelasting

In haar streven om het investeringsklimaat aantrekkelijker te maken besloot de Bulgaarse regering op 12 oktober om de vennootschapsbelasting met 5 procent te verlagen tot 10 procent. Volgens vice-minister van Financiën Georgi Kadijev ging dit de schatkist 290 miljoen leva (ca. 148 miljoen euro) kosten, maar dit bedrag zou grotendeels kunnen worden terugverdiend door aanpak van de belastingontduiking en stijging van de bedrijfsinkomsten.

Textielexport naar EU groeit

Eind mei 2006 maakte de Bond van Textielproducenten bekend dat de textielexport van Bulgarije in 2005 met 4 procent was gegroeid en dat de kledingexport met 2 procent was gedaald. De waarde van de totale textiel- en kledingexport bedroeg in 2005 samen 1,6 miljard euro. Er werd voor 1,3 miljard euro aan textiel en kleding geïmporteerd. De EU was de grootste afzetmarkt: Rond de 83 procent van de geëxporteerde textiel en kleding ging naar EU-lidstaten.

Gemiddelde werkloosheid

In september 2006 bedroeg het werkloosheidspercentage in Bulgarije 8,4 procent van de beroepsbevolking. Er stonden toen 312.753 werkzoekenden geregistreerd. Naar Europese maatstaven had Bulgarije hiermee een gemiddelde werkloosheid. In augustus was het gemiddelde werkloosheidscijfer in de EU-lidstaten namelijk 8 procent.

MILITAIRE ZAKEN

Bulgaarse militairen naar Libanon

De Bulgaarse minister van Defensie Veselin Bliznakov maakte op 27 september 2006 bekend dat Bulgarije een fregat met een bemanning van 130 man naar Libanon zou sturen om daar Unifil – de vredesmacht van de VN – te versterken. Deze moest toezien op het staakt-het-vuren tussen Israël en Hezbollah. Het fregat zou twee maanden in de regio verblijven, van 15 oktober tot 15 december.

Amerikaanse militairen naar Bulgarije

Het Bulgaarse parlement gaf op 26 mei 2006 zijn goedkeuring aan het Bulgaars-Amerikaanse akkoord voor de stationering van Amerikaanse troepen op Bulgaars grondgebied. De overeenkomst betrof een periode van tien jaar en stelde een maximum van 2.500 militairen. De troepen zouden in vier militaire kampen worden gelegerd: de luchtmachtbases Bezmer en Graf Ignatjevo, het trainingskamp Novo Selo en de opslagbasis bij Aitos. De afspraken pasten in het Amerikaanse defensiebeleid om kleinere, flexibelere troepen verder in het oosten van Europa te legeren en dichter bij probleemgebieden in het Midden-Oosten. De Bulgaarse minister van Buitenlandse zaken, Ivajlo Kafin, vertelde dat de overeenkomst niet gericht was tegen 'derde landen' (lees: Rusland), maar tegen nieuwe bedreigingen als terrorisme en de proliferatie van nucleaire wapens.

EUROPESE UNIE

Toetreding goedgekeurd

De Europese Commissie keurde op 27 september 2006 het EU-lidmaatschap van Bulgarije en Roemenië per 1 januari 2007 definitief goed. Wel nam de Commissie de tot dan toe strengste maatregelen voor toezicht op door de EU verlangde hervormingen. De twee nieuwe lidstaten moesten twee keer per jaar voortgangsrapporten inleveren, waarin op specifieke beleidsterreinen aan gedetailleerde eisen moest worden voldaan. Het ging met name om juridische hervormingen, om bestuurshervormingen die nodig waren om geld uit EU-fondsen te kunnen verwerken en om bestrijding van de corruptie en de georganiseerde criminaliteit. In maart van het volgende jaar moest het eerste rapport worden ingeleverd.

(Vorige berichten pagina 267/2 – 2006)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

Duitsland neemt nieuwe serie antiterrorismemaatregelen

Politici en veiligheidsfunctionarissen kwamen op 4 september 2006 in Duitsland overeen een gecentraliseerde database over terrorismeverdachten aan te leggen en de beveiliging van treinstations, luchthavens en zeehavens op te voeren. De afspraken werden gemaakt tussen de federale minister van Binnenlandse zaken, Wolfgang Schäuble, zijn collega-ministers van de zestien deelstaten, het hoofd van het Bundeskriminalamt (BKA), Jörg Ziercke, en door Ernst Uhrlau, hoofd van de federale inlichtingendienst, de Bundesnachrichtendienst (BND).
Minister Schäuble kreeg het fiat met een wetsvoorstel te komen dat voorzag in het opzetten van een door politie en veiligheidsorganen te raadplegen database, waarin van verdachten informatie zou worden opgeslagen over onder meer lidmaatschap van terroristische organisaties, wapenbezit, bankrekeningen, opleiding, religieuze achtergrond en reisgedrag. Ook gegevens van personen met wie verdachten contacten onderhielden, konden er in worden bijgehouden.

De centralisatie van gegevens was lange tijd niet mogelijk gebleken vanwege de autonomie die deelstaten genoten. Onder de bestaande wetgeving was het onderling uitwisselen van gegevens niet verplicht en dat belemmerde het onderzoek naar en optreden tegen mogelijk strafbare feiten in verband met terrorisme.

Voor het eerst in zestig jaar rabbijnen gewijd

Op 14 september 2006 werden voor het eerst in ruim zestig jaar drie in Potsdam af-

gestudeerde mannen – afkomstig uit Duitsland, Tsjechië en Zuid-Afrika – gewijd als rabbijn. De nazi's waren destijds overgegaan tot sluiting van rabbijnenscholen in Duitsland. In totaal waren er nu zo'n 25 rabbijnen op een joodse bevolking van ongeveer honderdduizend – nog slechts eenzesde deel van het aantal joden van vóór de Tweede Wereldoorlog.
De wijding vond plaats in een nieuwe synagoge in het oosten van Dresden. Deze was het eerste joodse gebedshuis in het voormalige Oost-Duitsland. Ook in een andere zin was de keuze van de locatie symbolisch. In de deelstaat Saksen, waarvan Dresden de hoofdstad was, wist de neo-nazistische Nationaal-Democratische Partij Duitsland (NPD) in september 2004 door te dringen tot het parlement.

CDU verliest bij deelstaatverkiezingen in oosten Duitsland

De Christelijk-Democratische Unie (CDU), de partij van bondskanselier Angela Merkel, leed een nederlaag bij de verkiezingen die op 17 september 2006 werden gehouden in twee deelstaten in het oosten van Duitsland. In Berlijn, waar staatssecretaris van Defensie in de regering-Merkel Friedbert Pflüger lijsttrekker was, haalde de partij het slechtste resultaat sinds de Tweede Wereldoorlog: ze zakte terug naar ruim 21 procent van de stemmen. In Mecklenburg-Vorpommern ging de CDU in vergelijking met de vorige verkiezingen van 2002 eveneens achteruit. De Sociaaldemocratische Partij Duitsland (SPD) was daar echter de grote verliezer.
In Berlijn ging de SPD erop vooruit en bleef de grootste partij. Haar coalitiepartner Linkspartij (Linke) leed een groot verlies, wat ter linkerzijde deels werd gecompenseerd door de winst die De Groenen boekten. Met steun van één van de twee of beide partijen kon de SPD van burgemeester Klaus Wowereit doorregeren.

De neo-nazistische Nationaal-Democratische Partij Duitsland (NPD) haalde in Mecklenburg-Vorpommern ruim 7 procent van de stemmen. De partij deed er met 6 zetels haar intrede, waarmee extreem-rechts nu in drie van de zestien deelstaatparlementen afgevaardigden had. In dezelfde deelstaat kwamen de in 2002 niet vertegenwoordigde liberalen van de Vrije Democratische Partij (FDP) op 7 zetels uit.

Uitslagen deelstaatverkiezingen Berlijn (17 september 2006)

partij	percentage		zetels	
	2006	2001	2006	2001
SPD	30,8	29,7	53	44
CDU	21,3	23,8	37	35
Linke	13,4	22,6	23	33
Groenen	13,1	9,1	23	14
FDP	7,6	9,9	13	15
Overige	13,8	4,9	0	0

Uitslagen deelstaatverkiezingen Mecklenburg-Vorpommern (17 september 2006)

partij	percentage		zetels	
	2006	2002	2006	2002
SPD	30,2	40,6	23	33
CDU	28,8	31,4	22	25
Linke	16,8	16,4	13	13
FDP	9,6	4,7	7	0
NPD	7,3	0,8	6	0
Groenen	3,4	2,6	0	0

SPD - Sociaaldemocratische Partij Duitsland
CDU - Christelijk-Democratische Unie
Linke - Linkspartij
Groenen - De Groenen
FDP - Vrije Democratische Partij
NPD - Nationaal-Democratische Partij Duitsland

Ruim 130 arrestaties bij extreemrechtse betoging

Rond de 200 sympathisanten van extreemrechts betoogden op 3 oktober 2006 in de straten van de in het oosten van Duitsland gelegen stad Leipzig. Tegelijkertijd manifesteerde zich ongeveer het tienvoudige daarvan aan tegendemonstranten. Volgens de politie, die vanwege de verwachte confrontatie met 2.000 man aanwezig was, werden er 138 arrestaties verricht, voornamelijk onder de linkse betogers. Er werd met stenen gegooid, afvalbakken en een politieauto werden in brand gestoken en in de omtrek sneuvelden winkelruiten. Eén agent raakte gewond toen er een fles naar hem werd gegooid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid in Duitsland neemt af

Het aantal werklozen in Duitsland bedroeg in september 2006 ongeveer 4.238.000, aldus een bekendmaking die maand van het Federaal Bureau voor de Statistiek. Dat aantal lag een jaar eerder nog 400.000 hoger. Het werkloosheidspercentage bedroeg nu 10,1 procent.

Grote protestbetogingen tegen sociaal beleid regering

Naar schatting 200.000 mensen betoogden op 21 oktober 2006 in verscheidene steden verspreid over het land tegen het sociale beleid van de Duitse regering. Demonstraties vonden onder meer plaats in Stuttgart, Dortmund en Berlijn. Alleen al in de laatste stad kwamen 80.000 mensen op de been. De protesten waren georganiseerd door de overkoepelende vakbondsfederatie, de Deutsche Gewerkschaftsbund (DGB).
De deelnemers verzetten zich onder andere tegen de beslissing van de regering om de pensioengerechtigde leeftijd op te trekken van 65 naar 67 jaar. Daarnaast ageerden zij tegen het streven de kosten in de gezondheidszorg te drukken en de arbeidsmarkt te dereguleren, hetgeen volgens de DGB de werkenden, in het bijzonder de lage inkomensgroepen, onevenredig belastte.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Duitse president blokkeert wet voor privatisering luchtbeveiliging

De Duitse president Horst Köhler blokkeerde op 24 oktober 2006 wetgeving die de privatisering regelde van Deutsche Flugsicherung (DFS), het nationale bedrijf voor luchtbeveiliging. Hij weigerde zijn handtekening onder de wet te zetten omdat deze in strijd zou zijn met de Grondwet. Deze schreef volgens Köhler voor dat een dergelijke onderneming in staatshanden bleef. De beslissing van de president was opmerkelijk omdat diens ondertekening normaal gesproken slechts een formaliteit was.
In april had het Duitse parlement haar goedkeuring gegeven aan het wetsvoorstel. Dat regelde de verkoop van 74,9 procent van de aandelen van DFS, terwijl de regering voor tenminste 24,9 procent aandeelhouder bleef. De regeling was in overeenstemming met de eis die de Europese Unie (EU) aan haar lidstaten stelde om de beslissende rol van de overheid terug te dringen. Maar volgens de president bood het beperkte staatsaandeel onvoldoende garanties dat de overheid de noodzakelijke controle kon uitoefenen. Wilde de regering het voorstel alsnog tot wet verheffen, dan stond het haar echter, blijkens een verklaring van

Duitsland

het bureau van de president, vrij daarvoor de grondwettelijke voorwaarden te scheppen.

JUSTITIE

Constitutioneel Hof: 'Berlijn zelf verantwoordelijk voor schuldenlast'

Het Constitutioneel Hof in Karlsruhe besliste op 19 oktober 2006 dat Berlijn, dat met een schuldenlast van zo'n 60 miljard euro te maken had, zelf de verantwoordelijkheid droeg om het probleem op te lossen. De stad had de zaak aanhangig gemaakt bij het Hof omdat de Duitse federale overheid medeschuldig zou zijn aan het ontstane tekort. Berlijn had betoogd dat het te snel intrekken van financiële steun door de federale overheid na 1990 mede ten grondslag lag aan het schuldprobleem. Duitslands hoogste rechtbank besliste echter anders: de oorzaak voor de ontstane problemen lag vooral in het uitgavenpatroon van de stad zelf.

BUITENLANDSE ZAKEN

Duitsland besluit troepen naar Libanon te sturen

De Duitse regering keurde op 13 september 2006 plannen goed om een uit maximaal 2.400 manschappen bestaande zee- en luchtmacht naar Libanon te sturen. De troepen moesten bijdragen aan handhaving van het bestand dat in augustus was ingegaan in de oorlog tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. De manschappen zouden deel gaan uitmaken van de sinds 1978 in Zuid-Libanon gestationeerde United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil). Een week later, op 20 september, ging ook de Duitse Bondsdag akkoord met de troepenzending.
De missie was in Duitsland omstreden. De twee partijen van de regerende Grote Coalitie – de Christelijk-Democratische Unie (CDU) en de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) – steunden deze, maar er bestonden zowel bij de Vrije Democratische Partij (FDP) als bij de Linkspartij (Linke) grote weerstanden. Bovendien was er nog altijd sprake van onwennigheid ten aanzien van Duitse militaire betrokkenheid elders in de wereld, die voor het eerst sinds het einde van het nazi-regime weer gestalte kreeg toen Duitsland in 1999 deelnam aan de interventie in voormalig Joegoslavië. Sindsdien waren er ook Duitse troepen uitgezonden naar onder meer Afghanistan en Kosovo. Betrokkenheid bij het reguleren van een conflict waarin de joodse staat Israël betrokken was, maakte de zaak extra gevoelig. Onder andere om deze reden werden er geen grondtroepen uitgezonden, omdat die wellicht in oorlogshandelingen met Israëli's verzeild konden raken. De taak van de militairen was nu beperkt tot het patrouilleren voor de Libanese kust teneinde te voorkomen dat wapens werden doorgevoerd naar Hezbollah.
Op 15 oktober kreeg Duitsland formeel het commando over de internationale maritieme troepenmacht voor de kust van Libanon. Dat gebeurde middels een ceremonie op het Italiaanse vliegdekschip Garibaldi. Onder het commando van Duitsland, dat de rol van Italië en Frankrijk overnam, zouden schepen vallen uit Denemarken, Nederland, Noorwegen en Zweden.

Duitse soldaten uit Afghanistan geschorst wegens schokkende foto's

De Duitse minister van Defensie Franz Josef Jung maakte op 27 oktober 2006 bekend dat twee soldaten die in Afghanistan waren gelegerd, waren geschorst terwijl naar vier anderen nog onderzoek liep. Aanleiding waren de opschudding veroorzakende foto's in dagblad *Bild* waarop militairen waren te zien in de omgeving van de hoofdstad Kaboel die poseerden met schedels van overledenen. Behalve tot morele verontwaardiging leidde de publicatie ook tot de vrees dat militanten in Afghanistan er aanleiding in zouden kunnen zien Duitse troepen aan te vallen. Er waren zo'n 2.750 Duitse militairen gelegerd.
De betreffende foto's waren begin 2003 genomen. In 2004 gebeurde iets soortgelijks, afgaande op berichtgeving van de Duitse televisiezender *RTL*. Ook daarnaar vond nog onderzoek plaats.

(Vorige berichten pagina 523/3 - 2006)

FRANKRIJK

Frankrijk

BINNENLAND

Toenemende spanningen in de buitenwijken

In de loop van oktober 2006 laaiden de spanningen tussen politie en immigrantenjongeren opnieuw op. Het was bijna een jaar geleden dat in heel Frankrijk ernstige rellen uitbraken in de buitenwijken en daarom waren de autoriteiten bijzonder waakzaam. De oorzaak was de uitzichtloze situatie van de vijf miljoen inwoners van (Noord-)Afrikaanse afkomst die tot uitdrukking kwam in discriminatie en werkloosheid. De regering had enkele maatregelen genomen, maar deze hadden nog niet geleid tot een duidelijk zichtbare verbetering in de leefsituatie in de buitenwijken.

Werkloosheid en discriminatie zijn onveranderd

Een jaar na de rellen was er niets veranderd voor jongeren van (Noord-)Afrikaanse afkomst. Het landelijke werkloosheidsgemiddelde was 9 procent. Onder achterstandsjongeren liep de werkloosheid op tot 50 procent. Volgens de socioloog Jean-François Amadieu was het voor vrouwen van (Noord-)Afrikaanse afkomst zo mogelijk nog moeilijker om de economische ladder te bestijgen.
De meeste werkloze jongeren waren kinderen van immigranten uit voormalige Franse koloniën die in de jaren vijftig van de twintigste eeuw naar Frankrijk waren gegaan om banen in te nemen waar geen Fransen voor te vinden waren.
Na het einde van de rellen in november 2005 had de regering verscheidene maatregelen genomen om de problemen aan te pakken. Zo was in april 2006 een wet aangenomen waardoor jongeren met veertien jaar de school mochten verlaten om te gaan werken, kregen bedrijven die zich vestigden in moeilijke wijken belastingkorting en werd de controle op discriminatie uitgebreid. Maar het voorstel om bedrijven te dwingen sollicitaties te anonimiseren was afgewezen. En dat ondanks het feit dat 'je bij het zoeken naar een baan beter Alain kunt heten dan Mohammed', zoals de overheidsdienst voor discriminatiebestrijding *HALDE*het uitdrukte. Overigens probeerde de politie al meer dan een jaar om politieagenten te werven onder immigranten(kinderen).
Volgens minister van Sociale zaken, Werkgelegenheid en Solidariteit Jean-Louis Borloo waren de problemen gedurende 40 jaar niet goed aangepakt en zou het zeker enkele jaren duren voordat sprake kon zijn van een omslag.

Frankrijk

Verdachte autobrand bij politie-inval gearresteerd

De Franse politie deed op 4 oktober 2006 een inval in de Parijse buitenwijk Les Mureaux en verrichtte een arrestatie. De verdachte zou betrokken zijn geweest bij een treffen met de politie. De bestuurder van een auto die was doorgereden toen de politie hem maande te stoppen, werd klemgereden door een politieauto. Daarop dromde een menigte van 250 mensen samen en stak beide auto's in brand. Zes politieagenten en een plaatselijke inwoner raakten gewond.

Aantal incidenten in buitenwijken neemt toe

Op 21 oktober arresteerde de politie in de stad Epinay-sur-Seine, ten noorden van Parijs, vijf mensen op verdenking van poging tot moord. Zij behoorden tot een groep van 30 jongeren die de politie op 13 oktober in een hinderlaag hadden gelokt en aangevallen. De voorgaande weken was de agressie tegen de politie toegenomen. Zo werd op 19 oktober een vrouwelijke politieagent in een Parijse buitenwijk door gemaskerde mannen overgoten met benzine. Een dag later werden politieagenten in een andere buitenwijk aangevallen door zo'n 30 met stenen gooiende jongeren.

In Bobigny, in de regio Seine-Saint-Denis waar de rellen in 2005 begonnen, werden vijf mensen opgepakt, onder meer op verdenking van poging tot moord op politieagenten.

Jongeren verbranden auto's op herdenkingsdag rellen

In het weekeinde van 27 en 28 oktober 2006 staken jongeren drie bussen en 277 auto's in brand in een nieuwe geweldsuitbarsting die samenviel met de dag waarop de rellen het jaar daarvoor waren begonnen. De brandstichtingen vonden voornamelijk plaats rond Parijs, onder meer bij de plek waar de rellen een jaar eerder uitbraken. In Marseille liep een passagier ernstige brandwonden op toen de bus waar ze in zat in brand werd gestoken.
De overheid had gerekend op extra problemen rond de datum van 27 oktober en had daarom 4.000 extra politieagenten en ME'ers ingezet. De politie arresteerde 47 verdachten.

Uniek televisiedebat tussen socialistische presidentskandidaten

De drie socialistische kandidaten voor het presidentschap namen op 18 oktober 2006 deel aan een televisiedebat om hun aanhang onder de leden van de Socialistische Partij (PS) te vergroten. Ségolène Royal, Laurent Fabius en Dominique Strauss-Kahn moesten er daarbij voor waken niet de indruk te wekken dat de PS intern verdeeld was. Na nog eens twee televisiedebatten zouden de 200.000 leden van de PS op 16 november hun voorkeur mogen uitspreken. Uit een eerdere opiniepeiling bleek dat Royal kon rekenen op 40 procent van het socialistische electoraat. De populariteit van Strauss-Kahn en Fabius bedroeg respectievelijk 25 en 24 procent.
De verkiezing van de rechtse kandidaat stond gepland voor januari 2007. De meest kansrijke kandidaat voor rechts was minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy.

CORSICA

Corsicaanse nationalisten verantwoordelijk voor bomaanvallen

Corsicaanse nationalisten eisten op 16 oktober 2006 de verantwoordelijkheid op voor zeventien recente bomaanvallen op overheidsgebouwen en vakantievilla's. Het 'FLNC van 22 oktober' – een van de twee verboden onafhankelijkheidsbewegingen die onder de naam Corsicaans Nationaal Bevrijdingsfront (FLNC) actief waren – verklaarde de aanvallen te hebben gepleegd. Het deed dat ter nagedachtenis aan drie militanten die bij een actie om het leven waren omgekomen.
Al ruim twintig jaar pleegden separatistische groepen gewelddadige acties op het eiland. Zij wilden onafhankelijkheid, maar de politieke meerderheid was hier tegen omdat het eiland daarmee een belangrijke bron van 'Parijse' inkomsten zou kwijtraken.

JUSTITIE

Extreem-rechtse leider Mégret veroordeeld wegens corruptie

De extreem-rechtse leider Bruno Mégret en zijn vrouw werden op 18 oktober 2006 veroordeeld wegens misbruik van staatsgeld.

Griekenland

Het geld was gebruikt voor de financiering van de kandidaatstelling, in 2002, van Bruno Mégret voor het presidentschap. Het was afkomstig uit de gemeentekas van Vitrolles waar Cathérine Mégret destijds burgemeester was. Het echtpaar werd veroordeeld tot achttien maanden voorwaardelijk, een geldboete en een schadevergoeding aan Vitrolles. Tevens werden zij voor een jaar ontheven van hun stemrecht en het recht zich verkiesbaar te stellen. Dit laatste betekende dat Mégret zich niet kandidaat kon stellen voor de komende presidentsverkiezingen.
Mégret was een van de vertrouwelingen van de extreem-rechtse leider Jean-Marie Le Pen, totdat hij de partij in 1998 met ruzie verliet om zijn eigen partij te vormen, de Nationale Republikeinse Beweging (MNR).

Veroordeling wegens aanslagpoging in La Réunion

Een rechtbank in Parijs veroordeelde op 27 oktober 2006 de 37-jarige Marokkaan Karim Mehdi wegens betrokkenheid bij een voorgenomen bomaanval op het eiland La Réunion, een Frans overzees gebiedsdeel in de Indische Oceaan. Volgens de aanklager had Mehdi ook banden met Al-Qaeda, maar in het vonnis werd hiervan geen melding gemaakt. Na zijn gevangenisstraf van negen jaar zou Mehdi worden uitgewezen.

(Vorige berichten pagina 590/1 - 2006)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Regerende Nieuwe Democratie houdt stand in lokale verkiezingen

Regeringspartij Nieuwe Democratie (ND) wist op 15 oktober 2006 in de eerste ronde van de lokale verkiezingen 26 van de 54 prefecturen te winnen. Dat waren er weliswaar 4 minder dan het aantal dat ze had, maar de score stelde de partij tevreden, vooral omdat de regering ernstige kritiek had gekregen vanwege de hervormingen in het onderwijs. ND wist de hoofdstad Athene te behouden, maar raakte Piraeus kwijt aan de Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK). De strijd om Thessaloniki, de tweede stad van Griekenland, bleef aanvankelijk onbeslist, maar werd in een tweede ronde door ND gewonnen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF adviseert voortzetting economische hervormingen

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) prees Griekenland op 20 oktober 2006 voor het terugdringen van het begrotingstekort. Wel moest het land haar financiële positie verder versterken, onder andere door de sociale zekerheid te hervormen en de belastinginning beter te regelen. Als dat niet zou gebeuren, dreigde Griekenland volgens het IMF in de periode 2012-2015 in grote financiële problemen te komen.

ONDERWIJS

Docenten eisen meer loon

Ongeveer 5.000 docenten uit het basisonderwijs demonstreerden op 18 oktober 2006 in Athene voor meer loon. Aan de demonstratie deden ook leerlingen mee die een grotere overheidsbijdrage voor het onderwijs eisten.
De demonstratie was een van de hoogtepunten in een langlopend conflict tussen de overheid en de onderwijsbonden. De meeste basisscholen waren al sinds de opening van het nieuwe schooljaar gesloten vanwege de onvrede over de hervormingen in het onderwijs.

(Vorige berichten pagina 592/3 - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Discussie over multiculturele samenleving laait op

Het ideaalbeeld dat verschillende culturen op een goede manier samen leven, kwam in Groot-Brittannië steeds meer onder druk te staan. Het feit dat de terroristen die verantwoordelijk waren voor de aanslagen op de Londense metro (juli 2005) en de verijdelde aanslagen op lijnvliegtuigen (augustus 2006), een Brits paspoort hadden, betekende al een flinke knauw in het ideaalbeeld.
Die discussie laaide in oktober 2006 verder op. Leefden de culturen wel zo goed samen? Was het niet beter dat andere culturen zich zouden aanpassen aan de Britse cultuur? Die discussie werd in gang gezet door oud-minister van Buitenlandse zaken Jack Straw. Op 5 oktober werd bekend dat hij moslimvrouwen verzocht hun hoofddoekje af te doen als ze het kantoor van zijn kiesdistrict bezochten. Straw zei dat de hoofddoekjes de communicatie belemmerden. Hij voegde er aan toe dat er altijd een vrouwelijke assistent bij was. Een dag later zei Straw tegen de BBC dat hij het liefste had dat vrouwen helemaal geen hoofddoek zouden dragen.
Tegelijk speelde de kwestie waarbij een moslimagent werd vrijgesteld van zijn taak om de Israëlische ambassade te bewaken. De agent zei dat dit niets te maken had met politieke of religieuze motieven, maar dat hij vreesde voor de veiligheid van zijn familie.
Straw: 'We moeten de verschillen tussen de mensen respecteren, evenals beslissingen om hun eigen weg te gaan. Maar iedereen in onze samenleving heeft ook een verantwoordelijkheid voor de cohesie daarvan en ik wilde die vraag op tafel leggen.'
De voorzitter van de Commissie voor Rassengelijkheid (CRE) schreef op 22 oktober een reactie in dagblad de *Sunday Times*. Daarin uitte hij zijn verontrusting over de polarisatie langs raciale en religieuze lijnen. Hij riep op om met meer respect over elkaar te praten omdat anders het risico dreigde dat men in een spiraal terecht kwam die leidde tot rassenrellen. 'We moeten rust nemen', schreef hij.
Premier Tony Blair zei dat de Britten met elkaar moesten praten over de manier waarop minderheden konden integreren in de samenleving, met behoud van hun culturele eigenheid. Het dragen van een burka hoorde daar volgens Blair niet bij. Hij noemde dat een teken van separatie.

Financiën maakt bronnen niet meer openbaar

Het ministerie van Financiën liet op 10 oktober 2006 in een brief aan het parlement weten dat inlichtingen die leidden tot het blokkeren of bevriezen van bankrekeningen van vermeende terroristen niet altijd openbaar gemaakt zouden worden. Dit als hier sterke 'operationele gronden' voor waren. Financiën zei dat openbare bronnen niet altijd voldoende informatie leverden, maar dat die informatie wel kon komen van geheime bronnen.
Justitie had in augustus de rekeningen bevroren van negentien mensen die betrokken waren bij de die maand verijdelde aanslagen op verkeersvliegtuigen naar de Verenigde Staten. Inmiddels waren 188 rekeningen bevroren met een totaaltegoed van 742.000 euro.

Schorsing Londense burgemeester Livingstone ongedaan gemaakt

Het Hooggerechtshof stelde op 19 oktober 2006 dat de Londense burgemeester Ken Livingstone het recht had om zijn mening te uiten, ook al was hetgeen hij zei beledigend. Daarmee schrapte het hof de straf die een disciplinair panel Livingstone eerder had opgelegd. Dat panel had hem in februari voor vier weken geschorst omdat hij een joodse verslaggever van dagblad de *Evening Standard* een concentratiekampbewaker had genoemd.
De verslaggever, Oliver Finegold, had Livingstone staan opwachten na een feest. Deze was hier niet van gediend en liet dat Finegold op de gewraakte manier weten. Finegold diende een klacht in en Livingstone weigerde zijn excuses aan te bieden. Hierop besloot het panel tot schorsing omdat de opmerkingen onnodig gevoelloos en kwetsend waren.
Livingstone toonde zich tevreden met de uitspraak van het Hooggerechtshof. Hij zei dat het nooit zijn bedoeling was geweest de joodse gemeenschap te grieven, maar wel om Finegold te beledigen.

Autoriteiten stopten dood spion in 1956 in doofpot

De Britse overheid heeft ernstige fouten gemaakt in de zaak van de mysterieuze dood van Lionel Crabb in 1956. Dat bleek op 26 oktober 2006 uit documenten die de Britse overheid op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur moest vrijgeven.
Crabb was een gedecoreerde veteraan uit de Tweede Wereldoorlog die in 1956 werd opgeroepen. Officieel ging het om een missie om duikapparatuur te testen. In werkelijkheid ging het om het bespioneren van het marineschip van de Russische president Nikita Chroesjtsjov die op dat moment in de haven van Portsmouth lag in het kader van een beleefdheidsbezoek.
Crabb dook op 19 april 1956, maar kwam niet meer boven. De autoriteiten lieten weten dat hij om het leven was gekomen bij het testen van de apparatuur, maar veel Britten waren daar niet van overtuigd. Al

snel deden geruchten de ronde dat hij was overgelopen naar de Sovjet-Unie of dat hij zich in Russische gevangenschap bevond. Uit de documenten bleek nu dat hij het schip van Chroesjtsjov inspecteerde in opdracht van de Britse inlichtingendienst MI6. Op het moment dat er iets misging, wilde de Britse marine geen reddingsactie starten omdat het een geheime missie betrof. Hierna had de Britse overheid altijd alles ontkend. Zijn weduwe kreeg zelfs geen geld, omdat Crabb op dat moment niet meer officieel in dienst was van het leger.

NATUUR EN MILIEU

Econoom Stern komt met alarmerend rapport over opwarming aarde

De econoom Sir Nicholas Stern publiceerde op 31 oktober 2006 zijn 700 pagina's tellende rapport over de opwarming van de aarde. Hij stelde daarin dat er snel maatregelen genomen moesten worden, omdat de wereld anders een ramp te wachten zou staan die groter zou zijn dan de beide wereldoorlogen en de grote depressie. Als er niets werd gedaan, zouden in het midden van de eeuw 200 miljoen mensen moeten vluchten als gevolg van de stijging van de zeespiegel, overstromingen en ernstige droogte.
Volgens Stern zouden maatregelen tegen de opwarming van de aarde ongeveer 1 procent van het bbp eisen. Die investering viel echter in het niet bij de kosten die op lange termijn gemaakt moesten worden als er niets werd gedaan. Stern stelde wel dat maatregelen alleen zin hadden als ook de Verenigde Staten en China mee zouden doen.
De regering liet weten dat ze Al Gore, de voormalig vice-president van de Verenigde Staten, in de arm had genomen als adviseur. Deze had zich na zijn verkiezingsnederlaag in 2000 helemaal toegelegd op het milieu. Het aantrekken van Gore was een duidelijk signaal aan de Amerikaanse president George W. Bush dat Groot-Brittannië het zeer oneens was met de afwachtende Amerikaanse milieupolitiek.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vrouwenbesnijdenis reden voor politiek asiel

Het House of Lords, het Britse Hogerhuis, besliste op 18 oktober 2006 dat een vijftienjarig meisje uit Sierra Leone politiek asiel zou krijgen omdat ze het gevaar liep besneden te worden. Een lagere rechtbank had haar eerder asiel geweigerd omdat ze niet tot een groep zou behoren die een verhoogd risico liep. Het House of Lords stelde echter dat het meisje tot een stam behoorde waar vrouwenbesnijdenis een algemeen gebruik was. Het verbaasde de Lords dan ook dat zij zich over de zaak moesten buigen.

NOORD-IERLAND

Commissie: 'IRA gecommitteerd aan politiek zonder geweld'

De Independent Monitoring Commission (IMC) stelde op 5 oktober 2006 dat het Ierse Republikeinse Leger (IRA) zich had gecommitteerd aan een politiek zonder geweld. Zo had de organisatie de eenheden ontmanteld die zich bezig hielden met de fabricage van bommen en de smokkel van wapens. Bovendien waren ook de trainingskampen van de organisatie gesloten. De leiding had verder in de afgelopen twaalf maanden geen moorden gesanctioneerd en de leden aangepakt die zich inlieten met criminaliteit.
De Britse premier Tony Blair en zijn Ierse ambtgenoot Bertie Ahern toonden zich ingenomen met het rapport. 'De IRA heeft gedaan wat haar is gevraagd', concludeerde Blair. Zelfs Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) was niet negatief. Hij sprak over aanwijzingen dat de IRA de terroristische structuren achter zich liet. Hij voegde er aan toe dat de DUP pas bereid was samen te werken met Sinn Fein (SF), de politieke tak van de IRA, als deze organisatie de Noord-Ierse politiemacht zou accepteren.

Protestantse leider Paisley ontmoet katholiek kerkleider

Ian Paisley, leider van de Democratische Unionistische Partij (DUP), had op 9 oktober 2006 een anderhalf uur durende ontmoeting met Seán Brady, de leider van de Ierse katholieke kerk. Het was voor het eerst dat de protestantse voorman met een katholiek leider sprak. Brady zei na afloop dat ze hadden gesproken over het bestrijden van de armoede, het recht op bijzonder onderwijs en het verzet tegen abortus, euthanasie en stamcelonderzoek. Hij noemde het gesprek constructief; Paisley gaf geen commentaar.
De DUP-leider was in 1988 nog uit het Europees Parlement verwijderd omdat hij daar een toespraak van de paus had verstoord door hem herhaaldelijk voor anti-christ uit te maken.

Britse en Ierse premiers komen met plan voor herstel bestuur

De premiers van Groot-Brittannië en Ierland, Tony Blair en Bertie Ahern, presenteerden op 13 oktober 2006 een plan dat moest leiden naar het herstel van het Noord-Ierse bestuur. Dat gebeurde nadat alle partijen in Schotland drie dagen lang hadden gesproken over de Noord-Ierse kwestie. Blair en Ahern zeiden dat beide partijen nog belangrijke concessies moesten doen. Zo moest (de katholieke) Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), de Noord-Ierse politie accepteren en moest de (protestantse) Democratische Unionistische Partij (DUP) samenwerken met SF.
De blauwdruk bevatte verder een tijdpad:
• uiterlijk 10 november 2006 moesten de partijen het plan accepteren;
• uiterlijk 24 november moesten zij een regeringsleider kiezen. Dit was een puur ceremoniële kwestie omdat al duidelijk was dat Ian Paisley (DUP) en Martin McGuinness (SF) deze leiders zouden worden;
• uiterlijk 14 maart 2007 moesten de overige tien bewindslieden zijn benoemd;
• uiterlijk 20 maart zou Londen haar bevoegdheden overdragen aan het lokaal bestuur. Een uitzondering hierop vormde de overdracht van de Noord-Ierse politie en justitie. Dit zou niet voor medio 2008 gebeuren.
Paisley zei dat SF nu in woord en daad haar onvoorwaardelijke steun moest geven aan de wetten van het land en de mensen wier beroep het was deze wetten te handhaven. Gerry Adams van SF zei dat het voorstel een bedachtzame overweging en consultatie vroeg.

EUROPESE UNIE

Restricties komst Bulgaren en Roemenen

Liam Byrne, minister van Staat belast met Immigratie, zei op 24 oktober 2006 dat Bulgaren en Roemenen beperkt toegang zouden krijgen tot de Britse arbeidsmarkt als hun beide landen toe zouden treden tot de

Europese Unie. Mensen zonder opleiding mochten alleen nog komen werken in de landbouw en de voedselindustrie. Mensen met een opleiding zouden over het algemeen een werkvergunning nodig hebben.
De beperkingen betekenden een breuk met de tot dan toe gevoerde politiek. Toen op 1 mei 2004 tien nieuwe leden tot de Europese Unie toetraden, werden geen restricties ingesteld. Dat leidde tot de komst van honderdduizenden werknemers, vooral Polen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Generaals bekritiseren Irakbeleid

Generaal Richard Dannatt riep in oktober 2006 op om de Britse troepen terug te trekken uit Irak omdat ze eerder tot geweld zouden aanzetten dan dat ze het voorkwamen. Premier Tony Blair reageerde direct op de uitspraak van de generaal. Hij zei dat hij het terugtrekken van de troepen zag als een ernstig plichtsverzuim omdat de Iraakse troepen nog niet in staat waren de controle over te nemen. Veldmaarschalk Peter Inge zei: 'Ik denk niet dat we een duidelijke strategie hebben, noch in Irak noch in Afghanistan.'
Kim Howells, minister van Staat voor Buitenlandse aangelegenheden, kwam op 21 oktober met een tegengeluid. Hij stelde dat het Iraakse leger het op dit moment zo goed deed, dat de Britse en Amerikaanse troepen waarschijnlijk binnen een jaar de controle konden overgeven aan leger en politie van Irak. Hij voegde er wel aan toe dat er nog heel wat bloed zou vloeien voor Irak een stabiele democratie zou zijn. Doug Henderson, voormalig bewindsman op het ministerie van Defensie, geloofde daar niet in. Hij zei dat Irak na het vertrek van de internationale troepenmacht hoogstwaarschijnlijk uiteen zou vallen in een soennitisch, een sji'itisch en een Koerdisch land.
Minister van Defensie Des Brown reageerde op 22 oktober. Hij zei dat het niet meer zo lang zou duren voordat Groot-Brittannië de controle van twee tot vier zuidelijke provincies kon overdragen aan het Iraakse leger. Hij liet echter achterwege een tijdpad daarvoor te geven, zoals Howells een dag eerder deed. Brown zei dat de troepen zouden vertrekken wanneer hun taak was volbracht. 'Dat is een proces en geen gebeurtenis.'
De Schotse Nationale Partij (SNP) en Plaid Cymru/Partij van Wales (PC) vroegen de regering op 31 oktober in een motie om een onderzoek naar de rol van de Britse politiek inzake Irak. Dat voorstel werd maar net afgewezen in het Lagerhuis. Minister van Buitenlandse zaken Margaret Beckett zei dat er wel een onderzoek zou komen, maar dat dit niet kon gebeuren op het moment dat er 7.000 Britse soldaten in Irak waren. Dit zou worden uitgelegd als een teken van zwakte en de tegenstanders weer moed geven, zo stelde zij.

(Vorige berichten pagina 593/2 - 2006)

HONGARIJE

BINNENLAND

Hevige protesten in Hongarije na uitspraken premier

'Het was volkomen duidelijk dat wat we vertelden niet waar was (...). Bovendien hebben we vier jaar lang niets gedaan. Helemaal niets. In plaats daarvan logen we 's ochtends, 's middags en 's avonds. Ik wil dit niet langer doen.' Op 24 mei 2006 sprak de Hongaarse premier Ferenc Gyurscany deze woorden voor de leden van de parlementsfractie van zijn Hongaarse Socialistische Partij (MSZP) tijdens een besloten bijeenkomst in het kuuroord Balatonoszod. Pas op 17 september kwam zijn uitspraak in de openbaarheid. Dit leidde tot wekenlange massale straatprotesten van verontwaardigde Hongaren. Zij voelden zich bedrogen en eisten het aftreden van de premier.
De regering van Gyurscany was na de parlementsverkiezingen van april 2006 de eerste regering in het postcommunistische Hongarije die een herverkiezing had gewonnen. Commentatoren stelden daarna algemeen dat dit een teken was van de volwassenwording en stabilisering van de Hongaarse democratie.

Massale demonstraties

Tienduizenden Hongaren gingen de straat op in Boedapest en andere steden. De protesten concentreerden zich echter vooral in de hoofdstad. Op het Kossuth-plein voor het parlement kwam het in de nacht van 18 op 19 september tot hevige gevechten tussen jonge demonstranten, vaak omschreven als 'voetbalhooligans', en de oproerpolitie. Uit het hele land moesten extra agenten naar de hoofdstad worden overgebracht. Op 19 september bezetten demonstranten het gebouw van de Hongaarse televisie, maar zij werden diezelfde dag ten koste van 150 gewonden ook weer uit het gebouw verwijderd. Vier dagen later demonstreerden 20.000 mensen op het Kossuth-plein. De protesten en demonstraties hielden wekenlang aan. Op werkdagen hielden duizenden demonstranten de wacht op het plein, maar in de weekeinden liep hun aantal telkens weer op tot tienduizenden. In het tweede weekend van oktober waren er 80.000 burgers aanwezig.

Premier stelt vertrouwenskwestie

Gyurscany vroeg op 6 oktober om een vertrouwensstem in het Hongaarse parlement. Terwijl de centrumrechtse oppositiepartij Fidesz (Burgerforum) 60.000 demonstranten voor het parlement op de been had gebracht, won de premier de vertrouwensstemming met 207 stemmen voor en 165 tegen. Hij had minimaal 193 voorstemmen nodig. Tijdens die zitting bekende Gyurscany schuld en bood hij – hoewel wat indirect – zijn excuses aan. 'Misschien moeten we ons verontschuldigen dat we de zaken mooier voorstelden dan ze waren. We hadden onszelf de illusie aangepraat dat hogere inkomsten bereikt konden worden zonder betere prestaties te leveren.'
Ook na deze vertrouwensstemming en de schuldbekentenis bleven dagelijks duizenden demonstranten op het plein bijeenkomen. Pas op 24 oktober, nadat de oproerpolitie aan beide zijden van de Elizabeth-brug over de Donau barricades opzij had geschoven, keerde de rust in de Hongaarse hoofdstad terug. Het stadsbestuur maakte bekend dat de relschoppers onder de demonstranten voor naar schatting omgerekend 700.000 euro aan vernielingen hadden aangericht.
Dit betekende echter nog geen einde aan de politieke crisis. De Fidesz-fractie had op 8 oktober besloten voortaan de zittingen in het parlementsgebouw te boycotten als premier Gyurscany daar het woord voerde. De Hongaarse volksvertegenwoordiging functioneerde daardoor nog nauwelijks.

Oppositie wint lokale verkiezingen

De Hongaarse kiezers hadden de houding van premier Gyurscany eerder afgestraft bij de lokale verkiezingen van 1 oktober. Fidesz en haar kleinere bondgenoten wonnen toen de burgemeestersverkiezingen in 15

van de 23 grootste Hongaarse steden, alsmede de meerderheid in 18 van de 19 districten van Hongarije. De opkomst was met 53 procent de hoogste in lokale verkiezingen sinds de val van het communisme. Fidesz-leider Viktor Orban interpreteerde de uitslag als een stem van afkeuring van de regering-Gyurscany: 'De Hongaarse kiezers hebben vandaag de premier uit zijn kantoor verwijderd.'
Een week later gooide MSZP-minister Monika Lamperth voor Lokale aangelegenheden olie op het vuur door bij een besloten bijeenkomst te verklaren dat de MSZP-regering er wel voor kon zorgen dat overheidssubsidies voor gemeentebesturen door de overgebleven MSZP-bestuurders konden worden verdeeld.

Hongaarse opstand herdacht

In deze gespannen politieke situatie werd op 23 oktober de vijftigste verjaardag van de Hongaarse Opstand herdacht. Op 23 oktober 1956 begonnen de studentenprotesten die leidden tot de volksopstand tegen de sovjetoverheersing in Hongarije. Op 4 november dat jaar begon het Rode Leger de opstand met geweld te onderdrukken. Op die dag kwamen 2800 Hongaren en 700 sovjetsoldaten om in straatgevechten. Tegen het einde van het jaar was de opstand onderdrukt. Ongeveer 200.000 Hongaren ontvluchtten in 1956 hun land. Minstens 225 opstandelingen werden ter dood veroordeeld.
Aan de vooravond van de officiële herdenking riep president Laszlo Solyom op tot rust en kalmte. Hij verzocht iedereen de geschillen opzij te zetten. Toch hielden de oppositiepartijen een eigen alternatieve viering omdat premier Gyurscany tot de sprekers op de officiële herdenking hoorde. Deze liep uit op een massabijeenkomst van 100.000 tegenstanders van de regering-Gyurscany.
De officiële herdenking werd bezocht door delegaties uit 56 landen en door andere hoge gasten, onder wie de voorzitter van de Europese Commissie, de Portugees José Manuel Barroso en de secretaris-generaal van de NAVO, de Nederlander Jaap de Hoop Scheffer.

President Bush vergelijkt Hongarije met Irak

Op 22 juni had de Amerikaanse president George Bush tijdens een bezoek aan Hongarije al stilgestaan bij de herdenking van de Hongaarse Opstand. Terwijl onweerswolken dreigden en de donder in de verte te horen was, vertelde Bush op de Gellertheuvel voor enkele honderden genodigden dat de Hongaren in 1956 voor hun vrijheid hadden gestreden en dat vrijheid wel 'kan worden uitgesteld, maar niet kan worden ontkend'. In dit opzicht stelde hij Hongarije ten voorbeeld aan de hedendaagse Irakezen. Hij prees de Hongaren voor hun voortrekkersrol in de verwijdering van het IJzeren Gordijn in 1989. Verder riep hij de bevolking op mee te blijven doen in de strijd tegen het internationale terrorisme.
Eigenlijk wilde Bush op zijn Europese reis op 22 juni de Oekraïne bezoeken, maar dit bezoek werd uitgesteld wegens de formatiebesprekingen voor een nieuwe Oekraïense regering.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hoog begrotingstekort in Hongarije

Op 18 oktober 2006 maakte de regering van Hongarije het voornemen kenbaar het begrotingstekort van dat jaar van ruim 10 procent in 2007 terug te brengen tot 6,8 procent van het bbp. Midden 2008 moest het tekort verder zijn teruggebracht tot ongeveer 3,5 procent van het bbp. Hongarije wilde in 2010 toetreden tot de eurozone. Volgens de richtlijnen van de Europese Unie (EU) mocht het begrotingstekort niet hoger zijn dan 3 procent. De Europese ministers van Financiën hadden een week eerder Hongarije twee jaar extra de tijd gegeven om de begroting op orde te brengen. Tegelijkertijd riepen zij het land op om 'urgente, overtuigde en langdurige' actie te ondernemen om de begrotingsproblemen onder de duim te krijgen. Gebeurde dit niet, dan liep Hongarije de kans om als straf Europese hulpgelden ter waarde van ongeveer 25 miljard euro mis te lopen.

Belastingverhogingen en bezuinigingen

Inmiddels was de Hongaarse regering reeds begonnen met de gezondmaking van de overheidsfinanciën door een pakket van stevige belastingverhogingen en bezuinigingen door te voeren. De belastingmaatregelen bestonden uit een verhoging van het middentarief van de btw van 15 naar 20 procent, de invoering van een 'solidariteitsbelasting' van 4 procent op bedrijfswinsten en op persoonlijke inkomsten boven de zes miljoen forint (ca. 21.400 euro). Andere maatregelen waren het invoeren van een belasting van 20 procent op inkomsten uit de aandelenmarkt, een hogere accijns op alcohol- en tabakverkoop en hogere premies voor werknemers bij de ziektekostenverzekering. Verder moest er worden bezuinigd door het 'stroomlijnen' van de overheidsbureaucratie en het ontslag van duizenden ambtenaren.

Werkgevers adviseren ander financieel beleid

Als reactie op het pakket maatregelen van de regering presenteerde de Hongaarse Europese Businessraad op 20 juli een adviesrapport, waarin de belastingverhogingen als onverstandig van de hand werden gewezen. Ze zouden de concurrentiekracht van het Hongaarse bedrijfsleven verzwakken. In de raad zaten vertegenwoordigers van twaalf grote bedrijven, waaronder Philips, Nestlé en Unilever. Volgens de raad kon Hongarije de overheidsfinanciën beter en makkelijker op orde brengen door de corruptie en de ondergrondse economie aan te pakken. De illegale economie van Hongarije had een geschatte omvang van ruim 14 miljard euro. Verder vreesden de werkgevers dat het Hongarije niet zou lukken om midden 2010 tot de eurozone toe te treden.

(Vorige berichten pagina 272/1 - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Belastingaangifte premier Prodi illegaal onderzocht

Het bureau van premier Romano Prodi liet op 26 oktober 2006 weten ontsteld te zijn over de berichten dat de belastingaangiftes van Prodi en zijn vrouw de laatste twee jaar ongeveer 120 maal waren onderzocht op onregelmatigheden. De onderzoeken waren illegaal. De aanklager van het parket Milaan liet weten een onderzoek in te stellen naar de illegale controles van de belastingdienst en de fiscale politie.
Het nieuws kwam een maand nadat uitlekte dat de telefoons van vooraanstaande politici en zakenmensen illegaal werden afgeluisterd.

Italië

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Italië mag omstreden belasting blijven heffen

Het Europees Hof van Justitie besloot op 3 oktober 2006 dat Italië de zogenaamde IRAP-belasting mocht blijven heffen. Het Hof beperkte met haar besluit de reikwijdte van de BTW-richtlijn van de Europese Unie door Italië toe te staan met deze regionale belasting een verkapte dubbele BTW te heffen. De advocaat-generaal van het Hof had eerder geadviseerd de IRAP-belasting te verbieden.

Veel kritiek op Italiaanse begroting voor 2007

De regering van premier Prodi kwam op 3 oktober 2006 met een ontwerpbegroting voor 2007. Hierin stond onder andere dat de premier en de ministers hun salaris met 30 procent zouden verminderen. Dit zou de schatkist 2,3 miljoen euro opleveren.
Opvallend was dat er weinig werd bezuinigd. Oorzaak hiervan was dat de ministers het niet eens konden worden over bezuinigingsmaatregelen. Om het begrotingstekort toch terug te kunnen dringen, werden wel de belastingen verhoogd.
Twee internationale kredietbureaus, Standard&Poors en Fitch, besloten daarom op 19 oktober de kredietwaardigheid van Italië te verlagen. Ze stelden dat de regering onvoldoende structurele maatregelen nam tegen de achterblijvende economische groei en de staatsschuld. Minister van Economie en Financiën Tommaso Padoa-Schioppa zei in een reactie dat de kredietbureaus zich baseerden op oude cijfers.
De commissaris voor Economische zaken van de Europese Unie, Joaquin Almunia, toonde zich op 23 oktober iets milder, maar had eveneens stevige kritiek op de Italiaanse begroting. Almunia zei dit op een persconferentie, een dag nadat hij had gesproken met Prodi, Padoa-Schioppa en de gouverneur van de Centrale bank. Hij zei dat Italië op de goede weg was, maar dat de overheidsfinanciën er nog slecht voorstonden. Volgens hem moest Italië structurele hervormingen doorvoeren om de concurrentiepositie en de productiviteit te verbeteren. Op die manier was het volgens de eurocommissaris mogelijk het begrotingstekort terug te brengen tot de Europese norm van onder de 3 procent van het bbp.

(Vorige berichten pagina 595/1 - 2006)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

Verantwoordelijke ministers treden af na onderzoeksrapport Schipholbrand

De Onderzoeksraad voor Veiligheid publiceerde op 21 september 2006 haar eindrapport over de Schipholbrand van bijna een jaar eerder, met daarin vernietigende conclusies over de meest betrokken overheidsinstanties. Bij de brand in het Detentie- en Uitzendcentrum Schiphol-Oost waren op 27 oktober 2005 elf gedetineerden om het leven gekomen en vijftien gewonden gevallen. De omgekomenen waren onder anderen illegalen die als asielzoeker waren uitgeprocedeerd.
De Raad, onder voorzitterschap van Pieter van Vollenhoven, was sinds 1 februari 2005 bij Rijkswet belast met onderzoek naar de oorzaken en achtergronden van rampen en ongevallen, met het doel aanbevelingen te formuleren die konden helpen herhaling te voorkomen. De raad richtte zich bij haar onderzoek op twee vragen:
• Waarom zijn bij de brand elf celbewoners om het leven gekomen?
• Hoe is de opvang en nazorg van de overige betrokkenen verlopen?
De aard van de conclusies leidde tot het vrijwel direct aftreden van enkele direct verantwoordelijken, onder wie twee ministers. Intussen bracht onderzoek in de maanden september en oktober ook bij andere overheidsinstellingen brandveiligheidsgebreken aan het licht. In de politiek was de roep groot om een 'cultuuromslag' teneinde de naleving van verantwoordelijkheden te garanderen.

Kabinet trachtte inhoud te beïnvloeden

Op 6 september, enkele weken voor de verschijning van het rapport, citeerde dagblad *NRC-Handelsblad* uit een vertrouwelijke brief gedateerd 11 augustus, waarin minister Piet Hein Donner van Justitie namens het kabinet kritiek leverde op het concept-eindverslag. Volgens Donner was de Onderzoeksraad verder gegaan dan haar bevoegdheden toestonden door de schuldvraag op te roepen, terwijl ze zich slechts bezig diende te houden met de oorzaken: 'Ik meen dat uw conceptrapport op een aantal onderdelen verder gaat, waardoor het onbedoeld vermoedens van schuld of aansprakelijkheid lijkt te behelzen.' Als voorbeeld noemde hij de vaststelling dat de brand kon zijn veroorzaakt door een brandende sigarettenpeuk, waarmee de raad zich in het nog lopende strafrechtelijk onderzoek zou mengen. 'Ik geef u in overweging genoemde conclusie niet op te nemen in uw rapport', zo stelde Donner.
Een ander verwijt was dat de raad het overheidshandelen mede beoordeelde aan de hand van normen die voor de toekomst zouden moeten gelden en niet, zoals behoorde, op grond van normen die golden op het moment van de ramp. Dit zou slechts 'wijsheid achteraf' zijn. Het kabinet bestreed ook dat het gevangenispersoneel in het detentiecentrum slecht geoefend was en verwees daartoe naar de jaarlijks te houden brandoefeningen die op 12 januari en 17 december 2004 hadden plaatsgevonden. Ook de brandveiligheid van het betreffende complex zou wel degelijk aan de geldende normen voldoen.

Conclusies van het rapport

De onderzoeksraad bleek niet bereid de voorlopige conclusies van het rapport aan te passen en kwam met een zeldzaam hard oordeel: de dood van de elf gedetineerden was het gevolg van falend overheidsbeleid inzake brandveiligheid. Het verwijt trof de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het ministerie van Justitie, waarvoor minister Donner verantwoordelijk was; de Rijksgebouwendienst (RGD) van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer (VROM) met minister Sybilla Dekker als hoofdverantwoordelijke; en de gemeente Haarlemmermeer, met Fons Hertog als burgemeester.

De Onderzoeksraad vatte haar bevindingen als volgt samen:

'De Raad concludeert in zijn rapport onder meer dat drie overheidsinstanties tekort zijn geschoten. Bij deze overheidsinstanties heeft veiligheid en in het bijzonder brandveiligheid te weinig aandacht gehad. Het gaat allereerst om de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) als opsteller van het Programma van Eisen voor de bouwer, als uiteindelijke gebruiker van het cellencomplex Schiphol-Oost en als verantwoordelijke voor de veiligheid van de gedetineerden. Vervolgens noemt de Raad de Rijksgebouwendienst (RGD), opdrachtgever voor de bouw en eigenaar van het cellencomplex Schiphol-Oost. Ten slotte draagt de gemeente Haarlemmermeer verantwoordelijkheid, als ver-

gunningverlener voor de bouw en het gebruik, als toezichthouder en handhaver en als verantwoordelijke voor de brandweerzorg. De Raad beschouwt de DJI als de primair verantwoordelijke partij ten aanzien van de brandveiligheid.
'Deze drie instanties hebben op diverse punten verzuimd inhoud te geven aan de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot brandveiligheid alsmede aan de informele regelgeving (waaronder het 'Brandbeveiligingsconcept Cellen en Celgebouwen'). Dat vindt de Raad 'een teleurstellende conclusie aangezien het waarborgen van de veiligheid van burgers een onomstreden kerntaak is van de overheid'. Ook de instanties die toezicht moeten houden op de toepassing van deze wet- en regelgeving (de gemeente en rijksinspecties) hebben onvoldoende als een correctiemechanisme kunnen functioneren.
'De Raad acht de veronderstelling gerechtvaardigd dat er minder of geen slachtoffers te betreuren waren geweest als de brandveiligheid de aandacht van de betrokken instanties zou hebben gekregen. Meer precies:
• De bedrijfshulpverleningsorganisatie van de DJI had beter doordacht, voorbereid en getraind moeten zijn, inclusief de samenwerking en afstemming met de brandweer.
• De vleugels J en K van het cellencomplex hadden door de RGD gebouwd dienen te worden volgens het Bouwbesluit.
• De gemeente Haarlemmermeer had haar verantwoordelijkheid als vergunningverlener, toezichthouder en handhaver meer inhoud moeten geven.
'Het onderzoek toont naar de mening van de Raad aan dat de betrokken instanties onvoldoende kritisch zijn geweest ten aanzien van hun eigen verantwoordelijkheden. Tevens zijn deze verantwoordelijkheden onvoldoende gecommuniceerd en afgestemd ten opzichte van de verantwoordelijkheden van overige betrokkenen. In dit kader heeft de Raad eveneens geconstateerd dat men van mening is dat men kan vertrouwen en leunen op de deskundigheid van de andere betrokkenen, die helaas hetzelfde doen. Het gevolg hiervan is dat betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid niet nemen of die minimaliseren, waardoor ten aanzien van brandveiligheid risico's onvoldoende worden onderkend en gekozen alternatieve oplossingen onvoldoende kritisch worden beoordeeld.
'Ten onrechte heerste bij de leiding van het cellencomplex de overtuiging dat in geval van brand de brandweer Haarlemmermeer dichtbij zou zijn. De brandweer kon volgens de normen echter pas na 15 minuten ter plaatse en inzetbaar zijn, terwijl in dit geval door allerlei oorzaken, grotendeels buiten de brandweer zelf gelegen, de werkelijke opkomst- en inzettijd ongeveer 25 minuten bedroeg. Al na enkele minuten waren de brand en de rookontwikkeling zo hevig, dat de onbeschermde bewaarders, die niet beschikten over perslucht, hun reddingspogingen moesten staken.
'Dat accentueert, vindt de Raad, de noodzaak van een betrouwbaar gebouw, zonder de bouwkundige tekortkomingen die de brandontwikkeling hebben versneld en het redden hebben bemoeilijkt. Eveneens had het cellencomplex moeten beschikken over een voldoende toegeruste, getrainde en met de brandweer afgestemde Bedrijfshulpverlening.
'Over de feitelijke oorzaak van de ramp stelt de Raad, na uitgebreide brandproeven, dat de brand heeft kunnen ontstaan door een weggeworpen sigarettenpeuk. Een technische oorzaak is vrijwel uitgesloten.'

Ministers Donner en Dekker treden af

Op dezelfde dag nog dat het rapport openbaar werd, op 21 september, legden de ministers Donner van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en Dekker van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) hun functie neer. Daarmee hadden de drie achtereenvolgende kabinetten-Balkenende (2002-2006) om uiteenlopende redenen twaalf bewindslieden verloren.
Het besluit van de ministers om direct af te treden oogstte niet alleen lof bij de regeringspartijen. Ook de oppositie was van mening dat zij hiermee juist hadden gehandeld, maar van daaruit werd er wel gewezen op de positie van VVD-minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk. Zij droeg weliswaar, anders dan Donner en Dekker, geen formele verantwoordelijkheid maar had centraal gestaan in het kamerdebat dat direct na de Schipholbrand plaatsvond. Haar formulering dat er door betrokkenen 'adequaat' was gehandeld, riep toen grote verontwaardiging op omdat de informatie van slachtoffers, nabestaanden, advocaten en vluchtelingenorganisaties daar haaks op stond. Verdonk meende echter ook na het verschijnen van het rapport geen persoonlijke consequenties te hoeven trekken. Op 18 oktober herriep zij wel in de Tweede Kamer haar aanvankelijke vaststelling van 'adequaat handelen'.
Volgens sommige commentaren evenwel was ook het vertrek van Donner en Dekker niet alleen maar reden voor waardering: er zouden ook electorale motieven in het spel zijn. Zo schreef NRC-Handelsblad op 22 september onder de kop 'Donner mocht niet te lang bungelen':

'Het snelle vertrek van de ministers Donner en Dekker heeft veel te maken met de naderende verkiezingen [de parlementsverkiezingen van 22 november]. Nog weken lang tv-beelden van de Schipholbrand en de twee bewindslieden zouden CDA en VVD hebben geschaad. (...) Terwijl de top van de VVD aan de politieke beschouwingen van vólgende week dacht, zetten de kopstukken van het CDA woensdagavond [20 september] de lijnen uit voor de dag waarop het onderzoeksrapport van de Onderzoeksraad publiek zou worden. Het CDA wilde de kwestie van de Schipholbrand zo snel mogelijk oplossen. Donner was aanvankelijk van plan het rapport in de Kamer te verdedigen om dan eventueel alsnog zijn conclusies te trekken. Donner wilde in een kamerdebat uitleggen dat er wat hem betreft grenzen zijn aan de ministeriële verantwoordelijkheid.
'Maar waar het verstrijken van de tijd in Den Haag soms als oplossing wordt gezien voor problemen, zou de tijd nu juist tegen Donner én tegen het CDA gewerkt hebben. Met het verschijnen van het rapport was de discussie over de schuldvraag losgebarsten. Het politieke debat zou nog weken op zich laten wachten, omdat er eerst een kabinetsreactie opgesteld moest worden en er, bijvoorbeeld, volgende week Algemene Politieke Beschouwingen zijn. Al die tijd zouden op tv de beelden van de brand herhaald worden en zou de oppositie de kans hebben met de beschuldigende vinger te wijzen. Dat ging het CDA, en uiteindelijk ook Donner, te ver. (...)
'Donner, die vijfde staat op de CDA-lijst, zou bij een snel vertrek het minst beschadigd raken. Sterker nog: in de beeldvorming zou het wel eens zo kunnen uitpakken dat Donner dankzij het nemen van zijn verantwoordelijkheid geprezen in plaats van verguisd zou worden.
'Om dezelfde reden dat de coalitie snel van de kwestie afwilde, was het rapport van Van Vollenhoven voor de oppositie ook bruikbaar verkiezingsmateriaal.'

Twee ex-ministers keren terug

Op 22 september werd CDA-er Ernst Hirsch Ballin (55) beëdigd als opvolger van Donner. Hij was van 1989 tot 1994 minister van Justitie, de post waarop hij nu terugkeerde. Vier dagen later werd in plaats van de afgetreden minister Dekker de 64-jarige Pieter Winsemius (VVD) aangesteld als minister van VROM. Ook hij bekleedde deze functie al eerder (1982-1986). Zij zouden verantwoordelijk zijn voor de reactie van het kabinet op het onderzoeksrapport en het daarop volgende debat in de Tweede Kamer.

Ernst Hirsch Ballin

Ernst Maurits Henricus Hirsch Ballin (Amsterdam, 1950), zoon van een hoogleraar die als joodse vluchteling uit Duitsland naar Nederland kwam, was tussen 1981 en 1989 hoogleraar staats- en bestuursrecht. Hij werd minister van Justitie in het derde kabinet onder leiding van Ruud Lubbers (1989-1994). In die functie ontwierp hij nieuwe wetgeving op het gebied van criminaliteitsbestrijding, zorgde hij voor een wettelijke euthanasieregeling en anti-discriminatiewetgeving. In 1994 moest hij aftreden vanwege de affaire rond het Interregionaal Recherche Team (IRT), waarbij door

justitie illegale opsporingsmethoden waren gebruikt. Daarna was Hirsch Ballin ruim een jaar Tweede Kamerlid voor het CDA en van 1995 tot 2000 lid van de Eerste Kamer. Tussen 1994 en het moment van aanvaarding van zijn tweede ministerschap van Justitie in 2006 was hij hoogleraar internationaal recht in Tilburg. Ook was hij lid van de Raad van State (2000-2006).

Pieter Winsemius

Pieter Winsemius (Voorburg, 1942), van oorsprong natuurkundige, was in het eerste kabinet-Lubbers (1982-1986) minister van VROM. In die hoedanigheid bracht hij milieuwetgeving tot stand, waaronder een regeling voor de zogeheten milieu-effectrapportage. Ook gaf hij een wettelijke basis aan de planologische kernbeslissing. Voordien (1975-1982) was hij werkzaam bij McKinsey & Company Inc. te Amsterdam, waar hij in 1986 naar terugkeerde. In 2003 werd hij lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en bleef dat tot aan de aanvaarding van zijn ministerschap VROM in 2006. Winsemius zette zich ook buiten de politiek in voor een verantwoord milieubeheer. Zo was hij van 1988 tot 1998 voorzitter van de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland. Ook was hij vanaf 1999 bijzonder hoogleraar management duurzame ontwikkeling in Tilburg.

Burgemeester Haarlemmermeer legt eveneens functie neer

Op 21 september viel nog een politiek slachtoffer als gevolg van het rapport. Het was burgemeester Fons Hertog van Haarlemmermeer, die in een verklaring liet weten de volle politieke verantwoordelijkheid te willen dragen voor de conclusies van de raad over het functioneren van zijn gemeente.
Op 16 oktober werd voormalig minister Tineke Netelenbos aangesteld als waarnemend burgemeester van Haarlemmermeer.

Meer overheidsgebouwen zijn brandgevaarlijk

Op de dag van publicatie van het onderzoeksrapport werd tevens duidelijk dat de brandveiligheidssituatie in de aanmeldcentra voor asielzoekers in Ter Apel en op Schiphol zeer te wensen overliet. Dat bleek uit het onderzoek dat in opdracht van de Immigratie-en Naturalisatiedienst (IND) was uitgevoerd door het Nibra, het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (tot voor kort Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding geheten). Minister Verdonk stuurde de resultaten ervan op 21 september naar de Tweede Kamer. Het Nibra concludeerde dat zowel gebruikers als hulpverleners in de aanmeldcentra een sterk verhoogd risico liepen in geval van brand. Volgens de IND waren intussen maatregelen genomen, zoals een uitbreiding van de beveiliging, duidelijker ontruimingsinstructies en verbetering van de personeelstraining.
Een week later werden vergelijkbare conclusies getrokken in een onderzoek naar het uitzetcentrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers bij Rotterdam Airport, dat sinds juni 2003 in gebruik was. De opdracht voor het onderzoek was gegeven door de gemeente Rotterdam. Burgemeester Opstelten liet de ministers Winsemius en Hirsch Ballin weten dat er de komende twee weken geen mensen zouden worden gehuisvest, zolang de brandveiligheid niet was verbeterd. Het gemeentebestuur overwoog bij uitblijven van maatregelen de gebruiksvergunning voor het uitzetcentrum in te trekken. De gemeente had alvast extra personeel ingeschakeld en er brandweerlieden gestationeerd.
Op 26 en 27 oktober tenslotte besloot het ministerie van Justitie om de helft van de 144 gedetineerden in het grenshospitium in Amsterdam-Zuidoost over te brengen naar andere justitiële inrichtingen. Het ging om mensen die in afwachting waren van uitzetting. De maatregel werd genomen om bouwtechnische aanpassingen door te voeren die noodzakelijk werden geacht voor de brandveiligheid van het complex.

Kabinet neemt maatregelen

In reactie op het rapport maakte het kabinet op 18 oktober bekend dat de zevenhonderd gebouwen van Justitie het aankomende jaar op brandveiligheid zouden worden onderzocht. Er zou een nieuwe afdeling binnen de DJI worden gevormd, waarvoor nieuw personeel werd aangetrokken dat verantwoordelijk werd voor het brandveiligheidsbeleid in het gevangeniswezen en moest bijdragen aan 'een nieuwe cultuur' bij de dienst. Tevens zou een reorganisatie worden doorgevoerd bij de RGD. Bij deze dienst zou een klokkenluidersregeling worden getroffen zodat medewerkers gebreken ten aanzien van de brandveiligheid konden melden.
De aanbevelingen van de Onderzoeksraad werden voor een groot deel overgenomen. Daartoe behoorden onder meer een controle van alle gevangenissen, uitbreiding van het aantal brandoefeningen en het uitrusten van alle cellen met rookmelders. Ook zou een schaderegeling voor de slachtoffers en nabestaanden worden uitgewerkt.
De regering nam bij monde van minister Hirsch Ballin géén afstand van de conclusies van de Onderzoeksraad. In de Tweede Kamer stelde alleen zijn partij, het CDA, expliciet dat het niet nodig was deze over te nemen.

Minister Hirsch Ballin fout geïnformeerd door zijn ambtenaren

De noodzaak van voornoemde 'cultuuromslag' werd op 25 oktober in de ogen van minister Hirsch Ballin bevestigd, toen bleek dat ambtenaren van zijn ministerie hem onjuist hadden geïnformeerd bij de voorbereiding op het debat in de Tweede Kamer. Hij kondigde daarop disciplinaire maatregen aan.
Het ging om een rapport uit 2003, waarin werd gewaarschuwd voor dodelijke slachtoffers in het detentiecentrum door onvoldoende veiligheidsmaatregelen. Hirsch Ballin stelde aanvankelijk dat de DJI niet van de inhoud van het rapport op de hoogte was geweest omdat het alleen terecht gekomen was bij minister Verdonk en bij minister Henk Kamp (VVD) van Defensie. Na schorsing van het debat moest Hirsch Ballin zijn bewering intrekken: hem was alsnog gebleken dat de DJI er wel over was geïnformeerd. Uit niets bleek dat Verdonk en Kamp op hun beurt Hirsch Ballins voorganger Donner op de hoogte hadden gesteld.
Op 31 oktober kondigde Hirsch Ballin aan sancties uit te zullen vaardigen tegen de ambtenaren wier informatievoorziening ertoe had geleid dat hij de Kamer foutief inlichtte. Het ambtelijk apparaat moest zich meer richten op feitenonderzoek en vaker externe deskundigen raadplegen, zo stelde hij.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

WRR: 'Geen bijstand voor jongeren tot 25 jaar'

In het op 9 oktober 2006 openbaar gemaakte rapport *De verzorgingsstaat herwogen* adviseerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) om het recht op een bijstandsuitkering voor jongeren tot 25 jaar af te schaffen. In plaats daarvan moest hen direct scholing of werk worden aangeboden. Het voorstel betekende in feite een

wettelijke vastlegging van een reeds gegroeide praktijk in veel gemeenten die onder het motto *Work First* het aanbieden van een arbeidsplaats lieten prevaleren boven een inkomensrecht.
De raad stelde verder voor van kinderopvang een basisvoorziening te maken, zodat werkende en niet-werkende ouders er een paar dagen per week gebruik van konden maken. Daarbij zouden programma's moeten worden aangeboden, gericht op het wegwerken van taalachterstanden, met name onder allochtone kinderen. Ten aanzien van het draagvlak van de verzorgingsstaat was het volgens de WRR essentieel om de solidariteit tussen ouderen en jongeren te herstellen evenals het overbruggen van de tegenstellingen tussen autochtonen en allochtonen.

Werkloosheid neemt weer toe

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), gepubliceerd op 19 oktober 2006, bleek dat de werkloosheid in de maanden juli tot en met september van dat jaar was gestegen ten opzichte van de maanden juni tot en met augustus. In eerstgenoemde periode bedroeg het aantal werklozen 417.000, een verschil van 14.000 ten opzichte van de tweede periode. Daarmee leek een einde te zijn gekomen aan de daling die in 2005 had ingezet, maar in de tweede helft van 2006 begon af te vlakken.
In vergelijking met een jaar eerder was er echter nog altijd sprake van bijna 70.000 werklozen minder. Dat betekende een daling op de totale beroepsbevolking van 6,4 naar 5,4 procent. Als belangrijkste oorzaak voor het teruglopen van de daling verwees het CBS naar het groeiende aanbod op de arbeidsmarkt – vooral jongeren en vrouwen – waarmee de vraag geen gelijke tred hield.

JUSTITIE

Straffen voor moord of doodslag zijn zwaarder geworden

Rechters spreken strengere straffen uit in geval van moord of doodslag dan in het verleden het geval was. In twaalf jaar tijd is de gemiddelde opgelegde gevangenisstraf ca. 40 procent langer geworden. Dat bleek uit het in oktober 2006 verschenen onderzoek van het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Daartoe werden alle 2.917 moordzaken tussen 1993 en 2004 geanalyseerd. De gemiddelde straf liep in die periode op van 6,3 naar 8,9 jaar. Ook het aantal levenslange gevangenisstraffen nam toe, van gemiddeld één per jaar naar vier per jaar.
Als verklaring wees het NSCR naar de roep vanuit de samenleving om hogere straffen. De ernst van de gepleegde misdrijven was in genoemde periode namelijk nauwelijks toegenomen. Volgens een woordvoerder van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) was dit te duiden als een accentverschuiving van het doel om te werken aan hersocialisatie van de daders naar dat van vergelding.

GEZONDHEID EN ZORG

Radboud-ziekenhuis mag weer hartoperaties uitvoeren

Het Universitair Medisch Centrum St Radboud in Nijmegen kreeg op 28 september 2006 toestemming van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) om per 2 oktober weer hartoperaties bij volwassenen uit te voeren. In april was het ziekenhuis door de inspectie verboden om dit nog langer te doen, nadat uit onderzoek was gebleken dat de kwaliteit en de veiligheid van de zorg niet konden worden gegarandeerd. Er was sprake van een bovengemiddelde sterfte na hartoperaties, alsmede van meer heroperaties en nabloedingen die de kans op complicaties sterk vergrootten. Een van de belangrijkste oorzaken waren interne conflicten, die er uiteindelijk toe leidden dat het hoofd van de afdeling hart- en longchirurgie, de raad van bestuur en de medische staf hun functies neerlegden. Intussen bereidden vele tientallen geopereerde hartpatiënten een schadeclaim tegen het ziekenhuis voor. Volgens de IGZ voldeed het Radboud-ziekenhuis nu weer aan alle eisen, onder meer door een drastische verandering van samenstelling van het team hartchirurgen en een grotere bemoeienis van de ziekenhuisleiding met de betrokken afdeling. De controle op haar werkwijze zou overigens wel worden versterkt.

Alternatieve genezers niet vervolgd voor overlijden actrice Sylvia Millecam

Het Openbaar Ministerie maakte op 3 oktober 2006 bekend dat het geen vervolging zou instellen tegen vijf behandelaars van de aan borstkanker overleden actrice Sylvia Millecam (1956-2001). Het ging, behalve om het 'medium' Jomanda, om drie artsen en een therapeut. Zij zouden Millecam ervan hebben afgehouden zich tot de reguliere geneeskunde te wenden zodat haar ziekte nog behandelbaar zou zijn. Om die reden had het medisch tuchtcollege in april aan de drie artsen disciplinaire straffen opgelegd. Volgens het OM waren er echter onvoldoende aanwijzingen dat de handelswijze van betrokkenen Millecam directe schade had toegebracht. Daarbij benadrukte het dat de actrice sceptisch stond tegenover de reguliere geneeskunde en zelf een bewuste keuze had gemaakt voor alternatieve behandelingen.
Op 18 oktober verklaarde de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) naar aanleiding van de beslissing van het OM dat ze meer mogelijkheden wilde om behandelaars die patiënten schade berokkenden, aan te pakken. Daartoe zou de wetgeving moeten worden aangepast, onder meer door in de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) op te nemen dat het in twijfel trekken van een door een arts gestelde diagnose, prognose of behandelplan aan artsen was voorbehouden.

MILITAIRE ZAKEN

Commissie-Staal: vrouwen in het leger zijn kwetsbaar

Op 29 september 2006 publiceerde een door het ministerie van Defensie ingestelde onderzoekscommissie haar bevindingen over de positie van vrouwen in het leger: zij bleken veel vaker dan in civiele organisaties bloot te staan aan ongewenste, met name seksuele gedragingen. De commissie stond onder leiding van de Commissaris van de Koningin (CvK) in de provincie Utrecht, Boele Staal. Zij maakte gebruik van gegevens uit 3.800 enquêteformulieren van Defensiemedewerkers en ruim 150 interviews. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van incidenten op het marinefregat Tjerk Hiddes. In maart had het tijdschrift van de Algemene Federatie van Militair Personeel (AFMP) bericht over een verkrachtingszaak. Ook zou er sprake zijn van ander wangedrag als machtsmisbruik en overmatig gebruik van drank en drugs. De commissie-Staal plaatste het ongewenste seksuele gedrag in het kader van de mannencultuur binnen het leger, waarin vrouwen niet alleen in de minderheid waren, maar ook va-

ker jonger waren en een lagere rang bekleedden. Ten aanzien van seksualiteit heerste bovendien een dubbele moraal, omdat vrouwen zich veel minder konden permitteren en eerder een slechte reputatie kregen. De commissie wees er bovendien op dat vrouwen in een cultuur waar stoer gedrag wel, maar klagen niet op prijs werd gesteld, niet snel geneigd waren een klacht in te dienen bij de marechaussee, een vertrouwenspersoon of de commandant. Wat 'juiste omgangsvormen' waren, zou dan ook expliciet moeten worden geformuleerd en leidinggevenden dienden toezicht te houden op de naleving ervan, zo luidde een van de aanbevelingen van de commissie.
De conclusies van de commissie-Staal stonden haaks op de opvatting die minister Henk Kamp van Defensie in april formuleerde. Hij stelde toen dat de bedoelde ongewenste gedragingen in de krijgsmacht niet vaker voorkwamen dan elders.

(Vorige berichten pagina 596/3 - 2006)

PORTUGAL

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overeenstemming over hervorming pensioenstelsel

De centrum-linkse Portugese regering onder leiding van José Sócrates van de Socialistische Partij (PS) maakte op 10 oktober 2006 bekend dat er met de sociale partners een akkoord was bereikt over de aanpassing van het pensioensysteem. De uitkeringen zouden in de toekomst enerzijds gekoppeld worden aan de economische groei van Portugal, anderzijds aan de gemiddelde levensverwachting van de bevolking. De overheid, de vakbonden en de werkgevers waren het erover eens dat door de optredende veroudering van de bevolking – onder meer als gevolg van het dalende geboortecijfer – de pensioentoelage binnen tien jaar onbetaalbaar zou worden. Premier Sócrates noemde de gekozen oplossing 'coherent, verstandig en duurzaam'.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering blijft structurele veranderingen doorvoeren

In een vraaggesprek met dagblad de *Financial Times* op 19 oktober 2006 benadrukte premier José Sócrates dat zijn regering het beleid van 'gedurfde' structurele hervormingen zou voortzetten. De grootste prioriteit gold het laten zakken van het begrotingstekort: in het lopende jaar moest dat uitkomen op 4,6 procent, het jaar daarop op 3,7 procent en in 2008 moest het binnen de door de Europese Unie bepaalde marge van 3 procent vallen.
De Portugese economie liet een groeipercentage zien van 0,6 procent, terwijl het Europese gemiddelde 1,4 procent bedroeg. De Organisatie van Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) had vastgesteld dat zonder noodzakelijke aanpassingen de groei van het bbp van Portugal tot 2010 min of meer hetzelfde zou blijven.

NATUUR EN MILIEU

Windenergieprojecten gestart

Met als opzet de afhankelijkheid van Portugal van het importeren van brandstoffen te verminderen, wijdde minister van Economie en Innovatie Manuel Pinho op 31 oktober 2006 een windenergieproject in. De regering wilde 1,6 miljard euro besteden aan de bouw van zeven fabrieken die windturbines moesten gaan produceren en aan het opzetten van 48 windmolenparken. In het noorden van het land was het jaar daarvoor ook een proefproject van start gegaan dat energie uit golven moest opwekken. Portugal had niet de beschikking over eigen olie-, gas- of steenkoolvoorraden.

EUROPESE UNIE

'Meer immigranten nodig voor economie'

De voorzitter van de Raad van Ministers, Pedro Silva Pereira, verklaarde op 2 oktober 2006 dat Portugal behoefte had aan meer immigranten. 'Ik aarzel niet dit te zeggen, hoe politiek incorrect het ook mag lijken', merkte hij op, er aan toevoegende dat zij een belangrijke rol speelden in de economische en sociale ontwikkeling van Portugal.
In de meeste Europese landen was er sprake van bezorgdheid over de gevolgen van massale immigratie. Op een bevolking van 10,5 miljoen mensen kende Portugal 450.000 gedocumenteerde immigranten, terwijl geschat werd dat 100.000 illegalen – vooral Brazilianen en Oost-Europeanen – hun toevlucht in het land hadden gezocht.

Premier roept op tot Europees immigratiebeleid

Premier Sócrates deed een dag later, bij een internationale conferentie over immigratie in Lissabon, een oproep om te komen tot een gezamenlijk immigratiebeleid teneinde de groeiende stroom vluchtelingen het hoofd te bieden. De wetgeving in de verschillende Europese landen zou volgens de sociaal-democraat moeten worden geharmoniseerd, de samenwerking bij de grenzen moest worden uitgebreid en er diende hulp te worden gegeven aan de landen waar de meeste vluchtelingen vandaan kwamen.
Alle 25 lidstaten van de Europese Unie hanteerden op dat moment een eigen immigratiebeleid. Spanje, Italië en Portugal werden vaak met nieuwe vluchtelingen geconfronteerd omdat veel Afrikanen via deze landen Europa probeerden binnen te komen.

(Vorige berichten pagina 603/3 - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Journaliste Politkovskaja in Moskou vermoord

De prominente Russische journaliste Anna Politkovskaja (48) werd op 7 oktober 2006 bij haar appartement in Moskou vermoord. Een pistool en vier kogels werden vlakbij aangetroffen. Politkovskaja was als journaliste onvermoeibaar en had in artikelen en boeken het beleid van president Vladimir Poetin, onder meer in Tsjetsjenië, genadeloos aan de kaak gesteld. Haar talrijke verslagen over gevallen van moord, marteling en mishandeling van burgers hadden haar bij Poetin en diens directe omgeving niet bepaald populair gemaakt. In 2001 was zij een paar maanden in Wenen gaan wonen uit angst dat zij zou worden omgebracht.
De moord op Politkovskaja was de zoveelste in een lange rij van aanslagen op journalisten in Rusland sinds het begin van de jaren negentig. In de meeste van die gevallen bleven de moorden onopgelost. Zelfs als er al een dader werd opgepakt, bleef vrijwel altijd duister wie de opdracht tot de moord had gegeven.
De begrafenis van Politkovskaja drie dagen later trok duizenden belangstellenden. Poe-

tin, die op dat moment een bezoek bracht aan Duitsland, verbrak voor het eerst na de moord zijn stilzwijgen en noemde de gebeurtenis 'verbijsterend wreed'. Hij noemde de invloed van Politkovskaja in Rusland echter ook 'minimaal'. Als één van de mogelijke opdrachtgevers van de moord werd in het geruchtencircuit de Moskou-gezinde Tsjetsjeense premier Ramzan Kadyrov genoemd, die door Politkovskaja in het verleden meermalen scherp was bekritiseerd. Kadyrov ontkende echter in een interview elke Tsjetsjeense connectie met de moord.

Poetin in vragensessie voor televisie

President Vladimir Poetin van Rusland verklaarde op 25 oktober 2006 tijdens een uitgebreid vragenuur op de televisie dat de Russische economische groei gemiddeld op 7 procent stond en voor 2006 op 6,6 procent zou uitkomen. Hij juichte het toe dat Rusland in augustus in één keer zijn uitstaande schuld uit de sovjettijd aan de zogeheten Club van Parijs had afgelost door een betaling van 24 miljard dollar (19 miljard euro). In dezelfde uitzending zei Poetin in antwoord op een vraag dat hij zich in 2008 niet opnieuw zou kandideren voor het presidentschap – de grondwet stond dat ook niet toe – maar dat hij wel na zijn aftreden invloed op de politiek zou behouden. Hij vertelde niet op welke manier hij dat zou doen.

Drie partijen vormen oppositieblok

Drie politieke partijen in Rusland besloten op 28 oktober 2006 samen te gaan en een soort oppositieblok te vormen als tegenwicht tegen de door het Kremlin gedomineerde partij Verenigd Rusland, die de meerderheid had in de Staatsdoema. Waarnemers meenden dat de nieuwe partij met de naam Rechtvaardig Rusland: Vaderland, Gepensioneerden, Leven een creatie was van het Kremlin en een pseudo-oppositie moest vormen die in feite door datzelfde Kremlin zou worden gedomineerd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Roesal wordt grootste aluminium producent ter wereld

Het Russische aluminiumconcern Roesal maakte op 9 oktober 2006 bekend dat het niet alleen zijn kleinere rivaal Soeal overnam, maar ook het Zwitserse bedrijf Glencore. Daarmee ontstond de grootste aluminiumproducent ter wereld. Financiële details van de overnames werden niet bekendgemaakt. Het nieuwe Roesal zou wereldleider worden met een jaarlijkse productie van vier miljoen ton aluminium, waarmee de onderneming het Amerikaanse Alcoa en het Canadese Alcan voorbij zou streven. Roesal en Soeal waren bedrijven die vooral werkten op basis van goedkope elektriciteit van Siberische waterkrachtcentrales. Glencore werkte al nauw met Roesal samen en leverde aluinaarde.

JUSTITIE

Jury spreekt zeventien mensen vrij van moord op Vietnamese student

Een jury in de Russische stad Sint-Petersburg sprak op 17 oktober 2006 een groep van zeventien mensen vrij van de moord op een Vietnamese student twee jaar eerder. De jury achtte negen personen uit de groep wel schuldig aan geweld tegen andere buitenlanders, onder wie Ghanezen, Azerbeidzjanen, Palestijnen en Chinezen. Slechts twee van hen zouden racistische motieven hebben. Zeven van de negen werden volgens berichten in de media schuldig bevonden aan verstoring van de openbare orde en beroving, terwijl de overige acht onschuldig werden bevonden op alle punten van de aanklacht. Donker gekleurde immigranten uit Centraal-Azië, de Kaukasus en andere delen van de wereld waren in Rusland vaak het doelwit van racistisch geweld.

Man tot achttien jaar veroordeeld wegens moord op journalist

Een regionale rechtbank in Saratov veroordeelde op 30 oktober 2006 een inwoner tot achttien jaar gevangenisstraf wegens de moord op een journalist in juli. Jevgeni Gerasimenko (29) werd dood in zijn woning aangetroffen en het motief zou roof zijn geweest. Rusland gold als een zeer gevaarlijk land voor journalisten, zoals ook bij de moord op Anna Politkovskaja eerder in de maand opnieuw was gebleken.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Eerste vrouwelijke ruimtetoerist veilig terug

Een Russische Sojoez-capsule met de eerste vrouwelijke ruimtetoerist aan boord en twee bemanningsleden van de dertiende vlucht naar het Internationale Ruimtestation landde op 29 september 2006 veilig in de steppe van Kazachstan. Volgens het Russische ruimtevaartcentrum was de vlucht zonder problemen verlopen. Aan boord waren de Amerikaanse staatsburger van Iraanse afkomst Anousheh Ansari, de Rus Pavel Vinogradov en de Amerikaanse astronaut Jeffrey Williams. Ansari had twintig miljoen dollar betaald om een week door te brengen aan boord van het Internationale Ruimtestation.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-rapporteur over martelingen stelt reis naar Rusland uit

Een rapporteur van de Verenigde Naties over martelingen, Manfred Nowak, zegde op 4 oktober 2006 een geplande reis naar Rusland af. Hij was van plan geweest van 9 tot 20 oktober een onderzoek in te stellen in Russische detentiecentra in Tsjetsjenië en elders, maar liet weten dat het Kremlin bezwaar had gemaakt tegen zijn voornemen gevangenen onder vier ogen te spreken. Nowak zei dat de Russische overheid hem had laten weten dat zijn voornemens in strijd waren met de Russische wet. De onderzoeker rapporteerde over martelingen voor de in Genève gevestigde Human Rights Council en voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Rechtbank beveelt sluiting mensenrechtenorganisatie

De hoogste rechtbank in de regio Nizjni Novgorod willigde op 13 oktober 2006 een verzoek in van de openbare aanklager om de Russisch-Tsjetsjeense Vriendschapsvereniging te verbieden. Dat liet de directeur van de organisatie, Stanislav Dmitrijevski, *The Associated Press* telefonisch weten. Hij vertelde dat zijn organisatie in beroep zou gaan bij het Hooggerechtshof, maar hij achtte het terugdraaien van de beslissing onwaarschijnlijk. Dmitrijevski noemde de beslissing onderdeel van een 'campagne mensen te verbieden te spreken over wat er in Tsjetsjenië gebeurt.' De Russisch-Tsjetsjeense Vriendschapsvereniging had rapporten gepubliceerd over martelingen, ontvoeringen en moorden op burgers door Russische troepen en met hen gelieerde

Tsjetsjeense milities. In februari had een rechtbank Dmitrijevski al tot twee jaar voorwaardelijk veroordeeld wegens het 'aanzetten tot etnische haat'.

Hof Straatsburg veroordeelt Rusland

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelde Rusland op 12 oktober 2006 tot de betaling van ruim 200.000 euro smartengeld aan de nabestaanden van vijf Tsjetsjenen, allemaal behorend tot één familie. Zij waren in februari 2000 vermoord tijdens een zogenoemde 'schoonmaakoperatie' door het Russische leger. Het Hof oordeelde dat de zaak door de autoriteiten onvoldoende was uitgezocht. Er was dan ook niemand gestraft. Bovendien had de Russische justitie geweigerd de dossiers over de zaak aan het Hof te overhandigen.

Tientallen buitenlandse NGO's mogen toch blijven functioneren

De Russische autoriteiten lieten op 24 oktober 2006 weten dat zij toestemming hadden gegeven aan tientallen buitenlandse NGO's hun werk te hervatten. Ook zou het registratieproces worden versneld voor tientallen anderen van wie het werk in de voorgaande week was opgeschort. Eén en ander had geleid tot veel negatieve internationale reacties. Bijna honderd buitenlandse NGO's, waaronder zeer bekende zoals Amnesty International (AI) en Human Rights Watch (HRW), waren gedwongen hun werkzaamheden in Rusland op te schorten omdat zij er niet vóór 18 oktober in waren geslaagd zich opnieuw te laten registreren. Een woordvoerder van het ministerie van Justitie liet weten dat ongeveer veertig van de honderd geschorste organisaties inmiddels in het officiële NGO-register waren opgenomen. AI en HRW hoorden daar niet bij, maar de woordvoerder toonde zich optimistisch over hun mogelijke registratie.

Kritiek op veroordeling journalist

De in Parijs gevestigde organisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) liet zich op 27 oktober 2006 zeer negatief uit over het vonnis betreffende een journalist die een satirisch artikel over president Vladimir Poetin had geschreven. De veroordeling tot een boete van 20.000 roebel (ca. 600 euro) werd 'grotesk' genoemd. Vladimir Rachmankov, hoofdredacteur van de internetpublicatie *Koersiv*, was aangeklaagd wegens het beledigen van de president in een artikel met de kop 'Poetin als Ruslands fallussymbool'.

MILITAIRE ZAKEN

Proeflancering ballistische raket opnieuw mislukt

Een experimentele ballistische raket raakte op 25 oktober 2006 kort na de lancering door een Russische kernonderzeeër uit de koers en viel vervolgens in zee. Dat was de tweede mislukte lancering in twee maanden. Volgens een verklaring van de marine werd de Boelava-raket onder water gelanceerd door de kernonderzeeër Dmitri Donskoj vanuit de Witte Zee naar een oefenterrein op het schiereiland Kamtsjatka in het Verre Oosten, maar raakte al enkele minuten na de lancering uit de koers.

BUITENLANDSE ZAKEN

Poetin benijdt Israëlische president Katsav om verkrachtingen

Bij een ontmoeting met de Israëlische premier Ehud Olmert in Moskou op 19 oktober 2006 merkte president Vladimir Poetin schertsend op dat de Russen de Israëlische president Moshe Katsav benijdden omdat hij tien vrouwen zou hebben verkracht. De aanwezige pers kon van Poetins opmerkingen meegenieten omdat men was vergeten de microfoons uit te zetten. Eerder in de week was bekend geworden dat Katsav mogelijk gerechtelijk zou worden vervolgd wegens verkrachting van ondergeschikten. Poetin stond erom bekend dat hij zich vaak grof uitdrukte. Zo had hij enkele jaren eerder over Tsjetsjeense rebellen gezegd: 'We maken ze af op de buitenplee.'

Hulp voor etnische Russen uit het buitenland bij vestiging in Rusland

President Vladimir Poetin beloofde op 24 oktober 2006 miljoenen etnische Russen die in andere voormalige sovjetrepublieken woonden, te zullen helpen als zij zich in Rusland wilden vestigen. De uitspraak werd gezien als een poging de dramatische afname van het bevolkingsaantal terug te dringen. Poetin deelde bij een congres van de Russische diaspora in Sint-Petersburg mee dat met ingang van 15 januari de regels voor migranten voor het verkrijgen van een werk- en woonvergunning in Rusland zouden worden versoepeld. De nieuwe regeling was voor alle migranten bedoeld, maar Poetin maakte duidelijk dat hij speciaal hoopte op de immigratie van etnische Russen. De omvang van de Russische bevolking nam jaarlijks met ca. 700.000 personen af. Het bevolkingsaantal was inmiddels gedaald tot beneden de 143 miljoen.

(Vorige berichten pagina 604/1 - 2006)

SAN MARINO

BINNENLAND

Drie partijen in regering in San Marino

De regeringsleider van San Marino bood op 1 december 2003 het ontslag van zijn kabinet aan. Het was de derde keer sinds de verkiezingen van juni 2001 dat het kabinet viel. Het aftreden van het kabinet was geen verrassing omdat er al een nieuwe coalitie was gevormd. Deze trad aan op 15 december 2003 en bestond uit de San Marinese Christen-democratische Partij (PDCS) en de San Marinese Socialistische Partij (PSS) – die samen ook de oude coalitie vormden - aangevuld met de Partij van Democraten (PDD) die haar wortels had in de San Marinese Communistische Partij (PCS).

Christen-democraten worden grootste partij in 2006

Ruim 22.000 kiezers gingen op 4 juni 2006 naar de stembus om een nieuwe Opper- en Algemene Raad, het uit één Kamer bestaande parlement, te kiezen. De PDCS wist 21 van de 60 zetels te winnen, een verlies van 4 zetels. Tweede werd de Partij van Socialisten en Democraten (PSD), in 2005 gevormd uit de PSS en de Progressieve Democratische Partij (PPDS). Deze behaalde 20 zetels, een verlies van 7.

De verkiezingen werden gedomineerd door een rel over het optreden van de PDCS. Deze zou stemgerechtigde San Marinezen in Zuid-Amerika een gratis vakantie hebben aangeboden. De PDCS ontkende.

Op 4 juli 2006 maakte de PSD bekend dat ze een nieuwe regering had gevormd, met de steun van de Volksalliantie (AP) en Verenigd Links (SU). Op 27 juli kreeg het kabinet, dat

San Marino

Uitslagen parlementsverkiezingen San Marino
(4 juni 2006) Opkomst: 71,8 procent

	stemmen	percentage	zetels
San Marinese Christen-democratische Partij (PDCS)	7.257	32,9	21
Partij van Socialisten en Democraten (PSD)	7.017	31,8	20
Volksalliantie (AP)	2.657	12,1	7
Verenigd Links (SU)	1.911	8,7	5
Nieuwe Socialistische Partij (NPS)	1.194	5,4	3
Wij San Marinezen (NS)	558	2,5	1
San Marinese Volkspartij (PS)	535	2,4	1
San Marinese Nationale Alliantie (ANS)	512	2,3	1
San Marinezen voor de Vrijheid (SL)	405	1,8	1
totaal	22.046		60

Samenstelling regering San Marino
(17 augustus 2006)

Staatshoofden
(Deze twee 'Capitani Reggenti' worden elke zes maanden gekozen door en uit het parlement)
Gian Franco TERENZI en Loris FRANCINI

Ministers:
Arbeid
Antonello BACCIOCCHI
Begroting en Financiën
Stefano MACINA
Binnenlandse zaken en Burgerbescherming
Valeria CIAVATTA
Buitenlandse en politieke zaken, Economische planning
Fiorenzo STOLFI
Gezondheidszorg en Sociale zekerheid
Fabio BERARDI
Grondgebied, Milieu en Landbouw
Marino RICCARDI
Industrie, Handel en Onderzoek
Tito MASI
Justitie, Informatie en Vrede
Ivan FOSCHI
Onderwijs, Cultuur en Sociale zaken
Francesca MICHELOTTI
Toerisme, Telecommunicatie, Transport, Economische samenwerking en Sport
Paride ANDREOLI

steunde op een meerderheid van 32 zetels, het fiat van het parlement.

BUITENLANDSE ZAKEN

Italië en San Marino tekenen samenwerkingsakkoord

Italië en San Marino tekenden op 28 april 2004 een samenwerkingsovereenkomst op het gebied van toerisme. Deze was het resultaat van een ontmoeting in september 2001 tussen beide landen op een bijeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in de Zuid-Koreaanse hoofdstad Seoel. Beide landen spraken onder andere af samen te werken bij de vergadering van de WTO die van 19 tot en met 22 mei 2004 in het Italiaanse Rimini en in San Marino zou worden gehouden.

Noord-Korea en San Marino halen banden aan

De ambassadeurs van Noord-Korea en San Marino in Italië tekenden op 13 mei 2004 een overeenkomst om diplomatieke banden aan te gaan. De overeenkomst was vooral van belang voor Noord-Korea dat de banden met Europa aan wilde halen, omdat er vanuit de Verenigde Staten steeds meer druk kwam om te stoppen met haar nucleaire programma.

(Vorige berichten pagina 420/3 - 2003)

Spanje

SPANJE

BINNENLAND

Dorpen stoppen met verbranden pop Mohammed

Het dagblad *El Periodico de Catalunya* meldde op 1 oktober 2006 dat de dorpen Bocairent en Beneixama een einde hadden gemaakt aan de traditie om een pop van de profeet Mohammed te verbranden na afloop van de viering van de Spaanse overwinning op de Moren in 1492. Deze overwinning werd overal in Spanje gevierd, maar de meeste dorpen hadden de verbranding van de pop al afgeschaft nadat het Vaticaan hierom had verzocht. Nu hadden ook de laatste twee dorpen deze eeuwenoude traditie beëindigd om moslims niet tegen het hoofd te stoten.

BASKISCHE KWESTIE

ETA-lid veroordeeld voor poging koning te vermoorden

Een Spaanse rechtbank veroordeelde op 5 oktober 2006 ETA-lid Javier Perez Aldunate tot een gevangenisstraf van 35 jaar wegens het plannen van een moordaanslag op koning Juan Carlos. Aldunate was in 2004 op Palma de Mallorca, waar Juan Carlos een tennistoernooi bijwoonde. Daar zou hij een geweer met telescoopvizier krijgen om een aanslag op de koning te plegen. Om onopgehelderde redenen kreeg hij dit geweer niet, zodat de aanslag niet doorging.
Aldunate werd in februari 2005 in Baskenland gearresteerd.

Hongerstaking ETA-lid beëindigd

Het Baskische dagblad *Gara* meldde op 9 oktober 2006 dat José Ignacio de Juana Chaos zijn hongerstaking had beëindigd. Dit ETA-lid was op 9 augustus in hongerstaking gegaan om zijn vrijlating te eisen. Hij was op 19 september overgebracht naar een ziekenhuis, waar hem sinds begin oktober intraveneus voedsel werd toegediend.

De Juana Chaos was veroordeeld tot een gevangenisstraf van 3.000 jaar wegens zijn aandeel in aanslagen waarbij 25 mensen om het leven kwamen. Hij zou echter volgens de Spaanse wetgeving weer vrijkomen na bijna twintig jaar van zijn straf te hebben uitgezeten. Dat zou in februari 2005 zijn gebeurd, maar De Juana Chaos publiceerde enkele als opruiend beschouwde artikelen in een separatistisch blad. Hierop werd hem het lidmaatschap van een gewapende organisatie ten laste gelegd, waardoor hij niet vrij kwam.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Spanje heeft vier miljoen immigranten nodig'

Het Instituut voor Economische Studies (IEA) in Barcelona stelde op 6 oktober 2006 dat Spanje tot 2020 vier miljoen immigranten nodig zou hebben om de economie draaiende te houden. Dit omdat de economie bleef groeien, terwijl de beroepsbevolking afnam. Volgens het instituut zou de beroepsbevolking tot 2020 met 1,2 miljoen mensen afnemen. Zelfs bij sombere scenario's over de economische groei waren toch nog twee tot drie miljoen immigranten nodig, aldus het IEA.

Werkloosheid naar laagtepunt

Het Spaanse Bureau voor de Statistiek (INE) maakte op 27 oktober 2006 bekend dat de werkloosheid in het derde kwartaal van

2006 was teruggelopen naar 8,15 procent, tegen 8,53 procent in het kwartaal ervoor. Dit was het laagste percentage sinds 1979. Het statistisch bureau meldde verder dat er in de afgelopen twaalf maanden 704.600 banen waren bijgekomen, vooral in de bouw.

JUSTITIE

Rechtbank spreekt terrorisme-verdachte vrij

Het Spaanse Hooggerechtshof sprak op 11 oktober 2006 Lahcen Ikassrien vrij van lidmaatschap van Al-Qaeda. De Marokkaan Ikassrien had gevangen gezeten op Guantánamo Bay, het door de Verenigde Staten opgezette gevangenkamp voor terrorismeverdachten in Cuba. De VS leverden hem vervolgens uit aan Spanje waar hij berecht zou worden. De aanklager eiste acht jaar tegen hem, maar de rechter achtte de aanklacht niet bewezen.
Ikassrien werd in 2000 in Turkije veroordeeld wegens drugshandel. In 2002 dook hij op in Afghanistan, waar de Amerikaanse troepen hem arresteerden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verdere maatregelen tegen migratie naar Canarische eilanden

Afspraken met Guinee

Minister van Buitenlandse zaken Miguel Angel Moratinos sprak op 9 oktober 2006 met zijn Guinese ambtgenoot Madi Conde. De bewindslieden kwamen overeen dat Spanje Guinee 5 miljoen dollar (ca. 3,8 miljoen euro) zou schenken om illegale migratie tegen te gaan. Dit terwijl Guinee niet stond op de lijst met landen waar de meeste migranten vandaan kwamen of daar vanuit vertrokken. Spanje vreesde echter dat Guinee een belangrijk vertrekland zou kunnen worden als de controle in het buurland Senegal scherper zou worden.
Conde zei overigens dat Spanje ook moest kijken naar de oorzaken van de migratie, zoals armoede, slecht bestuur, oneerlijke handelsovereenkomsten, schulden en werkloosheid.

Spaans-Senegalese overeenkomst

Een dag later sprak Moratinos met zijn Senegalese ambtgenoot Cheikh Tidiane Gadio. Zij tekenden een overeenkomst waarin Spanje toezegde de komst van Senegalezen naar Spanje te bevorderen als het zou gaan om mensen aan wie de Spaanse arbeidsmarkt behoefte had. Beide landen waren een maand eerder overeengekomen om tegen illegale migratie wel maatregelen te nemen.

Buitenlandse zaken meldde op 16 oktober dat er in de maand ervoor 4.000 mensen waren teruggevlogen van de Canarische eilanden naar Senegal. Sinds half september zouden vijftien vliegtuigen per week vertrekken. De Senegalese politie stelde op 11 oktober echter dat er tot dan toe 2.798 mensen waren teruggestuurd. Tot half oktober waren er in 2006 27.200 migranten illegaal op de Canarische eilanden geland.

Amerikaanse vlag weer op militaire parade

Tijdens de militaire parade van 12 oktober 2006 wapperde de Amerikaanse vlag weer. De parade werd jaarlijks gehouden om te herdenken dat op die dag Columbus Amerika ontdekte.

Gewoontegetrouw wapperden tijdens de parade ook de vlaggen van de bondgenoten. De Amerikaanse vlag verdween echter in 2004 omdat Spanje en de Verenigde Staten toen ernstig van mening verschilden over de invasie in Irak. Dat was het jaar waarin de socialisten de verkiezingen wonnen en premier Zapatero besloot de Spaanse troepen terug te trekken.

Spanje levert geen vliegtuigen aan Venezuela

Het Spaanse ministerie van Buitenlandse zaken meldde op 18 oktober 2006 dat EADS-Casa, onderdeel van het Europees vliegtuigconsortium EADS (European Aeronautic Defense and Space Company), geen vliegtuigen zou leveren aan Venezuela. Dit nadat de Verenigde Staten hadden verboden Amerikaans techniek in het vliegtuig te verwerken. De Amerikanen zagen de linkse Venezolaanse president Hugo Chávez namelijk als een destabiliserende factor in Latijns-Amerika. EADS-Casa ging op zoek naar alternatieven voor de Amerikaanse technologie, maar deze bleken te duur.

(Vorige berichten pagina 607/2 - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

Minister van Onderwijs overleeft motie van wantrouwen

De oppositie diende op 10 oktober 2006 een motie van wantrouwen in tegen minister van Onderwijs Huseyin Celik omdat hij duizenden islamitische docenten had bevoorrecht en seculiere docenten had ontslagen. Ook op andere manieren zou Celik het onderwijs hebben willen islamiseren. Zo stond er in lesboeken dat het belangrijk was om je voor het gebed te wassen omdat dit de aanmaak van rode bloedlichaampjes zou stimuleren.
Aangezien de Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) over een comfortabele meerderheid beschikte, werd de motie afgewezen.

Schrijver Pamuk wint Nobelprijs voor Literatuur

De Zweedse Academie voor Wetenschappen maakte op 12 oktober 2006 bekend dat ze de Nobelprijs voor Literatuur toekende aan de Turkse schrijver Orhan Pamuk. De beslissing leidde tot ambivalente reacties in Turkije. De Turken toonden zich weliswaar trots dat een landgenoot de belangrijkste literatuurprijs in de wacht had gesleept, maar vanwege de omstreden staat van Pamuk was van uitbundigheid geen sprake.
Pamuk (54) had in de jaren negentig van de twintigste eeuw al het overheidsbeleid tegen de Koerden bekritiseerd en had de vraag gesteld waarom de Armeense kwestie – de vermeende genocide door Turkije tegen Armeniërs tijdens de Eerste Wereldoorlog – niet openlijk besproken kon worden. Hiertoe was hij nog in 2005 aangeklaagd wegens belediging van de Turkse identiteit. Zijn proces werd in januari 2006 na zware druk vanuit het westen op technische gronden afgebroken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO roept op tot verdere economische hervormingen

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) riep Turkije op 18 oktober 2006 in een rapport op

Turkije

haar economie verder te hervormen. De OESO prees Turkije voor de tot dusver doorgevoerde hervormingen, maar stelde dat het economisch herstel voor een belangrijk deel te danken was aan de opgang van de wereldeconomie en dat de Turkse economie nog zeer gevoelig was voor externe invloeden. De OESO riep Turkije op de informele economie te formaliseren. Dat zou kunnen door lagere belastingen, minder regelgeving en minder bureaucratie. Dit zou Turkije bovendien aantrekkelijker maken voor buitenlandse investeerders.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof veroordeelt Turkije

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelde Turkije op 17 oktober 2006 wegens inhumane behandeling van drie van haar onderdanen. Zo was een lid van de verboden Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) mishandeld, een vrouw die haar man in de gevangenis bezocht onrechtmatig gearresteerd en mishandeld en een twaalfjarige jongen aangerand. Hen werd in totaal een schadevergoeding van omgerekend 55.000 euro toegekend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Eerste Turkse soldaten naar Libanon

Op 10 oktober 2006 kwamen de eerste zeven Turkse soldaten aan in Libanon. Zij vormden de voorhoede van 237 militairen van een genie-eenheid die wegen en bruggen zou herstellen bij Tyre. De Turken waren de eerste soldaten van een islamitisch land die deel uitmaakten van de vredesmacht van de Verenigde Naties die de vrede moest bewaken tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Uiteindelijk zouden er volgens het ministerie van Defensie 681 Turkse soldaten naar Libanon gaan.

Woedende Turkse reacties op Armeense wet in Frankrijk

Het Franse parlement ging op 12 oktober 2006 akkoord met het wetsvoorstel tot strafbaarstelling van het ontkennen van de Armeense genocide tijdens de Eerste Wereldoorlog, waar het toenmalige Turkse rijk voor verantwoordelijk werd gehouden. Het voorstel was daarmee nog geen wet omdat het de goedkeuring nodig had van de Senaat en de Franse president. In Frankrijk woonden honderdduizenden mensen van Armeense afkomst.

Het parlementsbesluit leidde in Turkije tot woedende reacties. Het Turkse parlement veroordeelde het besluit op 17 oktober en de Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül kondigde aan de wet op alle mogelijke manieren te zullen bestrijden. Op 19 oktober verbood de Toezichthouder voor de Media televisie-uitzendingen van Franse programma's, films en muziek. Deze maakten tot dan toe ongeveer 10 procent uit van het programma-aanbod.

Overigens had ook de Europese Unie zich gekeerd tegen het Franse wetsvoorstel omdat dit in zou gaan tegen de vrijheid van meningsuiting. Bovendien kon het volgens de Unie de toetredingsonderhandelingen met Turkije bemoeilijken.

(Vorige berichten pagina 608/3 - 2006)

Vaticaan

VATICAAN

BINNENLAND

Paus verklaart vier personen heilig

Paus Benedictus XVI verklaarde op 15 oktober 2006 vier mensen heilig, namelijk:

- een Italiaanse non die in de zeventiende eeuw een school voor meisjes stichtte;
- een Italiaanse priester die zijn tijd vooruit was met het onderwijs aan doven;
- een Franse non die een school stichtte voor de pioniers in de Verenigde Staten en grondlegger was van het St. Mary-of-the-Woods College voor vrouwen;
- een Mexicaanse bisschop die zich verzette tegen de anti-klerikale politiek tijdens en na de Mexicaanse revolutie.

De paus zei: 'Moge hun voorbeeld dienen tot inspiratie en hun gebeden ons moed en verdraagzaamheid geven.' Het was de eerste keer dat Benedictus XVI een heiligverklaring leidde. Hij liet dit meestal over aan de kerkelijke vertegenwoordigers uit de regio van de persoon die heilig werd verklaard. Dit in tegenstelling tot zijn voorganger Johannes Paulus II die meerdere heiligverklaringen per jaar leidde.

Paus zoekt verdere toenadering tot moslims

Kardinaal Paul Poupard, belast met interreligieuze zaken, hield op 20 oktober 2006 een persconferentie waarop hij de jaarlijkse ramadanboodschap van de paus presenteerde. De paus riep moslims op samen te werken met katholieken bij de bestrijding van het terrorisme. Poupard sprak tijdens de persconferentie over moslimvrienden die voor dezelfde waarden stonden: 'Ik wens u vrede, rust en vreugde in uw harten, huizen en landen.' Hij zei verder dat de paus deze boodschap persoonlijk had overgebracht aan de diplomatieke vertegenwoordigers van moslimlanden.

De uitgebreide aandacht die het Vaticaan dit jaar besteedde aan de ramadanboodschap werd gezien als een poging om de relatie met de moslimgemeenschap te verbeteren. Deze kreeg op 12 september een flinke knauw toen de paus tijdens een toespraak een middeleeuwse monnik aanhaalde die stelde dat Mohammed de wereld niets goeds had gebracht.

(Vorige berichten pagina 609/3 - 2006)

Bolivia

BOLIVIA

BINNENLAND

Verschillen van mening over grondwetgevende vergadering

Bolivianen kiezen afgevaardigden

President Evo Morales van Bolivia loste op 2 juli 2006 een verkiezingsbelofte in: de burgers van zijn land mochten stemmen over de samenstelling van een uit 255 leden bestaande grondwetgevende vergadering. Deze zou op 6 augustus in de hoofdstad Sucre voor het eerst bijeenkomen en binnen een jaar een constitutie opstellen die de indígena-bevolking meer macht zou geven in de nationale politiek om, zoals de linkse Morales zei, een eind te maken aan de 'koloniale staat' die Bolivia sinds 1825 was.

Referendum over autonomie departementen

Met het uitbrengen van een stem voor de constituante moesten de Bolivianen ook laten weten of zij voor meer autonomie van de departementen waren. De gouverneurs daar werden aangewezen door de centrale regering in La Paz en vooral in de rijke departementen, waar de blanke elite sterk

vertegenwoordigd was, bestond er vrees voor de groeiende invloed in het land van de arme, inheemse bevolking. Morales wees het streven naar meer autonomie af en beschouwde het als een poging van 'groepen uit de oligarchie' hun regionale macht te behouden.

Geen blanco cheque voor regering-Morales

De partij van Morales, de Beweging naar het Socialisme (MAS), wist ongeveer 51 procent van de zetels in de grondwetgevende vergadering te bemachtigen. De media berichtten dat de MAS daarmee op 135 zetels bleef steken, waar een twee derde meerderheid nodig was om grondwettelijke veranderingen aan te brengen. De Democratische en Sociale Macht (Podemos) had naar schatting 64 zetels gekregen. Daarmee kon deze rechts georiënteerde oppositiepartij niet in haar eentje nieuwe voorstellen blokkeren, maar wel in combinatie met andere partijen.
In vier departementen stemden de bewoners voor verregaande autonomie: Beni (73 procent) Santa Cruz (72 procent), Tarija (65 procent) en Pando (53 procent). Deze vier stonden bekend als conservatiever dan de rest van het land. In het departement Tarija bevond zich 80 procent van de gasvoorraden van Bolivia.

Constituante komt bijeen in Sucre

Bij de opening van de grondwetgevende vergadering in Sucre verklaarde president Morales dat een nieuw tijdperk was aangebroken. Hij had de resultaten van 2 juli gepresenteerd als een overwinning, maar volgens commentatoren had hij minder steun gekregen dan vooraf verwacht. Na twee dagen intensief onderhandelen waren de deelnemers overeengekomen dat Silvia Lazarte (MAS) – een Quechua indiaanse die leiding gaf aan de strijd van de cocaboeren – de vergadering mocht voorzitten.
De scheiding der geesten was visueel waar te nemen in de vergaderzaal: aan één kant zaten de leden van de inheemse bevolking, sommige in traditionele kledij of met een mijnwerkershelm; aan de andere kant de leden met een lichtere huidskleur, vooral gekleed in pakken en met stropdassen.

Protesten in Santa Cruz en Tarija

Tegenstanders van president Morales legden op 8 september in delen van het land het werk neer omdat zij van mening waren dat hij door middel van de constituante zijn presidentiële macht probeerde te vergroten. Ook verweten zij hem het streven naar meer autonomie van de vier departementen te negeren. In de stad Santa Cruz braken gevechten uit tussen de stakers en vakbondsleden die gelieerd waren aan de MAS, evenals in de zuidelijke stad Tarija.
De gouverneur van het departement Santa Cruz, Ruben Costas, stemde in met de protesten: 'We strijden voor democratie, wetshandhaving, voor de eenheid van het land, en Santa Cruz heeft een centrale rol om deze principes overeind te houden.' Bolivia's minister van Binnenlandse zaken, Alicia Muñoz, noemde de door de 'regionale oligarchieën' georganiseerde staking een mislukking.

Grondwetgevende vergadering kan soeverein optreden

Eind september besloten 162 van de 247 aanwezige afgevaardigden in de constituante het bestuurslichaam 'soeverein en met volmacht' te laten opereren. De oppositie was echter verontwaardigd over de gevolgde procedure bij het tot stand komen van het besluit en sprak van 'een constitutionele coup'. Rubén Darío Cuéllar van Podemos legde uit dat de oppositie de inhoud verwierp en evenmin instemde met de opvatting dat een twee derde meerderheid niet nodig was voor aanname van het besluit. De vrees bestond dat de grondwetgevende vergadering de volksvertegenwoordiging en het Hooggerechtshof simpelweg zou overvleugelen waardoor van het streven naar meer autonomie in de vier departementen niets terecht zou komen. Podemos trok zich echter niet terug uit de vergadering omdat het dan niets zou kunnen doen om 'nieuwe illegale handelingen' te voorkomen.

Weinig vooruitgang

In een vraaggesprek op 17 oktober met het Franse dagblad *Le Monde* gaf president Morales toe dat er de eerste twee maanden door de grondwetgevende vergadering weinig was bereikt. Er bestond slechts overeenstemming over de helft van de huishoudelijke regels en er waren nog steeds geen subcomités gevormd die aparte zaken zouden behandelen. Hij wilde daarom dat het mandaat van de vergadering met een jaar zou worden verlengd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Morales roept 'landbouwrevolutie' uit

Duizenden indígenas kwamen op 3 juni 2006 in de oostelijk gelegen stad Santa Cruz bijeen om de start van de 'landbouwrevolutie' in Bolivia mee te maken en eigendomsrechten op landbouwgrond uit handen van president Evo Morales te ontvangen. De ceremonie werd georganiseerd nadat besprekingen over landhervormingen van een stuk grond dat twee keer de oppervlakte van Portugal besloeg, tussen de regering en leiders van grote agronomische bedrijven, zonder resultaat waren gebleven. De bij de plechtigheid verdeelde grond was al gereserveerd voor de distributie voordat Morales in functie kwam, maar de regering maakte duidelijk dat het ook land zou gaan onteigenen dat onproductief gebruikt werd.
Bijna 90 procent van de Boliviaanse landbouwgrond werd bewerkt door 50.000 families, terwijl miljoenen boeren geen grond hadden.

Minister Villegas presenteert ontwikkelingsplan

Met de opzet het aantal burgers te verminderen dat onder de armoedegrens leefde en de economische groei van Bolivia te verdubbelen, presenteerde minister van Duurzame ontwikkeling Carlos Villegas op 16 juni 2006 een ontwikkelingsplan voor vijf jaar. De extreme armoede moest in die periode dalen van 35 naar 27 procent, de werkloosheid van 8,4 naar 4 procent en het bbp moest na vijf jaar jaarlijks stijgen met 7,6 procent. Voor de plannen was een investering nodig van omgerekend ruim 9,7 miljard euro. De staat wilde iets meer dan de helft daarvan opbrengen, terwijl de hoop bestond dat de particuliere sector de rest voor zijn rekening zou nemen.

Cocaboeren verzocht productie te beperken

Bij een toespraak voor cocaboeren in de plaats Irupana, gelegen in het departement La Paz, verzocht president Evo Morales op 17 juni 2006 de cocaboeren hun productie

van het controversiële gewas te verminderen. In de Yungas-regio was een gebied van 12.000 ha. waar op legale wijze coca verbouwd werd, naast een gedeelte waar het gewas illegaal geteeld werd. De Boliviaanse president zei ook dat de productie geïndustrialiseerd moest worden. Deze maatregelen waren naar zijn mening noodzakelijk om de Verenigde Naties te bewegen coca van de lijst van verboden producten te halen.
Het was de eerste keer dat Morales, die zelf cocaboer was geweest en de teelt van het gewas altijd had verdedigd, een plafond voor de productie aangaf.

Morales zwaait met cocablad bij Verenigde Naties

Ter illustratie van zijn woorden dat de Verenigde Staten het mis hadden met hun antidrugsbeleid ten aanzien van Bolivia, haalde Morales op 19 september bij de VN een cocablad tevoorschijn. De dag daarvoor was door het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken een lijst uitgegeven waar Bolivia op stond vermeld bij de landen waar drugs geproduceerd, of getransporteerd, werden. 'Coca is groen, niet wit als cocaïne', vertelde Morales zijn gehoor dat met een besmuikte lach reageerde. De voormalige cocaboer vervolgde: 'Wetenschappelijk [...] is vastgesteld dat een cocablad geen schade toebrengt aan de gezondheid.' De Amerikaanse regering had een dag eerder haar bezorgdheid uitgesproken over het drugsbeleid in Bolivia en onder meer opgeroepen de anti-drugswetgeving aan te scherpen.

Doden door botsing tussen rivaliserende mijnwerkers

President Morales van Bolivia ontsloeg op 6 oktober 2006 minister van Mijnbouw en Metallurgie Walter Villarroel die hij medeverantwoordelijk achtte voor een confrontatie tussen mijnwerkers over de toegang tot de grootste tinmijn van het land, de Posokoni. Bij de gewelddadige botsing in Huanuni, die volgde op een twee dagen durend conflict tussen mijnwerkers in dienst van de overheid en honderden anderen van onafhankelijke coöperaties, vielen tenminste zeventien doden toen beide groepen elkaar met wapens en dynamiet bestookten. De gevechten werden beëindigd nadat de regering een troepenmacht van 700 politieagenten had gestuurd.
Minister Guillermo Dalence Salinas, die werd benoemd als vervanger van Villarroel, tekende eind oktober een overeenkomst met de strijdende partijen. Rond de 4.000 onafhankelijke mijnwerkers zouden in de mijn tewerkgesteld worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Morales nationaliseert olie en gas per decreet

Niet toevallig op de Dag van de Arbeid, 1 mei 2006, vaardigde president Evo Morales van Bolivia een decreet uit over het bezit en beheer van de gas- en olievoorraden in zijn land. Er werd in bepaald dat: 1) de Boliviaanse staat de gehele controle over de productie en distributie van de natuurlijke hulpbronnen op zich zou nemen; 2) buitenlandse ondernemingen 180 dagen de tijd kregen om nieuwe contracten af te sluiten die niet strijdig waren met de nieuwe wetgeving; 3) een meerderheid van 51 procent van de aandelen bij vijf grote maatschappijen in Boliviaanse handen moest komen; 4) het belasting- en royaltypercentage zou worden verhoogd van 50 naar 82 procent voor de buitenlandse bedrijven die de twee grootste gasvelden exploiteerden, zoals Petrobras, Repsol en Total; en 5) dat er onderzoek zou worden gedaan naar de investeringen en winsten van andere productiemaatschappijen om de toekomstige voorwaarden voor samenwerking te bepalen.

Leiders uit de regio willen overleg over nieuwe prijzen

De leiders van de Zuid-Amerikaanse buurlanden lieten de daaropvolgende dagen weten de nationalisatie te respecteren, al was president Lula van Brazilië geïrriteerd over het feit dat Boliviaanse militairen waren gestationeerd bij de productiefaciliteiten van de Braziliaanse staatsoliemaatschappij Petrobras. Brazilië was de grootste afnemer van het Boliviaanse gas, maar ook Argentinië was sterk afhankelijk van de brandstof. Om de nieuwe situatie te bespreken en te onderhandelen over de prijzen, kwamen op 4 mei in het Argentijnse Puerto Iguazo de presidenten Kirchner (Argentinië), Lula (Brazilië), Morales (Bolivia) en Chávez (Venezuela) bijeen. De laatste had het Boliviaanse staatshoofd zijn hulp aangeboden.
Na de besprekingen verklaarde Morales dat alle aanwezigen achter de nationalisatie stonden en dankte hij de anderen voor hun begrip. Hij accepteerde een formele uitnodiging om mee te doen aan de planning van de constructie van een pijplijn die het gas vanuit de grootste producent in Latijns-Amerika, Venezuela, zou transporten naar Argentinië en Brazilië, met aftakkingen naar Bolivia, Paraguay en Uruguay. Chávez noemde de nationalisatie van het gas en de olie in Bolivia 'historisch' en kondigde aan dat Petróleos de Venezuela (PDVSA) bereid zou zijn te investeren met 'ervaring en middelen' bij de exploitatie. Afgesproken was dat over de prijzen later zou worden onderhandeld.

Nog geen plannen om zilvermijnen te nationaliseren

Minister van Duurzame ontwikkeling van Bolivia Carlos Villegas verklaarde begin mei dat er geen plannen waren om de zilvermijnen te nationaliseren die beheerd werden door de Amerikaanse bedrijven Apex Silver en Coeur d'Alene. Internationaal, en ook bij de directies van de twee genoemde bedrijven, was er ongerustheid ontstaan dat de Boliviaanse regering meer radicale economische hervormingen zou doorvoeren. Apex Silver had 800 miljoen dollar (ca. 605 miljoen euro) geïnvesteerd om de grootste zilvermijn van Bolivia tot ontwikkeling te brengen en zou daar in 2007 de productie starten.

Minister legt functie neer

De bewindsman die een grote rol speelde in het nationalisatieproces, Andrés Solíz, trad op 15 september af. De betrekkingen tussen Bolivia en Brazilië waren na de maatregel van 1 mei gespannen, maar dat weerhield de minister van Koolwaterstoffen er niet van in september de Boliviaanse staat bijna volledige zeggenschap te geven over het productieproces van de buitenlandse maatschappijen. Het Braziliaanse Petrobras reageerde ontstemd op de maatregel, hetgeen voor de Boliviaanse regering reden was deze op te schorten. Solíz trok hier zijn consequenties uit en legde zijn functie neer. Hij werd vervangen door Carlos Villegas, tot dan toe minister van Duurzame ontwikkeling die Hernando Larrazábal als opvolger kreeg. Analisten meenden dat het vertrek van Soliz een nederlaag betekende voor president Morales.

Bolivia

Argentinië verdrievoudigt import van gas

Op 19 oktober kwamen de staatshoofden van Argentinië en Bolivia, de presidenten Kirchner en Morales, in de Boliviaanse stad Santa Cruz een gasakkoord overeen ter waarde van 17 miljard dollar (ca. 13 miljard euro). Dit hield in dat Argentinië de volgende twintig jaar drie keer zoveel gas uit het buurland ging importeren dan tot dat moment, gekoppeld aan de belofte dat het Bolivia de helpende hand zou bieden als private investeerders zich uit dat land zouden terugtrekken. Argentinië ging gebukt onder een gebrek aan energiemiddelen.
President Kirchner uitte opnieuw zijn solidariteit met Morales: 'Ik zeg tot al mijn Boliviaanse broeders: blijf je dromen koesteren, laat de hoop niet varen. Weet dat de weg naar een nieuwe realiteit met gelijkheid en sociale rechtvaardigheid niet gemakkelijk is.'

Petrobras signeert nieuw contract

Het Braziliaanse Petrobras, de grootste buitenlandse investeerder in de gassector in Bolivia, tekende op 29 oktober een akkoord op het moment dat de deadline van de Boliviaanse regering aan het verstrijken was. Het late akkoord was illustratief voor de moeizame onderhandelingen tussen beide partijen. 'Bolivia heeft ingeleverd en Petrobras heeft concessies gedaan', merkte de Braziliaanse minister van Mijnbouw en Energie, Silas Rondeau, op.

Inzake de twee grootste gasvelden kreeg Bolivia voortaan 82 procent van de opbrengsten, zo maakte de president van staatsenergiebedrijf Yacimientos Petrolíferos Fiscales Bolivianos (YPFB), Juan Carlos Ortiz, bekend. Over het beheer van de door Petrobras gerunde raffinaderijen moest nog gesproken worden, evenals over de verkoop van de voorraden. Ook over de prijs die het grote buurland ging betalen voor het gas was nog geen overeenstemming bereikt.

Geen geld voor nationalisatie mijnbouw

De nationalisatie van de mijnbouw beschouwde president Evo Morales als zijn 'volgende opgave', zo zei hij op 31 oktober. Vooral de dodelijke confrontatie begin oktober in Huanuni tussen mijnwerkers onderling had hem overtuigd van dat idee. Voorlopig ontbrak het echter aan geld en daarom was ervoor gekozen de mijnsector te 'reactiveren', gericht op het doen van nieuwe investeringen en het creëren van meer werkgelegenheid.
De Boliviaanse mijnsector exporteerde in de eerste helft van 2006 voor omgerekend bijna 370 miljoen euro, vooral zink, zilver, goud en tin. In de jaren tachtig van de twintigste eeuw had de sector te lijden onder een zware recessie waardoor veel werkkrachten waren ontslagen. De laatste jaren was er echter sprake van een opleving, mede door de vraag uit China.

Buitenlandse bedrijven trekken investeringen terug

De Centrale bank van Bolivia berichtte op 30 september 2006 dat in de eerste helft van het jaar buitenlandse bedrijven 103 miljoen dollar (ca. 78 miljoen euro) voor investeringen bestemd geld hadden teruggetrokken. De officiële reden was dat zij twijfels hadden over de legale status van hun uitgaven. Analisten merkten op dat de bedrijven simpelweg bevreesd waren dat hun bezittingen zouden worden onteigend. In augustus was al gebleken dat ook Boliviaanse energieondernemingen voorzichtig waren geworden: plannen om in eigen land te investeren waren verruild voor activiteiten in Argentinië, Brazilië, Colombia, Ecuador, Paraguay en Peru.
Overigens was de mate van desinvesteren in 2005 hoger dan onder het linkse bewind van Morales.

ONDERWIJS

Plannen ingetrokken om roomskatholicisme uit onderwijs te bannen

In de stad Cochabamba sloten president Evo Morales en kardinaal Julia Terrazas op 30 juli 2006 vrede nadat het linkse staatshoofd eerder de katholieke hiërarchie van Bolivia ervan had beschuldigd zich te gedragen als 'in de tijd van de inquisitie'.
Minister van Onderwijs Felix Patzi had in juni voorgesteld het katholiek georiënteerde onderwijs te vervangen door lessen die gebaseerd waren op een 'geschiedenis van religies' waarbij de nadruk zou moeten worden gelegd op inheemse geloofsgebruiken. Deze opvatting veroorzaakte dat Terrazas de Boliviaanse bevolking, waarvan twee derde zichzelf als katholiek beschouwde, opriep haar geloof te verdedigen. De populariteit van Morales, die zelf een Aymara indígena was, liep schade op en de president liet weten het voorstel niet langer te steunen.

MILITAIRE ZAKEN

Prijzende woorden voor militairen

Bij een ceremonie op 7 augustus 2006 in de hoofdstad Sucre, ter gelegenheid van de oprichting van het leger van Bolivia 181 jaar eerder, prees president Evo Morales de militairen voor hun 'patriottische' hulp op 1 mei. Op die dag werden de olie- gasvoorraden genationaliseerd. Om te voorkomen dat buitenlandse ondernemingen sabotageacties zouden ondernemen, werden soldaten bij de mijnen en fabrieken gestationeerd.

Waarnemers meenden dat het staatshoofd sinds enige maanden een andere toon aansloeg tegen de strijdkrachten. Hij beloofde dat ze zouden profiteren van de winsten van de nationalisaties en noemde zijn eigen rol 'tijdelijk', terwijl het leger 'eeuwig' zou bestaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Venezolaanse president Chávez waarschuwt Boliviaanse militairen

Geruchten in Bolivia over een op handen zijnde staatsgreep tegen de linkse president Evo Morales waren voor zijn Venezolaanse ambtgenoot Hugo Chávez op 11 oktober 2006 aanleiding de militairen te waarschuwen dat zijn land in dat geval actie zou ondernemen. Ook refereerde hij aan een door de Verenigde Staten gesteund plan om Bolivia te destabiliseren en het Morales onmogelijk te maken te regeren, waardoor zijn vervanging later gerechtvaardigd zou kunnen worden. 'Venezuela blijft niet met de armen over elkaar zitten als de Boliviaanse regering en het Boliviaanse volk van buitenaf of van binnenuit worden aangevallen', merkte Chávez op.

Terwijl de betrekkingen tussen de twee landen werden aangehaald, verslechterde de verstandhouding van Bolivia met de VS. De oppositie in Bolivia daarentegen bekritiseerde geregeld de rol van Chávez in haar land.

Morales beweert gewaarschuwd te zijn voor moordpoging

In een vraaggesprek met dagblad *Le Monde* op 17 oktober maakte president Morales openbaar dat hij een waarschuwing had ontvangen dat hij vermoord zou worden. Hij droeg daarom een kogelvrij vest. De politie had hem ingelicht dat 'twintig voormalige soldaten uit Santa Cruz hem zochten om op 12 oktober te vermoorden'. Hij beschuldigde verder de VS van steun aan de oppositie, die naar zijn mening het schrijven van een nieuwe grondwet trachtte te verhinderen. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken ontkende betrokken te zijn bij een complot tegen de Boliviaanse president.

(Vorige berichten pagina 287/2 - 2006)

HAÏTI

BINNENLAND

René Préval opnieuw president van Haïti

Op 14 mei 2006 werd René Préval in de hoofdstad Port-au-Prince beëdigd als president van Haïti. Hij bekleedde dezelfde functie in de jaren 1996-2001, toen hij zowel werd voorafgegaan als opgevolgd door Jean-Bertrand Aristide. Préval was een voormalige bondgenoot van de verdreven Aristide en kon buigen op sympathie onder de armste delen van de Haïtiaanse bevolking.
Politieke analisten waren het erover eens dat het nieuwe staatshoofd als opvolger van Boniface Alexandre een moeilijke taak te wachten stond. Na jaren van politiek en criminee geweld moest hij trachten de eenheid in wat gold als het armste land van het westelijk halfrond, te herstellen.

Uitslagen verkiezingen Kamer van Afgevaardigden Haïti (7 februari en 21 april 2006)

partij	zetels
Front van de Hoop	23
Fusiepartij van Haïtiaanse Sociaal-democraten (PFSDH-Fusion)	17
Nationale Christelijke Unie voor de Wederopbouw van Haïti (UNCHR)	12
Organisatie van het Strijdend Volk (OPL)	10
Democratische Alliantie (AD)	10
L'Artibonite in Actie	5
Mobilisatie voor de Haïtiaanse Vooruitgang	3
Christelijke Beweging voor een Nieuw Haïti	3

De overige partijen behaalden 1 zetel of minder.

Coalitiekabinet geïnstalleerd

Onder leiding van premier Jacques-Edouard Alexis werd op 9 juni een uit achttien leden bestaand kabinet beëdigd. Zowel de Senaat als de Kamer van Afgevaardigden had zijn goedkeuring gegeven aan de samenstelling van deze nationale regering waarin leden zaten van het Front van de Hoop van Préval, van de groepering van Aristide, Fanmi Lavalas, van de Fusiepartij van Haïtiaanse Sociaal-democraten (PFSDH-Fusion), van de Democratische Alliantie (AD), van de Organisatie van het Strijdend Volk (OPL) en van de Nationale Christelijke Unie voor de Wederopbouw van Haïti (UNCHR).
Omdat het onzeker was of de leden consensus konden bereiken op belangrijke punten, had president Préval er voor gekozen op de sleutelposten Binnenlandse zaken en Justitie respectievelijk Paul Antoine Bien-Aimé en René Magloire te benoemen – twee bewindslieden die ook in zijn eerste regering zitting hadden.

Samenstelling regering Haïti (9 juni 2006)

President
René PRÉVAL

Premier
Jacques-Edouard ALEXIS

Ministers:
Binnenlandse zaken en Territoriale gebieden
Paul Antoine BIEN-AIMÉ
Buitenlandse zaken en Godsdiensten
Jean Renald CLÉRISME
Cultuur en Communicatie
Daniel ELIE
Economische zaken en Financiën
Daniel DORSAINVIL
Gedelegeerd minister van de premier en Relaties met het parlement
Joseph JASMIN
Haïtianen die in het buitenland wonen
Jean GÉNEUS
Handel en Industrie
Magguy DURCE
Justitie en Openbare veiligheid
René MAGLOIRE
Landbouw, Natuurlijke hulpbronnen en Plattelandsontwikkeling
François SÉVERIN
Milieu
Jean-Marie Claude GERMAIN
Onderwijs en Beroepsopleidingen
Gabriel BIEN-AIMÉ
Openbare werken, Transport en Communicatie
Frantz VERELLA
Planning en Buitenlandse samenwerking
Jean-Max BELLERIVE
Sociale zaken
Gérald GERMAIN
Sport en Burgeractie
Fritz BELIZAIRE
Toerisme
Patrick DELATOUR
Volksgezondheid en Bevolking
Robert AUGUSTE
Vrouwenzaken en Vrouwenrechten
Marie-Laurence Josselyn LASSÈGUE

Programma van 'sociale pacificatie'

Premier Alexis maakte de volksvertegenwoordiging direct duidelijk dat de VN-vredesmacht, de United Nations Stabilization Mission in Haiti (Minustah), niet langer in Haïti moest blijven dan absoluut noodzakelijk. Daarom gaf hij prioriteit aan het uitvoeren van een 'programma van sociale pacificatie'. Daarnaast wilde hij de 'politieke arrestaties' van de laatste twee jaar ongedaan maken.

Streven van Alexis gericht op economische groei

Op economisch vlak presenteerde de nieuwe eerste minister een ambitieus 25 jarenontwikkelingsplan waarbij de toegankelijkheid van de publieke diensten vergroot moest worden en dat gericht was op de ontwikkeling van het toerisme, de industriële productie en de landbouw.

Bij een onderhoud met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) kreeg Alexis de aanbeveling de inning van de belasting te verbeteren en de opbrengst te gebruiken voor bestrijding van de armoede. Met het financiële instituut zou verder gewerkt worden aan het opzetten van een beleid dat Haïti in aanmerking zou doen komen voor schuldkwijtschelding.

Geweld in Haïti keert weer terug

Slachtpartij in district Grand Ravine

Aan het eind van de eerste week van juli 2006 was het district Grand Ravine, gelegen ten zuiden van de Haïtiaanse hoofdstad Port-au-Prince, het toneel van een slachting waarbij 21 mensen omkwamen. Omdat er geen confrontatie had plaatsgevonden

tussen rivaliserende bendes, vermoedden waarnemers dat er sprake was van een poging het regime van president Préval te destabiliseren. Het Kleine Machete Leger (LTM) – een bende die verbindingen had met delen van de nationale politie van Haïti – werd daarvoor verantwoordelijk gehouden.
President Préval ontkende dat het geweld politiek gemotiveerd was. Volgens hem was er sprake van criminele activiteiten die gerelateerd waren aan drugs en armoede.

VN-secretaris-generaal Annan wil effectief veiligheidsbeleid

Bij zijn bezoek aan Haïti, op 3 augustus, riep secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan de regering op de nationale politie te versterken om de toename van het aantal ontvoeringen en het stijgende geweld een halt toe te roepen. Hij nuanceerde zijn opstelling door op te merken: 'We hebben veel bereikt, maar er moet nog veel, heel veel gebeuren.'

De secretaris-generaal sprak de hoop uit dat de Veiligheidsraad het mandaat van de uit 8.800 manschappen bestaande VN-vredesmacht, de United Nations Stabilization Mission in Haiti (Minustah), deze keer niet met zes, maar met twaalf maanden zou verlengen. Half augustus bleek dat niet aan de wens van Annan was voldaan: de stabilisatiemissie werd met zes maanden verlengd, al werd Minustah wel uitgebreid.

Préval kondigt harder optreden politie aan

De moord op de in Italië geboren, maar al lange tijd in Haïti wonende bekende zakenman Guy Vitiello, en de kidnapping van zijn vrouw, choqueerden een paar dagen na het vertrek van Kofi Annan velen. De reputatie van de Italiaan die een bekende schoenenzaak exploiteerde, was zo groot dat dankzij hem het woord 'vityelo' (lopen) aan het Creools was toegevoegd.
De voorzitter van de veiligheidscommissie in het parlement, Ronald Lareche, maakte op 10 augustus bekend dat in de twee maanden daarvoor 264 mensen gewond waren geraakt door kogels. Voor president Préval waren deze gebeurtenissen reden harde woorden te spreken: bendeleden die weigerden hun wapens in te leveren, zouden worden gedood.

Drie bendeleden leveren wapens in

Op 11 september benaderden drie bendeleden, onder wie de leider die bekend stond als 'Bibi', in de krottenwijk Solino in Port-au-Prince Braziliaanse vredestroepen van de VN. Zij leverden hun wapens in. Het moest het begin zijn van een campagne die de bendes, in ruil voor geld, voedsel en beroepstrainingen, moest overhalen hun strijd te staken. De speciale gezant van de VN voor Haïti, Edmond Mulet, verklaarde dat bendeleden die niet gezocht werden voor moord, mensenrechtenschendingen of andere grote misdaden, recht hadden op de genoemde vergoedingen.

Vroegere legercommandant doodgeschoten

Ex-kolonel Guy François werd op 14 september bij Port-au-Prince om het leven gebracht. Hij werd in Petionville doodgeschoten terwijl hij achter het stuur van zijn auto zat.
François was er in het verleden twee keer van beschuldigd deel te hebben genomen aan een complot om de regering omver te werpen. Voor betrokkenheid bij een vermeende coup tegen oud-president Aristide, in december 2001, had hij twee jaar in de gevangenis gezeten.

Politie betreedt opnieuw sloppenwijk Cité Soleil

Na een afwezigheid van bijna drie jaar begaf de Haïtiaanse politie zich op 3 oktober weer in Cité Soleil, een van de grootste sloppenwijken in de hoofdstad Port-au-Prince. Het bolwerk van Aristide-aanhangers was vanwege de geweldsdreiging een 'no-go-area' geworden voor de veiligheidstroepen van de overheid. De zwaarbewapende politiebeambten spraken bij hun terugkeer met bewoners en bezochten een militaire basis van de VN-vredesmacht.
De situatie in Haïti na het aantreden van Préval was aan het veranderen. Toch waren in mei nog twee politiebeambten in Cité Soleil doodgeschoten toen ze een verdachte achtervolgden.

Streven naar stabiliteit lijkt succesvol

Persbureau *Associated Press* berichtte op 29 oktober dat er tekenen waren dat Haïti op weg was naar stabiliteit. Het geweld was in vergelijking met een jaar eerder verminderd, jongeren gingen weer naar school of probeerden werk te vinden en het werd hoopgevend genoemd dat de golf van ontvoeringen van de laatste maanden voorbij leek. Verder had de regering een begroting door het parlement geloodst, er werd weer belasting geïnd en donoren hadden ruime financiële steun toegezegd.
Ook in economisch opzicht leek de situatie vooruit te gaan: de inflatie met dubbele cijfers behoorde tot het verleden, de geldzendingen van Haïtiaanse emigranten stegen gestaag en er werd een groei van het bbp verwacht van ongeveer 2,5 procent.

Oud-premier Neptune vrijgelaten

Na meer dan twee jaar achter de tralies te hebben gezeten, werd Yvon Neptune op 27 juli 2006 vrijgelaten. Hij was tussen 2002 en 2004 premier van Haïti, maar werd er na het vertrek van oud-president Aristide door de voorlopige regering van beschuldigd opdracht te hebben gegeven voor de moord op 25 tegenstanders van Aristide in de plaats St. Marc. Neptune had de beschuldiging altijd ontkend en internationaal was de overheersende opvatting dat hij een politieke gevangene was van de nieuwe machthebbers.

Volgens de advocaat van de ex-premier, Mario Joseph, was Neptune om humanitaire redenen vrijgelaten, mede vanwege zijn door hongerstakingen ondermijnde gezondheidstoestand. Hij werd voor onderzoek overgebracht naar een ziekenhuis van de Verenigde Naties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Landen uit regio richten aandacht op Haïti

Vertegenwoordigers van zestien landen uit de Caribische regio en elf internationale organisaties kwamen op 23 mei 2006 in de Braziliaanse hoofdstad Brasília bijeen voor een conferentie over de situatie in Haïti. Daar werd besloten de regering van president Préval in financieel opzicht te steunen en een donorconferentie voor Haïti te organiseren.

Donorconferentie succes genoemd

De drie landen die de VN-vredesmacht, de

United Nations Stabilization Mission in Haiti (Minustah) leidden, te weten Argentinië, Brazilië en Chili, zeiden op 27 juli in een gezamenlijke verklaring dat de internationale donorconferentie voor Haïti succesvol was verlopen. Voor de periode augustus 2006 – september 2007 was een bedrag vrijgemaakt van 750 miljoen dollar (ca. 575 miljoen euro), dat vooral gebruikt moest worden om de armoede van de bevolking te verlichten en de veiligheid in het land te vergroten. De regering van Haïti had voor dat fiscale jaar slechts 500 miljoen dollar aan hulp verwacht, maar zocht voor de lange termijn steun in de orde van grootte van 7 miljard dollar. Dat geld was bestemd voor de verbetering van het onderwijs, de gezondheidszorg en de infrastructuur.

Extra steun uit Verenigde Staten

De Amerikaanse ambassade in Port-au-Prince maakte op 15 september bekend dat het United States Agency for International Development (USAID) en de regering van premier Jacques-Edouard Alexis een driejarige overeenkomst hadden gesloten. Er was een bedrag van 492 miljoen dollar uitgetrokken voor steun aan het streven naar economische groei, politieke stabiliteit en het verbeteren van de leefomstandigheden in Haïti.

JUSTITIE

Beruchte Haïtiaanse paramilitair vrijgelaten

De in 2000 in Haïti bij verstek tot levenslang veroordeelde Emmanuel 'Toto' Constant werd op 7 juli 2006 door een Amerikaanse rechter op borgtocht vrijgelaten. De rechtszaak in Long Island handelde over fraude bij hypotheken en had niets te maken met de straf die hem zes jaar eerder was opgelegd voor het leiding geven aan een rechtse paramilitaire groep in Haïti die zich schuldig had gemaakt aan het vermoorden en verkrachten van aanhangers van voormalig president Aristide. Mensenrechtenorganisaties en advocaten van de slachtoffers beweerden dat de beschuldigde gevaarlijk was.

'Toto' moet schadevergoeding betalen

De Amerikaanse rechtbank bepaalde op 24 oktober dat Emmanuel 'Toto' Constant aan drie vrouwen die slachtoffer waren geworden van een bendeverkrachting van zijn paramilitaire groepering, 19 miljoen dollar (ca. 14,5 miljoen euro) schadevergoeding diende te betalen. De veroordeelde werd verantwoordelijk gehouden voor 'marteling, buitengerechtelijke executies en misdaden tegen de menselijkheid'. De feiten hadden zich afgespeeld in het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Haïti weer welkom in Caribische Gemeenschap

De Caribische Gemeenschap (Caricom) hief op 7 juni 2006 de schorsing van Haïti op die in februari 2004 was ingesteld. President Préval werd uitgenodigd de volgende topontmoeting van de Caricom in St. Kitts en Nevis in te leiden. Daar sprak hij op 3 juli de hoop uit dat zijn land aan het eind van zijn mandaat, in februari 2011, definitief de weg van de democratie zou zijn ingeslagen. Hij beloofde te zullen streven naar een Caribische samenleving die sterker, meer verenigd en meer solidair was.

Premier Denzil Douglas van St. Kitts en Nevis verklaarde dat Caricom had geworsteld met de status van Haïti. De organisatie was echter tot de conclusie gekomen dat ze niet met een regering in zee wilde gaan die de steun van het volk miste.

BUITENLANDSE ZAKEN

Wapenembargo VS tegen Haïti opgeheven

Met als beweegreden dat de Haïtiaanse politie goed bewapend diende te worden, hief de Amerikaanse regering op 10 oktober 2006 het wapenembargo tegen Haïti op. Dit was in 1991 ingesteld om te voorkomen dat het leger, rebellen en straatbendes op Amerikaanse markten wapens zouden kopen.
Politieke commentatoren interpreteerden de Amerikaanse stap als een bevestiging van de steun voor de regering van de eerder dat jaar gekozen president Préval, die door de Verenigde Staten als 'vreedzaam' werd omschreven. De Haïtiaanse president had geklaagd dat het embargo een effectief optreden van de veiligheidstroepen tegen de bendes verhinderde.

(Vorige berichten pagina 221/3 - 2006)

MEXICO

BINNENLAND

President Fox blokkeert wet legalisatie drugsbezit

Een door de Mexicaanse Senaat op 28 april 2006 aangenomen wet die het bezit van drugs voor persoonlijk gebruik niet langer strafbaar stelde, werd getroffen door een veto van president Fox. Gezagsgetrouwe ambtenaren, leiders van burgerorganisaties en van de kerk hadden hun bezorgdheid laten blijken over het wetsontwerp dat volgens sommigen de strijd tegen de drugshandel bevorderde, maar volgens anderen juist voor verwarring zorgde. De leden van het Mexicaanse Congres waren verontwaardigd over de houding van Fox, maar waarnemers meenden dat zij over te weinig stemmen beschikten om het besluit van tafel te vegen.
De methode om kleine hoeveelheden drugs te gedogen, maar de handel strafbaar te stellen, werd door een aantal Europese landen in praktijk gebracht.

Mexicaanse presidentsverkiezingen veroorzaken tweespalt

Wederzijdse beledigingen en beschuldigingen

De campagnes voor de presidentsverkiezingen van 2 juli 2006 in Mexico werden volgens waarnemers meer gekenmerkt door laster en roddelpraat dan door discussies over politieke thema's. De kandidaat van de Partij van de Democratische Revolutie (PRD), de 52-jarige sociaal-democraat Andrés Manuel López Obrador, wierp zich op als belangenbehartiger van het arme deel van de bevolking. De oud-burgemeester van Mexico-Stad voerde de opiniepeilingen aan, maar werd door sommigen verweten zich populistisch op te stellen. Felipe Calderón Hinojosa, 43, van de centrumrechtse Nationale Actiepartij (PAN) – de partij van zittend president Vicente Fox – beloofde een marktvriendelijk economisch beleid te zullen voeren en de misdaad in te dammen. De 53-jarige Roberto Madrazo van de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI) presenteerde zich eveneens als kandidaat van het centrum. Hem werden weinig kansen op de overwinning toegekend om-

dat de PRI na het verliezen van de macht, in 2000, intern sterk verdeeld was geraakt.

Tegenstrijdigheden in voorlopige uitslag

Het Programma van de Voorlopige Verkiezingsuitslagen (PREP) maakte op 3 juli in Mexico-Stad bekend dat 98,4 procent van de stemmen geteld waren. Calderón zou 36,3 procent hebben gekregen en López Obrador 35,3 procent, hetgeen neerkwam op een verschil van ruim 400.000 stemmen. Aangegeven werd dat er nog 2.017 stembussen gecontroleerd moesten worden. Volgens het PREP hadden 38,5 miljoen kiezers hun stem uitgebracht, maar de autoriteiten hadden eerder een getal van 42,2 miljoen genoemd. Dezelfde dag gaf de voorzitter van het Federale Electorale Instituut (IFE), Luis Carlos Ugalde, toe dat 3,5 miljoen stemmen aan de kant waren gelegd omdat ze 'onduidelijk' zouden zijn. Dit betekende dat het PREP de voorlopige uitslag niet had gebaseerd op 98,4 procent van de stemmen, maar op 90 procent.

López Obrador wil hertelling

López Obrador kondigde daarop aan het IFE te zullen verzoeken alle uitgebrachte stemmen opnieuw te tellen. Calderón en de PAN achtten een totale hertelling overbodig en noemden deze ongrondwettig. Met het IFE kwamen de partijen op 5 juli overeen dat de stemmen van de stembussen waar klachten over waren, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van alle partijen opnieuw geteld zouden worden.
De volgende dag beweerde Manuel Camacho Solís, die gold als steunpilaar van López Obrador, dat de PAN met opzet geen twijfels had geuit over de stembussen waar de PRD-kandidaat had gewonnen. Dit om te voorkomen dat zou blijken dat bij hertelling van die stemmen de marge tussen winnaar en verliezer groter zou blijken dan eerst was gemeld.

Uitslag IFE niet erkend door PRD-kandidaat

Het IFE maakte op 6 juli bekend dat Felipe Calderón van de PAN de presidentsverkiezingen had gewonnen. Vooraf had López Obrador van de PRD al laten weten de uitslag onder geen beding te zullen accepteren en deze aan te zullen vechten bij het Tribunal Electoral del Poder Judicial de la Federación (TEPJF), het electorale tribunaal van het land.
De PRD-leider had in de media verscheidene bewijzen van fraude getoond. Voor hem was dit reden zijn eis te handhaven dat alle stemmen handmatig opnieuw werden geteld.

'Mexico op weg naar een tweepartijensysteem'

De onenigheid over de verkiezingsuitslag veroorzaakte een tweespalt in Mexico. De aanhangers van López Obrador waren ervan overtuigd voor de zoveelste keer bestolen te zijn, terwijl het meer behoudende deel van de bevolking meende dat de politieke stabiliteit beter in handen was bij Calderón. Politieke analisten meenden dat Mexico, ongeacht of de uitslag zou veranderen of niet, afstevende op een tweepartijensysteem. Voor de ernstig verdeelde PRI, die zonder onderbreking 71 jaar het presidentschap in handen had, zag men nog nauwelijks toekomst. Het rechtse deel zou zich melden bij de PAN en de linker vleugel zou de partij op den duur vaarwel zeggen en zich aansluiten bij de PRD.
President Fox liet op zijn beurt weten geen van de kandidaten te zullen ontvangen totdat het electorale tribunaal de zaak had behandeld.

Straatblokkades en demonstraties

Aanhangers van López Obrador zetten op het Zócalo, het grote centrale plein van Mexico-Stad, een geïmproviseerd kampement op om de eis van hun leider dat alle uitgebrachte stemmen opnieuw geteld moesten worden, kracht bij te zetten. Op de Paseo de la Reforma, het centrum van het financiële district van de hoofdstad, werden meerdere keren blokkades opgeworpen. Burgemeester Alejandro Encinas, lid van de PRD, liet weten dat de demonstranten niet met geweld verwijderd zouden worden. López Obrador bood de bevolking bij voorbaat zijn verontschuldigingen aan voor het ongemak dat 'zijn beweging' veroorzaakte in de stad van rond de twintig miljoen inwoners, maar hij liet weten geen keus te hebben omdat de verkiezingen hem waren ontstolen.

Vrees voor geweld neemt toe

De linkse demonstranten dreigden op 15 augustus Felipe Calderón voortdurend te zullen belegeren als hij tot winnaar zou worden uitgeroepen. López Obrador verkondigde eveneens Calderón onder geen beding als president te zullen accepteren en had zijn volgelingen opgeroepen eventueel 'jarenlang' te blijven protesteren.
Bij het parlementsgebouw was het kort daarvoor tot een botsing gekomen tussen PRD-ers en de politie met acht gewonden als gevolg, waarna er een stalen hekwerk werd geïnstalleerd. De leider van de PAN, Manuel Espino, meende dat de Mexicanen meer gewelddadige acties konden verwachten van 'de radicaalste, meest kwaadachtige en meest provocerende vleugel van de PRD'. Volgens leiders van de PAN waren de leden daarvan uit op bloed.

Linkse kandidaat wint gouverneurschap in Chiapas

De verkiezingen voor de post van gouverneur van de deelstaat Chiapas werden op 21 augustus verrassend gewonnen door de linkse Juan Sabines Guerrero. De kandidaat namens de Alliantie voor het Welzijn van Allen, waar ook de PRD deel van uitmaakte, versloeg met klein verschil José Aguilar Bodegas van de PRI. Eerder hadden de PAN en de Nieuwe Alliantiepartij (PNA) – een afscheiding van de PRI onder leiding van Elba Esther Gordillo – hun eigen kandidaten teruggetrokken om te voorkomen dat Sabines zou gaan winnen. Een deel van de PAN-leden weigerde echter te stemmen voor Aguilar Bodegas. Op landelijk niveau verschilden de meningen bij de PAN eveneens: Calderón was tegen het intrekken van de kandidatuur van de PAN-kandidaat, maar partijleider Manuel Espino vroeg juist om Aguilar Bodegas te steunen. De laatste liet weten zich niet bij zijn nederlaag te zullen neerleggen.

Rechtbank ziet geen substantiële misstanden

Het electorale tribunaal, het TEPJF, maakte op 28 augustus bekend dat er kleine onregelmatigheden waren geconstateerd bij de presidentsverkiezingen, maar dat deze de uitslag niet substantieel veranderden. De rechtbank had ongeveer 9 procent van de uitgebrachte stemmen onderzocht en er bijna 160.000 van ongeldig verklaard: 81.000 voor Calderón en bijna 77.000 voor López Obrador.

De presidentskandidaat van de PRD noemde het besluit 'politiek, niet electoraal'. Hij sprak verder van 'een schending van het grondwettelijk recht' en van 'een ware coup d'état'.

Rede Fox over toestand land op televisie

De door president Fox op 1 september gehouden speech over de toestand van het land sprak hij uit voor een televisiecamera. Hij nam deze stap nadat linkse parlementariërs het podium van het Congres hadden bestormd. Fox arriveerde bij het parlement, gaf een met de hand geschreven versie van zijn toespraak af – zoals de grondwet hem dat verplichtte – en kondigde vervolgens aan dat hij de volksvertegenwoordigers niet zou toespreken. Leden van de PRD beweerden dat de president López Obrador van zijn overwinning had beroofd door het plegen van fraude en het maken van afspraken in achterkamertjes.
In zijn rede riep de president op te streven naar harmonie in plaats van naar anarchie en benadrukte hij dat een verdeelde maatschappij een zwakke maatschappij was.

Rechtbank keurt presidentschap Calderón goed

De zeven rechters van de electorale rechtbank namen op 5 september unaniem de beslissing dat Felipe Calderón Mexico's volgende president zou zijn. Het college wees de beschuldiging van de oppositie af dat er sprake was geweest van systematische fraude en bepaalde dat Calderón met een voorsprong van 0,56 procent de verkiezingen had gewonnen.

López Obrador verklaarde daarop opnieuw dat hij Calderón nooit zou erkennen en verzekerde bovendien dat hij op korte termijn een parallelle regering zou vormen. Aanhangers van de verliezer gooiden vuilnis naar het gebouw van het TEPJF. Het was onmogelijk tegen het genomen besluit in beroep te gaan.

Opnieuw getelde stembiljetten worden verbrand

Een week later kondigden ambtenaren van het IFE aan de stembiljetten die opnieuw bekeken waren, in weerwil van de wens van beide kandidaten, te zullen verbranden. In 1990 – twee jaar nadat PRI-kandidaat Salinas de Gortari volgens velen de meest fraudeleuze presidentsverkiezingen uit de Mexicaanse geschiedenis had gewonnen – was daartoe een wet aangenomen die volgens de betrokkenen niet voor tweeërlei uitleg vatbaar was.
De woordvoerder van de PRD, Gerardo Fernández, liet nogmaals weten dat López Obrador de uitslag in alle gevallen zou erkennen als alle stemmen herteld zouden worden. Calderón op zijn beurt ontving felicitaties van onder meer secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan en voerde overleg met president Fox over het samenstellen van een overgangsteam.

López Obrador 'leider van een parallelle regering'

Op het Zócalo in Mexico-Stad werd López Obrador op 16 september door zijn aanhangers gekozen tot 'leider van een parallelle regering' omdat hij door hen beschouwd werd als de legitieme president van Mexico.

Dit gebeurde bij de op het grote plein belegde 'Nationale Democratische Conventie' waar López Obrador fungerend president Fox een oplichter noemde. Dezelfde Fox had uren eerder op dezelfde plek een militaire parade afgenomen die was gehouden in het kader van Onafhankelijkheidsdag. Toen die gebeurtenis voorbij was, keerden de linkse demonstranten terug naar het centrale plein waar zij zeven weken in tenten hadden gebivakkeerd. Op 15 september had López Obrador bekend gemaakt niet op te zullen geven en na zijn 'benoeming' te zullen beginnen aan een toer door het land.

Uitslagen presidentsverkiezingen Mexico
(2 juli 2006)
Opkomst: 58,9 procent

kandidaat	percentage
Felipe Calderón Hinojosa (Nationale Actiepartij - PAN)	35,9
Andrés Manuel López Obrador (Alliantie voor het Welzijn van Allen) - Partij van de Democratische Revolutie (PRD) - Arbeiderspartij (PT) - Convergentie	35,3
Roberto Madrazo (Alliantie voor Mexico) - Institutionele Revolutionaire Partij (PRI) - Groene Ecologische Partij van Mexico (PVEM)	22,3
Patricia Mercado Castro (Sociaal-democratisch en Boerenalternatief - PASC)	2,7
Roberto Campa Cifrián (Nieuwe Alliantie Partij - PNA of PANAL)	1,0

Aankomend president: Mexico wordt verpletterd door drugshandel

De tot president gekozen, maar nog niet geïnaugureerde Felipe Calderón van de Nationale Actiepartij (PAN) gaf op 25 september 2006 aan dat de misdaad in Mexico-Stad en enkele deelstaten de lokale bestuurders sterk hinderde in hun werk.
Hij wees op de nietsontziende geweldspraktijken van de drugsmaffia die chaos in het land veroorzaakten en het regeren in deelstaten als Sinaloa, Tamaulipas, Guerrero en Michoacán praktisch onmogelijk maakten. Daarom vroeg hij de volksvertegenwoordiging 'op een gecoördineerde wijze' de wetshandhaving te versterken, zodat het drugsgeweld een halt kon worden toegeroepen.

Volgens de autoriteiten waren er dat jaar al 1.500 mensen omgekomen bij drugsgerelateerd geweld.

Uitslagen parlementsverkiezingen Mexico (2 juli 2006)

partij	perc. HvA	zetels HvA	zetels Senaat
Nationale Actiepartij (PAN)	33,4	206	52
Alliantie voor het Welzijn van Allen (Alliantie van PRD, PT en Convergentie)	29,0	160	36
Alliantie voor Mexico (Alliantie van PRI en PVEM)	28,2	121	39
Nieuwe Alliantie Partij (PNA of PANAL)	4,5	9	1
Sociaal-democratisch en Boerenalternatief (PASC)	2,1	4	-

Het Huis van Afgevaardigden (HvA) wordt voor drie jaar gekozen en bestaat uit 500 leden. Van hen worden er 200 gekozen door middel van evenredige vertegenwoordiging en 300 door middel van een ingewikkeld districtenstelsel.
De Senaat bestaat uit 128 leden. Een deel wordt door middel van een districtenstelsel gekozen, de overigen door middel van evenredige vertegenwoordiging.

Mexico

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onderwijzend personeel in Oaxaca beëindigt staking

In de hoofdstad van de zuidelijke Mexicaanse deelstaat Oaxaca besloten de leraren en leraressen op 26 oktober 2006 na een staking van vijf maanden het werk te hervatten. Dit betekende dat 1,3 miljoen kinderen weer naar een van de 14.000 scholen in de deelstaat konden gaan.
In mei hadden de onderwijzers gedemonstreerd voor salarisverhoging en betere werkomstandigheden. Toen de politie de protesten met geweld de kop in wilde drukken, escaleerde het conflict. Linkse activisten sloten zich bij de actievoerders aan, barricades werden opgeworpen en bussen in brand gestoken. Aanvallen van gewapende groepen en de politie waren voor de demonstranten reden het vertrek te eisen van de gouverneur van Oaxaca, Ulises Ruíz Ortíz van de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI). Deze riep de hulp in van de federale regering, maar die sommeerde hem het conflict door middel van overleg op te lossen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Mexico betaalt deel schulden terug

Het ministerie van Financiën in Mexico-Stad maakte op 10 augustus 2006 bekend dat het omgerekend ruim 9,6 miljard euro van een verkoopactie van de Bank van Mexico ging gebruiken voor het verminderen van de buitenlandse schuld. Het geld was bestemd voor het aflossen van kredieten van de Wereldbank en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) en had als voornaamste doelstelling de rentekosten te verlagen waardoor, zo vermeldde een communiqué, de publieke financiën minder kwetsbaar zouden worden bij tegenslagen op de internationale markten. Bij beide instituties stond het Latijns-Amerikaanse land voor in totaal 10 miljard in het krijt.

Toename geldzendingen van Mexicaanse emigranten

In de eerste helft van 2006 stuurden in het buitenland wonende Mexicanen 11 miljard dollar (ruim 8,5 miljard euro) naar hun vaderland, aldus het nieuwsagentschap *Notimex* op 25 augustus 2006. Dit betekende een toename met 23 procent in vergelijking met dezelfde periode het jaar daarvoor.
Overschrijvingen uit het buitenland waren na de olie-industrie Mexico's grootste bron van inkomsten. In geheel 2005 kwam het totale bedrag voor het eerst boven de 20 miljard dollar uit – een stijging met 17 procent in vergelijking met 2004. Het overgrote deel van het geld was afkomstig uit de Verenigde Staten en gaf aan hoe belangrijk het voor de Mexicaanse overheid was dat de Amerikaanse regering een oplossing zocht voor de illegale immigranten in de VS.

Gestage economische groei in Mexico

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) berichtte op 11 oktober 2006 in een Public Information Notice (PIN) dat Mexico in 2005 een economische groei had gekend van 3 procent. Dit betekende een terugval in vergelijking met het jaar daarvoor, maar het financiële instituut liet weten dat de resultaten begin 2006 bemoedigend waren en wezen op herstel. De gemiddelde inflatie in het vorige jaar kwam uit op de doelstelling: 3 procent. Het begrotingstekort was uitgekomen op 1,5 procent van het bbp – 0,5 procent lager dan in 2004.

JUSTITIE

Rechter wijst genocide-aanklacht tegen ex-president Echeverría af

Op 8 juli 2006 bepaalde een federale rechter dat de 84-jarige Luis Echeverría niet veroordeeld kon worden voor genocide omdat de feiten zich meer dan dertig jaar geleden hadden afgespeeld. Ruim een week daarvoor had een andere rechtbank nog bepaald dat de oud-president wel vervolgd kon worden voor de slachting op 2 oktober 1968 op het Tlatelolco Plaza in Mexico-Stad. Veiligheidstroepen sloegen op die dag een studentenprotest uiteen waarbij officieel 25 doden vielen. Mensenrechtenorganisaties en getuigen beweerden echter dat meer dan 300 burgers omkwamen doordat sluipschutters op omringende gebouwen het vuur op de betogers hadden geopend. Als minister van Binnenlandse zaken was Echeverría op die dag verantwoordelijk voor de veiligheid in Mexico, dat aan de vooravond stond van de opening van de Olympische Spelen.

Veiligheidschef wordt niet veroordeeld

In de jaren dat Echeverría Mexico regeerde (1970-1976) speelde zich volgens historici het hoogtepunt af van de 'Vuile Oorlog' tegen de oppositie van het regime dat volledig gecontroleerd werd door de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI).
De in 2004 gearresteerde Miguel Nazar Haro diende in die jaren als veiligheidschef en werd ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor de verdwijning van zes leden van de guerrillagroepering Brigada Lacandona. Op 29 september 2006 bepaalde een Mexicaanse rechtbank evenwel dat er te weinig bewijs voorhanden was om de verdachte te veroordelen. Het was niet de eerste zaak waarin de door president Fox benoemde speciale aanklager Ignacio Carrillo, die belast was met mensenrechtenschendingen in de jaren zestig, zeventig en tachtig van de twintigste eeuw, aan het kortste eind trok.

BUITENLANDSE ZAKEN

Illegale migratie tussen Mexico en VS blijft gemoederen verhitten

Verschillende meningen over succes boycot Amerikaanse bedrijven

De 'Grote Americaanse Boycot', georganiseerd door Latijns-Amerikaanse immigranten in de Verenigde Staten, werd op 1 mei 2006 in Mexico nagevolgd onder het motto 'Een dag zonder Gringos'. De acties in Mexico op de Dag van de Arbeid hadden ten doel solidariteit uit te drukken met de naar schatting elf miljoen ongedocumenteerde migranten in de VS en bij dat land aan te dringen op een acceptabele immigratiewetgeving. Daarom werden winkels van Wal-Mart en McDonald's restaurants gemeden.

Over het resultaat van de boycotactie in Mexico verschilden de meningen. De Amerikaanse Kamer van Koophandel in Washington meende dat deze weinig om het lijf had. Actievoerders vertelden echter dat veel Mexicanen de Amerikaanse bedrijven bewust links hadden laten liggen.

Natuurreservaten moeten illegale migratie inperken

Persbureau *Associated Press* berichtte op 5 juni dat de Mexicaanse regering een natuurlijke 'muur' van tien meter breed en duizend kilometer lang langs de grens met Texas wilde optrekken. Het milieugebied

moest verhinderen dat drugssmokkelaars en illegale emigranten de grens met de VS overstaken. Een groot deel van het gebied was moeilijk toegankelijk en kende geen straten en de Mexicaanse regering wilde dit handhaven. Het Monumento Natural Rio Bravo del Norte zou worden verbonden met andere reservaten, zoals het Big Bend National Park in Texas. De 'biologische gangen' werden toegejuicht door milieuactivisten, die verwachtten dat smokkelaars op zoek zouden gaan naar andere routes.

In 2006 rond de vijftig misdadigers naar VS uitgewezen

De Amerikaanse ambassadeur in Mexico, Tony Garza, maakte op 24 oktober bekend dat in 2006 al 50 Amerikaanse en Mexicaanse verdachten aan de VS waren uitgeleverd. In 2005 bedroeg dat aantal 41, in 2004 waren dat er 34, een jaar eerder 31, in 2002 waren het er 25, het jaar daarvoor 17 en in 2000 ging het om 12 personen. Het meest recente cijfer bewees volgens Garza dat Mexico niet langer diende als veilig onderkomen voor Amerikanen die uit handen van justitie probeerden te blijven.

Onder de uitgewezenen bevond zich Martín Torres Vega, die zich in Austin (Texas) schuldig zou hebben gemaakt aan moord en verkrachting; Roberto Ramírez, die in Chicago (Illinois) een kind vermoord zou hebben; en Francisco Rafael Arellano Félix, de eerste Mexicaanse drugsbaron die aan de Amerikaanse autoriteiten was overgedragen. De laatste ontkende overigens op 18 september voor een rechtbank in San Diego (Californië) dat hij zich schuldig had gemaakt aan drugshandel.

President Fox bekritiseert uitbreiding muur bij grens met VS

President Fox van Mexico bekritiseerde in scherpe bewoordingen zijn Amerikaanse ambtgenoot George W. Bush toen deze op 26 oktober een wet ondertekende om de muur bij de grens tussen beide landen met zo'n 1.100 kilometer uit te breiden. Bush had het Mexicaanse verzoek om de enkele weken eerder door de Amerikaanse Senaat aangenomen wet niet te bekrachtigen, naast zich neergelegd.
Ook aankomend president Calderón, op bezoek in Canada, noemde het besluit van de Amerikaanse regering 'betreurenswaardig'. 'De mensheid maakte een grove fout met de oprichting van de Berlijnse Muur en ik ben er zeker van dat de VS nu een grote fout begaan met de bouw van een muur langs onze noordgrens', merkte hij op.

Betrekkingen tussen Mexico en Venezuela opnieuw verslechterd

Opmerkingen van de Venezolaanse president Hugo Chávez dat de presidentsverkiezingen van juli in Mexico 'gestolen' waren, riepen bij president Vicente Fox verontwaardiging op. Hij betitelde op 19 september 2006 bij een bezoek aan de Verenigde Naties in New York de uitspraken van Chávez als 'inmenging in binnenlandse aangelegenheden' en zei de betrekkingen met Venezuela te zullen heroverwegen. De twee presidenten hadden al langere tijd een slechte onderlinge relatie.
Chávez had zijn steun voor de linkse presidentskandidaat López Obrador van de Partij van de Democratische Revolutie (PRD) openlijk geëtaleerd. Daarop had de centrum-rechtse Nationale Actiepartij (PAN) in advertenties López Obrador met Chávez vergeleken en de eerste als 'een gevaar voor Mexico' betiteld.

(Vorige berichten pagina 224/1 - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Rode Kruis bekritiseert anti-terroristische wetgeving

De Amerikaanse president Bush ondertekende op 18 oktober 2006 de Military Commissions Act 2006 (MCA), een nieuwe wet die regelde hoe terreurverdachten in Amerikaanse militaire detentie mochten worden ondervraagd en berecht. 'Het komt zelden voor dat een president een wet kan ondertekenen, waarvan hij weet dat die Amerikaanse levens zal gaan redden. Maar vanochtend heb ik het voorrecht dat te mogen doen', zei hij.
Jakob Kellenberger, president van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), uitte op 19 oktober echter stevige kritiek op de MCA. Het ICRC was een neutrale instantie die zelden politiek stelling nam. Kellenbergers kritiek was dan ook hoogst ongebruikelijk.
Hij schreef op de website van het Rode Kruis dat delen van de MCA in strijd waren met het internationale oorlogsrecht, maar ook met de Amerikaanse grondwet. Volgens beide was het verboden om de persoonlijke waardigheid van verdachten en gedetineerden te krenken. De MCA nam dit verbod echter niet over. En dat gold ook voor het door de Amerikaanse wet gegarandeerde recht op een eerlijk proces. Want hoewel de MCA marteling niet toestond, bevatte ze geen expliciet verbod om middels dwangmethoden verkregen bewijsmateriaal tegen verdachten te gebruiken. Daarnaast legaliseerde de wet militaire tribunalen die achter gesloten deuren opereerden, verdachten geen inzage gaven in het bewijsmateriaal en hen het recht om beroep aan te tekenen ontzegden. Deze rechtsgang zou indruisen tegen artikel 3 van de Geneefse Conventies, waar stond geschreven dat verdachten alleen mochten worden veroordeeld indien hen 'alle juridische garanties die door beschaafde volken als onontbeerlijk worden erkend' waren geboden. De MCA had alleen betrekking op 'vijandige strijdkrachten'. Maar wie dat precies waren, werd volgens Kellenberger te vaag omschreven.

De Amerikaanse Unie voor Burgerrechten (ACLU) noemde de MCA 'een van de meest schadelijke maatregelen voor de burgerrechten uit de Amerikaanse geschiedenis'.
Omdat 'vijandige strijdkrachten' niet persé in het buitenland aangehouden hoefden te worden en de MCA niet aangaf hoe lang een arrestant in voorarrest mocht worden gehouden, maakte de nieuwe wet het volgens de Democratische Senator Russ Feingold mogelijk om individuen in de Verenigde Staten te arresteren en hen zonder tussenkomst van een rechter voor onbepaalde tijd op te sluiten.

BINNENLAND

Schandalen teisteren Republikeinen in aanloop naar verkiezingen

Afgevaardigde Foley treedt af

De Amerikaanse Afgevaardigde Mark Foley trad op 29 september 2006 af, omdat hij tenminste één, maar mogelijk meerdere minderjarige jongens via internet had benaderd met seksueel getinte vragen. De middelbare scholieren deden mee aan een soort stageprogramma in het Congres, be-

doeld om de politiek beter te leren begrijpen. Foley zat al zes termijnen in het Huis van Afgevaardigden en leidde de parlementaire commissie die opkwam voor vermiste en seksueel misbruikte minderjarigen. In die functie had hij ouders herhaaldelijk gewaarschuwd dat het gevaarlijk was hun kinderen zonder toezicht op internet te laten surfen.
Ouders van door Foley benaderde kinderen hadden in 2005 geklaagd bij de Republikeinse Partij, waar hij lid van was, en in juli 2006 ook bij het Federal Bureau of Investigation (FBI). Het leek daarom waarschijnlijk dat de partijtop al langere tijd van Foleys gedrag op de hoogte was. Hij was echter nooit ter verantwoording geroepen, tot de Amerikaanse tv-zender *ABC News* in september lucht kreeg van de zaak en erover berichtte.
Naar aanleiding van de zaak-Foley eisten conservatief-christelijke Republikeinen het aftreden van Dennis Hastert, de Republikeinse voorzitter van het Huis van Afgevaardigden. Hij ontkende echter dat hij wist waar het Congreslid mee bezig was geweest en bleef met instemming van president Bush aan.
Het schandaal kwam voor de Republikeinen op een bijzonder ongelukkig moment, omdat de Verenigde Staten in november tussentijdse Congresverkiezingen zouden houden en de partij zich in haar campagne presenteerde als de juiste keuze voor conservatieve christenen.

Wederom Republikeins Congreslid afgezet

Een nieuwe tegenslag kwam op 14 oktober, toen de Republikeinse Afgevaardigde Bob Ney tegenover Justitie bekende dat hij geschenken had aangenomen van Jack Abramoff, in ruil voor politieke invloed. De Republikeinse lobbyist Abramoff was in maart veroordeeld wegens fraude en moest nog voorkomen omdat hij tevens verdacht werd van het omkopen van politici. Ney werd uit het Huis van Afgevaardigden gezet en aangeklaagd.

David Safavian werd op 27 oktober tot achttien maanden cel veroordeeld omdat hij geheime informatie over de afdeling Inkoop van het Witte Huis, waarvan hij stafchef was, zou hebben doorgespeeld aan Abramoff. Justitieel onderzoek hiernaar zou hij hebben gedwarsboomd.

Journalist Woodward wijst op falend Irak-beleid

De Republikeinen kregen ook negatieve publiciteit in de vorm van het spraakmakende boek *State of Denial* van Bob Woodward, dat in oktober werd gepubliceerd. Woodward was de journalist die in de jaren zeventig van de twintigste eeuw het Watergate-schandaal aan het licht bracht. Op grond van memo's, gesprekken met mensen uit de nabijheid van de president (onder wie Defensieminister Rumsfeld en de voormalige Saoedi-Arabische ambassadeur in de VS, prins Bandar) en verslagen van interne vergaderingen in het Witte Huis, schetste hij de regering-Bush af als arrogant, manipulatief en onbekwaam. Keer op keer zouden medewerkers van inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA), legerleiders en andere deskundigen erop hebben gewezen dat de chaos in Irak steeds groter werd, omdat de Amerikaanse militaire strategieën niet werkten. Toch bleven Bush en Rumsfeld volhouden dat de opstandelingen verslagen konden worden. De werkelijke omvang van het geweld dat Irak dagelijks in zijn greep hield, probeerden ze volgens Woodward te verdoezelen. En wie eenmaal kritiek op het Irak-beleid had geuit, was niet meer welkom in het Witte Huis. Opmerkelijk was Woodwards openbaring dat Henry Kissinger, minister van Buitenlandse zaken tijdens de Vietnam-oorlog, Bush achter de schermen adviseerde, iets wat tot dan toe onbekend was.
Woodward ontzenuwde ook de Republikeinse bewering dat de aanslagen op 11 september 2001 de schuld waren van de Democratische regering-Clinton, die tot januari 2001 aan de macht was. De Republikeinen verweten Clinton dat hij de terreurdreiging had onderschat, waardoor zijn opvolger Bush met deze negatieve erfenis werd opgezadeld. Maar volgens Woodward was Bush' veiligheidsadviseur en latere minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice in de maanden voor de aanslagen herhaaldelijk door de CIA gewezen op het dreigende gevaar. Ze zou hier echter nooit adequaat op hebben gereageerd.
Door dergelijke kritiek, en omdat het antiwesterse verzet in Irak in het najaar sterk opleefde en steeds meer Amerikaanse militairen het leven kostte (meer dan honderd in de maand oktober), zakten de Republikeinen steeds verder weg in de peilingen. De Democraten leken dan ook een goede kans te maken om de verkiezingen te winnen. Toch bleef Bush volhouden dat de Republikeinse partij de enige was die de veiligheid in de Verenigde Staten kon verdedigen. Toen hij op 30 oktober 2006 campagne voerde in de staat Georgia zei hij over de door Democraten bepleite geleidelijke terugtrekking van de troepen uit Irak: 'Wat de Democraten willen in Irak, komt hier op neer: de terroristen winnen en Amerika verliest.'

Bloedbad op Amishschool

Een gewapende man drong op 2 oktober 2006 de West Nickel Mines Amish School in Lancaster County, Pennsylvania, binnen. Hij liet de jongens gaan, maar hield de meisjes van de enige klas van de plattelandschool in gijzeling. Toen de politie arriveerde, schoot hij op hen en pleegde daarna zelfmoord. Vijf leerlingen in de leeftijd van zes tot twaalf jaar kwamen om het leven en vijf anderen raakten ernstig gewond.
Later werd bekend dat de dader zijn echtgenote een afscheidsbrief had geschreven. Hij zou hebben gehandeld uit woede over een twintig jaar oud conflict met de school. Details hierover werden niet vrijgegeven.
De Amish zijn een geïsoleerd levende christelijke gemeenschap in de Verenigde Staten, die honderden jaren oude tradities in ere houdt en moderne technologie afzweert.

Bevolkingsaantal bereikt 300 miljoen

Volgens schattingen van het Amerikaanse Census Bureau steeg het bevolkingsaantal op 17 oktober 2006 tot boven de 300 miljoen. In 1967 hadden de Verenigde Staten 200 miljoen inwoners. Gemiddeld kwamen er jaarlijks 2,8 miljoen nieuwe Amerikanen bij, 40 procent door immigratie en 60 procent door natuurlijke bevolkingsaanwas.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dow Jones-index bereikt historisch record

De Dow Jones-index bereikte op 3 oktober 2006 zijn hoogste niveau sinds 1896, het jaar waarin de graadmeter van de beurs van New York (New York Stock Exchange; NYSE) voor het eerst werd gebruikt. Aan het einde van de dag stond hij op 11.727 punten. Dit was bijna vijf punten meer dan het vorige record, dat stamde uit de tijd van de inter-

nethausse in 2000. Op 19 oktober steeg de index tot boven de 12.000 punten.
De Dow Jones-index was het gewogen gemiddelde van dertig belangrijke Amerikaanse aandelen.

Olieprijzen dalen

Na het topjaar 2000 was de Dow Jones-index ingezakt, tot een dieptepunt van 7.286 punten in oktober 2002. Aanleiding was het tegenvallende succes van internetbedrijven. Maar ook de terreuraanslagen op 11 september 2001 en boekhoudschandalen bij grote Amerikaanse bedrijven als Enron veroorzaakten een mineurstemming op de beurzen. Daar kwam nog bij dat de olieprijzen alsmaar stegen. De oorzaken hiervan waren de oorlogen in het Midden-Oosten, onrust in Nigeria, de snel toenemende vraag uit China en India en de schade die de orkaan Katrina in augustus 2005 aanrichtte aan de olie-industrie rondom New Orleans.
Dat de beursgraadmeter in oktober 2006 een record bereikte hing rechtstreeks samen met de bekendmaking dat de olievoorraden van de Verenigde Staten groter waren dan gedacht. Hierdoor daalde de prijs tot onder de 59 dollar (ca. 46,3 euro) per vat, het laagste niveau sinds maart.

Economische groei neemt af

De Dow Jones werd ook opgedreven door de gunstige economische ontwikkelingen. De Amerikaanse economie groeide in het eerste kwartaal met 5,6 procent. Door de alsmaar stijgende rente (tot 5,25 procent in juli) en de stijgende energieprijzen nam de groei in het tweede kwartaal echter af tot 2,6 procent. Op 27 oktober maakte het ministerie van Handel bekend dat deze in het derde kwartaal verder was teruggelopen tot 1,6 procent, vooral omdat de uitgaven voor nieuw te bouwen woningen in een jaar tijd met 17,4 procent waren teruggelopen. Maar omdat de bedrijfs- en consumentenuitgaven wel stabiel waren, bleven beleggers optimistisch. Op 30 oktober stond de Dow Jones op 12.090 punten. De graadmeter van de technologiefondsen, de Nasdaq-index, stond die dag op 2.350 punten, hetgeen bij lange na geen record was. Het vertrouwen in deze sector was klaarblijkelijk nog niet geheel hersteld.
De dollar was op 31 oktober ca. 78,8 eurocent waard. Op 1 januari was dat 84,8 eurocent.

JUSTITIE

Veroordelingen in fraudeschandaal Enron-concern

Andrew Fastow, voormalige financieel directeur van Enron, werd op 26 september 2006 tot zes jaar cel veroordeeld. Het energieconcern was in december 2001 failliet gegaan. Fastow was schuldig bevonden aan witwaspraktijken en hij zou hebben meegewerkt aan het misleiden van investeerders om te verhullen dat het bedrijf kampte met een schuld van 31,8 miljard dollar (volgens de toenmalige koers ca. 35,6 miljard euro).
Fastow had twintig jaar kunnen krijgen, maar kwam weg met een relatief milde straf omdat hij Justitie had geholpen bij haar onderzoek naar Enron-directeur Kenneth Lay en bestuursvoorzitter Jeffrey Skilling. Mede op basis van Fastows getuigenis werd Lay schuldig bevonden aan valsheid in geschrifte en andere vormen van fraude. Hij overleed echter op 5 juli 2006 aan een hartaanval, nog voor hij was veroordeeld.
Skilling werd op 24 oktober tot 24 jaar en 4 maanden cel veroordeeld. Zijn vermogen van 60 miljoen dollar (ca. 45 miljoen euro) werd geconfisqueerd. De rechter achtte bewezen dat ook hij fraude had gepleegd om te verhullen dat het bedrijf betrokken was bij uiterst verliesgevende activiteiten, die hij deels zelf had aangehaald. Toen hij eind 2001 vreesde dat de fraude spoedig aan het licht zou komen en beleggers zich van Enron zouden afkeren, had hij zijn aandelen verkocht. Dit maakte hem schuldig aan aandelenhandel met voorkennis. Hij kreeg een veel hogere straf dan Fastow omdat hij, net als Lay, weigerde schuld te bekennen en mee te werken aan justitieel onderzoek naar Enron. Het tweetal had Fastow altijd aangewezen als het werkelijke brein achter de fraude.
De zaak Enron werd alom gezien als het grootste bedrijfsschandaal uit de Amerikaanse geschiedenis.

ONDERWIJS

Bonussen voor succesvolle docenten

De Amerikaanse minister van Onderwijs Margaret Spellings deelde op 22 oktober 2006 de eerste bonussen uit aan docenten van wie de leerlingen bovengemiddeld presteerden. De regering had het bonussysteem ingevoerd om docenten te motiveren beter hun best te doen, maar ook als lokkertje voor hoog opgeleiden die niet in het onderwijs wilden werken vanwege de relatief lage salarissen.
De bonussen konden oplopen tot 2.000 dollar (ca. 1.590 euro) per docent. Het gemiddeld jaarinkomen voor docenten bedroeg in Verenigde Staten 47.800 dollar.

MILITAIRE ZAKEN

President Bush ondertekent nieuw ruimtebeleid

Volgens een bericht in dagblad de *Washington Post* van 18 oktober 2006 had de Amerikaanse president Bush in augustus zijn handtekening gezet onder nieuw beleid om de Amerikaanse belangen in de ruimte veilig te stellen. Het zou gaan om de meest ingrijpende herziening in tien jaar tijd. De nieuwe richtlijnen werden gepubliceerd op de Wetenschap- en Technologiewebsite van het Witte Huis, maar verder werd er geen ruchtbaarheid aan gegeven.
Volgens het nieuwe beleid hadden de Verenigde Staten het recht om op te treden tegen ieder die de Amerikaanse belangen in de ruimte bedreigde. Dit hield in dat Washington hen mocht beletten om een eigen ruimtevaartprogramma uit te voeren en gebruik te maken van faciliteiten buiten de dampkring, zoals satellieten.
De Verenigde Staten streefden volgens de richtlijnen niet naar het stationeren van wapens in de ruimte. Maar eventuele toekomstige internationale verdragen ter voorkoming van een wapenwedloop in de ruimte zouden niet worden geratificeerd, indien deze de Amerikaanse militaire bewegingsvrijheid aan banden probeerden te leggen.
Tot slot zou de overheid het Amerikaanse particuliere bedrijfsleven gaan stimuleren om ook buiten de dampkring actief te worden.
Frederick Jones, woordvoerder van de Nationale Veiligheidsraad, zei in de Washington Post dat de herziening nodig was omdat communicatie-, navigatie-, en spionagesatellieten onmisbaar waren geworden voor het leger, de inlichtingendiensten en de economie. Wie ze bedreigde, was een gevaar voor de Verenigde Staten en hun inwoners.
Een analyse op de website van het Duitse weekblad *Der Spiegel*, gepubliceerd op 18 oktober, omschreef het nieuwe ruimtebeleid als verlengstuk van de zogenaamde

Verenigde Staten

Bush-doctrine. Dit beleid was na de terreuraanslagen op 11 september 2001 ontworpen en hield in dat de VS zichzelf toestonden om landen of organisaties aan te vallen, indien zij mogelijk een bedreiging voor Amerikaanse belangen vormden. Het nieuwe ruimtebeleid legaliseerde volgens Der Spiegel preventieve aanvallen buiten de dampkring.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS heffen militaire sancties tegen 21 landen op

De regering van president Bush besloot op 2 oktober 2006 dat 21 landen die waren uitgesloten van deelname aan Amerikaanse militaire trainingen, in vervolg toch weer welkom waren. Het ging hier om landen die hadden geweigerd te verklaren dat ze nooit en te nimmer Amerikaanse staatsburgers zouden overdragen aan het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag. Doelstelling van het ICC was het opsporen en vervolgen van plegers van genocide en andere misdaden tegen de menselijkheid.

China vult vacuüm op

De Verenigde Staten erkenden het in 2002 door de Verenigde Naties opgerichte ICC niet, omdat ze bang waren voor politiek gemotiveerde processen tegen Amerikanen. Washington had talloze landen benaderd met het verzoek een verdrag te ondertekenen dat zij nooit Amerikanen aan het Strafhof zouden uitleveren. Landen die weigerden, konden rekenen op sancties zoals uitsluiting van deelname aan Amerikaanse militaire trainingen. Washington had er echter niet op gerekend dat China de bestrafte landen zou aanbieden om dergelijke opleidingen in het vervolg te verzorgen. In oktober 2006 waren twaalf landen in het Caribisch gebied en Latijns-Amerika hier reeds op in gegaan. Daar verscheen sindsdien steeds meer Chinees militair materieel, hetgeen de Amerikanen als bedreigend beschouwden. Het land trok de strafmaatregel tegen de 21 landen in, om een verdere Chinese opmars te voorkomen.
De 21 landen waren: Barbados, Bolivia, Brazilië, Costa Rica, Ecuador, Kenia, Kroatië, Mali, Malta, Mexico, Namibië, Niger, Paraguay, Peru, Samoa, Servië, St. Vincent en de Grenadinen, Tanzania, Trinidad, Uruguay en Zuid-Afrika.

Bahrein

VS bouwen hek op grens met Mexico

President George W. Bush ondertekende op 26 oktober 2006 de Secure Fence Act, een wet die de plaatsing van een hek op de Mexicaanse grens legaliseerde. De bedoeling was dat op de 3.326 kilometer lange grens een 1.125 kilometer lang hek kwam, en op sommige plaatsen een betonnen muur, om illegale immigratie tegen te gaan. Alleen in moeilijk toegankelijke woestijnen berggebieden zou geen afrastering komen. De financiering was nog niet helemaal rond. Het Congres had 1,2 miljard dollar (ca. 940 miljoen euro) uitgetrokken, maar dat was onvoldoende om het hele project te bekostigen.
De vertrekkende Mexicaanse president Fox keurde de plannen af. Hij vergeleek het hek met de Berlijnse muur.

(Vorige berichten pagina 622/2 - 2006)

BAHREIN

BINNENLAND

Parlement Bahrein neemt strenge antiterreurwetgeving aan

De uit 40 leden bestaande en door de koning benoemde adviserende raad van Bahrein, de Majlis al-Shura, keurde op 22 juli 2006 unaniem strenge wetgeving ter bestrijding van terrorisme goed. Dat gebeurde enkele dagen nadat ook het gekozen, eveneens 40 leden tellende parlement met 30 tegen 10 stemmen haar goedkeuring had gegeven. Er was nu alleen nog bekrachtiging van het wetsontwerp nodig door de koning, sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa.

De wet voorzag in de doodstraf, gevangenisstraffen tot levenslang en huisarrest voor terreurdaden of de vorming van terroristische groeperingen. Terrorisme werd erin omschreven als 'het gebruik, of het dreigen daarmee, van geweld of enig ander onwettig middel (...) ten behoeve van een individuele of collectieve criminele onderneming met als doel de openbare orde te verstoren, de veiligheid van het koninkrijk in gevaar te brengen of de nationale eenheid dan wel de veiligheid van de internationale gemeenschap schade toe te brengen.' Bovendien werden vergrijpen volgens de bestaande strafwetgeving onder de noemer terrorisme gebracht, indien deze met terroristisch oogmerk werden gepleegd.
Volgens een van de parlementsleden, Farid Ghazi, waren de antiterrorismebepalingen in strijd met de Grondwet omdat ze intenties in plaats van daden strafbaar stelden, hetgeen echter werd ontkend door het ministerie van Binnenlandse zaken. De Internationale Commissie van Juristen (ICJ) drong er op 27 juli bij de koning op aan de nieuwe wetgeving te blokkeren, omdat deze een wettelijk kader verschafte dat machtsmisbruik kon stimuleren.

Demonstraties tegen 'manipulatie' aankomende verkiezingen

Duizenden mensen gingen op 23 september 2006 in de Bahreinse hoofdstad Manama de straat op om te protesteren tegen wat zij beschouwden als een poging van de regering de uitslag van de komende verkiezingen te manipuleren. Deze zouden op 25 november worden gehouden, zowel voor het parlement als voor de gemeenteraden. Aanleiding voor het protest was de hausse aan naturalisaties van in Bahrein werkzame arbeidskrachten uit Aziatische landen. Zij vormden onder de ca. 650.000 inwoners van het land grote immigrantengemeenschappen, maar hadden meestal niet de Bahreinse nationaliteit en konden dus ook niet meedoen aan verkiezingen.
De menigte – volgens de organisatoren rond de 10.000; de politie hield het op 4.000 – werd toegesproken door Ibrahim Sherif van de Associatie van Nationale Democratische Actie. Hij verklaarde dat er intussen 52.000 geregistreerde stemgerechtigden waren, terwijl dat er zonder geforceerde uitbreiding van het aantal Bahreinse staatsburgers 36.000 hadden moeten zijn. De gelegaliseerde immigranten uit Azië, met name India, waren veelal soennitische moslims en dit verklaarde waarom ook sjiitische hoogwaardigheidsbekleders zich bij de demonstratie hadden gevoegd. Zij waren bevreesd dat het soennitische regime uit was op verzwakking van de positie van de sjiitische meerderheid.

In Bahrein werden in 2002 verkiezingen gehouden om voor het eerst sinds 1975 weer een functionerend parlement in het leven te roepen. Deze maakten deel uit van de hervormingspolitiek van de koning, sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa. Politieke partijen waren overigens nog altijd verboden.

Verkiezingscomité verdedigt naturalisaties

Het officiële verkiezingscomité van Bahrein liet op 8 oktober via dagblad *Al-Ayam* weten dat de deelname aan de verkiezingen door genaturaliseerde inwoners van Bahrein geheel volgens de regels was: 'Er is geen wet die deze genaturaliseerde mensen belet om hun politieke rechten als burgers uit te oefenen', zo viel er te lezen.
Ter motivatie werd gewezen op het feit dat de nationaliteitswet van 1963, die een 'wachttijd' van tien jaar voorschreef alvorens politieke rechten van kracht werden, sinds enkele jaren niet meer gold. Geldig was nu een wet uit 2002 waarin een soepeler regeling werd vastgelegd ten aanzien van de uitoefening van deze rechten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ontslagverbod voor vakbondsactivisten per wet geregeld

De koning van Bahrein, sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa, vaardigde op 16 oktober 2006 een decreet uit, inhoudende een verbod in de privé-sector op het ontslaan van werknemers die vakbondsactiviteiten ontplooiden. Bovendien kregen rechtbanken de instructie om werknemers die om deze reden waren ontslagen, hun oude betrekking weer terug te geven. Tevens moest in dergelijke gevallen degene die was ontslagen door de werkgever financieel worden gecompenseerd voor de periode dat deze geen werk had verricht.

Vakbonden waren sinds 2002 in Bahrein toegestaan, als onderdeel van de voorzichtige hervormingskoers die het land was ingeslagen. Daarmee was Bahrein na Koeweit de tweede Golfstaat die vakbonden had gelegaliseerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Bahrein wil demonstratievrijheid inperken

De adviserende raad van Bahrein, de Majlis al-Shura, keurde op 10 juli 2006 een controversieel wetsvoorstel goed dat gevangenisstraffen tot zes maanden of hoge boetes stelde op het zonder toestemming houden van demonstraties of, als ze wel waren toegestaan, in het geval er onlusten uitbraken. Het door het kabinet opgestelde wetsvoorstel stond nog wel open voor amendering na de voor november geplande parlementsverkiezingen.
Volgens het voorstel werden demonstraties verboden nabij bepaalde openbare plaatsen als luchthavens, ziekenhuizen, diplomatieke missies en gebouwen van internationale organisaties. Het gooien met stenen of het hanteren van stokken werden expliciet genoemd als strafbare feiten. Ook was er een demonstratieverbod in opgenomen voor niet-Bahreinse inwoners van het land, waarmee werd gedoeld op de vele Aziatische werknemers.
Politieke groeperingen en mensenrechtenactivisten verwierpen de inperking van het demonstratierecht. Volgens de regering was deze echter nodig vanwege eerdere ordeverstoringen bij betogingen en om schade aan het investeringsklimaat in Bahrein te voorkomen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Conferentie in Bahrein over vrouwenrechten in Golfregio

De ministeries van Buitenlandse zaken van Bahrein en de Verenigde Staten organiseerden op 27 en 28 maart 2006 een conferentie over vrouwenrechten op economisch en politiek gebied in de landen van de Golfregio. Meer dan honderd vrouwen uit zestien Arabische landen bogen zich niet zozeer over de belemmeringen die zij ondervonden bij hun strijd voor gelijkberechtiging, maar richtten zich nadrukkelijk op de duidelijk waarneembare, zij het nog bescheiden vooruitgang die de laatste jaren was geboekt. Dat gold onder meer voor Koeweit, Bahrein en Saoedi-Arabië.
Louloua al-Awadhi, secretaris-generaal van de Hoogste Vrouwenraad in gastland Bahrein, betoogde dat de geboekte politieke resultaten heel belangrijk waren, maar dat zeker ook aandacht moest worden besteed aan economische rechten voor vrouwen. Zo was de meerderheid van de mensen zonder baan van het vrouwelijk geslacht. Het ging er om dat hun sociaal-economische leefomstandigheden werden verbeterd, zo stelde zij.

Bahrein benoemt eerste vrouwelijke rechter

In Bahrein, dat intussen twee vrouwelijke ministers had, werd op 6 juni ook op juridisch gebied een opmerkelijk besluit ten voordele van vrouwen genomen. Die dag benoemde de koning, sjeik Hamad bin Isa al-Khalifa, een vrouw tot rechter – een primeur in de Golfregio. Het ging om Mona Jassem al-Kawari.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS leveren raketten aan Bahrein

Het Amerikaanse ministerie van Defensie maakte op 21 juli 2006 de goedkeuring bekend van de levering van 180 Javelin raketten aan Bahrein. Zij waren geproduceerd door een joint venture van Lockheed Martin Corp. and Raytheon Co. en hadden een geldelijke waarde van omgerekend ca. 34 miljoen euro.
De levering paste in het Bahreinse streven de strijdmacht te moderniseren. Ook werden de te leveren wapens gezien als een bijdrage aan de versterking van de militaire samenwerking tussen beide landen.

Qatar en Bahrein bouwen verbindingsbrug met symbolische waarde

Het Bahreinse kabinet bekrachtigde op 27 augustus 2006 een in juni gesloten overeenkomst met Qatar over de bouw van een brug tussen beide landen. Deze zou naar schatting zo'n 3 miljard dollar (ca. 2,4 miljard euro) gaan kosten. De brug moest een 40 kilometer lange verbinding maken tussen de eilandengroep van Bahrein en het schiereiland Qatar. Het project zou ruim vier jaar in beslag nemen.

De overeenkomst had als bijkomend doel de verstandhouding tussen Qatar en Bahrein te verbeteren. Deze stond al decennialang onder druk vanwege een conflict over de Hawar eilanden, als gevolg waarvan in 1986 bijna een oorlog tussen beide landen uitbrak.
Het grensdispuut werd opgelost met een uitspraak uit 2001 van het Internationaal Gerechtshof (ICJ) in Den Haag. Als teken van verzoening werd de brug dan ook wel 'Vriendschapsbrug' genoemd, zoals die ook in enkele andere delen van de wereld bestond. Er werd een brug mee aangeduid die niet alleen feitelijk, maar ook symbolisch landen met elkaar verbond die door een rivier of een zee werden gescheiden.

(Vorige berichten pagina 40/2 - 2006)

Oman

OMAN

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Oman legaliseert vakbonden

Het dagblad *al-Shabibi* meldde op 9 juli 2006 dat het staatshoofd van Oman, sultan Qaboos bin Said, een dag eerder een decreet had uitgevaardigd dat de vorming van vakbonden legaliseerde. Zij kregen het recht werknemers te verdedigen en hun belangen te behartigen.

Tevens werd het werkgevers verboden vertegenwoordigers van werknemers te ontslaan of te bestraffen vanwege vakbondsactiviteiten. Ook werd het organiseren van 'geweldloze stakingen' in principe toegestaan, zij het dat daar nog nadere regels voor zouden worden opgesteld.

Tot dan toe konden arbeiders zich alleen laten vertegenwoordigen door comité's, die echter een minder sterke machtspositie hadden dan vakbonden. In Oman werkten in de privé-sector ongeveer 150.000 onderdanen van het land, maar de meeste werknemers – zo'n 600.000 – waren Aziatische gastarbeiders.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vrijhandelsovereenkomst met de Verenigde Staten

Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden gaf op 20 juli 2006 haar goedkeuring aan een vrijhandelsovereenkomst met Oman, nadat de Senaat in juni hetzelfde had gedaan. Volgens het akkoord zouden alle belastingen op handel in industriële en consumptiegoederen worden afgeschaft en kregen Amerikaanse boeren voor 87 procent van hun producten belastingvrije toegang tot de Omaanse markt.

Volgens de Omaanse ambassadeur in de Verenigde Staten, Hunaina Al-Mughairy, zou het akkoord bijdragen aan het diversifiëren van de economie die voornamelijk afhankelijk was van olie-inkomsten. De Amerikanen hadden al eerder dergelijke overeenkomsten gesloten met landen in het Midden-Oosten, waaronder ook Golfstaat Bahrein.

(Vorige berichten pagina 47/3 - 2006)

Qatar

QATAR

BINNENLAND

Minister van Economie en Handel ontslagen

De kroonprins van Qatar, sjeik Tamim bin Hamad al-Thani, ontsloeg op 28 maart 2006 minister van Economie en Handel sjeik Mohamed bin Ahmed al-Thani. De reden voor het ontslag was niet duidelijk. De zittende minister van Financiën, Youssef Hussain Kamal, nam zijn functie over. De kroonprins trad op het moment dat hij zijn besluit nam als plaatsvervanger op van zijn vader, sjeik Hamad bin Khalifa al-Thani – de emir van het land. Deze verbleef in het buitenland.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Qatar ontwikkelt grote infrastructurele projecten

Twee projectontwikkelaars uit Qatar, Barwa en Diar, maakten op 7 mei 2006 de plannen bekend voor een toerismeproject met een waarde van 5 miljard dollar (ca. 4 miljard euro). Het ging onder meer om de bouw van twee hotels, een jachthaven, vakantiehuizen, tuincomplexen en sportfaciliteiten, die kwamen te staan in een gebied van bijna 8 miljoen vierkante meter aan de noordoostkust van Qatar. De voltooiing van het project zou ongeveer vijf jaar in beslag nemen.
Qatar had 50 miljard dollar vrijgemaakt voor grote infrastructurele projecten, die financierbaar waren door hoge inkomsten als gevolg van de gestegen energieprijzen van de laatste jaren. Deze ontwikkeling was ook zichtbaar in andere Golfstaten als Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten.

Recordstijging nationaal inkomen van Qatar

Op 12 juni 2006 maakte de Qatarese overheid bekend dat het nationaal inkomen in het land een enorme toename doormaakte. Het bbp bereikte in 2005 een niveau van omgerekend ca. 35 miljard euro, tegenover 26 miljard in het jaar daarvoor. Dat betekende een stijging van ruim 33 procent. Het aandeel van de energiesector in het bbp steeg van 55 procent in 2004 naar 60 procent in 2005. Het was het streven om het bbp binnen de volgende vijf jaar te verdubbelen. Qatar had de economische ontwikkeling te danken aan haar gasreserves, de grootste ter wereld na die van Rusland en Iran. Het was ook een van 's werelds grootste producenten van vloeibaar gas.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Comité bekritiseert arbeids- en detentieomstandigheden in Qatar

Het door de Qatarese overheid gefinancierde Nationale Mensenrechtencomité (NHRC) stelde op 3 mei 2006 in een rapport de arbeidsomstandigheden en de situatie in de gevangenissen aan de kaak. De vooral uit India afkomstige gastarbeiders werden volgens de organisatie het slachtoffer van misbruik in de werksituatie en op seksueel gebied. Arbeidskrachten van buiten Qatar maakten ruim driekwart uit van de ca. 850.000 inwoners van het land.
Volgens het NHRC-rapport waren gevallen bekend dat bedrijven paspoorten van hun werknemers inhielden, de mensen verboden werd hun diensten aan andere werkgevers aan te bieden of dat zij reisbeperkingen kregen opgelegd. Ook kwam het voor dat werknemers werden gedwongen onbetaald te werken als ze klaagden over hun arbeidsomstandigheden. Vrouwelijk huishoudelijk personeel had soms te maken met seksuele intimidatie. Het belangrijkste verwijt betrof de detentieomstandigheden: er was sprake van illegale arrestaties, gevangenzetting zonder vorm van proces, het onthouden van een bed aan gevangenen of het op één cel plaatsen van velen.
Er werden in het rapport overigens ook positieve punten genoemd. Eén daarvan betrof het uitgevaardigde verbod op het gebruik van kinderen bij kamelenraces, hetgeen internationaal werd beschouwd als dwangarbeid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Qatar geeft financiële hulp aan Palestijnse regering

Het officiële nieuwsagentschap *QNA* berichtte op 17 april 2006 dat Qatar de Palestijnse regering hulp zou verlenen voor een bedrag van 50 miljoen dollar (ca. 40 miljoen euro). Het bedrag zou worden overgemaakt aan de Arabische Liga en vervolgens worden doorgestort naar de Palestijnse Autori-

teit (PA), die sinds 1976 lid was van deze organisatie.
De hulp was een antwoord op de deplorabele financiële situatie waar de PA in verkeerde. Deze was ontstaan toen de Verenigde Staten en de Europese Unie (EU) hun hulp opschorten na de verkiezingsoverwinning van de radicale Palestijnse beweging Hamas. Intussen hadden ook de Golfstaten Koeweit, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten financiële steun toegezegd, bij elkaar opgeteld voor 80 miljoen dollar.

Troepen voor vredesmacht Libanon

Qatar gaat als eerste Arabische land troepen leveren voor de vredesmacht van de Verenigde Naties in Libanon, Unifil (United Nations Interim Force In Lebanon). Het ging om 200 à 300 militairen. Dat maakte de Qatarese minister van Buitenlandse zaken, sjeik Hamad bin Jassem al-Thani, op 4 september 2006 bekend. Al-Thani deed de bekendmaking na een ontmoeting met VN-secretaris-generaal Kofi Annan in de hoofdstad Doha. Hij maakte nog niet duidelijk wanneer de manschappen naar Libanon zouden vertrekken.
Tot uitbreiding van de sinds 1978 in Zuid-Libanon gestationeerde troepenmacht was besloten na de oorlog in juli-augustus tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Op 14 augustus waren de strijdende partijen daar een wapenstilstand overeengekomen.

(Vorige berichten pagina 48/1 - 2006)

SAOEDI-ARABIË

BINNENLAND

Verzet militanten niet gebroken

De Saoedische autoriteiten hadden meermaals verzekerd dat de kern van het gewapende verzet door vooral met Al-Qaeda verbonden militanten, gebroken was. Maar ook in 2006 kwam het nog verscheidene malen tot confrontaties.

Doden en arrestaties

Eind maart lieten de autoriteiten via de televisie weten dat 40 vermeende leden van Al-Qaeda waren gearresteerd. Dat zou zijn gebeurd in verschillende delen van het land, waaronder de hoofdstad Riaad en de heilige steden Mekka en Medina. Bij de acties werden explosieven en vuurwapens in beslag genomen. Van de 40 arrestanten werden 8 ervan verdacht betrokken te zijn geweest bij de poging van 24 februari een aanslag te plegen op een raffinaderij in de oostelijke stad Abqaiq, die twee derde van de olieproductie van Saoedi-Arabië verzorgde. Direct daarna waren er arrestaties verricht en op 18 april werden nog eens vijf mensen opgepakt.
Volgens een verklaring van het ministerie van Binnenlandse zaken werden op 23 juni tijdens een vuurgevecht in Riaad zes Al-Qaedastrijders en een lid van de Saoedische veiligheidstroepen gedood. De militanten zouden op het punt hebben gestaan aanslagen uit te voeren. Diezelfde en de daaropvolgende dag vonden vijftien arrestaties plaats, gevolgd door een overheidsverklaring dat in mei al 27 mensen verspreid over het land waren opgepakt.
Op 8 juli werd bekend dat zeven mensen – zes Saoedi's en een Jemeniet – waren ontsnapt uit een gevangenis in Riaad. Ook zij zouden verbonden zijn met Al-Qaeda. Interpol liet drie dagen later een oproep tot waakzaamheid uitgaan. De internationale politieorganisatie toonde zich bezorgd dat er geen standaardprotocol op nationaal niveau bestond over het inlichten van samenwerkende buitenlandse politiediensten in geval van ontsnapping van terroristen.

Meer aanhoudingen

In Jeddah kwam het op 21 augustus tot een enkele uren durend vuurgevecht, toen veiligheidstroepen een gebouw belegerden waarin zich gewapende strijders bevonden. Vier militanten gaven zich over na gewond te zijn geraakt. Er werden wapens, explosieven, communicatieapparatuur en documenten in beslag genomen. Twee van de vier zouden behoren tot de gevangenen die op 8 juli waren ontsnapt. Volgens het in Jeddah gevestigde dagblad *Okaz* waren een dag voor de confrontatie in deze stad al zes verdachten aangehouden.
Op 26 augustus maakte het ministerie van Binnenlandse zaken bekend dat veiligheidstroepen enkele weken eerder 34 verdachten van uiteenlopende nationaliteit in Mecca, Medina, Riaad en Jeddah hadden gearresteerd. Zij zouden behoren tot Al-Qaeda en sommigen van hen zouden banden hebben met de ontsnapte gevangenen.

Bevoegdheden religieuze politie worden ingeperkt

De Saoedische minister van Binnenlandse zaken, prins Najef bin Abdul-Aziz, maakte op 24 mei 2006 per decreet bekend dat de macht van de religieuze politie beperkt zou worden. Deze zag toe op 'morele vergrijpen', maar was vaak bekritiseerd vanwege haar vergaande bemoeienis met het privé-leven van de burgers. Van de prins werd aangenomen dat hij de beperkingen voor deze politiemacht niet nodig vond. Hij verklaarde echter dat in het vervolg het afhandelen van morele overtredingen in handen zou liggen van de openbaar aanklager. De rol van de religieuze politie, zo leerde het decreet, 'eindigt met de aanhouding van de verdachte of verdachten. (...) Nadat zij zijn overgedragen aan de [reguliere] politie, zullen [de verdachten] worden doorverwezen naar de aanklagers.' Het decreet was gestuurd aan alle provinciale gouverneurs.
De religieuze politie had de bevoegdheid de morele codes af te dwingen die voortvloeiden uit de Saoedische interpretatie van de soennitische islam. Een van de gemaakte verwijten was dan ook dat zij de sji'itische minderheid in het land vervolgde. Een andere steen des aanstoots vormde het optreden van de politie tegen gemengde man-vrouw-gezelschappen in het openbaar, terwijl een scheiding van de seksen – als het geen verwanten betrof – voorgeschreven was. Grote opschudding veroorzaakte haar optreden in 2002 tegen een groep mannen die een veertiental vrouwelijke leerlingen wilde redden. Deze zaten opgesloten in een brandend gebouw. Doordat de religieuze politie de reddingspoging verhinderde, kwamen de meisjes om het leven.

Saoedi-Arabië verandert regels voor koninklijke opvolging

De Saoedische koning Abdullah bin Abdul-Aziz vaardigde op 20 oktober 2006 een decreet uit met nieuwe regels voor de troonopvolging. Het beoogde een antwoord te zijn op twee problemen die met deze opvolging gepaard gingen.
Ten eerste waren er soms conflicten binnen de zeer uitgebreide koninklijke familie wier naam Abdul-Aziz terugging op de in 1953 overleden Abdul Aziz al Saoed – de stichter, in 1932, van Saoedi-Arabië als koninkrijk. Wettelijk diende een nieuwe koning een zoon of kleinzoon van hem te zijn en in de

praktijk werd telkens één van de vele door hem verwekte zonen voor de functie aangewezen. Dat verliep niet altijd zonder wrijvingen. Een tweede probleem was dat een koning soms formeel staatshoofd bleef, maar diens gezondheidssituatie feitelijk niet toeliet om de functie daadwerkelijk uit te oefenen. Dat risico kon zich ook voordoen bij de beoogde opvolger, die doorgaans ook al een vergevorderde leeftijd had. Zo werd koning Abdullah na de dood van zijn halfbroer Fahd in augustus 2005 de nieuwe koning, terwijl hij feitelijk het land al enkele jaren bestuurde vanwege de slechte gezondheid van Fahd. Abdullah was op dat moment slechts twee jaar jonger dan zijn voorganger, namelijk 82.

Besluitvorming wordt geformaliseerd

In het decreet van oktober werd de tot dan toe informele beslissing over troonsopvolging in regels vastgelegd. Er zou een comité worden ingesteld bestaande uit afstammelingen van Abdul Aziz al Saoed. Het lidmaatschap ervan werd beperkt tot diens zoons of – indien zij gestorven waren of ongeschikt om te regeren – de kleinzoons, aangevuld met twee zonen die respectievelijk door de koning en de kroonprins werden aangewezen. De oudste afstammeling bekleedde het voorzitterschap van het comité. Besluiten zouden bij meerderheid worden genomen via een geheime stemming, met een noodzakelijk quorum van twee derde van de leden. De aanwijzing van de troonopvolger geschiedde middels een voordracht door de koning van maximaal drie personen. Indien het comité deze niet aanvaardde, kon het een eigen kandidaat naar voren schuiven. Werd deze door de koning geweigerd, dan had het comité één maand de tijd om te kiezen tussen de eigen kandidaat en die van de koning.
Tenslotte regelde het decreet de instelling van een medische commissie. Deze moest er op toezien dat de koning of de kroonprins voldoende gezond was om het (toekomstige) koningschap te bekleden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Saoedi-Arabië bouwt omvangrijke economische stad

Een woordvoerder van de Saoedische Algemene Investeringsautoriteit (SAGIA) maakte op 14 juni 2006 een omvangrijk economisch project bekend dat de naam Prins Abdul Aziz bin Musaed Economische Stad meekreeg. Het initiatief van SAGIA was het tweede in een serie van vijf grootschalige projecten, die pasten in het streven van Saoedi-Arabië – en ook van enkele andere Golfstaten – om de sterk op olie gebaseerde economie te diversifiëren. Daarbij ging het vooral om investeringen in de sector toerisme en in industriële projecten, die vanwege de hoge olie-inkomsten konden worden gefinancierd.
De Economische Stad, die in 2016 voltooid moest zijn, werd gebouwd op 700 kilometer ten noorden van de hoofdstad Riaad. Ze omvatte een nieuw vliegveld, transportcentra en gebieden voor industriële productie, mijnbouw en voedselvoorziening. Ook kwamen er opleidingsfaciliteiten en huisvesting voor maximaal 80.000 mensen. De totale economische waarde van het project werd geschat op 8 miljard dollar (ca. 6,2 miljard euro).
De betrokken investeerders kwamen uit Saoedi-Arabië zelf en nabijgelegen staten als Bahrein, Koeweit en de Verenigde Arabische Emiraten. Bedrijven uit verscheidene Golfstaten zouden ook participeren in het grootste van de vijf voorgenomen projecten, de koning Abdullah Economische Stad aan de kust van de Rode Zee. De waarde daarvan bedroeg ruim 26 miljard dollar. Dit project omvatte onder meer vakantieoorden, een grote haven en industriële en financiële centra.

ONDERWIJS

Scholen krijgen onderricht in meer gematigde islam

Dagblad *Okaz* meldde op 8 oktober 2006 dat het ministerie van Onderwijs een leerplan voor scholen in voorbereiding had dat leerlingen zou onderrichten in een meer gematigde variant van de islam. Saoedi-Arabië, waar het wahabisme staatsgodsdienst was, stond bekend als een land met een van de meest orthodoxe interpretaties van de islam. Volgens tegenstanders leidde dit tot intolerantie en extremisme, die ook in het onderwijs tot uiting kwamen.
Het plan hield in dat vanaf het nieuwe schooljaar, dat in september 2007 zou beginnen, nieuwe studieboeken zouden worden gebruikt vanaf het eerste jaar van de basisschool tot het derde jaar van de middelbare school. Een groep van rond de 50 personen zou de nieuwe teksten samenstellen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Gearresteerde criticus koninklijke familie vrijgelaten

De islamitische activist Mohsen al-Awajy werd op 10 maart 2006 gearresteerd, nadat hij in een artikel op internet kritiek had geleverd op het Saoedische koningshuis. Hij stelde daarin dat een 'liberale kliek' van ministers en ambtenaren achter de schermen de daadwerkelijke macht in handen had en dat deze in directe verbinding stond met koning Abdullah.
De organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) riep de koning op 16 maart per brief op om Al-Awajy te laten gaan. Vijf dagen later kwam hij daadwerkelijk op vrije voeten. Dat was opmerkelijk omdat kritiek op de koninklijke familie als een vrijwel absoluut taboe werd beschouwd. De vrijlating moest worden gezien in het kader van de discussies van de laatste jaren over politieke en economische hervormingen. Koning Abdullah had zich daar voorstander van betoond, zij het in een voorzichtig tempo. Hij was in augustus 2005, toen zijn voorganger en halfbroer Fahd overleed, aan de macht gekomen en had sindsdien een aantal gevangen zittende activisten vrijgelaten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Saoedi-Arabië stimuleert buitenlands toerisme

De secretaris-generaal van de Hoogste Commissie voor Toerisme (SCT), prins Sultan bin Salman bin Abdul-Aziz, verklaarde op 2 mei 2006 dat Saoedi-Arabië zich zou toeleggen op het aantrekken van meer buitenlands toerisme. Er zouden visa worden verstrekt aan buitenlandse toeristen en toeristengidsen zou worden toegestaan in het land te gaan werken. Tot dan toe was buitenlands toerisme voornamelijk beperkt gebleven tot pelgrims die de heilige plaatsen bezochten.
Anders dan sommige Golfstaten was Saoedi-Arabië geen populaire vakantiebestemming, onder meer omdat het in overeenstemming met de strenge religieuze regels van het land geen bruisend nachtleven kende. Ook andere factoren als de hoge temperaturen – 's zomers tot boven de 50 graden –

speelden een rol. De opener houding jegens buitenlands toerisme betekende dat Saoedi-Arabië voorzieningen zou scheppen die pasten bij de eigen cultuur, zoals georganiseerde reizen naar historische plaatsen of sportevenementen.

Slachtoffers Saoedische marteling in het ongelijk gesteld

De rechters van het Britse Hogerhuis, de Law Lords, oordeelden op 14 juni 2006 dat de personen die ervan werden beschuldigd vier buitenlandse gedetineerden in Saoedische gevangenissen te hebben gemarteld, niet voor het gerecht konden worden gebracht. Het betrof de Canadees William Sampson en de uit Groot-Brittannië afkomstige Ron Jones, Sandy Mitchell en Les Walker, die waren beschuldigd van betrokkenheid bij een serie bomaanslagen in de hoofdstad Riaad.
Het Britse Hof van Beroep had in oktober 2004 uitgesproken dat weliswaar de Saoedische regering niet kon worden aangeklaagd, maar dat de individuele daders wél juridisch konden worden vervolgd. Groot-Brittannië kende een Wet op Staatsimmuniteit (1978) en volgens het Hof konden individuen die voor de overheid werkten zich niet op deze wet beroepen om onschendbaarheid te claimen. De uitspraak werd door burgerrechtenadvocaten als een historische overwinning beschouwd, omdat hiermee een einde zou komen aan immuniteit voor buitenlandse folteraars. De uitspraak van de Law Lords – de hoogste Britse beroepsinstantie in zaken die een publiek belang betroffen – maakte dit echter weer ongedaan.
De Saoedische regering had de zaak in april 2006 aanhangig gemaakt bij de Law Lords. Zij werd in haar opvatting dat Saoedische overheidsdienaren recht hadden op immuniteitsbescherming, gesteund door Groot-Brittannië. Volgens de Britse premier Tony Blair was dat om te verzekeren dat de regels van het internationaal recht werden gerespecteerd. Maar dat nam niet weg dat de scherpe oppositie van zijn land tegen marteling onveranderd bleef, zo stelde hij.
De vier betrokken personen zouden de zaak naar verwachting nu voorleggen aan het Europees Hof van Justitie.

'Cocktailparties met folteraars'

Een van de vier ex-gevangenen, William Sampson, verklaarde tegenover het Canadese nieuwsmedium *CBC News* niet verbaasd te zijn over de uitspraak. Wel viel hij woedend uit naar de betrokken regeringen, die blijk zouden hebben gegeven van 'volledige (...) morele en ethische hypocrisie'. Voorts stelde hij: 'Zij hebben toegestaan dat hun burgers werden gemarteld, zij hebben verhinderd dat hun burgers (...) enige vorm van gerechtigheid zouden zoeken en dat doen zij nog steeds. (...) Zij zijn meer bezig met het houden van cocktailparties met folteraars dan dat zij er zorg voor dragen dat hun eigen burgers recht wordt gedaan.'
Sampson, die in Saoedi-Arabië werkzaam was geweest als consultant, viel niet alleen de Canadese en Britse regering aan, maar ook de Belgische. De Belg Raf Schyvens was namelijk één van de drie mensen die in februari 2001 in een Saoedisch televisieprogramma betrokkenheid bekenden bij een serie bomaanslagen van november 2000 in Riaad. De tweede verdachte was Sandy Mitchell, de derde was Sampson. Alle drie werden in augustus 2003 vrijgelaten. Volgens het Britse dagblad *The Observer* waren zij bij hun vrijlating onder druk gezet om een document te ondertekenen met de belofte af te zien van stappen tegen de Saoedische overheid wegens onrechtmatige vasthouding of marteling. Dit hadden zij echter geweigerd.

'Gevangenenruil'

In augustus 2003 werden nog vier andere buitenlanders, onder wie ook Ron Jones en Les Walker, uit Saoedische gevangenschap ontslagen en daarmee werd het vonnis dat hen mogelijk wachtte – onthoofding – voorkomen. Volgens ingewijden was de vrijlating van de zeven een internationale diplomatieke deal: in ruil daarvoor zouden vijf Saoedi's zijn vrijgelaten uit het gevangenkamp Guantánamo Bay op Cuba, waar verdachten van terrorisme zonder vorm van proces door de Verenigde Staten werden vastgehouden. Saoedi-Arabië had diverse pogingen gedaan om onderdanen die in Guantánamo Bay gevangen zaten, vrij te krijgen. Nog op 19 mei 2006 keerden vijftien Saoedische ex-gedetineerden uit het gevangenkamp terug in hun geboorteland.

Saoedi-Arabië laat deel Guantánamo-gevangenen vrij

Mansour al-Turki, woordvoerder van het Saoedische ministerie van Binnenlandse zaken, maakte op 29 augustus bekend dat negen voormalige gevangenen van Guantánamo Bay waren vrijgelaten. Zij behoorden tot de in totaal 29 personen die in 2006 aan de Saoedische autoriteiten waren overgedragen. De overeenkomst die daarover met de VS was gesloten, verplichtte Saoedi-Arabië niet om hen gevangen te houden. De negen gingen vrijuit omdat er geen verdenking van strafbare feiten tegen hen bestond, aldus de woordvoerder.
Er zaten naar schatting nog 95 Saoedische staatsburgers vast in Guantánamo Bay en het streven van de overheid was om ook hen binnen afzienbare tijd vrij te krijgen.

Groot-Brittannië levert Saoedi-Arabië 72 straalvliegtuigen

Saoedi-Arabië en Groot-Brittannië tekenden op 17 augustus 2006 een overeenkomst voor de levering van 72 Typhoon straalvliegtuigen van het bedrijf Eurofighter aan de Golfstaat. Er was naar schatting ruim 6 miljard pond (ca. 8,8 miljard euro) mee gemoeid. De vliegtuigen zouden andere toestellen, zoals de Tornado gevechtsvliegtuigen van Britse makelij, vervangen.
Het consortium Eurofighter was een multinationale onderneming waarin onder meer het defensie- en luchtvaartconcern European Aeronautic Defence and Space corporation (EADS) en de Italiaanse firma Finmeccanica participeerden. Groot-Brittannië was er in vertegenwoordigd met BAE Systems Plc. Het land had sinds de jaren zestig van de twintigste eeuw vaak wapens geleverd aan Saoedi-Arabië, dat doorgaans met olie betaalde.

Saoedische kritiek op Amerikaanse politiek in Midden-Oosten

De Saoedische prins Turki al-Faisal, sinds juli 2005 ambassadeur voor zijn land in de Verenigde Staten, bekritiseerde in oktober 2006 bij twee gelegenheden de Amerikaanse politiek jegens het Midden Oosten in het algemeen en Saoedi-Arabië in het bijzonder.

'Hervormingen niet onder buitenlandse pressie'

'Wij zullen niet veranderen, alleen maar omdat jullie zeggen dat dat moet', zo vatte de prins zijn kritiek samen op wat hij als on-

geoorloofde inmenging in binnenlandse aangelegenheden beschouwde. Hij deed dat op 4 oktober ten overstaan van de in Washington D.C gevestigde denktank Center for Strategic and International Studies (CSIS). Dat nam niet weg, zo poneerde hij, dat zijn land vastbesloten was hervormingen door te voeren, maar dan wel 'op onze eigen manier, in overeenstemming met onze traditie en cultuur'. Turki stelde dat het aanzien van de VS in het Midden-Oosten niet groot was. De betrekkingen met Saoedi-Arabië en andere Arabische en moslimlanden konden zijns inziens alleen verbeteren wanneer de Amerikanen 'constructief' commentaar leverden in plaats van zich over te geven aan 'retoriek' en 'hoogdravendheid'.

'VS doen te weinig voor het vredesproces'

Dezelfde Turki richtte zich op 30 oktober met kritiek op de VS tot de Nationale Raad voor Amerikaans-Arabische Relaties, een organisatie die zich ten doel stelde Amerikanen te onderrichten over de Arabische wereld. Hij gaf blijk van ongeduld over de houding van de Amerikaanse regering jegens het vredesproces in het Midden-Oosten, omdat deze zich te passief zou opstellen ten aanzien van bestaande vredesinitiatieven. Niet alleen had Saoedi-Arabië een vredesplan voorgesteld, maar ook hadden Rusland, de VS, de Europese Unie en de Verenigde Naties ingestemd met de uit 2003 stammende 'road map', een internationale blauwdruk voor vrede. Dit plan voorzag in een tweestaten-oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict. Volgens Turki deden de VS te weinig pogingen om Israël tot medewerking aan het plan te bewegen.

(Vorige berichten pagina 166/3 - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Jaarlijkse vergadering van de Centrale Commissie

De Centrale Commissie van de Chinese Communistische Partij (CCP) vergaderde van 7 tot 10 oktober 2006 achter gesloten deuren in de Grote Hal van het Volk in Peking. De jaarlijkse bijeenkomst diende om het regeringbeleid bij te stellen en besluiten te nemen over promoties of ontslagen van topbestuurders. Dit laatste gebeurde tot grote verrassing van China-kenners echter niet. Al maanden speculeerden zij dat achter de schermen een machtsstrijd gaande was tussen president Hu Jintao en zijn voorganger Jiang Zemin. In september was Chen Liangyu, voorzitter van de CCP in Shanghai en beschermeling van Jiang, ontslagen. Dit leek erop te duiden dat Hu aan de winnende hand was. Daarom had men verwacht dat de Centrale Commissie zou besluiten tot het ontslag van nog meer Jiang-adepten.

Wat betreft het sociaal- economische beleid besloot de commissie dat de kloof tussen arm en rijk moest worden verkleind. Volgens een bericht van persbureau *Xinhua*, gepubliceerd op 10 oktober, moest dit gebeuren door de ontwikkeling van het platteland te stimuleren, de werkeloosheid te bestrijden en de kwaliteit van het openbaar bestuur te verbeteren. Hoe men dit dacht te gaan verwezenlijken, vermeldde Xinhua niet.

Nieuwe maatregelen tegen overbevolking

De Engelstalige staatskrant *China Daily* meldde op 16 oktober 2006 dat de regering in China nieuwe maatregelen zou treffen om het geboortecijfer op het platteland terug te dringen. Want daar kozen steeds meer ouders ervoor om meerdere kinderen te krijgen, hetgeen in strijd was met de één-kind-politiek.

Uitkeringen voor kleine gezinnen

De keuze om meerdere kinderen te krijgen hing samen met het ontbreken van deugdelijke sociale voorzieningen. Hoe meer kinderen iemand had, hoe groter de kans was dat er na de pensionering iemand voor inkomsten zorgde, zo redeneerde men. Om dit argument te ontzenuwen besloot de nationale overheid dat zestigplussers op het platteland met ingang van 2007 een jaarlijkse uitkering van 600 yuan (ruim 60 euro) kregen, op voorwaarde dat ze niet meer dan één zoon of twee dochters hadden. Het gemiddelde jaarinkomen op het platteland bedroeg 3 duizend yuan. Volgens de China Daily diende de maatregel overigens vooral om kinderen uit kleine gezinnen tegemoet te komen. Want uit onderzoek was gebleken dat velen van hen na de pensionering van hun ouders financiële problemen kregen.

De één-kind-politiek werd in 1979 ingevoerd. Sindsdien mocht men in de steden één kind hebben en op het platteland twee, indien de oudste een meisje was. Volgens de lokale cultuur was het noodzakelijk tenminste één zoon te hebben om de voorouders te vereren en voor financiële zekerheid te zorgen.
China had in 2006 ca. 1,3 miljard inwoners. Omdat sommige aanstaande ouders kozen voor abortus als ze wisten dat ze een dochter kregen, en omdat veel meer meisjes dan jongens werden afgestaan voor buitenlandse adoptie, was er een mannenoverschot van 60 miljoen.

TIBET

Chinese militairen schieten gericht op Tibetanen

Buitenlandse bergbeklimmers zagen op 30 september 2006 dat Chinese militairen gericht schoten op Tibetaanse vluchtelingen. Het gebeurde op de Nangpa-pas, gelegen in de Himalaya op de grens tussen China en Nepal. De ongeveer zeventig Tibetanen waren onderweg naar India. De Chinezen waren zich niet bewust van de aanwezigheid van de ooggetuigen, die zagen hoe een Tibetaanse non werd doodgeschoten en ongeveer tien kinderen in de leeftijd van zes tot tien jaar door de militairen werden afgevoerd. Een Roemeense bergbeklimmer legde dit vast op film. Hij zei dat het lijk van de non pas 36 uur later werd weggehaald. De filmopname werd wereldwijd door een groot aantal televisiestations vertoond.
Overigens wisten 41 mensen uit de groep Nepal veilig te bereiken, zo meldde de organisatie International Campaign for Tibet later in oktober.

Sinds 1951 – het jaar waarin China Tibet met geweld annexeerde – waren tienduizenden Tibetanen naar Nepal en India vertrokken. Mensenrechtenorganisaties beweerden al jaren dat Chinese militairen gericht op vluchtelingen schoten, maar harde bewijzen waren hiervoor nooit eerder geleverd.
Het Chinese staatspersbureau *Xinhua* bevestigde op 12 oktober dat de schietpartij had plaatsgevonden. De militairen zouden uit zelfverdediging hebben gehandeld, na-

dat ze waren aangevallen door de Tibetanen. Afgezien van de non zou er nog een dode zijn gevallen. Hij was neergeschoten en later in een ziekenhuis overleden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Chinese valutavoorraad blijft snel groeien

De buitenlandse valutavoorraad van de Chinese staat bedroeg op 30 september 2006 bijna 988 miljard dollar (ca. 788 miljard euro), 28,5 procent meer dan in september 2005. Dit maakte de Centrale Bank twee weken later bekend. De Chinese valutavoorraad was de grootste ter wereld. Ze groeide zo hard aan omdat de Centrale Bank massaal dollars en andere valuta aankocht, onder meer om de koers van de Chinese munt, de yuan, te stabiliseren. Een groot deel van dit geld was afkomstig van Chinese exporteurs. Het enorme handelsoverschot (volgens het Chinees Bureau voor Statistiek 48,7 miljard dollar in het derde kwartaal van 2006 – 70 procent meer dan in dezelfde periode van 2005) zorgde dat er continu buitenlandse valuta naar het land toestroomde.
Driekwart van de valutavoorraad zou bestaan uit Amerikaanse schatkistpapieren.

Grootste beursgang uit de wereldgeschiedenis

De Industriële en Commerciële Bank van China (ICBC), de grootste kredietverstrekker van het land, kreeg op 27 oktober 2006 beursnoteringen in Shanghai en Hongkong. Het was de grootste beursgang uit de wereldgeschiedenis. De emissie leverde op de eerste dag 21,9 miljard dollar (ca. 17,3 miljard euro) op. Het record stond tot dan toe op naam van het Japanse telecombedrijf NTT DoCoMo, dat bij zijn beursintroductie in 1998 18,4 miljard dollar ophaalde.
Maar ondanks de succesvolle introductie waren analisten teleurgesteld. In Hongkong steeg de waarde van het aandeel op de eerste beursdag met 14,7 procent, hetgeen in de lijn van de verwachtingen lag, maar in Shanghai met 5,2 procent, terwijl men op 10 procent had gerekend. Dit teleurstellende resultaat zou het gevolg zijn van een gebrek aan liquide middelen in Shanghai, maar ook van slechte ervaringen met de Bank of China. Deze staatsbank was in juni naar de beurs gegaan. De waarde van het aandeel was aanvankelijk met tientallen procenten gestegen, maar daarna alsmaar gedaald.

Miljardeninjectie voor ICBC

Na de beursgang bleef de ICBC voor ruim 85 procent in handen van de Chinese staat.
De bank had, net als andere staatsbanken, langdurig te kampen gehad met mismanagement en zogenaamde slechte leningen, dat wil zeggen leningen die de debiteuren vermoedelijk nooit zouden terugbetalen. Om de ICBC te saneren had de staat haar in 2005 een financiële injectie van omgerekend 11,8 miljard euro gegeven. Beleggers waren er desondanks niet zeker van dat de misstanden in 2006 voorbij waren. Toch kochten ze aandelen ICBC, in de hoop dat de koers verder zou worden opgedreven door de krachtige economische groei en de snel toenemende vraag naar kredieten in China. Wanbeleid en slechte leningen namen ze daarbij op de koop toe.

Wet tegen witwaspraktijken

Het Chinese Volkscongres stemde op 31 oktober 2006 in met een wet die witwaspraktijken moest bemoeilijken. Banken kregen de plicht om een gedetailleerde administratie van alle financiële transacties bij te houden. Extreem grote en verdachte transacties moesten ze aan de overheid melden. De Chinese staat zou nauwer met het buitenland gaan samenwerken om witwaspraktijken te voorkomen.
De maatregel hing samen met de liberalisatie van de financiële sector, die leidde tot de komst van steeds meer buitenlandse concurrentie voor de Chinese staatsbanken. Ook wilde China zijn verantwoordelijkheid nemen als opkomende economische grootmacht.
De nieuwe wet definieerde witwaspraktijken als financiële transacties die te maken hadden met drugshandel, georganiseerde misdaad, terrorisme, corruptie en fraude.

JUSTITIE

Doodstraf alleen nog met instemming van Hoogste Volksgerecht

Het Chinese staatspersburcau *Xinhua* maakte op 31 oktober 2006 bekend dat doodvonnissen vanaf 1 januari het jaar daarop alleen nog mochten worden voltrokken met toestemming van het Hoogste Volksgerecht, de hoogste rechtbank van het land. De maatregel werd getroffen omdat enkele keren was gebleken dat lagere rechtbanken onschuldigen hadden laten executeren. In sommige gevallen bleek de rechter te zijn omgekocht om moedwillig een verkeerd vonnis uit te spreken. In andere gevallen had de verdachte onder dwang bekend of was het vonnis niet in overeenstemming met de wet. Veel rechters in China waren laag opgeleid. Overigens had het Hoogste Volksgerecht in 2003 zelf ook iemand laten executeren die beweerde te hebben bekend omdat hij door de politie was gemarteld.
Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International executeerde China in 2005 rond de 1.770 mensen. Wereldwijd werden in dat jaar 2.148 doodvonnissen voltrokken.

GEZONDHEID EN ZORG

China opent methadonklinieken

Het staatspersbureau *Xinhua* maakte op 20 oktober 2006 bekend dat China in vier maanden tijd 206 methadonklinieken had geopend. Hiermee kwam het totale aantal op 307, verspreid over twee derde van de 31 provincies. Heroïneverslaafden konden er met behulp van methadon proberen af te kicken. De klinieken probeerden ook hivbesmetting onder verslaafden tegen te gaan. Volgens de Nationale Commissie voor Narcoticacontrole was 40 procent van alle hiv-geïnfecteerden heroïnegebruiker. Zij raakten besmet door zich te injecteren met gebruikte naalden van anderen. De commissie schatte het aantal drugsverslaafden op 1,2 miljoen, 35 procent meer dan in 2000. Er zouden 700 duizend heroïneverslaafden zijn.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japan en China willen betere betrekkingen

De in september 2006 aangetreden Japanse premier Shinzo Abe bracht op 7 oktober 2006 een kennismakingsbezoek aan China. Traditioneel ging de eerste officiële reis van een nieuwe Japanse premier naar Washington. Dat Abe hiermee brak en koos voor Peking, had een grote symbolische waarde. Hij wilde ermee uitdrukken dat goede rela-

ties met China voor hem van het grootste belang waren.
De Chinees-Japanse betrekkingen waren ernstig bekoeld onder Abe's voorganger, premier Koizumi. Peking vond dat hij te weinig respect toonde voor het Chinese lijden tijdens de Tweede Wereldoorlog en had daarom vijf jaar lang niet rechtstreeks met hem willen communiceren.
Dat Abe hier verandering in wilde brengen, werd door Peking gewaardeerd. De nieuwe premier werd met alle egards ontvangen. President Hu Jintao noemde het bezoek 'een positieve stap' en premier Wen Jiabao beloofde een goede Chinees-Japanse samenwerking in de toekomst. De Chinese regeringsleiders accepteerden een uitnodiging voor een tegenbezoek aan Tokio.

(Vorige berichten pagina 628/3- 2006)

KAZACHSTAN

BINNENLAND

Veranderingen in de regering

President Noersoeltan Nazarbajev van Kazachstan deed op 3 april 2006 een decreet uitgaan waarin hij Noerlan Iskakov benoemde tot de nieuwe minister van Milieu. Ruim twee weken later ondertekende hij een decreet waarin vice-premier Karim Masimov werd benoemd tot minister van Economie en Begrotingsplanning. Masimov, een belangrijke medestander van Nazarbajev, was in functie geweest sinds januari.
Op 14 april werd bekend dat de Democratische Partij van Kazachstan tijdens haar vierde congres haar naam had veranderd in Adilet-partij (Rechtvaardigheidspartij).

Nieuwe minister van Transport en Communicatie

President Noersoeltan Nazarbajev ondertekende op 25 september een decreet waarbij Serik Achmetov tot nieuwe minister van Transport en Communicatie werd benoemd. Zijn voorganger Askar Mamin was eerder benoemd tot burgemeester van de hoofdstad Astana.

Tientallen demonstranten oppositie gearresteerd

Tientallen leden van de oppositie tegen president Noersoeltan Nazarbajev van Kazachstan werden op 26 april 2006 in Almaty aangehouden bij een demonstratie ter herdenking van de in februari vermoorde oppositieleider Altynbek Sarsenbajoely. Deze was lid van Voor een Rechtvaardig Kazachstan en in februari, samen met zijn chauffeur en zijn lijfwacht, dood aangetroffen met schotwonden in zijn hoofd. De demonstranten waren in het centrum van de stad zonder officiële toestemming bijeengekomen om de oppositieleider te herdenken. Ongeveer dertig personen werden gearresteerd, onder wie twee broers van Sarsenbajoely en verschillende journalisten van oppositiekranten.

Twijfels over proces in zaak van moord op oppositieleider

Een rechtbank in Kazachstan veroordeelde op 31 augustus tien mannen tot zware straffen vanwege betrokkenheid bij de moord op Sarsenbajoely. De rechtbank in Taldykorghan legde Roestam Ibragimov de doodstraf op – een straf die naar verwachting zou worden omgezet in levenslang. Erzjan Oetembajev, een voormalige hoge functionaris, kreeg twintig jaar omdat hij tot de moord zou hebben aangezet. Acht anderen, onder wie leden van de geheime dienst van Kazachstan, kregen straffen van drie tot twintig jaar. De oppositie meende echter dat president Noersoeltan Nazarbajev de echte opdrachtgevers van de moord buiten schot had gehouden. De broer van het slachtoffer, Ryspek Sarsenbajoely, had Nazarbajevs schoonzoon, vice-minister van Buitenlandse zaken Rachat Alijev, ervan beschuldigd achter de moord te zitten.

Partijen van president en dochter fuseren

De politieke partijen van president Noersoeltan Nazarbajev en zijn dochter Dariga Nazarbajeva kondigden op 4 juli 2006 een fusie aan, wat werd gezien als een versteviging van de machtspositie van de president van Kazachstan. De fusie was volgens waarnemers een poging van de president de machtspositie van zijn dochter in te perken na een geschil naar aanleiding van de moord op oppositieleider Altynbek Sarsenbajoely in februari. Nazarbajeva had de moord als aanleiding gebruikt om enkele medestanders van haar vader aan te vallen. De fusie van Nazarbajevs Otan-partij met de Asar-partij van zijn dochter leidde tot een nieuwe partij met 700.000 leden.

Naamsverandering politieke partij

Eerder, op 14 april, was bekend geworden dat de Democratische Partij van Kazachstan haar naam had veranderd in Adilet-partij (Rechtvaardigheidspartij).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer dan 40 doden bij mijnramp

Het dodental als gevolg van een methaanexplosie in een kolenmijn in Kazachstan liep op 21 september 2006 op tot 41, nadat hulpverleners het lichaam van de laatste vermiste mijnwerker hadden gevonden. Een woordvoerder van het regionale bestuur in Karaganda liet weten dat over het lot van alle 368 mijnwerkers die in de mijn werkzaam waren op het moment van de ramp, op 20 september duidelijkheid bestond. Het mijncomplex lag ongeveer 200 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Astana en was elf jaar eerder overgegaan in handen van Arcelor Mittal. Mijnwerkers beweerden al lange tijd dat het bedrijf weinig deed aan het verbeteren van de veiligheid.

Op 13 oktober werd bekend dat Mittal de familie van gewonde mijnwerkers naast een vergoeding voor de medische kosten, ook nog eens 7.000 dollar (ca. 5.300 euro) zou betalen. Vijf zwaar gewonde mijnwerkers zouden tot 70.000 dollar krijgen als zij zwaar gehandicapt bleken te zijn. De families van de 41 omgekomen mijnwerkers hadden al een bedrag van maximaal 55.000 dollar ontvangen. Begin oktober was er in de mijn een staking van een week geweest voor betere werkomstandigheden en hogere lonen.

Oezbeekse slavenarbeiders bevrijd

De politie in Kazachstan bevrijdde dertien Oezbeken die het land in waren gesmokkeld en waren gedwongen te werken in condities van slavernij, zo werd op 20 juli 2006 bekend. De dertien Oezbeken – mannen en vrouwen tussen 15 en 45 jaar oud – werden volgens een politieofficier ontdekt in de laadbak van een vrachtwagen in de regio Aktobe, in het noordwesten van het land. Zij moesten twintig uur per dag werken op een dieet van alleen brood en water. Twee van

de vrouwen in de groep waren verkracht. Volgens de politieofficier waren de slachtoffers vanuit Oezbekistan naar Kazachstan getransporteerd door een criminele organisatie die in beide landen actief was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kazachs energiebedrijf naar Londense beurs

Het Kazachse bedrijf Kazmunaigaz Exploration and Production (KMG E and P), een dochter van het belangrijkste nationale energiebedrijf Kazmunaigaz, zou een gang naar de Londense beurs maken, zo werd op 27 september 2006 bekend. KMG E and P zou een belang van 40 procent willen geven aan Kazachse en buitenlandse investeerders, in de hoop een kapitaaltoename te verkrijgen van 1,9 miljard dollar (1,5 miljard euro). Deze beursgang zou naar verwachting het succes overtreffen van de eerdere beursgang in 2005 van Kazakhmys, de tiende producent van koper ter wereld, die 1,1 miljard dollar had opleverd door een aandelenverkoop en waarvan de koers sindsdien was verdubbeld.

GEZONDHEID EN ZORG

Minister ontslagen vanwege hiv-infecties bij kinderen

Minister van Gezondheid van Kazachstan Erbolat Dosajev en Bolat Dzjylkysjev, de gouverneur van Zuid-Kazachstan, werden op 20 september 2006 ontslagen na de dood van vier kinderen die met het hiv-virus waren geïnfecteerd in een kinderziekenhuis. De vier kinderen maakten deel uit van een groep van minstens 55 en één moeder die met hiv waren besmet. De plaatsvervangend secretaris van de Kazachse Veiligheidsraad, Noerlan Abdirov, deelde verslaggevers mee dat president Noersoeltan Nazarbajev persoonlijk de zaak in onderzoek had. Anatoli Dernovoj werd op dezelfde dag tot opvolger van Dosajev benoemd.
Een maand later maakte een regionale functionaris in de gezondheidszorg bekend dat in totaal 78 met hiv besmette kinderen waren getraceerd, inclusief de zeven die inmiddels waren gestorven. Er was een kans dat in totaal meer dan 10.000 kinderen waren besmet, waarschijnlijk via besmet bloed en door het gebruik van niet-gesteriliseerde injectienaalden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Activist oppositie tot vijf jaar veroordeeld

Een rechtbank veroordeelde een oppositieactivist op 16 mei 2006 tot vijf jaar gevangenisstraf wegens het organiseren van rellen. De rechtbank achtte Alibek Dzjoemabajev volgens de oppositiebeweging Voor een Rechtvaardig Kazachstan ook schuldig aan verstoring van de openbare orde en belediging van de president. De veroordeelde Dzjoemabajev was in november gearresteerd omdat hij een fles naar een verkiezingsbord van Nazarbajev zou hebben gegooid en zou hebben gedreigd een revolutie in Kazachstan te beginnen.

Parlement keurt nieuwe mediawet goed ondanks kritiek

Het parlement van Kazachstan stemde op 29 juni 2006 unaniem in met een wet die het gemakkelijker zou maken voor de overheid om media te sluiten. Volgens de wet zou een redacteur van een nieuwsorganisatie die gedurende drie jaar was gesloten, niet meer in een dergelijke functie werkzaam kunnen zijn. Nieuwsorganisaties waren ook verplicht de overheid te informeren bij een adreswijziging of bij een verandering van redacteur. De wet moest door president Noersoeltan Nazarbajev worden ondertekend, waarvoor hij vijftien dagen de tijd had.

Verbod op politieke activiteit voor oppositieleider

Een rechtbank in Kazachstan legde Boelat Abilov van de Ware Ak Zjol Partij een verbod op het land te verlaten en politieke activiteiten te ontplooien. Dat liet een woordvoerder van de betrokken oppositiepartij op 25 juli 2006 weten. Hij zou een politieman hebben beledigd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Kazachse olie naar China via nieuwe pijplijn

Ruwe olie uit Kazachstan begon op 25 mei 2006 richting China te stromen via een nieuwe oliepijplijn, die beoogde de Chinese afhankelijkheid van olie uit het Midden-Oosten en Afrika te verminderen. De pijplijn van 962 kilometer begon in Atasoe in Kazachstan en liep naar een Chinees pompstation bij de Alataw-pas. De aanleg was eind 2005 voltooid en had omgerekend 544 miljoen euro gekost. De kosten waren door de twee landen gedeeld. Volgens het Chinese persbureau *Xinhua* was de pijplijn in staat per jaar twintig miljoen ton olie te transporteren, gelijk aan 140 miljoen vaten. In 2007 zou er acht miljoen ton olie (56 miljoen vaten) door de pijplijn naar China stromen.

Japans bezoek in teken van energie

De Japanse premier Junichiro Koizumi kwam op 28 augustus 2006 aan in de hoofdstad van Kazachstan, Astana, voor een tweedaags bezoek aan president Noersoeltan Nazarbajev en ontmoetingen met andere regeringsfunctionarissen. Het thema energie stond bij de gesprekken centraal. Tijdens het bezoek van Koizumi ondertekenden de Japanse ambassadeur in Kazachstan en de Kazachse minister van Energie een memorandum over de intensivering van de onderlinge samenwerking op het gebied van kernenergie.
Het Kazachs-Japanse handelsvolume bereikte in 2005 een hoogte van 736 miljoen dollar (ca. 558 miljoen euro) en zou naar verwachting in 2006 aanzienlijk toenemen. Koizumi vloog een dag later door naar de Oezbeekse hoofdstad Tasjkent voor een ontmoeting met president Islam Karimov.

VS halen banden met Kazachstan aan

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice had op 25 september 2006 in New York een ontmoeting met haar Kazachse ambtgenoot Kassymzjomart Taokajev. Rice had zich er van te voren niet over uitgelaten of mensenrechten of energie boven aan de agenda van de ontmoeting zouden staan. Het internationale belang van Kazachstan was de voorgaande jaren sterk toegenomen vanwege de grote oliereserves van het land. Ook de politieke stabiliteit van het land onder de autoritaire president Noersoeltan Nazarbajev stak gunstig af tegen omringende landen. Nazarbajev had enige dagen later een ontmoeting met president George W. Bush in het Witte Huis in Washington. Na afloop, en nog voor een privé-lunch, putten beide staatshoofden zich uit in positieve bewoordingen over elkaars beleid. Bush toonde zich erkentelijk

voor Nazarbajevs steun aan de Amerikaanse oorlog tegen Irak en de strijd tegen het terrorisme.

Samenwerking met Rusland op nucleair gebied

Rusland ging de eerste kerncentrale voor Kazachstan bouwen, zo liet het Russische bedrijf Atomstrojexport op 26 juni 2006 weten. Atomstrojexport, dat verantwoordelijk was voor de bouw van kerncentrales buiten Rusland, zei dat het een dag eerder een overeenkomst had ondertekend met het Kazachse nationale bedrijf voor kernenergie, Kazatomprom, over de oprichting van een joint venture voor het project.

Kazachstan zou ook gaan deelnemen aan een project om een uraniumverrijkingscentrum te bouwen in Rusland. Dat liet Vladimir Poetin, de Russische president, op 3 oktober weten bij een topontmoeting met president Noersoeltan Nazarbajev van Kazachstan in de stad Oeralsk aan de Russisch-Kazachse grens.
Het beoogde centrum zou onder toezicht komen van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (IAEA), zo was al eerder meegedeeld. Het zou zwak verrijkt uranium leveren aan geïnteresseerde landen voor civiel gebruik, zonder toegang te geven tot gevoelige technologieën. Kazachstan bezat meer dan een vijfde van de wereldvoorraad aan uranium.

(Vorige berichten pagina 236/3 - 2006)

KIRGIZSTAN

BINNENLAND

Prominente politieke activist overleeft moordaanslag

Een prominente politieke activist uit Kirgizstan, Edil Bajsalov, raakte op 12 april 2006 gewond bij wat eruit zag als een moordaanslag. Hij was de leider van een coalitie van groeperingen die zich Voor Democratie en Burgermaatschappij noemde en werd door een schampschot aan zijn achterhoofd geraakt toen hij zijn kantoor in de hoofdstad Bisjkek verliet. Baisalov had een campagne geleid om te verhinderen dat de van criminele connecties verdachte Ryspek Akmatbajev parlementslid zou worden.

Duizenden demonstranten tegen de president

Duizenden aanhangers van de oppositie kwamen op 29 april 2006 in de stromende regen in de hoofdstad Bisjkek bijeen om te protesteren tegen het in hun ogen corrupte bewind van president Koermanbek Bakijev. Op het einde van de demonstratie verschenen de president zelf, en premier Felix Koelov. Ze stonden onder zware beveiliging en spraken de menigte toe die van tijd tot tijd boegeroep liet horen. Het protest was georganiseerd door oppositiepartijen die Bakijev onder druk wilden zetten om beloofde politieke hervormingen door te voeren en te strijden tegen misdaad en corruptie.

Op 28 mei waren er in Bisjkek opnieuw duizenden demonstranten op de been die constitutionele hervormingen eisten die de bevoegdheden van de president zouden afzwakken ten gunste van het parlement en de premier. Enkele weken eerder was president Bakijev aan sommige eisen van de oppositie tegemoet gekomen door de chef van zijn staf en het hoofd van de veiligheidsdienst te ontslaan.

Corruptie blijft omvangrijk

Persbureau *IRIN* meldde op 1 augustus 2006 dat de corruptie in Kirgizstan onveranderd groot bleef. Een rapport van de Wereldbank kwam tot de conclusie dat de frequentie van steekpenningen tussen 2002 en 2005 was toegenomen. Hetzelfde gold voor de mate waarin bedrijven corruptie als een probleem zagen voor zakendoen. Eén van de auteurs van het rapport, James Anderson, wees erop dat gecompliceerde en nontransparante regelgeving in Kirgizstan bureaucraten vele mogelijkheden boden om misbruik van hun ambt te maken. Ongeveer de helft van de bedrijven in het land had laten weten dat omkoping algemeen verbreid was. Het rapport constateerde echter tegelijkertijd dat er weinig gerechtelijke procedures waren geweest op basis van de geldende wetgeving tegen corruptie.

Duizenden bij uitvaart imam

Duizenden mensen woonden volgens officiële bronnen en ooggetuigen op 8 augustus 2006 in Kirgizstan de begrafenis bij van een prominente imam die enkele dagen eerder door de politie was omgebracht. De 53-jarige Mochammadrafik Kamalov was vlakbij de stad Osj gedood, samen met twee personen die van moslimextremisme werden verdacht. Kamalov had altijd ontkend dat hij banden had met extremisten.

Parlement veroordeelt politieke alliantie

Het parlement van Kirgizstan nam op 22 september 2006 een resolutie aan waarin een alliantie werd veroordeeld die aan de vooravond van de presidentsverkiezingen in juli 2005 door de latere president Koermanbek Bakijev en de latere premier Felix Koelov was gesloten. Zij spraken daarin af dat zij in het belang van de stabiliteit van het land niet tegen elkaar in de presidentsverkiezingen zouden kandideren. De parlementaire resolutie legde niet uit hoe de afspraak tussen de twee politici de grondwet had geschonden, zoals werd gesteld, en had verder geen juridische consequenties.
De stemming werd gehouden op het moment dat een schandaal speelde rond de broer van de president, Zjanysj Bakijev, die werkzaam was in een hoge functie bij de veiligheidsdienst. Hij werd er door critici van beschuldigd drugs te hebben gestopt in de bagage van een oppositiepoliticus die op weg was naar Warschau en daar prompt werd gearresteerd.

JUSTITIE

Pro-Oejgoerse 'extremist' ter dood veroordeeld

Het Hooggerechtshof van Kirgizstan veroordeelde op 23 juni 2006 een Oezbeek ter dood nadat hij schuldig was bevonden aan verschillende moorden die volgens functionarissen te maken hadden met een etnisch Oejgoerse extremistische groep die in China actief was. Het hof meende dat Otabek Achadov deel had genomen aan de moord op drie leden van een Chinese delegatie die in 2001 Kirgizstan bezocht. Hij werd ook schuldig bevonden aan de moord op de leider van de Oejgoerse diaspora in Kirgizstan, Nigmat Bazakov. Bazakov zou hebben geweigerd geld beschikbaar te stellen aan een Oejgoerse organisatie die een onafhankelijke staat binnen het huidige China nastreefde. Drie andere verdachten van de moord op de drie Chinezen waren al eerder tot gevangenisstraffen van vijfentwintig jaar veroordeeld.

Kirgizstan

Drie doodvonnissen na moord op parlementariër

Drie mannen die schuldig waren bevonden aan de moord op een parlementariër in oktober 2005, werden op 3 augustus 2006 in Kirgizstan ter dood veroordeeld. Aangezien er een moratorium op de doodstraf gold, zouden zij het er naar verwachting toch levend van afbrengen. De parlementariër, Tynytsjbek Akmatbajev, en drie functionarissen werden in een vechtpartij met gedetineerden gedood bij een inspectie van een gevangenis.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vraagtekens bij UNHCR over uitvoering nieuwe vluchtelingenwet

Het bureau van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in de hoofdstad van Kirgizstan, Bisjkek, liet op 26 mei 2006 weten twijfels te hebben over de uitvoering van de nieuwe vluchtelingenwet van het land. Het UNHCR zei in een verklaring dat het zich afvroeg of de nieuwe wet die op 13 mei door president Koermanbek Bakijev was ondertekend, in zijn uitvoering wel in overeenstemming zou zijn met het internationale vluchtelingenrecht. Asielzoekers zouden bijvoorbeeld, in tegenstelling tot voorheen, niet het recht hebben hun woonplaats te kiezen. Het feit dat de nieuwe definitie van 'asielzoeker' niet de buitenlanders omvatte die illegaal in Kirgizstan verbleven, was mogelijk in strijd met de geldende internationale regels. Dat zou het geval zijn als dergelijke illegalen geen toegang zouden hebben tot de gangbare asielzoekersprocedure.

VN bezorgd over verdwenen Oezbeken

Het UNHCR sprak op 25 augustus bij monde van een woordvoerder zijn 'grote bezorgdheid' uit over de verdwijning van Oezbeekse asielzoekers uit Kirgizstan. Men vreesde dat zij naar hun land waren gedeporteerd. Het ging om vijf Oezbeken die in de voorgaande weken bij de stad Osj in het zuiden van Kirgizstan waren verdwenen. Navraag van het UNHCR bij de autoriteiten van Kirgizstan had niets opgeleverd. Na het gewelddadige neerslaan van protesten in de Oezbeekse stad Andizjan in 2005 was de mensenrechtensituatie in Oezbekistan dramatisch verslechterd.

BUITENLANDSE ZAKEN

EU bezorgd over politiek geweld en georganiseerde misdaad in Kirgizstan

De Europese Unie (EU) liet op 2 mei 2006 in een verklaring weten dat zij bezorgd was over de omvang van het politieke geweld in Kirgizstan, en over de toenemende invloed van georganiseerde criminaliteit in dat land. De EU zei zich ook zorgen te maken over berichten dat een verdachte leider van een maffiabende in het Kirgizische parlement gekozen was.

China en Kirgizstan samen tegen Oejgoerse separatisten

De staatsmedia in Peking meldden op 10 juni 2006 dat China en Kirgizstan zouden gaan samenwerken tegen etnische Oejgoerse moslimseparatisten, in het kader van de strijd tegen het terrorisme. President Hu Jintao en zijn Kirgizische ambtgenoot Koermanbek Bakijev haddden een dag eerder een gezamenlijke verklaring en een aantal samenwerkingsovereenkomsten op commercieel gebied ondertekend in de Grote Hal van het Volk.
Volgens de verklaring zouden beide landen ook samenwerken tegen 'terroristen in Oost-Turkestan' in het kader van de Shanghai Samenwerkingsorganisatie. China had al de nodige jaren problemen met een separatistische Oejgoerse beweging in de provincie Xinjiang.

Geschil met VS over betaling voor militaire basis opgelost

De Verenigde Staten en Kirgizstan kwamen tot een oplossing van hun geschil over de betaling voor het Amerikaanse gebruik van het vliegveld Manas in de voormalige sovjetrepubliek. Dat lieten de Amerikaanse ambassade in Bisjkek en de Kirgizische regering op 14 juli 2006 in een gezamenlijke verklaring weten.

De secretaris van de Kirgizische Veiligheidsraad, Miroslav Nijazov, vertelde dat de Amerikaanse basis in Kirgizstan zou blijven. De Verenigde Staten zouden het land financieel ondersteunen met 150 miljoen dollar (bijna 114 miljoen euro) als het Amerikaanse Congres daarmee zou instemmen. Washington had Kirgizstan sinds 1991 meer dan 850 miljoen dollar hulp gegeven.

Sri Lanka

Amerikaanse majoor na drie dagen weer boven water

Een Amerikaanse vrouwelijke officier die was gelegerd op de Amerikaanse vliegbasis Manas kwam na een onduidelijke afwezigheid van drie dagen op 9 september weer boven water. Enkele uren na haar terugkeer was zij per legervliegtuig naar Duitsland vertrokken, zo liet een Kirgizische politiefunctionaris drie dagen later weten. Luchtmachtmajoor Jill Metzger verdween bij een uitstapje naar Bisjkek en beweerde bij terugkomst te zijn ontvoerd.

Antiterrorisme-oefening met Rusland beëindigd

Kirgizstan en Rusland beëindigden op 5 oktober 2006 een gezamenlijke antiterrorisme-oefening in de Ferganavallei, waarbij parachutisten en tanks in actie kwamen. De Russische minister van Defensie Sergej Ivanov en zijn Kirgizische ambtgenoot Ismail Isakov waren bij de slotfase van de oefening aanwezig, waarbij onder meer parachutisten en tanks werden ingezet. De overbevolkte en verarmde Fergana-vallei ligt verdeeld over Kirgizstan, Tadzjikistan en Oezbekistan en was sinds 1991 een broedplaats voor islamitisch fundamentalisme.

(Vorige berichten pagina 238/2 - 2006)

SRI LANKA

BINNENLAND

Geweld laait op in Sri Lanka

In de loop van 2006 escaleerde het conflict tussen de Sri Lankaanse regering en de Tamil rebellen. Het staakt-het-vuren van 2002 was sinds december 2005 steeds meer onder druk komen staan door aanslagen en andere incidenten. Terwijl in februari nog was afgesproken in gesprek te blijven, lukte het tussen april en september niet om tot onderhandelingen te komen. Ondertussen intensiveerde het geweld. Hoewel het bestand niet formeel werd opgezegd, kreeg het conflict in juni opnieuw alle kenmerken van een burgeroorlog. Er was sprake van grootschalige aanvallen en gevechten tussen veiligheidstroepen en rebellen. Van januari tot oktober 2006 vielen er meer dan tweeduizend doden in de strijd. De Libera-

tion Tigers of Tamil Eelam (Tamil Tijgers – LTTE) voerden sinds 1983 een guerrillaoorlog in Sri Lanka met als doel een autonome staat te stichten in het noorden en oosten van het eiland. De Tamils beschuldigden de door etnische Singalezen gedomineerde overheid van discriminatie. In het conflict waren er al ruim 65.000 doden gevallen voordat de strijdende partijen in 2002 een wapenstilstand tekenden.

Regeringscoalitie wint lokale verkiezingen

Politieke partijen in Sri Lanka verschilden in het voorjaar van 2006 van mening over de aanpak van de Tamil Tijgers. Enkele partijen vonden dat op geen enkele manier tegemoet mocht worden gekomen aan de rebellen en dat er daarom niet onderhandeld kon worden. Hoewel de in november 2005 gekozen president Rajapakse bekend stond als een man die zich hard opstelde tegenover de Tijgers, koos hij ervoor in gesprek te blijven. Dat werd in eerste instantie beloond: in maart kwamen beide strijdende partijen in Genève overeen om het geweld te beperken en nieuwe onderhandelingen te organiseren. In diezelfde periode won de president de lokale verkiezingen. Rajapakse en zijn coalitiegenoten wonnen een meerderheid van zetels in 212 van de 249 gemeenteraden. In het noorden en oosten van het land werden de verkiezingen vanwege veiligheidsredenen uitgesteld tot september. De winst voor Rajapakse werd gezien als een goedkeuring voor zijn benadering van de Tamil Tijgers.

Onderhandelingen afgeblazen

De afgesproken onderhandelingen tussen de Tamil Tijgers en de regering van Sri Lanka, die zouden plaatsvinden in Genève, werden uitgesteld tot 24 en 25 april. Dit zorgde voor een verheviging van de spanningen en een toename van het geweld. In de noordoostelijke havenstad Trincomalee zag de politie zich gedwongen een avondklok in te stellen om verdere escalatie van het geweld te voorkomen. Kort voor het begin van de onderhandelingen trokken de Tamils zich terug. Daarbij verwezen ze onder meer naar aanvallen op Tamil-burgers.

Op 25 april wist een vrouw die deed alsof ze zwanger was, zichzelf een legercomplex in de hoofdstad Colombo binnen te praten. Daar blies zij zich op in de nabijheid van de auto van legercommandant Fonseka. Acht omstanders kwamen om het leven en Fonseka moest worden opgenomen in het ziekenhuis. De aanslag werd door niemand opgeëist. Commentatoren wezen erop dat de Tamil Tijgers in het verleden meerdere malen zelfmoordaanslagen hadden gepleegd. Het Sri Lankaanse leger reageerde op de aanslag en bombardeerde gebieden die door de Tamil Tijgers werden gecontroleerd. Ook de daaropvolgende dag werden luchtaanvallen uitgevoerd.

Begin juni gingen de onderhandelingen opnieuw niet door. Ditmaal zouden vertegenwoordigers van de regering en de Tamil Tijgers in Noorwegen bijeen komen. De Noren waren intensief betrokken bij de onderhandelingen die leidden tot het staakt-het-vuren in 2002. Zestig waarnemers uit Noorwegen waren in Sri Lanka om de wapenstilstand te monitoren, naast observanten uit andere landen. De Tamilrebellen weigerden in Noorwegen aan een tafel te zitten met de Sri Lankaanse overheid. In plaats daarvan wilden ze met Noorse bemiddelaars praten. Daarnaast eisten de rebellen dat waarnemers uit Zweden, Denemarken en Finland niet langer in Sri Lanka zouden werken. Ook observanten uit andere landen van de Europese Unie (EU) zouden uitgesloten moeten worden omdat de EU de Tamil Tijgers een terroristische groep had genoemd.

Meer dan 60 doden bij aanslag op bus

Bij een aanslag op een bus op 15 juni vonden 64 mensen de dood. Dat was het hoogste aantal slachtoffers van een enkele aanslag sinds 2002. In een boom langs de weg bleken landmijnen te zijn opgehangen die met een afstandsbediening tot ontploffing werden gebracht. Volgens de overheid waren de Tamil Tijgers verantwoordelijk, maar die ontkenden elke betrokkenheid. In reactie op de aanslag bombardeerde het leger twee dagen lang posities van de rebellen in het noorden en oosten van het land. Waarnemers vreesden dat dit het begin was van een nieuwe, totale oorlog op het eiland.

Grootschalig geweld in noordoosten

Op 20 juli blokkeerden rebellen van de LTTE de watertoevoer naar zestigduizend inwoners van dorpen in het district Trincomalee. De Tijgers stelden dat het om een actie ging die de regering moest bewegen tegemoet te komen aan de noden van mensen in gebieden die door de Tamil Tijgers bestuurd werden. De regering op haar beurt beschuldigde de Tijgers van etnische zuiveringen want het afsluiten van de watertoevoer zou de betrokken families – vooral moslims en Singalezen – dwingen te verhuizen. Dit zou de LTTE de mogelijkheid bieden meer land te veroveren. Toen onderhandelingen vastliepen reageerde de regering met aanvallen op gebieden rond het waterreservoir. Er werd hevig gevochten rondom Trincomalee. Tientallen mensen kwamen daarbij om het leven, en tienduizenden sloegen op de vlucht voor het geweld.

De aanvallen van het leger in LTTE-gebied werden een oorlogsverklaring genoemd door Puratchi, een rebellenleider die claimde namens de Tamil Tijgers te spreken. Hij verklaarde het staakt-het-vuren nietig. Er kwam echter geen officiële verklaring van de LTTE. Ulf Henricsson, hoofd van een Noors team van waarnemers, verklaarde dat er in de regio Trincomalee geen sprake meer was van een wapenstilstand, maar dat het akkoord op papier nog steeds geldig was.
De regering hield vol dat de acties tegen de Tijgers slecht verdedigend van aard waren en dat er daarom geen sprake was van schendingen van de wapenstilstand. De aanvallen werden wel steeds grootschaliger. Het leger voerde regelmatig luchtaanvallen uit en de marine bracht schepen van rebellen tot zinken. Op 12 augustus deden de Tijgers een grootschalige poging om Jaffna te heroveren. De Tijgers claimden het schiereiland als culturele thuisbasis van de Tamilminderheid, maar het stond grotendeels onder controle van het leger. Begin september claimde het leger dat het de LTTE verdreven had uit Sampur, een dorp dat volgens het verdrag uit 2002 aan de Tijgers toebehoorde. In september en oktober werd er regelmatig gevochten langs de frontlinie die de gebieden van het leger en de rebellen scheidde. Volgens de rebellen probeerde het leger in LTTE-gebied te infiltreren. Het leger beweerde dat het reageerde op aanvallen van de Tijgers op defensieposten. Beide partijen hadden tientallen doden te betreuren.

Hulpverleners vermoord

Zeventien medewerkers van de hulporgani-

satie Action Against Hunger werden op 7 augustus dood aangetroffen in Muttur – een stad in het oosten van Sri Lanka. Ze leken te zijn geëxecuteerd. De hulpverleners werkten voor herstelprojecten in gebieden die in december 2004 getroffen waren door de grote tsunami. Noorse waarnemers stelden een onderzoek in. Ze spraken met ziekenhuispersoneel, politiemensen, familieleden van de slachtoffers en ooggetuigen. Na afronding van het onderzoek verklaarden de Noren dat de hulpverleners omgebracht waren in een gebied dat stevig in handen was van de regering. Ze waren ervan overtuigd dat de Sri Lankaanse veiligheidsdienst verantwoordelijk was voor de dood van de hulpverleners. Op één na waren alle slachtoffers leden van de Tamil-minderheid. De veiligheidsdienst bestond uit etnische Singalezen.

Humanitaire gevolgen

Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties maakte op 25 augustus bekend dat ten minste 204.000 mensen in het oosten en noorden van het land hun huizen hadden verlaten. Ze waren gevlucht voor het geweld in de regio. De Verenigde Naties hadden een noodplan opgesteld dat uitging van ruim 400.000 vluchtelingen aan het eind van het jaar 2006. Volgens het WFP was de situatie in verschillende gebieden kritiek. Het meest kwetsbaar waren door de Tamil-rebellen beheerste gebieden die door regeringstroepen afgesloten waren van de rest van het land. Dit was bijvoorbeeld het geval met de regio Vanni waar meer dan 35.000 mensen van het schiereiland Jaffna naartoe waren gevlucht. Hulporganisaties waren niet in staat om hulpgoederen naar het gebied te vervoeren.

In het noorden en oosten van het land werd de wederopbouw van door de tsunami getroffen dorpen grotendeels stilgelegd. Hulpverleners konden hun projecten niet of moeilijk meer bereiken door gevechten in het gebied. Organisaties hadden daarnaast te maken met nieuwe transportrestricties omdat sommige materialen de bestandslinie tussen leger en rebellen niet mochten passeren. Daarnaast weigerden veel aannemers verder te werken vanwege regelmatige beschietingen. De prijzen van bouwmaterialen waren in oktober sterk gestegen ten opzichte van het begin van het jaar.

Honderden ontvoeringen

De Karuna-militie in het oosten van Sri Lanka ontvoerde tussen maart en september 2006 honderden mannen en jongens, soms niet ouder dan twaalf jaar. De slachtoffers werden gedwongen om te vechten in de burgeroorlog. De regering ontkende elke betrokkenheid bij de militie, maar familieleden en hulpverleners meenden dat de overheid de ontvoeringen toestond. De Karuna-militie, ook K-militie genoemd, had zich in 2004 afgesplitst van de LTTE en sindsdien in het oosten van Sri Lanka een sterke militaire positie opgebouwd. De groep was vernoemd naar zijn leider die als schuilnaam Karuna gebruikte. De strijders van Karuna vonden dat de Tamil Tijgers de belangen van de Tamils in het oosten van het land niet goed verdedigden. Robert Karniol van *Jane's Defense Weekly* legde tegenover persbureau *The Associated Press* uit waarom de Sri Lankaanse overheid volgens hem de groep steunde: 'Door de K-militie toe te staan, heeft de regering een nieuwe bondgenoot gecreëerd in de strijd tegen een gezamenlijke vijand'. De troepen van Karuna zouden de Tamil Tijgers afleiden van de strijd tegen de regering.

Onderhandelingen in Genève

De Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM) onder leiding van Noorwegen bereikte begin oktober een klein succes: zowel de Sri Lankaanse regering als de Tamil Tijgers verklaarden zich bereid opnieuw te onderhandelen. Omdat beide partijen meerdere voorwaarden aan de onderhandelingen verbonden, werd er echter weinig van de gesprekken verwacht. In de aanloop naar de onderhandelingen in Genève hield het geweld aan. De meeste commentatoren verklaarden het opgelaaide geweld in 2006 door te verwijzen naar de onderhandelingen. Zowel het leger als de rebellen zouden hun posities zoveel mogelijk hebben willen versterken met het oog op de gesprekken. Hoewel er niet veel verwacht werd van de gesprekken die op 28 oktober in Genève begonnen, viel de uitkomst volgens waarnemers toch nog tegen. Voor de onderhandelaars was het belangrijkste doel de partijen ertoe te bewegen het staakt-het-vuren weer in acht te nemen. Daarnaast zou gesproken worden over de humanitaire gevolgen van het opgelaaide geweld. Er werd echter over geen enkel onderwerp overeenstemming bereikt. Minister van Volksgezondheid Siripala de Silva, die de regeringsdelegatie leidde, en Thamilselvan van de Tamil Tijgers wilden op de tweede dag niet verder praten. Volgens ingewijden uitten de gesprekspartners weinig anders dan beschuldigingen over schendingen van de wapenstilstand. De Tijgers eisten dat de regering de snelweg A9 zou heropenen voordat er verder gesproken zou worden. Door de afsluiting konden hulpgoederen het schiereiland Jaffna via de weg niet bereiken. De regering stuurde voedselvoorraden per schip, maar volgens inwoners was dat niet effectief. Volgens de regering was het onmogelijk om de weg te heropenen omdat de Tamil Tijgers deze onveilig maakten. De gevechten tussen de Tijgers en de regeringstroepen gingen tijdens de onderhandelingen overigens gewoon door. Daarbij kwam minstens een soldaat om het leven, terwijl zeker tien anderen raakten gewond.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Recordbedrag buitenlandse investeringen

Ondanks het oplaaiende geweld verwachtte Sri Lanka in 2006 een recordbedrag aan directe buitenlandse investeringen aan te trekken. Minister van Investeringen Bogollagama verklaarde op 19 oktober dat in de eerste acht maanden van het jaar omgerekend 271 miljoen euro aan buitenlands geld was uitgegeven. Dat was meer dan de 227 miljoen euro aan buitenlandse investeringen in geheel 2005. Volgens de minister was er tussen januari en augustus vooral geïnvesteerd in de telecommunicatiesector, de kledingindustrie en in het uitbesteden van bedrijfsprocessen.

(Vorige berichten pagina 177/1 - 2006)

ANGOLA

BINNENLAND

Politieke situatie Cabinda blijft onduidelijk

'Regering' wil Angola aanklagen voor oorlogsmisdaden

De 'regering van de Republiek Cabinda' liet weten Angola te zullen aanklagen voor het

plegen van oorlogsmisdaden, aldus *afrol News* op 1 maart 2006. De klacht zou worden gedeponeerd bij het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag. Na de annexatie van Cabinda door Angola in 1975 was er voortdurend sprake van vijandelijkheden in het gebied waarbij het onduidelijk was hoe de politieke en militaire situatie was. Angola claimde het territorium onder controle te hebben, maar het Bevrijdingsfront van de Enclave Cabinda (FLEC) beweerde ook het grootste deel van het gebied te controleren. De aanklacht van de 'regering van Cabinda' zou onderdeel zijn van een diplomatiek offensief tegen het bewind in Luanda.

Opstandelingen verkopen olielicenties

Cabinda was een autonome Portugese kolonie en na het vertrek van de Portugezen door de Organisatie van Afrikaanse Staten (OAS) erkend als onafhankelijke staat. Door de internationale gemeenschap werd de enclave echter gezien als deel van Angola.
Het gebied was van grote waarde voor Luanda vanwege de olievoorraden. De rebellen van het FLEC hadden voor de olieproductie in de 'bevrijde' gebieden daarom de Cabinda National Petroleum (CNP) opgericht dat, aldus *afrol News* op 26 april, actief op zoek was naar partners voor het financieren en uitvoeren van de productie. Als voorbeeld diende daarbij West-Sahara, dat eveneens concessies verkocht voor 'bevrijde' gebiedsdelen.

Rebellen in Cabinda weigeren vredesakkoord te erkennen

Een voormalige leider van het FLEC die beweerde het Cabinda Forum voor Dialoog (FDC) te vertegenwoordigen, Antonio Bento Bembe, sloot op 1 augustus een vredesakkoord met de regering van Angola. Een groot deel van de opstandelingen van het FLEC weigerde echter het pact te erkennen. Bembe was volgens een woordvoerder van het FDC niet meer dan een stroman en de voorzitter van het FLEC, Nzita Tiago, zou in het geheel niet op de hoogte zijn geweest van de onderhandelingen. Zijn organisatie maakte onderdeel uit van het FDC, evenals vertegenwoordigers van de kerk en van een aantal burgerorganisaties.

In het vredesakkoord stond expliciet dat Angola een 'eenheid' was en een 'ondeelbare staat'. Binnen dat staatsverband zou Cabinda een aparte 'administratieve status' krijgen.
Mensenrechtengroepen lieten in de weken daarna hun bezorgdheid blijken over de situatie omdat het vredesakkoord tot nieuwe spanningen kon leiden. De grootste oppositiepartij in Angola, de Nationale Unie voor de Totale Onafhankelijkheid van Angola (UNITA), riep de regering op te streven naar een duurzame oplossing van het conflict en alle partijen te betrekken bij het vredesoverleg.

Repatriëring Angolezen bedreigd door gebrek aan fondsen en cholera

De planning om in juni de repatriëring van Angolese vluchtelingen uit Zambia te hervatten, kwam volgens mededelingen op 31 mei 2006 van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in gevaar. Er ontbrak 5 miljoen dollar (bijna 4 miljoen euro) om de operatie te financieren omdat de verzoeken om subsidie te laat waren verstuurd. Tot overmaat van ramp was er in Angola bovendien een cholera-epidemie uitgebroken die veel doden veroorzaakte waardoor veel Angolezen bang waren om terug te keren. Volgens de in Luanda bij het ministerie van Binnenlandse zaken werkzame Peter Mumba was dit onnodig. Teruggekeerde burgers werden ingeënt en er waren maatregelen genomen om de hygiëne te garanderen. Omdat de regentijd voorbij was, nam het aantal ziektegevallen bovendien af.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ongelijk verdeelde welvaart risicovol voor de democratie

Het economisch succes van Angola na het einde van de burgeroorlog was voor de Verenigde Naties, donorlanden en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) geen garantie voor een stabiele politieke ontwikkeling, aldus persbureau *IRIN* op 25 september 2006. Het streven van de regering moest volgens deze internationale organisaties gericht worden op een eerlijke verdeling van de welvaart zodat iedereen werk zou krijgen en deel kon nemen aan het onderwijs. Zou dit niet gebeuren, dan konden de frustraties uitmonden in een explosieve situatie.
De Angolese regering huldigde de mening dat ook 'gewone' burgers de voordelen van de welvaart begonnen te ervaren. Critici wezen echter op de wijdverbreide corruptie en de bittere armoede waar veel burgers nog onder gebukt gingen.

Kloof tussen rijkdom en armoede wordt groter

Hetzelfde persagentschap van de VN berichtte op 23 oktober dat het kort daarvoor verschenen Millennium Development Goals (MDG's) 2005 Progress Report on Angola aantoonde dat de afstand tussen rijk en arm niet kleiner werd, maar juist toenam. Ongeveer twee derde van de 13,5 miljoen burgers van Angola leefde van minder dan 2 dollar (ruim 1,50 euro) per dag en 4 miljoen hadden zelfs maximaal 0,75 dollar (bijna 60 eurocent) te besteden. De olie-industrie floreerde, maar weinig Angolezen waren in die sector werkzaam. Daarnaast pakte China een aantal infrastructurele werken aan waarbij echter vooral Chinezen tewerk werden gesteld. Ook werden opbrengsten van de olie-export eerder aan prestigeobjecten als een nieuw vliegveld uitgegeven dan aan sociale projecten.

Met andere landen had Angola zich in het kader van de MDG's verplicht de armoede in 2015 met de helft te hebben teruggedrongen.

VN zoeken tevergeefs naar meer donors voor voedselhulp

De activiteiten van het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties in Angola zouden worden beperkt, aldus VN-persbureau *IRIN* op 13 oktober 2006, omdat het steeds moeilijker werd donoren te vinden. De economische successen van Angola werden gezien als oorzaak van het probleem, want veel landen hadden de perceptie dat een olieproducerend land zichzelf diende te onderhouden.

Voor het in april door het WFP gestarte voedselprogramma was een begroting opgesteld van 90 miljoen dollar (bijna 70 miljoen euro). Er was echter minder dan 20 miljoen dollar aan steun binnengekomen – een terugval met 78 procent in vergelijking met eerdere projecten. Hulporganisaties waren bevreesd dat zwangere vrouwen, kinderen en zieken de dupe zouden worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF ziet duurzame economische vooruitgang in Angola

In een op 29 maart 2006 gepubliceerd verslag over het bezoek van een missie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) aan Angola stond te lezen dat het herstel van de economie na de burgeroorlog doorzette. Het bbp was in 2005 met 18 procent gestegen waarbij de olie-industrie, die 1,4 miljoen vaten per dag produceerde, het leeuwendeel voor haar rekening nam. Ook in de bouw en de agrarische sector was er sprake van duurzame groei. De inflatie was van 31 procent in 2004 gedaald tot 18,5 procent het jaar daarop – een trend die zich doorzette in de eerste maanden van 2006. Het fiscaal overschot in 2005 bedroeg 7 procent van het bbp, in concreto 2,2 miljard dollar (ca. 1,7 miljard euro).

Omvang begroting in 2006 verdubbeld

Minister van Financiën José Pedro de Morais liet half april weten dat de omvang van de begroting van Angola ten opzichte van het jaar daarvoor was verdubbeld. Het herstel van de in de burgeroorlog verwoeste infrastructuur financierde het Afrikaanse land met kredieten die in het lopende jaar in totaal 5 miljard dollar (bijna 4 miljard euro) bedroegen, terwijl in 2005 de som 800 miljoen dollar had bedragen. Brazilië, China, India, Portugal en Spanje behoorden tot de landen die het olierijke land substantiële bedragen ter beschikking hadden gesteld.
De goedgevulde schatkist verhinderde overigens niet dat 70 procent van de bevolking van minder dan een euro per dag leefde. Voor het lenigen van de sociale nood werd in 2003 door de regering 12 procent van de begroting gebruikt, het jaar daarna 25 procent en in 2005 was dit gestegen tot 30 procent.

Angola vanwege olievoorraden steeds belangrijker

De groeiende olieproductie in combinatie met de stijgende vraag op de wereldmarkt zorgde er voor dat Angola een steeds belangrijkere rol ging spelen in de internationale politiek, aldus persbureau *Associated Press* op 13 oktober 2006. Het feit dat het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verwachtte dat er in de periode 2005-2010 een toename in de olieproductie zou zijn van 90 procent wekte niet alleen de interesse op van grote oliemaatschappijen, maar ook van politici. Leiders van landen als Bolivia, China, Iran, Rusland en Venezuela bezochten Angola in 2006.
Mensenrechtengroepen beweerden dat een deel van de olieopbrengsten 'onzichtbaar' werd gemaakt. Daardoor zou het onmogelijk zijn om vast te stellen wat er met het geld was gebeurd.

GEZONDHEID EN ZORG

Cholera-epidemie veroorzaakt groot aantal slachtoffers

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) rapporteerde op 7 juni 2006 dat bij de in februari in Angola uitgebroken cholera-epidemie volgens opgave van de autoriteiten 1.576 doden waren gevallen. De ziekte had zich gemanifesteerd bij ruim 40.000 burgers in dertien van de achttien provincies. Hoewel het dieptepunt voorbij leek, werden er nog elke dag tussen de 250 en 300 nieuwe gevallen gemeld.
Mensen kregen cholera door contact met vervuild water of door te leven in slechte hygiënische omstandigheden, bijvoorbeeld als gevolg van gebrekkige sanitaire voorzieningen. Dit was bijvoorbeeld het geval in de hoofdstad Luanda, waar een kwart van de vier miljoen inwoners in krottenwijken woonde.

NATUUR EN MILIEU

Sterke toename illegale handel in ivoor

Uit een begin april 2006 verschenen rapport van milieuorganisatie Traffic met de titel *Geen vrede voor olifanten: Ongereglementeerde binnenlandse ivoormarkten* bleek dat de illegale handel in ivoor in Angola de laatste jaren sterk was toegenomen. Bij een onderzoek in juni het jaar daarvoor was op markten 1,5 ton aan bewerkte producten ontdekt van ivoor dat afkomstig moest zijn van tenminste 300 Afrikaanse olifanten. Veel van de verkopers op de markten bleken afkomstig uit de DR Kongo.
Van de 37 landen die populaties van wilde Afrikaanse olifanten bezaten, was Angola het enige land dat zich niet had aangesloten bij de Conventie inzake de Internationale Handel in bedreigde Diersoorten en Planten (CITES).

BUITENLANDSE ZAKEN

Angola grootste leverancier aan China van ruwe olie

De toenemende betrekkingen tussen Angola en China bereikten een mijlpaal nadat bleek dat het Afrikaanse land de plaats van Saoedi-Arabië had overgenomen als grootste leverancier van ruwe olie, aldus persbureau *IRIN* op 17 april 2006. De export van petroleum naar China was ten opzichte van 2005 met 42 procent toegenomen waardoor Angola op dat moment 15 procent van de Chinese olie-import voor haar rekening nam. Na de Verenigde Staten was China de grootste afnemer van de brandstof.
In maart 2006 had het Chinese Sinopec een contract van miljarden euro's afgesloten met het door de Angolese overheid beheerde Sonangol om in de havenstad Lobito een olieraffinaderij te bouwen. China financierde ook het herstel van de Benguela spoorweg en de bouw van een vliegveld in de buurt van de hoofdstad Luanda.

Overeenkomst gesloten voor nieuw krediet

Tijdens een bezoek op 20 en 21 juni van de Chinese premier Wen Jiabao aan Angola werden afspraken op papier gezet over een aanvullend Chinees krediet van 2 miljard dollar (ruim 1,5 miljard euro). De Angolese olie werd daarbij opnieuw als onderpand gebruikt.
Volgens minister José Pedro de Morais (Financiën) was het geld bestemd voor de heropbouw van het land, vooral voor het herstel van de infrastructuur. In Angola werken veel Chinese arbeiders aan de aanleg en reparatie van wegen en spoorlijnen.

Angolese president bezoekt Moskou

De Russische president Vladimir Poetin verwelkomde op 31 oktober 2006 in het Kremlin zijn ambtgenoot uit Angola, José Eduardo dos Santos. De gastheer beschouwde het bezoek als een nieuwe impuls voor de samenwerking tussen beide landen en herinnerde het Afrikaanse staatshoofd aan de jarenlange goede relatie tussen de Sovjet-Unie en de regeringspartij van Angola, de Volksbeweging voor de Bevrijding van Angola (MPLA). Dos Santos liet weten niet te zijn gekomen voor hulp, maar voor samenwerking op grond van gelijkheid en met wederzijds voordeel.

Na de besprekingen werd er een akkoord gesloten over de gezamenlijke exploitatie door het Russische Lukoil en de Angolese staatsoliemaatschappij Sonangol van een olieveld bij Angola. Ook werden er concrete afspraken gemaakt voor samenwerking in de diamant- en gassector.

(Vorige berichten pagina 179/2 - 2006)

DJIBOUTI

BINNENLAND

Actie tegen misdaad in het noorden

De minister van Binnenlandse zaken van Djibouti maakte op 21 mei 2006 bekend dat de week daarvoor de politie met steun van het leger vijftig verdachten had opgepakt in het noorden van het land bij een actie tegen de misdaad.
De gearresteerden werden verdacht van moord en diefstal. De verbannen oppositiegroep Front voor Herstel van Eenheid en Democratie (FRUD) noemde de actie echter een aanval op haar leden door de regering van president Ismail Omar Guelleh. De oppositie had de verkiezingen van het jaar daarvoor geboycot omdat Guelleh geen ruimte zou bieden voor vrije verkiezingen.

Prijsstijging treft armen in de stad

Op 26 juli 2006 rapporteerde het Famine Early Warning Systems Network (FEWS Net) dat de prijsstijging van basisgoederen vooral de armen in de hoofdstad Djibouti trof. Vergeleken bij een jaar terug waren de prijzen met 25 procent gestegen door de stijging van de olieprijs op de wereldmarkt. Armen konden zich geen brandstof meer veroorloven om te koken en de vraag naar brandhout steeg daardoor, hetgeen weer schadelijke gevolgen voor het milieu met zich meebracht. Djibouti importeerde het meeste voedsel. Unicef had daarnaast tien voedingscentra geopend waar eten werd uitgedeeld aan kinderen. Ook aan de nomaden op het platteland werd voedsel en water verstrekt.

GEZONDHEID EN ZORG

Maatregelen tegen vogelgriep

Djibouti nam op 12 mei 2006 maatregelen tegen verspreiding van het vogelgriepvirus in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), nadat de dag daarvoor was vastgesteld dat een tweejarig meisje besmet was geraakt met het H5N1-virus. Ook bij drie kippen was het virus gevonden. Pluimvee werd onderzocht op de aanwezigheid van de ziekte.
Het waren de eerste gevallen van vogelgriep in Oost-Afrika.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty: 'VS mishandelen gevangenen in Djibouti'

Amnesty International (AI) meldde op 5 april 2006 dat Djibouti één van de landen was waar de Verenigde Staten in het geheim gevangenen onderbracht en waar deze volgens veel critici mishandeld werden. Washington ontkende die praktijken. De CIA gaf geen commentaar op het rapport dat was gemaakt met getuigenverslagen van drie voormalige gevangenen, waaronder Muhammad al-Assad uit Jemen. Volgens zijn verslag was hij in Djibouti door FBI-agenten ondervraagd nadat hij op 26 december 2003 was gearresteerd in Dar es Salaam, Tanzania. Ook de andere twee waren afkomstig uit Jemen. Op basis van hun getuigenissen concludeerde AI dat de mannen tussen oktober 2003 en mei 2005 op geheime locaties in Djibouti, Afghanistan en ergens in Oost-Europa waren vastgehouden, voordat ze werden overgebracht naar Jemen. In het rapport werd geen gewag gemaakt van mishandeling van deze gevangenen. Volgens Amnesty maakte de CIA voor vluchten met terreurverdachten gebruik van particuliere vliegtuigen die niet verplicht waren om lokale autoriteiten te informeren over landingen op hun grondgebied. Officiële regerings- of legervliegtuigen moesten dit wel doen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Djibouti niet onder de indruk van Frans arrestatiebevel

Op 3 oktober 2006 beweerde Djibouti dat het zich niet liet intimideren door de arrestatiebevelen die een Frans hof kort daarvoor had uitgevaardigd tegen twee hoge ambtenaren in een rechtszaak over de dood, elf jaar geleden, van de Franse rechter Bernard Borrel. De arrestatiebevelen betroffen de hoogste openbaar aanklager van het land, Djama Suleiman Suleiman en de chef veiligheid, Hassan Said. Djibouti had het Internationaal Gerechtshof in Den Haag gevraagd de kwestie op te lossen. In Frankrijk bestonden verdenkingen dat Djibouti betrokken was bij de moord op Borrel, die adviseur was van het ministerie van Justitie in dat land. De autoriteiten daar hadden aanvankelijk beweerd dat de man zelfmoord had gepleegd, maar volgens de weduwe van Borrel kon daar geen sprake van zijn. Door de kwestie was de verstandhouding tussen beide landen danig verstoord.

Europa komt met nieuwe strategie voor de Hoorn van Afrika

De Europese Unie (EU) in Brussel presenteerde op 20 oktober 2006 een nieuwe strategie om vrede en stabiliteit in de Hoorn van Afrika te bewerkstelligen. Doel daarvan was om te komen tot meer politieke en economische integratie in de regio. De belangrijkste problemen waren volgens de EU de illegale migratie uit de regio en de drugs- en wapenhandel. Volgens de EU-commissaris voor Humanitaire Hulp, Louis Michel, kon in de Hoorn een ernstige situatie ontstaan waarbij de belangrijkste scheidslijn lag tussen de prowesterse, christelijke staat en de Arabische islamisten. De EU had ook een ontwikkelingsfonds opgezet om in de periode 2008-2013 plannen te verwezenlijken ter waarde van drie miljard euro.

(Vorige berichten pagina 247/1 - 2006)

ERITREA

BINNENLAND

Eritrea verwerpt kritiek op controversiële voedselhulppolitiek

Eritrea verwierp op 3 mei 2006 internationale kritiek op haar controversiële voedselhulpbeleid. Een dag eerder had een hoge medewerker van de Verenigde Naties (VN) het land opgeroepen onmiddellijk 100.000 ton voedselhulp vrij te geven voor distributie. Die voorraad werd vastgehouden in Asmara en dreigde te bederven.
Eritrea wilde het land minder afhankelijk van voedselhulp maken door over te schakelen van gratis voedseldistributie naar een systeem van geld-voor-werk. Dit hield in

dat de mensen in ruil voor het verrichten van arbeid in een ontwikkelingsproject geld zouden krijgen zodat de lokale economie versterkt zou worden, terwijl het gratis uitdelen van voedsel de markt juist verstoorde. Diplomaten en hulpverleners waren evenwel bezorgd omdat het aantal ontvangers van voedselhulp in september 2005 met 95 procent was gereduceerd, van 1,3 miljoen naar 70.000 mensen, terwijl de beoogde geld-voor-werk programma's nauwelijks van de grond waren gekomen. Ook was een aantal hulporganisaties, waaronder USAID, het land uitgezet.

Ontheemden keren terug

De regering van Eritrea meldde op 11 mei 2006 dat vijfduizend ontheemden van de grensoorlog met Ethiopië in 1998-2000, naar hun huizen waren teruggekeerd. Zij waren afkomstig uit Debub, aan de grens met Ethiopië. Minister van Informatie Ali Abdu zei dat er wel dreiging was van de andere kant van de grens, maar dat de mensen toch terug mochten keren. Diplomaten schatten dat na de terugkeer van 10.000 ontheemden in april en mei er nog ongeveer 40.000 vluchtelingen over waren.

Nieuwe poging tot verbod op vrouwenbesnijdenis

De Nationale Unie van Eritrese Vrouwen (NUEW) vertelde op 4 oktober 2006 dat veel vrouwen in Eritrea meededen aan een nationale campagne voor een verbod op vrouwenbesnijdenis. De NUEW werkte samen met de ministeries van Justitie en Gezondheid. In juni had de Afrikaanse Unie (AU) haar leden opgeroepen een einde te maken aan de vrouwenbesnijdenis, het vaak onder slechte hygiënische omstandigheden geheel of gedeeltelijk verwijderen van de clitoris en de schaamlippen. Volgens de NUEW was 94 procent van de Eritrese vrouwen het slachtoffer van vouwenbesnijdenis. UNICEF schatte dat wereldwijd 140 miljoen meisjes en vrouwen besneden waren, vooral in Afrika en in het Midden-Oosten, naast migranten uit deze regio's.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vrijlating politieke gevangenen gevraagd

Amnesty International (AI) vroeg op 18 september 2006 opnieuw om de vrijlating van politieke gevangenen in Eritrea. Er bestond vrees dat een aantal gevangenen inmiddels was overleden door de slechte omstandigheden in de gevangenissen. Amnesty vroeg daarom de Eritrese overheid te berichten over de gezondheidsituatie van de gevangenen. Op 18 september 2001 waren elf leden van het Volksfront voor Democratie en Gerechtigheid (PFDJ), de partij van president Issayas Afeworki, gearresteerd na een oproep voor democratische hervormingen. Ook tien journalisten van onafhankelijke media waren aangehouden. Tegen deze gevangenen was nooit een aanklacht ingediend. De mensenrechtenorganisatie vroeg ook aandacht voor gevangenen die om religieuze redenen door de regering waren opgepakt. Journalisten zonder Grenzen (RSF) en het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) riepen eveneens de internationale gemeenschap op druk uit te oefenen op Asmara om de gevangenen vrij te laten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Relatie met de Verenigde Naties onder druk

UNMEE ingekrompen

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN) besloot op 1 juni 2006 om de VN-missie in Eritrea en Ethiopië, bekend onder de naam UNMEE, terug te brengen van 3.500 naar 2.300 man. Wel werd de aanwezigheid verlengd met nog eens vier maanden. Het besluit werd genomen uit ongenoegen over het feit dat beide landen geen vooruitgang boekten bij het vaststellen van de onderlinge grens.

Staflid van VN opgepakt

Op 15 september lieten de VN hun bezorgdheid blijken over het feit dat drie weken daarvoor een staflid van de organisatie was gearresteerd. Sindsdien mocht deze geen contact meer hebben met de VN. De beschuldiging luidde dat hij met een auto van de VN verscheidene jonge Eritreeërs het land uit zou hebben willen smokkelen. Kofi Annan had zich persoonlijk met de zaak beziggehouden, maar zonder resultaat. In de eerste week van september had Eritrea al vijf stafleden van de VN het land uitgezet op beschuldiging van spionage.

VN-missie voortgezet

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties verlengde het mandaat van de missie in Eritrea en Ethiopië op 29 september wederom met vier maanden, maar waarschuwde dat het de missie zou beperken of helemaal beëindigen als beide partijen geen voortgang zouden boeken bij het vaststellen van de grenslijn. De resolutie werd unaniem aangenomen door de vijftien leden van de Veiligheidsraad die de twee landen bovendien verzochten alle ruimte te geven aan de UNMEE troepenmacht. Eritrea weigerde nog steeds om de beperkingen die men had opgelegd aan de helikoptervluchten van de VN, op te heffen.

Eritrea laat medewerker VN vrij

Eritrea liet op 4 oktober de medewerker van de VN vrij nadat hij anderhalve maand gevangen had gezeten. Bij zijn vrijlating zei een vertegenwoordiger van UNMEE dat men zou samenwerken met de Eritrese autoriteiten bij een onderzoek naar de kwestie. Of er voorwaarden aan zijn vrijlating waren gesteld, bleef onduidelijk. De vrijlating kwam na een bezoek van de speciale afgezant van de VN voor Somalië, Francois Fall, aan president Issayas Afeworki van Eritrea.

UNMEE doodt Eritrese burger

De VN maakten op 26 oktober bekend dat een soldaat van UNMEE een Eritrese burger had doodgeschoten die een VN-wacht had aangevallen. Het was voor het eerst dat UNMEE een burger doodde. Eritrea sprak echter van moord en hield de VN daarvoor verantwoordelijk.

Eritrea ontkent schending vredesovereenkomst

De Eritrese ambassadeur bij de Verenigde Naties zei een dag later dat zijn land het vredesakkoord niet had geschonden. Die beschuldiging had secretaris-generaal van de VN Kofi Annan geuit nadat Eritrea 1500 manschappen had gebracht naar de veiligheidszone die UNMEE had ingesteld langs de grens met Ethiopië. Hij had het land opgeroepen de troepen onmiddellijk weg te halen. Volgens Eritrea waren de troepen er heen gezonden om te helpen bij de opbouw van de infrastructuur van het land. De Ethiopische premier noemde de Eritrese

troepenbeweging een schending van de akkoorden, maar zei dat zijn land geen troepen naar de bufferzone zou sturen.

(Vorige berichten pagina 247/3 - 2006)

ETHIOPIË

BINNENLAND

Oppositie loopt weg bij presentatie interim-burgemeester Addis Abeba

Zestig leden van de belangrijkste oppositiepartij in Ethiopië, de Coalitie voor Eenheid en Democratie (CUD), liepen op 10 mei 2006 het parlement uit. De reden was dat premier Meles Zenawi een voormalig medewerker van de Wereldbank en diplomaat bij de Verenigde Naties, Berhanu Deressa, de post van interim-burgemeester van Addis Abeba wilde geven. Met een politiek neutraal panel van negen leden zou hij de hoofdstad een jaar moeten gaan besturen.
De oppositie claimde dat ze bij de verkiezingen in mei 2005 de meeste zetels in de hoofdstad had gewonnen. De CUD won 137 van de 138 zetels van de Raad van Addis. In het parlement was de oppositie van 12 naar 152 zetels gegaan. Maar veel oppositieleden waren na de verkiezingen gevangengezet en hadden hun plaatsen in het parlement niet in kunnen nemen. Uiteindelijk gingen 300 parlementsleden akkoord met het voorstel van de premier, 54 waren tegen en 8 onthielden zich van stemming.

Geheimzinnige bomaanslagen

In de nacht van 27 mei 2006 raakten minstens 42 mensen gewond bij drie gelijktijdige ontploffingen in een hotel en twee restaurants in de stad Jijiga, in het oosten van Ethiopië. Sinds het begin van het jaar waren er al meer dan twaalf explosies geweest in Ethiopië, waarbij minstens elf mensen omkwamen.

Vier doden bij bomaanslag

Bij een bomaanslag in de hoofdstad Addis Abeba kwamen op 15 september zeker vier mensen om en raakten twee anderen gewond. De bom zou vroegtijdig ontploft zijn waardoor ook de daders gedood zouden zijn. Buurland Eritrea en het Oromo Bevrijdingsfront (OLF) zaten volgens de Ethiopische autoriteiten achter de aanslag. Ze zeiden een document in handen te hebben gekregen waaruit zou blijken dat de daders getraind waren door Eritrea.
In de maanden daarvoor waren meerdere aanslagen gepleegd waarvoor niemand de verantwoordelijkheid had opgeëist, maar die door de regering van Ethiopië werden toegeschreven aan Eritrea, aan Ethiopische rebellen of aan Somalische islamisten. Sinds de omstreden verkiezingen van 2005 was de politieke spanning in Ethiopië groot.

Etnische conflicten eisen tol

Op 3 juli 2006 meldden lokale autoriteiten en hulpverleners uit het zuiden van Ethiopië dat in de drie weken daarvoor bij gevechten over het gebruik van grond tussen de Guji en de Borana 150 mensen waren omgekomen. Tienduizend burgers zouden zijn vertrokken. Volgens hulporganisatie Oxfam waren meer dan 20.000 mensen op de vlucht in de regio Shakiso vanwege het geweld. De Guji zouden land in bezit hebben genomen dat voorheen aan de Borana toebehoorde, maar dat door een administratieve correctie van de grenzen voortaan in handen zou zijn van de Guji.

Ontheemden in Gambella

In de westelijke regio Gambella waren meer dan 44.600 ontheemden die dringend hulp nodig hadden. Dat meldde op 7 september Zoa Refugee Care – een hulporganisatie die in de regio waar al meer dan tien jaar verschillende etnische groepen het met elkaar aan de stok hadden, werkte. De drie grootste groepen waren de Anuak, Nuer and Mazinger. De situatie van de ontheemden was verergerd door overstromingen van de rivier Baro. In een recent rapport had het Bureau van de Verenigde Naties voor de Coördinatie van Humanitaire zaken (OCHA) gemeld dat de etnische strijd werd verergerd door de competitie voor landbouw- en weidegrond, en water.

Ergste overstromingen sinds mensenheugenis

Amerikaanse leger helpt bij overstromingen

Op 19 augustus 2006 begonnen Amerikaanse militairen mee te helpen aan reddingsoperaties voor de tienduizenden slachtoffers van de overstromingen in Ethiopië die op 6 augustus waren begonnen. De militairen kwamen van hun basis van de Combined Joint Task Force-Horn of Africa in Djibouti en bouwden bij de stad Dire Dawa – in het oosten van Ethiopië – 52 grote tenten voor slachtoffers. Ook legden zij sanitaire voorzieningen aan om ziektes te voorkomen.

Het water zakt

OCHA meldde op 25 september dat in het westen en noorden van Ethiopië het waterpeil was gezakt. Het land was getroffen door de ergste overstromingen in zijn geschiedenis waarbij rond de 600 burgers omkwamen en meer dan 135.000 mensen hun onderkomen verloren. In het oosten van Ethiopië kampten nog steeds 31.000 mensen met wateroverlast en er bestond vrees voor een uitbraak van malaria. Volgens OCHA hadden donoren ruim 14 miljoen euro toegezegd na de oproep de slachtoffers van de overstromingen te steunen.

Tientallen doden door overstromingen

Muktar Mohammed, de coördinator overstromingen van het Ethiopische Bureau voor Preventie en Bestrijding van Rampen, meldde op 31 oktober dat nieuwe overstromingen 67 slachtoffers hadden geëist. De rivier Shebelle in het oosten van het land was overstroomd. Enkele overlevenden waren aangevallen door krokodillen. Muktar zei dat er behoefte was aan helikopters, boten en medische voorraden.

Amnestie voor gevangenen

Op 13 september 2006 kregen 237 gevangenen in Ethiopië amnestie en 26 gedetineerden, onder wie elf ter dood veroordeelden, zagen hun straf verminderd. Het was voor het eerst in vijftig jaar dat er amnestie werd verleend. De Ethiopische president, Girma Wolde-Giorgis, maakte de maatregel bekend tijdens de nieuwjaarsviering volgens de Ethiopische kalender. Hij zei dat de betrokken gevangenen zich in de gevangenis voorbeeldig hadden gedragen. Veroordeelden voor verkrachting en corruptie waren van de amnestie uitgesloten. Ook de ongeveer 111 sinds november 2005 opgepakte oppositieleiders, journalisten en medewerkers van hulporganisaties hoorden niet bij de groep die kon profiteren van de regeling.

Ethiopië

Doden bij geweld tussen moslims en christenen

Op 5 oktober 2006 meldde de belangrijkste moslimgroepering van Ethiopië, de Hoogste Raad voor Islamitische Zaken van Ethiopië, dat in de week daarvoor bij geweld tussen moslims en christenen minstens negen moslims en een aantal christenen waren gedood. Dat gebeurde nabij de stad Jimma, in het westen van Ethiopië. Na een christelijk orthodox feest was het geweld uitgebroken. Er waren ook huizen in brand gestoken. De politie bevestigde het bericht, maar zei niet te weten wat er precies was gebeurd. Ongeveer 60 procent van de bevolking van Ethiopië was christelijk, en zo'n 40 procent moslim.

Ethiopië geeft dood toe van 193 demonstranten

Ethiopië erkende op 26 oktober 2006 dat veiligheidstroepen 193 burgers hadden gedood bij de onrust na de verkiezingen in juni en november 2005, maar ontkende dat er sprake was geweest van excessief geweld. Voorheen had de overheid altijd gezegd dat er niet meer dan 66 mensen waren omgekomen. Het nieuwe cijfer was een week eerder bekend gemaakt door rechter Mekonnen Disasa, lid van het team dat in opdracht van de regering onderzoek had gedaan naar het geweld. Hij had de regering ervan beschuldigd de resultaten van het onderzoek geheim te willen houden. Drie leden van het onderzoeksteam waren het land uitgevlucht.

Begin juli hadden acht van de tien leden van deze onderzoekscommissie gestemd voor het gebruik van de term 'excessief geweld' in de conclusies van het onderzoek, maar in de presentatie gebruikte Mekonnen de term 'gepast geweld'. Van het oordeel van de commissie was een videoband in het bezit van *The Associated Press*. Daarop was te zien dat de vice-voorzitter van de onderzoekscommissie, rechter Wolde-Michael Meshesha, vertelde dat demonstranten waren doodgeschoten, geslagen en gewurgd en dat er dus sprake was van excessief geweld. Omdat hij weigerde die conclusie aan te passen, zou hij bedreigd zijn en daarom was hij het land uitgevlucht. In de conclusies stond ook dat er 30.000 mensen waren opgepakt en dat er zes politiemensen waren omgekomen. Daarmee kwam het totaal aantal doden op 199.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bevolkingsgroei zorgt voor vertraging bij economische groei

De Ethiopische minister van Financiën en Economische ontwikkeling, Sufian Ahmed, zei op 10 juli 2006 dat de snelle bevolkingsgroei de belangrijkste bedreiging was voor de ontwikkeling van zijn land. Hij presenteerde die dag een rapport met demografische cijfers. Ethiopië telde 75 miljoen inwoners en ieder jaar werden er 2,5 miljoen baby's geboren. Bijna 44 procent van de bevolking was jonger dan 15 jaar, en ruim 3 procent was ouder dan 65. Tussen de zeven en acht miljoen mensen waren afhankelijk van voedselhulp. Het rapport onderstreepte de noodzaak van het gebruik van anticonceptiemiddelen.

Wereldbank continueert steun

De president van de Wereldbank, Paul Wolfowitz, maakte op 12 juli 2006 in Addis Abeba bekend dat zijn instituut de steun aan Ethiopië van omgerekend ruim 393 miljoen euro per jaar, zou voortzetten. Volgens Wolfowitz krabbelde het land weer op na de politieke onrust na de verkiezingen in mei 2005 toen veel donoren hun steun bevroren. Wolfowitz bracht een tweedaags bezoek aan Ethiopië.

China investeert in telefoonnetwerk

Drie Chinese bedrijven gingen omgerekend 1,2 miljard euro investeren in het telefoonnetwerk van Ethiopië, aldus een bekendmaking van de Ethiopische regering op 14 september 2006. De drie Chinese bedrijven lieten daarmee vijf andere ondernemingen, waaronder Ericsson, Nokia and Siemens, die ook interesse hadden getoond, achter zich. Door de investering zou het aantal mobiele bellers in Ethiopië moeten stijgen van 1,5 miljoen naar 7 miljoen. Het vaste telefoonnet zou worden uitgebreid van 1 miljoen naar 4 miljoen klanten. De handel tussen China en Afrika was sinds 2000 met 300 procent gestegen en bedroeg rond de 32 miljard euro per jaar.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rebellen gedood volgens Ethiopië

De Ethiopische regering claimde op 27 juni 2006 dat het leger in de drie weken daarvoor 111 rebellen had uitgeschakeld. Nog eens 18 waren er gewond geraakt en 107 gevangen genomen. Volgens Ethiopië waren de opstandelingen door Eritrea gestuurd om Ethiopië te destabiliseren. De spanning tussen beide landen was na het afsluiten van de vredesovereenkomst in 2000 gebleven, en de afgelopen maanden zelfs opgelopen. Volgens het regeringsgetrouwe *Ethiopian News Agency (ENA)* had het leger ook negen zware machinegeweren buitgemaakt, alsmede 61 geweren, 4 mortieren, 67 antitankwapens en 76 handgranaten. Asmara ontkende elke betrokkenheid.

Twee EU-diplomaten uitgewezen

Een hoge ambtenaar van de Europese Unie (EU) in Brussel veroordeelde op 20 oktober 2006 de uitwijzing van twee diplomaten door Ethiopië nadat ze ervan beschuldigd waren criminelen het land uit te hebben willen smokkelen. Volgens de Ethiopische staatstelevisie waren de twee een dag eerder gevangen genomen nabij de stad Moyale, vlakbij de grens met Kenia, toen ze in het gezelschap waren van door Ethiopië gezochte criminelen. Daarna waren de twee diplomaten het land uitgezet.

Volgens Amnesty International was één van de zogenaamde criminelen de Ethiopische advocate van de Europese Commissie in Addis Abeba, Yalemzewd Bekele. Ze was ook actief voor de oppositie en betrokken bij de publicatie van een kalender met tips voor niet-gewelddadig burgerverzet door de coalitie van oppositiepartijen, de Coalitie voor Eenheid en Democratie (CUD). Nagenoeg het hele leiderschap van de CUD werd ervan beschuldigd de regering te willen omverwerpen.

(Vorige berichten pagina 248/3 - 2006)

Kaapverdië

KAAPVERDIË

BINNENLAND

Hooggerechtshof: uitslag parlementsverkiezingen geldig

Het verzoek van de centrum-rechtse Beweging voor Democratie (MPD) aan het Hooggerechtshof van Kaapverdië om de parlementsverkiezingen van januari ongeldig te verklaren, werd op 2 maart 2006 afgewezen.

De voorzitster van de rechtbank, Maria da Glória Oliveira, motiveerde de beslissing met de opmerking dat de MPD te weinig bewijzen van fraude had aangedragen om de uitslag ongedaan te maken. Ook Carlos Veiga, de MPD-kandidaat die in februari de strijd om het presidentschap verloor, had verzocht om nieuwe verkiezingen. Voorzitter Bartolomeu Varela van de Nationale Electorale Commissie (CNE) erkende dat er kleine fouten waren gemaakt, maar zijns inziens was er sprake geweest van een transparant electoraal proces.

Nieuwe regering beëdigd

Op 8 maart 2006 zwoor president Pires in de hoofdstad van Kaapverdië, Praia, het nieuwe kabinet in. Premier José Maria Neves, evenals de president lid van de Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdië (PAICV), begon aan zijn tweede ambtstermijn na een dag eerder de samenstelling van de regeringsploeg te hebben prijsgegeven.

Samenstelling regering Kaapverdië
(8 maart 2006)

President
Pedro PIRES

Premier
José Maria NEVES

Ministers
Basis- en Hoger onderwijs
Filomena de Fátima Ribeiro Vieira MARTINS
Binnenlandse zaken
Júlio Lopes CORREIA
Buitenlandse zaken, Samenwerking en Gemeenschappen
Victor Manuel Barbosa BORGES
Cultuur
Manuel MONTEIRO DA VEIGA
Decentralisatie, Huisvesting en Territoriale orde
Ramiro Andrade Alves AZEVEDO
Economische zaken, Groei en Concurrentie
João Pereira SILVA
Financiën en Openbaar bestuur
João António Pinto Coelho SERRA
Gezondheidszorg
Basílio Mosso RAMOS
Infrastructuur, Transport en Zeekwesties
Manuel Inocêncio SOUSA
Justitie
José Manuel ANDRADE
Kabinetschef, Staatshervorming en Nationale defensie
Cristina Lopes Almeida FONTES LIMA
Milieu en Landbouw
Maria Madalena Brito NEVES
Werk, Familiezaken en Solidariteit
Sidónio FONTES LIMA MONTEIRO
Werkgelegenheid en Professionele training
Sara Maria Duarte LOPES

Gouverneur Centrale bank
Carlos BURGO

Het aantal portefeuilles bleek te zijn uitgebreid, er waren vier nieuwe staatssecretariaten opgezet en meer vrouwen hadden een ministerspost gekregen. Cristina Fontes was volgens waarnemers op een complex 'superministerie' met drie portefeuilles gezet, waarbij zij onder meer verantwoordelijk werd voor belangrijke hervormingen van het electorale systeem en de strijdkrachten.

President Pires roept op 'sociale ongelijkheid' te bestrijden

Pedro Pires van de Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdië (PAICV), die in februari de presidentsverkiezingen nipt had gewonnen van Carlos Veiga van de Beweging voor Democratie (MPD), werd op 22 maart 2006 geïnaugureerd. Het 72-jarige linkse staatshoofd riep in de hoofdstad Praia de bewoners van de archipel op te vechten tegen de 'sociale ongelijkheid' in Kaapverdië. Bij de ceremoniële plechtigheid waren onder meer de presidenten Aníbal Cavaco Silva (Portugal), João Bernardo Vieira (Guinee-Bissau) en Abdoulaye Wade (Senegal) aanwezig.

Amerikaanse documenten over dood vrijheidsstrijder Cabral vrijgegeven

Uit kort daarvoor vrijgegeven documenten bleek dat de Amerikaanse regering niet uitsloot dat kolonisator Portugal een rol had gespeeld bij de moord in 1973 op vrijheidsstrijder Amílcar Cabral, aldus *afrol News* op 7 juni 2006. De leider van de Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Guinee-Bissau en Kaapverdië (PAIGC) zou in eerste instantie het slachtoffer zijn geworden van etnische conflicten tussen vrijheidsstrijders van de Kaapverdische eilanden en continentale Afrikanen (lees: opstandelingen uit Guinee-Bissau), maar er waren aanwijzingen van Portugese betrokkenheid.

De PAIGC controleerde in oktober 1973 'ongeveer een derde' van het te bevrijden gebied. Washington hekelde verder de onbuigzame houding van Lissabon in de conflicten met de koloniale gebieden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Krediet van Wereldbank ter bestrijding armoede

Op 1 juni 2006 maakte de Wereldbank bekend dat aan Kaapverdië een lening van 10 miljoen dollar (bijna 8 miljoen euro) was verstrekt ter ondersteuning van de Government's Growth and Poverty Reduction Strategy (GPRSP).

Dit programma had ten doel het welzijn van de bevolking duurzaam te vergroten en de kloof tussen rijkdom en armoede in het land te verminderen. Het betrof het tweede krediet in een serie van drie die was gepland voor een periode van 36 maanden.

IMF constateert gunstige ontwikkeling economie Kaapverdië

In een *Public Information Notice* (PIN) van 24 augustus 2006 liet het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zich positief uit over de economische situatie in Kaapverdië. In 2005 was er sprake geweest van een groei van het bbp van 5,8 procent – een vooruitgang ten opzichte van het jaar daarvoor met ruim een procent.

Dit kwam volgens het IMF vooral voort uit investeringen in projecten die gerelateerd waren aan de toerismesector en het uitvoeren van openbare werken. Door het afschaffen van brandstofsubsidies en de hoge energieprijzen op de internationale markt was voor 2006 een daling van de koopkracht voorzien waardoor de economische groei getemperd zou worden. Het begrotingstekort, dat in 2004 nog 14 procent had bedragen, was in 2005 gedaald tot 4,5 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Migranten teruggestuurd naar zee

Kaapverdië's minister van Binnenlandse zaken Julio Correia verzekerde op 11 mei 2006 de media dat een onder Ghanese vlag varende vissersboot met 58 Afrikaanse migranten door marineschepen zou worden begeleid naar open zee. Het schip, dat op weg was naar de bij Spanje behorende Canarische Eilanden, had geprobeerd in de archipel aan te meren vanwege motorpech, maar was gedwongen buitengaats voor anker te gaan. Hoewel mensenrechtenorgani-

saties hun bezorgdheid over de situatie uitspraken, liet de bewindspersoon weten dat de vluchtelingen naar hun land van herkomst, te weten Guinee-Bissau, Mali en Senegal, dienden terug te keren. Correia verzekerde dat zij 'goed behandeld' en gevoed zouden worden. De boot was vertrokken uit Dakar, de hoofdstad van Senegal.

EUROPESE UNIE

Regering wil nauwere banden met EU

Minister João Pereira Silva (Economische zaken) van Kaapverdië deelde op 4 september 2006 mee dat zijn land geen onderdeel wilde zijn van een Economisch Partnerschap Akkoord (EPA) tussen de Europese Unie en de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS). De bewindspersoon voegde er aan toe dat Kaapverdië direct met Brussel wilde onderhandelen.

Uit een rapport was gebleken dat zijn land een hogere Human Development Index (HDI) had dan andere landen van de ECOWAS – onder meer Guinee-Bissau, Mali en Senegal – en bovendien het voordeel kende van een belangrijke 'geo-strategische' ligging.

In het verleden had premier Neves uitgesproken te hopen op een toekomstig EU-lidmaatschap van Kaapverdië.

Restricties op toegang tot Kaapverdië voor ECOWAS-burgers

Omdat de punten veiligheid en illegale immigratie in Europa hoog op de agenda stonden, kondigde Kaapverdië een paar dagen later aan het verdrag betreffende het vrije verkeer van ECOWAS-burgers op te zullen zeggen. De maatregel was een tegemoetkoming aan de EU omdat veel Afrikanen illegaal vanuit Kaapverdië de oversteek maakten naar de Canarische Eilanden, de Azoren of Madeira – drie buitengewesten van de EU.

De toenadering tot Europa betekende een verwijdering van de Afrikaanse partners. Minister van Economische zaken João Pereira Silva had zijn landgenoten kort daarvoor opgeroepen deze gevoelige kwestie 'zonder taboes' te analyseren.

(Vorige berichten pagina 190/1 - 2006)

SOMALIË

BINNENLAND

Islamitische milities belangrijkste militaire macht

ICU neemt Mogadishu in

De Unie van Islamitische Rechtbanken (ICU) claimde op 5 juni 2006 dat haar milities in Somalië de hoofdstad Mogadishu in handen hadden. Die dag waren na weken van gevechten de laatste leiders van een alliantie van niet-religieuze milities op de vlucht geslagen. Deze alliantie genoot steun van de Verenigde Staten in het kader van de strijd tegen het terrorisme. Sheik Sharif Sheik Ahmed, voorzitter van de Unie van Islamitische Rechtbanken, zei in een radiotoespraak dat zijn milities vrede en stabiliteit zouden brengen in Mogadishu. De islamisten en de andere milities vochten al jaren om de macht in de stad, maar sinds februari was die strijd opgevoerd en waren er meer dan 300 mensen omgekomen en 1700 gewond.

De Verenigde Staten vreesden dat de islamitische rechtbanken banden hadden met Al-Qaeda en uit waren op een islamitisch bewind naar het voorbeeld van de Talibaan in Afghanistan. Al-Qaeda leiders waren verantwoordelijk voor de aanslagen in 1998 op de Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania. Enkele van hen zouden in Mogadishu verblijven. Dezelfde Al-Qaeda cel zou ook verantwoordelijk zijn voor de zelfmoordaanslag in 2002 op een hotel in Kenia met een Israëlische eigenaar waarbij ook geprobeerd was een Israëlisch vliegtuig neer te schieten.

Het was voor het eerst sinds de onrust in 1991 in Somalië uitbrak, dat één militie erin slaagde de controle uit te oefenen over heel Mogadishu. Vijftien jaar was de stad verdeeld geweest in verschillende invloedsferen van meerdere clans en hun milities.

De officiële overgangsregering van Somalië, aangetreden in 2000, had het nooit aangedurfd om naar Mogadishu te gaan en zetelde in Baidoa. President Abdullahi Yusuf en premier Ali Mohamed Gedi hadden altijd geweigerd een islamitische staat te vestigen.

Islamitische milities veroveren strategische stad

Op 14 juni maakten de islamitische milities bekend dat zij de strategische stad Jowhar – ongeveer 200 kilometer ten noordoosten van Mogadishu – hadden veroverd op een coalitie van niet-religieuze milities. Daarmee hadden ze een groot deel van het zuiden van Somalië onder controle, met uitzondering van Baidoa. De militie van de regering had geen actie ondernomen om deze alliantie te ondersteunen. Wel deed het parlement in Baidoa een oproep tot inzet van buitenlandse vredestroepen. De islamisten waren fel tegenstander van een internationale troepenmacht. Bij de gevechten om Jowhar kwamen minstens negentien mensen om.

Regering en islamitische milities erkennen elkaar

De zwakke overgangsregering en de machtige islamitische milities kwamen op 22 juni overeen elkaar te erkennen en de onderlinge strijd uit de weg te gaan. Het non-agressiepact werd getekend in Soedan en was een stap in de richting van internationale erkenning van de islamisten die door de Verenigde Staten beschuldigd waren van banden met Al-Qaeda.
De islamisten zeiden geen controle over de regering te willen uitoefenen, en de regering zei de rechtspraak van de islamitische rechtbanken te zullen erkennen. De uit Mogadishu verdreven krijgsheren en hun milities maakten geen deel uit van dit akkoord.

Zweedse journalist vermoord

Een dag later werd de 47-jarige Zweedse journalist Martin Adler vermoord terwijl hij verslag deed van een bijeenkomst in Mogadishu waar de overeenkomst met de overgangsregering werd gevierd. De moord deed afbreuk aan het gezag van de islamitische milities om de vrede te handhaven. De islamitische autoriteiten zeiden dat een buitenlandse mogendheid achter de moord zat en dat zij de dader zouden opsporen.

Al-Qaeda verdachte wordt nieuwe leider islamitische milities

Sheikh Hassan Dahir Aweys werd op 24 juni de nieuwe leider van de islamitische milities. Tegelijkertijd werd ook bekendge-

maakt dat de islamisten hun naam van Unie van Islamitische Rechtbanken hadden veranderd in de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken (ook wel genoemd: Conservatieve Raad van Islamitische Rechtbanken – SICS). De Verenigde Staten zeiden dat Aweys in het begin van de jaren negentig een medewerker was geweest van Osama bin Laden. Met de fundamentalist Aweys aan het hoofd leek de kans klein geworden dat de er veel ruimte overbleef voor de gematigde islamitische praktijk die ondersteund werd door de meerderheid van de burgers van Somalië. Vergeleken met Aweys was zijn voorganger Sheikh Sharif Sheikh Ahmed een gematigd islamiet. De nieuwe leider had ook altijd de overgangsregering veroordeeld.

Het optreden van de islamitische milities werd steeds strenger. Films, televisie en muziek waren in Mogadishu verboden en milities schoten in de eerste week van juli twee mannen dood die naar de televisieuitzending van een voetbalwedstrijd van het in Duitsland gespeelde Wereldkampioenschap zaten te kijken.

Troepen krijgsheer geven zich over aan islamitische milities

Honderden troepen van de seculiere krijgsheer Abdi Awale Qaybdiid, die de strijd waren aangegaan met de islamitische milities in Mogadishu, gaven zich op 11 juli over na twee dagen van zware gevechten waarbij meer dan 70 mensen omkwamen en 150 gewond raakten. Qaybdiid had geweigerd te ontwapenen nadat in juni de islamitische milities de macht in Mogadishu hadden overgenomen.

Ministers stappen uit regering

Premier Ali Mohamed Gedi overleefde eind juli een motie van wantrouwen in het parlement dat meer dan 200 leden telde. Op 1 augustus stapten echter vier ministers uit zijn overgangsregering die volgens velen toch al machteloos was. Kort daarvoor waren ook achttien anderen uit de regering gestapt uit onvrede over het onvermogen vrede te stichten in het land.

Eerste schip na elf jaar in Mogadishu

Voor het eerst in elf jaar meerde op 25 augustus weer een schip af in de haven van Mogadishu. Het werd gezien als een teken dat de islamitische rechtbanken orde konden garanderen. Honderden inwoners van de hoofdstad verwelkomden het uit Kenia afkomstige schip dat geladen was met thee en bouwmaterialen en medische voorraden bracht voor hulporganisaties in Somalië.
Twee dagen eerder was de haven geopend nadat deze sinds het vertrek van de troepen van de VN in 1995 niet meer was gebruikt vanwege de strijd tussen rivaliserende milities. Zakenlieden en hulporganisaties waren daarom een andere, kleinere haven gaan gebruiken die verder weg lag van de hoofdstad. Het internationale vliegveld was in juli weer opengegaan na eveneens meer dan tien jaar gesloten te zijn geweest.

Regering en islamitische milities akkoord over nationaal leger

Na twee dagen onderhandelen in Khartoum tekenden op 4 september de regering van Somalië en de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken een akkoord over de vorming van één nationaal leger. Wanneer het leger zou worden gevormd was onduidelijk. De twee partijen zouden een vredescomité vormen om het plan uit te voeren.

President ontsnapt aan moordaanslag

President Abdullahi Yusuf ontsnapte twee weken later aan de dood bij een zelfmoordaanslag met een autobom buiten het parlementsgebouw in Baidoa waar hij zojuist een toespraak had gehouden. Bij het vuurgevecht dat op de aanslag volgde, kwamen elf mensen om, onder wie de broer van de president en vier anderen uit zijn gevolg. De andere doden zouden handlangers van de dader zijn geweest. Volgens minister van Buitenlandse zaken Ismail Mohamed Hurre was de aanslag het werk van Al-Qaeda, waarmee de SICS in Mogadishu contact zou hebben. Die ontkende echter elke betrokkenheid. De regering vroeg om internationale hulp bij het opsporen van de daders van de moordaanslag.

Islamisten trainen voor oorlog tegen buitenlandse vredestroepen

De islamisten in Mogadishu lieten op 19 september weten dat ze studenten gingen trainen om te vechten tegen de buitenlandse vredestroepen die naar het land zouden komen op verzoek van de regering. Zeven Afrikaanse landen van het regionale samenwerkingsverband van landen in de Hoorn van Afrika, de Intergovernmental Authority on Development (IGAD), hadden steun toegezegd om 3.500 troepen uit Oeganda en Soedan naar Somalië te sturen om de in Baidoa gevestigde regering te ondersteunen.
De missie had in oktober moeten starten, maar er waren enige obstakels. De Verenigde Naties moesten eerst het al tien jaar durende wapenembargo tegen Somalië opheffen, en de Afrikaanse Unie (AU) moest geld vrijmaken voor de missie die ruim 26 miljoen euro per maand zou gaan kosten.

Islamisten houden eerste publieke executie

Op 22 september werd in Mogadishu de eerste publieke executie uitgevoerd sinds de SICS de macht in juni in de stad had overgenomen. Een moordenaar werd terechtgesteld door een vuurpeloton in aanwezigheid van 4.000 mensen. De veroordeelde, Abdiqadir Mohammed Diriye, zou een zakenman bij een ruzie hebben vermoord. De islamitische rechtbanken benadrukten dat misdaden niet langer ongestraft mochten blijven.

Islamisten nemen havenstad Kismayo in

Honderden met zware wapens uitgeruste strijders van de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken namen op 24 september de belangrijke havenstad Kismayo zonder slag of stoot in. De minister van Defensie, Barre 'Hirale' Aden Shire, die lid was van de Alliantie van de Juba Vallei die tot dat moment de macht had in Kismayo, vluchtte voor de islamisten. Volgens een medewerker van Hirale was daarmee de Alliantie van de Juba Vallei, die ook steun genoot van Ethiopië, opgehouden te bestaan. In de voorafgaande dagen waren al veel bewoners richting Kenia gevlucht uit vrees voor een gewelddadig treffen.

Heilige oorlog tegen Ethiopië uitgeroepen

De voorzitter van de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken (SICS), Sheikh Sharif Sheikh Ahmed, riep op 9 oktober een heilige oorlog uit tegen Ethiopië nadat milities van de SICS de stad Bur Haqaba korte tijd

prijs hadden moeten geven aan Somalische en Ethiopische troepen. Dit offensief was het eerste van de troepen van de Somalische regering die in de vorige maanden steeds verder teruggedrongen werden door de milities. Volgens een commandant van het Somalische leger waren er geen Ethiopische troepen betrokken bij de actie, maar burgers vertelden journalisten dat ze geüniformeerde Ethiopische troepen Baidoa, waar de Somalische regering zetelde, hadden zien verlaten. Ook Addis Abeba ontkende elke betrokkenheid bij de operatie in Bur Haqaba

Harde maatregelen tegen vrije pers

De SICS had strenge regels uitgevaardigd tegen de media, aldus de Franse organisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) op 9 oktober. Elke journalist moest zich houden aan een lijst met dertien punten, waaronder de verplichting zijn bronnen te noemen en geen informatie te verspreiden die tot spanningen zouden kunnen leiden tussen de islamisten en de bevolking. Ook journalisten die cultuur uit het buitenland begunstigen of zich slecht gedragen, zouden gestraft worden. Een woordvoerder van de SICS liet weten dat men niet tegen de vrije pers was, maar wilde voorkomen dat valse informatie weer tot chaos in Somalië zou leiden. Op 10 september was een radiostation gesloten omdat dit muziek en liefdesliedjes uitzond.

VN trekken personeel terug

De Verenigde Naties (VN) besloten op 12 oktober om na bedreigingen tijdelijk internationaal personeel terug te trekken uit de gebieden van Somalië die onder controle stonden van de SICS. De bedreigingen waren gevolgd op de moord van een Italiaanse non en haar bodyguard, op 17 september, en de moordaanslag op de president een dag later. Er werd niet gezegd wat de bedreigingen inhielden en van wie ze afkomstig waren. Ook uit de regio Puntland waren medewerkers van de VN teruggetrokken, maar die keerden na korte tijd weer terug op hun posten.

Opnieuw openbare executie

Een vuurpeloton schoot op 13 oktober een veroordeelde moordenaar in Mogadishu dood in aanwezigheid van honderden burgers. Dat was de tweede openbare executie sinds de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken de macht in de stad had overgenomen.

Islamisten sluiten radiostation

De SICS sloot op 16 oktober het particuliere radiostation *Bargia Afrika* in Mogadishu omdat het solidair was met verdreven krijgsheren die gesteund werden door de Verenigde Staten. De chef informatie van de SICS zei dat het radiostation herhaaldelijk was gewaarschuwd omdat het leugens verspreidde. Bij de sluiting was materiaal in beslag genomen dat zou bevestigen dat het radiostation gesteund werd door de Alliantie voor het Herstel van Vrede en Tegen het Terrorisme (ARPCT) – een coalitie van krijgsheren die gesteund werd door de Verenigde Staten.

Islamitische rechtbanken niet bij vredesoverleg

Op 19 oktober kwam de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken in Nairobi niet opdagen bij de vredesbesprekingen met de Somalische regering, georganiseerd door de internationale contactgroep voor Somalië. Deze groep, waarin elf landen zaten, werd gesteund door de Verenigde Staten. Daarop herhaalden de VS hun beschuldiging dat de Somalische islamisten onderdak boden aan terroristen van Al-Qaeda. De Keniaanse minister van Buitenlandse zaken, Raphael Tuju, bevestigde dat de islamisten waren uitgenodigd en toegezegd hadden te komen. Volgens vertegenwoordigers van de SICS was hun delegatie vertraagd en daarom te laat in Nairobi gearriveerd.

Vrouwen mogen niet meer zwemmen bij Mogadishu

De SICS stelde op 20 oktober een verbod in voor vrouwen om te zwemmen bij het strand van Leedo, in het noorden van Mogadishu. Volgens sheikh Farah Ali Hussein, voorzitter van een islamitische rechtbank, was dit een familiestrand en paste het niet dat vrouwen er zwommen. De meeste Somalische vrouwen hielden hun kleren aan als ze het water in gingen.

Bijval voor heilige oorlog tegen Ethiopië

Islamitische radicalen riepen een week later in verschillende Somalische steden op tot een heilige oorlog tegen Ethiopië. De oproep werd door duizenden burgers gesteund, zoals in Mogadishu waar 15 duizend mensen de straat opgingen.

Geen huwelijk meer zonder toestemming ouders

De islamitische leiders van Somalië verboden op 31 oktober het sluiten van een huwelijk zonder toestemming van de ouders. Sheik Mahad Mohamed Sheik Hassan, voorzitter van de regionale islamitische rechtbank in Wanlawien, zei dat zo'n huwelijk strijdig was met de islam.

Non in Mogadishu vermoord

In Mogadishu werd op 17 september 2006 een Italiaanse non vermoord die werkte in een ziekenhuis. Deze moord zou verband houden met de woede in de islamitische wereld over uitspraken van de paus Benedictus XVI over de islam. Kort daarvoor had de leider van de rooms-katholieke kerk een middeleeuwse tekst aangehaald waarin de islam duivels en inhumaan werd genoemd.

Chef van politie gedwongen op te stappen

Generaal Ali Hussein Loyan, de hoogste baas van de Somalische politie, werd op 16 oktober 2006 gedwongen Baidoa, de regeringszetel, te verlaten. Zwaar bewapende milities van commandant Aden Saransor hadden zijn huis omsingeld en eisten zijn vertrek. Die eis werd ingewilligd door de Somalische premier en de ministers van Binnenlandse zaken en Nationale veiligheid die 24 uur vroegen voor Loyan om te kunnen vertrekken. Volgens Saransor was Loyan verantwoordelijk voor een aanval op zijn militie bij het vliegveld van Baidoa op 4 september waarbij tien mensen omkwamen. De regering had altijd gezegd de doden te betreuren, maar de politie opdracht te hebben gegeven om de milities van het vliegveld te verdrijven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Internationale aandacht voor Somalië

Op 15 juni 2006 kwam in Washington voor de eerste keer de Contactgroep voor Somalië bijeen. Deze was opgezet door de Ver-

enigde Staten en bestond uit landen die de Somalische overgangsregering in Baidoa wilden steunen tegen de groeiende invloed van de milities van de islamitische rechtbanken. De groep concludeerde dat men op dat moment niet veel kon doen. De bijeenkomst gaf echter aan dat de internationale gemeenschap weer belangstelling kreeg voor Somalië waar het sinds het debacle van de Amerikaanse interventie in 1993, en het einde van de VN-missie in 1995, nauwelijks naar had omgekeken.

Experts waarschuwen voor oorlog in de regio

Wapenleveranties door Eritrea aan islamisten

Een niet geïdentificeerd Russisch vliegtuig landde op 26 juli 2006 op het internationale vliegveld van Mogadishu, aldus getuigde een journalist van *The Associated Press*. Het toestel zou wapens vanuit Eritrea gebracht hebben. Diplomaten en deskundigen in de regio waren bezorgd dat in Somalië een regionale oorlog uitgevochten ging worden tussen de buurlanden Eritrea en Ethiopië. Diezelfde dag bevestigden de Verenigde Naties dat zich Ethiopische troepen in Somalië bevonden om de overgangsregering te beschermen tegen de islamisten die door Eritrea zouden worden gesteund. De Verenigde Staten hadden steun gegeven aan niet-religieuze milities in Somalië die door de islamitische rechtbanken waren verdreven uit Mogadishu. De islamisten controleerden inmiddels het grootste deel van het zuiden van Somalië.

Somalische regering werkt samen met Eritrese rebellen

De Somalische overgangsregering en opstandelingen van het Eritrese Bevrijdingsfront (ELF) sloten op 19 augustus in Genève een samenwerkingsakkoord omdat de Eritrese regering in Asmara steun zou geven aan de islamitische rechtbanken in Mogadishu die de Somalische regering bedreigden. Een recent rapport van de Verenigde Naties stelde dat Eritrea, Ethiopië en Jemen het veertien jaar oude wapenembargo van de Verenigde Naties tegen Somalië schonden door de partijen van wapens te voorzien.
Eritrea en Ethiopië vochten tussen 1998 en 2000 een bloedige grensoorlog uit en sindsdien was de verstandverhouding tussen beide landen niet verbeterd.

Eritrese en Ethiopische troepen in Somalië

Op 25 augustus meldde de Somalische regering aan de Afrikaanse Unie (AU) dat Eritrea met troepen en wapens de islamitische rechtbanken, die het gezag van de Somalische regering bedreigden, steunde. Van de Eritrese havenstad Massawa zouden 1500 troepen overgebracht zijn naar de Somalische steden Warshika en Merka. Door de Eritrese activiteiten waren de besprekingen tussen de Somalische regering en de islamitische rechtbanken onder leiding van de Arabische Liga, nog niet hervat.
Tegelijkertijd zei de leider van deze rechtbanken, Sheikh Hassan Dahir Aweys, dat oorlog met Ethiopië onvermijdelijk was omdat dit land weigerde zijn troepen uit het zuidwesten van Somalië terug te trekken. Die waren daar om de overgangsregering te beschermen. De Verenigde Staten beschouwden Aweys als terrorist vanwege zijn banden met Osama bin Laden's Al-Qaeda, zoals Washington beweerde.
Internationaal nam de bezorgdheid toe dat Somalië het terrein zou worden voor een regionale oorlog tussen de twee vijanden Ethiopië en Eritrea.

Puntland repatrieert illegale immigranten uit Ethiopië

Mohamed Abdi Habsade, de minister van Binnenlandse zaken van de regio in het noordoosten van Somalië die zichzelf onafhankelijk had verklaard, Puntland, zei op 8 oktober 2006 dat zijn regering 1.370 illegale Ethiopiërs had gerepatrieerd. Puntland was volgens de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (VN) een belangrijke basis geworden voor mensensmokkelaars die illegaal immigranten overbrachten naar Jemen. De meeste van die migranten kwamen uit Somalië, Ethiopië en Soedan. Jemen was gastvrij voor vluchtelingen en was één van de weinige landen in de regio die de internationale vluchtelingenconventie had ondertekend. In dat land verbleven 88.000 vluchtelingen, onder wie 84.000 Somaliërs. De meeste vluchtelingen wilden doorreizen naar de rijke Golfstaten. De politiechef van Puntland vulde de minister aan met de opmerking dat men in de laatste 24 uur nog eens 236 Ethiopische illegalen had opgepakt, alsook 72 Somaliërs die de boot naar Jemen wilden nemen. De politie onderzocht verder wie de mensensmokkelaars waren. Illegale immigranten staken vooral over in de periode september – maart omdat het de beste periode was. Sinds september waren niettemin al 54 vluchtelingen verdronken en nog eens 60 werden er vermist. De prijs voor een overtocht was gesteld van omgerekend 39 euro naar bijna 55 euro, aldus de VN.

Regeringstroepen boeken succes tegen islamisten met Ethiopische steun

VN melden aanwezigheid van duizenden buitenlandse soldaten

Een vertrouwelijk rapport van de Verenigde Naties (VN) dat in handen viel van *The Associated Press* meldde op 26 oktober 2006 dat in Somalië tussen de 6.000 en 8.000 Ethiopische manschappen waren, alsook 2.000 Eritrese soldaten. Zij hielpen de Hoogste Raad van Islamitische Rechtbanken, die ook steun kreeg van Iran, Libië, Saoedi-Arabië en de andere Golfstaten. De Ethiopiërs stonden naast de officiële Somalische overgangsregering die ook gesteund werd door Oeganda en Jemen. Ethiopische militaire adviseurs zouden het Somalische regeringsleger geholpen hebben bij de aanleg van loopgraven rond de stad Baidoa, de enige grote stad in handen van de Somalische regering.
Volgens het rapport was de kans op een grootschalige oorlog aanwezig.

Regeringtroepen heroveren Bur Haqaba

Troepen van de overgangsregering van Somalië hadden eerder – volgens ooggetuigen op 21 oktober – met steun van Ethiopische militairen de stad Bur Haqaba heroverd op milities van de islamitische rechtbanken. Deze stad, sinds drie maanden in handen van milities, was strategisch gelegen tussen Baidoa, waar de regering zetelde, en Mogadishu, waar de islamitische rechtbanken de dienst uitmaakten. De gevechten tussen de regeringstroepen en de Ethiopiërs, die met dertig voertuigen naar de stad waren gekomen, duurden ongeveer twintig minuten. De Somalische minister van Informatie, Ahmed Jama Jangali, ontkende dat er Ethiopiërs betrokken waren geweest bij de confrontatie.

(Vorige berichten pagina 253/2 - 2006)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3232, pag. 58401-58464

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

DECEMBER 2006

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 710
Langere werktijden vrouwen door huishoudelijke arbeid

België 712
Christen-democraten en Vlaams Belang winnen verkiezingen

Cyprus 716
EU geeft bemiddeling tussen Cyprus en Turkije op

Duitsland 717
Economie leeft verder op

Frankrijk 718
Socialisten kiezen Ségolène Royal als presidentskandidaat

Griekenland 719
Overheid wil Grieks-Albanezen naturaliseren

Groot-Brittannië 719
Ombudsman: 'Land verwordt tot surveillancestaat'

Italië 721
'Maffia grootste bedreiging van economie in het zuiden'

Nederland 722
Socialistische Partij en Partij voor de Vrijheid winnen Kamerverkiezingen

Noorwegen 729
Kwijtschelding schulden zes landen

Portugal 731
Constitutioneel Hof akkoord met vraagstelling abortusreferendum

Russische Federatie 731
Kritiek op milieuconsequenties van beleid Shell

Spanje
733
Migranten zorgen voor economische groei

Turkije 734
Enthousiasme voor EU-toetreding neemt af

Zwitserland 735
Bouw omstreden minaret door rechter toegestaan

AMERIKA

Belize 736
Bevolking niet enthousiast over gezamenlijke Caribische markt

Costa Rica 737
Congres beëindigt zittingen over vrijhandelsverdrag

El Salvador 738
Nieuwe initiatieven om onveiligheid te bestrijden

Guatemala 741
President wil strijd tegen misdaad intensiveren

Verenigde Staten 743
Waarschuwing voor digitale terreuraanslagen

Israël 746
Zomer 2006: Twee-frontenoorlog

Libanon 750
Land dreigt onbestuurbaar te worden

Palestijnse Zaken 754
Ambtenaren krijgen deel salaris

AZIË

China 756
Rond 400 miljoen inwoners minder door één-kind-politiek

Filippijnen 757
Doodstraf afgeschaft

Indonesië 759
Spanningen op Sulawesi na executie christenen

Noord-Korea 761
Kruisraketten en kernwapens getest

Oost-Timor 763
Nieuw kabinet na hevige rellen

Taiwan 765
President mogelijk betrokken bij corruptiezaak

Zuid-Korea 766
Protesten tegen vrijhandelsverdrag met VS

AFRIKA

Guinee-Bissau 768
PAIGC-leden starten 'Nationaal Reddingsoffensief'

Mozambique 769
Gestegen minimumloon leidt niet tot meer koopkracht

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Unie wil algeheel verbod op handel in honden- en kattenbont

Eurocommissaris voor Consumentenbescherming en Volksgezondheid, Markos Kyprianou, stelde op 20 november 2006 een volledig verbod voor op de invoer, uitvoer en verkoop van bont, gemaakt van de huiden van honden en katten. In Europa werden deze dieren weliswaar niet voor dit doel gekweekt, maar het bont kwam wel illegaal binnen. Het was voornamelijk afkomstig uit China dat naar verluidt zo'n 5.400 katten en honden per dag doodde voor hun vacht. Deze werd vervolgens gebruikt voor onder meer hoeden, handschoenen, pantoffels en speelgoed. Wereldwijd zou het gaan om zo'n twee miljoen katten en honden die jaarlijks om deze reden werden gedood.
In vijftien EU-landen was de handel in honden- en kattenbont verboden. In bijvoorbeeld Nederland bestond nog altijd geen verbod, ondanks de aanvaarding in 2003 van een motie met deze strekking van het kamerlid voor de Socialistische Partij (SP), Krista van Velzen. Nederland zou nu door de Europese Commissie worden gedwongen om haast te maken met een wettelijk verbod. Het Unie-voorstel moest nog wel worden aanvaard door het Europees Parlement en de lidstaten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Commissie voorspelt groei werkgelegenheid

In de periode 2006-2008 zullen in de landen van de Unie zeven miljoen nieuwe banen worden gecreëerd en in die van de eurozone vijf miljoen. Dat betekent bijna een verdubbeling van de werkgelegenheidsgroei die plaatsvond tussen 2003 en 2005. Een en ander bleek uit ramingen van de Europese Commissie van 6 november 2006. De voorspellingen hadden betrekking op de twaalf eurolanden, vanaf januari 2007 tot dertien uitgebreid door toetreding van Slovenië, en op de 25 lidstaten van de Unie die door het lidmaatschap van Bulgarije en Roemenië vanaf 2007 zouden uitgroeien tot een aantal van 27.
In zowel de Unie als de eurozone zou de werkloosheid in 2006 afnemen tot 8 procent, een daling die zich de twee volgende jaren zou voortzetten. Voor 2008 voorspelde de Commissie een percentage van 7,3 respectievelijk 7,4 procent. Tegen dat jaar zou in de Unie de werkgelegenheidsgraad zijn opgelopen van 63,75 naar 65,50 procent. Dat bleef overigens achter bij de doelstelling om in 2010 een percentage van 70 procent te halen, zoals dat was vastgelegd in het Verdrag van Lissabon van maart 2000, een actie- en ontwikkelingsplan dat door de regeringsleiders voor de volgende tien jaar was afgesproken.

Langere werktijden vrouwen door huishoudelijke arbeid

Uit het vijfjaarlijkse onderzoek van de in de Ierse hoofdstad Dublin gevestigde Europese Stichting voor de Verbetering van de Leef- en Werkvoorwaarden bleek op 7 november 2006 dat het aantal gewerkte uren van vrouwen hoger lag dan dat van mannen. Daarbij werden zowel de betaalde arbeid als de huishoudelijke arbeid betrokken. Voor het onderzoek werden in 2005 bijna 30.000 werkenden ondervraagd, afkomstig uit 31 landen waaronder ook (mogelijk) aankomende lidstaten van de Unie als Bulgarije, Roemenië en Turkije.
Van de vrouwen werkte ongeveer een derde deel in deeltijd, terwijl dat onder mannen slechts 4 procent was. Werd alleen naar het werk buitenshuis gekeken, dan was de arbeidsduur voor mannen langer. Het verschil in arbeidsduur lag echter omgekeerd als rekening werd gehouden met de uren die besteed werden aan kinderopvang of huishoudelijk werk. Deze taken vielen hoofdzakelijk aan vrouwen toe – het duidelijkste in de landen van Centraal- en Zuid-Europa, maar ook in de Scandinavische landen die vaak als model voor vrouwenemancipatie werden gezien.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hoogtechnologische producten vormen een vijfde van EU-export

Op 20 november 2006 publiceerde Eurostat, het statistisch bureau van de Unie, gegevens over 2004 die de economische rol belichtten van technologie, innovatie en wetenschap. Daaruit bleek dat de uitvoer van hoogtechnologische producten 20 procent van de totale uitvoer van de lidstaten uitmaakte. Dat percentage was echter veel hoger in Malta (56 procent) en was ook bovengemiddeld in Ierland en Luxemburg met beide 29 procent. In een aantal Oost-Europese landen en in Spanje was het aandeel hightechproducten in de export het laagst. Opvallend was ook de lage score van België, met 7 procent.
De technologische industrie zorgde in de Unie voor 6,8 procent van de werkgelegenheid. De relatief grootste technologische industrie was te vinden in Duitsland, met een bijdrage van 11,2 procent, gevolgd door Tsjechië (9 procent) en Slowakije (8,6 procent).

Hoge boete wegens vorming rubberkartel

De Europese Commissie legde op 29 november 2006 een boete van in totaal 519 miljoen euro op aan fabrikanten van synthetisch rubber. Het was de op één na hoogste boete die ooit wegens kartelvorming in rekening werd gebracht, na de 790 miljoen euro waartoe in 2001 dertien grote chemische en farmaceutische bedrijven werden veroordeeld vanwege de vorming van een vitaminekartel.
Het hoogste bedrag van 272,3 miljoen moest betaald worden door de Italiaanse onderneming Eni. Daarna volgde het Brits/Nederlandse Shell dat een boete van 160 miljoen kreeg, een bedrag dat was verhoogd omdat het bedrijf zich al eerder schuldig had gemaakt aan ongeoorloofde prijsafspraken. De andere veroordeelden waren het Amerikaanse Dow (64,6 miljoen), het Tsjechische Unipetrol (17,6 miljoen) en het Poolse Trade-Stomil (3,8 miljoen). Het Duitse Bayer ontliep een boete van 204 miljoen euro, omdat het als eerste het kartel had aangekaart bij de verantwoordelijke eurocommissaris Neelie Kroes (Mededinging).
De bedrijven hadden volgens de Commissie tussen 1996 en 2002 illegale afspraken gemaakt om de concurrentie te beperken. Daarbij ging het om prijsafspraken en klantenverdeling. De bedrijven vergaderden in steden als Amsterdam, Londen, Milaan en Praag. De Commissie baseerde zich bij deze constateringen op documenten en getuigenverklaringen.

Europese Commissie wil begrotingsprocedure tegen Frankrijk staken

De Europese Commissie stelde eind no-

vember 2006 voor de sinds 2003 lopende begrotingsprocedure tegen Frankrijk stop te zetten. Deze was in werking gesteld vanwege de overschrijding van het in de Unie maximaal toegestane tekort van 3 procent van het bbp.
Het Franse begrotingstekort bedroeg bij de aanvang van de procedure 4,2 procent, maar was in 2005 al gedaald naar 2,9 procent. Voor 2006 werd een percentage van 2,7 procent verwacht. In een advies aan de Europese Raad van ministers van Financiën kwalificeerde de Europese Commissie de daling van het tekort als 'duurzaam' en 'geloofwaardig'. Daarom achtte ze voortzetting van de inbreukprocedure niet langer zinvol. Eerder waren de procedures tegen Cyprus en Nederland al stopgezet, maar deze liepen nog steeds tegen tien andere lidstaten, waaronder ook Duitsland en Groot-Brittannië. De meeste van deze landen hadden tot 2008 de tijd om het tekort tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Toetredingsgesprekken met Turkije lopen vast

Evaluatierapport stelt ultimatum inzake Cyprus-conflict

De Europese Commissie eiste op 8 november 2006 van Turkije, dat onderhandelingen met de Unie voerde over een mogelijke toekomstige toetreding, concessies ten aanzien van EU-lidstaat Cyprus. Het evaluatierapport van de Commissie had het karakter van een ultimatum waaraan uiterlijk half december moest zijn voldaan. Concreet betekende het dat Turkije zijn zeehavens en luchthavens moest openstellen voor schepen en vliegtuigen uit Grieks-Cyprus.
Turkije had tot op dat moment geweigerd Cyprus te erkennen. De Unie verlangde op zijn minst dat de Turkse regering economische banden zou aangaan met het eiland dat sinds 1974, toen Turkije het noordelijk deel bezette, omstreden gebied was. De openstelling voor zee- en luchtverkeer uit Grieks-Cyprus was de belangrijkste invulling van deze economische betrekkingen. Op dit punt was volgens de Commissie geen enkele vooruitgang geboekt.
In het rapport werd voorts aangedrongen op verbeteringen op het gebied van de vrijheid van meningsuiting en religie, de mensenrechten en de rechten van vrouwen en vakbonden. Ook de macht van militairen diende verder beperkt te worden. Op economisch terrein waren de constateringen wat positiever: er was sprake van een goed draaiende markteconomie en een aanvaardbaar economisch beleid. Maar ook hier was kritiek. Zo was de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te zwak en was het niveau van het onderwijs ontoereikend. Tevens was er bij staatssteun en de herstructurering van de energiesector een gebrek aan transparantie en schoot de wetgeving inzake overheidsaanbestedingen tekort.

Onderhandelingen worden opgeschort

Op 29 november schortte de Europese Commissie de besprekingen met Turkije op over 8 van de 35 onderhandelingshoofdstukken. Deze hielden rechtstreeks verband met het Turkse beleid jegens Cyprus en betroffen het vrij verkeer van goederen en diensten, de financiële diensten, landbouw, visserij, transportbeleid, douane-unie en buitenlandse handel. Het gevolg van de beslissing was dat ook de andere te behandelen hoofdstukken niet konden worden afgerond. Praktisch betekende dit dat er niet meer onderhandeld zou worden, zolang er geen oplossing voor de Cyprus-kwestie was gevonden.
Het besluit van de Commissie moest wel het fiat krijgen van de ministers van Buitenlandse zaken van de Unie. Die zouden daar op 11 december in Brussel over spreken.

EUROPEES PARLEMENT

Omstreden Bolkestein-richtlijn wordt in afgezwakte versie van kracht

Na slepende discussies tussen de Europese Commissie en het parlement gingen de europarlementariërs op 15 november 2006 akkoord met een sterk aangepaste versie van de zogeheten Bolkestein-richtlijn. Deze door de voormalige Nederlandse eurocommissaris Frits Bolkestein opgestelde regels hadden tot doel het vrij verkeer van diensten tussen de lidstaten te garanderen. Tegen het oorspronkelijke voorstel waren echter zoveel bezwaren gerezen dat het europarlement het drastisch amendeerde, waarna het grotendeels door de Commissie was overgenomen en in een laatste lezing nu het fiat van het parlement kreeg. Daardoor konden de regels voor de dienstensector, dominerend in de Europese economieën, in 2010 van kracht worden. Geschat werd dat de vrijmaking van de sector het bbp zou doen toenemen met 0,6 procent en 600.000 arbeidsplaatsen zou opleveren.
Volgens de richtlijn kon een ieder die in eigen land een beroepsvergunning had, zijn of haar diensten ook in een andere lidstaat aanbieden. Daartoe moesten de lidstaten in de jaren tot 2010 wettelijke belemmeringen voor buitenlandse dienstverleners wegnemen, zoals de eis om een kantoor te openen, zich te laten registreren of een vergunning te vragen in een andere lidstaat. Alleen beperkingen vanwege openbare orde, veiligheid, volksgezondheid of milieubescherming bleven binnen zekere grenzen mogelijk. Er was geen sprake meer van toezicht door het land van oorsprong, zodat de loonen arbeidsvoorwaarden van het land waar de dienst werd aangeboden onverkort geldig waren.
Van de regeling waren wel allerlei sectoren uitgezonderd. De belangrijkste waren het bank- en verzekeringswezen, sociale, gezondheids- en welzijnsdiensten, uitzendkantoren, audiovisuele diensten, kansspelen, veiligheidsdiensten, het grootste deel van de transportsector en vrije beroepen als notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders.

'Europa was op de hoogte van bestaan CIA-gevangenissen'

De meeste Europese regeringen waren bekend met het bestaan van geheime gevangenissen van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA). Dat viel te lezen in een ontwerprapport gedateerd 24 november 2006 van een onderzoekscommissie van het Europees Parlement. Geruchten over de detentiecentra op Europees grondgebied deden al sinds 2003 de ronde, maar de Amerikaanse regering hulde zich in een aanhoudend stilzwijgen. Pas op 6 september 2006 gaf president George W. Bush het bestaan ervan toe en erkende hij dat er in de centra al sinds vijf jaar CIA-ondervragingen plaatsvonden. Onduidelijk bleef in hoeverre Europese regeringen daar kennis van hadden of eventueel aan hadden meegewerkt.
De landen van de Unie hadden volgehouden niet op de hoogte te zijn geweest. De rapporteur van de commissie, het Italiaanse europarlementslid Claudio Fava, was echter gedurende tien maanden van onderzoek tot conclusies gekomen die haaks

Europese Unie

stonden op de officiële ontkenningen. Men was er wel degelijk mee bekend en in dat verband noemde hij Duitsland, Groot-Brittannië, Italië en Polen bij naam. Bij de presentatie van het rapport nam hij dan ook het woord 'leugen' in de mond. Ook meldde hij dat er minstens 1.245 geheime vluchten boven Europees grondgebied hadden plaatsgevonden. Kritiek leverde hij op de 'onvoldoende medewerking' aan zijn onderzoek door EU-buitenlandcoördinator Javier Solana en de Nederlandse terrorismecoördinator bij de Unie Gijs de Vries.
De gewraakte CIA-operaties waren volgens het rapport ter sprake gekomen tijdens een top van de Unie en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) op 7 december 2005, waarvan Fava een vertrouwelijk verslag in handen had maar dat hij overigens niet openbaar wenste te maken. Uit het verslag zou blijken dat de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleezza Rice de aanwezige leiders had ingelicht. Een ontkenning daarvan kwam alvast van haar Belgische ambtgenoot Karel De Gucht, die de betreffende vergadering had voorgezeten. Hij weersprak dat Rice informatie over de gevangenissen had verstrekt en stelde dat het verslag dat ook duidelijk maakte. Maar ook hij wilde de tekst vanwege het vertrouwelijke karakter niet openbaar maken.

Parlement akkoord met verhoging onderzoeksbudget

Het Europees Parlement gaf op 30 november 2006 haar goedkeuring aan het zevende Europees kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling, dat voorzag in een aanzienlijke verhoging van het budget. De ministers voor Wetenschappelijk onderzoek van de Unie zouden naar verwachting begin december met het programma instemmen.
Voor de periode 2007-2013 zou 54,6 miljard euro beschikbaar zijn voor wetenschappelijk onderzoek, een nominale verhoging met 40 procent. Daarmee zou worden voldaan aan de afspraken die in maart 2000 waren gemaakt in het kader van het Verdrag van Lissabon, dat de lidstaten tot het streven verplichtte om in 2010 3 procent van het bbp aan wetenschappelijk onderzoek te besteden. Dit moest bijdragen aan het competitiever maken van de Europese economie. In 2004 lag dit percentage in de lidstaten nog op gemiddeld 1,86 procent, veel minder dan in de Verenigde Staten (2,66 procent) en Japan (3,18 procent).
Van het beschikbare budget zou het grootste deel, 32 miljard, worden besteed aan tien centrale onderzoeksthema's. Dat waren informatie- en communicatietechnologie (ICT), gezondheidszorg, voeding, energie, transport, nanotechnologie, biotechnologie, milieu, veiligheid en ruimtevaart.

(Vorige berichten pagina 646/1 - 2006)

België

BELGIË

BINNENLAND

Christen-democraten en Vlaams Belang winnen verkiezingen

Op 8 oktober 2006 werden in België verkiezingen gehouden voor gemeenten en provincieraden, waarvoor voor het eerst sinds een wettelijke regeling uit 2002 de gewesten zelf geheel verantwoordelijk waren. Voor de gemeenten kon overal worden gestemd, voor de provincies in heel België met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar geen provinciale bestuurslaag bestond.

Liberalen belangrijkste verliezer in Vlaanderen

Globaal kwam in Vlaanderen het kartel van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) in combinatie met de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) als winnaar naar voren. Het kartel werd de grootste partij en behaalde vooral winst in landelijke gemeenten. Winst was er ook voor Vlaams Belang (VB), dat minder spectaculair vooruitging dan bij vorige verkiezingen, maar nog altijd sterk won. Ze werd de derde partij in Vlaanderen, na de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), de partij van premier Guy Verhofstadt. Deze deed mee samen met de partij Vivant en verloor het meest. De vierde partij werd de Socialistische Partij Anders (SP.A) in combinatie met Spirit, welke licht won door betere resultaten in de grotere steden. Groen! tenslotte verloor enkele procenten in vergelijking met de vorige verkiezingen van 2000.
De meest reële vergelijking viel te maken met de vorige provincieraadsverkiezingen, omdat daarbij vrijwel alleen de bekende landelijke partijen zetels haalden. Ook deze vergelijking verdiende echter enig voorbehoud, onder meer omdat CD&V in 2000 afzonderlijk deelnam onder haar toenmalige naam Christelijke Volkspartij (CVP). Dat gold ook voor de liberalen en sociaal-democraten. De SP.A, die in 2000 zelfstandig meedeed als SP, had nu Spirit als kartelpartner en bij de VLD was dat Vivant. Bij de vorige provincieraadsverkiezingen deed Spirit nog niet mee, terwijl Vivant dat wel deed, maar geen zetels behaalde.

Voor de vijf Vlaamse provincies – Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen – waren 411 zetels te verdelen. Daarvan gingen er 136 naar CD&V/N-VA, dat in vier van de vijf provincies de grootste werd. Alleen in de provincie Antwerpen, waar het 24 zetels haalde, werd het voorbijgestreefd door VB dat er 25 kreeg. De CVP afzonderlijk behaalde in 2000 nog 128 provincieraadszetels. Het verlies van VLD/Vivant bedroeg 26 zetels: ze ging van 106 naar 80. VB, de vorige keer nog Vlaams Blok geheten, kreeg er hetzelfde aantal zetels bij en ging van 54 naar 80. Aan de linkerzijde won SP.A/Spirit 8 zetels en kwam op 84. Groen! tenslotte verloor 9 van haar 26 zetels uit 2000, toen de partij nog Agalev heette.

Aanhang Vlaams Belang opnieuw gegroeid

Vooral buitenlandse media hadden bijzondere aandacht voor de uitslag in Antwerpen, waar de SP.A een zeer grote winst boekte van 15,8 procent. Ze nam daarmee de positie van VB als grootste partij over, een succes dat vooral op conto werd geschreven van lijsttrekker en burgemeester Patrick Janssens. De suggestie echter dat de opmars van het VB gestuit was, werd in het geheel niet door de feiten gestaafd. Niet alleen boekte de partij in Antwerpen een heel lichte winst van 0,5 procent, hetgeen betekende dat voornamelijk andere partijen ten gunste van de sociaal-democraten hadden ingeleverd. Belangrijker was dat Antwerpen een grote uitzondering op het totaalbeeld vormde, naast een stad als Gent waar VB verloor. De partij boekte echter in 98,2 procent van de gemeenten waar het ook in 2000 meedeed winst. Dat gold ook voor plaatsen waar zij voor het eerst kandidaten stelde, waar de gemiddelde winst 5 procent bedroeg. Alleen wanneer de resultaten werden afgezet tegen die van de verkiezingen voor het Vlaams parlement in 2004, was er duidelijk sprake van verlies.

Uitslagen verkiezingen provincieraden België (8 oktober 2006)

Vlaanderen (411 provincieraadsleden)	
Antwerpen (hoofdstad: Antwerpen)	
VB	25
CD&V/N-VA	24
SP.A/Spirit	18
VLD/Vivant	13
Groen!	4
totaal	84
Oost-Vlaanderen (hoofdstad : Gent)	
CD&V/N-VA	25
VLVivant	22
VB	19
SP.A/Spirit	14
Groen!	4
totaal	84
West-Vlaanderen (hoofdstad: Brugge)	
CD&V/N-VA	36
SP.A/Spirit	18
VLD/Vivant	14
VB	14
Groen!	2
totaal	84
Vlaams-Brabant (hoofdstad: Leuven)	
CD&V/N-VA	25
VLD/Vivant	17
VB	15
SP.A/Spirit	14
Groen!	7
UF*	6
totaal	84
Limburg (hoofdstad: Hasselt)	
CD&V/N-VA	26
SP.A/Spirit	20
VB	15
VLD/Vivant	14
Groen!	-
totaal	75

Wallonië (327 provincieraadsleden)	
Luik (hoofdstad: Luik)	
PS	32
MR	22
CDH	13
Ecolo	11
PFF*- MR	2
CSP*	2
SP*	1
FN	1
totaal	84
Henegouwen (hoofdstad: Bergen)	
PS	38
MR	23
CDH	15
Ecolo	5
FN	2
FNationale	1
totaal	84
Namen (hoofdstad: Namen)	
PS	18
MR	17
CDH	14
Ecolo	7
totaal	56
Luxemburg (hoofdstad: Aarlen)	
CDH	22
MR	17
PS	14
Ecolo	3
totaal	56
Waals Brabant (hoofdstad: Waver)	
MR	24
PS	12
Ecolo	9
CDH	9
FN	1
FNationale	1
totaal	56

Liberalen en Christen-democraten winnen in Wallonië

In Wallonië was de Parti Socialiste (PS) van oudsher machtig. De partij behaalde bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 meer dan 38 procent van de stemmen en bestuurde, alleen of samen met andere partijen, meer dan 55 procent van alle Waalse gemeenten. Ruim 36 procent van de burgemeesters in Wallonië werd geleverd door de PS. Haar grootste bolwerken waren de provincies Henegouwen en Luik, terwijl de PS veel meer concurrentie ondervond in de drie andere provincies Luxemburg, Namen en Waals-Brabant. Daar waren de liberalen van de Mouvement Réformateur (MR) en de christen-democraten van het Centre Démocrate Humaniste (CDH) sterk vertegenwoordigd.

De MR won ten opzichte van 2000, wanneer ze vergeleken werd met de drie partijen die in 2002, met behoud van autonomie, in de nieuwe formatie opgingen. Dat waren de Parti Réformateur Libéral (PRL), de Mouvement des Citoyens pour le Changement (MCC), het Front Démocratique des Francophones (FDF) en de Duitstalige liberalen van de Partei für Freiheit und Fortschritt (PFF). Winst was er ook voor het CDH, de opvolger van de partij die de vorige verkiezingen deelnam onder de naam Parti Social Chrétien (PSC). Milieupartij Ecolo, de Franse tegenhanger van Groen!, ging achteruit. Extreem-rechts tenslotte, vertegenwoordigd door het Front National (FN) en haar afsplitsing Force Nationale (FNationale) boekte winst, maar was qua omvang nog altijd onvergelijkbaar veel kleiner dan het Vlaamse VB.

Geen harde afstraffing PS

De sociaal-democraten in Wallonië waren in de loop van 2005 getroffen door een reeks corruptieschandalen waarvan het einde niet in zicht leek. De minister-president van Wallonië, Jean-Claude Van Cauwenberghe, had moeten aftreden en er was tegen verscheidene PS-schepenen gerechtelijke vervolging ingesteld.

Nog op 13 oktober had de burgemeester van Namen, Bernard Anselme, aangekondigd zich wegens verdenkingen aan zijn adres uit de politiek terug te zullen trekken. Zes dagen later werd hij in staat van beschuldiging gesteld wegens onder meer belangenverstrengeling en valsheid in geschrifte. De kwestie betrof openbare aanbestedingen van de stad Namen aan het studiebureau Sotegec, een bedrijf waar zijn vriendin werkte. Ook partijgenoot-schepen van Namen Jean-Louis Close werd verdacht. De PS-burgemeester van Fontaine L'Eveque, Georges Rovillard, was intussen gevangengezet op verdenking van misbruik van Europese subsidies.

De gevolgen bleven in Namen, de op twee na grootste stad in Wallonië, niet uit. De PS verloor ruim 7 procent van de stemmen en ging van 19 naar 15 zetels. In Charleroi, waar de serie onregelmatigheden tot grote proporties was uitgegroeid, verloor de partij haar absolute meerderheid. Ze daalde van 30 naar 23 zetels, een verlies waar MR en CDH van profiteerden. Toch bleef het verlies van de PS achter bij wat de partij voor de verkiezingen had gevreesd. Zo won zij in Luik, de op één na grootste plaats in Wallonië. Ook in Brussel vielen de resultaten niet tegen en in Brussel-stad behaalde de PS zelfs een forse winst.

Dat de PS onverminderd machtig bleef – ze was ook nu de grootste partij in drie van de vijf Waalse provincies – deed dagblad *De Tijd* op 26 oktober verzuchten: 'Een mens zou zich gaan afvragen wat er nog meer moet gebeuren om de Parti Socialiste te doen wankelen.' Want: 'Ondanks de schandalen hebben de Walen voor continuïteit gekozen en tegen verandering. Omdat ze de zekerheid van een gecorrumpeerde verzor-

België

Uitslagen acht grootste steden (>100.000 inwoners) gemeenteraadsverkiezingen België
(8 oktober 2006) Percentages zijn op hele getallen afgerond

partij	*aantal stemmen*	*percentage*	*zetels*
Antwerpen (Vlaanderen)			
SP.A/Spirit	99.920	35	22
VB/Vlott	94.909	33	20
CD&V/N-VA	31.638	11	6
VLD/Vivant	27.476	9	5
Groen!	13.326	4	2
Totaal			55
Gent (Vlaanderen)			
SP.A/Spirit	49.265	31	17
VLD/Vivant	32.819	21	11
VB	28.152	18	9
CD&V/N-VA	24.698	15	8
Groen!	18.808	12	6
Totaal			51
Charleroi (Wallonië)			
Ecolo	9.049	8	4
PS	42.847	38	23
MR	27.467	25	14
CDH	12.711	11	6
FN	10.601	10	4
Totaal			51
Luik (Wallonië)			
Ecolo	13.078	12	6
PS	40.605	38	21
MR	27.873	26	14
CDH	15.360	14	7
FN	4.477	4	1
Totaal			49
Brussel-stad (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
PS	20.160	0	17
CDH	13.793	0	11
Renouveau Bruxellois*	11.694	0	10
Ecolo	6.248	0	4
VB	3.437	0	2
SP.A/Spirit/Groen!	3.800	0	2
VLD/Vivant	2.229	0	1
Totaal			47
Brugge (Vlaanderen)			
CD&V/N-VA	32.092	38	20
SP.A/Spirit	20.028	24	12
VB	13.408	16	8
VLD/Vivant	9.520	11	5
Groen!	5.328	6	2
Totaal			47
Schaarbeek (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
LB*	20.817	0	22
PS	12.843	0	13
Ecolo	7.036	0	6
CDH	5.563	0	5
Demol*	2.078	0	1
Totaal			47
Namen (Wallonië)			
Ecolo	14.092	21	10
PS	19.522	29	15
MR	12.530	18	9
CDH	17.831	26	13
Totaal			47

* UF - Union des Francophones (Unie van Franstaligen), een samenwerking van de drie grootste Franstalige partijen MR, CDH en PS
SP - Sozialistische Partei (Socialistische Partij), de Duitse benaming voor de PS
PFF - Partei für Freiheit und Fortschritt (Partij voor Vrijheid en Vooruitgang), een Duitstalige liberale groepering en zusterpartij van de MR
CSP - Christlich-Soziale Partei (Christelijk-Sociale Partij) in de Duitstalige Gemeenschap, een afdeling van het Franstalige CDH
Renouveau Bruxellois - Lijst van Franstalige liberalen
LB - Liste Du Bourgmestre (Lijst van de Burgemeester), verwant aan de MR
Demol - Plaatselijke lijst van VB, genoemd naar Johan Demol

gingsstaat verkiezen boven de onzekerheid van verandering. Het resultaat is een schijnbaar onuitroeibare PS en Waalse politici die zich boven de wet verheven voelen.'

Patrick Janssens krijgt meeste voorkeurstemen

In absolute cijfers behaalde de Antwerpse Sp.A/Spirit-lijsttrekker Patrick Janssens met een aantal van 71.289 de meeste voorkeurstemmen bij de raadsverkiezingen. Hij kreeg daarmee ruim 71 procent van het totaal aantal stemmen op zijn lijst. In dezelfde stad kreeg VB-voorman Filip Dewinter 62.642 stemmen, dat wil zeggen 66 procent van het totaal aantal stemmen op de plaatselijke lijst van VB met de groepering Vlott. Dat stond voor Vlaams Liberaal Onafhankelijk Tolerant Transparant, een partij die was opgericht door ex-VLD-senator Hugo Coveliers.

De op twee na meeste stemmen (19.601) kreeg de lijsttrekker in Gent voor Sp.A/Spirit, Daniël Termont, met ruim 40 procent van de stemmen op de lijst. Daarna volgden de uittredende burgemeester van Brugge Patrick Moenaert (CD&V/N-VA), met 17.450 stemmen (ruim 54 procent) en de eveneens vertrekkende burgemeester van Hasselt Herman Reynders. De laatste vergaarde voor de groepering Pro Hasselt 15.052 voorkeurstemmen, ruim 61 procent van het totaal aantal op zijn lijst uitgebrachte stemmen.

Meer vrouwen gekozen

In 2006 dienden voor het eerst op de kieslijsten evenveel vrouwen als mannen te staan. Bovendien mochten de eerste drie plaatsen op de lijst niet alledrie door kandidaten van hetzelfde geslacht ingenomen worden. Volgens cijfers van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) hadden deze nieuwe regels resultaat gehad.

In Vlaanderen was in 2006 33 procent van de gekozen gemeenteraadsleden vrouw, tegen 27 procent in 2000. In Wallonië steeg dat percentage in dezelfde periode van 26 naar bijna 32 procent. In de Brusselse gemeenten was ruim 42 procent van de gekozenen vrouw, eveneens een stijging ten opzichte van de 38 procent zes jaar eerder.

Dezelfde toename was vast te stellen bij de provincieraadsverkiezingen. In Vlaanderen nam het aandeel van vrouwen toe van 29 naar meer dan 36 procent, terwijl in Wallonië deze cijfers respectievelijk 29 en 34 procent waren.

Opvallend veel vrouwen werden gekozen voor Groen!. Met een aandeel van 71,4 procent was het de enige partij waar vrouwen de meerderheid van de verkozenen uitmaakten.

Aantal allochtone gekozenen neemt toe

In zowel Vlaanderen, Wallonië als Brussel was op 8 oktober sprake van een toenemend aantal verkozenen van allochtone afkomst, in de betekenis van niet uit een van de lidstaten van de Europese Unie afkomstig. Zo waren in de negentien Brusselse gemeenten 145 van de 663 gemeenteraadsleden allochtoon, dat wil zeggen 21,8 procent. Zes jaar eerder liep dat percentage tegen de 14 procent. Het relatief hoogste aantal allochtonen dat in het gewest Brussel werd gekozen, kenden Brussel-stad (18 van de 47), Schaarbeek (24 van de 47) en Sint-Joost-ten-Node (19 van de 27).

De verandering hing onder meer samen met de toenemende politieke interesse onder allochtonen, maar ook met het grotere aantal allochtone kiesgerechtigden. Dat was toegenomen na de invoering van de snel-Belgwet (2000), die een versnelde naturalisatie mogelijk maakte, en van het mi-

grantenstemrecht (2004). Daar waar het percentage kiesgerechtigde allochtonen het hoogste was, zoals in Antwerpen, Gent en Brussel, was tegelijkertijd sprake van een rem op de invloed van VB.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Groot werkgelegenheidsverlies door sanering Volkswagen Vorst

Op 21 november 2006 maakte autoproducent Volkswagen in de Brusselse gemeente Vorst bekend dat het bedrijf 4.000 werknemers zou ontslaan. Gevreesd werd dat dit aantal nog aanzienlijk hoger zou uitkomen door het verlies van arbeidsplaatsen bij toeleveranciers. De fabriek zou niet gesloten worden, maar het aantal overblijvende werknemers zou nog maar een klein deel bedragen van de 5.200 mensen die er werkten op het moment dat de directie de ontslagen bekend maakte.
De voorgenomen ontslagen riepen bij betrokkenen herinneringen op aan eerdere herstructureringen in de auto-industrie, zoals de sluiting, in 1997, van automobielfabriek Renault in Vilvoorde, ten noorden van Brussel. Ook toen werden enkele duizenden werknemers ontslagen.

'Grenzen aan vakbondssolidariteit'

Twee Duitse Volkswagen-fabrieken in Mosel en Wolsburg produceerden, net als het bedrijf in Vorst, het model Golf. In september had de Duitse metaalvakbond IG Metall een nieuwe Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) afgesloten. Daarin werd afgesproken dat werknemers van de Volkswagen-fabrieken enkele uren per week langer zouden gaan werken, zonder salarisverhoging. In ruil daarvoor hadden zij geëist dat de productie voor een deel terug zou gaan naar Duitsland.

Premier Verhofstadt, die contacten legde met vertegenwoordigers van het Duitse bedrijfsleven en de overheid in de hoop iets tegen de sanering te kunnen doen, sprak in dit verband van een 'nationalistische reflex'. Immers, het vergroten van de productie en het daarmee garanderen van meer werkgelegenheid ging rechtstreeks ten koste van de belangen van de werknemers uit Vorst. In het Nederlandse dagblad *NRC-Handelsblad* van 22 november werd dan ook opgemerkt dat 'in het Europa van 2006 de vakbondssolidariteit grenzen [blijkt] te kennen'.

Weinig hoop op redding

Er bestond nauwelijks enige hoop dat het verloren gaan van werkgelegenheid geremd kon worden. Van de politiek maakte zich een gevoel van machteloosheid meester: het bedrijf zou niet meer te redden zijn en een gunstige sociale regeling voor de werknemers die ontslagen zouden worden, de enige reële optie. Werknemers die hun baan bedreigd zagen, waren intussen tot actie overgegaan. De fabriekspoorten werden geblokkeerd en er werd een manifestatie georganiseerd. Ook vonden er stakings- en bezettingsacties plaats, niet alleen bij de autofabriek maar ook bij toeleveringsbedrijven die onder meer banden, bumpers, binnenbekleding en deuren voor de auto's maakten.

Economische gevolgen

Het Belgische dagblad *De Tijd* wijdde op 22 november een beschouwing aan de gevolgen die de herstructurering van Volkswagen Vorst zou hebben voor de economie. Het baseerde zich daarbij op de rekenmodellen van het Federaal Planbureau (FPB) en de Nationale Bank van België (NBB). De conclusie luidde dat als gevolg van de teruggang in de autoproductie de groei van de economie in 2007 geen 2,2 procent, maar 2 procent zou bedragen. Afhankelijk van de instantie waarvan het rekenmodel als uitgangspunt werd genomen, zou het banenverlies oplopen tot tussen de 8.000 en 12.000. In totaal werkten er in de Belgische auto-industrie en haar toeleveranciers rond de 100.000 mensen, van wie ongeveer een vijfde deel bij de vier autofabrikanten van het land. Behalve Volkswagen waren dat Volvo, Opel en Ford. Deze maakten in 2005 bijna 900.000 auto's en andere voertuigen, terwijl dat vijf jaar eerder nog rond een miljoen lag. Het deel dat bestemd was voor de export vertegenwoordigde in 2005 een waarde van 28 miljard euro, dat wil zeggen 13 procent van de totale uitvoer.

Deïndustrialisering

De afnemende productie en werkgelegenheid was een teken van voortgaande deïndustrialisering van de Belgische economie. Het aantal banen in de industrie (inclusief de bouw) verminderde sinds 1970 met 667.000 tot 870.000 en het aandeel van de industrie in de werkgelegenheid daalde van 42,2 tot 20,7 procent. Ook de bijdrage die de industrie leverde aan de groei van het bbp was in die periode sterk afgenomen, namelijk van 42 naar 24,1 procent.
De daling van het aantal industriële arbeidsplaatsen was historisch voorafgegaan door een soortgelijk proces in de landbouw. Het aandeel van deze sector in de werkgelegenheid was sinds 1850 gedaald van 45 naar 2 procent. In een economie waarin de dienstensector steeds meer aan belang had gewonnen, leek hetzelfde lot de industrie beschoren te zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF bekritiseert Belgisch begrotingsbeleid

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) beoordeelde in november 2006 de doelen die de Belgische federale regering zich op begrotingsgebied had gesteld en kwalificeerde deze als 'onvoldoende ambitieus'. Het voorziene begrotingsoverschot van 1,3 procent van het bbp was volgens het financiële instituut onvoldoende. Gestreefd zou moeten worden om dit tegen 2012 op te trekken naar 1,8 procent. De belangrijkste reden daarvoor was de vergrijzing, waarvan de kosten hoger zouden uitvallen dan verwacht.
De stijging van het overschot zou volgens het IMF vooral bereikt moeten worden door op de overheidsuitgaven te bezuinigen en door efficiënter te werken middels een intensiever gebruik van informatietechnologie. Ook werden de ontvangsten te optimistisch ingeschat, omdat de Belgische overheid teveel uit ging van eenmalige maatregelen (zoals de overname van pensioenfondsen), die later extra kosten met zich mee zouden brengen.

Verder meende het IMF dat een herziening van de financiering van gemeenschappen en gewesten geboden was. Er vloeiden relatief minder inkomsten naar de federale overheid terwijl de uitgavendruk juist toenam. De gemeenschappen en de gewesten werden te weinig gestimuleerd om op de steeds stijgende uitgaven te besparen. Bij een verdere overdracht van bevoegdheden naar de regio's moest dan ook de verantwoordelijkheid van alle overheden worden versterkt, aldus het IMF.

België

NATUUR EN MILIEU

Energiecommissie adviseert om kerncentrales niet te sluiten

Op 16 november 2006 publiceerde dagblad *Le Soir* de voorlopige conclusies van een energie-adviescommissie van de overheid, waarin deze de aanbeveling deed om de sluiting van de Belgische kerncentrales te heroverwegen. Het advies van deze Commissie Energie 2030 stond haaks op de wettelijk vastgelegde beslissing tot afbouw van de zeven kernreactoren in de periode 2015-2025. In haar in opdracht van federaal minister van Energie Marc Verwilghen verrichte studie concludeerde de commissie: 'België zou de nucleaire optie open moeten houden en de sluiting van de kerncentrales moeten herbekijken.'

De commissie baseerde zich op de voorwaarde die aan voornoemd besluit was verbonden, namelijk dat de energiebevoorrading door de afbouw van kernenergie niet in gevaar mocht komen. Bovendien paste het openhouden van de centrales in het streven naar diversiteit van energiebronnen. In dat kader benadrukte de commissie dat, behalve gas, olie, steenkool en dus ook nucleaire energie, tevens prioriteit moest worden gegeven aan nieuwe energiebronnen als biodiesel, zonne- en windenergie. Zou worden afgezien van kernenenergie, dan werden de kosten die gemoeid waren met het terugdringen van de uitstoot van CO2 onverantwoord hoog. België had deze verplichtingen op zich genomen op grond van het klimaatverdrag van Kyoto (1997).

Milieuorganisaties: 'Ongeloofwaardig rapport'

Het rapport werd verwelkomd door werkgeversorganisaties als het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), Agoria (technologische industrie) en Voka (Vlaams Economisch Verbond en Kamers van Koophandel). Zo niet door de milieuorganisaties Bond Beter Leefmilieu (BBL) en Greenpeace, die stelden dat 'elke geloofwaardigheid zoek' was. In een gezamenlijke reactie wezen zij er op dat de Commissie Energie 2030 niet objectief was vanwege de banden die de meeste commissieleden hadden met de nucleaire industrie: 'Het Energie-Instituut [van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL)], het onderzoeksinstituut van de voorzitter van de commissie 2030 William D'Haeseleer, wordt grotendeels gefinancierd door Electrabel, Tractebel Engineering en SPE – de belangrijkste spelers uit de Belgische kernindustrie. Ook de meeste andere leden van de commissie 2030 hebben of hadden financiële banden met de nucleaire sector.'
Binnen de commissie zelf liet zich overigens ook een dissident horen. Klimatoloog Jean-Pascal van Ypersele – niet-permanent lid – bracht naar voren dat de kosten voor de reductie van de CO2-uitstoot werden overschat, onder andere omdat geen rekening werd gehouden met de mogelijkheid om internationaal CO2-emissierechten te verhandelen. Door alleen de binnenlandse markt in ogenschouw te nemen, werd als vanzelf het belang van kernenergie groter, zo meende hij. Verhandelbare emissierechten gaven landen of bedrijven het recht om CO2 (of andere schadelijke gassen) uit te stoten.

BUITENLANDSE ZAKEN

België trekt opnieuw 30 miljoen euro uit voor wederopbouw Afghanistan

Tijdens een topontmoeting op 28 november 2006 van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in de Letse hoofdstad Riga kondigden premier Guy Verhofstadt en minister van Defensie André Flahaut aan dat België voorlopig geen extra militairen zou leveren voor de door de organisatie geleide operatie in Afghanistan. Deze veiligheidsmacht met de naam International Security Assistance Force (ISAF) was gericht op wederopbouw, die sterk belemmerd werd door de toenemende tegenstand van de verzetsbeweging Talibaan in met name het zuiden van het land. De NAVO-top was dan ook voornamelijk aan de situatie in Afghanistan gewijd.

België leverde op dat moment 300 militairen voor de missie. Deze werden ingeschakeld voor de beveiliging van de internationale luchthaven van Kabul en daarnaast voor het Provinciale Reconstructie Team (PRT) van het Noord-Afghaanse Kunduz. Volgens de premier en de Defensieminister was het niet gewenst dat alle nadruk zou liggen op militaire versterking en moest er ook geïnvesteerd worden in wederopbouw en ontwikkeling. Om die reden was in de periode 2002-2006 ruim 30 miljoen euro uit het budget voor ontwikkelingssamenwerking naar Afghanistan gegaan. Voor de jaren 2007-2010 werd opnieuw een dergelijk bedrag uitgetrokken.

(Vorige berichten pagina 647/3 - 2006)

Cyprus

CYPRUS

BINNENLAND

Nieuwe aartsbisschop ingewijd

Op 5 november 2006 werd de 65-jarige Chrysostomos II gekozen als nieuwe aartsbisschop van Cyprus. Hij werd op 12 november ingewijd als hoofd van de Grieks-orthodoxe kerk, als opvolger van Chrysostomos I (79). Deze leed aan Alzheimer en was al enkele jaren niet meer in staat de kerk te leiden.
Chrysostomos II zei tijdens zijn inwijding dat de kerk haar stem zou laten horen over de hereniging van Turks- en Grieks-Cyprus. Hij verklaarde geen oplossing te zullen accepteren als deze de mensenrechten en fundamentele vrijheden van allen die rechtmatig op Cyprus woonden niet respecteerde. Chrysostomos II had zich als bisschop in 2004 gekeerd tegen het plan van de Verenigde Naties om het eiland te herenigen. Dat plan werd uiteindelijk door de Grieks-Cyprioten met overgrote meerderheid verworpen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF: 'Hervorm stelsel sociale zekerheid'

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) kwam op 6 november 2006 met een rapport waarin het de Cypriotische overheid opriep het stelsel van sociale zekerheid ingrijpend te hervormen. Alleen op die manier zou Cyprus de buitenlandse schuld in de hand kunnen houden. Deze bedroeg op dat moment 67 procent van het bbp.

De buitenlandse schuld dreigde volgens het IMF binnen vijftien jaar geheel uit de hand te lopen bij ongewijzigd beleid. Dit omdat de kosten voor zorg en pensioenen door de vergrijzing snel zouden stijgen, terwijl er steeds minder kinderen werden geboren die op termijn deze kosten konden opbrengen.

EUROPESE UNIE

EU geeft bemiddeling tussen Cyprus en Turkije op

De Finse minister van Buitenlandse zaken Erkki Tuomioja liet op 2 november 2006 weten dat hij er niet in was geslaagd de ministers van Buitenlandse zaken van Cyprus en Turkije om de tafel te krijgen. De bedoeling was dat beide bewindslieden op 5 en 6 november met elkaar zouden spreken over de impasse tussen de twee landen. Turkije weigerde Cypriotische schepen en vliegtuigen toe te laten: het wilde dat eerst het isolement van Turks-Cyprus zou worden doorbroken. De EU eiste echter dat Turkije haar zee- en luchthavens open zou stellen voor alle lidstaten van de Europese Unie, dus ook voor Cyprus.
Finland was op dat moment EU-voorzitter en deed de bemiddelingspoging ook namens de Unie. Deze was in gesprek met Turkije over een mogelijke toetreding van het land tot de EU.

(Vorige berichten pagina 523/2 - 2006)

DUITSLAND

BINNENLAND

Aanslag in Duitsland verijdeld

Zes mannen, afkomstig uit Irak, Jordanië, Koeweit en Libanon, werden op 17 november 2006 in Duitsland gearresteerd wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie. Concreet werden zij ervan verdacht een aanslag te hebben voorbereid op een Israëlisch vliegtuig, volgens sommige media behorend bij luchtvaartmaatschappij El Al. Ze zouden in juli contact hebben gelegd met een werknemer van de luchthaven van Frankfurt, die toegang had tot de beveiligde zone en bereid was tegen betaling een bom aan boord van een toestel te brengen. Omdat zij echter niet tot overeenstemming konden komen over de hoogte van de vergoeding, ging de aanslag niet door. Volgens dagblad de *Süddeutsche Zeitung* was de contactpersoon naar de politie gestapt, zodat rechercheurs de onderhandelingen konden volgen.

Eerder in november was een van de verdachten gearresteerd op beschuldiging van verkrachting. Omdat de politie vreesde dat de overige vijf zouden onderduiken, werden de mannen gearresteerd. Zij werden echter na huiszoekingen in de regio Rhein-Main op 18 november weer vrijgelaten. Duitse media gingen ervan uit dat dit gebeurde omdat bij de actie geen bewijsmateriaal was gevonden dat verdere gevangenhouding wettigde.

Jongen bestormt zijn voormalige school: 25 gewonden

Een jongen met de naam Sebastian Bosse (18) bestormde op 20 november 2006 zijn voormalige middelbare school Geschwister Scholl in Emsdetten, in het noordwesten van Duitsland nabij de Nederlandse grens. Hij beschoot er vijf mensen – drie scholieren tussen de twaalf en vijftien jaar, een vrouwelijke leerkracht en de conciërge – die ernstig gewond raakten. Twintig anderen, merendeels politieagenten, kregen ademhalingsproblemen door rookbommen die de dader bij het arriveren van de politie liet afgaan. Zelf werd hij daarna dood aangetroffen in een lokaal dat vol rook stond. Daar werden ook twee geweren met afgezaagde loop, een mes en explosieven aangetroffen. Het was niet duidelijk of hij zelf een einde aan zijn leven had gemaakt of dat hij door een van de bommen was omgekomen. De politie had in elk geval niet geschoten.

Sebastian Bosse stond bij leerlingen van de school bekend als agressief en afstandelijk, was een fan van gewelddadige computerspelletjes en had als ideaal om het leger in te gaan. Op internet waren foto's te zien waarop hij poseerde in militair uniform en met een handmitrailleur zwaaide. Een dag na de gebeurtenissen had hij terecht moeten staan, na enkele maanden eerder te zijn aangehouden in bezit van een doorgeladen pistool. Hij zou tot zijn daad zijn gekomen uit frustratie over zijn leven dat hij als leeg ervoer. Er waren geen medeplichtigen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Duitse economie leeft verder op

Nadat over het tweede kwartaal van 2006 al eerder gunstige economische gegevens bekend waren geworden, lieten data uit november een verder herstel van de Duitse economie zien.

'Economisch herstel te danken aan vorige regering'

Het op 8 november gepresenteerde jaarverslag van de *Sachverständigenrat* bevestigde de opgang. Deze commissie van vijf economen was het belangrijkste economische adviescollege van de regering. Ze ging er vanuit dat de economie in 2006 zou groeien met 2,4 procent en dat de groei het jaar daarop 1,8 procent zou bedragen.
Opvallend was dat de commissie de opleving niet toeschreef aan de bestaande coalitie van sociaal-democraten en christen-democraten. Het waren de hervormingen onder de vorige regering van oud-kanselier Gerhard Schröder die volgens de commissie de basis hadden gelegd voor economisch herstel.

Werkloosheid daalt tot beneden 10 procent

Op 2 november had de Duitse regering al werkloosheidscijfers gepresenteerd, die wezen op herstel. In oktober kwam voor het eerst in vier jaar het werkloosheidspercentage onder de 10 procent uit. In september bedroeg het 10,1 procent en de maand erna was dat 9,8 procent geworden, terwijl het in februari 2005 nog lag op 12,6 procent – een naoorlogs dieptepunt. Toen bedroeg het aantal geregistreerde werklozen 5.216.000, een aantal dat in oktober 2006 was gedaald naar 4.085.000. Gecorrigeerd naar seizoensinvloeden was er van september op oktober overigens sprake van een geringere afname van de werkloosheid. Het percentage daalde volgens deze berekening van 10,6 naar 10,4 procent, dat wil zeggen 67.000 werklozen minder.

Scherpe daling aantal faillissementen

Op 3 november maakte het Federaal Bureau voor de Statistiek bekend dat het aantal faillissementen van Duitse ondernemingen sterk was afgenomen. Er gingen in augustus 2.419 ondernemingen ten onder, een daling van 22 procent in vergelijking met een jaar eerder. Gerekend over de eerste acht maanden van 2006 gingen 21.011 bedrijven failliet, een afname van 17,2 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2005. Ook in dat jaar had zich de dalende tendens overigens al ingezet, want er waren toen 6 procent minder faillissementen dan in 2004.
Twee factoren werden voor het herstel van

Duitsland

de bedrijvigheid aangevoerd. De ene was de aanhoudende groei van de export en daarnaast was sprake van toenemende consumentenbestedingen.

Begroting toont dalend tekort

De Bondsdag gaf op 24 november met een meerderheid van 405 van de 557 stemmen haar goedkeuring aan de federale begroting voor 2007. De overheidsuitgaven werden voor dat jaar geraamd op 270,5 miljard euro, een toename van 3,4 procent ten opzichte van 2006. Tegelijkertijd werd een stijging van de overheidsinkomsten verwacht, welke vooral samenhing met de op 1 januari 2007 ingaande verhoging van de BTW van 16 naar 19 procent.
De verwachting van minister van Financiën Peer Steinbrück was dat het Duitse begrotingstekort in 2006 uit zou komen op 2,2 procent en het jaar daarna verder zou dalen naar 1,5 procent. Dit zou betekenen dat Duitsland voor het eerst sinds 2001 de norm van de Europese Unie zou halen om het tekort beneden de 3 procent van het bbp te houden.
De Bondsraad zou op 15 december over de begroting debatteren.

Consumentenvertrouwen neemt toe

De organisatie voor marktonderzoek GfK maakte op 28 november de resultaten bekend van een onderzoek onder Duitse consumenten, waaruit hun toenemend economisch vertrouwen bleek. De gegevens waren gebaseerd op interviews met ca. 2.000 mensen. In punten uitgedrukt bedroeg dat vertrouwen voor de aankomende maand december 9.4, tegen 9.3 in november. Dat was het hoogste sinds november 2001, toen het 9.6 bedroeg.
Het stijgend consumentenvertrouwen was het tegenstrijdige resultaat van de aankomende BTW-verhoging. Enerzijds zou de economische groei daardoor getemperd worden, maar anderzijds zette de maatregel de terughoudende consumenten juist aan om nu wél over te gaan tot grote aankopen. Voorafgaande aan de stijgende prijzen vanaf januari 2007 tekende zich dan ook een grotere binnenlandse vraag af.

Ruim 500 miljard euro van Duitsers op Zwitserse bankrekeningen

Welgestelde Duitsers hebben in Zwitserland meer dan 800 miljard Zwitserse frank (ca. 516 miljard euro) op bankrekeningen staan. De belangrijkste reden daarvoor is het gunstige belastingklimaat in het buurland. Dat werd duidelijk uit een op 14 november 2006 gepubliceerd artikel in weekblad *Cash*. Dat baseerde zich op gegevens van de Zwitserse Centrale bank. Tevens kon het op basis van data van de Duitse belastingautoriteiten concluderen dat het hier om welgestelden ging, want kleinere spaarders brachten hun geld eerder onder bij Oostenrijkse of Luxemburgse banken.
Om belastingontduiking tegen te gaan had het niet tot de Europese Unie behorende Zwitserland in juli 2005 een heffing ingesteld op rente die door ingezetenen van de Unie op hun spaartegoeden werd verdiend. Het merendeel daarvan werd terugbetaald aan de diverse lidstaten. Maatregelen tegen belastingvlucht werden des te noodzakelijker geacht naarmate er steeds meer sprake was van vrij kapitaalverkeer binnen Europa.

JUSTITIE

Levenslang voor verpleger die 28 patiënten doodde

Een rechtbank in Kempten veroordeelde op 20 november 2006, na een negen maanden durend proces, de 28-jarige verpleegkundige Stephan L. tot levenslange gevangenisstraf voor het ter dood brengen van 28 van zijn patiënten. Hij had dat gedaan in een ziekenhuis in Sonthofen, in het zuiden van Duitsland, door hen te injecteren met een cocktail van medicijnen. Stephan L. werd schuldig bevonden aan twaalf gevallen van moord, vijftien van doodslag en één geval van doden uit medelijden.
De leeftijd van de patiënten lag tussen de 40 en 94 jaar en de meeste van hen waren ouder dan 75. Het eerste verdachte sterfgeval deed zich voor in februari 2003, kort nadat de verpleegkundige in het ziekenhuis was komen werken, en het laatste in juli 2004. Dat was de maand dat de politie hem arresteerde na een onderzoek te hebben gedaan naar vermiste medicijnen. Ze vergeleek de uren dat hij werkte met de tijdstippen waarop de patiënten stierven en vond bovendien geopende flesjes van de betreffende medicijnen in zijn appartement.
Stephan L. had de ten laste gelegde feiten bekend. Zijn advocaat Jürgen Fischer had naar voren gebracht dat zijn cliënt was gedreven door compassie met ernstig zieke patiënten, ook al stelden de Duitse justitiële autoriteiten dat niet alle gedode patiënten ernstig ziek waren. De rechtbank oordeelde weliswaar dat de verdachte een einde wilde maken aan 'zinloos lijden', maar dat belangstelling voor de gezondheidssituatie van zijn patiënten op zijn best 'oppervlakkig' aanwezig was.

(Vorige berichten pagina 654/3 - 2006)

Frankrijk

FRANKRIJK

BINNENLAND

Socialisten kiezen Ségolène Royal als presidentskandidaat

In de eerste ronde van de partijverkiezingen koos ruim 60 procent van de leden van de Socialistische Partij (PS) op 17 november 2006 voor Ségolène Royal als kandidaat voor de presidentsverkiezingen van 2007. Zij versloeg voormalig minister van Financiën Dominique Strauss-Kahn en ex-premier Laurent Fabius met afdoende verschil om een tweede ronde overbodig te maken. De opkomst was hoog: 82 procent van de partijleden bracht een stem uit.
Vanwege haar onorthodoxe standpunten had de 53-jarige Royal veel tegenstanders binnen de partij. Critici voorspelden dat zij er niet in zou slagen de verdeelde partij achter zich te verenigen. Sinds premier Lionel Jospin vernietigend was verslagen in de eerste ronde van de presidentsverkiezingen in 2002 was de PS op drift geraakt. Het referendum over de Europese grondwet had de verdeeldheid binnen de partij nog vergroot. De voorstanders van Royal waren ervan overtuigd dat een vrouwelijke kandidaat zou zorgen voor de nodige verandering in de politiek.

Nicolas Sarkozy stelt zich kandidaat

Op 30 november 2006 werd bekend dat minister van Binnenlandse zaken Nicolas Sarkozy, tevens leider van de regerende Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP), zich officieel kandidaat had gesteld voor de presidentsverkiezingen. Sarkozy was voorstander van positieve discriminatie en harde maatregelen tegen illegalen en jeugdige criminelen. Verder was hij pro-Amerikaans en tegen de toetreding van Turkije tot de Europese Unie.

Frankrijk

Volgens een recente opiniepeiling zouden de verkiezingen een nek-aan-nek-race worden tussen Sarkozy en Royal.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bedrijf Eurotunnel voorlopig gered

Op 27 november 2006 gingen van de 58 schuldeisers van het noodlijdende bedrijf Eurotunnel er 28 akkoord met een reddingsplan dat de schuldenlast halveerde tot 4,16 miljard euro. Daarmee was de exploitatie van de Kanaaltunnel tussen Frankrijk en Groot-Brittannië voorlopig gered, in afwachting van de instemming van de obligatiehouders. Vanwege concurrentie met andere vervoersmogelijkheden verkeerde de tunnel al sinds de opening in 1994 in financiële problemen en per 1 januari 2007 dreigde een faillissement.

Omstreden fusie energieconcerns past binnen grondwet

Het Constitutioneel Hof ging op 30 november 2006 akkoord met de fusie tussen het staatsenergiebedrijf Gaz de France (GDF) en het private Suez. In een poging de fusie tegen te houden had de Socialistische Partij (PS) het hof gevraagd de privatisering te toetsen aan de grondwet. Overigens had een hof van beroep twee weken eerder bepaald dat de fusie pas mocht plaatsvinden nadat GDF de vakbonden had ingelicht over mogelijke gevolgen voor de werkgelegenheid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Genocide-onderzoeken schaden betrekkingen met Rwanda

Uit woede over de arrestatiebevelen tegen negen naaste medewerkers van president Paul Kagame werd de Rwandese ambassadeur op 24 november 2006 uit Frankrijk teruggeroepen en werden Franse diplomaten en de Franse ambassadeur uitgewezen. 'We zien geen reden om banden te onderhouden met een vijandig land', verklaarde de Rwandese minister van Buitenlandse zaken Charles Murigande.
De Franse anti-terreurrechter Jean-Louis Brugière achtte Kagame, die tot de bevolkingsgroep van de Tutsi's behoorde, en de negen medewerkers, onder wie legerleider James Kabarebe, verantwoordelijk voor het neerschieten van het vliegtuig van oud-president Juvenal Habyarimana op 6 april 1994. De dag erna begon de genocide die aan 800.000 mensen het leven kostte, zowel Hutu's (waartoe de meerderheid van de bevolking behoorde) als Tutsi's. De Franse rechter deed onderzoek naar de zaak omdat de bemanning van het vliegtuig Frans was. Ondertussen onderzocht een door de Rwandese regering ingestelde commissie de aantijging van Kagame dat Frankrijk betrokken was bij de genocide omdat het Hutu-milities had opgeleid en bewapend.

(Vorige berichten pagina 656/2 - 2006)

Griekenland

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Deserteur Irak krijgt twee jaar voorwaardelijk

Het militaire Hof van Beroep in Athene veroordeelde op 1 november 2006 een Griekse soldaat tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee jaar wegens desertie. De soldaat had als vrijwilliger voor vijf jaar bij de marine getekend, maar weigerde in 2003 in te schepen op een fregat dat naar de Perzische Golf zou gaan om mee te doen aan de invasie van Irak. Hij zei dat hij zich verzette 'tegen alles dat bijdraagt aan het bloedbad onder het Iraakse volk.'
De krijgsraad veroordeelde hem in september 2003 tot drie jaar en vier maanden. Hij zat enkele maanden vast totdat mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) een campagne begon voor zijn vrijlating.

JUSTITIE

Tweede lid Zeventiende November vrijgelaten

Een Griekse rechtbank heeft de dertigjarige Dionyssis Georgiadis vrijgelaten, zo werd op 2 november 2006 uit juridische bron bekend. Hij behoorde tot de extreem-linkse Beweging van de Zeventiende November, die sinds de jaren zeventig van de twintigste eeuw talloze aanslagen had gepleegd. In juli was al een ander lid van de groepering vrijgelaten.
Georgiadis was in 2003 veroordeeld tot een gevangenisstraf van negen jaar wegens lidmaatschap van een criminele organisatie. Hij had echter met succes een beroep gedaan op vervroegde vrijlating. Wel moest hij zich maandelijks bij de politie melden.

Groot-Brittannië

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Overheid wil Grieks-Albanezen naturaliseren

Binnenlandse zaken maakte op 7 november 2006 bekend dat ze stappen zou ondernemen om Albanese immigranten van Griekse origine te naturaliseren. Velen van hen waren de laatste tien jaar naar Griekenland gekomen. Onder hen leefde de wens tot naturalisatie, maar Griekenland had hier vooralsnog vanaf gezien omdat deze mensen dan hun eigendommen in Albanië zouden verliezen. Een grondwetswijziging in Albanië maakte het echter mogelijk dat mensen in beide landen bezittingen zouden hebben. Dit maakte de weg voor naturalisatie vrij. Volgens Binnenlandse zaken hadden al 30.000 mensen een aanvraag ingediend.

EUROPESE UNIE

Arbeidsmarkt in fasen open voor Roemenen en Bulgaren

Het ministerie van Arbeid maakte op 17 november 2006 bekend dat Griekenland haar arbeidsmarkt in fasen zou openstellen voor arbeiders uit Roemenië en Bulgarije als deze landen op 1 januari 2007 zouden toetreden tot de Europese Unie. Griekenland volgde hiermee andere EU-landen die de toegang tot hun arbeidsmarkt voor Roemenen en Bulgaren inperkten. Griekenland gaf als reden voor de stap de hoge werkloosheid in het land. Deze bedroeg op dat moment 8,8 procent.

(Vorige berichten pagina 657/3 - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Terrorisme, misdaad en opwarming aarde staan centraal in Troonrede

Koningin Elizabeth II las op 15 november 2006 de troonrede voor, waarin de regering de plannen voor het komende jaar bekend

maakte. Het zou de laatste regeringsperiode van Tony Blair zijn omdat hij in augustus 2007 zou aftreden.
De koningin zei dat de regering de bestrijding van het terrorisme, de misdaad en de opwarming van de aarde hoog op de agenda had staan. Uiteindelijk doel was een sterke, veilige en stabiele samenleving die de dreiging van het terrorisme kon weerstaan. De regering wilde hiertoe dertig nieuwe wetsvoorstellen indienen. Daarbij ging het onder andere om het harder straffen van geweldsdelinquenten, strengere regels voor asielzoekers en het terugbrengen van de CO2-uitstoot met 60 procent in 2050. Op buitenlands gebied wilde de regering zich concentreren op een oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict en het ondersteunen van de regeringen in Irak en Afghanistan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dollar bereikt laagste stand in veertien jaar

De koers van de dollar ten opzichte van het pond bereikte op 30 november 2006 het laagste punt sinds september 1992, toen Groot-Brittannië uit het Europees wisselkoersmechanisme stapte. Het pond stond op 1,9635 dollar, de euro op 1,3253 dollar.
In 2006 was de waarde van het pond met 13,5 procent gestegen ten opzichte van de dollar. Daarmee deed het het beter dan de euro die dat jaar in verhouding tot de dollar met 11,4 procent steeg.

JUSTITIE

Rechter laat twee terrorisme-verdachten vrij

De politierechtbank in Westminster besliste op 1 november 2006 dat twee broers die vastzaten wegens betrokkenheid bij de mislukte aanslagen van augustus 2006 vrijgelaten moesten worden. Die maand was er een terreuralarm afgekondigd omdat terroristen plannen zouden hebben gehad om een tiental vliegtuigen op transatlantische vluchten op te blazen. De twee werden ervan verdacht informatie te hebben achtergehouden over de betrokkenheid van hun broer, Nabeel Hussain, die justitie zag als een van de elf hoofdverdachten.
Volgens de rechter was er onvoldoende bewijs tegen de twee om het op een rechtszaak te laten aankomen. De openbaar aanklager legde zich bij deze uitspraak neer en de twee werden direct na de hoorzitting vrijgelaten.

Lid Al-Qaeda krijg levenslang

Een rechtbank in Londen veroordeelde Dhiren Barot op 7 november 2006 tot levenslang wegens lidmaatschap van een verboden organisatie en het beramen van terroristische aanslagen. De rechter noemde hem een vastberaden en toegewijde terrorist die zeker veertig jaar van zijn straf moest uitzitten.
Barot (34) werd in augustus 2004 in Londen gearresteerd. Hij was onder andere van plan geweest om in de Verenigde Staten aanslagen te plegen door limousines met gasflessen tot ontploffing te brengen in de parkeergarages van Amerikaanse financiële instellingen. Na de aanslagen van 11 september 2001 verlegde hij zijn werkterrein naar Groot-Brittannië, waar hij gasaanslagen beraamde op trein- en metrolijnen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Ombudsman: Groot-Brittannië verwordt tot surveillancestaat

De Britse ombudsman Richard Thomas publiceerde op 2 november 2006 een rapport over het toegenomen toezicht van overheid en bedrijven op de burger. Dat gebeurde onder andere met behulp van camera's, identiteitskaarten en klantenpassen. Het onderzoek voor het rapport was verricht door David Murakami Wood en Kirstie Ball.
De onderzoekers concludeerden dat Groot-Brittannië een van de landen was waar het meest toezicht werd gehouden. Zo telde het land 4,2 miljoen camera's, een op elke veertien inwoners. Veel burgers werden tientallen malen per dag door deze camera's geregistreerd, sommigen zelfs tot driehonderd maal op een dag. Verder was het niet altijd even duidelijk wat er precies met de gegevens gebeurde. De onderzoekers stelden dat er niet per se sprake was van kwade wil, maar veeleer van de wens om de burger van dienst te zijn. Onderzoeker Wood stelde: 'We hebben verzuimd beschermende maatregelen te nemen tegen het oprukken van de staat.'
Wood gaf ook een groot gevaar aan van de registratie van personen. Overheid en bedrijven hadden de neiging mensen bij het registreren te classificeren en wie eenmaal een bepaalde classificatie had, kon daar maar moeilijk van afkomen. Als voorbeeld noemde hij de lijst die de Verenigde Staten hadden aangelegd met burgers die niet meer mochten vliegen. Een deel van hen stond onterecht op de lijst, maar kon er ook niet meer van afkomen.
Een week eerder was bekend geworden dat de Britse justitie een database had aangelegd met DNA-materiaal van 3,6 miljoen mensen die in aanraking waren gekomen met justitie. Onder hen bevonden zich enkele honderdduizenden onschuldigen. Zij waren weliswaar ondervraagd door justitie, maar nooit aangeklaagd of vervolgd.

Overheid is niet verplicht asielzoekers te kleden

Een rechter van het Hooggerechtshof besliste op 29 november 2006 dat de overheid niet verplicht was asielzoekers van warme kleding te voorzien. Volgens de wet had de overheid de plicht om te zorgen voor elementaire voorzieningen als onderdak, voeding en toiletartikelen, maar kleding behoorde daar niet toe. De rechter voegde er echter aan toe dat hij Binnenlandse zaken graag had opgedragen een moeder en kind warme kleding te geven, maar dat de wet dit niet toestond. Hij noemde dit een schandaal en riep de overheid op de wet te veranderen.

MILITAIRE ZAKEN

Regering verleent pardon aan deserteurs

De Britse regering besloot op 7 november 2006 om postuum pardon te verlenen aan Britse soldaten die gedurende de Eerste Wereldoorlog waren geëxecuteerd. Onder hen bevonden zich 300 mensen die weigerden terug te keren naar het front. Zij leden veelal aan 'shell-shock' – geestesproblemen ontstaan door militaire ervaringen. 'Executie was niet het lot dat deze dienstplichtigen verdienden', stelde het ministerie van Defensie.

NOORD-IERLAND

Brits parlement akkoord met ontbinding Noord-Ierse Assemblee

Het Britse parlement ging op 22 november 2006 akkoord met de ontbinding van de

Noord-Ierse Assemblee per 30 januari 2007. Zo maakte het de weg vrij naar nieuwe verkiezingen op 7 maart van dat jaar voor een nieuwe Assemblee die vervolgens een nieuwe regering kon kiezen. De regeringsleiders zouden op 24 november 2006 al worden genomineerd. Dat waren Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) en Martin McGuinness van Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA).

Paisley weigert nominatie als premier

Ian Paisley weigerde op 24 november de nominatie als premier van de nieuwe Noord-Ierse regering. Hij zei pas te willen samenwerken met SF, als deze partij de politie ondersteunde. 'Er zal en kan geen beweging komen totdat zij [SF] hun verplichtingen inzien en nakomen.' SF zei dat ze bereid was de politie te erkennen, maar niet voordat Paisley en McGuinness waren geïnstalleerd. Het parlement kwam niet uit deze patstelling omdat enkele minuten na de toespraak van Paisley de beruchte protestantse paramilitair Michael Stone aanstormde en een plastic tas met enkele spijkerbommen naar binnen gooide. Twee bewakers wisten hem te overmeesteren, terwijl de anderen het parlement ontruimden.
Premier Tony Blair zei dat de toespraak van Paisley voldoende basis was om het vredesproces voort te zetten. Blair en zijn Ierse ambtgenoot Bertie Ahern hadden 24 november als uiterste datum genoemd om beide regeringsleiders voor te dragen. Dit was uiteindelijk niet gebeurd, maar tot verrassing van gematigde krachten nam Blair daar genoegen mee.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Blair bezoekt troepen in Afghanistan

Premier Tony Blair bracht op 20 november 2006 een bezoek aan de Britse troepen in Afghanistan, voor het eerst sinds 2002. Hij bezocht hen in de zuidelijke provincie Helmand, een voormalig bolwerk van verzetsbeweging de Talibaan. Blair zei tegen de soldaten dat succes in Afghanistan een belangrijke stap betekende op weg naar wereldveiligheid. 'Hier in deze buitengewone woestijn wordt de toekomst van de wereld in het begin van de 21ste eeuw bepaald.'
De Britse troepen waren in Afghanistan sinds de door de Amerikanen geleide invasie van 2001. Sindsdien waren er 41 Britse soldaten gesneuveld, van wie 36 sinds juli 2006 toen de Britten hun posities in Helmand innamen. In totaal waren er 6.000 soldaten uit Groot-Brittannië in Afghanistan gelegerd.
Nadat Blair de troepen had toegesproken, ging hij op bezoek bij de Afghaanse president Hamid Karzai. Hij zei daar dat de Britse troepen in het land zouden blijven zolang als noodzakelijk was. Dat kon nog wel jaren duren, aldus Blair, omdat moest worden voorkomen dat de Talibaan weer terug zou keren.

(Vorige berichten pagina 658/1 - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Premier Prodi: 'Maffia grootste bedreiging economie zuiden'

Premier Romano Prodi noemde op 17 november 2006 tijdens een congres over de maffia deze organisatie de grootste bedreiging voor Zuid-Italië. Zo zouden vele buitenlanders niet in Zuid-Italië durven te investeren uit angst voor de maffia. 'Rechteloosheid is het grootste obstakel voor economische groei', stelde Prodi. Hij voegde er aan toe dat het onvoldoende was om alleen de maffiabazen te arresteren, maar dat de organisatie in het hart moest worden getroffen.
De anti-maffiagroep Libera verweet de overheid onvoldoende te ondernemen om de maffia aan te pakken. 'Niemand praat over de maffia, behalve in noodgevallen, zoals nu in Napels.' In die stad woedde op dat moment een bloedige maffiaoorlog, met als gevolg dat de roep luider werd om het leger in te zetten.
Op het congres werd verder gezegd dat de afgelopen tien jaar 2.500 mensen om het leven waren gekomen door maffiageweld.
Een week eerder had de politie in twee grote operaties de maffia een gevoelige slag toegebracht. Op 8 november werden ongeveer zestig drugssmokkelaars in Zuid-Italië gearresteerd. Een dag later arresteerde de politie vijftig mensen, waarmee ze een organisatie zou hebben opgerold die cocaïne en heroïne smokkelde vanuit Afrika naar enkele Europese landen. Het merendeel van de arrestanten was Afrikaan.

Top geheime diensten door premier Prodi vervangen

Premier Romano Prodi maakte op 20 november 2006 bekend dat hij de drie chefs van de inlichtingendiensten had vervangen. Volgens Prodi ging het om een routinekwestie omdat functies binnen de geheime dienst geregeld moesten rouleren.
De personeelswisseling kon echter niet los worden gezien van de affaires waarbij vooral de militaire inlichtingendienst Simsi was betrokken. Ze zou een rol hebben gespeeld bij de ontvoering door de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) van Abu Omar in 2003. Deze imam werd overgebracht naar Egypte waar hij werd gemarteld. Verder was de Simsi betrokken bij het construeren van bewijs tegen de voormalige leider van Irak Saddam Hoessein, voorafgaand aan de inval in dat land. Italiaanse agenten hadden beweerd dat Irak kernmateriaal in Niger had willen kopen. Tenslotte waren de inlichtingendiensten ook betrokken bij een afluisterschandaal, waarbij via Telecom Italia meer dan duizend prominente Italianen werden afgeluisterd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO: 'Begrotingstekort weer boven de 3 procent'

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) publiceerde op 28 november 2006 haar halfjaarlijks rapport. Hierin stelde ze dat Italië in 2007 voor het vijfde achtereenvolgende jaar een begrotingstekort zou hebben van boven de 3 procent. Dat was het maximaal toegestane percentage volgens de normen van de Europese Unie.
De regering van premier Romano Prodi had gesteld dat het tekort lager zou liggen. Volgens de OESO waren inkomsten en uitgaven echter niet in balans en waren de opbrengsten van de aanpak van belastingontduiking veel te optimistisch ingeschat.

JUSTITIE

Voormalig nazi-officier krijgt levenslang

De militaire rechtbank van La Spezia ver-

oordeelde op 3 november 2006 de 86-jarige voormalige nazi-officier Heinrich Nordhorn tot levenslang wegens betrokkenheid bij de moord op tien burgers nabij de stad Forli in 1944. Dit was een vergelding voor een aanslag waarbij een Duitser om het leven kwam en een ander gewond raakte.
Nordhorn werd bij verstek veroordeeld. Hij woonde in Duitsland.

Twee mannen veroordeeld wegens terrorisme

Een rechtbank in Milaan veroordeelde op 6 november 2006 twee mannen tot vijf en tien jaar gevangenisstraf wegens betrokkenheid bij een terroristische organisatie. Eén man kreeg vijf jaar omdat hij van plan was een zelfmoordaanslag te plegen. De ander was de Egyptenaar Rabei Ousman Sayed Ahmed die een van de hoofdverdachten was van de aanslagen die op 11 maart 2004 op treinen in Madrid werden gepleegd en waarbij 191 mensen om het leven kwamen. Uit afgeluisterde telefoongesprekken bleek dat Ahmed zichzelf zag als het brein achter de aanslagen. Hij kreeg tien jaar opgelegd.

Advocaten meenden dat de twee vrijgesproken moesten worden omdat er geen terroristische organisatie in Milaan was.

Op 17 november 2006 werd Ahmed overgedragen aan Spanje. Daar zou hij met 29 andere verdachten terecht moeten staan voor de aanslagen van maart 2004.

(Vorige berichten pagina 661/3 - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Nieuw hoofd AIVD benoemd

Het Nederlandse kabinet stemde op 10 november 2006 in met het voorstel van (demissionair) minister van Binnenlandse zaken Johan Remkes om Gerard Bouman per 1 januari 2007 te benoemen tot hoofd van Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). De 54-jarige Bouman, eerder onder meer hoofdofficier van justitie in Middelburg en Den Haag, was op dat moment korpschef in Den Haag. Hij werd de opvolger van Sybrand van Hulst, die met pensioen zou gaan.

Socialistische Partij en Partij voor de Vrijheid winnen Kamerverkiezingen

De landelijke verkiezingen die op 22 november 2006 in Nederland werden gehouden, betekenden een politieke aardverschuiving. Grote winnaar werd de Socialistische Partij (SP), die door een bijna-verdriedubbeling van haar zetelaantal de derde partij van het land werd. Verrassende nieuwkomer met 9 zetels was de Partij voor de Vrijheid (PvdV) van onafhankelijk kamerlid Geert Wilders.
De regerende Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en de oppositionele Partij van de Arbeid (PvdA) verloren beide bijna een kwart van hun aanhang: ze gingen respectievelijk van 28 naar 22 en van 42 naar 33 zetels. De grootste regeringspartij, het Christen-Democratisch Appèl (CDA), verloor enkele zetels, maar bleef met 41 zetels op afstand de grootste partij.
Een belangrijk winnaar was ook de ChristenUnie (CU), die haar zetelaantal wist te verdubbelen van 3 naar 6, terwijl bij voormalig regeringspartij Democraten66 (D66) het omgekeerde gebeurde. Tenslotte beleefde Nederland een unicum in de wereld met de intrede van de Partij voor de Dieren (PvdD). Deze kreeg 2 zetels.
Van de overige partijen die zetels haalden, bleef Nederlands oudste politieke partij, de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP), stabiel op twee zetels. Ter linkerzijde tenslotte ging GroenLinks (GL) 1 zetel terug en kwam uit op 7.
De opkomst was met 80,4 procent de hoogste sinds 1989. Bij de vorige kamerverkiezingen van 2003 was deze 80,0 procent. Rotterdam had met 70,9 procent de laagste opkomst, terwijl op Schiermonnikoog (94,3 procent) de meeste mensen naar de stembus gingen.
Aan de verkiezingen werd deelgenomen door 24 partijen met in totaal 683 kandidaten. Van hen waren 207 vrouw, dat wil zeggen 30 procent. Er werden 55 vrouwelijke kamerleden verkozen, dat is 37 procent van het totaal.
Door problemen met de veiligheid van een deel van de stemmachines keurde minister Atzo Nicolaï van Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties deze af in 35 gemeenten, waaronder Amsterdam, Eindhoven en Tilburg. Hiervan schakelden 11 gemeenten over op de oude methode van 'het rode potlood'.
Nederlanders in het buitenland, die samen ongeveer een halve zetel in de Tweede Kamer vertegenwoordigden, konden bij wijze van experiment ook via internet stemmen. Rond de 20.000 mensen maakten daar gebruik van.

Kiezers trekken weg van het midden

De grote winst van de partijen die als het meest links (SP) en het meest rechts (PvdV) werden beschouwd, ging ten koste van de drie politieke stromingen die van oudsher het centrum van de politieke macht vormden. De confessionele stroming (CDA) hield, ondanks verlies van enkele zetels, veel beter stand dan de sociaal-democraten (PvdA) en de liberalen (VVD). De twee laatste partijen hadden te lijden gehad onder de aantrekkingskracht van respectievelijk SP en PvdV, maar dat gold ook voor het CDA dat met name concurrentie te duchten had van de winnende CU. De schade bleef hier echter beperkt.
Volgens commentatoren werd het betere resultaat van het CDA vooral veroorzaakt door de bijdrage die de partij, verpersoonlijkt in premier Jan Peter Balkenende, had geleverd aan het economisch herstel. De bezuinigingen waartegen de links georiënteerde partijen te hoop waren gelopen, zouden uiteindelijk hun vruchten hebben afgeworpen. Deze bijdrage kwam echter evenzeer voor rekening van de VVD, waarvan vooral minister Gerrit Zalm van Financiën werd gezien als belangrijk architect van het economisch hervormingsprogramma.

De stelling dat dankzij het 'zuur' van het kabinetsbeleid van de laatste jaren, nu het 'zoet' meer naar voren kon komen, werd niet door iedereen gedeeld – zeker niet door alle economen. Zo stelde Harry Garretsen, hoogleraar internationale economie aan de Universiteit Utrecht en plaatsvervangend kroonlid van de Sociaal-Economische Raad (SER), dat de credits voor economisch herstel niet moesten gaan naar het gevoerde beleid, maar naar de internationale, oplevende conjunctuur die ongeacht de politieke koers van de diverse regeringen de nationale economieën uit het slop hadden gehaald. Onder de kop 'Wereldeconomie levert het zoet' had hij in het *Reformatorisch Dagblad* van 20 oktober, toen het kabinet-Balkenende voor burgers en bedrijven al lastenverlichtingen had aangekondigd, de opvatting bestreden dat Nederland weer voorop zou lopen in Europa.

Uitslagen parlementsverkiezingen Nederland (22 november 2006) Opkomst: 80,4 procent

partij	2003 stemmen	perc.	zetels	2006 stemmen	perc.	zetels	perc.	verschil zetels
CDA	2.763.480	28,6	44	2.608.573	26,5	41	-2,1	-3
PvdA	2.631.363	27,3	42	2.085.077	21,2	33	-6,2	-9
SP	609.723	6,3	9	1.630.803	16,6	25	+10,3	+16
VVD	1.728.707	17,9	28	1.443.312	14,7	22	-3,2	-6
PvdV	-	-	-	579.490	5,9	9	+5,9	+9
GL	495.802	5,1	8	453.054	4,6	7	-0,5	-1
CU	204.694	2,1	3	390.969	4,0	6	+1,9	+3
D66	393.333	4,1	6	193.232	2,0	3	-2,1	-3
PvdD	47.754	0,5	0	179.988	1,8	2	+1,3	+2
SGP	150.305	1,6	2	153.266	1,6	2	0,0	0
EénNL	-	-	-	62.829	0,6	0	+0,6	0
Fortuijn	549.975	5,7	8	20.956	0,2	0	-5,5	-8
VSP	-	-	-	12.522	0,1	0	+0,1	0
ABC	-	-	-	5.149	0,1	0	+0,1	0
PVN	-	-	-	5.010	0,1	0	+0,1	0
Lijst 21/(ID)	-	-	-	4.339	0,0	0	0,0	0
NT	-	-	-	2.318	0,0	0	0,0	0
GVIP	-	-	-	2.297	0,0	0	0,0	0
LibDem	-	-	-	2.276	0,0	0	0,0	0
Lijst 14	-	-	-	2.181	0,0	0	0,0	0
CDDP	-	-	-	559	0,0	0	0,0	0
LRVP - het Zeteltje	-	-	-	185	0,0	0	0,0	0
SMP	-	-	-	184	0,0	0	0,0	0
TOP	-	-	-	114	0,0	0	0,0	0
overige	79.339	0,8	0	-	-	-	-0,8	0
totaal	9.654.475	100,0	150	9.838.683	100,0	150	0,0	0

Betekenis afkortingen van niet in de tekst genoemde partijen:

VSP - Verenigde Senioren Partij
ABC - Ad Bos Collectief
Lijst 21/(ID) (- Lijst Potmis). Islam Democraten (ID), die onder dit lijstnummer alleen deelnamen in de districten Arnhem, Den Haag, Dordrecht, Haarlem, Leiden, Rotterdam, Tilburg en Utrecht
NT - Nederland Transparant
GVIP - Groen Vrij Internet Partij
LibDem - Liberaal Democratische Partij
Lijst 14 (- Lijst Poortman)
CDDP - Continue Directe Democratie Partij
LRVP - het Zeteltje - Liefde, Respect en Vrijheid Partij
SMP - Solide Multiculturele Partij
TOP - Tamara's Open Partij

Hij verwees daartoe naar landen als Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg en Spanje, die een hogere economische groei hadden gerealiseerd dan Nederland. En vervolgens stelde hij:

'Voor een kleine, open economie als de onze is de invloed van nationale beleidsmakers op de economische groei zeer beperkt. (...) Door de wereldhandel en de loonkostenmatiging trekt onze export weer aan, Nederlandse bedrijven durven weer te investeren. Het economisch herstel heeft daarmee te maken, en niet de hervormingsagenda van de kabinetten-Balkenende. (...) Zo vlak voor de verkiezingen is het natuurlijk prettig om het huidige economisch herstel toe te schrijven aan de hervormingen en het zuur van Balkenende. Maar een student zou er niet mee weg komen.'

Doorbraak van de Socialistische Partij

Wouter Bos, leider van de PvdA, had zich – anders dan de SP en GL – voor de verkiezingen niet voor een linkse coalitie willen uitspreken. Onderzoek wees echter uit dat 77 procent van de sociaal-democratische kiezers wel voor deze coalitie koos. Aangenomen werd dan ook dat het door de PvdA openhouden van meerdere opties een belangrijke verklaring vormde voor haar verlies en dat de SP daarvan had geprofiteerd.
Uit verkiezingsonderzoek, weergegeven in dagblad *De Volkskrant* van 23 november, bleek dat de winst van de SP voor 24 procent afkomstig was van de PvdA. Daarna volgden het CDA (8 procent), D66 (6 procent), GL (4 procent) en de VVD (3 procent). Voor 31 procent kwam de winst van mensen die in 2003 niet hadden gestemd. Er was nauwelijks sprake van een toestroom van voormalige kiezers van de Lijst Pim Fortuijn (LPF). De SP-winst kwam daar slechts voor 3 procent vandaan.

De Socialistische Partij was in 1971 ontstaan uit de Kommunistiesche Partij Nederland/marxistisch-leninistisch (KPN/ml). Dat was een afsplitsing van de Kommunistische eenheidsbeweging Nederland/marxistisch-leninistisch (KEN/ml) die op haar beurt voortkwam uit een maoïstische afsplitsing van de Communistische Partij van Nederland (CPN). De naam KPN/ml werd op 22 oktober 1972 veranderd in SP.
Aanvankelijk was de sterk actiegerichte partij alleen lokaal actief. Daardoor kon ze in 1974 haar eerste gemeenteraadszetels behalen in Nijmegen en in Oss, in welke laatste plaats partijleider Jan Marijnissen woonde. In 1986 was het aantal raadsleden uitgegroeid tot rond de 40.
In 1977 deed de SP mee aan de landelijke verkiezingen, maar haalde geen zetels. Ze moest nog wachten tot 1994 alvorens met twee zetels vertegenwoordigd te zijn. In 1998 werden dat er 5, in zowel 2002 als 2003 werden er 9 zetels gehaald, om in 2006 door te breken naar 25 zetels. Met dit aantal werd de SP de op twee na grootste partij: na CDA en PvdA, maar vóór de VVD. Qua ledenaantal – intussen gestegen tot boven de 50.000 – was dat al langer het geval.

De SP werd in 2006 de grootste partij in zes gemeenten, met stemmenpercentages tussen de 23,8 en 31,7 procent. Het ging om Brunssum, Doesburg, Heerlen, Landgraaf, Nijmegen en Oss. In de eerste vier daarvan droeg de partij ook bestuursverantwoordelijkheid. Zij werd de op één na grootste partij in Amsterdam en Rotterdam en in de provincies Groningen, Noord-Brabant en Limburg. De SP haalde percentages boven de 20 procent in steden als Breda (20,1), Eindhoven (23,8), Groningen (21,5), Leeuwarden (21,7), Maastricht (20,9), Tilburg (22,8) en Zaanstad (21,9).

Het succes van de Partij voor de Vrijheid

Rechts van de VVD dongen vier partijen mee naar de kiezersgunst. De voormalige regeringspartij LPF, in 2002 nog goed voor 26 zetels maar een jaar later al gereduceerd tot 8, deed mee als 'Fortuijn'. De partij met als lijsttrekker Olaf Stuger behaalde geen enkele zetel meer. Dat gold ook voor de Partij voor Nederland (PVN) onder leiding van de oud-minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Hilbrand Nawijn. De partij

Nederland

Uitslagen twaalf grootste gemeenten (>150.000 inwoners)

Amsterdam (744.736)

	aantal stemmen	percentage
CDA	37.498	9,59
PvdA	117.818	30,13
VVD	54.533	13,94
SP	72.249	18,47
Fortuijn	660	0,17
GL	48.857	12,49
D66	17.507	4,48
CU	6.010	1,54
SGP	324	0,08
NT	92	0,02
PvdD	13.547	3,46
EénNL	2.344	0,60
PvdV	17.456	4,46
Lijst 14	233	0,06
PVN	245	0,06
CDDP	57	0,01
LibDem	184	0,05
VSP	665	0,17
ABC	220	0,06
GVIP	256	0,07
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	132	0,03
LRVP - het Zeteltje	185	0,05
Opkomst	393.696	74,38

Den Haag (475.580)

	aantal stemmen	percentage
CDA	40.530	16,99
PvdA	61.278	25,68
VVD	42.004	17,60
SP	34.762	14,57
Fortuijn	506	0,21
GL	14.069	5,90
D66	8.632	3,62
CU	5.565	2,33
SGP	958	0,40
NT	55	0,02
PvdD	7.879	3,30
EénNL	1.848	0,77
PvdV	18.594	7,79
Lijst 14	74	0,03
PVN	233	0,10
CDDP	23	0,01
LibDem	109	0,05
VSP	301	0,13
ABC	165	0,07
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	1.029	0,43
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	239.127	71,51

Eindhoven (209.228)

	aantal stemmen	percentage
CDA	27.929	23,70
PvdA	24.163	20,51
VVD	15.997	13,58
SP	27.810	23,60
Fortuijn	303	0,26
GL	6.063	5,15
D66	3.008	2,55
CU	2.250	1,91
SGP	117	0,10
NT	41	0,03
PvdD	2.059	1,75
EénNL	644	0,55
PvdV	6.967	5,91
Lijst 14	36	0,03
PVN	39	0,03
CDDP	11	0,01
LibDem	44	0,04
VSP	356	0,30
ABC	0	0,00
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	118.050	74,70

Rotterdam (584.636)

	aantal stemmen	percentage
CDA	42.695	14,34
PvdA	86.935	29,20
VVD	35.331	11,87
SP	52.440	17,62
Fortuijn	1.116	0,37
GL	14.988	5,03
D66	9.990	3,36
CU	8.323	2,80
SGP	1.891	0,64
NT	69	0,02
PvdD	7.300	2,45
EénNL	9.519	3,20
PvdV	25.316	8,50
Lijst 14	92	0,03
PVN	302	0,10
CDDP	21	0,01
LibDem	100	0,03
VSP	0	0,00
ABC	232	0,08
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	979	0,33
TOP	0	0,00
SMP	52	0,02
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	298.478	70,87

Utrecht (281.011)

	aantal stemmen	percentage
CDA	28.605	16,99
PvdA	41.795	24,83
VVD	24.072	14,30
SP	27.294	16,21
Fortuijn	195	0,12
GL	20.468	12,16
D66	8.052	4,78
CU	4.877	2,90
SGP	444	0,26
NT	22	0,01
PvdD	3.399	2,02
EénNL	770	0,46
PvdV	7.682	4,56
Lijst 14	35	0,02
PVN	61	0,04
CDDP	6	0,00
LibDem	132	0,08
VSP	166	0,10
ABC	103	0,06
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	171	0,10
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	168.676	78,48

Tilburg (200.388)

	aantal stemmen	percentage
CDA	27.682	24,92
PvdA	23.892	21,51
VVD	14.438	13,00
SP	25.360	22,83
Fortuijn	227	0,20
GL	5.681	5,11
D66	2.578	2,32
CU	1.260	1,13
SGP	56	0,05
NT	14	0,01
PvdD	1.646	1,48
EénNL	1.390	1,25
PvdV	6.272	5,65
Lijst 14	15	0,01
PVN	0	0,00
CDDP	20	0,02
LibDem	20	0,02
VSP	304	0,27
ABC	56	0,05
GVIP	82	0,07
Lijst 21/(ID)	102	0,09
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00

Nederland

Uitslagen twaalf grootste gemeenten (>150.000 inwoners)

Groningen (180.729)

	aantal stemmen	percentage
CDA	15.839	13,39
PvdA	34.466	29,14
VVD	14.061	11,89
SP	25.371	21,45
Fortuijn	132	0,11
GL	11.797	9,97
D66	3.923	3,32
CU	6.404	5,41
SGP	207	0,17
NT	44	0,04
PvdD	2.324	1,96
EénNL	459	0,39
PvdV	3.006	2,54
Lijst 14	17	0,01
PVN	40	0,03
CDDP	0	0,00
LibDem	50	0,04
VSP	90	0,08
ABC	59	0,05
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	118.530	80,57

Breda (169.709)

	aantal stemmen	percentage
CDA	25.038	25,09
PvdA	20.350	20,39
VVD	17.421	17,45
SP	20.065	20,10
Fortuijn	201	0,20
GL	4.903	4,91
D66	2.168	2,17
CU	1.397	1,40
SGP	91	0,09
NT	32	0,03
PvdD	1.703	1,71
EénNL	540	0,54
PvdV	5.616	5,63
Lijst 14	17	0,02
PVN	0	0,00
CDDP	11	0,01
LibDem	20	0,02
VSP	108	0,11
ABC	60	0,06
GVIP	45	0,05
Lijst 21/(ID)	20	0,02
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	99.945	77,24

Apeldoorn (156.022)

	aantal stemmen	percentage
CDA	24.543	25,18
PvdA	21.398	21,95
VVD	14.693	15,07
SP	15.560	15,96
Fortuijn	180	0,18
GL	4.022	4,13
D66	2.115	2,17
CU	5.133	5,27
SGP	2.364	2,43
NT	37	0,04
PvdD	2.085	2,14
EénNL	413	0,42
PvdV	4.621	4,74
Lijst 14	18	0,02
PVN	43	0,04
CDDP	0	0,00
LibDem	17	0,02
VSP	111	0,11
ABC	40	0,04
GVIP	35	0,04
Lijst 21/(ID)	42	0,04
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	97.585	81,99

Almere (178.466)

	aantal stemmen	percentage
CDA	16.448	17,30
PvdA	24.240	25,49
VVD	17.371	18,27
SP	16.491	17,34
Fortuijn	290	0,30
GL	4.220	4,44
D66	1.651	1,74
CU	2.650	2,79
SGP	100	0,11
NT	31	0,03
PvdD	2.340	2,46
EénNL	660	0,69
PvdV	8.075	8,49
Lijst 14	26	0,03
PVN	55	0,06
CDDP	5	0,01
LibDem	20	0,02
VSP	264	0,28
ABC	77	0,08
GVIP	68	0,07
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	95.274	76,58

Nijmegen (159.556)

	aantal stemmen	percentage
CDA	17.961	18,23
PvdA	24.483	24,85
VVD	9.873	10,02
SP	24.951	25,33
Fortuijn	131	0,13
GL	10.212	10,37
D66	3.157	3,20
CU	1.589	1,61
SGP	51	0,05
NT	16	0,02
PvdD	1.818	1,85
EénNL	321	0,33
PvdV	3.649	3,70
Lijst 14	18	0,02
PVN	28	0,03
CDDP	7	0,01
LibDem	17	0,02
VSP	170	0,17
ABC	71	0,07
GVIP	0	0,00
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	98.678	79,16

Enschede (154.375)

	aantal stemmen	percentage
CDA	17.895	20,03
PvdA	26.319	29,46
VVD	10.668	11,94
SP	17.100	19,14
Fortuijn	120	0,13
GL	4.088	4,58
D66	2.445	2,74
CU	4.204	4,71
SGP	151	0,17
NT	15	0,02
PvdD	1.140	1,28
EénNL	314	0,35
PvdV	4.666	5,22
Lijst 14	0	0,00
PVN	33	0,04
CDDP	9	0,01
LibDem	37	0,04
VSP	71	0,08
ABC	29	0,03
GVIP	44	0,05
Lijst 21/(ID)	0	0,00
TOP	0	0,00
SMP	0	0,00
LRVP - het Zeteltje	0	0,00
Opkomst	89.478	77,18

Nederland

Gekozen in de Tweede Kamer (installatie: 30 november 2006)

gekozen kandidaten	*woonplaats*	*stemmen*
CDA		
Balkenende, J.P. (Jan Peter) (m)	Capelle a/d IJssel	2198114
Verhagen, M.J.M. (Maxime) (m)	Voorburg	79981
van der Hoeven, M.J.A. (Maria) (v)	Maastricht	74626
Schreijer-Pierik, J.M.G. (Annie) (v)	Hengevelde	31788
Donner, J.P.H. (Piet Hein) (m)	's-Gravenhage	25279
Verburg, G. (Gerda) (v)	Woerden	18881
Wijn, J.G. (Joop) (m)	Amsterdam	11080
van Geel, P.L.B.A. (Pieter) (m)	Helmond	8190
Atsma, J.J. (Joop) (m)	Surhuisterveen	16169
Sterk, W.R.C. (Mirjam) (v)	Houten	13839
Schinkelshoek, J. (Jan) (m)	's-Gravenhage	942
de Vries, J.M. (Jan) (m)	Goudriaan	2119
Spies, J.W.E. (Liesbeth) (v)	Alphen a/d Rijn	4850
Ferrier, K.G. (Kathleen) (v)	Leusden	2958
van Gennip, C.E.G. (Karien) (v)	Amsterdam	3994
Ormel, H.J. (Henk Jan) (m)	Hengelo (Gld)	5554
van Heugten, R.A.C. (Ruud) (m)	Helmond	2314
van Haersma Buma, S. (Sybrand) (m)	Voorburg	811
Çörüz, C. (Coskun) (m)	Haarlem	1076
van Hijum, Y.J. (Eddy) (m)	Zwolle	1422
van Bochove, B.J. (Bas Jan) (m)	Lelystad	778
Koopmans, G.P.J. (Ger) (m)	Velden	9047
van der Knaap, C. (Cees) (m)	Rotterdam	724
van de Camp, W.G.J.M. (Wim) (m)	's-Gravenhage	1097
Blanksma-van den Heuvel, P.J.M.G. (Elly) (v)	Eindhoven	3139
Koppejan, A.J. (Ad) (m)	Zoutelande	2065
Jager, H. (Rikus) (m)	Appingedam	1881
Joldersma, F. (Cisca) (v)	Tilburg	1149
van Dijk, J.J. (Jan Jacob) (m)	Culemborg	683
Schermers, J.P. (Janneke) (v)	Bunnik	3350
Mastwijk, J.J. (Jan) (m)	Hoogeveen	10602
de Nerée tot Babberich, F.J.F.M. (Frans) (m)	Leefdaal (BE)	676
Biskop, J.J.G.M. (Jack) (m)	Roosendaal	1343
Kortenhorst, R.W.F. (Roland) (m)	Joure	1468
Hessels, J.W.M.M.J. (Jos) (m)	Montfort	4422
ten Hoopen, J. (Jan) (m)	Zoetermeer	566
Omtzigt, P.H. (Pieter) (m)	Hengelo (O)	1934
van Vroonhoven-Kok, J.N. (Nicolien) (v)	's-Gravenhage	1286
Haverkamp, M.C. (Maarten) (m)	Nederhorst den Berg	734
de Pater-van der Meer, M.L. (Marleen) (v)	Zutphen	820
Kortenhorst, J.T.H.M. (Jules) (m)	Wassenaar	713
PvdA		
Bos, W.J. (Wouter) (m)	Amsterdam	1727313
Albayrak, N. (Nebahat) (v)	Rotterdam	122779
Bussemaker, M. (Jet) (v)	Amsterdam	24110
Dijksma, S.A.M. (Sharon) (v)	Enschede	23833
Wolfsen, A. (Aleid) (m)	Amsterdam	20048
Heerts, A.J.M. (Ton) (m)	Apeldoorn	3811
Koenders, A.G. (Bert) (m)	Amsterdam	8497
Hamer, M.I. (Mariëtte) (v)	Maassluis	3914
van Dam, M.H.P. (Martijn) (m)	Utrecht	3497
Besselink, M. (Marianne) (v)	Groningen	7402
Timmermans, F.C.G.M. (Frans) (m)	Heerlen	6599
Kuiken, A.H. (Attje) (v)	Breda	2797
Tichelaar, J. (Jacques) (m)	Oranjewoud	3257
Verbeet, G.A. (Gerdi) (v)	Amsterdam	1380
Crone, F.J.M. (Ferd) (m)	Heemstede	1014
Smeets, P.E. (Pauline) (v)	Sittard	4135
Spekman, J.L. (Hans) (m)	Utrecht	4435
Eijsink, A.M.C. (Angelien) (v)	's-Gravenhage	1453
Samsom, D.M. (Diederik) (m)	Leiden	6248
Gill'ard, C.D.M. (Chantal) (v)	Rotterdam	1230
Depla, G.C.F.M. (Staf) (m)	Utrecht	1952
Wolbert, A.G. (Agnes) (v)	Annen	2359
Dijsselbloem, J.R.V.A. (Jeroen) (m)	Wageningen	706
Jacobi, L. (Lutz) (v)	Jirnsum	2882
Kalma, P. (Paul) (m)	Amsterdam	616
Bouchibti, S. (Samira) (v)	Amsterdam	6199
Leerdam, J.A.W.J. (John) (m)	Amsterdam	5121
Roefs, C.W.J.M. (Lia) (v)	Bergen (L)	1393
Blom, L. (Luuk) (m)	Sint Annaland	608
Bouwmeester, L.T. (Lea) (v)	Almere	3217
van der Veen, E. (Eelke) (m)	Nieuwegein	8422
Vermeij, R.A. (Roos) (v)	's-Gravenhage	1845
Waalkens, H.E. (Harm Evert) (m)	Finsterwolde	7352
SP		
Marijnissen, J.G.C.A. (Jan) (m)	Oss	1344190
Kant, A.C. (Agnes) (v)	Doesburg	169664
Karabulut, S. (Sadet) (v)	Amsterdam	17333
van Bommel, H. (Harry) (m)	Diemen	14221
de Wit, J.M.A.M. (Jan) (m)	Heerlen	9163
van Velzen, K. (Krista) (v)	's-Gravenhage	14081
Irrgang, E. (Ewout) (m)	Amsterdam	1587
van Raak, A.A.G.M. (Ronald) (m)	Amsterdam	1729
Roemer, E.G.M. (Emile) (m)	Sambeek	2965
Leijten, R.M. (Renske) (v)	Haarlem	4791
Ulenbelt, P. (Paul) (m)	Leiden	807
Abel, R.T.G. (Ron) (m)	Schiedam	1450
Gesthuizen, S.M.J.G. (Sharon) (v)	Haarlem	1595
van Dijk, J.J. (Jasper) (m)	Amsterdam	1372
de Rooij, N. (Nathalie) (v)	Tilburg	3068
van Leeuwen, H. (Hans) (m)	Leidschendam	667
Luijben, A.P.M. (Fons) (m)	Walsoorden	785
Jansen, P.F.C. (Paulus) (m)	Utrecht	716
Poppe, R.J.L. (Remi) (m)	Vlaardingen	1809
Gerkens, A.M.V. (Arda) (v)	Haarlem	1098
van Gijlswijk, L.R. (Rosita) (v)	Groningen	3946
van Gerven, H.P.J. (Henk) (m)	Oss	807
Langkamp, M.C. (Marianne) (v)	's-Gravenhage	971
Kox, M.J.M. (Tiny) (m)	Tilburg	826
Lempens, P.P.E. (Paul) (m)	Weert	804
VVD		
Verdonk, M.C.F. (Rita) (v)	Nootdorp	620555*
Rutte, M. (Mark) (m)	's-Gravenhage	553200
Kamp, H.G.J. (Henk) (m)	Zutphen	100507
Griffith, L.J. (Laetitia) (v)	Amsterdam	67515
van der Burg, B.I. (Brigitte) (v)	Bergschenhoek	16195
Teeven, F. (Fred) (m)	Diemen	7124
Schippers, E.I. (Edith) (v)	Baarn	2858
Nicolaï, A. (Atzo) (m)	Amstelveen	3700
Remkes, J.W. (Johan) (m)	Groningen	5343
van Beek, W.I.I. (Willibrord) (m)	Maarheeze	1619
van Baalen, J.C. (Hans) (m)	's-Gravenhage	3601
van Miltenburg, A. (Anouchka) (v)	Zaltbommel	1943
Aptroot, C.B. (Charlie) (m)	Wassenaar	1638
Boekestijn, A.J. (Arend Jan) (m)	Leiden	1662
Neppérus, H. (Helma) (v)	Voorschoten	1296
Dezentjé Hamming-Bluemink, I. (Ineke) (v)	Numansdorp	2423

Gekozen in de Tweede Kamer (installatie: 30 november 2006)

gekozen kandidaten	*woonplaats*	*stemmen*
Blok, S.A. (Stef) (m)	's-Gravenhage	1794
de Krom, P. (Paul) (m)	Leidschendam	591
Zijlstra, H. (Halbe) (m)	Utrecht	884
ten Broeke, J.H. (Han) (m)	Haaksbergen	1646
Weekers, F.H.H. (Frans) (m)	Weert	4915
Snijder-Hazelhoff, J.F. (Janneke) (v)	Wagenborgen	3670
* Minister Rita Verdonk, nummer 2 op de VVD-lijst en voorheen kandidaat voor het lijsttrekkerschap, behaalde dus ruim 67.000 stemmen meer dan lijstaanvoerder Mark Rutte. Bij geen enkele andere partij die zetels behaalde werd de lijsttrekker voorbijgestreefd door iemand lager op de lijst.		
PvdV		
Wilders, G. (Geert) (m)	's-Gravenhage	566197
Agema, M. (Fleur) (v)	Zaanstad	5910
de Roon, R. (Raymond) (m)	Almere	448
Brinkman, H. (Hero) (m)	Middenbeemster	618
Bosma, M. (Martin) (m)	Amsterdam	391
Graus, D.J.G. (Dion) (m)	Heerlen	1296
Madlener, B. (Barry) (m)	Rotterdam	344
van Dijck, A.P.C. (Teun) (m)	Willemstad (NA)	114
Fritsma, S.R. (Sietse) (m)	's-Gravenhage	127
GL		
Halsema, F. (Femke) (v)	Amsterdam	390662
Vendrik, C.C.M. (Kees) (m)	Hensbroek	5680
Duijvendak, A.J.W. (Wijnand) (m)	Amsterdam	7233
Peters, M. (Mariko) (v)	Amsterdam	8268
van Gent, W. (Ineke) (v)	Groningen	6030
Azough, N. (Naima) (v)	Amsterdam	10654
Dibi, T. (Tofik) (m)	Amsterdam	2161
CU		
Rouvoet, A. (André) (m)	Woerden	342205
Huizinga-Heringa, J.C. (Tineke) (v)	Heerenveen	26258
Slob, A. (Arie) (m)	Zwolle	4612
Voordewind, J.S. (Joël) (m)	Amsterdam	1849
Ortega-Martijn, C.A. (Cynthia) (v)	Rotterdam	2761
Cramer, E.A. (Ernst) (m)	Zeewolde	631
D66		
Pechtold, A. (Alexander) (m)	Wageningen	95937
Koser Kaya, F. (Fatma) (v)	's-Gravenhage	34564*
van der Ham, B. (Boris) (m)	Amsterdam	27860
* Koser Kaya was de enige van de met voorkeurstemmen gekozenen, die niet op grond van de lijstvolgorde zou zijn gekozen. Zij stond op nummer 6 van de lijst.		
PvdD		
Thieme, M.L. (Marianne) (v)	Maarssen	150307
Ouwehand, E. (Esther) (v)	Valkenburg (ZH)	4370
SGP		
van der Vlies, B.J.	Maartensdijk	141636
van der Staaij, C.G.	Benthuizen	5878

EénNL van voormalig wethouder Marco Pastors van Leefbaar Rotterdam (LR) – destijds de basis voor het succes van Pim Fortuijn – en van ex-LPF-kamerlid Joost Eerdmans kon met 0,6 procent van de stemmen net geen zetel bemachtigen.

Met de vierde partij liep het geheel anders. In 2004 had VVD-kamerlid Geert Wilders, die aanstuurde op een rechtsere koers van de liberalen, zijn partij verlaten en was doorgegaan als onafhankelijk kamerlid. Hij richtte vervolgens de Partij voor de Vrijheid op. Deze behaalde bij de kamerverkiezingen een grote overwinning door met 9 zetels binnen te komen.

De PvdV bleek wél veel voormalige LPF-stemmers te trekken: haar winst kwam daar voor 24 procent vandaan. De regeringspartijen CDA en VVD droegen tezamen voor 23 procent bij aan de winst. De niet-stemmers bij de vorige verkiezingen leverden echter de grootste bijdrage met 43 procent.

De PvdV stond bekend als radicaal anti-islamitisch en riep onder meer op tot een immigratiestop en een verdere verscherping van het vreemdelingenbeleid. In het partijprogramma werd bovendien gepleit voor het herschrijven van artikel 1 van de Grondwet, dat een ieder gelijke behandeling garandeerde en discriminatie verbood. Volgens Wilders zou in een aangepast artikel duidelijk worden dat de christelijke/joodse/humanistische cultuur in Nederland dominant diende te blijven. Hij benadrukte echter dat de PvdV geen one-issue-partij was, maar een 'breed' programma had.

Partij voor de Dieren geeft dieren een stem

Bij de Tweede-Kamerverkiezingen van 2003 had de Partij voor de Dieren net geen zetel weten te veroveren. Dit keer werden het er 2, die zouden worden ingenomen door lijsttrekker Marianne Thieme en door Esther Ouwehand. Volgens Thieme was de uitslag te beschouwen als 'de doorbraak van het dier' en zou de Nederlandse parlementaire primeur navolging krijgen in andere landen. Overigens bestonden er al dergelijke partijen in landen als België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Spanje. Ook benadrukte ze dat er door de verkiezingsuitslag een 'diervriendelijke meerderheid' in het parlement was ontstaan, waarmee ze behalve op het linkse blok ook doelde op de CU en D66.

Thieme beschouwde een diervriendelijk beleid als een invulling van 'normen en waarden', wat steeds het motto van CDA-premier Balkenende was. Concreet ging het bij dierenrechten onder meer over beleidsveranderingen ten aanzien van de bio-industrie, het gebruik van proefdieren en het 'ruimen' van vaak miljoenen dieren bij de uitbraak van ziektes.

De PvdD werd ondersteund door bekende Nederlanders, zoals de cabaretiers Kees van Kooten en Ivo de Wijs, wetenschapper-filosoof Paul Cliteur en de schrijvers Maarten 't Hart, Mensje van Keulen, Rudy Kousbroek en Jan Wolkers.

Geen voor de hand liggende regeringscoalitie mogelijk

Bij alle verschillen in interpretatie van de verkiezingsuitslag, benadrukten woordvoerders van politieke partijen eensgezind dat de kiezers hen voor een zeer moeilijke keuze ten aanzien van de toekomstige coalitievorming hadden gesteld. Er bleken alleen meerderheidscoalities mogelijk van ten minste drie partijen en in alle gevallen was het zeer de vraag of er gemakkelijk inhoudelijke overeenstemming te vinden zou zijn.

CDA en VVD, die sinds het uittreden van

Nederland

D66 uit het kabinet eind juni als minderheidskabinet doorregeerden, zagen hun gezamenlijke zetelaantal dalen van 72 naar 63. Aan de linkerzijde won de SP weliswaar fors, maar omdat GL en vooral de PvdA verloren, konden deze partijen met 65 zetels niet op een parlementaire meerderheid rekenen. Een meerderheidskabinet van de twee grootste partijen was evenmin te vormen, aangezien CDA en PvdA tezamen 74 zetels hadden: 2 te weinig.
Op 23 november won koningin Beatrix advies in bij de vice-voorzitter van de Raad van State, Herman Tjeenk Willink, en bij de voorzitters van de Tweede en Eerste Kamer, Frans Weisglas en Yvonne Timmerman-Buck. Twee dagen later benoemde zij de CDA-er Rein Jan Hoekstra tot informateur. Deze rol had hij ook al vervuld bij de totstandkoming van het tweede kabinet-Balkenende in 2003. Hoekstra diende 'op korte termijn [te] onderzoeken welke mogelijkheden op basis van de verkiezingsuitslag aanwezig zijn voor de vorming van een kabinet dat mag rekenen op een vruchtbare samenwerking met de Staten-Generaal'. Daartoe begon hij op 27 november aan een serie gesprekken met alle fractievoorzitters.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stijging armoede vanaf 2006 omgebogen

In de jaren 2004 en 2005 is de armoede verder gestegen, maar in 2006 lijkt een keerpunt te zijn bereikt, zo meldden het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in hun op 16 november 2006 verschenen gezamenlijke publicatie *Armoedebericht 2006*.
In 2002 had 9,1 procent van alle huishoudens een inkomen onder de lage-inkomensgrens, het laagste aantal sinds 1990. In 2004 was dat percentage gestegen naar 10,3 procent en voor 2005 werd uitgegaan van 11,1 procent. De verwachting was echter dat dit in 2006 zou dalen naar 9,7 procent en in 2007 naar 8,8 procent, hetgeen voornamelijk werd veroorzaakt door de verwachte koopkrachtverbetering van huishoudens met 65-plussers.
Eenoudergezinnen met minderjarige kinderen hadden de grootste kans op armoede, zo bleek verder. Rond de 40 procent van hen leefde in 2004 onder de lage-inkomensgrens. Dit percentage was ook relatief hoog, namelijk ca. 20 procent, onder alleenstaanden tot 65 jaar. Van de huishoudens met een niet-westerse hoofdkostwinner had ruim 30 procent te maken met een laag inkomen, tegen 8 procent van de autochtone huishoudens. De toename van de armoede in de periode 2002-2005 viel hiernaast af te leiden uit de stijging van het aantal huishoudens met een openstaande niet-hypothecaire schuld of met betalingsachterstanden. Het aantal mensen met een laag inkomen dat meende zelf moeilijk rond te kunnen komen, nam eveneens toe: van 27 procent in 2001 naar 44 procent in 2005. Ook gaf een groeiend aantal van hen aan gedwongen te zijn om schulden te maken.

Laagste aantal bijstandsuitkeringen sinds tien jaar

Eind september 2006 werden in Nederland 311.000 bijstandsuitkeringen verstrekt aan personen onder de 65 jaar, 21.000 minder dan een jaar eerder en het laagste aantal sinds 1996. Dat bleek op 28 november 2006 uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
Het aantal uitkeringen daalde het laatste jaar onder mannen sneller (12.000) dan onder vrouwen (9.000). De leeftijdscategorie tot 35 jaar was met een daling van 15.000 uitkeringen voor 70 procent van de totale afname verantwoordelijk. Er was sprake van een vergrijzing van de bijstandspopulatie: het aandeel van personen van 45 tot 65 jaar was tussen januari 1998 en september 2006 gestegen van 33 naar 45 procent. Het aantal uitkeringen dat voor langer dan een jaar werd verstrekt, steeg in deze periode van 75 naar 80 procent.

FINANCIEEL-ECOMOMISCHE ZAKEN

Nederland heeft laagste inflatie sinds 1989

Uit het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bleek op 9 november 2006 dat Nederland in oktober het laagste niveau van inflatie had bereikt sinds maart 1989. Het bedroeg 0,9 procent, terwijl dat in september nog 1,1 procent was.
De daling die zich in 2006 doorzette, was voornamelijk te danken aan wijziging in de overheidstarieven begin dat jaar. Daarbij ging het om de afschaffing van het gebruikersdeel van de onroerende zaakbelasting (OZB), de verlaging van accijns op sterke drank en de lagere ouderbijdragen voor kinderopvang. Later in het jaar droegen ook de prijsdaling voor autobrandstoffen en het goedkoper worden van groente en fruit bij aan de daling. Belangrijkste oorzaken van de inflatie waren de stijging van de huren en de hogere prijzen voor gas en elektriciteit.

GEZONDHEID EN ZORG

Jaarlijks 19.000 ziekenhuisopnames door medicatiefouten

Uit een op 28 november 2006 verschenen onderzoek van de Universiteit Utrecht (UU) bleek dat jaarlijks ruim 19.000 mensen met spoed in het ziekenhuis werden opgenomen wegens bijwerkingen na medicatiefouten. De geconstateerde fouten hadden betrekking op het voorschrijven, afleveren of toedienen van geneesmiddelen. Daarbij ging het om de 'potentieel vermijdbare' spoedopnames, die voorkomen konden worden als de behandelend arts en de apotheker beter en vaker met elkaar over hun patiënten zouden overleggen. Er was jaarlijks ruim 85 miljoen euro mee gemoeid. Het onderzoek werd verricht in 21 ziekenhuizen, in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA) en de Orde van Medisch Specialisten (OMS). Het getal van 19.000 'vermijdbare' gevallen vormde slechts een deel van het aantal spoedopnames door geneesmiddelengebruik. Dat lag met ruim 41.000 meer dan tweemaal zo hoog, dat wil zeggen 5,6 procent van alle 738.000 spoedopnames die jaarlijks plaatsvonden.

Twee derde van degenen die het slachtoffer werden van vermijdbare spoedopnames was ouder dan 65 jaar. Oververtegenwoordigd waren patiënten die meer geneesmiddelen tegelijk gebruikten, verscheidene aandoeningen hadden, voortijdig hun medicatie staakten, verwarde patiënten en nierpatiënten. Middelen tegen diabetes, bloedverdunners en ontstekingsremmers als het (vrij verkrijgbare) ibuprofen speelden bij het ontstaan van de bijwerkingen de belangrijkste rol.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritiek op uitspraken premier over vonnis Saddam Hoessein

Het doodvonnis van 5 november 2006 tegen

Nederland

voormalig dictator Saddam Hoessein, in Irak uitgesproken wegens zijn verantwoordelijkheid voor de dood van 148 inwoners van het plaatsje Dujail in 1982, riep ook in Nederland verdeelde reacties op. Diezelfde dag nog toonde premier Jan Peter Balkenende zich in het televisieprogramma *Buitenhof* begripvol: 'U weet, de doodstraf is eigenlijk iets waarvan Nederland heeft gezegd, dat hoort eigenlijk niet.' Maar tevens zei hij dat met het vonnis 'recht werd gedaan'.
Oppositiepartijen in de Tweede Kamer toonden zich verontwaardigd over de uitspraken van de premier. Zo stelde de fractievoorzitter van GroenLinks (GL), Femke Halsema, dat deze niet begreep dat de zaak symbolisch was voor de kracht van de internationale rechtsorde.

Afschaffing doodstraf is onvoorwaardelijk

Het standpunt van Balkenende was om meerdere redenen opmerkelijk.
In de eerste plaats had hij nog in 2002 het oordeel van de toen onder hem dienende minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Hilbrand Nawijn dat de doodstraf in sommige omstandigheden geoorloofd kon zijn, gekwalificeerd als 'merkwaardig, ondenkbaar en onuitvoerbaar'.
Ten tweede sloot het oordeel van de premier weliswaar aan bij de officiële commentaren in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten – de twee landen die het regime van Saddam Hoessein met militaire middelen ten val hadden gebracht – maar niet bij het standpunt van de Europese Unie. Bij monde van voorzitter Finland verklaarde de EU 'in alle gevallen en onder alle omstandigheden' tegen de doodstraf te zijn en riep ze Irak op het vonnis niet ten uitvoer te brengen.
Als derde punt viel op dat het premiersoordeel haaks stond op de opvatting van mensenrechtenorganisaties als Amnesty International (AI). De organisatie sprak van een 'deplorabel besluit' en wees erop dat het proces niet voldeed aan internationale maatstaven: het was oneerlijk verlopen en werd door ernstige fouten gekenmerkt.
Tenslotte kon uit een door het Nederlandse parlement aanvaarde wet worden afgeleid dat uitzonderingen op de doodstraf – met als motief dat het hier om extreme misdaden ging – wettelijk waren uitgesloten. Op 2 juni en 1 november 2005 hadden respectievelijk Tweede en Eerste Kamer in overgrote meerderheid ingestemd met ondertekening van protocol nr. 13 bij het uit 1950 stammende Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden. Dat bevatte de verplichting om de doodstraf uit de nationale wetgeving te verwijderen. Dat verbod was absoluut, dat wil zeggen er mocht ook in extreme omstandigheden niet van worden afgeweken. Alleen de eerder genoemde Nawijn – intussen onafhankelijk kamerlid geworden na zijn uittreding uit de Lijst Pim Fortuijn (LPF) – en de fracties van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) en de ChristenUnie (CU) hadden niet voor de wet gestemd. De partij van premier Balkenende, het Christen-Democratisch Appèl (CDA), had dat wel gedaan.

Hoge Raad verwerpt recht op minimumjeugdloon voor 13- en 14-jarigen

In een door de Federatie Nederlanse Vakbeweging (FNV) en de jongerenorganisatie van het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) aangespannen procedure tegen de Staat verwierp de Hoge Raad op 10 november 2006 hun eis dat ook dertien- en veertienjarigen recht zouden hebben op een minimumjeugdloon. Eerder waren zij wel in het gelijk gesteld door de rechtbank (2002) en het hof (2005) in Den Haag. De Staat was nu met succes tegen laatstgenoemde beslissing in cassatie gegaan.
De eisers hadden naar voren gebracht dat de uitzondering op het verbod tot kinderarbeid voor mensen van dertien en veertien jaar door hen het verrichten van lichte werkzaamheden toe te staan, zou moeten resulteren in een minimumjeugdloon voor deze categorie. Omdat dit wel bestond voor vijftienjarigen, zou dit leeftijdsdiscriminatie betekenen. De Hoge Raad meende echter dat voor het gemaakte onderscheid een 'redelijke en objectieve rechtvaardiging' bestond. Voor dertien- en veertienjarigen ging het namelijk om bijzondere werkzaamheden van incidentele aard die niet gericht waren op het verwerven van inkomen, maar ondergeschikt waren aan het volgen van onderwijs. Invoering van een minimumjeugdloon zou de verkeerde indruk kunnen wekken dat hun inschakeling in het gewone arbeidsproces aanvaardbaar zou zijn, aldus het hoogste rechtscollege.

MILITAIRE ZAKEN

Nederland neemt deel aan ontwikkeling Joint Strike Fighter

Namens de Nederlandse regering ondertekende staatssecretaris van Economische zaken Karien van Gennip op 9 november 2006 het contract met de hoofdaannemers van het Amerikaanse gevechtsvliegtuig de Joint Strike Fighter (JSF), waaronder vliegtuigbouwer Lockheed Martin. De JSF moest de bestaande F16-toestellen gaan vervangen. De staatssecretaris zette haar handtekening onder drie intentieverklaringen, waarin omschreven stond op welke orders de Nederlandse industrie kans maakte. Garanties daarvoor werden echter niet gegeven. De inhoud van de overeenkomsten bleef geheim.
In 2002 sloot Nederland zich aan bij het project en zegde toe 800 miljoen dollar (ca. 600 miljoen euro) aan de ontwikkeling van de JSF bij te dragen. Tevens werd toen geschat dat de Nederlandse industrie een omzet zou halen van 8 miljard dollar (ca. 6 miljard euro), gerekend over de gehele levensduur van het programma. De Algemene Rekenkamer concludeerde echter in oktober 2006 dat het project met financiële risico's was omgeven. Niet alleen bleef de kostprijs van het vliegtuig onduidelijk, maar ook de verwachte omzet voor de industrie kon tegenvallen. Volgens de Rekenkamer bedroeg de waarde aan opdrachten sinds 2002 ca. 310 miljoen euro, maar Van Gennip noemde een bedrag van ca. 540 miljoen euro, omdat zij de voorlopige orders voor de allereerste productiefase meerekende. Zij verwachtte verder een forse werkgelegenheidsgroei, alleen al in de luchtvaartindustrie 450 tot 600 arbeidsplaatsen per jaar (en in piektijden 1.600). De Partij van de Arbeid (PvdA), GroenLinks (GL) en de Socialistische Partij (SP) hadden zich tegen deelname aan de JSF gekeerd. Zij hadden dan ook in hun programma's voor de parlementsverkiezingen van november 2006 opgenomen zich uit het project terug te willen trekken. Hoewel dat formeel mogelijk was, zou Nederland in dat geval het tot nu toe in het project geïnvesteerde geld kwijt zijn. De Rekenkamer had er in oktober al op gewezen dat terugtrekken steeds duurder werd.

(Vorige berichten pagina 662/2 - 2006)

Noorwegen

NOORWEGEN

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Noorse regering presenteert begroting 2007

Uit de op 6 oktober 2006 gepresenteerde begroting van Noorwegen bleek een overschot van omgerekend 36,6 miljard euro. De totale inkomsten werden begroot op ruim 121 miljard euro, een toename van 8,3 procent ten opzichte van 2006. De uitgaven lagen op 84,8 miljard euro en dat was 4,5 procent meer dan het jaar ervoor. De cen-

trum-linkse regering koos daarnaast voor belastingverhoging, vooral voor de hoge inkomensgroepen. De opbrengsten zouden worden gebruikt voor versterking van de verzorgingsstaat.
Uit de cijfers kwam verder naar voren dat het bbp zou toenemen met 3,6 procent, tegenover 2,4 procent in 2006. Ook de cijfers voor inflatie (1,75 procent tegenover 2,5 procent in 2006) en werkloosheid (3,25 in plaats van 3,5 procent) waren gunstig. Tevens werd een grotere loonstijging verwacht, namelijk met 4,5 procent ten opzichte van 3,75 procent het jaar daarvoor.

Meer oliereserves aangesproken

Het overschot van 36,6 miljard euro zou worden vastgezet in het *Statens pensjonsfond – Utland*, het overheidspensioenfonds dat voorheen werd aangeduid met de term Oliefonds. Het bestond uit de grote reserves die Noorwegen, als op twee na grootste olie-exporteur ter wereld, in de loop der jaren wist op te bouwen. Het was bestemd voor buitenlandse investeringen en als spaargeld voor het in de toekomst kunnen blijven financieren van de pensioenen. Een beperkt deel werd echter ook aangewend voor overheidsuitgaven. De regering verhoogde dit gedeelte met 9 procent en bleef daarmee beneden het door het parlement vastgelegde uitgavenplafond. Deze grens werd aangehouden om oververhitting van de economie te voorkomen.

Omvang fonds stijgt opnieuw

De Centrale bank van Noorwegen maakte op 21 november bekend dat voornoemd fonds in het derde kwartaal een recordgroei had doorgemaakt van bijna 25 miljard euro. Deels was dit veroorzaakt door de regeringstransfer van zo'n 10 miljard euro naar het fonds, maar ook de gunstige internationale aandelenmarkt speelde een rol.
De totale waarde van het fonds liep aan het eind van het kwartaal tegen de 200 miljard. Voor eind 2007 was de raming ruim 260 miljard. Met deze bedragen was het het grootste pensioenfonds van Europa.

JUSTITIE

Voorwaardelijke celstraf voor neo-nazistische leider

Een districtsgerechtshof in Hokksund, zuidoost-Noorwegen, heeft de 63-jarige neonazi Tore W. Tvedt veroordeeld tot 45 dagen voorwaardelijke celstraf wegens antisemitisme. Dat meldden Noorse media op 19 oktober 2006. Tvedt was de leider van de in 1994 opgerichte groep Vigrid, die zich nazi-Duitsland als voorbeeld stelde en de holocaust op de joden ontkende. Zelf had hij zich in juli 2003 in het dagelijks verschijnende roddelblad *Verdens Gang* in antisemitische zin uitgelaten, hetgeen reden was voor het proces. In de betreffende publicatie sprak hij over joden die 'geen mensen' waren, maar 'parasieten' waar de wereld van gezuiverd moest worden. Tvedt was al meerdere malen veroordeeld voor onder meer verboden wapenbezit en het aanzetten tot racisme.

Volgens Tvedt was hij in Verdens Gang verkeerd geciteerd. Hij kondigde tevens aan in beroep te zullen gaan tegen de recente gerechtelijke uitspraak.

BUITENLANDSE ZAKEN

Noorwegen scheldt schulden van zes landen kwijt

Minister van Internationale ontwikkeling Erik Solheim maakte op 2 oktober 2006 bekend dat Noorwegen de schulden van vijf landen zou kwijtschelden. Het ging om een totaalbedrag van omgerekend ca. 63 miljoen euro, die Ecuador, Egypte, Jamaica, Peru en Sierra Leone bij het land hadden uitstaan. Een en ander werd opgenomen in de enkele dagen later te presenteren begroting voor 2007. Het voornemen tot kwijtschelding van de schulden, die dateerden uit de jaren zeventig van de twintigste eeuw, moest nog wel voor goedkeuring naar het parlement.

Hulp voor Pakistan

Op 3 november nam Noorwegen een vergelijkbare beslissing ten aanzien van Pakistan. Dat land was in 2005 getroffen door een aardbeving die vele tienduizenden slachtoffers eiste en rond de 3,5 miljoen mensen dakloos maakte. Omgerekend 15 miljoen euro aan uitstaande schuld hoefde het land nu niet meer te betalen, op voorwaarde dat het geld gebruikt zou worden voor de sociale infrastructuur, zoals de bouw van scholen en gezondheidscentra. Het kwijtgescholden bedrag was bijna de helft van de totale schuld van ca. 35 miljoen euro die Pakistan in Noorwegen had uitstaan.

Geen extra Noorse troepen naar Afghanistan

Noorwegen zou voorlopig niet bijdragen met speciale eenheden aan de in Afghanistan opererende International Security Assistance Force (ISAF). Dat lieten de ministers Anne-Grete Stroem-Erichsen (Defensie) en Jonas Gahr Stoere (Buitenlandse zaken) op 18 oktober 2006 via een gezamenlijke verklaring weten. Zij antwoordden daarmee op een verzoek uit september van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), die de ISAF-missie leidde, om meer soldaten beschikbaar te stellen vanwege de grotere frequentie en intensiteit van aanvallen door de Talibaan in het zuiden van Afghanistan.
Noorwegen had op dat moment 500 mensen gestationeerd in de Afghaanse hoofdstad Kabul en in het noorden van het land. Vanaf april 2007 zou het land verantwoordelijk worden voor de controle op het internationale vliegveld van Kabul voor een periode van vier tot zes maanden.

Wel bijdrage aan NAVO Response Force

Minister Stroem-Erichsen van Defensie zegde op 29 november wel manschappen toe ten behoeve van de NAVO Response Force (NRF), die bestond uit 25.000 mensen die konden worden uitgezonden naar oorlogsgebieden. Diezelfde dag had de NAVO de NRF de status van gevechtsklaar gegeven, tijdens een top van de militaire organisatie in de Letse hoofdstad Riga.
De Noorse toezegging had betrekking op 400 soldaten die vooralsnog in Noorwegen gestationeerd zouden blijven. Vanaf 1 januari 2007 konden deze in noodsituaties door de NAVO worden opgeroepen voor militaire missies.

Islamitisch leider Krekar mag naar Irak worden uitgezet

Een Noorse rechtbank handhaafde op 22 november 2006 de uitspraak van een lagere rechter van het jaar daarvoor dat de Iraakse Koerd Mullah Krekar, oprichter van de radicaal-islamitische groep Ansar al-Islam, naar Irak moest worden uitgewezen. Hij zou in Noorwegen een 'gevaar voor de nationale veiligheid' betekenen. Ansar al-Is-

lam werd door de Verenigde Staten verantwoordelijk gehouden voor zelfmoordaanslagen tegen Amerikanen in Irak en zou banden hebben met Al-Qaeda. Krekar zou nog altijd leider van de groepering zijn, maar hij ontkende dat. Wel had hij nog in juni 2006 lovende woorden gesproken aan het adres van Al-Qaedaleider Osama Bin Laden en de leider van de Iraakse variant van de beweging, Abu Musab al-Zarqawi, die kort daarvoor bij een Amerikaans bombardement was omgekomen.
De autoriteiten in Noorwegen hadden in februari 2003 besloten Krekar, die sinds 1991 als vluchteling in het land verbleef, uit te wijzen. De uitvoering van deze beslissing werd echter opgeschort vanwege de veiligheidsrisico's die hij in Irak zou lopen en omdat hij beroep aantekende. Ook de nu gedane uitspraak zou vanwege de onzekere situatie in dat land niet direct praktijk worden.

(Vorige berichten pagina 603/2 - 2006)

PORTUGAL

BINNENLAND

Constitutioneel Hof akkoord met vraagstelling abortusreferendum

Het streven van de regering de rigide regelgeving in Portugal met betrekking tot abortus te veranderen, kwam op 15 november 2006 een stap dichterbij. Op die dag ging het Constitutioneel Hof akkoord met de formulering van de vraag over de kwestie zoals deze aan de bevolking zou worden voorgelegd. De uitspraak van het rechtscollege betekende dat president Aníbal Cavaco Silva binnen twintig dagen moest beslissen of er een referendum zou worden gehouden over de vraag of abortus tot de tiende week van de zwangerschap mogelijk moest worden.

Recordvangst van cocaïne in 2005

Het Instituut voor Drugs en Toxicomanie (IDT) van het Portugese ministerie van Gezondheidszorg maakte op 29 november 2006 bekend dat het jaar daarvoor 18 ton cocaïne in beslag was genomen. Dit betekende een toename met 144 procent ten opzichte van 2004 en een verzesvoudiging van het cijfer uit 2003. De autoriteiten ontdekten verder ruim 28 ton hasjiesj en 182 kilo heroïne.
Als bron van de cocaïne werd Colombia genoemd, terwijl de heroïne vooral afkomstig was uit Nederland en Turkije. De hasjiesj kwam met name uit Marokko.

Locaties bepaald voor methadonverstrekking

Het gemeentebestuur van Lissabon wees op dezelfde dag dat het rapport van het ministerie verscheen, twee locaties aan waar drugsverslaafden in 2007 methadon konden krijgen. Volgens het in de Portugese hoofdstad gevestigde Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EMCDDA) bestonden op dat moment soortgelijke locaties in 42 steden, verspreid over zes Europese landen. Naast het terugdringen van de criminaliteit hadden deze voorzieningen de opzet de gezondheidssituatie van de verslaafden te verbeteren.

Bijna een derde van Portugese baby's niet van gehuwde ouders

Cijfers van het Nationaal Statistiek Instituut (INE) wezen op 30 november 2006 uit dat ruim 30 procent van alle het jaar daarvoor geboren baby's 'onecht' was, hetgeen inhield dat hun ouders niet getrouwd waren. Vijf jaar daarvoor was dat bij 22 procent het geval en een decennium eerder bij bijna 19 procent. De stijging van het cijfer werd onder meer verklaard uit het feit dat steeds meer stellen samenwoonden zonder getrouwd te zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bezuinigingsbeleid wordt voortgezet

De Portugese volksvertegenwoordiging ging op 30 november 2006 akkoord met de begroting voor 2007, al stemden alle oppositiepartijen tegen. De regering van premier José Sócrates continueerde haar beleid van bezuinigingen omdat zij van mening was dat het begrotingstekort de toekomst van het land in gevaar bracht. Bij het opstellen van het staatsbudget was uitgegaan van een groei van het bbp in 2007 van 1,8 procent en een tekort van 3,7 procent. Dat laatste cijfer bedroeg in het lopende jaar nog 4,6 procent. Premier Sócrates had eerder in 2006 beloofd om dit tekort twee jaar later te hebben teruggebracht tot beneden de 3 procent, het door de Europese Unie maximaal toegestane percentage. Waarnemers verwachtten dat de maatregelen tot protesten van ambtenaren zouden leiden omdat op hun salaris zou worden gekort.

BUITENLANDSE ZAKEN

Uitwisseling van gegevens met Spanje over belastinginning

De regeringen van de twee landen van het Iberisch schiereiland, Spanje en Portugal, zouden in het vervolg direct gegevens over belastinginning in de grensstreek uitwisselen, aldus het ministerie van Financiën in Lissabon op 2 november 2006. Het akkoord was niet alleen gericht op de inkomstenbelasting van particulieren, maar ook op bedrijven in de bouw- en transportsector waarvan werd vermoed dat ze activiteiten in het buurland ontplooiden om de belasting in eigen land te ontduiken.

Poging immigratie uit Afrika te beperken

Om de illegale immigratie via de Canarische Eilanden te bestrijden, zou Portugal een schip naar haar voormalige kolonie Guinee-Bissau sturen, aldus minister van Binnenlandse zaken António Costa op 21 november 2006. Het was de bedoeling bij de Atlantische kust te gaan patrouilleren om boten met illegale Afrikaanse migranten, die in toenemende mate vanuit Guinee-Bissau vertrokken, te onderscheppen. Eerder dat jaar had de regering al een schip naar Kaapverdië gestuurd dat als voornaamste opdracht had asielzoekers uit Senegal tegen te houden.
In de eerste tien maanden van 2006 hadden meer dan 27.000 illegalen voet aan wal gezet op de Canarische Eilanden die deel uitmaken van Spanje.

(Vorige berichten pagina 666/1 - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Politie in Moskou pakt neonazi's op

De politie trad in het centrum van Moskou op 4 november 2006, op de Dag van de Volkseenheid, hard op tegen neonazi's en andere extreem rechtse demonstranten.

Het aantal arrestaties was onduidelijk, maar zou in de honderden lopen. Ook in enkele Russische provinciesteden brak de politie extreem rechtse betogingen op. De Dag van de Volkseenheid was in 2005 voor het eerst gevierd en moest 7 november, de dag waarop de Oktoberrevolutie van 1917 traditioneel werd herdacht, vervangen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Geen radicale hervormingen energiesector vóór de verkiezingen

De Russische regering koos op 30 november 2006 voor een geleidelijke hervorming van de energiesector. Men besloot zich te houden aan de oorspronkelijke voorstellen van een bescheiden stijging van de gasprijs en beperkte deregulering van de elektriciteitssector. De regering stemde in met voorstellen van minister van Industrie en Energie Viktor Christenko de gasprijs in 2007 met vijftien procent te laten stijgen en de energieprijzen voor huishoudens kunstmatig laag te houden. Een radicale liberalisering van de energiesector zou worden uitgesteld tot na de presidentsverkiezingen van 2008.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement neemt begroting 2007 aan

De Staatsdoema, de lagere kamer van het Russische parlement, nam op 24 november 2006 in vierde en laatste lezing de begroting van 2007 aan. De begroting ging ervan uit dat de wereldolieprijzen hoog zouden blijven en voorzag een stijging van de uitgaven van vijfentwintig procent. Minister van Financiën Aleksej Koedrin zei na het aannemen van de begroting dat het verwachte overschot van 1,502 triljoen roebel (ca. 44 miljard euro) zou kunnen wegvallen als de olieprijs niet verder zou stijgen. De begroting was gebaseerd op een gemiddelde olieprijs van 61 dollar (bijna 48 euro) voor Russische Oeral-blend, die op dat moment op ongeveer 56 dollar stond. De begroting werd aangenomen met 348 tegen 91 stemmen, en geen onthoudingen.

NATUUR EN MILIEU

Russische kritiek op milieuconsequenties van beleid Shell

Een hoge Russische milieufunctionaris, Oleg Mitvol, verklaarde op 13 november 2006 dat voorstellen van een door Shell geleid consortium om milieuproblemen bij een aardgasproject in het Verre Oosten op te lossen, niet bevredigend waren. Het ministerie van Natuurlijke hulpbronnen had het consortium ervan beschuldigd bij het project op het eiland Sachalin in de Russische Federatie rivieren te verontreinigen en illegaal bossen te kappen. Volgens waarnemers was de kritiek bedoeld om druk uit te oefenen op Shell met het doel de voorwaarden voor de exploitatie van het aardgasveld te veranderen. De Russische overheid zou willen dat de eigen gasgigant, Gazprom, aan het project zou gaan deelnemen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty International beschuldigt Russische politie van martelingen

Amnesty International beschuldigde op 22 november 2006 de Russische politie in een verklaring ervan verdachten te slaan en te martelen. De mensenrechtenorganisatie bekritiseerde de overheid in de Russische Federatie ook omdat klachten over martelingen niet voldoende werden onderzocht. In de verklaring stelde Amnesty dat Russische NGO's in 2005 meer dan honderd gevallen van marteling door de politie hadden geconstateerd in elf van de 89 regio's van het land.

De martelingen bestonden onder meer uit slaan, verstikking en het toedienen van elektrische schokken. Amnesty stelde ook dat het openbaar ministerie de plicht had klachten over martelingen te onderzoeken, maar tegelijkertijd misdaden moest opsporen, terwijl bekentenissen over misdaden juist vaak door marteling werden verkregen. Om die reden was volgens de organisatie het openbaar ministerie niet in het bestrijden van martelingen geïnteresseerd.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

VN-commissie bekritiseert martelingen in Tsjetsjenië

De Commissie tegen Martelen van de Verenigde Naties uitte op 24 november 2006 in Genève kritiek op het bestaan van onofficiële detentiecentra en op gevallen van mishandeling en verdwijning in de Russische republiek Tsjetsjenië. In het rapport was sprake van 'talrijke, voortdurende en consistente meldingen van ontvoeringen en gedwongen verdwijningen' in Tsjetsjenië die werden uitgevoerd door overheidsinstanties of met hun toestemming. De daders bleven vervolgens ongestraft. Er waren ook meldingen dat familieleden van terreurverdachten vaak werden opgepakt en in detentiecentra verdwenen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Russische Federatie straft Georgië met hoge gasprijs

De Russische gasgigant Gazprom liet op 2 november 2006 weten de prijs van het aan Georgië te leveren gas voor 2007 te zullen verdubbelen. Gazprom eiste 230 dollar (ca. 180 euro) per duizend kubieke meter gas, terwijl Georgië tot dan toe 110 dollar had betaald.

Een woordvoerder van Gazprom liet weten dat het om een eerste voorstel ging, waarover nog verder zou worden onderhandeld. De nieuwe gasprijs zou dicht in de buurt komen van die welke Gazprom West-Europese afnemers berekende. Duitsland bijvoorbeeld betaalde 280 dollar. De prijzen die aan andere voormalige sovjetrepublieken werden berekend, waren echter veel lager dan de nieuwe prijs voor Georgië.

Politieke motieven bij Moskou verondersteld

Volgens vele waarnemers speelden politieke motieven bij de vaststelling van gasprijzen door Gazprom een grote rol. Begin 2006 werd de gaskraan naar de Oekraïne, waar de pro-westerse president Viktor Joesjtsjenko aan het bewind was, voor korte tijd dichtgedraaid. Toen de pro-Russische premier Viktor Janoekovitsj later in 2006 in Kiev in functie trad, bleek de geplande stijging van de gasprijs in 2007 voor de Oekraïne opeens weer erg mee te vallen.

De prijs zou stijgen van 95 dollar per duizend kubieke meter in 2006 naar 130 dollar in 2007. Die nieuwe prijs was echter nog altijd veel hoger dan wat andere ex-sovjetrepublieken betaalden die goede betrekkingen met Moskou onderhielden. De relaties tussen de Russische Federatie en Georgië waren in de voorgaande tijd zeer verslechterd, onder meer als gevolg van het feit dat

Tbilisi onder leiding van president Michail Saakasjvili toenadering tot het Westen had gezocht.

Russische Federatie kan toetreden tot Wereldhandelsorganisatie

De Russische Federatie en de Verenigde Staten sloten op 19 november 2006 een akkoord dat het mogelijk maakte dat de Russische Federatie zou toetreden tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Het akkoord werd bezegeld in de wandelgangen van de Asia-Pacific top in de Vietnamese stad Hanoi. Aspirant-leden van de WTO moesten eerst bilaterale handelsakkoorden met de leden sluiten. De Verenigde Staten waren het enige lid met wie Moskou dat nog niet had gedaan. Toetreding tot de WTO zou de toegang van de Russische Federatie tot de wereldmarkt naar verwachting sterk vergroten. De onderhandelingen tussen de Russische Federatie en de Verenigde Staten over een handelsakkoord waren al in 1994 begonnen.

Conflict over Pools vlees

De Russische Federatie en de Europese Unie (EU) spraken zich op 24 november 2006 uit voor een snelle oplossing van het conflict over de uitvoer van Pools vlees naar de Russische Federatie.

De ruzie blokkeerde de afsluiting van een nieuw samenwerkingsverdrag tussen de Russische Federatie en de EU. President Vladimir Poetin en de Finse premier Matti Vanhanen, op dat moment voorzitter van de EU, bespraken de kwestie van de Poolse export tijdens een ontmoeting in Helsinki. Polen had geweigerd in te stemmen met onderhandelingen over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst van de EU met de Russische Federatie vanwege deze kwestie. De Russische Federatie had eerder in 2006 een importverbod voor Pools vlees ingesteld omdat er in Polen bij vleeskeuringen zou zijn gefraudeerd. De EU was het met het verbod niet eens.

OESO: Toenemende economische rol Russische staat 'verontrustend'

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) bracht op 27 november een vernietigend rapport uit over de Russische economie waarin onder meer de toenemende rol van de Russische overheid in de nationale economie een 'verontrustend' verschijnsel werd genoemd. Het 216 pagina's tellende rapport noemde de endemische corruptie in de Russische Federatie ook een belangrijke barrière voor investeringen. De 'verstatelijking' van de economie zou volgens de OESO gemakkelijk een obstakel kunnen vormen voor economische groei.

Oekraïense leider in Moskou

De Oekraïense premier Viktor Janoekovitsj zei op 30 november 2006 bij een bezoek aan Moskou dat zijn land de banden met Rusland op het gebied van economie en transport wilde aanhalen. Dat zou volgens hem een eerste stap zijn naar een 'Gemeenschappelijke Economische Ruimte', een door het Kremlin gelanceerd idee voor economische integratie van de Russische Federatie, Wit-Rusland en Kazachstan, waar prowesterse krachten in Oekraïne fel tegen gekant waren. Janoekovitsj had eerder gezegd dat de Russische Federatie ermee had ingestemd in 2007 gas te leveren voor maximaal 130 dollar per duizend kubieke meter tegen 95 dollar in 2006.

(Vorige berichten pagina 666/3 - 2006)

SPANJE

BASKISCHE KWESTIE

Gevangen ETA-strijder krijgt nieuwe straf

Een Spaanse rechtbank veroordeelde José Ignacio de Juana Chaos op 8 november 2006 tot een gevangenisstraf van twaalf jaar en zeven maanden wegens dreiging met geweld. De Juana Chaos had vanuit de gevangenis enkele bedreigende stukken geschreven die dagblad *Gara* publiceerde.

ETA-lid De Juana Chaos was al eerder veroordeeld wegens zijn aandeel in een serie aanslagen in de jaren tachtig van de twintigste eeuw. Hiervoor had hij al bijna twintig jaar gevangen gezeten. Normaal gesproken zou hij vervroegd worden vrijgelaten, maar de nieuwe zaak maakte dit onmogelijk. De Bask ging uit protest hiertegen in hongerstaking. Deze beëindigde hij na 63 dagen in oktober 2006. Inmiddels was hij op 7 november een nieuwe hongerstaking begonnen.

CATALONIË

Onduidelijke uitkomst na regionale verkiezingen

De regionale verkiezingen in Catalonië van 1 november 2006 leverden geen duidelijke winnaar op. De regerende Socialistische Partij van Catalonië (PSC) verloor 5 van haar 42 zetels. De oppositionele Convergentie en Vereniging (CiU) ging weliswaar van 46 naar 48 zetels, maar dat was volstrekt onvoldoende voor de absolute meerderheid in het 135 zetels tellende regionale parlement. Dit betekende dat Republikeins Links van Catalonië (ERC) een sleutelpositie in handen had. Deze radicale onafhankelijkheidspartij ging van 23 naar 21 zetels. De ERC zat met de PSC in de coalitie, maar was daaruit gestapt omdat de voorgestelde onafhankelijkheid van Catalonië haar niet ver genoeg ging.

Het waren de eerste regionale verkiezingen nadat Catalonië drie maanden eerder meer autonomie had gekregen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Migranten zorgen voor economische groei

Migranten zijn verantwoordelijk voor de helft van de economische groei van Spanje. Dat stelde economisch adviseur van de regering Miguel Sebastian op 15 november 2006 in een rapport. Dat stelde dat migranten 8 procent van de Spaanse bevolking uitmaakten. Ze waren weliswaar verantwoordelijk voor 7 procent van de belastinginkomsten, maar kostten de Spaanse samenleving aanmerkelijk minder dan autochtone Spanjaarden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Real Madrid sluit miljardendeal over tv-rechten

Het mediabedrijf Mediapro sloot op 20 november 2006 een contract met de Spaanse voetbalclub Real Madrid over de tv-rechten van de wedstrijden. Mediapro telde hiervoor een bedrag neer van 1,01 miljard euro over zeven jaar. Dit betekende een record.

Eerder had Mediapro de rechten van voetbalclub Barcelona al gekocht voor 0,92 miljard dollar over vijf jaar.

JUSTITIE

Aanklager gaat 270.000 jaar eisen tegen treinterroristen

Het Openbaar Ministerie meldde op 6 november 2006 dat de aanklager in totaal 270.000 jaar cel zou eisen tegen 29 mensen die naar verwachting vanaf februari 2007 terecht zouden staan voor hun aandeel in de aanslagen op het treinverkeer van 11 maart 2004. Daarbij waren 191 mensen om het leven gekomen. De eisen liepen op tot 40.000 jaar tegen enkele hoofdverdachten.

Het ging om de zwaarste eisen in de Spaanse geschiedenis. Overigens kon volgens de Spaanse wetgeving een veroordeelde niet langer dan veertig jaar in de cel zitten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Parlement akkoord met wet sekseverandering

Het Spaanse parlement ging op 8 november 2006 akkoord met een wet die het transseksuelen toestond hun naam en geslacht te laten veranderen zonder dat ze een chirurgische ingreep hadden ondergaan. Voorwaarde was wel dat ze een medische verklaring konden overleggen waaruit bleek dat hun huidige seksuele identiteit tot ernstige problemen leidde en dat ze al minimaal twee jaar onder medisch toezicht een hormonenbehandeling ondergingen.
Spanje telde naar schatting 3.000 tot 9.000 transseksuelen.

(Vorige berichten pagina 669/2 - 2006)

TURKIJE

KOERDISCHE KWESTIE

Veroordeling voor aanslag op boekhandel

Een rechtbank in Van veroordeelde op 10 november 2006 Veysel Ates tot een gevangenisstraf van bijna veertig jaar wegens moord en poging tot moord. Ates pleegde samen met twee paramilitairen op 9 november 2005 een aanslag op een boekhandel in Semdinli. Ze deden dit door bij de boekhandel twee granaten naar binnen te gooien. Doelwit was de eigenaar van de boekhandel die lid zou zijn van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Bij de aanslag kwam een vriend van de eigenaar om. Als gevolg van de aanslag ontstonden ernstige rellen waarbij nog eens vier mensen om het leven kwamen.
De twee paramilitairen waren reeds in juni 2006 veroordeeld tot een gevangenisstraf van bijna veertig jaar. Zij waren in beroep gegaan. De eigenaar van de boekhandel zou nog terecht staan wegens lidmaatschap van een verboden organisatie.

JUSTITIE

Man veroordeeld wegens aanslag op premier Erdogan

Een rechtbank in Kutahya veroordeelde op 17 november 2006 Mustafa Bagdat tot een gevangenisstraf van elf jaar wegens poging tot moord op premier Recep Tayyip Erdogan. Toen deze Kutahya in 2005 bezocht, kwam Bagdat op hem af met een vuurwapen verborgen in een brood. Hij werd gepakt voordat hij kon vuren. Laboratoriumonderzoek wees later uit dat het vuurwapen defect was, maar dat het desalniettemin dodelijk kon zijn als er van dichtbij zou zijn geschoten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechter spreekt archeologe vrij in hoofddoekjeskwestie

Een rechtbank in Istanbul sprak op 1 november 2006 een 92-jarige archeologe vrij van de aanklacht van het aanzetten tot haat en het beledigen van mensen op grond van hun religie. De archeologe had gezegd dat het islamitische gebruik om hoofddoekjes te dragen al dateerde uit de tijd van voor het ontstaan van de islam. Priesteressen zouden de hoofddoekjes hebben gedragen bij een ceremonie waarbij jonge mannen seksueel werden ingewijd.

De archeologe werd hierop aangeklaagd op basis van de omstreden strafwet op grond waarvan ook vele schrijvers en journalisten werden aangeklaagd. De Europese Unie zag de nieuwe strafwet als een inbreuk op het recht van vrijheid van meningsuiting.

EUROPESE UNIE

Enthousiasme voor EU-toetreding neemt af

Terwijl de onderhandelingen met de Europese Unie over toetreding van Turkije steeds moeizamer verliepen, bleek uit reacties onder de bevolking dat de geestdrift voor een EU-lidmaatschap aanmerkelijk bekoeld was. Het aantal voorstanders van toetreding was inmiddels gezakt tot onder de 50 procent.

Tekenend was dat op 4 november 2006 12.000 nationalisten niet alleen demonstreerden tegen het radicale islamisme, maar ook tegen het doen van verdere concessies aan de Europese Unie. Zij vreesden dat beide zouden leiden tot een aantasting van de Turkse identiteit. Aan de ene kant zou het seculiere Turkije worden bedreigd door de islam.
De demonstranten waren vooral bedacht dat premier Recep Tayyip Erdogan van de islamitische Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) zich kandidaat zou stellen voor het presidentschap, nu de seculiere Necdet Ahmet Sezer in mei 2007 met pensioen zou gaan. Aan de andere kant kwam de dreiging van de Europese Unie die eisen bleef stellen aan Turkije, zo meenden de betogers.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkse leger schort banden met Franse leger op

Het Turkse leger maakte op 15 november 2006 bekend dat het de banden met het Franse leger zou opschorten. Dit betekende onder andere dat er geen bezoeken van hooggeplaatste militairen over en weer zouden plaatsvinden.

Het besluit was een protest tegen het voorstel dat het Franse parlement in oktober had aangenomen, waarin het ontkennen van de vermeende Armeense genocide, in het Ottomaanse rijk gedurende de Eerste Wereldoorlog, strafbaar werd gesteld. De term genocide werd door Turkije niet aanvaard, omdat er geen sprake zou zijn geweest van planmatige moord. Het voorstel had nog niet de status van wet, omdat zowel de Franse president als de Franse Senaat zich er nog over moesten buigen.

Turkije

Iraakse premier bezoekt Ankara

De Iraakse premier Nuri al-Maliki bracht op 16 november 2006 een bezoek aan zijn Turkse ambtgenoot Recep Tayyip Erdogan. De Turkse premier drong er bij die gelegenheid nog eens op aan dat Irak concrete stappen zou ondernemen tegen de activiteiten van de Turkse Koerden in Noord-Irak. Ankara stelde dat de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) zich daar onbelemmerd kon bewegen en makkelijk aan wapens kon komen. Volgens Al-Maliki zou Irak nooit een schuilplaats zijn van mensen die de veiligheid van de buurlanden bedreigden. Verder wees hij er op dat Irak alle kantoren van de PKK in september had gesloten.
Erdogan vroeg ook om een speciale status voor de Iraakse stad Kirkuk omdat hij vreesde dat de Iraakse Koerden deze stad wilden voegen bij hun autonome regio. Volgens Erdogan mocht Kirkuk nooit onder de controle van één etnische groep komen.

Verzoeningsbezoek van de paus aan Turkije

Paus Benedictus XVI bezocht van 28 november tot 1 december 2006 Turkije, zijn eerste bezoek aan een islamitisch land. De oorspronkelijke bedoeling was het herstel van de banden met de christelijk-orthodoxe kerk, maar na de uitspraken van de paus over de islam kwam het bezoek te staan in het teken van verzoening. Hij had namelijk op 12 september tijdens een toespraak een middeleeuwse monnik aangehaald die stelde dat de islam niet veel goeds had gebracht. Deze uitspraak leidde tot veel commotie in de islamitische wereld en daarvan was nog veel te merken in de dagen voorafgaand aan het bezoek en tijdens het bezoek zelf.

Protesten

Op 22 november bezetten leden van de extreem-rechtse Grote Eenheidspartij (BBP) het museum Hagia Sophia in Istanbul – ooit een kerk en later een moskee – uit protest tegen het op handen zijnde pausbezoek. De politie arresteerde veertig bezetters.
Op 26 november demonstreerden 15.000 mensen, voornamelijk leden van de islamitische Zegen Partij (SP), tegen het bezoek onder het motto: 'De paus is niet welkom'. De opkomst was overigens veel minder dan de miljoen die de organisatoren en de 300.000 die anderen hadden verwacht. De oproerpolitie was in groten getale aanwezig, maar hoefde niet op te treden. De partijleider van de SP noemde de paus 'een vertegenwoordiger van wrok en haat'.
Op 29 november, dus toen de paus al in Turkije was, noemde Al-Qaeda vanuit Irak het pausbezoek onderdeel van een 'kruistocht tegen de islam'. Ze plaatste de invasies van Afghanistan en Irak ook in dat kader. Al-Qaeda richtte geen concreet dreigement aan de paus, maar zei wel dat ze vastbesloten was 'Rome te verslaan in alle delen van de islamitische wereld'. Het Vaticaan zei in een reactie dat deze uitspraken de noodzaak lieten zien om op te treden tegen religieus geïnspireerd geweld.

Verzoening

De paus werd op 28 november ontvangen door premier Recep Tayyip Erdogan. Deze had pas een dag eerder laten weten tijd vrij te maken voor de paus. Erdogan omschreef het bezoek als uiterst zinvol. De paus zelf sprak van 'een reis voor dialoog, broederschap en verzoening.' De paus maakte twee dagen later een bijzonder gebaar van verzoening naar de islamitische wereld. Bij een bezoek aan de Sultanahmet moskee vroeg hij zijn begeleider, moefti Mustafa Cagrici, waar Mekka lag. Vervolgens bleef hij twee minuten staan met zijn armen over zijn borst gekruist en zijn gezicht naar Mekka gericht. Moslims zagen dit als de gebedshouding die ze omschreven als 'houding van kalmte'. Een woordvoerder van het Vaticaan liet wel weten dat de paus niet had gebeden, maar gemediteerd.

(Vorige berichten pagina 670/3 - 2006)

Zwitserland

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Bouw omstreden minaret door rechter toegestaan

Persbureau *Agence France Presse* meldde op 24 november 2006 dat een rechtbank in het kanton Solothurn had toegestemd in de bouw van een minaret in de kleine, noordelijke plaats Wangen. Het was de bedoeling van een lokale Turkse culturele vereniging om het zes meter hoge bouwwerk toe te voegen aan een sinds 2003 bestaand gebedscentrum. Daartegen waren echter protesten gerezen, zowel van de gemeenteraad van Wangen als van plaatselijke bewoners. In de door hen aangespannen twee beroepsprocedures werden zij echter door de rechter niet ontvankelijk verklaard: de bouw was in overeenstemming met de geldende wetgeving. Een van de advocaten van de eisers kondigde tegen het besluit hoger beroep aan bij het Zwitserse Hooggerechtshof.
Tegen de bouw was vooral door de (meeregerende) Zwitserse Volkspartij (SVP) te hoop gelopen. De extreem-rechtse partij zag de bouw van de minaret als symbool van een ongewenste, toenemende invloed van de islam. Formeel beargumenteerde de SVP haar verzet echter met een verwijzing naar de schadelijke invloed van dergelijke bouwwerken op het uiterlijk van de steden en dorpen. In Zwitserland woonden ongeveer 340.000 moslims op een bevolking van 7,4 miljoen. Het land had twee moskeeën met minaretten, één in Genève en één in Zürich.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Zwitserland heeft tekort aan arbeidskrachten

De Zwitserse economie heeft een dusdanige productie bereikt dat een tekort aan arbeidskrachten is ontstaan, zo meldde de Zwitserse Nationale bank (SNB) op 10 oktober 2006 in haar kwartaaloverzicht. Volgens de bank werd de productiecapaciteit vrijwel volledig gebruikt. Zij achtte dan ook de voorspelde afkalving van de economische groei – van 3 procent in 2006 naar 1,8 procent in 2007 – wenselijk.
De tekorten aan personeel deden zich vooral voor in de industriële en technische sectoren van de economie en niet zozeer in de dienstensector. Het werkloosheidspercentage, dat in april nog op 3,4 procent stond, was in augustus gedaald naar 3,1 procent. Voor de tweede helft van het jaar voorspelde de bank een voorzetting van de tendens van toenemende vraag naar arbeidskrachten en afnemende werkloosheid.

GEZONDHEID EN ZORG

Overeenstemming over levering vaccin tegen vogelgriep

Het Britse farmaceutische bedrijf GlaxoSmithKline (GSK) maakte op 18 oktober 2006 bekend dat het Zwitserland in 2007

acht miljoen doses van een mogelijk vaccin tegen de vogelgriep – genoeg voor alle inwoners – zou leveren. Het vaccin was gebaseerd op het H5N1-virus zoals dat in Vietnam was aangetroffen. Zwitserland was het eerste land dat een dergelijke order plaatste. GSK was echter ook met andere Europese regeringen in gesprek over goedkeuring van het middel.

Het ging hier niet om een werkzaam vaccin tegen de vogelgriep, omdat dat alleen gemaakt kon worden minimaal zes maanden nadat de voor eventuele ziektes verantwoordelijke virusvariant was opgedoken. Wie het vaccin kreeg toegediend, zou bij het uitbreken van een pandemie een aanvullend vaccin nodig hebben. GSK had in juli bekendgemaakt dat bij onderzoek 80 procent van de proefpersonen een sterke immuunrespons vertoonden.

Hoewel virologen al lange tijd voorspelden dat het een kwestie van tijd was alvorens het virus dat rondwaarde onder dieren ook mensen op grote schaal zou treffen, waren hier vooralsnog geen tekenen van te bespeuren. Men baseerde zich louter op de theoretische mogelijkheid dat het virus zou muteren naar een vorm die van mens op mens overdraagbaar zou zijn.

EUROPESE UNIE

Instemming met financiële steun aan nieuwe EU-lidstaten

Bij referendum van 26 november 2006 ging de Zwitserse bevolking akkoord met het verlenen van economische hulp aan de tien staten die in mei 2004 lid waren geworden van de Europese Unie. Het ging om een bedrag van 1 miljard Zwitserse frank (ca. 630 miljoen euro). Bij een opkomst van 44,4 procent stemde 53,4 procent voor het voorstel en 46,6 procent tegen.
Zwitserland was geen lid van de EU, maar de beslissing werd wel gezien als een herbevestiging van de wens tot nauwe samenwerking met de organisatie. De financiële bijdrage was bedoeld als compensatie voor het feit dat tot 2011 de Zwitserse arbeidsmarkt slechts zeer beperkt open zou staan voor werknemers uit de betreffende tien landen, terwijl een dergelijke limiet niet bestond voor de vijftien oude EU-lidstaten.

(Vorige berichten pagina 611/3 - 2006)

BELIZE

BINNENLAND

Premier Musa wijzigt kabinet

Door middel van een perscommuniqué maakte premier Said Musa van Belize op 12 april 2006 enkele wijzigingen in zijn kabinet bekend. De opmerkelijkste verandering was volgens de lokale nieuwsmedia de benoeming van Eamon Courtenay die, in plaats van Godfrey Smith, de portefeuilles Buitenlandse zaken en Buitenlandse handel zou gaan beheren. Hij was in december 2004 door Musa uit het kabinet verwijderd. Smith nam het ministerie van Toerisme, Informatie en Nationaal rampenbeheer over.

Voorts werd Michael Espat aangesteld op het ministerie van Openbare werken waar hij José Coye opvolgde, die op zijn beurt de verantwoordelijkheid kreeg voor Gezondheidszorg, Lokaal bestuur, Transport en Communicatie. Verder kreeg Vildo Marin de portefeuilles Landbouw en Visserij en Francis Fonseca het beheer over Werkgelegenheid. Marcial Mes, Sérvulo Baeza en Mario Castellanos tenslotte werden benoemd tot minister van Staat.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hulp van VN bij bestrijding armoede

Premier Said Musa van Belize, zijn minister van Nationale ontwikkeling Mark Espat en vertegenwoordigers van de Verenigde Naties ondertekenden op 7 juni 2006 de documenten voor een vijfjarig hulpprogramma aan het Midden-Amerikaanse land. De opzet van het United Nations Development Assistance Framework (UNDAF) was om de armoede in Belize, waar 33 procent van de bevolking onder leed, te bestrijden.

Door aandacht te schenken aan deze bevolkingsgroep moest bovendien de verspreiding van aids een halt worden toegeroepen en duurzame ontwikkeling worden gerealiseerd.
Dit laatste kon bereikt worden door de gemarginaliseerde bevolking meer toegang te geven tot onderwijs en medische voorzieningen, beter voedsel te geven en bewust te maken van haar sociale en politieke invloed.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Weinig enthousiasme in Belize over gezamenlijke Caribische markt

Twee promotoren van de Caribbean Single Market and Economy (CSME), Steve MacAndrew en Salas Hamilton, bezochten op 8 maart 2006 Belize waar ze de gezamenlijke markt onder de aandacht probeerden te brengen. De burgers van het land vonden de op 1 januari gestarte CSME – een onderdeel van de Caribische Gemeenschap (Caricom) – nauwelijks interessant omdat binnenlandse ontwikkelingen naar hun mening meer invloed hadden op hun leven. De representanten van de CSME vertelden hun gehoor echter dat het streven naar integratie van de Caricom hun eigen leven ook zou veranderen. Vanaf eind 2008 was er bijvoorbeeld sprake van vrij verkeer van arbeidskrachten tussen de deelnemende landen.
De regering van Belize had al eerder laten weten niet mee te zullen doen aan de gezamenlijke Caribische munt die op stapel stond en evenmin interesse te hebben in het geplande Caribische paspoort.

Groot begrotingstekort in Belize

In een onderzoek van kredietbeoordelaar Standard & Poor werd het begrotingstekort van Belize alarmerend genoemd. Kort daarvoor, op 2 augustus 2006, had de regering al aangegeven de internationale schuldenlast te willen herstructureren, maar dat was slechts een gedeeltelijke oplossing van de moeilijkheden. Door het laten verrichten van herstelwerkzaamheden na verwoestende orkanen en het opstarten van infrastructurele werken was in het fiscale jaar 2004-2005 sprake van een begrotingstekort van ruim 94 miljoen dollar (ca. 72 miljoen euro). Volgens Standard & Poor kon dit betekenen dat het land in de toekomst zijn betalingsverplichtingen niet na zou kunnen komen.

Economische groei valt iets terug

Het succesvolle beleid van de regering de staatsuitgaven te beperken was er, volgens mededelingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) op 20 oktober, de oorzaak van dat de economische groei van 4,5 procent uit 2004 het jaar daarna was afgenomen tot 3,5 procent. De inflatie was mede als gevolg van de stijging van de olieprijs in lichte mate toegenomen en kwam net

boven de 4 procent uit. Hoewel het begrotingstekort nog steeds te omvangrijk was, stelde het IMF met instemming vast dat het was gezakt van 8,6 procent van het bbp in het fiscale jaar 2004-2005 tot 3,3 procent in 2005-2006. De grote schuldenlast baarde niettemin zorgen en de poging van de regering om commerciële leners aan te trekken die moesten helpen bij een herstructurering van de staatsschuld, werd toegejuicht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst met Venezuela over levering olie

Belize en Venezuela ondertekenden op 24 november 2006 een verdrag over de levering van 4.000 vaten Venezolaanse olie per dag aan het kleine Midden-Amerikaanse land. De lading zou ook diesel, benzine, kerosine, smeermiddelen en andere olieproducten bevatten, aldus Petróleos de Venezuela (PDVSA) in een verklaring.
De afspraak was onderdeel van het olieverdrag dat Petrocaribe – een filiaal van PDVSA – had afgesloten met veertien Caribische staten. Die landen profiteerden van gunstige betalingstermijnen en mochten hun schuld ook vereffenen door de levering van voedselproducten als rijst en bananen. Bovendien werden ze door de regering in Venezuela geholpen bij de constructie van opslagtanks en havenfaciliteiten.

(Vorige berichten pagina 28/2 e.v. - 2006)

COSTA RICA

BINNENLAND

Congres beëindigt zittingen over vrijhandelsverdrag

Op 11 oktober 2006 besloot het parlement van Costa Rica de bijeenkomsten te staken waarin tegenstanders van het vrijhandelsverdrag DR-CAFTA (Central American Free Trade Agreement – aangevuld met de Dominicaanse Republiek), hun bezwaren konden toelichten. Er waren al 47 van zulke zittingen gehouden, maar de meningen bleven sterk verdeeld. Eind november zou de commissie die internationale zaken behandelde, een advies uitbrengen.
Opponenten van het verdrag met de Midden-Amerikaanse landen, de Dominicaanse Republiek en de Verenigde Staten beweerden dat het allerminst zeker was dat het ooit zou worden aangenomen, temeer daar de regering akkoord dreigde te gaan met het beëindigen van het staatsmonopolie bij de telecommunicatie en de verzekeringen. President Óscar Arias had meerdere keren duidelijk gemaakt voorstander te zijn van het afsluiten van het akkoord.

Protestacties in Costaricaanse steden

Naar schatting 75.000 Costaricanen gingen op 23 en 24 oktober de straat op om blijk te geven van hun afkeer van het verdrag. Het protest was georganiseerd door een nationaal comité dat was samengesteld uit basisorganisaties en vakbonden, maar ook openbare instellingen als scholen en medische posten namen er aan deel. De demonstranten verspreidden pamfletten en zetten soms ook wegblokkades op. Tot ongenoegen van de deelnemers had de politie sinds het aantreden van Óscar Arias verscheidene keren geweld gebruikt bij protestacties tegen het verdrag.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Groot aantal ontslagen door sluiting online gokbedrijf

De door een Amerikaanse rechtbank aan internetbedrijf BetOnSports opgelegde verplichting geen weddenschappen meer te accepteren van Amerikaanse staatsburgers, was voor het bedrijf op 11 augustus 2006 aanleiding haar activiteiten in Costa Rica te staken. Omdat de grootste bron van inkomsten was weggevallen, ontsloeg de leiding alle 1.400 medewerkers. Oprichters David Carruthers en Gary Kaplan werden bovendien vervolgd voor postale fraude, belastingontduiking en afpersing.
De autoriteiten van Costa Rica protesteerden tegen het Amerikaanse vonnis en beweerden dat het bedrijf zich hield aan zowel de Costaricaanse als de internationale wetgeving.

Sommige gokondernemingen zeggen door te zullen gaan

De Amerikaanse president George W. Bush ondertekende op 13 oktober een wet die het voor Amerikanen strafbaar maakte per creditcard of via elektronische betaling in te zetten op weddenschappen. Binnen de op internet opererende gokwereld werd verschillend gereageerd op de maatregel. Van de naar schatting 200 in Costa Rica gevestigde online gokbedrijven, die werk gaven aan ongeveer 10.000 mensen, lieten enkele weten alle zakenrelaties met Amerikaanse burgers te zullen verbreken. Ondernemingen als www.bodog.com, www.vegaspoker247.com en www.sbgglobal.com kondigden echter aan door te zullen gaan met hun activiteiten. De directeur van het laatstgenoemde bedrijf, Eduardo Agami, hoopte dat er zo snel mogelijk regels zouden worden opgesteld voor de bedrijfstak.

Havenarbeiders beëindigen staking in Limon

De vakbond van havenarbeiders en de Costaricaanse autoriteiten kwamen op 27 oktober 2006 overeen een vier dagen durende staking in de havenstad Limón te beëindigen. De dokwerkers gingen weer aan het werk nadat de regering beloofd had hen niet te straffen en 900.000 dollar (ruim 700.000 euro) uit te betalen die de arbeiders in 2005 bij het afsluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst was beloofd.
De stakers keerden zich in eerste instantie tegen de privatisering van enkele dokken in Limón, maar wilden ook hun stem laten horen tegen het afsluiten van een vrijhandelsovereenkomst met de Verenigde Staten. President Óscar Arias had aangegeven private ondernemingen te willen inhuren voor het beheer van de haven, zoals dat ook was gebeurd in de stad Caldera.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële hulp van Wereldbank en IDB

De Wereldbank verschafte op 8 juni 2006 Costa Rica een krediet van 30 miljoen dollar (ca. 24 miljoen euro) en een subsidie van 10 miljoen dollar voor het verbeteren van de voorzieningen van de milieudiensten. Het instituut was van mening dat het land de biodiversiteit op de juiste wijze conserveerde.
Van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) ontving Costa Rica aan het eind van dezelfde maand een lening van 415.000 dollar (ruim 330.000 euro). Deze werd aangevuld met een gift van 135.000 dollar en was bestemd voor het bevorderen van de diversificatie van de landbouw onder kleine

Costa Rica

koffieboeren. Deze zouden zich bijvoorbeeld kunnen gaan bezighouden met de verbouw van passievruchten, bananen en avocado's.

Eén effectenbeurs voor Panama, El Salvador en Costa Rica

De drie Midden-Amerikaanse landen Panama, El Salvador en Costa Rica sloten op 11 september 2006 een akkoord om een gezamenlijke beurs te starten. Het initiatief zou in 2007 van start gaan met de drie genoemde landen, maar het was de bedoeling in de toekomst andere naties uit de regio uit te nodigen deel te nemen. Volgens ingewijden zou de samenwerking de kapitaalstromen tussen de deelnemende landen bevorderen.

Groei economie in 2005 door toegenomen export en investeringen

Uit een Public Information Notice (PIN) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de dato 28 november 2006, bleek dat de economie van Costa Rica in 2005 met 5,9 procent was gegroeid. Dit was volgens het IMF vooral te danken aan het toenemen van de export, zoals van elektronica, en van de stijging van het aantal nieuwe investeringen. De inflatie steeg in hetzelfde jaar tot 14,1 procent, vooral als gevolg van de hoge olieprijs op de internationale markt. De officiële werkloosheid bleef op 6,6 procent staan.

Voor 2006 werd een nog een grotere economische groei verwacht, mede als gevolg van het gestegen vertrouwen in de economie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister wil dialoog starten met Nicaragua

De minister van Buitenlandse zaken van Costa Rica, Bruno Stagno, liet op 19 juli 2006 weten graag een dialoog te starten met Nicaragua. De traditioneel moeizame relatie tussen beide landen had een nieuw dieptepunt bereikt nadat het buurland Costa Rica had aangeklaagd bij het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten (CIDH) voor het discrimineren van Nicaraguaanse burgers. Stagno noemde die beschuldiging 'sensatiebelust' en betitelde de naar voren gebrachte feiten als 'geïsoleerde gevallen'. Hij nodigde zijn ambtgenoot Norman Caldera uit op 26 juli naar de hoofdstad San José te komen waar hij hem zou voorstellen de in 1997 opgezette Binationale Commissie nieuw leven in te blazen.

Visumplicht voor veel buitenlandse bezoekers afgeschaft

Met de opzet de toeristenindustrie te bevorderen en meer buitenlandse investeerders aan te trekken, schaften de autoriteiten van Costa Rica op 24 juli 2006 voor bezoekers uit 102 landen de verplichting af een visum aan te schaffen bij een bezoek aan het land. Het betekende dat velen slechts hun paspoort hoefden te laten zien om de grens te passeren. Voor onderdanen uit landen als Afghanistan, China, Cuba, Haïti, Irak en Noord-Korea bleef die verplichting wel bestaan. Dat gold ook voor burgers uit Colombia en Nicaragua, die in hun land eerst een visum voor 30 dagen moesten halen. Juist mensen afkomstig uit die twee landen bezochten Costa Rica veelvuldig.

Lid van Colombiaanse guerrillagroep FARC in Costa Rica aangehouden

De 38-jarige Héctor Orlando Martínez Quinto, van wie sterk werd vermoed dat hij lid was van de linkse Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC), werd op 10 augustus 2006 in de kustplaats Cocal de Puntarenas (Costa Rica) gearresteerd.

Hij zou betrokken zijn geweest bij een aanslag in 2002 in de plaats Bojaya (Colombia) die aan 119 burgers het leven kostte en werd er tevens van beschuldigd een van de drijvende krachten te zijn achter de ruilhandel van de FARC in Midden-Amerika van drugs en wapens. De verdachte was getrouwd met een Costaricaanse vrouw.

Costa Rica verplaatst ambassade in Israël naar Tel Aviv

President Arias van Costa Rica maakte op 16 augustus 2006 bekend dat de ambassade van zijn land in Israël overgeplaatst zou worden van Jerusalem naar Tel Aviv. De stap was volgens het staatshoofd nodig om de betrekkingen met de Arabische wereld te verbeteren en hij sprak in dit verband van 'een historische fout met schadelijke gevolgen op het internationale toneel'.

El Salvador

Israël claimde geheel Jeruzalem, maar de meeste landen erkenden dat de Palestijnen ook recht hadden op een gedeelte van de stad. De Israëlische regering typeerde de beslissing van Costa Rica als het 'zwichten voor terreur'.

Venezolaanse couppleger toegang tot Costa Rica ontzegd

De uitnodiging van het Inter-Amerikaans Instituut voor de Mensenrechten (IIDH) uit Costa Rica aan de Venezolaan Allan Brewer Carías om een mensenrechtenconferentie in de hoofdstad San José bij te wonen, moest op last van de regering op 30 augustus 2006 worden ingetrokken.

Brewer Carías was betrokken bij de staatsgreep in 2002 tegen de Venezolaanse president Hugo Chávez. Tegenover Costa Rica had Venezuela haar ongenoegen laten blijken over de eventuele aanwezigheid van de couppleger.

(Vorige berichten pagina 345/1 e.v. - 2006)

EL SALVADOR

BINNENLAND

Nieuwe initiatieven om onveiligheid in El Salvador te bestrijden

Minister van Binnenlandse zaken René Figueroa kondigde op 13 juni 2006 namens de regering van El Salvador een nieuw veiligheidsplan aan onder de titel Plan Maestro de Seguridad (Meesterplan voor de Veiligheid). Het initiatief werd in de eerste plaats genomen om de relatie tussen de regering en het justitiële apparaat te verbeteren. Deze was verstoord omdat de uitvoerende macht rechters had bekritiseerd die leden van de gevaarlijke straatbendes, de zogenaamde 'maras', hadden vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs.
Het plan beoogde tevens de Nationale Burgerpolitie (PNC) te reorganiseren en het inlichtingennetwerk te verbeteren. De Nationale Associatie van Private Ondernemingen (ANEP) zou de financiering voor haar rekening nemen.

Onderzoek wees uit dat 61 procent van de burgers van mening was dat het eerder geïntroduceerde, tegen de jeugdbendes ge-

richte plan 'Súper Mano Dura' (Super IJzeren Vuist) geen of weinig succes had. Een nog groter percentage, namelijk 65 procent, meende dat de gewelddadige misdaad de afgelopen twee jaar was gestegen. Bijna 30 procent wilde dat de militairen actief aan de criminaliteitsbestrijding zouden meedoen en een kwart van de bevolking was voor herinvoering van de doodstraf.

Doodseskaders actief tegen straatbendes

Figueroa was van mening dat 70 procent van de misdaad veroorzaakt werd door de jeugdbendes – een opvatting die door sommige burgers gedeeld werd. Mensenrechtenorganisaties wezen er op dat doodseskaders als Sombra Negra (Zwarte Schaduw) en het Comando Maximiliano Hernández Martínez, die in de jaren negentig van de twintigste eeuw ook actief waren, het recht in eigen hand namen en in het kader van een 'sociale schoonmaak' leden van de straatbendes Mara Salvatrucha en Mara 18 uit de weg ruimden. Vermoed werd dat militairen en politiebeambten deel uitmaakten van de doodseskaders.

Buschauffeurs eisen betere bescherming

Werknemers van het publieke transport gingen op 14 september in plaatsen als San Salvador en San Miguel (Departement San Miguel) in staking omdat zij ontevreden waren over de door de overheid geboden bescherming tegen bendes. In San Miguel deed 99 procent van de 300 veelal kleine transportondernemingen mee aan het protest omdat veel chauffeurs bedreigd en gechanteerd werden.

Als zij geen 'belasting' aan de bendes afdroegen, was de kans groot dat zij het slachtoffer werden van geweld. In 2005 waren op deze wijze in El Salvador meer dan 100 buschauffeurs om het leven gekomen.

Regionaal politiekorps moet georganiseerde misdaad gaan bestrijden

Bij een ontmoeting op 6 oktober in de plaats Esquipulas (Departement Chiquimula) in Guatemala voerden politiehoofden uit El Salvador, Honduras en Guatemala besprekingen over de oprichting van een regionaal politiekorps. Dat zou zich met name moeten gaan bezighouden met de strijd tegen straatbendes als Mara Salvatrucha en Mara 13, die vertakkingen hadden in de meeste Midden-Amerikaanse landen, maar ook met de bestrijding van ontvoeringen, diefstal, mensenhandel en afpersingen. In het jaar daarvoor hadden El Salvador en Guatemala al een binationaal korps opgericht dat volgens beide landen hoogst succesvol opereerde. Het streven was in de toekomst een Midden-Amerikaans politiekorps op te zetten.

President Saca wil levenslange gevangenisstraf invoeren

De president van El Salvador, Tony Saca, pleitte omstreeks half oktober voor de invoering van levenslange gevangenisstraf, hetgeen pas mogelijk was na een verandering van de grondwet. Die straf moest zijns inziens worden opgelegd bij misdaden als terrorisme, verkrachting van jongeren en bij zware vergrijpen 'die door de maatschappij werden afgewezen en veroordeeld', zoals bij het geweld van de straatbendes.
Bekend was dat de belangrijkste oppositiepartij, het Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding (FMLN), tegen zo'n grondwetswijziging was. Volgens die partij zou de verandering de misdaad in het land niet indammen.

Amerikaanse ambassadeur waarschuwt voor gevolgen misdaad

In een vraaggesprek met dagblad *La Prensa Gráfica* van 30 oktober merkte Douglas Barclay, de in El Salvador gestationeerde Amerikaanse ambassadeur, op dat de misdaad investeringen in gevaar kon brengen. Op een bijeenkomst van de Salvadoraanse Stichting voor Economische en Sociale Ontwikkeling (Fusades) had hij enige dagen daarvoor ook een waarschuwing uitgedeeld: 'El Salvador moet een einde maken aan de gewelddadige criminaliteit. Nu.'

In een redactioneel commentaar van dezelfde krant, drie dagen later, werd de ambassadeur van repliek gediend: de suggestie om 12.000 maras in de gevangenis te stoppen was irreëel, want er zaten al bijna twee keer zoveel mensen vast als de capaciteit toeliet. Volgens de krant was er een simpeler oplossing voorhanden: de Verenigde Staten moesten ophouden leden van criminele jeugdbendes terug te sturen naar Midden-Amerika.

Comité opgericht om veiligheid te vergroten

President Saca ging op 1 november akkoord met de oprichting van een 'denktank' die onder meer bestond uit rectors van universiteiten, zakenlieden en leiders van politieke partijen. Het streven was om de veiligheid in het land te vergroten en de straatbendes effectief te bestrijden. Het comité kwam voort uit overleg tussen de regerende Nationalistische Republikeinse Alliantie (ARENA) en het oppositionele FMLN. Het zou autonoom opereren en was vrij elke suggestie te doen die het opportuun achtte om de problemen aan te pakken.

Twee politieagenten gedood bij confrontatie met demonstranten

Protesten van verscheidene sociale organisaties in El Salvador tegen een verhoging van de ritprijs voor bussen, veroorzaakten op 5 juli 2006 de dood van twee politiemensen. Volgens sommigen reageerden de betogers met het vernielen van auto's en het schieten in de lucht, uit woede over het gebruik van traangas door de veiligheidstroepen. Anderen beweerden dat de studenten waren begonnen met vandalistische streken en dat de politie vervolgens reageerde. Wie de dodelijke schoten loste, was vooralsnog onbekend, maar de regering sprak van een provocatie van groepen die banden hadden met oppositiepartij FMLN (Front Farabundo Martí voor de Nationale Bevrijding). Het FMLN ontkende de beschuldiging en sloot niet uit dat de politiemensen door collega's waren vermoord.

Regering beschuldigt FMLN opnieuw

Op 31 juli werd door de autoriteiten bekend gemaakt dat ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse zaken, en eveneens hun familieleden, doodsbedreigingen hadden ontvangen. Minister van Binnenlandse zaken René Figueroa vermoedde een direct verband met de dood van de twee politiemensen en wees met een beschuldigende vinger naar twee groeperingen: het Jeugdige Volksblok (BJP) en de Revolutionaire Brigade van Salvadoraanse Studenten (BRES). Beide organisaties hadden banden met het FMLN.
Namens deze partij liet Sigfrido Reyes weten dat de bewindsman geen enkel bewijs had voor zijn beschuldigingen en dat het

kennelijk zijn opzet was de aandacht af te leiden van de slechte veiligheidssituatie in het land.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Volksvertegenwoordiging El Salvador akkoord met arbeidsregels ILO

Na jaren de eis van de vakbeweging te hebben genegeerd, ging het parlement van El Salvador er op 24 augustus 2006 mee akkoord de bepalingen van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) voortaan te zullen toepassen. De omslag kwam nadat de Europese Unie had gedreigd de voorkeursstatus van het land inzake handel in te zullen trekken. Voor het in El Salvador actieve Spaanse visserijbedrijf Grupo Calvo was dit reden de deuren te sluiten, 300 werknemers te ontslaan en uit te wijken naar Honduras, waarna het punt door de regering bovenaan de agenda werd gezet. El Salvador was het enige Midden-Amerikaanse land dat tot dan toe weigerde de ILO-regels toe te passen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IDB verschaft El Salvador twee kredieten

Van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) kreeg El Salvador op 27 september 2006 de bevestiging dat er een bedrag van 100 miljoen dollar (ca. 79 miljoen euro) was uitgetrokken voor het nemen van sociale maatregelen ten behoeve van de armen. Eerder, op 15 juni, had het Midden-Amerikaanse land samen met Nicaragua een lening van 5 miljoen dollar gekregen voor het verstrekken van microkredieten aan kleine en middelgrote bedrijven die zich wilden ontwikkelen. Laatstgenoemd bedrag werd aangevuld met 300.000 dollar dat gebruikt werd voor het leveren van technische assistentie.

Geldzendingen van geëmigreerde Salvadoranen nemen toe

In de eerste tien maanden van 2006 bleken in het buitenland wonende Salvadoranen ruim 18 procent meer geld naar hun vaderland te hebben gestuurd dan in dezelfde periode een jaar eerder. Dit maakte de Centrale bank (BCR) van El Salvador op 15 november 2006 bekend, met de toevoeging dat het om 2,1 miljard euro ging, terwijl de som in 2005 over dezelfde periode 1,8 miljard euro bedroeg.
De cijfers wekten geen verbazing omdat deze trend de laatste jaren al was herkend en zich naar verwachting zou voortzetten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

DNA-database in de VS kan families herenigen

Persbureau *Associated Press* berichtte op 15 juni 2006 dat de in Berkeley, Verenigde Staten, gevestigde Universiteit van Californië (UC) een DNA-database had opgezet om Salvadoraanse families te herenigen. Het initiatief voor het project was onder meer genomen door Jon Cortina, een van de oprichters van de Salvadoraanse organisatie Asociación Pro-Busqueda de Niñas y Ninõs Desaparecidos (Associatie Ten Behoeve Van Verdwenen Meisjes en Jongens). In de database van het Herenigingsproject werd DNA verzameld van ouders die hun kinderen zochten. Dat zou in een later stadium worden vergeleken met DNA van geadopteerde Salvadoraanse kinderen, die overigens nog moesten worden opgespoord. Er lagen 700 verzoeken van ouders uit El Salvador voor hulp bij het vinden van hun kinderen.

Zangeres Shakira start Unicef-campagne in El Salvador

De Colombiaanse zangeres Shakira gaf op 5 november 2006 in de hoofdstad San Salvador het startsein voor de campagne 'Marca la diferencia... sin ser indiferente' (Merk het verschil... zonder onverschillig te blijven) van Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties. In aanwezigheid van de Salvadoraanse vice-president Ana Vilma de Escobar begroette de in Latijns-Amerika populaire artieste ongeveer 8.000 kinderen en adolescenten die t-shirts droegen waarop het motto van de actie was geschreven. Shakira, ambassadrice van Goede Wil van Unicef, hoopte op deze wijze de jeugd in El Salvador bewust te maken van de sociale problemen die in het land bestonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

President El Salvador sluit asiel voor voormalige CIA-agent uit

Berichten dat El Salvador erover denkt asiel te geven aan Luis Posada Carriles berusten op onwaarheid, zo stelde president Tony Saca op 18 juli 2006. 'De Salvadoraanse staat [...] veroordeelt terrorisme en ik wil categorisch ontkennen dat er gesproken is met vertegenwoordigers van Posada Carriles', merkte het staatshoofd op. De Amerikaanse immigratiedienst had de voormalige agent van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) laten vastzetten omdat hij 'een geschiedenis had van betrokkenheid bij criminele activiteiten'. De Verenigde Staten weigerden hem echter uit te leveren aan Cuba of Venezuela, hoewel vaststond dat hij betrokken was bij het in 1976 laten ontploffen van een Cubaans passagiersvliegtuig waarbij meer dan 70 mensen omkwamen. Saca sloot overigens niet uit dat El Salvador om zijn uitlevering zou vragen.

El Salvador stuurt nieuw contingent soldaten naar Irak

Ambtenaren van het Salvadoraanse ministerie van Defensie lieten op 10 augustus 2006 weten dat later die week 380 manschappen naar Irak zouden vliegen om een daar aanwezige, enigszins verzwakte eenheid te vervangen. Sinds augustus 2003 waren vier Salvadoranen in Irak omgekomen en tien gewond geraakt.
El Salvador was als enig Latijns-Amerikaans land nog betrokken bij de vijandelijkheden in Irak.

Dispuut met Honduras over maritieme grens

De goede relatie tussen El Salvador en Honduras kwam op 12 oktober 2006 in gevaar toen een oude discussie over de maritieme grens tussen beide landen oplaaide. De Hondurese minister van Buitenlandse zaken Milton Jiménez stuurde op die dag zijn ambtgenoot Francisco Laínez een protestbrief omdat in een kort daarvoor verschenen witboek van de Salvadoraanse strijdkrachten de maritieme grens tussen beide landen foutief zou zijn weergegeven. Het Isla Coneja was bijvoorbeeld aangeduid als Salvadoraans territorium, terwijl het volgens Jiménez Hondurees grondgebied was. Honduras baseerde zich daarbij op een uitspraak uit 1992 van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag, terwijl El Salvador een besluit van een Midden-Amerikaans hof uit 1917 had aangehaald.

(Vorige berichten pagina 346/2 e.v. - 2006)

GUATEMALA

BINNENLAND

President Berger wil strijd tegen misdaad intensiveren

Speciale eenheid opgezet voor bestrijden drugshandel

De sinds een half jaar in dienst zijnde minister van Defensie van Guatemala, Francisco Bermúdez, maakte rond 20 juni 2006 bekend dat er een nieuwe speciale eenheid was opgericht om de drugshandel te bestrijden. De eenheid, die de militaire basis Santa Ana Berlín in het departement Quetzaltenango als thuisbasis kreeg, zou een maand later operationeel zijn. Leden van de Amerikaanse Drug Enforcement Administration (DEA) zouden de Guatemalteken gaan trainen in het opsporen van marihuana-velden en landingsstrippen en er zou een contingent militairen van de United States Southern Command (USSOUTHCOM) aan de eenheid worden toegevoegd.

Nieuwe wetgeving aangenomen tegen georganiseerde misdaad

Het parlement van Guatemala nam op 19 juli een wet aan die de strijd tegen de georganiseerde misdaad beoogde te intensiveren. President Óscar Berger had over een eerdere versie van het wetontwerp zijn veto uitgesproken omdat de formulering van de tekst gebreken vertoonde. Als gevolg van de nieuwe wet konden de opsporingsautoriteiten telefoons van verdachten gaan aftappen, gebruik maken van 'undercover'-agenten en zou samenzwering voortaan worden aangemerkt als misdaad. President Berger beloofde bovendien meer geld voor de bestrijding van geweld en criminaliteit uit te zullen trekken.

Partijen opgeroepen verschillen te vergeten

In een radio- en televisietoespraak riep president Berger op 24 augustus de partijen in het land op de onderlinge verschillen te vergeten en meer wetten aan te nemen om de veiligheid in het land te vergroten. Dit was hoognodig om 'de krachten van het kwaad' te verslaan, merkte hij op. Het staatshoofd wilde dat er wetgeving zou worden gemaakt over wapens en munitie, voor de hervorming van het gevangenisstelsel, voor de oprichting van een nationaal forensisch instituut en over private beveiligingsbedrijven. Daarnaast zou een hervorming van het Wetboek van Strafrecht de efficiëntie bij justitie moeten vergroten.
Kort daarvoor had Philip Alston, de speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor buitengerechtelijke en willekeurige executies die een bezoek bracht aan Guatemala, verklaard dat er op dat moment in het land meer mensen werden vermoord dan in de hoogtijdagen van de in 1996 geëindigde burgeroorlog.

Constitutionele rechten opgeschort in grensgebied met Mexico

De regering van Guatemala maakte op 29 augustus bekend dat enkele grondwettelijke rechten in vijf steden bij de grens met Mexico, in het departement San Marcos, voorlopig niet van kracht waren. Voor een gezamenlijke actie van de politie en het leger werd voor een periode van twee weken de zogenaamde 'staat van preventie' ingesteld, met de opzet de teelt en handel in drugs in de afgelegen regio de kop in te drukken. De maatregel hield in dat burgers geen wapens bij zich mochten dragen, geen demonstraties mochten houden en evenmin mochten vergaderen. Daarnaast hadden de autoriteiten meer bevoegdheden om onderzoek te verrichten. De nieuwsmedia werden expliciet gewaarschuwd niet 'op te roepen tot rebellie' omdat in voorgaande gevallen sommige radiostations de burgers hadden aangezet zich te verzetten tegen de vernietiging van drugsgewassen.

Guatemala stond bekend als de zesde producent ter wereld van papaver dat de boeren twaalf keer zoveel opleverde als een traditioneel landbouwgewas. Voor velen was dat de reden de illegale verbouw voort te zetten, want uit statistisch cijfermateriaal bleek dat in San Marcos, waar 880.000 mensen woonden, 61 procent van de bevolking in extreme armoede leefde.

Steeds vaker inzet van militairen

Minister van Defensie Bermúdez liet eind september weten dat het leger zijns inziens nog zeker twee presidentiële ambtstermijnen actief een bijdrage zou moeten blijven leveren aan het verbeteren van de veiligheid in Guatemala. De bewindsman kreeg bijval van president Berger toen deze op 30 september aangaf dat de Nationale Burgerpolitie (PNC) gedurende heel 2007 kon rekenen op de bijstand van 3.000 militairen. Op 9 oktober namen ze bijvoorbeeld deel aan een met veel media-aandacht omgeven actie in Guatemala-Stad die tot doel had buschauffeurs bescherming te bieden tegen de maras – gewelddadige straatbendes die veelal handelden in drugs en wapens.

President Berger wijzigt kabinet

Nieuwe minister van Buitenlandse zaken aangesteld

President Berger van Guatemala benoemde op 1 augustus 2006 de 71-jarige Gert Rosenthal Koenisberger op de post van Buitenlandse zaken. Hij werd de opvolger van Jorge Briz van wie het een publiek geheim was dat zijn relatie met het staatshoofd was bekoeld. Volgens analisten was Berger vooral ontevreden over de activiteiten die Briz had ontplooid om steun te verwerven voor Guatemala's ambitie een niet-permanente zetel in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties te bemachtigen. Het wekte dan ook geen verbazing dat de president dat de grootste uitdaging voor opvolger Rosenthal noemde, naast thema's als het boeken van vooruitgang bij het integratieproces van Midden-Amerika en het afsluiten van een vrijhandelsakkoord met de Europese Unie.

Ministers van Volksgezondheid en Landbouw treden af

Marco Tulio Sosa legde op 28 augustus zijn functie van minister van Volksgezondheid neer, op een moment dat artsen in 12 van de 44 staatsziekenhuizen al ruim 70 dagen in staking waren omdat er een gebrek was aan medicijnen en medische instrumenten. Een dag later leverde de bewindsman van Landbouw, Veelteelt en Voeding, Álvaro Aguilar, zijn portefeuille in, naar verluidt omdat hij presidentiële ambities zou hebben. President Berger benoemde op 11 september Victor Gutiérrez Longo op het departement van Volksgezondheid, terwijl Bernardo López enkele dagen daarvoor de plaats van Aguilar had ingenomen.

Waarnemers hekelden in toenemende mate het weinig efficiënte beleid van de regering-Berger.

Guatemala

Geen zetel in VN-Veiligheidsraad

De nieuwe minister van Buitenlandse zaken Rosenthal slaagde niet in zijn streven. Bij de strijd om de 'Latijns-Amerikaanse zetel' in de Veiligheidsraad had Guatemala grote concurrentie van Venezuela, dat gold als fel tegenstander van de Verenigde Staten – een permanent lid van het hoge VN-orgaan. Na bijna 50 stemrondes zonder winnaar besloten Guatemala en Venezuela de patstelling te doorbreken en trokken beide landen op 1 november hun kandidatuur in. De twee hadden zich akkoord verklaard met de oplossing dat Panama hun plaats zou innemen.

Bestorming van Pavón-gevangenis om orde te herstellen

Zeven doden en twintig gewonden waren het gevolg van de door de politie en het Guatemalteekse leger uitgevoerde operatie Alto Impacto (Groot Effect), op 25 september 2006 in de Pavón-gevangenis in Fraijanes bij Guatemala-Stad. De actie, die door 3.000 manschappen met behulp van gepantserde wagens en helikopters werd uitgevoerd, was opgezet om de autoriteit van de overheid in het gevangeniscomplex te herstellen. De gevangenen hadden onder de naam Comité de Orden y Disciplina de Pavón (Comité van Orde en Discipline) een intern bestuur ingesteld met maffiabaas Luis Alfonso Zepeda aan het hoofd. De tegen betaling geleverde privileges zouden Zepeda, die omkwam bij de actie, naar schatting omgerekend ruim 18.000 euro per maand hebben opgeleverd.
De president van Guatemala, Óscar Berger, noemde de operatie 'erg succesvol'.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële hulp voor Guatemala uit het buitenland

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) kende op 21 juni 2006 Guatemala een krediet toe van 100 miljoen dollar (bijna 78 miljoen euro) om de efficiëntie te vergroten bij de belastinginning en de publieke uitgaven. Op 29 augustus verstrekte de Wereldbank een lening van dezelfde omvang die gebruikt moest worden om het ondernemersklimaat te verbeteren, de handelsintegratie te bevorderen en de rurale en urbane eigendomsrechten te versterken.

JUSTITIE

Juridische actie tegen voormalige presidenten Guatemala

Spaanse rechter vaardigt arrestatiebevelen uit

Nadat de Spaanse rechter Santiago Pedraz op 1 juni 2006 Guatemala had verlaten, vaardigde hij arrestatiebevelen uit tegen drie oud-presidenten: Fernando Romeo Lucas García (1978-1982), José Efraín Ríos Montt (1982-1983) en generaal Óscar Humberto Mejía Victores (1983-1986). Lucas García was op 27 mei overleden, maar de Spaanse autoriteiten hadden daar geen formele bevestiging van ontvangen.

Met enkele andere generaals en kolonels hadden de drie zich volgens Pedraz schuldig gemaakt aan genocide, marteling, terrorisme en illegale detentie. De zaak was in 1999 aanhangig gemaakt door Nobelprijswinnares Rigoberta Menchú wier vader in 1980 was omgekomen bij de bestorming van de Spaanse ambassade.

Oud-dictator Ríos Montt vroeg de Spaanse rechter zich te realiseren dat er toentertijd een oorlog aan de gang was tegen 'terroristen' die bruggen, scholen en elektriciteitscentrales vernielden.

Guatemalteekse autoriteiten gaan over tot arrestaties

Op 6 november vaardigde een Guatemalteekse rechtbank arrestatiebevelen uit tegen ex-president Mejía Victores en vijf andere verdachten: Ángel Aníbal Guevara, Benedicto Lucas García, Germán Chupina Barahona, Donaldo Álvarez en Pedro García Arredondo. Van de voortvluchtige Mejía Victores werd vermoed dat hij zich schuilhield in de Verenigde Staten.

Ríos Montt stond niet op de lijst omdat er volgens de rechtbank te weinig bewijs voorhanden was dat hij betrokken was bij de aanval op de Spaanse ambassade.

Waarnemers wezen er op dat de partij van de oud-dictator, het Republikeins Guatemalteeks Front (FRG), een voorname rol speelde in Guatemala en wellicht kon verhinderen dat Ríos Montt naar Spanje zou worden uitgewezen.

Mexico autoriseert uitwijzing oud-president Portillo

De Mexicaanse autoriteiten maakten op 31 oktober 2006 bekend dat Alfonso Portillo, de man die Guatemala leidde in de periode 2000-2004, uitgewezen zou worden naar zijn geboorteland. Hij werd verdacht van fraude.
Een dag eerder had de Mexicaanse minister van Buitenlandse zaken, Luis Ernesto Dérbez, het uitleveringsverzoek ondertekend en de oud-president op de hoogte gebracht van zijn beslissing. De advocaat van Portillo liet weten dat zijn cliënt beroep zou aantekenen tegen de beslissing.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Scherpere regels bij adoptie uit Guatemala door Amerikanen

Persbureau *Associated Press* berichtte op 29 juli 2006 dat de adoptie van Guatemalteekse kinderen door Amerikanen half 2007 waarschijnlijk zou afnemen. Dan zou voor burgers van de Verenigde Staten de Haagse Conventie inzake Interlandelijke Adoptie (HCIA) van kracht worden. Dit in 1995 in werking getreden verdrag bevatte strengere voorwaarden bij adoptie.
Critici beweerden dat adoptie in Guatemala van een humanitaire daad was verworden tot een zakelijke onderneming waar verscheidene partijen goed aan verdienden. De lucratieve handel was er mede de oorzaak van dat soms niet geschroomd werd om documenten te vervalsen – de laatste zes maanden waren 30 criminele zaken aan het licht gekomen. Voorstanders beweerden dat de bijna 18.000 Guatemalteekse kinderen die in de voorgaande negen jaren door Amerikanen waren geadopteerd, een beter leven tegemoet gingen.

Journalist in Guatemala vermoord

De organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) maakte op 27 september 2006 melding van het feit dat Byron Orlando Velásquez Jacinto twee weken eerder in Guatemala was gearresteerd. Hij was de vermoedelijke dader van de moord op reporter Eduardo Maas Bol van *Radio Punto* die twee dagen daarvoor in de plaats Cobán om het leven was gebracht.
De organisatie veroordeelde verder de 'recente aanslagen op de vrije pers' en noem-

de daarbij de bedreigingen aan het adres van Óscar Rodolfo Castañeda en de aanslag op Vinicio Aguilar Mancilla, beiden van de zender *Radio 10*. De eerste was op 22 augustus door een opbeller in zijn programma gewaarschuwd binnen acht dagen het land te verlaten omdat hij had gepraat over fiscale fraude. Gebeurde dat niet, dan zou hij worden vermoord.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Pogingen Midden-Amerikaanse speciale eenheid op te zetten

Hoge ambtenaren en ministers uit Guatemala, El Salvador, Honduras en Nicaragua kwamen op 29 juni 2006 in het eerstgenoemde land bijeen om te praten over het opzetten van een speciale militaire eenheid voor Midden-Amerika. Minister van Defensie van Guatemala Francisco Bermúdez probeerde de buurlanden over te halen ook een aandeel te leveren in de stabilisatiemacht die voor de Verenigde Naties actief was in Haïti. In februari het jaar daarvoor hadden de landen al afgesproken te werken aan het opzetten van een 'rapid response force' om de drugshandel en het 'drugsterrorisme' te bestrijden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Afspraken met Belize moeten leiden tot vrijhandelsakkoord

Ambtenaren uit Guatemala lieten op 28 juni 2006 weten dat met Belize een handelsverdrag was afgesloten betreffende 150 producten die zonder betaling van invoerrechten aan elkaar geleverd konden worden. Dit moest uiteindelijk leiden tot een vrijhandelsakkoord tussen beide landen, aldus verklaarde de Guatemalteekse minister van Economische zaken Marcio Cuevas. Zijn land exporteerde in 2005 voor omgerekend ca. 23 miljoen euro naar Belize, terwijl dat laatste land voor ongeveer 2 miljoen euro producten verkocht aan Guatemala.

De economische afspraken werden opmerkelijk genoemd omdat de regering in Guatemala-Stad van mening was dat meer dan de helft van het grondgebied van Belize bij Guatemala hoorde. Deze claim veroorzaakte politieke spanningen tussen beide landen.

(Vorige berichten pagina 348/2 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

In VS opgepakte buitenlander mag arrestatie niet aanvechten

Een man die in 2001 in de Verenigde Staten werd gearresteerd, kreeg op 13 november 2006 te horen dat hij zijn detentie niet mocht aanvechten. Het ging om Ali Saleh Kahlah Al-Marri uit Qatar. Hij studeerde in de VS en was aangehouden omdat hij banden met Al-Qaeda zou hebben – iets dat hij zelf ontkende. Dat hij niet mocht proberen zijn gelijk te halen, had te maken met een wet die het Congres in september 2006 had aangenomen. Deze regelde dat 'vijandige strijdkrachten', terreurverdachten die werden vastgehouden in de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay op Cuba, hun detentie niet konden aanvechten en door militaire tribunalen berecht mochten worden. Het ministerie van Justitie had bepaald dat Al-Marri ook een 'vijandige strijdkracht' was, al werd hij dan in de VS vastgehouden. Daarom zou de nieuwe wet ook op hem van toepassing zijn.
Voor zover bekend was Al-Marri de eerste in de VS gearresteerde burger die het constitutionele recht om zijn detentie aan te vechten op grond van de nieuwe wetgeving werd ontzegd.

Waarschuwing voor digitale terreuraanslagen

Het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse veiligheid waarschuwde financiële instellingen op 30 november 2006 voor digitale aanvallen door Al-Qaeda. Het terreurnetwerk zou plannen hebben om computernetwerken plat te leggen en databases te vernietigen.

VS slaan gegevens over reizigers op

Het ministerie van Binnenlandse veiligheid maakte in november 2006 bekend dat het al vier jaar lang gegevens verzamelde over mensen die per vliegtuig van en naar de Verenigde Staten reisden. De informatie werd opgeslagen in een computersysteem genaamd Automated Targeting System (ATS). Persbureau *The Associated Press* meldde dit op 30 november. In de database, die het ministerie 'één van de meest geavanceerde ter wereld' noemde, werd bijvoorbeeld vermeld waar reizigers naar toe gingen of vandaan kwamen, hoe ze hun ticket hadden betaald, of ze hun land wel eens zonder retourticket verlieten, of ze om een bepaalde zitplaats hadden gevraagd en of ze een speciale maaltijd hadden besteld. Volgens het ministerie kon dergelijke informatie nuttig zijn bij het opsporen van terroristen en criminelen.
Congresleden reageerden verbaasd. Zij kenden ATS als controlesysteem voor vrachtvluchten, maar waren nooit ingelicht over deze toepassing. Burgerrechtenactivisten maakten bezwaar omdat de mogelijkheid bestond dat mensen op grond van de opgeslagen gegevens werden aangemerkt als 'potentieel gevaarlijk', terwijl ze deze status niet konden aanvechten en geen inzage kregen hun dossier. Ook was niet duidelijk hoe het gesteld was met de nauwkeurigheid en beveiliging van het systeem.
De regering was van plan de opgeslagen gegevens ten minste veertig jaar te bewaren.

BINNENLAND

Voorzitter van Evangelisten stapt op wegen seksschandaal

Dominee Ted Haggard moest op 2 november 2006 aftreden als voorzitter van de Nationale Associatie van Evangelisten, die in totaal 30 miljoen leden telde in de Verenigde Staten. Haggard was ervan beschuldigd dat hij drugs gebruikte en regelmatig seks had met een mannelijke prostituee. Aanvankelijk ontkende hij, maar op 5 november gaf hij toch toe. Haggard was een van Amerika's bekendste tegenstanders van het homohuwelijk en onderhield nauwe relaties met het Witte Huis.

Democraten winnen Congresverkiezingen

De Verenigde Staten hielden op 7 november 2006 Congresverkiezingen. Het ging om 33 van de honderd Senaatszetels en alle 435 zetels van het Huis van Afgevaardigden.

Oorlog in Irak bepaalt de campagnes

In de aanloop naar de verkiezingen was de oorlog in Irak een van de belangrijkste discussiepunten. Steeds meer Amerikanen waren voor terugtrekking van de troepen. De Democraten beweerden dat de oorlog

zo lang duurde en zoveel levens kostte omdat de Republikeinse regering Bush onvoldoende luisterde naar adviezen van deskundigen. Vooral de weigering om de troepenmacht fors te vergroten zou ertoe geleid hebben dat men Irak niet onder controle kreeg. Er was ook veel kritiek op het Congres, waarin de Republikeinen een absolute meerderheid hadden. Want men had de regering altijd de hand boven het hoofd gehouden, ook toen was gebleken dat deze ten onrechte beweerde dat Irak massavernietigingswapens bezat en toen aan het licht was gekomen dat Amerikanen gevangenen martelden in Irak, Guantánamo Bay en mogelijk ook in geheime detentiecentra van de Central Intelligence Agency (CIA). En men had ingestemd met inperkingen van de burgerrechten in het kader van de strijd tegen terrorisme.

Bush voerde intensief campagne voor de Republikeinen en bleef volhouden dat zijn partij de beste was om de veiligheid van de VS te bewaken. Want terwijl de Democraten volgens hem de troepen wilden terugtrekken uit Irak, waren de Republikeinen nog altijd uit op een overwinning. En de Democraten zouden weinig kaas hebben gegeten van veiligheidskwesties. Als zij de verkiezingen wonnen, zou dat het terrorisme in binnen- en buitenland in de kaart spelen, aldus Bush.

Schoon bestuur en schone energie

De verkiezingsstrijd ging niet alleen over de oorlog. Ook 'schoon bestuur' was een belangrijke kwestie. De Republikeinen hadden in de voorafgaande maanden te kampen gehad met enkele corruptieschandalen. De Democraten beloofden dat hen dit niet zou overkomen. Ook pleitten zij voor een verhoging van het minimumloon, betere en goedkopere gezondheidszorg, meer investeringen in duurzame energiebronnen en een vermindering van de Amerikaanse afhankelijkheid van buitenlandse aardolie.

Terwijl de Democraten zich zorgen maakten over de zwakke dollar en de alsmaar verder oplopende staatsschuld, wilden de Republikeinen de belastingen verlagen. Ze veronderstelden dat de consumptie- en investeringsbereidheid hierdoor zou toenemen. Dat de Amerikaanse economie al enkele jaren fors groeide, zou het gevolg zijn van het economisch beleid van de regering Bush.

Democratische overwinning

Na de verkiezingen kon niet in alle districten onmiddellijk een winnaar worden aangewezen, meestal omdat de kandidaten ongeveer evenveel stemmen hadden gekregen en hertellingen nodig waren. Hierdoor was ook niet onmiddellijk bekend hoe groot de opkomst was. Maar het was op 10 november wel reeds zeker dat de Democraten voor het eerst sinds 1994 in zowel het Huis van Afgevaardigden als de Senaat een absolute meerderheid kregen. In de Senaat hadden de twee partijen weliswaar allebei 49 zetels, maar van de twee onafhankelijke kandidaten die toetraden was bekend dat ze sympathieën koesterden voor de Democraten. Het ging hier om oud-Democraat Joe Lieberman uit Connecticut en Bernie Sanders uit Vermont. In de Senaat verloren de Republikeinen de zetels van zes staten, te weten Ohio, Virginia, Montana, Rhode Island, Missouri en Pennsylvania.
Uit onderzoek bleek dat de Republikeinen hun traditionele achterban hadden weten te behouden. Deze bestond voornamelijk uit conservatieve protestanten, werkgevers en de economische middengroepen in de centraal en zuidelijk gelegen staten. Maar de zwevende kiezers die in 2004 nog massaal voor de Republikeinen hadden gekozen, was men grotendeels kwijt. Onder hen waren traditioneel veel katholieken, 65-plussers, werkende moeders, inwoners van voorsteden en latino's.

Overige verkiezingen

In 36 staten werden tevens gouverneursverkiezingen gehouden. In twintig daarvan won de Democratische kandidaat. Hiervan hadden er zes tot dan toe een Republikeinse gouverneur gehad, te weten Arkansas, Colorado, Maryland, Massachusetts, New York en Ohio. Het was voor het eerst sinds 1994 dat de staten met een Democratische gouverneur in de meerderheid waren. Hiervan waren er 28, terwijl in 22 staten een Republikein de leiding had.
Daarnaast werden in 37 staten in totaal 205 referenda over lokale vraagstukken gehouden. In Virginia, South Carolina, Wisconsin, Tennessee, South Dakota, Colorado en Idaho koos de bevolking voor een verbod op het homohuwelijk. In South Dakota werd gestemd voor een liberalere abortuswet. Sinds mei 2006 was zwangerschapsbeëindiging daar alleen nog toegestaan indien de moeder in levensgevaar verkeerde. Missouri koos voor een wijziging van de staatsconstitutie waardoor stamcelonderzoek kon worden gelegaliseerd. De landelijke regering was hier fel op tegen.

Rumsfeld stapt op

Twee dagen na de verkiezingen ontsloeg Bush zijn Defensieminister Rumsfeld. Want het Republikeinse verlies werd alom geïnterpreteerd als afkeuring van de wijze waarop de oorlog in Irak werd aangepakt. En Rumsfeld zag men als de 'architect' van deze oorlog.
'Soms is het tijd voor een nieuwe visie', zei Bush over dit ontslag. Hij had Rumsfeld tot dan toe altijd door dik en dun gesteund en verdedigd. Hij droeg de voormalige directeur van de CIA Robert Gates voor als opvolger. Gates was een goede vriend van de familie Bush. Voor hij beëdigd kon worden, moest de Senaat zijn goedkeuring geven.

Bush wil voortzetting van strijd tegen terrorisme

Hoewel Bush er tijdens de verkiezingscampagne steeds op had gehamerd dat een Democratische overwinning de nationale veiligheid zou ondermijnen, zei hij op 11 november in zijn wekelijkse radiopraatje dat de Amerikaanse kiezer zich niet had uitgesproken voor een minder harde aanpak van het terrorisme. Hij zei: 'De boodschap van de verkiezingen (...) is duidelijk: Het Amerikaanse volk wil dat hun leiders in Washington partijverschillen terzijde schuiven, op een ethische manier handelen en de uitdagingen waar ons land zich voor geplaatst weet samen tegemoet treden.(...) Deze verkiezingen zullen veranderingen in Washington teweegbrengen. Maar één ding is niet veranderd: Amerika heeft te kampen met wrede vijanden die ons hebben aangevallen en dat weer willen doen'. Hij deelde deze vijanden mede dat uit de verkiezingsuitslag niet mocht worden opgemaakt dat de Amerikaanse bevolking haar wil om het terrorisme te bestrijden, had verloren. 'Onze natie is vastbesloten om jullie je gerechte straf te doen ondergaan, en we zullen volharden', zei Bush.
Howard Dean, partijleider van de Democraten, zei in zijn wekelijkse radiopraatje dat

Amerika had gekozen voor een andere aanpak van de oorlog in Irak en de strijd tegen terrorisme. Hoewel de Democraten nog niet met nieuw beleid waren gekomen, kon Dean er al wel over zeggen dat het 'doortastend en intelligent' zou zijn. 'We zullen naar het leger luisteren, hun adviezen overnemen, en ervoor zorgen dat onze troepen en agentschappen beschikken over de middelen die nodig zijn om onze vrijheid te bewaken', zei Dean.

Pelosi leidt Huis van Afgevaardigden

Na de verkiezingsnederlaag stapte de Republikeinse voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, Dennis Hastert, op. Op 16 november stemde de Democratische fractie unaniem voor Nancy Pelosi als zijn opvolger. Nooit eerder had een vrouw deze functie bekleed. Ze stond bekend als iemand uit de linkervleugel van de partij. Het leek waarschijnlijk dat de conservatieve regering Bush veel tegenwerking zou gaan krijgen van het nieuwe Huis, met haar als voorzitter.

Uitslagen van de verkiezingen voor de Senaat en het Huis van Afgevaardigden in de VS (7 november 2006)

Senaat

partij	*2004*	*2006*
Democratische Partij	44	49
Republikeinse Partij	55	49
Onafhankelijk	1	2

Huis van Afgevaardigden

partij	*2004*	*2006*
Democratische Partij	202	233
Republikeinse Partij	232	202
Onafhankelijk	1	0

Pelosi wilde dat haar vorige functie werd overgenomen door John Murtha. Deze Vietnamveteraan had eind 2005 de aandacht op zich gevestigd door als één van de eerste Congresleden openlijk te pleiten voor terugtrekking van de troepen uit Irak. De Democraten kozen echter de gematigde Steny Hoyer als fractieleider. Hij was al jaren de tweede man van de fractie, na Pelosi. Men koos niet voor Murtha omdat hij in 1980 mogelijk betrokken was geweest bij een omkoopschandaal. Zijn schuld was nooit bewezen en hij was dan ook nooit veroordeeld. Toch namen de Democraten het zekere voor het onzekere omdat ze hun verkiezingsbelofte van 'schoon bestuur' moesten zien waar te maken. Menig gematigd Democraat vond Hoyer bovendien een betere keuze omdat hij in tegenstelling tot Murtha geen uitgesproken pleitbezorger was van vrije abortus en het aan banden leggen van wapenbezit – thema's die in de VS controversieel werden gevonden.
De Democratische Senaatsleider werd Harry Reid uit Nevada.
De Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden herkozen John Boehner op 17 november als hun leider. Dit suggereerde dat ze, ondanks de verkiezingsnederlaag, niet afstevenden op een ingrijpende koerswijziging.

JUSTITIE

Recordaantal gedetineerden

Volgens een rapport dat het Amerikaanse ministerie van Justitie op 29 november 2006 publiceerde, zaten eind 2005 rond de 2,2 miljoen mensen in de gevangenis. Daarnaast waren er 4,8 miljoen mensen die voorwaardelijk waren vrijgelaten of in hun proeftijd zaten. Nooit eerder in de geschiedenis waren er zoveel veroordeelde Amerikanen.

Amerikaanse militairen veroordeeld wegens misdaden in Irak

De Amerikaanse marinier John Jodka werd op 16 november 2006 door de krijgsraad in Camp Pendleton, Californië, veroordeeld wegens moord. Er was elf jaar tegen hem geëist, maar omdat hij beloofd had te zullen getuigen tegen medeverdachten werd hem achttien maanden cel opgelegd.
Eerder in 2006 had Jodka samen met de medeverdachten in Hamdania, Irak, jacht gemaakt op een voorvluchtige opstandeling. Omdat ze hem niet konden vinden, hadden ze uit frustratie een gehandicapte oude man mishandeld en doodgeschoten.

Veroordeling wegens verkrachting en moord

In de staat Kentucky werd op dezelfde dag soldaat James Berker veroordeeld tot levenslang, waarvan twintig jaar onvoorwaardelijk. Hij zou in maart in Mahmudiya, Irak, een 14-jarig meisje in haar ouderlijk huis hebben verkracht. Ondertussen zou medeverdachte Steven Green elders in de woning haar ouders en 6-jarige zusje hebben vermoord. Hierna zou hij de 14-jarige hebben doodgeschoten, nadat ook hij haar had verkracht. Om alle sporen uit te wissen hadden de militairen het huis in brand gestoken. Tegen hun superieuren beweerden ze dat dit het werk was van opstandelingen.
Al voor de zaak in de publiciteit kwam, was Green 'wegens een persoonlijkheidsstoornis' eervol uit het leger ontslagen. Afgezien van hem en Berker waren er nog drie verdachten, allemaal Amerikaanse militairen. Eind november waren ze nog niet berecht.
Alle verdachten verklaarden dat ze uit stress hadden gehandeld. Ze werkten bij een controlepost nabij het huis van het vermoorde gezin dat niet werd verdacht van steun aan opstandige groeperingen.

GEZONDHEID EN ZORG

Bijna veertig procent van Amerikaanse baby's is buitenechtelijk

Volgens op 21 november 2006 gepubliceerde cijfers van de Amerikaanse overheid was 37 procent van de 4,1 miljoen baby's die in 2005 werden geboren, buitenechtelijk. Dit was een historisch record.
Tot begin jaren negentig hadden tienerzwangerschappen gezorgd voor een continue toename van het aantal buitenechtelijke geboortes.
Sindsdien was het tij echter gekeerd. In 2005 kregen veertig op de duizend tienermeisjes een kind – het laagste percentage sinds men hier 65 jaar eerder statistieken over was gaan bijhouden. De toename werd wel veroorzaakt door stellen die ongehuwd samenwoonden en door vrouwen die er voor kozen om zonder partner een kind groot te brengen. Het aantal ongehuwde stellen met kinderen nam toe van 200.000 in 1970 tot 1,7 miljoen in 2005. De gemiddelde leeftijd waarop Amerikanen hun eerste kind kregen was 27 voor mannen en 25 voor vrouwen. In 1960 was dit nog respectievelijk 23 en 20.
In 2005 kwam 30,2 procent van de baby's via de keizersnede ter wereld. Ook dit was een historisch record.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Veroordeling wegens vrouwenbesnijdenis

In de Amerikaanse staat Georgia werd op 1 november 2006 een Ethiopische immigrant

tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij zijn dochter had besneden. Vrouwenbesnijdenis was volgens de federale wet verboden.
Toch was in de Verenigde Staten voor zover bekend nooit eerder iemand daadwerkelijk veroordeeld wegens deze overtreding omdat de meeste deelstaten geen eigen wetten hadden om het landelijke verbod te bekrachtigen.
Georgia had zo'n wet sinds 2005 wel, maar de overtreding was reeds voor de implementatie daarvan begaan. De immigrant werd daarom veroordeeld wegens ernstige kindermishandeling. Hij had de clitoris van zijn 2 jaar oude dochter met een schaar afgeknipt.
Mensenrechtenactivisten hoopten dat de zaak een precedent zou scheppen en zou leiden tot het actiever optreden tegen vrouwenbesnijdenissen.

(Vorige berichten pagina 681/2 - 2006)

ISRAËL

BINNENLAND

Corruptieschandalen teisteren Israëlische politiek

Half september 2006 bereikte de golf van schandalen in de Israëlische politiek een nieuw dieptepunt toen het Openbaar Ministerie overging tot het ondervragen van president Mosjé Katsav. Dit vanwege aantijgingen van seksuele intimidatie en afluisteren. De voormalige minister van Justitie, Chaim Ramon, stond op hetzelfde moment voor de rechter vanwege beschuldigingen van seksuele intimidatie. Ook naar premier Ehoed Olmert liepen gerechtelijke onderzoeken. Hij zou een huis in Jeruzalem ver beneden de marktwaarde hebben gekocht. Parlementariër Israël Katz van de partij Likoed werd door de politie ondervraagd vanwege onrechtmatige benoemingen die hij als minister van Landbouw zou hebben gedaan. Parlementariër Tzachi Hanegbi van de partij Kadima werd aangeklaagd vanwege fraude, omkoperij en meineed. Stafchef van het leger Dan Chaloets kwam onder vuur te liggen toen hij in juli, kort voordat de oorlog met de Libanese Hezbollah-beweging uitbrak, een deel van zijn aandelenportefeuille verkocht. Ook de twee opperrabbijnen lagen onder vuur. De eerste zou diensten hebben verleend in ruil voor hem aangeboden gunsten (in de vorm van geld en cadeaus). De vrouw en zoon van de tweede opperrabbijn werden ervan verdacht iemand te hebben ontvoerd en in elkaar geslagen.

Reacties

Josef Sarid van de links-liberale partij Merets sprak zijn afschuw uit over de 'golf van schandalen. Israël is een soort van Sodom aan het worden'. Eliad Shraga, hoofd van de Beweging voor Bestuurskwaliteit, zei dat 'de mensen steeds passiever worden. Ze zien en horen zo veel politici die in schandalen verwikkeld zijn, dat ze onverschillig worden.'
Vanwege de politieondervraging besloot president Katsav (60) zeven uur af te treden zodat het inzweren van de nieuwe president van het Hooggerechtshof zonder zijn aanwezigheid kon plaatsvinden. Voorts schreef procureur-generaal Menachem Mazoez het Hooggerechtshof een brief met het verzoek er bij president Katsav op aan te dringen af te treden zolang het gerechtelijk onderzoek tegen hem liep. Op 30 oktober wees Katsav die optie van de hand, want het was 'de plicht van de overheid om de waarheid boven tafel te krijgen en niet mee te gaan met een smeercampagne van de media'. Overigens had in Israël niet het Hooggerechtshof, maar alleen het parlement de bevoegdheid een president naar huis te sturen.

Voormalig Sovjet-dissident Sjaransky verlaat politiek

Op 11 oktober 2006 kondigde Nathan Sjaransky (58) zijn vertrek aan uit de Israëlische politiek. Sjaransky, van de partij Likoed, was een voormalig dissident in de Sovjet-Unie. Toen nog bekend als Anatoly Sjaransky zat hij daar jarenlang gevangen omdat hij naar Israël wilde emigreren. Zijn vrouw Avital streed jarenlang voor zijn vrijlating en in 1986 werd hij tegen twee Russische spionnen geruild en kon hij naar Israël emigreren. In 1996 werd Sjaransky politiek actief en richtte een partij op die de belangen verdedigde van Russische immigranten. Later integreerde hij zijn partij in Likoed.
Sjaransky was behalve een belangenbehartiger van de immigranten ook een politicus met een harde lijn tegen de Arabieren. In 2005 nam hij ontslag als minister vanwege de eenzijdige terugtrekking van Israël uit de Gazastrook.

Controverse over woongemeenschappen op privé-grond

Op 20 oktober 2006 rapporteerde de Israëlische organisatie Vrede Nu dat 43 procent van de Israëlische woongemeenschappen op de Westelijke Jordaanoever die niet door de regering maar door mensen zelf waren opgericht, op privé-grond stonden. Woordvoerder Dror Etkes zei te vrezen dat de regering geen stappen zou ondernemen tegen deze illegale woongemeenschappen. Emily Amarussi, woordvoerder van Israëli's in de betwiste gebieden (Westelijke Jordaanoever en Gazastrook), sprak van een 'leugen' en zei dat 90 procent van het grondgebied waarop mensen nieuwe woongemeenschappen bouwden, eigendom van de Israëlische overheid was. Vijf woongemeenschappen die wel van privé-eigenaren waren, zouden binnenkort van de particulieren worden aangekocht, aldus Amarussi.

Eind 2006 waren er ruim honderd woongemeenschappen op de Westelijke Jordaanoever – variërend in grootte van enkele wooncaravans tot volwaardige dorpjes. De overheid keurde de bouw ervan niet goed, maar gedoogde hun bestaan wel.

De Arbeid blijft deelnemen aan regeringscoalitie

Op 25 oktober 2006 besloot De Arbeid om toch in de regeringscoalitie met de Kadimapartij van premier Ehoed Olmert te blijven. Dit was onzeker geworden nadat Olmert de rechtse Russische immigrantenpartij Jisraeel Betenoe van Avigdor Lieberman de coalitie binnen had gehaald. De Arbeid vreesde dat er daardoor geen compromissen met de Palestijnen meer konden worden gesloten.

JUSTITIE

Geen nieuwe wijziging route veiligheidshek

Op 18 juni 2006 verwierp het Israëlische Hooggerechtshof petities van Palestijnen waarin zij verzochten de route van het veiligheidshek tussen Israëlisch en Palestijns gebied te wijzigen. In beide petities, van de

Arabische wijken A-Sheikh en Kfar Anata in Jeruzalem, werd gesteld dat het veiligheidshek over privé-grond liep en de bewoners afsneed van het centrum van hun leven in Jeruzalem. Het hek zou dwars over een begraafplaats lopen die nog steeds in gebruik was, maar inmiddels niet meer rechtstreeks bereikbaar was.
Volgens het Israëlische leger was ruim de helft van het 600 kilometer lange afscheidingshek al gebouwd en moest het geheel in 2008 klaar zijn. Eerder in 2006 had premier Olmert laten weten dat het veiligheidshek de basis voor Israëls buitengrens zou zijn, hetgeen betekende dat Israël eenzijdig 10 procent van het grondgebied van de Westelijke Jordaanoever zou annexeren als de Israëlisch-Palestijnse onderhandelingen zouden mislukken. De initiator van het hek, Olmerts voorganger Ariel Sjaron, zei altijd dat het hek een tijdelijke oplossing was en dat over definitieve grenzen nog onderhandeld zou worden.
Eerdere petities die bij het Hooggerechtshof werden ingediend over de route van het hek leidden tot substantiële wijzigingen in de route rondom Kalkilja in het noorden van de Westelijke Jordaanoever.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Israëlische politie zou klachten Palestijnen negeren

De politie van Israël neemt nauwelijks klachten in behandeling over wangedrag van Israëli's jegens Palestijnse burgers. Dit stelde de Israëlische organisatie Yesh Din (Vrijwilligers voor Mensenrechten) in een rapport dat op 11 september 2006 uitkwam, gebaseerd op 92 politiedossiers uit 2005 en 2006. Slechts in 10 procent van gevallen dat er geklaagd werd bij de politie volgde er strafvervolging. Politiewoordvoerder Michael Rosenfeld ontkende dat de politie klachten naast zich neerlegde. Volgens hem werden alle aanklachten, in Israël en in betwist gebied (Westelijke Jordaanoever en Gazastrook), 'precies even serieus genomen'.
In totaal werden er volgens de politie tussen januari en november 2005 299 klachten door Palestijnen tegen Israëli's ingediend. In 43 gevallen – 15 procent – ging de politie over tot strafvervolging. Vanaf januari tot april 2006 dienden Palestijnen 250 klachten in en dat leidde tot 151 strafvervolgingen, aldus de politie.

Nieuwe cijfers over slachtoffers Israëlisch-Palestijns conflict

Op 28 september 2006 publiceerde Betselem, een Israëlische mensenrechtenorganisatie die zich bezighield met de situatie in de betwiste gebieden (Westelijke Jordaanoever en Gazastrook), een rapport over de voorgaande zes jaar – een periode die begon met het uitbreken van de tweede Palestijnse opstand op 28 september 2000.
In botsingen met het Israëlische leger waren 3.733 Palestijnen omgekomen, onder wie 767 minderjarigen, terwijl de Palestijnen 1.011 Israëli's doodden. Daarnaast doodde het Israëlische leger nog eens 60 Palestijnen binnen de grenzen van Israël, terwijl Israëlische burgers 41 Palestijnen in de betwiste gebieden om het leven brachten. Volgens Betselem namen 1.812 van de omgekomen Palestijnen niet deel aan gevechten toen zij door het leger werden gedood, terwijl 208 Palestijnen in gerichte liquidaties omkwamen. Van de 1.011 Israëli's die door Palestijnen werden gedood, waren er 697 burgers – onder wie 119 minderjarigen – die niet deelnamen aan gevechten, terwijl 314 van de omgekomen Israëli's militairen waren.
Het totale slachtofferaantal van Betselem lag wat lager dan dat van *Associated Press*. Volgens berekeningen van dit persbureau kwamen in zes jaar strijd 4.015 Palestijnen en 1.098 Israëli's om.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Zomer 2006: twee-fronten-oorlog

In de zomer van 2006 liep de spanning tussen Israël en enerzijds de Palestijnen en anderzijds Libanon hoog op. Vanuit de Gazastrook bestookten de Palestijnen Zuid-Israël met raketten en vanuit Libanon viel Hezbollah Noord-Israël aan.

Gazastrook toneel van gevechten na inval Israël

Op 24 juni trok Israël de Gazastrook binnen. Dat was voor het eerst sinds het zich in augustus 2005 eenzijdig uit het gebied had teruggetrokken. Israël arresteerde twee leden van de radicale beweging Hamas die volgens Israël een aanslag beraamden op burgerdoelen. Direct na de arrestaties verliet Israël de Gazastrook.
Op 25 juni ontvoerden Palestijnse militanten de Israëlische korporaal Gilad Shalit (19). Een dag later eisten zijn ontvoerders dat als Israël hem terug wilde, het land eerst alle Palestijnse vrouwen en alle kinderen onder de achttien jaar moest vrijlaten. Later wijzigde Hamas de eisen: er moesten vijftienhonderd Palestijnen worden vrijgelaten. Israël weigerde echter te onderhandelen en trok op 27 juni het zuiden van de Gazastrook binnen, waar men vermoedde dat Shalit werd vastgehouden. Daar blies Israël onder meer de elektriciteitscentrale van Gaza en een aantal bruggen op.
De Palestijnen reageerden door raketten op Israël af te vuren. Op 4 juli viel de eerste Palestijnse raket op de stad Asjkelon, tot dan toe de grootste afstand die de zelfgemaakte Palestijnse raketten hadden afgelegd. Op 5 juli nam Israël represaillemaatregelen voor de raketaanval op Asjkelon en trok het noorden van de Gazastrook binnen in een poging mobiele raketinstallaties te ontmantelen. Een dag later stationeerde Israël vaste troepen op de plek waar tot elf maanden daarvoor de Israëlische nederzettingen Nitzanit, Doegit en Elee Sinai hadden gestaan. De drie nederzettingen waren destijds op een strategische hoogte gebouwd. Met de vaste aanwezigheid van het leger wilde Israël een bufferzone creëren en de raketaanvallen stoppen. Dit bleek onvoldoende succesvol en op 8 juli breidde Israël het offensief in de Gazastrook in oostelijke richting uit. Hamas verzocht een wapenstilstand maar weigerde Shalit vrij te laten. Israël wees het verzoek van de hand.
Op 12 juli bombardeerde Israël het Palestijnse ministerie van Buitenlandse zaken in de Gazastrook. Zo probeerde Israël de druk op Hamas op te voeren en Shalit vrij te krijgen.

Confrontatie met Hezbollah in Libanon

Op 12 juli ontstond er een tweede front in het noorden. De Libanese Hezbollah ontvoerde twee Israëlische militairen en doodde er acht. Dit gebeurde tijdens een routinepatrouille langs de Israëlisch-Libanese grens. Het was onduidelijk of Hezbollah de militairen op Israëlisch grondgebied ontvoerde of dat deze per ongeluk op Libanees grondgebied terecht waren gekomen. Premier Ehoed Olmert noemde de actie van Hezbollah een 'oorlogshandeling' van Libanon, omdat de beweging deel uitmaakte van de Libanese regering. Ook wees hij naar Syrische medeverantwoordelijkheid voor

het incident. Syrië, dat zowel de Hamas in de Gazastrook als de Hezbollah in Libanon ondersteunde, ontkende echter iedere betrokkenheid bij de ontvoeringen in Libanon.

Vervolgens begon Israël een luchtoffensief, waarbij onder meer het internationale vliegveld van Beiroet werd gebombardeerd. Op 16 juli trokken Israëlische grondtroepen Libanon binnen. Ze vielen verscheidene Hezbollah-bases aan en keerden na de acties terug naar Israël. In de daaropvolgende dagen trok het leger definitief binnen met grondtroepen.

Israëls motivatie voor offensief in Gaza en Libanon

Volgens Israël hadden zowel de operaties in Gaza als die in Libanon twee doelen: een einde maken aan de raketbeschietingen op Israël en het bevrijden van de in totaal drie ontvoerde Israëlische militairen. Die ontvoeringen waren ook de directe aanleiding geweest voor beide operaties.
Tegelijkertijd speelden er andere zaken op de achtergrond, zoals het aflopen van het mandaat van de troepenmacht van de Verenigde Naties op 31 augustus. Die VN-macht had na de eenzijdige terugtrekking van Israël uit Libanon in 2000 met tweeduizend militairen en driehonderd burgers toegezien op het staakt-het-vuren tussen beide landen. Men had echter niet kunnen voorkomen dat Hezbollah feitelijk in Zuid-Libanon regeerde en van daaruit raketinstallaties bouwde om Israël te beschieten. De laatste maanden waren de raketbeschietingen snel toegenomen. Tegelijkertijd zag het er niet naar uit dat de VN het mandaat van de troepenmacht zouden verlengen. Zou dat wel gebeuren, dan was het overigens twijfelachtig of de VN-militairen Hezbollah van raketbeschietingen konden weerhouden, omdat de VN hen daartoe niet voldoende militair mandaat hadden gegeven.

Steun in Israël voor offensief tegen Hezbollah

Uit een peiling die op 17 juli werd gehouden onder 513 mensen en een dag later werd gepubliceerd in het Israëlische dagblad *Yediot Ahronot* bleek dat een grote meerderheid van de Israëlische bevolking zich achter het militaire offensief tegen Hezbollah schaarde. Van hen wilde 81 procent een voortzetting van de strijd. Een bijna even groot percentage – 78 procent – sprak tevredenheid uit over het optreden van premier Olmert. Ook steunde 72 procent van de ondervraagden de enkele maanden eerder benoemde minister van Defensie Amir Peretz, ondanks de twijfels die eerder waren gerezen vanwege zijn vermeende gebrek aan militaire ervaring. Tenslotte bleek 58 procent van mening te zijn dat de acties door moesten gaan tot aan de volledige uitschakeling van Hezbollah.

Premier Olmert wil VN-macht met militaire bevoegdheden

Op 26 juli liet Israël weten slechts in te stemmen met terugtrekking uit Libanon als er een Hezbollah-vrije 'veiligheidszone' zou komen vanaf de Libanese Litani rivier tot aan de grens met Israël (ongeveer 25 kilometer). Voorts zou er een zone van twee kilometer moeten komen in Libanon tot de Israëlische grens waar in het geheel geen militairen zouden zijn. 'Ieder contact tussen Israël en Libanon moet worden voorkomen', aldus premier Olmert.
Hij benadrukte de noodzaak van een nieuwe militaire VN-macht in Libanon om de orde te handhaven. Het moest geen vredesmacht zijn zonder militair mandaat zoals de United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil), die al jarenlang in Libanon gelegerd was. Olmert wilde een troepenmacht met de bevoegdheid om zonodig militair in te grijpen.

Israël bombardeert VN-post

Eind juli bombardeerde Israël een VN-post. In totaal werd deze 21 keer beschoten, waarvan 12 keer raak. Vier medewerkers kwamen om het leven. De beschieting was, aldus Israël, het gevolg van een menselijke fout. Kofi Annan, secretaris-generaal van de VN, stelde echter op 27 juli dat het om 'een opzettelijke aanslag tegen de VN' ging en dat men Israël zeker tien keer gevraagd had het bombardement te staken. Ook zou Israël vooraf duidelijk zijn gemeld dat het gebouw een VN-post was. De Israëlische premier Ehoed Olmert verontschuldigde zich voor het incident maar ontkende dat het opzet was. 'Het is ongelooflijk dat de VN een menselijke fout voor opzet aanzien', aldus Olmert.
De internationale gemeenschap veroordeelde het bombardement in scherpe bewoordingen.

Terugtrekking Israël uit Gazastrook

Israël trok zich op 28 juli terug uit het noorden van de Gazastrook. In de twee dagen ervoor waren er in de strijd met militanten 29 Palestijnen omgekomen. Hamas liet dezelfde dag weten dat men de gegijzelde Israëlische militair niet zou vrijlaten tenzij Israël eerst 'zeer veel' Palestijnse en Libanese gevangenen zou laten gaan. Nabij Nabloes, op de Westelijke Jordaanoever, werd die dag het stoffelijk overschot gevonden van een Israëlische burger die enkele dagen eerder door Palestijnen was ontvoerd.

Israël erkent fouten bij inname dorp

Op 2 augustus rapporteerde het Israëlische leger dat er fouten waren gemaakt bij de inname van het Zuid-Libanese dorp Kana. Vanuit dat dorp waren sinds 12 juli meer dan 150 raketten op Israël afgeschoten. Bij de verovering van het dorp door Israël vielen 56 burgerslachtoffers.
Volgens Israël gebruikten de Hezbollah-strijders burgers als 'levend schild' om zich tegen het Israëlische leger te beschermen: ze verschansten zich in woongebied en schoten van daaruit met mobiele raketinstallaties. Israël zou op het moment van de inname niet hebben geweten dat er in de gebouwen ook burgers waren.

Havenstad Haifa onder vuur

Hezbollah vuurde op 6 augustus enkele tientallen raketten af op de havenstad Haifa. Het was de zoveelste keer in een maand tijd dat de derde stad van Israël onder Hezbollah-vuur kwam te liggen. Niet eerder leidden de beschietingen echter tot zo veel schade: zes raketten waren voltreffers, waarbij vele huizen instortten en enkele tientallen gewonden vielen.

Akkoord Israël-Hezbollah beëindigt oorlog

Op 12 augustus boden Frankrijk, Italië, Maleisië, Nieuw-Zeeland en Turkije aan troepen te leveren voor een nieuwe VN-macht en de VN-veiligheidsraad gaf hiervoor een mandaat. Daarop gingen Israël en Libanon akkoord met een staakt-het-vuren dat op 14 augustus van kracht werd. Voor het eerst in

dertig jaar zou het Libanese leger, en niet Hezbollah, de macht krijgen over Zuid-Libanon. Zowel de Libanezen als de VN zouden elk vijftienduizend militairen naar het gebied sturen.

Israëlisch leger erkent strategische fouten

Op 24 augustus schreef stafchef Dan Chaloets in een open brief dat het leger onvoldoende had gepresteerd tijdens de oorlog met Libanon. Niet eerder gaf de legerleiding toe dat er fouten waren gemaakt. Hij beloofde dat het legeroptreden in Libanon grondig onderzocht zou worden.
Premier Olmert schatte diezelfde dag dat er ongeveer 2,3 miljard dollar (ca. 1,8 miljard euro) nodig was om de infrastructuur in Noord-Israël te herstellen. Die was door de ruim vierduizend Hezbollah-raketten ernstig beschadigd.

Nieuwe acties in Gazastrook

Israëlische militairen trokken op 24 augustus wederom de Gazastrook binnen en namen posities in op de daken van enkele gebouwen. Ze werden gedekt door tanks en helikopters. Aanleiding was een Palestijnse aanslag op een militaire post op de grens tussen Gaza en Israël, waarbij twee Israëlische militairen gewond raakten.
Twee maanden militaire acties in Gaza volgend op de ontvoering van een Israëlische militair hadden inmiddels tot de dood van ongeveer tweehonderd Palestijnen geleid.

Premier Olmert niet meer populair

De populariteit van premier Ehoed Olmert bleek scherp gedaald, zo leerde een door bureau Dahaf op 25 augustus uitgevoerde opiniepeiling, waarbij 449 Israëli's om hun mening werd gevraagd. Als er verkiezingen waren, zou Likoed winnen en 20 zetels krijgen, terwijl Kadima zou zakken van 29 naar 17 zetels en De Arbeid van 19 naar 11. De rechtse en religieuze partijen zouden winnen maar geen parlementaire meerderheid krijgen. Oorzaak van de politieke verschuivingen waren de crisis in het zuiden (Gazastrook) en noorden (Libanon), waarbij 118 Israëlische militairen en 39 burgers werden gedood zonder dat een overwinning werd geboekt. Bovendien kwam geen van de ontvoerde Israëlische militairen – de aanleiding voor de militaire acties in Gaza en in Libanon – vrij.
Van de ondervraagden wilde nu 45 procent Benjamin Netanjahoe (Likoed) als premier, terwijl 24 procent voor Ehoed Olmert (Kadima) koos. Van alle Israëli's vond 74 procent dat Olmert de oorlog slecht leidde, terwijl 79 procent meende dat minister van Defensie Amir Peretz (De Arbeid) faalde. Volgens 63 procent deed stafchef Dan Chaloets zijn werk niet goed. Eenzelfde percentage vond dat Olmert moest aftreden. Ruim 70 procent vond dat Peretz diende af te treden en 54 procent eiste het ontslag van Chaloets.
Verwijzend naar het aftreden van de toenmalige premier Golda Meïr na de Jom Kipoeroorlog van 1973 trokken enkele honderden Israëli's naar haar graf om te demonstreren. Premier Olmert wees aftreden van de hand maar zegde toe een onderzoek in te stellen naar het optreden in Libanon, al bleef hij onduidelijk over de precieze opdracht en bevoegdheden van de onderzoekscommissie.

Eenzijdige terugtrekking van de baan

Op 10 september zei vice-premier Sjimon Peres (Kadima) dat de oorlogsactiviteiten met Libanon en de Palestijnen Israëls voornemen tot een eenzijdige terugtrekking uit betwist gebied (Westelijke Jordaanoever en Gazastrook) hadden doen verdampen. Volgens hem was de brede steun onder de Israëlische bevolking daarvoor verdwenen, omdat de terugtrekking uit de Gazastrook in 2005 een jaar later leidde tot twee militaire conflicten. Peres zei zelf voorstander te zijn van het blijven praten en onderhandelen met de Palestijnen. 'We hebben geen keus', aldus Peres.

Israël vertrokken uit Libanon

Israël meldde op 26 september dat zijn troepen het Libanees grondgebied voor 90 procent hadden verlaten. Voor het eind van de week zou Israël Libanon geheel verlaten, op voorwaarde dat de stationering van de VN- en Libanese troepen goed verliep. Volgens Israël zag het er positief uit en op 1 oktober had Israël Libanon geheel verlaten. Het land bleef wel controlevluchten uitvoeren boven Libanees grondgebied om te controleren of Hezbollah zich niet in het zuiden van Libanon groepeerde.

Hezbollah-leider niet langer doelwit

Op 29 september schreef het dagblad *Ma'ariv* dat Israël niet langer van plan was om Hezbollah-leider sjeik Hassan Nasrallah te liquideren, zoals het land tijdens de oorlog nog wel van plan was geweest.

Ontmoeting met Abbas afgezegd

De ontmoeting van premier Ehoed Olmert met de Palestijnse president Machmoed Abbas ging op 15 oktober 2006 niet door. Abbas eiste dat Olmert eerst duizenden Palestijnse gevangen vrijliet. Sinds beide leiders aantraden, spraken ze elkaar slechts eenmaal, tijdens een ontbijt in Jordanië.

Explosieven onderschept

Op 26 oktober 2006 onderschepte Israël op de grens tussen Israël en de Gazastrook een lading van 6 kilogram TNT-explosieven die men naar de Palestijnse stad Toelkarem op de Westelijke Jordaanoever wilde smokkelen. Het was de eerste keer sinds 2004 dat men explosieven onderschepte.

BUITENLANDSE ZAKEN

Israël na zestig jaar toegelaten tot Rode Kruis

Op 22 juni 2006 werd Israël met 237 tegen 54 stemmen toegelaten tot het internationale Rode Kruis. De hulporganisatie had dat tot dan toe geweigerd omdat Israël het recht opeiste de eigen zespuntige Davidster te gebruiken als logo, net zoals christelijke organisaties het kruis en de moslimorganisaties de rode halve maan gebruikten. Na zestig jaar niet te zijn toegelaten besloot Israël in te stemmen met een compromis: het zou niet langer eisen de Davidster te gebruiken als logo maar genoegen nemen met het gebruik van een vierkant.
Tegelijk met Israël werd ook de Palestijnse Rode Halve Maan tot het Rode Kruis toegelaten – met het eigen logo, de rode halve maan.

Israël annuleert reis naar VN-conferentie vanwege deelname Hamas

De eerste reis van een Israëlische regeringsfunctionaris naar Qatar sinds 1996 ging niet door. Op 29 oktober 2006 annuleerde minister van Buitenlandse zaken Tsippora Livni haar reis, omdat de Palestijnse Autoriteit (PA) ook een delegatie stuurde naar de conferentie van de Verenigde Naties die de mi-

nister zou bezoeken. De vertegenwoordiging van de PA bestond uit leden van de in de Palestijnse gebieden regerende Hamas, dat Israël weigerde te erkennen. Dat land liet weten dat Hamas eerst aan drie voorwaarden moest voldoen: Israël erkennen, terreur afzweren en getekende overeenkomsten respecteren.

Qatar, een belangrijke financier van Hamas, probeerde eerder onderhandelingen op gang te brengen tussen Israël en Hamas. Op 11 oktober had de PA Qatars voorstel verworpen om een regering van nationale eenheid te vormen met Fatach – de partij van president Machmoed Abbas -, Israël te erkennen en geweld af te zweren.

OVERLEDEN

Abba Eban, diplomaat en politicus

Op 17 november 2002 overleed de diplomaat Abba Eban op 87-jarige leeftijd in Tel Aviv. Hij werd geboren als Aubrey Solomon Meir in Kaapstad (Zuid-Afrika) op 2 februari 1915. Hij hebraïseerde zijn voornaam en nam de achternaam aan van zijn tweede vader. Hij studeerde klassieke en oosterse talen in Cambridge (Engeland). Na de oprichting van de staat Israël werd hij de eerste Israëlische ambassadeur bij de Verenigde Naties. Hij pleitte voor de deling van Palestina in een joods en een arabisch deel. Dit resulteerde in VN-resolutie 181 die deze deling mogelijk maakte. Van 1966 tot 1974 was hij minister van Buitenlandse zaken voor de Arbeiderspartij. Israël voelde zich bedreigd door Egypte en Syrë. Eban verdedigde Israëls recht op zelfverdediging – de preventieve aanval – tijdens de zesdaagse oorlog met deze landen in 1967. Daarna was hij betrokken bij de formulering van de VN-resoluties 242 in 1967 en 338 in 1973 die de basis vormden voor vredesoverleg in het Midden-Oosten.
Eban meende dat Israël de in 1967 veroverde gebieden moest teruggeven. Zijn gematigde standpunten waren veel populairder in het buitenland dan in Israël. Maar hij bleef optimistisch over de vredeskansen, want 'de geschiedenis wijst uit dat mensen en staten zich wijs gedragen als alle andere opties zijn uitgeput'. Oud-minister van Buitenlandse zaken Peres omschreef Abba Eban als 'een van de grootste staatslieden van de twintigste eeuw'.

(Vorige berichten pagina 354/2 e.v. - 2006)

LIBANON

BINNENLAND

Libanon dreigt onbestuurbaar te worden

In november 2006 ontstonden grote spanningen binnen de Libanese regering die het sterk verdeelde land in een bestuurlijke crisis deden belanden. Sommigen vreesden voor binnenlands geweld, nog maar kort na het einde, op 14 augustus, van de oorlog tussen Israël en de vanuit Libanon opererende Hezbollah-beweging. Deze oorlog had in het land veel slachtoffers gemaakt en grote verwoestingen aangericht.
De regering was verdeeld over de rol van Hezbollah en de aan haar verwante Amal Beweging, die zelf met ministers in het kabinet waren vertegenwoordigd. Daar doorheen speelde het hardnekkige conflict over de invloed op de Libanese politiek van Syrië, dat werd gezien als bondgenoot van Hezbollah. Bovendien stond dat land in het beklaagdenbankje vanwege haar vermeende betrokkenheid bij de liquidatie van anti-Syrisch georiënteerde politici in Libanon. De situatie werd explosief toen op 21 november opnieuw een politieke moord werd gepleegd, dit keer op een Libanees minister.

Ministers van Hezbollah en Amal treden af

Hezbollah had na de beëindiging van de oorlog met Israël haar aanhang sterk zien groeien. Bij de pogingen een regering van nationale eenheid te vormen, legde zij de eis op tafel een derde van de 24 ministerszetels in handen te krijgen. Dat zou de beweging de mogelijkheid geven haar veto uit te spreken over kabinetsbeslissingen. De belangrijkste daarvan betrof het door de Verenigde Naties ingestelde onderzoek naar de achtergronden van de moord, in februari 2005, op de Libanese politicus Rafik al-Hariri, waarvan werd vermoed dat Syrië er achter zat. En dat land steunde Hezbollah. Weliswaar hadden de Syrische troepen, die in de jaren zeventig van de twintigste eeuw in de Libanese burgeroorlog hadden geïntervenieerd, onder binnenlandse en buitenlandse politieke druk het land verlaten, maar de scheidslijnen in de Libanese politiek bleven in hoge mate parallel lopen aan het pro- of anti-Syrische karakter van de diverse partijen. De meeste anti-Syrische krachten waren soennitische moslims en christenen, terwijl de andere partij vooral uit sjiitische moslims bestond. President Emile Lahoud stond bekend als een bondgenoot van Syrië, terwijl de regering grotendeels bestond uit tegenstanders. Hezbollah en Amal, die tesamen vijf ministersposten hadden, vormden daarop de uitzondering.
Op 11 november traden de vijf bewindslieden uit het kabinet, maar premier Fouad Siniora weigerde hun ontslag te aanvaarden. De anti-Syrische Siniora wilde niet tegemoet komen aan de wens van zijn tegenspeler, president Lahoud, om het ontslag van zijn hele regering in te dienen. Volgens Lahoud had de regering met het vertrek van de ministers echter haar constitutionele legitimiteit verloren en was zij niet langer representatief voor de Libanese samenleving. De pro-Syrische parlementsvoorzitter Nabih Berri, tevens leider van de Amal Beweging, sloot zich bij dit standpunt aan.

Minister Gemayel neergeschoten

Tien dagen na de ontstane regeringscrisis werd Libanon opgeschrikt door de vijfde politieke moord in twee jaar. Dit keer betrof het de in juli 2005 aangetreden minister van Industrie, de 34-jarige Pierre Amine Gemayel. Hij werd op 21 november 2006 in Jdeideh, een buitenwijk in het noorden van de hoofdstad Beiroet, met automatische wapens onder vuur genomen. Kort daarna overleed hij in een ziekenhuis. Naar aanleiding van zijn dood kondigde de regering drie dagen van nationale rouw af.
Gemayel was een maronitisch christen en telg uit een vooraanstaande familie waaruit verscheidene belangrijke politici voort waren gekomen: zijn grootvader Pierre Gemayel (1905-1984), grondlegger van het maronitisch-christelijke falangisme; diens zoon, de in 1942 geboren oud-president (1982-1988) Amin Gemayel; en een tweede zoon, Bashir Gemayel (1947-1982), die vlak voor zijn beëdiging als president eveneens omkwam bij een aanslag.

Versterking van anti-Syrische gevoelens

De recente moord op Gemayel volgde op vier andere liquidaties. Behalve de reeds genoemde al-Hariri waren dat de journalist en activist Samir Qasir en de communist George Hawi, die beiden in juni 2005 de dood vonden, alsmede journalist-parlementslid

Gibran Tueni in december van dat jaar. De nu vermoorde minister stond bekend als tegenstander van Hezbollah en van de Syrische inmenging in Libanon. De beschuldigende vinger wees dan ook opnieuw naar het buurland als vermeend brein achter de aanslag. Syrië zelf ontkende de aantijging en sprak in een verklaring van een 'verachtelijke misdaad' die er op gericht was de 'stabiliteit en de vrede in Libanon te vernietigen'.
Op 23 november gingen in Beiroet naar schatting 800.000 mensen de straat op voor een anti-Syrische demonstratie. Een dag later bleven fabrieken, banken en scholen gesloten als gevolg van een door zakenleiders uitgeroepen tweedaagse staking. Zij eisten een oplossing voor de ontstane politieke crisis, teneinde een verder afglijden naar geweld te voorkomen. Zij riepen regering en parlement op tot dialoog, maar meenden wel dat president Lahoud daarvoor een hindernis vormde en zou moeten aftreden. Daarmee gaven zij steun aan de anti-Syrische koers die (de meerderheid van) de regering vaarde.

De VN-onderzoekscommissie had intussen ingestemd met het verzoek van premier Siniora om ook de aanslag op Gemayel te betrekken bij het reeds lopende onderzoek naar de achtergronden van de moord op Hariri. Daartoe bezocht de commissie op 27 november de plaats waar Gemayel om het leven kwam. Zowel Hezbollah als de Amal Beweging hadden drie dagen daarvoor overigens laten weten het beoogde tribunaal waar verdachten van de moord op al- Hariri berecht moesten worden, te steunen. Een voorstel in die richting werd op 27 november door de Libanese regering voor goedkeuring voorgelegd aan president Lahoud. De instemming van deze Syrische bondgenoot was bepaald onzeker en bovendien moest ook het parlement nog met het voorstel akkoord gaan.

Vrees voor escalatie

Voor begin december hadden pro-Syrische krachten, waaronder ook Hezbollah, tegenacties aangekondigd. Deze zouden bestaan uit demonstraties en mogelijk vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid. Doel zou zijn om de regering tot aftreden te dwingen. Hoewel Hezbollah-leider sjeik Hassan Nasrallah opriep de protesten vreedzaam te houden en anti-Syrische parlementsleden tegendemonstraties afraadden, bleef de vrees bestaan dat de conflicten op straat zouden worden uitgevochten.
Op 30 november liet premier Siniora via de televisie een waarschuwing uitgaan dat Libanons onafhankelijkheid werd bedreigd en dat ook het democratische systeem in gevaar was. Uit voorzorg werden bij gebouwen troepen en gepantserde voertuigen gestationeerd en werd prikkeldraad aangebracht.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Israël en Hezbollah-beweging maand lang in oorlog

De Libanese Hezbollah-beweging nam op 12 juli 2006 bij een grensoverschrijdende actie twee Israëlische soldaten gevangen en doodde er acht, hetgeen voor de regering van Israël aanleiding was Zuid-Libanon binnen te trekken. Daarop volgde een 34 dagen durende oorlog, die op 14 augustus beëindigd werd via een door de Verenigde Naties ontworpen plan voor een wapenstilstand. Een internationale troepenmacht zou vervolgens toezien op handhaving van het bestand.

Gevechtshandelingen

De Israëlische premier Ehoed Olmert noemde de Hezbollah-actie een 'oorlogsdaad' en waarschuwde de beweging dat deze 'een hoge prijs' zou betalen. Terwijl Israëlische troepen de Libanese grens overstaken, op zoek naar de gevangen landgenoten, vielen oorlogsvliegtuigen, tanks en kanonneerboten het zuiden van Libanon aan. Bij een aanval op een brug vielen de eerste slachtoffers: twee Libanese burgers kwamen om.
Israël kondigde op 13 juli een zee-, land- en luchtblokkade tegen Libanon af en viel vervolgens met vliegtuigen de snelweg aan die de Libanese en Syrische hoofdsteden, Beiroet en Damascus, verbond. Omdat het ging om de belangrijkste hoofdverkeersweg, werd Libanon hiermee verder geïsoleerd van de buitenwereld. Ook werden aanvallen uitgevoerd op bruggen en op twee belangrijke luchtmachtbases. De internationale luchthaven Rafik al-Hariri in Beiroet werd na Israëlische aanvallen gesloten en belangrijke delen van Beiroet raakten verstoken van elektriciteit.
In de weken die volgden gingen niet alleen de aanvallen van Israël voort, maar werden ook door Hezbollah-strijders guerrilla-activiteiten uitgevoerd. Daarbij maakten zij gebruik van automatische geweren en door met raketten aangedreven granaten. Daarnaast werden raketten op Israëlische steden afgeschoten, volgens Israël dagelijks ongeveer honderd. Mede om dit laatste gevaar te bezweren, lanceerden Israëlische troepen op 1 augustus een nieuw offensief dat hen dieper in Libanon, tot aan de Litani rivier, moest brengen. Daarmee werd beoogd de guerrillastrijders zover naar het noorden van het land terug te dringen zodat hun raketten niet langer Israël konden bereiken. Via pamfletten werd de bevolking geadviseerd het gebied te verlaten.

De verheviging van de acties van Israël was volgens premier Olmert niet alleen bedoeld om de risico's voor de eigen burgers te verkleinen, maar ook om een tijdelijke bufferzone te creëren. Daarmee kon een gunstige uitgangspositie worden gecreëerd voor een toekomstig staakt-het-vuren. Het onmiddellijk neerleggen van de wapens was niet in Israël's belang, zo stelde hij, want hoe langer het land doorging met aanvallen, des te meer kon Hezbollah worden verzwakt: 'Elke dag extra is een dag die de kracht van deze wrede vijand doet afnemen. Elke dag extra is een dag waarop het leger hun capaciteit terugdringt, hun vuurkracht en hun vermogen om in de toekomst toe te slaan, bedwingt.'
Op 8 augustus benoemde Israël een nieuwe bevelhebber om de acties in Libanon te coördineren. Het was de 49-jarige majoorgeneraal Moshe Kaplinski, die al 30 jaar ervaring had met het bestrijden van Hezbollah. Hij kwam in de plaats van majoor-generaal Udi Adam, die naar verluidt te voorzichtig opereerde om de beweging een beslissende slag toe te brengen. Ook zou zijn vervanging zijn bedoeld als antwoord op de kritiek die te horen was op het leger omdat het niet in staat bleek de raketaanvallen op het noorden van Israël te doen stoppen. De benoeming van Kaplinski volgde dan ook op een besluit van het Israëlische kabinet om de militaire operaties verder uit te breiden. In de dagen die volgden, vielen veel slachtoffers – vooral aan Libanese kant.

Honderdduizenden vluchtelingen

Door de oorlogshandelingen, in het bijzon-

der de aanhoudende luchtaanvallen, waren al vele Libanezen op de vlucht geslagen. Ook hadden hulporganisaties de grootste moeite om voedsel en medicijnen te leveren aan degenen die in het zuiden van Libanon van de eerste levensbehoeften verstoken waren geraakt. Op 1 augustus weigerde Israël twee hulpkonvooien van de VN toe te laten en waar hulpverleners wel de helpende hand konden bieden, waren zij bevreesd voor aanvallen vanuit de lucht op korte afstand van hun route.

Bij de opvang van vluchtelingen speelde Cyprus een belangrijke rol. Bijna 55.000 mensen uit zo'n 75 landen zochten vanuit Libanon hun toevlucht tot het eiland, de meest reële uitweg uit het oorlogsgebied. Daar konden zij op dusdanig veel hulp onder de bevolking rekenen dat een woordvoerder van de VN zich uitliet in superlatieven als 'fenomenaal' en 'ongelooflijk'. Waarschijnlijk was deze bereidwilligheid mede ingegeven door herinneringen van Grieks-Cyprioten aan de eigen vlucht van het eiland als gevolg van de Turkse invasie van 1974. Al snel raakte het eiland echter overbelast en riep het internationale hulp in, waarop een evacuatie op gang kwam naar onder meer Australië, Canada, de Verenigde Staten, India en landen van de Europese Unie. Op 4 augustus was de operatie voor het overgrote deel voltooid. Daarna veranderde de rol van Cyprus in die van tussenstation voor de levering van hulpgoederen aan Libanon. Onder de vlag van de VN konden deze vanuit het vliegveld van Larnaca naar de plaats van bestemming worden gebracht.
Een andere groep die Libanon wilde verlaten, werd gevormd door gastarbeiders uit Bangladesh, Ethiopië, de Filippijnen, Nepal en Sri Lanka. Vanaf 20 juli was de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) begonnen hen via het Syrische Damascus naar hun land van herkomst terug te brengen. De operatie moest op 4 augustus worden onderbroken door Israëlische luchtaanvallen op wegen via welke de gastarbeiders het land uit gebracht zouden worden. Drie dagen later kon de evacuatie worden voortgezet. Op dat moment hadden ongeveer 4.300 van hen Libanon kunnen verlaten.
De grootste en meest kwetsbare groep bestond uit degenen die niets anders restte dan met gevaar voor eigen leven, maar gedwongen door de oorlog en gebrek aan voedsel en medicijnen, te voet te vluchten. Door het niet begaanbaar zijn van de normaliter drukke verkeersweg Beiroet-Damascus, liepen zij richting de Libanees-Syrische grensovergang Masnaa in de Bekaavallei, ongeveer vijftig kilometer ten zuidoosten van Beiroet. Onderweg moesten zij beducht zijn op aanvallen vanuit de lucht en ook Masnaa was enkele malen het doelwit van Israëlische acties geweest. De Syrische autoriteiten hadden hulpposten opgezet voor de vluchtelingen, van wie er de eerste vier weken van de oorlog zo'n 300.000 hun toevlucht tot het buurland hadden gezocht. Zij werden opgevangen in hotels, scholen en in gezinnen die hun huis voor hen wilden openstellen.

Internationale vredesinitiatieven

Na het uitbreken van de vijandelijkheden werden via de Verenigde Naties pogingen gedaan de strijdende partijen te bewegen tot het neerleggen van de wapens. Over de voorwaarden waaronder dat moest gebeuren, verschilden de meningen echter. De Amerikaanse president Bush, die zijn steun uitsprak voor de politiek van Israël, benadrukte dat een wapenstilstand gekoppeld diende te worden aan een omvattender vredesplan voor het Midden-Oosten. Binnen de Europese Unie bestond verdeeldheid over een met name door Frankrijk gewenst 'onmiddellijk staakt-het-vuren'. Landen als Duitsland, Groot-Brittannië en Nederland meenden dat daarmee een juridische situatie zou worden geschapen, welke alleen onderwerp van beslissing kon zijn van de VN. Uiteindelijk deden de ministers van Buitenlandse zaken van de Unie op 1 augustus de oproep tot een 'onmiddellijke stopzetting van de vijandelijkheden door alle partijen', in afwachting van garanties op een duurzame wapenstilstand.
De Verenigde Staten, maar ook Israël, lieten een week later enige sympathie blijken voor het plan van de Libanese regering om na een wapenstilstand met een 15.000 man sterke troepenmacht in de plaats te treden van de Israëlische strijdkrachten. Daarmee kon het centrale gezag in Libanon, aangetast door de macht van Hezbollah en de Israëlische invasie, worden hersteld. Hezbollah, met twee ministers vertegenwoordigd in de regering, kondigde aan de strijd voort te zetten, maar zich te zullen schikken naar een VN-resolutie als die voorzag in terugtrekking van Israël.
Op 11 augustus aanvaardde de VN-Veiligheidsraad unaniem resolutie 1701 die de instemming had van zowel de strijdende partijen als van Libanon. Ze hield in dat de vijandelijkheden moesten stoppen, Israël zich van het Libanese grondgebied zou terugtrekken en een internationale troepenmacht zou toezien op handhaving van het bestand. Deze vredesmacht was een uitbreiding van de al sinds 1978 in Zuid-Libanon aanwezige United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil), destijds ingezet tijdens de Libanese burgeroorlog toen Israëlische troepen eveneens Zuid-Libanon waren binnengevallen. De troepen zouden de Libanese strijdmacht ondersteunen om het zuiden van het land onder controle te krijgen en Hezbollah-acties in het gebied vanaf de Israëlisch-Libanese grens tot aan de Litani rivier, te voorkomen.
De militairen mochten geweld gebruiken om zich te verdedigen en burgers te beschermen, maar hadden niet tot taak Hezbollah-strijders te ontwapenen. Omdat het daarvoor benodigde geweld werd gezien als een risico voor handhaving van het bestand, kon dit alleen in onderhandelingen aan de orde worden gesteld. Op 16 augustus besloot de Libanese regering, na verzet tegen de ontwapening door de Hezbollah-ministers, dat deze beperkt bleef tot het confisqueren van in het openbaar gedragen wapens. Het besluit voorzag niet in ontmanteling van het netwerk van raketbunkers waarover de beweging beschikte.

Slachtoffers en materiële schade

Volgens de officiële Libanese organisatie die was belast met de bestrijding van humanitaire crisissituaties, de Higher Relief Commission (HRC), vielen er in Libanon 1.191 doden en 4.409 gewonden. Een derde deel van de dodelijke slachtoffers bestond uit kinderen. Er werden ca. 30.000 huizen verwoest en 975.000 mensen, ongeveer een kwart van de bevolking, waren op de vlucht geslagen. Volgens Libanese overheidsfunctionarissen vonden meer dan 4.500 Israëlische bombardementen plaats. Israël sprak van 7.000 luchtaanvallen en 2.500 bombardementen door de marine. De totale infrastructurele schade bedroeg volgens persbureau *Associated Press* 9,4 miljard dollar (ca. 7,1 miljard euro). De schade aan de landbouw werd door de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de VN geraamd op ca. 280 miljoen dollar.

In Israël vielen volgens officiële opgave 157 doden: 118 soldaten en 39 burgers. Er raakten 860 mensen gewond. Hezbollah vuurde 3.970 raketten af, waarvan er 901 in steden terecht kwamen. Er waren zo'n 300.000 ontheemden. Van de totale schade waren geen officiële cijfers bekend, maar volgens media bedroeg deze rond de 3 miljard dollar.

'Beide partijen pleegden oorlogsmisdaden'

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) beschuldigde Israël in een op 23 augustus verschenen rapport van het plegen van oorlogsmisdaden door het met opzet vernietigen van de civiele infrastructuur. Daarmee zou het land in strijd hebben gehandeld met het internationaal recht. De aangerichte verwoestingen waren volgens AI deel van de militaire strategie en konden niet beschouwd worden als 'collateral damage' (zijdelingse schade).
Het standpunt van de Israëlische regering stond haaks op dit oordeel. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken, Mark Regev, achtte het handelen van zijn land rechtmatig: 'Israëls acties in Libanon waren in overeenstemming met erkende gedragsnormen tijdens conflicten en met het relevante internationaal recht. Anders dan Hezbollah richtten we ons niet met opzet tegen de Libanese burgerbevolking. Integendeel, onder zeer moeilijke omstandigheden trachtten we zo chirurgisch [via precisieacties] te zijn als menselijkerwijs mogelijk is bij het treffen van de terroristische Hezbollah-organisatie. (...) [De infrastructuur] werd slechts aangevallen in zoverre deze werd gebruikt door de Hezbollah-machine en dit is in overeenstemming met het oorlogsrecht.'
AI stelde verder vast dat ook Hezbollah zich schuldig had gemaakt aan het plegen van oorlogsmisdaden vanwege het opzettelijk aanvallen van Israëlische burgers. De organisatie sprak in een op 14 september gepubliceerd rapport van 'ernstige schendingen van het internationale humanitaire recht'. De beweging vuurde ongeveer een kwart van de afgeschoten raketten af op woongebieden, waaronder ook raketten gevuld met duizenden metalen balletjes. Deze acties konden niet louter beschouwd worden als vergelding voor Israëlische aanvallen op burgers. In de woorden van secretaris-generaal Irene Khan: 'De schaal van de aanvallen van Hezbollah op Israëlische steden en dorpen, de niet-onderscheidende aard van de gebruikte wapens en de verklaringen van de leiders die hun intentie om burgers te treffen bevestigen, maken het overduidelijk dat Hezbollah het oorlogsrecht heeft geschonden. (...) Het feit dat Israël ook ernstige schendingen heeft begaan, kan schendingen door Hezbollah nooit rechtvaardigen. Burgers mogen niet de prijs betalen voor onwettig gedrag van beider zijde.'
Op 20 november riep AI op tot een diepgaand, onafhankelijk VN-onderzoek naar de schendingen van het internationaal humanitair recht tijdens de oorlog.

Inzet clusterbommen roept verontwaardiging op

Op 30 augustus haalde de VN-noodhulpcoördinator Jan Egeland fel uit naar Israël vanwege het gebruik van clusterbommen. Hij noemde de inzet van duizenden van deze wapens 'compleet immoreel', temeer daar Israël er mee door ging toen aanname van de VN-resolutie van 11 augustus aanstaande was. Hij kreeg bijval van de secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan, die stelde dat clusterbommen niet gebruikt zouden moeten worden in bevolkte gebieden. Hij riep Israël op kaarten beschikbaar te stellen van de gebieden waar de bommen waren afgeworpen, zodat zij onschadelijk konden worden gemaakt. Clusterbommen waren zeer gevreesd omdat onontplofte clustermunitie blijvend levensgevaar opleverde. Doorgaans vielen vrijwel alle slachtoffers van de bommen onder de burgerbevolking en volgens de humanitaire organisatie Handicap International (HI) ging het daarbij wereldwijd in ongeveer een kwart van de gevallen om kinderen.

Situatie na wapenstilstand

Voor het eerst sinds decennia nam het Libanese leger op 18 augustus 2006, overeenkomstig de aangenomen VN-resolutie, weer bezit van de zuidelijke regio van Libanon. In de jaren zeventig waren het Palestijnse guerrillastrijders die hun controle over het gebied verstevigden en sinds 2000, toen Israëlische troepen die het land waren binnengetrokken om de Palestijnen te bestrijden de regio weer verlieten, was het Hezbollah dat er de macht uitoefende. Op 19 augustus kwamen de eerste VN-troepen aan. Het waren soldaten uit Frankrijk, het land dat tot februari 2007 het commando over de vredesmacht zou voeren. Israël hief op 7 september de luchtblokkade tegen Libanon op, maar handhaafde de blokkade over zee zolang de internationale troepenmacht nog niet op sterkte was.

Intussen waren zo'n 200.000 mensen, die door de oorlog gevlucht waren, weer teruggekeerd naar Zuid-Libanon, waar zij door het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de VN van eten werden voorzien. Velen van hen konden overigens niet meer naar hun huizen terugkeren omdat die verwoest waren.
Rond de aanleiding voor de oorlog – de gevangenneming van Israëlische soldaten – bestond nog steeds een impasse. Hezbollah was alleen bereid hen te laten gaan in ruil voor de vrijlating van Arabische gevangenen die in Israël werden vastgehouden.
Op 22 september verzamelden zich honderdduizenden mensen in het zwaar gebombardeerde Beiroet, waar zij luisterden naar een toespraak van Hezbollah-leider sjeik Hassan Nasrallah. Deze sprak van een 'overwinning' voor zijn beweging. Hij meende dat Hezbollah nu zelfs sterker was dan vóór het conflict en verklaarde dat zijn beweging nog altijd over een zeer groot aantal raketten beschikte. Ontwapening was volgens Nasrallah alleen mogelijk als het centrale Libanese gezag het land een garantie op bescherming kon bieden.

Bestandsschendingen

De Libanese bevelvoerder, generaal Michel Suleiman, hees op 2 oktober symbolisch de landsvlag op een bergrug bij de grens met Israël. Tegenover een groep van zo'n 500 soldaten verklaarde hij dat Libanon niet zou toestaan dat Hezbollah-strijders opnieuw aanvallen zouden uitvoeren op Israël. Tegelijkertijd waarschuwde hij dat land dat het geen Israëlische bestandsschendingen zou tolereren. Mocht dat wel gebeuren, dan zouden de Libanezen terugvechten, ook al voegde hij eraan toe dat het Libanese leger niet tegen dat van Israël zou zijn opgewassen.
Ondertussen groeide de kritiek op Israël dat het de uitvoering van het staakt-het-vuren belemmerde. President Emile Lahoud van Libanon beschuldigde het land van schending van de Libanese soevereiniteit. Daarmee doelde hij met name op het dorp Ghajar. De Israëlisch-Libanese grens liep dwars door deze plaats die in 1967, tijdens de Zes-

daagse Oorlog, door Israël op Syrië was veroverd. De Israëlische troepen waren na het bestand van 14 augustus 2006 echter niet uit het Libanese deel van de plaats vertrokken.

Een tweede ergernis aan Libanese kant werd gevormd door wat werd gezien als machtsvertoon van het leger: de Israëlische vluchten over Libanees grondgebied. Gevechtsvliegtuigen voerden schijnaanvallen uit op Beiroet en op de zuidelijke steden Nabatiyeh en Tyre. Zo vlogen op 31 oktober volgens Libanese functionarissen gevechtsvliegtuigen zeker zes maal laag over de hoofdstad, hetgeen werd beantwoord met anti-vliegtuiggeschut. Israël wilde hier geen commentaar op geven omdat het geen informatie kon verstrekken over details van militaire operaties. Libanon had al enkele malen tegen de Israëlische acties geprotesteerd en werd daarin gesteund door de VN. Ook had Frankrijk laten weten, zo bleek uit mededelingen van Israël's Defensieminister Peretz, dat het aanhouden van de Israëlische bestandsschendingen mogelijk niet onbeantwoord zou blijven.
Nadat steeds meer landen uitvoering hadden gegeven aan het voornemen mensen en/of materieel te leveren, was op 29 november het aantal VN-troepen gestegen tot 10.500. Het ging om 8.800 personen behorend tot de grondtroepen en 1.700 leden van de marine. Zij waren afkomstig uit 21 landen.

Wederopbouw

Internationaal werd inmiddels gewerkt aan een grootscheeps hulpprogramma voor Libanon. Daartoe kwamen op 31 oktober in de Zweedse hoofdstad Stockholm vertegenwoordigers bijeen van tientallen landen, alsmede van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

De donorconferentie leverde aan toezeggingen een bedrag op van omgerekend ca. 700 miljoen euro. De hoogste bijdrage kwam van Qatar (ca. 225 miljoen), gevolgd door de VS, Saoedi-Arabië, de Europese Unie (exclusief bijdragen van afzonderlijke lidstaten) en de Verenigde Arabische Emiraten. Ook het regionale Arabisch Fonds voor Economische en Sociale Ontwikkeling (AFESD) droeg bij met een bedrag van ongeveer 85 miljoen.

(Vorige berichten pagina 361/2 - 2006)

PALESTIJNSE ZAKEN

BINNENLAND

Palestijnse ambtenaren krijgen deel salaris

Op 20 juni 2006 kregen duizenden Palestijnse ambtenaren voor het eerst sinds maart een deel van hun salaris uitbetaald. De betaling was mogelijk omdat minister van Buitenlandse zaken Machmoed al-Zahar 20 miljoen dollar (ca. 17 miljoen euro) in contanten vanuit Egypte de Gazastrook had binnengesmokkeld. In totaal moest de Palestijnse Autoriteit (PA) maandelijks 130 miljoen dollar uitbetalen aan 165.000 ambtenaren. De Verenigde Staten en de Europese Unie besloten eerder die week om de humanitaire hulp aan de Palestijnen wel voort te zetten, maar geen geld meer over te maken naar de door de radicale Hamasbeweging geregeerde overheid.

Personeel premier Haniyeh staakt

Begin september gingen overheidsambtenaren in staking om hun salariseisen kracht bij te zetten. Op de 7e van die maand sloot het personeel van het kantoor van premier Haniyeh (Hamas) zich bij hen aan. De dertig ambtenaren waren formeel Fatach-leden, maar hun besluit om mee te staken was een smet op de reputatie van de Hamas-premier.
Ondertussen bleef president Machmoed Abbas (Fatach) er bij Hamas op aandringen om in te stemmen met een regering van nationale eenheid.

Ontvoering niet-moslims in Palestijns gebied

Op 2 september 2006 verklaarden de Heilige Jihad Brigades op een website dat zij van plan waren niet-moslims in de Gazastrook te ontvoeren en te doden tenzij ze zich bekeerden tot de islam of losgeld betaalden om hun vrijheid te herwinnen. 'Het bloed van de ketters kent geen heiligheid', aldus de verklaring.
Dezelfde groep ontvoerde kort daarvoor twee journalisten van de Amerikaanse televisiezender *Fox News* en hield hen twee weken in gijzeling. In ruil voor hun vrijlating eisten de gijzelnemers dat de Verenigde Staten al hun moslimgevangenen zouden vrijlaten. Terwijl de journalisten onder schot werden gehouden, moesten zij voor de camera verklaren dat ze tot de islam waren bekeerd. Dat was volgens de gijzelnemers de enige reden dat de journalisten niet gedood waren. Het was niet duidelijk of er losgeld was betaald om de journalisten vrij te krijgen.

Onderhandelingen over nieuwe regering

President Machmoed Abbas verklaarde op 24 september 2006 dat premier Ismail Haniyeh zijn pogingen om een regering van nationale eenheid tot stand te brengen, bleef blokkeren. Haniyeh zei dat hij, in tegenstelling tot Abbas' partij Fatach, geen regeringscoalitie wilde leiden die Israël erkende. Volgens Haniyeh had Abbas de internationale gemeenschap bovendien te vroeg gemeld dat een regering van nationale eenheid de bestaande impasse zou doorbreken. Hij beschuldigde Abbas ervan 'valse beloften' te hebben gedaan.
Abbas zette echter zijn formatiepogingen voort. Mochten die niet slagen, dan zou Abbas overwegen de Hamas-regering naar huis te sturen. Veel zou dat echter niet uithalen, aangezien iedere nieuwe regering moest worden goedgekeurd door het parlement, waarin dezelfde Hamas de meerderheid had. Een tweede optie was nieuwe verkiezingen, al bleef het twijfelachtig of Abbas daarvoor de steun had van de bevolking, die slechts negen maanden eerder al naar de stembus was gegaan. Ook was het de vraag of er een andere verkiezingsuitslag zou komen dan toen.
Begin september waren Hamas en Fatach overeengekomen een regering van nationale eenheid te gaan vormen. Zij hoopten zo de internationale boycot tegen de Palestijnse Autoriteit (PA) te beëindigen. Doel van de nieuwe regering was een staat oprichten naast Israël. Deze doelstelling impliceerde erkenning van Israël, al werd die niet uitgesproken. Toen president Abbas dit kort daarna wel deed bij de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York, leidde dit tot woede bij Hamas. De beweging ontkende ooit van plan te zijn geweest Israël te erkennen en de regering van nationale eenheid werd toch weer afblazen.

Spanning Fatach-Hamas loopt op

Nadat de onderhandelingen over een rege-

ring van nationale eenheid waren mislukt, liepen de spanningen tussen Fatach en Hamas steeds verder op. In de zomer al vormde Hamas een eigen politiemacht van zesduizend man. De bestaande politiemacht bestond vooral uit Fatach-aanhangers. Op 1 oktober braken er rellen uit tussen aanhangers van beide partijen. Zeker acht mensen werden bij de vuurgevechten gedood.

Op 5 oktober verklaarde president Machmoed Abbas formeel dat de pogingen om een regering van nationale eenheid samen te stellen, mislukt waren. Dezelfde dag kwamen er tien Palestijnen om in gevechten tussen politietroepen van Fatach en Hamas. Abbas deed zijn uitspraak ten tijde van een ontmoeting met de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Condoleeza Rice tijdens haar reis door het Midden-Oosten.

Op 6 oktober betuigden tienduizenden Hamas-aanhangers hun steun aan de Hamas-regering. In de daaropvolgende dagen nam de onrust in de Gazastrook toe. Op 22 oktober braken er in Gaza rellen uit naar aanleiding van het uitblijven van het betalen van salarissen aan ambtenaren, hetgeen het gevolg was van het wegvallen van internationale financiële steun na het aan de macht komen van Hamas. Troepen van Fatach en Hamas raakten opnieuw verwikkeld in vuurgevechten.

FINANCIEEL ECONOMISCHE ZAKEN

Donorconferentie voor Palestijnen

Op 1 september 2006 zegde de internationale gemeenschap tijdens een donorconferentie in de Zweedse hoofdstad Stockholm 500 miljoen dollar (ca. 390 miljoen euro) toe aan hulp voor de Palestijnse gebieden. Hieronder viel ook 55 miljoen dollar aan noodhulp van de Verenigde Naties voor voedsel en medicijnen. Carin Jamtin, de Zweedse minister van Ontwikkelingssamenwerking die de conferentie voorzat, verklaarde dat er in totaal 114 miljoen dollar naar humanitaire hulp zou gaan, terwijl de rest was bestemd voor herbouw van de infrastructuur en andere projecten. De Europese Unie zegde 64 miljoen dollar toe.

Op 17 juni hadden de Verenigde Staten, de Europese Unie en Rusland besloten om, vanwege het aan de macht komen van de radicale Hamasbeweging, geen financiële hulp meer aan de Palestijnse overheid te geven, maar wel – via hulporganisaties – aan de bevolking.

Sombere voorspellingen over Palestijnse economie

De Handels- en Ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties UNCTAD maakte op 12 september 2006 bekend dat de toestand van de Palestijnse economie tot een dieptepunt was gedaald. Het inkomen per hoofd van de bevolking bedroeg nu de helft van wat het was vóór september 2000, toen de tweede Palestijnse opstand uitbrak. Het gemiddelde inkomen was tot ver beneden de absolute armoedegrens gedaald, terwijl ruim de helft van de Palestijnse beroepsbevolking werkloos was.

Volgens de UNCTAD waren de vooruitzichten voor komend jaar slecht en zou de economische malaise de maatschappelijke spanningen verder doen oplopen. Naar verwachting zou de gezamenlijke Palestijnse schuld aan Israël 40 procent van de nationale begroting van 2007 bedragen en zou het gemiddelde inkomen in dat jaar met nog eens 35 procent dalen.
De UNCTAD concludeerde dat de situatie verder was verslechterd nadat de meeste overheden hun steun aan de Palestijnse Autoriteit (PA) hadden opgezegd toen de radicale beweging Hamas in januari 2006 aan het bewind kwam.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Onduidelijkheid over staakt-het-vuren met Israël

Na een strijd met Israël van twee maanden waarin 220 Palestijnen omkwamen, kondigde president Machmoed Abbas op 18 augustus 2006 een staakt-het-vuren aan. Palestijnse militanten ontkenden echter dat er sprake was van een akkoord.

Israël laat vice-premier Palestijnse regering vrij

Op 28 september 2006 liet Israël de Palestijnse vice-premier Naser al-Shaer vrij. Hij was de hoogste van de dertig Palestijnse regeringsfunctionarissen die Israël gevangen had genomen als represaillemaatregel na de gijzeling van Israëlische militairen eerder die zomer. Een Israëlische militaire rechtbank stelde Al-Shaer, die meer dan een maand in administratieve hechtenis was gehouden, op vrije voeten maar verbood hem de twee komende weken naar zijn kantoor in Ramallah te gaan.
De Palestijnse regeringswoordvoerder Ghazi Hamad noemde de detentie van Al-Shaer 'politiek en illegaal' en de aantijgingen 'verzonnen'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaans Congres: geen contacten met Hamas-regering

De Amerikaanse Senaat besloot op 23 juni 2006 de financiële hulp aan de Palestijnse Hamas-regering te staken en alle contacten met de organisatie te bevriezen totdat ze geweld en terreur zou afzweren en Israël zou erkennen. Een maand eerder had het Huis van Afgevaardigden hetzelfde besloten.
De maatregel betekende onder andere dat Palestijnse regeringsfunctionarissen en diplomaten niet langer naar de Verenigde Staten konden vertrekken voor politiek overleg of voor deelname aan vergaderingen van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Ook moest de Palestijnse diplomatieke vertegenwoordiging in Washington vertrekken.
Tegelijkertijd werd besloten een fonds op te richten waarin 20 miljoen dollar (ca. 16 miljoen euro) werd gestort om de vrede en samenwerking tussen Israël en de Palestijnen te bevorderen.

President Abbas overlegt met VS en Israël

Op 20 september 2006 overlegde president Abbas met zijn Amerikaanse ambtgenoot George W. Bush over de toestand in de Palestijnse gebieden en de betrekkingen met Israël. Bush zei de gematigde politiek van Abbas te zullen steunen. Hij veroordeelde tegelijkertijd uitlatingen van Hamas dat de beweging geweld zou blijven gebruiken als middel om Israël te bestrijden.

Twee dagen eerder had Abbas in New York een ontmoeting gehad met Tsippora Livni, de Israëlische minister van Buitenlandse zaken. Het was de eerste keer in enkele maanden tijd dat hoge Israëlische en Palestijnse functionarissen elkaar ontmoetten.

(Vorige berichten pagina 363/2 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Rond de 400 miljoen Chinezen minder door één-kind-politiek

Volgens Zhang Weiqing, minister van Geboortebeperking, zou China in 2006 zo'n 400 miljoen inwoners meer hebben gehad als het eind jaren zeventig de één-kind-politiek niet had ingevoerd. Dit meldde staatspersbureau *Xinhua* op 9 november 2006. Zhang sprak op een internationale conferentie over geboortebeperking. Hij erkende dat de één-kind-politiek op den duur zou leiden tot vergrijzing. Ook merkte hij selectieve abortussen aan als negatief neveneffect. In China, dat 1,3 miljard inwoners telde, werden 17 procent meer jongens dan meisjes geboren.

Burgerprotesten houden aan

Duizenden Chinese burgers protesteerden in de maand november tegen wat zij beschouwden als machtsmisbruik, onrecht en corruptie. De media in Hongkong berichtten op 10 november 2006 dat duizenden burgers in Sanzhou, gelegen in de Zuid-Chinese provincie Guangdong, slaags waren geraakt met de politie. Ze protesteerden tegen de opening van een bedrijf dat volgens hen was gebouwd op land dat illegaal van burgers was afgepakt.
Op 12 november zouden ongeveer 2 duizend mensen een staatsziekenhuis in Guang'an, provincie Sichuan, hebben aangevallen. Ze waren verontwaardigd over de dood van een 3-jarig kind dat landbouwgif had binnengekregen. Het ziekenhuis had geweigerd hem te behandelen omdat de familie niet genoeg geld bij zich had.
Burgers uit het dorp Dongzhou, provincie Guangdong, namen zes dagen later acht ambtenaren in gijzeling om de vrijlating van activist Chen Qian af te dwingen. Volgens het Chinese staatspersbureau *Xinhua* was Chen gearresteerd omdat hij een ambtenaar had beledigd, maar volgens dorpelingen was er een andere reden: hij had een spandoek met een leus tegen corruptie ontvouwen. De politie greep in en bevrijdde de gijzelaars. Wat er hierna met Chen gebeurde, bleef onduidelijk.
De bevolking van Dongzhou was in december ook al in opstand gekomen, toen tegen landonteigeningen die in hun ogen illegaal waren. Bij gevechten met de politie waren ten minste drie doden gevallen. Chen was in de streek bekend omdat hij burgers hielp bij het indienen van klachten tegen mogelijk illegale confiscaties van land.

China wijdt opnieuw katholieke bisschop

De Chinese katholieke staatskerk, de zogenaamde Chinese Katholieke Patriottische Associatie, wijdde de 37-jarige Wang Renlei op 30 november 2006 tot bisschop van Xuzhou, provincie Shandong. Omdat Peking geen diplomatieke betrekkingen met het Vaticaan onderhield en zelf het laatste woord wilde hebben bij de benoeming van hoge katholieke geestelijken, werd de Heilige Stoel hierin niet gekend. In mei werden ook al buiten het Vaticaan om drie personen tot bisschop gewijd.
Wang volgde de 90-jarige Qian Yurong op.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

China opent zijn financiële sector

China maakte op 15 november 2006 bekend dat het binnen een maand zijn bankwezen zou openen voor internationale concurrentie. Tot dan toe mochten buitenlandse banken uitsluitend diensten leveren aan bedrijven die leningen in vreemde valuta wilden afsluiten, al stonden 25 geselecteerde steden hen al langere tijd toe om ook de Chinese munt te gebruiken. Vanaf 11 december mochten ze overal in het land leningen in renminbi (oftewel: Chinese yuans) gaan verstrekken aan particulieren en bedrijven en ook spaarrekingen in die valuta gaan beheren. Vooral dit laatste was lucratief, want Chinezen zetten gemiddeld een kwart van hun inkomen op de bank. Jaarlijks was daarmee een bedrag gemoeid van omgerekend naar schatting 1,6 biljoen euro.

China stelt liquiditeitseisen

Toen China vijf jaar eerder toetrad tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO), had het reeds beloofd zijn bankwezen open te stellen. De staat had hier alle belang bij omdat het Chinese bankwezen dusdanig veel oninbare leningen had uitstaan, dat een ineenstorting van de financiële sector op termijn niet ondenkbaar was. Dit kon dan leiden tot een waardevermindering van de omvangrijke spaartegoeden en een sterke afname van het aantal nieuw te verstrekken kredieten. Met de komst van de doorgaans veel gezondere buitenlandse banken zou de gehele financiële sector stabieler worden, zo verwachtte de overheid.
Overigens mochten buitenlandse banken alleen actief worden als ze samenwerkten met een Chinese bank, waarin ze ten minste 1 miljard yuan (ca. 100 miljoen euro) moesten onderbrengen. Daarnaast moesten ze voor elk filiaal 100 miljoen yuan opzij zetten. Buitenlandse banken klaagden hierover, maar Song Dahan, onderminister van Justitie, zei op 12 december tegenover journalisten dat de maatregel nodig was om het Chinese bankwezen veilig te stellen en de belangen van Chinese rekeninghouders te beschermen. De liquiditeitseis zou conform de internationale normen zijn en ook gelden voor Chinese banken.

Yuan wordt steeds duurder

Een Amerikaanse dollar was op 27 november 2006 7,840 yuan waard. De Chinese munt was tot juli 2005 gekoppeld aan de dollar met een vaste koers van 8,277. Sindsdien bepaalde de Centrale Bank de koers op basis van enkele belangrijke buitenlandse valuta, maar moest zich daarbij wel houden aan de restrictie dat de munt per dag niet meer dan 0,3 procent mocht stijgen of dalen. Met name in november 2006 was de yuan steeds sterker geworden ten opzichte van de dollar – volgens analisten als reactie op de verzwakking van de Amerikaanse munt ten opzichte van de euro. De koers van 27 november was een historisch record.

GEZONDHEID EN ZORG

China transplanteert organen van geëxecuteerden

Onderminister van Volksgezondheid Huang Jiefu gaf op 14 november 2006 toe dat China organen van geëxecuteerde gevangenen gebruikte voor transplantatiedoeleinden. Dit zou echter uitsluitend gebeuren met toestemming van de donoren of hun familie, zo meldde de Engelstalige staatskrant *China Daily*.
'Een klein aantal komt van verkeersslachtoffers, maar de meeste donororganen zijn afkomstig van geëxecuteerde gevangenen', aldus Huang, die een persconferentie gaf op een congres over orgaandonatie.

Commerciële orgaanhandel – iets waarvan critici Chinese gevangenissen beschuldigden – was illegaal en kwam volgens Huang zelden voor. In de regel zouden de organen terechtkomen bij de Chinese patiënten die ze het hardst nodig hadden. Huang zei dat China kampte met een groot tekort aan donororganen. Jaarlijks hadden 1,5 miljoen mensen er één nodig, maar er konden slechts 10 duizend transplantaties worden uitgevoerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Wikipedia terug op Chinees internet

De in Parijs gevestigde actiegroep Journalisten zonder Grenzen (RSF) maakte op 16 november 2006 bekend dat China de Wikipedia encyclopedie niet langer blokkeerde. De Chinese versie kon sinds eind 2005 niet meer vanuit China worden geraadpleegd, omdat de mensen achter de populaire online encyclopedie hadden geweigerd in te gaan op een eis van de Chinese overheid om zelfcensuur toe te passen. Amerikaanse internetbedrijven als Google, Microsoft en Yahoo hadden dit wel gegaan, omdat ze naar eigen zeggen anders geweerd zouden worden van de Chinese markt. 'Wikipedia bewijst het tegendeel', aldus RSF. 'De Chinese overheid is pragmatisch en heeft buitenlandse internetbedrijven nodig. Voor Amerikaanse bedrijven is er klaarblijkelijk ruimte om te onderhandelen'.
Volgens de journalistenorganisatie was China overstag gegaan omdat het inzag dat Wikipedia een politiek neutraal medium was, zonder activistische of subversieve agenda, en omdat de voordelen van publicatie ruimschoots opwogen tegen de risico's.
De Chinese overheid gaf zelf geen ruchtbaarheid aan het feit dat Wikipedia weer geraadpleegd kon worden.

Justitie geeft martelpraktijken toe

Volgens een bericht van de Britse zender *BBC* op 20 november 2006 had de plaatsvervangend procureur-generaal van China, Wang Zhenchuan, in de Chinese staatsmedia toegegeven dat in zijn land werd gemarteld. Hij schatte dat jaarlijks ten minste dertig mensen ten onrechte werden veroordeeld omdat ze onder dwang schuld hadden bekend, maar sloot niet uit dat het werkelijke aantal hoger lag. Hij zei dat de rechten van verdachten beter beschermd moesten worden. De misstanden zouden vooral in rurale gebieden plaatsvinden.
Wangs openheid was voor China ongebruikelijk en diende mogelijk om het publieke vertrouwen in justitie te herwinnen. In de voorafgaande jaren was dit sterk afgenomen, vooral omdat enkele onterechte veroordelingen de landelijke pers hadden gehaald en voor veel opschudding hadden gezorgd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Historische Chinees-Afrikaanse top in Peking

Op 5 en 6 november 2006 vond in Peking de grootste Chinees-Afrikaanse top uit de geschiedenis plaats. Er waren vertegenwoordiger van 48 Afrikaanse landen aanwezig, waaronder 35 staatshoofden.

In de afgelopen jaren hadden de Chinese president en premier meerdere reizen naar Afrika gemaakt om de banden met dat continent aan te halen. Meerdere landen hadden hierop hun interne markten geopend voor Chinese producten en het Aziatische land licenties voor het winnen van aardolie en andere bodemschatten gegeven, in ruil voor economische hulp. Het forum diende om de banden nog verder aan te halen.
De Chinese overheid hoopte dat met de bilaterale Chinees-Afrikaanse handel in 2010 rond de 100 miljard dollar (ruim 75 miljard euro) gemoeid zou zijn. In 2005 was dat nog 42 miljard.

Verdubbeling van ontwikkelingshulp

Volgens het slotcommuniqué van het forum moest de Chinees-Afrikaanse samenwerking gebaseerd zijn op 'politieke gelijkwaardigheid en wederzijds vertrouwen' en beide partijen economisch voordeel brengen. De Chinese president Hu Jintao beloofde de hulp aan Afrika tussen 2006 en 2009 te verdubbelen. In die periode zou zijn land 3 miljard dollar aan gunstige leningen verstrekken, de invoerrechten op Afrikaanse producten met in totaal 2 miljard dollar verlagen en 5 miljard dollar uittrekken om Chinese investeringen in Afrika aan te moedigen. Ook zou China 15 duizend Afrikanen een opleiding geven en een ontwikkelingsfonds oprichten voor de oprichting van scholen en ziekenhuizen.

Nieuwe handels- en investerings-verdragen

Langs de zijlijn tekenden China en diverse Afrikaanse landen zeker tien handels- en investeringsverdragen, waarmee omgerekend bijna 1,5 miljard euro was gemoeid. Chinese ondernemingen tekenden een onbekend aantal verdragen met Afrikaanse overheden en bedrijven, onder andere voor investeringen in de infrastructuur, de telecommunicatie, de bouw en de winning van delfstoffen. Een bedrijf kreeg opdracht om voor omgerekend 6,3 miljard euro een spoorlijn aan te leggen van Lagos naar Kano in Nigeria. Andere bedrijven gingen een aluminiumfabriek bouwen in Egypte, een snelweg aanleggen in Nigeria en zich bezighouden met de winning van koper in Zambia.

Over mensenrechtenschendingen, en politieke repressie in enkele Afrikaanse landen waarmee China zaken deed, werd op het forum niet gesproken.

(Vorige berichten pagina 690/1 - 2006)

FILIPPIJNEN

BINNENLAND

'Afkondiging van noodtoestand was constitutioneel'

Het Hooggerechtshof in Manila bepaalde op 3 mei 2006 dat president Gloria Arroyo binnen de marges van de wet opereerde toen ze in februari de noodtoestand afkondigde. Wel waren de politie en het leger hun boekje te buiten gegaan. Zo hadden ze ten onrechte een vakbondsleider en enkele demonstranten gearresteerd en het redactiekantoor van een kritisch dagblad doorzocht.

De president van de Filippijnen had op 24 februari de noodtoestand afgekondigd, naar eigen zeggen om een staatsgreep te voorkomen. Oppositionele groeperingen waren hierop naar de rechter gestapt omdat ze meenden dat de gang van zaken in strijd was met de grondwet. Volgens hen had Arroyo de dreiging van een staatsgreep overdreven opdat ze de noodtoestand kon afkondigen en meer macht naar zich toe kon trekken.

Parlementariërs houden zich niet meer schuil

Vijf leden van het Huis van Afgevaardigden vertoonden zich op 8 mei voor het eerst weer op straat. Ze werden beschuldigd van betrokkenheid bij de verijdelde staatsgreep en hadden zich sinds 27 februari schuilgehouden in het parlementsgebouw, in de hoop dat ze daar niet gearresteerd zouden worden. Ze durfden het gebouw weer uit te komen omdat een rechtbank in Manila had bepaald dat ze niet vervolgd mochten worden. Ook veertig linkse activisten, communistische guerrillastrijders en opstandige soldaten werden vrijgepleit.
De vijf Congresleden waren Crispin Beltran, Teodoro Casino en Rafael Mariano (Anakpawis/Zwoegende Massa's), Satur Ocampo en Joel Virador (Bayan Muna/Natie Eerst) en Liza Maza (Gabriela Vrouwenpartij). Ook nadat zij het parlementsgebouw hadden verlaten, bleef justitie hen als verdachten beschouwen. Het onderzoek naar hen werd dan ook voortgezet. Op 14 juni bepaalde het Hooggerechtshof echter dat men hier niet mee door mocht gaan omdat de verdenking jegens de volksvertegenwoordigers gebaseerd zou zijn op ondeugdelijke informatie.
Een woordvoerder van het leger maakte op 20 november bekend dat er dertig officieren formeel in staat van beschuldiging waren gesteld omdat ze betrokken zouden zijn geweest bij de poging tot staatsgreep. Vermoedelijk zouden ze in een later stadium worden voorgeleid aan de krijgsraad.

Filippijnen blijven strijden tegen terrorisme

Doden en gewonden bij bomaanslag

Op een markt in Shariff Aguad, provincie Maguindanao, ontplofte op 23 juni 2006 een autobom. Er vielen vijf doden en tien gewonden. De aanslag was vermoedelijk een poging om de provinciale gouverneur, Andal Amptauan, die op dat moment voorbij reed, te doden. Hij bleef echter ongedeerd. Wie achter de aanslag zat, werd niet opgehelderd.

Vuurgevecht op Jolo

Op 4 september brak nabij Patikul op het eiland Jolo een vuurgevecht uit tussen Filippijnse mariniers en vermoedelijke leden van de extremistische moslimorganisatie Abu Sayyaf. De militairen probeerden rebellenbases van de Abu Sayyaf op te sporen en te vernietigen. Bij het vuurgevecht sneuvelden zes mariniers en er vielen negentien gewonden. De militanten vluchtten de jungle in. Of aan hun kant slachtoffers vielen, bleef onduidelijk.

Bomaanslag na arrestatie

De Filippijnse autoriteiten vermoedden dat de Abu Sayyaf op Jolo schuilplaatsen bood aan terroristen uit binnen- en buitenland. Een van hen zou Dulmatin zijn, een Indonesiër die werd verdacht van betrokkenheid bij een bomaanslag op Bali in oktober 2002 en die in november 2005 op de Filippijnen was gezien. De Verenigde Staten beschouwden hem als een uiterst gevaarlijke terrorist en hadden een beloning van 10 miljoen dollar (ca. 7,5 miljoen euro) uitgeloofd voor de tip die tot zijn aanhouding zou leiden.
Dulmatin zelf werd niet gevonden, maar zijn echtgenote Istiada Binti Oemar Sovie wel. Zij werd op 3 oktober gearresteerd.
Een week later ontplofte in Makilala op het eiland Mindanao een bom nabij een verkoopplaats voor alcoholische dranken. Er vielen zes doden en 29 gewonden. Bij een bomaanslag op een markt in Tacurong vielen op diezelfde dag vijf gewonden. Volgens de politie ging het om wraakacties voor de arrestatie van Dulmatins vrouw.

Aanhouding van Bayro

Veiligheidstroepen maakten op 31 oktober bekend dat ze Uktud Bayro hadden aangehouden. Hij zou lid zijn van de Abu Sayyaf, banden hebben met Al-Qaeda en de rechterhand zijn van Abu Sulaiman die ervan werd verdacht in februari 2004 nabij Manila een aanslag op een veerboot te hebben gepleegd. Binnen de Abu Sayyaf zou het Bayro's taak zijn om buitenlandse militanten te helpen naar de Filippijnen te reizen, waar hen schuilplaatsen werden geboden. Zo zou hij ook Dulmatin en diens handlanger Umar Patek hebben geholpen. De politie beweerde dat Bayro na zijn arrestatie veel losliet over de Abu Sayyaf, de werkwijze van de groep en de banden die het onderhield met andere extremistische organisaties.

Doodstraf in de Filippijnen afgeschaft

President Gloria Arroyo van de Filippijnen ondertekende op 25 juni 2006 een wet die de doodstraf verbood. Deze was eerder in juni door het Congres aanvaard. Er zaten op dat moment ruim 1.200 gedetineerden in de dodencel.
Tegenstanders zeiden dat de president louter voorstander van de maatregel was om zo de politieke steun te behouden van de machtige rooms-katholieke kerk, die tegen de doodstraf was. De afschaffing zou volgens hen leiden tot een toename van criminaliteit en terrorisme, en mogelijk tot gevolg hebben dat familieleden van misdaadslachtoffers het recht in eigen hand zouden nemen. Arroyo was het daar niet mee eens. Ze zei dat het wel degelijk mogelijk was om de misdaad hard aan te pakken zonder de misdadigers van het leven te beroven.
De doodstraf was in 1987 ook al afgeschaft, maar in 1993 weer ingevoerd in een poging een sterke toename van de criminaliteit te beteugelen. Sindsdien waren er zeven executies voltrokken. President Estrada stelde in 2000 een moratorium op de doodstraf in. Arroyo hief dit in 2003 op, maar dan alleen voor ontvoerders.

Volgens mensenrechtenactivisten was de misdaad sinds 1993 niet afgenomen. Van de doodstraf zou dan ook geen afschrikwekkende werking uitgaan, zoals voorstanders beweerden.

Arroyo overleeft wederom poging tot afzetting

De juridische commissie van het Filippijnse Huis van Afgevaardigde behandelde op 17 augustus 2006 een klacht tegen president Arroyo, ingediend door de oppositie. Deze pleitte onder leiding van parlementariër Alan Peter Cayetano voor haar afzetting, omdat ze bij de presidentsverkiezingen in 2004 fraude zou hebben gepleegd. De oppositie had in 2005 ook al geprobeerd haar op grond hiervan te laten afzetten. Tevens beschuldigde men haar van corruptie en medeplichtigheid aan buitengerechtelijke executies van linkse activisten.
De parlementaire commissie oordeelde echter dat de klachten niet goed waren onderbouwd en wees deze van de hand. Het Huis van Afgevaardigden ging daar op 24 augustus met 173 tegen 32 stemmen mee akkoord. Dit hield in dat er geen afzettingsprocedure tegen Arroyo gestart mocht worden.
Indien tenminste een derde van de afgevaardigden tegen het oordeel van de com-

missie had gestemd, zou de Senaat de klacht in behandeling hebben moeten nemen. Aangezien Arroyo daar niet door een meerderheid werd gesteund, zoals in het Huis van Afgevaardigden, had dit mogelijk daadwerkelijk tot haar afzetting geleid.
Omdat het Congres per jaar slechts één keer mocht proberen een afzettingsprocedure tegen de president te beginnen, was Arroyo's positie voorlopig veiliggesteld.

Hooggerechtshof verbiedt referendum over grondwetswijziging

In 2006 pleitte president Arroyo van de Filippijnen meerdere malen voor afschaffing van de Senaat. De Filippijnen hadden een tweekamerstelsel naar Amerikaans model. Arroyo was voorstander van een éénkamerstelsel omdat dat effectiever zou zijn, vooral waar het ging om armoedebestrijding. Ook zouden aanhoudende onenigheden tussen het Huis van Afgevaardigden en de Senaat de politieke stabiliteit van de Filippijnen aantasten.
Om de afschaffing mogelijk te maken, moest eerst de grondwet worden gewijzigd. Medestanders van Arroyo vonden dat de bevolking moest bepalen of dit daadwerkelijk diende te gebeuren. Ze wilden daarom een referendum organiseren. Om dit mogelijk te maken moesten ze de Verkiezingscommissie een petitie met voldoende handtekeningen van burgers aanbieden. Ze verzamelden er 6,3 miljoen. Hoewel dit voldoende was, weigerde de commissie in augustus om de petitie in behandeling te nemen. Men verkondigde dat een referendum een ongeschikt middel was om tot een besluit te komen over zoiets ingrijpends als een grondwetswijziging.

Hierna werd de zaak voorgelegd aan het Hooggerechtshof. Dat oordeelde op 26 oktober, net als de Verkiezingscommissie, dat een grondwetswijziging een zeer ingrijpende gebeurtenis was. Als iedere regering naar eigen inzicht referenda over grondwetswijzigingen kon organiseren, bestond het gevaar dat 'de constitutie op drift raakt op onbekende wateren', aldus het Hooggerechtshof. Over 'zaken van minder gewicht' mochten op initiatief van burgers referenda worden gehouden. Referenda over grondwetswijzigingen waren echter alleen legaal als een meerderheid van het Congres er vooraf mee instemde, zo bepaalde het Hof.
Overigens was het Hooggerechtshof in een soortgelijke zaak, in 1987, tot eenzelfde oordeel gekomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Filippijnen geteisterd door politieke moorden

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) waarschuwde op 16 augustus 2006 dat het grote aantal politieke moorden op de Filippijnen kon leiden tot een escalatie van geweld. Sinds het aantreden van president Arroyo in 2001 zouden bijna duizend politieke activisten, vakbondsleiders, advocaten, burger- en mensenrechtenactivisten en journalisten zijn verdwenen of om het leven gebracht. Omdat bijna alle slachtoffers bekend stonden om hun linkse denkbeelden, leek het Amnesty waarschijnlijk dat het hier ging om politiek gemotiveerde moorden.
Volgens de Filippijnse Nationale Unie voor Journalisten waren sinds de val van dictator Marcos in 1986 zeker 82 journalisten vermoord.

De vele moord- en verdwijningzaken werden zelden opgelost, volgens de Filippijnse mensenrechtenorganisatie Karapatan omdat de politie er zelf achter zat en hulp kreeg van het leger. De Filippijnse Commissie voor de Mensenrechten bevestigde, noch ontkende deze beschuldiging. Wel stelde ze de regering medeverantwoordelijk omdat ze te weinig zou doen om de moorden te voorkomen of op te lossen.
Arroyo maakte op 17 augustus bekend dat er een onafhankelijke commissie zou komen die de moorden moest onderzoeken. Wie hier zitting in kreeg, was nog niet bekend.

(Vorige berichten pagina 310/2 - 2006)

INDONESIË

BINNENLAND

Spanningen op Sulawesi na executies van christenen

Indonesië executeerde op 22 september 2006 Marianus Riwi, Dominggus da Silva en Fabianus Tibo. Het drietal werd op Sulawesi voor een vuurpeloton geplaatst.
Sulawesi was van 1998 tot 2001 toneel van geweld tussen moslims en christenen. Hierbij vielen zeker duizend doden. Het veroordeelde drietal zou indertijd leiding hebben gegeven aan een extremistische katholieke militie, die onder meer verantwoordelijk werd gehouden voor een gewapende aanval op een islamitische school in 2000. Hierbij waren zeventig doden gevallen.
Moslims en christenen op Sulawesi sloten in 2002 vrede. Toch werden er sindsdien incidentele gevallen van religieus gemotiveerd geweld gemeld.
Van de lokale bevolking was 80 procent moslim, 17 procent protestant en 2 procent katholiek.

Bezwaren tegen de executies

Paus Benedictus XVI drong tevergeefs bij Indonesië aan op omzetting van de doodstraf in gevangenisstraf. Ook mensenrechtenorganisaties protesteerden tegen de executies. Volgens hen was geenszins bewezen dat het drietal een leidende rol had gespeeld binnen de katholieke militie. Justitie zou hen louter hebben veroordeeld om fanatieke moslims te vriend te houden. Christenen op Sulawesi en elders in Indonesië waren bovendien boos omdat er maar weinige moslims waren veroordeeld in verband met de gewelddadigheden. Zij die wel voor een rechtbank verschenen, waren er bovendien afgekomen met gevangenisstraffen van maximaal vijftien jaar.

Daarnaast waren op 21 augustus de voorgenomen executies van drie militante moslims uitgesteld. Amrozi Nurhasyim, Ali Gufron en Imam Samudra waren veroordeeld voor betrokkenheid bij de bomaanslagen op Bali in oktober 2002. Ze hadden allen schuld bekend. Vlak voor de executies was hen echter de mogelijkheid geboden om nog een laatste keer beroep aan te tekenen – iets waar hun advocaten om hadden gevraagd.
Critici vonden het oneerlijk dat de drie veroordeelde christenen wel ter dood werden gebracht. Volgens de Indonesische autoriteiten bestond er echter geen enkel verband tussen de twee zaken en konden ze niet met elkaar vergeleken worden.

Rellen in christelijke gebieden

Na de executies braken rellen uit op Flores, het geboorte-eiland van twee van de drie veroordeelden, en in enkele christelijke

dorpen op Sulawesi. In West-Timor, waar Da Silva vandaan kwam, trok een groep van duizend mensen de straat op.

De betogers gooiden stenen, plunderden winkels en bevrijdden tweehonderd gedetineerden. In Palu, de hoofdstad van de provincie Centraal-Sulawesi, bleef het rustig.

Volgens het Indonesische persbureau *Antara* gooiden rond de honderd christelijke jongeren in het dorp Taripa op Sulawesi op 29 september stenen naar een opstijgende helikopter waarin een politiechef zat. Daarna zouden ze auto's en een lokaal politiebureau in brand hebben gestoken. Op 16 oktober werd een priester doodgeschoten terwijl hij inkopen deed in Palu. Het slachtoffer had meerdere protestdemonstraties tegen de executies geleid.

Hulp van media bij corruptiebestrijding

Een Indonesische televisiezender toonde op 17 oktober 2006 foto's van mensen die waren ondergedoken nadat ze schuldig waren bevonden aan corruptie. De zender werkte samen met het openbaar ministerie. De bedoeling was dat er in het vervolg wekelijks foto's of videobeelden zouden worden getoond van mensen die van ernstige corruptie werden verdacht. Men hoopte dat kijkers de politie konden helpen hen te vinden.
Corruptiebestrijding was een van de belangrijkste verkiezingsbeloftes van Susilo Bambang Yudhoyono, die sinds 2004 president was. Volgens de meeste analisten slaagde hij er echter maar mondjesmaat in om woord te houden.

Tommy Soeharto op vrije voeten

Hutomo Soeharto, de jongste zoon van Indonesië's oud-dictator Hadji Mohamed Soeharto, werd op 30 oktober 2006 op borgtocht vrijgelaten uit de gevangenis. Hij moest zich tot half 2009 maandelijks melden bij de autoriteiten en mocht het land tot die tijd alleen verlaten met hun toestemming.

'Goed gedrag'

Tommy, zoals Hutomo vaak werd genoemd, was in 2002 veroordeeld tot vijftien jaar cel omdat hij een moordaanslag op rechter Syafiuddin Kartasasmita zou hebben beraamd. In hoger beroep was zijn straf in juni 2005 verlaagd tot tien jaar. Dat hij in oktober 2006 reeds vrijkwam was 'wegens goed gedrag'.
Volgens vice-president Jusuf Kalla was het in Indonesië gangbaar en wettig dat gevangenen strafvermindering kregen wegens goed gedrag. De vooraanstaande Indonesische mensenrechtenactivist Asmara Nababan zei echter tegenover persbureau *The Associated Press* dat het nationale rechtssysteem klaarblijkelijk nog altijd corrupt was. Want volgens de wet moesten mensen die opdracht gaven tot een moordaanslag, meer straf krijgen dan de huurmoordenaars. Toch werd Tommy Soeharto eerder vrijgelaten dan degenen die de rechter hadden geliquideerd. Dat hij in tegenstelling tot andere gedetineerden in de gevangenis een eigen cel had, zou ook duiden op corruptie. Harde bewijzen dat Soeharto de justitiële autoriteiten had omgekocht, waren er echter niet.

JUSTITIE

Levenslang voor moord op Amerikanen in Papoea

Antonius Wamang werd op 7 november 2006 tot levenslang veroordeeld. Hij zou op 31 augustus 2002 betrokken zijn geweest bij een aanval op een konvooi dat onderweg was naar een koper- en goudmijn van het Amerikaanse bedrijf Freeport-McMoRan in de Indonesische provincie Papoea. Hierbij waren twee Amerikanen en een Indonesiër omgekomen. Wamang zou lid zijn van een separatistische rebellenbeweging die Papoea onafhankelijk wilde verklaren.
Zes anderen, evenals Wamang etnische Papoea's, kregen straffen van achttien maanden tot zeven jaar wegens medeplichtigheid. Wamang gaf toe dat hij een onafhankelijkheidsstrijder was. Hij zou het konvooi hebben aangevallen in de veronderstelling dat het om een Indonesisch militair transport ging zonder de opzet te hebben burgers te doden. De andere veroordeelden bleven schuld ontkennen.

Amerikaanse druk

De gedaagden en hun advocaten spraken van een oneerlijk proces. De rechters zouden bevooroordeeld zijn en één van de advocaten zou zijn cliënt een maand lang niet hebben mogen spreken. Ook zou de Amerikaanse overheid grote druk op Jakarta hebben uitgeoefend om de zaak op te lossen. De Verenigde Staten hadden de militaire betrekkingen met Indonesië in 1999 bevroren uit protest tegen mensenrechtenschendingen. In 2005 had Washington aangeboden de relaties te normaliseren. Een van de voorwaarden was echter dat het Amerikaanse federale opsporingsbureau FBI mocht helpen om de aanval op het konvooi in Papoea op te lossen. Indonesië was hiermee akkoord gegaan.

Enige verdachte in zaak Munir vrijgesproken

Het Hooggerechtshof in Jakarta sprak Pollycarpus Budihari Priyanto op 4 oktober 2006 vrij van moord. De piloot was in december 2005 door een lagere rechtbank tot veertien jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij in september 2004 de bekende mensenrechtenactivist Munir Said Thalib arsenicum zou hebben toegediend aan boord van een vlucht van Jakarta naar Amsterdam. Munir was hierna overleden. Priyanto had beroep tegen dit vonnis aangetekend. Het Hooggerechtshof stelde hem in het gelijk want zijn schuld zou onvoldoende bewezen zijn. Een straf van twee jaar wegens valsheid in geschrifte bleef wel staan.

Dat Indonesië er niet in slaagde de dader of daders van de moord op Munir veroordeeld te krijgen, toonde volgens de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) aan dat de rechtspraak nog altijd geplaagd werd door corruptie. Indonesische mensenrechtenactivisten geloofden dat de moord was gepleegd in opdracht van de militaire geheime dienst. Priyanto zou vlak voor het vertrek van de vlucht naar Amsterdam nog telefonisch contact hebben gehad met een geheim agent. Dit viel echter niet te bewijzen omdat de militairen weigerden opnames van dit gesprek vrij te geven.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriep maakt opnieuw slachtoffers in Indonesië

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakte op 17 oktober 2006 bekend dat in Indonesië wederom iemand was overleden aan de vogelgriep. Het virus H5N1 had we-

reldwijd inmiddels 151 dodelijke slachtoffers gemaakt, waarvan 55 in Indonesië.

NATUUR EN MILIEU

Milieuramp door gasboring op Java

In het district Sidoarjo in Oost-Java, Indonesië, begon op 29 mei 2006 kokend hete modder uit de bodem van een terrein waar naar aardgas werd geboord, te stromen. Sindsdien kwam er dagelijks gemiddeld 120.000 kubieke meter naar ammoniak stinkende blubber naar boven. Er werden grote hoeveelheden vloeibaar beton in de bron gestort, maar dit hielp niet.
De modderstroom was veroorzaakt door energiebedrijf Lapindo Brantas. Dat had op drieduizend meter diepte naar aardgas geboord, zonder de boorwand te versterken. Op 29 mei had men uit vrees voor scheuren in de aarde de boor verwijderd. Sindsdien kwam de modder naar boven.

Mensen moeten hun woningen achterlaten

Op 27 september was al een gebied van 665 hectare, met daarin vier dorpen, geheel onder de modder bedolven. Ongeveer 12.000 mensen hadden hun woningen moeten verlaten. Om te voorkomen dat een nog groter gebied werd getroffen, legde men nooddijken aan. Deze waren echter van matige kwaliteit en braken geregeld door. Volgens de Technische Universiteit van Soerabaja bevatte de modder ook zware metalen die slecht waren voor de volksgezondheid en het milieu. Desondanks werd er een geul gegraven om de modder naar zee te laten wegstromen.

Op 22 november explodeerde een gaspijpleiding nabij de bron van de blubberstroom, die nog altijd niet was gestelpt. Hierbij verloren ten minste elf mensen het leven – allemaal militairen en medewerkers van een nabijgelegen tolweg.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Bush bezoekt Indonesië

De Amerikaanse president George W. Bush bracht op 20 november 2006 een kort bezoek aan Indonesië. Er waren 20.000 militairen op de been om zijn veiligheid te waarborgen.

Bush was uitgenodigd door president Yudhoyono. Ze spraken in de stad Bogor over veiligheidskwesties en de onderlinge handelsrelaties. Voor zover bekend werden er geen belangrijke afspraken gemaakt. Het bezoek leek vooral te dienen om te onderstrepen dat de onderlinge betrekkingen waren verbeterd sinds de twee naties gemeenschappelijke doelen in de strijd tegen het terrorisme hadden gevonden, en sinds de verkiezing van Yudhoyono in 2004.
Er vonden talloze protestdemonstraties plaats, vooral tegen het Midden-Oostenbeleid van Washington, de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Irak en Afghanistan en de wijze waarop de Verenigde Staten het internationale terrorisme poogden te bestrijden. Het kwam nergens tot ernstige ongeregeldheden.

(Vorige berichten pagina 508/3 - 2006)

NOORD-KOREA

BINNENLAND

Noord-Korea test kruisraketten en kernwapen

Noord-Korea lanceert zeven raketten

Noord-Korea liet op 20 juni 2006 weten dat het zich niet langer verplicht voelde om een moratorium op de lancering van kruisraketten te eerbiedigen. Het land had in 1998 een test met een kruisraket gedaan. Deze was ten oosten van Japan in de Stille Oceaan neergekomen. Daarna had het onder zware internationale druk het moratorium afgekondigd en dit in 2002 in een officiële verklaring bevestigd.
Op 5 juli 2006 testte Pyongyang zeven raketten, waaronder één langeafstandsraket. Uit de hele wereld kwamen afkeurende reacties.

Pyongyang geeft Washington de schuld

De VN-Veiligheidsraad veroordeelde de tests scherp, vooral omdat Noord-Korea naar eigen zeggen kernwapens produceerde. Rusland, de Verenigde Staten, China, Japan en Zuid-Korea probeerden het land al jaren over te halen om hiervan af te zien, maar Noord-Korea had sinds november 2005 geweigerd deel te nemen aan het zogenaamde zes landenoverleg. Als reden gaf men aan dat er nog steeds geen begin was gemaakt met de bouw van lichtwatercentrales, die Japan, de VS en Zuid-Korea hadden beloofd in ruil voor het stilleggen van het eigen Noord-Koreaanse nucleaire programma. Maar het stoorde de communistische leiders vooral dat de VS het land steeds verder isoleerden, weigerden een niet-aanvalsgarantie te geven, financiële sancties hadden afgekondigd en geen rechtstreekse dialoog met Pyongyang wilden aangaan. Noord-Korea zei dat het zich bedreigd voelde en krachtige wapens nodig had om zich te verdedigen tegen de 'Amerikaanse agressie'.

Andere landen veroordelen tests

Deze argumenten te spijt, oordeelde de Veiligheidsraad dat Noord-Korea een bedreiging vormde voor de vrede. Want als het werkelijk kernkoppen bezat, kon het met midden- en langeafstandsraketten enorm veel leed en schade aanrichten in Zuid-Korea, Japan en mogelijk zelfs het westen van de VS. Ook vonden de vijftien lidstaten de tests provocerend. Waarnemers meenden dat ze waren bedoeld om de VS te intimideren, opdat het een minder harde koers jegens Noord-Korea zou gaan varen. De Veiligheidsraad meende dat Pyongyang zijn problemen met het buitenland aan de onderhandelingstafel moest oplossen.

China komt Pyongyang te hulp in Veiligheidsraad

Op 16 juli nam de Veiligheidsraad unaniem een resolutie aan, waarin de tests werden veroordeeld. Bij wijze van sanctie mocht het land geen materialen of technologieën voor de productie van kruisraketten of massavernietigingswapens meer importeren of exporteren. De VS, Japan en Groot-Brittannië wilden dat de resolutie zou verwijzen naar hoofdstuk 7 van het Handvest van de Verenigde Naties. Overtreding van de sancties zou dan door de VN beantwoord kunnen worden met militair ingrijpen. China, de belangrijkste bondgenoot van Noord-Korea, wist dit echter te voorkomen door te dreigen met een veto.
De Noord-Koreaanse VN-ambassadeur, Pak Gil-yon, zei in een reactie dat de Veiligheidsraad werd misbruikt door landen die Noord-Korea om politieke redenen onder druk wilden zetten en isoleren. Hij kondigde aan dat zijn land zou doorgaan met

proeflanceringen omdat het zich tegen vijandige mogendheden moest kunnen verdedigen.

Lanceringen zijn gedeeltelijk gelukt

Uit Amerikaanse en Japanse militaire analyses bleek dat de Noord-Koreaanse tests slechts gedeeltelijk waren gelukt. Dit meldde de Japanse krant *Yomiuri* op 6 augustus. De langeafstandsraket, een Taepodong-2, zou vlak na de lancering in zee zijn gestort, terwijl hij in staat zou zijn om Alaska te bereiken. De andere tests waren echter wel succesvol. Het ging hier om zes middellangeafstandsraketten. Zij zouden tussen 300 en 400 kilometer ten noordoosten van de lanceerbasis Kitaeryong in zee zijn beland, geen van alle meer dan 50 kilometer van de plek die vooraf als doel was aangemerkt. Dit zeegebied behoorde tot de Noord-Koreaanse wateren. Scheepvaart was er op last van Pyongyang tussen 4 en 11 juli verboden.

Noord-Korea test kernwapen

Het Noord-Koreaanse staatspersbureau *KCNA* verklaarde op 9 oktober 2006 dat het land op die dag 'voor wetenschappelijke doeleinden' en 'op een veilige manier' een atoombom had getest. Het wapen was ondergronds tot ontploffing gebracht. Er zou geen schadelijke straling in de atmosfeer zijn gekomen. De technologie en wetenschappelijke kennis zouden voor 100 procent van Noord-Koreaanse bodem zijn.
De VS verklaarden later dat uit luchtmonsters en seismologische metingen was gebleken dat Noord-Korea daadwerkelijk een kernwapen had getest. Het was een explosie van minder dan 10 kiloton, hetgeen relatief klein was. Maar omdat Noord-Korea geen onafhankelijke inspecteurs toeliet, bleef het onduidelijk wat er nu werkelijk was gebeurd. Wereldwijd hielden critici er rekening mee dat het land helemaal geen atoomwapen had getest. Pyongyang zou hebben gebluft omdat het als kernmacht een sterkere positie bij internationale onderhandelingen zou hebben.
De Zuid-Koreaanse inlichtingendienst dacht echter dat het buurland genoeg plutonium bezat om maximaal zeven kernwapens te vervaardigden. En het zou over een kernkop beschikken. Deze woog echter twee tot drie ton, terwijl de Noord-Koreaanse kruisraketten maximaal één ton konden transporteren.

Nieuwe sancties

Als reactie op de test bracht Zuid-Korea zijn leger in de hoogste staat van paraatheid. President Roh Moo-hyun droeg al jaren het zogenaamde 'zonneschijnbeleid' uit, dat het zoeken van toenadering tot Noord-Korea propageerde. Op een persconferentie zei hij dat het gezien de omstandigheden moeilijk was hiermee door te gaan. Hij kon echter nog niet zeggen of zijn land het veel hardere beleid van de VS en Japan wilde gaan volgen. Die twee landen zagen niets in toenadering. Zij meenden dat Noord-Korea gedisciplineerd moest worden met harde sancties, zoals een algeheel handelsembargo. China was de belangrijkste politieke bondgenoot, handelspartner en energieleverancier van Noord-Korea. Het verscheepte in 2006 maandelijks gemiddeld 53.000 ton ruwe olie naar het buurland. Het nam Noord-Korea vaak in bescherming, bijvoorbeeld door zijn vetorecht in de Veiligheidsraad te gebruiken ter voorkoming van harde sancties. Tegelijkertijd probeerde Peking volgens analisten achter de schermen Pyongyang van zijn nucleaire ambities te weerhouden.

Ongenoegen in Peking

China was dan ook zeer ontstemd toen bleek dat Noord-Korea toch zijn eigen zin had doorgedreven. In een officiële verklaring noemde Peking de test 'schandelijk'.

De VN-Veiligheidsraad nam op 14 oktober unaniem resolutie 1718 aan. Hierin stond dat de test een 'bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid' vormde. Noord-Korea werd opgeroepen om onmiddellijk terug te keren naar het zes landenoverleg, al zijn nucleaire wapens onvoorwaardelijk te vernietigen en geen kruisraketten meer te lanceren. Op aandringen van Rusland en China werd hoofdstuk 7 van het VN-Handvest wederom niet in de resolutie opgenomen en kwam er een expliciete vermelding dat de VN niet militair zouden ingrijpen in Noord-Korea. De Amerikaanse VN-ambassadeur John Bolton zei echter dat Pyongyang – wat Washington betrof – wel degelijk rekening moest houden met 'verdere maatregelen' als het zijn kernwapenprogramma voortzette.
In de resolutie werden nieuwe sancties afgekondigd. Deze waren:
• Een verbod op de export van luxeartikelen naar Noord-Korea. Omdat alleen de politieke elite in staat was om deze aan te schaffen, zou de maatregel de rest van de bevolking niet treffen.
• Materialen en technologieën die gebruikt konden worden voor de productie van massavernietigingswapens of kruisraketten mochten niet meer naar Noord-Korea worden geëxporteerd of uit dat land worden geïmporteerd.
• Een verbod op de export naar Noord-Korea van groot militair materieel, zoals gevechtsvliegtuigen, tanks en marineschepen.
• Buitenlandse atoomgeleerden mochten niet meer zonder toestemming van de VN naar Noord-Korea reizen. Noord-Koreaanse deskundigen mochten het land niet verlaten.
• Schepen die naar Noord-Korea voeren, moesten door het buitenland worden onderschept en geïnspecteerd.
• Financiële transacties naar Noord-Korea moesten worden gecontroleerd, evenals de bank-tegoeden van mensen die mogelijk met het kernwapenprogramma te maken hadden.

Op 17 oktober noemde de Noord-Koreaanse staatspers de maatregelen 'een oorlogsverklaring'. De leiders van het land deelden via persbureau KCNA mede dat ze zich niet lieten intimideren en dat ze als kernmacht geen reden hadden om te zwichten voor internationale druk. De ambassadeur van Noord-Korea bij de VN, Pak Gil-yon, noemde het besluit van de Veiligheidsraad 'gangsterachtig': Noord-Korea werd veroordeeld, maar er werd niets ondernomen tegen de dreiging die van de kernmacht VS uitging.

Zuid-Korea kondigt sancties af

Persbureau *The Associated Press* meldde op 16 oktober dat China was begonnen met het aanbrengen van prikkeldraad en betonnen afscheidingen op de grens met Noord-Korea. Ook zou het de ladingen van vrachtwagens die van en naar het buurland reisden, inspecteren. Of dit betekende dat Peking de sancties had geratificeerd, was onduidelijk. Mogelijk dienden de maatregelen om illegale immigratie tegen te gaan. Het ministerie van Defensie wilde geen commentaar geven omdat China grensbewaking beschouwde als staatsgeheim.
De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, Condoleezza Rice, vertelde op 18 ok-

tober in Tokio dat haar land Japan en Zuid-Korea zou helpen verdedigen als ze zouden worden aangevallen door Noord-Korea. Ze reisde door Azië om steun te vragen voor de sancties, maar ook om duidelijk te maken dat haar land geen nucleaire wapenwedloop in Oost-Azië wenste. Vooral conservatieve kringen in Japan vonden dat hun land nu ook kernwapens moest gaan vervaardigen om zich tegen het communistische buurland te kunnen verdedigen.
Zuid-Korea maakte op 26 oktober bekend dat het geen Noord-Koreanen meer zou toelaten die onder de VN-restricties vielen. Ook ging het financiële transacties met het Noorden controleren. Maar net als China wilde het geen Noord-Koreaanse schepen gaan inspecteren omdat het buurland daar mogelijk agressief op zou reageren.

Noord-Korea wil weer praten

Op 1 november verklaarde Noord-Korea dat het weer wilde deelnemen aan het zes landenoverleg. Het had hiertoe besloten nadat Washington zich bereid had verklaard om over de financiële sancties te onderhandelen. Dat de twee landen zich flexibeler opstelden, was het gevolg van Chinese bemiddeling. Wanneer het overleg hervat zou worden, bleef vooralsnog duidelijk.

BETREKKINGEN MET ZUID-KOREA

Noord-Korea wil geen familiereünies meer

Tussen 19 en 30 juni 2006 mochten weer geselecteerde groepen Zuid-Koreanen naar Noord-Korea reizen. Ze ontmoetten daar familieleden die ze sinds de Koreaanse oorlog (1950-53) niet meer hadden gezien of gesproken omdat de grens tussen de buurstaten hermetisch was afgesloten. Sinds 2000 hadden 14.500 Koreanen deelgenomen aan dergelijke reünies. Een maand later maakte het Noord-Koreaanse Rode Kruis bekend dat het afgelopen was met de reünies. De Noord-Koreanen waren boos omdat Seoul sancties had afgekondigd nadat Pyongyang op 5 juli kruisraketten had getest.

NATUUR EN MILIEU

Internationale hulp na overstromingen

Zware regenval op 14, 15 en 16 juli 2006 veroorzaakte grote overstromingen in Noord-Korea. Volgens de lokale media kwamen er honderden mensen om het leven, maar er werden geen exacte aantallen genoemd. De Zuid-Koreaanse inlichtingendienst schatte het aantal doden en vermisten op acht- tot negenhonderd. Omdat zo'n 100.000 ton rijst verloren was gegaan, dreigde er hongersnood.
Als reactie op Noord-Koreaanse tests met kruisraketten had Zuid-Korea eerder in juli sancties afgekondigd, waaronder een verbod op humanitaire hulp. Gezien de ernst van de situatie besloot Seoul op 30 augustus echter hierop terug te komen. Aanvankelijk weigerde Noord-Korea de hulp, maar uiteindelijk accepteerde het de dekens, medicijnen en het voedsel toch. Ook China en de VN stuurden hulpgoederen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Noord-Korea brengt gehandicapten onder in kampen

Volgens een rapport dat de Verenigde Naties op 19 oktober 2006 publiceerden, weerde Noord-Korea mensen met verstandelijke of lichamelijke handicaps uit de hoofdstad Pyongyang. Ze zouden worden geïnterneerd in kampen, waar afdelingen bestonden voor elk type handicap. De leefomstandigheden zouden er 'onmenselijk' zijn.
Het rapport was opgesteld door Vitit Muntarbhorn, speciaal rapporteur voor de mensenrechten in Noord-Korea. Omdat hij niet tot dat land werd toegelaten, baseerde hij zich op gesprekken met vluchtelingen en gegevens van de Zuid-Koreaanse inlichtingendienst.

(Vorige berichten pagina 372/3 - 2006)

OOST-TIMOR

BINNENLAND

Nieuw kabinet na hevige rellen

De rellen die in april 2006 uitbraken in Dili, de hoofdstad van Oost-Timor, mondden in mei uit in de ernstigste gewelddadigheden sinds de voormalige Indonesische provincie in 1999 een referendum over onafhankelijkheid hield. Eind november was het nog altijd niet helemaal rustig. Er waren toen inmiddels 37 doden gevallen. Meer dan 150.000 burgers waren hun huizen ontvlucht.

Samenstelling regering Oost-Timor
(24 juli 2006)

President
Kay Rala Xanana GUSMÃO

Premier, tevens minister van Defensie
José RAMOS-HORTA
Eerste vice-premier, tevens minister van Landbouw, Visserij en Bosbouw
Estanislau Maria ALEXIO DA SILVA
Tweede vice-premier, tevens minister van Volksgezondheid
Rui Maria DE ARAÚJO

Ministers:
Binnenlandse zaken
Alcino BARIS
Buitenlandse zaken
José Luís GUTERRES
Justitie
Domingos SARMENTO
Natuurlijke hulpbronnen en Energiebeleid
José TEIXEIRA
Onderwijs, Cultuur, Jeugdzaken en Sport
Rosália CORTE-REAL
Ontwikkeling
Arcanjo DA SILVA
Openbaar bestuur
Ana Maria PESSOA PEREIRA DA SILVA PINTO
Openbare werken
Odete VICTOR
Planning en Financiën
Maria Madalena BRITES BOAVIDA
Sociale zaken
Arsénio PAIXÃO BANO
Verkeer en Communicatie
Inácio MOREIRA

VN houden kantoor toch open

De onrust begon nadat premier Mari Alkatiri in maart 591 stakende militairen had ontslagen uit het 1.400 manschappen tellende leger. De stakers waren bijna allemaal afkomstig uit het westen van het land en voelden zich gediscrimineerd door mensen uit het oosten. Eind april hadden ze bij demonstraties tegen hun ontslag gebouwen in brand gestoken en geplunderd. Hier gingen ze in mei mee door. De politie greep zelden in, maar het leger deed dat wel. De chaos die daardoor ontstond gaf jeugdbendes de ruimte om hun geschillen uit te vechten in de straten van Dili. Ze achtervolgden elkaar met messen en knuppels en staken woningen in brand. Ook waren er gewapende groepen burgers actief. 'Oud zeer' leek het motief voor de strijd. De rivaliserende groepen die de straten onveilig maakten, had-

den het in de tijd van de onafhankelijkheidsstrijd ook met elkaar aan de stok gehad omdat ze vóór, dan wel tegen afscheiding van Indonesië waren.
De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties besloot op 12 mei dat het VN-kantoor in Dili voorlopig geopend moest blijven. Van hieruit had de internationale gemeenschap het onafhankelijke Oost-Timor geassisteerd bij het opzetten van de bestuurlijke infrastructuur. Het was aanvankelijk de bedoeling dat het op 20 mei gesloten zou worden, maar nu bleek dat Oost-Timor nog uiterst instabiel was, kwam men hier op terug.

Leger bestormt politiebureau

Op 25 mei viel het leger het hoofdkwartier van de politie aan, omdat dat de opstandige militairen zou steunen. VN-bemiddelaars slaagden erin de twee partijen tot bedaren te brengen. De aanwezige politiemedewerkers werden ontwapend en naar huis gestuurd. Maar terwijl zij het gebouw verlieten, openden militairen het vuur. Volgens een woordvoerder van de VN vielen hierbij 9 doden en 27 gewonden, waaronder twee medewerkers van de VN. Bij andere gewelddadigheden tussen 20 en 25 mei vielen nog 11 doden.

Vanaf 25 mei werd het iets rustiger omdat 1.300 Australische militairen op verzoek van de VN de orde kwamen herstellen. Nieuw-Zeeland, Portugal en Maleisië stuurden nog 1.200 manschappen. Na de gewelddadigheden in 1999 had Australië jaren achtereen een stabilisatiemacht in Oost-Timor geleid.
Op 30 mei nam president Xanana Gusmão het bevel over het Oost-Timorese leger en de politie in eigen handen. De reden was dat beide partijen te zeer bij de gevechten op straat betrokken waren geraakt en daardoor niet meer onpartijdig opereerden.
Begin juni was inmiddels de helft van de 150.000 inwoners van Dili de stad ontvlucht. Men was aangewezen op voedselhulp, maar die kwam niet altijd. Hongerende burgers plunderden daarom winkels.

Ramos-Horta wordt minister en treedt weer af

President Gusmão en minister van Buitenlandse zaken José Ramos-Horta verdachten premier Alkatiri – hun vroegere bondgenoot in de strijd voor onafhankelijkheid – ervan dat hij de chaos moedwillig had vergroot om zijn eigen positie te versterken. Hij zou minister van Binnenlandse zaken Lobato en Defensieminister Rodrigues opdracht hebben gegeven knokploegen te bewapenen die zijn politieke vijanden moesten uitschakelen. Vanwege deze beschuldiging traden beide ministers op 1 juni af. Het tweetal werd opgevolgd door Ramos-Horta, die in 1996 de Nobelprijs voor de Vrede had gewonnen. Evenals Gusmão eiste hij dat ook Alkatiri zou opstappen, maar de premier weigerde dit. Hij hield vol dat hij democratisch was gekozen en beschuldigde zijn politieke tegenstanders ervan dat ze een staatsgreep wilden plegen. Uit protest tegen het aanblijven van de premier dreigde Gusmão zelf op te stappen. De president was zeer geliefd omdat hij een hoofdrol had gespeeld in de strijd voor de onafhankelijkheid. Daarom demonstreerden tussen 20 tot 25 juni dagelijks duizenden mensen tegen zijn mogelijke vertrek. Opmerkelijk hierbij was dat veel demonstranten uit het overwegend rooms-katholieke Oost-Timor zich afkeurend uitlieten over het feit dat Alkatiri moslim was.

Op 25 juni trad niet president Gusmão, maar Ramos-Horta af uit protest tegen het aanblijven van de premier. Een dag later nam Alkatiri toch ontslag, ondanks het feit dat ook hiertegen door duizenden werd gedemonstreerd.

Ramos-Horta wordt premier

Gusmão droeg Ramos-Horta voor als nieuwe premier. Hij werd op 10 juli beëdigd en zijn kabinet op 24 juli. Negen van Alkatiri's ministers mochten aanblijven. Of het kabinet Ramos-Horta slagvaardig zou zijn, viel nog te bezien. Want Fretilin, de partij van Alkatiri, bezette 55 van de 88 parlementszetels en bleef de ex-premier trouw. Overigens zou Ramos-Horta slechts premier blijven tot de parlementsverkiezingen in 2007.
Op 25 augustus besloot de VN-Veiligheidsraad om 1.600 buitenlandse politiemensen en 34 militaire verbindingsofficieren naar Oost-Timor te sturen om ervoor te zorgen dat die verkiezingen rustig konden verlopen. Zij zouden de Australische troepen op den duur vervangen. Ramos-Horta prees deze beslissing, maar opstandelingen staken op 26 augustus zeker 25 huizen in brand. Hierbij vielen tientallen gewonden, maar voor zover bekend geen doden.

Militieleider ontsnapt

Op 30 augustus ontsnapten Alfredo Reinado en 56 anderen uit een gevangenis in Dili. Reinado was voormalig majoor van de militaire politie. In mei had hij leiding gegeven aan groepen opstandige militairen. Op 13 juni had hij beweerd dat hij en zijn manschappen zich hadden ontwapend, maar in augustus was hij toch gearresteerd wegens wapenbezit. Volgens minister Sarmento van Justitie was de ontsnapping mogelijk omdat veel bewakers sinds mei niet op hun werk waren verschenen uit angst voor nieuw geweld.

VN leveren kritiek op Alkatiri

De Speciale Commissie voor Onderzoek in Oost-Timor van de VN overhandigde het parlement van dat land op 17 oktober een rapport over de gebeurtenissen in april en mei.
Het geweld was opgelaaid nadat de 591 opstandige soldaten waren ontslagen en door legerleider brigadegeneraal Taur Matan Ruak in de heuvels nabij Dili werden georganiseerd. Hij had hierbij assistentie gekregen van afvallige medewerkers van de politie en het leger. Ondertussen hadden militairen die het leger wel trouw bleven, wapens uitgedeeld aan burgers om zich tegen de opstandelingen te verdedigen. De toenmalige ministers van Binnenlandse zaken en Defensie zouden hierbij betrokken zijn geweest. Alkatiri zou hebben geweten waar zij mee bezig waren, maar had niets ondernomen om hen te stoppen.
De VN-commissie meldde dat aanvullend onderzoek nodig was om de diepere achtergronden van de gewelddadigheden te achterhalen en de schuldigen aan te wijzen.

Geweld laait weer op

Na enkele maanden van betrekkelijke rust, laaide het geweld op 22 oktober weer op. Groepen jongeren staken her en der in het land huizen in brand en bij gevechten vielen minstens zes doden en vijftig gewonden.
Op 24 en 25 oktober moest het vliegveld van Dili in verband met de rellen worden gesloten. Volgens Ramos-Hortha hadden de jongeren geen politieke motieven. Ze zouden 'criminelen' zijn die opzettelijk weerloze burgers aanvielen.

(Vorige berichten pagina 314/1 - 2006)

TAIWAN

BINNENLAND

President Chen mogelijk betrokken bij corruptiezaak

President Chen Shuibian van Taiwan droeg het dagelijks bestuur van de regering op 1 juni 2006 over aan premier Su Tsengchang. Ook zou hij zich niet langer bemoeien met interne aangelegenheden van de regerende Democratische Progressieve Partij (DPP), waarvan hij zelf lid was. Wel bleef hij staatshoofd. Chen had deze besluiten genomen omdat enkele naaste familieleden werden beschuldigd van fraude en corruptie. Zijn reputatie was hierdoor aangetast.

Oppositie eist aftreden van Chen

Chen lag onder vuur sinds zijn schoonzoon Chao Chienmin op 24 mei was gearresteerd. Hij zou met voorkennis hebben gehandeld in aandelen van het semi-staatsbedrijf Taiwan Development Corporation. Ook minister van Financiën Joseph Lyu zou hierbij betrokken zijn geweest.
Niet lang hierna kwam in de publiciteit dat Chens echtgenote Wu Shuchen tegoedbonnen ter waarde van omgerekend bijna 6.300 euro zou hebben aangenomen van het warenhuis Sogo. In ruil voor de gift zou ze haar positie als presidentsvrouw hebben gebruikt om een door het management gewenste overname mogelijk te maken. Verder zou Wu in de periode 2002-2006 samen met drie handlangers omgerekend ruim 350.000 euro hebben verduisterd uit een potje voor diplomatieke activiteiten in het buitenland, dat onder de presidentiële verantwoordelijkheid viel. Het viertal zou valse rekeningen hebben gedeclareerd.

Hoewel president Chen bij geen van de zaken rechtstreeks betrokken leek te zijn, eisten de oppositionele Nationalistische Volkspartij (Kwomintang – KMT) en de Volk Eerst Partij (VEP) diens aftreden. Omdat Chen niet uit vrije wil opstapte, werd het plan bedacht een afzettingsprocedure te starten. Dit betekende dat de bevolking zich in een referendum mocht uitspreken over de positie van de president. Deze volksraadpleging zou echter pas legaal zijn als tweederde van de kamerleden er vooraf zijn goedkeuring aan gaf. Bij stemming op 27 juni deden echter slechts 119 van de 225 parlementariërs dit. Hiermee was het referendum van de baan.
Het was voor het eerst in de geschiedenis van Taiwan dat geprobeerd werd om een afzettingsprocedure tegen een president te beginnen.

Parlement verwerpt nieuwe motie

In de maanden september en oktober werd in Taipei en andere steden massaal voor en tegen het aftreden van Chen gedemonstreerd. Justitie maakte op 2 oktober bekend dat de mogelijke bemoeienis van Chens vrouw met de overname van het warenhuis Sogo niet kon worden bewezen, al was wel zeker dat ze de tegoedbonnen had geaccepteerd. Hierna verstomden de protesten echter niet. Bij een anti-Chen betoging op 10 oktober in Taipei kwamen volgens schattingen van de organisatoren 1,5 miljoen mensen opdagen. De acties voor het aftreden van Chen werden verrassend genoeg geleid door een van zijn vroegere bondgenoten, oud DPP-voorzitter Shih Mingteh. Shih was een bekend voorstander van strenge corruptiebestrijding.
Op 13 oktober stemde het parlement over een nieuwe motie die de oppositiepartijen hadden ingediend om een referendum over Chens functioneren gelegaliseerd te krijgen. Ze hoopten dat voldoende kamerleden van de DPP inmiddels overstag waren gegaan en vóór zouden stemmen. Dit gebeurde echter niet. De stemming werd door de fracties van de DPP en de Taiwanese Unie voor Solidariteit (TUS) geboycot. Van de 130 kamerleden die wel aanwezig waren, steunden er 116 de motie, hetgeen wederom onvoldoende was.

Chens vrouw toch in staat van beschuldiging gesteld

Justitie stelde Wu Shuchen op 3 november officieel in staat van beschuldiging omdat er voldoende aanwijzingen zouden bestaan dat ze inderdaad geld uit een speciaal diplomatiek fonds had verduisterd. Procureurs zeiden dat ook Chens betrokkenheid hierbij bewezen kon worden. Hem konden ze echter niet aanklagen want een president kon volgens de wet niet vervolgd worden.
In een rechtstreekse tv-uitzending op 5 november sprak Chen de natie toe. Hij zei dat hij onschuldig was en niet overwoog om af te treden, tenzij zijn vrouw schuldig werd bevonden. Hij verwachtte echter niet dat dit zou gebeuren omdat de verdenking jegens haar louter berustte op misverstanden. Deze zouden zijn gerezen omdat de regelgeving voor gebruik van het speciale diplomatieke fonds 'verwarrend en tegenstrijdig' was, aldus Chen.
Rond de honderd invloedrijke leden van de DPP kwamen op 8 november bijeen om de crisis te bespreken. Ze besloten dat de partij niet in Chens schuld geloofde en hem zou blijven steunen. De DPP-kamerleden Lin Choshui en Lee Wenchung waren het hier echter niet mee eens en besloten op 13 november af te treden.
Ondertussen had de KMT een derde motie over het door de partij gewenste referendum ingediend. Op 24 november werd ook deze door het parlement verworpen. De oppositie kwam deze keer 28 stemmen tekort.

Nieuwe ministers van Financiën en Economische zaken

Ho Chihchin trad op 30 juni 2006 aan als minister van Financiën. De voormalig hoogleraar aan de prestigieuze Nationale Universiteit van Taiwan volgde Joseph Lyo op, die werd beschuldigd van aandelenhandel met voorkennis. Hij ontkende de aantijging en verdween niet uit het kabinet, maar werd minister zonder portefeuille.

Premier Su Tsengchang kondigde op 4 augustus aan dat minister Morgan Hwang (Hwang Ingsan) om gezondheidsredenen aftrad. Onderminister Steve Chen (Chen Rueylong) zou hem opvolgen. Hwang was pas sinds januari minister. De oppositie bekritiseerde hem al maanden, omdat hij zich te weinig zou bezighouden met de economische ontwikkeling van Taiwan en te veel met zaken die buiten zijn portefeuille vielen, zoals misdaadbestrijding.

Taiwan wil niet economisch afhankelijk zijn van China

Steve Chen zei dat hij het door de oppositie bekritiseerde China-beleid zou handhaven. Dit hield in dat Taiwanese bedrijven maximaal 40 procent van hun nettowaarde mochten investeren in het buurland. Oppositiepartijen wilden van de maatregel af omdat deze de economische groei zou belemmeren. Deze was teruggelopen van gemiddeld 8 procent per jaar in de jaren tachtig en vroege jaren negentig tot gemiddeld 4

procent in de periode daarna. Het kabinet vreesde echter dat versoepeling van de regelgeving zou leiden tot grote economische afhankelijkheid van China. Dat zou Peking vervolgens de mogelijkheid bieden om aartsvijand Taiwan politiek onder druk te zetten.
Chen was ook niet bereid om geldwisselaars en andere bedrijven toe te staan om de Chinese munt, de yuan, te accepteren of in te wisselen voor Taiwanese dollars. Voor Jinmen (ook wel Kinmen of Quemoy genaamd) en de Mazu-eilanden, beide gelegen nabij de Chinese kust, werd echter een uitzondering gemaakt. Daar was acceptatie van de yuan al sinds oktober 2005 legaal.
Een regel dat op vergaderingen van multinationals maximaal dertig Chinezen aanwezig mochten zijn, werd wel versoepeld. In het vervolg mochten multinationals net zo veel Chinezen uitnodigen als ze zelf wensten.

Met de handel tussen China en Taiwan was in 2005 63 miljard euro gemoeid. Volgens schattingen van de overheid investeerde het Taiwanese bedrijfsleven in de loop der jaren maximaal 115 miljard euro in het buurland.

Nationale luchthaven niet langer vernoemd naar Chiang Kaishek

Chiang Kaishek Airport, de nationale luchthaven van Taiwan, werd op 6 september 2006 met instemming van het kabinet omgedoopt in Taiwan Taoyuan International Airport. Taoyuan was de naam van de gemeente waaronder de luchthaven viel.
Chiang Kaishek was een vroegere president van China, die in 1949 naar Taiwan vluchtte en het eiland daarna decennia lang op autoritaire wijze regeerde. De naamsverandering duidde erop dat de politiek zich van hem en het gemeenschappelijke verleden van Taiwan en China distantieerde.

RELATIES MET CHINA

Taiwan en China bereiken overeenkomst over luchtvaart

Taiwan en China kwamen op 14 juni 2006 overeen dat tijdens belangrijke vakantieperiodes rechtstreekse vliegverkeer moest worden toegestaan. Dit meldde het Chinese staatspersbureau *Xinhua* op die dag.
Rechtstreekse vluchten tussen Taiwan en China waren sinds 1949 verboden, al werden sinds 2005 wel incidenteel non-stop vluchten tussen Shanghai en Taipei uitgevoerd in de periode rondom Chinees Nieuwjaar. Het nieuwe verdrag stond dergelijke chartervluchten toe in de periodes rondom Chinees Nieuwjaar, Qing Ming – de dag waarop de graven van voorouders werden onderhouden -, het Drakenbotenfestival en het Midherfstfestival.
Daarnaast werden rechtstreekse vrachtvluchten gelegaliseerd, al moest nog wel voor elke vlucht toestemming worden gevraagd en kon er dus niet volgens een vaste dienstregeling gewerkt gaan worden. Op 19 juli vloog voor het eerst sinds 1949 een vrachtvliegtuig van Taiwan rechtstreeks naar de Volksrepubliek China. Wanneer de eerste passagiersvluchten de Straat van Taiwan mochten oversteken, bleef onduidelijk.

BUITENLANDSE ZAKEN

Taiwan verbreekt diplomatieke betrekkingen met Tsjaad

De regering van Taiwan maakte op 5 augustus 2006 bekend dat ze de diplomatieke relaties met Tsjaad verbrak. Het eiland had sinds 1997 goede relaties met het Afrikaanse land.

Volgens een woordvoerder van het Taiwanese ministerie van Buitenlandse zaken stond Tsjaad zelf op het punt om de betrekkingen te verbreken. Taipei wilde dit een stap voor zijn en de eer aan zichzelf houden. De woordvoerder beweerde dat aartsvijand China zijn positie in de VN-Veiligheidsraad misbruikte om de ontwikkelingen in Soedan, een buurland van Tsjaad, te beïnvloeden op een wijze die ongunstig was voor Tsjaad. Hij vertelde echter niet op welke wijze dat gebeurde. Door het Franse persbureau *AFP* geciteerde deskundigen deden dat wel. De niet bij name genoemde Franse analisten beweerden dat Peking pogingen van de VN om vrede te stichten in Darfur (Soedan) moedwillig tegenwerkte, wetend dat het bloedige conflict aldaar dreigde over te slaan naar Tsjaad. China zou tevens wapens leveren aan opstandige groeperingen in dat land dat een bondgenoot van Taiwan was. Alleen als Tsjaad de Volksrepubliek China diplomatiek erkende en zou toelaten tot de oliebronnen die deels door Taiwan werden geëxploiteerd, was Peking bereid zich anders op te stellen jegens het Afrikaanse land.

Tsjaad gaat diplomatieke betrekkingen aan met Peking

Tsjaad maakte op 6 augustus bekend dat het inderdaad diplomatieke betrekkingen aanknoopte met China. Het moest de relaties met Taiwan verbreken omdat China dat eiland beschouwde als een afvallige provincie die internationaal geïsoleerd diende te worden. Het was hierdoor onmogelijk betrekkingen met China, en tegelijkertijd met Taiwan te onderhouden.
Na het afvallen van Tsjaad waren er wereldwijd nog 24 landen die Taiwan diplomatiek erkenden.

(Vorige berichten pagina 377/2 - 2006)

ZUID-KOREA

BINNENLAND

Kabinetswijzigingen in Zuid-Korea

President Roh Moo-hyun van Zuid-Korea benoemde Kwon O-kyu, voormalig ambassadeur bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), op 3 juli 2006 tot minister van Financiën en Economische zaken. Hij volgde Han Duck-soo op, die volgens het dagblad *The Korea Times* was opgestapt om president Roh ruimte te geven voor een nieuw economisch beleid.

Tegelijkertijd trad Byeon Yang-kyoon af als minister van Planning en Budgettering, om presidentieel adviseur te worden. Chang Byoung-wan volgde hem op. Kim Jin-pyo legde zijn functie van minister van Onderwijs neer omdat op 16 juni meer dan 3.000 kinderen ziek waren geworden nadat ze in schoolkantines hadden gegeten. Enkelen moesten in een ziekenhuis worden opgenomen. Hij werd opgevolgd door Kim Byong-joon, maar die stapte op 7 augustus alweer op nadat was gebleken dat hij in 1987 als universitair medewerker plagiaat had gepleegd. In november was er nog geen opvolger.
Kim Sung-ho, tot dan toe voorzitter van de presidentiële anticorruptie-commissie, trad op 8 augustus aan als minister van Justitie. Hij werd de opvolger van Chun Jung-

bae die had aangegeven weer zitting te willen nemen in het parlement.

Ministers treden af na Noord-Koreaanse kernproef

Defensieminister Yoon Kwang-ung, minister van Hereniging Lee Jong-seok en de directeur van de inlichtingendienst, Kim Seung-kyu, kondigden op respectievelijk 23, 24 en 27 oktober 2006 hun aftreden aan. Het drietal had het 'zonneschijnbeleid' van president Roh gesteund. Dat ging uit van de vooronderstelling dat het streng communistische Noord-Korea zich steeds verder zou isoleren als het buitenland bleef proberen het middels sancties en dreigementen te dwingen tot hervormingen. Zo'n isolement wilde Seoel voorkomen en het koos er daarom voor toenadering te zoeken tot de noorderbuur.
Maar dit beleid had niet kunnen voorkomen dat Noord-Korea op 9 oktober een kernwapen testte. Critici, waaronder de Amerikaanse regering en lokale conservatieve groeperingen, wezen erop dat Zuid-Korea in het kader van het 'zonneschijnbeleid' sinds 1998 twee inter-Koreaanse projecten financierde. Deze zouden Noord-Korea omgerekend ca. 800 miljoen euro hebben opgeleverd. Ze beweerden dat het voor Pyongyang mede hierdoor mogelijk was geweest om het nucleaire onderzoek te financieren.
Of het vertrek van Yoon, Lee en Kim betekende dat de regering Roh van het 'zonneschijnbeleid' afstapte, was niet onmiddellijk duidelijk. Ook wie het drietal zou opvolgen, was onbekend.

Uri verliest bij tussentijdse verkiezingen

Op 26 juli 2006 vonden in Zuid-Korea tussentijdse verkiezingen plaats voor vier zetels in de Nationale Assemblee. De oppositionele Grote Nationale Partij (GNP) won er drie. De vierde zetel ging naar de Democratische partij (DP), voorheen de Millennium Democratische Partij (MDP). De regerende Uri-partij bezette hierna nog 142 van de 299 zetels. De GNP, de grootste oppositiepartij, had er 126.

Volgens analisten werd de Uri-partij afgestraft voor het sociaal-economisch beleid van de regering. Vooral de verkiezingsbelofte om de kloof tussen arm en rijk te dichten, zou onvoldoende zijn ingelost.

BETREKKINGEN MET NOORD-KOREA

Geen overeenstemming over spoor tussen Noord- en Zuid-Korea

De Commissie voor Inter-Koreaanse Economische Promotie, waarin Noord- en Zuid-Koreaanse diplomaten zitting hadden, hield van 3 tot 6 juni 2006 op het Zuid-Koreaanse eiland Cheju haar twaalfde vergadering. Besloten werd dat Zuid-Korea grondstoffen zou gaan leveren voor de lichte industrie in het Noorden. Het ging hier om de productie van kleding, schoenen en zeep. Ook zou Zuid-Korea gaan investeren in de Noord-Koreaanse mijnbouw.
Men slaagde er echter niet in om data te prikken voor proefritten op de spoorlijnen die de twee landen sinds enige tijd verbonden. De Noord-Koreaanse delegatie vond het militaire protocol in de Gedemilitariseerde Zone, het grensgebied, te onduidelijk. Hierdoor zou de veiligheid van de treinpassagiers niet gegarandeerd kunnen worden. Seoel had in het verleden herhaaldelijk geprobeerd om dit protocol ter discussie te stellen. Pyongyang had echter steeds geweigerd hierop in te gaan omdat het vond dat er eerst afspraken gemaakt moesten worden over de omstreden onderlinge zeegrens.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen vrijhandelsverdrag met VS

In juli en november 2006 onderhandelden Zuid-Korea en de Verenigde Staten over een vrijhandelsverdrag. Zuid-Koreaanse vakbonden en boeren vreesden echter dat vrijhandel tot banenverlies zou leiden en riepen op tot stakingen en protestdemonstraties.
Op 12 juli gingen in Seoul ca. 30.000 mensen de straat op. Toen demonstranten de politie bekogelden en probeerden bussen omver te werpen, werden er waterkanonnen ingezet om hen uiteen te drijven. Er vielen geen gewonden en er werden geen arrestaties verricht.

Op 22 november deden 65.000 mensen mee aan een landelijke staking, georganiseerd door de Koreaanse Federatie van Vakbonden. Bij gevechten met de politie vielen 63 gewonden. Drie dagen later gingen 30.000 mensen de straat op. Deze demonstratie verliep rustig.
Een geplande demonstratie op 29 november werd door de autoriteiten verboden omdat men rellen vreesde. In het hele land werden 50.000 mensen van de oproerpolitie op de been gebracht. Massale demonstraties werden hiermee voorkomen.
Overigens waren de twee landen er toen nog altijd niet in geslaagd om tot een akkoord te komen.

MILITAIRE ZAKEN

VS gaven toestemming om op Koreaanse vluchtelingen te schieten

Amerikaanse militairen in Korea kregen in juli 1950 opdracht van hun superieuren om waarschuwingsschoten te lossen indien groepen vluchtelingen uit het noorden hen te dicht naderden. Als zij zich niet lieten wegjagen moest men gericht schieten, want onder de vluchtelingen konden zich communistische strijdkrachten bevinden. Dit meldde de Amerikaanse krant *Washington Post* op 30 mei 2006.
De krant baseerde zich op onderzoek van de Amerikaanse historicus Sahr Conway-Lanz. Hij had in het Nationale Archief van de Verenigde Staten een op 25 juli 1950 geschreven brief ontdekt waarin dit militaire beleid werd toegelicht. De brief was geschreven door John J. Muccio, toenmalig Amerikaans ambassadeur in Seoul, en gericht aan het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken. Hij was in 1982 door het Amerikaanse ministerie van Defensie – vaak aangeduid als het Pentagon – vrijgegeven, maar sindsdien onopgemerkt gebleven.

Nieuw licht op 'No Gun Ri'

Conway-Lanz merkte op dat 25 juli 1950 de dag was waarop het No Gun Ri-incident begon. In dit Zuid-Koreaanse dorp schoten Amerikaanse militairen volgens ooggetuigen zo'n vierhonderd vluchtelingen dood, onder wie veel vrouwen en kinderen. Het Pentagon had altijd volgehouden dat de moordpartij een 'onfortuinlijke tragedie' was. De vluchtelingen waren afkomstig uit het noorden. De militairen zouden bang zijn geweest dat zich onder hen vermomde communistische troepen bevonden en hadden daarom in paniek en zonder toestemming van hogerhand geschoten. Later

in de Koreaanse oorlog (1950-53) werden ook elders groepen vluchtelingen uit het noorden doodgeschoten. Volgens het Pentagon had ook daar geen enkele politicus of leidinggevende militair toestemming voor gegeven.
Maar de brief die Conway-Lanz ontdekte, toonde aan dat deze lezing van het Pentagon niet klopte. Persbureau *Associated Press*, die het No Gun Ri-incident in 1999 voor het eerst in de publiciteit bracht en daarvoor de prestigieuze Pulitzer-prijs ontving, zei over nog negentien documenten te beschikken waaruit bleek dat Amerikaanse commandanten in de periode 1950-51 wel degelijk opdracht of toestemming hadden gegeven om op Noord-Koreaanse vluchtelingen te schieten.

Zuid-Korea houdt grote militaire oefening

Het leger van Zuid-Korea oefende op 27 oktober 2006 een aanval op een strand nabij Pohang. Er namen 8.000 militairen van de landmacht, luchtmacht en marine aan deel. Het was de grootste oefening in zijn soort uit de Zuid-Koreaanse geschiedenis. Volgens de autoriteiten ging het om een reguliere training, die reeds was gepland vóór Noord-Korea op 9 oktober een proef deed met een kernwapen die de relaties tussen de buurlanden ernstig deed verslechteren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Veranderde samenwerking met het Amerikaanse leger

De Verenigde Staten en Zuid-Korea werden het op 28 september 2006 eens over een nieuwe commandostructuur. Sinds het vertrek van de VN-troepenmacht in 1978 werd het land verdedigd door Zuid-Koreaanse en Amerikaanse troepen. De afspraak was dat beide legers in tijd van oorlog onder Amerikaans commando zouden gaan opereren. De regering van president Roh Moo-hyun, die begin 2003 was aangetreden, wilde hier echter vanaf. Na tien ronden van onderhandelingen besloten de twee staten dat het Zuid-Koreaanse leger in oorlogstijd zou worden aangestuurd door een eigen opperbevelhebber. Deze zou dan via een gemeenschappelijk Koreaans-Amerikaans bureau met de Amerikaanse opperbevelhebber communiceren.

(Vorige berichten pagina 380/2 - 2006)

GUINEE-BISSAU

BINNENLAND

PAIGC-leden starten 'Nationaal Reddingsoffensief'

Een groep leden van de Afrikaanse Partij voor de Onafhankelijkheid van Guinee-Bissau en Kaapverdië (PAIGC), de grootste partij in Guinee-Bissau, kreeg op 21 mei 2006 toestemming overleg te beginnen met de Partij voor Sociale Vernieuwing (PRS). De opzet was om onder leiding van Carlos Gomes Júnior (PAIGC) met de leiders van de PRS duidelijke afspraken te maken en zodoende te zorgen voor een politiek stabiel klimaat in de komende jaren. Het initiatief voor het 'Nationaal Reddingsoffensief' kwam mede voort uit de omstandigheid dat de PAIGC haar meerderheid in het parlement had verloren omdat een aantal leden zich politiek had verbonden met de zittende, onafhankelijke premier Aristides Gomes.

Hoofdstad Bissau mijnenvrij

Bij een ceremonie in de Enterramentobuurt van Bissau verklaarden ambtenaren uit Guinee-Bissau op 16 augustus 2006 dat de hoofdstad mijnenvrij was. Wel werd er de waarschuwing aan gekoppeld dat dit buiten de stad, vooral in de buurt van het vliegveld, niet het geval was. Volgens opgave waren er 2.580 anti-persoons landmijnen, 73 antitankmijnen en ruim 70.000 andere explosieven onschadelijk gemaakt. 'Vandaag heeft de vrede de oorlog verslagen en goed heeft gewonnen van kwaad', merkte Cesar de Carvalho, directeur van het anti-mijnactiecentrum, op.
Geschat werd dat jaarlijks wereldwijd 20.000 doden en gewonden vielen als gevolg van geëxplodeerde mijnen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Scholen gesloten om plunderingen te voorkomen

De regering van Guinee-Bissau bepaalde op 26 februari 2006 dat alle scholen de volgende dag gesloten zouden blijven. De maatregel werd genomen omdat besprekingen tussen de autoriteiten en vakbonden waren afgebroken en er voor vijf dagen een algemene staking was afgekondigd. Verwacht werd dat de scholieren over zouden gaan tot het plunderen van winkels en het stelen van goederen. De vakbonden, die beweerden 80 procent van de ambtenaren te vertegenwoordigen, protesteerden tegen de hoge kosten van het levensonderhoud en de huns inziens onverschillige houding van de regering tegenover de armoede.

Regering zet programma op ter bestrijding van voedseltekorten

Minister van Landbouw Sola N'Quilin verklaarde op 11 mei 2006 tegenover persbureau *Lusa* dat zijn regering in het zuiden van Guinee-Bissau bezig was een project op te zetten dat voedselhulp voor 130.000 mensen moest garanderen. In dat gebied werd 70 procent van de rijst verbouwd, maar door verzilting van de irrigatiekanalen, droogte en plantenziektes was de productie sterk aangetast. Daardoor was het risico van hongersnood in de regio's Quinara, Tombali en op de Biagos Eilanden sterk toegenomen. Het project, dat omgerekend ruim 1,8 miljoen euro kostte, richtte zich op het herstel van de irrigatie en de bouw van voorraadschuren.

Rijst voor veel mensen te duur

Hoewel de regering een kiloprijs voor rijst van 230 CFA frank (ca. 0,31 euro) had vastgesteld, berichtte persbureau *IRIN* op 1 september dat zowel burgers van het platteland als uit de stad te weinig geld hadden om het basisvoedsel aan te schaffen. Handelaren weigerden zich namelijk te conformeren aan de prijs, tenzij iemand een grote voorraad inkocht. De overgrote meerderheid van de mensen kon zich echter niet veroorloven om een zak van vijftig kilo te nemen, ook niet als buren het geld bij elkaar legden.
Een week eerder had de regering bekend gemaakt dat er 126 ton rijst in het land was gearriveerd van het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties. Het bleef echter onduidelijk of dit de prijzen zou doen dalen.

Onderwijzers protesteren tegen loonachterstand

Rond de 500 leraren en leraressen gingen op 15 augustus 2006 in Guinee-Bissau de straat op omdat sommigen al veertien maanden

geen salaris hadden ontvangen. Ze dreigden tevens de examenresultaten van het einde van het schooljaar niet bekend te maken waardoor leerlingen zich niet konden registreren voor het volgende schooljaar. De betaling van de onderwijskrachten was in het politiek en economisch instabiele Guinee-Bissau een terugkerend probleem.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Guinee-Bissau krijgt subsidie van Wereldbank

De Wereldbank keurde op 15 juni 2006 een subsidie aan Guinee-Bissau goed van 15 miljoen dollar (ca. 12 miljoen euro). De uitkering werd verstrekt in het kader van het Multi-Sector Infrastructure Rehabilitation Project for Guinea-Bissau dat tot doel had de beschikbaarheid van elektriciteit en water in de steden te vergroten. Daarnaast moest het geld gestoken worden in de verbetering van de infrastructuur, onder meer door het herstellen van wegen.

IMF ziet ommekeer in Guinee-Bissau sinds 2004

In een *Public Information Notice* (PIN) de dato 17 augustus 2006 liet het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zich uit over de situatie in Guinee-Bissau. Na de burgeroorlog in 1998-1999 en de daaropvolgende politieke instabiliteit volgde volgens het IMF een periode van economische stagnatie, mede doordat de infrastructuur vernield was. In deze periode nam de armoede sterk toe. Midden 2004 werd de opgaande lijn echter weer ingezet: was de economische groei in 2003-2004 gemiddeld slechts 0,5 procent, in 2005 was deze gestegen tot 3,5 procent. De inflatie was in dat laatste jaar wel gestegen tot 3,4 procent, terwijl deze in 2004 slechts 0,8 procent bedroeg.

GEZONDHEID EN ZORG

Inentingscampagne tegen mazelen

Rond 700.000 kinderen in de leeftijd van zes maanden tot veertien jaar uit Guinee-Bissau – ongeveer de helft van de totale bevolking – werden in de periode 15-29 mei 2006 ingeënt tegen mazelen. Minister van Volksgezondheid Antónia Mendes Teixeira riep daarvoor ouderen op zich aan te melden met hun kinderen. De vaccinatie, waar 1.900 gezondheidswerkers en een groot aantal vrijwilligers bij betrokken waren, werd ondersteund door de Verenigde Naties.
Mazelen gold als zeer besmettelijk. In 2004 waren bij een epidemie in het land bijna 2.500 kinderen door de ziekte getroffen, van wie er 63 overleden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Guinee-Bissau wil vrouwenbesnijdenis uitbannen

Afrikaanse media berichtten op 15 september 2006 dat de regering van Guinee-Bissau een wetsontwerp voorbereidde dat vrouwenbesnijdenis – in het land bekend onder de naam fanado – strafbaar stelde. De niet-gouvernementele organisatie (ngo) Sinin Mira Nassique ('Denk aan morgen') verzette zich al jaren tegen de praktijk en was erin geslaagd een symbolische fanado te introduceren, die alle traditionele elementen van de initiatieceremonie bevatte maar de mutilatie van de vrouwelijke genitaliën achterwege liet.
De besnijdenis kende een eeuwenlange traditie met als doel de vrouwelijke seksualiteit onder controle te krijgen. Het Kinderfonds van de Verenigde Naties Unicef schatte in dat tussen de 250.000 en 500.000 vrouwen in Guinee-Bissau er dagelijks de medische en psychologische gevolgen van ondervonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Leger Guinee-Bissau eist overgave Senegalese rebellen

Woordvoerder Luis Bamboque van het leger van Guinee-Bissau vroeg op 6 april 2006 de rebellen van de Beweging van Democratische Krachten van Casamance (MDFC) uit Senegal binnen 48 uur de wapens neer te leggen. 'Geef je over voor het te laat is. Je fysieke integriteit is gewaarborgd', zei de kapitein op de radio. Hij voegde er aan toe dat bij geen reactie Guinee-Bissau alle militaire middelen tegen de rebellen zou inzetten.
De oproep was gericht aan de facties van het zuidelijke front van de MDFC onder leiding van Salif Sadio die weigerden de vredesakkoorden tussen de MDFC en de Senegalese overheid van december 2004 te erkennen. Zij zetten hun strijd voort voor een onafhankelijk Casamance waarbij ze gebruik maakten van in Guinee-Bissau gelegen kampementen.

Leger kondigt staakt-het-vuren af

Half maart had het leger van Guinee-Bissau een offensief gelanceerd om de basis van de MDFC te ontmantelen. Duizenden bewoners waren vervolgens voor de gevechten, die onder meer plaatsvonden in de buurt van São Domingos, op de vlucht geslagen. Het leger van Guinee-Bissau kondigde na hevige bombardementen op 21 april een wapenstilstand af om hulpverleners in de gelegenheid te stellen voedsel en medisch materiaal te distribueren. Deze stap werd genomen nadat vertegenwoordigers van de kerk hadden gemeld dat rijst en olie van hulporganisatie Caritas International (CI) in de streek was gearriveerd.

VN vragen financiële steun voor hulpverlening

Volgens het kantoor van de Verenigde Naties voor Coördinatie van Humanitaire Zaken (OCHA) waren 20.000 burgers direct of indirect getroffen door de vijandelijkheden. Woordvoerster Elisabeth Byrs vroeg daarom op 16 mei de lidstaten van de VN 2,8 miljoen euro bijeen te brengen voor voedselhulp, het leveren van drinkwater en medische verzorging. Ook moesten de sanitaire omstandigheden worden verbeterd. In het gebied waren veel wegen en huizen als gevolg van de felle strijd vernietigd.

(Vorige berichten pagina 185/3 e.v. - 2006)

MOZAMBIQUE

BINNENLAND

Parlement ratificeert anti-corruptieconventies

De volksvertegenwoordiging van Mozambique ging op 26 april 2006 unaniem akkoord met ondertekening van anti-corruptieverdragen van de Afrikaanse Unie (AU) en de Verenigde Naties. Minister van Buitenlandse zaken Alcinda Abreu lichtte de betekenis van het pact met de AU toe toen ze opmerkte dat het doel was om mechanismen te versterken om corruptie in de private en publieke sector 'te verhinderen, op te sporen, te straffen en uit te roeien'. Daar-

naast bevorderde het pact de samenwerking tussen de landen in de strijd tegen corruptie. Van de lidstaten werd verwacht dat ze een landelijk anti-corruptiebureau zouden opzetten en wetgeving zouden aannemen tegen witwaspraktijken. Mozambique had beide al gedaan.

Commissie om electorale wetgeving te hervormen zonder resultaat

Afgevaardigden van het regerende Frelimo in het parlement van Mozambique kondigden op 27 april 2006 aan de commissie die voorstellen moest doen over wijziging van de verkiezingswetten, op te zullen heffen. De voorzitter van de ad-hoc werkgroep, Alfredo Gamito, had de volksvertegenwoordigers meegedeeld dat er sinds maart 2005 slechts één onderwerp was besproken: de samenstelling van de Nationale Verkiezingscommissie (CNE). Deze had van de oppositionele Renamo, maar ook van de Constitutionele Raad veel kritiek gekregen omdat ze inefficiënt en onprofessioneel zou opereren. Bovendien werd de partij-invloed binnen de CNE te groot geacht. Leden van Frelimo verweten Renamo echter elk voorstel voor verandering te blokkeren, ook het voorstel de CNE samen te stellen uit partijloze leden.

Belangrijke spoorweg mijnenvrij gemaakt

De voor de Mozambikaanse economie belangrijke Sena-spoorlijn, die de grote havenstad Beira verbond met het binnenland, was geheel mijnenvrij gemaakt, aldus een bericht op 18 oktober 2006 van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken. Washington had 13 miljoen dollar (ca. 10 miljoen euro) in de werkzaamheden gestopt waardoor de lijn, die door Renamo-rebellen in 1984 onbruikbaar was gemaakt, weer voor het vervoer van goederen en passagiers gebruikt kon gaan worden. Dit gaf de regering tevens de kans waardevolle mineralen als goud, koper en diamanten in het binnenland te gaan exploiteren.

Illegale wapens en ammunitie vernietigd

Ettienne Hennop van de niet-gouvernementele organisatie (ngo) Safer Africa maakte op dezelfde dag bekend dat er 300.000 kogels, bijna 300 explosieven en ongeveer 400 geweren, waaronder automatische, onbruikbaar waren gemaakt. De actie, uitgevoerd onder de naam Operatie Rachel, vond plaats in het kader van de opruimingsactiviteiten die in 1994 waren begonnen. Sinds dat jaar waren er 260 miljoen stuks munitie en 42.000 wapens opgespoord die na de burgeroorlog in handen van de bevolking waren gebleven.

VN halveren voedselrantsoenen voor burgers in Mozambique

Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties zag zich genoodzaakt de hoeveelheid voedsel voor de noodlijdende mensen in Mozambique vanwege geldgebrek met de helft te beperken, aldus persbureau *IRIN* op 10 november 2006. De maatregel werd genomen op een moment dat de voedselvoorraden snel slonken omdat er sprake was van een zogenaamde schrale periode tussen twee oogsten. De organisatie kon echter niet anders: er was geldgebrek als gevolg van een terugval van 77 procent in de donorgiften. Dit betekende dat 240.000 burgers op de korte termijn geen zekerheid zouden hebben dat zij genoeg granen en een mengsel van soja en maïs zouden ontvangen.

President wil strijd tegen armoede opvoeren

'We herhalen onze vastberadenheid om te strijden tegen de armoede waar 54 procent van de Mozambikaanse bevolking onder lijdt.' Deze woorden sprak president Armando Guebuza op 10 november 2006 bij de opening van het congres van zijn Frelimo-partij waarbij hij de aanwezigen opriep een duidelijk signaal af te geven dat Frelimo de oplossing van het armoedeprobleem serieus nam. Naast de armoedebestrijding waren andere sociale kwesties en de misdaad onderwerpen van gesprek op het congres. Dit werd gehouden in de centraal gelegen stad Quelimane – een bastion van de rivalen van oppositiepartij Renamo. Analisten oordeelden dat Frelimo daarmee te kennen gaf op zoek te zijn naar een bredere electorale basis.

Guebuza herkozen als partijleider

Op het congres werd Guebuza met 100 procent van de stemmen herkozen als partijleider. Zijn voorganger, voormalig president Joaquim Chissano, kreeg de titel van erevoorzitter van Frelimo. Hij verzekerde de gedelegeerden zijn opvolger niet voor de voeten te zullen lopen.
Gewoonlijk werd er om de vijf jaar een partijcongres gehouden. Deze bijeenkomst was evenwel een jaar vervroegd omdat er in 2007 provinciale, een jaar later gemeentelijke en in 2009 landelijke verkiezingen zouden worden gehouden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gestegen minimumloon vertaalt zich niet in meer koopkracht

Op 2 mei 2006 werd bekend dat de regering van Mozambique het minimumloon voor de dienstensector en de industrie met 13 procent had verhoogd. Dit hield in dat het in het vervolg 1.443.170 metical (ca. 42 euro) zou bedragen. De vakbonden wilden aanvankelijk een verhoging van 18 procent, terwijl de werkgevers slechts tot 11,9 procent wilden gaan. Bij de besprekingen in de Consultatieve Arbeidsraad (CCT) – het tripartiete overleg tussen de werkgevers, de bonden en de regering – leden de vakbonden volgens waarnemers een nederlaag. Deze conclusie werd mede getrokken omdat er in 2005 een inflatie van 14 procent was geweest waardoor er sprake was van een reële teruggang van de lonen.

Illegale goudzoekers uitgewezen

Arnaldo Bimbe, de gouverneur van de Mozambikaanse provincie Niassa, lichtte op 9 november 2006 de media in dat meer dan 4.500 clandestiene buitenlandse goudzoekers het land uit waren gezet. Volgens Bimbe waren de meeste uit Tanzania afkomstig. De lokale autoriteiten gaven wel toe dat de buitenlanders lange tijd in Mozambique hadden gewoond en allerlei vormen van ruilhandel hadden opgezet. Zij beloofden lokale bewoners die van deze handel voordeel hadden gehad financiële hulp bij het opzetten van eigen economische activiteiten. De autoriteiten zagen het als een uitdaging voor de overheid de burgers in de noordelijke grensstreek te helpen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gunstige economische ontwikkeling in Mozambique

De regering van Mozambique lichtte bij

monde van minister van Financiën Manuel Chang op 3 april 2006 het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in over de toestand van de economie. De data werden verstrekt omdat het land hoopte op een nieuw krediet van het internationale instituut. In de *Letter of Intent* stond te lezen dat de economische ontwikkeling in 2005 gunstig was geweest, met een groei van het bbp van ongeveer 7,5 procent. Dit resultaat was tot stand gekomen dankzij enkele megaprojecten, alsmede door de goede resultaten in de bouw- en productiesector. De inflatie bedroeg in 2004 nog 12,6 procent, maar was het jaar daarop gedaald naar een gemiddelde van 6,4 procent. Mede door de droogte die delen van het land in 2005 had getroffen, waren zeker 800.000 mensen tot de volgende oogst in april 2006 afhankelijk van voedselhulp.

Wereldbank scheldt schulden kwijt

Op 21 april 2006 maakte de Wereldbank bekend dat de schulden van de armste landen in de wereld, waaronder Mozambique, grotendeels zouden worden kwijtgescholden. Het instituut had het Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI) goedgekeurd, waarna voor de Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA) de weg vrij was de schulden die eind 2003 uitstonden, te annuleren. De directeur van de Wereldbank, Paul Wolfowitz, sprak van een historische gebeurtenis die de arme landen zou helpen de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties te halen.
Andere Afrikaanse landen die van de maatregel profiteerden, waren onder meer Benin, Burkina Faso, Ghana, Mali, Niger, Oeganda, Rwanda, Senegal, Tanzania en Zambia.

Nieuwe kredieten voor Mozambique

De Wereldbank verleende op 20 juni Mozambique een lening van 20 miljoen dollar (ca.16 miljoen euro) om landbouwontwikkelingsprojecten voor kleine boeren op te zetten in te selecteren districten. Dit moest de productie en de toegankelijkheid van lokale markten verhogen. Eerder, op 21 maart, had hetzelfde instituut een krediet van 30 miljoen dollar goedgekeurd voor verbetering van het postbasisonderwijs. Dit zou het onderwijsniveau van de gehele bevolking omhoog tillen, de negatieve effecten van aids minimaliseren en de vaardigheden van de beroepsbevolking ten goede komen.
Het Afrikaans Ontwikkelingsfonds (ADF) verstrekte Mozambique op 13 augustus een lening van ruim 31 miljoen dollar om de betrouwbaarheid en toegankelijkheid van de elektrische voorzieningen te verbeteren.

Nieuwe bankbiljetten in omloop gebracht

De Bank van Mozambique bracht op 1 juli 2006 nieuwe bankbiljetten in omloop waarbij er drie nullen waren vervallen. Het grootste biljet, dat van 500.000 metical (bijna 16 euro), was bijvoorbeeld vervangen door een biljet van 500 metical. Voor het eerst sinds de jaren tachtig van de twintigste eeuw was het gezicht van Samora Machel, de vroegere president van Mozambique, weer afgebeeld op het geld. Dit gebeurde precies twintig jaar na zijn dood.

Donoren behouden ondanks kritiek investeringsvertrouwen

Persbureau *IRIN* meldde op 2 oktober 2006 dat een groep van achttien donorlanden Mozambique 583 miljoen dollar (ca. 450 miljoen euro) aan begrotingssteun voor 2007 had toegezegd. De dialoog met de regering werd constructief genoemd en de landen meenden positieve resultaten te zien van hun investeringen. Er was echter ook kritiek. Ondanks dat er verscheidene megaprojecten werden uitgevoerd en de economie duurzaam groeide, bleven werkloosheid en armoede een probleem. Evenmin was de groep landen tevreden over de aanpak van de corruptie, het functioneren van het justitiële apparaat en het optreden van overheidsinstanties. Niettemin werd Mozambique aangeprezen als aantrekkelijk land om te investeren.

JUSTITIE

Afname van misdaad in Maputo

Een rapport van de politie in de Mozambikaanse hoofdstad Maputo van 10 mei 2006 liet een terugval van de geregistreerde misdaad in de periode mei 2005-april 2006 zien van 6 procent. In totaal waren er 10.234 misdaden aangegeven waarbij opviel dat het aantal moorden was gestegen: 104 in de bovengenoemde periode, tegen 82 in dezelfde maanden een jaar eerder. Het gebruik van vuurwapens was afgenomen van 760 tot 659 gevallen.
Maputo kende in 2005 ruim 3.500 politiebeambten, van wie 15 procent vrouwen. Door oorzaken als chronische ziekte en studie bleven er ruim 2.300 over om patrouilles in de stad te lopen. Tegen 113 beambten liepen gerechtelijke procedures en 28 moesten het korps verlaten. In de periode mei 2005-april 2006 waren 46 politiebeambten gestorven: 2 waren er vermoord, 13 stierven als gevolg van malaria, 24 kwamen om door tuberculose en 7 door 'een langdurige ziekte'. Met de laatste aanduiding werd aids bedoeld.

Nog steeds geen onafhankelijke rechtspraak in Mozambique

Het rapport *Mozambique: Justice Sector and the Rule of Law*, waar het Africa Governance Monitoring and Advocacy Project (AfriMAP) op 29 september 2006 melding van maakte, gaf aan dat de justitie in het land allerminst onafhankelijk was. Dienaren van de overheid probeerden geregeld beslissingen van de rechtbank te beïnvloeden – een cultuur die als overblijfsel werd beschouwd van de twee decennia van alleenheerschappij in Mozambique van Frelimo. Bij de bevolking bestond voorts de overtuiging dat hoge ambtenaren door omkoping buiten het bereik van de justitiële autoriteiten bleven. De zaak over de moord op de journalist Cardoso had dit idee bevestigd: de zoon van oud-president Joaquim Chissano, Nyimpine Chissano, die ook gold als verdachte, was nooit aangehouden. AfriMAP noemde het hoopvol dat er kort daarvoor door de regering een ad-hoc commissie voor de mensenrechten was opgezet.

GEZONDHEID EN ZORG

Meer dan 33.000 gevallen van tuberculose in 2005

Het ministerie van Gezondheidszorg gaf op 24 maart 2006 een persverklaring uit met de mededeling dat het jaar daarvoor in Mozambique 33.718 gevallen van tuberculose – ook bekend als tbc – waren geweest. Mozambique behoorde tot de 22 overgebleven landen waar de ziekte, die in geheel Afrika elke dag rond de 1.500 doden veroorzaakte, nog voorkwam. Aangenomen werd dat er een direct verband bestond tussen tuberculose en armoede en eveneens tussen tbc en

aids. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) riep voor de ziekte in 2005 in Maputo de 'noodtoestand' uit.

Gebrek aan schoon water veroorzaakt veel doden in Mozambique

In een rapport van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP), dat op 9 november 2006 verscheen, werd beschreven hoe het gebrek aan drinkwater in Mozambique jaarlijks tienduizenden doden veroorzaakte. De weinige bronnen die bestonden waren bovendien in de meeste gevallen niet afgedekt en daardoor onderhevig aan vervuiling.
Illustratief was de situatie in de noordelijke regio Ribeau: slechts 10 procent van de mensen daar had drinkbaar water ter beschikking, terwijl zich in de streek een fabriek bevond waar mineraalwater werd geproduceerd. Voor elke 700 burgers daar was er één waterbron beschikbaar waarvoor sommigen vijftien kilometer moesten lopen. De Mozambikaanse regering had 47.000 dollar (ruim 35.000 euro) uitgetrokken om de situatie te verbeteren, maar voor een substantiële verbetering was minstens vier keer zoveel nodig.

NATUUR EN MILIEU

Grote aardbeving in Mozambique

Mozambique werd op 23 februari 2006 getroffen door een aardbeving van 7,5 op de schaal van Richter. Het epicentrum van de beving lag volgens *afrol News* in de westelijke Manica provincie en de schokken waren voelbaar in Zuid-Afrika en Zimbabwe. Er waren vier doden te betreuren en er vielen rond de dertig gewonden, afgezien van de materiële schade die de regering noopte hulp te vragen van de internationale gemeenschap.
Hoewel het zuiden van Afrika relatief weinig getroffen werd door bevingen, kwamen deze in Mozambique soms voor omdat het land op het zuidelijke gedeelte van de Oost-Afrikaanse Kloof lag. In het noordelijke gedeelte, in Ethiopië, was de aarde echter meer in beweging.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Bezorgdheid over hervorming perswet

De directeur van het perskantoor van de Mozambikaanse regering (GABINFO), Felisberto Tinga, verklaarde op 31 oktober 2006 dat in het licht van nieuwe 'contexten en realiteiten' de perswet van het land moest worden aangepast. Volgens de regering was een openbaar debat van twee weken nodig om amendementen op de wet, die sinds 1991 van kracht was, te bespreken. Critici schrokken van de opmerkingen. De oude wet functioneerde volgens hen goed en vooral de nieuwe bepaling dat journalisten voortaan een vergunning nodig zouden hebben, werd afgewezen.
De Franse niet-gouvernementele organisatie (ngo) Journalisten zonder Grenzen (RSF) had Mozambique in de laatste Worldwide Press Freedom Index (WPFI) gerangschikt op de 45ste positie van de in totaal 168 landen – hoger dan bijvoorbeeld de Verenigde Staten die op de 53ste plaats stonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Onderzoek naar dood Samora Machel wordt heropend

Zuid-Afrika's minister van Binnenlandse veiligheid Charles Nqakula lichtte op 9 februari 2006 in Pretoria de media in dat het onderzoek naar de doodsoorzaak van Samora Machel zou worden heropend. De eerste president (1975-1986) van Mozambique, die te boek stond als een criticus van het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime, kwam in 1986 onder mysterieuze omstandigheden om bij een vliegtuigongeluk. Officieel was geconcludeerd dat de piloot van het toestel een fatale fout had gemaakt, maar volgens Nqakula was er 'een reden' om de zaak opnieuw te onderzoeken.
De bevolking van Mozambique had grote twijfels over de onder het apartheidsregime vastgestelde officiële oorzaak van het ongeluk. Ook de weduwe van de omgekomen president, Graça Machel, die inmiddels getrouwd was met de toenmalige leider van de anti-apartheidsstrijd Nelson Mandela, had meerdere keren gevraagd om een nieuw onderzoek.

Samenwerkingsovereenkomst met Portugal inzake water

De regeringen van Mozambique en van de voormalige kolonisator Portugal ondertekenden op 17 juli 2006 in Maputo een protocol voor samenwerking op het gebied van water. Deze zou zich uitstrekken over drie terreinen: 1) Portugal beloofde een investering van vijf miljoen euro voor de constructie van de Bue Maria dam in de Pungoe rivier in midden-Mozambique; 2) Lissabon zou elk jaar een technische missie sturen om de kwaliteit van de bestaande dammen te controleren; en 3) er zou worden samengewerkt bij trainingen en bij het vergroten van de vakkundigheid van de werkkrachten.
In Mozambique had op dat moment 40 procent van de bevolking toegang tot schoon drinkwater.

Mozambique krijgt beheer over eigen energievoorziening

Een geëmotioneerde president Armando Guebuza sprak op 31 oktober 2006 van een 'historische' gebeurtenis bij de overdracht van de Cahora Bassadam door Portugal aan Mozambique. De dam produceerde 2.000 megawatt per jaar en zorgde niet alleen voor de energievoorziening van het thuisland, maar ook voor die van Malawi, Zimbabwe en Zuid-Afrika. Mozambique betaalde ruim 730 miljoen euro aan Portugal als compensatie voor de bouw- en onderhoudskosten, hoewel eerder een bedrag van ruim 1,9 miljard euro was overeengekomen. De rest werd echter kwijtgescholden.
De bouw van de dam was begonnen voor de onafhankelijkheid in 1975 en twee jaar later werd deze in gebruik genomen. Als gevolg van de burgeroorlog werd de productie in 1979 stilgelegd en pas in 1998 hervat.

Japanse regering scheldt schuld Mozambique kwijt

Mozambikaanse overheidsfunctionarissen lieten op 2 november 2006 weten dat Japan een schuld van 60 miljoen dollar (ruim 45 miljoen euro) van het Afrikaanse land had geannuleerd. Het besluit volgde op een ontmoeting in Tokio van minister van Buitenlandse zaken Alcinda Abreu met haar Japanse ambtgenoot Taro Aso.
De minister van Financiën van Mozambique, Manuel Chang, reageerde verheugd op het nieuws. Hij prees Japan voor de gegeven steun en roemde de toegenomen samenwerking van de laatste jaren tussen beide landen. Naar zijn mening zou de maatregel de pogingen van de Mozambikaanse overheid versterken om de armoede in het land te verminderen.

(Vorige berichten pagina 190/3 e.v. - 2006)

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

INDEX OP JAARGANG 76

JANUARI – DECEMBER 2006

REDACTIE

Drs. P. A. R. van der Erve
hoofdredacteur
Drs. M. Couwenbergh
Drs. R.A.H. Does
M. Gerritsen
Drs. A. Geurtsen
Dr. B. M. de Jong
Drs. R. Levy
Drs. V. Melenhorst
Dr. D.F. Plukker
Drs. S. V. Porcelijn
J.G.M. Rikkerink MA
Drs. P. van Schijndel
T. M. S. Snijdelaar
Drs. H. van de Wetering
vormgeving:
P. Bakker
register:
A. Jurry

Het gebruik van de index

Keesings Historisch Archief (KHA) legt maandelijks het belangrijkste politieke, sociale en economische gebeuren in de wereld vast. De onmisbare sleutel tot het verzamelde berichtenmateriaal is de index. Deze bestaat uit een systematische index, een personenregister en een lijst met veel voorkomende afkortingen.
Bij de systematische index worden de volgende rubrieken gehanteerd: Binnenland, Sociaal-economische zaken, Financieel-economische zaken, Justitie, Onderwijs, Gezondheid en zorg, Landbouw, Natuur en milieu, Cultuur en wetenschap, Burger- en mensenrechten, Militaire zaken, Regionale ontwikkelingen, Buitenlandse zaken en Overleden. Hiernaast worden nog enkele land-specifieke rubrieken gebruikt zoals: Koerdische kwestie, S.A.R. Hongkong, Joegoslaviëtribunaal e.d.

COMITÉ VAN AANBEVELING VAN KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

België

Prof. mr. E. Brewaeys, *hoogleraar Vrije Universiteit Brussel, lid Raad van State, voorzitter Raad voor de Journalistiek*
Dr. H. F. de Croo, *voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, minister van Staat*
Prof. L. Tindemans, *voormalig Minister-president, minister van Staat*
M. Ruys, *voormalig politiek hoofdredacteur van De Standaard*
P. Vandermeersch, *hoofdredacteur van De Standaard*

Nederland

Prof. dr. J.M. Baud, *directeur van het Centre for Latin American Research and Documentation van de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Latijns- Amerikaanse studies*
Mr. M. J. Cohen, *burgemeester van Amsterdam*
Drs. W. J. Deetman, *burgemeester van Den Haag*
H. J. A. Hofland, *publicist*
J. Kloosterman, *directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis*
Mr. D. W. van Krevelen , *voorzitter van de commissie voor de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en voormalig directeur van de uitgeverij J.M. Meulenhoff*
A. P. M. van Liempt, *eindredacteur Andere Tijden (NPS/VPRO)*
Mr. G. Mak, *auteur*
Prof. dr. P. de Rooij, *hoogleraar Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam*
H. Wiegel, *voorzitter Zorgverzekeraars Nederland*
Prof. K. G. van Wolferen, *universiteitshoogleraar Vergelijking van Politieke en Economische Instituties, in het bijzonder Oost-Azië aan de Universiteit van Amsterdam*

AFKORTINGEN

ABVV - Algemeen Belgisch Vakverbond
ACP - Groep landen in Afrika, Caribisch gebied en Pacific
ACV - Algemeen Christelijk Vakverbond
ACS - Vereniging Caribische Staten
ACW - Algemeen Christelijk Werknemersverbond
ADB - African Development Bank
ADB - Asian Development Bank
AFTA - Arab Free Trade Association
AGALEV - Anders Gaan Leven
AI - Amnesty International
AID - Agency for International Development (VS)
AL - Arab League
ALADI - Asociacion Latinoamericana de Integracion
AMF - Arab Monetary Fund
AMU - Arab Maghreb Union
ANAD - West-Afrikaans Niet-aanvals- en Defensie-ondersteuningsakkoord
ANP - Algemeen Nederlands Persbureau
ANZUS - Australia-New Zealand-United States Security Treaty
AP - Associated Press
APEC - Asia Pacific Economic Co-operation
ARF - ASEAN Regional Forum
ASEAN - Association of South-East Asian Nations
ASEM - Asia-Europe Meeting
BCCI - Bank of Credit and Commerce
BCIE - Central American Bank for Economic Association
BDEAC - Banque de développement des états de l'Afrique centrale
BENELUX - Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie
BIS - Bank for International Settlements
BLEU - Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BOAD - Banque ouest-africaine de développement
BNP - Bruto Nationaal Produkt
CACM - Central American Common Market
CARICOM - Caribbean Community and Common Market
CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA - Christen Democratisch Appèl
CEA - Conferentie van Amerikaanse Legers
CEEAC - Communauté économique des états de l'Afrique centrale
CEMAC - Communauté économique et monétaire de l'Afrique centrale
CEPGL - Economische Gemeenschap van Grote-Merenlanden
CERN - Conseil européen pour la recherche nucléaire
CEVA - Centraal Europees Vrijhandelsakkoord
CILSS - Permanente Intergouvernementele Toezichtscommissie op de Droogte in de Sahel
CNV - Christelijk Nationaal Vakverbond
COMECON - Council for Mutual Economic Assistance
COMESA - Gemeenschappelijke Markt voor Oostelijk en Zuidelijk Afrika
CPB - Centraal Planbureau
CVP - Christelijke Volkspartij
CVSE - Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (vervangen door: OVSE)
D66 - Democraten 66
DAC - Development Assistance Committee (OESO)
EBRD - European Bank of Reconstruction and Development
ECA - Economic Commission for Africa
ECE - Economic Commission for Europe
ECLA - Economic Commission for Latin America
ECO - Organisatie voor Economische Samenwerking
ECOMOG - Waarnemersgroep ECOWAS
ECOSOC - Economic and Social Council (VN)
ECOWAS - Economic Community of West African States
ECWA - Economic Commission for Western Asia
EER - Europese Economische Ruimte
EFTA - European Free Trade Association (zie ook EVA)
EHJ - zie ICJ
EMS - Europees Monetair Systeem
ESCAP - Economic and Social Commission for Asia and the Pacific
EU - Europese Unie
EURATOM - Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
EVA - Europese Vrijhandelsassociatie
EVRM - Europees Hof voor de Rechten van de Mens
FAO - Food and Agriculture Organization
FDF - Front Démocratique des Bruxellois Francophones
FNV - Federatie Nederlandse Vakbeweging
FZ - Franc Zone
GATT - General Agreement on Tariffs and Trade (Algemene Overeenkomst voor Tarieven en Handel; vervangen door WTO)
GCC - Gulf Co-operation Council
GOS - Gemenebest van Onafhankelijke Staten
GPV - Gereformeerd Politiek Verbond
IAEA - International Atomic Energy Agency
IATA - International Air Transport Association
IBRD - International Bank for Reconstruction and Development
ICAO - International Civil Aviation Organization
ICC - International Chamber of Commerce
ICFTU - International Confederation of Free Trade Unions
ICJ - International Court of Justice
ICPD - International Conference on Population and Development
ICRC - International Committee of the Red Cross
IDA - International Development Association
IDB - Inter-American Development Bank
IEA - International Energy Agency
IFAD - International Fund for Agricultural Development
IFC - International Finance Corporation
IFOR - Implementation Force
IFCTU - International Federation of Christian Trade Unions
IGADD - Inter-Governemental Authority on Drought and Development
IGC - Intergouvernementele Conferentie
ILO - International Labour Organization
IMF - Internationaal Monetair Fonds
IMO - International Maritime Organization
INTELSAT - International Telecommunications Satellite Organization
IOC - Internationaal Olympisch Comité
IPU - Inter-Parlementaire Unie
IVV - Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen
IWC - International Whaling Commission
KEDO - Koreaanse Energie Ontwikkelingsorganisatie
LCBC - Lake Chad Basin Commission
MAGHREB - zie AMU
MBFR - Mutual and Balanced Force Reductions
Mercosur - Mercado Commun del Sur
MSF - Médecins sans Frontières (Artsen zonder grenzen)
MTCR - Missile Technology Control Regime
NAFTA - North American Free Trade Agreement
NAM - Non-Aligned Movement
NAR - Noordatlantische Raad
NAVO - Noordatlantische Verdragsorganisatie
NBB - Nationale Bank van België
NCW - Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
NIS - Nationaal Instituut voor de Statistiek
NPT - Nucleair Non-profilatieverdrag
OAE - Organisatie van Afrikaanse Eenheid
OAPEC - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries
OAS - Organization of American States
OAU - Organization of African Unity
ODECA - Organizacion de los Estados Centro-mericanos
OECD - Organization for Economic Co-operation and Development (zie OESO)
OECS - Organization of Eastern Caribbean States
OESO - Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OECS - Organisatie van Oost-Caribische Staten
OIC - Organisatie van de Islamitische Conferentie
OMVS - Organisatie voor de Ontwikkeling van Senegal
OPEC - Organization of Petroleum Exporting Countries
OVSE - Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (opvolger CVSE)
Parlacen - Centraal-Amerikaans Parlement
PFP - Navo-'Partnerschap voor Vrede'
RG - Groep van Rio
PLO - Palestine Liberation Organization
PNA - Palestijns Nationaal Gezag (Palestine National Authority)
PRL - Parti réformateur libéral
PS - Parti socialiste
PSC - Parti social chrétien
PTA - Preferential Trade Area (van Oostelijk en Zuidelijk Afrika)
PvdA - Partij van de Arbeid
PVV - Partij voor Vrijheid en Vooruitgang
RVD - Rijksvoorlichtingsdienst
RW - Rassemblement Wallon
SAARC - South Asian Association for Regional Economic Co-operation
SACEUR - Supreme Allied Commander Europe
SACLANT - Supreme Allied Commander Atlantic
SADC - Southern African Development Community
SADR - Saharaanse Arabische Democratische Republiek
SALT II - Strategic Arms Limitation Treaty
SELA - Sistema Economico Latinoamericano
SER - Sociaal-Economische Raad
SGP - Staatkundig Gereformeerde Partij
SHAPE - Supreme Headquarters of Allied Powers, Europe
SP - Socialistische Partij
SPF - South Pacific Forum
START - Strategic Arms Reduction Talks
TNO - Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
UDEAC - Union douanière et économique de l'Afrique centrale
UDRT-RAD - Union démocratique pour le respect du travail
UEMOA - Union économique et monétaire ouest-africaine
UN - United Nations (zie VN)
UNAMIR - UN Assistance Mission in Rwanda
UNAVEM - UN Angola Verification Mission
UNCED - VN-Conferentie over milieu en ontwikkeling
UNCHR - UN Commision for Human Rights
UNCLOS - VN-Conventie over het Zeerecht
UNCRO - VN-Vertrouwensoperatie in Kroatië
UNCTAD - UN Conference on Trade and Development
UNDP - UN Development Programme
UNEF - UN Emergency Force
UNEP - UN Environment Programme
UNESCO - UN Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNFICYP - UN Peace-Keeping Force in Cyprus
UNFPA - VN-Fonds voor Bevolkingsactiviteiten
UNHCR - UN High Commisioner for Refugees
UNICEF - UN Children`s Fund
UNIDO - UN Industrial Development Organization
UNIFIL - UN Interim Force in Libanon
UNIIMOG - UN Iran-Iraq Military Observer Group
UNOMIL - VN-Waarnemersmissie in Liberia
UNOMOZ - UN Operation in Mozambique
UNOSOM - UN Operation in Somalia
UNPROFOR - UN Protection Force in Yugoslavia
UNRWA - UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
UNSCOM - VN-Commissie voor Irak
UNTSO - UN Truce Supervision Organization
UPU - Universal Postal Union
VBO - Verbond van Belgische Ondernemingen
VEV - Vlaams Economisch Verbond
VN - Verenigde Naties
VNO - Verbond van Nederlandse Ondernemingen
VSZAO - Vredes- en Samenwerkingszone Zuidelijke Atlantische Oceaan
VU - Volksunie
VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
WCC - World Council of Churches
WEU - Westeuropese Unie
WFP - World Food Programme
WFTU - World Federation of Trade Unions
WHO - World Health Organization
WMO - World Meteorological Organization

SYSTEMATISCHE INDEX

AFGHANISTAN
BINNENLAND
Oppositieleider voorzitter Afghaans parlement 305
Kabinetswijzigingen 306
Talibaan-aanval jaagt dorpelingen op de vlucht 306
Twaalf doden bij rellen om spotprent profeet 306
Grootschalige opstand in gevangenis 306
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Ruim acht miljard euro voor Afghanistan 307
JUSTITIE
Geheim agent ter dood veroordeeld 307
ONDERWIJS
Veel meisjes blijven verstoken van onderwijs 307
GEZONDHEID EN ZORG
Dodelijke vogelgriep in vier provincies 307
BURGER- EN MENSENRECHTEN
'Martelingen in geheime gevangenis' 307
VN waarschuwen vluchtelingen voor terugkeer 307
Bekeerde christen ontsnapt aan doodstraf 307
BUITENLANDSE ZAKEN
NAVO breidt vredesmissie uit 308
Scherpe woordenwisseling Karzai en Musharraf 308
Verdragen met India over onderwijs en landelijke ontwikkeling 308

ALBANIË
BINNENLAND
Definitieve uitslag bevestigt overwinning Democratische Partij 8
Westen positief over machtsoverdracht 9
Verbod op speedboten als onderdeel van strijd tegen smokkel 9
Premier snijdt in overheidsapparaat 9
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Project voor hoge snelheidstrein afgeblazen 9
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering verlicht belastingdruk kleine bedrijven 9
Albanië verlamd door energietekort 9
Actie tegen Albanese maffia 520
Anti-regeringsprotest 520
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe leningen Wereldbank 520
JUSTITIE
Vertrouweling van ex-premier Nano aangehouden wegens smokkel 9
Hervorming gevangeniswezen 520
NATUUR EN MILIEU
Nederlandse hulp bij opruimen chemisch afval 520
MILITAIRE ZAKEN
Op weg naar NAVO-toetreding 520
EUROPESE UNIE
Ondertekening Stabilisatie- en Associatieverdrag 521
BUITENLANDSE ZAKEN
Bezoek Griekse president beëindigd na demonstratie 9
Erkenning onafhankelijkheid Montenegro 521

ALGERIJE
BINNENLAND
Verzoening met islamistische rebellen bij referendum aanvaard 245
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalisten in problemen na publicatie omstreden cartoons 246
MILITAIRE ZAKEN
Parlement neemt wet aan ter modernisering leger 246
BUITENLANDSE ZAKEN
Algerije wil hulp EU bij bestrijding illegale migratie 246
Samenwerking met Verenigde Staten versterkt 246

ANGOLA
BINNENLAND
Parlement keurt wijziging verkiezingswetten goed 179
Geldgebrek bemoeilijkt terugkeer Angolese vluchtelingen 179
Overheid vernietigt woningen voor nieuw huizenproject 179
Angolese minister overlijdt in Braziliaans ziekenhuis 179
Voedselorganisatie VN richt aandacht op kinderen 179
Politieke situatie Cabinda blijft onduidelijk 697
Repatriëring Angolezen bedreigd door gebrek aan fondsen en cholera 698
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Armoede wordt gezien als oorzaak toename misdaad 179
Ongelijk verdeelde welvaart risicovol voor de democratie 698
VN zoeken tevergeefs naar meer donors voor voedselhulp 698
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Angola wil hulp IMF voor herstructurering schuld 180
Angolese regering presenteert zeer optimistische begroting 180
Afrikaans Ontwikkelingsfonds helpt landbouw Angola ontwikkelen 180
Ontwikkeling midden- en kleinbedrijf verhinderd door bureaucratie 180
IMF ziet duurzame economische vooruitgang in Angola 699
Angola vanwege olievoorraden steeds belangrijker 699
GEZONDHEID EN ZORG
Cholera-epidemie veroorzaakt groot aantal slachtoffers 699
LANDBOUW
Toename landbouwproductie in 2005 180
NATUUR EN MILIEU
Sterke toename illegale handel in ivoor 699
BUITENLANDSE ZAKEN
President Castro geeft details over Cubaanse aanwezigheid in Angola 180
Angola en Equatoriaal Guinee ondertekenen vriendschapsakkoord 180
Bilaterale samenwerking tussen Angola en Botswana versterkt 181
Angola grootste leverancier aan China van ruwe olie 699
Angolese president bezoekt Moskou 699

ANGUILLA
BINNENLAND
Regeringspartij wint verkiezingen in Anguilla 220

ANTIGUA EN BARBUDA
BINNENLAND
Toenemende misdaad 220
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Onenigheid met VS over uitspraak WTO 220

ARGENTINIË
BINNENLAND
President Kirchner versterkt positie na parlementsverkiezingen 90
Minister van Economische zaken door president Kirchner weggestuurd 91
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Miljoenen forenzen gestrand door staking 91
Argentinië hoogste Latijns-Amerikaanse land op welzijnsindex VN 91
Armoede neemt af, maar blijft velen treffen 91
Regering-Kirchner hervormt juridisch systeem 542
Argentijnse president irriteert militairen met harde opstelling 542
Opnieuw plannen voor ontwikkeling nucleair energieprogramma 543
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
President stuurt politie-eenheden naar provincie Santa Cruz 543
Bolivianen protesteren tegen slechte werkomstandigheden 543
Minimumpensioen met 20 procent verhoogd 543
Werkers auto-industrie krijgen loonsverhoging 543
Informele economie in Argentinië blijft omvangrijk 543
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank geeft reeks kredieten 91
Prinses Máxima pleit voor kredieten aan arme mensen 92
Argentinië lost schulden aan IMF in één keer af 92
Argentinië ontvangt reeks kredieten 544
Minister geeft economische cijfers bij bezoek aan IMF 544
JUSTITIE
Vijfde rechter Hooggerechtshof moet het veld ruimen 92
'Hezbollah verantwoordelijk voor aanslag op joods centrum' 92
Meer openbaar aanklagers om drugsoverlast te bestrijden 92
GEZONDHEID EN ZORG
Alle burgers voortaan in principe donor 92
CULTUUR EN WETENSCHAP
Wetenschappers keren terug naar Argentinië 92
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Moeders Plaza de Mayo stoppen na drie decennia protest 92

Ford aangeklaagd voor ontvoeringen tijdens dictatuur 544
Luchtmacht en marine geven schendingen mensenrechten toe 544
Nieuwe processen na afschaffing amnestiewetgeving 544
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Verdeeldheid over vrijhandelszone 93
BUITENLANDSE ZAKEN
Vruchtbare ontmoeting Argentijnse en Braziliaanse president 93
Samenwerking met Chili bij vredesmissies VN 93
Spanningen tussen Argentinië en Uruguay over bouw pulpfabrieken 93
Koningin Beatrix prijst president Kirchner bij bezoek aan Argentinië 545
Internationaal Gerechtshof stopt bouw pulpfabrieken niet 545
Akkoord Venezuela met Argentijnse en Uruguayaanse oliemaatschappij 545
Chili teleurgesteld over gasprijsverhoging door Argentinië 545

ARMENIË
BINNENLAND
Nieuwe politieke partij opgericht 136
Omstreden referendum over grondwetswijzigingen 136
Minister treedt af na beschuldiging van agressief gedrag 137
Armeens vliegtuig in Zwarte Zee neergestort 584
Nieuwe parlementsvoorzitter gekozen 584
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Armenië sterk afhankelijk van geld uit diaspora 584
Armeense economie groeit 584
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
'Gesprekken Nagorno-Karabach vastgelopen' 585
BUITENLANDSE ZAKEN
Versterking Russische basis in Armenië verontrust Azerbeidzjan 137
Paus brengt bij Armenië 'gruwelijke vervolging' in herinnering 585

ARUBA
BINNENLAND
Lot Natalee Holloway blijft gemoederen verhitten 476
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bankdirecteur Wellink acht financiële situatie Aruba alarmerend 477
JUSTITIE
Samenwerking justitie en politie Antillen, Aruba en Suriname 477
GEZONDHEID EN ZORG
Aruba getroffen door knokkelkoorts-epidemie 477
BUITENLANDSE ZAKEN
Kustwacht houdt illegalen aan 477

AUSTRALIË
BINNENLAND
Verdubbeling personeel inlichtingendienst 448
Asielbeleid leidt tot problemen 448
Uitbreiding politiebevoegdheden na rassenonlusten 449
Premier Howard verandert regering 449
Koningin Elizabeth en Blair afzonderlijk op bezoek 450
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Massaal protest tegen arbeidswetten 450
NATUUR EN MILIEU
Hevige bosbranden in Australië 450
Giftig afval maakt einde aan commerciële visvangst Sydney 450
Cycloon veroorzaakt schade 450
GEZONDHEID EN ZORG
Einde verbod abortuspil 450
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Aboriginals gaan erop achteruit met nieuw landleaseplan 451
Nationale regering tegen homohuwelijk 451
MILITAIRE ZAKEN
Extra troepen naar Afghanistan 451
BUITENLANDSE ZAKEN
Drugsbende opgerold door Australische en Indonesische politie 451

AZERBEIDZJAN
BINNENLAND
Eerste parlementsverkiezingen onder bewind-Alijev 200
President Alijev brengt wijzigingen aan in topfuncties 201
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Valutahervorming doorgevoerd 201
IMF waarschuwt voor oververhitting economie 585
JUSTITIE
Celstraffen uitgesproken wegens planning bomaanslagen 585
Veroordelingen voor deelname aan gewapende strijd Tsjetsjenië 585
NATUUR EN MILIEU
Wereldbank: vervuiling door olie aanpakken 585
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kritische pers onder druk 585
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Protest bij Iraanse ambassade door politie beëindigd 586
BUITENLANDSE ZAKEN
VS financieren constructie twee radarstations 201
Eerste lading olie van Kaspische pijplijn 586
Azerbeidzjan en Oekraïne overwegen nieuwe route voor Kaspische olie 586

BAHAMA'S
BINNENLAND
Vroegere voorvechter onafhankelijkheid wordt gouverneur 220
JUSTITIE
Illegalen op de Bahama's opgepakt 220
Schadevergoeding 221

BAHREIN
BINNENLAND
Bahrein beperkt rechten politieke groeperingen 40
Koning wijzigt kabinet 40
Parlement Bahrein neemt strenge antiterreurwetgeving aan 684
Demonstraties tegen 'manipulatie' aankomende verkiezingen 684
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protestdemonstraties tegen hoge werkloosheid 40
Ontslagverbod voor vakbondsactivisten per wet geregeld 685
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Bahrein wil demonstratievrijheid inperken 685
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Conferentie in Bahrein over vrouwenrechten in Golfregio 685
BUITENLANDSE ZAKEN
VS leveren raketten aan Bahrein 685
Qatar en Bahrein bouwen verbindingsbrug met symbolische waarde 685

BANGLADESH
BINNENLAND
Twee rechters gedood door bomaanslag 169
Eendaagse staking legt land stil 170
Parlementslid weggestuurd 170
Maatregelen in strijd tegen terrorisme 170
Luid protest tegen regering 170
Oppositie terug in parlement 170
Zowel oppositie als arbeiders organiseren stakingen 563
Oppositie weigert overleg met islamitische partijen 563
Studenten betuigen steun aan regering 563
Ministers verwijderd van posten 563
Haven ontkent gevaar piraterij 564
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Onderwijzers eisen beter loon 170
Zeker honderd gewonden bij staking 170
Boeren eisen irrigatie 564
Nieuw mijnbouwproject van tafel na protesten 564
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF zegt Bangladesh ruim 97 miljoen dollar toe 171
Drie miljard dollar ontwikkelingshulp van Wereldbank 564
Recordexport dankzij textiel 564
JUSTITIE
Militante strijder veroordeeld 171
Zes doden na rel in dorp 171
Islamitische bank krijgt boete voor dubieuze transacties 564
Arrestaties en veroordelingen voor bomaanslagen 564
Vrijspraak 23 verdachten bomaanslag 565
Rechtbank spreekt voormalig dictator vrij van omkoperij 565
ONDERWIJS
Leraren leggen onderwijs stil 565
BUITENLANDSE ZAKEN
Terrorisme: VS zeggen steun toe 171
Bangladesh en India intensiveren betrekkingen 565

BELGIË

BINNENLAND

Regering keurt nieuwe regels asielprocedure goed 10
Record aantal politieke vluchtelingen erkend 72
Rik Daems legt VLD-fractievoorzitterschap neer 72
SP.A-voorzitter Vande Lanotte benoemd tot minister van Staat 72
Koning Albert keert zich scherp tegen separatisme 73
Koninklijke toespraak roept wisselende reacties op 137
Demonstranten eisen regularisatie van de 'sans-papiers' 137
Commotie over gaten in 'cordon sanitaire' 201
Eerste senator namens Vivant beëdigd 201
Olivier Maingain herkozen als voorzitter FDF 202
Rob Verreycken stapt op als parlementslid Vlaams Belang 202
België geschokt door moord op scholier 264
Politieke partijen sterk afhankelijk van overheidsfinanciering 328
Racistisch geweld teistert Antwerpen 328
Parti Socialiste opnieuw verwikkeld in schandalen 330
Wetsontwerp verscherpt bepalingen snel-Belgwet 330
Parti Socialiste zet vernieuwing voort temidden van schandalen 392
Vermiste meisjes vermoord teruggevonden 393
Vlamingen verhuizen steeds vaker naar Wallonië 455
Nieuw bureau moet corruptie federale overheid tegengaan 455
Raad van State verbiedt Brussels Gewest eentaligen in dienst te nemen 456
Liberaal Marleen Vanderpoorten wordt voorzitter Vlaams Parlement 456
Vlaams Parlement keurt inburgerings-decreet goed 456
Kamer en Senaat aanvaarden nieuwe asielwet 456
Koning Albert benadrukt economisch belang van onderzoek en talenkennis 457
Vijftien procent migranten registreert zich voor raadsverkiezingen 521
Beleid minister Onkelinx leidt tot regeringscrisis 586
Extreem-rechtse militairen gearresteerd wegens voorbereidingen aanslagen 587
Sterke economie en autonomie centraal in Vlaamse beleidsverklaring 588
Leider Front National definitief veroordeeld 647
Premier Verhofstadt presenteert beleidsverklaring en begroting 2007 648
Beleidsverklaring premier Guy Verhoftadt (17 oktober 2006) 648
België begint met nucleaire controles van zijn havens 652
Christen-democraten en Vlaams Belang winnen verkiezingen 712

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meeste illegale arbeiders afkomstig uit Polen, Bulgarije en China 10
Kamer en Senaat keuren Generatiepact goed 10
Werkgelegenheidsgroei onvoldoende voor stijgend arbeidsaanbod 138
Geen massale instroom van Oost-Europese migranten in België 138
Staking en gijzeling directeur bij textielbedrijf 265
Helft allochtonen loopt risico op armoede 331
Vlaanderen en Wallonië lanceren economische actieplannen 457
Stichting vraagt aandacht voor armoede onder allochtonen 652
Groot werkgelegenheidsverlies door sanering Volkswagen Vorst 715

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Waalse economie moderniseert slechts langzaam 11
Belgische industriële productie daalt sterk 11
Belgische begroting geprezen voor verlaging staatsschuld 138
Federaal Planbureau voorspelt begrotingstekort 331
Duurzaam begrotingsbeleid 651
Aantal faillissementen neemt af 653
Belgische economie beleeft hoogste groei in zes jaar 653
IMF bekritiseert Belgisch begrotingsbeleid 715

JUSTITIE

Hof van Beroep verklaart feiten tegen Noël Slangen verjaard 11
Straffen tot tien jaar geëist tegen vermeende leden terreurnetwerk 11
Fourniret aan Frankrijk uitgeleverd wegens meervoudige moord 73
Straffen tot tien jaar geëist tegen top extreem-linkse organisatie 73
Koen Dassen treedt af als hoofd Staatsveiligheid 73
Ex-ondervoorzitter Vlaams Blok buiten vervolging gesteld 138
Verdachten lidmaatschap terreur-netwerk krijgen hoge straffen 138
Procureur-generaal eist ontbinding Front National 139
Slechts drie betrokkenen Visa-affaire strafrechtelijk vervolgd 139
Leden Turkse extreem-linkse organisatie krijgen tot zes jaar celstraf 139
Ontslag ministers geëist na ontsnapping veroordeelde activiste 202
Veroordeelde voor moord op politicus Cools gearresteerd 202
Ministers overleven debat over ontsnapping activiste Fehriye Erdal 265
Minister krijgt scherpe kritiek na ontsnapping beruchte gevangene 458
Opnieuw felle kritiek op minister Onkelinx na ontsnapping gedetineerden 521
Regime voor jonge criminelen wordt opnieuw strenger 522

GEZONDHEID EN ZORG

Campagne tegen oneigenlijk gebruik antibiotica lijkt succesvol 12
Rookverbod op het werk van kracht 74
Risico op longkanker door luchtvervuiling groter dan gedacht 202
Resultaten van eerste landelijke voedselconsumptiepeiling 266
Universiteit Gent leidt Europees botkankeronderzoek 522

LANDBOUW

België voert ophokplicht voor pluimvee in 203

NATUUR EN MILIEU

Vlaams milieubeleid beantwoordt nog niet aan internationale standaard 12
Hof van beroep dwingt tot nieuw spreidingsplan Zaventem 203
Behalen Kyoto-doelstellingen vergt extra milieumaatregelen 266
Energiecommissie adviseert om kerncentrales niet te sluiten 716

CULTUUR EN WETENSCHAP

Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap 139
Laureaten KVAB voor cultuur en wetenschap 140
Toneelprijs Louis d'Or 140
Descartesprijs 140
Sterke positie Wallonië in Onderzoek en Ontwikkeling 331
Nieuwe Belgische wetenschapsprijs uitgereikt 589
Ex-minister Wivina Demeester krijgt eredoctoraat 589

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van State accepteert taaleis bij verhuur sociale huurwoningen 140
Amnesty bekritiseert senaatsvoorzitter voor uitspraken Guantánamo Bay 203
Zeer krappe meerderheid in Senaat maakt homoadoptie mogelijk 266
Arbitragehof: Bronnengeheim geldt ook voor niet-journalisten 393
Leiders politieke partij veroordeeld wegens rassenhaat 393
Twee websitebeheerders veroordeeld wegens antisemitisme 394

MILITAIRE ZAKEN

Mondernisering leger nadert slotfase 74
Grote daling van Vlaamse wapenexport 74

EUROPESE UNIE

Philippe Maystadt blijft voorzitter Europese Investeringsbank 74
Vlaams Parlement akkoord met Europese grondwet 141
Arbeidsmarkt deels open voor Oost-Europese werknemers 267
Autofabriek Ford uit Genk krijgt slechts helft toegezegde subsidie 458

BUITENLANDSE ZAKEN

Opnieuw diplomatieke spanningen met Nederland 12
Belgisch en Nederlands asielbeleid sporen niet 74
Serge Brammertz leidt VN-onderzoek naar moord op Libanees politicus 75
Syrische oppositie in Belgische ballingschap vormt overgangsregering 203
Staatsveiligheid ontkent CIA-vluchten over België 394

Belize

Belgische militairen nemen deel aan vredesmacht Libanon 522
België tot lid VN-Veiligheidsraad gekozen 653
België trekt opnieuw 30 miljoen euro uit voor wederopbouw Afghanistan 716
OVERLEDEN
Arthur Gilson, voormalig minister 395
Fernand Herman, voormalig minister 395
Léon Hurez, voormalig minister 395
Eric André, voormalig staatssecretaris 395
August de Winter, oud-minister 396
Jef Ramaekers, oud-minister 396
Lily Boeykens, pionier van de vrouwenbeweging 396

BELIZE
BINNENLAND
Premier vermindert opnieuw aantal ministers 28
Premier Musa wijzigt kabinet 736
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dode en veel arrestaties bij anti-regeringsgezinde protesten 28
Hulp van VN bij bestrijding armoede 736
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe maatregelen moeten begrotingstekort verminderen 28
Weinig enthousiasme in Belize over gezamenlijke Caribische markt 736
Groot begrotingstekort in Belize 736
BUITENLANDSE ZAKEN
VS en Belize sluiten verdrag voor controleren van schepen 29
Overeenkomst met Venezuela over levering olie 737

BENIN
BINNENLAND
Niet alle vluchtelingen terug 125
Geen geld voor verkiezingen, wel voor auto's 125
Minister ontslagen wegens verkoop VS-ambassade 572
Presidentsverkiezingen met louter nieuwe kandidaten 572
Boni beëdigd als president 573
President Yayi Boni stelt technocraten-kabinet samen 573
President breekt reis af vanwege binnenlandse crisis 573
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Verbod op illegale brandstofhandel leidt tot protesten 573
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Parlement aanvaardt wet tegen kinderhandel 573
BUITENLANDSE ZAKEN
Frankrijk verdrievoudigt hulp aan Benin 573
Nigeria en Benin sluiten grensverdrag 574

BERMUDA
JUSTITIE
Verbod op machetes vanwege stijging misdaad 221

BOLIVIA
BINNENLAND
Bolivia krijgt indiaanse president 287
Senaat roemt verdiensten soldaten die Che Guevara versloegen 288
Interim-president aangeklaagd wegens verraad 288
Verschillen van mening over grondwetgevende vergadering 671
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Linkse regering geconfronteerd met arbeidsonrust 288
President Morales roept 'landbouw-revolutie' uit 672
Minister Villegas presenteert ontwikkelingsplan 672
Cocaboeren verzocht productie te beperken 672
Doden door botsing tussen rivaliserende mijnwerkers 673
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Internationale financiële ondersteuning voor Bolivia 289
Schulden Bolivia door IMF kwijtgescholden 289
President Morales nationaliseert olie en gas per decreet 673
Buitenlandse bedrijven trekken investeringen terug 674
ONDERWIJS
Plannen ingetrokken om rooms-katholicisme uit onderwijs te bannen 674
MILITAIRE ZAKEN
Morales benoemt vertrouwensman tot opperbevelhebber strijdkrachten 289
Prijzende woorden voor militairen 674
BUITENLANDSE ZAKEN
Bolivia sluit verdragen met Venezuela 289
Cubaanse hulp bij alfabetiserings-campagne 289
Spanningen met VS nemen toe 289
OAS gevraagd streven naar toegang tot zee te ondersteunen 290
Cuba, Venezuela en Bolivia ondertekenen handelsovereenkomst 290
Venezolaanse president Chávez waarschuwt Boliviaanse militairen 674

BOSNIË-HERZEGOVINA
BINNENLAND
Hervormingswet goedgekeurd 12
Overeenstemming over herziening van de grondwet 13
Akkoord over machtsuitbreiding kabinet 13
Schwarz-Schilling benoemd tot nieuwe Hoge Vertegenwoordiger 13
Ruim 19.000 Serviërs betrokken bij bloedbad Srebrenica 13
Nieuw massagraf met slachtoffers van Srebrenica gevonden 13
Drugsbestrijding geïntensiveerd 396
Commissie gaat anti-Servische oorlogsmisdaden onderzoeken 396
Overeenstemming over hervorming overheidsapparaat 396
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Verplichte reserves van handels-banken verhoogd 13
Handelstekort stijgt opnieuw 13
Geen overeenstemming over lening IMF 13
Landelijke BTW-heffing ingaande 2006 13
JUSTITIE
Termijn voor financiële hulp bij vrijwillige overgave verlengd 13
Bosnisch-Kroatische leider veroordeeld tot 10 jaar 13
Eerste veroordeling oorlogsmisdadigers door Bosnisch-Servisch gerechtshof 14
EUROPESE UNIE
EU begint toetredingsgesprekken met Bosnië 14
JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL
Bosnisch-Kroatische oorlogsmisdadiger veroordeeld door VN-tribunaal 14
Rusland levert verdachte van oorlogs-misdaden uit 396
Moslimleider Oric veroordeeld wegens oorlogsmisdaden 396

BOTSWANA
BINNENLAND
Café's en slijterijen korter open 314
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkvergunningen buitenlanders niet verlengd 315
ONDERWIJS
Botswana herintroduceert schoolgeld 315
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Oproep VN tot onderhandeling met 'bosjesmannen' 315

BRAZILIË
BINNENLAND
Corruptieschandalen bepalen politieke agenda 93
Meerderheid wijst bij referendum verbod op verkoop wapens af 94
Brazilië gaat uranium verrijken 546
Indianen saboteren spoorweg ijzerproducent 546
Congres keurt allianties met verschillende partijen goed 546
Alckmin gekozen als presidentskandidaat PSDB 546
Corruptierapport Braziliaans Congres goedgekeurd 546
Luchtvaartagentschap krijgt civiel bestuur 547
Groot aantal wijzigingen in Braziliaanse regering 547
Misdaadsyndicaat legt São Paulo plat 547
Aanval op Congres van MLST wekt verontwaardiging 548
Groot aantal gijzelaars bevrijd bij gevangenisopstand 548
Parlementair rapport over corruptie bij gokactiviteiten 548
President Lula start campagne voor herverkiezing 549
Nieuw corruptieschandaal dient zich aan 549
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Minimumsalaris in Brazilië verhoogd 549
Internationaal instituut dringt aan op hervorming investeringswetgeving 549
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Financiële ondersteuning door Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank 94

Lening Wereldbank voor bestrijding armoede in deelstaat Bahía 94
Brazilië betaalt schuld aan IMF vervroegd terug 94
Groei Braziliaanse economie valt iets terug 549
JUSTITIE
Verantwoordelijk commandant Carandiru-slachting vrijgesproken 549
Vrouw tot voorzitster Hooggerechtshof benoemd 550
Militair veroordeeld voor slachting in de Baixada Fluminense-regio 550
Drugsgebruikers niet meer naar de gevangenis 550
GEZONDHEID EN ZORG
Gezamenlijke productie medicijnen door Brazilië en Argentinië 94
NATUUR EN MILIEU
Noodtoestand in Amazonegebied vanwege grote droogte 95
Destructie regenwoud neemt af in 2005 95
Internationale campagne tegen handel in beschermde diersoorten 95
Deel Amazone aangewezen als beschermd gebied 550
Vrouwenactie tegen vervuilende houtpulpindustrie 550
CULTUUR EN WETENSCHAP
Eerste Braziliaanse astronaut ruim een week in de ruimte 550
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN roepen Brazilië op buitengerechtelijke executies te stoppen 95
Amnesty International hekelt politieoptreden 95
Deel archieven militaire dictatuur geopend 95
MILITAIRE ZAKEN
Televisiebeelden tonen mishandeling door sergeants 95
BUITENLANDSE ZAKEN
Amerikaanse president Bush brengt bezoek aan Brazilië 95
Brazilië betaalt achterstallige contributie aan Verenigde Naties 96
Vijfde reis naar Afrika van Braziliaans staatshoofd 550
President Lula bezoekt Groot-Brittannië 551
Ongerustheid over nationalisatie Boliviaans gas 551

BRUNEI
BINNENLAND
Brunei legaliseert politieke partij 119
Nieuw parlement 120
Brunei versoepelt naturalisatiewet 502
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Sultan dringt aan op diversificatie van de economie 503
JUSTITIE
Prins Jefri verliest hoger beroep 503

BULGARIJE
BINNENLAND
Hervorming justitieel apparaat goedgekeurd 14
Restricties voor radio en televisie 14
Overheidsplan voor steun aan Roma 267
Nieuwe aanklager in Bulgarije benoemd 267
Kabinet overleeft motie van wantrouwen 267
President Parvanov in Bulgarije herkozen 653
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkloosheid op laagste peil sinds negen jaar 14
Gemiddelde werkloosheid 654
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Begrotingsoverschot naar recordhoogte 14
Liberalisering luchtvaartverkeer voor Europese toestellen 268
Bulgarije blijft beroep doen op IMF 653
Textielexport naar EU groeit 654
ONDERWIJS
Staking leerkrachten eindigt zonder salarisverhoging 14
NATUUR EN MILIEU
Nieuwe overstromingen van de Donau 268
MILITAIRE ZAKEN
Bulgaarse troepen opnieuw naar Irak 268
Bulgaarse militairen naar Libanon 654
Amerikaanse militairen naar Bulgarije 654
EUROPESE UNIE
Toetreding goedgekeurd 654
BUITENLANDSE ZAKEN
Tunnel geopend tussen Bulgarije en Griekenland 14
VS krijgen militaire bases in Bulgarije 268

BURKINA FASO
BINNENLAND
President Compaoré krijgt derde termijn 125
Compaoré voor derde maal president 574
Presidentspartij wint twee derde locale verkiezingen 574
JUSTITIE
Aanklacht voor moord op journalist vervallen 574
LANDBOUW EN VEETEELT
Uitbreiding vogelgriepvirus 574

BURUNDI
BINNENLAND
Vluchtelingen terug naar Burundi 181
FNL willen niet onderhandelen over vrede 181
Burundi kiest voor het eerst dorpshoofden 181
Moslimfeest wordt nationale feestdag 181
Uitbreiding opvang Rwandese vluchtelingen 181
Gevangenen vrijgelaten 182
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hongersnood in delen van Burundi 182
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Donorgeld moet Burundi helpen met wederopbouw 182
ONDERWIJS
Ongeveer 250.000 Burundese kinderen voor het eerst naar school 182
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Human Rights Watch beschuldigt veiligheidsdiensten van marteling 182
MILITAIRE ZAKEN
VN-Veiligheidsraad verlengd 182
ONUB-missie 182
Demobilisatie leger bereikt laatste fase 182

CAMBODJA
BINNENLAND
Gijzelingsactie op internationale school 49
Gijzelnemers veroordeeld 49
Parlementsleden van Cambodjaanse oppositiepartij veroordeeld 49
Cambodja kan Rode Khmer-tribunaal niet betalen 50
Groot ongeluk met landmijn 50
Voor het eerst senaatsverkiezingen in Cambodja 429
Critici van Hun Sen weer op vrije voeten 429
VN leveren kritiek op Hun Sen 429
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank beschuldigt Cambodja van corruptie 429
JUSTITIE
Veroordelingen in verband met moord op vakbondsleider 50
Chhouk Rin gearresteerd 50
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Protestdemonstratie tegen gedwongen uitzetting naar Vietnam 50
Projectontwikkelaars verdrijven mensen uit hun huizen 51
Radiomaker gearresteerd 51
VN bekritiseren Cambodjaans rechtssysteem 430
MILITAIRE ZAKEN
China doneert Cambodja marineschepen 51
BUITENLANDSE ZAKEN
Nixon loog over Cambodja 51

CANADA
BINNENLAND
Verkiezingen na val van kabinet 96
Immigratieminister treedt af 97
Eindrapport over corruptieschandaal rondom liberale partij 612
Conservatief minderheidskabinet van premier Harper treedt aan 613
Canada arresteert 'terroristen' 613
Doden bij schietpartij op school 614
Aan Syrië uitgeleverde terreurverdachte blijkt onschuldig 614
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Canadese economie presteert goed 614
JUSTITIE
Indianen hebben geen automatisch gebruiksrecht van staatsbossen 97
Toch geen islamitische arbitrage-commissie in Ontario 97
NATUUR EN MILIEU
Groen licht voor grootschalige zeehondenjacht 97
Stevige kritiek op Canadees milieubeleid 97
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Canada legaliseert homohuwelijk 98
Nieuw beleid voor slachtoffers van mensenhandel 614
Canada geeft mishandelde scholieren compensatie 615
Excuses voor Canadezen van Chinese afkomst 615
MILITAIRE ZAKEN
Geen Canadese deelname aan ruimteschild 98

BUITENLANDSE ZAKEN
Canada en Denemarken twisten over bezit eiland Hans 98
Canada en VS arresteren handlangers van Tamil Tijgers 615
Canada gaat douaniers bewapenen 615
President Karzai vraagt Canada om troepen in Afghanistan te houden 615

CENTRAAL AFRIKAANSE REPUBLIEK
BINNENLAND
Nieuwe premier presenteert kabinet 126
Drie ministers geschorst wegens fraude 127
Premier bevestigt 27 doden bij 'opstand' 575
Oppositiepartij kiest nieuwe leider 575
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Scholen open na twee maanden staking 127
JUSTITIE
Opstandelingenleider krijgt levenslang 575
Ex-president Patassé bij verstek veroordeeld 575
MILITAIRE ZAKEN
Topgeneraals ontslagen na aanhoudende onrust 575
BUITENLANDSE ZAKEN
Sancties opgeheven 127
'Afrika houdt niet van strenge regels tegen coups' 127
Verdrag met Soedan over terugkeer vluchtelingen 575
Franse militairen gaan rust herstellen 575

CHILI
BINNENLAND
Vreedzame optocht en gewelddadige protesten bij herdenking coup 98
Bachelet eerste vrouwelijke president 98
Bachelet geïnaugureerd als president van Chili 551
Ongeregeldheden bij mars op Dag van de Arbeid 551
Studenten komen in opstand 551
President ontslaat drie ministers 551
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staking in kopermijn beëindigd 552
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Financiële steun van Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank 99
JUSTITIE
Legale positie ex-dictator Pinochet steeds zwakker 99
Ex-dictator Pinochet steeds verder in het nauw 552
Vroegere nazi Paul Schaefer veroordeeld voor seks met kinderen 552
Geheim agenten van Pinochet veroordeeld 553
GEZONDHEID EN ZORG
Chili krijgt straffe anti-rookwetgeving 553
BURGER- EN MENSENRECHTEN
President Bachelet onthult slachtoffermonument dictatuur 553
Mapuche-activisten beëindigen hongerstaking 553
Piloot vertelt lijken van opposanten in zee te hebben gegooid 553
BUITENLANDSE ZAKEN
Onderhandelingen met China over vrijhandelsakkoord afgerond 100
Voormalig Peruaans president Fujimori aangehouden 100
Militaire samenwerking tussen Chili en Argentinië 553
Uruguay levert drie officieren uit wegens moord op Chileen 553
Alliantie tussen Chili en Spanje 553
Chileense regering waarschuwt Peruaanse ex-president Fujimori 554
Franse president Chirac brengt staatsbezoek aan Chili 554
President Bachelet reist onder meer naar Washington 554
Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Chili en Panama 554
Chili onaangenaam verrast door Argentijnse stijging gasprijs 554
Vrijhandelsverdrag met China geratificeerd 554

CHINA
BINNENLAND
Chinese politie doodt demonstranten 51
Beleidsnota voor rampen en sociale onrust 120
China verbiedt kritisch weekblad 120
Google past censuur toe 120
Volkscongres trekt miljarden uit voor het platteland 232
China scherpt mediawetten opnieuw aan 308
Zwaardere straffen voor negeren van veiligheidsvoorschriften 430
Shanghai bouwt schuilkelders 503
Jiang Zemin publiceert Verzamelde Werken 565
Partijsecretaris van Shanghai ontslagen wegens corruptie 628
Jaarlijkse vergadering van de Centrale Commissie 690
Nieuwe maatregelen tegen overbevolking 690
Rond de 400 miljoen Chinezen minder door één-kind-politiek 756
Burgerprotesten houden aan 756
China wijdt opnieuw katholieke bisschop 756
S.A.R. HONGKONG
Geen volledige democratie voor Hongkong 51
Nieuwe democratische partij 233
Herdenking van Tiananmen-slachtoffers 430
Demonstraties voor en tegen democratie 503
Nieuwe wet op afluisterpraktijken 566
Kopstuk van Democratische Partij mishandeld 566
TIBET
Peking in gesprek met de Dalai Lama 233
Tibet aangesloten op het Chinese spoornet 503
Chinese militairen schieten gericht op Tibetanen 690
XINJIANG
'Massale arrestaties in Xinjiang' 120
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Chinese bedrijven schenden arbeidsrechten op grote schaal 52
Leningen voor werkelozen 121
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe regels voor banken in China 52
China is zesde economie van de wereld 52
Spectaculaire economische groei 121
Fraude bij banken 171
Beursnotering voor Bank of China 430
Gevaar voor economische oververhitting blijft bestaan 430
Winststijgingen voor grootste Chinese bedrijven 629
Forse loonstijgingen in China 629
Meer handel tussen China en Taiwan 629
Chinese valutavoorraad blijft snel groeien 691
Grootste beursgang uit de wereldgeschiedenis 691
Wet tegen witwaspraktijken 691
China opent zijn financiële sector 756
Yuan wordt steeds duurder 756
JUSTITIE
Voormalig minister krijgt levenslang 52
Zware straffen voor geweld tegen boeren 171
Database met gegevens over Chinese bevolking 309
Chinese politie claimt succesvolle aanpak van moordzaken 369
China bestrijdt illegaal wapenbezit 629
Doodstraf alleen nog met instemming van Hoogste Volksgerecht 691
ONDERWIJS
China pompt miljarden in onderwijs 52
Meer geld naar onderwijs 171
Studentenrellen in diverse steden 431
GEZONDHEID EN ZORG
Opnieuw mensen besmet met vogelgriep 121
Nieuwe aids-wetgeving 172
Handel in menselijke organen 233
China opent methadonklinieken 691
China transplanteert organen van geëxecuteerden 756
NATUUR EN MILIEU
Chinees grondwater vervuild 52
China bestrijdt woestijnvorming 172
Leven in Yangzi dreigt uit te sterven 370
Pandareservaten worden werelderfgoed 504
'Chinese chemische industrie is onveilig' 504
Meer controle op naleving van milieubeleid 566
CULTUUR EN WETENSCHAP
Regisseur mag geen films meer maken in China 629
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN-rapporteur: 'China martelt' 53
China sluit advocatenbureau voor mensenrechten 53
Protest tegen perscensuur 172
China laat 'Tiananmen-gevangene' vrij 172
Twaalf jaar voor dissident 370
Staat gaat advocaten 'begeleiden' 370
Veroordelingen na rellen 370
China beschuldigt van verkoop organen Falun Gong-volgelingen 504
Burgerrechtenadvocaat opnieuw gearresteerd 504
Rellen in Sichuan en Zhejiang 505
Burgerrechtenadvocaat gearresteerd 566
Gevangenisstraf voor klokkenluider 566
Celstraf voor journalist van de New York Times 567
Journalist uit Hongkong veroordeeld 567

China scherpt perscensuur opnieuw aan 629
China laat dissident Zhu Yufu vrij 630
Wikipedia terug op Chinees internet 757
Justitie geeft martelpraktijken toe 757
MILITAIRE ZAKEN
Volksbevrijdingsleger moderniseert 121
China verkoopt volgens Amnesty wapens aan mensenrechtenschenders 431
BUITENLANDSE ZAKEN
China haalt banden met Afrika aan 121
Saoedische koning bezoekt China 122
Russisch gas naar China 233
China haalt internationale banden aan 309
Chinese moslims in Guantánamo Bay 310
China benoemt bisschoppen buiten het Vaticaan om 370
Albanië verleent Uyguren asiel 370
Militaire samenwerking met de VS en India 370
Wederom Chinees leider naar Afrika 431
Gezamenlijke Amerikaans-Chinese marineoefening 630
Meer Chinese militairen naar Libanon 630
Japan en China willen betere betrekkingen 691
Historische Chinees-Afrikaanse top in Peking 757

COLOMBIA
BINNENLAND
Wet betreffende twee ambtstermijnen president gehandhaafd 290
Ontwapening paramilitairen hervat 290
ELN zoekt politieke wegen om president te bestrijden 291
FARC wil met hard optreden herverkiezing president Uribe beletten 291
Aantal moorden in 2005 verder afgenomen 292
Recordvangst aan cocaïne 292
Colombia heeft meeste slachtoffers landmijnen ter wereld 292
Minstens 29 doden in Colombia door modderstromen 292
Zuster van oud-president Gaviria vermoord 292
Álvaro Uribe wint opnieuw presidentsverkiezingen 615
Strijd tussen linkse opstandelingen en leger gaat door 616
Regeringscijfers over strijd tegen opstandelingen 616
Verdeeldheid binnen AUC over ontwapening 617
Grotere productie cocaïne dan werd aangenomen 617
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Kredieten voor Colombia van Wereldbank en IDB 293
IMF ziet gunstige ontwikkeling economie Colombia 293
Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Colombia en de VS 293
Economische groei boven verwachting 617
Reeks leningen van internationale instituten voor Colombia 617
BP schrapt investering in gassector 617
JUSTITIE
Paspoortvervalsers gearresteerd 293
Zoon drugsbaron in de VS veroordeeld 293
Rechtszaak voor moord op ex-presidentskandidaat Galán begonnen 618
Broers Rodríguez Orejuela van Cali-drugskartel in VS veroordeeld 618
Twee leden van de FARC bekennen deelname aan drugshandel 618
NATUUR EN MILIEU
Milieuactivisten ontstemd over gebruik van verdelgingsmiddelen 618
BURGER- EN MENSENRECHTEN
UNHCR: Overleving indianen in Colombia in gevaar 293
Scherpe kritiek van HRW op president Uribe 293
Abortus wordt in sommige gevallen legaal 618
Nabestaanden van vermoorde boeren krijgen schadevergoeding 618
MILITAIRE ZAKEN
Commandant leger treedt af na schandaal met rekruten 293
BUITENLANDSE ZAKEN
Colombiaanse verontschuldigingen aan Ecuador voor grensincident 294
Amerikaanse hulp ondanks gunstig mensenrechtenrapport geblokkeerd 618
OVERLEDEN
Emiliano Zuleta, componist van volksmuziek 294

COMOREN
BINNENLAND
Aanloop naar de verkiezingen 182
Legereenheid blokkeert haven 183
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protest tegen brandstofprijsstijging 183
OVERLEDEN
Said Mohamed Djohar, voormalig president 183

CONGO (BRAZZAVILLE)
BINNENLAND
President staat toe dat ex-premier terugkeert 127
Geweld neemt weer toe 127
Wapens en militaire uniformen verbannen uit dagelijks leven 637
Rode Kruis hervat hulp in Pool 638
Oppositie wil onafhankelijke kiescommissie 638
Eerste hulpprogramma voor kindsoldaten 638
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer geld voor aidsbestrijding 127
Bouw elektriciteitscentrale van start 127
Leraren gaan weer naar school 128
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Congo ontvangt schuldsanering 638
JUSTITIE
Generaals vrijgesproken van massamoord 128
BURGER- EN MENSENRECHTEN
NGO's roepen op tot respect voor mensenrechten 638
Publicatieverbod van zes maanden voor weekblad 638
Aanhoudende intimidatie van anticorruptie-activisten 639
BUITENLANDSE ZAKEN
Mbeki brengt eerste bezoek 128

COSTA RICA
BINNENLAND
Burgemeester van San José beschuldigd van corruptie 29
Minister van Financiën vertrekt naar internationale bank 29
Oud-president Rodríguez krijgt beperkte vrijheid 29
CAFTA verdeelt kiezers in Costa Rica 345
Congres beëindigt zittingen over vrijhandelsverdrag 737
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Overheidsrapport: armoede neemt toe in Costa Rica 29
Kloof tussen arm en rijk in Costa Rica wordt groter 346
Groot aantal ontslagen door sluiting online gokbedrijf 737
Havenarbeiders beëindigen staking in Limon 737
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement wijzigt begroting voor 2006 op enkele punten 29
Steun voor Costa Rica van IDB 29
Toenemende diversiteit bij export van Costa Rica 346
Subsidie van IDB voor Midden-Amerika 346
Financiële hulp van Wereldbank en IDB 737
Eén effectenbeurs voor Panama, El Salvador en Costa Rica 738
Groei economie in 2005 door toegenomen export en investeringen 738
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Controversiële nieuwe immigratie-wetgeving naar parlement 29
BUITENLANDSE ZAKEN
Protesten tegen nieuwe immigratie wetgeving 346
Minister wil dialoog starten met Nicaragua 738
Visumplicht voor veel buitenlandse bezoekers afgeschaft 738
Lid van Colombiaanse guerrillagroep FARC in Costa Rica aangehouden 738
Costa Rica verplaatst ambassade in Israël naar Tel Aviv 738
Venezolaanse couppleger toegang tot Costa Rica ontzegd 738

CUBA
BINNENLAND
Cijfers volkstelling na drie jaar bekend gemaakt 100
Opiniepeiling zou uitwijzen dat Cubanen veranderingen willen 100
President Castro presenteert nieuwe plannen voor energievoorziening 100
Marino Murillo Jorge aangesteld als minister van Binnenlandse handel 554
Minister García belooft einde van stroomonderbrekingen 555
Parlementsvoorzitter Alarcón geeft opzienbarend interview 555
Lid Politbureau krijgt twaalf jaar cel 555
Fidel Castro draagt tijdelijk de macht over 555
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Cuba scoort hoog op welzijnsindex van VN 100

Cyprus

Salarissen en uitkeringen worden verhoogd 100
Corruptie bij benzinetankstations aangepakt 100
Plan om ethanolproductie drastisch te verhogen 556
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Scepsis over hoge economische groei 556
JUSTITIE
Veroordeling Cubaanse spionnen in VS ongedaan gemaakt 101
GEZONDHEID EN ZORG
'Operatie Wonder' geeft velen gezichtsvermogen terug 101
Diefstal en illegale handel veroorzaken medicijntekort 556
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Cubaanse autoriteiten treden op tegen dissidenten 101
EU handhaaft schorsing van sancties tegen Cuba 556
BUITENLANDSE ZAKEN
Weinig veranderingen in betrekkingen met VS 101
Cuba en Uruguay ondertekenen samenwerkingsverband 102
Cuba opent nieuwe ambassades in het Caribisch gebied 556
VS wijzen samenwerking met Cuba af bij anti-drugsoorlog 556
Intensievere samenwerking Cuba en Venezuela in olie-industrie 556
Investeringsakkoord met Iran 557
Vrijhandelsakkoord gesloten tussen Cuba, Venezuela en Bolivia 557

CYPRUS
BINNENLAND
Grieks-Cyprus werkt niet mee aan opening grenspost 15
Eigendomsrechten inzet dispuut 15
Partij van president Papadopoulos wint bij verkiezingen 331
Akkoord over hervatting herenigingsbesprekingen 458
President Papadopoulos treedt af als partijleider 523
Nieuwe aartsbisschop ingewijd 716
NOORD-CYPRUS
Journalistenbond boycot nieuws Noord-Cyprus 523
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF: 'Hervorm stelsel sociale zekerheid' 716
JUSTITIE
Europees Hof bevestigt vonnis over compensatie verloren eigendommen 204
LANDBOUW
Vogelgriep vastgesteld op Noord-Cyprus 75
NATUUR EN MILIEU
Minister wil meer duurzame energiebronnen 332
EUROPESE UNIE
EU geeft bemiddeling tussen Cyprus en Turkije op 717
BUITENLANDSE ZAKEN
VN-Veiligheidsraad verlengt mandaat vredesmacht 15
Turkije wil herenigingbesprekingen hervatten 75
Turkije weigert VN-afgezant te ontvangen 204
Warm onthaal voor Libanese vluchtelingen 459
Veiligheidsraad Verenigde Naties maant tot onderhandelingen 523

DENEMARKEN
BINNENLAND
Verhouding van Denemarken met moslimwereld blijft gespannen 589
Politie doet inval bij vermeende terroristen 589
BUITENLANDSE ZAKEN
Wereldwijde agressie na publicatie van cartoons van profeet Mohammed 141
Conferentie moet verstandhouding met moslimwereld verbeteren 397
Denemarken verlengt mandaat van troepen in Irak 397

DJIBOUTI
BINNENLAND
Doden bij geweld in sloppenwijken 247
Actie tegen misdaad in het noorden 700
Prijsstijging treft armen in de stad 700
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lening Wereldbank voor elektriciteits-project 247
Humanitaire situatie verslechterd door droogte 247
GEZONDHEID EN ZORG
Maatregelen tegen vogelgriep 700
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty: 'VS mishandelen gevangenen in Djibouti' 700
BUITENLANDSE ZAKEN
Djibouti daagt Frankrijk voor gerecht 247
Tien Amerikaanse soldaten omgekomen bij vliegtuigongeluk 247
Djibouti niet onder de indruk van Frans arrestatiebevel 700
Europa komt met nieuwe strategie voor de Hoorn van Afrika 700

DOMINICA
BINNENLAND
Regerende Arbeiderspartij wint verkiezingen 221
OVERLEDEN
Eugenia Charles, voormalig premier 221

DOMINICAANSE REPUBLIEK
BINNENLAND
Politiebeambten krijgen training in de VS 294
Oppositiepartijen sluiten verbond 294
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Straatprotesten leiden tot arrestaties en gewonden 294
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Volksvertegenwoordigers keuren vrijhandelsakkoord goed 294
Dominicaanse Republiek ontvangt financiële steun 294
Dominicaanse economie presteert volgens IMF boven verwachting 294
JUSTITIE
Dominicaanse rechtbank laat aanklachten tegen oud-minister vallen 295
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Poging straatkinderen bij familie terug te brengen 295
BUITENLANDSE ZAKEN
Aanstaande Haïtiaanse president bezoekt Dominicaanse Republiek 295
Amerikaanse militaire aanwezigheid roept weerstand op 295

DUITSLAND
BINNENLAND
Dak ijsbaan ingestort: twaalf doden 75
Hoogste rechtbank verwerpt wet inzake vliegtuigkapingen 142
Rechtbank stemt in met nieuw vliegveld voor Berlijn 204
Regionale verkiezingen versterken positie Grote Coalitie 204
SPD schuift nieuwe leider naar voren 268
Inburgeringstest voor nieuwkomers 332
Extreem-rechts parlementslid uit deelstaatparlement gezet 332
SPD kiest nieuwe voorzitter 332
Inlichtingendienst mag journalisten niet langer bespioneren 332
Minister Schäuble waarschuwt voor neo-nazi's 332
Voormalig minister Joschka Fischer verlaat Duitse politiek 397
Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem 397
Gerectificeerd: Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem 459
Neo-nazi's verbranden dagboek Anne Frank 459
Arrestaties na verijdelde aanslag op twee treinen 523
Stasi-gegevens voormalige West-Duitse parlementsleden vrijgegeven 524
Duitsland neemt nieuwe serie anti-terrorismemaatregelen 654
Voor het eerst in zestig jaar rabbijnen gewijd 654
CDU verliest bij deelstaatverkiezingen in oosten Duitsland 655
Ruim 130 arrestaties bij extreemrechtse betoging 655
Aanslag in Duitsland verijdeld 717
Jongen bestormt zijn voormalige school: 25 gewonden 717
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Studie: 'Dresdner Bank werkte nauw samen met nazi's' 142
Hoogste rechtbank verwerpt Griekse compensatieclaim 204
Historici: 'Nazi's planden holocaust in Palestina' 268
Holocaustarchief gaat open 268
Wrak van vliegdekschip Graf Zeppelin ontdekt 459
Grootste nazi-archief ter wereld opengesteld voor onderzoek 460
Spanningen in Pools-Duitse relaties door oorlogstentoonstelling 524
Auteur Günter Grass schokt Duitsland met onthulling oorlogsverleden 524
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Aantal werklozen weer boven de vijf miljoen 75

DaimlerChrysler: 6.000 banen weg 75
Stakingen in publieke sector breiden zich uit 142
Stakingen publieke sector duren voort 204
Verlenging verbod op toegang van arbeidskrachten uit Oost-Europa 204
Maanden durende artsenstaking deels beëindigd 397
Geboortecijfer blijft dalen 524
Werkloosheid in Duitsland neemt af 655
Grote protestbetogingen tegen sociaal beleid regering 655
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lagere economische groei in 2005 75
Recordoverschot op handelsbalans in 2005 142
Economische groei stagneert 142
Staatsschuld naar recordhoogte 205
Angst voor inflatie neemt toe 268
Verbetering handelsbalans 268
OESO: 'Duitse economische vooruitzichten gunstig' 332
Bondsdag aanvaardt omstreden begroting voor 2006 397
Parlement aanvaardt nieuwe belastingwetgeving 460
Duitse economische groei in stroomversnelling 524
Duitse president blokkeert wet voor privatisering luchtbeveiliging 655
Duitse economie leeft verder op 717
Ruim 500 miljard euro van Duitsers op Zwitserse bankrekeningen 718
JUSTITIE
Terreurverdachte Mounir al-Motassadeq vrijgelaten 142
Man uit Noord-Ierland veroordeeld wegens bomaanslag 269
Jongen veroordeeld wegens eerwraak 269
'Kannibaal' krijgt levenslang wegens moord 332
Constitutioneel Hof: 'Berlijn zelf verantwoordelijk voor schuldenlast' 656
Levenslang voor verpleger die 28 patiënten doodde 718
ONDERWIJS
Scherpe kritiek VN op Duits onderwijssysteem 142
GEZONDHEID EN ZORG
Vogelgriep verspreidt zich over Duitsland 143
NATUUR EN MILIEU
Overheid investeert in onderzoek naar nieuwe brandstof 269
BUITENLANDSE ZAKEN
Nieuwe baan van ex-bondskanselier Schröder roept kritiek op 15
'CIA-vluchten zijn in Duitsland geland' 15
Gevangen genomen Duits gezin in Jemen vrijgelaten 15
Aanklacht tegen president Iran ingediend 143
VS en Duitsland vereenvoudigen uitleveringsprocedure 269
'Duitsland werkte mee aan CIA-ontvoering' 398
Minster Jung: 'Geen deelname aan militair offensief in Afghanistan' 398
Bondskanselier Merkel wijst Iraanse toenaderingspoging resoluut af 460
Duitsland besluit troepen naar Libanon te sturen 656
Duitse soldaten uit Afghanistan geschorst wegens schokkende foto's 656
OVERLEDEN
Johannes Rau, oud-bondspresident 398

ECUADOR
BINNENLAND
Ecuadoraans parlement zet president Gutiérrez af 102
President Palacio wil invloed van het volk uitbreiden 103
Voormalige president Gutiérrez vrijgelaten 557
Aanklachten tegen oud-presidenten houden geen stand 557
Congres neemt gewijzigde oliewet aan 557
Samenstelling regering wordt gewijzigd 558
Gilmar Gutiérrez toegestaan presidentskandidaat te zijn 558
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tasten olieproductie aan 103
Scholen gesloten na gewelddadige protesten 104
Protesten in verscheidene provincies van Ecuador 558
Indianen verzetten zich tegen vrijhandelsakkoord met VS 558
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Subsidies IDB moeten economie stimuleren 104
IMF constateert aanvaardbare economische groei 104
Ecuador weigert meer concessies voor vrijhandelsakkoord met VS 104
IMF constateert economische groei ondanks politieke onrust 559
IDB geeft financiële ondersteuning 559
Ecuador ontvangt nieuwe kredieten van Wereldbank 559
JUSTITIE
Ecuadoraanse politie rolt kring van Hezbollah-sympathisanten op 104
Nieuwe rechters Hooggerechtshof ingezworen 104
BUITENLANDSE ZAKEN
Uitlatingen minister Parra veroorzaken spanningen 105
Ecuador beschuldigt Colombia van schending grondgebied 105
Colombia geeft illegale grensoverschrijding toe 559

EGYPTE
BINNENLAND
President Mubarak ondanks fel verzet herkozen 40
Hoofdredacteuren overheidsgezinde kranten vervangen 43
Tientallen doden bij aanslagen in Sharm El-Sheikh 43
Positie Egyptische minister van Cultuur wankelt na brand in theater 43
Voormalig presidentskandidaat Nour verstevigt positie in zijn partij 43
Vermeend anti-islamitisch toneelstuk leidt tot onlusten 44
Leider Moslim Broederschap stelt bestaan holocaust ter discussie 44
Verkiezingsoverwinning van presidentiële partij omstreden 499
Veerboot zinkt in Rode Zee: duizend doden 499
Nieuwe leider oppositiepartij erkend na harde interne partijstrijd 500
Egypte laat 950 gevangenen van islamitische strijdgroep vrij 500
Zeker 23 doden bij bomaanslagen op toeristenoord 500
Parlement verlengt noodtoestand met twee jaar 500
JUSTITIE
Rechters voorop bij straatprotesten voor onafhankelijke rechtspraak 501
CULTUUR EN WETENSCHAP
Archeologen vinden oude begraafplaats langs de Nijl 44
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Human Rights Watch stelt 'massa-arrestaties' aan de kaak 44
Rechter erkent recht tv-presentatrices op dragen hoofddoek 44
Hard politieoptreden kost 25 Soedanese vluchtelingen het leven 44
Laatste van gearresteerde Soedanese vluchtelingen vrijgelaten 501
Nieuwe perswet stelt oppositie teleur 502
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Gewapende actie aan Egyptische grens door radicale Palestijnen 502
BUITENLANDSE ZAKEN
Parlement aanvaardt met veel moeite Deense steun 502

EL SALVADOR
BINNENLAND
President Saca intensiveert strijd tegen misdaad 30
Twee parlementariërs van het FMLN richten nieuwe partij op 30
Nieuwe minister van Toerisme beëdigd 30
Internationale operatie tegen straatbendes 30
ARENA wint parlementsverkiezingen 346
Leden Mara Salvatrucha roepen op repressie te beëindigen 347
Nieuwe initiatieven om onveiligheid in El Salvador te bestrijden 738
Twee politieagenten gedood bij confrontatie met demonstranten 739
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen straffere wetgeving gekopieerde artikelen 347
Volksvertegenwoordiging El Salvador akkoord met arbeidsregels ILO 740
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Reeks kredieten van Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank 31
Wereldbank geeft drie leningen 31
El Salvador ontvangt twee nieuwe kredieten 347
Delegatie van het IMF bezoekt El Salvador 347
IDB verschaft El Salvador twee kredieten 740
Geldzendingen van geëmigreerde Salvadoranen nemen toe 740
JUSTITIE
Oud-onderminister in VS schuldig bevonden aan marteling en moord 31

Oud-generaals moeten slachtoffers schadevergoeding betalen 347
Vroeger parlementslid veroordeeld tot 29 jaar gevangenisstraf 348
NATUUR EN MILIEU
'Slapende' vulkaan komt tot uitbarsting 31
Veel doden door orkaan Stan 31
Tropische 'koffiebossen' in El Salvador bedreigd 348
BURGER- EN MENSENRECHTEN
DNA-database in de VS kan families herenigen 740
Zangeres Shakira start Unicef-campagne in El Salvador 740
BUITENLANDSE ZAKEN
Diplomatieke ruzie met Israël over eerbetoon aan Palestijnse leider Arafat 31
Salvadoraanse troepen blijven in Irak 31
Officiële demarcatie van grens tussen El Salvador en Honduras 348
President El Salvador sluit asiel voor voormalige CIA-agent uit 740
El Salvador stuurt nieuw contingent soldaten naar Irak 740
Dispuut met Honduras over maritieme grens 740

EQUATORIAAL GUINEE
BINNENLAND
Beschuldiging van marteling 183
BUITENLANDSE ZAKEN
Veiligheidsovereenkomst met São Tomé en Príncipe 183
China belangrijkste ontwikkelings-partner 184
Spanje trekt asielstatus Moto in 184
Oppositieleider in Ivoorkust vermoord 184
Overleg met Gabon over omstreden eilanden 184

ERITREA
BINNENLAND
Eritrea verwerpt kritiek op controversiële voedselhulppolitiek 700
Ontheemden keren terug 701
Nieuwe poging tot verbod op vrouwenbesnijdenis 701
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Eritrea verwerpt kritiek op mensenrechtenschendingen 247
Vrijlating politieke gevangenen gevraagd 701
BUITENLANDSE ZAKEN
Stop op buitenlandse voedselhulp 247
Conflict met Ethiopië duurt voort 248
Relatie met de Verenigde Naties onder druk 701

ESTLAND
BINNENLAND
Minister van Defensie dient ontslag in 16
Baltische slachtoffers sovjetterreur herdacht 398
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Centrale bank waarschuwt voor oververhitting economie 16
Sterke stijging huizenprijzen 398
GEZONDHEID EN ZORG
Aids dreigt groeiend probleem te worden 16
EUROPESE UNIE
Estland ratificeert EU-grondwet 398
BUITENLANDSE ZAKEN
Estse minister krijgt geen visum voor Rusland 16
Nederlandse ambassadeur verlaat Estland wegens discriminatie 399
OVERLEDEN
Lennart Meri, oud-president 399

ETHIOPIË
BINNENLAND
Meles Zenawi herkozen tot premier 248
Politieke onrust houdt aan 249
Oppositie loopt weg bij presentatie interim-burgemeester Addis Abeba 702
Geheimzinnige bomaanslagen 702
Etnische conflicten eisen tol 702
Ergste overstromingen sinds mensenheugenis 702
Amnestie voor gevangenen 702
Doden bij geweld tussen moslims en christenen 703
Ethiopië geeft dood toe van 193 demonstranten 703
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bevolkingsgroei zorgt voor vertraging bij economische groei 703
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank continueert steun 703
China investeert in telefoonnetwerk 703
BUITENLANDSE ZAKEN
Rebellen gedood volgens Ethiopië 703
Twee EU-diplomaten uitgewezen 703

EUROPESE UNIE
POLITIEKE ZAKEN
Vliegverbod voor 95 niet-Europese maatschappijen 198
Unie zet stap naar gezamenlijk energiebeleid 198
Parlementen Estland en Finland akkoord met Europese grondwet 326
Bezinningsperiode EU-grondwet met jaar verlengd 390
Veiligheidsmaatregelen tegen vloeistoffen in handbagage 582
Meeste lidstaten voldoen nog niet aan gemeenschappelijke asielcriteria 646
Roemeense en Bulgaarse Eurocommissarissen benoemd 646
Unie wil algeheel verbod op handel in honden- en kattenbont 710
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Commissie wil meer buitenlandse arbeiders aantrekken 6
Voorzichtige openstelling arbeidsmarkt voor legale migranten 70
Positief advies over openstelling arbeidsmarkt voor Oost-Europeanen 134
Globaliseringsfonds moet compensatie bieden bij massaontslag 198
EU-Commissie neemt herziene 'Bolkestein-richtlijn' grotendeels over 262
Grote verschillen in internetgebruik tussen lidstaten 262
Uitbreiding Unie met tien lidstaten positief voor economie 326
Werktijden langer in nieuwe dan in oude lidstaten 582
Werkloosheid in de eurozone neemt weer toe 646
Europese Commissie voorspelt groei werkgelegenheid 710
Langere werktijden vrouwen door huishoudelijke arbeid 710
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Achterstand nieuwe lidstaten blijft ondanks economische groei 6
Internationaal treinverkeer wordt in 2010 geliberaliseerd 6
Europese ondernemingen lopen achter in onderzoeksinvesteringen 6
Moeizaam compromis over EU-begroting 2007-2013 6
Commissie vermaant Groot-Brittannië en Hongarije wegens begrotingstekort 70
Microsoft geeft concurrentie gedeeltelijke inzage in Windows-code 70
Voortzetting groei van ICT-markt verwacht 134
Rapport voorspelt halvering economische groei door vergrijzing 134
Concurrentiekracht EU-lidstaten sterk verzwakt 198
Frankrijk krijgt dwangsom voor overtreding visserijregels 198
Duitsland onder toezicht gesteld wegens overschrijding begrotingsnorm 199
Europese Commissie pakt economisch protectionisme aan 262
Akkoord over meerjarenbegroting 2007-2013 262
Procedure tegen negentien lidstaten wegens niet uitvoeren EU-richtlijnen 262
Begrotingstekort EU en eurozone is dalend 263
Belgische bedrijven verdacht van overtreding concurrentieregels 326
Slovenië treedt in 2007 toe tot eurozone 326
Steun EBRD-bank niet langer geconcentreerd op Oost-Europa 327
Overeenstemming over concurrentie in openbaar vervoer 390
Luxemburg blijft rijkste land van EU 390
Toetreding Slovenië tot eurozone definitief 390
Boetes op overtreding concurrentieregels worden verhoogd 390
Europese Commissie legt opnieuw megaboete op aan Microsoft 454
Eurozone beleeft hoogste economische groei in zes jaar 518
Verder uitstel dreigt voor uitbreiding eurozone naar Oost-Europa 518
Unie perkt protectionisme in bij buitenlandse bankovernames 582
Asfaltkartel krijgt boete voor overtreding concurrentieregels 582
Philip Morris betaalt 1 miljard dollar in zaak sigarettensmokkel 646
Europese Commissie wil postdiensten volledig liberaliseren 646
Overheidstekorten dalen binnen eurozone 647
Hoogtechnologische producten vormen een vijfde van EU-export 710
Hoge boete wegens vorming rubberkartel 710
Europese Commissie wil begrotings-procedure tegen Frankrijk staken 710

JUSTITIE
Grote grensoverschrijdende actie tegen mensensmokkel 7
Commissie stelt gevangenisstraf voor bij namaak van goederen 263
Lidstaten gaan bewijsmateriaal in stafrechtelijke procedures uitwisselen 390
Europese patrouilles moeten illegale migratie indammen 454
GEZONDHEID EN ZORG
EU-ministers willen aparte markt voor kindergeneesmiddelen 7
Strengere regels voor voedselveiligheid 70
Europese burgers worden gezonder oud 134
'Aanpak te hoog cholesterol onvoldoende' 199
Europees alcoholgebruik veroorzaakt grote sociale en gezondheidsschade 391
Vaccin tegen baarmoederhalskanker goedgekeurd 583
LANDBOUW
Omvang landbouwgronden gedaald 70
H5N1-variant vogelgriepvirus nu ook geconstateerd binnen de Unie 135
Pluimveesector zwaar getroffen door vogelgriep 263
Commissie vordert deel landbouwsubsidies terug 454
Virusziekte blauwtong treft vee West-Europa 518
NATUUR EN MILIEU
'Klimaatverplichtingen sneller gerealiseerd dan voorzien' 7
Ministers aanvaarden richtlijn voor goedkeuring chemische stoffen 7
Productie van windenergie vertoont duidelijke stijging 327
Richtlijn voor gezamenlijke aanpak overstromingsrisico's 391
Maatregelen tegen lidstaten wegens uitblijven plannen CO2-reductie 454
Milieudoelstellingen Kyoto zonder bijkomende maatregelen onhaalbaar 647
CULTUUR EN WETENSCHAP
Ministers akkoord met compromisvoorstel stamcelonderzoek 454
BURGER- EN MENSENRECHTEN
'Rechten buitenlandse gevangenen met voeten getreden' 583
RELATIES MET NIET-EU-LANDEN
Unie maakt pas op de plaats bij uitbreiding met nieuwe lidstaten 7
Subsidies voor export levend slachtvee afgeschaft 7
EU trekt ruim 165 miljoen euro uit tegen natuurrampen in Afrika 8
Unie getroffen door Russisch-Oekraïens conflict over gaslevering 70
Financiële steun aan Palestijnen vooralsnog gehandhaafd 71
EU zoekt middenweg bij controversiële cartoons over islam 135
Financiële steun voor verbetering infrastructuur in Afrika 136
Europese ministers besluiten tot 120 miljoen euro steun voor Palestijnen 136
EU levert troepenmacht om veiligheid Kongolese verkiezingen te garanderen 199
Unie kondigt sancties af tegen Wit-Rusland 199
Niet-humanitaire hulp aan Palestijnse regering opgeschort 264
Complicaties bij toetreding Servië-Montenegro 327
Albanië sluit samenwerkingsakkoord met de EU 391
Unie tracht met Nabucco-pijplijn gasimport veilig te stellen 391
Unie levert 7.000 militairen voor vredesmacht Libanon 519
Europa weert genetisch gemanipuleerde rijst uit VS 519
Extra ontwikkelingshulp voor ACS-landen bij goed bestuur 519
Overeenkomst met Oekraïne over financiering olie- en gasmeters 583
Bulgarije en Roemenië vanaf 2007 lid van de Unie 583
Unie bekritiseert Ruslands politiek jegens Georgië 647
Hogere invoertarieven voor Vietnam en China 647
Toetredingsgesprekken met Turkije lopen vast 711
EUROPEES HOF VAN JUSTITIE
Europees Hof bevestigt compensatierechten van vliegtuigpassagiers 71
Minimum aantal vakantiedagen mogen niet worden 'afgekocht' 264
Tot vrouw geworden transseksueel is wettelijk vrouw 264
Akkoord nietig verklaard over uitwisseling passagiersgegevens EU-VS 328
Voormalig Commissielid Edith Cresson veroordeeld 455
Fusie mediabedrijven Sony en BMG onrechtmatig verklaard 455
EUROPEES PARLEMENT
Politicus Franse Front National verliest strafrechtelijke immuniteit 8
Parlement akkoord met opslag data gsm-, telefoon- en internetverkeer 8
Liberaliseringsrichtlijn havendiensten verworpen 71
Europarlement wijst meerjaren begroting af 72
Commissie gaat 'CIA-gevangenissen' onderzoeken 72
Aangepaste 'Bolkestein-richtlijn' aanvaard 136
'Ruim duizend CIA-vluchten in Europa met verdachten van terrorisme' 264
Meerjarenbegroting Unie definitief aanvaard door parlement 328
Parlement onder voorwaarden akkoord met stamcelonderzoek 392
Wit-Russische oppositieleider Milinkevitsj krijgt Sacharovprijs 647
Omstreden Bolkestein-richtlijn wordt in afgezwakte versie van kracht 711
'Europa was op de hoogte van bestaan CIA-gevangenissen' 711
Parlement akkoord met verhoging onderzoeksbudget 712

FALKLANDS/ MALVINAS
BINNENLAND
Vijf nieuwe afgevaardigden in raad van de Falklands gekozen 559
BUITENLANDSE ZAKEN
Argentijnse veteranen bezetten regeringsgebouw 559
Verdeeldheid over status archipel blijft 559

FILIPPIJNEN
BINNENLAND
President Arroyo: 'Poging tot staatsgreep verijdeld' 310
'Afkondiging van noodtoestand was constitutioneel' 757
Filippijnen blijven strijden tegen terrorisme 758
Doodstraf in de Filippijnen afgeschaft 758
Arroyo overleeft wederom poging tot afzetting 758
Hooggerechtshof verbiedt referendum over grondwetswijziging 759
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe btw-wet toch van kracht 311
NATUUR EN MILIEU
Aardverschuiving eist meer dan duizend doden 311
JUSTITIE
Doodstraf wordt levenslang 311
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Filippijnen geteisterd door politieke moorden 759
MILITAIRE ZAKEN
Filippijns-Amerikaanse legeroefening 312

FINLAND
BINNENLAND
President Halonen herkozen 76

FRANKRIJK
BINNENLAND
Herdenking slag om Austerlitz leidt tot onenigheid 16
Excuses van president voor onterechte vonnissen in pedofilie-zaak 16
Rellen in buitenwijken volgens politierapport niet georganiseerd 16
Premier mengt zich in conflict over koloniale geschiedenis 16
Noodtoestand opgeheven 76
President Chirac maakt gebaar naar migrantenbevolking 76
Frankrijk krijgt spoorwegpolitie 76
Franse reacties op omstreden Deense cartoons van profeet Mohammed 143
Protest tegen hervorming ontslagrecht van jongeren 143
Afrikaanse 'relschopper' uitgewezen 143
Massaal protest na moord op joodse man 143
Arbeidswet gehandhaafd ondanks massale protesten 205
Franse politie vrijgesproken van marteling 205
Toename van racisme onder Franse bevolking 205
Controversiële arbeidswet voor jongeren ingetrokken 269
Bom op spoorrail gevonden 270

Frankrijk

Minister Sarkozy in de aanval na lastercampagne 333
Controversiële eerste slavernij-herdenkingsdag in Frankrijk 333
Parlementsleden stemmen voor immigratiewet 333
Burgemeester doelwit van rellen rond Parijs 333
Uitzettingsbeleid van illegale minderjarigen versoepeld 399
Verdeelde socialisten stellen verkiezingsprogramma op 399
Immigratiewet door Senaat aanvaard 399
Premier De Villepin verliest aanzien bij links en bij rechts 400
President herdenkt moslimsoldaten uit Eerste Wereldoorlog 400
Liefde voor vrije markt gepropageerd via massamedia 460
Lagere inkomensgroepen krijgen computer en internet 460
Franse Groenen kiezen presidents-kandidaat 460
Verbod voor antisemitische groep 460
'Inbraak' in woning socialistische presidentskandidaat 525
Kraakpand met Afrikaanse migranten ontruimd in Parijs 525
Frankrijk blijkt grootste Europese immigratieland 525
Protest tegen pausplein 590
Socialistische zwaargewichten kritisch over presidentskandidaat 590
Extreem-rechtse leider doet beroep op genaturaliseerde Fransen 590
Politieactie in Parijse buitenwijk 590
Pensioen van oorlogsveteranen uit ex-kolonies verhoogd 590
Toenemende spanningen in de buitenwijken 656
Uniek televisiedebat tussen socialistische presidentskandidaten 657
Socialisten kiezen Ségolène Royal als presidentskandidaat 718

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Overheid en spoorwegen beboet voor jodentransporten 400
Franse spoorwegen verwerpen schadevergoedingseis 525

CORSICA

Corsicaanse nationalisten verantwoordelijk voor bomaanvallen 657

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid 76
Parlementslid beëindigt hongerstaking na succes 270

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tegenvallende groeicijfers voor 2005 143
Overheid keurt omstreden fusie energieconcerns goed 144
Economische groei in eerste kwartaal 2006 400
Franse economie ontwikkelt zich voorspoediger dan verwacht 525
Bedrijf Eurotunnel voorlopig gered 719
Omstreden fusie energieconcerns past binnen grondwet 719

JUSTITIE

Politie arresteert verdachten terroristisch netwerk 17
Nasleep onterechte veroordelingen in Outreau-rechtszaak 400
Militante islamisten veroordeeld vanwege terroristische samenzwering 400
Recordboete voor levensverzekerings-zwendel 461
Relaties van president Chirac veroordeeld in corruptieschandaal 461
Rechters protesteren tegen kritiek minister Sarkozy 590
Extreem-rechtse leider Mégret veroordeeld wegens corruptie 657
Veroordeling wegens aanslagpoging in La Réunion 657

NATUUR EN MILIEU

Sterke uitbreiding duurzame (wind)energie 17
Windenergie groeit met 64 procent 77
India weigert sloop giftig vliegdekschip 333
Greenpeace-actie tegen overbevissing van blauwvintonijn mislukt 526

CULTUUR EN WETENSCHAP

President Chirac opent 'zijn' museum voor etnografische kunst 400

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Nieuwe anti-terreurwet goedgekeurd 17
Huwelijksleeftijd vrouwen verhoogd 206
Nieuwe immigratieregels leiden opnieuw tot controverse 461
Hongerstaking illegale immigranten duurt voort 526
Frankrijk verstrekt verblijfsvergunning aan illegalen 591

MILITAIRE ZAKEN

Succesvolle test met onbemande spionagevliegtuigen 591

EUROPESE UNIE

Frans parlement niet gevoelig voor Europa van Barroso 77

BUITENLANDSE ZAKEN

Banden met China versterkt tijdens bezoek Chinese premier 17
Frans kernwapenbeleid blijft ongewijzigd 77
Iraanse vluchtelingen demonstreren tegen nucleair beleid Iran 461
Meer vredestroepen naar Libanon 526
Premier De Villepin verwerpt 'war on terror' 591
Overeenkomst met Senegal moet illegale migratie indammen 591
Genocide-onderzoeken schaden betrekkingen met Rwanda 719

FRANS-GUYANA

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rubis koopt productie- en distributie-centrum van Shell 477

JUSTITIE

Criminaliteit gelieerd aan illegale goudwinning zelden bestraft 477

GEZONDHEID EN ZORG

Moeizame bestrijding knokkelkoorts-epidemie 478
Bestrijding in Frans-Guyana van hiv/aids verloopt moeizaam 478

NATUUR EN MILIEU

Goudexploitatie in natuurpark opgeschort na wijdverbreid protest 478
Gevolgen van de illegale goud-exploitatie 478

BUITENLANDSE ZAKEN

Misdaadbestrijdingsovereenkomst met Suriname 478

GABON

BINNENLAND

Bongo wint omstreden verkiezingen 63
President Gabon herkozen 439
Spanning tussen oppositie en president 439
Oppositie gematigd tevreden over hervorming kiessysteem 575

JUSTITIE

Oppositieleden krijgen gevangenisstraf 576

BUITENLANDSE ZAKEN

Besprekingen Equatoriaal Guinee - Gabon hervat 440

GAMBIA

BINNENLAND

Wisselingen in de regering 184
Chef van het leger ontslagen 184
Aanklachten tegen oppositieleiders ingetrokken 184
Regering Gambia zegt couppoging te hebben verijdeld 639
President Jammeh wint voor derde maal presidentschap 639

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Internationale journalistenorganisaties veroordelen gebrek aan persvrijheid 639

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen tussen Gambia en Senegal 184

GEORGIË

BINNENLAND

Regeringswisselingen na ontslag minister van Buitenlandse zaken 144
Parlement aanvaardt wijziging kieswet 144
Demonstratie uit onvrede over economisch beleid 591
Balans bewind Saakasjvili volgens velen niet uitsluitend positief 591

JUSTITIE

Levenslang voor poging tot aanslag op Amerikaanse president Bush 144
Vier voormalige ambtenaren veroordeeld wegens dood bankier 592

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritiek op behandeling Georgische vluchtelingen in Abchazië door VN 144

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Georgië: 'Opstandige Kodori-kloof onder controle' 592
Minister: 'Helikopter onder vuur boven Zuid-Ossetië' 592

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen met Rusland 144
Crisis met Rusland spitst zich toe 592

GHANA

BINNENLAND

President voorspelt voorspoedig 2006 185

Uitgaansverbod in noordelijke stad Bimbilla 185
Emigranten mogen stemmen ondanks protesten 185
JUSTITIE
Criminelen veroordeeld tot 554 jaar dwangarbeid 185
BUITENLANDSE ZAKEN
Akkoord met Spanje over terugsturen immigranten 185
Gewelddadige protesten in vluchtelingen-kampen 185

GRENADA
BINNENLAND
Herstel na orkaan blijft uit 221
BUITENLANDSE ZAKEN
Betrekkingen Taiwan verbroken 221

GRIEKENLAND
BINNENLAND
Actievoerders bestoken Franse instellingen 17
Onschendbaarheid parlementslid Mantouvalos opgeheven 17
Politie bevrijdt 96 illegale immigranten 17
Revolutionaire Strijd eist aanslag op ministerie op 17
Politici massaal afgeluisterd 145
Premier Karamanlis herschikt kabinet 145
Parlement akkoord met wet die crematie toestaat 206
Felle gevechten tussen politie en demonstranten 334
'Menselijke fout oorzaak vliegtuigongeluk' 334
Parlement akkoord met bouw moskee 526
Minister Polydoras wil demonstraties aan banden leggen 526
Regerende Nieuwe Democratie houdt stand in lokale verkiezingen 657
Deserteur Irak krijgt twee jaar voorwaardelijk 719
Overheid wil Grieks-Albanezen naturaliseren 719
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement akkoord met arbeids-hervorming 17
Rechtbank beveelt zeelieden aan het werk te gaan 145
Massale stakingen tegen economische hervormingen 206
Werkgevers en werknemers sluiten loonakkoord 334
Werkloosheidsuitkering gaat omhoog 592
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Griekenland geeft prijzen veerdiensten vrij 334
Financieringstekort neemt af 593
Buitenlandse investeerders willen minder regels 593
IMF adviseert voortzetting economische hervormingen 658
JUSTITIE
Rechter schuldig bevonden aan witwassen 526
Tweede lid Zeventiende November vrijgelaten 719
ONDERWIJS
Docenten eisen meer loon 658
LANDBOUW
Griekenland bevestigt drie gevallen van vogelgriep 145
CULTUUR EN WETENSCHAP
Graftombe van 2.300 jaar oud ontdekt 145
Wetenschappers: doceer Darwin op school 526
MILITAIRE ZAKEN
Griekenland ziet af van koop F16-vliegtuigen 206
EUROPESE UNIE
Europees Parlement tikt Griekenland op de vingers 206
Arbeidsmarkt in fasen open voor Roemenen en Bulgaren 719
BUITENLANDSE ZAKEN
Bezoek Amerikaanse minister Rice leidt tot wrijving 334
Griekse en Turkse straaljager botsen met elkaar 334

GROOT-BRITTANNIË
BINNENLAND
Originele graftombe koning Edward the Confessor ontdekt 17
Conservatieven kiezen David Cameron als nieuwe leider 18
Grote brand treft olieopslag Hemel Hempstead 18
Kennedy stapt op als leider Liberaal-Democraten 77
Geweldmisdrijven nemen toe 77
Leider extreem-rechtse BNP vrijgesproken 145
Kerk verontschuldigt zich voor slavernij 146
Lagerhuis akkoord met anti-terreur-maatregelen 146
Moslims demonstreren tegen Deense cartoons 146
'Geen schorsing burgemeester Livingstone zolang beroep loopt' 146
Menzies Campbell nieuwe leider Liberaal-Democraten 206
Eerste biometrische passen uitgegeven 206
Jowell besluit aan te blijven als minister 207
Mail on Sunday mag dagboek prins Charles niet publiceren 207
Aantal asielverzoeken scherp gedaald 207
Premier Blair in opspraak na partijleningen 207
Schandalen treffen regering-Blair 270
Regering richt 'Britse FBI' op 271
Racistische aanslag kost twee mensenlevens 334
Labour lijdt gevoelige nederlaag bij gemeenteraadsverkiezingen 335
'Blair maakte grote inschattingsfout' 335
Minister Reid wil Binnenlandse zaken hervormen 335
Politie ontmantelt anti-oorlogsprotest 335
Anti-terrorismeactie bij verkeerde personen 401
'Communicatie bij aanslagen schoot tekort' 401
Steun voor Labour op dieptepunt 401
Britse moslims sterk geradicaliseerd 401
Functie Lord Chancellor geschrapt 461
Moslims herdenken aanslagen in Londen 461
Politie arresteert fondsenwerver Labour 462
Amnestie levert 100.000 messen op 462
Geen strafvervolging voor agenten die vermeende terrorist doodden 462
Minister Reid komt met ingrijpende hervorming Binnenlandse zaken 462
Regering verliest proces over status van Afghaanse kapers 527
Terrorismedreiging leidt tot terreuralarm 527
Minister Kelly installeert commissie voor integratie 527
Politie houdt duizenden moslims in de gaten 593
Politie voert actie tegen mogelijke terroristentraining 593
'Drieduizend Polen zwerven op straat' 593
Premier Blair treedt binnen een jaar af 593
Discussie over multiculturele samenleving laait op 658
Financiën maakt bronnen niet meer openbaar 658
Schorsing Londense burgemeester Livingstone ongedaan gemaakt 658
Autoriteiten stopten dood spion in 1956 in doofpot 658
Terrorisme, misdaad en opwarming aarde staan centraal in Troonrede 719
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Guardian: 'Groot-Brittannië martelde in gevangenkampen' 18
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkloosheid sterk gestegen 146
Britse inkomenskloof tussen vrouw en man groter dan elders 146
Ambtenaren staken tegen pensioen-hervorming 207
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economie groeit sterk 528
Dollar bereikt laagste stand in veertien jaar 720
JUSTITIE
Law Lords wijzen gebruik dubieus bewijs af 18
Niet-gehuwde stellen mogen kinderen adopteren 18
Minister Clarke weerlegt kritiek VN op antiterrorismewetgeving 77
Lagerhuis wijst wettelijk verbod op haatzaaien af 77
Hooggerechtshof tegen wet op schijnhuwelijken 271
Omstreden anti-terreurwet van kracht 271
Voormalige inwoners Chagoseilanden mogen terugkeren 335
Hooggerechtshof verwerpt huisarrest terreurverdachten 401
Vermeende terroristen verschijnen voor de rechter 593
Regering mag uitkering vermeende terroristen aan banden leggen 594
Rechter laat twee terrorisme- verdachten vrij 720
Lid Al-Qaeda krijg levenslang 720
ONDERWIJS
Meer geld voor onderwijs 207
NATUUR EN MILIEU
CO2-emmissie opnieuw toegenomen 77
Regering stelt nieuw milieudoel 401
'Permanente oplossing nucleair afval nodig' 462
'Ministerie van Transport neemt klimaatdoelen niet serieus' 528
Econoom Stern komt met alarmerend rapport over opwarming aarde 659
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Eerste homohuwelijk in Belfast 18
Scholiere mag geen burka dragen 207

Groot-Brittannië

'Duizenden kinderen gevangen' 208
House of Lords akkoord met ID-kaart 208
Vrouwenbesnijdenis reden voor politiek asiel 659
Ombudsman: Groot-Brittannië verwordt tot surveillancestaat 720
Overheid is niet verplicht asielzoekers te kleden 720
MILITAIRE ZAKEN
'Zeker 1.000 deserteurs door Irak' 336
Regering verleent pardon aan deserteurs 720
Generaals bekritiseren Irakbeleid 660
Premier Blair bezoekt troepen in Afghanistan 721
NOORD-IERLAND
Sinn Fein zet 'Britse spion' uit de partij 18
IMC: 'IRA houdt zich aan ontwapening' 147
IMC: 'IRA geen terroristische bedreiging meer' 208
Britse spion Donaldson vermoord 271
Noord-Ierse parlement weer bijeen 336
Paramilitairen betrokken bij georganiseerde misdaad 402
DUP noemt deadline vorming Noord-Ierse regering arbitrair 462
Oranjemarsen verlopen rustig 463
Steeds meer katholieken bij Noord-Ierse politie 463
Commissie: 'IRA gecommitteerd aan politiek zonder geweld' 659
Protestantse leider Paisley ontmoet katholiek kerkleider 659
Britse en Ierse premiers komen met plan voor herstel bestuur 659
Brits parlement akkoord met ontbinding Noord-Ierse Assemblee 720
SCHOTLAND
Rookverbod afgekondigd 208
EUROPESE UNIE
Ruim 400.000 Oost-Europeanen naar Groot-Brittannië 528
Restricties komst Bulgaren en Roemenen 659
BUITENLANDSE ZAKEN
'Geen transport Amerikaanse verdachten via Brits grondgebied' 78
Videoband Irak brengt Britse troepen in verlegenheid 147
Arrestanten Guantánamo Bay mogen gebruik maken van Brits recht 147
Groot-Brittannië trekt nog meer manschappen terug 208
Meer troepen naar Afghanistan 463
Kritiek op Blairs pro-Amerikaans beleid groeit 463
Protest tegen oorlog in Libanon 528

GUADELOUPE
BINNENLAND
Politie onderschept grote hoeveelheid cocaïne 295
Bezoek van Franse minister Sarkozy uitgesteld 295
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Straatrellen in Guadeloupe 296
NATUUR EN MILIEU
Dode bij aardbeving op Guadeloupe 296

GUATEMALA
BINNENLAND
Minstens 35 doden bij gevechten tussen bendes in gevangenissen 31
Landmijnen in Guatemala na zeven jaar opgeruimd 32
Guatemalteken willen referendum over aanblijven president Berger 348
Politie betrokken bij moord op bendeleden 348
Parlementslid van de oppositie in Guatemala vermoord 348
President Berger wil strijd tegen misdaad intensiveren 741
President Berger wijzigt kabinet 741
Bestorming van Pavón-gevangenis om orde te herstellen 742
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Leningen Wereldbank moeten economische groei stimuleren 32
Geldzendingen van landgenoten blijven stijgen 348
Directeur IMF looft economische stabiliteit Guatemala 349
Wereldbank verstrekt twee leningen 349
Hulp voor Guatemala van IDB 349
Financiële hulp voor Guatemala uit het buitenland 742
JUSTITIE
Hooggerechtshof bekijkt bewijslast tegen oud-president Portillo 32
Bijna tachtig rechters met de dood bedreigd 32
Verkrachter kan niet meer vrijuit gaan 32
Internationaal arrestatiebevel tegen Portillo ingetrokken 349
Ríos Montt op voorspraak officier vrijgesproken 349
Juridische actie tegen voormalige presidenten Guatemala 742
Mexico autoriseert uitwijzing oud-president Portillo 742
NATUUR EN MILIEU
Natuurgeweld veroorzaakt honderden doden in Midden-Amerika 32
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Stijging aantal verkrachte en vermoorde vrouwen 33
Ontdekte politiearchieven werpen licht op mensenrechtenschendingen 33
Honderden politiebeambten schenden mensenrechten 33
Slachtoffers oorlog ontvangen compensatie 33
Vrouwen ontstemd over presidentieel veto om wet tegen te gaan 349
Families van omgekomen VN-soldaten krijgen schadevergoeding 349
Bendes die kinderporno verhandelen actief in Guatemala 349
Nabestaanden slachtoffers Plan de Sánchez ontvangen compensatie 350
Geringe vooruitgang mensenrechten-situatie in Guatemala 350
Scherpere regels bij adoptie uit Guatemala door Amerikanen 742
Journalist in Guatemala vermoord 742
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Pogingen Midden-Amerikaanse speciale eenheid op te zetten 743
BUITENLANDSE ZAKEN
Hoogste Guatemalteekse anti-drugsbaas in VS gearresteerd 33
Afspraken met Belize moeten leiden tot vrijhandelsakkoord 743
OVERLEDEN
Fernando Lucas García, voormalig dictator 350

GUINEE
BINNENLAND
Ether open voor particuliere tv- en radiostations 64
Aanloop naar cruciale gemeenteraads-verkiezingen 64
Tientallen arrestaties in Guinee na etnische onlusten in zuidoosten 65
Oppositiepartij verlaat het parlement 441
President ontslaat premier 441
SOCIAAL-ECONMISCHE ZAKEN
Vaste prijs voor rijst 65
Drie doden bij onderwijsprotest 65
Vakbonden boeken eensgezind winst 441
Licenties voor uraniumexploratie verstrekt 441
Nieuwe protesten tegen malaise 441
MILITAIRE ZAKEN
Bevelhebber leger en 2.000 soldaten met verplicht pensioen 65

GUINEE-BISSAU
BINNENLAND
Gespannen situatie na presidents-verkiezingen 185
Voorraad mijnen in Guinee-Bissau vernietigd 186
Guinee-Bissau volgens VN steeds meer doorvoerhaven van drugs 187
PAIGC-leden starten 'Nationaal Reddingsoffensief' 768
Hoofdstad Bissau mijnenvrij 768
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Scholen gesloten om plunderingen te voorkomen 768
Regering zet programma op ter bestrijding van voedseltekorten 768
Onderwijzers protesteren tegen loonachterstand 768
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
ADB wil voedselvoorziening in Guinee-Bissau stimuleren 187
EU financiert herstel en onderhoud wegen 187
Guinee-Bissau krijgt subsidie van Wereldbank 769
IMF ziet ommekeer in Guinee-Bissau sinds 2004 769
GEZONDHEID EN ZORG
Cholera-epidemie eist groot aantal slachtoffers 187
Inentingscampagne tegen mazelen 769
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Guinee-Bissau wil vrouwenbesnijdenis uitbannen 769

BUITENLANDSE ZAKEN
Leger Guinee-Bissau eist overgave Senegalese rebellen 769

GUYANA
BINNENLAND
Regering wil stijgende misdaad aanpakken 478
Functionaris USAID dood gevonden in hotel 479
Kritische televisiepersoonlijkheid om het leven gebracht 479
Minister van Landbouw vermoord 479
Parlementsverkiezingen uitgesteld 479
Regering ontkent contacten met drugshandelaar 479
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dumping van Chinees bauxiet leidt tot sluiting fabriek Guyana 480
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Schulden Guyana bij IMF en Wereldbank kwijtgescholden 480
Terugval in economische groei in Guyana 480
Guyana ontvangt internationale financiële steun 480
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Caricom-markt van start met Guyana 480
Discriminatie van Guyanen aan de kaak gesteld 480
BUITENLANDSE ZAKEN
President Jagdeo op staatsbezoek in Cuba 480
VS willen meer resultaat zien van strijd tegen drugshandel 480

HAÏTI
BINNENLAND
Geweld houdt aan 221
Vredesmacht wordt uitgebreid 222
Relatief rustig verloop verkiezingen 222
René Préval opnieuw president van Haïti 675
Geweld in Haïti keert weer terug 675
Oud-premier Neptune vrijgelaten 676
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Landen uit regio richten aandacht op Haïti 676
JUSTITIE
Proces aangespannen tegen Aristide 223
Beruchte Haïtiaanse paramilitair vrijgelaten 677
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Haïti weer welkom in Caribische Gemeenschap 677
BUITENLANDSE ZAKEN
Bezoek van president Dominicaanse Republiek roept agressie op 223
Wapenembargo VS tegen Haïti opgeheven 677

HONDURAS
BINNENLAND
Wijzigingen in Hondurees kabinet 33
Politieactie tegen jeugdbendes 33
Manuel Zelaya wint verkiezingen voor presidentschap 34
Meer dan 150 Hondurezen komen om bij pogingen VS te bereiken 34
Zelaya ingehuldigd als president 350
Regering tast ruimte af voor gesprekken met straatbendes 350
Liberaal parlementslid Honduras met geweld omgebracht 351
Vuurwapengevecht in gevangenis leidt tot 13 doden 351
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vakbondsleider vermoord 34
Ratificatie CAFTA-verdrag roept nieuwe protesten op 351
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Ambitieus wegenplan moet alternatief vormen voor Panamakanaal 34
Schuld Honduras bij IMF en Wereldbank kwijtgescholden 351
JUSTITIE
Dood illegale migranten levert mensensmokkelaar lange celstraf op 351
GEZONDHEID EN ZORG
Regering trekt besluit over Cubaanse medici onder druk in 34
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hondurese ex-kolonel moet slachtoffers schadevergoeding betalen 351
BUITENLANDSE ZAKEN
Honderden Hondurezen vanuit VS teruggestuurd 352

HONGARIJE
BINNENLAND
President veroordeelt visumregels VS 19
Extreemrechtse partijen bundelen krachten 19
Hongaarse oppositie verwerpt aanpassing kieswet 19
Hongarije wil verwarmingskosten voor gepensioneerden subsidiëren 19
Overheid controleert elektriciteitstarieven 272
Politieke slachtoffers mogen claims indienen 272
Parlementsverkiezingen worden nek-aan-nek race 272
Hevige protesten in Hongarije na uitspraken premier 660
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meldingen van bedrijfsfraude afgenomen 19
BAA koopt luchthaven Boedapest 19
Hoog begrotingstekort in Hongarije 661
EUROPESE UNIE
Hongarije voorlopig nog niet in eurozone 19

IERLAND
BINNENLAND
Militaire parade tijdens herdenking Paasopstand 336
Politie beëindigt protest Afghaanse hongerstakers 336
Aantal inwoners Ierland stijgt naar 4,2 miljoen 463
Minister McDowell gaat Progressieve Democraten leiden 594
Premier Ahern nam geld aan van vrienden 594
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Steun voor stakende zeelieden 147
Minister Cowen roept op tot loonmatiging 336
Sociale partners sluiten loonakkoord 402
Ieren rijkste inwoners van Europa 463
Immigratie Ierland bereikt hoogtepunt 594
Ierland telt meer dan twee miljoen werknemers 594
Organisatie Crosscare kritisch over hulp aan armen 594
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Inflatie naar recordhoogte 594
JUSTITIE
'Misstanden bij politie vereisen vergaande ingrepen' 595
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Protestantse mars leidt tot rellen 147
BUITENLANDSE ZAKEN
'VS vervoerden gevangene via Ierland' 402
OVERLEDEN
Charles J. Haughey, oud-premier 402

INDIA
BINNENLAND
Minister Natwar Singh opgestapt 233
Parlementariërs weggestuurd wegens corruptie 234
Rajnath Singh nieuwe leider BJP 234
Sonia Gandhi verlaat Indiaas parlement 234
Aanpak maoïsten onder leiding premier 234
Staking na de dood van vier jongens in Kashmir 234
Veertien doden bij bomaanslag in Varanasi 235
Gandhi wint tussentijdse verkiezingen 505
Situatie in Bangalore is weer rustig 505
Raadsels omtrent de dood van vrijheidsstrijder Netaji niet opgelost 505
Acties van Indiase maoïsten 505
Indiase politie vuurt traangas af op demonstranten in Kashmir 506
Bomaanslagen in Mumbai 506
De Congrespartij schort lidmaatschap van vooraanstaand politicus op 567
Regionale partij stapt uit regeringscoalitie 567
Botsingen tussen studenten en politie 567
Vier doden bij ongeregeldheden in Delhi 630
Bomaanslag op moskee in Malegaon 630
DEELSTATEN
Communisten winnen verkiezingen in West-Bengalen en Kerala 506
Gesprekken tussen Indiase regering en Nagaland 507
Afscheidingsbeweging in Assam wil gesprek met New Delhi 507
India schort acties tegen rebellen in Assam op 567
India gaat onbemande vliegtuigen gebruiken tegen maoïstische rebellen 568
Aantal zelfmoorden van boeren in Maharashtra hoger dan ooit 630
Oliewinning in Nagaland wordt hervat 630
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dertien doden bij demonstratie in Orissa 235
Ambitieus werkgarantieplan gelanceerd 235
India moet corruptie bij overheidsuitgaven beteugelen 507
Verbod op kinderarbeid 568
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Begroting gericht op 10 procent groei 235
Record op aandelenmarkt 235
Armoedebestrijding niet ten koste van economie 507
India's industriële productie met 9,6 procent toegenomen 568

India

Industriële productie, uitvoer en schulden stijgen 631
JUSTITIE
Twee jaar cel voor selectief aborteren 235
Cijfers uit het rapport 'Misdaad in India - 2004' 507
Man veroordeeld voor bomaanslag in Mumbai in 1993 631
ONDERWIJS
Overheid reserveert meer plaatsen voor studenten uit de lagere kasten 507
GEZONDHEID EN ZORG
Problemen in India voor Coca Cola en PepsiCo 568
NATUUR EN MILIEU
Milieurapport toont zeer ernstige luchtvervuiling aan 508
Milieuactiviste Medha Patkar gearresteerd 508
Handel in tijgerhuiden neemt toe 631
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Rapport stelt schending van mensenrechten in Kashmir aan de kaak 631
MILITAIRE ZAKEN
Geslaagde proef met lange-afstandsraket 508
Luchtvaart- en defensiegroep EADS zal 2 miljard euro investeren 568
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Bilateraal contact over kwestie Kashmir 508
BUITENLANDSE ZAKEN
Pact tussen India en Saoedi-Arabië 235
Buitenland helpt India bij ontwikkeling civiele nucleaire energie 235
Nieuwe impuls voor handel met Bangladesh 236
Afspraken met Pakistan over aanpak criminaliteit 236
India arresteert 21 Pakistaanse spionnen 568
India en Bangladesh gaan terrorisme gezamenlijk bestrijden 568
Pakistan 'betrokken bij de aanslagen in Mumbai' 631

INDONESIË
BINNENLAND
'Bommenmaker' Azahari komt om 122
President Yudhoyono benoemt nieuw economisch team 122
Spanningen op Sulawesi na executies van christenen 759
Hulp van media bij corruptie-bestrijding 760
Tommy Soeharto op vrije voeten 760
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Wederopbouw van Atjeh 122
Vredesverdrag Atjeh wordt nageleefd 122
Bomaanslag in Centraal-Sulawesi 122
Doden bij onrust in Papoea 312
Parlement stemt in met wet voor Atjeh 508
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gematigd positieve geluiden over de Indonesische economie 509
JUSTITIE
Strafvermindering van Bashir gaat niet door 123
Celstraf voor voorzitter van verkiezingscommissie 123
Geen rechtszaak tegen Soeharto 509
Bashir op vrije voeten 509
Levenslang voor moord op Amerikanen in Papoea 760
Enige verdachte in zaak Munir vrijgesproken 760
GEZONDHEID EN ZORG
Dodental door vogelgriep loopt verder op 313
Vogelgriep maakt opnieuw slachtoffers in Indonesië 760
NATUUR EN MILIEU
Duizenden doden bij natuurrampen 509
Milieuramp door gasboring op Java 761
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Celstraf voor moord op mensen-rechten-activist Munir 123
Vernietigend rapport over Indonesisch optreden in Oost-Timor 123
Indonesië staat dubbele nationaliteit toe 510
MILITAIRE ZAKEN
Leger nog altijd actief in bedrijfsleven 510
BUITENLANDSE ZAKEN
Herstel militaire relaties met de VS 123
Gusmão en Yudhoyono bespreken VN-rapport over Oost-Timor 313
Anti-Deense protesten in Indonesië 313
Balkenende bezoekt Indonesië 313
President Bush bezoekt Indonesië 761

INTERNATIONAAL
ALGEMEEN
Unicef: 'Gelijke toegang tot onderwijs voor meisjes wordt niet gehaald' 259
Autoverkeer eist 390 maal zoveel doden als terrorisme 259
Diep wantrouwen Arabische bevolking jegens VS 259
Meteorologen zien 2005 gekenmerkt door uitersten 260
Landen regio Grote Meren werken samen bij voorkomen epidemieën 260
Aantal asielaanvragen in industriestaten neemt verder af 260
Samenwerking tussen mensenrechtenorganisaties Maghreb-landen 578
Aantal landen dat doodstraf uitvoert neemt verder af 578
Landen met volledige persvrijheid nog altijd in de minderheid 578
Jaarrapport geeft inzicht in ranglijst van 'falende staten' 579
Top-tien van staten met strengste mediacensuur gepubliceerd 579
Politiemachten Zuidoost-Europese landen gaan samenwerken 579
Wereldwijde mars tegen de honger 579
Amnesty: 'Meer mensenrechten-schendingen door strijd tegen terrorisme' 579
Landen rond de Zwarte Zee intensiveren regionale samenwerking 580
VN-rapport: 'Wereldwijd 191 miljoen migranten' 580
'Gifstoffen vormen bedreiging voor dieren op de noordpool' 580
Onderzoek wijst op grote kloof tussen westerse en moslimwereld 580
ORGANISATIES EN VERDRAGEN
Eerste bijeenkomst interimparlement Arabische Liga 324
Ex-minister Tunesië wordt hoofd van Arabische Maghreb Unie 324
Afrikaanse Unie richt mensenrechten-hof op 324
Mensenrechtencommissie VN door nieuwe raad vervangen 324
Arabische Liga stelt vredes- en veiligheids-raad in 516
'Deel landen VN-Mensenrechtenraad heeft zelf slechte staat van dienst' 516
Homobelangengroepen krijgen geen formele VN-vertegenwoordiging 516
Voormalige sovjetrepublieken sluiten pro-westerse vrijhandelsovereenkomst 516
Bahreinse vrouw voorzitter van de Algemene Vergadering van de VN 643
Forse financiële injectie voor Global Environment Facility 643
UNCTAD waarschuwt tegen ongelijke internationale handelsontwikkeling 643
ECONOMIE, FINANCIËN EN SOCIALE ZAKEN
'Internationale firma's ontdoken massaal oliesancties tegen Irak' 323
Oslo verdringt Tokio als duurste stad 323
IMF scheldt schuld van negentien landen kwijt 324
'Einde aan de meeste kinderarbeid binnen tien jaar mogelijk' 643
Islamitische Ontwikkelingsbank gaat armoede bestrijden 644
Aantal miljonairs benadert wereldwijd negen miljoen 644
ONTWAPENING EN WAPENBEHEERSING
Golfstaten willen Midden-Oosten zonder kernwapens 324
Algerije, Israël en Marokko nemen deel aan NAVO-patrouilles 644
West-Afrikaanse staten nemen maatregelen tegen wapenproliferatie 644

IRAK
BINNENLAND
Tol van de oorlog: tienduizenden doden 111
Bijna 1.000 pelgrims gedood door massapaniek 112
Verenigde Staten logen over gebruik witte fosfor in Irak 112
Parlementsverkiezingen gewonnen door sjiitische partijen 112
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Olie- en energievoorziening problematisch 113
JUSTITIE
Proces tegen voormalig president Saddam Hoessein 113
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Eerste gerechtelijke executies na verdrijving oude regime 114
Bezorgdheid over martelingen en rechteloosheid van gevangenen 114
Vijf militairen veroordeeld 115
Koerdisch schrijver tot 30 jaar cel veroordeeld 115
BUITENLANDSE ZAKEN
VN-mandaat Irak opnieuw verlengd 115

IRAN
BINNENLAND
'Martelaars' per advertentie gezocht 115
Ahmadinejad wordt president van Iran 116
Iran maakt arrestaties van Al Qaeda-leden bekend 117
Doden bij gewelddadige confrontatie tussen politie en Koerden 117
Acht doden door bomontploffing 117
Zeker 128 doden na vliegtuigcrash 117
Gewelddadige protesten na publicatie van cartoons over profeet Mohammed 625
Tarieven bloedgeld verhoogd 625
Geestelijk leider spreekt veto uit tegen voorstel president 625
Aandelen staatsbedrijven naar armen 625
Mirdamadi wordt nieuwe leider hervormingsgezinden 626
Satellietschotels van daken gehaald 626
'On-islamitisch' geklede vrouwen ontvangen waarschuwing 626
Oud-president Khatami veroordeelt '11 september' 626
JUSTITIE
Rechters mogen wapens dragen 117
Gerechtshof veroordeelt student tot vijf jaar cel 117
Rechtbank voor de pers spreekt tijdschriften vrij 117
CULTUUR EN WETENSCHAP
Campagne tegen buitenlandse films 118
Eerste satelliet gelanceerd 119
BURGER- EN MENSENRECHTEN
BBC beweert dat haar website wordt geblokkeerd 118
Mensenrechten geschonden in gevangenissen 118
Protest tegen executies jongeren 118
Geen bezoek voor Akbar Ganji 118
Regering beperkt persvrijheid 626
Nobelprijswinnares protesteert tegen executie en arrestaties 626
Akbar Ganji na zes jaar vrijgelaten 627
Zeventig arrestaties tijdens demonstratie voor vrouwenrechten 627
EU uit zorgen over dood student 627
BUITENLANDSE ZAKEN
Bezoek Iraakse premier 118
Nucleaire activiteiten Iran afgekeurd 118
Financiële steun voor Hamas-regering 627
Onderhandelingen over nucleaire activiteiten in impasse 627
Canada eist acties tegen bij dood ournaliste betrokken aanklager 628
Maleisië investeert in Iraanse woningbouw 628

ISRAËL
BINNENLAND
Grote veranderingen in Israëlische politiek 354
Conflict met Palestijnen 356
Demonstraties tegen vernietigen illegale huizen op Jordaanoever 357
Premier Olmert wil permanente grenzen vaststellen 357
Corruptieschandalen teisteren Israëlische politiek 746
Voormalig Sovjet-dissident Sjaransky verlaat politiek 746
Controverse over woongemeenschappen op privé-grond 746
De Arbeid blijft deelnemen aan regeringscoalitie 746
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Armoede onder overlevenden holocaust 357
SOCIAAL ECONOMISCHE ZAKEN
Israël tweede op wereldranglijst sociale ongelijkheid 357
JUSTITIE
Fatach-lid Khader veroordeeld 358
Omri Sjaron veroordeeld voor illegale partijfinanciering 358
Geen nieuwe wijziging route veiligheidshek 746
LANDBOUW
Vogelgriep duikt ook op in Israël 358
BURGER EN MENSENRECHTEN
Hooggerechtshof vaardigt verbod uit op 'menselijke schilden' 358
Geen recht op staatsburgerschap voor met Israëli's getrouwde Palestijnen 358
Israëlische politie zou klachten Palestijnen negeren 747
Nieuwe cijfers over slachtoffers Israëlisch-Palestijns conflict 747
MILITAIRE ZAKEN
Israël lanceert Eros-B satelliet 358
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Zomer 2006: twee-fronten-oorlog 747
Ontmoeting met Abbas afgezegd 749
Explosieven onderschept 749
BUITENLANDSE ZAKEN
VS steunen Israëlisch plan om grenzen vast te leggen 358
Israël na zestig jaar toegelaten tot Rode Kruis 749
Israël annuleert reis naar VN-conferentie vanwege deelname Hamas 749
OVERLEDEN
Abba Eban, diplomaat en politicus 750

ITALIË
BINNENLAND
Parlement akkoord met zelfverdedigingwet 78
Cannabis gelijkgesteld aan heroïne 147
Bedrijf Mediaset beboet wegens bevoordelen premier Berlusconi 148
Parlement akkoord met omstreden justitiewet 148
Premier Berlusconi gaat alliantie aan met kleindochter Mussolini 148
Conservatieve politici komen met manifest 148
Italië op weg naar parlementsverkiezingen 208
Ontvoerders doden achttien maanden oud kind 273
Minister: 'Terroristische aanslag verijdeld' 273
Olijftakcoalitie Romano Prodi wint parlementsverkiezingen nipt 273
Premier Prodi presenteert nieuwe kabinetsploeg 336
Politie arresteert zoon voormalige koning 402
Arrestaties ter voorkoming maffiaoorlog 403
Voorstel grotere macht premier en regio's verworpen 403
Premier Prodi wint vertrouwen Senaat 403
Bankier dood gevonden 463
Onenigheid over vertrouwens-stemming 464
Duizenden gevangenen profiteren van amnestie 528
Padua grendelt drugsblokken af 528
Politie arresteert 40 moslims 528
Regering neemt maatregelen tegen illegale telefoontaps 595
Politie rolt fabriek voor namaak-producten op 595
Belastingaangifte premier Prodi illegaal onderzocht 661
Premier Prodi: 'Maffia grootste bedreiging economie zuiden' 721
Top geheime diensten door premier Prodi vervangen 721
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkloosheid daalt naar laagste punt in tien jaar 595
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Antonio Fazio neemt ontslag als president Banca d'Italia 19
Regering moet extra bezuinigen 403
Economie groeit na winnen wereldkampioenschap voetbal 464
Parlement akkoord met hervormingen 529
Bankfusie leidt tot derde bank eurozone 529
Zeker 30 miljard aan bezuinigingen 529
Italië mag omstreden belasting blijven heffen 662
Veel kritiek op Italiaanse begroting voor 2007 662
OESO: 'Begrotingstekort weer boven de 3 procent' 721
JUSTITIE
President stuurt justitiewet terug naar parlement 78
Zware straffen voor satanische sekte 148
Justitie schorst rechter wegens verzet tegen crucifix 148
Rechtbank spreekt agenten vrij in maffiaproces 148
Politie arresteert maffiabaas Bernardo Provenzano 274
Hooggerechtshof handhaaft veroordeling ex-minister Previti 338
President verleent linkse activist gratie 338
Senaat akkoord met generaal pardon gevangenen 464
Voormalig nazi-officier krijgt levenslang 721
Twee mannen veroordeeld wegens terrorisme 722
GEZONDHEID EN ZORG
Vogelgriep vastgesteld bij zwanen 148
NATUUR EN MILIEU
Wereldnatuurfonds noemt Italiaans beleid een ramp 209
CULTUUR EN WETENSCHAP
Metropolitan Museum of Art geeft kunstschatten terug 148
EUROPESE UNIE
EU helpt bij bestrijden illegale immigratie 464

Ivoorkust

EU-experts op Lampedusa voor bestrijding illegale migratie 529
BUITENLANDSE ZAKEN
Onderzoek tegen Amerikaan in zaak Calipari 19
Europees arrestatiebevel tegen CIA-agenten 20
'Toenemende mensensmokkel vanuit Marokko' 78
Italië wil Amerikaanse assistentie bij onderzoek naar CIA-agenten 78
Minister Calderoni stapt op in verband met 'cartoonkwestie' 148
Italië en Nederland leggen euthanasieruzie bij 209
Afghaanse christen krijgt asiel 209
Minister Castelli tekent uitleverings-verzoek CIA-agenten niet 274
Inlichtingendienst Sismi verdacht van betrokkenheid bij ontvoeringszaak 464
Parlement akkoord met uitzending troepen naar Libanon 595

IVOORKUST
BINNENLAND
Onrust ondanks vredesproces 187
BUITENLANDSE ZAKEN
Chirac noemt moord een vergissing 189

JAMAICA
BINNENLAND
Programma's voor misdaadbestrijding lijken te werken 481
Kenneth Hall benoemd tot gouverneur-generaal van Jamaica 481
Jamaica krijgt voor het eerst een vrouwelijke premier 481
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Twee suikerfabrieken gesloten 481
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staatshoofden Caribisch gebied in Jamaica bijeen voor oprichting CSME 482
Jamaica ontvangt krediet van de Wereldbank 482
IMF: Economische activiteiten Jamaica nadelig beïnvloed door orkanen 482
GEZONDHEID EN ZORG
Jamaicaanse regering verdeeld over uitdelen condooms in gevangenissen 482
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Jamaica voelt zich beledigd door Amerikaans rapport 482
Homohuwelijk in Jamaica niet toegestaan 482
Amnesty verzoekt Jamaica op te treden tegen verkrachtingen 482
HRW wil onderzoek naar moord op lesbisch stel in Jamaica 482
BUITENLANDSE ZAKEN
Haïtianen teruggestuurd naar hun land 483
Venezuela en Jamaica maken afspraken over olieleveranties 483
Trinidad en Tobago: gas voor Jamaica vanaf 2009 483
Chileense president Bachelet brengt staatsbezoek 483
Jamaica installeert detectieapparatuur in havens 483

JAPAN
BINNENLAND
LDP wint vervroegde verkiezingen 53
Groot treinongeluk bij Osaka 54
Prinses Sayako trouwt met burger 54
Japanse bevolking krimpt 54
Nieuwe voorzitter DPJ 432
Prins geboren in Japan 632
Abe wordt nieuwe premier na aftreden Koizumi 632
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Japan biedt oorlogslachtoffers geen compensatie 54
Geen compensatie voor Chinese dwangarbeiders 432
Koizumi brengt weer bezoek aan Yasukuni-tempel 632
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Japanse economie trekt aan 55
Economisch herstel zet door 432
Parlement stemt in met bezuinigingen 432
Directeur Centrale Bank in opspraak 432
Centrale Bank verhoogt rentevoet 633
JUSTITIE
Voormalig lid Japanse Rode Leger veroordeeld 55
Celstraf voor oprichtster Rode Leger 432
Sterke afname van criminaliteit 432
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Japan vervangt gevangeniswet uit 1908 55
Rechter handhaaft doodstraf voor sekteleider 633
ONDERWIJS
Docenten zijn niet verplicht om het volkslied te zingen 633
GEZONDHEID EN ZORG
Japan pakt zelfdodingen aan 432
NATUUR EN MILIEU
Zwaarste sneeuwval ooit 433
MILITAIRE ZAKEN
Leger mag reageren op luchtaanvallen 55
Japanse militairen onder gemeenschappelijk commando 433
BUITENLANDSE ZAKEN
Spanningen tussen Japan en buurlanden 55
VS en Japan intensiveren militaire betrekkingen 56
Langer verblijf in Irak 56
Poetin bezoekt Japan 56
Verhuizing van Amerikaanse troepen in Japan 433
Japanse troepen weg uit Irak 433
Japan scherpt immigratiewetten aan 433
Relaties met China blijven slecht 434
Koizumi bezoekt de VS 434
Japanse militairen terug uit Irak 633

JEMEN
BINNENLAND
Overheid treft verzoeningsregeling met sjiitische rebellen 45
President Saleh herkozen als leider regerend Algemeen Volkscongres 45
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Sterke stijging brandstofprijzen leidt tot rellen 45
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank snijdt drastisch in financiële steun aan Jemen 45
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Jemen ontkent beschuldigingen van vrouwen- en kinderhandel 46
VN-comité bekritiseert uitblijven van verbetering mensenrechtensituatie 46

JORDANIË
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Verhoging minimumloon stelt vakbonden niet tevreden 359
Miserabele arbeidsomstandigheden in speciale industriële zones 359
Regering wil meer Jordaanse in plaats van buitenlandse arbeidskrachten 359
JUSTITIE
Jordaanse justitie pakt terrorisme hard aan 359
NATUUR EN MILIEU
Jordanië stelt milieupolitie in 360
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Officiële mensenrechtenorganisatie meldt misstanden in gevangenissen 360
Twee redacteuren veroordeeld voor publicatie omstreden cartoons 361
BUITENLANDSE ZAKEN
Jordanië levert geen Amerikaanse verdachten uit aan Internationaal Strafhof 361
Jordanië beschuldigt Syrië van training Hamas-strijders 361

KAAIMAN EILANDEN
BINNENLAND
Oppositie wint verkiezingen op de Kaaiman Eilanden 223
Nieuwe gouverneur 224
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Informatie over spaartegoeden aan EU-landen 224

KAAPVERDIË
BINNENLAND
PAICV behoudt presidentiële en parlementaire macht 190
Hooggerechtshof: uitslag parlementsverkiezingen geldig 703
Nieuwe regering beëdigd 704
President Pires roept op 'sociale ongelijkheid' te bestrijden 704
Amerikaanse documenten over dood vrijheidsstrijder Cabral vrijgegeven 704
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Renteloze lening van China voor Kaapverdië 190
VN financieren projecten in Kaapverdië 190
Kaapverdië ontvangt krediet van Wereldbank 190
Krediet van Wereldbank ter bestrijding armoede 704
IMF constateert gunstige ontwikkeling economie Kaapverdië 704

BURGER- EN MENSENRECHTEN
Migranten teruggestuurd naar zee 704
BUITENLANDSE ZAKEN
Regering wil nauwere banden met EU 705

KAMEROEN
BINNENLAND
Nog eens 1.500 spookambtenaren op loonlijsten ontdekt 65
Anticorruptiecampagne ontmoet scepsis 382
Splitsing in oppositiepartij 382
GEZONDHEID EN ZORG
Ondervoeding en zwaarlijvigheid in Kameroen nemen toe 65
NATUUR EN MILIEU
Aanval ingezet op plundering van 'groen goud' 382
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kameroen wil hulp om kinderhandel aan te pakken 382
BUITENLANDSE ZAKEN
Kwestie Bakassi-schiereiland nog niet geregeld 66

KAZACHSTAN
BINNENLAND
Dood prominente oppositieleden leidt tot protesten 236
Klinkende overwinning Nazarbajev bij presidentsverkiezingen 237
Oppositieleider Zakijanov vrijgelaten 237
Veranderingen in de regering 692
Tientallen demonstranten oppositie gearresteerd 692
Partijen van president en dochter fuseren 692
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer dan 40 doden bij mijnramp 692
Oezbeekse slavenarbeiders bevrijd 692
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Forse groei van Kazachse economie 238
Buitenlandse banken mogen plaatselijke vestigingen openen 238
Kazachs energiebedrijf naar Londense beurs 693
BURGER- EN MENSENRECHTEN
OVSE pleit voor minder controle op internet 238
Activist oppositie tot vijf jaar veroordeeld 693
Parlement keurt nieuwe mediawet goed ondanks kritiek 693
Verbod op politieke activiteit voor oppositieleider 693
BUITENLANDSE ZAKEN
Opening Kazachs-Chinese oliepijplijn 238
Kazachse olie naar China via nieuwe pijplijn 693
Japans bezoek in teken van energie 693
VS halen banden met Kazachstan aan 693
Samenwerking met Rusland op nucleair gebied 694

KENIA
BINNENLAND
Grondwetsvoorstel afgewezen in referendum 383
Ministers stappen op na beschuldiging van corruptie 383
Politie valt mediaconcern binnen 383
Keniaan veroordeeld voor bezit raketwerpers 383
SOCIAAL-ECONOMISCH NIEUWS
Noodtoestand afgekondigd wegens voedseltekorten 384
NATUUR EN MILIEU
Illegale nederzetting platgebrand 384
Leeuwen met uitsterven bedreigd 384

KIRGIZSTAN
BINNENLAND
Overheid tracht radioactief materiaal in veiligheid te brengen 238
Kirgizstan in de ban van moord en dreigementen 238
Nieuwe politieke partij opgericht 239
President dreigt met ontbinding parlement 239
Kirgiezen vallen Chinese moslims aan 239
President verdedigt resultaten van zijn beleid 239
Protesten tegen afwijzing kandidatuur parlementszetel 239
Prominente politieke activist overleeft moordaanslag 694
Duizenden demonstranten tegen de president 694
Corruptie blijft omvangrijk 694
Duizenden bij uitvaart imam 694
Parlement veroordeelt politieke alliantie 694
JUSTITIE
Pro-Oejgoerse 'extremist' ter dood veroordeeld 694
Drie doodvonnissen na moord op parlementariër 695
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Ngo's protesteren tegen overheids-bemoeienis 239
Vraagtekens bij UNHCR over uitvoering nieuwe vluchtelingenwet 695
BUITENLANDSE ZAKEN
Kirgizstan wil drastisch hogere huur voor Amerikaanse basis 239
Kirgizstan weigert asiel aan Oezbeekse vluchtelingen 240
EU bezorgd over politiek geweld en georganiseerde misdaad in Kirgizstan 695
China en Kirgizstan samen tegen Oejgoerse separatisten 695
Geschil met VS over betaling voor militaire basis opgelost 695
Antiterrorisme-oefening met Rusland beëindigd 695

KOEWEIT
BINNENLAND
Doorbraak in vrouwenrechten 46
Machtsstrijd binnen regerende Al-Sabah familie 47
JUSTITIE
Voormalig gevangene Guantánamo Bay vrijgesproken 47
Zes doodstraffen voor vermeende aanhangers Al-Qaeda 47
GEZONDHEID EN ZORG
Eerste gevallen van vogelgriep in de Golfregio 47

KONGO, DEM. REP.
BINNENLAND
VN voeren strijd tegen rebellen op 576
Kiesgerechtigden keuren nieuwe grondwet goed 576
Kabila behaalt overwinning in eerste ronde 577
GEZONDHEID EN ZORG
Kinderen sterven hongerdood 578
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalist vermoord 578

KROATIË
BINNENLAND
Hooggerechtshof verwerpt anti-demonstratiewet 149
Premier Sanader ontslaat 'deloyale' minister van Justitie 149
Bevolkingsomvang Kroatië neemt af 595
Hervorming geheime diensten 595
Wapensmokkelbende opgerold 595
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Toerisme bloeit op 596
Overheid vereenvoudigt aankoop onroerend goed 596
JUSTITIE
Arrestatie generaal Gotovina wegens oorlogsmisdaden 149
Serviërs veroordeeld wegens oorlogsmisdaden 149
MILITAIRE ZAKEN
Hervorming van het leger 596
EUROPESE UNIE
Parlement steunt EU-toetreding in 2009 149
Toetredingsonderhandelingen begonnen 596
JOEGOSLAVIE-TRIBUNAAL
Boetes om loslippigheid 596
Beschieting van Dubrovnik 596
BUITENLANDSE ZAKEN
Grieks gerechtshof levert Kroaat uit 150
Servische premier Kostunica bezoekt voormalige vijand Kroatië 150

LAOS
BINNENLAND
Bomaanslag in Vientiane 124
Amerikaanse bommen maken nog altijd slachtoffers 124
Laos viert dertig jaar communisme 124
Laos krijgt nieuwe partijleider en president 510
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Internationale kritiek op nieuw vijfjarenplan 511
NATUUR EN MILIEU
Laos streeft naar herbebossing 512
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hmong-vluchtelingen tussen wal en schip in Thailand 124
'Tientallen Hmong vermoord door het leger' 512
BUITENLANDSE ZAKEN
Laos en China halen banden aan 125

LESOTHO
BINNENLAND
Minister van Buitenlandse zaken beschoten 250

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF: Lesotho moet economie diversifiëren 250
GEZONDHEID EN ZORG
Gratis hiv-test voor burgers 250

LETLAND
BINNENLAND
Minister van Binnenlandse zaken treedt af 20
Vrouwelijke minister van Defensie geïnstalleerd 403
Arrestaties bij nazi-herdenkingsmars 403
Regeringscoalitie wankelt 403
Veto president over opening KGB-archieven 404
GEZONDHEID EN ZORG
Roken in openbare gelegenheden wordt verboden 404
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Protesten verstoren homo-demonstratie 20
Weigering Lets staatsburgerschap aan Russisch sprekende blijft staan 404
Veto president over arbeidswet 404
Letland door Europees Hof op de vingers getikt 404
EUROPESE UNIE
EU stemt in met overheidssteun voor breedband 404
BUITENLANDSE ZAKEN
President: 'Letland betreurt rol bij Holocaust' 404

LIBANON
BINNENLAND
Anti-Syrisch parlementslid in Beiroet vermoord 361
Libanon dreigt onbestuurbaar te worden 750
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Massale demonstratie tegen economische hervormingen 362
JUSTITIE
Rechters staken tegen politisering rechtspraak 362
REGIONALE ONTWIKKELINGEN 751
Israël en Hezbollah-beweging maand lang in oorlog 751
BUITENLANDSE ZAKEN
Tegoeden van betrokkenen bij dood ex-premier al-Hariri geblokkeerd 362
Libanon wil einde aan Syrische 'grensschendingen' 363
Palestijnse PLO heropent kantoor in Libanon 363
Hevige gevechten aan Israëlisch-Libanese grens 363

LIBERIA
BINNENLAND
Eerste vrouwelijke president van Afrika 66
Nieuwe voorzitter parlement omstreden 384
Eerste vrouwelijke president in Afrika treedt aan 384
Samenstelling kabinet vergt tijd 384
President zet fors in bij strijd tegen corruptie 385
Liberia krijgt Waarheidscommissie 385
Ontheemden door burgeroorlog terug naar huis 385
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Demonstrerende soldaten eisen betaling 67
Rebellen handelen in grondstoffen 67
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Akkoord over toezicht op staatsuitgaven 67
NATUUR EN MILIEU
Prijs voor Liberiaanse milieuactivist 385
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN-hulpverleners beschuldigd van seksuele omgang met minderjarigen 385
Ex-rebel lid van Hooggerechtshof 385
MILITAIRE ZAKEN
Protest tegen benoemingen 386
BUITENLANDSE ZAKEN
Liberia tekent 83 verdragen bij VN-top 67
President spreekt Amerikaans congres toe 386
Taylor voor internationaal gerecht 386

LIBIË
BINNENLAND
Libië krijgt nieuwe premier 250
JUSTITIE
Gratie voor ruim 1.600 gevangenen 251
Hooggerechtshof gelast nieuw proces voor Bulgaarse verpleegsters 251
BURGER- EN MENSENRECHTEN
'Mensenrechten niet ondergeschikt maken aan strijd tegen terrorisme' 251
BUITENLANDSE ZAKEN
Libië zegt al meer dan 40.000 migranten te hebben tegengehouden 251
Libische minister op non-actief na botsingen bij Italiaans consulaat 251

LIECHTENSTEIN
BINNENLAND
Vorstendom viert 200-jarige soevereiniteit 464

LITOUWEN
BINNENLAND
Regering gevallen 404
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Veroordeelde nazi-collaborateur vrijgelaten 405
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Sekshandel vanuit Litouwen neemt toe 20
BUITENLANDSE ZAKEN
Onrust over neerstorten Russisch vliegtuig 20
Deel Litouws contingent weg uit Irak 20
Pools bedrijf neemt belang Yukos in Litouwse olieraffinaderij over 405
Baltische staten bouwen kernreactor 405

MACEDONIË
BINNENLAND
Eerste bijeenkomst van nieuwe etnisch-Albanese partij 209
JUSTITIE
Gevangenisstraf van afvallige bisschop gehandhaafd 209
Albanese journaliste en haar vader veroordeeld wegens terrorisme 209
Gevangenisstraf van tien jaar voor terroristische aanslag 209
EUROPESE UNIE
Macedonië wordt kandidaat-lid EU 209
Macedonië ontkent aantijging EU over obstructie 210
BUITENLANDSE ZAKEN
Griekenland verwerpt VN-naamgevingsvoorstel Macedonië 210

MADAGASKAR
BINNENLAND
Regeringswijziging 315
Hof doet geen uitspraak over verboden kerk 315
Verbod op politieke bijeenkomsten 315
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Stimulans voor economie van toetreding tot SADC 316
Voedselhulp van de VN start 316
Lening voor energie 316
NATUUR EN MILIEU
Natuurbescherming op schema 316
BUITENLANDSE ZAKEN
Sluiting Britse ambassade 316

MALAWI
BINNENLAND
Protesten tegen afzetting president 316
Minister veroordeeld wegens corruptie 316
Vice-president gearresteerd 317
SOCIAAL-ECONOMISCH NIEUWS
VN: 'Voedselcrisis nog steeds ernstig' 317
Straatverkopers opgepakt 317
NATUUR EN MILIEU
Ontbossing in Malawi schrijdt voort 317

MALI
BINNENLAND
'Dood parlementariër was moord' 442
Voormalig rebel en legerofficier deserteert 442
Akkoord beëindigt onrust onder Toearegs 442
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF tevreden 442
BUITENLANDSE ZAKEN
Leiders tegen illegale immigratie en voor eerlijke handel 443
Franse minister verdedigt immigratiewet 443

MALEISIË
BINNENLAND
Anwar terug in de politiek 173
Minister treedt af wegens omkopen leden UMNO 173
Publicatieverbod na afdrukken van 'Mohammed-cartoons' 173
Maleisië trekt paspoorten van wetsovertreders in 569
Socialistische partij uitgesloten van verkiezingen 569
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Onrust na forse verhoging van energieprijzen 569
GEZONDHEID EN ZORG
Vogelgriep in Maleisië 174
NATUUR EN MILIEU
Zware smog door bosbranden op Sumatra 174

BURGER- EN MENSENRECHTEN
Zoenen in het openbaar in Maleisië ongewenst 569
Verdrag over Indonesische dienstmeisjes 569
Maleisië detineert mensen zonder vorm van proces 569
BUITENLANDSE ZAKEN
Luchtpatrouilles tegen piraterij 174
Maleisië en Australië tekenen uitleveringsverdrag 174
Gespannen relatie tussen Thailand en Maleisië 174
Maleisië biedt China excuses aan 175
Maleisië staakt bouw van brug naar Singapore 570
Verdrag tegen criminaliteit en terrorisme 570
Transitcentra voor arbeidsimmigranten 570

MALTA
BINNENLAND
Oppositie wint lokale verkiezingen 210
Aanslag op auto's Jezuïeten 210
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Immigranten protesteren tegen behandeling 210
BUITENLANDSE ZAKEN
Malta vraagt aandacht EU voor illegale immigratie 465

MAROKKO
BINNENLAND
Hervormingskoers voortgezet met benoeming nieuwe minister 317
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Marokko treedt hard op tegen Afrikaanse immigranten 317
Waarheidscommissie presenteert rapport mensenrechtenschendingen 318
Human Rights Watch: 'Marokkaanse dienstmeisjes misbruikt' 318

MAURITANIË
BINNENLAND
Militaire leiding presenteert ambitieus hervormingsprogramma 319
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Mauritanië kiest voor economische transparantie 319
Meer anti-corruptiemaatregelen 319
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Politieke partijen verontwaardigd over eisen IMF 320
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Terugkeer politieke ballingen 320
BUITENLANDSE ZAKEN
Spaans-Mauritaanse samenwerking tegen illegale immigratie 320

MAURITIUS
BINNENLAND
Minister treedt af om slavernijkwestie 67
Oppositie wint verkiezingen 68
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Traangas tegen Chinese arbeiders 68
CULTUUR EN WETENSCHAP
Massagraf van de dodo gevonden 68
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty wil aanpak politiegeweld 443
BUITENLANDSE ZAKEN
President India belooft steun tijdens bezoek 443
Verbannen bewoners Chagos mogen terug naar hun eilanden 443

MEXICO
BINNENLAND
Medewerker presidentskandidaat López Obrador vrijgelaten 224
Gemaskerde mannen bestormen burelen krant 224
Rebellenleider wil links politiek front 224
Mexicaanse minister van Openbare veiligheid verongelukt 224
Ruzie in top PRI resulteert in oprichting nieuwe partij 225
Directrice burgerbescherming ontslagen wegens corruptie 225
Gewelddadigheden van drugshandelaren 225
President Fox blokkeert wet legalisatie drugsbezit 677
Mexicaanse presidentsverkiezingen veroorzaken tweespalt 677
Aankomend president: Mexico wordt verpletterd door drugshandel 679
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank: vooruitgang bij terugdringen armoede 225
Poging tot redding van 65 mijnwerkers mislukt 225
Mexico ontdekt nieuw olieveld 225
Arrestaties na geweld bij demonstratie over waterbeheer 226
Onderwijzend personeel in Oaxaca beëindigt staking 680
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IDB verstrekt aantal kredieten 226
IMF constateert lichte terugval in economische groei 226
Geldzendingen van migranten naar nieuw record 226
Mexico betaalt deel schulden terug 680
Toename geldzendingen van Mexicaanse emigranten 680
Gestage economische groei in Mexico 680
JUSTITIE
Mexico 100e land dat Internationaal Strafhof erkent 226
Verkrachting binnen huwelijk landelijk strafbaar gesteld 226
Minder beperkingen bij uitwijzingen van burgers 227
Moordenaar kardinaal Posadas Ocampo berecht 227
Rechter wijst genocide-aanklacht tegen ex-president Echeverría af 680
NATUUR EN MILIEU
Mexicaanse milieuactivist vrijgesproken in moordzaak 227
Honderden eilanden in Zee van Cortés op lijst werelderfgoederen 227
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Weinig succes bij berechten daders 'vuile oorlog' 227
Fysieke marteling vervangen door psychologische 227
Activist uit deelstaat Puebla onverwacht in vrijheid gesteld 227
BUITENLANDSE ZAKEN
Pogingen VS en Mexico grensgeweld te beteugelen 228
Controverse met VS over illegale grensoverschrijdingen 228
Spanningen tussen Mexico en Venezuela 228
Illegale migratie tussen Mexico en VS blijft gemoederen verhitten 680
Betrekkingen tussen Mexico en Venezuela opnieuw verslechterd 681

MOLDOVA
JUSTITIE
Ex-minister krijgt tien jaar celstraf voor te goedkope vliegtuigverkoop 529
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
EU opent grensmissie om smokkel vanuit Transdnjestrië tegen te gaan 529
Moldova negatief over verkiezingen in Transdnjestrië 529
BUITENLANDSE ZAKEN
Overeenkomst over gas met Rusland 530

MONGOLIË
BINNENLAND
Nambariin Enchbajar gekozen tot president 56
Democratische Partij in parlement in problemen 57
Regering valt na stemming in parlement 371
Protesten tegen regering in parlement en daarbuiten 371
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Mongolië streeft naar uitbreiding mijnbouw 57
Nieuwe Vrije Economische Zone opgezet 372
GEZONDHEID EN ZORG
Vogels sterven aan vogelgriep in Mongolië 57
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN: 'Nog steeds martelingen in Mongolië' 57
BUITENLANDSE ZAKEN
'Handel met Rusland sterk toegenomen' 57
Verenigde Staten prijzen Mongolië 57
Overeenkomst over kolenwinning met China 57
Mongoolse troepen bewaken VN-rechtbank in Sierra Leone 372
'Banden met VS niet ten koste van die met andere landen' 372
Betrekkingen met Zuid-Korea aangehaald 372

MONTENEGRO
BINNENLAND
Montenegro na 90 jaar weer onafhankelijk 465

MONTSERRAT
BINNENLAND
Vliegtuigen kunnen weer landen op Montserrat 296
Minister trekt ontslagaanvraag in 296
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Plan ontvouwd voor opzetten mensenrechtencommissie 296

Mozambique

REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Montserrat wil deelnemen aan Petrocaribe 296
BUITENLANDSE ZAKEN
Verblijfsstatus in VS beëindigd 297

MOZAMBIQUE
BINNENLAND
Wapentuig tot ontploffing gebracht 190
Parlement weigert vooralsnog vlag te veranderen 191
Parlement ratificeert anti-corruptie-conventies 769
Commissie om electorale wetgeving te hervormen zonder resultaat 770
Belangrijke spoorweg mijnenvrij gemaakt 770
VN halveren voedselrantsoenen voor burgers in Mozambique 770
President wil strijd tegen armoede opvoeren 770
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Financiële dienstverlening in landelijke gebieden wordt verbeterd 191
Corruptie zou economische groei bedreigen 191
Voedselgebrek breidt zich uit 191
Gestegen minimumloon vertaalt zich niet in meer koopkracht 770
Illegale goudzoekers uitgewezen 770
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Leningen moeten onder meer armoede helpen bestrijden 191
IMF scheldt schuld Mozambique kwijt 191
Gunstige economische ontwikkeling in Mozambique 770
Wereldbank scheldt schulden kwijt 771
Nieuwe bankbiljetten in omloop gebracht 771
Donoren behouden ondanks kritiek investeringsvertrouwen 771
JUSTITIE
Verdachte van moord op journalist opnieuw veroordeeld 191
Afname van misdaad in Maputo 771
Nog steeds geen onafhankelijke rechtspraak in Mozambique 771
GEZONDHEID EN ZORG
Internationale steun bij vaccinatie tegen kinderziektes 191
Meer dan 33.000 gevallen van tuberculose in 2005 771
Gebrek aan schoon water veroorzaakt veel doden in Mozambique 772
NATUUR EN MILIEU
Slachtoffers als gevolg van overstromingen 192
Grote aardbeving in Mozambique 772
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Ontslag hoofd anticorruptie-eenheid wekt twijfels 192
Bezorgdheid over hervorming perswet 772
BUITENLANDSE ZAKEN
Onderzoek naar dood Samora Machel wordt heropend 772
Samenwerkingsovereenkomst met Portugal inzake water 772
Mozambique krijgt beheer over eigen energievoorziening 772
Japanse regering scheldt schuld Mozambique kwijt 772

MYANMAR
BINNENLAND
Myanmar verhuist deel regeringscentrum naar oerwoud 57
Nationale Conventie gaat weer van start 58
Nationale Conventie wederom uitgesteld 434
Dissidente organisaties krijgen predicaat 'terroristisch' 435
Myanmar neemt nieuwe regeringszetel in gebruik 435
Twee ministers 'mogen' aftreden 435
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Myanmar verhoogt benzineprijs met 900 procent 58
JUSTITIE
Ex-premier Khin Nyunt veroordeeld 58
GEZONDHEID EN ZORG
Myanmar belemmert internationale hulporganisaties 58
Artsen Zonder Grenzen weg uit Myanmar 435
NATUUR EN MILIEU
'Myanmar exporteert illegaal gekapt hout' 58
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Myanmar niet op de agenda van de Veiligheidsraad 59
Huisarrest Aung San Suu Kyi wederom verlengd 59
Geweld tegen de Karen 435
BUITENLANDSE ZAKEN
Myanmar ziet af van voorzitterschap ASEAN 59
Banden met China verstevigd 435
Myanmar en Noord-Korea herstellen diplomatieke betrekkingen 436
India krijgt gas van Myanmar 436

NAMIBIË
BINNENLAND
Nujoma uitgeroepen tot grondlegger Namibië 252
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Eerste boerderijen onteigend 252
Boeren van Ovambo moeten land verlaten 252
GEZONDHEID EN ZORG
Uitkering deel hiv-patiënten stopgezet 252
NATUUR EN MILIEU
Nieuwe mijn geopend 253
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Rapport: mensenrechtensituatie verbetert 253
Massagraven blootgelegd in het noorden 253

NEDERLAND
BINNENLAND
Minister Verdonk onder vuur wegens verstrekking asielgegevens aan Kongo 20
Gemeente Haarlemmermeer en Justitie in conflict na Schipholbrand 21
Wouter Bos namens PvdA kandidaat-premier 22
Peter R. De Vries niet in de politiek 22
Kamer wil verbod op burka's in openbare ruimte 22
Plannen nieuw omroepbestel gepresenteerd 78
Ledenverlies regeringspartijen en winst voor oppositie 79
Royement Groenlinks-senator Pormes gehandhaafd 79
Geert Wilders richt Partij voor de Vrijheid op 150
PvdA, SP en CU winnaars gemeenteraadsverkiezingen 210
Oud-politici waarschuwen tegen 'wij-zij-denken' jegens allochtonen 274
Minister Verdonk overleeft opnieuw motie van wantrouwen 275
Regeringsadviesorgaan WRR bepleit opbouwende dialoog met islam 275
Weinig linkse colleges ondanks verkiezingsoverwinning PvdA en SP 276
Nieuwe liquidatie in Amsterdamse onderwereld 276
SGP doet concessie aan partijrechten van vrouwen 276
Econoom Coen Teulings benoemd tot directeur Centraal Planbureau 338
GL-senator Sam Pormes keert niet terug in Eerste Kamer 338
Minister Verdonk ontzegt kamerlid Hirsi Ali Nederlandse nationaliteit 338
Mark Rutte wint lijsttrekkersverkiezingen 340
Bevolkingsprognose: allochtonen trekken weg naar randgemeenten 405
Alexander Pechtold gekozen tot lijsttrekker D66 405
Kiesverenigingen SGP aanvaarden compromisvoorstel vrouwenrechten 405
Tweede kabinet-Balkenende gevallen 406
Derde kabinet-Balkenende gevormd 466
SCP: bijna driekwart van de Nederlanders in 2020 buitenkerkelijk 596
Opnieuw afsplitsingen bij kamerfracties VVD en LPF 597
Troonrede 2006 597
Rijksbegroting 2007 599
Samenvatting rijksbegroting 2007 per departement 599
Reacties op miljoenennota 2007 601
Verantwoordelijke ministers treden af na onderzoeksrapport Schipholbrand 662
Nieuw hoofd AIVD benoemd 722
Socialistische Partij en Partij voor de Vrijheid winnen Kamerverkiezingen 722
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
'Unilever hielp werknemers door goede contacten met nazi-Duitsland' 212
Koningin Beatrix reikt Willemsorde uit aan Poolse veteranen 340
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wilde acties bij brandweer leiden tot aanpassing CAO 22
Inhaalslag werkgelegenheid Noord-Nederland 79
Nijmegen: anonieme sollicitatie moet discriminatie tegengaan 79
Steeds meer vrouwen werken buitenshuis 151
UWV: '29.000 cliënten aan het werk door reïntegratie' 213
Kabinet neemt maatregelen voor herstel koopkracht 276
Koopkracht huishoudens in 2005 opnieuw gedaald 530
SER wil vergrijzing opvangen door honderdduizenden banen te scheppen 530

Hogere inkomens profiteren het meest van overheidsvoorzieningen 601
WRR: 'Geen bijstand voor jongeren tot 25 jaar' 664
Werkloosheid neemt weer toe 665
Stijging armoede vanaf 2006 omgebogen 728
Laagste aantal bijstandsuitkeringen sinds tien jaar 728
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Handelsoverschot bereikt recordhoogte 79
Ruim 18 miljard euro wordt jaarlijks witgewassen 151
Voor het eerst in zes jaar weer begrotingsoverschot 340
Eerste Kamer stemt in met verkoop Schiphol 407
Rechtbank verwerpt miljoenenboetes telecombedrijven 467
Nederland heeft laagste inflatie sinds 1989 728
JUSTITIE
Ex-AIVD-medewerker veroordeeld voor schending staatsgeheimen 23
Celstraffen wegens levering materiaal voor mogelijke oorlogvoering 23
Alle gearresteerde Hells Angels weer vrij 80
Arrestatie Willem Holleeder 80
Straffen tot twintig jaar geëist tegen Hofstadverdachten 80
Drie jaar celstraf voor beramen terroristische aanslagen 151
Leden Hofstadgroep krijgen straffen tot vijftien jaar 213
Straffen tot twintig maanden geëist tegen Ahold-top 277
Topbestuurders Ahold veroordeeld wegens boekhoudfraude 341
Gevangenisstraf voor hoofdverantwoordelijke voor ongeluk Amercentrale 341
Nederlandse rechter: 'Ex-RAF-lid Knut Folkerts kan alsnog naar gevangenis' 341
Brede instemming met aanbevelingen van tbs-onderzoekscommissie 408
Commissie evaluatie afgesloten strafzaken stelt eerste onderzoek in 467
Veelbesproken tbs-er Wilhelm S. pleegt zelfmoord 468
Criminaliteit in 25 jaar vrijwel constant gebleven 602
Straffen voor moord of doodslag zijn zwaarder geworden 665
ONDERWIJS
Nederlanders steeds hoger opgeleid 80
Basisvorming voortgezet onderwijs afgeschaft 214
Inspectie wijst op onderwijsproblemen van kwetsbare leerlingen 277
Noodwet moet 'spookstudenten' weren 531
Aantal academisch geschoolde leraren neemt verder af 602
GEZONDHEID EN ZORG
Gezondheidsraad: embryoselectie onder voorwaarden toestaan 80
Wet marktordening gezondheidszorg aangenomen 214
Zware beroepssancties tegen artsen van actrice Sylvia Millecam 277
Cocaïneverslaving is groeiend probleem 341
Vanaf 2004 trendbreuk in uitgavenstijging zorg 468
Radboud-ziekenhuis mag weer hartoperaties uitvoeren 665
Alternatieve genezers niet vervolgd voor overlijden actrice Sylvia Millecam 665
Jaarlijks 19.000 ziekenhuisopnames door medicatiefouten 728
LANDBOUW
Ophokplicht pluimvee van kracht 151
NATUUR EN MILIEU
'Vermindering CO2 uitstoot goedkoper met inzet kernenergie' 151
CULTUUR EN WETENSCHAP
Els Swaab nieuwe voorzitter Raad voor Cultuur 81
Eredoctoraat voor schrijver Cees Nooteboom 81
Weduwe van kunstenaar Lucebert draagt werken over aan het rijk 277
Couperuscollectie naar Letterkundig Museum en Koninklijke Bibliotheek 408
Wetenschapsprijzen 468
Cultuurprijzen 531
Nederland krijgt nationaal historisch museum 602
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Raad van Europa hekelt Nederlands asielbeleid 214
Rechter verbiedt AIVD journalisten af te luisteren 408
Homoseksualiteit in brede kring 'voorwaardelijk' geaccepteerd 602
Kritiek op uitspraken premier over vonnis Saddam Hoessein 728
Hoge Raad verwerpt recht op minimumjeugdloon voor 13- en 14-jarigen 729
MILITAIRE ZAKEN
Bomenkap Schinveld leidt tot hevige protesten 81
Strafuitsluitingsgronden voor militairen in het buitenland verruimd 532
Commissie-Staal: vrouwen in het leger zijn kwetsbaar 665
Nederland neemt deel aan ontwikkeling Joint Strike Fighter 729
EUROPESE UNIE
Tweede Kamer stemt in met EU-toetreding Roemenië en Bulgarije 151
Toegang voor werknemers uit nieuwe lidstaten vanaf 2007 278
Hoge boete voor Publieke Omroep wegens concurrentievervalsing 408
BUITENLANDSE ZAKEN
Ad Melkert krijgt hoge VN-functie 81
Tweede Kamer stemt in met missie Nederlandse militairen in Afghanistan 152
Roland Arnall benoemd tot Amerikaans ambassadeur 153
In Thailand veroordeelde Nederlander wil uitlevering aan Nederland 215
Uitgeprocedeerde asielzoekers Iran voorlopig niet teruggestuurd 278
Acht jaar cel voor zakenman wegens illegale wapenexport naar Liberia 409
Nederland biedt Afrika eigen ziektekostenverzekering 409
Gratie in Thailand voor Nederlandse veroordeelden drugssmokkel 532
OVERLEDEN
Willem Scholten, ex-minister en vice-voorzitter van de Raad van State 215
Theun de Vries, schrijver 215
Van der Goes van Naters, SDAP- en PvdA-politicus 216
Henk Zeevalking, politicus en medeoprichter van D66 216
Lou de Jong, historicus 216
Chris van der Klaauw, diplomaat en minister 216
Ger Harmsen, historicus van de arbeidersbeweging 216
Hans Gruijters, politicus en medeoprichter D66 217
Johan Stekelenburg, oud-voorzitter FNV 278
Leendert Ginjaar, oud-minister 278
Joop Bakker, oud-minister 279
Gerrit Wagner, oud president-directeur Shell 279
Rie Mastenbroek, Olympisch zwemkampioene 279
Ernst Kossmann, historicus 279
Hans Vonk, dirigent 279
Donald Jones, Nederlands eerste zwarte entertainer 279
Jan van Vlijmen, componist 279
Erna Spoorenberg, sopraan 409
Max Dendermonde, schrijver 409
Erik de Vries, televisiepionier 409
Thea Beckman, kinderboekenschrijfster 410
Pieter de Geus, voormalig minister 410
Mary Dresselhuys, actrice 410
Isaäc Arend Diepenhorst,voormalig minister 410
Willem Oltmans, journalist 410
Anton Kersjes, dirigent 410
Karel Glastra van Loon, schrijver en journalist 411
Marten Toonder, maker van beeldverhalen 411
Philip Mechanicus, fotograaf en publicist 411
Wim Duisenberg, eerste president Europese centrale bank 411
Constant, beeldend kunstenaar 411
Louis Ferron, schrijver 412
Bram Vermeulen, cabaretier, zanger en componist 412
Jaap Glasz, jurist en bestuurder 412
Karin Adelmund, voormalig staatssecretaris en vakbondsvrouw 412
Henk van Woerden, schilder en schrijver 412
Jacques Hogewoning, sportbestuurder 412

NEDERLANDSE ANTILLEN

BINNENLAND
Kabinet-De Jongh-Elhage beëdigd na Statenverkiezingen 483
Opschudding over afranselen homoseksuelen op St. Maarten 484
Nederland wil geen 'versnippering' van Antillen 484

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Toelatings- en verwijderingsregeling risicojongeren roept weerstand op 484
financieel-economische zaken
Belastingakkoord tussen de Antillen en Nederland 485
IMF constateert beperkte economische groei sinds 2000 485
JUSTITIE
Commissie vindt invloed Nederland op justitie te groot 485
Nederlandse ex-officier van justitie veroordeeld 485
Samenwerkingsteam versterkt met Colombianen en Venezolanen 486
BUITENLANDSE ZAKEN
Grote militaire oefening bij Antillen wekt argwaan Venezuela 486

NEPAL
BINNENLAND
Kabinet gewijzigd 240
Rebellen laten hulpverleners toe 240
Lokale verkiezingen 240
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Opening grote telefoonverbinding 241
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Veel politieke gevangenen vrijgelaten 241
'Nepal arresteerde meer journalisten dan enig ander land' 241
Vrouwen blij met veranderd familierecht 241

NICARAGUA
BINNENLAND
Bolaños blijft aan als Nicaragua's staatshoofd 35
Afsplitsing Sandinisten stapt uit oppositiecoalitie 35
Rattenplaag veroorzaakt hongersnood in Miskito-regio 36
Voormalig vice-president Rizo wordt presidentskandidaat 486
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Somoza-familie probeert geconfisqueerd eigendom terug te krijgen 36
Nicaragua implementeert vrijhandels-verdrag met VS 486
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vrijhandelsverdrag door parlement goedgekeurd 36
IMF bevestigt kwijtschelden schuld 36
Nicaragua ontvangt nieuwe financiële steun 487
Nicaragua hoeft schuld aan Wereldbank niet terug te betalen 487
IMF meldt gestage economische groei in Nicaragua 487
JUSTITIE
Officier van justitie wil ex-president Alemán achter de tralies 487
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Aanklacht tegen Ortega-broers voor 'genocide' Miskito's 487
MILITAIRE ZAKEN
Wetswijziging brengt vernietiging raketten dichterbij 488
BUITENLANDSE ZAKEN
Minister beweert dat luchtafweerraketten goed bewaakt worden 36
Betrekkingen tussen Nicaragua en Costa Rica onder druk 36
Ergernis in Nicaragua over 'interventie' Amerikaans ambassadeur 488
Venezuela sluit energieovereenkomst met Nicaraguaanse alliantie 488
Spanningen met Costa Rica na dood Nicaraguaanse immigrant 488

NIEUW-ZEELAND
BINNENLAND
Nipte overwinning Arbeiderspartij bij verkiezingen 451
Tokelau wijst zelfbestuur af 451
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuw-Zeelandse expats gevraagd om terugkeer 452
JUSTITIE
Hoger beroep zedenzaak Pitcairn eilanden verworpen 452
NATUUR EN MILIEU
Visvangst met trawlers deels verboden 452
MILITAIRE ZAKEN
Maori tot defensiechef benoemd 452

NIGER
BINNENLANDSE ZAKEN
Protest tegen Deense cartoons 386
Onduidelijkheid over voedselsituatie 386
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Re-integratieprogramma voor Toearegrebellen 387
Rellen om illegale brandstof 387
GEZONDHEID EN ZORG
Weinig hulp bij bestrijding vogelgriep 387
MILITAIRE ZAKEN
Veroordeling wegens muiterij 387
Nieuwe legereenheden 387

NIGERIA
BINNENLAND
Kritiek op giftenregeling Senaat 128
Olierijke zuiden boycot besprekingen hervormingen 128
Kabinetswijziging ten gunste van hervormers 128
Spanningen in de oliedelta nemen toe 128
President en vice-president in de clinch 129
Campagne tegen corruptie eenzijdig gericht 130
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gratis voedsel op school 130
Zwarte lijst met corrupte aannemers 130
NATUUR EN MILIEU
Affakkelen gas is illegaal 130
Bossen gekapt voor vliegveld Lagos 130
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Meer dan dertig doden in overvolle ruimte 130
Politie martelt en vermoordt verdachten 130

NOORD-KOREA
BINNENLAND
Noord-Korea test kruisraketten en kernwapen 761
BETREKKINGEN MET ZUID-KOREA
Noord-Korea wil geen familiereünies meer 763
GEZONDHEID EN ZORG
Wereldvoedselprogramma keert terug in Noord-Korea 373
NATUUR EN MILIEU
Internationale hulp na overstromingen 763
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN-resolutie tegen Noord-Koreaans mensenrechtenbeleid 373
Noord-Korea brengt gehandicapten onder in kampen 763
MILITAIRE ZAKEN
Noord-Korea claimt recht op preventieve aanval 373
BUITENLANDSE ZAKEN
Geen doorbraak in zeslandenoverleg 373
Kim Jong-il in China 374
VS verlenen Noord-Koreanen asiel 374

NOORWEGEN
BINNENLAND
Extreem-rechtse Vooruitgangspartij kiest nieuwe partijleider 413
Minister Eriksen legt functie neer 603
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Noorse regering wil ziekteverzuim verder terugdringen 603
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Waterkrachtproductie blijft in publieke handen 280
Noorse regering presenteert begroting 2007 729
JUSTITIE
Celstraffen uitgesproken tegen daders schilderijenroof 413
Voorwaardelijke celstraf voor neo-nazistische leider 730
NATUUR EN MILIEU
Noorwegen verhoogt quotum walvisvangst 153
Noorwegen gaat ondanks protesten door met commerciële walvisvangst 280
'Diepvriesskluis' bij de Noordpool moet gewassen redden 413
CULTUUR EN WETENSCHAP
Gestolen schilderijen Edvard Munch teruggevonden 603
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vietnamese monnik wint Noorse mensenrechtenprijs 603
BUITENLANDSE ZAKEN
Menigte valt Noorse troepen in Afghanistan aan 153
Denemarken en Noorwegen verdelen Noordelijke ijszee 153
Hulp aan Palestijnse Autoriteit bevroren 280
Noorwegen scheldt schulden van zes landen kwijt 730
Geen extra Noorse troepen naar Afghanistan 730
Islamitisch leider Krekar mag naar Irak worden uitgezet 730

OEGANDA
BINNENLAND
Museveni herkozen als president 387
'Soedan beschermt Verzetsleger van de Heer' 388

Herschikking kabinet 388
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Schuldenverlichting voor Oeganda 388
GEZONDHEID EN ZORG
Nieuwe malariabehandeling 388
Tuberculoseprogramma vernieuwd 388
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Onafhankelijke media in hun vrijheid belemmerd 388

OEKRAÏNE
BINNENLAND
President Joesjtsjenko ontslaat regering 81
President wil dat kabinet aanblijft 82
Nederlaag Joesjtsjenko bij parlementsverkiezingen 533
Janoekovitsj vormt regering na moeizame onderhandelingen 533
Eerdere poging tot vergiftiging Joesjtsjenko nogmaals bevestigd 534
Russisch passagiersvliegtuig neergestort 534
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen stijging prijzen van gas en elektriciteit 535
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering wil herinvoering vrije economische zones 535
JUSTITIE
Ex-premier door Amerikaanse rechtbank veroordeeld 535
GEZONDHEID EN ZORG
Gevallen van vogelgriep bevestigd 82
NATUUR EN MILIEU
Aantal slachtoffers Tsjernobyl volgens Greenpeace onderschat 535
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Oekraïne wil erkenning stalinistische 'genocide' jaren '30 82
'Omstandigheden voor migranten beneden de maat' 83
BUITENLANDSE ZAKEN
Parlement wijst steun voor NAVO-luchtoperaties af 83
Ruzie met Moskou over vuurtoren 83
Meer duidelijkheid over gasakkoord van begin 2006 535
Rusland waarschuwt de Oekraïne over toetreding tot de NAVO 535
Polen probeert invloed in Oekraïne te behouden 536

OEZBEKISTAN
BINNENLAND
Oezbeekse bewind zet harde lijn tegen oppositie voort 59
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Oezbekistan op weg naar ontwikkelingsdoeleinden VN 374
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Doodstraf op termijn afgeschaft 61
'Imam 'door marteling gestorven' 61
'Mensenrechtenactivist krankzinnig verklaard' 61
Harde repressie jegens activisten en media 375

OMAN
BINNENLAND
Oman verleent gratie aan 31 verdachten van couppoging 47
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Oman legaliseert vakbonden 686
BURGER- EN MENSENRECHTEN
HRW bekritiseert detentie journalist en mensenrechtenactivist 47
BUITENLANDSE ZAKEN
Vrijhandelsovereenkomst met de Verenigde Staten 686

OOST-TIMOR
BINNENLAND
Nieuw kabinet na hevige rellen 763
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Australië en Oost-Timor tekenen verdrag over olie- en gaswinning 314
MILITAIRE ZAKEN
Militairen in opstand 314

OOSTENRIJK
BINNENLAND
Jörg Haider draagt leiderschap van zijn partij over 413
Jonge vrouw weet acht jaar na ontvoering te ontsnappen 536
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Schadevergoeding slachtoffers Holocaust 83
JUSTITIE
Britse historicus veroordeeld wegens ontkennen Holocaust 153
GEZONDHEID EN ZORG
Vogelgriep vastgesteld 153
CULTUUR EN WETENSCHAP
Beroemd schilderij Gustav Klimt verkocht voor recordbedrag 413
BUITENLANDSE ZAKEN
'CIA ontvoerde twee moslims uit Oostenrijk' 536

PAKISTAN
BINNENLAND
Musharraf onder vuur na lokale verkiezingen 61
Extremistenleider opgepakt 61
Zeker 73.000 doden na verwoestende aardbeving 61
Onrust in Waziristan 436
Geweld tussen soennieten en sjiieten 436
Protesten tegen Deense spotprenten 437
Nieuwe fase hulpverlening aardbeving 437
Oppositie presenteert 'handvest voor democratie' 437
Heroïnelaboratoria vernietigd 437
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Recordbedrag voor ontwikkeling en voedselsubsidies 437
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer geld van de Wereldbank 437
JUSTITIE
Doodstraf voor verijdelde aanslag 62
Bhutto vrijgesproken van corruptie 62
NATUUR EN MILIEU
Ernstige luchtvervuiling in steden 438
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hooggerechtshof wil eind aan gedwongen huwelijken 438
Daling kinderarbeid 438
MILITAIRE ZAKEN
Eerste Pakistaanse kruisraket gelanceerd 62
Raket doorstaat test succesvol 438
Onderzoek naar Khan afgesloten 438
BUITENLANDSE ZAKEN
Protest na gesprekken met Israël 62
Afghaanse verdachten uitgezet 63
Onderhandelingen tussen India en Pakistan 63
Gestage verbetering in relatie met India 438
Pakistaanse minister beschuldigt VS van discriminatie 439
Gespannen verhouding Pakistan en Afghanistan 439

PALESTIJNSE ZAKEN
BINNENLAND
Interne strijd Fatach over hervormingen 363
Conflict met Israël 363
Hamas wint Palestijnse verkiezingen 364
Strafmaatregelen tegen Hamas 365
Militanten bestrijden elkaar 365
Israël schort samenwerking met PA op 365
President Abbas: Palestijnse staat naast Israël 365
Palestijnse ambtenaren krijgen deel salaris 754
Ontvoering niet-moslims in Palestijns gebied 754
Onderhandelingen over nieuwe regering 754
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
PA betaalt ambtenaren niet uit 365
FINANCIEEL ECONOMISCHE ZAKEN
Donorconferentie voor Palestijnen 755
Sombere voorspellingen over Palestijnse economie 755
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Onduidelijkheid over staakt-het-vuren met Israël 755
Israël laat vice-premier Palestijnse regering vrij 755
BUITENLANDSE ZAKEN
Palestijnen beheren internationale grens 366
Palestijnen uiten woede jegens Deense spotprenten 366
Internationale financiële hulp dreigt op te drogen 366
Arabische Liga: accepteer bestaande akkoorden 367
Amerikaans Congres: geen contacten met Hamas-regering 755
President Abbas overlegt met VS en Israël 755

PANAMA
BINNENLAND
Congres sanctioneert regeren per decreet gedurende twee maanden 36
Twee nieuwe ministers aangesteld 422
Ambitieus plan om Panamakanaal te verbreden 422

Paraguay

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Controversiële hervorming pensioen-wet zorgt voor consternatie 37
Wereldbank biedt helpende hand bij bestrijding armoede 37
Regering-Torrijos neemt sociale maatregelen 422
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Panama ontvangt kredieten van IDB 422
IMF: Panamese economie is sterk 422
BUITENLANDSE ZAKEN
Opnieuw asiel voor voormalige Ecuadoraanse president Bucaram 37
Volledig herstel diplomatieke betrekkingen tussen Panama en Cuba 37
Amerikaanse president Bush bezoekt Panama 37
Vrijhandelsverdrag van Panama met Singapore 423
Venezolaanse president Chávez wil samenwerking op energiegebied 423
Economisch pact met Chili 423

PARAGUAY
BINNENLAND
President wijzigt kabinet 161
Paraguay meest corrupte land van Latijns-Amerika 161
Protesten door aanhangers van oud-generaal Oviedo 161
Afzettingsprocedure president door parlement verworpen 161
Spanningen met oppositie door optreden president Duarte 619
Bisschop gevraagd oppositiefront te leiden 619
Paraguayaanse regering gewijzigd 619
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Millenniumdoelstellingen Paraguay nauwelijks verwezenlijkt 161
Protesten tegen beleid regering 161
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Paraguay weigert oude schuld Europese banken te betalen 161
Internationale banken geven financiële steun 162
Citibank stuurt verduisterd geld terug naar Paraguay 162
Paraguay ontvangt twee kredieten 620
Regering geeft cijfers over economische groei 620
JUSTITIE
Oud-president tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld 620
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Demonstraties wegens stagnering schadevergoedingen 162
Veel Paraguayaanse vrouwen slachtoffer verkrachting 162
Half miljoen Paraguayaanse kinderen niet aangemeld bij burgerlijke stand 162
BUITENLANDSE ZAKEN
Overleg tussen Paraguay en Brazilië over dam levert weinig op 620
OVERLEDEN
Alfredo Stroessner, voormalig dictator 620

PERU
BINNENLAND
President Toledo roept noodtoestand uit in zes provincies 423
Felle strijd om Peruaans presidentschap 423
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Onderhandelingen met VS resulteren in vrijhandelsakkoord 424
Kredieten van internationale banken 424
Geldzendingen Peruaanse emigranten evenaren buitenlandse investeringen 424
JUSTITIE
Vroegere eigenaar vliegtuigmaatschappij krijgt twintig jaar 425
Leider MRTA-rebellen in nieuw proces tot zware celstraf veroordeeld 425
Beruchte oud-chef geheime dienst krijgt nieuwe gevangenisstraf 425
Voormalig leider Lichtend Pad tot 24 jaar celstraf veroordeeld 425
BUITENLANDSE ZAKEN
Peruaans Congres verandert zeegrens met Chili 425
Chili wil meewerken aan uitlevering ex-president Fujimori 425
Peru beschuldigt Venezuela van inmenging in interne aangelegenheden 426
Peru en Brazilië openen Integratiebrug 426

POLEN
BINNENLAND
Geen ontslag voor premier Belka na spionagebeschuldiging 154
Parlements- en presidents-verkiezingen 154
Polen krijgt speciale anti-corruptie-eenheid 155
Geheime oorlogsplannen van Warschaupact openbaar gemaakt 155
Poolse vrouwen krijgen moederbonus 156
Doden na instorting evenementenhal 156
Onenigheid met Constitutioneel Hof over nieuwe mediawet 536
Polen krijgt meerderheidsregering 537
Anti-corruptieorgaan opgericht 537
Pogrom in Kielce herdacht 537
Broer van president wordt premier 537
Communistische archieven worden geopend 538
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Poolse economie groeit in 2006 538
ONDERWIJS
Vice-premier Giertych wil 'meer patriottisme' 538
NATUUR EN MILIEU
Polen droeg bij aan Europees CO2-overschot 538
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Homoactivisten negeren demonstratieverbod 156
Journalist zit straf uit wegens smaad 156
EUROPESE UNIE
Europarlement bezorgd over Polen 538
Polen hebben meer vertrouwen in Europarlement dan in eigen parlement 538
BUITENLANDSE ZAKEN
Rusland en Polen willen relatie verbeteren 156
Poolse militairen blijven tot eind 2006 in Irak 156

PORTUGAL
BINNENLAND
Conservatieve president gekozen 156
Grote drugsvangst Portugese politie 157
Maria Lúcia Rosa dos Santos herbegraven in basiliek van Fátima 157
Portugese regering wil meer vrouwen in de politiek 469
Zes brandweerlieden komen om bij bosbranden 469
Inbeslagname cocaïne verviervoudigd 469
President ondertekent anti-discriminatoire verkiezingswet 603
Constitutioneel Hof akkoord met vraagstelling abortusreferendum 731
Recordvangst van cocaïne in 2005 731
Bijna een derde van Portugese baby's niet van gehuwde ouders 731
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Portugese ambtenaren protesteren tegen bezuinigingsmaatregelen 157
Overeenstemming over hervorming pensioenstelsel 666
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Begrotingstekort valt mee maar blijft te hoog 469
IMF constateert gematigd economisch herstel 603
Regering blijft structurele veranderingen doorvoeren 666
Bezuinigingsbeleid wordt voortgezet 731
JUSTITIE
Leider Nationaal Front veroordeeld voor afpersing 469
Merendeel van Portugese gevangenissen overbevolkt 470
GEZONDHEID EN ZORG
Verstrekking van methadon aan drugsverslaafden 604
NATUUR EN MILIEU
Windenergieprojecten gestart 666
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Nieuwe wetgeving maakt beperkte vruchtbaarheidsbehandeling mogelijk 470
EUROPESE UNIE
Portugal verzet zich tegen eis Brussel aandelen te verkopen 470
'Meer immigranten nodig voor economie' 666
BUITENLANDSE ZAKEN
Portugal en China besluiten strategisch partnerschap aan te gaan 23
Minister ontkent gebruik Portugese vliegvelden door CIA 23
Bezoek van premier Socrates aan Brazilië 604
Uitwisseling van gegevens met Spanje over belastinginning 731
Poging immigratie uit Afrika te beperken 731

PUERTO RICO
BINNENLAND
Anibal Acevedo Vilá geïnstalleerd als nieuwe gouverneur 297

Verdeeldheid over procedures voor toekomstige status Puerto Rico 297
Burgers willen parlement met één Kamer 297
Weerstand tegen optreden van FBI 297
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gouverneur wijst op grote sociale problemen van Puerto Rico 298

QATAR
BINNENLAND
Nieuwe grondwet maakt parlementsverkiezingen mogelijk 48
Minister van Economie en Handel ontslagen 686
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Qatar ontwikkelt grote infrastructurele projecten 686
Recordstijging nationaal inkomen van Qatar 686
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Overheidsorgaan gaat mensenrechtenschendingen onderzoeken 48
Comité bekritiseert arbeids- en detentieomstandigheden in Qatar 686
BUITENLANDSE ZAKEN
Banden met Israël versterkt 48
Al-Jazeera protesteert tegen plan 'Amerikaans bombardement' 48
Qatar geeft financiële hulp aan Palestijnse regering 686
Troepen voor vredesmacht Libanon 687

ROEMENIË
BINNENLAND
Anticorruptiewetgeving verscherpt 83
Tudor keert terug als partijleider PRM 84
Teruggave eigendommen via noodwet geregeld 84
Premier Tariceanu herroept aftreden 84
Premier ontkent aanwezigheid CIA-gevangenissen 84
Securitate-dossiers openbaar gemaakt. 84
Verscheidene politici aangeklaagd wegens corruptie 413
Centrum-rechtse politicus gekozen tot parlementsvoorzitter 414
Democratische Partij verkleint omvang regering 414
Parlement verwerpt motie van wantrouwen 414
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Herwaardering Roemeense munt 84
JUSTITIE
Leider van mijnwerkersacties door hof vrijgelaten 84
Wijzigingen justitieel apparaat door rechters afgewezen 85
Lichamen van echtpaar Ceausescu niet opgegraven 85
Al Qaeda-verdachten uitgewezen 85
Rechtbank verwerpt compensatie voor ex-koning 85
Hof verwerpt amendement over parlementswoordvoerders 85
GEZONDHEID EN ZORG
Parlement akkoord met ingrijpende hervorming gezondheidszorg 414
Gehandicapte wezen zijn 'misbruikt' 414
LANDBOUW
Vogelpest verspreidt zich over Roemenië 85
EU verbiedt import Roemeens gevogelte vanwege vogelgriep 414
NATUUR EN MILIEU
Zestien doden na ernstige overstromingen 85
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Politie raakt slaags met anti-homo demonstranten 415
Smaad uit wetboek van strafrecht geschrapt 415
EUROPESE UNIE
EU prijst inspanningen Roemenië 415
BUITENLANDSE ZAKEN
Overeenkomst met VS over militaire bases 85
'Geen bewijs voor geheime CIA-gevangenissen' 415
Roemeense troepen blijven in Irak 415

RUSSISCHE FEDERATIE
BINNENLAND
Kremlingezinde partij wint gemeenteraadsverkiezingen in Moskou 24
Ex-premier Kasjanov niet gekozen als leider Democratische Partij 24
Constitutioneel Hof steunt benoeming gouverneurs door president 24
Ngo's onder staatscontrole gesteld 24
Medewerker president Poetin treedt af uit protest tegen politieke koers 24
Afrikaanse studenten protesteren tegen racisme 24
'Bloedbad Beslan was te voorkomen' 24
Verenigd Rusland tegen racisme 85
Minstens 65 doden bij ramp op markt 157
Partij Verenigd Rusland verwelkomt miljoenste lid 217
Verenigd Rusland wint lokale verkiezingen 217
Uitbreiding bevoegdheden minister van Defensie Ivanov 217
Staatsdoema steunt verhuizing Constitutioneel Hof 217
Toenemend geweld tegen niet-Russen 280
Bureaucratie sterk in omvang toegenomen 280
Bouw stalinistisch monument gepland 281
Beslan moeders vragen Poetin om grondig onderzoek 281
Poetins jaarlijkse toespraak over toestand van Rusland 342
Nieuw hoofd Openbaar Ministerie 415
Poetin wil immigratie 'landgenoten' uit ex-sovjetrepublieken 415
Demonstranten tegen top G-8 bekritiseren politie 470
President Poetin ontslaat gouverneur 470
Omstreden wet tegen extremisme van kracht 470
Rusland publiceert lijst van terroristische groepen 470
Definitief einde van oliemaatschappij Yukos 539
Bomaanslag met racistische achtergrond 539
Daling bevolkingsaantal zet zich voort 539
Drie pro-Kremlinpartijen vormen 'oppositie' 539
Kremlin steunt dissidente politieke groeperingen 539
Nieuwe kernreactoren gepland 604
Moord op eerste vice-voorzitter Centrale Bank 604
'Shell hoeft werk aan olieveld Sachalin niet stil te leggen' 604
Overheidsinstantie wijst derde presidentstermijn af 604
Journaliste Politkovskaja in Moskou vermoord 666
Poetin in vragensessie voor televisie 667
Drie partijen vormen oppositieblok 667
Politie in Moskou pakt neonazi's op 731
sociaal-economische zaken 732
Geen radicale hervormingen energiesector vóór de verkiezingen 732
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Demonstraties tegen prijsstijgingen 281
'Aantal Russen onder armoedegrens zal dalen' 539
Roesal wordt grootste aluminium producent ter wereld 667
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Belemmeringen buitenlandse banken worden gehandhaafd 24
Bijna de helft van aandelen Gazprom vrij verhandelbaar 24
Doema wil vergroting kapitaalvolume van banken 86
Vertraging economische groei in eerste kwartaal 2006 281
Rusland betaalt schulden vervroegd af 415
Biljet van 5.000 roebel weer in circulatie 470
Parlement neemt begroting 2007 aan 732
JUSTITIE
Leden Nationaal-Bolsjewistische Partij krijgen gevangenisstraf 25
Ex-minister in staat van beschuldiging gesteld wegens corruptie 25
Onderzoek naar moord op journalist 157
Strafmaatregelen tegen gevangen magnaat Chodorkovski 217
Veroordelingen wegens racisme 217
Rechtbank laat ex-minister Adamov op borgtocht vrij 471
Agent Britse inlichtingendienst veroordeeld 539
Rechtbank weigert zaak tegen ex-minister Adamov 540
Russische racist krijgt zestien jaar voor moord 540
Man veroordeeld wegens betrokkenheid bij politieke moord uit 1998 604
Jury spreekt zeventien mensen vrij van moord op Vietnamese student 667
Man tot achttien jaar veroordeeld wegens moord op journalist 667
GEZONDHEID EN ZORG
Jaarlijks hoog dodental door verontreinigde alcohol 415
NATUUR EN MILIEU
Stralingsalarm bij Tsjetsjeense fabriek 25
China stuurt Rusland koolstof in strijd tegen gif 25
President Poetin zuinig op Bajkalmeer 281

Russische Federatie

Russische kritiek op milieu- consequenties van beleid Shell 732
CULTUUR EN WETENSCHAP
Voormalige tsarina herbegraven in Sint-Petersburg 604
Eerste vrouwelijke ruimtetoerist veilig terug 667
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty dringt aan op actie tegen vrouwenmishandeling 25
Journalist veroordeeld wegens artikelen over Tsjetsjenië 157
VN bezorgd over situatie Tsjetsjenen 157
Amnesty: 'Racisme in Rusland niet meer onder controle' 342
President Poetin bekritiseerd om beknotting persvrijheid 416
'Etnische minderheden veel vaker door politie aangehouden' 416
Europees Hof veroordeelt Rusland inzake Tsjetsjenië 471
Kritiek Memorial op mensenrechtensituatie in Tsjetsjenië 540
VN-rapporteur over martelingen stelt reis naar Rusland uit 667
Rechtbank beveelt sluiting mensenrechtenorganisatie 667
Hof Straatsburg veroordeelt Rusland 668
Tientallen buitenlandse NGO's mogen toch blijven functioneren 668
Kritiek op veroordeling journalist 668
Amnesty International beschuldigt Russische politie van martelingen 732
VN-commissie bekritiseert martelingen in Tsjetsjenië 732
MILITAIRE ZAKEN
Kritiek op Defensie vanwege mishandeling soldaat 86
Officier veroordeeld wegens verhuren van dienstplichtigen 157
Militaire hervormingen aangekondigd 342
Uitvoering dienstplicht aangescherpt 416
Federatieraad stemt in met acties van commando's in buitenland 471
Militaire oefening met Amerikanen gaat niet door 605
Derde fabriek voor vernietiging chemische wapens geopend 605
Minister: 'Defensiefabrieken betrokken bij illegale kopieerpraktijken' 605
Proeflancering ballistische raket opnieuw mislukt 668
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Tsjetsjenië treedt op tegen alcohol 86
Dertien doden bij explosie in kazerne Tsjetsjenië 158
Bestorming van woonhuis in Zuid-Rusland: negentien doden 158
Premier Tsjetsjenië treedt af 158
Ramzan Kadyrov nieuwe premier Tsjetsjenië 217
Politie Dagestan schiet op betogers 281
Moskougezinde Tsjetsjeense regering ontbindt gevreesde militie 281
Spanningen in de Noord-Kaukasus blijven onverminderd hoog 342
Tsjetsjeen veroordeeld wegens 'Beslan' houdt onschuld vol 342
Demonstratie ten gunste van Moskougezind bewind in Tsjetsjenië 416
Tsjetsjeense rebellenleider zegt nieuwe aanvallen voor te bereiden 416
Twee politiemannen in Tsjetsjenië doodgeschoten 471
Strengere regels voor ngo's in Tsjetsjenië 471
Termijn voor amnestie Tsjetsjeense rebellen verlengd 471
Tsjetsjeense leider juicht terugtrekking troepen toe 540
Geweld in Noord-Kaukasus houdt aan 540
Rassenrellen in Karelië 605
BUITENLANDSE ZAKEN
Rusland bevestigt verkoop raketten aan Iran 25
Aanklacht tegen Oekraïense ex-premier ingetrokken 25
Wapenexport daalt licht 25
President Poetin spreekt van 'crisis' met Oekraïne over gasleveranties 25
Problemen met Oekraïne, Moldova en Georgië over gasleveranties 86
Betrekkingen met Duitsland koeler 86
Doema bekritiseert steun aan ngo's door buitenlandse inlichtingendiensten 87
Rusland exporteert voor recordbedrag aan wapens 158
Televisiezender Kremlin zendt ook in het Arabisch uit 158
Moskou dringt aan op hervorming bij Palestijnse Hamas 218
'Geen geheimen aan Irak doorgegeven' 218
Conflict over wijnexport uit Georgië en Moldavië escaleert 281
Gazprom vergroot invloed in Armenië 281
Rus aan het hoofd van Kaspisch pijplijnconsortium 282
Schimmig bedrijf speelt belangrijke rol op energiemarkt 282
Schrijver Solzjenitsyn waarschuwt voor NAVO-complot 282
Felle kritiek op Amerikaanse vice-president 343
Rusland zet dialoog met Hamas voort 343
Rusland en EU praten verder over energiebeleid 343
Levering luchtverdedigingssystemen aan Iran gaat door 343
Britse rechter weigert uitlevering wegens 'couppoging' 416
Britse Denktank: 'Democratisch gehalte Rusland schiet tekort' 416
Vier Russische diplomaten in Irak gedood 416
Singapore adviseert over speciale economische zones 540
Geen doorbraak in besprekingen van Poetin met nieuwe Oekraïense premier 540
Twee vissers terug naar Japan 540
Nieuwe zeeroute naar Kaliningrad geopend 605
President Poetin sust Franse en Duitse onrust 605
Ongemakkelijke bijeenkomst NAVO-ministers met Rusland 605
Poetin benijdt Israëlische president Katsav om verkrachtingen 668
Hulp voor etnische Russen uit het buitenland bij vestiging in Rusland 668
Russische Federatie straft Georgië met hoge gasprijs 732
Russische Federatie kan toetreden tot Wereldhandelsorganisatie 733
Conflict over Pools vlees 733
OESO: Toenemende economische rol Russische staat 'verontrustend' 733
Oekraïense leider in Moskou 733
OVERLEDEN
Aleksander Jakovlev, architect van de perestrojka 218
Sjamil Basajev, Tsjetsjeens krijgsheer 606

RWANDA
BINNENLAND
Gouverneurs aan de slag in nieuwe provincies 192
NASLEEP GENOCIDE
Gevangenisstraf omgezet in gemeenschapswerk 192
Belgische priester uitgeleverd aan zijn vaderland 192
Rwandezen vluchten naar Burundi 192
Oud-president Bizimungu blijft vast-zitten 192
JUSTITIE
Ex-minister veroordeeld voor corruptie 193
RWANDA TRIBUNAAL
Voormalig kolonel krijgt 25 jaar voor genocide 193
Ex-minister en verdachte genocide dood gevonden 193
Bevestiging vrijspraak André Ntagerura 193
BUITENLANDSE ZAKEN
Internationaal Gerechtshof oordeelt niet in zaak tegen Rwanda 193

SAHARA (WEST)
BINNENLAND
Marokko geeft soevereiniteit over Westelijke Sahara niet op 320
JUSTITIE
Saharaanse activisten veroordeeld wegens deelname aan rellen 321
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Tienduizenden vluchtelingen dakloos na zware regenval 321
MILITAIRE ZAKEN
Onafhankelijkheidsbeweging Polisario vernietigt landmijnen 321

SAN MARINO
BINNENLAND
Drie partijen in regering in San Marino 668
BUITENLANDSE ZAKEN
Italië en San Marino tekenen samenwerkingsakkoord 669
Noord-Korea en San Marino halen banden aan 669

SAO TOME EN PRINCÍPE
BINNENLAND
Minister van Buitenlandse zaken moet aftreden 193

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lening van het IMF voor São Tomé en Princípe 193
JUSTITIE
Onderzoek naar corruptie bij afsluiten oliecontracten 193
GEZONDHEID EN ZORG
São Tomé doet beroep op buitenland vanwege cholera-epidemie 194
NATUUR EN MILIEU
EU geeft financiële steun voor behoud tropische bossen 194
BUITENLANDSE ZAKEN
São Tomé en Angola sluiten verdrag aangaande luchttransport 194

SAOEDI-ARABIË
BINNENLAND
Gematigde islam versterkt invloed bij gemeenteraadsverkiezingen 166
Saoedische troepen brengen zware slag toe aan Al-Qaeda 167
Koning Fahd overleden 167
Jaarlijkse bedevaart naar Mekka: zeker 363 doden 168
Verzet militanten niet gebroken 687
Bevoegdheden religieuze politie worden ingeperkt 687
Saoedi-Arabië verandert regels voor koninklijke opvolging 687
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Saoedi-Arabië bouwt omvangrijke economische stad 688
ONDERWIJS
Scholen krijgen onderricht in meer gematigde islam 688
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Saoedi-Arabië ontkent beschuldi-gingen dwangarbeid 168
Saoedische regering stelt mensenrechtencommissie in 168
Verschijningsverbod voor krant die omstreden cartoons publiceerde 169
Gearresteerde criticus koninklijke familie vrijgelaten 688
BUITENLANDSE ZAKEN
Advies aan Amerikanen ingetrokken om Saoedi-Arabië te verlaten 169
IAEA ziet af van inspecties van nucleaire activiteiten Saoedi-Arabië 169
Saoedi-Arabië laat ex-gevangenen Guantánamo Bay vrij 169
Saoedi-Arabië stimuleert buitenlands toerisme 688
Slachtoffers Saoedische marteling in het ongelijk gesteld 689
Saoedische kritiek op Amerikaanse politiek in Midden-Oosten 689

SENEGAL
BINNENLAND
Radiostation één dag het zwijgen opgelegd 194
Parlement akkoord met uitstel verkiezingen 194
Studentenoproer om verkochte computers 195
Lichten uit in Dakar 640
President Wade ontvangt de Houphouët-Boigny Vredesprijs 640
Hernieuwd geweld in Casamance 640
President Wade opnieuw kandidaat presidentschap 640
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe handelsbeurs in Dakar 195
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Internationale Ontwikkelingsassociatie steunt lokaal ontwikkelingsproject 640
JUSTITIE
Voormalige premier vrij na zeven maanden 195
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Uitgever en journalist veroordeeld wegens 'laster' 641
BUITENLANDSE ZAKEN
Strijd tegen Colombiaanse drugs 195
Hof wil geen uitspraak doen over uitleveringsverzoek voor Habre 195
Spanje levert materieel ter bestrijding illegale migratie 641

SERVIË
BINNENLAND
Nieuwe minister van Defensie benoemd 87
Weinig vreugde over afscheiding 471
KOSOVO
Servië geeft lichamen terug aan Kosovo 87
Sloveense president niet welkom na uitspraak over Kosovo 87
Ex-president van Finland benoemd tot onderhandelaar Kosovo-overleg 87
Servische premier wil Kosovo binnen Servië houden 87
Servisch protest na overdracht VN ministeries aan Albanezen 88
Presovo-Albanezen willen speciale status en aansluiting bij Kosovo 88
Premier Rugova begraven onder massale belangstelling 88
Besprekingen over status Kosovo 471
Nieuwe premier Kosovo 472
Kosovaarse doden terug 472
JUSTITIE
Opsporingsbevel tegen vrouw van Milosevic ingetrokken 87
Milosevic betrokken bij moord op ex-premier Ivan Stambolic 472
Corrupte rechter veroordeeld 473
JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL
Twee verdachten in voorlopige vrijheid 88
Milosevic verzet zich tegen versneld proces 88
Uitspraak in zaak van drie Albanese vrijheidsstrijders 89
Nieuwe veroordelingen 473
EUROPESE UNIE
Start onderhandelingen over toetreding 89
Deadline uitlevering Mladic verlopen 473
OVERLEDEN
Slobodan Milosevic voormalig president 473

SEYCHELLEN
BINNENLAND
Aanval op de pers 195
FAO geeft hulp na tsunami 195
NATUUR EN MILIEU
Bescherming van de zee 196

SIERRA LEONE
BINNENLAND
VN-troepen vertrekken 443
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Viering 45 jaar onafhankelijkheid 444
JUSTITIE
Rechter gevangengezet voor ontvangst smeergeld 445
SPECIAAL GERECHTSHOF
Militieleider moet voorkomen 444
Taylor beweert onschuldig te zijn 444
Tien mensen aangeklaagd 444

SINGAPORE
BINNENLAND
Sellapan Rama Nathan krijgt tweede termijn als president 175
Minister prijst gebrek aan persvrijheid 175
Singapore maakt drinkwater uit zeewater 176
Gebruikers mobiele telefoons moeten zich laten registreren 176
PAP wint parlementsverkiezingen 570
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Krachtige economische groei 176
Sterke economische groei, maar stijgende werkloosheid 571
Investeringsbedrijven van de staat geven inzage in financiën 572
JUSTITIE
Singapore executeert Australiër 176
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Oppositieleider veroordeeld 572
BUITENLANDSE ZAKEN
Indonesië levert terreurverdachte uit aan Singapore 176
OVERLEDEN
Chengara Veetil Devan Nair, voormalig president 176
Sinnathamby Rajaratnam, Singaporees politicus 176

SLOVENIË
BINNENLAND
Meerderheid Slovenen stemt in referendum voor mediawet 158
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalisten op de bres voor persvrijheid 606
LANDBOUW
Eerste geval vogelgriep geconstateerd 158
EUROPESE UNIE
Toetreding Slovenië tot eurozone 606
BUITENLANDSE ZAKEN
Sloveense president niet welkom na uitspraak over Kosovo 158
Slovenië bakent eenzijdig visserijgronden af in de Adriatische Zee 158
Sloveens parlement akkoord met militaire missie in Irak 158
President moet goedkoper vliegen 607
Grensgeschil met Kroatië 607

SLOWAKIJE
BINNENLAND
Vervroegde verkiezingen na val coalitie 282
Staatssecretaris Fedor benoemd tot minister van Defensie 282
Politie rolt smokkelnetwerk op 282
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Schadevergoeding aan joodse gemeenschap 283
Slowaak vrijgesproken van oorlogsmisdaden 283
JUSTITIE
Hoofd landbouwagentschap veroordeeld wegens corruptie 283
Slowaaks hof verbiedt extremistische partij 283
BUITENLANDSE ZAKEN
Politie van Slowakije en Oekraïne gaan samenwerken 283
Slowakije annuleert Iraakse schuld 283
Tsjechië en Slowakije bestrijden gezamenlijk illegale afvalstortingen 283

SOEDAN
BINNENLAND
Discussies over hulp aan Darfur 512
Regering en belangrijkste rebellen-groep tekenen vredesakkoord 513
Uitvoering vredesakkoord Zuid-Soedan 514
Pers mag naar Darfur 514
Soedan ontkent jurisdictie Internationaal Strafhof in Darfur 514
Politieke onrust in het oosten 515
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Mensenrechtenvertegenwoordigers vrijgelaten 515
Soedan sluit kantoren mensenrechten-organisatie 515
BUITENLANDSE ZAKEN
'Soedan beschermt Oegandese rebellen LRA' 515
Niet-westerse landen investeren in Soedan 515
Nieuwe ambassadeur van Eritrea begint in Khartoem 515

SOMALIË
BINNENLAND
Bioscopen inzet van felle gevechten 253
Gevangenenruil tussen regio's 253
Doden bij gevechten in havenstad Kismayo 253
Eerste bijeenkomst parlement op Somalische bodem 253
Smokkelaars zetten 63 mensen overboord 254
Besprekingen over beëindiging gevechten Mogadishu mislukt 254
Islamitische milities belangrijkste militaire macht 705
Non in Mogadishu vermoord 707
Chef van politie gedwongen op te stappen 707
SOMALILAND
Regeringspartij Somaliland wint verkiezingen 254
Somaliland neemt vissersboten uit Jemen in beslag 254
BUITENLANDSE ZAKEN
Gewelddadige protesten tegen Deense cartoons 254
Piraterij vertraagt voedselhulp voor Somalia 254
Protest tegen steun aan de oorlog tegen terreur 254
Europese Unie steunt interim-regering 254
Internationale aandacht voor Somalië 707
Experts waarschuwen voor oorlog in de regio 708
Puntland repatrieert illegale immigranten uit Ethiopië 708
Regeringstroepen boeken succes tegen islamisten met Ethiopische steun 708
VN melden aanwezigheid van duizenden buitenlandse soldaten 708

SPANJE
BINNENLAND
Parlement verbiedt roken op de werkvloer 25
Opiniepeiling: teveel immigranten in Spanje 25
Chef landmacht ontslagen na dreigement ingrijpen leger 89
Hooggerechtshof: 'Archieven burgeroorlog mogen naar Catalonië' 89
Recordvangst cocaïne in 2005 89
Regering ontbindt gemeenteraad Marbella 283
Premier Zapatero wijzigt kabinet 283
Metro-ongeluk Valencia eist 42 doden 474
Ernstigste bosbranden in tien jaar 541
Zes doden bij treinongeluk 541
Problemen met migranten op Canarische eilanden nemen verder toe 607
Akkoord over financiering rooms-katholieke kerk 607
Dorpen stoppen met verbranden pop Mohammed 669
BASKISCHE KWESTIE
ETA pleegt aanslagen met lichte bommen 26
ETA-lid krijgt 100 jaar gevangenisstraf 26
Baskische leider Otegi krijgt nieuw proces 89
ETA-politiek leidt tot spanningen 159
Hof: 'ETA-leden blijven gevangen' 159
ETA kondigt wapenstilstand af 218
Brandstichting ondanks bestand van ETA 283
Hooggerechtshof veroordeelt toekomstig ETA-onderhandelaar 283
Regering begint omstreden onderhandelingen met de ETA 416
Onderhandelingen met ETA van start 474
Gemaskerde mannen zeggen dat strijd voortgaat 607
Rechter verbiedt bijeenkomst Batasuna 608
ETA-lid veroordeeld voor poging koning te vermoorden 669
Hongerstaking ETA-lid beëindigd 669
Gevangen ETA-strijder krijgt nieuwe straf 733
CATALONIE
Parlement akkoord met autonomie Catalonië 219
Catalaans statuut blijft gemoederen verhitten 343
Catalanen stemmen voor autonomie 417
Onduidelijke uitkomst na regionale verkiezingen 733
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
'Spanje heeft vier miljoen immigranten nodig' 669
Werkloosheid naar laagtepunt 669
Migranten zorgen voor economische groei 733
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Real Madrid sluit miljardendeal over tv-rechten 733
JUSTITIE
Politie arresteert verdachten terrorisme 26
Radicale islamieten in staat van beschuldiging gesteld 219
Politie arresteert burgemeester Marbella 219
Rechter klaagt 29 mensen aan voor bomaanslagen 284
Hooggerechtshof vernietigt terrorismevonnis 417
Hooggerechtshof laat Guantánamo-verdachte vrij 474
Aanklager gaat 270.000 jaar eisen tegen treinterroristen 734
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Parlement akkoord met wet sekseverandering 734
LANDBOUW
Vogelgriep vastgesteld in Spanje 474
NATUUR EN MILIEU
Greenpeace: 'Toerisme vernietigt kust' 474
GIBRALTAR
Spanje, Gibraltar en Groot-Brittannië bereiken akkoord 475
Belangrijke doorbraak in onderhandelingen bereikt 608
BUITENLANDSE ZAKEN
Chinese president bezoekt Madrid 26
Premier Zapatero bezoekt Melilla en Cueta 89
Spanje en Mauritanië sluiten akkoord over immigranten 219
Spanje begint met uitzetten van Senegalezen 343
Veel immigranten naar Melilla en Canarische eilanden 474
Verontwaardiging Israël over uitspraken premier Zapatero 475
Gezamenlijke patrouilles met Senegal tegen illegale immigratie 541
Parlement akkoord met deelname vredesmacht Libanon 608
Verdere maatregelen tegen migratie naar Canarische eilanden 670
Amerikaanse vlag weer op militaire parade 670
Spanje levert geen vliegtuigen aan Venezuela 670

SRI LANKA
BINNENLAND
Noodtoestand na moord minister 177
Rajapakse beëdigd als nieuwe president 177
Overleg tussen regering van Sri Lanka en de Tamil Tijgers 178
Geweld laait op in Sri Lanka 695
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Recordbedrag buitenlandse investeringen 697

JUSTITIE
Oud-minister vrijgesproken 179
NATUUR EN MILIEU
Waarschuwingssysteem voor tsunami's aangekondigd 179

ST. KITTS EN NEVIS
BINNENLAND
Regering Arbeiderspartij wil privatiseringen doorvoeren 298
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Laatste suikerrietoogst in de geschiedenis van St. Kitts en Nevis 298
Veel buitenlandse investeringen in St. Kitts en Nevis 299
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
EU geeft St. Kitts en Nevis subsidie van 3 miljoen euro 299
NATUUR EN MILIEU
Premier wil waarschuwingssysteem voor tsunami in Caribische regio 299
BUITENLANDSE ZAKEN
Premier Douglas brengt bezoek aan ambtgenoot in Japan 299
Diplomatieke betrekkingen met Malta 299
Giften van Taiwan voor kunst- en sportfaciliteiten 299

ST. LUCIA
JUSTITIE
Herinvoering van de doodstraf 298

ST. VINCENT EN DE GRENADINEN
BINNENLAND
Overwinning voor premier Gonsalves bij parlementsverkiezingen 299
Persvoorlichter van premier Gonsalves vermoord 299
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lening van Europese Investeringsbank voor uitbreiding electriciteitsnet 300
Steun aan OECS-landen om concurrentiepositie te verbeteren 300
NATUUR EN MILIEU
St. Vincent en de Grenadinen ratificeren Kyoto-protocol 300
BUITENLANDSE ZAKEN
Taiwanese president bezoekt St. Vincent en de Grenadinen 300
Banden met Ethiopië verstevigd 300

SURINAME
BINNENLAND
Eerste bezoek Nederlandse premier na onafhankelijkheid 488
Geïrriteerde president Venetiaan stuurt brief aan Nederlandse regering 488
Minister Gilds treedt af na drugszaak tegen familielid 489
Diefstal uit munitiebunker leger veroorzaakt opschudding 489
Surinaamse ambassadeur in Den Haag legt functie neer 489
Amerikaanse steun gericht op effectiever opsporingsbeleid 489
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering verlaagt brandstofprijzen 489
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lening van IDB om handel te stimuleren 489
Ontwikkeling Surinaamse economie door IMF positief beoordeeld 490
JUSTITIE
Drugshandelaar veroordeeld voor importeren cocaïne 490
Proces tegen oud-minister Balesar verdaagd 490
GEZONDHEID EN ZORG
Subsidie voor strijd tegen aids 490
NATUUR EN MILIEU
Overstromingen veroorzaken ramp in binnenland Suriname 490
CULTUUR EN WETENSCHAP
Ontwerp beeld Anton de Kom in Amsterdam roept verzet op 490
Kunstcollectie geschonken aan Surinaams Museum 490
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Staat verontschuldigt zich voor aanval op Moiwana 491
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Vrijhandelszone Caricom van start 491
Samenwerking binnen ACS geïntensiveerd 491
BUITENLANDSE ZAKEN
China financiert sociale woningbouw 491
Cuba opent na lange tijd weer ambassade in Paramaribo 491
Surinaams-Amerikaanse samen-werking tegen drugshandel 491

SWAZILAND
BINNENLAND
Nieuwe grondwet ondertekend 255
Einde aan seksuele onthouding 255
Samenwerking met non-gouvernementele organisaties 255
Oppositieleden van hoogverraad beschuldigd 255
Parlementsvoorzitter eist aftreden regering 256
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economische neergang treft burgers 256
NATUUR EN MILIEU
Milieuvervuiling harder aangepakt 256
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Afrikaanse kritiek op bestuur van koning 256

SYRIË
BINNENLAND
Oppositie in Syrië bundelt krachten 367
Syrisch bewind onder sterke nationale en internationale druk 368
KOERDISCHE KWESTIE
Zes Koerdische activisten veroordeeld 368
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Banken uit Golfregio kunnen filialen in Syrië openen 368
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Geweld tegen vrouwen groot probleem in Syrische gezinnen 368
BUITENLANDSE ZAKEN
Syrië en Iran gaan meer economische samenwerking aan 369
VS verbieden contacten van Amerikaanse banken met Syrische bank 369
Palestijnse vluchtelingen uit Irak in Syrië opgevangen 369
Veiligheidsraad VN wenst normalisering van betrekkingen met Libanon 369

TADZJIKISTAN
BINNENLAND
Staatshoofd mag aanblijven na 65ste levensjaar 376
4,6 ton drugs in 2005 in beslag genomen 376
99 leden van verboden islamitische beweging in 2005 opgepakt 376
Laatste synagoge afgebroken 376
Mijnopruiming aan grens begonnen 376
President: 'Ministeries verworden tot clans' 376
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank positief over economie Tadzjikistan 376
JUSTITIE
Elf personen veroordeeld wegens vrouwenhandel 376
Zes veroordelingen wegens lidmaatschap opstandige beweging 376
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Dissidente journalist tien weken na vrijspraak vrijgelaten 377
BUITENLANDSE ZAKEN
Banden met NAVO worden geïntensiveerd 377
Overeenkomsten met Rusland en VS over grensbewaking 377

TAIWAN
BINNENLAND
DPP verliest lokale verkiezingen 377
President Chen mogelijk betrokken bij corruptiezaak 765
Nieuwe ministers van Financiën en Economische zaken 765
Nationale luchthaven niet langer vernoemd naar Chiang Kaishek 766
RELATIES MET CHINA
Vliegverkeer tussen China en Taiwan 378
Taiwan stelt Herenigingsraad buiten werking 378
Taiwan en China bereiken overeenkomst over luchtvaart 766
BUITENLANDSE ZAKEN
Taiwan verbreekt diplomatieke betrekkingen met Tsjaad 766

TANZANIA
BINNENLAND
Veel vrouwen in nieuwe regering 445
Beperking elektriciteit wegens droogte 445
Cadeaus voor kiezers afgeschaft 445
ZANZIBAR
Mensenrechtencommissie niet welkom op Zanzibar 445
Verplichting tot dragen identiteitskaart 445
Besprekingen om federatie te waarborgen 446
Zanzibar en Japan beginnen waterproject 446
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Verwijdering verkopers stilgelegd 446

Thailand

NATUUR EN MILIEU
Tanzaniaanse regering beschermt milieu 446
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kikwete belooft betere omstandigheden gevangenissen 446

THAILAND
BINNENLAND
Geweld in het zuiden houdt aan 241
Demonstranten eisen aftreden van premier Thaksin 242
Staatsgreep na ongeldig verklaarde verkiezingen 633
Thaise koning viert 60 jarig jubileum 635
Dodental in zuidelijk Thailand loopt verder op 635
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wederopbouw na tsunami 243

TOGO
BINNENLAND
Nieuwe politieke partij 196
Verschillende visies op dodenaantal politieke crisis 196
Stap voorwaarts naar persvrijheid 196
Fransman verdacht van wapenhandel 196
Niet alle vluchtelingen terug 196

TRINIDAD EN TOBAGO
BINNENLAND
Grote overwinning PNM bij lokale verkiezingen op Tobago 301
Zorgen over stijgende misdaad nemen toe 301
Minister moet aftreden vanwege corruptieaffaire 301
Grote veranderingen bij oppositiepartij 302
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Energiesector zorgt voor gestage economische groei 302
Nieuw handelsblok van CSME officieel van start 302
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Mensenrechtenorganisatie bekritiseert optreden politiekorpsen 302
BUITENLANDSE ZAKEN
Anti-terrorismeconventie van OAS geratificeerd 302
Bezoek Chinese vice-president aan Trinidad en Tobago 302
Barbados en Trinidad claimen beide overwinning in maritiem geschil 303

TSJAAD
BINNENLAND
Uitslag referendum bevestigt winst Déby 130
Rebellen tekenen definitief akkoord met regering van Tsjaad 131
Deserteurs uit het leger van Tsjaad zorgen voor onrust 131
Tsjaad beschuldigt Soedan opnieuw van steun aan rebellen 131
Regering geeft schuld rebellenaanval aan Soedan 131
Parlement verlengt eigen termijn 131
Couppoging verijdeld 641
Deby wint opnieuw presidentsverkiezingen 641
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Maatregel gelijke verdeling olieopbrengsten geschrapt 132
Achterstallige pensioenen uitbetaald 132
Parlement stemt voor beëindiging staking 642
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank bevriest lening 132
Wereldbank verwelkomt overeen-komst olieopbrengsten Tsjaad 642
Chevron en Petronas gesommeerd het land te verlaten 642
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Gematigd optimisme na vrijlating journalisten 132
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Diplomatieke banden met Soedan verbroken 642
Tsjadiërs vluchten naar Soedanees Darfur 643
BUITENLANDSE ZAKEN
Tsjaad eist uitlevering van ex-president aan België 132
Rebellen bevriend met Soedan 132

TSJECHIË
BINNENLAND
Kabinetswijzigingen 284
Jonge communisten roepen niet langer op tot omverwerping kapitalisme 284
Parlement verwerpt amendement over communisme en nazisme 284
Herziening strafrecht opgeschort 284
Communistische partij wijzigt koers 284
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Tsjechische bijdrage aan Wereldbank 285
NATUUR EN MILIEU
Nieuwe kernreactor in Tsjechië operationeel 285
CO2 uitstoot in 2005 onder streefwaarde 285
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Parlement stemt voor homohuwelijk 285
MILITAIRE ZAKEN
Parlement stemt in met Afghanistan-missie 285
BUITENLANDSE ZAKEN
China en Tsjechië versterken economische banden 285
Diplomatieke banden tussen Tsjechië en Polen versterkt 285
Poetin raakt tijdens Tsjechisch bezoek aan gevoelige kwesties 285
Lichamen van Duitse soldaten wachten in Tsjechië op begrafenis 285
Ex-president Havel protesteert tegen presidentsverkiezingen Wit-Rusland 286

TUNESIË
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Postpersoneel staakt voor hoger loon en betere arbeidsomstandigheden 256
Tunesië zet in op programma voor economische vooruitgang 256
JUSTITIE
Gratie voor ruim 1.600 gevangenen 256
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vrijheidsbeperkende maatregelen tijdens VN-top in Tunesië 257
BUITENLANDSE ZAKEN
VS willen militaire samenwerking met Tunesië versterken 257
Tunesië en Malta komen gezamenlijk zoeken naar olie overeen 257

TURKMENISTAN
BINNENLAND
Vice-premier ontslagen wegens verduistering 379
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
'Vergaande sociale ingrepen leiden t ot genocide' 379
GEZONDHEID EN ZORG
Turkmeense artsen leggen eed af op president in plaats van Hippocrates 379
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Criticus president Nijazov in psychiatrische inrichting opgenomen 379
Twee journalisten veroordeeld wegens verstoring openbare orde 379
Open brief aan Europees parlement over Turkmenistan 379
BUITENLANDSE ZAKEN
Samenwerking met Rusland bij winning en transport aardgas 380
Betrekkingen met China verstevigd 380

TURKIJE
BINNENLAND
Tiener vermoordt priester 159
Premier geeft openheid van zaken over privé-bezit 159
Oud-premier Erbakan mag gevangenisstraf thuis uitzitten 159
President verwerpt amnestiewet 219
Islamitische radicaal schiet rechter dood 344
Spanning tussen leger en regering neemt verder toe 417
Turkije versterkt bewaking oliepijplijn 417
Politie arresteert maoïstische demonstranten 418
Ex-premier Yilmaz kondigt terugkeer aan 418
Toerisme trekt voorzichtig aan 608
Generaal waarschuwt voor groei islamitische invloed 608
Minister van Onderwijs overleeft motie van wantrouwen 670
Woedende Turkse reacties op Armeense wet in Frankrijk 671
KOERDISCHE KWESTIE
Hevige rellen in Diyarbakir 219
Koerdische protesten verplaatsen zich naar Istanbul 286
Turkije stuurt extra troepen naar Koerdistan 286
Premier Erdogan bezoekt Turks-Koerdistan 344
Gevangenisstraf voor burgemeester wegens 'Koerdische propaganda' 418
Leger doodt drie PKK-leden 418
Rechter veroordeelt paramilitairen wegens aanslag 418
PKK-leider Öcalan krijgt geen nieuw proces 475
Politie arresteert 130 aanhangers Koerdische partij 475

Strijdgroep TAK claimt verantwoordelijkheid bosbranden en aanslagen 541
VS benoemen coördinator om PKK te bestrijden 542
Bomaanslagen teisteren Turkije 608
PKK kondigt staakt-het-vuren af 609
Veroordeling voor aanslag op boekhandel 734
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF keert 1,6 miljard uit 26
Centrale bank verhoogt rente 418
Handelstekort loopt verder op 609
OESO roept op tot verdere economische hervormingen 670
JUSTITIE
Dader van aanslag op paus vrijgelaten en weer gearresteerd 89
Rechtbank wijst aanklacht van premier Erdogan af 160
Europees Hof stelt oud-premier Erbakan in het gelijk 475
Man veroordeeld wegens aanslag op premier Erdogan 734
LANDBOUW
Opnieuw uitbraak van vogelgriep 26
Vogelgriep eist vierde slachtoffer 90
CULTUUR EN WETENSCHAP
Schrijver Pamuk wint Nobelprijs voor Literatuur 670
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Proces tegen schrijver Orhan Pamuk opnieuw uitgesteld 26
Rechtbank laat aanklacht tegen schrijver Orhan Pamuk vallen 90
Mensenrechtenhof veroordeelde Turkije 290 keer in 2005 90
IOM begint campagne tegen vrouwenhandel 90
Proces leidt tot vechtpartij in rechtbank 160
Aanklacht tegen vier columnisten vervallen 286
Rechter verwerpt beroep tegen artikel 300 344
Rechtbank verwerpt aanklacht wegens haatzaaien 344
Dagblad Radikal moet schadevergoeding betalen 418
Parlement akkoord met nieuwe omschrijving terrorisme 418
Rechtbank spreekt schrijver Magden vrij 475
Europees Hof berispt Turkije 542
Raad van Europa bekritiseert martelingen 609
Geen vervolging van schrijfster Elif Shafak 609
Europees Hof veroordeelt Turkije 671
Rechter spreekt archeologe vrij in hoofddoekjeskwestie 734
MILITAIRE ZAKEN
President benoemt nieuwe opperbevelhebber 475
Nieuwe stafchef Buyukanit wil leger verkleinen 542
EUROPESE UNIE
Cypriotisch schip niet welkom 160
Turkije neemt eerste horde voor EU-toetreding 418
EU: Turkije moet strafwet herzien 476
Europees Parlement kritisch over Turkije 609
Enthousiasme voor EU-toetreding neemt af 734
BUITENLANDSE ZAKEN
Delegatie Hamas bezoekt Turkije 160
Turkije bekritiseert België na ontsnapping extreem-linkse activiste 219
Turkije voert besprekingen met Armenië 344
Verdere samenwerking Turkije-Griekenland 419
Betrekkingen met VS verbeteren licht 476
Saoedische koning Abdullah bezoekt Turkije 542
Turkse troepen naar Libanon 609
Nederlandse Hoge Raad verbiedt uitlevering PKK-kopstuk 609
Franse president Chirac vraagt erkenning Armeense genocide 609
Eerste Turkse soldaten naar Libanon 671
Turkse leger schort banden met Franse leger op 734
Iraakse premier bezoekt Ankara 735
Verzoeningsbezoek van de paus aan Turkije 735

URUGUAY
BINNENLAND
Journalist met de dood bedreigd 162
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gezinsstructuur in twintig jaar ingrijpend veranderd 162
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Subsidie IDB voor landen van Mercosur 163
Uruguay betaalt deel schulden IMF vervroegd terug 621
Groei economie houdt aan 621
JUSTITIE
Deel gevangenen vervroegd vrijgelaten 163
Rechtbank besluit ex-dictator Bordaberry niet langer te vervolgen 163
GEZONDHEID EN ZORG
Uruguay introduceert straffe anti-rookmaatregelen 621
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Stoffelijke resten vermiste activist tegen dictatuur opgegraven 163
Arrestaties van oud-officieren voor mensenrechtenschendingen 621
MILITAIRE ZAKEN
Uruguay en Argentinië mijden Amerikaanse militaire academie 621
BUITENLANDSE ZAKEN
Samenwerkingsovereenkomst gesloten met Cuba 163
Argentijnse protesten zouden economie schaden 163
Verwijdering tussen Uruguay en Argentinië wegens bouw pulpfabrieken 621
Eventueel vrijhandelsverdrag met VS splijt regering 622

VATICAAN
BINNENLAND
Paus publiceert encycliek over liefde 90
Paus schrapt titel 'Patriarch van het Westen' 219
Kardinaal Bertone wordt 'vice-paus' 419
Nieuwe woordvoerder paus benoemd 476
Paus verklaart vier personen heilig 671
Paus zoekt verdere toenadering tot moslims 671
BUITENLANDSE ZAKEN
Paus zegent Zwitserse garde bij 500-jarig jubileum 90
'Sovjetunie achter aanslag op Johannes Paulus II' 220
Toespraak paus leidt tot woede onder moslims 609
Vaticaan excommuniceert afvallige aartsbisschop 610

VENEZUELA
BINNENLAND
Nieuw parlement schaart zich achter beleid president Chávez 105
Wereld Sociaal Forum gehouden in Caracas 106
Voorbereidingen nieuwe presidents-verkiezingen van start 491
Chávez ontslaat drie ministers vanwege voedselproblemen 492
Vlag van Venezuela veranderd 492
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Verstrekking mijnlicenties aan buitenland wordt stopgezet 106
President Chávez overhandigt indianen eigendomsrecht van land 106
Opbrengsten olie-exporten gebruikt voor sociale programma's 492
Duizenden families land beloofd 492
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Buitenlandse schuld vermindert met bijna 5 miljard dollar 492
Venezuela wil zeggenschap over olieproductie terug 493
Overheidsuitgaven sterk gestegen 493
JUSTITIE
Rechtbank verbiedt publicaties over kroongetuige bomaanslag 106
BURGER- EN MENSENRECHTEN
President Hooggerechtshof wijst kritiek Human Rights Watch af 106
Rechter Hooggerechtshof tot aftreden gedwongen 493
Gevangenen beëindigen honger-staking na beloftes autoriteiten 493
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kritische journalist wegens 'laster' tot huisarrest veroordeeld 493
IAPA bezorgd over persvrijheid in Venezuela 493
MILITAIRE ZAKEN
VS werken militaire transacties tegen 106
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Oprichting Petrocaribe bekend-gemaakt 107
BUITENLANDSE ZAKEN
Spanningen met VS houden aan 107
Colombia wijst asielverzoek hoge Venezolaanse militairen af 107
Venezuela en China zetten ontwikkelings-fonds op 108
Peru beschuldigt Venezuela van inmenging in interne aangelegenheden 108
Irritatie tussen Venezuela en Verenigde Staten houdt aan 493
Venezuela en Kenia sluiten bilateraal handelsverdrag 494
President Chávez verzet zich tegen neo-liberaal economisch beleid 494

Venezolaanse president voert overleg met Libië 495
President Chávez sluit betrekkingen met Peru onder president Garcia uit 495
Nederland strijkt plooien glad bij bezoek aan Venezuela 495
President Venezuela reist de wereld rond 495

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN
BINNENLAND
Emiraten willen federaal adviesorgaan laten kiezen 48
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Emiraten verschuiven economische prioriteit naar buiten de oliesector 48
JUSTITIE
Hogere straffen voor misdrijven tegen de staatsveiligheid 49
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Maatregelen tegen misbruik kinderen als kamelenjockeys 49

VERENIGDE STATEN
GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN
Bush stemde in met illegale afluisterpraktijken 37
Congres twijfelt over verlenging van Patriot Act 38
Hongerstaking in Guantánamo Bay gaat door 108
Al-Qaedaleider Bin Laden roept op tot staakt-het-vuren 108
Minister informeert Congrescommissies over afluisterpraktijken 163
'Aanslag op Los Angeles voorkomen' 164
VS plaatsen elitetroepen in ambassades 229
Arabisch bedrijf niet welkom in Amerikaanse havens 229
President Bush ondertekent afgezwakte Patriot Act 229
Amerikaanse grenzen nog altijd lek 229
'CIA gebruikt fictieve bedrijven als dekmantel vervoer terreurverdachten' 303
NSA brengt belgedrag van Amerikanen in kaart 352
'Twintigste kaper' krijgt levenslang 426
CIA controleert internationaal betalingsverkeer 427
Dertig jaar cel voor hulp aan Al-Qaeda 496
Nieuwe dienst ter voorkoming terreuraanslagen 497
VS slaan terreuralarm voor commerciële vluchten 560
Congres stemt in met militaire tribunalen 622
President Bush geeft bestaan van geheime CIA-gevangenissen toe 623
Complottheorieën over '9/11' winnen aan populariteit 623
Inlichtingendiensten: oorlog wakkert terrorisme aan 624
Waarschuwing voor digitale terreuraanslagen 743
Bijna veertig procent van Amerikaanse baby's is buitenechtelijk 745
BINNENLAND
Tunnels onder Mexicaanse grens 108
Ex-leider Republikeinen in Huis van Afgevaardigden treedt definitief af 109
Nog duizenden vermisten na orkaan Katrina 109
State of the Union: 'Maak einde aan olieverslaving' 109
Republikeinse Afgevaardigden kiezen nieuwe leider 165
Schietincident brengt vice-president in diskrediet 165
Witte Huis erkent fouten na orkaan Katrina 165
President Bush wist van zwakke dijken bij New Orleans 229
Corruptieschandalen teisteren Republikeinse partij 230
Stafchef Witte Huis treedt af 230
Republikein Delay verlaat de politiek 303
'Bush gaf opdracht tot lekken van staatsgeheimen' 303
Massabetoging tegen nieuwe immigratiewetten 303
Witte Huis ontslaat prominente medewerkers 304
Michael Hayden wordt directeur van de CIA 352
Voormalig presidentsadviseur Rove wordt niet vervolgd 428
Onderminister Robert Zoellick weg uit de politiek 428
Wet tegen ontering van de vlag strandt in Senaat 428
Schietpartij in joods centrum 497
Nationale Garde helpt bij grensbewaking 497
Bush richt zich tot zwarte kiezers 498
Henry Paulson wordt minister van Financiën 561
Senator Lieberman verliest Democratische voorverkiezingen 561
Wederopbouw van New Orleans verloopt traag 561
Ex-onderminister Armitage liet naam g eheim agente lekken 624
Schandalen teisteren Republikeinen in aanloop naar verkiezingen 681
Bloedbad op Amishschool 682
Bevolkingsaantal bereikt 300 miljoen 682
Voorzitter van Evangelisten stapt op wegen seksschandaal 743
Democraten winnen Congresverkiezingen 743
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkgelegenheid neemt toe 230
Senaat blokkeert verhoging minimumloon 561
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Congres schrapt katoensubsidies 166
Congres akkoord met bezuinigingen 166
Regering treedt op tegen hoge benzineprijs 304
Congres verlengt belastingverlagingen 353
Subsidies voor bedrijven met buitenlandse vestigingen afgeschaft 353
Congres trekt tientallen miljarden uit voor 'nooduitgaven' 428
Economie blijft fors groeien 429
Minder economische groei 497
Dow Jones-index bereikt historisch record 682
JUSTITIE
Conservatief Alito wordt hoge rechter 109
30 jaar voor plannen om Bush te vermoorden 230
Hof van Beroep bevestigt gevangenisstraffen voor Cubaanse spionnen 562
Veroordelingen in fraudeschandaal Enron-concern 683
Recordaantal gedetineerden 745
ONDERWIJS
Bonussen voor succesvolle docenten 683
GEZONDHEID EN ZORG
'Een derde van Amerikaanse jongeren is fysiek ongezond' 38
Geen verbod op euthanasie 109
NATUUR EN MILIEU
Steeds meer Amerikaanse staten leven 'Kyoto' na 38
Californië wordt grote producent van zonne-energie 562
Kappen in beschermde bossen opnieuw verboden 625
CULTUUR EN WETENSCHAP
Verkenner brengt komeetstof naar de aarde 110
Spaceshuttle maakt zachte landing 497
Bush blokkeert financiering van stamcelonderzoek 497
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VS voltrekken duizendste executie 38
VS krijgen wet tegen foltering 38
Soldaat England krijgt celstraf voor mishandeling Iraakse gevangenen 39
'VS executeren psychiatrische patiënten' 110
VN eisen sluiting Guantánamo Bay 164
Rechter stelt gemartelde Canadees in het ongelijk 165
VS publiceren namen van gevangenen in Guantánamo Bay 303
Saoedische gevangenen weg uit Guantánamo Bay 352
Nieuwe Raad voor Burgerrechten 353
Geneefse Conventies toch van toepassing op terreurverdachten 427
Pentagon gaat Geneefse Conventies gedeeltelijk naleven 496
Rode Kruis bekritiseert anti-terroristische wetgeving 681
In VS opgepakte buitenlander mag arrestatie niet aanvechten 743
VS slaan gegevens over reizigers op 743
Amerikaanse militairen veroordeeld wegens misdaden in Irak 745
Veroordeling wegens vrouwenbesnijdenis 745
MILITAIRE ZAKEN
Amerikaans leger wil meer aandacht voor vredesstichting 39
Pentagon verspreidt pro-Amerikaanse informatie in buitenlandse media 40
Leger verhoogt maximumleeftijd 110
Witte Huis blijft voor preventieve aanvallen 230
Generaals eisen aftreden van Rumsfeld 304
Militairen moeten vreemde talen leren 353
Verenigde Staten trekken 30 miljard dollar uit voor geheime projecten 353
'VS nemen nieuw defensiesysteem in gebruik' 429

Steeds minder Amerikaanse slachtoffers in Irak 498
Verenigde Staten trekken meer geld uit voor Defensie 625
President Bush ondertekent nieuw ruimtebeleid 683
BUITENLANDSE ZAKEN
Duitse bondskanselier Merkel bezoekt Washington 110
Kabinet gelooft in transformatie-diplomatie 110
Bush waarschuwt Palestijnse organisatie Hamas 110
Trage wederopbouw van Irak 166
Minister Rice wil maatregelen tegen Venezuela 166
Geld voor democraten in Syrië 166
Amerikanen voorlopig niet weg uit Irak 231
Iraanse president schrijft brief aan Bush 353
President Bush kondigt onderzoek naar 'Haditha' aan 354
Demonstratie tegen Israël 562
Sterke afname van illegale immigratie uit Mexico 562
VS heffen militaire sancties tegen 21 landen op 684
VS bouwen hek op grens met Mexico 684
OVERLEDEN
Arthur Miller, schrijver 231
Hans Bethe, atoomgeleerde 231
William Westmoreland, generaal 231
Robert Wise, filmregisseur en -producent 232

VIETNAM
BINNENLAND
President bekritiseert corruptie en bureaucratie 243
Minister treedt af wegens corruptie 636
Nieuwe president en premier willen hervormingen 636
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank prijst Vietnam 637
JUSTITIE
Vroegere popster Gary Glitter veroordeeld 243
GEZONDHEID EN ZORG
Vietnam lijkt vogelgriep bestreden te hebben 243
NATUUR EN MILIEU
Vietnam bestrijdt overbevissing 637
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Opnieuw veroordelingen in Centrale Hooglanden 244
VS hervatten mensenrechtendialoog met Vietnam 244
Strengere perscensuur in Vietnam 637
BUITENLANDSE ZAKEN
Forse lening uit China 244
Vietnam-oorlog begon door onjuiste informatie 244
OVERLEDEN
Hugh Thompson, de 'klokkenluider' van My Lai 244

WIT-RUSLAND
BINNENLAND
Omstreden minister verliest functie 26
Oppositie gemuilkorfd in jaar voor presidentsverkiezingen 27
Politie beëindigt protest tegen verdwijningen 27
'Bevrijdingsleger' eist verantwoordelijkheid explosies op 27
Harde aanpak van tegenstanders bewind 419
Omstreden overwinning Loekasjenko bij presidentsverkiezingen 419
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN-rapporteur dringt aan op onderzoek naar moord op journalisten 27
VN: 'Mensenrechtensituatie in Wit-Rusland elk jaar slechter' 420
BUITENLANDSE ZAKEN
Geschil met Polen escaleert 27
President Loekasjenko betreurt uiteenvallen USSR 28
Sancties EU en VS tegen Wit-Rusland 421

IJSLAND
BINNENLAND
Geir Haarde nieuwe premier van IJsland 421
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IJsland verhoogt rentevoet naar 14 procent 610
NATUUR EN MILIEU
Hoogste Europese stuwdam onder protest geopend 610
BUITENLANDSE ZAKEN
Laatste Amerikaanse troepen verlaten IJsland 611

ZAMBIA
BINNENLAND
President herkozen tot leider regeringspartij 257
Minister ontslagen wegens brandstoftekort 257
Weigering nieuwe grondwet voor verkiezingen in te voeren 258
Oppositie tracht krachten te bundelen voor presidentsverkiezingen 258
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Import maïs verlengd wegens droogte 259
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Zambiaanse hoofdredacteur gearresteerd 259
BUITENLANDSE ZAKEN
Repatriëring Angolezen stopgezet 259

ZIMBABWE
BINNENLAND
Zimbabwaanse oppositieleider Tsvangirai Zambia uitgezet 446
Mutambara leider factie MDC 446
Verdachten moordcomplot vrijgelaten 447
Mugabe wijst buitenlandse bemiddeling af 447
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vakbond dreigt met staking 447
Compensatie voor buitenlandse boeren 447
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF stelt royement Zimbabwe uit 447
Zimbabwe's inflatie blijft stijgen 447
GEZONDHEID EN ZORG
Zimbabwanen hebben laagste levensverwachting 447
Enorme stijging ziekenhuiskosten 447
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Commissie Afrikaanse Unie wil onderzoek in Zimbabwe 447
Centrum voor immigranten geopend langs de grens 448
Arrestaties bij demonstratie 448
Mensenrechtengroep constateert toename van marteling 448
Levensomstandigheden in Zimbabwe volgens VN verslechterd 448
BUITENLANDSE ZAKEN
Zimbabwe tekent energieakkoord met China 448

ZUID-AFRIKA
BINNENLAND
Voormalig vice-president Zuma a angeklaagd voor verkrachting 321
Overtuigende winst ANC in lokale verkiezingen 322
President Mbeki ontslaat chef inlichtingendienst 322
ANC beschuldigt IFP van betrokkenheid bij moorden KwaZulu-Natal 322
Buthelezi blijft leider Inkatha Vrijheidspartij 322
Verbod op publiceren spotprenten profeet Mohammed 322
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Steun aan de armen gewenst 322
Hoge werkeloosheid houdt aan 323
Bewakers staken voor beter loon 323
BURGER- EN MENSENRECHTEN
UNHCR: omstandigheden uitzetcentrum verbeterd 323

ZUID-KOREA
BINNENLAND
Uri-partij lijdt verpletterende nederlaag bij lokale verkiezingen 380
Kabinetswijzigingen in Zuid-Korea 766
Uri verliest bij tussentijdse verkiezingen 767
RELATIES MET NOORD-KOREA
Zuid-Korea opent grenspost voor forensen 381
Geen overeenstemming over spoor tussen Noord- en Zuid-Korea 767
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen vrijhandelsverdrag met VS 767
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Zuid-Koreaanse economie presteert goed 381
Oprichter van Daewoo veroordeeld 381
JUSTITIE
Fabrikanten van Agent Orange verliezen rechtszaak 381
CULTUUR EN WETENSCHAP
Topwetenschapper blijkt oplichter 381
MILITAIRE ZAKEN
VS gaven toestemming om op Koreaanse vluchtelingen te schieten 767
Zuid-Korea houdt grote militaire oefening 768
BUITENLANDSE ZAKEN
Duizend militairen weg uit Irak 382
Veranderde samenwerking met het Amerikaanse leger 768

Zweden

ZWEDEN
BINNENLAND
Minister van Buitenlandse zaken treedt af na 'cartoonrel' 286
Zweedse politie staat dragen hoofddoek toe 287
Tijdelijke sluiting centrales na veiligheidsprobleem kernreactor 611
Regerende sociaal-democraten verliezen parlementsverkiezingen 611
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hoge arbeidskosten leiden in Zweden tot weinig banenverlies 160
LANDBOUW
Ophokplicht pluimvee afgekondigd 160
BUITENLANDSE ZAKEN
Website met omstreden cartoons gesloten 160
Zweden annuleert deelname aan internationale luchtmachtoefening 287

ZWITSERLAND
BINNENLAND
Zwitsers willen beperkte winkel-opening op zondag 28
Nieuwe minister van Economische zaken aangewezen 611
Bouw omstreden minaret door rechter toegestaan 735
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Aanklacht zigeunerorganisatie tegen IBM wordt niet behandeld 612
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Zwitsers verwerpen gebruik bankreserves voor pensioenen 612
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Zwitserland heeft tekort aan arbeidskrachten 735
JUSTITIE
Openbaar Ministerie: 'Aanslag op El Al toestel verijdeld' 421
GEZONDHEID EN ZORG
Ziekenhuis staat zelfdoding onder strikte voorwaarden toe 28
Overeenstemming over levering vaccin tegen vogelgriep 735
LANDBOUW
Zwitserland voor moratorium genetisch gemanipuleerde producten 28
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Strenge asielwetgeving bij referendum goedgekeurd 612
EUROPESE UNIE
Instemming met financiële steun aan nieuwe EU-lidstaten 736
BUITENLANDSE ZAKEN
Sancties VS tegen Zwitsers bedrijf wegens 'banden met Noord-Korea' 421

PERSONENREGISTER

A

Aa, Michel van der, 532
Aartsen, Jozias Johannes van, 212; 340
Abassalah, Youssouf, 131
Abaza, Amin, 499
Abbas, Mahmoud, alias Abu Mazen, 63; 71; 357; 359; 363-365; 749; 750; 754; 755
Abbassallah, Youssouf, 641
Abbott, Tony, 450
Abdallah, Naser Al Mabrouk, 251; 252
Abdeslam, Abdullah, 318
Abdirov, Noerlan, 693
Abdul-Hamid, Mustapha, 301
Abdulkarim, Mohamed Taki, 183
Abdullah II, koning van Jordanië, 361
Abdullah, Abdullah, 306
Abdullah, Abdullah Moussa, 515
Abdullah, Ahmad Badawi, 174; 175; 569; 570
Abdullah, koning (bin Abdul Aziz al Saoed), 122; 167; 168; 235; 309; 542; 687; 688
Abdullajev, Rovnag, 201
Abdykarimov, Oralbaj, 237
Abe, Shinzo, 54; 632; 633; 691; 692
Abel, Ron, 726
Abessole, Paul Mba, 440
Abilov, Boelat, 693
Abramoff, Jack, 109; 230; 682
Abramov, Sergej, 158; 218
Abreu, Alcinda, 769; 772
Abubakar, Atiku, 129; 130
Abykajev, Noertaj, 237
Abylsassymov, Jerasyl, 237
Acevedo, Sergio, 543
Acevedo Vilá, Anibal, 297; 298
Achadov, Otabek, 694
Achi, Patrick, 188
Achmetov, Danial, 237; 238
Achmetov, Serik, 692
Achouch, Radia El, 329
Acosta Vargas, Gladys, 32
Acosta, Vanessa, 295
Adamkus, Valdas, 404
Adamov, Jevgeni, 25; 471; 540
Adams, Brad, 50; 631
Adams, Gani, 129
Adams, Gerry, 147; 463; 659
Adan, Sharfi Hassan Sheikh, 253
Adarraf, Nadir, 80; 213
Adel, Ibrahim, 305
Adelmund-Jansen, Karin Yvonne Irene, 412
Adel-Razeq, Omar, 364
Aden Shire, Barre ('Hirale'), 253; 706
Adeniji, Oluyemi, 188
Adiahenot, Jacques, 440
Adisu Legese, 249
Adjobi, Christine Nebout-, 188
Adjovi, Séverin, 573
Adjuoa Peuhmond, Jeanne, 188
Adlane, Abu, alias van Abdelhak Layada, 245
Adler, Martin, 705
Adli, Habib el-, 41; 43; 499
Adriaens, Maurice, 476
Advani, Lal Krishna, 234
Afagh, Behrouz, 60
Agabeyli, Shahin, 585; 586
Agami, Eduardo, 737
Agca, Mehmet Ali, 89; 220
Agema, Fleur, 727
Ageno Alvares da Silva, José, 547
Agha, Mohammad al-, 364
Aghajari, Hashem, 117
Aghazadeh, Gholamreza, 116
Agossou, Albert, 573
Aguilar Bodegas, José Antonio, 678
Aguilar Mancilla, Vinicio, 743
Aguilar Prado, Álvaro, 741
Agustsson, Gudni, 421
Ahady, Anwar ul-Haq, 305
Ahern, Bertie, 208; 336; 402; 462; 594; 659
Ahern, Dermot, 402
Ahmad, Hamed Abderrahaman, 474
Ahmad, Najmuddin Faraj, alias Mullah Krekar, 730; 731
Ahmadi, Gul Hussein, 305
Ahmadinejad, Mahmoud, 44; 116-118; 141; 143; 353; 460; 496; 625-628
Ahmed, Hafizuddin, 563
Ahmed, Parvez, 560
Ahmed, Rabei Ousman Sayed, 284; 722
Ahmed, Sheik Sharif Sheik, 705; 706
Ahtisaari, Martti, 87; 88; 472
Ahumada Kurtz, Carlos, 224
Aiyar, Mani Shankar, 234
Ajtbajev, Tasjtemir, 239
Ajtimova, Byrganym, 237
Akajev, Askar, 238; 239
Akandwanaho, Caleb, 388
Akbar, Akbar, 305
Akbari, Ali, 116
Akcura, Fikret, 374
Akef, Mohamed Mahdi, 44
Akhnikh, Ismaël, 213
Akhund, Obaidullah, 306
Akihito, keizer van Japan, 54; 632
Akishino, prins van Japan, 632
Akmatbajev, Ryspek, 239; 694
Akmatbajev, Tynytsjbek, 238; 239; 695
Alaeddine, Youssef Mohammed, 363
Alamieyeseigha, Diepreye Solomon Peter, 129; 130
Alam-Mi, Ahmad, 641
Alarcón de Quesada, Ricardo, 555
Albán Mora, Anita, 102
Albani, Abu Bilal al-, 245
Albarrán, Antonio, 492
Albayrak, Nebahat, 726
Albert II, koning der Belgen, 72; 73; 137; 457
Albornoz Pollmann, Laura, 99
Albright, Madeleine, 110; 364
Alchanov, Aloe, 217
Alckmin Filho, Geraldo José Rodrigues, 546; 548; 549
Aldana Castro, Carlos, 555
Alderete Rodríguez, José Alberto, 619; 620
Aldridge, Rod, 207
Aldunate, Javier Pérez, 669
Alegre Duarte, Manuel de Melo, 156
Alekperov, Fizuli, 201
Alema, Massimo D', 336; 337; 464; 595
Alemán Lacayo, José Arnoldo (Arnoldo), 35; 486; 487
Alemayehu Tegenu, 249
Alencar Gomes da Silva, José, 547
Alexandre, Boniface, 222; 675
Alexio da Silva, Estanislau Maria, 763
Alexis, Jacques-Edouard, 675; 677
Alfa Orou, Sakinatou Abdou, 573
Alfonsín Foulkes, Raúl Ricardo, 93; 545
Ali Abdu, 247; 701
Ali Moussa, Mariam, 641
Ali, Ahmed Omar Abu, 230
Ali, Zine El Abidine Ben, 256; 257
Alia, Edgard Charlemagne, 573
Alijev, Ajdin, 201
Alijev, Farhad, 200
Alijev, Hejdar Alirza oglu, 201
Alijev, Ilham, 137; 200; 201; 585; 586
Alijev, Natik, 201
Alijev, Rachat, 692
Alimi, Rashid al-, 45
Alito jr., Samuel Anthony, 109
Alkatiri, Mari, 314; 763; 764
Allah Kouadio, Rémi, 188
Allawi, Iyad, 112
Allen, Lenroy, 297
Almatov, Zakirdzjon, 60
Almendárez Bonilla, Juan Ángel, 34
Almunia, Joaquín, 326; 327; 390; 662
Alogoskoufis, Giorgos, 592; 593
Alois, kroonprins van Liechtenstein, 464
Alonso Suárez, José Antonio, 283
Alor, Deng, 514
Alryami, Abdullah, 47
Alston, Philip, 741
Altmann, Maria, 83; 413
Altynbajev, Moechtar, 237
Álvarez, Orlando, 425
Álvarez, Pedro, 101
Alvárez, Vivian, 449
Álvarez Ruiz, Donaldo, 742
Amadieu, Jean-François, 656
Amador, Xavier, 427
Amafo, Alicia Hortencia, 489
Amanh, Edgar, 489
Amani N'guessan, Michel, 188
Amar, Outman Ben, 23
Amarello-Williams, Joyce, 489
Amari, Akira, 633
Amarilla, Rubén Candia, 161
Amarussi, Emily, 746
Amato, Giuliano, 337; 464; 528
Amawi, Ahmed el-, 43
Ambrose, Rona, 613
Amin, Mohammed, 360
Amin, Rizgar Mohammed, 114
Amine, Abdelhamid, 578
Amon-Tanoh, Marcel Benoît, 188
Amorim, Celso, 103; 107
Amoughé Mba, Pierre, 440
Amoussou, Bruno, 573
Amptauan, Andal, 758
Amrozi bin Nurhasyim, 759
Amunugama, Sarath, 177
Anand Panyarachun, 175
Anciaux, Bert, 139
Andersen, Dag Terje, 603
Anderson, Danilo, 106
Anderson, James, 694

Anderson, Peter, 391
Anderton, Jim, 452
Andoh, Jacques, 188
Andrade, José Manuel, 704
Andrade Lara, Osvaldo, 99
André, Eric, 395; 396
Andreae, Jan, 277; 341
Andreoli, Paride, 669
Andretta Arizaga, Antonio, 558
Andrews, Kevin, 450
Andries, Nadia, 139
Androsov, Kirill, 604
Angulo Cabrera, Gildo, 287
Anh, Le Hong, 636
Anker, Marianne van den, 150
Annan, Kofi Atta, 15; 45; 66; 67; 75; 123; 164; 184; 189; 199; 204; 254; 318; 321; 386; 440; 472; 512; 513; 519; 560; 580; 676; 679; 687; 701; 748; 753
Anne, prinses (huis van Windsor), 296
Annemans, Gerolf, 652
Anraat, Frans van, 23
Ansanov, Ali, 200
Ansari, Anousheh, 667
Ansari, Salim Miyan, 240
Anselme, Bernard, 330; 713
Anselme, Olivier, 330
Antezana Ruiz, Marcelo, 289
Anthony, Kenny, 298
Antonijevic Hahn, Ingrid, 99; 552
Antulay, A.R., 234
Anwar Ibrahim, 173
Aoun, Michel, 362
Aourghe, Zine Labidine, 80; 213
Aphing Kouassi, René, 188
Aptroot, Charlie, 339; 726
Aquino, María Corázon (Corázon) Sumulong Cojuangco-, 310
Arab, Mahmoud, 360
Arafa, Khaled Abu, 364
Arafat, Jasser, alias van Mohammed Abdel-Raoef Arafat As Koedwa al-Husseini, 31; 363
Araj, Abu Dojana al, 245
Araj, Ala el-Deen al-, 364
Araña, alias van Rigoberto Jecanamijoy Noa, 616
Arar, Maher, 165; 614
Araújo, Luis, 179
Araújo, Rui Maria de, 763
Araya Monge, Johnny, 29
Arbour, Louise, 39; 77; 157; 350; 430
Arce Catacora, Luis Alberto, 288
Ardakani, Mohammad Nazemi-, 116
Ardenne-Van der Hoeven, Anna Maria Agnes (Agnes) van, 409; 466; 488; 514; 601
Arellano Félix, Benjamín, 227
Arellano Félix, Francisco Rafael, 227; 681
Arets, Wiel, 532
Argaña, Luis María, 161
Arguello, Jorge, 560
Arias Leyva, Andrés Felipe, 616
Arias Sánchez, Óscar Rafael de Jesús, 345; 737; 738
Aristide, Jean-Bertrand, 222; 223; 295; 483; 675-677
Armitage, Richard, 624; 625
Arnall, Roland Edmond, 153
Aroetoenjan, Vladimir, 144
Arreaga Sánchez, Felípe, 227
Arroyo, Gloria Macapagal-, 310; 311; 757-759
Arsala, Hedayat Amin, 305
As, Gerard van, 597
Asadov, Oktay, 200
Asahara, Shoko, 633
Asang Laoli, 511
Asefa Kesito, 249
Asfaw Dingamo, 249
Ásgrímsson, Halldór, 421
Ashcroft, John, 110; 165; 230
Ashraff, Ferial, 177
Aslan, Alparslan, 417
Aso, Taro, 54; 56; 434; 633; 772
Asoglu, Musa, 73
Assad, Bashar al-, 203; 367; 368
Assad, Hafez al-, 367; 368
Assad, Muhammad al-, 700
Assani, Fahad, 317
Asscher, Lodewijk, 408
Assélé, Jean-Boniface, 440
Assoumani, Azali, 183
Aster Mamo, 249
Astori, Danilo, 163; 622
Atajev, Koerbanmoerad, 380
Ates, Veysel, 734
Athaulla, A.L.M., 177
Atkinson, Rowan Sebastian, 78
Atlas, Ariël, 356
Atmar, Mohammad Hanif, 305
Atsma, Joop, 726
Attar, Najah al-, 368
Atwah, Mohsin Musa Mutawalli, 436
Auguste, Robert, 675
Aung San Suu Kyi, 58; 59; 434; 435
Avery, Dylan, 623
Avila Aguero, María Luisa, 345
Avila, José Manuel, 162
Awadhi, Louloua al-, 685
Awajy, Mohsen al-, 688
Aweys, Sheikh Hassan Dahir, 705; 706; 708
Awfi, Saleh, 167
Awori, Moody, 383
Awwad, Mohammad, 364
Ayala Moreno, Héctor, 225
Ayerve Rosas, Oscar, 102
Ayoub, Abdurahmane, 246
Azahari, Husin, 122
Azarov, Mykola, 534; 535
Azcona Bocock, Lizzi, 350
Azeredo, Eduardo, 93
Azevedo, Ramiro Andrade Alves, 704
Azikiwe, Benjamin Nnamdi ('Zik'), 129
Aziz, Abdul, alias Imam Samudra, 759
Aziz, M.A., 171; 563
Aziz, Shaukat, 63; 436
Aznar, José María, 159; 608
Azough, Naima, 727

B

Baalen, Hans van, 726
Babajev, Hejdar, 200
Babar, Lutfuzzaman, 170
Babatounde, Jean Pierre, 573
Babic, Milan, 473
Bacciocchi, Antonello, 669
Bacellar, Urano Teixeira da Matta, 222
Bachelet Jeria, Michelle, 98; 99; 483; 495; 545; 551-554
Bachir, Ahmat Mahamat, 641
Bachmina, Svetlana, 539
Bachoo, Anil Kumar, 68
Badini, Boureima, 126; 574
Badraie, Shayan, 449
Badrul Hisham Shaharin, 569
Baeza, Sérvulo, 28; 736
Bagambiki, Emmanuel, 193
Bagammal, Abdul-Qader, 45
Bagdat, Mustafa, 734
Bagoura, Kiridi, 441
Bah, Hamat, 184
Bahlul, Ali Hamza al-, 108
Bajartsajchan, Nadmidiyn, 372
Bajbolov, Koebatbek, 239
Bajmenov, Alichan, 237
Bajo, Lamin Karba, 184
Bajracharya, Buddhi Raj, 240
Bajsalov, Edil, 694
Bajuk, Andrej, 607
Bakayoko, Hamed, 188
Bakayoko, Youssouf, 188
Baker, Charles Henry, 222; 223
Bakijev, Koermanbek, 239; 694; 695
Bakijev, Zjanysj, 694
Bakker, Bert, 152; 153
Bakker, Johannes Age (Joop), 279
Bakoyanni, Dora, 334; 419
Bakr, Abu, alias van Abdul Nacer Benbrika, 448
Bakrie, Aburizal, 122
Bala, Haradin, 89
Balcerowicz, Leszek, 155
Balcytis, Zigmantas, 405
Balesar, Dewanand, 490
Balijeva, Zagipa, 237
Balkenende, Jan Peter, 12; 153; 209; 210; 313; 314; 340; 405-407; 411; 466; 467; 484; 488; 489; 530; 597; 599; 601; 663; 722; 723; 726-729
Ball, Kirstie, 720
Ballantyne, Frederick Nathaniel, 300
Baloga, Viktor, 82
Balogun, Tafa, 130
Balza, Martín Antonio, 544
Bamba, Kadari, 442
Bambiza, Ivan, 420
Bamboque, Luis, 769
Ban Ki-moon, 632
Bancoult, Olivier, 443
Banda, Rosemary, 258
Bandar bin Sultan, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 682
Bandar, Awad Hamed al-, 114
Bandaranaike, Anura, 177; 178
Bangura, Steven Mohamed, 445
Banzio, Dagobert, 188
Bappoo, Sheilabai, 68
Baptiste, René, 300
Bara, sjeik Ahmed Abi al, alias van Ahmed Zerabib, 245
Barai, Carlitos, 186; 187
Barakat, Muhammad, 43
Baranivski, Oleksander, 82
Barbier, Yves, 455
Barbut, Moninque, 643

Barclay, Hugh Douglas (Douglas), 739
Barco Isakson, Carolina, 616
Barghouthi, Mohammad al-, 364
Bari, Mohammed Abdul, 401
Barinov, Aleksej, 470
Baris, Alcino, 763
Barjev, Enver, 420
Barka, Koco, 9
Barker, Rick, 452
Barnes, Marsha E., 489; 491
Barot, Dhiren, 720
Barrantes Ureña, Hugo, 345
Barreiro Riofrio, Magdalena, 103
Barría Iroume, María Soledad, 99
Barrios Hernández, Martín, 227
Barroso, José Manuel Durão, 77; 136; 343; 415; 538; 646; 661
Barrueto, Víctor, 551
Bartoszewski, Wladyslaw, 538
Barzani, Massoud, 115
Basajev, Sjamil, 606
Basant Roi, Rameswurlall, 68
Basescu, Traian, 415; 580
Basha, Lulzim Xhelal, 9
Bashar, Abu, 590
Bashir, Abu Bakar, 123; 449; 509
Bashir, Omar Hassan Ahmed al-, 515; 516; 642
Bassolé, Djibril Yipènè, 126; 574
Bastawisi, Hesham, 501
Bastida Arteny, Roser, 584
Bastiks, Ainars, 403
Batbold, Soendoej, 372
Baticã, Pascoal Domingos, 186
Batiste, John, 304; 305
Batiste, Narseal, 427; 428
Batselier, Norbert De, 456
Baumberg, Ben, 391
Bawa Yorou, Guecadou, 573
Bayanouni, Ali Sadr Eddine al-, 203; 367
Baykal, Deniz, 286; 344
Bayro, Uktud, 758
Bazakov, Nigmat, 694
Bazejan, Albert, 136
Beache, Glen, 300
Beatrix, koningin der Nederlanden, 217; 340; 406; 466; 488; 545; 597; 728
Beazley, Kim, 450
Beck, Kurt, 268; 332
Beckett, Margaret Royston, 335; 463; 660
Beckles, Penelope, 301
Beckman, Thea, 410
Beebeejaun, Ahmed Rashid, 68
Beek, Willibrord van, 212; 340; 407; 726
Begum, Shabina, 207; 208
Bejarano Martínez, René, 224
Belge, Murat, 286
Belhadj, Ali, 245
Belhadj, Youssef, 284
Belizaire, Fritz, 675
Belka, Marek, 154
Belkacem, Rachid, 80; 213
Bellerive, Jean-Max, 675
Belo, Admiro Nelson, 186
Belochvostov, Vladimir, 420
Beltagi, Mamdouh el-, 43
Beltran, Crispin, 758
Bemba Gombo, Jean-Pierre, 577; 578
Bemba, Fortuné, 638
Bembe, António Bento, 698
Benabdallah, Nabil, 318
Benavides Jiménez, Carlos Ricardo, 345; 346
Benbrika, Abdul Nacer, alias Abu Bakr, 448
Bendini, Roberto, 543
Benedictus XVI, paus, geboren Joseph Ratzinger, 90; 148; 219; 273; 307; 370; 419; 474; 476; 585; 609; 671; 707; 735; 759
Ben-Eliezer, Benjamin, 354; 356
Benett, Roy, 447
Benítez Estigarribia, Pánfilo, 620
Benko, Marijan, 595
Benmoussa, Chakib, 317
Bensing, Jozien, 468
Benyahya, Habib, 324
Berardi, Fabio, 669
Berceanu, Radu, 414
Bérenger, Paul Raymond, 68
Berenson, Lori, 425
Berezovski, Boris, 20; 416
Berger Perdomo, Óscar Rafael, 32; 33; 348; 349; 741; 742
Berghmans, Eva, 203
Berhan Hailu, 249
Berhanu Deressa, 702
Berisha, Sali, 8; 9; 391; 520
Berker, James, 745
Berlusconi, Silvio, 78; 148; 149; 207-209; 252; 271; 273; 336-338; 403; 464
Bermúdez Amado, Francisco, 741; 743
Bernard, Daniel, 588
Bernard, Jacques, 223
Bernards, René, 468
Bernier, Maxime, 613
Berri, Nabih, 750
Berríos, Eugenio, 553
Berro, Ibrahim Hussein, 92
Berrocal Soto, Fernando, 345
Bersani, Pierluigi, 337
Berthelot, René, 455
Berthiaume, Christiane, 32
Bertinotti, Fausto, 274
Bertone, Tarcisio, 419
Bertrand, Xavier, 478
Berzins, Gundars, 403
Berzoini, Ricardo, 93
Besigye Kifefe, Warren Kizza (Kizza), 387; 388
Besselink, Marianne, 726
Betancourt de García, Edmée, 492
Betancourt Pulecio, Ingrid, 616
Bethe, Hans Albrecht, 231
Beylen, Luc Van, 139
Bezjoeasjvili, Gela, 144
Bezsmertni, Roman, 82
Bhattacharjee, Buddhadeb, 506
Bhumibol Adulyadej, koning van Thailand, 243; 532; 634; 635
Bhutto, Benazir, 62; 437
Bianchi, Alessandro, 337
Biaou, Rogatien, 572
Bibi, alias van François Daniel, 676
Bielsa, Rafael, 91
Biemond, Hendrik-Jan, 277
Bien-Aimé, Gabriel, 675
Bien-Aimé, Paul Antoine, 675
Bierinckx, Cis, 139
Bijl, Thomas van der, 276
Billiet, Jaak, 140
Bimbe, Arnaldo, 770
Binalshibh, Ramzi, 623
Bindi, Rosy, 337
Binh, Dao Dinh, 636
Binh, Le Thiet, 637
Bins, Adriaan, 469
Bir, Abu Omar Abdul, 245
Birthler, Marianne, 524
Bishop, Julie, 450
Biskop, Jack, 726
Bista, Keshar Bahadur, 240
Bista, Kirtinidhi, 240
Biti, Tendai, 446
Bitoughat, Christiane, 440
Bitrán Colodro, Eduardo, 99
Biya, Paul, 382
Biyoghé Mba, Paul, 440
Bizimungu, Pasteur, 192; 193
Bjarnason, Bjorn, 421
Bjartmarz, Jonina, 421
Blackburn, Jean-Pierre, 613
Blair, Tony, 18; 48; 77; 146; 147; 207; 208; 270-272; 319; 335; 401; 402; 450; 461-463; 551; 593; 658-660; 689; 720; 721
Blanco, Juan Carlos, 163
Blanksma-van den Heuvel, Elly, 726
Blanlot Soza, Vivianne, 99; 553
Blé Goudé, Charles, 189
Bliznakov, Vesselin, 654
Blocher, Christoph, 612
Blok, Stef, 727
Blokov, Ivan, 535
Blom, Hans, 216
Blom, Luuk, 726
Blunt, Roy, 109; 165
Boagiu, Anca, 84
Boakai, Joseph, 384
Bochove, Bas Jan van, 726
Bockarie, Sam ('Mosquito'), 444
Bod, Akos, 272
Bode, Ridvan Vait, 9
Bodvarsson, Sturla, 421
Boediono, 122
Boehner, John, 165; 745
Boekestijn, Arend Jan, 726
Boerja, Viktor, 420
Boeykens, Lily, 396
Boeynants, Paul Vanden, 458
Boggiano, Antonio, 92
Bogollagama, Rohitha, 177; 697
Böhmer, Wolfgang, 459
Bohoun Bouabré, Antoine, 188; 189
Boim, Ze'ev, 356
Bojko, Joeri, 534
Bolaños Geyer, Enrique José, 35; 36; 486; 488
Bolívar, Reinaldo, 494
Bolkestein, Frits, 216; 262; 278; 711
Bollard, Alan, 452
Boloha, Viktor, 534
Bolten, Joshua, 230; 304
Bolton, John, 762
Boly, Yero, 126

Bommel, Harry van, 726
Bommel, Ollie B., 411
Bompressi, Ovidio, 338
Bonafini, Hebe de, 92
Bonano, José Rosario, 350
Bongo Ondimba, Ali-Ben, 440
Bongo Ondimba, Omar, 63; 64; 184; 439; 440; 575; 576
Boni Diallo, Mariam Aladji, 573
Bonicelli, Silvio Cesare, 273
Bonilla, María Antonieta del Cid de, 349
Bonino, Emma, 337
Bono Martínez, José, 106; 283
Bonou, Alphonse, 126; 574
Boog, Mark, 531
Boolell, Arvin, 68
Bordaberry Arocena, Juan María, 163
Borges, Victor Manuel Barbosa, 190; 704
Borghouts, H.C.J.L. (Harry), 21; 532
Borginon, Fons, 72
Borja Cornejo, Diego, 103; 558
Borloo, Jean-Louis, 656
Born Samnang, 50
Borowski, Marek, 154
Borrat, Marcelo, 162
Borrel, Bernard, 700
Borsellino, Paolo, 274
Bos, Wouter, 22; 406; 467; 601; 723; 726
Bosaikham Vongdala, 511
Bosco Bernal, Juan, 422
Bose, Subhas Chandra, alias Netaji, 505
Bosma, Martin, 727
Bossche, Freya Van den, 12; 75; 455; 651
Bosse, Sebastian, 717
Bot, Bernard Rudolf (Ben), 209; 215; 313; 314; 466; 495; 519; 601
Botero, Jorge Humberto, 616
Bouali, Abdissalah (Salah), 213
Bouasone Bouphavanh, 511
Bouasy Lovansay, 511
Bouazza, Mohamed, 329
Boubacar, Sidi Mohamed Ould, 319
Bouchar, Abdelmajid, 284
Bouchibti, Samira, 726
Bouda, Seydou, 126; 574
Bouderbala, Berkane, 246
Boughabe, Mohammed Fahmi, 80; 213
Boukar, Oumar, 641
Boukhari, Ahmed, 321
Boukoubi, Faustin, 440
Boularas, Lahbib, 324
Boulkheir, Messaoud Ould, 320
Bouman, Gerard, 722
Boundono Simangoyé, Égide, 440
Boungnang Vorachit, 511
Bounpheng Mounphosay, 511
Bounpone Sayasenh, 124
Bountiem Phitsamay, 511
Bousaad, Kamel, 246
Bousklaoui, Mohammed el, 80; 213
Bouteflika, Abdelaziz, 245-247; 321
Bouterse, Desi, 489; 491
Boutros-Ghali, Youssef, 43; 499
Bouwmeester, Lea, 726
Bouyeri, Mohammed, 80; 151; 213
Boxtel, Willem van, ('Big Willem'), 80
Boynes, Roger, 301
Bozizé Yangouvonda, François, 126; 127; 575
Brady, Nicholas, 492
Brady, Seán, 659
Braeckman, Dirk, 139
Brahawi, Mohammad Kareem, 305
Bralo, Miroslav, 14
Brammertz, Serge, 75; 204
Brant, Roberto, 546
Brash, Don, 451
Bravo, Armando, 102; 103
Bravo, Napoleón, 493
Brazauskas, Algirdas, 327; 404
Brees, Luc, 329
Brenninkmeijer, Alex, 488; 489
Breton, Thierry, 144
Brewer Carías, Allan, 738
Briceño, John, 28
Briesen, Edison, 476
Brima, Alex, 444
Brinkema, Leonie, 426; 427
Brinkhorst, Laurens Jan, 152; 340; 407; 466
Brinkman, Hero, 727
Brites Boavida, Maria Madalena, 763
Brito, Niurka, 101
Brito, Pedro, 547
Briz Abularach, Jorge, 741
Broeke, Han ten, 727
Broekhuyse, René, 277
Brok, Elmar, 420
Brooks-Salmon, Mavis, 484
Brough, Mal, 450
Brown, Bryan, 229
Brown, Gordon, 207; 335; 593
Brown, Michael, 229
Brown, Mister, alias van Lee Kin Mun, 571
Browne, Desmond Henry (Des), 335; 463; 660
Browne, Michael, 300
Bruins, Bruno Johannes (Bruno), 407; 466; 467; 531; 600
Bruins Slot, Harm Jan Egbert, 78
Brulin, Tone, 139
Brunswijk, Ronnie, 491
Bryant, Charles Gyude (Gyude), 66; 67
Bucaram Ortiz, Abdalá Jaime ('El Loco'), 37
Buckovski, Vlado, 209
Budak, Aydin, 418
Buesa Blanco, Fernando, 26
Buitenen, Paul van, 455
Bullen, Roland, 480
Bumçi, Aldo Tonin, 9
Bundhun, Abdool Raouf (Raouf), 68
Bunglawala, Inayat, 401
Bunni, Anwar al-, 368; 369
Burg, Brigitte van der, 726
Burgaud, Fabrice, 400
Burgin, Clayton, 300
Burgo, Carlos, 704
Burke, Rickford, 479
Burton, Kate, 502
Burton, Mark, 452
Buruma, Ybo, 467
Bush sr., George, 304
Bush, George W., 9; 29; 37-39; 48; 53; 56; 57; 93; 95; 96; 107-110; 144; 153; 164-166; 195; 226; 228-231; 236; 288; 297; 303-305; 308; 309; 352-354; 358; 359; 362; 372; 373; 382; 384; 427; 428; 434; 437; 439; 463; 476; 483; 496; 497; 498; 554; 555; 560; 561; 614; 622-625; 628; 632; 659; 661; 681-684; 693; 711; 737; 744; 745; 752; 755; 761
Bush, Laura, 384
Bush, W. McKeeva, 223
Bussemaker, Jet, 726
Buthelezi, Mangosuthu Ashpenaz Nathan ('Gatsha'), 322
Buyukanit, Yasar, 418; 475; 542
Bwaniki, Abed, 388
Byeon Yang-kyoon, 766
Byrne, Liam, 659
Byrs, Elisabeth, 769
Byrt, Andrzej, 537

C

Cabanes Dalmau, Josep Maria, 584
Cabel, Etan, 356
Cabral, Amílcar, 704
Cabrera Calvo-Sotelo, Mercedes, 283
Cabrisas Ruiz, Ricardo, 557
Cacho Ribeiro, Lydia, 228
Cagrici, Mustafa, 735
Caldera Cardenal, Norman José, 36; 738
Calderoli, Roberto, 252
Calderón, Leonor, 422
Calderón Hinojosa, Felipe de Jesús, 677; 678; 679; 681
Calderoni, Roberto, 148; 149
Calipari, Nicola, 19; 20
Callegari, Desiré Carlos, 548
Camacho Solís, Víctor Manuel (Manuel), 678
Camacho, Antonio, 607
Camacho, Marcos ('Marcola'), 548
Cameron, David, 18; 146
Camp, Wim van de, 726
Campa Cifrián, Roberto Rafael, 679
Campbell, Colin, 481
Campbell, Ian, 450
Campbell, Menzies, 206
Camps, Ramón Juan Alberto, 545
Canales Clariond, Fernando, 224
Canda Mairena, Natividad, 488
Cañizales, Miguel Angel, 422
Cannon, Lawrence, 613
Cao Gangchuan, 370
Caprio, Sergio de, 148
Carballo, María Elena, 345
Card, Andrew, 230
Cardenal Debayle, Luis, 30
Cárdenas Jiménez, Alberto, 224
Cardoso, Carlos, 191; 771
Cardoso, Fernando Henrique (Henrique) Silva, 93
Cariat, Lucien, 330; 392
Caring, Richard, 207
Carmel Souiv, Ngarmbatina, 641
Carranza, Nicolás, 31
Carrasquilla, Alberto, 616
Carrillo, Beatrice Allamanni de, 30
Carrillo Prieto, Ignacio, 227; 680
Carrillo Zürcher, Federico, 29
Carrión Mena, Francisco, 105
Carruthers, David, 737
Carter, Chris, 452
Carter, James E. (Jimmy), 364

Carter, Michael, 507
Carvalho, Carlos Jorge, 550
Carvalho, Cesar de, 768
Carvalho de Siqueira, José Elito, 222
Carvalho de Sousa, Jerónimo, 156
Casaer, Dylan, 458
Casas Zamora, Kevin, 345; 346
Casella, Tomás, 553
Casey, George, 115
Casino, Teodoro, 758
Cassel, Guilherme, 547
Castañeda, Óscar Rodolfo, 743
Castaño Gil, Carlos, 617
Castaño Gil, Vicente, 617
Casteele, Annemie Van de, 267
Castellanos, Mario, 736
Castellanos Trujillo, Reinaldo, 293
Castelli, Roberto, 78; 274
Castellino, Domenico, 202
Castillo Bujase, Alfredo, 103
Castillo Cuesta, Barbara, 554
Castillo López , Adán, 33
Castro, Paolo de, 337
Castro Ruz, Fidel, 37; 100-102; 180; 288; 290; 297; 480; 495; 555; 556; 562
Castro Ruz, Raúl, 555
Cauwenberghe, Jean-Claude Van, 330; 392; 713
Cavaco Silva, Aníbal António, 156; 469; 470; 603; 704; 731
Cavallo, Domingo Felipe, 90
Cayetano, Alan Peter, 758
Ceausescu, Elena, 85
Ceausescu, Nicolae, 84; 85; 414
Ceku, Agim, 472
Celik, Huseyin, 670
Cerda, Carlos, 552
Céspedes Aguilera, Derlis Alcides, 161
Cevallos Patiño, Omar, 102
Chacón Escamillo, Jesse, 493
Chakkar, Mohammed, 329
Chakrit Chanthara, 635
Chaleuan Yapaoher, 511
Chaloets, Dan, 356; 746; 749
Cham, Ndure, 184; 639
Chamorro, Erlington, alias Antonio García, 291
Chan Fang On Sang, Anson, 503
Chang Byoung-wan, 766
Chang, Hans, 468
Chang, Manuel, 771; 772
Chansy Phosikham, 511
Chao Chienmin, 765
Charif, Halidi, 183
Charles, Eugenia, 221
Charles, Leon, 222
Charles, Luis, 621
Charles, prins van Wales, 207
Chávez Cossio, Martha, 424
Chávez Frías, Hugo Rafael, 93; 94; 104-108; 166; 228; 231; 288-290; 297; 345; 423; 424; 426; 483; 486; 488; 491-496; 545; 555; 557; 559; 670; 673; 674; 681; 738
Chávez Joya, Karla, 351
Chávez Sosa, Ubagesner, 163
Chea Poch, 50; 429
Chea Sokhom, 49
Chea Vichea, 50
Cheam Channy, 49; 50; 429
Chee Soon Juan, 175; 572
Cheikhna, Mohamed Ould, 320
Chen Chienjen, 378
Chen Guangcheng, 173; 566; 567
Chen Hua, 173; 566
Chen Jinghua, 491
Chen Liangyu, 628; 629; 690
Chen Qian, 756
Chen Rueylong, Steve, 765; 766
Chen Shuibian, 300; 377-379; 765
Cheney, Dick, 39; 108; 165; 230; 303; 343; 625
Chenge, Andrew, 445
Chertoff, Michael, 166; 304; 562
Cheuang Sombounkhanh, 511
Chhouk Rin, 50
Chiam See Tong, 571
Chidambaram, Palaniappan, 235
Chidchai Vanasatidya, 124
Chidojatova, Nodira, 375
Chien, Tran Thi Trung, 636
Chiligati, John, 445; 446
Chiluba, Frederick Jacob Titus, 259
Chilumpha, Cassim, 317
Chin Lee, Howard, 301
Chinchilla, Laura, 345
Ching Cheong, 567
Chirac, Jacques, 16; 76; 77; 189; 205; 235; 260; 269; 270; 296; 333; 400; 401; 443; 460; 461; 526; 554; 573; 590; 591; 605; 609
Chiriboga Zambrano, Galo, 102; 103; 558
Chissano, Joaquim Alberto, 770; 771
Chissano, Nyimpine, 191; 771
Chita, alias van Arnulfo Vanegas, 616
Chiti, Vannino, 337
Chiu Kunliang, 378
Chodorkovski, Michail, 217; 539
Choedojberdjev, Machmoed, 377
Chommadov, Meret, 379
Chong, Michael, 613
Choroezjik, Leonti, 420
Chotu, Asif, 61
Choummaly Saignasone, 510; 511
Chowdhury, Altaf Hossain, 563
Chrétien, Jean, 96; 613
Christenko, Viktor, 732
Chrobog, Jürgen, 15
Chrysostomos II, aartsbisschop van Cyprus, 716
Chuma, Koki, 54
Chun Jung-bae, 766
Chung Dong-young, 380
Chung Sye-kyun, 380
Chupina Barahona, Germán, 742
Ciampi, Carlo Azeglio, 78; 148; 274; 337
Ciavatta, Valeria, 669
Cicero Betancourt, Ricardo, 225
Cikuli, Maksim, 9
Ciontu, Corneliu, 84
Cissé, Abdoulayé Abdoulkader, 126; 574
Cissé, Bacongor, 188
Clark, Helen Elizabeth, 451; 452
Clark, Wesley, 304; 305
Clarke, Charles, 18; 77; 271; 335; 462
Clarke, Peter, 593
Clarke, Roger, 481
Claus, Hugo, 140
Claus, voormalig prins(-gemaal) der Nederlanden, 217
Claver Maganga Moussavou, Pierre, 440
Clément, Pascal, 16
Clement, Tony, 613
Clerck, Jean-Pierre De, 330
Clérisme, Jean Renald, 675
Clevers, Hans, 468
Clinton, William Jefferson (Bill), 625; 682
Cliteur, Paul, 727
Close, Jean-Louis, 713
Coats, Daniel Ray (Dan), 15
Coffi Studer, Martine, 188
Cohen, Alexandre, 548
Cohen, Jitschak, 356
Cohen, Job, 23
Collent, Mark, 146
Collins, Tim, 208
Combevi Agbodjan, Georges, 196
Comenencia, Paul, 476; 484
Compaoré, Blaise, 125; 126; 574
Condé, Alpha, 64
Conde, Mamadi, 670
Conneh, Sekou Damate, 66
Constâncio, Vítor Manuel Ribeiro, 469
Constant, Emmanuel ('Toto'), 677
Constant, schildersnaam van Constant A. Nieuwenhuis, 411; 412
Consuelo Araújo, Maria, 616
Conté, Lansana, 64; 65; 441
Conteh, Usman, 445
Contreras Sepúlveda, Juan Manuel Guillermo (Manuel), 552
Conway-Lanz, Sahr, 767; 768
Cooke, Howard, 481
Cools, André, 202
Coonan, Helen, 450
Copos, George, 414
Cordero Paredes, Jesús, 294
Corn, David, 624
Correa, John, 493
Corrêa, Pedro, 546
Correa Delgado, Rafael Vicente, 102; 103
Correia, Júlio Lopes, 704; 705
Corry, Stephen, 315
Cort, Errol, 220
Corte-Real, Rosália, 763
Cortina, Jon, 740
Cortizo-Cohen, Laurentino, 422
Çörüz, Coskun, 726
Cosenza Jiménez, Luis, 33
Costa, Alberto Bernardes, 470
Costa, António Luís Santos da, 469; 731
Costa, Carlos, 186
Costas, Rubén, 672
Costello, Peter, 450
Courard, Philippe, 330; 392
Courtenay, Eamon, 736
Coveliers, Hugo, 714
Cowen, Brian, 336
Cox, Paula, 487
Coye, José, 28; 736
Cozma, Miron, 84; 85
Crabb, Lionel, 658; 659
Craig, Larry, 557
Cramer, Ernst, 727

Crámer Campos, Liz, 620
Crawford, Gordon, 207
Crem, Pieter De, 652
Cresson, Edith, 455
Crevenkovski, Branko, 209
Croes, Frido, 476
Croes, Rudy, 476; 477
Crombag, Hans, 467
Crone, Ferd, 726
Cruz, Avelino, 311
Cruz Galeano, Francisco, 34
Cuervo de Jaramillo, Elvira, 616
Cuevas Quezada, Marcio, 743
Cullen, Michael, 452
Cunha, João Paulo, 547
Cunliffe, David, 452
Cunningham, Randy, 230
Cüppers, Martin, 268
Cutsem, William Van, pseudoniem William Vance, 140
Cuyvers, Wim, 140
Cyanzayire, Aloysia, 192

D

Dabanga, Théodore, 126
Daci, Nexhat, 472
Dadabajev, Abdoesami, 376
Dadfar, Mohammad Azam, 305
Daele, August Van, 74
Daems, Rik, 72
Dagerfeld, Kent, 515
Dahdah, Abou, alias van Imad Eddin Barakat Yarkas, 417
Dailide, Algimantas, 405
Dakoury-Tabley, Louis André, 188
Dalai Lama Tenzin Gyatso, geboren Lhamo Dhondrub, 233; 308; 309
Dalence Salinas, José Guillermo (Guillermo), 673
Dales, Geert, 339
Dalley, Horace, 481
Dalziel, Lianne, 452
Dam, Alexander van, 80
Dam, Martijn van, 726
Damas, Mohammed, 360
Damiano, Cesare, 337
Damijan, Joze, 607
Damman, Johanna Wilhelmina Petronella (Joke), alias Jomanda, 665
Danesh-Jafari, Davoud, 116
Daniel, François, alias ´Bibi´, 676
Daniel, Montgomery, 300
Danish, Sarwar, 305
Dankmeijer, Erik, 277
Dannatt, Francis Richard (Richard), 660
Darboe, Ousainou, 639
Darío Cuéllar, Rubén, 672
Darwish, Ahmed, 43; 499
Dassen, Koen, 73
Daubechies, Ingrid, 140
Dausá, Rafael, 102
David, Ibolya, 272
David, James Burty, 68
Davidovic, Slobodan, 149
Davies, Omar, 481
Davis, David, 18
Davoudi, Parviz, 116; 369
Dawit Issac, 247
Day, Stockwell, 613
Dayori, Antoine, 573
Dean, Howard, 744; 745
Déby Itno, Idriss, 130; 131; 132; 641; 642
Dedecker, Jean-Marie, 265
Deeb, Khaled, 524
Degbey, Jocelyn Kuadjo, 573
Deiss, Joseph, 611
Dejko, Anna, 420
Dekker, Sybilla Maria, 81; 466; 600; 662; 663
Delatour, Patrick, 675
DeLay, Tom, 109; 165; 303
Deleuze, Michaël, 140
Delgado, José, 549
Delgado Alvear, Marcelo, 558
Delmulle, Johan, 73; 139
Delpiano Puelma, Adriana, 551
Demakova, Helena, 403
Demeester-De Meyer, Wivina, 589
Demir, Alaidin, 209
Demotte, Rudy, 12
Dendermonde, Max, pseudoniem van Hendrik Hazelhoff, 409
Denis, Robert, 330
Deora, Murli, 234
Depla, Staf, 726
Derbez Bautista, Luis Ernesto, 742
Dergham, Dureid, 369
Dernovoj, Anatoli, 693
Dervis, Kemal, 81
Detiège, Leona, 139
Deuba, Sher Bahadur, 241
Dev, Santosh Mohan, 234
Devisscher, Xavier, 265
Dewael, Patrick, 10; 74; 75; 137; 202; 265; 266; 329; 456; 457; 522
Dewinter, Filip, 329; 714
Dezentjé Hamming-Bluemink, Ineke, 726
Dhakal, Tanka, 240
Dheere, Mohamed, 254
Diã de Sousa, Rui, 186
Diallo, Anthony, 445
Diallo, Cellou Dalien, 64; 441
Diallo, Mamadou Baïlo, 65
Diallo, Salif, 126; 574
Diarra, Seydou, 188
Dias Gomes, Namuano, 186
Díaz Chávez, José Enrique, 162
Dibi, Tofik, 727
Diboule, Grégoire, 382
Diby Koffi, Charles, 188; 189
Dichter, Awraham, 356
Dick, David, 477; 484
Didjob, Divungui-di-Ndinge, 439; 440
Diémé, Ismaïla Magne (Magne), 640
Diémé, Moussa, 640
Diepenhorst, Isaäc Arend (Iekje), 410
Dijck, Teun van, 727
Dijk, Jan Jacob van, 726
Dijk, Jasper van, 726
Dijksma, Sharon, 726
Dijkstal, Hans, 275; 339
Dijsselbloem, Jeroen, 726
Dillah, Lucienne, 641
Dillo Djerou, Yaya, 131
Dimitrijev, Michail, 158
Din, Mohamedawad Tag el-, 43
Dink, Hrant, 344; 476
Dinkins, Carol, 353
Dinwiddy, Bruce, 224
Dirceu de Oliveira e Silva, José, 93; 94
Diriye, Abdiqadir Mohammed, 706
Dittrich, Boris, 152; 153; 212; 532
Dixon, Annette, 376
Dizier, Catherine, 393
Dja Blé, Joseph, 188
Djadallah, Bichara Issa, 641
Djaló, Tcherno, 186
Djame, Haoua Outhman, 641
Djasnabaille, Abderamana, 641
Djédjé Dano, Sébastien, 188
Djibrill, Dakar, 126; 574
Djindjic, Zoran, 472
Djohar, Said Mohamed, 183
Djossou, Félix, 478
Djué, Eugène, 189
Djukanovic, Milo, 327; 465
Dlamini, Absalom Themba (Themba), 255
Dlamini, David, 255
Dlamini, Gabheni, 255
Dlamini, Lufto, 255
Dlamini, Mabili, 255
Dlamini, Moses Mathendele, 255
Dmitrijevski, Stanislav, 157; 667; 668
Do, Thich Quang, 603
Dobbins, James, 166
Dobles Mora, Roberto, 345
Dobre, Gheorghe, 414
Dobson, Frank, 335
Dodangoda, Amarasiri, 177
Doe, Jackson E., 384
Doe, Samuel Kanyon, 67
Doedijeva, Soesanna, 281
Doegin, Alexander, 539
Doetbajev, Nartaj, 237
Dokubu-Asari, Mujahid, 128; 129
Dolmetsch, Hugo, 553
Domaini, Ali al-, 167
Dominique, Didier, 295
Domínquez, Osvaldo, 619
Donaldson, Denis, 18; 271
Dong, Pierre Marie, 440
Donnea, François-Xavier De, 396
Donner, Jan Pieter Hendrik (Piet Hein), 21; 22; 339; 408; 466; 468; 485; 532; 600; 662-664; 726
Donoso Vallejo, Maximiliano, 102
Donzel, Emeri van, 469
Doré, Jean-Marie, 65
Dorlean, Henri, 222
Dorn, Ludwik, 155
Dorsainvil, Daniel, 675
Dosajev, Erbolat, 237; 693
Dosso, Moussa, 188
Dossou, Alexandre Kpedetin, 573
Dossou Naki, Honorine, 440
Dossouhoui, Gaston Cossi, 573
Doté, Elie, 126; 127; 575
Douangchai Phichit, 511
Douati, Alphonse, 188
Douglas, Denzil, 299; 677
Doumba, Emile, 440

Doumbta, Léa, 126
Doumgor, Hourmadji Moussa, 131; 132; 641
Douste-Blazy, Philippe, 627
Downer, Alexander, 314; 450
Draghi, Mario, 19
Dresselhuys, Maria Johanne, 410
Drnovsek, Janez, 87; 158; 607
Drooglever, P.J. (Pieter), 313
Drowart, Luna, 328; 329
Duarte Frutos, Óscar Nicanor (Nicador), 161; 619; 620
Duarte Lopes, Sara Maria, 704
Dufour, Vincent, 202
Duggal, V.K., 568
Duijvendak, Wijnand, 727
Duisenberg, Willem Frederik (Wim), 411
Duivesteijn, Adri, 276
Dukuly, Morris M., 384
Dulaimi, Khalil, 114
Dulloo, Madan Murlidhar, 68
Dulmatin, alias Joko Pitono, 758
Dulull, Asraf Ally, 68
Dumas, Rennie, 301
Dumont, Ivy Leona, 220
Duncan, Roland, 484
Dundas, Nathan, 220
Dung, Bui Tien, 636
Dung, Ho Nghia, 636
Dung, Nguyen Tan, 496; 636; 637
Durce, Magguy, 675
Durón Romero, Daniel, 34
Durrani, Mohammad Ali, 437
Dutroux, Marc, 73; 265; 393
Duval, Charles Gaetan Xavier Luc (Xavier), 68
Duweidar, Galal, 43
Duynhoven, Harry, 452
Dyer-Howe, Margaret Ann (Ann), 296
Dyson, Ruth, 452
Dzjaksybekov, Adilbek, 237
Dzjargalsajchan, Bazarsadyn, 57; 372
Dzjarty, Vasyl, 534
Dzjoemabajev, Alibek, 693
Dzjylkysjev, Bolat, 693
Dzurinda, Mikulas, 282

E

Eaton, Paul, 304; 305
Ebadi, Shirin, 257; 626; 627
Eban, Abba, 750
Echeverría Álvarez, Luis, 227; 680
Eerdmans, Joost, 150; 597; 727
Egal, Abdi, 253
Egeland, Jan, 643; 753
Eijsink, Angelien, 726
Eisha, Samir Abu, 364
Eissa, Ibrahim, 42
Elaagbani, Zakaria, 521
ElBaradei, Mohamed, 169; 236
Elbegdorzj, Tsachiagiin, 371
Eleussizov, Mels, 237
Elhage, Burnie, 484
Eliasson, Jan, 286; 287
Elie, Daniel, 675
Elincx, Maurice, 393
Elizabeth II, koningin van Groot-Brittannië, hoofd Britse Gemenebest, 296; 450; 719; 720
Elizondo Barragán, Fernando, 224
Elmaghraby, Ehab, 165
Embaló, Braima, 186
Emerova, Milada, 284
Emerson, David, 613
Emiliani Sánchez, Rómulo, 350
Enchbold, Mijeegombo, 57; 371; 372
Enchbold, Njamaagiyn, 372
Enchtoevsjin, Olsiysajchani, 372
Encinas Rodríguez, Alejandro, 678
Endstra, Willem, 80
England, Lynndie, 39
Enill, Conrad, 301
Enkhbajar, Nambarin, 56; 57; 371; 372
Enoksen, Odd Roger, 280
Epaye, Emilie Béatrice, 126
Erakat, Saeb, 363
Erbakan, Necmettin, 159; 160; 219; 475
Erdal, Fehriye, 73; 139; 202; 219; 265; 266; 458; 521; 586; 587
Erdenebaatar, Itsjinchorloogiin, 372
Erdenebat, Badartsj, 372
Erdogan, Recep Tayyip, 159; 160; 286; 344; 417-419; 476; 542; 608; 610; 734; 735
Erian, Essam el-, 41
Eriksen, Odd, 603
Erkinbajev, Asan, 238
Erkinbajev, Bajaman, 238; 239
Ershad, Hossain Mohammad, 565
Escarrá Malavé, Carlos, 106; 495
Escobar, Ana Vilma Albanez de, 740
Escobar Gaviria, Pablo Emilio, 618
Escobar Rosa, Jorge Antonio, 30
Eshkar, Elias, 356
Eskandari, Mohammad Reza, 116; 557
Espat, Mark, 736
Espat, Michael, 28; 736
Espejo Yaksic, Sergio, 99
Espinel Chiriboga, Héctor, 102
Espino Barrientos, Manuel de Jesús, 678
Estrada, Joseph Marcelo Ejercito, 758
Estrella Rodríguez de Zúñiga, Luz, 346
Etan, Rafael, 356
Etchecolatz, Miguel, 544; 545
Etkes, Dror, 746
Ettoumi, Youssef, 80; 213
Eu, Audrey, 233
Eustace, Arnhim, 299
Evans, Christopher, 207
Evegno, Philippe, 196
Eyadéma, Étienne Gnassingbé, 196
Eyeghe Ndong, Jean, 439; 440
Ezra, Gideon, 356
Ezzat, Mahmoud, 41

F

Fabius, Laurent, 590; 657; 718
Fabre, Moumouni, 126; 574
Fadul, Pedro, 619
Fagaga, Hassan, 442
Fahd, koning (bin Abdul Aziz al Saoed), 167; 168; 688
Fahima, Tali, 358
Fahlin, Roland, 277; 341
Fahmy, Sameh, 43; 499
Fahtni, Nouredine el, 80; 213
Fakudze, Mtiti, 255
Falcone, Giovanni, 274
Falconer, Charles Leslie, baron Falconer of Thoroton, 461
Faleh, Matruk al-, 167
Fall, François Lonseny, 701
Fallon, William, 370
Fani, Aliasghar, 116
Farage, Nigel, 593
Farhang, Mohammad Amin, 305
Farooq, Mohammed, 438
Farouk, Oumar Idriss al-, 641
Fasehun, Frederick, 129
Fastow, Andrew, 683
Fatemi, Sayed Mohammad Amin, 305
Fatfat, Ahmad, 363
Fattah, Parviz, 116
Faugoo, Satya Veyash, 68
Fava, Claudio, 264; 394; 711; 712
Faye, Fatou Lamin, 184
Fazio, Antonio, 19; 582
Fedor, Martin, 282
Feiglin, Mosje, 355
Fekete, Miklós, 19
Feki, Anas el-, 43; 499
Felipe, Saraive, 547
Feret, Daniel, 139; 648
Fernald, Ivan Christiaan, 489
Fernández, Aníbal, 559
Fernández Arévalo, Evelio, 488
Fernández Noroña, Gerardo, 228; 679
Fernández Reyna, Leonel Antonio, 223; 294; 295
Fernández de la Vega Sanz, María Teresa, 607
Fernandopulle, Jeyaraj, 177
Ferreiro Yazigi, Alejandro, 552
Ferrer, Alejandro, 423; 554
Ferrero, Paolo, 337
Ferrero-Waldner, Benita, 583
Ferrier, Kathleen, 726
Ferron, Aloysius (Louis), 412
Figdor, Carl, 468
Figueredo Frías, Jeny, 493
Figueroa Figueroa, René Mario, 31; 347; 738; 739
Filip, Vojtech, 284
Finegold, Oliver, 658
Fini, Gianfranco, 148; 209
Finkevitsj, Artoer, 419
Finley, Diane, 613
Fioroni, Giuseppe, 337
Firtasj, Dmitro, 282; 535
Fischer, Joschka, 397
Fischer, Jürgen, 718
Fischer, Stanley, 356
Fisher, Alice, 347
Fitzgerald, Patrick, 428; 625
Flahaut, André, 74; 394; 588; 716
Flaherty, Jim, 613
Fleming, Osbourne Berlington, 220
Flete, Ramón, 294
Flores, Sylvia, 28
Flores Facussé, Carlos Roberto, 351
Flores Nano, Lourdes, 108; 423; 424
Flores Vindas, Eugenia, 345
Flutur, Gheorghe, 85
Fneish, Mohammed, 361
Foersin, Ivan, 282

Fofana, Adama, 126; 574
Fofana, Moinina, 444
Fofana, Youssef, 143
Foley, Laurence, 359; 360
Foley, Mark, 681; 682
Folkerts, Knut, 341
Fonseca, Francis, 28
Fonseca, Ralph, 28
Fonseka, Sarath, 696
Font Coma, Joel, 584
Font Rossell, Carles, 584
Fontes Lima, Cristina Lopes Almeida, 704
Fontes Lima Monteiro, Sidónio, 704
Forges, Alison des, 182
Fortier, Michael, 613
Fortín Midence, Mario, 33
Fortuijn, Pim, 22; 150; 201; 212
Fortyga, Anna, 537
Foschi, Ivan, 669
Fourniret, Michel, 73; 393
Fowzie, A. H. M., 177
Fox Quesada, Vicente, 93; 224-228; 677-681; 684
Foxley Rioseco, Alejandro, 99; 290; 423; 554
Francini, Loris, 669
Francis, Hazelyn, 220
Francis, Julian, 300
François, Guy, 676
Fraticelli, Luis, 298
Frattini, Franco, 135; 263; 391; 454; 464
Freihat, Yasser Fathi Ibrahim, 360
Freitas do Amaral, Diogo Pinto de, 23
Freivalds, Laila, 160; 286
Frendo, Michael, 257; 465
Fridinski, Sergej, 540
Fridleifsdottir, Siv, 421
Fris, Steve, 323
Fritsch, José, 547
Fritsma, Sietse, 727
Fru Ndi, John, 382
Fu Xiancai, 505
Fuentes Montero, David, 29
Fuenzalida, Gonzalo, 553
Fujimori, Alberto Keinya, 100; 424-426; 554
Fujimori, Keiko, 424
Fukuda, Yasuo, 54
Fukui, Toshihiko, 432
Fullani, Ardian, 9
Funari, Antonio, 548
Furche Gajardo, Carlos, 100
Furlong, Mike, 40
Fuyushiba, Tetsuzo, 633

G

Gaay Fortman, Bas de, 274
Gabali, Hatem el-, 499
Gadd, Paul, artiestennaam Gary Glitter, 243
Gaddafi, Muammar Abu Minyar al-, 78; 149; 251; 252; 495
Gaddafi, Seif al-Islam al-, 149; 251
Gadio, Cheikh Tidiane, 186; 670
Gafra, Gal Mahamat, 641
Galán Sarmiento, Luis Carlos, 618
Gallego Henao, Andrés Uriel, 616
Gallegos, Evanhy de, 620
Galloway, George, 323
Gálvez, Luis, 556
Gálvez Mamani, Santiago Alex, 288
Gamage, Piyasena, 177
Gamal, Yusri el-, 43; 499
Gambari, Ibrahim, 435; 523
Gamito, Alfredo, 770
Gándara Gallegos, Mauricio, 102; 103
Gandhi, Rajiv Ratna, 234; 505
Gandhi, Sonia, geboren Sonia Antonia Maino, 234; 505; 508
Gangbo, Flore, 573
Ganji, Akbar, 118; 627
Gao Zhisheng, 53; 173; 232; 566
Garay Arguello, Ricardo, 620
García, Antonio, alias van Erlington Chamorro, 291
García, José Guillermo, 347
García, Miguel Ángel, 35
García de Alba, Sergio, 224
García Arredondo, Pedro, 742
García Linera, Álvaro, 288
Garcia Pereira, António Pestana, 156
García Pérez, Alan Gabriel Ludwig, 423; 424; 426; 495
García Rodríguez, Javier, 225
García Rojas, Néstor, 287
García Vera, Yadira, 555
Gargano, Reinaldo, 622
Garnier, Leonardo, 345
Garrana, Zoheir, 499
Garrard, David, 207
Garré, Nilda, 91; 93; 543; 544; 553
Garretsen, Harry, 722
Garza, Antonio O. (Tony), 681
Garzón Real, Baltasar, 608
Gates, Bill, 309
Gates, Robert, 744
Gavazzo, José ('Nino'), 621
Gaviria Díaz, Carlos, 615
Gaviria Trujillo, César Augusto, 292
Gaviria Trujillo, Liliane, 292
Gaye, Musa Bala, 184
Gayflor, Varbah, 384
Gbagbo, Laurent, 187-189
Gbao, Augustine, 444
Gédéon, commandant, alias van Gédéon Kyungu Kasongo Mutanga, 576
Gedi, Mohamed Ali, 254; 705; 706
Geel, P.L.B.A. (Pieter) van, 466; 600; 726
Geelani, Syed Ali Shah, 234
Geelhoed, Leendert, 455
Gélinas, Johanne, 97
Gemayel, Amin, 750
Gemayel, Bashir, 750
Gemayel, Pierre Amine, 750; 751
Gemayel sr., Pierre, 750
Géneus, Jean, 675
Gennip, Catharina Elisabeth Godefrieda (Karien) van, 466; 600; 726; 729
Genro, Tarso, 547
Gent, Ineke van, 727
Gentiloni, Paolo, 337
George, Maged, 43; 499
Georgiadis, Dionyssis, 719
Gerasimenko, Jevgeni, 667
Geremek, Bronislaw, 538
Gerkens, Arda, 726
Germain, Gérald, 675
Germain, Jean-Marie Claude, 675
Germaux, Jacques, 201
Gerven, Henk van, 726
Gerxhaliu, Arsim, 472
Gesicka, Grazyna, 155
Gestel, Peter van, 531
Gesthuizen, Sharon, 726
Getrouw, Rudi, 491
Geus, Aart Jan de, 466; 600
Geus, Pieter Boudewijn Richard de, 410
Ghai, Yash Pal, 429
Ghanem, Shukri Muhammad, 250
Ghatrifi, Nagui el, 44
Ghazi, Farid, 684
Gheit, Ahmed Aboul, 43; 499
Ghoneim, Moussa, 43
Giertych, Roman, 537; 538
Gift, Knowlson, 301
Gijlswijk, Rosita van, 726
Gijsbertha, Kenneth, 484
Gil Torne, Montserrat, 584
Gil Zárate, Lucio, 227
Gilds, Siegfried Franklin, 489
Gill, Kimveer, 614
Gill'ard, Chantal, 726
Gilowska, Zyta, 155; 537
Gilson, Arthur, 395
Gindy, Amina el-, 43
Ginjaar, Leendert, 278
Giovanardi, Carlo, 209
Girgvliani, Sandro, 592
Giri, Pradip, 241
Giri, Tulsi, 240
Girma Biru, 249
Girma Woldegiorgis, 248; 702
Githongo, John, 383
Gizenga, Antoine, 577; 578
Gjana, Jemin Ramadan, 9
Glastra van Loon, Karel, 411
Glasz, Jacob Rienk (Jaap), 412
Glaubitz, Hans, 399
Glitter, Gary, artiestennaam van Paul Gadd, 243
Gnassingbé Eyadéma, Étienne, 196
Gnassingbé, Faure Essozimna, 196
Gnigla, Venance, 573
Godett, Anthony, 483
Godoy, Jorge, 544
Goede, Miguel, 483
Goedgedrag, Frits, 484
Goelijev, Rasoel, 200
Goendalaj, Lamdzjaviyn, 372
Goes van Naters, Marinus van der, 216
Goff, Phil, 452
Gogh, Theo van, 80; 151; 213
Goh Chok Tong, 175; 176; 570; 572
Gokhool, Dharambeer, 68
Gollnisch, Bruno, 8
Goloebovitsj, Aleksej, 539
Golom, Gal Routouang Yoma, 641
Golovanov, Viktor, 420
Gomaa, Noaman, 42; 500
Gomery, John, 96; 612; 613
Gomes Júnior, Carlos, 186; 768
Gomes, Aristides, 186; 768
Gomes, Ciro Ferreira, 547

Gómez de Martínez, Rosa Miguelina, 161
Gómez Manzano, René, 101
Gómez Urrutia, Napoleón, 225
Gomez, Alseny René, 441
Gómez, Antonio de Jesús, 294
Gompel, Jacques Van, 330; 392
Gon Coulibaly, Amadou, 188
Gonda, Bernard, 126; 127
Gonsalves, Ralph E., 299-301
Gontsjar, Viktor, 27
Gonzales, Alberto, 163; 164; 228; 269; 298; 427
González, Fernando, 562
González, Karla, 345
González, René, 562
González, Romero, 346
González Carrido, Andrés, 491
González Macchi, Luis Ángel, 162; 620
Gonzi, Lawrence, 299
Goodluck, Jonathan, 130
Gordillo Morales, Elba Esther, 225; 678
Gore, Albert Arnold (Al), 561; 650; 659
Goss, Porter J:, 352
Gotovina, Ante, 149; 150; 596
Gowressoo, Mahendra, 68
Gracie Northfleet, Ellen, 550
Graham, Alistair, 335
Gramont, Gustavo, 162
Graner, Charles, 39
Grass, Günter, 524
Graus, Dion, 727
Greenlee, David N., 289
Gref, German, 540
Gregolin, Altemir, 547
Gregor Pacher, Humberto, 619
Grela, Marek, 537
Griffin, Nick, 145; 146
Griffith, Laetitia, 339; 726
Grigorov, Alexander, 420
Grimsson, Olafur Ragnar, 421
Grinvalds, Guntars, 403
Grodnikov, Vasil, 27
Groenewoud, Andy, 489
Gruijters, Johannes Petrus Adrianus (Hans), 217
Gucht, Karel De, 12; 75; 653; 712
Gudele, Ina, 403
Gudfinnsson, Einar K., 421
Gudiel, Elizabeth, 349
Guebuza, Armando Emilio, 191; 192; 770; 772
Guelengdouksia, Nassour, 642
Guelleh, Ismael Omar, 700
Guenaizia, Abdelmalek, 246
Guerra de la Espriella, María del Rosario, 616
Guerrero, Antonio, 562
Guerrero, Manuel, 553
Guevara Rodríguez, Ángel Aníbal, 742
Gufron, Ali, 759
Guglielminetti, Raúl Antonio, 545
Guigma, Gisèle, 126; 574
Guillamondegui, Néstor Horacio, 545
Guimarães, Ubiratan, 549
Gül, Abdullah, 75; 219; 418; 419; 459; 476; 609; 671
Güler, Hilmi, 417; 418
Gunasekera, D.E.W., 177
Gunawardena, Dinesh, 177
Gunnarsdottir, Thorgedur Katrin, 421
Guo Feixiong, alias van Yang Maodong, 173
Gupta, Brajesh Kumar, 240
Gupta, Prem Chand, 234
Gusmão, Kay Rala Xanana (Xanana), 123; 313; 314; 763; 764
Guterres, António Manuel de Oliveira, 45; 260; 502
Guterres, Eurico, 313
Guterres, José Luís, 763
Gutiérrez Borbúa, Fausto Gilmar (Gilmar), 558
Gutiérrez Borbúa, Lucio Edwin, 37; 102; 103; 105; 557; 558
Gutiérrez Longo, Victor, 741
Gutiérrez Ruiz, Héctor, 163
Guzmán Reynoso, Abimael, 425
Gwenigale, Walter, 384
Gyanendra, koning van Nepal, 240; 431
Gyurcsány, Ferenc, 19; 272; 660; 661

H

Haan, Xander de, 469
Haarde, Geir Hilmar, 421
Haas, Joost de, 408
Haas, Mary de, 322
Habamenshi, Patrick, 193
Habibie, Bacharuddin Jusef, 122
Habimana, Pasteur, 181
Habré, Hissène, 131; 132; 195
Habsade, Mohamed Abdi, 708
Habyarimana, Juvénal, 193; 719
Hadad-Adel, Gholam Ali, 627
Hadi, Aisha Abdel, 499
Hadzihasanovic, Enver, 473
Haemers, Patrick, 458
Haersma Buma, Sybrand van, 726
Haeseleer, William D', 716
Hage, Jorge, 547
Hagen, Carl Ivar, 413
Haggard, Ted, 743
Hagoort, Peter, 468
Hai, Hoang Trung, 636
Haider, Jörg, 413; 538
Hain, Peter, 336
Hajdib, Youssef Mohamad el, 523; 524
Hakim Simón, Miguel, 32
Hakimi, Abdelkader, 11; 138
Hakimi, Latifullah, 63
Haksi, Hasan el, 284
Halimi, Ilan, 143; 461
Hall, Kenneth Octavius, 481
Halleslevens, Omar, 488
Halonen, Tarja Kaarina, 76
Halsema, Femke, 727; 729
Ham, Boris van der, 727
Hamad bin Isa al-Khalifa, koning van Bahrein, 40; 684; 685
Hamad bin Khalifa al-Thani, emir van Qatar, 48; 495; 686
Hamad, Ghazi, 364; 755
Hamad, Jihad, 524
Hamadeh, Trad, 361
Hambali, alias van Riduan Isamuddin, 164; 623
Hamdan, Salim, 427
Hamdi, Ahmed, 80; 213
Hamed, Abdullah al-, 167
Hamed, Ibrahim, 357
Hamer, Mariëtte, 726
Hamid, Usman, 123
Hamili, Mohammed bin Dhaen al-, 49
Hamilton, Candice, 296
Hammad, Mahmoud Mohamed, 43
Hams, Ala al, 502
Hamza, Abu, alias van Hassan Hattab, 245; 246
Han Duck-soo, 766
Han Myong-sook, 380
Handal, Schafik Jorge, 31; 346; 347
Hanegbi, Tzachi, 746
Hang, Nguyen Thi, 636
Haniyeh, Ismail, 71; 111; 359; 364-366; 754
Hanna, Arthur Dion, 220
Hanssen, Bjarne Haakon, 603
Hanyok, Robert, 244
Haradinaj, Ramush, 88
Haraszti, Miklos, 238
Harbi, Mohammed al-, 168; 169
Hardau, Mihail, 84
Harding Lacayo, Arturo, 35
Hardy Raskovan, Clarisa Ruth, 99
Hardy, Leonard Joseph, 269
Hariri, Rafik al-, 75; 204; 361; 362; 367-369; 750; 751
Hariri, Saad al-, 362
Harmsen, Ger, 216
Haroetoenjan, Vagarsjak, 136
Harper, Stephen, 96; 613-615; 628
Harris, Harry, 427
Hart, Maarten 't, 727
Hartenbach, Walter, 199
Harthi, Mohammed al-, 47
Härtl, Gregory, 535
Hasan Abdallah, 249
Hasina, Sheikha, 170; 171; 563
Haski, Lahoussine el, 11; 138
Hasnawi, Ali al-, 251
Hassan II, koning van Marokko, 317; 318
Hassan, Mahamat Ali, 641
Hassan, Mahmat Nasser, 641
Hassan, Osama Mustafa, alias Abu Omar, 20; 78; 274; 464; 536; 721
Hassanal Bolkiah, sultan van Brunei, 120; 502; 503
Hassanein, Mohamed Farid, 42
Hastert, Dennis, 682; 745
Hattab, Hassan, alias Abu Hamza, 245; 246
Haughey, Charles J., 402
Hautala, Heidi Anneli, 76
Havel, Jiri, 284
Havel, Václav, 285; 286
Haverkamp, Maarten, 726
Havermans, A.J.E. (Ad), 21
Haw, Brian, 335
Hawi, George, 750
Haya, sjeika Haya Rashed al-Khalifa, 643
Hayden, Michael, 352
Hayman, Andy, 401
Hayman, Hélène Valerie, barones, 461
Hayward, Tom, 18
Hayyari, Younis Mohammad Ibrahim al-, 167
Hazelhoff, Hendrik, pseudoniem Max Dendermonde, 409
Hazeu, Wim, 278
He Feng, 171
He Minxu, 430
He Ting, 369
Hearn, Loyola, 613

Hecke, Johan Van, 222
Hecke, Mieke Van, 457
Heerts, Ton, 726
Hejdarov, Kemalatdin, 201
Helal, Hany, 499
Helena Lima de Moraes Carvalho, Heloísa, 549
Hena, Abu, 170
Henderson, Douglas John (Doug), 660
Hendrickx, Harrie, 201
Hennis-Plasschaert, Jeanine, 339
Hennop, Ettienne, 770
Henry-Wilson, Maxine, 481
Henseval, Patrick, 330
Herben, Mat, 597
Heredia Miranda, Nila, 288
Herman, Benjamin, 532
Herman, Fernand H.J., 395
Hermia, Jean-Pierre, 455
Hernández, Gerardo, 562
Hernández, Héctor, 350
Hernández, Julio, 30
Hernández, Mario, 347
Hernández, Pedro Julio, 347
Hernández Rojas, David, 291
Herrera Ríos, Víctor Hugo, 349
Herrera Sanguinetti, María Belela (Belela), 102
Herrería Bonnet, Luis, 102; 103
Hertog, Fons, 662; 664
Herzog, Jitschak, 356
Hessels, Jos, 726
Heteren, Godelieve van, 152
Heugten, Ruud van, 726
Heyliger, Theo, 484
Hien, Arsène Armand, 126; 574
Hijum, Eddy van, 726
Hill, Robert, 449
Hinds, Samuel, 479
Hinga Norman, Samuel (Sam), 444
Hira, Pritam, 490
Hirsch Ballin, Ernst Maurits Henricus, 663; 664
Hirsch Goldschmidt, Tomas, 98
Hirschson, Awraham, 356
Hirsi Ali, Ayaan, 338-340; 406; 407; 466
Hirut Dilebo, 249
Hisahito, prins van Japan, 632
Hitschmann, Peter, 447
Hlaczik, Gertrude, 545
Ho Chun-yan, Albert, 566
Hodgson, Pete, 452
Hoekstra, Rein Jan, 728
Hoen, Bjoern, 413
Hoerelsoech, Oechnagiyn, 372
Hoessein, Saddam, 23; 39; 112-115; 118; 165; 218; 305; 323; 352; 369; 721; 728; 729
Hoeven, Cees van der, 277; 341
Hoeven, Maria Josephina Arnoldina van der, 214; 466; 600; 726
Hogewoning, Jacques, 412
Holguín Cuéllar, María Angela (Angela), 616
Holguín Sardi, Carlos, 616
Hollande, François, 399; 400; 525
Holleeder, Willem, 80; 276
Holloway, Natalee, 476; 477; 484
Holovaty, Serhi, 82
Holovko, Anatoli, 534
Holsbeeck, Joe Van, 264; 265; 328; 329; 522; 651
Hoof, Henk van, 466; 600
Hoogervorst, Johannes Franciscus (Hans), 466; 468; 600
Hooghe, Marc, 521
Hoon, Geoffrey William (Geoff), 335
Hoop Scheffer, Jacob Gijsbert (Jaap) de, 661
Hoopen, Jan ten, 726
Hooper, Jack, 613
Hop, Le Doan, 636
Horn, Patrice, 202
Horomia, Parekura, 452
Horsefall, Alali, 128
Horst, Guusje ter, 79
Hosni, Farouk, 43; 499
Hossain, Safar Raj, 568
Hou Shengmou, 378
Houben, Frank, 278
Houedjissin, Maxime, 125
Houngbédji, Adrien, 572; 573
Houngbo, Albert, 573
Houthi, Hussein Badr al-Din al-, 45
Houtman, Kees, 276
Hovejan, Hovik, 137
Howard, John, 176; 314; 448-450
Howard-Wolokollie, Jamesetta, 384
Hoxha, Victor, 586; 587
Hoyer, Steny, 745
Hrytsenko, Anatoli, 534
Hu Jia, 173; 232
Hu Jintao, 26; 120; 172; 244; 309; 310; 371; 374; 435; 503; 565; 628; 629; 690; 692; 695; 757
Hu Jiwei, 172
Huang Chihfang, 378
Huang Jiefu, 756; 757
Huckle, Alan Eden, 220
Huerta, Ramón Martín, 224
Hughes, Simon, 206
Huhne, Chris, 206
Huizinga-Heringa, Tineke, 727
Hulle, Dirk Van, 140
Hulst, Sybrand van, 722
Hulten, Michiel van, 22
Humaidhi, Bader al, 644
Humala Tasso, Ollanta Moisés, 108; 423; 424; 426; 554
Hun Sen, 50; 51; 429; 430
Hung, Nguyen Sinh, 636
Hurez, Léon, 395
Hurre, Ismail Mohamed, 706
Hussain, Nabeel, 720
Hussein, Farah Ali, 707
Hussein, Saddam, 567
Husseini, Mohammed Abdel-Raoef Arafat As Koedwa al-, alias Jasser Arafat, 31; 363
Hwang Ingsan, Morgan, 378; 765
Hwang Woo-suk, 381; 382
Hyadara, Tijan, 184
Hylton, Anthony, 481

I

Iacovou, Georgios, 75
Ibáñez, José María, 619
Ibragimov, Roestam, 692
Ibrahim, Dawood, 236
Ibrahim, Mudawi, 515
Ibrahim, Muhammad Ali, 43
Ibrahim, Saad Eddin, 42
Ibuki, Bunmei, 633
Idji, Antoine, 573
Idris, Fahmi, 122
Iglesias, María Cristina, 492
Ignatenko, Pavlo, 82
Ihsanoglu, Ekmelettin, 135
Ikassrien, Lahcen, 670
Ikramov, Soerat, 376
Ilboudo, Monique, 126; 574
Iliescu, Ion, 84; 85
Illarionov, Andrej, 24
Illingworth Guerrero, Jorge, 103; 104; 558
Imbert, Colm, 301
Inge, Peter Anthony, 660
Inoguchi, Kuniko, 54
Inoni, Ephraïm, 382
Insulza Salinas, José Miguel, 35; 106; 222; 290
Iorgulescu, Adrian, 84
Irani, Khaled al-, 360
Irrgang, Ewout, 726
Irving, David, 153
Isa Samad, 173
Isa, Isa Ahmed, 515
Isaías Baduel, Raúl, 492
Isakov, Ismail, 695
Isamuddin, Riduan, alias Hambali, 164; 623
Isaza Arango, Ramón, 291
Isikoff, Michael, 624
Iskakov, Noerlan, 692
Islam, Siddikul, 565
Ismail, Mamduh, 500
Issa, Ibrahim, 502
Issayas Afeworki, 701
Itzik, Dalia, 356
Ivankov, Alexander, 420
Ivanov, Sergej, 25; 86; 137; 217; 342; 343; 471; 605; 606; 695
Ivanov, Zlatomir, 267
Ivtsjenko, Oleksi, 82
Izima, Job, 126; 127
Izmoechambetov, Baktykozja, 237

J

Jaabari, Issa al-, 364
Jaafari, Ibrahim, 114; 115; 118
Jack, Stuart, 224
Jackson, Glen, 299
Jacobi, Lutz, 726
Jafri, Adnan al-, 46
Jafri, Khalid, 173
Jagan, Janet, 479
Jagdeo, Bharrat, 479; 480
Jager, Rikus, 726
Jahn, Martin, 284
Jahromi, Mohammad, 116
Jakovlev, Aleksander Nikolajevitsj, 218
Jallow, Omar, 184
Jama, Ali Ahmed ('Jangali'), 708
James, Edison, 221
Jammeh, Yahya, 184; 185; 639
Jamtin, Carin, 755
Jandijev, Chadzimoerat, 471
Ja'neh, Kabineh, 385; 386
Jankovski, Vitali, 530
Janoekovitsj, Viktor F., 82; 533-536; 540; 732; 733

Jansa, Janez, 158; 606; 607
Jansen, Jan, 532
Jansen, Paulus, 726
Jansma, Esther, 531
Janssens, Patrick, 329; 712; 714
Jarquín, Edmundo, 486
Jarraud, Michel, 260
Jarrín Román, Oswaldo, 104; 558
Jasinski, Wojciech, 155
Jasmin, Joseph, 675
Jatsenjoek, Arseni, 82
Jatta, Baboucarr, 184
Jaua Milano, Elías, 492
Jaundzeikars, Dzintars, 20; 403
Javadi, Fatemeh, 116
Jayaratne, D.M., 177
Jayasena, Sumedha G., 177
Jayousi, Azmi al-, 360
Jecanamijoy Noa, Rigoberto, alias La Araña, 616
Jechanoerov, Joeri, 82; 86; 533; 535
Jeetah, Rajeshwar, 68
Jefferson, Richard, 484
Jefferson Monteiro Francisco, Roberto, 94; 546
Jefri Bolkiah, prins van Brunei, 503
Jekabsons, Eriks, 20
Jelavic, Ante, 13
Jensen, Siv, 413
Jeremie, John, 301
Jertysbajev, Jermoechajev, 237
Jesimov, Achmetzjan, 237
Jessen-Petersen, Sören, 88; 472
Jewel, Enayetullah, 565
Jiang Zemin, 565-567; 629; 690
Jiménez Fernández, Clicerio, 225
Jiménez Puerto, Milton, 350; 740
Jin Renqing, 232
Jisjai, Elijahoe, 356
Jizri, Ja'akov Ben, 356
Jodka, John, 745
Joeldasjev, Avaz, 376
Joeruut, Jaak, 16
Joesjtsjenko, Viktor A., 81; 82; 86; 533-536; 586; 732
Johannes Paulus II, paus, geboren Karol Józef Wojtyla, 89; 90; 220; 476; 590; 671
Johnson, Alan, 335
Johnson, Ambulai, 384
Johnson, Barry, 498
Johnson-Morris, Frances, 384; 385
Johnson-Sirleaf, Ellen, 66; 67; 384-386
Joldersma, Cisca, 726
Jomanda, alias van Johanna Wilhelmina Petronella (Joke) Damman, 665
Jones, Donald, 279
Jones, E. C. B., 384
Jones, Frederick, 683
Jones, John Mills, 384
Jones, Ron, 689
Jones-Morgan, Judith, 300
Jones Parry, Emyr, 560
Jong, Lou de, 216
Jongh-Elhage, Emily de, 483; 484
'Jorge 40', alias van Rodrigo Tovar Pupo, 291
Jospin, Lionel, 590; 718
Josselyn Lassègue, Marie-Laurence, 675
Jovan, bisschop van Ohrid, geboren Zoran Vraniskovski, 209
Jovic, Josip, 596
Jowell, Tessa, 147; 207; 271
Jowenko, Danny, 624
Joya, Malalai, 305
Juan Carlos, koning van Spanje, 474; 669
Juana Chaos, José Ignacio de, 669; 733
Jugnauth, Anerood, 68
Jumpol Manmai, 635
Junczyk-Ziomecka, Ewa, 537
Junedin Sado, 249
Jung, Franz Josef, 398; 577; 656
Juppé, Alain, 461
Jurek, Marek, 155; 524
Jurgiel, Krzysztof, 155
Juwair, Fahd Faraj al-, 167
Jyoti, Rup, 240

K

Kabarebe, James, 719
Kabbah, Ahmad Tejan, 444
Kabeer, prins Torki bin Mohammed bin Saud al-, 168
Kabha, Wasfi, 364
Kabila Kabange, Joseph, 199; 576-578
Kabilan, S., 631
Kaboglu, Ibrahim, 344
Kaczynski, Jaroslaw, 154; 155; 524; 536-538
Kaczynski, Lech, 154-156; 285; 537; 538
Kadam, Moussa, 641
Kadijev, Georgi, 654
Kadirgamar, Lakshman, 177; 178
Kadyrov, Achmad, 218; 281; 606
Kadyrov, Ramzan, 86; 158; 217; 218; 281; 416; 540; 667
Kafando, Marcel, 574
Kafin, Ivailo, 654
Kaftajlova, Natella, 404
Kagame, Paul, 193; 719
Kagwe, Mutahi, 383
Kahn, Franklin, 302; 480
Kajpov, Marat, 239
Kalam, Avul Pakiri Jainulabdeen Abdul (Abdul), 436; 443
Kalin, Walter, 144
Kalla, Jusuf, 122; 760
Kallis, Johan Bjarne (Bjarne), 76
Kallon, Morris, 444
Kalma, Paul, 726
Kalmthout, Anton van, 583
Kalvitis, Aigars, 403; 404
Kamal, Youssef Hussain, 686
Kamalov, Mochammadrafik, 694
Kamaluddin Abdullah, 570
Kamanda, Maina, 383
Kamara, Brima ('Bazzy'), 444
Kamasso, Duta, 639
Kamel, Tarek, 43; 499
Kaminski, Mariusz, 155
Kamp, Henricus Gregorius Jozeph (Henk), 152; 340; 466; 486; 495; 532; 600; 664; 666; 726
Kampusch, Natascha, 536
Kanaan, Ghazi, 368
Kanev, Krassimir, 267
Kangaloo, Christine, 301
Kangundu, Franck, 578
Kannada, Singanalluru Puttaswamayya Muthuraju, artiestennaam Rajkumar, 505
Kant, Agnes, 726
Kanu, Santigie Bordor ('Five-Five'), 444
Kaplan, Gary, 737
Kaplan, Joel, 304
Kaplinski, Mosje, 751
Kapuya, Juma, 445
Karabulut, Sadet, 726
Karacaer, Haci, 22
Karadzic, Radovan, 89; 473
Karagoesova, Goelzjana, 237
Karamagi, Nazir, 445
Karamanlis, Costas, 145; 334
Karatas, Dursun, 73
Karayilan, Murat, 542
Karim, Kamal, 115
Karimirad, Jamal, 116; 627
Karimov, Islam Abdoeganijevitsj, 60; 61; 374; 693
Karniol, Robert, 697
Kartasasmita, Syafiuddin, 760
Karua, Martha, 383
Karume, Amani Abeid, 445
Karuna, alias van Muralitharan, V., 697
Karzai, Hamid, 63; 305; 306; 308; 615; 721
Kasenally, Abu Twalib, 68
Kashala Lukumuenda, Oscar, 578
Kashmiri, Nadeem, 506
Kasjanov, Michail, 24
Kassem, Abdul Aziz al, 167
Kassiré Coumakoye, Nouradine Delwa, 642
Kassu Ylala, 249
Kastari, Mas Selamat, 176
Katamadze, Grigol, 144
Kategaya, Eriya, 388
Katsav, Mosje, 356; 668; 746
Katuku, Mutua, 383
Katz, Jisraël, 355; 746
Kavtaradze, Gia, 144
Kawambwa, Shukuru, 445
Kawari, Mona Jassem Mohamad al-, 685
Kawasaki, Jiro, 54
Kazemi, Zahra, 628
Keenan, John F., 162
Keita-Conneh, Asha, 66
Kelchtermans, Theo, 11
Kelimbetov, Kajrat, 237
Kellenberger, Jakob, 681
Kellier, Derrick, 481
Kelly, Ruth Maria, 335; 527
Kem Sokha, 429
Kemenade, Jos van, 275
Kemoelaria, Kote, 144
Kennedy, Charles, 77; 206
Kennedy, Edward, 560
Kenney, Kristie A., 105
Kerchove, Mie Van den, 203
Kérékou, Mathieu, 125; 572; 573
Kersjes, Anton, 410; 411
Kesbir, Nuriye, 609
Keulen, Marino, 456
Keulen, Mensje van, 727
Key Kanazawa, José, 619
Khaddam, Abdel-Halim, 203; 204; 367; 368
Khader, Husam, 358

Khadr, Omar, 108
Khai, Phan Van, 636; 637
Khairy Jamaluddin, 570
Khaldi, Ahmed al-, 364
Khaled, Amr, 397
Khalidi, Hisham al-, 361
Khalifa, sjeik Abdel-Aziz bin Atayatallah al-, 40
Khalifa, sjeik Ahmad bin Atayatallah al-, 40
Khalifa, sjeik Hamad bin Isa al-, koning van Bahrein, 40; 684; 685
Khalifa, sjeik Khalid bin Ahmad bin Mohammed al-, 40
Khalifa, sjeik Khalifa bin Ali bin Rashid al-, 40
Khalifa, sjeik Rashid bin Abdallah al-, 40
Khalifa, sjeika Haya Rashid al-, 643
Khalili, Mohammad Karim, 305
Khamenei, Ali, ayatollah, 625; 626
Khamlouad Sitlakone, 511
Kham-Ouane Bouppha, 511
Khamtay Siphandone, 124; 510; 511
Khan, Abdul Qadeer, 23; 169; 438
Khan, Hayatullah, 436
Khan, Irene, 753
Khan, Majid, 496; 497
Khan, Mohammad Ismail, 305
Khan, Omar Ayub, 437
Khan, Riaz Mohammad, 508
Khan, Shaheed 'Roger', 479
Khan, Tariq Azim, 631
Khanal, Rabindra, 240
Khaplang, S.S., 507; 631
Khatami, Mohammad Reza, 626
Khatami-Ardakani, Ali Mohammad (Mohammad), 116; 118; 626
Khatibu, Mohamed Seif, 445
Kheir, Antoine, 362
Khidr, Hassan, 43
Khiem, Pham Gia, 636
Khieu Kanharith, 49
Khin Nyunt, 58
Khin Zaw Win ('Aka Kelvin'), 59
Khoini, Musavi, 627
Khom Piseth, 50
Khoulamallah, Ibrahim, 641; 642
Khudary, Jamal al-, 364
Khumalo, Marwick, 256
Khupe, Thokozani, 446
Kibaki, Emilio Mwai (Mwai), 383; 384
Kibwana, Kivutha, 383
Kiko, prinses van Japan, 632
Kikwete, Jakaya Mrisho, 445; 446
Kilgour, David, 504
Kilo, Michel, 369
Kim Byong-joon, 766
Kim Dae-hwam, 380
Kim Jin-pyo, 766
Kim Jong-il, 374
Kim Keun-tae, 380
Kim Seung-kyu, 767
Kim Sung-ho, 766
Kim Woo-choong, 381
Kimunya, Amos, 383
Kimyongur, Bahar, 586; 587
Kin Aung Myint, 435
Kinach, Anatoli K., 82
King, Annette, 452
King-Akerele, Olubankie, 384
Kirchner Ostoic, Alicia, 91
Kirchner Ostoic, Néstor Carlos, 90-94; 163; 495; 542-545; 559; 673; 674
Kirijenko, Sergej, 604
Kirkilas, Gediminas, 20; 405
Kirwa, Kipruto arap, 383
Kisanak, Zulkuf, 26
Kissinger, Henry, 682
Kitagawa, Kazuo, 54
Kitarovic, Kolinda Grabar, 596; 607
Kituyi, Mukhisa, 383
Kizito, John Ssebaana, 388
Klaauw, Christoph Albert (Chris) van der, 216
Klaus, Václav, 284; 285
Kleiss, Nienke, 467
Klepsvik, Karsten, 280
Kljoejev, Andri, 534
Knaap, Cees van der, 466; 600; 726
Knezevic, Radoslav, 14
Knjaz, Ihor, 536
Knobbe, Hennie, 467
Knuckles, Willis, 384
Kobenan Anaky, Innocent, 188
Kobjakov, Andrej, 420
Koc, Haluk, 418
Koech, John, 383
Koedrin, Aleksej, 415; 732
Koelajev, Noerpasji, 342; 343
Koelewijn, Job, 469
Koelmachanov, Sjalbaj, 237
Koelov, Felix, 238; 239; 694
Koenders, Bert, 726
Koetsjma, Leonid, 83; 533
Kogui N'douro, Issifou, 573
Köhler, Horst, 142; 655
Koike, Yuriko, 54
Koirala, Girija Prasad, 241
Koirala, Prakash, 240
Koizumi, Junichiro, 53-56; 299; 432-434; 632; 692; 693
Kok, Peter de, 412; 468
Koka, Leonard, 9
Koko, Georgette, 440
Kolélas, Bernard, 127
Kolingba, Guy Desiré (Desiré), 126
Kom, Anton de, 490
Kombila, Pierre André, 440
Kombo, Musikari Nazi, 383
Komproe, Benard (Ben), 485
Konan Banny, Charles, 188; 189; 573
Konan Bédié, Aimé Henri (Henri), 189
Kondewa, Allieu, 444
Koné, Amadou, 188
Koné, Mamadou, 188
Koné, Ouassenan, 188
Königs, Tom, 307
Konto, Peraj, 521
Kontonistov, Vladimir, 157
Kony, Joseph, 388
Koomen, Myra, 276
Koonen, Jos, 277
Koopmans, Ger, 726
Kooten, Kees van, 727
Koppejan, Ad, 726
Korboet, Nikolaj, 420
Koroma, Johnny Paul, 444
Kortenhorst, Jules, 726
Kortenhorst, Roland, 726
Korto, Joseph, 384
Korzjova, Natalja, 237
Kosaka, Kenji, 54
Koser Kaya, Fatma, 727
Kosinets, Alexander, 420
Kossmann, Alfred, 279
Kossmann, Ernst Heinrich, 279
Kostojev, Dzjabrajl, 342
Kostunica, Vojislav, 87; 88; 150; 472; 473
Kosumi, Bajram, 89; 472
Kothari, Miloon, 51; 448
Kotsjarjan, Robert, 137
Kouakou Fofié, Martin, 189
Koukpaki, Pascal Irénée, 573
Kousbroek, Rudy, 727
Kouwenhoven, Guus, 409
Kovalenko, Vjatsjeslav, 592
Kovaljov, Nikolaj, 87
Kox, Tiny, 726
Kozlov, Andrej, 604
Kozoelin, Alexander, 199; 420
Kraag-Keteldijk, Lygia Louise Irene, 489
Kramarenko, Vitali, 585
Kranenburg, Arie, 341
Kraneveldt, Margot, 467; 597
Krasilovski, Vitali, 60
Krasniqi, Agim, 209
Krasovski, Anatoli, 27
Krekar, Mullah, alias van Najmuddin Faraj Ahmad, 730; 731
Krepinevich, Andrew, 110
Krndija, Drasko, 14
Kroes, Neelie, 70; 339; 390; 409; 454; 458; 582; 710
Krom, Paul de, 727
Kubura, Amir, 473
Kucinskis, Maris, 403
Kufuor, John Agyekum, 185
Kuijk, Johannes van, 596
Kuijt, Machiel, 215; 532
Kuiken, Atje, 726
Kulundu, Newton, 383
Kuma Demeksa, 249
Kumaratunga, Chandrika Bandaranaike, 177; 178
Kuneva, Meglena, 646
Kuntoro Mangkusubroto, 122
Kuo Yaochi, 378
Kuroda, Yoshiki, 54
Kutino, Fernando, 578
Kutsukake, Tetsuo, 54
Kvitsiani, Emzar, 592
Kwasniewski, Aleksander, 154
Kwon O-kyu, 766
Kyaw Hsan, 57; 435
Kyaw Tint Swe, 59
Kyi Aung, 435
Kyprianou, Markos, 710
Kyrylenko, Vjatsjeslav, 82
Kyuma, Fumio, 633
Kyungu Kasongo Mutanga, Gédéon, bekend als commandant Gédéon, 576

L

Laan, Lousewies van der, 153; 405; 407; 466

Laan, Medy Catharina van der, 78; 81; 407
Laban, Ahmed Abu, 141
Labañino, Ramón, 562
Lachapelle, Serge, 316
Laden, Osama bin, 108; 174; 427; 448; 623; 706; 708; 731
Lagos Escobar, Ricardo Froilán, 551; 554
Lagos Weber, Ricardo A., 99
Lahoud, Emile Jamil, 361; 362; 750; 751; 753
Lahti, Arto Henrikki, 76
Laithi, Ahmed el-, 43
Lajolo, Giovanni, 419
Lakah, Raymond, 143
Lama, Mani, 240
Lamine, Luc, 139; 393
Lamizana, Miriam, 126; 574
Lammert, Norbert, 524
Lamoer, Arna, 190
Lamont, Ned, 561
Lamou, Alice, 440
Lamperth, Monika, 661
Landuyt, Renaat, 394
Langkamp, Marianne, 726
Lankarani, Kamran, 116
Lankoandé, Ali, 125
Lannooy, Ersilia de, 484; 485
Lanotte, Johan Vande, 72; 73
Lanzillotta, Linda, 337
Laporte, Elizabeth, 625
Lara, William, 493
Lareche, Ronald, 676
Larijani, Ali, 119
Larmassoum, Jean-Jacques, 575
Larrazábal Córdova, Hernando, 673
Lassalle, Jean, 270
Latortue, Gérard, 222
Lauder, Estée, 413
Lauder, Joseph, 413
Lauder, Ronald, 413
Lavagna, Roberto, 91
Lavin Infante, Joaquín, 98
Lavrov, Sergej, 218; 604
Lax, Rolf Henrik Richard (Henrik), 76
Lay Sun, Humberto, 424
Lay, Kenneth, 683
Layada, Abdelhak, alias Abu Adlane, 245
Lazarenko, Pavlo, 535
Lazrak, Ali, 21; 275; 406; 597
Leddy Araneda, Enrique, 553
Lee, Ramon, 476
Lee Hae-chan, 380
Lee Hsien Loong, 175; 176; 570; 571
Lee Jong-seok, 380; 767
Lee Jye, 378
Lee Kin Mun, alias Mr. Brown, 571
Lee Kuan Yew, 175; 176; 572
Lee Sang-soo, 380
Lee Siu Kwong, Ambrose, 566
Lee Wenchung, 765
Lee Yingyuan, 378
Lee Yiyang, 378
Leeflang, Omayra, 484
Leerdam, John, 726
Leeuwen, Hans van, 726
Leeuwen, Piet van, 469
Lefranc, Jacques, 143
Leichsenring, Uwe, 332
Leijten, Renske, 726
Leil, Mahmoud Aboul, 43; 499
Leljavin, Vjatsjeslav, 604
Lembo, Cláudio Salvador, 548
Lemmens, Stacy, 393; 651
Lemmens, Thierry, 393
Lemoine, Xavier, 333
Lempens, Paul, 726
Lenard, Joan A., 352
Lenteren, Joop van, 468
Léon, Teresa, 620
Lepper, Andrzej, 154; 537
Lepra, Jorge, 622
Leskaj, Bujar Farudin, 9
Leterme, Yves, 137; 201; 329; 458; 588
Letta, Gianni, 337
Leuthard, Doris, 611
Levy, Michael Abraham, baron, 462
Lewites Rodríguez, Herty, 36; 486
Li Datong, 172
Li Rui, 172
Li Yuanlong, 504
Li Zhaoxing, 121; 125; 190; 232; 434
Libby, Lewis, 165; 303; 625
Lichovy, Ihor, 534
Lieberman, Avigdor, 746
Lieberman, Joe, 561; 744
Lien Chan, 377
Lijnen, Nele, 201
Lillikas, Yiorgos, 332
Lim Hng Kiang, 540
Limaj, Fatmir, 89
Limani, Shaban, 209
Limonov, Eduard, 25; 539
Lin Choshui, 765
Lingani, Hippolyte, 126; 574
Liotard, Kartika, 136
Lipiec, Tomasz, 155
Lipietz, Alain, 400; 525
Lipstok, Andres, 16
Liska, Juraj, 282
Lissing, Hannah, 83
Liu, Ronnie, 569
Livingstone, Kenneth (Ken), 146; 658
Livnat, Limor, 355
Livni, Tsippora, 355-357; 749; 755
Lizin, Anne-Marie, 203; 394
Ljajic, Rasim, 88
Ljasjkevitsj, Sergej, 419
Lobato, Rogério, 764
Lobel, Hilde De, 202
Lobo, José Antonio, 29
Lobo Sosa, José Porfirio ('Pepe'), 34
Lodders, Tineke, 275
Lodi Gyari, 233
Loekasjenko, Alexander, 27; 28; 199; 286; 419-421; 495; 647
Loetsenko, Joeri, 82; 534
Loezjkov, Joeri, 24
Lombardi, Federico, 476
Lonig, Nic, 491
Loos, François, 17
Lopes, Agostinho, 190
López Álvarez, Franscisco Javier ('Patxi'), 474
López Figueroa, Bernardo, 741
López Grijalba, Juán Evangelista, 351
López Obrador, Andrés Manuel, 224; 228; 677; 678; 679; 681
López Paredes, Jorge, 425
López Paredes, Tito, 425
López Torres, Pedro José, 558
Lopez-Tromp, Marisol, 476
Lou Ye, 629
Louçã, Francisco, 156
Lougue, Kouame, 126; 574
Louisy, Pearlette, 298
Lounani, Mustapha, 11; 138
Louw, Raymond, 322
Low Thia Khiang, 570
Lowassa, Edward, 445; 446
Loyan, Ali Hussein, 707
Loyo, Juán Carlos, 492
Lozano, Juan, 616
Lu Binyan, 172
Lubbers, Ruud, 215; 278; 279; 466; 663; 664
Lucas García, Benedicto, 742
Lucas García, Fernando Romeo (Romeo), 33; 350; 742
Lucebert, pseudoniem van Lubertus Jacobus Swaanswijk, 277; 278
Luchtenveld, Ruud, 276; 340
Luege Tamargo, José Luis, 224
Lugo Méndez, Fernando Armindo, 619
Luijben, Fons, 726
Lula da Silva, Luíz Inácio, 93-95; 426; 546; 547; 549; 550; 551; 604; 673
Luna Tróccoli, Héctor, 32
Luncheon, Roger, 479
Lunda Bululu, Vincent de Paul, 578
Lunn, Gary, 613
Luong, Tran Duc, 243; 636
Luskin, Robert, 428
Luu, Uong Chu, 636
Lytvyn, Volodymyr, 82
Lyu, Joseph J.C., 378; 765

M
Ma Yingjeou, 378; 379
Maas Bol, Eduardo Heriberto, 742
Maaten, Jules, 532
Maaytah, Mazen al-, 359
Mabala, Martin, 440
MacDonald, Ian, 450
Macdouall-Gaye, Neneh, 184
MacFarlane, Ian, 450
Machado, Mário, 469
Machar, Riek, 388
Machel, Samora Moisés, 771; 772
Maciel González, Julia Anselmina, 161
Macierewicz, Antoni, 537; 538
Macina, Stefano, 669
MacKay, Peter, 366; 613
Mackosso, Brice, 639
Madadi, Davoud, 116
Madlener, Barry, 727
Madoemarov, Sjavkat, 61
Madrazo Pintado, Roberto, 225; 677; 679
Maduro, Nicolás, 106
Maduro Joest, Ricardo, 33; 34; 351
Maehara, Seiji, 54; 432
Magden, Perihan, 475

Maghembe, Jumanne, 445
Maghrabi, Ahmed el-, 43; 499
Magloire, René, 675
Magufuli, John, 445
Mahapatra, Sushant, 506
Maharey, Steve, 452
Mahathir, Mohamad bin, 175; 570
Mahé, Firmin, 189
Mahmud Drir, 249
Mahmud, Iqbal Hasan, 563
Mahmudi, Baghdadi Ali al-, 250
Mahuad Witt, Jorge Jamil (Jamil), 557
Mahuta, Nanaia, 452
Mahy, Nathalie, 393; 651
Maia, Cesar Epitácio, 546
Maillard, Rita, 330
Mainali, Radha Krishna, 240
Maingain, Olivier, 202
Majeed, Bassam Abdel, 368
Majluf Morales, Miguel, 287
Majzoub, Mahmoud, 363
Makaye, Abdelwahid Aboud, 132
Makoecha, Volodymyr, 534
Maktoum, Mohammed bin Rashid al-, 229
Malecka, Rajmonda, 209
Maliki, Nuri al-, 735
Maliko, Sylvain, 126
Mallahi, Nasser Khamis al-, 500
Mallard, Trevor, 452
Mallman, Klaus-Michael, 268
Maltsev, Leonid, 420
Malu-Malu, Apollinaire, 576; 577
Mam Sonando, 51; 429
Mamani Marca, Abel, 288
Mamboundou, Pierre, 63; 64; 439; 440; 576
Mamedov, Hadzji, 586
Mamin, Askar, 237; 692
Manasiveski, Jovan, 209
Mancienne, Roger, 195
Mancuso Gómez, Salvatore, 618
Mandaila Malamba, Gisèle, 202
Mandal, Badri Prasad, 240
Mandela, Nelson, 772
Mandelson, Peter, 135
Mandingo, Victor, 186
Mané, Abdú, 186
Manh, Nong Duc, 496; 636
Maniglia Ferreira, Orlando, 492
Manning, Hazel, 301
Manning, Patrick, 301; 302; 483
Manon, Georges Christol, 382
Manosalva Flórez, Alfonso, 291
Mansour, Mohamed Loutfi, 499
Mantega, Guido, 547; 549
Mantouvalos, Petros, 17
Maragall i Mira, Pasqual, 343
Maranhão, Bruno, 548
Marchal, René, 139
Marchante Castellanos, Alejandro, 556
Marcinkiewicz, Kazimierz, 154-156; 524; 536; 537
Marcos, 'Subcommandante', 224
Mardi, Mohammed Ali al-, 514; 515
Marek, Andrzej, 156
Maria de Jesús, zuster, geboren Maria Lúcia Rosa dos Santos, 157
Mariano, Rafael, 758
Marica, Clifford, 489
Marijacic, Ivica, 596
Marijnissen, Jan, 411; 723; 726
Marin, Vildo, 28
Marini, Franco, 274
Marinitsj, Michail, 27
Markovic, Mirjana (Mira), 87; 474
Marquez, Gabriel García, 291
Marres, Pieter, 532
Marri, Ali Saleh Kahlah al-, 743
Marroa, Dimas, 191
Martin, Jeremy, 164
Martin, Nicolas, 392
Martin, Paul, 96; 98; 613
Martínez, Hernán, 616
Martínez, Ricardo, 350
Martínez, William Eliú, 348
Martínez Doldán, Oscar, 620
Martínez-Fraga, Pedro, 552
Martínez Quinto, Héctor Orlando, 738
Martins, Filomena De Fátima Ribeiro Vieira, 704
Marto, Francisco, 157
Marto, Jacinta, 157
Marty, Dick, 72
Martynov, Sergej, 420
Ma'ruf, Muhammad, 508
Mary, Sven, 11
Más Canosa, Jorge, 555
Más Santos, Jorge, 555
Maschadov, Aslan, 606
Masetlha, Billy Lesedi, 322
Masi, Tito, 669
Masimov, Karim, 237; 692
Masri, Khaled el-, 15; 398
Massa, Sergio, 543
Massaquoi, Roland, 66
Massi, Charles, 126
Massima, Jean, 440
Massoud, Ahmad Zia, 305
Mastella, Clemente, 337; 338
Mastenbroek, Hendrika Wilhelmina (Rie), 279
Mastwijk, Jan, 726
Maszkiewicz, Mariusz, 420
Matas, David, 504
Mateparae, Jerry, 452
Mateu Pi, Meritxell, 584
Mathiesen, Arni M., 421
Matínez, Juan Ramón, 34
Matsuda, Iwao, 54
Matsuoka, Toshikatsu, 633
Matvejtsjoek, Vladimir, 420
Maung Maung Swe, 435
Mawali, Taibah bint Mohmammed al-, 47
Máxima, prinses der Nederlanden, 92; 545; 635
Mayila, Louis Gaston, 440
Mayo Hernández, Mario Enrique, 101
Mayorga Castañeda, Francisco, 224
Maystadt, Philippe, 74; 136
Maza, Liza, 758
Mazariegos, Luis Alfonso, 348
Mazen, Abu, alias van Mahmoud Abbas, 63; 71; 357; 359; 363-365; 749; 750; 754; 755
Mazoez, Menachem, 746
Mbaïkoua, Thimoléon, 126
Mbangot, Dieudonné Stanislas, 126
Mbay, Parfait-Anicet, 126
Mbeki, Thabo Mvuyelwa, 127; 128; 183; 188; 321; 322
Mbengue, Gorgui, 194
Mbowe, Tamsir, 184
McAleese, Mary, 336; 402
McCain, John, 39; 592
McClain, Johnny, 384
McClean, Edward, 384
McClellan, Scott, 108; 304
McCormack, Sean, 493
McCreevy, Charlie, 262; 582; 646
McDowell, Michael, 594; 595
McGauran, Peter, 450
McGovern, Mike, 65
McGuinness, Martin, 659; 721
McGuinty, Dalton, 97
McIntosh, Toga G., 384
McNulty, Tony, 528
Meade, Idabelle, 296
Mebarak Ripoll, Shakira Isabel, artiestennaam Shakira, 740
Mechanicus, Philip, 411
Mechoso Méndez, Alberto Cecilio, 621
Meciar, Vladimir, 282
Medina Auza, Samuel Jorge Doria, 287
Medina Luna, Ramón, 33
Medina-Mora Icaza, Eduardo, 224
Medina Salinas, Mario Melanio, 621
Mediu, Fatmir Ali, 9
Medranda, David, 558
Medvedev, Dmitri, 217
Meer, Jan van der, 79
Megawati Sukarnoputri, 122
Meghji, Zakia, 445
Mégret, Bruno, 657
Mégret, Cathérine, 657
Mehdi, Adel Abdul, 114
Mehdi, Karim, 657
Mehlis, Detlev, 75; 361
Meijer, Herman, 79; 338
Meiwes, Armin, 332; 333
Mejía, Miriam, 350
Mejía Carranza, Arístides, 34; 350
Mejía del Cid, Mayra, 350
Mejía Domínguez, Rafael Hipólito (Hipólito), 295
Mejía Godoy, Carlos, 486
Mejía Victores, Óscar Humberto, 742
Mekki, Mahmoud, 501
Mekonnen Disasa, 703
Mel Eg, Théodore, 188
Melaku Fenta, 249
Melandri, Giovanna, 337
Meles Zenawi, 248-250; 300; 702
Melkert, Adrianus Petrus Wilhelmus (Ad), 81
Meller, Stefan, 155; 537
Mello, Craig, 589
Melnyk, Joeri, 534
Mena Aguado, José, 89
Ménard, Robert, 257
Mendes Teixeira, Antónia, 186; 187; 769
Méndez Gutiérrez, Gonzalo, 289
Menezes, Fradique de, 193; 194
Menezes, Jean Charles de, 462; 551
Menjívar Escalante, Elvia Violeta (Violeta), 346
Menshawi, Gamal, 536

Menyongar, David, 384
Merabisjvili, Vano, 592
Mercado Castro, Patricia, 679
Merdegue, Hassan, 131
Merentes Díaz, Nelson José, 492
Meri, Lennart Georg, 399
Merimee, Jean-Bernard, 323
Merkel, Angela, 13; 71; 77; 86; 87; 110; 204; 326; 332; 460; 605; 655
Merx, Cor, 485; 486
Méry, Jean-Claude, 461
Mes, Marcial, 28; 736
Mesa Gisbert, Carlos Diego, 287; 288
Meshaal, Khaled, 218; 357
Mesic, Stjepan (Stipe), 596
Metzger, Jill, 695
Meulenbelt, Anja, 275
Meurs, Michiel, 277; 341
Mevalet, Frantz, 296
Meviane, Francine, 440
Mezrag, Madani, 245
Miceli, Felisa, 91; 543; 544
Michaël I, voormalig koning van Roemenië, 85
Michalkiewicz, Krzysztof, 155
Michel, Louis, 8; 136; 519; 700
Michel, Louis Sylvio (Sylvio), 67; 68
Michelini, Zelmar, 163
Michelotti, Francesca, 669
Miclea, Mircea, 84
Mierlo, Hans van, 217
Miers, Harriet, 230
Migiro, Asha-Rose, 445
Miguel, Girlyn, 300
Mihailescu, Serban, 414
Mihailovski, Ljublomir, 210
Miklasjevitsj, Pjotr, 420
Miklos, Ivan, 283
Mikosz, Andrzej, 155
Milingo, Emmanuel, 610
Milinkevitsj, Alexander, 27; 419; 420; 647
Millecam, Sylvia, 277; 665
Miller, Arthur Asher, 231
Miller, Judith, 303
Milliken, Peter, 96; 613
Mills, David, 207
Milosevic, Slobodan, 87-89; 472-474
Miltenburg, Anouchka van, 726
Minchin, Nick, 450
Minnawi, Minni Arcua, 513
Minoves Triquell, Juli, 584
Miranda, João Bernardo de, 181
Miranda, Julio, 161
Mirando, Renato, 310
Mirapeix Lucas, Ferran, 584
Mirdamadi, Mohsen, 626
Mirkazemi, Massoud, 116; 625
Mirzajev, Roeslan, 60
Mishaal, Sayed, 43; 499
Misol, Lisa, 510
Missambo, Paulette, 440
Missouloukagne, Marie, 440
Mitchell, Keith, 221
Mitchell, Sandy, 689
Mittal, Lakshmi Niwas, 235
Mitvol, Oleg, 732
Mkumba, Felix, 317
Mladek, Jan, 284
Mladic, Ratko, 87; 89; 327; 473
M'membe, Fred, 259
Mobutu Nzanga Ngangawe, François Joseph, 578
Mockus Sivickas, Antanas, 615
Modesta Apolo, José, 103
Moechamedzjanov, Baöerzjan, 237
Moechamedzjanov, Kamaltin, 237
Moekejev, Kapar, 238
Moenaert, Patrick, 714
Moerland, René, 270
Mofaz, Sja'oel, 356
Mogae, Festus Gontebanye, 314
Mogilevitsj, Sejmon, 82; 282
Mohamed, Abdi Mohamed, 383
Mohamed, Fazul, 183
Mohammad, Taj, 306
Mohammadi, Akbar, 627
Mohammadi, Manoucher, 627
Mohammed VI, koning van Marokko, 317; 318; 320; 321
Mohammed, Khalid Sheikh, 164; 426; 623
Mohieldin, Mahmoud, 43; 499
Mohseni-Ejei, Gholamhossein, 116
Moleleki, Monyane, 250
Molenaar, Frans, 532
Molestina Zavala, Oswaldo, 102; 103
Möller, Michael, 204
Moller, Per Stig, 98
Momani, Jihad, 361
Momeni, Abdollah, 117
Moncada, Ricci, 350
Monfils, Philippe, 330
Monnet, Léon-Emmanuel, 188
Montano, Danny, 301
Montcho, Théophile, 573
Montealegre Rivas, Eduardo, 486
Monteiro, António Isaac, 186
Monteiro, Roberto Leal Ramos ('Ngongo'), 179
Monteiro da Veiga, Manuel, 704
Montesinos, Vladimiro, 425
Montiglio, Victor, 99
Montoya Uribe, Mario, 293
Montoya, Robert, 196
Moor, Bien De, 140
Moqbel, Zarar Ahmad, 305
Mora Díaz, Omar, 106
Morabit, Mohammed el, 80; 213
Morais, José Pedro de, 180; 699
Morales, Francisco, 345
Morales Alvarado, Sergio Fernando, 33; 348; 349
Morales Ayma, Juan Evo (Evo), 287-290; 346; 494; 495; 551; 557; 671-675
Morales Carazo, Jaime, 486
Morales Hernández, Elías, 225
Moratinos Cuyaubé, Miguel Ángel, 670
Moreira, Inácio, 763
Moreno-Ocampo, Luis, 515
Mori, Mario, 148
Moriau, Patrick, 392
Morjane, Kamel, 257
Moroz, Oleksandr O., 533
Morris, Frederick, 595
Morris, James T., 58
Morris, Nigel, 207
Mortazavi, Said, 628
Mos, Bart, 408
Moscoso Rodríguez, Mireya Elisa, 37
Moscoso Serrano, Alberto, 103
Mosisili, Pakalitha Bethuel, 250
Motassadeq, Mounir al-, 142
Moto, Severo, 184
Mottaki, Monouchehr, 116; 119; 460
Moualem, Walid al-, 361; 368
Moukoko Mbonjo, Pierre, 66
Mounkeo Olaboun, 511
Mounzéo, Christian, 639
Mourral, Paul-Henri, 222
Mousavi, Ahmad, 116
Moussa, Amir, 371
Moussa, Eddin, 43
Moussa, Moucktar, 641
Moussa, Moussa Mustafa, 43
Moussaoui, Zacarias, 426; 427
Moustoifa, Anrifi, 183
Mowbray, Patricia de, 190
Mpombo, George, 257
Mramba, Basil Pesambili, 445
Msabaha, Ibrahim, 445
Msibi, Themba, 255
Msolla, Peter, 445
Mswati III, koning van Swaziland, 255; 256
Mthimkhulu, Mtholephi, 322
Mubarak, Massouma Saleh al-, 46; 47
Mubarak, Mohammed Hosni (Hosni), 40-45; 499; 501; 502
Muccio, John J., 767
Muchdi Purwoprajoyo, 123
Mueller, Robert, 298; 497
Mugabe, Robert, 446-448
Mughairy, Hunaina al-, 686
Muhwezi, Jim, 388
Muivah, Thuingaleng, 507
Mujaddedi, Sibghatullah, 306
Mukherjee, M.K., 505
Mukherjee, Pranab, 371; 567
Muktar Mohammed, 702
Mulet, Edmond, 676
Müller-Van Woerden, Nicole, 531
Muluzi, Bakili, 316
Mulyani Indrawati, 122
Mumba, Nevers, 258
Mumba, Peter, 698
Munawarliza Zein, 508
Mungai, Joseph, 445
Munir, Said Thalib, 123; 760
Muñoz Alá, Alicia, 288; 672
Muñoz Villalobos, Vernor, 142; 143
Muntarbhorn, Vitit, 763
Munyao, Joseph Konzolo, 383
Murakami, Yoshiaki, 432; 720
Muralitharan, V., alias Karuna, 697
Murat, Kapllan, 458; 521; 586
Murigande, Charles, 719
Murillo Jorge, Marino Alberto, 554
Murillo, Diego Fernando ('Don Berna'), alias Adolfo Paz, 290
Murniece, Linda, 403
Murqus, Jouda, 364
Murtha, John, 745
Murungi, Kiraitu, 383
Musa Hassan, 175

Musa, Said Wilbert, 28; 736
Musailhi, Ali, 499
Museveni, Yoweri Kaguta, 387; 388
Musharraf, Pervez, 61; 62; 308; 437-439; 506; 631
Mussi, Fabio, 337
Mussolini, Allessandra, 148
Mustafaj, Besnik Bajram, 9
Mutairi, Nasser al-, 47
Mutambara, Arthur, 446; 447
Mutasa, Didymus, 447
Mutawakil, Yahia al-, 45
Mutharika, Bingu wa, 316; 317
Mutib, Abdul Rahman al-, 167
Mutlak, Saleh al-, 112
Mutokambale, Jean-Luc, 577
Mutseyekwa, Giles, 447
Mwakwere, Chirau Ali, 383
Mwakyusa, David, 445
Mwamba, Bapuwa, 578
Mwanawasa, Levy Patrick, 257-259
Mwapachu, Bakari, 445
Mwawa, Yusuf, 316; 317
Mwiraria, David, 383
Myboto, Zacharie, 63; 64; 439
Myrie, Phoebe, 482

N

Nababan, Asmara, 760
Nadalich, Juan Carlos, 91
Naeem, Basim, 364
Nafic, Ibrahim, 43
Naga, Faiza Abu el-, 43; 499
Nagase, Jinen, 633
Nagata, Hisayasu, 432
Nagatani Morishita, Michiaki, 287
Nagijev, Ali, 201
Nago, Mathurin, 573
Nagu, Mary, 445
Nahari, Mesjoelam, 356
Nahayan, sjeik Khalifa bin Zayed al-, emir van Abu Dhabi, hoofd VAE, 48; 49
Naidoo, Bala, 322
Naijar, Mostafa Mohammad, 116
Nair, Chengara Veetil Devan, 176
Najef, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 687
Nakagawa, Shoichi, 54
Nam Vignaket, 511
Nandi-Ndaitwah, Netumbo, 253
Nano, Fatos Thanas, 8; 9
Naöemov, Vladimir, 420
Napolitano, Giorgio, 337; 338
Narain, Suneeta, 568
Narantsatsralt, Dzjanlaviyn, 372
Narayan, Shweta, 508
Narine, Jarette, 301
Naruhito, kroonprins van Japan, 632
Nascimento, Alfredo, 547
Nasrallah, Hassan, 749; 751; 753
Nassief, Yvor, 221
Nastase, Adrian, 267; 414
Nathan, Sellapan Rama, 175
Nattino, Santiago, 553
Navarrete, Mario, 553
Navarro, Mario, 543
Navarro Duarte, Ramón Ovidio (Ovidio), 33
Navarro-Valls, Joaquin, 476
Navinna, S.B., 177
Nawa, Patricia, 258
Nawakwi, Edith, 258
Nawee, Danny, 355
Nawijn, Hilbrand, 22; 150; 339; 597; 723; 729
Nazar Haro, Miguel, 680
Nazarbajev, Noersoeltan, 236-238; 692-694
Nazarbajeva, Dariga, 692
Nazarov, Abidchan, 375
Nazif, Ahmed Mahmoud Mohammed, 43; 499-501
Ndadaye, Melchior, 182
Ndingar, Emmanuel, 641
NDombet-Assamba, Aloun, 481
NDoutingai, Sylvain, 126
Ndwiga, Peter Njeru, 383
Neghme Cristi, Jécar, 553
Negroponte, John, 352
Nelson, Brendan, 450
Nelson, Donovan, 483
Nepal, Madhav Kumar, 241
Neppérus, Helma, 726
Neptune, Yvon, 223; 676
Nerée tot Babberich, Frans de, 726
Nerses Bedros XIX, patriarch van Cilicië, 585
Netaji, alias van Subhas Chandra Bose, 505
Netanjahoe, Benjamin, 354; 355; 357; 749
Netelenbos, Tineke, 664
Neves, José Maria Pereira, 190; 704; 705
Neves, Maria Madalena Brito, 704
Newbold, Gregory, 304
Newin Chidchob, 635
Ney, Bob, 682
Ngari, Idriss, 440
Ngasongwa, Juma, 445
Ngilu, Charity Kaluki, 383
Ngoc, Ta Quang, 636
Ngom, Ousmane, 541
Ngoma, Angélique, 440
Ngoma Madoungou, Senturel, 440
Ngouandjika, Fidèle, 126
Ngouebo, Olivier, 638
Ngoupandé, Jean-Paul, 126
Ngouyombo, Anne-Marie, 126; 127
Ngum, Alieu, 184
Ngwasiri, Clément, 382
Nhan, Nguyen Thien, 636
Nicholson, Arnold J., 481; 482
Nicholson, Rob, 613
Nicolaescu, Eugen, 84
Nicolaï, Atzo, 466; 490; 600; 722; 726
Nicolais, Luigi, 337
Nidhi, Bimalendra, 241
Nielsen, Claus Juul, 625
Nieuwenhuis, Constant A., schildersnaam Constant, 411
Nieuwenhuyzen, Joep van den, 552
Niinistö, Sauli Väinämö, 76
Nijazov, Miroslav, 695
Nijazov, Saparmoerat, 309; 379; 380
Nijpels, Ed, 339
Nikai, Toshihiro, 54
Nikiema, Patrice, 126; 574
Nikolajenko, Stanislav, 82; 534
Nikolic, Dragan, 473
Nikoloc, Momir, 473
Ninh, Vu Van, 636
Nisman, Alberto, 92
Nixon, Richard Milhous, 51
Niyoyankana, Germain, 181
Niznansky, Ladislav, 283
Njaviglas, Gennadi, 420
Njie-Saidy, Ndey Isatou (Isatou), 184
Nkambule, Mfomfo, 255
Nkambule, Phindile, 255
Nkate, Jacob, 315
Nkunda, Laurent, 577
Nkurunziza, Pierre, 181; 182
Noble, Philippe, 531
Noboa Bejarano, Gustavo, 557
Noé Pino, Hugo, 350
Noel, Jean Yves, 223
Noergalijev, Rasjid, 86; 415
Noerkadilov, Zamanbek, 236
Nogajdeli, Zoerab, 144
Noh Omar, 175
Nokta, Harripersaud, 479
Nolf, Fred, 139
Noon, Gulan, 207
Noor, Rahim, 173
Nooteboom, Cees, 81; 531
Nordhorn, Heinrich, 722
Nour, Ayman, 41-44; 501
Nour, Mahamat, 641
Nouvel, Jean, 400
Novotny, Tomas, 285
Nowak, Manfred, 53; 57; 164; 369; 667
Nqakula, Charles, 772
NQuilin na Bitchita, Sola, 186; 768
Ntagerura, André, 193
Ntigurirwa, Silas, 182
Ntoumi, Frédéric, 127
Ntoutoume-Emane, Jean-François, 439
Nujoma, Samuel Daniel Shafiishuna (Sam), 252
Nukaga, Fukushiro, 54
Nyachae, Simeon, 383

O

O'Connor, Damien, 452
O'Connor, Gordon, 613
O'Connor, Sandra Day, 109
O'Neal, Ivan, 299
O'Neill, Paul, 561
O'Reilly, Gavin, 416
Obame, André Mba, 440
Obasanjo, Matthew Olusegun Fajinmi Aremu (Olusegun), 127-130; 184; 188; 194; 386; 513; 574
Obbema, Fokke, 269; 270
Obiang, René Ndemezo, 440
Obiang Nguema Mbasogo, Teodoro, 180; 183; 184; 440
Obote, Miria Kalule, 388
Obwocha, Henry, 383
Öcalan, Abdullah, 475; 542; 609
Ocampo, Satur, 758
Ocante da Silva, Aristides, 186
Oda, Bev, 613
Odbajar, Dordzjiyn, 372
Oddsson, David, 421
Odontsjimed, Loevsangiyn, 372
Oduber, Nelson Orlando, 476
Odwan, Atef, 364

Oemarov, Dokoe, 416
Oemarov, Sandzjar G., 60; 375
Oerlajeva, Jelena, 61
Oesoebov, Ramil, 586
Oestinov, Vladimir, 415
Oetembajev, Erzjan, 237; 692
Offer, Emeka, 194
Ojeda Ríos, Filiberto, 297; 298
Ojito, Mirta, 555
Okabé, Saturnin, 638
Okada, Katsuya, 54
Okdah, Farouk el-, 43
Okruasjvili, Irakli, 592
Oliva de Nativí, Bertha, 34
Oliveira, María da Glória, 704
Olivier, Monique, 73
Olldashi, Sokol Vangjel, 9
Olmert, Ehoed, 354-358; 668; 746-749; 751
Olteanu, Bogdan, 414
Oltmans, Willem, 410
Omar, Abu, alias Osama Mustafa Hassan, 20; 78; 274; 464; 536; 721
Omar, mullah Mohammad, 308
Omar, Omar Said, 383
Omari, Adnan bin Abdullah al-, 167
Omi, Koji, 633
Omtzigt, Pieter, 726
Ondo Metogho, Emmanuel, 440
Ondo Ossa, Albert, 440
Onechanh Thammavong, 511
Onkelinx, Laurette, 73; 202; 265; 329; 395; 458; 521; 522; 586-588
Onneua Phommachanh, 511
Onofri, Tommaso, 273
Onouviet, Richard Auguste, 440
Opstelten, Ivo, 664
Oran, Baskin, 344
Orban, Leonard, 646
Orban, Viktor, 272; 661
Orellana, René, 289
Oric, Naser, 396; 397; 473
Ormel, Henk Jan, 726
Oropeza, José Rafael, 492
Ortega-Martijn, Cynthia, 727
Ortega Saavedra, Humberto, 487
Ortega Saavedra, José Daniel (Daniel), 35; 36; 486; 487; 488
Ortiz, Juan Carlos, 546; 674
Osborne, John A., 296
Osman, Osman Mohamed, 43; 499
Ospina Bernal, Camilo, 292; 616
Osterlof Obregón, Doris, 346
Otegi Mondragon, Arnaldo, 89; 284; 417; 474
Otto, Paul, 126
Ouabour, Abdellah, 11
Ouattara, Alassane Dramane, 188; 189
Oudenallen, Gonny van, 467; 597
Ouédraogo, Boukary, 126; 574
Ouédraogo, Daniel, 126; 574
Ouédraogo, Mahamoudou, 126; 574
Ouédraogo, Mathieu, 126; 574
Ouédraogo, Philippe, 125
Ouédraogo, Ram, 125
Ouédraogo, Raymond Édouard, 126; 574
Ouédraogo, Youssouf, 126; 574
Oulaye, Hubert, 188
Out, Abdallah Ait-, 393
Outtara, Benoît, 126; 574
Ouwehand, Esther, 727
Ouyahia, Ahmed, 246
Ovezov, Dzjoemadoerdy, 379
Oviedo Silva, Lino César, 161
Oyé Mba, Casimir, 440
Ozawa, Ichiro, 432
Ozbolt, Vesna Skare, 149
Ozerets, Alexander, 420
Ozkok, Hilmi, 286; 344; 417; 475

P

Pa Nguon Tieng, 429
Pabriks, Artis, 403
Pacheco, Ibéyise, 493
Pacheco de la Espriella, Abel, 29; 345
Padacket, Albert Pahimi, 641
Padoa-Schioppa, Tommaso, 337; 403; 529; 662
Paet, Urmas, 16
Páez Monges, Manuel María, 162
Pagonendji-Ndakala, Marie-Solange, 126
Paisley, Ian, 147; 272; 336; 659; 721
Paixão Bano, Arsénio, 763
Pak Gil-yon, 761; 762
Palacio Betancourt, Diego, 616
Palacio González, Luis Alfredo (Alfredo), 102-105; 294; 557; 558
Palacios Guerrero, Derlis, 102; 558
Palko, Vladimir, 282
Palocci Filho, Antônio, 93; 94; 547; 548; 549
Pambo, Dieudonné, 440
Pampuro, José Juan Bautista, 91
Pamuk, Ferit Orhan (Orhan), 26; 90; 160; 286; 670
Panchen Lama Qoigyijabu, geboren Gyaltsen Norbu, 309
Panday, Basdeo, 301; 302
Pandey, Ramesh Nath, 240
Paniagua Corazao, Valentín, 424
Pantelej, Nikolaj, 420
Papadopoulos, Tassos, 75; 204; 331; 458; 459; 523
Papijev, Mychajlo, 534
Papoulias, Karolos, 9
Paracha, Uzair, 496; 497
Parada, José Manuel, 553
Pararajasingham, Joseph, 178
Pared, Reinaldo, 294
Paredes, Boris, 99
Parisi, Arturo, 337
Park Guen-hye, 380
Parker, David, 452
Parot, Henri, 159
Paroubek, Jiri, 284; 285
Parra Gil, Antonio, 102; 105
Parvanov, Georgi, 267; 653
Parys, Tony Van, 202; 265; 266; 522
Pasat, Valery, 529
Pashtun, Mohammad Yusouf, 305
Pasic, Taida, 339
Pasjajeva, Mehriban, 200
Passos, Paulo Sérgio de Oliveira, 547
Pastor Fasquelle, Rodolfo, 350
Pastors, Marco, 150; 597; 727
Pastrana Arango, Andrés, 615
Patassé, Ange-Félix, 126; 575
Patek, Umar, 758
Patel, Chai, 207
Patel, Dipak, 258
Pater-van der Meer, Marleen de, 726
Patil, Shivraj, 507
Patkar, Medha, 508
Patroesjev, Nikolaj, 471
Patterson, Percival James, 481; 483
Patzi Paco, Felix, 288; 289; 674
Paulson jr., Henry, 561
Paulwell, Phillip, 481
Paunovic, Dragoje, 473
Pávez, Claudio, 552
Pavkovic, Nebojsa, 88
Pavlenko, Joeri, 82; 534
Pavljoek, Igor, 540
Paz, Adolfo, alias van Diego Fernando Murillo ('Don Berna'), 290
Peart, Dean, 481
Pechtold, Alexander, 152; 405; 407; 484; 727
Pecoraro Scanio, Alfonso, 337
Pécriaux, Sofie, 72
Pedersen, Helga, 153
Peet, Vincent, 220
Peijs, Karla Maria Henriëtte, 466; 601
Pelosi, Nancy, 745
Pen, Jean-Marie Le, 8; 590; 657
Penninx, Rinus, 274
Peper, Bram, 216
Pequeno, Ovídio Manuel Barbosa, 193
Pera, Marcello, 148
Pereira, Adelino, 193; 194
Pereira, Rui, 469
Pereira, Silvio José, 547
Peres, Sjimon, 354-356; 749; 750
Peretz, Amir, 354-356; 748; 749; 754
Pérez Bordón, Cecilio, 619
Pérez Esquivel, Adolfo, 544
Pérez-Parra, César Augusto, 618
Peribonio Poduje, Tomás, 558
Perone, Perry, 191
Perry, William, 110
Persad-Bissessar, Kamla, 302
Persson, Göran, 286; 611
Pessoa Pereira da Silva Pinto, Ana Maria, 763
Peters, Krisjanis, 403
Peters, Mariko, 727
Peters, Winston, 451; 452
Petersone, Karina, 403
Petrac, Hrvoje, 150
Petropavlovskis, Jurijs, 404
Pettigrew, Pierre, 98
Pflüger, Friedbert, 655
Phat, Cao Duc, 636
Phillips, Peter, 481
Phong, Hoang Van, 636
Phuc, Vo Hong, 636
Pickersgill, Robert, 481
Piebalgs, Andris, 71; 343; 392
Pietro, Antonio di, 337; 464
Pina, Francisco de, 186
Pineda Ponce, Rafael, 350
Piñera Echeñique, Sebastián, 98; 99
Pines-Paz, Ofir, 356
Ping, Jean, 440
Pinheiro, Paulo Sérgio (Sérgio), 59

Pinho, Manuel António Gomes de Almeida de, 666
Pino, Eulogio del, 493
Pinochet Hiriart, Lucía, 99
Pinochet Hiriart, Marco Antonio, 552
Pinochet Ugarte, Augusto José Ramón, 98; 99; 551-553
Pintat, Albert, 584
Pinto, Luis Carlos Guedes, 547
Pinxten, Karel, 201
Piraux, Claude, 330
Pires de Sousa, Francisco Waldir (Waldir), 547
Pires, Pedro de Verona Rodrigues, 190; 704
Pisanu, Giuseppe, 78; 251; 273
Pitono, Joko, alias Dulmatin, 758
Pitsjoegin, Alexander, 539
Pivaral Montenegro, Mario Ronaldo, 348
Plame, Valery, 303; 428; 624; 625
Plassnik, Ursula, 135; 391
Platsjkov, Ivan, 82
Platzeck, Matthias, 268; 332
Plooy, Koos, 80
Poblete Bennett, Patricia, 99
Poblete, José, 545
Poetin, Vladimir, 24; 25; 56; 87; 157; 217; 218; 233; 247; 280-282; 285; 342; 343; 375; 380; 415; 416; 470; 471; 495; 539; 540; 592; 604; 605; 666-668; 694; 699; 733
Pogea, Gheorghe, 84; 414
Pokharel, Durga, 240
Polaczek, Jerzy, 155
Polay, Victor, 425
Poleo, Patricia, 493
Politkovskaja, Anna, 666; 667
Poljatsjenko, Joeri, 534
Pollastrini, Barbara, 337
Pollo, Genc, 9
Pollycarpus Budihari Priyanto, 123; 760
Polydoras, Byron, 526
Poniachik Pollak, Karen, 99
Ponmek Dalaloi, 511
Pons Pifarre, Manel, 584
Pont, Jorge Raul Anglada, 93
Ponte, Carla del, 88; 150; 473; 596
Pontes, Marcos César, 550
Popescu, Ionut, 84
Popescu-Tariceanu, Calin Constantin Anton, 83; 84
Poppe, Remi, 726
Pormes, Samuel Richard (Sam), 79; 338
Porosjenko, Petro, 82; 533
Portanova, Guilherme, 548
Portillo Cabrera, Alfonso Antonio, 32; 349; 742
Portman, Rob, 304
Posada Carriles, Luis, 37; 107; 740
Posadas Ocampo, Juan Jesús, 227
Posthumus, Frits, 467
Potapenko, Valeri, 470
Potoeptsjik, Vladimir, 420
Poupard, Paul, 671
Pourmohammadi, Mostafa, 116
Pradel, Rosemond, 222
Prat-Gay, Alfonso, 92
Prem Tinsulanonda, 634
Premajayantha, Susil, 177
Prentice, Jim, 613; 615
Prescod, John, 482
Prescott, John, 271
Pretelt de la Vega, Sabas, 290; 617
Préval, René, 222; 223; 295; 675-677
Previti, Ceasare, 338
Priewphand Damapong, 635
Priklopil, Wolfgang, 536
Prodi, Romano, 208; 273; 274; 336-338; 403; 464; 529; 661; 662; 721
Proença Mendes Tavares, Hélder Magno, 186
Prokopovitsj, Pjotr, 420
Pronk, Jan, 514
Provenzano, Bernardo, 274; 403
Provoste Campillay, Yasna, 552
Puigdellivol Riberaygua, Antoni, 584
Pultoo, Krishnapershad, 490
Pun, Narayan Singh, 240
Pynzenyk, Viktor, 82

Q

Qaboos bin Said, sultan van Oman, 47; 686
Qaderi, Habibullah, 305
Qanuni, Yunus, 305
Qarqin, Nur Mohammad, 305
Qasir, Samir, 750
Qaybdiid, Abdi Awale, 706
Qi Zhiyong, 173
Qian Yurong, 756
Qin Gang, 310
Qirbi, Abu Bakr al-, 45; 46
Quan, Nguyen Hong, 636
Queiroz, Agnelo, 547
Querubín, Ariel, 310; 311
Quijano González, Norman Noel, 31
Quintana Taborga, Juan Ramón, 288
Quiroga Ramírez, Jorge Fernando ('Tuto'), 287
Quispe Huanca, Felipe, 287
Qurei, Achmed, 364; 365

R

Raak, Ronald van, 726
Rabbae, Mohammed, 274
Rachid, Rachid Mohamed, 43; 499
Rachid de Cowles, Leila, 162; 619
Rachmankov, Vladimir, 668
Rachmonov, Imomali, 376
Radaelli, Eduardo, 553
Radakovic, Dragan, 14
Radkov, Alexander, 420
Raes, Roeland, 138
Rafanomezantsoa, Roger-Marie, 315
Rafecas, Daniel, 545
Rafsanjani, Akbar Hashemi, 116
Ragab, Samir, 43
Raghe, Bashir, 254
Rahael, John, 301
Rahbar, Farhad, 116
Raheem, Sayed Makhdoum, 305
Rahman, Abdul, 209; 307
Rahman, Habibur, 462
Rahman, Raouf Rasheed Abdel-, 114
Rahman, Shaykh Abdur, 170; 171; 565
Rahman, sjeik Omar Abdel, 141; 308
Rahmati, Mohammad, 116
Rainsy, Sam, 50; 429
Rajapakse, Mahinda, 177; 178; 696
Rajaratnam, Sinnathamby, 176
Rajic, Ivica, 473
Rajkhowa, Arabinda, 507
Rajkumar, artiestennaam van Singanalluru Puttaswamayya Muthuraju Kannada, 505
Rajoub, Nayef al-, 364
Rajoy Brey, Mariano, 159; 218; 417
Ralston, Joseph, 542
Rama, Edi, 520
Ramadan, Taha Yassin, 114
Ramadhani, Karenga, 181
Ramadoss, Anbumani, 568
Ramaekers, Jef, 396
Ramandimbisoa, Tombo, 315
Ramda, Rachid, 205
Ramdin, Albert R., 299
Ramgoolam, Navinchandra (Navin), 68; 443
Ramiaramanana, Patrick, 315
Ramin, Obaidullah, 305
Ramírez, Héctor, 349
Ramírez, Roberto, 681
Ramírez Durand, Oscar, 425
Ramírez Lezcano, Rubén, 619
Ramírez Pérez, Héctor Rafael, 107
Ramírez Valdivia, Avil, 36
Ramírez Valverde, Santos, 287
Ramlogun, Rajesh, 443
Ramon, Chaim, 356; 746
Ramos Allup, Henry, 106
Ramos, Basílio Mosso, 704
Ramos-Horta, José, 763; 764
Ramsany, Prega, 316
Rana, Shreesh Shumsher, 240
Ranariddh, prins Norodom Ranariddh van Cambodja, 50
Rangel, José Vicente, 494; 495
Rasmussen, Anders Fogh, 141; 589
Rath, David, 284
Rato y Figaredo, Rodrigo de, 94; 349; 351
Ratsiraka, Didier, 316
Ratwatta, Anuruddha, 179
Ratzinger, Joseph, paus Benedictus XVI, 90; 148; 219; 273; 307; 370; 419; 474; 476; 585; 609; 671; 707; 735; 759
Rau, Johannes, 398
Ravalomanana, Marc, 315; 316
Ravenswaay, Ricardo Otta (Rick) van, 488
Ravi, Vayalar, 234
Ravinet de la Fuente, Jaime, 93
Raxit, Dilxat, 121
Razaka, Robert, 315
Razdoechov, Vladimir, 282
Razek, Omar Abdel, 365
Razjahov, Dzjonmahmad, 376
Reagan, Nancy, 498
Rebelo Figueiredo, José Aldo (Aldo), 546; 548
Rebic, Markica, 596
Reeskens, Tim, 521
Refunjol, Fredis, 476
Regev, Mark, 753
Reiii, Olli, 14; 90; 327; 391
Reid, Harry, 745
Reid, John, 147; 208; 335; 401; 462; 527
Reina, Jorge Arturo, 350
Reinado, Alfredo, 764

Reinfeldt, Fredrik, 611
Religa, Zbigniew, 155
Remkes, Johannes Wijnandus (Johan), 22; 406; 466; 600; 722; 726
Renders, Jan, 201
Rendón Herrera, Freddy, 617
Reske-Nielsen, Finn, 512
Restrepo Ramirez, Luis Carlos, 291
Reyes, José Adolfo, 349
Reyes Morales, Othon Sigfrido (Sigfrido), 739
Reynders, Didier, 395
Reynders, Herman, 714
Reza, Mohammad Haider, 305
Rhyu Si-min, 380
Ric Riera, Salvador, 288
Riccardi, Marino, 669
Rice, Condoleezza, 15; 38; 39; 84; 85; 98; 107; 110; 166; 305; 334; 354; 362; 384; 428; 439; 463; 476; 512; 560; 682; 693; 712; 755; 762
Richards, George Maxwell, 301
Richards, Sarah Margaret, 264
Rietveld, Ronald, 532
Rigail Arosemena, Alberto, 102
Riggs, John, 304; 305
Riina, Salvatore (Toto), 148; 274
Rijs, Bart, 531
Rimsevics, Ilmars, 403
Ringholm, Bosse, 286
Rio, Neiphieu, 631
Ríos Montt, José Efraín (Efraín), 33; 349; 350; 621; 742
Rivas Zamora, Carlos, 30
Rivza, Baiba, 403
Riwu, Marianus, 759
Rizo Castellón, José, 486; 487
Rizqa, Youssef, 364
Rizza, Pablo, 102
Rjazanov, Alexander, 380
Robaeys, Bea Van, 331
Robaina González, Roberto, 555
Roberts, Anthony, 301
Roberts, John G., 427
Robien, Gilles de, 205
Robillard, Lucienne, 97
Robinson Agramonte, Juán Carlos, 555
Robinson, Peter, 462
Roca Antúnez, Vladimiro, 101
Roca Calderío, Blas, 101
Rochi Párker, José Rubén Alonso (Rubén), 30
Rodas Espinel, Armando, 558
Rodrigues, Roque, 764
Rodríguez, Ermo, 161
Rodríguez, Harry, 298
Rodríguez, Pablo, 552
Rodríguez, Roberto, 547
Rodríguez Abadía, William, 293
Rodríguez Bañuelos, Jorge Humberto, 227
Rodríguez Buratti, Juan Antonio, 621
Rodríguez Echeverría, Miguel Ángel, 29
Rodríguez García, José Luis, 556
Rodríguez Gómez, Jorge, 492
Rodríquez-Mejía, Carlos, 618
Rodríguez Olmos, Andrés, 37
Rodríguez Orejuela, Gilberto, 293; 618
Rodríguez Orejuela, Miguel, 293; 618
Rodríguez Pari, Eliseo, 287
Rodríguez Ramos, Iván, 102; 558
Rodríguez Romero, Casimira, 288
Rodríguez Veltzé, Eduardo, 287; 288
Roedkovsky, Mykola, 534
Roefs, Lia, 726
Roemer, Emile, 726
Roesak, Leonid, 420
Roesakevitsj, Vladimir, 420
Roesetski, Anatoli, 420
Rogel Cruz, Ileana Argentina, 30
Rogers, James, 445
Roh Moo-hyun, 372; 380; 762; 766-768
Rojas Marín, Álvaro, 99
Rokita, Jan, 155
Roldós Aguilera, León, 557
Roman, Petre, 84
Romaszewska, Agnieszka, 28
Römer, Suzy, 485
Romero Salgado, Álvaro António, 350
Ronan, Albert, 87
Rondeau, Silas, 674
Rong Chhun, 429
Rooij, Nathalie de, 726
Roon, Raymond de, 727
Rope, Laesa Atanasio Bita, 184
Roque Cabello, Martha Beatriz, 101
Roquebert León, María del Carmen, 422
Rosa Bautista, Leónidas, 33
Rose, Flemming, 141
Rosenfeld, Andrew, 207
Rosenfeld, Michael, 747
Rosenthal, Yani, 350
Rosenthal Koenisberger, Gert, 741; 742
Rosenvinge, Petter, 413
Roslin Hassan, 569
Rossetto, Miguel, 547
Ross-van Dorp, C.I.J.M. (Clémence), 466; 600
Rotar, Igor, 60
Rousin, Michel, 461
Rouvoet, André, 278; 340; 601; 727
Rove, Karl, 304; 428; 625
Roveraro, Gianmario, 463; 464
Rovillard, Georges, 713
Roy, A.N., 631
Royal, Ségolène, 399; 525; 590; 657; 718; 719
Roze, Martins, 403
Ruak, Taur Matan, 764
Rubalcaba, Alfredo Pérez, 283; 541
Ruberwa Manywa, Azarias, 578
Ruddock, Philip, 450
Rue Lewy, Frank William Rafael La, 348; 350
Rugova, Ibrahim, 88
Ruiz, Marco Vinicio, 345
Ruíz Ortíz, Ulises Ernesto, 224; 680
Ruli, Genc Pëllumb, 9
Rumsfeld, Donald H., 36; 57; 229; 246; 257; 304; 305; 560; 561; 624; 682; 744
Rupel, Dimitrij, 158
Rupia, Isabel, 192
Rupo, Elio Di, 330; 392
Rusmajli, Ilir Çajup, 9
Rutelli, Francesco, 337
Rutte, Mark, 212; 339; 340; 407; 467; 531; 597; 601; 726
Ruutel, Arnold, 398
Ruwayyid, Abdullah Kazim, 114
Ruyver, Brice De, 329
Ryami, Abdullah al-, 47
Rybak, Volodymyr, 534
Rybatsjoek, Oleh, 82

S

Sa'adat, Achmed, 356; 363; 364
Saadawi, Nawal el, 41; 42
Saakasjvili, Michail, 86; 144; 591; 592; 733
Sabah, sjeik Jaber al-Ahmad al-, emir van Koeweit, 47
Sabah, sjeik Saad al-Abdulla al-, kroonprins van Koeweit, 47
Sabah, sjeik Sabah al-Ahmad al-, 46; 47
Sabah, sjeik Salem al-Ali al-, 47
Sabines Guerrero, Juan José, 678
Saca González, Elías Antonio (Tony), 30; 31; 347; 348; 739; 740
Sachan, Ivan, 82
Sadio, Salif, 194; 640; 769
Sadoelajev, Abdoel-Chalim, 416
Saeed, Mohamed Oudeh, 43
Saeedikia, Mohammad, 116
Saeedlou, Ali, 116
Safari, Suhrab Ali, 305
Safavian, David, 682
Saffar-Harandi, Mohammad Hossein, 116; 626
Sahadeo, Christine, 301
Saharkhiz, Issa, 626
Sahel, Mustapha, 317
Saher, Marei von, 83
Said, Hassan, 700
Sainsbury, David John, Baron Sainsbury of Turville, 207
Saisengli Tengbliachu, 511
Saith, Lenny, 301; 302
Saitoti, George, 383
Sajdenov, Anvar, 237
Sakala Simões, Alcides, 180
Salahuddin Ayub, 569
Salama, Amir, 43
Salas Wenzel, Hugo, 553
Salazar Nicolau, Guillermo Augusto, 422
Salazar Sáenz, Francisco Javier, 225
Saleh, Abdul Rahman, 509
Saleh, Ali Abdullah, 45
Saleh, Mariam, 364
Salem, Bassem al-, 359
Salgado, Juan Ramón, 351
Salinas de Gortari, Carlos, 679
Sallah, Halifa, 184
Sallé, Michel, 126
Salloukh, Fawzi, 362
Saltanov, Alexander, 343
Salvador Crespo, María Isabel, 102
Salvatierra Gutiérrez, Hugo, 288
Sam Rainsy, 50; 429
Samaniego, Lilian, 162
Samaraweera, Mangala, 177
Samayoa, Rodrigo, 346
Sambou, Ismaila K., 184
Samhadana, Jamal Abu, 365
Samih, Ahmed, 42
Samper Pizano, Ernesto, 615
Samper, Jorge, 556
Sampson, William, 689

Samsom, Diederik

Samsom, Diederik, 726
Samudra, Iman, alias van Abdul Aziz, 759
Samukai, Brownie, 384; 385
Samukonga, Jeff, 258
San Miguel Palacio, Gina, 558
San Miguel Rodríguez, Walker, 288
Sanader, Ivo, 149; 150
Sanatbajev, Raatbek, 239
Sánchez, Rodrigo Arias, 345
Sánchez de Lozada, Gonzalo, 287; 290
Sánchez Santa Cruz, Elizardo, 101
Sanders, Bernie, 744
Sandoval Córdova, Wellington, 102; 103
Sangin, Amirzai, 305
Sanhá, Issufo, 186
Sankara, Bénéwendé Stanislas, 125; 126
Sankoh, Foday, 444
Santacruz Britos, Carlos Abel, 620
Santagata, Giulio, 337
Santer, Jacques, 455
Santofimio Botero, Alberto, 618
Santokhi, Chandrikapersad, 477; 491
Santos, Fernando (Nando) da Piedade Dias dos, 194
Santos, José Eduardo dos, 179; 181; 699
Santos, Juan Manuel, 616
Santos, Maria Lúcia Rosa dos, zuster Maria de Jesús, 157
Santos, Marina dos, 549
Santos Calderón, Francisco, 616
Santos Júnior, Aníbal dos, 191
Santos Ordóñez, Elvin Ernesto, 350
Sanwari, Assadullah, 307
Sapaeing Bazo, 241; 242
Saqr, Mohammed Jassim al-, 324
Saran, Shyam, 508
Saransor, Aden, 707
Sardjoe, Ramdien, 491
Sarid, Josef, 746
Sarkozy, Nicolas, 16; 76; 143; 205; 270; 295; 296; 333; 399; 400; 443; 461; 474; 478; 525; 574; 590; 591; 657; 718; 719
Sarli Pose, Wellington, 553
Sarmento, Domingos, 763; 764
Sarney de Araújo Costa, José, 93
Sarr, Assan, 184
Sarr, Samual, 640
Sarsenbajoely, Altynbek, 236; 237; 692
Sassou-Nguesso, Denis, 127; 128; 638
Sata, Michael, 258
Saoed al-Faisal, prins (Bin Abdul Aziz al Saoed), 122; 352
Savarin, Charles, 221
Sawadogo, Lassané, 126; 574
Sawadogo, Laya, 126; 574
Sawh, Pulmatie, 479
Sawh, Rajpat, 479
Sawh, Satyadeow, 479
Sawyer, Amos Claudius, 66
Sayako, prinses van Japan, 54
Sayeed, P.M., 234
Sayeh, Antoinette, 384
Sayers, Conrad, 300
Saytumah, Morris, 384
Sayyaf, Abdul Rasoul, 305
Schaefer, Paul, 552; 553
Schäuble, Wolfgang, 15; 332; 654
Scheres, Ben, 468
Schermers, Janneke, 726
Schiaffino, Eduardo, 544
Schie, Patrick van, 339
Schijndel, Anton van, 597
Schily, Otto, 15
Schinkelshoek, Jan, 726
Schippers, Edith, 212; 726
Schippers, K., pseudoniem van Gerard Stigter, 531
Schippers, Wilhelm Johannes, 408; 468
Schmidt Crnosija, Romy, 99
Scholten, Willem, 215
Schook, Stephen, 472
Schori, Pierre, 188
Schreijer-Pierik, Annie, 726
Schrijver, Alexander, 468
Schröder, Gerhard, 15; 86; 110; 142; 717
Schultz van Haegen-Maas Geesteranus, Melanie, 391; 407; 466; 601
Schüssel, Wolfgang, 72; 343; 413
Schwarzenegger, Arnold, 562
Schwarz-Schilling, Christian, 13
Schyvens, Raf, 689
Scioli, Daniel, 92
Sebastian, Cuthbert, 298
Sebastian, Miguel, 733
Seck, Idrissa, 195; 641
Seculici, Gheorghe, 84
Seebun, Indranee, 68
Segura Rangel, Carmen, 225
Sehlin, Cosme, 125
Sèhouéto, Lazare, 573
Seibou Toleba, Soumanou, 573
Sein Hla Oo, 59
Sein Ktwa, 435
Sejdiu, Fatmir, 88
Seles, Victor, 32
Selezenev, Alexander, 420
Semasjko, Pjotr, 420
Semasjko, Vladimir, 420
Semenjoek, Valentyna, 82
Seminario Valenzuela, Andrés, 102; 103
Sen, Swaranjit, 506
Seneviratne, Athauda, 177
Seneviratne, W.D.J. (John), 177
Senghor, Diamacoune, 194
Sepe, Crescanezio, 244
Serpa Uribe, Horacio, 615
Serra Chirico, José, 546
Serra Van-Dúnem, Osvaldo, 179
Serra, João António Pinto Coelho, 704
Serrano Aguilar, Alejandro, 102
Serrano Salgado, José, 558
Sesay, Issa, 444
Sessouma, Tioundoun, 126; 574
Setrowidjojo, Hendrik Soerat, 491
Severin, Adrian, 27; 420; 421
Séverin, François, 675
Sevtsjoek, Jevgeni, 529
Sewerynski, Michal, 155
Seyam, Saeed, 364; 365
Seyoum Mesfin, 249
Sezer, Ahmet Necdet, 219; 475; 734
Sgro, Judy, 97
Shabangu, Albert Nhlanhla, 255
Shaer, Naser al-, 364; 755
Shafak, Elif, 609
Shaffy, Ramses, 532
Shafiq, Ahmed, 43; 499
Shahi, Dan Bahadur, 240
Shahrani, Neyamatullah, 305
Shahrizat Abdul Jalil, 173
Shaikh-Reyes, Farouk, 618
Shakira, artiestennaam van Shakira Isabel Mebarak Ripoll, 740
Shalgam, Abdulrahman, 513
Shalit, Gilad, 747
Shannon, Eugene, 384
Shannon, Thomas A., 486
Shara, Farouq al-, 368
Sharaf, Essam, 43
Sharif, Mian Mohammad Nawaz (Nawaz), 437
Shazli, Kamal el-, 43
Shehab, Moufid, 43; 499
Shehata, Abdel-Rahim, 43
Sheni, Mohamed Ali, 445; 446
Shentov, Ognian, 267
Sherif, Ibrahim, 684
Sherif, Mohamed, 135
Sherif, Safwat el-, 43
Sherpa, Yangkila, 240
Shigenobu, Fusako, 432
Shih Maolin, 378
Shih Mingteh, 765
Shinde, Sushil Kumar, 234
Shinseki, Eric Ken, 304; 305
Shiozaki, Yasuhisa, 633
Shitanda, Soita, 383
Shoman, Assad, 28
Shongwe, Elijah, 255
Shongwe, Sipho, 255
Shongwe, Thandie, 255
Shraga, Eliad, 746
Siakor, Silas, 385
Sibal, Kapil, 234
Siderov, Volen, 653
Sidorski, Sergej, 420
Sigurdsson, Jon, 421
Sihamoni, koning Norodom Sihamoni van Cambodja, 429
Sihanouk, voormalige koning Norodom Sihanouk van Cambodja, 50; 51
Sikorski, Radoslaw, 155
Siloeanov, Anton, 539
Silva, Arcanjo da, 763
Silva, Desmond de, 444
Silva, Domingus da, 759; 760
Silva, João Pereira, 704; 705
Silva, Nimal Siripala de, 177; 697
Silva Júnior, Orlando, 547
Silva Pereira, Pedro Cunha da, 666
Silva de Sousa de Vaz Lima, Marina Osmarina, 95
Silveira, María do Carmo Trovoada, 193; 194
Simba, Aloys, 193
Simba, Sophia, 445
Simelane, Constance, 255
Simeus, Dumarsais, 222
Simmons, Robert, 377
Simón, Julio ('El Turco Julián'), 545
Simpson-Miller, Portia, 481; 483
Sina, Bio Gounou Idrissou, 573

Sinatambou, Marie Joseph Noël-Étienne Ghislain, 68
Singh, K. Natwar, 233; 234; 567
Singh, Manmohan, 63; 234-236; 308; 438; 505-507; 565; 567; 630; 631
Singh, Rajnath, 234
Singhateh, Edward, 184
Siniora, Fouad, 362; 750; 751
Sintayehu Weldemikael, 249
Sinukrot, Mazen, 366
Siraj Fegisa, 249
Sirisena, Maithripala, 177
Sitaheng Latsaphone, 511
Sithanen, Rama Krishna, 68
Sithole, Majozi, 255
Sitta, Margareth, 445
Sivakov, Joeri, 26; 27
Siyam Siwé, Alphonse, 382
Sjabanov, Obid, 375
Sjalom, Silvan, 355; 356
Sjamsuddin, Nazaruddin, 123
Sjandra, Volodymyr, 82
Sjaransky, Avital, 746
Sjaransky, Nathan, 746
Sjaripov, Choemdin, 376
Sjaron, Ariël, 354; 355; 358; 363; 626; 747
Sjaron, Omri, 358
Sjejman, Viktor, 420
Sjitriet, Meïr, 356
Sjkolnik, Vladimir, 237
Skelton, Carol, 613
Skerrit, Roosevelt, 221; 480
Skilling, Jeffrey, 683
Skrebets, Sergej, 419
Skripal, Sergej, 540
Slakteris, Atis, 403
Slangen, Noël, 11
Slater, Douglas, 300
Slesers, Ainars, 403
Slob, Arie, 727
Smeets, Pauline, 726
Smirnov, Igor, 529; 530
Smith, Brad, 454
Smith, Desmond (Des), 271
Smith, Godfrey, 28; 736
Smith, Ryan, 484
Smith, Sandra, 484
Snijder-Hazelhoff, Janneke, 727
Snow, John, 428; 561
Snow, Tony, 304
Snowe, Edwin, 384
Soares, Mário Alberto Nobre Lopes, 156
Soba Fernández, Adalberto Waldemar, 621
Sobel, Clifford M., 153
Soberanes, José Luis, 227
Soberón Valdés, Francisco, 555
Sobhrang, Soraya Rahim, 305
Sobrado, Luis Antonio, 345
Sócrates Carvalho Pinto de Sousa, José, 23; 156; 157; 604; 666; 731
Sodano, Angelo, 419
Soe Win, 435
Soechorenko, Stepan, 27; 419; 420
Soeharto, Hutomo ('Tommy'), 760
Soeharto, Mohamed, 123; 509; 760
Soeltanov, Marat, 239
Soerabaldijev, Jyrgalbek, 238
Sofia, koningin van Spanje, 474
Sofri, Adriano, 338
Soglo, Léhady, 573
Soglo, Nicéphore, 572
Soini, Timo Juhani, 76
Sokolin, Vladimir, 539
Sol Sam Oeun, 50
Solana, Javier, 135; 199; 327; 529; 712
Solano, Moussa, 441
Solberg, Monte, 613; 614
Soleiman, Mohamed Ibrahim, 43
Soleimani, Mohammad, 116
Solheim, Erik, 730
Solís Fallas, Ottón, 345
Solís Palma, Isidro, 99
Solís, Alejandro, 99
Solíz Rada, Andrés, 288; 673
Solón Espinoza, Aníbal, 102; 104
Solyom, Laszlo, 19; 661
Solzjenitsyn, Aleksandr, 282
Somchai Neelaphaijit, 241; 242
Somda, Jean de Dieu, 126; 574
Somers, Bart, 201
Somkot Mangnormek, 511
Sommath Pholsena, 511
Somoza Debayle, Anastasio, 36
Somphong Mongkhonvilay, 511
Somsavat Lengsavat, 510; 511
Sondhi Limthongkul, 242
Song Dahan, 756
Soni, Ambika, 234
Sonompil, Misjigiyn, 372
Sonthi Boonyaratglin, 241; 634; 635
Soraat Klinpratoom, 242
Soraya, Osama, 43
Sorgdrager, Winnifred (Winnie), 81
Soro, Guillaume Kigbafori, 188; 189
Soros, George, 282
Sorour, Fathi, 43
Sosa Coello, Carlos Alejandro, 34
Sosa Lunda, Celinda, 288; 289
Sosabowski, Stanislaw, 340
Sosnovski, Vladimir, 420
Sossouhouto, Evelyne, 573
Souaré, Ahmed Tidiane, 441
Soubanh Srithirath, 511
Soulivong Daravong, 511
Soumahoro, Youssouf, 188
Sousa, Manuel Inocêncio, 704
Sovie, Istiada Binti Oemar, 758
Sow, Moustapha, 641
Soz, Saifudin, 234
Spanta, Rangeen Dadfar, 305; 306; 439
Spataro, Armando, 78
Spekman, Hans, 726
Spellings, Margaret, 683
Spencer, Baldwin, 300
Spidla, Vladimir, 134
Spies, Liesbeth, 726
Spoorenberg, Erna, 409; 411
Spurdzins, Oskars, 403
Staaij, Kees van der, 727
Staal, Boele, 665; 666
Stagno Ugarte, Bruna, 345; 738
Stake, Dagnija, 403
Stambolic, Ivan, 87; 472
Stanisjev, Sergej, 653; 654
Stankovic, Zoran, 87
Starkman, Leo, 350
Starovojtova, Galina, 604
Stasjevski, Stanislav, 82
Stathis, Leonidas, 526
Steenkamp, Jan-Benedict, 469
Stefansson, Magnus, 421
Steiger, Jakob, 422
Stein, Taco, 484
Steinbrück, Peer, 397; 718
Steinmeier, Frank-Walter, 15; 353
Stekelenburg, Johannes (Johan), 278
Stelmach, Volodymyr, 82; 534
Sterk, Mirjam, 726
Stern, Nicholas, 659
Stigter, Gerard, pseudoniem K. Schippers, 531
Stoere, Jonas Gahr, 730
Stoitsjev, Kantsjo, 653
Stokenbergs, Aigars, 403
Stolfi, Fiorenzo, 669
Stoltenberg, Jens, 413; 603
Stone, Michael, 721
Storm, Kees, 409
Straaten, Peter van, 532
Strahl, Chuck, 613
Straker, Louis, 300
Stratan, Andrej, 529
Strauss-Kahn, Dominique, 590; 657; 718
Straw, Jack, 75; 78; 335; 658
Stroem-Erichsen, Anne-Grete, 730
Stroessner Matiauda, Alfredo, 162; 620; 621
Stronach, Belinda, 96
Strugar, Pavle, 596
Stuger, Olaf, 723
Su Jiachyuan, 378
Su Tsengchang, 377; 378; 765
Suarez Trashorras, José Emilio, 284
Subbah, Attallah Abu al-, 364
Sudarsono, Juwono, 312; 510
Sufyan Ahmad, 249; 703
Suga, Yoshihide, 633
Sugiura, Seiken, 54
Sukati, Dumsile, 255
Suleiman, Djama Suleiman, 700
Suleiman, Lama al-, 167
Suleiman, Michel, 753
Suleimane, Abdellahi Ould, 320
Sultan bin Salman, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 688
Sultan, kroonprins (bin Abdul Aziz al Saoed), 168
Sulunteh, Jeremiah, 384
Sun Luyi, 628
Suparno, Erman, 122
Sürücü, Hatun, 269
Suu Kyi, Aung San, 58; 59; 434; 435
Suwailmi, Muhammad Abdul Rahman al-, 167
Suweid, Salem Saad bin, 360
Sverrisdottir, Valgerdur, 421
Svoboda, Cyril, 285
Swaab, E.H. (Els), 81
Swaanswijk, Lubertus Jacobus, pseudoniem Lucebert, 277; 278
Swaanswijk-Koek, Tony, 277
Swaen, Nilo, 476

Swannack jr., Charles H., 304; 305
Swieboda, Pawel, 537
Swift, Charlie, 427
Swinnen, Peter, 140
Swu, Isak Chishi, 507
Syakassighe, Pierre Pay Pay wa, 578
Syed Hamid Albar, 434
Sylla, Jacques, 315
Sytsjev, Andrej, 157
Szoka, Edmund, 419
Szyszko, Jan, 155; 538

T

Ta, Do Trung, 636
Tabatsjnyk, Dmytro, 534
Tadic, Boris, 465
Taher, Nashwa, 167
Tahmasbi, Alireza, 116
Taiana, Jorge Enrique, 91; 560
Takebe, Tsutomu, 432
Takenaka, Heizo, 54
Takitota, Atain, 221
Talabani, Jalal, 112; 114; 115; 286
Talat, Mehmet Ali, 75; 459; 523
Tall, Bara, 641
Talukdar, Anwar Kabir, 563
Tamang, Buddhi Man, 240
Tambá, Adelina, 186
Tamir, Joeli, 356
Tan Choo Leng, 572
Tanaka, Yasuo, 53
Tandja, Mamadou, 188; 387
Taner, Gunes, 418
Tang Jiaxuan, 371
Tang Wah Hing, Sylvio Hock Sheen, 68
Tang, Edy, 532
Tanigaki, Sadakazu, 54; 432
Tantawi, Mohamed Hussein, 43; 499
Taokajev, Kassymzjomart, 693
Tapsoba, Moussa Michel, 126
Tarasjoek, Borys, 82; 534
Tariceanu, Calin Constantin Anton Popescu-, 83; 84
Tatsjnazarov, Goejtsjnazar, 379
Tawil, Mustafa al-, 500
Taya, Maaouiya Ould Sid Ahmed, 319; 320
Taybi, Zakaria, 80; 213
Taylor, Charles Emmanuel, 386
Taylor, Charles Ghankay, 66; 67; 384-386; 409; 444
Tchombi, Fatime, 641
Tedzjenov, Kakabaj, 379
Teeven, Fred, 726
Tefera Walwa, 249
Téhoua Amah, Marie, 188
Teixeira, Gail, 478; 479
Teixeira, José, 763
Teixeira dos Santos, Fernando, 469
Tekebajev, Omoerbek, 239
Telhami, Shibley, 259; 260
Téllez, Dora María, 35
Tennakoon, Janaka Bandara, 177
Terbisjdagva, Dendeviyn, 372
Terenzi, Gian Franco, 669
Terlouw, Jan, 275
Termont, Daniël, 714
Terrazas Sandoval, Julio, 674
Terzic, Adnan, 13; 396
Teulings, Coen, 338
Tewodros Adhanom, 249
Teya, Jean Eudes, 126
Thabane, Motsoahae Thomas (Tom), 250
Thaksin Shinawatra, 175; 242; 243; 634; 635
Thammarak Isarangura, 124
Than Shwe, 436
Thanh, Phung Quang, 636
Thani, sjeik Hamad bin Jassem bin Jaber al-, 687
Thani, sjeik Hamad bin Khalifa al-, emir van Qatar, 48; 495; 686
Thani, sjeik Mohamed bin Ahmed bin Jasim al-, 686
Thani, sjeik Saoud bin Abdulrehman al-, 48
Thani, sjeik Tamim bin Hamad al-, kroonprins van Qatar, 686
Thapa, Kamal, 240
Thapa, Niranjan, 240
Tharaldsen, Petter, 413
Themsche, Frieda Van, 329
Themsche, Hans Van, 328
Theunis, Guy, 192
Thieme, Marianne, 727
Thies, Willem, 531
Thomas, Richard, 720
Thombiano, Justin Tieba, 126; 574
Thompson, Greg, 613
Thompson, Hubert Daniel, 479
Thompson, Hugh, 244
Thompson, Jerrol, 300
Thomsen, Per Bech, 589
Thomson, Peter, 585
Thongbanh Sengaphone, 511
Thongloun Sisoulit, 511
Thooris, Michel, 333
Tiago, Nzita Henriques, 698
Tian Fengshan, 52
Tiando, Emmanuel, 573
Tibbetts, Kurt, 223
Tibo, Fabianus, 759
Tichelaar, Jacques, 726
Tiefensee, Wolfgang, 269
Tien, Nguyen Viet, 636
Tiendrebéogo, Norbert, 125
Tikriti, Barzan Ibrahim al, 114
Timbal, Roberto, 163
Timmerman-Buck, Yvonne, 466; 728
Timmermans, Frans, 726
Tinga, Felisberto, 772
Tiwari, Kishor, 630
Tjeenk Willink, Herman, 728
Tkalenko, Ivan, 534
Toan, Nguyen Khac, 244
Tobal, Marisol, 295
Toe, J. Christopher, 384
Toejakbaj, Zjarmachan, 236; 237
Toeloeb, Serhi, 534
Toetov, Zaoer, 280
Toews, Vic, 613
Togoimi, Youssouf, 131
Toikeuse Mabri, Albert, 188
Tokajev, Kasymzjomart, 237
Tolbert, William Richard, 67
Toledo Gradín, José, 103
Toledo Manrique, Alejandro, 108; 423-426
Tolibov, Dzjoemaboj, 377
Tollefson, Terri, 563
Tolli, Abbas Mahamat, 641
Tolstoechov, Antoli, 534
Tomada, Carlos Alfonso, 543
Tomasini, Bernard, 525
Tomenko, Mykola, 82
Toonder, Marten, 411
Topolov, Viktor, 82
Torosjan, Tigran, 584
Torres Montella, Père, 584
Torres Vega, Martín, 681
Torrijos Espino, Martín Erasto, 37; 422; 423; 554
Torsjin, Alexander, 24
Toth, Frantisek, 282
Totsi, Luigi, 148
Tou, Alain Lodovic, 126; 574
Toungui, Paul, 440
Touray, Yankouba, 184
Touré, Amadou Toumani, 442; 443
Tovar Pupo, Rodrigo, alias 'Jorge 40', 291
Townsend, Frances, 165
Townsley, Barry, 207
Tozjibajeva, Moetabar, 375
Trager, David, 165
Trashani, Arenca Vehbi, 9
Tremonti, Giulio, 19
Triesman, David, 527
Triet, Nguyen Minh, 496; 636
Trivelli, Paul A., 486; 488
Trödsson, Hans, 243
Troiani, Pedro Norberto, 544
Tronchetti Provera, Marco, 595
Trong, Nguyen Phu, 637
Trong, Truong Vinh, 636
Truc, Mai Ai, 636
Trung, Do Quang, 636
Truss, Warren, 450
Tsai Ingwen, 378
Tsang Yam-kuen, Donald, 52
Tsengel, Tsegmidiyn, 372
Tshabalala-Msimang, Manto, 322
Tsjajka, Joeri, 415
Tsjerkasova, Veronika, 27
Tsjoeluunbat, Ochirbat, 372
Tsvangirai, Morgan, 258; 446; 447
Tu Chengsheng, 378
Tudor, Corneliu Vadim, 84
Tueni, Gibran, 361; 362; 751
Tuju, Raphael, 383; 494; 707
Tulac, John, 162
Tulio Sosa, Marco, 741
Tullett, Derek, 207
Tunda, Abdul Karim, 506
Tuomioja, Erkki, 717
Turco, Livia, 337
Turk, Abdul, 631
Turki al-Faisal, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 689; 690
Turki, Mansour al-, 689
Turukman, Fakhri, 364
Tusk, Donald, 154
Tuyen, Truong Dinh, 636
Tvedt, Tore W., 730
Tymosjenko, Julia, 25; 533; 535

U

Ugalde Ramírez, Luis Carlos, 678
Ugarte, Carlos, 317
Ugarte López de Arkaute, Diego, 26
Uhrlau, Ernst, 654
Ujazdowski, Kazimierz, 155
Ulcar, Miha, 606
Ulemek, Milorad ('Legija'), 472
Ulenbelt, Paul, 726
Uraiwan Thiengthong Keyuraphan, 242
Urbina Silva, José Ariel, 488
Uribe Escobar, José Dario, 616
Uribe Vélez, Álvaro, 290-293; 426; 615-618
Urrutia, Carlos, 426
Urrutia Fernández, Paulina, 99
Usabiaga Arroyo, Javier, 224
Uspaskich, Viktor, 404
Uwazurike, Ralph, 129
Uwilingiyimana, Juvénal, 193

V

Vaile, Mark, 450
Vajpayee, Atal Bihari, 234
Valayden, Jayarama, 68
Valdés Menéndez, Ramiro, 554; 555
Valério Fernandes de Souza, Marcos, 93; 94
Valkeniers, Paul, 201
Vall, Ely Ould Mohammed, 319
Valle Farías Peña, Érika del, 492
Vallejo Corral, Raúl, 103
Vallejo, Virginia, 618
Valley, Kenneth, 301
Van, Nguyen Tuong, 176
Vance, William, pseudoniem van William Van Cutsem, 140
Vandekerckhove, Freddy, 139
Vandenberghe, Hugo, 394
Vandenbroucke, Frank, 267
Vanderpoorten, Marleen, 456
Vanegas, Arnulfo, alias Chita, 616
Vanhanen, Matti Taneli, 76; 733
Vanhecke, Frank, 73; 329
Vanhengel, Guy, 456
Vankrunkelsven, Patrik, 267
Vanstone, Amanda, 449; 450
Varela, Bartolomeu Lopes, 704
Vargas Valdés, Wilfredo, 289
Vasquez de Armas, Giovanny, 106
Vaziri, Kazem, 116
Vázquez Rosas, Tabaré Ramón, 102; 163; 621; 622
Veen, Eelke van der, 726
Veerman, Cornelis Pieter (Cees), 151; 466; 600
Vega de la Cuadra, Felipe, 558
Veiga, Carlos Alberto Wahnon de Carvalho, 190; 704
Vejonis, Raimonds, 403
Velasco Baraona, Belisario, 552
Velasco Brañes, Andrés, 99
Velásquez, Orison, 350
Velásquez Alvaray, Luís, 493
Velásquez Jacinto, Byron Orlando, 742
Velchev, Boris, 267
Vélez, Héctor, 103
Vélez White, Cecilia Maria, 616
Veling, Kars, 275
Veloso Valenzuela, Paulina, 99
Velzen, Krista van, 710; 726
Ven, Jeroen van de, 468
Vendrik, Kees, 727
Venetiaan, Runaldo Ronald (Ronald), 479; 488-491
Vera Bogado, Raúl, 619
Verbeet, Gerdi, 726
Verburg, Gerda, 726
Vercauteren, Patrick, 588
Verdier, Jérôme, 385
Verdonk, Maria Cornelia Frederika (Rita), 20-22; 74; 75; 215; 275; 278; 338-340; 406; 407; 466; 484; 597; 600; 663; 664; 726
Verella, Frantz, 675
Vergeer, Fenna, 214
Verhaeghen, Paul, 139
Verhagen, Maxime, 601; 726
Verhofstadt, Guy, 11; 12; 72; 74; 137; 265; 329; 523; 586-588; 648; 712; 715; 716
Vermeij, Roos, 726
Vermeulen, Abraham Gerrit (Bram), 412; 532
Verner, Josée, 613
Verreycken, Rob, 202
Vershbow, Alexander, 374
Verwilghen, Marc, 522; 716
Vesjnjakov, Alexander, 604
Victor Emanuel, prins van Savoye, 402
Victor, Odete, 32; 99; 102; 186; 402; 425; 545; 586; 587; 704; 741; 763
Vides Casanova, Eugenio, 347
Vido, Julio Miguel de, 91; 543
Vieira, João Bernardo ('Nino'), 185; 186; 704
Vielmann Montes, Carlos Roberto, 33
Vike-Freiberga, Vaira, 20; 403; 404
Villalba González, Edgar, 161
Villalba Vega, Vidal, 619
Villarroel Morochi, Walter, 288; 289; 673
Villegas Quiroga, Carlos, 288; 289; 672; 673
Villepin, Dominique de, 16; 76; 143; 205; 262; 269; 270; 333; 400; 591
Vincent, Marnix, 140
Vincent, Steven, 111
Virador, Joél, 758
Vis, Jacob Jan (Jan), 21
Visser, Arno, 408
Visuara, Rubén Victor, 545
Vitiello, Guy, 676
Vladescu, Sebastian, 84
Vlies, Bas van der, 601; 727
Vlijmen, Jan van, 279; 280
Vohinahitsy, Jean Eugene, 316
Volio Pérez, Alfredo, 345
Vollenhoven, Pieter van, 662; 663
Volpe, Giuseppe (Joseph), 97
Vonk, Hans, 279
Voordewind, Joël, 727
Voorhoeve, Joris, 278
Vos, Marijke, 276
Vosganian, Varujan, 646
Voti, Jacques, 126
Voynet, Dominique, 460
Vrancken, Jan, 331
Vraniskovski, Zoran, bisschop Jovan van Ohrid, 209
Vries, Bibi de, 212; 339
Vries, Erik Klaas de, 409
Vries, Erwin de, 491
Vries, Gijs de, 623; 712
Vries, Jan de, 726
Vries, Peter R. de, 22
Vries, Theunis Uilke (Teun) de, 215
Vrijsen, Jean, 11
Vroonhoven-Kok, Nicolien van, 726
Vuai, Shamsi, 446
Vuckovic, Ljubomir, 473

W

Waalkens, Harm Evert, 726
Wabara, Adolfus, 128
Wach, Janusz, 593
Waddell, Ronald, 479
Wade, Abdoulaye, 132; 194; 195; 344; 640; 642; 704
Waffa Ogoo, Susan, 184
Wagner, Gerrit Abram, 279
Wagner, Jaques, 547
Wagner, Robert, 330
Wakabayashi, Masatoshi, 633
Wako, Haruo, 55
Walker Prieto, Ignacio, 425
Walker, Les, 689
Wall, John W., 437
Wallace, George, 384
Wallace, William, 509
Walters, Jason, 80; 213
Walters, Jermaine, 213
Walters, Selmon, 300
Wamang, Antonius, 760
Wang Renlei, 756
Wang Shouye, 430
Wang Zhenchuan, 757
Wardak, Abdul Rahim, 305
Wasmosy Monti, Juan Carlos María, 161
Wasserman, Zbigniew, 155
Wassira, Stephen, 445
Watanuki, Tamisuke, 53
Waterberg, Celsius Waldo, 490
Weah, George Oppong Manneh, 66; 67; 384-386
Webster, Faith, 482
Wedel, Michel, 469
Weeber, Carel, 532
Weekers, Frans, 727
Weemaes, Maggy, 393
Weiden, Wim van der, 602
Weisglas, Frans, 407; 466; 728
Wekesa, Noah, 383
Wellink, Nout, 477
Welteke, Ernst, 623
Wen Jiabao, 17; 23; 120; 233; 285; 378; 431; 436; 630; 692; 699
Westenthaler, Peter, 413
Westerouen van Meeteren, Hein, 405
Westmoreland, William Childs, 231
Wever, Candelario ('Booshi'), 476
White, Aidan, 257
Whitlock, Monica, 60
Whittington, Harry, 165
Wickremanayake, Ratnasire, 177
Wickremasinghe, Ranil Shriyan, 177
Wiebenga, Jan Kees, 340
Wiegel, Hans, 212
Wijn, Johannes Gerardus (Joop), 466; 485; 600; 726

Wijs, Ivo de, 727
Wilders, Geert, 22; 150; 151; 597; 722; 727
Williams, Candice, 482
Williams, Eric, 301; 302
Williams, Ewart, 301
Williams, Jeffrey, 667
Williams, Rowan, aartsbisschop van Canterbury, 146
Wilson, John, 296
Wilson, Joseph, 303; 428; 624; 625
Winai Phattiyakul, 635
Winsemius, Pieter, 663; 664
Winter, August de, 396
Winter, Leon de, 531
Wirayuda, Noer Hassan, 313
Wise, Robert, 232
Wit, Bob, 485
Wit, Jan de, 726
Witharana, Tissa, 177
Witte, Jozef De, 138
Wixforth, Harald, 142
Wladimiroff, Micha, 467
Woerden, Henk van, 412; 531
Wojtyla, Karol Józef, paus Johannes Paulus II, 89; 90; 220; 476; 590; 671
Wolbert, Agnes, 726
Woldemichael Meshesha, 703
Wolfensohn, James, 366
Wolffers, Ivan, 468
Wolfowitz, Paul, 285; 642; 703; 771
Wolfsen, Aleid, 726
Wolkers, Jan, 532; 727
Wood, David Murakami, 720
Woods, Jo, 259
Woods, Samuel Kofi, 384
Woodward, Bob, 682
Wowereit, Klaus, 655
Woziniak, Piotr, 155
Wu Shuchen, 765
Wu Xianghu, 173
Wubs, Ben, 212
Wyckmans, Barbara, 139

X

Xhuveli, Lufter Nechip, 9
Xiangba Pingcuo, 233
Xiao Yang, 232

Y

Yade, Tiemoko, 188
Yagüe, Marisol, 219
Yalemzewd Bekele, 703
Yan Zhengbin, 629
Yanagisawa, Hakuo, 633
Yánez Cossío, Consuelo, 102; 103
Yang, Li, 532
Yang Maodong, alias Guo Feixiong, 173
Yang Tangshui, 370
Yapa, Anura Priayadharshana, 177
Yarkas, Imad Eddin Barakat, alias Abou Dahdah, 417
Yassin, Affendi, 120
Yayi Boni, Thomas, 572-574
Yazdi, Masbah, 115
Yépez Colmenares, Germán, 492
Yilmaz, Mesut, 418
Yoadimnadji, Pascal, 132; 641
Yoda, Bédouma Alain, 126; 574
Yongyut Tiyapairat, 635
Yonli, Paramanga Ernest, 126; 574
Yoon Kwang-ung, 767
Yosano, Kaoru, 54
Younes, Hassan Ahmed, 43; 499
Ypersele, Jean-Pascal van, 716
Ys, Etienne Nestor, 483
Yu Dongyue, 172
Yuan Weishi, 172
Yudhoyono, Susilo Bambang, 122; 123; 313; 314; 449; 509; 760; 761
Yuille-Williams, Joan, 301
Yusuf Ahmed, Abdullahi, 253; 705; 706
Yusuf, Luka, 386

Z

Zaanen, Jan, 468
Zaccardelli, Giuliano, 614
Zacharenko, Joeri, 419
Zahar, Mahmoud al-, 361; 364-366; 367; 371; 754
Zahedi, Mohammad Mehdi, 116
Zaid, Mahmoud Abu, 43; 499
Zaiter, Rady, 104
Zajnabitdinov, Sajdzjachon, 375
Zajtsjenko, Nikolaj, 420
Zaki, Abbas, 363
Zaki, Sahar, 502
Zakijanov, Galymzjan, 237; 238
Zakzouk, Mahmoud Hamdi, 43; 499
Zaldívar, Andrés, 99; 552
Zalewski, Pawel, 536
Zalm, Gerrit, 339; 340; 407; 466; 597; 599; 722
Zamani, Hojat, 627
Zambrano, Iván, 103
Zapatero, José Luis Rodríguez, 89; 159; 218; 283; 417; 474; 475; 554; 608; 670
Zapfl-Helbling, Rosemarie, 214; 215
Zarqawi, Abu Musab al-, 359; 360; 428; 731
Zawahiri, Ayman al-, 436
Zaza, Ziad al-, 364
Zeevalking, Hendrik Jan, 216
Ze'evi, Rehavam, 356; 363
Zelaya Rosales, José Manuel (Mel), 34; 348; 350
Zelenovic, Dragan, 396
Zene, Ahmat Mahamat, 641
Zeng Qinghong, 302
Zepeda González, Luis Alfonso, 742
Zepeda, Jorge, 98
Zerabib, Ahmed, alias sjeik Ahmed Abi al Bara, 245
Zerhouni, Noureddine Yazid, 245
Zevallos Macchiavello, Joaquín, 102; 558
Zevallos, Fernando, 425
Zgarba, Petr, 284
Zhang Lijun, 52; 53
Zhang Ming, 232
Zhang Weiqing, 756
Zhao Yan, 567
Zhao Ziyang, 567
Zheng Bijian, 371
Zheng Enchong, 504
Zhou Ji, 171; 172
Zhou Xiaochuan, 233
Zhu Houze, 172
Zhu Yufu, 630
Zia, Begum Khaleda (Khaleda), 170; 236; 563; 565
Zia, Ehsan, 305
Zidan, Abdel-Rahman, 364
Ziercke, Jörg, 654
Zijlstra, Halbe, 727
Zilic Hrepic, Martín, 99; 552
Zimin, Ilja, 157
Zinni, Anthony, 304
Zinovski, Vladimir, 420
Zintsjenko, Oleksandr, 82
Zinzindohoue, Abraham, 573
Ziobro, Zbigniew, 155; 156
Zjarko, Vasili, 420
Zjazikov, Moerat, 157
Zjirinovski, Vladimir, 323
Zoellick, Robert, 35; 428
Zoerabisjvili, Salome, 144
Zokirov, Nosir, 60
Zongo, Norbert, 574
Zougan, Jamal, 284
Zubaidi, Zakaria al-, 358
Zubaydah, Abu, 623
Zuhri, Sami Abu, 357
Zuidgeest, J.F.J. (Jos), 81
Zuleta, Emiliano, 294
Zuma, Jacob, 321; 322
Zumbado, Fernando, 345
Zúñiga, Guillermo, 345
Zurita, Leonilda, 289; 290
Zuroff, Efraim, 44
Zvarytsj, Roman, 534
Zypries, Brigitte, 268; 269

KALENDER 2006

	JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL
maandag	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
dinsdag	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
woensdag	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
donderdag	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
vrijdag	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
zaterdag	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29
zondag	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30

	MEI	JUNI	JULI	AUGUSTUS
maandag	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
dinsdag	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
woensdag	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
donderdag	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
vrijdag	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
zaterdag	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
zondag	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27

	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
maandag	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
dinsdag	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
woensdag	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
donderdag	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
vrijdag	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
zaterdag	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
zondag	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31

Rectificatie

• In het artikel 'Bondsraad akkoord met wijziging federaal besluitvormingssysteem' op pag. 397 staan enkele fouten. Op pag. 459 is een gecorrigeerde versie van dit artikel opgenomen.

• Enkele keren zijn in teksten over Denemarken van 2005 en 2006 de Deense Volkspartij (DF) en de Conservatieve Volkspartij (KF) door elkaar gehaald. De aanduiding 'extreem-rechts' is daar ten onrechte gebruikt voor de regerende KF. Deze kwalificatie heeft betrekking op de DF, die gedoogsteun verleent aan de centrum-rechtse regeringscoalitie. De fouten staan op de volgende pagina's:
Onder Denemarken:
2005 - pag. 136/3 en 327/3
2006 - pag. 397/1
Onder België:
2005 - pag. 261/2